ANUL XXII-NR.28 (944)- 7 IULIE 1973

flacăra

- PENTRU CA PACEA SĂ URMEZE PĂCII
- «NU POATE FI FERICIRE FĂRĂ LIBERTATE» (Balcescu)
- Examenul de admitere, un joc al hazardului?
- ESTE ACESTA FENOMENUL SECOLULUI?

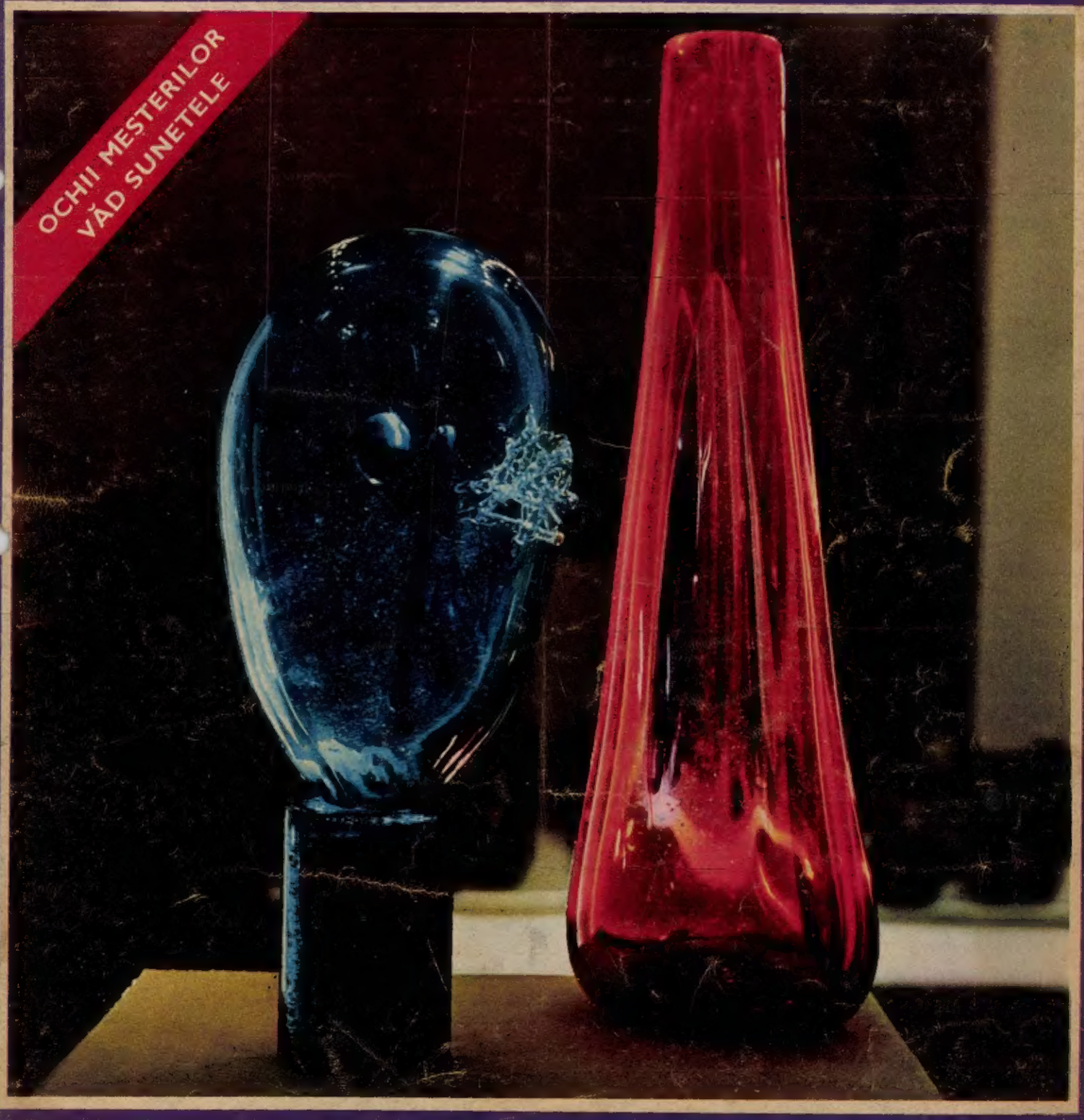

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

ANUNȚĂM PE CITITORII NOȘTRI CĂ REVISTA «FLACĂRA», REDACTORII ȘI COLABORATORII EI NU PRIMESC SCRISORI ANONIME

UN RĂSPUNS DE LA MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR

Urmare reportajului apărut la data de 28 aprilie a.c. în revista «Flacăra», «S.O.S.— Valea Oltului», prin care se semnalează faptul că odată cu exploatarea carierei Cozia s-a distrus vegetația și echilibrul mediului, influențînd negativ asupra aspectului turistic al Văii Oltului, vă facem cunoscut punctul de vedere al Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor privind modul de înlăturare a aspectelor semnalate.

Prin sistarea imediată a exploatării carierei, aspectul versantului sting al Oltului ar rămîne pentru totdeauna așa cum apare în fotografia din revistă. De asemenea, datorită acțiunii agenților externi (ploi, geruri) se menține permanent pericolul prăbușirilor în ampriza căii ferate, cu consecințe grave privind siguranța circulației.

Pentru a reda versantului stabilitatea și vegetația s-a întocmit un studiu de închidere a carierei, în care sînt prevăzute lucrările impuse de situația existentă. În acest studiu se prevede realizarea, prin excavații de rocă, a unui unghi de front capabil să evite pericolul prăbușirilor în timp și a unor trepte de terasare, care să asigure fixarea vegetației pentru apărarea mediului. Aceste excavații reprezintă circa 660 000 mc rocă, precum și scoaterea temporară din circuitul forestier a încă 2,5 ha păduri și necesită o activitate de 3—4 ani.

Pentru o mai completă edificare asupra aspectelor pe care le ridică această acțiune și pentru a putea informa mai documentat opinia publică, vă propunem ca un redactor de la revista «Flacăra», însoțit de specialiști din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, împreună cu organele locale de partid să analizeze la fața locului prevederile studiului de închidere a carierei întocmit de Centrala de construcții căi ferate.

Împărtășind întru totul grija deosebită ce o purtați pentru apărarea frumuseților patriei, asigurăm cititorii revistei «Flacăra» că vom acționa pentru întregirea frumuseții Văii Oltului.

Adjunct al ministrului
ing. M. Măroiu

O SCRISOARE PE TEMA POLUĂRII

Orașul Comănești cunoaște — în anii construcției societății socialiste — o dezvoltare remarcabilă. Apar pe harta orașului Combinatul pentru industrializarea lemnului, Termocentrala Comănești, se dezvoltă întreprinderea minieră, fabrica de cherestea (U.E.I.L.) Comănești, concomitent se dezvoltă gara C.F.R. cu triajul ei etc. Bineînțeles, aceasta numai din punct de vedere industrial. Este de la sine înțeles că a crescut și numărul populației și, ca o necesitate edilitară, s-a creat un nou cartier, modern al orașului, cartierul Zăvoi. În felul acesta, gara C.F.R. a ajuns să se situeze chiar în mijlocul orașului, de asemeni termocentrala U.E.I.L., întreprinderea minieră etc., făcînd ca în orașul nostru aerul să devină insuportabil. Locomotivele (și în special acelea de manevră) cu aburi fumegă ore, zile și nopți la rînd, răspîndind un fum negru și înecăcios, termocentrola a devenit ceva ce nu se mai poate suporta (fumul și zgura nefiltrată ce ies pe coșul ei foc ca gospodinele să-și usuce rufele numai în casă). Locomotivele C.F.R. ale U.E.I.L. răspîndesc și ele un fum de trei ori mai mare decît puterea lor etc. Noroc că C.P.L. este situat la circa 3 kilometri, însă cînd bate vîntul de la sud ne inundă și el cu fum și gaze. Nu veți crede, însă veniți vă rugăm cu o Volgă neagră la Comănești și dimineața veți crede că vi-a furat-o cineva și vi-a lăsat în loc una cafenie. Știți oare că noi nu vedem culoarea zăpezii decît atunci cînd ninge? Credeți că exagerez? Veniți să vă convingeți! Este necesar oare să mai spun ce înseamnă toate astea pentru sănătatea noastră?

Ce propun:

a) Captarea funinginei la coșul termocentralei;

b) Filtrarea și captarea prafului de cărbune la I.M. — Comănești și termocentrală;

c) Scoaterea locomotivelor (de manevră) cu aburi din gara Comănești și înlocuirea cu diesel;

d) Introducerea de locotractoare în loc de locomotive C.F.R. sau interzicerea staționării lor în mijlocul orașului etc.

Consider că nu-s niște propuneri irealizabile cu atît mai mult că indiferent cît ar costa, e vorba de sănătatea noastră și, de ce n-am zice, dorim să vedem și noi zăpada albă.

Dumitru Frangache
Comănești

CU SPRIJINUL COMITETULUI JUDEȚEAN BACĂU AL P.C.R. COMITETUL ORĂȘENESC DE PARTID NE RĂSPUNDE:

La scrisoarea nr. 1814/1973 adresată redacției revistei «Flacăra» de către Frangache Dumitru din orașul Comănești, vă înaintăm referatul întocmit de Comitetul orășenesc de partid și sîntem de acord cu el.

Prim-secretar
Gheorghe Roșu

Poluarea atmosferei orașului Comănești de unitățile industriale printre care Termocentrala — Comănești și stația C.F.R. a constituit și constituie o preocupare deosebită pentru organele centrale locale de partid și de stat.

În contextul celor de mai sus un colectiv de specialiști de la nivel central și local au studiat posibilitățile de reducere a poluării atmosferei în special la Termocentrala — Comănești care viciază cu cenușă atmosfera orașului.

În urma celor studiate și constatate a stabilit că la Termocentrala-Comănești să se mărească *bateria de multicicloane la cazane, de la 273 elemenți cîți erau inițial la 285 pentru a conduce* la creșterea gradului de reținere a cenușei de la 75% cît este inițial la 85—90 la sută

De asemeni pentru viitor se prevede creșterea capacității termocentralei și odată cu aceasta se vor monta cazane moderne care sînt prevăzute cu electrofiltre care vor reduce cenușa în atmosferă cu 98—100%.

În ce privește poluarea atmosferei de către locomotivele cu aburi de la stația C.F.R. — Comănești, aceasta va fi înlăturată începînd cu data de 1 iulie 1973 cînd vor fi introduse locomotivele electrice ca urmare a punerii în funcțiune a căii ferate electrificate Adjud — Ciceu.

Secretar
Vasile Rusu

INVENȚIE LA ORADEA: NU SE PLĂTESC INOVAȚIILE

Subsemnații Popescu Dumitru din Oradea str. Aluminei nr. 51 bloc A—6, sc.B, et.II, ap. 9 și Kővári Emil din Oradea, str. Aluminei nr. 80 bloc M—3, sc.B, ap. 24, vă aducem la cunoștință că Inspectoratul școlar județean Bihor în calitate de debitor și Banca Națională a R.S.R. Filiala județeană Bihor în calitate de terț poprit, refuză în mod abuziv să execute sentința civilă nr. 5479 din 22 septembrie 1972 pronunțată de Judecătoria municipiului Oradea, rămasă definitivă prin Decizia civilă nr. 1470 din 25 decembrie 1972 a Tribunalului județean Bihor, prin care s-a hotărît poprirea, consemnarea și virarea nominală la CEC din contul debitorului a sumei de 46 071 lei, reprezentînd recompense inovație și 3 006+500=3 506 lei, reprezentînd cheltuieli de judecată.

După ce hotărîrea organelor judecătorești a rămas definitivă, s-a obținut și avizele favorabile ale Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie — Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci prin adresa nr. 1284/11 martie 1973 și a Ministerului Educației și Învățămîntului — Direcția învățămîntului superior și a cercetării științifice prin adresa nr. 44 781/05 aprilie 1973, privind plata sumelor conform hotărîrii judecătorești.

Toate hotărîrile și avizele arătate mai sus sînt predate (adresate) Inspectoratului școlar județean Bihor și Băncii Naționale Bihor, dar aceste unități le nesocotesc și în mod abuziv refuză executarea lor.

Banca Națională argumentează că nu le poate executa căci inspectoratul nu are fonduri nescriptice în cont, din care ar trebui să se rețină iar inspectoratul refuză să ceară și să depună în cont aceste fonduri, spunînd că nu ia în considerare hotărîrile și avizele.

În această situație noi nu mai înțelegem cum se aplică legislația țării, dacă organe judecătorești investite cu puteri depline dau hotărîri judecătorești definitive, iar organe centrale ale statului dau avize de specialitate, mai pot totuși exista unități și persoane ce nu se supun acestora? Legea nu este lege pentru toți?

Teh. Dumitru Popescu
prof. Emil Kővári
Oradea

UN SAIVAN PE ADRESA DUMNEAVOASTRĂ

În cîteva rînduri vrem să vă aducem la cunoștință o situație destul de neplăcută pentru noi locuitorii cartierului Mărcuș, aparținînd orașului Cîmpulung (județul Argeș).

Acest cartier care pînă acum un an de zile avea un aer plăcut și mai multă liniște, nu știm prin ce împrejurare și cine a putut să hotărască fără nici un fel de judecată, ca în mijlocul acestui cartier să construiască un saivan de cîteva mii de oi, aparținînd C.A.P.-Cîmpulung.

În acest caz nu au putut să hotărască decît niște oameni care s-au gîndit la interese strict personale, adică fiind din acest cartier, dar bineînțeles la o distanță mai mare de acest saivan (președintele și brigadierul).

În primul rînd acest saivan nu își are rostul aici din cauza lipsei de apă, oile ducîndu-le aproape la 3 km la apă, din această cauză au murit, nu exagerăm absolut deloc, sute de oi; hrana o aduce la fel de la mari distanțe și în ultimul rînd este un mare focar de infecție, acum cînd a venit căldura este un miros îngrozitor care este răspîndit la sute de metri, ca să nu mai vorbim de zgomotul produs, nefiind alimentate la timp și mai ales cu apă. Aici lumea se alimentează cu apă din cîteva puțuri iar atunci cînd vara este secetoasă, lumea stă la rînd la apă, sau au fost cazuri cînd a trebuit să se aducă apă cu căruțele de la Cîmpulung (sînt 3 km).

Cînd ne-am interesat la Sanepid cum de au putut să dea o asemenea aprobare pentru construcția unui saivan de oi în plin cartier și fără posibilitate de apă și hrană în apropiere au spus: s-a cerut aprobarea pentru un grajd de circa 6 vite mari nicidecum pentru un saivan de cîteva sute de oi.

Unde este saivanul, C.A.P.-ul nu are decît circa 1—2 pogoane de pămînt, iar în imediata apropiere sînt numai gospodării personale. Este vorba numai de zeci de metri.

Un grup de locuitori ai cartierului Mărcuș

P.S. *Și noi avem aici case noi și frumoase, cu oameni muncitori, majoritatea muncesc la uzina mecanică, la minele de cărbuni sau la uzina electrică. Am dori să facem și noi cît mai frumos acest cartier, să avem o șosea mai bună, dar nu sîntem ajutați. Tovarășii din conducerea orașului sau județului nu au venit în acest cartier, nu i-am văzut niciodată pe la noi. Ne-au făcut o nouă școală, dar numai aspect de școală nu are.*

NICOLIȚA! NU-TI PĂRĂSI LOCUL DE MUNCĂ!

În urma publicării scrisorii «Vreau să fiu un om util societății» numeroși cititori au scris redacției, adresîndu-se Nicoliței Druțu. Publicăm mai jos din scrisorile primite.

«Vreau să fiu un om util societății», în care Druțu Nicolița din orașul Deva ne mărturisește cu amărăciune în suflet cu cîtă greutate a crescut și a învățat și acum cînd are o meserie și este capabilă să trăiască pe picioarele ei, părinții o silesc pe Nicolița să-și lase serviciul și să se ducă în comuna natală s-o căsătorească cu cine vor ei. Apreciem gestul făcut de Druțu Ștefan atunci cînd împreună cu soția lui au hotărît s-o înfieze pe Nicolița, dar nu mai putem aprecia propunerea de a o îndemna pe Nicolița de a-și lăsa serviciul. Considerăm că strică tot ce a clădit timp de 17—18 ani. Nicolița are 21 de ani. Și după cîte vedem a devenit un om care știe ce vrea în viață, un om cu mult discernămînt și util societății noastre socialiste. Părinții Nicoliței sînt deficitari la acest capitol, nu numai față de ea, dar și față de nevoile și cerințele statului nostru. Muncind în mod direct satisface două mari interese: 1) al societății și 2) al ei personal. Sfatul meu precum și al clasei mele (cl. I F) este următorul: să nu părăsească serviciul nu numai acum, dar nici atunci cînd se va hotărî să se căsătorească.

Marin C. Volintiru
dirigintele clasei I F din Grupul șc. poligrafic
«D. Marinescu» București

Stimată Nicolița, caută și le arată părinților care este rolul unui muncitor în sectorul socialist, care sînt perspectivele de viitor la locul de muncă unde lucrezi în momentul de față și care ar fi unde vor ei să mergi, adică înapoi de unde ai plecat.

Dacă ei nu sînt de acord ca să rămîi la serviciu, după părerea mea renunță la orice și stai mai departe în postul dumitale. Poți deveni un muncitor cu înaltă calificare, azi dispecer, mîine poți deveni un bun electrician, un bun strungar sau chiar la pupitrul de comandă al unei stații de comandă din Deva sau din altă parte.

În încheiere eu îți spun dragă Nicolița că nici părinții dumitale poate că nu îți vor răul, dar nu mai este ca în trecut cînd se spunea că femeia trebuie să stea la cratiță, astăzi femeile au drepturi egale cu ale bărbatului și la muncă și la orice. Caută și-ți formează un cămin fericit. Lasă tot la o parte și stai în serviciu, prin muncă cinstită și cu curaj vei învinge toate. La etatea dumitale de 21 de ani nu trebuie să dai înapoi. Mai mult curaj, fericire în viață și un cămin fericit.

Iordache Obreja
Galați, str. Bucureștii Noi nr. 17

Sigur că nu mă pot declara de acord cu părinții dumneavoastră tovarășă Nicolița, de a vă părăsi locul de muncă și de a vă întoarce acasă, nici cu intenția de a vă căsători «după bunul lor plac».

Presiunea aceasta din partea părinților vine, cred eu, din dorința de a vă avea cît mai aproape de casă, oferindu-le astfel un sprijin la bătrînețe. Asta cu atît mai mult că și fratele dumneavoastră își are locul de muncă tot atît de departe de comuna natală.

Nu cred însă că în final nu veți găsi înțelegere din partea părinților, asigurîndu-i că nu-i veți lipsi de sprijinul necesar. O soluție ar fi aceea de a vă apropia cu locul de muncă de comuna natală și de aici posibilitatea de a vă vizita mai des părinții Un om atît de util societății puteți fi oriunde, colegi de muncă buni și înțelegători sînt pretutindeni în patria noastră. Veți pune, poate, problema că v-ați obișnuit în colectivul de muncă în care vă desfășurați activitatea. Asta nu vă împiedică însă să vă gîndiți la părinții care v-au dat viață, care v-au crescut și îndrumat primii pași în viață, care v-au ajutat să vă pregătiți pentru a fi utilă societății.

Fănel Panaițoiu
elev, Grupul școlar C.F.R.

Așa cum te-ai referit în articolul din revista «Flacăra» «Vreau să fiu un om util societății», dragă Nicolița, într-adevăr să te ții de cuvînt și să nu părăsești acest drum drept nici o clipă, să culegi din viață tot ce este bun. Aceasta se obține numai printr-o muncă cinstită iar cu privire la forțarea de către mama ta, sfatul meu este următorul: dacă dorește un ajutor material sub formă bănească să îl dai, cît de puțin ar fi, dar de serviciu să nu te desparți sub nici o formă. În general, acesta este sfatul meu, dacă vrei să ții cont de el, căci după părerea mea vei ajunge bine.

Margareta Mihăilă
satul Rădeni, comuna Dragomirești, jud. Vaslui

săptămîna politică

vrednicie

Într-un moment de maximă încleştare socială şi politică, în vălmăşagul evenimentelor revoluţionare de la 1848 în Muntenia, un ziar, care se făcea ecoul stării de spirit a maselor, scria: *«Am dobîndit libertatea, trebuie să ne arătăm şi vrednici de dînsa»*. Frază profundă, lapidară, păstrîndu-şi arzătoarea actualitate pînă în zilele noastre.

Firește, condiţiile s-au schimbat — deşi în acest iulie fierbinte al anului 1973 răsună încă în noi ecourile aniversării unei alte veri fierbinţi, de-acum 125 de ani, care nu fac decît să sublinieze continuitatea unui proces istoric, a aspiraţiilor seculare ale poporului român.

Doar cîteva săptămîni ne despart de cea de-a 29-a aniversare a Zilei insurecţiei naţionale antifasciste armate, ziua care a marcat o cotitură istorică în dezvoltarea României, deschizînd drumul unor profunde schimbări revoluţionare în viaţa noastră socială, înfăptuirii idealurilor de libertate şi dreptate socială ale poporului.

Şi astăzi, peste veac, răsună vibrant îndemnul înaintaşilor: «Am dobîndit libertatea,... să ne arătăm şi vrednici de dînsa». *Prin mobilizarea tuturor capacităţilor creatoare pentru accelerarea progresului economico-social al patriei*. O astfel de întîmpinare, *prin muncă şi nu prin vorbe*, o astfel de sărbătorire a zilei de 23 August, reprezintă o trăsătură definitorie a momentului de faţă.

Ştiri încărcate de semnificaţii vestesc noi succese în întîmpinarea marii sărbători: peste plan, la Hidrocentrala de la Porţile de Fier, zeci şi zeci de milioane de kWh energie electrică; un nou cargou lansat la Galaţi înainte de termen; unităţi noi pe platforma chimică din Craiova; muncă încordată pe lanurile ţării.

Vorbeam despre încărcătura de semnificaţii care depăşesc valoarea pur economică. De pildă, faptul că acum cîteva zile la Tulcea, oraş cîndva provincial prin excelenţă, aşezare adormită în colbul dobrogean, şi-a deschis porţile cea mai modernă uzină de aluminiu din ţară, intrînd astfel în circuitul a ceea ce unii numesc «civilizaţia aluminiului», nu capătă oare şi o valoare socială şi afectivă, în afară de aceea măsurată în tone de metal alb? Tulcea, citadelă industrială! Iată un splendid comentariu la semnificaţiile multiple ale apropiatei sărbătoriri a zilei de 23 August. Una din semnificaţii fiind şi aceea că tocmai asemenea realizări pe plan intern dau miez şi fundament politicii externe a ţării noastre, la elaborarea şi înfăptuirea căreia secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, aduce o contribuţie hotărîtoare. Căci — după cum se sublinia şi într-o recentă Hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. — «succesul politicii externe a partidului şi statului nostru este strîns legat de marile realizări pe care le obţine poporul român în edificarea noii societăţi, în sporirea forţei economice a ţării, în ridicarea nivelului de civilizaţie al întregii vieţi sociale».

Poporul român se arată pe deplin vrednic de libertatea dobîndită cu aproape trei decenii în urmă.

Lionel NIŢESCU

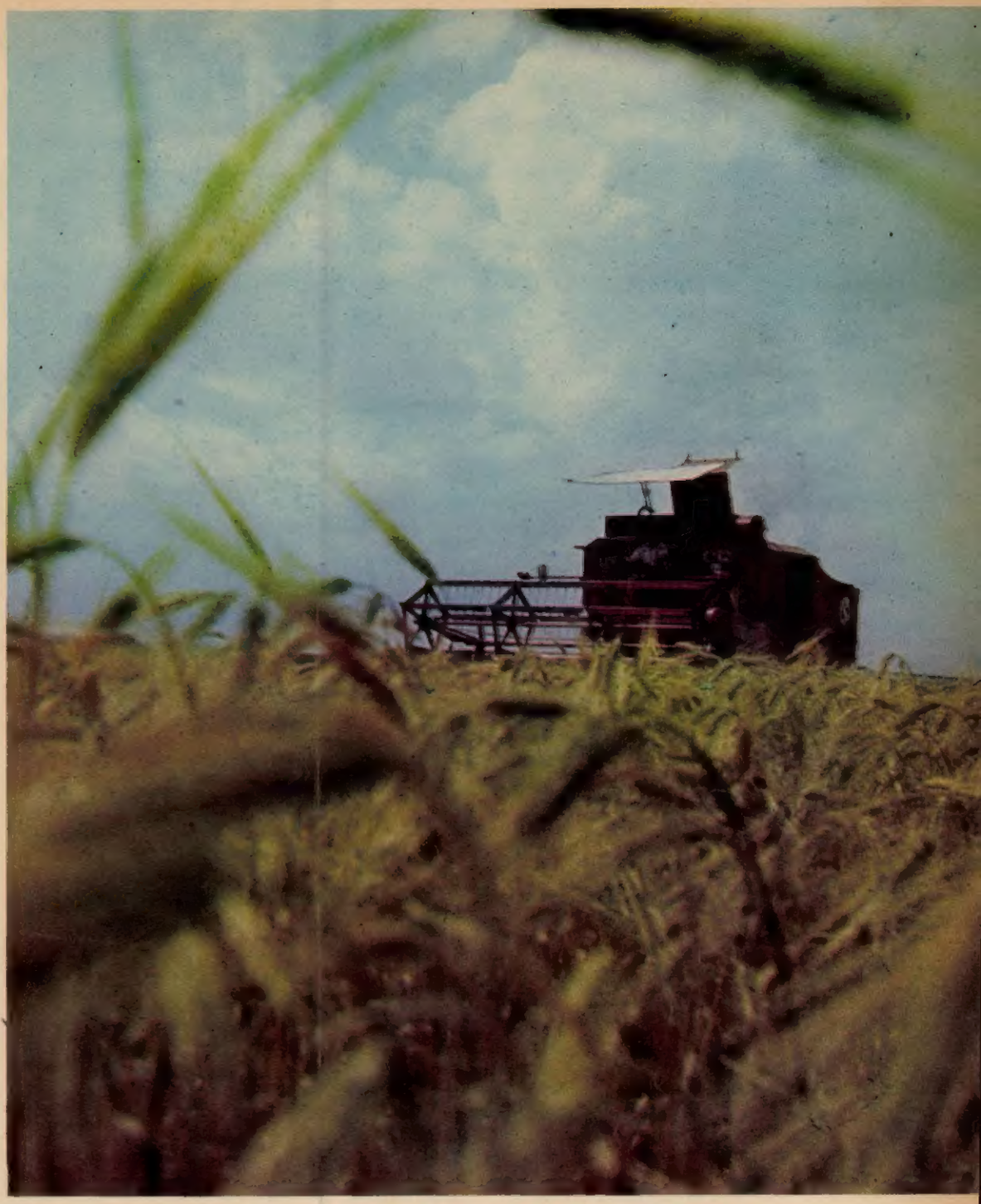

SECERIŞ '73

E timpul să iertăm toamna. Pentru ingratitudinea ei mocirloasă. Pentru nopţile petrecute în brazdă la lumina reflectoarelor. Aversele ei reci, învingîndu-le, ne-au învăţat să ne preţuim mai mult şi cunoscîndu-ne astfel să muncim mai spornic. Previziunea, oricît de realistă, rămîne o aspiraţie spre care năzuim. Campania agricolă care a debutat depăşeşte previziunile.

Învingem în cea mai paşnică bătălie a omului, căci dintotdeauna biruinţa lui în lupta pentru pîine nu i-a fost utilă decît sieşi şi nevoii sale de a trăi. Preţuind ideea muncii şi bobul ei de pîine concretă ne mărturisim totodată rîvna întru năzuinţa noastră spre civilizaţie.

Cînd scriu aceste rînduri e trecut de miezul nopţii şi ştiu că în întreaga ţară, oamenii pe care i-am lăsat pe cîmpurile cu cereale nu dorm nici ei, continuă cursa contracronometru. Omagiind osîrdia agricultorilor se cuvine ca unul dintre gîndurile noastre de recunoştinţă să-l îndreptăm către sutele şi miile de femei pe care se bizuie o parte însemnată din munca acestor zile şi nopţi. În judeţul Dolj seceratul orzului s-a încheiat. În comuna Bărca, de pe cele 50 de hectare repartizate acestei culturi a fost obţinută o recoltă cu 500 kg/ha mai mare faţă de recolta anului trecut. Membrii cooperativelor de producţie şi mecanizatorii din cadrul consiliului intercooperatist Braşovoeşti au trecut la recoltatul grîului. În prima zi: o sută de hectare recoltate. Munca în flux continuu permite eliberarea operativă a terenurilor şi însămînţarea fără întîrziere a culturilor duble. Paralel cu strînsul păioaselor se recoltează cartofii timpurii, se dă o a doua praşilă la porumb, se asigură baza furajeră. La Vîlcelele (judeţul Buzău) culturile de sfeclă-de-zahăr şi floarea-soarelui au fost încheiate, porumbul a primit chiar a treia praşilă şi în curînd va porni secerişul grîului. În aşteptarea noii recolte, gospodarii din sectorul panificaţie al Buzăului o risipesc pe cea veche. Sistemul de pulverizare nu funcţionează, balanţele de stabilire a gramajului sînt defecte iar pîinea, aşa cum iese, este depozitată direct pe duşumea. Direcţia comercială «atrage atenţia» asupra «sistemului» organizatoric defectuos. Iertăm toamna şi atît.

În Ialomiţa, paralel cu secerişul orzului, cooperatorii au ieşit la prăşitul fasolei în cultură pură, la recoltatul furajelor pentru masa verde, la prăşitul porumbului. La C.A.P.-Făcăeni culesul mazării se apropie de sfîrşit. Producţia obţinută întrece cu 800 kilograme pe cea prevăzută. Cantităţile recoltate au fost predate centrului de batozare al Fabricii de conserve Feteşti. Între timp, Şcoala profesională de mecanici agricoli Ciulniţa-gară se pregăteşte să primească noile promoţii de mecanizatori. Desigur, cînd apar aceste rînduri, alte nopţi s-au adăugat celor multe de pînă acum. Alte judeţe au demarat în cursa secerişului. Nopţile albe s-au generalizat. Combinele migrează din sud către nord. Din centrele universitare vin studenţii. Săptămîna «repetiţiei generale» s-a încheiat. Cea care vine va fi una mare, plină şi totală dedicată grîului.

Nicolae CRISTACHE

EXAMENUL DE ADMITERE, UN JOC AL HAZARDULUI?

SATUL ȘI ORAȘUL LA FEL DE «FAVORIZAȚI» CULTURAL

Există sau nu criterii științifice pentru selecția candidaților?

Anii de studiu, o cursă cu obstacole?

Care este părerea dumneavoastră, stimați profesori?

— *Nu, nu e vorba de un* **examen de admitere,** *termenul nu e propriu, nu-i definește exact conținutul. În facultăți se intră prin* **concurs de admitere,** *iar acesta presupune o selecție reală a valorilor, o ierarhizare a lor: la un concurs trebuie să reușească cei mai bine pregătiți, desigur în limita unor locuri existente. Numai că și aici, ca în orice triere a valorilor, intervin factori aleatorii care pot perturba niște criterii.*

Perfect: este exact ceea ce mă interesa să discut cu conf. dr. Aculin Cazacu, director al Laboratorului de cercetare interdisciplinară a învățământului superior. În fața mea, un studiu voluminos — cel mai recent produs al laboratorului — despre «*Dinamica socială a învățământului universitar. Studii pe modelul Universității din Craiova*». Așadar, în examinarea sociologilor: concursul de admitere.

— Răspunsurile dumneavoastră vor fi, desigur, rezultate ale unor observații și studii de sinteză. Eu vă voi pune totuși câteva întrebări care stau la inima omului, care și în acest iulie au devenit niște întrebări-cheie, niște probleme vitale. Așadar, tovarășe Cazacu, ce credeți, la ce concluzii v-au dus studiile dumneavoastră: în forma sa actuală, concursul de admitere permite ori nu acea obligatorie selecție reală a valorilor? Funcționează ori nu după criterii realmente obiective? Operează ori nu, cu echitate, o triere a candidaților din toate zonele țării și din toate păturile sociale?

— *Ei bine, noi am ajuns, pe baza analizei unor date furnizate de studiul nostru la Universitatea din Craiova, la concluzii diferite celor care circulă în mod obișnuit: cei admiși în anul I provin mai puțin din ceea ce numim «medii culturale favorizate», din centre culturale puternice; la universitatea craioveană am constatat, analizînd situația ultimilor 5 ani, că au fost admiși din totalul candidaților în jur de 33% fii de muncitori, în jur de 27% fii de țărani și în jur de 14% fii de intelectuali. Tendința remarcată de noi este aceea a reprezentării echilibrate, în structura studenților, a structurii sociale a țării noastre. Am constatat, de asemenea, că aproximativ 52% dintre studenți provin din mediul rural, iar 48% din mediul urban. Pe ansamblul universității craiovene, la concursul de admitere se înscriu între 5 și 8 candidați pe un loc, proveniți din toate colțurile țării. Dealtfel, «aria geografică» a recrutării candidaților s-a lărgit considerabil în ultimii ani, reușind la concursul de admitere, cu rezultate excelente, mulți tineri din localități altădată uitate, care nu se mai dovedesc a fi astăzi «defavorizate cultural».*

— Și cum vă explicați acest fenomen?

— *În primul rînd, datorită faptului că nivelul de cultură a crescut considerabil în toate mediile sociale și în toate orașele țării. Apoi e o realitate că cei care se socot «defavorizați» muncesc mai mult și mai inteligent, se pregătesc cu forțe proprii, se străduiesc să-și găsească singuri sursele de informare, de documentare și această autostimulare a gîndirii duce la o finalitate pozitivă sporită față de cazurile supermeditațiilor, a programului care toarnă forțat cunoștințele și încorsetează gîndirea personală. La tinerii supuși unui dopaj informa-*

ţional din partea familiilor «favorizate cultural» apare nu odată fenomenul blocajului psihologic. Chiar dacă ei intră în facultate, să zicem, la un moment dat intervine un moment de oboseală intelectuală şi se prăbuşesc, se pierd pe drum. Uneori, chiar în anul I. De cele mai multe ori, în anul III. După mine deci, defavorizant este nu **mediul** ci **procedeul** de dopare în fazele pregătitoare ale concursului.

— Şi totuşi, să nu ne înşelăm: cei care au un volum mai mare de cunoştinţe au şi şanse mai mari de intrare în facultate.

— Aici intervine un alt păcat al concursurilor: nu există o **unitate de exigenţă**, de criterii, a membrilor comisiilor, a celor care verifică lucrările scrise, decisive pentru reuşita la examen. Sondaje făcute de laboratorul nostru arată că unii examinatori apreciază cu preponderenţă **volumul de idei** expus de candidat; alţii urmăresc **logica exprimării**, o a treia categorie e preocupată de **concluziile** trase de concurenţi. Dintr-o dată, iată căi largi deschise subiectivităţii. Cred că o mare carenţă a membrilor unor comisii este insuficienta cunoaşte a docimologiei, ştiinţa evaluării şi examinării, foarte dezvoltată în unele ţări ale lumii, ştiinţă care operează cu ansambluri de principii, reguli, norme şi procedee pentru o apreciere obiectivă şi complexă a gradului de pregătire. Examinatorii pot fi savanţi în specialitatea lor, dar neînarmaţi cu criterii docimologice. Cred că e nevoie de o **instruire** — da, să nu ne fie frică de cuvînt — de o instruire a membrilor comisiilor, cărora să li se pună în faţă un sistem unitar de cerinţe şi exigenţe, pe care apoi fiecare să le particularizeze la domeniul său.

— S-a spus, nu o dată, că subiectele pentru lucrările scrise sînt extrem de dificile, că depăşesc mult nivelul de cunoştinţe care se predau în liceu.

— Sînt, în genere, subiecte de sinteză, dar bazate pe obiectele studiate în şcoală. Caracterul acesta sintetic i-a surprins şi i-a lăsat descoperiţi pe mulţi candidaţi care cunoşteau mai ales, teme, subiecte.

— Cred că acest exerciţiu intelectual trebuia deprins în liceu, trebuia să înlocuiască aglomerarea sufocantă, epuizantă de informaţii. Spuneţi-mi, vă rog, în ce priveşte oralul, consideraţi că biletul tras de candidat permite o reală verificare a pregătirii lui, nu lasă el prea mult loc de acţiune şansei ori ghinionului?

— Biletul nu înseamnă tot oralul, subiectul de pe bilet e doar o premisă a examinării, de la care se porneşte la verificarea unui front larg de cunoştinţe. Sigur, examinatorul se limitează uneori la subiect, şi aceasta e o deficienţă de procedură, după mine. Sigur, apar fenomene de apreciere neobiectivă atunci cînd în loc de a se proba modul de a gîndi al candidatului, capacitatea sa de a-şi expune ordonat şi în cunoştinţă de cauză ideile, se urmăreşte exclusiv sondarea volumului de informaţii.

— Vorbiţi de expunerea ordonată a ideilor, dar să nu uităm că emoţia îl poate de multe ori paraliza pe tînăr, îl poate face să-şi piardă stăpînirea de sine şi claritatea în expunere.

— Aveţi dreptate, în acele momente nu fiecare candidat e apt de a răspunde, el vine inhibat, blocat şi examinatorul trebuie să-i creeze un climat psihologic adecvat, trebuie să aibă tact şi răbdare, să se apropie de tînăr cu înţelegere şi încredere, să-i creeze acestuia sentimentul că are în faţă un partener, nu un adversar. Am remarcat, la multe din aceste concursuri, un fenomen de contagiune psihică a candidaţilor: dacă cineva, sau cîţiva la rînd, obţin note mici, următorii intră la oral complet inhibaţi şi trebuie luptat din greu pentru a bara calea acestei psihoze la care se ajunge pe culoarele facultăţii.

— Anul trecut, tovarăşe Cazacu, au fost multe contestaţii privind rezultatele concursurilor de admitere. S-a considerat că a existat în unele cazuri o doză de subiectivitate (substanţial onorată materialmente!) la unii membri din comisii.

— Se poate, într-adevăr, să existe fenomene de subiectivism interesat, care sînt cu atît mai nocive cu cît ne aflăm în plin proces de aplicare, în societatea noastră, a normelor socialiste de etică şi echitate. Dar aceste nereguli — ce trebuie prevenite prin acea permanentă «educare a educatorilor» de care vorbea Marx, se cer curmate, atunci cînd se produc, printr-o operare promptă şi drastică în miezul acestor defecţiuni. Cred în necesitatea de a se extinde rolul de control al organizaţiilor de partid în toate sferele de activitate universitară, implicit în sfera concursului de admitere. Consider absolut necesară o sancţionare operativă şi exemplificatorie a celor care se fac vinovaţi de aceste nereguli şi care, uneori, reuşesc să iasă basma curată datorită «relaţiilor», şi chiar tergiversării cazului.

— Înţeleg, aşadar, încercînd să sintetizăm discuţia noastră, că pledaţi pentru ideea aşezării concursurilor de admitere pe terenul unor criterii realmente obiective...

— Fără îndoială. M-aş referi, în acest sens, la cerinţa clar exprimată de secretarul general al partidului nostru,tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în cuvîntarea de la recenta plenară a C.C.: «Învăţămîntul superior trebuie să pregătească oameni pentru producţie. Să dezrădăcinăm complet mentalitatea care se mai întîlneşte încă în învăţămîntul superior şi în special la unii părinţi, potrivit căreia nu s-ar cuveni ca, după atîta şcoală, tînărul să meargă în producţie». În fond, încă de la concursul de admitere trebuie să se profileze, prin selecţia care se face, viitorul specialist care să corespundă pe deplin exigenţelor actuale.

Sanda FAUR

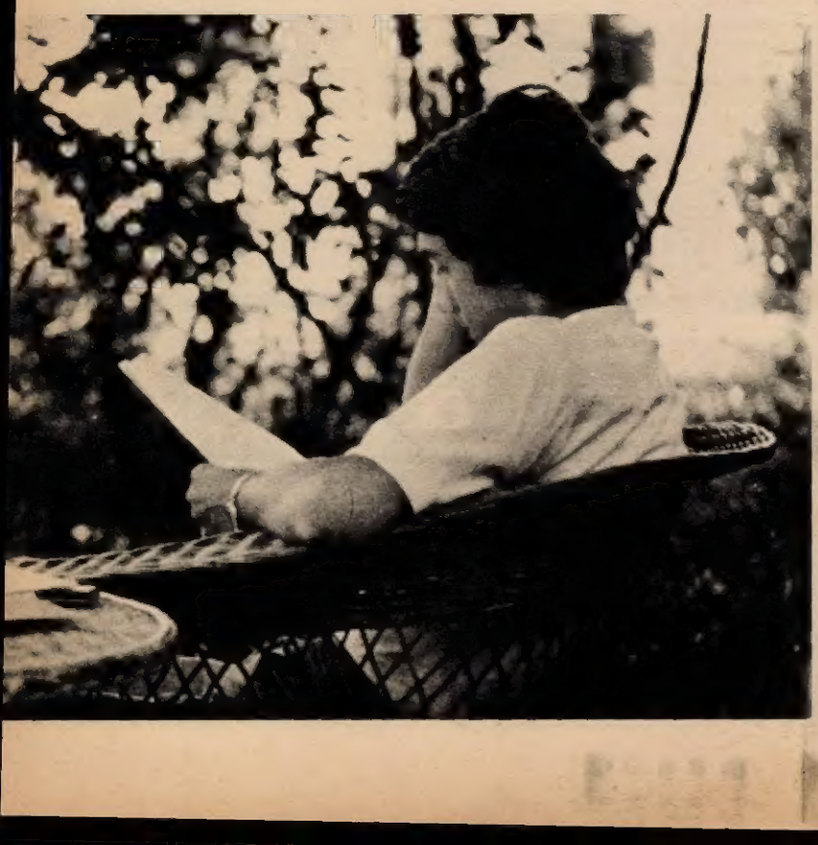

CONFIDENŢIAL: ÎNAINTE DE A DEVENI INGINERI AGRONOMI FACEŢI ŞI LICEUL!

— Cu cît distanţa economică între tine şi cel care vorbeşte e mai mare, cu atît trebuie să vorbeşti mai atent — afirmă profesor-doctor Milu Oşlobeanu, prorector al Institutului agronomic «Nicolae Bălcescu» din Bucureşti. Fraza sa sună ca o concluzie şi este o concluzie a unei poveşti (poveştiri). Se dusese într-o comună, director general al unui institut cu vie şi vin fiind, şi îndemna ţăranii, în cadrul unei şedinţe ţinute la un cămin (vizavi de baia comunală) la sentimente mai bune faţă de pămînt. Şi un tip din sală ar fi zis: «Da, păi cum să nu, dar dumneavoastră aveţi 7 000 pe lună şi eu 7 000 pe an... Da, trebuie să fii atent cum vorbeşti». Din respect pentru interlocutorul meu ca şi pentru faptul că-l cunosc întreb: aveaţi 7 000 pe lună? «Da, aveam». Sigur că tipul din sală n-avea numai 7 000 pe an, că avea şi produse şi grădină etc.

Povestea asta nu e grozavă, dar o reţin pentru că aici se află un lucru esenţial pentru grupajul de faţă: inginerii agronomi cîştigă bine. Şi dacă ajung directori generali vor cîştiga şi mai bine. Este un motiv pentru care regimente de băieţi şi companii de fete încearcă să intre la Institutul agronomic din Bucureşti, la una din cele şapte facultăţi: agronomie, horticultură, medicină veterinară, zootehnie, îmbunătăţiri funciare-ingineri, îmbunătăţiri funciare-subingineri, economia agriculturii. În anul universitar trecut, respectînd ordinea de mai sus, au fost următoarele locuri: 210, 130, 80, 100, 60, 90, 70. Total: 740. Din primul foc, la sesiunea din vară, au reuşit 600. 100 în toamnă. Au fost, în medie, cinci candidaţi pe un loc vara şi mult mai mulţi toamna. Prorectorul Milu Oşlobeanu ne asigură că toamna vin «toţi deznădăjduiţii, dar nu li se face rabat». Examenul e pur teoretic şi dificil. Medicul veterinar se «fabrică» cu accent pe anatomia şi fiziologia omului (ne tragem doar din maimuţă) întocmai ca la medicina umană; economistul agricol se poate bate pe umăr frăţeşte şi egal cu vărul său primar de la Academia de studii economice ş.a.m.d. Nu te pune nimeni să dai cu sapa, să coseşti, sau să deosebeşti ovăzul de gura-leului. Nici vorbă. O testare cît de cît cu finalitate agricolă n-ar strica — este de părere totuşi prorectorul Oşlobeanu. N-ar strica, dar nu e.

Înainte de a ne preda trup şi suflet datelor statistice legate de examenul de admitere şi înainte de a le comenta, merită să spunem că aici învaţă anual 3 200 studenţi, 1 000 absolvenţi la cursuri postuniversitare şi 800 doctoranzi, adică jumătate din numărul pe ţară, care număr, după calcule serioase, ar fi 10 000 pe an. Institutul e vechi de 121 de ani şi de numele său pot fi legate numele lui Ion Ionescu de la Brad, Sandu Aldea (primul scriitor agronom), Traian Săvulescu. Printre absolvenţii de prestigiu ocupînd în prezent funcţii de răspundere în stat sînt dr. ing. Angelo Miculescu, prof. dr. docent Ştefan Nicolae, prof. dr. Ceauşescu Ion. Cea mai mare personalitate a agriculturii noastre rămîne profesorul Gheorghe Ionescu-Şişeşti care a predat patru decenii la institut. Fiul său, Vlad, îi continuă activitatea în acelaşi loc şi în aceeaşi specialitate. Este important acest ultim lucru şi exemple asemănătoare se mai pot da: fiii profesorilor Bernaz Dionisie, Stamatin Nicolae, Grigore Obrejeanu, Bărbulescu Costică, Lovea Eugen, Negrilă Aurel au absolvit sau sînt studenţi ai institutului. Nimic nu poate fi mai elocvent pentru ceea ce numim (cîteodată fără acoperire) pasiunea pentru meseria aleasă. Las la o parte faptul că aceasta este şi o chestiune sentimentală de cea mai bună calitate. Şi nu singura.

— Tovarăşe prorector, de ce se îndreaptă tinerii absolvenţi spre institut?

— Diverse motive. Fata care nu l-a înţeles şi nu l-a iubit «atunci» îl vrea acum, dar inginer agronom. Tata zice: am dat eu cu sapa o viaţă întreagă, da ia arată tu-în comună cine eşti şi că poţi fi inginer şi ales şi în conducerea C.A.P. şi în comitetul de partid. Valabil pentru fiii de ţărani. La intelectuali, lucrurile sînt clare: ei disting răul din agricultură de realitatea din agricultură. Muncitorii la fel, plus că ei, a căror conştiinţă înseamnă muncă,îşi îndeamnă fiii tot spre muncă pentru că aşa e moral şi spre şcoală că aşa e normal. Tehnicienii şi intelectualii comunelor ştiu mai bine chiar şi decît ţăranii că se cîştigă bine, că se trăieşte în aer curat şi în stima populaţiei. Trebuie presupuşi prin definiţie pasionaţii şi tot prin definiţie cei care zic: nu mă fac eu titrat, dar inginer agronom tot mă fac.

Se ştie, iar dacă nu se ştie se află, că în ţară funcţionează — pentru viitoarea viaţă la ţară — peste 100 de licee agricole. S-ar zice: problema e rezolvată. De aici pleacă spuma, de aici se recrutează «stăpînii şi diriguitorii bogatelor recolte» ale anilor ce urmează. S-ar zice. În aceste licee, aflăm, ne mirăm şi ne întristăm, sînt repartizaţi profesori slabi. Cei de matematică, o parte, firească, sar în predare peste diferenţiale, integrale, geometrie analitică. Din douăzeci de profesori de biologie din aceste licee, douăzeci n-au ştiut ce înseamnă ARN şi ADN. Adică: acid ribonucleic şi acid dezoxiribonucleic. Aceştia se scuză cam aşa: cînd să mai faci cu ei matematică, fizică, biologie dacă faci atîta română şi istorie? În realitate — spune profesorul doctor Milu Oşlobeanu — aceste materii li se predau atît de slab, încît citind tezele candidaţilor «l-ai putea reînvia de 150-200 de ori pe Caragiale». Deci, practic şi paradoxal, absolvenţii liceelor agricole nu sînt avantajaţi, ci handicapaţi. Avantajul îl au tot bucureştenii şi cei din marile oraşe unde se face carte serioasă şi unde la tot pasul dai de o personalitate agrară de la care poţi lua şi meditaţii.

Altceva: la facultatea de horticultură se dă examen la legumicultură. Dar în peisajul, deloc încurajator al liceelor agricole, cele cu specific legumicol sînt cîteva. Restul fac pomicultură, viticultură etc. Şi să ne gîndim că marea majoritate a elevilor liceelor agricole sînt fii de ţărani cărora, în aceste feluri, li se face o primă, gravă şi profundă nedreptate. E adevărat, cu cîteva luni înainte de examenul de admitere se fac cursuri de pregătire, dar fiii proprii ai pămîntului sînt puşi într-o situaţie complet alurea... Cursurile le sînt predate de oameni competenţi, savanţi care, pe bună dreptate, presupun cunoscute capitolele peste care foştii lor profesori au trecut.

Să răsfoim totuşi şi promisele date statistice ale anului universitar trecut. Au intrat deci în cele şapte facultăţi ale institutului, în prima sesiune, 600 de tineri (aproximativ 70% băieţi, restul fete). Fii de muncitori 204, de ţărani 182, de funcţionari 118. Absolvenţi ai liceului de cultură generală, 456; absolvenţi ai liceelor agricole, 144. Cifre mai mult decît elocvente atît pentru lipsa de eficienţă a liceelor agricole, cît şi pentru faptul moral sută la sută că fiilor de agricultori ingineria agricolă li se refuză în mare parte. Din mediul rural sînt proveniţi 399, iar din cel urban 201. Dar mediul rural nu înseamnă ţărani şi în cei 399, doar 182 sînt fii de ţărani, restul reprezintă intelectualitatea satelor.

— Puţini fii de ţărani — zic. Oare de ce? Prorectorul Milu Oslobeanu dă din umeri.

Din numărul viitor: «Cronica teatrală» de Dinu Săraru.

EXAMENUL DE ADMITERE, UN JOC AL HAZARDULUI?

A lucrat efectiv în agricultură, o cunoaște, o înțelege. Îi pare rău. Îmi spune că și astăzi atît dînsul cît și soția simt nostalgia satului. Totuși, care-i explicația aceea de fond, aceea care, o dată găsită, va lumina totul și va permite luarea unor măsuri, schimbarea unei optici?

Convenim într-un tîrziu (și la propriu) că dacă locuiești în oraș și ai doi copii, ambii fac (de cele mai multe ori) liceul; la țară din doi face unul sau nici unul. Modul în care îl fac aceștia din urmă este cunoscut. Conducerea de partid și de stat, secretarul general al partidului însuși au subliniat de foarte multe ori importanța pentru agricultură a tehnicienilor și inginerilor. Printr-o schimbare de optică, începînd cu satul, fiii de țărani, cei dotați și cu tragere de inimă pentru carte, trebuie orientați spre școli, școlile trebuie să devină școli cu adevărat și în acest fel — și nu numai în acesta — fiilor de țărani nu le va mai fi refuzată cîteodată titulatura care le curge în sînge precum chemarea străbunilor: INGINER AGRONOM.

Eugen SECELEANU

RĂSPUNSURI LA O STRĂȘNICĂ FOAME DE INIȚIATIVE

— Pentru a asigura o captatio benevolentiae convorbirii noastre despre soarta imediată și concretă a învățămîntului în general, a învățămîntului ieșean în special, îmi îngădui — cu speranța că nu voi știrbi atmosfera academică — să repet o glumă pe care am auzit-o în Iași, pe seama noii reguli potrivit căreia băieții întîi trebuie să-și facă armata și-abia apoi au acces la anul întîi de facultate. Gluma suna cam așa: «Degeaba se bucură fetele că vor fi mai multe locuri pentru ele, în schimb, li se va face curte doar de către reformați». Reținînd — chiar și din realitatea pe seama căreia a apărut această replică de simpatic haz moldovenesc — adevărul că *există o mare zbatere pentru îmbunătățirea învățămîntului nostru*, v-aș ruga să-mi spuneți, firește în linii mari și esențiale, care-s problemele rămase, total sau în parte, nerezolvate ori nou apărute, acum după bilanțul finelui de an școlar 1972—1973? Cu alte cuvinte tovarășe profesor doctor **Petre Mălcomete,** secretar al Comitetului județean de partid — Iași, care-s obiectivele precise spre care trebuie îndreptate atenția și eforturile în noul an școlar ce vine?

— Într-adevăr, există o preocupare continuă a conducerii de partid și de stat pentru perfecționarea învățămîntului, urmărindu-se cu consecvență traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale, deoarece de dezvoltarea și permanenta îmbunătățire a acestui important domeniu depind pregătirea cadrelor de mîine și deci evoluția întregii noastre societăți. Faptul că la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. s-a dezbătut în primul rînd raportul cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în România și că în încheierea dezbaterilor la această problemă a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, dovedesc din plin însemnătatea ce se acordă sectorului amintit, organizării și desfășurării învățămîntului de toate gradele. Fără îndoială că, în decursul timpului, drept urmare a aplicării Legii învățămîntului, a hotărîrilor Comitetului Central din 1968 privind noile măsuri care să ducă la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ, la legarea sa mai strînsă de producție, de viață, și la noi în județ s-au înregistrat remarcabile succese în direcțiile menționate. Se poate afirma că s-au făcut progrese în îmbogățirea conținutului lecțiilor și a metodelor de predare, că s-a ridicat nivelul general de cunoștințe al tineretului, că se pregătesc temeinic cadrele de viitori specialiști. Cu toate aceste realizări incontestabile, nu-i mai puțin adevărat însă că mai sînt destule aspecte nesoluționate asupra cărora va trebui să ne îndreptăm atenția în perioada de pregătire și pe parcursul următorului an școlar. Mă voi referi întîi chiar la învățămîntul preșcolar, căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu îi acordă o atenție deosebită, subliniind că în viitor vor trebui să fie cuprinși efectiv toți copiii în acest sistem, sau în orice caz cei puțin în ultimul an. Or, rețeaua existentă la noi nu permite decît cuprinderea a 35 la sută din copii, situîndu-ne sub media pe țară și creînd dificultăți în școlarizarea de la 6 ani. Drept urmare va trebui să luptăm pentru extinderea acestor unități și crearea tuturor condițiilor necesare. În ce privește liceele, s-a constatat că planul de școlarizare nu a fost realizat la cele de cultură generală, deși au fost organizate trei sesiuni de admitere, în timp ce spre cele de specialitate s-a observat un adevărat aflux, proporția fiind de aproape patru pe un loc. Este o realitate vie, ce demonstrează justețea indicațiilor conducerii superioare de partid privind necesitatea creșterii ponderii acestora din urmă, sarcină ce se va realiza și la noi prin înființarea a încă două licee de specialitate.

În altă ordine de idei, se pune problema modernizării planurilor de învățămînt ale acestor licee și ale școlilor profesionale, deoarece se observă la unele o pondere de peste 60 la sută a disciplinelor de cultură generală, în dauna unor obiecte de specialitate absolut necesare, ca să nu mai insistăm asupra faptului că programele școlare conțin capitole total depășite.

Cît privește *integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția* s-au făcut desigur însemnați pași înainte înființîndu-se ateliere școlare, hale-laborator, atrăgînd specialiști din industrie în rîndul cadrelor didactice etc. Totuși, mai persistă destule greutăți datorate lipsei de tehnicieni-instructori în cadrul atelierelor-școală, interesului redus manifestat de conducerile unor întreprinderi pentru practica tineretului studios și pentru finalizarea rezultatelor cercetării științifice, faptului că se menține încă o mare dispersare a tematicii etc. Sînt probleme deci care vor trebui să fie grabnic rezolvate prin contribuția tuturor factorilor de răspundere, în lumina sarcinilor trasate de cuvîntarea secretarului general al partidului nostru la recenta Plenară a C.C. al P.C.R.

— Și-acum, fiind — mulțumită dumneavoastră — în cunoștință de cauză cu frontul de ofensivă de după vacanța cea mare, parcă se cere lămurită încă o chestiune: care-i *contribuția de gîndire a ieșenilor* la rezolvarea problemelor de mai sus, a problemelor procesului de învățămînt în general?

— Pe lîngă sugestiile ce le-am făcut răspunzînd la prima întrebare, aș vrea să mai adaug alte cîteva propuneri la care, ne-am gîndit noi, cei care ne preocupăm de problemele învățămîntului la Iași. Ele se referă bineînțeles la aspecte care privesc întreaga țară, vizînd îndeosebi îmbunătățirea examenelor de admitere și bacalaureat, care constituie un prag hotărîtor fie în trecerea spre treptele superioare de învățămînt, fie către încadrarea în producție. De exemplu, considerăm că este absolut necesară introducerea limbii române ca obiect obligatoriu de concurs în toate școlile

postgenerale, precum și a istoriei patriei la examenul de bacalaureat, deziderat izvorît din necesitatea cunoașterii la perfecție a limbii proprii și din imperative de ordin educativ. Pe de altă parte sugerăm includerea unor teste de aptitudini la concursul de admitere în școlile profesionale, în liceele de specialitate tehnică și la secția de învățătoare maistre a liceelor pedagogice fiindcă numai în felul acesta putem constata dacă există gradul de îndemînare și înclinațiile care să permită admiterea candidatului la formele de învățămînt amintite.

— Pentru încheiere, o întrebare specială, cumva simetrică cu gluma de început a convorbirii noastre: ce probleme și ce căi de soluționare a lor implică examenele de admitere în învățămîntul superior din acest an?

— În măsura în care pe plan local s-a putut întreprinde ceva pentru a veni în sprijinul absolvenților de liceu, s-a trecut la organizarea cursurilor pregătitoare, la popularizarea mai largă a secțiilor și facultăților etc. În general, în ultimii ani, la aceste examene s-a reușit să se realizeze o selecție mai bună a candidaților și credem că introducerea unor discipline la alegere, precum și creșterea ponderii probelor scrise contribuie mult la aceasta. Totuși socotim că se mai mențin deficiențe serioase mai ales în direcția orientării școlare și profesionale, ceea ce face ca proporția candidaților la facultățile umanistice să fie cu mult mai mare decît la cele cu caracter tehnic. Pentru a remedia pe viitor asemenea situații trebuie să urmăm îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, care în cuvîntarea rostită la recenta plenară arăta că trebuie să se țină seama de necesarul de specialiști din toate sectoarele de activitate și totodată faptul că fiecare cadru didactic are datoria să fie în același timp și un bun psiholog pentru a realiza o cunoaștere și o orientare judicioasă a tineretului studios. Am mai avea unele opinii privind stabilirea centralizată a subiectelor asigurîndu-se o uniformizare a cerințelor pe țară, renunțarea la probele orale acolo unde este posibil, introducerea probei obligatorii de limbă română la facultățile de drept și cele cu caracter didactic etc.

În general, toate aceste idei izvorăsc din dorința sinceră de a ne aduce contribuția la rezolvarea cu succes a sarcinilor trasate de recenta plenară, angajîndu-ne totodată să antrenăm organizațiile de partid, toate forțele pentru ca indicațiile din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu să prindă cît mai repede viață, ridicînd școala de toate gradele pe culmile cerute de dezvoltarea societății socialiste și făurirea comunismului în patria noastră.

Nelu IONESCU

ATENȚIE: LICEELE DE SPECIALITATE!

Prietenia o fi anticamera dragostei sau n-o fi. Liceele de specialitate nu sînt în mod sigur anticamera institutelor de învățămînt superior. Nu sînt în mod practic și nu sînt din punct de vedere teoretic. Nu aceasta e menirea lor fundamentală. Nu e posibil ca toți absolvenții acestor licee să devină studenți, dar e firesc ca un număr însemnat dintre ei, cel puțin egal cu acela al absolvenților liceelor teoretice să reușească în institutele de profil. Dar nu se întîmplă așa. Cel puțin la Institutul de petrol-gaze și geologie. Și fiindcă fatalitatea n-are nici o vină, cunoașterea cauzelor n-are cum dăuna, chiar dacă ele ne-au fost prezentate de cîțiva tineri întîlniți pe culoarele institutului. Mai întîi — profesorii. Nou înființate și avînd grabnic nevoie de cadre didactice, liceele de specialitate n-au putut beneficia de solicitudinea unor dascăli prestigioși, sau în orice caz nu la nivelul celor din liceele teoretice. În al doilea rînd (dar nu independent de primul), deși documentele de partid cer asta cu claritate, liceele de specialitate nu sînt încă suficient de bine structurate pe necesitatea formării în primul rînd a unei intelectualități tehnice în adevăratul înțeles al cuvîntului. Liceele de specialitate asigură elevului la absolvire nu o simplă diplomă onorifică, ci un pașaport pentru muncă și viață. Realizarea este incontestabilă. Spiritul de echitate ne obligă și nevoile țării pretind ca acestor absolvenți să li se asigure mai mult decît atît și anume pregătirea corespunzătoare pentru orice competiție, indiferent de gradul ei. Oricît de puțină legătură ar exista între cultura generală și domeniul strict al specializării e greu de presupus că elevul care aflînd că «Surîsul Hiroshimei» nu se referă la o fată ci la o localitate, a început s-o caute pe harta României, va ajunge vreodată un inventator sau chiar

un inginer de elită. Nivelul mai scăzut al liceelor de specialitate a fost dealtfel consfințit în programa învățămîntului superior care prevede posibilitatea ca la admitere să se aleagă în locul fizicii una dintre disciplinele de specialitate. Chiar dacă prin această măsură se restabilește echitatea dezechilibrată în primii ani, pricina care a determinat-o e sugestivă. Tabloul acesta e completat de faptul că în primii doi ani, cînd se predau disciplinele tehnice generale, absolvenții

liceelor de specialitate se acomodează greoi, lent, și sînt în general cei cu notele cele mai mici. În anii următori raporturile se inversează într-atîta încît de multe ori șefii de promoție sînt recrutați dintre aceștia, ca și cercetătorii și inventatorii de mai tîrziu. Realitatea aceasta justifică rațiunea înființării liceelor de specialitate, dar acuză modul în care unele dintre ele au demarat în activitate. Crește decalajul între nivelul învățămîntului superior și cel mediu, or, e important nu ca învățămîntul superior să se apropie de învățămîntul mediu, ci invers.

Nicolae CRISTACHE

CEL PUȚIN O DATĂ ÎN VIAȚĂ AM REFUZAT MÎNA DOMNIȘOAREI SPORT

De fapt, între o partidă de fotbal și o teză la fizică o preferăm pe prima. Cînd sîntem sinceri, adică la vîrsta pantalonilor scurți. Mai tîrziu zicem că nu e bine așa, sau pur și simplu zîmbim îngăduitori, fiindcă cel puțin o dată în viață fiecare dintre noi am refuzat mîna domnișoarei Sport și nu o să recunoaștem ușor că, în realitate, ea e cea mai frumoasă. Deocamdată e mai bine așa. Altminteri în lume n-ar exista decît sportivi și savanți: vocațiile absolute.

Negîndu-ne prima dragoste însă, privind-o de la înălțimea postului nostru de subșef al adjunctului șefului de birou, ajungem s-o uităm cu adevărat. Menirea profesorului de sport ar fi deci aceea de a ne face educația educației fizice, adică să ne învețe nu atît, sau nu numai mișcarea în sine, cît obișnuința ei, necesitatea de a o înfăptui, tot la fel cum pentru o durere de cap iei un antinevralgic. Este o meserie grea și o precede în timp pe aceea a medicilor. Profesorul de sport nu alină durerea, ci o previne, nu cîrpește și drege, ci înalță, construiește frumos; în minus el nu se bucură de sprijinul pacienților săi, ci mai degrabă de indiferența acestora.

La *Institutul de educație fizică și sport* se prezintă anual pentru concursul de admitere aproximativ 1 200 de candidați pentru 200 de locuri. Majoritatea sînt fii de funcționari și intelectuali. Cei mai puțini, un număr infim, provin din mediul sătesc. Nu s-ar zice dar că pasiunea pentru această meserie este cultivată în familie. Pentru o parte dintre ei a fi profesor de educație fizică reprezintă expresia dorinței de afirmare, dar pentru mulți, chiar foarte mulți, institutul nu e mai mult decît o posibilitate de a obține o diplomă. Școala are în consecință menirea atît de a pregăti specialiști cît și, modificînd mentalități, oameni de specialitate. O dispoziție, în vigoare încă, prevede ca absolvenții I.E.F.S. (durata de studiu patru ani) să fie repartizați în licee și școli profesionale, în timp ce absolvenții din facultățile cu durata de studiu de trei ani (F.E.F.) au acces în școlile generale. În fapt, prevederea determină ca orașele să beneficieze de profesori cu o pregătire de patru ani, iar mediul rural de cei cu trei ani. Care este diferența dintre cele două forme de învățămînt reiese dintr-o altă prevedere care stipulează obligația absolvenților F.E.F., în cazul în care doresc să obțină diploma I.E.F.S., de a da cîteva diferențe și de a urma în continuare trei ani la fără frecvență. Indiferent de justificări (a opri goana după școlile generale *din jurul Bucureștiului* ș.a.), *discriminarea* aceasta care se face unei aproape jumătăți din populația țării are consecințe de natura contradicției și dovedește că în acest domeniu una vorbim și alta fumăm.

Cei mai mulți dintre *studenții institutului* provin din Capitală (209). Cei mai puțin numeroși sînt din județele Ialomița (3), Vaslui (4), Vrancea (4) etc. Există județe unde numărul profesorilor de educație fizică cu pregătire medie sau superioară este mult mai mic decît al cadrelor fără calificarea corespunzătoare: Buzău (123 la 235), Gorj (68 la 130), Covasna (49 la 95) etc. Este desigur un viciu de repartizare: dar, în același timp, e vorba și de o mentalitate greșită, proprie unei subdezvoltări depășite, cînd se aștepta totul de la centru. În fond, este obligația județelor respective de a stabili politica orientării profesionale a elevilor. Discriminarea în acest caz îi privește pe bucureșteni. De ce dacă te-ai născut în Cluj, de pildă, să-ți poți găsi un loc cît mai aproape de familie și de locurile natale, iar dacă ai *crescut pe lîngă Dîmbovița să fii* nevoit să mergi după absolvire la Buzău, Covasna ori Gorj? Dacă s-ar duce, cel puțin, dar de multe ori își caută alte meserii pe lîngă casă.

Întrebările și nedumeririle continuă și cum-necum ajungem de unde am plecat, adică la examenul de admitere. Absolvenții liceelor din București sînt mai bine pregătiți. Ceea ce cîștigă la admitere pierd, după cum am văzut, la repartizare. Privilegiul de care nu se fac vinovați ajunge pînă la urmă o vină. *Examenul de admitere, cum e conceput* acum, nu testează calitățile native ale candidaților, ci gradul de emancipare, tupeul, însușirile dobîndite, formate, uneori forțat și de suprafață, care deși importante nu pot fi, nu trebuie să fie determinante. La care se adaugă relațiile și pilele. Mai puternice în București. Cu o mie beneficiezi de o pregătire în particular și... oameni sîntem etc. Cei prinși sînt grav pedepsiți dar principiul: nu m-or prinde tocmai pe mine, funcționează mai departe. Echitatea pe care încercăm s-o generalizăm se dezechilibrează în numai cîteva minute pentru a ne strădui mai tîrziu o viață ca s-o reabilităm. Pentru I.E.F.S., examenul de admitere, în forma sa clasică, a devenit rudimentar. Metodele de testare pe care știința ni le pune la dispoziție permit ca să jucăm cu cărțile pe masă, deschis, la urma urmelor alegem viitorii profesori pentru copiii noștri. Un secret n-ajunge niciodată să rămînă secret și a ne înverșuna să nu credem acestei evidențe echivalează cu politica struțului. Noul sistem de testare, *pregătit* la I.E.F.S., vizează ca și pînă acum lucruri colaterale; importante fără îndoială, dar în fond floricele cu care nu poți face o primăvară. Admiterea în I.E.F.S. e cu atît mai importantă cu cît ea nu privește doar cîteva sute de specialiști, un simplu institut de învățămînt superior, ci sănătatea fizică a unei națiuni.

Nicolae CRISTACHE

NU EXISTĂ 4 SAU 12 PE UN LOC. EL ESTE NUMAI AL CELUI CARE-L OCUPĂ

Ea, Liliana Precup din Tîrgu Mureș, candidează pentru obținerea unui loc în cadrul Facultății de comerț exterior. El, Liviu Hagea din Hărghina, este absolvent al aceleiași facultăți și așteaptă luna septembrie pentru a-și susține examenul de stat. Cînd i-am întîlnit, Liviu îi dădea Lilianei ultimele explicații în legătură cu ceea ce înseamnă acest examen de admitere. La economie politică se cere *mot à mot*? întreabă fata. Cartea, răspunde băiatul. Profesorii sînt severi? Ca peste tot. Știi, sîntem patru pe un loc? Altădată au fost și șase. De fapt, nu e bine spus 4 ori 6 ori 12 pe un loc. Pe un loc e unul singur: cel care îl ocupă. Pe urmă, pentru fete e mai ușor anul ăsta. Băieții pleacă la armată. E chestie de baftă examenul? E. Și de rezistență. Cum de rezistență? Păi cei 30 ori 60 de candidați care sînt repartizați să susțină examenul oral în sala X așteaptă pe culoar. De la 2 la 4, de la 2 la 6, de la 2 la 10, de la 2 la 12. N-au voie să iasă afară. Dacă au ieșit, sînt bun ieșiți.

— Ți se pare normal?, întreb

— Nu. Nu știu exact, dar asta e situația. E bine să știe ce-o așteaptă.

— Liviu Hagea, ce te-a făcut să dai examen de admitere la comerț exterior?

— Am dat din convingere, nu din întîmplare. Știam franceză, matematică. În momentele acelea nu mă interesa decît examenul de admitere.

— Dacă odată intrat ți-ai fi dat seama că facultatea *nu* ți se potrivește, ce-ai fi făcut?

— Renunțam, deși alții n-ar face-o pentru nimic în lume. Facultatea asta e interesantă, plăcută, tentantă ca perspective.

— Spune-mi, Liliana, ce știi despre facultatea în care vrei să intri?

— Nimic, dar știu despre meseria de economist. Tata e economist, l-am văzut cum lucrează, ce lucrează și mi-a plăcut.

— Spune-mi, Liviu Hagea, se prezintă candidații din Cluj, Tulcea, Teiuș, Pecica, București, Babadag, Țăndărei etc. cu șanse egale la un examen de admitere?

— Teoretic, da. Practic, nu. Nici măcar cei din București nu se prezintă cu șanse egale. Altfel vin pregătiți — orice am zice — elevii de la Sava, de la un Mihai Viteazul ori Lazăr, și altfel cei de la liceul numărul treizeci și nu știu cît ori șaptezeci și ceva. Nu e o fericire, nu e îmbucurător, dar acesta e adevărul. Pe urmă, foarte puțini din candidații din provincie pot veni la București pentru cursurile de pregătire. Și, nu uitați, cei ce frecventează aceste cursuri nu pot rămîne cu gura căscată la examen în fața unei probleme de matematică mai ciudată. Și ăsta e un mare avantaj. În cazul întrebărilor suplimentare, adiacente, cei care au urmat aceste cursuri nu au surprize la examen.

— Liliana Precup, ai urmat cursurile de pregătire?

— Nu. Dar simt că sînt bine pregătită.

Îi rog pe Liviu Hagea să-i pună Lilianei cîteva întrebări *surpriză*. Liliana se amuză, dar răspunde cu siguranță la chestionarul ad-hoc. Vorbește cursiv, liniștit, de înțeleg și eu, încă o dată, cum apare pe lume plus, valoarea suplimentară, cea relativă ori care este caracterul istoric al monopolurilor.

— Spune-mi Liviu Hagea, ce se întîmplă cu cei care *reușesc* la facultate mai mult din noroc?

— De obicei o termină. Un noroc nu vine niciodată singur. Mai se întîmplă și altfel. Cîte unul tot mai se dă de gol. Aveam eu un coleg foarte slab pregătit. A trecut el prin toate, pînă la un examen în care-i căzuse *un subiect referitor* la ciștigul lunar al unui țăran din C.A.P. Băiatul știa el ceva, după niște calcule oculte, că e vorba de ceva cu 300 ori 3 000. El a ținut o teorie despre cum cîștigă un cooperatist 3 000 de lei pe lună. Deși la *primele două subiecte* — pe care le copiase — știuse perfect, profesorului i s-a părut semnificativă eroarea de la ultimul răspuns și l-a scuturat bine pe proverbialul norocos. A cam rămas repetent pînă la urmă. Dar acesta e un caz particular.

— Liliana Precup, ce vei face dacă nu reușești?

— REUȘESC. Dacă se va întîmpla pe dos, intru în producție și la anul dau din nou. Dar nu vă faceți probleme, unul din locurile de la comerț exterior va fi al meu. Anul acesta. Cred că-l merit. Altfel nici nu veneam la examen.

Dorin TUDORAN

ÎN NUMELE CUI ÎNTREBĂM ARTA DESPRE HAZARD ȘI OBIECTIVITATE

— Conduceți unul din institutele de învățămînt superior, cele mai solicitate de tineri. Cum asigurați candidaților premisele unei selecții *cît mai obiective*, în care întîmplarea să joace un rol secundar?

— Factura probelor și numărul lor pot constitui garanția unei selecții lipsite de «întîmplător», e de părere tovarășa Eugenia Popovici, rectorul Institutului de artă teatrală și cinematografică. Candidatul are la dispoziție un repertoriu din care își poate selecționa ceea ce consideră el mai potrivit pentru a-și demonstra buna condiție scenică din punct de vedere al fizicului, al sensibilității artistice sau, acolo unde este cazul, al *umorului*. De asemeni, *exercițiile de improvizație* permit descoperirea imaginației, inteligenței, spiritului de observație, prezenței de spirit sau puterii de concentrare.

— Au devenit celebre în rîndul foștilor sau prezumtivilor studenți la teatru, unele improvizații făcute de tineri, care mai tîrziu au devenit personalități ale vieții noastre culturale: Virgil Ogășanu, Sebastian Papaiani, Lucian Pintilie... Aceasta este o notă bună și pentru comisie. Totuși care sînt criteriile care selecționează pe cei care selecționează?

— Se ține cont în selecționarea *membrilor* comisiei de practica lor pedagogică, de rezultatele obținute și de propria lor experiență profesională pentru a cunoaște nemijlocit procesul de creație al artei teatrale... și cinematografice.

Îi promisesem Eugeniei Popovici un interviu scurt. Și am vrut să mă țin de cuvînt («Mai trebuie și-altădată»...). Aflasem deci că întîmplarea, în sensul ei negativ, nefericit — promovarea mediocrităților — va fi, pe cît posibil, ținută în frîu de oameni cu experiență. Mai aflasem că nu se fixase încă numărul membrilor comisiei (fără soț în orice caz), că aceștia vor ști la ce grupe prezidează examenul de-abia în seara zilei de marți. Iar miercuri la ora nouă începea examenul.

— Totuși în numele cui mă interesau toate aceste date? Din fericire am putut afla și asta: pînă marți 3 iulie a.c. la ora zece și jumătate — înscrierile se făceau pînă la unsprezece — candidau la I.A.T.C., 682 de tineri, după cum urmează: 7 locuri regie de film, — 101 candidați; 7 locuri regie de teatru — 52 candidați; 7, teatrologie-filmologie — 52 candidați; 9 operatorie — 130 candidați; iar la actorie unde nu se dăduse încă ultima aprobare la locurile cerute suplimentar — 347 de băieți și fete.

Rodica POP

EXAMENUL DE ADMITERE, UN JOC AL HAZARDULUI?

A FI SAU A NU FI STUDENT —despre o falsă dilemă, cu un vechi dascăl—

Examenele de admitere în facultăți... Moment crucial pentru tînărul studios, prilej de bucurie și, după caz, de meditație amară. Am vrut să iau pulsul acestor clipe și m-am adresat decanului Facultății de filologie, istorie și științe economico-administrative din Sibiu, conferențiar doctor Ion Vesa. Un om aflat în aceste zile în miezul fierbinte al acestor evenimente.

— În fiecare vară, tovarășe decan, participați la febrilele momente ale admiterii în facultate. Tineri, mai puțin tineri, dorind cu ardoare să devină studenți, care văd în pătrunderea în viața universitară o mare șansă a vieții lor. Mulți reușesc. Alții, și mai mulți, suferă un eșec. Îi cunoașteți pe toți, pe mulți i-ați îndrumat. Spuneți-mi, ce determină o asemenea fascinație, o asemenea psihologie exclusivistă?

— Faptul că zeci, sute de mii de tineri își propun să pătrundă într-o facultate este un fapt pozitiv, ba și normal, pînă la un punct. Este o urmare firească a dezvoltării învățămîntului nostru la toate eșaloanele. Anormală este însă ideea preconcepută a unora dintre acești tineri care își imaginează că doar absolvind o facultate se vor putea realiza.

— Care să fie cauza acestei prejudecăți?

— Să știți că destui dintre tinerii care anul trecut au încercat să intre la institutul nostru și n-au reușit datorită insuficientei lor pregătiri, chestionați de mine, au răspuns că ei nici nu prea doreau cu tot dinadinsul să urmeze facultatea! Atunci de ce v-ați prezentat la examene? i-am întrebat. Răspunsurile au fost, după opinia mea, edificatoare:

— a fost dorința expresă a tatei (sau a mamei);

— x,y colegi de liceu sînt studenți. De ce să nu fiu și eu?!

— nimeni nu te ia în seamă dacă n-ai o facultate.

— Urmarea?

— Simplă: acești tineri care din spirit de imitație, snobism, ori dintr-o prejudecată, se prezintă la un examen de admitere, fără cunoștințe bine asimilate, fără o înțelegere a importanței unui asemenea act, suferă în majoritatea cazurilor eșecuri. Pierd un an, doi, trei, sperînd că pînă la urmă șansa le va surîde, și nu-și dau seama că în alte domenii s-ar putea realmente realiza. Dintre aceștia se recrutează, în mare parte, dezamăgiții, blazații, cei ce disprețuiesc efortul, mai ales fizic, în virtutea unui ideal «intelectual» care le este, evident, străin.

— Ce este de făcut?

— Am mari speranțe în felul cum evoluează și va evolua în continuare școala de cultură generală, liceul nostru. Aici tînărul trebuie, mai ales în ultimii ani, să-și verifice cu seriozitate aptitudinile.

Sînt pentru un examen de bacalaureat foarte exigent. Doar așa vor exista premise ca tinerii să se prezinte mai departe, la un eventual examen de admitere în învățămîntul superior, bine pregătiți și într-un număr rezonabil.

— Cunoașteți povestea: absolventul de liceu X, din comuna Y, cu «zece pe linie», se prezintă la examenul de admitere la facultate. Aici constată cu uimire și groază că altele sînt exigențele, alte cunoștințele ce i se pretind. Se simte, evident, nedreptățit, el care întotdeauna a fost primul la școală. Vroiam să vă întreb despre egalitatea de șanse la admiterea în facultate.

— Ceea ce semnalați este evident real. Un absolvent al Liceului «Octavian Goga» din Sibiu și un altul dintr-o mare comună, ambii premianți, dispun totuși, în majoritatea cazurilor, de cunoștințe diferite. De unde șansele mai mari ale celui din Sibiu de a reuși la examenul de admitere în facultate. Concret, la noi, în anul I, din 80 studenți înscriși la facultatea de istorie, 64 sînt proveniți din mediul urban și 16 din cel rural. Cauza, o cunoașteți, desigur. Afluxul cadrelor didactice cu pregătire superioară spre centrele urbane sau în cel mai bun caz spre comunele din imediata apropiere a acestora. Dealtfel, la sfîrșitul facultății, repartițiile se fac în ordinea mediilor și cei mai merituoși optează aproape în unanimitate spre marile centre ori spre oraș.

Cred că dacă ar exista o modalitate de cointeresare materială substanțială, spre sate s-ar îndrepta într-un număr mult mai mare profesori bine pregătiți, care ar asigura un nivel superior predării. Astfel și egalitatea de șansă ar fi o realitate.

— Institutul dumneavoastră este relativ nou. În 1969 au debutat facultățile de filologie și istorie. În 1971, cea de științe economico-administrative. Ce efect a avut pe plan local înființarea sa?

— A constituit o puternică revigorare a unui climat intelectual de elevată tradiție. Dar nu numai tinerii din Sibiu sau din județ beneficiază de acest avantaj. Dacă la facultatea de filologie și istorie, majoritatea studenților sînt localnici, la cea de științe economico-administrative domină în proporție destul de masivă cei veniți din alte părți, mai ales din Moldova, din mediul rural. Explicația: această facultate pregătește cadre cu pregătire superioară ce-și vor desfășura activitatea în acest mediu.

Cred că inițiativa centrului universitar clujean, de a înființa o «filială» la Sibiu — cazul institutului nostru — este demnă de urmat.

Fără să mai fie necesară înființarea unor noi centre universitare, prin crearea unor asemenea institute pendinte, se asigură dezvoltarea intelectuală a unor orașe, crearea unor cadre cu pregătire superioară.

Mihai HETCO

MESERIA DE ARHITECT, UN PRIVILEGIU AL ORĂȘEANULUI

Stau și-i privesc de aproape o jumătate de oră: băieții, aproape fără excepție, sînt înalți și bine legați, poartă plete și favoriți stufoși, iar după moda zilei, o dezordine vestimentară studiată. Fetele, drăgălașe în proporție de masă, beneficiază și ele de o construcție somatică excelentă, sînt îmbrăcate după ultimul jurnal și nu puține dintre ele gătite cu bijuterii și pandantive din aur masiv.

O lume veselă și zgomotoasă care se mișcă și discută cu dezinvoltură. Locul acțiunii: holul Institutului de arhitectură «Ion Mincu». Persoanele: candidații actualului concurs de admitere. 700 pentru 180 de locuri, marea majoritate, bucureșteni get-beget.

— Așadar, tovarășe prorector, Tiberiu Benedek, meseria de arhitect continuă să rămînă un privilegiu al orășeanului, al fiilor și fiicelor de intelectuali?

— Pînă la ora actuală nu cunoaștem compoziția socială a prezumtivilor studenți, dar sîntem siguri că proporția fiilor de muncitori și a tinerilor din mediul rural va fi mai apropiată de ponderea pe care această categorie o deține în structura generală a populației. Anul trecut, din totalul admișilor, 191 la număr, 102 au fost fii de intelectuali, 42 copii de muncitori și numai 2, fii de țărani. Cu toate acestea chiar și anul trecut am putut constata cu bucurie că numărul candidaților și admișilor sosiți din rîndul muncitorilor și sătenilor a fost sensibil mai mare decît în anii precedenți.

...Dar foarte mic, inadmisibil de redus, dacă îl raportăm la întreaga masă a bacalaureaților noștri. Explicația, una singură: meseria de arhitect este practic necunoscută omului de la țară, care și astăzi își îndeamnă băiatul să se facă învățător, agronom, profesor, medic. Arhitectul rămîne prin excelență un reprezentant al civilizației urbane, iar exemplul meseriei sale constituie un punct de atracție doar pentru tînărul născut și crescut la oraș.

Interlocutorul nostru are perfectă dreptate: identificarea nu se poate produce decît în prezența unui model, singurul capabil să clarifice opțiunile, să hrănească aptitudinile și talentul virtual. De aceea sute, mii de băieți de la țară, cu predispoziții certe în acest domeniu, îmbrățișează alte meserii, sau devin, în cel mai bun caz, meșteri zidari.

Așadar, o carență de ordin social pe care sîntem obligați să o consemnăm cu strîngere de inimă și împotriva căreia nu avem nici o armă de luptă?

— Timpul lucrează în favoarea noastră, îmi declară arhitectul Cornel Dumitrescu, conferențiar la același institut. După cum știți, în urmă cu trei ani, au fost înființate secții de arhitectură pe lîngă politehnicile din Cluj, Iași și Timișoara. După trei ani, cei mai buni (în ordinea mediilor) își continuă studiile la București în anul IV. O altă noutate: la examenul de admitere, începînd cu anul trecut, am introdus în locul probei de desen ornamental, testarea aptitudinilor. Metoda s-a dovedit de bun augur, a lărgit cîmpul de investigație și de recrutare a cadrelor valoroase. Desenul — probă eliminatorie la vechile concursuri — constituia o deprindere care se poate căpăta prin exerciții îndelungate și mai cu seamă prin solicitudinea unor meditatori plătiți bine.

— Deci mai multe șanse pentru depistarea valorilor autentice?

— Mai multe decît altădată, dar concursul a mai lăsat încă multe porți deschise hazardului. Am constatat lucrul acesta pe baza unor studii efectuate pe parcursul a cinci ani de învățătură: plutonul excelenților din anul I nu se confundă niciodată cu grupul absolvenților merituoși. Anii de studiu constituie în fapt adevărata selecție.

Liviu TIMBUS

ce profețim, ce profesăm

să urci trudind pe muchie

Anii mulți de cînd, datorită posturii de redactor la o publicație studențească, mă mișc cu precădere în lumea universitară m-au pus nu o dată în situația delicată de a constata că o lucrare sau o cercetare care poartă o duzină de semnături în fapt nu e decît opera unuia sau cel mult a doi-trei dintre coautori. M-am obișnuit, așadar, să evaluez asemenea contribuții la realizarea unei lucrări în ordinea inversă a semnăturilor, știind totdeauna că, de fapt, cel din urmă e cel dintîi. Departe de a fi o excepție această aparentă «conlucrare», expresie a spiritului de echipă atît de propriu cercetării moderne, în realitate nu e decît tot o față a acelei mentalități de «feudă», în cîteva rînduri încriminată chiar în documentele de partid.

Din moment ce «domnul profesor» sau «domnul cercetător principal» consideră că la catedră, în centrul sau în institutul unde e șef se poate conduce (și poate conduce) după bunul plac, de parcă s-ar afla pe propria moșie, de ce ne-am mai mira că pentru domnia-sa inclusiv unicitatea creației nu poate să rămînă neaservită. Moravul e atît de înrădăcinat pe alocuri încît unora le pot apărea de-a dreptul romantic, îndrăznind să-l mai denunț.

Poate că ar trebui să ne împăcăm cu asemenea idee dacă, deopotrivă, «magistrul» ca și discipolul, nu ar aparține colectivității noastre socialiste, dacă, în unele cazuri, și unul și celălalt n-ar fi membri ai partidului nostru, promotor consecvent al codului moral comunist, al eticii și echității socialiste. Ceea ce mă intrigă însă cel mai mult în aceste raporturi de vasalitate este lipsa de demnitate a tînărului, altfel înzestrat, capabil să răzbească și singur dacă, într-o bună zi — cum fac mulți colegi de-ai lui — ar pune piciorul în prag și n-ar admite să-și înstrăineze duplicitar produsul inteligenței. Ca om mai tînăr — convins totodată de faptul că trebuie să dea dovadă de cea mai neîntinată intransigență morală — consider că această «dijmă» acceptată de bunăvoie merită cel mai necruțător oprobriu al colectivității. Consecința gravă a unei asemenea mentalități e că tînărul care azi nu numai că acceptă, dar chiar propune să semneze împreună cu șeful său, mîine va proceda în aceeași manieră. Iar mîine, pentru noi, înseamnă tot mai mult moralitate comunistă, eliberare plenară a omului — oriunde ar lucra el — de moravurile atît de dezonorante ale trecutului.

Pe cît de eficientă, de nobilă e colaborarea de echipă, în cadrul căreia personalitățile, indiferent de vîrstă, se devotează unei cauze comune, neprecupețind nici un efort, pe atît de umilitoare e această «paternitate complice», față de care închidem ochii în nu puține cazuri. Și dacă închidem ochii noi, persoanele particulare, mai grav este că astfel procedează și unele foruri chemate să vegheze la stricta respectare a eticii și echității muncii. Un asemenea «coautorlic» — expresia mi se pare întru totul adecvată — s-ar cuveni de aceea să ne preocupe, cu atît mai mult cu cît știința și cultura, în mod virtual, sînt asociate cu demnitatea și frumusețea morală. Invectiva «bătrînului cărturar» Mihai Beniuc, frust formulată, mi se pare din acest punct de vedere demnă de luare aminte:

«Să zboare poate orișice păduche
De stă pitit în aripi de condor
Dar eu aș vrea să urc trudind pe muche
Decît să fiu păduche zburător».

Niculae STOIAN

VIAȚA LUI NICOLAE BĂLCESCU
(X)

«NU POATE FI FERICIRE FĂRĂ LIBERTATE»

De la Semlin, tăind în curmeziș Banatul, pe care nu-l mai văzuse din 1845, Bălcescu a pornit direct spre Sibiu, unde avea să ajungă în primele zile ale lui noiembrie. La 10/22 noiembrie îi scria de aici lui Al. G. Golescu anunțîndu-l că se găsea în Transilvania pentru a afla «lămurit starea țării». Într-o altă scrisoare adresată mai tîrziu lui Ion Ghica preciza într-un mod mai accentuat că a venit aci pentru a «studia mișcarea românilor» transilvăneni și bănățeni. «Nu vream — adăuga Bălcescu — să merg înainte pînă n-oi vedea cu ochii ce avem să așteptăm de la românii de acolo».

SATISFACȚII ȘI MÎHNIRI

Unele din lucrurile aflate l-au satisfăcut, altele l-au întristat. «Românii d-aci — îi scria lui Golescu — au început a organiza districte românești, punînd funcționari români și introducînd limba română în actele publice». L-a bucurat de asemeni constatarea că «românii s-au pus toți în mișcare și că în capul nației se află mulți tineri cari au învățat a se bate și a nu le fi teamă de războiu». L-a întristat însă războiul cu ungurii, fiindcă, după cum avea să-i scrie lui Ghica, «eu aș fi dorit ca ungurii să se fi purtat altfel, să nu fi provocat pe români și să se fi înfrățit cu dînșii, căci lucrurile ar fi luat o față cu totul alta, și imperiul austriac se dezmădula».

O altă mîhnire i-a produs-o faptul că «guvernul român», comitetul, se arăta prea supus față de comandamentul austriac. De la Sibiu a alergat apoi la Brașov pentru a se întîlni cu Barițiu și cu ceilalți conducători de acolo, dînd pretutindeni sfatul ca Transilvania să se organizeze cît mai grabnic ca «țară românească» și să se declare ca stare, și totodată ca «românimea toată cîtă se afla în imperiul austriac să formeze un corp nedespărțit, avînd aceeași organizație și aceeași administrație».

«Lucrul nu e sfîrșit — preciza Bălcescu în scrisoarea către Ghica — ci numai început într-aceste locuri».

Atît de la Sibiu cît și de la Brașov, Bălcescu s-a interesat apoi îndeaproape de situația din Țara Românească, unde continuau a se face «arestuiri». «În mai multe locuri — îi scria el lui Golescu — poporul nu se supune», în diferite sate din județele Teleorman și Argeș, țăranii ținînd piept trupelor invadatoare. «Țara e gata și credincioasă revoluției», afirma Bălcescu în aceeași scrisoare.

Agitația produsă în Transilvania de prezența și acțiunea lui N. Bălcescu au determinat însă autoritățile habsburgice — incitate și de caimacamul Cantacuzino — să-l pună sub o severă observație, el văzîndu-se astfel silit să părăsească Transilvania pentru a se îndrepta spre Paris unde se adunase cea mai mare parte a exilaților.

Pe la mijlocul lunii decembrie se afla la Belgrad unde îl așteptau mai multe scrisori de la Ghica, acesta rugîndu-l stăruitor să vină la Constantinopol pentru a se consulta asupra noii situații.

La 16/28 decembrie, hotărît să dea urmare chemării lui Ghica, el îi scria acestuia că peste cîteva zile va porni spre Constantinopol pe calea maritimă Triest–Atena.

Întîlnirea cu Ghica, pe care nu-l mai văzuse de aproape un an, a fost plină de efuziuni și de satisfacții reciproce. Urmară zile și nopți de sfat în care au fost scrutate toate eventualitățile și toate posibilitățile, ambii prieteni fiind hotărîți să continue revoluția. Pentru aceasta trebuiau însă adunate din nou rîndurile răzlețite și creat un nou instrument de acțiune.

Hotărîrea lui Bălcescu și a lui Ghica e adoptată și de ceilalți tovarăși aflați în capitala Turciei. Bălcescu fiind ales secretar al emigrației.

«UNIMEA NAȚIONALĂ — SINGURUL PRINCIPIU DE VIAȚĂ»

La 8 martie, semnînd în noua sa calitate, Bălcescu adresează o proclamație către toți exilații și emigrații, afirmînd cu toată însuflețirea: «Nu poate fi fericire fără libertate, nu poate fi libertate fără putere și noi românii nu vom putea fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic. *Unimea națională* — conchidea Bălcescu — *e dar singurul principiu de viață, singurul principiu de mîntuire pentru noi*».

În încheierea proclamației el propunea înființarea unui comandament unic al emigrației. Ca șef al acesteia — pentru a se evita rivalitățile dintre munteni și, totodată, pentru a se marca în mod concret principiul unității naționale — urma să fie ales moldoveanul Costache Negri, amfitrionul marilor manifestații patriotice de la Mînjina.

Opoziția lui C.A. Rosetti și a altor exilați de la Paris va face însă ca proiectul lui Bălcescu să nu se poată realiza.

Setea de țară și de luptă îl mistuie puternic. «Prefer mai mult — îi scria lui Al. G. Golescu la 28 martie — o viață tîlhărească în Carpații noștri, decît a peri sau a trăi ticăloșește în țări străine».

Urmărind situația din sud-estul Europei și îndeosebi din Transilvania, unde românii sub comanda lui Avram Iancu izbutiseră să organizeze o puternică armată populară, Bălcescu, în deplin acord cu Ghica, făurește planul împăcării între români și unguri și totodată al formării unei legiuni românești care, luptînd alături de oștile generalului Bem, învingătoare împotriva trupelor habsburgice, să izgonească armatele cotropitoare din Principate, deschizînd astfel calea libertății și unirii lor.

Transilvania, în concepția lui Bălcescu, trebuia să devină un bastion al revoluției românești. Dar pentru realizarea îndrăznețului plan era nevoie ca Bălcescu să ia contact direct cu conducătorii revoluției maghiare și în primul rînd cu Ludovic Kossuth, și totodată cu Avram Iancu care apăra Munții Apuseni cu îndîrjire.

O MAMĂ SACRIFICATĂ «DATORINȚII CĂTRE ȚARĂ»

Plecarea spre Ungaria și Transilvania însemna însă bani — bani care i-au lipsit și la Belgrad — și pe care nu și-i putea procura decît de la mama sa, pităreasa Zinca, supusă la încercări dintre cele mai grele, trei dintre fiii săi fiind în exil.

Într-o scrisoare trimisă lui Al. G. Golescu în această perioadă Bălcescu face mamei sale unul din cele mai zguduitoare portrete. «Biata muma mea — exclama Bălcescu cu înduioșare — singura dragoste și adorație a mea, e așa de nenorocită. Totdeauna am sacrificat-o datoriții mele către țară. De zece ani de cînd o tot fac să sufere pe dînsa, care nu poate găsi mîngîiere în convicții puternice ca ale noastre. Imaginea mumă-mii, bătrînă, bolnavă, nenorocită, ea care e așa de bună, care a jertfit atîta pentru noi și care acum suferă atîta, e neîncetat înaintea ochilor mei».

În sfîrșit, la începutul lunii aprilie banii sosesc, iar Bălcescu pleacă împreună cu Ion Bălăceanu, Niță Magheru — nepotul generalului — Alecu Manu, însoțiți și de căpitanul italian Monti și de contele polonez Ilinski, spre Belgrad. De la Constantinopol la Belgrad, mergînd în galopul cailor, călătorii noștri n-au făcut decît trei zile și patru nopți, străbătînd în acest timp cîmpia Adrianopolului, Rumelia, Munții Balcani, Bulgaria și Serbia. «Din 24 de ore — avea să scrie mai tîrziu unul din cronicarii expediției — una singură ne-o îngăduiau ca să mîncăm și două pentru odihnă. Restul timpului galopam».

TRATATIVELE CU KOSSUTH

La 7/19 mai Bălcescu se afla la Mehadia, unde are prima întîlnire cu generalul Bem. Generalul îl primește cu amabilitate, dar pentru proiectele lui Bălcescu e nevoie de asentimentul lui Kossuth și al guvernului revoluției, care se afla la Debrețin. După o săptămînă Bălcescu se afla la reședința guvernului și începea discuțiile cu Kossuth. În zilele următoare, pe lîngă Kossuth, Bălcescu are convorbiri însuflețite cu miniștrii Bathyány Kazmer și Szemere Bertolon.

În același timp el intră în relații și cu deputații români Eftimie Murgu, Alexandru Buda, Sigismund Pop, care militau și ei pentru o înțelegere cu revoluționarii maghiari, îndemnînd și sprijinind pe acesta din urmă să înființeze revista *Democrația*.

Discuțiile cu conducătorii guvernului maghiar — dominat de elementele aristocratice — se desfășoară însă cu anevoință fiindcă aceștia nu împărtășeau ideea lui Bălcescu de a se acorda românilor drepturile naționale cerute la 3/15 mai pe Cîmpia Libertății.

Timp de cîteva săptămîni discuțiile stagnează, Bălcescu fiind silit să însoțească guvernul maghiar la Pesta unde își fixase noua reședință.

Pesta nu i-a mai oferit de astă dată nici măcar bucuria unei întîlniri cu Luxița, deoarece aceasta se stabilise între timp la Viena. Nu avea să o mai vadă niciodată!

Atît Kossuth cît și ceilalți confrați ai săi vor deveni mai accesibili față de proiectele lui Bălcescu abia după pătrunderea forțelor țariste în Transilvania și Ungaria, înaintarea vertiginoasă a acestora amenințînd de moarte pozițiile cucerite anterior. La 14 iulie, alarmat de precipitarea evenimentelor și hotărît să reziste asalturilor inamice, Kossuth e nevoit astfel să asigure pe Bălcescu că va satisface dezideratele românilor — o lege în acest sens urmînd să fie votată în cel mai scurt timp — rugîndu-l totodată să plece în munții lui Iancu pentru a se încheia pacea cu craiul românilor. Chestiunea prezenta o extremă urgență, fiindcă de răspunsul lui Iancu depindea retragerea trupelor maghiare angajate în luptele cu acesta și dirijarea lor pe noile cîmpuri de operații.

Bălcescu, deși dispozițiile legii promise nu erau încă prea clar conturate, a acceptat totuși să plece neîntîrziat la Iancu, convins că prin aceasta slujește cauza politică și națională a ambelor popoare.

La 20 iulie Bălcescu ajungea la Cluj, de unde, călare, va pleca apoi spre Cîmpeni, unde se afla lagărul lui Iancu.

Drumul e lung și Bălcescu îl străbate înfiorat de amintirea răscoalelor lui Horia și a luptelor recente ale lui Iancu. Flăcări uriașe răsărite dintre pîlcuri de brazi îi luminează calea spre adîncul munților. Din cînd în cînd e întîmpinat de tulnicele moților care răsună din culme în culme.

La 30 iulie ajunge la Cîmpeni, unde Iancu îl primește cu o adîncă dragoste, iar tribunii și prefecții săi îl înconjoară cu o vie simpatie. Din nefericire, propunerile de pace ale lui Kossuth, destul de ambigue dealtfel, soseau prea tîrziu pentru a mai putea schimba mersul lucrurilor, armatele guvernului maghiar fiind învinse pretutindeni.

Pacea propusă de Kossuth e acceptată totuși, Bălcescu fiind autorizat de Iancu să comunice conducătorului maghiar că românii, în cazul că nu vor mai fi atacați, sînt hotărîți să înceteze luptele.

Bălcescu aleargă să ducă vestea lui Kossuth, care între timp se retrăsese la Seghedin, dar nu mai poate să-l întîlnească, fiindcă trupele țariste ajunseseră deja la Arad și se aflau în drum spre Banat. La 13 august se producea capitularea maghiară de la Șiria.

UN VÎNZĂTOR DE DONIȚE

Pentru a nu cădea în mîinile generalilor țariști Bălcescu se vede nevoit a se reîntoarce la Iancu, care îl va adăposti în lagărul său timp de cîteva săptămîni. «Nu-ți poți închipui — avea să-i scrie el mai tîrziu lui Ghica — ce am suferit atunci văzînd toate iluziile mele pierdute pentru totdeauna».

La începutul lui octombrie, deghizat în țăran moț, cu fața spoită, și însoțit de cîțiva oameni ai lui Iancu, Bălcescu, hotărît să treacă *printre* cordoanele țariste, pornește spre Semlin urcat într-o căruță încărcată cu donițe și cu ciubere. «Am făcut această călătorie — îi relata Bălcescu lui Ghica — în zece zile, vînzînd donițe din sat în sat și din oraș în oraș. Am trăit rău, dormind tot mereu pe iarba umedă, în ploaie, fără foc, hrănit rău... La Panciova am petrecut o zi întreagă în piață certîndu-mă cu babele cîte un ceas, pentru un creițar».

La Semlin — sub numele de Alexandru Ionescu — se urcă pe un vapor austriac și pornește spre Viena, iar la 16 octombrie va sosi la Paris.

Vasile NETEA

(Va urma)

PENTRU CA PACEA SĂ URMEZE PĂCII

Dacă ne uităm în memoria noastră și ne uităm în cărțile de istorie observăm că inițiativele liniștii, acelea menite să înseninеze frunțile oamenilor și cerul pămîntului, au fost puține. Seninătatea a urmat de obicei tulburelui, iar pacea a urmat războiului. Din sfert în sfert de veac omenirea a fost măcinată de războaie. Nici n-au învățat bine plugurile unei generații să are brazde, că a trebuit ca ele să fie folosite pentru a săpa tranșee. De cînd n-a mai urmat pacea păcii, de cînd lumea nu și-a mai crescut copiii fără teama că în jurul vîrstei de 20 de ani ei vor îngenunchea a moarte directă din poziția de drepți a războiului! Dar principala problemă a vieții e viața, și viața fără pace nu e viață.

Am participat la vizita președintelui republicii mele, Nicolae Ceaușescu, în Republica Federală Germania și ca membru al partidului acestei țări și ca simplu cetățean al ei. Am fost fericit și mîndru să constat, cu propria mea privire, că, într-adevăr, Nicolae Ceaușescu înseamnă enorm și pentru alții, că ei recunosc în primul bărbat al țării românești pe unul dintre primii bărbați ai păcii planetei, ai înțelegerii oamenilor între ei, în fond pe unul dintre primii bărbați ai vieții de azi. Pentru că acum trebuie să recunoaștem: n-avem nimic mai sfînt decît viața și n-ar fi ipocrizie mai mare decît aceea de a nu-i descoperi pe apărătorii vieții, de a nu-i sprijini cu ceea ce îi poți sprijini și de a nu le dedica munca ta, viața ta! L-am văzut pe președintele Ceaușescu iluminat de misiunea sa de bărbat al păcii. Cînd noi căutăm orice prilej pentru a ne odihni, ar fi imoral să nu recunoaștem forța omenească a aceluia dintre noi care-și caută parcă mereu neodihna. Desigur, sîntem contemporani cu el și pentru că s-au spus multe vorbe mari în istorie — și unele într-o istorie recentă — fără ca aceste vorbe să fie acoperite întotdeauna de fapte pe măsură, se vor găsi unii sceptici — binecuvîntată fie amintirea lor! — care să pună entuziasmul nostru, ori măcar o parte a lui, pe seama faptului că sîntem contemporanii acestui bărbat. Însă iubirea adevărată nu se teme de interogație și mă poate întreba oricine de ce iubesc drumul acesta, al țării mele, și pe omul acesta, de ce iubesc felul de a gîndi, înțelept și corect, al partidului meu cu privire la existența noastră în lume și a lumii împrejurul nostru! Voi răspunde: pentru că — iată! — mulți din cei ce n-au crezut în claritatea și în criteriile acestui drum vin azi la vorba noastră, pentru că — iată! —

Fotografii de Ștefan PETRESCU

ICOLAE CEAUȘESCU ÎN R.F GERMANIA

viața arată că problema principală a vieții e viața. Cine nu crede, să se uite ce se întîmplă la Helsinki! Miniștrii de externe ai țărilor europene dezbat pentru prima oară în istorie, în jurul aceleiași mese, soarta pămîntului și a noastră, a fiecăruia. Nu vă faceți iluzii că istoria se scrie în afara noastră! Istoria se scrie direct pe noi, pe inimile noastre, pe conștiințele noastre, și uneori — vai! — pe pielea noastră. Principala problemă a vieții e viața. Să știm a o prețui, să știm a concretiza sfintele elanuri ale anilor tineri, în loc de a agăța firavele trupuri de la 20 de ani de monstruosul trăgaci al armei, să știm că iubirea față de drumul politic al unui om ca Nicolae Ceaușescu, care străbate pămîntul, împreună cu alți conducători înțelepți și iluminați ai popoarelor, pentru a aduce pace, pentru ca pacea să urmeze păcii și pentru ca să nu se mai întîmple ceea ce se întîmplă de sute și sute de ani, să nu se mai risipească elanurile, să nu se mai sfărîme în timpul nopții războaielor ceea ce s-a clădit, cu o migală tristă, în ziua mereu prea scurtă a păcii. Nu e deloc departe imaginea copilului tău fericit de imaginea conducătorului care știe că pacea trebuie să urmeze păcii, că între oameni trebuie să se întindă punțile comunicării, că singurele lovituri de tun pe care e bine să le tragă statele sînt cele de întîmpinare pentru înalți oaspeți de dincolo de frontiere, că pacea înseamnă creație și că numai într-un climat de pace sigură creația poate înflori, iar omul, înstrăinat de sine din cauza atîtor războaie și catastrofe, poate să se redobîndească pe sine și să progreseze cu adevărat.

Am fost cu președintele Ceaușescu în Republica Federală Germania. Prețuiesc ca român toate eforturile pe care primul bărbat al țării le-a făcut acolo, pentru binele țării. I-am văzut pe colaboratorii săi muncind din zi și pînă-n noapte, în frunte cu el, pentru țară. Ca membru al Partidului Comunist Român prețuiesc din tot sufletul demnitatea cu care secretarul general al partidului din care fac parte se mișcă prin lumea de azi. Dar ca om al veacului, ca om propriu-zis, sînt dator să-mi manifest entuziasmul nepătat de nici o șovăială că asemenea oameni există, că Nicolae Ceaușescu e comunist român și că viitorul copiilor noștri, ai tuturor, începe tot mai mult să se lumineze de semnele păcii, și ce lucru e acesta! Să nu cumva să adoarmă vreo celulă a conștiinței noastre și să nu ne dăm seama de valoarea păcii decît în eventualitatea îngrozitoare a unui război! Vă aduceți aminte? Prețuim sănătatea cînd sîntem bolnavi și prețuim starea de liniște a organismului cînd sîntem neliniștiți; știm ce înseamnă să nu ne doară cînd ne doare. Dar acum e momentul să înțelegem ce e pacea fără a mai avea contrapunctul războiului.

Iar dacă înțelegem cu adevărat toate acestea, să nu uităm să ne depunem toate acțiunile noastre, adică toată munca noastră, în contul acestor drumuri politice ale păcii, în contul acestor destine unice pe care omenirea știe să le nască la vreme, pe care țările știu să le educe în sensul în care au nevoie! Ei sînt pionierii, ei sînt înaintemergătorii. Ceea ce Nicolae Ceaușescu și alți oameni politici susțineau — cu toate riscurile — acum șase ani se petrece azi. Asta n-o afirm eu, cetățean român și comunist român, ci o afirmă atîția cetățeni ai lumii, care recunosc în politica României socialiste, de la 1965 încoace, embrionul categoric al desfășurărilor politice de azi. M-am uitat la președintele țării mele, în timpul călătoriei în Republica Federală Germania, și am înțeles, văzîndu-l atît de firesc, că el se mișcă în acea atmosferă de prietenie și seninătate, pe care poporul acelei țări i-o oferea, ca în spațiul operei la a cărei creație participase hotărîtor el însuși. Căci să nu uităm, pacea de azi a pămîntului ni se datorează și nouă, românilor, și fără îndoială, întîiului dintre noi!

Adrian PĂUNESCU

capriciile gustului

fabricile și uzinele, viitoarele adrese ale design-ului

Se discută foarte insistent, în ultima vreme, despre necesitatea orientării producției industriale românești în conformitate cu exigențele estetice specifice design-ului modern. Diverse simpozioane, sesiuni de comunicări științifice și numeroase inițiative de ordin organizatoric pot fi semnalate pe întreg parcursul acestei jumătăți de an care a trecut. Dintr-un anumit punct de vedere, ceea ce se petrece nu poate decît să ne bucure. Producția industrială românească, îndeosebi cea a bunurilor de larg consum, a ajuns, în momentul de față, în situația cînd problema cantității și a calităților de ordin funcțional ale unui obiect nu mai este suficientă. A produce mereu mai mult, indiferent cum și indiferent de ce se întîmplă cu ceea ce produci, reprezintă o poziție pe care sîntem pe cale de a o depăși. A produce mereu mai mult și **mai frumos** reprezintă o poziție la care nu putem să nu subscriem. Pe piața externă produsele industriei noastre vin în contact cu cele ale marilor industrii străine și învinge, întotdeauna, obiectul ce reușește să satisfacă nu numai exigențele de ordin funcțional, dar și cele de ordin estetic ale cumpărătorului. Pe piața internă va trebui să recunoaștem existența unui coeficient sporit de exigență în legătură atît cu calitățile de ordin funcțional ale fiecărui produs al industriei autohtone, cît și cu calitățile sale estetice. Noi nu am prea ținut, pînă acum, seama de implicațiile pe care le au pe piață, în contactul nemijlocit al maselor de cumpărători cu **produsele** industriei noastre, elementele de ordin estetic. Totuși, lumea merge înainte și, în cadrul comerțului contemporan, ponderea calităților estetice ale fiecărui produs își are un cuvînt greu de spus atunci cînd e vorba de formulat o anumită opțiune, de ales între un obiect și altul, posedînd o valoare utilă asemănătoare.

A discuta despre aceste lucruri și a avea conștiința gravității lor nu e, desigur, lipsit de importanță. A ne mărgini însă numai la atît înseamnă, practic, a nu face nimic. Pentru că, dincolo de discuții, apare problema unor intervenții care se cer operate la nivelul procesului concret de producție. E necesară o uriașă muncă de combatere a gusturilor estetice desuete în producția industrială a bunurilor de larg consum. Pe toate planurile și la toate nivelurile, problema design-ului se dovedește, astfel, în primul rînd, o problemă a producției. Dar așa cum se poate vedea, din păcate, la noi ea stăruie încă la nivelul discuțiilor, al sesiunilor științifice, al simpozioanelor. Ea mai stăruie, în același timp, la nivelul preocupărilor unor categorii profesionale neimplicate în activitățile productive de amploare. Din problemă vitală a economiei, design-ul e pîndit, în momentul de față, la noi, să devină apanajul cîtorva inițiați, al unor amatori de discuții și al unor proiectanți liber-profesioniști. Va trebui să ne preocupăm ca problema design-ului să fie deplasată din săliile de conferințe, din sălile de expoziții, din amfiteatre, în contactul fertil cu realitățile din fabricile și uzinele noastre.

Gheorghe ACHIȚEI

DESPRE MUZICĂ VORBIM PRIN MUZICĂ

Citim și azi, după cum vom citi mereu, «cuvinte despre muzică». O mare cantitate de articole (tipărite sau lăsate slobode în eter), dedicate acestei arte fără cusur și zeiesc de nimenească, ne comunică uneori perechi de calificative întrate galagios în galantarul transparent al limitei de gînd, și ne pumnim, în zelul nostru de a afla un liant explicit, că pentru mai toți compozitorii sau interpreții, luați în parte, sînt «potrivite» notațiile de felul acesta: echilibru sonor (banalitate ce vrea să confirme că arta presupune printre altele și... echilibru!); măiestrie interpretativă (enormitate ce amintește că pentru a interpreta este nevoie și de... măiestrie! Vai, dar cine și-ar fi închipuit așa ceva?!); putere de nuanțare (ca și cum ai lăuda pe cineva că știe — după ce a învățat și a dobîndit o diplomă — să citească un text ...în mod corect!); omogenitate (firește, nu-i nici un merit în aceasta, de vreme ce orice scriitură muzicală își revendică elementar această destinație!), și altele cum sînt: aurul glasului său (sic!); finețea frazării (adică cum, se poate fraza, muzical vorbind, și fără finețe?!); sunet catifelat (ei da, spre deosebire poate de scrîșnete!), și multe, păgubitor de multe, altele, păstrate cu strămicie la acest nivel de vag rudimentară apreciere...

Sublinierile și parantezele nu au, se înțelege, îndrzneața de a eticheta exclusiv; le-am extras pentru a le descuraja. Ostenit de clișee, cititorul renunță la lectura atîtor exprimări despre muzică. Sînt unul dintre cititori și îmi asum un risc. Știu în intenția mea să mă feresc de zonele austere ale profesionalismului de o satietate deplină în planul așa-zis teoretic. Intenționez deci un șir de dialoguri presimțite în afara limbajului prin excelență tehnic și supraspecializat, care nu este întotdeauna și al cuvintelor, și să relev un spațiu, dacă se poate, de înțelegere în favoarea celui mai puțin inițiat...

M-am hotărît din capul locului pentru un mod deva interpela suficient de disagreabil mie însumi: forțînd cele mai banale întrebări cu puținică bîzdîu-mă pe spontaneitatea și densitatea exprimării interlocutorilor mei, cu și nădejdea lor de a ocoli discuțiile agreabile și de atitudine împăcată bilateral...

Ion TUGUI

GHEORGHE DUMITRESCU

«uneori îmi pare că vin din vremi îndepărtate și fără timp»

— ...și totuși, în lucrările dumneavoastră muzica oltenească este un fel de osatură «concretă» pe care se construiește un anume tip de expresie; ce are această muzică particular față de muzica altor zone ale țării noastre?

— Biografiile nu se cuvine să aibă indiscreții, iar unele aspecte sînt foarte importante. Important este că m-am născut la Craiova, pe valea Luncavățului, într-o regiune subcarpatică a Olteniei, nu departe de cetatea lui Brîncoveanu de la Horezu și de Arnota lui Matei Basarab. Locuitorii acestor meleaguri se mîndresc a fi urmașii primelor voievodate românești care au întemeiat Țara Românească pe care Mircea cel Bătrîn (ale cărui rămășițe pămîntești se găsesc tot pe aceste locuri, la Cozia) a întins-o «de la munte pînă la Marea cea mare». Cred că aici s-au păstrat cele mai curate și mai vechi tradiții ale poporului nostru, de la strămoșii traci și daci. După cum știți, în peștera de la Polovragi, pe al cărui perete se găsește inscripția lui Tudor din Vladimiri,... legenda spune că s-ar fi ascuns, în timpul cotropirii Daciei de către legiunile romane ale lui Traian, Zamolxis, și, ieșind el din peșteră, a ucis cu privirea pe năvălitorii întîlniți.

— V-aș ruga să vorbiți despre muzică...

— Ce-am spus pînă acum, din punctul meu de vedere, este muzică. Această peșteră a devenit locul de popas al vestiților haiduci pe care îi cîntă poporul în baladele sale. Plaiurile de sub munte, de care aminteam, au fost primele locuri de formare a poporului român și ele au rămas pînă azi izvor curat de spiritualitate și specific autohton. Născîndu-mă aici, am fost marcat încă de vrajele de frumusețile folclorului muzical. De aceea vă spun că uneori îmi pare că vin din vremi îndepărtate și fără timp...

— Ce înseamnă specificul muzical oltenesc?

— El poate fi ușor de observat în majoritatea lucrărilor mele. Dar și în lucrările care se referă la cu totul alte zone ale țării, cum ar fi de pildă în opera *Ion Vodă cel Cumplit*, a cărei acțiune se petrece în Moldova, sau în opera *Decebal*, fixată, firește, în Transilvania sau, în fine, în *Răscoala*...

— Să înțeleg că un muzician moștenește un anume fond spiritual specific în care va fi implicat în mod continuu?

— Fără îndoială. Eu n-am făcut decît să îmbogățesc din acest fond spiritual ceea ce de fapt mi-am asumat conform temperamentului și structurii mele; să-l îmbogățesc cu elemente specifice, să-l amplific pe această structură, conferindu-i varietate și o dimensiune în plus...

— Unde se află, așadar, creatorul?

— În lucrările mele specificul oltenesc nu are un caracter etnografic prin copierea unor desene melodice, ci printr-o creație personală, printr-un stil propriu, inspirat din versul și din melosul folcloric oltenesc...

— Toate acestea erau suficiente pentru maeștri ca Mihail Jora sau Dimitrie Cuclin, pe care i-ați întîlnit în Conservatorul de muzică?

— Inițial, am imitat. La vioară, sau cu ajutorul unor instrumente confecționate de mine. Am făcut o serie întreagă de viori de diferite forme, cioplite rudimentar, din lemn, dar cu multă pasiune și migală și cu... strune de sîrmă și arcuș din păr de cal!

— Cum «sunau» acele viori?

— Hazliu și înghiontitor! Ei da, ele îmi înfiorau sufletul, ba, mai mult, cu ele improvizam unele întorsături melodice auzite și neauzite, adică proprii. A fost cea dintîi lecție de estetică; oamenii mă ascultau cu un fel de respect ciudat și eu am simțit deodată obligat să le ofer mai mult, mai frumos. Cînd, cu mari eforturi, am putut să-mi cumpăr o vioară adevărată am continuat să improvizez, fără profesor, fără o metodă specială...

— Îmi dați sentimentul că muzica «vine» spre omul cum fructul în anotimp...

— N-am vrut asta. La Rîmnicu Vîlcea, unde am luat contact cu arta muzicală, cu istoria muzicii, cu creatorii ei... am descoperit că de fapt nu sînt singurul! Ceea ce, pentru o clipă, m-a decepționat. Eram atît de maeștri înainte de-a fi venit eu! Dar prezentîndu-mă la Conservatorul din București, știam de-acum să cînt la vioară *sui generis* Capriciile de Paganini, Chaconna de Bach, Concertul de Brahms și altele... M-am înscris la cursul de vioară și la secția de compoziție și am avut norocul de-a fi îndrumat de profesori ca Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Silviu Florescu, Constantin Brăiloiu, Ionel Perlea.

— ...care nu mai sînt nume, ci capitole de istorie a muzicii! Ce nu știm azi despre foștii dumneavoastră profesori!

— S-a scris mult, dar mai puțin despre ființa lor.

— Este important să știm, acum, ce fel de om era în acești maeștri?

— Foarte important. În artă mai cu seamă — teritoriu prin excelență sensibil — te poți ori nu realiza depinzînd de o seamă de însușiri cu care vii în contact. Aveam o înfățișare sărăcăcioasă și eram tobă de carte. M-am prezentat direct în anul doi al cursului, iar la clasa de armonie a maestrului Jora majoritatea lucrărilor colegilor mei erau făcute de mine...

— Infracțiune aproape gravă, pedepsită de pedagogie...

— Maestrul se făcea că nu observă. A fost un om de o generozitate fără seamăn. A știut însă să rezolve cu tact «colaborarea» mea neprincipială și oricum păgubitoare pentru alții. Îmi amintesc că, văzîndu-mă străveziu și cam legănat, m-a chemat în cancelarie și s-a oferit să mă ajute cu bani din punga personală. Olteanul mîntuiu din mine s-a făcut foc. Eram indignat și i-am spus că o duc foarte bine, și că nu am nevoie de nimic. Se pare însă că el știa să lucrez într-o mansardă în cea mai cenușie mizerie, că alergam tot Bucureștiul pe jos — tramvaiul fiind un lux — pentru a preda lecții copiilor de grădiniță ca și unor oameni maturi: gramatica, limba franceză, limba germană, vioară, muzică, dar mă mai ocupam și cu altele...

— Vă rog să desconspirați acest cuvînt suspect!

— Țineam, spre exemplu, contabilitatea la maternitatea numită *Mașina de pîine*, înființată prin Colentina. Aici mi se oferea masa de prînz. Ceva mai tîrziu, maestrul Jora m-a chemat la el acasă și a început să mă învețe «meseria» de compozitor. Își lăsa baltă lucrările sale și, în fața claviaturii, străbătea pentru mine literatura pianului, analizînd fiecare amănunt, fiecare particularitate a formelor muzicale, a stilului și tehnicii întrebuințate de autor. Singura răsplată pentru el era o virtuală și posibilă evoluție a mea...

— Cînd s-a bucurat maestrul Jora de strădaniile sale?

— Oratoriul *Tudor Vladimirescu*, inițiul mare succes. Cel mai fericit a fost atunci maestrul Jora. Mi-a trimis în dar opera completă a lui Voltaire, ediție 1792, în peste 50 de volume, pe care o păstrez cu sfințenie. Pe de altă parte, Dimitrie Cuclin a fost pentru mine un ideal. Era magul care deținea toate tainele sistemului lumii muzicale. Era un ritual spre perfecțiune el însuși. Trăia un fel de fascinație permanentă și vorbea despre fericirea lumii prin muzică.

El dialoga miraculos cu demiurgi ca Bach, Beethoven, Wagner. Îi păstrez o amintire fără egal...

(Va urma)

IPIU
str. Luterana nr. 12
BUCHAREST—ROMANIA

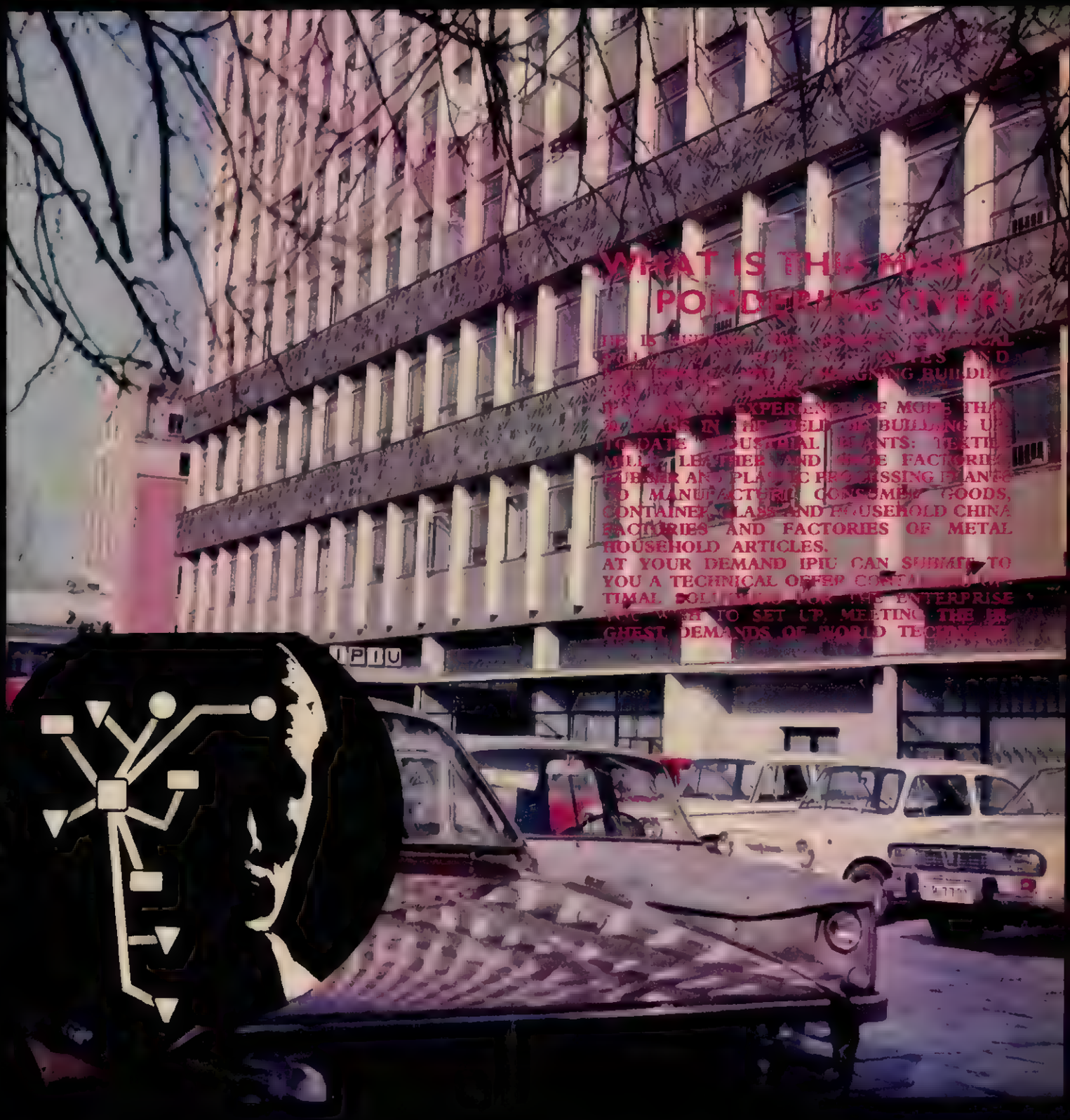

ipiu

SUPPLIES:

— TURN-KEY FACTORIES AND COMPREHENSIVE PLANTS
— ENGINEERING AND CONSULTING
— LICENSES AND KNOW-HOW

dosar

prezențe nedorite în absența enzimelor

Odată cu regresiunea masivă a bolilor infecțioase, ca urmare a unor mari descoperiri medicale, alte capitole ale patologiei, cum sînt arterioscleroza, bolile cu transmisie ereditară precum și alte boli degenerative și boli legate de vîrsta înaintată trec pe primul plan al actualității. Aceste cauze de îmbolnăvire au ponderi deosebită atunci cînd este vorba de sistemul nervos. Creșterea duratei medii de viață duce la o înmulțire accentuată a cazurilor de boli vasculare cerebrale, știut fiind că apariția acestora crește în mod exponențial de la o decadă de vîrstă la alta. Solicitările vieții moderne, factorii de poluare a mediului, apariția unor medicamente cu acțiune toxică asupra sistemului nervos contribuie și ele la creșterea cazurilor de boli nervoase. Rezultă sarcini mereu crescînde pentru asistența medicală și cercetarea științifică în domeniul neurologiei.

Ceea ce caracterizează cercetarea din etapa actuală este abordarea multidisciplinară a microcosmosului neurologic. Microscopul electronic studiază structuri de ordinul milionimilor de milimetru. Cu microelectrozi se înregistrează activitatea unei singure celule dintre cele peste 10 miliarde ale creierului. Centrifugarea la viteze nemaiatinse pînă acum împinge cît mai departe separarea celor mai mici constituenți ai celulei în vederea precizării compoziției lor chimice.

Ani lungi de cercetări fundamentale duc exploziv la aplicații practice. Ilustrativ e cazul bolilor nervoase zise moștenite. S-a dovedit pentru un număr din ce în ce mai mare al acestora că lipsa unei enzime (ferment) este punctul de plecare a tulburărilor. De aci axioma valabilă pentru bolile transmisibile ereditar: o boală, o enzimă. O formă gravă de întîrziere mintală, asociată cu epilepsie a apărut datorită... absenței acelei enzime care transformă aminoacidul fenilalanina conținut în alimente. Prescrierea unui regim alimentar lipsit de fenilalanină aduce retrocedarea tulburărilor nervoase. Tulburări nervoase apar la acei sugari la care lipsa unei alte enzime împiedică utilizarea zahărului conținut în lapte; suprimarea laptelui face ca lucrurile să se normalizeze.

O altă boală caracterizată prin tulburări nervoase și hepatice are la bază o acumulare de cupru în creier și în ficat ca urmare a unor perturbări biochimice complexe. Deși primele verigi ale lanțului de anomalii biochimice sînt pentru moment necunoscute, intervenția asupra ultimei verigi prin medicamente care elimină cuprul din organism duce la dispariția tulburărilor.

Descoperirea substratului chimic al bolilor moștenite permite firește prevenirea lor. Determinările de enzime permit identificarea persoanelor capabile de a transmite boala. Într-o familie în care există unul sau mai multe cazuri de boală moștenită a sistemului nervos, se pune problema, cu prilejul fiecărei sarcini a mamei, dacă copilul va fi normal sau afectat. Pentru o serie de boli răspunsul a devenit posibil. Prin punctionarea uterului gravid se extrage o cantitate de lichid amniotic conținînd celule ale fătului. Pe culturi ale acestor celule se urmărește deficiența enzimatică specifică și în cazul prezenței ei se indică întreruperea sarcinii.

Considerate pînă nu demult ca o fatalitate inevitabilă deoarece sînt legate de însăși constituția individului, bolile moștenite ale sistemului nervos, pe măsură ce-și dezvăluie mecanismul intim, devin accesibile metodelor de tratament și profilaxie. Cele cîteva rezultate semnalate sînt o indicație asupra viitorului cercetării biochimice aplicate la sistemul nervos.

Prof. dr. Vlad VOICULESCU

nici chiar așa, mister mannix!

Din capul locului spun: îmi place Mannix. Totuși, o să-i reproșez ceva. Reproșul, de fapt, se cuvine împărțit și cu alți eroi de filme și seriale, care manifestă aici o deprindere destul de banală pentru a trece neobservată. E vorba de acele momente în care-i vedem cum toarnă pe gît cîte un pahar de whisky sau cîte un brandy cu multe grade tărie... pentru ca în continuare — și aici e miezul reproșului! — să dovedească potențialul lor maxim de agerime a spiritului și de vigoare a gestului.

Desigur, în mod involuntar, eroii citați se fac exponenții unei prejudecăți a timpului nostru în legătură cu consumul așa-zis «civilizat» de alcool, în cantități firește moderate, fiindcă știm fiecare să facem deosebirea dintre uz și abuz. Îmi dau seama că pledez pentru o cauză greu de apărat în fața unor opinii larg răspîndite. De aceea recurg la doi aliați: fiziologia și rațiunea.

Ce demonstrează fiziologia? În primul rînd că alcoolul este în toate cazurile un toxic (și nicidecum un tonic) al sistemului nervos central. Acțiunea lui veritabilă este deprimantă, paralizantă, narcotică. În dozele mici, ale consumului «cuminte», alcoolul produce totuși o alterare a echilibrului dintre cele două procese nervoase fundamentale, excitația și inhibiția, frînînd inhibiția — a se citi capacitatea de autocontrol — și dînd în modul acesta impresia falsă că ar avea un efect stimulator de înviorare, de excitație. De remarcat că acest efect începe de la concentrația relativ minoră de 0,2 grame la mie alcool în sînge, concentrație atinsă cu ușurință după numai 50 g coniac sau o sticlă de bere în fugă pe stomacul gol. Dovada că e așa ne-o furnizează cîteva lucruri de toată lumea știute. Cine nu cunoaște incompatibilitatea absolută dintre consumul de alcool și conducerea unui autovehicul?

Perfect, se va putea obiecta. Numai că noi, ceilalți care nu conducem mașina și nici nu ne îndeletnicim cu sportul de competiție, n-avem de ce să ne supunem pretențiilor despre care vorbiți.

Aici facem apel la aliatul nr. 2, judecata. Să zicem că avem de făcut o treabă relativ mai puțin exigentă, cum ar fi scrisul la mașină. O clasică experiență de referință arată că după numai 30 ml de alcool, frecvența greșelilor crește cu 40%. Deși argumentația a fost poate cam lapidară, se pot contura de pe acum două concluzii:

Prima: că alcoolul, chiar în cantitate redusă, reprezintă oricum un *handicap* în activitatea omului, *în orice fel de activitate*. Bineînțeles, handicapul este variabil, fiindcă și toleranța organismului diferă de la un om la altul.

A doua concluzie: că a face distincția între uz și abuz este nu numai o chestiune de cantitate, ci și-una de moment. Mai clar spus, că înaintea sau în timpul oricărei activități consumul, chiar moderat, de alcool merită a fi încadrat în categoria abuz. Ceea ce, desigur, încetează de a mai fi cazul cînd, odată treburile zilei încheiate, ne așezăm la o bere sau la un șpriț, împreună cu o gustare sau la masă.

Așadar, nu-i de apărat o poziție prohibiționistă, ci una dictată — îndrăznesc să o spun — de interesele fiecăruia în parte și ale colectivității în ansamblu. Iar pe viteazul de la care am pornit, să-l lăsăm cu ale lui. «El este Mannix» spune genericul. Și noi... sîntem noi.

Dr. Al. GHEORGHIU

sănătatea în lume

sănătatea începe acasă...!

- **Fiți atenți: pechinezul e periculos!**
- **Pisica amenință urmașii...**

Ziua mondială a sănătății din acest an s-a sărbătorit sub deviza: sănătatea începe acasă. Cercetători consacrați din toată lumea au fost antrenați să explice variatele posibilități sub care boala se infiltrează în familie și mai ales sub protecția ei. Unul dintre aceștia, doctorul D. Cohen, responsabilul secției de boli transmisibile din cadrul Organizației Mondiale a Sănătății, a semnalat cu acest prilej o sursă de îmbolnăvire pe cît de neglijată, pe atît de puțin cunoscută: animalele de casă sau de familie. În această categorie intră cîinii și pisicile, canarii grandiocvenți ca și papagalii multicolori, maimuțele ca și broaștele țestoase etc.; în sfîrșit toată această faună atît de diversificată biologic, cu care ducem o existență comunitară în cadrul intim al familiei. Dar cine ar crede, de exemplu, că pechinezul miniatural, pe care îl ținem în brațe atunci cînd vizionăm Teleenciclopedia, poate fi uneori sursa reală a unor îndelungi suferințe, invalidități sau chiar a unor decese. Știința cunoaște, de exemplu, faptul că, acel parazit plat, cu aspect vermiform, de numai cîțiva milimetri lungime, denumit Tenia echinococus își are în cîine o gazdă definitivă; gazde provizorii, respectiv intermediare, putînd fi calul, oaia, vaca, porcul și din nefericire și omul. Știința mai știe că acest parazit odată ajuns la om, prin intermediul dejecțiunilor sau al blănii infestate, traversează mucoasa intestinală și, pe calea sîngelui sau a limfei, se oprește în nenumărate organe, dar mai ales în plămîni sau ficat, pe care le dereglează funcțional prin intermediul unor chisturi pline cu lichid, pe care le generează. Într-o țară ca Uruguay, care trece cu puțin pragul unei populații globale de 2,5 milioane de locuitori, se efectuează anual în jur de 600 intervenții chirurgicale pentru extragerea acestor chisturi, 10% din aceste intervenții soldîndu-se cu moartea. Și în serviciile noastre chirurgicale se întîlnesc aproape în mod constant asemenea victime.

Problema cîinilor mai este legată și de aceea a turbării, boală de excepție sub raportul gravității, care se soldează cu exitusul, imediat ce primele semne de boală și-au făcut apariția. Prin intermediul urinei cîinele transmite leptospiroza, o zoonoză cît se poate de periculoasă. Cîinele poate contracta și gripa de Hong-Kong, ca și poliomielita, exact ca și omul și nu știm încă, în mod exact, în ce măsură el contribuie și la vehicularea acestor boli. Cîinele transmite și salmonelozele, boli care îmbracă aspectul unor acute intoxicații alimentare sau al unor infecții de tip tific sau septicemic. În Japonia s-au găsit salmonele — agenții cauzali — în dejecțiunile a 9,5% din cei 220 de cîini examinați, care aparent erau perfect sănătoși. Apoi, cîinele mai și... mușcă, transmițînd diverse boli și pe această cale.

Medicul avertizează: iubiți animalele, dar cu măsură. Ele pot aduce surprize...

Pisica poate fi și ea sursa unei toxoplasmoze de prost augur, în special pentru urmași, a unei conjunctivite foliculare, cu caracter acut, ca și a altor zoonoze periculoase. Dacă ținem cont de faptul că se consideră că numai în Anglia se află, integrate în familie, circa 5 milioane de păsări și 20 de milioane de animale, iar în S.U.A. în jur de 700 de milioane, este de presupus că și în alte țări civilizate vom găsi situații mai mult sau mai puțin asemănătoare. Este curios de știut însă ce procent din această imensă populație umană cunoaște prețul pe care sănătatea publică îl plătește pe altarul acestei iubiri față de animale rău înțeleasă.

Arcadie PETCEK

ce este nou?

AJUTOR PENTRU SCLAVII NICOTINEI! Profesorul Karl Heinz Woeber, președintele primului congres european intitulat «Fumatul și sănătatea», are o vastă și îndelungată experiență acumulată prin așa-numitele cursuri împotriva fumatului ținute de el în mai multe orașe mari. În clinica sa de la Aachen el primește zilnic nenumărate apeluri disperate de la fumători pasionați, care duc o luptă zadarnică împotriva fumului albastru. Este adevărat că dintre cei circa 2 000 pacienți tratați ambulatoriu de doctorul Woeber, circa o treime a «recidivat» cu timpul. Specialistul speră însă să aibă mai mult succes dacă îi va ține pe «sclavii nicotinei» zi și noapte sub observație în centrul de dezintoxicare de la Monschau.

În limita posibilităților, nu vor fi deloc administrate medicamente în timpul curei. În schimb, antipatia fumătorilor împotriva nicotinei urmează să fie intensificată printr-un antrenament psihologic și cu ajutorul terapiei de grup, astfel încît nici să nu mai simtă nevoia de fumat. După terminarea curei, pacientul dezintoxicat trebuie să continue antrenamentul de voință. El primește în plus indicații detaliate cu privire la comportamentul său, bunăoară sfatul de a face dușuri reci în fiecare dimineață și de a renunța la cafea și la mîncăruri de carne foarte condimentate, care stîrnesc pofta de țigară.

OPERAȚII SUB ANESTEZIE ELECTRICĂ. Serviciul de anesteziologie de la spitalul Necker din Paris continuă cercetările în vederea înlocuirii anesteziei medicamentoase, care prezintă serioase inconveniente. De mai multă vreme specialiștii din diferite țări au efectuat numeroase lucrări, în special în domeniul electroanesteziei și au făcut experiențe pe animale, apoi pe oameni, fără să poată dovedi superioritatea electroanesteziei asupra altor metode. Recent însă echipa de la spitalul Necker a efectuat experiențe încununate cu deplin succes în acest domeniu: au fost operați sub anestezie prin electricitate zece bolnavi, în serviciul de urologie al prof. Couvelaire. Bolnavii au primit un curent foarte slab transmis printr-un catod plasat între sprîncene și doi anozi fixați înapoia mastoidelor. Intervențiile au fost făcute pe bolnavi avînd vîrsta de 23 pînă la 63 de ani și au durat între 2 ore și 10 minute și 5 ore și 10 minute.

ATENȚIE LA INJECȚII! Hepatita virală este în continuă creștere în țările dezvoltate, unde reprezintă cea mai gravă boală virală endemică — scrie revista italiană «La Riforma Medica». Marea ei difuziune, mai ales în țările cu cel mai înalt nivel de viață, trebuie atribuită, după australianul Fenner (Centrul de cercetări medicale Curtin, de la Universitatea din Canberra), marii extinderi a metodei punctiilor exploratoare sau curative. Deși virusul poate fi transmis și pe alte căi, în prezent el este transmis mai ales prin puncție și de aceea hepatita virală este legată mai ales de injecțiile cu medicamente și de transfuziile de sînge — bineînțeles doar atunci cînd acestea nu sînt efectuate în condiții sterile.

NU ABUZAȚI DE SOMNIFERE. Tematica de investigație la «Victor Babeș» are un spectru foarte larg, care atinge și studiul acțiunii somniferelor (luminalul și diazepamul) asupra cromozomilor. Cercetările se realizează pe culturi de sînge periferic luat de la pacienți tratați sau prin administrarea în cultură a medicamentelor. Totodată se întreprind cercetări pe animale gravide, examinîndu-se mortalitatea embrionilor. Pînă în prezent rezultă că abuzul de aceste medicamente, în special la gravide, poate duce la nașterea de copii anormali. Iată de ce este necesar ca medicamentația să fie prescrisă de medic, iar tratamentul să se facă, de obicei, sub controlul acestuia.

sfaturi pentru tinerele mame

alimentația naturală

Odată instalată secreția lactată, mama își vede realizat marele vis: își pune copilul la sîn și îl dă să mănînce.

Laptele de mamă este un aliment lipsit de microbi (dacă mama este sănătoasă), la temperatura optimă posibilităților de digestie și de asimilare a sugarului, cît și nevoilor sale de întreținere și creștere. Pe de altă parte este un aliment cu mare valoare biologică conținînd vitamine, săruri minerale, fermenți și anticorpi.

Laptele de femeie conține toate principiile creșterii în proporții optime.

Compoziția	La 1 000 ml					
	Proteide	Lipide	Glucide	Calorii	Minerale	Fier
Lapte femeie	17	34	68	650	2,5	250 gama
Lapte vacă	33	36	48	700	7	180 gama

Iată și nevoile sugarului pe kilocorp și pe zi:

protide	lipide	glucide
3 g	6 g	10 g

Se pune acum marea întrebare: orarul meselor trebuie să fie rigid, fix, sau după bunul plac?

Alăptarea copilului prezintă cîteva dificultăți destul de prozaice. În primul rînd pentru majoritatea mamelor, cel puțin în primele luni, suptul este foarte dureros. Prinderea mamelonului de către copil nu este întotdeauna foarte simplă. Copilul, care în primele săptămîni nu vede, are o singură zonă senzitivă puternică, cea din jurul gurii. Gura copilului prinde uneori cu dificultate mamelonul care poate să nu se adapteze întrucît proporțiile lor pot fi diferite. Mamelonul poate fi mic pentru gura copilului sau prea mare. Sfincterele canalelor galactofore pot avea un tonus crescut astfel încît eliberează cu dificultate laptele. De aceea de multe ori este necesar, la primul copil, să i se arate mamei felul în care trebuie introdus mamelonul în gura copilului, cum trebuie ținut sînul ca să nu se astupe nasul copilului, împiedicînd respirația. Adesea copilul poate fi foarte agitat la sîn și mama neexperimentată poate ca din greșeală, mișcînd sînul, să desfacă priza sub formă de ventuză pe care o alcătuiește gura în jurul mamelonului, unde prin vidul creat, laptele iese din glanda mamară și curge în gura copilului. Deci, odată priza făcută de către gura copilului nu trebuie să o desfacem printr-o manevră intempestivă, deoarece copilul poate avea la început oarecare dificultăți în acest sens.

În unitățile de sugari și mai ales în maternități nu se poate concepe o bună îngrijire a copiilor fără un orar strict al orelor de masă. Acest lucru creează ritm mamei și copilului fiind o bună școală pentru obiceiurile materne de mai tîrziu. Este adevărat însă că de-abia acasă, și de la zi la zi, mereu în alt mod, mama și copilul mic învață să se cunoască unul pe altul.

Există copii la care ritmul meselor la 3 ore este impus chiar de către necesitățile copilului. Există însă și copii foarte viguroși la care necesitățile de creștere sînt atît de mari în primele luni încît pauza de 3 ore dintre mese nu poate fi păstrată, iar alții, prematuri, subponderali, sau prezentînd alte handicapuri (dificultăți de adaptare, *hipotonii*, *ictere*, *ictere prelungite*, deficiențe respiratorii, afecțiuni ale tubului digestiv) la care apetitul și dorința de a suge nu apar chiar la intervalul de trei ore.

De aceea trebuie să ne orientăm de la caz la caz și să nu impunem reguli fixe de comportament.

Dr. Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru
maternitatea Spitalului Brîncovenesc
București

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

DE PREFERAT, BRAȚELE MAMEI. Soții Vidraru se reîntorceau într-o seară, de la cîmp, acasă împreună cu copilul lor, Ionel, în vîrstă de cinci ani. Ajunși la șosea copilul s-a smuls din brațele mamei. În acel moment s-a apropiat în viteză o mașină. Copilul a fost lovit puternic. Șoferul l-a transportat de urgență la clinica de chirurgie infantilă și ortopedie din Cluj. În urma examinărilor se constată că avea o ruptură renală stîngă, ruptură de splină și *un traumatism toracic*. Eforturile echipei de gardă și intervențiile chirurgicale efectuate, urmate de îngrijirile medicale mai multe zile la rînd au făcut ca Ionel Vidraru să părăsească clinica complet restabilit. (Prin telefon de la Marin Oprea.)

A VORBIT DUPĂ RESPIRAȚIA GURĂ LA GURĂ. Lucrînd pe un stîlp de înaltă tensiune, Vasilis Sondas, în vîrstă de 35 de ani, s-a electrocutat. Instantaneu i s-au blocat respirația și inima. O clasică moarte clinică. Dar tovarășii săi de *muncă* i-au acordat primul ajutor: respirație artificială și masaj extern în zona cordului. A fost primul noroc al lui V.S. Al doilea l-a avut în persoana asistentei medicale Marta Modacsi care tocmai trecea pe acolo. «Mortului» i s-a dat ajutor medical calificat — o respirație forțată «gură la gură» și masaj cardiac intens. Bolnavul nu mai avea nici un fel de puls, nici măcar la carotidă. Între timp a venit autosalvarea «antișoc». Pînă la spital, o oxigenare puternică și masaj cardiac. Dr. Szilagi și-a început reanimarea — oxigenarea intensă și masaj, vreme îndelungată, cu toate că electrocardiograma de urgență indica mereu puls zero. Apoi echipa de chirurgi alcătuită din doctorii Zoltan Krisar, Leontin Arendaș și Iosif Caș îi deschide pacientului toracele și începe să-i facă un masaj direct pe inimă. După aproape o oră de muncă intensă, omul își revine, începe să aibă respirația și pulsul tot mai normale și după alte zece minute vorbește. (Prin telefon de la Ion Preda)

A VRUT SĂ SUGRUME SOMNUL ALTUIA. Cristache T., 40 de ani, mecanic auto, și-a lăsat familia, serviciul și s-a apucat de beție. Nu voia să plătească pensie alimentară. A venit pe capul mamei și al fratelui cerîndu-le bani. Fiindcă fratele s-a împotrivit, a vrut să-l sugrume în somn. Trezindu-se, fratele a luat un ciomag și l-a bătut pînă l-a pisat. Este adus la Spitalul de urgență al municipiului București cu *fracturi multiple: politraumatism* cranian, comoție cerebrală, traumatism toracic cu fracturi multiple costale, traumatism abdominal cu ruptură de splină și hepatică, perforații de intestin subțire, fractură de bazin. «Acum cînd e aproape vindecat — ne relatează dr Andrei Firică — îl sfătuim toți să reintre în cîmpul muncii și să se lase de beție. Să fie om în rîndul oamenilor»...

SOȚUL, BEAT; SOȚIA, 70 DE EXTRAVERALE. C. Alexandrina, 28 de ani, muncitoare, a înghițit într-o noapte 70 de extraverale, și 30 de tablete de cafetol. Deci, o combinație fără șanse. Cum s-a ajuns aici? «Nemulțumiri familiale» stă scris laconic în jurnalul de gardă al Spitalului de urgență al municipiului București. O asistentă ne relatează concret: cînd soțul venea acasă beat, o bătea; cînd nu, nu.

ȘI TOTUȘI ION COSTACHE MERGE NORMAL. O foaie de tablă de cîteva tone a căzut dintr-o macara peste picioarele lui Ion Costache, muncitor, 56 de ani, comuna Orăști. Plin de sînge, cu picioarele strivite a fost adus de urgență la spital. A fost necesară o amputație incompletă a gambei. «Cum se simte acum?», întreb. «Acum? Merge ca un om normal», îmi răspunde interlocutorul, cu aerul cel mai firesc din lume.

DIN GREȘEALĂ. În timp ce trecea cu motocicleta pe verde, Robescu Dan Nicolae, inginer mecanic, 26 de ani, era gata să izbească un pieton. Dorind să evite accidentul, a frînat brusc, s-a răsturnat lovindu-se puternic la cap și pierzîndu-și cunoștința. Este adus la camera de gardă a Spitalului nr. 9. «Ei, spune-mi cum s-a întîmplat?», întreabă doctorul Popa Vasile cînd imprudentul motociclist deschide ochii. «Vreți să știți dacă n-am o amnezie?», răspunde. Se constată un traumatism cranio-facial, se face sutura plăgilor și apoi i se dă drumul acasă. «Acum sînt bun de însurătoare», exclamă el bucuros că s-a ales numai cu spaima. A scăpat ca prin urechile acului. Dar o greșeală reușită, tot greșeală rămîne!

NEATENȚIE ȘI FALSĂ ABNEGAȚIE. Ieșind din birou, Craiu Maria, 31 de ani, salariată la I.C.R.A.L., i-a lunecat tocul de la pantof și a căzut pe canal. N-a mai putut să se ridice. Nu-și mai simțea piciorul drept. A fost adusă cu mașina I.C.R.A.L.-ului la Spitalul I.C. Frimu. Cei de aici au trimis-o cu salvarea la Spitalul nr. 9. Piciorul nu reacționează nici cînd e înțepat. «E cazul s-o internăm», spune doctorul Popa colegei de birou care o însoțește. «Nu vreau să mă internez», se împotrivește Craiu Maria. «Am copii de îngrijit acasă. Numai asta mai lipsește, să fiu eu în spital!» Și pornește, abia tîrîndu-și piciorul, spre ieșire, susținută de colega de birou și de brancardierul de la salvare.

viața modernă

domesticirea bolilor

Multe s-au banalizat în vremea noastră. S-au banalizat obiceiuri, credințe și mituri, s-au banalizat descoperiri științifice, s-au banalizat ele, marile distanțe, a început să se banalizeze și Luna, iar, de la o vreme, oamenii observă și argumentează cu rigoare cum s-au banalizat pînă și bolile. Pe această ultimă temă se scrie și se comentează. Vrea să zică, nici măcar nu ne mai îmbolnăvim ca altădată! Adică, tranșant. Adică, de aici, pînă aici — sănătate, de aici, pînă aici — boală, apoi, iar sănătate și așa mai departe. Mai demult, sănătatea era sănătate și boala era boală, cele două stări nu treceau, nu se prelungeau una într-alta, nu se amestecau una cu alta, ci se întrerupea una cînd începea cealaltă, se excludeau reciproc, stăpînea una, iar ailaltă se retrăgea departe, dispărea de tot. Pe vremea cînd nimic nu era surogat, cînd nimic nu era de material plastic, boala era puternică, trîntea omul, între ei se încingea o luptă cumplită și dacă omul învingea boala însemna că era foarte tare și deatunci încolo devenea sănătos tun. De la un timp, medicina a făcut ce-a făcut, a slăbit, a înmuiat, a îmblînzit, a domesticit majoritatea bolilor, dar fără să le distrugă. Acum, bolile nu se mai dau la om așa ca niște lupi sau alte fiare, ci mușcă mai încet, sînt știrbe, somnolente, pentru că le dăm în cap cu milioanele de medicamente ale farmaciei moderne, și între om, — care are vocația naturală de a fi sănătos —,între ei și boli se instaurează cel mai adesea o relație încedă, duplicitară, de acceptare, nu de revoltă. El tolerează boala, boala s-a efeminat, s-a debilitat, îl deranjează mai puțin, trăiește împreună cu el, se bucură și suferă împreună cu el, între ei se naște chiar un fel de prietenie mediocră, și așa s-a ajuns de aproape nu se mai știe cine e sănătos și cine e bolnav, cînd se termină o stare și cînd începe cealaltă, cum arată una și cum arată reversul ei.

A fi sănătos e un motiv de orgoliu, fiindcă lumea consideră, pe bună dreptate, sănătatea mai importantă ca toate, și ca inteligența, și ca talentul, și ca norocul, și ca bogățiile, și ca măririle, dar dacă se gîndesc minuțios și sincer, chiar și cei mai sănătoși dintre oameni, chiar și cei mai orgolioși pentru robusta lor stare de sănătate, tot trebuie să recunoască, măcar pentru ei, că suferă de ceva, de o boală cît de mică, de umilă, de o boală care linge mîinile omului, refugiată în vreun ungher al organismului și deranjîndu-l cît mai puțin. Trecem în ochii tuturor drept sănătoși, trecem și în ochii noștri la fel, dar ceva-ceva tot avem, o ușoară colită, o ușoară dischinezie sau bronșită, o discretă alergie, hipertensiune, astenie sau nevroză. Medicina modernă a instaurat un fel de coexistență aproape pașnică între om și boală. Afecțiunile care altădată învingeau repede și fatal sînt acum ținute în șah și tărăgănate ani de zile și chiar decenii de un fel de birocrație biologică, iar rostirea aceea aforistică «boală lungă, moarte sigură» și-a pierdut sau metamorfozat sensul, bolile devenind, cu precădere cele mai grave dintre ele, mai lungi, mai de durată, pentru că terapeutica le-a tăiat din tărie, din agresivitate, din înălțime și le-a adăugat, în compensație, pe dimensiunea durate. Bolile nu mai sînt azi surpări dezastre, ale stării de sănătate, ci drumuri în pantă lină, foarte ocolite, între doi timpi ai stării de sănătate. Pierdem treptat și respectul față de boli și teama de ele. Cumplite n-au mai rămas decît puține, marea majoritate a bolilor devenind pisici de casă, care torc la adăpostul și căldura organismelor noastre, hrănite și fortificate de industria chimică și farmaceutică modernă.

Romulus BALABAN

principii și năravuri

apel la încredere!

Mi-a scris un *delapidator*. Mai exact: un *fost* delapidator. Iată-i biografia: absolvent de școală medie (în 1964) cu instruire în producție (deci posesor al «Diplomei de maturitate» și al «Certificatului de muncitor calificat»). Profesiunea: lăcătuș mecanic. A dat admiterea la științe juridice, eșec. După armată, intrat muncitor, apoi... ofiCiant P.T.T.R. Aici are o lipsă de aproape 10 000 lei, pe care-o acoperă luînd bani de pe carnete CEC pe care nu le înregistrează în registrul de casă. Urmarea: condamnare la 3 ani și jumătate. Părinții săi nu știu nimic pînă în clipa arestării. Execută doar un an și nouă luni, se eliberează condiționat (vara lui '69): «Am stat numai două săptămîni acasă, mi-era rușine să dau ochii cu cunoscuții, cu prieteni, cu foști colegi care, într-un fel sau altul, erau oameni la locul lor». Nu se mai angajează în localitatea de baștină, ci într-alta, apropiată, ca muncitor necalificat, după doi ani se califică la locul de muncă (meserie înrudită cu cea din certificat), ajunge tehnician normator (cursuri de scurtă durată), se căsătorește, are o fetiță de doi ani («satisfacții deosebite atît pe plan profesional, cît și pe plan personal»).

— Mă pot considera *un om integrat* întru totul societății, sînt fericit că-mi pot aduce și eu mica mea contribuție la îndeplinirea sarcinilor întreprinderii noastre.

Perfect! Dar există și un «of»: a urmărit un dialog la TV și — deși n-a fost implicat direct — s-a socotit vizat, căci un om de lege, comentînd Legea nr. 18 (prevede ca o persoană cu antecedente penale să nu fie angajată în posturi cu gestiune) și Legea nr. 5 (prevede ca la angajare să prezinți cazierul judiciar), vorbitorul susținea c-ar fi o «portiță» în prevederile Legiuitorului, de vreme ce, dacă cineva și-a obținut reabilitarea, în cazierul său judiciar nu mai apar antecedentele, iar întreprinderea nu mai are de unde ști....

— De ce-i necesar să fie băgați toți oamenii,fie și foștii vinovați, în aceeași oală? Desigur, unii recidivează, presa, radioul, televiziunea înfățișează asemenea cazuri, dar mai puțin se arată reversul medaliei — cazurile acelor oameni, *ca mine*, care au înțeles total, profund, definitiv, că au comis o gravă greșeală și, reeducați în penitenciar și pe urmă în colectivul de muncă, au devenit absolut cinstiți, conștienți. De ce n-aș putea ocupa *niciodată* un post cu gestiune (deși, sincer, nu-mi surîde ideea, discut doar *în principiu*, fiindcă atunci cînd treci prin ce am trecut eu, contează enorm și felul în care, *principial*, te judecă CEILALȚI, pentru stabilitatea personalității tale reechilibrate), de ce n-aș mai avea oare dreptul să aspir și eu la atîtea și atîtea lucruri la care poate aspira orice om al muncii? Repet: lucrez cu tragere de inimă, corect, știu, am greșit grav *o dată* am însă capacitatea să dovedesc, *în sute și mii de situații*, că nu mai sînt cel ce am fost atunci... Sînt deosebit de mulțumit că am izbutit să redevin om (cu o mic), la locul meu, în familia mea, printre tovarășii mei care, realmente, m-au sprijinit deplin. Rămîne doar acea pată care-mi mai apasă conștiința, deși am curajul să privesc faptele, viața în față, și care singerează ori de cîte ori cineva o zgîndărește inutil.

Dreptatea îl aparține, de astă dată, celui care vorbește (rog să fie reținut acest «amănunt») fără vreun interes *direct*: el nu dorește să se angajeze gestionar, nici numele să-i devină public (ca să obțină ceva), dar trista-i experiență — din anii primei tinereți — a depus într-însul reziduuri de susceptibilitate, *neîncrederea* altora, a unora din jur, îl costă enorm, și-l umilește. Fără doar și poate, ar fi cazul să aducem în circuitul public și situațiile concrete (cu discreția cuvenită însă!) de restructurare a personalităților cîndva deficitare la capitolul CINSTE. Apelul *fostului* delapidator, astăzi complet reabilitat (în propriii ochi, cît și în cei ai colectivului său de lucru), nu-l înțeleg ca pe un apel la... îngăduință față de necinstiți, recidiviști etc., ci ca pe un demn apel la *încredere* — de neînlocuit — a noastră (incluzînd, atenție! și încrederea *noastră* în propriile forțe reeducative). Blamînd, oricît de... indirect, un om adînc temeinic reabilitat,ne blamăm — implicit — pe noi înșine.

Mihai STOIAN

în prezent, la mănăstirea bistrița, aici, unde doarme alexandru cel bun

Iată o veste care, sperăm, interesează pe toți cei ce iubesc istoria: se restaurează în momentul de față mănăstirea Bistrița. Mănăstire fortificată: ziduri groase, turnuri crenelate, biserică străveche, clopotnițe de acum o jumătate de mileniu. Loc de pelerinaj și de reculegere în amintirea unor importanți și mari voievozi ai Moldovei. Mănăstirea Bistrița — cinci kilometri de Piatra Neamț — a fost înălțată în timpul lungii domnii a lui Alexandru cel Bun (1400-1432), completată, înfrumusețată, îmbogățită de alți trei mari domnitori: Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu. Alexandru cel Bun își doarme aici somnul de veci. Șeful de proiect al acestei vaste operații de restaurare? Un vechi specialist în acest domeniu: arhitectul Nicolae Diaconu. Lucrările au început în 1969 și vor dura pînă în 1975, cînd mănăstirea și ceea ce cuprinde ea între ziduri vor recăpăta înfățișarea inițială. Totul realizîndu-se sub egida Direcției monumentelor istorice și de artă și pe socoteala statului. Suma investită? Peste șapte milioane lei. Explicabil: fosta ctitorie domnească a suferit, în decurs de peste o jumătate de mileniu, o serie întreagă de degradări, transformări și chiar deteriorări.

Lucrurile nu se opresc numai la restaurarea propriu-zisă a acestui monument istoric de prima mînă — ne informează arh. N. Diaconu. Doi arheologi, Lia Milencovici și Adrian Bătrîna — ne spune domnia-sa — cercetînd documente, săpînd în incinta ctitoriei au putut să întocmească un istoric cît mai amănunțit al mănăstirii, istoric în care, bineînțeles, se oglindesc și multe evenimente din trecutul Moldovei. Ștefan cel Mare, de pildă, așa cum se dovedește, era foarte legat de mănăstire. A pus să se ridice aici un turn-clopotniță de o impunătoare eleganță pentru vremurile respective. La primul nivel al turnului se păstrează și azi o admirabilă pictură murală. Tot el a împodobit mormintele de aici cu pietre funerare deosebit de frumos ornamentate. Urmașul său, Petru Rareș, în a doua sa domnie (după 1541), din recunoștință, probabil, pentru felul în care a fost adăpostit la mănăstire, în noaptea cînd hîrțuit de dușmani trebuia să treacă munții, a efectuat și el o serie de reparații și amenajări. După cîte se pare, tot Petru Rareș a fost cel care a pus să se picteze tabloul votiv de pe latura sudică a clopotniței (tablou refăcut în 1849), reprezentîndu-l pe el însuși în haine roșii, pe Ștefan cel Mare în veșminte verzi și purtînd în palme o biserică, pe soția sa Elena (în verde), pe Doamna Maria, soția lui Ștefan cel Mare (în roșu).

O descoperire de ultimă oră — deosebit de interesantă — constituind o surpriză chiar pentru restauratorii monumentului: sub tencuiala turlei bisericii a apărut o frescă. Fresca inițială (secolul XV sau XVI) — o lucrare admirabilă a unui pictor anonim, reprezentînd figuri geometrice sau imitînd cărămida. Ea fusese acoperită în secolul al XIX-lea cu alta fără nici o valoare artistică. Urmarea: o specialistă de la laboratorul Direcției monumentelor istorice și de artă — Tatiana Pogonat — desprinde acum tencuiala cuprinzînd pictura necorespunzătoare și face să reapară în toată splendoarea ei fresca de acum aproape o jumătate de mileniu..

F. URSEANU

cronica satirică

spargeți geamurile cît sînteți încă tineri

Cineva îmi mărturisea că un prieten de-al lui, bărbat în vîrstă de 60 de ani, a făcut «o poznă». Prietenul meu vorbea cu mare admirație de bărbatul acela, în respectabila vîrstă de 60 de ani, care a avut curajul să se comporte ca un șfrengar... În puține cuvinte, șfrengarul cu părul alb, zvăpăiatul cu scufiță, năprasnicul cu cataplasme, tatăl a trei copii, s-a amorezat de o fată de 20 de ani și a plecat în lume. Nu în lumea largă, ci undeva în provincie, dar asta n-are prea multă importanță. Prietenul mi-l tot laudă pe acest bărbat temperamental, capabil de pasiuni teribile la o vîrstă la care te gîndești la comprese și testamente, care a avut curajul să sfideze prejudecățile, comitetul blocului, familia, indicațiile medicului, și «să se lase pradă iubirii»...

Eu am fost, spre mediocritatea mea, mai puțin încîntat. Gestul nu mi s-a părut deloc sublim... Ceva scîrțîia în această poveste de amor... Diferența de vîrstă, cînd e mare, sigur, nu mai contează. Presimțirea mea inițială s-a adeverit. Zburdalnicul cu părul alb a fost în tinerețe cuminte, prea cumin inadmisibil de cuminte. Nu-i plăceau fetele, nu-i plăcea muzica, nu-i plăcea să danseze, se dedicase în întregime carierei. S-a căsătorit din obligație și din interes, în egală măsură. Deci, domnia-sa, cînd avea 20 de ani și părul ca pana corbului, nu făcea pozne, nu suspina, nu dansa, nu se amoreza, umbla în șoșoni și cu umbrelă și s-a trezit să răpească fetele romantice exact la vremea reumatismelor și a testamentelor... E deplorabil spectacolul oamenilor care nu știu să-și respecte vîrsta, să înțeleagă farmecul fiecărei etape a vieții, care tulbură armonia înțeleptei, experimentatei și atît de binecrescutei naturi. Nu degeaba naturii i se mai spune și «mama noastră natura».

E plicticos spectacolul ploios oferit de tinerii îmbătrîniți înainte de vreme, dar și bătrînii zburdalnici care fug în papuci și scufiță pînă la Buzău cu fete de 18 ani nu e prea recomandabil... Sînt ultimul om din lume îndreptățit să critic sau măcar să ironizez izbucnirile temperamentale. Fiecare lucru își are însă timpul lui. Nu sînt nici măcar împotriva poznelor. Dar, fiecare poznă la timpul ei. De ce să spargi geamul minge la 60 de ani cînd poți să faci același lucru, cu mai mult succes și mai multă îndreptățire, la cinci anișori.

Teodor MAZILU

Turnul clopotniței ridicat de Ștefan cel Mare. Pe peretele din față se observă faimoasa frescă pictată mai tîrziu sub Petru Rareș.

opinia unui alegător

critica și patriotismul local

Există, cum bine se știe, o anume solidaritate locală, expresie pînă la urmă firească și de înțeles a dragostei pentru acele realități care se constituie în universul spiritual imediat al unei colectivități. Cine nu va înțelege, spre pildă, mîndria care îi unește pe ieșeni în numele atîtor monumente și locuri de care se leagă istoria glorioasă a țării și a culturii noastre? Cine nu va înțelege, de asemenea, mîndria și patima cu care oltenii se simt solidari față de memoria lui Tudor Vladimirescu, eroul revoluției de la 1821? Apar însă și împrejurări cînd aceste nobile sentimente sînt pur și simplu minate de o înțelegere primitivă a ideii și transformate în expresii ale unui ridicol involuntar. Nici această constatare nu este, firește, o noutate absolută, mai toți am fost, într-un fel sau altul, dacă nu eroii, cel puțin martorii unei astfel de situații aparent benigne și numai hazlii. Cînd însă primitivismul își pune pecetea pe frumoasele sentimente, pe omenești sentimente de care vorbeam, atunci lucrurile se complică și în privirile cîte unui aprig susținător al satului, al urbei, al riului, al cantinei, al stadionului, al restaurantului etc., etc., destinate brusc, de către ei, a se constitui în argumente patriotice, în privirile cîte unui astfel de aprig susținător, apare o ceață rea ori lenevoasă care îl împiedică să mai vadă. Toată copilăria mea, deși învățasem ceva și despre Mississippi, am fost convins că rîu mai mare și mai periculos decît Cerna, primăvara, nu poate să existe. Cînd, tot copil, am văzut Oltul, la Rîmnicu Vîlcea, mi-am dat seama că într-adevăr Oltul este cea mai mare apă curgătoare de pe pămînt. Aveam scuza copilăriei, iar credința mea vea farmec. Cînd însă cineva îmi povestește cîte reclamații pot apărea pe urmele cuiva care și-a permis să «sesizeze» că la Maglavit Petrache Lupu continuă să fie biblic și *în zilele noastre*, atunci să ne fie iertată nedumerirea și chiar îngrijorarea.

Într-o însemnare din această rubrică ziceam că doi dascăli picoteau la soare; imediat cineva îmi atrage atenția că în locul cu pricina cadrele didactice sînt devotate și merituoase. Fac observația că *un sat* își păstrează, cum oricine poate vedea, parfumul *dar* și înfățișarea patriarhală, *ilustrare a faptului* că acel *sat* nu s-a prea schimbat cine știe ce. Imediat mi se atrage atenția că dacă aș fi văzut legătura cu «organele locale» aș fi văzut că e o *comună* în plin avînt. Ca și cînd eu vorbeam despre *comună*, ca și cînd respectivii *factori la care eram trimis aveau* darul să mă facă să văd viața în roz cu orice preț. Eu spun că o școală sau o grădiniță stă neterminată și plouată de vreo doi-trei ani, patriotul local mă pune la punct și precizează că numai de un an. Ca și cînd dacă școala e plouată numai de un an situația e mai fericită. Dacă respectivul patriot local era cu adevărat patriot punea mîna și solidariza concetățenii la acoperirea și terminarea școlii, pentru că nu e greu de bănuit că *numai* cu răspunsul său școala cu pricina nu se poate acoperi.

Ce vreau să spun? Că există și o morală a alegătorului, *exercitată după alegeri, cînd alegătorul trebuie să știe să se solidarizeze constructiv și receptiv chiar și cu critica.*

Dinu SĂRARU

tipuri și tertipuri

omul dezabuzat

M-am văzut din nou, după o lungă și reconfortantă pauză, cu amicul meu «*dezabuzatul*». L-am găsit cum l-am lăsat: cu privirea apoasă, inexpresivă, cu un tonus fizic și moral de piftie. — «Fă ceva», l-am spus — «Ce?», mi-a răspuns după o lungă ezitare. — «Știu și eu? Citește». — «Ce?», m-a întrebat cu un surîs trist, ca la înmormîntarea unui copil. — «Sadoveanu» — «Desuet» — «Tolstoi» — «Plicticos» — «Camus» — «Prea modern». Și cu un efort de concentrare: — «Alambicat, sofisticat, lipsit de sinceritate. Monden, ca întreaga literatură contemporană». — «Stai», am revenit, am o altă idee: pictura. Intră în muzee»... — «Anost» — «Descoperă sculptura, organizează spațiul». — «La ce bun?» — «Dă spiritului o dimensiune...» — «Inutilă» — «Perfect, abstrage-te din livresc și caută o prizi la realitatea concretă». — «Adică?» — «Umblă» — «Unde?»

— «Nu știu, descoperă singur. Sînt atîtea locuri de văzut». — «Ce?» — «Refă drumul lui Bogza, pe valea Oltului». — «Prefer cartea».

— «Mergi în Bucovina». — «Mănăstirile?» — «Exact» — «Am aici un album». — «Mă rog, în cazul ăsta, în ipoteza că ai epuizat voluptățile spiritului, riscă o experiență, musculară și virilă: fă sport». — «Detest brutalitățile și oboseala». — «Există și sporturi blajine, elegante». — «Tenisul?» — «Dacă vrei». — Exhibiție snobă, virtuozitate de circ savant».

Ajuns la această răscruce chinuită, trag ultima salvă disperată: — «Nu-ți mai rămîne decît un singur lucru». — «Ce?» — «Iubește». — «Pe cine?» — «Nu știu, dar trebuie să fie pe lumea asta o ființă care să merite iubirea ta».— «Și ce interes am?» — «Bine, dar iubirea nu presupune o finalitate imediată și vulgară. E un joc de gratuități». — «Vezi?» — «Dar fără care lumea nu poate exista, fără care omul s-ar reduce singur la o ființă involuată, inferioară, amenințată». M-a privit cu ochii lui apoși, mi-a întins o mînă flască, și-a săltat trupul sleit ca o maioneză și s-a deplasat din fotoliu pe divan, nu însă înainte de a-*mi* comunica o veche concluzie de-a lui, obsedantă: — «Orice mi-ai spune: umanitatea e condamnată!»

Am plecat povîrnit. Am omis un amănunt: amicul meu «*dezabuzatul*» are nouăsprezece ani.

Aurel BARANGA

starea comerțului

păstrează copia și nu uita originalul

Manechinele, cele vii și reale, au un cuvînt de spus atît pe plan intern cît și pe plan extern. Ele ajută vînzătorul ba cîteodată și cumpărătorul. Este motivul pentru care mi-am propus să scriu cîte ceva despre viața lor, despre gloria și inevitabilul apus care le însoțesc înalta contribuție la îmbrăcarea populației. Ați văzut, desigur, manechine. Fete înalte — peste 1,70 m, slabe, cam 50 de kilograme, cu picior și siluetă frumoasă, cu mișcări la comandă, dar grațioase, cu ochi indiferent de culoare dar *frumoși* și tandri și, în fine, pline de acea feminitate caldă, care te cheamă parcă. Parcă. E vorba de fapt de o meserie așezată, cred, între aceea de femeie frumoasă și actriță de cinema. Șefa atelierului de creație și prototipuri al Fabricii de confecții și tricotaje din Brașov îmi spunea: femeile au obiceiul să se compare. Or, dacă ne-am gîndi să concurăm cinematograful alegînd femei numai una și una, ele, comparatoarele, s-ar descuraja. Și mai ales dacă merg cu soții lor la parada modei ar ieși un dezastru.

Din aceeași sursă aflu că leafa manechinelor nu este atît de mare, cît fixă. Lucrul nu contrariază pe nimeni: în fond ele merg și în străinătate. Mai văd un Vezuviu, mai admiră o fîntînă, își cumpără un pantof, o rochiță. În fine, văd lumea.

Rolul lor începe de la crearea modelului. E una să vezi modelul pe manechin și alta pe masa de probă. Sigur, aici a început nedumerirea mea: vezi un model pe un manechin, oricum o femeie stas, și tu, femeie oarecare, îi cumperi. Mi se explică limpede că femeile fac o greșeală: se confundă cu manechinele. «Ești parcă tu». În orice caz, comerțul este ajutat de această greșeală și personal cred că este vorba de un vis și nicidecum de altceva.

În orice caz, se afirmă, manechinele noastre plac atît în țară cît și în străinătate. Ajută efectiv la vînzare și deci așezarea lor în această rubrică se justifică, nu apare drept un act singular de tinerească politețe. Fără Doina Urban (măritată, 29 ani) și Bența Mariana (nemăritată, 22 ani), frumoase și reușite exemplare ale județului — fabrica din Brașov n-ar obține atît de multe și avantajoase contracte pe relația Vest, ca și pe Est.

Ajung două?, zic. Da, mi se răspunde. Dar bărbați? Se zîmbește: noi n-avem bărbați să-i angajăm lăcătuși sau mecanici de întreținere. Cînd vor fi, vom angaja. Deocamdată ne mulțumim cu lucrătorii fabricii pe bază de muncă obștească, în afara programului. Ceea ce mi s-a părut frumos, adînc uman, este faptul că 2–3 ore pe zi manechinele lucrează. Învață meserie. Atunci cînd vîrsta le va ajunge din urmă, cînd în ochi vor fi și luciri materne, nu numai feminine, cînd mersul va fi cumva afectat de dusul plaselor cu ceapă și cartofi, cînd suplețea corpului va fi păstrată într-o cutie de carton cu fotografii, vor avea o meserie asigurată. Nu este recomandabil să fii o viață întreagă manechin. Poți, desigur, dar nu este cazul. Dealtfel, la Brașov, curînd vor apărea și manechine în vîrstă, pentru că — aceasta-i realitatea — o femeie se îmbracă și după 40 de ani. Dar acestea vor fi selecționate din femei avînd deja vîrsta. Nu așteaptă nimeni ca Urban Doina și Bența Mariana să îmbătrînească.

Comparînd o rochie, anterior încercată pe manechin, cumperi o copie. Da, dar să nu uităm originalul.

Eugen SECELEANU

memoriile lui șerban cioculescu (XIX)

o carte despre I.ȘT. PAULIAN (II)

Abia Anuarul aceluiași liceu, pe anul școlar 1907—1908, face pentru întîia oară mențiune, în lista corpului didactic, la numele *Paulian Șt. Ioan*, că este Președintele și dirigintele societății corale «Doina». Iar la Cronica școlară, se arată și «producțiunea corală a elevilor», la 18 *(sic)* Mai, în programa respectivă, dar fără numele organizatorului ei. Fanfara liceului era condusă de un I. Kessler. Nu se spune cine conducea orchestra. La serbarea de fine de an lipsește iarăși numele lui I. Șt. Paulian, dar remarcăm Concertul IX de Ch. Béroit (op. 104 în la minor) executat la vioară de elevul Gr. Constantinescu (viitorul diplomat, mai cunoscut cu prenumele, pronunțat franțuzește *Gou*), și cuvîntarea tatălui său, tot Gr. Constantinescu, decanul baroului, mai tîrziu verde nonagenar, mereu strălucit pledant.

Nici Anuarul pe anul 1908—1909 nu-i numește pe I. Șt. Paulian la serbarea de 50 de ani a Unirii Principatelor, fie în calitate de conducător al *corului*, fie în aceea de *autor al unei compoziții* din programa muzicală a festivității. Corul nu se bucură de o mențiune specială, ca *Societatea de lectură*, *Biblioteca liceului* și *Internatul liceului* (toate cu litere grase în text).

Numele lui I. Șt. Paulian reapare în Anuarul pe *anii școlari* 1916/17, 1917/18, 1918/19, la Darea de seamă a activității liceului din septembrie 1916 și pînă în prezent, cînd figurează, în martie 1917 printre deportați precum și la rubrica serbărilor școlare, cu un cor mixt de I. Șt. Paulian, cîntat la 24 ianuarie 1919, în ziua serbării Unirii (*la rubrica din cartea închinată autorului se* dă numai data tipăririi acestui cor, în 1921, Lugoj și în revista *Izvorașul*, Bistrița-Mehedinți, ianuarie-februarie 1921). Și se adaugă, în fine:

«Corul a fost condus de d-nul I. Șt. Paulian».

Numele maestrului revine la manifestația populară din 1 decembrie 1918, *pentru sărbătorirea* actului de la Alba Iulia, cînd a vorbit la bustul împăratului Traian, la reinstalarea secțiilor Tribunalului în Palatul de justiție local, cînd «corul liceului și al Doinei au luat parte sub conducerea d-lui Profesor I. Șt. Paulian» și la marele miting ținut la 10 iunie la Lugoj, *cînd a luat cuvîntul în fața a 60 000* de persoane. Se mai face mențiunea: «Dl. profesor I. Șt. Paulian în decursul acestui an a publicat compozițiile D-sale între care «Horia, Cloșca și Crișan» și, în serie:

„Societatea corală «Doina», înființată și condusă de dl. profesor I. Șt. Paulian, a *intrat în* al XXII-lea an de la înființare și a organizat un festival în sala Regal la 12 Martie a.c."

«La 12 iulie, Societatea corală din Caransebeș (...) a vizitat orașul și liceul. Societatea corală din Caransebeș a răspuns invitațiunei societății noastre corale «Doina» de sub conducerea d-lui profesor I. Șt. Paulian, care a vizitat în anii precedenți multe localități din Banat».

Opresc aici compulsarea Anuarului, din care reiese că «Profesorul» a fost descoperit ca atare abia după 15 ani de bogate activități artistice! Vorba aceea: «Mai bine mai tîrziu ca niciodată». S-ar zice că i se plătise cu vîrf și îndesat șovăiala din anul transferării nedorite.

MOARE DRĂGAICA

Patru-cadîne de Buzău în premieră la Orientul magic.

Foto la Capra folclorică, Fiat 850 sport ori la Ursul gospodar.

Prietenul cîrnaților — un picior de scaun!

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

FLACĂRA — MARTOR OCULAR

Drăgaica (bg.), s.f. I.1. Sărbătoare populară din ciclul agrar, care celebrează coacerea holdelor (24 iunie); sînziene. (Mic dicționar enciclopedic, pg. 307, art. 29).

Buzău, 17 iunie. «Drăgaica 1973». Un bîlci ca toate bîlciurile: claxoane, sirene, megafoane. În mod surprinzător lipsesc zidul morții și ciocanul puterii. Lume, lume! Poftiți în cosmonava tineretului! Ca-n Sabena! Zburător original! Cursele merg fără frînă, pe sănătate!

Drăgaica 2. Numele unui dans popular, care se joacă mai ales în această zi (24 iunie, n.n.); (Dicționarul enciclopedic ilustrat, I.A. Candrea — Gh. Adamescu, Cartea românească, pg. 432, art. 11).

Drăgaica 2. Vechi dans popular românesc, jucat de un grup de fete care evoluează în monom și melodia după care se execută; numele fiecărei executante a acestui dans (M.d.e. pg. 307, art. 29).

Nici pe 10 iunie, cînd s-a deschis, nici pe 17, cînd am făcut aceste fotografii și, probabil, nici pe 24 iunie, cînd urma să se închidă, în cadrul bîlciului numit la Buzău «Drăgaica 1973» nu s-a dansat Drăgaica. Nici de cîntat nu s-a cîntat. În schimb, bîlciul era traversat în toate direcțiile de melodii cu Renato Carosone, Raj Capoor, Claude François, Sarita Montiel. Cît privește fetele care ar fi trebuit să danseze în monom, ele nu se numeau deloc Drăgaica, ci Femeia Șarpe, Cadîna de la Istanbul și aveau mai mulți metri de la coadă la cap decît de la cap la coadă.

Drăgaica 3. Tîrg care se ține la 24 iunie; prin extensie, orice tîrg (M.d.e. pg. 307, art. 29).

Drăgaica 3. Plantă cu flori galbene-aurii, frumos mirositoare, numită și sînziene, din care se fac buchete și se împletesc cununi în ziua de 24 iunie, care apoi se pun la ferestre, la poartă etc., spre a feri pe ai casei de rele și a le aduce noroc Galium verum (I.A. Candrea-Gh. Adamescu, D.e.i. pg. 432, art. 11).

Cine poate accepta sau stabili — chiar și prin cea mai binevoitoare extensie — că orice bîlci, chiar orice tîrg, se poate numi Drăgaică?

La Drăgaica buzoiană nici vorbă de coronițe frumos mirositoare, împletite din Galium verum, pe care să le aduci acasă. Cel mult, puteai lua cu tine mirosul nu tocmai cert al cîrnaților învîrtiți pe un grătar cu piciorul smuls de la un scaun (!) sau cîteva lucruri de la *Solduri*, care pînă acasă se pot obișnui întrucîtva cu tine.

Drăgaicele s.f. Popular, iele, vîntoasele etc. niște zîne rele, nemilostive, care pocesc pe oameni. (I. A. Candrea-Gh Adamescu, D.e.i. pg. 432, art. 11).

Părăsind Drăgaica buzoiană mă întrebam cum s-or fi numit zînele rele care ne pocesc frumoasele sărbători populare. De la *Circul vesel* corul celor șapte artiști reluase liniștitorul refren:

Ne iubește fetele.

Dorin TUDORAN

Comedii, bufonade, sau reclame pentru scaune din P.F.L.

Nimic despre conflictul dintre generații.

Aur de restaurant.

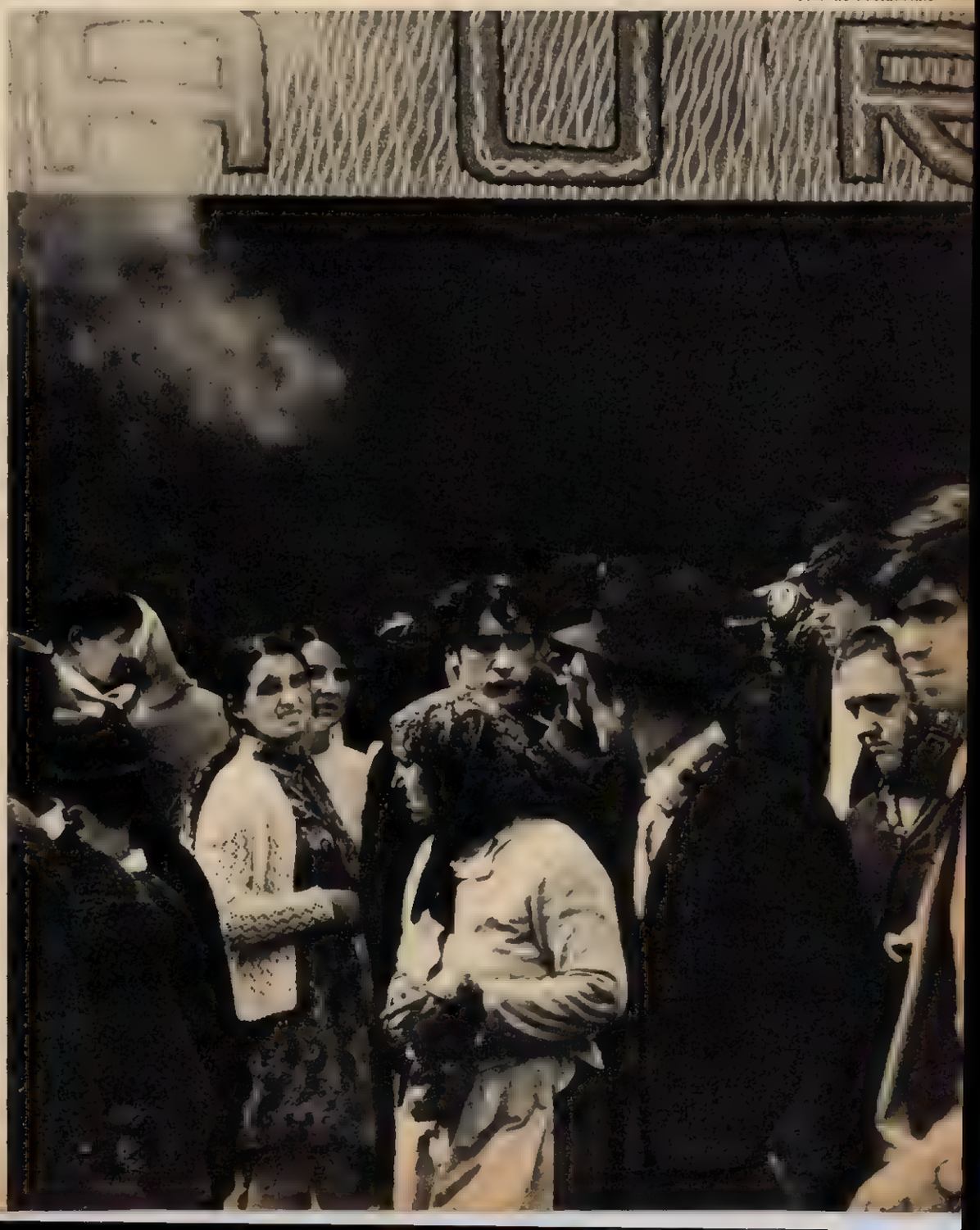

1

cine, ce, unde, cînd?

● După două succese răsunătoare (și aducătoare de bani) precum Marry Poppins și Sunetul muzicii, Julie Andrews a cunoscut și gustul eșecului, cu Steaua și Darling Lili. Drept care, vedeta a refuzat cîțiva ani orice propunere de a mai apărea pe ecran. De curînd, regizorul Blake Edwards a convins-o să-și reia activitatea cinematografică, oferindu-i rolul principal în comedia «Tamarined Seed» cu Omar Sharif. Un amănunt: Blake Edwards este soțul actriței.

● Viitorul film al lui Marlon Brando, «Sacul lui Jerry», va fi produs de propria sa casă cinematografică, intitulată: «Colony Productions».

● Actorii polonezi care concurează la titlul de «Stelele anului 1973»: Barbara Brylska, Maja Komorowska, Barbara Wrzesinska, Anna Dziadyk, Daniel Olbrychski, Jan Nowicki, Andrzej Lapicki, Gustaw Holoubek, Zygmunt Malanowicz, Stanislaw Mikulski.

● Candice Bergen (foto 1) a anunțat că în următorii doi ani va continua să trădeze cinematograful

2

de dragul ziaristicei, mai precis al fotoreportajului. Nu e rea alegerea!

● Marele actor sovietic Nikolai Kriucikov este protagonistul filmului «Adresa dumneavoastră», realizat de Evghenii Kreniuk.

● Riccardo Cucciolla este interpretul lui Antonio Gramsci în filmul «Cazul Matteotti» al lui Florestano Vancini.

● Pentru a doua oară, Jane Birkin (19 marinari și o fată) deține primul loc pe afișul unui film semnat de Richard Balducci. În «Tîrgul banilor», interpreta lansată de Antonioni în «Blow-up» (una din cele două fete care-l asaltează pe David Hemmings) va interpreta un rol pe care de fapt îl joacă și în viața de toate zilele, acela al unei fete ce sfidează convențiile.

● Parteneri și partenere: Marisa Mell (foto 2) și Philippe Leroy — într-un film anunțat a fi dramatic, «Milanul aprins», realizat de Umberto Lenzi; Ursula Andress și Franco Nero în «Ultima șansă» regizat de Maurizio Lucidi; Susan Hampshire și Yves Montand — în filmul lui Pierre Granier Deferre, «Fiul».

● În viitorul film al lui Jean-Gabriel Albicocco, «Colivia de apă», își face reapariția pe marele ecran, după o absență îndelungată, Jean Marais, în rolul unei foste vedete de cinema. Cam cinică idee! Din distribuție mai fac parte Silvana Mangano și Maurice Ronet.

● Anthony Quinn intenționează să ecranizeze nuvela lui Hemingway, «Dincolo de rău, printre copaci».

cinecota săptămînii — 9 cronicari, 9 filme

Filmul	Călin Căliman	Ioana Creangă	Florica Ichim	Gelu Ionescu	Magda Mihăilescu	Horia Pătrașcu	Valerian Sava	Tudor Stănescu	D.I Suchianu
Parașutiștii					*		*	*	**
Lumea se distrează	**	**	**	***	**			**	***
Ultimul cartuș	**	**	**	**	**	**	**	**	**
Antoniu și Cleopatra		*		*	*			*	**
Fluturii sînt liberi	**				**		**	***	****
Simon Templar intervine	*		*	*	*			*	**
Solaris	**	***	**	***	**		**	***	****
Rond de noapte	**	**			**		**	**	***
Fata bătrînă	***	**		**	**	**	**	**	**

0 — inutil a vă deranja
* — de văzut eventual
** — de văzut
*** — de văzut neapărat
**** — capodoperă

Nicoleta GHERGHEL

actori și roluri

RAQUEL WELCH, *«ultima zeiță a Hollywood»-ului, s-a săturat de adorația întreținută cu sîrg de către agenții de publicitate. Vedeta a început să se plîngă de lipsa unor roluri mari și serioase, fenomen binecunoscut în istoria divismului american. «Nu sînt o zeiță — declara nu demult Raquel Welch — sînt doar o sclavă». Pînă una, alta, «sclava» apare într-un cabaret din Las Vegas, într-un show în care, timp de 90 de minute, dansează și cîntă.*

de la a la z

KOBAYASHI
Masaki

Regizor japonez de film născut la 4 ianuarie 1916, la Hokkaido (Japonia). Cineast de stînga, atras de la început de problemele politice și sociale, M.K. a deprins tainele profesiei ca asistent al regizorului Kersouko Kenoshira (1943—1952). Primele sale filme sînt străbătute de o poezie și o prețiozitate tradiționaliste: *Tinerețea fiului* (1952), *Sinceritate* (1953) *Camera cu ziduri groase* (1954), *Trei iubiri* (idem) *Undeva sub cerul imens* (1955). Operele sale majore sînt cele în care pune cu îndrăzneală și răspundere problema omului confruntat cu războiul, cu dezastrele lui, cu dificultățile și injustiția socială, ca marea trilogie *Condiția umană*, cuprinzînd respectiv: *Nu există dragoste mai mare*, *Drumul către eternitate* și *Rugăciunea soldatului* (1959—1961). În 1963 realizează o operă zguduitoare care avea să obțină la Cannes «Premiul special al juriului»: *Harakiri*, urmată de un alt film despre care se va vorbi: *Femeia zăpezilor* (1964).

KOKANOVA
Nevena

Actriță bulgară de film născută în 1938. Cea mai populară actriță a filmului bulgar de azi. Frumusețea ei de un tip special, sensibilitatea și temperamentul au impus-o încă de la început atenției publicului și criticii. Astfel, în 1956, după absolvirea Institutului de artă cinematografică din Sofia, debutează în filmul *Prea tîrziu pentru dragoste?* cucerindu-și o mare popularitate în rîndurile spectatorilor, confirmată an de an, cu fiecare nou film: *Într-o seară liniștită*, *Cărarea abruptă*, *Fii fericită*, *Anni*, *Tutunul*, *Inspectorul și noaptea*, *Lupoaica*, *Hoții de piersici*, *Cea mai lungă noapte*, *Ocolul*, *Dreptul în dragoste*, *Duel straniu*, *Galileo Galilei*, *Cercurile dragostei*, *Pasărea liberă* ș.a

KORDA
Alexander

Cineast britanic de origine maghiară, născut la Turkey (Ungaria), la 16 septembrie 1893, mort la Londra, la 23 ianuarie 1956. Este unul dintre marii cineaști cu activitate internațională dintre cele două războaie. Debutează în patrie (1916) și își continuă cariera de regizor la Berlin și Viena, cu filme spectaculoase și de divertisment în stilul vremii: *Samson și Dalila*, *Tragedia Habsburgilor* etc. Între 1926 și 1930 activează la Hollywood, unde cunoaște frumoase succese cu filme ca: *Viața Elenei din Troia* (1927) formulă pe care avea s-o perpetueze în filmele sale biografice de mai tîrziu din Anglia: *Viața intimă a lui Henric al VIII-lea* (1933) și *Don Juan* (1934). După o perioadă franceză, în primii ani ai sonorului: *Marius* (1931), *Dama de la Maxim* (1933), se instalează la Londra, ca regizor și producător. În prima calitate semnează filme de mare prestigiu, ca: *Rembrandt* (1936), *Lady Hamilton* (1941), *Soțul ideal* (1947), și supervizează, ca producător: *Macul roșu*, *Fantome de vînzare*, *Ce vor fi mîine*, *Contesa Alexandra*, *Cei patru cavaleri*, *Hoțul din Bagdad*, *Cartea junglei*, *Al treilea om* etc. La firma sa London-film,[1] înființată în 1932, au lucrat cineaști ca: Flaherty, Pabst, Sjöström ș.a. și s-au lansat actori de talia lui Leslie Howard, Charles Laughton, Laurence Olivier, Vivien Leigh, Flora Robson ș.a. Pentru înaltele sale merite în propășirea filmului britanic a căpătat titlul de baronet, devenind «Sir» Alexander Korda.

KOSCINA
Sylva

Actriță internațională de film, de origine iugoslavă, născută la Zagreb, la 22 august 1934. Stabilită în Italia după război se afirmă de la debut ca o certă «promisiune» în *Feroviarul* (1956) filmul lui Germi. E frumoasă, are talent și chiar personalitate. Nu are însă exigența necesară în alegerea rolurilor ulterioare și turnează în orice film care i se oferă. De aceea, în locul unei cariere de prestigiu, la care i-ar fi dat dreptul participarea ei în filme semnate de un Damiano Damiani (*Ucigașul plătit*), Lattuada (*Guendalina*), Abel Gance (*Cyrano și D'Artagnan*), Fellini (*Giulietta și spiritele*) etc. a preferat una factice, din care nu lipsesc producții de joasă cotă comercială, ca: *Mîncile lui Hercule*, *Femei de lux*, *Copacabana-Palace*, superproducții istorice ca: *Gerusalemme liberata*, *L'assedio di Siracusa*, *Bătălia pentru Roma*, *Il fornaretto di Venezia* etc., filme de aventuri ca: *Thrilling*, *Omul din Istanbul*, *Johnny Banco* și, în cel mai bun caz, comedii satirice amabile ca: *Soții periculoase*, *Confidentul doamnelor*, *Gardianul*, *Les distractions*, *Jessica*, *Les quatre vérités*, *Femmino*.

Constantin POPESCU

ULTIMA ORĂ ȘTIINȚIFICĂ

...Trebuie să combatem în modul cel mai hotărît tendința unor cadre din economie de a apela în mod nejustificat la importul de licențe, subapreciind capacitatea de creație a inginerilor și tehnicienilor noștri. Este necesar să se acorde mai multă încredere inginerilor, oamenilor de știință din țara noastră, gîndirii tehnice românești în soluționarea problemelor impuse de dezvoltarea producției industriale și agricole.

NICOLAE CEAUȘESCU

știința și viața

ce nu se învață din cărți

«Azi e incomparabil mai greu să cucerești și să menții o piață decît să construiești uzine și fabrici uriașe» — spune undeva profesorul Tagliacarne, unul dintre părinții marketingului european. Este o constatare poate surprinzătoare pentru unii, crudă pentru alții, banală pentru cei care produc și desfac în 1973 cu gîndul la 1974, la anii și deceniile următoare. Desigur, marketingului i se pot da definiții savante, exhaustive, dar întreaga sa filozofie se rezumă, în fond, la constatarea că producția trebuie să stea permanent **cu fața spre cumpărător,** că toate compartimentele, toți salariații unei uzine, de pildă, de la portar la directorul general, trebuie să contribuie, direct sau indirect, la materializarea unei producții care să se poată **vinde** sau — pe plan mai larg — care să corespundă, pînă în cele mai mici amănunte, unor **necesități economice reale.**

În cele ce urmează nu intenționăm să ne ocupăm de cifre, ci de oameni, de oameni foarte tineri și entuziaști, precum și de o recentă experiență științifică și universitară efectuată de Laboratorul de marketing al Catedrei de cibernetică economică din cadrul Academiei de studii economice din București, laborator coordonat de prof. univ. dr. M.C. Demetrescu, membru corespondent al Academiei de Studii Sociale și Politice. Acționînd pe linia indicațiilor superioare privind îmbinarea organică dintre cercetare științifică, învățămînt și producție, laboratorul a antrenat masiv pe studenții din anii IV și V ai Facultății de calcul economic și cibernetică economică spre cercetări științifice (subliniem: științifice) ancorate într-o problematică de arzătoare actualitate economică.

«Abia participînd la cercetarea științifică am devenit student cu adevărat — ne-a spus Vasile Niculescu, din anul V. Vreau să spun că modul liber de lucru a constituit pentru mine, pentru noi toți, o experiență unică. Am primit doar o îndrumare generală din partea cadrelor didactice, dar cu restul a trebuit să ne batem noi capul: obiective, tehnici de calcul, interpretarea datelor... A fost pasionant contactul direct cu problemele, cu aspectul lor concret. Asta nu se învață din cărți!»

Studenții, îndrumați de profesori și muncind cot la cot cu ei în cadrul realizării unui contract economic cu Ministerul Industriei Ușoare, au elaborat tehnici originale în două sondaje de anvergură privind studierea cererii de încălțăminte a populației bucureștene. O acțiune complexă la care au participat și numeroase cadre didactice, în frunte cu dr. M.C. Demetrescu și dr. Gh. Nestorescu, cercetători științifici, cadre de conducere din Ministerul Industriei Ușoare și... un calculator electronic. Un asemenea studiu pare o chestiune simplă, banală, dar nu e. Iar implicațiile economice sînt și ele vaste: tovarășii ne-au povestit despre ce era să se întîmple cu 800 000 de perechi care... Dar să nu anticipăm.

Tot un student a «proiectat», pentru prima dată în practica noastră economică, un compartiment de marketing perfect fundamentat la o uzină românească. O problemă atît de nouă la noi încît practic nu există bibliografie de consultat! Implicații economice? Suficient să amintim că producția uzinei respective este de ordinul a unui miliard de lei. Adevărat, și în acest caz au apărut surprize... Dar nici aici nu vom anticipa. Fiindcă intenționăm să revenim, în coloanele revistei, la această interesantă experiență didactică și științifică întreprinsă în cadrul A.S.E., deoarece problemele de care s-au lovit studenții în prima lor tentă cu viața depășesc cu mult cadrul strîmt al unui laborator. Totdeauna cînd închizi un manual și începi să frunzărești cartea vieții se întîmplă lucruri interesante...

Lionel NIȚESCU

ADEVĂRUL DESPRE INTEGRARE

LA FACULTATEA DE AGRONOMIE DIN CRAIOVA INTEGRAREA ÎNVĂȚĂMÎNT-CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ-PRODUCȚIE ÎMBRACĂ FORME ORIGINALE, DEPLASEAZĂ AMFITEATRUL ACADEMIC SPRE LOCURILE DE MUNCĂ ALE VIITORILOR ABSOLVENȚI

În fața facultății două autobuze au oprit și din ele au coborît, gălăgioși, băieți și fete în salopete. Sînt arși de soare și aduc cu ei mireasma cîmpurilor cu grîu în pîrgă. Pe culoare, studenții se salută. Aud frînturi de conversații.

— La voi cît dă grîul anul ăsta?

— Află că avem o fermă la Șimnic!

Mai toți acești studenți de la Facultatea de agronomie din Craiova au venit la examene, în aceste zile, direct de pe ogoare. Studiul lor de viitori ingineri ai ogoarelor îl desfășoară în paralel cu munca concretă a pămîntului. Facultatea de agronomie din Craiova și-a lansat pînă de curaj studenții pe drumul integrării învățămîntului cu practica și pentru înfăptuirea acestei sarcini de onoare a fiecărei instituții de învățămînt superior s-au luat aici o seamă de măsuri remarcabile.

— Am pornit pe drumul integrării — ne spune tovarășul conf. univ. Constantin Barbu, decanul facultății — de la ideea transpunerii în viață, în cît mai scurt timp, a indicațiilor ce ni le-a dat în atîtea rînduri, nouă, slujitorilor Almei Matter, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în grija sa ca să pregătim pe băncile facultății specialiști multilaterali, care să cunoască perfect problemele complexe ale producției.

Ce s-a realizat concret la noi?

Mai întîi Stațiunea experimentală agricolă de la Șimnic a devenit unitate de producție și de cercetare afectată, în acest scop, facultății noastre. Încă de la începutul lunii martie «agronomiștii» de la noi execută toate lucrările de practică cerute de procesul de învățămînt nu ca altădată în laboratoare sau pe loturi improvizate, ci direct la fermele acestei stațiuni. Mai mult, studenții agronomi au preluat în răspundere directă suprafețe cu diferite culturi — în total 250 hectare cu grîu, lucernă pentru fîn, porumb dublu hibrid, fasole și floarea-soarelui pentru sămînță. Munca prestată de studenți pentru realizarea producțiilor pe această suprafață se remunerează; ei răspund direct de obținerea producțiilor agricole și efectuează lucrările agrotehnice necesare. Studenții s-au constituit în formații de lucru, iar cadrele didactice respective au întocmit pentru fiecare cultură în parte tehnologiile optime de agrofitotehnie și mecanizare — bineînțeles cu participarea directă a studenților. Facultatea noastră și-a organizat o fermă didactică proprie, pe o suprafață de 150 hectare și la stațiunea experimentală agricolă de la Banu Mărăcine, unde răspunderea pentru producție revine, în întregime, tot studenților. Mergem pînă acolo încît am început să predăm lecții și chiar cursuri întregi direct în stațiunile în care muncesc studenții noștri. În acest scop s-a amenajat un modern amfiteatru la ferma didactică de la stațiunea Banu Mărăcine, lucru ce-l vom face și la Șimnic. Iată, așadar, că asistăm la o deplasare a facultății spre viitoarele locuri de muncă ale învățăceilor noștri. Începuturile acestei integrări au entuziasmat și pe profesori și pe studenți. Nu pot să vă redau în cuvinte cu ce atenție, răspundere, interes muncesc și învață acum studenții, cîte probleme pedagogice și profesionale se dezbat în urma trecerii la această împletire strînsă între teorie și practică.

— Studenții mi-au spus că apreciază faptul că la catedre țin acum lecții și oameni care muncesc direct în producție.

— Da, aceasta este o altă formă de transfer a practicii în procesul de învățămînt, pe care noi am început s-o folosim și o vom extinde. În acest an un număr de 28 specialiști din afara facultății — cercetători, ingineri agronomi, zootehniști și mecanizatori din stațiuni experimentale, din unități agricole de stat și cooperatiste, ba chiar și din institute de cercetări și stațiuni experimentale centrale — predau cursuri întregi sau părți de cursuri la unele discipline, cum ar fi creșterea taurinelor, agrotehnica terenurilor nisipoase, mecanizarea culturilor de păioase, irigația prin scurgere, mașini agricole.

— Despre cea de-a treia față a integrării ce ne puteți relata din experiența facultății craiovene?

— Temele de cercetare științifică la care lucrează cadrele noastre didactice au fost alese dintre acelea care condiționează dezvoltarea și modernizarea agriculturii din zonă. Enumăr cîteva: redarea în circuitul agricol a terenurilor ocupate de haldele de cenușă de la termocentrala din Işalnița, îngrășarea taurinelor, irigarea nisipurilor din această parte a țării, folosirea superioară a solurilor din zona subcarpatică a Olteniei, creșterea grîului pe nisipuri, comportarea în exploatare a noilor sisteme de irigații, fundamentarea tehnico-economică a tehnologiilor la plantațiile hortiviticole pe nisipuri, stabilirea densității sfeclei-de-zahăr în condițiil de irigare și multe altele. După cum vedeți o varietate de teme care interesează economia agricolă din zona noastră. De remarcat că și cercetările universitarilor sînt efectuate **pe bază de contracte cu unitățile interesate** și slujesc, direct, creșterea și modernizarea producției agricole.

În afară de toate acestea, facultatea noastră patronează, prin corpul său didactic, așa-numite «puncte experimentale și de sprijin» înființate în multe cooperative agricole și întreprinderi agricole de stat; în cadrul acestora se experimentează diferite tehnologii moderne în cultura de cîmp sau zootehnie, iar rezultatele experimentărilor sînt extinse imediat pe mari suprafețe. Profesorii și asistenții noștri acordă un sprijin direct tuturor consiliilor intercooperatiste din județ, dîndu-le asistență și consiliul de specialitate în toate acțiunile lor, tehnice, organizatorice sau economice.

Și la absolut toate aceste activități de cercetare sau de producție în care sînt angrenate cadrele didactice participă un număr foarte mare de studenți. În acest mod tinerii se familiarizează cu toate problemele producției și cercetării agricole din Oltenia. Ei cunosc îndeaproape nu numai aspecte concrete ale agriculturii, dar contribuie din plin la dezvoltarea ei.

— Presupun, stimate tovarășe decan, că nu totul merge ca pe roate în acest proces al integrării. Orice început e greu...

— Da. Există unele probleme nerezolvate. Planul de învățămînt ar trebui restructurat în sensul reașezării și reconsiderării perioadei de practică în concordanță cu cerințele integrării. Un singur exemplu: studenții din anii I și II au programată practica doar în luna iulie; ori noi vrem ca în tot timpul anului agricol studentul să fie pe ogor. Eșalonarea zilelor de practică ar trebui lăsată la discreția fiecărei facultăți — doar ea știe cel mai bine cînd să însoțească teoria cu munca, mai ales în condițiile agrotehnicii.

Am dori ca institutele centrale de cercetări să angreneze mai mult în activitatea lor cadrele universitare din restul țării. Există de mai de mult o reținere care afectează, în fond, economia națională. Mă gîndesc la faptul că «cercetătorii centrali» nu prea vor să atragă la unele teme și pe cei «provinciali».

Aș îndrăzni, în încheierea discuției noastre, să sugerez Ministerului Educației și Învățămîntului organizarea unui simpozion național în care reprezentanții instituțiilor de învățămînt superior și ai asociațiilor studențești să expună realizările și cerințele integrării — drum nou de certă perspectivă în învățămîntul nostru.

Ion PREDA

La facultățile de agronomie din intreaga țară, sesiunea de examene nu se ține numai în amfiteatre.

ORFEUL DE AUR-1973

Aproape 30 de interpreți, valori certe și reprezentative ale genului, s-au întîlnit la Slantchev Briag, între 3 și 7 iunie, în cadrul Festivalului internațional de muzică ușoară «Orfeul de aur» 1973. Dacă pentru un festival concurs importantă este acordarea premiilor, să ne ocupăm de aceasta.

Criteriile care au determinat selecționarea valorii tinerilor participanți au fost mai mult sau mai puțin obiective (sau subiective): Ayla Algan (Turcia), premiul II, a fost apreciată, probabil, mai mult pentru reverențe, după cum în prezentarea lui Frankie Stevens (Anglia), premiul I, a impresionat imens celebrul «Smile» englezesc, 1,90 m și ținuta foarte decentă. Faptul că vocea tînărului interpret seamănă în registru acut (dacă mi bemol înseamnă acut) cu aceea a unui mic Prestley, iar în registru grav sună teribil de fals — probabil că nu a mai avut nici o importanță. După cum tinerețea de 17 ani a Donikăi Venkova (Bulgaria), premiul III, a fost preferată calităților vocale ale compatrioatei sale Mimi Ivanova. Recunoscut și de juriu, Miro Ungar (Iugoslavia) s-a dovedit a fi un excelent orchestrator, instrumentist, jazzman de clasă, fiind în același timp unul dintre favoriții publicului și ai presei.

Sofia **Rotaru (U.R.S.S.), premiul I la Orfeul de aur.**

Grupul Partita **(Polonia).**

Inexplicabil pentru mine, cît și pentru colegii de la Televiziunea bulgară, este faptul că Dida Drăgan a fost ignorată (de juriu și premii). Cu sau fără voia noastră, Dida este o valoare recunoscută în Europa și reprezintă la această oră apogeul artei interpretative în muzica ușoară românească. Ofertele caselor de discuri din Bulgaria, Grecia, Cehoslovacia, R.D.G. și Belgia sînt grăitoare în acest sens. Cît privește evoluția ei în festival, mă abțin de la comentarii personale și dau cuvîntul unor personalități ale muzicii ușoare internaționale. Vojtech Hueber, reprezentantul Casei de discuri Supraphon (R.S.C.): «Romînca este marea surpriză și adevărata vedetă a festivalului». «Vă iubesc pentru că sînteți foarte mare» — îi spune Lili Ivanova (membru în juriu) și «Nu concep un festival de prestigiu fără participarea Didei Drăgan» — spune Takis Cambas, directorul festivalului internațional de la Atena. S-ar mai putea continua cu zeci de declarații sau aprecieri la adresa valoroasei noastre cîntărețe, dar mă opresc aici. Mai notăm pe un alt mare «ignorat» al festivalului, Juan Bau (Spania), muzician desăvîrșit, timbru cald, baritonal, ambitus de două octave și o cvintă (cazuri foarte rare în muzica ușoară), stil modern, sensibilitate deosebită.

Dar pentru iubitorii muzicii ușoare din R.P. Bulgară *Orfeul de aur* înseamnă nu numai concurs, ci și spectacol. Întîlnirea cu vedete internaționale (din peste 26 de țări) a confirmat, încă o dată și cu pregnanță, universalitatea unui gen muzical în care nu este loc decît pentru cei talentați. Au lipsit creațiile slabe și mediocre, chiar dacă unii interpreți nu au excelat prin noutăți de «ultimă oră». De pildă, frumoasa Tereza (Iugoslavia) s-a prezentat în recital cu un repertoriu demn de bunicii noștri, aceleași melodii vechi și prăfuite (dacă «Love Story» este cea mai nouă!). De Gianni Morandi nici măcar n-am ce să scriu. Penibil pe toată linia, adevărat anticar al muzicii ușoare, ne-a prezentat, alături de și mai penibila sa orchestră, ultima noutate în materie «în genunchi mă-ntorc la tine» (?!). Să ne oprim la Mieko Hirota (Japonia), de-a dreptul fenomenală. La numai 22 de ani ea il subjugă pe spectator. N-am crezut că voi asculta vreodată Mackie Masser fără să mă gîndesc la marele dispărut Louis S. Armstrong. Ei bine, acest lucru s-a putut întîmpla grație interpretei japoneze. Degajat, cu voce caldă, sigur pe el și dominînd sala, în mare vervă, Bisser Kirov ne-a oferit un show de zile mari. Ca și cei ai fraților Mac& Katie Kissoon (Anglia), care mi-au lăsat impresia că pe scenă se aflau două dinamite, nu oameni în carne și oase. La atîta mișcare m-am așteptat să distoneze măcar unul dintre ei, dar nici vorbă de așa ceva. Melodiile lor au fost (cu mici excepții) de o acuratețe exemplară, fapt consemnat doar de «case mari», firme ca J. Brown sau Otis Redding. Tare aș mai vrea să știu cum explică acest fenomen «celebrităților» noastre în materie de canto.

Ricchi e poveri, Julio Iglesias și Frank Schobel au fost în nota obișnuită, credincioși stilurilor binecunoscute. Mai slab mi s-a părut Yousson (Arouba Island), cîștigătorul «Orfeului» de anul trecut. Dar adevărații eroi ai «Orfeului de aur» au fost membrii grupului vocal *Partita* (Polonia), trei fete și trei băieți care au dus pe umerii lor, alături de Willy Cazassian cu orchestra sa, povara succesului și prestigiului unei manifestări la scară internațională

Petre MAGDIN

casete muzicale

JIMI HENDRIX (III) DISCURI-PIRAT

Live Experience. Adunînd la un loc imprimări în aer liber din 1967/1968. Acest album, primul disc-pirat lansat pe piață, conține două bucăți: «**Purple Haze**» și «**Wild Thing**» (concert la Liverpool) care, împreună cu «**Like a Rolling Stone**», ar fi trebuit să facă parte dintr-un L.P. «live» oficial. Ca pe majoritatea discurilor-pirat, vocea lui Hendrix nu se aude prea bine, dar, în schimb, chitara lui de aur este captată excelent. Alături de «**Voodoo Chile**», «**Foxy Lady**» și «**Stone Free**», după o scurtă versiune «**Hey Joe**», există o extraordinară variantă a bucății «**Sunshine of Your Love**».

Sky High. Realizat stereo. Imprimări făcute la un jam-session de club Jimi Hendrix și Johnny Winter angajați într-o dispută prietenească.

MAVI. Apărut și sub titlul «**Incident At Rainbow Bridge**». Sînt cîteva momente formidabile ale chitarei lui Hendrix, cu adevărat nemuritoare.

Wow. Conține tot ceea ce s-a cîntat la Woodstock și Monterey și n-a apărut pe discurile oficiale din cauza slabei calități muzicale.

The Flyer. Compoziții futuriste — numai pentru cunoscători. Arată o altă față a lui Jimi Hendrix și probabil drumul pe care ar fi mers dacă...

L.A. Forum Scuse Me Whole I Kiss The Sky. O excelentă selecție a trio-ului Hendrix-Cox-Mitchell. Atmosferă minunată, muzică superbă, cu toate că vocea este slab imprimată pe toate cele patru fete.

Florian PITTIȘ

● Premiile acordate la «Orfeul de aur» 1973:

Marele premiu, «Orfeul de aur» — Lena Erikson (Suedia); Premiul I: Sofia Rotaru (U.R.S.S.) și Frankie Stevens (Anglia); Premiul II: Ayla Algan (Turcia) și Miro Ungar (Iugoslavia); Premiul III: Mary Christy (Luxemburg) și Donika Venkova (Bulgaria); Premiul pentru cea mai bună interpretare a melodiei bulgărești: Margarita Hranova (Bulgaria) și, în sfîrșit, Premiul orașului Burgas: Gloria Simonetti (Chile).

● La 48 de ore după «Orfeul de aur», Dida Drăgan a obținut Premiul I la Concursul internațional de interpretare. Berlin, R.D. Germană. (A nu se confunda cu «Parada șlagărelor», concurs organizat de TV din R.D.G.).

● Pînă la această dată notăm participarea interpreților români la următoarele festivaluri internaționale: Doina Badea și formația «Phoenix», aceasta din urmă «hors concurs», la **Lira de aur** (Cehoslovacia), Olimpia Panciu, distinsă cu o mențiune la **Intertalent** (Gottwaldov) și Marina Voica la **Ancora** (Decin, Cehoslovacia).

P.M.

Dida Drăgan

curier muzical

Livia Ciupercă — **Bereşti.** Evenimentul este deja cunoscut. Poate, totuși. *Dorin Herth* — **Timișoara.** Festivalul de la Brașov? N-am auzit. *D.D.* — **Iași.** Problema textelor s-a mai pus. Urmăriți și răspunsul de mai jos. *Francisca Dragomir* — **București.** Intrarea melodiilor în top nu depinde de redactor. *Ana Georgescu* — **Brașov.** Așteptăm de la dumneavoastră un top complet, adică cu zece melodii. *Dan Trif* — **Sinaia.** În această problemă adresați-vă «Electrecord»-ului. *Șerban Romeo* — **Brașov.** Aura a plecat la sfîrșitul lunii trecute. *Angela Dumitru* — **București.** «Mondial» și «Venus» cîntă deja la mare; «Romanticii» și «Roșu și Negru» sînt în așteptarea unor plecări în străinătate. *Mihai Ionașcu* — **Sibiu.** Dan Aldea și Sorin Tudoran au fost cîștigătorii, la secția chitară solo, ai ultimului festival pop. *Constantin Manta* — **Bîrlad.** 1. Mulțumim pentru aprecieri. 2. Nici anul acesta Festivalul de la Mamaia nu va avea concurs de interpretare. Dealtfel, aceasta problemă am mai ridicat-o într-un articol din paginile revistei noastre.

George STANCA

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	O portocală	Anda Călugăreanu	12
5	2	Zilele	Marina Voica	10
1	3	Andrii Popa	Phoenix	6
6	4	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	8
3	5	Dedicație	Romanticii	10
8	6	*Din focul primului sărut*	Aurelian Andreescu	7
4	7	Cine te-a adus în calea mea	Margareta Pîslaru	17
10	8	Fetița mea	Mihai Constantinescu	2
—	9	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	1
—	10	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	1

Compozitori: 1 și 2. Marius Țeicu, 3. Mircea Baniciu, 4. Margareta Pîslaru, 5. Teodor Tufiș, 6. Marius Țeicu, 7. George Grigoriu, 8. Mihai Constantinescu, 9. Judith Csomo, 10. Laurențiu Profeta.

scriitori de azi

ștefan augustin doinaș

Pe adevăratul său nume Ștefan Popa, scriitorul s-a născut la 26 aprilie 1922, în comuna Caporal Alexa, jud. Arad. Părinții: țărani. Între anii 1928 și 1932, școala primară în satul natal. În anul 1941 termină cursurile secundare la Liceul «Moise Nicoară» din Arad. Studii superioare: Facultatea de medicină (Sibiu 1941–1943), Facultatea de litere și filozofie (Cluj 1943–1948). Specialitatea: filozofia culturii. Student al lui Lucian Blaga. În timpul studenției face parte din «Cercul literar», grup sibian care la 13 mai 1943 intră în viața literară datorită scrisorii-manifest adresate lui E. Lovinescu, manifest care se caracterizează prin atitudine progresistă împotriva literaturii belicoase și șovine, pentru criterii estetice, pentru cultură majoră de tip citadin etc. A fost profesor de limba română în Caporal Alexa (1948–1950), Hălmagiu (1950–1953) și Gurahonț (1953–1955) din județul Arad. Între anii 1956 și 1957 îl aflăm redactor la revista *Teatrul*, la săptămînalul *Lumea* (1963–1966). Din anul 1969 e redactor șef adjunct la publicația lunară bucureșteană *Secolul 20*. Debutează cu poezia «Optsprezece ani» în anul 1939, publicată în *Jurnalul literar* (Iași) al lui George Călinescu. Colaborează la revistele vremii: *Viața românească*, *Universul literar*, *Curentul literar*, *Viața literară*, *Dacia redivivа*, *Albatros*, *Claviaturi*, *Vremea*. După 23 August publică la revista Cercului literar, Sibiu, 1945, apoi — după o întrerupere de zece ani — la numeroase publicații din Capitală și provincie. Formația culturală și estetică sub influența lui Blaga și Liviu Rusu (profesor de estetică). *Opere*: Versuri: *Cartea mareelor* (1964); *Omul cu compasul* (1966); *Semnul lui Laokoon* (1967); *Ipostaze* (1968), premiul Uniunii scriitorilor și premiul Academiei R.S.R.; *Alter ego* (1970), premiul Comitetului de stat pentru cultură și artă; *Ce mi s-a întîmplat cu două cuvinte* (1972); *Versuri* (ediție selectivă) (1972). Critică: *Lampa lui Diogene* (1970); *Poezie și modă poetică* (1972). Traduceri: Pavlo Ticina: *În orchestra cosmică* (versuri, 1962); Ruben Dario; *Versuri alese* (1967); Leonardo Sciascia: *Codicele egiptian* (proză, 1966); Werner Bossert: *Poezii* (1965); Giovanni Papini: *Un om sfîrșit* (1969); *Sunete fundamentale* (traduceri din poezia universală, 1970), Friedrich Hölderlin: *Poezii* (împreună cu I. Negoițescu și V. Nemoianu, 1971); Stéphane Mallarmé: *Poezii* (1972); Ivan Bunin: *Poezii* (împreună cu Igor Blok, 1972); Pierre Emmanuel: *Poeme* (1971).

Într-un timp cînd poezia, pe o mare parte a teritoriului ei, renunță la rigorile care i-au condiționat o existență specifică și cînd, narcisiac, e aplecată numai asupra ei însăși într-un proces paradoxal de disoluție, privilegiata oferită de lirica lui Ștefan Aug. Doinaș ne readuce încrederea în resursele autentice ale unei specii artistice, supusă, fără îndoială, evoluției, dar care nu trebuie să-și părăsească modul ei propriu de ființare. Lirica lui Ștefan Aug. Doinaș are, cel puțin din acest punct de vedere, o indiscutabilă virtute tonifiantă. Poetul, în cei peste treizeci de ani de activitate, nelăsîndu-se ademenit de sirenele acitor mode, a rămas devotat «constrîngerilor» poetice, n-a abolit niciînd tentativa de a-și «ordona» arta: el este acum, ca și la începuturi, un «inginer de armonii», un «om cu compas» care-și disciplinează actul poetic, îl supraveghează pentru a da relief ideii artistice și expresivitate vocabulei. Nu ocolim reproșul ce i se face cel mai ades poeziei lui Ștefan Aug. Doinaș: de a fi, în unele cazuri, prea conceptuală. Această notă există, în ce ne privește o vom enunța însă cu prudență. Și aceasta pentru simplul motiv că niciodată nu i se poate cere unui creator să fie altul decît este el însuși. Esențial este cum se realizează el în propriul său cadru, în sfera structurală a personalității sale. Se știe că poezia lui Ștefan Aug. Doinaș descinde din neoclasicismul francez cultivat de Valéry. Or, la poeții de acest tip nu numai poemul ca rezultat al actului poetic, dar însuși actul în sine, privit ca proces de creație, presupune o ordonare, o structurare a gîndirii lirice. Veghea asupra poeziei începe deci mai din *interior*. De aici impresia de geometric al poemului, de conceptual al unei astfel de poezii. Efortul de structurare a poemului își va găsi un echivalent în cel de înțelegere al cititorului. Fără acest efort, comoditatea receptării poeziei poate lesne lansa culpa conceptualismului. Ce s-ar alege, spre pildă, din Ion Barbu, dacă ar avea de-a face numai cu cititori leneși!? Or, și în cazul poeziei lui Ștefan Aug. Doinaș, poezia filozofică, după cum tranșant o definea Ilie Constantin, prezența ideii sau a «schemei» de tip valéryan (N. Manolescu) îi reduce din pitoresc și din directitudinea comunicării. Factura deliberativă e în asemenea ipostaze inevitabilă. Odată acest lucru stabilit, rămîne de constatat și apreciat modul în care se realizează poezia în cadrul unei astfel de tipologii. La Ștefan Aug. Doinaș expresia concisă, cu reci luciri de cleștar, e indiciul organic al unei viziuni poetice de mari concentrații. Așa cum mai observam cîndva, se poate face o compartimentare pe etape a itinerarului liric doinașian. Dar oricare ar fi caracteristicile fiecărei etape nu putem eluda faptul că ideația poetică, în ciuda unor factori constanți de expresie, nu se prezintă rectiliniu, fără dramatism. Există aproape la fiecare poet autentic o poezie sau un grup de poezii care dă, mai explicit, cheia înțelegerii unei evoluții lirice. La Ștefan Aug Doinaș, o astfel de poezie poartă titlul *Orologiul de gheață* și e datată cu anul 1942. Poemul exprimă, repetăm, nu fără dramatism, nostalgia după un spațiu pur, privilegiat, corectată însă de neînvinsa atracție pentru contingent, pentru real. Ideea, definitorie pentru lirica lui Ștefan Aug. Doinaș, revine cu pregnanță în poemul din 1964: *Vrsez mereu*. Poemul întregește cu semnificații superior etice aspirația spre frumos și puritate a autorului. Poetul, care nu o dată își exprimă oroarea față de degradarea materiei, «vrsează mereu» acel «loc privilegiat», ferit de «fenomenele pestrițe» ale înjosirii universului material și spiritual. Pe de-a întregul relevabil sectorul baladesc iscat sub înrîurirea romantismului german. În critica și eseistica sa, dovadă a unei deosebite culturi literare, scriitorul își mărturisește crezul într-o artă poetică de clare rosturi estetice și umane, novatoare, dar nedelirantă și exhibiționistă. În contextul liricii noastre de azi, Ștefan Aug. Doinaș e un cert punct de referință pentru o poezie ce nu-și reneagă atributele perene.

Traian STOICA

cronica literară

cîntarea lumilor

Ioan Alexandru publică la Editura Cartea românească* o carte de *imne* care precizează noul *mod* poetic, anunțat prin *Vămile pustiei* și continuat mai apoi într-o carte ignorată aproape total de critica noastră. Dificultatea de înțelegere își are probabil sursa în asumarea de către poet a gestului mutagen, *metanoia*, cum îi spuneau grecii, a conversiunii, tradusă de Pape ca «Sinnesänderung», adică un fel de schimbare de părere, cum i-am spune pe românește, o împrejurare evocată cu insistență în literatura patristică. Ea implică decizia subiectului, opțiunea sa energică pentru *Basileia*. «Cum să slăvesc cum să te laud/ Cum să povestesc în ce grai în ce/ Strai să îmbrac acum bucuria/ Ce mi-a fost dat s-o privesc/ Căci am văzut lumina cînd/ Iată sunt pe veci atins și/ Botnav. Acest trup, ochiul/ Acesta slăbănog în acest vas/ Mi-a fost dat să zăresc, să gust/ Să contemplu toată slava ei/ Fără chip», scrie poetul în *Imnul luminii*. Este o stare nouă, resimțită ca un șoc psihologic, fiindcă proximitatea salvării și vestirea imperiului eshatologic este «opresantă și amenințatoare», cum ar aprecia-o Hans Küng. «Blîndețea» aparentă a poetului înseamnă de fapt o stare de tensiune, de mobilizare a energiilor. Un anume radicalism moral și artistic caracterizează această fază din creația lui Ioan Alexandru. Gestul său anunță acțiunea salvatoare, cu un cuvînt de foc, ce parafrazează atitudini cunoscute: «E unul care vine mai mare decît mine/ Pentru că nainte de-a fi eu a fost/ Pustie se lărgește în calea lui Pustia/ Va cîpăta un nume și un rost». Rezonanța familiară nu împiedică încantația și trăirea inedită a contemplării destinului eshatologic personificat în «Nebunul blînd lumină din lumină».

În aceste condiții, poezia va fi, pentru Ioan Alexandru, *charisma*, starea de *gratiae gratis datae*, o vocație generoasă, un apel în favoarea comunității, a poporului de pelerini îndreptați spre viziunea basileiei cosmice. Determinarea este națională, vibrînd de un patriotism cu intensitate eminesciană: «Așa e satul/ Neamul lui. Suntem din semințe minunată», într-o proiecție de sfîrșit al veacurilor: «Boul mănîncă paie cu leul la un loc/ Și șarpele se joacă de-a pururi cu copiii/ Și soarele și luna s-au oprit./ Pe-aceeași poartă neagră a Cîmpiii// N-a rămas din toate cîte sunt/ Decît iubirea devenind Cuvînt». Sînt cîntate provinciile istorice ale țării, într-o înfrățire de dincolo de fire, ca la o nuntă indestructibilă: «Moldova veac molatec/ Liturgic miez de nopți ce mistuie din sine/ Veghind odihna Domnului Sfînt/ Cel Marele Ștefan/ Din Țara Românească vin holdele și plinea/ Pe masa sărbătorii/ Vinu-i din văi călugărești/ Fața de masă ochi din Maramureș/ Păstoru-i preot din Carpați/ Mielul jertfit este Mioară/ Mereu pe umăr dus la zorii/ Sfinți de primăvară/ Cînd crapă iar trosnind de jos/ În sus catapeteasma veacurilor oarbă/ Dintre cei doi ce vor fi grabnic trei». Se poate spune, cred, că rareori a fost creată în literatura română o mitologie autohtonă mai autentică și mai valabilă artisticește.

Natura imnică presupune o anume reducție a motivelor și chiar restrîngerea la cele cu autoritate canonică, stabilite prin tradiție. Un bun cunoscător de cărți vechi poate depista cu ușurință citate, parafraze și interpretări personale din texte ilustre. De asemenea, nu va putea fi evitată monotonia, cerută aici de natura trăirii și de *metodă* (crearea procesului psihologic implicat în saltul mitic). Ioan Alexandru este deja un poet cu univers constituit, și ar fi o prostie să-i facem imputări pentru elemente care decurg în mod firesc din natura artei lui. Efectul cel mai important este însă de natură liturgică. Poezia devine *cîntare*, slăvire a devenirii cosmice, a duhului ce cutreieră lumile, ca în *Origine:* «La început a fost pustia/ Și în pustie era vînt/ Și-n vînt era ascuns cuvîntul/ Și în cuvînt era pămînt// Pămîntul nu era deloc/ Un trandafir în miez de noapte/ Pe crucea liniștii uitat/ Iubind lumina de departe// Și trandafirul nu era/ Decît lumina ce-o să vină/ Și tot venind s-a întrupat/ Lumină trandafir lumină// Lumina nu de sine stă/ Ci-l căuta pe fiecare/ Pe nume din pustii strigînd/ Tu ești cutare și cutare...» Inspirația este foc, iar starea poematică se echivalează cu *grația*. Lumea este cutreierată de *pneuma*, în termenii revelați, primiți de poet în actul adeziunii lui la poporul eshatologic: «Noi unde suntem? Încotro/ Cine mă strigă iar pe nume/ Deșteaptă-te e focul, foc/ Ultimul foc se clatină în lume// Iar trandafirul mîine-n zori/ Va răsări pe altă mare/ Un alt pămînt și cer va fi/ Și-atunci poetul va dispare». Poetul este deci *chemat* la misiunea lui, apelul vine din afară, de la realitatea care îl trans-cende.

Discutarea unei asemenea poezii nu se mai poate face în termenii consacrați ai criticii strict estetice. Substanța ei se găsește în lumina unei lumi exprimate prin *Cuvîntul-principiu* și trăiește din determinări multiple, sedimentate în istoria vie a graiurilor. De aceea, autorul procedează la explorări sistematice în cărți de demult, în fagurii de miere ai literaturii de cult, constituindu-și un vocabular simbolic și o sintaxă particulară, plină de efect. Înțelegerea nivelurilor lingvistice din *Imnele bucuriei* presupune refacerea drumului și este o sursă de reală încîntare pentru cititorul cultivat. Discursul ambiguu și cețos din poeme încearcă adeseori să transcrie dialectica unor elemente greu de cuprins: «Văzutul nu se poate vedea», iar cuvîntul poate să fie mort, dacă nu se încarcă de lumină: «Și de-aș avea și darul vorbitor/ Ca îngerii și de-aș fi peste fire/ Curat în cuget și la trup/ Aș fi țărînă fără mire» (amintind de «Si linguis hominum loquar...» din Co. I, 13).

Desigur, se poate contesta, dintr-un alt punct de vedere, îndreptățirea atitudinilor descifrate în poezia actuală a lui Ioan Alexandru. Opțiunea lui nu este singura posibilă, iar din unghiul preocupărilor strict artistice mi se pare uneori că restrînge amploarea posibilităților unui atît de mare scriitor. Ceea ce trebuie reținut este că în *Imnele bucuriei* se realizează acordurile unor versuri de rezonanță unică: «Lumină lină, lini lumini/ Răsar din codrii mari de crini/ Lumină lină cuib de ceară/ Scorburi cu miere milenară/ De dincolo de lumi venind/ Și niciodată poposind/ Un răsărit ce nu se mai termină/ Lină lumină din lumină lină...».

Aurel-Dragoș MUNTEANU

* *Imnele bucuriei*, 1973

grigore hagiu: miazănoaptea miresmelor

Poezia lui Grigore Hagiu se bazează, cam în întregime, pe o relație de dualitate și pe tensiunea ori decalajul care se creează la un moment dat între cei doi termeni: începînd de la constatarea, rodnic poetică, a dublei alcătuiri a ființei umane, din *eu* și *altcineva*, trecînd apoi prin fațetele realului și ale visului, ale mișcării și ale încremenirii, ale viziunilor senzoriale și ale meditațiilor abstracte, ca să se răsfrîngă, în cele din urmă, în planul expresiei formale, în *imaginea* exactă a cuvîntului propriu ca și în imaginea greoi-tulbure a verbului sibilinic.

Nu mai departe, în noile poeme din *Miazănoaptea miresmelor* (Ed. Cartea românească), poetul vorbește, cum a făcut-o și pînă acum, despre «adîncul necunoscut din noi», care aduce aminte, firește, de «continentele ascunse», de «straturile cele mai adînci din mine» și de alte *metafore* apte de a reprezenta alcătuirea de vase comunicante ale ființei vorbește despre «miresme» și «duhori», despre viață și moarte, despre vinovăție și nevinovăție, despre realitatea coruptă și incoruptibilă, despre fața vizibilă și despre fața ascunsă a lumii etc., punînd deopotrivă la încercare rezistența ideilor de a se încorpora în cuvinte și rezistența cuvintelor de a se mlădia pe o mișcare agitată, de idei. Vorbește în stanțe frînte care,asemeni unor linii cu virilă trăsătură, se recompun într-o amplă și gravă rostire, după cum frîngerea fluenței versurilor se poate pierde, la fel de bine, într-o imprecizIune de munți erodați în umile coline, a căror orgolioasă origine rămîne incertă. Iar toate acestea se petrec într-un volum de poezii în care, tematic, cel puțin, partea leului revine senzorialului, ba,mai mult, se aspiră temerar la o adevărată mitologie a olfactivului...

Din *simțul* cel *mai inefabil* și, totodată, cel mai concret, Grigore Hagiu face un instrument de explorare: a universului, a omului, a memoriei, a amintirilor, a clipelor de răscruce din existență, a contemplației, și dacă D. Anghel spunea «Miresme dulci de flori mă-mbată...», el poate spune că, dimpotrivă, miresmele îl trezesc, îl incită, îl sensibilizează, îl exasperează, mărindu-i acuitatea percepției și a revelațiilor.

Miazănoaptea miresmelor ar fi, așadar, o «poveste» a efluviilor fundamentale, o aproximare a «înțelesului crunt» care se ascunde și transpare prin ele, funcția lor fiind, în același timp, de instrument și de filon de explorat. Această indicibilă emanație a corpurilor e surprinsă într-un moment tipic pentru poezia lui Grigore Hagiu: din «punctul fix», care înseamnă întoarcerea în sine, împietrirea circuitului vital într-o liniște creatoare legănată doar de vibrațiile împlintate în ger ale clopotelor de «mînăstiri păduratice». Un «șarpe unic» («de-apururi însoțitul /cu două capete /în două răsuflări»), comparabil cu mai vechea «zeitate de apă» a șarpelui-copil, simbolizează viitoarea întrepătrundere dintre medii și lumi, respirarea «mirosului» și a «duhnetului», a manifestărilor esențializate ale vieții și ale morții. Rolul poetului este de a fi un soi de tălmăcitor al ciudatei povești, năzuind să se descurce în suava și duhnitoarea învălmășire de mirosuri, nu altceva decît semnele celei de-a doua fețe a lumii, «desfăcută, pipăită în miezul ei ascuns».

Spuneam că întreprinderea sa este temerară. Poetul încearcă să îmbrățișeze în secvențe radiografice o istorie esențială a «fragilei trestii-adulmecătoare», din clipa primă, copilărească, a deșteptării simțurilor, pînă în clipele de aprehensiune matură a conștiinței, de meditație, de creație, de reflexie asupra destinului, pînă în clipele de împăcare sau de contorsiune, de exultanță sau de suspensie dramatică. Respirînd «vălmășagul și haosul de mirosuri» sau, din contră, reîntorcîndu-se în orizontul calm al «mirosurilor dulci, de lucruri simple», are senzația nașterilor succesive, a acumulărilor de experiență și de conștiință, a înaintărilor în densitatea de întîmplări, de semnificații și de înfățișări ale lumii.

Miazănoaptea miresmelor poate fi citită astfel ca un concentric poem despre existență și inexistență, despre cunoaștere și problemele ei, unde oscilației și osmozei dintre domeniile investigate, *dintre spiritual și pămîntesc*, *dintre* trezie și coșmar, îi corespund și mătăsoasa concretețe fizică a simțurilor, și glaciala abstracțiune programatică, și cuvîntul evocator, ingenuu și cuvîntul steril, uneori de o deplină opacitate. Dacă Grigore Hagiu închină, de fapt, o stranie elegie pentru simțul «dereglat și-anapoda/ nebun de întrebuințare/ de falsealarme/ de adeveriri brutale», el nu este totuși atît un poet al *olfactivului*, *cît un* remarcabil poet al imaginilor calde, interioare, ieșite dintr-o vibrantă coexistență cu obiectele și cu elementele.

Dan CRISTEA

jubileul revistei «Cutezătorii»

Pentru toți copiii țării revista «Cutezătorii» a constituit de-a lungul anilor, de la apariția sa și pînă-n prezent, o sursă mereu atractivă de îmbogățire a cunoștințelor. Prin evidențierea tinerelor talente din toate domeniile — artistic, științific, sportiv etc. —ea a stimulat în micii cititori dorința de autodepășire, forțele creatoare latente ale elevilor *cu* înclinații deosebite la o disciplină sau alta. Propunîndu-și să fie o prezență activă în viața pionierilor, revista contribuie la formarea orizontului politic, cultural și științific al schimbului nostru de mîine. În numărul 300, număr jubiliar al «Cutezătorilor», remarcăm ecouri ale marii adunări populare din Capitală, care a omagiat aniversarea a 125 de ani de la revoluția din 1848. Fiindcă ne aflăm în plin sezon estival, problema modului în care-și petrec pionierii vacanța este prezentă în interviul *cu* tovarășul Vasile *Vîlcu*, prim-secretar al Comitetului județean Constanța al P.C.R., «Soare pentru toți copiii». Cultivarea spiritului de colectivitate și modestie sînt evidențiate în povestirea lui Titus Vîjeu, «Școala din pădure». Cele două pagini ale «Atlasului de vacanță» se remarcă prin interesantele ilustrații și comentarii, cum ar fi *Enigma lui Imhotep*, una din proeminentele figuri ale antichității sau *Apa de sub nisipurile Saharei*. Atelierul literar beneficiază de prezența poetului *Virgil* Teodorescu în calitate de comentator al poștei redacției. Pentru viitorii cibernetic*ieni* găsim aici un fragment din istoria mașinilor de calcul: «Generațiile calculatoarelor electronice». Un roman-foileton, «Nelson și piratii într-o vară»,este semnat de Ilie Tănăsache și un scenariu cu ilustrații în coperta IV de Ludovic Bokor și Val. Dumitrescu. Pentru amatorii de *volei* — sfaturi pentru confecționarea unei plase de volei; judo, ciclism, fotbal. Patrulele pionierești de circulație, micii sanitari, sau pionierii completează panoramicul unor educative activități pionierești.

Iulia MOLDOVEANU

vorbiți și scrieți românește

de ce învățăm gramatica?(V)

În *anunț că vin mîine*, se pare că propoziția dependentă de anunț este completivă directă; în schimb, în te *anunț că vin mîine*, *că vin mîine* poate fi considerată eventual completivă indirectă. E o dificultate care nu ține de «textul» cu care am exemplificat, ci de însăși structura sintactică a limbii române. Nu cred că putem vorbi de o cunoaștere științifică a gramaticii decît în măsura în care sîntem conștienți de faptul că dificultatea de care am vorbit este o dificultate care derivă din structura limbii române și nu din «ciudățenia unui text».

Cum se poate obține o perspectivă lingvistică în predarea gramaticii este o întrebare la care urmează să răspundă în primul rînd cei care predau gramatica. Dar pentru aceasta, încă o dată, e necesară o instrucție lingvistică din partea celor care o predau. Am vorbit de mai multe ori pînă acum de cunoașterea *științifică* a unei limbi (sau a *limbii române*, în special). În legătură cu aceasta sînt necesare cîteva precizări.

Ca orice știință, lingvistica a evoluat în *timp*, *delimitîndu-se* de o *serie* de alte discipline înrudite, perfecționîndu-și metodele de cercetare, clarificîndu-și punctele de vedere teoretice. Este clar pentru oricine că «gramatica», așa cum este înțeleasă de lingviștii de orientare transformațională, este *altceva* decît «gramatica» așa cum era înțeleasă de gramaticii din antichitatea greco-latină. Nu este cazul, cred, să insist aici asupra elementului de continuitate , care caracterizează această evoluție, continuitate caracteristică pentru evoluția istorică a oricărei discipline științifice. Mai utilă mi se pare semnalarea unei trăsături importante, proprii stadiului actual de evoluție a teoriei lingvistice și a aplicațiilor ei. Este vorba de faptul că lingvistica tinde în momentul de față să se apropie de așa-numitele «științe exacte», trecînd printr-un proces de formalizare, de matematizare. Evident, gradul de formalizare, de matematizare diferă de la domeniu la domeniu, de la școală lingvistică la școală lingvistică.

Mi se pare deosebit de semnificativ faptul că atingerea acestui stadiu de evoluție a lingvisticii coincide cu interesul din ce în ce mai manifest și mai larg al altor ramuri ale *științei* pentru lingvistică: matematică, logică, metodologia generală a științei, cibernetică, teoria codurilor, teoria comunicației, neurologie, biologie, teoria limbajelor de programare etc., aceasta pentru a nu menționa și ramuri ale științei al căror interes pentru lingvistică este mai vechi (sociologie, psihologie, istorie, antropologie etc.). Este vorba aici nu numai despre anumite rezultate obținute în lingvistică, și care pot interesa o serie de alte discipline (ceea ce nu este deloc lipsit de importanță), ci este vorba de ceva mai mult: de transfer de metodă din lingvistică în alte ramuri ale științei, de concepte cu care operează lingvistica și care sînt definite în interiorul lingvisticii și care se dovedesc utile altor *discipline* științifice, de *probleme* sugerate de lingvistică altor discipline științifice. Profesorul Solomon Marcus vorbește într-un *articol despre faptul că*, în *momentul* de față, lingvistica a devenit o *știință-pilot*. Domeniile de colaborare interdisciplinară în care lingvistica este *implicată* sînt, pentru un observator neprevenit, surprinzător de numeroase.

Dacă toate acestea sînt adevărate (și *sînt* adevărate!), urmează că în momentul de față domeniul de aplicativitate al lingvisticii s-a lărgit considerabil. În aceste condiții, dacă este să ne întrebăm care este *utilitatea* predării gramaticii în școală, trebuie să răspundem că gramatica trebuie predată pentru că este o disciplină *lingvistică*, pentru că predarea gramaticii limbii materne oferă o cale de acces intuitiv către majoritatea problemelor de bază ale lingvisticii și, în sfîrșit, pentru că lingvistica este, în momentul de față, o știință cu un vast domeniu *aplicativ*.

Emanuel VASILIU

(Va urma)

despre cărți

NICOLAE DAMIAN, «*Pribegi, noi visam*», Editura «*Cartea românească*». Debutînd în anul 1969 cu volumul de povestiri — bine primit de critică — «Diminețile bătrîne», Nicolae Damian revine în atenția cititorilor cu un roman ambițios, atît prin construcție cît și prin tema propusă. Moneda bătută de critică pe seama acestei cărți este aceea că ea reprezintă romanul iubirii eșuate din cauza geloziei, suspiciunii. Afirmația mi se pare superficială, meschin simplificatoare, în raport cu ceea ce ne propune de fapt Nicolae Damian. «Pribegi, noi visam» este o carte *despre incertitudine*, dominantă a vieții înțeleasă ca o perpetuă stare provizorie. Gelozia, suspiciunea plasticianului Emil este doar *forma*, pretextul prin care autorul lansează și-și urmărește tema. Asemeni doamnei Delfina, a cărei prelungă mărturisire joacă un rol mai important decît s-ar părea la o lectură neatentă, Emil este plindit de pericolul de a-și închipui mai mult viața decît de a și-o trăi. Este, de fapt, tributul plătit unei lucidități acaparante care, în mod paradoxal, în loc să te apropie de viață te poate face incapabil să aderi la realitatea ei. În fond, Emil este hăituit de o neîncetată neîncredere. Dar ea nu este în principal, așa cum s-au înșelat cîțiva cronicari pripiți, neîncrederea față de parteneră, ci față de sine. Gelozia este, de fapt, una din formele neîncrederii în sine. Nicolae Damian o și spune: «Iar gelozia bărbatului, eh, gelozia lui, altă față a lipsei de încredere în sine, chiar așa, a aceluia ce simțind-o sau nu se consideră inferior altora». În mod firesc, biografia unui astfel de personaj nu se compune din fapte,ci din dureroase presupuneri. Pe planul construcției, unei astfel de biografii nu-i corespunde *povestirea*,ci o suită de monologuri, rememorări, dizertații. Apropierea de tehnica *noului roman* francez mi se pare a nu se susține, motivul renunțării la povestire fiind, în cazul lui Nicolae Damian — așa *cum am încercat* să explicăm — altul. În planul construcției autorul ne oferă cîteva probe de virtuozitate, dovedind că poate dezvolta în paralel cîteva modalități compoziționale. Se poate semnala chiar un abuz de tehnică, mai ales în secvențele în care demonstrația se substituie minimelor obligații față de epică. Chiar finalul, intenționat destrămat într-o tărăgănată lipsă a deciziei, este controlat mai mult de o ambiție de construcție, decît de necesitățile impuse de evoluția firească a dezbaterii propuse. În ansamblu, «Pribegi, noi visam» este un roman care reconfirmă în Nicolae Damian un prozator mai mult decît interesant.

Dorin TUDORAN

cronica t.v.

insolitul... mițulică

Gala lunii iunie, intitulată inspirat... (de unde?) «Frumoasele vacanțe», ne-a încîntat ochiul duminică seara, pînă sub miezul nopții cu imagini bine retușate într-o antrenantă suită ritmică, înmănunchind o pleiadă de artiști talentați puși să rostească niște texte care numai de gală nu sînt. Vacanța femeilor de-a lungul timpului oferă excelentei scenografii și interpretei să demonstreze că un text oarecare și pe deasupra vulgar nu poate fi salvat cu nici un efort. Frivolitatea sugestiilor din acest «panoramic» este prelungită de dialogul «vreau pe litoral!» la care partenerul răspunde «Govora!» Pînă la urmă el, înfrînt de melodia (bărbatul meu e soț model, spune doar ce-i dictez eu) cade de acord cu matroana zicînd o vorbă pe care mi se pare că am mai auzit-o pe la Katanga: «Da, mamă!» Punctul culminant, hazul irezistibil, gagul de aur al galei l-a constituit momentul «Mițulică». E vorba de pisicuța Mițulică, devenită mărul discordiei. Pisica celor doi soți fără copii nu poate rămîne fără o... frumoasă vacanță pe litoral. Trebuie deci luată și pisicuța să facă plajă. Soțul insensibil nu acceptă ideea ca Mițulică să părăsească orașul. Mai bine să-i dea verde de Paris sau s-o lase în baie. Conflictul se rezolvă instantaneu, cum a și început: ea rămîne cu Mițulică și el, fericit, pleacă în vacanță estivală singur. Ieșind din cadru, personajul are un aparteu... de efect, cu publicul telespectator, parafrazînd o zicală: Cine nu are o pisică să și-o cumpere! Dacă ne gîndim că telespectatorii unei asemenea emisiuni, într-o singură seară, sînt mai mulți decît spectatorii Naționalului într-un an, dacă ne gîndim de asemenea că mai mult de jumătate dintre ei sînt pe cîmp odată cu lumina soarelui și că nouă tuturor puțin ne pasă ce se întîmplă cu «Mițulică», cu Barsecse (Borsec! n.n.) sau cu demoazelele care pleacă cu «oficiriii» în vacanță. Dar cînd știm că spectacolul, sau orice altă manifestare de artă, are pe lîngă un rol estetic și un rol educativ atunci ne pasă. Ne pasă pentru că prostul-gust este molipsitor. Ne pasă pentru că se face rabat unui gust, cum am mai spus, mic-burghez, străin maselor de telespectatori prin lipsa lui totală de haz, prin stupida sa absurditate și prin lipsa unei elementare decențe. Decor de zile mari, actori excelenți, reprezentativi, ansamblu bun, dansuri și cîntece armonioase, bani frumoși, dar... spectacole banale. De ce maestre Bocăneț?

*

Privind în una din zilele săptămînii trecute o emisiune de dimineață, mi-a reținut atenția, prin «insolitul» său, un reportaj intitulat ARAD-INSULA A III-A. Reporterul vrînd să ne dea o imagine cît mai clară despre acest teritoriu spunea că pe ploaie sau pe soare viața insulei păstrează același... insolit. Care o fi... insolitul insulei a III-a în acest reportaj? Ce-o fi însemnînd insolit pentru reporter? Vedem fragmente, imagini disparate, fără semnificație, ale unei duminici obișnuite: o fată într-un hamac, o mamă și un copil cu o cratiță, niște mîini, un nufăr, o femeie în vîrstă, îmbrăcată în pantaloni de trening, care trage fără menajamente dintr-o țigară, cineva taie o felie de pîine, cîțiva joacă pietre, unul taie lemne cu ferăstrăul (cred că a fost filmat sîmbătă!), se aprind alte țigări, se cîntă ceva cu... plouă mărunt și plouă pe străzi (vorba vine, că nu plouă deloc), se joacă șah, un grup de fete, o minge, cîntecul ne spune în continuare că... «trăsnește a ceapă» etc. Toate aceste imagini fără liant sînt scoase din context, plutesc haotic înecate în insula de verdeață. Nici una din imagini nu se leagă de alta, nici măcar din întîmplare. «Insolitul» insulei nu este altceva decît un «banal» pretențios pus pe muzică. Și uite așa trece timpul Antipatic insolit!

Coman ȘOVA

«CEEA CE MI SE PARE REMARCABIL LA DUMNEAVOASTRĂ ESTE FAPTUL CĂ DEZVOLTAREA ECONOMICĂ FOARTE RAPIDĂ A FOST ÎNSOȚITĂ DE O PREOCUPARE LA FEL DE INTENSĂ PENTRU PROBLEMELE SĂNĂTĂȚII PUBLICE»

Convorbire cu dr. LEO KAPRIO, directorul Biroului regional al Organizației Mondiale a Sănătății pentru Europa

— Care este rolul ce-i revine Organizației Mondiale a Sănătății ca instituție specializată a Națiunilor Unite?

— Organizația noastră își propune să conducă și să coordoneze activitatea internațională în domeniul sănătății, să ajute guvernele să ducă la îndeplinire programele de sănătate publică, să sprijine cercetarea medicală. De asemenea, se ocupă de stabilirea normelor pentru utilizarea medicamentelor și a vaccinurilor și asigură alte servicii tehnice în domeniul sănătății pe plan mondial.

— Concret însă cum acționați?

— Problemele sînt diferite, de la etapă la etapă, de la continent la continent și de la țară la țară. De exemplu, la începutul activității noastre pe prim plan se situa controlul numeroaselor boli infecțioase care bîntuiau Europa după război. Începînd cu anii '60 s-au ivit alte probleme, legate de apariția unui număr mare de state independente pe continentul african, unde nu mai este vorba de asigurarea asistenței în anumite domenii specializate, ci de organizarea întregii administrații în sectorul sănătății și asta în condițiile dificile pe care le creează lipsa unor cadre medicale calificate și a unei baze materiale adecvate.

— V-aș ruga totuși să vă referiți mai exact la ceea ce întreprinde O.M.S. și pentru aceasta vă propun să plecăm de la scopul actualei dumneavoastră vizite în România. Cărui fapt îi datorăm plăcerea de a vă avea oaspete?

— Anul viitor țara dumneavoastră va fi gazdă a două importante întîlniri europene în domeniul sănătății. Prima este reuniunea comitetului nostru regional, la care participă toți miniștrii, miniștrii adjuncți și directorii generali ai sănătății publice din Europa. Este o întîlnire de mare anvergură și importanță pentru organizația noastră întrucît aici se discută o serie de probleme comune continentului european. Cea de-a doua manifestare, deși are un caracter mai restrîns, este la fel de importantă. Este vorba de chestiunea planificării și evoluției în domeniul sănătății, problemă care a ocupat o mare parte din discuțiile purtate cu membrii guvernului dumneavoastră, pentru că ne gîndim să dezvoltăm în capitala României un centru permanent al planificării sănătății publice în Europa. Tot în aceste discuții am abordat aspectul cercetării, al programelor de cercetare, al folosirii experienței dumneavoastră și poate a stabilirii treptate a unor cursuri permanente, mai ales în limba franceză, atît pentru Europa cît și pentru alte părți ale lumii unde există populație francofonă.

— Pentru că am abordat colaborarea României cu O.M.S. v-aș ruga să-mi spuneți cum apreciați aportul României la problemele care frămîntă lumea medicală contemporană și ce părere aveți despre modul în care țara noastră a reușit să se alinieze la realizările obținute în domeniul sănătății publice de țările puternic dezvoltate?

— Există numeroși experți români în cadrul O.M.S. și noi avem de asemenea un grup de experți care vin mereu în contact cu România așa că, atunci cînd afirm că nivelul medical la dumneavoastră este foarte bun, nu fac un simplu gest de curtoazie, ci mă bazez pe niște realități cunoscute îndeaproape nouă. Ceea ce mi se pare remarcabil la dumneavoastră este faptul că dezvoltarea economică foarte rapidă a fost însoțită de o preocupare la fel de intensă pentru problemele sănătății publice. Poate că, statistic vorbind, nu sînteți încă la cel mai bun nivel european, dar părerea mea este că vă apropiați din ce în ce mai mult de el. Și la fel de remarcabil mi se pare că, deși aveți problemele dumneavoastră proprii, știți să fiți foarte generoși cînd este vorba de a da ajutor eficient celor care au nevoie. Mă refer la cadrele medicale pe care le-ați asigurat multor țări în curs de dezvoltare, fie prin intermediul organizației noastre, — mai ales în domenii în care țara dumneavoastră a reușit realizări remarcabile, cum sînt eradicarea malariei, profilaxia tuberculozei, o serie de maladii infecțioase — fie direct prin programele dumneavoastră de ajutor bilateral în cadrul cărora grupuri de medici români lucrează pe anumite perioade de timp în țările respective. Noi apreciem mult și faptul că ați oferit posibilitate multor oameni din țări în curs de dezvoltare să studieze în România, prin acordarea de burse, că le-ați oferit condiții optime să facă practică aici, că în același timp experții dumneavoastră au contribuit la punerea în operă a programelor de formare a specialiștilor în diferite țări.

— Ajutorul acordat unor țări în curs de dezvoltare este însă numai un aspect. M-ar interesa părerea dumneavoastră și în ceea ce privește aportul României la rezolvarea unor probleme care stau în fața medicinei contemporane.

— România are o veche tradiție, foarte bună, în cîteva domenii. Așa, de exemplu, institutele dumneavoastră de inframicrobiologie și cel de microbiologie, «Cantacuzino», sînt renumite în toată lumea; programul dumneavoastră cardiovascular este excelent; nu cunosc amănunte, dar am auzit că un medic român a găsit, sau este pe cale să găsească, un tratament pentru o maladie destul de neplăcută, aceea a paradentozei.

— La ora actuală, care sînt maladiile care preocupă lumea medicală europeană?

— Bolile cardiovasculare, cancerul, problema drogurilor, bolile profesionale accidentele de circulație — o adevărată epidemie — alcoolismul și... bătrînețea. Apropo de acest ultim aspect, trebuie să remarc din nou: România este una dintre țările care au abordat printre primele problema bătrîneții, dovadă — activitatea laborioasă a Institutului de geriatrie condus de doamna Aslan.

— Ați amintit de cancer. Credeți că există șanse ca într-un viitor apropiat să i se găsească leacul?

— Cred că este mai greu să vorbim de găsirea unui remediu general întrucît consider că ceea ce denumim noi cancer reprezintă un grup de mai multe maladii și soluțiile se vor găsi încetul cu încetul. De exemplu, sîntem mult mai avansați în tratarea cancerului ginecologic decît al celui de stomac.

— O serie de statistici tind să dovedească apariția diferitelor forme de cancer — în special pulmonar — la fumători. Nu ar trebui aceasta să fie un semnal pentru O.M.S. în vederea unor acțiuni susținute pentru combaterea fumatului?

— Noi nu putem acționa direct. Cerem anual de la fiecare guvern o informare despre ceea ce a făcut pentru limitarea locurilor de fumat, iar din trei în trei ani organizăm conferințe internaționale unde discutăm ce se poate întreprinde pentru reducerea fumatului. Dar problema nu este deloc ușoară pentru că depinde de fiecare individ să poată abandona acest viciu — sondajele arată că majoritatea fumătorilor sînt conștienți de nocivitatea tutunului, dar nu au suficientă voință să renunțe la el — și, în același timp, de ce să nu recunoaștem, este vorba și de anumite interese economice — ale industriei țigaretelor — care intră în joc. În orice caz, limitarea locurilor unde este permis fumatul permite ca fiecare persoană — fumător sau nu — să fie mai puțin expusă pericolului pe care îl prezintă nicotina.

— Care este opinia dumneavoastră în problema destul de controversată a transplanturilor? Reprezintă sistemul înlocuirii pieselor uzate ale organismului uman o soluție de viitor?

— Reușita este condiționată foarte mult de succesele dobîndite de imunologie. Eu personal sînt adeptul acelor transplanturi care se pot aplica la un număr mare de bolnavi, de exemplu, transplantarea rinichilor ..

— Credeți că dr. Barnard s-a grăbit încercînd transplantul de inimă?

— Cred că a riscat mult, dar întotdeauna există un risc. Dacă ținem seama însă că pacienții săi, ca și ai altor medici care au aplicat metoda, erau într-un moment critic, cînd în orice caz nu mai aveau altă scăpare, cred că încercarea merita făcută. Dar deocamdată mi se pare că rezultatele dovedesc că șansele de prelungire a vieții bolnavilor sînt destul de mici, așa că este greu de spus în ce măsură trebuie continuat și dezvoltat sistemul.

— În ce măsură un specialist care activează în cadrul unei instituții de tipul O.M.S. mai poate păstra contactul cu practica medicală

— Vedeți, în cazul meu, particular, faptul că am doi fii medici și al treilea student la medicină îmi creează posibilitatea să fiu permanent în contact cu practica întrucît îi am sub supravegherea mea. Deși am posibilitatea oricînd să mă întorc la practică am preferat însă să acționez în special în domeniul cercetării.

— Dacă am inversa rolurile, ce întrebare ați adresa dumneavoastră ca ziarist directorului Biroului regional al O.M.S. pentru Europa?

— M-aș mulțumi cu cele aflate pînă acum...

— Nu îmi rămîne atunci decît să vă mulțumesc pentru amabilitatea dumneavoastră, în numele meu și al cititorilor revistei.

Marian DUMITRESCU

SCURTĂ FIȘĂ BIOGRAFICĂ

Dr. LEO KAPRIO s-a născut la 28 iunie 1918 la Tuusula (Finlanda). Doctor în medicină al universității din Helsinki s-a specializat în sănătatea publică în S.U.A., unde a obținut în anul 1948 diploma de specialist în sănătatea publică al Universității Johns Hopkins din Baltimore, iar în 1956 obține titlul de doctor în sănătatea publică al Universității Harvard. Primul contact cu Organizația Mondială a Sănătății l-a avut în anul 1948 cînd a participat în calitate de reprezentant al guvernului finlandez la o reuniune de la Geneva pentru studierea creării Biroului regional european al O.M.S. A mai luat parte la numeroase reuniuni ale O.M.S., fie în calitate de reprezentant al guvernului finlandez, fie ca expert al organizației în probleme de organizare a sănătății publice.

În anul 1956, dr. Leo Kaprio a fost angajat ca funcționar internațional al O.M.S., lucrînd succesiv la Biroul regional O.M.S. al Mediteranei orientale (Alexandria) și la Biroul regional european al O.M.S. În anul 1963 a fost numit director al Diviziei serviciilor de sănătate al Secretariatului O.M.S., iar în anul 1967 director al Biroului regional european, post pe care îl ocupă și în prezent.

ZECE ANI DIRECTOR LA ATHÉNÉE PALACE

Convorbire cu Iulian Vintilă,
director al Complexului hoteluri
și restaurante Athénée Palace

Zi frumoasă a unui torid început de iulie. Soarele se izbește de nervurile de beton și clorofilă ale metropolei, ricoșind împrejur cu o larmă aparte, plină de farmec. Chiar în inima Bucureștilor, vizavi de Parcul Ateneului Român, se află o fereastră îndărătul căreia un om și-a legat destinul de pulsul soarelui. Al soarelui care înseamnă viață, rodnicie și — de ce nu? — turism.

— Tovarășe Iulian Vintilă, care sînt, după părerea dumneavoastră, ca om aflat nemijlocit în fluxul turistic al țării, principalele elemente pozitive în modul nostru de a-l concepe?

— Turismul românesc a luat naștere nu dintr-un cap luminat, aflat în spatele unui birou, ci din sălbăticia văii Oltului și din albastrul de Voroneț, din coasta Mării Negre, din eflorescența industrială a țării și din hărnicia oamenilor acestor meleaguri, care trebuiau toate văzute și comentate. Noi nu am avut o tradiție turistică, astfel încît startul a fost destul de dificil și nu am putut învăța din greșelile trecutului, pentru că nu există un asemenea trecut.

— Sper că s-a învățat din greșelile trecutului celorlalte țări...

— Așa este. Politica noastră de turism are la temelie un mod foarte sănătos de a concepe voiajul dintr-o țară în alta, gîndindu-l în primul rînd ca pe un factor civilizator, și de întărire a prieteniei între națiuni. Eu cred că între prestigiul de care se bucură țara noastră în lume și turismul pe care-l facem există o legătură indestructibilă.

— Considerați că actualul nostru sistem de reclamă turistică este cel mai indicat?

— Ca să emit o judecată de valoare asupra reclamei — care este numai o parte infimă din propaganda turistică — trebuie să spun că în principiu este o adevărată crimă să promiți ceva turistului și să nu-l oferi. Să-i promiți cascadă pe traseu și cînd colo să fie vorba de o biată cișmea. Trebuie să existe o îmbinare logică între laudă și prudență, grefată pe fondul adevărului. Am văzut, de pildă, o reclamă a unei companii turistice din Islanda, care deși spunea un adevăr trist, căuta să-l exploateze.

— Cum suna reclama asta?

— «Veniți în țara în care soarele nu răsare niciodată!» Și lumea merge, pentru că e curioasă și pentru că atracția față de un adevăr spus atît de franc este de-a dreptul magnetică.

— Ce-ați face dacă ați fi o zi ministrul turismului?

— Aș continua să amplific preocupările existente, deși o singură zi ar fi insuficientă. În principiu vorbind, aș lansa o adevărată campanie de *marketing*, prin care să stabilesc pulsul real al pieței și jaloanele științifice ale contactării turiștilor străini. Aș acorda în același timp o mai mare atenție turismului intern, care-l animă pe cel extern. În altă ordine de idei, m-aș preocupa îndeaproape de problema cadrelor cu care aș lucra. Turismul merge numai cu cadre specializate. De multe ori la noi se caută rezolvarea situației omului respectiv, iar nu cea a problemei. Regret, de asemenea, bodegile gen Dragomir Niculescu, specializate în cîteva preparate, care sînt de preferat *localurilor-mamut*.

— Serviciile existente sînt oare la înălțimea așteptărilor?

— Asta e o problemă-cheie. De toate uită omul, dar de felul cum mănîncă și cum doarme nu uită. În această privință mai sînt încă multe de făcut. La noi se comite o greșeală crezîndu-se că unui grup de turiști i-ar face mare plăcere dacă ar fi servit cu mîncăruri din țara sa. Astfel, dacă vin niște unguri li se prepară un gulaș. Dar ei nu vin aici să mănînce tot gulaș, pe care nu-l vom prepara niciodată ca ei, tot așa cum noi nu mergem la Paris să mîncăm sarmale! Și, în sfîrșit, tot ce aș dori eu în ipostaza în care m-ați situat dumneavoastră ar fi ca o idee care îmi vine dimineața, seara să o pot pune în practică, înfrîngînd bariera hîrtiilor inutile și a birocrației.

— De zece ani încoace, de cînd sînteți la cîrma acestui complex, destinul dumneavoastră și al lui s-au identificat în asemenea măsură încît străinii vă numesc «domnul Athénée Palace». Cine e cel mai onorat de această identificare: dumneavoastră, sau firma?

— Eu sînt, fără îndoială, cel mai în măsură să mă bucur.

— Ce ați reușit pînă acum să realizați pentru sporirea prestigiului Athénée-ului și, implicit, pentru sporirea prestigiului turistic al țării noastre?

— Nu vreau să vorbesc despre succesele pe care le repurtăm în țară prin serviciile puse la dispoziția turiștilor, pentru că asta ar suna a reclamă. Vreau numai să pomenesc despre elogioasele primiri de care s-au bucurat săptămînile gastronomice organizate de noi în cîteva metropole ale lumii, cum ar fi Londra, Berlinul Occidental, Dortmund și Geneva.

— Cum au fost primite?

— Aceste *manifestări care*, în treacăt fie spus, atingeau și durata unei luni, au provocat pur și simplu delir. Orchestra, mîncărurile și vinurile românești — între care au strălucit sarmalele și galbena de Odobești — au răsturnat toate pronosticurile. Să fi văzut cum intra lordul în local cu o morgă pietrificată pe față. Se așeza la masă, lua un aperitiv, asculta muzica, apoi își descheia un nasture. Treptat-treptat rămînea numai în cămașă pentru ca apoi să cînte cu noi. Unul din directorii celebrei firme Rolls-Royce a stat chiar în genunchi în fața țambalului, extaziat de măiestria interpretei și de frumusețea cîntecului popular executat de un instrument atît de exotic. În afara săptămînilor gastronomice am deschis la Tel-Aviv un restaurant-cabană cu specific românesc, care are o mare afluență de public. Vom mai deschide un restaurant la Viena prin luna iulie, care va avea patru saloane și va fi inclus în obiectivele turistice nocturne ale capitalei austriece. Preconizăm ca în holul acestuia să deschidem o expoziție cu vînzare a lucrărilor de artă plastică contemporană românească. Ducem tratative de asemenea pentru deschiderea unor restaurante similare la Madrid, Atena și Sao Paolo.

— Știu că *un restaurant se numește* «Perinița» și că intenționați ca și cele care vor fi deschise în alte capitale să poarte același *nume*. Din ce cauză? Este «Perinița» un simbol?

— Este, fără îndoială. În vîrtejul acestui frumos dans se leagă prietenii de neuitat. Asta deoarece cît ar fi omul de lord, cînd e vorba de pupat... Oricum, ca să încheiem și acest capitol, sînt pentru înmulțirea restaurantelor de acest fel pentru că ele fac o bună propagandă țării noastre.

— În încheiere, tovarășe director, las la *latitudinea* dumneavoastră să ne spuneți ceea ce doriți...

— În privința asta sînt conformist. Dacă am început cu prezentul, atunci să încheiem cu proiecte de viitor.

— Deci...

— Deci, nu-mi doresc, mie și colectivului cu care lucrez, decît putere de muncă și sănătate pentru că idei avem cîtă frunză și iarbă. Doresc, totodată, turismului românesc să devină mai intensiv, astfel încît o mie de turiști să ne aducă venituri cît zece mii. Proiect la care aș dori să-mi aduc și eu o modestă contribuție. Și încă un proiect: sper ca în cursul anului viitor să îmi apară cartea de amintiri, intitulată: «Zece ani director la Athénée Palace».

Corneliu VADIM TUDOR

SĂ NU MORI CU DREPTATEA DE PARTEA TA!

Șoferul CORNEL BAICAN, de la Fabrica «Viitorul» din Oradea, autorul unui accident în care și-au pierdut viața 5 persoane, este în prezent arestat, urmînd ca în curînd să răspundă în fața justiției pentru infracțiunea comisă.

În rîndurile de față voi încerca să dau răspuns la întrebarea: Este șoferul Baican Cornel singurul vinovat de acest accident?

Cornel Baican a comis acest accident în timpul unei curse clandestine. Pe scurt: într-o simbătă, după ce l-a dus acasă pe șefui transporturilor de la întreprinderea sus-menționată (printre altele cel în cauză nu avea dreptul să pretindă acest lucru), șoferul și-a început «activitatea» pe cont propriu. El l-a păcălit ușor pe portar (care credea orice și care de fapt nu executa nici un control asupra mișcării celor 9 autovehicule din dotarea fabricii), spunîndu-i că l s-a dat dispoziție să meargă la gară. Aranjează cu cîteva persoane să le transporte într-o comună din apropierea orașului și în mare grabă pornește în direcția respectivă. Pe șosea, atras peste măsură de discuțiile din autovehicul nu mai este atent la conducerea autovehiculului. Observînd cu întîrziere un grup de copii pe acostamentul șoselei (aceștia discutau însă liniștiți la circa 1,50 m de marginea drumului și prezența lor nu impunea luarea unor măsuri speciale din partea șoferului) și fiind surprins de apariția lor, șoferul frînează puternic și virează brusc spre stînga. Ca urmare a acestei manevre I.M.S.-ul condus de C.B. lovește în plin un autoturism Dacia 1300 care se deplasa din sens opus. Sînt omorîți pe loc Pavel Vaida — șoferul Daciei 1300—încă trei persoane din această mașină și o femeie, ejectată în timpul coliziunii din autoturismul I.M.S. Alți patru pasageri au suferit vătămări corporale.

Statisticile de circulație arată că un procent însemnat din totalul evenimentelor rutiere au loc în timpul deplasărilor ilegale, cînd șoferii preocupați de evitarea unor întîlniri neplăcute cu organele de control folosesc drumuri ocolitoare sau «scurtături» improprii pentru traficul rutier, gonesc cu viteză pentru a realiza cît mai multe curse, conduc sub influența băuturilor alcoolice cu care sînt «cinstiți» de cei cărora le fac diverse servicii. Și în cazul de față graba șoferului care intenționa să folosească cu «randament» cît mai mare timpul ce-l avea la dispoziție și neatenția au fost cauzele directe care au determinat producerea accidentului.

Mai sînt însă și alte cauze și alți vinovați care au favorizat comiterea acestui eveniment rutier.

Autorii morali ai accidentului sînt cei care la fabrica sus-menționată au tolerat și încurajat liberalismul în folosirea autovehiculului și risipa de benzină, cei care au încălcat de fapt în cel mai grosolan mod legile țării. Cum e posibil să lași la discreția șoferilor, ca și cum ar fi proprietatea lor, mașinile statului și după ce se comite un asemenea accident extrem de grav conducerea întreprinderii să se limiteze la o nevinovată recunoaștere a... lipsei de evidență în mișcarea autovehiculelor.

La foarte multe unități care au un parc redus de mașini, din păcate, lucrurile stau aproximativ la fel. De regulă, acolo unde numărul autovehiculelor este de ordinul unităților, problema transporturilor, apreciată ca minoră, constituie de fapt o problemă majoră. Controlul fiind redus sau inexistent, înfloresc abuzurile, iar risipa de benzină este o maladie cronică. Nu întîmplător la miliție se solicită din partea unităților de acest gen găsirea unor mașini dispărute fără urme de 10 și chiar 20 de zile. Trimis la Călărași, I.M.S.-ul unei întreprinderi din București a fost găsit la... Satu Mare unde șoferul «lucra» de 17 zile pe cont propriu. Dintr-un oraș din Oltenia a plecat în cursă clandestină, fiind depistată tocmai la Sighet, o... autogunoieră.

Cazul analizat de noi mai ridică însă o problemă. Cînd observi manevra primejdioasă a unui autovehicul, cînd mașina se îndreaptă ca un bolid către tine și tu ești cel care ai dreptate deoarece circuli regulamentar pe dreapta sau ai prioritate, e normal să speri fără nici un temei, așa cum a făcut șoferul Daciei 1300, că cel în cauză va redresa mașina, sau faci tot ce depinde de tine pentru a evita accidentul? (Escaladînd șanțul șoselei, șoferul Daciei putea evita o coliziune în plin)

În asemenea situații are vreun rost să mori cu dreptatea de partea ta?

Colonel Victor BEDA

Orice anotimp este sezon de fotografiat

Cu filmul reversibil ORWO CHROM-UT-18 se obțin rezultate bune la lumina zilei, pe orice vreme. Nu trebuie să renunțați la nici un prilej de a-l folosi indiferent dacă strălucește soarele, este cer înnorat, ceață sau ploaie, dacă e semiîntuneric sau noapte.

Sensibilitatea ridicată și excepționala calitate de redare a culorilor garantează obținerea unor fotografii de calitate foarte bună și satisfacții deosebite în arta fotografiei.

Indiferent de faptul dacă fotografiați în timpul verii, al iernii sau prindeți instantanee gingașe de primăvară sau de toamnă multicoloră, imagini de ansamblu sau de detaliu — diapozitivele UT-18 nu vă vor dezamăgi niciodată.

Orice anotimp — sezon fotografic.

VEB FILMFABRIK WOLFEN Fotochemisches Kombinat DDR

după doisprezece ani cuplul angelo niculescu-constantin teașcă se reface pentru a participa la un nou curs de informare și perfecționare(I)

Atunci ne număram — în Elveția,la Macolin — printre «studenții» primului curs organizat de U.E.F.A. :Acum sîntem acceptați ca prima delegație românească la cursul național al antrenorilor de fotbal englezi

Unul dintre noi — Teașcă — își reînnoadă amintirile din Anglia plecînd de acolo de unde a vizionat pe viu «World-Cup». Momentul de vîrf al insularilor recunoscuți de toți ca «părinții de aur» ai fotbalului. Despre ce a fost atunci și cît de bine s-a simțit există suficiente mărturii scrise cu patimă în cartea «Din nou pe meridianele fotbalului». Celălalt—Angelo Niculescu — nu uită și nici nu poate uita momentul «Wembley». Căci,zicem noi,este începutul de drum care avea să ne ducă la Mexic, sanctuarul de moment al confruntărilor,ce a purtat denumirea: campionatul mondial. În noaptea aceea memorabilă, pe un teren udat în permanență de o ploaie tipic londoneză, se năștea echipa care a știut să se exprime mult timp cu promptitudine pentru o cauză comună tuturor: afirmarea fotbalului românesc.

Multe din numele cursanților din Anglia nu ne sînt străine, dar nu sînt puțini nici aceia care ne știu, ne stimează și ne prețuiesc. Lor, dar mai ales faptului că numele țării noastre și al conducătorului ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu,sînt azi foarte cunoscute în lume,le datorăm o onestă și caldă atmosferă creată în permanență acolo.

LILLESHALL — centrul național de sport — ne-a fost reședința în cele aproape șapte zile de curs. Acolo, englezii sportivi au primit în dar de la prințesa Elisabeta (ducesă de Edinburg),la 8 iunie 1951,un castel și spații imense transformate și utilate ulterior pentru fotbal, rugbi, tenis, gimnastică, crichet etc., etc. Am lucrat,așadar,într-un decor de natură impresionantă, deasupra căruia tot timpul a stat o pătură cenușie de nori. Și pentru că soarele mult timp din an este o rară avis pe acele meleaguri am jinduit după soarele de acasă.

Am găsit în acest curs poezia adevărată a celui mai studiat fotbal cunoscut pe mapamond, a temeriștii care a consemnat simptomul transformărilor calitative și afinitatea pentru adevăr, a priceperii care cere timp și pasiune, care nu poate progresa fără suflet. Nimic nu e lăsat la voia întîmplării, dar mai ales în mîna unor oameni ce nu cunosc esența fotbalului.

Deși problema pregătirii fizice rămîne pentru fotbalul multor țări încă o ecuație necunoscută, englezii o tratează și au tratat-o și acum de la catedră, accentuînd la acest curs național că fotbalul, ca sport de performanță,trebuie produs specific și nu pe tiparul altor discipline. Fiziologic, biologic, chiar și anatomic,sportivii se cam aseamănă, însă adaptarea funcțiilor, dinamica, abilitatea și îndeminarea nu mai pot fi făcute de-a valma. Pregătirea fizică se face și se continuă permanent prin pregătirea fizică cu și fără balon, prin pregătirea tehnică individuală și colectivă, prin instruirea tactică, strategică și bineînțeles prin jocul cu caracter multiplu realizat prompt ca intensitate, finețe și randament.

Credem că nu este lipsit de interes de a sublinia faptul că paralel cu acest curs a mai funcționat un altul,unde o serie de antrenori tineri se specializau pentru început în pregătirea fizică a fotbaliștilor (iar printre multe alte nume celebre l-am văzut și pe Jackie Charlton în banca elevilor), evidențiind mentalitatea și nu moda, spiritul de campanie sau de justificare cum sîntem unii dintre noi obișnuiți...

(Va urma)

accente

... luați semințe «cursa lui gojgaru»

...Gluma acestei istorice finale de cupă n-a fost, pînă la urmă, o glumă.

Deși marți seara, abia coborît din tramvaiul 14, vînzătorii de bomboane agricole te atacau cu ultimul strigăt la modă — *luați semințe «cursa lui Gojgaru»* — am pătruns pe Stadionul «23 August» cu sentimentul că mă duc la o întîlnire în care obligația are primatul asupra plăcerii. După risipa celor 120 de minute duminicale — risipă de vise amețitoare cu care vîlcenii și gălățenii respectivi se puteau întîlni într-o singură noapte a vieții lor — recidiva mi se părea o brutală trezire la realitate

Hai să fim serioși! — mi-am zis. Cele două autoare de minuni sînt pînă la urmă două biete muritoare de categorii inferioare, speriate de altitudinea piscului pe care s-au cocoțat. Un actor anonim poate face, prin miracol, un rol magistral într-un spectacol de gală, dar în restul celor 150 de reprezentații va rămîne, fatal, în albia propriei condiții modeste.

Dar miracolul s-a mai produs o dată.

După imaginea acestui uimitor Gojgaru — care a marcat un gol doi senzațional («cap» din plonjon de 2–3 metri), demn de cel mai rafinat «heading» semnat de Bali sau Chivers — **anonima vîlceană** ne-a oferit adevărate momente de recital.

Nava gălățeană s-a bătut eroic, dar a fost în cele din urmă înghițită de valuri, deoarece același Gojgaru (la această oră ne-ar părea normal ca la Consiliul popular orășenesc din Rm. Vîlcea să se întîmpine dificultăți cu amplasarea bustului său, turnat deja în bronz, în parcul orașului) s-a dovedit un tunar demn de flota lui Nelson.

Și pentru ca să nu mi se reproșeze doar cu jumătate îndreptățire că prea am «englezit» aceste rînduri, iată și capacul la toate Prin angajament, printr-o luptă bărbătească crîncenă,dar sportivă, prin stil chiar (pase lungi, infiltrări de mare efect pe extreme), jocul celor două anonime a adus teribil cu jocul britanic. Jur — am și martori — că opinia este a unui cunoscut antrenor care a urmărit finala lîngă mine. Eu nu fac decît să subscriu și să aplaud pe Gojgaru and company.

Marius POPESCU

tenis

santana la București într-o nouă postură

Mai sînt două săptămîni pînă la meciul cu Noua Zeelandă și m-am gîndit că nu poate fi lipsită de interes o discuție cu căpitanul echipei noastre pentru Cupa Davis, Cristea Caralulis.

— Mai întîi ce părere aveți despre viitorii noștri adversari?

— I-am văzut la Roland Garros și acum cele 2 victorii obținute de ei în Austria și Iugoslavia mi se par normale. Omogenitatea este punctul lor forte.

— Cum vedeți evoluția scorului și care sînt șansele noastre?

— Ilie cîștigă la amîndoi. Dublul este foarte echilibrat, iar Ovici poate furniza surpriza întîlnirii în fața lui Parun, care uneori mi s-a părut excesiv de nervos.

— Cine va juca la dublu alături de Ilie?

— De cîtva timp l-am chemat la lot pe viorel Marcu, ca fiind jucătorul cu cele mai multe arme pentru jocul de dublu, dar el continuă să nu dea satisfacție. Așa că îl voi prefera, probabil, pe Ovici. Îl am în vedere și pe Ion Santei.

— Bine, dar Ovici nu s-a remarcat decît amdată ca jucător de dublu!

— Eu văd dublul din meciul cu Noua Zeelandă un fel de mixt, în care Ilie să ducă tot greul, și de aceea mizez doar pe returul lui Ovici.

— Cum merg băieții noștri?

— După întoarcerea de la Roland Garros am ridicat mult ștacheta exigenței față de pregătirea lor și, din păcate, cîțiva n-au reușit s-o treacă. Dumitru Hărădău a fost scos din lot pentru acte de indisciplină,iar Traian Marcu, nerezistînd efortului, a clacat.

— Ce preconizați pentru aceste ultime săptămîni?

— În săptămîna viitoare, Năstase și Ovici vor merge la un concurs în Elveția, unde vor juca împreună la dublu, iar ceilalți la Sofia, pentru a participa la Balcaniadă. În ultimele patru zile dinaintea întîlnirii ne vom pregăti la București, avîndu-i printre noi și pe M. Santana ca partener de antrenament. Cu Santana sper să am o colaborare rodnică și care să se concretizeze într-o victorie.

După tonul optimist al discuției cu căpitanul nostru de echipă mi-am dat seama că în această dificilă întîlnire avem totuși destul de multe șanse.

Ștefan GEORGESCU

acest accesoriu numit cinste

Dacă Aurelian Chirițescu a uitat ceva acasă,luni 2 iulie, cînd a plecat spre stadionul Dinamo, aceasta a fost CINSTEA. Lucrul este explicabil fiindcă A.C., asemeni altor colegi de-ai săi — aceia adevărați arbitri — consideră cinstea drept un accesoriu.Or, un arbitru care se prezintă la un meci în imposibilitatea de a fi corect nu are de făcut decît un singur lucru. Să le spună jucătorilor: iubiții mei, regret, dar astăzi nu mă simt în stare să conduc meciul. Îmi lipsește ceva. Nu e obligatoriu să le spună ce-i lipsește,dar e cinstit să se retragă. Dar cum nici un arbitru nu a făcut vreodată așa ceva, de ce era s-o facă A.C. și tocmai pentru un meci mai mult simbolic, precum cel dintre Combinata Flacăra-România liberă și Agerpres? Numai că, fiind necinstit la un asemenea meci este — cu cît durere gîndește cineva — ca și cum ai fura un cerșetor. În meciul cu pricina, A.C. a comis atîtea incorectitudini față de Combinată, încît n-a mai avut timp să-i defavorizeze pe cei de la Agerpres cu nici o decizie anapoda. Dar A.C.a mai comis și eroarea de a ne expune și cîteva din paragrafele regulamentului cunoscut de domnia-sa. Astfel 1. Dacă portarul după ce prinde mingea nu o tîrăște pe iarbă înainte de a o degaja este sancționat cu lovitură indirectă din careu! 2. Dacă un atacant al Combinatei trece în dribling de apărarea adversă și se îndreaptă cu mingea spre poartă, arbitrul fluieră poziția de «ofsaid» a extremei stîngi, căreia atacantul cu mingea nici nu se gîndea să-i paseze. 3. Dacă un atacant al Combinatei este faultat de trei ori în careul advers, ei trebuie să-i propună celui care-l tăvălește să devină frați de cruce.

Conducînd meciul conform acestui regulament inedit A.C. a reușit următoarele: să stabilească scorul și învingătoarea partidei, să-i mobilizeze, prin toate mijloacele, pe jucători la comiterea multor acte nesportive (pe ale Combinatei le regretăm sincer!), să aducă într-un meci de agrement crisparea, tensiunea, suspiciunea și, mai ales, păcatele care întunecă uneori cunoscutele de noi toți meciuri ale diviziilor naționale. Or, unul din rosturile meciurilor din cupa ziarelor este acela ca ziariștii să mai uite de aceste păcate împotriva cărora scriu de fiecare dată în funcție de prilejuri, obiectivitate, cinste profesională. În concluzie, tovarășe Aurelian Chirițescu, lăsați-ne să jucăm — la nivelul posibilităților noastre fizico-tehnico-tactice — fotbalul pe care-l iubim visîndu-l și nu ne împingeți tocmai spre fotbalul despre care am scris de atîtea ori cu tristețe.

Dorin TUDORAN

N.R. În ceea ce o privește, «Flacăra» se va retrage din «Cupa ziarelor», în cazul în care în continuare alți va domni bunul-plac al unor asemenea pseudo-arbitri.

cititori-comentatori

cu ochii spre divizia b

De cîțiva ani, suporterii «Mureșului» — Deva, componentă a diviziei naționale C, seria a VIII-a, speră în promovarea echipei lor în ierarhia secundă a fotbalului nostru. Spunem aceasta, deoarece ani la rînd echipa a fost foarte aproape de a face acest pas. Dar s-a întîmplat ca după ce echipa conducea cu 90% din campionat să fie depășită de cea care o seconda, în final, cu un punct, iar atunci cînd s-a ajuns la cîștigarea seriei, devenii au pierdut la baraj.

În primul rînd erau vizați unii dintre jucătorii care nu doreau promovarea echipei de teama de a nu-și pierde locul în formație. Cîțiva chiar demonstrau «fițe» de vedetism, ignorînd antrenamentele, efortul în joc, conduita sportivă. Deci, se cerea făcută cuvenita ordine. Așa că a fost adus la cîrma echipei devene Ladislau Vlad (fost antrenor A),care din primele zile și-a expus planul de bătaie: disciplină, pregătire desăvîrșită, condiție fizică, dăruire pentru prestigiul clubului. Cine nu s-a încadrat, mai ales în rigorile disciplinei, a fost poftit afară. Astfel s-a ajuns ca la începerea actualului campionat (încheiat deja), «Mureșul» — Deva să posede o bună pregătire fizică și tehnică și să aibă un moral ridicat. Pentru îmbunătățirea capacității de efort, antrenorul Vlad și-a confruntat forțele pe parcursul campionatului cu aproape toate divizionarele A. Rezultatul? *«Mureșul» — Deva a terminat campionatul cu un avans de 5 puncte față de-a doua clasată.* Devenii sînt în plin tur de forță. Antrenorii L. Vlad și T. Pop, componenții echipei, suporterii privesc cu ochi mai încrezători ca oricînd spre divizia B. Le dorim numai succes în susținerea meciurilor de baraj.

Miron ȚIC
Ilia — Hunedoara

Cupon de participare la concursul nostru
CITITORI-COMENTATORI Nr.20

OCHII MEȘTERILOR VĂD SUNETELE

— Iau pastă incandescentă de sticlă și apoi caut tăcerea și solitudinea...

«De ce o fi nevoie oare de tăcere, meștere Niculae? Tăcerea e pentru cristal. Nu? Se spune că această sticlă minunată care este cristalul își adună sunetele și le închide în tainițele transparente ale tăcerii. E destul să reazemi sticla de albastrul cerului ca ochiul să vadă sunetele. Nu încercați să vă luați după vorbe. Numai ochii meșterilor pot vedea sunetele, ceilalți, muritorii de rînd, le aud doar cînd vin din imperiile sticlei, ca pe niște clopoței

care se joacă în pragurile verni prin păduri.

— Apoi solitudinea, meștere Niculae... De ce alergi după solitudine?

— Nu știu cum să vă explic... Poate nici nu există vreo explicație... Poate acolo sînt eu, numai eu singur cu mine, meșterul Niculae... Și văd atunci forme, și văd culori...

— Acolo unde e tăcere și solitudine e și joc. Pasta incandescentă se află în fața întîmplării, a infinitelor posibilități. Meștere, dacă ți-aș spune că îți place necunoscutul te-ai supăra? De ce să te superi la urma urmei cel mai atrăgător joc e doar cel cu necunoscutul. E starea aceea de vrajă cînd cauți forma primă care vine din luminile imemoriale ale creației. Curge prin timp ca o apă nevăzută...

— Poate o fi așa...

— Chiar așa, meștere... Și am să-ți spun o minciună frumoasă, pe care o știu de la Platon: poeții buni își fac poemele lor nu cu ajutorul artei, ci pradă inspirației și stăpîniți oarecum de o putere divină, cînd se cufundă în ritm și armonie. Așa și sticlarii...

— Poate, poate... Materia asta curge și știi ce-ai vrea să faci cu ea, și nu știi ce-ai vrea să faci. Și totul e așa de înțeles și de neînțeles. Trebuie să te oprești și cauți clipa cînd forma e cea din sufletul tău. Și te străduiești, te lupți, pîndești clipa formei perfecte. E așa, ca o încîntare. Dacă nu știi să te oprești totul e zadarnic și-o iei de la început... E ca și cum ai plînge ca să-ți limpezești ochii.

— Acesta-i pragul. Pînă aici e frumosul, dincolo drumul care duce la miraculos...

— Pragul și sfîrșitul... Mereu ne aflăm, noi, sticlarii, în fața unei limite. Sticla e pentru spațiile interioare. Ea e și pahar și vitraliu. Dincolo, afară, e zdrobită de spațiu. Și mereu trăiești cu această obsesie: pînă unde să îndrăznești? Obiectele noastre, ale sticlarilor, trăiesc și prin lumină, dar și prin umbră. De aceste condiții nu trebuie să uiți niciodată.

— Ce te chinuie mai mult, meștere?

— Culoarea mă chinuie. Dacă formele pun stăpînire pe privire, apoi culorile trebuie să o vrăjească. Acesta e tot secretul. Sticla își duce viața numai în lumea culorilor. Nimic nu e mai fragil, poate, decît o culoare. Focul îi dă viață, dar tot focul o poate distruge. Culoarea are o viață veșnică sau o durată care se stinge în cîteva clipe.

— Eu aș urî această nestatornicie...

— Nu putem urî ceea ce ne face fericiți... Țin minte, eram copii, și mama ne ținea, în loc de țarc, într-o ladă unde se păstrau de obicei cioburi. Tata a fost și el sticlar. Cioburile acelea erau mica mea lume. Prin ele am descoperit și capriciile soarelui, și farmecul artei focului, și primele sunete, și jocul. Poate totul a fost o întîmplare.

— Poate n-a fost decît destinul, meștere Niculae Crăciun...

Cornel BOZBICI

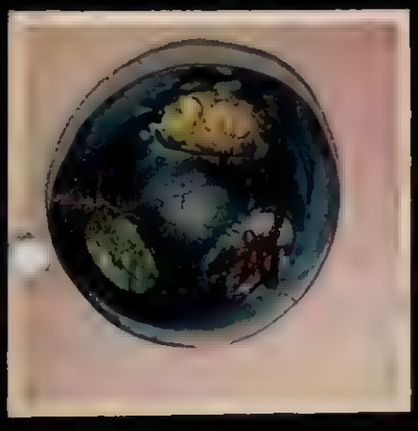

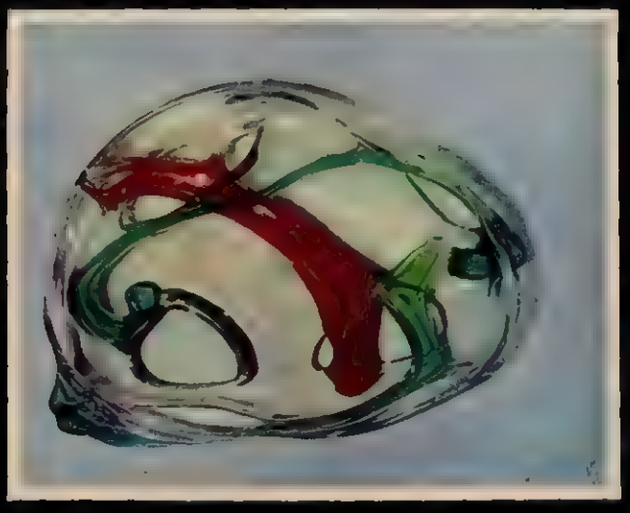

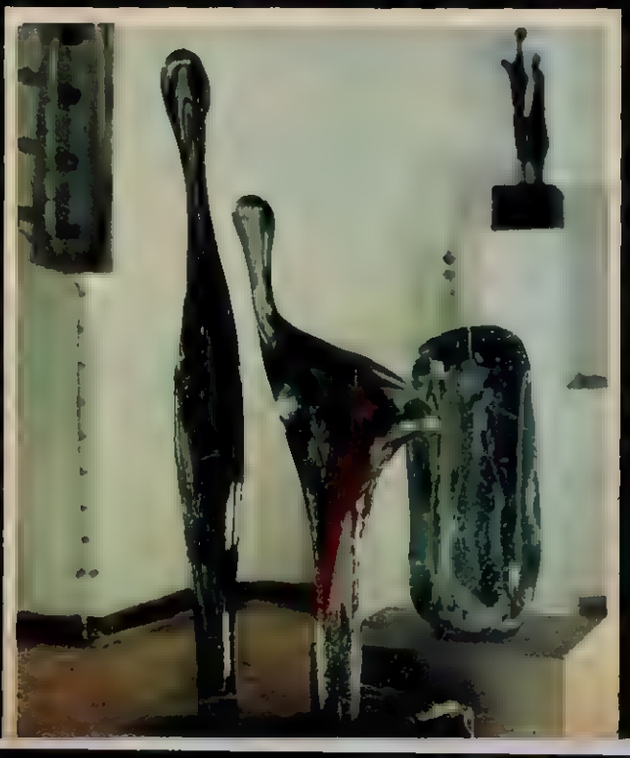

Fotografii de
Radu CONSTANTINESCU

lumea văzută de aproape

este aceasta «fenomenul secolului»?

Nimic de spus. O eclipsă totală de soare, chiar numai de șapte minute și patru secunde, e un spectacol fascinant pentru muritorii de rînd, iar pentru astronomi, o adevărată mană cerească. Nu degeaba a și fost denumită «fenomenul secolului» și pentru studierea ei cîteva mii de savanți și cei puțin tot atîtea aparate de valoare au împînzit teritoriul coastei de vest a Africii, pentru a fi la fața locului. Cei mai norocoși s-au îmbarcat la bordul celebrului «Concorde-001», supersonicul costînd cît bugetul național al unei țări ca Ciadul, pentru ca de la altitudinea de 12 kilometri să fie cît mai aproape de eclipsă.

Sigur, știința e știință și dezlegarea tainelor universului merită cheltuială. Dar cît de ciudată e viața. În timp ce armata de savanți se dau în vînt după eclipsă, pentrua o fotografia din față și profil, se uită că același astru solar a declanșat, exact în țările învăluite în noapte timp de 7 minute și patru secunde, adică în Mauritania, Senegal, Mali, Volta Superioară, Niger, cea mai cumplită secetă a «secolului», timp de cinci ani. Sau mai precis 1 473 080 secunde de arșiță care a uscat buza pămîntului făcînd să se evapore apa rîurilor și lacurilor, să dispară iarba, să se sfîrșească de sete și de foame animalele. Iar oamenii să sufere din pricina lipsei de alimente de bază.

Cît de dramatică este situația se vede și din raportul secretarului general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Addeke Boerma care, la sesiunea din luna iunie a.c., a făcut un patetic apel pentru ajutorarea populației sinistrate, solicitînd un fond suplimentar de 15 milioane de dolari și punerea la dispoziție a unor avioane pentru transportul alimentelor.

La prima vedere s-ar părea că suma e mare. În raport cu ce, însă? Cu veniturile țărilor subdezvoltate, desigur că este. Dar cînd se cheltuiesc anual 200 de miliarde pentru înarmare, cînd numai în Statele Unite firmele alocă 20 de miliarde pentru a face publicitate diferitelor paste de dinți și mașini de spălat rufe ș.a.,ce s-a cerut pentru a salva milioane de oameni e infim.

Problema decalajului uriaș care separă țările bogate de cele sărace nu e de azi, de ieri. Ea a căpătat însă aspecte dramatice în ultima vreme tocmai datorită acumulării uriașe de bunuri la un pol și a mizeriei la celălalt. Europa occidentală, Statele Unite, Canada, Japonia, propulsate de pe rampa de lansare a revoluției tehnico-științifice, cu imensele avuții strînse de marii industriași, s-au distanțat tot mai mult de zonele rămase în urmă din Africa, Asia, unde numărul oamenilor subalimentați, aproape înfometați, se menține între 300 și 500 de milioane. Sigur, și în respectivele zone s-au făcut și se fac eforturi imense pentru cultivarea pămîntului, pentru irigații, pentru producerea unor cereale de mare productivitate. Dar cînd pornești de la zero, oricît de mult ai investi, practic nici în decurs de decenii nu poți lichida rămînerea în urmă dacă nu ești sprijinit.

Recent, în editura «Du Seuil», în cadrul colecției «Histoire immédiate», a apărut cartea «Utopie sau moarte» semnată de René Dumont, o zguduitoare lucrare a mizeriei și dramei din țările subdezvoltate. Iată cîteva adnotări, fără nici un comentariu din partea subsemnatului:

a) În Franța, cîinii și pisicile consumă în total 2 milioane de tone de alimente, din care s-ar putea hrăni 12 milioane de copii din țările sărace.

b) În timp ce automobilele paralizează Roma și Parisul, în țările sărace țăranii nu au cu ce să-și cumpere un simplu plug.

c) Numai numărul de duminică al ziarului «New York Times» consumă tot atîta hîrtie cît este necesară pentru toate cărțile școlare din Camerun într-un an.

Socot că exemplele amintite sînt grăitoare. Aș vrea să mai reținatenția cititorului cu o altă problemă, nu mai puțin gravă. Este vorba de exploatarea irațională a resurselor naturale. Se știe cît de serioasă este bunăoară chestiunea energiei — petrol, gaz, etc., a metalelor. După un calcul aproximativ, la ora actuală rezervele mondiale de aluminiu cuprind doar o durată de 55 de ani, cele de zinc de 50 de ani. Or, așa cum arată un comentariu din revista «Jeune Afrique» din 16 iunie a.c., țările bogate consumă aproape integral fondul de materii prime, în timp ce țărilor sărace nu le rămîne aproape nimic. Autorul comentariului, Emile Simon, citează următoarele date: Statele Unite, care nu reprezintă decît 6 la sută din populația mapamondului, absorb 42 la sută din producția globală de aluminiu, 33 la sută din cea de cupru și metal, 28 la sută din cea de fier, 25 la sută din producția de plumb. O bună parte din aceste materii prime servesc la fabricarea celor mai aberante produse: armament, rachete pentru distrugere și moarte

Dar, să revin la ideea enunțată la începutul articolului. Consiliul FAO a anunțat la 15 iunie că pentru a veni în ajutorul țărilor africane, victime ale lungii perioade de secetă, a fost alocată, pentru început, de către organizație,o sumă de 300 mii dolari, urmînd ca statele membre ale FAO să suplimenteze ajutorul. Este un gest umanitar, care trebuie apreciat ca atare. Dar problema problemelor rămîne în continuare, atîta vreme cît țările subdezvoltate nu vor primi sprijinul celor bogate, atîta vreme cît inechitatea și injustiția socială se vor menține.

Eclipsa de soare a ținut pe coasta de vest a Africii 424 de secunde. Seceta și foamea dăinuie de 1 473 080 secunde. Judecați și dumneavoastră care din acestea merită denumirea de «fenomenul secolului».

Ion MĂRGINEANU

Marile orașe ale Europei occidentale, Statelor Unite, Japoniei se asfixiază sub avalanșa automobilelor, în timp ce milioane de țărani din Africa sau Asia nu-și pot cumpăra nici măcar un simplu plug.

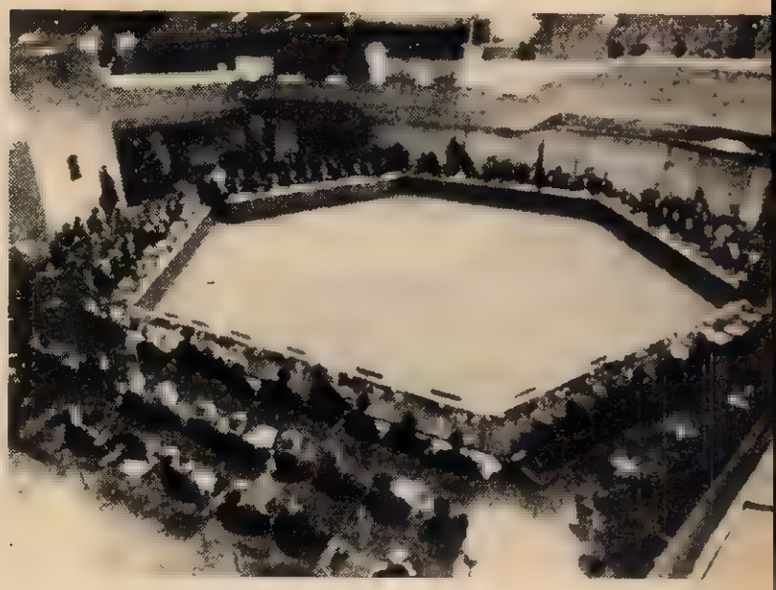

helsinki—eveniment istoric

Atenția opiniei publice este polarizată de lucrările Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare, ale cărei lucrări au început în această săptămînă la Helsinki. Speranțele popoarelor din Europa și întreaga lume sînt îndreptate în aceste zile spre înaltul for al păcii «Știm că dacă vom realiza pași importanți pe calea securității și păcii în Europa vom aduce pr aceasta o contribuție la pacea și colaborarea în intreaga lume — declara cu prilejul recentei sale vizite în R.F. Germania tovarășul Nicolae Ceaușescu. Trebuie să pornim de la faptul că nu există o altă alternativă decît — sau o Europă a păcii și colaborării, sau reîntoarcerea la stările vechi de lucruri, de încordare». În fotografie: imagine a sălii în care au avut loc lucrările pregătitoare ale conferinței.

berlinul se pregătește și așteaptă

Cu fiecare zi — căci pînă la solemnitatea deschiderii celui de-al X-lea Festival mondial al tineretului și studenților au mai rămas numai trei săptămîni — ca fiecare zi deci la Berlin, orașul gazdă, febra pregătirilor suie. E ceasul ultimelor retușuri, al ultimelor finisări ale hainelor sărbătorești cu care Berlinul își va întîmpina oaspeții veniți din întreaga lume. Fotografia noastră vă prezintă o imagine a Berlinului care se pregătește și așteaptă.

pentru saloane, pentru grădini

«Pe care o preferați?» Cabinele telefonice s-au pus în vînzare — ca urmare a unei măsuri de economie luate de ministerul britanic al poștelor și telecomunicațiilor. În loc să fie așezate prin piețe, sînt puse pe piață unde, contra sumei de 60 de lire. stau la dispoziția tuturor celor care doresc să le ia cu ei acasă, ca să și le instaleze, după cum cred de cuviință, în saloane, pe culoare, în grădini și așa mai departe.

valori românești în univers

henri coandă, un deschizător de drumuri

Geniul lui Henri Coandă s-a manifestat de timpuriu. Nu avea nici 14 ani împliniți cînd, în 1900, a născocit o secerătoare-treieră-toare pusă în mișcare de aripile unor mori de vînt. La 19 ani construia, în atelierul Arsenalului armatei de pe Dealul Spirii, macheta unui avion propulsat de o rachetă, dovadă că tehnica în care avea să se manifeste atît de strălucit îl preocupa de pe atunci. Am mai putea aminti dintre invențiile de primă tinerețe ale celui ce era sortit să devină un savant de renume mondial, dispozitivul de lansare a torpilelor aeriene, primul tun fără recul destinat a fi folosit pe avion, un cuptor solar pentru produs apă dulce din apă de mare ș.a.

Una dintre realizările sale cele mai mari, care avea să aducă onoare savantului și țării românești, a fost primul avion cu reacție din lume — «Coandă 1910» — a cărui machetă se găsește azi la loc de cinste la «Muzeul aerului» de la Paris, ca și la Muzeul «Henri Coandă» din București. Coandă a prezentat această creație a sa la cel de-al doilea salon aeronautic de la Paris, unde un afiș desenat de mîna lui lansa, pentru prima dată în lume, denumirea de «turbopropulsor». Acel avion fără elice era înaintemergătorul avioanelor turboreactoare ale zilelor noastre. Încercarea de zbor pe care a făcut-o Coandă atunci, la Paris, la cel de-al doilea salon aeronautic, prevestea aviația cu reacție de mai tîrziu. Zborul lui Henri Coandă a fost cel dintîi realizat în lume cu un aparat cu reacție. Avionul revoluționar conceput de savantul român în 1910 nu avea să fie realizat pe scară industrială decît 30 de ani mai tîrziu. Contemporanii, specialiști sau simpli îndrăgostiți de aviație, au recunoscut însă meritele lui Coandă, l-au elogiat și l-au situat pe locul ce i se cuvenea în galeria valorilor de mare strălucire ce se manifestau în domeniul aviației. În prezent, prioritatea lui Henri Coandă în ce privește inventarea avionului cu reacție este pretutindeni recunoscută. Iată, de pildă, ce se afirma în revista «Interavia» din iunie 1953: „Englezul Whittle, germanul Heinkel vor putea protesta, revendicînd paternitatea primului motor cu reacție; în legătură cu aceasta noi considerăm însă necesar a reaminti adevărul istoric al lui «Coandă — 1910»".

În etapa de maturizare, ca inginer constructor, Coandă proiectează și realizează în Anglia un număr mare de avioane originale — monoplane, biplane, biplane cu două locuri, hidroavioane, aduce numeroase noutăți și perfecționări tehnice.

Invenția cunoscută azi în întreaga literatură mondială de specialitate sub denumirea de «efectul Coandă» a fost greu înțeleasă la început. Abia mai tîrziu au început studiile aplicative și aprecierile ce s-au făcut auzite din partea unui număr mare de personalități ale vieții științifice mondiale.

Odată cu revenirea definitivă în țară și intensificarea preocupărilor pentru aplicarea «efectului Coandă» în cele mai diverse domenii ale vieții noastre economice a început o nouă etapă în viața și activitatea savantului. Întors în România, Henri Coandă a simțit inima vie a poporului său bătînd în ritmul unor înalte aspirații și s-a angajat, împreună cu oamenii de știință, cu inginerii, cu muncitorii, «cu toți cei care au idei și vor să le valorifice spre folosul țării românești» — cum îi plăcea să spună — să contribuie, sub îndrumarea plină de grijă a conducerii de partid și de stat, la ridicarea științei românești la nivelul cerut de drumul continuu ascendent al țării noastre.

În această succintă evocare nu m-am putut opri decît la cîteva puncte culminante din creația prolifică a savantului ale cărui realizări își au izvorul în geniul poporului român din care se trage, pe care l-a onorat cu fapte mari, înscrise cu litere de aur în istoria științei și tehnicii universale, popor pe care nu l-a uitat niciodată și căruia, pînă în amurgul unei vieți active și foarte bogate în acte de creație, i-a închinat cu respect realizările, experiența și inteligența sa prodigioasă.

General maior Ștefan ISPAS

mapamond '73

poluarea turistică

La Florența, în Piazza della Signoria, am pătruns tîlcul unor vorbe auzite din gura unui conservator de muzee parizian, pe care cîndva l-am judecat greșit. Eram indignat, îmi venea să-l iau la palme, afirmațiile lui mi se păreau a fi o sfidare ciocoiască la adresa celor mulți și a accesului lor la marile valori ale artei. Nu-mi mai amintesc dacă în jocul polemic nu l-am ținut pe acel «elitist» la stîlpul infamiei, înălțat cu patimă febrilă din cîțiva cuadrați tipografici. Afirma un lucru care mi se părea blasfemie: marile opere de artă să fie puse la adăpost de asaltul turistic. Valorile muzeale să fie ocrotite în săli cu acces limitat, iar imensului flux turistic să i se ofere copii de înaltă fidelitate. Comorile artistice ale omenirii să fie puse la adăpost de «poluarea turistică».

Florența m-a convins că omul avea dreptate. Dacă nu întru totul, cel puțin în parte, trebuia să recunosc că omul acela, care își consacrase întreaga viață *dificilei* opere de conservator al celei mai prețioase moșteniri, lăsa să se întrevadă printre argumentele lui, pe cît de pasionale pe atît de științific elaborate, rațiuni demne de luat în considerare. Ceva din demnitatea marilor și irepetabilelor opere ale Florenței — oraș unic în lume — părea că apune pentru totdeauna. Cohorte de hippies, tarabagii cu «artizanat» de serie, birjari cu trăsuri arhaice, autobuze strînse în turme nichelate și ferchezuite, vînzători ambulanți de pliante fotografice și diapozitive, agenți de circulație, mătură-tori de stradă, statuete de ghips, vată de zahăr, fotografi la minut, baloane, pictori de trotuar, ghizi cu megafoane, ocheane-automat, porumbei gămățători, muzicanți cu cheta, răcoritoare, cojI de banane, pahare de plastic, plasatori de reclame ale localurilor de noapte, contrabandiști, proxeneți, înghețată pe băț, mături de nuiele hîrjîind pavajul, gunoieri, toată pletora strîngătorilor de firimituri de la grasa masă a industriei turistice; și turiști, sute și mii de turiști, lingînd înghețată, tocmindu-se cu vînzătorii de pliante, lăsîndu-se trași de mînecă de către ghizii localurilor deocheate, asaltînd operele de artă expuse în piețe, mîngîind cu palmele transpirate rotunjimile nudurilor de bronz sau de marmură, plecînd încărcați cu fleacuri de masă plastică după ce au aruncat o privire piezișă lui Perseu și alta mai scotocitoare muzei cu capul tăiat, defilînd pe sub sabia încremenită a zeului binecuvîntat din belșug cu gămățui porumbeilor.

Hotărît lucru, ceva trebuie făcut. Cel mai util ar fi educația accesului la operele de artă, eradicarea prostului-gust, stăvilirea invaziei de «artizanat» în masă plastică, deprinderea respectului față de frumos, dar o astfel de operațiune ar cere timp mult, noi generații, și pînă atunci ceea ce a rezistat secole și chiar milenii ar putea fi ireversibil pierdut sub efectele poluării turistice.

Mă gîndesc și la unele din comorile artelor românești aflate în pericol. Dacă pe frescele mănăstirilor din nordul Moldovei se adaugă în fiecare an doar cîteva zeci de nume scrijelite cu vîrful briceagului de către cei ce prin gestul acesta aspiră la un strop de «nemurire», într-o sută de ani nu vom mai avea fresce, ci «grafitti» de cotloane și ganguri dosnice.

Pentru alte forme de poluare se pot descoperi instalații de purificare; contra poluării turistice, contra valului de urît, nu există decît o singură alternativă: ori ocrotirea draconică propusă de pateticul conservator francez, ori apariția unui nou turist. Pînă la a doua soluție, s-ar putea începe cu prima.

Ioan GRIGORESCU

«sea link»— salvarea a venit, pentru unii, prea tîrziu

Cînd după mai bine de 30 de ore de la accident minisubmarinul de cercetări american «Sea Link» a putut fi adus la suprafață, pentru doi dintre membrii echipajului, Clayton Link, fiul constructorului submersibilului, și Albert Stover, veteran al marinei americane, era prea tîrziu. Muriseră din cauza lipsei de oxigen. Ceilalți doi au putut fi salvați (în fotografie, momentul transbordării pe nava «A.B. Wood»). «Sea Link» a coborît, după cum se știe, în largul coastelor Floridei pentru cercetări privind resursele piscicole și a eșuat în epava unui distrugător cufundat anul trecut.

europa despre conferința vitalelor interese europene

BUCUREȘTI «Comitetul executiv al C.C. al P.C.R. salută începerea Conferinței general-europene — cu participarea reprezentanților tuturor statelor, în condiții care permit abordarea unui cerc larg de probleme, pe baza deplinei egalități în drepturi și suveranității tuturor națiunilor — ca pe un eveniment de importanță istorică în viața politică a continentului nostru» *(din «Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea internațională a partidului și statului»).*

VIENA «Întîlnirea în capitala Finlandei a miniștrilor de externe ai țărilor europene constituie o confirmare a interesului politic față de Conferința pentru securitate și cooperare în Europa» *(Rudolf Kirschläger, ministrul afacerilor externe al Austriei).*

MOSCOVA «La forumul general-european urmează să fie consemnate mutațiile pozitive survenite în relațiile dintre țările europene, să se elaboreze un sistem efectiv de securitate, să se creeze o situație cu adevărat calmă pe continent *(ziarul «Izvestia»).*

BERLIN «Conducerea de partid și de stat a Republicii Democrate Germane vede în Conferința general-europeană pentru securitate și cooperare un mare succes al eforturilor comune ale statelor socialiste, ale popoarelor europene, ale tuturor guvernelor interesate de pace și securitate» *(Otto Winzer, ministrul afacerilor externe al R.D.G.).*

BONN «Un mare eveniment» considera *cancelarul Willy Brandt* deschiderea Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare.

VARȘOVIA «Toate drumurile duc la Helsinki», «Forumul întregii Europe», «Helsinki — o' mare șansă pentru Europa» *(titluri din presa poloneză).*

LONDRA «Miniștrii de externe reprezentînd 33 de guverne europene și S.U.A. și Canada se întîlnesc la Helsinki cu scopul precis de a face din Europa și lumea întreagă un loc mai sigur *(revista «Economist»).*

PRAGA «Tendința generală de îmbunătățire a climatului politic în lume a contribuit la încheierea cu succes a consultărilor multilaterale de la Helsinki» *(ziarul «Prace»)*

ROMA «Guvernul italian apreciază că scopul conferinței este de a identifica obiectivele către care trebuie să se tindă pentru realizarea cooperării în Europa». *(Giuseppe Medici, ministrul afacerilor externe al Italiei).*

BELGRAD. «Pentru prima dată în perioada postbelică, Europa se va întruni ca un întreg și pentru prima dată va încerca pe calea consensului să-și asume rolul de constructor al păcii proprii și al păcii generale» *(ziarul «Politika»).*

... și partenerii de peste ocean

WASHINGTON «Una din reuniunile internaționale cele mai importante după cel de-al doilea război mondial... în măsură să reducă tensiunea în Europa și în lume... cu respectarea suveranității și independenței fiecărui stat» *(William Rogers, secretarul de stat al S.U.A.).*

OTTAWA «Întîlnirea va contribui la înlăturarea tuturor barierelor dintre statele continentului... Spiritul de destindere își va găsi o mai bună exprimare printr-o reducere a forțelor militare și armamentelor în Europa» *(Mitchell Sharp, ministrul de externe al Canadei).*

cronica de trei secunde

POVESTE

Într-o frumoasă noapte de primăvară a lui paşpatru, în plin război, el o ucise.
El avea 50 de ani, ea doar 32. Lui i se părea că ea îl înşală.
El bănuia că ea va fugi de acasă cu un altul.
Aceste gînduri îi erau insuportabile. Avea deja 50 de ani. Descreştea.
A ucis-o într-o noapte de primăvară a lui paşpa, cu ciocanul.
A ascuns cadavrul în grădină, sub un strat de salate...
La doi metri adîncime în pămînt. Într-o noapte de mai.
A anunţat poliţia din Nantes că nevasta i-a dispărut de acasă. Cu un ofiţer german
Poliţia a căutat-o, cît se putea căuta în paşpa o femeie fugită cu un ofiţer german.
Unde să găseşti o femeie fugită de acasă cu un ofiţer în retragere?
N-au găsit-o. Era prea mare războiul.
Existau drame mult mai importante. Ale omenirii
A venit pacea. El s-a recăsătorit. Cu o văduvă de război.
El a rămas pe locul său, în casa sa, cu grădină, lîngă Nantes.
În cartierul Rézé, la poarta sudică a oraşului.

Au trecut anii. Au dat cu bomba atomică.
Au descoperit Penicilina. Noi tipuri de frigidere. Noi îngrăşăminte chimice. Tratamentul cu vitamine. Nevrosteninul. Noi idei filozofice.
Au mers pe Lună. Au înflorit miliarde de flori.
Au căzut miliarde de tone de zăpadă.
Miliarde de metri cubi de ploaie. S-a făcut grîu.
Porumb. Rapiţă. Lucernă. Trifoi. Trinitrotoluen.
S-au scris milioane de poveşti. Miliarde de poezii.
Au trecut 30 de ani, fără unul.
El a ajuns la 80 de ani. A îmbătrînit mult. Nu mai avea mult
Într-o noapte de mai a lui '73 a telefonat la poliţie.
Poliţia a venit la el. I-a condus în grădină.
Era primăvară. I-a pus să sape şi au descoperit-o, la doi metri sub pămînt.
Nici un ziar din lume nu i-a dat numele.
Un oarecare corespondent local a trimis ştirea la Paris.
Femeia se numea Marguerite. Era singura precizare, pentru ca vestea să aibă un chip

Radu COSAŞU

oameni despre care se vorbeşte

ERNESTO GEISEL (n. 1909), preşedinte al Companiei petroliere braziliene de stat, «Petrobras», a fost desemnat ca succesor al actualului preşedinte al Braziliei, Emilio Garrastazu Medici. Un organism oficial, format din 502 membri ai partidului de guvernămînt (Arena), va sancţiona oficial, la 15 ianuarie 1974, alegerea generalului Geisel, care îşi va prelua mandatul două luni mai tîrziu.

NADEJDA PAVLOVA (n. 1955), cîştigătoarea premiului I al celei de-a doua ediţii a Concursului internaţional de balet de la Moscova. Nadejda Pavlova este încă elevă a unei şcoli de coregrafie. Succesul — surprinzător pe atunci — repurtat de tînăra balerină la Concursul de balet al U.R.S.S. din 1971, a fost pe deplin confirmat de rezultatul obţinut la recenta competiţie internaţională.

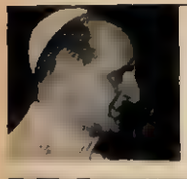

PAPA PAUL AL VI-LEA (n. 1897), a declarat, referindu-se la Conferinţa general-europeană pentru securitate şi cooperare de la Helsinki, că «este o iniţiativă care interesează nu numai Europa, ci întreaga familie a naţiunilor». Participarea Vaticanului la reuniunea de la Helsinki — a subliniat suveranul pontif — semnifică o încurajare faţă de o iniţiativă arzătoare.

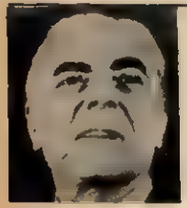

ABRAHAM BEAME (n. 1906), controlor al finanţelor New York-ului, este cîştigătorul alegerilor primare din cadrul Partidului democrat pentru postul de primar al marelui oraş american. John Lindsay, actualul titular al postului, nu s-a mai prezentat la recentele alegeri. Abraham Beame l-a avut drept principal concurent pe portoricanul Herman Badillo. Din partea Partidului republican a fost ales pentru a candida la postul de primar senatorul John Marchi.

EDGAR WOOG (n. 1898), pionier al mişcării muncitoreşti elveţiene, unul dintre fondatorii Partidului Muncii din Elveţia, a încetat din viaţă la Zürich. Edgar Woog a deţinut în perioada 1949–1968 funcţia de secretar general al partidului. El a devenit în 1919 membru al Partidului socialist al Elveţiei, a cărui aripă stîngă a fost puternic influenţată de Lenin în timpul şederii sale în această ţară.

JACQUES MONOD (n. 1910), savantul francez laureat al Premiului Nobel, director al Institutului Pasteur, a anunţat că în urma apelului pentru strîngerea de fonduri destinate cercetării medicale nu s-au realizat decît 15 milioane de franci — jumătate din cît sperau organizatorii campaniei. Va trebui găsit un alt mijloc pentru lichidarea deficitului actual al cercetării medicale — a declarat savantul. Apelul la caritatea publică nu e cel mai potrivit.

1

de la sydney la paris— împotriva experienţelor nucleare

2

Agenţiile de presă informează zilnic asupra puternicului val de proteste stîrnit în lume de intenţia autorităţilor franceze de a continua experienţele nucleare în zona Pacificului de sud. Protestează guverne, organisme internaţionale, organizaţii şi asociaţii, mase mari de simpli cetăţeni. În capitala Franţei s-au adunat delegaţii venite din întreaga ţară pentru a cere sistarea experienţelor (foto 1). Ca şi alţi cetăţeni, sosiţi din diverse alte colţuri ale lumii, două tinere australiene (foto 2) au făcut lungul drum Sydney—Paris, luîndu-şi cu ele şi copiii, a căror viaţă ar fi pusă în pericol de noi detonări nucleare în Pacific.

de la lume adunate

DATORIE DE ONOARE. Înainte de a-şi prelua funcţia de ministru al tineretului, familiei şi sănătăţii în guvernul vest-german, doamna Katharina Focke a promis solemn că — avînd în vedere caracterul ministerului pe care-l va conduce — se va lăsa de fumat. Abia cînd a izbutit să realizeze ce şi-a propus, după o vacanţă pe care şi-a luat-o special pentru a fi mai sigură de un succes rapid, doamna Focke s-a considerat demnă de noua ei funcţie.

ZIARIST – NAVIGATOR SOLITAR. Krzysztof Baranowski, redactor al ziarului polonez «Trybuna Ludu», a terminat o călătorie solitară în jurul lumii, pe un iaht construit la şantierele navale din Szczecin. Timp de 11 luni, ziaristul polonez a traversat trei oceane, parcurgînd 40 000 mile, şi a trecut prin numeroase momente critice. La reîntoarcerea din lunga şi temerara sa călătorie, Krzysztof Baranowski a fost salutat şi condus de o gardă de onoare a marinei militare poloneze.

CUM ŞI-A ÎMPUŞCAT TELEVIZORUL. Americanul Gerald Bishop s-a enervat atît de tare cînd, într-o emisiune televizată, şi-a văzut înfrîntă echipa favorită de base-ball, încît şi-a descărcat de 17 ori arma în televizor. Gloanţele au atins şi zidul clădirii vecine. «Nu vă vine niciodată să vă ucideţi televizorul?» — l-a întrebat Bishop pe poliţistul venit la faţa locului.

DE CE SURÎDE GIOCONDA? Specialistul britanic Kenneth Kecle a formulat noi ipoteze asupra modelului Giocondei lui Leonardo da Vinci. Potrivit teoriilor sale este vorba de o femeie însărcinată, lucru ce reiese în evidenţă din surîs, din poziţia corpului, din cutele îmbrăcămintei şi, mai ales, din mîinile Monei Lisa, uşor umflate, specifice unei femei gravide. Aceasta este — după părerea domniei-sale — şi cauza controversatului «surîs» al Giocondei.

EXISTĂ ŞI AŞA CEVA! Muzeul din Norwich (Marea Britanie), specializat în colecţii de lenjerie feminină din toate timpurile, se ocupă în prezent de colecţionarea celor mai moderne «piese muzeistice». «Peste 100 de ani — a arătat directorul muzeului — furourile, ciorapii şi bikini-urile de azi vor avea o valoare inestimabilă. Iată pentru ce am prevăzut organizarea în timp util a colecţiei anilor '70».

ROSSINI ŞI TELL. Ole Jensen, anticar din Copenhaga, a publicat în diferite ziare anunţul că vinde cinci scrisori originale ale lui Rossini către Wilhelm Tell şi două scrisori de răspuns ale acestuia către «părintele său artistic». Ceea ce a urmat pare de necrezut: 118 naivi s-au declarat dornici să achiziţioneze la orice preţ corespondenţa dintre marele compozitor pesarez şi legendarul arcaş elveţian.

DIN DOSARELE MARILOR PROCESE POLITICE

ANTONIO PEREZ ȘI FILIP AL II-LEA (II)

UN ASASINAT LA CURTEA LUI FILIP AL II-LEA

În capitolul precedent am descris ascensiunea rapidă a tînărului Antonio Perez la curtea regelui Spaniei, Filip al II-lea. Devenit confident al temutului monarh, el se îndrăgostește de prințesa de Eboli, Ana de Mendoza.

Sosește la Madrid Juan Escovedo, trimisul lui don Juan de Austria, guvernatorul general al Țărilor de Jos și frate vitreg al regelui Filip al II-lea. Opoziția lui Escovedo împotriva idilei dintre Antonio Perez și Ana de Mendoza, ca și atașamentul monarhului față de prințesă, provoacă o crimă și transformă pe nesimțite o banală poveste de dragoste într-o afacere politică.

*

Cunoscînd sentimentele lui Filip al II-lea față de Ana de Mendoza, Antonio Perez și-a dat seama că regele putea fi influențat de intrigile lui Escovedo și s-a hotărît să-l suprime pe acesta din urmă deși îi era prieten. Astfel, aflînd de bănuielile lui Filip împotriva lui Escovedo, Perez a insinuat în fața regelui că don Juan întreținea, prin intermediul trimisului său, legături secrete cu contele de Guise, conducătorul Ligii catolice din Franța, care se opunea Casei regale franceze protestante. Or, Filip era el însuși angajat în tratative secrete cu Liga catolică din Franța și se temea că Juan de Austria, intervenind și el, îi va strica socotelile.

Pe de altă parte însă regele nu voia să-l aresteze pe Escovedo, fiindcă în acest fel l-ar fi avertizat prea devreme pe fratele său vitreg.

«PROCEDURA ȘI FORMELE, CARE SÎNT REGULE PENTRU TOȚI, NU ÎNSEAMNĂ NIMIC PENTRU PRINȚ»

În această situație complicată, Filip a hotărît să-l consulte pe confesorul său, Diego de Chaves, asupra celor ce avea de făcut. Călugărul Diego de Chaves i-a dat următorul răspuns:

«Prințul laic, care are drept de viață și de moarte asupra supușilor și vasalilor săi, în același fel în care le poate lua viața pentru o cauză justă printr-o judecată regulată, le-o poate lua și fără proces, fiindcă procedura și formele, care sînt regule pentru toți, nu înseamnă nimic pentru prinț, care se poate lipsi de ele, conformîndu-se legilor sale proprii».

Dintr-o nouă conferință cu Perez și consilierul regelui, marchizul de Los Veles, a rezultat că «există temerea... unei lovituri care să tulbure pacea publică și odihna Maiestății Sale, ca și a pierderii însuși prințului don Juan, dacă secretarul Escovedo va fi lăsat în continuare lîngă el».

Regele a aprobat în consecință planul propus de Perez pentru înlăturarea lui Escovedo.

POVESTIREA PAJULUI

Despre acest plan, Enriquez, unul dintre pajii lui Perez, relata mai tîrziu următoarele:

«Aflîndu-mă odată fără nici o treabă în apartamentul lui Diego Martinez, majordomul lui Antonio Perez Diego, m-a întrebat dacă nu cunosc o persoană de prin părțile locului meu de origine care ar fi dispusă să aplice o lovitură de cuțit cuiva. El a adăugat că se va plăti bine și chiar dacă omul lovit va muri n-are nici o importanță. Eu am răspuns că voi vorbi despre asta unui conducător de catîri cunoscut, ceea ce am și făcut, și conducătorul de catîri s-a angajat la această treabă. Mai tîrziu, Diego Martinez mi-a dat de înțeles, puțin încurcat, că omul care trebuia ucis era o persoană importantă și că Antonio Perez va fi foarte mulțumit dacă treaba va reuși. După ce am aflat aceasta, am declarat că nu era o treabă de încredințat unui conducător de catîri, ci unor persoane de condiție mai bună. Diego Martinez m-a aprobat. El a adăugat că persoana care trebuia ucisă venea adesea în casa unde făceam serviciu și dacă s-ar putea pune ceva în mîncarea sau băutura sa, ar trebui să se facă, fiindcă ăsta era mijlocul cel mai sigur și cel mai secret. S-a luat hotărîrea de a merge pe această cale și de a grăbi desfășurarea lucrurilor. Tocmai atunci am avut ocazia de a merge la Murcia. Înainte de a pleca i-am vorbit lui Martinez care îmi spusese că aș putea găsi la Murcia anumite ierburi foarte potrivite pentru ceea ce vroiam noi să facem și mi-a dat o listă a acelora pe care trebuia să le procure. Le-am și căutat și le-am trimis lui Martinez, care a găsit un farmacist, pe care l-a adus din Aragon. În casa mea farmacistul, asistat de Martinez, a distilat sucul acestor ierburi. Pentru încercare i s-a dat unui cocoș să înghită din suc, dar fără efect, și totodată lumea și-a dat seama că preparatul nu valora nimic. Farmacistul a fost, în consecință, trimis acasă, după ce i s-a plătit pentru truda sa.

După cîteva zile Martinez îmi spuse că era în posesia unei anumite ape — bună la gust — adăugînd că secretarul Antonio Perez nu vroia să se încreadă în nimeni, decît numai în mine singur. Apa trebuia oferită cu prilejul unui prînz, pe care stăpînul nostru urma să-l dea la țară. Nu aveam decît să torn din ea secretarului Escovedo, care se va afla printre oaspeți.

Eu am răspuns că de nu voi primi ordin de la stăpînul meu, nu mă voi lăsa utilizat pentru a omorî pe cineva»

Palatul Escurial, construit de Filip al II-lea la poalele Sierrei Guadarama. Aci s-au urzit nenumărate intrigi politice, aventuri militare și — uneori — crime.

O MASĂ LA ȚARĂ, O MASĂ LA MADRID

«Atunci, într-o seară — continuă relatarea lui Enriquez — m-a chemat secretarul Antonio Perez, în camera sa, și mi-a spus cît de important era pentru dînsul ca secretarul Escovedo să moară și ca eu să nu mă sustrag de a-i da băutura în cauză. El a adăugat cuvinte frumoase, mi-a oferit protecția sa și mi-a spus să mă sfătuiesc cu Diego Martinez pentru amănunte. Eram foarte mulțumit de această convorbire și m-am înțeles cu Martinez asupra măsurilor de luat. La cîteva zile după aceea secretarul Escovedo a fost invitat la masă de secretarul Antonio Perez în casa sa de la țară, iar ordinea de desfășurare a acestei mese a fost după cum urmează:

Într-o sală lîngă intrare erau pregătite două bufete, unul pentru serviciul de argint, celălalt pentru cupe. Acolo trebuia dusă băutura pentru oaspeții care se aflau la masă. Prin această sală, pe partea stîngă, se intra în camera unde era așezată masa. Eu trebuia să am grijă ca să duc băuturi secretarului Escovedo ori de cîte ori el va cere. Astfel am avut prilejul să-l servesc de două ori, după ce am vărsat în vin puțină apă otrăvită, cît ar încăpea într-o coajă de nucă.

După ce masa s-a terminat, Escovedo s-a retras, iar ceilalți oaspeți au rămas să joace cărți. În timpul jocului, secretarul Antonio Perez a ieșit din salon, s-a dus cu majordomul și cu mine într-o cameră care dădea spre curte, unde am arătat ce cantitate de apă am dat să bea numitului secretar Escovedo.

După aceea, secretarul Antonio Perez s-a așezat din nou la joc. Am aflat apoi că secretarul Escovedo, după ce s-a întors la el acasă, s-a culcat în pat și a adormit liniștit, otrava neavînd nici un efect.

Această primă tentativă nereușind, peste cîteva zile secretarul Antonio Perez a oferit o altă masă în casa sa de la Madrid, în piața Cordon. La acest prînz au luat parte secretarul Escovedo și dona Juana Coëllo, soția lui Antonio Perez. Fiecare comesean a primit o strachină de cremă, iar pe cea a lui Escovedo a fost presărată un fel de pudră ca făina. I-am dat să bea și vin amestecat cu apa de la prima masă. În această zi apa a avut mai mult efect, în așa fel încît a doua zi secretarul Escovedo era foarte suferind, fără a înțelege cauza. În timp ce, bolnav fiind, se odihnea într-un fotoliu, am căutat, printr-un prieten al meu, ajutor de bucătar, ca să mă împrietenesc cu bucătarul secretarului Escovedo, care îi pregătea supele. Acest ajutor de bucătar, profitînd de un moment cînd nu era văzut, a aruncat în cratiță o pungă plină cu o anumită pudră, pe care i-o dăduse Diego Martinez.

Secretarul Escovedo a consumat din supă, dar a respins-o numaidecît și farmacistul care a fost chemat a găsit că ea conținea otravă. Ca urmare, a fost înșfăcată o servitoare a lui Escovedo, aceea care avea sarcina să curețe cratița; bănuielile au căzut asupra ei și erau suficiente pentru ca ea să fie supusă la tortură și să fie spînzurată într-o piață din Madrid, fără ca să fie vinovată».

«OMUL VERDE-NEGRU»

Perez, raportînd regelui despre această din urmă tentativă, scria:

«Verdinegro (*omul verde-negru, evident* Escovedo) continuă să se simtă din ce în ce mai slăbit. El a încercat s-o determine pe servitoare să recunoască că i s-a cerut să-l otrăvească și mie mi-a spus că începe să simtă teamă. Vorbește cu cea mai mare frivolitate despre persoana și acțiunile Maiestății Voastre. Previn pe Maiestatea Voastră despre aceasta pentru ca să știe că asemenea oameni *nu sînt buni* pentru altceva decît să răstoarne lumea».

Regele îi răspunse:

«Fără îndoială că ar fi bine de grăbit lucrurile în ce privește moartea lui Verdinegro, înainte ca el să facă ceva de frică și ca apoi să nu fie prea tîrziu. Nu trebuie să fii nici nepăsător, nici neglijent în asemenea circumstanțe. Acționați și grăbiți-vă».

Această scrisoare era evident o indicație clară pentru înlăturarea grabnică a lui Escovedo.

George BIANU

(Va urma)

BULETIN DE ȘTIRI

...cel ...ucureşti, ...u reapărut ...roanele Gării de ...perăm că e vorba de un ...punș primit la semnalul de alarmă tras, nu din tren, ci în paginile revistei noastre. (Alexandru Niculae)

ÎN UNIFORMĂ E UN OM. Duminică, 1 iulie a.c., pe la orele 15,30, un temerar pui de rîndunică a sărit din cuibul său (streașina Muzeului orașului Bucureşti) exact în intersecția superaglomerată. Un tovarăș milițian l-a ocrotit preț de trei minute de traficul intens. Într-un gol de circulație, a strămutat puiul în curtea muzeului, pe iarbă. Momentul a fost atît de sublim, încît nu mi-a mai părut rău de cei 40 lei amendă. (A. Mihailopol)

PETROLUL — FULGERUL: 1—0. Un fenomen natural destul de puțin obișnuit: în dimineața zilei de 25 iunie, pe o furtună puternică, fulgerele s-au războit cu 22 sonde de la Schela Videle, județul Teleorman. Pînă la urmă însă, scorul a fost totuși 1—0 pentru sondori, care au reușit în timp record să remedieze avariile. (L. Nițescu)

SE SIMTE NEVOIA UNEI DILIGENȚE? Din afișul cinematografic al orașelor județului Vaslui (Bîrlad: «Cowboy» și «Vagabondul»; Negrești: «Toamna Cheyenilor»; Vaslui: «Seceră vîntul sălbatic»...); nu s-ar spune că Direcția difuzării și rețelei cinematografice ignorează educația westernistă și lăcrimos-vagabondistă a blajinilor moldoveni. (Sanda Faur)

NU E ȘLAGĂR. «Ți-am aruncat o pietricică în geam...» Cam așa ar putea începe un șlagăr. (Am văzut altele și mai șii) Dar de data aceasta, nu e vorba de muzică ușoară. Deunăzi Szabo Zsigmond din Sovata, județul Mureș, s-a dus la V. Todoran, pe care-l dușmănea. A început să arunce cu pietre în ferestrele concetățeanului său. De aici o bătaie în toată regula. Szabo a fost lovit mortal și a decedat. V-am spus că nu e vorba de muzică ușoară. (L. Nițescu)

«MILIȚIA VĂ INFORMEAZĂ». În centrul Ploieștiului se află două panouri cu acest titlu. Din ultimele știri am desprins: «Panait Emil. În ziua de 31 mai 1973, intrînd în magazinul de încălțăminte cu autoservire unitatea nr. 88, a furat una pereche pantofi bărbătești în valoare de 225 lei, cu care s-a încălțat, iar pe ai săi lăsîndu-i abandonați sub raft. A fost prins în flagrant, pedeapsa ce urmează să o primească este de la 1 la 5 ani» (Toma Michinici)

POEZIE ȘI TRANDAFIRI. După recitalul de versuri închinate florilor (din Saadi, Tagore, Blaga, D. Anghel, Andriţoiu ș.a.) actorii café-teatrului din Oradea *au oferit flori publicului*, probabil și pentru că în frumosul foaier al teatrului actorul Marcel Segărceanu, un adevărat colecționar de trandafiri, expusese 200 de exemplare din 45—50 de soiuri. (R. Pop)

ACCELERAT. Trenul accelerat nr. 844, Constanța-București. Doi călători ciudați, două bagaje ciudate au reținut atenția unui lucrător de miliție. Misterul a fost repede limpezit: cei doi pasageri, Al. Voicu și Gh. Gheorghe, amîndoi din Zimnicea, nu se întorceau de pe litoral cu amintiri și cu «utilaj» de plajă, ci cu 18 icoane furate, pe care intenționau să le comercializeze. Așa că punctul terminus al călătoriei celor doi zimniceni nu a fost Gara de Nord, ci altul. Au ajuns acolo *accelerat*. (L. Nițescu)

FOARTE COMOD... ÎN POM. În locul clasicei «scări suedeze», folosite pînă acum la culegerea semințelor din arborii înalți, inginerul Mihai Chicu, șeful ocolului silvic «Traian» din județul Bacău, a conceput și realizat un dispozitiv nou. Brevetat ca invenție, dispozitivul funcționează pe principiul ascensorului, dispunînd de un scaun care rulează pe un cablu cu ajutorul a două pedale de bicicletă. (Toma Michinici)

UNA FĂRĂ SARE. De trei săptămîni caută Florin al nostru (Piersic) sare de lămîie în băcănii, la alimentare, în cofetării, la Ferometal... Mi-a telefonat ieri că se predă. De azi deci sînt colaborator adiacent nu numai al «Flăcării», ci și al Televiziunii — adică eroul anonim care aleargă să găsească un plic cu sare de lămîie pentru Piersic, altfel «Gala lunilor» e periclitată cu Bocănet cu tot. (A. Mihailopol)

CINE VA SALVA «SALVAREA»? Un autobuz al întreprinderii de transporturi auto din Constanța, condus de șoferul Ion Ene, circulînd nereglementar pe stînga, a tamponat puternic o altă mașină. Rezultatul: doi morți, cinci răniți. «Salvarea» era chiar la fața locului, dar n-a putut fi de nici un folos, fiindcă mașina făcută zob era chiar «Salvarea». (L. Nițescu)

LA SPITALUL MUNICIPAL DIN PITEȘTI, pentru prima dată o echipă de medici specialiști ortopezi au înlocuit oasele șoldului unui bolnav afectat de anchiloză. De reținut că bolnavul era de 75 de ani. (Marga Nedelea)

RECORD. Într-o singură săptămînă în județul Hunedoara s-au deschis 73 de șantiere de muncă patriotică ale tineretului. (Marga Nedelea)

«CINE SE TEME DE SPIRITE?». E o carte recentă (autori: Allan, Schiff și Kramer; traducerea: Dragoș Vicariuc); foarte instructivă și captivantă, scrisă cu mult nerv, dar și cu fragmente de genul: «...preotul s-a mai plimbat multă vreme în *sus și-n jos* prin cameră» (pag. 37). Păi nu, acasă la el se plimbă omul pe unde vrea! Sau: «...apoi se prabușește *încet*, lovindu-se *tare* de dușumea...» (pag. 137). Cum să nu te temi de unele spirite? (Toma Michinici)

T.C.M.A.I.A.O.!? E vorba de un nou mare complex de sere. Legumicole. Cu activitate tot anul. Locul: cartierul Șimian, orașul Drobeta-Turnu Severin. Suprafața: aproape 50 de hectare. Pe jumătate, «orașul» e gata. Cealaltă jumătate merge mai greu. Cauza? După informațiile obținute de la D. Ciortea, contabilul șef al șantierului (T.C.M.A.I.A.O), care execută lucrarea, graficul nu e atins din cauza fluctuației personalului. Nu se asigură constructorilor, spune domnia-sa, condiții optime de cazare. (F. Urseanu)

O VEDETĂ PENTRU 20-TH CENTURY FOX. Faimoasa casă de filme 20-th Century Fox a căutat timp de cîteva săptămîni o vedetă pentru un viitor film de succes. După multă alergătură a găsit nu o stea, ci mai multe: stațiunile de pe litoralul românesc, capete de afiș ale unui documentar dedicat tărmurilor noastre. (Magda Mihăilescu)

GOSPODARI À LA TITU. Navetele zăcînd vraiște în colbul trotuarului sînt destinate transportului plinii produse în unitatea de panificație (nr. 25 din Titu, județul Dîmbovița) ce funcționează în această, să-i zicem, clădire. Ce și-o fi spus, probabil, tovarășul Munteanu, responsabilul unității? Dacă edilii orașului nu vădesc preocupare pentru condițiile de producere a plinii, de ce ne-am îngriji noi de asigurarea unor elementare condiții igienice de depozitare și transport?! (I. Cioară)

PE CÎND? O școală de călărie cu 30 de cai, un teren cu gradene pentru 400 de spectatori, patru terenuri de mini-golf, două terenuri de tenis, un eleșteu pentru pescuit, o sală de jocuri mecanice, 2 băi sauna, toate în cadrul centrului de agrement hipic ce urmează să fie amenajat la intrarea în Timișoara. Proiectarea a fost făcută de mult. Deci, deocamdată, avem numai planurile (Adrian Mitu)

MARELE ȘI MICUL ECRAN. După ce vizionați ultima producție a Studioului Buftea — «Parașutiștii» — să nu vă întrebați cum reușește să mai trăiască un om căzut de la circa 2 000 metri (din cauza unei parașute neascultătoare) și nici să nu vă miraţi atunci cînd veți vedea că televiziunea în culori a pătruns de mult în casele parașutiștilor. Ambele speculații cinematografice trebuie puse pe seama «exagerării» (conștiente) a autorilor. (Dan Bîrlădeanu)

FIGARO LA BÎRLAD. Cel mai mare succes al stagiunii teatrale bîrlădene continuă să rămînă «Bărbierul din Sevilla»: 150 de spectacole, o cifră cu totul neobișnuită pentru un teatru din provincie. Actualul turneu de 18 zile pe litoral constituie un nou prilej pentru tînărul actor Decebal Curta — Figaro-ul bîrlădean — de a-și înveseli spectatorii (Sanda Faur)

O NĂSTRUȘNICĂ IDEE e aceea de a vopsi cu roz-bombon cărămida aparentă ce placează fațada unui corp de clădire a Abatorului din Calea Văcărești. De gustibus et coloribus non disputandum... Acțiunea de roz-bombonizare a fațadelor de aici continuă. Continuă și emanația din aceeași zona a mirosurilor fetide ce au făcut faima cartierului (V. Savin)

WESTERN LA IAȘI. Judecătoria din Iași: inculpatul Cornel Duca a ținut cu tot dinadinsul să reediteze o ispravă dintr-un western: a încercat să evadeze sărind pe fereastră de la etajul II. Dar jos nu-l aștepta un cal înșeuat cu care să dispară în colbul depărtărilor. Așa că, pînă la urmă, C. Duca a ajuns tot la etajul II. (L. Nițescu)

TREI LOCUINȚE: una la Brașov, alta la Făgăraș. Cît privește a treia... Serviciu bun: șef de echipă la T.C.I.-Brașov, șantierul S Făgăraș. Salariu: peste 5000 de lei. Și totuși, ceva nu e în regulă cu Nițu Nicolae. În urma sesizărilor cetățenilor s-au descoperit la el mărfuri în valoare de circa 50 000 lei negoțite la talcioc-ul de la Arad-Lipova (47 cămăși, 129 bluze Helanca, bijuterii de aur etc.). L-am deferit justiției, ne spune tov. căpitan Ioan Tăutu de la miliția din Făgăraș. (C. Bozbici)

ȘAPTE FETE PENTRU ȘAPTE FRAȚI. La maternitatea din Zalău s-a internat de curînd Anica Rus, în vîrstă de 43 de ani, originară din comuna Buciumeni. Am aflat că este mamă a... 13 copii (șapte fete și șase băieți, toți în viață, voinici și sănătoși) și că dorește, de data aceasta, să aducă pe lume încă un flăcău: «Vreau să am o garnitură completă și la echipa de băieți». (L. Timbus)

MINUNĂȚIILE DE LA ELECTROLUX. La magazinul specializat de pe Calea Victoriei lipsesc cu desăvîrșire becurile de 110 wați. Cele două simpatice vînzătoare ne asigură că e foarte probabil să putem cumpăra asemenea minunății în viitorul apropiat. Cine a interzis fabricarea becurilor sus-amintite? Săptămîna viitoare sperăm să-i putem publica numele la această rubrică pentru a-l cunoaște toți cei care sînt în suferință. (Dan Bîrlădeanu)

P.S. Un post-scriptum banal, totuși emoționant al războiului. În comuna Giarmata, județul Timiș, pe cînd se efectuau lucrări de hidroameliorații, au fost scoase la suprafață, laolaltă cu bulgării de pămînt înmuiați de ploi, o bombă și un proiectil de artilerie. Obiectivele nepoftite au fost trecute la reformă. (L. Nițescu)

CARTOFUL CU CHIP DE COPIL. Familia Bolgea din Lugoj ne-a trimis fotografia alăturată ce reprezintă un cartof, dar nu de o formă obișnuită, ci avînd imaginea unui copil. (Marga Nedelea)

MICUL NOSTRU CEL DE TOATE ZILELE. În fața impunătorului hotel internațional «Nord» au apărut zilele trecute micii, berea, cremvurștii și înghețata. Uite așa, ceva specific chiar sub nasul miilor de turiști străini. (Toma Michinici)

MEȘTERUL MANOLE RENAȘTE PRIN PHOENIX. De mai bine de un an, Nicolae Covaci și formația sa compun o serie de piese noi care se vor integra unitar în spectacolul muzical «Meșterul Manole». «Pentru acest spectacol — mi-a spus N. Covaci — sîntem patronați direct de Opera de stat din Timișoara, pe scena căreia va avea loc și premiera. «Meșterul Manole» înseamnă pentru noi mult, înseamnă, în caz de reușită, că am depășit faza de recital. (Adrian Mitu)

RECLAMA ȘI SUFLETUL. Păcat că nu ni se comunică și talia, culoarea ochilor și a părului, eventual adresa misterioasei și nepretențioasei Ștefana. Ce știm sigur este că prezenta reclamă se află multiplicată în vitrina unui magazin de textile din centrul Ploieștiului. (Toma Michinici)

OPINIA PUBLICĂ. Miercuri, 4 iulie, orele 8 dimineața. În plin centrul Capitalei, pe bd. Magheru. La doi pași de «Scala» Un bărbat — vîrsta circa 35 de ani — se repede cu cuțitul asupra unei tinere — circa 20 de ani. Victima cade străpunsă. Cinci minute mai tîrziu, criminalul este arestat de miliție. Arestare cu peripeții. **Dacă n-ar fi fost arestat era mort — lințat de către trecători.** A avut doar timpul să zbiere, după cum zic cei ce-au fost de față: «Înțeleg să mă înșele soția, dar nu iubita!» (F. Urseanu)

FEMINA. Așa se intitulează noul club al femeilor din municipiul Tîrgoviște, recent înființat. Scopul său: educarea politică, culturală, cetățenească a femeilor. La inaugurare s-au putut vizita o expoziție de cusături de mînă și o alta de preparate culinare (M. Hetco)

DIN BALTĂ PE CULMILE FĂGĂRAȘULUI. O noutate din lumea zburătoarelor, de interes științific și cu iz pitoresc: în Cheile Argeșului au fost capturate o găinușă de baltă și o lișiță care au traversat în sezonul de migrație post-nuptială culmea Făgărașului. S-a demonstrat astfel că unele păsări de baltă din Cîmpia Transilvaniei pot traversa și cea mai înaltă zonă a Carpaților Meridionali, de peste 2 500 m altitudine! (L. Nițescu)

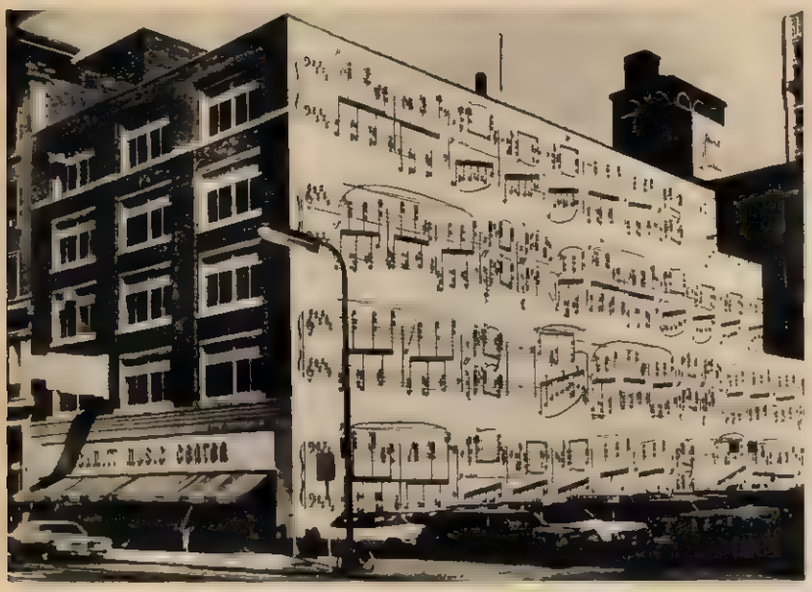

gigantic și gingaș

Diriguitorii firmei «Schmitt Music Centre» din Minneapolis, statul Minnesota din S.U.A., au pus să se scrie pe niște portative uriașe,ocupînd calcanul unui perete întreg,un fragment al partiturii «Scarbo», partea a treia din celebra lucrare instrumentală (pentru pian la patru mîini) «Gaspard de la nuit» de Maurice Ravel, după poemul în proză cu același titlu de Aloysius Bertrand.

Că toată treaba asta nu este decît o chestiune de reclamă, nu încape nici o îndoială. Numai că, iată, și o reclamă poate fi de bun-gust, originală, de delicată propagandă pentru o operă de artă valoroasă.

cumpărați-vă urgent un iglu!

Pe o stradă centrală din Tokyo — un aspect cu totul insolit, chiar și pentru pretențiile și ambițiile societății de consum. Două tinere, în ținută de plajă, fac reclamă unor reușite reproduceri de iglu — coliba de gheață a nordicilor. Firma producătoare garantează că acest nou tip de reședință de vară nu se topește tot timpul concediului, iar rigorile de temperatură ale gheții pot fi îndulcite cu ajutorul unei instalații de aer condiționat.

cuvinte încrucișate

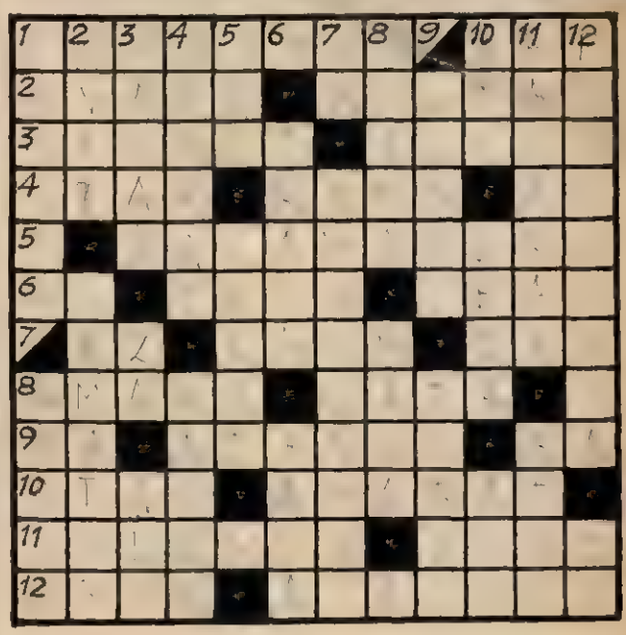

abracadabra!

ORIZONTAL: 1) Flotila deșertului — Bun de treabă. 2) Mai mult decît stringătoare — Transformare, metamorfoză (fig.). 3) Om de știință — La domiciliu. 4) Vînzător din fire! (od.) — Vărsare de sînge — Cu bumbac în urechi (sing.). 5) Soră cu șopîrla. 6) Pus la cale... ferată — Cap de familie — Dus cu forța. 7) Începutul și sfîrșitul! — E liniștit — Așa începe dragostea! 8) Nu-i pe placul tuturor (fem.) — Pînă aici. 9) Zeul egiptean arhicunoscut — Intrată-n cîmp gravitațional — Bătută cu aluzie. 10) Fapta înaintașilor — Tras la mal. 11) În mîna zeiței justiției — Cîrja lui Bacchus. 12) Fără frecvență — Apropiată sufletește, de exemplu.

VERTICAL: 1) Înghețată la pachet — Maură. 2) Pește răpitor de apă dulce — Trăia din împrumuturi (od.). 3) Scrisorică (la un an o dată!) — Ochi în ochi (sing.). — Acela este un balaur oltenesc! 4) Punct terminus într-o odisee biblică — Mare amator de raci. 5) În «gol» — Remediu proverbial pentru guri prea slobode. 6) A face cinste — Producătoare de mac. 7) Poftim — Făcut un fel de taimeș-baimeș. 8) Foarte rea — Mobilă... imobilă. 9) Ornament — Prenumele unui cunoscut erou al lui Gogol. 10) Trasă prin urechile acului — Apreciat dramaturg ceh — A răscoli pămîntul. 11) Fiecare cu păsărelele lui — Bun de plată. 12) Plictisită, supărată — Termen de comparație.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului MAREA, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) DEBUSSY — MIL. 2) IFOS — TIMONA. 3) MOLARI — A — DC 4) ERO — IMENSI. 5) — NIVELAT — LAO. 6) SEARA — ADINC. 7) I — NO — SLEP — E. 8) UD — URIAS — BA. 9) NUD — E — TITAN. 10) ENORMA — RARI. 11) ARGO — IALTA.

umor

V. CRĂIȚĂ-MÂNDRĂ

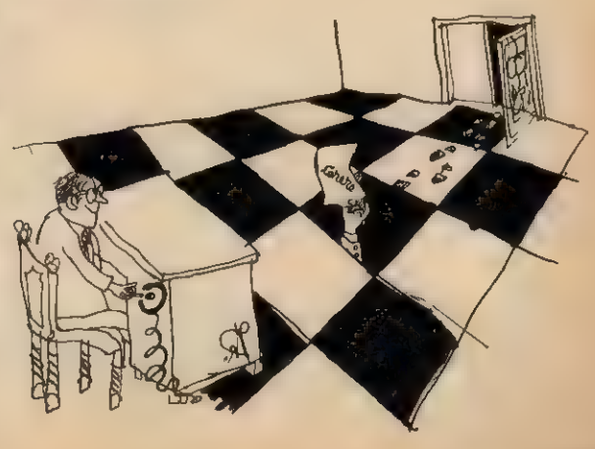

Durabil
Elegant
Modern
Comod

O marcă de prestigiu, unanim apreciată:
CLUJANA

Combinatul de pielărie și încălțăminte CLUJANA
Cluj, Piața 1 Mai nr. 4 - 5

RECOMANDĂ PENTRU FEMEI, BĂRBAȚI ȘI COPII PRODUSELE SALE DE CALITATE SUPERIOARĂ

«cafeaua actriței»

Dosarul pe care vă propun să-l răsfoim acum se constituie ca o piedoarie pentru necesitatea adevărului, oricît de crud ar fi sau de dăunător ar părea. Să o numim deci Violeta pe fata pe care am vizitat-o la spital cu cîteva luni înainte de a se însănătoși.

După ce mi-a arătat-o de la distanță, medicul m-a prevenit: «Dacă vreți să stați de vorbă cu ea, nu-i puteți refuza cafeaua. Și e bine, pe cît posibil, să o aprobați în toate».

M-am apropiat de banca pe care ședea privind undeva departe, peste arborii parcului. M-a surprins frumusețea ochilor ei mari, adînci, cu gene lungi, gingășia cu care își împletea vîrfurile cozilor bogate aduse peste piept. Spun «m-a surprins», fiindcă deși am întocmit acte în legătură cu ea, am strîns date, am audiat martori, nu o văzusem pînă atunci.

— Bună ziua. Pot să iau loc?

— O! Domnul regizor! Poftiți! Ce mai faceți?... Pot să vă servesc cu o ceașcă de cafea?

A scos din buzunarul halatului o ceașcă, bineînțeles goală, apoi mi-a întins-o cu grijă, ca și cum ar fi vrut să nu se verse. Am intrat în joc, mulțumindu-i și ducînd-o la buze. Mă privea insistent, rugător.

— Domnule regizor, în legătură cu rolul meu... Dacă se poate... Aș vrea să mi-l schimbați... Sau să schimbați măcar finalul.

Fata privea undeva dincolo de mine, iar eu rememoram «rolul» ei — cel adevărat.

A DISPĂRUT O ELEVĂ

— Clar! — i-am spus ofițerului care îmi prezenta sesizările. A dispărut! Acasă nu e, la rude ai căutat-o, la școală și la internat văd că ai fost, spitalele nu semnalează nici o accidentată sau bolnavă... Asta îmi mai lipsea, cînd mîine intru în ședința de judecată cu zeci de dosare... Spune!

— Nu are dușmani... Tatăl ei e un moșulică simpatic și cam amărît, mama cam violaie, chiar prea violaie și cam face teatru din treaba asta, susținînd că presimte o nenorocire. Se pare că mama nu-i chiar ușă de biserică. Directorul nu o cunoaște bine pe fată, profesoara de limba română afirmă că este foarte talentată, colegele nu știu ceva precis, la cantină am prins-o pe bucătăreasă cînd scotea ascunse în minecile bluzei zahăr și carne. Ce să vă mai spun?

— Bravo, pentru bucătăreasă! Asta îmi trebuie acum? Hai, piecăm la școală. Citează pe mîine pe părinți și pe... vezi tu mai cine!

Profesoara de limba română mi-a părut sincer îngrijorată de soarta Violetei.

— În ultimul timp — mi-a spus — era tot mai retrasă și tot mai tristă. Am bănuit o neliniște în dragoste, cum se cam întîmplă la vîrsta ei, dar era ceva mult mai profund. Se întîmplă ceva în familia ei, care o obsedă și o consumă. Este cea mai talentată elevă pe care am avut-o vreodată. Dacă o vedeți jucînd în rolul Annei Karenina...

— De ce tocmai în rolul acesta?!

Profesoara a tresărit și a trebuit să mă explic:

— Nu-mi place, fiindcă personajul se sinucide. Vă rog să-mi aduceți, pe rînd, cîteva dintre prietenele ei.

Nu am aflat prea mult de la o blondușă înaltă și visătoare, dar următoarea prietenă, o pistruiată cu ochelari, părea a fi biroul de informații al școlii.

— Eu știu totul despre Violeta, mi-a spus la un moment dat... Dar e mai bine să citiți dumneavoastră. Cînd a dispărut, am furat caietul acesta de sub saiteaua patului ei. Caietul în care scria în fiecare noapte, sub pătură.

Era un jurnal. Am înțeles destul de repede ce se întîmplase cu Violeta. Și am înțeles și faptul că profesoara de română avea dreptate în cele spuse referitor la talentul ei. Iată cîteva fragmente:

«Eminescu... E un cîntec?... E deasupra cuvintelor, așa cum e cîntecul ciocîrliei deasupra văzduhului... Eminescu e mai mult decît cuvintele **bine, fericire, adevăr, frumusețe...**»

«Ce om bun e tata... Ca moșnegii aceia din povești. Ce bine ar fi să nu afle nimic niciodată...»

«Am spălat cămășile tatii. Miroseau a transpirație și a muncă... Poate la fel ca și bunicul, se va mici și el, se va aduna în sine, va uita să meargă, mîinile îi vor tremura, și așa, tot mai mic, va deveni ca o păpușă. Măcar așa poate îl voi păstra cu mine toată viața... O păpușă... Tatăl meu e un copil bătrîn, cuminte și trist...»

«Cînd îl văd pe «H.» parcă mi se taie genunchii și fie mă împiedic, fie merg caraghios de țeapăn... Ieri m-a luat cu motocicleta. A fost la internat și m-a cerut. Soare, flori, pădurea, pîrîul, vîntul, totul a fost atît de frumos».

«Ce bine ar fi ca tata să nu afle niciodată. Iar am găsit un bilet pe care mama l-a primit de la Jorj. Era un fel de bilet de despărțire. Oare cîți au fost? Jorj, Nelu, Vasile... Dumnezeule! Cred că mama a înțeles de ce sînt atît de rece cu ea și poate de aceea l-a expediat pe Jorj...»

«De cînd «H.» locuiește la noi e uneori atît de multă fericire. În fiecare sîmbătă mă duc acasă și e frumos. H. face tot felul de nebunii. Uneori parcă e un copil, deși... Oare ce crede despre mine?...»

«I-am dus ceașca cu cafea. Nici nu m-a simțit. M-am roșit, desigur... Mi-a spus că tot ce face în viață face pentru mine, că tot ce e al lui va fi odată al meu... Oare?...»

«I-am povestit rolul pe care îl interpretez. A spus că e cam trist. M-a sărutat pe frunte și mi-a spus: **Mica mea artistă**».

«Nu se poate. Aș vrea să pot plînge luni la rînd. Teribil ce aș vrea să pot plînge. Este imposibil să fie adevărat ceea ce se spune, că atunci cînd tata lipsește «H.» și cu mama... E teribil. Voi merge acasă mîine, fără să anunț. Voi sosi cu trenul de noapte. Știu că tata e la București...»

— Eu știu unde a fugit Violeta...

Citind caietul cu notițe ultasem de pistruiata din fața mea.

— Unde crezi că poate fi, dacă a aflat ceea ce credem noi că a aflat acasă?

— Cunoașteți **Poiana Somnului**? Violeta îmi tot vorbea, în ultimul timp, de locul acela și de legendele lui. Spunea că acolo trăiesc niște zîne care aduc uitare.

POIANA SOMNULUI

Este situată într-o zonă cu emanații de gaze naturale, care în poiana aceea formează niște **mofete** și, uneori, răbufnesc la suprafață în scurgeri abia perceptibile, ca un fel de respirație a ierburilor.

Legendele s-au născut însă cu mult înainte de a se ști aceasta. Prin poiana aceea treceau turmele de oi cînd urcau sau coborau de la munte și — spune legenda — ciobanii care făceau popas aici peste noapte cunoșteau aici vraja zînelor. Dimineața erau găsiți adormiți, într-un somn din care nu se mai puteau trezi: priviseră hora aceea amețitoare a zînelor de o neasemuită frumusețe, un spectacol fantastic care nu era permis a fi văzut și a cărui profanare antrena pedeapsa somnului pentru privitori. Ei rămîneau pierduți pentru totdeauna în somnul acela fericit și nu voiau ca să mai fie treziți vreodată...

— În cît timp poți ajunge la **Poiana Somnului**? — l-am întrebat pe șoferul procuraturii.

Ilkey baci a zîmbit pe sub mustață fiindcă înțelegea că o asemenea întrebare era o invitație la o cursă cu roțile scrîșnind la fiecare curbă, și lui îi plăcea teribil să gonească.

...Pistruiata avusese dreptate. Spre poiana aceea fugise Violeta în noaptea în care, ajungînd acasă neanunțată, a găsit-o pe mama ei cu acel tip «H». Cred că îl iubea și ea, și de aceea durerea a fost dublă, prea mare pentru sensibilitatea ei.

A căutat somnul zînelor, dar fie că ele s-au retras în legendă, fie că pedeapsa lor se adresa doar privitorilor fascinați, cert e că zînele poienii l-au refuzat somnul uitării. A fost găsită spre dimineață, cînd ierburile se umezesc de rouă și se înroșesc de primele raze ale soarelui, cu părul despletit, adormită. Oamenii din sat s-au speriat în prima clipă, crezînd-o una dintre zînele acelea aproape uitate, mai ales că privirile ei erau ciudate, iar vorbele — fără șir.

Medicul judiciar a dus-o la un spital și apoi, spre seară, m-a anunțat că a internat-o într-un ospiciu.

Din punct de vedere strict legal, totul era sfîrșit. O fiică prea sensibilă nu poate suporta necinstea mamei sale și începe să confunde obiectele și oamenii. Nu mai rămînea decît să închid dosarul. Fierbea însă ceva în mine, ca un fel de poftă de răzbunare, și de aceea, cum tot erau citate cîteva persoane de către ofițerul de miliție, m-am hotărît să stau de vorbă cu ele. Măcar așa...

«H.» era un bărbat de peste patruzeci de ani. M-a surprins pasiunea fetei pentru el. Am făcut cîteva referiri destul de usturătoare la rolul lui de dublu cuceritor în familia P., dar nu a reacționat. Spre sfîrșitul discuției eram aproape surprins de drama pe care el o trăia din cauza acestei întîmplări, dealtfel se exprima în chip ciudat: «Violeta este singurul scop al vieții mele...» «Dacă ea nu se vindecă, nu mai are rost să trăiesc...». Și culmea, ochiul și experiența de procuror îmi spuneau că nu era nici un dram de teatru în ceea ce îmi spunea.

Mama Violetei plîngea prea tare. Nu-mi plăcea plînsul ei, cum nu-mi plăceau nici faptele ei.

I-am arătat caietul cu notițe al fetei și i-am citit cîteva pagini. Știam că mă răzbunam oarecum în ...conștient, rău, crud. Cîn... al mamei a încetat și i-au ... lacrimi, am înțeles că nu a fost deapsa pe care i-am dat-o.

După o vreme de la plecarea mam... intrat tatăl Violetei, omulețul acela ... vire blîndă, cu voce plăcută și gesturi ... moale. Deloc nu se potrivea cu femeia care era soția lui! Față de ei nu aveam gînduri negre și de aceea i-am zîmbit, dîndu-i amănunte despre starea sănătății fiicei lui.

— Domnule procuror, mi-a spus la un moment dat, să nu-i mai citiți soției mele din caietul Violetei... Să nu-i mai citiți. O să vă spun eu pentru ce...

A făcut o pauză, poate ca să-și ia putere. Simțeam că va spune ceva foarte *important*.

— Marieta, soția mea, e mult mai tînără și... mai alt fel decît mine. După mai puțin de un an ne-am dat seama că am greșit atunci cînd ne-am căsătorit. Apoi a apărut tînărul «H». Marieta mi-a spus că îl iubește și urma să divorțăm. S-a întîmplat însă că înainte de terminarea formalităților de divorț «H.» a fost arestat și condamnat pentru delapidare. Soția mea era gravidă și rămăsese pe drumuri. Ce era să fac, domnule procuror? M-a rugat să o reprimesc în casa mea, măcar ca servitoare, și așa s-a întîmplat că Violeta s-a născut cu numele meu.

— Deci... deci Violeta e **fata** lui «H.»?!

...Înțelegeam acum de ce interlocutorul meu mă ruga să nu-i mai citesc soției sale jurnalul Violetei. Și ciudat, pentru prima dată îmi aminteam de cuvintele primului meu șef, din prima zi de procuratură: «Frate, eu de nimic nu mă tem mai mult decît de puterea care ne-a fost dată... Să nu o folosesc vreodată greșit...»

VIAȚA NU POATE FI ÎNȘELATĂ

Omul acela bun, despre care Violeta scria atît de frumos în jurnalul ei, a continuat:

— M-am *gîndit mult, domnule procuror...* Cine a greșit mai mult? Cine e vinovat? Știu că puteți să-mi reproșați că, măcar mai tîrziu, nu am făcut ceea ce trebuia să fac, adică o acțiune pentru tăgada paternității. Vedeți dumneavoastră, «H.» se afla în pușcărie. Violeta era o elevă bună și trebuia să urmeze facultatea... Nu era bine deci ca să apară în lume ca fiica unui condamnat. Ea nu era cu nimic vinovată... Apoi «H.» s-a eliberat din închisoare și, cum era singur, fără căpătîi, a venit la noi. Mi-a cerut să divorțez măcar acum, fiindcă sentimentele lui rămăseseră aceleași față de «soția» mea. Voia să-i spună adevărul și Violetei. Am aminat răspunsul. Nu mă gîndeam la soție, dar mă legasem prea mult de fetiță... Cred că am greșit, da, am greșit, domnule procuror, dar prea sîngeram ca să pot lua repede o hotărîre, și apoi, din fire sînt un om slab...

A privit spre mine îndelung.

— Ce aș putea să vă spun? Doar că alci, în procuratură, unde vezi atîtea zilnic, am învățat că există un drept la adevăr, care se răzbună întotdeauna pe cei ce-l încalcă.

*

— V-a emoționat discuția cu «actrița» noastră, a constatat medicul.

— Sînt interzise emoțiile la procurori?, i-am întrebat și eu, uitîndu-mă la el cam înciudat.

— Vreau să vă spun că totul va fi bine. Starea ei e reversibilă... În scurt timp, Violeta va fi vindecată... Vă asigur.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Forme, reflexe și culori... Creații ale meșterului Nicolae Crăciun.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică: V. OLAC

FLACĂRA ALBUM

TAMARA CREȚULESCU –

romantica Bertha
din filmul lui Gheorghe Vitanidis,
«Ciprian Porumbescu».

Fotografie de Elena GHERA

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII - NR 29 (945) • 14 IULIE 1973

flacăra

BULETIN DE ȘTIRI

«LĂSTUNUL»... S-A ÎNTORS ÎNCĂRCAT. După ce au cutreierat cu rucsacurile în spinare 400 kilometri prin satele din Ceahlău (Ceahlău, Pîrîul Răpciunițel, Podiș, Bofu) cei 17 «cutezători» de la Școala generală nr. 204 (în majoritate absolvenți ai clasei a V-a), însoțiți de entuziaștii drumeți profesorii de gimnastică Hoară și Pătrășcanu, s-au reîntors la bază cu un veritabil muzeu. Timp de 10 zile ei au adunat numeroase obiecte de mare valoare etnografică — unele datînd de două secole! — ilustrînd toate ocupațiile localnicilor: păstorit, oierit, agricultură, obiecte de uz casnic, înregistrînd pe o hartă numele donatorilor Totodată au adunat culegeri de folclor — cîntece, balade, legende — imprimîndu-le pe o bandă cu durata de șase ore. (I. Cioară)

O INOVAȚIE DISCUTABILĂ a adus Fabrica de ață și filatură din Odorheiul Secuiesc la scularile de bumbac mercerizat, care înainte se vindeau 50 grame — 6 lei. Acum se vînd 100 grame — 12 lei. Numai că diametrul scuiului este atît de mare, încît pentru a-l putea folosi trebuie ca întreaga familie să participe la desfacerea lui. Atelierele de tricotat nu-l primesc, decît gheme! Se pierd în medie cam trei ore pentru desfacerea unui scul, pentru că ața mai este și încurcată. Cine plătește timpul pierdut atît de arhaic? (R. Pop).

LAST, BUT NOT LEAST. Ultima premieră cinematografică românească a sezonului estival: filmul lui Virgil Calotescu și Francisc Munteanu «Dragostea începe vineri». Ultima, dar, sperăm, nu cea din urmă. (Magda Mihăilescu)

AVIZ AMATORILOR. Cele mai bune cireșe din București le puteți cumpăra la unitatea de desfacere a puilor din Crevedia de peste drum de Circ. Nu căutați nod în papură și nu vă uitați că uneori sînt acoperite cu fulgi. (Magda Mihăilescu)

GĂURI. N-ar fi bine ca atunci cînd — pentru un motiv sau altul (nu întotdeauna clar) — se sfîrtecă pavajul străzii, groapa să fie măcar semnalată conducătorilor auto? Ba ar fi bine, tovarășe primar al sectorului 5! Și dacă — pentru verificare — veți merge pe șoseaua Giurgiului, cam prin dreptul Pieței Progresul, n-ar fi rău să lăsați mașina la primărie. Nu de alta, dar amortizoarele sînt scumpe și nici nu prea se găsesc prin magazinele de specialitate... (E. Dascălu)

INSTITUTUL DE CONSTRUCȚII, PROIECTARE ȘI DOCUMENTARE AL INDUSTRIEI LUBRIFIANȚILOR ȘI AZBOCIMENTULUI din București a obținut patru ani consecutiv steagul de fruntaș pe ramură. Ing. Marius Mazilu mi-a declarat că sînt șanse să fie cîștigat și pentru a cincea oară, deoarece s-au depus cu mult înainte de termen toate documentațiile tehnice ce reveneau institutului potrivit investițiilor repartizate în acest an. (Toma Michinici)

CONTINENTUL COPIILOR. Teatrul Tineretului din Piatra Neamț, întors recent de la Festivalul din Sibenik (Iugoslavia), aduce următoarea veste: autoritățile locale au lansat ideea creării celui de-al șaptelea continent, continentul copiilor, pe una din insulele Mării Adriatice (R. Pop)

COLUMNA LUI TRAIAN LA RÎMNICU VÎLCEA. Ilie Stan din Rîmnicu Vîlcea ne-a trimis fotografia alăturată care reprezintă o variantă a Columnei lui Traian, realizare a artistului amator Constantin Teodorescu. Columna are înălțimea de 1,480 metri, iar lungimea «panglicii» ce înfășoară verticala Columnei în 37 metope cuprinzînd 124 episoade cu 1 350 figuri este de 5,9 m. (Marga Nedelea)

O INSCRIPȚIE ENIGMATICĂ. Pe Șoseaua Mihai Bravu există un magazin cu cîteva rafturi de lemn pline de praf, complet goale, cu o vitrină pustie, pe geamul căreia stă scris: «Consignație cu bazar». O inscripție mai enigmatică decît cuneiformele caldeilor. (Iulia Moldoveanu)

AMINTIRI, AMINTIRI. Poiana de la Izvorul Rece, în apropiere de Sinaia, e plină nu de iarbă deasă și înaltă, ci de hîrtii unsuroase, coji de ouă, de ceapă, de salam, cutii de conserve, șimburi de fructe etc. Există diferite moduri de a lăsa amintiri în locurile pe unde treci. (Iulia Moldoveanu)

CINCI MINUTE ÎNTR-UN AN. În cinci minute bați cu piciorul întreaga stradă Sălaj. Într-un an de zile nu au putut fi încheiate lucrările de pavare ale acestei străduțe din noul microraion Sălaj. Asta da, performanță! (Sanda Faur)

O MANIFESTARE ȘTIINȚIFICĂ PRESTIGIOASĂ la care au participat 500 de specialiști din 16 țări ale lumii a avut loc în Capitală. Este vorba de al VI-lea Congres național de farmacie, organizat de Uniunea Societăților de Științe Medicale. Tematica congresului a propus dezbaterea unei serii de tehnologii actuale folosite în prepararea și controlul medicamentelor. (Iulia Moldoveanu)

BEREA, CA CIUPERCILE DUPĂ PLOAIE. Teatru absurd la restaurantul «Mioriță». Data acțiunii — vineri 6 iulie, ora 20,45. — Aveți bere?

— Aici (n.n. — la intrarea în local) nu, dar jos, în grădină, s-ar putea să mai găsiți.

— De ce acolo da, și aici nu?

— Pentru că acolo a plouat!

— !!!

— Dacă acolo a plouat, înseamnă că a fugit lumea de la mese și poate a mai rămas ceva bere.

Recunoaștem, logica este implacabilă. (Magda Mihăilescu)

ȘARADĂ VITICOLĂ. Este vorba de o prozaică sticlă cu vin. Costă 9,50 lei. Vrem să știm din ce podgorie provine. Pe eticheta sticlei scrie: «I.A.S. Odobești. Vin de regiune». Ceva mai jos «I.A.S. — Bucium». Ambele sînt podgorii renumite, însă una lîngă Focșani, cealaltă lîngă Iași. Sîntem deci în plin mister. Cu asemenea etichete explicite n-ar fi exclus ca vinul să provină din podgoriile Drăgășanilor. (Alexandru Nicolae)

O MĂSURĂ LĂUDABILĂ. Cursele de autobuze care circulau pînă acum pe traseul Ploiești-Constanța, în acest sezon estival, în vederea transportului mai rapid și optim, și-au prelungit traseul pînă în stațiunea Mangalia. (Marga Nedelea)

TINERETUL LA DATORIE. O tabără interjudețeană de tineret (peste 300 de tineri) a fost organizată de către Comitetul Central al U.T.C. la Lupeni, găzduită de Grupul școlar minier. Pe timp de 2 săptămîni acești tineri vor fi pregătiți de a conduce activitatea de pregătire a elevilor pentru apărarea patriei în noul an școlar. (Marga Nedelea)

ACTIVITATEA LUCRĂTORILOR DIN SECURITATE prezintă un viu interes pentru opinia publică din țara noastră. Astfel, cartea *Revelion 214* de Ion Bodunescu — relatînd un caz de spionaj — s-a epuizat în 2 zile. Tiraj: 54 140 de exemplare. (R. Pop)

CONSTRUIM, CONSTRUIM! Calafatul merge și el pe calea industrializării. Pitorescul oraș de pe malul oltenesc al străvechiului Dunăbiu va avea într-un an-doi o fabrică modernă de produse lactate: unt, brînzeturi, cașcaval și lapte praf. Lucrările au început în 1972. În felul acesta își vor găsi aici un important debușeu fermele și ceapeurile din Moțătești, Băilești, Maglavit, Cetatea ș.a. (Dan Bîrlădeanu)

PE BEC! «Nu aruncați becurile uzate! Magazinul nostru le colectează!» Textul (un afiș), scris mare, atrage atenția clienților care intră în magazinele în care se vînd articole electrotehnice. Totuși, într-un asemenea magazin, cel din Calea Griviței nr. 80, becuri uzate nu se primesc. Responsabilul are, în felul lui, dreptate: colectorii de la Fabrica de sticlă Fieni n-au mai dat pe la ei de multă vreme; unde să mai pună stocurile mari de becuri uzate care cresc întruna (F. Urseanu)

ULCIORUL MERGE DE ȘASE ORI LA APĂ..., dar a șaptea oară se sparge. După sase furturi calificate (și preferențiale: coniac, ciocolată, țigări) la magazine cu autoservire și la cantina-restaurant a întreprinderii bucureștene «Semănătoarea», Marin Coltatu, fost salariat în întreprindere, în vîrstă de 20 de ani, este prins asupra faptului. Și judecat în fața colectivului: trei ani condamnare (Sanda Faur)

STATUILE VORBESC CITEODATĂ. Știa el, bărbosul ăla de oltean, ce știa cînd a durat o «Masă» monolitică, o «Poartă» fără moarte și o «Coloană» să n-o dai jos nici cu tancul. Așa cum știu și eu azi de ce nu trebuie să mă mai plîng că Bucureștiul n-are statui. Pentru că avem printre noi inimi din piatră mult mai tare decît, de exemplu, cea din care a fost sculptat bustul acesta al lui Fr. Chopin, plasat la capătul Aleii Trandafirilor din Parcul Herăstrău (Toma Michinici).

FĂRĂ BARIERE... Activă preocupare la Regionala de drumuri și poduri București pentru îmbunătățirea fluenței circulației. S-au început și continuă în ritm intens lucrările la pasajul denivelat interior pe DN 5 — spre Giurgiu — la intersecția de la Jilava cu calea ferată, la pasajul de pe DN 2 de la intrarea în Buzău, precum și la cele trei pasaje de pe centura de ocol Ploiești vest (pe drumul Ploiești-Brașov). Urmează, de asemeni, în curînd atacarea frontului de lucru la încă trei pasaje pe DN 7, spre Pitești, la kilometrii 10 și 18 pentru eliminarea deselor opriri de la barierele de cale ferată. (I. Cioară)

SCOARȚE POPULARE ROMÂNEȘTI DIN FRUNZE ȘI FLORI. Adevărate creații artistice, covoarele de răsaduri speciale, întruchipînd modele de scoarțe populare românești, alcătuiesc una dintre atracțiile constante pentru vizitatorii autohtoni și străini ai parcului Herăstrău. (Iulia Moldoveanu)

AIUREALĂ LICHIDĂ. La barul de zi «Turist» din Piața Romană se poate bea zilnic *filtru caffé superfiltrat*. Cafeaua este atît de filtrată încît în ceașcă pretenția de cafea pare absurdă. Totuși, pentru această apă fiartă, care — ce-i drept — nu atacă ficatul, se pretind bani. Unii zic că-i aiureală lichidă. Vînzătoarea susține mirată precum că, virgulă, cafea este. Se fac pariuri. (Aurel Mihailopol)

UN OF. Salutăm apariția la Botoșani a unei întreprinderi specializate în utilaje și piese de schimb pentru industria ușoară. Gîndul ne duce însă, prin ricoșeu, la alte ofuri de-ale noastre cotidiene, la Daciile, frigiderele, aspiratoarele, televizoarele, la alte și alte mașini și mașinării, devenite parte din viața noastră, și la piesele lor de schimb care, vai, atît de des ne lipsesc (Delia Ștefan).

FESTIV. Școala generală «Vasile Cîrlova» din Tîrgoviște a sărbătorit 140 de ani de existență. Emoționantă întîlnire între cadrele didactice, elevii, simpatizanții, de ieri și de azi, ai școlii. Program artistic cu artiștii în devenire ai școlii aniversate. Directoarea școlii, tovarășa Paraschiva Bădin, a oferit tuturor invitaților cîte o revistă «Armonii» — publicație în premieră — și monografia oglindind cele 14 decenii de activitate neîntreruptă a acestei unități de învățămînt. Vernisajul expoziției de artă aplicată și decorativă Smaranda Chitic-Georgescu — profesor pensionar, și primul volum de versuri al elevului Iulian Penescu (Prof. Lucian Grigorescu, Tîrgoviște)

NU INTRAȚI LA «VICTORIA» FĂRĂ SACOȘĂ. Dialog la ghișeul de informații al magazinului «Victoria», după un tur prin magazin, în cursul căruia — se mai întîmplă și astfel! — ai dat și peste lucruri pe care nu te așteptai să le găsești.

— Cum se face că la nici un raion nu ți se oferă marfa — chiar cînd e mai voluminoasă — într-o sacoșă de plastic?

— ...

— Sînteți totuși cel mai mare magazin universal bucureștean.

— Poate tocmai de asta (răspunsul se vroia ironic, dar suna cam jalnic). (I. Cioară)

ÎNTRE BUCUREȘTI, TOKYO ȘI NAPOLI. Ștefan Predoiași — tehnician în cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale. Dumitru Anghelescu — proiectant. În orele libere, amîndoi artiști plastici de circulație internațională: picturile celui dintîi au călătorit la Geneva, Tokyo, Bratislava, Roma, Napoli; sculpturile celui de al doilea se află în colecții din Anglia și R. F. Germania. De astă dată, lucrările celor doi artiști amatori s-au întîlnit la expoziția din Aula Bibliotecii Centrale Universitare. (S. Faur)

TEII ÎN PRIMEJDIE. Se pare că parfumul îmbătător al florilor de tei a sucit mintea unora. Altfel nu se poate explica adevăratul rapt ce se practică în aceste zile, în diverse locuri. În dreptul Snagovului am surprins, duminică, indivizi ținînd pe șosea crengi uriașe de tei, ca pe niște trofee. Se impune o mai atentă supraveghere a acestei valoroase specii. (Mihai Hetco)

SFAT PREȚIOS. Dacă mai aveți cîteva luni pînă cînd apartamentul dumneavoastră va fi gata, propuneți-vă ca primă măsură achiziționarea unui contor electric, fiindcă acestea fie că lipsesc «cu desăvîrșire», fie că pur și simplu nu se găsesc. (Marga Nedelea)

«FLAROS». «Flacăra roșie», binecunoscuta fabrică de încălțăminte și pielărie bucureșteană, îmbogățește piața internă cu un nou sortiment de pantofi bărbătești — alură «ultimul strigăt», culori de vară, cusături duble, ramă aparent cusută — rodul unei inovații, poetic botezată de realizatorii ei: «Flaros»! (A. Cahane)

«NEGOIUL» ȘI POLUAREA SONORĂ. Cîntecele «de lume» ale chefliilor ieșind în fiecare noapte pe la 1-2 de la bodega «Negoiul» pe Calea Dorobanților curmă somnul locatarilor din blocurile nr. 120, 122, 124. O sursă de poluare sonoră care trebuie înlăturată. (Iulia Moldoveanu)

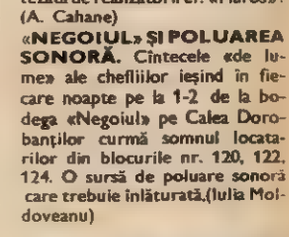

OBIECTIVUL INDISCRET. «la cu mama, puiule, niticî bere. să crești mare și mîndru ca tactor» (Toma Michinici)

IALOMIȚA LA SCHOTTEN. Din nou, călușarii și ciocîrlia noastră zburînd peste meridianele lumii. De astă dată, în interpretarea ansamblului folcloric «Ialomița», invitat să participe la cea de-a cincisprezecea ediție a Festivalului internațional folcloric de la Schotten (Belgia), care va avea loc în a doua săptămînă a lunii iulie. (Sanda Faur)

«MOBRA» = 50 cmc
«MOBRA» = 4 cai putere
«MOBRA» = suspensie hidraulică
«MOBRA» = stabilitate și confort
«MOBRA» = 100 km de relaxare cu numai 5 lei
«MOBRA» = parcare fără dificultăți
«MOBRA» = 6 325 lei
Motoreta «MOBRA» — utilă în orice călătorie!

Motoreta «Mobra» se poate cumpăra și cu plata în 24 rate lunare cu un avans minim de 950 lei.

MOBRA 50

EXERCIȚIUL ZILNIC AL PARTICIPĂRII

UN DEMARAJ PUTERNIC

Despre succese, realizări, despre tot ce a fost bine și frumos, o singură pagină. Una singură din toate cele 27 cît cuprinde la Uzinele de utilaj chimic «Griviţa Roşie» darea de seamă întocmită în februarie de Comitetul oamenilor muncii. Pe 1972, producția globală a fost îndeplinită cu o depășire de 19 516 000 lei, angajamentele luate pe același an au fost depășite cu 33 326 000 lei la producția-marfă. Și tot prin graiul cifrelor, cîteva victorii de prestigiu în domeniul creșterii productivității muncii și al reducerii prețului de cost. Și cam atît...

...Apoi cîteva rînduri albe (traduse în ședința respectivă printr-o pauză de cîteva secunde, consumată într-o liniște atît de adîncă, încît toată lumea prezentă a înțeles că furtuna e pe aproape) și reluarea raportului de la mijlocul paginii printr-un «tovarăși!» dactilografiat cu majuscule.

«Felicităm colectivul nostru pentru succesele dobîndite dar...» și urmează «lipsurile», care sînt atît de multe, încît autorii dării de seamă au ținut să le facă publice pe parcursul a 26 de file. Șapte sute douăzeci și opt de rînduri acide, vehemente, o ofensivă necruțătoare împotriva indolenței, indisciplinei și lucrului făcut de mîntuială, un veritabil car de foc întors în galop prin toate compartimentele, secțiile și ungherele marii întreprinderi. În anul precedent, pierderile datorate rebuturilor și operațiilor de remaniere se apropie de cifra de 4 milioane lei. Timpul pierdut de șomaj din pricina învoirilor, absențelor nemotivate și concediilor fără plată însumează mii de ore-om. Sînt criticați fără menajamente unii dintre cei mai cunoscuți și apreciați salariați ai uzinei. Între aceștia, inginerul Ion Herdea, de la secția reparații mecanice, autorul unor valoroase inovații și sudorul-șef Iulian Anghel, de numele căruia sînt legate cîteva dintre cele mai spectaculoase realizări ale colectivului uzinal: sudarea coloanelor multistrat și sudarea titanului (premieră națională).

Ce să mai spunem, ce să mai credem? M-am așezat într-un fotoliu ca să-mi trag respirația și ochii mi s-au oprit pe două diplome înrămate cochet și puse la vedere pe unul din pereții biroului. «Pentru merite excepționale (reproduc din memorie) obținute în cadrul întrecerii socialiste pe anul 1972, se conferă Uzinei de utilaj chimic «Griviţa Roşie» locul II pe țară în ramura construcțiilor de mașini grele». Cea de a doua consfințea o altă victorie: obținerea în același an a locului I și a drapelului roșu de întreprindere fruntașă pe ramură.

— Care este adevărul adevărat, tovarășe Constantin Buzatu?

— Critica și autocritica, ne spune președintele comitetului sindical, sînt mană cerească ori de cîte ori un colectiv de muncă sudat își analizează cu luciditate lipsurile, oamenii își spun pe șleau părerile și o fac gîndindu-se că lichidarea neajunsurilor e spre binele tuturor. În orice familie de gospodari se întîmplă la fel: omul își face socotelile, trage învățăminte din greșeli și nu e niciodată mulțumit cu ce-a agonisit. Nimeni nu stă să adulmece aromele succeselor. La ora cînd a fost întocmită respectiva dare de seamă, toată lumea din uzină cunoștea realizările, fruntașii își aveau portretul pe panourile de onoare, iar reușitele colectivului nostru făceau obiectul unor largi dezbateri în coloanele ziarelor. De ce să vorbim despre lucruri cunoscute și arhicunoscute? Mai puțini dintre noi știau însă că, după aproape șapte luni de la Conferința Națională a partidului, uzina mai avea încă multe de făcut pentru a deveni din toate punctele de vedere o unitate economică model. Am analizat cu severitate felul în care au fost respectate indicațiile exprese ale secretarului general al partidului nostru: folosirea intensivă a capacităților de producție, scurtarea termenelor de execuție, folosirea capacităților de producție, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale. Iar analiza a fost făcută de către comitetele și comisiile de oameni ai muncii, criticile și sugestiile au venit deci din partea unor oameni legați nemijlocit de producție, bărbați în toată firea care nu se tem de critică și nu dau bir cu fugiții la prima sancțiune. Iată de ce nimeni nu s-a speriat de tonul dării de seamă, iar dacă uzina a făcut de atunci pași apreciabili, faptul se datorește tocmai aplicării cu strictețe a principiului muncii colective, noilor relații economice și juridice din sfera producției materiale.

— Prin ce rezultate se recomandă activitatea ultimelor șase luni?

— În acest răstimp, angajamentul anual la producția globală a fost realizat și depășit cu 5 milioane lei.

— Documentele elaborate de Conferința Națională a partidului menționau că în 1973 productivitatea muncii va trebui să crească pe salariat cu 9 la sută.

— Sporul obținut la «Griviţa Roşie» este de 12 la sută.

...Sau un demaraj puternic cu ample propulsări în toate compartimentele creatoare ale uzinei. O întruchipare pe viu, la scara realității, a cuvintelor rostite cu un an în urmă de tovarășul Nicolae Ceaușescu în înaltul forum al comuniștilor români: «Se poate spune că astăzi trăim momente de care depinde locul pe care îl va avea România socialistă în marea familie a țărilor socialiste, a tuturor națiunilor lumii».

Liviu TIMBUS

CALCULATOARELE ELECTRONICE VOR PRELUA MUNCA INTELECTUALĂ DE RUTINĂ

Orientarea cercetării științifice spre probleme de interes major ale economiei noastre naționale, concentrarea tuturor forțelor de cercetare într-o direcție unică pe baza unui program unic — sarcini fundamentale trasate în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului din iulie 1972 — au direcționat și eforturile specialiștilor care lucrează într-un domeniu relativ nou și de largi perspective: acela al prelucrării automate a datelor. O hotărîre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român care a precedat cu puțin Conferința Națională de anul trecut sublinia: «În condițiile creșterii complexității economiei naționale, cerințele planificării și conducerii social-economice impun să se acorde o atenție din ce în ce mai mare aspectelor informaționale ale activității umane în procesul muncii și în luarea de decizii care să contribuie la progresul și buna funcționare a întreprinderilor, organizațiilor și a societății în ansamblul ei, în concordanță cu obiectivele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate».

Același document de partid indica drept coordonate esențiale ale perfecționării activității în toate domeniile și ramurile economiei naționale crearea unui sistem informațional cuprinzător și operativ, dotarea economiei naționale cu mijloace moderne de prelucrare a datelor.

Ce a însemnat anul scurs de la Conferința Națională a partidului — **an de muncă susținută, concretă** — pentru specialiștii care lucrează în acest domeniu cu vaste implicații în viața economică, științifică, tehnică, administrativă și de conducere? Ce a însemnat acest an în special pentru Institutul central pentru sisteme de conducere cu mijloace de automatizare? Am adresat aceste întrebări inginerului Mihai Varia, șef de sector la acest institut.

— România se numără printre puținele țări din lume care au atacat într-o concepție unitară problema utilizării tehnicii moderne de calcul la nivel național, ne-a spus domnia-sa. S-au dat și multe soluții originale, întreg programul de zece ani (1971—1980) stabilit de partid pentru perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și de dotare a economiei naționale cu tehnică de calcul, fiind menit să contribuie la grăbirea dezvoltării economico-sociale a țării noastre.

Calculatoarele vor prelua astfel munca intelectuală de rutină. În acest mod întreaga capacitate intelectuală va fi îndreptată spre **creație** și nu spre ceea ce am putea numi, în sens foarte larg și deloc peiorativ, **contabilitate**.

— Cîteva realizări concrete ale institutului dumneavoastră?

— În institut s-au elaborat modele și programe pentru activitatea de planificare, investiții, optimizări etc. — care sînt în curs de experimentare la unități-pilot, în vederea generalizării. Pentru a se introduce sisteme de conducere cu mijloace de automatizare în unități economice, desfășurăm o amplă activitate de proiectare, întocmind proiecte-tip și metodologii.

În prezent 18 centre teritoriale de calcul electronic în capitale de județ desfășoară o activitate susținută în acest context general. Iar prin eforturile muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor din Institutul pentru tehnică de calcul și din fabricile noastre de calculatoare electronice, s-au pus la dispoziția unităților din economie un număr însemnat de mașini de calculat, de facturat și contabilizat, precum și de calculatoare electronice, ceea ce a contribuit la ținerea unei evidențe mai bune, la utilizarea mai eficientă a utilajelor, fondurilor și forței de muncă.

— Prezența tot mai marcată a calculatoarelor electronice în viața noastră economică reclamă desigur un număr mereu crescînd de cadre. Putem ține pasul?

— **Numai în ultimele 12 luni** au fost pregătite, prin cursuri postuniversitare, 1 340 cadre cu studii superioare recrutate din întreprinderile interesate și 766 cadre cu studii medii, pregătite prin cursuri postliceale, ceea ce, pentru noi, înseamnă un efort destul de substanțial. Cît privește interesul tineretului pentru domeniul prelucrării automate a datelor el poate fi apreciat și după un fapt aparent minor, dar semnificativ: numărul mare de candidați care s-au prezentat la concursul de admitere la cele cinci licee de specialitate din țară. La liceul pentru prelucrarea automată a datelor din București, media de admitere a **ultimului** candidat a fost 8,25!!

— Perspective?

— Trecerea întregii activități de introducere a sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor sub îndrumarea și controlul Consiliului Organizării Economico-Sociale dovedește atenția pe care o acordă conducerea superioară de partid și de stat pentru acest domeniu cu nenumărate implicații în toate ramurile economiei naționale. Prin actele normative în curs de pregătire de către Consiliul Organizării Economico-Sociale, care se încadrează în procesul general inițiat de conducerea de partid și de stat în vederea îmbunătățirii structurilor organizatorice și de personal din toate ramurile și domeniile vieții economice și sociale, se vor asigura condiții pentru trecerea pe o treaptă superioară a activității de conducere cu mijloace de automatizare.

Astfel a încheiat interlocutorul nostru succintul tur de orizont al preocupărilor anului 1973 într-un domeniu major al cercetării științifice și tehnice românești, vizînd modernizarea întregii activități de conducere. Este de asemenea una dintre realizările importante ale acestui an hotărîtor al cincinalului.

Lionel NIȚESCU

PE DUNĂRE, LÎNGĂ CHIȘCANI, EROISM SUBÎNȚELES

Căldură toridă. Cîmp. Drumuri. Praf. Albicios ca și cerul, ca și Dunărea în lumina amiezii. Lîngă Dunăre, la 15 km de Brăila, la Chișcani: termocentrala. Coșul de evacuare. Pe cei două sute de metri înălțime, puncte mișcătoare: oameni. Sala mașinilor, corpul intermediar, sala cazanelor. În fapt, fiecare — o uzină ridicată pe verticală. Canale de legătură cu fluviul. Mașini, macarale, poduri rulante, excavatoare, pompe, schele, măști de protecție, sudori. Adică etapa întîi. Termen de dare în folosință: august 1974. Mai departe: șanțuri, gropi, apă, noroi, mașini și oameni. Etapa a II-a. Și din nou cîmp pînă la coloanele de fum ale Combinatului de celuloză și hîrtie.

Rezultatul acestei construcții, aproape de două ori energia furnizată de partea română a hidrocentralei de la Portile de Fier vizează nu atît interesele Brăilei, cît ale economiei naționale în general. Integrarea industrială a termocentralei în viața orașului este demonstrată indeosebi statistic, ridicînd valoarea producției globale cu aproximativ 10 la sută; dar totodată înseamnă 1 200 de apartamente date în folosință pentru uzul temporar al lucrătorilor de pe șantier, ca și 8,5 milioane lei investiții pentru transportul în comun.

În prima etapă termocentrala va avea o putere instalată de 630 megawați și 1 200 megawați în final. Adică, spun constructorii, va fi a doua mare termocentrală din țară, după aceea de la Turceni, ale cărei lucrări abia au început. Dar oricum este prima termocentrală fundată în întregime

pe piloți și coloane forate, cu stații de pompare executate în chesoane închise sub presiune și cu săpături realizate prin hidromecanizare. Conform planului de stat, primul grup urma să fie dat în folosință la 30 septembrie a.c. Apropierea împlinirii unui an de la Conferința Națională a partidului, ale cărei directive au operat modificări structurale în dotarea și sistemul de muncă al șantierului, a determinat colectivul de muncitori să se angajeze ca prima turbină să fie pusă în mișcare la 1 august a.c., adică cu aproape două luni înainte de termenul fixat. Execuția unui colos de proporțiile unei termocentrale presupune de la sine lucrări ca: întocmirea de studii și lucrări prealabile, calculul randamentelor mașinilor și al procentelor productivității muncii etc. O asemenea rigoare poate fi mai puțin modificată ulterior pe hîrtie. Mai ales cînd e vorba de scurtarea termenelor cu două luni. Performanța rămîne aproape exclusiv la îndemîna celor cu centurile de siguranță agățați la două sute de metri înălțime, pe schelele gigantului de oțel și beton, a celor care se trezesc la cinci dimineața și ajung acasă noaptea, renunțînd de multe ori la mîncare ca să prindă cîteva ore de somn, a înțelegerii și dragostei familiilor de acasă, a eroismului pe care îl presupune conștiința unui sacrificiu care nu a început și nu se va sfîrși la Brăila.

Nicolae CRISTACHE

ANIVERSAREA NU ESTE DOAR OCAZIE PENTRU FESTIVITĂȚI

De vorbă cu tovarășul doctor inginer Dumitru Ivănescu, director al Institutului de cercetări și proiectări pentru industria lemnului.

– La aniversarea a 40 de ani de cercetare forestieră, ce doriți să urați colectivului pe care-l conduceți?

— Dorindu-i succese în continuare, nu trebuie să uităm că o aniversare înseamnă desigur și un bilanț al activității depuse, dar în același timp și acumularea de învățături pentru viitor, mai ales atunci cînd în fața cercetării științifice stau sarcini de mare importanță. Așa cum se subliniază și în documentele Conferinței Naționale a partidului trebuie să avem în vedere apropierea cît mai realistă de cerințele producției, de înglobarea unei cantități cît mai mari de muncă superior calificată în valoarea produselor, de îmbunătățirea parametrilor calitativi ai acestora.

— Atunci, ce înseamnă bilanțul de aniversare?

— Multe, foarte multe realizări: institutul a elaborat documentații atît pentru fabrici de prelucrare a lemnului, de cherestea (17 realizate), fabrici de placaj (12), fabrici de furnire estetice (6), fabrici de plăci aglomerate, fibrolemnoase dure, poroase și stratificate (19), cît și pentru fabricarea mobilei și a altor produse din lemn. După proiectele noastre s-au realizat pînă în prezent și sînt în funcțiune 28 fabrici de mobilă, 2 fabrici de mobilier de bucătărie, 9 fabrici de scaune, 9 fabrici de uși și ferestre din lemn. Nu am neglijat nici proiectele pentru construcția instalațiilor de transport forestier — anual se realizează după proiectele noastre peste 1 000 km instalații de transport în zone geografice accidentate. Iar ridicarea gradului de mecanizare prin crearea principalelor utilaje destinate exploatărilor forestiere a determinat, în perioada 1966–1970, obținerea unor economii de peste 170 milioane lei, precum și o creștere a productivității echivalentă cu cea a unui număr de circa 20 000 muncitori. De fapt, toate fabricile din industria lemnului realizate din 1950 și pînă în prezent au fost proiectate de noi.

— V-aș ruga să ne spuneți acum care pot fi învățăturile pentru viitor ale unui atît de bogat palmares în activitate?

— Ați reținut că principala noastră preocupare este valorificarea superioară, cît mai complexă și mai completă a lemnului. Gradul de prelucrare a masei lemnoase este în prezent de 85%. Deci se mai pierd 15 procente! Dar ele există și trebuie folosite! Or, eforturile cercetării și proiectării noastre se îndreaptă spre folosirea integrală a masei lemnoase. Dealtfel fabricile mici, de 5 000 tone pal, cu o tehnologie originală, elaborată în comun de cercetători și proiectanți, sînt o realizare recentă, care permite utilizarea integrală a lemnului prin valorificarea deșeurilor de fabricație. O asemenea fabrică funcționează și în incinta Centralei de prelucrare a lemnului-Pipera.

— Dintr-o activitate științifică atît de bogată și rodnică ce realizare ați menționa atît pentru succesul obținut prin aplicarea ei în producție, cît și pentru aprecierile de care s-a bucurat din partea specialiștilor?

— Este destul de greu de ales o singură realizare dintr-un volum uriaș de invenții și cercetări valoroase. Totuși, aș menționa realizarea combinatelor de prelucrare a lemnului, care integrează pe o platformă comună mai multe fabrici (de cherestea, de furnire, de plăci, de mobilă), ceea ce permite ca lemnul să fie industrializat în mod cît mai complet. Experiența noastră în acest domeniu a fost apreciată peste hotare și astfel am proiectat construcția unui combinat de acest gen în Republica Shri Lanka, construit în prezent, iar în Iran și în alte țări sînt în curs de construcție altele, proiectate tot de noi. De asemenea, concepția noastră în crearea de mobilier original a contribuit la diversificarea și creșterea calității mobilei, la sporirea considerabilă a exportului, fapt apreciat prin acordarea țării noastre a *Premiului de prestigiu* de către Institutul internațional de promovare și prestigiu de la Geneva.

— Știm cu toții că întotdeauna este loc și pentru mai bine. Care este situația în ceea ce privește producția de mobilă?

— Cercetătorii și proiectanții noștri au realizat un număr de circa 200 de sortimente de mobilă. Asta nu înseamnă însă că putem satisface integral cerințele de gust, extrem de diversificate, ale pieței interne. O anchetă efectuată de noi în mai multe județe ale țării ne-a permis să constatăm că un tip de mobilă cer locuitorii din Banat, alt tip doresc cei din Transilvania, ca să nu mai vorbim de cerințele deosebite ale tinerei generații. Cercetătorii noștri, ținînd seama de cerințele actuale etape de dezvoltare a societății noastre, pentru care este necesar ca, așa cum sublinia și tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului, întreprinderile producătoare de bunuri de consum «să asigure lărgirea și diversificarea în continuare a sortimentelor de mărfuri, ridicarea calității produselor, corespunzător exigențelor sporite ale întregii populații» și ghidîndu-se după rezultatele acestor anchete în rîndul cumpărătorilor se străduiesc și se vor strădui ca pe viitor să răspundă cît mai prompt cerințelor publicului. Neuitînd în același timp să utilizeze cu mai mult curaj materialele și finisajele moderne, combinațiile cu alte materiale — plastic, sticlă, metal — mult apreciate de cumpărători.

— De cîți ani conduceți acest *institut*?

— De treisprezece.

— Ați dori să menționați vreun grup de cercetători care s-au evidențiat *în mod special* în activitatea științifică?

— Avem peste 500 de cercetători și proiectanți, toți foarte buni. Dacă aș menționa pe careva, aș face-o fie pentru că avem în institut oameni care lucrează, și cu folos, de 40 de ani, deci «membri fondatori» (dr. ing. Nicolae Ghelmeziu, dr. doc. ing. Eugen Vintilă, dr. ing. Ioan Pavelescu), fie pentru că, deși mai tineri, sînt alții care au rezultate deosebite în activitate — ing. Ion Plugariu, ing. Mircea Boiciuc, ing. Mihai Bazac, ing. Florea Matei ș.a. Cei 40 de ani de existență ne obligă la a onora cît mai demn atît realizările înaintașilor noștri, cît și a răspunde *aici și acum* cerințelor societății noastre socialiste.

Rodica POP

AU GÎNDIT, AU ÎNDRĂZNIT, AU REALIZAT

Sînt doi bărbați tineri, doi colegi. Alexandru Ispas, bobinator, și Vasile Voicu, montor. Lucrează în secția demarori a Uzinei de mașini electrice București. Ideea le aparține în întregime. Acum, totul pare normal, de la sine înțeles, dar pentru ca lucrurile să ajungă aici a fost totuși nevoie de o idee. De ideea lor. Despre ce este vorba? «Cam acum un an, după Conferința Națională a partidului, citind îndrumările de sporire a producției, ne-am gîndit să lansăm în uzină o chemare la întrecere. Care dintre secții își va îndeplini cel mai bine sarcinile de plan, să capete diploma de „secție model"» (Alexandru Ispas). «Acum să nu credeți că noi am lansat «provocarea», așa, de la o zi la alta. Noi aveam niște chestii în cap mai de mult. Eram convinși că în secție se poate munci mai bine. Spiritul documentelor de partid ne-a permis mai mult ca în alte dăți să interesăm oamenii în această acțiune. Am aflat din ele că tovarășul Nicolae Ceaușescu ne cere nouă, tuturor, să sporim avuția țării, printr-o muncă mai inteligentă, prin continue cercetări novatoare» (Vasile Voicu).

Încă o dată, despre ce este vorba?

Uzina de mașini electrice București este o întreprindere care merge foarte bine. Care dispune de un colectiv cu înaltă calificare și largă competență. Asta se știa. Dar Uzina de mașini electrice București este amplasată într-unul din cartierele dens populate ale Capitalei, *am numit* Drumul Taberei, înghesuită dintr-o parte de Fabrica de confecții și tricotaje-București și străjuită strict dintr-alta de o mare arteră de circulație. De *unde problema numărul* Unu (cu majusculă!) a întreprinderii: buna chibzuire a spațiului, atît cît există. Iar locul unde se punea cel mai acut această problemă era tocmai secția demarori, secție-«cheie», secție față de care se emit pretenții pe cît de mari, pe atît de justificate — dovadă, printre altele, și produsul respectiv, demarorul necesar diverselor motoare, exportat în cîteva zeci de țări.

Ajungem astfel și la ideea cu pricina. Alexandru Ispas și Vasile Voicu, vechi meseriași, în ciuda vîrstei *lor*, și-au dat seama că oricît de mult și conștiincios s-ar munci, fără o organizare superioară a procesului de producție prea departe nu se poate ajunge. Au revăzut întregul proces tehnologic al secției și au amplasat strungurile și frezele în așa mod, încît să se elimine pe cît posibil orice mișcări și, implicit, eforturi inutile. («Bineînțeles, au fost antrenați în această acțiune practic toți muncitorii secției — 220 de oameni. S-au împărțit responsabilități precise, concrete, pe brigăzi, echipe, muncitori. Concomitent, s-a pus *un* accent sporit pe disciplina la locul de muncă, pe ordinea care trebuie să domnească lîngă orice mașină» (Alexandru Ispas). «Și, vă rog să rețineți, întreaga acțiune de reamplasare și regrupare a utilajelor a fost executată, după terminarea programului de lucru, pentru ca producția să nu aibă de suferit» (Vasile Voicu).

Să încercăm să vedem puțin dincolo de aceste afirmații, dealtfel pe deplin confirmate de fapte.

Așadar, doi muncitori care din proprie inițiativă își propun să dea un nou impuls muncii lor și a tovarășilor lor. Și care, dintr-un început, se bucură de un larg sprijin din partea tuturor. Pentru aceasta, multe după-amiezi și seri petrecute în secție, fără ca nimeni și nimic să-i oblige, fără să primească vreo recompensă.

Am vizitat secția. Relativ puțin spațioasă, dar plină-stup. Fiecare metru pătrat își are aici întrebuințarea. Dealtfel, aflu că, realmente, aici *un metru* pătrat reprezintă o valoare nemaipomenit de ridicată — nici mai mult, nici mai puțin decît un milion de lei producție! La ferestre s-au *pus draperii, unele panouri au fost vopsite în culori* pastel, odihnitoare. Fiindcă folosirea fiecărui petic de teren nu presupune neapărat transformarea respectivei secții *într-un univers haotic, numai metal* și vacarm, *în care să nu* se audă om cu om.

Inițiativa a dat rezultatele scontate și mi se pare acum firesc să mai consemnez că secția a cîștigat întrecerea pe uzină. Și că în prezent se fabrică aici circa 7 000 demarori pe lună, față de 200 cît se obțineau în momentul înființării secției, în anul 1956. Distanța este enormă și a fost evidențiată cu pregnanță mai ales în ultimul an.

De unde dorința celor doi și a colegilor lor de a munci tot mai bine, de a iscodi noi soluții? De unde, într-un cuvînt, starea lor perpetuă de «nemulțumire» creatoare?

Din dragostea față de profesia aleasă, față de uzina care i-a crescut și i-a făcut oameni întregi.

«La început, mi-au spus ei, fabricam fiare de călcat, apoi frigidere «Pinguin». Ni se părea că mai departe nu se poate merge. Iată că am ajuns să facem piese pentru motoare și să le și exportăm. Mîine?... Aici e farmecul, cursa aceasta fără de sfîrșit!»

Mihai HETCO

săptămîna politică

măsura timpului

Timpul curge ca un fluviu și din el nouă nu ne rămîne decît acel timp pe care-l putem măsura în valori materiale și spirituale.

Măsura timpului de ieri o căutăm în zestrea străbunilor care au luptat să întemeieze țara și să ne-o lase moștenire cu idealurile lor scrise pe drapel.

Măsura timpului de azi e viața și munca noastră, cu împliniri și bucurii, cu dureri și neîmpliniri.

Măsura timpului nostru e lupta cu noi înșine pentru autoinstruire, autodepășire, pentru a intra în sfera satisfacțiilor al căror mobil este participarea creativă la tot ceea ce se clădește în folosul țării și al omului acestei țări.

De cînd sîntem liberi și stăpîni pe destinul nostru ne măsurăm timpul anticipat și acest timp îl stabilim la congresele, la conferințele naționale ale partidului, prin planuri cincinale, șesenale sau decenale.

Fiecare congres și fiecare conferință națională a Partidului Comunist Român se înscrie în timp ca o piatră de hotar pe verticala ce ne înalță spre minunatul univers uman.

Sîntem, acum, la un an de cînd prin cutezanța partidului și a secretarului nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-am redimensionat programele, le-am înnobilat, le-am amplificat la noile noastre capacități, la noile rezerve materiale și umane descoperite prin chibzuință, răspundere și conștiință comunistă.

Am dat acestui an ritmul cel mai dinamic din actualul cincinal.

I-am spus an hotărîtor și în el nu lăsăm timpul să curgă în zadar. Bucuria tuturor va fi la sfîrșitul anului cînd vom aștepta timpul calendaristic să vină după noi. Trăim cu siguranța că nu ne poate prinde fiindcă ne redescoperim mereu pe noi înșine mai puternici, mai îndrăzneți, mai vizionari.

Transformăm ziua de azi în ziua noastră de mîine. Prin spiritul nostru revoluționar, științific și prospectiv ne aruncăm timpul înainte.

Și în măsura timpului viitor e gîndul nostru plecat spre comunism în cel mai temerar zbor.

Gheorghe NĂSTASE

8 iulie 1973

acțiunea fază lungă

PREZENȚI LA FAȚA LOCULUI, REPORTERII NOȘTRI VĂ RELATEAZĂ DESFĂȘURAREA UNEI MISIUNI NOCTURNE DE CONTROL RUTIER ÎNTREPRINSĂ DE OPT ECHIPAJE DIN DIRECȚIA CIRCULAȚIEI. ȘI-AU MAI DAT CONCURSUL OFIȚERI ȘI SUBOFIȚERI DIN CADRUL SERVICIILOR DE CIRCULAȚIE ALE JUDEȚELOR ILFOV, PRAHOVA DÎMBOVIȚA ȘI MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

BEZNA LUMINII

Odată apărută și înțeleasă, lumina a început să fie folosită în nobilul scop de alungare a întunericului. Dar pentru că bezna — chiar și cea de pe șosele — nu cedează cu una, cu două, s-a inventat o lumină mai strașnică. Numele ei este FAZĂ LUNGĂ. În variantă automobilistică ea este aceea care-l ajută pe conducătorul auto să ajungă și pe timp de noapte la destinație. Numai că, la fel ca toate binefacerile lumii moderne, folosirea anapoda a fazei lungi este de multe ori un pericol mortal. Fiindcă utilizată nerațional, faza lungă dă conducătorului auto o liniște criminală care-l face să uite de semenul său automotorizat care circulă din sens opus. Egoismul de a te simți în maximă siguranță circulînd numai cu fază lungă poate ucide oricînd. Îl poate ucide pe cel orbit, — așa se numește efectul folosirii neregulamentare a fazei lungi —, te poate ucide pe tine, vehiculul tău putînd fi tamponat de conducătorul auto căruia i-ai inundat ochii cu o mult prea mare și nefolositoare lumină.

Despre toate acestea, ca și despre altele, discutam în noaptea de 7 spre 8 iulie împreună cu locotenentul major Ion Șerbănescu și plutonierul major Mihai Melinte, alături de care participam, pe șoseaua București-Ploiești, varianta Buftea, la acțiunea FAZĂ LUNGĂ. Și acum, faptele.

OR FI 50, 100, 150, 200 ori 250?

Printre cei care nu au respectat indicațiile legale cu privire la folosirea luminilor în cazul întîlnirii unui vehicul ce vine din sens opus au fost Constantin Bîrsan — Fiat 850, 2-B-2064 — și conducătorul autocamionului cu numărul 21-BV-1763. Primul a efectuat toate variantele în afara celei corecte. Rînd pe rînd a folosit luminile de poziție, faza scurtă, faza lungă, apoi iar luminile de poziție pentru ca tocmai în momentul cînd s-a aflat la cîțiva metri de vehiculul ce venea din sens opus să treacă pe fază lungă. Lucrurile s-au lămurit cînd Constantin Bîrsan, posesor al permisului de conducere auto din ziua de 2 iulie 1973!, a început să-i «explice» ofițerului de miliție regula de folosire a luminilor pentru cazul menționat. Din ceea ce spunea Constantin Bîrsan nu se înțelegea decît un singur lucru: că habar n-avea, că uitase numai după 4 zile de la obținerea permisului paragraful referitor la folosirea luminilor pe timp de noapte.

În ceea ce-l privește pe conducătorul autocamionului 21-BV-1763, el a mărturisit cu mîna pe inimă că din 1968, de cînd a obținut permisul, n-a mai aruncat ochii pe regulament. De aceea, distanța la care trebuie schimbată faza lungă cu cea scurtă în cazul întîlnirii unui vehicul ce vine din sens opus, conducătorul cu pricina a «apreciat-o» între 50, 100, 150, 200, 250 de metri.

M-AȚI SUPĂRAT DE CÎND NU MAI SCRIEȚI «LUMEA CA LUME»

Alții pornesc la drum cu defecte, mai mari sau mai mici, ale sistemului de semnalizare.

Tudor Dumitru (Dacia 1100, 1-IF-1040), strungar la Fabrica de ambalaje-Buftea nu are fază lungă la farul din dreapta.

Ion Constantinescu (I.M.S., 4-B-2572) are farurile dereglate, iar semnalizatoarele de poziție din dreapta nu funcționează. În schimb, Ion Constantinescu are umor. El îi explică ofițerului de miliție pe un ton ușor didactic iritat: «E normal, tovarășe, că dacă nu merge al din față nu merge nici al din spate». Ofițerul «bagă la cap» și-l întreabă pe Ion Constantinescu cum se procedează la întîlnirea unui vehicul pe timp de noapte. Explicația lui Ion Constantinescu este cu desăvîrșire eronată, dar el își păstrează umorul.

Petre Josan (Fiat 850, 2-B-9068) circulă fără bec la indicatorul de număr al mașinii. Și-a verificat mașina la plecare? Vai, se poate? Cum să nu. Atunci de ce n-are lumină la indicatorul de număr? A, e puțin slăbit beculetul. Să vedem beculetul? Da. Imediat. Aoleu, nu mai e. Ce să-i faci, tovarășe Păunescu (P.J. vede bine pe timp de noapte), niște hani trebuie dați. Gata, ți dau eu, dar să știți că m-ați supărat de cînd n-ați mai scris «Lumea ca lume». Cum? Iar o scrieți? Păi cum dracu' de nu știu și eu dom'le!

Dacă pe timp de noapte ar fi nevoie de papagal și nu de sistem de semnalizare și altele, Petre Josan n-ar avea probleme.

DOMN' ȘEF, VĂ ROG DIN CEA MAI MARE RUGĂMINTE A MEA

Așa se lamenta Andrei Dumitru. Spunea că a tras în brazdă de la 5 dimineața și pe urmă a vrut să se răcorească. Două beri, domn' șef, numai două. N-am nimic. Dar după cum se clătina tractorul 41-IF-3538, lucrurile erau clare. Fiola s-a colorat și Andrei Dumitru a plătit pentru fiecare bere cîte 250 de lei. Suspendarea carnetului pe 30 de zile. Domn' șef, nu-mi luați permisul, vă rog din cea mai mare rugăminte a mea. Ofițerul completează procesul verbal. Domn' șef, nu scriți așa ceva că mă nenorociți. Pierd totul. Îmi la tractorul și-l dă altuia. Ce-o să fac cînd mi l-o lua? Gîndiți-vă. Andrei Dumitru își aduce aminte, acum, că are și trei copii. Plînge din ce în ce mai tare. Domn' șef, n-am plîns nici în fața lui mama cum plîng în fața dumneavoastră. Mă uit la ofițer. E trist. M-aștept să șovăie, dar n-o face. N-o face tocmai pentru că Andrei Dumitru are trei copii ai căror tată trebuie să vină în fiecare seară acasă.

Dorin TUDORAN

HAI CU STUPUL PÎN' LA ZIUĂ...

Orice s-ar spune, drumul spre Brănești nu este făcut pentru bucuriile loazirului. Nu emană nici o atracție irezistibilă în acest sens, precum cel spre Snagov, să zicem. Așa e el, serios, solid, cu un hîrtop, două pe ici, pe colo, prin punctele esențiale, punîndu-ți la grea încercare rezistența amortizoarelor. Nu căuta deci, simbătă seara, după orele 9-10, vreun automobil gonind după plăcerile Pustnicului, nu, aici omul merge sigur la volan cu treburi. Șoferul Gheorghe Ion, *de pildă, nu* simte deloc, dar deloc, nevoia de odihnă. Tînăr, sănătos, ce să-i faci! A cărat toată ziua balast cu cogeamite camion, 31-B-5852, aparținînd Autobazei Cățelu, iar acum, seara, în loc să stea frumos, ca tot omul, să-l vadă pe Mannix cum gonește pe mașinuța lui, ei nu, tot la volan. N-are balast? Nu-i nimic: sînt buni și stupii. Că miști cinci tone de mașină pentru cinci stupi și consumi benzina statului, nu *contează. Nu contează nici* că stupii sînt ai lui Ion Ciudoiu care e, cum ar veni, cumnatul dumnealui. Și nici că și-a luat drept ajutor de șofer pe Dumitru Ion care e, cum ar veni, fratele dumnealui. Contează setea de muncă, patima de a lucra zi și noapte a lui Gheorghe Ion, *nu credeți?*

Nici pe Nicolae Popescu nu-i poți bănui că i-ar arde de plimbare acum, simbătă, la orele 11 noaptea: spuneți și dumneavoastră, *cine ar pleca la plimbare* cu o... automacara cît o casă cu etaj? Precis că șoferul acestui gigant cu numărul 33-B-6437, aparținînd I.P.I.-Căi Ferate București, a fost încercat de nevoia imperioasă de a mai sta cîteva din ceasurile lui de odihnă tot la volan. A auzit că pe șoseaua spre Brănești se află în pană un tractor? A și zburat într-acolo. Ce contează că n-are foaie de parcurs, unde să stea scris, negru pe alb, că *se află în interes de serviciu? Ce contează că are de a* dreapta sa pe frumoasa-i soțioară și pe un coleg ai dumneaei care, nu știu cum se face, dar locuiesc cu toții în Brănești? Nu contează, credeți-mă, nici măcar faptul că echipajul nostru n-a aflat pe drumul sus-zis nici un tractor defect. Nu contează decît că pe drumul spre Brănești oamenii nu merg așa, de dragul plimbării, ci *ai trebii...*

Treburile l-au gonit noaptea aceasta dinspre Lehliu spre București și pe Bogdan Popa dar, ce-i drept, — recunoscut cinstit, cu mîna pe inimă —, treburile au fost particulare. Numai că tovarășul Popa, de la fabrica «Suveica», conducea mașina F.F.B.K. 896, adică o mașinuță străină, cu număr străin, și ne-am lămurit perfect cum devine treaba aceasta cînd am aflat că fiica dumisale are o prietenă sau o verișoară, sau poate o prietenă a verișoarei, *care s-a măritat, sau poate e pe cale să* se mărite, cu cetățeanul din R.F.G. Peter Müller, care are relații comerciale cu țara noastră și care a fost așa bun de i-a împrumutat și lui Bogdan Popa mașinuța, să dea o goană pînă la Lehliu. Să-și mai cruțe omul Dacia lui 1100, care are și o hibă la motor, pare-se...

Petre Baciu, șofer din Feteești, stăpînind și el o mașinăgigant, 24-B-4694, nu e numai om harnic, ci și bun la inimă. L-au prins *după-amiază* milițienii și l-au *admonestat*, și i-au notat pe foaia de parcurs că duce persoane străine în cabină? L-au prins. Dar, inimă moale și om neranchiunos, Petre Baciu a uitat ce s-a petrecut cu cîteva ore mai devreme și seara iar încărcase cu patru persoane cabina lui de șofer. Cum să lași noaptea oamenii în drum? Că mai pică un ban, doi, n-ai ce-i face, oameni sîntem, și banul nu strică niciodată!

Toate aceste întîmplări — frizînd, *în primă și ultimă* instanță, ciubucul, furtul, în mic sau în mare, din averea statului, atitudini peste care nu putem trece deloc cu nepăsare — le-am aflat din cauza farurilor. Păcatele fazei mari, sau ale celei mici, sau ale lanternelor de poziție — pe care ni le-au semnalat locotenentul major Aurel Brînduș și locotenentul Nicolae Avramescu — ne-au pus în lumină puternică păcate mai grave, păcate omenești. Pe care *le-am schițat mai sus odată cu aceasta* morală a fabulei: atenție la bunăstarea farurilor auto, dar și la buna funcționare a criteriilor eticii socialiste

Sanda FAUR

LA PRAGUL-LIMITĂ AL INCONȘTIENȚEI

Am să-mi aduc aminte multă vreme de Ghiță Gheorghe cu o strîngere de inimă.

Pe șoseaua București-Găești, în dreptul comunei Tărtășești, o mașină ne orbește cu farurile. Nu și le schimbă pe faza de întîlnire decît foarte aproape de noi, la vreo 30–40 de metri. Motiv *întemeiat pentru ca I.M.S.-ul* 2-B-2992 să fie oprit de patrula miliției. Din autovehicul coboară, buimac, Ghiță Gheorghe. În ochii experimentați ai celor care veghează la respectarea bunului mers al circulației, reacția întîrziată, nesigură, a șoferului are o cauză precisă. Ghiță Gheorghe este pus la proba fiolei. Da, a băut. Nu mult, un pahar de vin — mărturisește el — și proporția în care se înverzise substanța activă din fiolă arăta că omul nu mințea. Dar un pahar de vin e destul ca mecanismul reflexelor să se defecteze, ca reacțiile să devină mai lente, mai puțin precise. «Permisul de conducere?» Stupoare! Ghiță Gheorghe nu are la el permisul, atîrmă că i-a fost reținut. De ce, de cine? Greu de știut. Pentru că, luat la o parte de căpitanul Haralambie Cioinea și întrebat încă o dată calm, *cu blîndețe, mărturisește. Nu avea permis.* Nu avea deloc Mașina era a lui. De cînd? De vreun an. «Vă rog să mă credeți, e prima dată cînd o conduc». «Dar cine o conduce de obicei?» «Un băiat...»

Ghiță Gheorghe luase un pahar de vin înainte de a se urca la volan. Nu avea permis. Dar avea acasă patru copii. «De ce nu te-ai gîndit înainte de a pleca?» Întrebare fără răspuns. Fără răspuns posibil. «Unde mergeai la ora asta?» (*Era aproape 12 noaptea.*) *Urmează* o explicație incilcită. Aici, aproape, la o cumnată, să ia niște bani, aveam urgent nevoie, mîine dimineață vine cineva din partea socrului, trebuie să luăm niște vase...» «Știi ce te așteaptă acum, știi că trebuie să-ți facem dosar penal? Ce te-a apucat, omule, de ce nu te-ai gîndit?» Transpirat, pierdut — am să mi-l amintesc multă vreme — cu o bască trasă pe frunte, cu fața nerasă. *Ghiță Gheorghe implora* și inspira milă. «Patru copii, gîndiți-vă, acum depandă de dumneavoastră!» El însă nu se gîndise. Pe ce contase? Pe ceasul bun? Pe șansa de a se strecura, neobservat, pînă la destinație și înapoi? Pe norocul care-i va ajuta să nu provoace un accident, în care chiar el să piară?

Recunosc, mi-a fost milă de Ghiță Gheorghe. N-am să uit ușor fața lui, în lumina farurilor, masca aceea de *disperare. Bîiguielile* lui. Ignoranță și inconștiență, egale cu o crimă potențială — așa aș defini eu vina lui Ghiță Gheorghe. Cine știe cînd, în ce zi sau în ce noapte, eu sau dumneavoastră, oricare dintre dumneavoastră, ne-am fi putut întîlni cu el pe șosea, și întîlnirea aceasta ar fi putut avea urmări tragice. N-ar trebui să-mi fie milă, știu. La cei patru copii și la soție, la propria lui viață el ar fi trebuit să se gîndească.

N-am să-i uit nici pe căpitanul Cioinea. Grija lui ca I.M.S.-ul să fie parcat undeva, în siguranță, sub pază Omenia și compasiunea pe care le-am simțit în fiecare din întrebările lui. Faptul că datorită intervenției sale și a tovarășilor de la miliție în noaptea aceea a fost poate evitat încă un accident.

Delia ȘTEFAN

LA VOLAN, ALCOOLUL

Cum, de cînd și prin ce împrejurări a ajuns acest tractor de brazdă pe asfaltul șoselei naționale? Ne găsim aproape de Hanul «Vlăsiei», e trecut de ora două și întunericul dens a redus vizibilitatea la cîțiva metri.

Aflăm autovehiculul tras la marginea drumului cu *farurile aprinse și motorul în funcțiune. Îl desprindem* din noapte cu ajutorul unor proiectoare puternice și atunci distingem și silueta conducătorului: zace țeapăn, prăbușit peste volan. Îl stropim cu apă, îl zgîlțîim zdravăn, dar, răpus de băutură, omul rămîne de lemn. În sfîrșit îl coborîm cu greu, «demontîndu-l» dintre comenzile tractorului, îl ajutăm să ajungă în șosea, dar aici, după cîțiva pași, se rostogolește fără putere în șanț *Din fericire, nimic grav. Se ridică singur și se așază*, toropit, pe marginea drumului. Ne privește cu ochi strînși pe sub pleoapele de plumb:

— Ce vreți de la mine?

Nu pare să aibă mai mult de douăzeci de ani. Hainele îi sînt pline de noroi, iar părul și sprîncenele prinse în bucăți compacte de lut uscat, dovadă că, înaintea aventurii motorizate, a mai făcut cunoștință cu pămîntul.

— *Ce e cu tine, băiete*, cum te cheamă, de unde vii și cum ai ajuns în halul ăsta?, îl întreabă cu blîndețe căpitanul Haralambie Cioinea.

— Feru Nicolae, și Ioan mă cheamă.

— Unde lucrezi?

— La ferma 5 Joița de la I.A.S. Ciorogîrla.

— Unde ai băut și cum ai scos tractorul din bază la ora asta?

— *Nu știu. Azi la trei am luat avansul.*

Și ca să ne dovedească scoate dintr-un buzunar un pumn de sute mototolite, buletinul, legitimația, un teanc de fotografii, hîrtii și acte personale. În mintea sa strivită de alcool se strecoară totuși o undă de lumină. Ne inventariază pe rînd și, deodată, chipul i se înseninează.

— Miliția... am dat de dracu'.

Pricepe sau nu gravitatea situației, dar cu ultimele resurse de luciditate se hotărăște subit să joace, vesel, rolul omului lovit de amnezie. A întîlnit acest tractor întîmplător, l-a uitat cineva în drum, nu e beat, ci doar obosit... Căpitanul Cioinea îl ascultă cu răbdare apoi îi întinde cîteva întrebări-capcană pe care tractoristul le înfruntă cu stîngăcie, legînd cap la cap o suită de minciuni penibile. Se demască în cîteva clipe.

Fapta e gravă și reclamă întocmirea unui dosar penal. Cercetările ulterioare vor stabili adevărul, dar pînă una-alta ne întrebăm pe bună dreptate ce lanț al slăbiciunilor a declanșat această odioasă faptă, cine a favorizat cu bună-știință sau din crasă indolență scoaterea tractorului din perimetrul întreprinderii agricole și cine au fost cei care, întovărășindu-l la chef, l-au lăsat să-și bea mințile și să se urce pe tractor în patru labe?

Vom găsi circumstanțe atenuante — palide, neconvingătoare, ce-i drept — punînd totul pe seama tinereții, *a terribilismului juvenil, a virulenței alcoolului*, a unor amici inconștienți sau răuvoitori...

...Toate acestea gîndindu-ne la Nicolae Feru. Dar în cazul profesorului Ion Arsene, nici o scuză. Iată faptele:

În comuna Tărtășești oprim (întîmplător!) un Renault 16. Număr de înmatriculare: 1-AG-545. În noaptea de smoală și orbiți de lumina puternică a farurilor izbutim totuși să distingem manevrele febrile care au loc în *spatele parbrizului: omul de la volan a pornit să schimbe* locul cu vecinul său din dreapta, dar încercarea disperată e zădărnicită de intervenția promptă a locotenentului Petre Bucea. Bîlbîieli, scuze penibile, explicații ridicole. Infracțiunea a fost probată pe loc: proprietarul mașinii, profesorul Ion Arsene din Cîmpulung, a încredințat volanul lui Constantin Răchiteanu, mecanic la Ciclop, dar care nu posedă permis de conducere.

Așadar, *lecții de șoferie în miez de noapte, pe o șo*sea supraaglomerată. Făptuitor, un tînăr sub 20 de ani, victima inocenței și credulității, extravaganței sau poate a necunoașterii gravelor consecințe pe care le incumbă o asemenea înfruntare a regulamentului de circulație. Dar pentru această odioasă dovadă de iresponsabilitate civică (chiar dacă litera legii aruncă întreaga anatemă în spinarea omului de la volan) se face vinovat în primul *rînd proprietarul mașinii, profesorul Arsene*, bărbat în toată firea și cunoscător al indicațiilor severe din regulamentul de circulație.

Consemnăm această gravă infracțiune pentru a dovedi o dată mai mult, că, înainte de a fi ceea ce este, înainte de a se recomanda prin pricepere, reflexe prompte, nervi sănătoși, ochi ageri, experiență, calitatea de conducător auto nu este în ultimă instanță decît o *întruchipare a atitudinii în fața vieții, a respectului da*torat concetățeanului nostru, a moralității, a modului cum înțelegem să respectăm morala și normele echității sociale.

Liviu TIMBUS

CUMPLITA FILOZOFIE «CARE PE CARE» ORGOLIUL MERGE PE PATRU ROȚI, INCONȘTIENȚA SE MULȚUMEȘTE ȘI CU DOUĂ

Mașina cu număr de Brașov oprită de maiorul Diniță era cuminte: viteza reglementară, luminile, cum scrie la carte. Însoțitorul nostru voia doar să supună unui mic examen pe distinsul conducător auto. Bune și răspunsurile, nimic care să bată la ochi. Doar la capitolul *«fază lungă, fază scurtă»* a sărit de colo soția șoferului, «ce pățim noi, dom'le, cu faza asta lungă. Uneori îi spun și eu lui bărbatu-meu: fă și tu la fel, să vadă și ei... Care pe care...» Asta este: «care pe care». O tristă strîmbare a relațiilor de bună convietuire de pe drumurile noastre, ale tuturor, tristă prelungire a orgoliilor din cetate într-un spațiu în care, cerîndu-ni-se să ocrotim și să ne ocrotim viața, ar trebui să ne descoperim *mai curați, în orice caz descotorosiți de «care pe care»*. Dar șoseaua metamorfozează pînă la paradox mișcările sufletești ale oamenilor, învăluind uneori starea de inconștiență într-o suavă dezvinovățire. Mersul hai-hui se pitește, chipurile, în spatele încrederii în ceilalți. De ce să mă feresc eu, las' că mă ferește el. Un alt fel de egoism, un alt soi de chiul de la datorie. Aproape toți biciclîștii întîlniți între București și Crevedia (atenție: *din 80 de dătători din pedale doar 3 erau «în ordine»*) se lăsau în baza șoferilor. «Au ei grijă!» Nicolae Marin, tîmplar la Grivița roșie, s-a repezit să-și cumpere țigări. Bicicleta — fără baterie, fără ochi de pisică. O nălucă, ce mai!

— Mureați de focul țigărilor, nu puteați să dați o fugă pe jos, cît de departe e tutungeria?

— Colo, vreo 400 de metri.

— *Nu vă e frică să mergeți așa, ca o fantomă?*

— Cîțiva pași, și apoi ne păzesc mașinile.

— Cum? Știți că noi abia v-am observat?

— Eh...

Dacă Nicolae Marin venea de la țigări, Ene Gheorghe, *tractorist rutier la studiourile Buftea*, se întorcea, în schimb, direct de la circiumă. Pe două roți, de care mă mir și acum că puteau să comunice una cu alta. Băuse «puțin coniac» și era pus pe șagă. «Unde e farul, unde e ochiul de pisică?», îl întreabă căpitanul Gătina. Drept răspuns: «și furca e ruptă». Băiatul era mîndru de piesa sa de muzeu. Cred și eu, după «puțin coniac»!

Spre marea noastră părere de rău, nu numai tinerii *bicicliști confundă încrederea în alții cu propria incon*știență, ci și bătrînii care au trăit și văzut multe, care ar trebui să știe că ceea ce numesc ei «ceasul rău» nu este, prin definiție, un alergător de cursă lungă, te poate aștepta și pe drumul de la moară pînă la gară. Moș Nicolae Victor din Crevedia are 70 de ani și, după cîte se pare, nu s-a săturat de viață. Îndeletnicirea dumisale este poetică, duce caii noaptea la păscut și, orice s-ar

(Continuare în pag. 8)

FLACĂRA PE ȘOSELELE ȚĂRII

(Urmare din pag. 7)

întîmpla, dînsul se bizuie nu numai pe semenii săi, ci și pe un cal alb. Moșul vine din literatură, cu cal cu tot, totuși noaptea ar fi bine să-și agațe un lămpaș de căruță. Recunosc că răspunsul său îl voi păstra printre replicile formidabile întîlnite în meseria mea, «de ce să-mi pun lumină, domnișoară, am calul ăsta alb, se vede de departe, și apoi mă duc numai pînă aici, după colț», dar tot mai bine ar fi ca cei de la C.A.P. Crevedia sa se îndure a controla starea vehiculelor lor, fără nici o ură de rasă tehnică, deci să aibă în vedere și umilele căruțe.

Iresponsabilitatea celor care pleacă la drum este părtașă cu cea a mai-marilor care îi trimit uneori după principiul «las' că se descurcă ei». Șoferul camionului de Covasna înmatriculat cu numărul 21-CV-669 avea la mînă tidula conform căreia revizia tehnică asigură perfecta funcționare a tuturor rotițelor mașinii.

Data controlului — de o prospețime emoționantă: 1 iulie 1973. Semnătura revizorului — Beza Valer, limpede, citeț. Un singur amănunt pierdut din vedere: pe faza lungă farurile o luau razna, în stînga, parcă ar fi vrut să sperie iepurii. Dar pe șosea trec, mai ales, oameni

Magda MIHĂILESCU

«TRANSPORTURI PERISABILE», CURSE CLANDESTINE, FINAL DE PARASTAS, SAU ÎNTÎLNIRI NOCTURNE LA KILOMETRUL 34

Popasul Sinești de pe șoseaua București-Urziceni, kilometrul 34. Oră de seară. Sînt «punct fix», firește, însoțindu-l pe plutonierul major Petre Budache de la circulație. Se apropie, încetinesc, apoi dispar iar în noapte zeci de mașini. Unele opresc la popasul Sinești (camping, restaurant, bar de zi, acum închis, «o să se deschidă și unul de noapte, în curînd», aflu), majoritatea se grăbesc însă spre casă. Seară înaltă, senină, de vară.

Se apropie vertiginos un autocamion Bucegi. Are număr de Iași (21-IS-350). În preajma refugiului micșorează viteza și semnalizează corect. Totuși, șoferul este invitat să tragă pe dreapta. «Am marfă perisabilă, roșii, dovlecei, mazăre!» «Execută mata fazele și după aia, drum bun». Fază scurtă, fază lungă, de întîlnire, în dreapta, în stînga. Corect. Așadar, pa și pusi. Idem cu «Pobeda» în care o familie numeroasă se întoarce victorioasă după o partidă de pescuit la balta Catarca de lîngă Urziceni.

Un nou autocamion Bucegi apare, de data aceasta cu număr de Constanța. Tot «marfă perisabilă». Faza de întîlnire — cam tare. «Ar trebui s-o reglezi, îi spune plutonierul major șoferului Stan Bugu. Și nici numerele de înmatriculare nu sînt prea vizibile».

«Tovarășu' reporter, îmi spune plutonierul, după ce și acest transport cu marfă perisabilă se pierde în noapte, adevărul e că la o asemenea oră în general conducătorii auto sînt mai atenți și abaterile de la regulile de circulație mai rare!»

Numai că nimeni nu-i profet în țara lui. Recte, nici tovarășul plutonier major Petre Budache pe porțiunea de șosea care-i incumbă. Îl văd tresărind și semnalizînd energic. Lîngă noi se oprește microbuzul TV 32-B-7450. Sistemul de iluminare la numărul de înmatriculare nu funcționează. Șoferul, cu un aer foarte jovial, sare din mașină. Află ce și cum și se pune să remedieze defecțiunea. «Dar persoanele din mașină cine sînt?» La care, Nicolae Călinescu, șoferul, dezarmat, ridică două mîini spre cer. «Dacă-i vorba să mă ardeți, ardeți-mă! Duceam și eu trei persoane pînă la Urziceni, să-mi iasă de o ciorbă». Bineînțeles, i s-a ars un proces verbal și o amendă pentru transport de persoane fără forme legale și nefuncționarea sistemului de iluminare la numerele de înmatriculare.

Noapte, noapte tîrzie. Mașinile s-au rărit considerabil. La popasul Sinești s-au tras obloanele. S-a făcut răcoare. Ar fi momentul să ne pregătim de întoarcere. Cînd...

O mașină își face apariția, un GAZ. Cum, de ce l-a oprit lucrătorul de miliție? Să funcționeze în cazul său un al șaptelea simț, pînă atunci la pîndă?

Din mașină (cu numărul 1-AG-1124) coboară două persoane. De unde vin? D-acilea dintr-o comună. Cu ce treburi? Au fost la o înmormîntare, urmată de parastas. Hai dom' locotenent major — plutonier major, rectifică cel interpelat — hai domne că e tîrziu și m-așteaptă icișea, în Voluntari, familia!

Șoferul, Gheorghe Stoica, are un debit verbal cam anormal. Celălalt, proprietarul mașinii, mai prudent, tace. «N-ai băut mata, așa, ceva, cumva?». «Se poa' dom' plotoner?! Să n-am parte...» Dar cînd suflă în fiola alcoolscopului, aceasta se înverzește pe jumătate, ca fierea. «Uite, pe onoarea mea dacă mai înțeleg ceva», se minunează șoferul. Dar cazul e destul de grav și procesul verbal consemnează o mie de lei amendă și suspendarea carnetului de conducere pe două luni.

«Dom' plotoner, dom' plot', să scap numai cu amenda, mă nenorociți. Înțelege-ți-mă și pe mine», se trezește brusc șoferul.

«Eu te înțeleg, cum nu. Dar înțelege-mă și dumneata pe mine. Și pe cei care circulă pe șosea. Cu ei ce ai, au vreo vină, cumva?» ripostează cu destul umor plutonierul major, ceea ce nu l-a împiedicat, desigur, să «dreseze» procesul verbal respectiv.

Mihai HETCO

Scuze penibile, explicații ridicole.

AUTOBUZUL CU ZECE CĂLĂTORI—FANTOMĂ

— Ia să vedem cum se mai «descurcă» șoferii de pe «dîrte» (n.a.: am adaptat «îrtele» derivînd din I.R.T.A., numele vechii întreprinderi, devenită astăzi D.R.T.A., deci direcție), că tot se lamentează «autobaziștii»: «facem ce facem, dar planul de noapte la încasări nu-l putem realiza».

Oprim cursa București-Găești. Semnalizăm. Se lasă stopată ceva mai greu, frînează cu încetinitorul, așa că de la locul nostru și pînă la punctul de oprire sînt circa 40 de metri. Îi văd pe «colegii noștri de misiune» că aleargă. Mă iau și eu după ei. Ajung — bineînțeles — înaintea mea și încep să bată în ușa autobuzului.

— Deschide repede, deschide, deschide imediat, strigă locotenentul major Pușcașu.

Cei cîțiva metri și cîteva fracțiuni de secundă furate nu sînt suficiente. Timpul scurt nu-i permite șoferului Vasile Preda să tragă pe rolă bucată cu bucată banda de bilete, să apese pe aparatul de compostat și să detașeze fiecare bilet din bandă. Și cînd să le mai și distribuie călătorilor cărora le încasase banii? Un pumn de bilete zac aruncate în spatele scaunului șoferului. Mîna locotenentului major Pușcașu a reușit să apuce mîna lui Preda care strîngea în pumn, gata să azvîrle, alte cîteva bilete. Un bilet atîrna din aparat, voind parcă să depună mărturie.

Începe controlul. Zece pasageri fără tichete de călătorie: «Am dat banii și nu ne-a dat bilet». Șoferul nu neagă. Verificarea e pe terminate. Cineva spune:

— E noapte, e tîrziu, sîntem obosiți. Ce ne țineți atîta? Acuma v-ați găsit?

— Nu v-am reținut decît cinci minute. Vă mai răpim încă vreo cîteva. Dumneavoastră munciți din greu, iar el fură într-o zi aproape două sute de lei. De fapt vă fură chiar pe dumneavoastră, răspunde locotenentul Pădureanu.

Un alt călător intervine: «Are dreptate tovarășul ofiter, Să fim drepți, să fim cinstiți!»

E vorba de un cetățean care — după aparențe — nu înțelegea probabil cum este furat el, și nu statul. Nu cunoștea el economie politică, știa însă că una e cinstea, dreptatea și alta-i strîmbătatea. M-a bucurat să-i aud cuvintele, de fapt cuvintele opiniei publice.

Dar m-a întristat să văd cum un om tînăr, șoferul Vasile Preda, conducătorul autobuzului aparținînd «Autobazei 3 călători-București» se transformă într-un «caz penal». Pentru că aceasta este realitatea; zece bilete pe ruta București-Găești a 15 lei biletul înseamnă însușirea ilicită a 150 lei. Dar cîți de o sută cincizeci or mai fi fost oare înainte!?

M-a întristat, de asemenea, că zece călători au dat banii necerînd să li se dea biletul — deși aceasta nu le conferea vreun avantaj — și au «încurajat» în felul acesta o infracțiune.

Era tîrziu. Bătuse de mult miezul nopții. N-am mai ajuns la ora stabilită pentru a face joncțiunea cu miliția din Găești. Am fost informați că din opt amenzi aplicate două au însumat fiecare cîte 750 lei și reținerea permisului. Un singur exemplu: Costică Ivașcu — șef de garaj, Schela Țițu — a condus, fiind în stare de ebrietate, autobasculanta 31-DB-1362 care prezenta defecțiuni tehnice, fără foaie de parcurs, deci în scopuri personale. «Am vrut să-mi controlez subalternii» — a declarat. Controlul efectuat de ei nu știm cum s-o fi soldat, dar al miliției din Găești asupra lui a constatat «verde... la bășică».

Trecuse de ora două. Ne grăbeam să ajungem mai repede la București. Nu credeam că va mai fi ceva. Și totuși, ne-am oprit, pentru că... un tractor cînta în noapte...

Adrian MITU

LA INTERSECȚIA INFRACȚIUNII

În seara senină a zilei de 7 iulie, automobiliștii își roteau curioși privirile pentru a putea înțelege ce se întîmplă la postul de control aflat la intersecția drumului de Călărași cu cel de Cernica. Dacă miliția îi oprea, se lămureau. Dacă nu, treceau probabil cu un vag regret, încet-încet, mai departe.

Puțini au fost însă cei care nu au aflat secretul marii animații de la postul de control. Cei mai mulți au trecut prin fața aparatului de verificare a intensității luminoase a farurilor și au putut constata cu **obiectivitate** cît de relativă poate fi starea de sănătate a mașinii pe care o conduc. Numai că, oprite pentru a li se verifica «faza lungă», mașinilor li se găseau, la un control mai atent, tot felul de alte defecțiuni: nu avea frînă de mînă, lumină la număr, iar frîna de serviciu era prost reglată (2-B-9259); sistemul de frînare nu funcționa corect (1-IF-3965); nu avea bec deloc la lumina de poziție (21-IF-578); sistemul de frînare incorect reglat (1-IF-3965). Neglijențe amendate pe loc, care însă ar trebui să determine mai multă atenție din partea conducătorilor auto. «Din cauza lor, noi nu sîntem în siguranță! Ieri, în fața institutului, două fete au fost ucise de un camion care nu a putut opri din cauză că nu-i funcționau frînele» — ne relatează tînăra inginer Mihaela U.

Să vorbim acum despre modul cum unii conducători pornesc simbăta seara la drum fără a-și fi verificat corect luminile. Operativ, locotenentul ing. Titus Untaru comandă fiecărei mașini oprite: «Fază lungă! Scurtă! Stînga! Dreapta!» și aceste scurte comenzi dezvăluie tot felul de lipsuri: fază scurtă, dreapta, arsă (21-IL-2329) — «uite așa crede omul că ești motocicletă și intră în dumneata!» comentează lucrătorul de miliție; faza scurtă din dreapta este tot una cu faza lungă dreapta și funcționează numai prin lovituri de pumn (21-IL-3089); lumina de poziție din dreapta nu funcționează (7-B-4473); nu are fază scurtă în dreapta (7-B-9816) la fel și camionul 31-B-6280). Am întîlnit destule cazuri în care, anunțat că nu-i funcționează cutare sau cutare lumină, conducătorul ridică vocea consternat: «Cum? Mie? Nu se poate!» Invitat politicos să coboare, să contemple cu propriii ochi realitatea, tonul incriminatului se schimba brusc. «Da, dal mi s-a ars siguranta!» «Cînd dracu' dom'le, că mergea bine cînd am plecat!». «Ia uitați-vă că merge» și pac, pumnul intră în funcțiune.

Numai că legea e lege, iar oamenii puși s-o aplice știu prea bine acest lucru, fără a fi cîtuși de puțin absurzi. Astfel, dacă era vorba de o mică defecțiune, care putea fi remediată pe loc, vinovatul era invitat să tragă pe dreapta pentru a și-o putea pune la punct. Chiar dacă a durat 3 ore (8-B-2784) sau cîteva minute (32-B-3257 și 21-B-4644) oamenii au profitat de această nesperată șansă de a-și recupera talonul.

Din fericire, simbătă seara nu am asistat la nici un caz limită; toate cele semnalate intră însă foarte bine în categoria neglijențelor aparent neînsemnate, dar care pot determina grave accidente de circulație. Ca să avem un tablou complet, să amintim că șoferul de pe autobuzul de călători 32-B-2804 conducea sub influența alcoolului, iar pe linia autobuzelor de călători 46 și 47 s-a constatat lipsa totală de verificare tehnică. Skoda

FLACĂRA PE ȘOSELELE ȚĂRII

cu nr. 31-B-7827 era fără lumini, fără frînă, iar șoferul a exclamat:«Foarte bine că-mi luați talonul. Două zile a stat la verificare la garaj și nimic nu i-au făcut! De ce nu veniți la garaj la Ferentari să vedeți cum se face verificarea tehnică?» De aceeași părere este și șoferul de pe 31-B-7490, care remarcă la fel de caustic lipsa de interes a tehnicianului de la garaj.

S-ar putea să facem într-o bună zi și o anchetă la garajele I.T.B. pentru a **verifica verificarea tehnică**. Pînă atunci însă nu ne rămîne decît să constatăm formele incipiente ale unor abateri de la legile circulației, care nu aduc bine nimănui. Nu se poate oare să fim mai atenți cu vehiculele cărora le încredințăm nu numai dorința noastră de a străbate spațiul mai iute, dar și propria noastră viață?

Rodica POP

CONTRAVENȚII DE BUN SIMȚ

Starea tehnică a mașinii este o condiție de importanță vitală. Atît pentru conducătorul unui autovehicul, cît și pentru cei din preajma sa. Starea fizică a conducătorului este o condiție la fel de importantă.

— «Duc cartofi de la Zimnicea către Suceava. Cred că o să conduc toată noaptea fiindcă am pierdut două zile bune cu încărcatul. Trebuie să ajung repede, altfel se strică marfa. **O să merg pînă mi se închid ochii.** Văd că tot scrii acolo în carnet, sînteți de la «reflector»? Dom'le, zău, mai bine plătesc o amendă decît să mă dați la ziar sau la televizor să rîdă toată lumea de mine». (Șofer Grigore Ioan, camion: 21-SV-1052, proprietate I.L.F.-Suceava.)

— «Am tras aici pe dreapta că mă luase somnul. Dorm o oră-două și plec, mă grăbesc. Sînt încărcat cu 20 de porci. Pretențioși ai naibii. Numai noaptea pot să meargă, ziua nu le prieste, e cald și mor ei, porcii. De cînd n-am mai dormit? Păi, m-am sculat **azi dimineață la cinci** (acum este ora 23,30 n.n.), de atunci **n-am mai dat geană pe geană.**» (Șoferul mașinii 21-TR-2879 proprietate I.A.S.C.I.P.-Zimnicea.)

Pusă în practică, ne spune tovarășul căpitan inginer Iona Mircea, expresia «merg pînă mi se închid ochii» are uneori efecte echivalente cu ruperea barei de direcție sau îngurgitarea de către șofer a două-trei coniacuri mari. Lucru grav, dată fiind imposibilitatea noastră, a organelor de control, de a verifica starea fizică a șoferului, uneori orbit pînă la fatalitate de importanța competiției cu timpul de transport. Chiar dacă asemenea cazuri sînt în proporție de unu la mie, situația rămîne îngrijorătoare raportată la numărul mereu crescînd al conducătorilor auto din țara noastră. Un alt caz frecvent, continuă căpitanul Șerban Ilie, neprevăzut în legile circulației, este **«orbirea prin oglindă».** Mulți șoferi, fără să țină cont de faptul că au drumul luminat de mașina din față, aprind faza mare care din oglindă se reflectă direct în ochii conducătorului acestuia. Din păcate, acțiunea nu este contravențională, reducîndu-se doar la o chestiune de bun-simț, de fair-play, dacă vreți.

George STANCA

ȘI AICI, JOS, CINEVA TE IUBEȘTE

Raidurile efectuate de miliție în noaptea de sîmbătă, «filtre totale», cum le numesc zeloșii îngeri păzitori cu șepci albe, nu sînt cîtuși de puțin întîmplătoare. Ele fac parte dintr-o întreagă campanie care nu-și propune «drept scop principal — după cum îmi declara tînărul locotenent Petre Burcea — sancțiunea în sine, într-un fel nici nouă nu ne place, ci trezirea unei conștiințe specifice pe potriva specificei îndeletniciri care este șoferia». Eu aveam să mă conving că acțiunea comună programată pentru orele 20,000 nu e specială mult mai devreme, încă din după amiaza aceleiași sîmbete cînd, la doi pași de redacție, am descoperit un șir de taximetre, autoturisme și camioane parcate la intrarea în Parcul Herăstrău.

Trei plutonieri de la circulație, Badea Ion, Ilie Alexandru și Stoian Vasile (I.M.M.B., sediul din str. Logofăt Udriște) erau în fierbere. Undeva, pe șoseaua Kiseleff, între restaurantul «Mioriță» și Arcul de triumf, o Dacie era foarte pașnic parcată pe dreapta. Cei din mașinile care o depășeau n-aveau de unde să știe că în fața acesteia fusese plasat un aparat ce funcționa cam bizar: cu de la sine putere, una, două se declanșa automat cînd un turism depășea 80 kilometri pe oră, iar un camion 60 kilometri pe oră. Pentru cei care cunosc regulile de circulație în oraș e lesne de observat că miliția acordase o toleranță de 20 kilometri pe oră. Și cu toate acestea contravenienții nu erau deloc prea rari. Cam la 3-5 minute, aparatul de recepție din Piața Scînteii prindea glas și o nouă mașină (numărul, marca și culoarea) era indicată spre a fi oprită.

Motivele sînt din cele mai diverse și hazlii, motive de nezdruncinat fiecare în parte pentru cel ce-l invocă. «A intrat dracu-n mine». «Am apăsat pe accelerator fără să-mi dau seama». «Șoseaua asta te-ndeamnă la zbor» etc., etc. Iar Stanciu Constantin, taximetrist de la Autobaza 2 «Galați», *îmi spune că avînd doi turiști americani, grăbiți să ajungă în Afganistan, n-a avut ce face. Bineînțeles că n-a avut ce face și a plătit o amendă de 250 lei.*

I-am lăsat pe cei trei plutonieri să-și vadă de treabă, o treabă bună și recomandabil a fi făcută mai des, și m-am grăbit spre punctul de întîlnire stabilit. Urma o noapte plină de inedit și peripeții de tot felul, afară din Capitală, pe șosele și drumuri bîntuite de acești oameni amendați în mașinile lor zburătoare.

Toma MICHINICI

Beția vitezei scurtează drumul dintre viață și moarte!

PREA MULTĂ LUMINĂ STRICĂ

«**Prea multă minte strică**» — sună titlul unei vestite comedii clasice. Noaptea, pe șoseaua București-Buftea, la kilometrul 37, oricît ar părea de paradoxal, **și prea multă lumină strică.** De postul de control ad-hoc se apropie o adevărată constelație pe roți. În orele libere, constelația este un tractor aparținînd fermei nr. 8 Crevedia. Noaptea, ea trece pe post de constelație zburătoare, neînmatriculată nici în catalogul galaxiilor, nici la organele de circulație. În schimb orbește pietonii și vehiculele care circulă în sens invers pe șosea.

Dealtfel, tractoristul Nae D. Ion nici n-are permis de circulație, în schimb posedă *ordinul de serviciu 8/45* semnat de economistul fermei, Marin Chiriac, atestînd că se duce la Cornești pentru a aduce muncitori.

Căpitanul Andrei Gătina, care ne însoțește, comentează: «Adevărul este că adesea adevărații vinovați de accidente sînt cei care îl trimit în cursă pe un conducător care n-are calificarea, n-are permisul necesar. Pentru ei e mai simplu să facă un ordin de serviciu și să zică: „dă-i bătaie"».

De postul de control se apropie autobuzul 32-B-4351, care circulă pe linia București-Crevedia. Cu mașina aceasta s-a întîmplat ca la școală: elevul o încurcă la tablă, dar îl asigură pe profesor că de fapt chiar în dimineața aceea a învățat lecția pe de rost.

Ofițerul de miliție îl roagă pe șoferul Nicolae Nicolae să aprindă succesiv diferitele faruri ale mașinii, pentru verificare.

— Faza scurtă... Bun... Acum faza lungă...

— Tii, nu mai merge!

— Să încercăm încă o dată.

— Nu vrea, și pace. M-a dat de rușine. Și chiar azi am făcut luminile!

— Dumneata singur le-ai făcut?

— Nu, electricianul de la depoul D.R.T.A.-3.

— Cum îl cheamă?

— Costel.

— Costel și mai cum?

— Nu știu. Așa-i zice toată lumea. Costel.

— Dar pe șeful de coloană care te-a lăsat să pleci așa cum îl cheamă?

— Eugen Dragomirescu.

În timp ce «elevul» Nicolae Nicolae a cam băgat-o pe mînecă în fața examinatorului, ne bucură faptul că *putem consemna și «elevi silitori»*, care nu umblă cu scuze, cu ofuri și bîlbîieli. Bunăoară conducătorul auto Mircea Bică, de la Consiliul popular al sectorului VIII din Capitală, transportînd muncitori, are mașina în perfectă stare de funcționare.

Dar iată că de noi se apropie vertiginos o nălucă, făcînd «opturi» periculoase. Nici o lumină, nimic. Mai aproape de noi, autorul «opturilor» se dovedește a fi pămîntean, un biciclist fără far.

— Ați băut?

— Ei, așa puțin.

— Dar farul?

— ...

— *Tovarășe locotenent-major, adă fiola.*

— Nu e nevoie. Doar v-am spus că am băut. Un vermut.

— *Numai unul?*

— Oricum, nu destul ca să fiu mort.

— *De unde știi ce se poate întîmpla pe o șosea aglomerată, noaptea, cînd circuli fără far și cu chef?! Cine ești dumneata?*

Năluca bolborosește ceva din care nu se distinge decît cuvîntul «boroboață».

— Nu te întreb ce-ai făcut, ci care este numele dumitale.

— Păi asta e: Boroboață Dumitru, să trăiți. Boroboață de la Combinatul avicol Crevedia.

...Și iată așa s-au depănat discuțiile la kilometrul 37. Unele soldate cu amenzi, altele cu avertismente date cu solicitudine de lucrătorii de miliție, altele cu un cuvînt de laudă, pentru cei cu «zece».

Dar pentru mine discuția cea mai plină de miez a fost aceea pe care am purtat-o la înapoiere cu maiorul Gh. Diniță, care mi-a spus:

— După părerea mea «faza lungă» pe șosea — atunci cînd trebuie să mergi cu «faza scurtă» — nu reprezintă o simplă contravenție tehnică. E vorba de ceva mai profund: este o problemă de educație. Eu cred că la volan te comporți ca în viață. Mi-aduc aminte de un caz petrecut la Bacău. *Un scandalagiu făcuse un accident* fiindcă nu admitea să fie depășit. Soția sa mi-a spus: «Așa e și acasă, nu acceptă să fie depășit, vreau să spun că **el** trebuie să comande». Da, cel care merge *tot timpul cu faza lungă vrea să domine.* E un egoist pe care nu-l interesează decît persoana lui. Bagă șapte faruri și s-a topit în noapte. Ce se întîmplă după el nu-i treaba lui. Chiar dacă face moarte de om».

Noroc — mi-am spus în gînd — că se găsește cine trebuie care să-i strige, din cînd în cînd: «Mai pune faza scurtă, stimabile».

Lionel NIȚESCU

ARTE

Simona NISTOR

«PICTEZ CU DEGETELE»

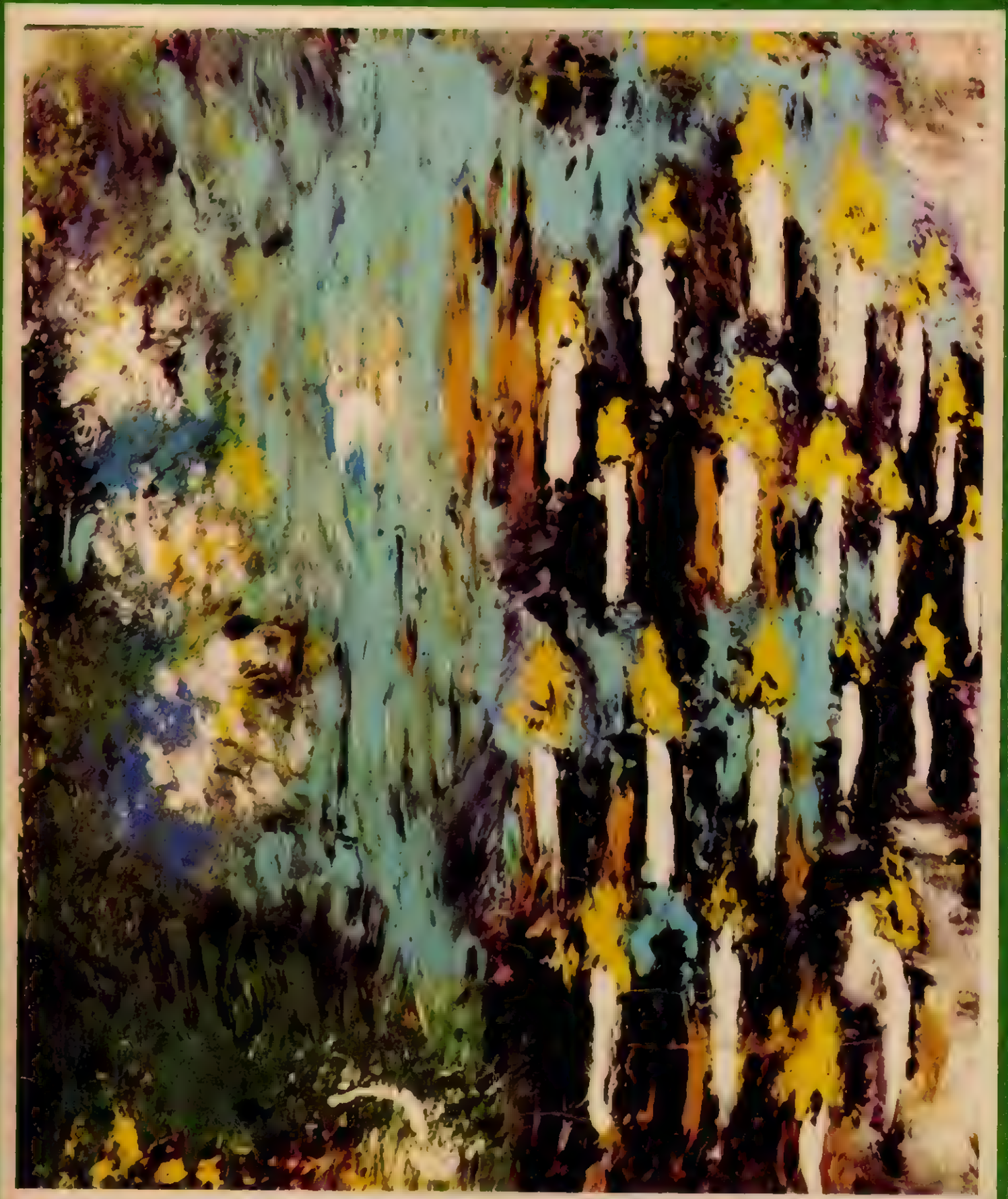

MISSA SOLEMNIS

ARTE

Dacă am spune că nu ne place pictura pe sticlă, dar că opera **Simonei Nistor pe acest material** ne încîntă, n-am exprima deck parțial gîndul nostru veritabil.

Simona Nistor este în plus — și simultan — bibliograf principal la Biblioteca Academiei, critic de artă și poet remarcabil (în românește și în franțuzește).

Toate aceste daruri înmănunchiate — și ceva pe deasupra — izbutesc să definească o personalitate, adică una veritabilă, nu calificată astfel doar de tarifele diverselor FONDURI (literare, plastice etc.)

...Dacă am început cu pictura, este fiindcă pe această cale am avut prilejul să o cunoaștem.

Ne-a izbit din prima clipă, în tot ceea ce zugrăvește Simona Nistor, emoția și mișcarea. Nimic decorativ în arta ei — totul vine dinăuntru, văzut de acei ochi ai minții care pătrund și care transformă, ca să exprime. Culoarea ei ascultă de jocurile cele mai neașteptate ale luminii — linia fugă de la flori sinuozități, frăgezimi și sugestii.

Simona Nistor pictează enorm. Interiorul ei este asaltat de opere care, după ce au acoperit zidurile, se așteaptă pe lîngă scaune sau se ascund prin dulapuri. Această fecunditate nu are nici un fel de înrudire cu facilitatea. Este o eliberare și o dăruire în tot ceea ce trece în sticlă. Spre deosebire de mulți artiști, ea nu are secrete de atelier; tehnica ei — extraordinară totuși — nu prezintă importanță în comparație cu flacăra interioară.

Toate aceste date care ar fi putut să ne îndemnat să întrebăm

Și răspunsurile au fost de așa natură, încît se cer dezvăluite

Trăim unii lîngă alții, și nu ne cunoaștem. Conștiința critică ne îndeamnă totuși să luăm cuvîntul — pentru a spune sau pentru a proclama. (Cînd este, firește, cazul.)

Știm că Simona Nistor a făcut pînă acum două expoziții în Capitală, știm că are un volum monografic despre Milița Petrașcu sub presă, că are gata un volum de versuri inedite și altul risipit prin diverse tipărituri. Dar ignoranța noastră de pînă zilele trecute ar putea fi și a dumneavoastră astăzi!

În dorința de a scoate fiicla de sub obroc, de a lumina încăperile inimii, de a afla secretele gîndului, întrebăm. Fiecare răspuns este o surpriză și o invitație.

— Care este vocația dumitale primordială? Pictura, poezia, știința cărților?

— Vocația mea este **expresia.** Schimb mijloacele în funcție de temă, de condiția mea sufletească și de un imponderabil. Arta, în fond, este ceea ce rămîne — din foarte multe, aparent părăsite pe drum.

În timp am început prin a desena. Apoi am făcut poezii. Mult mai tîrziu, am abordat critica. Pictura mea de astăzi se leagă foarte puțin de ceea ce desenam în copilărie, am început să zugrăvesc după ce am văzut multe muzee, multe expoziții și după ce am frecventat atelierele artiștilor.

Am impresia permanentă că tot ce realizez în pictură este un exercițiu, un experiment. Asta, în ciuda opiniei multora dintre privitori.

Din acest motiv, schimb neîncetat — chiar pe sticlă — tehnicile și tematicile. Vîrtejul plastic în care mă aflu a împlinit trei ani. Ceea ce mi-a permis să realizez pînă acum cîteva sute de lucrări, dintre care jumătate cel puțin au plecat de acasă.

— Ce formație aveți?

— Am urmat cursuri de bibliologie și am predat la universitate ceea ce învățasem. Apoi, și în paralel, am luat licența în istoria și teoria artelor, pentru a deveni critic. Pînă astăzi, am tipărit circa 70 de studii în ambele direcții. Dar toate acestea fac parte dintr-un domeniu pe care numai cînd pictez mă străduiesc să-l acopăr. Formația este, deci, universitară — dar cu aspecte științifice, literare, artistice. Aș spune că e polivalentă, dacă operele pînă acum rezultate mi-ar permite.

— Cum pictați, și de ce pe sticlă?

— Pictez cu degetele. Adică, între mine și sticlă nu există element intermediar. Pasta o iau direct din tub și o depun pe suprafața plană. În funcție de imaginea pe care urmează să o creez și care, bineînțeles, este mentală și răsturnată. Pictez ca și cînd ar fi într-o oglindă. Cînd trec la modelarea propriu-zisă, degetele acționează simultan și paralel depunînd culorile de asemenea într-o ordine inversă celei din pictura obișnuită. Dimensiunile atablourilor mele variază, ajungînd la suprafața de aproximativ un metru pătrat. Operațiunea o îndeplinesc fără șevalet, fără paletă, fără pensulă și fără atelier.

— Cum, atunci?

— Șevaletul sînt eu. Sticla o țin în brațe și o mișc în raport cu ceea ce trebuie să cînte pe ea degetele. Uneori este harfă, alteori pian. Cît privește atelierul nu l-am avut pînă astăzi și tehnicile mele n-au impus cu strictețe acest cadru.

— Dar de ce pe sticlă?

— Am văzut o expoziție de pictură pe sticlă; un tablou m-a entuziasmat. El mi-a servit drept stimulent, drept punct de plecare. De atunci și pînă astăzi, am făcut un drum lung. Nu mai seamănă în nici un fel ceea ce fac astăzi cu ceea ce am privit atunci. Dar de acolo a pornit.

— Veți părăsi vreodată acest material: sticla?

— Da. Atunci cînd îmi va ieși în cale altul, care să ducă lumina spre cer.

— Care vă sînt maeștrii?

— N-am avut în realitate maeștri. Dar am avut cîțiva profesori, unii în liceu (Elena și Maria Chelsoi), alții mai tîrziu, printre care H. Maxy în studiile de critică, în schimb, am fost orientată de profesorul meu Eugen Schileru, el mi-a transmis nu doar cunoștințele teoretice și interesul pentru artă, ci, mai ales, principiile etice prin care arta veritabilă se lasă filtrată, acordînd prioritate artei comunicabile larg umaniste. Urmărind creația Mariței Petrașcu și atmosfera atelierului ei artistic, am cîștigat sentimentul altor drumuri posibile. Cartea pe care am scris-o despre ea și care se află sub tipar va vorbi de altfel, în acest sens, mai mult decît o pot spune acum cîteva cuvinte.

Și pentru mine, natura rămîne cel mai bun profesor. Rămîne de explicat ce este pentru mine **natura.** Fiindcă, pentru fiecare ea este altceva

— Dar, în fond, ce pictați?

— La început au fost florile. Am lărgit apoi cercul, trecînd la peisaj, la figuri animaliere — fără să părăsesc vreodată florile. Am lucrat și cîteva portrete. Puține.

Recent — în sensul lărgirii de care vă vorbeam — am trecut în cosmos. Compozițiile mele siderale nu sînt imediat de actualitate — dar nici n-ar fi fost poate posibile acum o sută de ani. De fapt, este vorba de o nouă formă a peisajului.

— Ne-ați spus cum pictați. Am vrea să știm cum scrieți.

— De scris, cred că scriu enormab — ca toată lumea. Pe scaun, și la birou, și cu stiloul.

— V-am citit versurile — în parte, cel puțin. De ce scrieți în două limbi?

— Scriu așa cum îmi vine. Prefer să scriu românește, bineînțeles, și ponderea producției mele este prea puțin franțuzească. Sper să-mi văd poeziile în volum — cu ilustrațiile promise de Milița Petrașcu. Atunci vom discuta și despre valoarea versurilor mele. Fiindcă despre un poet nu se poate vorbi numai din cîteva poeme publicate la întîmplare.

— Ce pasiuni (avuabile) vă frămîntă? Și ce nostalgii?

— Aș vrea să zbor. Dar nu în vis. Un zbor care să nu-mi interzică nici posibilitatea de a vedea, nici aceea de a cunoaște, nici aceea de a mă opri.

— Nostalgii?

— Munții noștri. Urcușurile printre brazi — cu deschideri pline de neprevăzut și cu floră alpină.

N. CARANDINO

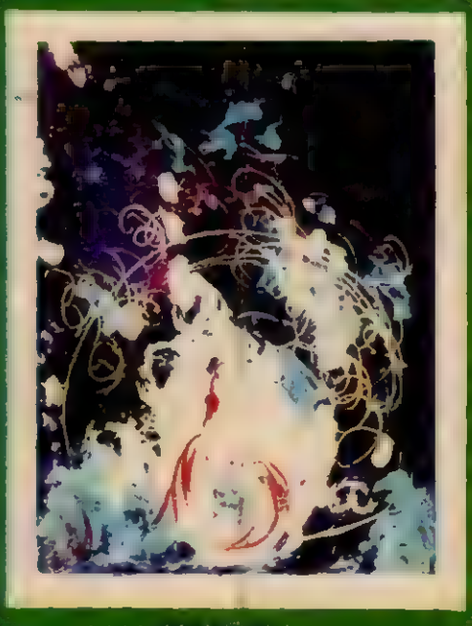

RECOLTA

COSMONAUT

PRINTRE BRAZI

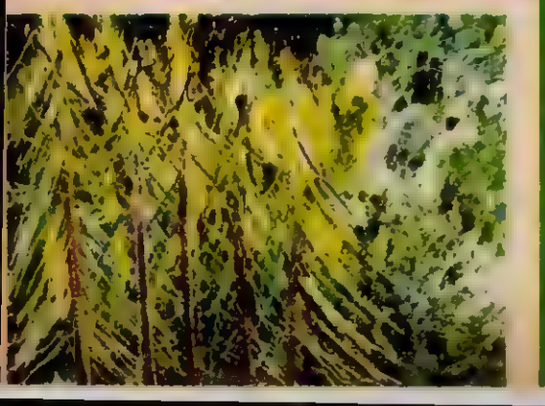

viața modernă

E vremea geneticienilor

Mi-amintesc de vremea cînd genetica era damnată. De vremea cînd viitorii biologi învățau că ea este o pseudoștiință. Ce puțin a trecut de atunci și ce putere uriașă a dobîndit genetica în numai trei decenii! Știința modernă a ereditații răspîndește fascinație și teamă. Puterea geneticii a devenit atît de mare încît simt frică pînă și unii dintre reprezentanții ei. O serie de geneticieni și-au dat demisia din universități, nu vor să mai fie geneticieni, nu vor să mai cerceteze și nu vor să mai comunice profanilor cîte știu și cîte pot. Genetica a ajuns să cunoască enorm de mult despre materia vie, despre mecanismele și structurile ei fundamentale, despre arhitectura ei moleculară, despre lumea intracelulară, despre evoluția, reproducerea și diversificarea materiei vii, despre dansul speciilor, despre apariția, impunerea sau dispariția speciilor, despre gene, cromozomi și acizi nucleici ca material ereditar de transmisie. Multă vreme ignorați sau huiduți, geneticienii simt acum voluptatea puterii. Voluptatea încercării puterii. Au pătruns în împărăția acizilor aminați și descoperă acolo fel de fel de lucruri senzaționale. Inventează manevre geniale, fac, dreg, mută, schimbă, despart, au ajuns să unească celule aparținînd unor specii diferite, să evidențieze devierile cromozomiale producătoare de boli (vreo 1 500 cunoscute pînă acum), au ajuns să amestece embrioni, adică să obțină indivizi hibrizi provenind din patru părinți, precum și alte asemenea minuni. E vremea geneticienilor, așa precum a existat și o vreme a fizicienilor, de aceea oamenii înțelepți spun că ar fi cuminte să ne alarmăm, genetica a devenit în stare de orice, și mai spun înțelepții că nu e bine ca o știință să adune mai multă putere decît stă bine să aibă unei singure științe. Genetica a luat-o ea mai pe ocolite, cu plante și cu animale de laborator, intenționează să le remodeleze superior, se înțelege, dar visul, ambițiile și orgoliul o mînă spre om. Pe el urmărește genetica, în ultimă instanță, să-l zidească altfel decît e. Să-l schimbe ceva din piese și din trăsături. Să-l construiască după planuri noi, să-i amestece cromozomii cu cei de alte specii și să vadă ce va ieși. Iată cîteva dintre lucrurile excepționale pe care le-ar putea face genetica, după cum afirmă dr. Jean de Grouchy, director la Consiliul național pentru cercetări științifice din Franța, șeful unui laborator de citogenetică. Fuziunea unui ou provenind de la părinți de rase diferite cu un alt ou provenit, de asemeni, de la părinți de rase diferite. Ar rezulta un copil cu pielea zebrată, odată ce părinții săi au avut pielea albă, neagră, galbenă și roșie. Realizarea unor indivizi cu trăsături genetice noi, a unor indivizi unicat, fără corespondenți în natură. Obținerea unor organisme prin reproducere asexuată, adică nu pornind de la ou, ci de la o celulă din piele, din mușchi sau din ficat. Înființarea unor bănci de embrioni (congelați, conservați, etichetați, inventariați, evaluați și puși spre vînzare pe piață), provenind de la mame frumoase, virtuoase, inteligente, acaparante, și din tați deștepți, învățați, talentați, robuști, vitali, întreprinzători. Asemenea embrioni, închizînd în ei viitori copii-minune hărăziți cu toate darurile, ar putea fi implantați unor fecioare care vor să aibă copii fără alte complicații ori femeilor din cupluri sterile. Toate astea le-ar putea face geneticienii încă de pe acum sau ceva mai tîrziu. Îi mai opresc doar simple comandamente morale. Dar ce va fi cînd se vor găsi argumente pentru dinamitarea acestora? Fiindcă nu cred să mai existe comandament moral care să nu fi fost dislocat cu alt comandament, de asemeni, moral.

Romulus BALABAN

turism '73

cu vaporul de la Viena la Hîrșova

Ne aflăm în plin sezon turistic. Oaspeți de peste hotare sosesc din toate părțile: cu avionul, cu trenul, cu automobilul. Drumurile lor converg spre București, spre litoral, spre stațiuni balneoclimaterice cu reputație mondială. Mii de turiști din Europa centrală au în momentul de față prilejul de a-și petrece vacanța în România, ca oaspeți ai O.N.T., într-un chip cu totul deosebit: cu vaporul pe Dunăre. Călătoria începe la Viena și continuă de-a lungul fluviului pînă în sudul țării noastre — itinerar efectuat alternativ, săptămînal, de către două binecunoscute vase fluviale românești de pasageri, «Carpați» și «Oltenița». Ce oferim oaspeților după ce au trecut de Buziaș? Priveliști minunate ale întregii zone a Porților de Fier, traversarea marelui lac de acumulare, a ecluzei. Prima escală: portul Drobeta Turnu-Severin. Este vizitat în autocare orașul, stațiunea Băile Herculane, iar seara are loc — și aceasta în fiecare miercuri — o serbare în cinstea oaspeților la Pădurea Crihale, la o cabană vînătorească. Într-un cadru fermecător li se oferă spectacole folclorice și o masă cu bucate specific românești.

Escala următoare: portul Giurgiu. Se vizitează orașul, împrejurimile, obiectivele turistice interesante. Turiștii care doresc să viziteze Capitala sînt conduși cu autocarele la București. Vaporul își ridică apoi din nou ancora. Călătoria pe Dunăre continuă. Ultima escală: Hîrșova. De aici, pe drumul cel mai scurt spre admirabilele stațiuni maritime de pe litoral, unde turiștii sînt în continuare oaspeții Oficiului Național de Turism. Cîteva zile mai tîrziu vaporul refface itinerarul pe Dunăre — de data aceasta invers: de la Hîrșova la Viena. Și aceasta de-a lungul întregului sezon turistic.

suvenir din neolitic

Iată o admirabilă piesă de artă ieșită din mîinile unui meșter de mult dispărut. A trăit cu aproximativ 5 000 de ani în urmă. Este vorba de un riton confecționat din argilă arsă în forma unui corn de animal. A fost descoperit împreună cu alte obiecte de cult într-o așezare neolitică de tip Gumelnița (mileniul III î.e.n.) scoasă la lumină în sudul județului Ilfov, lîngă Oltenița. Acum piesa se găsește expusă la Muzeul de istorie al R.S.R. Este interesant de remarcat faptul că ritonul respectiv constituie una dintre cele mai vechi manifestări de artă ale neoliticului pe teritoriul țării noastre. Moda ritoanelor, adică a potirelor în formă de corn de animal, a continuat și după aceea, în special în epoca metalelor. În același muzeu mai există un singur riton, confecționat din argint aurit cu aproximativ trei milenii mai tîrziu, adică la începutul erei noastre. A fost descoperit întîmplător la Poroina Mare (jud. Mehedinți) și, după părerea arheologilor, făcuse parte dintr-unul din tezaurele dacilor.

Text și foto F. URSEANU

ham-ham !

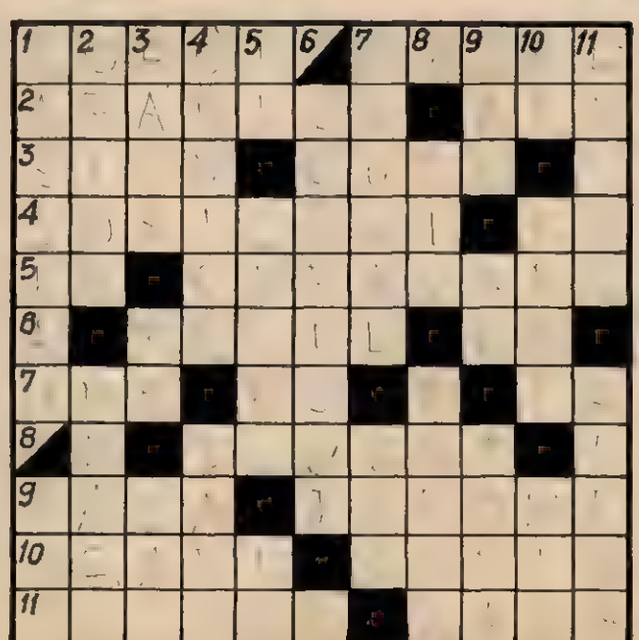

ORIZONTAL: 1) Cîine de vînătoare — Cîine cu blană de... astrahan! 2) Plantă sălbatică cu flori roșii sau albe, numită și limba cînelui — Inimă de cățel! 3) Publicist și scriitor român din veacul al XIX-lea, autor al fabulei «Cîinele ajuns ministru» — Apelativ pentru un cățel. 4) Cîini de talie mică — În veci! 5) Plantă textilă — Trece impasibilă pe lîngă cîinii care o latră. 6) Radical organic monovalent — Cap de copoi! 7) Nord-nord-est — În vest! — Theodor. 8) De «talia» unui ogar (dim.). 9) Ciobănesc. pechinez, dog, foxterier etc. (sing.) — Scriitor umorist englez, autorul celebrei suite de întîmplări, intitulată «Trei într-o barcă, fără a mai socoti și cîinele». 10) Cîini neîntrecuți la fugă — Privitor la cîini. 11) Cîine cu părul scurt, avînd o constituție foarte robustă — Piciorul cînelui.

VERTICAL: 1) Poetă română contemporană, autoare a poeziei intitulate «Cîinele» — Cu viață de cîine (od.). 2) Constelație aflată în vecinătatea Cîinelui mic — Prozator contemporan, autorul povestirii «Luna ca o limbă de cîine». 3) Țăran care locuiește la oraș (reg.) — Începe meciul! — Fular. 4) Orologii — Din Sardinia. 5) Bluze rustice — Cîine de vîrstă sau talie mică. — Cu bățul și cercul! 6) Spaima cîinilor. 7) Din unul face mai mulți — Sursă de lumină. 8) Cusătură marginală — Sătesc. 9) Navă arabă cu pînze — Coadă de brac! — 1000 kilograme. 10) La etaj! — Specie de cîine sălbatic din Deltă — Oază în Sudan. 11) Scriitor român (1873–1920), autorul dramei intitulate «Cîinii» — Mamifer din Africa și Asia, asemănător cu cîinele.

Giuseppe NAVARRA

Dicționar: PAOR, DAU, MIB.

principii și năravuri

un leu și un milion

«Scump la tărîțe și ieftin la făină». Așadar, poți risipi chiar sub masca... economiei.

De ani și ani de zile se tot discută chestiunea pasajelor de nivel ABSENTE în jurul Bucureștiului. Milioane și milioane de lei sînt risipite *cu picătura*, leuț cu leuț, la coada din fața temutelor bariere stai și stai, timpul trece, ieafa merge — cum spune celălalt «folclor», cotidian, de sorginte mai recentă. S-au întocmit studii minuțioase, mi se pare că și planurile constructive sînt gata, însă deocamdată facem economie — pare-se un singur pasaj de nivel costă două milioane de lei. Sumă, *nu glumă*! Cine calculează însă cît au costat buzunarul public staționările de la (un singur exemplu) bariera Chitila în ultimii ani, de cînd ființează aici o puternică platformă industrială? Am împărtășit soarta a zeci și zeci de autocamioane, pline de materii prime, sau de basculante, macarale ș.a.m.d., fiind blocați la bariera amintită (admirabil trafic feroviar — îmi ziceam — trenuri de persoane, trenuri de marfă, merge treaba, merge, pe liniile ferate, și uite cum stă dincoace, la *un pas*, pe căile rutiere, ce strașnic «Față-n față» al eficienței și risipei!!!) Am stat... o oră și55 minute (de la 6,25 la 7,50 dimineața și 11,10—11,40) în 31 mai a.c., dar mi s-a spus, de către «localnici», că așa-i zilnic (și auzisem c-ar exista o dispoziție limitînd închiderea unei bariere la 6 minute?!). A calculat vreodată cineva — în special cine stabilește să se economisească, fie și *deocamdată*, suma necesară construirii DE URGENȚĂ a tuturor pasajelor de nivel necesare Bucureștiului, acestui plămîn vital al economiei românești — cît costă ÎN SCHIMB, tot deocamdată, absența lor? Cît costă întîrzierea materialelor necesare proceselor productive (să întrebe numai la Fabrica de oxigen a «Griviței roșii», aflată pe platforma literalmente sufocată de prezența barierei, cît zăbovesc acolo autocamioanele pline cu tuburi de oxigen, ce perturbări și ce serioase pagube sînt acumulate, ce-i drept lent, pe nevăzute)? Cît costă orele și orele salarizate și irosite la involuntarele staționări? Desigur, nicăieri pe hîrtie nu apare că s-ar fi cheltuit pentru construirea pasajelor de nivel, dar nu apare nici suma (mult superioară) a pierderilor materiale suferite cu picătura («Picătură cu picătură se umple putina» — de asemenea vorbe înțelepte din popor).

Cu două decenii în urmă unul dintre constructorii Hunedoarei moderne îmi povestea ce s-a întîmplat atunci, acolo din motive de «economie» nu s-au asfaltat de la bun început căile de acces, deoarece în devizul întocmit cheltuiala ar fi apărut ca fiind prea însemnată, și cum era cazul ca ani în șir mașini grele să circule pe aceste drumuri, stricîndu-le, mai bine — s-a crezut — să fie lăsată «problema» pentru sfîrșit, după terminarea obiectivelor industriale... Din pricina stării foarte proaste a drumurilor, mașinile s-au uzat de 3 (trei) ori mai repede (atenție! sute și sute de mașini), consumul de benzină infinit mai ridicat, ritmul de circulație (vezi și capriciile meteo) inegal, serios încetinit etc. Concluzia: cheltuiala «cu picătura» costă mai scump decît cealaltă. În fond, nici o sumă investită nu poate fi apreciată în sine, ca fiind mare sau mică, fără a o raporta la eficiența investiției, singura care-ți dă măsura exactă a valorii REALE.

Iată de ce la debutul Combinatului siderurgic gălățean s-au trasat și tăiat numaidecît căile de acces ale șantierului, trainic asfaltate, cu rezultate economice absolute.

A fi econom! Ce înseamnă «în bani mărunți!» Egal: a fi eficient, ordonat, excelent organizat, cu simț de prevedere, prețuitor al timpului (minute, secunde), deci să mai facem și ceva economie de vorbe, acționînd concret și prompt pentru înlăturarea tuturor fisurilor din buzunarul public. Un singur leu economisit e mai valoros decît un milion întreg irosit!

Mihai STOIAN

«Moment de relaxare»... sau mostră de bun-gust brașovean?

bătrînul șef de trib va mai trăi două serii

Colea Răutu — întîlnit de noi la Brașov — turnează printre stînci, în seria a II-a a «Apașilor» (producție DEFA), rolul bătrînului șef de trib și căutător de urme Nana. Deși eroul trebuia să moară încă de anul trecut, din prima serie a acestui film, regizorul Kolditz nu s-a îndurat să-l sacrifice (să renunțe la colaborarea cu actorul nostru) și s-a hotărît să-i dărulască viața pe tot timpul duratei «Apașilor». Adică, preț de încă două serii.

Sandu FAUR

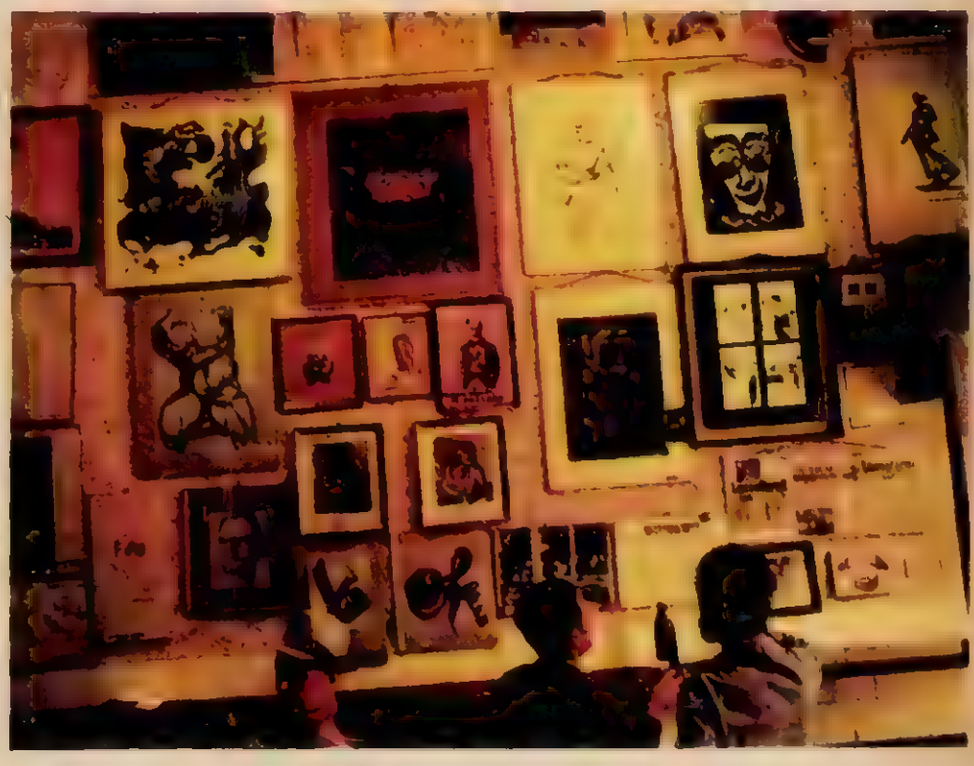

grafică la botul calului

«Bodega Povernei—Tîșmana», str. Ciopotarii Vechi — cîțiva metri pătrați întunecoși și *proprii unui scop*; se bea — în picioare — vin de Corcova (de foarte bună calitate) și există ore de vîrf în care consumatorii se revarsă-n stradă. În acest decor afli, pînă și pe tavan, acuarele, desene, schițe și chiar tablouri semnate: Iser, Pallady, Țuculescu, precum și nume din actuala generație: Pacea, Apostu ș.a. Din păcate, *forurile răspunzătoare* n-au înțeles în lungul anilor că aici, prin extinderea spațiului, sau în altă parte ar putea reedita buna tradiție a cafenelelor literare și artistice bucureștene

A. CAHANE și R. CONSTANTINESCU

opinia unui alegător

între ziare și gogoși

Ei bine, dilema aceasta nu este deloc, cum poate cineva ar fi înclinat să creadă, o falsă dilemă, ea nu este o dilemă inventată pentru pitorescul titlului, ea există de sine stătătoare și plutește deasupra nisipurilor fierbinți ale litoralului. Vreau să spun că puzderia de «închinători ai soarelui», supuși, acum, de bunăvoie, razelor sale binefăcătoare pe malul Mării Negre care continuă să fie albastră, ba chiar de un albastru foarte deschis, puzderia respectivă este supusă, de asemenea, dar de cineva din afara voinței ei, un organizator comercial involuntar bănuiesc, dilemei în discuție și trebuie să-i facă față, deși se pare că ieșire nu există. Nu există ieșire în favoarea ziarelor, pentru că gogoșile au, la ora de față, un net câștig de cauză. De *cauză*, repet, *nu* comercial. Dar să privim realitatea în față și să ne supunem și noi dilemei. Ce vom constata? Că de-a lungul litoralului, un resort comercial nu se știe de cine declanșat a pus în mișcare mai mulți angajați care, în niște halate vag albe și cu un fel de găleată de plastic când într-o mînă când în alta, cutreieră ca niște apostoli ai unei credințe curioase printre trupurile arse de soare strigînd sugrumați de emoție: *Gogoși! Luați gogoși!!*

Firește, nu pun în discuție calitatea gogoșilor pe care, evident, razele soarelui nu le mai pot încălzi, ele părînd a avea menirea secretă să ne sugereze, amenințător, cum va arăta bietul nostru pămînt *după* răcirea lui totală.

Dar, cum ziceam, nu gogoșile ne interesează, existența lor fiind, de bine, de rău, pusă la adăpost, ne interesează faptul că *apostolii acestor gogoși*, cu o bunăvoință specific apostolicească, unii dintre ei firește, iar eu îl laud pe cel de la Olimp, ne țin la curent cu singurele informații pe care și ei le cunosc, cele sportive și, mai exact, fotbalistice.

— Luați gogoși că aseară a bătut Chimia Rîmnicu Vîlcea! — de pildă.

Chiar dacă nu iei gogoși, informația poți s-o reții.

Gluma are în ea ceva grotesc, dar este o glumă a realității noastre comerciale pe litoral.

Nimeni, se pare, nu s-a gîndit, în aceeași măsură de serios, și la soarta ziarelor pe litoral, nimănui se pare că nu i-a trecut prin cap că *ziarele pot fi vîndute și pe plajă*, nimănui nu i-a trecut prin cap că *ziarele pot fi vîndute și pe străzile stațiunilor de pe litoral*, că pot fi instalate chioșcuri pe străzile extraordinarului nostru litoral. Luați drept exemplu întreaga Mangalie, fabuloasa Mangalie arhitecturală. Nimănui se pare că nu i-a trecut prin cap că pe litoral lumea poate citi cărți de literatură, de artă, de știință. Altfel, litoralul ar fi plin de tonete cu cărți așa cum este Calea Victoriei. Nimănui nu i-a trecut prin cap că *ziarele, revistele, cărțile pot face parte din peisajul litoralului* și că nu numai gogoșile au nevoie de apostoli desculți pe nisipul fierbinte.

Să sperăm că cineva «*acolo sus*», la comerț, va citi și rubrica aceasta. Altfel ar însemna să fac eu rost de o găleată cu gogoși și să cutreier coridoarele pe care se înșiră birourile celor de la comerț și să-i informez cu privire la lipsa de informații de pe plajă.

Dinu SĂRARU

cronica satirică

în bucureşti, pe dreapta...

Expresia asta atît de dezolantă și atît de cunoscută din experiența noastră, a tuturor, demonstrează plastic cum confuzia se poate transforma în aroganță. Ai nevoie de o lămurire simplă, clară, și omul de lîngă tine, uneori și salariat pentru această treabă, mormăie și moțăie și tu nu pricepi nimic. Aroganța în cazul cel mai bun se preschimbă în încrederea totală și plictisită cu care te înconjoară... Decît să miște un deget, lefegiul-mitocan preferă să aibă încredere în tine.

— Te descurci dumneata, te văd băiat inteligent...

Lenea e un fel de animal preistoric, cu mii de tentacule, cu pielea veșnic schimbătoare, cu solzi de o infinită diversitate, ea își schimbă solzii și convingerile după criteriul comodității.

— Ei lasă, te orientezi la fața locului...

Și mormăind această indicație clară, dihania caută nămolul prielnic somnului.

Această lipsă de răbdare se manifestă și în domenii unde răbdarea și claritatea sînt absolut indispensabile, obligatorii. Dacă în poezie o sugestie vagă își are farmecul ei, în materie de mersul trenurilor, de tratamente medicale, de acte, chitanțe, dovezi etc., indicația vagă te poate băga în mari încurcături. Cei desemnați să dea cetățeanului asemenea indicații au impresia că-ți fac un magnific hatîr dacă binevoiesc să deschidă gura lor atotștiutoare. De aceea o deschid foarte rar... Și din grijă pentru prețioasa lor sănătate, cînd o deschid o deschid numai pe jumătate. Nu vorbesc, ci numai moțăie cuvintele și le aruncă grăbiți, lăsîndu-te pe tine să descoperi ce anume au vrut să spună. Ceea ce trebuia să fie clar ca bună-ziua începe să semene cu marile enigme ale lumii... Limba aduce a cifru secret...

Și cînd te gîndești că pentru această mormăială mai primesc și leafă, și ajutor de boală, și bani de concediu. Măcar să fie idioți pe banii lor.

Teodor MAZILU

ce profețim, ce profesăm

carnea și sîngele epocii

Elogiul pe care-l făceam într-o tabletă precedentă personalității impunătoare a unui fost muncitor devenit intelectual și activist cu importante răspunderi pe linie de partid și de stat a suscitat observația îndreptățită a unor cititori și confrați de breaslă, anume că noi, martorii oculari ai unor revoluționare schimbări în viața economico-socială și în fondul de aur uman, arătăm obștii prea puțin chipurile luminoase ale unor iluștri contemporani, adevărate modele morale demne de urmat. Într-adevăr, dacă m-aș referi fie și la numai cîțiva dintre oamenii pe care i-am cunoscut de-a lungul anilor și încă aș avea motive să afirm că, din păcate, scoatem prea puțin în evidență ceea ce reprezintă sîngele și carnea acestei epoci — adică minunații oameni pe care i-a creat după chipul și asemănarea sa. Aproape copii, unii dintre ei adevărați Gavroși pe baricade, acum au ajuns oameni de notorietate publică: unul e Erou al Muncii Socialiste ca maestru al plămădirii oțelului, altul fascinează sălile de concert de pe toate meridianele cu miraculoasa artă a perfecțiunii sale muzicale, opera unuia e studiată în școală la o vîrstă cînd mulți abia își finalizează studiile, în timp ce tomuri academice, în limbi de largă circulație, nu se sfiesc să consemneze contribuțiile științifice ale unui tînăr om de știință care în neamul lui schimbă «întîia oară sapa-n condei și brazda-n călimară», cum ar spune poetul.

Enunțate numai, toate aceste lucruri nu prezintă poate nici un interes, dată fiind cunoașterea lor de către toată lumea. Tocmai această impresie, că le cunoaștem prea bine, că o pătrundere în intimitatea lor nu ne-ar mai spune nimic, ne lipsește de infuzia lor tonică, de cataliza entuziasmului pe care ni-l comunică, de desăvîrșita etică a muncii tenace pe care o atestă.

Epoca este și a fost cu adevărat prodigioasă, dar dimensiunile ei nu pot fi pe deplin deduse numai din statistici, procente, comparații, realizarea sa cea mai de seamă reprezentînd-o, spre strălucirea sa nepieritoare, OMUL, care făurind noua societate s-a făurit pe sine. Cînd acest om poartă numele de Ștefan Tripșa, Marin Constantin, Titus Popovici, Roman Vlaicu, și cînd îi ai și cunoscut îndeaproape, cum să nu te entuziasmezi în fața personalității sale, să nu-i proliferezi pilda de spirit laborios, de atingere tenace a idealului.

Dincolo de entuziasm însă ți se impune concluzia — extrem de importantă pentru generațiile mai tinere — că toți acești oameni au aproape o biografie comună, că fiecare a avut marea șansă de a coincide destinul său cu cel al socialismului, dar că adevărata, exemplara istorie a vieții lor începe abia din acest punct și ea înseamnă dăruire aproape eroică pentru meseria pe care și-au ales-o ca modalitate concretă de a sluji idealurile acestei epoci. De peste două decenii, într-adevăr, Ștefan Tripșa toarnă oțel, Marin Constantin modelează sunetele, Titus Popovici conferă paginii puterea și adevărul epocii, iar profesorul medic Roman Vlaicu veghează cu perspicacitate și înalt umanism bătaia inimii omului. Toți își fac datoria în mod strălucit, dar cu prețul unei munci titanice, al unei permanente confruntări cu exigențele epocii pe care o reprezintă. Omul unui mare destin nici nu poate fi altul decît omul epocii. A cunoaște și a înțelege o epocă, și cu atît mai mult cea a socialismului, prin oamenii ei — iată un minunat act de fortificare a convingerilor și sentimentelor noastre cele mai alese, acelea care ne definesc ca ființe ale acestui timp de formidabilă înflorire a virtuților poporului român.

Nicolae STOIAN

centura de siguranță — „centura vieții"

Mii, zeci de mii de vieți omenești au putut fi salvate grație centurii de siguranță.

Moartea unor persoane în accidente — în pofida faptului că purtau centuri de siguranță — se datorește nu imperfecțiunii centurilor, ci coliziunilor deosebit de puternice, ca urmare a deplasării cu viteze de circulație foarte ridicate.

Cu toate avantajele evidente, portul centurii este încă foarte controversat. O primă problemă care o ridică mulți automobiliști este următoarea: *În caz de accident centura de siguranță nu transformă ocupanții în niște prizonieri neputincioși?*

Este cunoscut că în momentul coliziunii corpul șoferului și corpurile pasagerilor sînt împinse cu o forță de mai multe tone. Este imposibil să te opui acestei forțe cu simpla rezistență musculară. Este adevărat că prinderea cu putere de volan a salvat mulți conducători auto de la moarte, dar nu i-a ferit de vătămări foarte grave ale integrității corporale. La 20 km pe oră forțele în joc sînt considerabile și aproximativ egale cu de 6 sau 7 ori greutatea corpului, adică 350—450 kg. Șoferul poate opune acestei presiuni o forță musculară de 50 kg pentru brațe și 100 kg pentru picioare și nu uitați aceasta se întîmplă la numai 20 km pe oră!

Centura de siguranță realizează menținerea corpului pe loc, evitîndu-se astfel rănirile grave provocate de lovirea corpului și a pieptului de bordul și parbrizul autovehiculului. Ceea ce este însă deosebit de important constă în evitarea ejectărilor prin parbriz, cel mai adesea mortale.

Un studiu al organismului național de securitate rutieră din Franța a ajuns la concluzia că: 1) riscul morții este de două ori mai mare în cazul proiectărilor din mașină, 2) numărul rănițiilor grav este mult mai mare în cazul ejectărilor (25%) în comparație cu cei care au rămas în mașini (17%).

Frica de a rămîne prizonieri nu este fondată, deoarece portul centurii de siguranță ferind pe ocupanți de răniri grave îi împiedică să-și piardă cunoștința și astfel ei au luciditatea necesară pentru a se degaja de autovehicul.

Foarte mulți automobiliști consideră că portul centurii de siguranță nu este necesar în timpul deplasării în orașe, ceea ce este absolut greșit deoarece: a) în orașe se produc circa 60% din accidentele corporale, b) 74% din accidente pot determina vătămări corporale la viteze inferioare de 70 km/oră. Nu trebuie să se uite că o coliziune la 60 km/oră echivalează cu o căzere de la etajul 5. Chiar la 20 km pe oră un șoc poate provoca răniri mortale în cazul cînd este afectat capul sau coloana vertebrală.

Există și părerea după care, în caz de coliziuni, centura ar provoca răni. Din studiile efectuate rezultă că centurile de siguranță corect prinse și bine strînse nu provoacă răni. În cazul unor coliziuni mai puternice vătămările provocate cu centuri sînt minime în comparație cu cele provocate în absența centurii.

Un număr mare de accidente continuă să se înregistreze din pricina dispunerii greșite a copiilor în autovehicule în timpul deplasărilor. În această privință e bine să se rețină cîteva reguli de bază:

1) Copiii trebuie să stea pe bancheta din spate a autovehiculului. 2) În nici un caz copiii nu trebuie ținuți pe genunchi — în special pe locurile din față. 3) Copiii sub un an trebuie transportați culcați într-un pătuc sau paner special confecționat, atașat la scaunul din spate, sau într-un hamac de plasă.

Începînd de la 14 ani, cînd copiii ating taliile adulților, ei pot purta centuri de siguranță pentru adulți.

În fine, ultima problemă. Centurile de siguranță dau un sentiment de securitate sau dimpotrivă, incită la deplasarea cu viteză excesivă? Studii sociologice au stabilit că prinzîndu-și centura, șoferul devine mai conștient de pericol, acest fapt determinîndu-l la un plus de prudență. În plus, avînd centura fixată, șoferul este mai «stabil» pe scaunul său, aceasta ajutîndu-l să «ia» mai corect virajele. De fapt, cea mai bună confirmare a acestor argumente o aduc piloții de raliu, pentru care centura a devenit o a doua «natură».

Este necesar ca centurile de siguranță să fie pe scară mai largă produse și comercializate în țara noastră, paralel cu o campanie de amplă prezentare a avantajelor acestor dispozitive în presă, radio, televiziune.

De asemenea, consider că trebuie perfecționată și diversificată fabricarea centurilor. Deși solide, ele sînt încă greoaie, rudimentare. Se produc deocamdată numai centuri destinate a fi fixate în două puncte, nu se produc centuri pentru copii între 1 an și 6 ani etc. Portul centurii de către ocupanții locurilor din față ale autovehiculelor ar determina reducerea numărului cazurilor mortale cu cel puțin 15%!

Colonel Victor BEDA

scriitori de azi

zaharia stancu

Născut la 5 octombrie 1902, în comuna Salcia, județul Teleorman, ca fiu al lui Tudor Stancu și al Mariei Tudor Stancu. Școala primară, în satul natal. Terminînd-o în 1915, intră ucenic la o tăbăcărie din Roșiori de Vede. În vara anului 1917 îl aflăm, după propria mărturisire a scriitorului, «argat pe o moșie boierească». Între anii 1918 și 1920 e ajutor de arhivar la judecătoria de ocol din Turnu Măgurele. În anul 1920 începe să urmeze cursurile secundare la liceul din Roșiori de Vede. Bacalaureatul, în anul 1928 la Pitești. Între timp, își face stagiul militar la un regiment din Bălți (1925—1926). Licențiat în anul 1932 al Facultății de litere și filozofie din București. Între anii 1928 și 1931 e funcționar la Ministerul Agriculturii și Domeniilor. Educația poporului, direcția presei din Ministerul Afacerilor Externe. Într-o «cronologie» stabilită cu minuțiozitate de Ioan Comșa și Corneliu Popescu, se stabilește debutul în ziaristică al lui Zaharia Stancu în anul 1920, în ziarul «Victoria» cu articolul *Mai puțină ingratitudine*, în care se «protestează cu vehemență împotriva Parlamentului care acordase văduvei poetului George Coșbuc o pensie lunară de numai optzeci de lei». Debutul literar cu poezie în «Adevărul literar și artistic». Debutul editorial cu *Poeme simple* în anul 1927. Prezent mereu în actualitatea publicistică, scriitorul a editat și a colaborat la numeroase publicații. În anul 1932 face să apară lunarul «Azi». În 1937 scoate ziarul «Lumea românească». În 1939, săptămînalul «Azi», desființat în 1940 de regimul antonescian. În 1941, «Revista română». În iarna lui 1943 este internat ca deținut politic în lagărul de la Tîrgu Jiu. După eliberare, își reia cu intensitate activitatea publicistică și de creație literară. Din 1954 pînă în 1964 răspunde de săptămînalul «Gazeta literară». Îl întîlnim frecvent semnătura în ziare și reviste. Membru al C.C. al P.C.R. Deputat al Marii Adunări Naționale, membru al Academiei R.S.R., Erou al Muncii Socialiste, președinte al Uniunii scriitorilor. Fost director al Teatrului Național din București. În 1971 i se decernă premiul internațional Gottfried von Herder.

Opere. Din fecunda sa activitate scriitoricească notăm. Poezie: *Poeme simple* (1927); *Albe* (1937); *Clopotul de aur* (1939); *Pomul roșu* (1940); *Iarba fiarelor* (1941); *Anii de fum* (1944); *Cîntec șoptit* (1970); *Scrieri-Poezii* (1971); *Sabia timpului* (1972). Proză: *Desculț* (1948); *Dulăii* (1952); *Rădăcinile sînt amare* (1958—1959), *Clopote și struguri*, *Printre stele*, *Carul de foc* (1960); *Jocul cu moartea* (1962); *Pădurea nebună* (1963). *Ce mult te-am iubit* (1968); *Șatra* (1968). *Vîntul și ploaia* (1969); *Povestiri de dragoste* (1970). Publicistică: *Zile de lagăr* (1946). *Secolul omului de jos* (1946); *Călătorind prin U.R.S.S.* (1950); *Sarea e dulce* (1955); *Cefe de taur* (1956); *Pentru oamenii acestui pămînt* (1971). *Tălmăciri din Serghei Esenin*. *Antologia poeților tineri* (1934). Opera lui Zaharia Stancu cunoaște o mare răspîndire peste hotare. Conștiincios bibliograf al operei lui Zaharia Stancu și al traducerii acesteia ne informează că «astăzi apariția în limbi străine din opera sa au ajuns la 145 traduceri, tipărite pe patru continente, în 35 țări... Dintre acestea 98 au apărut în volume separate și 47 în antologii»

«Să nu uiți nici o clipă: strămbuni au fost șerbi/Primiră-n veacuri aspre sudălmi și bice-n spate/Să nu uiți nici o clipă: se odihnesc sub ierbi/ Dar țărna lor mai strigă și acum după dreptate». («Să nu uiți nici o clipă», 1939). *«În poemele mele închid/Viața în flăcări în cuvinte,/În aceleași cuvinte lăsate/De cei topiți în mărmînte»* («Cîntec», 1941).

E în aceste strofe din două poezii diferite, și din ani diferiți, declarată o ars poetica, ale cărei comandamente definesc o operă vastă, multidimensională. Mai întîi, ca expresie. Literatura lui Zaharia Stancu e constituită dintr-o uimitoare simplitate a mijloacelor de exprimare. Cu vorbele noastre de toate zilele, cu umilele cuvinte ascultătoare, supuse rosturilor noastre de fiecare zi, tocite ca banii de întrebuințare, Zaharia Stancu creează o artă mereu proaspătă, de mari dar neostentative rafinamente. Fără a-și pierde din umilitate sau, mai bine-zis, fără a deveni «poetic», cuvîntul la Zaharia Stancu e cu atît mai expresiv cu cît își păstrează conturul lui simplu. Cu acest cuvînt «nelucrat», «neelaborat», poemele lui Zaharia Stancu transmit cele mai varii sentimente. Prin acest cuvînt poetul e, rînd pe rînd, grațios sau aspru, blînd sau revoltat, «focos», cum spune G. Călinescu, sau meditativ. Poezia lui Zaharia Stancu — de la coloritul și exuberanța începuturilor pînă la grava și tulburătoarea meditație din faza senectuții — e caracterizată de aceeași nuditate a expresiei. La fel și proza sa, ritmic obsesivă, de propoziții și fraze repetate, adîncindu-se prin aceasta viziunea și stările de suflet, e slujită de același cuvînt simplu și direct.

«Să nu uiți nici o clipă», acest deziderat devine în întreaga operă a lui Zaharia Stancu condiția ei esențială de existență. Poezia, proza (nu numai cea memorialistică) sînt păstrătoarele unei «memorii fabuloase», cum o definea un critic de azi. De la firul de iarbă din verile copilăriei pe cîmpia dunăreană pînă la evenimentele de cotitură istorică, totul e reținut de retina unor ochi mereu deschiși asupra lumii. De aici autenticitatea artei lui Zaharia Stancu. Dar memoria scriitorului nu e un rece și un neutral depozit, ci ea păstrează efervescența momentului înregistrării. Spune scriitorul: «În neuitatul an 1907 aveam cinci ani. Toate, chiar și culoarea norilor, toate *mi s-au imprimat pentru totdeauna* pe retină și în minte». De aici, fierbintele suflu al artei atît de participative a lui Zaharia Stancu. Un sector al activității sale care-i întregește personalitatea e acel al publicisticii, vehementă cu retrogrăzii istoriei, pasionată în mărturisirea dragostei pentru constructorii vieții noi, socialiste, în țara noastră, «pentru oamenii acestui pămînt». *Desculț*, *Jocul cu moartea*, *Pădurea nebună*, *Ce mult te-am iubit*, *Cîntec șoptit* sînt doar cîteva titluri care circumscriu o proeminentă personalitate a literaturii noastre.

Traian STOICA

cronica literară

«scribi, acțibilduri, sterilitate...»

Sașa Pană este la ora actuală patriarhul mișcărilor de avangardă românești, o «arhivă» inestimabilă ce păstrează cu sfințenie cele mai neînsemnate relicve de iconoclastie literară dintre cele două războaie. Mai puțin însemnat ca poet, autorul recentului volum apărut la Minerva a fost un animator notabil, reușind să editeze timp de mai mulți ani revista unu, cu sacrificii evocate pe larg în Născut în '02. Persoană decentă, cu temperament comun, e de mirare că medicul militar, ajuns pînă la gradul de colonel, a practicat cu atîta asiduitate o artă negatoare și lipsa de respect față de orice convenție. Trebuie să-i recunoaștem meritul fidelității, al obstinației sale în credința cea dintîi, pe care a slujit-o cu mijloacele grefierului, mai puțin inspirat, dar mai exact și mai pedant chiar decît un protagonist de primă mînă.

Vestea că Sașa Pană își publică memoriile trebuia salutată, desigur, ținînd seama de participarea autorului la insurecțiile artistice ale epocii și de posibilitatea lui de a aduce date noi cu privire la cărțile și la autorii nedreptățiți parțial de constiința literară românească. Am fost și sîntem de părere că la noi s-a făcut un insemnat efort de înnoire literară, cu importante repercusiuni, după cel de-al doilea război mondial, cînd suprarealismul și-a avut cea mai semnificativă expresie prin cele două grupări de la București (reprezentate de autorii manifestelor Dialectique de la dialectique și Critica criticii) Din păcate, textele nu se află încă la îndemîna unui public mai larg, iar critica s-a ocupat relativ puțin de ele, ignorînd semnificațiile deosebite ale tentativei, în contextul general european. Un efort «dinăuntrul», menit a lumina sensurile procesului început din deceniul al treilea, este demn de cel mai înalt interes pentru istoricul literar și pentru publicul constient că literatura română a cunoscut și ea o restructurare a conceptului de poezie. De aceea, cartea cunoscutului autor de prozopoeme era așteptată și ar fi putut să solicite atenția și să determine o mai acută sensibilitate față de un capitol important de istorie literară. Din păcate, autorul nu a găsit patosul necesar și nici strălucirea mijloacelor pentru o evocare pe măsura celorlalți «eroi» ai avangardei, după cum îi lipsește în întregime înțelegerea teoretică și conștiința adevăratelor dimensiuni ale evenimentelor. Este greu să afli din cele aproape șapte sute de pagini ale primului volum de memorii mai mult decît banalități și istorioare cu privire la autor și la familia sa.

Se ridică dealtfel o problemă cu semnificație generală, privind avalanșa de jurnale și de evocări din ultima vreme. Cred că este bine să ne gîndim dacă statura intelectuală și preocupările unui autor îl fac apt să reflecte o epocă și să o redea mai viu cititorului de peste ani. În cazul lui Sașa Pană va trebui să spunem că însăși contribuția documentară este minimă, referindu-se la nume periferice. Ar fi teribilă încercarea de a reconstitui din paginile sale miscarea vie, pulsul intelectual al epocii, chiar dacă ne-am limita la poeții invocați de Născut în '02 Mediocul-scriitor povestește tot timpul că se întîlnea cu Stephan Roll, cu Geo Bogza, cu Ilarie Voronca și cu alții, că dezbăteau temele cele mai arzătoare ale actualității literare, dar nu ne spune o clipă care erau acele teme, pe ce cale se ajungea la ele, în ce măsură făceau parte din obsesiile epocii etc. Radicalismul lui Bogza sau protestul, paroxistic uneori, al algiștilor erau expresia unui daimon și reflectau o trăire intensă a climatului cultural și politic, o exasperare în fața sleirii mijloacelor tradiționale, tradusă în manifestul lui Sașa Pană din unu: «Cetitor. deparazitează-ți creerul/ strigăt în timpan/ avion/ t.f.f.-radio/ televiziune etc.», deși cam simplist. Nu se dezbat deloc formulările mai importante ale principalelor curente, nu se arată «istoria» lor, determinările doctrinare, nu se urmărește nimic din ceea ce constituie substanța obisnuită a unei asemenea cărți. Pentru Sașa Pană și pentru cititorul care l-ar urma, suprarealismul este tot una cu modernismul ceva mai radical profesat la 75 H P. sau la unu, iar un Virgil Carianopol sau un Claude Sernet devin niște «inovatori». Autorul nu are prea limpede, în propria conștiință, nu a disociat încă realitățile artistice și ideologice ale diferitelor orientări interbelice, și cu atît mai mult nu poate să ofere cititorului imagini coerente ale unor ani atît de convulsivi. Îmi aduc aminte pasajul aflat în Critica mizeriei, semnată de Gellu Naum, Paul Păun și Virgil Teodorescu, foarte potrivit, din acest punct de vedere, și pentru Născut în '02, precizînd raporturile reale din cadrul vastei mișcări de avangardă: «Îndelunga activitate confuzionistă de la UNU, perseverenta pestițială cu care a fost dusă, formidabila lipsă voită de informație, falsurile, felul echivoc de a prezenta lucrurile... (...) E destul să ne referim la cartea intitulată «Sadismul adevărului» în care cu o îngrozitoare lipsă de discernămînt sunt puși alături: Jarry, Lautréamont, Virgil Montaureanu, Rimbaud, copiii lui Costa-Foru, Vaché, suprarealismul lui Stefan Petică, poetul polițist Matei Alexandrescu, șoricelul Mickey etc.» Sigur că violența de limbaj este regretabilă și se explică prin necesitățile impuse de polemică, dar imputarea de aglomerare lipsită de criteriu este perfect justificată pînă astăzi în legătură cu ceea ce scrie Sașa Pană.

Ce rămîne deci din Nascut în '02? Nota unei sensibilități delicate, de sorginte mic burgheză, tulburată din cînd în cînd de puseuri infantile. Mă întreb ce ar spune Breton de o carte unde autorul își laudă tatăl, medic la Dorohoi (persoană mai mult decît respectabilă și bine conturată de autor), spunînd că: «Oamenii îi sărutau mîna și dacă nu i-ar fi lăsat, s-ar fi simțit jignit»? Jenantă este apoi lipsa de registru afectiv pentru stările mai profunde. Făcînd o vizită mamei lui Urmuz, simte «o bară transversală peste coșul pieptului», pentru ca să se îndrepte apoi spre casa părinților lui Zaremba «cu o bară transversală pe inimă». Multe episoade se repetă, cam în aceleași cuvinte, creînd o senzație de haos, de material lipsit de organizare (de exemplu, împrejurarea concedierii lui Voronca de la Consiliul de Miniștri de către Iorga, sau povestea revistei Frize și altele). Mai supărătoare sînt insistențele pe labilitatea de caracter a corifeilor avangardei și pe certurile mărunte, creînd impresia unei adevărate paranoia la cei mai mulți dintre ei.

Aurel- Dragoș MUNTEANU

vorbiți și scrieți românește

de ce învățăm gramatica? (VI)

Mi se pare evident că modernizarea predării gramaticii sau, mai bine zis, a disciplinelor lingvistice în învățămîntul mediu nu se poate realiza prin simpla «includere» a teoriilor și rezultatelor caracteristice pentru stadiul actual al cercetării în manualele școlare. Acest lucru trebuie să fie clar pentru toți cei care își vor fi imaginat că modernizarea învățării limbii ar putea să însemne lecții de gramatică transformațională sau de teoria a sistemelor formale.

Este vorba de ceva, după părerea mea, mult mai greu, anume de o *adaptare* a cunoștințelor actuale din domeniul lingvisticii la *nivelul* de înțelegere al elevilor de diferite vîrste, de o *fundamentare modernă* a concepției noastre asupra învățămîntului lingvistic în școala medie. Ce înseamnă exact aceste lucruri este, din nefericire, foarte greu (dacă nu chiar imposibil) de spus în momentul de față. Este greu deoarece răspunsul la această întrebare nu poate fi dat decît în urma unor cercetări prealabile. Or, aceste cercetări nu s-au întreprins în mod sistematic și susținut pînă în momentul de față.

Dar *cine* anume sînt cei mai indicați să întreprindă aceste cercetări? Evident că numai cei care, *în mod normal*, ar trebui să îmbine experiența practică a predării cu o solidă cultură lingvistică modernă, adică înșiși profesorii. Ar trebui să le întreprindă, de asemenea, cei care se ocupă de «lingvistica aplicată», pentru că, în momentul de față, predarea disciplinelor lingvistice reprezintă un domeniu de aplicație al lingvisticii. Mă întreb însă încă o dată cum putem spera la rezultate concrete în procesul de modernizare cînd printre noi stăruie încă ideea că facultățile de profil filologic trebuie să «producă» profesori a căror cultură lingvistică trebuie să se reducă la capacitatea de a face o analiză gramaticală și că tot restul lingvisticii reprezintă pentru aceștia un balast? Cum ne putem imagina că am putea avea profesori cu o cultură lingvistică modernă, cînd această *cultură nu li se formează în mod sistematic* încă din facultate, cînd abordarea aspectelor moderne ale lingvisticii continuă să aibă în programele și planurile de învățămînt un statut facultativ, *în ciuda faptului că «modernizarea» învățămîntului a devenit de mult o necesitate obiectivă?*

Cred că măcar acum, după recenta plenară a Comitetului Central, ar trebui să reflectăm cu mai multă seriozitate și spirit de răspundere la aceste chestiuni. Căci de această seriozitate și de acest spirit de răspundere depinde *eficiența* măsurilor concrete.

Emanuel VASILIU

capriciile gustului

ce este un artist ?

O echipă de specialiști instituită pe lîngă Asociația internațională a artelor plastice a lucrat, timp de trei ani la rînd, între 1954 și 1957, la întocmirea unei «definiții» a artistului. Au fost extrase din dicționare textele cele mai concludente, s-a apelat la profesiunile de credință și la mărturisirile celor care, fiind recunoscuți ca artiști, au încercat să formuleze reflecții în legătură cu propria lor condiție. Concluziile la care, după trei ani de zile, comisia instituită pe lîngă A.I.A.P. a ajuns, puteau fi rezumate astfel: a) artist este un om care intervine asupra lucrurilor și le dă o formă estetică, b) artist este omul care exersează cu competență una din artele frumoase și își face din aceasta un mijloc de existență.

E inutil să mai arătăm cîte obiecții a comportat și comportă definiția de mai sus a artistului, concentrată în două texte care nu au nimic comun între ele. Va trebui, poate, să avem în vedere că noi investim, întotdeauna, cu titlul de artist persoana capabilă să realizeze obiecte care, înainte de a avea vreo utilitate sau indiferent de utilitatea lor, reprezentau o noutate în ordinea existentului — obiecte care sînt în măsură să provoace întrebări și să incite la răspunsuri pe marginea acestor întrebări. Se întîmplă însă că, în condițiile contactului cu un asemenea obiect, sentimentul pe care noi îl încercăm nu este numai acela de neliniște, îngrijorare, preocupare, dar și de bucurie. Apare problema unui tip de plăcere aparte, ce nu poate fi confundată cu plăcerea încercată în contactul cu lucrurile pe care le consumăm ori utilizăm. E plăcerea contemplației unui lucru făcut de către om și menit să evoce, veșnic, condiția umană. Ce calități, în afară de noutatea lui, inerentă, posedă un asemenea obiect, capabil să ne placă la simpla sa contemplație, capabil să ne placă fără a fi utilizat sau consumat? Immanuel Kant, cu aproape două secole în urmă, atrăgea atenția asupra unei particularități pe care o prezintă munca artistului. Spre deosebire de persoana ce nu poate fi învestită cu un atare titlu, artistul s-ar defini — după el — drept insul capabil să realizeze obiecte inedite, originale, în fața cărora senzația artificialității e redusă la minimum. Tocmai în legătură cu această capacitate a artistului de a făuri lucruri artificiale, posedînd același grad de naturalețe ca și cele ce nu apar ca făurite de om, se cere astăzi insistat în mod deosebit. Pentru că în condițiile unor manifestări artistice de avangardă, coeficientul de artificial a sporit într-un asemenea mod încît arta ajunge să se detașeze de condiția firescului pînă în a nu mai fi recunoscută ca atare.

Un sculptor de avangardă celebru — César — a inaugurat, nu demult, o expoziție cu sculpturi realizate din pîine caldă, din care participanții au fost invitați să se servească. Christo, un alt reprezentant al noilor tendințe avangardiste, și-a propus, nici mai mult nici mai puțin, decît să împacheteze în material plastic o porțiune din litoralul australian, care constituia pînă atunci o frumoasă plajă. Efectul produs a fost, după cum mărturisesc cei care au asistat la desfășurarea experienței, sentimentul unui peisaj straniu, extrapămîntesc. A înțelege, în aceste condiții, «ce este un artist» devine extrem de dificil. Gîndirea clasică ne-a învățat că artistul creează întotdeauna obiecte stînd sub semnul perfecțiunii și firescului, nemulțumit fiind de imperfecțiunea și nefirescul pe care îl întîlnește în lume. Problema umanismului izvorăște tocmai de aici, întrucît, prin ceea ce el face, prin obiectele pe care le făurește, artistul protestează împotriva imperfecțiunii, injustiției, nefirescului. Iată însă că, în condițiile artei actuale de avangardă întîlnim artiști care mizează tocmai pe impresia de «nefiresc», de artificial, ce urmează să o producă fiecare operă expusă asupra publicului.

Controversele ivite adesea în sălile de expoziție ne apar astfel cum nu se poate mai firești.

Gheorghe ACHIȚEI

DESPRE MUZICĂ VORBIM PRIN MUZICĂ

GHEORGHE DUMITRESCU:

«NU SÎNT DISPUS SĂ MĂ METAMORFOZEZ»

(II)

— Nu v-a incomodat niciodată faptul că cei mai adesea s-a spus despre dumneavoastră că sînteți cu predilecție autor al unor oratorii, al unor opere, că aveți o înclinație rectilinie spre epic și monumental?...

— Nu-mi plac privirile peste ograda mea care hotărăsc din mers ceea ce eu am făcut stînd îndelung și cumpănind bine. Am convingerea că dețin acea putere de a construi, cu care, firește, mă simt sănătos. Și mai ales nu fac altceva decît să-mi respect propriul temperament, propria-mi credință despre rostul muzicii. Nu sînt cîtuși de puțin dispus să mă metamorfozez; eu scriu pentru oameni și nu vreau să-i oblig să mă descopere în fiecare vîrstă. Inițial, am fost compozitor de muzică simfonică și de cameră. Primele mele lucrări sînt sonate pentru pian, vioară, violă, cvartete, apoi cele cinci poeme simfonice, trei suite simfonice, o uvertură, Simfonia I-a și Concertul pentru violoncel și orchestră. Se pare însă că s-au impus lucrările așa-zis monumentale... Pentru unele din lucrările amintite am obținut trei premii, dintre care două sînt: Premiul George Enescu și Premiul Carmen. Din 1950, cînd a avut loc premiera oratoriului Tudor Vladimirescu, și pînă în prezent am compus un număr de șase opere, cinci oratorii, multe cantate și coruri care m-au făcut — dacă-mi dați voie! — mai cunoscut decît s-a întîmplat cu cele patru simfonii, patru suite, cinci poeme simfonice etc...

— O discuție despre accesibilitate, mai cu seamă în muzică, este oricînd bine venită!

— Mi-am dat seamă că va stă cuvîntul în vîrful degetelor! Să-l luăm deci lucrurile cum aș lua veșmintele ce-mi vin mie bine. Muzica trebuie să răspundă unor cerințe imediate. Ca și în literatură, în alte arte, în toate, scriem pentru contemporani și nu pentru niște umbre ce-ar veni în sălile de concert. Aici însă mai intervine și un alt aspect: difuzarea cu predilecție a unor genuri, a unor lucrări, frecvența lor...

— Ce aveți să reproșați în acest sens?

— Nu ascund că față de anumite genuri o vreme s-a arătat o nepermisă tăcere, dacă nu aversiune; confrații, o mică parte dintre ei, le priveau ca pe o muzică în haine de sărbătoare, ceea ce nu este de fapt....

— La ce fel de muzică vă referiți?

— La acea muzică prin care am fost uneori etichetat în exclusivitate.

— Disputa este mai veche; s-ar numi: modalitățile de expresie moderne și prioritatea melodiei. În ce punct vă situați sau v-ați situa în cazul că această dispută v-ar implica în vreun fel?

— Pe teritoriul meu! Nu mă-ncurc în false probleme. Muzica operează într-un grad mai mare cu ideea de perfecțiune; melodia este perfecțiune. Noi deținem însă în egală măsură și un teritoriu matematic, deci sîntem mai aproape de paiparea acestei idei decît poetul, să zicem. Modern înseamnă a exprima în arta ta timpul în care exiști. Idealurile sale, frămîntările și realizările oamenilor, și aceasta, indiferent dacă tratezi un subiect din vremea ta sau din alte vremi.

— Riscantă mi se pare ultima parte a afirmației dumneavoastră...

— Nu e neapărat nevoie să ne înțelegem! Trebuie însă să știi că eu văd în istorie nu o aglomerare de tomuri, de mărturii și studii, de întîmplări și cronologii, ci — să-mi ierți cuvîntul depreciat! — o combustie proprie ce-mi oferă mie ca artist un sens și o durată. Dacă n-aș avea sentimentul istoriei acestui neam, cred că aș fi un fel de surdo-mut și fără brațe. Ceva în genul unui monstru, inutil lui însuși și celor din preajmă. Atunci cînd compun o operă mă situez eu însumi în timp, umblu aproape la modul fizic prin acea lume și vin să spun ce se întîmplă acolo; o spun în felul meu, iar puterea de sugestie a muzicii nu are egal...

— Ce-ați dori să știe încă iubitorii de muzică din anul — să zicem! — 2073 despre compozitorul Gheorghe Dumitrescu?

— Dacă vor ști că a trăit, asta este egal cu omagiul pe care îl aducem celor ce trec în statui. Să știe că: nu mi-a plăcut să-mi amintesc de lucrurile neplăcute, și nu mi-a plăcut anecdotica, aceea care necinstește uneori cîte o biografie. Sînt convins că oamenii trăitori peste un secol se vor interesa de faptele și gîndurile noastre numai în cazul că îi vom convinge noi înșine prin creația noastră. Se poate ca ei să știe mult mai multe despre noi decît știm noi înșine Nu-i așa că asta ne măgulește? Dar despre viitor se poate fabula la nesfîrșit. Viitorul înseamnă pentru mine fiecare clipă de-acum; totdeauna ți se pare că n-ai destul talent ca să nu-ți fie teamă de viitor. Dar aș vrea să se știe că în tot ce fac este sufletul acestui popor, cu toate suferințele lui în trecut, într-o lungă și sinuoasă istorie, și sînt izbînzile lui și aspirațiile lui...

— Ce funcție atribuiți muzicii în viața socială azi, în 1973?

— Arta contribuie într-o măsură nebănuită la dezvoltarea calităților spirituale ale omului, este un factor de progres social Nu spun lucruri noi, ci numai ceea ce cred muzica transmite idei și sentimente de înaltă elevație, modelează omul. Astăzi, mai mult ca oricînd, muzica trebuie să înnobileze omul. Poporul nostru are nevoie de acea muzică în stare să-l însoțească spre marile idealuri, spre scopurile umaniste ce ne stau în față...

— V-aș ruga să nuanțați...

— Trebuie să știm că bucuriile în artă nu sînt divertismente, ci uneori au gravitatea lor ce vine din măreția lucrurilor, dar efortul nostru spre inițiere va fi repede răsplătit într-un mod fără egal de însăși influența pozitivă pe care o are muzica asupra noastră. Este, apoi, necesar ca omul să iasă de sub influența «artei» vulgare, care mai face carieră printre tineri mai ales. Vedeți, există și o muzică nocivă, o poluare ritmică și zgomotoasă, un excitant care n-are nimic comun cu arta...

— Am impresia că nu vreți să vă puneți rău cu lumea și lipsiți litera i de punctul ce i se cuvine!

Dumitale îți place muzica ușoară?

— Depinde!

— Avem o cantitate îngrijorătoare de muzică, așa zis ușoară, imposibil de ascultat, cu texte de două parale care pe lîngă gravele salturi în agramat se mai intitulează și creații — cei puțin așa aud în interviurile luate cîte unui interpret cu nițică voce de la natură și cu jenantă nepricepere din lipsă de carte muzicală. Sînt revoltat de avalanșa acestui gen muzical făcut prost! Să ne înțelegem: îmi place muzica ușoară, de jazz, autentică, de inspirație folclorică și interpretată de virtuoși ai instrumentelor sau vocali. Ceea ce aud eu foarte des este însă pură cacofonie și mă gîndesc îngrozit că sute și mii de tineri ascultă această muzică, o cultivă eventual, confundă muzica — amintiți-vă de ideea de perfecțiune! — cu niște sărmane improvizații bîntuite de texte stupide...

— Ce sugerați?

— O mai atentă și mai calificată promovare a acestui gen la Radio și Televiziune, oriunde se manifestă el. Este un gen foarte popular, cerut cu precădere uneori, se impune deci ca în limitele lui să-i oferim publicului lucrări frumoase,ingenioase și bine scrise. Mă doare sufletul cînd aud tineri mai ales fredonînd niște inepții!

— Vorbind despre tineri: ce credeți despre studenții dumneavoastră din Conservator? Sînteți profesorul unei clase de excepție? Despre care compozitor foarte tînăr acum vom auzi mîine?

— Studenții mei sînt profesioniști, inspirați de frumosul muzical, iar eu, ca profesor universitar, nu am nici un motiv să fiu îngrijorat din pricina lor. Au tot ce le trebuie, statul cheltuiește enorm pentru formarea lor. Pot spune că avem azi o generație de muzicieni de excepție în toate disciplinele acestei arte Să vă dau un nume care peste ani va fi... Nu risc nici un nume; cel care va fi să vină, va veni negreșit...

Ion TUGUI

(Va urma)

Fotografie document: *Dirijorul George Georgescu și compozitorul Gheorghe Dumitrescu, primind aplauzele la Oratoriul Tudor Vladimirescu.*

Părinții compozitorului

VIAȚA LUI NICOLAE BĂLCESCU (XI)

«...EU ASEMENI AM MUNCIT ȘI AM PĂTIMIT PENTRU DREPTATE»

La sosirea sa în capitala Franței, Bălcescu a găsit emigrația română profund dezbinată pe chestiunea șefiei și totodată din cauza aprecierilor divergente făcute asupra activității guvernului revoluționar și a manipulării unor fonduri destinate revoluției.

Amărăciunile legate de această situație nu l-au împiedicat însă să desfășoare o intensă activitate publicistică și diplomatică, «țintele» revoluției și viitorul poporului român preocupîndu-l necontenit. El întreține totodată strînse legături cu reprezentanții emigrațiilor poloneză, maghiară și italiană — Adam Czartoryski, Ladislau Teleki, Daniel Manin — angajați și ei în aceeași luptă împotriva imperiilor cotropitoare și subjugătoare

LA LONDRA

La sfîrșitul lunii decembrie 1849, deși strîmtorat în privința banilor, pleacă la Londra pentru a expune cauza principatelor lordului Palmerston, ministrul de externe al Marii Britanii, precum și altor bărbați politici englezi. Întîlnirea sa cu Palmerston — care avea să-l primească la 17 ianuarie — a fost pregătită de lordul Dudley Stuart, căruia îi trimisese în prealabil un memoriu asupra deziderateior românești. Palmerston, care, ca semn de atenție, i-a acordat audiența chiar a doua zi după reîntoarcerea sa la Londra după o absență de mai multe zile, l-a primit «tare bine și cu multă afabilitate», l-a lăsat să spere «că ocupația (principatelor) nu va ține mult».

Odată cu Bălcescu au pornit spre Londra și reprezentanții emigrației maghiare, Ladislau Teleki și Iuliu Andrassy, viitorul ministru de externe al Austro-Ungariei, cu ajutorul cărora și al exponenților emigrațiilor polonezi, ruși, cehi, moravi și slavi de sud, va constitui un comitet secret revoluționar pentru Europa răsăriteană. La Londra, prin intermediul doamnei Milnar-Gibson, intră în relații și cu aderenții lui Mazzini, precum și cu socialistul Louis Blanc.

Șederea sa în capitala Angliei a fost însă foarte scurtă, fiindcă la 22 ianuarie el se afla din nou la Paris. Motivele acestui scurt «séjour» au fost explicate de Bălcescu într-o dramatică scrisoare adresată lui Ghica la 4 ianuarie, îndată după sosirea sa la Londra. «Eu — scria Bălcescu, care trecuse Canalul Mînecii numai cu 400 franci — mă aflu tare ușor de parale. De abia mai am 200 franci, căci aici la birt plătesc 17 fr. mîncarea și șederea pe zi, fiind neapărat a avea un apartament bun spre a putea primi lumea. Mîine însă voi căuta a lua un apartament mai modest, cu săptămîna. Toată speranța îmi este în 30 galbeni ce aștept să-mi sosească d-acasă în zilele acestea».

«D-acasă» însemna însă de la bătrîna lui mamă, care scosese în vînzare noi «acareturi» pentru a-și putea ajuta fiul în necurmata lui luptă națională.

La 13 ianuarie lipsa banilor era mărturisită din nou. «Eu aci am sfîrșit banii și am scris la Paris ca să capăt vreo 300 fr., altmintrelea rămîi zălog în Londra, căci nu credeam că voi întîrzia mai mult de zece zile».

Revenit la Paris, Bălcescu se consacră cu neistovita sa energie și pasiune redactării broșurii **Question économique des Principautes Danubiennes,** continuării scrierii dedicate lui Mihai Viteazul, prin care voia să pună «piatra de temelie a unității naționale», și totodată pregătirii apariției revistei proiectate, care urma să se numească **România viitoare.**

ÎN LUPTĂ CU MOARTEA

Spre sfîrșitul anului 1850, izbucnind noi divergențe între exilați, Bălcescu își mărturisește intenția de a părăsi arena frămîntărilor politice pentru a se dărui cu exclusivitate istoriei lui Mihai. Eforturile creației și totodată starea sănătății sale îi cer însă și un loc de liniște, cu lanuri de grîu și păduri de brazi, și Bălcescu se gîndește o clipă să-l găsească fie în Dobrogea, unde amicul său Ion Ionescu de la Brad primise o importantă misiune agronomică, fie în Transilvania, în munții lui Iancu. Dar cum nici una din aceste dorințe nu se poate realiza, la începutul lunii mai, constrîns și de situația materială precară, el se retrage la Ville d'Avray, în apropierea Parisului, unde scrie intens la opera începută. Aniversarea zilei de 3/15 mai 1848 îl readuce însă la Paris pentru a rosti discursul festiv la serbarea organizată pentru pomenirea acesteia. Intitulat **Mișcarea românilor din Ardeal la 1848,** discursul lui Bălcescu, publicat în revista «Junimea română», avea să fie cea mai emoționantă și mai viguroasă evocare a acestei zile memorabile a Transilvaniei, un adevărat imn înălțat luptelor pentru libertate ale transilvănenilor, marilor lor cărturari și eroi naționali.

Însuflețitul și luminosul său discurs de la 15 mai 1851 avea să fie însă și cîntecul său de lebădă, acesta fiind ultima sa manifestare publică. Parcele nu-i mai hărăziseră decît 18 luni de viață...

Scria în schimb zi și noapte la clasica operă închinată lui Mihai. Epopeea marelui erou îi apare ca întruchiparea celor mai vibrante și, totodată, a celor mai semnificative momente din istoria poporului român pentru realizarea marelui său vis: **unitatea națională.** La 26 iulie se vedea însă silit să-i mărturisească lui Ghica: «Sînt tare bolnav, din zi în zi mai mult». Obrajii săi devin din ce în ce mai palizi, ochii tot mai aprinși, mîinile tot mai albe. Febra îl mistuie necontenit, sculpă sînge și slăbește mereu. Obsesia morții începe să-l stăpînească. Scrie totuși mereu, scrie ziua, scrie noaptea, scrie fără a se odihni, avînd ca singure preocupări: Mihai, România.

În această perioadă apare în viața sa o nouă figură de femeie — Luxița fiind acum la București — care avea să se îngrijească de el cu cel mai pur și mai dezinteresat devotament: Maria Cantacuzino, Moldoveancă de origine, fostă soție a cneazului Alexandru Cantacuzino. Maria s-a stabilit la Paris în toamna anului 1850, într-o perioadă cînd Bălcescu desfășura o atît de energică activitate publicistică și politică.

Îngrijorată de soarta fratelui său, în luna septembrie sosește la Paris și sora sa Sevastița, care-i aducea sărutările, lacrimile și totodată ultimele bijuterii ale mamei.

La începutul lui octombrie, întovărășit de Sevastița, Bălcescu se hotărăște să plece în sudul Franței pentru a se bucura de o climă mai dulce. Se stabilește în localitatea Hyères, din apropierea Toulonului, unde avea să vină în curînd și Maria Cantacuzino. «L-am găsit — avea să scrie aceasta mai tîrziu lui V. Alecsandri — într-o stare a sănătății care nu lăsa nici o nădejde de vindecare; dar — adăuga devotata prietenă — fie că n-a voit să întristeze bucuria revederii, fie că-și făcea iluzii, mi s-a părut plin de curaj și mi-a vorbit despre planurile sale de viitor. Lucra cu o ardoare care-i atesta totuși temerile: se scula adeseori noaptea pentru a scrie la istoria sa despre Mihai Viteazul. Aceste eforturi îl epuizau!... I-am propus să-mi dicteze, iar eu să scriu... Amintirea acestor ore de lucru, întrerupte de discuții, este una din cele mai de preț pe care am păstrat-o despre intimitatea noastră frățească».

O mare mîngîiere i-a adus vizita la Hyères a vechiului său amic Al.G. Golescu-Negru.

«VA SOSI ZIUA FERICITĂ»

Lovitura de stat a lui Napoleon al III-lea de la 2 decembrie 1851, prin care s-a pus capăt celei de-a doua republici franceze, de la care revoluționarii români speraseră atît, îi inspiră reflexii pe cît de dureroase pe atît și de profetice. Adresîndu-se zeiței Libertății, și prin ea tuturor luptătorilor pentru libertate, Bălcescu scria pe o bucățică de hîrtie aceste cuvinte: «Crede, zeiță, că va veni ziua fericită, ziua izbăvirii, cînd omenirea întreagă se va scula... atunci nu va mai fi nici om rob, nici națiune roabă, nici om stăpîn pe altul, nici popor stăpîn pe altul, ci domnirea Frăției și a Dreptății. Aceste cuvinte, ce am dat odată ca deviză nației mele, vor domni lumea, atunci așteptarea, visarea vieții mele se va împlini; atunci toți românii vor fi unu, liberi și frați. Vai! — adăuga el în încheierea acestor rînduri — Nu voi avea noroc a vedea această zi, dar și eu asemeni am muncit și am pătimit pentru dreptate, și cel din urmă al meu cuvînt va fi încă un imn ție, țeara mea mult dragă».

Dar Bălcescu nu avea să-și mai revadă niciodată patria. O scurtă întîlnire cu familia are loc la 8 septembrie 1852 la «vorbitorul» unui pichet de grăniceri, și asta a fost tot. Neobținînd din partea domnitorului Știrbei autorizația de a se întoarce în țară, îl regăsim pe Bălcescu la Palermo, unde avea să se stabilească la 17 octombrie.

În scurtul timp care îi mai rămăsese de trăit a locuit la hotelul «Alla Trinacria» de pe via Butera, un hotel elegant care găzduise numeroși călători iluștri și chiar capete încoronate. De aici — ajuns la limita puterilor — adresează ultimele scrisori lui Ghica, Alecsandri, Golescu-Negru, M. Kogălniceanu, I. Bălăceanu — vechii săi prieteni —, Mariei Cantacuzino, mamei și surorilor sale.

Ar fi dorit imens să aibă lîngă sine măcar un suflet de român. Nimeni nu s-a îndurat totuși să răspundă ultimei sale chemări. Abia împlinise 33 de ani cînd marea sa inimă a încetat să bată...

«Istoria românilor sub Mihai vodă Viteazul», rămasă neterminată, l-a reținut ultimul gînd, ultima văpaie.

În ziua următoare a fost condus apoi pe brațe străine la cimitirul Capucinilor. Într-un mormînt individual? Într-o groapă comună? Lucrurile au rămas pînă astăzi nedeslușite și nimeni n-a putut indica vreodată — deși s-au întreprins numeroase cercetări atît de către contemporani, cît și de către urmașii săi — locul exact unde a fost înmormîntat Bălcescu.

Amintirea sa va rămîne însă vie și puternică în orașul care l-a primit obștescul sfîrșit.

Pe zidul din față al hotelului «Alla Trinacria» se va pune astfel, alături de o placă a lui Garibaldi, și o placă ce amintește trecătorilor că în acest loc a murit «Nicolo Bălcescu, insigne storico e fervido patriotta, combattente per il risveglio della Romania moderna».

Una din străzile orașului se cheamă Nicolo Bălcescu, iar în grădina publică i s-a așezat un bust al cărui vecin este marele Garibaldi.

Pelerinii români îi caută mereu urmele și așază cu pietate buchete de flori pe soclul mormîntului său.

Vasile NETEA

(Sfîrșit)

ROMÂNIA VIITOARE

La 16 noiembrie 1850 avea să apară — sub auspiciile «Comisiei de propagandă a ideilor naționale românești» — România viitoare, prima revistă a românilor din exil. Comisia respectivă, constituită la stăruințele lui Bălcescu la 27 septembrie și avînd în frunte pe D. Brătianu și pe moldoveanul Vasile Mălinescu, avea să fie expresia solidarității la care — renunțîndu-se la colaborarea lui Heliade — ajunseseră exilații români în vara anului 1850.

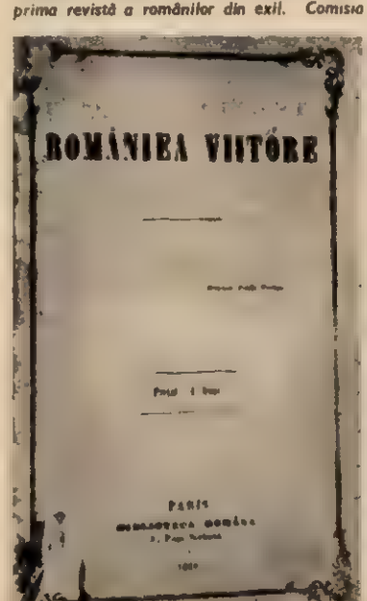

Odată cu înființarea comisiei, Bălcescu a adresat și un manifest poporului român, manifest ce a fost semnat apoi și de ceilalți tovarăși ai săi, considerați ca adevărate «sentinele» ale poporului.

«Niciodată — scria Bălcescu în acest manifest tipărit în numeroase foi volante — încrederea în viitorul României, una, mare și nedespărțită, nu a ieșit din inima noastră»

În România viitoare — în iurul căreia s-au adunat și C.A. Rosetti, D. Brătianu, D. Bolintineanu, G. Crețeanu, Ioan Voinescu II, Vasile Mălinescu și fratele său Costache — Bălcescu a publicat unul din cele mai substanțiale și mai elocvente studii ale sale, Mersul revoluției în istoria românilor, *precum și prefața sa la* Cîntarea României *a lui Alecu Russo.*

Făcînd un istoric al cauzelor și al obiectivelor revoluției de la 1848, anticipată de mișcarea lui Tudor, Bălcescu, anunțînd o nouă revoluție, afirma în încheierea studiului său că «revoluția viitoare nu se va mărgini (numai) a cere libertatea dinăuntru, care este peste putință a dobîndi fără libertatea din afară, libertatea de sub domnirea streină, ci va cere unitatea și libertatea națională. Deviza ei va fi: Dreptate, Frăție, Unitate. *Ea va fi o revoluție națională».*

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

ANUNȚĂM PE CITITORII NOȘTRI CĂ REVISTA «FLACĂRA», REDACTORII ȘI COLABORATORII EI NU PRIMESC SCRISORI ANONIME

UN RĂSPUNS DIN PARTEA COMITETULUI JUDEȚEAN TULCEA AL P.C.R.

Citind cu deosebit interes reportajul «Poezie și (o anume) proză la Sfîntu Gheorghe», care cuprinde, pe lîngă unele aprecieri ale muncii entuziaste a pescarilor și a cadrelor didactice și unele critici ce se referă în principal la activitatea unor sectoare economice din județ care au atribuții de deservire a populației de pe acest teritoriu, apreciez că toate aspectele ridicate sînt reale

Dealtfel, aceste probleme au fost semnalate și de colectivele de activiști de partid și de stat care s-au deplasat în acea perioadă la Sfîntu Gheorghe pentru a controla modul în care sînt asigurate condițiile de muncă și viață ale locuitorilor din această comună, care este stadiul pregătirilor pentru sezonul turistic

Vă informez că în toată această perioadă au fost luate un șir de măsuri care au rezolvat operativ cerințele îndreptățite ale locuitorilor și ale turiștilor care se deplasează în această zonă, printre care amintim:

— S-a asigurat o bogată aprovizionare cu produse alimentare (brînzeturi, produse zaharoase, citrice, mezeluri, conserve din carne și pește etc.), mărfuri textile de sezon, precum și articole de plajă și de pescuit sportiv.

— Bufetul «Razelm» a fost aprovizionat corespunzător cu băuturi — vinuri și rachiuri, coniac și șampanie; au fost luate măsuri de modernizare a bufetului. Astfel, începînd cu data de 30 iunie a.c. se vor putea servi mîncăruri cu specific pescăresc și diferite minuturi. De asemenea, s-a amenajat grădina de vară care va primi produse de carmangerie executate în cadrul bucătăriei sau de la Tulcea.

— Este în curs de amenajare o cofetărie care prin producția proprie și cea a laboratorului din Tulcea va asigura cetățenilor și turiștilor diferite sortimente de prăjituri, înghețată și băuturi răcoritoare.

— Conducerea întreprinderii de panificație Tulcea s-a deplasat la Sfîntu Gheorghe, a luat măsuri de reparare a cuptorului, igienizare a brutăriei și pregătire profesională a personalului. În prezent asigură pîine de calitate și unele produse de specialitate.

În legătură cu furnizarea energiei electrice, într-adevăr, conducerea întreprinderii de rețele electrice Constanța a luat această măsură de raționalizare, fără a analiza cu organele locale soluțiile cele mai bune, fapt pentru care imediat s-a intervenit energic de către Comitetul județean de partid, problema fiind rezolvată în totalitate.

În concluzie, se poate spune că față de specificul comunei Sfîntu Gheorghe au fost luate unele măsuri, vor mai fi luate și altele care să conducă la asigurarea unor condiții de viață și mai bune a populației și turiștilor care vor avea plăcerea să viziteze această parte minunată a Deltei.

Personal, doresc ca revista «Flacăra» să scrie în coloanele sale mai mult despre faptele cotidiene ale oamenilor minunați care muncesc și trăiesc pe aceste meleaguri, să critice în același timp tot ceea ce este negativ, pentru că numai în felul acesta ne vom aduce contribuția la crearea unei opinii publice conforme cu principiile ce guvernează societatea noastră socialistă

Prim-secretar
Teodor Coman

DIN SCRISOAREA DE RĂSPUNS A COMITETULUI JUDEȚEAN HUNEDOARA AL P.C.R.

Vă trimitem răspunsul la scrisoarea «Bucătăria din muzeu», apărută la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», în numărul 19/1973

Cercetarea întreprinsă privind cele sesizate în articolul menționat duce la următoarele concluzii:

1) Neorînduiala de «nedescris» la care se referă autorul are poate în vedere perioada anilor 1965–68 cînd se lucra la restaurarea castelului. Poate erau unele aspecte asemănătoare și în luna aprilie a.c., cînd s-au organizat în incinta castelului o acțiune de gospodărire generală și unele mici reparații. În momentul controlului nostru nu era nimic de natura celor sesizate.

2) Referitor la incăperile puse la dispoziția vizitatorilor dar în fapt închise: adevărat, unele sînt în curs de amenajare

La Palatul Matei există camera oamenilor de serviciu (inaccesibilă vizitatorilor) și fosta cămară a palatului unde iarăși vizitatorii n-au acces. Aici a fost bucătăria «buclucașă», unde într-adevăr personalul de deservire al castelului a încălzit pe o sobiță mîncarea. După cele întîmplate, nu mai funcționează, urmare a măsurilor luate imediat după apariția articolului.

3) În legătură cu cele arătate în articol, privind răspunsul necuviincios dat la întrebarea vizitatorului menționat în articol, trebuie să arătăm că nu am reușit să aflăm persoana respectivă. De asemenea, nu am reușit să ne documentăm nici din partea semnatarului articolului deoarece la adresa dată în revistă nu locuiește tovarășul Valeriu Bărgău. Cu toate acestea noi nu excludem posibilitatea unor asemenea răspunsuri.

4) Privind camera din care semnatarul articolului a văzut ieșind capetele unui covor, credem că el a văzut acest lucru la camera «domnițelor», unde într-adevăr se află un covor «Moldova», destinat esteticului camerei și protejării pavajului.

5) Privind vînzătorii ambulanți de semințe, lucrurile se confirmă. Din păcate mai apar în preajma castelului.

6) Afirmațiile din aliniatul cu organizația comercială și legătura cu personalul castelului sînt, credem, exagerate. Dar aceasta nu schimbă cu nimic fondul problemelor sesizate.

În final dorim să arătăm că articolul apărut în revistă a fost prelucrat cu întregul personal al muzeului, iar pentru lipsurile sesizate în scrisoarea apărută la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» au fost serios mustrați.

Aducem mulțumiri revistei «Flacăra» pentru interesul manifestat față de starea lăcașelor istorice, pentru ajutorul primit prin sesizările făcute și de astă dată.

Secretar,
David Lazăr

SÎNT LA FEL DE ATAȘAT DE CHIRURGIE CA ȘI DE FAMILIA MEA

Mă numesc Popa Viorel, locuiesc în orașul Ploiești, împreună cu familia (soția și copilul). Sînt de profesie medic, iar în prezent sînt medic specialist chirurg.

În anul 1961 am absolvit Facultatea de medicină, în același an m-am căsătorit, soția mea fiind pe atunci studentă în anul II al Facultății de stomatologie. Am fost repartizat la Urzicuța-Băilești, unde am funcționat pînă în 1962, cînd m-am transferat în regiunea București, la circa sanitară Piua-Petrii, pentru doi ani și apoi mutat la 17 kilometri de Feteești, la spitalul Țăndărei. În această perioadă de 4 ani, 1961–1965, am venit la soție o dată pe săptămînă, deoarece distanța era foarte mare

Din facultate mi-am dorit să ajung chirurg, lucru ce mă determina să merg seara în gărzi, suplimentar, pentru a învăța. În 1965 am dat concurs de secundariat, după ce făcusem patru ani în mediul rural. Am ales atunci chirurgie, spitalul Corabia. Am fost trimis la centrul metodologic în București pentru perioada secundariatului. În această perioadă, soția mea a terminat facultatea, fiind șefă de promoție pe țară. A fost repartizată la Alexandria; de data aceasta soția făcea naveta, eu fiind în București. În 1967 s-a născut copilul, iar în 1968 am dat examenul de medic specialist chirurg unde am obținut media 19, avînd o comisie destul de exigentă (prof. Iuvara, V. Neagu și prof. Gavrilu).

Am plecat la Corabia, unde a fost și soția transferată.

După o perioadă de 3 ani la Corabia, soția a dat concurs pentru Ploiești, reușind. În această perioadă eu m-am transferat la Rîmnicu Sărat (județul Buzău), pentru a fi cît mai aproape de familie, iar acum un an la spitalul rural Ciorani, județul Prahova, din același motiv. De 6 luni ne-am mutat într-o locuință de bloc, proprietate personală, la Ploiești, unde locuiesc părinții soției, oameni în vîrstă și suferinzi. Cu ocazia reorganizării din iunie 1973 privind sectorul sanitar, secția de chirurgie a spitalului Ciorani a fost desființată, urmînd a fi afiliată spitalului Urlați. Dar eu am fost scos din schemă. După 12 ani de vechime ca medic, din care ultimii 8 ani în specialitatea chirurgie, mi s-a propus, dacă vreau să rămîn aproape de casă, să mă reprofilez pe anestezie-reanimare.

În anul 1965, cînd am dat concurs de secundariat, puteam alege anestezie-reanimare la spitalul nr. 1 Craiova, deci în orașul meu, unde stau părinții și unde am copilărit. Dar pentru că eu am fost îndrăgostit de chirurgie, am preferat să merg la Corabia.

Am făcut chirurgie din pasiune și nici nu concep să fac altceva. Cred că după 12 ani de alergătură, cînd amîndoi, atît eu cît și soția, ne-am făcut cu prisosință datoria în mediul rural, în timp ce alții nici nu l-au văzut, aș merita să fiu lăsat în pace. Am fost și voi fi atașat meseriei mele, cinstit și corect, lucruri ce se pot verifica.

Nu doresc să stau în orașul Ploiești cu postul, ci doar să fiu pe aproape (unde am fost în ultimul an, sau în altă parte în județ) pentru a putea veni la soție și copil, de care sînt la fel de atașat ca și de chirurgie. Pare paradoxal, dar deși aveam concurs pentru oraș, postul îmi este desființat și sînt propus pentru redistribuire, lucrînd în mediul rural.

Dr. Viorel Popa
Ploiești

SĂ SUBȚIEM AGLOMERAȚIA DIN GARA TIMIȘOARA

Urmărind cu multă satisfacție diversele probleme tratate în coloanele revistei «Flacăra», aș îndrăzni și eu ca să vă adresez o rugăminte, care e și în favoarea a mii de călători pe C.F.R.

Cu cîțiva ani în urmă aveai posibilitatea să călătorești de la Oradea spre București, prin Timișoara, în vagoane cu locuri rezervate chiar din Oradea.

Acum, orice pasager este pus în situația neplăcută de a întrerupe călătoria pentru cîteva ore — ziua, noaptea, iarna sau vara — în Timișoara, stație permanent supraaglomerată. Nu o dată aici poți avea surpriza neplăcută de a nu mai primi bilet cu locuri rezervate. Călătoriile lungi, mai ales pentru bătrîni și bolnavi, cu bagaje și cu întreruperi, sînt foarte obositoare. Uneori, de la gara Timișoara, sau de la agenția de voiaj se eliberează mai multe bilete pe același loc. Altă pacoste pe călătorul ghinionist, încărcat cu bagaje sau greoi la mers.

În perioada lunilor de vară tumultul călătorilor se întețește și călătoria în aceste condiții va fi și mai grea. Omul nu călătorește întotdeauna numai pentru destindere, ci și pentru interese. Chiar și pentru cazuri de forță majoră.

Fac un apel călduros la dumneavoastră, propunînd C.F.R. să asigure cîteva vagoane cu locuri rezervate chiar din Oradea care să fie atașate la accelaratele pentru București ce pleacă din Timișoara, așa cum există vagoane de accelerat din Vașcău la București. În acest fel s-ar mai subția aglomerația din gara Timișoara.

Alexandru Neagrău
com. Hodiș
jud. Bihor

P.S. Am menționat ca distanță limită București, dar să fiu înțeles, mă gîndesc și la cei care călătoresc la Drobeta-Turnu Severin, Craiova etc.

LA NOI CÎNTARUL SE MIȘCĂ RAPID DE LA DREAPTA LA STÎNGA

Sînt un cadru didactic din comuna Fierbinți, județul Ilfov. Aș vrea să pun și eu cîteva întrebări. De ce în comuna noastră nu se poate vorbi despre cinste și corectitudine?

Și am să răspund tot eu, dar cu exemple care unora, poate, li se par minore.

S-a vîndut pește cu 10 lei kilogramul în loc de 8 lei. Aceasta s-a adus la cunoștința conducerii cooperativei și a comunei. Știți ce măsuri s-au luat? A fost mutat vînzătorul de la alimentara. Cîntarul de la alimentara se mișcă rapid de la dreapta la stînga, încît niciodată nu știi cît cumperi. Marmelada se vinde cu 6 lei kilogramul în loc de 5,20, zahărul, cu 10 lei kilogramul în loc de 9,90, orezul, cu 9 lei în loc de 8 și cîte alte exemple s-ar mai putea da. Șamponul, cu 18 lei în loc de 10 lei. Ambalajele la încălțăminte, care sînt obligatorii, se plătesc cu 2 lei. Și cînd ești servit, dai cît și se cere. Etichetele la stofe (cele de la fabrică) sînt rupte de nu știi cît costă, prețul este fixat după bunul plac al gestionarului. Președintele cooperativei vede și nu crede. Cum să creadă cînd își are partea leului. A fost aici o brigadă de control, la cooperativă, a stat o săptămînă, dar nu a văzut nimic, cum să vadă, dacă fiecare salariat a fost obligat să dea cîte 100 de lei pentru mesele brigăzii.

Referitor la edificiile de interes social, lucrurile stau în felul următor:

La policlinică, consultațiile se fac în același cabinet pentru copii și adulți, iar pînă le vine rîndul, pacienții stau într-o săliță de 1,30 m pe 3 m. De ce nu se ia nici o măsură? În ziarul «Steagul roșu» s-a scris că s-a mai amenajat un local pentru policlinică, dar nu se vede. De ce se dezinformează? S-a mai scris și despre un stadion în comuna Fierbinți. Unde o fi? Eu nu l-am văzut, poate este invizibil. Căminul cultural nu are nici club deschis, nici seri organizate pentru tineret. Liceul din Fierbinți este mare, cu o curte foarte mare, dar terenuri de sport nu sînt amenajate, nu se face nimic de către direcție, degeaba vor profesorii de sport, iar de cercuri de literatură, matematică, tehnică, desen, nici vorbă.

Farmacia este închisă de simbătă de la ora 13 pînă luni la 10, deși sînt 5 salariate.

Comisie de control obștesc nu există la Fierbinți sau, chiar dacă este, e numai pe hîrtie, fiindcă nu am văzut niciodată în magazine un asemenea control.

V-am dat numai cîteva exemple ca să nu mai vorbesc de modul cum se vinde la restaurant.

Ar fi bine să se găsească cineva să vadă și realitatea așa cum este.

Prof. Băcoianu
com. Fierbinți

RĂSPUNSUL CONSILIULUI POPULAR AL JUDEȚULUI ILFOV

Vă restituim scrisoarea dumneavoastră nr. 373/1973, împreună cu un referat privind rezolvarea scrisorii din comuna Fierbinți, județul Ilfov.

În scrisoare se arată unele aspecte negative privind unitățile economice, social-culturale din comuna Fierbinți.

Din cercetările făcute la fața locului, împreună cu organul local de partid și de stat, se constată următoarele:

Referitor la vînzarea cu suprapreț a unor cantități de pește vîndut în luna septembrie 1972, se confirmă, iar ca măsură, lui Ștefan Gheorghe, gestionar la magazinul cu autoservire, i s-a desfăcut contractul de muncă.

Vînzarea produselor cu rotunjimi de prețuri (zahăr, orez, marmeladă) se confirmă, lucru constatat și în timpul controlului de către organul Inspecției comerciale județene, care a aplicat contravenții pe loc, iar ca măsuri luate de conducerea cooperativei de consum, a fost desfacerea contractului de muncă a gestionarei Vlăescu Steliana.

Încasarea cu suprapreț la sticluța cu șampon, cazul a fost rezolvat la timpul potrivit de conducerea cooperativei, restituind diferența de preț celui în cauză.

S-a mai constatat lipsa de etichete la unele mărfuri.

Celelalte aspecte sesizate în scrisoare și verificate pe teren nu se confirmă.

În concluzie, pentru abuzurile și ilegalitățile ce s-au comis au fost luate măsuri corespunzătoare împotriva acelora ce s-au făcut vinovați, iar pentru a nu se mai repeta asemenea lipsuri, s-a stabilit efectuarea unui control mai riguros din partea organelor cooperației de consum cît și a Inspecției comerciale județene.

Inspector principal
Ivan Zachiu

A FOST ENTUZIAST, DAR A LIPSIT CU DESĂVÎRȘIRE

Într-un articol publicat în ziarul local «Drum nou» din data de 23 iunie 1973 cu numărul de 8 849 sub titlul «Sub semnul dăruirii patriotice» reporterul Cornel Sever a căutat să schițeze o acțiune întreprinsă de un grup de tineri absolvenți de la Facultatea de T.C.M. din Brașov.

Toate ar fi bune și frumoase dacă în ultima

parte a articolului n-ar fi evocat «entuziasmul» șefului de promoție care a lipsit cu desăvîrșire de la această acțiune, fiind plecat din localitate de pe data de 20 iunie — imediat după susținerea examenului de diplomă.

Cei ce au participat efectiv la această acțiune de muncă patriotică doresc să afle cînd și unde autorul articolului, Cornel Sever, a luat acest interviu imaginar de la Maniu Ioan.

Oare n-ar fi necesară o dezmințire a acestei menționări din articol?

Avînd în vedere că revista «Flacăra» se bucură de un deosebit succes și în rîndurile noastre, iar noi vom fi repartizați în toate colțurile țării — am dori să aflăm un răspuns pe care am putea să-l citim cu toții în coloanele revistei — acolo la locurile de muncă unde am fost repartizați.

Semnează grupul celor prezenți la această acțiune patriotică:
Badea Constantin, Boleșan Aurel, Bugiugan Noni, Enoaie Dumitru, Ivănescu Octavian, Geauzar Orhan, Maniu Gelu Lucian, Șerbănescu Victor, Todoran Melinton, Vădăstreanu V. Paul
Brașov

MINUNILE COMISIEI DISCIPLINARE DE PE UN TEREN CU ZGURĂ

Vă relatăm un fapt ieșit cu totul din comun petrecut în campionatul de fotbal din județul Olt.

Dacă într-adevăr în fotbal se întîmplă cîteodată adevărate minuni, nu știm alte minuni mai mari ca acelea ce s-au întîmplat în acest campionat. Pentru a vă face o imagine cît mai clară să vă relatăm faptele.

La terminarea campionatului județean de fotbal Olt, echipa Rapid-Piatra Olt s-a clasat pe primul loc în seria Nord, la trei puncte avans față de cea de-a doua clasată, F.O.B.-Balș.

Dar cum diriguitorii acestui campionat doreau să iasă campioană F.O.B.-Balș, au trecut la fapte și au hotărît.

Desființarea comisiei de disciplină și formarea alteia numai cu reprezentanți din orașul Balș și această comisie ca să poată atenua avansul de trei puncte luate de echipa Rapid-Piatra Olt, și-au adus aminte că echipa F.O.B.-Balș a jucat la Slatina pe un teren de zgură și că nu este împrejmuit și datorită acestui fapt comisia nou înființată a hotărît cîștigarea meciului susținut de echipa F.O.B.-Balș cu Metalul Slatina cu 3–0, deși aceasta pierduse jocul respectiv cu 1–0. Totuși, echipei de fotbal Rapid-Piatra Olt îi mai rămînea un punct avans. Pentru a putea fi atenuat și acest punct, comisia de disciplină nou înființată a trecut la minuni. Și-au adus aminte că în echipa Rapid-Piatra Olt sînt doi frați gemeni. Raț Ion și Raț Gheorghe, dintre acești doi frați unul este legitimat la noi și că în meciul susținut de către echipa Rapid-Piatra Olt cu Viitorul-Leotești a jucat unul dintre acești doi frați care după dînșii nu ar avea drept de joc, considerînd că a jucat cel nelegitimat, deși noi am făcut dovadă în fața comisiei de disciplină desființată, care aceasta pe baza probelor a hotărît omologarea rezultatului de pe teren.

Dar cum comisia de disciplină nou înființată cu 5 membri numai din orașul Balș a abrogat hotărîrea luată de comisia de disciplină desființată și a hotărît pierderea jocului cu 3–0, pentru echipa Rapid-Piatra Olt, deci tocmai punctul de care avea nevoie, pentru a scoate campioană pe echipa F.O.B.-Balș.

La rîndul lor mai multe echipe din seria respectivă, dintre care Vulturi-Balș, Avîntul-Osica și Rapid-Piatra Olt, au contestat pe jucătorul Balșanu C-tin, care a fost legitimat în urma unei adeverințe false emise de către echipa F.O.B.-Balș.

În urma probelor aduse s-a constatat nevalabilă adeverința în baza căreia s-a făcut transferul jucătorului respectiv. Dar comisia de fotbal nou înființată a hotărît, nu știm în baza cărui temei, rejucarea meciurilor pe teren neutru a celor două jocuri de fotbal, adică F.O.B. — Vulturi-Balș și F.O.B. — Avîntul-Osica. Dar numai pentru echipa Rapid-Piatra Olt nu a luat nici o hotărîre, deși făcuse și această echipă contestație pentru jucătorul respectiv, dar nu s-a luat în considerare.

Echipa Rapid-Piatra Olt s-a adresat comisiei de disciplină a F.R.F. care a dispus în ședință în fața reprezentanților celor două echipe plus în fața tov. Emil Constantinescu, secretarul C.J.E.F.S-Olt, și a metodistului Nicolau Ion pierderea jocului cu 3–0 de către echipa F.O.B.-Balș în fața celor 3 echipe care au făcut contestarea pentru jucătorul Bălșanu C-tin, suspendarea acestuia pe 6 luni și anularea carnetului de legitimare.

În felul acesta diferența de puncte dintre Rapid-Piatra Olt și F.O.B. Balș s-a mărit.

În urma acestor hotărîri comisia de disciplină a F.R.F. a făcut cunoscut în scris C.J.E.F.S.-Olt de a întocmi clasamentul în baza acestor hotărîri și de a comunica campioana județului Olt.

Dar culmea, ignorînd hotărîrile comisiei de disciplină a F.R.F., C.J.E.F.S.-Olt a hotărît să fie campioană tot echipa F.O.B.-Balș clasată pe locul 2 la 8 puncte diferență, pentru a promova în divizia C, motivînd că este o echipă afiliată unei întreprinderi cu perspective de viitor și că are autobuz la dispoziție, lucru ce echipa Rapid-Piatra Olt nu poate să-l aibă.

Ne adresăm cu aceste rînduri dv., cu rugămintea ca ele să fie făcute și publice.

Colectivul asociației sportive
Rapid-Piatra Olt

VĂ MULȚUMIM PENTRU AJUTORUL DAT

Vă comunicăm că consiliul popular din orașul Brăila ne-a trimis certificatul de naștere, certificat care, după spusele lor, nu putea fi eliberat. Sperăm, spre binele altora, că astfel de fapte reprobabile nu se vor mai repeta în Brăila. Birocratismul este încă în floare la noi.

Vă mulțumim pentru ajutorul pe care ni l-ați dat, ajutor care a dus la formarea unei noi familii.

În încheiere vă dorim multă sănătate, fericire și spor la treabă.

Gh. Beretean și Beba Arghianghis
Brașov, bd. Steagul Roșu, bl. 23

I.H.R.B. — COMPLEXUL DE HOTELURI ȘI RESTAURANTE «LIDO» ȘI «CINA» AU LUAT MĂSURI

Revista «Flacăra» a publicat o serie de reportaje în numerele 21 și 22, apărute în luna mai a.c., cu privire la deficiențele constatate de către organele de control ale I.M.M.B. și redactori ai revistei la unele unități de alimentație publică, printre care restaurantul din Gara de Nord și restaurantul Lido.

Din verificările făcute, a rezultat temeinicia constatărilor relatate, luîndu-se măsuri pentru a se evita repetarea unor asemenea deficiențe.

Au fost luate următoarele măsuri împotriva celor găsiți vinovați.

1. La restaurantul Gării de Nord, ospătarul Furtunescu Ion a fost condamnat de către Tribunalul Municipiului București la 14 luni închisoare pentru încărcare la nota de plată și i s-a desfăcut contractul de muncă.

La proces au asistat un mare număr de salariați ai complexului.

2. La restaurantul Lido ospătarul Globnicu Ion, pentru întîrzierea eliberării notei de plată și restituirii restului unui consumator, se află în cercetarea organelor de miliție și procuratură.

Ospătarul Lupei Gheorghe, pentru calcularea greșită a remizei la nota de plată, a fost sancționat cu «avertisment».

Berea se servește consumatorilor, în permanență, fără restricții de oră.

Materialele publicate de revista «Flacăra» și măsurile luate împotriva celor vinovați au fost dezbătute și prelucrate în adunările cu salariații unităților aparținînd complexului nostru.

Director
C. Stan

Conducerea Complexului de hoteluri și restaurante «Cina» a analizat cu multă atenție constatările la controlul efectuat de organele de miliție la restaurantul «Berlin».

Pentru abaterile săvîrșite de către unii salariați ai restaurantului Berlin s-au luat următoarele măsuri pe linie administrativă:

1. Ospătarul Călin Constantin a fost sancționat cu «avertisment» și mutat de la această unitate.

2. Stan Vera, bufetieră, a fost schimbată din funcție și mutată de la această unitate.

3. Berbec Niculae, șef unitate, Popa Constantin, șef unitate, și Berbec Ion, șef sală, au fost sancționați cu reducerea salariului pe timp de 3 luni cu 10%, pentru lipsă de supraveghere și control în activitatea lucrătorilor din subordine.

4. Iuliu Mihaly, șef orchestră, sancționat cu reducerea salariului cu 10% pe timp de una lună.

5. Fuior Ilie, ospătar, i s-a desfăcut contractul de muncă, acesta fiind condamnat la 1 an închisoare.

6. Magazinerul Alexandru Gavrilă, portarul Ion Moldovan, vînzătoarea de țigări Cristescu Teodora și garderobiera Țupea Constanța sînt reținuți de către organele de miliție, fiind cercetați pentru vînzarea de țigări străine aduse din afara unității.

Materialele publicate de revista «Flacăra» și măsurile luate împotriva celor vinovați au fost dezbătute și prelucrate în ședințele publice cu toți lucrătorii unităților noastre.

Director,
M. Prodan

UN RĂSPUNS DE LA COMITETUL DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ AL JUDEȚULUI DÎMBOVIȚA

În revista «Flacăra» nr. 21 din 19 mai 1973, la paginile 8 și 9 sînt prezentate aspecte de la ruinele Curților Văcărești din comuna Văcărești și ruinele Curții Brîncovenești din comuna Doicești.

Cele relatate sînt reale. S-a luat legătura cu organele locale din ambele localități. Pentru remedierea unor neajunsuri semnalate s-au luat următoarele măsuri:

La Văcărești s-a trecut la curățirea și întreținerea parcului. În 1974, prin grija muzeului județean, se va face și împrejmuirea. În acest an se va termina restaurarea capelei simultan se execută și o cercetare arheologică. Pentru orientare turistică au fost plantate săgeți și panouri în localitate și în incinta parcului.

Pentru restaurarea întregii lucrări s-au prevăzut 800 000 de lei în perioada 1976–1980. În casa ce va fi reconstruită vom face un muzeu al poeziei românești. Din testamentul Elenei Văcărescu reiese că a depus un milion și jumătate de lei pentru o asemenea destinație. În consecință, prin măsurile ce vor fi luate se va înfăptui și această dorință a poetei.

Menționăm că Direcția Monumentelor Istorice a fost de acord cu restaurarea propusă de noi.

La Doicești s-au luat măsuri de curățenie și întreținere. Se întocmește documentația necesară pentru cercetare arheologică, oprirea degradării și consolidare. Urmînd ca în perioada 1976–1980, cînd vor fi alocate fondurile cuvenite conform planului de stat, să se facă și reintregirea unor ziduri.

Vă mulțumim pentru sprijinul acordat. În viitor reprezentanții dv., care vin în județ, dacă vor lua legătura și cu noi, veți avea pentru revistă un bogat material pozitiv pe tema pusă în discuție.

Menționăm că acest perimetru geografic are 140 de monumente istorice și de arhitectură. În ultimii ani s-au refăcut, consolidat și dat în circuit turistic multe dintre ele.

În anii următori, respectînd o anumită prioritate în conservarea acestor monumente în funcție de importanță și gradul de uzură, vom depune toate eforturile ca acestea mai repede să devină interesante puncte de atracție culturală și turistică.

Președinte
prof. Ion Gavrilă

DRAGĂ RODICA, AȘTEPT CU INIMA DESCHISĂ ÎNTÎLNIREA NOASTRĂ

În «Flacăra» nr. 26 ați publicat scrisoarea «Rodica Tomiță își caută un frate» Țin să vă anunț că Tomiță Gabriel sînt eu în persoană și cu lacrimi în ochi vă rog să-i comunicați adresa mea. Vă rog să mă credeți, mie nu mi-a fost indiferent de sora mea, am căutat-o și eu, dar în zadar. Eu o înțeleg căci acum, la vîrsta de 16 ani, are nevoie de bani, de un sfat părintesc (ceea ce nu există), eu mă obligă să o ajut cu absolut tot ceea ce ea are nevoie. Cît despre părinții noștri și în special mama ar fi bine și chiar o rog din toată inima s-o uite, vă rog să-mi scuzați expresia, dar asemenea părinți nu-i pot compara nici cu niște fiare sălbatice. Pînă în prezent mama mea poate să fie cu fruntea sus pentru purtarea mea și pentru munca cinstită care o exercit. Am și eu o calificare, sînt muncitor calificat în orașul Timișoara (instalator). Vă rog foarte mult anunțați cumva adresa surorii mele Rodica să-mi scrie și aștept cu inima deschisă întîlnirea noastră, bineînțeles că o să plec eu la ea.

Tomiță Gabriel
str. Trubadurilor nr. 18, blocul A, sc. II, Timișoara

cronica tv

convorbiri cu municipalitatea

O emisiune de mare interes cetățenesc, care pune față în față municipalitatea cu nevoile cetățeanului, menită să înlesnească și să rezolve cererile îndreptățite ale locuitorilor municipiului, intitulată sugestiv «Municipalitatea răspunde bucureșteanului», a dat dovadă în repetate rînduri de receptivitate, discernămînt și spirit democratic. Prin intermediul ei aflăm o parte din frumusețea planurilor edilitare, ca de exemplu grija pentru ambianța mediului înconjurător prin sporirea spațiilor verzi cu acele așa-numite «tunele de verdeață», sau despre înființarea unui parc al rozelor la care se adaugă punerea în funcțiune a unor noi fîntîni arteziene. De asemenea, se vorbește despre posibilitatea de a scurta drumul dintre factorii de răspundere ai municipalității și cetățeni, se dau soluții acolo unde un răspuns autorizat ne poate scuti de ore întregi de așteptare. Directorul telecomunicațiilor recomandă o mai mare grijă pentru a explica abonaților mecanismul înregistrării convorbirilor adiționale, recunoscîndu-se că uneori și aparatele pot greși și atunci i se oferă abonatului un dublu control. Rezolvarea exemplară a unor cazuri ieșite din comun poate fi exemplu pentru multe alte cazuri mai puțin grave, dar care generează suspiciuni în masa abonaților. De asemenea, raidul prin aprozare a demonstrat că de multe ori numai lipsa de exigență a responsabilului de unitate face ca zarzavaturile să nu se vîndă în stare proaspătă — indicațiile celor care răspund de sector fiind clare și recente. Toate aceste convorbiri cu municipalitatea, de la înălțimea micului ecran, au nu numai o binemeritată audiență dar și o mare eficacitate.

DA, DAR MAI ÎNTÎI GRÎUL

Urmărind cîteva săptămîni la rînd emisiunile de duminică dimineață, «Viața satului» mi s-a părut întotdeauna o emisiune bine structurată, redactată cu grijă pentru echilibrul materialelor, reușind să intereseze și pe cei care nu sînt în cauză. Am scris într-una din cronicile trecute cuvinte de apreciere pentru această emisiune. În luna iulie, lună de vîrf pentru secerători, în care fiecare săptămînă, fiecare zi și fiecare noapte este decisivă pentru recoltă, așteptam ca tematica emisiunii să fie concentrată pe aceste eforturi de strîngere a recoltei. «Viața satului» de duminică, 8 iulie, la ora 9,50, însă, nu a răspuns, la nivelul cu care ne-a obișnuit, unor actualități presante, nu a dat — după părerea noastră — ponderea cuvenită abnegației mecanizatorilor și țăranilor noștri în aceste zile febrile de iulie. Acum, cînd grîul trebuie cules fără întîrziere (în unele locuri se seceră la lumina farurilor), cînd gospodarii nu au somn și privesc fiecare mișcare a norilor pentru a nu pierde nici o oră de timp frumos, cînd agregate și mașini agricole din nordul țării migrează către sud (dintre care unele stau pe liniile moarte ale C.F.R.-ului?), cînd pe 1 300 000 ha trebuie efectuate culturi duble, emisiunea, zic, nu ar fi trebuit să aibă timp și spațiu pentru alte subiecte care mai pot aștepta, cum ar fi: repararea budanelor din ville Niculițelului, problema lacului Golovița, planurile pisciculturilor sau efectele de măiestrie operatorie-cească, în care vaporul pare că plutește pe lanuri, în fond, ne explică o voce, vaporul este în mare. (Bine că ne-a spus-o că noi eram gata să credem că vasul navighează pe cîmpuri!) Este adevărat că au fost și imagini care ilustrau lupta omului și a mașinilor contracronometru, imagini pline de semnificație și sens, cu putere de înrîurire, dar, așa cum am arătat mai sus, insuficiente. Materiale filmate care să releve puterea exemplului în locurile unde secerișul a mers șnur, fără pierderi, sau atitudinile critice împotriva unor delăsări și deficiențe în organizare ar fi trebuit să constituie în aceste zile preocuparea și neliniștea realizatorilor. Îi așteptăm în fața aparatului săptămîna viitoare.

Coman ȘOVA

CRACOVIA '73

ISTORIA CINEMATOGRAFULUI ALEGE, AGALE, CÎTE UN DOCUMENTARIST

Mă întreb dacă nu cumva documentarul, scurt metrajul, animația — în lipsă de pîine — se hrănesc cu cozonac, dacă nu au ajuns oare la vorbele acelei cucoane mult prea onorate de istorie. Ce fel de viață este această alergătură a filmelor de la un festival la altul, dacă nu una îmbuibată cu cozonaci de sărbători și stropită cu lacrimile neputinței de a-ți agonisi pîinea cea de toate zilele? Să nu ne mințim, nicăieri pe lume documentarul nu este rege tot timpul anului; el, «genul cel mai credincios realității», apare doar ca o «completare» a unui program, un «treacă și ăsta». N-am aflat de existența unui muritor care să alerge cu sufletul la gură pentru a nu pierde «completarea». În compensație — festivaluri dedicate scurt metrajelor, cîteva zeci de manifestări care se țin lanț, din primăvară pînă în toamnă, pe tot mapamondul, încît unele filme abia au timp să-și tragă duhul între Oberhausen și Cracovia, între Mannheim și Cork, între aici și acolo. Dichisite, cu floare la butonieră, însoțite sau nu de autori, fac ocolul lumii și din toată această vînzoleală istoria cinematografului alege, agale, cîte un nou Joris Yvens sau Bert Haanstra. Oricum, atîta timp cît există festivalurile, înseamnă că «cineva, acolo sus, iubește» și documentarul care, în felul său, își face datoria față de toți oamenii lumii, inclusiv față de păcătoșii care au plătit pentru Charlton Heston, nu pentru «Noroaiele vulcanice».

Prin moto-ul său, «Secolul nostru XX», **Festivalul internațional al filmului de scurt metraj de la Cracovia** — ajuns la a X-a ediție — este cel care concentrează direcțiile, mișcările, atuurile și slăbiciunile ce-și dau întîlnire pe teritoriile acestui gen cinematografic. Desigur, «Secolul nostru XX» înseamnă și 1971, și 1972, și 1973 și tot așa încă vreo cîțiva ani; nu putem fi chiar cu mult mai buni, sau mai frumoși, ori mai dați dracului în '72 decît în '73, iar filmele nu fac altceva decît să ne amintească mereu, dar alt fel, cum este lumea «ca lume», pe ce lume trăim, cît și cum știm să fim alături de ea la bine și la rău. Se pare că acest «pe ce lume trăim» revine obsedant, de-a lungul unor kilometri de peliculă. «Secolul nostru XX» se pregătește să-și tragă concluziile pe marginea a ceea ce nu trebuie uitat. Multe, foarte multe filme au avut acuitatea unui remember. Nu trebuie uitat că în anumite locuri fierbinți ale geografiei contemporane oamenii au învățat să **redescopere** pămîntul, barbar sfîrtecat de bombe, ca în admirabilul reportaj despre Hanoi, **Primele 10 zile**, al polonezului Andrzej Brzozowski (Marele Premiu «Dragonul de aur»). Nu trebuie lăsați să se topească amintirea celor care nu mai sînt: alegîndu-și drept eroine bătrînele cernite ale unui sat, cineastul maghiar Zoltan Huszarik le-a investit cu puterea de a fi depozitarele memoriei. De o fascinantă frumusețe plastică, filmul său **Angelus** (rămas, inexplicabil, în afara atenției juriului) este un adevărat portret al durerii și al credinței.

Fără să cultive spectaculosul, un număr apreciabil de documentare au ținut să ne aducă încă o dată la cunoștință că în această epocă a supersincrofazotroanelor, a supersonicelor, a superasteniilor, există contemporani care nu cunosc nici unele, nici altele, întrucît pentru ei «a fi sau a nu fi» mai este legat încă de bucata de pîine zilnică. Pentru **Cei care și-au creat pămîntul cu propriile lor mîini** (titlul unui film de José Lopez Clemente, Spania), întrebarea fundamentală este cum să cultive zarzavaturile pe un sol obținut din bunăvoința unui vulcan, după cum familia de țărani brazilieni din **Pluta** olandezului George Sluizer are dreptul la o optică personală asupra condiției umane atîta timp cît, pentru a ajunge cu mărfurile la cel mai apropiat oraș, bate apele cu pluta vreo trei luni.

Desigur, de pe ecranul festivalului nu au lipsit imaginile «frumoasei lumi noi», — cum o indică, ironic, titlul unui film —, ale unei lumi amenințată de propriile ei cuceriri. Industrializarea și poluarea, violența expansiune a automobilismului («această anticameră a infernului» i se spune undeva) au fost teme bătute și răsbătute, de la documentarul de o jumătate de oră (**Povestea vieții și morții unui cetățean respectabil** de Jarmo Jaaskelainen, Finlanda) la animația de cîteva minute (**Tup-Tup** de Nedelko Dragić, Iugoslavia). Concluzia poate fi asimilată cu semnalul de alarmă tras de filmul danez (**Moartea — un produs secundar**). Cu alte cuvinte, primejdia și perfidia unei anumite societăți este aceea de a oferi fiecăruia copacul de care să se spînzure. Un film numit chiar așa, **Arborele**, spune asta de la obraz.

Și în acest an, ca și în alții, nu au lipsit vocile potrivit cărora scurt metrajele selecționate ar fi prea amare, prea întunecate. Ce-i drept, așa au fost; în măsura în care luciditatea nu are tocmai gustul mierii, filmele au fost amare. Multe dintre ele.

Din cînd în cînd însă ecranul s-a mai înseninat, la trecerea unui bătrîn mucalit și inimos care nu acceptă ca marea industrializare să-i distrugă îndeletnicirea strămoșească (**Podul lui Diușen** de Gerald Degaltev, U.R.S.S., distins cu Premiul special «Dragonul de argint»), ori a etericelor **Jeunes filles en fleur** (Francis Leroy, Franța) venite de pe plajele lui Proust. Fața luminată a lumii s-a rotit și ea sub ochii noștri, mai greoi, e adevărat, dar important nu este raportul dintre alb și negru, ci atașamentul scurt metrajului față de cauzele drepte ale omenirii. Micile glume sofisticate, povestirile cu iz suprarealist, anecdotele de tipul «hai să facem haz de necaz» (care au predominat, bunăoară, acum doi ani) nu au avut reprezentanți de nădejde. Gravitatea, responsabilitatea dezbaterii rămîn semnul major al întîlnirii de la Cracovia.

*

Încet, încet, venim mai în față, dar mult prea încet. Derutantă, selecția noastră la acest festival. Onorabil — capitolul **animație**, pe seama căruia am luat dealtfel și un premiu CIDALC cu **Puiul** lui Laurențiu Sîrbu, poetică adaptare după Brătescu-Voinești, și aplauze cu **Aventurile lui Gherase**. Nu s-a văzut ceea ce trebuia văzut, adică **documentarul** pe care anul trecut izbutisem să-l impunem atenției. Să nu zici niciodată hop pînă nu sari. Credeam că, în sfîrșit, s-a înțeles adevărul potrivit căruia la un festival, la orice competiție în general, nu se merge doar pentru a fi în rîndul lumii, ci și pentru a sta în fața ei cu capul sus. Am crezut prea devreme.

Magda MIHĂILESCU

Cracovia, iunie 1973

Podul lui Diușen *sau orgoliul bătrînilor care vor să mute munții din loc.*

Primele zece zile — *reportaj după trecerea bombelor.*

Seria a 4-a *(un film de Normand Grégoire, Canada) — aventura omului care și-a pierdut identitatea.*

actori și roluri

URSULA ANDRESS și-a adus aminte că este actriță. După o lungă hoinăreală prin lume, s-a reîntors pe platourile italiene pentru a fi protagonista filmului **Ultima șansă.** Nici un comentariu asupra titlului.

cine, ce, unde, cînd?

● *Glenda Jackson, considerată actrița numărul unu a filmului englez de astăzi, după ce și-a probat din plin marile daruri de tragediană, cochetează cu comedia în filmul «A Touch of Class». «Este mult mai greu să-i faci pe oameni să rîdă decît să plîngă», mărturisește Glenda, reluînd un adevăr de mult cunoscut.*

● *Leslie Caron a pus capăt carierei sale americane, hotărîndu-se să se stabilească pentru totdeauna în Franța: «Nu cred că Hollywoodul este un loc ce poate fi visat de actrițele de vîrsta mea» — declară interpreta care ne-a încîntat cîndva în «Lili».*

● *Un partener neașteptat pentru Oliver Reed în filmul «Revolverul»: Johnny Halliday.*

● *Olgierd Lukaszewicz continuă să fie unul dintre cei mai solicitați actori polonezi. În filmul «Zile și nopți» al Mariei Dombrowska, Lukaszewicz deține rolul principal.*

● *Trei actori au de făcut față unor grele sarcini în filmele pentru care au semnat de curînd contracte: trebuie să cînte și se pare că nu există nici o șansă de a fi dublați. Este vorba de: Christopher Plummer (care a dobîndit o oarecare experiență cu Sunetul muzicii), noul Cyrano de Bergerac în musicalul cu același nume, Kirk Douglas (Dr. Jekyll și Mr. Hyde) și Tony Curtis (Fata din stînga).*

AVIOANE ROMÂNEȘTI PE AEROPORTUL LE BOURGET!

Prezența țării noastre la cea mai mare expoziție aerospațială din lume demonstrează posibilitățile și perspectivele industriei aeronautice românești.

Recent, pe aeroportul parizian Le Bourget a avut loc tradiționalul Salon al aeronauticii și spațiului. Întrucît țara noastră a fost prezentă cu mai multe tipuri de aparate de zbor fabricate de tînăra industrie aeronautică română, am adresat cîteva întrebări tovarășului inginer Ștefan ISPAS, directorul general al Grupului aeronautic București, membru în Comisia națională de astronautică a Academiei R.S. România.

«IAR-826», avion agricol în varianta metalică.

EXPOZIȚIA CU 200 MILIOANE SPECTATORI

— Ce reprezintă Salonul de la Le Bourget în viața aeronautică internațională?

— Salonul internațional al aeronauticii și spațiului care, din 1953, își deschide porțile cu regularitate o dată la doi ani pe aeroportul parizian Le Bourget constituie cea mai mare expoziție aerospațială din lume. Și în acest an, cei peste 300 000 de vizitatori au putut să aprecieze cît de grandioasă este confruntarea realizărilor în domeniul aerospațial, la care și-au adus un aport substanțial 616 firme constructoare din 21 de țări.

De la prima apariție a unei expoziții aeronautice — timida secție pentru aerostate și avioane din expoziția industrială pariziană (1908) — și pînă în zilele noastre, se apreciază că aproximativ 200 de milioane de persoane au vizitat cele 30 de ediții ale salonului aerospațial din Paris, inaugurat de fapt în 1909 la Grand Palais. Încă de atunci s-a evidențiat ideea cooperării internaționale, prin avionul conceput cu un an înainte de Wright și Michelin. Începînd cu anul 1953, expoziția a trebuit să schimbe sediul neîncăpător de la Grand Palais, cu aeroportul Le Bourget, iar un an mai tîrziu s-au oficializat demonstrațiile în zbor și s-a stabilit deschiderea expoziției o dată la doi ani.

Acest al 30-lea salon a constituit o ediție jubiliară, fiind plasat sub semnul centenarului nașterii unuia dintre pionierii aviației, brazilianul Santos Dumont.

Așa cum arăta,în discursul ținut cu ocazia deschiderii, domnul Pierre Messmer, primul ministru al Franței: «Salonul de la Le Bourget nu este numai o expoziție a celor mai recente materiale aeronautice și spațiale; el constituie de asemenea ocazia de a trage concluzii asupra evoluției tehnicii și, pentru noi, de a defini orientarea viitoare a politicii aeronautice».

Salonul a oglindit — prin numărul mare de participanți, prin diversitatea și nivelul produselor și prin noile forme organizatorice de cooperare — evoluția relațiilor politice și economice internaționale din ultimii doi ani.

Dezvoltarea relațiilor și schimburilor internaționale antrenează și ascendența transporturilor aeriene; ca urmare, se poate aprecia ca foarte justă și normală participarea țării noastre, activă și respectată în toate acțiunile internaționale, la realizarea mijloacelor de transport aeronautice. Această activitate România o asigură preluînd asupra sa o participare la care-i dau dreptul potențialul economic, inteligența și vrednicia cetățenilor săi.

O NOUĂ PREMIERĂ DUPĂ 63 DE ANI

— Aceasta este prima participare a României la salon? Cu ce ne-am prezentat?

— Revistele de specialitate, ziarele și buletinele cotidiane interne ale salonului au subliniat că România se află printre țările care și-au făcut prima apariție la salon: Portugalia, Australia, Norvegia și Finlanda. De fapt, adevărul istoric este că **pentru prima dată avioane românești au participat la Salonul aeronautic de la Grand Palais din 1910.** La cea de-a 2-a ediție a expoziției au fost expuse celebrul prim avion cu reacție «Coandă-1910» și macheta originalului avion construit de mecanicul Dumitru «Tache» Brumărescu.

De atunci, timp de peste șase decenii, industria aeronautică românească, deși a avut numeroase și frumoase realizări, nu a mai participat la Salonul aeronautic parizian.

Este cu atît mai mult o mîndrie pentru noi să arătăm că la actuala ediție jubiliară a salonului, prezența României nu numai că a fost remarcată de specialiști, dar a fost apreciată și de comentatorii presei de specialitate.

Elicopterul «IAR-316 B-Alouette III».

În prim plan — unul din planoarele românești; în spate, avionul «BN-2 Islander».

Industria aeronautică română a fost prezentă la Le Bourget cu șase aparate de zbor: elicopterul IAR 316B, construit în licență SNIAS după «Alouette III», avioanele utilitare IAR-824 și IAR-826, aparatul de pasageri și turism BN-2 «Islander», construit la IRMA București în cooperare cu firma Britten-Norman, și planoarele metalice 1S 28B și 1S-29G, confecționate la ICA Brașov.

Trebuie să subliniez că **este pentru prima dată cînd se construiește în țara noastră un elicopter, iar varianta adoptată este la nivelul tehnicii celei mai avansate în acest domeniu.** IAR-316B este un elicopter monorotor pentru șase persoane, dotat cu un turbomotor silențios Artouste-3B de 550 CP. Rotorul tripal cu diametrul de 11 metri are o turație de regim de 355 rot/min la altitudinea de 5 000 metri, asigurînd aparatului performanțe pentru condiții grele de zbor.

Specialiștii s-au interesat de aparatele utilitare IAR-824, avion construit pentru condițiile clasei I de rezistență, și IAR-826, de construcție aproape integral metalică, robust, sigur în funcționare și cu manevrabilitatea apreciabil sporită față de variantele anterioare.

Planoarele românești au stîrnit un mare interes prin concepția lor simplă, prin echiparea modernă și prin diversitate. Am prezentat planoare cu simplă și dublă comandă, de antrenament și de performanță.

Produsele prezentate au contribuit la lărgirea informațiilor despre posibilitățile industriei noastre constructoare de mașini și în domeniul aviației.

COMENZI DE PESTE HOTARE PENTRU AVIOANE ROMÂNEȘTI

— Cît de fructuoasă din punct de vedere economic a fost participarea României la salon?

— Trebuie arătat de la bun început că această participare a țării noastre la cea mai elevată confruntare internațională aerospațială a fost modestă, dar pregătită minuțios și cu tenacitate și «testată» pe etape cu ocazia unor manifestări, expoziții și tîrguri interne sau internaționale în ultimii trei ani.

Ca urmare, **la actualul salon am înregistrat comenzi și opțiuni pentru produse aeronautice românești care au semnificații deosebite în sensul valorificării la export a inteligenței românești** într-un domeniu atît de elevat și alături de firme și țări cu înaltă reputație aerospațială.

Am primit comenzi pentru planoare din partea R.F.G., Franței, Angliei, Elveției, pentru avioane agricole din Franța și Spania; a fost vîndut un avion BN-2 în R.F. Germania și am primit numeroase opțiuni pentru toate tipurile de aparate prezentate.

Prezența noastră la salon a determinat interesul unor firme europene și pentru cooperarea cu noi; în acest sens, în viitorul apropiat vor avea loc tratative fie pentru lărgirea acțiunilor de cooperare, cum sînt cele cu firme ca «Britten-Norman Ltd.»-Anglia, SNIAS-Franța, fie pentru acțiuni noi de cooperare, cum sînt cele cu firma «Short»-Anglia, «VFW-Fokker» din R.F.G. și Olanda. Menționăm că firma «VFW-Fokker» se bucură de un mare prestigiu în cercurile aerospațiale europene, iar aparatele sale de transport și de pasageri sînt vîndute pe tot globul. Încă de la înființare această companie a promovat cooperarea intereuropeană în construcția de aeronave. În acest context există condiții obiective favorabile pentru colaborarea viitoare dintre «VFW-Fokker» și partea română.

Începutul este modest, noi cunoaștem cît de grea este această activitate în general și mai ales în aviație, dar nu putem ignora o realitate care a prins viață sub conducerea Partidului Comunist Român și sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, și anume faptul că în prezent sînt create condițiile pentru redezvoltarea aviației românești.

— Care sînt perspectivele imediate ale dezvoltării industriei noastre aeronautice?

— Corelată nemijlocit cu progresul tehnic contemporan, înscrisă logic și etapizat în programul de transformare socialistă a țării, care prevede și diversificarea și dezvoltarea construcției de mașini în domeniile sale cele mai moderne, construcția de avioane are ca obiective satisfacerea unor necesități interne diverse, participarea la schimbul mondial de valori, transferul de tehnologii avansate cu incidențe pozitive în toate ramurile economiei și înnobilarea unor tradiții prin valorificarea capacității de creație a poporului român.

De fapt, la fel ca toți constructorii de mașini, noi sîntem chemați să creăm noi tradiții, să realizăm produse cu care să rămînem contemporani și după ce fizic nu vom mai exista.

Lionel NIȚESCU

angelo niculescu și constantin teașcă, doi elevi silitori

(Urmare din numărul trecut)

Am rămas profund impresionați de lecția dr. Travers care, sistematizînd didactic pregătirea fizică, a trecut practic la justificarea și documentarea ei prin exerciții speciale. Însă ceea ce a marcat plusul de interes a fost competența în controlul obținut prin aparate speciale: vitalograf (spirometru electric, inscriptor pe verticală și orizontală etc.), physiograph (cinci inscriptoare corespunzînd la 5 electrozi lipiți pe diferite regiuni ale corpului), controlul la marginea terenului a evoluției pulsului jucătorului ș.a.

O altă problemă căreia i s-a acordat importanță a fost intitulată «Preocupări speciale în antrenament și jocuri». Ei bine, poate fi reținut fără tăgadă că important pentru britanici este dinamica, varietatea, cantitatea de lucru (densitatea), mișcarea continuă a tuturor, ritmul... Putem afirma — în ciuda atractivității — că și antrenamentul și jocul sînt activități feroce. Tonul, ținuta și duritatea antrenorilor fiind demne de o cu totul altă activitate. Te înspăimîntă volumul de efort și marea lor abnegație. Iar noi vedeam toate acestea exemplificate prin antrenorii-cursanți. Cum or fi lucrînd oare jucătorii? Dar mai ales în perioada pregătitoare?

Directorul tehnic al federației engleze, A.Wade, un tehnician reputat care ne-a vizitat țara cu ocazia unui curs la Snagov, s-a ocupat pe rînd de schimbarea ritmului de joc la finalizare și de metode speciale de antrenament. Baza expunerilor sale a constituit-o motivarea că totul trebuie să fie competitiv. Să vizeze jocul, să-l copieze într-atît, încît dacă nu ești avizat atunci cînd asiști să fii convins că se lucrează pe «mîză».

Se pare, ca să nu spunem că sîntem convinși, că însuși cursul a reprezentat jocul în sine. Mulți antrenori, ca și cum n-ar fi fost profesioniști, și-au «vîndut» secretele de fabricație cînd au vorbit — ca teme ale cursurilor — despre, de exemplu, loviturile cînd mingea este «moartă». Adică despre corner, aut, lovituri libere. Numărul impresionant de ipoteze, de exerciții și execuții a marcat competența antrenorilor englezi: fie ca lectori, fie ca executanți. Acest capitol a fost susținut și de o serie de filme care ne duceau la meciuri, la execuțiile și mișcările făcute în campionate mondiale, competiții internaționale etc. Dealtfel, noi am spus-o și o repetăm și acum că filmul și cartea în fotbalul englez sînt nelipsite din munca de zi cu zi.

Ne oprim aici, nu mai înainte de a nu marca aportul lui K.H. Heddergott — un apreciat antrenor din R.F. Germania — care a vorbit (și demonstrat) despre «școala» germană. A fost interesant de urmărit confruntarea de opinii, fiindcă și unii și alții au ajuns la un fotbal excelent, dar lucrînd cu idei diferite. În schimb, calitatea muncii se suprapune neștiind cînd privești care este englez și care este german! Am reținut și momente distractive, cînd s-a jucat finala între echipe formate din cîte 6 jucători aleși din grupele de studiu individual și de la reuniunea din seara precedentă finalului de curs. Ceremonialul finalei de fotbal (arbitrat de J. Charlton) a fost o copie a finalei de pe Wembley a Cupei Angliei. Aceleași cîntece, același ritual. Iar reuniunea ne-a dus cu gîndul la anii copilăriei cînd jucam fotbal cîntînd. Acești oameni știu să rîdă, știu să se facă plăcuți, să spună snoave, să fie prestidigitatori, dar cîte n-au făcut.

tenis

singurul jucător care avea ceva de ratat

Se spune că la Wimbledon Năstase a ratat o mare șansă. Afirmația este valabilă numai dacă ne gîndim că el era singurul jucător care avea ceva de ratat. A ratat fiindcă în prezența sa toți partenerii de întrecere aveau numai de cîștigat. A ratat, cred eu, pentru că turnura de ultimă oră a evenimentelor, adică neparticiparea acelui grup masiv de jucători valoroși (Smith, Laver, Newcombe, ș.a.), i-a făcut de fapt un mare deserviciu. În cele două finale de la Roland Garros 1971 și Wimbledon 1972, Ilie rata «unice» șanse. Spuneam că erau unice pentru că atunci, la aceste campionate, nu participau jucătorii profesioniști și mai spuneam ca și acum că Ilie nu știe să profite de împrejurările favorabile ce i se oferă. Dar iată că anul trecut la Forest-Hills și anul acesta la Roland Garros, Năstase a triumfat în prezența tuturor așilor profesioniști și amatori. Eu cred că Ilie nu are nevoie de situații favorabile pentru a cîștiga un concurs, oricît de mare ar fi el.

De un an, Wimbledon 1973 însemna pentru Ilie posibilitatea unei mari revanșe și nu o victorie favorizată de circumstanțe. Cred că înfrîngerea suferită este în primul rînd rezultatul unui șoc ce a deranjat acel fin angrenaj (formă sportivă) care la Ilie funcționa perfect de aproape trei luni.

Eu continui să cred că fără cazul «Pilici», Ilie ar fi fost astăzi un strălucit și merituos cîștigător al concursului de la Wimbledon. Eu continui să sper că Ilie va fi într-o zi victorios la Wimbledon pentru că și în tenis există o justiție a valorilor. Marele adevăr al lui Năstase se află în clasa jocului său.

Ștefan GEORGESCU

P.S. I-am văzut pe ceilalți componenți ai lotului evoluînd în Cupa Institutului de construcții. L-am văzut pe Ovici jucînd serios, așa cum îi stă bine unui component al echipei, pe Santei mîndru de rechemarea sa în lot și pe Hărădău șpăsit după actul de indisciplină comis. Se pare că măsurile luate în cadrul lotului au avut darul să creeze acea atmosferă de seriozitate necesară desfășurării unei activități rodnice.

S.G.

cititori-comentatori

salutul e o datorie, răspunsul e o politețe!

Sporturile trăiesc intens între limitele spectacolului și ale rezultatelor. Dar indiferent de valoarea performanțelor noi aplaudăm și huiduim deopotrivă. De ce?

După lupta epuizantă din teren, arbitrii formulează «lozinca» salutului destinat spectatorilor, după care izbucnesc aplauzele adresate de regulă favoriților (de obicei gazdelor, cînd nu pierd). De cele mai multe ori învinșii sînt oaspeții. Avînd conștiința valorii lor, ei uită adeseori să salute publicul. Părăsesc arena cu capul plecat, neobservați de miile de spectatori.

Se întîmplă ca învinșii să se apropie de tribune salutînd sportiv. Bineînțeles că spectatorii îi primesc cu huiduieli. Dar cînd oaspeții cîștigă, salutul lor este huiduit vehement...

Problema salutului sportiv și a răspunsului spectatorilor ar trebui să îndemne la reflecții. Nu generalizez cauzele unui spectacol slab (presa sportivă încearcă uneori să mușamalizeze lucruri ce de fapt se petrec în fața a mii de spectatori!), dar nu trebuie să uităm că mulți sportivi și spectatori sînt tineri ce învață în școli și universități.

În acest context aș propune ca sportivii, indiferent de rezultatele de pe gazon, să adreseze salutul lor (luînd-o drept o obligație!) chiar și gălăgioaselor tribune înarmate cu tălăngi și sirene. Pentru aceasta nu ne trebuie observatori federali, profesori sau alte categorii de salariați extrabugetari.

Răspunsul la salutul sportivilor să rămînă pe seama politeții spectatorilor...

Ion BORCEA—Plopeni, jud. Prahova

cronica ringului

între infarct și plictiseală

Ca orice iubitor al sportului cu mănuși, am așteptat și eu cu interes și nerăbdare televizarea meciului de la Londra dintre fostul deținător al titlului mondial, americanul Joe Frazier, și campionul «greilor» europeni, englezul Joe Bugner. Auzisem despre Bugner că e un adevărat uriaș ale cărui cunoștințe tehnice în arta pugilatului îi vor da mult de lucru lui Frazier. Cînd am aflat că la cota pariurilor fostul campion al lumii este favorit doar cu 3 la 1, m-am gîndit că «știu ei book-makerii ce știu» și m-am așteptat să văd un meci cît de cît echilibrat. Îmi amintisem și de aprecierea regretatului Rocky Marciano, care, cu patru ani în urmă, spunea despre Bugner: «Este viitorul campion al lumii. El boxează bine de la distanță, este tehnic și, în plus, are alonjă». Dacă Rocky ar fi trăit și ar fi asistat la partida Bugner-Frazier, cred că după meci i-ar fi tras o pereche de palme favoritului său...

Pusă pe picioare cu o reclamă foarte bine făcută, întîlnirea dintre cei doi «grei» a atras în tribunele arenei «Earl's Court» din Londra cîteva mii de spectatori. Cînd pe micul ecran a apărut imaginea ringului și am văzut regia aceea cu prezentările, cu cele două tabere cu cîte patru, cinci secunzi, cînd l-am văzut pe gentlemanul acela în vîrstă arătînd spectatorilor, potrivit tradiției englezești, placa pe care era indicat numărul reprizei, am simțit că mă cuprind emoțiile. Și cum orice spectator are un favorit, vă mărturisesc sincer că eu doream să cîștige Bugner. Nu mi-a plăcut niciodată Joe Frazier, buldozerul acesta cu rezistență de car blindat, al cărui stil de luptă este monoton, lipsit de fantezie și nespectaculos. De fiecare dată cînd l-am văzut am avut impresia că își continuă pe ring truda din fața sacului de antrenament. Nici de data aceasta Frazier nu a făcut altceva. L-a atacat pe Bugner ca pe un sac, din primul și pînă în ultimul minut, timp de 12 reprize, cu o regularitate și exactitate de metronom. Mereu aceleași mișcări, mereu aceleași serii de lovituri, mereu cu capul în gîtul adversarului. A primit, ca de obicei, cu seninătate aproape toți pumnii cu care Bugner a ripostat, din păcate foarte rar. Nimic spectaculos, nimic de rafinament, nimic ce ar putea rămîne în amintire și ne-ar determina să spunem: «Chestia asta nu o poate face decît un mare campion»...

La rîndul său, englezul Joe Bugner a fost și el o decepție. A boxat tot timpul fără curaj, mai bine spus nici nu a boxat. S-a ascuns între mănuși, uitînd că este campionul Europei, uitînd că are avantajul alonjei și că ar putea, datorită cunoștințelor sale tehnice și gabaritului său, să facă un meci mare în fața fostului campion al lumii. În aceste condiții lui Frazier nu i-a fost greu să cîștige detașat repriză după repriză. În nici un moment victoria sa nu a stat sub semnul întrebării. Am avut impresia că Bugner a fost fericit că a terminat meciul în picioare și că a reușit să treacă și de runda a zecea cînd, lovit cu un croșeu de stînga la maxilar, a fost expediat la podea. Cînd te mulțumești cu atît de puțin, cînd nu riști nimic pentru a-ți apăra șansele, acceptînd resemnat o înfrîngere cît mai... ușoară, nu poți fi un mare campion. Și cred că Bugner nu va fi niciodată...

Lipsită de tensiunea echilibrului de forțe, partida Frazier-Bugner a fost plictisitoare. O gală bună de amatori ne-ar fi oferit mult mai multe satisfacții. Îmi amintesc cu cîtă înfrigurare am urmărit finalele «europenelor» de la Belgrad, care i-au provocat un infarct colegului nostru de la radio, Mureșan. Acum în afară de pericol, el putea urmări fără emoții acest meci anost, pe care l-am și uitat.

Petre HENT

accente

țurcă, lapte gros și fotbal

De mulți ani, de multe primăveri și veri fotbalul nostru n-a mai clocotit atîtea patimi. S-au dezbinat — pentru termene mai scurte sau mai lungi — prieten cu prieten, frate cu frate, soț cu soție, oraș cu oraș, orașe cu federația aflată la cîrmă.

Cauze subiective, dar mai ales cauze reale ne-au surprins, ne-au revoltat, ne-au îndîrjit. De această reacție în lanț au scăpat trei categorii: *neutrii, nesimțitorii* și *filozofii*.

Neutrii au fost, cred, cei mai puțini, pentru că românul nu poate sta, din vocație, deoparte, el *se bagă* pentru dreptate și devine *parte* în favoarea purtătorului ei.

Nesimțitorii au fost, probabil, tot puțini, pentru că «boala fotbalului» face ravagii *infinit* mai mari decît gripa Hong-Kong și atinge — pe un registru foarte larg — categorii absolut nebănuite de subiecți: de la visătoarea *mam'mare* (ce-și întrerupe o clipă croșetatul pentru a se răsti, în fața micului ecran, *la asasinul care-l maltrează pe Dobrin*) la savantul atomist ce-și petrece 20 de ore în laborator, de la călugărul tranzistorizat la generalul gîndind zi și noapte pacte și tratate.

Cu alte cuvinte, în marea scenă a fotbalului — din stadion, dar mai ales din afara lui — intră APROAPE toată lumea. Spun «aproape» pentru că am totuși bănuiala că există un miniprocent de fericiți care privesc cu un zîmbet condescendent «războiul» născut de viața singurei bombe adorate din lume: balonul rotund. Acest miniprocent îl constituie filozofii. (Aș spune «filozofii fotbalului», nu filozofii cu diplomă de specialitate, pentru că și dintre aceștia sînt cîte unii în stare să uite pînă și de Kant la un ofsaid de doi metri nefluierat de un Moarcăș sau de un Sotir, de exemplu.) Că există asemenea filozofi ai fotbalului m-am convins acum cîțiva ani, într-o discuție la temă — provocată — cu mult regretatul și de toți admiratul academician Grigore Moisil. «*Drăguță* — mi-a spus savantul — *eu în copilăria mea am jucat doar țurca și lapte gros. La fotbal nu m-am prea priceput niciodată. Îmi place cum sare mingea, dar mi-e perfect indiferent în ce plasă se oprește*».

În această privilegiată ramură se numără fericiții fotbalului.

Pentru ei jocul rămîne joc.

Pretențiile lor este una singură: să fie frumos.

Veți conveni desigur că aceștia sînt cei mai înțelepți.

Dar oare poți să fii ca ei atunci cînd...

...jucătorii își marchează deliberat autogoluri?

...cînd sînt echipe care dau, de ani de zile, meciuri «campioanei» pentru a o face campioană?

...cînd arbitrii închid ochii în fața penalty-urilor și a ofsaidurilor flagrante?

...și cînd federația închide ochii cam la toate?

Marius POPESCU

Cupon de participare la Concursul nostru de CITITORI-COMENTATORI Nr. 21

scrisori către un meloman

muzică, om, cosmos

Devenită obiect de meditație, muzica poate într-adevăr să dea posibilitate spiritului din om să se manifeste în toată plenitudinea, cu toată energia creatoare care i este proprie. Numai cînd ajunge să exercite o asemenea înrîurire își justifică muzica prezența în viața noastră. «Umanismul marii muzici» — despre care vorbea atît de frumos Călinescu — este corespunzător înțeles doar de cel ce i-a intuit intențiile transformatoare. Marea muzică ni se adresează nu pentru a ne produce euforii interioare în care să ne scăldăm cu rafinată voluptate, ci pentru a ne lua cu ea în zborul spre înălțimile de la care pot fi deslușite adevăratele semnificații ale vieții umane. Nu ea însăși va fi aceea care ne va face propriu-zis să deslușim în contururi precise viziunea eliberatoare; dar experiența trăirii muzicale se poate transforma într-o experiență spirituală deschizătoare de nouă epocă în viața noastră. Așa își manifestă muzica — bineînțeles prin reprezentanții ei majori și tipici — umanismul ei, dragostea ei pentru om. Ea vrea să ne ajute să ne depășim condiția obișnuită, să actualizăm ceea ce e potență grandioasă în noi. Trădează muzica în însăși rațiunea ei de existență acele producții sonore care se mărginesc să *oglindească* omul, în ce are el mai slab (adică «omenesc» în falsul înțeles al cuvîntului) în loc de a tinde să-l *transforme* prin dezvăluirea noblețel sale ascunse, uitate de el.

Evocînd sufletul uman ca armonie, ca microcosmos (deci ca lume organizată), muzica ne permite să întrezărim, dincolo de ea, legitățile cosmice din care de fapt și el și ea purced. Spre identificarea și trăirea acestui plan cosmic ne duce iminent însușirea, ascultarea meditativă a muzicii. Este ceea ce bunăoară la un ascultător ca Baudelaire — cînd audia preludiul la «Lohengrin» — se producea în felul următor: «Mi-aduc aminte că la primele măsuri m-am aflat sub stăpînirea uneia din acele impresii fericite pe care aproape toți oamenii cu imaginație le-au cunoscut, grație visului, în somn. M-am simțit eliberat de lanțurile gravității și am regăsit prin amintire extraordinara voluptate a înălțimilor... Mi-am reprezentat apoi involuntar starea de desfătare a unui om cuprins de o mare reverie într-o singurătate absolută, dar o singurătate cu un imens orizont și cu o amplă lumină difuză; imensitatea fără alt decor decît ea însăși. Senzația următoare a fost aceea a unei claritățl mai vii, a unei intensități de lumină care creștea cu mare repeziciune... Atunci mi s-a cristalizat ideea unui suflet ce se mișcă într-un mediu luminos, a unui extaz alcătuit din voluptate și cunoaștere, planînd deasupra lumii naturale și foarte departe de ea».

Și ajungem astfel la punctul culminant al acțiunii pe care muzica e menită să o desfășoare în sufletul celui ce i se deschide și o lasă să lucreze. Muzica îl dezmărginește pe om și îi dă posibilitatea să se simtă vlăstar al cosmosului, să descopere în microcosmosul său lăuntric firele invizibile care-l unesc cu macrocosmosul. Marea experiență la care ne invită muzica este aceea a aventurii interioare ce trebuie să ducă la descoperirea omului cosmic din noi. Muzica vine în întîmpinarea celei mai intense aspirații a contemporaneității, cea manifestată în fascinanta atracție a spațiilor cosmice.

George BĂLAN

casete muzicale

Începînd cu acest număr al revistei, propunem cititorilor cunoașterea nu numai «din auzite» a valorilor muzicii ușoare și de jazz, ci și prin intermediul unui succint MICRO-CURS DE INIȚIERE, direcționat paralel pe trei capitole-foileton distincte. Le-am fi putut intitula, pur și simplu, «Dicționar muzical», «File de lexicon» și «Breviar»; fiind vorba însă de domeniul exclusiv al sunetelor, am preferat denumiri mai sonore: «Alfa, Beta... muzica», «Profiluri muzicale» și «Fonograme» (asupra conținutului lor vă puteți edifica imediat, citind respectivele rubrici!).

Nu promitem, la absolvirea — de altfel, facultativă — a acestui microcurs, nici diplome de onoare, nici premii în obiecte. O mențione totuși: sperăm să vă oferim pe această cale posibilitatea de a «asculta și altfel» această muzică, de a vă cunoaște mai intim, mai complet preferințele și emoțiile artistice.

Fără îndoială, dreptul de opțiune este și rămîne al fiecăruia: ascultați, preferați ce vă place! și mai ales «cum vă place»!

Florian LUNGU și Dumitru MOROȘANU

fonograme

● În Iugoslavia, la Split, s-a desfășurat între 5 și 8 iulie Festivalul internațional de muzică ușoară, cu un repertoriu echilibrat — 18 compoziții autohtone și tot atîtea străine. O manifestare la care anul acesta (de ce?) România nu este prezentă

● Prea multe noutăți, față de edițiile precedente ale Festivalului național de creație de la Mamaia nu sînt. Alături de soliști și creatori consacrați, semnalăm prezența doar a cîtorva nume noi: compozitorul Marius Țeicu care debutează la acest festival cu trei melodii, cîntărețul Iuliu Merca (de la formația Mondial), Eva Kiss (o «stea» încă fără nume) și Adrian Romcescu

profiluri muzicale

JOHNNY RĂDUCANU (n. 1931, Brăila).

Vocații — în ordine cronologică — pianist, contrabasist, șef de formație, compozitor și aranjor, iar actualmente compozitor și aranjor, contrabasist, șef de formație, pianist. Studii — la conservatoarele din Cluj și București. Membru al Orchestrei Electrecord și protagonist al cvintetului de jazz «București». Turnee în mai multe țări printre care: U.R.S.S., Suedia, Cehoslovacia, Republica Federală Germania. Participare la festivaluri naționale (Ploiești) și internaționale de jazz, la numeroase jam-sessions organizate cu prilejul vizitelor unor mari interpreți de peste hotare în România. Documente sonore ale activității sale: o serie de înregistrări la Electrecord, Radio, Televiziune (ca instrumentist, șef de orchestră, compozitor), cap de afiș al discului «Seria jazz» nr. 4 — «Jazz în trio» (Electrecord). Este autorul pieselor vocale «Jocul țambalelor» (Aura Urziceanu, Mihaela Mihai), «Pe Olt, soare», «Nu-mi cere să cînt», «Iarnă, iarnă» (Aura Urziceanu), «Vechiul port», «Drum și zbor», (Mihaela Mihai), (toate pe versuri de Nina Cassian); compoziții instrumentale de jazz: «Glumă», «Doină», «Horă la Vizirul», «Țăndărică», «Blues unison» «O nouă zi», «Bătuta», «Respect lui Iosif Prunner» (înregistrate cu formația proprie a autorului), «Studioul T-8» (cu orchestra de muzică ușoară a Radioteleviziunii, dirijor Sile Dinicu). Preferințe și «părinți spirituali» în materie de jazz: Oscar Pettiford, Ray Brown, Charlie Mingus, Scott La Faro (contrabas), Fats Waller și Art Tatum (pian).

Johnny Răducanu se înscrie ca unul dintre cei mai fervenți promotori ai jazz-ului românesc. Ca autor de teme, transcripții și orchestrații vădește deopotrivă meșteșug — eficiență scriiturii — gust artistic ales, sensibilitate, rafinament. Două deziderate majore se circumscriu întregului context al compozițiilor sale — raportarea la subtilele vibrații ale melos-ului popular românesc și ocolirea, cu bună știință, a «locului comun» în exprimare, prin utilizarea unor variate și uneori inedite elemente de lexic sonor.

Johnny RĂDUCANU

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	O portocală	Anda Călugăreanu	13
2	2	Zilele	Marina Voica	11
4	3	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	9
6	4	Din focul primului sărut	Aurelian Andreescu	8
8	5	Fetița mea	Mihai Constantinescu	3
5	6	Dedicație	Romantici	11
9	7	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	2
10	8	[illegible]	Aura Urziceanu	2
-	9	Ploaia	Odeon	1
7	10	Cine te-a adus în calea mea?	Margareta Pîslaru	18

Compozitori: 1 și 2. Marius Țeicu. 3. Margareta Pîslaru. 4. Marius Țeicu. 5. Mihai Constantinescu 6. Teodor Tufiș. 7. Judith Csomo. 8. Laurențiu Profeta. 9. Odeon. 10. George Grigoriu

TOP MUZICAL «FLACĂRA» TALON NR. 22

„alfa... beta... muzica"

«A» — 1. Notație literală (alfabetică) a sunetului la; prin extensie — notația tonalității la major («A» sau «A-dur») și respectiv la minor («a» sau «a-moll»); 2. Notație convențională a primei părți (primei secțiuni) dintr-o temă sau lucrare muzicală. Astfel, structura unei piese de muzică ușoară sau a unei teme de jazz poate fi A-B-A (refren — cuplet — refren), A-A-B (blues), A-A-B-A (anatole) etc.

«ABREVIERI» — în notația muzicală (mai ales în muzica ușoară și jazz) se utilizează o serie de semne, litere și cifre convenționale pentru facilitatea citirii partiturii de către instrumentiști. Se abreviază (cifrează) tonalitatea, acompaniamentul armonic, se indică prin anume cuvinte și semne tempo-ul, nuanțele, reluarea (repetarea) unor fragmente din partitură, schimbarea unor instrumente, păstrarea unei structuri ritmice și altele.

«ACUSTICĂ» — 1. Parte a fizicii care studiază natura, proprietățile sunetului și legile propagării lui 2. Calitatea de audibilitate a unei încăperi.

Charlie Chaplin? Nu! Este Brigitte Bardot intr-un montaj — trebuie să recunoaşteţi — extrem de original al artistului fotograf A. MIHAILOPOL.

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

medicina muncii

noxa chimică și sănătatea (I)

Recunoscînd chimiei marele său rol în creșterea producției și a productivității muncii, în general a nivelului de trai, inclusiv a stării de sănătate prin gama largă de medicamente pe care ne-o pune la dispoziție, trebuie să atragem atenția asupra substanțelor chimice ca noxe profesionale în numeroase ramuri industriale.

De ce sînt situate noxele chimice pe primul plan al agenților care pot pericolita starea de sănătate a celor expuși condițiilor deosebite de muncă?

Desigur, în primul rînd ținem seama de extinderea deosebit de mare a proceselor de muncă în care se întîlnesc aceste noxe. Numărul substanțelor chimice care se sintetizează actualmente este atît de mare încît se afirmă că, pe plan mondial, aproape în fiecare zi apare o nouă substanță.

Din punctul de vedere al medicinei muncii, aceste substanțe prezintă un mare grad de periculozitate, în lipsa măsurilor adecvate, deoarece pot pătrunde în organism prin multiple căi: respiratorie, digestivă, prin piele. Cele mai agresive sînt noxele în stare gazoasă sau de vapori, care se găsesc în zonele de muncă, deoarece pătrund prin respirație în plămîni și de aici direct în sînge, fără intervenția acțiunii dezintoxifiante a ficatului, provocînd (în doze mari) intoxicații acute și necesitînd intervenții medicale energice și prompte. Statisticile internaționale menționează că 80-90% din toate intoxicațiile profesionale se produc pe cale respiratorie. Pe aceeași cale pot pătrunde în organism și particulele fine, solide sau lichide, în suspensie stabilă în aer (aerosoli, fumuri, ceață). Pătrunse în plămîni, toxicele intră repede în vasele pulmonare, ca urmare a unei mari suprafețe de contact, datorită celor 700 milioane de alveole pulmonare care corespund la o suprafață de 150 m² de vase capilare de sînge.

De aici necesitatea imperioasă a etanșeizării agregatelor și instalațiilor tehnologice, pe cît posibil capsularea lor, necesitatea funcționării ireproșabile a ventilației mecanice, pentru a împiedica pătrunderea toxicelor în atmosfera zonelor de muncă

Pielea are un rol esențial de protecție față de diferiți agenți chimici, fizici sau biologici. Totuși, unele substanțe au proprietatea de a străbate și de a pătrunde astfel în sînge, provocînd intoxicații. Acest fenomen a fost evidențiat pentru prima dată în timpul primului război mondial, cînd s-au produs 17 000 cazuri de intoxicații cu trinitratoluol, din care 475 mortale, în timp de 7 luni în S.U.A., precum și 254 cazuri de intoxicații cu dinitrobenzen la o fabrică de muniții din Düsseldorf.

Prin pielea intactă pătrund mai ales substanțele solubile în grăsimi ca: benzenul, toluenul, xilenul, benzina, eterul de petrol, amestecurile de hidrocarburi din industria cauciucului, tetraclorura de carbon, dicloretanul, tricloretilenul, cloroformul, alcoolul metilic, tetraetilul de plumb, nitro și aminoderivații hidrocarburilor aromatice etc

Pătrunderea toxicelor prin piele este mult favorizată de leziunile acesteia. Contactul cu mucoasele este, mai ales prin vascularizarea lor, mai periculos decît cel cu pielea. Mucoasele oculare, faringiene, căile lacrimale absorb energic unele substanțe chimice toxice.

Din datele prezentate rezultă importanța care trebuie acordată purtării echipamentului de protecție (îmbrăcămintea, încălțămintea, ochelarii, mănușile de protecție), adecvat diferitelor substanțe în prevenirea contactului toxicelor cu pielea intactă și mai ales lezată

Dr. Bernard BARHAD
director adjunct științific
al Institutului de igienă și sănătate publică
București

întrebări și răspunsuri

— Un cititor al revistei noastre, Cărăbuș I. Mihai din satul Hînțești, comuna Adincata, județul Suceava, în vîrstă de 49 de ani, ne scrie: «M-am culcat sănătos și cînd m-am trezit, m-am trezit cu o jumătate de corp amorțit. Adică, piciorul și mîna stîngă. Acum amorțeala mi-a dispărut, dar nu-mi dă voie să mă port normal. Sînt numai cu mama care este în vîrstă de 91 de ani. În anul 1960 am fost examinat de medicul specialist dr. Leșanu Modest de la policlinica din Botoșani, conform adresei M.S.P.S. pentru care am fost înscris pentru o școală de calificare a M.S.P.S., dar n-am fost trimis și nici încadrat într-o muncă, conform dosarului...»Cărăbuș I. Mihai crede că suferă de paraplegie spastică și întreabă ce indicații de tratament poate urma.

Iată ce ne-a spus tovarășul profesor dr. Vlad Voiculescu, șeful sectorului neurologie de la Spitalul «Dr. Gh. Marinescu»:

— *În primul rînd, din cele relatate reiese că e vorba nu de paraplegie, ci de hemiplegie spastică. În al doilea, nu se pot da indicații de tratament fără să fie văzut bolnavul. El trebuie să se prezinte la clinica neurologică din Iași, eventual să se internească la spital, pentru a i se determina cauzele bolii. Numai după aceste investigații i se poate aplica un tratament cu rezultate favorabile.*

— În aceeași scrisoare, cititorul nostru dorește să afle cui se poate adresa pentru obținerea unui triciclu cu motor, necesar pentru a-și cîștiga existența.

— *Un triciclu cu motor nu se poate da fără recomandarea medicului. Numai pe baza acestei recomandări se poate adresa secției sanitare din orașul Botoșani cu o cerere pentru obținerea triciclului în cauză*

Iulia MOLDOVEANU

natura, medicul medicilor

și pensionarii trebuie să aibă condiție fizică !

La Hastings College of Law, de pe lîngă Universitatea din California, s-a efectuat o experiență pe cît de interesantă, pe atît de inedită. Toți profesorii de la această bază de învățămînt provin dintre profesorii pensionari de la alte facultăți, avînd o medie de vîrstă care se ridică la impresionanta cifră de 73 de ani. Așadar, aceștia au depășit pragul consacrat al pensionării, de 65 de ani, din majoritatea țărilor lumii.

Decanul de la Harvard Law School, dl. Roscoe Pound, în calitate de căpetenie a celei mai prestigioase instituții ocupîndu-se de științele juridice din S.U.A., susține că colegiul din California este cea mai bună facultate de drept de pe întreg teritoriul Statelor Unite. Dar și mai interesante mi se par declarațiile doctorului George Greene, care s-a ocupat de condiția fizică a acestor pensionari și care susține că acești oameni fac cel puțin o oră de sport pe zi.

Bătrînețea își datorează multe din relele care o caracterizează dezinserției de modalitățile existențiale, situate în amonte de momentul pensionării. Abandonul brutal al felului de viață care precede acest moment împinge pe individ pe panta involuției mai mult decît o face bătrînețea însăși. În acest spirit, aproape că s-a încetățenit ideea că sportul este incompatibil cu bătrînețea și că vîrstnicul cochetînd cu diverse practici sportive este un ridicol care se ignoră. Cu toate acestea oamenii de știință au demonstrat faptul că bătrînetii îi sînt proprii încă incredibile resurse de disponibilități fizice și psihice. Mai mult încă: este demonstrat de asemeni că cei care continuă să fructifice aceste disponibilități se apropie mai mult decît ceilalți de portalul fascinant al centenarului.

Cercetări experimentale au dovedit că exercițiul fizic împiedică și întîrzie dezvoltarea aterosclerozei. La animalele de laborator cărora li s-a produs o aterosclerozâ pe cale artificială, aceasta se diminuează considerabil atunci cînd aceste animale sînt supuse efortului. În Finlanda, de exemplu, statistici medico-sociale de mare anvergură au demonstrat că viața celor care fac sport non-stop, ca să zicem așa, este mai lungă cu 7 ani decît a acelora care nu îl fac. Mortalitatea prin infarct este mai ridicată printre frizeri sau cei ce exercită o muncă de birou oarecare decît a acelora care lucrează la cimp sau în industrie. În Olanda și în Danemarca, mortalitatea prin afecțiuni cardiace este în mod evident mai redusă decît aceea din S.U.A., de exemplu, și acest fapt este pus în legătură cu practicarea ciclismului, care în cele 2 țări menționate a căpătat caracter de sport național, mai ales la vîrstnici.

Exercițiile musculare favorizează dezvoltarea rețelei sanguine coronariene și inhibă depunerea colesterolului, componentul principal al acestei rugini biologice, care face ca arterele să-și piardă elasticitatea obișnuită. Dar acțiunea cea mai benefică a sportului la vîrstnici se datorește faptului că întreține o stare de bună dispoziție, de voioiciune, de încredere în forțele proprii, de racordare la zilele bune de altădată. Aceasta este convingerea doctorului Van Aaken, fondatorul Asociației atleților veterani, care din anumite puncte de vedere a transformat această asociație într-un veritabil lot de experiență Această originală asociație cuprinde circa 600 de membri din 27 de țări. Pe Van Aaken nu l-au impresionat atît performanțele sportive obținute la maratonul din Baarn (Olanda), de la Karlovy-Vary sau din orice altă localitate, unde această întrecere a avut loc, — deși și ele au fost cu totul remarcabile —, cît starea de reîntinerire psihică pe care aceste întreceri au declanșat-o. Acesta este marele miracol al sportului practicat științific la vîrsta bătrînetii Omul este prin definiție o apă curgătoare și el trebuie să curgă atîta timp cît însăși viața curge în el

Arcadie PERCEK

UN TEST LA CARE VĂ RUGĂM SĂ PARTICIPAȚI

Aceste două pagini sînt întru totul în serviciul cititorilor noștri. După cîteva luni de la apariția lor, considerăm de datoria noastră să facem din nou apel la cei care ne urmăresc săptămînă de săptămînă și să le cerem părerea. De aceea vă rugăm, stimați cititori, să ne scrieți ce probleme ale sănătății ați dori să găsiți în aceste coloane și care sînt după opinia dumneavoastră subiectele ce ar putea interesa un număr cît mai mare de oameni. Scrieți-ne pe adresa: Revista «Flacăra», Piața Scînteii 1, cu mențiunea: Pentru paginile «Războiul sănătății».

CĂTRE DIRECTORII DE SPITALE DIN ȚARĂ. La rubrica noastră «Urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri» vom publica săptămînal corespondențele dumneavoastră (care nu trebuie să depășească opt rînduri) și care pot fi transmise fie prin poștă, fie la telefonul 17.78.82, cu taxă inversă, în fiecare marți între orele 10 și 16.

dosar

influențele favorabile ale maternității asupra organismului femeii

Un vechi deziderat al omenirii — păstrarea sănătății femeii în timpul sarcinii, nașterii și lăuziei — este un bun cîștigat în contemporaneitate. Dacă pînă în urmă cu 50 de ani mortalitatea maternă reprezenta o mare problemă privind sănătatea publică, la Tours, în 1969, s-a ajuns la concluzia că, datorită bunelor rezultate obținute în stăpînirea riscului obstetrical, mortalitatea maternă nu mai poate fi considerată ca un indicator calitativ al asistenței ginecologico-obstetricale.

Nu este cazul să relev preocupările serioase ale marilor plasticieni pentru problemele de obstetrică, deși ne-au rămas opere de artă foarte interesante; de asemeni, nu este cazul să insist asupra marei influențe psihice pe care sarcina o exercită asupra femeii, deoarece aceste subiecte aparțin plasticianului, psihofiziologului.

Pentru medicul ginecolog-obstetrician, centrat pe aspecte medico-biologice ale reproducerii umane, este evident că între cele două organisme — făt și mamă — există o armonioasă simbioză. Dacă, acceptînd definiția dată de experți, absența unei boli sau a unei infirmități nu este sinonim cu sănătatea, care subînțelege o stare de bine (fizică), mentală și socială, trebuie să acceptăm că trecerea prin starea fiziologică gravido-puerperală reprezintă o reală sanogeneză pentru femeie.

Construirea structurilor organismului fetal implică un metabolism foarte activ, ca și pregătirea actului nașterii și a lactației.

Simpla menționare a reacțiilor plastice, de adaptare ale organismului femeii, evidențiază avantajele reale ce rezultă pentru biologia femeii.

Hormonii noii glande endocrine — placenta — au un mare rol. Subliniez numai că unii precursori ai estrogenilor (estriol) materni sînt produși de făt, definindu-se unitatea feto-placentară; hormonul lactogenic placentar, dozabil prin metode radio-imunologice, are proprietăți imunologice și biologice analoage cu cele ale hormonului de creștere hipofizar uman.

Are loc o intensificare a circulației sîngelui la nivelul uterului, debitul sanguin uterin ajungînd la termen la 500-800 centimetri cubi.

Crește debitul cardiac, travaliul cordului, modificîndu-se condițiile circulatorii; dacă masa sanguină crește, se diminuează rezistența periferică, se modifică viscozitatea sanguină.

Atît proprietățile fizice, cît și masa sanguină, echilibrul fluido-coagulant, elementele figurate, plasma, protidele, glucidele, lipidele cît și enzimele cunosc modificări.

O creștere progresivă cunoaște frecvența respirației, consumul de oxigen, ventilația pulmonară, capacitatea vitală, diminuînd aerul rezidual, saturația în oxigen a sîngelui arterial.

Metabolismul bazal înregistrează un plus de 20%.

Imediat după naștere, menținîndu-se în parametrii fiziologici, sistemele funcționale, care au depășit terenul matern, revin la echilibrul existent înainte de sarcină.

Toate aceste modificări cresc capacitățile adaptative ale organismului femeii. Este dealtfel cunoscut că și azi unele tulburări funcționale ale aparatului genital feminin sînt corectate doar de o sarcină.

Acest exercițiu fiziologic, determinat de solicitările stării gravido-puerperale, este deosebit de favorabil unui organism sănătos. În schimb, în cazul unui teren patologic, chiar dacă afecțiunea este ignorată, găsindu-se în stadiul preclinic, acestea devin suprasolicitări, revelînd boala.

De aceea este absolut necesar ca în primele săptămîni de la oprirea menstruației femeia să recurgă la consultația prenatală, consultație cu un larg profil profilactic, menită să reducă riscul prenatal.

Doctor în medicină G.C. TEODORU
medic primar șef al Sectorului de ginecologie-obstetrică din Institutul pentru ocrotirea mamei și copilului

ce este nou?

TEMATICA DE INVESTIGAȚIE LA INSTITUTUL DE PATOLOGIE ȘI GENETICĂ MEDICALĂ «DR. VICTOR BABEȘ» are un spectru foarte larg, care atinge și studiul acțiunii somniferelor (luminalul și diazepamul) asupra cromozomilor. Cercetările se realizează pe culturi de sînge periferic luate de la pacienți tratați sau prin administrarea în cultură a medicamentelor. Totodată se întreprind cercetări pe animale gravide, examinîndu-se mortalitatea embrionilor. Pînă în prezent rezultă că abuzul de medicamente de acest fel, în special la gravide, poate duce la nașterea de copii anormali. Iată de ce este necesar ca medicamentația să fie prescrisă de medic, iar tratamentul să se facă, de obicei, sub controlul acestuia.

CALCULATORUL SALVEAZĂ VIEȚI OMENEȘTI. În decurs de 15 luni, viața a 45 de intoxicați internați în spitalul Bethseda din S.U.A. a fost salvată datorită unui calculator electronic care a putut, în mai puțin de o oră, să stabilească natura și cantitatea toxicelor ingerate.

Și o altă știre de pe frontul medical al calculatoarelor. La Facultatea de medicină din Illinois a fost construit un ordinator care analizează 170 date referitoare la un caz clinic. Studentul poate «dialoga» cu ordinatorul și se poate ajunge astfel, prin alegerea întrebărilor și corelarea răspunsurilor, la un diagnostic și la indicarea unui tratament.

EXPLORĂM CU RADIOIZOTOPI. La recentul simpozion «Utilizarea radioizotopilor în gastroenterologie» de la Cluj, la care au participat specialiști din 16 țări și au fost prezentate 127 de lucrări, s-a evidențiat din nou marea importanță a metodelor radioizotopice în practica de diagnostic în diverse domenii ca: hepatopatiile cronice difuze în explorările pancreatice, în domeniul diagnosticului hipertensiunii portale etc.

CINE E PACIENTUL? La un spital de copii din Londra s-a recurs la o metodă originală pentru a înfrînge la micii pacienți teama de medic: sub îndrumarea psihologului spitalului, copiilor li s-au distribuit, în chip de jucării, diferite instrumente medicale. Rezultatele au fost uimitoare: pacienții nu au mai manifestat teamă față de doctori. Au devenit peste noapte... confrați.

O NOUĂ STAȚIUNE PE HARTA BALNEARĂ A ȚĂRII: COZIA. În urma descoperirii de către un grup de cercetători de la Institutul de balneologie și fizioterapie din București a unor importante debite de apă termală de 56°, și a unor izvoare de ape de băut (pentru cură internă) în zona Căciulata-Cozia, a apărut o nouă stațiune balneoclimaterică — Cozia — care are o capacitate de cazare de peste 10 000 de paturi.

ÎN CONCURENȚĂ CU APA MINERALĂ «BORSEC». În prezent, se apropie de sfîrșit explorările de la Bilbor (județul Harghita) unde cercetătorii de la Institutul de balneologie și fizioterapie din București au pus în evidență peste 800 de vagoane de apă minerală foarte apropiată de apa de Borsec, care va permite o îmbuteliere de ape minerale de 10-12 ori mai mare decît actualul borviz de Borsec.

SESIUNEA FEDERAȚIEI INTERNAȚIONALE DE TERMALISM ȘI CLIMATISM LA EFORIE. Cercetările Institutului de balneologie au dus la dobîndirea unui înalt prestigiu pe plan internațional, fapt care s-a concretizat prin ținerea unei ședințe a federației internaționale de termalism și climatism la Eforie. Țara noastră a fost aleasă să conducă pe plan internațional comisia federală a F.I.T.E.C. al cărei președinte este tovarășul prof. dr. Traian Dinculescu, directorul institutului.

ÎN CERCETARE: 5 000 DE BĂRBAȚI ÎNTRE 40—60 DE ANI. Acțiunea de prevenire a bolilor este astăzi recunoscută ca fiind de o importanță precumpănitoare față de aceea de tratare a unei stări patologice cronice ireversibile. Secția I a Institutului de medicină internă «Ecologia și patogenia bolilor cronice și degenerative» a organizat o acțiune prin care încearcă punerea la punct a metodologiei unei analize complexe de morbiditate în boli cardiovasculare, pneumopatie cronică obstructivă și hepatită cronică. În acest sens au fost luați în explorare 5 000 de bărbați între 40 și 60 ani, și studiați din punct de vedere clinic și biologic, prin examene electrocardiografice, probe de coagulare sanguină, analize biochimice. Printre acestea din urmă s-a acordat o deosebită atenție studiului grăsimilor (lipidelor) și în special distribuției așa-numitelor beta și pre-beta lipoproteine serice, pe baza separării lor și caracterizării cu ajutorul unor coloranți potriviți grăsimilor.

CÎNTECE DE LEAGĂN ÎN LOC DE SOMNIFERE. Pe lîngă terapia medicală obișnuită, metodele empirice de tratament preocupă în ultimul timp în măsură crescîndă atît pe medici cît și pe pacienți, în R.F. Germania. Aceasta este valabil și pentru așa-zisa terapie muzicală, utilizată din ce în ce mai frecvent la tratamentul bolnavilor.

Terapia muzicală poate fi împărțită în două domenii: terapia muzicală *activă* — adică executată de pacient — și *pasivă* — ascultatul muzicii.

Astfel, se poate vorbi despre o muzică soporifică. Ea face inutile orice fel de tablete. Din teste speciale a reieșit că un cîntec chinezesc de leagăn are un efect tot atît de soporific și de calmant ca și unul german sau polonez. Gama tonurilor la aceste cîntece este redusă, intervale mari nu apar decît arareori, ceea ce creează impresia unei continuități line. Executarea unui cîntec de leagăn duce la adaptarea *ritmului respirației* la desfășurarea melodiei: respirația devine plată și regulată, ca la un om adormit, și *frecvența bătăilor inimii* scade. Așadar, cîntece de leagăn pentru un somn bun!

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

Cu și fără birocrație. Mi-am strivit mîna la «Zarea», spune Condrea Vasile, 40 de ani, comuna Havîrna, județul Botoșani. Descărcam paleți pentru șampanie. M-am dus așa, cu mîna strivită la un spital aproape N-aparțineți de noi, mi-au zis cei de acolo, răbdați pînă luni și mergeți la o policlinică din cartier. Azi m-am dus la întreprindere. M-a pansat sora de la punctul sanitar de acolo. Uitați ce hîrtie mi-a dat. Nu-i pentru noi, dar n-are importanță, răspunde doctorul Țuca Nicon de la Spitalul de urgență. Mergeți să-i faceți o radiografie, se adresează asistentei,să vedem despre ce-i vorba, să-i ajutăm.

Bravadă. Ghenovici Emil, 62 de ani, pensionar, conducea autoturismul cu geamul deschis și cu brațul lăsat în afară. O altă mașină l-a venit în cot și i-a rupt mîna. Este dus de urgență la spitalul din Slobozia, cel mai apropiat de locul accidentului. De acolo este transferat la spitalul de urgență al municipiului București, secția ortopedie. De-ale volanului!...

Vocație de cuțitar. Orele 14.40, duminică. Ștefan Zamfira, 47 de ani, salariată la I.O.R., este adusă cu Salvarea în stare gravă: plagă înjunghiată toracică. Tăietura adîncă de cuțit era opera soțului ei, care venise acasă beat, se certase cu dînsa și o bătuse. Văzînd că încearcă să se apere, contrariat de replică, scoate cuțitul. A venit și soțul cu ea?, întreb. Nu, miliția l-a arestat, îmi răspunde asistenta de serviciu.

O viață tînără salvată. Bătea bolți (cuie) în perete, pe un șantier. Probabil că pistolul special de fixat cuie era defect. La un moment dat cuiul a ricoșat. O parte din acest cui a străbătut peretele toracic și a intrat în diafragmă. Eroul acestui caz neobișnuit este Bobu Vasile, 19 ani, comuna Hangu, județul Neamț. Era duminică, ora 1 noaptea. De serviciu — doctor docent Cezar Petrescu și ajutorul lui, Popovici Gheorghe. Începe un examen clinic și radiologic de aproape trei sferturi de oră, cu pensa sub ecran. Acest cui se poate mișca din moment în moment dintr-un loc în altul. În sfîrșit, s-au orientat că poziția cuiului ar fi spre abdomen sau în diafragmă. Pe masa de operație s-a văzut că diafragma era aproape complet perforată. Încă o secundă și ar fi pătruns în abdomen. Totul ar fi fost pierdut. Și-acum?, întreb. Acum se simte bine, e la etajul II, răspunde interlocutorul nostru dr. Popovici Gheorghe.

Căzut de la 53 metri înălțime, unde lucra la confecționarea unui ciclon al Combinatului de fibre și azbociment Bîrsești-Tg. Jiu, tînărul Lucian Truța a intîlnit în cădere mai multe schele salvatoare. Transportat de urgență la Spitalul nr. 1 din Craiova, este internat cu diagnosticul traumatism cranio-cerebral, cu fractura oaselor nazale, fractură de maxilar superior și a femurului drept, cu stare gravă de șoc. Colectivul sanitar coordonat de medicul primar Arthur Țică l-a aplicat un tratament complex și eficace, reușind ca după 26 ore, timp în care medici, asistenți, întregul personal a muncit cu dăruire umană și deplină conștiință profesională, să fie scos din comă. Luni 2 iulie, bolnavul a părăsit colectivul care i-a redat viața, fiind transferat în secția chirurgie maxilo-facială a acelei ași unități, unde medicii specialiști îi vor aplica un tratament complex reparatoriu. După cum a precizat Iustin Mihăescu, directorul spitalului craiovean, șeful secției chirurgie maxilo-facială, tînărul Lucian Truță, căruia, între altele, i s-au administrat aproape 3 kg sînge, numeroase antibiotice, vitamine, substanțe macromoleculare, hemostatice etc., este acum în afara oricărui pericol, urmînd ca în cel mult două luni să părăsească vindecat spitalul, cazul fiind unul dintre cele mai rare rezolvate pînă acum la unitatea din Craiova. Prin telefon de la Marin COANDĂ

Doriți să vă mobilați confortabil apartamentul?

Alegeți-vă mobila care corespunde necesităților și preferințelor dv.!

Magazinele de specialitate din întreaga țară expun și pun în vînzare variate sortimente: camere de dormit, bibliotecă, garnituri de hol, clț și piese separate.

Garniturile de mobilă, ca și piesele separate atrag atît prin linia lor modernă, clt și prin funcționalitatea lor sportivă, ele sînt construite pe principiul modulării, ceea ce permite utilizarea rațională pe verticală a spațiului din încăperi.

Materialele noi folosite la fabricarea lor — plăci imobilacie, lacuri și rășini sintetice, materiale plastice — conferă acestor mobile un plus de frumusețe și de rezistență.

CAMERE DE DORMIT

«SEMENIC» — divan de colț pentru două persoane, cu ladă de așternut, dulap cu două uși, dulap cu vitrină și sertare, toaletă cu oglindă, masă extensibilă și patru scaune tapițate. Suprafețele frontale pot fi și cu fileuri de plaxin. 8 435 lei/garnitura completă.

«DROBETA» — divan de colț pentru două persoane, cu ladă pentru așternut, dulap cu două uși, dulap cu trei uși și vitrină, toaletă cu oglindă și taburet tapițat, masă extensibilă. Suprafețele frontale sînt ornamentate cu elemente decorative, divanul de colț poate fi așezat și ca pat de mijloc. 9 567 lei/garnitura com- plă etă.

«RODICA» — garnitură complexă. Compusă din zece piese care permit formarea mai multor variante de mobilare: dormitor (cu pat de mijloc și noptiere) sau cameră studio (cu divan de colț și ladă pentru așternut), completată, la alegere, cu unul sau două dulapuri cu cîte două sau trei uși, sau în funcție de spațiu și preferință, cu toaletă - canapea, taburet (banchetă), masă cu placă rabatabilă. Se execută în două variante (cu sau fără fileuri de plaxin). Dulapurile sînt formate din cîte două corpuri suprapuse. Preț / unei garnituri convenționale 8 819—8 370 lei.

«ARMONIA» — divan de colț (sau pat) pentru două persoane, cu ladă pentru așternut, dulap pentru haine (cu două sau trei uși) noptieră, toaletă cu oglindă reglabilă, taburet tapițat. 5 102 - 6 479 lei garnitura (în funcție de categoria stofei).

BIBLIOTECI

ADRIANA — formată din patru tronsoane (opt corpuri) modulate, 4 847 lei.

«MILCOV» — opt corpuri modulate (prin suprapunere cîte trei), un corp mare prevăzut cu masă rabatabilă, un corp cu bar, celelalte corpuri sînt închise cu geamuri sau uși glisante. Prețul unui set complet 4 895 lei.

«DOINA» — două uși (jos) și trei rafturi (sus). Preț: 918 lei.

«DACIA II» — compusă din patru corpuri distincte ce se pot combina în funcție de necesitățile de utilizare, putînd fi vîndute și separat. Setul complet: 6 533 lei.

«BISTRITA» — 2 868 lei.

«CREANGA» — furnirută cu nuc, compartimentul de jos cu uși și sertare, compartimentul de sus cu geamuri glisante și poliță. Totul la prețul de 2 376 lei.

GARNITURI DE HOL

«PĂLTINIȘ» — canapea extensibilă cu ladă pentru așternut, două fotolii și măsuță joasă. Prețul variază între 3 810 și 4 349 lei garnitura în funcție de stofa utilizată.

«VICTORIA» — canapea extensibilă și două fotolii, picioarele din metal, capițerie îmbrăcată cu stofă și pvc. Preț total: 3 857 lei.

FOTOLII

«TUDOR» — prevăzut cu rotile, extinzîndu-se poate fi utilizat și pentru dormit. Bucata: 1 890 lei.

BIROURI

«BEATRIS» — cu două corpuri, furnir nuc sau exotic. Cu nuc 888 lei bucata. Cu furnir exotic, 798 lei bucata.

«CONCEPT» — cu corpuri cu sertare (dreapta-stînga) cu furnir de nuc, 868 lei bucata.

AVANTAJE

Toate aceste produse se vînd și în rate lunare. La vînzare se asigură transportul mobilei la domiciliu, montarea ei în apartament, pe bază de tarife convenabile.

ULTIMA ORĂ ȘTIINȚIFICĂ

«...Trebuie să combatem în modul cel mai hotărît tendința unor cadre din economie de a apela în mod nejustificat la importul de licențe, subapreciind capacitatea de creație a inginerilor și tehnicienilor noștri. Este necesar să se acorde mai multă încredere inginerilor, oamenilor de știință din țara noastră, gîndirii tehnice românești în soluționarea problemelor impuse de dezvoltarea producției industriale și agricole».

NICOLAE CEAUȘESCU

știința și viața

spectator? nu! participant!

În cele ce *urmează* am dori să *relatăm* despre o experiență pur umană, legată — poate în mod neașteptat — de o disciplină aparent aridă: marketingul. Specialistul *în marketing nu construiește, nu produce* nimic, dar fără asistența lui sînt cazuri cînd produse românești de înaltă tehnicitate, competitive pe piața mondială sub raportul *calității, nu* cîștigă o licitație sau pierd segmente ale unei piețe străine importante din cauză că producătorul — care a rezolvat strălucit probleme tehnice complexe — a neglijat cîteva «fleacuri» care țin de *service*, estetică, logistică, funcționalitate, promovarea comercială. Să dăm un singur exemplu — anume ales nu din cele mai importante — privind doar acest ultim aspect, tocmai pentru a sublinia importanța amănuntelor.

Acum vreo doi ani, la o licitație pentru produse electrotehnice la Alexandria, Egipt, concurează și un motor electric românesc, leftin și de nădejde. Cumpărătorul potențial pune o întrebare de o dezarmantă simplicitate: «Merge și în serie sau numai în paralel?» Reprezentantul nostru de acolo n-a putut da un răspuns pe loc; s-a oferit, în schimb, să dea un telex la București. Dar cumpărătorul străin, grăbit, a preferat să cumpere un alt motor, mai scump, dar mai bine «promovat» pe piața respectivă.

Un economist cunoscător al uzinei și al produselor sale ar fi făcut inutil telexul și ar fi asigurat vînzarea.

Firește nu aceasta este esența marketingului, dar *exemplul subliniază* faptul că în comerț nu ai voie să uiți sau să neglijezi nimic, începînd de la proiectarea produsului și terminînd cu modul de prezentare, cu reclama. Altfel, ești penalizat, «lovitura» de pedeapsă transformîndu-se adesea într-un *unu-zero* care poate însemna pierderi de milioane.

M-am întreținut îndelung cu ciberneticieni despre pasionante probleme de marketing legate de promovarea pe piețele străine a unui produs atît de complex al industriei noastre ca *autoturismul* de teren ARO, despre reușite și nereușite în acest domeniu, despre Uzina de mașini electrice București...

Să ne oprim puțin asupra acestei *uzine*, întrucît aci intervine — dincolo de aspectele economice — și experiența pur umană despre care vorbeam la început.

— Un compartiment de marketing care să utilizeze în mod obligatoriu un calculator electronic și să fie perfect fundamentat din punct de vedere științific nu funcționează încă nicăieri la noi la nivel de uzină, cel puțin după știrea noastră — ne spune cibernetician Dumitru Chiselenco. A trebuit deci pornit de la zero. Pentru a-l proiecta, trei luni, practic, am locuit la UMEB, am trecut prin toate secțiile, așa că acum îi cunosc toate bucuriile și toate necazurile.

Și alți ciberneticieni «s-au mutat» în uzină, au pus umărul la modernizarea organizării ei, făcînd studii inovatoare privind cele mai bune căi de valorificare pe piața internă și externă a unei producții de multe sute de milioane de lei. Am uitat să precizez că maturii mei interlocutori nu erau specialiști cu vechi state de serviciu, ci *studenți* din anul V, azi proaspăt absolvenți: Dumitru Chiselenco, Vasile Vicoleanu, Dan Martinov, Adriana Dilancea, de la Facultatea de calcul economic și cibernetică economică. Îndrumați de drd. Gh. Nistorescu de la Catedra de cibernetică economică, laboratorul de marketing, ei au întocmit proiectele de diplomă — majoritatea realizate pe bază de contract — *nu din poziția de spectatori, ci prin* participare directă, străduindu-se să contribuie — pe măsura puterilor, dar cu dăruire — la rezolvarea problemelor economiei noastre socialiste. Pe un asemenea proiect, pe o asemenea diplomă poate fi înscrisă, în afară de nota acordată conform regulamentului, și o mențiune care nu figurează în nici un regulament: *bun pentru viață*.

Lionel NIȚESCU

cercetarea științifică românească ușurează viața de fiecare zi

tehnica în slujba gospodinelor

În ultimul deceniu în special, tehnica a devenit un aliat prețios al gospodinelor. Pentru a li se ușura munca a fost creată o adevărată industrie producătoare de cele mai diverse aparate. Gospodinele s-au bucurat și atunci cînd au apărut primele aspiratoare românești, și atunci cînd spălatul rufelor a fost preluat de mașinile «Alba-Lux». Totuși o nemulțumire, se pare, persista în inima lor ar fi dorit niște mașini de spălat complet automatizate Iată că acest deziderat feminin a și fost luat în considerație de specialiștii de la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice din București, care au realizat de curînd două mașini de spălat rufe complet automatizate. Cele două gemene — Gama SR-115 automatic și Gama SR-125 superautomatic — sînt destinate spălării rufelor confecționate din cele mai diverse materiale. Astfel, SR-115 are posibilitatea efectuării unui program de spălare automată a 17 categorii diferite de rufe, iar SR-125 a 10 categorii de rufe.

Gospodinele vor putea face cu totul altceva în timp ce mașinile vor efectua programul lor de spălat. În mod automat se va realiza introducerea apei și a detergenților, limitarea cantității de apă, încălzirea apei și aducerea temperaturii la valoarea corespunzătoare naturii țesăturii. Totodată, programul automat are în vedere spălarea, fierberea, stoarcerea și apretarea rufelor.

Noile ajutoare prețioase ale gospodinelor realizează o spălare de calitate superioară cu o uzură neglijabilă a țesăturilor.

oficii poștale automatizate?

Cum ar putea arăta un oficiu poștal fără funcționari, un oficiu deservit de automate?

Ideea nu este fantastică, deoarece în momentul de față se realizează în foarte multe țări mașini dintre cele mai complexe destinate acestui scop. Preocupări similare au apărut și la *Centrul de cercetări și proiectări în domeniul mecanicii de precizie* din București, unde a fost realizată o mașină automată de facturat recomandate denumită «Multisport». Avînd o productivitate de 6 000 scrisori pe oră, noua creație a tehnicienilor români este destinată oficiilor noastre poștale, fapt care va contribui la decongestionarea ghișeelor.

Dar acest prim succes românesc în automatizarea activității de poștă nu va fi singular. Cercetătorii centrului au pe agenda de lucru realizarea unei alte mașini mult *mai complexe: un automat* specializat pentru mai multe operații. El nu numai că va factura și sorta scrisorile, dar va emite și recipisa de rigoare!

Este desigur un început promițător în domeniul automatizării oficiilor poștale, care se va extinde tot mai mult și în activitățile curente din viața comercială.

cod de valori pentru omul de știință

Lucrările de scientică, al căror număr este în continuă creștere și al căror conținut reține din ce în ce mai mult atenția specialiștilor preocupați de problematica organizării raționale și eficiente a științei și a oamenilor de știință *în general, au demonstrat caracterul complex, de* sinteză, al scientici.

Scientica a apărut ca o expresie a cerințelor generate de noile dimensiuni, tendințe și particularități ale fenomenului științific și ca efect al marilor posibilități transformatoare, de înnoire progresistă a societății, pe care le are știința contemporană. După ce știința a adus un aport *imens* la cunoașterea naturii, societății și *gîndirii* umane, ea a trecut la investigarea propriului său organism, din multiple unghiuri, în scopul autocunoașterii.

În acest context dorim să subliniem apariția în ultimul număr al publicației Academiei R.S. România, «Progresele științei», a unui studiu semnat de Ion Goliat, remarcabil prin puterea sa de sinteză. Autorul subliniază că exemplul vieții și activității unor mari creatori în știința românească din trecut pune în lumină o serie de trăsături ale *omului de știință înaintat*, pe care scientica le poate valorifica, cu luarea atentă în considerare a noilor condiții sociale de desfășurare a cercetării științifice și cu noul climat general al științei contemporane.

O fotografie cu valoare de simbol: acest aparat de cercetare de la Institutul de igienă din București capătă, parcă, semnificația unui straniu telescop îndreptat spre necunoscut, spre descifrarea tainelor sale.

Dintre aceste trăsături autorul relevă:

— o excepțională putere de muncă și o riguroasă disciplină a activității științifice, promovată cu conștiința unei necesități obiective și imprimată cu consecvență în cadrul școlilor pe care le-au întemeiat (școlile medicale conduse de Victor Babeș, Ion Cantacuzino, Gheorghe Marinescu);

— abordarea unor probleme majore, cu forța originalității, fapt care a condus la întemeierea unor discipline noi, cu mare ecou în viața științifică internațională (endocrinologie — C.I.Parhon; sonicitate — Gogu Constantinescu; biospeologie — Emil Racoviță; capitole noi de mecanica fluidelor și de aerodinamică — Henri Coandă etc.);

— un accentuat spirit de răspundere socială, o înțelegere înaltă a îndatoririlor omului de știință față de societatea timpului său, față de contemporani; indiferent de țara în care s-au format, de influențele pe care le-au suferit și de curentele de gîndire cărora le-au fost fideli, cei mai apreciați oameni de știință, fără deosebire de specialitate și afinități științifice personale, și-au făcut o nobilă îndatorire din a aborda și a studia probleme de interes social major, cum au fost: cunoașterea analitică, cantitativă și calitativă a resurselor naturale ale țării și inițierea unor căi de valorificare a acestora; combaterea bolilor de mare răspîndire și preocuparea intensă pentru promovarea unor reguli de igienă socială înaintate; promovarea largă în învățămînt, știință și cultură a valorilor umaniste (Petru Poni și C.I. Istrati, Dimitrie Brîndză și Grigore Cobălcescu, Spiru Haret și Gheorghe Tițeica);

— interes accentuat pentru instituționalizarea științei fie chiar și sub forma unor modeste grupări (societăți și asociații științifice), instrumente de seamă ale întăririi contactelor dintre exponenții intelectualității *științifice* și ale colaborării dintre profesioniștii diferitelor discipline științifice; în această privință se cere cu precădere evocat numele lui Dimitrie Gusti, atît pentru crearea Institutului social român, cît și pentru ideile sale avansate *în materie* de organizare a științei de coordonare la scară națională a efortului științific;

— preocupare susținută pentru dezvoltarea legăturilor dintre mișcarea științifică din România și viața științifică de peste hotare, manifestată în cele mai diferite modalități (cooperare sistematică pe probleme științifice de actualitate, colaborări la societăți și publicații de prestigiu din diferite țări, publicarea rezultatelor în țară în reviste în limbi de circulație internațională, stagii de lucru și de doctorat sub îndrumarea unor personalități de primă reputație etc.).

Considerațiile de mai sus, sprijinite pe date și fapte din perioada de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, își păstrează, după părerea autorului, în bună măsură valabilitatea și în împrejurările substanțial modificate ale științei contemporane.

Dacă în trecut, în condiții grele, cînd sprijinul autorităților, al statului era slab și sporadic, oamenii de știință înaintași au oferit pilde nepieritoare de devotament față de progresul cunoașterii și de progresul social, în prezent sînt întrunite toate condițiile necesare pentru ca oamenii de știință să-și înfăptuiască misiunea lor cu demnitate și cu maximă răspundere socială. Ei vor ști să convertească preceptele valabile din istoria științei într-un adevărat cod de valori contemporane.

SATUL DE-A PUR

IERNUT — PE SOARE...

Acest microreportaj ar fi trebuit început de fapt în felul următor: Iernut, comună așezată pe cursul mijlociu al rîului Mureș, se întinde pe o suprafață de peste 80 kilometri pătrați, sau 10 941 hectare, din care teren agricol 9 697 hectare. Comuna e alcătuită din 9 sate cu peste 12 000 locuitori... Acest început de reportaj geografic l-a făcut însă primarul în discursul său cu prilejul decorării comunei cu Ordinul Muncii clasa I. Tot cu acest prilej i-am cerut să facă o declarație de dragoste economică. I s-a părut ciudată cererea noastră primarului. Ne-a făcut totuși o declarație de dragoste economico-socială, pe care o consemnăm cu cîteva rînduri mai jos.

Pînă atunci sîntem obligați să trăim din amintirile mele ... Era toamnă și se culegea sfecla-de-zahăr. Se pare că e destul de mult de atunci din moment ce nu-mi aduc aminte de numele acelui activist de partid care, întîlnindu-mă la fabrica de zahăr de la Luduș, mi-a zis: «În seara asta mergem la termocentrală». Îmi vorbea de parcă m-ar fi invitat să fac o scurtă raită prin Paris. Cînd se culege sfecla nu se poate să nu plouă; ne ploua și pe noi mergînd ca doi călători romantici spre acele lumini aproape ireale din cîmpie. Se lucra intens la termocentrala de la Luduș-Iernut. Era seară, noroi, ploaie, lumini și toamnă și nu știam că trăiesc un destin. Am văzut apoi Iernutul noaptea; case gospodărești cu ferestre stinse la semnalul de seară al cocoșilor; ne-am oprit în piața de cereale din mijlocul satului să alungăm și frigul și toamna din oase cu un pahar zdravăn de monopol... Mirosea a bălegar și o lună rotundă, ca după ploaie, ne făcea fericiți...

— Stimate tovarășe primar Nicolae Joldeș, unde e piața aceea?, îl întreb acum plimbîndu-mă printr-un Iernut cu soare.

— Aici e piața...

Și tot aici amintirile mele se încheie. Nu mai recunoșteam nimic din tot ce-a fost nu demult... Pentru că ne aflăm într-un centru civic cu clădiri de locuit noi, cu instituții culturale și administrative, cu magazine.

Cînd un primar e în ajunul unei festivități musai să facă bilanțuri. Bilanțul e un soi de fericire transpusă în cifre care sînt însoțite de aplauze.

— Iată, ne spune primarul, datorită termocentralei s-au construit în comuna noastră 17 blocuri cu peste 300 de apartamente, cu încălzire centrală, apă și canalizare. Pe teritoriul comunei funcționează 19 unități de prestări de servicii și peste 45 magazine comerciale. În 1972 s-au desfăcut mărfuri în valoare de 42 de milioane.

(În paranteză spus, toate detaliile și cifrele pe care le reproduc nu sînt altceva decît argumentele pentru care Iernutul a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa I. Le notez ca pe niște fapte de muncă, pe care sîntem datori să nu le ignorăm nici o clipă.)

«Baby-beef»? Iată un cuvînt englezesc pe care nici nu știu dacă l-am transcris corect, dar care face parte din limbajul Iernutenilor. Tradus, ar însemna: creșterea intensivă a tineretului bovin în complexe mari, așa cum se practică la Întreprinderea agricolă de stat (17 mii porcine, peste 10 000 tineret bovin). Alte realizări: ...fabrica de nutrețuri combinate produce anual peste 45 000 tone de nutrețuri în valoare de peste 60 de milioane lei. Secția de preparate din carne produce peste 300 tone de mezeluri de diferite sortimente. Indicatorii planului la producția de cereale au fost depășiți la grîu cu 2 058 tone, la porumb cu 1 024 tone, la sfeclă de zahăr cu 140 238 tone, iar la lapte cu 13 259 hectolitri.

Primarul face economie agrară cu noi. Nagy Alexandru, vicepreședintele, ne vorbește despre dezvoltarea învățămîntului (1 700 elevi, dintre care 500 maghiari) și despre căsătoriile mixte. Directorul de la S.M.A. Iernut, Florian Căpățînă, ne declară: «Nu există mașină agricolă cît de nouă pe care noi să nu o avem»...

Distincțiile au nevoie de argumente, nu se decernează pe vorbe...

...La Iernut, pe Mureș, azi e soare. Primarul e obosit de atîtea întrebări. Ne plimbăm prin parcul din centrul comunei și mă simt parcă aș fi într-un orășel.

— O să plantez și tei...

— De ce chiar tei?

— Știți, primăvara teii inundă cu parfum comuna... Apoi am de gînd să plantez și niște sălcii plîngătoare în spatele băncilor din parc.

— Pentru îndrăgostiți?

— ...Și pentru umbră...

Primarii vorbesc rar despre dragoste. La propoziția asta banală mă gîndeam bînd o cafea la cofetărie... Apoi am plătit 16 lei și am luat cursa de Tîrgu Mureș.

C. BOZBICI

Iernut, o comună cu flori, case noi și oameni harnici.

PLOAIE BUNĂ, PLOAIE REA

Gîrbovi, comuna din Bărăgan, recent distinsă cu Premiul I și decorată cu Ordinul Muncii clasa I în întrecerea pe țară a satelor noastre, nu-și țipă meritele. Vreau să spun că dacă te mulțumești doar cu o plimbare pe ulițele satului, poți chiar să ridici din umeri a mirare: premiul întîi? Pentru ce? Pentru magazinul universal? Îl avem în multe sate. Pentru casele și curțile îngrijite, pentru grilajurile de fier și răsadurile de flori? Și astea s-au mai văzut. Firește că s-au mai văzut, și nu pentru asta sau nu numai pentru asta te alegi cu un premiu întîi și cu o înaltă decorație.

■

Pînă acum mai cîțiva ani, țăranii din Gîrbovi ieșeau

**DINTRE SUTELE DE COMUNE ÎN ÎNTRECERE PE ȚARĂ, 40 AU PRIMIT PREMII ȘI MENȚIUNI, CUVENITĂ RĂSPLATĂ A HĂRNICIEI. CU REGRETUL SINCER DE A NU PUTEA SĂ LE CUPRINDEM PE TOATE ÎN ACESTE PAGINI, PUBLICĂM ÎN SĂMĂNAR ȘI IMAGINI DESPRE ȘTRAGIN ȘI [illegible] ÎNSĂ [illegible] ȘI CU [illegible] PA[illegible] [illegible] [illegible] [

lumea văzută de aproape

un viitor pentru trecutul nostru

Frumoasă și nobilă este îndeletnicirea acelora care, pornind spre izvoarele istoriei și ale unor civilizații de mult apuse, scot la lumină mărturii ale trecutului îndepărtat. Uneori, un simplu ciob de vas, o monedă acoperită de coclealа milenilor reînvie pentru generațiile prezentului o întreagă lume, cu farmecul și tainele ei.

Încă o dată, pentru asemenea pasionați cercetători — i-am numit pe arheologi — toată prețuirea și stima.

Nu i-am da însă Cezarului ce i se cuvine, dacă n-am recunoaște meritele cel puțin egale ale tuturor acelora care, în numele nostru, al tuturor iubitorilor de frumos, își pun talentul și pasiunea în slujba nobilului scop al protecției valorilor monumentale ale arhitecturii vechi.

O depeșă transmisă de agențiile internaționale de presă anunța la începutul acestei săptămîni că peste 300 de specialiști din 27 de țări europene, printre care și România, s-au întrunit la Zürich, lansînd o idee generoasă, așa cum sînt toate marile idei, de a se proclama anul 1975 drept an al patrimoniului arhitectural, sub deviza «Un viitor pentru trecutul nostru».

Istoria civilizațiilor a lăsat o bogată moștenire continentului nostru. Pe pămîntul său au rodit, din sîngele și osemintele celor răpuși în nesfîrșitul șir al luptelor și războaielor pustiitoare, nu numai monumente, palate și vestigii nemuritoare prin mesajul transmis în timp, ca o vibrantă chemare la unirea eforturilor popoarelor la prietenie și colaborare, dar și opere ale naturii care, cicatrizîndu-și rănile, își revendică dreptul la eternitate.

Cataclismele naturale ori provocate de mîna omului, voit sau din nepăsare, au pricinuit daune ireparabile valorilor trecutului. Să ne gîndim numai că Pompeiul a renăscut de sub lava Vezuviului, prin eforturile celor ce au readus la lumină piatră cu piatră, clădire cu clădire, dar că astăzi armatele de turiști își imortalizează prezența, scrijelind zidurile și mozaicurile autentice, desăvîrșind ceea ce nu a reușit vulcanul.

Să ne gîndim că viața falnicei Veneții e primejduită de valurile stîrnite de elicele ambarcațiunilor motorizate, care izbesc zi și noapte în zidurile cariate ale strălucitoarelor palate de odinioară.

Și să ne mai gîndim — pentru a veni mai aproape cu exemplele — că «Masa tăcerii» zămislită de geniul olteanului Brâncuși a fost transformată într-o masă a festinurilor estivale, iar pe «Poarta sărutului» cupidoni de duzină comit sacrilegiul de a săpa în piatră dragostea eternă a lui Romeo din Mizil pentru Julieta din Tîncăbești.

Îmi aduc aminte că în toamna anului 1967, cînd apele mîloase ale rîului Arno au luat cu asalt comorile de artă ale Florenței, am văzut sute de tineri și vîrstnici lucrînd zi și noapte pentru refacerea tablourilor și manuscriselor deteriorate de noroi, curățind zidurile palatelor din Piazza Signoriei. Scena, emoționantă prin simbolul ei, mi-a evocat doi ani mai tîrziu alte momente, trăite tot în orașul lui Dante. Turiști grăbiți, aduși cu mașini grăbite, profanau prin ținuta lor, prin tocmeala cu negustorii tarabelor cu suveniruri pe trei parale, liniștea din sanctuarul frumosului.

Pe marmura Acropolei își lasă pecetea poluarea și coloanele tresar înspăimîntate parcă, sub loviturile bangului sonor, declanșat de supersonicele și reactoarele ce brăzdează cerul Eladei.

Iar în multe locuri, clădiri și monumente, evocînd vremuri de mult apuse, dar prezente în conștiință, sînt prinse în chinga viziunii moderne a arhitecturii veacului nostru, sufocate de brîul de beton al blocurilor trase la șapirograful construcțiilor de astăzi.

Omenirea nu este cîtuși de puțin dornică să asculte cîntecul de lebădă al trecutului, să se despartă, fie chiar și cu nostalgie, de valorile sale eterne.

Iată de ce mi se par de cea mai mare însemnătate concluziile la care au ajuns specialiștii întruniți în orașul helvetic. Pornind de la premisa că în numeroase așezări urbane și rurale europene există valori arhitecturale străvechi — străzi, parcuri, grădini, clădiri, palate, alte monumente — periclitate de acțiunea corosivă a timpului sau de efectele nocive ale civilizației, în special de poluare și de supraaglomerarea turistică, ceea ce împiedică perceperea cuprinzătoare a patrimoniului trecutului și conservarea lui — conferința de la Zürich a lansat acțiunea internațională la care m-am referit la început.

Lozinca «Un viitor pentru trecutul nostru» trebuie să devină cu adevărat deviza fiecăruia, purtată în inimi și în conștiințe, așa cum purtăm în portvizit biletul de intrare la un muzeu sau în aparatul de fotografiat imaginile surprinse în drumețiile turistice.

Între trecut și viitor, să nu uităm nici o clipă prezentul.

Ion MĂRGINEANU

bahamas — stat independent

După 300 de ani de statut colonial, arhipelagul Bahamas din Marea Caraibilor s-a proclamat stat independent, al 135-lea membru al O.N.U. De pe fostul palat al guvernatorului de la Nassau, capitala noului stat, a fost coborît, pentru ultima oară și fără regrete drapelul britanic, «Union Jack».

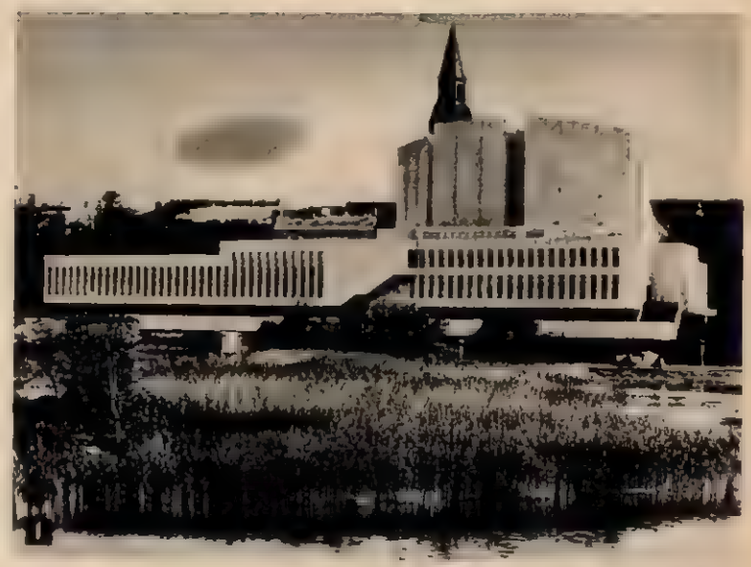

s-a încheiat prima parte dintr-un concert al popoarelor

Palatul de marmură albă și granit Finlandia din Helsinki, în care și-a desfășurat lucrările Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, a fost sortit de constructorii săi muzicii. În principala sală de concerte (1 750 locuri), tapisată în mătase albastră, s-au depus eforturi de către reprezentanții națiunilor Europei, ai S.U.A. și Canadei pentru realizarea de acorduri vitale, de armonii fără de care viitorul omenirii ar fi în mare primejdie (foto 1).
Timbrul emis de Administrația poștală finlandeză închinat conferinței, realizat de graficianul Pentti Rahikainen (foto 2).

Helsinki, iulie 1973

1 URHO KEKKONEN (n. 1900), președintele Finlandei, țara gazdă: Deschiderea conferinței reprezintă «efortul comun al tuturor guvernelor interesate pentru a găsi, pe baza egalității și respectului mutual, o soluție problemelor vitale care ne interesează pe toți».

2 KURT WALDHEIM (n. 1918), secretar general al O.N.U., oaspete de onoare al reuniunii: «Un nou stadiu decisiv în istoria lumii... După o lungă perioadă de tensiuni acute internaționale, în întreaga lume a apărut acum o nouă situație, o nouă modalitate în relațiile dintre state».

3 GEORGE MACOVESCU (n. 1913), reprezentantul României: «Pe deplin îndreptățite sînt interesul și speranța cu care opinia publică de pe continent, popoarele de pretutindeni își ațintesc privirile asupra conferinței noastre, căreia îi revine înalta misiune de a așeza pe baze noi, durabile, calitativ superioare, relațiile intereuropene».

4 ANDREI GROMÎKO (n. 1909), reprezentantul U.R.S.S.: «Sperăm că participanții la conferință vor da dovadă de bunăvoință, de realism, de dorința de a căuta, de pe poziții constructive, soluții acceptabile pentru toată lumea... În ce o privește, Uniunea Sovietică este gata să facă, pentru aceasta, tot ce depinde de ea».

5 WILLIAM ROGERS (n. 1913), reprezentantul S.U.A., speră, de asemenea, că «Reuniunea paneuropeană... va arăta clar că suveranitatea și independența fiecărui stat trebuie să fie respectate și protejate de către toate celelalte state și va permite extinderea contactelor între popoare».

6 OTTO WINZER (n.1902), reprezentantul R.D.G.: «Ca unul din statele succesoare ale fostului Reich german, R.D.G. consideră ca o sarcină istorică deosebită datoria de a veghea ca frontierele și teritoriile unui stat european să nu mai fie amenințate de pe teritoriul german».

7 WALTER SCHEELL (n. 1919), reprezentantul R.F.G.: «Cooperarea nu trebuie să se limiteze la guverne, ea ar trebui aprofundată la toate eșaloanele: între guverne și întreprinderi, între instituții și organizații și, în sfîrșit, între cadre de conducere, tehnicieni și specialiști din Est și din Vest».

valori românești în univers

tenorul traian grozăvescu, strălucit artist liric

Pentru a vorbi cum se cuvine despre marele cîntăreț care a fost Traian Grozăvescu ar trebui să înmulțim pana — cum spune poetul — în toate culorile curcubeului...

Răsărit spre sfîrșitul veacului trecut (1895) din mijlocul înzestraților bănățeni, în acea ambianță spirituală a Lugojului în care au activat cu atîta dăruire Ion Vidu, Tiberiu Brediceanu, Iosif Willar ș.a., Traian Grozăvescu avea să poarte, în viața sa mult prea scurtă, faima artei noastre interpretative lirice pe cele mai înalte culmi. Nu uităm că la Lugoj ființa, încă de la jumătatea veacului trecut, prima «Reuniune română de cîntări și muzică».

Micul Traian a vădit de timpuriu aptitudini muzicale cu totul deosebite, iar ca adolescent a fost primit cu precădere în corul lui Vidu. Lecțiile luate cu profesorul lugojean Willar, cele de la Academia de muzică din Budapesta și îndeosebi cele de la Conservatorul din Cluj aveau să dea roade bogate. La început simplu corist la Opera română din Cluj, avea să se afirme — așa cum se întîmplă cam de regulă — înlocuind în rolul ofițerului Pinkerton, din «Madame Butterfly», pe primul tenor Constantin Pavel care se îmbolnăvise. Exigentul director Dimitrie Popovici-Bayreuth l-a primit pe corist la repetiții cu neîncredere. Curînd însă s-a convins de valoarea cîntărețului.

Traian Grozăvescu era un tenor liricodramatic (liric-spinto) care dispunea de o voce caldă, generoasă. Amploarea și intensitatea acesteia apăreau cu totul excepționale. Cîntărețul s-a orientat din capul locului către reprezentanții bel-cantoului italian. Rossini, Donizetti, Bellini, Verdi, Puccini, interpretînd rolurile cele mai de seamă ale marelui repertoriu liric, fără să uite însă muzica românească pe care a promovat-o de cîte ori i s-a ivit prilejul. A cîntat de pildă în opera «Luceafărul» de Nicolae Bretan, prima compoziție românească reprezentată pe scena Operei din Cluj, iar în concertele sale interpreta totdeauna și cîntece bănățene. Ceea ce l-a consacrat drept un tenor de mari potențe interpretative au fost rolul lui Rodolpho din «Boema» și acela al lui Cavaradossi din «Tosca». Dealtfel, Puccini era compozitorul său preferat.

Cîntărețul urmărea stăruitor să se perfecționeze cu profesori de înaltă calificare. În acest scop a plecat la Viena, unde l-a avut ca îndrumător pe reputatul pedagog Franz Steiner. De la el a învățat unele dintre «tainele» esențiale ale artei cîntului: trecerile insensibile de la un registru la altul, gradarea cu măiestrie a unui crescendo, cultivarea sunetului frumos, în piano ca și a unei dicțiuni cît mai clare, mai inteligibile și pe deasupra tuturor acea expresie profundă a sentimentelor, chezășie a unei adevărate interpretări de calitate.

Traian Grozăvescu era dotat cu o putere de muncă extraordinară. Studia cu rîvnă ore întregi, asculta muzică și înregistrările pe discuri ale celebrităților timpului. Anul 1923 a însemnat afirmarea strălucită a marelui artist, care a cîntat pe scena Operei populare din Viena (Volksoper) — după audiția dată în fața celebrului dirijor Felix Weingartner. A interpretat rolurile principale din operele «Paiațe», «Carmen», «Aida», «Boema», «Madame Butterfly», «Tosca», «Faust» ș.a. Traian Grozăvescu era comparat cu Caruso în ceea ce privește frumusețea vocii și chipul desăvîrșit în care și-o conducea. Apărea în scenă alături de celebritățile timpului: sopranele Lotte Lehmann, Ada Poliakova, Viorica Ursuleac, Maria Jeritza ș.a. Un an mai tîrziu a fost solicitat la Opera de stat din Berlin unde succesele sale strălucite au confirmat clasa înaltă a artei pe care o stăpînea. Dar o asemenea fulgurantă ascensiune care îi deschidea larg porțile celor mai de seamă scene lirice ale lumii, unde dealtfel era insistent invitat să cînte, a fost curmată brutal și sinistru de gestul criminal al soției sale, o nevropată, care l-a împușcat cînd artistul nu avea nici 32 de ani!

Dincolo de eminentele sale însușiri vocale vom mai arăta că Traian Grozăvescu era un suflet magnanim, veșnic gata să dea un concert filantropic, să ajute pe cei în nevoie sau să susțină o echipă sportivă. Patriot înfocat, a visat tot timpul să înființeze un teatru liric la Timișoara pe care să-l subvenționeze cu mijloacele pe care i le favorizau manifestările sale artistice.

Traian Grozăvescu și-a înscris un nume glorios în istoria teatrului liric. Datoria noastră e aceea de a nu lăsa ca valul uitării să se așternă peste memoria acestui mare artist și mare român. Cele cîteva discuri (șapte) care au rămas mărturie despre arta sa minunată se cuvin recondiționate și popularizate cu dragoste și recunoștință

I.V. PANDELESCU

mapamond '73

bologna

Treizeci și șase de kilometri de portice

Dacă am socoti cîte o coloană la fiecare șapte metri am ajunge la uluitoarea constatare că Bologna este orașul celor cinci mii de coloane, imensă pădure a simbolului supleței, cutezanței, năzuinței de zbor și armoniei. Căci întotdeauna cînd oamenii au visat perfecțiunea, au înălțat coloane. Chiar și pentru italieni, cei mai cutezători constructori din var și cărămidă ai pămîntului, acest desfrîu luxuriant de portice apare ca un uluitor fast arhitectural pe care istoria nu îl explică decît prin orgoliul unui ev de pace și opulență de care orașul a știut să profite din plin.

Imaginați-vă mergînd kilometri întregi de-a lungul unor străzi fără seamăn în lume, cu trotuarele mărginite de coloane vopsite în carmin, unite prin arcuri de ogive, neîntrerupte acolade deschise sub primul cat al caselor care se sprijină de pămînt prin mii de picioare de piatră. Orașul în care avea să se exileze Dante Alighieri voia parcă, la acea epocă, să-și arunce sfidarea față de orgolioasa Florență prin cele cinci mii de coloane, cu bolțele înălțate cît să poată trece pe sub ele un om călare și, neajungîndu-i numai porticele, a înălțat unele dintre cele mai cutezătoare turnuri din cîte pot fi văzute în lumea latină. Este orașul celei mai vechi universități europene, ea însăși un vast cadrilater de portice care sprijină în vîrful coloanelor experiența a patru secole de învățămînt superior.

Turnurile Bolognei sînt adesea o denunțare a verticalei, unul dintre ele, turnul Garisenda, înalt de 48 de metri, geamăn cu turnul Asinelli, construit între 1109 și 1119 pînă la înălțimea de 97 de metri, are o înclinație care rivalizează Pisa, aplecarea lui către fratele său mai mare parcă vrînd să-i sprijine bătrînețea.

În Palazzo d'Accursio, care găzduiește sediul municipalității bolognezе, stau de vorbă cu dl. Armando Sarti, viceprimar al Bolognei, căruia i-am solicitat un interviu pentru «Flacăra».

— Credeți în supraviețuirea unui astfel de oraș asaltului rutier și expansiunii de blocuri HLM pe verticală și pe orizontală?

— Nu este de ajuns să credem, ci trebuie să și acționăm. Bologna va fi primul oraș european în al cărui întreg centru circulația automobilistică individuală va fi interzisă. Tot ceea ce se construiește nou se ridică dincolo de cité-ul istoric, nici o demolare nu este permisă fără o autorizație specială, orice atentare la personalitatea tradițională a urbei este aspru sancționată.

— Cît va crește Bologna pînă în anul 2000?

— Am adoptat un plan de reamenajare generală care prevede o creștere minimă, de numai o sută de mii de locuitori pînă în anul 2000. Vom fi atunci o metropolă «mică», de numai 600 000 de locuitori, dar care, sperăm, vor fi cetățenii unui oraș viabil și nu ai unui megalopolis sufocat și paralizat de toate tarele orașelor excesiv dezvoltate.

— Cum se face gospodărirea orașului?

— Bologna are 30 de cartiere, mici municipalități locale, suverane în acțiunile lor menite să realizeze cît mai repede planul de reamenajare generală adoptat în unanimitate.

— Ce garanții aveți că ceea ce v-ați propus va fi realizat?

— Una singură, de căpetenie. Bologna este o municipalitate comunistă, prin tradiție, aleasă și reales cu majoritate de voturi în toate campaniile electorale de după război. Aceasta este mai mult decît o pură opțiune a celor mai mulți bolognezi, e și o determinantă pentru ceea ce ne-am propus să facem. Și vom face!

Ascultîndu-l pe Armando Sarti, am înțeles mai bine că cei treizeci și șase de kilometri de portice în lungul străzilor Bolognei nu sînt numai un semn al orgoliului apus, ci totodată o splendidă trăsură de unire formată din cinci mii de coloane între trecut și viitor.

Ioan GRIGORESCU

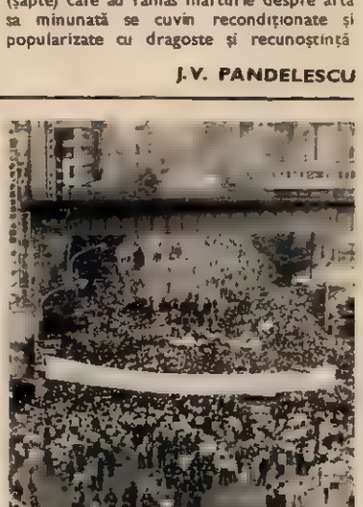

dreptul pietonului de a umbla pe jos

Lăsînd la o parte Veneția, — caz special —, orașul vest-german München ar fi primul centru urban care a rezervat circulației pietonale, în exclusivitate, un număr de străzi din perimetrul central al orașului. Așa-numita «Fussgänger Zone» (Zona pietonilor) din München a făcut proseliți: cartierul central «Ziel» din Frankfurt pe Main, piața care delimitează Domul din Milano, străzile pavate cu flori din centrul Barcelonei, întreg perimetrul central al Bolognei, artera suprasolicitată Chuodori din Tokyo (în imaginea alăturată) și altele.

Modeste dar semnificative victorii ale pietonului în războiul său nedeclarat cu automobilismul și poluarea.

casale

Numărul cărților de literatură italiană care se traduc la noi poate ușor forma un cititor specializat și deci pretențios. Scrisul Siciliei, bunăoară, ne este familiar, de la Giovanni Verga și Pirandello la Leonardo Sciascia. La Roma, mi-a vorbit despre Sicilia natală scriitorul Gaetano Gangi, care așteaptă în aceste zile semnalul versiunii românești a romanului său *Casale*, în traducerea lui George Lăzărescu. Poet (*Improvviso*, 1945, 1972), romancier, critic plastic (cărți despre barocul sicilian) și muzical (comentarii la Haydn, Chopin), profesorul de greacă și latină Gaetano Gangi a cunoscut România din relatările altora și acum este nerăbdător s-o viziteze.

— Casale este un oraș sicilian?

— Un oraș legendar, a cărui istorie și ale cărui personaje le urmăresc, în romanul meu, de la sfîrșitul secolului al XV-lea pînă în 1956. Metoda este aparent istorică, iar cartea, chiar pe acest ton de cronică — și traducătorul mi-a spus că cititorului român îi place literatura cronicistă — este de ficțiune.

— Scriind despre un oraș legendar, v-a interesat condiția de fapt a sicilianului?

— Sicilianul nu aruncă la spate problemele aspre, ci le aprofundează cu perseverență. Aparent contemplativ, în realitate este un cercetător implacabil. Nu-l mulțumește frumusețea de pămîntul insulei e plin. Straniu, cînd peisajul sicilian e mai luminos atunci omul Siciliei e mai turmentat. Dar acest om a fost construit de faptele istorice, nu se poate vorbi în abstract despre el. O ambianță diferită îl transformă. În romanul la care lucrez acum prezint un sicilian care trăiește la Roma. Istoria Siciliei și cea a Romei sînt diferite. Roma îl ajută să se vadă pe sine, să-și cunoască condiția.

— Cum împăcați formația de clasicist cu calitatea de narator modern?

— Nu delirez în fața manifestărilor minore din literatura clasică, nici din cea contemporană. O pagină profundă de Tucidide, precum cea despre ciuma din Atena, este analoagă tragediilor contemporane. Uneori simt dramatismul unui episod recent mai mult citind pe Tucidide decît un scriitor contemporan. În Tacit am întîlnit probleme ale timpului nostru, fără acestea nu m-ar interesa.

— V-am văzut versurile lungi, de tinerețe, emanînd o atmosferă clasică.

— Sînt elegii scrise în timpul războiului, protestatare, în versuri ovidiene.

— Cultivați claritatea stilului?

— Îmi permit luxul să fiu mereu «laico», cum spunea Dante. Fiindcă emotivitatea mea este așa de puternică, încît logica cea mai intelectualistă devine emoție.

— Vă interesează curentele moderne?

— Bineînțeles. Orice scriitor simte nevoia să iasă din structurile curente, să anticipeze timpul, de aceea tinerii îi sînt mai aproape. Între 20 și 60 de ani ai unui scriitor din secolul trecut societatea nu se schimba fundamental, el putea s-o privească la microscop și materia nu era incandescentă. Azi, cînd însăși semnificația cuvîntului se schimbă în timp ce-l pronunțăm, e mai dificil de găsit un echilibru.

— Veți fi tradus într-o limbă neolatină.

— Avem nu numai o certă latinitate în comun, dar departe de Roma, ca și Sicilia, românii și sicilienii am remarcat că se aseamănă uimitor.

Gheorghe ANCA

cronica de trei secunde

să luăm lumea în baloane

E vremea să reabilităm balonul. Nu balonul rotund — care n-are de ce, fiindcă e sport-rege — nici balonul de săpun, care rămîne un duios simbol al iluziei. N-am ajuns încă la reabilitarea iluziei și a simbolurilor ei — slavă cerului! Iluzia rămîne o nobilă întreprindere a omului neîntreprinzător. E vremea să reabilităm balonul-balon. Balonul autentic, de la mama lui, balonul cu nacelă și cu lest, balonul cu care Fergusson a zburat cinci săptămîni în Jules Verne, de a și rămas printre titlurile nemuritoare ale lumii această minunată împerechere: «Cinci săptămîni în balon», balonul clasic, cu o nacelă de 2,50/4 metri, cu care un oarecare Bob Sparks din Harbor vrea să treacă în vara asta Atlanticul, din S.U.A. pînă în Finlanda. Sau Italia!

Nu voi înțelege niciodată de ce a fost batjocorit, umilit, disprețuit, aruncat atît de jos pe scara valorilor — balonul. De ce — de pildă — atîția oameni nu mai acceptă să fie luați în balon. De ce acceptă să fie luați în avion, în limuzine, în transatlantice, dar cînd aud de balon se supără, se întunecă, și sînt gata să te mănînce. A fi luat în balon a devenit sinonim cu a fi ironizat. De unde pînă unde? Ce legătură poate fi între balon și ironie? Ce îndeamnă la o asemenea legătură cînd vezi un balon? Absolut nimic. De ce n-ar fi semn al ironiei blestemate alt mijloc de transport? De ce nu m-aș enerva de moarte cînd aș auzi că mă iei în troleibuz?

— De ce l-ai părăsit?

— Fiindcă mă lua zilnic în troleibuz... ar răspunde, mîndru și patetic, tînăra fată — și, pe cuvînt, aș înțelege o asemenea expresie.

Nu mai trebuie să insist în a demonstra cu cît e mai frumos un balon decît un troleibuz. Balonul e infinit mai frumos decît un tramvai, ca să nu discutăm că un autobuz — foc de ar lua în gură — nu va ajunge la grația și geniul unui balon. Cît privește trenurile — trenurile sînt niște biete omizi la care o nacelă se uită cu milă, cu silă. Balonul e o stare de vis a lumii. Balonul e tot ce a dat mai straniu și mai fastuos imaginația noastră, la dimensiunea marilor spații. Balonul e o invenție mai patetică decît zborul lui Icar. La fel de rudimentară, la fel de elementară, la fel de naivă și de ingenuă — dar mai grozavă în candoarea ei fiindcă la baza nebuniei stă aerul. Balonul e un strigăt al plămînilor noștri, modelat din aer, în aer, sfidînd atmosfera, — semn magic pe cer, peste munți, peste turle de biserici, peste paratrăznete, peste umbrelele atomice și neatomice, al sălbăticelor și dulcoaselor urlete carene străbat mintea și trupul. Balonul nu are nimic ironic. Tot ce întruchipează el e sfînt și grav. Restul interpretărilor e fîs.

Vă spun toate acestea în calitatea mea de tîrîtoare perfectă, de om care în viața lui n-a urcat într-o nacelă, dar a aruncat mult lest și a fost des luat în balon, fără să crîcnească: trebuie să reabilităm balonul! Să urcăm în balon și să ne luăm prietenii și rudele în balon, fără teamă! Pentru ironii — folosiți mașina mică!

Radu COSAȘU

vîrsta: 168 de ani, ocupația: pomicultor

Se numește Șirali Mislimov și trăiește de aproape 17 decenii în satul Bavzav din R.S.S. Azerbaidjană. În anul în care s-a născut, adică în 1805, Napoleon I trecea pe război înfrîngerea de la Trafalgar și victoria de la Austerlitz, Beethoven compusese deja primele 3 din cele 9 simfonii, Goethe trimitea la tipar prima ediție din «Hermann und Dorothea», iar Pușkin împlinea șase ani. La înmormîntarea țarismului, Mislimov era încă tînăr: avea doar... 112 ani.

Ca să-și păstreze tinerețea miraculoasă, Șirali Mislimov munceste. Face pomicultură. Priviți-l cît de viguros se propteste în cazma. De spondiloză n-a auzit, nu-i nici angoasat, nici chinuit de neputința comunicării. Cînd caisul dă în floare, se bucură și așteaptă cu nădejde să mai apuce și rodul anului viitor. Simplă și sfîntă filozofie de longeviv!

ED.

ministrul francez al transporturilor

Pentru prima oară în istoria ei, Franța are ca ministru al transporturilor o femeie. Este doamna Michèle Legras, originară din Vif (Isère). Un cerc larg de probleme, complicate de nemaipomenita dezvoltare a circulației rutiere (construcții și întrețineri de autostrăzi, șosele, metrou etc.) stă în fața noului ministru. Care este însă foarte optimist în ce privește succesul înaltelor sale răspunderi.

FAMILIA NOBEL. Reuniunile anuale ale laureaților premiului Nobel, pe ramuri de activitate, au intrat în tradiție. Anul acesta s-au întîlnit fizicienii. Impresionantă adunare de savanți a căror gîndire și creat impulsionează giganticul proces de dezvoltare a tehnicii acestor decenii. Gazdă a fost orașul elvețian Lindau de pe malurile lacului Constanța.

de la lume adunate

GASTARBEITER. O statistică publicată de cotidianul vest-german *Die Zeit* indică următoarele cifre, dătătoare de gîndit, cu privire la proporția muncitorilor străini (*Gastarbeiter* în limba germană, iar în traducere mot-à-mot *muncitori-oaspeți*) din unele țări dezvoltate ale Europei occidentale: Elveția — 26% din totalul populației active; R.F.G. — 10,8%; Franța — 9,7%; Austria — 8,1%; Belgia — 7,6%; Suedia — 5,7%; Marea Britanie — 5,1%.

NU, HAȘIȘULUI! Autoritățile din Nepal au hotărît să interzică culturile de mac și de cînepă indiană din care — după cum se știe — se extrag opiul și hașișul. Guvernul nepalez va adopta măsurile corespunzătoare pentru a veni în sprijinul țăranilor afectați de hotărîre.

TOATĂ LUMEA E LA FABRICĂ. Orășelul iugoslav Velene are 12 500 de locuitori, iar dintre aceștia, 5 500 (practic, întreaga populație muncitoare) lucrează la fabrica «Gorenje» din localitate, unde se produc aparate electrocasnice (mașini de spălat rufe, frigidere, mașini de gătit etc.) de care — după cum s-a stabilit statistic — beneficiază peste un milion și jumătate de gospodine din multe țări ale lumii.

OAMENII IUBESC MAREA. În localitatea italiană Porto San Giorgio a avut loc recent primul festival închinat mării. Au fost prezentate cu acest prilej 22 de filme documentar-artistice, 39 de filme documentare de informație, 10 filme de lung metraj. «Înainte de orice marea este o sursă de inspirație liberă pentru om, este apoi o cale de comunicație milenară între oameni și civilizații, oferind oamenilor imense bogății» — a spus Bruno Vailati, directorul festivalului.

O CARTE GREA. Firește că e grea: are 46 de kilograme, iar editorul ei, Pierre Bellefont, din Paris, livrează fiecare exemplar într-o valiză specială. «Omagiu lui Johann Sebastian Bach» — acesta este titlul volumului, ilustrat cu gravuri de Vasarely și incluzînd între coperte trei statuete demontabile. Din tirajul total de 200 de exemplare, 80 au și fost vîndute, în ciuda prețului superpiperat: 40 000 de franci bucata.

ARS LONGA, VITA LONGA. Marc Chagall, unul din cei mai mari pictori contemporani în viață, a fost sărbătorit la cea de-a 86-a aniversare a nașterii sale. La Nisa a fost inaugurat cu acest prilej, după planurile pictorului, Muzeul Național «Chagall». Sălile muzeului cuprind opere plastice de mare valoare, printre care 17 din lucrările sărbătoritului. Grădina muzeului, ea însăși o bijuterie a genului, este plantată cu măslini și chiparoși, familiar decor chagallian.

ÎN RELUARE. Dintre cei 9 pacienți supuși de profesorul Barnard transplantului de cord, doar doi supraviețuiesc. Proporția nu i se pare îngrijorătoare ilustrului chirurg sud-african, care declară: «Intenționez să reiau transplanturile cardiace, ca unică metodă cunoscută pentru tratarea unor boli cronice ale inimii».

E.D.

DIN DOSARELE
MARILOR PROCESE POLITICE

ANTONIO PEREZ ȘI FILIP AL II-LEA (III)

lovitura de teatru

În capitolele precedente am descris ascensiunea rapidă a tînărului Antonio Perez la curtea regelui Spaniei, Filip al II-lea. Devenit confident al temutului monarh, el se îndrăgostește de prințesa de Eboli, Ana de Mendoza. Sosește la Madrid Juan Escovedo, trimisul lui don Juan de Austria, guvernatorul general al Țărilor de Jos și frate vitreg al regelui Filip al II-lea. Opoziția lui Escovedo împotriva idilei dintre Antonio Perez și Ana de Mendoza, ca și atașamentul monarhului față de prințesă transformă pe nesimțite o banală poveste de dragoste într-o afacere politică.

O primă încercare de asasinat a lui Escovedo, pusă la cale de Antonio Perez cu asentimentul lui Filip, eșuează. Dar...

*

Iată în continuare depoziția pajului Enriquez:

«Secretarul Escovedo însănătoșindu-se, secretarul Antonio Perez a luat o altă hotărîre. Și anume, ca noi să-l omorîm într-o seară cu lovituri de pistol, de stilet ori de spadă, și aceasta fără întîrziere. Eu am plecat, în consecință, în localitatea mea de origine pentru a căuta pe unul dintre prietenii mei intimi și un stilet cu lama foarte fină, care valorează mai mult decît un pistol, cînd trebuie să ucizi un om.

Am plecat cu diligența și mi s-au dat polițe către Lorenzo Spinola pentru a ridica banii la Barcelona. Acolo am atras în complot pe unul dintre frații mei, Miguel Bosqué, căruia i-am promis o sumă în aur și bunăvoința secretarului Antonio Perez.

Am ajuns la Madrid tocmai în ziua cînd au spînzurat-o pe servitoarea secretarului Escovedo. În absența mea, Diego Martinez a adus din Aragon, pentru același scop, doi oameni, Juan de Mesa și Insausti. A doua zi, Diego Martinez ne-a reunit pe toți patru într-o casă în afară de Madrid, pentru a hotărî asupra mijloacelor și momentului favorabil omorului. Diego a adus o sabie lată, ornată pînă-n vîrf, și pumnale pentru a ne înarma. Secretarul Antonio Perez plecase pentru a petrece săptămîna sfîntă într-o mănăstire din Alcala, fără îndoială cu intenția de a îndepărta orice bănuială privind persoana sa. Ne-am înțeles a în fiecare seară ne vom reuni în mica piață Santo Iacobo, prin care secretarul Escovedo trebuia să treacă, ieșind din casa sa. În ziua de luni a paștilor, la 31 martie, Juan de Mesa și cu mine am întîrziat, mai mult decît de obicei, pentru a ajunge la locul indicat, în așa fel încît atunci cînd am ajuns în piața Santo Iacobo, ceilalți plecaseră pentru a-l prinde pe secretarul Escovedo într-una din străzile care dădeau în piață. În timp ce ne învîrteam pe acolo, cineva a venit și ne-a spus că secretarul Escovedo fusese asasinat.

Atunci ne-am întors la locuințele noastre. Ajungînd la mine acasă, am dat peste Miguel Bosqué, îmbrăcat în vestă scurtă, căci își pierduse mantaua și pistolul. Juan de Mesa a găsit la rîndul său în fața porții sale pe Insausti, pe care l-a ascuns în casa sa. El îl lovise pe Escovedo și îl ucisese cu o singură lovitură de spadă, aruncînd apoi arma însîngerată într-un puț al casei lui Juan de Mesa.

În timpul nopții, ajutorul de bucătar, Rubis, s-a dus la Alcala pentru a raporta lui Perez, care s-a bucurat de vestea aceasta.

Ucigașii au fost îndepărtați din Madrid. Miguel Bosqué a primit o sută de monede de aur și s-a întors în Aragon împreună cu toți ceilalți. Juan de Mesa a obținut drept recompensă un lanț de aur, cincizeci de monede de aur și o cană de argint fin, iar prințesa de Eboli l-a angajat ca administrator al bunurilor sale. Diego Martinez a adus, după cîteva zile, celorlalți trei cîte un brevet de «alferez» (subiocotenent) în serviciul regelui Spaniei, cu o soldă de douăzeci monede de aur».

Cu aceasta se încheie depoziția lui Enriquez.

INTRIGI LA CURTEA REGALĂ

Regele Filip al II-lea avea pe vremea aceea și un alt secretar, Mateo Vasquez. Acesta era un om de origine modestă, foarte muncitor, reținut și firește, îl ura pe strălucitul lui coleg, Antonio Perez. Regele întreținea cu grijă ura dintre secretarii săi, pentru a-i supraveghea pe ambii prin informări reciproce, pe care le primea de la fiecare în parte.

După asasinarea lui Escovedo s-a răspîndit în toate părțile zvonul că autorul asasinatului era însuși Antonio Perez.

Fără să bănuiască rolul regelui în acest asasinat, Mateo Vasquez își informă suveranul, de la care primi acest răspuns ipocrit:

«Ați procedat foarte bine trimițîndu-mi de îndată vestea despre Escovedo, pe care am primit-o în pat. La un interval foarte scurt după aceea a venit don Diego Cordoba pentru a mi-o comunica... Chestiunea este stranie și nu înțeleg ce spun alcalzii».

Trei zile după aceea Mateo Vasquez a scris din nou regelui:

«În popor cresc bănuielile contra unuia din secretari, din cauza morții celuilalt. Se zvonește că un prieten cu funcție înaltă al lui Escovedo ar fi pus la cale uciderea sa, și anume din cauza unei femei. Se mai spune că în ziua în care soția acestui secretar s-a dus pentru a vizita pe soția defunctului, aceasta a ridicat vocea, blestemînd pe cel care a dat lovitura și aceasta într-o manieră care a fost observată de multă lume. Dacă Maiestatea-Voastră ar binevoi să afle în secret ceea ce se spune despre acest deces și cine este bănuit, cred că ar fi foarte convenabil să întrebați și de motive»...

Primul om căruia Filip al II-lea i-a arătat această scrisoare a fost, firește, Antonio Perez. Regele i-a dat totodată sarcina de a întocmi un proiect de răspuns.

«NU VĂ NELINIȘTIȚI»

După ce a făcut unele completări la proiectul prezentat de Perez, Filip a trimis lui Mateo Vasquez următorul răspuns, voit confuz:

«Am aflat deja de unde provine chestiunea, dar nu pot vorbi despre ea, dorind din tot sufletul ca să se afle pe alte căi, pentru a fi pedepsit (vinovatul). Astfel, vă asigur că aceasta este cu totul diferită de toate acestea, deși cred că acel care a comis fapta are motive puternice și de asemenea nu se poate pune nici o bază pe ceea ce spuneți, prin exces de curiozitate și o judecată prea hazardată.»

Așadar, Filip al II-lea s-a exprimat în această scrisoare într-un stil deosebit de sinuos și într-o manieră neclară urmărind, evident, să nu dea un răspuns univoc și limpede.

Vasquez s-a adresat și fiului lui Escovedo, îndemnîndu-l să ceară dreptate de la rege, fără să arate însă pe cine bănuia drept ucigaș al tatălui său.

Perez începu să se neliniștească și își exprimă îngrijorarea față de Filip. Regele i-a trimis atunci următorul mesaj, deosebit de perfid:

«N-aveți nici un motiv de a nu fi încrezător și curajos. Nu vă neliniștiți, să nu vă fie teamă și credeți-mă că totul se va aranja foarte bine... Și nu veți fi biciuit în tot lungul străzilor atîta timp cît Dumnezeu mă va ține în viață, fiindcă chiar dacă alții se schimbă, eu nu mă voi schimba deloc. Mă voi ține de cuvînt. Puteți fi sigur și dați dovadă de curaj în fața acestei griji, curaj pe care îl puteți avea, fiindcă mă aveți pe mine!»

În aceeași zi, Filip al II-lea scria lui Mateo Vasquez: «...Nu trebuie nici să presupuneți, nici să gîndiți că se poate merge mai departe... Îndată ce voi sosi la Madrid, mă voi ocupa de această afacere, fiindcă trebuie să văd o anumită persoană care se află acolo și sper că în acest fel totul se va aranja prompt și cel mai bine. Astfel puteți fi fără grijă și în deplină liniște».

Regele se comporta ca și cum ar fi vrut să-i împace pe cei doi secretari de stat și a trimis la amîndoi diverși mijlocitori.

George BIANU

(Va urma)

cronica teatrală

la sfîrșitul stagiunii — critica, sau în loc de prefață

Vara asta capricioasă care a debutat teatral cu **Hotelul astenicilor**, pentru a se «reabilita» brusc cu o comedie de Camil Petrescu, în premieră absolută, făcînd să explodeze deconcertarea noastră în fața unei situații de-a dreptul paradoxale, creată de aminarea și după 4 decenii a premierei lui **Danton**, vara asta capricioasă care a descoperit, în sfîrșit, «Luna comediei cu plafonul descoperit», vara asta capricioasă în care s-a constatat că e totuși înțelept proverbul despre mai bine mai puțin, dar mai bine, și că se poate aplica și în teatru, unde un bilanț de peste 40 de premiere originale într-o stagiune nu înseamnă pînă la urmă mult, dacă lumea reține doar **Fluturele pe lampă** de Paul Everac și **Puterea și Adevărul** de Titus Popovici; în sfîrșit, vara asta capricioasă care mă găsește în aceste pagini ospitaliere, cu un tiraj de 160 000 de exemplare, chiar și cu obstinata mea ambiție de a scrie cronica teatrala fără alte obligații în schimb decît de a-mi păstra neclintită credința, capricioasa vară zic, m-a obligat să revin asupra condiției criticului de teatru

Sînt, cum bine se știe, și mă văd onorat sa o afirm și cu acest prilej, partizanul teatrului ca expresie a unei opțiuni politice, și cu atît mai mult în epoca noastră, și cu deosebire în țara noastră, care a transformat ideea de politică în practica de fiecare zi a unui popor intreg.

Sînt, cum bine se știe, partizanul rolului activ pe care teatrul trebuie să-l joace în viața unei colectivități și tocmai de aceea am susținut cu patimă opera literară și spectacolul, implicate activ și dinamic în dinamica socială și politică a epocii.

Dar arta are ea însăși rigorile ei, care fac ca un succes de casă de sute de reprezentații să nu înscrie nici opera și nici spectacolul în perimetrul culturii.

Obligația morală și deci profesională a unei critici de atitudine și de opțiune, a unei critici partizane, în înțelesul nobil al cuvîntului, este de a face explicită în aceeași măsură pentru spectatori și pentru slujitorii teatrului, **direcția și rigoarea** estetică Pentru că nu orice lozincă se poate substitui replicii literare autentice, după cum nu orice replică autentică poate deveni o lozincă

Condiția unui cronicar de teatru, care ține la demnitatea lui, se realizează atunci cînd acesta are curajul să devină insuportabil în inflexibilitatea lui critică și față de public, și față de oamenii scenei. Vorbind în numele exigențelor spectatorului, exigențe care nu o dată sînt, cu și fără temei, clamate, nu vei putea să uiți că și în artă există piloți de încercare și că deci o datorie critică o constituie și pasiunea pusă în slujba afirmării noului pe care nu orice fel de aplauze îl detectează imediat. După cum, vorbind publicului în numele rigorilor artei scenice, rigori care cer și ele un limbaj anume și o pregătire în receptarea acestui limbaj, nu vei putea să omiți faptul că arta rămîne un mijloc de comunicare a ideilor, iar ideile mari sînt întotdeauna accesibile mulțimilor și devin mari prin îmbrățișarea lor colectivă

Condiția unui cronicar de teatru se realizează în sfîrșit atunci cînd acesta are curajul de a nu aparține nici unui dramaturg, nici unui actor, nici unui scenograf, nici unui regizor, nici unui director de teatru. Și nici unui director de gazetă. Ci Teatrului.

Am venit la «Flacăra» angajat **numai** față de Teatru.

Dinu SĂRARU

Scenă din spectacolul cu piesa Trei frați gemeni venețieni

cu și fără cortină

● Zilnic în București *vin în medie 300–400 de pionieri. Aflînd această știre, conducerea Teatrului «Ion Creangă» a urmărit la cele 29 de locuri de tranzit din Capitală pe tinerii virtuali spectatori. Începutul a fost făcut duminică 1 iulie de un grup de pionieri din Mehedinți care au gustat, cu emoție, inedita reprezentație deschisă cu Scufița cu trei iezi, deși erau neobișnuiți cu «îndrăznelile» spectacolului, așa cum mărturisea conducătorul grupului.*

O inițiativă fericită, dacă ne gîndim cît de mult contează pentru formarea gustului luare de contact a tinerilor din țară cu spectacole reprezentative ale teatrului pentru tineret

Ne-ar interesa opiniile spectatorilor pionieri la aceste spectacole.

● Se preconizează ca în stagiunea estivală pe litoral să se prezinte spectacole de *teatru, operă, operetă, balet, folclor, revistă, comedii muzicale, concerte de muzică ușoară.*

Numărul total al acestor spectacole va fi, la sfîrșitul lunii august, de 665. Dacă ne gîndim că în trei luni ni se oferă mai multe spectacole decît am putea vedea în doi ani, seară de seară, putem dormi oare liniștiți?

● În București și în țară se desfășoară *încă o bogată activitate teatrală la sediu. În afară de premierele oferite în Luna comediei de trupe din Capitală, și provincia este la fel de darnică: Teatrul de stat din Arad cu Fizicienii de F. Dürrenmatt, Teatrul de stat din Tg. Mureș, secția maghiară, cu Molière de M. Bulgakov, Teatrul «G. Bacovia» cu Trecere prin veranda verde de George Genoiu. E bine că buletinul meteorologic tine, din cînd în cînd, cu efortul teatrelor. Sperăm sincer același lucru și din partea publicului.*

● O fată imposibilă de *Virgil Stoenescu, în interpretarea colectivului secției române a teatrului din Oradea. Ultima premieră a teatrului, ultima piesă a dramaturgului «specializat» în problemele tineretului (în fotografie).*

spectacole

TREI FRAȚI GEMENI VENEȚIENI

La acest spectacol este izbitoare capacitatea lui David Esrig de a valorifica, de a fructifica un text dramatic inexpresiv. Nu din dorința de a-i da virtuți scenice pline de sensuri, ci din seducția pe care regizorul o are față de jocul teatral plin de intonații speciale, de răsuciri și forfecări ale cuvîntului. Specula comicului total sau, mai elastic, a rîsului total — pare a fi dorința vădită a regizorului. Mai precis, comicul ce include nu numai gluma lejeră de replică imediată, ci pe cel al efectului împins dincolo de limită, al grotescului, al șarjei sau al mișcării, ameițitor construite.

Încîlcitura comică, provocată de asemănarea celor trei frați gemeni venețieni (autor, Antonio Mattiuzzi, zis Collalto), dau piesei ponderea dramatică necesară și, pornind de aici, Esrig își face jocul.

De-a lungul desfășurării însă, spectacolul suferă o scindare, o frîngere în două. Ne gîndim fără să vrem la rotunjirea perfectă din *Nepotul lui Rameau*, sau la armonia nebuniei din *Troilus și Cresida* Personajele nemascate (adică cei trei frați gemeni, hangița, logodnica — inedită și plină de haz dulce, Silvia Popovici) nu ajung la o comunicare unitar stilistică cu măștile de tipul commediei dell'arte (Arlechino, Geronte), ceea ce face ca publicul să nu poată intra lesne în convenția măștilor, lipsindu-i poate și tradiția unor atari reprezentații.

Există în spectacol o dilatare a gestului, care îngreunează ritmul fără vreun plus de cîștig artistic (servitorii hanului își descompun mișcările înconjurînd personajele fără mască cu aere malefice, în vestimentație ku-klux-klanică).

Este impropriu să scrii despre Marin Moraru în cîteva rînduri, consemnîndu-l drept excelent sau strălucit. Poate doar prins într-o masă de montaj, jocul său s-ar putea derula în dinamica sa interioară Excelentă Ileana Stana Ionescu, în special în partitura guturală a discuției cu «soțul sau. David Esrig se relaxează, relaxîndu-ne

HOTELUL ASTENICILOR

Comedia satirică este un gen frecvent abordat de dramaturgia noastră originală. Ne permitem să includem în această categorie și *Hotelul astenicilor*, noua piesă a lui I.D. Șerban. Premiera Teatrului «Nottara» readuce în atenția spectatorului dinastia viu disputată a ștampilei, a cererii timbrate și parafate, a lui «nu se poate», «nu e legal» sau «să mai așteptăm încă», a inerției, a funcționarilor-mecanisme în slujba unui vechi sistem birocratic.

Neuitatul Spiridon Biserică al lui A. Baranga deschidea seria vajnicilor luptători cu ștampila. De astă dată, doctorița Mihaela Bărăgan este cea care preia ștafeta împotriva dosarelor, a strategilor ce știu să cadă în picioare punînd bețe-n roate bun'elor inițiative. Fără a fi o satiră virulentă, fără a avea un conflict dramatic solid construit, *Hotelul astenicilor* se constituie ca o lucrare dramatică agreabilă, pentru un public de vacanță, dornic să rîdă de «negativii» din viața urcați «sintetic» pe scenă. Am fi vrut s-o desprindem pe Liliana Tomescu din distribuția onestă a spectacolului (onestă e și regia lui Mircea Avram). Dar talentul ei nu are de astă dată o partitură pe măsură. Îl menționăm pe Lucian Dinu într-o apariție cuceritoare.

Rada PREJBEANU

sub semnul adevărului, justiției și echității

dilemă pentru conștiințe, dilemă pentru suflete

Un tată — Grigore Puiescu din satul Gura Bărbulețului, comuna Bărbulețu, județul Dîmbovița — ne istorisește, în cuprinsul doar a două pagini scrise de mînă, o întîmplare crîncenă.

Fiul său, Ion Puiescu, după ce a absolvit o școală tehnică de alimentație publică a fost repartizat la restaurantul «Dunărea» din orașul Moreni, unde a preluat gestiunea fostului responsabil.

Apoi, pe acest tînăr contactul cu viața, cu exigențele și cu asprimile ei l-a depășit. Gestionarea restaurantului, Ion Puiescu o făcea, în fapt, împreună cu concubina sa, Floarea Moraru, care era barmană; salariații ceilalți nu-i prea dădeau ascultare; și, ceea ce a fost mai grav, au apărut pagube în gestiune.

Încurcătura l-a speriat pe cei doi tineri și ei au luat hotărîrea să se sinucidă. Floarea Moraru a scăpat totuși cu viață, dar Ion Puiescu a murit.

Cam astea-s faptele. Poate unii dintre cei care de-abia azi au aflat de Floarea Moraru și Ion Puiescu vor trage o concluzie de felul «Două biografii nenorocite, există și de astea!» și-și vor vedea mai departe de treburile lor personale. Poate așa gîndesc chiar și unii dintre cei care au fost în preajma celor doi tineri și, ca oameni, ar fi trebuit să facă ceva. Însă nu poate gîndi așa tatăl lui Ion Puiescu.

Dimpotrivă, bătrînul acesta se chinuie cu durerea pierderii fiului, cu multe întrebări ale căror răspunsuri încă nu-i sînt limpezi; cu efortul, prozaic dar împovărător, de a acoperi pagubele în gestiunea fiului său, al cărui girant acceptase să fie.

Grigore Puiescu se întreabă în ce măsură e adevărată afirmația făcută de Floarea Moraru într-o declarație dată — la 20 noiembrie 1971 — în fața forurilor de conducere ale T.A.P.L. din Tîrgoviște, afirmație potrivit căreia «mai mulți salariați au produs pagube, fie prin neglijență, fie prin sustragere de alimente sau bani, iar Ion Puiescu s-a *găsit singur* într-o asemenea situație și asta l-a dus la luarea hotărîrii de a se sinucide».

Grigore Puiescu se mai întreabă dacă nu cumva o parte din vină o poartă și Floarea Moraru. S-ar putea să aibă dreptate, dar s-ar putea să o și nedreptățească cumplit pe femeia împreună cu care fiul său a trăit un mare coșmar însă poate și o frumoasă iubire.

Dificultatea — ba adeseori chiar imposibilitatea — de a face o dreptate care să împace nu numai bilanțul gestiunilor, ci și sufletele noastre de oameni mă amărăște.

chimie și antipatie sau cui îi desfacem contractul de muncă?

Codul Muncii răspunde precis la această întrebare, cu enumerări limitative de situații, de cazuri, și cu texte imperative.

Și totuși, atunci cînd se aplică litera legii se mai fac și greșeli. O asemenea greșeală, socotim noi, s-a petrecut cu tovarășa inginer Margareta Papadopol, salariată a Institutului de cercetări în construcții și economia construcțiilor, atunci *cînd, prin decizia nr.* 123 din 9 mai 1973, i s-a desfăcut contractul de muncă.

Dar pentru că problema vizează un raport de muncă, să vedem în chip precis cum a muncit tovarășa inginer Papadopol în viața dumneaei. Am în față un întreg volum alcătuit din caracterizări, note, referate, din care pur și simplu nu știu care fraze să aleg, pentru că atît de numeroase sînt cele laudative. Și totuși:

Iată ce a scris, în mai 1955, remarcabilul profesor al învățămîntului politehnic românesc Traian Negrescu: «O excelentă studentă..., lucrarea sa de diplomă a fost întocmită cu o conștiinciozitate și cu un devotament cum numai rar mi-a fost dat să văd... Pentru aptitudinile sale de lucru în laborator, pentru stăruința și priceperea sa în muncă, subsemnatul am propus-o și a fost angajată ca asistentă a subsemnatului la Institutul *național de cercetări tehnologice*... A plecat de la noi din dorința proprie de a lucra într-o uzină. Cu tot regretul tuturor, *nu am putut-o împiedica să plece*... Am regretat plecarea unei colege inimoase în muncă, îndemînatică, pricepută, sinceră și deosebit de cinstită».

Iată ce se scrie într-un certificat din 1960: «În perioada septembrie 1954 — iulie 1957 a activat ca membru în comitetul cercului de polarografie din cadrul filialei A.S.I.T. București și într-o comisie de organizare a Congresului A.S.I.T. din iunie 1957..., a dat dovadă de punctualitate, devotament și spirit de organizare..., a promovat cu convingere în unele fabrici și uzine, cu care avea legături de lucru, unele probleme ale organizării științifice a muncii, în special în domeniul laboratoarelor... și-a cerut transferul la ICEMIN pentru a lucra în *munca* de cercetare de care era pasionată. (În timpul cît a fost salariată a A.S.I.T. *lucra în timpul liber* polarografie la laboratorul de fizică al Institutului politehnic, sub conducerea tovarășului academician S. Vencov.) Nu a oprit-o de a pleca în această muncă faptul că la A.S.I.T. urma să fie avansată într-o funcție superioară».

Iată cum o recomandă, cu o scrisoare trimisă în 1960 din Praga, profesorul J. Heyrovski, laureat al Premiului Nobel, profesorului P. Spacu, la Centrul de cercetări chimice al Academiei noastre. «...am onoarea și plăcerea de a vă recomanda pe domnișoara ing. M. Papadopol care a lucrat în institutul nostru de polarografie în 1955 timp de cîteva luni. Ea s-a arătat foarte devotată muncii științifice. Domnișoara inginer Papadopol dorește să fie admisă la Centrul de cercetări chimice al Academiei de Stat a R.P.R., probabil ca aspirantă, pentru a avea posibilitatea să continue cercetările pe care le-a început. Dacă acest proiect poate fi realizat și se pune problema de a aprofunda partea pur polarografică a *studiilor* sale, *institutul nostru* este gata să o primească pe domnișoara Papadopol în laboratoarele noastre pentru un stagiu, în cadrul colaborării mutuale care există între academiile noastre de știință».

Dar dincolo de aceste caracterizări și, repet, numeroase altele, pe tovarășa inginer Papadopol o recomandă certificatul de inventator 48001 din 7 iunie 1965 pentru invenția cu titlul «Liant cu întărire rapidă»; o recomandă și cea de-a doua invenție a dumneaei, intitulată «Procedeu de oprirea apelor de infiltrație în roca»; într-un cuvînt, o recomandă toate faptele muncii dumneaei.

Și totuși unui asemenea om dăruit muncii i s-a desfăcut contractul de muncă, după ce, un lung timp, i s-a făcut un, tot lung, șir de mizerii. De ce? Mi-a explicat foarte simplu și precis chiar tovarășa ingineră Papadopol.

Pentru că a pretins să se introducă în planul de stat, cu regim prioritar, o cercetare de interes «la zi» pe plan mondial, cercetare privind încălzirea electrică a spațiilor din construcții, problemă căreia dumneaei, împreună cu alți colegi din institut, i-au găsit soluții originale de rezolvare.

Numai că la INCERC și o altă *grupă* de cercetare are tîrzii pretenții de paternitate asupra acestui lucru gata descoperit. De aici, conflicte, șicane. Și, ce-i mai rău, sancțiuni tocmai pentru cei care nu merită. Mai precis, tovarășa *ingineră* Papadopol, specialistă în chimie, s-a trezit trecută ca auxiliară a unui inginer constructor care era responsabilul unei teme cu specific de chimie.

Deci iată că ne purtăm *cu inventatorii* de parcă oamenii de felul lor ar mișuna cu miile prin institutele și întreprinderile noastre.

Pentru titlul micropledoariei mele aș fi preferat să *nu* parafrazez, ci să repet întru totul titlul acelui vechi dar simpatic film chemat «Chimie și dragoste».

drept și trigonometrie

În ziua de 12 decembrie 1972, un destin potrivnic, — cum ar fi spus anticii —, o întîmplare precis determinată de niște cauze — cum spunem noi cei de azi — a unit sub semnul tragismului trei oameni care pînă atunci nu știau absolut nimic unul de altul: Etelka Florkiewitz, Gheorghe Antal, venit tocmai din Moinești, și Gheorghe Ancuța.

Accidentul, căci despre un accident rutier este vorba, s-a petrecut la Brașov, în intersecția dintre străzile Grigoraș Dinicu, Poarta Schei și Ciucaș.

Gheorghe Antal, care conducea un microbuz, era aproape ieșit din intersecția aceasta cînd autocamionul condus de Gheorghe Ancuța, autocamion care avea un sens de mers perpendicular pe cel al drumului microbuzului, l-a ajuns, l-a lovit în partea stîngă, proiectîndu-i pînă la marginea trotuarului opus. La rîndul său, microbuzul astfel tamponat a lovit-o pe Etelka Florkiewitz, o femeie în vîrstă de 67 de ani, care după cîteva zile, din pricina traumatismelor suferite, a decedat.

Gheorghe Antal, șoferul microbuzului, a fost socotit vinovat de către instanțele judecătorești din Brașov și condamnat să sufere o pedeapsă de doi ani și opt luni închisoare.

În cursul procesului, firește, s-au purtat dialoguri contradictorii privitoare la mai multe aspecte care se cereau lămurite. Eu însă, aici, n-am să mă opresc decît asupra uneia dintre apărările ce și le-a făcut Gheorghe Antal. Și anume aceea că a intrat în intersecție fără să oprească, pentru că stopul era în dreapta străzii Ciucaș, pe care el era angajat, dar în spatele unui loc de parcare. Iar tocmai atunci, în fața stîlpului cu stopul era un autocamion, bineînțeles înalt ca orice autocamion, care pur și simplu l-a împiedicat pe Antal să vadă stopul.

M-ar fi convins în cu totul altă măsură hotărîrile celor două instanțe dacă se făcea în motivările lor și puțină trigonometrie. Poate raporturile dintre înălțimea la care erau ochii lui Antal cînd el era așezat la volanul microbuzului său, cota maximă a înălțimii unui autocamion obișnuit (dacă nu se putea stabili precis chiar tipul de autocamion care era parcat acolo la ora accidentului), înălțimea stîlpului stopului și distanța, evident variabilă, dintre microbuz și stop ar fi condus la o concluzie, la o descoperire surprinzătoare și poate în cadrul unui eventual recurs extraordinar se va apela și la unghiuri trigonometrice de vedere.

Lucrul ar fi *eventual profitabil* lui Gheorghe Antal, acest om care intră în închisoare cu grija că soția sa e bolnavă, nu-i salariată și va trebui totuși să aibă grijă de copilul lor minor; dar lucrul acesta ar fi *cert profitabil* breslei judecătorilor, pentru că ar dovedi că munca dumnealor nu pretinde doar cunoștințe juridice.

Scrisori comentate de Nelu IONESCU

DUNACOR

E cît se poate de natural: pentru fibrele artificiale vă adresați la

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE

BRĂILA

Șos. Vizirului, km. 10

care produce:

— celofibră tip bumbac;
— celofibră tip lînă;
— celofan neacoperit
și acoperit sau lăcuit,
simplu sau imprimat,
colorat, livrabil în coli,
role ori confecții
(pungi de diferite forme și mărimi);
— carboximetilceluloză
purificată și tehnică
— sulfat de sodiu tehnic anhidru;
— rețea cord viscoză
în țesătură carcass,
breacker, topplay,
pentru confecții din cauciuc;
— fir cord simplu sau cablat.

INFORMAȚII SE POT OBȚINE LA TELEFON 1 61 00,
TELEX CELOSTUF 01 185 18

ÎNTREBAREA UITATĂ

Articolul pe care l-am scris cu aproape un an în urmă pentru revista «Astra» se încheia cu vizita făcută Doinei. Iată că fata pe care am numit-o astfel convențional, această pildă de omenesc, îmi oferă noi pagini.

ALBĂ CA ZĂPADA ȘI MĂRUL DE SOMN

I-am spus Doinei că avînd treabă prin satul ei am trecut să o văd. Am avut impresia că s-a bucurat. Manevrîndu-și roțile fotoliului în apropierea sobei pentru a pregăti cafeaua, glumea pe seama propunerii de a se introduce în lista competițiilor olimpice un concurs de cărucioare. Nu prea știam ce să-i spun.

— Mă bucur că te văd mai întreagă.

— Da... dincolo de faptul că *sînt o infirmă*, arăt bine... E o ironie, bineînțeles, dar ea aparține destinului... Vă mulțumesc pentru faptul că m-ați ajutat întocmind *formele* pentru ajutor.

— Asta mi-e meseria.

— Dacă îmi permiteți să fiu rea, ar trebui să vă spun că meseria dumneavoastră e un fel de contabilitate a faptelor omenești; sau, uneori, a faptelor «neomenești»; sînteți un fel de responsabil cu procesele verbale care constată ceea ce a fost... Știu că eu figurez în contabilitatea dumneavoastră la capitolul «victime». Cuvîntul invită la compasiune, e duios chiar, numai că eu rămîn o infirmă. Mai dulce cafeaua?

— Amară. Procurorii totdeauna beau cafeaua amară.

— Nu am vrut să vă supăr. Credeți-mă. Acum trebuie să mă ajutați să torn cafeaua... așa, acum să stăm o clipă la povești...

În cameră mirosea a mere și a busuioc. Un perete era acoperit cu șapte figuri de portelan, pitici cu nasul roșu, rîzînd cu gura pînă la urechi. Mi-a surprins privirea

— Știți cum se numesc piticii mei?

— *În poveste nu scrie.*

— Nu au nume în poveste, fiindcă toți sînt la fel, gîrboviți, amăriți, cenușii... Eu le-am dat *nume*, la fiecare: Luni, Miercuri, Sîmbătă, indiferent la care însă, indiferent ce nume, fiindcă toți sînt la fel...

— *În poveste scrie că în țara piticilor* Albă ca Zăpada a găsit uitare, liniște și...

— Nu! Să nu spuneți fericire!

— Voiam să spun că *în poveste scrie* că a venit...

— Ați ezitat! V-ați înfundat iar. Nu îmi puteți spune mie, o *infirmă*, că a venit prințul acela frumos și tînăr...

— Doina, orice s-ar întîmpla, totuși...

— Da, știu, totuși viața *merită* să fie trăită... Înțeleg, de aceea sînt aici, de ceea nu am dus pînă la capăt gestul acela disperat, de aceea sînt aici între piticii mei, întotdeauna la fel, și nu mai știu cînd e marți și cînd e duminică... În povestea mea scrie că Albă ca Zăpada nu a mai putut aștepta decît pe bătrîna aceea, cu mărul ei; nu mai avea altceva de așteptat decît să se înfofească în coaja mărului de somn...

RĂSTĂLMĂCIREA LEGII

Am părăsit curtea cu tulpini de trandafir învelite în șomoioage de paie, cu statuete de *ipsos* ascunse între tufele de liliac, acoperite de zăpadă. Ningea. Mergînd spre gară, mi-am închipuit-o pe Doina *jucîndu-se cu fulgii, bătută cu bulgări* de zăpadă de băieți; mi-am închipuit-o venind acasă veselă, trîntind poarta, sau *îngînd*urată, *agale*, așa *cum* începe să strîngă la piept servieta elevele atunci cînd simt că privirile băieților se opresc altfel asupra *lor*... Era în ultimul an de liceu. Ar fi reușit oare la facultate?

Era în vacanța de primăvară și se plimba cu o colegă pe aleea de la marginea pădurii. Au fost zărite de un grup de fotbaliști care își sărbătoriseră cu prea multe lăzi de bere victoria împotriva unei echipe sătești improvizate. Mai în glumă, și apoi tot mai în serios, s-au întărîtat unul pe altul, s-au ațîtat și, sub conducerea celui *mai bun* atacant din echipă, au tăbărît asupra fetelor. Colega a reușit să fugă, dar Doina, care a rămas în mîna lor, a fost trîntită la pămînt, i-au sfîșiat hainele... A rămas acolo leșinată.

Am văzut-o la spital, cu ochii dilatați de spaimă, cu lacrimile care i se prelingeau pe obraji, incapabilă să înțeleagă că s-a putut întîmpla așa ceva. În timp ce medicul îi tampona buzele rănite, o asistentă medicală încerca să-i pieptene părul încîlcit și răvășit. Am înțeles atunci ce înseamnă fapta aceea barbară pe care codul penal o numește «viol».

Milițienii i-au arestat pe huligani în podul unei șuri, unde se ascunseseră. Pregătisem dosarul pentru trimiterea lor în *judecată, cînd a intervenit...*

Avocații au explicat părinților derbedeilor că singura salvare ar fi căsătoria unuia dintre ei cu victima — situație în care legea prevede stingerea acțiunii penale față de toți vinovații. Au început rugămințile, *scenele de melodramă*, presiunile și, mai ales, acele argumente la care mama Doinei era foarte receptivă: cadourile și promisiunile. Doina se simțea ca un obiect de tîrguială. Auzea tot mai des argumentele: «vor putrezi în pușcărie...», «așa cum ești acum...». I-a scris studentului la filologie cu care corespunda și la care, se pare, ținea, o scrisoare simplă, cerîndu-i sfatul. Scrisoarea ei era ca un porumbel gata să-și ia zborul la semnul că nu este binevenit. Poate că băiatul s-a temut că i se cere mai mult decît cuprindea scrisoarea și i-a fost frică să se oblige. Poate. În orice caz, nu i-a răspuns. Pe măsură ce zilele treceau și poștașul, pe care îl aștepta în fiecare zi în poartă, nu avea nimic pentru ea, și puterea ei de a rezista presiunilor a scăzut. Sentimentul că *nu* mai are nimic de așteptat de la nimeni, că destinul și-a pus pecetea pe viitorul ei, o copleșea. I-a fost desemnat ca soț *principalul vinovat* și a urmat o nuntă tristă.

«ACCIDENTUL»

Prevederea legală care salvează de pedeapsă pe cel care se căsătorește cu victima violului are în vedere, desigur, situația cînd se poate lega o căsătorie firească, întemeiată pe sentimente de afecțiune, capabile să surmonteze resentimentele provocate de viol. În cazul nostru a fost vorba de o vînzare a victimei. Mitică, soțul Doinei, a încercat un timp să ajungă la conviețuire normală în căsnicia atît de ciudat încheiată, dar lipsa lui de tact, cît și teama glacială pe care Doina o avea față de el, au făcut ca să nu se poată apropia unul de altul. Apoi, cînd un club studențesc i-a oferit lui Mitică sprijin... la intrarea în facultate și condiții bune în schimbul transferului la acea echipă de fotbal, Doina a devenit o povară, încurcîndu-i planurile.

La o onomastică, fiind în vizită la el mai mulți prieteni, printre care și Vasile, un alt participant la viol, Mitică s-a îmbătat și a răbufnit în ei furia față de atitudinea rece a Doinei. *I-a strigat: «Vrei să fac la fel ca atunci?! Mai sînt cîțiva aici!»*

Doina a fugit în neștire, rătăcind toată noaptea. Spre *dimineață* a ajuns la linia ferată. Intenționa să nu se ferească din fața trenului, dar, poate instinctul de conservare, poate rațiunea, *au determinat-o* ca în ultima clipă să încerce să se salveze. A fost însă prea tîrziu. S-a ales cu un picior fracturat și cu altul amputat.

Din nou am vizitat-o pe Doina în spital, din nou i-am adus la procuratură pe Mitică și Vasile, dar, cum nu se putea dovedi o intenție de determinare la sinucidere, am închis dosarul pe coperta căruia secretara scrisese: «accident...»

Soțul ei a devenit între timp un jucător de fotbal cu mulți admiratori și în timpul anchetei și-a permis să mă sfideze și să mă pună la punct cu privire la *drepturile procedurale* pe care le am împotriva lui. Vasile, cel de-al doilea participant la viol și apoi «asistent» și la cea de-a doua scenă sinistră, a avut o atitudine cu totul diferită. M-a căutat de mai multe ori, spunîndu-mi un lucru ce mi se părea neverosimil sau, în orice caz, ciudat. În rezumat era vorba despre faptul că sentimentele lui față de Doina erau sincere și tot mai adînci, pe măsură ce trecea timpul. Acum, cînd ea s-a întors la mama ei, a încercat de mai multe ori să o viziteze, îi trimitea mereu cadouri și flori, se străduia oarecum să compenseze brutalitatea lui Mitică. Mi s-a părut sincer atunci cînd mi-a explicat că regretele îi fac o viață de coșmar. Mă întreba dacă poate spera că într-o zi Doina îl va accepta ca soț, urmînd ca el să o îngrijească toată viața. La *prima întîlnire* i-am repezit. I-am spus că Doina nu avea nevoie de noi jigniri și de falși eroi de operetă. Apoi, pe măsură ce *timpul trecea* — deoarece *atitudinea* lui rămînea aceeași — după mai multe discuții, i-am promis că voi încerca să discut cu *Doina*.

«MĂ DOR OAMENII BUNI...»

Cînd tocmai căutam un pretext pentru a mă deplasa în comuna în care locuia Doina, șeful mi-a dat spre rezolvare o reclamație împotriva lui Mitică, semnată de ea!

În camera cu mirosde mere și de busuioc, cu piticii de porțelan acoperind un perete, Doina m-a întîmpinat la fel de palidă și de slăbită, dar parcă mai senină, mai destinsă.

— Sincer, mă bucur că ați venit! Luați loc, fac repede o cafea amară? Vedeți ce *mobilitate am în cîrji*? Și cu proteza asta la piciorul amputat, mai că nici nu se observă!

— Dureri *mai* ai?

— Da, foarte ciudate! Mă doare piciorul amputat, ca și cum ar suferi partea aceea din el pe care *nu o* mai am. Ciudat, nu? Dacă mai simt acea parte din corpul meu care nu mai există, atunci de ce o simt dureros *numai*? De ce *nu* simt și *cum* ating iarba cu talpa desculță, cum apăs pămîntul cu ea? Nu vi se pare că e ca și cu amintirile în viață? Din ceea ce *pierdem* ne rămîne ca amintire numai... În fine...

— Am venit cu această reclamație. Împotriva soțului tău.

— Cine a făcut-o?

— Cum cine? E semnătura ta.

A citit reclamația surprinsă și mîhnită. Era deci așa cum bănuiam. Reclamația a făcut-o mama ei, care voia să mai obțină bani de la Mitică.

— Tu ai scris reclamația?, am insistat.

Mi-a răspuns tot printr-o întrebare:

— E adevărat că legea permite unui reclamant să-și retragă reclamația?

— Desigur.

— Atunci, eu am scris-o și vă rog să-mi dați voie să *scriu* aici — e bine, cred, pe acest colț — că îmi retrag reclamația.

— Vezi, caută însă să semene semnătura ta cu cea a persoanei care a făcut-o în numele tău...

Pe masă am zărit un plic.

— Iartă-mi indiscreția, dar, știi, ochiul de procuror. Văd că Vasile îți scrie.

— Da, după ce a înțeles că nu este bine să mă mai viziteze, îmi scrie mereu. Vedeți, tovarășe procuror, chiar dacă este așa cum susține el, chiar dacă în adevăr regretă ceea ce a făcut, totul e sfîrșit. *Îmi scrie că mă visează în fiecare noapte*, că dacă el ar fi vrut să se înoare cu mine, nu Mitică, în fine, că furia asta cu care el, Vasile, joacă fotbal și acoperă tot terenul pînă la epuizare, că șalturile acelea ale lui, cu care și-a mai și luxat o mînă, că tot ce face, reprezintă un fel de a căuta uitarea. Nu neg, poate că mă iubește, așa cum susține, dar chiar dacă ar fi așa, eu nu-i răspund. El nu vrea *numai* iertarea mea, pe care o are de mult. Vrea... Or, nu se mai poate. Cred că orice a fost cu mine, am dreptul, măcar acum, să-mi păstrez demnitatea.

— Am vrut să știu părerea ta pentru un singur motiv. Vasile mi s-a părut sincer. Ciudat, dar așa e, mă bate și pe mine la cap mereu. Poate nu știi, dar cînd a jucat împotriva echipei unde Mitică este *acum atacant central*, la prima ciocnire între ei...

— Știu, Vasile a fost dat afară de către *arbitru*, iar Mitică a ieșit pe targă. Dar e și asta o prostie!

Introducînd în servietă cererea atît de rapid «rezolvată», *am scos* două cutii cu bomboane.

— Una e pentru tine, i-am spus, iar cealaltă pentru *puștii* pe care îi *meditezi*.

— Nu! Nu-i mai meditez. Am expediat cîteva zeci de scrisori, am mulțumit tuturor acelor *profesori care i-au trimis* la mine, tuturor părinților, tuturor oamenilor buni. Poate e nefiresc ceea ce vă spun acum, dar mă dor *oamenii buni*. Da, mă dor oamenii buni...

— Este vorba de altceva. Între timp ai aflat că mama ta a circulat pe la părinții copiilor, primind un fel de plus de plată pentru meditațiile tale.

— Da, un fel de chetă. Eu, infirma, iar ea umblă cu pălăria de colectă... Nu este prea urît?!

— Se poate trece și peste asta! Se poate *pune totul la punct*. Îți trebuie doar voință.

— Nu! Nu mai vreau să aud de nimeni, nici de profesorii aceia buni, nici de copiii aceia atît de cuminți, *nici de... În fine*, vreau să rămîn aici cu piticii mei.

— Ascultă, Doina! Nu ai impresia că *ai început să te alinți*?! Nu crezi că nu ai dreptul să refuzi ajutorul droaiei aceleia de elevi care s-au obișnuit cu răbdarea pe care o ai cu *ei*?! Vreau să *te* întreb *un* singur lucru: nu cumva nenorocirea prin care ai trecut te-a schimbat? Adică, vreau să te întreb dacă tu mai ești același om bun...

Vorbind, m-am ridicat în picioare. În dreptul ușii Doina a venit în fața mea. Îmi părea eleva dinainte de tot ceea ce i s-a întîmplat, surprinsă de o întrebare grea a profesorului.

— Adică, vreți să plecați acum, lăsîndu-mi această întrebare?...

AM PRIMIT O SCRISOARE...

Scrisoarea Doinei a fost una dintre puținele satisfacții de care are parte un procuror. După pasajele care îmi erau adresate numai mie, și pe care le păstrez ca pe o *frumoasă* fotografie de album cu amintiri fericite, urmau vești: «Piticii mei au alte nume acum: sînt mulți, băieți și fete, care *stau* toată ziua pe capul meu, de-abia am timp să învăț... Uitasem să vă spun că m-am reînscris la fără frecvență și în curînd dau bacalaureatul... Merg deja cu un singur baston, destul de bine... Încă o dată vă mulțumesc pentru întrebarea «uitată» la *mine*, ultima dată...»

Emil POENARU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică
V. OLAC

FLACĂRA ALBUM

JOANNA SHIMKUS,

romantica parteneră a lui Alain Delon și Lino Ventura în filmul AVENTURIERII, este coparticipantă la acțiunile societății cinematografice conduse de soțul ei, actorul de culoare Sidney Poitier.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII - NR. 30 (946) - 21 IULIE 1973

flacăra

operația
«filtru total»

Ilie Năstase:
«adevărata mea perioadă mare încă n-a început»

mica publicitate de acum trei decenii

speculă cu morminte?!

evadare în romane

oameni zutremurați-vă!

laudă
pămîntului românesc

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

ANUNȚĂM PE CITITORII NOȘTRI CĂ REVISTA «FLACĂRA», REDACTORII ȘI COLABORATORII EI NU PRIMESC SCRISORI ANONIME

DIN RĂSPUNSUL COMITETULUI EXECUTIV AL CONSILIULUI POPULAR AL JUDEȚULUI MARAMUREȘ

Răspundem scrisorii dumneavoastră nr. 98/12 mai 1973 și articolului intitulat «Înțelegere, nu bani!», apărut în Flacăra nr. 20 din 12 mai a.c.

Ne exprimăm pe această cale mulțumirile noastre pentru preocuparea revistei privind tratarea unor aspecte din județul nostru.

Conținutul articolului a fost analizat de către un colectiv format din cadre de partid, de stat, economice, organizații de masă și organele comunale, apoi de Secretariatul Comitetului județean P.C.R. și biroul permanent al Consiliului popular județean.

Concluziile desprinse din analiza articolului și măsurile pe care preconizăm să le luăm sînt următoarele:

Articolul prezintă preocupări ale populației din comuna Băiuț, preocupări care, dealtfel, nu ne sînt străine nici nouă. Printre acestea, cea mai de seamă se referă la activitatea economică — mineritul. Informațiile culese de autorul articolului cu privire la «nerentabilitatea zăcămîntului», și ca atare, la lipsa de preocupare a unor organe, ignoră realitatea. Mina Băiuț, alături de celelalte unități miniere din județ, înregistrează, an de an, indicatori economici tot mai ridicați, cu tendință de creștere și în viitoarele etape. A da un asemenea verdict și mai ales a-l publica în coloanele unei reviste nu pare deloc mobilizator. Firesc era ca înainte de a formula o asemenea concluzie autorul să se fi consultat cu organele județene, care cu siguranță că puteau să-i furnizeze nenumărate date care să-l convingă.

Pe drumul județean Tîrgu Lăpuș-Cavnic, singurul circulabil în tot cursul anului, în perioada 1965-1971 au fost executate lucrări de investiții de 9,2 milioane lei, recondiționîndu-se 12 kilometri de drum și modernizîndu-se 2,2 kilometri. În 1972 lucrarea a fost scoasă din planul de investiții aprobat județului nostru. Totuși am continuat modernizarea drumului folosind veniturile bugetului județean.

În 1975 se va termina executarea îmbrăcămintei asfaltice pînă la intrarea în comună, urmînd ca în anii 1976-1980 să se execute cea de-a doua legătură cu Baia Mare — prin Rotunda-Cavnic.

Construirea unui club sau cămin cultural în Băiuț este oprită de H.C.M. 884/1972. Cu toate acestea s-au făcut intervenții repetate, solicitîndu-se de la Consiliul Central al Sindicatelor alocarea sumei de 300 000 lei pentru îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activității culturale în comună. Cu toate insistențele noastre și ale Consiliului sindical județean nu s-au alocat aceste fonduri. Pe măsură ce va fi posibilă investirea de fonduri pentru investiții neproductive, vom căuta soluționarea problemei.

După cum vedeți, toate cele sesizate în articol sînt lucruri binecunoscute de noi. Dar nu de înțelegere este vorba aici, ci de fonduri efective, de ordinul milioanelor care vor trebui investite la Băiuț. Pe plan local am încercat soluționarea în limita posibilităților noastre materiale. Vă mulțumim anticipat atît pentru eventualul dumneavoastră ajutor de viitor cît și pentru preocuparea manifestată pentru problemele oamenilor din județul nostru.

Gheorghe Blaj
Președintele Comitetului Executiv al Consiliului popular județean Maramureș

FIULE, ÎNTOARCE-TE ACASĂ!

Subsemnații Popa Vasile și Popa Maria domiciliați în orașul Piatra Neamț, strada Putnei nr. 16, venim la dumneavoastră cu rugămintea fierbinte de a ne acorda sprijinul necesar pentru a reuși să putem da de urma fiului nostru Popa Constantin, dispărut din sînul familiei fără nici un fel de urmă de la începutul lunii aprilie a.c.

Fiul nostru era elev în anul II la Centrul de chimie Piatra Neamț. Se descurca destul de bine cu cartea, iar din punct de vedere al disciplinei nu am avut niciodată ce-i reproșa. Sîntem o familie de muncitori, trăim din munca noastră cinstită și am căutat toată viața să asigurăm copiilor noștri cele mai bune condiții de trai.

Feciorul nostru Constantin, la școală ca și acasă, așa cum am mai spus, avea o comportare bună. Nu știm ce l-a determinat să ne părăsească. Nu știm unde s-ar fi putut duce și din ce ar putea să trăiască în acest moment. Am făcut numeroase apeluri, peste 20, la diferite organe, cu rugămintea de a ne da o mînă de ajutor în găsirea copilului nostru.

Ne-am adresat în mod special Inspectoratului Constanța, al Ministerului de Interne deoarece ni s-a spus de către cîteva cunoștințe că ar fi fost văzut pe litoral. Nu am primit nici un răspuns de la Constanța, deși noi avem convingerea că el s-ar putea afla numai acolo.

Vă rugăm cu toată durerea unor părinți care nu mai au liniște zi și noapte să ne dați o mînă de ajutor prin revista «Flacăra», ca să înțeleagă cei care probabil l-au angajat cumva pe copilul nostru, sau care-l țin ascuns fără să manifeste simțul răspunderii pentru ceea ce fac, că trebuie să ne ajute și ei, să ne comunice unde este să ne ducem să-l luăm.

Vă mărturisim în încheiere că el nu a avut nici un motiv ca să plece de acasă, noi nu l-am persecutat, nu l-am bătut, între el și celălalt băiat apropiat de vîrsta lui n-am făcut nici o diferență, de aceea îl așteptăm ca să revină în mijlocul familiei noastre.

Sîntem convinși că ne veți sprijini și că foarte curînd familia noastră își va regăsi liniștea de altădată.

Maria și Vasile Popa
Piatra Neamț
str. Putnei nr. 16

MINISTERUL AGRICULTURII, INDUSTRIEI ALIMENTARE ȘI APELOR, DEPARTAMENTUL AGRICULTURII DE STAT

În legătură cu articolul «Niște valori netrecute în scripte», apărut în nr. 20/1973 al revistei dumneavoastră, vă facem cunoscut următoarele:

Problemele critice semnalate corespund realității și ele ne erau cunoscute. Dealtfel, în mod deliberat noi am orientat consfătuirea de lucru pe o linie de analiză critică. Am dorit să scoatem la iveală toate neajunsurile și să cristalizăm obiectivele în domeniul grădinițelor de copii ale I.A.S.

În acest sens, articolul publicat de «Flacăra» ne este și el de un real folos.

Referitor la atitudinea total necorespunzătoare a directorului de la I.A.S.-Peștera, județul Constanța, față de necesitățile grădiniței de copii, vă informăm că i-am atras atenția în scris și i-am cerut să ne răspundă, îndeosebi prin fapte, în legătură cu felul cum înțelege să soluționeze sarcinile de ordin social. Vom urmări și la fața locului comportarea sa.

Acordînd întreaga atenție cuvenită problemelor cu caracter social, Departamentul agriculturii de stat și-a propus o serie de obiective în domeniul extinderii și îmbunătățirii activității rețelei grădinițelor de copii.

Considerăm util a vă face cunoscut că eforturile noastre pentru a extinde numărul și capacitatea grădinițelor de copii ale I.A.S. — ceea ce corespunde unor necesități extrem de presante — găsesc receptivitate la Ministerul Educației și Învățămîntului, dar nu în egală măsură și la Ministerul Finanțelor.

Director,
Inginer Gh. STREJAN

DESFIINȚAȚI DRUMUL BIROCRAȚIEI!

Scriu aceste rînduri la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» cu speranța că vor fi citite și de cei vizați.

Mă numesc Bodea Dumitru și am domiciliul în satul Chirca, com. Mogoșani, județul Dîmbovița. Sînt membru cooperator în C.A.P. de la începutul anului 1952 și de la data cînd m-am înscris în colectiv am muncit zi de zi, înțelegînd că este nevoie de mine acolo. Din anul 1968 m-am îmbolnăvit de cord asmatic dar am muncit în continuare ca paznic de noapte pînă în anul 1970, cînd din motive de sănătate nu m-am mai putut prezenta la serviciu. Am fost internat la Spitalul din Găești și comisia medicală m-a propus pentru pensionare cu dosarul nr. 4595/1971 în 4 iunie și aprobat de adunarea generală a C.A.P. Sînt pensionat medical, dar nu primesc nici un drept bănesc de la C.A.P. sau de la Asigurările Sociale.

Filiala Casei de pensii-Dîmbovița, prin decizia nr. 4822/29 octombrie 1971, îmi respinge cererea de înscriere la pensie de invaliditate deoarece nu am fost internat în spital pînă în anul 1970. Precizez că din anul 1968 pînă în 1971 am urmat tratament la dispensarul comunei de unde mi s-au prescris medicamente. Mi s-a cerut de la Prevederile sociale-Dîmbovița să trimit acte cu evidența tratamentului medical de la dispensarul comunei.

Dispensarul mi-a eliberat acte în care s-a precizat că sînt bolnav din 1965 și boala s-a agravat în anii 1968-1970 și că am urmat tratament riguros.

Actele au fost trimise la Filiala Casei de pensii, aceștia afirmînd că are să-mi trimită pensia cînd expediez actele, dar nu s-a rezolvat nimic pînă în prezent.

Ce părere au tovarășii de la sus-numita filială?

Dumitru Badea
satul Chirca, com. Mogoșani

DE LA MINISTERUL MUNCII DIRECȚIA PENTRU ELABORAREA ȘI COORDONAREA SISTEMULUI DE SALARIZARE

La adresa dumneavoastră nr. 118/1973 și în legătură cu scrisorile «De trei ani așteptăm un drept ce ni se cuvine» și «Cu sprijinul Comitetului județean Argeș al P.C.R., Consiliul județean al sindicatelor ne răspunde», publicate la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», vă comunicăm următoarele:

Un colectiv format din delegați ai Ministerului Muncii, Ministerului Sănătății și Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România s-au deplasat la Combinatul petrochimic—Pitești pentru analizarea problemelor semnalate și au constatat următoarele:

Sporul la salariu pentru condiții vătămătoare se acordă în conformitate cu reglementările în vigoare numai unor salariați (conducătorilor electrocar și manipulanților) de la depozitul de sulf.

Maiștrii, operatorii șefi, operatorii și mecanicii, inclusiv maistrul Pașol Florin, autorul scrisorii, au primit pînă în prezent sporul în cuantum integral în mod greșit, întrucît aceștia lucrează numai o parte din timpul programului lor de lucru la locurile de muncă unde noxele depășesc concentrația maximă admisă (banda transportor și depozitul de sulf).

Pentru acordarea corectă a acestui spor, în conformitate cu normele în vigoare și a regulamentului de acordarea sporului la salariu pentru condiții deosebite de muncă, s-au dat indicații compartimentului de specialitate din combinat să întocmească și să supună spre aprobare Comitetului oamenilor muncii lista cu persoanele și cuantumul de spor ce se cuvine fiecăreia în funcție de timpul efectiv lucrat în condițiile care justifică acordarea sporului.

În ceea ce privește acordarea concediului suplimentar de odihnă și încadrarea în grupele I și II de muncă în vederea pensionării, la care se fac referiri în scrisorile publicate, menționăm următoarele:

Stabilirea locurilor de muncă cu condiții deosebite la care se acordă aceste drepturi se face, în conformitate cu H.C.M. nr. 1149/1968 și H.C.M. nr. 1061/1968, de către Ministerul Muncii, Ministerul Sănătății cu acordul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, numai la propunerea ministerelor.

Pentru instalația de desulfurare, care face obiectul scrisorilor, Ministerul Industriei Chimice nu a făcut propuneri Ministerului Muncii. Dealtfel, din analiza efectuată la fața locului, de către colectivul de specialiști menționat mai sus, a rezultat că instalația se află în aer liber, noxele sînt sub concentrația maximă admisă și că deci condițiile de muncă nu sînt de natură să se încadreze în criteriile de acordare a acestor drepturi conform hotărîrilor menționate.

Față de cele de mai sus, nu se justifică acordarea celor solicitate în scrisoare.

Director
Inginer A. Burla

O SOLICITARE PLINĂ DE BUNSIMȚ ȘI DE LOGICĂ

Un grup de părinți din București vă aduc la cunoștință următoarele:

În sesiunea iunie-iulie 1973 copiii noștri au susținut examenul de admitere pentru anul I la Liceul «Mihai Viteazul» din București.

Datorită condițiilor deosebite pe care le-a creat partidul pentru învățătură, cît și muncii deosebite depuse de candidații înscriși la concurs, media minimă de admitere a fost de 8,70 fapt nemaiîntîlnit la nici un liceu din Capitală.

Copiii care au obținut medii sub 8,70 sînt copii care în cursul școlii generale au fost în permanență premianți și au o pregătire temeinică pe care desăvîrșind-o vor putea deveni cadre de nădejde necesare societății noastre.

Față de această situație creată, părinții și copiii necăjiți, cunoscînd grija permanentă pe care o poartă partidul tineretului studios, vă roagă să sprijiniți cererea noastră pentru înființarea unei clase la Liceul «Mihai Viteazul», pentru ca acești copii să-și poată continua drumul studios pe care au pornit și năzuiesc.

Menționăm că, întrebată de noi, conducerea Liceului «Mihai Viteazul» a declarat că este de acord cu înființarea unei noi clase, avînd condiții asigurate. În acest sens, direcția liceului a făcut propuneri pe linie didactică, avînd în vedere valoarea ridicată a candidaților rămași în afară.

Menționăm că prin înființarea unei clase urmează să fie cuprinși elevii care au obținut medii între 8,60 și 7,80 la examenul de admitere, medie foarte ridicată în comparație cu alte licee unde s-a intrat cu media 6.

Conștienți de faptul că această cerere se încadrează în normele de echitate și etică socialistă, ne exprimăm convingerea și speranța că necazul nostru va găsi sprijinul și înțelegerea cuvenită.

Vă mulțumește un grup de părinți.
București, 16 iulie 1973

Mariana Kantar, P. Rusen, I. Culinescu, Nicolae Damian, G. Dumitrescu, Teodora Georgescu, Eugen Enciu.

ÎNOTUL ESTE O NECESITATE ÎN MENȚINEREA SĂNĂTĂȚII ȘI VITALITĂȚII OAMENILOR VÎRSTNICI

Întrucît înotul este o necesitate pentru menținerea în funcție continuă a aparatului locomotor, acest sport este peste tot recomandat de specialiștii gerontologi și reumatologi oamenilor mai în vîrstă. În mod regretabil însă bazinele acoperite din București stau în majoritatea covîrșitoare a anului la dispoziția aproape exclusivă a unui cerc relativ restrîns de sportivi de performanță.

Propunem: pînă cînd orașul București va avea un bazin de înot destinat publicului larg Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, Întreprinderea de exploatare a bazelor sportive din București și Clubul sportiv municipal București să ia măsuri de pe acum ca începînd cu sezonul de toamnă și pînă la sfîrșitul primăverii bazinele acoperite din București (Floreasca, 23 August etc.) să stea la dispoziția publicului alternativ pentru cîte o zi din săptămînă de la orele 8 pînă la orele 20 pe bază de bilete de intrare, asigurîndu-se în aceste zile o temperatură mai ridicată a apei decît cea prevăzută pentru sportivii de performanță.

Un grup de pensionari pentru care semnează
Viorel Cristescu
București, str. Dionisie Lupu nr. 53

23 AUGUST

1944 ✸ 1973

săptămîna politică

cînd vine august

Cînd vine august, vara este înaltă, ziua ne ține îndelung sub vipiile sale de foc, trupul și spiritul nostru stau într-o lungă alianță cu lumina, mai bogată ca oricînd și mai înviorătoare. Nu poți să nu asociezi în august aceste două elemente: înalta lumină a verii și eliberarea patriei. Am citit în mai multe rînduri cum s-a desfășurat în acele zile insurecția, i-am învățat cu sîrguință etapele, i-am desprins semnificațiile, i-am analizat importanța. Dar ceva intim tot ne scapă. Poate nuanța luminoasă a lunii august, poate întinderea zilelor, poate căldura lor. Ne scapă ceva din acel august, biografia ceasurilor, biografia dimineților sau a după-amiezilor, viața care nu se păstrează numai în evenimente, ci în aerul zilei. Eroismul fierbinte al celor ce s-au luptat atunci avea ceva și din căldura lui august. Și acest lucru ni-l amintim acum. Ca să intri în timpul istoric trebuie să cunoști timpul diurn. Ca să intri în timpul lui August '44, trebuie să cunoști și timpul lui august '73. Intrăm în fiecare din acele zile de august, prin *felul omenesc și sănătos* în care ne trăim zilele acestei veri.

O patrie are un destin frumos cînd se eliberează în plină vară. România s-a eliberat în august, o lună, cum spuneam, luminoasă ca însăși ideea de eliberare. Desigur, așa a vrut istoria, dar pentru că s-a întîmplat așa, noi nu ne mai putem imagina decît un anotimp luminos pentru eliberarea unei patrii. Anotimpuri luminoase, anotimpuri de eliberare, anotimpuri prielnice.

Acum iulie se înclină spre august, acum țara se pregătește pentru august. Importantele realizări ale României sînt ca toate aceste luni care se pregătesc pentru August. Politica României, cea internă și cea externă sînt prilej de sărbătorire în august. Nu putem să uităm că în lumina acestei veri a strălucit, mai luminoasă ca oricînd, o mare promisiune de pace peste Europa, o promisiune la care România aduce cîteva elemente concrete și de mare importanță pentru ca ea să fie adevărată.

Vom sărbători 23 August sub această lumină de vară și sub această lumină de pace.

Dinu FLĂMÎND

PERMANENȚA INIȚIATIVEI

A fi tînăr viața întreagă înseamnă să trăiești neîntrerupt în efervescența muncii creatoare, a ideilor novatoare, să fii generator de idei, să ai inițiativă, să fii flacără vie în universul uman.

Dar ideile noi, inițiativele nu se nasc decît acolo unde fierbe viața. în fabrici, în uzine, pe șantiere, pe ogoare, în laboratoare, peste tot unde se concep și se creează bunuri materiale și spirituale.

A da permanență inițiativei, creației, a crea condiții pentru fructificarea tuturor propunerilor cu valoare este unul din cele mai importante acte politice, organizatorice și cultural-sociale, este o expresie vie a democrației socialiste și a respectului față de personalitatea omului, indiferent în ce sferă de activitate lucrează.

Prin politica Partidului Comunist Român de atragere a întregului popor la conducerea economiei, științei și culturii sînt create condiții de stimulare a inițiativei, a participării efective a oamenilor, în fazele principale ale actului de decizie: concepție, organizare, realizare și finalizare.

În prezent țara întreagă participă la fundamentarea planului unic al economiei naționale pentru anul 1974 și perspectiva anului 1975.

Este unul din cele mai minunate prilejuri de reflecție și chibzuință, de dimensionare judicioasă a forțelor și mijloacelor materiale, economice, financiare și umane.

Acum se revarsă ca un torent viu o bogăție de inițiative și propuneri, de sugestii, critici și observații, de acțiuni concrete și de perspectivă — și toate atestă sentimentul de stăpîn și producător al întregului nostru popor, dorința sa fierbinte de a concentra asupra producției tot ceea ce este necesar ca planul să fie realizat ritmic, pe sortimente și la parametri calitativi și de competiție.

Același sentiment de participare conștientă la gospodărirea treburilor statului în ansamblul lor îl reținem cu bucurie cînd examinăm gîndurile și propunerile făcute de cetățenii patriei în sesiuni ale consiliilor populare, adunări ale cooperativelor agricole de producție, adunări cetățenești, în toate locurile unde oamenii muncesc și creează.

Poate nicicînd nu se pune mai acut problema de a acorda maximum de respect și prețuire cuvîntului omului muncitor ca acum.

Cuvîntul omului harnic e cuvînt de aur. El îl rostește rar, dar întotdeauna cu temei.

Cuvîntul lui exprimă frumusețea muncii, îndrăzneala gîndului, judecata dreaptă, simțul realității. Cuvîntul omului muncitor nu e niciodată resemnare, blazare, ci el este săgeată în timp, dîrzenie, triumf.

«Ce-am zis, vorbă să fie, vorba-n vînt să nu rămîie». Unirea gîndului cu fapta e bucuria vieții lui și a colectivului în care lucrează.

Omului muncitor îi place finalitatea,dar de fiecare dată cînd a terminat o lucrare se gîndește la alta mai complexă, mai măreață

Există emulația autodepășirii permanente care acționează din frumusețea demnității profesionale.

Fiii tind să-și depășească părinții,și elevii — profesorii.

Cu cît fiecare om va participa mai activ la tezaurul de idei al țării cu atît vom fi mai bogați.

Ideile, propunerile, inițiativele, oricît de valoroase ar fi, pot pieri dacă nu sînt primite și prețuite cu grija și răspunderea cuvenite.

Cunosc, de pildă, o metodă eficientă a Comitetului județean de partid Mara mureș.

După ce se ascultă organizat părerile oamenilor de către forurile competente, la un timp — două săptămîni, cel mult trei — toți factorii de răspundere se prezintă cu soluții finalizatoare în timp și pe locuri de muncă pentru toate propunerile, în fața oamenilor care le-au făcut.

Apoi, din nou, se ascultă părerile oamenilor și se nasc noi probleme — care sînt primite spre rezolvare cu aceeași înaltă răspundere. Și astfel, dialogul oameni-factori de conducere este o permanență a vieții — dialog pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu,l-a instituit ca metodă de conducere comunistă a societății noastre.

A venit timpul cînd trebuie considerată intolerabilă și extirpată atitudinea acelor cadre de conducere care nu au răbdare să asculte părerile omului, nu le prețuiesc propunerile, tergiversează realizarea lor și pînă la urmă le dau uitării.

E dureros cînd auzi oamenii exprimîndu-se: «Eu vorbesc, eu aud, nimeni nu ia în seamă cele ce spun».

Desigur, există tendința de a alege drumul cel mai scurt și de a împinge totul pe verticala conducerii și aceasta se întîmplă pentru că la nivelul șefului de echipă al maistrului, al brigadierului, al șefului de secție, al directorului nu se acționează totdeauna cu fermitatea și eficacitatea necesară.

Mai există o boală care a devenit cronică — această boală poartă numele «planuri de măsuri».

Planurile de măsuri sînt necesare, sînt o metodă eficientă de lucru,dar numai în faza inițială.

Este de asemenea firesc ca pe parcurs să li se aducă anumite corecturi — dar nu întocmind alte planuri de măsuri, ci ținînd seamă de cel inițial.

Cunosc cîteva șantiere unde aproape în fiecare lună se face cîte un plan de măsuri pentru realizarea planului de măsuri care nu fusese realizat în luna trecută — fie de către beneficiar, fie de către constructor, fie de către proiectant.

Cui servește această literatură a iresponsabilității? Cui servește birocratismul verbal ce curge cu fel de fel de argumente ale incompetenței în ședințe prelungite?

Cu toții am urmat școala planurilor cincinale, parcurgem vertiginos revoluția industrială. dezvoltăm inițiativa, spiritul creator și participativ al întregului popor la conducerea treburilor țării. Tuturor acestor transformări pe care le trăim trebuie să le asigurăm ca factor vital disciplina și răspunderea fiecăruia la locul său de muncă, în aria de probleme pe care are misiunea să le rezolve.

Pentru a da permanență inițiativei oamenilor muncii este imperios necesar ca toate propunerile și sugestiile lor, toate criticile să fie luate în seamă și rezolvate.

A venit timpul ca funcționarea perfectă a *vieții economice și sociale, în ritmul* și sincronizarea cerută de legile statului nostru,să acționeze peste tot,și cuvîntul oamenilor — înțelepciune colectivă — să fie întotdeauna socotit ca lege supremă. Aceasta ne-o cere partidul, acesta este exemplul pe care-l avem în fiecare clipă din partea conducătorului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Gheorghe NĂSTASE

MĂSURI ÎNȚELEPTE

«Explozia agricolă» care se produce în toate țările cu agricultură dezvoltată sau în curs de dezvoltare, prin introducerea pe scară largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane, se concretizează îndeosebi în zootehnicizarea producției agricole. Zootehnia a devenit și devine ramură prioritară a oricărei agriculturi moderne, nivelul ei de dezvoltare constituind unul din indicatorii intensivității și industrializării agriculturii.

Valorificarea superioară a resurselor productive din agricultură prin intermediul zootehniei determină nu numai modernizarea structurii producției agricole, ci și modernizarea consumului alimentar al populației, prin creșterea ponderii proteinelor animaliere în disponibilitățile alimentare de proteine pe cap de locuitor. În ultimele două decenii, în majoritatea țărilor europene dezvoltate, ponderea proteinelor animaliere în consumul alimentar a crescut de la 40%—50% la 60%—70%, atingînd în Suedia și Danemarca, în R.F. Germania 65,6%, în Franța 62%, în Anglia 61,4% etc. Multiplicarea exemplelor n-ar face altceva decît să confirme tendința enunțată mai înainte.

În această ordine de idei, Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României și Consiliului de Miniștri, adoptată în ședința comună din 13 iulie 1973, are o profundă semnificație socială. Aplicarea la scară națională a complexului de măsuri preconizate va determina într-un timp relativ scurt tocmai intensificarea ritmului de sporire a producției animaliere, îndeosebi a celei de carne din categoriile deficitare și corespunzătoare structurii moderne în consumul de carne, în scopul asigurării unei alimentații raționale populației noastre. Experiența acumulată în conducerea planificată, pe baze științifice, a economiei noastre socialiste atestă, fără tăgadă, rolul prețurilor stimulative în sporirea producției oricărui produs, mai ales a celor animaliere. Or, menținerea unor prețuri de contractare și achiziție care nu acopereau cheltuielile de producție nici chiar în unitățile agricole cu rezultate bune, nu era de natură să cointereseze producătorii agricoli la obținerea unor *producții mai mari de carne*. În sectorul cooperatist al agriculturii, de pildă, la carnea de bovine, porcine și chiar ovine, veniturile realizate pe calea contractărilor și achizițiilor de animale nu acopereau întotdeauna cheltuielile materiale de producție. Nu întîmplător s-a ajuns la situația paradoxală că odată cu sporirea producției de carne sporeau pierderile și se micșorau veniturile obținute de unitățile agricole și de membrii cooperatori. Devenise clar că vechiul nivel al prețurilor de contractare la animale se transformase într-o frînă în calea sporirii efectivelor de animale și a produselor animaliere. În acest context devine explicabilă și o anumită tendință de înlocuire a metodelor economice prin cele administrative de conducere a agriculturii, planificarea efectivelor de animale și a producției animaliere fiind subordonată unor decizii formale, nerealiste.

Desigur că societatea, chiar cînd are nevoie de o cantitate sporită de produse animaliere, nu este obligată să suporte orice costuri de producție, cauzate uneori de risipă și nepricepere în *gospodărirea fondurilor de producție*. Tocmai de aceea fixarea nivelului prețului de contractare în funcție de cheltuielile sociale de producție, cărora li se adaugă un anumit grad de rentabilitate (calculat pentru etapa de față la 10%),reprezintă o măsură de strictă oportunitate bazată pe analiză științifică, realistă,a stărilor de lucruri din zootehnie și merită să creeze stimulentul material necesar pentru sporirea în ritm și mai intens a producției de carne, astfel ca să satisfacă nevoile mereu sporite ale consumatorilor.

Repuse în funcția lor de pîrghie de conducere planificată în domeniul producției de carne, noile prețuri,atît prin nivel cît și prin corelare, sînt de natură să optimizeze însăși modernizarea structurii efectivelor de animale producătoare de carne, înscriind zootehnia noastră pe orbita de evoluție a zootehniei mondiale. Avem în vedere sporul de preț mai mare la tineretul bovin (în comparație cu celelalte specii de animale și chiar în comparație cu bovinele adulte). Vom mai nota faptul că măsurile preconizate pentru creșterea și îngrășarea porcilor în greutate de 101—120 kilograme precum și a tineretului ovin în vîrstă de pînă la 1 an (prin nivelul mai ridicat al prețului și al sporului de preț) se încadrează în aceiași parametri impuși de adaptarea ofertei la preferințele cererii consumatorilor de carne și de necesitatea realizării unei eficiențe economice ridicate în aceste ramuri de producție animalieră.

O semnificație economică similară majorării prețurilor de contractare la carne o are acordarea de prime pentru creșterea anuală a livrărilor de lapte la fondul central al statului, mai ales dacă avem în vedere că realizăm astăzi numai circa jumătate din randamentul obținut pe vacă furajată, dacă ne comparăm cu țările cu zootehnie dezvoltată.

Prin contribuția pe care o aduce la întărirea relațiilor economice care stau la baza alianței dintre clasa muncitoare și țărănime, hotărîrea privind majorarea prețurilor de contractare la animale are o profundă semnificație politică. Asigurînd un echilibru corespunzător și o unitate între diferitele sectoare de activitate, ca o condiție hotărîtoare pentru mersul înainte al societății românești contemporane, ea corespunde intereselor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, ale întregului nostru popor.

Majorarea prețurilor la contractări și achiziții a făcut necesară și reașezarea prețurilor cu amănuntul la unele sortimente de carne și produse din carne. Ceea ce reține atenția este grija partidului și statului de a compensa cheltuielile suplimentare pe care urmează să le suporte populația. Practic, aceasta înseamnă că populația nu numai că nu va suporta în fapt majorarea, dar va avea chiar și un venit suplimentar de peste 300 de milioane lei. «Am considerat că este bine să procedăm în felul acesta — preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu — avînd în vedere atît necesitatea dezvoltării zootehniei, cît și faptul ca aceste eforturi să nu fie suportate de oamenii muncii».

Profesor doctor inginer Oprea PARPALĂ
decanul Facultății de economia agriculturii

Circulație bară-n bară pe șoseaua Ploiești-București.

OPERAȚIA «FILTRU TOTAL»

Reporterii noștri vă relatează desfășurarea unei noi misiuni de control rutier întreprinsă de echipajele Direcției circulației.

JURNAL DE BORD

1. E ȘI NORMAL

Așa cred unii. Ba o și spun liniștiți, făcîndu-ne să înțelegem că nu e vorba de o replică aruncată la întîmplare, ci de o mentalitate. Aceea de a ți se părea firească orice încălcare a legilor stabilite.

Conducătorul autoturismului «Skoda»-4-B-8361 intră de pe un culoar pe celălalt fără să semnalizeze. Oprit, el explică: «E și normal. De pe trei culoare se trece pe două. Se trece automat». (!)

La Chitila, Marin Unței ne iese în cale cu plin: pe bicicletă poartă doi copii. Unul pe cadru, altul pe portbagajul roții din spate. Vin de la girlă; am băut două-trei beri. Buletinul? N-are. L-a pierdut de două săptămîni. S-a dus la o bere, două și cînd a ajuns la alimentară (!) nu mai avea buletinul. Dacă are vreun act la el? Nu. De unde să aibă el acte? Nici certificat de naștere? Nimic! L-am pierdut și pe el. Păi cum? E, uite-așa. E și normal. Domn' șef, îmi permiteți s-aprind și eu o țigară de la dumneavoastră?

2. NUMAI PENTRU ATÎT?

Așa se minunează alții. Bine, zic ei, sîntem vinovați, dar numai pentru asta să ne luați amendă? Iată-i pe cîțiva dintre ei.

Ciotea Marin, conducătorul autoturismului «Moskvici» 7-B-1054, nici nu se gîndește să stingă faza lungă la întîlnirea cu alte mașini. După ce este reperat de mașina miliției, stinge toate luminile și caută să se piardă în noapte. Cludată disponibilitate de a trece de la o stare la alta. Cea de-a treia o etalează cînd explică: Cum, n-am stins faza lungă? Vai de mine! Am stins-o imediat după ce-am trecut de dumneavoastră. A, asta e altceva? Da, păi ce să-i fac. Necazuri. Da, da. Tovarășe locotenent, sînt vinovat, e clar. Cum, și pentru asta ne luați amendă? Păi v-am spus, sînt vino-

Ivan Gheorghe: «Dacă eu mă asigurez mai bine cu văzul, ce să mai semnalizez?»

Marin Unței: «Așa sîntem noi, avem damblaua bicicletei».

Nicolae Badea: «S-ar putea, nu se întîmplă numai la mine».

Radu Vasile: «Ecuson? Ce e ăla?»

vat și dumneavoastră numai pentru asta mă amendați? Și nu ne lăsați și pe noi mai ieftin?

Imediat după ieșirea din Pitești, autoturismul «Dacia»-1300 7-B-7950, se lansează într-o cursă contracronometru. 100, 110, 120, 130 km/h. Mașina noastră de-abia mai ține... pasul. Cea în care se află maiorul Bădoi și locotenentul major Șerbănescu reușește să se apropie de 7-B-7950. Dar Iulian Ioan Velicu accelerează. 140, 150! Cum, chiar a mers mașina mea cu atît? N-aș fi crezut. Din motor iese un miros ciudat, ceva parcă s-a ars. Și-apoi, tovarășe locotenent, gîndiți-vă și dumneavoastră, ce Dumnezeu, doar e mașina mea, personală, nu e de stat? Cum era să-mi bat joc de ea chiar așa. Iulian Ioan Velicu începe să recunoască. Ei, da. Mi-a scăpat. Știți, omul e supus greșelii. Știm. Aveți 250 de lei la dumneavoastră? Sigur, am, dar chiar vreți să mă amendați? V-am spus doar, nu mi-am dat seama, am vrut să scap de niște faruri din spate. Cum, erau ale dumneavoastră? Vai de mine. Da, ce mai. Sînt vinovat. Chiar mă amendați. Numai pentru atît?

Autocisterna 31-B-4385 circulă ziua în amiaza mare cu semnalizatorul din stînga-spate aprins. În cabină, șoferul Nicolae Badea schimbă zîmbete de duminică cu cea care după fișa de parcurs ar trebui să fie însoțitorul Manea Mitică. Pe dînsa, pe duduia, cum îi zice Nicolae Badea, o cheamă Maria Oprea. N-are buletin, dar putem să ne convingem că așa o cheamă dacă-i întrebăm pe cei de la incubație. Unde se duce Nicolae Badea? La Buftea, să-l ia pe șef, doctorul Radu Laurențiu sau Laurențiu Radu, nu știe bine. Inutil să vă spun că foaia de bord cît și celelalte «hîrtii» nu erau deloc în ordine. Deci nu contau nici ele.

Autoturismul 3-B-2434 este parcat în curbă, pe partea carosabilă a șoselei, are cheile de contact înăuntru. Locotenentul major Ioan Șerbănescu se suie liniștit la volan și duce mașina cîteva zeci de metri mai departe. Cu chiu, cu vai, fiindcă mai nici una din comenzi nu funcționează corespunzător. Apărut cu întîrziere șoferul Radu Vasile explică: e mașina, Centrului horticol București, cumpărată de la O.C.L. Tehnometal, dar radierea nu s-a făcut. A plecat cu ea în halul ăsta la lucru pentru că așa au vrut șefii. L-a dus pe director, pe inginer, prin niște comune. Vă rog, tovarășe locotenent, scrieți și în foaie să vadă și dînșii în ce hal e mașina.

— Altfel nu vă?

— Văd, dar trec cu vederea și dacă le mai iau la sigur: «Ce, mă, nu vrei să muncești? Treci la volan».

3. ADU-MI, ADU-MI ÎNAPOI ÎNCREDEREAAA!

La Topoloveni, cele două autobaze, «Autobaza T.A. Pitești, coloana Topoloveni» și «Autobaza C.L.F.-ului», se învecinează în cea mai deplină armonie. La C.L.F., paznicul Vasile Petre urmărește cu interes Telejurnalul în timp ce noi ne urcăm prin mașinile aflate în parcaj. Ce parc de mașini are în primire? De unde să știe? Cîte sînt în curte, e și normal. Bine, dar cîte sînt în curte? Eu știu, haideți să le numărăm! Nu e nevoie, le-am numărat noi: 12. Dar ce salariu ai, nea Vasile? Omul se uită rușinat, nu cumva să ne fie milă de el. Mic, Doamne, mic de tot, ce mai. Cît? 960. Se uită curios la noi. Nu e mic pentru treaba pe care o face. Știe Vasile Petre cît ia un țăran pe lună? Nu știu, domnu' comandant (Adrian Păunescu), da' al meu e mic. Mic rău. D-acu-n-colo n-oi mai rîvni niciodată să mă uit la televizor.

Sărim gardul (70 cm, în locul respectiv) care desparte cele două autobaze. Aici, la I.R.T.A., nu e nimeni. Autocamionul «Bucegi» — 21-AG-1188 are semnalizatorul din stînga-față în funcțiune. Bineînțeles, cheile de contact se află înăuntru. Cristache Sîrbu, șoferul nostru, face cîteva manevre cu autocamionul în timp ce noi numărăm mașinile din parc: 32. Locotenentul major Șerbănescu pătrunde lesne prin efracție într-un birou. Pe pagina unui registru, omul care trebuia să se afle la acea oră în autobază, Marin Boiceanu, lăsase scris: «Oricine ar veni sînt plecat pentru 30 de minute să mănînc la restaurant». La difuzor cineva cînta cu foc «Adu-mi, adu-mi înapoi, încredereaaa!» Cînd ne plictisisem și ne pregăteam să luăm Bucegiul 21-AG-1188 spre a-i arăta Bucureștiul, a dat peste noi Constantin Bălan. 20,25 h. Constantin Bălan intră de serviciu la 20. Asta e, mai întîrzie omul. Cîte mașini sînt în parc? Să vedem ce zic hîrtiile. Da, da, 47! Să le număr? Da, imediat. 32, ne spune omul calm. Și restul, pînă la 47? Știu eu. Or mai fi și pe la Zeama...

— Dacă lua cineva o mașină, noi de exemplu, ce făceați?

— A, asta nu ține. Anunțam imediat organele de miliție.

— Sigur?

— Sigur, e și normal.

Dorin TUDORAN

«Nu mă mai recunoașteți, tovarășe colonel? Am jucat cîndva la Dinamo»

Dumitru Vasile: «Nouă ni s-a zis că primim diplome, nu permise».

PRIMEJDIE CU ACTE ÎN REGULĂ

D.N. (Drumul național) București — Alexandria părea uitat de automobiliști în după-amiaza duminicii trecute. Prin dreptul Argeșului un pospai de mișcare, în rest — liniște și pace. Drept care am putut admira în voie florile gospodarilor din Drăgănești-Vlașca (dacă o țin așa vor ajunge de-a dreptul olandezi), iar pentru a nu uita cu totul pe ce lume trăiesc, adică pe ce șosea, m-am gîndit la strigătul lui Jean Cau, publicat de o revistă franceză acum cîteva zile: «Sîntem cu toții niște asasini». Scriitorul s-a întors și el, ca și noi, într-o seară, dintr-o expediție pe urmele sau în fața mașinilor și a rămas îngrozit. De unde apelul său patetic adresat tuturor celor care răspund într-un fel sau altul de destinele traficului, tuturor ziariștilor, statisticienilor, sociologilor, psihologilor și, mai ales, celor de meserie *umaniști*, adică tuturor. Pe dîra acestei idei de umanism trec de la Jean Cau la inginerul Paul Țiriptici de la Autobaza Craiova, care i-a făcut cadou lui Ilie Rotaru din Bechet, județul Dolj, șofer pe camionul 24-DJ-4129, o dovadă de verificare tehnică ce poartă data de 15 iunie 1973, pentru ca exact după o lună să-l găsim pe sus-numitul conducător auto încercînd zadarnic să-și urmească din loc mașina, în miez de noapte, prin dreptul comunei Cringu. Culmea este că se ducea cu ea la *reparații capitale* la București! Deci la 15 iunie mașina era zdravănă, pe picioare, pardon, pe roți, iar la 15 iulie, abia își mai trăgea sufletul. Cînd am întîlnit-o noi, zăcea neputincioasă în mijlocul drumului, neputincioasă și oarbă, căci nici circuitul electric nu funcționa, deci numai bună să primească în plin izbiturile celor care nu o băgau în seamă.

Primejdie țipătoare, dar cu acte în regulă. Ce părere are cel care a semnat revizia tehnică și care l-a pus la grea încercare pe șoferul Ilie Rotaru?

Magda MIHĂILESCU

P.S. Ca să ne iasă din cap ideea profund nocivă, prin idilismul ei, a unei șosele care trăiește în liniște și pace. La întoarcere am luat un scurt interviu lucrătorului de miliție aflat în post la Alexandria.

La întrebarea «ce s-a mai întîmplat pe aici?» am notat: două accidente mortale: unul la intretăierea cu drumul de Zimnicea (un copil nesupravegheat a țîșnit în fața unei mașini), altul în dreptul comunei Perișeți (o întîlnire dintre o motocicletă și un autoturism).

SCÎNTEI «EȘTE», BENZIN «EȘTE» - DA NU PORNEȘTE!

...astea erau cuvintele spuse în glumă de către șoferul mașinii-miliției, plutonierul Constantin Bățenaru, în după-amiaza zilei de duminică — mașină cu care urma să pornim în acțiune pe șoseaua europeană numărul 15, către litoral. Desigur că numai o glumă, mașina lui Costel funcționează ceas nu alta, și iată-ne angajați pe șosea, înghițind zeci și zeci de kilometri în viteză, și mai afes fiind foarte atenți la tot ce se petrece în jurul nostru. Avem și de ce.

În primul rînd, o constatare de ansamblu: în general, circulația pe această extrem de operată autostradă se desfășoară la un nivel acceptabil, îndrăznesc să spun chiar surprinzător de corect și civilizat într-o astfel de zi «de vîrf». Sperăm sincer să nu întîlnim cazuri capabile să ne întristeze...!

Iată însă că după numai puțină vreme de la ieșirea din Capitală, bicicliștii — această permanentă spaimă a șoferilor! — își fac apariția, *cîte doi pe două roate*: Ion Stanciu și Iosif Mihai, tineri-tineri, îndrăgostiți de tineri și de dezbrăcați (primul ne-a declarat că lucrează la Pipera, în București), se întorc de la strand (?!); la numai puțin în urma lor, o pereche: Dorel Gurulan, 20 de ani, împreună cu soția sa, Cristina, de numai 16 ani, cea din urmă așezată pe ghidon și purtînd doi pui într-o plasă, el purtînd în schimb, ostentativ, o cruciuliță la gît, se întorc de la bunica lor și drept dovadă ne arată o păpușă imensă aflată pe portbagaj — au fost să-și vadă fiica! Le atragem atenția să înceteze în viitor cu astfel de practici extrem de periculoase și la despărțire mă întreb dacă, la o adică, tînărului soț i-ar fi putut ajuta cu ceva cruciulița de la gît?!... Poate doar că i ne-a scos pe noi, la timp, în cale...!

Microbuzul cu numărul de înmatriculare 31—B — 7851 (și care în acel moment ar fi trebuit să se afle la restaurantul «Tușnad», la o distanță de numai 25 kilometri), zace prăfuit pe propriile-i roți dinaintea casei *conducătorului auto Tudor Gocu din* AFUMAȚI...! La insistențele noastre, omul iese din ogradă, numai în pantaloni și frecîndu-și ochii somnoros; venise așa, în fugă, să mănînce ceva! Venise, așadar, așa, în fugă, *și dormea* dus, *cine știe de cînd!* Și *tot «în fugă»* cheltuise astfel din banii statului circa 35 lei, prețul benzinei consumate. Ilegal — *numai astăzi!* Ce ți-e și cu «fugile» astea, dom'le!?...

...La drum, mai departe. Dăm peste o mașină în pană, aparținînd unor cehi care se întorc de pe litoral. Folosind împreună frînturi din cel puțin patru limbi de circulație internațională, înțelegîndu-ne mai mult prin semne și zîmbete, înțelegem că bieții oameni au nevoie de o stație de autoservice. Întrucît deocamdată nu se zărește urmă de vreo mașină a depanării, reușim să-l convingem pe șoferul unui camion să-i remorcheze pînă în București, ceea ce munteanul nostru face cu multă bunăvoință. Înainte de a ne despărți, le recomandăm cehilor unde să doarmă.

Firește, nu trece nici măcar un minut de la plecarea «convoiului» improvizat, și iată și mult-dorita mașină a depanării!... Nostim. Dar *nu pentru cehi!*...

...Începe să se întunece. Imediat la ieșirea din comuna Perișeți, județul Ialomița, în dreptul kilometrului 51, căpitanul Ilie Șerban, *dirijorul* echipei noastre, organizează un «filtru» al circulației, oprind spre verificare mașinile ce sosesc dinspre Constanța. Și iată și... tristețea, tristețea aceea de care mă temeam la început. Nu ne-a evitat.

O Dacie albă (1—AG—6185), condusă de

FLACĂRA PE ȘOSELELE TĂRII

către Constantin Bocioacă, 28 ani. Alături de el, soția, Olimpia Bocioacă. Subit, acesteia din urmă i se face rău, s-ar zice că suferă de inimă!... Suferința însă, adevărata suferință a celor doi e alta; numitul Bocioacă Constantin conduce fără permis! «L-am uitat în haimă», începarcă la început cu aparentă naivitate, apoi recunoaște destul de tîrziu că permisul de conducere i-a fost suspendat în urma comiterii unui accident. Se jelește, se jură că nu se va mai întîmpla, în jurul nostru s-au strîns o mulțime de curioși; i se întocmește proces verbal, mașina este depusă și încuiată la sediul șefului de post de pe raza comunei. Bocioacă este pasibil la o pedeapsă de 1 an închisoare, *și știți ce meserie are?*

Este maistru, stimați cititori, *la Uzinele de autoturisme* din Pitești!...

...Întoarcere tîrzie, întuneric deplin; șirul de lumini roșii se strecoară ca un șarpe pe șosea, ondulîndu-se la curbe. Totuși, circulația în această zonă nu a lăsat prea mult de dorit, dar avem încă gustul acela amar în gură. Nici lui Costel nu-i mai arde de glume. Înaintăm în noapte cu repeziciune. Și tăcem...

Horia PĂTRAȘCU

«Am venit să mănînc și eu, în fugă!»...

LACRIMILE LIMPEZESC PRIVIREA

Lumină puternică, toate împrejurimile își reflectă dimensiunile halucinant, iar dinspre Costești apare o fantomă care, contrar uzanțelor oculte, e izbitor de materială. Căpitanul Boeriu îmi strigă s-o imortalizez pe peliculă și, cum era foarte ocupat, să procedez eu-la oprirea ei. Trag aproape în neștire cîteva imagini și tot în neștire—aici e mai potrivit sensul necunoaștere—reușesc cu chiu cu vai să-i indic fantomei parcarea pe dreapta, în afara părții carosabile a drumului. Un tractor cu remorcă; la volan un puști a cărui pălărie exotică mi-a captat într-atît atenția, încît abia atunci am observat că ține și locul numărului de înmatriculare al vehiculului.

Apoi, cînd cei trei milițieni vin spre noi, Vasilică la poziția de drepți, iar cînd îndrept aparatul spre grupul lor dă speriat cu pălăria de pămînt. Nu mai e de glumă. Este vorba de o dublă infracțiune în legea circulației: conducerea fără permis și fără certificat de înmatriculare. Dumitru Vasile plecase să la laptele de la Micro 14, un cartier de la Buzău («în spatele cringului») și să-l ducă la fermă pentru brînză. Singura sa preocupare e 'departe, de exemplu, de oprirea motorului (nu l-ar mai putea porni decît prin remorcare) sau de iminentul dosar penal. La două fraze el ne aduce aminte că laptele se strică și dă de dracu'. Trei bidoane, 60 de kilograme de lapte. Pînă la urmă e convins că tractorul și remorca (sub orice nivel din punct de vedere tehnic în ceea ce privește securitatea pe drumurile publice) ar trebui, nici mai mult nici mai puțin, îngropate în locul în care au împietrit sau luate pe sus cu elicopterul. Se admite totuși o derogare: va trebui să fie chemat unul dintre cei doi șoferi cu drept de conducere pe șosele, rămași la fermă.

Urmează un test teoretic în plin cîmp și toți cei de față sîntem uimiți de pregătirea puștiului care, deși aduce a 14—15 ani, susține sus și tare că s-a născut în '54. Cum n-are absolut nici o hîrtie asupra lui sîntem nevoiți să-l credem. A absolvit de curînd o școală de 3 ani și e mecanizator. În curînd o să dea examen auto dar n-are «întrebări și răspunsuri». Cea mai citită carte a secolului de la 23—24 de lei circulă, datorită rarității sale, la o valoare de la 200 lei în sus.

«Hei, ce facem Vasilică dragă, dosar penal, pușcărie curată pînă la 4 ani». Cît ar fi putut fi de curată pușcăria asta pentru Vasilică nu-mi pot da seama. Oricum, lacrimile sale bruște i-au limpezit privirea și i-au mutat gîndul de la propria-i replică: «Mai bine mă duc să mă omor singur». Un bilet al căpitanului Boeriu îl cheamă pe Dumitru Vasile și îl mai cheamă și pe directorul fermei «Frasinul» la I.M.M.B. luni dimineața, cel tîrziu marți pe la orele 18,00. Atunci se va scrie istoria, adică procesul verbal. Pe căpitanul Boeriu îl mai cheamă și Titus-Livius. Înainte de a pleca după un adevărat șofer, Vasilică și-a luat trusa: o cutie cu alifie și un patent. Pălăria, mototolită, îi căzuse pe ceafă.

Toma MICHINICI

LEGEA E LEGE PENTRU TOȚI CĂCI NU TRĂIM DECÎT O SINGURĂ DATĂ

Duminică după-amiază, soare, excursioniști, pături colorate întinse pe iarbă în marginea șoselei, la buza pădurii. Tineri pietoni la promenadă. Biciclete. Depășim un tractor care trage după el o combină latăcît mai bine de jumătate din șosea. Pericol—comentează tovarășul de la miliția circulației.

Nu toate problemele reglementării traficului rutier sînt rezolvate. Mai sînt îmbunătățiri de gîndit, modificări de adus. Semnele de circulație plantate în afara părții carosabile, ascunse—de cînd vine primăvara—de coroanele arborilor, de exemplu. Ar trebui făcut ceva. Nu tăierea copacilor se preconizează. Doamne ferește!, se caută alte soluții. Mai e și zona de aer rarefiat din regiunea Vlădeni—Codlea. Cine a trecut pe acolo o cunoaște. Motoarele nu mai trag. Cei care nu știu ar trebui avertizați. Mai sînt și străinii, unii adevărați «spirați ai șoselelor», în special italienii—ne spune căpitanul Titus Boeriu. Vara, 10—15 la sută din accidente sînt provocate de străini. Organele noastre de miliție le atrag atenția, mai informează și ambasadele, îi mai și sancționează: legea e lege pentru toți și nu trăim decît o singură dată.

În plină campanie agricolă se mai ivesc și alte dificultăți, cazuri specifice de nerespectare a normelor circulației. Între satul Spătaru și Buzău, miliția oprește un camion cu vreo 15 oameni pe platformă. Fețe tăbăcite de vînt și soare, bășți și șepci trase pe frunte. Vin de la treieriș, din comuna Cioranca și merg în comuna Merei, satul Izvoru Dulce. Șoferul camionului nu are, așa cum s-ar cuveni, un tabel cu numele pasagerilor. Iar ei nu au nici un act de identitate. «De ce nu vă luați buletinele cu voi?» «Se întîmplă să plouă, tovarășe căpitan, și ni le udă. Ce să facem?» «Le puneți în ceva impermeabil! Sigur, soluția e simplă, la îndemîna oricu. Obișnuința de a circula fără actul de identitate nu se lasă însă ușor învinsă, nici de soluții suprasimple. Aveam să întîlnim în drumul spre Buzău numeroși cetățeni de-ai noștri cărora, întrebați de acte, au ridicat din umeri încercînd în cel mai bun caz să se legitimeze cu carnetul de sindicat, de student etc. Măsurile sînt limpezi în ce-i privește: reținuți de organele de miliție pînă la clarificarea situației. Aviz amatorilor!

Delia ȘTEFAN

ORE DE DUMINICĂ

O duminică întreagă petrecută într-o mașină a Serviciului circulației, în compania locotenentului colonel Gheorghe Ene și a sergentului major Radu Stănilă (șofer încercat) nu poate fi decît instructivă. Atît pentru noi, observatorii, cît mai ales pentru cunoștințele accidentale.

Rulăm pe drumul național 1 cu ținta finală —Făgăraș, strecurîndu-ne printre miile de mașini ale bucureștenilor dornici de soare, liniște și iarbă verde. Radioul Volgăi noastre merge continuu, din cînd în cînd un anunț lapidar la stația de emisie-recepție

Ora 10,15. După numai 20 de kilometri parcurși, o constatare îngrijorătoare: mulți conducători auto își dirijează vehiculul, acrobatic, cu o singură mînă, cealaltă fiind undeva afară, la răcoare. Între două mesaje, auzim la radio un titlu de rubrică—«Pentru copiii noștri». Și copiii noștri, ai conducătorilor auto stau răsfățați în față, că uite așa le place lor, expuși accidentării la orice frînare bruscă. În zece minute cinci asemenea cazuri. Ambele situații sînt semnalate de urgență «la centru»—le vom auzi la ora 11 combătute în buletinul meteo-rutier.

10,30. Barieră. Un șir lung de mașini. Întîlnim în misiune pe locotenent colonel Mocanu de la Prahova, care ne asigură că a luat toate măsurile de prevenire a accidentelor. Plecăm

10,55. Paralela 45. De la București pînă aici am mai întîlnit cinci echipaje de supravegherea și controlul circulației. La Nistorești vedem un al șaselea.

11,05. Recepționăm un mesaj nedorit: «Pe șoseaua Tîrgoviște autobuzul 21-PH-2159 s-a răsturnat la o curbă. În mașină se afla echipa de fotbal din Cornești. Cinci persoane accidentate, șoferul Spiridon Ion, fugit de la locul accidentului, este căutat». Liniște.

11,15. Ieșim din Sinaia. La o intersecție

Gîrbovu Victor — amendă 125 lei.

Cîte doi pe... două roți!

FLACĂRA PE ȘOSELELE ȚĂRII

cu prioritate, din partea neprioritară un «Carpați» (21-TR—603) se înscrie pe șosea fără să se asigure, în ciuda indicatorului STOP mare cît roata, să zicem, carului. Șoferul Girbovu Victor plătește amenda pe loc. Norocul lui! Putea să n-o mai plătească dacă vreun vehicul s-ar fi aflat atunci pe intersecție...

12,05. La serpentinele Timiș, tradiționalul accident pentru drumurile sinuoase (provenit din circulația pe stînga) ni l-a demonstrat Ecaterina Kirner, 67 de ani, proprietara unui Fiat—850 (3—B—457), de profesie maică. A tamponat, ușor din fericire, un «Wartburg» (1—BV—6301). Dacă viteza ambelor mașini n-ar fi fost redusă la timp, maica noastră era acum în lumea celor drepți, și nu numai ea. Astfel s-a ales doar cu o «mustrare» de 50 de lei din partea *unui înger* păzitor în uniformă, și cu numele citat în radiojurnalul de la ora trei.

12,30. Mergem mai departe. Mașini multe în sus și în jos, prin poiene, pe malul rîului, în rîu. Da, le mai spală șoferii, de ce să nu fie poluată și apa de munte. În mașina noastră se vehiculează un termen nou—**civilizația rutieră.** *S-o recunoaștem, este un termen* mai pertinent decît «contravenții de bun simț».

13.00. Ajungem în Brașov. Șoselele sînt încadrate lateral de copaci stufoși, după care indicatoare de circulație se ascund rușinate de atîta liniște. Îți trebuie multă bunăvoință să le observi. Poate într-o bună zi, mai puțin calmă, vor fi totuși demascate pentru această lipsă de răspundere. Acalmia rutieră nu ne părăsește pînă la Făgăraș, de unde ne întoarcem

15,50. O mică pană la Codlea ne permite să alcătuim ad-hoc un «filtru» la post fix. Din zece autovehicule controlate, zece erau în stare perfectă, la fel actele, idem conducătorii

La întoarcere aflăm prin stație că între orele 15 și 20 la Ploiești au trecut numai 70 000 de autovehicule, că Sinaia a fost populată azi cu peste 10 000 de mașini (unde au încăput?). În fața noastră, un «itia» testos, ține în spate (20 km pe oră) o coloană de 30—40 de mașini. În sfîrșit, le simte greutatea și trage pe dreapta. Ne apropiem de Ploiești, ziua moare odată cu dealurile, șoseaua este arhiplină... Dar trebuia să se întîmple ceva cu un bolid cu un număr sublim, predestinat parcă; 6 B—1111; încearcă să ne depășească în timp ce din sens opus venea un alt bolid. Un moment am crezut în existența, nedovedită după multe încercări, a forfecării pure. Norocul însă are și el rolul său, inginerul Mateescu Gh. (plus familia) a scăpat cu viață. Și încă ieftin: 125 de lei și două luni suspendarea carnetului.

... Noaptea s-a lăsat de-a binelea, apelurile radio se aud din ce în ce mai rar: «Alo, 201 de la 704! Circulația a început să se rărească, ne retragem — recepție». «Alo, 704 de la 201, vă urăm drum bun fără evenimente — terminat». Liniștea coboară în mașina noastră doar o voce uitată în aparatul de radio fredonează în surdină: «Chiar dacă nu ești lîngă mine, eu te văd, te văd...»

Ora 21,45.

George STANCA

Civilizația rutieră sau o nouă sursă de poluare a apei.

«ERAM ENTUZIASMAT», DAR PERMISUL TOT S-A LUAT!

«Pe șoseaua Călărași». Ar putea fi titlul unei romanțe, unui cîntec, unei schițe. Ar putea, deoarece drumul național nr. 3, București — Călărași, este un microcosmos. Întîlnești de toate acolo, de la comedie la tragedie, trecînd, firește, prin tragicomedie. În orice caz, noi — adică echipajul condus de locotenent Nicolae Avramescu de la Direcția circulației din Inspectoratul general al miliției, cu subsemnatul ca reporter — am întîlnit

ESCAPADĂ AMOROASĂ

La bariera de lîngă Pădurea Pustnicul, coloana de automobile așteaptă, cuminte și... lungă, trecerea trenului. O singură excepție: taxiul B-3049, care se strecoară cu o agilitate demnă de o cauză mai bună, depășind în mod nereglementar vreo zece mașini (inclusiv mașina miliției!). Înăuntru un cetățean cu chef, o femeie între două vîrste și șoferul Gh. Dobre.

Cetățeanul «făcut» scoate niște hîrtii albastre — știți dumneavoastră de care — și începe o lungă pledoarie.

— Eu sînt de vină, tovarăși. Sînt cu o gagică, mă înțelegeți. Mă duceam în pădure. Am băut, recunosc. Eram foarte bine dispus, chiar entuziasmat, și cînd mă apropiam de pădure i-am zis șoferului: «Dă-i înainte, nu te lăsa, eu plătesc.» Și vreau să plătesc. Uitați, cu hîrtiile astea (cu înțeles).

— Și ce vreți să plătiți dumneavoastră?

— Mă rog... adică... ce o fi... amenda șoferului... ce o fi. Și apoi mai e ceva. Sînt însurat și n-aș vrea să se afle. Eu sînt meseriaș, am atelier particular. Dacă vreți, vă fac o lucrare pe cinste. Nu-i așa că mă înțelegeți? Eram și eu entuziasmat, ca omul.

Dar ofițerul de miliție nu înțelege: el e dator să aplice legea. Nu rareori asemenea entuziasme, transmise — contra sunători — șoferilor, se soldează cu accidente fatale. Așa că epilogul escapadei amoroase a constat în amendă și în suspendarea permisului de conducere *pe timp de o lună*.

Nu știm cît de entuziasmat a fost, pînă la urmă, clientul în pădure, dar din fața alungită a lui Gh. Dobre reieșea că nu-l împărtășea defel încîntarea. Cine l-a pus să asculte sfatul rău?

CA ÎN TEXAS, PLUS DACIA

La ieșirea din Lehliu, un tractor neînmatriculat gonește pe trei cărări și nu se oprește la semnalul ofițerului de miliție. Automobilul nostru se întoarce și începe urmărirea. Tractoristul caută să scape, cotește pe strada Vinalcoolului (ce coincidență!), mărește viteza și speră că «Dacia-1300» nu va ține pasul pe terenul accidentat. Ce mai încolo, ca în Texas, plus «Dacia».

Firește, în cîteva minute fugarul e prins. Se dă jos de pe tractor, cu ochii tulburi de alcool și — surpriză — după el coboară *două femei și doi copii*. Toți candidați la sinucidere cu un asemenea om iresponsabil la volan: Anghel Moise din satul Săpunari, salariat la S.M.A.—Horia, secția de tractoare Ileana din Ștefănești.

— Ptiu, dă-o dracului de Rata — exclamă soția. Și totul pentru 3 lei. De ce dracu i-am zis să ne ia cu tractorul?

Intervin apoi tractoristul, locotenentul Avramescu, șeful postului local de miliție, plutonier-adjutant Ion Buricescu. Copiii se uită speriați, iar cealaltă pasageră (Petcu a lui Lale) o ia la sănătoasa... Anghel Moise plînge.

— Gîndiți-vă dom'le.

— Am fost la gara Lehliu, la niște surori. Da' eu i-am zis: «la-o mă pe cîmp, nu pe șosea».

— Capul meu prost!

— Cît ai băut?

— O sută de grame de țuică. Ce mai — sînt băut.

— Numai țuică?

— Și un litru de vin. Dar notați: nu la bufet. L-am luat de la alimentară.

— Și ce importanță are?

— O, of, of, gîndiți-vă, tovarăși. Tata e bolnav, mama e bolnavă, dacă află, ce mă fac? Și am și patru copii.

— Și ți-am spus să te cumințești!

În toamnă, anul trecut Anghel Moise, *aproape în același loc*, făcuse o ispravă similară. Beat mort, la volanul tractorului, a scos un pom din rădăcini la marginea șoselei și apoi a luat-o hai-hui pe brazdă! Atunci a scăpat doar cu amendă de 500 lei. Milițienii care l-au urmărit pînă acasă s-au lăsat înduioșați de plînsetele familiei: doi bătrîni bolnavi, apoi soții Moise, copiii... Și acum din nou!

— Gîndiți-vă, tovarăși. Tata e pe moarte!

— Dar la soție te-ai gîndit? Dar la copii? Dacă îi omorai?

— Of! Of! Of!

— Cine e șeful de secție de la S.M.A. care ți-a dat din nou tractorul pe mîini?

— Fieraru.

— De ce îți dă un tractor dacă nu poți să lași sticla din mînă?

Și așa decurge discuția. Se fac formele legale și de data aceasta totul nu se va isprăvi cu o amendă de 500 de lei. E trist, foarte trist. Bătrînii sînt în adevăr grav bolnavi — ne confirmă plutonierul-adjutant Buricescu — copiii vor avea și ei de tras ponoase, cu tatăl «absent». Și cînd te gîndești că totul s-a întîmplat pe strada Vinalcoolului...

Continuare în pag. 11

Lionel NIȚESCU

Respectați marcajele de trecere pietoni.

Constantin Bocioacă — sau inconștiența agresivă la volan!

A fi sau a nu fi.

CÎNT OMUL ȘI LOCURILE SALE

De aproape 30 de ani, Iuliu Pop fotografiază Maramureșul. De 30 de ani, cu un Rolleiflex, care a fost multă vreme de împrumut, Iuliu Pop, consilier juridic la primăria din Baia Mare, om mărunțel, firav, mistuit de patima imaginilor, săvîrșește operă de demiurg: el recreează pe peliculă o lume din elemente pe care le descoperă în jur ochiul său iscoditor și împătimit, oprește scurgerea timpului, ține pe loc vîrstele oamenilor și chipul munților și al norilor, așa cum le-a văzut el, atunci și acolo. Iuliu Pop cîntă omul și armele sale — arma virumque cano — cum ar spune domnia-sa, intelectual ardelean cu bună educație latinistă, armele cu care maramureșeanul și oșeanul au știut dintotdeauna să înfrunte viața, pacatele omenești, greul, năcazul, sărăcia. Și, totodată, celebrează frumusețea. Frumusețea pe care o prinde pe hîrtie artistul fotograf nu este ceea ce obișnuim să o numim fotogenică, nu e lustruită, lăcuită și cretată, ea nu vrea să fie alta decît cea a adevărului, a omului și a locurilor sale. Iar în aceste locuri viața nu a fost deloc ușoară. Iuliu Pop prinde în vizorul său mîinile bătucite, cu vene groase și răsucite, și porțile de lemn pe care le-au cioplit aceste mîini, el vede părul asudat de muncă și lipit pe frunte, prinde obrazul brăzdat de semnele vîrstelor și fotografiază, dincolo de chip, înțelepciunea, naivitatea, credința, amărăciunea și speranța omului.

Din imagini, el reconstituie dimensiunile unui spațiu mioritic în care oamenii sînt curați și autentici, oameni ai munților, ai ocupațiilor fundamentale, care și-au păstrat tradițiile, portul, graiul, jocul, legendele. Operă de artist care pictează cu aparatul, fotografia lui Iuliu Pop este, totodată, operă de fierbinte iubire pentru locurile natale. Treizeci de ani, Iuliu Pop, de felul lui din Negrești, a bătut cu piciorul, verile, și sărbătorile, și oricare zi liberă, satele oșene: Certeze, Racșa, Moiseni, Bicsad, Huta, Trip, Boinești și altele, și altele, și a fotografiat mai întîi arta pămîntului. Și bisericile de lemn din jurul Băii Mari. A trecut Gutinul, a colindat Țara Lăpușului și a Chioarului, a fost pe urmele lui Pintea Viteazul și ale lui Baba Novac, a mers și cu fratele domniei-sale, medic în Sighet, care a adunat pînă azi o colecție celebră în toată țara, colecție de pecetlare, de ceramică, icoane de sticlă și covoare, cu care se mîndrește acum întreg Maramureșul. Iar Iuliu Pop a fotografiat și a păstrat mărturii.

A fotografiat, a developat, a obosit, s-a îmbolnăvit și nu a mai avut voie să umble cu chimicale, a luat-o de la capăt, a fotografiat iar: e felul lui Iuliu Pop de a se lupta. Și de a trăi.

Sanda FAUR

● « *Cum te cheamă moșule? l-am întrebat.*

Eo-s Boje Ion Nonu, zis Tiurcoi din Racșa.

— De cîți ani ești, moșule?

– Îs născut din optuzeci și optu, de-acolea încolo socoate dumneata mai departe. Și cît am socotit, că ne-așezasem în ogradă sub un prun și nepoata să-nțălegea între timp cu moșu-său, i-am fotografiat».

● *«Poarta asta-i făcută în Sat-Șugatag pe valea Marei, la casa lui Oniță, gospodar bun, cu cazan de fiert țuică; se vede și el acolo-n colț, în curte. I-a cioplit-o meșterul Țiplea din Fereștl, care face acum și ceardacul căminului cultural din Budești, pe valea Coșăului».*

● *«Cocoană din Sat-Șugatag. Se uita cam mînioasă la mine, dar la urmă ne-am împăcat».*

Fotografii de Iuliu POP

---

pe poteci sinuoase, spre culmi cu orizonturi joase. De aici pînă în cer e foarte puțin. Un pas și ești dincolo... Pe nesimțite tabloul aglomerează detalii. Cu toată perspectiva panoramică nu-l poți cuprinde dintr-o dată, într-o singură privire, ci ochii trebuie să călătorească de-a lungul și de-a latul lui, să se îmbete de acea lume plină de voluptatea amănuntelor.

Natura în pictura lui Mărginean nu-i nici frumoasă, nici urîtă, ci simplă. Are întotdeauna virtutea lucrurilor trăite, a unei experiențe perceptive ancestrale, cu ipostaze sufletești decantate, care vin de undeva de departe, din timp. O pictură care are experiența orarelor astronomice și cultul naturii mamă.

Revăzînd priveliștile lui Mărginean mi-a venit în minte povestea acelui artist legendar care s-a transformat în neființă absorbit de peisaj. El e nicăieri și e pretutindeni. Semn și culoare.

Cornel BOZBICI

medicina muncii

noxa chimică și sănătatea (II)

Uneori toxicele sînt introduse în organism cu mîna noastră proprie, pe cale digestivă, mîncînd, bînd sau fumînd în timpul producției, la locul de muncă sau în alt loc, dar fără să ne spălăm pe mîini.

Dacă este adevărat că în aparatul digestiv unele substanțe nocive își pierd sau reduc toxicitatea, nu este mai puțin adevărat că altele devin mai toxice. De exemplu, praful de ultramarin, sub acțiunea aciditățiî din stomac, degajează hidrogen sulfurat liber, iar din fericianura sau ferocianura de potasiu se poate produce acid cianhidric. Unii compuși se dizolvă mai bine în sucul gastric decît în apă, ceea ce contribuie la ușurarea absorbției lor în organism, ca de exemplu carbonatul de plumb, sulfatul de plumb și sulfura de plumb.

Dar în industrie se găsesc rar locurile de muncă în care substanțele toxice să fie cîte una singură, de obicei sînt mai multe, care acționează concomitent asupra organismului. Cea mai periculoasă este acțiunea sinergică, adică două sau mai multe toxice cresc acțiunea noxică a fiecăruia în parte. Astfel, expunerea unor muncitori la o anumită concentrație de alcool metilic, adăugat la alți solvenți netoxici, a provocat mai multe cazuri de hepatită. Din analiza unor cazuri de intoxicație s-a constatat că expunerea la cantități mici de acid cianhidric și bromură de metil, luați fiecare în parte, este primejdioasă, însă în combinații pot duce la edem pulmonar.

Este bine să cunoaștem acțiunile sinergice între substanțe ca: sulfura de carbon — bioxid de sulf — oxid de carbon, acetat de vinil — acid acetic — piperonil — butoxid — piretrină, acetilcolină — anticolinesterazice, adrenalină-antiaminooxidaze, histamină-antiaminooxidaze, cocaină-adrenalină etc.

Pentru prevenirea intoxicațiilor profesionale cu substanțe chimice toxice avem, în afara celor arătate mai sus, multiple posibilități. În primul rînd, trebuie să ne referim la măsurile tehnice de înlocuire a unor substanțe foarte toxice cu altele mai puțin sau deloc toxice, mecanizarea și automatizarea proceselor tehnologice, ventilația mecanică eficientă etc.

Măsuri deosebit de importante se referă la păstrarea igienică a locului de muncă, folosirea și păstrarea în bune condițiuni a echipamentului de protecție, igiena individuală, combaterea abuzului de alcool, deoarece acesta își combină acțiunea sa cu cea a substanțelor chimice. La acestea trebuie adăugate unele măsuri legate de întărirea rezistenței generale a organismului prin: justa alternare ritmică a muncii și a odihnei în funcție de operația efectuată în procesul de muncă; prevenirea surmenajului, practicarea odihnei active, a educației fizice și a sportului; corecta utilizare a timpului liber; alimentația rațională. Trebuie să acordăm o atenție majoră prezentării la examenele medicale la angajare și a celor periodice în vederea stabilirii compatibilității de lucru la anumite procese tehnologice și pentru a se lua din timp măsurile de prevenire sau de tratament precoce și eficient a unor îmbolnăviri care eventual s-ar putea produce.

Doctor B. BARHAD
Director adjunct științific al Institutului de igienă și sănătate publică

suferința fetală

«Viața este o flacără care se stinge întotdeauna, dar recapătă scînteie ori de cîte ori se naște un copil», e un aforism al lui G B Shaw, care definește reproducerea umană Spre deosebire de alte specialități medicale, prin însăși exercitarea profesiunii sale, medicul ginecolog-obstetrician are privilegiul de a fi prezent atunci cînd flacăra recapătă scînteia, cînd după simbioza armonică din timpul sarcinii cele două organisme biologic se separă. Obiectul profesiunii noastre este de a susține eforturile naturii, fără de a o contraria, astfel ca femeia să treacă prin starea fiziologică, gravido-puerperală, fără de complicații, iar nou-născutul să aibă o perfectă dezvoltare fizică și psihică, devenind un element util societății.

Dar trebuie menționat că nu numai publicul mare, ci și unii medici continuă să considere traumatismul obstetrical (act mecanic strict legat de naștere) ca unicul factor cauzator al mortalității perinatale (copii născuți morți sau copii decedați în primele 6 zile după naștere) sau al handicapului psiho-motor. În contemporaneitatea științifică aceasta reprezintă o reală rămînere în urmă, o necunoaștere a numeroaselor cuceriri științifice privind «viața înainte de naștere». Dacă nu au încă forță de generalizare în practica asistenței obstetricale, cercetările de protogeneză sau cele de gametogeneză, în schimb progrese substanțiale au fost obținute în mecanismul schimburilor feto-placentare, corecta supraveghere și științifica detectare a suferinței fetale în timpul sarcinii și nașterii, reechilibrarea funcțională a nou-născutului traumatizat chimic sau prematur. Aceste constatări sînt rodul unor cercetări complexe clinice, electrofiziologice, fizice, chimice și chiar matematice.

Dintre acestea amintim studiul lichidului amniotic, în clinică introducîndu-se amnioscopia și amniocenteza, în laborator efectuîndu-se dozarea raportului lecitină/sfingimielină, a creatiniei; pentru școala românească sînt deosebit de importante studiul celulelor, unde are prioritățî pe plan mondial, datorită tezei de doctorat din 1906 a profesorului doctor C. Daniel.

Pentru practica decelării suferinței fetale deosebit de importante sînt și dozările hormonale, în special ale estriolului (precursorii acestui metabolit fiind fabricați de făt), care marchează viabilitatea fetală și a permis definirea unității fetoplacentare, a hormonului lactogenic placentar, a pregnandiolului etc.

De asemeni, scintigrafia placentară și studiul debitului placentar cu xenon^{133}, ca și largile posibilități pe care le oferă aplicarea ultrasunetului în clinica obstetricală, au mari rezonanțe practice.

În timpul nașterii se recurge azi la o intensivă supraveghere a fătului; la studiul echilibrului acido-bazic al sîngelui fetal; la înregistrarea continuă și simultană a frecvenței cardiace fetale și a contracțiilor uterine prin monitorizare.

În anii aceștia s-a definit o nouă specialitate medicală, neonatologia — medicul pediatru specializat pentru supravegherea și tratarea nou-născutului imediat și în primele zile după naștere — specialitate care a cunoscut importante realizări. Toate aceste acumulări au dat un conținut superior practicii asistenței medicale a femeii.

Ginecologia-obstetrica are astfel o mare responsabilitate socială, putînd interveni direct în dinamica și calitatea populației umane.

Doctor în științe medicale
G.C. TEODORU
medic primar

sfaturi pentru tinerele mame

rahitismul (I)

- **Prețioasa vitamină D.**
- **Care este sezonul rahitismului?**
- **Nu putem pleca toți la Polul Nord să mîncăm ficat de morun!...**

Copilul meu este cumva rahitic? — întreabă mamele, cu groază cu care ar pronunța cuvîntul cancer sau tuberculoză.

Într-adevăr, mult timp rahitismul a fost confundat sau era considerat echivalentul tuberculozei, și aceasta mai ales în țările cu climă foarte puțin însorită cum sînt Suedia, Norvegia și mai ales Anglia. Dealtfel, prima denumire a fost de «Morbus Anglicus», denumirea de rahitism venind de la deformările coloanei vertebrale (rachis) atît de frecvente în această boală.

Ecuația: lipsa de aer și soare, lipsa vitaminelor plus alte carențe alimentare precum și infecțiile sînt factorii principali care favorizează apariția rahitismului. În afara marilor defecte estetice pe care le generează rahitismul, adevărata lui gravitate constă în faptul că reprezintă principala cauză predispozantă pentru grefarea majorității afecțiunilor copilăriei.

Iată de ce, din acest punct de vedere, el poate să reprezinte un pericol pentru dezvoltarea copilului sau, așa cum se definește mai modern, el este un handicap pentru copilul care pornește în viață.

Care este cauza apariției rahitismului?

Rahitismul este o boală cronică particulară perioadelor de creștere intensă; de aceea o întîlnim numai în copilărie. Cel mai des în primii ani (prima copilărie), dar și în a doua și a treia copilărie (rahitismul evolutiv tardiv).

Este o boală metabolică provocată de deficiențe complexe (alimentare, de mediu, infecțioase), care se manifestă prin tulburări multiple care interesează toate funcțiile de bază ale organismului. Factorul principal care-l provoacă este carența de vitamină D datorită unui aport alimentar insuficient sau a unei fotosinteze cutanate reduse. Această insuficiență duce la o tulburare a metabolismului fosfo-calcic, care în mod fiziologic este reglat de vitamina D.

Aportul insuficient al vitaminei D în organism poate duce la imposibilitatea de transformare a provitaminei D din piele în vitamină D etc. În afară de aportul artificial de vitamină D, copilul nu este ferit de rahitism decît prin acțiunea razelor solare. În zonele temperate radiația solară nu este suficientă în toate anotimpurile; rahitismul are de aceea un maximum sezonier, apare cel mai adesea iarna și continuă primăvara, cu intensificări în luna martie. Dar ceea ce pare paradoxal este faptul că în regiunile calde ale globului, în aglomerațiile orășenești, dar cu condiții igienice deficitare, se găsește totuși rahitism. În schimb, în regiunile polare, în care șase luni pe an este noapte, rahitismul nu este totuși frecvent, datorită aportului mare de grăsimi animale care intră în compoziția hranei — celebra untură de pește, scoasă din ficatul de morun sau al altor pești marini, pe care populația nordică îl consumă de preferință crud, ca pe o trufanda, în care vitamina D2 se găsește din abundență.

Doctor Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru

bolile de piele și medicamentele (I)

- **Atenție la toleranța individuală!**
- **Pielea este un organ foarte sensibil la medicamente.**

Accidentele postterapeutice, riscurile, efectele lor nedorite sau reacțiile inverse date de medicamentele ce sînt utilizate în tratamentul diverselor boli, au devenit din ce în ce mai frecvente și mai grave și constituie o problemă foarte importantă de sănătate, ce preocupă lumea medicală din toate țările. Amploarea și incidența ridicată a acestor manifestări a determinat, dealtfel, Organizația Mondială a Sănătății de a include în programul său de preocupări această chestiune pentru a se iniția și organiza în fiecare țară măsurile cuvenite de farmacovigilență, pentru depistarea tuturor acestor reacții grave, întîlnite în practica medicală, ca și pentru prevenirea lor printr-o utilizare cît mai judicioasă și corectă a diverselor medicații.

Această situație se explică prin descoperirea continuă de noi medicamente active, prin apariția unui număr foarte mare de noi produse farmaceutice în comerț, ca și consumului exagerat de medicamente pe care-l practică unii bolnavi.

Acest tip de reacții patologice sînt mai frecvente pe piele decît pe orice alt organ sau sistem. Acest fapt se explică prin aceea că organul cutanat, prin așezarea sa, este mai expus sensibilizării, asupra sa exercitîndu-se un dublu foc antigenic, atît pe cale internă, cît și prin contact extern. Astfel, trebuie să amintim că numai erupțiile cutanate provocate de medicamentele administrate pe cale internă constituie 5%–10% din totalul bolnavilor internați în clinicile de dermatologie, iar dermitele prin contact extern postterapeutic nu sînt nici ele de ignorat. Trebuie arătat, pe de altă parte, că leziunile de pe piele sînt mai ușor și mai rapid de observat de către pacient și de către medic și de corelat cu administrarea de medicamente. În ce privește natura acestor accidente (mecanismele fiziopatologice ale apariției lor) trebuie luate în considerație mai multe aspecte. Unele pot apărea ca urmare a acțiunii toxice a medicamentului, datorită fie unei supradozări, fie acumulării în organism a produsului respectiv, ca urmare a unui defect de catabolizare sau de eliminare. Alteori, aceste accidente sînt provocate de o intoleranță individuală, de o reacție anormală la doze normale, de un deficit enzimatic congenital de detoxifiere etc. Cele mai multe manifestări cutanate la medicamente sînt însă de natură alergică, realizate printr-o sensibilizare prealabilă față de substanța cu care bolnavul a venit deja în contact.

Manifestările sînt generalizate și localizate, cu variate aspecte clinice.

Dintre cele mai grave accidente postmedicamentoase, cu caracter acut, citățm în primul rînd șocul anafilactic, edemul Quincke cu manifestări glotice și unele sindroame cutanate foarte grave din cadrul eritemului polimorf, sindromul Stevens-Johnson și sindromul Lyell. Șocul anafilactic se observă mai ales după penicilină, streptomicină, novocaină, substanțe iodate de contrast, seruri, vaccinuri etc. Poate fi precedat și anunțat de prurit, urticarie. Apare rapid după administrarea medicamentului și se caracterizează prin paloarea tegumentului, colaps cardiovascular cu prăbușirea tensiunii arteriale și în final comă. În aceste cazuri se impune pentru salvarea bolnavului o terapie de urgență cu administrarea de hemisuccinat de prednisolon în perfuzie, adrenalină subcutanat, antihistaminice, oxigenoterapie etc.

În edemul Quincke, caracterizat prin edem mare al feței cu edem și constricție glotică cu asfixie, sînt indicate aceleași măsuri rapide pe plan terapeutic și la nevoie traheotomie.

Sindromul Stevens-Johnson îmbracă aspectul unei stări toxico-infecțioase grave, cu erupție buloasă generalizată pe tegumente și mucoase, hipertermie, deshidratare, iar sindromul Lyell se manifestă printr-o masivă decolare epidermică de aspect combustiform cu atingeri cardiovasculare etc., necesitînd de urgență deopotrivă perfuzii cu hemisuccinatul de prednisolon și antibiotice atoxice cu spectru larg, rehidratare etc. Un accident medicamentos sever și acut este și purpura hemoragică cutaneo-mucoasă.

Conferențiar doctor
Alexandru COLȚOIU

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

desenul și demența

- **Sîntem o uzină cu un uriaș consum de energie nervoasă.**
- **Odinioară, bolile neuropsihice țineau de domeniul excepției!**
- **Dar să vedem ce trădează desenele...**

Medicii au recunoscut în acest tablou intitulat «Chip bicolor» faptul că autorul exprimă lipsa de identificare sexuală dintre bărbat și femeie. Partea feminină a chipului este reprezentată în verde, iar cea masculină în violet. Și aici, așadar, găsim elemente obsesionale, caracterizînd complexul edipian.

În tabloul intitulat «Furnica gigantă» se exteriorizează un delir de persecuție. Bolnavul își proiectează autoculpa asupra omului în bluză albastră, care fuge înspre mare și care întruchipează persoana mamei. Furnica gigantă este un monstru exteriorizînd o idee obsesională.

Civilizația ultratehnicizată a lumii contemporane poate fi definită, printre altele, și printr-un uriaș consum de energie nervoasă. Dacă în cadrul civilizațiilor preindustriale sistemul muscular era de departe cel mai solicitat sistem al organismului uman, nu mai putem spune același lucru în zilele noastre, cînd sistemul nervos i-a luat locul. Acesta este, firește, un fapt pozitiv, pentru că acest uriaș consum de materie cenușie stă, de fapt, la baza tuturor performanțelor tehnico-științifice, care au plasat condiția umană pe poziții cu totul nebănuite. Din nefericire însă a apărut și un rebut biologic în contul acestei suprasolicitări, constînd din variate perturbări psihonervoase, cu răsunet notabil asupra fondului de sănătate publică.

Se consideră că circa 1/3 din populația lumii civilizate, aglomerată în special în marile metropole, prezintă nenumărate forme de suferință nervoasă, care poate fi etichetată drept boală. În acest capitol intră nevrozele, cu multitudinea lor proteiformă și cu temutele lor decompensări afectogene de tip anxios. Aci intră psihopatiile, oligofreniile, grupul eterogen al psihozelor, ca și grupul tot așa de eterogen al demențelor de tot felul. Acest considerabil rebut biologic este condiționat alături de alți factori și de marile dificultăți de adaptare pe care le ridică lumea de azi. Traversăm din punct de vedere medical o foarte dificilă perioadă de tranziție, caracterizată prin accederea spre structuri economice, culturale, sociale și sanogenetice noi. Progresul tehnic a evoluat, incomparabil mai rapid decît potențialul nostru de adaptare. De aci a rezultat un decalaj, o disjuncție cu răsunet consistent mai ales în cadrul structurilor psihice mai fragile, care s-a soldat în final cu un grad aparent sau mai puțin aparent de psihopatie.

Francezul de 65 de ani din zilele noastre a cunoscut în țara sa, după cum precizează Gaxotte, 3 republici, 4 regimuri politice, 10 monede și 2 războaie cu caracter mondial, în cursul unei singure generații. Situații similare pot fi găsite în multe alte țări. Se poate oare rezista la infinit, se întreabă medicii, biologii și psihologii, acestui ritm alert de evoluție tehnică? Pot oare toți să se integreze, fără prejudicii biologice și psihologice, în acest marș forțat, în care s-a înregimentat cea mai mare parte din omenirea fructificată de civilizația industrială? Alienarea este prin definiție inerentă condiției umane și cu atît mai mult într-un asemenea context. Bolile neuropsihice, odinioară ținînd de domeniul excepției, reprezintă în zilele noastre, alături de bolile cardiovasculare, alături de cancer și de accidentele rutiere, cele 4 mari flagele cu care se înfruntă din greu locuitorii Terrei.

Se pare că această precipitată criză de adaptare, cu toate inerentele dificultăți ce rezultă din ea, influențează în mod cert raporturile funcționale primare ale structurilor creierului. Cel puțin aceasta este părerea savantului american Paul MacLean. După acesta, omul a moștenit de la natură trei creiere: unul fundamental reptilian, altul preluat de la mamiferele inferioare și un al treilea caracterizînd primatele și omul. Primele două concretizate anatomic prin structurile sistemului limbic, — cele mai vechi dealtfel —, încă saturate de amintiri ancestrale (memoria genetică este extraordinară!), joacă un rol fundamental în comportamentul emotiv. Cel de-al treilea creier, corespunzînd neocortexului, reprezintă aparatul comportamentului rațional. Toate aceste componente ale creierului uman se jenează în mod obișnuit mutual, mai ales în cadrul crizelor acute de adaptare, generînd o insuficiență de coordonare, un rebut funcțional, caracterizat prin multiplele forme ale alienării, prin toate acele deliruri ale vieții moderne de care ne lovim din ce în ce mai frecvent. Și Medwar, în interesanta sa lucrare intitulată «The future of man» (Viitorul omului), insistă mult asupra rolului care revine discrepanței dintre revoluția tehnico-științifică și dificultățile de adaptare ale omului.

Arcadie PERCEK

ce este nou?

O TEMĂ EXTREM DE ACTUALĂ *în întreaga lume este și cea a transplantului și, mai ales, a respingerii lui de către organism. Mergînd tocmai pe această ultimă direcție, cercetătorii din laboratorul de imunomorfopatologie și histichimie de la Institutul de patologie și genetică medicală «Doctor Victor Babeș» studiază aspectele imunologice ale respingerii transplantelor străine. Căutîndu-se soluțiile optime pentru a neutraliza reacția de respingere a grefelor de piele pe material experimental (șoareci) s-a reușit să se obțină o prelungire a timpului de supraviețuire a transplantelor. Aceasta după efectuarea unui tratament original.*

ACTIVITATEA SOLARĂ ȘI EPIDEMIILE DE GRIPĂ. *Variațiile activității Soarelui provoacă pe Pămînt furtuni magnetice care influențează activitatea vitală a microorganismelor.*

Studiul acțiunii cîmpului magnetic asupra unor proprietăți ale microbilor, întreprins la Institutul de medicină nr. 2 din Moscova, a arătat că după iradierea magnetică colibacilul își multiplică de mai multe ori «progenitura» în raport cu experiențele de control, iar alte bacterii se dezvoltă chiar și în concentrațiile de antibiotice absolut mortale pentru confrații lor «nemagnetizați». Rezistența variantelor «magnetizate» de stafilococi la tetraciclină, de exemplu, crește de 4 ori și de 300 la 400 de ori la penicilină.

Asemenea cercetări lasă să se întrevadă și motivele pentru care epidemiile de gripă au, uneori, o ciclicitate care corespunde perioadelor de maximă activitate a soarelui.

UN APARAT ROMÂNESC — «MAGNETODIAFLUXUL» — FOLOSIT ÎN MEDICINĂ ȘI AGRICULTURĂ. *În domeniul fizioterapiei (aparatură electromedicală, gimnastică medicală etc.) s-au creat aparate noi care micșorează necesitățile de import. Un nou aparat creat la Institutul de balneologie și fizioterapie din București este «magnetodiafluxul», care folosește energia cîmpului electromagnetic de joasă frecvență cu influențe deosebit de importante asupra organismului uman, cît și asupra plantelor. El se folosește azi la noi atît în medicină, cît și în agricultură.*

CUM ACȚIONEAZĂ NĂMOLUL ASUPRA ORGANISMULUI UMAN; SĂRURI DIN APELE MINERALE SUB FORMĂ DE TABLETE. *Un colectiv de cercetători ai Institutului de balneologie, conduși de doctor M. Agîrbiceanu, au izolat diferite tipuri de nămol pentru cercetarea mecanismelor de acțiune a nămolului terapeutic. De asemeni, au izolat unele săruri din apele minerale care s-ar putea prezenta sub formă de tablete.*

24 DE ORE DE VEGHE. Cîndea Sofia (63 ani) din Gura Riului, suferea mai demult de diabet zaharat. Boala s-a agravat brusc cînd bolnava a intrat în comă hiperglicemică. Transportată de urgență, în stare deosebit de gravă, la spitalul județean din Sibiu, ea a fost salvată prin eforturile și tenacitatea medicilor N. Hozan și I. Tuțurugă, a asistentei Cornelia Georgescu și a echipei de urgențe de la laborator, care au efectuat toate analizele repetate la diferite ore din zi și din noapte și au aplicat tratamentul impus de starea pacientei. După 24 de ore de veghe la căpătîiul bolnavei, timp în care întreaga echipă medicală a lucrat peste programul obișnuit, Sofia Cîndea a ieșit din comă, iar după alte 3 zile s-a obținut reechilibrarea totală a diabetului. (Prin telefon de la Ferencz Vasas).

ORE DRAMATICE de luptă cu moartea s-au consumat în zilele trecute la spitalul din Rîmnicu Vîlcea. Se părea că nimic nu va mai putea salva pe Dumitru Oprea (47 de ani) din Cheia-Olănești, adus în stare de comă profundă la spital, ca urmare a unei imprudențe care putea să-i fie fatală. Folosind un insectofungicid puternic fără a respecta măsurile de protecție recomandate, el s-a intoxicat grav. Medicul specialist Dumitru Neagu a sperat într-o șansă de supraviețuire și a perseverat împreună cu colectivul secției de reanimare, reușind să-l salveze pe D.O. aplicîndu-i o terapie intensivă.

În stare de colaps, provocată de o ocluzie intestinală, pe numele ei popular încurcătură de mațe, a fost transportat la spitalul vîlcean și Dumitru Vlanu din comuna Budești.

El își datorează salvarea medicilor Spiridon Diaconu, Traian Mareș și Ion Mitu, care l-au redat familiei după o luptă dramatică de cîteva zile cu moartea, timp în care i-au transfuzat pacientului... 4 litri de sînge! (Prin telefon de la Ferencz Vasas)

ÎNTREAGA NOAPTE LA CĂPUL MINORULUI. Aș vrea să relatez un caz puțin obișnuit în medicină, care a putut fi rezolvat numai datorită medicului pediatru Gabriela Trifescu de la Spitalul Fetești.

Copilul Beznea Mircea Dan, de 6 ani, care se juca în curte, a venit la mama plîngînd, cu capul și gura strîmbe, în ziua de 17 iunie 1973.

Transportat de urgență la spital, medicul G. Trifescu a acționat cu promptitudine, făcînd dovada probității profesionale și a înaltului umanism ce o caracterizează. Stabilind diagnosticul (?!), tensiune arterială 20 — caz neobișnuit încă — medicul a petrecut întreaga noapte la capul bolnavului, aplicîndu-i tratamentul adecvat și urmărind evoluția acestuia.

Numai astfel copilul a fost salvat și scos din pericol.

Și pentru că nu este singurul caz în care medicul G. Trifescu a acționat astfel, ținem să prin intermediul revistei «Flacăra» să aducem mii de mulțumiri felului de a fi al acestui medic și în același timp personalului secției pediatrie a spitalului Fetești care a dat îngrijire copilului. (Profesor V. Ivanciu, Fetești, str. Liton Vodă nr. 3.)

ce profețim, ce profesăm

om pentru oameni

Sugestivul titlu de mai sus nu poate sta, desigur, decît în fruntea unui poem sau a unei cărți de poeme, și încă nu a oricărei. Numai un autor care crede în puterea poeziei de a oferi ceva mai mult decît versuri ornate cu cîteva apreciabile metafore sau ermetizate cu niște asocieri verbale nebuloase poate să-și asume răspunderea comunicării unor necesare adevăruri umane, vitale pentru trăirea noastră cotidiană. Cartea care poartă acest titlu, aparținînd poetului Corneliu Șerban, dincolo de a fi o scriere de maturitate bine articulată în viziunile sale lirice cenzurată de orice gratuitate, are această aleasă calitate de a ne invita să medităm asupra «cumplitei griji de a fi OM», căci cum argumentează poetul în susținerea acestei idei, «omenia începe, la urma urmei, din propria-ți casă».

Acesta este și motivul pentru care consacrăm respectivul spațiu al comentariului etic semnalării unui cîștig moral datorat lecturii unei cărți, altfel expediată în cîțiva cuadrați de plictisită recenzioară. E un semn bun, vreau să zic, cînd o carte de poezie îți permite să discuți despre ea nu numai în formulele ambigue ale unei critici mofturoase.

Curajul pe care îl dovedește POETUL Corneliu Șerban este acela de a ataca pieptiș, cu arsenalul viguros al liricii, chintesența de sentimente primordiale care definesc trăirea noastră responsabilă nu oricînd și oriunde, ci aici și acum, și nu oricum, ci în postura noastră umană supremă, de comuniști; corolarul filozofic al unei asemenea patetice confesiuni despre om și umanitate este dealtfel limpede afirmat în chiar poemul final al cărții: «Ce cuvînt dintr-atîtea, pentru astăzi s-aleg?/ Și ce cînt, dintr-atîtea, pentru astăzi să chem?/ Nu-i poem, să cuprindă gîndul nostru întreg,/ dar spunînd vorba *ozi*, urci mai sus de poem.// Totdeauna am fost dăruiți cu prea plin,/ doar un dor rămînînd: de a fi înșine noi,/ făurari și stăpîni. Azi l-ajunsul destin/ al atîtor vecii/ Al atîtor eroi».

Înscriindu-și sincera, cuceritoarea argumentație lirică pe asemenea coordonate morale, Corneliu Șerban ne îndeamnă la necesară confruntare cotidiană cu noi înșine printr-o poezie, care, fiind a afirmării unor nobile și clare principii de viață, nu se sustrage complexului *dubito, ergo sum*. De fapt, ne aflăm în fața încercării unui tînăr poet ajuns la maturizarea talentului său, de a pătrunde înarmat cu ideile umanismului nostru socialist, în acest «codru de simboluri prin care trece omu-n viață», ce «toate-l cercetează c-un ochi prietenesc», cum spune Baudelaire în memorabilele sale «Correspondances».

Așadar, tu cititor și frate, ca să-l parafrazăm tot pe Baudelaire, deschizînd cartea *poetului moralist* (în nobilul înțeles al cuvîntului, adică un moralizator) vei fi confidentul intim și public, totodată, al acestei conștiințe acute a «răspunderii de a fi om pentru oameni».

Nicolae STOIAN

viața modernă

viruși

Virușii nu se reproduc. Singuri nu se reproduc. Nu pot. Nu găsesc în ei tot materialul necesar pentru înmulțire, rezistență și supraviețuire. Pentru reproducere virușii au nevoie de celula pe care o parazitează. O lume formată numai din viruși nu va exista deci niciodată. Virus lîngă virus și nimic altceva, o victorie a virușilor, totală și durabilă, nu este posibilă. Ei au prea puțin pentru perpetuare și nemurire, și atunci cer, iau de la victime. Unesc puținul lor cu sistemul de înmulțire al celulelor. Profită de el. Virușii nu fură doar hrană și adăpost de la victime, fură pînă și echipamentul lor de reproducere, adică partea cea mai greu tangibilă și autonomă a celulei. E o strălucită mărturie că victimele pot deveni uneori aliați detașați și sublimi ai celor care le fac să fie victime. Ele ajung pînă la sacrificiul de sine, dacă asta e condiția buneistări a agresorului. E o dovadă la fel de copleșitoare despre încrederea agresorilor în victimele lor. Virușii nu și-au ales alt cooperant pentru o afacere atît de delicată cum e procesul reproducerii. Alegerea lor a căzut chiar pe celulele pe care le parazitează. Cu oricine altcineva, virușii ar fi putut s-o pățească sau ar fi fost suspicioși. S-ar fi temut. Doar victimele le-au inspirat acea încredere infinită, singura care poate face să te mărturisești și să ceri ajutor într-o corectarea slăbiciunilor. După ce că sînt îmbolnăvite și prădate, celulele ajung să participe chiar și la crearea substanțelor specifice din alcătuirea agresorului. Au ajuns atît de robite, încît nici măcar n-au puterea să se revolte. Le-a rămas doar puterea de a fi pe placi. Puterea necesară pentru a servi dinastia virușilor, succesiunea generațiilor acestei specii reprezentînd imperialismul biologic. Și-au păstrat doar capacitatea de a asigura tinerețea și vitalitatea călăului. O capacitate mai răspîndită decît s-ar crede în cuprinsul materiei vii, dar situată la urma tuturor capacităților și care nu se activează decît în cazul destrămării celorlalte. Celulele cooperează inconștient, participînd la creareа celor care le îmbolnăvesc și le fură. Inconștiența se vădește a fi condiția ideală de cooperare cu răul. Cine poate fi mai sigur și mai supus față de agresorul său, decît victima inconștientă, obișnuită să fie prădată, tot așa cum e obișnuită să respire ori să nu gîndească? Dacă celulele ar cunoaște măcar, dacă ar înțelege relația lor cu virușii, chiar dacă deocamdată n-ar putea face nimic, speranța ar fi întemeiată. Fiindcă, într-o bună zi, ar deveni totuși posibil să se smulgă de sub tirania virușilor. Cedarea lor, aș crede atunci, colaboraționismul acesta echivalent cu trădarea de sine a fost doar o atitudine tranzitorie. As crede că celulele, care n-au nevoie de viruși pentru a se hrăni, adăposti ori reproduce, pregătesc în taină o revoltă împotriva virușilor și că momentul insurecției e aproape. Dar așa, celulele habar n-au, lucrează pentru viruși, în vreme ce virușii lucrează împotriva celulelor. Virușii, deși sînt alcătuirile cele mai primitive, se dovedesc a avea instincte superioare celulelor. Celulelor care de multe ori aparțin unor organisme inteligente și raționale. Virușii nu-și omoară victimele, virușii le parazitează. Atît. Sau le omoară abia după ce s-au servit de ele, abia după ce i-au ajutat să se reproducă. Le omoară atunci răul cel bătrîn, după ce victimele au dat din viața lor ca să se nască răul cel tînăr. Aceasta e relația dintre viruși și celule, iar virușii sînt răspîndiți peste tot.

Romulus BALABAN

brașov — București în numai 60 de ore

O foaie volantă pe care o găsim la Arhivele Statului, într-o mapă de la 1848, ne face cunoscut începutul transportului în comun pe distanță lungă de acum 125 de ani: «Cea dintîi grabnică trăsură care vreodată a trecut munții Carpați pleacă începînd de la unu aprilie 1848, de două ori pe săptămînă... pentru obținerea locurilor interesații să se adreseze, la București, pe strada Lipscanilor, iar la Brașov, pe ulița Vămii». Căutăm mai departe și aflăm amănunte interesante în legătură cu uimitoarea trăsură grabnică, numită și carul iute. În GAZETA TRANSILVANIEI sînt publicate (în noiembrie 1848), patru mari articole care descriu condițiile de circulație ale acestui prim «express» care lega Bucureștiul de Brașov și de Sibiu: «Carul iute, se zice iute nu pentru că ar avea aripi — spune reporterul — ci pentru că umblă ziua și noaptea. Carul iute pleacă din Brașov de la «Pomul verde» — unul apucă spre Sibiu și altul spre Bucuresti... Cel de București trece pe la Predeal, pe din dosul Caraimanului, pe la Sinaia, pe la Posada, pe la Comarnic, apoi apucă pe prundul Prahovei, că puntea nu mai este, suie dealul Brezei, stă acolo spre a schimba caii, apoi iar coboară și iar mai trece o dată Prahova, suie la Cîmpina, apucă cîmpul, cînd mai urcă, cînd mai coboară, schimbă iar cali la Lipova și, linga, linga, vam, linga linga vam, merge pe cîmp și prin păduri, apoi printre grădini și intră în București, în sunetul clopoțeilor, drept pe bariera Mogoșoaiei, ca să ajungă la hanul Gabrovenilor...».

Cu popasuri, cu schimbarea cailor, cu împotmolirile prin apele Prahovei, drumul carului iute de la Brașov la București dura «nici o dată mai puțin de 60 de ceasuri».

Unul dintre ziarele românești, care preamărește progresul făcut cu noua organizare a transportului, publică și desenul pe care-l reproducem: carul iuțe în plină viteză.

ah, ce concurs dulce!...

Concursul este anual, îi privește pe cofetarii din Barcelona, dar nu numai pe ei. Cum să omitem miile de copii barcelonezi cărora le lasă gura apă în fața minunilor de ciocolată realizate de concurenți? Pentru anul 1973, premiul I a revenit lui signor Saba pentru această capodoperă dulce inspirată dintr-un vechi basm spaniol.

modulul lunar a «aselenizat» la București

O surpriză pentru toți cei pe care îi interesează zborurile spațiale: un modul lunar de felul aceluia cu care a aselenizat echipajul lui «Apollo XI» a fost adus la București. Este vorba de o machetă la scara 1/1 (7 metri jumătate înălțime; patru metri jumătate lățime), oferită de Statele Unite ale Americii prin ambasada din capitala țării noastre Ministerului Energiei Electrice pentru a fi expusă la Muzeul tehnic «Prof. ing. D. Leonida». Instalarea modulului — mai exact a copiei fidele a acestuia — a durat o lună. Piesa se află expusă într-una din marile încăperi ale muzeului și poate fi văzută de toți vizitatorii. Un specialist dă toate explicațiile necesare. Amintim că Muzeul tehnic se află la intrarea în «Parcul Libertății».

F. URSEANU
Fotografie de V. MOLDOVAN

cronica dreptei cîntăriri

pentru o pereche de brațe

Acum patru săptămîni, în revista «Luceafărul» a apărut o pagină scrisă și desenată de copii. Din ea puteau fi învățate multe lucruri folositoare pentru o joacă. În subsol, sub o bară verde, groasă, și-au găsit locul și cinci poezii în registru grav, scrise de un alt fel de copii.

«Vînătorul ia pușca și țintește cu mingea gîștele — spunea *Daniela*. Cei atinși ies repede afară». «Orice-ați zice, orice mi-ați spune/ Vreau să fiu un trunchi de arbore înalt», replica poetul. «Cînd uliul prinde porumbeii le taie aripile», *chicotea Ancuța*. «Cîte limbi roșii pe buza pămîntului sînt!» exclamă gînditorul de sub bara din cerneală verde. «Nu mișc deloc, stau așa, și-l aștept pe Zmeu să vină să ne gîdile, să ne facă să ridem», *mărturisea încintată Raluca*, iar poetul: «Să fiu un stîlp la o casă, cioplit frumos».

Eu l-am cunoscut pe acest copil-poet care are 16 ani, o privire în care s-ar scălda bucuroși și păstrăvii, e înalt, frumos, bronzat, iar cînd surîde — răsare soarele. M-aș face prieten cu el numai pentru pofta de viață pe care ți-o insuflă, deși în versuri el vorbește de «o pasăre,/ cu aripa frîntă; dorul ei mare de-a zbura peste pămînt/ s-a năruit în mine — ca o durere».

Francisc Forca — poetul de 16 ani — s-a jucat și el, de mult, de-a castelul, de-a vînătorul și gîștele, de-a leapșa și de-a v-ați ascunsa. A participat la numărători, a alergat peste tăpșan, în satul lui. Cu picioarele zburda printre țînci, iar cu inima trăgea spre soare. Într-o zi n-a mai avut răbdare și-a vrut să ajungă la cer, avea șase ani, era curajos, s-a grăbit, era om, dar sufletul lui era de pasăre, trebuia să atingă soarele și, cum cel mai înalt loc din poiana aceea era stîlpul de înaltă tensiune, s-a cățărat sus, pe stîlpul de înaltă tensiune. Soarele s-a dovedit a fi neașteptat de aproape.

«Au căzut pe pămînt două mere roșii și-o pasăre».

În anul întîi de liceu, la prima oră de matematică, profesorul a întors privirea de la tablă spre clasă și a observat că unul dintre elevi ținîe creionul cu degetele de la picioare. A vrut să-l admonesteze, dar cum băieții nu făceau haz, a privit mai atent. Nu era vorba de nici o eschibiție. Elevul cu pricina trebuia să ia și el notițe cu ceva.

Francisc Forca, supraviețuitorul unei întîlniri cu soarele și cu foarte înaltul voltaj, e un optimist în general. Francisc Forca, băiatul care a plătit supraviețuirea cu renunțarea la brațe, a devenit și mai optimist de cînd citește prin ziare și reviste că, într-o țară străină, s-au perfecționat niște proteze ce înlocuiesc perfect mîinile, pe bază de biocurenți, sau așa ceva. Un coleg de-al lui, poate chiar cel care-i întoarce mai des filele cărților și ale revistelor, a trimis o scrisoare la Ministerul Educației și Învățămîntului. A venit un inspector, a văzut, a stat de vorbă și l-a învățat pe talentatul tînăr să facă cereri pe la toate forurile care s-ar putea ocupa de un mare mutilat. Cererile au ajuns, toate, în același loc. Pînă la urmă, s-a luat hotărîrea să fie internat într-o clinică din București, să i se amputeze și mai mult din cioatele brațelor, iar apoi să i se fixeze două proteze indigene, mai puțin perfecționate, dar mai ieftine.

«De dragoste curată/ Viața mea nu se satură niciodată!» este refrenul lui Francisc Forca. «Trăiesc și iubesc, cînt Patria» scrie el. Cu gura. Ținînd creionul între dinți.

Sergiu ANDON

principii și năravuri

speculă cu... morminte?!

Bătrînelul, tovarăș întîmplător de drum părea doar hîtru (dar se va vedea mai încolo că avea un «of»), totul a pornit cu o (aparentă) glumă:

— Știți pățania ălora cu coșciugul?

— Care?

Și astfel, am ascultat povestirea cu: autocamionul pe șosea, transportînd un coșciug gol, din oraș spre o comună, pentru un — desigur — răposat, cetățeanul cu auto-stopul acceptat de șofer, ploaia neașteptată de vară, încercarea timidă a călătorului din spate care, cu discreția necesară, ridicînd ușurel capacul coșciugului constată că-i încă gol și se întinde frumușel înăuntru, toropit de căldură ațipește, alți călători, surprinși de ploaie, sînt și ei acceptați de preabinevoitorul șofer, unuia dintre aceștia îi vine de asemenea ideea să se adăpostească în coșciug, dacă-l gol, firește, încearcă și el — cu aceeași discreție necesară — și tresare cînd zărește «mortul», rămîn toți în picioare, sub șfichiul ploii, tîrziu, cînd totul se curmă brusc, precum începuse, capacul coșciugului saltă, iar «răposatul» întreabă candid: «Mai plouă, oameni buni?». Au sărit toți din mers, doi și-au rupt picioarele, dilema — de nerezolvat — a cui e vina, a *șoferului* care-a luat călători clandestini, a călătorilor înșiși, a imprudentului «mort-viu»?...

Pățania tragi-comică ne-a stîrnit rîsul, nouă, celor din compartiment, dar bătrînelul mi s-a adresat cu cuvintele:

— Dumneata ai loc de veci?

— Eu? Doamne ferește... Mai bine să trăim

— Să trăim, dar omul nu-i veșnic, iar gospodarul...

Am dat din cap, adică știu chestia cu «iarna car, vara sanie», el a clipit șiret și a adăugat:

— Vrei să fii rudă cu mine? Veri buni.

— Cum?!

— Mamele noastre erau surori...

— ??!

Și, cu același aer înțelept-șugubăț, mi-a mărturisit că, de cînd se știe, amestecă așa «planurile», tristețea cu veselia, cînd glumește spune lucruri serioase și invers (a avut necazuri și cu prietenii pe tema asta). De fapt, pățania cu coșciugul *n-a fost*, pentru el, decît cadrul înlăuntrul cărula să-mi poată povesti ceva *absolut real, verificabil*: S-A FĂCUT ȘI POATE SE MAI FACE SPECULĂ CU... MORMINTE. Adică: locurile de veci, conform legii, nu pot fi transmise decît între rude (pînă la gradul IV) și doar ca donație De regulă însă, acei care se ocupă (sau se ocupau) de asemenea afaceri, maschează (*sau mascau*) vînzarea-cumpărarea printr-un... act de donație în care, în mod FALS (infracțiune prevăzută de codul penal), se înscrie că, de pildă, CUMPĂRĂTORUL (calitatea reală nu apare nicăieri) ar fi... vărmamele au fost... surori) cu VÎNZĂTORUL (nici această calitate reală nu-i consemnată pe *hîrtie*). Deci, *s-au autentificat* destule acte de... donație — susținea tovarășul meu de călătorie — fără temei, fără probarea, pe baza actelor de stare civilă, a rudeniei dintre părți (donator și primitorul donației). Rezultatul:

— Speculă, dom'le! Speculă cu... morminte, cu locuri de veci. Orice lege, scrisă, nescrisă, *cultul morților*, călcate în picioare de dragul banului...

Pare-se că, din vara trecută, prinzîndu-se de veste că se fac astfel de speculații, autentificările de donații sînt trecute prin «sita» cuvenită (temeinică verificare a gradului de rudenie). Dar cum rămîne cu *toate* actele de... donație autentificate *începînd cu noiembrie 1970*, cînd a intrat în vigoare noul regulament? Așadar, exact PROFANATORII de legi — repet: scrise și nescrise — cîți or fi fost, să-și frece bucuroși palmele că... le-a reușit «afacerea»? Ce-ar fi să le revizuim actele și, n-au decît să fie sănătoși.

Mihai STOIAN

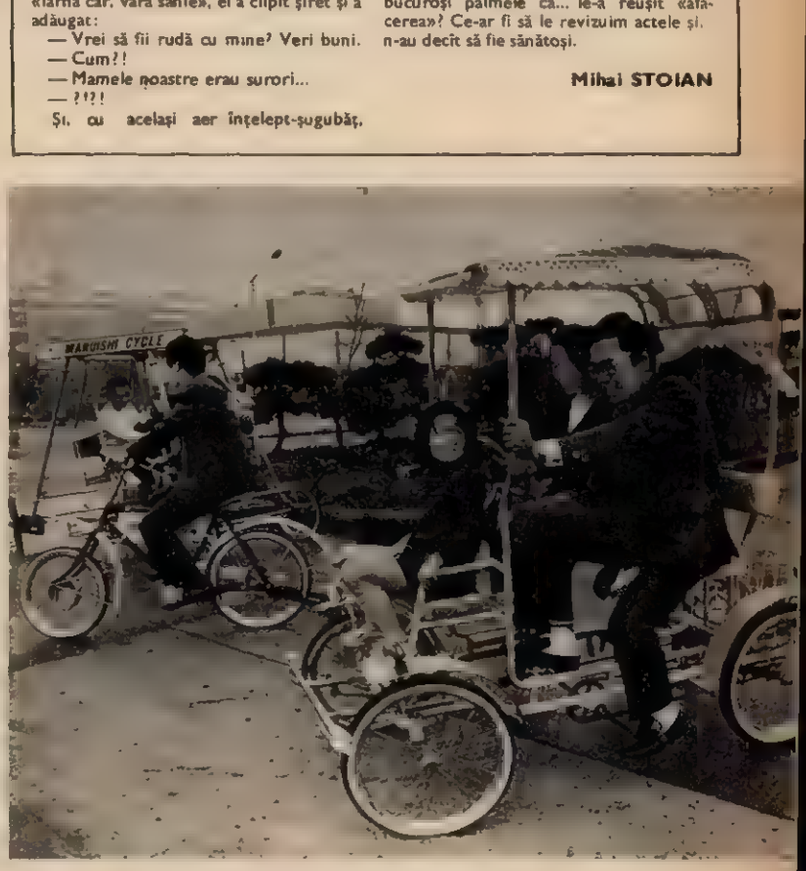

pe bază de pedale

Reîntinerește bătrîna bicicletă, metamorfozîndu-se în tri- și cvatricicletă. Prefacerile sînt mai puțin rodul fanteziei gratuite cît nevoii de a ieși din impasul automobilismului cu sufocarea circulației rutiere, poluarea, accidentele...

Întreprinzători, industriașii japonezi propun fel de fel de soluții pentru înlocuirea primejdioșilor cilindri cu explozii prin pașnice pedale.

cronica satirică

trandafiri și ignoranță

N-ar fi deloc exclus ca ignorantul să aibă un ten frumos, catifelat... Incultura îl scutește și de riduri și de inteligență. Nu întîmplător un asemenea individ este comparat, dintr-o bunăvoință plină de dispreț, cu «un trandafir»... E frumos, bucălat, rumen, proaspăt, greoi, pedant și inconștient... Stupid și analfabet, rîde veșnic la soare... Mi se pare însă că trandafirul are tot dreptul să fie jignit pentru o asemenea comparație.

E știut că trandafirul analfabet se dăruie cu pasiune progresului fizic... Posedă un cap mic de pasăre, dar asta nu-l deranjează, visul lui e să-și dezvolte musculatura, «să se țină în formă». S-a ferit de cultură cu disperare, așa cum alții s-au ferit de boli și de microbi... De aceea,își «spală mereu capul». Operație inutilă căci capul lui a fost întotdeauna gol și inocent, cu toate astea se duce mereu la filme și la baluri «ca să-și spele capul». Nu muncește, în schimb se relaxează, grija lui supremă e să se destindă, să nu-și încarce memoria, să se destindă... Îi e teamă ca nu cumva cultura să ajungă în capul lui de pasăre prin efracție, violentîndu-i fecioria și analfabetismul. Îi e teamă de bombardamentul informațional cum le e unora teamă de gripa spaniolă, de aceea și-a sterilizat întregul intelect ca nu cumva, într-o clipă de neatenție, să se depună o idee în creier... A avut prieteni care au pățit-o rău de tot, din nebăgare de seamă s-au apucat de carte și, vai de ei, săracii, se distrează atît de puțin, mușchii încep să piardă din strălucire. Ori el nu vrea ca de dragul științei să-și piardă faima de cel mai reușit și mai musculos bărbat din raza unde își are domiciliul.

Agramatul trandafir se și bronzează. Adoră soarele, apa, nisipul, slipurile înflorate. Aurul soarelui face să se observe și mai puțin greșelile gramaticale. Singura lui durere e capul,care devine atît de mic, încît riscă să dispară, ceea ce ar face ca și mușchii picioarelor să devină inutili.

Teodor MAZILU

oglinzile frumoaselor de altădată

Într-una din vitrinele Muzeului «Porțile de Fier» de la Drobeta-Turnu Severin au fost expuse de curînd cîteva oglinjoare cu mîner, mici obiecte de artă, realizate cu mult gust din argint și sticlă de către niște meșteri ce au trăit — după cum ne informează profesorul de istorie Stelian Baicu de la acest muzeu — în secolele II și III e.n.

Colecția a fost descoperită în Piața Ghica din centrul orașului de azi cu prilejul ultimelor săpături pe care le-a efectuat profesorul Mișu Davidescu, directorul muzeului. S-au găsit nu numai oglinzile de care vorbim mai sus, ci și urmele atelierului meșteșugăresc în care fuseseră confecționate: ziduri, unelte, cuptorul de topit metale, de fabricat sticlă și chiar zgură. S-au mai descoperit vase din ceramică, podoabe, arme etc.

F. URSEANU

o cămașă , măsura «2 etaje»

Este — se pare, fără șanse de dezmințire — cel mai mare cămeșoi din lume. A fost expus la un tîrg anual britanic cu obiective filantropice, printre altele. Chiar acestui scop i-a fost destinată și cămașa-gigant în poalele căreia au fost strînse fonduri bănești pentru un spital și o școală sanitară.

cuvinte încrucișate

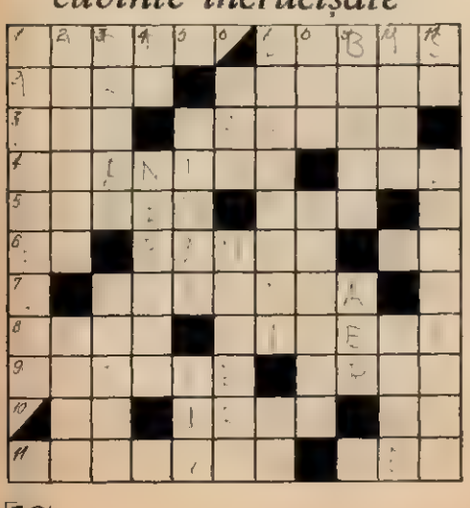

în grădină

ORIZONTAL:

1) Pseudonimul cu care poeții D. Anghel și Șt.O. Iosif au semnat «Cișmigiul», «Victima florilor de turnesol» etc. — Poet român, născut în satul Mălini, comuna Poiana Mărului, autor al ciclului «Liliacul timpuriu». 2) Scriitor ardelean, din care citățm poeziile «Florile» și «Grădina-parc» — «Strugurii și vîntul» fac parte din opera acestui poet chilian. 3) Prinde aroma florilor! — Scriitor indian, autorul ciclului de nuvele «Ghirlanda dragostei». 4) Fără excepție (fem.) — Urme de vegetație! 5) Parcă ar fi o scoarță de păr! — Arborele florilor parfumate, cîntat de Eminescu. 6) Ramură de cireș! — Poetă română contemporană; menționăm din opera sa «Trandafirii» și «Grădina» — Usturoi transcarpatin. 7) Imortelă. 8) Cavalerul alb al grădinii — Împărăția ierbii (pl.). 9) Miozotis... neglijate — Stînjenel. 10) Mac rupt! — Țara... măghiranului! — Vîrf de scaiete! 11) Simbolist român, autor al poeziilor «În grădină», «În parc», «Arminden» etc. — Gura lui... e o floare.

VERTICAL:

1) Alt poet simbolist român, autorul nuvelei «În grădina prietenului meu». 2) Poetă lirică română, din opera căreia se pot cita «Pomii cei tineri», «Floria», «Toporași», «Macii», «Caisul», «Floare rară» etc. — Lalea, pansea și viorea. 3) Tînără mlădiță din seră — Părăluță. 4) Ce sucit! — A băut cucuta (fig.). 5) În floarea... vîrstei — Cusătură pe margini. 6) N-am scris într-una! — Trandafiri... de lac. 7) Buchete de... mărar și pătrunjel — Pară! 8) Un ceas întors! — Poet sovietic din opera căruia amintim «Printre crengi eu n-am să-mi lunec văzul» și «Învîrtejite frunze se destramă». 9) Verde... la rentieri (pl.) — «Hrană» pentru plante. 10) Încolțesc... în circumvoluțiuni — Arbori rășinoși de viață lungă. 11) Și ea e verde... într-un cîntec popular — «Floare albastră», «Povestea teiului», «Peste vîrfuri» și «Foaia veștedă» sînt cîteva din poeziile acestui luceafăr al literaturii române.

I.Gh. CARAIMAN

Dezlegarea jocului «HAM-HAM!», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) COPOI — PUDEL. 2) ARARIEL — ATE. 3) SION — CUTU — C. 4) SORINCARI — EC. 5) IN — CARAVANA. 6) A — METIL — CO. 7) NNE — ES — R — TH. 8) E — SLABUT — I. 9) RASA — JEROME. 10) OGARI — CANIN. 11) BULDOG — LABA.

lumea de ieri

mica publicitate de acum trei decenii

— **TÎNĂR** sportiv doresc parteneră pentru excursie Paști. Accept numai persoană serioasă. Adresați supt «Candidat căsătorie». (23 aprilie, 1945)

— **BĂRBAT** bine dorește cineva fără servici numai tânără cinstită eventual provincială plecăm drumul vieții fără nimic. Adresați numai scrisori supt «Sofeur SW». (26 aprilie, 1945)

— **TÎNĂRĂ** simpatică 23 ani bacalaureată dorește mariaj titrat. La ziar supt «Suflet ales». (27 aprilie, 1945)

— **IDEALIST** 31 ani licențiat drept cu ceva avere personală. Doresc cunoștință în vederea căsătoriei cu domnișoară cultă fără avere însă inteligentă, «Idealist». (27 aprilie, 1945)

— **VĂDUV** caut cunoștința unei doamne care să fie mama copilului meu de 7 ani. (28 aprilie, 1945)

— **CARE DOMNIȘOARĂ** situată dorește căsătorie cu suflet nobil generos? Calitățile morale primează asupra celor fizice. Discreție absolută. «Suflet bun». (29 aprilie, 1945)

— **DENTIST** autorizat student M. creștin cu cabinet dentar vastă clientelă numerar șase milioane prezentabil proprietar muzicant limbi streine familie doctori înalt bine educat dorește căsătorie stomatologă sau tehniciană dentară sănătoasă intră direct în casă colaborînd pentru cămin fericit. (17 mai, 1945)

— **NEPOATA** mea are 23 ani. Este drăguță brunetă talie înaltă și licențiată în drept. Are un rând de case în București mobilierul și trusoul complect și va moșteni toată averea mea. Doresc pentru ea un soț bun cu suflet ales cult manierat și cu un venit sigur. Pentru a nu ne pierde vremea trimeteți oferte la ziar pentru «Nepoata» (17 mai, 1945)

— **COMERSANT** inginer viticol cult înalt bine în toțul ani 43 capital 30 000 000 dorește recăsătorie proprietară veselă gospodină. Ziar supt «Frumoasă prezentabilă». (18 mai, 1945)

— **FUNCTIONAR** stac provincie 45 000 salar suflet excepțional singur pe lume ruinat total materialicește doresc căsătorie corespunzătoare ca persoană. Posede numerar și trusou. Oferte serioase cu arătarea numerarului. «Grabnic». (19 mai, 1945)

— **BLONDĂ** frumoasă tânără atrăgătoare și care ar ști să menajeze soțul dorește cunoștința unui tânăr cu intenții serioase de căsătorie. «Atrăgătoare». (26 mai, 1945)

— **DOMNIȘOARĂ** gospodină pasionată talent literar real suflet idei deosebite ceva avere doresc căsătorie intelectual minimum 35 ani idealist chiar și respingător nobil având nevoie devotament absolut. «Devotiune». (10 iunie, 1945)

— **TÂNĂR** 31 ani prezentabil de familie fără vicii fizic plăcut cu tot al casei doresc căsătorie domnișoară 17–23 ani creștină drăguță săracă gospodină statură potrivită dornică de un cămin fericit. Supt «Drăgălașe». (14 iulie, 1945)

— **BĂTRÂN** sănătos caut văduvă mică pensionară stare 40 milioasă dau 16 mii lunar depui 200 mii CEC. (8 august, 1945)

— **DOUĂ DOAMNE** 43 și 34 ani foarte simpatice drăguțe prezentabile bune gospodine modeste dornice de cămin liniștit trecut controlabil doresc cunoștință vederea căsătoriei cu domni 40–60 ani capabili. «Serioase». (10 august, 1945)

— **DOCTOR** Filosofie psihotechnician profesor Capitală 100 000 lunar bibliotecă peste 1 000 000 lei sentimental publicist dorește aproape blondă supt 26 ani intelectuală studioasă muzicală proprietară casă spațioasă pentru viitor cabinet consultații medico-psihologice. Eventual pământ provincie. (10 august, 1945)

— **DOMN** croitor 42 ani singur pe lume doresc căsătorie singură pe lume. Adresați supt «A8». (26 august, 1945)

— **DOMN** înalt prezentabil blând limbi streine medie reputație bună 45 ani moștenire în curs dorește căsătorie prefer casă sau apartament loc pentru cabinet. (16 septembrie, 1945)

— **DOUĂ TINERE** 19 ani (cinstite) simpatice sosite din provincie fiind complect necunoscute în acest oraș doresc cunoștința a doi tineri intelectuali 26-34 ani care să le ajute a cunoaște viața Bucureștiului. La ziar supt «Viitor». (31 august, 1945)

culese de
Corneliu VADIM TUDOR
din ziarul «România liberă», 1945

în cumpănă

Selcuk Shefki practică cu pasiune două discipline sportive: haltere și karaté. Printre alte metode de antrenament — de el descoperite — favorizînd dezvoltarea calităților fizice pentru ambele sporturi, atletul nostru a imaginat și acest sistem de întărire a mușchilor. Și a bunei dispoziții, am adăuga noi...

un ragazzo contra un tehnician i.o.r.

Odată cu migratoarele au sosit zilele trecute un nou grup de ragazzi (made in Italy). Au venit în mașinile lor: înghesuiți cîte patru într-un inocentti, încălțați în espadrile, având cămăși în dungi și bluejeans. Toaleta și-o făcusera la barieră fiindcă luceau și miroseau a «ARIEL spray per capelli scuri».

Răspîndiți pe întregul bulevard erau *cu gîtul pe rulmenți.*

— Pst, pst signorina!?

Dînsa trecu pasivă spre o Dacluță roșcovană.

– Te sărut!

— Ești fermecătoare cînd întîrzii!

Pe «signorina» blondă o aștepta un zdrahon de băiat (made in Romania), culmea, cu espadrile, bluejeans și o cămașă *Tirnava în dungi.* Băiatul mirosea a curat, a săpun. Am sărit din loc ca ars.

Vă rog, respectuos, sînt un mic gazetar și rostul meu e să observ, stîrpiți-mi curiozitatea și spuneți-mi cu ce vă ocupați?

— ?!... sînt tehnician optic și lucrez la I.O.R.

— Mulțumesc mult și vă doresc petrecere frumoasă!

Asta zic și eu propagandă, pe viu și pe cinste

De ce?!

Fiindcă ragazzo rămase mic pe trotuar uitîndu-se după o fată (made în Romania), care îl privea cu un total dezinteres.

A. MIHAILOPOL

UMOR V. TIMOC

— Ce floare o fi asta?
— Aflăm de la ospătară, care e inginer horticol.

accente

cum trebuie privit capul de afiș de sisti-oblemenco...

Fără să ne mai lansăm în diplomația frunzei de dud — caracteristică, adeseori, vorbelor cu «dus și întors» care se rostesc în fotbalul nostru — o diplomație, se vede de la o poștă, la fel de complexă ca și frunza copacului amintit, să recunoaștem, stimați cititori, cu tradiționalul bun-simț românesc, prima evidență care ne-a sosit prin telexuri de la Zürich. La somptuosul hotel «Atlantis» din orașul elvețian, castana cea mai aprinsă scoasă din urmă, pentru ambasadoarele soccerului din țara noastră,a revenit (aproape că-mi vine să spun «de drept») Universității Craiova. Regi neîncoronați ai ghinioanelor finalului de sezon, olteni nu puteau, bineînțeles, scăpa și aceasta castană.

De regulă, în asemenea împrejurări se spun vorbe frumoase despre **rarul și fericitul prilej** pe care-l ai de a te măsura cu un adversar ce are un calibru binecunoscut superior celui pe care-l ai tu. La aflarea sorților care s-au chemat, cîndva, Internazionale Milano sau Real Madrid, dinamoviștii bucureșteni au gustat și ei din șampania acestor vorbe frumoase, șampanie transformată invariabil în pelin la sfîrșitul celor două partide regulamentare. **«A MURI FRUMOS»** este o formulă de... viață care a pierdut foarte mult teren pînă și în fotbal. Ceea ce preocupă, azi, sincer pe orice antrenor este soluția cealaltă, a **supraviețuirii,** cu atît mai mult cu cît este vorba de o onorantă competiție continentală.

Care este, foarte lucid scrutată, perspectiva Universității Craiova, repetăm, de departe cea mai pricopsită de nesimțita hazardului?

În lumea fotbalului internațional, nu am nici o îndoială, Fiorentina este considerată favorită indiscutabilă în turul I al competiției. Este firesc să fie așa. Numele lui De Sisti a fost transmis de zeci de ori de toate agențiile mapamondului, cel al lui Oblemenco a ieșit foarte rar peste granițele țării. Fiorentina a învins mari echipe ale lumii, Universitatea întîlnește pentru prima oară un team din această clasă. Fiorentina reprezintă fotbalul italian, Universitatea Craiova pe cel românesc, iar fotbalul italian înseamnă — să fim la locul nostru — cîteva trepte deasupra.

Care sînt totuși atuurile — demne de luat în considerație — ale fotbaliștilor olteni? Ar fi, în primul rînd, un atu care-i apropie pe planul cel mai omenesc tocmai de adversarii lor: singele oltean clocotește la fel de năvalnic ca și cel al peninsularilor. Apoi este «triunghiul» Țarălungă-Oblemenco-Marcu. Cu două extreme de valoarea aripilor oltene și cu un «tunar» unic azi în România, formația lui Cernăianu este în stare de multe minuni. În fine, publicul craiovean. Va fi cel puțin la înălțimea tifosilor rivali, ba cred că-i va și întrece. Prea a adunat mult năduf în el...

Marius POPESCU

cronica ringului

două destine...

O veste sosită recent din Franța ne-a amintit de fostul campion european profesionist la categoria cocoș, Theo Medina. Boxerul francez a fost prezentat cu lux de amănunte în presa sportivă românească din timpul celui de-al doilea război mondial, deoarece el era unul dintre cei mai puternici adversari desemnați pentru campionul român Ion Chiriac, în drumul acestuia spre titlul continental.

Theo Medina urma să vină la București pentru meciul cu Ion Chiriac în luna august 1943. Partida fusese perfectată și arena Venus a fost pregătită să găzduiască marea dispută. S-au vîndut chiar și cîteva mii de bilete. Organizatorii au fost puși însă în mare încurcătură. În loc să sosească la București, Theo Medina a trimis o telegramă prin care solicita să fie amînat meciul cu o săptămînă, de la 1 la 8 august, deoarece întîmpină greutăți la obținerea pașaportului din partea autorităților germane, stăpîne în acea perioadă în Franța. Pînă la urmă, Medina nu a mai ajuns niciodată la București.

După terminarea războiului, Ion Chiriac, unul dintre cei mai buni boxeri de categoric cocoș ai timpului, hotărăște: «Dacă nu a venit Medina la București, mă voi duce eu să-l întîlnesc la Paris». Și în 1947, avîndu-l antrenor pe Lucian Popescu, Ion Chiriac pornește spre capitala Franței cu gîndul să-l înfrunte pe Medina, care era acum campion european. Jocul de culise nu i-a permis românului să lupte pentru centura continentală l-au fost desemnați alți doi adversari, apoi, la unul dintre antrenamente, s-a accidentat grav la un picior (ruptură de ligamente) și s-a întors acasă fără să fi putut repeta performanțele înaintașilor săi, Lucian Popescu și Toma Aurel...

În 1948 în țara noastră a fost desființat profesionismul în sport. Ion Chiriac, marele tehnician al ringului, în fața căruia nu reușe să cîștige nici un boxer român, renunță la activitatea competițională. Se angajează mai întîi ca lucrător Uzinele «Timpuri noi», apoi urmează cursurile școlii de antrenori, devenind îndrumător al tinerilor pugiliști amatori.

Theo Medina a abandonat complet «careul magic» în 1955, în vîrstă de 36 de ani, cu grave defecțiuni de vedere la unul dintre ochi.

Ion Chiriac a devenit între timp, așa cum se știe, unul dintre cei mai apreciați antrenori din țară, conducînd în prezent puternica secție de box a clubului «Steaua», fiind solicitat adesea la pregătirea echipei noastre naționale. Este distins cu titlul de antrenor emerit.

Poate nu ne aminteam de toate aceste lucruri petrecute cu mulți ani în urmă dacă, așa cum spuneam mai sus, nu am fi primit o veste despre fostul campion european Theo Medina, adversarul după care alergase atît de mult Ion Chiriac. Recent, Medina, acum în vîrstă de 54 de ani, a fost arestat la Paris, fiind acuzat de proxenetism...

Iată două destine de boxeri care, din fericire, nu s-au întîlnit niciodată

Petre HENT

Cupon de participare la concursul nostru de CITITORI-COMENTATORI NR. 22

fotbalul nostru cu plusurile și minusurile sale (I)

Sfîrșitul campionatului celor 16 echipe din prima divizie a țării, iată un prilej dintre cele mai nimerite pentru a întocmi un bilanț chiar sumar, în care coloana plusurilor să fie pusă alături de aceea a minusurilor, spre a vedea dacă fotbalul nostru a făcut sau nu pasul înainte pe care-l dorim cu toții în fiecare an competițional. Dar un asemenea pas nu trebuie măsurat nici cu cifrele statistice ale celor 30 de etape și ale partidelor disputate în cadrul preliminariilor Weltmanschschaft '74 de la München, ci numai cu etalonul *calității jocurilor prestate*, etalon care, singur, ne poate arăta nivelul de pregătire atins de fotbaliștii noștri la toți cei cinci factori impuși de jocul modern.

Să le luăm pe rînd, fără să utilizăm limbajul specialistului care, de multe ori, se refugiază în dosul unor formule savante, tocmai spre a fi mai puțin înțeles de marele public care iubește fotbalul și suferă pentru el, indiferent dacă, acolo, în tribună sau în fața televizoarelor și a aparatelor de radio, i se vorbește de «indici», de «constituție somatică», de «circuite» de «power training» și alți termeni, uneori străini și jucătorilor și chiar antrenorilor.

În actul I, pe care-l formează deprinderile pentru conducerea balonului — tehnica individuală — și care cere o pregătire din fragedă copilărie, putem spune că fotbaliștii noștri au o mare abilitate. Dar de multe ori această abilitate, ducînd la dragostea oarbă pentru balon, îl face pe copilul ce bate mingea să execute o mișcare în plus, să-și arate măiestria printr-o cascadă de driblinguri, să jongleze cu mingea și dincolo de limitele admise. Și obiceiul creat de mic este păstrat pînă la adînci bătrînețe, ceea ce transformă acest plus într-un mare și nedorit minus. Din nenorocire, publicul nostru se extaziază prea des în fața unor asemenea excese ale «așilor», fără să judece că fotbalul modern a eliminat de mult toate aceste «floricele», păstrînd din marea abilitate a tehnicii personale *numai procedeele strict utilitare*. În lupta surdă, aspră, care se dă între atacul unei echipe și apărarea celeilalte, orice mișcare de prisos (chiar și stopul, ca și atingerea de două ori consecutivă a balonului) întîrzie cumplit acțiunea și dă răgaz adversarilor să se maseze în fața porții lor. Deci, atît pasa, cît și șutul cer o *execuție directă*, prin simpla deviere a balonului, spre a desface lacătele defensive și a șuta fulgerător.

Actul al II-lea, *pregătirea tactică*, are, la jucătorii noștri, un bun fundament, prin aceleași calități înnăscute: reflexe prompte, sesizare imediată a situațiilor de pe teren, ca și găsirea soluțiilor celor mai avantajoase, cu un coeficient mare de inventivitate și fantezie, ce formează însăși trăsătura caracteristică a «jocului latin». Dar și aici, ceea ce este prea mult, strică. În loc de-a lega jocul prin pase în viteză, de-a angrena cît mai mulți coechipieri în faza ofensivă, de-a face schimbări subite de direcție a atacurilor, schimburi derutante de locuri, de-a alterna pasele scurte cu cele lungi, date la întîlnire, mulți, foarte mulți dintre fotbaliștii din primul nostru eșalon (nu mai vorbim de cei din diviziile B și C, sau de juniorii «internaționali») se complac în jocuri de artificii care pot «lua ochii» suporterilor de la peluză, dar care frînează excesiv ritmul acțiunilor ofensive. În loc să facă o pasă tare și precisă și să se demarce imediat spre a reprimi o minge salutară, care să scoată din luptă 2—3 adversari, mulți dintre atacanții noștri (chiar cei mai buni) se transformă în simpli spectatori ai acțiunilor realizate de coechipierii lor, și, mai rău, ai acțiunilor duse, după deposedarea de balon a acestora, de jucătorii echipei adverse. La lipsa demarcării se adaugă și deficiența marcării adversarilor, fie prin lipsa presingului exercitat de atacanți asupra apărătorilor din față, fie prin lipsa de hotărîre și de cunoaștere a elementelor «ataculul la om» și a «dublajului», prin eșalonarea în adîncime.

Angelo NICULESCU

cititori-comentatori

duminici sportive la radio

Nemaipomenita finală a Cupei, care bîntuie frumos gîndurile noastre, mă face să mă gîndesc la ceea ce ni se oferă de aproape un an de zile pe lungimea de undă a postului de radio Cluj. De regulă, din două în două duminici redacția sportivă a studioului a efectuat transmisii directe de fotbal de pe stadioanele unde erau programate partide din fosta serie a II-a a diviziei B, cîte patru meciuri din minutul 1 pînă în minutul 90. În zona de audiție a postului — cred că întreaga Transilvanie — am avut astfel prilejul să fim la curent simultan, pe de o parte, datorită studioului Cluj, cu desfășurarea etapei în divizia B (căci este comunicată și evoluția scorurilor de pe celelalte stadioane de unde nu se efectuează transmisii), pe de altă parte, datorită posturilor centrale, cu desfășurarea etapei în divizia A.

Emisiunile fotbalistice nu sînt singurele transmisii pe care Radio Cluj ni le-a oferit direct de la locul de desfășurare a unei competiții. Am audiat deseori relatări «pe viu» de la turnee de handbal, baschet, chiar volei și tenis găzduite de Sala sporturilor din localitate. Nu-i lipsit de interes să arăt că în emisiunile de informații sportive de anul trecut am avut plăcerea de a asculta un serial de opt interviuri cu antrenorul Ștefan Covaci, precum și cîteva piese muzicale din repertoriul dedicat de suporterii «Ajaxului» echipei preferate.

Am aflat că asemenea satisfacții a oferit în ultimul timp ascultătorilor săi și postul de radio Iași, transmițînd de pildă de la Rîmnicu Vîlcea partida decisivă a Politehnicii pentru promovarea în divizia A. Să salutăm aceste debuturi ale radiofoniei noastre sportive și să sperăm că odată cu ele vom asista la sezoane competiționale de ridicată exigență.

Armand SĂVEANU
Baia Mare

Din numărul viitor cronica de fotbal de Eugen Barbu

cupa davis, roland gaross-ul și wimbledon-ul amenințate de w.t.t.

Întors de curînd de la Varșovia, unde a participat la lucrările Adunării generale F.I.L.T., vicepreședintele Federației române de tenis, Ion Petrache, a răspuns cu amabilitate întrebărilor noastre.

— Nu este greu de bănuit că discuțiile din cadrul Adunării generale s-au purtat pe marginea pericolului de sciziune existent în conducerea tenisului internațional, ca urmare a apariției unor grupări dornice de îmbogățire. Care este poziția F.I.L.T. vizavi de aceste asociații?

— În privința W.T.C., nu au apărut elemente noi, atît F.I.L.T. cît și J. Hunt respectă contractul încheiat anul trecut. Anul viitor, în cele patru luni ianuarie-mai, W.T.C. va organiza 3 circuite paralele cu cîte 8 concursuri paralele (7 în S.U.A. și 1 în Europa). Deci un program mai puțin încărcat decît anul acesta pentru jucători. Referitor la o altă grupare, W.T.T., lucrurile sînt ceva mai complicate. După cum se știe, W.T.T. este o asociație subvenționată de televiziunea americană în scopul asigurării programului sportiv din pauza campionatelor de fotbal american și hochei. Se înțelege că realizarea proiectelor acestei grupări în perioada mai-august cu cei mai buni jucători din lume ar aduce imense prejudicii Cupei Davis și concursurilor de la Roland Garros, Roma și Wimbledon. Față de W.T.T., federația internațională are o poziție intransigentă, atrăgînd atenția federațiilor naționale și jucătorilor că orice contract încheiat cu această grupare atrage după sine măsuri drastice. În sfîrșit, A.T.P. (Association of Tennis Professionels) este de fapt un fel de sindicat al jucătorilor. Cu această asociație, al cărui principal scop este de a apăra drepturile jucătorilor, F.I.L.T. se află în tratative. Adunarea generală a fost de acord ca în cadrul federației internaționale să se înființeze un consiliu internațional al jucătorilor profesioniști, dar deocamdată există încă divergențe de păreri privind componența sa. În orice caz, se speră la un acord al părților.

— Ce s-a întreprins la actuala sesiune pe linia democratizării sistemului de vot din cadrul federației internaționale?

— Deocamdată s-a alcătuit o comisie care să culeagă date privind dezvoltarea tenisului în fiecare țară afiliată (numărul de jucători, antrenori, terenuri), astfel ca pe baze statistice să se treacă la o nouă repartizare a voturilor. Pentru anul viitor se preconizează scăderea numărului de voturi de care dispune fiecare din țările cîștigătoare ale Cupei Davis de la 12 la 6, iar pentru un viitor mai mult sau mai puțin apropiat să se ajungă ca toate țările să aibă dreptul la un singur vot.

— Ce alte hotărîri s-au luat?

— S-a hotărît ca viitoarea ediție a Cupei federației, rezervată echipelor feminine, să se organizeze în Noua Zeelandă (1974) și s-au făcut precizări regulamentare referitoare la înălțimea sălilor de tenis și dimensiunile unor accesorii (stîlpi, fileuri).

— Cine este noul președinte al F.I.L.T.?

— Avîndu-se în vedere necesitatea continuării tratativelor începute, în funcția de președinte a fost reales M.A. Heyman (Danemarca).

Ștefan GEORGESCU

CAMPIOANELE NOASTRE SE PREGĂTESC

NELU NUNWEILLER

fiecare întîlnire trebuie privită ca o virtuală izbîndă

— Cum vă împăcați cu condiția de antrenor, mai ales acum cînd unii dintre elevii dumneavoastră sînt foști colegi de echipă?

— A fi antrenor, după mine, înseamnă a lovi mingea ori de cîte ori o lovește un jucător din echipa pe care o conduci, mai mult chiar, înseamnă a trăi, a gîndi, a te bucura și a te întrista cît unsprezece la un loc. Uneori e dificil, trebuie să recunosc, dar și satisfacțiile sînt mari.

— Sezonul estival este bîntuit de regulă de preocupări mai mult sau mai puțin strict fotbalistice, legate printre altele și de tradiționalele, controversatele noastre transferări. Cum se descurcă — scuzați-mă! — impresarul Nelu Nunweiller în acest hățiș de interese?

— Sîntem în tratative cu cîțiva jucători din categoria B, dar nu vă pot da încă nume pentru că nu este nimic sigur. Oricum, echipa «Dinamo», ca reprezentantă a fotbalului românesc în frecvente întîlniri peste hotare, ar trebui să preocupe mai mult federația. O confidență vă pot face totuși: Cornel Dinu a semnat pentru «Sportul studențesc». Atît deocamdată, faptic vorbind. Clubul, colegii lui Dinu, eu personal, nu sîntem de acord. Dealtfel, nici noul proiect de reglementare a transferurilor nu-i îngăduie obținerea dezlegării. Prin urmare, noi vrem ca Dinu să apară în continuare în formația care l-a consacrat și care cred că i-a prilejuit unele dintre cele mai mari realizări din viața sa sportivă.

— Ce credeți că se va întîmpla în C.C.E.? Sorții v-au favorizat sau nu?

— Să nu uităm că în Cupa României ne-a fost ținută anul acesta o lecție model din care unele concluzii se desprind, impunîndu-se aproape de la sine. Cîteva echipe din categoria B și C au demonstrat cîtă greutate poate avea în balanța unei partide, pe lîngă pregătirea fizică, tehnică și tactică, elementul moral, unghiul din care este abordată întrecerea. Sper ca echipa noastră, care a reușit spre finalul campionatului trecut un adevărat tur de forță, să-și probeze clasa. Doar noi furnizăm naționalei un număr mereu mai ridicat de titulari. În privința sorților eu nu cred în favorizare sau ghinion. Fiecare întîlnire trebuie privită ca o virtuală izbîndă.

Toma MICHINICI

C. CERNĂIANU

sorții oferă «universității» craiova șansa afirmării

Fericite ocazii de a-l întîlni într-una din aceste zile toride pe antrenorul echipei de fotbal Universitatea Craiova, C. Cernăianu în birourile redacției noastre nu putea fi ratată din punctul de vedere al cronicarului preocupat permanent să-și informeze cititorii, cum se spune, la zi:

— Care credeți că sînt șansele Universității în meciul de debut din cadrul Cupei U.E.F.A. cu redutabila formație italiană «Fiorentina»?

— Sînt bucuros că sorții ne-au pus în situația de a da replica unei echipe cu vechi state în competițiile internaționale. Sînt bucuros, mai ales, pentru că sper într-o infirmare definitivă a prejudecății din conștiința unora privind incapacitatea formațiilor noastre așa-zis provinciale de a ne putea reprezenta fotbalul în Europa. În plus, am convingerea că băieții sînt dornici să se afirme în continuare și nu vor scăpa prilejul pentru a dovedi că poziția echipei lor în campionatul recent încheiat nu este deloc întîmplătoare.

— Din cîte știu, unsprezecele oltean nu va mai număra în rîndurile sale pe Sameș care de curînd a fost încorporat, urmînd să-și satisfacă stagiul militar. Clubul «Steaua» va avea probabil (dacă nu cumva a și avut deja) în intenție legitimarea acestuia, cu atît mai mult cu cît Sameș se pare că devine pe zi ce trece un pretendent serios la unul din locurile lotului național.

— Există o singură cale prin care echipele noastre își pot aduce efectiv contribuția la dezvoltarea fotbalului național. Este și calea aleasă de clubul craiovean: preocuparea noastră permanentă de a-și îmbogăți prima echipa promovînd cu predilecție jucătorii proprii de la tineret, juniori și copii. În legătură cu fluctuația specifică dintre două campionate naționale, atît de controversată la noi — fluctuație care de multe ori s-a răsfrînt negativ asupra regulamentelor federale ce abundă în contradicții de la un sezon la altul — nu vă pot da date decît despre o situație cu totul întîmplătoare, de care personal am luat foarte curînd cunoștință. Atacantul stelist Iordănescu este unul dintre proaspeții admiși la examenul de la Facultatea de științe economice din Craiova. Sper ca tergiversările, de asemenea specifice transferurilor, să nu ducă la scăderea potențialului nu atît al echipelor văduvite de prezența unor titulari, cît mai ales al echipei noastre reprezentative.

— Totuși obiectivele dumneavoastră principale rămîn partidele din Cupa U.E.F.A. și apropiatul campionat național de fotbal 1973/1974.

— Bineînțeles. Pierderea campionatului trecut «la polou» ne-a îndîrjit și acum știm că o competiție nu se poate cîștiga decît pornind încă din prima etapă cu convingerea că fiecare meci este decisiv, dacă vreți, așa cum a fost, hai să-i zicem, epocala partidă de la Arad. Legat de competițiile europene, de participarea formațiilor noastre la ele, mi se pare lăudabilă inițiativa federației de a îmbunătăți sistemul de transferări. Astfel, potrivit proiectului pe lîngă transferul normal, echipele angrenate în competițiile europene n-au dreptul să piardă jucători, dezlegările fiind nule, avînd în același timp latitudinea de a-și legitima doi jucători din categoriile inferioare B, C etc. fără formalitatea dezlegării. Aparența favorizare a primelor clasate are în fond o rațiune stimulatoare. Echipele din categoria A vor aborda deci cu foarte mare seriozitate campionatul viitor.

Toma MICHINICI

ILIE NĂSTASE

adevărata mea perioadă mare încă n-a început

L-am întîlnit pe Ilie și din nou m-am surprins *studiindu-i gesturile, comparîndu-i-le.* Trebuie să recunosc că în relațiile cu mine, ca și cu ceilalți dealtfel, campionul de la Forest Hills și Roland Garros este același cu cel pe care l-am cunoscut cu ani în urmă. Aceleași gesturi firești, dezinvolte, aceleași opinii deschise.

Mi s-a părut normal ca înainte de a ne spune bună-ziua să-l întreb ce s-a întîmplat la Wimbledon.

— Finala din anul trecut mi-a dublat popularitatea în Anglia. Așa se face că la meciul cu Mayer, programat pe terenul 2, era mai multă lume decît pe terenul central. Tribunele, care știi că ajung pînă în teren, erau pline. De la începutul pînă la sfîrșitul partidei un grup de fete au strigat întruna Năs-ta-se, Năs-ta-se... Nici intervenția mea, nici a arbitrilor n-a reușit să le domolească. Am pierdut meciul din cauza acestor fete, adică a gălăgiei făcute de ele și care se suprapunea pe un fond de tensiune nervoasă, datorat într-o oarecare măsură cazului Pilici.

— Scriam într-un număr anterior al revistei că fără cazul Pilici ai fi fost astăzi campion la Wimbledon.

— Nu știu ce ar fi fost, dar prezența jucătorilor buni m-a stimulat întotdeauna.

— Evoluția ta din ultimul timp este marcată totuși de constanța rezultatelor bune. Crezi că vei continua la fel?

— Sper că da. Pînă acum nu am avut niciodată impresia că m-am oprit. Cred că am început să mă înving pe mine însumi. Nu mă mai enervez din te miri ce și asta îmi dă posibilitatea să mă ridic deasupra micilor incidente și să studiez reacțiile adversarului. Mai mult, mi-am schimbat și jocul, într-o anumită măsură, nu mai fac eforturi disperate pentru a repune în joc mingile ca mi se par imposibile și nu-i mai las pe adversar să se bucure de neputința mea.

— Se spune că Laver, în perioada sa de glorie, nu lăsa nimic la voia întîmplării. Faci și tu la fel?

— Fiecare meci își are pregătirea lui: somnul, alimentația, echipamentul, racheta, încălzirea înainte de joc, sînt prevăzute din timp. Dar poate mai mult decît Laver, eu cred că atît rău, cît și bine se află în mine. Mai mult decît toate, în aceste pregătiri contează la mine fracțiunea aceea de secundă în care mingea atinge racheta. Dacă atunci simt mingea cum se apropie lin și ascultător de rachetă, înseamnă că ea va ajunge exact la locul în care trebuia să ajungă. Alteori însă simt că mingea este ostilă și indiferentă simțurilor mele.

— Crezi că asta depinde de adversar?

— E greu de spus, dar cred că totuși asta depinde în primul rînd de mine, de starea mea fizică și psihică. Nu o dată mi s-a întîmplat, jucînd cu Smith sau Ashe, Laver sau Newcombe, să am sentimentul că lupta devine o formalitate. Asta pentru că atunci nu dictam jocul. Alteori, dimpotrivă, făceam eforturi disperate, dar totul era în favoarea adversarilor.

— Crezi deci că ai realizat un progres?

— Reușesc să mă concentrez din ce în ce mai bine și să fac tot mai des mingea să mă asculte. Nu vreau să par lipsit de modestie, dar adevărata mea perioadă mare încă n-a început.

— Ce părere ai despre meciul de Cupa Davis?

— Meci foarte greu. Dacă vom cîștiga, vom avea toate motivele să ne bucurăm.

Ștefan GEORGESCU

O VICTORIE CATEGORICĂ

Combinata *Flacăra-România liberă* a învins luni, pe terenul Voința din Capitală — după un meci frumos, în care merite egale au avut și adversarii — echipa ziarului «Scînteia», cu scorul de 4—0, prin golurile marcate de *Adrian Păunescu* (un șut norocos în prima repriză), *Dorin Tudoran* (2) și *Toma Michinici*.

Iată formația învingătoarei, combinata Flacăra-România liberă: Ilie Tudora — Gigi Anghel, Bibi Constantinescu, Filip, Cristi Sîrbu — Radu Constantinescu, Toma Michinici — Bujdoiu, Dorin Tudoran, Adrian Păunescu, Iulian Neacșu (în repriza a doua a mai jucat Romulus Balaban).

profiluri muzicale

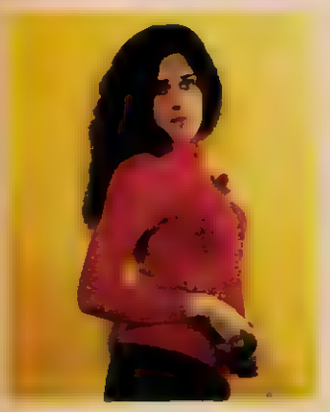

Pianista **Ilinca DUMITRESCU** (n. 29 august 1952).

Spicuiri din agenda ei de lucru: octombrie 1972 — participare la Festivalul internațional «Interpodium» de la Bratislava, unde susține un concert cu orchestra festivalului (dirijor, Mario Klemens), de asemenea, un recital și o emisiune la televiziune; ianuarie-februarie 1973, concerte la Craiova, Sibiu, Botoșani, Satu Mare, Timișoara; 16—17 februarie 1973 — concerte cu Filarmonica «George Enescu» la Ateneu, sub bagheta dirijorului Nicolae Boboc; martie 1973 — concerte la Poznan (Polonia); martie 1973 — concert la Budapesta (Ungaria), dirijor, Helmuth Steinbach (R.F.G.); 17 mai 1973 — concert cu orchestra Radioteleviziunii române, dirijor, Vaclav Smetacek (Cehoslovacia); 30 iunie 1973 — concert alături de Valentin Gheorghiu la Ateneu, interpretează Concertul în Mi bemol major pentru două piane și orchestră de Mozart; 2 iulie 1973 — închiderea stagiunii Filarmonicii din Oradea, dirijor, Siegfried Geisler (R.D.G.).

Proiecte pentru stagiunea 1973—1974 participarea la Festivalul de la Amsterdam (Olanda); în noiembrie 1973 — recitaluri și concerte în U.R.S.S.; recitaluri și concerte la Stockholm (Suedia); concerte în Italia.

Exemplu de seriozitate și de perseverență, tînăra pianistă Ilinca Dumitrescu, studentă a Conservatorului «P.I. Ceaikovski» din Moscova, clasa renumitului maestru Stanislav Neuhaus, poate vorbi despre munca sa organizată, despre disciplina, profunzimea, pasiunea cu care lucrează, cu care înțelege să străbată acest drum al artei interpretative. Și roadele sînt vizibile. La Bratislava, cronicarul muzical al ziarului «Vecernik» scria: «Ilinca Dumitrescu este fără îndoială un mare talent al pianului, cu disponibilități tehnice cu totul excepționale». Ziarul «Pravda» — Bratislava: «Tînăra artistă dispune de o tehnică și o muzicalitate perfecte». «Smena» — Bratislava, vorbește despre «eminenta tînără pianistă română, Ilinca Dumitrescu». Ultimele concerte ale Ilincăi Dumitrescu, tînără pianistă de un real talent, cu o certă înclinare spre poetizarea muzicii, spre transmisia elevată, au relevat clar un cîștig în profunzime, în felul de a înțelege, de a sensibiliza fiecare detaliu. Profesorul Neuhaus este un maestru al sonorităților, și eleva lui, Ilinca Dumitrescu, a învățat să obțină nuanțele cele mai fine, să lărgească prin sensibilitate diapazonul nuanțelor, să lucreze în amănunt, ca apoi să dea contur întregului opus, să dea unitate, să însuflețească paginile asupra cărora se apleacă.

S.O.

alfa... beta... muzica

«ACCENT» — emisie mai «apăsată», mai intensă a unui sunet față de cele alăturate. Accentele sînt «punctele de relief» ale unui desen melodic, ele dau sens frazei muzicale și stau la baza ritmului, a organizării în timp a valorilor de note. În interpretarea secției ritmice (un grup din cadrul formației sau orchestrei de jazz, compus de obicei din pian-orgă-contrabas, baterie și eventual chitară) deosebim accentele grave — afectînd sunetele joase (bașii) și accentele acute — afectînd sunetele înalte. După natura lor, accentele mai pot fi metrice (accente naturale, periodice, provenite din structura măsurii folosite), accente ritmice (generate de un anume ritm organizat) și melodice (condiționate doar de logica frazei muzicale, de înălțimea sunetelor).

«ACOMPANIAMENT» — fond muzical ce însoțește melodia repartizată fie unui solist vocal, fie unui solist instrumentist, fie unui grup solistic. Acompaniamentul reprezintă de fapt «întregirea» armonică, ritmică și coloristică a liniei melodice. De multe ori în muzica ușoară și în jazz acompaniamentul are un rol esențial, îndeosebi în cazul existenței unui desen melodic foarte simplu. De exemplu, o bună parte a melodiei cunoscutei bossa-nova «Samba de una nota do» este constituită dintr-un unic sunet repetat.

«AFTERBEAT» («după timp») — 1. Denumire a timpilor pari sau «slabi» (timpii 2 și 4 din măsura de patru timpi) spre deosebire de timpii impari sau «tari» (1 și 3). 2. Prin extensie, «afterbeat»-ul (folosit curent în jazz-ul vechi) semnifică accentuarea timpului par.

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

curier muzical

Alex. *Ionescu-București*. Secvențele din «Lumea se distrează» erau într-adevăr cu formația Rolling Stones. *Iancu Dana-București*. 1. Evident, nu numai solistul incriminat este de vină. 2. Succes! *Petrică P.-Sibiu*. Colaboratorul nostru Florian Pittiș este una și aceeași persoană cu «popularul actor». *T. Andronic-Sighetu Marmației*. De acord, dealtfel nu-i primul caz cînd Electrecord-ul ne oferă melodii de mult trecute *Coca Iconaru-Ploiești*. Nu putem publica adresele soliștilor fără acordul acestora. Adresați-vă Radioteleviziunii. *Dan Trif-Sinaia și D.D.-Iași*. Datele au fost culese direct de la sursă. Eventualele omisiuni nu ne aparțin deci. *Francisca Dragomir-București*. Phoenix la «Mamaia»? Hm! *Cornelu Ionescu-București*. Spectacolul de «Poezie și muzică» se va relua. Alături de Caramitru, Pittiș și Sfinx, semnalăm nume «noi» — Mariana Mihuț și Virgil Ogășanu *Ferenc Mihaly-Arad*. Formația Carusel a cîntat la barul Carpați din Brașov, iar acum cîntă pe litoral. *George Genes-Galați*. Ce s-a întîmplat cu clubul dumneavoastră? *Șerban Romeo-Brașov*. «M-am deplasat la București special pentru concertul formației Phoenix s-o revăd după frumosul succes de la Bratislava». *Ion Costin-București*. «Andrii Popa» și «Florile mele» au ieșit fortuit din top, nefiind incluse în fonoteca RTV.

George STANCA

casete muzicale

fonograme

● În drum spre Miami Beach, via Londra, ne-a vizitat țara cîntăreața australiană, de origine română, Anna Rys, împreună cu soțul său, bateristul Berry Sutton. Lansată încă de la vîrsta de 16 ani, Anna își continuă cu succes cariera avînd înscrise în palmares numeroase discuri single, patru L.P.-uri și mai multe participări la diverse festivaluri sau programe de cabaret și televiziune. Amintim prezența ei la Adelaide Festival of Arts, manifestare onorată de nume ca Dave Brubeck, Iehudi Menuhin, Marlene Dietrich.

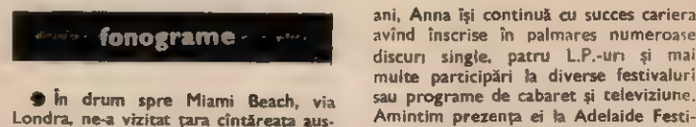

● La Sopot (Polonia) se va desfășura concursul internațional dedicat, anul acesta, în exclusivitate caselor de discuri. Firma cîștigătoare obține dreptul de a lansa pe piața poloneză 6 000 de discuri din catalogul propriu. Electrecord-ul va fi reprezentat de binecunoscuta formație «Phoenix».

G.S.

JIMI HENDRIX (IV)

Albume de evitat, fără nici o importanță.

Cele mai multe dintre aceste albume conțin imprimări datate înaintea înființării grupului **Experience** și suferă din cauza slabei calități muzicale și tehnice. În majoritatea cazurilor ele arată aptitudinile promițătoare ale unui viitor chitarist profesionist. Cîteva dintre albume sînt de o natură atît de dubioasă, încît oricine se poate îndoi dacă numele muzicienilor care apar pe copertă sînt aceleași cu cele ale muzicienilor de pe disc. Cîteva titluri: «In The Beginning», «What'd I Say», «Rare Hendrix», «Eternal Fire», «Curtis Knight With Jimi Hendrix» (două albume), «The Best of Jimi Hendrix» (trei albume) «Lonnie Youngblood and Jimi Hendrix».

Încheiere

În următorii ani vor apărea, fără îndoială, numeroase albume de diferite valori cu numele lui Jimi Hendrix, scris cu litere mari. Faptul nu trebuie să ne mire deoarece mai există numeroase benzi încă nefolosite: ultimul spectacol al lui Hendrix, în noaptea dinaintea morții lui, alături de Eric Burdon și The War, imprimat la Ronnie Scott's Club; primul spectacol al grupului Experience la L.A. Forum și un Jam-session de studio cu Johnny Winter...

ATENȚIUNE!

Nu dați nici o importanță discurilor pe care scrie «TRIBUTE TO JIMI HENDRIX». Numele și fotografiile lui sînt folosite aici doar în scopuri pur comerciale. Muzica existentă pe aceste discuri reprezintă eforturile disperate ale unor instrumentiști de studio, al căror nume nu apare în nici un colțișor al copertei, de a cînta în maniera lui HENDRIX.

Florian PITTIȘ

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	O portocală	Anda Călugăreanu	14
3	2	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	10
2	3	Zilele	Marina Voica	12
5	4	Fetița mea	Mihai Constantinescu	4
8	5	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	3
4	6	Din focul primului sărut	Aurelian Andreescu	9
9	7	Ploaia	Odeon	2
—	8	Pastorală	Roșu și Negru	1
6	9	Dedicație	Romanticii	12
7	10	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	3

Compozitori: 1. Marius Țeicu. 2. Margareta Pîslaru. 3. Marius Țeicu. 4. Mihai Constantinescu. 5. Laurențiu Profeta. 6. Marius Țeicu. 7. Sorin Vasiliu. 8. Nancy Brandes. 9. Teodor Tufiș. 10. Judith Csomo.

TOP MUZICAL „FLACĂRA" TALON NR. 23

cybulski, miercuri seara

Televiziunea știe că din cînd în cînd ni se face dor de marii actori. Îmi place să cred că știe asta, că ciclurile sale dedicate unui nume sau altuia nu sînt doar titluri dintr-un plan, ci, măcar uneori, leacuri pentru dorurile noastre de cinefili. Cîteva miercuri la rînd ni l-a readus pe *Cybulski*. Acum, după ce-am văzut pentru a 11-a oară cum moare Zbyszek acolo, pe maidan, în *cenușă și diamante*, tot ce mai pot să spun este că abia acum mi-am dat seama că plînsul lui din urmă seamănă cu scîncetul unui nou-născut. În rest, pentru toți cei care l-au privit pentru a nu știu cîta oară sau pentru prima dată, mă întorc cu pioșenie la cuvintele sale ascultate într-o seară de decembrie 1966, cuvinte al căror strimb destin a fost să se constituie în ceea ce se cheamă, atît de nemernic, «ultim interviu»: *«...Cine știe cum îmi voi încheia cariera... Poate că personajele mele viitoare vor continua să semene cu cele de azi, numai că vor fi mai îmbătrînite. Meseria noastră este grea, existăm atît timp cît publicul ne vede. Filmul trece, dispare, actorul îmbătrînește... Un actor nu poate să rămînă tînăr toată viața, trebuie să aibă curajul de a recunoaște momentul cînd tinerețea se sfîrșește... Nu știu ce este mai important, poate trandafirii sau poate să cauți trandafirii».*

Magda MIHĂILESCU

cine, ce, unde, cînd ?

• **Marea actriță Liv Ullmann a fost solicitată — la Hollywood — să o întruchipeze pe George Sand, într-o viitoare peliculă ce-și propune să refacă aventuroasa biografie a celebrei scriitoare. Se spune că Liv Ullmann ezită deocamdată, întrucît, spre deosebire de George Sand, este o nefumătoare convinsă și nu știe cum va face față cantității de tutun pe care va trebui să o consume pe ecran.**

• **Pierre Richard, una din noile speranțe ale filmului comic francez, pregătește în calitate de scenarist și regizor fantezia «Nu știu nimic, dar voi spune totul». Interpretul principal — tot Pierre Richard.**

• **Noul film al veteranului cinematografiei cehoslovace, Otakar Vavra, se numește «Zilele trădării».**

• **Este de ajuns să notăm titlul filmului la care lucrează în prezent, în Italia, Alain Delon, pentru a ști despre ce este vorba: «Marile arme». Autor — Duccio Tessari.**

• **După unele informații, B.B.C. are în planurile sale un serial-mamut, în comparație cu care «Forsyte Saga» poate apărea de-a dreptul un scurt metraj. Noul și grandiosul foileton, intitulat «The Pallisers», va avea drept protagonistă pe Hayley Mills.**

• **Un proiect ambițios al lui Ken Russel: să ecranizeze opera lui Rabelais «Gargantua și Pantagruel». Deocamdată are sprijinul producătorului Alberto Grimaldi.**

actori și roluri

Daliah Lavi și Beba Loncar, *despre care am aflat că sînt* «Mai periculoase decît bărbații». *Informația ne-a furnizat-o filmul cu același nume.*

«DOI OCHI CE RÎD ÎN SOARE ORI DOI OCHI CARE PLÎNG?»

După o existență de 25 de ani, în 1920, Liceul Traian din Turnu Severin (în primii ani, gimnaziu!) avea o reputație bine stabilită, se bucura de un prestigiu deosebit, prin școlaritatea sa excepțională. «Micii dorobanți» ai directorului Teodor Costescu fuseseră la originea atenției generale a publicului. Caragiale consemnase evenimentul în schița sa *Emulațiune*, scrisă la cald și apărută în *Universul* din 19 mai 1900, la puține zile după senzația stîrnită de defilarea elevilor. Iată cum începe schița, din vestitul ciclu rostogănesc:

«Două zile întregi, 10 și 11 mai, vechea noastră cunoștință, d. Marius Chicoș Rostogan, pedagogul absolut, a urmărit cu cel mai viu interes, pas cu pas, pe elevii liceului «Traian» de la Severin, cari au fost aceea ce se numește *le clou* (cuiul) cu ocazia festivităților naționale în anul acesta.

Prin multe emoțiuni a trecut ziua eminentul pedagog, și ceea ce vedea ziua nu-l lăsa să doarmă noaptea...»

Reacția lui se petrece neîntîrziat:

«După două zile de emoțiuni adînci și de gînduri înalte, după două nopți de insomnie, d. M. Ch. Rostogan intră vineri, 12 mai, dimineața în clasă foarte posomorît».

Prima întrebare pe care o pune elevilor e relativă la evenimentul școlar de la ordinea zilei:

«*Profesorul:* No!... care dintă voi au fost ieri ș-alantăieri la paradie?

Școlarul Ionescu: Am fost toți, domnule...

Profesorul: Toți?... bine! Văz't-ați numa la paradie pe colegii voștri din ghimnazium «Traian» de la Turnul Zeverin, cari au vin't...

Școlarul Georgescu: Numa' după ei ne-am ținut toată ziua, domnule; d-aia n-am venit ieri la școală.

Profesorul: N-ați vin't ieri la școală, ha?...

Școlarul Otopeanu: Nu, domnule, că te-am văzut și pe dumneata că umblai după ei, și...

Profesorul: No!... văz't-ați numa?...

Școlarul Ionescu: Dumitale ți-era cald, domnule...

Profesorul: Ha!

Școlarul Otopeanu: Te ștergeai mereu cu basmaua...

Profesorul (impacientat): Tu închide-ți ritul!... No!...»

Nervos, pedagogul de școală nouă le dă elevilor săi pe eroii zilei ca model și-și exprimă regretul că nu i-a «suctes» și lui să-i scoată «la un defilir la paradie». Unul dintre elevii lui, Georgescu, îi mărește părerea de rău și ciuda, afirmîndu-i:

«Domnule, pe mine a zis tata că mă trimete la Severin în gimnaziu... la d. Costescu».

Intervine și elevul Otopeanu:

«Și eu o să rog pe taica să mă trimeată tot la d. Costescu...»

Iritat, pedagogul absolut replică:

«Da trimeată-te și la furci!...»

Furca, despre care ne spune recent apărutul și intruvabilul *Mic dicționar enciclopedic*, «învechit și la plural», însemna, la români și în limba noastră veche, spînzurătoarea (*in furcam suspendere*, iar în *Viețile sfinților* a lui Dosoftei, amenințarea directă: *Te voi spînzura într-o furcă!* — așadar, la singular). Tiktin mai nota în 1907: «astăzi de obicei la plural, *du-te-n furci*», o trimitere, ca să zic așa, penală!

Lecția lui Marius Chicoș Rostogan la o alură militărească de «exerțir» și elevii ies din clasă, la sfîrșitul lecției, în comanda pe nemțește: «links! rechts!» (stîngul! dreptul!)

Nu vreau să-mi trag păcatul cu memoria respectatului profesor Vasile Gr. Borgovanu, care a făcut o frumoasă carieră didactică, dar iubitul meu dascăl de română, Dimitrie Horvat, mi-a spus că de el era vorba în faimoasele schițe ale lui Caragiale, că el fusese acela ce-i servise de model. Așa să fi fost profesorul pe care marele nostru clasic îl-a numit ironic «eminentul» pedagog? N-aș jura. Caragiale nu făcea, ca Iacob C. Negruzzi, colaboratorul său cu versurile la opereta *Hatmanul Baltag* (1885), așa-zise «copii după natură». Personajele sale, vizînd către tipic, către generalitate tipologică, erau făurite sintetic, cu trăsături împrumutate de la mai mulți inși observați, iar peste cele luate pe viu, autorul mai punea și de la el, șarjînd atît cît trebuia și evitînd exagerările grosolane (de care totuși detractorii săi îl acuzau). Deaidei, personajul își găsește strămoșii în teatrul lui Vasile Alecsandri și în portretistica lui I. Heliade-Rădulescu. S-au scris două monografii despre V.Gr. Borgovan[1] și i s-a rezervat o rubrică în *Dicționarul Contimporanilor* de Dim.R. Rosetti (Max)[2], apoi în *Minerva, enciclopedie română*[3] și în *Dicționarul enciclopedic ilustrat Cartea Românească*.[4]

Din dicționarul lui Max aflăm că Vasile Borgovanu *(sic!)* se născuse în 1850 în Satul Nou de lîngă Bistrița (Transilvania), că și-a terminat studiile la Budapesta și Viena, că a funcționat la școala normală de învățători de la Gherla, de unde a fost chemat în 1888 la București și «numit profesor de pedagogie la școala normală de institutori din Capitală, post pe care-l ocupă și astăzi».

În timpul cînd urmam gimnaziul, Vasile Gr. Borgovan era directorul Școlii normale de învățători din Turnu Severin. A fost examinatorul meu la admiterea în cursul superior, în vara anului 1917, sub ocupație germană. Pe atunci examenul se numea de absolvire a cursului inferior. Nu mai mi-amintesc exact componența comisiei. La română era V.Gr. Borgovan, un bătrîn simpatic, cu cioc, care nu știu prea bine ce m-a întrebat. Vorbea românește fără accent. N-avea nimic în ținută și în vorbă care să-l prezinte ca pe un personaj comic, dimpotrivă, impunea respectul. După ce i-am răspuns satisfăcător, mi-a cerut să spun o poezie. I-am declamat *Poveste* de Octavian Goga. Au trecut de atunci aproape exact 56 (cincizeci și șase) de ani. Multă apă, vorba aceea, a trecut pe Dunăre, iar Dunărea și Porțile de Fier nu mai sînt ce-au altădată (o spun fără melancolie, față de mărețele construcții ale barajului și hidrocentralei Porțile de Fier de astăzi, cu regretul numai pentru scufundarea, devenită necesară, a «inefabilei» insule Ada-Kaleh). Multe am uitat de atunci, dar mi-au rămas întregi în memorie crîmpeie-crîmpeie din simbolica poveste a împăratului din basmele noastre, care cu un ochi rîdea și cu altul plîngea. Nu am consultat ulterior nici un folclorist să-l întreb dacă tema este universală sau locală și cum se interpretează simbolul. Pentru unul ca mine, care nu are pretenția de a tăia firul în patru sau în multiplu de această cifră, socot că deși fiecare din noi plînge și rîde alternativ cu ambii ochi, cu toate astea, împăratul care simultan rîdea și plîngea cu cîte unul, ne reprezintă, simbolic, pe noi toți, în fond, în aceeași alternativă, indiferent de timp și de spațiu.

La Goga, poet național, tîlcul transparent era altul: ochiul care rîdea simboliza țara liberă, cel ce plîngea, țara robită, Transilvania.

Poezia se încheia cu întrebarea ce vom avea noi mîine:

«Doi ochi ce rîd în soare, ori doi ochi care plîng?» Momentul istoric era dramatic. Armatele noastre nu intraseră încă în foc, după refacere, ca să repurteze strălucitele izbînzi de la Oituz, Mărăști și Mărășești.

Am spus poezia cu patosul vîrstei (nu împlinisem încă 15 ani) și cu tot năduful clipei, punînd accentul pe cei «doi ochi ce rîd în soare», pe speranța în victoria finală și împlinirea idealului național.

N-am putut urmări fizionomia profesorilor din comisia examinatoare în timpul cît a durat recitarea vibrantului și prea puțin cunoscutului poem al lui Octavian Goga. Am fost ascultat însă într-o tăcere binevoitoare, dacă nu și emoționată. *Domnul* Borgovan a observat, cu un spirit formalist irepresibil:

— Poezia are unele versuri șchioape!

— Se poate, am răspuns cu promptitudine, dar mie mi-a plăcut!

Cred că și lui, *in petto*, măcar.

Închin această amintire doamnei Veturia Oct. Goga, care a împlinit la 30 mai vîrsta de 90 de ani, cu gîndul să consacre zilele ce i-au mai rămas păstrării amintirii, la Ciucea, a marelui poet căruia i-a ridicat un splendid mausoleu, lucrat de mîna ei în mozaic de Veneția. Îi urăm și pe această cale, *post festum*:

— La mulți ani!

(Va urma)

1) *Una de D.I. Goga, Cluj, 1935, alta de Gh. Neamțu. Editura didactică și pedagogică, 1972.*
2) *București, 1897, pag. 34, cu următoarea bibliografie: Aritmetică și geometria, Istoria pedagogiei la români, Curs de desen liniar, Curs gradat de caligrafie, Povățuitor spre conducerea copiilor, Curs complet de aritmetică, Carte de citire etc.*
3) *Cluj, 1930, pag. 207*
4) *București, 1931, pag. 1536.*

OCTAVIAN GOGA

cronica tv

universitate a fortificării

O școală a maturității, a formării caracterului, a patriotismului, înseamnă acele 485 de zile de instrucție și viață militară în care tinerii de 19—20 de ani învață alfabetul bărbăției, curajului și devotamentului închinat patriei lor. Ținuta ireproșabilă pe care trebuie s-o aibă ostașul, agerimea în mișcări, claritatea și decizia sînt calități pe care trebuie să le cucerească. Regulamentele militare exclud posibilitatea oricărei comodități, oricărei improvizații, exclud necinstea, lașitatea, vorbăria. Totul trebuie să se petreacă precis, la obiect, clar. De alci majoritatea pleacă oameni pregătiți pentru viață, unii cu meserii pe care nu le aveau, alții cu importante cunoștințe în domenii de care nici nu auziseră. Toate aceste adevăruri sînt demonstrate într-un fel sau altul de emisiunea «*De strajă patriei*», în fiecare duminică la ora 12,30. Genericul emisiunii redă în imagini-simbol frumusețea și specificul fiecărei arme în parte. Ți-e mai mare dragul să vezi pe micul ecran, în peisajul natural întotdeauna de rîvnit: iarbă, păduri, aer, povîrnișuri și versanți pe acești tineri bărbați activînd ca într-o adevărată universitate a fortificării.

Emisiunea de duminica trecută a fost dedicată transmisioniștilor. Dacă aș fi văzut înainte de a-mi face stagiul militar această emisiune, infanteriștii nu m-ar mai fi avut printre ei. Da, există pasiune, da, există încordare și ceva ca în filme la băieții aceștia care se numesc transmisioniști. Pentru ei nu există spațiu, ei sînt urechile armatei, auzul care nu are voie să nu sesizeze orice mișcare, orice manevră. Cu aparate, cu fire, cu morse, cu stîlpi și mașini ei sînt curelele de transmisie a ordinelor asigurînd conducerea trupelor pe cîmpul de luptă. Reporterul militar a știut să redea atît prin comentariul său la obiect, cu multe informații detaliate, cît și prin imagine și «personajele» alese acel specific, acel inedit al armei transmisiunilor, care a dat atîția eroi în cei 100 de ani de existență.

Reportajul «CHEMAREA DELTEI» mi-a stîrnit nostalgii. Iată — îmi ziceam — ținutul de legendă cuprins între Chilia și Lacul Razelm, cu luxuriantele păduri seculare de la Letea și Caraorman, poienile de pe nisipurile de la Cardon, mirificele covoare de un alb nesfîrșit de puritate și pace ale nuferilor, pajiștile calde și luminoase de galicornia, plaurii plutitori care încurcau pe cartografii antici în întocmirea hărților — paradis al păsărilor — bogăția feluritelor neamuri de pește și atîtea alte frumuseți, unice în Europa. Privesc însă imaginile acestui «reportaj» de vînătoare și observ cerul pustiu al peisajului. Operatorul harnic în filmarea tunelelor de verdeață ale canalelor uită să găsească locurile (dacă mai sînt de găsit) în care invazii de păsări întunecau cerul cu aripile lor numai la auzul unui motor de barcă. Da, delta este o țară a păsărilor, un teritoriu al vînătorilor norocoși, numai că în expediția televizată unul și același cîrd de lebede este filmat obsesiv. Să nu uităm că emblema deltei este pelicanul, pasăre cu zborul balansat și ușor, care în căutarea liniștii acum, străbate sub seară zeci de kilometri ocolind precaut iazurile, ca să «pescuiască» și să-și adoarmă urechea în Lacul Sinoe. Toate aceste imagini, mai puțin fuga vaselor rapide pe luciul apei sau a cîinelui de vînătoare aducînd rața la picior, mai puțin invitația reporterului la vînătoare într-un moment cînd este interzis orice foc de armă în deltă ar fi însemnat o imagine cu mult mai familiară nouă.

Coman ȘOVA

capriciile gustului

cu privire la conceptul de avangardă artistică

Devine tot mai necesară astăzi precizarea sferei și conținutului unor termeni de estetică întîlniți frecvent în dezbaterile referitoare la situația actuală a artei în lume. În unele texte de critică, mai ales, se vorbește despre arta și literatura contemporană «de avangardă», fără a exista totuși, măcar la cei care le semnează, conștiința clară a ceea ce noțiunea de avangardă artistică poate să mai desemneze astăzi. Cîțiva autori — printre care Germain Bazin, prin a sa *Histoire de l'Avant-Garde en Peinture, du XIII-e au XX-e siecle*, Pierre Cabanne, cu *L'Avant-Garde au XX-e siecle*, două impunătoare volume, apărute, acum cîțiva ani, la Paris, cărora trebuie să le adăugăm, neapărat, studiul lui George T. Noszlopy: *L'embourgeoisement de l'art de l'Avant-Garde*, publicat în revista *Diogene* (1969) și cel al lui Michel Ragon: *Qu'est-ce que l'Avant-Garde?* din *Jardin des arts* (1970) — pun în discuție situația termenului de avangardă artistică astăzi. Se mai poate oare vorbi astăzi despre o artă de avangardă? De ce nu este dispus să răspundă fiecare dintre noi, amintindu-și de trimiterile pe care le-a întîlnit — nu o dată — în intervențiile critice din ultimul timp, referitoare la situația artei de avangardă într-o serie de țări occidentale. Ce desemnează însă arta de avangardă astăzi și la ce anume realități culturale ne referim atunci cînd ne declarăm dispuși să admitem un răspuns afirmativ la întrebările formulate mai sus? Fiecare dintre autorii amintiți încearcă să aducă în discuție diferite aspecte în lumina cărora utilizarea termenului de avangardă artistică se dovedește astăzi extrem de dificilă. Germain Bazin observă că, în terminologia militară, avangarda desemnează, de obicei, un detașament de vîrf, însărcinat să pregătească căile de acces ale grosului trupei ce urmează să hotărască soarta bătăliei. Aplicat strict altor domenii de activitate, termenul va desemna faptul decisiv al invenției însăși de noi forme, capabile să se substituie formelor de ieri. Pentru Pierre Cabanne, avangarda privește contestația permanentă, egală cu ruptura, a sistemelor estetice stabilite. Aici însă apare prima dificultate în utilizarea termenului de avangardă. Pentru că orice operă de artă reprezintă un moment de legătură și totodată de contestație a sistemelor estetice stabilite. Arta autentică, arta adevărată, nu poate fi decît «de avangardă», nu poate fi decît în avangardă. De ce, atunci, mai este nevoie de un termen care să desemneze, printr-o tautologie frapantă, o stare de lucruri ce există de cînd lumea? Sesizînd atari contradicții în structura termenului de avangardă, Michel Ragon arată că în momentul de față termenul «arta de avangardă» privește mai mult un anumit mod de a implica arta într-o serie de afaceri comerciale, decît o realitate estetică propriu-zisă. În zilele noastre, a fi artist de avangardă constituie, citeodată, a fi artist cu un bun plasament financiar, deoarece operele de avangardă din secolul XIX și începutul secolului XX, considerate, la vremea lor, fără valoare comercială, au făcut un *boom* pe piață, care n-a fost atins de nici o altă formă de speculație. Apare logic că a cumpăra «artă de avangardă» contemporană poate fi un excelent plasament. Din problemă estetică, avangarda a devenit, astfel, o problemă comercială. Altădată, avangarda reprezenta arta vie, arta tînără în raport cu arta academică; astăzi, ea nu mai reprezintă decît academismul nerefuzat prin raport cu academismul refuzat. Creația artistică recentă își reinnoiește fără încetare modelele, pentru a-și seduce în permanență clientela. Desemnat astfel la orizontul culturii occidentale contemporane, fenomenul artei de avangardă promovează și întreține un anumit tip de snobism, specific, cu privire la exigențele estetice ale lumii de astăzi, cu privire la valorile care nu își revendică gloria comercială a artei de avangardă. Foarte mulți autori, printre care și Michel Ragon, sînt de părere că termenul: «artă de avangardă» reprezintă astăzi un termen inoperant, permanent generator de confuzie. Ne putem referi la experiențele artistice noi și înnoitoare, totodată, prin multe alte formule, mai adecvate. Michel Ragon are, fără îndoială, dreptate

Gheorghe ACHITEI

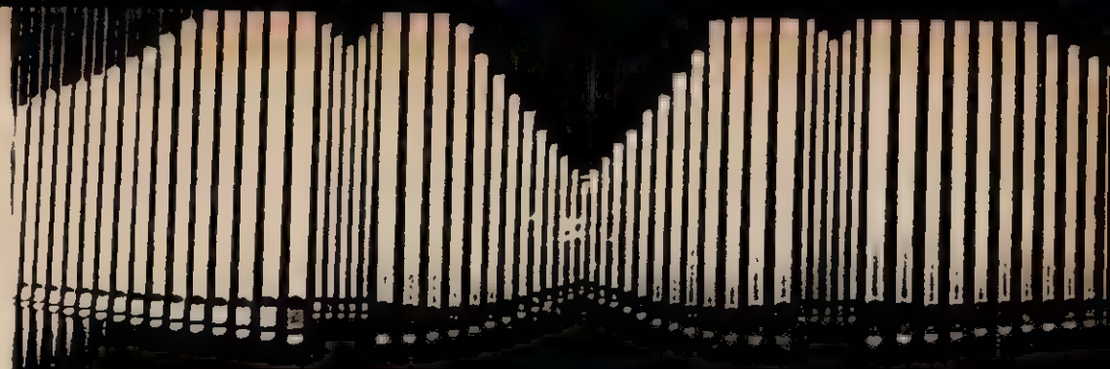

DESPRE MUZICĂ VORBIM PRIN MUZICĂ

GHEORGHE DUMITRESCU:

«eu cred că înainte de-a vorbi, omul a știut să cînte»

— Dacă, prin absurd vorbind, într-o bună zi oamenii ar «exclude» muzica din viața lor, cum ar putea să arate acea lume?

— Dar nu vă dați seama ce a putut să vă treacă prin cap? Cum adică: o lume fără muzică? Eu cred că înainte de-a vorbi, omul a știut să cînte, s-a manifestat prin cîntec, s-a întrecut cu păsările cerului! O societate fără muzică, fără nevoia de muzică, s-ar scleroza repede, ar degenera: oamenii ar deveni meschini, egoiști, cu o viață bizară și stearpă; poate că ar fi niște roboți triști, care execută niște comenzi stereotipe, ce nu implică nici un fel de contribuție afectivă, subiectivă deci, dar esențială. Omul, spre deosebire de roboți — se vorbește tot mai mult despre aceste mecanisme investite de electronică în mod fabulos cu puteri reci — are sentimente. Viața însăși, în importante zone ale ei, este o comunicare de sentimente. Fără muzică, îi răpim omului tocmai această posibilitate. Îl dezumanizăm. Dar, dacă-mi dați voie, omul va sta întotdeauna deasupra (mai presus) uneltelor sale. Eliminați muzica — vorbesc cu dumneata! — și veți avea imaginea unui haos interior, nu apocaliptic și spectaculos, care poate afla o rezolvare în insă! devălmășia sa, ci interior, repet, care este intratabil, o astfel de societate ar fi irecuperabilă...

— Foarte spăimoasă observația dumneavoastră!

— Fii liniștit! Nu se poate elimina ceva ce este al omului! Nu uita că muzica are o mare influență pe tot parcursul vieții asupra noastră. Este vorba de ceva ce n-a fost explicat. Aveți posibilitatea ca în revista «Flacăra» să încercați măcar o dezbatere asupra acestui aspect...

— Vă promit!

— Este, de altfel, și motivul pentru care trebuie să ne îngrijim ce fel de muzică întîmpină setea de muzică a poporului — el însuși creatorul primordial al marii muzici. Dorim ca oamenii să fie superiori moralicește, să iubească munca, să fie în stare de sacrificiu pentru binele tuturor...

— Specificul național al muzicii din care se inspiră compozitorul este doar sursă sau și angajare responsabilă și patriotică?...

— Arta este produsul spiritual al unui popor, reflectare. Aceasta, în general. Muzica, dacă pot să exacerbez, resimte ceva mai intens acest adevăr. De pildă, *muzica românească* nu poate fi confundată în mod decis cu altă muzică, și chiar dacă există influențe firești, ea este numai a noastră și prin aceasta universală. De aici și varietatea muzicală de la popor la popor. Compozitorul face parte dintr-o cultură. El va crea o artă care reprezintă obîrșia sa, specificul național. Să ne amintim spre exemplu că Verdi tratînd subiecte din afara Italiei le-a infuzat florul muzicii italiene. Este formidabilă această putere a muzicii!... Apoi, dezrădăcinarea de tradiție și specificul național nu poate da naștere decît la ceva *hibrid*, o artă moartă, a pustiului îngîmfat, o artă cui și pentru ce utilă?...

— Maestre Gheorghe Dumitrescu...

— ...aprește, te rog; nu-s obișnuit cu «*verba asta scurtă*» — cum îi zicea, auzind-o, Arghezi... Eu sînt lucrător cu sunetele!

— Asta și vroiam să vă întreb: știu că pentru un compozitor prima audiție — mă refer aici la *debut* — este mai importantă decît pentru un poet volumul dintîi; cînd s-a întîmplat?

— Primul poem simfonic din cele cinci — scrise între 1938 și 1941, cînd eram «tînăr și la chip frumos» — se intitula Poem sacru și a fost dirijat de Ionel Perlea cu orchestra Radio...

— Ce-mi oferiți în exclusivitate?

— ...un solo de tubă! Orchestra era destul de masivă, comporta un astfel de solo în registrul grav. Cînd s-a ajuns la acel solo, în plin concert, tubistul s-a oprit și n-a mai cîntat. Era foarte important pentru scriitura mea să-l aud. Neauzindu-l mi se știrbea partitura. S-a întîmplat ca tubistul, un om mai în vîrstă, să-și ulte acasă proteza — fără de care nu putea să cînte acele sunete joase — iar încercarea lui totuși în această situație a generat într-un sunet străin de muzică, ceva de pe altă lume, ceea ce a provocat risul în orchestră, apoi în sală, un ris general. Nu cred că cineva și-ar mai dori — involuntar, desigur — un astfel de debut... Altă lucrare, Poemul amurgului, a fost ocolită de Theodor Rogalski — un om excepțional, un mare artist — pe motiv că este prea grea pentru orchestră. Partitura mi-a fost înapoiată, spre decepția mea. După cîțiva ani, George Enescu, care o apreciase, a programat-o în concertul festiv al Societății Compozitorilor, pe care l-a dirijat el însuși. Astfel, Poemul amurgului s-a cîntat de către Filarmonică fără nici o greutate, avînd un succes remarcabil. Mi-a venit inima la loc...

— O «inimă venită la loc» în tinerețe poate deveni foarte monotonă pe parcurs...

— Văd că vrei cu orice chip să-ți spun tot! Greutățile fac parte din curajul de a te afirma. Apariția însă cu oratoriul Tudor Vladimirescu era să mă coste, în 1950, foarte mult. Dar asta nu mai are nici o importanță...

— Ce anume are importanță?

— Opera Decebal a fost ținută în sertarele instituției vreme de 13 ani cu referatul că «este inoportună». A trebuit o intervenție serioasă ca să se facă totuși premiera ei. Mă tem că aceeași soartă o vor avea și cele două opere scrise în timpul din urmă: Meșterul Manole și Geniul pustiu, care stau încă nereprezentate, iar timpul, vorba lui Eminescu, «crește-n urma lor»...

— N-aș fi vrut să închei această discuție cu descurajări!

— Niciodată n-am fost așa cum spui. Dacă scrii în revistă așa ceva, n-o să mă mai recunoască oamenii de pe valea Luncavățului. Eu cred în oameni și-n cei ce călăuzesc destinele muzicii...

— În ce fel credeți?

— Nu pot să mă explic! Faptul că eu cred, se vede clar prin aceea că acum scriu o nouă operă, intitulată Vlad Țepeș...

— Îmi dați voie să plec?!

— Te rog să nu te sperii! S-ar putea ca aceasta să nu mai întîmpine rezistență în programare. Fie și numai din teamă pentru vestitul voievod, învingătorul lui Mahomed al II-lea, spaima Europei acelei vremi, care a făcut dreptate și a pus capăt trădării și dezmățului boieresc cu ajutorul țepei, și așa mai departe...

— Sînteți ușor montat de subiect...

— Important este să-mi duc lucrarea la capăt. Cînd va fi în stadiul de repetiții — dacă va fi! — te voi invita s-o asculți și s-o vezi...

— Vă mulțumesc...

Ion TUGUI

scriitori de azi

nichita stănescu

S-a născut în ziua de 31 martie 1933, la Ploiești, regiune, cum spune poetul, purtătoare a unui spirit aparte, a «risul-plînsului», zonă care ni l-a dat pe Caragiale, Urmuz, Geo Bogza. Literele încep să-l preocupe, și le scrie încă de la vîrsta de șase ani. Peste un an, lîngă cazanul de aramă în care mama poetului făcea bulion, Nichita Stănescu bolborosește, după propriile-i mărturisiri, prima sa poezie: «Într-o zi, cam pe la prînz,/ Gheorghiță mergea c-un mînz,/ Cum mergea cu mînzu-agale/ Îi ieși un hoț în cale/ Hoțul fiind bandit din fire/ Îi luă mînzul cu grăbire./ Gheorghiță rămase cu buza umflată/ Că n-a avut cu el o bîtă lată/ Pe bandit să-l bată.» Cu toate acestea, nu este un precoce, debutînd în revistă la 24 de ani, iar editorial, abia la 27. Urmează cursurile Liceului «I.L. Caragiale» din orașul natal și într-o seară, după disputarea unui meci de volei, în timp ce se spăla, a constatat că mîinile îi sînt absurde, constatare consemnată și în primul vers din «Enghidu: «Privește-ți mîinile și bucură-te, căci ele sînt absurde». Urmează cursurile Facultății de limbă și literatură română, avîndu-i colegi pe Matei Călinescu și pe fiul lui Tudor Vianu, Ionel. Împreună cu acești doi colegi, Nichita Stănescu asistă la o aniversare a lui Sadoveanu, desfășurată la Academia Română și rămîne fascinat de prezența fizică a maestrului. Mai tîrziu va scrie: «Nici un scriitor al acestei țări, de la începuturi și pînă astăzi, nu s-a exercitat vreodată în timpul vieții sale un mai mare prestigiu fizic ca Mihail Sadoveanu». De la terminarea studiilor și pînă acum a făcut parte din redacțiile unor reviste literare: «Gazeta literară», «Luceafărul». În prezent, funcționează ca redactor șef adjunct la «România literară»

A debutat în 1957 în paginile revistei clujene «Tribuna» cu trei poezii din ciclul «1907». În aceeași săptămînă își confirmă debutul publicînd o poezie din același ciclu «Gazeta literară». Volumul de debut, *Sensul iubirii*, îi apare în anul 1960.

Opere. *Sensul iubirii* (1960), *O viziune a sentimentelor* (1964, Premiul Uniunii scriitorilor), *Dreptul la timp* (1965), *11 elegii* (1966), *Roșu vertical* (1967), *Alfa* (1967), *Oul și sfera* (1967), *Laus Ptolemaei* (1968), *Necuvintele* (1969, Premiul Uniunii scriitorilor), *Un pămînt numit România* (1969), *În dulcele stil clasic* (1970), *Poezii* (1970, antologie), *Belgradul în cinci prieteni* (1972, volum tipărit anterior de editura «Ugao» din Virșeț R.S.F. Iugoslavia), *Măreția frigului* (1972), *Cartea de recitire* (Premiul Uniunii scriitorilor, 1972). A mai publicat trei plachete în «Biblioteca Argeș»: *Cinci degete. O literă în oglindă. Necuice — O sumă de cuvinte*, așezarea în versuri a unor pasaje din scrierea cronicarului moldovean. Cele *11 elegii* apar în 1969 traduse de Eva Strebingerova și Hirsal la Praga. De asemeni același volum este tipărit în două ediții bilingve, română-franceză și română-germană, traduse de Andrée Fleury și respectiv Dieter Schlesak. În anul 1966 Nichita Stănescu a publicat sub titlul «Versuri» un florilegiu din opera lui Vasko Popa.

Două sînt atitudinile fundamentale ale poeziei lui Nichita Stănescu. Prima este de natură revelatorie, extraliterară: contemplarea existenței din afara existenței. Ea a dat seria cărților conceptuale, dogmatice, semnate de Nichita Stănescu: *Dreptul la timp*, *11 elegii*, *Laus Ptolemaei* și ciclul *Luptele* din volumul *Necuvintele*. Cea de-a doua este poezia sentiment (dar tot sentiment al contemplării). Aici se încadrează poeziile pulsatorii, neconceptuale, de un accentuat bel-canto, cuprinse în *Oul și sfera*, *În dulcele stil clasic* și fragmentar în *Necuvintele*. O primă sinteză a celor două atitudini poetul a realizat-o de-abia în volumul *Măreția frigului*. O idee subsumată celei de-a doua atitudini este cea a decăderii cuvîntului din rangul principal («Necuvintele»). O fostă idee a poetului este următoarea: «cuvintele sînt umbra de aur în conștiință — a materiei». Dacă volumul de debut era gata depășit la apariție, fiind un volum de conjunctură editorială, primul volum care-l reprezintă pe poet este *Alfa*. Reușite părțiale sînt și *Roșu vertical*, volum de poezie politică și *Un pămînt numit România*, volum de poezie patriotică. Amîndouă au un caracter polemic. Tot un substrat polemic stă la originea *Cărții de recitire*, volum încercînd să infirme neîncrederea exprimată cu privire la putința poetului de a scrie eseistică. Găsim în acest volum, în ciuda unor fragmente mai puțin reușite, pagini de o mare acuratețe ideatică și stilistică, o sensibilitate deosebită, formulări memorabile: «Dintre poeții a căror tensiune de comunicare a atins pragul extrem al suportabilității emotive, în ordinea poeziei românești, Bacovia este primul» «Heliade Rădulescu a fost mai mult decît un geniu și mai puțin decît un geniu. El este primul monstru sacru al literelor românești».

Poezia lui Nichita Stănescu este iubită și negată, aplaudată și respinsă cu aceeași intensitate: «Nu știi ce să admiri mai mult: tensiunea interioară care-i însuflețește versurile sau agilitatea lor prozodică» (Pierre de Boisdeffre). «Nichita Stănescu e la rîndul său o statuie constituită din pulberea poeților interbelici»... «o confuzie materială, suprasaturată de ea însăși, secret dezgust de poezie» (Gheorghe Grigurcu). «Conștient sau instinctiv, Nichita Stănescu definește cu propria poezie o *condiție ideală a poeziei* și interesant e că o face fără să-și epuizeze poezia» (Mircea Martin). «Manierist sadea», (C. Costin).

Faptul că în prezent există un «caz Nichita Stănescu» dovedește că poetul nu este doar un scriitor de azi, ci și unul de mîine. Nichita Stănescu mi se pare tocmai datorită marilor sale excese un autentic ludi magister.

Dorin TUDORAN

cronica literară

poezia unui cărturar

Victor Felea, autorul recentului volum antologic apărut în Editura *Dacia* din Cluj*, face parte din cercul revistei *Steaua*, alături de Aurel Gurghianu, de Aurel Rău, de prozatorul Dumitru Radu Popescu și de criticii Virgil Ardeleanu și Mircea Tomuș. Mă refer, desigur, la revista de poezie apărută lunar sub conducerea lui A.E. Baconsky mai întîi, iar apoi sub aceea a lui Aurel Rău, avînd o contribuție majoră la formarea gustului public și la promovarea unei arte mai conștiente de sine. Într-o istorie a ultimelor decenii de literatură românească, *Steaua* va ocupa un loc însemnat prin coerența atitudinii sale, prin intelectualitate și rafinament, păstrate și astăzi în formula bilunară, mult întinerită. Era o vreme cînd apariția la *Steaua* consacra un tînăr poet și era socotită drept un certificat de valoare. Trecerea unui grup restrîns de redactori la conducerea revistei *Tribuna* nu a făcut decît să probeze viabilitatea atașamentului lor față de o literatură adînc reflexivă, responsabilă față de cititor, în buna tradiție ardelenească. S-a crezut întotdeauna, peste munți, că poetul și romancierul sînt heralzii unui ideal moral și patriotic, purtătorii umili ai unui mesaj care îi transcende, găsindu-și finalitatea în afara lor, în viața comunității. Artistul transilvan este, de aceea, o ființă laborioasă, mai puțin «demonic» și boem, cît un cărturar, cu datorii imediate față de nația lui.

În felul acesta s-ar putea caracteriza și activitatea lui Victor Felea, deopotrivă critic și poet, redactor la reviste și constant prieten al tinerilor. Deseori, prin burgul de pe malul Someșului studenții de la universitate au urmărit pașii unui om singuratic, slăbit de nopțile nedormite, cu fața austeră de monah trăitor în preajma cărților, cu ochii duși în fundul capului și părul scurt, cu atitudine pioasă de benedictin. Nu știu să fi jignit vreodată pe cineva și n-am auzit nici un confrate supărat de judecata lui, într-atît de lipsită de meschinărie i-a fost conduita, pe parcursul a peste două decenii de activitate, într-atît de pur interesul literar. Probabil că decența și-a spus un cuvînt păgubitor în poezia lui, unde extrema ar fi putut constitui sursă de lirism. Versurile din *Frate ol lucrurilor* enunță un adevăr definitoriu: «Vă cînt sentimental și poate cu mici izbucniri nepermise/ o, lucruri din preajmă, lucruri solide și pline de unghiuri/ și pline de stări adormite și de calme tăceri/ retrase atît de discret în jocul discret al contrastelor/ o, cărți și reviste, creioane, poșete și cești de cafea/ ghivece de flori și perdele și lăzi, farfurii de perete și căni/ un fier de călcat și mănuși, cutii de țigări și chibrite...» ș.a.m.d. Lucrul de care trebuie să se teamă poetul nostru înseamnă tocmai absența micilor sau marilor «izbucniri nepermise» și cufundarea cu voluptate în universul obiectelor mărunte. Nu lipsește nuanța tragică în cele mai izbutite poezii din *Cîntecul materiei*, dar se întîmplă rareori ca imaginile să coaguleze într-un poem unitar, într-un întreg care să fie mai mult decît părțile, dogorîtor de poezie. Aproape întotdeauna, geana unui vers mișcă într-o mare de locuri comune. Voi cita din *Inscripție*: «Iată se întoarce poetul din lume/ Se întoarce în esența lumii/ Vine cu solitudinea lui/ Explozie de aștri necunoscuți// Ca un anotimp înmiresmat/ Se instaurează sufletul său...» Începutul este remarcabil dar, după primul rînd, începe dezastrul. Gestica largă coboară în explicații filozofarde, lipsite de consistență lirică. Deodată, saltul se face din nou, în distihul acela «olfactiv», ca să zic așa, pentru a urca apoi la o «răscruce intactă». Dealtfel, trebuie să notăm că atributul exact și caracterul intelectual al expresiei, enunțul ucide cel mai adesea poezia în volumul lui Victor Felea, ca în aceste cîteva exemple: «Mereu se adună-n jurul nostru lucruri,/ se-ngrămădesc, ne cuprind, ne asaltează/ cu prezența lor inertă, greoaie...» Foarte bine, aruncă-le pe geam, îți vine să spui! Sau «Cît de ciudată e alcătuirea de lucruri ce-mi stă în față, alcătuire atît de robustă și de reală/ încît pare făcută pentru aeternitate...», sau «o singurătate fără ostentație/ a micului trabant oprit lîngă trotuar...», sau «Eu sînt un subiectiv, sînt cel care plînge mereu după lucruri și oameni...», sau «Stupidități primare, arborescente/ O, dezgust familiar ca o sentință a timpului...» De cele mai multe ori un simplu *O* exclamativ rămîne singurul element de emoție!

Și totuși! Există în *Cîntecul materiei* o stare difuză de poezie, o transcriere autentică a unor motive mari, ca în *Nostalgii*, pe filonul ardelenesc al ruperii de sat: «Nu mă mai duc la adunatul fînului/ Ca altădată,/ Cu frații mei și cu tata —/ Treaba asta o fac alții acuma,/ Vremurile s-au schimbat, și nu numai ele,/ S-a schimbat și tinerețea mea/ Devenind o buruiană amară/ Pe care-o tot cosesc și o adun mereu/ De pe hotarul sufletului meu.» Conștiința destinului individual se distilează uneori în atitudini reticente, dar pline de gravitate, încărcate de ecoul îndepărtat al adevăratei poezii: «Nu, n-am să pot face din viața mea ce-aș fi vrut/ O mare mănăstire frumoasă/ O bătălie cu multă biruință și glorie/ O legendă ciudată și tînără/ Care să-mi dea drept de cetate în noua istorie// Am plecat în viață cu stîngul/ Am simțit eu asta chiar de la început/ Era în mine o Mare Moartă/ Pe care o duceam obosit de la un vis la altul/ Și n-o puteam părăsi// Am plecat fără merinde la drum/ Și apoi a trebuit să-ntind pe la răscruci o mînă șovăitoare/ Dar Dumnezeul oropsiților n-a mai trecut pe aici/ Cum era vorba odinioară/ Și am rămas singur în hăul istoriei/ Și viața mea s-a ticăloșit căutînd printre resturi sordide».

Poezia lui Victor Felea vine din sensibilitatea unui cărturar plin de merite, fără tensiune mare și fără paroxisme care să deplaseze linii și să șocheze. Este o diagramă delicată a unei stări minore, dar nu lipsită de farmec și de grație, citabilă în configurarea unui climat literar, constituind o contribuție de fond ce merită a fi subliniată. Într-un peisaj care nu duce lipsă de veleități agresivi, ținuta plină de distincție a poetului clujean ne reconfortează și ne ajută să credem în bunul-gust și în intelectualitatea artistului. Ceea ce nu este puțin lucru.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

* *Cîntecul materiei*.

UMOR

Constantin GAVRILĂ

vorbiți și scrieți românește

de părere

Expresia (sau, așa cum o caracterizează *Dicționarul limbii române*, locuțiunea verbală) *a fi de părere* înseamnă două lucruri, în raport cu modul în care este introdusă propoziția dependentă de această expresie (locuțiune), și anume a) «a crede, a socoti, a considera», atunci cînd în propoziția dependentă este introdusă prin *că* (sens înregistrat și de dicționarul menționat, *însă fără a fi pus în legătură cu modul* în care este introdusă propoziția dependentă) și b) «a crede că e *bine*» sau «a privi în mod favorabil faptul de a...», atunci cînd propoziția dependentă este introdusă prin **să** (sens neînregistrat de același dicționar). Cele două sensuri apar cu claritate în momentul în care comparăm fraze ca: *sînt de părere că vine mîine*, *sînt de părere să vină mîine*. Sensul primei fraze este, evident, «cred, socotesc, consider că vine mîine», în timp ce sensul celei de-a doua este «cred că e *bine* să vină mîine» sau «privesc în mod favorabil faptul de a veni (el) mîine». *Trebuie* menționat, de asemenea, faptul că niciodată o frază de tipul celei dintîi nu poate fi înțeleasă ca spunînd același lucru cu o frază de tipul celei de-a doua și nici invers.

Ceea ce caracterizează sensul «evaluativ» al expresiei *a fi de părere* (adică sensul de sub b) este faptul că poate fi corelat cu propoziția localizarea oarecum «neutră» în timp a acțiunii din subordonată: în această propoziție nu poate fi folosit decît *prezentul* (în ciuda faptului că subjonctivul are și un trecut care, în principiu, am putea concepe că ar putea să apară în acest context; nu se poate spune *sînt de părere să fi venit ieri*); aceasta spre deosebire de sensul a), care este compatibil cu o localizare definită în timp a acțiunii din subordonată: *sînt de părere că* **a venit** *ieri*, *sînt de părere că* **va veni** *mîine*, *sînt de părere că* **ar veni** *mîine*, *sînt de părere că* **ar fi venit** *ieri*.

Cele două sensuri apar și în formule interogative, de tipul: *ești de părere că vine mîine?* sau *că vine mîine ești de părere?* — pentru sensul a) — și *ești de părere să vină mîine?*, *să vină mîine ești de părere?* să *vină mîine*; *ești de părere?* - pentru sensul b).

Dacă toate formulele interogative de mai sus sînt perfect acceptabile, o formulă de tipul *Ion vine mîine. Ești de părere?* mi se pare dubioasă. Cred că faptul se explică prin aceea că, în ultimul exemplu, nu avem nici un indiciu explicit asupra faptului dacă *a fi de părere* are aici sensul a) sau sensul b), întrucît propoziția la care se referă *a fi de părere* are, în acest caz, statut sintactic de propoziție *independentă* și, prin urmare, nu ne *mai putem orienta după felul în care propoziția* în discuție este introdusă (prin *că* sau prin *să*). Cu alte cuvinte, în exemplul discutat, *ești de părere* poate să însemne la fel de bine «ești de părere că vine?» sau «ești de părere să vină?». Formula mi se pare deci nerecomandabilă întrucît este echivocă.

Lucrurile se complică însă mai mult, dacă luăm în considerație o formulă interogativă ca *Îți promit că mîine îți aduc banii. Ești de părere?*, unde *ești de părere* nu are nici sensul a) nici sensul b); într-adevăr, cel care pune o asemenea întrebare nu întreabă nici dacă cel întrebat «crede că cel care pune întrebarea promite...», nici dacă cel întrebat «crede că e *bine* ca cel care pune întrebarea să promită...», căci ambele întrebări ar fi absurde. Este vorba aici de un al treilea sens al expresiei *a fi de părere*, și anume acela de «a fi de acord să...» Acest sens este, după cîte se pare, recent și aparține vorbirii «substandard». Nu vreau să spun prin aceasta că este exclusă posibilitatea ca, în viitor, originea incultă a acestui sens să fie «uitată» și ca, astfel, cel de-al treilea sens al expresiei aici în discuție să devină un sens «egal» din punct de vedere stilistic cu celelalte două; spun numai că în *momentul de față «uitarea» nu s-a produs*, ceea ce face ca folosirea expresiei *a fi de părere* cu sensul de «a fi de acord» să fie semnul unei culturi dubioase.

Întrucît expresia discutată are, după cum am arătat, și un al treilea sens, construcția interogativă pe care am considerat-o nerecomandabilă din cauză că e echivocă devine nerecomandabilă și pentru faptul că poate ascunde eventual și cel de-al treilea sens al expresiei *a fi de părere*, anume sensul — să-i spunem — «mai puțin cult».

Emanuel VASILIU

despre cărți

GHEORGHE GHIDRIGAN, «Mișcare browniană», Editura «Eminescu». Strîns legat de materia volumului se cuvine remarcat de la bun început titlul adecvat sub care autorul își strînge cele 11 proze. Mișcare browniană înseamnă, după toate dicționarele în vigoare, agitația permanentă și dezordonată a particulelor microscopice aflate în suspensie într-un fluid, datorită ciocnirilor suferite din partea moleculelor acestuia. Căci, indiferent de schița, povestirea sau nuvela a căror protagoniste sînt personajele lui Gheorghe Ghidrigan se află, mai toate, în acele momente ale existenței lor în care moleculele personalității lor sînt într-o neîntreruptă agitație, în plină formare sau într-o dureroasă restructurare. Fie că e vorba de luptătorul din *Friguri*, care n-avea timp de dragoste, dar trebuie să se obișnuiască pînă la urmă cu ea, fie că e vorba de Ion din *Dimineața vorbelor*, care love*ș*te, deși nu se credea în stare de așa ceva, fie că e vorba de personajul din *Ape limpezi*, care în loc de visata admitere într-o facultate se trezește angajat într-un laborator sanitar montat pe o mașină, toate personajele trăiesc momente de confruntare cu datele pe care le aveau despre ele însele. Gheorghe Ghidrigan este, deocamdată, un mult mai bun diagnostician decît un analist. El știe să-ți spună de ce suferă personajele sale, dar nu are răbdarea unei introspecții mai atente, nu este interesat de cauzele care generează mișcarea browniană a personajelor sale. Gheorghe Ghidrigan scrie excelent — după cum remarca și Fănuș Neagu într-o poștă a redacției semnată în «Luceafărul» — și asta îl face deseori să fie superficial. Sugerează o stare, aduce cu dezinvoltură în pagină întîmplări, dar le abandonează, detașîndu-se de ele în grabă. *Așteaptă pînă mîine*, proza cea mai întinsă a volumului, demonstrează cel mai exact *pripeala* cu care autorul se desparte de personaje de-abia schițate, de conflicte de-abia numite. Există în această bucată personaje și conflicte pentru 5 nuvele, dar ele rămîn numai în stadiu de crochiu și, respectiv, de scînteie. Operațiile de selectare și devotare față de cîteva din stările *Mișcării browniene* mi se par a forma primul cîștig de care proza lui Gheorghe Ghidrigan are nevoie. În felul acesta, miza prozei sale s-ar ridica la cotele pe care remarcabilul său talent ni le sugerează astăzi

Dorin TUDORAN

UMOR

Constantin GAVRILĂ

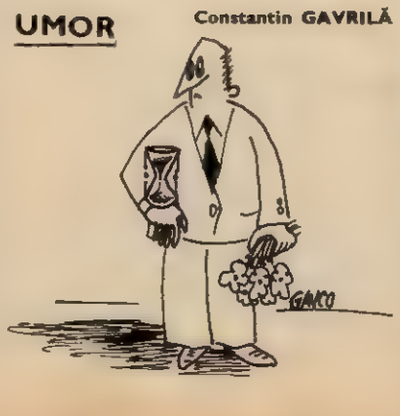

FLACĂRA PE ȘOSELELE ȚĂRII

«APROVIZIONAȚIA»

Începe să se-ntunece. La trecerile prin comunele atît de pitoresc numite (Văcenî) șoseaua seamănă cu un ring de dans. Pe marginile ei, femeile reunite în importantul lor colocviu duminical privesc cu mîndrie zbenguiala copiilor. Bărbații, în legitimă apărare, beau bere la «Terasă». Perechi înlănțuite orbesc mașinile cu privirile lor înflăcărate. Înaintăm cu stingherealâ. Eu cel-puțin am impresia că ar fi trebuit s-o luăm prin porumbiște ca să *nu ne* mai băgăm atîta în sufletul bieților oameni. Iată și comuna Cringu. În bufetul ascuns în lizieră nu e loc nici să respiri cu amîndoi plămînii pentru că riști să dărîmi clienții. E drept, unii dintre ei se clatină din proprie inițiativă. Pe șosea se zbenguie tineretul de-a ciupitul și de-a-nghiontitul. Riscăm să fim călcați de o pereche de tenișî maro, dar tovarășul Tase face cîteva manevre complicate și scăpăm cu viață. Puțin mai încolo, în *mijlocul șoselei, două biciclete* sprijină doi tovarăși care audiază un tranzistor. Oprim. Unul dintre ei, Barbu Florian, face priză mai ușor cu pămîntul și recunoaște că un tranzistor poate fi ascultat și mai în margine, celălalt însă, Dorel, e mai aburos. Își bagă dreapta în buzunar ca să-și sprijine piciorul și ne ia moale: «Lasă-mă dom'le în pace, nu mă lua pe mine cu chestii d-astea Știu eu mai bine decît 'mneata unde-i mijlocul șoselei» (și alege un *mijloc*). Flăcău zdravăn din Zlata, o frumusețe de biciclist, păcat însă că *nu știe cum* îl cheamă. Să nu-i fi spus nimeni pînă la vîrsta asta? După lungi tratative în decursul cărora reușise să cumuleze și infracțiunea de refuz de legitimare la cererea organelor de miliție și, mai grav, confundase un colonel cu un locotenent major (trei stele, trei stele, dar...), ne mărturisește că îl cheamă Alexe Tudor. Spre postul de miliție reflectează în dreapta șoferului: «dom'le, *eu niciodată nu m-am* plimbat cu Volga asta, lua-m-ar dracu', da știu că plimbarea asta o să mă coste bani». Scutură țigara pe geam cu multă demnitate, clinii satului îl latră cu un entuziasm exagerat, iar Dorel, ce-o fi fost în capul lui, ține să ne informeze că tatăl lui se ocupă cu «aprovizionația» tuturor bufetelor din jur. Așadar, o familie bine organizată, tatăl cu «aprovizionația», fiul cu consumația. Îl lăsăm ceva mai tîrziu pe șosea, scurta plimbare i-a făcut bine, nu mai confundă nici gradele însoțitorilor noștri, colonel Veleanu Florea și locotenent major Vardie Ioan.

Mergem, mergem, în dreapta clipește un ochi de baltă, iar de la ea încolo, înșirați pe șosea, pescarii nenorocoși își urcă și-și coboară trestiile pe umăr. *Sîntem* opriți de un grup de tineri adversari ai peștilor, care au pierdut ultimul autobuz cu care ar fi putut ajunge acasă. E zece și un sfert, pînă acasă sînt doar 20 de kilometri, printre ei se află și un țînc despre care ai lui ar putea crede cu ușurință că s-a înecat. Apelăm la proprietarul unui autoturism în trecere (5-B-6262) și copilul e luat. Ceilalți o iau voinicește pe jos în urma noastră blestemîndu-și *fi*ețele din buzunare. Alergăm spre casă. Observăm cu toții că șoseaua asta e totuși o șosea cuminte, milostivă, cînd... la ieșirea din Mihăilești, pe pod, se petrece ceva care ne amuțește: o motocicletă cu farurile stinse se răstoarnă chiar în stînga mașinii noastre. Ceva mai lipsit de bun-gust nici că se putea. Să fie o farsă, mă întreb, scrutînd norul de praf din care încep să se deslușească doi băieți. Abia ridicat, unul dintre ei ne părăsește, clătinîndu-se pe lîngă garduri. Celălalt, Șerban Ioan, tremurător și *nevinovat*, se duce acasă după buletin. Casa e peste drum de locul accidentului, ies vecinii, iese mama, —«mîncați-aș sufletul eu la cămin îl știam cu flăcăii»— iese un frate, un nepot și chiar tatăl. Toți nu știu sau nu vor să spună cum îl cheamă pe cel care conducea (specialiștii noștri bănuiesc că au dat drumul la motocicletă — 46-IF-3980 — cu două bețe de chibrit), parcă Marin, zis Miciurin din Novaci, «mîncați-aș sufletul, ăsta-i de vină, l-a luat pe-al meu să-i plimbe. Al meu *nu*-i vinovat, *bine* c-a scăpat, acu se duce la șeful de post că *mîine* are servici...»

Părăsim locul cascadoriei celor doi norocoși (să cazi cu o motocicletă împrumutată chiar în fața unei mașini de miliție nu e chiar atît de ușor). Trecem prin Bragadiru cînd valurivaluri de tineri dansatori «lavstorizează» șoseaua. Începe să ne lumineze drumul Bucureștiul

Iulian NEACȘU

Ecaterina Kirner — 50 lei amendă.

Jumătate casă, jumătate hrubă pentru strigoi și lilieci.

Fotografii de Elena GHERA

«Piatra-i piatră... o calcă calul și crapă».

...DE LA ANTONIONI LA CONSILIUL POPULAR

• Cimitirul-parc sau parcul-cimitir, o farsă sinistră care revoltă morții și vii • «Piatra-i piatră, de e piatră/ șade jumătate în apă/ o calcă calul și crapă » • O poveste (de adormit copiii) cu alei cu pietriș alb • Și noi promitem, tovarășe președinte

Munții au fost și au rămas ceea ce am putea numi — iar străinii îi și numesc — una din «mîndriile tradiționale ale românilor». *Munții, codrii și haiducii* ar putea fi un vers, ar putea fi sinteză istorică, este ființă din ființa noastră națională. Strămoșii și moșii au răzbit prin veacuri, luptînd de atîtea ori ocrotiți de desimea codrului, de înălțimile severe ale munților («...tot ce mișcă-n țara asta, rîul, ramul/ mi-e prieten numai mie...» — zice Mircea în tulburătoarea Scrisoare a III-a a primului poet al neamului nostru).

A venit vremea — și au spus-o în repetate rînduri mințile cele mai responsabile ale poporului nostru — să ocrotim noi munții și codrii. Să ocrotim pe cei ce ne-au ocrotit. Să ne bucurăm de frumusețea și semeția lor, să le ajutăm trăinicia, pentru noi, pentru urmașii noștri și pentru urmașii urmașilor noștri. Preocuparea aceasta a devenit lege, literă imperativă scrisă, dar ea este, mai presus de toate, un înalt imperativ moral.

Poate că nu am fi ajuns niciodată să așternem pe hîrtie aceste rînduri dacă am fi rămas, ca de obicei, admirativi la geamul vagonului de tren într-un loc unde Valea Prahovei îți umple ochii și sufletul. De o parte Omul și Caraimanul, de cealaltă, Zamora. O localitate cu nume unic. Poiana Țapului, botezată așa, am fi tentați să credem, de un fainic om al muntelui, de un haiduc, poate...

Ce este azi Poiana Țapului? Cartea-îndrumar «România de la A la Z» ne lămurește lapidar: «stațiune climaterică, componentă a localității Bușteni, situată pe Valea Prahovei, între Bușteni (3 km) și Sinaia (5 km), pe drumul național 1, la o altitudine de 860 m. Are un climat submontan, plăcut, puternic ozonat, recomandat celor care suferă de astenie, de hipertiroidism ș.a.». Așa scrie la carte.

Puține trenuri opresc în Poiana Țapului. Rar, cîte un personal de Ardeal își trage o clipă sufletul în această gară-haltă. Zilele trecute am coborît pentru prima oară din tren în Poiana Țapului. N-aș fi crezut în ruptul capului că voi regreta această inițiativă. Și poate că acum nici n-o regret...

...Nu departe de gară, am luat-o pe un pod care duce spre Zamora. Un pod peste calea ferată și peste Valea Prahovei. Balustrade (sau cum le-o fi zicînd?) crăpate, prăvălite în vale, o fîntînă defectă (de multe săptămîni) de unde gîlgîie șuvoi apa, un chioșc de fructe și legume «mort de doi ani» (mai este unul în localitate cu același destin), iar la cîteva zeci de metri mai sus de pod un decor rar, care te atrage și te respinge în același timp, ca atîtea din straniile decoruri create pentru filmele lui Antonioni. Jumătate casă, jumătate hrubă pentru strigoi și lilieci, în vîrful unui povîrniș dezolant. Ce-o fi aici, Doamne? Oameni? Nu se poate! Dar ce zic ceilalți? Cum pot suporta această rană pe trupul civilizației? Și nu sîntem la capătul surprizelor. În spatele «decorului Antonioni», dăm peste ceva ce n-am mai întîlnit nici în viață, nici în filme, nici în romane. Un cimitir-parc sau un parc-cimitir?!? Ne învîrtim printre urme de cripte, de morminte și revenim în drumul imediat alăturat (str. Panduri).

— Nu vă supărați, ce e aici, tovarășe?

— Acum doi ani era cimitir. Au spus că vor să facă parc în locul lui. Și l-au lăsat așa (P. Băcioiu — pensionar).

— Bine, dar acum ce e?

— Dumneavoastră ce vedeți?

— Eu văd ruine.

— Și-atunci eu ce să vă mai spun...

Părăsesc locul uluit și nu știu ce e mai puternic în mine, stringerea de inimă sau revolta?!?

Am pornit în sus, pe drumul numit șplaiul Zamorei. La distanțe de zeci de metri, uneori și mai des, am întîlnit grămezi de piatră aruncată pe margine și chiar la mijlocul drumului. Drum forestier, pe care circulă autocamioane încărcate, circulă căruțe trase de cai și mai circulă, se spune, — cum oare, e greu de închipuit!? — și autoturisme. Aruncată de lucrători și purtată de ploi, piatra e împrăștiată aiurea și dusă la vale, fărîmițată de utilaje și de copitele cailor, vorba cîntecului acela de of și aoleu: «piatra-i piatră de e piatră/ șade jumătate în apă/ o calcă calul și crapă...»

Ultima «reprizăa documentării noastre, la Consiliul popular al orașului Bușteni.

Vicepreședintele *I. Barbu:* la fostul cimitir din strada Panduri, lucrările sînt foarte avansate, mai trebuie să punem bănci, să facem alei cu pietriș alb, să împrejmuim cu un gard frumos. Cred că într-o lună totul e gata.

— Să știți, tovarășe vicepreședinte, că am fost acolo, ba chiar am și fotografiat «stadiul foarte avansat al lucrărilor». (Despre morți n-am mai vorbit. Ce puteai să-i mai spui unui om care-ți povestește despre un parc și despre alei cu pietriș alb — ele, doar, mai lipsind! — acolo unde sînt ruine, sînt morminte, iar printre ele privesc oameni spre semenii lor...)

Președintele consiliului orășenesc *M. Militaru:* Drumul șplaiul Zamorei l-am început acum doi ani. Nu-l putem termina acum pentru că ni s-au redus la numai 100 000 lei fondurile pentru acest sector de activitate.

— Și atunci ce e de făcut? Pietrele se duc la vale, banii cheltuiți în aproape doi ani se duc și ei fără nici un folos?...

— Nu. O să ne ocupăm cu toată seriozitatea de această problemă. Vă promitem că o să depunem toate eforturile.

— În fond este problema dumneavoastră, tovarășe președinte. Și a locuitorilor de pe aceste așezări. Iar dacă e să vă promitem și noi ceva, vă promitem, solemn chiar, că o să mai trecem pe aici.

Marius POPESCU

O privelițte nu prea potrivită pentru o stațiune climaterică.

CU «TALIA»... PE LITORAL!

Cu ani în urmă, într-o stațiune, era așteptat cu înfrigurare un turneu teatral cu nume mari. Toată lumea lupta pentru un bilet. Sala de spectacole avea vreo 200 de locuri. Cereri de bilete — de zece ori pe atît... Ce era de făcut? Cuiva i-a venit o idee: «spectacolul în parc!» Și a început treaba: o scenă mărișoară, cîteva cabine din foi de cort, microfoane, difuzoare și multe-multe bănci.

În ziua spectacolului — «cei doi mari» din fruntea afișului — Vraca și Manolescu erau invitați să vadă «instalația». Vraca era încîntat: «E o surpriză grozavă! N-am jucat niciodată în aer liber». Manolescu a izbucnit: «N-am jucat și nu voi juca «la mititei»! N-am venit cu taraful! Noi facem teatru, dramă, domnule!» Au urmat ceasuri lungi de discuții. «Nu» și «nu»!

În cele din urmă, conducătorul turneului a dispus să se îmbrace o dublură. Spectacolul abia începuse, cînd Manolescu — care avea intrarea în tabloul al doilea — s-a apropiat de mine: «Știi că se-aude și se vede bine!» În seara aceea «maestrul» s-a întrecut pe sine. La final, căldura aplauzelor îl topise cu totul prejudecata: «A fost ceva neașteptat, unic... Mare greșeală făceam, dacă nu jucam...»

Rememoram întîmplarea zilele trecute cînd vizitam litoralul.

STATUL-MAJOR AL SPECTACOLELOR «A.R.I.A. — LITORAL»

În cele două-trei birouri e o foială nemaipomenită: organizatori, actori, soliști vocali, instrumentiști, balerini, jongleri, prestidigitatori, iluziniști. Corina Chiriac discută despre angajarea temporară la un local, o fracțiune a «Venusistelor» stabilește clauzele unui contract. Un «profesor-iluzionist» își oferă «excepționalul program» etc., etc. Telefoanele zbîrnîie, oamenii se agită și în acest du-te-vino, șeful de stat major, Tașcă Sebastian, și locțiitorul său, Jean Badea, încearcă să-și mențină calmul și să conducă mai departe operațiunile artistice ale litoralului.

— Să știți că pînă acum nu prea a mers grozav. De fapt, în iulie și august avem «crema».

Evidența spunea același lucru: Teatrul din Bîrlad cu «Bărbierul din Sevilla» și Teatrul din Reșița cu «Comedie cu alteni» mergeau ceva mai bine decît brăilenii care și-au dus «Hangița» acasă, înainte de vreme, din lipsă de clienți. Teatrul de dramă din Constanța jucase cam jumătate din spectacolele programate, din cauză de prea multă ploaie sau de prea puțin public.

Unii propun să se studieze acoperirea cu prelate a grădinilor de vară — așa cum s-a procedat la Neptun.

— Cred că «prejudecata» spectacolului în aer liber mai stăpînește multe colective artistice — afirma Tașcă Sebastian. Poate de aceea unii nu îndrăznesc să vină, sau aduc lucruri ce nu-i reprezintă. E drept că în iulie și august vin teatre cu nume, dar pe afișele lor veți citi: «Nicnic» (Teatrul de Comedie), pentru a cita oară?, «Fetele Didinei» (Teatrul Național-Timișoara), «Jocul dragostei și al întîmplării» (Teatrul Național-Cluj), «Bărbați fără neveste» (Teatrul Nottara) ș.a.m.d.

DAR PÎNĂ LA «ZILELE MĂRII»?

În ultimii ani, săptămîna care precede «Ziua marinei» a dat posibilitatea localnicilor să realizeze programe artistice de amploare, carnavaluri, spectacole pe stadion și în portul Tomis. Și în 1973, între 30 iulie și 5 august, cei care, întîmplător, se vor afla pe litoral vor avea zile pline și frumoase. «Marele carnaval al Tomisului» își va plimba splendidele care alegorice și imensele măști pe bulevardele constănțene și pe falezele stațiunilor — Teatrul de dramă din Constanța va scoate în premieră — în portul Tomis — «Ifigenia în Taurida», Festivalul național de folclor va continua prezentarea județelor, gale de filme, concursul de frumusețe «Miss litoral» — în toată salba de stațiuni. «Varietăți litoral 1973» — pe stadion, «Tridentul de mărgean» — concurs de interpretare vocală pentru turiștii străini, concurs internațional de iahting, «Cupa mării» la tenis și înot, concurs republican de navomodele și veliere, meciuri de fotbal internaționale — și toate vor culmina cu «Ziua marinei».

E lăudabil că «Zilele mării» s-au diversificat și extins în toate stațiunile, fumizînd prilejuri extrem de plăcute de a admira ingeniozitatea și posibilitățile organizatorilor. Dar de ce numai o săptămînă? Oare nu e bine ca premiera din portul Tomis să preceadă cu două-trei săptămîni acest eveniment? Numeroasele concursuri, gale, manifestări de amploare ar putea să preceadă sau să fie reluate și după «Zilele mării». Și alte serii de turiști au dreptul la un program interesant, variat și agreabil. Sînt sigur că receptivii și inventivii organizatori ai culturii litoralului vor găsi din mers soluțiile cele mai eficiente și operative.

*

Cînd treceam spre gară era coadă la agenția de bilete. Pe afiș, «Prizonierul din Manhattan» cu Radu Beligan. Deci vine lumea și vara la teatru!

După acest scurt «tur de orizont» mă frămîntă cîteva idei și sugestii care cred că ar lărgi aria manifestărilor teatrale de pe litoralul estival: — organizarea anuală sau bienală — eventual prin intercalare — a unor festivaluri de teatru, antic sau istoric, în ambianța naturală a portului Tomis; — festivalul de poezie «Pegas» în stațiunea, cu nume predestinat, Olimp; — spectacole de sunet și lumină la muzeele de arheologie și monumentele antice din Histria, Constanța, Adamclisi, Mangalia; — selecționarea celor mai reprezentative spectacole și susținerea lor organizatorică și financiară.

Emanoil ENGHEL

cronica teatrală

Sebastian Papaiani

liolá

Liolá este o poveste țărănească siciliană, o farsă moralizatoare cu haz robust și sănătos, în spiritul tradiției grecești a dramelor satirice pe care folclorul sicilian o păstrează sau, mai exact, o păstra în elementele lui ideatice. *Liolá* este apoi, cum observă toți exegeții, opera cea mai luminoasă și cea mai puțin retorică și, poate, cea mai optimistă din întreaga creație a lui Pirandello. Antonio Gramsci o considera «*cel mai bun produs al energiei literare a lui Pirandello*». Toate aceste propoziții care încep cu «*cel mai*» și «*cea mai*» sînt însă, pînă la urmă, neconcludente pentru cititori. Mai interesant în această ordine a observațiilor cu caracter de judecată de valoare, ar fi să constatăm că farsa este extrasă de Pirandello dintr-un roman, «Răposatul Mattia Pascal», căruia îi păstrează intactă intriga și culorile picturale, accentuînd pitorescul dialectal și hazliu al situației și topind morala în el.

Farsa ne apare astfel, exact așa cum se și petrece, ca o întîmplare povestită la claca de culesul strugurilor și spartul sîmburilor de migdale. Iată și ce îi se pare exegeților occidentali extraordinar, prin comparație cu stufozitatea și complicata compunere arhitecturală și filozofică a teatrului pirandellian în general: limpezimea unei fabule țărănești, plină de seninătate și de vitalitate.

În literatura noastră dramatică dintre cele două războaie s-a cultivat multă vreme o astfel de dramaturgie pentru sate, veselă și moralizatoare în veselie, iar Victor Ion Popa a fost unul dintre susținătorii ei. Vreau să spun că pentru noi povestea este mai puțin spectaculoasă sub raport literar, dar aptă, firește, pentru un spectacol reușit, capabil să deconecteze suportabil-moralizator și să ofere cel puțin o partitură de virtuozitate unui bun actor de comedie. Este exact ce se întîmplă în spectacolul Teatrului Giulești, unde Sebastian Papaiani nu face absolut nici un efort pentru a străluci în rolul unui fel de Păcală sicilian, cu mare succes la tinerele fete și neveste, dar și cu un foarte dezvoltat simț al responsabilității paterne, căci își recunoaște și își aduce acasă toți copiii, pedepsind chiar în felul acesta și pe bătrînul și preazgîrcitul chiabur al satului.

Acest actor are darul atît de rar de a umple scena de lumină și de bună dispoziție, practicînd o comedie spumoasă care împletește clocotul cascadei de rîs cu finețea și eleganța. Comedia se definește astfel pe scena de la Giulești prin personalitatea fermecătoare a lui Papaiani, secondat de Ștefan Mihăilescu-Brăila și de o distribuție devotată, achitîndu-se onorabil și aplicat sub bagheta alertă a lui N. Al. Toscani, în decorurile frumoase și efectiv sugestive-meridional ale lui Dimitrie Zbierea.

N-o să numesc, firește, toți interpreții, mai exact toate interpretele, care colorează sicilian scena prin apariițiile și replicile lor scurte, dar va trebui să observ prezența unei tinere actrițe, Ana Ciclovan, debutantă cu o frumoasă ținută scenică.

Dinu SĂRARU

Andra Teodorescu, Vasile Menzel și Lucian Muscurel.

dansați cu salamandra

Într-un număr din lunile trecute al ziarului «România liberă», printr-un anunț la Mica publicitate, locatarii unui bloc își felicitau o vecină de apartament cu ocazia zilei de naștere. Faptul, fără îndoială, nu a fost cunoscut de dramaturgul Ștefan Iureș și, la fel de sigur (premiera nu avusese încă loc), nici locatarii acelui bloc nu văzuseră piesa. Căci în *Dansați cu Salamandra* este vorba tocmai despre un asemenea fel de relații între oameni.

Aici constă și originalitatea piesei — structurată pe o idee nobilă: necesitatea oamenilor adunați în locuințele unui bloc de a comunica, necesitate pe care o descoperă și o impun copiii — dar și slăbiciunea ei, lipsa unui conflict unitar, și, mai ales, prea puținul și relativul umor cu care sînt caracterizate personajele.

Totuși, spectacolul cu această piesă are ritm și vioiciune tinerească. Iar acest lucru se datorează, în bună parte, realizatorilor scenici, care au știut să valorifice pe deplin calitățile textului. În decorul rafinat, plastic și spectaculos, sintetizînd ca o bună sculptură modernă specificul vertical al arhitecturii zilelor noastre (realizatori: arhitect Vladimir Popov și Diana Ioan Popov), tînăra regizoare Magda Bordeianu conduce cu vervă și spontaneitate trupa Teatrului «Ion Creangă», creînd necesara senzație de unitate. Își definesc personalitatea scenică, prin intermediul personajelor — Lucian Muscurel, Vasile Menzel, Mircea Mușatescu, Marius Rolea, Ion Petratu, Dumitru Anghel. Sensibilă, Andra Teodorescu. Notăm firescul Paulei Sorescu și siguranța Natalliei Arsene. În nota lor obișnuită, Alexandrina Halic, Genoveva Preoa și Anca Zamfirescu. Prezențe agreabile, corecte — Neofita Pătrașcu, Pompilia Vasiu. În ușoară discordanță cu restul echipei, Mugur Arvunescu prin lipsa de convingere cu care își rostește partitura și Mihai Constantinescu, a cărui dicție face dificilă audiția textului.

Rodica POP

ÎN MAGAZINELE DE MOBILĂ

VĂ PREZENTĂM

● **GARNITURA CAMERĂ COMPLEXĂ TIP 623 - 11**
este compusă din 16 piese cu utilizări multiple și o linie modernă.
Corpurile sînt confecționate din panouri de plăci aglomerate (PAL) furniruite pe ambele fețe cu diferite specii de furnire estetice.
Forma și execuția tapițeriei asigură maximum de confort.
Finisajul realizat cu lacuri superioare pe bază de nitroceluloză sau rășini poliesterice conferă pieselor un luciu oglindă.
Cu o singură garnitură se poate amenaja în mod plăcut și intim un apartament de 2 camere.

● **CAMERA DE LUCRU BAROC TIP E 846 - 2**
se compune din 7 piese.
Finisajul este realizat cu lacuri nitrocelulozice cu luciu oglindă sau cu lacuri mate.
Tapițeria este executată în sistem clasic, cu brocart de mătase sau cu pluș.

● Alte produse, în diferite stiluri, precum și mobilier pentru copii, piese separate sau garnituri complete, produce **MOBEX**.

mobex

COMBINATUL DE EXPLOATARE ȘI INDUSTRIALIZARE A LEMNULUI–TÎRGU MUREȘ
IPROFIL «23 AUGUST»— str. Căprioarei nr. 2

știința și viața

a învăța zîmbind

Să presupunem că ați primi o scrisoare de la un prieten care locuiește în castelul «Înmormîntata», în localitatea «La Capul Duhului», comuna «Stafiilor» și că acest prieten se află într-o situație tragică. El vă scrie:

«Cu cîtva timp în urmă am cumpărat acest castel bătrînesc, pentru ca să constat apoi că este bîntuit de două zgomote fantomatice — un «cîntec» deșucheat și un «rîset» sardonic. Firește că în aceste condiții nu poate fi locuit. Situația nu este totuși disperată, deoarece prin încercări efective am putut să constat că anumite legi, obscure dar infailibile, determină comportarea lor: ele pot fi influențate dacă ard tămîie sau cînt la orgă...» (Urmează detaliile în care se succed misterioasele zgomote.)

Așadar, care ar fi reacția dumneavoastră dacă ați primi o asemenea scrisoare? Ați spune probabil că noi, oameni evoluați, am terminat de mult cu asemenea prostii și că «deșucheat» — după propria expresie a castelanului — este nu cîntecul fantomatic, ci individul care a trimis rîndurile de mai sus și-și permite să-și bată joc de noi. Auzi, omule: orgă și tămîie...

Ei bine, aflați că autorul scrisorii nu este un deșucheat, ci unul dintre cei mai mari ciberneticieni ai timpului nostru, William Ross Ashby, și că mesajul din «Înmormîntata» nu figurează într-o culegere de texte medievale de vrăjitorie, ci în foarte serioasa sa lucrare «Introducere în cibernetică», apărută recent în traducere la Editura tehnică. Și atunci, cum și de ce?

Ross Ashby a născocit năstrușnica misivă pentru a vorbi cititorilor despre lucruri foarte serioase: despre sisteme cibernetice și mașini «cu intrare», concretizate, în cazul de față, prin *orgă, tămîie, cîntecul* și *rîsetul*. Aceste exemple hazlii îl fac pe cititor să se familiarizeze cu *principii fundamentale* ale cibernetică — disciplină puternic aplicativă care totuși poate perfect de bine opera cu orice fel de abstracții ce ascultă de anumite *legități*, așa cum s-a întîmplat și în locuința nefericitului castelan.

Exemplul dat de savantul britanic proiectează în fața noastră — cu înalta autoritate a autorului — *eficiența didactică a exemplelor insolite, a umorului în știință*.

Cînd am ajuns la pagina 80 a cărții mai sus-amintite — fila cu stafiile — mi-a zburat gîndul la manualele noastre de fizică pentru clasele a XI-a (ed. 1971), a X-a, a IX-a reală, precum și la manualele altor discipline științifice. De ce atîta «staif»? De ce atîta teamă de a vehicula idei științifice profunde prin exemple care frapează imaginația tinerilor și totodată le descrețesc frunțile? De ce, de pildă, Richard Feynmann, laureat al Premiului Nobel, în lucrarea sa *prin excelență didactică* «Fizica modernă», de asemenea tradusă în românește, bazată pe o serie de prelegeri rostite în fața studenților de la «Caltech» din California — unul din cele mai prestigioase institute tehnice din lume — explică probleme destul de complicate (polarizare, formulele lui Fresnel etc.) *evocînd cu umor plimbarea a doi studenți — el și eu — pe malul unui lac sub clar de lună*, iar noi în manualele noastre...

Firește, nu preconizăm transformarea cărților de școală în colecții de anecdote «educative» și nici nu afirmăm că lipsa de umor în manuale ar fi un cap de țară. Totuși problema există și este, credem, mai profundă decît apare la prima vedere, căci vizează un anumit conservatorism, anumite închistări și tabuuri. Oscar Wilde a spus odată: «Viața este un lucru prea serios pentru ca să n-o iei în glumă». Nu luați nici dumneavoastră prea în serios acest aforism, dar poate că n-ar fi rău ca alcătuitorii de manuale să ia în serios sugestia pe care le-o dă stafia cibernetică. Chiar și un strigoi poate da sfaturi folositoare dacă e bineintenționat și binecrescut.

Lionel NIȚESCU

«...Trebuie să combatem în modul cel mai hotărît tendința unor cadre din economie de a apela în mod nejustificat la importul de licențe, subapreciind capacitatea de creație a inginerilor și tehnicienilor noștri. Este necesar să se acorde mai multă încredere inginerilor, oamenilor de știință din țara noastră, gîndirii tehnice românești în soluționarea problemelor impuse de dezvoltarea producției industriale și agricole».

NICOLAE CEAUȘESCU

«NU CRED ÎNTR-UN PRIMAT AL TEHNICII, CRED ÎN PRIMATUL NEVOILOR OMULUI»

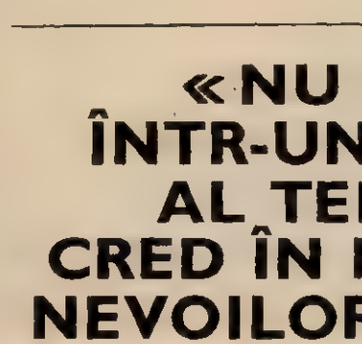

Academicianul Miron Nicolescu despre sine și despre preocupări actuale în instituția pe care o conduce: Academia Republicii Socialiste România.

Discuția cu distinsul interlocutor o începem nu cu o întrebare, ci cu o constatare.

— *Am avut o curiozitate de arhivă: am urmărit, de-a lungul deceniilor, domeniile de activitate ale diverșilor președinți ai Academiei. Constatarea e interesantă: pe măsură ce ne apropiem de anii noștri, ei sînt specialiști ai unor domenii din ce în ce mai «pozitive».*

— Remarca e, într-adevăr, semnificativă. Mărturisesc că nici nu m-am gîndit la ea, dar, clar, e simptomatică. Oamenii își supun timpul (sau cel puțin caută s-o facă!), dar — la figurat *vorbind* — ei trebuie să i se și supună. Timpul nostru cere *pozitivism* în cel mai înalt grad, progresul însuși e condiționat de acest lucru, iar știința a încetat de mult să fie o îndeletnicire de cabinet — cu mici excepții specifice, desigur.

«OMUL SE POATE REALIZA NUMAI CA OM, NU CA ROBOT»

— *Lumea noastră merge grăbită spre tehnicizare. Atît de grăbită încît mulți teoreticieni din Occident vorbesc de primatul tehnicii. Unii — mai sceptici — trag chiar semnale de alarmă vorbind despre desuetudinea în care cad treptat științele umaniste. Vă cer opinia în dublă calitate: de om de știință și de matematician.*

— În ambele ipostaze, mie lucrurile îmi sînt clare. Marele și rapidul progres al omenirii se datorează revoluției tehnico-științifice din ultimele decenii. Nu cred însă într-un primat al tehnicii, cred în primatul nevoilor omului. Acolo unde tehnica inundă manifestarea spirituală nu e bine. Omul se poate realiza numai ca om, nu ca robot. Aș spune că științele toate sînt umaniste în măsura în care se referă la om și îi slujesc propășirea — electrotehnica la fel ca și lingvistica, fizica atomică la fel ca geografia. Nimic în știință nu mai e pur contemplativ, afară doar de contemplarea satisfăcută a omului de știință în fața unor rezultate notabile. Și noi, românii, suferim o tehnicizare. Chiar o dorim. Este esența progresului. Dar o facem prin și pentru om, nu pentru dezumanizarea lui. Altfel la ce-ar folosi? Credeți că descoperirea unui os care împinge cu un milion de ani în urmă față de data știută existența hominidelor e mai puțin utilă lumii (în procesul de autocunoaștere și dezvoltare) decît un nou combustibil pentru un vehicul interplanetar?

— *Nu. Nu cred. Tocmai de aceea v-am și întrebat. Am descoperit însă în piedoaria dumneavoastră un fond liric. Și fiindcă mulți matematicieni sînt (aparent paradoxal) și profund lirici v-aș întreba: vedeți vreo legătură?*

— Bineînțeles (și asta constituie încă un argument la *abolirea confruntării dintre* umanism și tehnicism), matematica «rimează» perfect cu poezia. «Rimează» și cu muzica. Dar cu cîte nu «rimează»? Un singur exemplu o să-ți dau, edificator: lingvistica matematică și studiile de poetică matematică inițiate de un român.

SPRE O MAI RAPIDĂ VALORIFICARE A REZULTATELOR CERCETĂRII

— *Care sînt cîteva din preocupările centrale ale anului 1973 pentru unitățile subordonate Academiei? Dar nu am dori un răspuns prea specializat.*

— Matematicienii își propun să sondeze cu mai multă insistență și — sperăm — cu mai mult succes ca în trecut nevoile departamentelor și ale unităților cu profil tehnico-economic, în vederea înglobării în plan a unor probleme susceptibile de o modelare matematică, contribuind astfel direct și nemijlocit, și pe această cale, la dezvoltarea social-economică a țării.

— *În domeniile astronomiei, fizicii atmosferei și geodinamicii — care comportă o participare la un context internațional — ce exemple puteți să ne dați?*

— Cercetările sînt axate aici pe probleme privind mișcarea de rotație a Pămîntului pentru întocmirea unor cataloage stelare în cadrul obligațiilor internaționale ce revin României, studii asupra activității solare și a relațiilor Soare-Pămînt. Cercetările de geodezie și geofizică folosesc observațiile sateliților artificiali care furnizează date pentru studii privind absorbția undelor electromagnetice din ionosferă, aerosolul atmosferic ca factor poluant, observarea mareelor terestre și elaborarea unor aparate de mare sensibilitate destinate urmăririi lor.

Trebuie să adaug aici și domeniul științelor geografice (ca știință de corelație a celor patru învelișuri ale planetei) cu foarte importanta activitate a studiilor *integrale* asupra mediului ambiant. Aceeași atenție este acordată și studiilor în domeniul amenajării și sistematizării teritoriului, proces pe care dezvoltarea contemporană îl pune cu pregnanță în fața realităților românești.

— *Pentru ca cititorii «Flacării» să nu ne învinuiască de «tehnicism», v-aș ruga să dați și cîteva exemple din domenii umanistice.*

— N-aș vrea să citez o listă de realizări, dar nu pot exclude încununarea unei proeminente munci teoretice prin apropiata apariție a celui dintîi volum de *Lucrări de filozofie și istoria științei*. Nu pot omite nici activitatea lingviștilor...

— *Poate că n-ar fi rău să includem aici și eforturile de cultivare a limbii, pîndită de un influx al tehnicizării contemporane.*

— Așa este. Și nu sîntem singurii. Prestigioasa Academie Franceză face de mult și insistent acest lucru.

— *Ce ne puteți spune relativ la ideea legării cercetării științifice de activitatea practică și de nevoia foarte acută a scurtării duratei investigațiilor pentru o mai rapidă valorificare a rezultatelor cercetării?*

— Unitățile de cercetare ale Academiei au încheiat contracte directe vizînd studierea aprofundată a particularităților hidrografice ale țării noastre. Această cercetare este cardinală în estimarea potențialului resurselor de apă ale teritoriului românesc, în cunoașterea unităților teritoriale omogene din punct de vedere ecologic, în vederea utilizării raționale și conservării resurselor naturale. Același regim îl vor avea și diversele teme din domeniul matematicii și mecanicii.

ÎN CIRCUITUL MONDIAL DE VALORI

— *Cercetarea științifică nu se mai poate face azi doar într-un spațiu local, izolat. Care sînt în acest sens activitățile concrete ale Academiei?*

— România dorește să participe și participă efectiv la circuitul mondial de valori. În acest context se includ obligațiile generale ce revin Academiei în baza planurilor de colaborare științifică încheiate cu 14 parteneri — academii de științe din țările socialiste sau academii și instituții similare din alte țări. Aceasta constituie un capitol special al planului de activitate, un domeniu al utilizării rodnice a fluxului de valori spirituale ale popoarelor. În ceea ce privește «pasul cu vremea» al Academiei noastre ei este atestat și de relațiile cu diferitele academii de științe. Astfel relațiile noastre cu Franța, de pildă, sînt mai dezvoltate cu Consiliul Național al Cercetării Științifice, decît cu Academia de Științe din Paris.

Editura Academiei joacă și ea un rol în această direcție, căci în afara îmbogățirii patrimoniului științific și cultural cu opere de valoare (monografii, tratate, colecții, dicționare etc.) și valorificarea realizărilor științifice prin publicarea lor în diverse periodice de specialitate, de a căror apariție se îngrijește, ea participă la coeditări cu edituri specializate din alte țări, fapt care constituie încă o dovadă a aprecierii de care se bucură peste hotare rezultatele cercetării științifice românești.

— *Vă mulțumesc și vă rog să iertați transformarea celor zece minute acordate într-o oră.*

— «Fugit irreparabile tempus» — dar în fond e plăcut să stai de vorbă cîteodată despre ceea ce faci.

Dorin IANCU

VĂ PREZENTĂM
ÎNTREPRINDEREA MECANICĂ—SUCEAVA

CALEA UNIRII nr. 36

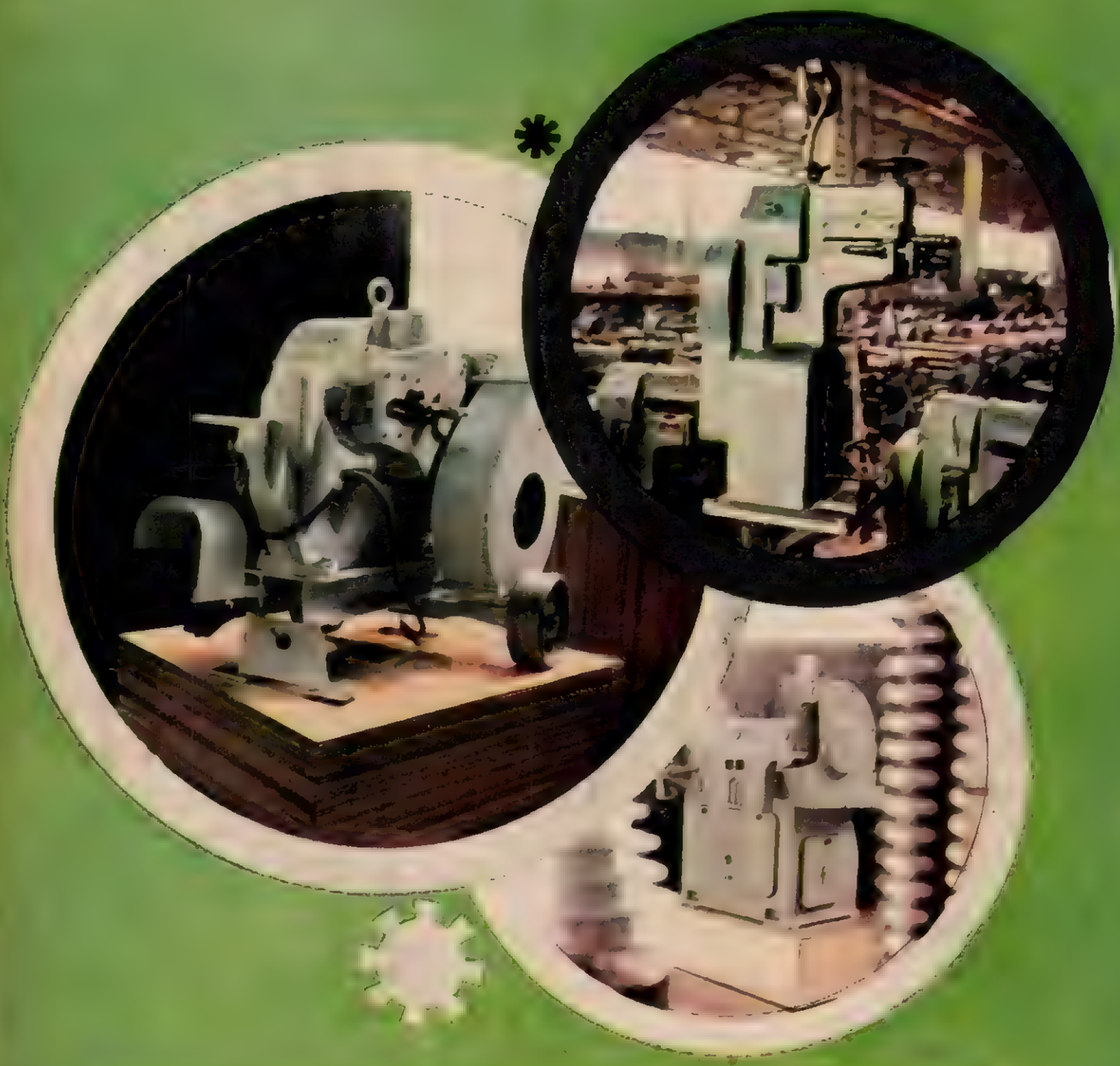

În scurta istorie a «tinerei întreprinderi a tinerilor», cum i se mai spune întreprinderii mecanice-Suceava, înființată în 1963 și al cărei lucrători au o medie de vîrstă de 23 de ani, s-au petrecut multe schimbări și diversificări ale gamei produselor. De la reparațiile de utilaje industriale ce se efectuau inițial s-a trecut la construcții metalice, apoi construcții utilaj chimic, iar din 1967 se fabrică în serie mașini-unelte. Și animați de dorința de mai bine și mai mult, oamenii de aici produc acum de cinci ori mai multe mașini-unelte decît în 1967 și se pot mîndri că nu au înregistrat nici un fel de refuz la calitate din partea beneficiarilor, iar țări cu tradiție în construcția de mașini, solicită tot mai mult produsele lor. Parteneri din R.F. Germania, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, Elveția și Austria au numai cuvinte frumoase pentru oamenii care făuresc mașini-unelte așchietoare, mașini de prelucrare prin deformare la cald și la rece și elemente tipizate, toate produse moderne și de mare randament. Întreprinderea furnizează pe bază de comandă fermă și contract mașini de ascuțit burghie, mașini de găurit, mașini de roluit și bordurat tablă, foarfecă mecanică de tăiat oțel beton, iar din 1974 și ferăstraie cu bandă orizontală sau verticală și mașini de prelucrare a maselor plastice tip LISFA.

ACASA, LA CONSTRUCTOR

Ne aflăm la sediul Trustului de construcții industriale și agrozootehnice-București. De aici este coordonată zi de zi, oră de oră, activitatea unui mare număr de grupuri de șantiere de construcții răspîndite în nouă județe ale țării. Cartea de vizită a trustului? Peste două decenii de activitate! Un plan anual de lucrări cu mii de specialiști cu înaltă calificare în domeniul construcțiilor, maiștri și muncitori cu experiență, ingineri, proiectanți, foarte mulți dintre ei prezenți la înălțarea unora dintre cele mai importante obiective economice, agrozootehnice sau cu caracter social-cultural ale ultimelor cincinale. Lucrările cele mai deosebite executate de trust? Platforma industrială de la Pipera-București (Combinatul de mobilă, Fabrica de cinescoape, «Electrotehnica» etc.), platforma industrială «Republica», platforma industrială din cartierul Militari. Tot în Capitală: pavilionul expoziției din Piața Scînteii; impunătoarea construcție a noului Institut politehnic. La Buzău: întreaga zonă industrială a orașului cu noile ei fabrici de sîrmă, zahăr, geamuri; o uzină de utilaj terasier. Oltenița: cea mai modernă filatură. Pe litoral, Mepiunul cu admirabilele sale construcții, iar la Mamaia mai multe mari hoteluri. Trustul a mai construit în diferite regiuni peste 20 de silozuri pentru cereale, fiecare din ele cu capacități de mii tone. A realizat cele mai mari și mai moderne complexe avicole din țară la Titu, la Galați, la Scornicești (Olt) și în alte locuri. De asemenea, zece complexe mari pentru creșterea industrială a porcilor (Fetești, Periș, Caracal, Giurgiu, Oltenița), unele din aceste complexe fiind deja date în folosință, altele în curs de execuție.

În actualul cincinal, trustului îi revin o serie de noi sarcini legate de măreții proiect de industrializare în continuare a țării. Pe concret: construiește Fabrica de ulei din boabe de soia de la Urziceni, Fabrica «Conest» de la Pipera, «Acumulatorul» din apropierea Capitalei; lucrează la dezvoltarea Uzinelor «Republica», la cea de televizoare și radiouri «Electronica» și în multe alte locuri.

Ce s-a realizat de la începutul anului și pînă acum? Efortul colectivului și măsurile aplicate au creat, așa cum rezultă dintr-o analiză amănunțită a situației lucrărilor pe această perioadă, scurtarea termenelor de predare către beneficiar a unor obiective economice între 20 pînă la 90 de zile; o economie de aproape 200 tone de ciment, 50 000 cărămizi, 20 tone oțel-beton, 25 metri cubi cherestea.

Un aspect al impunătoarei clădiri a Institutului politehnic din Capitală, construită în acești ani de către Trustul de construcții industriale și agrozootehnice-București.

TRUSTUL DE CONSTRUCȚII INDUSTRIALE ȘI AGROZOOTEHNICE-BUCUREȘTI

festivalul tinereții

Numai o saptamină ne desparte de deschiderea Festivalului Mondial al Tineretului și Studenților (28 iulie—5 august). Berlinul, orașul gazdă de anul acesta, este gata să primească miile de tineri și tinere din cinci continente și să le asigure ambianța cea mai propice frumoasei lor sărbători.
În imagine: panoramic berlinez cuprins din turnul TV.

de la lume adunate

DIAGONALA ALBASTRĂ. Hidrotehnicienii din Belgrad au elaborat proiectul Canalului Drina-Sava-Dunăre, care urmează să traverseze, asemenea unei diagonale albastre, o porțiune importantă a teritoriului iugoslav. Canalul va constitui o arteră de transport care va scurta calea pe apă de la gurile Drinei pînă la Belgrad cu 55 de kilometri, iar pînă la Novi Sad cu aproape 100 de kilometri. Diagonala albastră și lucrările aferente vor asigura, totodată, irigarea unor suprafețe însumînd 150 000 de hectare.

ÎNTRE POMPEI ȘI HERCULANUM SE AFLA OPLONTI. În zona localității italiene Torre Annunziata, de lîngă Neapole, arheologii au dat la iveală o vilă romană acoperită de lavă în timpul erupției Vezuviului din anul 79 (odată cu orașele Pompei și Herculanum). Importanța descoperirii constă mai ales în faptul că această construcție se presupune că făcea parte din misterioasa localitate Oplonti, nesemnalată în documentele antichității romane, dar identificată într-o hartă din anul 1507.

DUMITRA DE LA COPENHAGA. La Muzeul național din Copenhaga a avut loc vernisajul expoziției «Dumitra — un sat românesc», care înfățișează profundele transformări economice și sociale petrecute în viața satului românesc, în anii construcției socialismului.

INDUSTRIE ÎNFLORITOARE ÎN LARGUL MĂRILOR. Din cele 3 000 de ambarcațiuni de pescuit pe care Cuba le avea înainte de anul 1959, peste 90% erau niște biete bărci pescărești. Flota de pescuit a Cubei de astăzi cuprinde, printre altele, 96 de nave-refrigeratoare, 29 nave-fabrici de prelucrare și 71 nave-transportoare. În anul 1972, Cuba a furnizat pieței 129 000 tone de pește, adică de 7 ori nivelul dinainte de revoluție.

PÎNĂ ȘI HOȚII ROȘESC. Soții Margarete și Günter Schmeer din Frankfurt pe Main (R.F.G.) au inventat un lichid spray care, aplicat discret pe mărfurile — în special cele scumpe cum ar fi blănurile — din rafturile magazinelor le feresc de hoți. Deși invizibilă, culoarea roșie a sprayului se imprimă violent pe epiderma celui ce — neavizat — vine în contact cu marfa astfel tratată. Marcajul roșu nu poate fi înlăturat [illegible] și care se livrează, evident, după ancheta judiciară.

PE CÎND ÎMPĂRATUL ERA ÎNDRĂGOSTIT. O scrisoare inedită, trimisă de Napoleon Bonaparte Josephinei de Beauharnais, în 1796, înainte de căsătoria lor, a fost vîndută la Londra la o licitație pentru suma de 4 200 de lire.

DANSUL MILIOANELOR. Și fiindcă veni vorba de Londra și de licitații: «Femeia de la fereastră», o pictură de Henri Matisse, a fost licitată la Sotheby — vestita galerie londoneză — pentru 140 000 de lire sterline, iar «Coborîrea în mormînt», una din capodoperele perioadei albastre a lui Picasso a fost licitată la 270 000 lire (record picassian). Pentru o pînză a olandezului Albert Cuyp (secolul 17) s-au obținut 1 584 000 de dolari, iar pentru o lucrare a lui Franz Hals — 1 365 000 de dolari. Într-o singură zi, suma globală a licitațiilor de la Sotheby s-a ridicat la 3 200 000 de dolari.

E.D.

ÎN NUMELE PRIETENIEI ȘI AL COLABORĂRII

Atît tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU cît și tovarășul IOSIP BROZ TITO au subliniat, cu prilejul recentei lor întîlniri de pe insula Brioni, că adîncirea tradiționalelor legături de prietenie și colaborare fructuoasă dintre România și Iugoslavia se va răsfrînge nu numai asupra dezvoltării în continuare a bunelor relații dintre cele două țări, ci și asupra vieții internaționale, a cauzei păcii în lume.

YR-IMZ

periplu triumfal al picturii românești

În apropierea Casei Albe din Washington se află Galeria Corcoran ale cărei săli găzduiesc în aceste zile expoziția de pictură românească contemporană. Profilată pe arta contemporană, Galeria Corcoran dispune și de una dintre cele mai frumoase colecții de artă americană din secolele XVIII și XIX.

Acum, în plin sezon turistic, Galeria Corcoran este intens frecventată de vizitatori veniți să admire colecția românească.

Cele 73 de tablouri — reprezentînd 21 de artiști — constituie un eveniment și întrucîtva o noutate în S.U.A.; Margaret Denton, membră a colectivului de organizare a expozițiilor la Corcoran Gallery, a afirmat că publicul vizitator și-a exprimat dorința de a cunoaște mai mult despre artiștii români și despre România: *«Mulți amatori de artă au fost dezamăgiți aflînd că tablourile nu se vînd — unii doreau să cumpere în special tablouri semnate de Corneliu Baba și Ion Țuculescu — și s-au adresat personalului administrativ cu rugămintea de a li se arăta mai multe lucrări. Comentariile au fost foarte favorabile. Avem de-a face cu o artă originală, veritabilă, care reflectă „viața României de astăzi; e o expoziție cu succes de public».*

Benjamin Fargey, cronicarul ziarului «The Washington Evening Star», a remarcat caracterul «profund românesc» și «lirismul» lucrărilor prezente în expoziție.

«...Țuculescu este un expresionist, un Nolde primitiv, care apelează la trecut nu pentru motive de inspirație, ci pentru a-și găsi o sursă de energie. Pînzele sale, pe care bogatele culori sînt aruncate brutal, în tonuri dure, pînze populate de elemente fantastice — ochi care plutesc și apar peste tot — respiră o intensitate directă, incantatorie, cu totul originală».

«...Dacă Țuculescu este cel mai original, lucrările celorlalți se caracterizează prin farmec sau forță. «Fata din floare» de Vasile Baboie are grație bizantină cu trimiteri la aspectul mai formal al tradiției picturale românești; «Portretul votiv» al lui Ion Sălișteanu se înscrie pe aceeași linie...»

«...Ion Gheorghiu și Brăduț Covaliu combină o anume sofisticare cu imagistica naivă sau de inspirație folclorică; Gheorghiu se exprimă în semiabstracții organice, lirice, luminoase, în vreme ce Covaliu pictează peisaje stilizate, piramidale. Analizate în acest context, chiar și lucrările lui Ion Nicodim — ale căror suprafețe frumoase și spații aeriene, deschise, sugerează clar surse de inspirație internațională — sînt tipic românești...»

Între 26 iulie și 24 august expoziția românească va fi prezentată la Institutul de Artă Akron (Ohio), după care urmează a fi deschisă timp de o lună la Muzeul de Artă din Minneapolis (Minnesota), începînd cu data de 12 septembrie.

valori românești în univers

marele nostru nicolae iorga

Nicolae Iorga este — după expresia lui Henri Focillon, pe care o găsesc excelentă — «una din acele personalități legendare înfipte pentru veșnicie în glia țării și în istoria inteligenței umane». Istoricul francez, el însuși o distinsă personalitate a științei istorice din secolul nostru, vedea în Nicolae Iorga, pe de o parte, produsul acestui pămînt, marele istoric național — și nu este aspect al istoriei naționale pe care Nicolae Iorga să nu-l fi înnoit — pe de altă parte, savantul de talie internațională, care a îmbogățit patrimoniul spiritual al umanității, creatorul unor prestigioase sinteze de istorie universală, care au făcut autoritate la vremea lor, unele continuînd să fie socotite și astăzi printre cele mai reușite lucrări în domeniul tratat. Așa sînt, de pildă, *Istoria Imperiului otoman*, *Byzance après Byzance* ș.a.

Prodigioasa activitate a lui Nicolae Iorga, care, redată în cifre însumează peste 15 000 de lucrări, nu s-ar fi realizat fără un permanent efort intelectual, fără sacrificiu neîncetat. Un statistician riguros, referindu-se la bogăția și diversitatea activității lui Nicolae Iorga, observa că, într-un singur an, în 1928, el a publicat 46 lucrări, a ținut 8 cursuri universitare în 370 prelegeri, a făcut 52 conferințe și a pronunțat nenumărate discursuri în întruniri publice și la Cameră, a prezentat 12 comunicări la Academie, a scris 500 articole în diferite reviste și ziare, a condus 11 publicații periodice, a vizitat 7 țări străine, vorbind 5 limbi și a fost primit în audiență de 3 conducători de state.

O imagine despre informația și formația intelectuală multilaterală a lui Nicolae Iorga o oferă pe lîngă parcurgerea bibliografiei operei sale, care însumează 3 volume de titluri, biblioteca lui, cea mai bogată bibliotecă personală cunoscută în lume; ea a constituit fondul inițial al frumoasei biblioteci din Institutul ce poartă numele lui Nicolae Iorga. Marele istoric a cules cu grijă cărți de pretutindeni; din țară și străinătate, a strîns, începînd cu cărți din secolul al XVI-lea, tot ce privea trecutul românesc. Acestora le-a adăugat marile colecții de izvoare și lucrările fundamentale, monografii și sinteze, pentru istoria țărilor vecine și istoria universală în general. Clasici ai literaturii române și universale au îmbogățit biblioteca și au hrănit vigoarea și frumusețea stilului lui Nicolae Iorga.

De la Nicolae Iorga se păstrează în cultura românească unul dintre cele mai frumoase imnuri închinate cărții: «O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cît vă datoresc că sîntem, că sînt un om adevărat, ca oamenii din țările unde nu s-au întrerupt niciodată cultura și de aceea, cu toată lipsa unei averi, moștenită sau cîștigată, cu cîtă nesfîrșită iubire, cu cîtă nesățioasă patimă v-am cules de pe toate drumurile, din toate tristele colțuri ale părăsirii noastre, din împrăștierea atîtor furtuni și catastrofe, pentru a face din voi, ce a lăsat mai prețios omenirea de pretutindeni și de oriunde, în casa mea, deseori mutată, pînă la permanența unui dar prietenesc».

«Uriaș al erudiției», cum îi spunea H. Gregoire, Nicolae Iorga nu numai că **îmbogățit istoriografia românească** și cea universală, dar le-a și conferit o viziune e-l situează în rîndul marilor creatori de curente și idei.

Nimeni n-a pătruns mai bine ca el legătura dintre istoria națională — care cîștiga prin situarea într-un cadru de istorie universală — și istoria universală care se îmbogățește și-și lărgește sfera prin istoriile naționale; nimeni n-a pledat mai convingător, ca Nicolae Iorga, pentru înțelegerea istoriei prin luarea în considerare a tuturor aspectelor de viață, în măsură să întregească tabloul istoric, pentru redarea istoriei, văzută în sensul ei «global» — cum ar spune azi o școală istorică de mare prestigiu.

Nicolae Iorga a considerat istoria ca o insuflată forță de educație, în măsură să **prefacă «sufletul celor ce se pătrund de învățămintele ei»**. Istoria — după el — «dă simțul realității lucrurilor și ajută cu judecăți drepte. Ea privește azi pe oricine, căci oricine participă la viața publică și o determină».

Nicolae Iorga era ferm convins de faptul — pe care concepția marxistă l-a ridicat la rang de principiu — că «un stat este puternic prin conștiința maselor, cînd masele știu totul, cînd sînt în stare să judece totul și cînd fac totul în mod conștient».

Faptul că Nicolae Iorga, cel mai mare istoric român, n-a fost un simplu istoric de cabinet ci unul care a înțeles să coboare în popor, să păstreze legătura cu el, explică în mare măsură de ce savantul a conceput istoria nu numai ca știință a trecutului, dar totodată și știință a prezentului. «Ca societatea să ne audă și să ne asculte trebuie să scriem — spunea Nicolae Iorga — ceea ce trebuie. Pulsul preocupărilor noastre să bată în ritmul timpului. Orice subiect am trata... să-l interpretăm în sensul vremii noastre, să-i stoarcem ceea ce această vreme dorește pentru folosul ei... Nimic nu poate fi mai frumos decît să se găsească la același om de știință și urmărirea adevărului și punerea lui în legătură cu ce dorește lumea dimprejur».

Nicolae Iorga a intuit adesea cu limpezime mersul evenimentelor. În 1924, în încheierea unui curs de istorie, el exprima ideea, atît de actuală astăzi, că «lumea trebuie reeducată pentru pace și muncă. Acel care va ajunge mai curînd la aceasta, va avea rost mai mare pe lume». **Datoria științei — arăta Nicolae Iorga — este să facă să dispară toate prejudecățile eronate care înveninează viața politică a statelor. S-ar înfăptui atunci, pentru** idealul păcii, acea fraternitate rodnică pentru civilizație a națiunilor bazată pe respectul reciproc».

În marile împrejurări, în momentele decisive pentru sorta țării noastre și a altor țări, Nicolae Iorga și-a dovedit sentimentele de înflăcărat patriot, de apărător al drepturilor popoarelor de a-și hotărî singure soarta, de militant pentru înțelegerea între popoare. Acest fapt ca și vasta lui operă științifică au produs o puternică impresie, bucurîndu-se de elogioase aprecieri, atît în țară, cît și în străinătate: 10 universități l-au proclamat «doctor honoris causa», 10 academii, 9 institute și societăți de înaltă cultură l-au ales membru, iar 3 orașe cetățean de onoare.

În Institutul ce-i poartă numele se păstrează cu pietate numeroase semne de prețuire pe care i le-au arătat contemporanii, instituții culturale și științifice, personalități științifice și ale vieții politico-diplomatice.

Cel care s-a ostenit toată viața lui ca să aducă la cunoștința întregii lumi comoara culturală a României, trecutul ei bogat, aspru și vijelios, puterile vii, care au sălășluit totdeauna și sălășluiesc în sufletul nostru, Nicolae Iorga a fost și rămîne în conștiința țării ca dascăl tribun, ca luptător pentru unitatea și libertatea poporului său, ca animator și vizionar, ca expresie a spiritului românesc de largă deschidere universală.

Șt. ȘTEFĂNESCU
Directorul Institutului de istorie «N. IORGA»

mapamond '73

caltagirone

Cum să vă fac să vă imaginați acest oraș din inima Siciliei? Eu însumi, văzînd atîtea locuri de pe pămînt, cu nume răsunătoare, atrăgătoare ca un irezistibil magnet, *nu mi* l-aș fi putut imagina, oricît de măiestrite ar fi fost cuvintele celui ce ar fi încercat să mi-l înfățișeze. Pînă nu l-am văzut, n-am știut *mai nimic* despre el. Un ghid italian asupra Siciliei nici măcar nu îl menționează printre urbele de interes turistic ale insulei, căci altele sînt — s-ar părea — locurile mai demne de vizitat: Messina, Catania, Taormina, Caltanisetta, Palermo, Agrigento, Siracuza... Din imaginea despre Sicilia, sugerată de filmele neorealiste italiene ale anilor '60, *n-a mai rezistat nimic*, sau aproape nimic, la confruntarea cu realitatea contemporană. Or mai fi existînd pe undeva deșerturi de scaieți, turme de capre slăbănoage, *ciobani mizeri* și arierați, dar nu această imagine tendențios exploatată de cineaștii de pe «continent» caracterizează astăzi insula vulcanului Etna. Mai există *încă mizeria* cartierelor insalubre, cu miros pestilențial, cu zoaie fetide colcăind în rigolele vechiului port al Palermoului, mai există încă și, din păcate, vor mai exista *mult timp sărăcia, condiția subumană*, acumulările de energie explozivă care pregătesc erupția unei alte Etne — vulcanul uman — mai există încă foame, penurie, dar Sicilia a părăsit treptat drumul înapoierii, și năravurilor ancestrale, și s-a angajat pe calea dezvoltării obținînd în cîțiva ani succese indiscutabile.

Caltagirone pare din depărtare o erupție granitică îmbrăcînd vîrful unui deal care de cîteva milenii poartă povara de lumini și umbre a istoriei. Mai de aproape văzut este o stranie așezare de ev mediu implantat în inima veacului XX, uluitoare suprastratificare de turnuri și metereze, de frontispicii baroce și renascentiste, de clădiri vechi în lungul unor străzi înguste. Domină un cenușiu-violet, culoare de amurg stins, pe care nici strălucirea soarelui n-o înviorează. Orașul s-a ridicat din piatră, dar a prosperat de lut. Căci strălucirea i-au dat-o ceramiștii, celebrii teracotiști, neîntrecuți meșteri în smălțuitul vazelor, fasonatori de statuete care n-au decît una și aceeași temă: omul sicilian în viață, la muncă, în dragoste, în setea lui de lumină și omenie.

Rar mi-a fost dat să văd o urbe mai armonios alcătuită, deși țiparele ei apar vetuste într-un secol de beton.

Ioan GRIGORESCU

Faimosul centru european al trandafirului, orașul bulgăresc Kazanlîk, a închinat în aceste zile florilor, care ne înfrumusețează viața, tradiționalul Festival al trandafirilor. Din toate colțurile țării au sosit în Valea Rozelor mii și mii de turiști ca să admire minunatele tradiții folclorice, jocuri, cîntece, parăzi tinerești în atmosfera puternic înmiresmată de petalele gingașe.

o senă inedită și nedorită

Sub influența căldurii estivale, în apele și așa poluate ale Senei, cantitatea de oxigen necesară vieții acvatice s-a rarefiat. Efectele pot fi văzute în această imagine pe cît de tristă pe atît de revelatoare.
Încă un semnal de alarmă împotriva primejdiei distrugerii violente a mediului necesar vieții.

cronica de trei secunde

litota la tauri

Se pune grava întrebare: Paco Camino se va retrage din arenă, precum a anunțat în ziua înmormîntării fratelui său, Joaquin, ucis la Barcelona, cu un corn în burtă, de taurul «Curioso»? «Curioso» — taur minunat, de patru ani, din creșcătoria lui Atanasio Fernandez. Joaquin — fratele mai tînăr al lui Paco, «peonul» lui de nădejde, omul care-i veghea fiecare gest în arenă, după ce înfigea, ca nimeni altul, banderilele în trupul bestiei.

Pentru cei care nu știu însă cine e Paco Camino, să citäm — ca în marea artă — cuvintele marilor critici, ale acestui domn de întinsă cultură, Jean Lacouture, care de mult a transformat cronica tauromahică din «Le Monde» în estetică pură: pentru domnia-sa, Paco Camino este «un artist impecabil și subtil care a adus, în exercițiul meseriei sale, sensul cel mai desăvîrșit al liniei, al curbei exacte, aprecierea judicioasă a raportului de forțe dintre masa dinamică a animalului și vigoarea omului cu gesturi măsurate. Un toreador al litotei»...

Pentru cei care au uitat ce este litota, să precizăm că e o figură de stil prin care artistul încearcă să spună cît mai puține pentru a da de înțeles cît mai multe, cuvîntul venind din grecește, unde însemna simplicitate.

Pentru cei care știu că litota și simplicitatea nu sînt întotdeauna cheile înțelegerii, să mai amintim că taurii de patru ani, cît numără «Curioso», pun o problemă mai puțin cunoscută în lupta dusă cu cei de trei ani: odată cu vîrsta ei cresc nu numai în greutate și în rezistență, ci — cum zice același tauroesetician — „dobîndesc mai ales o răutate, o agresivitate, un «sentido» care fac din ei interlocutori valabili, dacă nu egali, ai omului cu sabia“...

Tocmai în calitate de interlocutori valabili unii specialiști se întreabă azi, după înmormîntarea lui Joaquin, dacă Paco va putea să depășească efectele unei descurajări cu totul îndreptățite: «Mă voi retrage pentru că nu vreau să-mi necăjesc și mai mult mama»... «Cine nu-l înțelege?» murmură cronicarii.

Eu, interlocutor nevalabil, fericit că nu-s egalul omului cu sabia, avînd însă și eu o vîrstă cu patru care mi-a adus un «sentido» al meu, mă gîndesc la mama lui «Curioso» și — visînd imposibil să fiu toreador al litotei dar și al retoricii — pun întrebarea nu mai puțin gravă: dacă acest «Curioso» — mai mult decît egal omului cu sabia, după cum s-a văzut — se gîndea și el să nu-și mai necăjească mama, în acea clipă cînd a intrat cu cornul în burta lui Joaquin Camino?

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

ZULFICAR ALI BHUTTO (n. 1928), președintele Pakistanului, și-a consolidat pozițiile politice în urma alegerilor pentru Senat în care Partidul Poporului a obținut 29 din cele 45 de mandate. În prezent, președintele efectuează un turneu politic care a început cu vizita în Italia, a continuat în S.U.A. și apoi în Marea Britanie, unde se află începînd de astăzi.

SOPHIA LOREN (n. 1934), celebra vedetă a cinematografiei italiene, a adăugat la bogata colecție de distincții artistice naționale și internaționale una care-i face cinste în mod deosebit: «Premiul simpatiei» — acordat atît pentru prodigioasa activitate artistică cît și pentru generoasa activitate filantropică întru ajutorarea copiilor orfani.

FERDINAND MARCOS (n. 1917), președintele Filipinelor, promite corpului electoral importante decizii în domeniul politicii externe, ca și în acel al reformelor guvernamentale. În acest scop cheamă națiunea la un referendum în care cei 20 de milioane de alegători să se pronunțe în legătură cu eventuala sa alegere ca șef al statului și în legătură cu aplicarea legii marțiale.

EVGHENI MRAVINSKI (n. 1903), cunoscutul dirijor sovietic, a fost sărbătorit la cea de-a 70-a aniversare a nașterii sale. Conducător al uneia dintre cele mai prestigioase formații simfonice ale U.R.S.S. — Orchestra Simfonică Academică a Filarmonicii din Leningrad — renumitul muzician are pe pupitrul său dirijoral un repertoriu vast: simfonii, clasice și moderne, partituri orchestrale din opere, balete și altele. Este interpretul predilect al operei simfonice a lui Dmitrie Șostakovici.

MARIANO RUMOR (n. 1915). Odată instalat ca premier al Italiei, Mariano Rumor și echipa sa guvernamentală în formula centru stînga are de rezolvat probleme economice și sociale complicate. Pe primul plan — combaterea inflației, în vederea căreia guvernul pregătește elaborarea unui «pachet» de măsuri.

MOHAMED HASSAN EL ZAYYAT (n. 1915), ministrul de externe egiptean, continuă să desfășoare, în numele guvernului său, o vie activitate diplomatică. Recent, el s-a încheiat, cu succes, convorbirile cu personalități politice din R.S.F. Iugoslavia, Austria, Franța.

lumea văzută de aproape

oameni, cutremurați — vă!

Am citit și am recitit textul de cîteva ori. Literele îmi jucau în fața ochilor, constituindu-se în imagini apocaliptice. Nici măcar cele mai lugubre romane, făcînd apologia monștrilor și a groazei, sau filme de genul «Abominabilul doctor Phibes», în vogă acum în Occident, nu cred că ar putea să provoace o mai puternică reacție de repulsie și de indignare, ca articolul publicat la 10 iulie în cotidianul britanic «The Times».

E adevărat. În urmă cu cîțiva ani, presa americană a dezvăluit lumii atrocitățile comise în Vietnamul de sud. Un sat întreg fusese decimat în timpul așa-zisei acțiuni de «pacificare». S-a deschis o acțiune judiciară și, în afara unui locotenent care, pînă la urmă, se pare că și-a făcut rost de un certificat de la psihiatru pentru a scăpa de pedeapsă, nimeni n-a mai avut de suferit consecințe. În viitoarea evenimentelor, politicienii au făcut totul pentru ca urmele crimei să se șteargă.

Am citit și atunci relatările presei. Fiecare rînd aducea parcă mirosul de sînge nevinovat, de pîrjol mistuind colibele și, odată cu ele, trupurile bătrînilor și copiilor.

O zi, o săptămînă, o lună, ziarele, televiziunea din diferite țări au ținut treaz interesul față de genocid. Dar pînă la urmă, «lumea bună» s-a luat cu afacerile, cu bairamurile și cu politica și colbul uitării s-a așternut peste crima din mica așezare din sudul Vietnamului.

Recentele fapte din Mozambic arată că în prezent colonialismul și neocolonialismul, care își simt tot mai apropiat sfîrșitul, recurg la forța cea mai brutală, la masacrare în masă pentru a înfrînge rezistența popoarelor ridicate la luptă pentru a fărîma putreda orînduire. Tot ceea ce tehnica modernă a pus în slujba geniului răului și a crimei este folosit fără șovăire. Aceasta, în timp ce în cancelariile diplomatice vîrfurile regimurilor rasiste, coloniale își poartă cu demnitate fracurile și mănușile albe, închină cupe cu șampanie în numele sfintei alianțe a asupritorilor de ieri și de azi.

Dezvăluirile din ziarul «The Times», au fost făcute în preajma vizitei la Londra a premierului portughez Caetano. Cînd vălul tăcerii a fost ridicat, opoziția laburistă, forțele politice progresiste din Marea Britanie au cerut anularea vizitei. În Suedia, ministrul de externe Kristen Wickman a declarat că țara sa va cere Comitetului O.N.U pentru problemele coloniale să organizeze o anchetă asupra masacrului din Mozambic. Iar un purtător de cuvînt al Secretarului general al O.N.U. a exprimat profunda îngrijorare a lui Kurt Waldheim față de situația din Mozambic, mai ales că în ediția sa de duminică, săptămînalul britanic «Observer» relatează despre un alt asasinat comis de colonialiștii portughezi, în afara celui care a făcut obiectul dezvăluirilor din «The Times», iar ziarul «Corriere della Sera» din 15 iulie dezvăluie de asemenea un șir de atrocități.

Dar iată pe scurt articolul scris de preotul Adrian Hastings din Birmingham, pe baza informațiilor primite de la misionarii spanioli din Mozambic:

«În după-amiaza zilei de 16 decembrie 1972, satul Wiriyamu a fost victima unui atac militar din partea forțelor armate.

În urma bombardamentului, soldații care au fost transportați în acel loc cu elicoptere, au înconjurat satul, l-au invadat cu ferocitate, semănînd teroarea între bătrînații înfricoșați de bombe.

Odată aflați în interiorul satului, soldații au început să distrugă colibele, acțiune care a fost urmată, imediat, de masacrarea populației.

Un grup de soldați au adunat o parte a populației într-o curte și au împușcat-o... Mulți copii, aflați în brațele mamelor lor sau legați de spatele lor, au fost împușcați odată cu mamele.

Astfel au fost uciși 86 de oameni. O femeie numită Vaina a fost invitată să se ridice. Ea își ținea copilul în brațe, un băiat de nouă luni. Femeia a căzut moartă, lovită de un glonte. Copilul a căzut împreună cu ea și a început să strige cu disperare. Auzindu-l un soldat a înaintat și a lovit cu piciorul capul copilului zdrobindu-i craniul. Astfel, copilul a încetat să plîngă. Soldatul s-a întors spre camarazii lui cu ambii bocanci mînjiți de sînge. Aceștia au aclamat cu un ropot de aplauze. Faptul a constituit începutul unui meci de fotbal macabru, deoarece compatrioții i-au urmat exemplul.

Plimbîndu-se prin sat, soldații au găsit o femeie însărcinată pe care au întrebat-o dacă copilul din pîntecele ei este băiat sau fată. «Nu știu» a răspuns ea. «Vei ști îndată», i-au spus. Imediat după aceea i-au tăiat abdomenul cu cuțitele, scoțîndu-i cu violență măruntaiele...

Alți soldați se amuzau ridicînd copiii de picioare și azvîrlind cu ei de pămînt... Mulți oameni au fost scoși în afara satului și omorîți. În ziua următoare s-au găsit numeroase cadavre de copii și adolescenți între 11 și 15 ani, de-a lungul riului Nyantawatawa...»

Autorul articolului conchide astfel relatarea sa zguduitoare: «Nu mai există nici o mărturie despre un episod comparabil cu acesta în istoria colonialismului din secolul XX, în Africa».

Probele aduse la cunoștința opiniei publice în ultimele zile arată că mai există. Și cîte asemenea episoade, ca să folosim cuvîntul preotului britanic, nu s-au petrecut și se mai petrec pretutindeni unde popoarele mai sînt sub jugul asupririi și exploatării colonialismului, neocolonialismului și rasismului. Aceste reziduuri rușinoase ale secolului nostru.

Oameni, cutremurați-vă în fața crimelor săvîrșite de exploatatori. Fructele mîniei sînt coapte. Prin lupta unită a tuturor forțelor progresiste mîna ucigașilor poate și trebuie să fie oprită. Pentru vecie.

Ion MĂRGINEANU

De curînd inaugurată, noua aripă a Palatului Națiunilor de la Geneva are o sală de ședințe cu 900 de locuri și trei săli auxiliare cu 1 800 de locuri, ocupînd o suprafață totală de 4 600 metri pătrați. Construcția a durat patru ani.

DIN DOSARELE MARILOR PROCESE POLITICE

ANTONIO PEREZ ȘI FILIP AL II-LEA (IV)

O EVADARE CA ÎN ROMANE

Ce l-a determinat pe Filip al II-lea să pornească procedura penală împotriva lui Antonio Perez? Căci — în adevăr — pînă în cele din urmă, mai precis: la 28 iunie 1579 *spre surprinderea generală*, Antonio a fost arestat.

Majoritatea *istoricilor susțin* că regele a acționat din gelozie fiindcă Perez se bucura de dragostea prințesei de Eboli, pe care regele se sforța în zadar s-o cucerească.

Această opinie este contrazisă de faptul că legăturile amoroase dintre prințesa de Eboli și Perez durau de mai mult timp și regele n-a manifestat niciodată în această perioadă vreo supărare față de cei doi îndrăgostiți. Se pare însă că Filip suferea totuși de gelozie față de Antonio Perez.

Alți istorici consideră că regele a luat hotărîrea de a intenta proces lui Perez, fiindcă nu vedea altă ieșire din afacerea privind uciderea lui Escovedo.

Dar nici această supoziție nu rezistă unei examinări critice mai aprofundate.

Filip nu era omul care să-și facă griji din cauza uciderii cuiva. Domnia sa este presărată de asemenea «întîmplări» și ele nu au provocat niciodată nici cea mai slabă neliniște tiranului.

De bună seamă atitudinea regelui s-a schimbat față de Perez din alte motive. Filip al II-lea primise informații sigure că mai multe depeșe ale sale adresate în Țările de Jos lui Don Juan de Austria și nobililor flamanzi le-au fost comunicate acestora înainte ca ei să fi dat ordinul de a fi expediate. Antonio Perez, șeful serviciului de depeșe, era singurul care le cunoștea! Se pare că regele Spaniei l-a trimis în judecată pe Perez mai ales din acest motiv.

SFÎRȘITUL PRINȚESEI DE EBOLI

Prințesa de Eboli fusese informată dinainte că amantul ei va fi arestat. Ea s-a dus de îndată la locuința lui Perez, dar a găsit poarta închisă și nu a putut intra.

Întorcîndu-se la casa ei, l-a găsit acolo pe căpitanul gărzii spaniole a regelui, don Rodrigo Manuel, care i-a adus la cunoștință ordinul regelui de a o aresta.

Ea a fost transportată în turnul Pinto din castelul ei de la San-Torcaz, apoi într-o cameră nesănătoasă din castelul de Pastrana, ale cărei ferestre au fost barate cu grilaj de fier. Aci a fost deținută, fără nici o judecată, timp de 12 ani, și tot aci a murit, paralizată, la 18 ianuarie 1592, la vîrsta de 52 ani.

Toate documentele din procesul contra lui Perez privind persoana ei au fost arse din ordinul regelui.

În urma arestării prințesei de Eboli, Filip a scris, după cum avea obiceiul, consilierilor săi ordinari cîteva scrisori, în care le expunea motivele hotărîrii sale. El a susținut în aceste scrisori că a arestat-o pe prințesa de Eboli fiindcă se opusese împăcării lui Vasquez cu Perez și pentru că ar fi delapidat averea copiilor săi.

Motivele invocate de Filip al II-lea sînt ridicole. De bună seamă, regele cunoștea cît de guralivă era ea și presupunea că știa prea multe în legătură cu uciderea lui Escovedo; la aceasta se mai adăuga și ofensa adusă mîndriei sale de bărbat.

În prima perioadă a procesului regele nu părea hotărît să acționeze cu toată vigoarea împotriva lui Antonio Perez. Astfel, după șase luni de arest, Perez, afirmînd că este bolnav, a obținut permisiunea de a ieși să se plimbe și a fost autorizat să locuiască la el acasă, supravegheat de un paznic special. El a făcut însă imprudența de a-și relua viața sa plină de fast, a început să joace cărți pe sume fabuloase și, mai ales, să corespondeze cu prințesa de Eboli, deținută în castelul de la San-Torcaz.

PRIMUL PROCES

Între timp, Filip al II-lea, îndemnat de Mateo Vasquez, a dispus să se facă o anchetă secretă asupra gestiunii financiare a lui Antonio Perez și astfel a ieșit la lumină că fostul favorit se făcuse vinovat și de corupție: demnitarul Louis de Overa a dovedit că Perez i-a cerut și a primit de la el patru mii de ducați sub pretextul de a cumpăra un brevet militar italian.

S-a mai stabilit că Andrea Doria, dogele de Genova, și alți cîțiva prinți italieni i-au plătit regulat lui Perez sume considerabile pentru a le susține interesele pe lîngă Filip al II-lea. Apoi, cum spuneam mai înainte, mai există și puternica prezumție că Perez ar fi comunicat flamanzilor și lui Don Juan depeșele regelui, înainte de a fi primit ordinul respectiv.

Pentru aceste motive Filip a hotărît să-i intenteze lui Perez și un proces pentru corupție și gestiune frauduloasă, dînd în acest sens o însărcinare consilierului său don Thomas Salazar.

În timp ce procesul era în curs, regele a făcut o călătorie în Portugalia. La reîntoarcere, acuzatul *i-a trimis monarhului*, prin soția sa, dona Juana de Coëllo, o cerere de justificare. Regele a aruncat în *foc hîrtiile*, iar Juanei de Coëllo i-a comunicat să fie liniștită în privința soartei soțului ei.

În ciuda acestor declarații liniștitoare ale regelui, Perez a fost condamnat în primul proces la zece ani de suspendare a funcției, doi ani închisoare în fortăreață și o amendă de o sută douăzeci de milioane de maravedi (monedă spaniolă). El a fost de asemenea obligat, în mod surprinzător, să restituie prințesei de Eboli darurile pe care le primise de la ea, printre care «opt cuverturi noi brodate în aur și argint, din catifea, în stare tot așa de bună cum i s-au dăruit, ori să plătească trei sute de ducați; două diamante de preț ori patruzeci de mii de ducați, la alegerea sa; patru piese de argintărie ori patru mii de ducați, 250 de maravedi; un inel cu granat ori 200 000 maravedi, o sobă de argint primită de la serenisimul senior Don Juan de Austria ori 700 ducați și, în sfîrșit, drept cheltuieli de judecată 7 361 000 maravedi, care revin Camerei și fiscului Maiestății Sale».

Pînă la condamnare Perez a trăit în libertate aproape completă, dar după sentință, alcaldele don Rodrigo Mendosa a venit să-l aresteze. Perez a cerut să treacă în camera vecină pentru a lua îmbrăcăminte călduroasă, a sărit pe fereastră și s-a refugiat în biserica Santo Justo din fața casei sale. După căutări îndelungate alcazii regelui l-au descoperit ascuns sub acoperișul bisericii și l-au transportat la fortăreața Tarragueno.

Autoritățile ecleziastice au acuzat pe cei doi alcazi care l-au înșfăcat pe Perez că au violat dreptul de azil aparținînd bisericii, și tribunalul ecleziastic a obligat autoritățile regale să-l readucă pe Perez în biserica *Santo Justo*.

Dar Consiliul de Castilia a anulat această hotărîre!

Împreună cu Perez a fost închisă în fortăreața Tarragueno și soția sa, Juana de Coëllo. Întrucît ea a refuzat să predea documentele deținute de soțul ei, care îl puteau compromite pe rege, a fost amenințată cu tortura. Deși pînă la urmă și soțul ei îi trimise un *bilet îndemnînd-o* să predea documentele, ea a reușit totuși să păstreze pe cele mai importante.

UN «INTEROGATORIU» ÎN TIMPUL INCHIZIȚIEI

La un an după primul proces, Filip al II-lea, îndemnat de Mateo Vasquez și presupunînd că Perez nu mai avea nici o dovadă privind rolul pe care el, regele, l-a jucat în uciderea lui Escovedo, a dat ordin să se pornească procesul privind asasinarea lui Escovedo.

Perez a fost ferecat în lanțuri înainte de începerea interogatoriului. Regele i-a trimis un bilet prin don Rodrigo Vasquez, cu *următorul conținut, foarte echivoc*: «Puteți spune lui Antonio Perez, arătîndu-i acest bilet, că știe prea bine, că are cunoștință, că eu i-am ordonat moartea lui Escovedo și motivele pe care mi le-a spus că le are pentru aceasta și apoi că (este important pentru liniștirea conștiinței mele de a ști dacă aceste cauze au fost ori nu suficiente), îi ordon să le spună, făcînd dovada de ceea ce afirmă. *După ce voi fi văzut răspunsurile* pe care el vi le va fi dat, voi da ordin să se ia măsurile, în ansamblu, care se impun».

Înarmați cu acest document, Rodrigo Vasquez, președintele Consiliului finanțelor, și Juan Gomes, președintele Consiliului regelui, s-au înfățișat la închisoare și în prezența grefierului i-au comunicat că Maiestatea Sa vrea ca el, Antonio Perez, să răspundă la întrebările *cuprinse* în acest bilet, scris de mîna Maiestății Sale.

Acuzatul, după ce a citit biletul, a răspuns că se referă la ceea ce a spus și mai înainte cu tot respectul datorat voinței Maiestății Sale: că el nu știe nimic despre uciderea lui Escovedo, că se încrede în Maiestatea Sa și în înaltele sale sentimente creștine, dar că el, Perez, va da răspunsurile pe care le *consideră convenabile pentru apărarea sa*.

Rodrigo Vasquez îi răspunse că dacă va persista să afirme că nu știe nimic despre uciderea lui Escovedo, el va ordona să i se aplice tortura pregătitoare. Dacă va muri ori dacă se va alege cu cîteva membre fracturate, aceasta va fi din vina sa și el va trebui să-și *asume* răspunderea.

Antonio a repetat că nu știe nimic și a protestat *împotriva torturii, invocînd două* motive. Primul, că era un «hidalgo», adică nobil, și al doilea, că era aproape paralizat ca urmare a deținerii sale îndelungate în temniță.

«LĂSAȚI-MĂ! VOI SPUNE TOT CE VRETI!»

Cu toate protestele sale el a fost dezbrăcat aproape pînă la piele de călăul Diego Ruez.

Don Rodrigo l-a îndemnat încă o dată să spună adevărul și să arate de ce a pus la cale uciderea lui Escovedo. Acuzatul a repetat că nu știe nimic.

De îndată călăul a sucit brațele lui Perez și a început să-i aplice tortura.

Acuzatul scoase un strigăt, repetînd că n-are nimic de spus și că va muri în timpul supliciului. El a fost torturat în continuare. Perez strigă din nou: «Pe Dumnezeu, medicii știu că sînt infirm. Pe Dumnezeu, domnilor, sînteți creștini, frații mei, mă ucideți, terminați cu mine dintr-o dată!»

Apoi a țipat *subit*:

«Lăsați-mă! Voi spune tot ce vreți! Pentru dragostea lui Dumnezeu, frații mei, fie-vă milă de mine!»

Judecătorul Juan Gomes a poruncit călăului să lase din cameră unde se aplica tortura. Bratele lui Antonio au fost dezlegate.

Acuzatul a *început* apoi să relateze cum a fost pusă la cale uciderea lui Escovedo și a declarat că avea *consimțămîntul* regelui. El a început să povestească judecătorilor săi și despre motivele pentru care regele a hotărît ca Escovedo să fie ucis, dar judecătorii îl întrerupseră și-l trimiseră înapoi în celula sa.

Între timp, soția lui Perez, Juana de Coëllo, care fusese pusă în libertate, a intervenit pe lîngă diverse personalități influente în favoarea soțului ei, dar fără rezultat.

EVADAREA

Antonio nu și-a pierdut cumpătul nici în situația disperată în care se afla. Dîndu-și seama că Filip voia cu orice chip să scape de el și că în consecință îl va condamna la moarte, deși era suferind și infirm de ambele brațe din cauza torturii la care fusese supus, a hotărît să evadeze din nou.

Soția sa obținuse permisiunea să petreacă o zi lîngă Antonio. Seara el își schimbă îmbrăcămintea cu soția și în timp ce ea s-a culcat în pat în locul său, Antonio a ieșit, deghizat în femeie, din închisoare.

Afară era așteptat de stegarul Gil de Mesa cu cai. Fugarul și-a lepădat haina de femeie, a încălecat și în timpul nopții cei doi au trecut frontiera cu Aragonul...

George BIANU

BULETIN DE ȘTIRI

Examenele părinților. (Dorin Tudoran și Radu Constantinescu)

CEA MAI MARE EXPLOATARE CARBONIFERĂ A ȚĂRII, Roșia de Jiu, urmează să fie deschisă în bazinul minier Rovinari. Lucrările sînt, după cum informează «Agerpres», în plină desfășurare. (D. Ștefan)

DESCOPERIREA DE LA «LETEA». Caolinul de Harghita îi înlocuiește cu succes — ba chiar cu rezultate mai bune — pe cel din import. Descoperirea a fost făcută de specialiștii Fabricii băcăuane de celuloză și hîrtie «Letea», care recomandă această materie primă indigenă tuturor unităților similare. (D. Ștefan)

MULT E DULCE... Citesc, năucit, pe un panou de reclamă supus atenției onor clienților magazinului «Avîntul» din Piața Rosetti (poate că și în alte părți): **«Cu preparatele din carne puteți schimba permanent un meniu, dar niciodată calitatea».** Propunere de premieră: autorului acestei rare bijuterii stilistico-publicitare să i se acorde un premiu constînd dintr-un meniu din preparate din carne, schimbat permanent, dar niciodată calitatea. (E. Dascălu)

VORBE DIN BĂTRÎNI. În curtea Uzinelor «Vulcan» din București, becuri mari de 1000 de wați fiecare ard de 60 de zile fără întrerupere. Sînt puse de încercare, o încercare care nu se mai sfîrșește. Iar becurile sînt atît de bune încît nu s-a ars nici unul pînă acum. Becuri să fie, că bani avem destui — au prelucrat cei din conducerea uzinei vechea zicală. (Iulia Moldoveanu)

LA GHEORGHENI, ÎN PLIN CAMPIONAT. Chiar dacă echipele divizionare au luat vacanță, activitatea fotbalistică n-a încetat cu desăvîrșire. De pildă, la Gheorgheni, unde a fost organizat un veritabil campionat interstrăzi, menit pe de o parte să aducă pe copii de pe străzi pe stadion, iar pe de alta să ducă la depistarea unor viitori Dumitrache, Marcu, Tătaru ș.a. O inițiativă care ar merita imitată (I. Cioară)

POD SUSPENDAT! Acest pod peste pîriul Sohodol, din comuna Runcu, județul Gorj, la patru kilometri de șoseaua asfaltată, pe drumul local ce duce la vestitele chei ale Sohodolului, a fost dărîmat de ape în iarna care a trecut. De atunci organele locale nu s-au sinchisit să facă nici măcar un pod provizoriu pentru trecere. Astfel, circulația în acest punct este practic întreruptă. (Alexandru Păsărin)

«RIFIL». A luat ființă prima societate mixtă de producție și comercială româno-italiană. «Rifil» va avea sediul la Săvinești și se va ocupa de valorificarea superioară a fibrelor polinitril acrilice. **O precizare:** valorificarea superioară se va traduce în cazul acesta prin creșterea de circa șase ori a valorii fibrelor după prelucrare. (D. Ștefan)

O SOLUȚIE ÎN EXTREMIS. Pentru cei care poartă măsura 41—42 la pantofi, nu rămîne decît o unică soluție: ținută hippy, adică în picioarele goale. Magazinele de încălțăminte oferă cumpărătorilor toate mărimile de pantofi bărbătești, în afara acestor două, cele mai des întîlnite dealtfel. (Iulia Moldoveanu)

«ELECTRECORD»-UL OMAGIAZĂ «MADRIGALUL». Pentru a sărbători în felul său cei 10 ani de existență a corului de cameră «Madrigal» — care și-a cucerit un prestigios renume pe meridianele lumii — casa de discuri «Electrecord» a scos un disc jubiliar. Lucrările interpretate aparțin unor compozitori români și sînt de inspirație folclorică. (I. Cioară)

Nu, nu e vorba de Turul Franței. Este doar una din coloanele de cicloturiști ale acestei veri. (Dorin Tudoran și Radu Constantinescu)

OBIECTIVUL INDISCRET sau gunoiul din ochii cui?. Sau curățenia orașului la pămînt sau la gunoi cu coșul de gunoi. Pentru că, oricum, chiar dacă mersul de susținere ar fi în perfectă stare, cum să se folosească cineva de acest coș plasat în scuarul de la începutul Căii Griviței, cînd se știe: «Nu călcați pe iarbă-Contravenienții vor fi... etc» (Toma Michinici)

NU FURAȚI TREISPREZECE MAȘINI! La Timișoara, o captură «grasă»: au fost depistați Cornel Moroșan, Oscar Fembacher, Al. Kotzian, Pavel Fembacher, Viorel Vladan, toți din oraș, toți fără ocupație. Adică, pardon: aveau ocupație. În anii 1972-1973 au furat douăsprezece automobile. N-au mai apucat să-l subtilizeze și pe al 13-lea. Le-a purtat ghinion. (Lionel Nițescu)

MULȚUMIM TOVARĂȘILOR DE LA FABRICA DE CHERESTEA. O tabără de pionieri din apropierea Mănăstirii Neamț a fost amenințată, în una din nopțile lui iulie, de apele pîriului din apropiere, umflate de abundența ploilor: apa pătrunsese în corturi, luînd pe sus saltelele și bagajele copiilor. Intervenția promptă a muncitorilor de la fabrica de cherestea din apropiere a salvat în cîteva ore întreaga tabără și toate lucrurile pionierilor (Sanda Faur)

CU JAPCA. Ioan Hapca, tehnician veterinar, fost șef al Bazei de colectare și industrializare a laptelui din Vișeu de Sus, jud. Maramureș, a vîndut ilicit furaje în valoare de 382.00 lei. Unii iau cu japca, ăsta lua cu hapca (Lionel Nițescu)

NU LOVIȚI! PERICOL DE EXPLOZIE. Bun, nu lovim, dar cineva tot va trebui să «explodeze». Poate că astfel pe str. Biserica Amzei din inima Capitalei, unde s-au făcut demolări, nu va mai figura un imens teren viran impestrițat cu urme de moloz deasupra cărora tronează amenințătoare această instalație de gaze a vechiului bloc (Toma Michinici)

UNDE EȘTI NENE IANCULE? Să vezi că în zilele acestea toride, tocmai cînd e mai mare setea, adică prin jurul prînzului, nu se găsește bere acolo unde ar trebui să nu lipsească niciodată. La «Carul cu bere». (Gh. Anghel)

PROTEJAȚI PINGELELE ÎN DRUMUL TABEREI. Nici măcar nu străbateți cartierul în căutarea unui atelier de reparat încălțăminte. Pentru că, pur și simplu, printre unitățile cooperației meșteșugărești, ce și-au făcut apariția odată cu dezvoltarea acestui cartier cît un veritabil orășel, nu există nici una cu un astfel de profil. (I. Cioară)

FUMO-303. Sub acest nume incifrat se ascunde, cu modestie, o inventivă instalație mobilă care... adună și cojește prompt arborii: sarcina ei e de 3 tone iar distanța pe care lucrează — 400 m. Proiectată de specialiști din Piatra Neamț și București ea va fi realizată în atelierele U.M. T.C.F. din Piatra Neamț, începînd de la 1 octombrie 1973. (Sanda Faur)

LA CAFENEAUA «MOCCA» DIN SIBIU un afiș ne avertizează: «Avem condică de sugestii și reclamații»... Vă credem, dar ce folos! Cafeaua-filtru e tot proastă. (C. Bozbici)

DUMINICĂ DRAMATICĂ în satul Iaz, comuna Opreja, jud. Caraș-Severin: o triplă înmormîntare. Curelariu Toma (71 ani), Gheorghe Ambruș (55) și tragic! — Dumitru Bîrlădeanu, în vîrstă de numai 15 ani, omoriți de trăsnet! Aflați pe cîmp cînd a început furtuna, s-au adăpostit sub un măr. Fatală greșeală, și totodată o dovadă în plus că, în anumite situații, mulți dintre noi nu știm încă elementarele măsuri de prevenire a pericolului. Martore ale cumplitei încercări au fost două femei, actualmente internate; una dintre ele nu mai vede cu un ochi. (Horia Pătrașcu)

GOOOL ÎN CONCEPȚIA ORGANIZATORILOR. Mine are loc finala competiției «Criteriul școlilor sportive» la fotbal (pentru copiii născuți după 1 august 1957). Din păcate, micii fotbaliști vor fi nevoiți să-și măsoare forțele pe terenul de zgură «Nitromonia», accesul pe gazon fiindu-le ca de obicei interzis. (G. Stanca)

PREMIERĂ PE ȚARĂ LA «SEMĂNĂTOAREA». 220 000 lei atîta costă **Elin,** generatorul electric importat pînă acum din Austria, pentru nevoile întreprinderii «Semănătoarea». 120 000 lei: atîta costă generatorul realizat recent, în premieră pe țară, de un colectiv al uzinei, în frunte cu inginerul Victor Vasiluță. Cum se vede, inteligența tehnică națională e și mai eficientă și mai la îndemînă. (S. Faur)

CINSTE LOR. În comuna Ștefănești, județul Vîlcea, sătenii sînt la mare înălțime. Prin muncă patriotică ei construiesc un atelier-școală, realizînd astfel economii de peste 50 000 lei. (Marga Nedelea)

Pericol de moarte... comică la popasul Sinești. (Dorin Tudoran și Radu Constantinescu)

FABRICĂ NOUĂ LA ODOBEȘTI. Au început probele tehnologice la **Întreprinderea de produse ceramice-Odobești.** Capacitatea de producție a fabricii este de 60 milioane cărămizi anual. Subliniem că este prima fabrică de profil din țara noastră avînd în exclusivitate utilaj românesc. (Adrian Mitu)

FELICITĂRI LUPILOR DE MARE! Motonava «Transilvania» a aniversat a 850-a călătorie și va sărbători în curînd și prezența celui de-al 200 000-lea călător la bordul său. Transmitem de pe uscat felicitările noastre lupilor de mare ai «Transilvaniei»! (D. Ștefan)

INSTANTANEU ANTI-ALCOOLIC ...pînă și clinii! (Horia Pătrașcu)

VESTE MARE! Cinemateca de pe bd. Magheru, de care aproape că și uitasem de cînd se tot renovează (3—4 ani?), se va redeschide totuși pînă la toamnă. Șantierul se află în fază de finisări și, dacă nu se va mai amîna încă o dată, cum s-a mai întîmplat anul acesta, redeschiderea sălii va avea loc chiar luna viitoare. (M. Fodoreanu)

LA PETRILA APARAT DENTIOR. Cititorul Constantin Băduță ne informează că la Petrila a fost dat în folosință un cabinet de stomatologie infantilă cu aparatură modernă, asigurînd asistența stomatologică pentru copiii și elevii din localitate. (Marga Nedelea)

NEAM DE EROI. Pe Podul înalt, lîngă Vaslui, pe locul celebrei bătălii istorice, a avut loc o mare sărbătoare populară precedată de un festival artistic de amploare, intitulat «Neam de eroi». (S. Faur)

PEȘTERA MUIERILOR ÎNVĂLUITĂ DE FUM. Priviți în fotografie acest cimitir de cauciucuri. Să nu vă închipuiți că ne aflăm la un depozit al vreunei fabrici. Imaginea cu pricina face parte din decorul existent la numai 100 metri de intrarea în Peștera Muierilor și de frumoasa cabană de pe Cheile Galbenului, care primește zilnic sute de turiști dornici a inspira aerul curat ce ar trebui să existe. Spun să existe pentru că prin arderea acestor cauciucuri uzate ca drept combustibil la cuptoarele de var, aerul devine insuportabil în acest paradis. Ce au de spus organele locale din comuna Baia de Fier, jud. Gorj? (Alexandru Păsărin)

STRICT AUTENTIC. La sosirea în Tohani a autobuzului Teatrului «Lucia Sturdza Bulandra» (localnicii erau invitați la spectacol de un afiș lapidar: «L.S. Bulandra prezintă pe Valentin și Valentina»), directorul Casei de cultură din localitate a cerut: «Să poftească tovarășa Bulandra sau cine se ocupă de turneu la mine în birou să semnăm contractele». (F. Pittiș)

SUVENIRE. Motonava «Carpați» a revenit în țară. La controlul vamal, la punctul de frontieră Moldova Veche, s-au descoperit în cabine și în magazia navei 18 ceasuri de mînă, îmbrăcăminte, stofă... Păgubașii nu s-au prezentat singuri, dar au fost identificați ulterior: marinarii Adolf Cerchez, Dorel Micse, Ivan Bredenel, Ilie Niță. Cică era vorba doar de «suvenire». Pînă una, alta au încasat cîteva «suvenire» de care — fie-ne iertat pleonasmul — își vor aminti multă vreme: niște amenzi. (Lionel Nițescu)

NEGLIJENȚĂ INADMISIBILĂ. Se știe că în nordul Olteniei există o zonă deosebit de frumoasă și interesantă din punct de vedere turistic. Străbătînd șoseaua asfaltată Rîmnicu Vîlcea — Horezu — Tg. Jiu — Tismana ai posibilitatea să vizitezi zeci de monumente istorice și arhitectonice, operele lui Brâncuși, vestitele chei ale Oltețului și Sohodolului, peșteri etc. Este regretabil însă faptul că deși există căi de acces modernizate, turistului îi scapă multe din aceste locuri din cauza lipsei de interes a organelor județene de turism Vîlcea și Gorj, care nu marchează în mod vizibil cu indicatoare repetate obiectivele respective și distanțele ce trebuie parcurse. (Alexandru Păsărin)

COMERTUL CU RIDICATA. Sau: cine oare vreți să cumpere mărfurile acestea din bazarul «Neptun»?! Vechi, deci demodate, cu prețuri exagerate și în contratimp cu sezonul. (A. Mihailopol)

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

ANUNȚĂM PE CITITORII NOȘTRI CĂ REVISTA „FLACĂRA", REDACTORII ȘI COLABORATORII EI NU PRIMESC SCRISORI ANONIME

DIN RĂSPUNSUL COMITETULUI JUDEȚEAN ALBA AL P.C.R.

Vă trimitem referatul privind verificarea problemelor tratate în articolul «Necesarul respect față de istorie», publicat în nr. 15/1973 al revistei «FLACĂRA».

Referitor la aceste probleme vă informăm.

Comitetul județean de partid cunoaște aceste probleme și a manifestat întotdeauna interes în rezolvarea lor.

Pentru existența acestor neajunsuri, edilii orașului Blaj nu poartă nici o vină, deoarece rezolvarea nu depinde de ei.

Menționăm că actualul sanatoriu unificat antituberculos, care se află în clădirea ce adăpostea cîndva corifeii Școlii Ardelene, a luat ființă prin transferarea în orașul Blaj a sanatoriului rural din Bran, transferare executată prin decizia fostului sfat popular al regiunii Stalin nr. 569/1955 pe data de 1 decembrie 1955, clădire devenită liberă prin desființarea școlii medii de cooperație.

Același curs l-a urmat și casa lui Timotei Cipariu.

Comitetul județean de partid își însușește părerea că acestor clădiri cu trecut istoric să li se dea destinația cuvenită. Menționăm însă că în prezent orașul Blaj nu dispune de alte imobile unde instituțiile de mai sus ar putea fi transferate. De asemenea, nici în prezent la nivelul județului Alba nu sînt fonduri pentru construcția unor asemenea clădiri în orașul Blaj.

În ultimii ani în orașul Blaj au avut loc transformări înnoitoare, atît pe linia dezvoltării sale industriale, cît și privind organizarea instituțiilor de cultură, a activității cultural-educative în general.

Cu prilejul aniversării a 125 de ani de la revoluția burghezo-democratică din Țările Române, în orașul Blaj a fost inaugurată biblioteca documentară «Timotei Cipariu», iar muzeul din localitate a fost reorganizat pe tema «Școala Ardeleană» și «Anul revoluționar 1848». De asemenea, pe Cîmpia Libertății a fost dezvelit un grup statuar, reprezentînd personalități de seamă de revoluționari de la 1848.

În vederea soluționării acestor probleme, s-a intervenit pe lîngă factori competenți pentru rezolvarea lor în viitorul apropiat.

Secretar
Ioan Stoica

RESPECTUL FAȚĂ DE OM NU POATE FI OSCILATOR CA PREȚUL UNEI CAMERE DE HOTEL

Mă numesc Romulus R. Mustețiu, locuiesc în Timișoara, Calea Șagului bloc B-33, scara A, etaj III, ap. 15.

Nu am scris pînă acum unei reviste fiind ocupat cu munca zilnică. Întîmplarea a făcut ca în luna iunie a.c. să devin fără să vreau personajul principal al unei întîmplări incredibile.

Sînt în concediu din 11 iunie 1973 și am hotărît să petrec cîteva zile din concediul meu de odihnă vizitînd Capitala patriei noastre. Împreună cu soția și fetița mea de 2 ani am sosit în București în dimineața zilei de 23 iunie 1973. După ce am colindat pe la vreo trei hoteluri, în jurul orei 12,00 am obținut la hotel «Dunărea» o cameră cu un singur pat pentru mine, soție și fetiță, plătind 51 lei. În 24 iunie am plătit din nou 51 lei, dar în 25 iunie 1973 pentru aceeași cameră am plătit 56 lei. N-am priceput de ce mai mult, dar am dat. Ca o completare la aceste prețuri oscilatorii, adaug că în perioada cît am locuit acolo nu s-a făcut niciodată curățenie. Trec peste aceste amănunte și mă opresc la prejudiciul ce mi s-a adus mie ca OM și ca cetățean ROMÂN.

În ziua de 26 iunie 1973 am fost anunțat de către recepționerul hotelului să părăsesc camera a doua zi. Am solicitat explicații și mi s-a spus că tot hotelul se evacuează fiindcă vin turiști.

Stau și mă întreb:

1) Subsemnatul, împreună cu soția și o fetiță de 2 ani, venind din Timișoara în București nu eram tot turiști?!

2) Persoanele competente de la hotelul «Dunărea», acordîndu-mi camera 103 nu și-au asumat și rolul de gazde?

3) Eu, fiind musafir al hotelului «Dunărea» și, într-un cadru mai larg, fiind și musafir al Capitalei — beneficiam de legile ospitalității și ale omeniei — acordîndu-mi-se mie, ca musafir, latitudinea de a-mi hotărî durata rămînerii în acel hotel. Cum este posibil ca unui om care este corect, care-și achită contribuțiile solicitate să i se pună în vedere să evacueze camera pentru o altă persoană?

Aș fi curios să știu cine a ocupat în 27 iunie 1973 murdara cameră 103 de la hotelul «Dunărea», atunci cînd subsemnatul cu soția și cu o fetiță de 2 ani în brațe am fost obligați să părăsim acel hotel.

Ospitalitatea față de turiștii străini e un lucru firesc în România, dar ofensarea turiștilor români n-are ce căuta în climatul nostru din ce în ce mai corect, mai uman.

Romulus Mustețiu
Timișoara

DIN PARTEA M.I.C.M.U.E. — C.I.E. ÎNTREPRINDEREA DE FRIGIDERE GĂEȘTI

În nr. 21 din 19.05.1973 a apărut la pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» articolul: «Frigiderul meu, obiect ornamental».

Conform obligațiilor vă răspundem următoarele.

1. Cooperativa meșteșugărească «Mureșul» nu respectă obligațiile contractuale stipulate în contractul nr. 96 și anume ridicarea pieselor de schimb cu mijloace proprii.

2. Cooperativa «Mureșul» nu și-a trimis personal pentru calificare și perfecționare la întreprinderea noastră, așa cum prevăd obligațiile contractuale; aceasta a determinat stabilirea unui defect inexact, care se remedia prin înlocuirea agregatului și necesita prezența echipei de depanare. Stabilind defectul corect, se putea rezolva cazul urgent, prin trimiterea piesei defecte la cooperativă, prin poștă.

3. Nu am primit reclamația de care vorbește petiționarul că ar fi făcut-o inginerului Teodorescu (inginerul Teodorescu nu este cunoscut în I.F. Găești, nefiind angajatul nostru).

Pe data de 13 mai 1973, cu ocazia deplasării echipei «Service» în județul Alba, reclamația înregistrată la cooperativa «Mureșul» a fost rezolvată prompt, frigiderul fiind lăsat în stare de funcționare.

4. În întreprinderea de frigidere-Găești există control tehnic de calitate.

5. I.F.-Găești produce și livrează piese de schimb în mod curent.

6. Un frigider în perioada de garanție poate fi reparat. De asemeni, considerăm că și în postgaranție asemenea produse vor fi reparate.

7. Conducerea întreprinderii veghează în permanență pentru ridicarea nivelului calitativ al producției.

8. I.F.-Găești răspunde la solicitările deosebite ale cumpărătorilor; cele curente se rezolvă de cooperația meșteșugărească, avînd contracte încheiate în acest sens.

9. Frigiderele sînt bunuri de folosință îndelungată.

10. Frigiderele pot funcționa peste 10 ani, dacă beneficiarul le întreține și le exploatează conform instrucțiunilor.

Pentru edificare, defectul frigiderului semnalat de cooperativă a fost la agregat, în realitate a fost defect releul de demaraj, ce se datora probabil variației de tensiune în afara limitelor de +10% și —15% din tensiunea nominală a rețelei (220 V) pentru care a fost construit frigiderul.

Director
Inginer Nuță Toma

COPIII ÎNFRUMUSEȚEAZĂ VIAȚA

Sînt căsătorită de 3 ani, dornică să-mi întemeiez un cămin trainic și, pe lîngă preocupări cu caracter material, aș dori să-mi înfrumusețeze viața mea și a soțului meu și zîmbetul unor copii, ca astfel să ne putem împlini destinul ca oameni ai patriei noastre, ai societății.

Citind în revista Flacăra nr. 26 din 23 iunie 1973 un articol numit: «În loc de mica publicitate?» semnat de Mihai Stoian și cum și noi ne găsim în situația de a nu putea avea copii din motive pe care nu le știm, faptul că s-a înființat în Capitală acel centru care dă consultații femeilor care vor să aibă copii, am dori să știm adresa.

E păcat ca la anii noștri, eu avînd 24 de ani și soțul 30 de ani, în plină putere a tinereții, să trăim o viață lipsită de bucuria de a avea copii.

Familia Aristelia și Emil Iuga

N.R. Vă puteți adresa Centrului medical din Calea Victoriei nr. 178, București, sectorul I.

SĂ ÎNCERCĂM ȘI MAI MULT TRATAREA NEVROZELOR

Vreau să vă reținatenția asupra cîtorva probleme: mai întîi despre stațiunea Sinaia. Aci se tratează sau se încearcă să se trateze nevrozele. Mi se pare că eforturile medicilor sînt aici într-un fel «minate» de cîteva realități de azi ale Sinaiei:

— zgomot excesiv din cauza circulației auto și pe calea ferată în zona pavilioanelor și vilelor pentru cazarea pacienților;

— la cantine mîncarea de multe ori nu îndeajuns de gustoasă și suficientă;

— personalul de deservire la cantine și la cabinetele medicale suprasolicitat, și de aci o deservire nesatisfăcătoare, presărată cu nenumărate situații conflictuale;

— nici o înlesnire pentru mamele care, obligate de împrejurări, trebuie să vină aci însoțite de copii — mă gîndesc ca pe timpul cît fac tratamentele, una-două ore, să-i poată încredința, într-o încăpere special amenajată, unei educatoare. Așa li tîrăsc după ele pe la diverse cabinete și cred că și eficiența tratamentului este mai mică, fără a mai pune la socoteală pericolele ce-i pîndesc pe prichindei de 2 pînă la 5 ani.

Nu am pretenția să fi prins toate aspectele problemei.

Am aflat că stațiunea Moneasa are o așezare care asigură multă liniște pentru pacienți și o deservire la cantină superioară celei de la Sinaia. În schimb transportul dus-întors din București este destul de obositor. Se pare că și Cîmpulung (jud. Argeș) ar oferi condiții naturale pentru tratarea nevrozelor. Nu ar fi cazul să fie exploatate prin niște investiții adecvate?

Nicu Poenaru
Uzina mecanică-Cîmpulung

UN OF DIN «OFF-UL» CINEAMATORILOR

Încep prin a vă mulțumi în numele cineamatorilor argeșeni pentru solicitudinea dumneavoastră față de această mișcare.

Materialul publicat în nr. 24 din 9 iunie 1973 de Rodica Pop intitulat «Să arătăm Piteștiul, piteștenilor», prin ecoul pe care l-a avut, ne-a produs multă satisfacție și ne-a sporit elanul în realizarea de noi filme.

Ne-a plăcut că revista Flacăra s-a gîndit să ne ajute. Dealtfel este un interes pe care redactorul respectiv îl manifestă de mai mulți ani față de cineclubari. A asistat de curînd și la proiecțiile noastre mai noi. I-am împărtășit gîndurile de viitor, pe care forurile locale le sprijină fără rezerve, acordîndu-ne credit moral și material (s. redacției). Ar fi de dorit să nu lăsăm lucrurile în acest stadiu. Am urmărit tot ce s-a spus în presă, s-a vorbit și vizionat la radioteleviziune (de unde un alt tînăr și inimos redactor — Cornel Rusu — cineamator și el, ne-a vizitat de curînd dîndu-ne noi și frumoase speranțe), tot ce s-a discutat la concursuri și festivaluri, fără să se observe un reviriment în organizarea cineclubarilor. Nu cunoaștem cauza precisă, deși se spun multe.

În anul 1967, regizorul Mircea Mureșan afirma: «O școală națională pornește de la cineclubari. Cred că ar fi trebuit de multă vreme încă să se rezolve singure și în mod organizat problemele pe care le implică mișcarea de cineamatori».

Ce s-a realizat în acest sens? Așa cum scria în revista Cinema Romeo Iliescu, membru al cineclubului Vulcan — București, în loc ca mișcarea să se dezvolte în raport cu cerințele actuale ale culturii noastre cinematografice, ea se face în mod inegal, nemetodic, la niveluri diferite». Cine poate nega faptul că alături de cineclubari cu experiență continuă ca cele de la Timișoara, Sibiu, Brașov, București, Caransebeș, Reșița, există altele care vegetează între două festivaluri? Unde se dă sprijin pe plan local din partea organizațiilor sindicale, de U.T.C., de pionieri sau de așezămintele culturale, treaba merge bine, unde nu... Nu e normal nici faptul că ființează comisii pentru cineclubari fără cineclubiști și că o mulțime de «sufleteriști» sînt ignorați, după cum spune același cineamator.

Obosiți de atîtea «of»-uri, dar și animați de dorința de a fi utili ca artiști și creatori de valori spirituale, propunem mobilizarea pasionatei armate de cineamatori care pot «detecta» la vreme un adevăr sau o greșeală, semnala ceea ce e efectiv nou, pentru a-l susține, precum și a înlătura din calea unei vieți demne și civilizate tot ce e vechi.

Pronunțînd numele unui Iosif Costinaș sau Sandu Dragoș și al altor simili de-ai lor, chiar din Pitești, cum e Ion Butnicu, ne vom da seama că cineclubul nu e o joacă de copii mari. Merită mai multă atenție acest fenomen — cineamatorismul. Avem nevoie de aparate, peliculă, o revistă pentru schimb de experiență și de păreri, dar mai ales de o îndrumare metodologică (s. red.). Fără o comisie sau o secție activă a cineclubarilor la ACIN nu vom obține rezultate. Mai rugăm Radioteleviziunea română să ne cerceteze mai des și să ne acorde spațiu pentru cele mai reușite «producții». Și chiar pe plan local cîte nu s-ar putea realiza prin film! Pînă atunci, apelăm la porțile larg deschise ale revistei «Flacăra» să ne găzduiască măcar vremelnic și să ne dea tot concursul pentru a dezbate acest «of» din cadrul cineamatorilor. Dați-ne prilejul să lămurim lucrurile cu un minut mai devreme, ca să nu rămînem în urma altora. Ce spuneți, dragi tovarăși? Ne dați ori nu ne dați?

Inginer Dumitru Codăuș
responsabilul cineclubului Palatului culturii Pitești

BOMBA POATE DEVENI O COFETĂRIE DE PRIM RANG

În legătură cu articolele apărute în revista «Flacăra» privind aspecte din activitatea personalului restaurantelor îmi permit să vin cu o completare

În plin centrul Capitalei există o bombă care poate fi clasată drept un centru al decadenței civice, este vorba de restaurantul cu autoservire Rapid din Bulevardul 1848 (Piața Sf. Gheorghe).

De la prima oră de deschidere și pînă seara tîrziu în local se perindă fel de fel de tipi, beți notorii, care transformă localul într-un cuib de certuri și bătăi.

Dacă pînă la prînz vin să se cinstească «piețarii», după ora prînzului, și în special după ora 16, localul este inundat de beți de ambele sexe, cum și fel de fel de oameni fără căpătîi care, nemîncați sau alcoolici, se îmbată din 2—3 pahare, devin agresivi sau cad pe jos și adorm sub influența băuturii.

Pentru a descongestiona localul de acest gen de beți, restaurantul are un «cerber» care-i tîrîie și-i duce pe terasa blocului din str. Gabroveni nr. 61.

V-am făcut această introducere întrucît sîntem în plin sezon turistic și spre rușinea noastră, turiștii străini, amatori de monumente istorice sau clădiri arhitectonice, coborînd pe Bulevardul 1848 spre Podul Șerban Vodă (Palatul Marii Adunări Naționale sau Biserica Bucur etc.), trec prin fața acestei bombe și cum aproape toți au aparate foto la ei, trag cîte o fotografie «Frumoase amintiri din România».

Problema care se pune este că acest local este o sursă importantă de venituri pentru economia comercială a municipiului București și în special pentru întreprinderea IHR Ambasador care-l tutelează.

Dacă însă localul s-ar reprofila într-un magazin de artizanat sau cofetărie de prim rang atît de solicitate de marea majoritate, ar fi mult mai eficient pentru noi toți.

Ce bine ar fi ca această scrisoare să-și aibă efectul dorit.

Ioan Rădulescu
București, str. Chiparosului nr. 6

60 de ani de la înființarea Fabricii de ciment-Turda

6 decenii de existență, de muncă, de succese. Dintr-o întreprindere mică la început, cu o capacitate de numai 200 tone pe zi, astăzi produce:

15% din producția de ciment a țării
20% din producția de var
30% din producția de ipsos

Produsele sînt apreciate în țară și în străinătate. Peste 30 la sută din totalul producției Fabricii de ciment-Turda sînt livrate în R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, R.S.F. Iugoslavia.

Angajamentele Fabricii de ciment-Turda pe anul 1973 de a depăși producția maximă cu 3 000 000 lei la valoarea producției globale, cu 2 500 000 lei la producția-marfă, cu 5 000 tone ciment, 5 000 tone var, 100 tone cărămidă refractară, de a reduce prețul de cost cu 500 000 lei, de a depăși planul de beneficii cu 500 000 lei, reflectă preocuparea colectivului de a sărbători cele 6 decenii de muncă așa cum se cuvine.

ILIUȚĂ «DESCURCĂREȚUL»

Radiografia unui caz aparent banal ridică, din nou, problema răspunderii pentru ceea ce se întîmplă în jurul nostru. Un om împrumută zilnic 3–4 lei pentru țigări și delapidează nestingherit un sfert de milion de lei. Cum a fost posibil?

Nu-i exclus ca aruncîndu-și privirea peste un articol despre o delapidare, cineva să exclame cu reproș: «Iar? La ce bun să readucem în atenție astfel de fapte? Cine a făcut-o, n-are decît să tragă! Ce ne privesc pe noi, ceilalți, asemenea lucruri?»

Așa judecăm lucrurile nu de puține ori. Auzim, observăm, presupunem că **undeva** ceva nu este în regulă, dar ne vedem de ale noastre. Nu ne sinchisim dacă este adevărat sau nu, nu ne gîndim la consecințe. «Cine o face, să tragă!»

Ei, altceva este cînd cel cu pricina face parte din familie sau din cercul de cunoscuți. Nu poți sta cu mîinile încrucișate, mai cu seamă că ai putea avea și tu neplăceri!

Cîți n-or fi gîndit așa și despre cazul banal pe care ne propunem să-l prezentăm în rîndurile de față? Să nu fi avut nimeni, dintre cei care l-au cunoscut pe Ilie Nedelcu, acea curiozitate firească de a se întreba cum reușea acest om să cheltuiască cu mult peste veniturile sale legale? Să nu fi auzit nimeni că *atunci cînd se «pregătea» pentru sesiunile* de examen — la Liceul comercial din Brașov — singura lui grijă era să facă rost de cîteva mii de lei pentru a organiza petreceri cu X sau Y la nu știu care local? Să nu i se fi părut nimănui dubios acest mod de susținere a examenelor?

Nu era un secret pentru *nimeni*, dintre cei care îl cunoșteau, că omul acesta avea întotdeauna datorii, că împrumuta zilnic cîțiva lei pentru țigări, dar și mii de lei ori de cîte ori avea nevoie. Și asemenea «nevoi» te aveau mereu.

De unde? Cum? În ce fel avea să-și onoreze creditorii? Dar ce ne privesc pe noi asemenea... banalități? Și totuși se pare că ne privesc.

Iată de ce considerăm necesar să privim mai profund radiografia acestui «caz banal»

UN OM DE ÎNCREDERE

Cînd salariații de la Întreprinderea de industrie locală—Cîmpina au aflat că Ilie Nedelcu—calculator de salarii—ar fi întocmit un stat fals, însușindu-și suma de 3 000 lei, multora nu le-a venit să creadă.

— Iliuță, domnule?! Imposibil.

— Lucrează de peste zece ani la noi. N-a fost bănuit niciodată de incorectitudine!

— Se bucura de atîta încredere că i se repartizau și lucrări care nu intrau în competența lui. De exemplu, deconturile la bancă.

— Și apoi, el n-a minuit niciodată bani numerar!

— Nu se poate. Trebuie să fie o eroare

Dacă s-ar fi îndeletnicit cu așa ceva, de ce i-mai fi împrumutat zilnic 3—4 lei pentru țigări?!

Cam acestea erau primele reacții ale unora dintre colegi. Dar au existat și altele. De pildă:

— Nu m-ar mira să se descopere fapte și mai grave. Altfel, de unde ar fi avut Nedelcu bani pentru băutură?

Așadar, părerile erau împărțite: unii îl socoteau pe I.N. întruchiparea corectitudinii, alții abia atunci începeau să găsească explicații pentru cheltuielile sale exagerate

Care era adevărul?

O asemenea întrebare și-a pus-o mai întîi unul dintre salariați cînd a auzit că un coleg al său a primit pentru a doua oară în același an bani pentru concediul de odihnă.

«Bine, dar aceasta este o faptă necinstită» și-a zis cetățeanul respectiv. Și a doua zi s-a prezentat la organul de miliție. Verificînd actele, căpitan Atanase Enache, șeful formațiunii economice, avea să constate că stupoarea celor care îl considerau pe Iliuță «ușă de biserică» era cu totul nejustificată.

Calculatorul de salarii întocmise într-adevăr în același an, în deplină cunoștință de cauză două state pentru plata concediului pe numele lui Daniel Clinci, faptă recunoscută de ambii învinuiți.

Să fi fost acesta un **singur** pas greșit, o **singură** abatere de la *normele* de etică? Evident, întotdeauna există un început (ca și un sfîrșit dealtfel). De ce n-ar fi fost și în cazul calculatorului I.N. prima și totodată ultima lui faptă nepermisă? Că ar fi preferabil, atît pentru societate cît și pentru autor—în ultimă instanță—ca infracțiunile neprevenite să fie curmate la cîmp nu mai încape nici o discuție. Dar, ca să se convingă de realitate, ofițerul Atanase Enache a extins cercetările.

Și nu mică i-a fost uimirea cînd a descoperit că Ilie Nedelcu—omul care se bucura de încredere nelimitată, cel care împrumuta zilnic bani de țigări, care nu lucra niciodată cu numerar—delapidase în cei peste zece ani de cînd era salariat la I.I.L.-Cîmpina, peste 229 000 lei. Cum a fost posibil? Acum cînd cercetările au fost încheiate, totul este simplu de explicat.

ÎNCREDERE OARBĂ, CONTROL INEXISTENT

Ilie Nedelcu, element ușuratic, cuprins de viciul beției, cu o pregătire precară — 7 clase primare — dar înzestrat cu o anumită istețime a minții, s-a făcut remarcat în funcția de calculator de salarii prin operativitatea și precizia cu care își rezolva lucrările. Era totuși acesta un motiv pentru a nu mai fi controlat *cu rigurozitate* de către *șefii* săi? Firește că nu.

Încrederea nu exclude controlul, mai ales că verificarea sistematică, făcută cu competență în orice domeniu de activitate, și mai cu seamă într-un sector financiar, este o obligație legală cu caracter permanent, nu facultativ.

Pare de necrezut dar, în ceea ce-l privește pe Ilie Nedelcu, încrederea a fost oarbă iar controlul inexistent. Semnificativă este, în acest sens, situația din anul 1965. Cu toate că revizorul Ovidiu Paltane de la C.F.I.—Prahova constată în actele întocmite de Ilie Nedelcu, *cunele neregului* în valoare de peste 120 000 lei (?!), încheind în consecință și un proces-verbal de constatare și întocmind un plan de măsuri pentru clarificarea situației—operațiune pe care trebuia s-o ducă personal la bun sfîrșit—el încredințează planul celor de la serviciul financiar din care făcea parte și cel controlat!

— Ce zici, Iliuță, cum se explică aceste neconcordanțe?—i-au întrebat cu multă delicatețe, *ca nu cumva să-l jignească*, șefii și colegii săi, respectiv Oscar Lisa, Olga Tîrziu și Florentina Picu, cei care se angajaseră față de revizor că vor clarifica situația.

— Păi, cum să se explice?—le-a răspuns el cu o aparentă nedumerire. Trebuie să fie vreo eroare.

— Și ce propui, Iliuță?

— Știu eu? Cel mai simplu ar fi să treceți sumele respective la pierderi (sic.)

Și nimeni n-a avut nici cea mai timidă obiecțiune. Dacă a zis Iliuță așa, probabil (a se citi: «sigur») știa el ce știa...

DE CE A PRINS ESCROCUL CURAJ

Și iată ce avea să declare I.N. în timpul cercetărilor referitor la acest episod:

«Pînă atunci mai avusesem unele temeri că o să mă prindă și o să se descopere falsurile pe care le făceam. Cînd am văzut însă că nici revizorul nu este dispus să verifice lucrurile —pînă la capăt, ier ceilalți au atîta încredere în mine, am prins și mai mult curaj».

Și totuși, cum reușea Ilie Nedelcu să intre în posesia banilor respectivi, că doar—așa cum s-a precizat mai înainte—*el nu lucra cu numerar*? Nu, nici în această privință nu a fost vorba de cine știe ce ingeniozitate, de vreo metodă infailibilă. A fost suficient să-i arunce o momeală casierului plătitor Stelian Urs: «Vezi că pe statul acesta am trecut o mie de lei în plus. După ce dai salariile, vii la mine, semnăm în fals și facem *juma-juma*. Îți convine?» Și Stelian Urs—*un alt inculpat* în dosarul cu privire la frauda comisă în dauna I.I.L.-Cîmpina— odată prins în mreaja cîștigurilor ilicite n-a mai dat înapoi pentru că nici pe el nimeni nu l-a controlat, nimeni nu a verificat corectitudinea cu care efectua plățile.

Atrași de *himerele unor venituri* fără muncă s-au găsit în cadrul I.I.L.-Cîmpina și alți indivizi dispuși să accepte ofertele lui Ilie Nedelcu. Unii au primit de două sau de trei ori banii pe concediu, în cursul aceluiași an, alții, alocații pentru mai mulți copii decît aveau în realitate, lăsîndu-se amăgiți de «asigurările» *calculatorului de salarii* că pentru el *conturile* la bancă erau deschise la infinit și că, la sumele mari cu care opera, nu va observa nimeni «micile ciupeli».

Iluzii deșarte! În sfîrșit, a sosit și vremea «deconturilor», numai că, de data aceasta, calculele vor fi făcute de justiție. Cu siguranță nu vor fi trecuți cu vederea nici cei care au creat climatul favorabil elementelor infractoare.

«MĂCAR SĂ FIE ÎNVĂȚĂTURĂ PENTRU ALȚII»

— Spuneți-mi — l-am rugat cu cîteva zile în urmă pe *fostul șef al serviciului financiar* de la Întreprinderea de industrie locală-Cîmpina, în prezent pensionar — ce impresie v-a făcut Ilie Nedelcu în cei peste zece ani cît a fost subalternul dumneavoastră?

Înainte de a răspunde, interlocutorul meu, om cu părul alb ca neaua, căruia n-aș fi dorit să-i tulbur tihna dacă o anumită împrejurare nu m-ar fi obligat, a făcut mai întîi un gest semnificativ.

— Vedeți, aci este toată nenorocirea—a început el pe un ton grav, dramatic aș zice, făcîndu-mă să înțeleg, din capul locului, că problema pe care încercam s-o aduc în discuție pe ocolite îl preocupa mai mult decît bănuiam. Impresia n-a fost prea bună niciodată, dar n-am făcut vreo legătură între trăsăturile negative de caracter ale acestui om și ceea ce ar fi fost în stare să săvîrșească. Ce mi-am zis: are unele «slăbiciuni» (îi plăcea să bea cam mult, făcea cheltuieli exagerate, lipsea de la serviciu), totuși în privința atribuțiilor de serviciu se... descurca, lucra operativ și cu pricepere, ba îi mai ajuta și pe alții.

— Și nu v-ați pus întrebarea: de unde atîția bani pe băutură cînd avea un salariu destul de modest? Nu v-ați gîndit că lucrînd totuși într-un serviciu financiar ar putea găsi o «portiță» pentru venituri ilicite?

— Nu, așa ceva nu mi-a trecut prin gînd.

— Dar acum, cînd cunoașteți realitatea?

— Ce să mai spun... E prea tîrziu... Măcar să fie de învățătură pentru alții.

M-am despărțit de omul acela cu părul alb simțind o puternică strîngere de inimă. La o asemenea vîrstă, după zeci de ani dăruiți unei profesii, societății, se cuvine să ai o bătrînețe tihnită, lipsită de griji. Din cele spuse, dar mai cu seamă din cele nespuse de interlocutorul meu, am desprins concluzia ceea ce s-a întîmplat la I.I.L.-Cîmpina în perioada în care el era acolo șeful serviciului financiar, nu îi este cîtuși de puțin indiferent Ba, dimpotrivă.

Mihai GROZAVU

COPERTA NOASTRĂ:
Van Gogh — pe cîmpurile noastre.
Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA ALBUM

O tînără stea care așteaptă cu încredere ziua cînd va deveni vedetă internațională: actrița engleză GAYLE HUNNICUT.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII — NR. 31 (947) — 28 IULIE 1973

flacăra

MIRON RADU PARASCHIVESCU:
AMINTIRI DIN COPILĂRIE

Plantele medicinale și principiile lor active

ACȚIUNEA STOP ALCOOLUL!

23 AUGUST
1944 ✱ 1973

istoria se grăbește uneori

E vară. Vară românească cu zile fierbinți, înecate în lumină, cu nopți calde sub cer năpădit de stele. Așa cum am apucat noi, mereu, verile noastre. Oamenii numără zilele cîte au mai rămas pînă la 23 August, ziua aceea de vară care a înfipt în istoria țării țăruși de hotar. Care oameni numără zilele, cine sînt ei? Sînt, bunăoară, constructorii de la Uzina cocso-chimică din Galați care au pus în funcțiune cea de-a doua baterie. Sînt constructorii de autocamioane de la Brașov care se autodotează cu mașini și agregate de înaltă complexitate tehnică (economii 18 milioane lei). Sînt chimiștii de la Săvinești care au adus instalațiile lor să lucreze cu 8-12 la sută peste parametrii proiectați (100 milioane lei). Sînt oamenii care asudă în aceste zile aprige pe ogoare, cei din Brăila și Buzău, de pildă, care și-au terminat, primii, treburile cu strînsul pîinii; hărnicia lor a primit pe loc răsplata: cuvîntul cald, ca pîinea caldă, de felicitare și încurajare, din partea conducătorului iubit al partidului și statului. Sînt cei ce trudesc să dea poporului bunuri pentru suflet, opere de artă, cărți. Tăimăcirea recentă în limbi străine a «Mioriței» noastre umblă prin lume și odată cu ea glasul Lucreției Hort din Țibleș și al olteanului Tudor Gheorghe. Iată, aceștia și încă mulți alții — îi găsești în toate uzinele, pe toate șantierele, pe toate ogoarele, în toate bibliotecile — numără zilele și se întrec să le îmbogățească prin faptele lor. Este omagiul pe cît de firesc și simplu, pe atît de încărcat în înțelesuri adus de muncitori, țărani și cărturari aniversării evenimentului de la 23 August 1944, ziua în care ei, muncitorii, țăranii, cărturarii au ocupat fronturile insurecției, urmînd partidul comuniștilor pe drumuri de istorie nouă.

Cîte aniversări am scrijelit din 1944 pînă azi pe răbojul vremii? Doar 29. Privim în jur și greu ne vine a crede că doar în 29 de ani, noi, cu mîinile noastre, am împlinit atîtea. Ei da, istoria este uneori mai grăbită. O grăbesc oamenii, iar pe ei îi grăbește îndeplinirea sarcinilor multe și grele pe care și le-au asumat: să construiască, să producă mai mult, mai bine, bunuri materiale, bunuri spirituale, să-și ridice nivelul conștiinței, să-și crească în tihnă copiii și fără teama de norii războiului. Toate cu termen, și toate termenele — scurtate. Cînd oamenii făuresc conștient istoria, o făuresc întotdeauna cu mai multă grabă. De aceea, numărăm și noi zilele cîte au mai rămas pînă la 23 August, pînă la o nouă aniversare de istorie nouă.

E. DASCĂLU

FLACĂRA — REPORTAJ

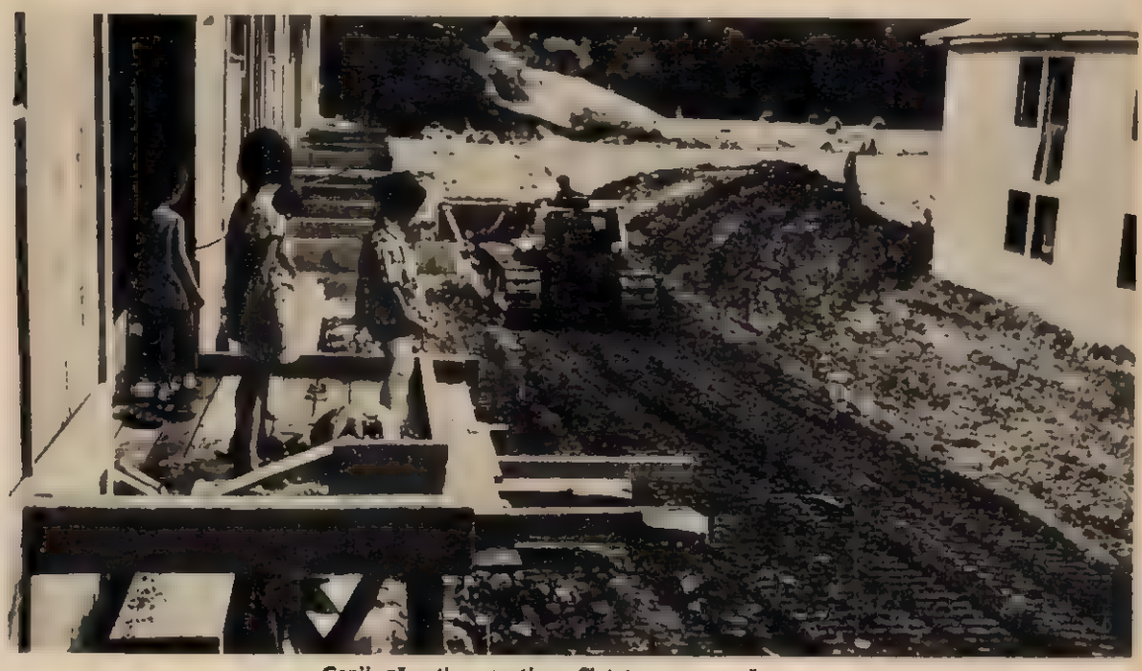

Copii născuți pe șantiere. Și tot nu se satură.

Fotografii de Ion PREDOȘANU

NU SÎNTEM EROI, SÎNTEM OAMENI

Am mai auzit. Am mai văzut. Știm. Nu-i nici o noutate. Ba este.

Ne-am verificat, între altele, cu Micul dicționar enciclopedic, apărut în primăvară. Despre orașul Sebeș din județul Alba se menționează că are: termocentrală, combinat de industrializare a lemnului, fabrici de cherestea și de hîrtie, de tricotaje, de piei și marochinărie. Urmează monumentele — ziduri și turnuri medievale. Lucrul de căpetenie al Sebeșului din ceasul acesta a fost omis. Editorii pot protesta: nu există! În felul lor au dreptate. Dar nu în toate felurile.

Ne-am dus la Sebeș. Am întrebat de-o adresă: «În cea mai înaltă clădire de pe stînga a străzii principale». E o adresă nouă acolo — I.C.H.

Am ieșit în calea rîului Sebeș. Curge nervos. Ne-a luat în susul apei șoferul Petre Grosu, grăbit să încarce bușteni de fag «care se sufocă dacă stau mult după tăiere». A-njurat un excavator și ne-a spus că de-aci înainte gata! — drumul nu mai este doar al lor, ai forestierilor. După o bucată de vreme a-nceput să salute din cabină oameni cu căști de miner. Prieteni de cînd lumea. Nu chiar. Prietenușul este încă de dată recentă.

Ne-am oprit în satul Tău, la sfatul șoferului. Inginerul Ștefan Pop tîrguia piersici și roșii la o ferăstruică. A sărit ca ars cînd a văzut aparatul de fotografiat: «Ne faceți de rîs! Așteptați să terminăm aprozarul». Nu puteam zăbovi atîta (eram și-așa întîrziați) cu toate că termenul nu e departe. În luna august. Și pentru aprozar și pentru celelalte — alimentară, textile, menaj, librărie, cizmărie, croitorie și, cică, pînă chiar și coafor. În satul Tău! Bravo. «Nu sîntem eroi, sîntem oameni, avem nevoie de orice». Am înțeles repede. Așa începe fiecare șantier. Cu oameni. Cu locuințe pentru ei. Cu lumină electrică și apă caldă. Acolo, în vîrf de munte. Da, am mai auzit. Șeful lotului de construcții Șugag (asta e comuna — mare, dar n-o vezi, că-i împrăștiată prin păduri și fînețe) socotește cu glas tare: 32 plus 18, plus 32 de apartamente. 42 plus 58 de garsoniere, plus 200 de paturi la trei dormitoare, cantina, creșa, grădinița, dispensarul, școala. Care școală? Ne arătase o bucată de țiglă roșie a acoperișului școlii vechi, sus, printre fagi. «E prea departe. Și pe urmă... n-o să mai fie deloc. Acuma noi stăm pe fundul lacului. Acolo e nivelul apei» (arată către cer).

Vor fi înecate case din Tău. Nu multe. Și pe lîngă ele crucile din vecinătatea casei. Satul n-are cimitir. Cei vii așteaptă să se mute. Am vorbit cu Budină Lisaveta. O bunică. «Se face baraj în locul ăsta?» O durea inima cu un fel de mîndrie. Casele-baracă se vor demonta înainte de a deveni Tăul-tău. Și-n fond, cine sînt locatarii coloniei? Se mută cu cățel, cu purcel, la propriu. Constructorii barajelor (ai doilea se va face mai sus, la Oașa), cei de la aducțiunea principală, de la casa vanelor și uzina Gîlceag, de la castelul de echilibru. «Nu vreți să vă spun despre niște oameni cu care lucrez din '67, de la Lotru?» «Cum să nu!» «Păi e dulgherul Fabian Ștefan. Cînd eram la barajul Vidra, un reporter, nu mai țin minte cine, scria că dacă le ceri cel din brigada asta îți fac și piane. Sună frumos, dar nu-i chiar așa. Pianele — altă poveste. Cu Pîrlac Nicolae vin de la Voineasa. Sînt mulți. Sandu Gh. n-are voie să cîștige sub 5 000 pe lună. Nu-i mort după bani, cum ați putea crede. Are poftă de lucru».

La Șugag e o colonie de blocuri definitive. Vor locui acolo și intelectualii comunei. Care mai stau în gazdă.

Au zburat elicoptere și-au presărat peste munte stîlpi metalici de înaltă tensiune. Bucăți de stîlpi. Au fost ridicați în picioare de oameni. Ca să aibă curent electric punctele de lucru care se ocupă cu pregătirea electricității din apă.

Coloniile sînt o noutate pe valea Sebeșului Ele intră de obicei în «organizarea de șantier». Dacă o luăm așa, noul este deja expirat.

La galeria de deviere Oașa, drumul în munte a ajuns pînă la kilometrul 0+0,90. Au fost surpări. Brigada lui Ion Galeș a avut necazuri. Trecătoare. Și la tunelul de acces în casa vanelor a fost «roci slabă». Maistrul Ion Dimana zice că acuma, după 30 de metri de săpături, piatra nu mai poate fi alterată. Cînd ajungi să dai peste munte sănătos, imprevizibilul e mai puțin posibil. O fi știind ei ce spune.

Am mai văzut. Nu-i nici o noutate că se construiesc azi hidrocentrale în România. Dar acum un an cea de pe Someș nu era deloc. Iar azi, în prag de august, poți să stai direct pe albia lacului de la Tău.

Șeful de proiect al hidrocentralei — inginerul Jean Ilie de la I.S.P.H. — ne-a făcut o confidență a cărei denunțare nu credem să supere pe nimeni: reputatul profesor, specialist în construcții hidroenergetice, inginer doctor docent Dorin Pavel este, de fel, de pe Valea Sebeșului. Încă de prin 1925 a pus ochii pe rîul acesta și a propus amenajarea lui. Administrația a respins proiectul. Nu erau bani pentru așa ceva. Acum, la 73 de ani, își vede visul împlinit. Și ni se mai șoptește la ureche (vorba vine): «Știți că ilustrul constructor a fost, se pare, prieten cu Sadoveanu, care a locuit și a scris la Oașa?» Hidrocentrala va șterge urmele Văii Frumoasei. Se vor păstra exclusiv în carte. Dar merită. Cine știe, cine vrea măsura schimbului în termeni tehnici să ia în seamă cei peste 500 milioane kilowați oră pe an, care se vor produce doar în primele două centrale subterane din etapa întîi. Urmează alte patru, după.

Mi-am amintit acum la sfîrșit de reproșul direct al inginerului Pop: «„Flacăra" nu ne prea ia în seamă pe noi, constructorii».

Ba ulte că da.

Viorica CIORBAGIU

La aprozarul provizoriu se găsesc piersici faine, inginerul Ștefan Pop (primul din dreapta) nu stă. Chibzuiește. E ardelean.

Orice anotimp este sezon de fotografiat

Bucuria de a fotografia este mai mare cu filmul ORWOCOLOR negativ NC 19 MASK. De aceea crește și interesul față de fotografia modernă în culori.
Indiferent dacă soarele strălucește sau vremea este închisă, în semiîntuneric... dar și la bliț sau lumina lămpii — acest film vă garantează întotdeauna cele mai bune rezultate.
În afară de aceasta, puteți realiza diapozitive după negativele color sau imagini alb-negru.
Filmul NC 19 MASK se remarcă prin mare sensibilitate și excepțională redare a culorilor.
Orice anotimp — sezon fotografic de succes.

VEB FILMFABRIK WOLFEN Fotochemisches Kombinat DDR

MIRON RADU PARASCHIVESCU:

PACE SEPARATĂ

I. Dar pot să-mi scriu, explicîndu-mi-o, amintirea lui Kalas care mă veghea de pojar, în timp ce mama era dusă la şcoală.

«Domnul Kalas» şi colegul lui, al cărui nume nu-l mai ţin minte, veniseră la noi prin octombrie sau noiembrie 1916.

Eu împlinisem sau eram aproape de 5 ani, cînd am văzut îngrozit, pe fereastră, trupa companiei nemţeşti ce ocupase tîrgul. Căştile şi cizmele sînt ceea ce mi-a rămas în amintire. Şi mai ales marşul lor în ritm foarte regulat, robotic aproape.

Nu dăduseră mai nici o luptă, decît cu elementele ce le erau împotrivă: frig, ploi mărunte, poate şi amestecate cu zăpadă, cer tuciuriu, totul ca decorul morţii pe care o purtau cu ei.

Locuiam pe atunci, împreună cu mama, în casa veche, bătrînească, a avocatului Ion Dima, de pe strada-n pantă ce coboară în stînga bisericii Sf. Ioan pe lîngă gardul (pe-atunci de zid lung şi înalt de 4-5 metri) al grădinii lui Cereşeanu — stradă ce varsă în marea arteră a străzii Progresului, paralelă cu şoseaua naţională.

Cînd văzurăm compania nemţească — echipată pînă-n dinţi şi cu lopeţile pentru tranşee ataşate de centiron, cu căştile lor adînci, şi mai ales cînd îi auzeam ritmicul marş duduind pe strada Progresului ca un tanc cu eşapamentul înfundat — ne-am retras după perdele. Atunci am contractat spaima de nemţi — de război mai bine spus, fiindcă neamţ se asociază imediat în orice minte cu «arta» războiului.

Imprudentă însă, mama deschisese un geam şi stătea rezemată-n coate, cu fişiul pe umeri, în pervaz. Cînd fuseră la 5-6 metri de portiţa casei, le-am auzit pentru prima oară şi vocea: guturală şi puternică, comanda agresivă opri, cu precizia unei frîne de mînă la un camion, toată falanga macedoneană a noilor conchistadori.

AMINTIRI DIN COPILĂRIE (I)

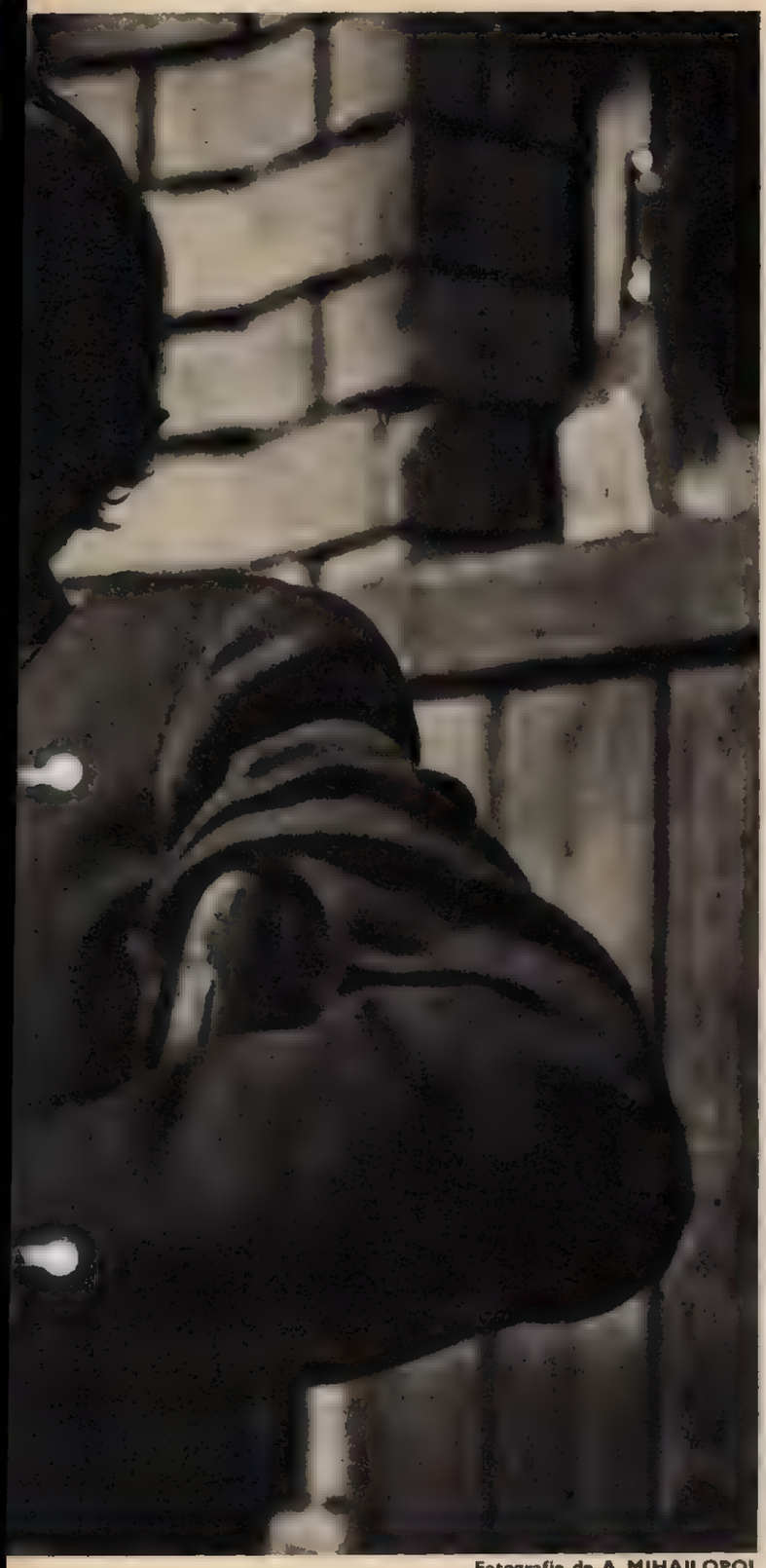

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Doi dintr-înșii, neînarmați decît cu tesăcuri și pușți, dar cu capelele-n cap și cu mantăile lungi, turcheze, tivite cu vipușca-n roșu, intrară-n curtea cea mică din fața căsuței și începură o convorbire cu mama, pe limba lor. Am dedus mai mult decît să-nțeleg că ei o-ntrebaseră pe mama dacă n-are loc să-i găzduiască, iar ea a răspuns că, în afara odăilor în care locuiam noi, nu are unde. Cei doi — dintre care unul tînăr, un fel de căpitănaș, iar celălalt în vîrstă, cu lungă mustață albă, domnul Kalas, cum aveam mai tîrziu să aflu că-l cheamă — făcură stînga-mprejur. Dar nu ca să iasă pe poartă, ci ca să vadă toată casa și atenansele ei.

Apoi, se-ntoarseră la mama și cel tînăr i-a spus: «Vedeți, doamnă, spuneați că numai două odăi aveți, și noi am găsit încă două, aproape complet goale și foarte încăpătoare. Ce v-ar împiedica să ne lăsați să găzduim în ele?...»

Mama le explică îndelung că odăile acelea nu ne aparțin, iar mobilă-n ele n-a fost niciodată: «Cum o să locuiți pe jos, că n-am nici o pătură, necum o saltea pentru dumneavoastră?...»

Neamțul cel tînăr mai spuse ceva, probabil decisiv, că mama se repezi la ușă să le-o deschidă. Ușa, ca și ferestrele geamlîcului și cele unde stăteam noi în pervaz, se afla pe partea dinspre sud a tîrgului. Spre nord, erau cele două odăi separate, ce se aflau de-a lungul tindei înguste cu geamlîc; în ele se intra pe cîte-o ușă separată, din același geamlîc, iar spre apus se aflau cele două odăi ale noastre, dormitorul și bucătăria, în care de asemenea se putea intra tot prin tindă, deși eu foloseam mai mult ușa bucătăriei ce da de-a dreptul afară.

În cîteva zile, după ce s-a convins că și căpitănașul și, mai ales, domnul Kalas sînt oameni de treabă, mama începu să stea la sfaturi cu ei. Cine știe, Dumnezeu s-o ierte, dacă-n singurătatea în care trăia, nu s-o fi dus cu gîndul mai departe! Și n-aș avea de ce s-o condamn: era doar o femeie tînără, sub 34 de ani, iar cunoștințele ei de limbă germană, învățată probabil la școală sau în casa Flechtenmacherilor, îi făceau accesibilă comunicarea directă cu tînărul ofițer neamț. Fiindcă bătrînul, domnul Kalas, nu prea-l lua în seamă. În afară de tunică, nimic nu-l arăta a fi soldat, afară poate de mutismul sobru în care se-nchisese.

Pe cînd celălalt, domnul Heinerich, era guraliv și vesel mai tot timpul.

Țin minte că lungile lor convorbiri, dintre mama și domnul Heinerich, aveau loc din fereastra unde sta ea, ca și-n prima zi, rezemată-n coate, iar ei, în curte, în picioare. Era un dialog ca-ntre Romeo și Julieta, dar fără nevoia nici unei scări, fiindcă nu exista nici balconul.

Și el nu exista într-așa măsură, că am văzut-o pe mama, întinzîndu-i tînărului căpitănaș fotografiile ei cele mai de preț, rămase probabil de la bătrînul compozitor și reprezentîndu-l pe el, pe fosta lui nevastă, ca și măreața catedrală din Köln-ul pe care-l părăsiseră ca să-și găsească patria adoptivă în România noastră dinaintea independenței.

Pînă la urmă, cei doi ofițeri nemți au devenit adevărați prieteni ai casei. Deși-mi plăcea mai mult cel tînăr, domnul Kalas îmi impunea prin statura sa, prin tăcere și — mai ales — prin stufoasele lui mustăți albe, lăsate pe oală.

Într-una din zile s-a întîmplat și ceea ce trebuia să se-ntîmple: m-am îmbolnăvit de pojar. Temperatura mare, ochii înlăcrimați și durerile-n gît m-au pus la pat. Cînd mama lipsea, ducîndu-se la școală, mă lăsa în grija domnului Kalas. Acesta, metodic ca toți nemții, își lua o carte și se așeza cuminte lîngă patul meu, pe un scaun, își punea ochelarii și-ncepea să citească. Boala nu mi s-a părut grea decît prin lungimea ei. M-a ținut, cred, vreo 10-12 zile; în care timp nu aveam voie nici să mă dau jos din pat, nici să stau să mă uit pe fereastră, așa că singurul lucru pe care-l puteam contempla-n voie era tavanul odăii, iar cînd privirea-mi se-ntoarcea pe pămînt, pe domnul Kalas. Tavanul îl văd și-l jinduiesc și azi pentru odăile de la Văleni, deși acum, de cînd cu binefacerea gazelor, nu mai e o grea problemă încălzitul sobelor, tavanul de care vorbesc era un fel de căptușeală mai groasă și joasă, pusă adevăratului tavan din pod, adică un fel de panou orizontal din scînduri bine legate între ele, iar pentru ca frigul din pod sau căldura din odaie să nu le străbată, încheietura le era acoperită și ea cu cîte-o șipcă îngustă și luată frumos la rîndea pe muchii, în descrescendo, ca o scăriță pe-o margine și alta — de-a lungul întregii stînghii. Fuseseră pe atunci meșteri pricepuți și îndrăgostiți de meseria lor, care înțelegeau că un lucru, cu cît e mai util, trebuie să fie și mai frumos sau măcar cu gust făcut. Această *dușumea* de *plafon*, ca să-i zic așa, mai avea și meritul de-a fi fost bine vopsită într-o culoare oliv, de ulei, ceea ce o făcea cu atît mai atractivă, cu cît mai nebătătoare la ochi. Acolo, între stînghiile acelea am văzut eu pentru prima oară un caiet liniat pe care aveam să-l umplu cu fantezia textelor de povești aiurate infantil, la care mă constrîngea boala.

Lîngă mine, domnul Kalas citea din cartea lui, iar eu, cu ochii pe jumătate-nchiși, cu gîtul și gîndul prinse de febră, imaginam povestiri cel puțin tot atît de frumoase ca acelea pe care aveam să le citesc peste cîțiva ani în «Cuore» sau «Singur pe lume» de Hector Malot.

Mă trezeam din cînd în cînd și-l priveam pe furiș pe tăcutul bătrîn de lîngă mine. Era înalt, spătos, dar nu țeapăn, cu părul alb și el, tuns scurt, în perie, după portul militar nemțesc.

■

Nu-i iubeam pe nemți. Mai întîi, fiindcă ei porniseră războiul, lucru pe care-l aflasem și *răsfoind* almanahul «Minerva» din anul 1916, apoi fiindcă transformaseră țara noastră, ocupată de ei, într-un fel de cazarmă cenușie. Nu-mi plăcea nici limba, nici felul lor de a se purta, țeapăn, rigid (voluntar, cu orice preț). Așa, de pildă, țin minte că odată, înainte de-a mă fi îmbolnăvit, mama mă trimisese să-i cumpăr ceva de la băcănie. Ca să nu-mi fie urît singur, am luat în brațe pisica și am pornit-o cu ea spre băcănia aflată nu departe de Butu, al cărui magazin era acuma închis de nemți și păzit de o sentinelă cu baioneta la armă și cartușiera la briu. Cînd am trecut prin dreptul acestuia, cu lighioana-n brațe, atît de mare mi-era frica și repulsia față de-un om înarmat, încît am dat să trec pe trotuarul celălalt. Atunci, sentinela a făcut, adică a vrut să facă o glumă cu mine: apropiindu-se cîțiva pași și punînd mîna pe armă, mi-a strigat într-o românească aproximativă: «La arest cu pisica!...» Felul cum și-a răcnit gluma, cît mai ales portul lui înarmat, m-a zguduit din creștet pînă-n tălpi. Deși în afară de sentimentul meu de repulsie față de el nu făcusem nici o boacănă pentru care să merit o osîndă ca arestul, nu știu de ce m-am simțit vinovat, ca orice învins în fața învingătorului! Am tresărit și eram cît pe aci să plîng, dacă neamțul nu și-ar fi repetat porunca, de data asta însoțită de-o schimă ce însemna un zîmbet a glumă: «La arest cu pisica!...» Și numai atunci i-am înțeles gluma; de unde eu crezusem că vrea să mă aresteze fiindcă eram cu pisica în brațe, în fond el vrusese să spună (și accentul românești lui cădea pe ideea) că pisica trebuie să meargă, sau să fie, la arest. Aceasta a fost și prima mea legătură diplomatică, să-i zic așa, cu ocupantul: am zîmbit galben-amar, i-am dat drumul din brațe pisicii care-a zbughit-o spre casă, iar eu mi-am văzut de treabă, pătruns însă de o teamă pe care nici pînă azi n-am uitat-o cu totul.

Dar să mă-ntorc la domnul Kalas pe care l-am lăsat citind la căpătîiul patului meu de copil bolnav. Dacă nu-i iubeam pe nemți în general, apoi în particular căutam să le găsesc și calități, nu numai defecte. Una dintre acestea era sau ar fi fost atitudinea militărească, ca a unui Heinerich, bunăoară, sau a domnului Kalas, și mai apropiat de mine. Fapt e că pe vremea cînd mă veghea și citea din cartea lui, am avut o criză de febră mare în toiul căreia, după ce mi-a trecut, am adormit cu palma mea micuță în mîna mare a domnului Kalas. Cînd m-am trezit, nimic nu se schimbase. Lumina tămîiată era aceeași, poate puțin mai scăzută, iar domnul Kalas, tot lîngă căpătîiul meu, pe scaun, citea sau se gîndea lăsîndu-și cartea pe genunchi, dar sigur era că-mi ținea mai departe mîna-n mîna lui. Nu mi-am deschis pleoapele, ci am încercat, fără succes dealtfel, să-l privesc printre gene și fără să-ntorc capul. Deodată, am simțit pe dosul podului palmei mele o mică și lichidă arsură, numai cît o picătură de ceară dintr-o luminare. Domnul Kalas plîngea, și una din lacrimile lui picase pe mîna-mi ce odihnea într-a lui. Am fost adînc mișcat descoperind sub toată uniforma acestui fiu al Germaniei războinice un om sensibil. Nu știu de ce-o fi plîns domnul Kalas și nici n-am profitat de prima secundă ca să-l întreb, ci am lăsat-o să se contopească în timpul indefinit, dar nou *calitativ*, pe care chiar ea, secunda aceea *cînd* neamțul războinic a plîns peste mîna unui copil al învinșilor, îl născuse.

De atunci, atitudinea mea față de cei doi ofițeri încartiruiți la noi s-a schimbat; nu mai vedeam deloc în ei niște zbiri, nici în darurile lor — zahăr, pîine, lapte — niște obligații prin care se achitau față de găzduirea cam silită pe care mama le-o acordase, ci niște oameni buni, de treabă, ca oricare alții. Face parte, cred, din meritul vechilor civilizații și culturi, cum e a noastră, de a acorda și găsi ecouri în timp care se consumă cu ea, de-a potența adică la o scară de generalizare istorică orice gest uman, cît de mic și de involuntar poate, descoperit la unul dintre barbarii care-o încalcă.

Eu n-aveam, bineînțeles, de unde să știu la vîrsta mea de atunci toate astea. Eu descoperisem numai că și nemții sînt oameni ca oricare alții, capabili să regrete, să se-nfioare și să plîngă. Lacrima domnului Kalas merita o pace separată cu poporul german, pe care eu, personal, am și încheiat-o în aceeași zi.

(Va urma)

ACȚIUNEA

Fotografii de Elena GHERA

STOP ALCOOLUL!

E cazul să spunem lucrurilor pe nume, fără a intra în panică, fără a exacerba proporțiile fenomenului, dar recunoscînd cu simț al realității existența sa: pe plan mondial, alcoolismul constituie azi o problemă cu implicații care depășesc serios aspectele medicale și încep să intereseze viața socială. O parte din omenire bea prea mult, și aceasta îi primejduiește sănătatea fizică și morală. Organizația Mondială a Sănătății coordonează, la ora actuală, pe plan mondial, un plan de combatere a alcoolismului, întrucît s-a constatat un fapt ce părea uimitor la prima vedere: mascat în ultimii ani de rolul toxicomanilor tineri, alcoolismul rămăsese mai departe o boală gravă, dar o boală a vîrstelor medii, care pornește acum să contamineze tot mai puternic și vîrstele tinere. Drogurile au speriat cumplit omenirea, mult mai tare decît a făcut-o vreodată alcoolul și iată că instinctul ei de conservare, teama în fața măsurilor represive extrem de energice, luciditatea ei, ca și medicamentele de substituție au început să ducă la o stăvilire a toxicomaniei. Întorși cu fața spre celălalt mare păcat omenesc și social, specialiștii trag semnalul de alarmă: se beau prea multe băuturi tari, distilate (alcoolism de tip anglo-saxon, spre deosebire de cel tradițional, mai moderat, de tip latin, cel care consumă cu precădere vinuri), iar aceasta afectează activitatea mintală și degradează personalitatea umană, influențează nefavorabil fertilitatea și natalitatea și poate duce — cînd atinge o anume proporție — la un grad dramatic de alterare a potențialului biologic al unei națiuni, cum s-a întîmplat în Suedia secolului trecut. Alcoolicii au o durată medie de viață cu 10-12 ani mai redusă ca a nebăutorilor. Din rîndurile alcoolicilor se recrutează cel mai mare număr de criminali, delincvenți și sinucigași, ei fac cele mai multe accidente. În țările nordice se dă acum mare bătălie pentru interzicerea alcoolului la vîrstele sub 21 de ani, deși prohibiția nu s-a arătat niciodată prea eficientă. Omenirea își caută febril căile de combatere eficace, cu tact, cu inteligență, a acestei maladii care începe să o îngrijoreze tot mai puternic.

Stop, alcoolului! a devenit astăzi un slogan al omenirii!

Ce se face la noi în această direcție? Destulă vreme s-a escamotat problema — deci și rezolvarea ei — considerîndu-se că o societate aflată într-un proces revoluționar de metamorfozare a structurilor sale ar fi ferită de asemenea maladii. Cum bine se știe însă, închiderea ochilor în fața adevărurilor n-a dus niciodată și nicăieri la rezolvarea vreunei probleme și nimic mai străin societății noastre vitale, puternice, decît ascunderea după degete și evitarea luării de măsuri hotărîte. La ora actuală,

Comisia Națională de Demografie a ajuns, în urma investigațiilor întreprinse cu asiduitate, la cîteva concluzii: *alcoolismul este contaminant și trebuie frînat.*

*

Primejdia abuzului de alcool pornește de la un detaliu de ordin lingvistic, notez eu, interpretînd ceea ce îmi spun trei medici de înaltă specialitate: de la distincția dintre *alcoolic* și *consumator*, dintre beției și băutori, cum spunem noi profan și impropriu. Toată lumea bea un pahar, ți se zice, și e adevărat, și asta nu înseamnă că toată lumea trăiește stările de euforie ale lui Colas Breugnon sau dramele torturante ale lui Marmeladov. Dar deosebirea intervine acolo unde se pierde controlul asupra ingurgitării, cînd primul pahar îl atrage și pe al șaptelea, cînd nu se mai socotesc paharele, cînd omul devine stăpînit de obsesia alcoolului. Doctorul Aurel Romilă, medic primar în psihiatrie la Spitalul nr. 9, remarcă un fapt ținînd de o mentalitate desigur negeneralizată: exista la noi, într-o țară producătoare de vinuri bune, la un popor vesel ca al nostru și deschis spre bucuriile vieții, o toleranță față de băutură. S-a creat de către unii chiar și o mitologie, un mit al băutorului de forță, văzut ca un bărbat în putere, care rostogolește pe gît kilogramele fără să i se întîmple nimic. Există și prejudecata că alcoolul e hrănitor, dătător de sănătoase calorii și nu numai un stimulent al bunei dispoziții. (E adevărat că și în alte țări cu o viticultură înfloritoare se bea mult: în Franța, de pildă, o la sută din populația adultă este consumatoare de vin, dar numai 10-15 la sută ajung să devină alcoolici.)

O anchetă de opinie efectuată pe un eșantion de 200 de persoane dintr-un centru industrial demonstrează limpede circulația intensă a acestor prejudecăți: 75 la sută din cei investigați au declarat că văd în alcool «un aliment bun pentru sănătate», 64 la sută i-au atribuit calitatea de generator de forță și energie, iar 60 la sută pur și simplu nu și-au manifestat dorința de a fi mai amplu informați despre problemele și dramele alcoolismului.

Dar iată că la noi, în țara vinului de Cotnari și Odobești, de Tîrnave și Murfatlar, vinul începe să fie dat uitării în favoarea băuturilor tari: Ceasurile petrecute în fața unei cafele și a unui coniac mic încep să se adune, coniacul mic devine mare, se înmulțește nu știi cînd și nu știi cum, și iată consumatorul devenind dependent — cum se spune —, iată-l transformîndu-se pe nesimțite în alcoolic. Încercarea cea mare — îmi spune doctorul Romilă — momentul de răscruce trebuie să ni-l stabilim singuri, fiecare dintre noi trebuie să-și cunoască sensibilitatea organismului și să se oprească atunci cînd simte că și-a atins pragul de rezistență. Iar acesta se deosebește puternic de la un individ la altul. *Un cîntăr din Lehliu* termină liceul, cîntă cu chitara la agapa clasei lui, bea exact 100 grame de coniac și se simte dintr-o dată zmeu, șterpelește o bicicletă din fața unei case, ca să facă două ture cu ea, proprietarul și-o revendică, zmeul scoate cuțitul, un vecin sare să-l despartă și este înjunghiat mortal. O sută de grame de coniac îl costă pe tînărul ce abia pășise în viață ani întregi de detențiune!

O cercetare efectuată printre 619 deținuți — care executau condamnări pentru *infracțiune de omor, viol, ultraj contra autorității* și a bunelor moravuri — arată că 442 dintre ei (deci 71,4%) se găseau sub influența alcoolului. Iar aproape o treime dintre ei aveau între 16 și 25 ani!

Iată cum alcoolul devine dintr-o dată o mare primejdie socială și duce la serioase pierderi umane. Și totodată începe să ne coste mult, prea mult și pe plan economic. Nu s-a făcut încă, pe plan național, o balanță exactă a cît se cîștigă cu vînzarea alcoolului și cît se cheltuiește cu consecințele sale. Cît costă zilele de spitalizare, de concediu, medicamentele, accidentele de circulație, absențele și rebuturile din muncă, distrugerea de bunuri, copiii dezvoltați anormal etc., etc. Nu s-a calculat nici măcar cît ne costă ziua de luni, cînd iubitorii (excesivi) ai paharului vin (sau nu vin) la lucru, muncesc (sau nu) cu randament, sînt sau nu în totalitatea facultăților lor psihice.

Conferențiar doctor Gh. Mogoș de la Centrul de tratament antitoxic din cadrul *Spitalului de urgență-București* îmi face o socoteală: în 1972 au fost culese de pe stradă, din cîrciumi ori de acasă, un număr de 950 persoane intoxicate cu alcool etilic, din care 225 în stare de comă. *7 dintre ele au murit.* În primele 5 luni ale acestui an au fost aduși cu salvarea 450 de alcoolici. 9 dintre ei au murit. Costul mediu al asistenței medicale pentru un singur asemenea alcoolic (care rămîne în medie 1-3 zile în spital) a fost, în semestrul I al anului 1972, *1 800 lei!* 1 800 lei cheltuiți de societate pentru viciul, pentru slăbiciunea de caracter, pentru degradarea fizică și morală a unui individ care dă tot mai puțin societății.

Ajunși însă aici cu discuția, doctor Valeriu Mironțov-Țuculescu, medic psihiatru în Ministerul Sănătății, ne semnalează o altă enormă și primejdioasă prejudecată: cea după care alcoolicul este incurabil. Prejudecata că ar exista niște damnați, care nu se pot salva din tragica lor alterare umană nici cu ajutorul voinței proprii, nici cu ajutorul medicinei, nici al contextului uman în care ei există. Gîndire falsă și la fel de dăunătoare ca și cea a alcoolului, «aliment cumsecade și nevătămător».

O lume ca a noastră nu poate rămîne indiferentă în fața pericolului de a-și vedea alterate celulele ei sociale, nu poate accepta să vadă dislocați și scoși dintr-o existență normală oameni încă utili și în putere, nu poate admite ca o maladie să se transforme într-un flagel social. La ora actuală, Ministerul Sănătății a elaborat un program pe termen lung de promovare și apărare a sănătății mintale, în care sînt prevăzute și măsuri de prevenire și combatere a alcoolismului și toxicomaniei. Să reținem cuvîntul *prevenire:* gest mai important chiar atunci cînd e vorba de o maladie socială decît cel de tratare a maladiei. Alcoolismul trebuie combătut înainte de a începe să-și arate colții, iar asta presupune o muncă intensă, asiduă, neostenită, de educare. O muncă la care trebuie să colaboreze numeroase alte departamente responsabile cu sănătatea morală a societății noastre, începînd cu Ministerul Educației și Învățămîntului, continuînd cu Ministerul pentru Problemele Tineretului, cel de justiție, comerț și multe altele.

Așadar, acțiunea *Stop, alcoolului!*, acțiune care trebuie începută cu educarea educatorilor, a demarat!

Sanda FAUR

STAREA DE SETE

Zicem că într-una din frumoasele după-amiezi de miercuri mă hotărăsc deodată să urc și să cobor treptele alcoolismului în cea mai mare grabă. Să fiu deci pînă simbătă un alcoolic exemplar. Ce-am de făcut?

Miercuri: 31 de ani, familie, copil, se apropie ora să plec spre casă, m-apucă setea numai la gîndul ăsta, în buzunar fîșîie două hîrtii de zece («rația» stabilită zilnic pentru un familist obișnuit), puțin pentru arșița ce m-a cuprins, fac planuri, pare că și alți colegi de-ai mei parcă-parcă ar bea o bere, îi pîndesc să nu plece fără să-i simt, gata, îi iau de umeri pe nea și pe nea (băieți subțiri și culanți) și-i invit la o bericică, afară arde, în mine arde, bericica e rece, lumea petrece, viața-i trecătoare. După vreo oră *am funcțiile vitale exagerate, ochii strălucesc,* desfac taraba de cuvinte, zgomotos și vesel ca o vrabie din Titan. După încă puțin timp nu-mi mai place ce beau. Băieții plătesc, mă lasă, am rămas singur și întîrîtat, 30 de lei în buzunar (împrumutasem 10 lei «de țigări», de fumat însă fumasem de la ei), «meștere, o vodcă la băiatu'», vine și vodca, vine și nea și nea, vin toți de la Adam și Eva. Unul dintre ei tot are bani, face cinste, «meștere», e seară, e noapte. Ne despărțim, scaunele sînt pe mese, în buzunar am 40 de lei (am mai «împrumutat» 10 lei), mai pune un băiat diferența și luăm o sticlă cu tărie, mergem la ei, avem mers *ebrios.* Gălăgie, fiecare vorbește cu umbra lui, bancuri, «Sssst, urcați în liniște», urcăm. E miezul nopții, fețe îmbujorate, pahare murdare, felii de pîine cu conservă, se mănîncă «rustic», puțină muzică, ceaca-paca, și deodată tristețea, văicăreala, chiar lacrimi, unii mai pleacă. Plec și eu, ultimul, nu mai am nici un ban, stau departe, ce-ar fi să cînt, să cad sub pomul ăla sau să mă culc sub reflectorul de la Ateneu? Gata, mă îndrept, doar nu era să mă-mbăt, totuși mă doare puțin capul, sînt foarte obosit, termin «documentarea» cea scumpă și opresc un taxi.

Cam așa i s-ar întîmpla unui alcoolic obișnuit, zi de zi. Diagnostic: alcoolism cronic. Cum arată, cam știm.

Joi: zicem însă că «m-am documentat» mai departe, mă trezesc la Spitalul de urgență, în așa-zisa «cameră de trezire», adus de salvare. Sînt unul dintre cei 4-5 pacienți zilnici (4-5, pentru că nu e sîmbătă sau duminică) și «cost» 4 fiole de vitamina B 6 a 4 lei, glucoză de 20, mașina, doctorul și infirmiera. Diagnostic: *Comă profundă etilică. Fără bani, acte și ceas. Sau dezbrăcat.* Mă rog, beția nu umblă în haine de stradă. Vreau să-mi cunosc conpăhărenii din ultimul timp și iată-i: de toate vîrstele și de toate felurile.

S.C. — 80 de ani, beat mort, căzut pe stradă, uitase cum îl cheamă, adus cu 4 mături (pe care nu le mai vînduse) și 111 lei în buzunar.

N.I. — 47 de ani, farmacist, beție agresivă.

A.D. — 24 de ani, din Otopeni, adusă decuțită, după ce se trezește face scandal cerîndu-și sandalele de 300 de lei și o mașină ca să fie dusă acasă.

D.N. — 35 de ani, agresiv, nu permite examenul medical, fuge din gardă.

N.M. — 36 de ani, adus aproape înghețat, cu 3 sticle goale de mastică, nu-și mai găsește banii (6 000 lei).

R.P. — 19 ani, găsit aproape înghețat, în chiloți și în cămașă, în fața unei secții de miliție (băuse cu prietenii de bucurie că și-a cumpărat o haină de piele).

Și așa mai departe. Doctorul Vasiliu și asistenta principală Ileana Edițoiu îmi spun că au și clienți care parcă s-au învățat să plimbe «salvarea» între șanț și spital. Băuturi preferate? Tăriile, coniacul, vodca, țuica luate, cum se spune, pe inima goală. Motive de băutură? Dacă nu sînt, se găsesc. Domină *decepțiile sentimentale* și *chenzinele.* Vîrsta? Aproximativ 60 la sută au peste 30 de ani. Majoritatea sînt bărbați, care din cînd în cînd sparg pahare cu pumnul înainte de a se lua la bătaie, își rup cîte un picior, își sparg capetele... În sfîrșit, beția își are tot dichisul ei, nu?

Stăteam în camera de gardă și nu mai știam ce să cred. Mi se părea destul de ciudat să se ocupe de beției, medicii. Lucrurile aveau însă să se lămurească. Sufeream și eu de o prejudecată pe care o au atît cei ce nu beau, cît și cei ce beau: NU ȘTIAM CĂ BEȚIA POATE FI ÎN PRIMUL RÎND O BOALĂ ADEVĂRATĂ. Și, ca orice boală, trebuie să fie tratată. Din păcate, oricît de paradoxală ar părea afirmația mea, beția (alcoolismul, etilismul sau *etalonismul,* cum o vom numi de-acum încolo) este una dintre bolile puțin cunoscute de chiar victimele ei. Și de ce n-am recunoaște chiar și de noi, cei care spunem despre cine știe cine că e un beției (adică un ceva foarte urît și de disprețuit) și nu că e un bolnav, un om care trebuie ajutat. Alcoolicii spun despre ei doar că le place băutura și atît, nici prin cap nu le trece că ei, «adevăraților bărbați», ar fi niște bieți bolnavi. Dacă ar putea fi convinși că este așa, dacă și noi și ei ne-am putea închipui virusurile arătînd și alt fel decît am învățat (ca o sticlă cu «tărie», ca o țigară, ca foamea), atunci ne-am putea duce la dezalcoolizare fără să ne arate nimeni cu degetul, cum ne ducem cînd avem tuse măgărească. Sau, mai ales, astenie.

Vineri: zicem că, simțind eu că nu mai sînt «beției», ci bolnav, m-am dus la o clinică de dezalcoolizare, în marginea Bucureștiului, la Cula. Medicul-șef și medicul primar se bucură cînd mă văd, pentru că ei cred că atîta timp cît te mai poți opri, e bine. E PRIMUL ȘI CEL MAI IMPORTANT PUNCT CÎȘTIGAT. Îmi tremură mîinile, mă simt dărîmat, n-aud bine, vorbesc tare și încleiat. Dacă n-aș fi venit aici, m-aș fi «dres» cu o poznitoare; începe totuși ritualul dezalcolizării, încă de la poartă, în stînga aleii, mîngîi cu privirea trei imense peisaje odihnitoare (cioban în vîrful muntelui, brazi, marea albastră) pictate cu o blîndă stîngăcie de bolnavi pe pereți. M-așez rușinat în fața medicului, îmi vine încă greu să cred că băutura m-a adus aici, totuși mă simt rău, păi beau cîte un păhărel la masă, în familie. *Consum uzual,* zice doctorul Pavenschi, *băutura* e *totuși și un aliment și pe urmă bărbații au o tendință de hipoaciditate, de gastrită atrofică, simt nevoia de acru, de picant, nu pot înțelege de ce nu mai e bragă de vînzare și de ce peste tot, în restaurante, la cantine, chiar și acasă, se fac mîncăruri dulci, așa apar țuica, vodca, tăriile care nu sînt acre, dar ard.* Pe urmă, la angajare am făcut «o cinste», la prima chenzină, aiță, colegii mi-au întors-o, că se simțeau obligați, și așa, din chenzină în chenzină, săptămînă de săptămînă, zi de zi la urmă, că nu mai puteam fără. *Obișnuința ajunge necesitate, fiecare celulă răcnește, are nevoie de toxic, băutura devine aliment de bază, unic, intră în patologic, alcoolism cronic.* Mai există însă și dipsomania, care se aseamănă oarecum cu epilepsia, cînd nevoia de băutură ajunge un acces periodic. Uite, unul care cînta la tubă, mare de tot, cu premii, a fost în străinătate, avea bani, pe urmă a început să bea și a ajuns aici, 2-3 săptămîni lucrează, 6 zile bea fără întrerupere, fără să mănînce, bea tot ce e pe el. *Cînd vine e atît de distrus fizicește, cu cearcăne mari, flămînd mort, irascibil, salvați-mă, dom'le doctor, salvați-mă, vă rog. Acum e infirmier aici. Sau E.M., zugrav excelent, 35 de ani, 3-4 săptămîni nu bea și deodată dispare, îl găsim după cîteva zile culcat în iarbă bînd spirt medicinal.* Și el lucrează aici. Dipsomanii așa sînt, cînd îi se face sete sînt în stare să omoare pentru băutură, li se îngustează conștiința, băutura devine singurul lor țel, și-ar da și sîngele, și pielea fișii-fișii pentru ea. *În perioada asta sînt violenți, pot face crime, de la hoție simplă la hoție cu omor. Cu alcoolicii cronici e altceva, pe ei căutăm să-i lipsim de toxic și să-i vitaminizăm masiv.*

Renunț și mă însănătoșesc grabnic, înainte de a fi vitaminizat. Urmăresc cîteva consultații și înțeleg de ce un medic de la o clinică de dezalcoolizare trebuie să fie un bun psihiatru și un bun internist. Psihiatru pentru a depista cauzele, internist pentru a repara ce mai poate fi reparat din inimă, ficat, rinichi și toate celelalte. De obicei, într-un astfel de loc, bolnavii, atunci cînd nu se prezintă singuri (din păcate, puțini fac lucrul ăsta), sînt aduși în stare de beție obișnuită, de *delirium tremens,* de psihoză alcoolică sau chiar în stare colapsoidă (cei tratați cu vaccinul antialcool, la 10'—15' după un păhărel, intră în comă, reacția alcool-antialcool fiind foarte periculoasă). *Dintre aceștia, din 2 000 pe an doar 100 «permanentizează», ceilalți, chiar dacă revin la intervale mari (8-9 ani), se pot considera vindecați.* Trec prin curtea clinicii, îi privesc și nu mi se pare deloc a fi ceea ce credem noi că sînt niște beției de cursă lungă. Cantitatea de băutură dealtfel nici nu contează. Cînd organismul intră în stare de sete, pe căldură, unii se-mbată chiar și dintr-un pahar cu bere. Nu există o cantitate care să fie bună, după cum nu există nici o cantitate la care individul să recunoască că e beat. Majoritatea, slabi, prăpădiți, cu ochii căzuți în orbite, abia se mișcă. Oameni bolnavi. Motivele pentru care au ajuns aici sînt nenumărate și au, în majoritatea cazurilor, un fond psihic. Alcoolicii caută în alcool în primul rînd «tăria». un remediu, un medicament de viață. Din păcate, «tăria» asta nu este decît o mare slăbiciune omenească. Presimțind parcă nocivitatea băuturii, îi găsesc acestea porecle îndoliate: Adio, mamă, Te zăresc printre morminte, Am murit alaltăieri, Coasa...

Cred c-ar trebui deci priviți și din această parte a lumii în care ne apar ca niște bolnavi, oameni a căror viață adevărată depinde de dorința lor de a înțelege, de doctori și de noi toți, chiar și de cei din Cula, care n-au altceva mai bun de făcut decît să vîndă băutură bolnavilor aflați acolo pentru dezalcoolizare.

Iulian NEACȘU

ACȚIUNEA STOP ALCOOLUL!

CINE-A FĂCUT CRÎȘMA-N DRUM ? ÎNTREBAȚI-I PE CEI DE LA I.A.P.L.

Am încredințat primele rînduri ale anchetei colegei noastre Sanda Faur. Am făcut-o cu premeditare, considerînd că despre patima beției și consecințele ei nefaste, despre acest viciu teribil care îndoliază în primul rînd viața consoartelor noastre, e nimerit să ne vorbească tot o femeie.

Nouă, bărbaților, deci și autorului acestor rînduri, ne revine în schimb datoria de a descifra fără ocolișuri geneza alcoolismului, de a-i incrimina lăcașurile sordide, de a-i demasca acolo unde el se practică în grup sau mai constituie încă pentru mulți naivi o deșartă iluzie a fericirii sau o «dovadă» a bărbăției și exploziei juvenile.

De la bun început, o precizare: în România consumul de alcool nu este în scădere, nu este staționar. El tinde să se instaleze din ce în ce mai mult și în viața cotidiană a tinerei generații. Datele de structură demonstrează faptul că în timp ce consumul de vin înregistrează creșteri minime, cel de bere și îndeosebi cel de băuturi alcoolice distilate cunoaște sporuri apreciabile. Un singur exemplu: în 1970 vînzările la coniac s-au realizat în proporție de 615 la sută față de 1960.

E adevărat, în comparație cu alte țări — Italia și Franța, de pildă, campioane în această privință — cantitatea totală a băuturilor distilate și fermentate, raportată la totalul populației din România, ne indică o cifră medie a consumului relativ redusă. Dar problema nu e totuși atît de simplă. În țările mai sus-menționate, unde se bea zilnic și în proporție de masă, se poate vorbi în sensul strict al cuvîntului de un consum de alcool pe cap de locuitor, deci de o cantitate aproximativ egală pentru fiecare persoană adultă. În țara noastră, unde, pentru cei mai mulți, coniacul, șprițul și țuicuița sînt folosite doar în ocazii festive, cifra consumului mediu pe cap de locuitor este rotunjită în primul rînd de către categoria minoritară a celor care îngurgitează zilnic cantități apreciabile de băuturi. Cu alte cuvinte, acolo unde se bea zilnic, se bea zdravăn, fără măsură, în medie 200—300 grame băuturi distilate sau 2—3 litri de vin.

Fenomenul a fost studiat și prin concursul omului de știință, care a întocmit, în urma unor cercetări metodice, studii ample (de «circulație strict internă!») prin care au fost determinați factorii de natură social-economică, demografică și tot ceea ce determină apariția și evoluția progresivă a morbidității prin alcoolism. Maladia poate fi sesizată de altminteri și în aspectul obișnuit al străzii, și în cadrul unor largi colective de muncă, unde ea constituie cauza principală a absențelor nemotivate, a indisciplinei, a accidentelor de muncă, a actelor de violență.

Cu toate acestea, acțiunea nocivă a alcoolului este comentată cu discreție de specialiști, amendată sporadic prin sfaturile radiofonice ale medicilor sau prezentată în colțuri de gazetă prin mijlocirea unor cazuri excepție. Un trist și ridicol secret al lui Polichinelle, ce nu folosește nimănui, dar care, în schimb, împiedică desconspirarea lui publică, întîrziind luarea unor măsuri drastice pentru înlăturarea cauzelor care îi permanentizează geneza și expansiunea. Acesta e și motivul pentru care, spre regretul și indignarea noastră, sîntem nevoiți ca și în prezenta anchetă să operăm cu date statistice extrem de puține. Deocamdată sîntem în măsură să vă facem cunoscute doar datele globale ale unor investigații efectuate sporadic și pe eșantioane restrînse.

De la Direcția circulației (Inspectoratul general al miliției) sîntem informați că, în primele cinci luni ale acestui an, din totalul accidentelor de circulație cele provocate de persoane în stare de ebrietate (conducători auto și pietoni) dețin un procent de 8 la sută (foarte mare dacă raportăm această cifră la numărul global al infracțiunilor comise).

Într-un alt studiu, datorat unui grup de

medici și sociologi și în care sînt cuprinse cercetările întreprinse pe un grup de 1 730 de alcoolici cronici, rezultatele converg spre următoarele concluzii: din totalul celor căzuți în patima beției (este vorba de salariații unor mari întreprinderi) 40 la sută sînt navetiști, 11 la sută flotanți și în imensa lor majoritate se dovedesc a avea o pregătire profesională și școlară inferioară și un nivel cultural scăzut. Din toți aceștia, 66,5 la sută au început să abuzeze de alcool îndemnați de amici și colegi de serviciu, peste 50 la sută au început să bea înainte de 22 de ani iar 16 la sută înaintea majoratului. Băuturile preferate: coniacul, țuica, pe care le beau înainte și după terminarea programului, cantitățile variind de la persoană la persoană între 500 și 2 000 mililitri zilnic.

Și tot pe ocolite, prin aluzii vagi, prin exemple neconcludente sau prin ironii și poante revuistice (unde avem de-a face, invariabil, cu același «Mitică» turmentat, haios și simpatic foc) sînt pomenite și cazurile grave de dezagregare morală provocate prin intoxicația cu alcool. Iată cîteva statistici concludente puse la dispoziția revistei noastre de către organele de miliție și medici psihiatri.

Din totalul actelor antisociale înregistrate într-un răstimp de cinci luni pe raza municipiului București (bătăi, huliganisme, scandaluri, ultraj la bunele moravuri) un număr apreciabil au fost săvîrșite de persoane aflate într-o pronunțată stare de ebrietate.

Concludente sînt și cercetările medicale efectuate în două mari spitale de psihiatrie din București și, respectiv, Iași. Și de data aceasta alcoolul a fost incriminat ca factor determinant al afecțiunilor neuropsihice pentru o categorie foarte mare de internați. Vom mai nota, în sfîrșit, rezultatele unor expertize repetate întreprinse de Serviciul medico-legal al județului Timiș, care au relevat de asemenea consecințele dramatice ale alcoolismului: din totalul celor investigați, două treimi pășiseră pe drumul delincvenței cu mințile întunecate de băutură.

Cercetătorii ne-au mai atras atenția că marea majoritate a infracțiunilor săvîrșite în stare de ebrietate au loc în orele tîrzii, de regulă după orele 23 (deci după închiderea localurilor de alimentație publică) sau în orele după-amiezii, între 16 și 19, deci *cînd omul, cu stomacul gol, părăsind instituția sau întreprinderea, se îndeamnă la o țuică și nimerește în prima bodegă. Și cum un pahar îl trage pe celălalt...*

Din nefericire, cum prea bine știm, bodegile, bufetele și birturile au răsărit ca niște ciuperci în toate localitățile urbane și și-au aflat vaduri excelente în imediata vecinătate a marilor instituții și întreprinderi (băuturi se servesc, *dealtfel*, și în *cofetării*, cafenele sau cantine-restaurant). În aceste lăcașuri infame se mănîncă puțin și se bea mult. Nu e de mirare: rețetarul gastronomic sărăcăcios, același de ani de zile, nu ispitește pe nimeni. Nimeni nu-și înșală foamea cu pîrjoale obosite, conserve de pește, cîrnăciori sleiți, cașcaval transpirat și salamuri bronzate prin helioterapie. Și atunci omul bea. *Nimeni nu s-a născut bețiv*, dar toți bețivii au deprins năravul în cîrciumă. Obiceiul convertit cu vremea în necesitate organică și apoi în maladie cronică se instalează prin concursul mediului ambiant, al indemnurilor și ofertelor existente. La ora actuală, în cele mai multe dintre unitățile de alimentație publică ospătarul nu este în fapt decît un soi de recepționer-distribuitor al sortimentelor sosite din afară iar dintre acestea, ponderea o dețin băuturile. Ușor, simplu, fără bătaie de cap, localurile publice își fac planul, întinzînd capcana otrăvită a alcoolismului.

Că se poate și altfel, au dovedit-o *bunii gospodari*, omul de meserie, investit cu talent, idei novatoare și observator atent al cerințelor populației. Am prezentat într-unul din numerele trecute ale «Flăcării» experiența fructuoasă obținută de Întreprinderea de alimentație publică a județului Cluj. Lupta împotriva alcoolismului prin reprofilarea bufetelor și bodegilor în *pensiuni, unități tip «gospodina» și ospătării* a dus nu la reducerea încasărilor, ci la creșterea lor spectaculoasă.

Iar pentru combaterea alcoolismului, cîteva acțiuni de primă urgență. Le reproducem după un plan de măsuri întocmit de Ministerul Sănătății:

— Să se revizuiască profilul unităților de alimentație publică și mai cu seamă *orarul* acestora (care la ora actuală este corelat cu ora începerii și terminării programului în marile întreprinderi, în așa fel încît se creează condiții favorabile consumului de băuturi alcoolice în tot timpul zilei).

— Să se dezvolte producția băuturilor slab alcoolizate și acidulate și să nu se mai servească băutură fără mîncare.

Iar ca *măsuri terapeutice:*

— Înregistrarea corectă a alcoolicilor, depistarea și dispensarizarea precoce a cazurilor.

— Înființarea de puncte de prim ajutor și a unor secții de terapeutică intensivă în spitale și policlinici, precum și a unor colonii de ergoterapie unde să fie internați alcoolicii recidiviști cu tulburări psihice.

— Revizuirea procedeelor tehnologice de producere a băuturilor distilate și fermentate...

...Dar despre calitatea vinului, a berii, a băuturilor distilate — despre acest «of» general al consumatorului nostru care nu poate găsi în schimbul banului muncit un vin curat sau o țuică pe cinste — vom reveni în curînd prin intermediul unei ample anchete.

Liviu TIMBUS

LEGENDE DIN CETATEA FĂGĂRAȘULUI

Călătorim spre un timp puțin cunoscut, unde cioburile unui vas sînt stele polare, unde monede cu efigii roase de apele pămîntului ne indică mileniul sau veacul, unde podoabe de tot felul ne aduc aminte de acei bărbați și acele femei care au sfințit cîndva locul cu sudoarea și iubirea lor, unde uneltele de tot felul ne vorbesc cînd de păduri, cînd de secară. Toate vorbesc de noi cei de odinioară, de noi care nu venim din infinit, ci de aici, unde ne regăsim în oale și ulcele, în murmurul riului, în umbra pietrei, în umezeala ierburilor.

Totdeauna ne este dor de noi. De aceea căutăm zidurile ascunse de pămînt, morții noștri, uneltele noastre de muncă, casele și cetățile noastre de altădată. Aici sînt certitudinile noastre.

Arheologii vor mai avea încă multe de spus despre împrejurările și nașterea cetății Făgărașului; istoricii se vor mai războiu pentru determinarea exactă a unui an sau altuia. Pentru noi cetatea este însă o parte din lumea strămoșilor noștri, zidurile ei închipuie o parte de țară cu arborii și norii ei, cu nopțile de veghe, cu județele acelor înțelepți bătrîni care judecau și sperjurul, și trădările de țară. Noi mai auzim încă aici răsunînd glasurile soliilor lui Vladislav I (Vlaicu), glasul lui Mircea cel Bătrîn, domn al Țării Românești și duce al Făgărașului și Amlașului, al lui Vlad Țepeș, «herțeg de Făgăraș»; mai suferim împreună cu ambițiosul voievod, originar din Comana, Ștefan Mailath, pe care nici cei 12 000 de galbeni nu l-au salvat de la drumul fără întoarcere al Constantinopolului; ascultăm, peste timp, cuvintele lui Mihai Viteazul, rostite în dietele ținute aici, ori pașii lui frămîntînd neliniștiți dalele după înfrînge-

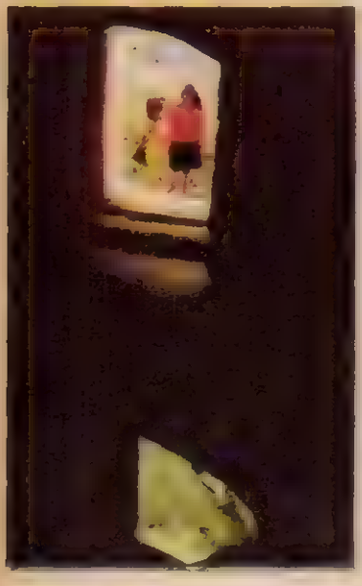

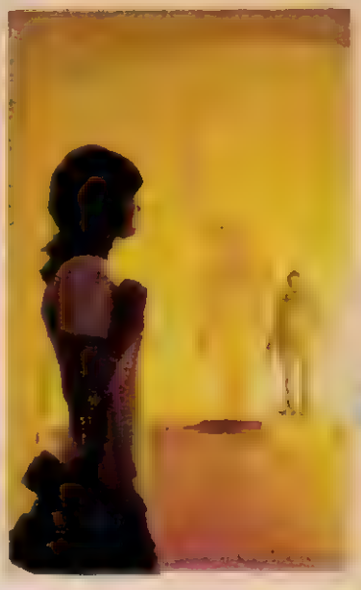

rea de la Mirăslău; și lacrimile doamnei Stanca. Aici e o parte din sufletul nostru de totdeauna și o parte din tezaurul aspirațiilor noastre și cine știe cîte din legendele pe care timpul le-a îngropat în memoria lui...

Cetate strategică, în secolul XVII ea își schimbă treptat destinația, se transformă în castel administrat succesiv de soțiile principilor Transilvaniei. Lebede albe și negre somnolau pe apele verzi care înconjurau cetatea ca un brîu protector. Un parc imens de vînătoare se prelungea pînă departe adăpostind 31 de ciute, un zimbru de 5 ani, 26 cerbi, 8 căprioare, fazani și... ogarii băiețași, care erau spălați după sudorile vînătorii cu săpunuri speciale, cum notează în catastife administratorii pedanți ai epocii.

Să părăsim parcul și să intrăm în castelul acelor vremuri, încercînd să reconstituim, după inventarele păstrate, cîteva dintre încăperi. Sala dietei sau Sala Țării ne primește cu fast princiar: în frescele pictate pe pereți pasărea Phoenix renaște din cenușa ei legendară, și Mucius Scaevola face dovada bărbăției sale, arzîndu-și nepăsător brațul... Tapiseriile prețioase de Flandra, închipuind scene de vînătoare, completează decorul. Jilțuri înalte, tapițate cu piele de Cordoba, își așteaptă oaspeții. Meșterii din Vîntul de Jos au construit aici un cămin impozant din cahle cu smalț de cositor, iar glăjarii din Porumbacu au turnat pentru ferestre vitrouri cu ochiuri rotunde prin care amurgul se strecoară solemn să nu tulbure înaltele adunări și sfaturi voievodale.

Fotografii de V. MOLDOVAN

Tot inventarele păstrate ne descriu și camerele principeselor. O vom reconstitui pe cea a Ecaterinei de Brandenburg, soția lui Gabriel Bethlen: tavanul din stucătură de ipsos avea motive florale și animaliere; pereții erau drapați cu carpete din piele de Cordoba cu motive imprimate în aur; parchetul pardoselii forma jocuri geometrice; din tavan erau suspendate prăjini — cum era moda timpului — pe care erau afirnate rochiile, dar și un candelabru de cristal de Porumbacu, făcut de meșteri sticlari aduși de la Murano. Un imens cămin, din trei structuri, avea corpurile laterale în formă de turnulețe, toate din cahle albe...

85 de încăperi... Ne este peste putință să le descriem pe toate. Să închidem mai bine o clipă ochii și să ascultăm sunetele cetății... Auziți pașii care frămîntă dalele? Sau tropotele îndepărtate ale cailor? Sau tunurile bubuind în vremuri de asediu? Sau vocile bătrînilor bărbați? Sau lacrimile doamnei Stanca? Sau horcăitul revoltatului popă Chirilă spînzurat aici? Auziți?

Aceste sunete și voci sînt istorie.

Cornel BOZBICI

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU XXI

REPERTORIUL NOSTRU MUZICAL

Încerc să recompun ceva din repertoriul coral al maestrului I. Șt. Paulian, din anii cînd am făcut parte din corurile claselor mele și ale Liceului Traian din Turnu-Severin. Lucrul nu e dintre cele mai grele. Memoria noastră receptează ușor în copilărie și în adolescență, iar așa-zisa memorie involuntară beneficiază de darul ieșirii la suprafața conștiinței a cuvintelor și melodiilor pe care le credem, după mai bine de 50 de ani, definitiv uitate. Dar nu! cu toată insuficienta mea dăruire muzicală mă trezesc adesea intonînd, mai mult sau mai puțin în falset, crîmpeie-crîmpeie din repertoriul inimosului nostru dascăl. Am amintit de o strofă din cîntecul citat de Tudor Paulian, general în rezervă:

«Urmași ai marilor martiri...»

Din cîntecul compus de I. Șt. Paulian, *Horia, Cloșca și Crișan*, mi-aduc aminte cuvintele:

«Azi vom fi întinși pe roată/ Și uciși ca niște cîini,/ Vina noastră care este?/ Că am fost și-om fi români!»

Cîntecul se încheia, dacă nu mă înșel, cu aceste cuvinte:

«Suferința noastră naște/ Și mai buni români ca noi».

Desigur, în repertoriul cîntecelor patriotice figurau la loc de cinste bucăți pe care și astăzi le aud cu plăcere la Radio și la Televiziune: *Eroi au fost, eroi sînt încă*, cuvintele de poetul Ioan Nenițescu, autorul culegerii de poezii *Pui de lei*. Îmi recit mintal începutul, îndeobște cunoscut, și-mi spun că mi-ar fi suficient un sfert de oră ca să-mi rememorez textul întreg și să-l fredonez pentru mine singur, după ce m-aș asigura că n-ar fi nimeni să fie supus torturii unei audiții nedorite.

Urmează *Pe-al nostru steag* și *Trei culori cunosc pe lume*, care au contribuit enorm, în preajma primului război mondial, la însuflețirea generală a tuturor generațiilor, de la cele nevîrstnice pînă la cele venerabile, cu care a fost întîmpinată trecerea Carpaților și fluturarea steagurilor noastre peste provinciile robite.

Nu lipsea *La arme*, cîntecul lebedei pentru St.O. Iosif, cu muzica de Alfonso Castaldi.

Știam pe dinafară întregul text din *Deșteaptă-te române*, înfiorîndu-mă și astăzi la îndemnul:

«Strigați în lumea largă că Dunărea-i furată,
Prin intrigă și silă, viclene uneltiri».

Imnul lui Andrei Mureșanu, intitulat de autor *Răsunet*, rămîne unanim cunoscut prin strigătul mereu actual, «Deșteaptă-te române», adevărat memento al energiei noastre naționale.

Din repertoriul cîntecelor cu caracter popular reținem melodia (ca și la celelalte!) și cuvintele de început ale *Doinei:*

«Doină, doină, cîntec dulce,/ Cînd te-aud nu m-aș mai duce!/ Doină, doină, viers cu foc,/ Cînd te-aud eu stau în loc...».

Pe un registru mai vioi, cîntam cu toții: «Românașului îi place/ Sus la munte, sus la munte, la izvor,/ Liber și să fie-n pace/ Al naturii, al naturii domnitor./ Unde printre stînci bătrîne/ Curg izvoare cristaline,/ Sus la munte, sus la munte» etc.

În cursul superior, am învățat și cîntecul studențesc *Gaudeamus*, în care vocile bărbătești, baritonii și bașii, acopereau triumfător pe celelalte.

Cîntecul ne dădea un antegust al studenției, de toți rîvnită cu ardoare, pentru mulți mai mult un vis decît o perspectivă certă, deoarece promovările se făceau cu mare strictețe și obținerea bacalaureatului nu era un lucru ușor. Totuși, din promoția mea toți realiștii au trecut cu succes greul examen de admitere la Politehnica din București și după patru ani au obținut titlul de inginer. Dintre aceștia, cel mai simpatic și iubit de întreaga clasă, Anton (Toni), mort înainte de a-și isprăvi studiile superioare, era un bas profund și un neîncetat animator al tuturor petrecerilor noastre.

Cu o nemaipomenită dulceață cînta la vioară alt realist și viitor inginer din promoția noastră, Sabin Săceanu, pe care-l credeam predestinat să devină un mare, poate cel mai mare violonist al nostru. Numai Ticu (Constantin) Vîrcol, fiul profesorului, optînd și el pentru inginerie, mi-a mărturisit mai tîrziu:

— Regret grozav că n-am urmat, ca tine, literele...

Să nu mă depărtez însă prea mult de subiect, căci văd că *Gaudeamus igitur* mi-a trezit amintiri laterale subiectului, prin asociație de idei cu studența.

Cu *Gaudeamus*, așadar, săream în viitorul, pentru noi toți, credeam, cît mai apropiat. Corul cel mai greu, din cîte le-a condus scumpul nostru dascăl, ne proiecta mai departe în viață: este vorba de marșul nupțial din *Lohengrin* de Wagner. Un singur cuvînt era evitat cu grijă, în acea vreme pudibondă: *amorul*. Chiar dacă ar fi foarte bine ca toate căsătoriile să se facă din dragoste, pe atunci cuvîntul, mai ales în aspectul său neologistic, era *tabu* în corurile noastre. De aceea, I. Șt. Paulian prefera repetiția numai și numai ca să ocolească această capcană a imaginațiilor noastre juvenile. Textul pe care ne punea să-l cîntăm începea astfel:

«În pace-intrați
În ăst locaș»

și continua:

«Virtute-*onor*,
Temeinic dor,
Tot vă prezice
Un dulce *onor!*»

Onor pentru *amor*. Noi, dracii, rîdeam de acest *onor*, pentru că în acel moment cuvîntul nu mai figura decît în limbajul cazon, ridiculizat de Toni Bacalbașa în al său *Moș Teacă*, și anume în enumerația

«*onorul*, zgomotul și focul».

Mai tîrziu, cînd am citit din Vasile Alecsandri și altele decît ce ne impunea programa să învățăm pe de rost (*Hora Unirii, Balcanul și Carpatul, Peneș Curcanul* etc.), am luat cunoștință cu uimire că filologul se obstinase pentru varianta *onor* în loc de *onoare*, iar cuvîntului *cinste* îi asocia tratația (a face *cinste* = a invita la o gustare sau la o masă!)

Elevii cursului superior cunoșteau însă «onorul» din *Marșul nupțial* sub forma sa cea mai palpabilă, dar și clandestină, deoarece se înțelege de la sine că disciplina școlară interzicea accesul la templele Venerei venale.

Și pentru că a venit vorba de justele nupții, voi aminti de un episod al carierei muzicale a iubitului nostru profesor. Era sub ocupația germană și prefectul județului era Ștefan Frumușianu, vărul celebrului om de spirit care a fost Titu Frumușianu din Gorj.

În septembrie 1918 fiul prefectului, Sandu Frumușianu, își trecea în particular examenul de clasa a VIII-a. Era, ca și unchiul său, extrem de inteligent și afișa pretimpuriu un cinism ce avea să fie dezmințit mai tîrziu, cînd și-a publicat o carte de aforisme dintre cele mai cuminți. Ei bine, junele, ce-și etala o fanfaronadă de vicii, era în acel moment ambalat după o fată care dădea și ea examene la o altă clasă. Cum însă examenele erau publice, dulcineea lui Sandu, după care suspinau și alți colegi, era prezentă. I-a venit rîndul lui Frumușianu să se producă. Neașteptînd să fie întrebat la teorie sau să i se propună o bucată din programă, Frumușianu și-a cerut voie să cînte o romanță franțuzească. Maestrul a acceptat. Ce era să facă? Poate era și el curios față de inovația lui Sandu. Era atunci o romanță la modă, cu o Minna, o blondină frumoasă, care se logodise cu altul decît cel ce profera cîntecul de blestem modern. Răzbunarea lui avea să fie participarea la nunta infidelei, ca o pedeapsă ce trebuia să-i provoace Minnei spaima.

Sandu a dat drumul baritonului său, cu mult *brio:*

«Je serai là, Minna, ma blonde,
Et dans l'église où tu te marieras
Je serai là.
Je te verrai dans ta robe blanche
Et ta frayeur sera ma revanche» etc.[1])

Succesul lui Sandu a fost enorm. A luat nota 10 (zece), dar triumful scontat pe lîngă șatena sa dulcinee nu s-a produs. Dăm în pagină profilul ei fin, de marchiză din secolul al XVIII-lea, în care ar fi vrut să trăiască Mateiu I. Caragiale.

[1]) «Voi fi de față, Minna mea cea blondă, Și în biserica în care te vei cununa Voi fi prezent. Te voi vedea în rochia-ți albă. Și spaima ta îmi va fi răzbunarea» etc.

cronica tv

poate altă dată

Am urmărit reportajul despre apicultură și apicultori intitulat «În vizită la curtea reginei albinelor» (17.VII, ora 18,40). Știam că, în ultimul timp, din cauza folosirii unor pesticide în perioadele de înflorire a pomilor și a culturilor, stuparii, nefiind anunțați din vreme, ca să poată reține albinele în stup, au avut foarte mult de suferit. Știam de asemenea din «Istoria românilor» a lui Constantin C. Giurescu și Dinu C. Giurescu că albinele, - o caracteristică a pămîntului carpato-dunărean, au provocat uimirea lui Herodot acum aproape două milenii și jumătate. Reportajul ne informează însă despre cîte intrări și ieșiri (14 000 pe oră) înregistrează un calculator electronic la urdiniș, cîte flori trebuie să fie vizitate de albine pentru 100 g de miere, cît polen poartă o albină la un transport, de cîte ori bate din aripi (26 000 pe secundă!), cînd fac ventilație în stup și alte asemenea cifre de caleidoscop. Mă așteptam ca reporterul să facă o caldă pledoarie pentru această minunată îndeletnicire, ca fiecare gospodar să aibă în grădina sa cîteva știubeie. S-ar putea astfel transforma în miere toată floarea culturii pămîntului. Stupăritul se conjugă de minune cu agricultura, cu pomicultura, cu grădinăritul, iar pe deasupra este cunoscut faptul că albinele sporesc rodul semănăturilor, rodul livezilor noastre. Un pom frecventat de albine este de cîteva ori mai rodnic! În presă s-a luat atitudine împotriva acelora care prin întrebuințare negospodărească a combaterii chimice aduc pagube altor sectoare cum ar fi albinăritul și piscicultura. Dar reporterul TV ne vorbește despre puterea de atracție și autoritatea «reginei», despre însămînțarea artificială etc., și nu suflă nici un cuvînt despre faptul că în unele prisăci se vămuiește mierea de rezervă pentru hrana albinelor în timpul iernii, distrugînd stupii.

Eu unul aș fi vrut să citesc în imaginea și litera reportajului un mai profund respect pentru nobila trudă a albinelor, pentru foloasele multiple pe care ni le aduc, și o convingător îndemn pentru a le cultiva. Poate altă dată...

*

Televiziunea, în săptămîna care a trecut, înfruntînd canicula, la Mamaia și pe terenul Progresul din București, a reușit să ilustreze moment cu moment două evenimente de larg interes public. Meciurile de tenis dintre România și Noua Zeelandă în cadrul «Cupei Davis» și Festivalul național de muzică ușoară de la Mamaia. Tenisul, prin performanțele jucătorilor români, a început să devină un sport nu numai apreciat și iubit, dar și practicat cu o sporită plăcere oriunde se află un zid și cîțiva metri de teren bun, chiar și pe asfalt. Se pare că avem vocația acestui sport, descoperită de pasiunea unică prin intensitate și dăruire a celor doi mari, Ion și Ilie. Pe terenul Progresul echipa noastră a realizat incredibilul învingînd o echipă redutabilă în numai două zile, calificîndu-ne astfel în finala grupei A. Din păcate, comentariul TV (I. Ghițulescu) nu a fost la înălțimea întrecerii. La Mamaia, compozitorii și interpreții au fost luați în obiectiv cu cele 30 de cîntece ale lor, dintre care multe au fost sub orice așteptări. Sperăm ca ediția a IX-a a Concursului național de muzică ușoară să găsească pe interpreți și mai ales pe compozitori mai bine pregătiți și mai inspirați. Auzul nostru șlefuit de reușitele muzicii ușoare de-a lungul vremii cere mai mult.

Coman ȘOVA

UNIUNEA JUDEȚEANĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI-BUZĂU

COOPERATIVELE MEȘTEȘUGĂREȘTI «SPORUL» ȘI «MUNCITORUL» DIN MUNICIPIUL BUZĂU ȘI «SOLIDARITATEA» DIN ORAȘUL RÎMNICU SĂRAT EXECUTĂ PENTRU POPULAȚIE, LA COMANDĂ:

— confecții îmbrăcăminte, încălțăminte, tricotaje, lenjerie de corp și pat, marochinărie, confecții din blană și piele.

— produc și livrează pe bază de comandă fondului pieței și la export covoare înnodate, articole brodate, împletituri din răchită și fire sintetice.

RELAȚII DIRECTE SE POT OBȚINE DE LA U.J.C.M. — BUZĂU, TELEFON 11980 — 11981.

NU NUMAI PE BRAZDĂ, CI ȘI PE ȘOSEAUA NAȚIONALĂ (D.N. 1)

Oamenii se exprimă prea puțin prin scris, tot graiul viu e la modă.

Doi tipi stau de vorbă chiar în mijlocul șoselei. Singurele vehicule care l-ar putea deranja sînt două biciclete dar, rezemate de gardul din apropiere, sînt ale lor.

— ...Parcă, ce?

— Ce?

— Ce, ce! I-am spus.

— Parcă, ce?

Primul dă din mînă a lehamite și se îndepărtează. Al doilea, pripit, interpretează greșit gestul și zice: Salut, salut. Primul întoarce totuși capul: Salut, salut, da' nu prea mult.

Satul Vad, comuna Șercaia, județul Brașov. Dintr-o monografie alcătuită de directorul școlar Corneliu Pop care nu are pretenția că lucrarea sa este completă și nici perfectă și care roagă lumea să-i semnaleze

Oare la toamnă se va deschide în Vad vreo universitate sătească cu 2-3 secții?

imperfecțiunile, scăderile și omiterile, aflu că: Vad, comună vestită, se află pe șoseaua Făgăraș-Bran, între Șercaia și Ohaba, la poalele Carpaților, într-o regiune frumoasă. Solul «este clasat chiar de comisia de impuneri regiunea a II-a de la clasele 3—8». Din monografie, tipărită în 1933 la Făgăraș la tipografia lui Ioan Lazăr se mai pot desprinde cîteva fraze despre trecutul satului: «Alți locuitori, ca Victor Urian, Ion Mocan și Aurel Tunsoiu, au ajuns prin hărnicie și pricepere cantonieri la C.F.R. O parte a locuitorilor comunei, peste 80 de persoane au emigrat în America, unii dintre ei ajungînd chiar și la așa mare depărtare de casă la o stare înfloritoare. Nicolae T. Cucu, spre pildă, prin silință și istețime a ajuns notar public... Un alt număr însemnat — populație flotantă — a luat drumul Bucureștiului unde, ca oameni de serviciu, portari, ușieri și încasatori la bănci au ajuns foarte apreciați grație școalei pe care au cercetat-o în comună... Luxul a progresat mult și în comuna noastră; femeile s-au modernizat cel mai tare... Cele tinere poartă rochii plisate, iar în picioare ghete, pantofi sau sandale, iarna galoși sau șoșoni. Pe față dau cu pudră și roșu.»

În timpul războiului, regimentul 31 infanterie a trimis în Vad multe scrisori de genul: Soțul (sau fiul dv.) a căzut eroic la datorie.

În satul ăsta ajungi greu. Iei trenul din București pînă la Brașov și faci două ore și un sfert. Stai în gara Brașov și joci loz în plic o oră. Apoi, iei un tren personal și faci o oră și jumătate pînă la Șercaia-haltă. Acolo stai o oră, și vine cursa. Mergi cu ea un sfert de oră. Te dai jos în capul satului. În dreapta, casa cu numărul 1; în stînga, cea cu numărul 398. Pricepeți deci sistemul de numărătoare, ca și faptul că sînt 398 de case.

La fiecare pas trebuie să spui bună ziua sau bună seara. Ba chiar și bună după-amiaza. Așa de tare s-a progresat. O parte din locuitori, bărbați, lucrează la o fabrică de lădițe din comuna Șercaia. Dacă știi cum să-i iei, cîte unul îți explică: Vedeți, știți dumneavoastră, intrăm la 6.30. Facem pauză de masă la 11, dar recuperăm. La 3 terminăm și vin alți oameni — schimbul II. Pe la noi așa se obișnuiește: după schimbul I urmează schimbul II. Dai din cap și mulțumești și te duci la Valea Șincii. Ca peste tot, ți se povestește de peștii de altădată, mari și grei. Actualii pești sînt puțini și retrași. «I-au stricat fabricile astea chimice». Poluare, ai, îți spui în gînd, dar taci. Acolo unde apa e

(Continuare în pagina 29)

capriciile gustului

programul de duminică

A devenit o problemă, astăzi, pentru fiecare, acest «program de duminică». Ce facem duminică? Civilizația modernă ne oferă un număr sporit de posibilități, în vederea alcătuirii lui, pe linia aspirațiilor ce le nutrim, a nevoilor de odihnă pe care le reclamăm și, într-o oarecare măsură, a interesului nostru cultural. Dacă e vară, duminica se poate pleca la mare, se poate, oricum, pleca undeva «în afară». Duminica se mai poate merge și într-unul din locurile de agrement din jurul Capitalei. Agrement la noi înseamnă: ștranduri, stadioane, parcuri, grădina zoologică, lacuri pentru pescuit și cam atît. Duminica se mai poate sta, în liniște, acasă, în fața televizorului. Se poate merge, de asemeni, la cinematograf sau la teatru. Nu există însă nici o deosebire între programul instituțiilor noastre de cultură duminica, deci în ziua liberă a oamenilor, și restul zilelor săptămînii. Devine, într-o societate care își propune satisfacerea, dintr-o perspectivă superioară, a nevoilor spirituale ale membrilor săi, o problemă nu numai individuală, dar și colectivă, socială, problema programului de duminică: program de agrement, program de distracție, program de informare. După o săptămînă de muncă, omul are dreptul la o zi întreagă de răgaz, care — dacă vrem să fim consecvenți cu noi înșine — nu poate fi lăsată la voia întîmplării. În locul atîtor simpozioane, consfătuiri care se țin și idei care se lansează prin intermediul diferitelor cărți, ar fi mai bine poate să facem ceva concret, în acest sens. Timpul nostru de răgaz reprezintă un timp de refacere — fizică dar și spirituală — în vederea acțiunilor la care urmează să ne angajăm imediat. Dacă în ceea ce privește dimensiunea refacerii fizice a individului în orele sale de răgaz nu poate fi vorba despre nici un fel de program comun, în privința refacerii sale spirituale anumite măsuri totuși se impun. Nu cumva cinematografele își pot schimba programul astfel încît duminica să nu ruleze același film care a rulat în tot cursul săptămînii? Nu cumva chiar programul teatrelor ar putea fi adaptat nevoilor recreative specifice ale omului care are duminica drept singura sa zi liberă la dispoziție? Nu cumva în locurile de agrement putem concepe anumite manifestări culturale cu un plus de inedit și cu un spor de eficacitate culturală, altele decît obișnuitele spectacole organizate cu echipele de amatori, pe unele estrade improvizate? Sînt întrebări în legătură cu care nu se poate formula un răspuns valabil decît în urma unui studiu cît de cît aprofundat. Dacă în Capitală problema programului de duminică se rezolvă printr-un mai mare număr de posibilități pe care individul le are în vederea consumării timpului său de odihnă, nu numai în sensul unei refaceri fizice pentru săptămîna de lucru ce urmează să înceapă, în unele orașe din țară ea nu apare decît prea puțin rezolvată. Plictiseala specifică orașelor provinciale de altădată mai supraviețuiește încă, cu tot complexul de manifestări ce, în mod obișnuit, o caracterizează. Există la noi o tradiție — aceea a manifestărilor culturale organizate în cadrul școlilor și liceelor sau prin intermediul acestora — care a dispărut. Întîlnești, în unele orașe, adevărate cete de elevi care duminica nu au ce face. Plimbarea de seară pe artera principală a orașului reprezintă unica modalitate de a-și cheltui timpul. Desigur, mai există manifestările sportive, care atrag mase destul de mari ale populației, în calitate de spectatori, mai mult, ai unor jocuri care se organizează pe stadioane. Sportul însă, mai ales în ipostaza sa pasivă, de activitate practicată de cîțiva și urmărită de foarte mulți, nu poate epuiza problema timpului liber pentru toate categoriile de populație a unui oraș. Ceea ce lipsește este tocmai un program cultural atent întocmit, care să țină seama de structura populației, de nevoile manifestate, de aspirațiile culturale nutrite. Ar trebui, poate, ca bibliotecile, duminica — mai ales duminica — să funcționeze toată ziua; ar trebui, poate, ca librăriile, în mod deosebit, duminica să fie deschise toată ziua; ar trebui, poate, ca sălile de expoziție să nu se închidă duminica la orele 13, ci să își organizeze programul pînă seara. E limpede că «programul de duminică» al instituțiilor socialiste de cultură comportă îmbunătățiri. Noi ne-am gîndit încă prea puțin la ceea ce îi putem oferi duminica omului ca hrană spirituală, prin intermediul instituțiilor socialiste de cultură.

Gheorghe ACHIȚEI

DESPRE MUZICĂ VORBIM PRIN MUZICĂ

CONSTANTIN BUGEANU (I)

„NU EXISTĂ MUZICĂ FĂRĂ SEMNIFICAȚIE“

— Ce zi era cînd ați plecat la Salzburg?

— O zi de iunie, frumoasă; am plecat la un curs de vară, ca să pot rămîne apoi la cursurile de iarnă și ca să scap de armată; eram tînăr și dispus să învăț tot ce se poate învăța.

— Ați fost elevul lui Clemens Krauss...

— ...da, celebritate reputată, mare dirijor, dar nu cel pe care îl visam eu; dirijor de operă mai ales, și prietenul lui Richard Strauss, el preda foarte puțin la curs; oricît am vrut eu să învăț dirijatul, o școală de dirijat nu exista...

— În țară, atunci, nu se putea învăța dirijatul?

— Ionel Perlea, marele muzician și dirijor, nu era și un bun pedagog, nu ținea un curs sistematic; la fel, și George Georgescu...

— Nu este obligatoriu ca un mare muzician să fie și un bun pedagog...

— Atunci poate că nu era obligatoriu; azi dirijatul nu se poate face fără o pedagogie a dirijatului, o autopedagogie mai bine zis; volumul de cunoștințe este atît de dens, atît de complex încît trebuie să existe un sistem...

— Întrucît o metodă unică nu există, întrucît nu există nici posibilitatea de a învăța după texte scrise în acest scop, — inutile dealtfel! —, în ce măsura autopedagogia este controlabilă și transmisibilă?...

— Să-ți dau un exemplu: celebrul dirijor Igor Markevitch m-a vizitat acasă, am avut cu el un interesant schimb de idei. La un moment dat îmi spune, cu părere de rău parcă, ușor consternat, că, din păcate *nimeni* nu știe unde începe, în partea întîi a simfoniei *Patetica* reexpoziția; am scos partitura din bibliotecă și i-am arătat însemnările mele. Ce vreau să spun cu asta: dacă anumite cunoștințe sînt temeinice, bine descoperite, — căci muzica are secretele ei și nu sînt puține! —, ajungi la un grai comun; cei care descoperă se întîlnesc; Markevitch este un mare maestru al lumii contemporane și un foarte bun pedagog...

— Ce se știa despre muzica românească la Salzburg?

— Atunci, înainte de război, erau cunoscute doar rapsodiile lui Enescu; cîntăreața Viorica Ursuleac (soția lui Clemens Krauss) și încă doi sau trei interpreți. Nu erau cunoscute simfoniile lui Enescu și nu era cunoscută opera *Oedip*...

— L-ați cunoscut pe Enescu?

— Nu pot să uit niciodată privirea lui formidabilă, ochii de un albastru pătrunzător, buni și calzi. Îl ascultam și mă uimea la el de fiecare dată puterea mereu nouă de-a explica muzica într-un mod nebănuit de plastic. Fapt interesant, ce n-a fost încă amintit, este că Enescu vorbea despre muzică folosind un limbaj prin excelență poetic; pentru el muzica nu era numai un simplu element tehnic, și nici nu discuta ca despre un domeniu tehnic nici atunci cînd, prin natura lucrurilor, referințele și explicațiile erau de natură tehnică; acea putere de transfigurare îi era atît de proprie, încît totul devenea limpede și convingător, aveai impresia că pentru el muzica nu are valoare decît în măsura în care devine cuvînt sublimat; avea însă oroare de sensul care se atribuia uneori muzicii, acela de ilustratoare a poeziei...

— După cursurile de la Salzburg ați devenit dirijor?

— Mi-ai pus o întrebare niței răutăcioasă! Vreau să-ți spun că prima formație pe care am dirijat-o a fost *Orchestra simfonică a Ministerului muncii*, asta în 1945...

— Ce repertoriu avea acea orchestră?

— Făceam turnee prin țară, imediat după război — era prima orchestră care făcea atunci turnee — cu *Simfonia a V-a* de Beethoven, cu *Rapsodiile* lui Enescu, cu *Dansurile polovțiene* de Borodin și altele... Tot atunci am condus ansamblul de operă de tineret și Ansamblul orchestrei Tineretului progresist, apoi vreme de patru ani am fost directorul Operei din Cluj...

— Opera din Cluj își amintește niște fapte bune de-ale dumneavoastră?...

— Nu-mi place cum pui întrebările...

— Nici mie, dar n-am încotro, vă rog să mă suportați...

— S-a spus adesea că Opera din Cluj a fost reînființată de mine. Era foarte bună, și asta mi se datora și mie, o spun fără înconjur...

— Ați mai fost director în afară de cei patru ani?

— Directorul Operei din București, apoi directorul *Orchestrei cinematografiei*; mi-a plăcut să fiu și cu spada, și cu mistria — cum zice un proverb...

— Știu despre dumneavoastră că sînteți un muzician *complet*; dacă nu vă supără cuvîntul, aș dori să ne oprim la el.

— Cum spune undeva Enescu, muzica este mișcare, iar mișcarea nu o poți afla decît în *formele muzicale*; după ce m-am inițiat în formele muzicale, am descoperit aproape totul de la sine; orice muzician trebuie să fie complet, fie și numai pentru că doar pe jumătate nu se poate! Ciudat este că în domeniul nostru cele mai supărătoare nepotriviri le fac esteticienii! De la ei vei fi auzit despre muzician complet!

— Unde greșesc esteticienii?

— Mai întîi am să-ți spun că nu-i prea avem; despre asta însă o să-ți vorbesc mai încolo. Greșeala esteticienilor pornește cred eu de aici: dacă muzica este nonfigurativă, ea nu are întotdeauna idei. Nu există muzică fără semnificație. Ca să aibă idei, muzica nu trebuie să fie figurativă sau conceptuală. Termenii de referință despre muzică sînt atît de neadecvați, încît cu timpul nu-i mai suporți, te ferești ca de ceva fals; uite, se tot spune de pildă *imagine muzicală*! Asta nu există nici măcar figurat vorbind!...

— Cu ce ați înlocui «alergenul» acesta?

— Mijlocul de-a descoperi sensurile muzicii, semnificațiile ei, este *analiza hermeneutică*; în acest caz, *imagine muzicală* este o banalitate circulînd slobodă și datorată lipsei de calificare...

— Sînteți foarte dur, iar pentru mine unele lucruri nu sînt deloc clare; vă rog să ne întoarcem!

— Mai există închipuirea că muzica simfonică este muzică pură; dar această muzică nu este pură în sensul că nu spune nimic! Muzica a devenit simfonică printr-o evoluție de cîteva sute de ani; această evoluție e spre simfonism, și nu ca să se dezbare de semnificație. Apariția simfonismului înseamnă modul maxim de posibilitate a muzicii de a comunica.

— De unde ar trebui, credeți, să pornească esteticienii muzicii?...

— Eu sînt propriul meu dascăl, nu dau sfaturi. Sîntem însă cu toții de acord că muzica simfonică și muzica dramatică — pe linia simfonică — sînt dimensiuni ale omului atît de profunde, încît nu se poate concepe muzică fără om și om fără muzică. Asta pe de o parte. Pe de altă parte, iarăși sîntem de acord că muzica numai ca îndeletnicire tehnică, numai ca mijloc de execuție tehnică sau de joc artistic, este ceva odios. Muzica are o valoare uriașă pentru că se apropie de dimensiunile umane printr-o *globalitate*. Muzica pură este o «ciudățenie»...

— Mi-ați promis că vă veți întoarce la această idee; acum vă întreb: în ce măsură știința poate ajuta muzica?

— Pe mine personal m-a ajutat enorm. De foarte tînăr am fost preocupat de psihologie, de filozofie, de științele naturii, de matematică, de lingvistică, de istorie bineînțeles, pentru că m-a preocupat omul. Citesc într-un mod sistematic, dar cartea pentru mine are valoare în măsura în care răspunde căutărilor mele; e un mod mai egoist, dar crede-mă că timpul nu-mi ajunge decît pentru ceea ce eu consider că este esențial...

— Înclin să cred că este adecvat să spun *artist complet*...

— Noțiunea de artist în vremea noastră este cu totul alta decît în trecut; artistul *complex* este o necesitate a timpului nostru. Artistul azi are și o răspundere socială. Dar și față de întreaga umanitate, de întregul mers al lucrurilor. Ca și omul de știință, el trebuie să simtă răspunderea pe propriii săi umeri. Nu trebuie să fie fals, nu trebuie să simplifice îngust, ci are obligația de a deschide perspective noi. S-a spus că vremurile moderne s-au îndepărtat de renaștere prin aceea că artistul și omul renașterii erau un fel de ființă multiplă; omul și artistul de azi parcurge un drum invers: de la maxima specializare la cunoaștere cît mai amplă. S-a acumulat în toate domeniile atît de mult, încît nu poți cuprinde totul; dar trebuie să ai conștiința *lumii* în care trăiești...

Ion TUGUI

(Va urma)

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

MINISTERUL CONSTRUCȚIILOR INDUSTRIALE NE RĂSPUNDE

La adresa dv. nr. 124 din 16 iunie a.c., vă facem cunoscut că s-au cercetat cele semnalate în articolul publicat în revista «Flacăra» nr. 25/1973 și s-au constatat următoarele:

Repartizarea în producție a absolvenților școlii postliceale de normatori a coincis cu data aplicării prevederilor Decretului nr. 162/1973 — care reglementează proporția personalului TESA — urmare căruia, în cadrul Trustului de instalații și automatizări București (fost T.I.I.ch. București) au fost trecuți în producție 300 de salariați TESA, din care 16 normatori.

În această situație, trustul a propus tuturor absolvenților încadrarea în producție, urmînd ca, pe măsura creării de posturi TESA, să fie încadrați ca atare.

Astfel, Ovidiu Stana împreună cu alți 3 absolvenți (Sandu Elena, Moalea Viorica, Petre Ileana) au acceptat această propunere (anexăm copie după acceptul înregistrat la nr. 2/1012 din 17 05 1973 și repartiția nr. 12/1226 din 17 05 1973 pentru Ovidiu Stana), s-au prezentat la șantierele repartizate, unde li s-au înmînat formele de angajare și pentru vizita medicală, dar absolventul Stana nu s-a mai înapoiat.

Menționăm că ceilalți 3 absolvenți, urmare a crearii pe parcurs a unor posturi TESA, au fost încadrați ca tehnicieni normatori, trustul unorindu-și astfel promisiunea.

În prezent, există posibilitatea încadrării și a lui Ovidiu Stana ca tehnician normator, în care scop acesta urmează a se adresa trustului.

Afirmația petiționarului privind trimiterea «să stea la tata acasă» nu poate fi verificată, dar este contrazisă de rezolvarea situației celorlalți 3 tovarăși.

Față de cele expuse, considerăm că trustul a utilizat toate căile posibile pentru respectarea obligațiilor contractuale asumate privind încadrarea absolvenților școlii postliceale de normatori.

Ministru,
Ing. Matei Ghigiu

VREAU SĂ SE STABILEASCĂ ADEVĂRUL

Mă adresez dumneavoastră pentru a mă ajuta în rezolvarea situației mele. Mă numesc Pavelescu Cristina, în vîrstă de 13 ani, elevă, în clasa a 7-a la școala generală 41 din Buzău.

În luna decembrie 1972 am fost accidentată de un autoturism condus de șoferul Lupa Gheorghe, salariat I.J.G.C.L.—Buzău, internată de urgență la spitalul de chirurgie unde am putut fi identificată după matricola școlară și anunțați părinții. Am fost inconștientă timp de 10 zile după care am fost scoasă de la reanimare, continuîndu-mi-se tratamentul. Am fost lovită la cap și fractură de labă și gambă cu rană deschisă, bicior ce mi-a fost pus în gips pe care l-am avut pînă la 11 iunie. Am fost pusă în situația să pierd anul școlar, sînt zdrobită sufletește bentru durerea ce o am, dar și nedreptatea făcută în anchetarea acestui caz. Deși mașina a avut defecțiune tehnică, șoferul neputînd pune frîna, am fost tîrîtă de mașină cîțiva metri. Se scoate la anchetă această situație arătînd că vinovată sînt eu, că am traversat strada pe unde nu-i pasaj de trecere. Este nedrept, aceasta s-a făcut numai să fie scăpat de pedeapsă acest șofer Gheorghe care se află la al treilea accident și prin învinuirea sa acum ar fi urmat să execute și cealaltă pedeapsă de un an dată cu suspendări. Am fost transportată de aici la București la spitalul Brîncovenesc, au cheltuit părinții bani în toată această perioadă, iar acest am a fost scutit de orice obligație. Cum de s-a putut clasa acest dosar cînd nu s-a știut nici cîte zile de spitalizare am avut și cît am purtat aparatul gipsat. Este posibil chiar așa fiind să treci o stradă printr-un loc nemarcat și să nu poarte nici o răspundere un șofer? Țin să menționez că declarația mi-a fost luată la cinci zile după accident, cînd încă eram inconștientă, tocmai de a nu cunoaște ce spun și să se rețină ceea ce a dorit să scoată ancheta. Vă rog încă o dată cu lacrimi fierbinți să-mi înțelegeți situația mea și să mă ajutați.

Cristina Pavelescu
Buzău, str. Renașterii nr. 8

NĂSTRUȘNICA IDEE

Îmi permit să scriu pentru pagina «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» o problemă care mă preocupă de mult timp.

Cu ani în urmă, cînd am poposit în București de pe plaiuri ordelene și cu istoria României proaspătă în memorie, am fost plăcut impresionată că am putut contempla cu emoție legendara statuie «Lupoaica cu gemenii Romulus și Remus», care se găsea atunci în fața Patriarhiei, în partea de jos a aleii, spre Piața Unirii, în rondul care acum este semănat cu iarbă.

Știm că aceste statui, în număr de trei, ar fost donate de orașul Roma țării noastre, cu semn de prețuire și cinste pentru poporul român de origine latină.

Din aceste statui, una se află la Timișoara, instalată în centrul orașului, la loc de cinste, una se află la Cluj, instalată tot în centrul orașului, tot la loc de cinste, așa cum se cuvine.

Nu știu cine a avut năstrușnica idee de a muta această statuie din acel loc unde era bine amplasată, în miniparcul «Dorobanți», ascunsă printre arbori, expusă deteriorării de păsări și de unele persoane certate cu etica.

Consider că ar fi momentul ca această statuie simbolică, care ne leagă de Roma, să-și reia locul inițial, putînd astfel fi văzută (fără căutări printre arbori) de turiștii care se perindă zilnic prin frumoasa noastră Capitală, dîndu-i-se locul de cinste pe care-l merită.

Pia Negreanu
București, Intr. Patriarhiei 2

CUNOAȘTEM FAPTELE, DAR NU ȘI MĂSURILE

Spre satisfacția mea, găsesc în coloanele revistei «Flacăra» o permanentă preocupare a colectivului redacțional față de producătorul de bunuri materiale, omul muncii. În acest sens consider ca o grijă față de cel ce muncește, ca un respect față de munca plină de elan a omului zilelor noastre, efortul de a depista și înfiera pe cei certați cu munca, pe paraziții care trăiesc din sudoarea altora. Revoltat că mai întîlnim și azi specimene de genul celor din «Vreți dolari, mărci, lovele, găini sau carne?», propun redacției să țină la curent opinia publică cu rezultatele cercetărilor celor implicați în «cazul de la Săftica» și în «cazuri» similare, așa cum au fost cele din «o noapte furtunoasă» în perimetrul notelor de plată cu 30 de ziariști în 14 restaurante din Capitală.

Opinia publică, cunoscînd faptele, trebuie să cunoască și modul în care au fost pedepsiți cei vinovați, mai ales că s-au văzut cazuri, menționate și de revista «Flacăra», ca «O dreptate știrbă» și «„Democrația" și principiul stai în banca ta».

Simon Dănilă
Bucuresti. str. Valea Roșie nr. 5

S-A VÎNDUT MOBILA! RESTUL NU MAI CONTEAZĂ

Mă numesc Gherbovici Mihail și sînt electrician la Revizia de vagoane București—Griviția. Iată cazul meu. În luna decembrie m-am mutat în noua locuință, proprietate personală, și cu această ocazie am cumpărat la 18. XII. 1972 o garnitură de mobilă Coral și o sufragerie Gioconda la prețul de 16 213 lei pe care de cînd am cumpărat-o o deplîng pentru că avînd defecte care au apărut după circa 2 luni nu le pot face să dispară întrucît cei de la I.P.L.M.—Mobila cu sediul în strada Rocilor nr. 14 sectorul 7 nu binevoiesc să le remedieze cum trebuie. La început au apărut pete albe proeminente pe toată mobila cumpărată făcînd sesizarea instituției în cauză care în scurt timp a venit și m-a convins că după o lustruire vor dispare, însă după remediere au apărut din nou și în plus a crăpat furnirul la șifonier. Sesizînd din nou cazul au venit alte persoane și au remediat defectul tot superficial. Nemulțumit de acest du-te vino m-am dus la I.P.L.M.—Mobila, dar aici am fost plimbat după vechiul obicei mergeți la CTC, de acolo trimis la alt tovarăș care era plecat în concediu, la altul care nu era de găsit, apoi din nou la secretariat cerînd să vorbesc cu tov. director care era păsămite în ședință. Nerenunțînd, am obținut totuși să vină niște specialiști pentru remediere. Rezultatul este că mobila este într-o stare deplorabilă, cu uși care nu se închid, geamurile de la vitrină nu le pot folosi fiindcă vitrina este strîmb croită, pete albe, plus, lucru ieșit din comun, ușile au crăpat mai tare. Am adus din nou la cunoștință promițîndu-mi-se că o să vină să vadă ce este de făcut, dar am rămas în așteptare că nu a mai venit nimeni. Au mai rămas doar cîteva zile pînă la expirarea termenului de garanție și-i întreb pe acești tovarăși care cred că se pot arunca 16 000 lei în vînt, cînd vor remedia aceste defecte care s-au ivit din propria lor neglijență.

Mihail Gherbovici
București, str. Tg. Neamț nr. 13 bl. M II b8/2

ȘI CELOR DE LA COTA 1 000 LI SE STRICĂ TELEVIZOARELE

Mă adresez revistei «Flacăra», sperînd că aceste rînduri vor fi găzduite în paginile noastre, ale cititorilor, și vor deschide ochii unor tovarăși și unor foruri competente care prin bunăvoință și puține eforturi vor satisface doleanțele la aproape zece mii de locuitori ai comunelor Poiana și Jina. Necazurile noastre ar fi următoarele: în ultimii 5-10 ani nivelul ridicat de trai al oamenilor s-a resimțit și în comunele noastre de munte (cota 1000) și aș putea spune că, în medie, aproape în fiecare casă este un aparat electric de uz casnic ca: televizor, radio, mașină de spălat, frigider, boiler, mașină de gătit etc. deci raportînd la circa 3 000 de familii cîte sînt în cele două comune, după părerea mea și a altor cetățeni în numele cărora scriu, sînt aproximativ 2 000 de asemenea aparate, care bineînțeles se și strică. Oare, mă întreb și întreb pe oricine îmi va citi rîndurile, cine le repară? Pînă la Sibiu sînt 50—60 km, autobuzele sînt aglomerate, drumul este destul de prost, iarna zăpezi mari, așa că eu cred că sîntem îndreptățiți pe deplin să cerem înființarea unui atelier la cele două comune care au o distanță între ele de 6 km, un atelier în cadrul căruia să se repare aceste aparate de uz casnic. Noi ne-am mulțumi însă și dacă s-ar deplasa una sau două zile pe săptămînă cineva de la Sibiu, dar bineînțeles, tot în cadrul unui atelier care ar fi de dorit să se înființă.

În speranța că aceste rînduri vor fi citite și de acei tovarăși competenți, credem că ne vor înțelege că și noi cei de la cota 1 000 vrem să ne bucurăm pe deplin de roadele tehnicii și științei înaintate și cred că ne înțeleg că dacă am cumpărat asemenea aparate din economiile făcute, vrem să le și utilizăm, nu să le ținem ca obiecte de podoabă.

C-tin Sufană
Poiana Sibiului

TĂTICULE, DORESC SĂ TE CUNOSC

Mă numesc Manolache Angela, locuiesc în Ghelar, jud. Hunedoara, și sînt elevă la școala profesională Nicovala, str. 1 Mai nr. 2 din Sighișoara.

Cînd eram mică părinții mei s-au despărțit, iar eu am rămas cu mama la Ghelar. Tata s-a ascuns de mine, au trecut mulți ani de cînd îl caut și nu-l găsesc.

Mămica este bolnavă, amîndouă trăim greu. Am auzit că tătică se află la Petrila str. Florilor bloc C, scara 2, ap. 22, jud. Hunedoara, i-am trimis o scrisoare și nu mi-a răspuns. Îl cheamă Covrig Andrei. Vă rog să-i amintiți că fetița lui, Angela, de 16 ani dorește foarte mult să-l cunoască.

Mă adresez dv. cu speranța că mă veți ajuta.

Angela Manolache
Ghelar

UNDE ȘI CÎND FOLOSIM ANUMITE CUVINTE

Punem azi un accent deosebit pe funcția unor cuvinte-simboluri în procesul instructiv-educativ al tinerei generații. Însă în ultimii ani se constată și unele manifestări care au dus la banalizarea unor cuvinte care prin natura lor au menirea să provoace acea stare emotivă ce naște, înflăcărează și susține patriotismul fiecăruia. Mă refer la cuvinte ca: Unirea, Republica, Victoria ce sînt, de multe ori, cu o dărnicie necuvenită, conferite ca nume unor unități industriale, comerciale, de alimentație publică etc.

Una este să dăm numele care evocă evenimentul de la 24 ianuarie 1859 locurilor care au cunoscut efervescența maselor realizatoare ale acestui act istoric — Piața Unirii — dar nu este cuvenit să-l banalizăm dîndu-l unor cofetării, patiserii, braserii ș.a. S-a realizat reamenajarea vechilor hale din Piața Unirii. Cu acest prilej s-a îndepărtat vechea firmă de pe acoperiș (și bine s-a făcut) dar au fost din păcate altele plasate cu denumirea de «hala Unirii». Bucureștiul a avut săli ca Dacia, Eforie ș.a. unde pe parcursul anilor s-au desfășurat acțiuni care au rămas în memoria generațiilor ca mărețe acte social-politice și culturale. Dar azi oceastă hală, ca și-n trecut, va avea numai funcție comercială. De ce să-i atribuim un astfel de nume simbolic. Mai mult, arhitecții au preconizat și realizat pentru cele două intrări niște inițiale șaradă H H / U U care deja au oferit glumeților, cînd au reușit să le descifreze, prilejul de a le cîti: huhu...

Să lăsăm acest nume pieței, să avem cît mai curînd monumentul mult promis al Unirii și cei prezenți ca și cei din generațiile viitoare vor respecta cum se cuvine aceste locuri evocatoare. Într-o situație asemănătoare se află și termenul de Republică, scump tuturor, dar uneori greșit folosit a ajuns să fie atribuit unor întreprinderi, de exemplu, celei care prelucrează blănurile. Această întreprindere are și o cantină în Splaiul Independenței. Firma nouă plasată pe peretele de la intrare te anunță: Cantina-restaurant Republica Blănuri. Formulare eronată, ilaritantă, dar cred destul de convingătoare în sensul că nu trebuie să ne jucăm cu astfel de cuvinte.

La fel și termenul Victoria este astăzi atribuit la tot felul de unități comerciale.

Consider că la nivelul municipiilor o comisie ar trebui să procedeze, cu discernămînt, la o revizuire a acestor denumiri și acolo unde e cazul să fie luate măsurile corespunzătoare adoptîndu-se denumiri care să sugereze profilul unității.

prof. Virgiliu Teodorescu
București, Berceni-Sud 1

TURDENCELE VOR SĂ LUCREZE ÎN URBEA LOR

Sînt cetățean al orașului Turda și am și eu o plîngere în numele tuturor cetățenilor și cetățenelor din acest oraș. Mi-am luat inima în dinți și mi-am spus că doar nu o să mi se taie capul că aduc la cunoștință ceea ce ne doare și pe noi, cetățenii acestui oraș.

Această durere este următoarea:

În orașul Turda am cere și noi o întreprindere textilă sau o fabrică de tricotaje, sau ceva ca să aibă și cetățenele din Turda unde să lucreze, să nu facă naveta la Cluj. Majoritatea femeilor și în special femei care au copii mici trebuie să facă această navetă, trebuind să pornească de acasă cu cel puțin o oră și jumătate sau chiar două ca să ajungă la timp la serviciu, iar cînd ies din schimb la fel pierd 2 ore pînă ajung acasă la copii. Unele chiar părăsesc orașul, cum l-am părăsit și eu, că a trebuit să merg la Timișoara că nu i-am găsit soției serviciu la Turda, dar în situația mea sînt mulți cetățeni și cetățene. Noi am ruga să se mute și la Turda o secție de cel puțin de 5 000-6 000 de locuri de muncă pentru femei.

Pentru că la Cluj sînt cel puțin patru mari întreprinderi unde majoritatea femeilor fac naveta la Cluj de la noi din municipiu. De asemenea la Timișoara sînt vreo 8 mari întreprinderi unde au nevoie de brațe de muncă. La fabrica de ciorapi au nevoie de 320 fete pentru calificare, iar la I.T.T. de 300 de fete, dar la Turda nici cel puțin cîte un loc să mai amintești pentru vreun bărbat, dar pentru femei nici pomină.

Eu atît am avut de spus și sper că va fi rezolvată cererea mea în numele tuturor cetățenilor din acest oraș.

Eu mă numesc Arion Ioan, cetățean turdean, și în prezent lucrez la Întreprinderea de reparații auto Timișoara, dar vreau să mă retrag în orașul meu natal.

Ioan Arion
Turda, str. Nucului nr. 6

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu țin în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți

TE ROG, DĂ-MI MÎNA

Multe edificii s-au construit în ultimul timp în Capitală, printre care și subteranul de trecere de pietoni, cu scări rulante, din Piața N. Bălcescu.

E amuzant dacă stai la suprafață și privești cele patru intrări, observînd cînd dispar sau apar oamenii din pămînt (îți dă impresia unui furnicar în plină activitate). Dar nu despre asta vreau să vorbesc, nici despre «acvariul» din mijlocul acestui subteran, ci despre scări. Am urcat și am coborît pe scările acestei construcții (mai mult rulantă, decît rulantă) deoarece de fiecare dată găsești un lanț care îți barează calea. Deci baza coborîrii sau urcării au rămas tot scările clasice de pe lături și despre asta vreau să vorbesc.

Înainte de a începe coborîrea stai puțin, te uiți cu teamă la treptele cu piatra lucioasă și margini de fier gîndind: mai ajung eu teafăr pînă jos?! Vrei să te ții de ceva, dar de ce să te ții? De peretele lucios? Cum urcă sau coboară persoanele în vîrstă sau copiii?

Dă-mi te rog mîna și ajută-mă — m-a rugat o doamnă în vîrstă — la coborîrea pe scări. Mi-am pus întrebarea, văzînd plăcile fixate pe perete cu numele constructorului și proiectantului:

— De ce proiectantul nu a prevăzut la aceste așa de circulate scări «mîini curente»? Dar dacă proiectantul a prevăzut, constructorul de ce nu le-a montat?

— La recepție nu a observat nimeni lipsa acestor strict necesare «mîini curente»?

Aceasta mai cu seamă cînd vine timpul ploios sau iarna cu zăpadă și polei, iar scările se transformă în derdeluș. Și de ce un edificiu atît de frumos și folositor să-ți creeze o senzație de teamă cînd te apropii de scările lui?

O idee — «mîna curentă» s-ar putea monta și pe mijlocul scărilor.

Ce necesară și binevenită ar fi.

Nicolae Rădulescu
București, bd. Păcii nr. 74-76, bl. 5A

ÎN CENTRUL ORAȘULUI, FERMĂ PE 300 METRI PĂTRAȚI

Mă adresez în numele meu și al vecinilor, întrucît nu știu cum vom reuși să scăpăm de un necaz care ne otrăvește viața la figurat și la propriu de prea mulți ani.

De-ar fi să înșir toate necazurile familiei mele și ale celorlalți vecini, ar trebui să vă scriu un volum, așa că mă voi strădui să fiu cît se poate de scurt.

Locuiesc în Ploiești, str. Mircea cel Bătrîn nr. 44 și am norocul să am vecin la nr. 42 un om foarte întreprinzător, care și-a făcut din gospodărie o crescătorie de porci (circa 25—30). Mai are 2 cai, păsări, cîini etc.

Întreaga fermă cuprinde circa 300 m², fără salubrizare, fără apă curentă.

Întrucît întreprinzătorul vecin nu este angajat la vreo întreprindere sau instituție, se ocupă intens de dezvoltarea fermei personale, cărăușie și diverse afaceri cu materiale de construcții. Afacerile lui ne deranjează prin faptul că încep foarte matinal (orele 3—4 dimineața) și ne trezesc cu bătăile în poartă, strigătele clienților, hărmălaia cîinilor și guițatul porcilor.

Dar cel mai greu de suportat rămîne mirosul emanat de la crescătoria de porci, roiurile de muște și sumedenia de șobolani.

Din pricina acestui focar de infecție și a modului cum își desfășoară activitatea diurnă, viața ne-a devenit insuportabilă. Vă veți întreba cum e posibil ca, în plin oraș, un cetățean să-și permită atîtea, fără ca nimeni să ia măsuri sau vecinii să nu se sesizeze.

Noi, vecinii, am încercat de mai multe ori, dar fără rezultat. Plictisindu-ne să ne adresăm fără succes sanepidului și circumscripției sanitare, ne adresăm «Flacării» la rubrica noastră a cititorilor, în speranța că vom fi ajutați.

Ion Panaițoiu
Ploiești

PORTO DE ORADEA

Azi am terminat cura cu ape termale și minerale etc., etc. Timp de 18 zile am băut și băutura răcoritoare Porto, produsă la Oradea și vă asigur că deși costă 1,25 lei nu e cu nimic mai prejos nici ca aciditate, nici ca aromă, nici ca gramaj față de Ci-co.

Constantin Pricop
București, str. Izbînzii nr. 38

TATĂLUI MEU ÎI CER DOAR UN PERMIS C.F.R.

Mă numesc Ionescu Șt. Carmen-Narciza și sînt fiica impiegatului de mișcare Ionescu D. Ștefan, din fosta Direcție Regională C.F.R.-Constanța (precizez că nu știu la ce stație C.F.R. din fosta Direcție Regională C.F.R.-Constanța prestează serviciul tatăl meu, că nu mi-a scris niciodată, în afară de o carte poștală ilustrată fără adresa retur).

Știu că face serviciu în fosta Direcție Regională C.F.R. Constanța prin faptul că primesc pensia alimentară actualmente lunar de la Direcția Regională C.F.R.-București.

Cu toate că au trecut aproape șase luni din anul acesta nu am primit încă permisele de călătorie pe C.F.R. pe care le-am primit în anii anteriori.

În vacanța de primăvară nu am fost nicăieri din această cauză și acum cînd am vacanța mare iarăși nu am posibilitate de a călători, neavînd permisele.

Am trimis carnetul, pentru a putea obține aceste permise, la Stația C.F.R.-Constanța oraș, încă de la data de 25 aprilie a.c., de unde am primit confirmarea telegrafică de primirea lor la secretariatul stației.

Eu locuiesc de 13 ani împreună cu bunicii mei, Sărățeanu Gheorghe și Maria, în orașul Vatra Dornei, strada 7 Noiembrie nr. 23 și am trecut în clasa a șaptea la liceul din localitate.

Atît doresc ca să intru în posesia acestor permise la care am dreptul legal.

Carmen Ionescu
Vatra Dornei

AVEȚI ÎN VEDERE ȘI PE TELESPECTATORII DIN MEDIUL RURAL

Mă numesc Andrei Macarov, locuiesc în Hunedoara, str. George Enescu nr. 12. Vă rog să-mi îngăduiți să-mi exprim unele opinii referitoare la programele televiziunii.

Nu știu dacă am să fiu înțeles în ceea ce vă scriu. Este vorba de filmul care rula de ani de zile în fiecare vineri. Pentru toți cei care locuiesc în București sau în alte orașe mai mari, mă refer la Cluj, Timișoara, Iași etc., problema cum își petreci timpul liber nu este atît de acută ca în restul țării. Atunci cînd se întocmește programul pentru o săptămînă, cred că este cazul să se țină seama de noi, cei mulți, care locuim în orașe mici, comune, sate, pentru care televizorul constituie în afara celorlalte și un prilej de relaxare. Cînd te întorci acasă, te și gîndești «oare ce vedem în seara asta la televizor?» Mai bine-zis așa ne gîndeam înainte, că de la o vreme trec zile în șir în care deschidem televizorul doar pentru una pînă la două ore. Cîndva așteptam cu plăcere filmul de duminică, «film cu trei stele», miercuri așteptam telecinemateca cu sufletul la gură, vineri, la fel, așteptam cu mare nerăbdare filmul care trebuia să ruleze. În ultimul timp s-au planificat filme slabe în programul duminical. Plus de asta, și filmul de vineri. De ce, ne întrebăm cu toții și nu găsim răspuns.

Cred că ar fi cazul să se organizeze din cînd în cînd întîlniri cu telespectatorii din țară, să li se ceară părerea cu privire la alcătuirea programelor. Nouă ne lipsesc filmele bune, filme la care să rîdem, să trăim alături de eroii respectivi, nu filme la care aoormim.

Andrei J. Macarov
Hunedoara

CE SPUNE REGULAMENTUL?

Cu cîteva zile în urmă am găsit în cutia poștală un aviz pe adresa mea, dar pe numele bunicii. Bunica a decedat acum trei ani. N-a locuit niciodată la această adresă, dar cu un an și jumătate în urmă am transcris pe numele meu înscrierea la apartamentul proprietate personală a bunicii. Analizînd datele problemei am extras următoarele concluzii: 1) Scrisoarea recomandată la care se referea avizul nu putea fi de la neamuri sau de la cunoscuți întrucît ei aveau cunoștință de decesul bunicii. Era deci o scrisoare oficială. 2) Singurii «oficiali» care au putut asocia numele bunicii cu adresa mea sînt funcționarii de la O.C.L.P.P., bancă sau C.E.C. E vorba deci de probleme bănești care mă privesc pe mine ca proprietară a unui apartament pe care îl plătesc în rate.

M-am prezentat urgent la poșta de pe str. Gh. Doja, ghișeul 12, pentru a ridica scrisoarea, înarmată cu toate actele necesare care dovedeau negru pe alb legătura dintre mine, adresă și bunică, deci implicit faptul că sînt din familia destinatarului.

În urma refuzului categoric al salariatei de la ghișeul 12, m-am prezentat dirigintelui poștei, i-am expus situația și i-am arătat actele. Refuzul a fost la fel de categoric, iar lamentarea mea privitoare la o eventuală amendă pentru mine din partea expeditorului scrisorii l-a lăsat perfect indiferent. Spre deosebire de salariata de la ghișeu însă, mi-a indicat și o portiță de scăpare: «Dacă vă cunoaște, factorul poștal vă poate da scrisoarea». «Cum adică dacă mă cunoaște?!» «Adică dacă știe că sînteți din familia destinatarului».

La întrebarea dacă din punctul de vedere al domniei-sale «cunoștința» factorului este mai prețioasă decît actele pe care le-am prezentat, a refuzat să răspundă. Dar scrisoarea tot nu mi-a dat-o.

După cîteva zile m-am postat la poarta prin care ies factorii poștali și l-am așteptat «pe-al meu». Nu-l văzusem niciodată, dar în mai puțin de 5 minute am obținut «în mod legal» scrisoarea.

Atunci cum rămîne cu dreptul poștașului de a-mi înmîna scrisoarea care nu-mi aparține?

Prof. S. Sevianu
Cluj, str. Alexandrescu 13

NAVETIȘTII DE PE RUTA IAȘI — HÎRLĂU

Fac parte dintre cititorii revistei «Flacăra», urmărind cu satisfacție variatele probleme ce le abordează această revistă

Fiind navetistă, mi-a atras atenția seria de articole care se ocupau în urma cu cîteva timp de «navetism» — problemă actuală.

Așa se explică îndrăzneala mea de a scrie revistei «Flacăra».

Sînt medic la policlinica Hîrlău, situată la 64 km de orașul Iași, și fac naveta zilnică Iași—Hîrlău. Trenul cursă parcurge această distanță în 2 ore în cel mai fericit caz, întîrzierile fiind destul de frecvente, deși locomotiva cu aburi a fost înlocuită cu locomotivă diesel.

Staționează, după noi, în mod nejustificat, în medie 15' în stația Podul Iloaiei.

Nu înțeleg în avantajul cui este această pierdere de timp?

Navetiștii sînt astăzi o categorie bine definită care cuprinde muncitori și intelectuali.

Este normal ca transportul în ambele sensuri să faciliteze ajungerea în condiții cît mai bune și rapide la locul de muncă.

Tocmai de acest lucru C.F.R.-ul nu ține cont, ducînd pur și simplu la epuizare fizică și psihică a navetistului și implicit la scăderea randamentului în muncă, indiferent de sectorul în care activează.

Apelez călduros la înțelegerea forurilor de resort în rezolvarea favorabilă a doleanței navetistului care să reprime «oboseala cronică» la care sîntem supuși din cauza transportului defectuos la locul de muncă.

Tatiana Ghiriță
Iași, aleea Decebal nr. 16

ÎNCHIS PENTRU INVENTAR SAU ÎN CONCEDIU PRENATAL?

Vă rog să publicați următoarea întrebare adresată forului în drept cu privire la funcționarea magazinelor de stat în orașul București.

În ultimul timp la unele magazine au apărut lăcătе la uși și afișe de acest fel: «Magazinul este închis, gestionarul plecat în concediu de odihnă». Un exemplu concret: în Piața Kogălniceanu la magazinul de mercerie există un asemenea afiș de la 16. VI. a.c. Există oare vreo evidență pentru fiecare magazin cîte zile din cele 365 ale unui an este închis pentru motivele sus arătate cît și pentru alte motive ca: «magazinul închis—gestionarul în concediu de boală», «inventar», «primim marfă», «gestionarul plecat după marfă», «gestionara în concediu prenatal» etc.?

Consider că în ciuda criticilor frecvente apărute în presă în ultimii ani, există încă o slabă preocupare pentru extinderea timpului de servire a populației în municipiul București. Trebuie să subliniez că din Capitală se aprovizionează în afară de locuitorii orașului București, locuitorii jud. Ilfov și ai altor județe limitrofe. Multe magazine, în afară de faptul că sînt închise pentru diferite motive, nu funcționează în zile nelucrătoare, în plus în zilele lucrătoare funcționează numai 8 din cele 24 de ore. Majoritatea noilor magazine deschise pe străzile Șelari, Smîrdan, Covaci funcționează numai 8 ore pe zi. Eu înțeleg că acolo unde se fac mari investiții pentru amenajarea localurilor comerciale, timpul de servire a populației trebuie utilizat la maximum, pentru amortizarea în cît mai scurt timp a investițiilor.

Consider că prin generalizarea rapidă a sistemului de lucru în 2 schimburi în toate unitățile comerciale din orașul București nu numai că se vor înlătura o mare parte din nemulțumirile populației, dar se vor realiza economii importante la capitolul «investiții» deoarece înființarea a încă unui schimb este de fapt echivalentă cu înființarea a încă unui magazin (fără a se cheltui în plus nici un leu pentru amenajări etc.).

A. Apachiței
București, bd. Păcii 52, bl. 3, ap. 53

ÎN FIECARE ÎNTREPRINDERE UN CERC AL INVENTATORILOR

Sînt cioplitor în marmură și granit, totdeauna pasionat al diverselor descoperiri în domeniul tehnicii, care aplicate judicios la locul de muncă reduc efortul fizic și totodată sporesc productivitatea muncii. Citind articolul din revista «Flacăra» nr. 23 (Elegie pentru aurul cenușiu), am simțit o nespusă bucurie aflînd de pregătirea noii legi a invențiilor în țara noastră. Avînd în vedere sugestiile propuse în final pentru dezbatere, îmi manifest dorința cu îngăduința dumneavoastră de a aduce cîteva propuneri:

1. Anual pe porțile institutelor politehnice ies sute de ingineri care se integrează în uriașa masă a celor ce muncesc.

Bagajele lor de cunoștințe sînt de acum arhipline pentru a putea face față necesității cerințelor tehnice la posturile ocupate. Consider ca înainte de a termina stagiatura fiecare inginer să prezinte cel puțin una sau două invenții sau inovații pentru promovarea în gradația următoare și așa mai departe pînă la pensionare. În felul acesta nu s-ar mai pune problema unei forme de birocratism. Acest lucru poate fi valabil pentru toți cei care dețin funcții tehnice. A fi tehnician, subinginer sau inginer înseamnă a fi un nemijlocit inventator la locul tău de muncă.

Nu ar fi exclus acest lucru nici muncitorilor care doresc să obțină o categorie superioară (specială I-II) dacă în decursul activității lor nu au avut măcar o raționalizare, dacă nu invenție sau inovație.

2. În fiecare întreprindere să funcționeze un cerc al inventatorilor, fiind responsabili direcți directorul și inginerul-șef. Cel puțin o dată la o lună să se facă informări tehnice la o masă rotundă cu membrii cercului de inventatori, după care să se prezinte de către membrii cercului diferite propuneri de invenții și inovații. Procentul de remunerație să fie mai mare aceluia care a lansat ideea, chiar dacă se aduc îmbunătățiri și cel care a lansat-o' e un simplu muncitor.

Asupra activității să fie un riguros control din partea ministerului de resort.

Traian Burci
Simeria, str. 1 Mai nr. 24

LA ȘTRANDUL TINERETULUI BILETE CU PREȚ REDUS PENTRU VÎRSTNICI

Am 16 ani, am promovat clasa a X-a și în prezent efectuez practica de vară care se termină la sfîrșitul acestei săptămîni. Deci, abia de luni mă pot considera în vacanță. Lucrînd după-amiază, am cerut voie părinților să mă duc dimineața pentru 2-3 ore la ștrand.

Mi-au dat voie, dar cu condiția să merg la un ștrand închis, respectiv la ștrandul Tineretului.

Vreau să arăt în primul rînd că am fost surprins de faptul că deși ștrandul este al tineretului, găsești o mulțime de vîrstnici în ștrand.

Nu m-ar deranja acest lucru, dar ținînd cont că în timp ce eu, elev, am plătit intrarea 6 lei, am văzut cum vîrstnicii (părinți ai copiilor ce se inițiază în înot) sînt primiți doi pe un bilet.

Cum se face că la ștrandul Tineretului, deci ștrandul nostru, tocmai noi, tinerii, care sîntem în număr foarte mare, avem condiții mai vitrege.

Nu înțeleg de ce tocmai nouă, tinerilor, ni se cer sume mari, în loc să fim primiți gratuit sau cu reduceri.

Este prima mea scrisoare către dumneavoastră și îmi pare rău că în loc să vă informez de modul fericit în care noi ne petrecem vacanța sînt nevoit să încep printr-o plîngere.

De săptămîna viitoare sînt în vacanță și sper să pot să vă informez și să vă comunic vești bune despre modul cum mi-am petrecut-o la mare și la munte, unde voi merge cu părinții.

Ion Palliu
București, Calea Griviței nr. 224

scriitori de azi

marin sorescu

Născut la 29 februarie 1936 (an bisect), în comuna Bulzești, județul Dolj. Școala primară în comuna natală. Urmează clasa I la Liceul «Frații Buzești» din Craiova; intervenind însă o reformă a învățământului, urmează clasele a VI-a și a VII-a la școala din Murgași, comună vecină cu locul natal. Se reîntoarce pentru continuarea studiilor secundare la Liceul «Frații Buzești», de unde se transferă la Liceul «Dimitrie Cantemir» din Predeal, pe care-l absolvă în anul 1954. Între anii 1955 și 1960 e student al Facultății de filologie din Iași. În anul 1960 îl aflăm redactor la *Viața studențească*; din anul 1962 până în 1965 e redactor la revista *Luceafărul*. Din 1965 până în prezent e redactor-șef al studioului *Animafilm*.

Debutează, aproape concomitent, cu poezie în anul 1957 la publicațiile *Flacăra Iașului* și *Viața studențească*.

Debutul editorial, în 1964 cu volumul de parodii: *Singur printre poeți*.

Opere. Versuri: *Singur printre poeți* (1964); *Poeme* (1965, Premiul Uniunii scriitorilor); *Moartea ceasului* (1966); *Unde fugim de-acasă* (1967); *Tinerețea lui Don Quijote* (1968); *O aripă și un picior* (1970); *Tușiți* (1970); *Suflete bun la toate* (1972); Teatru: *Iona* (1968); *Paracliserul* (1969), *Există nervi*, *Matca*, *Pluta meduzei*; Eseuri: *Teoria sferelor de influență* (1969); *Insomnii* (1970). Scriitorul e consemnat în numeroase dicționare de poezie și teatru de peste hotare, iar poezia sa e tradusă în R.S.F. Iugoslavia, R.P. Polonă, R.P. Ungară, Statele Unite. Piesa *Iona* se joacă la București, Iași, Tampere, Varșovia, Skopje, Sarajevo, Berlin etc.

Spre deosebire de alți confrați ai săi, Marin Sorescu debutează editorial cu poezie nu fără dificultăți și amânări. Formula poeziei lui Marin Sorescu, de o insolită amprentă, întîmpină serioase rezistențe până la apariția ei în volum. Genul parodic e mai lesne receptat, datorită printre altele și unei oarecare tradiții a lui în literatura noastră. Și astfel, cartea sa de parodii poetice *Singur printre poeți* vede lumina tiparului înaintea poeziei lui originale. Poetul cunoaște acest paradoxal început de drum: se ajunge la cunoașterea propriei poezii numai în urma apariției pastișelor după alte modalități lirice. Fără îndoială, parodiile lui Marin Sorescu mărturiseau o inteligență artistică deosebită, un lucid observator al ticurilor și facilităților «subiecților» săi. Următoarea apariție editorială din anul 1965, *Poeme*, ne relevă însă un talent liric de o puternică originalitate. Inedit atît prin viziune, cît și prin expresie. Nu vom face o legătură între paradoxalul început de drum liric al lui Marin Sorescu și însăși factura poeziei sale, ar fi acest lucru prea exterior și facil, dar nu ne vom opri să subliniem starea de paradox ce caracterizează o distinctă creație lirică. O stare de paradox nu ca rezultat al unei veleități de a fi original cu orice preț, ci una organică, aparținînd inextricabil unei viziuni proprii și unui mod personal de exprimare. O stare ce a generat și definește ceea ce se cheamă formula poeziei soresciene. O formulă condiționată de un continuu lirism, deși poezia se vrea antilirică. E aici un prim și de esență paradox. Deoarece Marin Sorescu e, cu toate măștile abordate, un liric de cea mai pură extracție. Nu știm, în ce ne privește, cît efort depune poetul pentru a-și disimula lirismul său congenital; nu puțini sînt exegeții poeziei soresciene care evidențiază ca o trăsătură definitorie tocmai caracterul disimulativ al acesteia.

Nu contestăm această constatare, dar pentru noi altceva e mai important întru cuprinderea liricii lui Marin Sorescu. Măștile poetului, fie ele cît de diverse, de la grimasa ironică pînă la bufonadă și burlesc, scot parcă și mai mult în evidență originalul său fond liric. Din această atitudine contrapunctică rezultă originalitatea sau, dacă vreți, inefabilul poeziei lui Marin Sorescu. Ne place să credem că Marin Sorescu, scriindu-și poezia, nu-și ia mai întîi în mod deliberat mijloacele de precauție necesare estompării sau ascunderii lirismului. Credem că el își scrie poezia, așa cum o cunoaștem, pentru simplul motiv că numai acesta îi e modul propriu de ființare ca poet. Mai înainte de a fi formulă sau procedeu, poezia lui Marin Sorescu e atitudine și viziune. Poetul ne-a apărut așa cum e și astăzi încă de la primele faze de început. El nu și-a *adoptat* o formulă și nici n-a schimbat-o. *Originaritatea* ei e de necontestat. Insistăm asupra acestui fapt, deoarece în ultimul timp s-au auzit glasuri, mai mult sau mai puțin critice, care-i reproșează acestei poezii tocmai ceea ce-i este esențial, tocmai ceea ce-i conferă originalitate și notă distinctivă. Se poate spune că nu toată creația lirică a lui Marin Sorescu are aceeași intensitate, dar nu se poate nega faptul că «formula» acestei poezii a impus un poet de prim plan în noua noastră literatură. Formulă care, repetăm, îi este organică și prin care poetul își exprimă tot fondul său liric. Mecanismul poemului sorescian nu-i confecționat, artificial, din piese însurubate prin cine știe ce potriveli meșteșugite, ei exprimă, prin asociații surprinzătoare, o gîndire lirică personală. Poet al timpului său, al societății în care trăiește, Marin Sorescu dezbate și aderă, în chipul său propriu, la principiile de înalt umanism ce călăuzesc lumea socialistă românească din acest ceas de față. Complex, deloc jubilativ, neocolind dramatismul unor obsesii și interogații existențiale, poetul afirmă încrederea în forța demiurgică a omului, în capacitatea lui de a *«avea un avans față de lucrurile care nu gîndesc»*. Eseistica lui Marin Sorescu, atestînd disociațiile originale ale unei gîndiri alerte, precum și teatrul lui de atmosferă și idei configurează personalitatea dinamică a unui «scriitor de azi» cu deschidere, date fiindu-i tinerețea și harul, spre certitudinea multor surprize viitoare și de substanță.

Traian STOICA

vorbiți și scrieți românește

efecte de stil

Nimic mai normal decît intenția cuiva de a evita exprimarea plată, cenușie. De aici, tendința de a folosi, în anumite împrejurări, «imagini» sau de a înlocui cuvîntul uzual cu cuvîntul rar. Realizată însă fără talent și necontrolată de bunul-gust, intenția are, de cele mai multe ori, efecte nedorite.

Într-o emisiune radiofonică (17 iunie 1973) ni se spune că un număr de elevi «s-au conectat la sistemul general al vacanței». Cei care a spus așa a vrut, evident, să construiască o «imagine». Am încercat și eu să «vizualizez» (ca să folosesc un termen la modă) această imagine. Mi-am închipuit atît de așteptata vacanță (mai ales către sfîrșitul anului) ca pe o mașinărie gigantică, întinsă peste întreaga țară românească, mai exact, ca pe un «sistem» de astfel de mașinării. Mi-am închipuit apoi niște mașinării mai mici, dar tot mașinării, care, pînă la data de 17 iunie, cînd ni se face cunoscută știrea, avuseseră o existență izolată (și de aceea, poate, cam precară?) și care, în sfîrșit, la data fixată, au fost «conectate» la «sistemul general», la acest «gigantic agregat», ca să mă menționez și eu în aceeași sferă semantică. Aceste mici mașinării erau elevii!.. Deci de la 17 iunie, mașinăriile mici, elevii, s-au «conectat» la mașinăria cea mare, vacanța, și gigantul a început să... funcționeze. Imaginea, trebuie să recunosc, are ceva de coșmar; de coșmar tehnic, dar tot de coșmar. După ce am «văzut» toate astea, mi-am spus că am avut un mare noroc: nu mai sînt elev, deci nu mai sînt în situația de a mă «conecta». N-am să merg într-o vacanță-mașinărie-gigant, ci am să merg, ca în fiecare an, într-o vacanță mai mică, mai modestă, fără pretenții de «agregat național», și, mai presus de orice, într-o vacanță în care am să fiu... «deconectat».

Într-o altă emisiune radiofonică aud următoarea formulare: «dacă ar fi să caracterizăm în cîteva sintagme studențimea noastră». Autorul folosește cuvîntul tehnic *sintagmă* (preluat, probabil, din lingvistică) în locul cuvîntului *cuvînt*, spunînd *în cîteva sintagme* în loc de *în cîteva CUVINTE*. Exprimarea a fost înnobilată prin prezența acestui cuvînt rar și cu o definiție destul de complicată. Aș sugera utilizarea unui cuvînt și mai rar, cu o definiție și mai complicată; exprimarea ar atinge, poate, culmea nobleții. De ce n-am spune: «dacă ar fi să caracterizăm în cîteva *MORFEME* studențimea noastră».

Emanuel VASILIU

despre cărți

RADU COSAȘU, «SUPRAVIEȚUIRI», *nuvele*, *Editura «Cartea românească»*

Puțini sînt scriitorii noștri de azi care au curajul să se confrunte cu un spațiu moral pe care cîndva, în alte cărți, l-au considerat parcurs, epuizat. Radu Cosașu, alături de Florin Mugur, cel din remarcabilul *Aproape noiembrie*, este unul dintre ei. Dar și mai puțini sînt cei care au puterea să ducă la bun sfîrșit, adică să supraviețuiască literar unui asemenea examen de conștiință. În ceea ce privește personajul, pentru cel al lui Radu Cosașu a supraviețui înseamnă *a-și judeca* ironic dar cinstit, cu melancolie și răspundere cu inteligență și tristețe, cu înțelegere dar cu exactitate cîteva din momentele devenirii spirituale, cîteva din secvențele formării sale. Și nu e un lucru ușor, fiindcă momentul ales de autor pentru înțelegerea personajului său este acela al unor opțiuni fundamentale. Personajul este, după cum singur ne mărturisește, «la vîrsta de a hotărî». Numai că opțiunea în cazul de față este în bună măsură o trădare, fiindcă tînărul lui Radu Cosașu, deși se devotează cu frenezie idealurilor lumii noi, rămîne, oricît ar vrea să uite, vlăstarul unei onorabile familii mic-burgheze. Așadar, el are de luptat în primul rînd cu datele sale care-l structurau pînă în acel moment, el duce față de sine o muncă, mai puțin sistematică dar entuziastă, de demolare și reconstrucție. El este de partea lumii care se naște, numai că lumea ce moare este lumea părinților săi, lumea bunicii sale, lumea copilăriei sale, lumea primelor sale iubiri, într-un cuvînt lumea certitudinilor sale de pînă în acel moment. În locul vechilor idoli, — bunica, mama, tatăl —, tînărul lui Radu Cosașu va fi fascinat de tovarășul Virgil sau de tovarășul Paul. Formîndu-se în frămîntările generate de convulsiva dramatică a crepusculului unei lumi și zorii alteia, personajul lui Radu Cosașu este rînd pe rînd, alteori simultan, dispus la alinări și delațiune, la dezgust și entuziasm revoluționar, la teribilism sau schematism. Defectele și calitățile sale sînt în bună măsură cele ale epocii pe care ei, judecînd-o retrospectiv, nu o condamnă, pentru că nu poți face asta cu ceva în care ai lăsat o mare parte din sufletul tău. Tînărul de 19 ani nu știa dacă dragostea pe care o trăiește nu este cumva frică, fiindcă el și-a apropiat iubita îndepărtîndu-i părinții prin delațiune: «Nu-mi păsa de familia căreia i-o furasem printr-o ticăloșie, scurtă, sumară, de mult analizată: un denunț». Altădată, tînărul zelos își denunță o verișoară de 76 de ani, Bette, ca fiind spioană, asta numai pentru cîteva ciudățenii de care dădea dovadă biata ființă. Despre minciună, una din erori, personajul mărturisește: «Minciunile mele s-au modelat întotdeauna pe suferințe importante, pe dureri maligne cu hemoragie abundentă». Iubind în goană și pe apucate (pe șantiere, prin redacții, prin cămine studențești), personajul lui Radu Cosașu păstrează șansa amintirii învăluitoare și calde a «primului amor», dragoste imaculată, ținînd de lumea certitudinilor de care a trebuit să se rupă nu fără eforturi dureroase. Din afară, această desprindere de spiritul și lumea mic-burgheză poate fi un subiect minor. Dinăuntru ea înseamnă totul, viața. Și dinăuntru se află tocmai și doar autorul. «Supraviețuirii» nu este numai o senină elegie a onorabilului spirit mic-burghez, ci și o carte cu adevărat remarcabilă.

Dorin TUDORAN

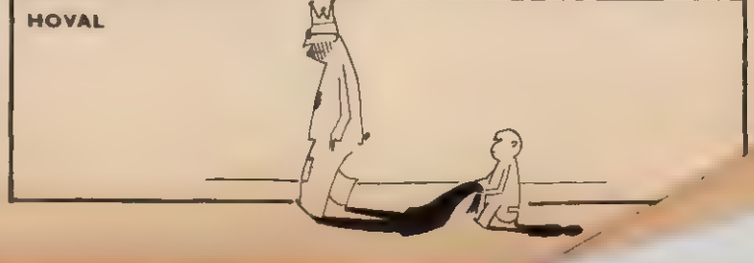

cronica literară

între patos și idee

Petru Popescu este un publicist impetuos și adesea imprudent, capabil de *entuziasme, devotat ideii de operă durabilă*, pentru care se avîntă în arenă cu viziera ridicată. Poți să găsești cu ușurință locuri comune și inadvertențe la un autor preocupat mai puțin de acuratețea expresiei teoretice, cît de viabilitatea atitudinii și scrisului său! Am făcut-o și noi, altădată, cu satisfacții de polemist, *iritat de stridența unor aprecieri la adresa confraților*. Strînse în volum, articolele sale cîștigă în organicitate și impun o lectură mai atentă, configurînd un punct de vedere serios și argumentat, urmărit cu consecvență și pasiune de artist adevărat.

Între Socrate și Xantipa debutează cu o secțiune intitulată, bizar, *Idei patetice*. Ce vrea să însemne asta? Probabil că ideile supuse dezbaterii au fost trăite cu intensitate și că au ordonat energia afectivă a autorului. Nu mai puțin, el va accepta, *sînt sigur, imposibilitatea patosului de* a tulbura calmul înghețat al ideii. Regimul lor este diferit, unul aparține psihologiei, vieții sufletești, indeterminată prin natura ei, iar celălalt inteleqției și rațiunii. Dincolo de asemenea ezitări, fraza nervoasă și zbaterea gîndului din aceste prime pagini sînt edificatoare pentru crezul realist și natura militantă a scrisului său: «Dacă romanul e genul realității și al realismului (însă numai al unui realism de semnificație și din unghiul autorului — ne gîndim la un autor de perfectă sinceritate, conștient și responsabil de spațiul și istoria în care se integrează, nu la un creator de lumi false ori la un politician al literelor), atunci îi este proprie construcția (nu desfășurarea liniară), epica (nu narațiunea pură), îi sînt proprii eurile (nu caricaturile, schemele, «tipurile» preconizate de realismul dogmatic ori fantoșele *rezultate din excesul de intelectualism*), îi sînt proprii atitudinea, conștiința, responsabilitatea, morala, cu un cuvînt fondul sufletesc organizat într-o comunicare». De mult n-am întîlnit în discuțiile prozatorilor de la noi o poziție atît de fără echivoc în favoarea literaturii «angajate», a romanului care-și asumă realitatea. În consecință, Petru Popescu va susține proza încărcată de cea mai vie problematică a actualității sociale, dramatică în substanță și «onestă» față de publicul său. Atunci cînd ideile se înfundă în hățișul inextricabil al comentariilor de salon și într-o speciozitate fără ieșire, scriitorul transează, fără complexe, în favoarea celei mai firești atitudini, în numele sincerității și al datoriilor simple. Este o poziție cuceritoare și atestă o vocație ce nu vrea să părăsească în nici un chip tărîmul ferm al vieții. N-o fi *atitudinea cea mai originală*, e drept, mai gravă pentru un romancier pare însă rătăcirea estetică; ea alienează publicul și stîrnește neîncrederea. La urma urmei, cărțile de proză nu se scriu cu opinii literare, oricît de strălucite ca formulare, ci cu observarea atentă a vieții și cu încredere în realitatea ei mișcătoare. De aceea, *devine oarecum pretențioasă* analiza riguroasă a unui punct de vedere, chiar susținut de un intelectual remarcabil cum este Petru Popescu. Nu ne vom refuza totuși plăcerea discuției, știind cîtă subtilitate dialectică risipește autorul *Prins*-ului în toate întreprinderile sale. Din punct de vedere strict literar, eu-rile se constituie tocmai ca un «exces de intelectualism», iar construcția favorizează schemele și presupune o desfășurare liniară. Este ostentativă orice încercare de respingere fără drept de apel a modalităților. Oricît ar părea de ciudat, linear este «constructorul» Călinescu, iar epic în adevăratul sens al cuvîntului apare narativul Sadoveanu. Ioanide aduce mai mult cu schema clasică a «tipului» reprezentat și are o evoluție cît se poate de previzibilă, de la început pînă la sfîrșit, el trăiește din «ideea» autorului despre personaj. Febrilitatea afirmațiilor lui Petru Popescu se *metamorfozează de multe ori într-un stil apodictic*, într-un dogmatism fermecător, ale cărui articulații nu trebuie cercetate, fiindcă nu rezistă examenului. Repet, îndreptățirea unui scriitor se află în opera sa, și nu în soliditatea structurilor teoretice.

Discuția cea mai fertilă inițiată de Petru Popescu în *publicistica românească* a ultimilor ani privește proza de inspirație citadină. Ideea nu e nouă, găsindu-se la urma urmei în critica lui Lovinescu și fiind susținută imediat după cel de-al *doilea război la Revista Cercului Literar*, în formulări acute din punct de vedere estetic. Destinul ei actual se datorează însă autorului *Sfîrșitului babic*, consecvenței sale doctrinare. O anumită doză de exclusivism și de exagerare este firească atunci cînd promovezi un punct de vedere atît de puțin acceptat. De aceea nu vom insista asupra tonului de circumstanță și a parti-pris-urilor evidente. Este sigur că România n-a fost pînă de curînd o «țară de orașe» și că citadinismul nu era deloc «realitatea ei nr. 1», cum scrie Petru Popescu. Importantă este legătura indiscutabilă a romanului cu psihologia și structura sufletească a orășeanului, chiar dacă cele mai valoroase exemple ale genului au fost inspirate de «viața la țară». Deschiderea literaturii noastre și actualizarea ei problematică se va face indiscutabil în direcția *tratării unui nou conținut social*, sub presiunea claselor apărute recent pe scena istoriei și a realităților determinate de ele. Să nu uităm de asemenea că procesul este în curs și că a forța nota, de dragul spectaculosului și al stridenței polemice, poate crea un exclusivism la fel de pernicios ca și celălalt (pășunistosemănătorist). Marin Preda, scriitor stimat de Petru Popescu și discutat de el în termeni superlativi, justificați dealtfel, a publicat o carte de eseuri, *Imposibila întoarcere*, constituind un lamento pe tema dispariției țăranilor ca entitate socială și morală. Într-o țară cu intelectualitate relativ tînără ca a noastră, fenomenul are importante consecințe pe plan afectiv, ușor de depistat în literatură. A exclude posibilitatea de expresie românească a unei asemenea teme înseamnă a priva cărțile noastre de una din cele mai interesante *surse de conflict interior*. Satul nu se transformă numai prin plecarea locuitorilor săi la oraș, ci prin modificarea structurii sale interne, prin schimbarea adîncă a mentalității și raporturilor dintre oameni. Iată un proces semnificativ pentru contemporaneitate, cu extraordinare consecințe pe plan social și moral, traductibile în termenii cei mai convingători ai unei experiențe artistice!

Cartea lui Petru Popescu trebuie considerată o apariție incitantă, care îndeamnă la reflecție și impune precizarea unei poziții. Lipsit de timiditate față de alte literaturi, întotdeauna interesant și viu, autorul volumului *Între Socrate și Xantipa* tinde să devină un scriitor de referință pe care-l urmărim cu toată simpatia.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

dota talentului

Marcel Runcanu, autorul romanului Sepia, coleg de generație cu Dinu Flămînd, Petru Poantă, Adrian Popescu, Ion Mircea, Marian Papahagi și cu impresionant de mult regretata Olimpia Radu, și-a tipărit cartea în colecția îngrijită de D.R. Popescu. Această colecție de debuturi în proză — ideea generatoare fiind, desigur, aceea după care o mare literatură se bazează în primul rînd pe multă proză, ceea ce e aproape axiomatic — dovedește o anume *efervescență, nu întotdeauna limpede*, dar binevenită în viața culturală ardeleană. (Astfel încît romanul lui Marcel Runcanu își găsește determinanți *anteriori* apariției sale.)

Și acum, despre carte. Aparent, e vorba de un roman. În realitate, volumul e o povestire mai întinsă, lipsită de unele elemente caracteristice genului. În treacăt fie spus, multe dintre cărțile de azi poartă numele de roman, fiind în realitate povestiri (aproape niciodată nuvele, specie mult mai rigidă în legi pentru a putea fi «spartă»). *Sepia* e povestea vieții unui tînăr care *nu* eșuează *din simplul motiv* că tînărul continuă să trăiască. Ideea e foarte ambițioasă. Îți trebuie multă știință a scrisului pentru așa ceva. Dar îți mai trebuie, în primul și în primul rînd, o certitudine a acestui adevăr. Să faci din banal — interesant, e o probă de maximă măiestrie: existențială și scriitoricească.

Ca majoritatea prozatorilor de talent, Marcel Runcanu riscă. Numai că acest *risc este* acum destul de mare. Posedînd o capacitate remarcabilă a descrierii exacte (uneori chiar exagerînd pe această coardă), autorul nu vrea să țină seama că lucrurile în sine, fără participarea conștiinței sale sau a personajelor, nu au valoare literară. Ovidiu P. se plimbă prin toată țara; dar nu e nici haimana, nici visător, nici teribil, sau cel puțin neliniștit din cauza unui fapt dotat cu autenticitate. Eroul cărții înregistrează elementele înconjurătoare. La nivelul simțurilor, aceasta e situația, orice am face. La nivelul conștiinței însă, lucrurile se transformă, *de obicei, în reacții spirituale*. Iar Ovidiu P., vorbind la persoana întîi, nu ne relatează decît cu mare zgîrcenie aceste reacții, ca și cum cititorul ar ști singur ce anume frămîntă personajul sau ca și cum cititorul ar mai avea interesul acela păgîn față de simpla întîmplare — acum, cînd informația e supraabundentă.

Marcel Runcanu își iubește personajul, dar cu acea dragoste totală și nediferențiată cu care un părinte minimalizează viața copilului. E adevărat însă că lectorul (și mai ales confratele) simte că lipsa de evoluție a lui Ovidiu P. pregătește sau înseamnă deja o *evoluție interioară, pentru viitor*, a autorului. Există pasaje și fragmente care îndreptățesc pe deplin această presimțire — de pildă, urmărirea teroriștilor și moartea lui Cruciuliță.

Dotat cu atributele pe care, de obicei, scriitorul le cucerește conform substanței ce o are de plămădit, lui Marcel Runcanu îi rămîne să-și mențină această dotă. Să cînte la orgă, *pe toate registrele*, ceea ce se cuvine (și așa cum se cuvine) *să fie cîntat la orgă*.

Alexandru PAPILIAN

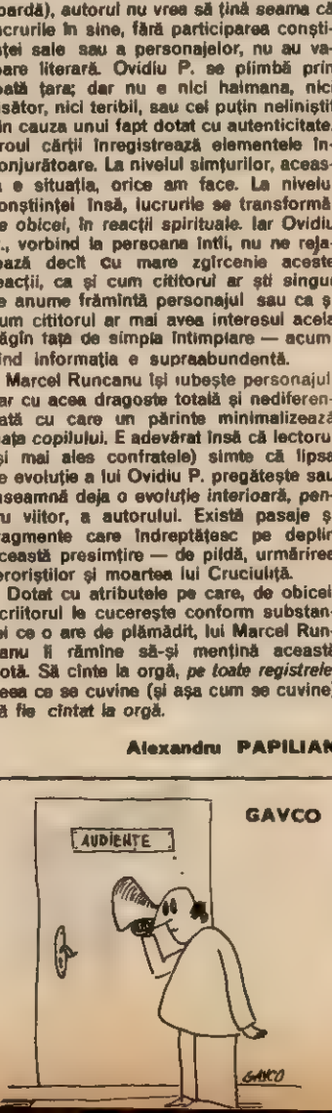

o întîmplare cu tîlc

Eram odată într-o familie ospitalieră. Se aflau acolo mulți chemați și mulți sosiți din proprie inițiativă, ca-n literatură. Eram prieteni de-ai casei cu copii, frați, surori, unchi, cumnați, cuscri, nașu mare, nașu mic, finu Gogu, finu Mitică, toți cu odraslele lor bine gătite și bine instruite pentru vizită și sărbătoare.

Era *duminică după-amiază*.

Căldură mare și zăpușeală și mai mare. Muzica la radio amuțise, căci unul dintre invitații «mai de seamă» își expunea tocmai atunci opiniile domniei-sale despre o carte proaspăt apărută. Criticul vorbea pedant, sîsîit, mai mult franțuzește (ar fi vrut el) decît românește, dar și mai mult dădea din cap în toate părțile, de-ți venea să crezi că-l sar ideile pe pereți ca niște cai decupați dintr-o hîrtie mișcătoare. Ceilalți, oameni normali, *obișnuiți — cum se zice — păseau cu* gîndul pe vorbele lui ca pe niște pietre azvîrlite la întîmplare într-un rîu. Gata, gata să intre la apă. Arta... noi creatorii, oameni aleși... ființe sensibile, plonjăm în abisuri, avem drepturi... cititorul e dator... n-are decît... să nu se amestece nimeni, să ne lase să ne spunem noi părerea așa ca autorul cărții de care vă vorbesc și care e, indiscutabil, un geniu, deocamdată neînțeles, poate pentru secole neînțeles, dar un geniu... Criticul păru că a terminat și-atunci, *cum e moda prin unele case*, a început reprezentația copiilor: cîntece ca la televizor, balet ca la operă și recitări din clasici români în viață ca la șezătorile literare. Toți-copiii s-au produs cu cîte ceva mai mult sau mai puțin frumos, dar autentic. Se vedea o participare sinceră, o muncă stăruitoare, poate și chinuitoare, a lor și a părinților, pentru pregătirea programului. Toată lumea era atentă și-i sorbea din ochi, descifrînd în fiecare speranțe artistice. Dar să vezi *minune*! Dintr-odată, dintr-un colț al camerei, enervat de atenția ce li se acorda celoriați copii, unul bondoc, umflat cu pompa parcă, murdar de marmeladă pînă la urechi, incapabil să rostească închegat o propoziție simplă, a început să mîrîie, să scîncească, să țipe, să dea nervos din mîini și din picioare, să se plîngă că nu știu cine i-a luat un glob de aur și l-a călcat amarnic pe picior, și-acela trebuia să fie neapărat unul dintre copiii care la ora aceea erau atît de puri în intențiile lor și atît de dăruiți Taliei. Întreaga adunare a părăsit brusc pe micii actori și s-a întors spre turbulentul, mut pînă atunci, din colțul camerei.

— Vai, micuțul de el, dar ce s-a întîmplat? întrebă cu o grijă bine regizată doamna care-și cunoștea de minune odrasla. Cine te-a lovit?... cine te-a supărat?... cine nu are loc de tine... mămicuțule?

Gazda se simți datoare să intervie și ea cu generozitate și căldură.

— O, drăguțul de el, ce înțelept și cuminte tăcea și dintr-odată... oare ce s-o fi întîmplat? Cine l-o fi supărat? Cine i-a tulburat liniștea lui *gînditoare*?

— Tăcea fiindcă ronțăia la bomboane unplute, aduse o precizare mai realistă Nea Gogu de la ziar.

— Cum, ronțăia? replică tăticu inervat și ofensat. Ronțăie iepurii d-tale, dar nu îngerașul tatii.

— Pardon, adăugă Gogu, n-am zis cu rele *intenții*. Am *spus ce-am văzut*. Toată adunarea se strînsese în jurul micrlăitului, care deveni centrul atenției, și-și dădu cu părerea. Copiii care munciseră rămaseră uitați și blamați, și toată lumea se concentrase asupra vicleanului din colțul camerei. Uneori asemenea lucruri se întîmplă și între oameni mari, și în viața de toate zilele, și în viața artistică, unde cîte un neputincios ronțăie bomboane și cînd nu-l mai bagă nimeni în seamă începe să strige, să se agite, să atragă atenția asupra lui. E o tactică vicleană, o bufonadă, o insinuare care ar trebui să nu mai impresioneze pe nimeni. Oare nu-i mai bine — îmi șoptește peste umăr un prieten care era martor la această bufonadă — oare *nu-i mai bine*, dacă vrei să fii luat în seamă, — să muncești, și nu să mîrîi prin colțuri? Mai încape discuție?

Ion Dodu BĂLAN

VISCONTI-

TOTUL DE VÎNZARE

Dacă lui Fellini, vreau să spun acelui cinematograf numit Fellini, nu-i poți da niciodată de capăt, întrebarea «unde începe filmul, unde începe viața» fiind doar un prilej de tulburătoare dare din umeri, în ceea ce îl privește pe Visconti apele s-au despărțit de mult de uscat. Pentru autorul lui «Rocco și frații săi», pentru cel care după «Moartea la Veneția» a făcut imposibile alte Veneții, nu existența, ci estetica este obiect de contemplare. Întrebările pornesc din ea și se întorc spre ea, ca în jocurile de ape ale Cutinilor arteziene, fascinantă ilustrare a unei neoboseli în sine și pentru sine. Cel puțin așa credeam pînă nu demult. Pînă mai ieri, cînd la orice m-aș fi gîndit, dar nu la *un alt Visconti*. «Boala l-a umanizat,— mi-au spus prietenii gazetari din Italia —,pentru a obține onoarea unei întrevederi cu domnia-sa nu mai trebuie să te supui unui întreg protocol». Eu refuz să cred că suferința (marele regizor a fost grav bolnav în ultimul an), doar ea l-a adus mai aproape de noi pe contele Luchino Visconti, duce di Modrone, ci viața însăși care din cînd în cînd împrumută și numele de durere. La întîlnirea cu ziariștii și criticii, cîteva zile după izbucnirea scandalului Harold Pinter-Visconti, cineastul părea un bătrîn războinic cu rănile netămăduite, dar dispus să se destăinuiască. Nu atît să răspundă la întrebări (de aceea ni s-a atras atenția să nu-l sîcîim cu tot felul de «ce părere aveți», «ce credeți» etc.), cît să vorbească despre sine, despre această oră H a existenței sale. Întrucît s-a convenit ca incidentul cu Pinter să fie exclus din discuții, pentru informarea cititorilor noștri deschid aici un subcapitol; totuși, Harold Pinter este un om de-al nostru, adică al filmului, este colaboratorul cel mai apropiat al lui Losey, lui i se datorează scenariile «Pentru țară și rege», «Mesagerul» (ca să le amintim doar pe cele mai cunoscute) și apoi trecerea lui prin Roma a produs atîta vîlvă încît merită să-i dedicăm cîteva rînduri.

Visconti pe platourile filmului «Ludwig», alături de interpreții Romy Schneider și Helmut Berger.

Un cal alb pentru un film de Visconti (scenă din «Ludwig»).

PE SCURT, DESPRE «SPECTACOLUL PINTER»

La începutul lunii mai are loc la Teatrul **Argentina** din Roma premiera spectacolului **Old Times** de Harold Pinter, în regia lui Visconti. Traducerea textului din engleză în italiană — Geraldo Guerieri. Interpreți — Umberto Orsini, Valentina Cortese, Adriana Asti. În ziua următoare, reprezentațiile se suspendă; agentul lui Pinter pentru Italia, Laura del Buono, constată că Visconti a folosit o traducere neautorizată, singura cu drepturi legale fiind cea a lui Romeo de Baggis, pe care regizorul o considerase însă nepotrivită.

Dramaturgul sosește la Roma într-un suflet, dă sfoară în capitală, convoacă o conferință de presă, se năpustește în sala de întîlniri de la hotelul «Parco dei principi» și primul lucru pe care-l face este să anunțe că «această conferință de presă îmi aparține, dacă nu vă place,nu aveți decît să vă duceți unde vreți». Foarte puțin «englezească» această punere la punct a lui Pinter, care seamănă teribil cu Michael Caine într-unul din momentele sale de dezlănțuire. Același aer de play-boy nevrozat. În continuare, scriitorul amintește legile copyright-ului, ține să ne atragă atenția că regizorul a acționat «ca și cum aș fi murit de 50 de ani» și își exprimă părerea de rău de a avea un con-

flict cu o persoană atît de distinsă precum Visconti. Nu are timp să răspundă la întrebări, pierde avionul, lasă totul pe seama avocaților, cineva îi aruncă în fugă: «Totuși, care este concluzia?» Pinter, tot în fugă: «Concluzia este că atîta am avut de spus». Acesta a fost «il primo tempo» al scandalului; «il secondo» trebuia să fie întîlnirea cu Visconti, cu Franco Enriquez, directorul teatrului, cu autorul traducerii și interpreții spectacolului.

Visconti a preferat să se retragă din scenă, să rezolve afacerea prin purtătorii săi de cuvînt, ceea ce nu a fost decît spre folosul celor invitați la întîlnirea cu domnia-sa.

«CRED CĂ AM ÎNCHEIAT UN CICLU AL VIEȚII MELE ARTISTICE»

Mă întreb cum vor arăta filmele sale viitoare, dacă acum vorbește ca și cum ar vrea să se uite pe sine însuși, să fugă de sine. Cineva îl întreabă de ce și-a părăsit faimoasa sa vilă de pe via Salaria — unde totul, pînă la ultima clanță de la ușă, era o piesă de muzeu și care a însemnat un adevărat loc simbolic în istoria cinematografului italian din ultimele decenii. «Salaria aparține de acum trecutului. Aparține acelui timp în care am fost fericit. Acelui timp în care puteam să mă mișc în voie, cînd mi se părea că am o viață întreagă înainte. Astăzi totul s-a schimbat și nu vreau să mă las prins în cursa amintirilor. Am scos totul la vînzare. Am auzit că cineva vrea să cumpere vila, să deschidă un restaurant. Găsesc că ideea este magnifică. Voi fi primul care mă voi întoarce acolo, cu prietenii. Cred că atunci cînd voi vedea că nu a mai rămas nimic din casa mea, că a devenit cu totul altceva, voi simți o imensă ușurare, ca și cum mi s-ar lua o greutate de pe umeri».

Scump plătită această întîlnire cu marele cineast, prețul este însăși tristețea de a asista la încropirea unui soi de testament. Gazetarii italieni, recunoscuți pentru neastîmpărul, ca să nu zic agresivitatea lor, înțeleg că nu trebuie să scormonească durerea. Cu atît mai mult cu cît omul din fața noastră vrea să ne convingă că la mijloc nu se află nici o tragedie, ci doar o omenească schimbare la față, o necesară confruntare cu tine însuți. «În lunga mea convalescență am rememorat toate acele *prilejuri de viață* cărora le-am dat cu piciorul, toate erorile comise din ușurătate, timpul rău folosit, am reflectat altfel asupra sensului prețioasei noastre existențe și a anumitor valori umane, mi-am dat seama cîte haruri ale minții și sufletului nostru le risipim la întîmplare. M-am gîndit de multe ori cît de crudă trebuie să fie condiția acelui bolnav care nu are nici un motiv să-și dorească vindecarea. De fapt, care ar fi rațiunile? Familia, munca ta, credința într-o operă care nu poate fi abandonată».

Visconti bănuiește că ajunși la acest punct, de undeva va trebui să răsară o curiozitate legată de întoarcerea sa la uneltele muncii: «*Cred că am încheiat un ciclu al vieții mele artistice*. Mi-a pierit gustul evocării unei lumi îndepărtate. Astăzi aș vrea să mă apuc de o povestire contemporană, a cărei acțiune să se petreacă la Roma, în zilele noastre. Am deja un proiect, o istorie a dezintegrării unei familii, privită din unghiul neînțelegerii, al incomunicabilității dintre generația tînără și cea în vîrstă. Mi se pare că nerăbdarea tineretului poate cauza acte de adevărată cruzime».

Nu va uita nici teatrul. După ce a schițat ideea viitorului film, și-a mărturisit dorința de a realiza un spectacol de music-hall, pornind de la «Prințesa Brambilla» a lui Hoffmann. Pe urmă, din nou platoul de filmare.

Sănătate pe măsura poftei sale de muncă și a dragostei sale pentru cinematograf, iată tot ce ne rămîne de spus și de urat din modestul nostru colț de revistă.

Magda MIHĂILESCU

actori și roluri

JANA BREJCHOVA,
vedeta numărul unu a filmului cehoslovac,
poate fi numită de acum încolo
«Domnișoara Golem»
(nu e prea frumos, dar e nostim),
după numele comediei științifico-fantastice
în care joacă la ora de față.
Regizor — Jaroslav Balik.

Foto — PRAGOPRESS

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

plantele medicinale și principiile lor active (I)

• CINE A INTRODUS ÎN TERAPEUTICĂ APELE AROMATICE ?

• LA ÎNCEPUT ALCOOLUL ETILIC A FOST O «APĂ NEMURITOARE»...

Este unanim știut că pînă aproape la începutul secolului nostru diverse organe de plante medicinale, cît și produsele obținute din ele sub formă de extracte, siropuri și tincturi au constituit cea mai mare și importantă parte din arsenalul terapeutic folosit de medicina științifică în combaterea și vindecarea unor maladii. Ba mai mult, numeroase dintre aceste plante și produse se întrebuințează și astăzi cu succes în același scop.

În decursul veacurilor care s-au scurs de la apariția medicinei științifice și pînă către sfîrșitul secolului al XVIII-lea medicii, în majoritatea cazurilor ei fiind și farmaciști, s-au preocupat continuu de găsirea unor noi remedii eficiente de origine vegetală și mai puțin de cunoașterea factorilor răspunzători de activitatea lor medicamentoasă. Acest fapt explică îmbogățirea continuă a arsenalului terapeutic din Europa cu numeroase produse vegetale, în majoritatea lor exotice, unele aduse de arabi din Africa, iar altele din Indii și America, după descoperirea drumului maritim ce ducea spre aceste continente.

Deși numeroși medici din antichitate s-au dovedit figuri ilustre, atît ca profesioniști, cît și ca oameni de știință, ei nu au avut curajul să se preocupe de cunoașterea factorilor răspunzători de acțiunea terapeutică a plantelor medicinale.

Acest lucru nu trebuie să ne surprindă, deoarece în antichitate medicina a fost sub influențe mistico-religioase, terapeutica fiind însoțită de incantații, de rugăciuni, de imnuri adresate divinității. Medicina a fost divinizată sub forma unei figuri misterioase, prin Esculap sau Asclepios, iar șarpele, care constituie și astăzi emblema medicinei și farmaciei, reprezintă în realitate emblema prudenței și vigilenței. Oare această emblemă, în afară de prudența și vigilența de care medicul trebuie să dea dovadă față de bolnav, nu impunea același lucru și față de Esculap?

Odată cu infiltrarea culturii arabe în Europa asistăm, după cum se știe, nu numai la o revoluție a întregii gîndiri, ci și a practicii medicale pe continentul nostru. Într-adevăr, o serie de medici arabi inițiați în tot ce este mai bun din știința medicală greacă și latină și dotați cu putere de gîndire și creație superioară reușesc să aducă în special în occidentul Europei un aer nou în arta de a vindeca. Adepți ai alchimiei și cunoscînd foloasele distilării acești «filozofi ai foculuî introduc în terapeutică apele aromatice și uleiurile esențiale obținute din plante aromatice. Prin izolarea cu ajutorul distilării a uleiurilor esențiale din plantele aromatice, folosite poate de noi de mii de ani în terapeutică, se obține primul factor răspunzător de activitatea medicamentoasă a acestor plante.

Tot sub influența culturii medicale și farmaceutice arabe se obține, în acest timp, alcoolul etilic prin distilarea vinului. Alcoolul etilic astfel obținut găsește imediat aplicație în medicină și este denumit «apa nemuritoare» sau «apa vieții», deoarece medicii timpului îl considerau capabil să vindece numeroase boli și să prelungească viața.

Mai tîrziu, la începutul secolului al XVI-lea, un medic și chimist pe nume Paracelsus abordează pe un plan mai larg problema factorilor răspunzători de activitatea terapeutică a plantelor medicinale și ajunge la concluzia că fiecare specie își datorează aceste virtuți existenței în corpul ei a unui «suflet», a unui secret (arcanum) și pe care l-a denumit prin termenul general de «quinta essentia» a plantelor medicinale. El atribuie acestei chintesențe o origine materială deoarece ea poate fi extrasă din plante cu ajutorul alcoolului, fundamentînd astfel științific folosirea în medicină a extractelor și tincturilor preparate cu ajutorul alcoolului.

Fitochimiștii, adică chimiștii care se ocupă cu cunoașterea compoziției chimice a plantelor, consideră, din acest punct de vedere, pe Paracelsus ca părintele fitochimiei.

Profesor doctor docent
D. Grigore CONSTANTINESCU
I.M.F.-București, Facultatea de farmacie

sfaturi pentru tinerele mame

rahitismul (II)

Soarele trimite spre pămînt radiații ultraviolete cu o lungime de undă mai mică decît cea a razelor luminoase.

Razele cele mai active sînt cuprinse între 290 și 310 milimicroni. În cele mai favorabile condiții însă, rareori poate ajunge întreg acest spectru pînă la suprafața pămîntului. Dacă atmosfera are multă ceață, pulberi industriale și cosmice, razele solare nu ajung integral la pămînt. Norii reține de asemenea razele ultraviolete.

Evident, există și alte numeroase condiții ca lumina să fie sau să nu fie favorabilă sănătății noastre.

Rahitismul se poate dezvolta mai mult în camerele neluminoase. Lăsați deci să pătrundă cît mai mult lumina în odăile copiilor. Apoi mai trebuie adăugat că și aerisirea joacă un rol important. În ceea ce privește alimentația, s-a constatat că rahitismul se întîlnește mai ales la copiii alimentați artificial; dar el se poate găsi și la cei alimentați natural. El poate fi mai frecvent la prematurii care au nevoi sporite de calciu față de copiii născuți normal, dar și la cei născuți la termen, după boli prelungite (bronhopneumonii, dispepsii).

La fel, alimentația exclusivă la sîn după 5—6 luni poate să devină o cauză de rahitism. Alimentația artificială este totuși mai rahitigenă decît alimentația naturală, pentru că în laptele de vacă, deși calciul și fosforul sînt în cantități de două ori mai mari, raportul calciu-fosfor este altul.

Tulburările metabolismului calciului tulburi și metabolismul fosforului, și astfel rahitismul se instalează. Bronhopneumoniile repetate, dispepsiile trenante, stafilocociile cutanate creează condițiile favorabile instalării rahitismului.

Am arătat pînă aici doar cauze sau premise ale rahitismului. În numerele viitoare vom încerca să venim cu sfaturi utile pentru a preîntîmpina apariția bolii.

Dr. Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru
maternitatea Spitalului Brîncovenesc

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

SALVAREA A ADUS LA SPITALUL NR. 1 DIN CRAIOVA un muncitor agricol în comă profundă. Cîteva ceasuri de întîrziere și viața țăranului cooperator Constantin Toboș din Pielești — Dolj, în vîrstă de 60 ani, ar fi fost curmată. Cauza: în timp ce executa stropirea pomilor împotriva omizii păroase a dudului s-a intoxicat grav cu insectofungicide. După 12 ore de luptă între viață și moarte, grație muncii întregului colectiv al secției de terapie intensivă, bolnavul și-a revenit din comă. Tratamentul a continuat administrîndu-i-se 214 fiole de atropină precum și numeroase alte medicamente. Acum Constantin Toboș este în afară de orice pericol. O întrebare își cere însă răspunsul: specialiștii C.A.P. din Pielești cunosc normele de protecția muncii? (Prin telefon de la Marin Coandă)

MATERNITATEA DOROHOI PRIMEȘTE UN ANUNȚ TELEFONIC: la Casa de nașteri din circumscripția sanitară George Enescu, județul Botoșani, s-a internat gravida Pavel Elena în stare de șoc.

Medicul specialist Balica Nicolae se deplasează imediat la fața locului și stabilește diagnosticul de «sarcină luna a IX-a, apoplexie uteroplacentară». Transportată la maternitatea Dorohoi și operată de urgență de medicii specialiști dr. Lăpușneanu Neculaie și Balica Nicolae, ajutați de asistentele Balica Ecaterina și Pușcașu Elena, după 9 zile Pavel Elena revine în familie, sănătoasă. (De la dr. B. Damilov, medic primar, directorul Spitalului unificat Dorohoi)

CU RISCUL PROPRIEI VIEȚI. Era în timpul serviciului. Trecea cu mașina pe lîngă un lac de la marginea Bucureștiului. Cînd, aude un țipăt ascuțit de ajutor. Atunci, oprește mașina și se aruncă în lac. Astfel, Ștefan Vasile, 21 de ani, șofer, a salvat un copil de la înec. Își produce însă o plagă cu efect tegumentar a piciorului drept. Este adus de urgență la spitalul de chirurgie plastică, internat și operat. I se face o transplantare de piele. Acum e în afara oricărui pericol.

DINTR-O GLUMĂ DE PROST GUST. Bubuci Petrică, 18 ani, elev la școala profesională, se bate cu un coleg în timpul recreației; acesta îi mușcă un deget. Cu toate că observă că degetul i s-a umflat, s-a-nvinețit și are dureri foarte puternice, nu face nimic. «Pentru un fleac, de ce să mă duc la doctor?», își zice el. Abia a patra zi se hotărăște, forțat de durerile din ce în ce mai mari, să vină la spitalul de chirurgie plastică. Acum însă era tardiv. Cangrena se declanșase. Degetul i-a fost amputat.

ecologie și sănătate

Echilibrul morfo-funcțional al organismului uman este condiționat de o adaptare permanentă și adecvată la mediul în continuă schimbare. Interacțiunea dintre ființe și mediul lor de viață face obiectul ecologiei. Aceasta s-a raportat multă vreme mai mult la organismele inferioare, deoarece dăinuia ideea naivă a independenței biologice a lui «homo sapiens».

Mutațiile adînci survenite în mediul de viață al omului modern au pus la ordinea zilei aplicarea ecologiei la om și colectivități.

În adevăr, observația curentă a surprins nenumărate fapte care scot în lumină fragilitatea și limitele puterii de adaptare la ritmul amețitor al schimbărilor în stilul de viață.

Aglomerația în stupuri uriașe de beton, cu timpanele percutate de zgomotul motoarelor, cu retina asaltată de imaginile televizorului, luptînd pentru un loc în imbuibeala autobuzelor, sorbind în grabă ceașca de cafea, cu nervii întinși de micile drame ale conflictelor surde sau fățișe, obsedați de ideea fixă a unei mașini sau toate la un loc, pe firele vieții noastre se scurg tensiuni de un voltaj adeseori exagerat.

Continuitatea și stabilitatea sînt liantul care asigură coerența adecvată a adaptării. Ruperea lor pune, de multe ori, la grea încercare resorturile ființei umane, în ultimă instanță sănătatea.

Legătura dintre schimbările exagerate de viață și îmbolnăvire este o constatare nouă de ecologie.

Doi medici americani au imaginat o «scară a unităților de schimbare de viață» («Life-Change Units Scale»). Aceasta permite cantificarea aproximativă a schimbărilor în viața omului: 100 puncte, de pildă, pentru moartea unuia din soți, 20 de puncte pentru mutarea în alt loc etc.

Doctorii Arthur și Rahe au făcut următorul experiment: 3 000 de marinari care trebuiau să se îmbarce pentru 6 luni pe 3 crucișătoare au completat un chestionar amănunțit, cu întrebări asupra tuturor schimbărilor de viață din ultimele 12 luni (neînțelegeri cu superiorii, schimbare de amiciții, modificări sociale sau familiale, de situație financiară etc.). În cursul îmbarcării toți marinarii au fost supuși unui riguros și permanent control de sănătate. După 6 luni dosarele medicale au fost confruntate cu chestionarele citate, operațiune efectuată cu ajutorul ordinatoarelor. Rezultatele au fost semnificative: cei care se situau printre primii 10% cu cele mai mari schimbări de viață au înregistrat de două ori mai multe îmbolnăviri față de cei care se situau printre ultimii 10%.

În felul acesta s-a putut dovedi statistic că acest factor de mediu care este schimbarea de viață constituie un element de previziune relativă pentru viitorul sanitar al unei colectivități.

Schimbarea este totuși o necesitate. Ea nu poate fi evitată. Dar oamenii trebuie pregătiți pentru aceasta. Și ajutați s-o suporte. Ne putem oare imagina pe Armstrong și Aldrin suportînd zborul spațial pe Lună fără meticuloasa pregătire premergătoare?

Continuitatea și stabilitatea de viață sînt factori de echilibru. Ruperea lor amenință sănătatea. Idee care conferă un plus de înțelepciune individului și un adaos de responsabilitate socială.

Profesor doctor docent
Victor CIOBANU

ce este nou ?

O NOUĂ METODĂ ROMÂNEASCĂ DE RECONSTITUIRE A DINȚILOR PLURIRADICULARI CU LEZIUNI GRAVE. *Un colectiv al centrului metodologic de stomatologie, condus de doctor Găucan Constantin, a pus la punct o metodă de amprentare și apoi de turnare în laborator, care ușurează mult atît munca medicului cît și a tehnicianului dentar și permite practicienilor din rețea să crească numărul de reconstituiri a dinților pluriradiculari cu leziuni profunde și întinse.*

AMELIORAREA INTEGRĂRII BIOLOGICE A DIFERITELOR TIPURI DE PROTEZE. *Pimele rezultate au fost expuse într-o ședință a Societății de stomatologie din iunie a.c. Este vorba de construcția unor coroane metalice speciale. Prin aceasta se reduce numărul cazurilor de reconstituire a dinților prin metoda clasică Richmond a dispozitivelor cu pivot. Noua metodă este mai economică, mai biologică și mai funcțională.*

cronica teatrală

teatru politic— politica teatrală

(Cronici de Traian ŞELMARU)

Vechi combatant al mişcării noastre scenice, cu state de serviciu în presă şi mai vechi, Traian Selmaru este gazetarul prin excelenţă care, la *un moment dat*, a făcut *pentru teatru* o definitivă pasiune. Dar pasiunile nedublate de har, se ştie bine, în viaţa artistică sfîrşesc destul de tragic. Traian Şelmaru a avut har şi a slujit şi slujeşte dramaturgia românească de actualitate cu o sinceră dăruire dar şi cu o sigură pricepere în a detecta talentul autentic. Ne place, nu ne place să ne amintim, Traian Şelmaru are o contribuţie mai mult decît însemnată în lansarea *sau afirmarea* lui Horia Lovinescu, a lui Mihail Davidoglu, a Luciei Demetrius, a lui Mirodan, a lui Mazilu, a lui Everac. Baranga îi recunoaşte şi el prezenţa prietenească în ce îl priveşte. În sfîrşit, alături de aceştia, într-un fel consacraţi, Traian Şelmaru a garantat şi alte nume mai puţin notorii, unele însă nu mai puţin promiţătoare. A avut, e drept, şi avantajul de a fi fost o lungă vreme redactor şef al singurei noastre reviste de teatru şi, firesc, *avantajul* i-a creat anume condiţii în acest sens. Nu e mai puţin adevărat însă că Traian Şelmaru a pus suflet şi a pătimit chiar pentru piesa românească de actualitate. Meritele lui sînt reale şi în promovarea criticii teatrale. Şi dacă nu o dată am fost în dezacord cu critica practicată de Şelmaru în anume împrejurări, sau cu critica propagată de el în anume împrejurări, prin revista «Teatru», dezacord public, acest lucru nu mai e de mult o noutate. Dar sînt bucuros să observ acum că Şelmaru şi-a înscris o pozitivă contribuţie în procesul de formare a frontului criticii teatrale actuale.

Ei bine, astăzi Şelmaru se înfăţişează publicului cu o carte care nu-i rezumă activitatea, mult mai bogată altfel, dar care îl reconfirmă pe criticul de teatru la anii unei vîrste frumoase. De prin 1968, Traian Şelmaru semnează săptămînal, în «Informaţia Bucureştiului», cronica gazetărească a vieţii teatrale în *buna tradiţie* a presei noastre. Iată, aici, şi primul motiv al elogiului adus de mine culegerii de cronici semnate şi publicate de Traian Şelmaru între 1968 şi 1971: gazetăria, stilul gazetăresc cu oralitatea lui cuceritoare, creînd între cititor şi semnatar o anume intimitate necesară *comunicării* sincere şi — foarte important — captivante.

Apoi, cartea aceasta intitulată demonstrativ «*Teatru politic — politica teatrală*» are meritul de a rezuma sensul ideologic major al unei activităţi gazetăreşti demne de toată stima. Şelmaru este, totuşi, printre puţinii noştri cronicari de teatru «mai bătrîni» care s-au dovedit consecvenţi în pledoaria pentru un teatru politic, pentru o politică teatrală fermă. Politica teatrală este înţeleasă de Şelmaru ca expresia nobilă a luptei pentru *promovarea dramaturgiei* originale. Într-un articol bun, intitulat «*Capodopera nu cade din cer*», el scrie cu temei: «A fi animator îndrăzneţ, deschizător de drum, nu înseamnă a lansa ceea ce e de mult lansat pe piaţa internaţională exagerînd adesea valoarea unor produse medii. A fi animator în adevăratul înţeles al cuvîntului înseamnă nu numai a monta foarte bine piese existente, ci a crea în jurul teatrului *condiţiile* în care să capete viaţă *piese* noi, născute din realitatea timpului tău, privită prin optica proprie fiecărui colectiv de creaţie, expresia societăţii în care trăieşte şi în care să se regăsească în primul rînd spectatorul zilelor noastre».

Dacă recomand cititorilor mei această carte, «*Teatru politic — politica teatrală*», este pentru că peste ani, răsfoind-o, vom avea din nou în faţa *ochilor frumoasele seri de teatru* pe care timpul le-a făcut să piară odată cu fiecare cădere de cortină finală. Şelmaru este şi el unul din cei chemaţi să păstreze, peste ani, pentru noi, imaginea unei asemenea căderi de cortină finală.

Dinu SĂRARU

succese peste hotare

De *data* aceasta *nu* este *vorba* de ecourile stîrnite de turneul vreunui teatru românesc de prestigiu, ci de opiniile cronicarului de la revista *The Illustrated London News*, J.C. Trewin, care, după ce a urmărit activitatea teatrală bucureşteană, afirmă: «Bucureştiul, deşi are numeroşi actori minunaţi, se impune *prin* activitatea regizorilor; o lume în care membrii companiilor teatrale sînt angajaţi pe viaţă; *un oraş cu o pasiune informată* pentru teatru».

Considerînd spectacolul lui Dinu Cernescu *Măsură pentru măsură* «o revitalizare neiertătoare care a abolit însă comedia neagră», şi apreciind influenţa pe care scena britanică a exercitat-o, în special prin *Visul unei nopţi de vară*, realizat de Peter Brook, criticul doreşte să invite în schimb pe malurile Tamisei un asemenea spectacol personal ca acela al teatrului Giuleşti, considerîndu-l pe Cernescu un «expert în crearea atmosferei, efectului vizual şi auditiv».

Deşi regretă că *nu* a putut vedea *Regele Lear* pus în scenă de Radu Penciulescu, «spectacol *mult preţuit*», J.C. *Trewin* îl urmăreşte pe George Constantin (Regele Lear) în piesa teatrului Nottara *Cei şase*, «piesă despre rezistenţă care şi-ar putea foarte bine găsi locul şi pe scena britanică», pentru a putea face o apreciere *cu totul* deosebită: «Constantin arată şi vorbeşte ca Charles Laughton tînăr».

Marin Moraru, văzut în *Leonce şi Lena*, regizat de Ciulei, «este un actor inventiv, cu o faţă ca un castel de nisip, care se dărîmă şi se construieşte în funcţie de diferitele stări de asediu».

Dramaturgii români i s-au părut relaxaţi «în cel mai bun sens al *cuvîntului*» şi capabili de a face faţă unei varietăţi neobişnuite de opere, de la muzicalul *Bună seara, domnule Wilde* şi pînă la *Un fluture pe lampă*.

Aprecieri deosebite i-au smuls şi noua scenă a Teatrului Naţional, «capabilă de orice, în afară de rostirea textului», scenă pe care i-ar fi plăcut să vadă *Furtuna*, pe care David Esrig o repetă de doi ani de zile.

Regretul *mărturisit* la despărţirea de capitala României şi de mişcarea ei teatrală s-a convertit însă în consideraţiile cele mai favorabile, găzduite de apreciata şi nu mai puţin citita revistă britanică (numărul din iunie, 1973). Un nou pas pentru o cunoaştere mai apropiată a celor două ţări, pas în care teatrul poate fi mîndru că deţine un rol atît de important.

Rodica POP

LEONCE ŞI LENA de Georg Büchner, în interpretarea Teatrului Lucia Sturdza Bulandra.

a opta minune

Deşi, poate de la Ciocîrlău din *Îndrăzneala* lui Gheorghe Vlad, e prima oară cînd în teatru un ţăran urcat pe scenă vorbeşte cu firesc şi umor (fără îndoială este şi meritul capului de afiş Ion Marinescu), totuşi *A opta minune* (ultima premieră a Teatrului Mic), piesa actorului dramaturg Alexandru Lungu, este foarte departe de a fi pur şi simplu o comedie ţărănească. Fie şi numai pentru că această încercare de a arăta naşterea mecanismului birocratic — şi nu demontarea lui fără a-i căuta originile aşa cum se întîmplă în general în comedia satirică — beneficiază de tipologiile unor personaje amintind prin grotescul satirei şi fineţea observaţiei de familia eroilor lui Ilf şi Petrov. Nu este o afirmaţie fără acoperire, atîta timp cît de escroci se rîde, nu pentru că sînt simpatici, ci pentru că ei reprezintă, sintetizează răul şi «iniţiativa» lipsită de scrupule faţă de care trebuie să fim mereu atenţi. Din păcate autorul nu-şi păstrează originalitatea în rezolvarea conflictului, şi ineditul situaţiilor care ne-au cîştigat în prima parte cedează treptat locul unor situaţii deja văzute. Excelent, Constantin Codrescu, directorul comic, grotesc şi patetic în acelaşi timp. Dincolo de amuzament, apariţii pitoreşti, exacte — Monica Ghiuţă, Florin Vasilu şi Jean Lorin.

Funcţională, mimînd cu pricepere prostul gust necesar, scenografia lui Ştefan Hablinski. D.D. Neleanu găseşte ritmul spectacolului, pe care îl realizează cu acurateţă, dacă nu ne amintim de primitiva metaforă a *mecanismului birocratic*. În rest, se rîde.

Rada PREJBEANU

cu si fără cortină

● **Poeţii, muzicienii şi actorii** au închinat aniversării *unui* an de la Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român un recital literar-muzical, susţinut în sala de concerte din strada Nuferilor. Intitulat semnificativ «Să urce naţiunea spre comunism în zbor!», recitalul a reunit prestigioşi actori ai scenei româneşti, alături de Corul şi Orchestra Radioteleviziunii, dirijată de Ludovic Baci şi Aurel Grigoraş; regia artistică — Cristian Munteanu. Telespectatorii au avut prilejul să urmărească acest spectacol şi pe micul ecran.

● **Zodie fericită, relaţia cu publicul!** Atît Teatrul «Ţăndărică», pornit într-un original turneu prin cartierele Capitalei, cît şi Teatrul de copii şi tineret din Iaşi, organizator a numeroase spectacole în aer liber în cartierele municipiului, în taberele de copii şi la sate, îşi demonstrează vitalitatea prin mobilizarea interesului celor mai tineri spectatori. Se pare că teatrul pentru tineret — să nu uităm nici iniţiativele Teatrului «Ion Creangă» — a intrat într-o zodie fericită, ferită de prea multă birocraţie şi axată, aşa cum este şi firesc, mai mult pe relaţia directă cu publicul.

● **Un nou an de învăţămînt** îşi pregăteşte *promoţia* necesară. S-au dat rezultatele examenului de admitere şi la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică. Numai că de abia proaspăt admişi, viitorii studenţi (băieţii) se pregătesc deocamdată pentru armată.

● **S-a încheiat**, într-un relativ anonimat, *Luna comediei*. Păcat. Efortul teatrelor Capitalei — care au oferit cu acest prilej şi unele *premiere* — merita o soartă mai bună. Mai multă atenţie la publicitate. Nu numai Circul sau opereta au spectacole!

R.P.

viața modernă

fanșii

Există cluburi de suporteri, grupuri de fanși. Mii de oameni se organizează ca să-l iubească pe un altul. Idolii de o parte, căutătorii de modele, de cealaltă. Nici de iubit nu se mai poate iubi fără să te organizezi. Brigitte Bardot are club de suporteri. Silvie Vartan are grupul ei de fanși. Faimoșii Pink Floyd — regii muzicii pop — au un mare club de suporteri. Raquel Welch nu mai vorbesc, iar pe fanșii ei cine mai poate să-i înnumere! Pentru Johnny Halliday și pentru Dalida bat cîteva mii de inimi credincioase. Tom Jones, să nu-l uităm pe Tom Jones, contează pe o armată regulată de admiratori. Celentano, Adamo și Mireille Mathieu sînt și ele ființe adorate organizat de către oameni cu legitimație. Pe Cruyff și Năstase, pe Merckx și Mark Spitz, pe Stan Smith și pe alții îi găsim, de asemenea, înconjurați de grupuri de dăruiți cu priviri extatice. Toți admiratorii acestor zeități se înscriu, plătesc o cotizație lunară și se interesează permanent de viața vedetei. Studiază viața și opera vedetei. Îi știu pe dinafară și pe dinăuntru culoarea ochilor, toate gusturile și toate diametrele. Îi cunosc opiniile, obiceiurile, capriciile, succesele, eșecurile și amorurile. Fanșii merg în pelerinaj acolo unde vedeta a dormit o noapte sau acolo unde ea s-a clătinat cîndva într-o zi de depresiune. Mii de oameni împrumută gesturile vedetei, inflexiunile vocii, zîmbetul și mersul vedetei. Ticurile vedetei se răspîndesc în proporție de masă. Felul ei de a se îmbrăca face carieră prin intermediul drept-credincioșilor. Declarațiile idolului devin benzină pentru intelecte. Ideile vedetei invadează creierii suporterilor. Fanșii preiau tot, sug de la vedetă tot, pînă și durerile de cap, pînă și clipitul, pînă și vreo alergie. De ziua idolului, sărbătoare mare, fiecare suporter aude înăuntrul capului său cum se trag salve de tun. Dacă idolul se îmbolnăvește și-i crește temperatura cu un grad, fanșilor li se urcă cu două și cîteva linii. Ce știu vedetele pe dinafară, știu și suporterii pe dinafară. Ce nu știu vedetele, nu cunosc nici fanșii. De asemenea grupuri n-are parte oricine. Nicăieri în lume nu există clubul fanșilor unui savant, unui inventator, clubul suporterilor unui filozof, unui mare poet sau mare pictor. Norbert Wiener n-a avut suporteri. Nici unul dintre laureații Premiului Nobel pentru știință n-a declanșat pasiuni endemice. Cum ar putea să mă înnebunească culoarea ochilor, gesturile, diametrele, mersul sau modul de a se îmbrăca al unui filozof? Pentru așa ceva nu se organizează nimeni în cluburi de fanși. Și pe bună dreptate. Cum mi-ar sta mie dacă aș încerca să întemeiez clubul îndrăgostiților de profesorul Șerban Cioculescu sau de pictorul Sabin Bălașa? Savanții, poeții, filozofii, pictorii nu vor avea niciodată fanși. Așa a fost să fie. Unde dorm ei o noapte, nu se merge în pelerinaj. De ziua lor nimeni nu aude înăuntrul propriului său cap trăgîndu-se salve de tun. Cînd se îmbolnăvesc ei, noi ceilalți continuăm să rămînem sănătoși. Iar cînd îi vedem sau cînd ne atingem de ei în tramvai sau troleibuz, pe cinstea mea dacă simțim ceva. Uneori chiar vrem să simțim, dar zău dacă se poate, și atunci ne pare rău pentru ei.

Romulus BALABAN

opinia unui alegător

«iubire, bibelou de porțelan»

Iată, am ajuns și la acest moment greu al despărțirii, care mă face să dau dreptate poetului ce vedea în iubire un «bibelou de porțelan», gîndindu-se, probabil, la fragilitatea nobilului sentiment. Dar cu ocazia asta să observ și faptul trist, de ce să nu recunoaștem, că mulți poeți români, chiar distinși, devin cunoscuți mai ales prin intermediul cîntecului. Atît de curioasă și de necrezut de adevărată este realitatea poeziei românești învățate nu o dată lautarește sau cu ajutorul lăutarilor, încît un cunoscut prozator contemporan punea drept moto memoriilor sale versurile «A ruginit frunza din vii» trecute de el, cu bună-credință, pe seama lui Eminescu, în timp ce «opera» aparținea nu mai puțin cunoscutului Arthur Stavri

Vă gîndiți, probabil, ce legătură au toate acestea între ele,și ele toate cu ideea despărțirii, într-o rubrică de accentuat profil cetățenesc. Legătura este firească, dar și la fel de grațioasă ca un bibelou de porțelan. Pentru că practicarea «opiniei de alegător» m-a condus la o concluzie foarte acută în imperativul ei: nevoia de a trece de la însemnarea constatativă la sondarea și relevarea cauzelor unor subiecte aparent minore pentru viața noastră socială cotidiană, dar cum din cotidian se constituie fiecare an al existenței noastre, caracterul minor al subiectelor aduse în discuție se dovedește, din nefericire, capabil să slujească drept argument proverbului cu «Buturuga mică...»

Astfel stînd lucrurile și înțelegînd că datoria unui gazetar se împlinește nu numai prin constatări de principiu, dar și mai ales prin intervenția activă și profilactică în determinarea cauzelor, mi-am propus cu sprijinul acestei ambițioase redacții să încerc, *începînd din septembrie*, o suită de reportaje lunare dedicate în exclusivitate *cotidianului*.

Să spunem dedicate aventurii pe care o trăiește gospodina năzuind să cumpere, toamna, ieuștean pentru gogoșari. Un om pe care îl prețuiesc foarte mult și care are un ascuțit simț al umorului îmi spunea odată cu adîncă înțelepciune: «Dumneata nu știi cîtă energie se cheltuiește și cîtă nobilă devoțiune se înmagazinează toamna într-un borcan cu murături». Eu rîdeam cu gura plină, savurînd un ardei roșu umplut cu varză și mirult cu indrușaim. Cineva îmi și susura la ureche, firește fantezia,versurile «eminesciene» «A ruginit frunza din vii».

Sau să realizez reportericește raportul dintre ziua de lucru a tîmplarului care face un scaun «Bilea» și timpul petrecut de vecinul meu cu grabnica reparare a lui în apartament. Vasăzică, vă propun din toamnă *reportajul aventurii vieții noastre cotidiene* care, deși profund socială, se desfășoară în particular. Expresie, firește, tot a opiniei unui alegător.

Mulțumindu-vă deci pentru răbdarea de pînă acum, vă invit la toamnă la suita reportericească *Senzaționala aventură a vieții noastre cotidiene și necunoscute*

Dinu SĂRARU

principii și năravuri

bătrîni

Știm: «Cine n-are bătrîni, să-și cumpere». Un eminent om de știința (Ana Tucicov-Bogdan) constata relativ recent (în „Aspecte din viața tinerei generații în cartierul «Steagul Roșu»")că «populația copiilor se găsește sub îngrijirea și îndrumarea EXCLUSIVĂ a părinților, a treia generație — a bunicilor — lipsind din aceste blocuri aproape cu desăvîrșire». Desigur, vîrstnicii sînt mai dificili, poate și mai capricioși, mai șubrezi cu sănătatea, așa că lasă-i la locul lor, cine știe pe unde, cine știe în ce condiții de existență. Am adunat, prin dosarele mele, destule cazuri de părinți sau rude apropiate (ar fi trebuit să scriu în continuare: longevivi, spre fericirea propriilor copii sau nepoți) ajunși la 75, 80 și chiar 85 de ani, care se plîng «public» c-au fost, pur și simplu, UITAȚI de junii-copii cu autoproprietate personală și apartament la bloc sau, mă rog, adică avînd o situație materială normală, medie. Iată foarte pe scurt ce îmi comunică Dumitra Crauciuc (șos. București-Măgurele 12, sect. VI, București): «Vă vorbesc în numele bătrînei T.Z., în vîrstă de 85 ani, pensionară, văduvă,fără copii, infirmă de un ochi, bolnavă de picioare, locuiește pe Calea Rahovei nr. 346 (sector VI) împreună cu o soră de-a ei și trei nepoți (salariați la: unul — Tribunal, doi — Electromagnetica, din care unul pe post de inspector la personal). Această bătrînă trăiește în neagră mizerie, într-o cămăruță insalubră, întunecoasă, cu un pat făcut din bucăți de lemn, pe pat o zdreanță, pereții sînt găuriți de șobolani, pe jos numai gropi, din cauza piolilor, pentru că plouă în casă, iar în mijlocul cămăruței, o sobă din cărămidă suprapusă... Una din nepoate, care locuiește la bloc în cele mai bune condiții, știu c-o lua lunar cu mașina ca să-și ridice pensia (760 lei), din care îi lăsa numai 60 lei pentru întreținere, restul se pare că-i căpăta mama fetei (sora bătrînei). Iarna, bătrîna tremura de frig (bonurile de lemne le folosea «familia»), se încălzea cu o lampă de petrol defectă, gaz...,fum... A cerut bani să-și cumpere — din banii ei! — îmbrăcăminte, încălțăminte, n-a căpătat, iarna și vara a umblat cu o pereche de tenișI uzați... Fiind rudă cu T.Z. mai de departe, m-am dus acolo, ea a început să plîngă, rugindu-mă s-o iau la mine să-i fac o baie, căci nu poate mișca decît una din mîini. Așa am făcut».(Nu reproduc descrierea băii, ca să nu fiu acuzat de *naturalism* — n.n.)

Evident, e vorba de un caz-limită, dar am mai întîlnit asemenea situații prin cămine-spital, în care descendenți din prima sau a doua linie, zdraveni la trup (însă nu și la suflet) veneau lunar în vizită, coincidența făcînd ca, întotdeauna, ziua de vizită să fie — straniu — aceeași cu ziua plății pensiilor. Alții, mai abili, îi convinseseră pe bătrîni să ceară depunerea directă a pensiei pe C.E.C., iar la «clauză de imputernicire» să treacă și numele lor, ale celor tineri, astfel încît nepoțica ultraelegantă, de 25 de ani, apărea la bătrînul sclerozat și imobilizat în pat — spitalizat prin grija STATULUI! — ca să-și scoată de pe libretul bunicului niște bani pentru pantofi «Romarta»: totul era simplu, numele ei figura pe C.E.C., operațiune minimă... Între timp, pare-se, lucrurile s-au mai limpezit în zona amintică. Ce ne facem însă cu ceilalți, aflați pe «teritoriul inviolabil» al propriei curți? Le ținem — după cum se observă — «lecții deschise» despre sensibilitate, etică și echitate, cînd dumnealor dovedesc — cum excelent spune D.C. — «lipsă de omenie față de propriul lor sînge !»

Am citit în ziare că japonezii au o «Zi a bătrînilor». La început ideea mi-a plăcut, apoi mi-am zis că nici *limitarea* la o singură zi (indiscutabil: *simbolică)* a respectului și grijii datorate antecesorilor noștri nu-i a bună. Fiindcă e vorba de «ceva» greu de exprimat în cuvinte, «intraductibil», dar categoric PERMANENT.

Mihai STOIAN

lumea de ieri

mica publicitate acum 30 de ani

— DOMNIȘOARĂ birocrată singură dorește căsătorie domn între 40-50 ani prefer liber profesionist. (7 ianuarie, 1946)
— TÂNĂR 32 ani simpatic suflet ales de bună condiție situație deceptionat dorește căsătorie fată frumoasă tînără sănătoasă blondă gospodină casă blîndă vioaie muzicantă cu ceva dotă. Prefer ardeleancă și fără mamă. (13 ianuarie, 1946)
— FUNCȚIONAR CFR 28 ani simpatic cult întreprinzător sănătos dorește căsătorie doamnă sau domnișoară necăsătoare. (27 ianuarie, 1946)
— TÂNĂRĂ casă aranjată centru numerar dorește cunoștință 38-40 ani «Cămin liniștit». (1 septembrie, 1947)
— VĂDUV 46 înalt elegant mobilat telefon frigider calorifer doresc căsătorie doamnă 35. (10 septembrie, 1947)
— INVENTATOR 23 ani energic caut soție frumoasă și cu zestre mare. Doresc să construiesc împreună aparate ce fac obiectul unor invenții proprii ce se află în faza de cercetare teoretică avansată și printre care se află un aparat pentru producerea unor raze de 2 ori mai penetrante decît razele cosmice. (12 septembrie, 1947)
— TÂNĂR 23 ani doresc căsătorie pentru a putea urma Conservatorul sau tehnica dentară. Ziar «Bébé» (24 septembrie, 1947)
— TÂNĂR comerciant 30 ani creștin serios caută pentru dezvoltarea comerțului căsătorie domnișoară drăguță serioasă cultă independentă numerar și teren central. «Polisportiv» (3 octombrie, 1947)
— Mă însor cu ochii închiși cu: proprietară imobil fermă sau moșie doctoră farmacistă avocată între 25-35 etate. «Gigel» (20 octombrie, 1947)
— GARDIAN public situat fin nevicios doresc căsătorie doamnă prefer croitoreasă. (27 octombrie, 1947)
— FUNCȚIONARĂ săracă 31 ani fizic acceptabil spirit vioi cultură vastă virtute ridicolă naivitate copil. Căsătorie domn situat manierat. (2 noembrie, 1947)
— FUNCȚIONARĂ cu gînd de studentă foarte drăguță calități sufletești dorește căsătorie. «Cocorence 25 S» (15 noembrie, 1947)
— DOMNIȘOARĂ 26 ani cultă blondă siluetă sinceră frumoasă dulce cuminte numai numerar doresc căsătorie cult manierat situat. (21 decembrie, 1947)

(Din colecția ziarului «România liberă»)

Culese de Corneliu VADIM TUDOR

GAVCO

BULETIN DE ȘTIRI

UN ROMÂN PE VÎRFUL LUI NIRAGONGO. Este vorba de doctorul Nicolae Coman, de la Universitatea din Cluj, participant la prima expediție românească transafricană. Printre alte rezultate concrete ale activității sale științifice se numără și cercetările în legătură cu vegetația de pe versanții vulcanului activ Niragongo (3 500 metri), de o diversitate aproape unică în lume. (Mihai Hetco)

ÎMPOTRIVA HIPERTENSIUNII. Rețetă culeasă de doctor Gh. Albulescu, comuna Udești, județul Suceava, de la o bătrînă țărancă: se ia o mînă de pătrunjel verde cu rădăcini cu tot, se taie mărunt, se usucă; se fierbe în 1/2 litru apă pînă scade la jumătate; se beau aproximativ 300 grame pe zi. Ceaiul nu e rău la gust și are un efect diuretic și hipotensiv constatat de doctorul Albulescu pe un mare număr de cazuri. (D. Ștefan)

CURAJ, DOMNIȘOARĂ MIA! Cofetăria din piața Progresul. În vitrină, o prăjitură nouă, parcă. Se numește, așa stă scris, «ÎNCELENT». Întreb: chiar așa? A, nu — mi se răspunde — se numește «EXCELENT», dar pe carton a scris domnișoara Mia, care are bacalaureatul. Îl are de șapte ani și tot de atîta timp n-a avut curajul să dea examen de vînzătoare. E doar ajutoare. Ce naiba? Curaj, domnișoară Mia! (E. Seceleanu)

UN TRIST RECORD este cel deținut de cooperativa «Constructorul» din Ploiești. A început urmărirea penală a foștilor salariați N. Diaconescu, G. Carbureanu, C. Cristian, I. Nistorică, C. Popescu, M. Costache (șef de șantier, șef de echipă, normator etc.), care în decurs de doi ani au prejudiciat avutul obștesc cu 700 000 lei. P.S. Să nu fim nedrepți: daunele se ridică la numai 695 557 lei. (Lionel Nițescu)

SE CAUTĂ UN BEC. Cine dispune de el, indiferent de cîți wați, să-l doneze pentru a fi aprins în perimetrul de joacă al copiilor din Cișmigiu, în partea dinspre strada Știrbei Vodă, lîngă fosta «oază» a lebedelor. E neplăcut ca tinerii care caută întuneric pe alei să aibă lumină, iar copiii care se joacă și după ce se înserează să nu vadă balansoarele și leagănele. (A. Munteanu)

S.O.S.! POLUARE PRIN ZGOMOT. La discoteca «Scotch» din Mamaia te poți certa în voie. Aici, nici cele mai «tari» cuvinte nu pot fi auzite. (S. Constantinescu)

ICAR NU POATE MURI MEREU. Sînt patru tineri entuziaști care vor să zboare — trupa Icar alcătuită din gimnaști dedicați trapezului. «Ca să te înalți nu-s suficiente voința, măiestria și munca. Ai nevoie și de condiții optime pentru desfășurarea repetițiilor și spectacolelor. Altfel, îți rupi gîtul», ne-a declarat Gh. Valeriu, șeful trupei. «Iar conducerea circului ne-a cam uitat, tocmai acum cînd pregătim un mortal». (Toma Michinici)

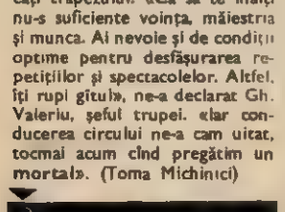

AMĂNUNT RUTIER. Duminică 22 iulie 1973, seara, toate avertizoarele galbene ce încoronează arteziana Miorița erau «uitate» stinse. Doi turiști din R.F.G. stăteau nedumeriți la limita evitării unei catastrofe în fața fîntînii. Rugăm organele competente a nu mai uita aprinderea avertizoarelor seara. (A. Mihailopol)

ABREVIERI. Poftiți la «HOT... E...BAL», ne invită un foarte recent hotel, «Decebal», din centrul Bacăului, construit după ultimele cerințe de confort modern. Să fie strania schimbare de sunete a reclamei un sistem obișnuit de prescurtare a numelor ilustre? (Iulia Moldoveanu)

O EXPOZIȚIE A NEGLIJENȚE! propunem să fie deschisă în Parcul expoziției din Iași. Parcul oferă, din păcate, un cadru adecvat. (Neku Ionescu)

TĂCEREA MULT PREA LUNGĂ A TRAMVAIULUI SILENȚIOS. Vă propunem strada Cobălcescu, de lîngă Cișmigiu, în momentul cînd tramvaiele 3, 2, 12 sau 20 o iau cu asalt din ambele sensuri. Bucuria decibelilor! După o asemenea experiență, o singură întrebare: unde este tramvaiul silențios, promis încă în urmă cu mai bine de patru ani de edilii Capitalei? Doar cu unul singur, cel de pe linia 14, nu se face liniște. (Mihai Hetco)

CE-AR FI DACĂ?... Nu demult, la inițiativa conducerii județului Caraș-Severin, în Poiana Mărului s-a organizat o serbare cîmpenească (deși ne aflăm la munte!) în cinstea muncitorilor forestieri din zonă; în cinstea celor care au terminat planul de împăduriri din acest an. Atît modestia exemplară a acestor oameni, cît și entuziasmul cu care ei au participat la veritabila sărbătoare folclorică (la care și-au dat concursul o serie de formații cultural-artistice din comunele învecinate) mă determină să fac următoarea propunere: ce-ar fi dacă, așa cum există o «zi a minerului», sau «a aviației», «a constructorului», «a pompierilor» etc., ce-ar fi dacă s-ar organiza pe plan republican și o «zi a forestierilor» — meritat omagiu acestor foarte mulți oameni ai țării, care (Horia Pătrașcu)

O CABANĂ GOALĂ PUȘCĂ. La cabana hotel Brădet de lîngă Cota 1 400 (Sinaia) găsești duminică după-amiază dever mare la televizor... al personalului de serviciu. Cînd am cerut ceva am fost privit ca dușman. Mi-au spus că n-au nimic și, în continuare, și-au văzut de treabă... la televizor. N-aveau nimic! Simplu. (A. Mihailopol)

PREMIERĂ ABSOLUTĂ. Publicitate mică la Piatra Neamț «Vînd Renault Gordini. Vizibil astăzi și mîine». Deci, de poimîine, telefonînd la 13728, putem afla condițiile de cumpărare a unui automobil invizibil. (Neku Ionescu)

SIROP DE ODOBEȘTI. Se poate și așa! De ce să nu se poată, mai ales că este îmbuteliat la I.A.S. Cotnari. (Marga Nedelea)

EMOȚII LA TULCEA. Pe platforma industrială a municipiului Tulcea intră în probe tehnologice generale noua uzină de aluminiu. Astfel, după Oradea, Tulcea devine al doilea mare centru furnizor de materie primă pentru producția de aluminiu. Uzina din Tulcea va furniza anual 250 000 tone. (Dorin Tudoran)

PRIMUL VAGON CU PLATFORMĂ TELESCOPICĂ. A trecut cu bine probele de funcționare primul vagon cu platformă telescopică fabricat în țara noastră. Este realizat de Întreprinderea de poduri și prefabricate din Pitești pentru a servi operațiilor de montaj și reparare a liniilor de contact aferente căilor ferate electrificate. (Delia Ștefan)

MÎNCAȚI BERE. La noul restaurant cu autoservire din incinta hotelului Pietroasa-Buzău, etajerele destinate preparatelor culinare strălucesc (sînt din inox), dar asta nu ține de foame. Încă de la deschidere, în acest local nu s-a servit decît bere... (Radu Constantinescu)

ACCELERAT, RAPIDUL VENEA. Vrei să ajungi la Arad, iei personalul. Vrei să ajungi repede, iei accelerat. Vrei să ajungi cît mai repede, iei rapidul. Situația este valabilă și pentru distanța Arad-București. Dar cel puțin pe distanța Brașov-București (și invers) rapidul face cît accelerat. Poate și mai mult. În schimb, în compensație, biletul costă mai mult. Pe cînd «reciproca?». (E. Seceleanu)

CU SPERACLUL...? Un afiș al administrației blocurilor de pe bd. 1 Mai din Capitală previne locatarii: «încuiați ușa numai cu cheia»!! Dar cum se procedează în mod obișnuit, de-a fost nevoie de precizări? (A. Cahane)

PREA MULTĂ CANDOARE STRICĂ. «V-aș ruga să-mi arătați ceva specific sucevean». Și vînzătoarea magazinului de artizanat din centrul Sucevei îmi întinde un văsuleț de lemn pictat cu una din acele oribile pseudo-idilice și fals folclorice țărăncuțe. «Ce are specific vasul ăsta?», întreb cu stupoare. «Scrie pe el Suceava» — mi se răspunde cu candoare (pe lîngă alte articole asemănătoare, în magazin erau și producții autentic folclorice). (D. Ștefan)

CU ADEVĂRAT UMOR NEGRU. Piața Unirii. Un bărbat fără mîini și fără picioare, mai precis cu ele tăiate. Șapca îi stă la ceea ce odinioară au fost picioare: Discuție între doi inși, desigur inconștienți.

— L-o fi călcat trenul?

— După cum arată, cred că două trenuri. (E. Seceleanu)

IMAGINE ȘI CUVÎNT. În București numărul celor dornici să «vadă» tot ce e nou pe pămîntul țării și dincolo de hotarele ei e mai mare decît al celor ce vor doar să audă. Cei puțin așa indică cifrele reprezentînd numărul abonaților TV și radio la sfîrșitul primei jumătăți a acestui an: 365 436 și, respectiv, 364 642. (I. Cioară)

TINERE ȚE ȘI CU BĂTRÎNEȚE. A început Festivalul tineretului de la Berlin. Firește, jurnalul de actualități (Studioul cinematografic «Alexandru Sahia») este prezent. Operatorul acreditat se numește Jean Michel și va ieși anul viitor la pensie. Consemnăm deci cu regret ultima sa prezență la un festival al tineretului. (E. Seceleanu)

CE SPUN GURILE RELE că se găsea sub căruța cu care s-au deplasat jucătorii de la Chimia Rîmnicu Vîlcea la meciul în care au cîștigat Cupa României la fotbal. (Viorica Păis-Caransebeș)

HALAL FEMEI ÎN PLĂVĂLAR! Aglaia Colesniuc a născut pînă la 39 de ani 17 copii, Maria Bolohan 13, Victoria Butnar 12, Ștefania Cortușan 8. Toate sînt din satul Plăvălar, județul Suceava. Ce să mai spunem noi? Să le fie sănătoși! (D. Ștefan)

PE ȘOSEAUA HUEDIN—CLUJ, la kilometrul 482, autoturismul aparținînd Elisabetei Moldovan a derapat și a fost izbit de altă mașină. Doi morți și trei răniți. Accidentul s-a produs din cauza vitezei și a uzurii cauciucurilor din spate. Morală: verificați cauciucurile din spate și grăbiți-vă încet. (Lionel Nițescu)

CÎT DE MICĂ POATE FI MAREA CAPACITATE. La o verificare a parcului auto din cadrul Întreprinderii de transporturi-auto Cluj, care deservește șantierul Întreprinderii de construcții de hidrocentrale-Tarnița, stupoare! S-a descoperit că șase autobasculante DAC de mare capacitate, în valoare de 1 800 000 lei, proprietatea șantierului, stau imobilizate din lipsă de piese de schimb. (Lionel Nițescu)

CETĂȚENII PĂSTRAȚI CURĂȚENIA ORAȘULUI. Un îndemn deopotrivă de clar chiar și pentru salariații Întreprinderii de salubritate. (Toma Michinici)

COSTINEȘTI. Stațiunea tineretului dotată cu încă un camping (o capacitate de 1 000 de locuri). Anul acesta își vor petrece vacanța în localitate un număr impresionant de tineri — aproape 40 000. (Marga Nedelea)

AGRAMATISMUL ÎN FLOARE. Iată un afiș care se lăfăie de ani de zile în vitrina cooperativei bucureștene «Plăpumi și saltele» de pe Calea Rahovei nr. 320, sfidînd cu sadism topica frumoasei limbi românești: «Vînde sofale de 2 persoane lei 750 pentru 1 persoană și în lei 580 rate». (T. Vadim)

DIN CONSTANȚA, împreună cu «calde» salutări, vă trimit ceva pentru «Buletin de știri» (pe o ilustrată, n.r.): Oriunde la localurile din Constanța poți bea o cafea bună. Chiar și la restaurantul gării. Să nu încercați să beți însă o cafea la localul specializat («Cafeneaua Orient»); aici, cafeaua se poate asemăna cel mult cam cu ce rămîne de la spălatul ibricelor. Despre serviciu să nu mai vorbim... Cafeneaua este la dispoziția cîtorva tineri care consumă la masă cu cheltuieli. Păcat de local, foarte reușit ca arhitectură și ca dotări. (Silviu N. Dragomir)

CURS DE RENOVARE. Magazinul de legume și fructe din Calea Dorobanților nr. 128 a împlinit respectabila vîrstă de 4 ani de cînd se renovează. Zilele trecute s-a dat primul semnal de înnoire: a început spălarea geamurilor. Sînt șanse ca-n următorii 4 ani gospodinele din cartier să-și vadă visul cu ochii. (Iulia Moldoveanu)

DE CU VARĂ, SANIA... Stagiunea teatrală viitoare se prefigurează de pe acum. Mai devreme — și cu multă certitudine — ca în alți ani, scenele bucureștene și-au anunțat intențiile repertoriale. Reținem din repertoriul Teatrului «Nottara» trei noi premiere cu piese originale: «Paradisul» de Horia Lovinescu, «Diogene clineiul» de Dumitru Solomon și «Dialog nocturn» de Leonida Teodorescu. Rămîne să așteptăm convertirea promisiunilor în fapte scenice. (Sanda Faur)

DE LA INSPECTORATUL DE NAVIGAȚIE CIVILĂ. Două barăci plutitoare de pe lacul Herăstrău ar urma să fie sediul, după cum vedeți, «Căpităniei lacuri». Pe cînd, căpitănia copăilor proprietate personală? (Toma Michinici)

O VESTE TRISTĂ DIN LIBOTIN. Biserica, monument istoric, din satul Libotin, jud. Maramureș, a ars în întregime. (Lionel Nițescu)

PE TURIȘTII care se vor abate pentru cîteva ceasuri prin Făgăraș îi invităm să viziteze frumoasa expoziție «Istoria cetății și a Țării Făgărașului», unde vor lua cunoștință cu meșteșuguri străbune și creații artizanale superbe. (Cornel Bozbici)

SPORT ȘI SĂNĂTATE. Feriți, sosesc performerii din Craidorolț: avertismentul va putea fi luat în serios — sîntem siguri — peste cîțiva ani cînd noua bază sportivă inaugurată recent în comuna Craidorolț-Satu Mare (tenis de cîmp, volei, handbal, baschet, mini-fotbal) își va demonstra eficiența și rezultatele. (Sanda Faur)

ce profețim, ce profesăm

pașaportul nostru moral

Fiecare cetățean român are virtual dreptul la un pașaport pentru străinătate, drept dealtfel reglementat prin lege. Posibilitatea de a uza efectiv de acest drept deplasîndu-te în străinătate cu treburi, pe contul statului, sau voiajînd pe buzunarul propriu, reprezintă însă fără îndoială un privilegiu dintre cele mai alese. Într-adevăr, pe scara valorilor spirituale, o călătorie în străinătate se poate înscrie pe una din treptele cele mai de sus, impresiile multiple cu care te îmbogățește putînd să dureze toată viața.

Oficial sau particular călătorind, înainte de toate ești **cetățean român**, ceea ce constituie, mai ales în zilele noastre, o identitate politică și morală care se bucură nu numai de o deosebită stimă și solicită și un mare interes din partea aproape fiecărui om cu care vii în contact, fie el cît de simplu. De la poziția politică a țării noastre pînă la obiceiurile de fiecare zi, astăzi aproape totul îl interesează pe un străin cînd are prilejul să întîlnească un român. Dacă acasă ne permitem să fim uneori incomprehensibili, morocănoși, puțin informați într-o chestiune sau alta de interes public, să ne placă sau nu folclorul, literatura, arta plastică, muntele sau marea, în străinătate incapacitatea de a comunica omenește și entuziast, de a oferi informațiile cerute la tot pasul, devine o gravă infirmitate morală, afectează implicit însăși demnitatea noastră patriotică. Nimic poate mai înalt ca îndatorire patriotică decît ipostaza cînd, făcîndu-se abstracțiune de numele pe care-l ai înscris în pașaport, devii «tovarășul român», «domnul român». Pe oriunde treci, figura ți-o pot uita oamenii, numele și mai repede; pretutindeni însă trebuie să lași în urmă un sentiment de stimă față de această țară care ne-a încredințat una dintre cele mai distinse cărți de vizită ce pot fi prezentate lumii.

Datoria de a fi un bun român, adică un veritabil exponent a tot ce poate să reprezinte în cel mai înalt grad pentru un străin imaginea țării atît de scumpă nouă, chipul minunatului nostru popor este în fapt adevăratul pașaport, un act moral, o investitură de conștiință. Simpla împrejurare că porți o asemenea cetățenie te scoate din rîndul persoanelor așa zis particulare, devii o entitate reprezentativă. În consecință, orice purtare aparent privată nu poate să nu lezeze în vreun fel bunul renume al țării, la impunerea căruia ești chemat să contribui.

Interesul inestimabil pe care-l suscită politica țării noastre, grandioasele succese obținute în dezvoltarea sa trebuie nu mai puțin confirmate, probate de personalitatea noastră a fiecăruia dintre cetățenii care avem prilejul de a dialoga cu lumea din exterior. Să nu uităm că, parafrazîndu-l pe Alecsandri, **Astăzi lumea ne cunoaște: român zice Ceaușescu zice.** Pornind de la un asemenea etalon de aur — politic, spiritual, moral — fiecare străin vrea să identifice acele trăsături de umanitate, acea personalitate a unui popor în fața căruia, cum se spune, își scoate pălăria.

Sînt, pesemne, extrem de exigent în definirea acestei «vize» morale pentru străinătate. Dacă o fac în mod sublimat e pentru că practic orice cetățean român cînd se află dincolo de granițe e investit cu puteri plenipotențiare. Adică stă în puterea fiecăruia să facă tot mai pregnante contururile luminoase ale chipului României socialiste.

Nicolae STOIAN

computerul ușurează viața și o despoaie de poezie

Cele trei schimburi de paznici ai farului «Hoheweg» din apropiere de Bremenhaven (R.F.G.) își iau rămas bun pentru totdeauna de la romanticul lor loc de muncă și-și îndreaptă pașii spre alte destine. Îndeletnicirea lor a fost preluată de atotacaparatorul computer care și-a luat obligația să îndrume în noapte, în deplină siguranță, pe întîrziații navigatori.

vacanțe...

Bunicii (și chiar părinții noștri) știau: ca să pleci în vacanță, iei trenul. S-a zis cu trenul. Cine mai pleacă azi cu trenul în vacanță? Demodații, poate. Pentru omul modern, trenul este sau prea lent, și atunci e înlocuit cu avionul (carele nici el nu se mai cheamă, banal, avion, ci jumbo-jet, sau supersonic, sau altfel), sau e prea rapid și atunci e înlocuit — ca în fotografia noastră — cu alte alea... Tinerii căsătoriți din Helsinki pleacă în vacanță cu cățel și fără purcel, întreaga gospodărie de concediu fiind încărcată într-o bicicletă cu remorcă, un fel de rulotă, dacă vreți.

replici

ORIZONTAL: 1) Cel mai mare autor de teatru al tuturor timpurilor... 2) ...și cel mai mare dramaturg al nostru. 3) Localitate în Franța — O serioasă punere în scenă. 4) Canele! — Unul dintre fondatorii Conservatorului de arte și meserii francez (N. Jaques) — «Dacă vei fi întrebat»... invers! 5) O... aceea à la nenea Iancu — Orele douăzeci... 6) Începe repetiția! — «Ondine» (Jean Giraudoux) — «Ești re»... strict autentic! 7) Premiera I și a II-a! — O cronică în versuri. 8) Stau la intrare — Artiști în slujba bunei dispoziții. 9) Copacul lui Eminescu — Supranumele lui Mackie din «Opera de trei parale» de B. Brecht — Apar mereu pe micul ecran (abr.). 10) Accesorii teatrele în limbaj specific — Fragmente de pe scena Operei. 11) Arta de a da replici.

VERTICAL: 1) Schelet lingvistic demn de luat în seamă — Un mod sec! 2) De comedie — «Steaua fără nume». 3) Îți întoarce replica — Bună de pus pe scene. 4) Kiriței Al. — Perse! — Unsprezece metri. 5) Tragedie în 5 acte de Goethe — La ieșirea din scenă! 6) Scriitor român (1821 — 1892) — Epuizat (fig.). 7) Artiști care n-au nevoie de sufleur. 8) Oraș în R.F. Germania — Umblă cu vorba. 9) Oraș antic în Colhida — Ironie la figurat — Rege! 10) Un antrenament dramatic. 11) Una dintre marile opere dramatice ale omenirii (Euripide) — Întruchipare a autenticității (fem. fig.).

Toma MICHINICI

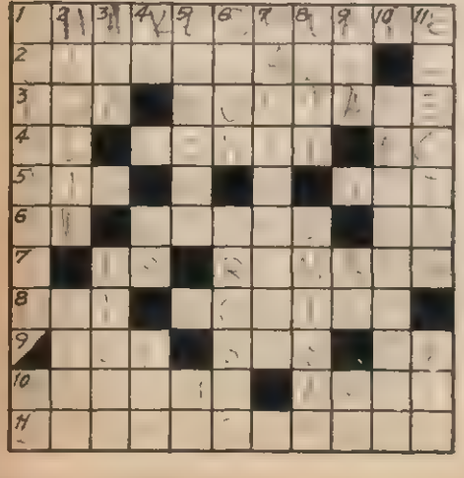

Dicționar: EZA, ARA, ELTE, AEA.

Dezlegarea jocului «ÎN GRĂDINĂ» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MIREA — LABIS. 2) ISAC — NERUDA. 3) NAS — TAGORE. 4) UNANIMA — TIE. 5) LODEN — TEI — M. 6) ES — BANUS — AI. 7) S — PURUREA — N. 8) CRIN — FINETE. 9) UITATE — IRIS. 10) MA — IRAN — SC. 11) BACOVIA — LEU.

automobiliștii omagiază calul

Diriguitorii Automobil clubului din Elveția sînt de părere că cea mai potrivită modalitate de a marca a 75-a aniversare a existenței sale ar fi un omagiu adus calului. Este recunoașterea unei filiațiuni tehnice de tip special, confirmată și de împrejurarea că forța de tracțiune a automobilului se măsoară în cai-putere.

Cavalcadele gen Far West oferite de clubul elvețian membrilor săi au prilejuit acestora momente inedite de destindere, cu mese la iarbă verde, joc, cîntec și voie bună.

sub semnul adevărului, justiției și echității

argumentul «bani»

Pe la două-trei noaptea, cinci bărbați au devastat sălbatic o gospodărie și au bătut două femei, dintre care una în vîrstă de 85 de ani. Cealaltă, lovită cu o sticlă spartă în cap, tîrîtă pe jos, lovită cu un bidon, a fost internată la spital cu două coaste rupte și în stare de inconștiență.

Fapta s-a petrecut în satul Căscioarele, comuna Găiseni, județul Ilfov, și Constantin Constantinescu, fiu și nepot al celor două victime, îl acuză de săvîrșirea ei pe Lazăr Purcea, Ion Brînduşescu, zis Cucu, Petre Paraschiv, Tudor Dumitrache și pe Ene Gheorghe — instigator și conducător al ticăloșiei. Se fac cercetări, dar într-un tempo care-l nemulțumește pe Constantin Constantinescu. Nedumerirea dumisale e cu atît mai mare cu cît știe că Ene Gheorghe, Petre Paraschiv și Ion Brînduşescu au mai fost condamnați tot pentru acte huliganice.

Ene Gheorghe — om care «și-a construit în comună un fel de castel pe care în prezent îl îmbracă în marmură, și-a cumpărat mobilă de sute de mii și toate astea pe spinarea unor muncitori zidari care nu îndrăznesc să spună nimic de teama lui», un om care «se laudă că el cîștigă pe puțin 15 000 lei pe lună» — mai este acuzat de Constantin Constantinescu că, acum, «se laudă că el are bani și că poate să cumpere pe oricine».

Credința în argumentul «bani» mi se pare un al doilea huliganism. Un huliganism vizavi de morala noastră. Fără îndoială, că se va face, pînă la urmă, o anchetă completă.

cine te «obligă la crimă», emanoil becuș?

Totul a început frumos: prin '68, doi tineri care munceau în aceeași fabrică, mai precis la «Vitrometan» din Mediaș, s-au cunoscut, s-au îndrăgit și s-au căsătorit.

Dar după cei doi «da» spuși înaintea ofițerului Stării civile, Emanoil Becuș s-a purtat oricum cu Elena, numai iubitor nu. Iar după cinci luni de mariaj dur a luat tot ce era în casă și a plecat.

Elena, rămasă doar cu hainele, și-a înfrînt dezamăgirea și a continuat să muncească și să facă economii, ca să-și poată reface strictul necesar. Numai că prin iulie '72 iar intervine soțul cel belicos, care între timp cumpărase, fără știrea soției lui, un apartament într-un bloc nou și care îi propune o împăcare. Elena acceptă, se mută în apartamentul cel nou și plătește — cu economiile sale — avansul pentru mobila cumpărată în rate.

Dar tot după cinci luni reîncepe calvarul. Vorbe grele, bătăi, amenințări, care culminează cu o hotărîre definitivă din partea soțului: nu-și mai primește soția în casă.

Și Elena Becuș începe să alerge la miliție, la judecătorie, la comitetul de partid al întreprinderii, la diferite alte foruri de partid din Mediaș și Sibiu.

Printr-o hotărîre judecătorească Emanoil Becuș este obligat să-și reprimească soția în apartament; însă executorilor care pun în aplicare hotărîrea le declară că «aceasta îl obligă la crimă».

Și iată că în ciuda acestei hotărîri judecătorești, Elena e silită să locuiască pe la diferite colege binevoitoare, pentru că soțul tot n-o primește în casă și pentru că, plătind ratele pentru mobilă, nu mai are cu ce-și plăti și o gazdă.

Socotesc că forurile în drept din Mediaș ar trebui să fie mai categorice cu acest bărbat care își închipuie că o căsnicie e un domeniu privat al bunului plac și al brutalității.

Iar pe Emanoil Becuș țin să-l întreb: cine te «obligă la crimă», omule? Nu cumva morala dumitale, total pe dos decît a celor din țara asta?

modul de a pune problema

Nimeni din uzina metalurgică din Iași nu se mai miră că maistrul tehnician Iancu Chiculiță rămîne adeseori, după programul de lucru, pînă noaptea tîrziu în secție. Pentru că omul acesta e autorul celor mai multe inovații din uzină — peste 90; pentru că omul acesta are un premiu întîi la un concurs al inovatorilor organizat de ministerul de resort; și pentru că omul acesta și-a propus — declarat ritos și public — «să las ca bunuri tinerilor măcar 200 inovații».

Într-o astfel de noapte de lucru prelungit sub semnul căutărilor, maistrul Chiculiță a plecat din uzină după miezul nopții. Pe stradă, în apropierea uzinei, s-a întîlnit cu un bărbat și o femeie. Bărbatul lucra în tură de noapte, femeia stătuse pînă tîrziu la un spital unde era internată fetița lor și venise să ia cheia casei de la soțul ei. Acum femeii îi era frică să se întoarcă singură acasă. Așa se face că bărbatul acela, aflînd că maistrul Chiculiță stă «tot la blocuri», l-a rugat să o însoțească pe soția lui, ca să nu meargă noaptea singură. Și maistrul Chiculiță, firește, a acceptat.

Ceva mai departe însă, el și femeia aceea necunoscută au fost atacați de trei tineri. Lovit, el și-a pierdut cunoștința. Cînd s-a trezit avea cîțiva dinți rupți, îi lipseau ochelarii de vedere și stiloul, iar haina era afișiată. A aflat că femeia țipase și săriseră în ajutor niște muncitori din cîteva barăci aflate în apropiere.

A urmat un proces și cei trei tineri au fost condamnați la cîte o lună închisoare.

Pe maistrul Chiculiță îl intrigă modicitatea pedepsei, cît și faptul că el n-a fost chemat, ca parte vătămată, în proces.

«E adevărat — spune dumnealui — eu n-am o importanță așa de mare în ansamblul vieții noastre sociale, totuși sînt și eu o rotiță în mecanismul uriaș al făuritorilor de bunuri materiale și — să știți — funcționez ireproșabil!

M-a umplut de amărăciune faptul că eu, care am crescut generații de oameni cu care mă mîndresc, la bătrînețe am fost lovit de niște copii, iar oamenii puși să aplice legea o calcă.

În cei 33 de ani de activitate în uzină și aproape 50 de viață, am fost învățat să respect omul și profesiunea lui, dar judecători care văd numai infractori, medici care nu iubesc oamenii și cînd scriu o rețetă se uită în agenda medicală, aceștia nu ne aparțin, ne sînt străini. Asta-i părerea mea.

Am scris în nădejdea că poate veți avea timp și de cazul meu vreodată și atunci poate mi-oi vedea cazul în coloanele «Flacării»; nu de altceva dar *ca să se mai trezească unii*».

În ceea ce mă privește, am copiat atît de multe rînduri din scrisoarea tovarășului Iancu Chiculiță pentru că ea dovedește un lucru: și judecătorii sînt judecați. Opinia publică, în general, și mai ales conștiința muncitorească sînt deasupra noastră a tuturor, chiar și a acelora dintre noi care au fost aleși, pe o perioadă limitată, să împartă dreptatea.

metajuridicul cel uman

Mircea Florescu, împreună cu familia sa, a locuit timp de doi ani într-o cameră de 3,90 pe 3,90. A locuit fără forme legale pentru că din partea Întreprinderii Drumuri și spații verzi-București, unde lucra ca electrician, avea promisiuni ori că i se va da un spațiu mai ca lumea, deci corespunzător celor patru membri ai acestei familii, ori că i se vor face forme legale pentru încăperea pe care o ocupa.

Între timp Mircea Florescu se transferă — în interesul serviciului — la O.C.L.-Tehnometal. Urmarea: electricianul Mircea Florescu, împreună cu cei doi copii ai săi, mai mici de trei ani, și cu soția sa, însărcinată, au fost pur și simplu evacuați din «casa» lor de 3,90 pe 3,90.

Poate Mircea Florescu n-a fost destul de diligent și acum «plătește» neglijența de a nu fi pretins, la timpul potrivit, forme legale pentru spațiul pe care-l ocupa. Poate evacuarea lui Mircea Florescu este, strict juridicește, motivată.

Dar — oameni buni — oare nu se pot găsi la Întreprinderea Drumuri și spații verzi ori la O.C.L.-Tehnometal și niște soluții omenești?

măcar pentru cîteva clipe să intrăm noi în pielea celor care așteaptă ajutor de la noi

Fie că dreptatea este de partea dumneaei, fie că nu, situația lui H.B. din Brașov, așa cum singură o înfățișează, este cu adevărat dramatică. **Mamă a patru copii, dintre care trei minori; leafă de femeie** de serviciu; și, peste toate, un soț obsedat de teama de microbi, violent și care, în lipsa ei de acasă, a violat-o pe fiica lor în vîrstă de 14 ani. Ambii soți sînt salariați ai Oficiului P.T.T.R. al municipiului.

Femeia s-a plîns în stînga și în dreapta, în cadrul serviciului și în afara lui, dar s-a lovit de indiferență, de răspunsuri oficiale, reci.

Deci iată că încă mai sînt oameni blazați în fața durerilor altora; oameni care rezolvă cererile doar funcționărește; oameni care nu înțeleg că femeia aceasta simplă și tare necăjită n-avea nevoie doar de o rezoluție, ci și de puțină înțelegere, de puțină răbdare, de puțină căldură.

Lucrul mă surprinde pentru că se petrece tocmai la Brașov, orașul în care s-a născut acel minunat «sfat al oamenici»

Scrisori comentate de Nelu IONESCU

MAMAIA '73

Concursul național de creație de muzică ușoară românească s-a terminat, discuțiile — nu, iar cîntecele, unele dintre ele, încearcă, atît cît pot, să-și facă un drum către noi. Cum era și de așteptat, părerile sînt împărțite între acceptări și negări, între pro și contra. Drept care, redacția noastră inserează în paginile sale două puncte de vedere deosebite, aparținînd colaboratorilor noștri George Stanca și Petre Magdin. Bineînțeles, discuția rămîne deschisă.

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

un festival și mai multe obiecții

Un festival cu adevărat național trebuie să-și justifice numele, trebuie să reflecte realitățile artistice ale zilelor noastre pe măsura realităților sociale din țara noastră. Or, Mamaia '73, prin ținuta sa generală, este un festival foarte bătrîn. Nu știm dacă în afara cîtorva melodii semnate Țeicu, Bogardo sau Radu Șerban tinerii iubitori ai muzicii, și nu numai ei, au reținut altceva care să corespundă gustului lor. Prea multe armonii fals-solemne, orchestrații stufoase, texte banale, aride, penibile chiar, au «încununat» un festival care se vrea reprezentativ. Un festival cu pretenții trebuie să fie, în primul rînd, un loc de afirmare a noului. Și ce lucruri noi am văzut la Mamaia? Un (unul!) singur compozitor și trei soliști tineri. Și ce-au făcut ei aici? *Marius Țeicu* a însemnat salvarea festivalului din apa sîmbetei a mediocrității. Este o performanță să cîștigi un premiu (cu două melodii) în anul debutului. *Iuliu Merca*, o prezență dezavantajată de piesa aleasă, *Adrian Romcescu*, o speranță, iar *Eva Kiss*, o solistă în nota cu care ne-au obișnuit ultimele «stele fără nume» și nimic mai mult. Alte noutăți? Poate în regulamentul mereu revizuit, cu alineate hocus-pocusiste — uită concursul de interpretare, nu e concursul de interpretare.

Viciul fundamental al acestui festival este, după părerea noastră, lipsa oricărei preocupări de întinerire a juriului (cam același de cîteva ediții), care a ales neinspirat multe melodii de care ne puteam ușor lipsi («Ora H», «Sînt în al șaptelea cer» etc.). Din punctul de vedere al tematicii abordate, unele texte au abundat în banalități bune pentru o antologie comică: «Sînt în al șa-sa-șa-șa-șa-șa-șaptelea cer», «Mi-ai spus că mă iubești/ Ți-am spus că te iubesc/ Și-a stat o clipă-n loc pămîntul» (nu-i de mirare, la asemenea enormități). Chiar dacă problema textelor nu-i nouă, nu trebuie uitat nici o clipă că datorită penetrației incomensurabile a muzicii ușoare, «banalitatea pe buzele tuturor» poate avea efecte cît se poate de nocive, aducînd mari deservicii poeziei adevărate.

Astfel stînd lucrurile, să trecem la banalitatea melodiilor, în majoritate incolore, parcă mereu aceleași de șapte festivaluri încoace. Germenii unui nou stil de care muzica ușoară românească are nevoie ca de oxigen se află pe undeva prin cîntecele lui Marius Țeicu, Florin Bogardo sau în recitalul Didei Drăgan, care sfidînd literalmente vechile compoziții a avut curajul de a cînta numai piese «tinere» aparținînd lui Sile Zamfir, Petre Magdin, Mircea Drăgan. Practic, tînăra noastră cîntăreață a apărut parcă dintr-un alt festival, să-i zicem «Mamaia '83». O altă idee bună pentru un festival renovat (căci trebuie să ajungem odată și aici) a încolțit în momentul apariției formației pop «Romanticii» pe scena unui festival de muzică ușoară. Lucrul este apreciabil, chiar dacă grupul amintit nu este cel mai reprezentativ. Trebuie s-o recunoaștem, muzica noastră ușoară nu se hotărăște să exploateze suficient resursele muzicii pop românești, gen mereu neglijat, obidit, în ciuda valorilor autentice pe care le deține.

Atenția concursului s-a îndreptat anul acesta și spre piesele de largă respirație, apropiate genului de cîntece patriotice. Intențiile sînt lăudabile, dar avem anumite rezerve în ceea ce privește asocierea unui text patriotic cu o melodie de muzică ușoară, cu un ritm («Mi-e inima plină de soarele zilelor noastre» în chip de cha-cha). Concepția textierilor noștri vizavi de cîntecele cu tematică este încă simplistă, mărginindu-se doar la evocări, recurgînd la imagini arhiuzate, îmbrăcînd poezia în marame, în costume de ciobănași poposiți pe litoral. Astfel, intențiile nobile ale organizatorilor au fost compromise de manierismul unor textieri. Să nu mai vorbim de faptul că dragii noștri făcători-de-poezii-cîntate nu l-au iertat anul acesta nici pe Eminescu, mai precis legendarul său tei, despre care aflăm că are «timple argintii plin cu poezii». S-ar impune deci mai mult discernămînt în selecționarea melodiilor cu tematică și o rază mai mare de cuprindere a subiectelor, mai puțin contemplative și mai mult angajate, de atitudine.

Iar dacă vrem un festival proaspăt, trebuie să promovăm cît mai mulți tineri, compozitori, soliști, care prin talentul lor să facă acel pas înainte, de mult așteptat de iubitorii și consumatorii de muzică ușoară.

George STANCA

MUZICĂ

dacă ar fi numai muzica

Sorții l-au desemnat pe Mihai Constantinescu să deschidă festivalul cu piesa lui Marius Țeicu «Tinerii», pe versuri de Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. Aceeași piesă, de astă dată în interpretarea Andei Călugăreanu, avea să încheie 4 zile mai tîrziu concursul. Alături de compozitori consacrați ca George Grigoriu, Radu Șerban, Mișu Iancu, H. Mălineanu, Temistocle Popa, Vasile Veselovschi și alții, a apărut un nume nou, Marius Țeicu, nume care de un an încoace a reușit să ne demonstreze că succesul melodiilor sale nu este întîmplător. Creații ca: «Iubire», «Soarele zărilor», «Chemarea dragostei», «Tinerii», «Nu te vreau» — ultimele 3 prezente în festival — pot fi considerate reprezentative pentru muzica ușoară românească. Premiul Uniunii compozitorilor evidențiază, de fapt, talentul și seriozitatea unui om care studiază muzica de la vîrsta de 7 ani. «Vîrfurile» acestui concurs au depășit net, din *punctul* de vedere al valorii muzicale, edițiile precedente, astfel încît putem consemna cu satisfacție șlagăre de factură modernă corespunzătoare anului 1973. Unor piese ca «Seara» (Radu Șerban), «Chemarea dragostei» (Marius Țeicu), «Mi-ai spus că mă iubești» (Mișu Iancu), «Ca florile» (Mihai Dumbravă), «Și m-am trezit că iubesc» (Temistocle Popa), «Apollo» (Adalbert Winkler), «Tu ești primăvara mea» (Florin Bogardo) le întrevedem un viitor frumos, asigurat de calitatea liniilor melodice, de structura lor armonică, orchestrația și concepția lor muzicală, elemente indispensabile unui produs muzical de valoare. Au fost și lucrări penibile, inacceptabile, de pildă «Teiul lui Eminescu» (Gheorghe Popovici), un fel de swing-twist-shake lent, și alte «cutezanțe ritmice» care nu au servit cu nimic textul, dealtfel reușit, cum este și cel al melodiei incriminate. În noianul de *ritmuri* antrenante a apărut ca o binefacere «Seara» lui Radu Șerban, care prin interpretarea Andei Călugăreanu ne-a *introdus* într-o atmosferă de totală deconectare și liniște sufletească. Excelentă ideea de orchestrație. Totul se bazează pe secție *ritmică* și streich (viori, viole, violoncel, contrabas), iar scriitura, într-o manieră clasică, mi-a amintit de celebrele adagio-uri *din simfoniile* lui Haydn. Cred că dacă de undeva, de departe, am fi auzit o muzicuță, atunci... dar nu-i nimic, bravo Radu Șerban, bravo Anda și aplauze pentru Jokl Kereștely și Paul Enigărescu, realizatorii sunetului întregului festival. O impresie deosebită a lăsat piesa lui Florin Bogardo «Tu ești primăvara mea», în a cărei interpretare Aurelian Andreescu a fost de-a dreptul impresionant. Este regretabil că melodii valoroase ca «Mi-e inima plină de soare» (Gelu Solomonescu) și «Cîntecul marinarului» (Valențiu Grigorescu) au clacat din cauza lipsei de inspirație a orchestratorilor, fie ei chiar autorii înșiși.

George Grigoriu ne-a oferit «Dulce, dulce România» și «Stelele», ambele pe versurile cuplului Angel Grigoriu-Romeo Iorgulescu, în aranjamentele orchestrale ale autorului. La orchestrația primei piese am remarcat o subtilă insinuare a motivului principal *din Hora Unirii*, mesajul cîntecului fiind astfel mai direct. Aș fi vrut să-l văd în afară de concurs pe Aurelian Andreescu și Anda Călugăreanu, dar se pare că timpul (Aurelian Andreescu a sosit prea tîrziu de la Atena pentru a mai putea repeta) și alte motive obiective (versiunea potrivit căreia Andei Călugăreanu nu i s-a aprobat recitalul este total eronată) au fost împotriva lor. În schimb, Dida Drăgan și Cornel Constantiniu ne-au oferit o seară memorabilă. Nu putem decît să le mulțumim cu satisfacția celor care alături de ei sînt «în al șaptelea cer» pentru fiecare succes al artei noastre interpretative, care în ultimă instanță înseamnă o victorie a *muzicii ușoare românești*. Excelent microrecitalul lui Mihai Constantinescu, a fost departe de ceea ce unii au numit «program de bar». Iar dacă ținem seama de faptul că interpretul a intrat pe scenă grav bolnav, atunci în loc să-l ironizăm, trebuie să-l *felicităm*. Gestul lui a însemnat respect pentru muzică și spectatori (același ghinion l-a avut și Ioana Iliant în concurs). Mare atenție la George Enache! Ar fi păcat ca acest talent să fie în continuare victima unor piese nesemnificative și să nu uităm că *noi sîntem* aceia care l-am adus la stadiul de «băiat vesel» pe scenă, dar trist în realitate. Avem datoria morală să-l scoatem din acest tipar. Este, dacă vreți, un apel adresat tuturor compozitorilor. Foarte bune recitalurile Marinei Voica (compoziția sa «Mama» se integrează perfect în stilul cîntărețel), al Margaretei Pîslaru (aplaudăm curajul cu care a abordat blues-ul, în calitate de compozitoare și interpretă) sau al Corinei Chiriac.

Dincolo de toate acestea, bune și rele, trebuie să recunoaștem că actualul Concurs național de creație a lansat șlagăre de talie internațională și a confirmat valoarea primei noastre garnituri de interpreți, în care debutanții Eva Kiss și Adrian Romcescu s-au integrat perfect.

Pe cînd un concurs național de interpretare?

Petre MAGDIN

TOP MUZICAL

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	O portocală	Anda Călugăreanu	15
4	2	Fetița mea	Mihai Constantinescu	5
5	3	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	4
2	4	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	11
3	5	Zilele	Marina Voica	13
8	6	Pastorală	Roșu și Negru	2
7	7	Ploaia	Odeon	3
6	8	Din focul primului sărut	Aurelian Andreescu	10
9	9	Dedicație	Romanticii	13
10	10	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	4

Compozitori: 1. Marius Țeicu. 2. Mihai Constantinescu. 3. Laurențiu Profeta. 4. Margareta Pîslaru. 5. Marius Țeicu. 6. Nancy Brandes. 7. Sorin Vasiliu. 8. Marius Țeicu. 9. Teodor Tufiș. 10. Csomo Judith.

TOP MUZICAL „FLACĂRA" TALON NR. 24

FLACĂRA — REPORTAJ

(Urmare din pag. 14)

mică, femeile bat rufele cu maiul ca-ntotdeauna, dar acum au lîngă ele pachetul cu «Dero». «Dero»? zici. Dau din umeri: ce să facem, dacă altceva nu găsim?

Atît la vale cît și pe stradă se discută, uneori în sistemul metric: al lui cutare a rămas repetent și l-a bătut unchi-său 250 de metri. Tată-său era plecat la Voila... La actualul cămin cultural nu se dau niciodată filme, dar aproape fiecare locuitor are bicicletă. Duc cu ele porumb sau grîu la moară. Înainte foloseau căruțele. Chestie de civilizație și de gust. Am surprins și nițică discuție cu iz obștesc, la marginea unui loc cu napi. El în genunchi,cu o servietă în mînă, ea în picioare, avînd o furcă de lemn pentru întorsul tînului. Dialog:

— Sivucă, te duci diseară?

— Musai.

Un timp nu mai aud. Apoi: N-auzi nici tu (ea)... Doar atît îi cer: să aibă haine frumoase și să fie om (el).

Explicația: cu trîmbița fusese anunțată adunare generală la Șercaia. (Orice lucru important se anunță cu trîmbița.) Sivucă trebuia să se ducă. «N-auzi nici tu?» Nu știu, dar sună ca un posibil tangou al unei activități obștești de calitate.

Strada respiră un aer cumsecade și plăcut. Adevăruri simple: azi e 14, mîine-i 15. Pseudoadevăruri: Ăla de colo — de fapt unul aproape de-l poți bate pe umăr. Cerere de țigări: am auzit că ai o țigară. Am, da. Amiral. Bună și aia. Sau: moșule, zice popa că te-a trecut pe tabelul morților. Moș: întîi să-mi dea butelie de la sfat.

Cele mai apreciate sînt discuțiile de politică externă. Numai între bărbați și *numai seara, pe-ntuneric*. Majoritatea celor cu care am stat de vorbă doresc să facem comerț cu tot mai multe țări.

Se *discută mult despre un oarecare profesor* universitar Munteanu de la Cluj. Se zice că ar fi făcut cercetări pe dealuri, ar fi scris 15—20 cărți și că e *un om foarte* deștept. Bineînțeles, este o legendă. Munteanu ăsta există și în satele din Buzău, dar a venit *din București*.

Faptului că plouă des, că valea e tulbure, că roșiile se coc și mai tîrziu decît de obicei i s-a găsit explicația: umblă oamenii pe Lună. Se crede că în București ploile sînt mai calde și că orchestra din Dăișoara e printre cele *mai bune din țară*. *Am* văzut-o și auzit-o. Cîntă la nunți și la 3500 pe noapte. Piesa de bază e desigur: la-ți, mireasă, ziua-bună. Și cea *modernă*, să rupă gura diverșilor colonei, ingineri, profesori veniți de la Brașov, București, Sibiu: O porumbiță, cît o bobiță.

Se fac și case, fiți fără grijă, și, cum-necum, la început arată noi. Paranteză: de ce s-or fi *mirînd* și entuziasmînd unii, de ce-or fi și scrîind că s-au făcut case noi? Cum altcum va ar putea să se facă? Vara, biblioteca e închisă: profesorul responsabil nu lasă cheia. Nici n-are cui. Prin bibliotecile personale alături de Rebreanu, Teodoreanu, Sadoveanu, Eminescu dăinuie și Munchm pentru culturalizarea maselor (Dumitru Mircea); Oamenii învinș (Eugen Frunză); Activiste pe tărîm obștesc (fără autor).

Activitatea culturală pare a fi în ultimele rînduri. În asemenea condiții e greu de presupus că seara pune cineva ghilimele sau vreun semn al mirării. Mai mult se vorbește decît se scrie. Sînt și cîteva televizoare luate cu banii jos.

Și acum, tovarăși, va urma un lucru important, frumos, decisiv. Urian V. Elena, Cosgarea Maria, Crișan Camelia, Pop Corneliu, Boeru Valeria, Urian I. Elena, Damian Traian, Raica Viorica, Boer Silviu, Boca Rodica au dat anul acesta examen la diverse licee. 10 elevi din 21 de absolvenți ai școlii generale din sat. Adică 47%. Au reușit: Pop Corneliu, Urian I. Elena, Damian Traian, Raica Viorica, Boer Silviu, Boca Rodica. Cosgarea Maria *spune* ba că a reușit, ba că nu a reușit. 6 din 21, adică 28%. Urian I. Elena, Boca Rodica, Damian Traian — dotați de școala din comună cu premiile I, II, III — au reușit la liceu cu următoarele medii: 9,13, 9,30, 8,25. Este meritul și datoria lor, copii inteligenți și *frumoși fiind*, să-și *termine* liceul și să vină în facultăți, să mai salte procentele acelea de «origine socială — țărănească». Aceștia, *observați numele*, sînt descendenții unor oameni care în trecut — și scriu fără teamă cuvîntul «trecut» — își căutau *rostul* în America sau în București ca «oameni de serviciu, portari, ușieri, încasatori la bănci». Să avem, cum spuneam, grijă de ei *pentru* că vin dintr-un sat unde se pun ghilimele doar la școală și doar nouă luni pe an, dintr-un sat unde biblioteca e *inculată* vara și film poate fi văzut numai dacă goneștî pe șosea cu bicicleta peste 4 sau 15 kilometri.

Aici totuși se *prefigurează* personalități solide prin dragoste față de cărți puține, dar citite de mai multe ori. Iată ce scrie eleva Boca Rodica în caietul ei de lecturi suplimentare: «În Eminescu e dragoste și durere de dragoste». «Într-o asemenea situație, lumina și culorile pălesc, frunzele cad de ploaie și de vînt, norii se duc, stolurile de păsări pleacă, florile se veștejesc și se împrăștie iar toamna devine atît de frecventă». Și „În volumul «Călciîul vulnerabil» spațiu poeziei scrise de Ana Blandiana este unul moral. Salvarea morală e aflată de poetă în călciîul vulnerabil al lui Achile." Venită după terminarea liceului, pe șoseaua națională nr. 1, în București, la facultate, eleva dată pe brazdă la propriu, va da strălucire nativei ei inteligențe și, firește, va fi nițel mai îngăduitoare și cu Ana Blandiana.

Eugen SECELEAN

Spălatul este ocupația ta, femeie!

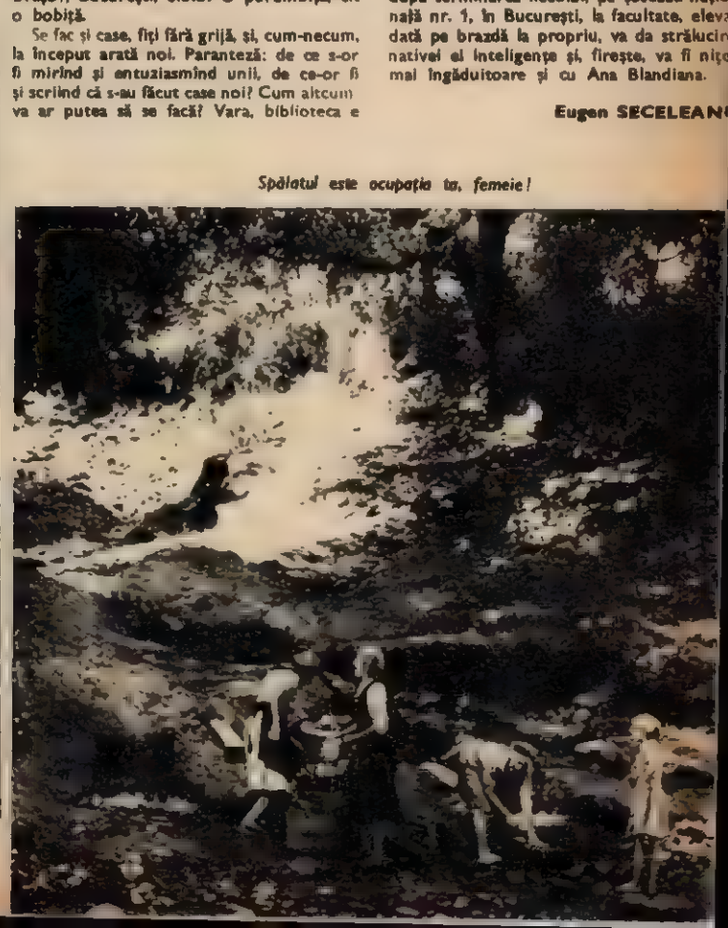

poluarea folclorului (XXI)

surprize elvețiene

O societate de voiaj elvețiană a organizat, cu sprijinul oficiului nostru de turism, două excursii numite *Turul folcloric al Carpaților*. Am avut prilejul să cunosc cele două grupuri de turiști în scurtele lor popasuri la București. Erau la jumătatea excursiei, entuziasmați peste măsură de priveliștile românești, de ospitalitatea neobișnuită ce o întîlniseră peste tot pe unde trecuseră și mai cu seamă de bogăția și frumusețea muzicii, jocurilor, portului românesc.

A trecut mai puțin de un an. Mă aflu în Elveția. Primisem o invitație prin care eram poftit să iau parte la reuniunea ce urma să aibă loc la *Caveau des Vignerons* (Crama viticultorilor) din localitatea Chexbres unde se vor întruni *prietenii României și ai folclorului ei*, așa cum s-au numit cei ce făcuseră parte din grupul «turului folcloric al Carpaților».

Am aflat că alegerea locului întrunirii a fost făcută de către o parte din grupul excursioniștilor, toți viticultori din localitatea Chexbres.

Oameni aparținînd diferitelor categorii sociale, necunoscuți între ei înaintea călătoriei, s-au legat prin dragostea ce o poartă țării noastre, folclorului românesc. Sînt de față la această reuniune și nu-mi vine să cred ceea ce văd. De la țăranul simplu, care trăiește din produsele vieții sale, de la funcționarul modest pînă la intelectualul care îndeplinește muncă de răspundere în viața statului, toți (peste 50 de participanți) își mărturisesc mîndria și fericirea de a fi ascultat cîntecele, de a fi văzut jocurile noastre «la fața locului». Nu este și nici nu poate fi vorba de snobism la acești oameni care vorbesc despre cobză, despre nai, despre țipuriturile oșenești, despre nunta de la Săpînța cu multă pricepere, cu mult interes față de soarta folclorului nostru.

Iată-l pe doctorul din Berna, șeful serviciului de igienă pentru întreaga Elveție. Se desprinde dintr-un grup pentru a sta de vorbă cu mine: «De ani de zile ascult conferințele bilunare ale domnului Marcel Cellier, compatriotul meu, care prezintă, la posturile noastre de radio, muzică dumneavoastră populară. De ani de zile înregistrez pe banda magnetofonului aceste conferințe, cu bogate ilustrații muzicale. După atîta vreme mulți dintre interpreții dumneavoastră îmi sînt foarte cunoscuți, foarte dragi. Am în discoteca mea toate discurile cu Maria Tănase, și vă rog să mă credeți că am deplîns moartea Mariei Lătărețu. Aveam o mare dorință pe care sînt fericit că am realizat-o: să ascult această muzică minunată în mediul care a creat-o, să văd acolo, alături de impresionantele biserici de lemn maramureșene, «roata fetelor» și «roata feciorilor». Să ascult în peisajul românesc o doină bucovineană, în preajma frescelor de la Voroneț sau Gura Humorului, să mă pătrund încă mai puternic de ceea ce, de ani de zile, îmi produce atîta bucurie în viață: muzica populară românească».

Aflîndu-mi preocupările și activitatea, interlocutorul meu îmi mărturisește îngrijorarea față de anumite realități constatate în timpul călătoriei: «Oare noi, turiștii, nu avem cumva o influență nefastă asupra viitorului folclorului dumneavoastră? Știu că bogăția folclorului românesc se datorește tocmai repertoriului variat caracteristic dialectelor specifice diferitelor zone geografice. Spre surprinderea mea însă am avut prilejul să constat prezența jocului călușarilor, de pildă, în repertoriul multor ansambluri din regiunile cărora, din cîte știu, acest dans nu le aparține. Îmi pun întrebarea dacă acest procedeu nu este cumva consecința preferințelor noastre, știindu-se că jocul călușarilor, prin dinamica sa extraordinară, este foarte prețuit de către străini. Ar fi păcat și ne-ar părea nespus de rău să fie așa. Mi-e teamă că, pornindu-se pe acest drum al concesiilor, sistemul să nu se generalizeze, grăbindu-se procesul regretabil de standardizare, de unificare și prin urmare de sărăcire a neîntrecutului dumneavoastră folclor».

Cum oare îmi puteam închipui că, departe de hotarele țării, undeva, într-o cramă ascunsă între viile din Elveția, voi avea prilejul să întîlnesc străini mai grijulii de soarta folclorului nostru decît mulți dintre cei cărora — prin ocupația lor — le revine la noi în țară această nobilă sarcină.

Ca să nu mai vorbesc de unii dintre intelectualii noștri, care, de cum aud muzică populară la radio, întorc butonul!

Hari BRAUNER

Lausanne, iulie 1973

satul născut dintr-o ie

Într-o zi a anului 1955, meșterul Dumitru Tomoioagă tocmai terminase de clădit o nouă casă cu pridvor din stîlpi ciopliți și cu horbotă de traforuri. Se știa în satul Ciocănești (aflat pe drumul de la Iacobeni la Vatra Dornei) cît de prețios este în meseria lui Dumitru Tomoioagă, iar oamenii luau lucrul acesta cît se poate de firesc, recunoscîndu-i talentul cu adînc respect. Așa se face că Saveta Dumitru a venit la meșter cu rugămintea de a-i trage un chenar sub streașină cu un model cu rîuri, așa cum se află el pe la bunicii. Ia era ruptă, putrezită, și de ce să se piardă modelul, cînd se puteau împodobi cu el pereții noii sale case, ca să se bucure astfel și bunica, odihnească-se în pace!

Meșterul a luat modelul, s-a gîndit pînă a găsit posibilitatea de a-l realiza practic în tencuială. Tehnica, foarte simplă, constă din imprimarea modelului decupat cu grijă dintr-un carton rigid în tencuiala proaspătă a zidului. După ce tencuiala s-a uscat, nu i-a mai rămas decît să picteze florile, cu culorile care i s-au părut mai potrivite, în armonie cu dealurile, cu cerul, cu stîlpii pridvorului și horbota traforului. Bunica Savetei Dumitru putea fi mulțumită

Dar viii cu viii și morții cu morții. Iar viii au fost atît de încîntați de realizarea meșterului, încît acesta nu mai putea să lucreze nici o nouă casă din sat fără a o împodobi cu «rîuri» și mai frumoase și fără a ciopli stîlpi și mai nemaivăzuți

Nu, nu este o legendă. Satul nu se cheamă «satul dintr-o ie» (ca «Mănăstirea dintr-un lemn»), ci se cheamă tot Ciocănești. Iar astăzi cine pășește pe ulițele satului are minunata impresie că se află într-un muzeu în aer liber. Numai că locuitorii acestui sat sînt foarte departe de a avea orgoliul expoziției și sentimentul vanitos al unicității. Ei există în continuare, primind tot cu omenie orice suflet călător, în interiorul frumoaselor lor case țărănești. Interior în care tu, ieneș și răsfățat orășean, ai surpriza să constați cît de armonios pot conviețui elementele de interior moderne cu cele tradiționale. Fie în casa Anei lui Crăciun, a Ioanei Țăranu sau oriunde în altă parte, studiourile, mesele radiourile contemporane se armonizează discret cu lavița ciopîtă de Ion, Gheorghe sau Vasile, cu cîteva zeci de ani în urmă, lavițe care se mai pot folosi și azi ca pat, scaun sau dulap. După cum și azi stăpîna casei își țese covoarele și-și vopsește lîna singură, tot cu ierburi: galben cu flori de dobriță, multe nuanțe de roșu din sovîrf, cafeniu cu coji de nucă, verde cu frunze verzi de nuc, bej roșcat din flori de tei și încă multe altele. Și după cum și astăzi, de la mic la mare, tot satul se îmbracă în portul tradițional, cu bundiță brodată și tivită cu blană de jder.

Nu, nu este un loc de legendă și nu este un loc născocit de noi pentru a exemplifica ideile vreunui teoretician, deși tare îmi vine să-l las pe însuși Lucian Blaga să vorbească: «Dragostea de frumos, de pitoresc este o patimă a românului, în care el știe să pună o măsură, un ritm, un duh atît de degajat..., ea are în viața poporului o întîietate atît de precumpănitoare încît e prezentă și se manifestă și în cel mai sărac bordei»

Dar la noi în țară nu mai sînt de mult bordeie, iar patima pentru frumos a țăranului român a rămas aceeași și în cadrul modern al civilizației socialiste. Chiar dacă dorința țăranului nostru de azi de a merge în pas cu progresul urban, însușindu-și toate realizările civilizației, a schimbat în mod simțitor cadrul vieții țărănești, înclinațiile lui native, experiența și bunul-simț îl vor îndruma să pună în continuare o pecete artistică originală noului său cadru de viață, dacă va fi lăsat s-o facă, liber de orice falsă îndrumare.

Marga BENGULESCU

Case din Ciocănești împodobite cu motive decorative.

AUTOMOBILIȘTI !

Orice călătorie cu autoturismul este plăcută. Pentru a fi și fără griji, în cazul ivirii unor evenimente neprevăzute, care ar putea produce stricăciuni autoturismului dumneavoastră, vă recomandăm încheierea asigurării facultative pentru avarii (auto-casco).

Volumul primelor de asigurare pe care le veți plăti pentru această asigurare îl puteți calcula singuri, consultînd schema de mai jos, luînd ca bază capacitatea cilindrică a autoturismului dumneavoastră.

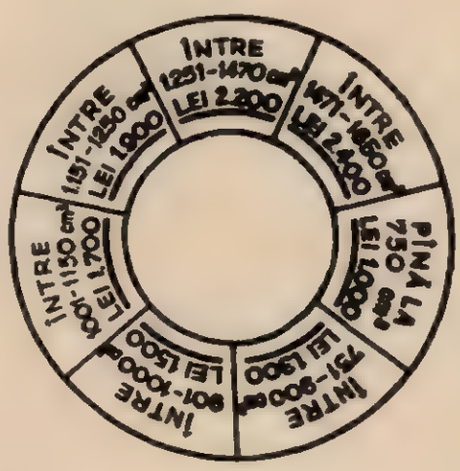

La primele de asigurare arătate în schema de mai sus puteți obține următoarele reduceri:

— 10%, dacă prima de asigurare se plătește anticipat, pe un an întreg, direct la unitățile teritoriale ADAS sau prin lucrătorii scriptici;

— 15%, dacă asigurarea — încheiată pe un an — se reînnoiește pe încă un an, iar pentru anul de asigurare anterior nu s-au plătit și nu se datorează despăgubiri.

La aceste avantaje se mai adaugă încă unul:

— puteți plăti prima de asigurare în trei, patru și șapte rate; de exemplu, la asigurările cu plata primelor în trei rate: rata I — 40% din prima anuală — se plătește la încheierea asigurării, iar ratele a II-a și a III-a, de cîte 30% din prima anuală, se plătesc la 1 lună și, respectiv, 4 luni de la începutul asigurării. În acest caz, reducerea de primă se acordă la ultima rată de plată a primei.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice, instituții, C.A.P., filiale A.C.R., agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

lumea văzută de aproape

și totuși fotbalul nu este un simplu joc

Toată apa Dunării nu m-ar spăla dacă aș comite păcatul capital de a ponegri sportul rege. Prea numeroasă este armata supușilor săi «republicani», gata de orice sacrificiu. Căci el și numai el, cum spune și un cîntec de iubire, este în stare să ne tulbure liniștea conjugală, să ne învrăjbească relațiile cu cei mai buni prieteni ori să ne facă cei mai fericiți muritori. Fie arșiță sau vreme rea, dacă purtăm în noi microbul golului, pornim spre stadion atrași de mirajul unui meci. Ne bucurăm și suferim, sîntem în stare să uităm și de propria identitate, contopindu-ne în marea și anonima oaste a suporterilor. O, și cît de repede călcăm jurămîntul de a nu mai auzi de stadion, după o partidă care ne aduce în pragul infarctului. Cine pune patimă — și cine oare dintre veritabilii microbiști nu-i pătimaș? — cunoaște biografia cea mai intimă a jucătorilor favoriți, făcîndu-și chip cioplit din imaginea lor, pe care o ține în portvizit alături de fotografiile nevestei și ale copiilor. Oameni politici, scriitori, artiști, bunici și soacre, tineri și bătrîni, femei își părăsesc săptămînile de săptămînă obișnuitele ocupații, schimbîndu-le pentru 90 de minute cu unica și pasionanta profesie: iubitor al fotbalului. Dealtfel, istoria mai veche și mai nouă consemnează în cronici și adevărate drame — un război între două state latino-americane declanșat de incidentele din arenă, ciocniri violente între taberele de suporteri, divorțuri răsunătoare, procese etc., etc.

Dintr-un sport ca oricare altul, dintr-un divertisment, cum este logic și firesc să fie, fotbalul a devenit încetul cu încetul una din maladiile acestui secol. De aici, și statutul pe care marii jucători îl dobîndesc sau îl se conferă de către magnații puși pe cîștiguri, ajungînd, din păcate, să fie cotați în multe țări la bursa de valori mai ceva ca devizele, ca pietrele prețioase sau ca aurul. În jurul lor a înflorit o adevărată industrie a afacerilor cu picioare ce driblează pînă și propria umbră ori care știu să marcheze și în situații din cele mai de neînchipuit. Uneori, și în casa noastră principialitatea este surprinsă în ofsaid. Sigur, nu la proporțiile de aiurea, de neconceput într-o societate ca a noastră. Dar feluriți chibiți încearcă să eludeze legea. Sînt tentative de racolări și transferuri de la echipa X la echipa Y, născîndu-se cazuri de favoritism în contradicție flagrantă cu normele de etică și echitate, de morală, unanim repudiate de opinia publică și sancționate ca atare de forurile oficiale. Noi nu putem admite și nu vom admite niciodată ca sportul să devină o sursă de venituri ilicite, un paravan pentru parazitismul social. Ce se întîmplă pe alte meleaguri este un adevărat scandal. Mai mult chiar, o rușine. S-a ajuns pînă acolo încît în unele țări capul de afiș al actualității în presă îl dețin vînzările și cumpărările de jucători.

Am citit în numărul din 12 iulie al revistei italiene L'Europeo un interviu al binecunoscutului om politic Luigi Preti care dezvăluie proporțiile de necrezut ale comerțului cu jucători. La hotelul milanez Hilton s-au adunat acum, în pauza dintre începutul și sfîrșitul campionatului, președinți de cluburi, antrenori, mijlocitori de afaceri, pentru a încheia afaceri veroase. Avem de-a face cu o adevărată Mafie. Autorul interviului, ziaristul Massimo Fini, notează că jucători aflați la apusul carierei și care mai au înainte doar puțini ani de activitate sînt cotați la un miliard de lire. Este cazul lui Gigi Riva, Sandro Mazzola, Pierino Prati. Alții, mai tineri și încă necunoscuți, cum este Salvadori, cumpărat de Torino cu 250 de milioane de lire, se consideră umiliți dacă nu sînt evaluați la sume exorbitante. Sigur, nu ei iau partea leului, cum se spune. Sume colosale intră în buzunarele patronilor, ale mișilor. «A început o adevărată nebunie a cifrelor, vertiginoase, fără precedent în istoria mondială a fotbalului — spune în răspunsurile date Luigi Preti. Aceasta se datorește în primul rînd faptului că anumiți conducători suferă de grandomanie, de megalomanie congenitală, că alături de ei se află miliardari care nu au nici un fel de preocupări de natură economică, azvîrlind pe fereastră sume enorme pentru a-și face credit politic. În plus, presa de informații (n.a. — a se citi de scandal) exaltă într-o manieră anormală faptele și personajele din lumea fotbalului. În Italia probabil că nici 10 la sută din cetățeni nu știu cine este ministrul de externe, dar 54 de milioane de italieni știu precis cine este «magul» Herrera (n.a. — fostul antrenor al echipei Roma)».

În cadrul interviului se subliniază că tot acest tîrg are loc în vreme ce milioane de salariați luptă pentru îmbunătățirea condițiilor lor de muncă și de viață, în vreme ce curba prețurilor la bunurile de consum este ascendentă, iar țara este stăpînită de criză economică.

Dealtfel, cazul Italiei nu este singular. În Spania, R.F.G., Anglia, Franța, în Brazilia și Argentina, tîrgul de jucători este în floare, atingînd cifre de afaceri de-a dreptul amețitoare.

Și atunci, stai și te întrebi: este oare fotbalul un simplu joc, un divertisment pentru sute de milioane de spectatori și o plăcere pentru cei care îl practică? Răspunsul este categoric: nu. El s-a transformat, în societățile de consum, într-o marfă ca oricare alta, într-o afacere bănoasă, susținută din punga celor care își plătesc cinstit biletul de intrare pe stadion pentru a-și satisface o plăcere, iar de pe urma acestei pasiuni profită rechinii fotbalului și toată liota de intermediari. Văzută de aproape, această lume își dezvăluie încă o dată, sub noi ipostaze, chipul hidos.

Ion MĂRGINEANU

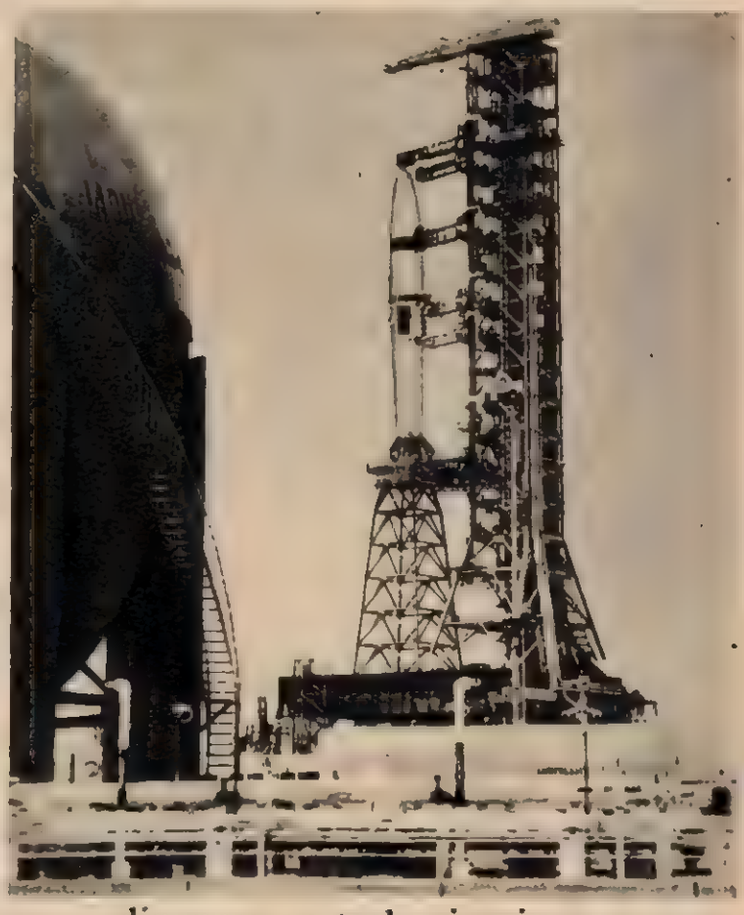

din nou cu treburi prin cer

Atenția oamenilor de pe mapamond este iarăși concentrată asupra a trei dintre semenii lor, porniți într-o nouă și cutezătoare cercetare a spațiului infinit. Skylab 2, laboratorul cu nume ceresc, va lansa, pentru multiple observații ținînd de ramuri științifice pînă acum cîteva decenii încă inexistente, pe Alan Bean, Owen Garriott și Jack Lousma. Ei vor munci timp de 56 de zile (nou record cosmic) în mica lor cabină aruncată în genuni. Lansarea — mîine (duminică) ora 23.00, corespunzătoare orei noastre 5.00 (luni).

mapamond '73

un fir de păr

Ultimul meu prieten de la Roma, Francesco N., pictor amator în puținele ceasuri libere și arhitect de peruci în multele ceasuri de muncă pentru cîștigarea pîinii zilnice, mi-a dezvăluit în timpul cît expoziția lui Mihai Bandac a funcționat la «Academia di Romania» odiseea firului de păr de la celulele capilare ale fetelor sărace din sudul Italiei, pînă la pompoasele și savantele peruci fabricate de firma la care lucra — scufii de mărgăritare pentru cheliile femeilor cu stare. Ședeam sub pînzele pictorului român, care adusese la Roma cîteva cioburi din cerul cu albastru de Voroneț al Maramureșului, iar din Sicilia o splendidă suită de tablouri cu un cer cînd violaceu, cînd piclos, dar înecat în pulbere de aur, și vorbeam despre un tîrg de fete de la Caltagirone pe care abia îl filmasem. Nu era nici Muntele Găina din Apusenii noștri, nici forfotă de isarlîc oriental, ci numai tristețe, lament mediteranean, larmă de gintă latină și lacrimi strivite cu pumnul în colțurile ochilor. Se cumpăra păr așa cum se cumpără fulgi de găină, și nu pe bani pești, ci pe haine uzate, maldăre de trențe de talcioc contra riurilor de abanos din cosițele fetelor siciliene în care degetele specialiștilor înotau șerpuitor ca niște reptile de pradă, prinzînd cîte un fir, încercîndu-i elasticitatea, măsurîndu-l cu metrul, prețuindu comoara de schimbat pe bulendre, cu ochi satisfăcuți.

Păr negru, lung, cît mai lung, cît mai tînăr, cît mai viguros, păr mîngîiat în fața oglinzilor vechi, păr răsfirat peste umeri, peste sînii feciorelnici, păr cîntat și descîntat, păr sărutat și clămpănitul foarfecelor de oțel, mușcătura aceea sub care cosițele pîrîiau ca rădăcinile florilor smulse din pămînt, lacrima, broboada, cutiile de carton cu rochiile — șolduri și capul plecat, privirea în pămînt și pasul grăbit spre răcoarea casei în așteptarea anilor de cînt și descînt pentru ca alt păr, la fel de frumos, să crească.

Francesco N. mi-a povestit că părul cel mai valoros este cel alb, părul cărunt, argintiu, de pe creștetul bătrînelor siciliene, acel păr cu care se «împănează» perucile de alte culori pentru a face «chic», pentru a face «efect» pe capul demontabil al americancelor cochete. Părul se cumpără la kilogram pe un preț care variază în funcție de lungime, vîrstă, culoare, rezistență, de la 50 000 de lire (aproximativ o mie de lei la prețurile «vieții») pînă la 500 000, în cazuri excepționale cînd cine știe ce rarisimă podoabă capilară poate încorona tigva unei babete milionare. «Recoltat», spălat, conservat, asortat, trece apoi în mîinile țesătoarelor de peruci, apoi în cele ale coaforilor, pentru a poposi în cele din urmă pe un creștet mai mult sau mai puțin viran, sau a zace alături de alte peruci în panopliile toaletelor intime ale cuconetului. Pentru cochetele cu mai puțină stare, peruci din păr artificial, de zeci de ori mai ieftine, de zeci de ori mai ridicole și mai puțin rezistente, căci numai capul «autentic» se poate bucura de păr autentic.

Ioan GRIGORESCU

la dolce vita

Ca în întreaga Europă, canicula își face de cap și în Cetatea Eternă. Locuitorii Romei și numeroșii turiști aflați în oraș încearcă, cu mic cu mare, să se răcorească în apa faimoaselor fîntîni cîntate de Respighi. În imagine, Fontana di Trevi.

valori românești în univers

profesorul ion cantacuzino (1863-1934)

personalitate marcantă a științei și culturii

La vîrsta de 38 de ani, după o intensă pregătire de 22 de ani (în afară de cea elementară de 8 ani), Ion Cantacuzino întemeiază în țara noastră un învățămînt, o înaltă școală, într-o specialitate a medicinei care-și luase zborul cu 20 de ani mai înainte prin descoperirile epocale ale lui Louis Pasteur. Noul profesor aducea cu sine, pe lîngă vaste cunoștințe de specialitate, și o mare capacitate de lucru în această nouă ramură a științelor medicale de laborator, o înaltă concepție de viață universitară și multă căldură sufletească, mai ales în ceea ce privește relațiile cu tineretul universitar, foarte rar întîlnită. El însuși declara mai tîrziu că bucuria lui cea mai mare a fost de a împărtăși tinerilor știința pe care o dobîndise și de a deștepta în mintea lor dorința de a ști mai departe și de a-și adînci cunoștințele. Pentru el, unde nu este dragoste, de acolo fuge tineretul. Aceste calități cu totul deosebite pe care le poseda profesorul Cantacuzino, de a-și duce activitatea în continuă comuniune cu cei din jurul lui, explică faptul că atîția tineri valoroși au venit să lucreze în laboratorul catedrei sale, foarte modest pe atunci, mulți dintre ei rămînînd să se specializeze în discipline de laborator sau să devină asistenți ori preparatori la catedra sa. «Nu era cu putință să nu te simți atras ca de o putere magnetică către el și să nu fii cucerit pentru totdeauna la opera înălțătoare pe care simțeai că acest mare om o întreprinsese», a scris despre el profesorul C. Ionescu-Mihăești, care i-a urmat la catedră. Nu este singura mărturie; toți elevii lui, în mod impresionant, și-au spus cuvîntul lor spre a arăta ce om extraordinar fusese «dascălul» lor, cum îl numeau între ei.

Datorită imboldului imprimat de profesorul Ion Cantacuzino, s-a format ceea ce se numește o școală universitară, «Școala Cantacuzino», o comunitate însuflețită de același gînd, de aceleași simțăminte, în serviciul unui înălțător țel, folositor culturii, științei și sănătății populației din țara noastră.

În timpuri grele, din epoca războaielor balcanice și a primului război mondial, formația aceasta de tineri doctori grupați în jurul noului lor maestru, sub conducerea lui, au reușit să combată cu succes și să stăvilească epidemiile de holeră și de tifos exantematic, să micșoreze sau să prevină apariția altor epidemii.

Era o realizare practică prin care se demonstra clar necesitatea permanentizării activității acestei formații medicale. Astfel s-a creat Institutul Cantacuzino în 1921, avînd ca scop lupta contra bolilor contagioase, care dădeau cel mai mare procent de îmbolnăviri. Acest institut pentru care s-au zidit clădiri noi, la care s-au tot adăugat altele, avea ca scop, pe lîngă prepararea produselor necesare prevenirii și combaterii acestor boli molipsitoare, să întreprindă și cercetări științifice privitoare la continua lor ameliorare precum și la modul lor de aplicare. De asemenea, avea încă o sarcină importantă, anume să pregătească medici specializați pentru aceste activități. Deci sarcini de producție, de cercetare și de învățămînt de specialitate, care cereau o continuă dezvoltare atît ca personal, cît și ca spațiu de laborator, aparatură și instalații.

Instituția creată de profesorul Cantacuzino, atît de necesară țării, a continuat să se dezvolte și după moartea lui, prin discipolii pe care-i formase, pe calea trasată de marele lor înaintaș. Institutul Cantacuzino și-a serbat 50 ani de la înființare în 1971, mult mărit, din toate punctele de vedere față de cum era la întemeierea lui.

Activitatea profesorului Cantacuzino a lăsat urme adînci și în afara institutului creat de el, opera sa principală. El ne-a lăsat o bogată operă științifică — de valoare mondială — avînd ca obiect studii asupra imunității (adică a științei mijloacelor de apărare a organismului față de diferiții agenți atacatori). De asemenea rămîne amintirea strădaniilor sale pentru ridicarea nivelului vieții culturale și artistice din țara noastră. Strînsese o colecție de opere de artă, tablouri, desene, stampe, de o mare valoare, alese de rafinatul său gust artistic și de cunoștințele adînci ce le avea și în acest domeniu; cea mai mare parte a rămas Muzeului de artă al Republicii Socialiste România. A scris și însemnări zilnice în timpul războaielor balcanice și în timpul primului război mondial, care atunci cînd vor fi publicate vor constitui nu numai un foarte valoros document istoric, dar și o operă literară memorialistică, produs al unei personalități unice, de umanist cu o cultură înaltă și multilaterală cu totul aparte, a poporului nostru.

Profesor doctor docent
Ion MESROBEANU

cronica de trei secunde

coborînd cu poulidor

...Ce mai pot să însemne la un om ca Poulidor gînduri negre? Înțeleg la mine, eu da, din cînd în cînd, foarte rar, am cîte o derapare spre abis, mă gîndesc la el și nu mă duc, nu cad, rămîn pe bicicletă. Ca să nu am gînduri negre, mă gîndesc uneori la Poulidor — el cum face, el cum stă în șa, el cum rezistă să vină de două decenii mereu al doilea, să nu cîștige niciodată «Turul Franței», să fie mereu învinsul lui Anquetil, și după ce Anquetil s-a retras, să fie de serviciu pentru Merckx și cînd Merckx n-a mai vrut «Turul Franței» să rămînă la 26 de minute de Ocana... Un simbol al înfrîngerilor eroice, o metaforă a celui-veșnic-sosit-pe-locul-doi, Poulidor devenind în franceză un substantiv comun, poulidorism însemnînd seninătatea în acceptarea locului secund — ce gînduri negre mai poate avea un simbol?

La mijlocul săptămînii, pe piscul Telegrafului din Alpi, omul fu gata să abandoneze: «Da, e adevărat, acolo m-am gîndit să abandonez. De două ori mi-am dezlegat curelele pedalelor. O tresărire de orgoliu m-a împiedicat să cedez. Era prea multă lume. Erau prea mulți martori. A doua zi mi-am revenit, mă simțeam gata de noi atacuri și, ca printr-o vrajă, am alungat gîndurile negre...». Această schiță de Hemingway omul o declara liniștit ziaristului din fața sa, care ziarist susținea la fel de liniștit că în etapele Pirineilor — profilați pe fereastra barului — Poulidor avea șanse să urce cîteva locuri în clasamentul general. Desigur, nu pe locul al doilea. Vremurile acelea au apus. Au venit vremurile existenței printre primii zece. Omul rezista căci chiar și printre primii zece într-un «Tur al Franței» viața se mai poate numi viață: «Cel mai grav pentru mine ar fi să provoc mila; în ziua cînd aș auzi: «Săracul, face și el ce mai poate», retragerea va fi aproape...»

N-a provocat mila, n-a avut gînduri negre. În Pirinei, într-o coborîre, cu stînca la dreapta și vidul la stînga, Poulidor a derapat, s-a răsturnat, s-a rănit, sîngele l-a țîșnit din frunte, exact ca în celebra cădere din '68, de lîngă Albi. Sonat, amețit, mai avu puterea să-și întrebe antrenorul:

— Ce fac?

Și omul acela care purta straniul și fortatul nume de Caput îi strigă:

— Ce să faci? Să nu faci pe prostul, asta-i tot... Oprește-te, pentru tine totul s-a sfîrșit...

Din tot ce mi-a dat Poulidor împotriva gîndurilor negre · îmi lipsea această poruncă: Să nu faci pe prostul... A venit și vremea ei, în toată frumusețea ei sălbatică. O accept fără nici o tresărire de orgoliu.

Radu COSAȘU

de la lume adunate

SEÑOR, LĂSAȚI-VĂ DE FUMAT! Zicala «fumează ca un turc» se va schimba, probabil, în «fumează ca un spaniol». După cum arată revista «Actualidad tabaquera», în 1972 spaniolii au consumat aproape 53 de miliarde de țigări, cu peste un miliard și jumătate mai mult decît în anul precedent, media zilnică a creșterii fiind de 5 țigări.

FEMEILE FUG DE SINGURĂTATE? O englezoaică în vîrstă de 26 ani, Charmaine Johnstone, se pregătește să efectueze o traversare solitară a Atlanticului, în ambele sensuri, fără escală. Navigatoarea și-a proiectat singură ambarcațiunea, pe care a denumit-o «Tamborada».

CHIAR NIMIC SFÎNT? Tezaurul catedralei de la Chieri, în apropiere de Torino, a fost furat vineri de o bandă de infractori. Hoții au aruncat în aer ușa blindată a casei de fier în care se afla tezaurul, dispărînd apoi cu 28 de piese de o valoare inestimabilă, între care mai multe statuete datînd din epoci cuprinse între secolele XII și XVII.

SCRIPTA NON MANENT. Un incendiu uriaș a cuprins clădirea arhivei militare din orașul american Coverland, din statul Missouri — cel mai mare depozit de documente militare din S.U.A. — unde se află, printre altele, dosarele complete ale celor peste 56 milioane de foști combatanți, din toate armele, ai forțelor armate ale Statelor Unite.

DE UN MILION DE MĂRCI, STUPEFIANTE. E STUPEFIANT! Poliția vest-germană a capturat în localitatea Erlangen (Bavaria) 3 kilograme de amfetamină și 50 pachete de L.S.D. care ar fi permis producerea a 300 000 doze de stupefiante cu o valoare pe piața neagră de aproape un milion de mărci. Trei persoane au fost arestate.

oameni despre care se vorbește

ADRIAN HASTINGS, preotul catolic ale cărui dezvăluiri în legătură cu monstruoasele masacre ordonate de colonialiștii portughezi în satul mozambican Wiriyamu au dezlănțuit o largă și profundă campanie de proteste în lumea civilizată. Comitetul O.N.U. pentru decolonizare ține o ședință specială dedicată acestei oribile recrudescențe a genocidului de tip fascist.

JUAN PERON. Numele conducătorului Frontului justițialist din Argentina, din nou la ordinea zilei. Sprijinit de principalele forțe politice ale țării, Juan Peron își va relua foarte probabil, în scurtă vreme, fotoliul de președinte al republicii.

BRIAN FAULKNER. În fotografia pe care o punem la dispoziția cititorilor, Brian Faulkner, noul prim ministru al Irlandei de Nord (Ulster), desemnat de Adunarea provincială, zîmbește. Are, probabil, temei — deși evenimentele ultimelor zile arată altceva — să creadă în capacitatea sa de a rezolva marile probleme care frămîntă țara-i divizată.

VALÉRY GISCARD D'ESTAING, ministrul francez al economiei și finanțelor, este de părere că situația financiară și comercială mondială ar trebui să se normalizeze în anul 1974. Valoarea reală a dolarului fiind mai mare decît cea cotată la burse, S.U.A. ar trebui să intervină, susținînd dolarul fals subevaluat.

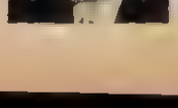

HABIB BOURGHIBA, președintele Tunisiei, sprijină ideea dialogului direct dintre părțile implicate în conflictul din Orientul Mijlociu. Personal, ar fi de acord să aibă o întrevedere cu un reprezentant al statului Israel pentru discuții în legătură cu problemele fundamentale din regiune.

Imagini, transmise de agenția britanică Keystone, de pe atolul Mururoa (Pacificul de Sud), locul de desfășurare a recentelor experiențe franceze cu bombe nucleare.

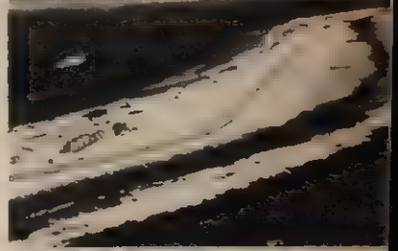

CAUCIUCURI CARE SAR ÎN POM ȘI NOTE DE PLATĂ CARE SAR ÎN AER

Sîntem în microbuzul redacției cu destinația Săftica-Tîncăbești. Iată o imagine care se încăpățînează să devină tip: un autoturism într-o stare nefericită tras la marginea șoselei, proprietarul lui într-una și mai nefericită, străjuit de doi milițieni aflați la datorie. Oprim microbuzul și coborîm. Accidentatul e un om slab, între două vîrste, cu pete de sînge pe cămașă și pe brațul stîng. Stă în fața noastră incapabil să scoată o vorbă.

— Cum s-a întîmplat?, întreb pe tovarășul, care se recomandă locotenent-colonel Mangearu Nicolae.

— Cum!?, exclamă el, clătinînd reprobator din cap. A explodat cauciucul.

— Din vina proprietarului?

— Păi din a cui! Ajunsese într-o stare de uzură maximă. Nu știu cum poate exista la cineva atîta indolență.

— Era singur în mașină?

— Nu, cu soția. Cînd a explodat cauciucul ușa s-a deschis, ea a căzut și mașina s-a răsturnat peste dînsa. A fost trimisă de urgență cu salvarea la Periș.

— Numele proprietarului?

Tovarășul Mangearu citește de pe carnetul de conducere auto: Minu Stan, tehnician, vîrsta — 52 de ani, domiciliat în strada Maria Rosetti nr. 5, numărul de înmatriculare al mașinii 3-B-6004.

Iulia MOLDOVEANU

În local numai bere brună. În depozit, bere blondă berechet. Pentru cine, cu ce ocazie? Mister... (stînga).

1+1=2; 2+2=4. În nici un caz, 4,40 sau 5. «Așa-i!» aprobă și Constantin Hîra, ospătarul. Doar niște cam tîrziu (dreapta).

DA, RECUNOAȘTEM: NE-AM COMPORTAT SCANDALOS LA TERASA TÎNCĂBEȘTI

Liniștea aproape bucolică ce domnea peste Terasa Tîncăbești a fost cu brutalitate risipită într-o după-amiază de mijloc de iulie. În acea zi fatală, cîțiva comeseni, pînă atunci pașnici consumatori de cîrnați cu fasole sau varză cu (iertați cacofonia imposibil de evitat) carne, au pretins (nici mai mult, nici mai puțin) verificarea notei de plată. Ospătarul Constantin Hîra, proaspăt, angajat («pă sezon, stau acilea trei luni»), dar vechi în meserie, a zîmbit, a transpirat, a recalculat, concedînd în fine că a încărcat numita notă de plată cu un leu la salată, cu circa 2 lei la o friptură și alți cîțiva zeci de bani la cîrnățiii cu fasole. O glumă acolo, o scăpare din vedere, ce dracu' dom'le, vă văd oameni serioși, se poa' să vă țineți de fleacuri?! Doar că pașnicii consumatori au arătat o legitimație, ceea ce le-a dat dreptul să procedeze la o verificare mai atentă a notelor de plată în general. Din acel moment liniștea sus-numitei terase a fost scurtcircuitată, personalul a devenit nervos, ceea ce nu-l împiedica să ne fulgere cu o privire gen «nouă nu ne pasă, faceți ce vreți». «Ce, noi nu cunoaștem proverbul din bătrîni: apa trece, pietrele rămîn?!»

Mai întîi s-a enervat Alexandrina Tudor, ajutor bucătar, care a chemat prin telefon pe responsabilul restaurantului, Nicolae Tudor, potrivire de nume nu într-un totul întîmplătoare, avînd în vedere că șeful este totodată soțul dumneaei. Respectivul își face destul de repede apariția la volanul unei Dacii 1100. «Degeaba vă uitați, am fost dați și la ilicit, dar n-au avut ce să ne facă!», ne ghicește ușoara surpriză din priviri ajutoarea de bucătar.

Se procedează în continuare la verificarea unor note de plată care pot nedumeri chiar și pe cel mai naiv client din lume. De pildă, reiese — din bonierul ospătarului Constantin Hîra — că un original a comandat un cîrnat și... 20 de chifle!!!

În tot acest răstimp starea de tensiune crește și înregistrăm din partea ajutoarei de bucătar, care pesemne se consideră un fel de purtătoare de cuvînt a întregului personal, delicate reproșuri, precum:

«Nu sînteți la miliție!»

«Ce vremuri, dom'le!»

«Să nu mai faceți pe subtilii, că nu se prinde!»

S-a dus naibii toată tihnita pace a Terasei Tîncăbești. Oamenii vociferează. Primprejur își fac apariția, timid, cîțiva localnici.

Află ce și cum, și nu le vine să creadă! Adicătelea, se poa' da și rest la bere, la coniac, fiindcă eu de cînd mă știu, aici la așa ceva nu se dă restul, mi-am zis că or fi alte prețuri... (Ion V. Petcu, tîmplar la serele Pipera).

Cîntăreața de la difuzor a început brusc să cînte fals, mușchii, pînă în acel moment decente, se izbesc în geamuri și se sinucid cu sutele.

Miroase a penal.

Și asta unde? La cîțiva kilometri doar de restaurantul «Săftica» unde marele boss își continuă, în ciuda tuturor evidențelor, domnia.

Să fie o întîmplare?

Mihai HETCO

SALUTĂRI DE LA FOSTUL ȘI ACTUALUL ȘEF AL RESTAURANTULUI „SĂFTICA"

Îl recunoașteți, nu? Este Dragoș Crăciun, șeful restaurantului «Săftica», personajul principal al articolului «Vreți dolari, mărci, lovele, găini sau carne?». Deoarece am fost întrebat de mai multe ori dacă totul a fost autentic, spun: da. Nimic nu a fost inventat. Și totuși Dragoș Crăciun continuă să fie șef de restaurant, să coordoneze munca celor din subordine, să răspundă, într-un anume fel, de liniștea și buna dispoziție a cîteva sute de clienți. Îl întreb dacă are pe cineva. Răspunde: mă jigniți. Totuși misterul acesta trebuie elucidat și trebuie luate măsurile normale. Dealtfel, nici nu pot înțelege cum de acceptă el situația aceasta: să rămînă șeful unor oameni în fața cărora s-a compromis.

Cooperativa de consum «București» este obligată să răspundă revistei noastre și să precizeze ce măsuri urmează să se ia

Altfel, Dragoș Crăciun este bine mersi. Restaurantul are un galantar demn de invidiat, plin cu tot ceea ce dorești, proaspăt și de calitate. Explicația ne-o furnizează Dragoș Crăciun: de la articolul matale se trage totul. Mă cunoaște acum toată lumea, mi-am făcut relații. Nici n-apuc bine să cer ceva și mi se și dă... Pe stradă femeile se uită lung după mine, mă recunosc. Nevastă-mea e chiar și supărată din cauza asta.

Acum, după publicarea articolului, Dragoș Crăciun susține că mai nimic n-a fost adevărat, că el, «cetățean conștient», nu poate accepta asemenea chestii. Am greșit, zice el, pentru că prea am scris gazetărește, adică am făcut publică o discuție între patru ochi. Exceptînd unele momente în care umorul său «a la Săftica» a răzbătut vioi și cu aplomb, în rest mi-a vorbit în termeni așa-ziși sindicali. «Da, tovarășu'... Vă vorbesc ca de la un cetățean la alt cetățean... Să lichidăm rapid lipsurile semnalate».

În final mi-a mărturisit un lucru esențial și-i mulțumesc pentru aceasta: mai bine nu veneam în după-amiaza aia la local, nu stăteam bine cu ardeii umpluți pe masă?

Eugen SECELEANU

Mai puțin vesel, Dragoș Crăciun continuă să fie unit cu funcția de responsabil.

Marele boss asistă atent și autoritar la întocmirea notei de plată ce ne este adresată.

SEMIFINALA EUROPEANĂ A CUPEI DAVIS: ROMÂNIA - NOUA ZEELANDĂ 4-1

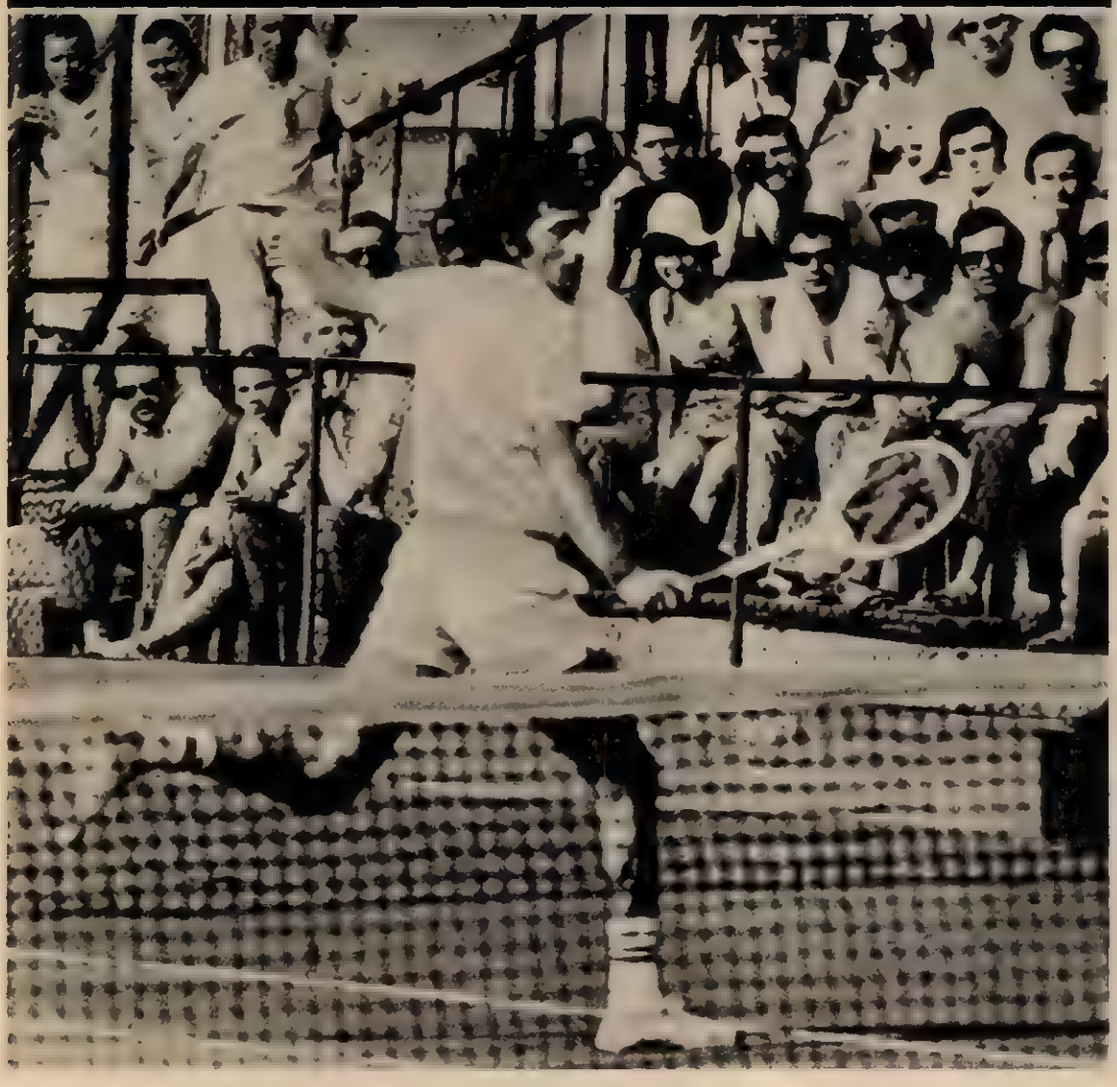

Fotografii de Dragoș NEAGU

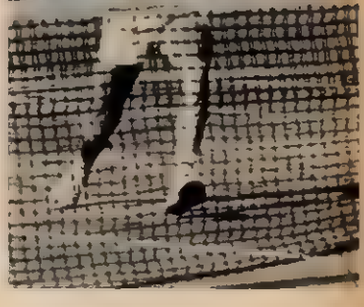

AM TRECUT UȘOR PESTE O ÎNCERCARE GREA

«STAI LINIȘTIT, BĂIATULE, CĂ NU TE PRICEPI LA TENIS»

Sîmbătă seara, căpitanul nejucător al echipei Noii Zeelande îmi mărturisea: «Dacă mi-ar fi spus cineva că după primele două zile românii ne vor conduce cu 3-0 i-aș fi răspuns: «Stai liniștit, băiatule, că nu te pricepi la tenis». Și totuși așa s-a întîmplat. Ne-am asigurat incredibil calificarea după primele două zile. *Pentru noi lucrurile* au mers șnur, și la sfîrșitul meciului cu Noua Zeelandă am găsit un prim răspuns la multe din întrebările ce ni le puneam de cîteva luni în legătură cu echipa noastră. Mai întîi Ovici, nerecunoscînd excelentele victorii ale lui Fairlie asupra unor jucători ca Ashe, Okker sau Cox, ne-a arătat că, în Cupa Davis, odată echilibrat jocul și găsite mijloacele de contracarare, orice rezultat devine posibil. Relaxat, îndrăzneț, Ovici nu s-a lăsat copleșit de importanța punctului său și ne-a adus o victorie ce avea să însuflețească întreaga echipă. La dublu, Santei, supravegheat părintește de Năstase, s-a arătat un slujitor harnic și conștiincios al planului de bătaie. După un asemenea început cota dublului nostru pentru viitoarele întîlniri *crește surprinzător* și evident. În sfîrșit, Ilie Năstase avea să fie strălucitor în toate cele trei zile, punînd în slujba echipei uriașul său potențial actual.

RADIOGRAFIA NOII ECHIPE

Despre jocul lui Năstase, despre fantezia lui *am scris* și *vom mai scrie* cu siguranță. Acum vrem să scriem despre altceva, despre ceva care nu are decît tangențial legătură cu mingea și racheta. Prin rezultatele sale, prin experiență, prin strălucita lui carieră, Năstase și-a cîștigat un binemeritat prestigiu în rîndurile jucătorilor de tenis din lumea întreagă. A dobîndit o însemnată autoritate morală în fața tinerilor tenismani de la noi. Se înțelege că părerile lui Ilie, simpatiile sau antipatiile sale au darul să stimuleze ori, din contră, să dărîme evoluția unui tînăr și cu atît mai mult a unui tînăr coechipier. Am fost curioși, în timpul meciului cu Noua Zeelandă, să vedem cum va decurge colaborarea lui Năstase cu Santei, ce atmosferă va imprima supercampionul acestui cuplu inedit care încerca marea cu degetul. Mărturisim că felul în care Ilie a știut să fie alături de partenerul său în momentele grele ale luptei a fost cu totul remarcabil. Pe lîngă virtuțile sale tehnice, sîmbătă, în meciul de dublu, Ilie a cheltuit și o întreagă gamă de calități psihice și umane, care pot contribui decisiv la nașterea și consolidarea unui cuplu valoros.

Ovici și Santei au realizat în meciul cu Noua Zeelandă performanțele lor cele mai bune, adevărate recorduri personale, dacă în tenis se poate vorbi de așa ceva. Faptul ni se pare semnificativ, gîndindu-ne că dintotdeauna Cupa Davis, mai mult ca oricare altă competiție, a strivit caracterele slabe. Responsabilitatea punctului ce trebuie să-l aduci echipei este adesea covîrșitoare, paralizînd energia și uneori chiar ambițiile. Iată de ce coechipierii lui Năstase au generat prin realizări și manieră plăcute surprize. Nu am văzut la ei acea crispare caracteristică lipsei de experiență, ci, dimpotrivă, *i-am simțit lucizi, stăpîni pe ei înșiși*. Dificultatea planului de luptă conceput de Ovici în meciul cu Fairlie, subtilitatea luptătorului, au avut intensitatea accesibilă doar jucătorilor de o anume factură, și faptul mă face să cred că *resursele lui Ovici sînt realmente* mai mari decît se consideră. Păcat însă că acea splendidă broderie pe care Ovici o realizează pe fundul terenului nu are corespondent egal în jocul din apropierea fileului. El face încă față cu greu atacurilor insistente ale adversarilor veniți la plasă (am văzut-o clar în meciul cu Parun), pentru că nu poate opune, la rîndul său, un astfel de joc. După părerea noastră soluția nu poate fi decît una singură: cîteva luni de turnee pe suprafețe rapide (iarbă, parchet, ciment etc.) de joc, unde fiind nevoit să atace permanent, Ovici ar avea posibilitatea *să-și diversifice arsenalul tehnic*.

Odată intrat în joc și simțindu-și spatele bine acoperit de voința lui Năstase, Santei nu s-a mulțumit să-și apere cum era de așteptat numai jumătatea sa de teren, ci a reușit curajoase interceptii pe partea cealaltă. La returul de serviciu el avea să aleagă o variantă curajoasă, lovind puternic de la începutul pînă la sfîrșitul meciului, ceea ce a creat numeroase ocazii lui Năstase pentru a interveni eficace. În duelurile din apropierea plasei, Santei, cu reflexe caracteristice excelente, a salvat numeroase mingi ce păreau pierdute. Ne-am temut de calitatea serviciului lui Santei, care, precum se știe, constituie una dintre deficiențele jocului său. Pe lîngă progresul de ultimă oră înregistrat la acest capitol, aveam să *remarcăm și dibăcia cu care el a știut să-și* mascheze această scădere. Partenerul lui Năstase a preferat un prim serviciu mai puțin riscant, îndreptat totdeauna spre reverul adversarilor, scutindu-se singur de nesiguranța celui de-al doilea serviciu și de pericolul unei duble greșeli. Procedînd așa pe parcursul întregii partide, Santei nu și-a pierdut decît o singură dată șansa oferită de serviciu, dibăcie despre care am zice noi că reprezintă marele său merit.

În sfîrșit, nu putem trece cu vederea, atunci cînd vorbim de o nouă echipă națională, meritele căpitanului nejucător Cristea Caralulis. Ele aveau să se materializeze, deopotrivă, în frumoasa victorie ca și în atmosfera de colaborare prezentă între jucători pe toată durata întîlnirii.

Urmează importantul meci cu echipa Uniunii Sovietice, pe același teren, la București!

Ștefan GEORGESCU

VIAȚA LUI DIMITRIE CANTEMIR

UN FIU DE RAZEȘ PE TRONUL MOLDOVEI

Primul portret al lui D. Cantemir, găsit la Rouen. Portretul «îl arată cu ochii vii în față fină, isprăvită cu o bărbie de voință. Are haina de brocart de aur a situației sale și sabia fecioralui domnesc. Cravata înfoiată de la gît spune de legături prețioase cu stăpînele ambasadei și coloniei franceze... Dar pe buclele rotate ale perucii sistem Ludovic al XIV-lea turbanul alb și albastru arată contactul cu ceaiaică culeurăi a Stambulului turc». (N. Iorga).

Anul acesta, la 26 octombrie, se împlinesc 300 de ani de la nașterea fostului domn al Moldovei Dimitrie Cantemir, unul dintre cei mai de seamă cărturari pe care i-a dat țara noastră în decursul veacurilor și primul mare savant român de reputație europeană.

Tot anul acesta, la 21 august, se comemorează împlinirea a 250 de ani de la moartea acestui mare patriot român. Cu acest prilej, partidul și guvernul nostru au hotărît pregătirea unor manifestări de mare ampioare consacrate vieții și operei lui Dimitrie Cantemir.

Se înțelege că revista «Flacăra» nu poate lipsi de la această sărbătorire. Cu acest număr vom începe publicarea unei serii de articole dedicate vieții și operei marelui savant român.

«OM DE ȚARĂ, MOLDOVEAN DREPT»

Viitorul domn al Moldovei și marele învățat de renume european Dimitrie Cantemir a fost fiu de răzeș din ținutul Fălciului, ținut în care trăiau vestiții codreni, viteji călîți în luptele cu tătarii.

Toți cronicarii moldoveni cunosc originea modestă a familiei, mărturisind că tatăl său «au fost de oameni proști (adică simpli) de la ținutul Fălciului», «om prost mai de gios, că nici carte nu știia», «om de țară, moldovean drept». Din cercetările genealogistului Sever Zotta rezultă că — deși de origine modestă — Cantemir se înrudea cu familii boierești ale Moldovei, printre care și cu Eustratie Vodă Dabija, fostul domn al Moldovei (1661—1665), ceea ce ar explica alegerea lui Constantin Cantemir ca domn. Cronicarii îl spun «om de țară, moldovean drept», și acest fapt a fost interpretat în sensul că făcea parte dintr-o familie veche din Moldova.

În *Istoria ieroglifică*, tînărul Dimitrie a recunoscut el însuși că tatăl său era din «părinți oaie zămislit și născut», ceea ce, la cheia lucrării, se explică prin «din oameni proști (simpli) din stepena (treapta) mai de gios». Mai tîrziu însă, trăind într-o lume care punea mare preț pe vechimea familiei și pe titlurile de noblețe, Dimitrie Cantemir s-a rușinat de o astfel de origine modestă și și-a creat o genealogie fantezistă.

UN TÎNĂR SĂRAC ÎMBRĂȚIȘEAZĂ CARIERA ARMELOR

Tatăl lui Dimitrie se numea Constantin și era fiul lui Teodor Silișteanu. Fiind sărac, a îmbrățișat de tînăr cariera armelor, care deschidea pe atunci posibilități de afirmare celor viteji și norocoși. În tinerețe a adoptat numele de Cantemir în amintirea luptelor purtate cu tătarii celebrului mîrzac Cantemir din Bugeac. În *Istoria ieroglifică*, Dimitrie va mărturisi el însuși această schimbare de nume a tatălui său, dar mai tîrziu, pornind de la acest nume, va susține că familia sa era de origine tătară din «vechiul neam al Cantemirilor».

După ce a fost vreme de 12 ani mercenar în Polonia, Constantin Cantemir s-a întors în Moldova, unde a ocupat diverse dregătorii: vornic de Bîrlad, armaș, serdar și clucer. În anul 1685 a ajuns domn al țării datorită sprijinului acordat de Șerban Cantacuzino, domnul Țării Românești (1678—1688), ca și de boierii moldoveni, care sperau că, fiind bătrîn și lipsit de avere, «i-or purta precum le va fi voia».

Despre bătrînul Cantemir ni s-a păstrat unul din cele mai frumoase portrete din vechea noastră literatură, zugrăvit de pana măiastră a cronicarului Ion Neculce: «Carte nu știia, ce numai iscălitura învățase de o face. Practică bună ave la voroavă, era sănătos, mînca bine și be bine. Semne multe avea pe trup de la războaie, în cap și la mîini, de pe cînd fusese slujitor oștean în Țara Leșească. La stat nu era mare; era gras, burduhos, rumân la față, buzat». Acest bătrîn sănătos și simplu a fost tatăl marelui învățat.

Mama lui Dimitrie, Ana Bantaș, era și ea moldoveancă, descendentă din Dragoș de la Stavnic, din secolul XV, familie ajunsă la dregătorie în secolul XVII. Imaginea acestei femei bune și blînde ne-a păstrat-o chiar fiul său, după părerea căruia ar fi fost o «femeie vrednică de pomenit printre cele dintîi femei ale veacului aceluia, știutoare de bună carte, foarte pricepută la treburile gospodăriei», calități la care se adăugau «toate însușirile de laudă ale unei femei înzestrate cu virtute». Cum mama sa a murit cînd Dimitrie avea doi ani, este de presupus că el nu putea aprecia asemenea calități.

Originea modestă a familiei și disprețul arătat de marea boierime și de Constantin Brîncoveanu, bogatul domn al Țării Românești (1688—1714), care-i considerau pe Cantemireștl ca fiind «de neam prost», stau la baza aversiunii acestei familii modeste față de marea boierime și de domnul Țării Românești, aversiune ce se face simțită în operele lui Dimitrie Cantemir.

Dimitrie a fost cel de-al doilea fiu al lui Constantin Cantemir; primul a fost Antioh, ajuns și el domn al Moldovei în două rînduri (1695—1700 și 1705—1707).

CÎND ȘI UNDE S-A NĂSCUT DIMITRIE CANTEMIR. CONTROVERSE

Cu privire la anul nașterii lui Dimitrie trebuie să semnalăm aici o nepotrivire între datele furnizate chiar de învățatul principe.

În *Viața lui Constantin Vodă Cantemir* el spune că s-a născut la 26 octombrie în primul an al celei dintîi domnii a lui Dumitrașco Cantacuzino, care «l-a botezat îndată după naștere și i-a zis după numele său Dimitrie, dăruindu-l cu o moșie foarte întinsă din satele domnești, anume Valea Ilei». Același domn l-ar fi numit pe tatăl său, Constantin, în dregătoria de mare serdar. Cum prima domnie a lui Dumitrașco Cantacuzino a început în februarie 1674, ar rezulta că Dimitrie s-ar fi născut în acest an, nu în 1673. Despre același an, 1674, se mai vorbește tot în *Viața lui Constantin Vodă Cantemir* în paragraful privind intenția văduvei lui Șerban Vodă Cantacuzino de a-și da fiica după Dimitrie Cantemir, care ar fi avut, la 1689, vîrsta de 14 ani.

Pe de altă parte, în introducerea la *Istoria ieroglifică*, autorul declară despre sine că avea 31 de ani la data cînd a compus-o. Cum lucrarea a fost scrisă în anul 1704 și la începutul anului 1705 (acțiunea terminîndu-se cu urcarea pe tron a lui Antioh Cantemir, în februarie 1705), înseamnă că anul nașterii este 1673, an în care, dealtfel, Constantin Cantemir este amintit în mod sigur în documentele contemporane în funcția de mare serdar.

O altă problemă controversată este aceea a locului nașterii. Unii istorici au afirmat că Dimitrie s-ar fi născut în satul Silișteni—Fălciu, fostă proprietate a familiei Cantemir. Cum însă în vremea nașterii celui de-al doilea fiu Constantin Cantemir era serdar — însărcinat cu paza hotarului de răsărit al Moldovei, unde trebuia să locuiască — este foarte probabil că viitorul mare învățat și domn al Moldovei s-a născut în altă parte decît în satul amintit.

Nicolae STOICESCU

(Va urma)

ANGELO NICULESCU comentează pentru dumneavoastră fotbalul nostru cu plusurile și minusurile sale (II)

Și acum, despre *pregătirea fizică* (actul al III-lea) a jucătorilor noștri. Cum pot să alerge continuu (bineînțeles cu viteze diferite), timp de 90 de minute, fotbaliști care nu acordă nici un interes, ba privesc chiar de sus pe cei ce încearcă să le impună ore de antrenament pentru creșterea rezistenței, pentru mărirea vitezei și a forței, pentru ca — toate la un loc — să asigure acea admirabilă capacitate fizică? Cum pot oare marii jucători de pe glob să ajungă, în interval de cîteva secunde, de la poarta proprie la poarta adversă (și invers), cum pot oare să fie prezenți și în atac și în apărare, să realizeze demarcări oportune și superiorități numerice succesive în ambele faze de joc?

Nu cumva, pentru a se încadra în exigențele fotbalului modern, jucătorii noștri au nevoie de un statut al drepturilor (pe care ei le reclamă la orice ocazie), dar și al obligațiilor (prea deseori uitate)?! Lipsa unei serioase, temeinice pregătiri fizice îi duce și la frecvente accidentări, dar și la fuga de recuperare. Îndată după meci, care, unită cu un foarte labil simț de răspundere, îi scoate repede din viața sportivă.

De aceea, acum mai mult ca oricînd se simte nevoia ca actul al IV-lea (pregătirea *morală*) să fie pus în ecuații cu cît mai puține *necunoscute* pentru ca munca de educație, de disciplinare a voinței, dar și de includere a principiilor etice și a spiritului de echitate, să atingă cele mai înalte cote. Modelarea caracterelor trebuie să capete, și prin munca antrenorilor, o importanță majoră. Să nu se treacă prea ușor peste abateri dese, superficialitatea să nu fie taxată drept surplus de inteligență, chiulul să nu fie tratat drept blazon al supercampionului.

Nu poate fi neglijat nici actul al V-lea, (pregătirea teoretică), realizată nu atît prin «lecții la tablă», cît prin creșterea gustului de *informare*, de *învățare*, de *ținere la zi* cu tot ce apare nou și interesant în publicațiile sportive de la noi și de peste hotare. Chiar dacă vrem să jucăm «românește» sîntem datori să pătrundem și concepțiile de joc și *metodele* de pregătire ale celorlalte echipe de pe glob.

Pentru aceasta este nevoie ca, *rezistînd* maratonului intern, să ne dezvoltăm la nivel mondial parametrii tehnici, gîndirea tactică, forța fizică, disciplina moral-volitivă, orizontul intelectual.

«Fotbalul — a spus cineva, cîndva — se joacă nu numai cu picioarele, dar și cu capul (și asta în afară de lovirea mingii cu acest prețios sediu al creierului).

Iar, pe deasupra, fotbalul se mai joacă și cu inima, care înseamnă pasiune pentru pregătire și dăruire în joc. Fără aceste două imperative talentul fotbalistului este o biată floare de seră care se ofilește repede la orice atingere cu realitățile aspre ale terenului

(Sfîrșit)

accente

Rar, dacă nu chiar absolut singular în lume la această oră: 5 (cinci) echipe studențești în prima divizie fotbalistică a unei țări! Și această țară este țara noastră, iar cele cinci se numesc Universitatea Craiova, Universitatea Cluj, Sportul studențesc, Politehnica Iași și Politehnica Timișoara. Cum am ajuns aici, se știe prea bine — avem o premiantă (cununa de *argint*), două corigente (trecute fără reexaminare) și două promovate dintr-o clasă inferioară. Aceasta fiind situația, e firesc să ne întrebăm în ce măsură puternicul «fenomen studențesc» de pe prima scenă a soccerului nostru reprezintă un plus sau, dimpotrivă, *un minus* pentru valoarea fotbalului românesc?

La această întrebare, specialiștii răspund — i-am auzit de nenumărate ori — în două feluri diametral opuse. *Răspunsul nr. 1*: «invazia» echipelor studențești — la nivelul performanței — prejudiciază valoarea de ansamblu a fotbalului nostru, pregătirea jucătorilor studenți neputîndu-se face, din motive obiective și subiective, la nivelul exigențelor moderne. (Argumente «clasice»: mulți fotbaliști studenți «se joacă» de-a fotbalul, boema lor viață «invizibilă» are efecte directe asupra calității jocului prestat etc.) *Răspunsul nr. 2*: afirmarea a numeroase echipe studențești este un semn de vitalitate a fotbalului nostru, demonstrîndu-i *marile resurse*.

Judecînd unilateral, *după cum* se prezintă sau s-a prezentat cîte o anume echipă studențească-subiect, găsim destul de lesne atît argumente în favoarea fotbalului estudiantin de performanță, cît și împotriva lui. Este clar, credem, pentru oricine că o echipă ca Universitatea Cluj, de pildă, luată în considerație exclusiv după evoluția ei penibilă din trecutul campionat, nu prezintă nici o garanție valorică pentru cel viitor. La polul opus se află Universitatea Craiova, «11»-le care a furnizat «sarea și piperul» trecutei ediții, reușind prin evoluția sa bună și adeseori foarte bună să salveze, oarecum, o întrecere pe ansamblu cenușie.

Dar poate că *nu greșim* evocînd două cazuri de foarte plăcută memorie. Ne gîndim la de toți îndrăgitele «Poli» Timișoara de altădată și la... «U» Cluj (sora mai mare a celei de azi), echipe studențești NU NUMAI IUBITE, dar și foarte STIMATE pentru fotbalul valoros pe care-l practicau. Echipele lui Curcan, Dinulescu, Ciosescu, Manolache, Mazăre, Girleanu, Mircea Luca, Toni Dascălu, Coracu, Joja, Medrea jucau nu numai frumos, generos, risipitor chiar, dar și eficace! Cîștigau des și se aflau spre *vîrful piramidei* valorice a fotbalului românesc! Deci se poate să avem (pentru că am mai avut, iar Universitatea Craiova ne dovedește că mai putem avea) fotbal studențesc de valoare.

Cum? Prin muncă — nu prin vorbe, prin competență — nu prin declarații, prin entuziasm — nu prin paradă, prin dragoste — nu prin ipocrizie.

Cît de pasionați strigam, vă aduceți aminte, mulți dintre noi, mai ieri, «*Haide U!*», «*Haide Poli!*».

Marius POPESCU

«CRONICA DE FOTBAL» A SCRIITORULUI EUGEN BARBU VA APĂREA, ÎNCEPÎND DE SĂPTĂMÎNA VIITOARE, ÎN PAGINILE REVISTEI NOASTRE.

Cupon de participare la concursul nostru de CITITORI-COMENTATORI NR. 23

cronica ringului

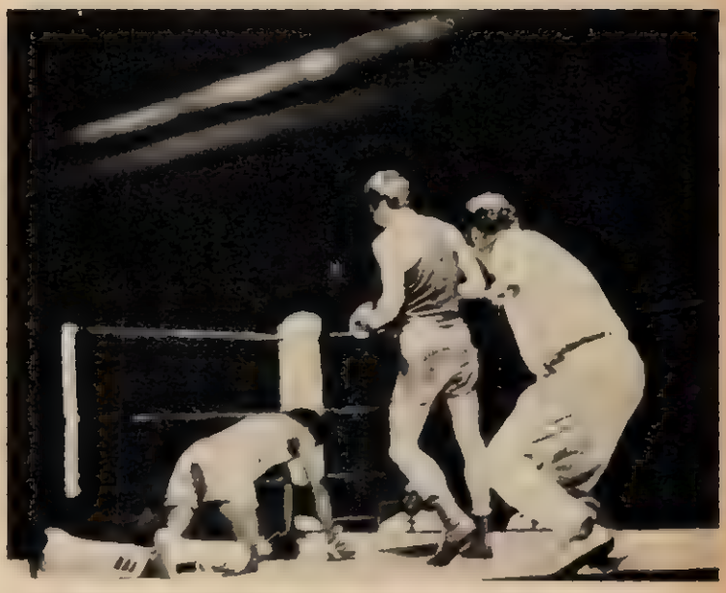

Necruțătoarele croșeuri ale lui Mircea Simon i-au expediat la podea pe «semigreul» american Tommy Brooks.

Foto: Paul ROMOȘAN

Întrecerile din Cupa Davis nu au reușit să eclipseze disputele pugilistice din săptămîna trecută, în ciuda faptului că în ring nu s-au aflat campionii noștri de la Belgrad, ci boxerii juniori. Aceștia i-au avut ca oaspeți pe tinerii boxeri americani, veniți tocmai de peste ocean în România să-și verifice forțele, să-și *cîntărească* de pe acum șansele pentru Jocurile Olimpice de la Montreal.

Îmi amintesc bine cu cîtă stringere de inimă am așteptat în 1970 prima confruntare dintre reprezentativele României și Statelor Unite. Selecționerii noștri au ales cea mai bună echipă de care dispuneam la ora aceea, antrenorii i-au pregătit pe băieți ca pentru un examen greu, spectatorii bucureșteni au umplut pînă la refuz patinoarul «23 August». Echipa României boxa cu reprezentativa din care făcuse parte cu ani în urmă Patersson, Clay sau Frazier. Deși aveam în formație pe vremea aceea nu mai puțin de patru campioni ai Europei — Ciucă, Dumitrescu, C. Cuțov și Alexe — ne așteptam la o luptă deosebit de grea. Cu atît mai mare a fost surpriza noastră, cînd am *reușit* să învingem comod cu 9—2...

Mulți au spus atunci că rezultatul de la București a fost un accident pentru echipa americană. Dar în anul următor băieții noștri i-au învins pe americani la ei acasă: 6—5 la Lake Geneva, 8—0 la Peint Pont și 9—2 la Albany. Comentariile erau de-acum de prisos.

Jocurile Olimpice au întrerupt pentru un an întîlnirile dintre boxerii români și cei americani. Au fost reluate acum, dar nu la nivelul primelor formații. Forurile de specialitate din cele două țări au ajuns la concluzia că un schimb de experiență între echipele de juniori ar fi mult mai util, avîndu-se în vedere pregătirile pentru viitoarele J.O. de la Montreal. Și «copiii noștri teribili», despre care scriam într-un *număr* trecut că au intrat în vacanța mare, au învins reprezentativa americană la București cu 6—5. Dincolo de bucuria succesului, am avut marea satisfacție de a constata că «noul val» are elemente de certă valoare: Paul Dragu (Craiova), Niță Robu (Brăila), Carol Hajnal (Salonta), Ion Truță (București) și, mai ales, Mircea Simon. Satisfacția noastră e cu atît mai mare cu cît este cunoscută *criza* de «semigrei» valoroși din boxul românesc. Mircea Simon l-a învins prin abandon pe Brooks, în runda a doua. De reținut că «semigreul» american este elevul fostului campion mondial Archie Moore.

Întrecerile dintre juniorii noștri și cei americani ne-au demonstrat că avem elemente valoroase, gata să pătrundă pe porțile consacrării. Se observă însă la toți lipsa experienței internaționale. Copiii aceștia pierd aproape jumătate din potențialul lor de luptă numai la gîndul că vor trebui să *înfrunte* boxeri străini, necunoscuți lor. Pentru a înlătura acest *complex*, federația trebuie să le organizeze cît mai multe întîlniri internaționale, acasă și peste hotare. În felul acesta își vor cunoaște viitorii adversari din marile concursuri și vor înțelege că nu toți boxerii de culoare sînt... *campioni mondiali*.

Petre HENT

cititori-comentatori

Vara a venit ezitant, deși între două reprize pluvioase se exprimă la dimensiunile sale caniculare. A venit — într-un fel sau altul — și vacanța. A sosit și în sport cu cortegiul său de rememorări și promisiuni. S-a pus punct și fotbalului, după un supliment neașteptat de cupă-lecție severă a outsiderilor lipsiți de blazon. Gustăm tenis TV, și cam atît. Și dacă bucureștenii și locuitorii *marilor* orașe au privilegiul unor compensații estivale (înot, polo etc.), ceilalți oftează la gîndul confruntărilor sportive. Nu putem pretinde sportivilor activitate perpetuă. Ar fi inuman. Dar există mentalitatea, cu exprimări mai ales provinciale, ca pauza să fie totală. Și e nepotrivit atît pentru sportivi, cît și pentru spectatori. De aceea, mi se pare firesc, ca la orice serviciu dealtfel, să nu dispară toată suflarea și de pe terenul de sport. Muntele sau marea pot primi eșalonat și oamenii sportului, iar cei rămași ar putea să ne ofere, printr-o planificare judicioasă, prezențe de întrecere. Este ora la care elita ar trebui, mărinimoasă, să facă pelerinaje de prezentare pe tot cuprinsul țării. Și fotbaliștii, și handbaliștii, și baschetbaliștii și toți ceilalți.

Și, apoi, televiziunea s-ar cuveni să fie mai pentru telespectatorii sportivi și să prezinte, eventual, reluări antologice, riguros alese. Cred că toți amatorii de sport, prin rotație (avînd în vedere concediile), ar saluta permanența sezonului sportiv, fie el și neoficial.

Lucian Grigorescu
Tîrgoviște

ADAS vă oferă

ASIGURAREA DE ACCIDENTE „TURIST"

Necesitatea unei binemeritate odihne, după un an de muncă, nu cunoaște limită de vîrstă. Azi, mai mult ca oricînd, țara întreagă este străbătută în lung și în lat de tineri și vîrstnici.

La plecarea în concediu, în excursie, fiecare dintre noi se preocupă să pregătească totul, să nu neglijeze nimic, pentru a se simți cît mai bine și a se întoarce cu amintiri cît mai plăcute.

De multe ori însă se mai întîmplă ca anumite evenimente neprevăzute să ne răpească din farmecul excursiei sau concediului, iar urmările acestora să fie cu greu înlăturate.

De aceea nu lăsați nimic la voia întîmplării, luați din timp măsuri de prevedere, încheind la ADAS un contract de asigurare «Turist».

Asigurarea «Turist» este o asigurare combinată; prin aceeași poliță sînt asigurate:

— persoana care încheie contractul (pentru cazurile de invaliditate permanentă sau deces, ambele din accidente);

— bunurile din gospodărie și cele luate în deplasare de asigurat (pentru cazurile de vătămare sau distrugere).

Durata asigurării este de o lună, iar suma care se plătește de către asigurat este de numai 15 lei.

Sumele asigurate pentru care Administrația Asigurărilor de Stat își asumă răspunderea sînt următoarele:

	pentru invaliditate permanentă	pentru deces
— pentru accidente de circulație auto-moto	25 000 lei	15 000 lei
— pentru accidente la domiciliul asiguratului ca urmare a unui incendiu, trăsnet, explozii etc.	20 000 lei	10 000 lei
— pentru celelalte accidente	10 000 lei	5 000 lei
— pentru bunurile gospodărești	20 000 lei	

Pentru încheierea asigurării, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice, instituții, C.A.P., agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

NICI O DRUMEȚIE, NICI O EXCURSIE, NICI UN CONCEDIU FĂRĂ ASIGURAREA DE ACCIDENTE «TURIST»!

UN OM DE AFACERI

— Ce-i drept, avem și noi, conducerea cooperativei, o parte de vină — își începe președintele explicația, chipurile, autocritic. *Dar* — se grăbește dumnealui să adauge după numai cîteva clipe — *ce puteam face cînd el era susținut de către cei de la uniunea județeană?...*

Nu atît cazul în sine, despre care va fi vorba în rîndurile de față (deloc neglijabil totuși), ne-a reținut atenția în mod deosebit, cît mai ales o anumită mentalitate, cel puțin stranie, potrivit căreia *unii factori de răspundere se consideră prea puțin sau chiar deloc responsabili de ceea ce se întîmplă în subordinea lor.*

Cu cîtva timp în urmă, organele de miliție din județul Dolj, fiind sesizate că în comuna Goicea există un local de alimentație publică unde se vînd băuturi și preparate culinare cu suprapreț, au procedat la verificările de rigoare. Constatările acestei descinderi aveau să depășească însă cu *mult* așteptările inițiatorilor, dar, mai cu seamă, să stîrnească nedumerirea și indignarea în rîndul localnicilor.

DE LA O CUTIE DE BOMBOANE

Astfel, proprietarul localului *cu pricina*, Florea Pîrvu, nu numai că fusese favorizat într-un mod cu totul ieșit din comun în perioada în care funcționase ca mandatar — 1969-august 1971 — *permițîndu-i-se* să deschidă local de alimentație publică în perimetrul cu cel mai bun vad comercial din comună, contrar indicațiilor superioare date la vremea respectivă, concurînd în felul acesta cele patru unități ale cooperativei de consum cu regim de gestiune; nu numai că i se asigurase aprovizionarea preferențială, mai ales cu cantități imense de bere — deosebit de rentabilă pentru mandatari — de asemenea în defavoarea celorlalte localuri, dar, spre surprinderea celor care efectuaseră verificările, contractul de mandatar fusese reziliat cu mai bine de *un an în urmă (?!)*. Practic, circiuma lui Florea Pîrvu funcționa *din plin* în văzul și cu concursul tuturor — organe locale, consumatori — dar în cea mai originală clandestinitate; ea beneficia de toate înlesnirile posibile, neavînd însă nici un fel de obligație nici față de cooperativă și nici față de stat, bașca vînzarea cu suprapreț — stabilită cu certitudine — 0,15 lei la fiecare sticlă de bere.

Așa stînd lucrurile cu privire la «legalitatea» funcționării localului, mai putea constitui, în schimb, o *surpriză* faptul că la domiciliul lui Florea Pîrvu s-au găsit în afara multor obiecte casnice de valoare cumpărate în ultimul timp și peste 250 000 lei.

Semnificativ pentru mentalitatea acestui harpagon este și următorul aspect: cu ocazia percheziției domiciliare au fost descoperite la locuința sa și cîteva cutii metalice, dintre cele în care sînt ambalate bomboane, pline cu monede metalice de cîte 5, 10, 15 și 25 de bani — totalizînd peste *2 500* lei.

— Măi, fir-ar să fie de «găinar» — a exclamat un localnic la aflarea acestui amănunt; și nouă nu ne dădea restul la bere spunînd că nu are mărunțiș...

Lăcomia lui Florea Pîrvu se manifesta uneori și prin obrăznicie față de consumatori:

«Într-o zi, cînd am văzut că-mi oprește 4 lei pentru o sticlă de bere — declara în anchetă Vasile Tudorașcu, din comuna Goicea — l-am întrebat pe mandatar dacă nu cumva s-a mărit prețul, pentru că pe peretele localului era un afiș în care se preciza că sticla de bere costă 3,75 lei.

Dacă nu-ți convine, n-ai decît să mergi în altă parte, la mine așa se vinde... — mi-a zis el fără nici o jenă. Știa că în altă parte nu se găsea bere...»

RĂSPUNDEREA NU ESTE O MINGE DE FOTBAL

De fapt, nu abilitatea, îndrăzneala, rapacitatea celui în cauză surprind cel mai mult pe cei care iau cunoștință de metodele prin care Florea Pîrvu a realizat atîtea «economii» în doi ani cît nu reușesc alții într-o viață întreagă, *ci condițiile care au favorizat din plin asemenea practici incompatibile cu spiritul eticii și echității promovat în societatea noastră.*

Întrebarea *firească* pe care și-o pune oricare cetățean onest, în legătură cu un astfel de caz, este simplă: cum e posibil ca sub paravanul unui contract *expirat de mult* să funcționeze *ilegal* un local de alimentație publică timp de mai bine de un an? *Cine încurajează lăcomia fără limită a unor asemenea indivizi?*

Și iată cum *«apreciază»* factorii de răspundere — locali și de la eșalonul județean — situația respectivă:

— Principala vină o poartă cei de la U.J.C.C. — este de părere președintele cooperativei, Udrea Ștefan. Deși ne-au trimis o adresă prin care ni se făcea cunoscut că să emitem decizie de reziliere a contractului de mandatar, tot ei au revenit asupra acestei măsuri (?!).

— V-au trimis o altă adresă prin care se contramanda indicația precedentă?

— Nu, dar am discutat cu directorul coordonator, Mihai Popescu, la telefon, și mi-a comunicat să-l menținem pe Florea Pîrvu ca mandatar.

— Cum? Fără contract? Fără să fie respectate prevederile legale? Și-a permis directorul coordonator să dea *dispoziții* prin telefon care contravin legii? Ce-ați zice dacă dumnealui ar infirma susținerile dumneavoastră? Știți zicala: vorbele zboară, *iar scrisa nu aveți decît* adresa pentru reziliere...

— Nu cred că va nega dispoziția dată. Am martori; chiar Florea Pîrvu era de față...

Și iată răspunsul directorului coordonator, Mihai Popescu:

— Nu spun că nu avem și noi, cei de la județ, o vină față de ceea ce s-a petrecut la Goicea. *Organele noastre de control trebuiau să cunoască, să controleze, să intervină... Mult mai vinovați sînt însă cei din conducerea cooperativei. Ei erau acolo, știau mai bine în ce condiții funcționa localul respectiv. Și apoi n-au respectat dispoziția scrisă trimisă de noi.*

— Președintele Udrea pretinde că ați revenit dumneavoastră personal cu un telefon...

— Cum, eu? A spus el așa ceva?! — se miră directorul coordonator. N-am vorbit cu nimeni la telefon despre mandatarul de la Goicea. Nici măcar nu l-am văzut vreodată la față. *Președintele v-a spus un neadevăr...*

Nu știm și nu putem stabili cu precizie electronică cine a spus adevărul. Oameni respectabili, funcții de răspundere, cuvînt de onoare... Nu ne putem permite să jignim *pe nimeni.*

Un singur lucru — cel mai important dealtfel — rezultă destul de limpede din acest duel de învinuiri reciproce, și anume faptul că *pseudoautocritica* și trecerea *răspunderilor de la unul la altul nu prezintă garanția că în viitor asemenea încălcări grave ale prevederilor legale, ale principiului eticii și echității socialiste, vor putea fi evitate cu desăvîrșire.*

«BINEVOITORII» DE LA UNIUNE

Asupra unor astfel de consecințe ar trebui să reflecteze cei în cauză.

Nu putem încheia însă aceste rînduri fără să relevăm un alt element important care favorizează activitatea celor ahtiați după venituri ilicite: *rolul nociv al indivizilor care acționează din umbră*, care se oferă să «intervină», să «dea sfaturi», să «pună o vorbă» — bineînțeles, nu dezinteresat. Cînd «pila» ori «sfatul» a dat rezultatele scontate de beneficiar, acesta știe, la rîndul său, să *fie recunoscător.*

Florea Pîrvu declară acum, fără nici o reținere, spre surprinderea foștilor săi «amicii», că atunci cînd s-a pus problema să i se desfacă contractul, *l-au sfătuit* și pe el cîțiva cunoscuți de la uniune, adică inspectorii Curcă, Goiceanu și Stoiculescu, precum și contabilul șef al cooperativei, Toma Anastase, să nu se dea «bătut», să facă o nouă cerere, să se zbată în dreapta și-n stînga, pînă va reuși să se mențină... mandatar.

Cine sînt «binevoitorii» de la uniune? Exact oamenii care aveau datoria să *verifice* cum se respectă normele legale la unitățile alimentației publice din rețeaua cooperației de consum, inclusiv la localul patronat de Florea Pîrvu. Și nu se poate spune că n-au trecut și pe la Goicea. Dar numai în calitate de musafiri bine primiți ai fostului mandatar.

În ceea ce-l privește pe contabilul șef Toma Anastase, el era client frecvent al localului, un invitat de... onoare al gazdei.

Cînd și, mai ales, *cum* ar fi putut tocmai ei să demaște ilegalitățile comise în localul respectiv?

ULTIMA ORĂ

În ultimul moment aflăm de la miliția județului Dolj noi vești în legătură cu activitatea infracțională pe care a desfășurat-o Florea Pîrvu — *omul care se bucura de încredere nelimitată* atît din partea conducerii cooperativei de consum din comuna Goicea, cît și din partea uniunii județene. Totodată a apărut și un alt delapidator, prins cu mîța în sac: Gheorghe Pîrvu, vărul lui Florea.

Astfel, de curînd în comuna Goicea a avut loc un proces penal *cu participare lărgită*, unde au fost judecați și condamnați Gheorghe Pîrvu, pentru delapidare (5 ani închisoare corecțională) și Florea Pîrvu, pentru fals și favorizarea *infractorului* (1 an și trei luni închisoare), faptă constînd în întocmirea unui act fictiv de transfer prin care s-a încercat diminuarea pagubei stabilite de *organele* de resort în gestiunea lui Gheorghe Pîrvu.

Referitor la celelalte fapte infracționiste comise de Florea Pîrvu (despre care se relatează în materialul de față) cuprinse în dosarul nr. 13312/1972, aflat în curs de finalizare, au apărut noi date:

— Verificările făcute de comisia de revizori din cadrul U.J.C.C. au stabilit că Florea Pîrvu datorează cooperativei de consum și Ministerului de Finanțe suma de *201 436 lei*, echivalentul unor mărfuri neachitate și al impozitului cuvenit statului, obligații legale pe care fostul mandatar le-a încălcat prin diverse manopere frauduloase: falsificări ori distrugeri de acte contabile, neînregistrarea mărfurilor etc.

— Florea Pîrvu a efectuat transporturi de mărfuri de la Craiova în comuna Goicea fără să achite contravaloarea prestațiilor unităților deținătoare de mijloace de transport, ci plătind ilegal diverse sume de bani șoferilor respectivi, aducînd și prin acest procedeu un prejudiciu avutului obștesc în valoare de aproape 18 000 lei.

— În dosarul sus-amintit sînt implicați și cei 17 șoferi care au efectuat transporturile ilegale, urmînd ca și aceștia să suporte consecințe legale.

Și astfel s-a încheiat, *cu surle și trîmbițe*, «activitatea de afaceri» a familiei Pîrvu...

Mihai GROZAVU

COPERTA NOASTRĂ: Panoramic de la Tîrgul de fete de pe Muntele Găina. fotografie de Ion PREDOȘANU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică: V. OLAC

FLACĂRA ALBUMI

Deviza actriței germane

ELGA ANDERSEN:

«Cinematograful poate să mai aștepte, marea și natura — nu».

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII – NR. 32 (948) – 4 AUGUST 1973

flacăra

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

DIN RĂSPUNSUL CONSILIULUI POPULAR AL SECTORULUI 1 MUNICIPIUL BUCUREȘTI

Referitor la articolul «Camera de deliberare» — publicat în numărul 26/1973 al revistei dumneavoastră, vă comunicăm următoarele:

Din verificările efectuate ca urmare a apariției articolului sus-amintit, cu privire la modul în care s-a repartizat spațiul rămas disponibil în imobilul din str. Polonă nr. 108, s-au constatat următoarele. Biroul permanent al Comitetului executiv în ședințele din 8 ianuarie și 19 martie 1973 a hotărît ca spațiul în cauză să fie repartizat numitei Necula Adriana, pentru care aceasta dăduse opțiune. La adoptarea acestei soluții, Biroul permanent a fost animat în exclusivitate de considerentele umanitare, ținînd seama că certificatul medical nr. 5156/10 august 1972, eliberat de Policlinica Batiștei atestă că Pantazi Loreta, datorită maladiilor de care suferă «are nevoie permanentă de însoțitor».

Pe de altă parte, Biroul permanent a constatat pe baza actelor prezentate de Serviciul spațiului locativ că cererile familiei Gogan pentru extindere în cadrul apartamentului în camera rămasă disponibilă nu erau îndreptățite întrucît camera de 10 metri pătrați deținută de locatara Gogan Emilia era suficientă pentru nevoile acesteia.

Faptul că Gogan Emilia la 10 ianuarie 1973 a primit în spațiul de locuit pe fiul ei Gogan Liviu și soția acestuia nu a fost reținut de Biroul permanent ca fiind de natură a crea drepturi acestei familii asupra spațiului devenit disponibil, întrucît a apărut ca evidentă împrejurarea că această stabilire a domiciliului lui Gogan Liviu la mama sa a fost făcută pro causa în preajma eliberării camerei deținute de familia Dăscălescu.

Dealtfel, sub raportul drepturilor locative, Gogan Liviu, deși făcuse formele de schimbare a domiciliului în camera mamei sale, nu fusese luat în evidență de serviciul spațiu locativ la adresa din str. Polonă nr. 108 unde se mutase la 10 ianuarie 1973, ca urmare a faptului că în urma divorțului pierduse dreptul la locuința ce o avusese în str. Paul Greceanu nr. 2, sectorul 2.

Față de cele expuse, considerăm criticile formulate la adresa Comitetului executiv, în articolul publicat în revistă, sub semnătura tovarășului Sergiu Andon, ca neîntemeiate, neavînd dealtfel la bază o verificare temeinică a celor sesizate probabil de judecătorul Gogan Liviu, care fără îndoială că a «omis» să semnaleze cînd și cum și-a făcut stabilirea domiciliului la mama sa în str. Polonă nr. 108.

Vicepreședinte Vasile Iovan
șef serviciu spațiu locativ
Dumitru Cionca

PENTRU CEI 4 000 000 DE COPII AI ȚĂRII

Am ascultat cu deosebit interes și satisfacție noile hotărîri ale Plenarei C.C. al P.C.R., expuse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, simbol viu și nepieritor al națiunii noastre.

Din multitudinea domeniilor de activitate dezbătute de plenară, unul mi-a produs o emoție deosebită, prin extraordinara lui adîncime în timp.

4 000 000 de copii vor beneficia de îmbunătățirea alocației de stat. Înapoia adevărului sintetic exprimat de cifre se află enorma grijă a partidului pentru creșterea și educarea noilor vlăstare ale poporului.

Cine sînt acești 4 000 000 de copii? Peste 20 de ani, atunci cînd țara noastră se va afla pe o treaptă superioară în dezvoltarea sa, vor fi 4 000 000 de bărbați și femei care vor continua să țină sus steagul, vor simți atunci pe umerii lor răspunderea socială. Acum niște ființe care se găsesc la începutul dezvoltării lor biologice, atunci oameni cu răspunderi, oameni maturi. Nimic nu poate fi mai înălțător decît grija pentru viitorul țării, pentru asigurarea unor condiții cît mai bune celor ce mîine vor cînta și vor munci pe pămîntul scump al țării.

Deși nu sînt în vîrstă, am numai 25 de ani, au fost clipe cînd am trăit numai pentru cei doi copii ai mei. Îi vedeam ridicîndu-se, crescînd și rodind, încununînd eforturile ce se fac pentru ei acum.

Cei 4 000 000 de copii vor fi la înălțime, îi vom educa noi, părinții, sub conducerea partidului comunist, luminîndu-le copilăria cu flacăra vie ce emană din stindardul de luptă și muncă al comuniștilor.

Ion Șelu
Lipova

ATENȚIE LA DEMOLĂRI

Locuiesc împreună cu alte 13 familii în imobilul statului situat în Calea Dorobanților nr. 132, sector 1, care este format din prăvălii la parter și 3 niveluri de locuit, cu un grad de confort ridicat prin racordarea la rețeaua de gaze, imobil ce este în perfectă stare de soliditate, fapt ce poate să fie atestat și prin aceea că nu a necesitat nici o reparație capitală din partea organelor I.C.R.A.L. De asemenea, acest bloc se găsește bine aliniat, nepunîndu-se deci nici o problemă de sistematizare.

Cu toate acestea, recent am fost înștiințați de către organele Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 1 că imobilul în care locuim va fi demolat în viitorul cel mai apropiat.

Consider că această măsură contrazice în mod flagrant prețioasele recomandări date de conducătorul statului nostru cu ocazia vizitei de lucru făcute la Institutul proiect-București.

Dealtfel și arhitectul șef al Capitalei a arătat că va include în planul de reamenajări și reconstrucții a municipiului București numai clădirile imposibil de reparat și fără valoare arhitectonică.

Față de această situație îmi exprim nedumerirea cum este posibil să nu fie puse în aplicare directivele date personal de conducătorul statului nostru și să se recurgă la soluția neraționlă a demolării unui imobil mare ce poate să fie încă mult timp folosit în bune condițiuni, în timp ce pe aceeași arteră se găsesc numeroase terenuri virane și construcții insalubre, pe care se pot amplasa noi construcții care să mărească fondul locativ atît de necesar satisfacerii nevoilor cetățenilor.

Pentru a se putea preveni la timp utilizarea neraționlă a fondurilor bănești și a patrimoniului statului, cred că este imperios necesar să se desemneze cît mai urgent posibil o comisie formată din oameni competenți, care să se deplaseze la fața locului și să stabilească veracitatea celor relatate.

Constantin Grama
București

VITRINA CU ILUZII

Mă numesc M. Iordănescu și sînt elev al Școlii generale nr. 159 din comuna Chiajna. Ceea ce doresc să vă scriu este în legătură cu unele practici ale comerțului bucureștean. Există în comerț motoraşe electrice de 4,5 V pe care pasionații mecanicii doresc să și le procure. Dar există o mare piedică în calea achiziționării lor: raritatea în care se găsesc în magazinele de specialitate. De pildă, am văzut în vitrina unui centru de reparații radio și televizoare din Calea Plevnei, aparținînd «Radio-Progres», mult rîvnitele motoraşe, dar nu mi-am putut procura nici unul, datorită faptului că unitatea respectivă nu vinde produsele din vitrină, ci face cu acestea reclamă (cum mi-au explicat salariații), folosindu-le ca piese de decor, indicîndu-mi unitatea din str. Smîrdan 30. Bineînțeles că n-am găsit la această unitate și nici la altele (Cireșarii, printre altele), deși am colindat tot Bucureștiul. Mă întreb dacă n-ar fi fost mai bine să se facă «reclamă» cu motoraşe electrice la magazinele care le și vînd (nu la acelea care nu le vînd).

Nu este mare păcat că tovarășii din comerț nu înțeleg pasiunile elevilor?

Marin Iordănescu
București, str. V. Roaită nr. 131

RĂSPUNSUL CONSILIULUI POPULAR AL JUDEȚULUI ALBA

La adresa dumneavoastră nr. 2821/1973, privind scrisoarea numitului L. Salcă din orașul Cluj, prin prezenta vă comunicăm următoarele:

La propunerile făcute de edilii orașului Blaj, prin D. nr. 245 și H.C.M. 521/1973 s-au schimbat denumirile străzilor încă de la data de 1 Mai 1973, străzile cu denumirile arătate în scrisoare astăzi poartă numele de bărbați iluștri, cum sînt de exemplu: Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, Samuil Micu, Papiu Ilarian și alții.

Secretar
Cornel Stanciu

CĂTRE TOȚI FIII SATULUI MIOARELE-MĂȚĂU

Ne adresăm cu rugămintea de a publica ceva și despre satul nostru muscelean, Mioarele-Mățău, sat străvechi de moșneni, așezat la 5 kilometri de scaunul voievodal al Cîmpulungului, pe versanții masivului Piciora. Așezare deosebit de pitorească (dar uitată de mai-marii turismului), cu oameni harnici — ciobani și baci — din moși-strămoși, purtători nealterați ai costumului național, cu gospodării înfloritoare și livezi de pruni. În anii socialismului multe s-au făcut și la noi, ca peste tot. Ceea ce impresionează în mod deosebit în satul nostru este mulțimea celor ce au mers în școli — de tot felul — numărul mare al celor plecați să lucreze în toate colțurile țării. Dar cei plecați nu uită obîrșia, satul natal, la a cărui ridicare doresc să contribuie. Pentru acest lucru s-a constituit în satul nostru, acum doi ani, «Asociația culturală fiii Mățăului».

Anual, în luna august, cei plecați pe alte meleaguri revin în satul natal, discută și stabilesc activitatea asociației lor.

Și în acest an, duminică, 12 august 1973, are loc tradiționala adunare a fiilor satului, prilej cu care vom comemora 70 de ani de la nașterea dramaturgului Tudor Mușatescu — fiu al satului nostru (părinții săi sînt din satul nostru).

V-am fi foarte recunoscători dacă în revista «Flacăra» ați insera chemarea asociației noastre către toți fiii satului Mioarele (Mățău)-Muscel de a fi prezenți la adunarea din 12 august 1973.

Ioan Vlad
învățător pensionar

LA RÎMNICU VÎLCEA SE CÎNTĂ GAUDEAMUS IGITUR

Luna iulie cunoaște în Rîmnicu Vîlcea o animație deosebită. Studenților celor două institute de subingineri din localitate li s-au adăugat încă 500 de colegi veniți din marile centre universitare ale țării: București, Craiova, Cluj, Brașov, Timișoara și Iași.

Prezența lor dă o notă de tinerețe și prospețime, imprimă un plus de vigoare activității profesionale, cultural-artistice, sportive și turistice desfășurate de tineretul vîlcean. Aflați în practică de producție la C.I.P.A. (Centrala industrială de produse anorganice), C.P.L. (Combinatul de prelucrare a lemnului), direcțiile de specialitate ale Consiliului popular județean, în spitale, în policlinici, unități de pionieri și școli, în tabere de odihnă, șantiere de muncă ale tineretului, fie că sînt de la politehnică sau A.S.E., de la universitate sau medicină, studenții veniți la Rîmnicu Vîlcea participă cu entuziasm și răspundere alături de muncitori și ingineri, în hale și uzine, în laboratoare tehnologice și de cercetare, în secții și ateliere la munca direct productivă, obținînd atestarea în cele mai diverse meserii.

În același timp pot fi întîlniți în excursii și drumeții pe cărările munților, pe Valea Oltului sau la Voineasa, în vizită la monumentele istorice din Horezu, Govora sau Cozia, pe terenurile de sport sau la casele de cultură, în săliile de dans sau pe stradă. Oriunde ar fi, sînt bineveniți, întîmpinați cu afecțiune și ospitalitate, cu înțelegere și respect.

Viorel Bratu
Rîmnicu Vîlcea

ARGUMENT SENTIMENTAL

În ziua de 31 martie 1972 am trăit cele mai grele momente din viața mea, mi-am pierdut soția, iar cei doi copii ai mei și-au pierdut pentru totdeauna mama.

La circa două săptămîni de la această dramă ne-a fost dat să trăim alte clipe grele, deoarece mama soției mele — Cocea Nina din Iași, str. Decebal nr. 16, bloc Q5, Sc. B, ap. 1, însoțită de doi frați (unchii soției) au venit la domiciliul meu și au luat toate lucrurile din casă, mai puțin mobila, lăsîndu-ne pe mine și mai ales pe copii fără nici un lucru — nici măcar un cearșaf de așternut sau de învelit. Și această faptă a fost săvîrșită într-un timp cînd în apartament era necesară chiar o plapumă pentru învelit.

Acești oameni nu vor să știe că eu mă chinuiesc singur cu copiii și că aceștia au nevoie de lucrurile rămase de la mama lor și cele realizate în timpul căsniciei. Ne folosim de lucruri primite de la oameni străini, dar care au dat dovadă de mai multă omenie decît bunica și unchii celor doi copii ai mei.

Poate că cei trei vor încerca să motiveze fapta lor prin aceea că nu eram căsătoriți legitim. Dar oare cei doi copii rezultați din convețuirea mea cu Silvia — cum se numea soția mea și mama copiilor mei — nu au dreptul la nimic din ceea ce se află în gospodăria noastră?

Oare Cocea Nina, care totuși este mama soției mele și bunica celor doi copii, nu se gîndește măcar acum că este totuși datoare să facă viața celor doi nepoți cît mai ușoară?

Și iarăși mă întreb: nu le este oare frică de însăși opinia publică fiindcă în cazul de față îi va condamna și judeca pentru acest act inuman?

Spun toate acestea deoarece eu nu-mi pot permite ca în timp scurt să cumpăr toate cele necesare, asigurînd totodată hrana pentru 3 persoane (eu și copiii).

Și țin să le mai amintesc că nepotii nu s-ar supăra deloc dacă ar primi în afara lucrurilor furate și cîte o vorbă bună, o cît de mică atenție sau îngrijire din partea bunicii lor sau a celor doi unchi ai mamei lor. Și le amintesc toate acestea deoarece eu nu m-am căsătorit, fiindu-mi foarte greu să găsesc o altă mamă copiilor mei.

Constantin Talapan
Pitești, bl. 18 Trivale, sc. b, ap. 10

SE ÎNCHEIE CONTRACTE PE LUMINĂ DAR PENTRU ÎNTUNERIC

Vă scriu în numele celor 20 de familii de la blocul M2A, scara II, din cartierul Crihala din municipiul Drobeta Turnu-Severin, care de o lună de zile se strîng seară de seară în jurul unei luminări. Dar să vă relatez cazul nostru.

Ne-am mutat în blocul sus-menționat la sfîrșitul lunii mai 1973. Blocul fiind nou nu s-a dat drumul decît la apă rece. Lumină electrică au promis că vom avea peste cîteva zile. Pe 6 iunie 1973 a apărut pe ușa scării un afiș să mergem la I.R.E.-Craiova, secția din Drobeta Turnu-Severin pentru a încheia contracte de furnizare a curentului electric. Am fost împreună cu ceilalți locatari ai scării pe data de 8 iunie 1973, am încheiat contractul nr. 578 prin care se obligau să ne furnizeze curent electric continuu, iar noi ne obligom să plătim consumația lui. Odată cu contractul am plătit și suma de 72,50 lei care a constituit — zic ei — avansul pentru consumul de energie electrică. La întrebarea noastră cînd ne vor furniza acest curent electric, salariații din cadrul U.E.E. au spus că peste 1-2 zile. De atunci a trecut mai bine de o lună și «minunea» asta nu s-a întîmplat.

Am fost și am întrebat care este cauza de nu ne furnizează curent electric în baza contractelor încheiate. Ne-au răspuns că nu trebuia încheiat contractul cu ei, deoarece mai are o altă întreprindere ceva de lucru la instalația electrică și pînă nu termină nu ne pot furniza curent electric. Lucru ce nu este adevărat, deoarece toate lucrările sînt terminate.

Ne punem întrebarea: la data cînd au făcut contract cu noi de furnizare a curentului electric nu știau acest lucru? De ce au încheiat contractul dacă mai era de lucru la instalație?

Locuim în acest bloc familii cu copii mici care trebuie îngrijiți. De spălat trebuie să aprindem luminarea în baie. De călcat nici nu poate fi vorba. De o lună de zile mergem cu rufele la călcat la cunoștințe sau rude în oraș.

În ziarul local a apărut un articol referitor la acest caz, dar nimic nu s-a îmbunătățit de atunci. Cei de la I.R.E.-Craiova, secția Drobeta Turnu-Severin invocă fel de fel de motive și noi tot fără curent electric rămînem.

Tiberiu Popistaș
Drobeta-Turnu Severin
Crihala, sc. 2, ap. 3

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

«MOBRA» — 50 centimetri cubi
«MOBRA» — 4 cai-putere
«MOBRA» — suspensie hidraulică
«MOBRA» — stabilitate și confort
«MOBRA» — 100 kilometri de relaxare cu numai 5 lei
«MOBRA» — parcare fără dificultăți
«MOBRA» — 6 325 lei

Motoreta «MOBRA», utilă în orice călătorie!

Motoreta «MOBRA» se poate cumpăra și cu plata în rate lunare:

— pentru salariați și pensionari în 24 rate lunare și aconto 15%;
— pentru membrii cooperativelor agricole de producție în 20 rate lunare și aconto 20%;
— pentru personal silvic de teren în 24 rate lunare și aconto 20%.

Întreprinderea de difuzarea materialelor sportive

București, str. Batiștei 11, sectorul 1.

VALEA JIULUI — MUNCĂ ȘI

Mai mult ca oriunde, aici, 6 ore de muncă înseamnă o zi. În Valea Jiului orizontul 650 înseamnă tot atîția metri, jos, în adînc. Solemnul și severul în viața de miner nu sînt date de faptul că se lucrează cu neprevăzutul, ci cu prevăzutul. Viața unui miner nu are nevoie de nimic spectaculos și nici de ceva eroic. Aici munca și-a cerut legitim și dîrz o mișcare muncitorească bine organizată și tot aici deosebirea între comunist și miner nu a existat și mai ales nu există. Într-o țară în care munca devine idealul muncii, ziua minerului are forța și strălucirea adevărului istoriei în care am deschis ochii și pe care o iubim muncind-o. A crede că viața unui miner descinde din tragediile grecești ori că datorită vieții lor aspre totul se rezolvă ar fi o impietate. Scriindu-le viața, așa cum este ea, folosind doar figurile de stil născute și folosite în galerii, nu numai că le omagiem munca și ziua, ci le și recunoaștem.

Eugen SECELEANU

În adînc

Este pentru întîia oară cînd cobor într-o mină, și mărturisesc că am emoții, deși mi-am dorit de mult încă să fac asta. Elena Ghera, colega mea și fotografa redacției, a mai coborît odată, mai demult, «cu găleata». Eu, nu. Și iată-ne în colivia puțului minei Paroșeni: nu îndrăznesc a o numi *ascensor*, termenul ar fi impropriu, prefer deci denumirea care se poartă aici. Coborîm, nu foarte repede, cincizeci de metri. Sîntem însoțiți de către geologul Dorin Gheța, secretarul de partid al minei, și de încă o persoană, al cărei nume nu l-am reținut prea bine... voi reveni însă pe larg asupra lui. Sîntem echipați în salopete de lucru, obiele, cizme din cauciuc, lanternă, mască de gaze (de salvare!) și, sincer să fiu, nu mă prea simt în apele mele... Colivia oprește, ieșim: «Cum, asta e tot?!» — dau să mă mir, făcînd pe curajosul; «Nu, abia acum începe!» — mormăie, aproximativ, cel căruia nu i-am reținut numele. Și care a și pornit-o înainte, cu un pas lung, rar, egal — dar destul de ritmic pentru a începe astfel să înaintăm relativ repede. Elena Ghera îl urmează, eu după ea, iar în urma mea Dorin Gheța încheie această «coloană sui-generis» ce pătrunde, din acest moment, adînc, în galerii... Este un obicei al minerilor ca atunci cînd le vin niscaiva vizitatori să-i încadreze pe aceștia din față și din urmă. Lateral — *este imposibil!* Pentru că în mină se circulă *numai* în șir indian. *Nu se poate altfel...!*

. . . . . .

«...salariul mediu al meu e de 3 500, luna asta însă n-am mers în plin, din cauza părții mecanice și electrice, dacă nu se face planul, înțelegeți, și noi cîștigăm mai puțin, nu avem încă numărul de specialiști necesar în aceste sensuri! Ce-am făcut astăzi?! Păi, m-am sculat la ora 4, am mîncat niște brînză cu roșii și niște lapte... știți, «dimineața noi nu mîncăm prea mult!», apoi am luat cursa, am ajuns, m-am echipat, am trecut pe la pontaj și am intrat în mină. Am lucrat 6 ore — mi se pare că mi-ați făcut și pază! — apoi am ieșit, am trecut pe la duș... cam asta! A, nu: apoi m-ați chemat dumneavoastră...!»

(Gheorghe Popa, miner, 39 ani, tuns scurt; din 1954 lucrează în subteran; are o fetiță de 7 ani; se numește Carmen. E moldovean de baștină, a fost brigadier voluntar în Iași: «noi am ridicat Fabrica de penicilină de aici, așa să știți!»)

. . . . . .

...ne îndreptăm așadar către abatajul 6220 (*doi douăzeci* îi spun, familiar, cei ce lucrează în acest sector). Luminile minuscule ale celor patru lanterne portative ne aruncă umbrele pe pereți, continuăm să înaintăm în șir, unul după altul. Deocamdată aerisirea este extrem de bună, aproape că e mai plăcut ca afară, alci e mai răcoare... Prima impresie nu e deci rea. Imediat însă începem să înaintăm prin apă — o apă vîscoasă, care a acoperit cele două șine metalice ale vagonetelor. Trebuie să pipăim șina pe care pășim cu talpa din cauciuc a cizmei drepte, stîngul vine apoi de la sine — dar, mă rog,

CONȘTIINȚĂ

asta e! Încerc să mă agăț, spre a-mi păstra echilibrul, de un cablu subțire din sîrmă ce însoțește o bandă rulantă ce transportă cărbune. Mi se atrage atenția cu bunăvoință să mă agăț de sîrmă în mers, dar să nu trag de ea: *este sîrma de alarmă*. Odată zmucită puternic, oprește automat mișcarea benzii!... Renunț să-mă mai agăț, și o iau direct prin apă. Din urmă, Dorin Gheța îmi comunică: «Acolo, la capătul drumului nostru, unde veți fotografia, lucrează brigada lui Titu Teacenco, șase oameni pe schimb — Titu este un oltean pur-sînge». «Și aici au ajuns oltenii?!». Rîdem. Rîdem, că aici la 575 metri față de nivelul mării — coborîsem de la 630! — nu ne mai aude nimeni. Elena alunecă și cade, se ridică însă repede — parc'ar fi din cauciuc! — și e veselă: *nu a căzut peste aparatele foto!* Continuăm... iar pe mine încep să mă treacă sudorile. Galeriile unei mine, constat, îți creează o stare nemaipomenită de *nevoie a celor care sînt în imediata ta apropiere*. Prima cască dinaintea noastră scoate un aparat, un fel de casetofon în aparență, și măsoară pe o scală concentrația gazului metan, a toxicității adică... Clatină ușor din cap, nu înțeleg ce înseamnă asta, constat însă că asud mereu mai din belșug. Pornim pe o scară, pe un plan înclinat mai bine-zis, amenajat cu trepte din scîndură. Trebuie să pășești aplecat într-o parte, te poți ține doar de niște cabluri, este un întuneric deplin, simt că am dat jos cîteva kilograme, dovadă: acumulatorul lanternei, prins strîns de centură, la spate, mi se bălăbăne acum pe coapse, făcîndu-mă să-mi pierd echilibrul la fiecare pas. String din dinți și înaintez: ce dracu', doar n-o să mă fac de rîs în fața celorlalți!

Apoi urcăm o scară, așa dintr-odată — *nu voi uita niciodată această scară!* — are numai 12 metri înălțime, îndeajuns însă a mă face ca, după escaladare, să mă așez pe jos, pe cărbune, solicitînd — printre gîfîieli — un răgaz de odihnă...

. . . . . .

«...dacă nu iubeam mina, cum era să lucrez 33 de ani în ea?! În august împlinesc 51 de ani, puteam să ies la pensie încă de anul trecut, dar n-am făcut-o; mina nu e un loc de muncă care să te sperie! Pentru mine, ori în mină, ori afară — e totuna!» Aveți copii? «*Da, doi gemeni, au 16 ani și au terminat anul I la liceul industrial, de ce?!*» Aăă, *...spuneți-mi, ați avut vreun necaz, sau vreo greutate, așa, mai zdravene?* «*Am avut, da, în timpul celui de-al doilea război, noi ăștia eram scutiți de front, lucram aici, și odată, pentru că am întîrziat cinci minute la lucru, patronul mi-a strigat: ești un bolșevic, ai nume rusesc! Am făcut și carceră pe chestia asta... În sfîrșit — o trecut! (Maladeț Iosif, născut în Petroșani, are doi frați mineri, curînd va ieși la pensie). La ce vă gîndiți acum, în preajma pensionării?* «*La ce să mă gîndesc, ce pot să spun decît că îmi pare al naibii de rău: atunci cînd n-o să fac nimic, ce se alege de mine?!... Mai ales că am fost obișnuit o viață întreagă cu meseria asta, cu agitația, cu efortul... Mi-e frică chiar să nu mă îmbolnăvesc, v-o spun foarte serios!...»*

. . . . . .

...Coborîm, urcăm, nu mai înțeleg prea bine; sîntem patru oameni ascunși sub pămînt, am la un moment dat impresia *fizică*, da, că întreaga Vale a Jiului se sprijină pe noi, ne apasă în creștet, aerul continuă să fie la fel de curat, sîntem doar la 535 metri deasupra nivelului mării, și la zeci de ani-lumină față de cei de deasupra noastră. Efortul este considerabil pentru cei care pătrunde pentru prima oară într-un astfel de univers. Minuscul însă — spre rușinea mea! — pentru cei care parcurg acest drum de cîte trei și chiar patru ori într-un schimb...! Detectorul primei căști continuă să indice procentajul de gaz metan: nu este nici un pericol!...

. . . . . .

«Să știți că destule accidente se datorează celor mai vechi în muncă, și nu invers! Din pricina rutinei. Unul dintre cei bătrîni a trecut, să zicem, de zeci și zeci de ori printre vagonete, fără a i se întîmpla nimic; trece însă o singură dată, astăzi, e de ajuns — ca să-și rupă piciorul!» (Dorin Gheța).

. . . . . .

...Am ajuns la abatajul 6220. Elena Ghera face fotografii, există aici un complex mecanizat, un soi de combină ce smulge cărbunele din rocă, înaintînd cu o forță de colos. Este greu de imaginat cum a ajuns, *aici*, o instalație atît de masivă. Mi se explică: a fost coborîtă piesă cu piesă, și asamblată în subteran...! Iar mie mi se bătea acumulatorul pe coapse...

Profit de un moment de pauză (Elena a intrat împreună cu oamenii într-o galerie laterală, pentru a-i poza), mă așez pe o scîndură și sting becul propriei mele lămpi. Și deodată e tăcere și întuneric deplin... Aștept încordat — cred că este acea clipă cumplită de izolare, de singurătate în fundul pămîntului; este, poate, una dintre acele clipe rare în care *îți poți simți* propria-ți condiție de om *vulnerabil*. Tăcere, beznă totală... și doar, la intervale, cîte un bulgăre de cărbune ce se desprinde, strecurat prin plasa din sîrmă protectoare a bolții de deasupra, căzînd... dovadă că materia nu stă, *niciodată!* Apoi — brusc — un urlet, un scrîșnet metalic amplificat de bolți: banda transportoare a pornit din nou, sus, în capătul galeriei se ivesc licurici... *se ivesc oameni!* Este imposibil, constat abia acum, să descriu ceea ce am simțit atunci.

. . . . . .

...Afară, la aer, sus. Acum, gîndindu-mă retrospectiv, îmi amintesc că la plecare (după ce făcusem dușul de rigoare, și-mi preluasem hainele de reporter, de om aflat pe teren), am reținut, nu știu de ce, următoarele imagini: în holul de ieșire al direcției minei Paroșeni, se află încă o expoziție plastică realizată de copiii minerilor, intitulată «Pionierii desenează». Printre exponatele *viu* colorate și *numai* aparent naive, una: strident vopsit în galben, adorabilul și îndrăgitul erou al copiilor de pretutindeni — *rățoiul Donald Duck!*

Horia PĂTRAȘCU

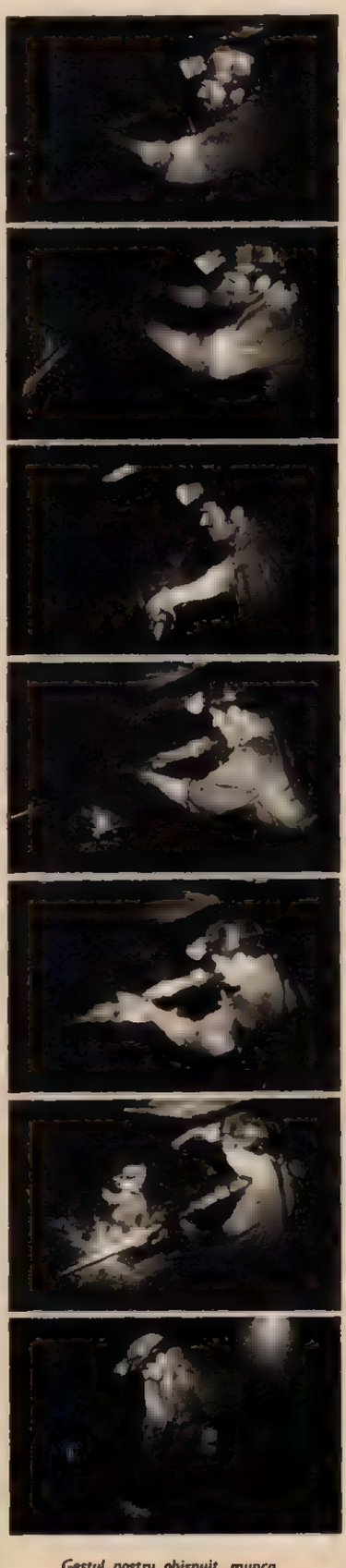

Gestul nostru obișnuit, munca.

Fotografii de Elena GHERA

1. Rezolvați, să nu mai umble poporul pe drum.
2. Ședință la ora 13.

«Au murit de fapt atunci băieți buni, conștiențî și cinstiți, cum se mai găsesc destui atît în rîndul celor vii cît și în rîndul celor pe care i-am înmormîntat, dar nu i-am uitat».

La 39 de ani, Dumitru Enache, după douăzeci de ani de minerit, este președintele Comitetului sindicatului de la Exploatarea minieră Dîlja. Ca miner cîștiga 4 000-4 500 pe lună, acum cîștigă 2950, dar rezolvă lucruri care țin de viața minerilor și — oricît de dur pare — de posibila lor moarte.

Nici unui miner din Valea Jiului nu i-ar place să-și vadă viața scrisă cu un stilou «Parker», după cum nici nu ar fi mulțumit dacă s-ar ocoli viața lui reală din subteran. Și contabilii mor din cauza vreunei boli contractate la birou, dar în biografia unui miner viața s-a născut și are mai mare importanță decît noțiunea ce o desemnează. Doar minerilor statul le plătește chiria și încălzirea la bloc și, fapt cunoscut, secretarul general al partidului merge periodic în Valea Jiului pentru a le înfrumusețea, civiliza și fortifica atît munca din subteran cît și cea de la suprafață. Sindicatele minerilor nu sînt numai forme de organizare, școli ale producției, ci un mod de a trăi comunist, adică drept și echitabil. Dumitru Enache spunea: Rămîne o femeie văduvă. Uneori ea nu mai poate suporta aerul acesta, pe care l-a respirat bărbatul ei. Vrea să plece în altă parte. Noi îi obținem imediat apartament și servici în orice oraș. Aurica Poloboc este acum la București; Pal Ioana, la Baia Mare; Grumeza Aurelia, la Galați.

Continuă: anul trecut în vestiarele minerilor nu era suficientă căldură, oamenii plecau cu hainele ude din șut. Noi, comitetul sindicatului, am decuplat căldura de la birouri și am transferat-o muncitorilor. Birourile trebuiau să rezolve treaba și n-o rezolvaseră. În timp ce stăteam de vorbă, intră în birou o funcționară și-i șoptește ceva la ureche. Președintele decide: 1) rezolvați, să nu mai umble poporul pe drum.

2) Ședința la ora 13.

Punctul 1, ca să zic așa, intră în birou. Îl cheamă Ion Lupașcu, are 18 ani și este din comuna Rușețu, județul Buzău. Vrea să se angajeze la mină. De ce: se cîștigă mulți bani și vrea să-i trimită părinților. Vrea să devină om și apoi să se însoare. Vrea să devină miner și luptător (adică sportiv la lupte). Pînă una-alta este repartizat la cămin și întrebat dacă are nevoie de ceva bani pînă la leafă. Are nevoie. I se dau.

Viața unui comitet sindical, cazul Dîrja, are desigur cadrul cunoscut: grupe, comitet, ședințe *obișnuite*, extraordinare, dare de seamă, alegeri. Mai mult decît atît, Dumitru Enache spune fraze ca-n alți ani: centrul de greutate al activității sindicale este grupa. Dar adaugă: acolo problemele discutate sînt pure și cinstite.

Între a ridica cinstit și pur o problemă și a o rezolva este o cale, totuși. Mina avînd multă apă și presiune mare, își trimite minerii, pentru tratament, doar la Felix și Herculane, dar anul acesta s-au primit patru locuri. În mină sînt 5 000 de sindicaliști și, după cum se știe, întîi lucrezi și după aceea devii membru de sindicat...

A existat și un moment al discuției în care nu m-am înțeles cu Dumitru Enache. Spunea: «noi înțelegem că nu sînt atîtea locuri la mare». N-am fost și nu sînt de acord cu un asemenea punct de vedere. Dar să vedem cum stau lucrurile. Pentru mare vin două categorii de bilete: unele cu preț redus, altele cu prețul integral. Conducerea, secretarul de partid, președintele de sindicat, maiștrii s-au trecut la «integral» nu atît judecînd după leafă cît după bunul-simț. Locurile nu le-au fost însă repartizate. Aici cuvintele sînt de prisos.

Iată cîteva din *lucrurile* propuse de mineri și rezolvate de comitetul sindicatului: lămpile de șold să fie încărcate pentru mai mult de șase ore (Ion Kedreși); la hainele de uzură să fie scurtat termenul de garanție (Petru Nemeș); cojoacele luate de la magazie să fie folosite și în subteran (Gheorghe Boghi). Iată și una semnată de 23 de mineri care nu este propunere, ci fapt de conștiință: să se îmbunătățească calitatea lucrărilor miniere. Și una care Întreprinderii de transporturi Petroșani i se pare desigur stranie: să fie aduși muncitorii cu autobuzul la mină (Constantin Vărieș). Foarte mulți locuiesc în cartierul «Aeroport» și mașină directă nu există.

La una din întrebările mele «dacă în ședințele sindicale ale minerilor se discută *lucruri sufletești*», Dumitru Enache spune: nu. Apoi: «Ceva, ceva, parcă... Îndemnăm minerii neînsurați să nu ocolească văduvele. Sînt femei serioase, harnice, unele s-au despărțit de bărbații lor. Vă rog să nu înțelegeți că este vorba de o dragoste obligată».

Pe coridoare văd afișe: Nu beți cafea în birouri. Îmi explică: Din cauza lor se greșește plata sporurilor de subteran și alocațiilor pentru copii. Comitetul sindicatului lucrează în strînsă legătură cu organizația de partid. «Secretar de partid e un tovarăș Lupașcu, care cunoaște lucruri minunate și *e în concediu*». Ultima frază pe care o notez ne-ar place s-o auzim doar în locuri unde se lucrează: Oamenii muncesc și vor să vadă mereu eficiența muncii lor.

Eugen SECELEANU

Ce să fac? Eu m-am obișnuit să trăiesc

La adăpostul unei sume bune pe care o primește lunar drept pensie, Iosif Cotoț ar putea duce o viață tihnită nu numai în Petroșani, mai ales că pînă la cei 60 de ani ai săi viața l-a purtat de colo-colo. A fost la Timișoara, Caransebeș, Lugoj, Tîrgu Jiu, adică în mai toate pușcăriile și lagărele în care erau închiși comuniștii României. Dar angrenat în cîteva comisii și comitete, membru al Comitetului municipal de partid Petroșani, Iosif Cotoț nu a avut pînă acum timp să se inițieze în tainele vieții de pensionar, fiind în continuare preocupat de viața pe care o visa comunistul ilegalist de acum patru decenii. «Eu nu m-am gîndit niciodată la viața de pensionar. Deocamdată, a fi pensionar în Valea Jiului e ca și cum ai mînca de pe urma altora. Dacă vreodată am să simt nevoia de a fi cu adevărat pensionar, cred că va trebui să mă mut de aici. Dar cum mă leagă totul de aceste locuri, las altora bucuria și dreptul de a fi pensionari. Ce să fac? Eu m-am obișnuit să trăiesc. Cred că în felul acesta poți să afli din ce în ce mai multe despre viață». Și Iosif Cotoț își amintește că, la 14 ani, singurul lucru pe care-l știa foarte bine era acela că, dacă unul din cei treisprezece frați ai săi trebuia să plece în oraș, ceilalți rămîneau în casă așteptînd cu sufletul la gură să li se restituie cămașa, pantalonii și celelalte trențe din care încropiseră costumul celui plecat în oraș. La 27 de ani a simțit ce înseamnă trădarea și că nu toți oamenii care-ți intră în casă nu sînt agenți ai Siguranței. Andrei Repca, «tovarășul de luptă» venit de la Timișoara, l-a învățat că se poate zîmbi într-o sală de tribunal chiar după ce trimiți în lagăr 53 de oameni cu adevărul lor cu tot. În lagărul de la Tîrgu Jiu, Iosif Cotoț a cunoscut un tînăr căruia din cauza repetatelor bătăi i-a căzut părul. Aproape un an omul acela a fost chel. Astăzi Iosif Cotoț mă întreabă dacă l-am văzut pe secretarul general al partidului mai de aproape. De ce?, întreb. «Fiindcă dînsul era tînărul acela». Și pentru că vorbeam despre a fi sau a nu fi pensionar, Iosif Cotoț îmi mărturisește că unul din oamenii pe care nu și-i poate închipui pensionar este tovarășul Ceaușescu.

Iosif Cotoț povestește minunat, chiar și atunci cînd subiectul e mai puțin cuceritor: «Vedeți dumneavoastră, ședințele de partid pot da o imagine destul de fidelă, chiar dacă nu ideală, despre puterea respectivei organizații. În ilegalitate, cu orice ședință de partid la care participai îți puneai în joc libertatea, viața. Dar nu-mi amintesc să fi lipsit cineva la acele ședințe. În închisoare nimeni nu rămînea cu cotizația neplătită. Astăzi sînt ședințe la care nu numai că unii oameni întîrzie, dar dacă-i întrebi la sfîrșit despre ce-a fost vorba, habar n-au. Mi se pare că uneori oamenii aceștia se îndepărtează chiar de viața lor. Știu, au și necazuri, a muncit în Valea Jiului nu e un fleac, dar necazurile nu le vom învinge dormind la ședințe și înfrumusețînd realitatea. Viața nu ne-o putem înfrumuseța decît luptînd: cu noi, cu prietenii, cu unele practici despre care spunem, uneori, că sînt vechi dar ele se arată mai viguroase ca noi».

Dorin TUDORAN

O ședință cît o jumătate de șut

La sfîrșitul adunării generale a salariaților de la Exploatarea minieră Lonea, la care am participat, un miner îmi spunea: Ați asistat la o ședință cît o jumătate de șut. Firește, ironic. Fapt explicabil: nouă sau zece mineri sau cadre din producție au vorbit cît doi tovarăși veniți de la centrală și de la Consiliul central de control muncitoresc al activității economice și sociale. Aceasta în ciuda asigurărilor inițiale: Să mă înscriu în obiceiul locului, să vorbesc concret.

Totul s-a desfășurat într-o sală în care vîrsta scaunelor nu trebuie apreciată în ani, ci în numărul de ședințe la care ele au fost prezente. Directorul Aurel Brînduș, în darea sa de seamă, a precizat lucruri nu prea trandafirii. S-au înregistrat de pildă și plătit 22 175 om/zile/boală, ceea ce este foarte mult. O explicație, tristă dar plauzibilă, a furnizat-o secretarul cu problemele organizatorice ai Comitetului municipal Petroșani al P.C.R., și dînsul prezent: «Vara, medicii au nevoie de bani să meargă la mare. Iarna e cam la fel: își cumpără porc. Propunere: medicii vor face parte de acum înainte din organizațiile de partid ale exploatării miniere și vor fi obligați în acest fel să-și cumpere bronz și slănină cu lefurile proprii.»

«În această sală — începe revizorul-lăcătuș Nicolae Popovici — ni s-a promis un bloc gata la 1 Mai, dar nu e gata. Stabilitatea și calitatea muncii oamenilor depind și de apartamente». Maistrul miner Ghiță Popescu afirmă că «lucrul de duminică pe-o parte ne-a cîrpit, pe alta ne-a rupt. Trebuie găsite și alte soluții». Inginer Constantin Bigu: «Realizările cele obținute n-au venit de dragul nostru, iar lipsurile nu vor dispărea de jalea noastră. Îmbunătățirea nu va veni ca a opta minune. Să îmbunătățim căile de acces și să ajungem din urmă timpul prețios care ne-a stat la dispoziție. Unii tovarăși uită că educarea tinerilor nu s-a născut odată cu noi, dar trebuie făcută de noi. Și, în fine: să depunem o vie activitate începînd cu conducerea minei și terminînd cu ultimul muncitor».

«În fine», acesta a sunat adevărat, sincer, în aceeași sală în care cu cîteva minute înainte Petre Bălănescu, șeful biroului salarizare, afirmase tocmai invers. (În timp ce dînsul vorbea oamenii își făceau vînt cu bășțile) Șeful de brigadă Baciu Ioan: «Am muncit nu chiar bine, ci printre bine. Ne dau de lucru grinzile de susținere, bolțurile se desprind de ele, cad și nu le mai găsim prin întuneric. Nu avem întotdeauna și uneori piese de schimb la macarale. Pensionarii care lucrează la deservire nu că nu ne fac cinste, dar nu fac față.

Inginerul Aurel Manhau semnalează că nu are personal tehnic corespunzător și este obligat să întocmească singur o grămadă de hîrtii.

Iată exemplara luare de cuvînt a lui Marin Ciubăr, șef de brigadă: «Nemotivate nu prea avem, prietenia și cinstea nu-s la noi doar pe hîrtie. Am depășit planul cu peste 200 de tone și cam asta ar fi.»

Inginerul șef energo-mecanic Vasile Ioan spune: «Există piedici și frîne de care n-avem nevoie. O inovație a unui miner n-a fost aplicată de patru ani. Curios este că se încearcă progrese la utilaje, dar la uneltele minerilor nu se gîndește nimeni. Trebuie să facem totul, să luăm minerului unealta din mînă».

Din prezidiu, un tovarăș specializat în ședințe ca și un scaun zice grav: «Înțelept lucru».

După cum se vede, situația nu e pe roze, dar cauzele s-au găsit. Bărbați adevărați, minerii au spus ce trebuia spus. Din cuvîntarea tovarășului Voina Vorachim de la Consiliul central de control muncitoresc al activității economice și sociale n-au prea aflat lucruri noi. Știau și ei că: veniturile nu se pot crea fără creșterea productivității muncii, că problema e nu numai economică, ci și politică și că, într-adevăr, Comitetul oamenilor muncii are datoria să stabilească, să definitiveze, să urmărească și să contureze.

Oricum, spiritul acestei ședințe s-a apropiat sensibil de cel al muncii acestor oameni.

Eugen SECELEANU

«Un miner trebuie să privească într-o parte, să audă din cea-laltă și să lucreze efectiv, cu mîinile, într-o a treia; asta într-o zecime de secundă...!»

MOTO:
«Îmi pun farfuria, cu două furculițe, și deșteptătorul peste toate astea. Sună astfel mai tare! — mă scol la 4,35».

S-a născut în 1932, în Petroșani — are deci 41 de ani — iar acum e singur: soția, fata și soacra sînt la mare! Acesta este, altfel spus, «fostul miner» MATYAS FRANCISC — actualmente *inginer minier!* (mai exact: inginer șef aeraj — acea «primă cască» ce, purtînd un aparat detector al prezenței gazului metan, ne-a condus în mină, împreună cu Gheța — *și mai ales cel asupra căruia am promis că voi reveni!*).

...Petroșani, seara. Lumini, ambianță plăcută etc. ...Omul acesta — care cu numai niște ore înainte, îmbrăcat în salopetă, murdar, dar cu zîmbetul pe buze, intrase la dușuri — vorbește acum apăsat și rar și poartă costum, dar asta nu are nici un fel de importanță. Timp de 16 ani a fost miner artificier, apoi maistru, și nu a avut nici un accident în această vreme — nici măcar de gradul unei simple fracturi — deși răspundea de 50 de oameni! În perioada asta s-a căsătorit. Soția se numește Rodica, «iar dacă am vreo mulțumire, este tocmai aceea că femeia asta m-a înțeles, mi-a iertat multe: pînă și faptul că lipseam uneori, lucram la cîteva *(zeci* — N.A.) texte de specialitate, publicate ulterior! Chiar dînsa, cu ocazia căsătoriei, mi-a oferit următorul text, drept dedicație: «Vom fi martorii tuturor necazurilor și bucuriilor, și dacă viața îl va răpi pe unul dintre noi, blestemat să fie cel care nu va respecta iubirea noastră de altădată!»...

Și, altfel: «Vedeți dumneavoastră, eu nu știu de unde e cămașa asta, care e pe mine! Cu treburile astea se ocupă soția, strict (am și denumit-o dealtfel «ministrul finanțelor», iar fetița îi spune «Hagi Tudose»!); sînt prea preocupat de munca mea, ca să mai am timp și de altele!»...

— Ucenicia principală am făcut-o pe lîngă artificierul Ioan Varga, astăzi pensionar. El m-a făcut să înțeleg diferența dintre noțiunea de «*pălugă*» (o piesă cu care se ridică o greutate), și «*pilugă*» (o săpătură în care se înfige rădăcina stîlpului susținător). Mă gîndesc acum că, astăzi, ar fi necesar să existe o preocupare majoră în sensul definirii categorice a unor termeni minieri uzuali; prin 1970, în «Revista minelor», s-a schițat alfabetic o încercare de definire acestor termeni, dar ulterior nimeni nu s-a interesat de perfecționarea acestui soi de vocabular!... Și, zău că ar trebui făcută! Nouă, «nouă» ăsta pe care căutăm să-l promovăm cu toții, este foarte necesar a fi explicat științific. Îmi amintesc că prin '54-'55 — atunci cînd s-au introdus căștile de protecție, obligatoriu (eu intrasem în mină din '52, prima oară, pe atunci purtam bășți sau șepci)— ei, atunci, cu căștile, am întîmpinat mari greutăți din partea oamenilor, nu voiau să le poarte; chiar și eu m-am împotrivit! Deși accidentele la cap erau destul de frecvente!... Astăzi, *unul singur* nu-ți intră în mină fără *întregul* echipament de protecție!... Chestie însă *de cunoaștere*, cum spuneam mai sus.

«În 1961 am fost trimis de Exploatarea minieră să urmez cursurile Institutului de mine din Petroșani; le-am absolvit în 1965»

— S-a produs vreo schimbare, în dumneavoastră, apoi?

«Ingineria m-a schimbat NUMAI în sensul satisfacerii unei, îndrăznesc să spun, permanente dorințe: aceea de a face ceva în plus! În rest...?! Cred că deloc! Păstrez aceleași relații cu maiștrii, foștii mei colegi, sînt același prieten... atît!»

...Îl preocupă politica, florile; și mașina. Și-a cumpărat recent una, a botezat-o «DACIANA» (bănuiți despre ce poate fi vorba!). În apartament are o adevărată grădină botanică. Străluce aici — la propriu! — o plantă extrem de rară: «Eufobia». A devenit mascota casei, se consideră că aduce noroc!

Despre politică, în genere: «Îmi plac și-mi convin relațiile internaționale actuale; generația părinților mei a fost o generație care, cum să spun, *a distrus!* A participat, vrînd-nevrînd, la două războaie mondiale! Generația mea *a construit!* Mi-e tare teamă — trebuie să avem enorm de multă atenție față de tinerii de azi! — pentru ca noua generație să nu fie iarăși cea care *va distruge* (conform zicalei românești: «una caldă, una rece»). Omenirea are nevoie de două-trei generații care *să construiască*, pentru *a scăpa definitiv de spaimă!*»...

Horia PĂTRAȘCU

Pe aripile vîntului

Afișe de diverse forme și scrise cu diverse cerneluri te-ndeamnă să vezi, la cinematograful «7 Noiembrie» din Petroșani, filmul american «Pe aripile vîntului». Datorită numărului mare de «aripiști» filmul a rulat și la Casa de cultură. Bătrîni, maturi, femeile măritate și, poate, femeile nimănui au luat cu asalt casele de bilete, iar la ieșire

comentariile începeau cu «excelent» și se terminau cu «dragoste ca asta nu se mai poate».

Formația «Phoenix» amenință și ea cu un iminent turneu și cunoscîndu-i bunele rezultate nu ne îndoim că se va ține de cuvînt. În rest, brigăzile de agitație ale minerilor se pregăteau de zor pentru a combate lenești, nemotivați și a-i lăuda pe cei punctuali și merei în față. În drum spre Petroșani am întîlnit caravana colorată a ansamblului «indian» Kivokama cu destinația municipiul minerilor. Ne-au făcut semne prietenești și am reținut din goana mașinii un număr de senzații: Fachirul indian și găinuța invizibilă. Prin Lonea, Petrila, Vulcan, Lupeni cîte-un film, dar asta înseamnă foarte puțin. Oamenii ni s-au plîns că lipsesc dicționare, cărți de gramatică explicată și de matematică distractivă. Rafturile sînt în schimb invadate de «Rezistența materialelor» (volumul II), broșura «Salate» și prea multe titluri din literatura italiană. Cîteva opinii: «Am vrea un club al minerilor organizat și el pe schimburi». «Nu găsesc nimic despre viața coriștelor de la operele din țară». «Aștept cu mare interes turneul Teatrului Național din Craiova mai ales de cînd Amza Pellea — de care am auzit că a fost miner — lucrează acolo ca director». După cum se vede cîte ceva de făcut ar mai fi.

Eugen SECELEANU

După asigurările localnicilor, aprozarele din Lupeni arată în fiecare zi așa.

Indicațiile secretarului general al partidului au fost respectate: aprovizionarea Văii Jiului este bună

În Petroșani, 145 000 locuitori, femeile se ocupă mai mult cu gătitul nu numai pentru că un miner are nevoie de mîncare multă și consistentă, ci și pentru că locuri de muncă pentru ele nu sînt deocamdată. În curînd se va construi o filatură, apoi alte cîteva locuri de muncă specifice și atunci, poate, bărbații se vor ocupa și ei de gospodărie. Deocamdată, cele 70 000 de femei — trebuie remarcată unitatea puternică dintre soți (din ianuarie și pînă-n prezent 190 de căsătorii și doar 20 de divorțuri!) — fac piața și gătesc. Un fapt de esență este acela că în urma vizitei de lucru a secretarului general al partidului, Nicolae Ceaușescu, din anul trecut, aprovizionarea Văii Jiului s-a îmbunătățit într-adevăr. Mai bine, spus, aprovizionarea ține acum cu sîrguință pasul producției, al necesităților populației. Primul secretar al Comitetului de partid Petroșani, Clement Negruț este satisfăcut de calitatea pîinii minerilor, atît de mult (și chiar, uneori, abuziv!) criticată în lunile trecute. Un singur restaurant categoria întîi, iar restul de a doua și a treia. Prețuri acceptabile, mîncare bună și caldă la orice oră. Ce-i drept, e drept, responsabilul restaurantului «Cocoșul de aur» și șeful măcelăriei din Vulcan au fost mineri, cunosc problemele și le și iubesc, din moment ce s-au lăsat de o meserie atît de bănoasă ca aceea din subteran... În piața orașului găsești și carne,și roșii,și vinete,și plase,și leacuri împotriva asteniei nervoase, hipertensiunii arteriale. Piața pare mai curînd un bazar, în sensul bun al cuvîntului Condamnabil și de neînțeles este faptul că desfacerea răcoritoarelor se face între orele 7-12, iar după-amiază, cînd oamenii ies din șut aceste chioșcuri sînt închise. Cine vrea poate să-și îndulcească timpul petrecut în piață cu turtă dulce, cocoșei de zahăr, ciubuce colorate. Cine vrea poate să facă mofturi. Dacă nu se hotărăște să ia roșii din hală poate să găsească altele la fel de frumoase în galantarele de afară. Cîțiva nemulțumiți de profesie ne-au sugerat chiar că excepționala aprovizionare ce ne sărea în ochi s-ar datora prezenței noastre în Valea Jiului. Numai că noi avem, sperăm, simțul umorului, al proporțiilor, și mai ales dorința de a ne face meseria așa cum se cuvine. Și în acest caz, a ne face meseria înseamnă a scrie cu bucurie despre tot ceea ce am văzut în aceste zile. Pretutindeni, la Petroșani, Lupeni, Aninoasa, Lonea, Vulcan am găsit nu numai piețele dar și celelalte unități ale alimentației publice aprovizionate pe măsura oricărei exigențe. Și dacă în cazul cărnii nu ni se pare nimic deosebit, în ceea ce privește legumele și fructele, abundența din piețe ni se pare a vorbi despre spiritul gospodăresc care s-a instaurat aici, gîndindu-ne că toate sînt aduse din afara județului.

Vara lui 1973 găsește Valea Jiului aprovizionată pe măsura entuziasmului — plin de sacrificii! — cu care oamenii acestor locuri muncesc și-și iubesc meseria, familia, țara.

E. SECELEANU
D. TUDORAN

Cu atîta carne în unitate, măcelarul Iordan Raiban face și el șutul de opt ore.

A soluționa o problemă în timp înseamnă, în primul rînd, să poți la o adică s-o rezolvi imediat

Biroul tovarășului Clement Negruț, prim secretar al Comitetului municipal de partid Petroșani, nu este un loc de unde poți culege numai cifre cu privire la performanțele obținute în muncă de oamenii din Valea Jiului. În acest birou, dacă ai răbdare și acces, poți afla marile și micile necazuri ale acestor oameni eclipsați uneori de recordurile pe care singuri le-au stabilit la locurile lor de muncă. Vineri, 27 iulie, am asistat la audiențele desfășurate în biroul primului secretar.

Badea Elena, strada Păcii, bloc 4, apartament 3, are 5 copii și un soț care cîștiga puțin pe lună. Răspuns: mîine ne vom interesa dacă există posibilitatea de a vi se încredința îngrijirea cîtorva scări ale blocurilor din strada Păcii.

Bejan Dumitru, analfabet, pensionar, bolnav de epilepsie, tată a 4 copii cu care locuiește într-o singură cameră, soția casnică, operată de 5 ori, pensionară, solicită un loc de muncă pentru fiica sa Lucica, în vîrstă de 15 ani, spre a se putea ajunge cu banii. Consideră că ar avea nevoie de încă o cameră pentru a locui omenește.

Răspunsul primului secretar este prompt: în cel mai scurt timp se rezolvă. Luați acest bilet și-l dați secretarului de partid al minei «Aninoasa». Mîine dimineață vorbesc personal cu primarul.

Purcaru Ilie, Livezeni, operat în 1972 de hernie și apendicită, nu se mai poate prezenta la lucru. Consideră că i s-au greșit operațiile, nu are curajul să mai intre în spital, n-are încredere în comisia de expertiză pentru pensionări. Solicită să fie ajutat.

Răspuns: «Nu e bine să suspecteze cinstea și pregătirea profesională a medicilor care l-au examinat. Se va prezenta la comisia din săptămîna viitoare».

Toth Emeric, strada Funicular 45, lucrează la Petrila, locuiește într-o cameră fără apă curentă, împreună cu soția și doi copii. Solicită o locuință mai încăpătoare, care l-a și fost promisă, în repetate rînduri, dar de fiecare dată a fost șters de pe listă în ultimul moment. Dă adresa unui apartament liber.

Răspuns: «Dacă apartamentul este al Centralei cărbunelui, cu aprobarea acesteia, i se face imediat repartiție. Dacă nu, i se va repartiza un apartament în noul bloc turn».

Aflu de la tovarășul Clement Negruț care sînt marile probleme ale Văii Jiului:

— Dezechilibrul profund dintre numărul bărbaților și cel al femeilor, fapt care duce la multe încurcături, divorțuri, abandonuri familiale, scăderea natalității.

— Numărul redus al locurilor de muncă pentru femei. Se preconizase construirea unei fabrici care ar fi asigurat 600 de locuri de muncă, dar nu se mai aude nimic despre ea. 600 de locuri ar fi fost un început încurajator.

— 70 la sută din producția de cărbune este extrasă din straturile groase. Dar numai 0,3 la sută din această producție este realizată cu mijloace moderne. De aceea, faptul că întreprinderea de utilaj minier din Petroșani ține acum de... Ploiești nu e întru totul firesc. Această întreprindere trebuie să constituie de fapt «mecanicul șef» al Centralei cărbunelui din Petroșani.

— Minerii din Valea Jiului nu plătesc întreținerea.

Tovarășul Clement Negruț se află în Petroșani din 1961. Ne prezintă un punctaj cu progresele realizate în acești 12 ani. Aflăm deci că în 1961 la Petroșani se cheltuiau 2,40 lei anual pe cap de om pentru cărți. În 1972 s-au cheltuit tot pe un an și tot pe cap de locuitor 18 lei. La prima vedere progresele înregistrate nu par spectaculoase, dar important e că sînt reale. Dar, pentru asta se muncește, se gîndește, uneori se doarme mai puțin decît ar fi nevoie. Numai că înainte de somn sînt încă necesare multe altele.

Am mai vorbit cu Clement Negruț despre principiul conducerii colective, despre rostul ședințelor și referatelor în care trebuie să-i pui în temă formal tocmai pe cei care știu totul despre ea. Văzîndu-l la lucru pe primul secretar al municipiului Petroșani am înțeles, nu numai din vorbele sale, că deciziile personale, hotărîrile individuale ale unui conducător pot reprezenta foarte bine părerea colectivității atunci cînd se ține seama de spiritul și nu numai de litera unui principiu.

„Cînd spun ca «eu conduc, eu hotărăsc» pare puțin șocant. Dar adevărul este că uneori eu sînt singurul care trebuie să hotărăsc, nu mai am timp să mă consult cu nimeni. Important este să fiu la fel de ferm și clarvăzător ca și în situațiile cînd, ne consultăm în plen. Nu toate problemele cer același termen de rezolvare. A rezolva o problemă în timp înseamnă, în primul rînd, să poți, la o adică, s-o rezolvi imediat. Actul deciziei este un act politic, singurul care poate proba capacitatea unui conducător, oriunde s-ar afla el pe scara ierarhică. Singura ierarhie valabilă o stabilesc faptele. Fără ele nimeni nu are identitate".

Dorin TUDORAN

«lucruri mici

Nici un bărbat din Petroșani nu se va însura cu Angela, Trinela, Avrica, Alinica, Carmen Cîta, Olguța, Musetel, Tensia, Pertina atîta vreme cît ele vor continua să fie mătăsuri — modele noi.

Începînd cu această apariție, «Flacăra» oferă cititorilor ei o nouă rubrică al cărei titlu îi definește și substanța. La realizarea acestor pagini — oglindă vie a săptămînii, cu întîmplările ei mai mari sau mai mici, dar nu fără semnificație în procesul de dezvoltare (sau, cînd e cazul, de frînare) a societății noastre — îi invităm să ia parte pe toți fotoreporterii, profesioniști sau amatori, colaboratori (sau încă nu) ai «Flăcării». Cu ajutorul lor, REALITATEA ILUSTRATĂ va putea într-adevăr să fie o realitate a dumneavoastră, a tuturor. Așteptăm deci exprimarea acestei largi colaborări prin fotografiile trimise și pe care le-am dori la redacție în ziua de luni a fiecărei săptămîni.

Redacția

1) Educația lui Petru Tirilă, 4 ani și jumătate, cere sacrificii. Este unul din motivele pentru care tatăl său, Nicolae, n-a fost niciodată la film.

2) Aceste trei contoare vă pot oare spune cîți kilowați-oră consumă pe zi două lămpi de petrol?

3) Cu spatele spre săruturile de altădată.

4) Frizerul Rivetea Petru are pe hîrtie 1 183 lei. Cel bărbierit, minerul Dănilă Filip, are pe hîrtie 1 480 și odată ieșit la lumina zilei are în mînă vreo 4 000 de lei.

din strada mare»

Începînd din 12 iulie a.c. se deschide cursul de înot la strandul din Aeroport cu plecarea din curtea școlii» (Școala generală nr. 1).

Atenție Phoenix! La Petroșani «Cîntatul din voce sau instrumente și jocuri de noroc sînt interzise».

Vînd casă, ieșire la asfalt, teren pentru garaj, privelițe și aier curat de deal. Afișat azi 05 Mai 1973.

Afișe: Phoenix, Benone Sinulescu, Amza Pellea și firește «interesul general» al lui Aurel Baranga.

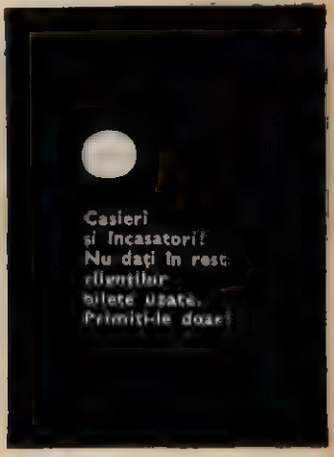

5) Care ești, bă, Fischer pe-aici? Nu cedez dama.

6) Generozitatea acestui meșter merge pînă acolo încît verifică gratuit pînă și etc.

7) Maria Condor, anul II Psihologie Cluj, cunoscînd, firește, psihologia cumpărătorului, își ajută și în vacanță mama la piață. După cum se vede, mama nu regretă că a dat-o de-acasă.

8) Refuzat de facultatea de medicină la vremea potrivită, Agostin Avrămuț împrăștie sănătate și optimism în fiecare vineri de la 10 în sus. Prietenii și cunoscuții săi nu mai suferă de mult de colite intestinale, astenii nervoase, eczeme și inimă rea.

9-10) În Valea Jiului se mănîncă o pîine bună. Sîntem curioși ce se va întîmpla cu mulojele din imagine, odată intrate în truba Kivokama.

11) Acești 10 cm de apă și 4 kilometri de fum se numesc oare loc de agrement?

12) La Petroșani «Pe aripile vîntului» costă șase lei cincizeci.

13) «Dragă Viorel, eu sînt bine sănătos, coasa merge mai mult ca perfect, ceea ce îți doresc și tie, la C.A.P.-ul nostru din comuna SIG. Fii liniștit, Pavel e lîngă mine. Tatăl tău.»

Maruşca F., Petroşani

Elena GHERA
Eugen SECELEANU
Dorin TUDORAN

LA SIBIU

MUZEUL BĂTRÎNILOR MEȘTERI ROMÂNI

Dacă geografia nu ne-a dăruit decît un petic de mare, și n-am fost corăbieri, și n-am colindat oceanele ca să descoperim lumea, în schimb ne-a înzestrat cu bărăgane, munți și păduri. Și în acești munți ne-a dăruit ape repezi, și reci, și neimblînzite. Aceasta a fost lumea noastră cea veche, de totdeauna: sus, culoarea albastră a infinitului, jos, codrul cu vîntul și ploile. Și pămîntul cu iarba, roua, sarea și aurul lui. Și omul cu uneltele și cîntecele lui.

Aurul ne-a adus totdeauna primejdii, sarea o veșnică pizmă. Herodot spune undeva în istoriile sale că ne credeam nemuritori. Noi n-am descoperit pămînturi noi, dar încă de pe acele vremuri, cînd înălțimea grîului înspăimînta cohortele năvălitoare de călăreți, am descoperit eternitatea noastră pe aceste locuri.

În transhumanțe milenare am învățat să cunoaștem mecanica astrelor, prevestirile norilor, spaimele necunoscutului și doinele. Plutăritul ne-a apropiat de ape și de vraja curajului, mineritul de căldura pămîntului, plugurile primăverilor de speranțele toamnelor. Totdeauna, de atîtea milenii, obrajii noștri au fost arși de sarea sudorii.

Am cunoscut toate vîrstele pămîntului, toate civilizațiile lui preistorice, de la cea a bronzului (cînd am învățat primele taine ale metalurgiei), vîrstele fierului (epoca Latène, cînd brăzdarul de fier pentru plug apare în Dacia), am cunoscut măiestria de a construi cetăți și așezări civile fără egal, și opaițe, și oale, și ulcele. Dar despre toate acestea ne vorbesc în chip minunat arheologii.

Ar trebui să aducem un elogiu paltinilor, fagilor, brazilor, stejarilor, adică lemnului, care a fost pînă de curînd materia primă a uneltelor noastre. Cu șteampuri de lemn am zdrobit mineralele aurifere, cu războaie din lemn am țesut cămășile de in și postavurile, cu plute de lemn am trecut rîurile, în viitori de lemn am spălat frumoasele noastre covoare, roți de lemn au învîrtit pietrele grele ale morilor. De lemn a fost legată viața bunilor și inventivilor noștri strămoși. Și de ape, de apele acestea care sînt cînd moleome, cînd răzvrătite, apele care mînă daracele și pivele cu maiele ori cu ciocane și morile cu ciutură sau făcăie, joagărele. Să nu uităm nici vînturile care ne stîmpărau sudorile, dar ne mînau pînă mai ieri morile stepelor dobrogene.

Cîte din vechile unelte și instalații de industrie țărănească s-au păstrat? Cercetătorii afirmă că în jurul anului 1950 se mai aflau în zonele etnografice ale arcului carpatic peste 5 000 de instalații de industrie țărănească acționate de ape. E doar un exemplu din multe altele. Lumea se schimbă, para se schimbă, noi tehnologii, mai productive, au înlocuit de mult bătrînele noastre unelte, care dispar, pe nesimțite, pe care le uităm fără să ne dăm seama. Și în toate a rămas cîte ceva din inventivitatea și sufletul nostru.

Le vom regăsi totuși în Muzeul tehnicii populare din Dumbrava Sibiului, unde de mai bine de zece ani ele sînt adunate, cu devotament, de pe întreg cuprinsul țării, salvate și conservate, repuse într-un cadru natural cît mai fidel locului de baștină. Vom lăsa ghidurile competente să vorbească despre organizarea, pe secțoare, a acestei istorii vii a tehnicii populare țărănești. Noi vom privi cu uimire cum timpul atotputernic nu poate distruge ceea ce omul iubește cu pasiune, ceea ce el păstrează cu sfințenie, ca acel teasc din 1761, ca acea moară din Dăbica – Hunedoara, pe fruntarul căreia meșterul, terminînd-o, a sculptat ornamente și a încrustat anul: 1848...

Vom privi cu pioșenie și bîrnele acelei case din 1844, cu incintă închisă, din satele de tip risipit de altădată. O casă era nu numai o familie sau o gospodărie, dar și o cetate, unde femeia și bărbatul apărau împotriva tuturor nu numai copiii, ori oile, ori speranțele, dar și eternitatea locului.

E adevărat, istoria se perindă prin șirurile cu cerneală obosită a vechilor documente și cărți. Dar istorie, și mai ales viață, este și o moară veche, și un atelier de olar, o dîrstă, și totdeauna o casă.

Cornel DOZSICI

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

ASTA-I NUNTĂ, NU-I MINCIUNĂ

N-a fost adevărat nimic. Adică vreau să spun că n-am întîlnit-o pe zîna care stăpînea, cu bunătate, aurul moților. Și nici pe năzdrăvana ei găină, făcătoarea ouălor de aur. «O murit găina că n-o avut cine să-i deie cucuruz», zicea un moț îmbrăcat orășenește. Despre vînzare-cumpărare de fete nici vorbă. Fetele nu se mai lasă cumpărate nici chiar la tîrgul lor...

Sigur că am trecut de vîrsta cînd credeam în povești cu zîne și cu minuni. Dar ne place uneori al dracului de tare să visăm și să mai putem crede că știm visa. Și la «Tîrgul de fete» am fi putut.

Sîmbătă seara, la 21 iulie a.c., pe Muntele Găina erau suiți mii de oameni. S-au aprins focurile și a coborît așteptarea de taină a răsăritului. Și din clipa aceea au prins a se amesteca lucrurile adevărate cu cele neadevărate.

Focul era curat și mirosea a datină. Îl murdăreau valurile de fum gros de la grătarele cu mititei. Veghea moților cu cîntările lor și cu somnul lor pe pămîntul gol erau jignite de tranzistoare, de corul domnișorilor bătînd ritmul cu dîrlida și de corturile-bar.

Către dimineață, cînd focurile au început să albească, moațele erau în picioare. Ți se-ncreția pielea uitîndu-te la ele. Nu doar că afară se întețise un frig ca de toamnă tîrzie. Ele, fetele de moț, nu simțeau frigul, se-mbrăcau una pe alta cu cămașă, cu poale, catrință și zadie, cu năframă neagră legată la spate. Cea care se lăsa îmbrăcată avea în gesturile puține și-n ochi fiori de mireasă. Le-am întrebat pe două fete cum le cheamă și cîți ani au, Chirică Ileana și Horbotă Viliana, de 13 ani, din Ocoliș; ne-au răspuns, dar nu s-au oprit din treaba lor, parcă vocea le era dublată, ca la cinema. Asta odată ritual!

Adevărate au fost și tulnicăresele din Avram Iancu, Vidra și Cîmpeni, care au salutat răsăritul de soare. Și moș Furdui Gheorghe din Blăjeni, care a venit cale de patru ceasuri călare, încălțat cu cizme înalte și îmbrăcat moțește; pe dunga neagră din stînga zăbunului purta vreo șapte decorații. Ne-am mirat și noi, pe drept, că arată cum arată la 80 de ani. «No ia! Tăți sîntem nepoții lui Avram Iancu». Și cînd am văzut pe pieptul lui «A 50-a aniversare a P.C.R.», iar l-am întrebat cu o întrebare prostească, adică, voiam noi să știm, e de mult timp membru de partid? «No ia! Eu am adus politica în sat. Ce gîndiți?! Doar îs deputat ș-acuma».

Lîngă două muieri așezate pe iarbă s-a oprit o fătuță de vreo zece ani. Că așa și pe dincolo, «sînt din echipajul de la Timișoara, culegem folclor și vă rog să-mi spuneți strigături». Muierile s-au uitat una la alta, nu pricepeau ce-nseamnă echipaj, dar strigăturile... Bine: «Nănașa-i cu șurț de aur/ Nănașu-i cu ochi de taur/ Mireasă cunună albă/ La toată lumea ești dragă/ La mumă-ta ești urîtă/ Că de-aia te mărită».

Stăteam lîngă ele. Aproape de noi, scena pe care «evoluau» echipele artistice. «Fain mai cîntă ăștia din Bihor!», zice Roșca Maria, una dintre cele două moațe «intervievate». Apoi se posomorăște deodată și-și desface chiștineul (năframa) și-și șterge ochii uzi cu ciucurii negri de mătase. Care-i baiul? Păi, că să vezi, feciorul ei, singurul fecior, îi dus la Berlin, la festival, să reprezinte județul Alba. Știe să cînte din ceteră și din gură. «Pînă-i lumea n-o să-l mai văd!», se tînguie nevasta din Lupșa, care nu s-a despărțit niciodată de fiul ei, afară de timpul cînd a fost la armată. Și ea? N-a fost niciodată mai departe decît Muntele Găina. O consolăm. Las' că vine el!

În programul compus și scris și supravegheat de Comitetul județean al culturii și educației socialiste Alba figura, la ora nouă dimineața, un alai de nuntă deschis de zîna tîrgului și de călăreți. Dar cu un ceas și jumătate mai devreme, prin mulțime și-au făcut loc mirele și mireasa cu nuntașii din Sălciua, s-au suit o clipă pe scenă și-au coborît. Nimeni n-a înțeles ce-i cu ei. Nici pe zînă n-au observat-o (o dăm noi, în compensație, la Flacăra-Album). Caii erau speriați, călărești, de asemenea. Nimic

În planul (bătut la mașină) întocmit de Comitetul județean al culturii și educației socialiste Alba figura un punct care suna cam așa: după încheierea programului artistic, artiștii amatori vor antrena populația la cîntec și joc. Practic: fiecare echipă era chemată de pe scenă, prin difuzor, să descindă la mașini și să plece acasă. Cum să mai apuce atunci domnișorii ăștia cu «dîrlida» să învețe și să simtă «Țarina Abrudului?» Poate flăcăul din poza noastră să-i fi poftit la el în sat, ca să aibă mai multă tihnă, că acuma-i grăbit.

Dacă s-ar fi ales cel mai fain ficior din Tîrgul de fete, sîntem siguri că moș Furdui Gheorghe din Blăjeni ar fi ieșit primul. O fi scrîntd în buletinul lui că are 80 de ani, dar se ține țăpân. Mulți băieți și fete (unii tocmai de pe la Constanța) au vrut să se fotografieze cu el. De frumos ce-i, l-am pozat și noi.

Numai artiștii amatori? Dar cei neamatori cine-or fi fiind? Că de știut să cînte și să joace știau mulți, chiar dacă nu aveau bonuri la... grătar.
Așadar, poftiți la masă dacă v-ați adus de-acasă! (?) Asta se numește omenie strînsă cu ușa.

«Revărsatul zorilor» cheamă din tulnice soarele să urce pînă la buza muntelui și mai sus ca să cunune praznicul «Tîrgului de fete» de la Găina.

nu s-a ales. Nimic n-a fost adevărat. Corol Adrian, care lucrează ca tehnician constructor la Brașov, da-i de fel din comuna Avram Iancu și a venit anume la Găina, striga în urma așa-numitului alai: «Asta-i nuntă, nu-i minciună!»

Am căzut de acord că n-a fost vorba, în 22 iulie, despre un tîrg de fete. Dar ce fel de tîrg? Oficial au fost poftite cinci județe: Alba, Arad, Hunedoara, Cluj, Bihor. Ce puteai tîrgui acolo? Bureți de baie din material plastic, tăiați felii, pe care o mînă criminală desenase cu culori, un cocoș cîntînd din tulnic. Asta era principala amintire de la Găina, dacă nu socotești biletele de papagal și răchia de cireșe, consumată acolo, pe loc. Haine și cămăși atîrnate-n pari, urîte și jalnice ca la licitația unui mort, ochelari de soare, și agrafe, și basmale, și cîteva obiecte din lemn ori ceramică, bune de pus în foc. Cine să se bucure de ele?! Pe cine să reprezinte?!

Dacă ne întrebați ce v-am adus de la Muntele Găina (și aveți dreptul fiindu-ne cititori, deci prieteni) trebuie să recunoaștem cu regret: nu v-am adus «puiul tîrgului». Fiindcă nu l-am găsit.

Viorica CIORBAGIU

V-ați găsit aleșii? Cînd vă măritați? — Cele două fete ne-au luat în serios și s-au apărat iute: Nu ne măritâm pînă nu terminăm cu școala! Sînt eleve de liceu și... nu le-a venit încă vremea. După judecata din vremea noastră.

Fotografii de Ion PREDOȘANU

Dacă bagi cuțitu' într-un om te pedepsește legea. Dar dacă otrăvești suflete de oameni cu lucruri false și urîte? Cei care spurcă «Tîrgul de fete» cu tot felul de orori de bilci nu pățesc nimica? Să zicem, după legea moților, bată-i soarele!

O casă din vechiul Văleni.

Casa mamei Leana Savu.

OMUL DE ÎNCREDERE

Cum a trecut timpul, lunile sau anii, de la cea pace a sufletului meu pînă la plecarea nemților din Văleni și mutarea noastră la mama Leana Savu, nu țin prea multe minte. Dar tot trebuie să le însemnez aici pentru ca acest caiet să-i fie radiografia cea mai fidelă a tatălui său, în ochii lui Mitu sau ai cui vor voi s-o citească.

Mai întîi, țin minte că-n iarna lui 1916 sau la începutul lui 1917, am primit vizita, absolut neașteptată de mama și de mine, a unei bătrîne vioaie, în doliu, cu broboadă neagră, croșetată, peste paltonașul îmblănit la guler și din care scotea afară numai mîinile înmănușate și păstrate într-un mic manșon în care mi-am băgat și eu mîna, fiindcă părea mai degrabă o jucărie moale și călduroasă decît un obiect vestimentar femeiesc. Bătrîna avea un ten deschis, alb-ivoriu, cu mici încrețituri, ca pielea ce se prinde pe lapte cînd îl pui la fiert, iar ochii verzi-deschiși de tot, un aer jovial și trepidant ce-i țîșnea de sub o pălărie mică, neagră și ea, împodobită cu păsărele.

Avea și de ce să fie trepidantă, căci venise tocmai de la Constanța, cu un scop foarte precis: să-i ceară mamei să renunțe la drepturile ei de unică fiică și moștenitoare directa a tatălui ei, Paul Scorțeanu, pe care eu îl și cunoșteam din numele scris de mîna lui pe o seamă din cărțile ce mama le păstra de la el. Tanti Zoe, cea de-a doua soție a bunicului meu după mamă, era — așa cum a surprins-o și mama cu ochiul, inima și condeiul ei, în singurul caiet rămas de la dînsa — o femeiușcă fermecătoare, punîndu-și toate farmecele în sluiba intereselor ei.

Mi-a adus, țin minte, o seamă de dulciuri cum nu se prea găseau la Văleni, mă mîngîia și alinta cît lipsea mama, dusă la școală, apoi, de îndată ce mama venea, reîncepea să-i explice necesitatea imperioasă și firească de a-i semna o hîrtie de renunțare la succesiune; casa, unica pe care Paul Scorțeanu, mort de curînd, o lăsase ca proprietate imobiliară, era mică, neîncăpătoare pentru ele amîndouă și cu mine, iar construcția veche, delabrată, ar fi costat mai mult s-o repari decît s-o faci din nou.

Țin minte că mama se cam opunea, dar destul de slab, mai mult în principiu decît împotriva actului însuși de renunțare la moștenire.

— Bine, Zoe, îi spunea ea, dar e totuși casa tatii, singurul lucru care-mi rămîne de la el... Poți rămîne într-însa liniștită, n-am să te dau afară, n-am să te supăr, o să-ți plătesc și impozitele, dar cum să renunț la ea așa, fără să o fi văzut măcar cu ochii?

Tanti Zoe se aplica din nou să-i explice de-a fir-a-păr avantajele și dezavantajele renunțării, pînă ce, într-o bună zi, mama-i spuse că va veni să vadă și ea casa sau va trimite pe un om de încredere care să-i raporteze, iar după aceea va decide ce are de făcut.

Zoe a plecat.

Iar «omul de încredere» pe care voia și credea că se poate bizui mama era un misit evreu, al cărui nume nu-l mai țin minte, dar ale cărui priviri lăcrămoase din ochii de un albastru deschis și cu pleoapele de jos parcă puțin înroșite de-o conjunctivită cvasiconge nitală, le mai văd prin ceața amintirii celor cinci ani și ceva cîți aveam la începutul lui 1917 (sau la sfîrșitul lui 1916). Dar mai ales îi țin minte cămașa, o cămașă albă cu dungi subțiri în lung, roșii, cu piepții sfîșiați de-a lungul acestor dungi. Și mai țin minte, pe lîngă convorbirile lor șoptite și vătuite parcă, tonul vocii sale implorator și plîngăreț.

Mama l-a găzduit la noi, într-una din odăile de unde plecaseră ofițerii nemți, și s-a apucat să-i țească bine, și cît mai imperceptibil cu putință, piepții sfîșiați ai bietei lui cămăși.

Știa bine să gospodărească mama, numai că, în afară de mine, nu prea avusese pentru cine s-o facă. După ce i-a cusut bine cămașa, evreul a plecat, cu bani dați tot de mama, la Constanța, ca să vadă și să-i comunice la întoarcere cum stau lucrurile.

Apropo de plecarea, mai bine-zis de expedierea lui, îmi recunosc și aici o desăvîrșită asemănare cu mama, în credulitate și nonpozitivism. Omul îi era, în fond, mamei un necunoscut. Iar un drum pînă la Constanța, în vremea aceea, era o adevărată expediție. Războiul își juca ultima rundă din care nemții aveau să iasă bătuți... Auzeam (sau citeam?) de nume noi ca Mărășți, Mărășești, Cașin sau Averescu, în legătură cu frontul. În acea atmosferă de piclă (ce poate fi a amintirii, dar sigur era și a vremurilor și-a anotimpului) evreul nostru, frumos garnisit de mama cu o cămașă proaspăt reparată și cu un teanc de bancnote noi de-o sută de lei, porni spre Constanța.

(Va urma)

Portret inedit al scriitorului, executat de Iser în anul 1939.

viața modernă

înlocuitori de efort

Zic unii că s-au realizat niște invenții extraordinare. Ești gras, de pildă, ai țesut adipos pe șolduri, pe abdomen și pe mai știu eu unde, ei bine, nu trebuie să mai ții regim, nu trebuie să mai faci efort fizic, nu trebuie să te mai suspectezi de vreo afecțiune endocrină, nu trebuie să mai apelezi la medicamente pentru slăbit. Nimic. Te dai cu o soluție prin locurile unde vrei să slăbești, și slăbești. Mult, repede, fără neplăceri și, mai ales, fără efort. Fără nici un efort. Ți-a dat natura un corp mai oarecare. Cu mușchi firavi, dintr-ăia de-abia trag de oase. Care nu se prea văd nici cînd îi încordezi. Care nu se prea simt nici cînd îi masezi. Pe care nu prea-i găsești nici cînd îi cauți. Nu mai trebuie să te dedai atletismului, să înoți, ori să faci alte sporturi. Nu! Cumperi un spray și dai cu el pe unde vrei să se dezvolte mușchii. Spray-ul trece prin piele, ajunge în mușchi și-i sporește. Nici un pericol pentru organism, și devii Hercule fără efort, fără nici un efort. Erai hărăzit a fi un slăbănog și, în numai cîteva săptămîni, ei, spray-ul, face din tine un Hercule. Aș putea să mai dau și alte exemple de preparate miraculoase cu efecte capabile să schimbe destinul omului. Vrei să-ți crească păr pe piept, vrei un picior ceva mai mic, și mai lung, vrei să ai ochii verzi și mai cîte altele, totul a devenit sau va deveni în scurt timp posibil. Dar cel mai extraordinar lucru e că toate minunile astea se petrec fără ca tu, fericitule beneficiar al înlesnirilor vieții moderne, să te chinuiești cîtuși de puțin. Ferească sfîntul! Mănînci cît vrei, nu te abții de la nimic, nu-ți impui vreo restricție, stai pe scaun toată ziua, nu mergi pe jos, rămîi un sedentar absolut, nu faci decît ceea ce-ți place și nimic împotriva leagănului de comodități în care te balansezi, și cu toate astea soluția lucrează, digeră, în vreme ce dormi, grăsimea care se revărsase peste tine ca o mare adipoasă. Cu puținătatea mușchilor la fel. Altădată, cei care se ambiționau să se simtă bine în propriul lor trup trudeau la exerciții de gimnastică, făceau pe discobolii, toate astea însemnînd muncă grea și prelungă. Acum nu mai e timp și, mai ales, de ce să ne mai chinuim dacă s-a inventat spray-ul care va face din noi o lume de Tarzani așezați unul lîngă altul. În vremea noastră, minunile au devenit mult mai frecvente decît altădată. Abia timpul nostru e cu adevărat timpul minunilor. În antichitate și înainte de ea, minunile erau rare și se făceau doar minuni de mina a treia, în comparație cu minunile de azi, onorate că ne sînt contemporane.

Sîntem făcătorii și subiecții minunilor. Pretutindeni apar fel de fel de inventii, de spray-uri care ne absolvă de efort. Apar înlocuitori de efort. Ajunge în puterea noastră să realizăm aproape tot, cu efort din ce în ce mai puțin. Cu rigori din ce în ce mai mici. Impunîndu-ne restricții din ce în ce mai vagi. Dreptul la comoditate începe să devină sacru. Scăpăm de tirania trudei și a picăturii de sudoare. Dăm cu spray și privim cum ne cresc mușchii pe brațe și pe piept deși avem de gînd să nu mai facem nimic sau aproape nimic cu pîrghia brațelor. Ridicarea noastră, toate felurile de autodepășire să se întîmple, dar altfel decît prin strădanie și trudă. Efortul a devenit o vechitură, e condiția stadiilor umane anterioare. Cu mintea sa luminată, omul modern va descoperi destule spray-uri, loțiuni și pilule care vor lucra pentru ridicarea noastră, pentru înfrumusețarea noastră. Pentru ca noi să arătăm cît mai bine și să asudăm doar atunci cînd afară e foarte cald.

Romulus BALABAN

principii și năravuri

unde ești, mister hitchcock ?

Tot despre bătrîni. Citesc și rămîn perplex:

«GARSONIERĂ cameră, hol, antreu, bucătărie, baie îngropată, balcon, etajul 2 cartier Batiștei, vînd liberabil după decesul proprietarilor soți (84, 74 ani). Telefon...» Evident, omit **anume** numărul de telefon (cine a avut nevoie l-a găsit tipărit, negru pe alb, în ziarul din 20 iunie a.c.). Așadar, un cuplu vîrstnic (exactitatea datelor publicate e cutremurătoare). N-am rezistat impulsului profesional—«Vezi ce-i cu bătrînii aceștia?» — și-am telefonat. Mi-a răspuns (mărturisesc că nu mă așteptam la asta) chiar... persoana de 74 ani:

— Exact, domnule, noi am dat anunțul (deci condiția «liberabil după decesul proprietarilor soți»—plus vîrstele—a fost caligrafiată, pe formularul-tip, probabil, de una din acestе mîini bătrîne) Avem... (așa și așa, detalii gospodărești furnizate cu amabilitate).

Dialogam telefonic și mă gîndeam ce s-ar fi întîmplat dacă frusteța vînzătorilor (ca să mă exprim eufemistic) ar fi întîlnit frusteța—pe puțin egală—a ipoteticilor cumpărători. Schimbul de replici ar fi continuat, mai mult ca sigur, cam așa:

— Și cît ziceați că aveți?

— În metri pătrați, în metri cubi?

— Nu, în ani... dumneavoastră... și soțul...

— A, puteți cumpăra fără grijă, sîntem destul de bătrîni, și chiar bolnavi, 84 de ani, 74 de ani, astea-s vîrste serioase, domnule...

— Și vă iubiți?

— Pardon?!

— Da, știți, cînd unul dintr-un cuplu foarte legat se prăpădește, celălalt nu rezistă mult singur.

Întrerup aici cinicul dialog imaginat și nu cer scuze nimănui, fiindcă—susțin eu—oamenii, toți, absolut toți, au dreptul la r e s p e c t, iar anunțul de la care am pornit diatriba era—categoric—ireverențios la adresa tuturor celor care, interesați sau din întîmplare, l-au parcurs. Mixtura **vînzarea casei—moartea proprietarilor** mi se pare potrivită pentru o altă lume, în care Banul vrea să stăpînească nu numai prezentul indivizilor, ci și viitorul imprevizibil. Împreună cu Cervantes—și deloc de spaimă, doar dintr-o pudoare firească—să precizăm că nici soarele, nici moartea nu pot fi privite drept în față... Să treci însă moartea în categoria clauzelor din actul de vînzare-cumpărare (sau cum—ce forme juridice se preconizează?)... brrr! unde ești, mister Hitchcock?

Dar există probabil și în zona crudă, «directă», la care mă refer, o ierarhizare a ofertelor. Oricum, e mai... corect să oferi propriul apartament și propriul prag de vîrstă—la vînzare—decît... vîrsta (a se citi: **viața**) altora: «CIȘMIGIU—Brezoianu—apartament elegant, hoch-parter, vestibul, 2 camere mari, baie, bucătărie, gaze calorifer, boxă mansardă **ocupat pereche pensionari...**» (27 iunie) Sau: «VÎND cameră, bucătărie, parter, gaze, **ocupată persoană în vîrstă**» (24 iunie). Și altele aș(i)derea...

Bătrînețea a fost socotită în fel și chip a fost comparată—de-a lungul secolelor—cu tot ce , poate fi mai nobil, mai demn de stimă și bunăvoință, dar nimănui nu i-a trecut prin minte s-o transforme în... **valoare de schimb** în tranzacții locative. Cel mult Faust—însă pentru alt țel, tulburător—și-a vîndut sufletul, tot cu contract în regulă, lui Mefisto.

Mihai STOIAN

reflexe

de A. MIHAILOPOL

mica publicitate

cerere și ofertă

APARTAMENT 3 camere, confort 1 îmbunătățit, încălzire centrală; dresc apartament 2 camere, confort 1 și o garsonieră. Prefer Ciurești, Brăila. (1457)

DOUĂ camere, antreu, baie, bucătărie, spălătorie, 2 garaje, curte, exclusivitate, Ieșeni, Polonă; pentru apartament 2 camere — sau garsonieră dublă, încălzire, central. (1461)

Îmi place să-mi închipui că nu foarte de *mult*, cu doar cîteva mii de ani înainte, a apărut primul ziar, din motive obiective, vorbit Ce plăcere trebuie să fi fost s-asculți ediția de seară a unui astfel de «ziar», tolănit pe frunze, printre stalactite, cu spaima continuă de a nu se stinge focul. Se înțelege că atunci memoria, concizia și dicția erau calități ce nu-i puteau lipsi unui bun «redactor», după cum simțul de observație trebuie să fi fost deosebit: «Din Oceanul Pacific a ieșit un pește mic și pe coada lui scria...» Mă gîndesc la ce ar fi putut lipsi din acest imaginat «ziar vorbit» și cred că ar fi putut lipsi destule. În nici un caz nu ar fi lipsit însă anunțurile și în privința aceasta sînt convins că «mica publicitate» este cea mai veche «rubrică» de ziar (nu știu să fi fost vreodată o publicație din care să fi lipsit un cît de mic anunț, chiar și revistele cele mai academice anunță într-un colț locul de apariție). În afară de țelurile lor imediate, practice, anunțurile sînt însă deosebit de semnificative și prin ceea ce ascund, pentru că în spatele lor sînt oameni care caută, care oferă, care cumpără sau vînd, își schimbă locuințele, mulțumesc doctorilor, pierd acte, își regăsesc colegii, mor sau se nasc în cîteva rînduri de tristețe sau bucurie publicate în ziar. Bineînțeles, sînt anunțuri și anunțuri: de la cele comice alese de colegul Vadim pînă la «Familia anunță cu aceeași sfîșietoare și cumplită durere că s-au împlinit trei luni de la decesul scumpului lor...» Cîți oameni și întîmplări de-ale lor, tot atîtea anunțuri, mici istorii adînc omenești întrevăzute în pagina de ziar. Anunțul este o mică indiscreție *publică, o gaură de cheie prin care poți privi* cu voie în casa altuia. Urmînd scurta notiță *înmatriculată* în ziar ajungi chiar și fără să vrei în intimitatea unor necunoscuți prin intermediul obiectelor pe care le vor sau le oferă. Pentru că una e să vinzi o «șalupă în stare nouă, elegantă, 6 persoane» și alta să vinzi urgent «diverse». Pentru că, la urma urmei, una e să vinzi și alta să cumperi, una e să închiriezi și alta e să cauți cameră (ne)mobilată, să lei sau să dai meditații, să pierzi sau să găsești. Mai interesează pe urmă și ce caută lumea, mașini, apartamente, colecții de reviste, timbre, «clopot sau clopoțel aramă sau metal masiv, cască soare, undițe bambus, *clanțe vechi cu lucrătură*...» Ori de ce cutare anunță că «lanț-comedie scaune și 8 bărci aeriene, vînd convenabil», să nu mai fie bilciul rentabil sau să fi vrut acesta să se califice în «Luna-park»? Ori schimburile de locuință care uneori sînt ecoul unor schimbări de viață, nu numai expresia unor dorințe de confort...

Mica publicitate... În fiecare zi o pagină de album cu zeci de instantanee din viața unora dintre semenii noștri. Mici fotografii care, adunate de-a lungul anilor, vor oglindi în felul lor o epocă. Doresc, ofer, caut, schimb, am pierdut, am găsit... Sau viața,așa cum este.

Iulian NEACȘU

P.S. *Îmi cer scuze încă de-acum celor cărora le voi bate la ușă, cu anunțul în mînă, fără altă intenție însă decît de «a cumpăra» o poveste adevărată.*

◀ ...Ea libertatea îmi dansa-n plămîni,
Eram eu însumi, și vorbeam de toate...

(Evgheni Evtușenko)

reporter la senat (I)

zi de premieră

Am fost reporter la Senat; mulți ani—din 1929 și pînă în 1938. Am luat parte la cei puțin două mii de ședințe; am asistat deci la toate marile bătălii politice date în acest important for legislativ al țării. Am fost prezent la absolut toate ședințele; pe vremea aceea nu exista nimic mai distractiv în Capitală, ca spectacol, decît ședințele parlamentare. Din activitatea plină de peripeții a Maturului Corp — cum i se mai spunea Senatului — cea mai bîntuită de vijelii a fost cuprinsă în perioada anilor 1932—1937, cînd la cîrma țării s-au perindat guvernele formate de cele două faimoase partide «istorice»: țărăniștii și liberalii. Sub domnia acestor «istorici» s-au făcut cele mai mari afaceri, obîlduite de legile votate în parlament, și s-au dezlănțuit cele mai spectaculoase răfuieli între cei de la guvernare și cei din opoziție—după cum le venea rîndul. Voi consemna cîteva dintre ele. Dar mai întîi se cuvine să fac prezentarea onor instituții și a zilei sale de premieră: deschiderea unei sesiuni.

Localul Senatului se afla pe bulevard, vizavi de Cișmigiu, în fosta sală a unui teatru devenit foarte popular, prin anii 1922—1927, cu comediile pe care le juca. Un ordin ministerial a silit acest teatru să cedeze localul, cu vad cu tot, pentru a se instala acolo Maturul Corp (căruia zeflemiștii i-au schimbat atunci titulatura, numindu-l **Teatru de marionete**). Ce sesiune începe? Care partid este la putere? N-are nici o importanță; fie în 1932, în 1935 sau în 1937, jocul actorilor noului teatru va fi același, sforile ce se vor trage continuu funcționînd identic.

Astăzi este zi de premieră; se deschide noua stagiune, cu aleșii națiunii, în care guvernul deține o majoritate «zdrobitoare». La ora 15 sala e plină—și jos, la parter, unde sînt fotoliile senatorilor, și sus, la balcon, unde stau invitații (nevestele, cumnatele, cumnații, nepoții senatorilor)—ce să mai vorbim; ca pe vremuri cînd se juca **Moriț al doilea**, cu Toneanu. Președintele de vîrstă declară ședința deschisă și dă cuvîntul primului ministru, care se ridică în picioare, acolo în banca ministerială, și scoate din servietă pachetul voluminos cu filele discursului, spre a aduce la cunoștința domnilor senatori strălucitul program de redresare a țării—scumpa noastră țară dusă de rîpă de trecuta guvernare:

— Domnilor senatori, prin voința dreaptă a poporului, dumneavoastră, ca aleși ai țării... (aplauze)... începeți astăzi o muncă grea, dar nobilă... (aplauze)... programul guvernului nostru... («Trăiască guvernul!»)... În cei patru ani de guvernare care ne așteaptă... (Patru ani? «Ura!» «Ura!»)... vom da țării o nouă înfățișare... (aplauze)... vom da poporului altă condiție de viață... vom... (aplauze, aplauze)...

Ferice era de tine țară! Ferice era de tine, națiune! Iată guvernul care-ți trebuia și Senatul care te va ridica din ticăloșie, prin legile ce vor fi inițiate, dezbătute, votate. Și cînd te gîndești că truda celor 280 de senatori nu va fi răsplătită decît cu niște lefuri neîndestulătoare! Șase mii de lei pe lună primește un senator, plus nouă sute de lei «diurnă» pentru fiecare ședință la care participă. Asta înseamnă cam 260 000 de lei pe an. În vremea aceea un meseriaș calificat cîștiga 2700 de lei pe lună. Dar ce, se potrivea munca lui cu a senatorului?

Ion MUNTEANU

cronică satirică

nu că este soțul meu...

— Nu că e soțul meu, dar e genial.

Deci nu legăturile conjugale o obligă la această măgulitoare afirmație, ci neînduplecata și recea obiectivitate care pîrjolește totul în calea ei. Ce să facă biata femeie?! I-a fost ei scris ca soțul să nu fie numai prezentabil, ci și genial.

— Nu că e copilul meu, dar e cel mai inteligent copil de pe palierul nostru...

Și aici nu instincte materne îi dictează lauda odraslei, ci aprecierea lucidă a situației. Sigur, mai sînt și alți copii frumoși pe palier. Dar al ei e cel mai frumos. Sigur, mai sînt și alți copii inteligenți... Dar, ce să-i faci, cu al ei nici unul nu se compară. Capriciu al naturii.

— Nu că e copilul meu, dar de la șase ani știa să scrie și să citească..

Nu că e soțul meu, dar e genial. Nu că e copilul meu, dar e nemaipomenit. Nu că e fratele meu, dar e formidabil, nu că e verișoara mea, dar e frumoasă ca o zînă. Nu că e cumnatul meu, dar a fost de patru ori la Paris.

Eu nu zic că n-or fi soți legitimi geniali și cu atît mai curînd verișoare frumoase ca Sophia Loren. În fond, ce să facă o verișoară decît să fie foarte frumoasă! Această idealizare a ogradei tale, divinizarea papucilor și verișoarelor tale—în polemica deschisă cu întregul univers în detrimentul celorlalte verișoare, soți, cumnați—are în ea ceva primitiv și nepăcut. Coeficientul de omenească subiectivitate conjugală, maternă, fraternă, paternă nu trebuie să meargă pînă acolo încît să denatureze atît de violent realitatea. Sînt oameni care-ți lasă impresia că tot progresul umanității l-au făcut ei și rudele lor. Soțul din prima căsătorie a descoperit atomul. Bunica dinspre mamă a trecut, prima, înot Canalul Mînecii. Fratele mai mic a descoperit penicilina, iar o verișoară de-a treia, teoria relativității.

Nefericirea grandomaniei e că, pînă la urmă, se împotmolește într-un ridicol atît de mare, încît nici vînjoasa bunică dinspre mamă, prima femeie care a trecut Canalul Mînecii, n-are cum s-o mai scoată.

Teodor MAZILU

lumea de ieri

mica publicitate — căsătorii

— Către cititorii noștri: în dorința de a veni în ajutorul marilor mase populare ale țării noastre și de a pune capăt marei crize matrimoniale ce bîntuie la noi în țară unde avem multe milioane de persoane necăsătorite și care doresc să se căsătorească în condițiuni «ideale» și nu pot descoperi în cercul D-lor restrins femeia sau bărbatul pe care îl dorește ar trebui să aștepte luni sau chiar ani de zile și să viziteze diferite orașe sau chiar țării streine ca să-i căutați și să-i găsiți. De aceea am înființat noi acest ziar («Gazeta mea»—n.n.) atît de necesar cetățenilor. (15 Decembrie, 1929)

—DOMN 80 ani necăsătorit prezentabil frumos și cult caută D-șoară bine situată 500 000 numerar. (15 Decembrie, 1929)

—INGINER silvic 27 ani loat diploma energic făcut caracter solid acum bine foarte mult simț serios dar și vesel și nostim doresc căsătorie cu D-șoară 17—25 ani absolut cinstită frumoasă cu peste 1 000 000 lei dotă. (25 Decembrie, 1929)

—TÂNĂR profesiunea Cereale. Venit anual 300 000 cu caracter și calități alese caută tovarășă pe viață suflet bun gospodină în definitiv să îndeplinească toate calitățile de tovarășă să aibă și 400 000 lei. (12 Ianuarie, 1930)

—MAIOR din artilerie 38 ani prezentabil doresc căsătorie cu persoană serioasă cinste ireproșabilă coarne nu port!!! (12 Ianuarie, 1930)

—CINE vrea!! să devie soție de maior decorat cu Mihai Viteazu pe cîmpul de onoare? Cine vrea să devie o bună mamă la doi copilași îngerași de 5—8 ani și are etatea de 28—32 ani cu suflet bun cinste!! cinste!! ireproșabilă. Nu pretind dar nici nu refuz dacă există și avere. (12 Ianuarie, 1930)

—BANCHER 38 ani doresc persoană să-i placă capitalul. «Mînă bună». (12 Ianuarie, 1930)

—JUNE transilvănean 32 ani brunet suflet bun nevicios energic serios independent stabilit. Dorește căsătorie Domnișoară cinstită sănătoasă prezentabilă (prefer netunsă). (12 Ianuarie, 1930)

—TÂNĂR 28 ani sănătos simpatic dorește căsătorie D-șoară drăguță bogată bolnavă ftizic vindecare prin metoda doctorului Dracce. (3 Martie, 1930)

— COMERSANT 54 ani bănățan divorțat. Dorește căsătorie gospodină care are loc sau casă pentru comerț la loc bun de mare ce din motive motivate doresc să părăsesc localitatea unde mă aflu. (3 Martie, 1930)

—DOMN 36 ani funcționar superior cu Minister ca un băețel cuminte de 6 ani caut nu dotă ci un suflet bun și sănătoasă. (14 Martie 1930)

—BLONDINĂ drăguță mignonă fire veselă modestă. Doresc nobila protecție a unui domn situat cu înalte calități sufletești. «Roze de Maiu». (14 Martie, 1930)

—ÎN ADEVĂRATUL înțeles al cuvîntului doresc un sincer și devotat prieten în vederea unei ideale căsătorii cu domn cult intelectual fin nobil cu multă cultură sufletească. Pentru o doamnă germană deziluzionată distinsă excelentă. Fiind mamă a unei drăgălașe copile. (14 Martie, 1930)

—MAIOR infanterie bogat divorțat de o femeie rea și necinstită doresc căsătorie poate fi și din popor din Capitală sau provincie sau funcționară refuz cele cu dotă căci sunt obraznice. (24 Martie, 1930)

—CINEVA mi-a spus căci toți bărbații sînt niște lași vreau să mă conving. Personal sunt o d-șoară tînără plină de calități. Vreau un cămin liniștit modest lîngă un soț cuminte titrat ofițer de se va găsi rămîn cuminte de nu mă fac cea mai stricată din lume fiindcă văd că asta e la modă. Asta cer bărbații. (24 Martie, 1930)

(Din colecția revistei «Gazeta mea»)
Culese de Corneliu VADIM TUDOR

cuvinte încrucișate

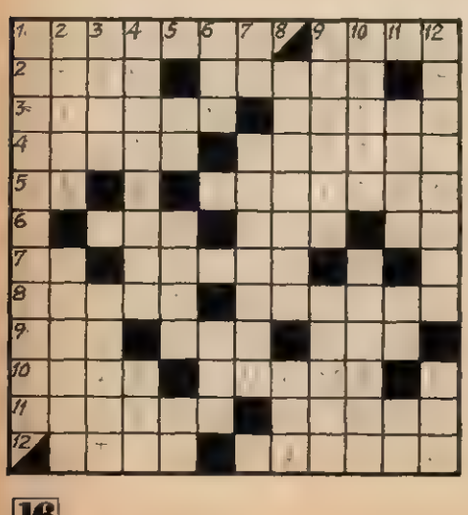

ia te uită ce mai fete!

ORIZONTAL: 1) Tînără în alb la început de viață nouă — Țara reginei antice Balkis, celebră pentru fastul de la curtea sa. 2) June prim într-o companie fără rival — Dramaturg norvegian, autor al pieselor: «Femeia mării», «Casa păpușilor» etc. 3) Pictor din școala venețiană, autor al pînzelor «Lucreția Borgia», «Flora», «Venus dormind» etc. — Coadă la rochii (ah, moda!). 4) Frumoasa prizonieră printre troiene — Braț la braț, în deltă. 5) La picioarele Venerei! — Prima femeie într-un harem. 6) E ca un simbol! — Capua! — Secret feminin. 7) Cremă moldovenească — Trecut prin foc și prin apă. 8) Deschide rar gura — «Frizerița» intrată în legendă. 9) ...de Barbu, cunoscută cîntăreață română de operă — O vorbuliță la ureche — Lugojana... din Banat! 10) A face gură mare — Cuibul dragostei (pl.). 11) Asta întrece orice măsură — Divinitățile mitologice ale riurilor și pădurilor. 12) Ține de buna purtare — Fiice ale lui Jupiter, protectoare ale fîntînilor și riurilor (sing.).

VERTICAL: 1) O casă plină de fetițe și băieței. 2) Joc de doi strict tematic — Poet tragic francez, din ale cărui principale opere citîm: «Andromaca», «Ifigenia», «Fedra». 3) Cu bobocii după ele — Modă feminină de interior. 4) Mare poet român, autor al cunoscutelor versuri: «A fost odată ca-n povești,/ A fost ca niciodată,/ Din rude mari împărătești/ O prea frumoasă fată» — Mijlocul Mariei... 5) ...și Maria! — Dragostea mamei! — 1 000/100! 6) Piept — Ciocîrlia. 7) Reducere la absurd! — Vicleanul pașă de curte. 8) Poezie a lui Alecsandri închinată Elenei Negri — Diminutiv feminin. 9) Muzică, dans, veselie — Astea sînt cam acre. 10) Fata din Atena! — E cea mai mică. 11) Roman tematic de Zola — Luna! — Funde! 12) Cunoscută alergătoare olimpică — Atît vă spun: feriți-vă de ea!

Mircea GUJA

Dezlegarea jocului «REPLICI», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SHAKESPEARE. 2) CARAGIALE — L. 3) EZA — MONTARE. 4) NL — CONTE — EC. 5) AIA — N — O — OPT. 6) RE — STIME — ER. 7) ! — PR — RIMATA. 8) USI — COMICI. 9) TEI — SIS — TV. 10) MASINI — ARII. 11) DRAMATURGIE.

condiția neclară a arhitectului din provincie

Am discutat îndelung cu arhitectul șef al municipiului Hunedoara, tovarășa **Violeta MATEESCU.** Nu despre proiecte de anvergură ori despre dezvoltarea orașului sus-amintit, ci despre condiția arhitectului din provincie. Despre ce face sau ar trebui acesta să facă. La început m-am mirat: să existe o asemenea problemă? În curînd însă m-am edificat. Da, există, și încă una foarte acută. Dar mai bine judecați dumneavoastră.

— Aș dori dintr-un început să subliniez că în multe orașe din țară, și încă la factori de răspundere, nu se manifestă o suficientă cunoaștere a specificului acestei profesiuni. Faptul că arhitectul este tehnician și artist totodată. Mulți îl asimilează cu inginerul constructor, de unde — nu-i așa? — o gravă eroare de optică ale cărei consecințe nu sînt deloc neglijabile. Se trece cu vederea tocmai ceea ce singularizează profesiunea noastră—fantezia însoțită de rigoarea calculului ingineresc și de motivarea sa funcțională. De unde metamorfozarea nedorită a arhitectului în constructor, și atît.

— Poate că tipizarea construcțiilor, realizarea lor la scară industrială, a diminuat în mod obiectiv, ca să zic așa, rolul arhitectului.

— Este o prejudecată care în provincie, mai ales, face ravagii. Ca să-ți impui punctul de vedere estetic trebuie să lupți, și eu am luptat. Se pot face lucruri interesante și în condițiile cînd ți se impun norme stricte de economii de materiale. Rămîne «doar» să-ți aperi punctul de vedere și să existe urechi care să te audă.

— Și te aud?

— Destul de rar. Și iată de ce. În institutele de proiectări județene sînt foarte mulți arhitecți tineri. Veniți din proprie inițiativă. Pentru a face meserie. Ei sînt foarte rar folosiți, li se dau pe mînă doar proiecte de mînă a doua, sau lucrări care ar putea foarte bine fi executate de tehnicieni constructori. Urmarea: stagnarea sau chiar descalificarea într-o profesiune ce este sinonimă cu veșnica frămîntare creatoare. În multe cazuri, pentru proiecte de anvergură, institutele județene respective apelează la colectivele de arhitecți din Capitală, lucru absolut jignitor, fiindcă în provincie sînt oameni bine pregătiți, entuziaști, mulți tineri, care visează— în mod cît se poate de justificat—să facă treabă de calitate.

— Ce-i de făcut?

— Ar trebui obligate institutele de proiectări județene să-și realizeze lucrările prin forțe proprii, să apeleze la tinerii arhitecți pentru a le verifica gradul de pregătire. Iar consiliile tehnice ale acestor institute să fie conduse de oameni cu mare competență și experiență. Cunosc la Deva pe arhitectul Ion Mihălțeanu, căruia mulți tineri îi poartă recunoștință fierbinte, fiindcă a crezut într-înșii, le-a încredințat proiecte importante. A «riscat», dacă vreți, dar a cîștigat și l-a cîștigat!

— Există la anumiți factori—poate doar e o impresie—o confuzie voită sau nu, între arhitect și inginer constructor...

— Nu-i nici o confuzie. Este o depreciere a profesiunii de arhitect în favoarea celei de constructor. Afirm aceasta în cunoștință de cauză. În multe județe, arhitectul este tratat cu neglijență pentru că, știți dumneavoastră, cam oricine se pricepe cum trebuie să arate o clădire. I se impun modificări de ultim moment. Cunosc arhitecți în cîteva capitale de județe care nu primesc proiecte cu anii și dacă primesc li se impun tot felul de «soluții». Cu constructorul e mai greu, acolo e chestie de rezistența materialelor, nu se mai bagă oricine...

— Așadar, arhitectul din provincie să fie pus în drepturile ce i se cuvin, ca urmare a pregătirii sale, a importanței sociale, a profesiunii pe care o exercită...

— Să aibă posibilitatea să se documenteze (știți ce fac eu, acum, aici în București, cît sînt în concediu? Stau în bibliotecă și studiez literatura de specialitate care-mi lipsește la Hunedoara!). Să circule, pentru a-și îmbogăți ori reconsidera ideile. Incompetenții să nu-l mai stinghereacă, să-l lase să-și exercite, pe răspunderea sa, profesiunea pentru care a studiat șase ani. În institutele de proiectări să nu «șomeze» nici un arhitect, fiindcă nu știu dacă știți, sînt destule cazurile cînd un tehnician primește mai multe proiecte decît un arhitect. Să se revizuiască raportul arhitect-tehnician-desenator, care la ora actuală este net în defavoarea primului, atît cantitativ cît și calitativ.

Toate acestea, și încă multe altele, sînt «ofurile» arhitectului din provincie în numele căruia mi-am permis să vorbesc eu, aici.

Mihai HETCO

păsările mii...

Numele fotoreporterului care a realizat această poză nu-l cunoaștem. Agenția fotografică britanică «Keystone» nu ni l-a dezvăluit. Păcat! L-am fi felicitat în primul rînd pentru valoarea artistică a acestei fotografii impresioniste, în al doilea rînd pentru norocul nemaipomenit de a se fi aflat cu aparatul fotografic exact atunci cînd a trebuit în mica localitate Ribe din sudul Iutlandei.

tovarăși șefi de autobaze, știți ce fac pe drum șoferii dumneavoastră?

În dimineața zilei de 21 iulie a.c. șoferul NOTI ȘTEFAN a plecat la volanul autocamionului nr. 21-BV-1835 cu o încărcătură de 5 000 kilograme insecticid contra dăunătorilor de cartofi, de la Făgăraș spre Ineu.

Din capul locului trebuie spus că această cursă a fost greșit organizată în sensul că s-a stabilit traseul Făgăraș-Sibiu-Sebeș, interzis circulației autocamioanelor în zilele de sîmbătă și duminică, vina pentru această încălcare purtînd-o și conducerea Autobazei T.A. din Făgăraș.

În jurul orelor 14, ajuns în Sibiu, conducătorul auto și-a modificat traseul prin... piața orașului. Aici a început, întrebînd din om în om, să-și caute «clienți» pentru localitatea de destinație. A găsit 8 «amatori» care doreau să se întoarcă acasă la Seleuș-Arad, însă după vinderea ardeilor cu care veniseră la piață. În jurul orelor 18,00 șoferul revine, rearanjează cu ajutorul «clandestinilor» încărcătura de bidoane cu insecticid pentru a face loc în caroserie pasagerilor și bagajelor acestora. Nu pleacă imediat, ci așteaptă pînă la ora 23,00 în Sibiu pentru ca pe șosea să se rărească și traficul și eventualele controale de circulație.

Trebuie spus că la plecarea din Sibiu N.S. era deja frînt de oboseală. Autocamionul pornește la drum, ajunge în Deva, unde o parte din pasageri observînd starea avansată de oboseală a șoferului îl roagă să oprească și să se odihnească. Șoferul își avea însă planul lui. El își continuă drumul, însă nu face nici 15 kilometri și adoarme la volan, pierzînd controlul mașinii. Autovehiculul deviază spre dreapta și lovește puternic parapetul din piatră al drumului. Remorca, care continuă să ruleze, împinge autovehiculul trăgător înainte. Acesta se așază în poziție oblică față de axul drumului, iar șocul care a avut loc provoacă incendierea autocamionului și a remorcii. Bidoanele cu insecticid extrem de inflamabil favorizează extinderea incendiului. Ce s-a întîmplat cu pasagerii: două femei sînt scoase din cabină de șofer, alți doi bărbați sar din caroserie și scapă neatinși, o femeie care mai întîrzie cîteva secunde este cuprinsă de flăcări. Ea sare din mașină însă moare din cauza arsurilor care i-au cuprins cea mai mare parte din corp. Alte două femei care în momentul impactului stăteau în zona de mijloc a caroseriei nu se mai pot salva, fiind carbonizate. Trei femei, trei mame (de pe urma cărora au rămas 5 copii) au pierit în acest tragic accident.

Șoferul a dispărut imediat după accident, însă au fost luate toate măsurile pentru prinderea lui.

Pagubele provocate prin mistuirea completă de flăcări a mașinii și încărcăturii depășesc 100 000 lei.

Goana după căpătuială, ignorarea oboselii — ale cărei urmări, practic, nu pot fi evitate — și care se răzbună atît de crunt pe cei care își închipuie că pot conduce autovehiculul la nesfîrșit, au fost factorii care au contribuit direct la comiterea accidentului.

Acest accident și numeroase altele (în semestrul I peste 150 evenimente grave de circulație au avut loc în timpul curselor clandestine) arată că organele de control auto ale M.T.Tc. trebuie să fie mai active în depistarea transporturilor nelegale, a cazurilor de părăsire a traseelor și a șoferilor care conduc în stare de oboseală înaintată, bolnavi etc. N-ar fi rău ca inspectorii să fie însoțiți din cînd în cînd de cîte un medic care ar putea stabili mai ușor și mai competent aspectele legate de fiziologia șoferilor.

N-ar fi lipsit de utilitate ca șefii autobazelor să organizeze cîte un control inopinat asupra șoferilor îndrumați în cursă. Ei trebuie să afle nu numai ce au făcut pe drum șoferii din subordinea lor (de regulă după ce au comis încălcări grave și accidente), dar și ceea ce fac. În acest mod s-ar putea preveni numeroase încălcări ale normelor rutiere și mai ales consecințe de genul celor sus-menționate.

Colonel Victor BEDA

23 AUGUST
1944 ✱ 1973

La capătul autobuzului 104, un veritabil oraș al tineretului. Media de vîrstă, 22 de ani.

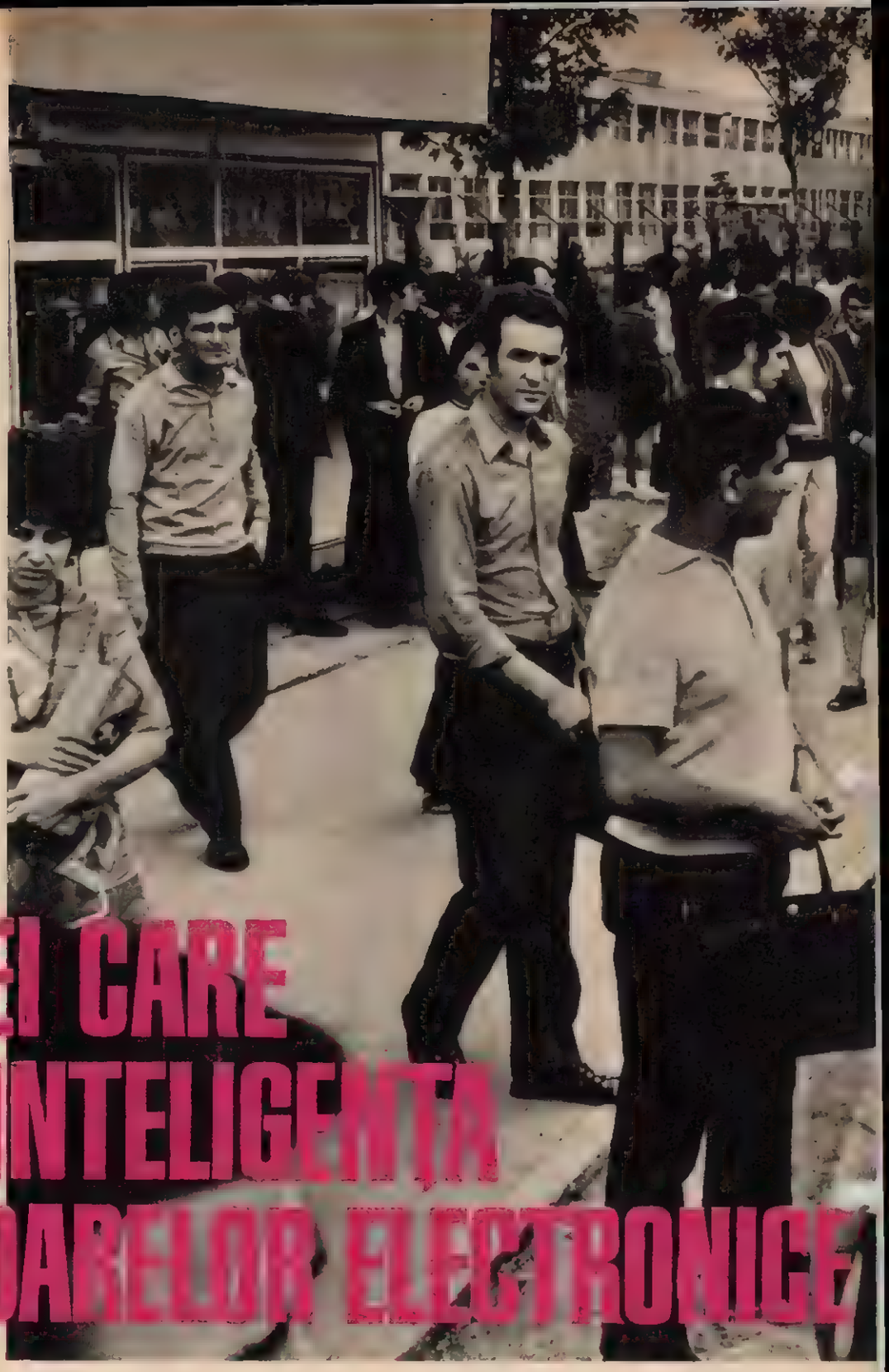

DESPRE CEI CARE GÎNDESC INTELIGENTA CALCULATOARELOR ELECTRONICE

La capătul autobuzului 104 coborîm într-un oraș al tineretului. O lume a fanteziei vestimentare, agitată, multicoloră, veselă și guralivă. E ora trei și jumătate, soarele arde cu putere, lacul și ștrandurile sînt pe aproape și, după toate aparențele, asistăm la bucuriile vacanței care adună la scăldătoare cîrduri de elevi și studenți.

...Dar, în sfîrșit, să nu-i supărăm prea tare pe eroii reportajului nostru care, în ciuda vîrstei (în medie, 22 de ani) sînt de fapt și de drept reprezentanții unei meserii noi, de maximă specializare și pînă foarte de curînd complet necunoscută în țara noastră: fabricarea de calculatoare electronice. E adevărat, cu ani în urmă un grup de entuziaști, conduși la Cluj de eminentul profesor Tiberiu Popovici, au construit cele dintîi creiere electronice, dar producerea pe scară industrială a aparatelor de calcul a revenit modernei întreprinderi bucureștene.

Inginerii și tehnicienii care-i conduc în prezent destinul au absolvit institutul, facultatea sau liceele de specialitate în urmă cu 2–3 ani. De fapt, așa a fost să fie: Prima promoție de specialiști nu putea sosi decît direct de pe băncile școlii. În domeniul electronicii și în special în cel al construcției de computere cunoștințele se perimează de la un an la altul, iar cei mai bine informați vor fi aproape totdeauna cei mai tineri dintre noi. Actualii ingineri ai întreprinderii au învățat, de pildă, «Teoria mulțimilor» la cursurile de cibernetică și logică matematică. În prezent, elevii o studiază și ei în ultima clasă de liceu. Mîine... Dumnezeu mai știe.

Dar să trecem la fapte și cu acest prilej să facem cunoștință și cu unul dintre puținii, foarte puținii, bărbați vîrstnici ai întreprinderii. Domnia-sa se numește Nicolae Zisu și conduce serviciul de invenții, inovații și raționalizări. Un om și o meserie prin mijlocirea cărora se recomandă la scară industrială inteligența sau impostura, se netezește drumul creației sau se facilitează mediocritatea, prind viață invenții și inovații cu rezultate spectaculoase sau, dimpotrivă, se aruncă bani cu lopata pe apa sîmbetei.

Dar mai e ceva: inginerul Zisu lucrează în această «meserie» (cea de promovare a investiției de inteligență) de 25 de ani. Zece ani la Ministerul Construcțiilor de Mașini, paisprezece la «Electronica» și un an aici, la Fabrica de calculatoare. Un veritabil Mecena al inteligenței tehnice. Iată de ce și aici, în mijlocul cohortelor de tineri, inventivi și insolenți, studioși și mucaliți, cu mintea căptușită de informații și cu raționamente explozive, «bătrînul» Nicolae Zisu trece drept omul cel mai respectat și iubit, un adevărat părinte al ideilor generoase și al muncii metodice, al creației originale. Sau tot atîtea virtuți prin care poate fi caracterizată deopotrivă și activitatea generală a întregului colectiv.

După greutățile inerente oricărui început de drum, după fabricarea primelor mașini de calcul, anul 1973 a debutat încă din primele zile printr-o veritabilă explozie a gîndirii originale. Preocupare centrală: modernizarea și diversificarea licențelor străine și asimilarea pieselor și procedeelor tehnologice. La ora actuală calculatorul de capacitate medie se realizează în proporție de 50 la sută din piese și subansamble din producție proprie; calculatorul de birou cîntărește de unsprezece ori mai puțin față de modelul de debut, iar mașinile de facturat și contabilizare sînt fabricate în proporție de 80 la sută din piese românești.

Un demaraj puternic care a avut drept rezultat reducerea considerabilă a efortului valutar. Iar aici o precizare: din cei 200 de ingineri (40 la sută din totalul salariaților sau un raport unic în cadrul industriei naționale!) mai bine de 70 lucrează direct în producție, cu alte cuvinte contribuie nemijlocit la *fabricarea propriu-zisă* a calculatoarelor. Sau ceea ce explică, în bună măsură, și rapida însușire a unei meserii atît de dificile.

Un capitol special: activitatea colectivelor de inovatori. Ni s-a vorbit pe larg despre această veritabilă acțiune de masă în plină expansiune, despre numeroasele victorii obținute cu prețul unor eforturi deosebite, despre nopțile albe, decepțiile și ofensiva neobosită împotriva inerției și necunoscutului. Atît doar că aici, în avanposturile tehnicii contemporane, în domeniul electronicii, al producției de computere este greu, aproape imposibil, să individualizezi creatorul de excepție, asociindu-i numele și meritele de o realizare strict personală, de a-l așeza în fruntea listei, numindu-l «inventator». Creatorul solitar, autorul unor

invenții sau descoperiri unice este practic inexistent. Obîrșia succeselor: colaborarea rodnică dintre electronist, chimist, fizician și mecanic, dintre inginer, tehnician și muncitor. Iată cîteva exemple notabile, desprinse din activitatea cercurilor de inovatori închinată apropiatei aniversări a eliberării patriei: *ziua* de 23 August.

Un colectiv condus de inginerul Dan Gheorghiu a experimentat cu succes realizarea unor subansamble la calculatorul de capacitate medie. Economii antecalculate: 3 milioane lei.

Un alt colectiv a izbutit să pună la punct un procedeu de reducere a consumului de aur (la aurirea contactelor) sau ceea ce echivalează cu o economie anuală de 200 000 lei. Și tot o realizare de prestigiu, datorată colectivului condus de inginerul Gheorghe Cara: procedee pentru înlocuirea unor repere din import (barele de alimentare) sau obținerea unei economii de circa o jumătate de milion franci francezi.

— Deci, tovarășe Zisu, sînt nevoit să-mi încheie relatarea fără să citez nici un nume de excepție?

— Istoria științei și tehnicii contemporane aparține din ce în ce mai mult marilor anonimi. Pentru reportajul dumneavoastră, vă propun un singur erou: colectivul fabricii noastre.

Liviu TIMBUS

săptămîna politică

bucuria demnității

Este interesant de constatat cît de repede aniversarea unei date istorice marchează evident destinul țării s-a transformat într-o veritabilă sărbătoare populară, cu tradiție și cu obiceiurile ei! La urma urmei, 23 August a însemnat (și continuă să însemne, firește) o dată istorică precisă, cu larg ecou internațional. Astăzi însă mai mult decît oricînd, putem afirma că 23 August este *sărbătoarea poporului român, este întîlnirea festivă a fiilor* săi, de toate vîrstele; este o *sărbătoare a muncii*, ora cînd se fac și se prezintă bilanțuri; este *petrecerea gospodarilor* de pe toate plaiurile patriei.

Lucrul acesta se simte încă de pe acum, există o efervescență mereu mai amplă a pregătirilor, peste tot se muncește din plin; presa, radioul și televiziunea informează în permanență asupra rezultatelor obținute de către oamenii muncii în cele mai diverse sectoare de activitate. Există o «bucurie a așteptării» am putea spune, o bucurie a așteptării unei zile încă de pe acum îndrăgite, — există o emoție, o nerăbdare de a o aduce mai repede către noi —, lucruri atît de scumpe și de permanente în intimitatea *poporului român*!

Pomeneam la început de obiceiuri devenite tradiționale în această zi, ca: prezența în mijlocul nostru, al tuturor, a președintelui Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat; defilarea militarilor forțelor noastre armate, fii de nădejde în apărarea libertății patriei socialiste și totodată constructori extrem de prețioși ai ei; apoi manifestația oamenilor muncii, a *pionierilor, studenților și sportivilor*, urmăriți aievea sau pe ecranele televizoarelor. Și petrecerea, petrecerea populară în sfîrșit, cu iarba verde, marea sau pădurile ei, cu grupurile de prieteni, — sau de cunoștințe abia închegate —, cu toate acele culori multiple și vii, izbucnind pe străzi, în parcuri ori aiurea — culorile bucuriei, satisfacției de a trăi și munci în libertate și pace! Satisfacția de a ieși în stradă printre *semenii* tăi și *satisfacția acestor semeni* că au ieșit împreună cu tine!

În alte părți, în ocazii oarecum similare (*identice nu au cum să fie!*), *există obiceiuri* stranii: oamenii se închid prin case sau se izolează pur și simplu prin vreun cotlon, ajutați de civilizația mașinii. La noi fenomenul este invers, oamenii se caută unul pe altul, existența lor continuă cu alte cuvinte, adăugînd însă în zilele lui august un plus de sinceră și *directă comunicabilitate*. Și stimă.

Cred că în puține alte prilejuri sufletul poporului român se dezvăluiește mai pregnant, în tot ceea ce are el mai caracteristic, ca atunci, la sărbătorirea zilelor lui august. Firea deschisă a acestui popor admirabil, *omenia* sa practică, precum și discreta sa mîndrie de azi, cînd sub conducerea Partidului Comunist Român el își construiește *un destin demn*, explodează în aceste zile, se revarsă, plutește prin aer. Observați cum pășește omul pe stradă atunci, cum se îmbracă! Observați-i *lumina* din ochi și modesta (dar permanenta) sa năzuință spre mai bine! Observați-i încrederea, și dacă mai și priviți, atunci, în ochii copiilor săi — veți înțelege o dată mai mult că ziua de 23 August, dincolo de festiva sa importanță, de tradiție etc. — constituie și un admirabil test psihologic: o *probă* vie a ce poate însemna, a ceea ce înseamnă existența unei comunități *demne*, în condiții *demne* de secolul în care trăim!

Horia PĂTRAȘCU

„Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreodată?"

Mihai EMINESCU

FIII SATULUI

Nu știu dacă în prezent s-a făcut un studiu dedicat unei emoții iscate de împrejurări de felul celor relatate în rîndurile ce urmează.

O astfel de stare emoțională, cu nuanțe greu de redat, trăiesc *fiii satului* — plecați în lume cum se spune — *atunci cînd* se întîlnesc cu părinții, frații, rudele și prietenii de pe meleagurile natale.

Dacă am putea citi scrisorile prin care sînt invitați în sat cei plecați și răspunsurile trimise de ei am avea bucuria unei lecturi din cele mai impresionante.

Am să transcriu o scrisoare oficială pornită dintr-un străvechi sat argeșean — Deagurile, comuna Recea — către fii:

«Iubite consătean,

Pe această cale vă invităm să participați și dumneavoastră, împreună cu întreaga familie, la serbarea întîlnirii fiilor satului Deagurile, care va avea loc la 2 septembrie 1973, la Școala generală Deagurile.

Acest gînd al nostru izvorăște din conștiința că toți am văzut lumina zilei în acest sat, că aici am rostit pentru prima dată cuvîntul mamă, am avut primele bucurii și lacrimi, am simțit primii fiori ai dragostei. În Deagurile au trăit *bunicii bunicilor noștri* care odihnesc împăcați la umbra liliacului din cimitir.

Plecați în patru zări, ne cheamă satul cu neuitatele amintiri, întregul univers al copilăriei noastre, o parte din adolescență...

Întîlnirea va fi un omagiu adus părinților noștri care au făcut multe și mari sacrificii pentru ca noi să ajungem ceea ce sîntem.

Această întîlnire poate fi considerată punte peste vreme și depărtări, constituind o legătură între noi cei de azi, cei ce au fost și cei ce vor veni.

Multe s-au schimbat și în satul nostru. Veniți să-l vedeți. Vom vizita gospodăria colectivă cu sectoarele ei de producție, îngrășătoria de tineret bovin, cîmpul, via, apoi școala, căminul cultural, brutăria... Și trebuie să știți că fiecare casă vă este deschisă cum sînt și inimile noastre.

Împreună, cei rămași cu cei plecați, vom chibzui cum putem să colaborăm și să adunăm laolaltă aportul tuturor pentru ridicarea satului nostru natal.»

Inițiate de societățile culturale sub îndrumarea Comitetelor comunale de partid și cu largul concurs al Consiliilor populare, cooperativelor agricole de producție, organizațiilor de masă și obștești, întîlnirile cu fiii satului s-au transformat în ultimii ani, în județul Argeș, în evenimente cultural-sociale cu adînci semnificații, dar și cu rezultate concrete, revelatoare.

Imaginați-vă, stimați cititori, că în împrejurările ce le oferă aceste întîlniri se întorc în sat, fie și numai pentru o zi pe an, sute de oameni: muncitori, tehnicieni, elevi, studenți, ingineri, arhitecți, profesori, medici, ofițeri, juriști, artiști, scriitori, poeți, activiști de partid și de stat, ai organizațiilor obștești — și că în afară de marea bucurie a revederii, toți încep să se gîndească și să acționeze pentru gospodărirea și dezvoltarea satului lor.

Spațiul nu-mi îngăduie să enumăr multe din acțiunile deja înfăptuite.

Am să vă rețin atenția asupra cîtorva metode de *lucru*, care au apărut din inițiativa fiilor satelor reîntorși acasă.

În comunele Rucăr, Pietroșani, Albești de Argeș, Priboieni, Buzoiești, Arefu, Hîrtiești, în orașele Cîmpulung, Curtea de Argeș și Costești, și multe alte localități s-au constituit colective în raport cu pregătirea ce o au oamenii și ajută comisiile permanente ale Consiliilor populare pe probleme de sistematizare și gospodărire comunală, învățămînt, sănătate, cultură, știință, legislație, sport etc.

Ele lucrează pe baza unor programe concrete — cu multă pasiune și dăruire.

În alte localități se asigură consultații medicale sistematice, se întocmesc monografii, se deschid expoziții de artă plastică, au loc concerte, momente poetice, demonstrații științifice. Sînt sate unde la întîlnirile anuale fiecare participant aduce o carte, un obiect de artă, un mic dar.

Multe secții ale școlilor și *filialelor universității populare* județene de știință sînt conduse de eminenți oameni de știință și cultură, directori de întreprinderi, economiști, juriști.

Este tot mai *semnificativ* și faptul că *mulți* fii ai satelor participă la diferite munci agricole, fie ajutîndu-și părinții, fie folosind timpul de odihnă prin muncă în agricultură.

Aș ruga pe toți fiii Argeșului, care au răspuns cu atîta însuflețire și dragoste la chemarea comunelor și satelor lor, să mă scuze că, *fiind atît de mulți, nu le pot*, deocamdată, înscrie, cu respectul cuvenit, numele, dar îi asigur că toți stăruie în inimile și gîndurile consătenilor lor poate mai puternic și de neuitat — datorită faptelor lor minunate.

Despre satul natal fiecare om ar putea să scrie un poem, fiecare om ar putea să creeze o simfonie. Și dacă am să ridic pana de pe hîrtia albă reamintindu-vă versurile scrise de marele poet Lucian Blaga:

«Sat al *meu*, ce porți în *nume*
sunetele lacrimei,
la chemări adînci de nume
în cea noapte te-am ales
ca prag de lume
și poteacă patimei.
Spre tine cine m-a îndrumat
din străfund de veac,
în tine cine m-a chemat
fie bine cuvîntat,
sat de lacrimi fără leac».

...cred că e atît de trainică puntea peste depărtări și dulcele corn sună mereu întru cinstirea locului în care ne-am născut.

Gh. NĂSTASE

profil muzical

TINA TURNER

CINE FACE SUCCESUL, CÎNTĂREAȚA SAU CÎNTECUL ?

Drumul spre glorie a însemnat pentru Tina Turner o aprigă luptă cu ostilitatea multora dintre cei care mai tîrziu aveau să-i devină admiratori sau chiar colaboratori apropiați. Ea face parte din categoria marilor nedreptățiți ale căror deosebite merite creatoare n-au fost susținute la timpul respectiv de publicul american. Un exemplu edificator îl constituie RIVER DEEP, MOUNTAIN HIGH, una dintre cele mai reușite înregistrări pop, cu care Tina Turner a dobîndit în Anglia un succes fantastic și față de care americanii s-au dovedit indiferenți. Dar iată cum explică ea această stare de lucruri: «Toată lumea știe că eu și Ike sîntem negri, iar acum este aproape imposibil să înscrii artiști negri pe listele de spectacol ale principalelor stații de radio. Ele au un tipar fix și nu renunță la el». Am fi tentați, la prima vedere, să credem că Tina Turner încearcă să-și justifice unele eșecuri. Adevărul este că există ore de înfruntat uneori în dublă apariție. Unele stații de radio ale negrilor consideră RIVER DEEP, MOUNTAIN HIGH drept o muzică a albilor, iar albii — ca pe un cîntec al negrilor.

*

Recentul eșec al lui I'M YOURS ANYWAY YOU WANT ME nu o descurajează, cum nici marele succes obținut cu PROUD MARY și albumul CARNEGIE HALL n-au făcut-o să-și piardă capul... Este conștientă de posibilitățile sale și foarte echilibrată, așa încît suportă cu stoicism eventualele eșecuri. Iar dacă unele înregistrări nu-i sînt încă acceptate, spectacole dintre cele mai magnetizante oferă admiratorilor din țara sa ineditul scenei, pe care nu-l poate înlocui nici o înregistrare. Există unele păreri potrivit cărora marele succes de sală al Tinei Turner s-ar datora în exclusivitate frumuseții sale exotice. Cine a ascultat-o însă măcar o dată (fie numai pe disc) nu poate uita acea voce de privighetoare ale cărei inflexiuni dovedesc o uimitoare tehnică vocală. Iată deci că nu întîmplător se pune întrebarea: cine face succesul, cîntăreața sau cîntecul?

În ultimii ani, cei doi frați Tina și Ike s-au bucurat de un public din ce în ce mai numeros, prezentînd tineretului «dulcele ritm al muzicii soul». Reluarea însă a unor mari succese din trecut, PROUD MARY, HONKY TONK WOMAN, COME TOGETHER sau selecții din soul-uri standard ale juke-boxurilor strînse în Carnegie Hall nu au fost acceptate imediat. Ulterior, ea avea să mărturisească: «Trebuie să dai publicului ceea ce dorește, pentru că degeaba vii cu ceva propriu dacă el nu vrea să te asculte. Altfel ar însemna s-o iei mereu de la capăt». Ne pare rău că spectacolele ei de public nu fac întotdeauna casă bună cu discurile, poate tocmai din cauza stilului de prezentare, care diferă foarte mult de atmosfera înregistrărilor. Din păcate, niciodată un disc nu va putea capta viața scenei.

Petre MAGDIN

dicționar muzical

ACORD — emiterea simultană a mai multor sunete dispuse «vertical» în partitură, după anumite legi. În sistemul tonal funcțional, acordurile — în starea lor fundamentală (sau directă) — sînt construite prin suprapunerea de terțe dar în principiu se pot lua, ca «materie primă», și alte intervale, de cvartă, de pildă. Acordurile formate din terțe suprapuse se ierarhizează după mai multe criterii: 1. După treapta din gamă pe care se construiesc, pot exista acordul de tonică (pe treapta I), acordul de dominantă (pe treapta a V-a), acordul de subdominantă (pe treapta a IV-a) — acestea constituind așa-numitele acorduri principale — apoi acordurile secundare (pe celelalte trepte). 2. După calitatea terțelor care intră în componență pot fi acorduri majore (terță mare la bază și mică deasupra ei), acorduri minore (terță mică — terță mare), acorduri mărite (două terțe mari), și acorduri micșorate (două terțe mici). 3. După numărul sunetelor (și al intervalelor) din care sînt alcătuite, există acorduri de trei sunete (toate cele la care ne-am referit pînă aici), acorduri de patru, cinci sau mai multe sunete. 4. După ordinea în care sînt dispuse sunetele, acordurile pot fi în stare directă (sau fundamentală) sau în răsturnări (I, a II-a, a III-a, a IV-a) de fiecare dată sunetul aflat la «baza» acordului trecînd în «vîrful» lui. 5. După «plasarea» în spațiu a sunetelor acordului, acesta poate fi în poziție strînsă, mixtă sau largă. Acordurile — sau mai corect zis înlănțuirea lor după anumite procedee — se studiază de către disciplina muzicală numită armonie. Acordurile conferă liniei melodice expresivitate și sens.

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

curier muzical

Liliana Vernescu. *Cred că le-ați recunoscut, în numărul nostru trecut, pe Dida Drăgan și Mihaela Mihai pe scena festivalului de la Mamaia. Autorul fotografiilor — Radu Constantinescu.* Monica Prager — București. *«Ocupațiile» Phoenix-ilor sînt: Nicolae Covaci, absolvent arte plastice; Iozsef Kappl, student conservator; Costin Petrescu, student arhitectură; Valeriu Sepi, absolvent arte plastice; Mircea Baniciu, student arhitectură.* Depner Hans Georg — Buzău. *1. Ce mai fac Cream-ii? Jack Bruce are un nou grup (West, Bruce & Laing) cu Leslie West și Corkie Laing; ultimul L.P. — Why Don't Cha. Eric Clapton, după cele două concerte din ianuarie de la Rainbow Theatre (alături de Pete Townshend, Stevie Winwood, Jim Capaldi), s-a retras deocamdată. Ginger Baker este șeful casei de discuri «Associated Recording Company» cu sediul la Lagos și colaborează cu nigerianul Fela Ransome Kuti. 2. Proiectul de disc al formației Sfinx este aproape gata, el va trece în curînd pe mîinile Electrecord-ului. Deocamdată atît.*

George STANCA

culise post-mamaia

● *După debutul său pe scena festivalului, Adrian Romcescu a fost felicitat de către toți membrii orchestrei RTV. Totăl tînărului cîntăreț este unul dintre violoniștii formației conduse de Sile Dinicu.* ● *Marius Țeicu și Saşa Georgescu, coautori, prin corespondență, ai succesului «Zilele» (interpretă, Marina Voica) au profitat de acest festival pentru a face în sfîrșit cunoștință.* ● *Cu binecunoscutu-i tact, Nicolae Călinoiu, președintele comitetului de organizare, a pus capăt conferinței de presă de după festival, în momentul cînd ziariștii acreditați au propus un premiu al presei pentru «Seara» lui Radu Șerban.* ● *Pe compozitorul Radu Șerban l-au supărat anul acesta doi debutanți: Iuliu Merca pentru că nu și-a făcut timp să pregătească melodia «O ramură spre cer» și Eva Kiss fiindcă a cîntat fals aceeași piesă.*

G.S.

vedetele zilei

Cînd ascultați îndemnul muzical «lute, lute», al Marinei Voica, îndreptați un gînd recunoscător și către autorul melodiei, cîntărețul italian LUCIO BATTISTI.

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	Fetița mea	Mihai Constantinescu	6
3	2	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	5
1	3	O portocală	Anda Călugăreanu	16
6	4	Pastorală	Roșu și Negru	3
4	5	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	12
5	6	Zilele	Marina Voica	14
7	7	Plosia	Odeon	4
10	8	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	5
8	9	Din focul primului sărut	Aurelian Andreescu	11
9	10	Dedicație	Romanticii	14

Compozitori: 1. Mihai Constantinescu. 2. Laurențiu Profeta. 3. Marius Țeicu. 4. Nancy Brandes. 5. Margareta Pîslaru. 6. Marius Țeicu. 7. Sorin Vasiliu. 8. Judith Csomo. 9. Marius Țeicu. 10. Teodor Tufiș

TOP MUZICAL „FLACĂRA" TALON Nr. 25

ÎN LIPSA IDEILOR, ALERGĂM DUPĂ ANECDOTICĂ

Nu este un secret pentru nimeni că prima mare făgăduință a cinematografului a fost aceea de a se constitui, *prin excelență*, ca o oglindă a zilei trăite. Prima lui hrană a fost realitatea momentului. După ce a trecut uimirea, după ce i-au cunoscut puterile, oamenii l-au obligat să nu-și părăsească menirea de a fi o imensă și neîntîrziată răsfrângere a contemporaneității, cu întrebările, neliniștile și certitudinile ei. Multe dintre operele de aur ale celei de-a 7-a arte au fost reflexul mișcărilor epocii, au luat ființă din foamea de actualitate a cinematografului, cea mai dinamică și nervoasă dintre arte.

Filmul nostru — care și-a acordat un prea lung răgaz în drumul său spre maturitate, un mult prea prelungit moment de reflecție asupra lui însuși și prea scurte intervaluri de activitate concretă, la obiect — încearcă în vremea din urmă să stabilească echilibrul necesar unei cinematografii naționale, să-și agonisească un nucleu de pelicule de actualitate, singurele care pot vorbi în numele nostru, al celor de azi. Din preocupările întîmplătoare ale anilor trecuți nu au putut ieși decît tot pelicule întîmplătoare, în care numai cîțiva naivi au avut plăcerea să se recunoască. Desigur nu absența succeselor răsunătoare ne întristează, cît lipsa unei preocupări sistematice, a efortului generalizat de a răsfrînge în filme existența noastră aici și acum.

Săptămînile trecute am asistat la premiera a două noi filme românești de actualitate, cum ne-am obișnuit de acum să le spunem, în lipsa altui termen mai nimerit. Este vorba despre **Parașutiștii**, realizat de Dinu Cocea după un scenariu de Gheorghe Bejancu, Ladislau Tarco și Mihai Opriș și **Dragostea începe vineri**, scenariul Francisc Munteanu, regia Virgil Calotescu.

Primul — o pseudodramă cu bărbați (parașutiști) pe care toată lumea îi știe de aprigi dar care sînt de fapt și ei oameni cu slăbiciuni, copii răsfățați și greutăți familiale; celălalt — o meritorie încercare de a propune o dezbatere pe tema presimțirii maturității, a datoriei de a-i ieși în întîmpinare, de a te angaja cu responsabilitate pe un drum. Fără doar și poate filmul lui Virgil Calotescu și Francisc Munteanu are un ascendent prin unele certe calități pe planul autenticității, dar scopul acestor rînduri nu este de a pune pe talerele unei balanțe cele două pelicule; atîta plus, atîta minus, ci de a desprinde, din interiorul lor, imaginea luptei dramatice pe care o duce filmul nostru pentru a surprinde **sensurile** actualității, de a se elibera de acea atemporalitate politică și socială care de atîtea ori a fost compensată prin unele semne exterioare, înșelătoare ca orice simbol în spatele căruia nu se află o determinare substanțială, de a suplini printr-un decor **la zi absența unui om al zilei**. «Parașutiștii» ne pune la îndemînă, din păcate, exemplul aproape didactic al acelui tip de povestire cinematografică incapabilă să supraviețuiască atîta timp cît biografia eroului nu se încarcă mereu cu noi întîmplări, ghinioane, accidente. Neînțelegeri conjugale, o îndrăgostire fatală, moartea unui prieten, regăsirea familiei — toate astea pentru a crea senzația amăgitoare a unei existențe pline, a umanizării neinduplecatului parașutist. Bineînțeles, cînd ciclul aglomerărilor s-a încheiat, eroul nu mai prezintă nici un interes și pe ecran apare cuvîntul «sfîrșit».

Deși centrul major de interes al filmului «Dragostea începe vineri» îl constituie integrarea eroinei într-un colectiv uman în mijlocul căruia va învăța să cunoască semnificația unor valori morale, deși acest proces este urmărit, în bună parte, cu înțelegere, fără ostentație, nici autorii respectivului film nu s-au îndurat să nu marcheze apăsat nefericirile de la care se trage toată povestea fetei: o dragoste mîncinoasă cu un cuceritor de profesie, eșecul la facultate, dezamăgirea provocată de existența unei mătuși bănuite de frivolitate, a unui tată prea grijuliu.

Cinematograful este înzestrat din naștere cu o sănătoasă lăcomie de a surprinde tresăririle realității, acele mici semnale care ne amintesc că nici o lege obiectivă nu ne poate scuti de tensiune umană, de îndoieli, de încordările lucide ale conștiinței. Multe din filmele noastre, fiindu-le teamă de plictiseala pe care ar putea să o instaleze ideile, înfruntarea dintre ele, aleargă după anecdotică.

Pînă acum doar Malvina Urșianu a avut curajul să-și înscrie un film întreg, «Gioconda fără surîsa», în spațiul unei singure întîlniri și despărțiri. Dar cîtă viață era acolo!

Magda MIHĂILESCU

FILMUL ROMÂNESC LA FESTIVALUL DE LA MOSCOVA

Filmul lui Mircea Drăgan și Ioan Grigorescu, Explozia, s-a întors de la cel de-al VIII-lea Festival internațional de la Moscova cu o distincție prețioasă: DIPLOMA JURIULUI. A plăcut deci și Ginei Lollobrigida și lui Toshiro Mifune. Veronica, celălalt film românesc aflat în competiție, a dobîndit medalia de bronz pentru cel mai bun musical (în concursul filmelor pentru copii).

Adina POPESCU
debutează cu dreptul în filmul «Dragostea începe vineri».

premisele vocației

Am fost din adolescență un cititor nesățios. Citeam orice-mi cădea în mînă: ziare, reviste, cărți de știință și mai ales de literatură. Începusem prost: cu romanele contesei de Ségur, din Bibliotheque rose, mai mult pentru fete decît pentru băieți, dar deloc nesărate. Poate că în ele totuși am prins gustul pentru umor și pentru spiritul francez, care are aerul de a atinge lucrurile ușor, însă te deprinde să judeci singur și să te aperi împotriva opiniilor comune și a prejudecăților. Cred că lecturile franceze m-au emancipat încetul cu încetul de moralismul meu din copilărie și întîia adolescență, cînd exageram enorm existența răului în lumea aceasta, imanența lui mai ales în om. Prin deschiderea inteligenței, multă-puțină, de cîtă dispunem la acea vîrstă, dar stimulată și orientată prin lecturi bune, ne putem orienta mai bine asupra problemelor cardinale pe care le punem prematur și pretindem a le rezolva în pripă. Citisem la 16 ani *Parerga und Paralipomena* de Schopenhauer, despre care știam că era gînditorul preferat al lui Eminescu, și mă lăsasem sedus de proza lui limpede și spirituală, prin care ne dovedea excelența nirvanei. Eram grozav de pesimist la acea vîrstă, dar ideea zădărniciei universale nu mă împiedica să înghit carte după carte și să nu mă las pradă gîndurilor negre. Un bun adjuvant al acestei lupte cu mine însumi, cînd simțeam că alunec pe derivă, a fost Societatea de lectură și de sport care s-a înființat în ultimul an al meu de școlaritate. Inițiatorul mișcării sportive era colegul meu de la modern, Nicolae Șt. Licea, un macedonean atletic, polisportiv, căruia îi cășunase o mare dragoste pentru mine. Asta nu m-a putut însă decide a-l urma pe căile aspre ale antrenamentului fizic, deoarece mă deprinsesem prea mult cu acela al lecturilor. Într-o vară, înainte de a ne despărți de vacanță, bunul meu amic mi-a făcut o promisiune solemnă:

— Dragă Șerbane, să știi că la vară mă pun cu burta pe carte și te ajung.

Se vede că această postură incomodă, care nu intră în regulile sportivității, l-a împiedicat, din fericire, să încerce a se ține de cuvînt. A doua zi, se vede, uitase de angajamentul ce și-l luase într-un moment de irezistibil avînt intelectual.

Școala noastră primise un teren de sport de șapte hectare, care urma să fie amenajat cînd vor fi fost strînse fondurile, prin subscripție publică. Nu știu, zău, unde era amplasat acel loc de magică atracție pentru majoritatea colegilor mei și mai ales pentru Nicolae Licea, care a devenit cel mai activ propagandist pentru realizarea, mult visată de el, a noii perspective: Stadiul «Traian» (se putea altfel?). Să părăsesc, așadar, terenul sportiv al Liceului Traian, pe care (terenul!) nu l-am călcat niciodată și să mă întorc la Societatea de lectură, înființată în anul școlar 1918-1920. În anuarul respectiv sînt menționat din eroare la scurta rubrică *Societatea de lectură* (pe anul școlar 1918-1919) în acest fel:

«S-au distins pentru zelul și lucrările desvoltate în decursul anului elevii: Rezmeriță și Cioculescu, cl. VII-a, Lăzărescu și Haralamb, cl. VIII».

Eram în clasa a VI-a. N. Rezmeriță a devenit unul dintre cei mai buni economiști ai noștri dintre cele două războaie. Ion Haralamb și-a făcut dreptul la Paris și a rămas acolo (din cărțile lui și ale tatălui său vitreg, dar excelent părinte, mi-am făcut lecturile cele mai solide de critică franceză: Sainte-Beuve, Renan, Taine, Lemaître, France, Faguet — vorba franțuzului, «excusez du peu»).

În anul următor, mai marcant, conducătorul Societății a fost șeful de promoție al clasei a VIII-a real, I. Lăzărescu, care a și făcut o amplă și minuțioasă dare de seamă, printr-un «cuvînt de închidere, rostit la ultima ședătoare a soc. de lectură» și inserat în *Anuarul Liceului «Traian» din Turnu-Severin pe anii* (sic) *școlari 1919-1920*. Regretatul meu coleg care a studiat ingineria a fost un eminent profesor universitar și a murit ca Mihail Sebastian, călcat de un autocamion, n-a uitat nimic din «producțiile» noastre. Uitasem multe din ele, chiar din ale subscrisului. Îmi aminteam, firește, de conferința mea despre *Le Disciple*, romanul de răscruce din cariera norocosului Paul Bourget. Îl citisem la aceeași vîrstă ca pe Schopenhauer, din care ulterior, după *Parerga und Paralipomena*, înghițisem în prima traducere franceză a compatriotului nostru, I.A. Cantacuzino, și opera lui capitală: *Lumea ca voință și reprezentare* și îmi exacerbasem spuzirea pesimistă, cu atît mai mult cu cît maestrul eroului titular, Robert Greslou, filozoful Adrien Sixte, era și el un profesor de pesimism, pe linia determinismului. Cartea a fost pentru mine și cu bucluc, pentru că m-a surprins în clasă profesorul de fizico-chimice, Gh. Popescu-Sura, în acel an, suplinitorul lui T. Costescu, recitind cartea în bancă, neatent la luminoasele lui expuneri. Mă atrăgeau mai mult tenebrele pasiunii, ale crimei și ale ispășirii din sumbrul roman, care punea problema responsabilității morale a gînditorului (și, mai în genere, a scriitorului).

Darea de seamă mi-a amintit de tot ce prestasem în acel an. Am ținut următoarele «dizertații» despre:

«Poeziile lui Eminescu

În slujba păcei, de Brătescu-Voinești

Le culte de la patrie dans la litterature roumaine».

Opresc aci citatul fără să-l mai încarc cu «sic»-uri, ca să precizez că acest din urmă subiect, susținut în limba lui Voltaire, mi-a fost sugerat de conferința rostită de profesorul meu de franceză, Marcel Fontaine, la 7/20 martie 1920, în saloanele Cercului Militar, cînd s-a produs și orchestra liceului cu o «audiție muzicală». Marcel Fontaine a vorbit despre: *Le culte de la patrie dans la litterature française*.

Să continui însă cu ale mele «mefapte» cum spunea Vladimir Streinu în glumă, pentru faptele rele (în franc. *mefaits*).

Din literatura franceză, am vorbit despre:

«Mizerabilii de V. Hugo

Le Disciple de P. Bourget».

I. Lăzărescu a binevoit să mă treacă la urmă, după colegii mei Surdulescu G. VIII real (mai tîrziu inginer), Grosu P., (ulterior profesor de latină) și Rezmeriță N., printre cei ce «Sau *(sic)* distins la critice ce se făceau la fiecare dizertație».

Mai e nevoie să adaug că nu figurez cu nimic «la partea științifică» unde s-a făcut o serie de 12 dizertații? Și că nu m-am distins cu nimic la «producțiile muzicale»? Și cu atît mai puțin la cele sportive? Acolo nu e menționat decît Licea, care a condus «cu multă însuflețire» următoarele activități sportive: «exerciții la bară, aruncări cu greutatea și discul, lupta franceză, box, football etc.», ca să inițieze apoi «ideea unui concurs sportiv». Ce nu poate ideea?

Destul însă cu glumele ușoare la adresa sportului și mai ales la aceea a bunului meu coleg, Nicolae Licea, care în anii de universitate, la drept, a alergat maratonul la București, clasîndu-se al patrulea și s-a făcut celebru sub calificativul «atletul oltean». A murit din păcate tuberculos, din una mie și unul de motive, dintre care primul a fost excesul de antrenament. Davosul n-a putut să-l vindece deplin. A decedat în toamna anului 1970, de aceeași boală, care l-a urmărit toată viața.

Sărmanul meu prieten! Societatea sportivă pe care a creat-o i-a mîncat zilele. Mie, cea literară mi-a oferit premisele vocației critice (dacă nu cumva greșesc!). În cadrul ei mi-am dezvoltat facultatea dezbaterii critice. Am debutat, așadar, ca un controversist pe teme literare, fie că era vorba de literatura națională, pe care atunci o cunoșteam mai puțin, fie că mă răsfățam cu lecturile mele franceze mai numeroase, care m-au determinat la universitate și la examenul de capacitate în învățămînt să iau franceza ca materie principală și româna ca secundară.

Către *Mizerabilii* lui Hugo m-a atras umanitarismul meu, dezvoltat în reacțiune față de ororile războiului și umilințele ocupației. Și mai era și caracterul romanțios al operei. Vă amintiți? Cosette și Marius...

Nu știu exact ce lucru nou am putut găsi despre Poeziile lui Eminescu, dar izbutisem să spun în marginea *Luceafărului* ceva ce-l interesa pe profesorul de română, participant la ședință. Acuma, vai!, n-am nici o idee nouă despre capodopera lirică eminesciană.

Răsfoind Anuarele Liceului «Traian» din Turnu Severin descopăr necrologul lui D. Horvat, bunul meu dascăl de română, decedat la Oradea, la 9 decembrie 1920. S-a strecurat însă dubla eroare că ar fi fost «directorul aceluiaș liceu timp de 5 ani, din mai 1916 pînă la febr. 1921». Cea din urmă e transparentă. Cum mai putea fi directorul școlii la trei luni după ce decedase? El conducese liceul nu din mai 1916, ci pe anii școlari 1906—1909, iar apoi sub ocupație, din februarie 1917 pînă la capitularea Germaniei. Asta i-a atras suspendarea din învățămînt de la 16 februarie pînă la 20 iunie 1919, cînd s-a constatat netemeinicia acuzației că fusese «omul nemților». La serbarea de sfîrșit de an, în iulie 1918, spusese memorabilele cuvinte:

«Nu renunțăm la idealurile noastre. A renunța înseamnă a ne sinucide».

Aceste idealuri se reduceau la unul singur: unificarea națională a României. D. Horvat a trăit ziua cea mare, de la 1 decembrie 1918. Atunci a putut spune, ca în Scripturi:

«Sloboade, Doamne, pe robul tău, că văzură ochii mei minunea ta».

Lui Dimitrie Horvat îi datorez mina părintească (spirituală) pe care mi-a întins-o, după ce rămăsesem sărac de amîndoi părinții. Mi-am plătit în parte datoria de recunoștință prin necrologul pe care i l-am închinat în *Neamul românesc* al profesorului N. Iorga, care s-a abținut, pentru că i se vorbise și lui de «trădarea» defunctului, dar care a autorizat apariția rîndurilor mele, la intervenția colegului mai vîrstnic de la franceză, Alexandru Țuțuianu.

Acum vreau să-i plătesc și lui I. Lăzărescu vechea poliță uitată în paginile prăfuite ale Anuarului pe anul 1919-1920. Apelez încă o dată la bunele oficii ale redacției, ca să-mi încurajeze păcatele tinerețelor: crochiul datat 29 iulie 1919, în pragul anului școlar respectiv. Dar de ce să fiu ipocrit? Redacția mi le sprijină și pe acelea ale bătrînețelor!

I. Lăzărescu,
absolvent al clasei a VII-a real,
cu numărul pe reverul uniformei

capriciile gustului

uzinele de odihnă

Aparține unui ziarist francez această sugestivă metaforă în legătură cu aglomerațiile din marile localități turistice contemporane. Ai într-adevăr senzația unor uriașe uzine, pregătind și oferind repausul preferat pentru sute de mii de oameni, atunci cînd te deplasezi pe litoralul Mării Negre, la Mamaia, Eforie, Mangalia, în munți, la Sinaia sau Predeal, la Piatra Neamț sau Bicaz, într-o serie de puncte de interes istoric și localități balneoclimaterice de pe Valea Oltului, de pe Valea Cernei, ori din nordul Ardealului. «Uzinele de odihnă» sînt dispuse să ofere soare, excursii, distracții, pe lîngă confortul necesar, acolo unde omul este găzduit, și pe lîngă alimentația cuvenită. Este asta suficient? Ne putem mulțumi numai cu atît? Noi totuși ne-am pus pînă acum prea puțin problema transformării acestor uriașe centre de repaus în mijloace de educație culturală și estetică superioară. Calitatea artistică a spectacolelor de pe litoral *nu* prea interesează, deocamdată. Îți este dat să asiști la unele manifestări în care nota de trivial este cea care domină. Artiștii amatori sînt solicitați să susțină tot ce știu, numai să ofere celor veniți la odihnă o «distracție plăcută».

Chiar și «radio-vacanța» și-a conceput un program astfel încît spălatul creierului să fie cît mai complet. Veniți de departe, din Transilvania, din părțile Buzăului, din Moldova de Nord, mesagerii artei de bîlci își expun, nestingheriți, *produsele*, în conformitate cu un gust estetic pe care, teoretic cel puțin, toată lumea îl repudiază. Practic însă nu se face nimic. Nu mă gîndesc nicicum la eliminarea componentei distractive din structura vacanței pe care le-o oferim oamenilor veniți aici, pentru 12 zile sau mai mult. Nu mă gîndesc nici la schimbarea repertoriului «cultural» al barurilor de noapte, al formațiilor distractive diverse. Dar a reduce vacanța numai la atît, mi se pare puțin. În peisajul unei arhitecturi superbe, să-i oferi omului numai muzică pop, artă de bîlci, folclor sezonier, cu singura condiție ca lumea să se distreze, nu e permis. Noi ar trebui să demonstrăm, vara, mai ales în *marile* noastre stațiuni de odihnă, tot ce poate să însemne bun-gust, tot ce poate să însemne valoare. La București, sălile de expoziții vara sînt puțin vizitate, în timp ce la Mangalia sau la Mamaia, mii de oameni sînt dornici să vadă ceva deosebit. Aici însă expun, de obicei, artiști mai puțin reprezentativi pentru sistemul de valori consacrate în cadrul culturii noastre socialiste. Teatrele fac turnee pe litoral sau în stațiunile de odihnă cu actorii din a doua sau chiar a treia formație, de obicei *actori capabili* să întrețină publicul prin efecte comice. Întîlnești astfel, scriitori care-și caută cititori în localitățile unde lumea se află *pe cîmp*, angajată la strînsul recoltei, în timp ce pe litoral, cei veniți la odihnă se plictisesc, dînd tîrcoale produselor de ceramică, cu ajutorul cărora se pot scoate efecte de tipul trilului de ciocîrlie sau fluieratului de mierlă. La Sinaia, nu departe chiar de vilele ce adăpostesc scriitorii și artiștii plastici veniți la odihnă, se vînd niște kitschuri oribile, realizate din material plastic și reproducînd scene amoroase din «O mie și una de nopți». Dar dacă te deplasezi la Lacul Roșu? Picturile de gang, de prin vitrinele dosnice ale Bucureștiului, sînt nimic pe lîngă ce se vinde aici. Cum de nu se îngrijește nimeni de cultura oamenilor aflați în vacanță? Acestor uriașe «uzine de odihnă» le lipsește, deocamdată, dimensiunea estetică.

Ne preocupăm de toate problemele, privind condiția oamenilor veniți în asemenea stațiuni, numai de cultura lor nu, și mai ales de cultura lor estetică. Totul este lăsat la voia *întîmplării* sau, în cel mai bun caz, la discreția unor amatori sau a unor interesați, într-un fel sau altul, în promovarea *produselor estetice inferioare*. Eu cred că nu se poate vorbi despre o muncă de educație estetică eficientă, atîta timp cît admitem *ideea* că în cursul anului omul trebuie îndrumat să viziteze diferitele expoziții, să meargă la unele spectacole pe care le considerăm de calitate, să meargă la muzee, să meargă la concerte, iar în timpul vacanței îi oferim, chiar dacă nu vrea, de cele mai multe ori, kitsch.

Gheorghe ACHIȚEI

DESPRE MUZICĂ VORBIM PRIN MUZICĂ

CONSTANTIN BUGEANU (II)

analfabetismul muzical, o maladie îngrijorătoare

— *Ce nu se știe* în epoca noastră despre muzică?

— Mi-am aruncat ochii pe foarte multe cărți de estetică și am făcut niște lecturi penibile. Estetica muzicală este greșit explicată prin estetica generală sau literară. După părerea mea nu se poate înțelege estetica generală fără estetica muzicală...

— Există o estetică pur muzicală?

— Există improvizații, glosări pe diverse cărți de estetică.

— Nu m-ați convins; vă rog să detaliați...

— Nu se știe un fapt istoric fundamental: dacă toate artele s-au născut ca Venus din spuma mării, romanul în antichitatea îndepărtată *cu Dafnis* și Cloe și cu apariția lui Apuleius, și, în esență, el nu s-a schimbat ci s-a amplificat, a căpătat *preocupări noi*, a sporit tematic, pictura și sculptura la fel, și-au asumat doar modalități noi, apoi cu muzica *nu* s-a întîmplat la fel...

— Vechii greci ne vorbesc totuși despre muzică...

— Oricît spun vechii greci ditirambe despre muzica lor, oricît de interesantă ar fi etnografic muzica *primitivilor*, apoi a evului mediu să zicem, asta încă nu înseamnă prea mult. Muzica aceasta pe care *o trăim noi* s-a născut foarte tîrziu, este creația ultimilor nici trei sute de ani...

— Bazele esteticii generale sînt mult mai vechi decît muzica!

— Muzica nu are propriu-zis vîrstă, ea este dintotdeauna, dar: noi nu mai putem să acceptăm muzica decît sub formă polifonică, sub forma care apare pe la 1100, 1200 și se dezvoltă pe la 1400, 1600. Dar nici aceasta nu a fost de ajuns; *a trebuit* să se dezvolte treptat mersul muzicii spre instrumental și deci spre simfonism...

— Care sînt, mai exact, «stadiile» consumate de muzică?

— Mai întîi este muzica monodică, întîlnită la toate culturile primare; al doilea stadiu este al polifonismului, cînd muzica își află autonomia și *modurile* de expresie, și al treilea, îmbinarea limbajului polifonic cu instrumentalul în simfonism înseamnă muzica așa cum o avem astăzi...

— În epoca Renașterii a existat o polifonie instrumentală...

— De-a lungul Renașterii și evului mediu oamenii nu concep muzica instrumentală decît ca o muzică de dans, dar mai ales ca însoțitoare a muzicii vocale...

— Muzica populară românească în ce stadiu se găsește azi?

— Este foarte contaminată, în sensul bun, de elementul polifonic; oricine își poate da seama ascultînd; sînt grupuri de instrumente, o țesătură armonică adesea *ingenioasă*...

— Cînd ajunge muzica «așa cum o avem azi» la posibilitățile sale depline?...

— Abia pe la 1700, 1750, cu Bach, cu nașterea simfoniei. Așa cum se spune că nu putem înțelege anatomia maimuței decît prin anatomia omului, tot așa nu putem înțelege muzica de pînă la noi decît prin prisma simfonismului; odată cu simfonismul începe evoluția spectaculoasă a muzicii, muzica a ajuns acum la maturitate; dar, ajunsă aici, muzica nu se mai schimbă, ca specie, așa cum omul, ca specie, nu se schimbă ci evoluează; același fenomen se întîmplă și în muzică...

— Toate acestea pot constitui începutul unei estetici muzicale?

— Eu vorbesc de ceea ce nu se știe: nu se știe mai nimic despre formele muzicale; forma muzicală este o formă de viață, în ea recunoaștem elementele vieții; cine le înțelege înțelege mai mult din gîndirea logică, din dramaturgie, din roman, din pictură, din modul de a *gîndi matematică și filozofie, pentru* că formele muzicale sînt profund legate de un proces dialectic al gîndirii; mă supără de pildă *cînd oameni de cultură*, poeți, prozatori, dramaturgi, pictori, și mulți alții vorbesc de ritm în loc de tempo, și de tempo în loc de ritm; nu se știe care este *latura* temporală a artelor (în muzică foarte puternică), deci nu se știu o seamă de noțiuni ale esteticii muzicale...

— Mai sînt și altele care plutesc în *necunoscut*?

— Am impresia că nu se știe (sau nu se acceptă) că anumite domenii ale muzicii *sînt domenii ale umanului*: muzica dramatică, simfonia, care nu conferă numai bucurii (ce banalitate!) dar în primul *rînd o perspectivă nebănuită*. Pentru omenire educația muzicală a fost o problemă uriașă; să nu uităm că vechea societate greacă a inclus muzica printre cele mai importante discipline; în epoca medievală, muzica este una din cele șapte discipline fundamentale. Acum, cînd muzica ajunge la maxima ei expresie, *iată analfabetismul muzical*, o maladie îngrijorătoare!...

— Frămîntat de atîtea nedumeriri, am credința că ați încercat și *unele* clarificări spre binele muzicii...

— Muncesc atît de mult încît n-am vreme să *mă* ocup și de administrarea muncii mele; firește, am încercat; soluții există; știu că totul ar trebui să pornească de la educația muzicală, de la grădiniță; sistemul actual de notare nu este satisfăcător; copilului nu-*i* place mîncluna și i se pare că atunci cînd el pronunță nota *do*, și are lîngă ea un *diez*, asta este pentru el o mîncluna...

— Cîte sisteme de notare există?

— Nu mai puțin de opt; le cunosc pe toate; am încercat și *eu unul* după care, sînt convins, se poate învăța muzica mai ușor decît ai învăța o limbă străină. Am pornit de la realitatea că oamenii în general nu acceptă cu seninătate să-și schimbe limbajul (nu schimbi o limbă cu alta *prea* ușor!). Dar există, prin sistemul meu, o posibilitate. (Este un lucru prea serios ca să-*l* încerc acum în cîteva fraze! Sper să-l pot publica integral.)

— Dați-mi *măcar un punct de pornire*...

— De pildă, limbajul literar nu este un *limbaj natural*, ci o contragere a unui limbaj inițial într-unul mai complex. Oamenii acceptă să pornești de la un *limbaj existent*; asta am făcut eu; vechiul sistem, pe lîngă sistemul meu, rămîne doar un dialect. Se poate învăța muzica într-un timp foarte scurt!

— Am pornit de la bazele esteticii muzicale...

— Le aflăm — continuîndu-mi ideea — la Hegel în *Estetica* sa. Dar el a preluat elementele de la vechii greci. Altceva înțelegeau grecii prin Ritm și Armonie, și altceva înțelegem noi azi. Hegel este contemporan cu marile cuceriri ale muzicii, dar, culmea!, nu l-a cunoscut pe Beethoven! Muzicienii n-au realizat o reconsiderare a lui Hegel, așa cum s-a făcut în alte domenii. De pildă — altă anomalie! — Hegel înțelege timpul muzical ca succesiune; or, orice timp este succesiune, și astfel timpul muzical. În accepția sa, nu se deosebește de timpul poeziei sau al dramei, chiar dacă în muzică el este fixat prin valori, în totalitate: de exemplu, *în timpul muzical noi putem* percepe două sau trei fenomene, sau chiar mai multe, ceea ce în dramă sau în poezie nu se poate întîmpla. Imaginați-vă trei oameni vorbind deodată! Nu s-ar înțelege nimic și ar fi ridicol. În muzică aceasta se face în mod curent, perceptibil, obligat... De aceea *Boris Godunov* al lui Musorgski este mai puternic decît drama semnată de Pușkin; la Pușkin, poporul este aproape mut, pe cînd la Musorgski el este de-o forță sugestivă și de-o mișcare extraordinare...

Ion ȚUGUI

(Va urma)

cronica tv

oare ce înseamnă „acasă“?

La Prundul Bîrgăului (Bistrița), unde munții pozează pentru statui și lutul se face cocă în mîna copiilor aspirînd la forme și culori, acolo unde sătenii dau în dar «copiilor problemă» pui de căprioară pentru a întregi chipul și asemănarea muntelui sculptat de ei în grădina școlii, s-au deplasat carele de reportaj ale televiziunii. 800 de copii care nu știu semnificația cuvîntului «acasă» au găsit lumină, căldură și vorbă bună în incinta unei școli pentru copii abandonați sau orfani. Aici, în această mare familie, sufletele lor au găsit reazim în florile și arborii îngrijiți de ei, în obiecte meșterite de ei, în glasul le mamă dulce al directoarei care atunci cînd arată ceva spune: este făcut de «minuțele lor». Covoarele acestea plușate care se vînd în expoziții sînt făcute de «minuțele lor». Oalele, mobila, sera, întreținerea localului este făcută de «minuțele lor». Au lucrat mult fetele pînă cînd au reușit să înveselească pînza cu «minuțele lor». Iată că acei «copii problemă» au găsit pe cineva care să creadă în «minuțele lor». Și directoarea cu glasul ei de cîntec de leagăn povestește cum odată, *venind* cu propriul său copil în școală, l-a mîngîiat și l-a sărutat poate prea mult în fața celorlalți copii. Plecînd cu o treabă, unul *din «copiii problemă»* i-a ars o mamă de bătaie copilului directoarei. De ce? (Îl mustră directoarea). «Pentru că prea mult *l-ați* mîngîiat și l-ați sărutat... Să știe și el ce-i bătaia!» Acum însă acești copii au o «acasă» și atunci cînd ei ajung studenți, sau muncitori, sau ostași scriu aici. «acasă»! Vin în concedii aici, «acasă»! Reporterul (Maria Preduț) a prins în cadru, cu sensibilitate, această ambianță, această mare familie posibilă atunci cînd societatea are grijă de fiii ei mai puțin norocoși. (Comentariul cu «răsadul dulce», cu «fetele flori» și «băieții arbuști» putea lipsi!)

De cîteva duminici am suferit lîngă «albumul duminical» și am tăcut! Am tăcut și am ascultat cum vorbele în gura unora dintre prezentatoarele actrițe sună a glas de felină domesticită. Dorind să-și arate în fiecare cuvînt măiestria dobîndită la clasa de actorie, face vocalize de ingenuă anunțînd «fabule din culise...» semnate de cunoscutul fabulist Hary Negrin. Comentează apariția simpaticului, volubilului, inimosului, inteligentului și fermecătorului *Trio* Ra-Ta-Ța ca și cum ne-ar invita la o plimbare sub clar de lună în parcul Ioanid. Vorbește de-abia stăpînindu-și rîsul de ce știe ea că va fi în cupletul zilei, sau în antologia umoristică. Ne spune apoi, ca unor copii cuminți, că se apropie «epoca de piatră» etc. De cînd actrițele (cu excepția Adelei Mărculescu) prezintă, am început să-mi dau seama că rolul de prezentatoare nu este chiar la îndemîna oricui. Un zîmbet, o privire, un gest și vorbele, ah, vorbele care ne joacă de atîtea ori feste, trebuie să găsească un reazim în simplitate, firesc și telegenic care le include. Programul începe cu imperturbabilul Trio Ra-Ta-Ta, un fel de «brigadă artistică» de la care ar putea lua lecții instructorii amatori de ce înseamnă concret și punct pe i. Se improvizează mai departe, «Antologie umoristică», cu un comic de sforăituri și cîntăreți de muzică ușoară, cu gaguri fumate încă din epoca de aur și din nou cu Tăpălagă. Duminica după amiază se instalează *un plictis* de la un număr la altul timp de trei ore, iremediabil. Momentele de sclipire, cînd aparatul înregistrează reușite, sînt rare. Să înregistrăm unul. Reportajul intitulat «Un aparat de filmat și mai mulți pasionați» convinge că în rîndul cineaștilor amatori sînt revelații. Un film de 18 secunde semnat de un amator poate sta alături de orice film de animație într-un concurs de prestigiu. Un comentariu convingător atrage atenția asupra unor pasiuni nobile.

Coman ȘOVA

scriitori de azi

gellu naum

Gellu Naum văzut de Victor Brauner

Născut la 1 august 1915 în București, este fiul poetului Andrei Naum, mort în luptele de la Mărășești. Urmează cursurile Liceului «Dimitrie Cantemir», iar în anul 1937 își ia licența în filozofie. În perioada 1938–1939 se află la Paris, unde își pregătește doctoratul la Sorbona. Timpul petrecut în capitala Franței îi prilejuiește contactul cu cercurile de avangardă, Gellu Naum cunoscîndu-i aici, printre alții, pe Benjamin Péret ori André Breton. Acesta din urmă îl solicită chiar colaborarea la *Minotaure*, tînărul poet trebuind să scrie un eseu intitulat *Despre demonialitatea obiectului* care urma să apară însoțit de ilustrații semnate de Victor Brauner. Dar precipitarea evenimentelor, suflul tot mai puternic al războiului îl silește pe Gellu Naum să revină în țară. Aici îl cunoaștem în 1934, cu ocazia unei expoziții personale, pe Victor Brauner de care-l va lega o strînsă prietenie. De altfel, Victor Brauner avea să-i ilustreze și primele două volume: *Drumețul incendiar* și *Libertatea de a dormi pe o frunze*. Pentru perioada interbelică ar mai fi de reținut intrarea în rîndurile Uniunii tineretului comunist (1933) și scurta perioadă redacțională la gazeta antifascistă *Tînăra generație*, publicație suprimată încă de la al doilea număr de către Siguranță. Spre deosebire de alți suprarealiști, Gellu Naum evită să se afilieze vreunei grupări strînse în jurul uneia sau alteia din revistele de avangardă. În felul acesta poetul își păstrează o independență totală. Publică sporadic în reviste și de acea adevăratul său debut trebuie considerat volumul de poeme *Drumețul incendiar* apărut în 1936.

Opere. *Drumețul incendiar* (1936), *Libertatea de a dormi pe o frunze* (1937), *Vasco da Gama* (1940), *Culoarea somnului* (1944, de remarcat că este prima carte de poezie apărută în România de după război), *Medium* (1945), *Teribilul interzis* (1945, Colecția Suprarealistă), *Critica mizeriei* (1945, în colaborare cu Virgil Teodorescu și Paul Păun), *Castelul orbilor* (1946, Colecția suprarealistă) *Spectrul longevității — 122 de cadavre* (1946, Colecția suprarealistă, în colaborare cu Virgil Teodorescu), *Filonul* (1952), *Tabăra din munți* (1953), *Așa-i Sanda* (1956), *Cel mai mare Guliver* (1958), *Cartea cu Apolodor* (1959), *Poem despre tinerețea noastră* (1960), *Soarele calm* (1961), *A doua carte cu Apolodor* (1964, Premiul Uniunii Scriitorilor), *Athanor* (1968 , tradusă în 1972 în R.S.F. Iugoslavia),*Poeme alese* (1970, colecția Cele mai frumoase poezii),*Poetizați, poetizați...* (1970), *Copacul-animal* (1971), *Tatăl meu obosit* (1972), *Insula* (în revista «Teatru»), *Ceasornicdrio Taus* (în revistele «Teatru», «Revue Roumaine», «Il dramma»).

A tradus din: Diderot, Balzac, Beckett, Char, Gautier, Gracq, Hugo, Prévert, Șolohov, Stendhal, Kafka, Kataev, Andrič, Benoît, Davičo, Disney, Fabre, Gillés, Fedin, Dumas, Alejo Carpentier, Bengt Danielsson, Gorbatov, Miroslav Krleza, S. Marșak, Edouard Mayniol, Jules Verne, Pierre Naidin, Vaclav Rezac și alții.

Debutul poetului este de un nonconformism vitriolant («voi ști să-mi scot ventuzele de pe creer/ să se scurgă zeama puturoasă a versului dulceag» sau «camarazi poeți ajunge/ destul am gîdilat pămîntul pe burtă»), poezia reprezentînd pentru Gellu Naum chiar un mod de viață («N-am fost niciodată poet de avangardă și am privit totdeauna poezia ca pe un mod de viață. Nu știu, poate din cauza asta pare că sînt un poet de avangardă»). Gellu Naum este un poet revoltat «împotriva dresajului permanent la care a fost supusă omenirea pînă și pe planurile ei cele mai intime» («Adepți ai unei supraviețuiri aliniate/ ei treceau pe lîngă mine gigantici surzi analfabeți/ treceau în rînd ca într-o excursie școlară/ dădeau din mîini făceau gesturi fără nici o semnificație/ treceau pînă la capătul pămîntului și înapoi/ nu mă vedeau treceau ca printr-o sală goală») imposibilitatea comunicării îl terorizează («Cei fără de somn băteau la porți începea/ amețeala de loess convorbirea/ cu gura nituită»), poetul vede cu tristețe că singura cale de a supraviețui este aceea de a vorbi semenilor tăi numai despre lucruri arhicunoscute («despre altceva să ne spunem ceva ce știm foarte bine /... / ei așteptau să le spun ce știau își reclamau certitudinile mă pălmuiau pă/ rințește»). Poetul refuză această șansă umilă și scrie o dramatică poezie despre condiția poetului și a poeziei («eu îmi declamam pohemele pe un teren de rugby gîfîind la grămadă /.../ ține-mi un moment servieta vreau să exprim/ o stare sufletească binecunoscută să-i îl/nițesc»). Meditînd asupra condiției poeziei Gellu Naum a scris uneori o poezie de o tristețe atroce: «fii și tu hölderlină cu ei du-i la subsol plimbă-i pe tărmuri ești/ a/ vocată ai datoria să-i aperi pune-ți eșarfa/ să intrăm singuri în labirinturi încuie ușa/ e o ambianță plăcută ei ne sfătuiesc pă/ rințește». Substituindu-se conștiinței acelei poezii care nu trebuie să fie atinsă de pericolul clasicizării, Gellu Naum se ridică în numele acestei conștiințe, împotriva noii poezii leneșe: «La început fuseserăm mai mulți Apoi/ am mai rămas cîțiva Ceilalți au șters-o/ prin cîrciumi ca să-și vîndă rănile cu săpun/ unii și-au îngropat obrajii în mînunea claviculelor de spumă/ alții s-au lungit pe pavaj Credeau că au ajuns/ credeau că se poate ajunge vreodată Credeau că acolo e capătul/ în hibernarea aceea maternă/ (firește veneam de departe Pe drum/ luasem numele de rîu de nor de ceață și de ploaie/ și asta istovește)». Aparent nepretențios, universul poetic al lui Gellu Naum, «între bine și rece între negru și clar între opac și lichid/ între încert și salubru», se încheagă într-o poezie a marii demnități: poezia respectării, fără ezitări, a condiției de artist. Poetul, adeseori mîhnit de moarte — «și mă doare încă o dată mîhnita mea șiră a spinării» — află totdeauna nebănuite resurse de a se regăsi demn și pur: «domn al erorilor mele ieșeam atunci pe stradă».

Autor al unor excelente cărți pentru copii, traducător de elită, Gellu Naum ne-a dat — în «Medium», «Poetizați, poetizați...» ș.a. — o proză de mari afinități structurale cu poezia sa. Dealtfel, Gellu Naum își consideră proza mai mult ca pe o addenda a poemelor sale.

Personalitate artistică de mare originalitate, conștiință profesională de excepție, Gellu Naum este prezent în cele mai cunoscute reviste de cultură ale lumii, lucrările sale fiind antologate începînd cu prestigioasa «*Antologie suprarealistă*», Cahiers du Sud, 1946, pînă la cele mai recente. Dintre aprecierile date poeziei lui Gellu Naum o reținem, pentru finețea ei, pe cea a lui Ov.S Crohmălniceanu, din care citîm: «Avem de-a face cu o poezie prospectivă în cîmpul necunoscutului și insolitului. Ea ar trebui să devină o lectură obligatorie, de antrenament, pentru toți acei care sînt pregătiți spre a fi trimiși să viziteze alte lumi».

Dorin TUDORAN

cronică literară

ceasornicul de nisip

Ar fi ostentativ să încercăm a sublinia din nou utilitatea colecției *Restituiri*, publicată de Editura *Dacia*. Operația s-a făcut la timpul potrivit, dîndu-se cezarului ceea ce este al cezarului, evidențiindu-se contribuția profesorului clujean Mircea Zaciu, sub îngrijirea căruia apare întreaga serie. De curînd, mai tînărul cercetător Mircea Popa a adunat într-un «volum compact» cele mai multe din articolele risipite de Lucian Blaga prin revistele culturale din provincie, în perioada de pînă la cel de-al doilea război, texte mai puțin cunoscute, avînd un registru foarte larg al expresiei, mergînd de la discuția doctorală, pe teme de filozofie a culturii, pînă la pamfletul violent. Această culegere ne apropie de un Blaga în tradiția «luminătorilor» ardeleni, preocupat de nivelul general, doritor să contribuie la creșterea interesului pentru cultură și la ascuțirea mijloacelor de creație intelectuală. Citind articolele sale îți dai seama cît de intensă era viața provinciei ardelene, după cel dintîi război mondial, ce energie se punea în slujba ridicării noastre în rîndul națiunilor mîndre ale Europei. Ziarele de la Cluj, de la Arad, de la Timișoara sau chiar de la Turda și de la Alba Iulia nu ezitau să discute probleme de ideologie culturală foarte noi, să informeze publicul lor despre Wundt și Lavisse, despre ipotezele lui Einstein, sprijinind avangarda artistică și mai tot ceea ce era cu adevărat important. «E pretutindeni un dor după o lume mai bună, mai frumoasă. O sete de a scăpa de monotonia crudă a zilelor. Pătrunsă de acest romantism, mulțimea aleargă la cinematografe, la teatru sau citește romane, care iau foarte mult în considerație slăbiciunile genului uman», scrie Blaga într-un text intitulat foarte semnificativ *Romantismul viitorului*. Tineretul ardelean al epocii era animat de conștiința datoriilor sale în țara de curînd unită, se aduna în jurul universității de la Cluj sau reficea vechile societăți culturale, întărea școlile secundare, citea și discuta cu aprindere, transformînd ideile în faptă vie.

În al doilea rînd, *Ceasornicul de nisip* dă o imagine mai limpede a felului cum s-au născut o seamă de ipoteze blagiene în artă și filozofie. Interesul său cuprinde subiecte variate, cu predilecție cele care vizează folclorul, creația colectivă. Un ochi atent urmărește tot ce apare în domeniu, culegerile etnografice, speculațiile unor gînditori occidentali, traducerile poeziei populare românești în limbi de circulație etc. *Simboluri spațiale*, din 1930, fixează deja punctul de pornire al teoriei dezvoltate apoi în *Spațiul mioritic*: «Sufletul românesc, acasă la el numai pe plai, are un mers care-i aparține și-l diferențiază. Mersul acesta e un ritmic suiș și coboriș. (Nu în zadar cuvîntul «mergere» a însemnat în latină «cufundare»)». Publicistica luminează, mai bine decît orice supoziții, procesul evolutiv al scriitorului și gînditorului Blaga, iar studiul textelor din *Ceasornicul de nisip* va ajuta mult pe un viitor monografist.

Sînt interesante preferințele literare ale lui Blaga. Multe articole au fost scrise în proximitatea clasicilor noștri din generația eminesciană sau imediat post-eminesciană. Se împlineau zece ani de la moartea lui Caragiale, amintirea lui era atît de vie, «încît avem iluzia că el trăiește încă între noi», spune poetul *Nebănuitelor trepte*, evocînd «Cum luptase, cum hulic de unii, neluat în serios de alții, pus la o parte de toți oamenii influenți, în fine tot ajunsese. Cum odată celebru, tot nimeni nu lua cuvîntul lui în seamă». Montajul făcut de Mircea Popa din textele consacrate lui Eminescu aduce surprinzător cu tipul de «descriere» a operei practicat mai tîrziu de Călinescu, trecînd în revistă motivele operei și presărînd ici-colo scurte comentarii lămuritoare. Mi se pare a fi singura pagină cu adevărat «critică», de comentariu pur literar. Restul este scris în stil de medalion, fără pasiune analitică, căutîndu-se îndreptățirea unui punct de vedere mai amplu, care depășește o personalitate sau alta. Amintirea lui Bolintineanu, de pildă, evocarea poeziei lui de «nestatornice culori» îl duce la concluzia: «Temeliile, poetul Bolintineanu a căutat să fie moderne. Și modernul se învechește totdeauna mai repede». Cine are urechi de auzit să audă!

Un scurt comentariu la *Antologia poeților de azi*, întocmită cum se știe de Pillat și de Perpessicius, dezvăluie preferințele lui Blaga în propria sa generație literară. Dacă ne gîndim că este vorba de anul 1926 și că la acea dată el însuși era o personalitate constituită, cu o structură atît de diferită de a contemporanilor săi, vom înțelege siguranța gustului și acuitatea diagnosticului apărut în revista *Banatul*. Din mulțimea poeților antologați el alege pe Arghezi, pe Bacovia și pe Ion Barbu, citîndu-i cu versuri definitorii. Referințele severe la adresa criticii din deceniul al treilea întregesc tabloul opiniilor sale cu o notă polemică, estompată în volumele sale doctrinare.

Sînt prea numeroase problemele de mare actualitate din *Ceasornicul de nisip*. Lectura volumului este plină de sugestii și pentru intelectualul de azi, detașat și cu opinie proprie. Blaga a căutat în personalitatea artistului și în sufletul colectiv mai ales sursa de lirism, caracterul inalienabil al personalității. În *Revolta fondului nostru nelatin* și în *Echivalența culturilor* el pledează convingător. «Iubind măsura, visul frumos, rotunzimea plastică, ideea clară, n-am putea să iubim în același timp și extazul, beția infinitului și iraționalului de esență muzicală?» Este vorba aici de expresia poematică, desigur, și nu de acel irațional ce duce la animalitate. În alt loc se discută *Apologia influenței*. Regretăm că nu putem supune încă o dată textul atenției cititorilor noștri. El se referă la propensiunea marilor personalități către un ideal de umanitate, determinat prin cultură, fugind de orice particularism: «...cei mai mulți oameni mari nu s-au ferit de influențele altora asupra lor. Dimpotrivă: și-au deschis larg ferestrele ca să intre în camera lor cît mai mult aer cu miresme din toate vînturile. Aceasta a fost singura cale ce-i ducea la eul lor profund: înfrurirea suferită». Cînd vezi spaima de «eclectism» a cutărui critic literar ce n-a mai citit în întregime nici o carte, cuvintele lui Blaga își par scrise în imediata noastră apropiere.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

UMOR **de V. TIMOC**

cum citățm...?

Uneori, chiar și bunul Homer ațipește, și ca atare Maziu însuși se poate înșela, sau, în orice caz, poate fi înșelat de propria-i memorie, cum se întîmplă în articolul său **M'agăț de tine, poezie**, publicat în revista **Luceafărul**, an XVI, nr. 20 (577), sîmbătă 19 mai 1973, p. 9, cînd citează inexact, cu aproximație atît de originală, celebrele versuri ale lui Al Philippide, din: **M'atîrn de tine, Poezie**, tipărite în 1939, în volumul **Visuri în vuetul vremii**. Philippide a scris cum se poate citi în toate edițiile:

M'atîrn de tine, Poezie,
ca un copil de **poala mumii,**

iar Maziu a reținut:

M'agăț de tine, poezie
Ca un copil de **fusta mamii...**

Să fie oare vorba de vocația umoristică și parodistică a talentatului scriitor, sau de o gafă în toată regula?

(Patru înlocuiri, destul de substanțiale în numai două versuri e. totuși o performanță). Dar, la urma urmei, pe cine nu-l înșală memoria? Nu contribuim cu toții la perpetuarea unor erori de informație fiindcă *ne încredem prea mult în memoria noastră* și nu mai facem apel la surse, la textele scrise? Nu e citat mereu greșit cunoscutul vers al lui Coșbuc **Sînt suflet în sufletul neamului meu,** care devine sub pana cutărui recenzent sau critic **Sînt suflet din sufletul neamului meu,** și care e, parcă, mai ales într-o poezie, cu totul altceva?

Citind articolul lui Maziu — sprințar ca tot ce scrie el — m-a izbit consecvența erorii, prezentă de la titlu pînă la ultima coloană, și-am lăsat revista jos cu sfioasă amărăciune. Or, cu inteligența și verva-i bine cunoscută, Teodor Maziu vorbea tocmai despre identificarea destinului poetului cu acela al cuvintelor, subliniind faptul că «flințe fragile și măreț, incapabile să-și ducă singure povara intensității lor sufletești» (cum și mie memoria îmi face uneori feste, nu-mi amintesc cine a zis că cea mai grea povară de suportat este aceea a castității), poeții punesu o parte din această povară pe «umerii cuvintelor». O asemenea despovărare lirică va fi realizat și marele poet Al. Philippide cînd a exprimat acea speranță amară în virtutea căreia poezia ne integrează nemuririi, ne salvează de nimicnicie și de dinte le vremii:

M'atîrn de tine, Poezie,
Ca un copil de **poala mumii,**
Să trec cu tine puntea humii
Spre insula de veșnicie
La capătul de dincolo al lumii.

Are dreptate distinsul scriitor Teodor Maziu cînd scrie: «În poezie cuvintele se nasc atunci, spontan, nu există aprioric, de aici puterea magică a poetului de a înnobila cele mai folosite și posace cuvinte». Repet un truism cînd spun că vorbele într-o poezie nu pot fi schimbate oricum fără ca edificiul ei să se prăbușească. Și *mai mare dreptate* are Maziu atunci cînd afirmă că «Citirea și înțelegerea unei poezii este, de asemenea *un act de creație*». Pentru cititori, să ne permită confratele Teodor Maziu să adăugăm că **citarea** corectă a unei poezii nu trebuie să fie un act de creație, ci de exactitate. Altfel despovărarea poetului prin cuvinte *nu* se mai produce și noi colaborăm atît de mult cu el încît îl anihilăm, căci nimeni nu va recunoaște în:

M'agăț de tine, poezie
Ca un copil de **fusta mamii**

versurile de gravă rezonanță spirituală și «împovărate» de atîta nobilă gîndire ale lui Philippide. Ele capătă involuntar ceva din umorul suculent al prozei maziliene, ceea ce cred că nu și-au dorit niciodată și, trebuie să recunoaștem, e cu totul altceva.

Ion Dodu BĂLAN

P.S. *Am așteptat atîtea săptămîni, doar se va găsi cineva care să-și amintească forma exactă a versurilor maestrului Philippide. În fond, mi s-a părut un gest de neatenție față de personalitatea a doi scriitori și de aceea mi-am îngăduit cu un firesc reflex de prețuire să scriu aceste rînduri.*

cronica teatrală

estival-boema

Pentru spectatorii care mai stau și prin București vara, dar și pentru cei care tot vara vizitează Bucureștiul, Teatrul Tănase face ce face și pune în mișcare, an de an, la grădină, o revistă agrementată cu cîteva numere în reprezentație. Incropită cu ce a mai rămas din baletul aflat nu știu unde, cu doi-trei invitați de peste hotare, cu cîțe sau fără, cu două-trei melodii care mai nu se rețin, în sfîrșit, se umplu aproape trei ore, și pe căldură, seara, sub cerul liber, timpul trece ușor.

Nu spun că e ușor de făcut o revistă estivală, nu, Doamne ferește, dovadă chiar acest *Estival-Boema* care demonstrează tocmai, dimpotrivă, că e foarte greu dacă ți-l cu tot dinadinsul la obrazul firmei.

Avantajul acestei scene — de la Tănase — este că mai toți cronicarii o ocolesc dintr-o prejudecată tristă, sau dacă nu o ocolesc fizic, nu scriu despre ea decît prea rar lar publicul — știu cei de la Tănase — și cu cronicari și cronici și fără, tot vine

Estival-Boema este o reprezentație mediocră, vizibil improvizată, deși semnată de nume mari ale genului, ca Nicușor Constantinescu și H. Mălineanu, cu concursul personal al directorului N. Dinescu. Sub termenul său în termenul de *Spectacol de music-hall*, altfel impropriu la grădină, încape aproape orice. Așa și în cazul de față. Baletul, de o pestriță fizică bizară, e și de o profesionalitate fragilă, cu o excepție sau două, una fiind Viorica Chiș. Orchestra, deși sub bagheta unui artist ca H. Mălineanu, sună funcționărește. Cîntărețil, modești ca și cîntecele: Jean Păunescu, Trio Caban — bătrîni ca să mai facă pe cinereii — Anca Liana, cu un text, «*Saluttis*», mirkol. O mare artistă, Ioana Radu, în loc să fie lăsată să cînte acele cîntece care au făcut-o celebră, e pusă să improvizeze pe un text melodramatic despre un divorț, muzica lui Mălineanu fiind absolut comună. Mare păcat, căci artista se bucură de o uriașă popularitate.

Dintre mai vechii comedieni de la Tănase apar Horia Căciulescu, cu texte penibile și deci și interpretarea... și Ovid Teodorescu...

Tot stau și mă gîndesc cine poate să aprobe și să pună în circulație asemenea *monologe—«dialoage»—«trialoage»* etc. de o abia voalată vulgaritate, făcînd spre pildă comparații între cum se *încurcau* romîncele cu străinii pe vremea bunicii, și astăzi.

Și totuși, în acest spectacol există cîteva motive de satisfacție și chiar de optimism pentru viitor. Există un grup de trei actori, *Trio Mihai Perșa, Emil Iencec, Gelu Colceag*, care, profesioniști fiind, absolvenți ai Institutului de teatru, practică un umor subțire și inteligent, pun în lumină o fantezie bogată și inspirată, sînt, cum s-ar zice, moderni, sînt, cum s-ar zice, intelectuali — și nițică intelectualitate lipsea estradei noastre — sînt plini de inventivitate și aplicați unei modalități satirice în care ironia fină joacă un rol important. Alături de ei, și din aceeași nouă generație de comedieni, talentata actriță *Cristina Stamate* ilustrează fericit o autentică vocație estradistică în buna tradiție a genului la noi, cu farmec personal, cu autoritate și dezinvoltură scenică. Iată și motivul optimismului meu: în estradă își face debutul o generație nouă, foarte înzestrată, capabilă să redimensioneze artistic genul, să-l facă modern, să-l pună în și de acord cu sensibilitatea publicului actual.

Iar cînd în final apare N. Stroe îți dai seama că tinerii de care vorbesc continuă inspirat o mare tradiție. În sfîrșit, frumoasă scenografia lui Puiu Ganea, care bănuiesc că semnează și numeroasele și splendidele costume pe care le schimbă rapid, purtîndu-le cu o rară eleganță și cu o explozivă feminitate, Paula Rădulescu — prezentatoare.

Dinu SĂRARU

Confidențial
AJAX—ȘTEFAN COVACI

«nu mi-am făcut decît datoria»

— Dintre iubitorii fotbalului din țara noastră, cei care se consideră, într-un fel, pro Covaci — și nu sînt puțini — leagă direct, cauzal, rezultatele cu totul remarcabile obținute de Ajax în ultimii doi ani de activitatea *dumneavoastră la cîrma prestigioasei echipe* olandeze. Există însă și voci — mai rare, este adevărat, dar există totuși — care susțin că orice antrenor sau, mă rog, aproape orice antrenor, ar fi obținut și el aceleași rezultate cu o asemenea selectă trupă de fotbaliști. Ce părere aveți despre aceste două raționamente?

Am să vă dau un răspuns pe care nu o dată l-a dat — și îl dă — viața, nu numai cea fotbalistică, ci viața de toate zilele, în diversele ei sectoare. S-a mai întîmplat — și se mai întîmplă uneori, rar — ca în fruntea unei întreprinderi să ajungă un om «fără legătură cu ea», nepregătit pentru a o conduce. Asemenea oameni sînt *purtați pe sus*, o vreme, de forța colectivului. După un timp însă, este imposibil ca activitatea (sau non-activitatea) lor să nu prejudicieze întreprinderii. Și atunci unitatea respectivă îl debarcă. În interesul ambelor părți. Povestea mea la Ajax — o frumoasă poveste de viață — a fost alta. «Întreprinderea» a avut un șir neîntrerupt de succese vreme de doi ani, cu mine la cîrma ei. Motiv pentru care nu a avut nici un interes să mă debarce, ba dimpotrivă. Aceeași concluzie se poate desprinde, cred eu, și din declarațiile unor personalități olandeze. *Joop Den Uyl* (prim-ministru) *«Datorită muncu antrenorului romîn Ștefan Covaci, Ajax a ajuns să fie unanim recunoscută în lume»; Van Praag* (președintele clubului Ajax) — *«E greu să ajungi sus, dar e mai greu să te menții acolo. Covaci a condus excelent super-nava Ajax»; Ernst Happel* (antrenor la Feyenoord) — *«Nu știu cum a lucrat Covaci zi de zi, dar știu că Ajax joacă azi altfel, mai modern și mai eficace»*.

— Vă considerați ceea ce se cheamă «un antrenor mare»?

— Nu! Mă consider un tehnician bun, cu o bază temeinică de pregătire. Aflîndu-ne în plină epocă a clasamentelor, cred, de pildă, că sînt sigur între primii... 100 de antrenori ai Europei. Rămîne ca fiecare — după prioceperea și preferințele sale — să mă așeze pe una din aceste 100 de trepte, mai jos sau mai sus...

— Care este, după părerea dumneavoastră, prima calitate pe care trebuie s-o aibă un antrenor?

— Gradul de cultură. Cu ea, adăugată pîrghiilor obișnuite și binecunoscute ale meseriei, își domină elevii.

— Care este cel mai mare defect al unui antrenor?

— Manifestarea fățișă a simpatiei sau a admirației pentru unii dintre jucătorii echipei. «Să-ți sărut copilul noaptea, în somn» are aplicație și în fotbal. Copiii și fotbaliștii răi îi croim noi, educatorii, pedagogii.

— Pe care dintre antrenorii noștri îi apreciați mai mult?

— Pe Angelo Niculescu, Ilie Oană și doctor Constantin Rădulescu. Primul are, printre altele, meritul de a fi creat un puternic și sănătos climat de seriozitate la lot, al doilea este un meseriaș «de aur», cum sînt puțini în fotbal, al treilea a reușit performanța de a face dintr-un taraf o orchestră...

— Înlocuind un singur cuvînt din întrebarea precedentă, «antrenori» cu «jucători», ce răspuns îmi puteți da?

— Dobrin, Dinu, Dumitru. Dobrin are «culoarea» marii vedete, Dinu are fanatismul ei, iar Dumitru are, cred, totul.

— Ați condus, o bună perioadă de timp, destinele echipei naționale împreună cu unul dintre antrenorii pe care i-ați citat mai sus, Ilie Oană. Ce amintire păstrați despre această importantă etapă din activitatea dumneavoastră profesională?

— O amintire frumoasă, în general. A fost o perioadă bună atît pentru echipa reprezentativă — care, să nu uităm, cam atunci a «ridicat capul» în fotbalul european — cît și pentru noi, antrenorii.

— Am citit în numeroase publicații străine că ați avut parte — în «perioada Ajax» — de o lungă serie de articole foarte elogioase. Care sînt cele pe care le-ați apreciat și care sînt cele care nu v-au plăcut, plecînd de la ideea că nu orice laudă îți face plăcere?

— Nu mi-au plăcut, de pildă, articolele bombă care făceau din mine un antrenor-oracol, un antrenor-profet, cum nu mi-au plăcut nici articolele care-ți șterg praful de pe rever, articole amabile, dar goale pe dinăuntru, ca și autorii lor, dealtfel. M-au interesat întotdeauna analizele care reușeau să desfacă «în bucăți» atît succesele cît și înfrîngerile, articole care-mi umpleau, cum se spune, capul de gînduri.

— Ați avut șansa să lucrați cu jucători de talie mondială, cum sînt Cruyff sau Keizer. Le găsiți corespondenți — măcar pe planul devenirii — în fotbalul românesc?

— La vîrsta junioratului am avut și noi jucători din familia valorică a unui Cruyff sau Keizer. Au dispărut însă tocmai cînd trebuiau să înflorească. Problema aceasta cred că rămîne *deschisă* și acum pentru fotbalul românesc.

— Ce părere aveți de victoria dinamoviștilor într-un campionat dominat mai ales de Universitatea Craiova?

— Deși am mai mulți prieteni la Dinamo decît la Universitatea Craiova, m-aș fi bucurat să cîștige oltenii, meritau premiul acesta pentru extraordinarul lor entuziasm. E de-a dreptul impresionant ca acum, cînd tribunele stadioanelor din Europa suportă un accentuat reflux de afluență de public, cel craiovean să aibă cu regularitate peste 30 000 de spectatori la meciurile echipei sale. Vă repet, foarte rar se vede astăzi așa ceva.

— O întrebare care privește una din laturile mai puțin obișnuite (unii au considerat-o chiar bizară, de neînțeles) privind concepția dumneavoastră față de deplasările echipei Ajax la meciurile internaționale. Am aflat — scria dealtfel și în «L'Express», după finala de la Belgrad — că la aceste partide se deplasează și soțiile jucătorilor, spre a urmări la fața locului evoluția formației și a soților lor. Cum și de ce ați ajuns la această inițiativă?

— Mari orgolioși — nu mi-a fost prea greu să-mi dau seama de acest lucru — fotbaliștii de la Ajax joacă de două ori mai bine în fața soțiilor lor. Sau, în orice caz, dau tot ce pot pe teren, luptă pînă la ultima picătură de energie în prezența lor. Soluția a venit apoi de la sine.

— Care este cea mai neplăcută amintire din viața dumneavoastră de antrenor?

— După înfrîngerea-accident de la Zürich, toate reușitele echipei reprezentative din perioada Oană-Covaci au fost șterse cu buretele. Un burete pe care nu ți-e ușor să-l uiți.

— Dar cea mai plăcută?

Ajax-Internazionale 2-0, în finala Cupei Campionilor Europeni.

— Care este cea mai tristă amintire din viața *omului* Ștefan Covaci?

— Jucător fiind, în Belgia, la Olympique Charleroi, am aflat, în mijlocul unui antrenament, că a început al doilea război mondial.

— Și amintirea cea mai fericită?

— Un banchet unic în viața mea, la hotelul «Amsteel» din Amsterdam. Acolo, în prezența reginei Iuliana și a familiei regale olandeze, șeful statului nostru, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, mi-a spus cîteva cuvinte de neuitat: «*Te felicit pentru tot ce-ai făcut în Olanda pentru țara ta.*» Foarte emoționat, firește, am răspuns doar atît: «Nu mi-am făcut decît datoria.»

— Ultima întrebare a dialogului nostru: ce gînduri și proiecte aveți pentru viitor?

— Aș putea să vă dau multe răspunsuri, bogate în fraze și în idei. Vi-l dau pe acesta, care spune cît toate la un loc:

— Să-mi fac, mai departe, datoria.

Marius POPESCU

angelo niculescu, pe scurt, despre complexul «sport și sănătate»

Să evadăm cît mai des din aerul îmbîcsit al centrelor aglomerate, să ne destindem pe o plajă sau pe marginea unui rîu neinfectat încă, să urcăm pe piscurile unde nu ajung fumul și praful de ciment, sau să facem numai cîteva exerciții fizice în curtea instituției, într-un parc sau pe un stadion unde pomii, florile și gazonul filtrează și împrospătează atmosfera. Toate aceste evadări pot fi organizate, potențate pe scară mare și cu solicitări pecuniare insignifiante, deci puse la îndemîna oricărui om al muncii. Acesta este și rostul marilor, amplelor acțiuni întreprinse și codificate în cele două inițiative salutare: complexul «Sport și sănătate» și ofensiva de uriașe proporții a competițiilor de masă. Deși paralelismul lor ar nega, aparent, convergența, totuși ambele acțiuni nu urmăresc decît o singură finalitate: angrenarea întregului popor, fără deosebire de vîrstă și de profesie, în procesul de revigorare a nației, pentru înlăturarea a tot ceea ce este nociv pe plan fizic și psihic dar și a tot ceea ce minează etica și echitatea socialistă, ferm instaurate de conducerea partidului și statului nostru.

Mă gîndesc că, poate, cea mai bună formă este ca instituțiile centrale să inițieze constituirea de comitete locale — pe străzi, pe cartiere, pe nuclee de sate — care să fie izvor de sugestii și să mobilizeze apoi, pentru realizarea acestora, toate forțele cetățenești din locurile respective. Cluburile și asociațiile sportive să fie grefate în primul rînd pe întreprinderi, iar toate centrele să fie la rîndul lor alcătuite în organizații puse sub oblăduirea consiliilor populare, singurele care pot să pună la dispoziție și terenuri și mijloace financiare, care să transforme orașele și satele în minunate oaze de sănătate.

Și mai este ceva: în anumite centre și regiuni să se respecte «culoarea locală», care nu numai că diversifică, îmbogățește paleta acțiunilor generatoare de sănătate, dar valorifică și anumite ramuri sportive bine înfipte în tradiția locurilor: sporturi de iarnă și turism în frumoasele stațiuni montane, hochei și patinaj la Miercurea Ciuc, natație pe malurile Dunării, ale multor rîuri și lacuri, fotbalul ripensist la Timișoara (și, dacă-i vorba de fotbal, peste tot), automobilism pe Dealul Feleacului, oina în toate satele, «Turul României» la ciclism, trînta dreaptă românească în Oltenia lui Brâncuși etc., etc.

Să fie numai un simplu vis? Nu, pentru că ne-am învățat ca în țara noastră visele să prindă contur tot mai puternic, cu fiecare zi care ne apropie de obiectivele finale ale societății socialiste.

tenis

atenție! neliniștea tribunelor se transmite jucătorilor

Ce înseamnă de fapt pentru un jucător de tenis publicul? Pe teren neutru, publicul reprezintă o masă de oameni ce îndrăgesc spectacolul tenisistic, pe care îl poți atrage de partea ta prin măiestria jocului, printr-un gest sau o vorbă, dar care pot trece, cu aceeași ușurință, de partea cealaltă. În deplasare, publicul este prietenul adversarului tău, pe care trebuie să-l respecți și să-l eviți cu grijă pentru a nu-ți face din el un dușman periculos. În sfîrșit, acasă, publicul îți este prieten, te aștepți să fie așa și fără să vrei îți pui speranțe în el.

În dublul de astăzi, care poate fi decisiv pentru soarta întîlnirii cu sovieticii, reacția publicului față de proaspătul nostru cuplu mi se pare hotărîtoare. Ilie Năstase prezintă, după 7 ani, vechilor săi rivali un nou partener. Principalul handicap al lui Santei constă în necunoașterea jocului redutabilului cuplu sovietic, dar, la rîndul său, stilul lui Santei poate constitui tocmai surpriza necesară victoriei. Nu este greu de anticipat că mingile adversarilor îl vor căuta pe Santei și că, în consecință, de comportarea sa depinde în bună măsură rezultatul meciului. Dincolo de eficacitatea serviciilor, reveurilor și voleurilor, perechea noastră va trebui să înfrunte omogenitatea unei echipe de mult consacrate și asta mărește considerabil dificultatea luptei. Santei va găsi desigur la Năstase același nelimitat sprijin, dar în dorința de a nu dezamăgi pe cei ce și-au pus speranțe în ei, va rămîne sensibil cu siguranță și la reacțiile noastre. Vor exista fără îndoială momente grele și eșecuri inerente, ce nu trebuie însă amplificate de lamentările unora dintre noi. Adesea, dorința prea mare de victorie a spectatorilor, neliniștea lor, se transmite pe nesimțite jucătorilor, aducînd imense deservicii. Umerii lui Santei trebuie feriți de febra și ambițiile noastre, fiindcă numai astfel el va avea degajarea necesară jocului. Va trebui să lăsăm în grija căpitanului de echipă rezolvarea litigiilor de arbitraj, pentru a nu contribui la mărirea tensiunii, deja existente, într-un meci cu asemenea miză. De aceea, eu cred că singurele încărîtoare ce le putem oferi jucătorilor noștri sînt încurajările bărbătești, calmul și răbdarea noastră.

Ștefan GEORGESCU

cronica ringului

unu, doi, trei...

• Între 6 și 12 august va avea loc la Galați tradiționala întrecere pugilistică «Turneul prieteniei», la care vor participa speranțele olimpice din 11 țări: Bulgaria, Cehoslovacia, Cuba, R.P.D. Coreeană, R.D. Germană, Iugoslavia, R.P. Mongolă, Polonia, Ungaria, Uniunea Sovietică și România. Prima ediție a acestei competiții a avut loc în anul 1965, în țara noastră. După... încălzirea făcută în compania sportivilor americani, tinerii boxeri români vor intra acum într-un examen deosebit de dificil. Pentru ei această mult așteptată vacanță mare va fi deosebit de fierbinte.

• Există în boxul nostru cîțiva bărbați cu tîmple argintii în fața cărora iubitorii întrecerilor din «careul magic» ar trebui, cum se spune, să-și scoată pălăria. Mă gîndesc la acei antrenori care trudesc cu modestie prin sălile de box din provincie, alimentînd loturile naționale cu pugiliști de certă valoare. Mai mult sau mai puțin, mulți dintre antrenorii bucureșteni își datorează faima acestor pasionați de la care primesc adevărate comori de aur. Și tocmai de acești maeștri ne amintim foarte rar. Uităm că tînărul campion, în colțul căruia stă acum un antrenor din București, a fost descoperit și crescut cu o răbdare de grădinar de un om modest, într-o sală din provincie. Unul dintre acești făuritori de boxeri este antrenorul Gheorghe Bobinaru din Brăila. *Considerăm că Federația română de box ar îndeplini un act de dreptate acordîndu-i înaltul titlu de antrenor emerit.* Pentru băieții pe care i-a dat echipelor naționale de seniori și juniori, maestrul brăilean merită din plin această distincție, această recompensă morală. Fără munca lui nu se știe dacă frații Calistrat și Simion Cuțov ar fi ajuns vreodată campioni europeni...

• Vestea înfrîngerii suferite de către valorosul «greu» cubanez, Teofilo Stevenson, chiar pe ringul propriu, la Havana, a uimit lumea boxului amator. După cum se știe, în recentul turneu internațional din Cuba, campionul olimpic de la München a cedat la puncte, după ce a fost expediat și la podea, în fața pugilistului sovietic Igor Visolski. Abia acum înțelegem că anul trecut, în turneul internațional de la Katowice, campionul român Ion Alexe nu a fost învins de un boxer oarecare. Învingătorul său se numea... Igor Visolski.

Petre HENT

Printre promisiunile desprinse din recenta întrecere balcanică a atleților juniori consemnăm numele lui Gheorghe Ghipu: 3'52"1/10 în cursa de 1500 m plat și o participare valoroasă la ștafeta 4×400 m.

Fotografie de
Ion MIHĂICĂ

adversarii lui năstase alexandr metreveli

Recentul finalist al concursului de la Wimbledon s-a născut la 2 noiembrie 1944 la Tbilisi și este absolvent al Facultății de ziaristică din cadrul Universității gruzine. Campion de juniori al Uniunii Sovietice la 16 ani, el este introdus în echipă pentru Cupa Galeea, echipă cu care în anii următori avea să obțină remarcabile succese clasîndu-se pe locuri fruntașe în ierarhia tinerilor jucători europeni. În 1963, Metreveli este selecționat în echipa pentru Cupa Davis, dar el începe să se impună printre seniori abia în 1966, cînd ajunge în sferturile de finală ale concursului de la Roland Garros și cîștigă Baastad-ul, învingîndu-i în finală pe celebrul Manolo Santana. Cîștigă circuitul indian, fiind campion al Asiei în 1967 la Calcutta. Este de două ori semifinalist la Roma (1968–1970) și finalist în mixt la Wimbledon, împreună cu Morozova. Din anul 1970 participă la circuitul australian, învingînd de trei ori consecutiv la Adelaida. Cele mai eficiente lovituri ale sale sînt serviciile și voleurile. Despre Metreveli, Năstase afirmă «Alec este un sportiv complet, care joacă la fel de bine pe fundul terenului ca și în apropierea plasei. Jocul său se adaptează ușor la toate suprafețele de teren. Alec fiind un excelent jucător pe iarbă»

S.G.

fitofagul și pescarul sportiv bucureștean

Nu am nimic împotriva fitofagului, un pește ca oricare pește, care a devenit însă un fel de jucător obstrucționist, cotonogar și tot ce poate fi mai de spaimă pentru adversar (pescar, n.n.), de-au devenit pescarii sportivi ai Capitalei un fel de fotbaliști cu picioarele veșnic în ghips.

...Și toate acestea, și altele și mai rele, fiindcă mai marii și mai mărunții fitofagilor de la I.C.A.B. — născuți desigur în zodia peștilor fitofagi, adică sub constelația Hipoftalmictys molitrix — au declarat bălțile, în care au azvîrlit cîțiva astfel de peștișori, *crescătorii*. Nu știm ce fel de crescători pot fi acestea, fără a fi furajate, căci dacă sînt e cu atît mai grav, dat fiind faptul că pe malurile bălților devenite peste noapte crescătorii (Tei, Băneasa, Floreasca, Pantelimon) sînt amplasate atîtea șpranduri.

Nu i-a rămas pescarului bucureștean decît să-și ia rucsacul în spinare cu cele peste 10 kilograme (are doar ce să pună în el, s-a dezvoltat o întreagă industrie să-i vină în ajutor), și cu undițele în mînă să facă marșuri de zeci de kilometri. Antrenat astfel, poate ajunge campion olimpic dacă, după cum se aude, această probă n-ar fi scoasă din întrecerile olimpice, n-ar fi lăsată baltă, precum a fost lăsat fără baltă pescarul sportiv bucureștean, fiindcă și cu cele cîteva bălți, de la zeci de kilometri, scăpate de a fi declarate crescătorii e o poveste din cele mai ciudate: plini de idei și inițiative, și cei de la A.G.V.P.S. au împărțit cele cîteva bălți la cinci (cîte filiale are Capitala), să creadă lumea că au ceva de făcut, că de făcut nu s-a făcut nimic, nici cel puțin un calcul care ține de aritmetica primară: 7 000 (a se citi mii) × 5 metri (distanța minimă prevăzută în regulament dintre doi pescari) = 35 000 metri = 35 kilometri perimetru fără stuf și fără distanțele (prevăzute în același regulament) de 50 metri față de baraje, ecluze, stăvilare și poduri.

După complicatul calcul de mai sus și după ce informăm că perimetrul bălților unei filiale e cu mult mai mic, nu știm ce vor face și zice cei cu ideea de a născoci crescătorii, dar oricum trebuie să spună ceva, că doar n-or fi devenit fitofagi...

Ilie TUDORA

repriza a treia...

se apropie ora echipei naționale

Plictisitor, cenușiu sau chiar decepționant, campionatul nostru din ultimii ani a avut mai mereu o «carte» salvatoare, care a apărut la timp pe masa soccerului românesc spre a ne împăca. Această *carte* este echipa nr. 1 a României, cea reprezentativă. Deși, nu o dată, în formațiile lor de club erau aproape de nerecunoscut, Dumitru sau Nunweiller, Sătmăreanu sau Dumitrache *erau alții* — excelenți adeseori — în «11»-le național. Rezultatele se știu, echipa țării reușind în Campionatul mondial și în cel european performanțe unice, pînă la această oră, în istoria fotbalului românesc.

Iată-ne în pragul C.M. — ediția 1974. Deși a pierdut startul la Helsinki, lăsînd pe teren un punct care poate conta la adunarea finală, echipa noastră a redus din handicap în meciul de la București cu adversarul direct, formația R.D. Germane, și se pregătește să țișnească în învingătoare a seriei tocmai pe terenul lui Vogel, Pommerenke et comp. «Se pregătește» nu este însă un simplu termen de rutină — în fond, ar fi firescul cel mai banal să se pregătească — el dovedindu-se, deocamdată, și corespondentul unei stări de emulație deosebite care domnește în sînul lotului reprezentativ. Argumente? 1) La Poiana Brașov s-a muncit — după cîte știm — «pe brînci» pentru dobîndirea unei condiții fizice optime. 2) În convorbirea telefonică pe care am avut-o cu antrenorul *Robert Cosmoc* după partida de la Nancy, secundul naționalei — om ponderat, care nu se aruncă în «bombe și tiribombe verbale» — îmi spunea că reprezentanții noștri au evoluat așa *cum nu i-e văzut de multă vreme*, toată echipa arătîndu-se într-o formă și poftă de joc remarcabile, piesele majore *Dumitru, Dobrin* și *Dinu* vădind chiar o cotă valorică de vîrf.

Așadar, băieții au luat treaba foarte în serios. Să sperăm că o să-i țină. Șansa noastră depinde de noi în mare măsură și ea va fi cu siguranță direct proporțională cu investițiile de muncă și angajament premergătoare partidei de la Leipzig.

La toate acestea, o singură (deocamdată) idee critică: nu înțeleg (și aici mă raliez punctului de vedere exprimat repetat de Valeriu Mironescu) de ce au fost abandonați Beldeanu și Bălăni? Două dintre talentele autentice (ambii jucători tineri, în plină afirmare) ale fotbalului nostru. Îmi mai amintesc și faptul că în turneul de iarnă franco-spaniol Beldeanu a fost unanim considerat o revelație. După ce descoperim așa greu valorile, ne permitem luxul să fim și risipitori?!?...

Marius POPESCU

P.S. Enigmatic și supărător acel 0-3 cu Lens. O lecție...

fotbalul nu poate fi asemuit decît cu fotbalul!

Mă folosesc de faptul că m-am numărat printre participanții la cursul antrenorilor englezi pentru a trata mai la obiect o problemă de pură specialitate: antrenamentul fotbaliștilor.

Este binecunoscut vastul efort de căutări în domeniul biologiei, fiziologiei, apelul făcut la științele umane și de educație contemporane, de intervenția mereu crescută a psihologiei, psihofiziologiei, sociologiei ș.a. pentru a *lumina*, a *clarifica* comportamentul jucătorilor și echipelor. De aceea antrenorii noștri de fotbal trebuie să-și înzecească eforturile, să-și reconsidere punctele de vedere, dar mai ales să gîndească dacă nu cumva nu sînt străini de faptul că echipele noastre de fotbal joacă un fotbal întîmplător, n-au personalitate în întîlnirile cu competitori străini și, mai ales, nu pot oferi spectacole pe măsura interesului manifestat de opinia publică.

De la început trebuie subliniat că tratarea antrenamentului pe factori a rupt instruirea de jocul propriu-zis. Sistemul de a pune jucătorii de performanță în condiții de a face, de exemplu, pase în doi sau trei, fără adversar, fără conținut tactic și mai ales fără viteză, rezistență și forța necesară a format niște fotbaliști oarecare. De asemenea, lucrînd la pregătirea fizică generală separat și pe durată scurtă, limitată mai ales la perioada pregătitoare, nu s-a putut obține intensitatea specifică solicitată de jocuri, uneori întregi cicluri săptămînale miercuri-duminica. Mai trebuie adăugat că aproape toți antrenorii români au fost învățați să apeleze numai la mijloace din alte discipline sportive, uitînd de experiența proprie, dar mai ales că nici asemănarea cea mai izbitoare cu alte exerciții din alte discipline nu poate constitui «de drept» un criteriu riguros valabil în selecționarea celor mai eficiente mijloace pentru specializarea fotbaliștilor.

Antrenamentul modern înseamnă cu totul altceva: el trebuie conceput după modelul jocului. Pentru acest *motiv* se cere a fi cunoscut conținutul real al jocului competițional. Studiul atent, observarea notată, statistici, înregistrări etc., etc. dau răspunsul la modul cum va trebui conceput ciclul săptămînal, ciclul conceptional, de organizare, sistem, tactică ș.a.m.d. Personal, sînt convins că nu mai este important să-i învățăm, de exemplu, pe jucători pasele în sine, ci preocuparea că — înainte de orice — să se asigure utilizarea lor și aceasta depinde de percepție, de analiză, de informațiile primite. Vorbind de tactică, de sisteme etc., preocuparea trebuie îndreptată exclusiv spre antrenarea pentru adeziunea la principii, la înțelegerea lor de către toți jucătorii pentru ca sprijinindu-se pe concepție de organizare solidă să poată răspunde permanent la condițiile mereu schimbătoare. Se impune deci a crește personalități autorizate deoarece mai ales ele pricep repede *principiile* de comportament și atitudinea conceptională în măsură să asigure rapid succesul în competiții.

Cu alte cuvinte, *antrenamentul să fabrice jocul*, căci fotbalul nu se mai poate perfecționa decît lucrînd concomitent atacul și apărarea, ofensiva-defensiva. Pe de o parte pentru că prin opoziție densă și agresivă (așa *cum* se prezintă astăzi marile echipe) se dezvoltă o dată toți jucătorii, iar pe de altă parte pentru că se modifică (chiar ca obiectiv al pregătirii fizice) raportul dintre formarea calităților fizice și formarea deprinderilor motrice în folosul celor dintîi, iar rolul teoretic al antrenorului — ținînd cont că fotbalul este și rămîne o competiție — este de a furniza propriei echipe armele cele *mai* bune ca să poată concura în condiții de luptă și primejdie săptămînă de săptămînă, an de an...

Constantin TEAȘCĂ

cronica de fotbal

sardeaua

Totul e minunat în fotbal, fără nici o exagerare...

Iată, chiar înfrîngerea neașteptată a echipei naționale la Lens, acest 0-3 mi se pare o *victorie* morală asupra noastră însine, cum scrie Ioan Chirilă. Sprințarul coleg găsește că am început să avem *chiar o tradiție* în materie de înfrîngeri și ne amintește onest că asemenea rezultate fericite am mai obținut cu patru ani în urmă la Reims (ce-i drept numai un 0-2), fapt ce a contribuit la calificarea pentru Mexic. Cu un an înainte de Reims, primisem iar o binecuvîntată înfrîngere, un alt rezultat de performanță, un 0-5 în Belgia, la Liège, *din* partea lui Standard, care avea să ne ducă la Hiroshima Angliei de la Wembley, acel 1-1 ce *ni* s-a urcat la cap și *nu* ne mai iese de acolo...

Într-un cuvînt, este minunat că o echipă franceză (ce-i cu fotbalul francez știm cu toții: el este sublim, dar lipsește cu desăvîrșire, vorba lui conu Iancu), abia promovată în prima divizie, ne administrează un scor de forfait! Este splendid, zicem noi împreună cu Chirilă: să vedeți dumneavoastră ce o să fie la Leipzig și asta numai pentru că o să ne trezim din vreme, că prea ne-o luasem în cap după primul meci al turneului francez! Îmi plac băieții optimiști, îmi plac demonstrațiile avocățești, îmi place sprinteneala de stil, dar mai drag îmi este adevărul...

Foarte *frumos* mai mi se pare în fotbalul nostru că există o pace și o liniște ca înaintea marilor cutremure. Se zice că Iordănescu s-ar fi dus la Craiova și ar fi dat examenul de admitere la facultate, pe care l-ar fi și obținut. Și nu era *singur*, mai era cu dînsul un coleg tot de la Steaua, Ștefănescu, și el domic de învățătură, și el domic să ajungă profesor pe undeva. Și ca în orice basm, totul a avut un sfîrșit. Treziți din frumoasele lor vise *universitare*, cei doi băieți puși pe învățătură s-au trezit în paturile din Calea Plevnei, unul fiind declarat *indisponibil* pe tot turul campionatului, desigur după o minuțioasă cercetare medicală și puțină meditație *prin consemn*. Și mai frumos a fost basmul pentru ei, cînd au aflat că după ce s-au trezit tot acasă că vor avea un coleg nou de echipă, ghiciți pe cine? Pe Sameș! De unde? De la *Universitatea Craiova!* Se realizează astfel o frumoasă doleanță a celor doi evadați: dacă nu s-a dus Mahomed la Craiova, a venit muntele la *Steaua*, sau cum dracu' mai vine cu proverbele astea...

Foarte frumoasă este în fotbalul nostru și povestea lui Dinu. Acum, Dinu studii avea: *studii de drept*, el cel puțin știa cum stăm cu regulamentul de transferări care atît s-a îmbunătățit, cum era și firesc, încît de la o perioadă de 6 luni de carantină s-a ajuns la una de doi ani. Splendid, zic, iată ce perfect se realizează fidelitatea dintre club și jucător. Vrei matale, Icsulescule, să mai schimbi aerul puțin, să pleci la Sovata sau la Piatra Neamț? Foarte bine, dar înainte de asta trebuie să te gîndești profund: cine te ia să te țină pe casă, masă și alte prime timp de mai bine de 700 de zile? Unde mai pui că în acest răstimp trebuie să faci *orice*: popice, carting, ping-pong, oină, numai fotbal nu! De ce să te zdruncini, de ce să te mai alegi cu vreo *suspendare*? Nici măcar la tineret nu se poate intra în echipă! Ajungi cu alte cuvinte o mătușică bună de împletit pulovere pînă sosește sorocul. Și cînd sosește sorocul se constată că ai 30 de ani și ești numai bun pentru echipele de bătrîni... Nu e frumos? Jucătorul nostru trebuie să fie ca sardeaua: a intrat în cutia clubului său, are marcă depusă, este uns, gata, adio, pînă la poarta cimitirului tot culorile acelea *sînt* servite. Cu alte *cuvinte*: vrei, nu vrei, bea Grigore agheasmă! Este minunat, este încîntător, numai că iată unii, ca Ion Constantin, au reușit să se desprindă din cuiburile prea strîngătoare ale unor cluburi și joacă, sub ce culori credeți? Ale *Sportului studențesc!* Ei, dacă era și Dinu aici, dacă mai veneau vreo cîțiva pe care-i știm noi, ce mai derbiuri bucureștene se încingeau! Dar nici așa nu e rău. O să aflăm în curînd și *bombele*. Eu scriu luni, marți se adună cardinalii și vor hotărî. Ce-o să mai rîdem, ce-o să mai batem din palme...

Cum spuneam, totul este *minunat* în fotbalul nostru...

Eugen BARBU

cititori-comentatori

să fim exigenți

Vacanța fotbalistică s-a sfîrșit. Rînd pe rînd, echipele din toate eșaloanele soccerului nostru și-au reluat pregătirile. Începe perioada întîlnirilor amicale. Prin grija federației de specialitate sau a altor organisme — ca C.J.E.F.S., cluburi, asociații — unor formații le sînt asigurate întîlniri cu caracter de pregătire cu adversari de peste hotare. De cele *mai multe* ori echipele care vin sînt de o valoare discutabilă și fac drumul în frumoasa noastră țară mai mult în scop turistic. Nimeni *n-ar* fi împotrivă dacă măcar o parte din cheltuieli, care se ridică obișnuit la o importantă sumă, ar fi suportate de acestea. Dar aproape în toate cazurile grosul cheltuielilor cade în sarcina echipei organizatoare.

Să nu înțeleagă nimeni că vrem numai echipe campioane sau de valoarea lui «Milan» sau «Partizan» Belgrad (exemplele sînt absolut întîmplătoare), *dar cînd sîntem «serviți»* cu cîte o echipă străină mediocră (din liga a II-a sau a III-a și chiar din district) de care *n-a auzit nici cel mai mare amator* de statistici, fotbalul nu mai e fotbal.

Valoarea actuală a fotbalului românesc impune stimă și apreciere pe mai toate stadioanele din lume, de aceea cînd invităm o echipă de peste hotare sau cînd trimitem noi, trebuie să fim mai exigenți, exigență cerută, așa după cum arătam mai sus, de însăși valoarea fotbalului nostru.

Ion Hatos,
Sfîntu Gheorghe

Cupon de participare la Concursul nostru de CITITORI-COMENTATORI NR. 24

poluarea folclorului (XXII)

vînătorii de sunete

Reiau cu plăcere relatarea în continuare a unei emoționante manifestări față de România.

Este vorba de o întîlnire amicală a grupului de participanți elvețieni la «Turul folcloric al Carpaților». Cu acest prilej s-a prezentat un film realizat de către unul dintre excursioniști, care a prins pe peliculă toate cîte l-au impresionat, străbătînd de-a lungul și de-a latul țara noastră. Filmul color pe care l-am admirat vreme de o oră și jumătate a fost sonorizat cu documente muzicale înregistrate în timpul voiajului de unii dintre covărșii lui de drum.

Aceștia fac parte din categoria așa-numiților «chasseurs de sons» (vînători de sunete), preocupările lor constituind unul dintre cele mai moderne mijloace de a întrebuința plăcut și cu folos timpul liber. Înarmați cu un magnetofon, vînătorii de sunete înregistrează permanent tot ce norocul le scoate în cale. Ca și la colecționarii de timbre sau alți colecționari, în fonotecile lor poți afla documente prețioase de interes științific și de mare valoare artistică. Realizatorul a jertfit cam 500 de ore pentru finisarea filmului. Cu cîteva zile înainte, acest film fusese prezentat, cu un succes desăvîrșit, clubului cineaștilor amatori din Geneva.

Mi-au plăcut imaginile. Am apreciat calitatea materialului ales, care reușește să redea o sugestivă imagine a României contemporane.

Domnul Crausaz din Montreux a știut să înfățișeze scene din munca țăranului pe ogoare, sau din orașe în plină dezvoltare. Viața dinamică, plină de animație de pe străzile Capitalei, alături de scene folclorice pline de pitoresc, foarte bine sincronizate muzical, acordă acestui film calitatea unui convingător documentar. Asistența își manifesta plăcerea—bucuria de a revedea unele din scenele atît de îndrăgite, bucuria de a se vedea actori ai filmului—prin puternice aplauze și vesele comentarii. Dar, mai cu seamă, mi-au dat de gîndit reflecțiile juste ale unuia sau altuia, tocmai pentru că, așa cum am mai spus, grupul participanților era foarte amestecat, compus din oameni de categorii sociale diferite. Iată, de pildă, o voce care își exprimă nedumerirea existenței unei melodii caracteristice, să spunem, Maramureșului într-un peisaj oltenesc. O atît de serioasă documentare a unor persoane care nu au nici o pregătire de specialitate m-a uluit. Și cînd te gîndești că filmul pe care îl vedeam nu constituia decît rezultatul unor simple impresii ale unui simplu participant într-o excursie colectivă. Un simplu joc de vacanță. Fără nici o altă pretenție.

Prin urmare, în seara unei zile de lucru prietenii mei de cîteva ore au străbătut cu mașina sute de kilometri, înfruntînd nenumărate peripeții, din pricina unei ploi torențiale ce se dezlănțuise, de dragul depănării amintirilor românești. Celebrul vin **St. Saphorin** din viile unuia dintre excursioniști a avut darul de a dezlega limbile și a aduce voie bună. Fiecare ținea să reamintească altă întîmplare hazlie din timpul călătoriei. Fiecare nu știa cum să-și manifeste mai cordial satisfacția pentru faptul că printre ei se afla și un român.

Hari BRAUNER
Geneva, iulie 1973

MEȘERIA NOASTRĂ NU-I UN MEȘTEȘUG OARECARE

Or fi fost oare dealurile Vilcei mai fericite ca altele, de-au dat pămînt așa de bun oamenilor? Probabil că da. Numai că trebuie să recunoaștem că și oamenii au știut să-l folosească cu înțelepciune. Centrele de olari de la Horezu, Slătioarele, Vlădești și Buda stau mărturie pentru acest lucru. La Horezu s-a lucrat încă din secolul al XVII-lea o ceramică fină care are «căldura coloritului propriu celei orientale și finețea celui occidental latin» (Barbu Slătineanu — «Studii de artă populară»).

Astăzi la Horezu ființează o Asociație a creatorilor de artă populară (președinte este meșterul Ogrezeanu) și o cooperativă de artizanat a Centrocoopului. Iar în atelierele meșterilor se găsesc multe piese ceramice, cu smalț bun, cu decorație fină, realizate în linii concentrice, pe tonuri variate de bej, verde, cărămiziu și brun. Modelul e însă cam același, repetat la nesfîrșit, în serie; decorația — cam sărăcită, simplificată și uniformizată, foarte departe de cea cunoscută din muzee și albume. De ce oare?

Două din piesele lucrate de mîinile măiestre ale meșterului Vicșoreanu, așa cum arată ele înainte de a fi arse în cuptor.

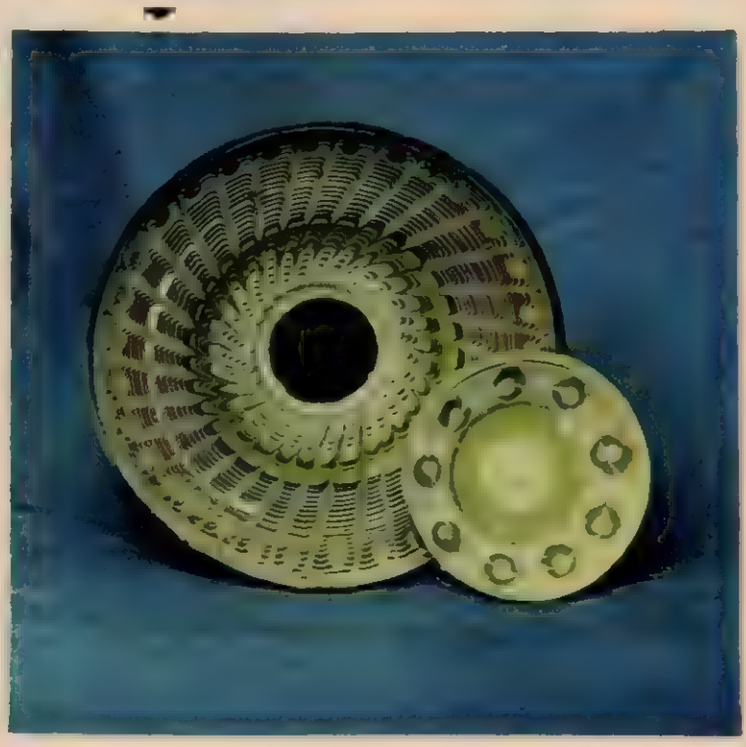

Ceramică de Oboga.

— Meseria noastră nu-i un meșteșug oarecare. Ea e o artă și trebuie făcută cu migală, în tihnă, fără grabă, ca să iasă frumoasă și să-ți bucure inima—spune meșterul Vicșoreanu.

Ceramica lui încîntă într-adevăr ochiul și inima. Regăsim teme decorative realizate din îmbinarea unor vechi motive geometrice caracteristice, motive animaliere artistic stilizate, motive florale: steaua, barba caprei, cocoșeii, crengile cu flori. O ceramică fină, plină de fantezie și originalitate, izvorîte din filonul de aur al vechilor motive și teme tradiționale oltenești.

— Eu m-am născut olar și olar a fost și tata și bunicul și tatăl bunicului meu. De 33 de ani lucrez neîntrerupt olărie. Acum mi-e greu pentru că sînt tare bolnav (a fost operat de două ori de ulcer; are și o nefrită gravă—n.n.). Am fi mulțumiți, noi, toți olarii din Horezu, dacă ni s-ar da voie să folosim lutul cel bun și dacă am putea să ne aprovizionăm mai ușor cu lemne și smalț. Lemnul e foarte scump; aprobarea pentru ocolul silvic, greu de obținut. Pămîntul cel bun se află în locurile dinspre mănăstire și pentru a-l folosi trebuie să-l furăm. Deunăzi au fost prinși și puși la grea amendă Gheorghe Mischiu și Mihai Bușcu.

— Bine, dar asociația? Am auzit că ați făcut o asociație.

— Da, dar asociația e de fapt una cu cooperativa de artizanat și cooperativa vrea să lucrăm numai pentru ea.

— Totuși, fiind membru al ei n-ați mai avea nici o greutate cu obținerea materiei prime, nici cu lemnele... Ați avea asigurată și vînzarea produselor.

— Am lucrat 6 ani la cooperativa Centrocoop sperînd ca rezultatele muncii mele să fie bune. A trebuit să părăsesc cooperativa care mă obliga să lucrez în serie. Asta eu nu pot. Mie îmi vin în minte mereu alte modele și de fiecare dată încerc să fac ceva mai bun, mai frumos, care să mă mulțumească. Sigur că lucrez și pentru a cîștiga bani. Din asta trăiesc. Am copii pe care trebuie să-i cresc, dar nu pot face un lucru care să nu fie pe placul inimii mele.

Cooperativa face acum, jos în sat, niște ateliere, în casele lui Marcea, dar localul nu-i sănătos. A fost magazia circiumii lui Marcea și grajd acum 70 de ani. Casa e zidită din piatră în care a pătruns umezeala. Și încă ar fi fost bine dacă s-ar fi construit niște cuptoare moderne, dar s-au construit două cuptoare primitive care, după coacere, dau 40% rebuturi.

În situația aceasta înțelegeți ce puțin cîștig am avea. Cu boala mea nu mai apuc 60 de ani dacă voi fi silit să lucrez în asemenea condiții.

Noi, toți olarii, am vorbit că am merge să lucrăm și la cooperativă dacă ar fi bine organizată, dacă s-ar face ateliere într-un local sănătos, cu cuptoare moderne și vălțuri pentru pregătirea smalțului și a culorilor, și mai ales dacă ni s-ar lăsa zilnic timp și pentru creația liberă — ne spune în continuare meșterul.

Să fie clar un lucru: nimeni nu are nimic cu forma instituționalizată a cooperativei. S-ar putea găsi însă soluții simple care ar putea mulțumi și pe unii și pe alții. Am coborît în sat și am mers la casele lui Marcea (cele de acum 70 de ani), unde se desfășoară lucrările pentru organizarea atelierelor Centrocoop și am verificat punct cu punct, adevărul observațiilor lui Vicșoreanu și judecata lui sănătoasă, de care nu înțelegem de ce nu se ține seama. Nu am reușit să stăm de vorbă cu oficialitățile comunei Horezu (erau într-o ședință de lucru la județ) așa că nu știm care este părerea lor.

Cooperativele de artizanat dacă ar crea condiții optime de desfășurare a muncii (prin realizarea unor ateliere moderne într-un local sănătos), ar putea folosi meșterii locali cu rezultate mulțumitoare pentru toată lumea. Trebuie însă să se înțeleagă că producția artizanală a cooperativelor nu poate și nu trebuie să fie confundată cu creația artistică populară. Centrocoop este, și e bine să rămînă, o instituție de producție și comerț a cărei dezvoltare și înflorire trebuie să-și găsească rădăcinile în izvorul creator. Centrocoop nu trebuie să se considere totuși nici îndrumătorul, nici monopolizatorul creației artistice populare.

Arta populară, din fericire, este încă vie. Trebuie puțină grijă să nu fie strivită.

Marga BENGULESCU

plantele medicinale și principiile lor active (II)

Continuu preocupat de a da o reală explicație virtuților medicamentoase ale plantelor, Paracelsus mai susținea că fiecărei boli îi corespunde în natură un remediu diferit cu caracteristici distinctive, ceea ce permite să-l recunoască ușor. Astfel, după Paracelsus, aspectul, culoarea, gustul și mirosul fiecărei plante indică proprietățile sale medicinale: rostopasca (Chelidonium majus), datorită sucului galben pe care-l conține, care amintește prin culoarea sa de cea a bilei, constituie remediul bolilor hepatice; plămînărica (Pulmonaria officinalis), din cauza frunzelor sale presărate cu pete albe asemănătoare unui țesut pulmonar dă rezultate bune în bolile de plămîni. Această concepție a lui Paracelsus este cunoscută ca știință sub denumirea de «Signatura».

La sfîrșitul secolului al XVIII-lea, un alt chimist, Scheele, obține, prin încălzirea în anumite condiții a plantelor și a produselor din plante, primii acizi organici în stare cristalizată, și anume acizii oxalic, tartric și benzoic.

Trebuie recunoscut că rezultatele lui Scheele constituie cheia de boltă care a deschis drumul cercetărilor efectuate de la începutul secolului al XIX-lea și pînă în prezent, prin care se demonstrează, convingător și pe scară largă, că activitatea terapeutică a plantelor nu se datorează unor forțe divine, nici formei, culorii sau gustului, ci unor produși chimici elaborați de celula vegetală și cunoscuți sub denumirea de «principii active».

Cercetările în această direcție iau avînt în secolul al XIX-lea și datorită remarcabilelor studii făcute de marele savant francez Claude Bernard. Acesta a inițiat și dezvoltat experimentările pe animalele vii, ceea ce a permis verificarea activității a numeroase plante întrebuințate de mult timp în medicina populară...

Paralel cu izolarea principiilor active din plante, oamenii de știință au reușit să le stabilească structura lor chimică și să demonstreze cît este de diferită și cum variază în funcție de activitatea ei terapeutică. De asemenea, s-au precizat proprietățile fizice și chimice ale acestor principii active, proprietăți de care industria ține seama cînd prepară medicamente pornind de la plante medicinale.

Cu siguranță, mulți cititori se vor întreba: dacă noi cunoaștem care sînt principiile active din plantele medicinale și putem să le extragem din ele, pentru ce nu folosim numai aceste principii active și de cele mai multe ori folosim planta ca atare?

Nu folosim aceste principii active în toate cazurile deoarece obținerea lor, din unele plante, este foarte anevoioasă și costisitoare, ceea ce le-ar face inaccesibile bolnavilor, iar în alte cazuri în celula vegetală nu există numai un principiu activ, ci două sau mai multe, care concură toate la activitatea terapeutică a plantei, lucru greu de realizat cu substanțe pure.

Din această sumară prezentare ne putem da seama că, într-adevăr, a fost lung drumul și anevoioasă a fost munca oamenilor de știință pentru cunoașterea factorilor răspunzători de activitatea terapeutică a plantelor medicinale.

Profesor doctor docent
D. Gr. CONSTANTINESCU

lumea vorbește despre chefir...(I)

Niciodată nu s-a vorbit despre o ciupercă mai mult și lumea nu și-a pus atîtea speranțe în virtuțile ei tămăduitoare. Dar ce este ciuperca de chefir? Ciuperca de chefir are *aspectul unei conopide*. E *formată* din bulgărași compacți de formă neregulată, de culoare galben-aurie, compuși din cazeină și *microorganisme*. Ea este folosită de foarte multă vreme la producerea unei băuturi lactate care s-a numit, la rîndul ei, chefir. *Ce conține ciuperca de chefir?* În *primul* rînd streptococi lactici care determină fermentarea zahărului lactic conținut în lapte, cu formarea de acid lactic, apoi bacilii lactici, în sfîrșit drojdie, conținută în ciupercile neevoluate care provoacă fermentarea lactozei cu formare de alcool etilic. S-a încercat să se obțină ciuperci de chefir pe cale artificială, dar experiența nu a reușit.

Chefirul este deci o băutură dietetică, plăcută la gust, care se prepară din lapte de vacă, prin fermentație lactică și alcoolică. Fermentul folosit este ciuperca de chefir. Există chefir «gras», din lapte integral, și chefir «slab», din lapte degresat. Pentru că el poate avea diferite grade de fermentație, el se poate împărți în: «slab» (de 24 de ore), «mediu» (de 48 de ore) și «tare» (de 72 de ore). Cum se prepară chefirul? Laptele se pasteurizează prin încălzire pînă la 85°-95° și se menține la această temperatură cel puțin 10-15 minute. Cînd laptele s-a răcit (vara pînă la 16°-20°, iar iarna pînă la 23°-25°), i se adaugă — mestecînd continuu — fermentul în proporție de 5-8 la sută. Imediat după ce fermentează, laptele se toarnă în sticle și se bagă în termostate, unde la temperaturi de 16°-20° se încheie procesul de fermentație a laptelui. Preparat în acest mod, chefirul se păstrează în frigider la temperaturi de 8°-10°, timp de 1-3 zile, în funcție de tăria pe care o dorim s-o obținem. Chefirul se recomandă ca băutură răcoritoare, *nutritivă*, dar și ca băutură medicinală, în cazul unor afecțiuni ale tubului digestiv. Dar despre toate acestea în *numerele* viitoare.

ce este nou ?

PENTRU DEPISTAREA MAI RAPIDĂ A ALERGIILOR. Un colectiv al Institutului de medicină internă «N. Gh Lupu» lucrează la o hartă parțială a astmului bronșic din R.S.R. S-au găsit două tipuri mai frecvente de astm: astmul cu precipitine (cu infecție fungică mai ales cu aspergilus) și astmul bronșic prin alergizare la *praf de casă* (mai exact la alergenul principal din praful de casă: acarienul — dermato-fagoides). *Cauzele alergiilor sînt determinate de specificul diferitelor regiuni.* Acolo unde se cultivă ricinul — acesta e cauza, în regiunile de deal — polenul, în *silozuri* — *praful*, pentru cei care lucrează în industria lemnului — mucegaiul etc.

«MODIFICĂRI MACROMOLECULARE ÎN ATEROSCLEROZĂ». Acesta este titlul cărții care va apărea în cursul lunii martie, anul viitor, la Stuttgart (R.F.G.). Numărînd aproximativ 700 de pagini, va fi prima lucrare pe plan mondial în care apariția unei boli este analizată la nivel macromolecular, oferind noi aspecte ale modului cum apare boala și de detectare a celor mai eficace metode de prevenire. Autorul ei este C. Velican, cercetător al Institutului de medicină internă «N. Gh. Lupu» din București.

MICROPROTEZE DIN ALIAJUL «ROMDECOS». Acest nou tip de microproteze este datorat profesorului doctor Costa — șeful clinicii de ortopedie stomatologică. Este vorba de turnarea de mici piese protetice dentare dintr-o bucată din acest aliaj — care este mai ieftin și conferă calități deosebite lucrărilor respective.

sfaturi pentru tinerele mame

rahitismul (III)

Localizările cele mai vizibile ale rahitismului sînt la nivelul oaselor. Rahitismul poate duce la deformări ale tuturor părților scheletului, inclusiv ale craniului. Iată cîteva exemple:

Se produce întîrzierea închiderii fontanelei anterioare (moalele capului), care rămîne deschisă pînă după un an și jumătate. Apar zone de înmuiere ale oaselor craniene (cranio-tabes) și deformări în formă de bose. Capul se turtește de obicei pe partea pe care stă mai mult. Toracele se turtește și el, iar la mijlocul lui apare o înfundare sub formă de șanț. Pot avea loc și deformări în X sau în O ale oaselor membrelor inferioare dar și ale membrelor superioare. Mai semnalăm deformările coloanei vertebrale (cifoze, scolioze). Foarte grave sînt hipotomiile musculo-ligamentare, care produc întîrzieri în dezvoltarea motorie și posturală.

Primăvara, mai ales, sau în timpul stărilor febrile, cînd scade calciul din sînge brusc, copiii rahitici pot face manifestări grave și anume convulsii; ele constau în contractura generalizată a tuturor mușchilor, care survine în valuri ce se succed la intervale foarte scurte, uneori chiar și fără interval liber, însoțite de pierderea cunoștinței. Tratamentul care trebuie *aplicat* de urgență, numai de cadre medicale, necesitînd întotdeauna și internarea copilului în spital, constă din *administrarea* de calciu și sedative ale sistemului nervos de tipul luminalului, iar în caz de febră mare și de antitermice. Tratamentul rahitismului în general constă în primul rînd în expuneri la aer și la soare *atît a viitoarei mame în timpul gravidității cît* și a copilului după naștere.

Tratamentul curativ cel mai important este administrarea, *chiar din primele* 10 zile de viață, de vitamină D, injectabil sau pe cale bucală, repetînd apoi administrarea *injectabilă* la două luni, la patru luni, la 6 luni, la 9 luni și la 1 an. De asemenea, dacă este necesar, tratamentul poate *continua pînă* la 7—8 ani.

Foarte eficace este zeama de citrice, care se va administra copilului de la o lună de zile *pînă* la un an, în fiecare zi.

Bineînțeles că la toate acestea se adaugă o alimentație rațională, adecvată vîrstei și stării de sănătate a copilului, alimentație bogată în vitamine, variată și calorică.

Doctor Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru — maternitatea Spitalului Brîncovenesc

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

UN CAZ EXTREM DE RAR la Spitalul de obstetrică și ginecologie Filantropia. Popa Natalia, 32 de ani, din comuna Rușănești de Jos, județul Olt, este adusă cu o sarcină în nouă luni, decvalează în abdomen și nu în uter! Problemă grea de rezolvat, nu atît pentru scoaterea copilului, mort de-altfel de cîteva zile, dar mai ales pentru scoaterea placentei. Soacă-sa zice, tîrziu, bolnava trebuia operată urgent, mai ales că se generalizase și o peritonită. S-a apelat grabnic la sfaturile profesorului doctor Aburel. Și un colectiv de medici — Stan Irina, Cotnață Viorica, Lemnete Ion — sub directa îndrumare a profesorului, au salvat viața femeii.

DUPĂ DOUĂ CURE. Într-o zi, la cabinetul meu — relatează dr. Florea Atanasiu de la Băile Felix — s-a prezentat cetățeana Maria Herman din Sibiu. *Diagnosticul său, lombosciatică bilaterală prin discopatie (hernie de disc).* A fost adusă pe targă și iat-o acum, după două cure, merge pe picioarele ei. Încă un candidat sigur pentru masa de operație a fost vindecat.

UN CAZ DEOSEBIT l-am consemnat la pacienta Maria Dumitrașcu din comuna Racovița, județul Timiș. În urma unui accident a suferit un grav traumatism vertebro-medular care i-a provocat o paralizie totală a ambelor picioare. Luni de zile a stat paralizată, nu-și putea mișca nici degetele de la picioare. Eram curios dacă apele Felixului acționează și asupra unor efecte paralizante situate în afara bolilor reumatismale. Chiar în timpul primei cure bolnava a început să-și controleze mișcările picioarelor și ajutată se putea ține chiar pe picioare. Iată că acum a venit la o nouă cură și fosta infirmă — ce părea definită cu restul vieții — merge singură, sprijinindu-se doar de un baston. (Corespondență de la Ion Preda)

NUMAI DUPĂ 3 LUNI DE VIAȚĂ. Alexandra Aninoiu din Cîmpulung Muscel, născută dintr-o sarcină gemelară, a fost adusă în stare gravă la Spitalul Emilia Irza.

Diagnosticul stabilit: pneumopatie acută interstițială cu tulburări de ventilație și emfizem. S-a instituit de urgență tratamentul necesar. Doctorul Stănculescu M. și Roșianu S. au veghiat ca acum copilul să fie în afară de orice pericol.

ÎN TIMP CE JUCA FOTBAL Cretu Mihai, de 16 ani, elev la o școală profesională de mecanici fină, este lovit puternic la piciorul drept. Fără să-i acorde prea mare importanță, deși făcea mereu febră, se hotărăște după multe ezitări să se ducă la policlinica de circă. Nici cei de aici nu par să-l ia prea în serios. Urmează o serie de peregrinări după care ajunge la spitalul Colentina, la Institutul de medicină internă «N. Gh. Lupu». De-abia aici se constată că bolnavul suferea de o boală mult mai gravă reumatică: o *poliartrită reumatoidală*, și intră în tratament...

întrebări și răspunsuri

Un cititor al revistei noastre, Adrian Popescu din comuna Ciupercenii Noi, județul Dolj, ne roagă să ne adresăm «celui mai bun specialist al nostru» care să prezinte cititorilor cauzele și tratamentul bolilor părului (alopecia și pelada). Credeți că într-adevăr problema căderii părului — la bărbați în special — este una rezolvabilă?

Răspunde conferențiar doctor Alexandru Colțoiu, șeful secției dermatologie de la Spitalul Colentina.

— Cauzele bolilor părului sînt multiple și unele situații mai puțin cunoscute. Alopecia seboreică apare pe un teren moștenit și este favorizată și de hiperproducția de sebo. Ea se manifestă mai intens la bărbați, începînd după 30 de ani. Pelada apare pe un teren cu tulburări neurovegetative, cu nevroză, uneori cu disfuncții glandulare. În ce privește unele alopecii, precum cea seboreică, ea poate fi ameliorată printr-o seamă de tratamente locale cu antiseboreice (loțiuni de sulf, preparate revulsive). Ea poate fi influențată favorabil cu vitamine din grupul B (pantenol sau pantotenat). În S.U.A. s-au încercat plastii cu scalp (operații de transplantare a părului de pe ceafă spre frunte) fără rezultat însă. Alopecia poate fi îngrijită, influențată favorabil, dar nu poate fi vindecată complet. Unele forme de peladă pot fi tratate cu succes (cele ușoare și mijlocii), cu aplicații de zăpadă carbonică, azot lichid, cu preparate de hidrocortizon. În cazuri grave, cînd pelada se întinde nu pe o zonă sau alta, ci pe tot corpul, nu se mai poate face nimic.

«Ar fi interesant de știut, ne scrie în continuare Adrian Popescu, dacă chefirul ar putea fi adevăratul leac al acestor boli».

— Nu cunosc ce influență ar avea chefirul asupra alopeciilor. În orice caz, dacă tovarășul Adrian Popescu suferă de această maladie, îl rog să se prezinte la clinică.

Iulia MOLDOVEANU

ÎNTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII SIDERURGICE HUNEDOARA

Pentru rezultate deosebite în activitatea de îndeplinirea planului și a angajamentelor asumate în anul 1972, Întreprinderii de construcții siderurgice-Hunedoara i s-a decernat, prin decret al Consiliului de Stat, Ordinul Muncii clasa I. Steagul roșu și Diploma de întreprindere fruntașă pe țară. În anul 1972 se acordă de către U.G.S.R. aceleiași întreprinderi.

Aceste înalte ordine vorbesc despre harnicul colectiv de aici pentru care îndeplinirea cincinalului înainte de termen este o datorie de onoare.

Dar aceste înalte titluri obligă pe constructorii siderurgiști la obținerea de rezultate remarcabile în continuare.

Pentru obținerea lor s-au luat măsuri de extinderea schimburilor II și III la toate șantierele, cît și pentru mecanizarea lucrărilor la producerea prefabricatelor și, ca urmare, pentru creșterea gradului de prefabricare a construcțiilor executate. Hotărîrea constructorilor hunedoreni de a munci astfel ca și în acest an sarcinile de plan să fie îndeplinite și depășite, adeziunea lor față de politica înțeleaptă a partidului, au fost exprimate mai elocvent în telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu primului.

VIAȚA LUI DIMITRIE CANTEMIR

pe țărmul bosforului

«mai fericit ieste cineva cu strîmt trai la lăcașul său decît cu toate desfătările în casele streine»

Intrucît micul Dimitrie dovedea calități intelectuale frumoase, bătrînul domn a acordat o grijă deosebită educației fiului său, pe care l-a încredințat lui Ieremia Cacavela, un călugăr învățat, originar din Creta. Primul dascăl al viitorului domn al Moldovei fusese format într-un mediu de cultură care asimilase pe un fond oriental, bizantin, puternice influențe occidentale, venite prin contactul îndelungat cu civilizația italiană. El era un «iatrofilozof», priceput la medicină și filozofie, știa latinește și, bineînțeles, grecește, acestea fiind primele cunoștințe transmise tînărului său elev. Tot de la dascălul său a venit probabil și îndemnul de a citi romane grecești, lecturi care-l vor influența apoi pe Cantemir în alcătuirea *Istoriei ieroglifice*.

În același timp însă Ieremia, fiind călugăr, a avut și o influență mistică, ce se va face resimțită în primele opere ale elevului său. Ca dovadă că Ieremia Cacavela i-a îndreptat pașu spre calea filozofiei și a teologiei se citează de obicei un pasaj din *Metafizică*, unde Dimitrie Cantemir declară: «Adesea mă încercam cu osîrdie să pictez icoanele diferite ale diferitelor întîmplări, ...readuceam în memorie secolele scurse..., portretele zeilor, eroilor, principilor sau împăraților renumiți, de asemenea faimoasele fapte ale războaielor, ale păcii..., imaginile artelor, științelor, invențiunilor mecanice..., ale diferitelor părți ale pămîntului», dar acum «încetai de a mai scutura documentele vechi și mă decisei să muncesc numai pentru a zugrăvi imaginea titlului cărții», adică filozofia și teologia, care alcătuiau pe atunci «știința de nedescris».

Cînd influența lui Cacavela va înceta, Cantemir va părăsi preocupările teologice și filozofice și se va întoarce la istorie, geografie și știință, domenii care i-au fost deosebit de familiare.

LA CONFLUENȚA A TREI CULTURI

În 1688 tînărul principe — acum în vîrstă de 15 ani — a întrerupt cursurile cu Ieremia Cacavela, fiind trimis de tatăl său la Istanbul în calitate de ostatic al domnului Moldovei. Cu aceasta începe o nouă etapă, deosebit de importantă, în viața sa.

În vremea aceasta Constantinopolul era centrul politic al Imperiului otoman și orașul cel mai însemnat din sud-estul Europei. Aici își dădeau întîlnire vechea cultură bizantină cu cea orientală și occidentală.

Orașul cuprindea și numeroase monumente de artă, construite cu un fast deosebit. Cantemir — care l-a cunoscut bine — l-a descris cu lux de amănunte în *Istoria ieroglifică*. Aici se spunea că zidul înconjurător era «gros și vîrtos de piatră în patru colțuri cioplită, carile, după ce de la pămînt ca la zece stînjeni se ridica, deciia stîlpi mari și groși de marmură, porfiră în sus să înalța... ...iară fietecare stîlp supt rădăcină patru lei de arămă prea frumoasă și ca' aurul de luminoasă avea... Așișderea în vîrful a fietecărui stîlp, de la un loc și mai sus, patru zmei începea a să împleteci... Iar din cerbicea a patru zmei arc sclipuit de marmure foarte frumos sclevesit în sus să rădica». «Părețîi caselor pre dinafară tot de marmură scumpă și tot feliul de scrisori (scrieri) ieroglificești într-însele săpate avea și toată dihania... așa săpată cu floarea marmurelui să asămăna... Iară pe dinlăuntru stîlpii cei fără preț, marmurile cele scumpe și tot meșteșugul lucrului și fățurii ce avea, cuvîntul a le povesti vrednic nu este».

Constantinopolul i-a oferit tînărului Dimitrie posibilitatea de a-și întregi studiile, audiind pe profesorii celebrei Academii a Patriarhiei, create după modelul Universității din Padova, unde învățase stolnicul Constantin Cantacuzino. După cum declară Dimitrie Cantemir, la această Academie se învăța «enciclopedia filozofiei și mai multe științe, toate în limba greacă antică cea mai curată».

«LACOM DE A ȘTI ȘI DE A ÎNVĂȚA»

Dintre profesori o influență deosebită a avut-o Meletie de Arta, «bărbat foarte priceput în toate științele, mai ales în filozofia lui Van Helmont sau și mai bine în principiile lui Thales», de la care a luat lecții opt luni și care i-a dat și unele noțiuni de geografie. În același mediu de cultură tînărul principe i-a cunoscut pe Alexandru Mavrocordat, priceput în filozofie, fizică și medicină, autorul unui tratat despre circulația sîngelui, precum și a «o mulțime de scrieri și alte tratate mai mici», pe Hrisant Nottara, ajuns mai tîrziu patriarh al Ierusalimului, preocupat pe atunci de probleme de geografie, pe un anume Iacomi, de la care a învățat «elementele filozofiei» etc.

În același timp, tînărul Dimitrie a întreținut relații cu marchizul de Châteauneuf, ambasadorul Franței, și cu reprezentantul Olandei la Poartă, Collier, amîndoi diplomați culți, care i-au înlesnit contactul cu literatura și știința apuseană ce i-a deschis noi orizonturi.

În sfîrșit, Constantinopolul fiind și un important centru al culturii orientale, aflată atunci în plină strălucire, Cantemir învață limbile turcă, arabă și persană, studiază muzica și literatura orientală, devenind astfel unul dintre primii europeni care au pătruns în profunzimea acestei culturi, primul nostru orientalist și un mare poliglot, cunoscător a 11 limbi!

D. Cantemir cunoștea nu mai puțin de 11 limbi străine. În fotografie: un autograf al său, pe un dicționar greco-latin din bogata sa bibliotecă. La celebra Academie a Patriarhiei din Istanbul — scria marele cărturar — se învăța «enciclopedia filozofiei și mai multe științe, toate în limba greacă antică cea mai curată».

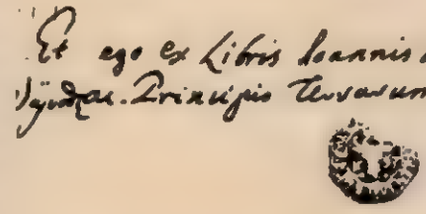

PALATUL LUI DIMITRIE CANTEMIR DE LA ISTANBUL

Construit de Șerban Cantacuzino, «era zidit într-o mahala din Constantinopol, pe țărmul Bosforului, locul cel mai plăcut ce-și poate cineva închipui», după cum își amintea D. Cantemir.

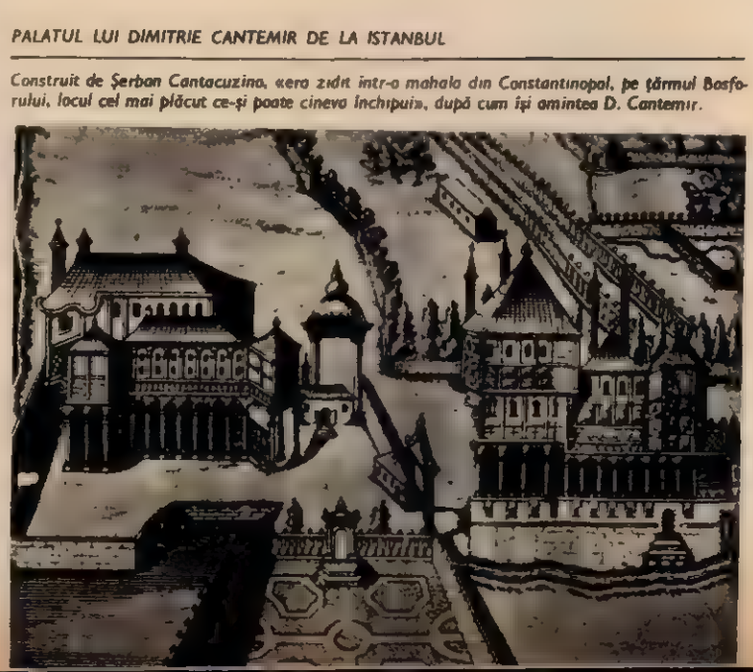

Iată cum povestește el însuși modul cum a învățat la Istanbul: «Dimitrie, ajungînd la Constantinopol, deși încă în fragedă vîrstă totuși, lacom de a ști și de a învăța atît lucrurile de obște, cît și cele osebite, începe să învețe latinește și turcește, stă necontenit de vorbă cu solii străini...»

Cronicarii moldoveni sublimează trecerea deosebită pe care o avea Dimitrie Cantemir la dregătorii turci, care-l apreciau pe tînărul principe pentru cîte știa; fiind «om isteț, știind și carte turcească, bine se vestise acum în tot Țarigradul numele lui, de-l chiemau agii la ospețele lor cele turcești pentru prieteșugul ce avea cu dînșii». În afară de aceasta, fiind și un bun muzicant, «știind bine la tambură, îl chiemau agii la ospețe pentru zicături». Cantemir pătrunde deci de tînăr în înalta societate musulmană, închisă de obicei creștinilor.

Din această vreme datează primul portret cunoscut al lui Dimitrie Cantemir, cel de la Rouen, portret asupra căruia lumea orientală și cea occidentală și-au pus ambele pecetea.

«UN PRINȚ CARE, DEȘI TÎNĂR, ERA ÎNCONJURAT DE CĂRȚI ȘI DE ARME»

Întors în Moldova la 1691 și fiind vizitat de marele ban Cornea Brăiloiu din Țara Românească, acesta ni-l prezintă ca pe «un prinț care, deși tînăr, era înconjurat de cărți și de arme, așa încît putem să tragem încheierea că el se îndeletnicește și cu unele și cu altele».

Revenit lîngă bătrînul său tată ședea împreună cu acesta pînă la miezul nopții, citindu-i «din istoriile celor vechi» și traducîndu-i din Scriptură. În același an, 1691, a asistat — nu fără stringere de inimă — la uciderea fraților Miron și Velicio Costin, acuzați de trădare.

La moartea tatălui său, în martie 1693, tînărul Dimitrie, în vîrstă de 19 ani, a fost ales de boieri domn al Moldovei, fiind aclamat de ostașii țării, care strigau «că altul nu le trebuie să le fie domn fără cît Dumitrașco beizade, fecioru lui Cantemir Vodă».

Deși tînărul domn a căutat să stabilească relații bune cu C. Brîncoveanu, domnul Țării Românești și dușmanul familiei sale, căruia i-a trimis scrisori de pace și bună vecinătate, acesta a obținut de la Poartă numirea ca domn a lui Constantin Duca, viitorul său ginere.

Neconfirmat de turci pe tronul Moldovei, după o domnie care a durat mai puțin de trei săptămîni, Dimitrie Cantemir a fost silit să plece din nou la Istanbul, unde va continua să învețe, împletind preocupările științifice cu cele politice care vizau la redobîndirea tronului pierdut, considerat de el moștenire părintească.

În felul acesta, Dimitrie Cantemir a devenit, după cum spunea N. Iorga: *«unicul exemplar al unui erudit, stăpîn pe cuprinsul întreg al celor trei civilizații pe care le-a dat omenirea și astfel s-a impus tuturor mediilor culturale în care a ajuns să se manifeste»*.

UN OM AL ȚĂRII SALE

Împletind cultura orientală cu cea occidentală, el nu s-a înstrăinat însă de neamul său, ci a păstrat puternice și permanente legături, căci «cultura străină, oricît de bine asimilată, nu poate înrîuri esența însăși a cugetării și simțirii unui scriitor, care, aceea, aparține rasei sale, mediului natural în care s-a format întîi spiritul său».

Deși a trăit mult timp printre străini, *Dimitrie Cantemir a rămas totdeauna un om al țării sale*, care se considera un destărat, departe de pămîntul său. Iată cum mărturisea el însuși acest sentiment: «Mai fericit ieste cineva cu strîmt trai la lăcașul său decît cu toate desfătările în casele streine», aceasta deoarece considera «coliba în țarina sa și bordeiul în pămîntul său decît palaturile în streinătate mai desfătate și mai frumoase a fi».

Nicolae STOICESCU

(Va urmu)

BULETIN DE ȘTIRI

SĂ AUZIM «SEARA». De la festival încoace sîntem asaltați cu «Știu eu ce știu» și alte melodii mai puțin melodioase. În schimb, cel mai autentic și splendid șlagăr, «Seara», într-o interpretare fermecătoare a Andrei Călugăreanu (părere absolut personală), zace chircit în fonoteca radio. Dorim o paritate loială a difuzării melodiilor. (A. Mihailopol)

LEGALIZAȚI ACTUL DE NAȘTERE! Pentru că strandului din Tîrgu Jiu nu-i mai ajunge spațiul în timp de vară, oamenii — cu mic cu mare — și-au instalat plaja pe rîul Jales. Sînt acolo o moară și o insulă înverzită, și apă de baie, și apă de izvor... Locul a fost ales, ba chiar și folosit. Rămîne doar ca edilii să legalizeze actul de naștere al strandului: cu bani puțini, dar cu mult suflet. (I. Predoșanu)

LEI DE 3 ORI = NIMIC în majoritatea cazurilor cînd naivii amatori de tras la țintă folosesc puștile, vizibil defecte, din dotarea «barăcii» de tir sportiv din gura Oborului. Cele trei trageri la care ai dreptul în 5 lei, aduc cîștig numai întreprinderii care patronează această... tragere pe sfoară. (Ana Cahane)

GATA — NE-AM ÎNDEPLINIT SARCINA, vor fi raportat edilii sectorului 8, privind modernizarea și sistematizarea Căii Griviței colț cu Bd. Titulescu, altfel cum se face că după o noapte «furtunoasă» de dărîmare a acestui colț, acum două luni, totul e lăsat baltă. Acum acest perimetru arată mai jalnic ca înainte: moloz, acoperișuri într-o rînă, pe jumătate dărîmate și resturi din foste magazine insalubre. (A. Munteanu)

MAI MULTĂ ATENȚIE CU BOMBELE PERSONALE. Sîmbătă, 28 iulie, pe la orele 19,30, în încăperea în care se vinde pîine din complexul comercial de pe linia lui 105 — Drumul Taberei, prima stație după Tricodava — încăpere arhiplină cu oameni, a explodat un sifon uitat acolo de un bărbat în vîrstă. Sperietură zdravănă, multă lume udată, și doar o fetiță ușor zgîriată. Pentru că a fost și un noroc: sifonul a fost uitat după țevile caloriferului. (N. Ionescu)

DORUL DE CASĂ. Un camion care transporta vite a staționat zilele trecute în fața Gării de Nord. Profitînd de acest fapt, vacile și viteii au coborît luînd-o spre intrarea în gară. Desigur, drumul înapoi le-ar fi surîs mai mult decît cel înspre abator. (I. Tudora)

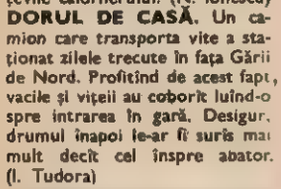

PODGORIA — DUMINICĂ 29. VII '73. Au închis prăvălia, și gata. Cînd vor, și la discreția «patronilor». Toți ospătarii, la Snagov! N-a rămas unul de sămînță: să ne dea și nouă o bere rece, așa, duminica, de tabiet. De pierderea vadului n-au auzit Ce ar fi ca ITB-ul să scoată toate autobuzele 31 și să le trimită dintr-o dată la Agigea? Sau din totalul cărămizilor din blocul Amzei (așezate la *locul lor*) una să ne cadă-n cap?? (A. Mihailopol)

SĂ TREMURE DIOR!... Fi încă la Ploiești, în plin centrul orașului, s-a deschis o superbă casă de mode, cea mai importantă din județul Prahova. Circa 200 de lucrători cu înaltă calificare promit să îmbrace pe oricine cu mult gust și, mai ales, *într-un timp record*. (M. Hetco)

VĂ PLAC PEȘTII? Nu să-i mîncați, ci să-i priviți. Vii, așa cum trăiesc ei în mediul lor. Adică în apă! Aflați deci că după Constanța, care are un mare și splendid acvariu, după Tulcea, care nu s-a lăsat mai prejos în această privință, s-a mai creat unul la Drobeta-Turnu Severin. Foarte interesant și atractiv întrucît prezintă în vitrine toată fauna subacvatică a Dunării. O brigadă specială de pescari alimentează tot timpul cu noutăți acvariul. (Dan Bîrlădeanu)

CE SE ÎNTÎMPLĂ LA GĂEȘTI? Aflăm de la Cooperativa Metalocasnica unitatea 10 Avrig — care se ocupă de repararea frigiderelor «Frigero» în termen de garanție pe Capitală și comunele subordonate — că în ultima săptămînă s-au primit în medie 250 reclamații pe zi. Nu zău, ce s-o fi întîmplînd la Găești? (D. Ștefan)

PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI PENTRU INTERPRETARE ARTISTICĂ a obținut la tradiționalul festival folcloric de la Szeged (R.P. Ungară), ansamblul artistic sindical al Întreprinderilor de construcții din București. (Ilie Tudora)

BÎLCIUL DIN PUCIOASA. Penibil, de prost gust. Lîngă gară, pe cîteva sute de metri pătrați, «panoramă», călușei, «artiști internaționali iluzioniști», mai mult decît dubioși, fum gros de cîrnați și gogoși, papagali. Totul pe un fond sonor, o murdărie și-o înghesuială insuportabile. La așa distracție, îți vine să chemi Sanepidul. (M. Hetco)

I.A.P.L. «COFETARUL» BRAȘOV, CREATOR DE LIMBĂ. Pe șervețelele de hîrtie, ne informează cititorul Nuțu Maniu din Brașov, întreprinderea brașoveană își face reclamă, dar nu oricum, ci oferind consumatorilor produse de *ciocolătărie*. Pe bună dreptate cititorul nostru se întreabă pe cînd produse de cacao-rie sau cine știe ce fel de... rie. (Marga Nedelea)

ANGELA SIMILEA LA... SLOBOZIA. În timp ce concurenții festivalului de muzică ușoară de la Mamaia își disputau unul din prea multele premii acordate, apreciata și cunoscuta interpretă Angela Similea se afla la Buzău *și cînta într-o formație de muzică ușoară din...* Slobozia. (Adrian Mitu)

HOCUS-POCUS. Un șofer de la șantierul Trustului de construcții din Timișoara, pe nume V. Lazorec, a furat din cadrul unității 10 000 kilograme de ciment, pe care le-a vîndut. O singură întrebare: cum de-a cărat atît de liniștit cele zece tone pe poarta șantierului: în buzunare? (L. Nițescu)

CONTEMPORAN CU EPOCA DE PIATRĂ. V. Mîclăuș din Cluj, venit beat acasă, și-a snopit în bătaie soția, Ana, care a doua zi a decedat. (Lionel Nițescu).

LUPUL, O SPECIE PE CALE DE DISPARIȚIE. Vînat fără cruțare, stîrpit prin mijloace rafinate (capcane, otrăvuri), lupul e pe cale de dispariție și în țara noastră. În clipa de față, specia tinde, de altminteri, să părăsească definitiv pădurile Terrei din aproximativ 30 de state. În Finlanda au fost depistați numai șapte lupi, în Norvegia 10, iar în Italia aproximativ o sută. Împărtășind părerea omului de știință, ne întrebăm și noi pe bună dreptate dacă suprimarea selecției biologice prin extirparea fără milă a tuturor răpitoarelor nu va avea repercusiuni grave și ireparabile pentru întreg patrimoniul faunistic al țării noastre. (L. Timbus)

O INIȚIATIVĂ DEMNĂ DE URMAT. Dacă treci pe lîngă blocul M9 din str. Liviu Rebreanu 21, sectorul 4, rămîi extrem de *impresionat* de frumosul gard ce înconjoară perimetrul imobilului și de spațiul verde excelent amenajat. Am aflat de la Ion Brănoiu, președintele comitetului de locatari, că de două luni locuitorii celor 40 de apartamente ale blocului fac muncă patriotică duminica și în orele libere din celelalte zile. Astfel, ei au economisit aproape 18 000 *lei cît ar fi costat manopera*. (Alexandru Păsărin)

TÎRGUL DE VARĂ. S-a deschis, pe 23 iulie, dar cîte luni de vară ne mai așteaptă de acum *încolo?* (Magda Mihăilescu)

CEL MAI MARE CONSUM DE CARNE DE PASĂRE DIN ISTORIA BUCUREȘTIULUI. Sîntem informați de către Direcția generală comercială a Municipiului București că în săptămîna cuprinsă între 23 și 29 iulie a.c. Capitala a înregistrat cel mai mare consum de carne de pasăre din întreaga sa existență: 197 tone! Cifră care reprezintă de 3 ori mai mult decît consumul înregistrat în același interval de timp al anului precedent. (T. Vadim)

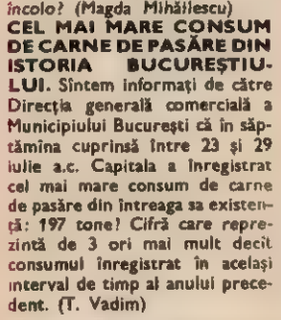

SUB DALTA LUI IORGOS ILIOPOLOS piatra se metamorfozează în chipuri simbolice Semnul apolinic domină aceasta sculptură, care dă credit reprezentării figurative a motivelor umane. (C. Bozbici)

ÎN CARTIERUL TITAN s-au construit 65 000 de apartamente locuite de 200 000 de oameni. În acest cartier nu există:

— *unitate de geamuri, oglinzi*, rame, tablouri;

— unitate de reparat ochelari și montat lentile;

— unitate pentru ascuțit obiecte tăioase;

— unitate de reparat ceasornice. Există în schimb 9 agenții Pronosport, unele în complexuri comerciale, cu spații supradimensionate. (Viorica Puică)

FUMUL PROPRIU. Sanepidul dorește să desființeze un grătar din apropierea Grădinii zoologice din București deoarece este așezat în fum. Să nu se uite că fumul este al lui, al grătarului. (Eugen Seceleanu)

CUM E VIAȚA FĂRĂ BULETIN? La spitalul județean Vîlcea se află în păstrare de un an de zile buletinele de identitate ale cetățenilor Dumitru Gogu din Vîlcea, Aurelian Ciucioi și Maria Pufu din comuna Budești — depuse pentru înscrierea grupei sanguine și, de atunci, uitate. Îi rugăm să ne împărtășească din experiența unui an de viață fără buletin de identitate. (D. Ștefan)

PARCARE CU PLATĂ. Paza interesează mai puțin, dat fiind cele două schimburi: unul vede bine cu un singur ochi la propriu iar celui de-al doilea (o doamnă pensionară) îi e frică să iasă noaptea din cabină. Deseori găsim (parcare «Eva») mașinile «*umblate*». Am *dori* să-l întrebăm pe tovarășul director Strolan de la Întreprinderea de prestări servicii dacă domnia-sa crede că cetățenii dau bani pentru ochii săi închiși? (A. Mihailopol)

BURSA DE LA INTERCONTINENTAL. Nu trebuie să te deplasezi pe Wall-Street sau în City pentru a afla ultimele prețuri ori cursul dolarului. Zilnic zeci de bișnițari din fața Intercontinentalului îți pot da amănuntele necesare. (I. Tudora)

EXCEPȚIE AMARĂ. Minus bănesc de vreo două milioane lei la unitatea din Topolog a Cooperației de desfacere. Proces de anvergură la Tulcea. Firește, vom reveni. (N. Ionescu)

GRAMATICA «INVALIDATĂ» TIP UCECOM. «Față de această situație Biroul Comitetului Executiv (al UCECOM, n.a.) consideră necesar ca, pînă la ameliorarea situației existente, *în unitățile de nevăzători să nu* se mai încadreze nevăzători. În acest sens, nevăzătorii care vor solicita încadrarea să fie îndrumați către întreprinderile în care s-au invalidat» Circulara 90805 emisă de UCECOM (Eugen Seceleanu)

NOUTĂȚI DEFEL ÎMBUCURĂTOARE DIN PETROȘANI: acceleratele 242/243 (cu direcția București) și 247/250 (către și dinspre Cluj) *nu circulă!* Deși C.F.R.-ul a anunțat încă de mult, cu tam-tam-ul necesar, că ele *vor circula...!?*

Urmarea? Biletele la aceste trenuri se vînd cu una, și chiar cu două săptămîni înainte. Rezultat? Majoritatea celor foarte mulți delegați ce urmează a participa la diverse consfătuiri sau ședințe de lucru sînt nevoiți a pleca... pe patru roți. Unde este deci acea economie de benzină la autovehicule, despre care se vorbește în presă?! Sau — *ce are de spus C.F.R.-ul într-o astfel de* ipostază?! (H. Pătrașcu)

URMELE RĂZBOIULUI. Ștefan Deac, 12 ani, și Petru Huțan, 14 ani, amîndoi din comuna Gherăești, au găsit în apa Moldovei o capsă de trotil. Ștefan Deac a lovit-o cu un ciocan și capsa a făcut explozie provocîndu-i grave leziuni la picioare, mîini și față. Copilul a fost transportat în grabă la Roman și la ora actuală este în afara pericolului. (Liviu Timbus)

O MĂSURĂ SALUTARĂ PE CARE O VREM EXTINSĂ. Înființarea liniei fixe de GETAX Titan-centru-gară, în Capitală, cu program permanent, a fost salutată de către cetățeni cu mare satisfacție. Așteptăm apariția și a altor asemenea linii de transport, poate chiar în provincie. (Alexandru Păsărin)

PE CÎND O STRADĂ A ALDEHIDEI FORMICE? Ce părere ați avea despre un cetățean care s-a născut pe str. Fecioarei, colț cu Cimitirului, și locuiește actualmente pe str. Ghiozdanului, colț cu Elefantului? Nu, nu vă alarmați: un asemenea cetățean nu există. Străzile sus-amintite există însă, deși *nu* sînt alăturate. Și, pentru că lipsa de gust și de inspirație a edililor bucureșteni să fie și mai peremptorie, vă putem spune că mai există străzi ca Monoplanului, a Biplanului, a Golășeilor, a Benzenului ș.a.m.d. Nu se impune chiar nici o măsură? (T. Vadim)

STIMĂ ÎNZECITĂ. În noaptea de 26 spre 27 iulie, într-unul din compartimentele din vagonul de dormit al trenului București-Tulcea a luat foc un abajur din material plastic și, de la el, covorul, tot din fibre plastice. În compartiment, un bărbat, o femeie și un copil; fum și miros înecăcios; semnal de alarmă tras; tren oprit noaptea în cîmp; pe scurt, prilej de panică. Din fericire, însoțitorul vagonului s-a purtat cu un calm desăvîrșit și cu o promptitudine de cap cu adevărat limpede. (N. Ionescu)

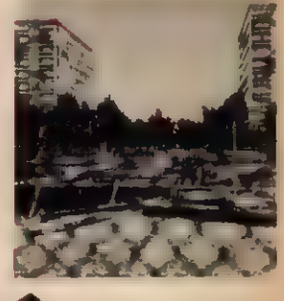

ÎN RITM DE MELC. Priviți acest loc de pe Aleea Barajul Dunării, cartierul Titan. Să nu vă închipuiți că se face nu știu ce mare construcție. Nu. Se face o grădiniță de copii care are totuși o mare importanță pentru cetățenii cartierului. Deși săpăturile au început de luni de zile, abia au fost turnate fundațiile. Și cînd te gîndești că în acest timp au fost înălțate blocuri de zece etaje! (Alexandru Păsărin)

SUB SEMNUL ADEVĂRULUI, JUSTIȚIEI ȘI ECHITĂȚII

opinie separată pentru conștiința mea

Am primit scrisoarea contabilului Gheorghe Zbughin tîrziu. Atît de tîrziu încît orice pledoarie în favoarea sa pare acum fără rost. Pentru că în privința dumisale operează ceea ce se cheamă autoritatea lucrului definitiv judecat. Și pentru că și cererea prin care solicita declararea unui recurs extraordinar i-a fost respinsă. Cu alte cuvinte, orice pledoarie n-ar mai putea — acum — avea nici o finalitate practică, orice pledoarie ar pluti în zona abstractului, a poeziei.

Și totuși, voi scrie aici cîteva rînduri pentru că, dacă aș mai fi judecător și dacă aș fi făcut parte din vreunul din completele de judecată care l-au găsit pe Gheorghe Zbughin vinovat de săvîrșirea unei delapidări, pur și simplu, aș fi motivat și aș fi semnat o opinie separată.

Negoiță Valentina, casieră a Liceului agricol din Dragomirești-Vale — fiind învoită de conducerea liceului să nu mai vină în ziua de 31 decembrie 1971, pentru că voia să-și petrecă revelionul la părinți, în altă localitate — îl roagă pe Gheorghe Zbughin, contabilul școlii, să depună el — în acea zi — niște bani ai școlii, la bancă.

Gheorghe Zbughin acceptă, a doua zi se duce la bancă, dar, ajuns la ghișeu, constată că suma pe care trebuia s-o depună îi dispăruse din servietă. Nu are bani strînși pe care să-i depună în locul sumei dispărute și atunci, pentru că închiderea bilanțului anual trebuia să fie făcută, se debitează pe el însuși, în diferite acte contabile, cu suma de 5 455 lei, sumă ce ar fi trebuit să o depună la bancă. Și sumă pe care,dealtfel,o și depune — împreună cu penalizările aferente întîrzierii — făcînd două împrumuturi de la doi colegi.

Specialiștii de la miliție, de la procuratură și de la judecătorie au avut fiecare părerile lor asupra calificării. Fapta lui Gheorghe Zbughin este considerată întîi abatere disciplinară, apoi neglijență în serviciu, și în cele din urmă delapidare.

Judecătorii au considerat nesinceră susținerea lui Gheorghe Zbughin — precum că banii l-ar fi fost sustrași sau că i-ar fi pierdut — din două motive: pentru că nu a anunțat imediat conducerea școlii ori organele de urmărire penală și pentru că nu a depus banii decît la 7 februarie, după ce casiera a sesizat conducerea liceului că ei n-au fost depuși.

Iar Gheorghe Zbughin contraargumentează: «N-am anunțat imediat, am păstrat tot necazul doar în sufletul meu, pentru că soția mea era grav bolnavă» Și dovedește că, într-adevăr, soția sa e suferindă de mai mulți ani.

«N-am depus banii imediat, pentru că nu i-am avut. A trebuit să-i împrumut».Și dovedește și această afirmație

Și că omul acesta s-ar putea să nu fie un delapidator o mai demonstrează și alte împrejurări:

putea pur și simplu să conteste primirea sumei de la casieră — pentru că nu-i dăduse acesteia nici un fel de chitanță — dar n-a făcut-o;

— s-a încărcat singur, în evidența contabilă a liceului, cu suma nedepusă; e această autodebitare nu numai o recunoaștere în scris, ci — implicit — chiar o «autodenunțare», pentru că,să nu uităm,Gheorghe Zbughin este contabil cu vechime și cînd un contabil își trece numele în scriptele de încheiere a bilanțului unui întreg an, știe care-s urmările, și că *evidențiază, nu că mascheză;*

— are 27 de ani vechime în meserie și, nu numai că n-a mai suferit sancțiuni, ci e apreciat ca un om cinstit, corect, demn, modest, ca un bun profesionist, ca un salariat muncitor și devotat.

Am făcut aici motivarea unei păreri la urma urmei subiective. Trist și cinic ar fi pentru mine să pășesc ca acel judecător dintr-un roman care a semnat o opinie separată, și-a dat demisia și s-a făcut clovn; pentru ca, după ani, condamnatu pe care el o credea inocent să recunoască în fața lui că într-adevăr el săvîrșise fapta.

Scrisori comentate de Nelu IONESCU

iată de ce, tovarășe Cindea...

Ne onorează încrederea cu care tovarășul Constantin Cindea se adresează revistei noastre, am citit și răscitit cu atenție și bunăvoință atît argumentarea cît și actele trimise, dar hotărîrile judecătorești care — socotește dumnealui — că l-au nedreptățit, pe mine unul, m-au convins. Dar iată, foarte pe scurt, despre ce este vorba.

Prin 1971, la o teleconferință, este criticat felul în care se desfășoară transportul de călători la autobaza din Piatra Neamț a Întreprinderii de transporturi, autobază al cărei șef pe atunci era tovarășul Cindea. Și, bineînțeles, după aceea se iau măsuri pentru îndreptarea lucrurilor. Una dintre ele a fost desemnarea tehnicianului principal Paul Atanasiu ca responsabil al activității privind transportul de călători. Dar iată că acesta refuză funcția și continuă să se prezinte la vechiul său loc de muncă. Conducerea autobazei îl socotește însă — și absent și indisciplinat — și-i desface contractul de muncă. Paul Atanasiu se plînge justiției, i se dă dreptate și ponoasele bănești rezultate din toate luptele astea intestine trebuie să le plătească șeful autobazei, tovarășul Constantin Cindea, care, repet, crede cu nemulțumire că a fost cumplit de nedreptățit.

Sigur, aspectele cauzei sînt mai numeroase și n-am loc să le notez pe toate aici. Voi trece peste cele privitoare la forul care era îndreptățit să dea decizia de desfacere a contractului de muncă, și privitoare la termenele de emitere și comunicare ale deciziei — precizînd că și la acest capitol motivarea judecătorilor e cea convingătoare — și mă voi referi la aspectul care zic eu că este de fond, în cel mai profund înțeles al cuvîntului.

Pe scurt, mă alătur părerii instanțelor judecătorești că — atunci cînd se schimbă soarta profesională a unui om — trebuie să fie ascultat și el, trebuie să fie puse în cîntar și interesele sale, trebuie să fie *înțeles* și el.

Or, se pare că Paul Atanasiu n-a fost înțeles. A arătat că specializarea sa era în transporturile de marfă, nu în cele de călători; a reamintit că în acest sector și-a îndeplinit sarcinile în chip cu totul deosebit; a arătat că e bolnav și că, în aceste condiții, munca la sectorul transporturilor de călători l-ar depăși. Paul Atanasiu a arătat și a dovedit toate acestea, dar dumnealui — ca om — n-a fost înțeles. Și s-a trecut la manu militari.

Iată de ce, tovarășe Cindea, vă stimez dar nu pot subscrie punctul dumneavoastră de vedere. Dimpotrivă.

o axiomă a oamenilor din popor:unde-i lege nu-i tocmeală

Unui muncitor din Hunedoara, mai precis de la Combinatul siderurgic de acolo, i se îmbolnăvește grav o rudă din București și omul se simte dator să alerge să-i dea o mînă de ajutor. Cere un concediu fără plată de cinci zile, i se aprobă de către doi șefi ai săi, si Ovidiu Oproiu, căci acesta-i numele celui cu ponosul, lipsește doar trei zile — 18, 19 și 20 noiembrie 1969 — din cele cinci acordate, dar are, la întoarcere, hai să-i zicem surpriza, de a se trezi cu contractul de muncă desfăcut. Motivul? Absențe nemotivate de la serviciu, pentru că cererea lui mai trebuia aprobată și de organe superioare.

Cu alte cuvinte nu s-a ținut seama că Ovidiu Oproiu de fapt s-a aflat într-o eroare cu privire la aprobarea plecării sale. Omul a fost de bună-credință,dar pur și simplu n-a știut că mai are nevoie și de o a treia semnătură pe cererea sa. Și nici nu s-a ținut seama că producția n-a avut de suferit de pe urma plecării lui.

Dar ceea ce mi se pare mai grav e faptul că nu s-a ținut seama că omul acesta muncea în combinat de 20 de ani; că era lăcătuș — șef de echipă; că a avut întotdeauna o bună comportare la serviciu; că în cadrul ședințelor de producție era evidențiat pentru felul în care muncea aproape lună de lună; că s-a vorbit de bine despre dumnealui în ziarul «Uzina noastră»; că numele său e trecut pe certificatele a două inovații.

Încît, față de aceste comportări meritorii, față de atașamentul său pentru munca sa, e limpede că acele 3 absențe, considerate chiar ca nemotivate, tot nu puteau constitui o încălcare sistematică a îndatoririlor de serviciu, condiție pe care legea imperativ o cere atunci cînd se procedează la desfacerea unui contract de muncă.

Firește, tovarășul Ovidiu Oproiu s-a bătut pentru dreptatea dumisale și a obținut-o. Judecătorește s-a anulat decizia care-i desfăcea pe nedrept contractul de muncă și s-a dispus reintegrarea sa în funcția pe care o avusese.

Dar iată că lucrurile nu se sfîrșesc, ci urmează un episod cu adevărat nemaipomenit. Forurile administrative de la Combinatul siderurgic hunedorean, care au făcut greșeala cu desfacerea contractului de muncă, refuză acum s-o dreagă, refuză să ducă la îndeplinire o hotărîre judecătorească.

Și iată-l pe Ovidiu Oproiu iar alergînd pe la procuratura județeană, pe la tribunalul județean, pe la procuratura generală în București, ca să obțină punerea în executare a hotărîrii care-i restabilește drepturile.

Tare aș vrea să știu numele aceluia sau acelora care își închipuie că voința șefișoriei lor e mai presus și de legile țării.

Indignarea mea are serioase temeiuri.

Pentru că urăsc arbitrariul.

Pentru că decizia nr. 928 din 4 noiembrie 1972 a tribunalului județean Hunedoara, semnată de judecătorii Radu Gabor, Ioan Szakacs și Viorel Burza, e un exemplu de hotărîre bine și clar motivată, e un exemplu de hotărîre încărcată de argumente juridice,dar și de omenie. De aceea am și ținut să-i trec aici datele esențiale care o individualizează. Este o hotărîre atît de explicită, încît cei care — absurd — refuză s-o respecte, ar fi trebuit, după citirea ei, să spună cu onestitate: Da, dom'le, am greșit, acum văd care-i logica dreaptă a lucrurilor, greșeala-i omenească, acum hai s-o îndrept cît mai repede! Au intervenit însă alte slăbiciuni ale caracterului omenesc: orgoliul, ambiția neacoperită, patima.

Și, în sfîrșit, pentru că Ovidiu Oproiu, lehemetuit probabil, acceptă — dacă nu i se mai poate reda locul său cîștigat cu sudoarea unei munci de 20 de ani — să i se dea măcar «transferul *în interesul serviciului* la locul de muncă pe care l-am ocupat actualmente». Dacă nu l-aș ști cît e de supărat, aș zice că omul a realizat cu vorbele astea «transfer în interesul serviciului», o culme a maliției.

Dar, revenind la gravitatea lucrurilor, mă întreb nu numai de ce organele judiciare în drept nu trec la executarea silită a hotărîrii judecătorești și la tragerea la răspundere a celor care se opun executării unei hotărîri judecătorești, ci mă mai întreb ce au făcut și ce fac forurile sindicale ale combinatului pentru apărarea drepturilor unuia dintre membrii acestui sindicat?

Căci, dacă ar fi după mine, unul care greșește și, după ce i se explică, tot se încăpățînează, cum se spune în popor, «s-o facă pe-a lui», atunci l-aș pune să plătească. Dar tot! Pînă și articolul ăsta născut din aceeași greșeală a unor oameni pentru care spiritul autocritic încă nu s-a descoperit.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

CONSILIUL POPULAR AL JUDEȚULUI ARAD NE RĂSPUNDE

Referitor la adresa dumneavoastră nr. 72/1973, prin care se atenționează asupra unor aspecte critice privind activitatea de sistematizare din municipiul Arad în cadrul articolului «Așteptăm un delegat», vă comunicăm următoarele:

În conformitate cu Decretul nr. 144/1958, executarea tuturor lucrărilor de pe teritoriul localităților urbane se execută numai în baza autorizației de construcție emisă de către comitetul executiv al consiliului popular respectiv.

Închiderea balcoanelor menționate în articol s-a făcut nelegal, fără autorizația de construcție necesară, în etape, de către locatarii respectivi, contribuind la apariția unor aspecte urbanistice necorespunzătoare. Întrucît problema respectivă a apărut ca un fenomen general, la nivelul localităților urbane, Comitetul pentru problemele consiliilor populare, fostul Comitet de stat pentru economia și administrația Locală a inițiat o acțiune amplă prin comitetele executive ale consiliilor populare de readucere a logiilor și balcoanelor la starea inițială.

În acest sens, s-a considerat că prin închiderea balcoanelor respective se obturează posibilitatea de ventilație directă a camerelor, fără a lua în considerare și problema luminozității. Ca o acțiune proprie a Comitetului executiv al Consiliului popular județean Arad, din considerente de exploatare, s-a considerat însă că la nivelul balcoanelor de la parter închiderile executate vor putea fi menținute întrucît în forma inițială, din motive de securitate, spațiul nu putea fi folosit eficient.

Urmează ca în continuare cetățenii în cauză să execute demolarea glaswandurilor respective, în conformitate cu dispoziția Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului.

Vicepreședinte
Inginer Nicolae Georgescu
Director
arhitect Victor Catană

APARȚINEM SAU NU DE CAPITALĂ?

Vă scriu despre cîteva aspecte din cartierul nostru și anume despre felul cum își fac datoria salariații O.C.L.-Alimentara din cartierul Giulești Sîrbi, sectorul 7.

Pînă mai acum cîtva timp la centrul de pîine era o singură salariată și, după cum era și normal, avea o zi liberă din săptămînă, iar această zi era marți. Pînă aci toate sînt bune. De două sau trei luni sînt două salariate și tot se continuă ca ziua de marți să fie închis. De ce? Doar lucrează în schimburi.

La 1 iunie 1973 a plecat gestionarul de la alimentară în concediu, conducerea O.C.L.-Alimentara, sector 7, a luat unele măsuri ca să se vîndă unele alimente preambalate la centrul de pîine, printre acestea și laptele, problemă principală, dar cum marțea centrul este închis laptele stă afară în stive, iar cetățenii cu sticlele goale.

Mai am de arătat o problemă. Noi aparținem din punct de vedere administrativ de Capitală, avem buletine de Capitală de zeci de ani, iar cu iluminatul electric aparținem de I.R.E.B. în loc de I.D.E.B. Acest I.R.E.B. pune becuri pe străzile noastre numai la 1 Mai și 23 August și atunci cu regim de țară. Despre această lumină se poate vorbi foarte mult, mai ales despre stîlpii care sînt gata să cadă pe casele oamenilor fiindcă sînt lăsați în părăsire.

Mitu Gheorghe
secretar al organizației de bază
P.C.R. cartier
str. Răsadniței nr. 39

UN APEL JUSTIFICAT

În luptă cu poluarea apelor și noi muncitorii de la Stația de epurare a apelor Sintuhalm, județul Hunedoara, acționăm prin supravegherea ceas cu ceas a complexului mecanic, redînd naturii apele cu un grad de puritate cît mai mare.

Am citit cu mult interes articolele apărute în revista «Flacăra» în legătură cu poluarea, dar cu regret constatăm că Fabrica de materiale de construcții-Bîrcea continuă să ignoreze acțiunile întreprinse împotriva poluării.

Stația de epurare a apelor, la care muncim noi, este construită pentru a epura mecanic apele menajere din municipiul Hunedoara, fără ape pluviale și reziduuri petroliere. Cu toate acestea, zilnic sîntem asaltați în stație de reziduuri petroliere, deversate în canalul colector de Fabrica de materiale de construcții-Bîrcea, contrar legilor în vigoare.

Acest lucru face ca stația să nu funcționeze normal, să nu asigure un grad de epurare corespunzător al apelor reziduale menajere.

Facem un apel pe această cale la conducerea sus-numitei fabrici, de a lua măsuri de a preepura reziduurile petroliere în fabrică și de a deversa în canalul colector numai ape reziduale cu conținutul admis, pentru ca munca noastră să-și atingă scopul, iar milioanele de lei cheltuiți cu construcția stației să fie justificate.

Nicolae Tudor
Stația de epurare a apelor
Sîntuhalm

LA BUNUL PLAC AL ȘANTIERULUI

Mă numesc Bădilă Dumitru și sînt salariatul întreprinderii de hidromecanizare și transporturi navale (I.H.T.N.) Cernavoda.

Prin dumneavoastră solicit o explicație din partea conducerii șantierului Mostiștea aparținînd T.C.I.F.-3 București în situația următoare: eu și colegii mei sîntem marinari și facem parte din echipajul dragii «Bistricioara». Această dragă este închiriată de către T.C.I.F.-3 București pentru canalul Mostiștea-București. Odată cu draga a fost închiriat un bac-dormitor pentru echipaj. Am stat în acest bac 2 luni și jumătate după care conducerea șantierului a hotărît să ia acest bac ca să locuiască în el 4 persoane, iar echipajul dragii format din 16 persoane să se mute pe un alt bac-dormitor de capacitate mai mare, dar mult mai incomod fiind împreună cu un alt echipaj de la o altă dragă. Draga «Bistricioara» este o navă cu comandă centralizată și de tip greu, iar dacă echipajul nu se odihnește și nu rezistă la cele 10 ore de muncă se întîmplă avarii și chiar accidente care costă enorm. Tovarășii din conducerea șantierului sînt de părere că pe dragă se poate dormi în timpul serviciului cu rîndul și nu putem să-i convingem că nu e posibil căci riscul e mare.

I-am rugat totuși să ne lase bacul-dormitor și ni s-a răspuns că bacul este închiriat de șantier și deci dispun după bunul plac de el. Nu cred că acest lucru este omenesc.

În afară de aceasta, locuind împreună cu celălalt echipaj se ivesc greutăți în manipularea banilor pentru hrană care sînt în jur de 30 000 lei lunar.

Dumitru Bădilă
secretarul B.O.B. nr. 3 dragaje
com. Dorobanțu, jud. Ialomița

CHESTIONAR CU 8 ÎNTREBĂRI PENTRU CASA DE MODE

Mă numesc Strâchinaru Cezar, și doresc să adresez, prin intermediul revistei «Flacăra», cîteva întrebări pe care cred că și le pun și alții.

Ce este Casa de mode din București? O unitate cu deservire exemplară, așa cum reiese din reclamă?

Dacă da, de ce subsemnatul a fost pus în situația să-și pună următoarele întrebări:

1) De ce nu se respectă termenele fixate pentru probe și cele pentru terminarea pieselor comandate?

2) De ce ești trimis să-ți procuri singur diverse accesorii necesare ca: nasturi, cataroame, căptușeală și nu se asigură procurarea lor de către Casa de mode?

3) De ce unii maiștri au, de regulă, o atitudine jignitoare față de clienți?

4) De ce, dacă insiști să ți se respecte întocmai comanda, ești etichetat drept prea pretențios?

5) De ce, după 7 probe, un costum de damă a ajuns la sfîrșit în starea de a nu putea fi purtat?

6) De ce, în aceste condiții, se mai plătesc tarifele care se mai plătesc?

7) Cum recuperez cei aproximativ 900 lei reprezentînd contravaloarea materialului stricat și a manoperei?

8) Cînd se va asigura o deservire pe măsura prețului la Casa de mode?

Despre timpul pierdut și jignirile primite nu mai vorbesc.

Subsemnatul deține, pentru exemplificare, un costum de damă confecționat la această unitate.

Cezar Strâchinaru
București

P.S. *Este vorba de Casa de mode din Calea Victoriei.*

LOCATARII VILEI NR. 9 ȘI I.C.M. 5

Subsemnata Mihăilescu Sofia, domiciliată în cartierul Jiului-Scînteia, str. Hrisovului 32, vila 9, ap. 8, am contractat în anul 1968 cu O.C.L.P.P. o garsonieră pe care o locuiesc la adresa de mai sus.

În august 1970 am încheiat actul de predare-primire, de la care dată mi se opresc ratele fixate, la instituția unde lucrez.

După un an și nouă luni de la ocuparea locuinței, am primit o scrisoare din partea I.C.M. 5, prin care eram invitată la sediul său pentru comunicări. Prezentîndu-mă mi s-a spus că ar mai fi de plătit o anumită sumă ce ar reprezenta costul unor materiale folosite în plus, din cauză că au săpat mai adînc decît era prevăzut în proiect, și alte argumente indoielnice.

Toate acestea fiind greșelile constructorilor, am refuzat plata sumei pretinse de I.C.M. 5.

Menționez că toți locatarii din vilă au primit astfel de scrisori și că mai sînt vile în cartierul Jiului-Scînteia care au același litigiu cu I.C.M. 5.

În ultimă instanță, sîntem amenințați cu trimiterea în judecată. Locatarii vilei nr. 9 sîntem revoltați de aceste pretenții ale constructorilor, mai ales că și în prezent avem multe de reparat de pe urma lipsei de conștiinciozitate a I.C.M. 5, în executarea clădirii.

Sofia Mihăilescu
București

RĂSPUNSUL CONSILIULUI POPULAR AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Ca răspuns la scrisoarea tovarășei Mihăilescu Sofia vă comunicăm următoarele:

Conform dispoziției nr. 611/12.V. 1972 a Comitetului Executiv C.P.M.B. s-au constituit comisii de verificarea situației financiare a construcțiilor locuințe personale spre a se înlătura orice greșeli constatate în dauna proprietarilor sau a statului, deoarece s-au depistat unele nereguli și abuzuri în acest domeniu.

Pe această bază comisia tehnică, prin nota 611 C 1/15.03. 1973, a constatat că, pe întreaga vilă, s-au executat lucrări omise în deviz în valoare de 44 482 lei și nu s-au cuprins demolările de pe amplasament în valoare de 6 534 lei. Rezultă că, în total, proprietarii vilei mai au de plată, în mod solidar, suma de 51 016 lei care a fost însușită și de proiectant și de dirigintele lucrării — ca organe de specialitate.

Tovarășa Sofia Mihăilescu va trebui să suporte cota-parte proporțională din această sumă care se stabilește nominal de organele I.C.V.L. (fost O.C.L.P.P.).

Reclamația nu este întemeiată, situația financiară actuală restabilind adevărul printr-o verificare efectuată de organe competente, numite din afara unităților direct interesate.

Director general adjunct
inginer Constantin Popa

SĂ NU UITĂM PE MAREA MARIE

În urmă cu zece ani un alai imens a condus pe ultimul drum pe Maria Tănase. Tristă despărțire a fost fizică, pentru că sufletește nu ne-am despărțit de Maria, de marea cule-

gătoare și interpretă a cîntecului românesc care, ca și Miorița, se confundă cu însuși poporul.

Propun forurilor în drept să acorde numele Mariei Tănase Institutului de etnografie și folclor și atribuirea numelui ei unei artere de circulație din Capitală. A devenit tradiție să cinstim astfel pe cei ce au cîntat țara și aspirațiile neamului nostru, iar omisiunea se cere anulată.

Constantin Dincă
București
str. Teiul Doamnei nr. 14

«RĂSPLATA» FIILOR

Instinctul matern există dinaintea omului. Grija logică pentru viitorul urmașilor noștri este însă ceva rațional.

Sînt foarte rare cazurile cînd un părinte nu se interesează de mersul în viață al copiilor lui.

Un astfel de caz îl prezintă Maria Firincă, originară din comuna Leu. Se pare că această bătrînă, acum în vîrstă de 78 de ani, nu a vrut să cheltuiască nimic pentru școala copiilor ei și că pe unii dintre ei chiar i-a nedreptățit și i-a alungat de acasă pentru a nu pune în pericol stropul ei de avere.

Societatea noastră a rezolvat cazul acestor copii, așa cum a rezolvat atîtea altele. Ei trăiesc, au profesii serioase și sînt acum oameni apreciați la locul lor de muncă.

Bătrîna și-a ales deci cu proprie voință, calea singurătății. Și au ajuns-o acum senilitatea, bolile (este pe jumătate paralizată).

Cei cinci fii ai Mariei Firincă nu s-au mai gîndit la ea. Ani la rînd au evitat-o.

Desigur, bătrîna nu și-a apropiat copiii, dragostea lor nu a interesat-o, teama că bunurile ei neînsemnate (o casă mică și o grădină) i-ar putea fi luate a trezit în ea rapacitatea. Ea are însă, chiar și în aceste condiții, dreptul la recunoștință din partea celor cinci băieți. Din toți cei cinci fii, unul singur și-a simțit sufletul sfîșiat de suferința mamei sale. Și a luat-o pe bătrînă la el acasă.

Dar, copleșit de greutăți, Filip Constantin a făcut apel la frații săi. A vorbit însă în vînt, nu l-a auzit — sau n-a vrut să-l audă — nimeni. Maria Firincă a greșit, probabil, față de copiii ei. Poate din neștiință, poate din egoism. Greșelile ei nu au fost însă ireparabile, din moment ce cei cinci fii sînt sănătoși, muncitori buni și mîndri, de nădejde ai societății.

Și în aceste condiții, ea merită mai mult decît mizeria. Cei patru fii rătăcitori ar trebui să chibzuiască, să-și înfrîneze pornirile de egoism și răutate și să plătească față de mama lor și față de societatea noastră una din datoriile cu care se află scrisă în restanță: grija și dragostea pentru mamă. Rezolvați acum în ceasul al doisprezecelea această delicată problemă. Răsplătiți-o pe mama voastră!

Prof. Al. Mironov
Craiova, str. Brazda lui Novac
bl. F7, sc. 1, ap. 18

FLORA E PREZENTĂ ÎN DENUMIREA STRĂZILOR DIN BLAJ

La articolul intitulat «Necesarul respect față de istorie» semnat de Mihai Hetco, subscriu cu toată convingerea la cele semnalate de autor și țin totodată să mai adaug următoarele:

Deși «la Blaj fiecare metru pătrat de caldarîm înseamnă istorie» — cum se afirmă pe drept cuvînt în articol — din denumirea străzilor orașului lipsesc nume de oameni iluștri și evocarea evenimentelor măreție petrecute la confluența celor două Tîrnave. În «Mica Romă» străzile sînt «botezate» astfel: str. Trandafirilor (strada principală), Fagului, Plopilor, Frasinului, Porumbiștei, Trifoiului, Bradului, Cinepii, Ulmului, Mesteacănului, Pădurii, Ciocîrliei, Fundăturii, Horticultorilor, Berzii, Viitorului, Luncii, Dealului.

În schimb, n-am văzut străzi cu numele bărbaților iluștri ale căror fapte măreție sînt legate de această cetate a culturii românești și care au înscris pagini de glorie în istoria zbuciumată a neamului nostru.

L. Salcă
Cluj, str. Beethoven 4

lumea văzută de aproape

bronzarea spiritului

E adevărat, natura a fost darnică sau mai puțin generoasă cu fiecare țară, dar tot atît de adevărat este că n-a uitat să-i dăruiască fiecăreia cîte ceva. Iar în decorul pitoresc, mileniile de istorie au implantat mărturii ale trecutului, pe care actualitatea le-a conservat și le-a îmbogățit cu atributele civilizației moderne. Iată, așadar, un nesfîrșit teritoriu de frumusețe și de inedit spre care pornesc an de an turiștii. Cîtadinul de pretutindeni simte tot mai puternic atracția spre călătorie, spre țărmuri necunoscute, dornic să-și scalde privirile în decorul întotdeauna proaspăt al naturii, să cunoască obiceiuri și tradiții. Fiecare popor oferă cu sufletul deschis bogăția sa spirituală, gata oricînd să-și manifeste și pe această cale vocația universală, să demonstreze aportul său la cultura și arta umanității. Adăugînd la toate acestea și implicațiile de natură economică, nu e de mirare că turismul a devenit în zilele noastre o adevărată industrie.

Rău este însă cînd această industrie este privită unilateral, cînd uriașa mașină propagandistică, pusă în slujba profitului cu orice preț, denaturează realitățile, transformînd turismul într-o problemă politică, cu grave repercusiuni.

Oameni și popoare devin simple curiozități, respectul firesc datorat gazdelor este înlocuit cu aroganța și aerul de superioritate. Nu rare sînt și manifestările josnice de rasism care demonstrează că neocolonialismul își croiește drum și în domeniul turismului. Revista «Jeune Afrique» publică în numărul din 21 iulie un articol semnat de scriitorul și publicistul Mohsen Toumi. Autorul se referă la expedițiile de tip colonial ale cohortelor de oameni din Europa occidentală și de peste ocean. „Turiștii nu circulă decît în grupuri încadrate; se deplasează cu propriile mijloace, vehiculează propria atmosferă: totul este climatizat, aseptizat; locuiesc în «case de stăpîni» păzite de gardieni și cîini, strict interzise indigenilor. Nu au acces dintre localnici decît ajutorii bucătari (șefii sînt importați, desigur) și femeile de serviciu. Cea mai mare parte a plajelor — și cele mai frumoase — sînt declarate «private». Barurile și restaurantele hotelurilor refuză clientela locală"

După ce arată că acest corp expediționar, pornit evident nu la cuceriri militare, ci la o invazie mult mai subtilă, își impune propria concepție, propria «educație», autorul scrie: «Cucerirea are loc datorită complicității sau inconștienței cuceriților.

Organizarea revine în proporție de 90 la sută agențiilor de voiaj și cluburilor americane și europene. Turistul plătește tot, înainte de a pleca, în moneda sa națională și nu va cheltui ulterior decît o sumă infimă. Hotelurile aparțin companiilor străine iar mobila, lenjeria, produsele de lux sînt importate chiar dacă și cele locale sînt de bună calitate. Are loc o formidabilă cursă a profiturilor, un proces de spoliere Ceea ce este mai grav este că are loc și un proces de alienare. De multe ori localnicii sfîrșesc prin a se convinge de superioritatea invadatorilor, de morala și cultura lor, încercînd să le adopte».

Evident, asemenea situații nu sînt singulare și, în orice caz, nu sînt de întîlnit doar în țările continentului african. În Mexic sau în Japonia, în India sau Nepal, ba chiar și în Spania și Turcia, cazuri identice reflectă tristul adevăr. Am văzut la Agra, în vecinătatea celebrului Taj Mahal, indieni vîrstnici precum și copii, puși pe goană de turiști cu pălării texane de șerifi, care nu agreau în preajma lor picior de localnic. La Niagara Falls am văzut de asemenea cîțiva tineri de culoare bătuți măr de un zdrahon blond pentru că îndrăzniseră să se apropie de superlimuzina purtînd număr de California.

Revenind însă la articolul semnat de Mohsen Toumi, mi se par deosebit de interesante concluziile sale: «Trebuie să renunțăm la turism? Nu. Ci să-l regîndim. Economic: depășind politica de a fi desconsiderați, favorizînd turismul popular, încurajînd investițiile naționale. Cultural: schimbînd mentalitatea. Ospitalitatea presupune amiciție, deci egalitate.»

Turistul trebuie să-și «bronzeze» spiritul, mai degrabă decît corpul.

Ion MĂRGINEANU

tinerii, împreună !

Începînd din 28 iulie și pînă la 5 august, reprezentanții tineretului din cinci continente, reuniți în Berlin au desfășurat larg programele strălucitului lor festival, în atmosfera specifică și incomparabilă, tradițională frumoasei sărbători

O imagine din orașul-gazdă: Alexanderplatz, imensă scenă sub cerul liber a multora din manifestările festivalului.

mapamond '73

cîinele de la pompei

Un turist năbădăios a vrut să vadă dacă oamenii aceia pietrificați, scoși de sub lava Vezuviului care a acoperit Pompeiul în anul 79 înaintea erei noastre, nu erau cumva niște mulaje ticluite de falsificatori pentru impresionarea publicului, și atunci a spart pe ascuns degetul gros de la piciorul unui pompeian expus în muzeu. De sub crusta de cenușă a apărut osul cu vasele măduvei seci, ca o piatră ponce albicioasă, prin care, cîndva, a fremătat viața.

Se află, între operele de artă ale muzeului din Pompei, cîteva stranii «exponate» care fac să te străbată fiorii reci ai morții: pompeienii dezgropați din mormintele lor de lavă, așa cum i-a surprins clipa instantanee, în actitudini de apărare, în zvîrcoliri agonice, în țipăt și chin. Au trăit cît au trăit, într-un oraș prosper peste care s-a revărsat mînia Vezuviului, apoi au stat aproape 20 de secole sub lavă pentru a deveni acum «opere de artă» ale morții, expuse sub sticlă pentru ca torturații de curiozitate să nu le mai ciocănească somnul. Iar între ei, un cîine. Acel cîine pe care l-a reînviat Lucian Blaga cu harul cîtorva stihuri cutremurătoare. Un cîine cu schelălăit de piatră, zvîrcolindu-se pe pămînt sub lovitura stihiei. Are labele răsucite spre cer, gîtul întins, botul căscat. N-am plîns ca Blaga. Pentru că, pe străzile pustii ale orașului dezgropat, am întîlnit un cîine viu, geamănul celui de peste secole care se gudura și se bucura de soare, fugind parcă instinctiv de umbra conului negru al Vezuviului care se întindea încet peste Pompei.

Sus, pe buza craterului deschis în urma ultimei erupții din mai 1944, colosul fumega într-un somn părelnic, iar vulcanologii măsurau în coasta lui o temperatură de peste 650 de grade confirmînd bănuiala că, anul viitor, Vezuviul se va trezi din nou. Pe fundul gurii căscate în vîrful muntelui de lavă zăceau cîteva pneuri de mașină, ca niște colaci negri, aruncați acolo de un secol nebun care se joacă de-a viteza. Și le priveam fascinat, întrebîndu-mă cum vor fi ajuns anvelopele acelea acolo unde nici o mașină nu se putea cățăra, și ce dement o fi vrut să-și rîdă de stihia provizoriu adormită îndopîndu-i gura cu colaci de cauciuc?

M-am întors în Pompei și am ademenit cîinele acela rătăcit în orașul mort, ducîndu-l cu mine către viață, pînă la copiii care se jucau pe o plajă în splendidul golf al Neapolului.

Ioan GRIGORESCU

oameni despre care se vorbește

SADAR MOHAMMED DAUD KHAN, președintele Afganistanului, care ocupă suprema funcție după recenta lovitură de stat și răsturnarea monarhiei, a precizat obiectivele esențiale ale revoluției din această țară: reforme de bază pe plan social-economic, pe un fond constituțional democratic. Pe plan internațional — o politică de independență.

ELISABETH TAYLOR (n. 1932), cunoscuta actriță de film, a reușit din nou să concentreze atenția asupra ei și asupra menajului ei cu nu mai puțin cunoscutul actor Richard Burton, de care — chipurile — ar fi divorțat. Ziarele occidentale au umplut coloane întregi cu comentarea știrii, iar revistele au epuizat stocul de fotografii al celor două superstaruri. De fapt, iată era esențialul și nu dacă ei au divorțat cu adevărat sau în glumă.

MOAMER EL GEDDAFI (n. 1942), președintele Libiei, s-a aflat în aceste zile în centrul unor grave frămîntări politice legate de proiectata uniune dintre Libia și Egipt. După ce și-a înaintat demisia din înalta funcție pe care o deține în stat, el a revenit asupra acestui act care a fost considerat de Consiliul Comandamentului Revoluției din Libia ca «nul și neavenit».

GHIORGHIOS PAPADOPOULOS (n. 1919), președintele Republicii Grecia, ca rezultat al referendumului prin care poporul grec subscrie la organizarea unei noi forme de stat — republica prezidențială parlamentară.

de la lume adunate

MADRIGALUL, DIN NOU «PUNCT CULMINANT». La prima sa participare la festivalul de la Ljubljana, corul de cameră **Madrigal**, dirijat de Marin Constantin, s-a bucurat, ca întotdeauna, de mare succes. Concertul a avut loc în incinta vastă a catedralei din Piața Revoluției Franceze care a fost totuși neîncăpătoare în acea zi pentru toți cei ce au dorit să asculte distinsa formație românească. **«Spectacolul a reprezentat nu numai o încîntare pentru public ci și punctul culminant al festivalului»** — a spus Aleksandra Kornhauser, vicepreședintă a Adunării Sloveniei.

MEMORIA TELEFONULUI. Folosind tehnica atotbiruitoare a releelor cu «memorie», noul aparat telefonic al companiei Bell permite chemătorului să programeze o convorbire cu un anumit număr la o anumită oră, apoi să-și vadă de treabă. La ora fixată aparatul cheamă, insistă dacă firul e ocupat pînă se eliberează și anunță pe chemător că poate vorbi...

IAR ATLANTIDA? O echipă de cercetători americani a anunțat că a descoperit, într-o zonă a Atlanticului, situată în largul portului spaniol Cadiz, vestigii care ar putea fi ale faimoasei Atlantide, leagănul civilizației străvechi dispărute — după cum se afirmă — în ocean, în urmă cu aproximativ zece mii de ani. Scufundătorii americani au găsit, în locurile descrise de Platon, urmele unor căi rutiere și coloane de mari dimensiuni, decorate cu motive în spirală. Detalii suplimentare vor fi furnizate după studierea fotografiilor realizate în cursul primelor scufundări.

GHICI CE E ÎN VALIZĂ? Poliția elvețiană a arestat pe aeroportul Cointrin din Geneva un comerciant britanic, în vîrstă de 41 de ani, în momentul în care acesta prelua două valize, expediate din Karaci, conținînd 33 kilograme de haşiș. El a recunoscut că, în ultimele cinci săptămîni a introdus în Elveția circa 50 kilograme de haşiș.

valori românești în univers

ilie cel rău

Se spune că dacă Stan Smith n-ar fi nimerit un «volei» cu lemnul rachetei și nu în mijlocul corzilor fine — penibilă lacună tehnică în jocul unui supercampion —, cîștigător al Wimbledonului, încă de anul trecut, ar fi fost Ilie Năstase, învins de această mînge derutantă în finala celui mai mare turneu de tenis din cîte există. Este perla care-i mai lipsește încă în coroana sa de mare performer. Sau coșmarul care-i otrăvește multe nopți, chiar acelea urmînd succeselor sale aproape necurmate ce s-au deșirat pe firul vremii, de atunci încoace.

Fără Wimbledon, dar cu vreo douăzeci și mai bine de victorii în întreceri cu panaș, pe toate continentele, Năstase nu este numai cel mai mare jucător de tenis pe care l-a avut vreodată România, ci poate chiar întreaga Europă. Este omul despre care se vorbește cel mai mult în sport, personalitate discutată, controversată, dar care continuă să exercite o atracție irezistibilă. O «vedetă» în toată puterea cuvîntului, urmînd legile vedetelor. Năstase nu pierde prea des ocazia de a provoca semne de exclamare și interogație.

Americanii l-au poreclit mai demult «Nasty» (rău, periculos — în slangul yankeu) insistînd pe laturile negative ale unui personaj imaginat de ei înșiși, pe tiparul filmelor western. Pentru newyorkezul care deschide zilnic televizorul pe canalul 13 al emisiunilor sportive, Smith este totdeauna eroul pozitiv, cel care trebuie să triumfe obligatoriu la sfîrșitul meciului. Chiar dacă Năstase ar veni de trei ori mai rapid în atacurile la fileu, iar pentru el ar bate inimile tuturor fetelor frumoase din tribună. Ceea ce se și întîmplă, de fapt.

În acest serial non-stop, Smith joacă rolul «curiașului bun» — *goodie*, iar Năstase este geniul răului venit de dincolo de Ocean — *baddie*. Treabă încurcată, fiindcă opoziția bine-rău e — în cazul nostru — așa cum vrei s-o iei. Depinde din ce unghi privești. Și dacă americanii s-au obișnuit, cu timpul, ca și Smith să piardă în fața lui Năstase — așa cum s-a întîmplat la ultima lor întîlnire, în toamnă, la Barcelona — *pentru nenumărați europeni, dar mai ales pentru cei tineri, românul rămîne un idol. Iar înfrîngerile sale, rare, o adevărată împietate.*

Ilie Năstase este primul tenisman din lume pentru care s-a constituit un club de admiratori ce-i poartă numele, în Anglia. Tricouri cu chipul său se vînd la comandă specială pe adresa clubului din Beckenham (comitatul Kent). Insigne, broșe, medalioane și calendare cu fotografia lui Năstase au devenit o bună afacere pentru comercianții de articole sportive din multe țări.

Dacă ar fi să ne conducem după votul popularității, Năstase nu e numai primul tenisman al sezonului trecut, ci al tuturor timpurilor. Și aceasta nu numai pentru calitățile sale de sportiv, ci și pentru că este o personalitate cu totul aparte. Năstase cîștigă pe teren, dar aplauzele ce-i sînt

adresate răsplătesc nu numai victoriile sale, ci și *felul* în care sînt cucerite.

Armele lui Năstase? El poate executa orice lovituri de rachetă cu aceeași ușurință, revers, dreaptă, volé, demi-volé, smeci. N-are nici un punct slab și cum jocul său de picioare este excelent, cum posedă un simț al luptei, al anticipației, ieșit din comun, știe să varieze loviturile sale, cadența, să găsească slăbiciunile adversarului, nu prea vedem de ce ar pierde vreun meci. Dacă se mai întîmplă așa ceva este datorită mai mult lui, decît adversarului său. Ca toți oamenii prea dotați, el mizează uneori exagerat pe ușurința sa naturală, se deconcentrează și devine vulnerabil.

Iar dacă vrem să definim secretul popularității sale ne vom întoarce din nou la antiteza de la care am pornit. Smith, campionul clasic, înalt, blond, puternic și rece, reprezintă imaginea perfectă a atletului anglo-saxon. Năstase, latin din cap pînă-n picioare, inspirat, strălucitor și mereu cuceritor, simbolizează ideea modernă a eroului tînăr. A aceluia care sparge tiparele vechi. Un adevărat artist al stadioanelor.

În fond, poate că tenisul avea nevoie de acești doi campioni atît de diferiți, dar care se completează unul pe celălalt, pentru a-și făuri o singură imagine, ideală, a perfecțiunii unui sport ce urcă spre zenit

Radu VOIA

P.S. *Pentru acei dintre cititorii mei care se vor arăta sceptici la lectura acestor rînduri, trebuie să le mărturisesc că ele nu sînt, în mare majoritate, decît citate fidele din cronicile turneelor de tenis ale anilor 1972 și 1973, publicate de colegii noștri în ale scrisului de dincolo de hotare. Și anume: Lance Tingay («Daily Telegraph»), David Gray («The Guardian»), Rex Bellamy («The Times»), Bud Collins («Boston Globe»), Gérard de Peloux («Figaro»), Judith Elian («L'Equipe»), Alain Bernard («Tennis de France»), Ramon Sanchez («AS»), Vod Dezso («Nepsport»), Rino Tommasi («Tennis Italiano») etc.*

N-am încercat decît asamblarea, sub formă de comentariu unitar, a tuturor acestor texte. Să mi se ierte dacă n-am reușit întru totul.

R.V.

abu simbel la noul său domiciliu

Marele templu de la Abu Simbel, care se află în zona de inundație a lacului format prin construirea barajului de la Assuan, a fost salvat datorită operațiunilor întreprinse sub egida UNESCO și care au durat nu mai puțin de opt ani, din 1960 pînă în 1968. Iată marele templu de la Abu Simbel, pe noul său amplasament.

cronica de trei secunde

ultimii

În aceeași ordine de idei a săptămînii trecute — adică aceea a «Turului Franței» pe bicicletă — mai trebuie să ne întrebăm azi, după ce Ocana a ieșit primul, și cine a ieșit *ultimul*... Întrebarea nu mi se pare niciodată inutilă, morbidă, descurajatoare sau stupidă. Stupizi sînt aceia care nu și-o pun. Morbizi sînt aceia care urmărind o cursă — a vieții, a cailor sau a bicicletelor — nu au ochi pentru cei din urmă. Eu nu susțin deloc că aceia din urmă vor fi cei dintîi. După părerea mea, asta n-are nici o importanță. Eu susțin că aceia din urmă sînt ca și cei dintîi — adică oameni, și în această calitate ei au misterele lor de oameni.

Căci nu-mi veți putea spune că nu e un mister în acest ciclist numit Blocher care termină «Turul Franței» la 4 ore 36 minute și 26 secunde distanță de învingător. Blocher e totuși penultimul. Ultimul e un tînăr Hochart, al 87-lea din cei 87 de cicliști rămași în cursă, aflat la 4 ore și 48 minute și 30 secunde de Ocana. Oricum am calcula distanța, cu trenul, cu avionul, cu bicicleta, cu tricicleta sau trotineta, diferența e tot atît de copleșitoare pentru a ne întreba: știa ce-au mai vrut? știa de ce s-au zbătut? de ce n-au abandonat? Mai pe șleau: de ce n-au lăsat-o baltă?

Firește, ceea ce ne trece imediat prin cap este inteligenta explicație a banilor. Nu încape îndoială că nenorociții aceștia aflați să zicem la Brașov cînd Ocana ar fi terminat cursa la București — au găsit un ce profit în a da din pedale trei săptămîni trecînd Alpii, Pirineii, dealurile și coclaurile lor, plus prăpastiile în care n-au căzut. Acest ce profit nu e un mister. Grupul lor sportiv a încasat la sfîrșitul cursei, conform bilanțurilor bine întocmite, 7 500 de franci, clasîndu-se pe ultimul loc și în lista cîștigurilor. Dacă socotim că echipa lui Ocana, aflată și ea pe primul loc, a încasat 131 000 de franci, dacă adăugăm că — așa cum vrea tradiția — învingătorul «Turului Franței» cedează coechipierilor săi partea care i se cuvine din cîștigul colectiv, constatăm că fiecare om al lui Ocana a pus în buzunar 13 000 de franci, aproape dublu decît au luat laolaltă băieții grupului lui Blocher și Hochart, minunate «tabachere» care puteau fi auzite discutînd astfel în coada plutonului:

— Cum ce simți?

— Ești nebun? Dacă m-aș simți bine, ce, aș fi aici?

— Ce ar fi să apăsăm puțin pe accelerator?

— Ești într-o ureche. Trebuie să ne păstrăm pentru a termina tare!...

Ceea ce nu l-a împiedicat pe tatăl lui Hochart să recite la banchetul final un poem în onoarea grupului. Iar Blocher să conchidă

— Totuși, ne-am amuzat foarte bine!

...Și mai sînt oameni care caută misterele în romanele polițiste.

Radu COSASU

după porumbei, se duc și gondolele

În anul 1974 — anunță autoritățile italiene — Piața San Marco din Veneția va fi complet eliberată de cei 180 000 de porumbei, pentru cunoscutele rațiuni de conservare a monumentelor și de igienă. Vestea, care împarte lumea turiștilor în două — **mulțumiții** (devărații iubitori de frumos) și **nemulțumiții** (amatorii de clișee turistice) — este urmată de știrea că nici faimoasele gondole venețiene nu rezistă timpului. O *gondolă — dacă nu știați* — este alcătuită din 280 de fragmente de lemn, asamblate asimetric pe axa longitudinală. Împuținarea celor care cunosc tainele de construcție pe de o parte, prețul ridicat al unei gondole (2 500 de dolari), pe de altă parte, în sfîrșit concurența serioasă a ambarcațiilor moderne, rapide și comode, duc și această relicvă venețiană spre dispariție.

scrisori cu adresă

reduceri

Știrea la care vă referiți merită, într-adevăr, atenție: «Comisia senatorială pentru serviciile armate a votat în unanimitate reducerea efectivului militarilor americani din țară și din străinătate cu 7 la sută. Ca termen al acestei reduceri, Comisia a fixat data de 30 iunie 1974, cînd vor rămîne 2 076 800 militari activi — cel mai scăzut nivel din anii de după cel de-al doilea război mondial. Nu se precizează unde vor fi efectuate aceste reduceri sau dacă vor fi închise baze de peste mări».

Este, fără îndoială, pozitiv faptul că o comisie senatorială americană preconizează o măsură în concordanță cu evoluția viguroasă spre destindere și colaborare a climatului politic internațional. Măsura preconizată confirmă, pe de altă parte, legătura indisolubilă dintre destindere și dezarmare, valabilitatea unui dicton lansat de «l'Humanité» — «dacă vrei pace, pregătește pace».

Pentru ca știrea evocată să aibă o semnificație certă, s-ar cuveni, după părerea noastră, unele considerații.

Ar fi necesar, în primul rînd, ca măsura să devină efectivă. În sistemul legislativ american, proiectele diverselor comisii ale Congresului au de parcurs un drum întortocheat, nu lipsit de dificultăți și obstacole; deseori, asemenea proiecte au fost fie pierdute pe drum, fie astfel amendate încît au devenit de nerecunoscut, obiectivul inițial fiind deteriorat ori diluat substanțial. Deci, proiectul trebuie «să treacă» pînă la a deveni lege, apoi să fie aplicat efectiv de către Pentagon. O asemenea precizare este, în opinia noastră, pertinentă, întrucît poate în nici un domeniu al vieții internaționale nu s-au făcut atîtea promisiuni și nu s-au avansat atîtea intenții ca în domeniul dezarmării. Este, de aceea, de multă vreme cazul să se treacă de la declarații de intenții la măsuri efective de dezarmare.

Reducerea preconizată de Comisia senatorială pentru serviciile armate constituie, firește, o măsură parțială. Pentru a-și dobîndi însemnătatea cuvenită ea ar trebui, în opinia noastră, considerată ca parte dintr-un ansamblu cuprinzător și coerent, vizînd reducerea efectivelor, a bugetelor militare, retragerea trupelor străine în limitele frontierelor naționale, lichidarea bazelor militare de pe teritoriile străine, renunțarea la manevre militare și alte demonstrații de forță, asemenea măsuri de dezarmare militară pregătind terenul unor acțiuni eficace în sfera dezarmării generale, în primul rînd a dezarmării nucleare.

E adevărat, o rîndunică poate vesti primăvara, dar *cu o rîndunică nu se face primăvară*, iar în domeniul specific al dezarmării opinia publică așteaptă de multă vreme acțiuni și măsuri efective. Cu atît mai mult, *cu cît cursul viguros spre destindere și conlucrare internațională face nu numai necesare, ci și posibile asemenea inițiative.*

Ion CÎRJE

CÎNTEC ROMÂNESC ÎN LUMEA LARGĂ

Într-una din sălile turnului de televiziune din Berlin este deschisă o expoziție turistică românească. Prezentarea, în imagini foto și filme documentare, a celor 160 de stațiuni de turism, tratamente și odihnă de pe teritoriul țării este agrementată de muzica neîntrecutului primaș Romeo Bazarca.

COMBINATUL PETROCHIMIC PITEȘTI

CREAȚIE VIGUROASĂ A INDUSTRIEI CHIMICE ROMÂNEȘTI

Combinatul petrochimic de la Pitești, modernă realizare a industriei chimice românești, își amplifică necontenit profilul și capacitatea de producție. Datorită caracteristicilor superioare, produsele sale sînt cunoscute și deosebit de apreciate pe piața internațională.

Varietatea sortimentală largă a poncora numeroasele domenii de utilizare — conjugate, evident, cu remarcabile valori relative — oferă explicația clară a intensei lor solicitări de către diverși beneficiari.

ARGETENA — marca polietilenei de înaltă presiune fabricată la Pitești — constituie o garanție certă a calității; rezistența, claritatea filmului fac din ea o excelentă materie primă pentru ambalaje (conferind produselor un aspect estetic, comercial), folii pentru solarii, în agricultură; este utilizată cu deosebit succes pentru obținerea de corpuri suflate: flacoane pentru uleiuri, detergenți, produse chimice; obiecte de uz casnic, ca și la confecționarea de tuburi pentru irigații, la cașerarea hîrtiei etc.

REBONEX — marca negrului de fum de Pitești — este și ea binecunoscută. Utilizat la confecționarea celor mai diverse tipuri de anvelope, negrul de fum își găsește o largă întrebuințare la fabricarea unei întinse game de articole tehnice din cauciuc, benzi transportoare, obiecte de uz general, coloranți etc.

Un alt produs aflat la loc de frunte în competiția calității — depășind adesea din acest punct de vedere pe cele obținute în țări cu tradiție — este acrilonitrilul. Ca urmare a faptului că are un conținut scăzut de peroxizi și acid cianhidric, întrunește proprietăți deosebit de apreciate de către principalul beneficiar: industria firelor și fibrelor sintetice.

Cu începere încă din acest an, combinatul petrochimic de la Pitești își extinde gama sortimentală a produselor sale între care se vor înscrie, eșalonat pînă în 1975: polietilena de joasă presiune, polipropilena, stirenul, polistirenul și numeroase altele cu multiple și diverse utilizări.

Beatrice ORIVA

întîmplări triste

RENUNȚAREA SAU POVESTEA CERCULUI DE CRETĂ

O legendă cu rădăcini milenare, plămădită undeva în spațiul celei mai vechi civilizații, este aceea despre înțeleapta aflare a adevăratei mame. Preluată apoi de Biblie, cunoscută de mai toate popoarele, are o frumoasă versiune caucaziană. Se spune că după ce au ascultat pe cele două femei care, fiecare, susținea că este mama copilului, înțelepții cu părul alb s-au strîns barbă în barbă și apoi au trasat pe podea un cerc de cretă în care au așezat copilul, invitînd femeile să-l tragă de mînă și să-l ciștige în acest mod. S-a dovedit astfel adevărata mamă, adică aceea care a fost capabilă să renunțe, pentru a nu face copilul să sufere.

«CE MAI VOR DE LA MINE?»

Mi-am amintit de această poveste în timp ce sunam la ușa doamnei N. M-a recunoscut, deși trecuseră aproape doi ani de cînd fusesem procuror de ședință în procesul ei de divorț. Eram pregătit să pun concluzii în favoarea ei, să solicit instanței să-i încredințeze fetița, dar nu s-a apărat deloc, a lăsat ca procesul să curgă spre «vina ambilor» (cu toate că soțul ei era evident vinovatul principal pentru destrămarea căsniciei), și, mai ciudat, nici nu a cerut copilul. Or, un copil nu poate fi încredințat decît părintelui care îl dorește! M-a recunoscut, spuseam, și a tresărit.

— Domnule procuror! S-a întîmplat ceva?!

— Nu, doamnă, nu s-a întîmplat nimic.

— Doar nu cumva, Doamne ferește, fetiței?

— Vă repet, nu s-a întîmplat nimic. Fetița e sănătoasă. Vin la rugămintea soțului dumneavoastră. A fostului, bineînțeles.

— Nu-l mai cunosc pe acest om

— Dar nu este vorba despre el. Fetița nu vă poate uita.

Am avut senzația că pentru o clipă s-a bucurat, apoi a trădat o bruscă tristețe.

— Înțeleg... Și ce vrea de la mine?! Nu el mi-a cerut să renunț la fetiță?

— Deci, asta este. Nu mi-am putut explica comportarea dumneavoastră la proces. Ați fi putut să obțineți copilul.

— Foarte bine! Condamnați-mă și dumneavoastră pentru faptul că mi-am abandonat copilul. Da! Sînt o mamă rea! Da! Am vrut să rămîn singură!

A început să-și frîngă mîinile.

— Sper că nu veți plînge. Nu?... Poate că meseria asta în care am văzut atîtea mă face să vă înțeleg mai bine decît credeți.

— Fetița suferă din cauza *ei*? A noii mame?

— Nu. Ea face totul ca să fie iubită, dar nu reușește.

— Ce mai vor de la mine?

— Poate să convingeți fetița să accepte lucrurile așa cum sînt.

PROMISIUNEA

Interlocutoarea mea a avut o tresărire.

— Dar asta am făcut atunci, la divorț! *Nu e de ajuns că m-am mutat în alt oraș?* Mă cred de fier? Să mai văd fetița și să nu...

— Credeți că ați făcut bine renunțînd?

— Ce puteam face? Mi-a spus că a întîlnit prea tîrziu adevărata dragoste... Nu l-am acuzat. Iubire cu forța nu se poate.

— Merita chiar și această renunțare?

— Nu el. Ce-i puteam oferi eu fetiței? *Salariul lui era de patru ori mai mare decît al meu.* Îi știți doar poziția socială. Eu am fost o fată săracă și am trăit foarte greu. Aș fi vrut ca fetița mea să aibă și după divorț o tinerețe fericită, să nu știe ce sînt grijile. Să plece în viață cu un număr de ani fericiți, cu un fel de lumină care să-i rămînă în suflet.

— Numai că acest patrimoniu cu care un copil pleacă în viață, acest patrimoniu care-l ajută să fie mai înțelept, mai bun și mai echilibrat, nu prea depinde de mărimea salariului.

— Credeți că mi-a fost ușor să-mi rup din suflet această hotărîre și să rămîn singură, așa cum mă vedeți?

— Soțul m-a rugat să vă conving să interveniți pe lîngă fetiță, deși, după cîte am aflat, promisiunea dumneavoastră era să dispăreți din viața ei, ca să se poată lega de viitoarea mamă. Dar eu am venit să vă *spun* că ați greșit. Cei doi ani au dovedit că fetița suferă și vă regretă.

— Nu-mi spuneți asta! Și așa mă chinuiesc destul!

— Ba o să vă spun! Cel puțin pentru motivul că legea — și nu numai legea — mă determină să fiu de partea fiicei dumneavoastră, să pledez pentru interesul ei. Timpul a dovedit că numai dumneavoastră puteți face în așa fel ca amintirile fetiței dumneavoastră să fie frumoase...

— Dar am promis...

— Și fostul dumneavoastră soț își iubește fetița și va înțelege. Vă promit.

ARESTATA FERICITĂ

Procurorul V.S. mi-a povestit acest caz. «Nu mi s-a întîmplat niciodată să arestez pe cineva,să-i spun că e pasibil de închisoare și totuși să fie fericit. La un moment dat am bănuit că Ioana — așa se numea fata de 18 ani — nu e normală. Apoi am înțeles...

Avea vreo șapte ani cînd părinții ei s-au despărțit. Își amintea cu tremur în voce despre zilele acelea, cînd mama ei i-a spus că *nu mai are tată*... Nici nu l-a mai văzut de atunci. Mama ei a plecat în alt oraș, nu i-a cerut pensie de întreținere și tatăl le-a pierdut urma. Apoi, cînd mama ei s-a îmbolnăvit și era tot mai grav, vrut să-l regăsească, dar nu a mai putut.

Cam pe la zece ani a rămas singură. Au înfiat-o niște rude. Erau oameni buni și s-a atașat de ei. Se părea că Ioana își găsise altă familie. Numai că un ciudat destin a făcut ca după cam alți doi-trei ani tatăl ei adoptiv să fie bănuit că își înșală soția, mama adoptivă să dorească să se răzbune, procedînd și ea la fel, și de aici certuri, discuții fără sfîrșit, despărțire în fapt, acțiune de divorț. Ura care s-a instalat între ei s-a răsfrînt și asupra Ioanei. Se simțea tot mai străină, tot mai puțin dorită și a plecat înainte ca să i se *spună că prezența ei nu o mai dorea nici unul*, nici celălalt. Fiecare dintre părinții ei adoptivi se legaseră *sufletește* de cîte un alt partener și voia să fie liber. Ce era să mai facă?

S-a trezit singură în lume. A găsit cumva un post de taxatoare pe autobuz și a încercat să termine liceul la seral. Salariul era mic, chiria la *gazdă mare*, dar s-a descurcat. Chiar și față de tipii care încercau să profite de situația în care se găsea.

DISPARIȚIA IOANEI

Brusc, Ioana a dispărut. Necazul era că a dispărut și cu sumele încasate în acea zi. cam două mii de lei. Deci, delapidare. Instituția a sesizat miliția, fata a fost pusă sub urmărire, dar nu a fost nevoie să fie căutată, fiindcă după două zile s-a prezentat la serviciu. Bineînțeles, prima întrebare care i s-a pus a fost în legătură cu suma de bani. A rămas uimită că suma nu a fost depusă. Susținea, la fel cum a susținut și în fața mea,la interogatoriu, că *a predat banii unei colege*.

Le-am confruntat. A fost un moment de anchetă trist. Simțeam — așa cum se poate simți limpede cînd ai în față doi oameni — că Ioana spune adevărul și că acea colegă a luat banii și nu i-a îndeplinit *rugămintea de a-i depune* la casierie. Dar ce puteam face? Colega tăgăduia, Ioana *nu avea nici o dovadă și plecarea aceea* bruscă pleda împotriva ei. Urma deci să o trimit în fața instanței de judecată pentru o infracțiune care însemna mai mulți ani de închisoare.

Am recurs la unul dintre trucurile noastre, unul dintre cele mai simple. În timp ce le confruntam, cineva a intrat și mi-a raportat că suma aceea de bani a fost găsită ascunsă undeva lîngă scaunul casieriței, al colegei, de pe troleibuz. Ioana a tresărit fericită (deci ea accepta ca posibilă ipoteza), în timp ce colega ei a schițat un gest în sensul că nu se poate (ea văzuse banii, îi minuise, știa unde se află în realitate!). Desigur, au fost reacții fugare, de o fracțiune de secundă, care nu se puteau transforma în probe pentru dosar, *dar au fost suficiente*.

TATĂL ADEVĂRAT

Am hotărît să propun aplicarea prevederii legale referitoare la lipsa de pericol a faptei și să închid astfel dosarul, dar mai rămînea chestiunea acoperirii prejudiciului. Eram convins că Ioana nu avea de unde procura acea sumă de bani, dar ea mi-a spus să chem în birou un om care aștepta pe coridor — un bărbat slab, cam de 45 de ani, sfios și modest. I-am explicat despre ce era vorba și el s-a obligat să aducă imediat banii.

Nu apucasem încă să-i spun Ioanei că astfel voi putea închide dosarul, că o voi *elibera* — *era doar arestată!* — că nu mai trebuia să se teamă de închisoare, dar ea îl ținea de mînă pe bărbatul acela și părea nespus de fericită.

— Iertați-o, domnule procuror, se ruga omul acela. Nu a știut ce face — spunea el, referindu-se la dispariția Ioanei. O caut de zece ani... De cînd am aflat că a rămas singură o tot caut și poate și ea mă caută... Cînd, dintr-o întîmplare, a primit una din scrisorile mele, a lăsat totul și a fugit la mine... Știți, io tot speram că o veni o zi cînd una dintre scrisorile mele n-o să se mai întoarcă, purtînd cuvintele scrise de poștaș «persoana destinatară nu locuiește la adresă»...

— Ești deci tatăl ei, tatăl adevărat...

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ:
Fantezie în roșu-aprins.
Fotografie de Vasile MOLDOVAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1. Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».
41 305
PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA ALBUM

Pe zîna Tîrgului de fete de pe Muntele Găina (ediția 1973) cei prezenți acolo n-au avut timp s-o vadă și s-o recunoască drept zînă, dat fiind că «programul artistic» a fost precipitat. În compensație, o prezentăm cititorilor noștri: este VIORICA COROIU, fată de moț și elevă la școala sanitară din Sibiu.

Fotografie de Ion PREDOȘANU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII — NR. 33 (949) — 11 AUGUST 1973

flacăra

● ACȚIUNEA PIETONUL

● dacă mergi la san francisco, pune-ți flori în părul tău...

BULETIN DE ȘTIRI

UN GENERIC CU REZONANȚĂ: MARIN PREDA — «O ORĂ DIN AUGUST». În sfîrșit, după mulți ani de așteptări, reîntîlnim numele lui Marin Preda pe genericul unui film: «O oră din August», scenariu original, a cărui transpunere pe peliculă a fost încredințată regizorului Mircea Mureșan. Filmările încep luni, 13 august a.c., la aeroportul Băneasa. O distribuție de bărbați: Amza Pellea, Cornel Coman, Dan Nuțu, Pop Romeo, Ion Caramitru, Dumitru Furdui (Magda Mihăilescu).

CE MAI VIE O SĂ VIE! Acum 10 ani, cînd Alexandru Chirilă, inginerul-șef al C.A.P.-Sudiți (Buzău), a pus primii butași de vie pe terenul neospitalier al Văii Cîlnicului, lumea a fost sceptică: «Noi punem în pămînt trei fire ca să iasă unul». Azi, Valea Cîlnicului are peste 1 000 ha de viță-de-vie, iar în perspectivă — ni se spune — se va ajunge la 2 500–3 000 ha (Adrian Mitu).

DOUĂ SĂPTĂMÎNI DUPĂ PLANTE MEDICINALE. Într-una din clădirile Stațiunii de mecanizare a agriculturii din Strehaia a fost organizată o tabără de pionieri. Adunați aci din mai multe localități mehedințene, purtătorii cravatelor roșii și-au petrecut timpul strîngînd plante medicinale. Numai în primele cîteva zile valoarea muncii lor s-a cifrat la peste 4 000 lei (I. Cioară).

UN SFAT DAT LA RECE. Cine are nevoie de frigider să-și cumpere mai întîi o furgonetă. Altfel pățește ca Mărășescu Nic de la Banca de Stat a R.S.R., care luîndu-și frigiderul l-a lăsat în fața magazinului «Victoria» și a plecat în căutarea furgonetei. Cînd s-a-ntors, căldură mare. Frigiderul se topise (Toma Michnici).

CAFEAUA ȘI JOCUL DE TABLE. Știați care sînt virtuțile cafelei? Dacă nu, mergeți la Vatra Dornei și veți afla dintr-o reclamă afișată în barul restaurantului Dorna: «Cafea reconfortant ideal pentru jocul de table»! Se pare că tăietorii de lemne din împrejurimi o utilizează exact în acest scop (Dinu Flămînd).

PENTRU ULTIMII ÎNDRĂGOSTIȚI DE MARE. Deși, după ultimele informații, și august este o lună de plin sezon estival, parfumeriile și magazinele de cosmetică bucureștene duc lipsă de banalele dar atît de utilele creme antisolare (Magda Mihăilescu).

ASTA BARIERĂ! Dacă aveți noroc să prindeți o barieră la Prisaca Dornei, puteți să o luați liniștit pe coastă după fragi. Bariera se lasă cu aproape o oră înainte de trecerea trenului și se ridică la o jumătate de oră după trecerea lui (Dinu Flămînd).

MARFĂ RARĂ. La cofetăria comunei Fierbinți Tîrg, județul Ilfov, nu sînt prăjituri: nu s-au adus. Nu e cafea: pe aragaz se face înghețată. Nu e înghețată: nu e gata. Dar o să fie. De toate. Pentru că vînzătoarea zîmbește dulce și ne poftește irezistibil să mai venim, se cheamă că am găsit totuși o marfă rară (D. Ștefan).

FABRICAT ÎN R.S.R. Este vorba de construcția unui nou tip de tractor cu role acționate. Beneficiar: Șantierul naval Constanța. Instalația, prima de acest fel din țara noastră, reclamă constructorilor (Uzina «Unio»-Satu Mare) rezolvarea unor probleme de mare dificultate datorită complexității și volumului ei. Transportorul va avea o înălțime de 3,6 metri, iar cele trei instalații care vor transporta tabla vor însuma o greutate de peste 340 tone. O sarcină de mare cinste pentru muncitorii, tehnicienii și inginerii sătmăreni (L. Timbus).

RECLAMĂ FĂRĂ ACOPERIRE. Mari pancarte publicitare, pliante etc. invită pe turist să viziteze Slănicul Prahovei. Din păcate, stațiunea face cu greu față afluxului. Am surprins în fața izvoarelor termale cozi nesfîrșite, la fel, o înghesuială teribilă la șezlong, la cabine (prost întreținute) (M. Hetco).

SĂRACUL 76! Sugerăm I.T.B.-ului o experiență. Să observe cineva, la stația din Gara de Nord, spre care mașină se repede lumea într-o disperată învălmășeală. Să observe care mașină circulă la jumătăți de oră, apoi care mașină este de cel mai vechi tip și mai rablagită. Poate va fi de acord cu noi că e una singură: mașina 76 (Dinu Flămînd).

LUMINA DE PE VALEA IADULUI. Recent, au debutat lucrările la Sistemul hidroenergetic Leșu din apropierea Văii Iadului din Munții Apuseni. Hidrocentrala va avea o putere instalată de 3,5 megawați și va începe să producă în cursul anului viitor (M. Hetco).

12 PREPARATE DE BAZĂ... CU OUĂ! Așa ca prin minune, la restaurantul Lacto-Bulevard (Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej), la ora 11 se termină cîteodată stocul de ouă. Și mai bizar este faptul că, observînd această cerere, rețetarul indică nu mai puțin de 12 preparate pe bază de ouă. Dacă vreți însă să le și mîncați, gîndiți-vă: numai pînă la orele 11! (R. Pop și Radu Constantinescu).

UN TEZAUR PENTRU O SĂRBĂTOARE. Anul acesta, locuitorii Zalăului vor aniversa împlinirea a 500 de ani de atestare documentară a orașului. Între acțiunile premergătoare jubileului se va înscrie și prezentarea celor 600 de piese ale unui tezaur monetar descoperit de curînd în centrul Zalăului. Este vorba de emisiuni din secolele XVI–XVII, originare din Austria, Țările de Jos, Principatele germane, Transilvania, Polonia, Lituania (Liviu Timbus).

LA TÎRGU JIU AERUL VA RĂMÎNE CURAT? Pe platforma industrială de nord a municipiului au fost «atacate» fabricile de sticlă menajeră și de cauciuc regenerat. Aceasta din urmă va produce, în special, benzi destinate exclusiv transportului cărbunelui din zonele Rovinari și Motru. Sînt prevăzute utilaje care să conserve nealterat aerul pe care-l respiră gorjenii. E o promisiune! (I. Predoșanu).

HAI LA GARĂ! La restaurantul «Doina» se găsește și umor. Întrucît telefonul public din incintă nu funcționează, clienților care întreabă «Unde este cel mai apropiat telefon?» li se răspunde: «La Gara de Nord!» Comic, dar adevărat (Magda Mihăilescu).

20 DE ANI ÎNCHINAȚI APEI. De aproape două decenii, inginerul Sorin Călinescu de la APEMIN Borsec studiază în timpul lui liber bazinul hidrominer din zona eruptivului vulcanic Harghita-Călimani — elaborînd un amplu studiu de punere în valoare a noi izvoare de ape minerale, din cele peste 2 000 identificate. Ca urmare, în zona localităților Borsec, Tușnad, Sîncrăieni și Mădăraș-Ciuc au fost prospectate izvoare de mare debit și cu o bogată mineralizație. Instalațiile tehnologice, în curs de montare, vor face ca la sfîrșitul actualului plan cincinal în județul Harghita apa minerală să fie îmbuteliată în aproape 300 de milioane de sticle pe an (Ion Vulcan).

UN CONCURS PENTRU SINCRON DE ORARII s-ar cuveni instituit la Ploiești pentru șoferii de pe autobuzele care fac traseul gărilor de Nord și Vest. Poate în felul acesta s-ar stabili un mers ritmic al autobuzelor, în funcție de sosirea trenurilor, și călătorii n-ar mai fi la discreția unor șoferi sau dispeceri... boemi! (I. Predoșanu).

CĂ N-AU ÎNTRAT ZILELE ÎN SAC. Piața Rosetti din inima Capitalei, o intersecție dificilă cu frecvente evenimente de circulație. În primăvara anului trecut a început instalarea unui sistem de semafoare pentru dirijarea circulației; în primăvara acestui an, instalația a fost gata. Mai rămîne să și funcționeze. Păi ce, s-or fi terminat primăverile? (E. Dascălu).

PICTORII ȘI ALUMINA. Pictorii cenaclului U.A.P.-Tulcea au vibrat sufletește alături de constructorii Uzinei de alumină, închinîndu-le o expoziție la care participă cu lucrări Eugen Barău, Florin Ferendino, acuarelistul C. Găvenea, Ștefan Găvanea și sensibilul pictor Ștefan Știrbu (C. Bozbici).

TRĂGÎND LINIA ȘI ADUNÎND... după o jumătate de an de muncă, schimbul C al secției finisaj a Întreprinderii «Țesătura» din Iași a constatat că a produs 26,8 tone de fire și 16 300 mp țesături din bumbac peste ceea ce era prevăzut în planul său. În ceea ce-i privește, prilej de bucurie și de ambiții mai mari. În ceea ce ne privește, prilej de felicitări (N. Ionescu).

CANA CU BUCLUC! Caut eu, caută soția, caută mama, caută vecinii, căutăm toți! Și noroc să găsim n-avem nici unii, nici ceilalți. Să nu vă închipuiți că sîntem în căutarea timpului pierdut sau a celei de a opta minuni a lumii! Nu! Și iar nu! Căutăm cu toții doar o simplă cană de metal cu miner și cu cioc. Și nu-i de aflat!... Ne ajută cineva? (I. Pătrașcu).

COMERȚUL MERGE BINE LA PETRILA. La magazinul alimentar nr. 42, de pildă, a fost montat încă un frigider de mare capacitate în spațiul de autoservire, astfel încît cumpărătorii se pot servi singuri cu unt, untură la pachet, păsări congelate. Bufetul «Cotnari» fiind renovat a primit rang de restaurant; magazinul alimentar nr. 26 s-a mutat într-un imobil nou și transformat în autoservire; se mai află în curs de construcție un laborator de cofetărie. Așa da! Deci se poate (Constantin Băduță — mașinist preparația cărbunelui, Petrila).

DAR DACĂ E BANC? Luna iulie a constituit pentru pescarii Întreprinderii piscicole Constanța o adevărată lună a recordurilor — informează o știre Agerpres. Cică ar fi pătruns în zonă un bogat banc de sardele. Dacă nu e banc, care va să zică o să fie sardele (E. Dascălu).

UN VENTIL DE BICICLETĂ... PENTRU PARFUM. Înainte de a vă cumpăra un pulverizator de parfum de la elegantul magazin, cum îi zice toată lumea, «La coada caluluiș», aprovizionați-vă cu un ventil de bicicletă. Grațiosul obiect feminin se strică în doi timpi și trei mișcări, iar leacul este unul singur: ventilul. Pontul ni l-a plasat o vînzătoare miloasă, care ne-a spus de la bun început ce ne așteaptă (Magda Mihăilescu).

PANCARTE ȘI RITMURI. Pe locul viran datorat demolărilor de pe Calea Dorobanților nr. 118 se înalță o pancartă pe care stă scris: șantier, bloc, 160 apartamente, 1 iulie 1973-1 septembrie 1974. Munca întreprinsă într-o lună de zile constă în tăierea unui castan din incinta șantierului. Ce se va întîmpla în continuare? (Iulia Moldoveanu).

«FLARO», VEZI CĂ-ȚI PĂTEZI NASUL! Stilourile și pixurile «Flaro» sînt frumoase și ieftine. Dacă pușiul a pierdut stiloul nu mai încasează tradiționala chelfăneală. Paguba este prea mică și nu merită. Nu putem fi însă la fel de entuziasmați de minele din plastic, produse tot de «Flaro», care pătează tot: coala pe care scrii, degetele și, ce e mai grav, manșetele cămășilor. Oare nu se pătează și reputația întreprinderii sibiene? (C. Ugleșici).

NOUTĂȚI DIN ȚARA MINUNILOR... sau cum a fost denumită în chip metaforic lumea petrochimiei moderne. De data aceasta ne vom referi la două succese de prestigiu, închinate aniversării zilei de 23 August și datorate chimiștilor din Orașul Gheorghiu-Dej. La Uzina de cauciuc au fost fabricate peste plan aproape 2 800 tone CAROM (angajament anual, 1 500 tone), iar la secția de fabricare a polistirenului a fost obținut un spor de 570 tone polistiren și copolimer (L. Timbus).

DE CE UN AUTOBUZ ÎN LOC DE DOUĂ? Ca pe oricare din marile aeroporturi ale lumii, și la Otopeni, în momentul cînd ai coborît din avion, ești invitat într-un autobuz (TV, în cazul nostru) care te depune în incinta aerogării. Doar că la Otopeni, pentru pasagerii unui întreg avion, de regulă în număr de multe zeci, este pus la dispoziție un singur autobuz. O economie, în cazul de față, deplasată (M. Hetco).

PĂRINȚI CU INIȚIATIVĂ ȘI ALȚI VOLUNTARI... La Școala generală nr. 96 din Capitală, forfotă mare. Pe lîngă pregătirile obișnuite dinaintea deschiderii noului an de învățămînt, un grup de elevi, părinți și profesori își încearcă priceperea amenajînd un cabinet fonic pentru învățarea limbilor străine. Totul — de la aparatură pînă la mobilier — va fi realizat de entuziaștii voluntari (Dan Bîrlădeanu).

UN TRIO CARE RATEAZĂ. 420 000 de lei au delapidat Marin Sîrbu, fost gestionar la O.C.L.-Pucioasa, Elena Banu și Maria Sîrboiu, foste gestionare la magazinul din comuna Brănești. Frumos trio, frumoasă sumă, tristă consecință (C. Bozbici).

CE VĂ ADUCE VIITORUL? Puteți afla din ghioc, la un tarif mai mult sau mai puțin fix, în spatele gării Urziceni. Rămîne de ghicit cine patronează o astfel de «întreprindere» (Viorica Ciorbagiu).

CREANGĂ LA PĂTRAT. De două ori numele Creangă pe un afiș cinematografic: este vorba de filmul «Proprietarul», al cărui scenariu aparține lui Mihai Creangă, iar regia — lui Șerban Creangă. Primul tur de manivelă — 6 august a.c., sub egida *caselor producătoare Trei* (Magda Mihăilescu).

ÎN ZIUA NUNȚII. Pe șanticrul de la intersecția bulevardelor Șulea și Macaralei cîțiva oameni adună într-o roabă plapumă și cești de cafea, șifonier și cratițe. Ce s-a întîmplat? Mai nimic, s-a demolat o casă și toată gospodăria a fost scoasă afară, pe moloz. Locatarul, Gh. Romaniuc, muncitor la «Electronica», ceruse să fie păsuit cu o zi: în sîmbăta aceea se însura (D. Ștefan).

DOCUMENTE INEDITE. Din Pitești, cititorul Ion Cruceană ne informează că volumul «Momente din istoria luptei revoluționare a maselor populare pe teritoriul județului Argeș» semnat de Ion A. Urecheanu și Gh. Deaconu conține documente și date inedite din lupta ilegală a partidului în județul Argeș, aducînd un cald omagiu zilei de 23 August (Marga Nedelea).

ÎN MUNICIPIUL GH. GHEORGHIU-DEJ NU SE CONSUMĂ MUȘEȚEL, aceasta nu pentru că locuitorii n-ar avea nevoie, ci fiindcă nu se găsește decît foarte rar la farmacie. În acest oraș cu o populație ce trece de 50 000 de locuitori nu există un magazin specializat pe plante medicinale (Marga Nedelea).

CĂLĂTORI CLANDESTINI. Cursele TAROM București-Cluj transportă un număr apreciabil de pasageri clandestini, de profesie muște. Muștele-pasageri nu-și leagă centurile de siguranță și ca toate muștele «nu stau în banca lor», ba mai lansează și cîte o provocare la război pasagerilor-pasageri. Se înregistrează victime. Pe viitor propunem să fie legate cu centurile de siguranță pe toată durata zborului ori să li se creeze curse speciale (Ion Predoșanu).

PE LINIA FERATĂ DE PE VALEA OLTULUI, la kilometrul 385+300, căzuse zilele trecute o stîncă uriașă, avea o greutate de peste 4 tone. Nu peste mult timp trebuia să treacă personalul Sibiu-Piatra Olt. Paznicul Nicolae Vasile a cerut sprijinul sătenilor. Cei peste 800 de pasageri ai personalului au ajuns cu o mică întîrziere la destinație (Dan Bîrlădeanu).

CĂCI CE ESTE FRUMUSEȚEA? Asta o frămîntă pe Mariana Ionescu, autoarea volumului «Legumele, fructele și frumusețea». Citîm nu la întîmplare «idolatrizată și hulită, adorată și blestemată, imortalizată în marmură și turnată în bronz, cîntată în iambi și versuri albe, rîvnită ca o comoară, cîte pasiuni n-a stîrnit și cîte destine n-a dictat această capricioasă imposibil de definit!» (D. Tudoran).

SUPERINFORMAȚII ÎN «INFORMAȚIA BUCUREȘTIULUI». Deși din cronica pe care o semnează Dan Pătrașcu reiese clar că Iordănescu nu a făcut parte din echipa Steaua în meciul disputat duminică 5 august în compania Steagului Roșu (linia Pantea — Agud-Răducanu-Szabados a lăsat locul cvartetului Pantea - Tătaru - Năstase - Amarandei) absentul Iordănescu este creditat cu înscrierea unui gol din penalti! De abia acum înțelegem de ce Steaua nu este dispusă să-i dea dezlegare lui Iordănescu pentru «U» Craiova. După exasperanta ineficacitate din finalul sezonului trecut, nu e de colea să ai un înaintaș care să marcheze și cînd nu joacă (D. Tudoran).

CÎND? Farcaș Ion, Cojocaru Ion, Tănăsescu N., toți de la mina Aninoasa, sînt insistent întrebați prin intermediul gazetei satirice a minei, «În lumina reflectorului»: «...cînd veți da dovadă că trăiți în societatea socialistă multilateral dezvoltată a anului 1973» (D. Tudoran).

Orice anotimp este sezon de fotografiat

Bucuria de a fotografia este mai mare cu filmul ORWOCOLOR negativ NC 19 MASK. De aceea crește și interesul față de fotografia modernă în culori.
Indiferent dacă soarele strălucește sau vremea este închisă, în semiîntuneric... dar și la bliț sau lumina lămpii — acest film vă garantează întotdeauna cele mai bune rezultate.
În afară de aceasta, puteți realiza diapozitive după negativele color sau imagini alb-negru.
Filmul NC 19 MASK se remarcă prin mare sensibilitate și excepțională redare a culorilor.
Orice anotimp — sezon fotografic de succes.

VEB FILMFABRIK WOLFEN Fotochemisches Kombinat DDR

Studenți ieșeni în practică la întreprinderi chimice din Baia Mare.

O carte nouă semnată de poetul Marin Sorescu echivalează cu un eveniment editorial. Numărul mare al amatorilor de autografe pe volumul proaspăt apărut, «La lilieci», confirmă regula.

A gîndit și a pus în practică 20 de inovații. Toate, cu eficiență economică bine demonstrată. (Inginerul Gheorghe Mihai de la uzina bucureșteană «Laromet».)

Și i-au spus «Orașul trandafirilor»... (Instantanee nedorite din Drobeta-Turnu Severin, cartierul Crihala.)

REALITATEA ILUSTRATĂ

Regizorul Manole Marcus într-o clipă de răgaz între «Conspirația» și «De unul singur».

Radu Tudoran, scriitorul iubit de toți tinerii între 8 și 80 de ani. În Editura Minerva (seria Ne varietur) a apărut încă una din numeroasele ediții ale romanului său «Toate pînzele sus!»

Eroii de la Moisei ai lui Vida Geza au căpătat tăria granitului

Radu Postăvaru, micuțul mare dirijor din Iași, și-a părăsit pentru scurt timp bagheta și și-a luat vacanță. Iată-l în pădurea Snagov.

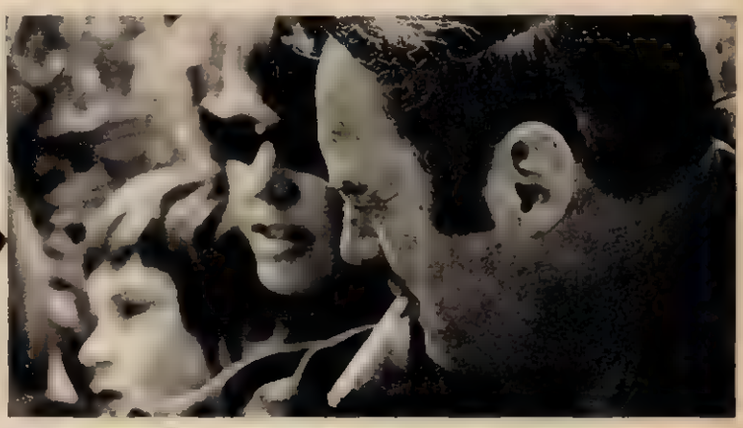

Muzicologul elvețian Marcel Cellier de la radio Geneva colindă acum Apusenii. La cele peste 2 500 de melodii populare românești, adunate în 15 ani de cînd vizitează România (ordinul Meritul cultural clasa a II-a), se adaugă acum noi valori folclorice culese în lumea moților.

Amurgul unei profesii

La «Hala Unirii», magazin cu autoservire, stai de cinci ori la coadă: o dată la cîntărit brînza, a doua oară la plătit brînza, a treia oară la cîntărit carnea tocată, a patra oară la plătit carnea tocată, a cincea oară la o casă obișnuită pentru a plăti și celelalte cumpărături.
Cam multe cozi pentru o singură «autoservire».

Șantierul naval Brăila se afirmă. Cu ajutorul modernelor mijloace de lansare cu transbordor va fi dat în curînd la apă cargoul de 4 500 de tone «Codlea», primul de acest tip, asimilat de șantierele brăilene. Pregătiri pentru construirea cargoului de 7 500 tone.

Interiorul noii case de mode din centrul Ploieștiului. 200 de cooperatori vor veghea la ținuta vestimentară a ploieștenilor.

Au colaborat: Radu CONSTANTINESCU, Lucian HUIBAN, Toma MICHINICI, Vasile MOLDOVAN, Ion PREDOȘANU, Constantin SAIOC, Aurel TONCOGLAZ.

FILE DINTR-O ENCICLOPEDIE A MUNCII

23 AUGUST
1944 ✱ 1973

Nu poate dormi liniștit cel care are pe umeri grija pîinii oamenilor...

— Vă caut prin telex, de la Trustul I.A.S. din Oradea, de dimineață, de la 7,30, tovarășe Szabo, dar degeaba: pînă să vă prind într-un loc, erați plecat spre altul.

— Păi 7,30 e oră de orășean, nu de agricultor. La 5,45 trebuie să fie zilnic citită toată corespondența și rezolvate hîrtiile, ce să faci, nu scăpăm nici noi de hîrtoage! La 6 stai de vorbă cu conducerea operativă a trustului și a fermelor, la 6,30 gata, la drum: sîntem spre sfîrșitul campaniei de recoltare, nu te poți juca cu timpul.

Nu, nu se poate juca nimeni pe aici, la I.A.S. Valea lui Mihai, cu timpul. Nici cu spațiul, aș zice: cui i-ar da mîna să se joace cu 10 000 hectare de pămînt, cu cele 20 ferme ale I.A.S.-ului, ferme de grîu, și piersici, și meri, de oi, bovine și purcei. Dacă nu începea ploaia aceasta torențială, nu puteam reține atît — nici măcar în interes de popularizarel — pe directorul I.A.S.-ului, Szabo Emeric, Erou al Muncii Socialiste, deputat în M.A.N., om mîncat de gazetari, zgîrcit la vorbă, sătul de ședințe și timp pierdut de pomană.

— Ați avut o zi bună? Ce ați comunicat conducerii operative azi-dimineață?

— N-am avut o zi bună. A plouat și n-am putut preda cantitatea programată de grîu de sămînță. Trebuia să merg la ferma 1 Curtuișeni, unde lucrăm într-un lan de sămînță «Aurora», cu o producție mult peste 4 000 kg la hectar, e un soi fain, îl dăm și altor întreprinderi din județ, iar noi vrem să înlocuim orzul cu grîul acesta. Atunci am aflat că mă căutați și că trebuie să mă-ntîlnesc pentru un ceas — nu mai mult! — cu dumneavoastră.

— Sînteți optimist... E bun grîul anul acesta?

— Bun. Facem o bună producție la hectar; dar noi sîntem în primul rînd crescători de animale.

— Păi toți ochii și speranțele sînt pe breasla dumneavoastră, tovarășe Szabo, la ora aceasta.

— Socotiți și dumneavoastră: 54% din venitul nostru total, din creșterea animalelor îl realizăm. Luăm anual pe lînă cît luăm pe grîu, și numai din vînzarea laptelui facem pe an circa 600 000 de lei. Mie-mi place să mă laud — dacă-mi dați voie — cu cele 10 000 de ovine ale noastre, cu cele 4 000 bovine, cu cei 30 000 de porci... Puterea noastră se cheamă ritmul: dacă lucrăm repede nu-i lăsăm vreme naturii să ne stăpînească prea tare. Adică, altfel spus, ar veni așa: cu dotarea mecanică pe care o avem, și avem dotare bună, putem realiza în timp mult mai scurt toate lucrările cîmpului. Da, aliatul nostru este ritmul.

— Dar adversarul? Ce greutăți întîmpinați, tovarășe Szabo?

— Ei, greutățile... Și dacă le scrieți dumneavoastră credeți că se rezolvă? Mă rog, să vă spun: n-am avut, de exemplu, suficiente îngrășăminte chimice și insecticide anul acesta. Știți ce înseamnă pentru livezile noastre de meri lipsa caratanuiui? Înseamnă să le stropim de mai multe ori cu altceva, zeamă sulfo-calcică se cheamă, și acum mărul e mare, nu mai suportă zeama asta, se pătează și-și pierde fața comercială; la producția de fructe cît dăm noi anual, nu-i de glumă. Sau uitați-vă, alt amănunt: ne lipsește sîrma de balotat paie...

— Și e atît de importantă sîrma?

— Păi judecați și dumneavoastră: stau paiele în cîmp, se pierd, nu le putem da nici pentru celuloză, nici ca furaje, sîntem siliți să arăm sub pămînt. Pierdem o sumedenie de parale.

— Cît? Ați socotit?

— Am socotit, dar nu vă spun. Sau altă durere: ne lipsesc piese de schimb la combinele «Gloria» C—12, ne lipsesc curelele, ce dracu', parcă s-ar face în Japonia, nu în București, la «Semănătoarea».

— Apropo, tovarășe Szabo, ați fost în Statele Unite ale Americii, pe la ei, la țară. Ce-mi povestiți?

Pentru nevoile fotografului, Eroul Muncii Socialiste Szabo Emeric și-a pus costumul de duminică... Grîul e frumos, merge și haina festivă!

— N-avem acum timp de povestit, sînt multe. Mi-a plăcut — pot să vă zic — tehnica americanului. Nu mi-a plăcut naivitatea americanului. Habar n-are ce se petrece peste gardul vecinului, dar el se laudă că producția lui e cea mai grozavă. Acolo, dacă n-ai tehnică și cap, îți pierzi existența: nu te subvenționează nimeni. Fermierul american e obsedat de ideea că poate fi tras pe sfoară de cei care cad toată ziua pe capul lui și-i oferă de toate — și insecticide, și mașini, și curele, și sîrmă, dar el nu știe care-i cea mai bună și mai convenabilă. Dacă greșește, s-a terminat cu afacerea, e falit. Era un șofer acolo, la o fermă, care lucra — l-am văzut cu ochii mei — pe trei camioane deodată: cu unul se ducea pe cîmp, cu altul încărcat se întorcea, cu o basculantă descărca. Nici nu s-a uitat la noi: ce delegație străină, ce ministru, ei zbîrnîia de lucru, să cîștige cît trei. Asta însă nu mi-a plăcut, era parcă și el o mașină.

— Cum lucrați cu oamenii dumneavoastră, tovarășe director? Cîștigă bine? Sînteți doar o întreprindere bogată și rentabilă...

— Eu zic că lucrăm după un normativ prea învechit, cu tarife care nu răsplătesc munca așa cum s-ar cuveni. Azi, omul e legat de mașină, și cu cît mecanizarea e mai intensă, și productivitatea lui e mai mare. Și trebuie să primească bani după cîtă producție dă. Sperăm că introducerea acordului global să schimbe situația

— De cînd lucrați la Valea lui Mihai?

— Am împlinit, la 28 iulie, 20 de ani. Am venit aici cînd nici nu împlinisem 27. Nu mi-a plăcut deloc că m-au avansat, că m-au făcut director: eram pe atunci șef de secție la Gostatul din Tămășeu, pămînturi bune, fertile, și veneam aici unde am dat de niște prăpădite de nisipuri călătoare — vreo 2 000 hectare — pe care nu creștea nimic. Vîntul le împingea și ele se făceau dune care alergau pe urmele vîntului și acopereau totul, culturi, sămînță... Ce să faci cu nisipul ăsta, care era 80% cuarț? Ne-am tot gîndit împreună, știam că prin curțile oamenilor, prin grădini, erau niște pomi răzleți, care prinseseră bine. Am plantat, la început pe 24 hectare, meri, rădăcina lor intra adînc și fixa pămîntul. A fost o luptă grea, tehnica era nouă, dar am reușit: avem acum sute de hectare cu meri, din care 70% sînt ionatane. Anul trecut o singură fermă a dat 200 vagoane mere — deci 30 milioane de lei. Și din piersici scoatem bine — cam 40 milioane pe an.

— Dacă vă uitați în urmă, cum vedeți acești 20 de ani care au trecut?

— Rezultatele-s bune. S-a muncit frumos. Dar fiecare zi a fost cîrpită, cusută, chinuită, ca să ducem la capăt treaba din acea zi. La început, cînd aveam mari acțiuni de dus la capăt — de exemplu comasarea unităților sau plantarea livezilor în nisipuri — credeam că atunci cînd le terminăm scăpăm de griji. Da' de unde! Fiecare zi înseamnă o grijă nouă, o sumedenie de griji noi. Nu-i nimic, asta-i viața.

— Dar viața dumneavoastră personală?

— Cunoscuții mei spun că eu n-am timp să trăiesc și pentru mine. Dar eu nu sînt de acord: eu nu-s om petrecăreț, mie munca mi-a plăcut și nu m-a obosit. Vin acasă, am familie bună, nevastă înțelegătoare, o fetiță fină, sînt liniștit și mi-e bine. Chiar și duminica, zi de odihnă, eu îmi luam fata, urcam în mașină — îmi place să conduc, am o Volgă — și ne duceam cît vedeam cu ochii. Dar tot la vreo fermă ajungeam-și mă uitam cum merg culturile.

— Se va face și fiica agronomă, cînd va fi mare?

— E mare. Și va face filozofia: a dat chiar acum examen la Cluj și l-a luat frumos. E fată bună, modestă, la locul ei. Eu am fost toată viața cu practica, ea o să fie cu teoria. Diviziunea muncii în familia noastră.

Sanda FAUR

N-am avut încotro, a trebuit să urmez tradiția familiei

Duminică, 29 iulie, de la înălțimea locomotivei, mecanicul Ion Stîngă îmi spunea: «Am luat trenul ăsta 2016 de la Petroșani și-l duc la Craiova. Acolo — unde de fapt și locuiesc — stau pînă luni la ora 6,30. Plec la București și dorm acolo. Apoi, înapoi la Craiova».

Viața asta nu poate fi decît așa și nici unui mecanic de locomotivă nu i-ar trece prin cap s-o critice sau să-i propună schimbări de esență. E desigur un loc comun să afirmi că-și iubesc meseria, că n-ar schimba-o cu alta, și răspunsurile lor o dovedesc: «Ai pe mînă o adevărată uzină și o marfă neevaluată în bani — vieți omenești». «Cel mai frumos lucru e cînd remorchezi trenul fără abateri de la siguranța circulației».

Feroiu Mircea, șeful stației Tîrgu Jiu, locul reportajului prezent, îmi spunea: «Lucrez în calea ferată de 41 de ani și sînt șef de gară de 27. Tata a fost frînar și ne avînd bani a trebuit și eu să urmez tradiția familiei. M-am obișnuit, îmi place, nu pot concepe o lume — fie ea cît de civilizată — fără tren. Cineva, demult, tot ziarist, mă întreba dacă visez noaptea trenuri și-am spus că da, dar numai trenuri întîrziate sau cu alte abateri. Nu-mi plăcea cînd eram comparați cu armata, cu disciplina lor. În realitate, C.F.R. își are disciplină proprie, mașini și oameni proprii... Tovarășe, nu se poate să nu ne luăm angajamente de 23 August. Cum s-ar spune, noi transportăm angajamentele altora. Sîntem pregătiți să ducem tot ceea ce întreprinderile din oraș produc în plus... De la un timp trăiesc cu impresia că marfa, uneori, este preferată călătorului, mai ales la încrucișări. Știu, este un imperativ al timpurilor, dar oameni sîntem și noi de sticlă. Pentru că veni vorba, nu prea am prieteni, lucrez în fiecare duminică. Joia, să zicem, oamenii nu pot fi prieteni ca și duminica. Mai am și alte necazuri: accelereatele 243/242 (Deva — București) și 247/248 (Craiova — Cluj) figurează în «Mersul trenurilor» cu aviz special, dar nu circulă, creînd în acest fel nemulțumiri cît se poate de obișnuite».

Ar fi nedrept să închei aceste rînduri fără a semnala prezența unui cămin pentru mecanicii de locomotivă în stația Tîrgu Jiu, a cărui utilitate este evidentă. Aici mecanicii de locomotivă își odihnesc viitoarele drumuri, își țin aproape modestul și același bagaj și deci să înțelegem că liniștea trebuie respectată și în gări. Sau poate mai ales în gări.

Eugen SECELEANU

Peste patru ore, acest mecanic se va trezi și va pleca în cursă.

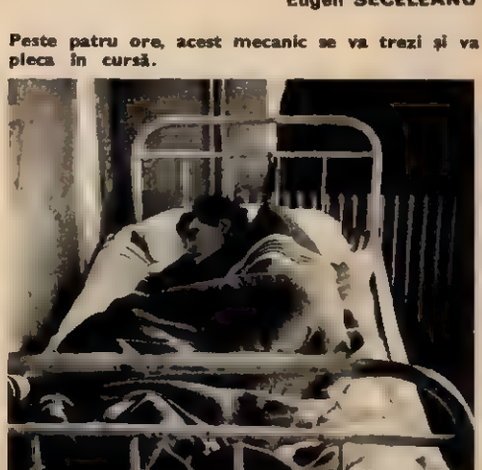

FILE DINTR-O ENCICLOPEDIE A MUNCII

cu picioarele pe coverta, cu sufletul pe țărm

Moto:
Bun rămas, bun rămas...
...De ce m-oi fi însurat?
Shakespeare, «Othello»

Știm cu toții, s-au scris foarte multe cărți — și dintre ele multe adevărate — despre pescuitul marin și despre cei care s-au încumetat să-și dedice viața rostului ăsta. Știm cu toții, căpitanul Achab, cel care se încăpățînă să stăpînească, să treacă sub control dezordinea lumii și sa dea, în chipul ăsta, o semnificație vieții omenești, l-a făcut celebru, din păcate abia după moarte, pe Herman Melville; iar căpitanul Larsen, omul care, titanic, se bătea cu natura, a îmbogățit scrisul lui London cu un personaj formidabil. Pe mine însă, cel mai mult și mai mult m-au entuziasmat «Marinarii fără teamă» ai lui Kipling. Pentru că în cartea asta aventura e trecută pe planul doi, rămînînd în față, la locul meritat, *munca aspră* și *viața marcată de izolare* a marinarilor-pescari.

— QRA? Cine ești?

— YQMB. Sau, traducînd indicativul din limbajul radio în cel omenesc: Sînt nava românească «Polar II».

O navă este un obiect plutitor; dar și un mănunchi de oameni, într-un fel nepămîntenii.

Am pășit pe puntea lui «Polar II» cu ceva bibliografie din junețe în cap, însă, *mai ales, cu aceasta mare și esențială* întrebare: QRA? Cine ești?

Răspunsurile — dincolo de cochetăria gazetărească a interviului cu însăși nava — mi le-au dat niște oameni cumplit de flămînzi de o viață larg socială, cumplit de flămînzi de întîlnirea cu oameni noi, cumplit de flămînzi de banala suetă cea de toate zilele a noastră, a celor de pe țarm.

O navă care «ține bine marea»

— Cine sînt? O navă diesel-electrică, frigorifică; o navă-colector. Colectez peștele de la traulere. Sînt construită recent, în 1972, în Uniunea Sovietică. Am instalații complexe și moderne. Sînt electronizată și automatizată. Uzina mea de frig asigură în magazii temperaturi de minus 23, minus 25 grade Celsius, chiar dacă afară e o căldură de peste plus 30 grade Celsius. Străbat mările și oceanele cu viteză mare. Silențiozitatea la schimbarea vitezei cam lasă de dorit. Sînt pusă în mișcare de specialiști deosebit de calificați. Trebuie să fac față și capriciilor naturii, și sarcinilor de producție, și exigențelor de viață ale oamenilor. Se spune că aș avea interioare elegante.

I-aș pune niște table ori un șah în mînă și i-aș spune: nu dispera dom'le, că se rezolvă!

— Cine sînt? *Eugen Bondalici*, comandantul navei «Polar II». Am fost întîi marinar, apoi timonier, ofițer stagiar. Brevetul de ofițer III l-am luat în '61, cel de ofițer II, în '64, cel de ofițer I, în '66. Din '71 sînt *comandant de cursă lungă*. Toate le-am obținut prin examene. S-a constatat că și «pușiii» știu să facă treabă, că poți face marinărie serioasă și fără o vîrstă venerabilă. Eu am 37 de ani, toți ofițerii sînt oameni în jurul vîrstei de 40 de ani, și nava merge bine. De pildă, în cursa aceasta am încărcat nava în zona de pescuit vest-Africa, unde lucrează acum traulerele românești, într-un timp record: în 17 zile, în loc de 21. Dar abia cînd ne-am întors și comandantul flotei ne-a mulțumit am aflat și noi că am fost «dați draculuiu». Dar să știți că asta ne-a costat, am muncit și noaptea. Absolut toți oamenii echipajului au lucrat zdravăn. Am avut și un noroc: ne-am înțeles. Cu toții în general și eu cu Ion Oțeleanu, secretarul de partid și șef al echipajului, în special. Nu știu cum să vă fac să înțelegeți *greutatea meseriei, a muncii de marinar*. Dați-mă deoparte pe mine — care am zeci de atribuții: și nautice, și comerciale, și de ofițer public, și de om care conduce o întreprindere, și mai ales un colectiv de 70 de oameni — însă opriți-vă la un simplu marinar care muncește la încărcatul navei. Și gîndiți-vă că jos, în magazii, e un frig de congelator, iar afară un soare arzător Și gîndiți-vă că furtuna, ceața, fac parte din viața noastră, să-i spun banală. Iată, acest ultim voiaj a fost normal. Am dat de ceva furtuni, la sud de Canare. Mai ușoare ca cele de iarnă. Le-am luat așa cum sînt toate furtunile pentru noi: inerente. Și iar nu știu cum să vă fac să înțelegeți și *greutatea vieții de marinar*. Frumos vasul acesta, nu? Oricine se suie pe el îl admiră. Însă pentru noi, pînă la urmă, rămîne un fel de închisoare de lux. Unii spun de minerit, de aviație, dar eu spun că în marină viața e cea mai grea. Minerul după șut vine acasă, iese pe stradă. Noi rămînem tot pe vas. Avem aparat de proiecție și de rîndul ăsta am avut și 13 filme. Le-am pus de nu știu cîte ori, ca să ne distrăm, le-am pus și de la coadă la cap. Oamenii știu replicile pe dinafară, le repetă mainte de a ți rostite, le modifică glumeț. Avem televizor, dar în largul coastelor africane nu se prea prind emisiuni, marea bruiază. Cînd aud chestii de-astea admirative și naive că noi o ducem fericit pentru că avem șah și rummy, mă înfurii. Pe ăla care spune ori scrie chestii de-astea l-aș urca pe un trauler, să-i urle mintea de pustiu. Și l-aș trimite nu pe coasta Africii, ci în Labrador, unde ai senzația că ești în cosmos, nu pe pămînt. Apoi i-aș pune niște table ori un șah în mînă, și i-aș spune: nu dispera dom'le, că se rezolvă! Jocurile astea-s bune la căminele culturale. La noi, cînd ai ieșit din cart, nu-ți arde de Shakespeare, vrei cărți distractive. Dacă aduci cărți de-acasă fac inconjurul vaporului și ți se fac varză. E drept, avem și un salon, și două piane, și chiar un om din echipaj care știe să cînte . Dar mai avem și o infirmerie, și o farmacie, și un cabinet medical, toate foarte bine dotate, însă n-avem un medic pe vas. Pentru că nu vor să vină. Prea ar fi apostolat la noi! Și noi rămînem cu viața noastră specială. După 15 ani de marinărie, a fi nervos înseamnă a avea o boală profesională. Nu știi ce se întîmplă acasă și-ți faci gînduri. Nu primim scrisori cu lunile. De la Tokyo la București o scrisoare de-a mea a făcut două zile, iar de la București la Constanța cinci zile. Altă scrisoare a făcut din Gibraltar pînă în țară, o lună. Nerăbdarea de a-ți vedea familia e de nedescris. Nu-i pat deasupra căruia oamenii să nu-și fi prins fotografiile alor lor Împotriva părerii generale, marinarii sînt oameni de casă. Umblă să caute minere de ușă frumoase ori mai știu eu ce; fac economii și pun bani la C.E.C.; dar vine cîte unul din voiaj și își găsește casa goală. Sîntem plecați cu lunile și lor li se face curte. De către ciocîrlani, așa le spunem noi. Stăm departe, rupți de țară, nu ne putem ocupa de educația copiilor. Familiile noastre trebuie să-și rezolve problemele fără noi. Toate astea înseamnă gînduri, frămîntări: eu îs pe ocean, acasă e bine sau s-a întîmplat ceva? Și peste toate mai avem și problemele profesiei. Vă dau doar cîteva exemple. Primul: pescuim din specii foarte căutate în unele țări — cum e codul alb, ori calamarul, ori sepia — și noi facem făină. Am aflat lucrul ăsta noi, în loc să ni-l spună inginerii noștri piscicoli. Al doilea: avem nevoie de structuri organizatorice cît mai suple și eficiente. Avem navigatori, avem mecanici, dar n-avem pescari. Sau avem amatori nepriceputi. Iar de nepriceputi n-avem nevoie pentru că sînt lest la bord. Dar peste toate, să glumim și să vă întreb și eu ceva: unul care stă cu bățul de stuf la baltă, ca să prindă un amărît de peștișor, nu-i nebun?

Simt că-s o santinelă la ocrotirea fondului omenesc, a navei și a averii ei

— Cine sînt? *Constantin Anghel*, ofițer I maritim radio, șeful stației «Polar II». Am o profesie internațională; noi lucrăm cu toate navele din lume și cu toate stațiile-cheie de coastă. Pe lîngă profesie trebuie să știi cel puțin engleza și să ai agerime. Pentru mulți munca mea reprezintă un serviciu anonim, însă adevărata măsură a responsabilității meseriei mele o dă tabuul celor trei minute — de la «și 15» și de la «și 40» — ale fiecărei ore, cînd respectăm zona de silans (silence), cînd ascultăm dacă nu cumva se aude vreun apel al unei nave în sinistru. Am 38 de ani de navigație. Am plecat odată lăsînd copii de o lună, și cînd m-am întors i-am găsit de douăsprezece. Nu vreau să analizez cît am stat în viața mea acasă și cît pe mare, de frica rezultatului. Și totuși unii nu ne apreciază așa cum o merităm. Le-aș propune un schimb, să treacă și ei un timp în locul nostru. Atunci n-ar mai socoti munca noastră mai puțin dificilă decît a aviatorilor, de exemplu.

La fel ca o uzină, ca o fabrică de pe uscat, o navă e o întreprindere economică

— Cine sînt? Contabilul șef al navei, *Constantin Nițescu*. Am fost în Centrala peștelui, cunoșteam viața de ocean din birou și deodată mi-am dat seama că-s depășit. Acum văd altfel lucrurile. Mă bate gîndul c-ar fi poate bine ca nava să fie o unitate economică de sine stătătoare, cu o evidență a economicității care s-o facă să-și cunoască direct și imediat rentabilitatea; o unitate care să aibă unele posibilități de inițiativă. Ni s-a întîmplat să ne ceară o firmă calamar, să avem la bord și să nu putem vinde. Ar mai fi bine să avem, în cîteva locuri, ca de exemplu la Las Palmas, depozite frigorifice; ca să nu fim supuși situațiilor conjuncturale, să nu putem fi speculați de parteneri străini care știu că avem pește, dar mai știu că peștele e o marfă lesne alterabilă. Și ar fi necesară o mai bună dirijare a navelor, potrivit migrării peștilor. Avem o flotă de pescuit apreciabilă, rentabilitate se poate obține, însă lucrurile nu trebuie soluționate de oameni din birouri, ci de oameni care cunosc realitățile pescuitului oceanic și ale pieței peștelui.

Riscăm, ochii care nu se văd se uită

— Cine sînt? *Iosif Chirvai*, inginer electronist, am 30 de ani. S-au opus și mama și soția să devin marinar. Primul voiaj m-a *decepționat, n-am găsit multlăudatul spirit marinăresc* și nu m-am împăcat nici cu optica militărească a unora. Însă cel care renunță doar după un voiaj nu-i făcut să fie marinar. Pe uscat, am lucrat șase ani în proiectare; pe vas însă mi-am însușit partea de exploatare. Aici viața-i dură și nu toți rezistă. Simți nevoia să te plimbi, n-ai știri de-acasă... Cînd te întorci, simți că și pentru tine și pentru soție a apărut obișnuința de a trăi singur. Și asta-i foarte dăunător familiei. Îți găsești soția mai apropiată de rude decît de tine. Și încă un lucru, ți-e frică de boală. Și, în general, te frămîntă că-ți lași soția să rezolve singură problemele care apar pe uscat. În ceea ce ne privește, prin februarie așteptăm un copil.

Ca într-un țarc, la pupa

— Cine sînt? *Iosif Dogăroiu*, motorist. Sîntem oameni care avem o viață grea. Cum ieșim din cart, ne gîndim acasă. Odată, cînd am plecat, am lăsat-o pe nevastă-mea sănătoasă și la întoarcere am găsit-o în spital. Ori zăcem în cabine ca niște lei în cușcă, ori ne plimbăm ca într-un țarc pe punte, la pupa. Mai vin peste noi și furtunile. Ca aia de trei zile de la Biscaya. Nu mai stă nimic în picioare, nu se mai poate găti, și mîncăm pline cu brînză și ceapă. Vaporul face ca toți dracii. Înțepenim toți la posturi. Și-o ținem așa zile întregi. Toți obosiți, nervoși. După ce se liniștește, dormim ca niște leșuze.

Totuși, drumul spre casă

— Cine sînt? *Ștefan Bănescu*, ofițer I, electronist. Am absolvit Școala superioară de marină «Mircea cel Bătrîn» din Constanța și navighez de vreo cinci ani. Am văzut multe țări și orașe; totuși cel mai bine m-am simțit în drum spre casă: ...Gibraltarul, Mediterana, Bosforul, Tulcea. Toți avem calendare și chiar de la plecare începem o numărătoare inversă a zilelor. Pe traulere e și mai greu, oamenii trăiesc șase luni la fel, egal, monoton, doar între o lansare și o virare. Bineînțeles, avem și clipe excepționale. Odată ne întorceam la Tulcea și tocmai pe Dunăre a trebuit să scoatem un motor din schemă. Era furtună, canalul îngust, și a lăsa fără propulsie o navă atît de mare era foarte periculos. Dar cred că toată operația n-a durat decît vreo cincisprezece secunde. Am un șef, Petre Toma, de la care am învățat foarte multe. Pentru el nu există avarie care să nu poată fi reparată.

Căsuța noastră, cuibușor de nebunii, te așteaptă ca să vii

— Cine sînt? Un marinar. *Ion Talu*, dar dumneata zi-mi ca și ceilalți de pe vas: *nea Lică*. Am nevastă, copii. Dorului îi fac față prin muncă. Spre deosebire de ceilalți, eu am pe vas două sarcini: muncesc, dar și cînt. Trebuie să-i distrez pe oameni. Pianul, el e șeful meu! Sînt notist din cap pînă-n picioare. Și am capacitate mare în stilul meu. Munca la încărcatul vasului îmi cam strică mîinile.

•

Răspunsul acesta din urmă a fost al unui bărbat simpatic foc, mereu tachinat dar și mereu iubit de cei din jurul său; a fost răspunsul unui bărbat care cîntă la pian, cu gesturi solemne de concertist, cîntece teribil de lumești; a fost răspunsul unui bărbat cu vocea serios aspră însă ascultată cu neașteptat de mult sentimentalism.

Să rămînă între noi!

Pentru a găsi răspunsul la o întrebare, am stat pe teritoriul temporar statornic al lui «Polar II» exact douăsprezece ore: de la zece fără ceva dimineața pînă la zece fără ceva seara.

Și v-o spun, dar să rămînă între noi, eram destul de mulțumit de documentarea mea; însă replica de despărțire a comandantului Bondalici m-a readus cu picioarele pe covertă.

— Degeaba, nu ne puteți înțelege. Poate doar dacă ați merge măcar într-o cursă cu noi. Haideți acum, facem revelionul pe ocean și apoi ajungem și-acasă.

Vorbele astea mi-au fost spuse vineri 27 iulie, la Tulcea, în port, cu atîta gravitate încît m-au tulburat în cel mai dat naibii sens al cuvîntului. Pentru că era în ele o chemare și a oceanelor, și a peștilor, și a acestor oameni care-s în vizită din cînd în cînd pe la noi, pe uscat. O chemare la un drum, la o experiență de viață care ar putea să ajute pe oricare dintre noi să-și răspundă — cu un adevăr — la întrebarea aceea dificilă, pe care mă tem că prea rar, mult prea rar, ne-o adresăm nouă înșine: Cine ești?

Nelu IONESCU

20%
DIN APARTAMENTUL DUMNEAVOASTRĂ ESTE CONSTRUIT AICI!

Cocătorul Grigore Mîndruț (stînga) și Ion Mija, directorul tehnic al combinatului, doi dintre interlocutori, în «cabina transatlanticului»...

Cîtadelă a construcției republicane.

...O duminică însorită în Tg. Jiu; însorită, vreau să zic, în centrul orașului — dincolo de oraș însă, la cîțiva kilometri, soarele se pierde în trîmbele de praf ale Combinatului pentru liant și azbociment Tg. Jiu.(fabrica de ciment, de var și de produse din ceramică, cărămizi și țigle, pentru neinițiați).

Din 1965, de cînd a fost dat în funcțiune, și pînă astăzi, focul nu a încetat să ardă aici; aici unde nu există duminici, plimbări de 1 Mai, revelion ș.a.m.d. Se lucrează în trei schimburi, agregatele funcționează în permanență. Și tot în permanență, prin coșurile uriașe, nu încă suficient de înalte (vor fi ridicate mai sus în curînd, deși personal eu unul nu văd rostul ăstal), valuri și valuri de praf alb, extrem de fin, — zi și noapte, fără întrerupere —, se așternpeste iarbă, pomi, șosea și peste chipuri. Foarte grea, extrem de grea această problemă a poluării (caracteristică dealtfel tuturor fabricilor de acest gen de pe continent), și intenționat am început cu acest aspect, pentru a se înțelege încă din capul locului că nu este rai aici și nici condițiile de muncă nu sînt dintre cele mai ușoare. Dimpotrivă!... Cu toate că începînd din primul trimestru al anului viitor — moment în care se va atinge o producție mărită — acest combinat va deveni cel mai mare de acest gen din Europa!

Două mii patru sute de muncitori își desfășoară activitatea aici; e o mică lume, «o lume a cimentului, o lume a prafului și căldurilor enorme, a laptelui gratuit și a zecilor de kilograme de sifon înghițite zilnic. Ion Mija, directorul tehnic al uriașei întreprinderi, mă conduce prin diverse secții. Salariul mediu lunar este, aici, satisfăcător și cu toate acestea se constată o fluctuație neobișnuit de mare printre muncitori; majoritatea lor sînt navetiști (în acest scop s-a încheiat și o convenție cu I.R.T.Al), ar putea fi o explicație asta; totuși, se pare că principalul motiv al acestei fluctuații permanente rămîn tot condițiile foarte grele de muncă din anumite secții, temperatura și — nu în cel din urmă rînd — zgomotul. Un zgomot năprasnic, care îți încrețește pielea, te amețește, urlăm unul la altul, dar nu se aude nimic, nu ne putem înțelege și trebuie să ieșim de aici, din hala «morilor» de măcinat piatra.

Da, nu e jucărie munca de aici! Aici, unde se produce 20% din întreaga producție a republicii. Fiecare 20%, stimate cititor, al apartamentului dumneavoastră *este așadar construit aici*, la Tg. Jiu!...

Urcăm pe o scară în spirală, nu pot rezista ispitei de a privi printr-o sticlă albastră, un soi de vizor confecționat anume, flăcările dintr-unul din cele șase cuptoare imense, rotative. Apoi îl cunosc pe cocătorul Grigore Mîndruț în intimitatea — și căldura — modernei săli de comandă, complet automatizată. Fiind și foarte sus, am nu știu de ce senzația bizară că mă aflu în cabina de comandă a unui supertransatlantic. Nu mă aflu însă pe nici un transatlantic din lume, iar Grigore Mîndruț ăsta cîștigă 1 703 lei lunar, lucrează în ciment din '56, a venit tocmai din Satu Mare, după ce a trecut prin Bicaz. Ce-ar fi făcut astăzi, duminică, dacă nu ar fi lucrat în tură?! Ce să facă?!... Poate mergea la un film să se recreeze sau la plimbare! A, nu, știe ce-ar fi făcut: s-ar fi dus la baie, pe malul Jiului, și ar fi făcut mai ales plajă, așa, cu ochii închiși...!

— Citiți presa?

Zîmbește

— Nu prea... N-am timp! Doar ziarul local...

— Aveți vreo pasiune deosebită?

— Da. Radiofonia. În puținul timp liber pe care îl am, cu asta mă ocup, repar sau construiesc aparate... Dacă sînteți de la revistă, spuneți-le dom'le ălora, care or fi ei de se ocupă cu chestia asta: ne omoară drumurile cu mașina, dus și întors. Zilnic pierdem cel puțin două ore aiurea! Nu se poate găsi o soluție oare?!

..La ceramică lucrează aproape numai femei, deși munca nu este dintre cele mai ușoare, dar cel puțin e mai aerisit și nu e chiar atît de cald ca dincolo. Zeci și zeci de femei în salopete albastre își trec una alteia printre degete, așază, stivuiesc, transportă case întregi! Cărămizi, mii și mii de cărămizi — circa 90 000 de bucăți *zilnic*, ceea ce ar fi echivalentul a două aparatamente convenționale (două camere). Zilnic, două astfel de apartamente sînt mîngîiate de palmele bătătorite a zeci și zeci de femei. Îl întreb pe inginerul Mija (extrem de amabil acest om, deși e, cum să zic, director totuși; merge la cot cu mine, îmi explică totul cu bunăvoință, sîntem amîndoi albiți de praf) ce salarii se pot «scoate» aici. Chiar și 2 000 de lei, dar e vorba și de gradul de calificare. Sau de lenevie, căci se cîștigă în acord!

Nici aici nu există pauză, se lucrează în permanență. Îmi amintesc vorbele lui Mîndruț. «Noi nu avem noțiunea *zilei neapărat libere* — e ca la C.F.R.»

Horia PĂTRAȘCU

săptămîna politică

un august al muncii

Nu ne aducem aminte de toate evenimentele pe care le trăim, chiar dacă ele ne-au adus bucurii și satisfacții; dar sînt unele evenimente pe care memoria le reține ca pe niște momente cruciale în viața unei națiuni. De aceea în acest august al grîului copt, al amplei și pașnicei întreceri socialiste, memoria noastră marchează ca pe un eveniment de importanță istorică împlinirea a patru ani de la Congresul al X-lea al P.C.R.

Nu vom face aici un bilanț al însemnatelor transformări pe care le-a trăit țara și națiunea română ca urmare a programului adoptat de congres. El marchează o epocă, una dintre cele mai strălucite ale construcției socialiste. Patru ani în viața unei națiuni înseamnă foarte puțin din punct de vedere al timpului istoric. Dar dacă memoria noastră este fidelă, dacă ochii noștri au fost deschiși cu luciditate spre realitățile țării, vom spune cu mîna pe inimă, cu adîncă credință, că rostim un adevăr de necontestat: România acestui cincinal oferă mai din plin certitudinile ascensiunilor viitoare. Dezvoltarea ei e confirmată și de ochii atenți ai observatorilor din întreaga lume. Studiind tendințele economiei mondiale, un raport O.N.U. situa România, în 1972, pe primul loc în ceea ce privește ritmul de creștere a producției industriale precum și cel de sporire a venitului național.

Deci sîntem pe un drum bun. Deci viața a confirmat opțiunile noastre, adevărul științific al orientărilor fundamentale ale politicii economice a partidului. Privim țara și vedem că nu există nici un sector al vieții sale care să nu fi fost profund influențat de fertilele idei ale Congresului X.

Acest august al grîului, al concediilor la munte sau la mare, este și un august al muncii. Sub soarele torid sute de mii de oameni au strîns o recoltă bogată. În fiecare zi județele țării au anunțat terminarea campaniei de recoltare. Dar timpul grîului nu s-a încheiat, bucatele — cum spuneau străbunii noștri — trebuie pregătite pentru lungul drum al pîinii. Acesta este și înțelesul apelului adresat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu comuniștilor și tuturor oamenilor din agricultură. Să avem grijă de pîinea poporului ca ea să fie bine chibzuită. Aceasta a fost esența apelului secretarului general cînd indica să se aplice riguros măsurile stabilite de Comitetul Executiv și să se ia toate măsurile de depozitare în cele mai bune condiții a recoltei. Pentru că pîinea e muncă și sudoare, și nimic nu e mai sfînt decît munca și sudoarea omului.

Dar august 1973 nu e numai luna tradițională a grîului, ci și a marilor eforturi pentru intensificarea realizării investițiilor. Îndeplinirea angajamentului național de îndeplinire a cincinalului înainte de termen impune ca pe fiecare șantier să se lucreze în aceste zile la cotele maxime ale graficelor de execuție. Dincolo de succesele evidente și binecunoscute sînt și unele rămîneri în urmă, dar, în același timp, și mari posibilități care pot fi puse în valoare. Acest august impune deci o amplă mobilizare, în care nici o oră să nu fie irosită. Pentru că timpul ține totdeauna cu cei harnici.

Cornel BOZBICI

Tatăl poetului.

Casa lui A. Dima, unde locuia Miron Radu Paraschivescu cînd a venit tatăl său de pe front.

Miron Radu Paraschivescu cu domnul Dima.

UN OM STENIC

În schimb, într-o bună zi, a intrat în casa noastră, adică a lui Dima, alt personaj, contrastînd izbitor cu toți cei precedenți. Mai întîi și felul cum a sosit, era altul: nu pe jos, nici cu trenurile ce umblau în bobote, nici cu trăsura, ci cu un poștalion tras de cel puțin patru dacă nu de șase cai trăpași, din care a coborît un bărbat înalt, voinic, cu glas puternic, detunător, cu o manta-șubă, lungă peste genunchi, cu o căciulă uriașă cenușie, de oaie Astrahan sau caracul, cu ochelari pince-nez, cu mîini frumoase și puternice pe inelarul căreia (al uneia din ele) strălucea un masiv inel de aur cu pecete.

Dînd ordine scurte și clare vizitiilor să descarce cu grijă tot ce adusese, conserve, cutii de zahăr etc., el se repezi la mine, mă cuprinse cu mîinile-i puternice de subsuori și mă-nălță pînă-n tavan, înainte de a începe să mă sărute și să se joace cu mine, punîndu-mi și zeci de întrebări.

Apoi, întorcîndu-se spre mama pe care-o îmbrățișă mai mult în fugă, tata se dădu cu un pas înapoi (așa cum trebuie să fi făcut Barbey d'Aurévilly cînd l-a vizitat pe Léon Bloy care i-a spus că nu vrea nimic decît să-l admire, iar scriitorul, faimos pe atunci, s-a dat înapoi cu cîțiva pași, și-a pus mîinile-n șolduri și a exclamat: «Eh bien, admirez moi!...») «Ce zici, Pauline, cum sînt îmbrăcat, cu căciula și cu șuba asta ca un *bolșevic?*...»

A fost prima oară cînd am auzit cuvîntul acesta, care avea să constituie axul vieții mele, și el era rostit de un om pe care-l iubeam fără să-l fi cunoscut prea bine, cu un ton puternic și mîndru, cu un rîs sănătos ce-i dezvelea gingiile și dinții strălucitor de albi, puternici și regulați.

Nu țin minte multe lucruri din vizita aceea fugitivă a tatii la Văleni. Dar atmosfera stenică, de încredere și optimism robust ce se degaja din toată făptura, gestul și vorba lui, o simt și acum, cînd au trecut 50 de ani peste ea. Și cred că aceasta înseamnă *a crea* în viață: a lăsa o urmă vibrantă care să te pătrundă și să te reconforteze la cea mai palidă adiere a amintirii. Nu știu cîte calități, reale sau imaginare, va fi avut ori ba dragul meu tată, dar aceasta de care pomenii, sigur o avea. Era, ceea ce se cheamă azi cu un termen cam medical parcă, *un om stenic*. Nu numai că purta-n el sănătatea, dar parcă o și comunica altora cu care venea în contact.

Și, în antipod, sau ca fața umbrită a aceleiași planete, ca un revers de medalie, cît de întristătoare și deprimante erau stările pe care el le crea, sau mi le crea numai, prin scurtele dar zguduitoarele-i izbucniri de furie și violență. Violență verbală, bineînțeles, căci munca lui de pedagog trebuie să-i fi constituit reflexe rezistente împotriva dezlănțuirii fizice a furiei, enervării sau contrarietății.

Așa s-au petrecut lucrurile și acum, după descinderea spectaculoasă în poarta căsuței lui Dima, din poștalionul său.

Mama l-a pus, se vede, la curent cu vizita lui tanti Zoe și cu trimiterea emisarului evreu la Constanța. Atunci, tata nu s-a mai putut stăpîni și-a avut loc o adevărată scenă de gelozie care minților evoluate de azi le-ar părea absurdă și fără obiect.

Că era, într-adevăr, și absurdă, și — mai ales! — fără obiect. Nu știu, repet, cine-o fi fost acel *misit evreu*, dar știu că numai la auzul numelui său, tata s-a crispat. Iar cînd mama i-a mai și spus că-i cususe cămașa, crisparea s-a transformat în furie și reproșuri. Bietul tata era (curios pentru un om de vîrsta, constituția și înfățișarea lui puternice și frumoase) nici mai mult, nici mai puțin gelos pe biata mama, care, ea, sărmana, numai spre a stîmi gelozii nu fusese făcută, micuță și firavă cum era, mereu preocupată de ale casei, școlii și de cărțile sale.

— Dar, Romică, înțelege-mă că *nu* puteam trimite să mă reprezinte pe un om în zdrențe!... Îi era cămașa sfîșiată tocmai în față, n-avea nici o vestă, nici un laibăr peste ea, așa că singura soluție era să i-o cos...

Nu știu ce-a mai obiectat tata, fapt e că s-au despărțit într-o atmosferă mult încărcată și neguroasă, față de aceea senină și tonică prin care-ncepuse vizita lui.

*

Căci vizită fusese, popas, dar nu prelungit, și nici conviețuire măcar de două-trei săptămîni.

*

Între timp, începuse binișor primăvara. De război și de nemți se vorbea ca de amintirea unui coșmar greu, dar trecut.

Eu îmi luasem în primire domeniul atît de vast și fericit al copilăriei mele, care era livada din dosul casei.

Aș vrea s-o descriu și mi-e teamă. Prea am cheltuit din emoțiile și impresiile pe care mi le-a dat, în poezioarele mele unde e vorba de grădini, de arbori și, în general, de universul fremătător și misterios al vieții vegetale, de tărîmul miraculos al tuturor *ipotezelor care e, pentru un copil, grădina*, livada, oricare-ar fi ea. E și firesc ca asemenea *universuri să fie populate cu naiade* și pitici, cu lighioane blînde sau feroce, cu Strîmbă-Lemne și Sfarmă-Piatră, cu tot ce imaginația unui popor de pădureni și grădinari a putut ridica la o treaptă simbolică sau — și mai bine — hiperbolică.

Din grădina cu gardul ei înnegrit, din scînduri lungi puse de-a lungul, orizontal nu vertical, prinse-n bulămaci, destul de rare ca *să-mi* încapă *botul ghetei prin ele*, destul de puțin înalte ca să-mi pot îngădui îndrăzneala de-a le sări, puteam oricînd trece-n stradă, dar mai ales puteam oricînd să o văz, să-i răspund sau să conversez cu coana Lina, vecina noastră bună și mereu binevoitoare de pe strada Progresului. Ea mă chema deseori, probabil și fiindcă se plictisea nițel cam mult în sihăstria de călugăriță în care trăia, și mă poftea la cîte-o cafeluță. Astfel am cunoscut și eu — la cîte sute de ani după logofătul Tăutu? — botezul filigenei de cafea neagră, «turcească», opărindu-mi din prima sorbitură limba de parcă mi-ar fi jupuit-o cineva de vie. Și doar coana Lina îmi dăduse și pîine pe care s-o înmoi în lichidul negru-cafeniu, și mă prevenise să nu-l sorb dintr-o dată că e foarte fierbinte.

Dar, îmi dau de-abia acum seama, a bea cafea și a o bea cum trebuie, e o chestie și de temperament, și de educație, adică de obișnuință dirijată. La noi în casă nu se bea cafea; iar mamei nu i-am istorisit, de rușine, pățania mea cu cafeaua coanei Lina.

Dar amintirea arsurii ei o port și-acum pe limba nesățioasă pînă azi de dulciuri și răcoare.

IARBA

Trece campania grîului, vine în toamnă campania porumbului, între timp mai susținem și alte campanii. Dar cine va spune oare că există și o campanie a ierbii? Dar cine își va aminti că pe durata unei veri întregi, pînă în prima jumătate a toamnei, oamenii cosesc de mai multe ori iarba, și otava, și lucerna, și trifoiul? Pînă se întinde toamna cu frig peste toate fînețele și peste toate grădinile, crește iarba de mai multe ori pe harta unei patrii. Și nu spunem niciodată «campania ierbii», sau a trifoiului, sau a-lucernei, căci a cosi și a usca iarba, și trifoiul, și lucerna, sînt munci tot atît de

Fotografie de Ion PREDOȘANU

îndelungate și de statornice pe cît sînt verile și toamnele de veșnice

Cosește omul toată vara și se păzește de ploi și umblă printre ploi, are răbdare să aștepte venirea ploilor, apoi are răbdare pînă cînd ele se răzbună și lasă cerul limpede. Se scoală de dimineață, cît mai găsește iarba udă de rouă, taie cîteva brazde bune pînă răsare soarele și numai apoi se așază și mănîncă cu poftă de bucate. Își bate coasa pe față sau pe dos, după cum a prins nărav, cu vîrful ciocanului sau cu fața lată a ciocanului, tot după cum are obiceiul. În fînață sau în poiană se împrăștie o larmă de coasă bătută, care se aude și peste deal, și peste pădure. Trebuie să iasă gura coasei nici prea lată, nici prea subțire, neîndoită, și să aibă lucire de argint moale, peste care trece piatra și o netezește. Niciodată mintea noastră destoinică nu va putea născoci ceva care să înlocuiască ilăul și ciocanul, și coasa, și piatra, și tocul pentru piatră. Să înlocuiască o coadă de coasă bine strunguită, pe măsura mîinii și a statului de om, sau un miner de coasă bine lustruit, pe care-l strînge palma dreaptă și îl împinge ritmic, cu ușoare zvîcniri. Nici o apă nu va spăla de tot dunga neagră din palma stîngă a cosașului. Cine a cosit o dată, poartă toată viața lui în palmă o dungă neagră de pămînt și de esențe amare de iarbă. Am văzut mașini care tund iarba pămîntului, dar ce să faci cu o asemenea mașină în poieni și pe dealuri? Căci numai coasa se face șerpuitoare, după cum este și pămîntul de vălurit, și numai după coasă rămîne pămîntul neted și luminos.

PÎNĂ SĂ ÎNVEȚI LA COASĂ...

trebuie să stai ani buni la împrăștiatul brazdelor, la greblat și la făcut clăi. Cînd cosașii se odihnesc la amiază, mai prinzi pe ascuns o coasă lungă «de 90», încă o dată cît ține de mare, și cu ea ciopîrțești smocuri de iarbă mai mărginașe. Împingi cu toată puterea ta de copil și nimeni nu te vede, coasa cam trece peste iarbă, pe deasupra, zici în sinea ta că nu-i bine ascuțită coasa, apoi că e prea mare, apoi că e prea cald. Încerci așa mai multe veri, pînă cînd într-o zi vine vremea să te fălești în fața celor mari, și ei te bagă în brazdă la mijlocul șirului, și după cîțiva metri nu mai poți ține șirul lor, ți-e frică de cel din spatele tău, care negreșit te va ajunge și-ți va tăia picioarele. Așa că trebuie să te întorci, rușinat și înciudat, tot la brazde, iar cu întîrzierea asta ți-au rămas acum, în urma celor cinci sau șase cosași, mai multe rînduri de brazde neîmprăștiate. Iarba e mare și brazdele sînt groase, le scuturi cu obidă și le împrăștii, te bucuri unde se subțiază brazda și mergi mai repede. Te oprești uneori și te rezemi în furcă, uitat cu gîndul cine știe unde, poate la cei din sat care acum se scaldă. Soarele sus, cîte un tăun îți dă tîrcoale, dacă e albină trebuie să fugi în tufe, să-ți scape urma. «Vezi că rămîi de noi», vocea te aduce iar în brazde, încerci să mergi cu trei deodată, doar s-or termina mai repede, soarele sus, apă ai băut de mai multe ori, așa că degeaba ți-ai mai face drum pînă la coșă. Dar sub o pală de iarbă, dezvelești dintr-o dată un șarpe încolăcit. Dai cu furca, nu-l nimerești, el fuge sub alte brazde. Ocolești locul acela, faci o roată mare pe pămîntul gol și aștepți într-un picior, rezemat de furcă, să treacă primejdia. Pe oriunde ar veni un șarpe spre cercul tău magic, l-ai vedea. Dar dacă mai sînt și alții? Dacă nu e năpîrcă, cum zic cosașii, și are pe cap acel V dantelat? Mai bine să ocolești de-acum locul, pînă la apusul soarelui, cînd mor toți șerpii loviți... Mai bine la greblat...

Grebla lasă pășunea curată, drumuri și drumuri de coasă, iar pe mijlocul lor o pereche de urme de la picioarele crăcănate ale cosașului. Ai putea ghici, după cît sînt aceste urme de apropiate sau de depărtate, cine anume a cosit pe acolo. Poți să vezi atîtea lucruri pe unde trece grebla: o gaură de fagure sălbatic, dar locul este încă primejdios, unele albine rătăcite mai zumzăie deasupra lui; sau un lanț de furnici roșii, un du-te-vino, semn că furnicarul se mută. Oare cum or fi arătînd furnicile ălea termite din «Căpitan la 15 ani»? Cu cît să fie mai mari decît cele mai mari furnici negre?

Ziua se-nclină spre răcoare, îți vine rîndul să calci claia, apoi să calci fînul din căruță. Cel mai frumos lucru la o claie este parul. Cine a călcat o claie știe să-i privească cu atenție, îi numără pînă la vîrf cioturile lăsate de secure, îi privește coaja, care are atîtea desene, îi găsește cîte o mlădiță scăpată de secure. Toate acestea le vezi pe rînd, rotindu-te mereu în jurul parului, în vreme ce claia se înalță. La mijloc claia se lățește, poți să umbli o vreme fără să te mai ții cu mîna de par. Găsești în fîn cîte o jordie de arin, o iei și o cureți de frunze, plesnești cu ea aerul. Îți faci niște obiceiuri ca să mai treacă vremea. Cînd vine sus pala de fîn, să dai întîi cu piciorul în par, apoi să lovești fînul cu jordia, apoi să te lovești cu jordia peste mînă, și numai după toate acestea sa calci pe fînul care sosește la tine. De bună seamă, nimeni nu știe de legea ta, dar în felul ăsta dacă în fîn ar fi un șarpe, el ar fugi, dacă în fîn ar fi un spin, el ar cădea jos, dacă în fîn ar fi o urzică, ea s-ar vesteji. Ajungi așa la vîrful clăii, ți se dă o greblă și prepteni bine vîrful, ți se dă un colac de fîn și îl înfășori pe vîrful parului. Pui capac clăii, te uiți apoi peste văi și peste pășuni, lumea undește în aburii serii. Ți se întinde o furcă, te prinzi de coarne bine și îți dai drumul încet pe claie. La umbra clăii pe care tu ai făcut-o este acum răcoare. În jurul clăii pămîntul este neted și frumos, ca un obraz de bărbat proaspăt ras, ai vrea să te rostogolești pe coastă la vale, dar pînă să fie cu adevărat seară mai este vreme.

UN CAR CU FÎN...

este altcumva clădit decît ați putut vedea dumneavoastră pe la unii pictori. Cît de jalnice și de lăsate mi s-au părut totdeauna la Grigorescu carele încărcate! Mă rog, arta cu ale ei, dar dacă tot te apuci să clădești fîn pe un car, atunci așază-l bine, să-l poți duce pînă acasă! În colț, la loitră, pune fîn mai mare și zidește bine colțul. La fel în celelalte margini, si numai apoi aruncă umplutură la mijlocul căruței. După ce ai clădit înalt și tramic, după ce ai greblat o dată de jur împrejur, trage peste fîn o rudă groasă de stejar și apas-o bine de lanțuri la capete. Te folosești de cumpănă să se îndese bine fînul, apoi tragi cu grebla frumos ce-a mai rămas risipit, împlîngi greblele cu coada înainte în fîn, fixezi deasupra furcile și coasele, așa ca să nu le tragă afară crengile de care s-ar agăța pe drum. Înhami caii și, dacă ai drum cu pantă, pornești cu frînă de lanț pe roțile dinapoi. Pînă în sat drumurile sînt anevoioase, pe alocuri le-au mai spart și ploile. Dacă le cunoști bine și stăpînești bine caii, poți să treci cu un munte de fîn în căruță chiar și peste punțile iadului.

SEARA...

a rămas în schimb cumva tot idilică. Despre o seară de vară artele, și mai ales poezia, nu mai pot fi învinovățite. Există o frumusețe simplă despre care nu poate vorbi decît poezia idilică. Una dintre aceste seri este, poate, și seara întoarcerii de la fîn în căruța încărcată. Copilul stă în căruță cu fața în sus, el vede stelele nemișcătoare și frunzele de alun care sînt mișcătoare. Cum trece căruța, frunzele ating stelele, așa cum ți-ar trece o pleată udă peste obraz. El închide ochii, așteaptă încordat acolo în întunecime, și foarte curînd trece legănat prin văi subpămîntene. El a străbătut drumul de mai multe ori, cunoaște durata mersului, cunoaște locurile mai însemnate de care s-a legat ochiul său. Copilul pune acum rămășag cu el însuși. Dacă ar deschide ochii, s-ar afla în dreptul tufei de măceș sau lîngă pîlcul de mesteceni? Poate sînt mesteceni... apoi trebuie să vină o colibă... apoi caii trec printr-o apă rece și fornăie pe nări cînd simt răceala udă la picioare. Apoi valea în care se găsesc mure... cărarea pe care a văzut un șarpe mort... dealul pe care primăvara se ține măsurătoarea oilor... locul lui Pintican fîntînița... un pîrleaz... satul... casa... somnul...

Dinu FLĂMÂND

scriitori de azi

geo bogza

«La un an după răscoalele din 1907, eu, spune scriitorul în *Mărturii despre Tudor Miu*, mă născteam în partea de miazănoapte a acelui oraș (Ploiești, n.n.), unde începea *drumul spre munți*, pe valea Teleajenului, dar unde de asemeni se afla o rafinărie cu numele de Vega». În adolescență, scriitorul «încercase aventura de a deveni marinar». În toamna anului 1927, pe cînd locuia la Bușteni, proiectează editarea revistei «Urmuz», care apare la Cîmpina în 1928. Începuturile literare ale lui Geo Bogza evoluează sub semnul mișcărilor de avangardă. Semnificativ, în acest sens, e următorul fragment din *Mărturii...*: «În zilele în care l-am cunoscut pe Miu, l-am întîlnit de asemeni cu totul din întîmplare pe cînd prindeam cu pioneze prin restaurantele din Cîmpina afișul viitorului «Urmuz» — pe Alexandru Marius, actor al Teatrului Național, frate cu Ilarie Voronca, întîlnire hotărîtoare pentru mine, cel din acea vreme. Pornind de aici, am intrat repede în legătură cu acei pictori și poeți, toți furioși pe viața din jur și vrînd cu violență altceva, care tipăriseră *75 H.P.*, *Punct*, *Integral* și aveau să fie, în anii următori, prietenii mei întru exasperare și iconoclastie». «Anii următori» constituie pentru Geo Bogza perioada unor producții lirice, de frondă și revoltă împotriva burgheziei, exprimate, precizăm, nu totul, într-un stil exclusiv avangardist. În special, mentalitatea egoistă și fariseică burgheză găsește în Geo Bogza un adversar de maximă virulență. A «scandaliza» această mentalitate e supremul deliciu al *tînărului poet*. În *Poem ultragiant*, închinat unei slujnice, Geo Bogza declară: «Scriu despre tine poemul acesta/ Pentru a face să turbeze de ciudă fetele burgheze/ Și să se scandalizeze părinții lor onorabili». Sînt aici spiritul și atitudinea poeziei lui Geo Bogza din volumele *Jurnal de sex* (1929), *Poemul invectivă* (1930). În biografia spirituală a lui Geo Bogza, anul 1933 e anul unor radicale primeniri. Pentru semnificativa și emoționanta lor autenticitate mai cităm din *Mărturii*... rîndurile următoare, care credem că spun mai mult decît orice comentariu: «Și a venit 1933, anul cînd — pentru întîia oară — m-am confruntat cu istoria timpului în care fusese dat să trăiesc. Atunci, lava temperamentului meu a izbucnit iarăși, de data aceasta cu o dramatică justificare morală: împotriva fascismului. Bușteniii, Cîmpina, Ploieștii, cu micile lor ziare și tipografii, au rămas într-o altă lume, și m-am pomenit în trepidația redacțiilor bucureștene, în vuietul rotativelor, aplecat peste telegrame care îmi ardeau degetele și creierii, în plin vîrtej al unor evenimente ce își dovedeau tot mai mult cruzimea și nebunia, iar mie, nonconformistului, iconoclastului, brusc trecut la o altă viață, îmi era dat — poate ca pedeapsă — să mă număr printre cei ce încercau să apere rațiunea, cultura, valorile morale ale omenirii». Începe, acum, «anii împotrivirii» lui Geo Bogza, anii unui scris de o înaltă responsabilitate civică. Pamfletele antifasciste și reportajele scrise de Geo Bogza în acea perioadă în care sînt stigmatizate inegalitățile sociale sînt, în același timp, prin *realitatea conținută* și *pregnanța expresiei*, document și artă.

Dintre scrierile lui Geo Bogza mai notăm: *Ioana-Maria — șaptesprezece poeme* (1937); *Țară de piatră, de foc și de pămînt* (1939); *Cîntec de revoltă, de dragoste și moarte* (1945); *Cartea Oltului* (1945); *Vestitoarea furtunii* (1951); *Meridiane sovietice* (1951); *Porțile măreției* (1951); *Scrieri în proză* (5 vol., 1956-1960); *O sută șaptezeci și cinci de minute în Mizil* (1968); *Priveliști și sentimente* (1972).

În ce ne privește, lectura ultimei cărți a lui Geo Bogza, *Priveliști și sentimente*, a avut darul să ne aducă în lumina conștiinței ceea ce pînă la data apariției acesteia doar intuiam asupra structurii scrisului bogzian. Așa cum am mai spus și cu altă ocazie, cartea *Priveliști și sentimente* ne-a sporit înțelegerea asupra literaturii lui Geo Bogza, ne-a cristalizat cîteva convingeri. Acest proces al elucidării noastre a început chiar de la titlul cărții. S-a afirmat la apariția cărții de către unii critici că titlul ar fi «desuet» și «modest» în raport cu valoarea lucrării. Nimic mai fals. Titlul exprimă chiar condiția existenței literare a lui Geo Bogza. Literatura lui Geo Bogza e constituită din evocarea unor *priveliști* de natură geologică, istorică sau socială, încălzite pînă la incandescență de *sentimentele* autorului. Un alt amănunt din *Priveliști și sentimente* ne-a dat cheia, după părerea noastră, a înțelegerii mai intime a prozei lui Geo Bogza. Spunea scriitorul despre un orologiu că «peste capetele oamenilor» el își «bătea orele cu o sonoritate solemnă și, în același timp, familiară». Termenii antitetici «solemn-familiar» mi s-au părut cum nu se poate mai potriviți pentru definirea scrisului bogzian. Solemnul, înalta gestică sacerdotială constituie, fără îndoială, o notă reprezentativă pentru Geo Bogza. Arhitectural, scrisul său își evocă maiestatea liniilor catedralice. Iar el, scriitorul, e marele sacerdot care *oficiază* sub bolțile unui impunător templu. Dar nu e nimic din rigidul și glacialul unui distant ceremonial. Totul e încărcat de fervoarea confesiunii. De aici intensitatea emoțională a unor sentimente mereu uimitor de proaspete și autentice. Și prin care se reduce hotarul dintre solemn și familiar. (La aceasta mai contribuie aliajul sublimului cu umilul, al grandorii cu grațiosul, al ceremonialului cu obișnuitul.) Și în aceste fragmente dintr-un portret mai cuprinzător, vom mai spune că Geo Bogza e un sacerdot care nu-și ridică ochii, cuprinzătorii săi ochi, spre o transcendență iluzorie, ci îi ține aplecați, extatic și lucid, asupra oamenilor țării sale, asupra pămînturilor acestei țări cu apele și pădurile ei.

Traian STOICA

cronica literară

întîlnire cu pasărea phoenix

Cum nu se poate mai potrivit mi se pare titlul culegerii lui Al. Tudor-Miu, apărută postum la Editura Minerva, traducînd eterna aspirație spre o lume care se naște din pustiul războiului și al cenușii. Poezia din interior își extinde sensul, de fapt, ca orice manifestare de lirism în stare pură. Spațiul golit de viață se rotește ca un ocean al deznădejdii: «Muzicile celor șapte ceruri, departe,/ Sunaseră-n acord prelung cîntul de moarte./ Focuri adînci și oceane imense/ Se suprapuneau peste tine, dense/ Păduri și cringuri de cristale de gheață./ Nici nu se găsea urma ta de viață,/ Glasul tău vrăjitor, strigătul, ciripirea./ Nu mai erau atunci nici ura, nici iubirea./ Totul era sec și pustiit de inimă,/ Cenușă topindu-se relicva minimă». Peste lumea aceasta dezolată se ridică trupul de fum al păsării năzdrăvane, un simbol de viață potențată, murmurul cîntat al poeziei: «Întîia mișcare, un pas, mai aproape/ Să fiu de tine-ntîi, cea de peste ape:/ Și alții urmară, și goană, mereu,/ Să te întîlnesc, să te aud și eu./ Pasăre năzdrăvană crescînd din iubire/ Cîntecul vieții fără trezire».

Este surprinzător că dintr-o asemenea încredere în poezie nu s-a născut într-adevăr o viață mai obstinat dedicată artei și că Al. Tudor-Miu a preferat pînă la urmă exercițiul sporadic, lăsînd în urmă virtualități neîmplinite. Directorul școlii electrotehnice din Cîmpina avea toate darurile și ne-a lăsat un florilegiu stropit cu țiței și cu sudoare de sondori, plin de contraste și de efecte stranii, poeme de petrol și energie, cum le-a numit în 1934. Păcat că acordurile lirismului său înnoitor, chiar dacă insolit și particular, ca efecte actuale, nu au fost ascultate mai atent de critica noastră. Efortul de europenizare a decorului poetic și citadinizarea recuzitei, vizibile în poezia imediat posterioară celui de-al doilea război, se făcuse cu mult înainte în micile orășele de provincie, supuse unui proces de industrializare devastator. Întreprinzînd cercetarea generației poetice de la '45, în urmă cu cîțiva ani, nu cunoșteam versurile lui Tudor-Miu, ca să determin amploarea saltului făcut. În *Mărturia* sa, Geo Bogza are cuvinte pline de înțelegere și admirație față de îndrăznelile unui poet care nu a părăsit ani în șir birourile societății unde lucra și care și-a făcut educația în spatele unei mașini de scris cu carul mare, iar nu în cercurile avangardiste ale vreunei capitale. Pînă la urmă, provincia, «monstru fără cap, fără gură, fără gheare», a înghițit și talentul atît de promițător al lui Tudor-Miu, iar nouă nu ne rămîne decît să citim cu atenție ceea ce ne-a rămas.

Înaintea lui Caraion și Alexandru Lungu și mai puțin viguros decît ei, Alexandru Tudor-Miu este cîntărețul orașului industrial, provocînd emoție din vederea zidurilor înnegrite de fum, a cerului poluat și a construcțiilor moderne. În versurile lui se vorbește de ziare, de radio, transformi tor (cu «Pericol de moarte!»), sonde, sa larii etc. Disonanțele se nasc în raport cu participarea incertă a elementului sensibil: «Undeva, aici, orașul,/ Înfundat și înfrigurat,/ Cu inima de apă la zeci de kilometri,/ Sprijinit pe neștiința pietrei —/ Și aer importat./ Cu flori de hîrtie./ În vitrini oferă vis — cafea./ O pîine neagră, de catifea,/ Răcăcește ademenitor pe pîrtie.// Viață năpădind în valuri inegale./ Mîini pe alăute string teme nentrerupt./ În suspin, firul rupt./ Dansul măiestrit — iluzie-n spirale». Condiția umană se reduce la muncă, la muncă și iar la muncă. Din cînd în cînd se deschide geana bolnavă a unei iubiri întunecate de «apocalipsul geometric» al lumii tehnicizate: «Eu lucrez opt ore pe zi, într-un subsol/ cu pereții căptușiți de apă./ Ca o mîță umezeala suie pe zid/ și mucegaiul înflorește scris alb pe mapă.// Cu un prieten, cu un dușman, cu o amică/ mă răstignesc pe un jurnal cît toate zilele,/ și-n sutele și miile de rubrici/ încui cifre, cifre scînteind precum stelele.// Am pe masa de lucru, scrutătoare, o mașină de calcul, un tampon iau cerneală pe vîrful peniței/ și creez rece ton.// (...) Vin la opt, vin la două, vin noaptea,/ cum aud sirena disperată./ Și mă trezesc tot timpul cu o rugă:/ să nu-nceteze lucrul niciodată». Poetul de la Cîmpina nu reușește cu adevărat pe nici un alt filon. Ostentația caligramelor dedicate Josephinei Baker, ca și poeziile de circumstanță, celebrînd iubiri mediocre, nu ne-au spus prea mult, chiar dacă par neobișnuite în contextul provinciei românești. În schimb, poezia dedicată vieții mecanice, motorului unei mașini, devine remarcabilă și merită a fi citată aproape în întregime, pentru a convinge: «În beznă, hoibate, farurile țipau,/ Motorul zvîcnea neliniști în frîne,/ scuipa venin în nepăsarea nopții./ Cărnurile arse miroseau a mirt.// Facle despletite în semnale roșii,/ trupurile răpuse se-ncleștau mai strîmb./ Aprinse-n puteri se mistuiau lăuntric/ de duh de la sonda topită pe dîmb.// În fund și-n vești o casă-stea-dormea./ Omul aiurit de noapte și sînge/ lovea în tărie cu strigăt și colind/ Pumnii îi sîngerau,/ muchie izbind.// Omul coborîse muchiile abrupte./ Aducea eroi vînzoliți în lupte.// (...) Zbor, vînt de zori abătut pe zare./ Stinse-n filfîit suflet și luminare./ Omul aiurit geme hei! hei!/ Motorul amuțise deplin în ulei». Mașina înseamnă o prelungire a omului, animată de un duh telurlc ca o ființă adevărată.

Al. Tudor-Miu este un poet care trebuie citit de către oricine vrea să înțeleagă evoluția motivelor mediului industrial în literatura română.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

tcm

TIMIȘOARA

LA TRUSTUL DE CONSTRUCȚII–MONTAJ TIMIȘOARA

— Hotelul «Continental»
— Spitalul municipal de 716 locuri
— Magazinul universal
— Casa de mode
— Fabrica de tramvaie (toate din Timișoara)
— Noul oraș Orșova

Iată doar cîteva dintre obiectivele principale realizate de Trustul de construcții-montaj din Timișoara, întreprindere fruntașă pe ramură, deținătoarea Ordinului Muncii clasa a III-a. Graiul cifrelor poate fi și el edificator în privința realizărilor acestei unități. Astfel, în primele cinci luni ale anului în curs, întreprinderea timișoreană a realizat planul de producție în proporție de 109,4%, aceasta echivalînd cu un spor de 17,3 milioane lei față de producția planificată, productivitatea cumulată pe acest interval de timp fiind de 103,7%. Cheltuielile la mia de lei producție au fost de asemeni reduse cu 6,94 lei față de cifra planificată.

Faptele, cifrele expuse mai sus creează astfel premise incontestabile atingerii obiectivului principal al Trustului de construcții-montaj din Timișoara — REALIZAREA CINCINALULUI ÎN NUMAI PATRU ANI.

ACȚIUNEA PIETONUL

Fie că ești pieton, fie că ești conducător auto, caracterul îți rămîne același. Sigur, Ilf și Petrov aveau dreptate: pietonul a creat nu numai lama de ras, ci și automobilul. Și odată creat, automobilul a devenit un pericol fratricid. La origine sîntem pietoni și ce vom fi mai departe nu știm. Numai rău să nu fie. Timp de trei zile — însoțiți de lucrători ai Direcției circulației din Inspectoratul general al miliției și serviciul circulație din Inspectoratul municipiului București al Ministerului de Interne — am verificat nu numai mașini și pietoni, ci mai ales caractere.

Circumstanțe atenuante

Cel care a trecut printr-un loc nepermis se oprește, privește în direcția noastră și așteaptă. Ne apropiem de dînsul.

— Numele dumneavoastră?

— Păi aveți buletinul! arată spre tovarășul plutonier Nistor Victor, care i-l cercetează într-adevăr.

— Vă rog să mi-l spuneți totuși.

— Dumitru Justina.

— Vîrsta?

— 42 de ani.

— Profesiunea?

— Pensionat de boală. Am avut trei infarcturi.

— Înainte unde ați lucrat?

— Maistru la I.C.M.C.

— Aveți copii?

— Am trei: unul de 18, unul de 16 și unul de 14. Mă costă exact 360 lei pe lună numai medicamentele.

— Și acum unde vă duceți?

— În parc.

Stă cu privirile în pămînt, jenat, de parcă de data asta ar fi comis o infracțiune.

— Am fost pîn' la Buzești, spune Buda Elena, 72 de ani, pensionară. Nu erau pui. Am venit pîn' la Obor. Recunosc c-am greșit, dar mă grăbeam. Tot într-o fugă o țin toată ziulica. Ce să fac? Trebuie să mă descurc.

— Soțul nu v-ajută?

— E mort de 8 ani. Copii n-am.

— Dar nepoți?

— Ei da, am ceva.

— Și nu vin pe la dumneavoastră?

— Mă duc eu pe la ei. Toți sînt așa. Nu se mai gîndește nimeni la ăi bătrîni.

— În momentul cînd treceam strada mă gîndeam la probleme de serviciu, declară Guralivu Pompiliu, 59 de ani, șeful serviciului veterinar de la Inspectoratul veterinar al municipiului București. Eram așa de prins încît nici nu mi-am dat seama că-i roșu. Voiam chiar să mă duc la redacția unui ziar sau a unei reviste să expun cazul.

— Despre ce-i vorba, tovarășe Guralivu?

— Aici, la clinica veterinară, avem mare nevoie de un mecanic. De cîteva luni de zile ne zbatem să angajăm unul fără să reușim. Am găsit pe cineva, pensionar, care a lucrat înainte la I.X.I.N. ca betonist. A avut un mic accident, dar nu-i invalid. Ar putea să lucreze la noi cu jumătate de normă. Dar I.X.I.N. nu vrea să-i dea dovada pe care-o primește un betonist de categoria C. A venit el pentru cîteva zile să ne desfunde o instalație. Dar asta e doar o rezolvare de moment. Mergeam acum și mă frămîntam: dacă se mai înfundă o dată ce fac?

Desigur că aceste circumstanțe atenuante dictate de feluritele greutăți și necazuri ale pietonului nu sînt totuși argumente prin care putem aproba încălcarea regulamentului de circulație, a acelui cod de legi — cum spunea tovarășul locotenent colonel Ene Gheorghe — prin care societatea îl constrînge să-și ocrotească propria viață. «Mă grăbeam», sună veșnica replică a pietonului traversînd neregiementar. Indiscutabil, lupta cu timpul e problema principală a epocii noastre. Dar igiena rutieră trebuie să capete în conștiința lui aceeași importanță ca și igiena corporală. La marile valori de trafic actuale, singura soluție pentru pietoni este subterana. Acolo unde ea există, rezultatele sînt grăitoare. Sînt intersecții în Capitală, cum e Calea Victoriei cu bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej sau Calea Moșilor cu șoseaua Ștefan cel Mare, în care necesitatea pasajelor subterane e chiar imperioasă. Respectarea regulilor de circulație ține și de educația pietonului. Ar trebui ca în școli să existe o și mai intensă preocupare în această direcție decît în prezent.

Iulia MOLDOVEANU

Catoblepas este doar o închipuire

În prima zi de «filtru» eram obosit. Ochii îmi erau parcă încețoșați. Nu mă simțeam în apele mele. M-am odihnit bine. Și a venit ziua a doua, a doua ieșire pe «filtre». Camioane, autoturisme, furgonete fac cunoștință cu aparatul Bosch. Pe măsură ce contactele aparatului cu diversele țevi de eșapament emanatoare de oxid de carbon se înmulțesc, atmosfera pare mai încărcată. O stare de moleșeală mă cuprinde. Mă ustură și ochii. Parc-aș fi stat — nefumător fiind — într-o cameră neaerisită unde s-a fumat zdravăn. Și doar în primele ore fusese cu totul altfel! Explicația este puțin transparentă. Am inspirat un aer încărcat de noxe. Concertul prelungit al motoarelor difuzat prin țevi a viciat în jur atmosfera.

Intenționam la întoarcere să mai fac ceva pe la redacție. Am fost nevoit să renunț. Îmi scăzuse puterea de concentrare, iar ochii, ochii refuzau să parcurgă vioi un text de ziar... Deci, cam aceasta — mi-am zis — e poluarea, poluarea de care se vorbește atît de mult în ultima vreme, poluarea, boala tehnicității secolului XX, boală de care cei mai mulți dintre noi, cetățeni ai urbelor, nici nu ne dăm măcar seama că suferim. O boală care scurtează insensibil viața, o sufocă... A vea dreptate bătrînul... E vorba de un bătrîn din lumea curioșilor opriți în jurul mașinilor supuse controlului tehnic al miliției, care ne spunea:

— Faceți bine ce faceți. Să se mai termine cu poluarea asta a mașinilor, că m-am săturat de ele. Cînd trece una mai fumegîndă pe lîngă mine, simt că mă sufoc... știți... eu sufăr de astm...

— Poate găsiți vreun leac și împotriva coșurilor de pe la fabrici, intervine un altul.

Mi-am amintit atunci de un roman al lui Cezar Petrescu, rămas în pregătire, preconizat — și anunțat ca atare — a fi intitulat «Catoblepas», încă un roman pe care scriitorul voia să-l adauge frescei realiste a societății românești de după anii '19–'20. E vorba de un simbolic «catoblepas», fabulosul animal ce ucide cu privirile, definind o civilizație care se autodevorează, după cum declara fecundul nostru romancier... Dar nu trebuie să uităm o «înțelepciune» populară care spune că «orice boală își are leacul».

Și poluarea, această cronică boală a contemporaneității, ce nu poate fi radical eludată, este posibil totuși să fie adusă în limite rezonabile. În sfera circulației vehiculelor bunăoară, prin: înzestrarea tuturor stațiilor «Service» și atelierelor-auto cu aparate Bosch ce permit un riguros control al sistemului de carburație, utilizarea unor carburanți corespunzători, o judicioasă exploatare a mașinii, evitarea pornirilor — a la Mannix — cu mașinr ambalată puternic de pe loc etc.

Și, desigur, vom putea spune atunci că, în fond, catoblepas nu este decît o închipuire...

Adrian MITU

Cînd văd o skodă, îmi vine să-mi schimb cămașa!

Cum să nu scoată fum, dom'le, mai ales Trabantul sau Wartburgul! Depășește și asta? Nu depășește! Cît e limita? Care o fi cauza de scoate atîta fum? Se dă amendă? Acu' fac bani ăștia cu carburatoarele! Nici n-o mai scot pe stradă, dă-o dracu'! Cînd văd aparatura asta mi se face frică! (șofer per pedes). Ce-o fi asta? Sobă de încălzit? Era bună pentru casă, de încălzit (moș). Ce se face aici? Chest' cu poluarea, la ordinea zilei (doi tinerei). A murit? Dar ce este? (femeie grasă cu sacoșă).

Aparatul Bosch a intrat în funcțiune. El stabilește procentajul de monoxid de carbon emanat de țevile de eșapament ale autovehiculelor.

FLACĂRA—MARTOR OCULAR

Copacii nu mor în picioare. Ne-o demonstrează cisterna nr. 6 760, care remorcată fiind, dar legată neglijent cu cablul de siguranță, a pătruns pe trotuar. De data aceasta a doborît doar copaci. Ce-ar fi fost să fi fost... pietoni?

Se strînseseră poate o sută de oameni pe Drăstor. La început bărbații (pe unii îi așteptau mai mult ca sigur nevestele să vină de la piață), pe urmă și femei. Așa e bucureșteanul, curios. Nu se uită el la timp cînd are ceva de văzut. Cu atît mai mult cînd acest ceva e nou, cum nu s-a mai pomenit în București. Și control al nocivității gazelor de eșapare nu s-a făcut încă în perimetrul orașului. Necunoscut e și aparatul acela denumit analizor de gaze «Bosch» — care măsoară conținutul de oxid de carbon al gazelor.

Oamenii urmăresc evoluția acului, fac pronosticuri, comentează, avizații îi informează pe neavizați. Iar ofițerii Inspectoratului general al Miliției și Inspectoratului municipiului București al Ministerului de Interne, specialiști în circulație (și e bine să se știe, în cea mai mare parte, ingineri), își văd de treabă. Verificarea tehnică include, într-un fel de avanpremieră, un caracter profilactic, testul antipoluare. Pînă la anul, cînd legea încă în proiect va intra în vigoare și odată cu ea amenzile contravenționale pentru poluare. Deocamdată — îi se explică șoferilor — e o probă pe care o facem noi. «N-am știut, dom'le, n-am să merg cu ea așa, că mîine mă opriți din nou. Ce trebuie să fac?» (David Dumitrache, Fiat 1800) «E mult, tovarășe căpitan? Asta înseamnă că am și consum mare, dacă nu e reglată bine carburația!» (Aristotel Valdman, Fiat 850) «Dar de ce poluează, că merge excepțional?» (Constantin Cotîrță, Dacia 1100) Reacții firești, omenești. Oamenii, puși în fața unui lucru nou, a unui control de care încă nu au prea auzit, se miră, întreabă, primesc explicațiile competente ale ofițerilor de miliție. Și alte reacții, omenești și ele: «Să dați telefon la poliție, să spuneți de ce am întîrziat». (Ana Maria Giuroiu, Opel-Rekord) «Cînd te oprește mițiția ți se face frică. Te atinge la bani». (Victor Ioneci, Wartburg foarte bine întreținut, nepoluant) «N-am fost oprit. Eu am cerut să fiu testat, pentru că azi am ieșit din garanție. Și vreau să văd cum mi-au reglat mașina la Dacia-service». (Nicolae Giurgiuc, Dacia 1300) La punctul de control din șoseaua Pantelimon, o Volgă trece în goană. Nu oprește la semnalul miliției. Căpitanul inginer Ion Ilca fuge după ea. Cine o fi fost grăbitul? Ioan Mircea Niculescu (Fiat 1500 sport, decapotabil, superb, caroserie Pininfarina): «De ce nu opriți toate zdrențele astea, care realmente ne înnebunesc? Toate Skodele astea! De fiecare dată cînd trec, te umple un nor de fum! Cînd văd o Skodă îmi vine să-mi schimb cămașa! Astea ne intoxică. Vorbesc ca medic și ca specialist! Pe mine m-ați găsit, eu poluez?!»

Totuși polua. Ultraelegantul Fiat decapotabil, caroserie Pininfarina, avea 6% oxid de carbon în gazele de eșapare. Nu aspectul mașinii contează, nici tipul, nici benzina. O spunem spre știința tuturor celor interesați. În plus: în 2 august, la intersecția Drăstor-Baba Novac, din 15 autovehicule — 5 depășeau cei 4% permiși de oxid de carbon; pe 4 august, în Pantelimon, din 42 de vehicule — 17 nu erau în ordine sub acest aspect. Procentul mașinilor poluante e ridicat. Interesați să devină «curate» sînt și candidații la contravențională, dar mai întîi noi, toată suflarea țării.

Delia ȘTEFAN

Grațiați-mă de data asta că n-avem condiții de întreținere la atelier

Gheorghe Minciu, șoferul autocisternei 31-IF-1117 aparținînd I.A.S.-ului din Ciorogîrla, e om de cuvînt și lucrează în agricultură. Și cum aici sîntem în plină campanie, nimeni nu are timp să-i creadă pe șoferi că la drum e bine să pleci cu mașina în perfectă stare tehnică. Fiindcă i-au sărit 4 șuruburi la un planetar, Gheorghe Minciu «a dat în grabă cu sudura». Dar asta nu i-a ajutat la nimic și omul s-a trezit cu certificatul de înmatriculare al mașinii ridicat. Și dacă tot s-a întîmplat, Gheorghe Minciu a spus ce avea pe suflet: «Fir-aș al dracului, cum de trecui eu pe aici? Grațiați-mă de data asta că n-avem condiții de întreținere la atelier». Printre alte răspunsuri și explicații pe care le primește de la inginerul Victor Păduraru, locotenent major în cadrul Direcției circulației, este și un «N-avem ce vă face». Așa ne spun și șefii noștri, declară Gheorghe Minciu. Aflăm în continuare că la atelierul din Domnești, de care aparține 31-IF-1117, nimeni nu are grijă de mașini, de remedierea defectelor semnalate de șoferi. Nici chiar un tovarăș nea Vasile, șeful atelierului.

Dacă veniți dimineața la garaj, vă pupă șoferii de sănătate

Așa îl invita Petre Simion, conducătorul I.M.S.-ului 7-B-1122, pe maiorul Traian Catinca la garajul cooperativei «Constructorul» din strada Florilor nr. 5, sector 4. După ce i s-a ridicat certificatul de înmatriculare al mașinii, Petre Simion a zis bogdaproste. Avea și dreptate, iar mașina următoarele defecte: ambele frîne ineficace, joc la capetele barei de direcție, 27° joc la volan, iar maneta schimbătorului de viteze rămînea în mîna șoferului după fiecare întrebuințare. «Asta nu e nimic, ne asigură Petre Simion. Dacă ați vedea ce mașini ies din garajul nostru, a-ți da alarma. La noi revizuirile se fac pe ochi, iar șeful vine personal să pună o vorbă ca mașinile să iasă cît mai repede din reparații. Pe el nu-l interesează cum sînt mașinile, el zice că are plan. Toată lumea își face de cap. În locul revizorului tehnic semnează un puști bun de pușcărie de dimineața pînă seara. Vă mulțumesc și nu uitați, Florilor 5, sectorul 4».

Epava 31-B-5050, pericol public!

Bloc motor fisurat, radiator distrus, frînă ineficace, centru bulon scos, joc la capetele barei de direcție. Un hîrb din care coboară un tînăr uns cu motorină din cap pînă-n picioare. În cabina autocisternei nu se poate deosebi decît volanul. În rest, cioburi, fire, metal, arcuri, cîrpe. Șoferul Ștefan Constantinescu pare mirat că există și alt fel de mașini. El n-are ce face, e obligat de șefii săi să conducă această epavă pe care organele de control o declară cu cea mai mare seriozitate un pericol public. Pe dovada dată șoferului, maiorul Traian Catinca recomandă garajului «Artei mobilei» predarea urgentă a lui 31-B-5050 la fiare vechi. Dar n-ar fi de mirare ca tovarășul Pandele, șeful garajului, să nu țină cont de asta. Așadar, pînă una alta, atenție 31-B-5050!

Cred fiindcă trebuie să vă cred

Pot afirma despre controalele efectuate de maiorul Traian Catinca și inginer locotenent major Victor Păduraru că au fost severe, minuțioase. Dar nici o clipă organul de control nu a depășit litera și spiritul legii. Cu atît mai mult au surprins neplăcut atitudinile lipsite de respect ale unora dintre conducătorii auto sancționați. Liderul acestor manifestări ireverențioase a fost, de departe, Gheorghe Vasile, conducătorul autocamionului «Bucegi» 31-B-8224, aparținînd I.T.A.-București. Mașina condusă de el avea joc la volan de 28° (permis numai 15°), toate piulițele de la planetarele din spate slăbite, iar în stația de tramvai, Gheorghe Vasile a oprit absolut neregulamentar. După ce a încercat să capteze bunăvoința prin glume de prost-gust, lamentări ori scuze inutile, Gheorghe Vasile a trecut la insulte, insinuări («Cred fiindcă trebuie să vă cred, c-aveți uniformă», «Căutați să-mi găsiți motiv»). A închis mașina, n-a vrut să primească dovada, a aruncat sculele din cabină și de-abia după 2 ore de circ (timp în care controlul continua) Gheorghe Vasile a obosit. Cei care au obligația de a se ocupa de instruirea conducătorilor auto mai trimit pe șosele încă mulți corigenți de felul agresivului Gheorghe Vasile.

10% CO!

Procentul maxim de oxid de carbon admis pentru eliminările de gaze la autovehicule este de 4,5%. Majoritatea controalelor efectuate au depistat procente depășind această limită. Ba mai mult, în cazurile 5-B-3980, șofer Crețu Marcel, 1-IF-1590, șofer Coman Ion, aparatul de verificat n-a mai putut face față: peste 10% CO! După asemenea chinuri la care a fost supus, aparatul «Bosch» s-a resimțit vizibil, revenindu-și cu greu.

Dincolo de scenele melodramatice, dincolo de replicile cîrîitoare ale unora dintre sancționați, așteptăm răspunsurile celor care în mod abuziv, ilegal, obligă (în numele planului, al campaniei agricole etc.) conducătorii auto să circule la volanul unor autovehicule prezentînd grave defecțiuni.

Dorin TUDORAN

Dragoste și amenzi

Ce puteam ști despre acei oameni care se apropiau de căpitanul Ilca, pentru a supune mașinile lor — cît de zburătoare vom vedea pe urmă — controlului tehnic? Că au plecat în zorii zilei de acasă, că au ochi albaștri sau alt fel, că sînt posesori de autoturisme, șoferi profesioniști, că sînt din Pitești sau București și habar nu aveau unul de altul. De-a lungul a patru ore, 51 de străini de acest soi s-au înfrățit prin acea solidaritate de tip aparte, a celor care pleacă la drum cu «ce-o fi o fi» în gînd, a curajoșilor pentru care o frînă de direcție neascultătoare sau un semnalizator orb nu constituie niciodată o spaimă. Preocupați de amenda ce li se cuvenea de drept, unii au pierdut cite ceva din vedere și, între o scuză și alta, ne-au lăsat nouă, celor care asistam la acel «filtru total», prețioase fragmente biografice, pe care ne facem datoria de a le restitui acum. Bunăoară, în acea dimineață de 3 august, șoferul Aurel Mirea a renunțat de bunăvoie la un prieten. S-a lepădat de el. De prietenul în a cărui mașină — cu numărul 4-B-4726 — se afla în acel ceas și care — după cum ne-a spus — l-a rugat să o ducă undeva, să-i repare cutia de viteză. Autoturismul mai avea însă și alte hibe, drept care, cu foaia de amendă în mînă, și-a sancționat de la distanță amicul: «Fir-ar al dracului cu mașina lui cu tot». La ora 6 și 10, Aurel Mirea avea un prieten mai puțin.

La ora 6,30, conducătorul I.M.S. 22-B-974 părea un șofer sentimental, din categoria acelora care vorbesc cu duioșie despre mașină: «Vreau să mă pensionez cu ea, am dus-o aproape 300 000 de km fără reparații, că mi-e drag de ea». Cînd a aflat că «draga» lui are un procent de poluare care se ridică la cifra 10, și-a adus aminte că, de fapt, nici nu prea este a lui și nici a altcuiva din familie: «Ce, e mașina lui mama mare? E a statului» Încă o dragoste pierdută. Știa el ce știa cineastul

acela — obscur dealtfel — care își intitulase filmul «Dragoste și amenzi».

40 de lei pentru o «Flacără» ultimul număr. Totuși, e prea scump

Este limpede. Femeile sînt mai grăbite decît bărbații. Vreo 8–10 trec strada «pe scurtătură», iar la fluierul sergentului major Ion Paraschiv ne arată ceasul. Pierd condica. Întoarse din drum, n-au chef de explicații, «asta este». Proiectanta Rodica Bostan se arată gata să plătească 40 de lei, numai să ajungă mai repede pe partea cealaltă. După două minute se întoarce cu «*Flacăra*» în mînă (era simbătă dimineața). Deci asta era. Întîmplarea ne flatează, doar oameni sîntem, pe deasupra și gazetari, totuși parcă e prea scump 40 de lei un număr.

În schimb, pietonii, spre deosebire de tovarășele lor, pietoanele, se dovedesc și mai înțelepți, mai cu capul pe umeri. Fie ce-o fi, dacă tot am întîrziat! Nu strică o șuetă cu tovarășul milițian și cu însoțitoarea fără uniformă, dar cu carnet de notițe. Ion Constantin, care își inițiază fetița — de vreo 6 ani — în efectuarea unor dificile zigzaguri printre mașinile oprite la stop, s-a arătat bucuros să discute cu noi despre ultima emisiune TV pe tema «Sfaturi de circulație pentru copii». Cu amănunte, cu observații personale, parcă ar fi vorbit cu Coman Șova înainte de a-și scrie cronica.

Cum cineva, acolo sus, îi iubește pe ziariști, n-am dus lipsă în acea dimineață nici de divagații filozofice despre nemurire. Profesorul Gheorghe Claudiu Suciu, care a poposit și dumnealui în preajma noastră, din aceleași motive de încurcare a culorilor semaforului, ne-a mărturisit cît de mult disprețuiește pe pietonii haihui atunci cînd dumnealui părăsește această umilă condiție și se instalează la volanul mașinii personale. «Știți de ce? Pentru că se cred nemuritori, dom'le, își trec prin față ca și cînd ar fi invulnerabili».

Dar, una peste alta, și femeile zorite și fără chef de vorbă multă (!), și bărbații — zoriți și ei · dar sfătoși — stau foarte prost cu matematica: cît cîștigă la o adică, ciupind de colo cîteva secunde, de dincolo 2–3 metri de scurtătură? Cît cîștigă, în cazul în care, să zicem, operațiunea traversării ilegale s-a efectuat cu bine, adică au ajuns pe partea cealaltă, nu la spitalul de urgență?

Magda MIHĂILESCU

Ce ți-e și cu radarul ăsta, măi frate! Ai, n-ai, dai bani

Simbătă, 4 august. Ora 6,00. «Holul» unei gherete I.T.B. de pe bd. Armata Poporului, cartierul Militari, devenit sui-generis «birou» de încasat amenzi contravenționale pentru cei aflați în culpa... vitezomaniei. N-apuc să «semnez» actul prezenței la «filtrul total» că observ fețe mimînd scuză, surprindere, nevinovăție, umilință (!?), aversiune (!?). Din lipsă de spațiu, voi reproduce doar replicile. Sper că acestea vă vor antrena imaginația, și «pelicula mimată» se va derula de la sine. Așadar, cîteva reacții în fața agenților de circulație.

— N-am! De unde să am bani pentru amendă? Doar nu pentru asta am plecat de-acasă. (Nicolae Licu, posesor mașina 7-B-8782)

— Cine dracu' a mai inventat și drăcia asta de-i zice radar? Ne-a făcut clienți ai miliției, așa, pe nemîncate. Și eu care credeam că dacă mă scol de dimineață... (Stați la coadă, acum — intervine controloarea I.T.B.-istă cu nr. 3250.) Uite-l și pe Florică. Pe ăsta de unde l-a mai pescuit? Da' dumneavoastră ce tot notați acolo? Îmi faceți un alt proces verbal? Ei, atunci, notați: am circulat cu 52 kilometri la oră, cu motocicleta... (Ion Ilie, Splaiul Unirii 97)

— Vă dau cuvîntul de onoare că am circulat doar cu 55 de km/oră. Sînt aviator și-mi dau seama de viteză (sic!). Chiar acum să plătesc 250 lei, cînd plec în concediu? (lt. colonel de aviație Nicolae Avramescu. Radarul l-a înregistrat cu 70 km/oră. La fel ca și pe reporter, într-un test efectuat cu asentimentul maiorului Iosif Mateescu)

— Poate aveți dreptate că am depășit viteza legală. Dar, vă rog, întocmiți formele de contravenție mai repede. Că mă grăbesc. Mi-am schimbat ralantiul și de aceea nu mi-am dat seama de viteză (noutate în mecanica automobilistică). Chiar și dumneavoastră nu mai cedați din exigența asta? (posesoarea autoturismului 5-B-6632).

— Nu știu cînd a prins viteza asta. Cum? Să dau bani din buzunar? (Gheorghe Vasile, Dacia 1300. Viteza: 72 km/oră. Posedă carnet de conducere de cîteva luni)

— 76 km/oră am avut? Kilometrajul e de vină. S-a rupt cablul și... N-am bani la mine, dar îi aduc în 15 minute. (Teodor Costache, Opel 5-B-8399)

De la vitezomani trec la defectomani Nu mai puțin indiferenți cu viața lor și a altora.

Ion Gheorghe, garaj 11 I.T.B.-Pulșor. Foaia de parcurs... liberă. Numere ruginite, prezoane nestrînse, rupte și... lipsă. Oricînd roțile o puteau lua aiurea, că și așa erau «încălțate» cu ceva care se chemau cauciucuri. («...As! Nu-mi fac mie figura prezoanele. De unde să le pun? Cum, astea nu sînt cauciucuri? Insultați statul, că ale lui is... Îl cunosc pe maiorul ăsta. E dat dracului. Nu te iartă nici dacă ești Dumnezeu».)

Voin Ion din str. Buzoieni 31, mașină personală, instructor de... șoferi. N-are stopuri, însă gaze poluante, destule. (O fac acum, pe cinstea mea. Nu mă nenorociți. Chiar acum îmi luați permisul, cînd vreau să vînd hîrbul ăsta? Să rămîn pe cap cu el?»)

Ilie Sasu, garaj 11 I.T.B.-Pulșor. Are lipsă prezoane la roți. («Mă nenorociți. Și așa sînt ratat. N-am pe nimeni. Mama e în spital, și acum altă belea pe capul meu...»)

Ion Țundrea, șofer la Fabrica de produse lactate. Foaie de parcurs necompletată, număr ruginit, volanul are «joc» 90°, caseta de direcție abia mai șade în șuruburi. («Am ieșit repede din garaj și n-am mai scris în foaie. Am zis să fac repede o cursă, să nu stea producția... Plătesc amenda, dar nu-mi luați permisul. Mă nenorociți, am copii. Nu-i vina lor, știu. A întreprinderii. Te forțează să pleci așa, că dacă nu, te dă afară. Cine? Ursu Eugen, șeful garajului... Nu e milița vinovată, Doamne păzește. Dar pentru o pîine, mergi și cu asta. Am să cer miliției mașină, cu ai mei nu mă înțeleg»)

Mă deplasez la ieșirea din Capitală, pe autostrada București-Pitești. La «statul-major» al «filtruiui». Constatările punctului intermediar mă îngrijoraseră. Doream să primesc ceva vești bune despre cei care participă direct la traficul rutier. Despre cei care au în volan nu numai propria lor viață, ci și a celorlalți pasageri sau pietoni. Aspectele cu care sînt informat îmi clatină ideea că meseria de șofer profesionist sau amator este iubită cu adevărat. Să se fi născut oare peste noapte frîne convenționale ale indolenței? Plec. Dar nu fără a-mi pune o întrebare: E oare absurd să dorim siguranța și fericirea pe patru roți?

E o problemă!

Val. DUMITRESCU

De la «Flacăra»? Ești de-a dreptul pur și simplu tovarășe!

Bucureștenii care nu sînt conducători ai unui vehicul se numesc prin partea locului pietoni. Evident, titlul este provizoriu. În restaurante ei poartă numele de consumatori, în biblioteci, cititori, la sedințe, dragi tovarăși, iar seara, acasă, stimați telespectatori. Chiar și șoferii, odată coborîți din mașini, devin automat pietoni onorifici. Pentru că pietonii sînt în marea lor majoritate oameni, ei pot să și sufere. De astenie, miopie, prezbitism, sau daltonism*) Boala aceasta de la urmă a devenit mai frecventă de cînd culoarea galbenă a fost desființată pentru pietoni și lăsată exclusiv pe răspunderea tovarășilor care conduc. Unii nu suferă însă numai de această boală. Vasile Petrică de la I.P.R.D.P., de exemplu, după ce confundă verdele cu roșul, își declară o mai veche astenie: «Tovarășe plutonier, sînt într-o stare nervoasă ce nu m-ați cunoscut. Ca atare nu fac gestul ăsta să vă dau buletinul. Da! Am băut și o să mai beau, uite-acu'. Beau banii mei, n-am treabă cu nimeni, sînt individ». Găsim însă și pietoni corecți, la intersecția din dreptul «Expresului» de la sala Palatului, unde ne-am postat. Tovarășul Lambru Fărîmiță, solist vocal și instrumentist, atestat categoria I, trece corect, pe verde, chiar dacă albul imaculat al costumului său se asortează mai bine cu culoarea roșie: «Mai cînt dom'le, da' rar, acu' o să dau patru spectacole (gratis!) pentru un palat care se face pe Lipscani. Pun și eu acolo o căruță, două de cărămizi, ce să fac?»

Patru agenți de circulație, situați pe tot atîtea colțuri de stradă, mărește obligatoriu vigilența pietonilor și șoferilor. Bineînțeles, milițienii noștri nu veghează numai circulația. Ei răspund la tot felul de întrebări: «Auzi maică, nu știi unde-i centrul ăla de butelii pentru pensionari?» (o bătrînă), «unde se poate mînca mai bine în București?» (un italian cu soția, și ea italiancă veritabilă). Tot milițienii răspund, cu amendă de data aceasta, și chemării claxonului tovarășului profesor universitar Ovidiu Varga de la Conservator. Un claxon acordat în registrul grav ar fi fost altceva, așa, acutele deranjează, iar istoria muzicii nu poate include și operele sonore ale șoferilor.

...Și uite așa, pe nesimțite, mai trece o zi, noi ne schimbăm locul și companionii, doar uniforma rămîne aceeași. La gara Basarab (Calea Griviței), dimineața, lume multă, coșnițe. După ce au fost combătute la timpul potrivit, mirosurile poluante degajate de diferite pachete rurale au dispărut. Pietoni grăbiți aleargă pe pod în virtutea unui scop important, nobil — condica de prezență. Alții s-au sculat mai devreme însă, și merg liniștiți. Pozderka Adalbert Tiberiu, șef serviciu la C.S.P., are motive să fie vesel — nu-i în criză de timp, intră abia la 8, iar de mîine pleacă în concediu. Două lucruri îl supără însă în această dimineață — trebuie să plătească telefonul și o amendă pentru traversare prin loc nemarcat. N-a observat că era în culpă, citea un articol din ziar: «Punerea în funcțiune la termen a noilor capacități de producție, obiectiv căruia trebuie să-i consacrăm toate forțele și mijloacele».

Crezîndu-mă șef peste cei doi plutonieri care mă încadrau, gestionara Verdeș Ingeborg Erika (dimpreună cu copilul) mă acuză de lipsă de principialitate în privința acordării amenzilor: «Cum te cheamă? Stanca, de la «Flacăra»? Ești de-a dreptul pur și simplu tovarășe! Las' că te aranjez eu!» Aștept.

...S-a făcut de 10, misiunea s-a cam terminat, intersecția e liniștită, la locul ei, coșnițele încep să se mute la «Vulcan», gospodinele au dispărut, au pus de supă. Este ora cînd se face rîntașul

*) Dăm mai jos spre dezbaterea comitetelor de bloc, grupelor sindicale și a întregii opinii publice lista celor care pe timpul acțiunii noastre s-au abătut de la legile circulației. *Pietoni:* Nicolescu Ana Aurelia (ingineră C.C.P.C.E.), Țurlea Viorica (asistentă medicală, Lehliu), Țurlea Georgeta (studentă agronomie), Călugăru Lucreția (bufetieră I.C.M. 1), Obrocianu Vasile (șef depozit I.A.P.L. Vulcan). *Șoferi:* conducătorii autobuzelor 31-B-7532, 31-B-7494, ambele de pe linia 38, ieșite din garaj cu toba de eșapament defectă și răspîndind un procent foarte mare de gaze poluante. Decu Marin, proprietarul autoturismului 5-B-1373 — semnalizare greșită.

George STANCA

Una din cele două însoțitoare ale lui Ion Scarlat spune: «Lasă dragă, ce dacă ne dă la ziar? Ce vă e frică așa! Sîntem fotogenici, nu? Cîte poziții ne-ați făcut?»

SERIAL FLACĂRA

FRONTUL DIN UMBRĂ

ACTIVITĂȚILE INFORMATIVE ȘI CONTRAINFORMATIVE ÎN APĂRAREA INDEPENDENȚEI ȚĂRILOR ROMÂNE

«Fost-au acest Ștefan vodă... om întreg la fire, neleneș și lucrul său îl știa a-l acoperi, și unde nu gîndeai, acolo îl aflai. La lucrurile de războaie meșter, unde era nevoie, însuși se vîra, ca văzîndu-l ai săi, să nu îndărăpteze; și pentru aceea rar război de nu biruia, și unde-l biruia alții, nu pierdea nădejdea, că știindu-se căzut jos, se ridica deasupra biruitorilor».

Aceste rînduri din cronica lui Grigore Ureche evocă o mare personalitate și o domnie care — în plasticele cuvinte ale istoricilor Constantin C. Giurescu și Dinu C. Giurescu — a fost «cel mai frumos timp din istoria Moldovei. Niciodată țara n-a fost mai întinsă, mai bogată și mai respectată; niciodată faima domnului ei n-a străbătut atît de departe, deopotrivă în Apusul creștin ca și în Răsăritul musulman; niciodată nu s-au ridicat atîtea lăcașuri — civile și bisericești — și într-o formă atît de desăvîrșită. Întocmai cum grecii cei vechi au avut epoca lui Pericle — acel maximum de strălucire politică și artistică — noi am avut epoca lui Ștefan cel Mare. Depășind hotarele Moldovei, ea a fost și va rămîne reprezentativă pentru întreg poporul nostru, care și-a găsit în acest glorios și gospodar voievod cea mai înaltă întrupare a sa».

S-a scris mult despre domnia lui Ștefan cel Mare. În cele ce urmează nu ne propunem să repetăm fapte îndeobște cunoscute, ci doar să prezentăm caleidoscopic aspecte despre care s-a vorbit mai puțin, legate de rolul activităților informative și contrainformative pentru apărarea independenței țării Moldovei, pusă la grea încercare în a doua jumătate a secolului al XV-lea și la începutul secolului al XVI-lea.

«I-AU LOVITU ȘTEFAN VODĂ ÎN RĂVĂRSATUL ZORILOR»...

Încă de la începutul domniei, pe lîngă măsurile politice, economice și militare menite să asigure unitatea poporului în lupta pentru apărarea independenței amenințate din toate părțile, Ștefan a pus bazele activităților informative și contrainformative care aveau să fie de mare folos în tot ceea ce a întreprins ulterior.

Necesitatea vitală a acestor activități a reieșit cu prisosință în momentul în care regele Ungariei, Matei Corvin, a luat hotărîrea de a ocupa Moldova și de a pune domn al acestei țări pe Petru Aron. Pe la mijlocul lui noiembrie 1467, Matei Corvin a trecut cu oastea în Moldova prin pasul Oituz, devastînd tîrgurile Trotuș, Bacău, Roman și Neamț, iar la 14 decembrie 1467 s-a oprit cu oastea în tîrgul Baia pentru a se odihni.

Pînă atunci Ștefan evitase angajarea în luptă deschisă, deoarece pe baza informațiilor pe care le deținea a apreciat că n-ar fi avut șorți de izbîndă în fața unei armate cu mult mai numeroase și care dispunea de un armament superior. În așteptarea unui moment favorabil din punct de vedere strategic și tactic, el urmărea prin iscoadele sale toate mișcările inamicului și stătea ascuns prin apropiere.

Fiind informat că la intrarea în Baia oastea lui Matei Corvin s-a dedat la jafuri, beții și desfrîu, Ștefan a apreciat că momentul era favorabil unui atac prin surprindere. Descriind condițiile desfășurării acestui atac, Grigore Ureche arată că «avînd Ștefan Vodă știre și prinzînd limbă, marți noaptea, dichemvrie 15 au aprins tîrgul asupra lor, cîndu ei era fără de nici o grijă. Și fiindu și beți și negătiți de război, i-au lovitu Ștefan Vodă cu oastea tocmită în răvărsatul zorilor, de multă moarte și perire au făcut într-înșii».

O INFORMAȚIE SECRETĂ PRIMITĂ LA TIMP

Agenții lui Ștefan îi trimiteau știri și cu privire la adevăratele sentimente ale regelui Cazimir al Poloniei care, așa după cum rezultă din izvoarele istorice, urmărea să-l înlocuiască prin violență din scaunul domnesc. Pentru a-l prinde pe Ștefan, în anul 1468 Cazimir împreună cu soția sa au coborît în Podolia, de unde i-a trimis la Suceava pe Ioan Mujilo, palatinul Podoliei, și pe Spitko de Iaroslav, ca să-i anunțe că era așteptat să depună jurămîntul de credință ca vasal.

Dar și în acest caz, activitatea informativă organizată de domnul Moldovei a fost salvatoare: el a fost avertizat de unul din consilierii lui Cazimir că va fi prins în cazul prezentării în fața regelui. Iată de ce Ștefan a răspuns solilor că nu putea veni să depună jurămîntul, deoarece se temea că în lipsa lui din țară aceasta ar putea fi ocupată de unguri și de turci. Totuși, pentru a nu-l supăra pe Cazimir, care l-a așteptat zadarnic în Podolia timp de 40 de zile, Ștefan a depus jurămînt în fața solilor — deși știa că aceasta nu avea efecte juridice depline — și a promis că va presta omagiu solemn și public cu condiția de a fi anunțat cu două luni înainte de sosirea regelui la Cameniță, Colomea sau Sniatin. Iată cum, datorită unei informații secrete primite la timp, Ștefan a reușit să-și păzească tronul și viața, spulberînd planurile dușmanilor.

Tot datorită intensei activități informative pe care agenții lui Ștefan cel Mare o desfășurau în afara hotarelor Moldovei, în anul 1471 la Suceava erau cunoscute atît eforturile Papei Sixt al IV-lea de a organiza o cruciadă împotriva turcilor, cît și legăturile venețienilor cu Uzum Hasan, conducătorul perșilor, care urmărea să coalizeze împotriva turcilor toate țările din vecinătatea lor.

Cronicarul turc Mehmed Nesri relatează că la începutul anului 1474 un sol al sultanului Mahomed II îi transmitea lui Ștefan cel Mare următoarea poruncă: «Pentru ca să avem încredere în prietenia ta cu noi, de data aceasta să aduci tu însuți haraciul țării, așa cum îl aduce Eflak-oghul» (domnul Țării Românești).

Fiind informat de agenții săi cu privire la intențiile turcilor de a-l captura, domnul Moldovei n-a executat această poruncă, ci a început pregătirile de luptă...

Bătălia de la Baia. Iscoadele l-au informat exact pe Ștefan despre mișcările dușmanilor, permițîndu-i astfel să dea o lovitură, «de *multă moarte* și perire au făcut într-înșii».

«ȘI DESPRE TURCI AȘA SĂ ȘTIȚI CĂ ISCOADELE NOASTRE NE-AU POVESTIT...»

La sfîrșitul lunii mai 1475, o puternică flotă turcească sub comanda lui Ahmed-pașa, după ce a cucerit porturile Çaffa și Soldaia de pe coasta de nord a Mării Negre, se îndrepta spre Cetatea Albă. Ștefan cel Mare fiind la curent cu aceste mișcări, la 26 iunie 1475 a trimis solilor săi din Ungaria (Stanciul, Duma și Mihau) o scrisoare în care le arăta între altele: «...Despre turci așa să știți că iscoadele noastre ne-au povestit acestea: că a venit pe mare Ahmed-pașa cu galere și a încercat să cucerească Caffa și au bătut Caffa vreme de trei zile, iar în ziua a patra turcii au biruit și au cucerit Caffa. Ea este pînă acum în mîinile turcilor. Altfel nu este. Și era în Caffa un țar tătărăsc, care mai înainte fusese țar în Ordă cu o mie de tătari, care tătari s-au supus cu toți și cu toate ale lor; astfel acum și țarul Ordei și țarul (Perecopului?) s-au supus turcilor. Și s-au unit tătarii cu turcii.

Am mai aflat prin iscoadele noastre despre vrăjmașii creștinității, despre necredincioșii turci, că vin împotriva noastră. Și din nou ne-a venit veste temeinică: turcii vin spre noi, împotriva noastră și împotriva țării noastre și pe apă și pe uscat. Și așa se zice că o puternică armată, întărită cu foarte multe și mari bombarde le merge înainte, ca să cucerească Cetatea Albă și Chilia și că sînt chiar pe drum, aproape. Împăratul are să vie însuși pe uscat împotriva noastră, ca să cucerească în persoană țara noastră.. Să credeți că așa este cum spunem noi, căci nu este altfel decît așa. De aceea, fără întîrziere și îndată ce veți vedea această scrisoare, să vă sculați și să vorbiți cu solii care vin cu voi de la craiul Matiaș la noi și să trimiteți un umblător iute cu scrisoarea noastră și cu scrisoarea solilor, care vin odată cu voi la noi. Umblătorul acesta să se grăbească ziua și noaptea spre craiul Mateiaș și să dea de știre Măriei Sale despre cești vrăjmași ai creștinilor. Poate va îndupleca Dumnezeu pe Măria Sa să se apropie de noi și de aceste margini, iute și cît mai grabnic cu putință și ziua și noaptea, cu toate puterile Măriei Sale și cu toți oamenii pe care Dumnezeu i-a dăruit; și astfel nu ne va lăsa să pierim, noi și țara noastră, de acești păgîni...»

Și de această dată cererea de ajutor a fost zadarnică; în consecință, în vara anului 1475 moldovenii aveau să respingă singuri incursiunile flotei turcești de sub comanda lui Ahmed-pașa.

SCHIMB DE INFORMAȚII CU BRAȘOVENII

Odată angajat în conflictul cu turcii, Ștefan cel Mare trebuia să urmărească în permanență toate pregătirile și mișcările armatelor acestora. Cu privire la activitatea informativă, dintr-o scrisoare adresată «birălui și tuturor bătrînilor «din Brașov» la 18 februarie 1476, rezultă că, pe lîngă știrile ce îi erau transmise de către agenții săi, domnul Moldovei făcea un util schimb de informații cu brașovenii. În această scrisoare, după ce le-a mulțumit pentru informațiile transmise prin meșterul armurier Mihai în legătură cu «lucrul turcilor», Ștefan cel Mare îi ruga să-i dea de știre și de alci înainte de cele ce vor afla. «Și ce va spune din partea domniei mele către domnia voastră omul vostru Mihai meșterul, să-i credeți în toate, căci sînt vorbele noastre».

Printr-o altă scrisoare trimisă brașovenilor la 11 iunie 1476, Ștefan cel Mare le-a mulțumit pentru informațiile primite de la dînșii; totodată i-a rugat să-i trimită în continuare știri.

Scurtul interval de timp dintre cele două scrisori raportat la mijloacele reduse de comunicație ale epocii pune în evidență eforturile în vederea comunicării rapide a informațiilor obținute de pe «frontul din umbră».

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GEORGESCU

(Va urma)

viața modernă

ce sîntem noi, bărbații?

Noi, bărbații, ne tragem din femeie. E ultima bombă, ultimul strigăt al științei Noi, bărbații, am fi o excepție de la linia fundamentală și firească a evoluției, care s-ar îndrepta spre polul feminin. Clasa mamiferelor știe una și bună. Să tindă spre realizarea constituției de femelă. Clasa mamiferelor, inclusiv omul. E o probă de conformism biologic. Această ursită nu se schimbă decît prin intervenția energică a cromozomului Y. Adică printr-o ridicare împotriva curentului, împotriva conformismului biologic, prin luptă. Circumscriind la om, conformist ar fi să se nască numai femei. Să nu se nască nici un bărbat, asta ar fi în firea mamiferelor, ar fi o atitudine cuminte, docilă. Dar nu se întîmplă astfel, poate și din nevoia de nonconformism, printre altele, necesitate sesizabilă, precum se vede, în tot clanul mamiferelor. Nonconformism în biologie există, se manifestă și are drept urmare, printre altele, apariția bărbatului.

Ce sîntem, noi, bărbații? Semnificăm un fel de victorii împotriva femeii de la temelia noastră. Devenim bărbați luptînd împotriva femeii din noi, sîntem niște femei transformate, întoarse din drum. Noi nu luptăm de mici, noi ne naștem fiindcă am luptat încă înainte de naștere. Reprezentăm produsul unui conflict cu permanența femeii, cu tendința ei de a stăpîni singură. Bărbatul este o femeie uzurpată, exilată. Ne pare rău, dar n-avem ce face, altfel n-ajungem la viață. Provenim din aceleași celule din care provine femeia, nu din celule diferite, e limpede, provenim din aceleași celule, dar în care s-a întîmplat ceva. S-a răsturnat programul și guvernul legal în favoarea unui program și a unui guvern de insurecție. Există o alcătuire primordială, gonadă se cheamă, care dacă evoluează ortodox se transformă într-o ființă de sex feminin. Așa se întîmplă, dacă forțele ortodoxe ale oului nu pierd competiția cu forțele neortodoxe. Dacă nu li se impune starea de masculinitate. Noi existăm grație forțelor neortodoxe. Deoarece contestăm atotputernicia obscură a stării de femeie, nu sîntem dinainte chiar de la facerea lumii, provenim genetic din femeie, avem la bază stadiul de femeie, inclus, ulterior, în structura noastră de bărbați. Sîntem impuși ca de o forță. După ce natura s-a asigurat de existența femeii, factor prim în ecuația perpetuării, a făcut, apoi, din noi un subprodus, un derivat al femeii. E ciudat cum natura n-a găsit ea o linie de mijloc, n-a găsit o soluție prin care apariția femeii și a bărbatului să fie operațiuni, mărimi echivalente. Nici pentru noi, bărbații, nu e plăcut să aflăm că pentru fiecare se ratează, se jertfește o femeie. Venim pe lume în contul jertfelor lor, dintre care doar o parte meritate.

Atîtea descoperiri vor atrage după ele masive schimbări de optică. O lume în care bărbatul se trage din femeie trebuie să devină altceva decît a fost lumea pe vremea cînd se credea că femeia se trage din bărbat. Bărbatul care descinde din femeie e cu totul altul decît bărbatul coborîtor din bărbat, din ființa unicat de la începutul lumii. Cum, de asemeni, femeia din care se trage bărbatul este o alcătuire calitativ nouă față de femeia scoasă din coasta lui Adam. Nu e rău că ne tragem din femeie și, mai ales, că ne tragem prin luptă. Oricum, știind asta, vom înțelege mai bine o serie de comportamente și de trăsături de-ale noastre, de-ale bărbaților, imposibil de explicat pînă nu demult de pe poziții clasice și perimate

Romulus BALABAN

ce profețim, ce profesăm

dreptul la civilizație

S-a scris atît de mult despre reaua funcționare a unor servicii publice, încît acești cîțiva cvadrați în plus de apostrofare tipărită pot părea înțelepților de-a dreptul o mare inutilitate. Și totuși ce-i de făcut dacă aproape cotidian răbdarea, bunul nostru simț, demnitatea, umanitatea noastră însăși sînt puse la grea încercare? Dacă ar fi să rememorez fie și numai două momente disparate și încă aș găsi argumente să nu renunț la a atrage atenția o dată și încă o dată asupra acestei grave lacune pe care o prezintă *civilizația* căci așa se cheamă la urmă — *a serviciilor noastre publice*

Mă urc deunăzi într-unul din autobuzele care circulă pe linia 40 și n-apuc bine să-mi retrag piciorul de pe scară că mașina a și pornit nărăvașă, ca un cal nedeprins cu hamul. Cei cîțiva călători care ne îndreptăm spre casa de bilete sîntem zvîrliți în stînga și în dreapta, o soartă mai bună neavînd nici cei care au prins sau mai bine zis s-au prins de un scaun. De cîteva ori sudoarea rece a spaimei ne cuprinde la slalomul pe care năbădăiosul șofer îl face, riscind din moment în moment să izbească mașina ba de un stîlp, ba de un camion. Toți pasagerii sînt revoltați și gata să-l coboare de la volan pe disperatul care atentează la viața noastră. La observația unui călător asupra modului mai mult decît periculos în care conduce — ca să nu mai vorbim de ce pătimesc bietele noastre organisme supuse acestei îmbrînceli și izbituri perpetue — cinicul de la volan răspunde cu impertinență:

Uite-așa vreau eu să-mi bat joc de voi.

Sesizată, tovarășa sa de muncă, taxatoarea, dă indiferentă din umeri și pesemne că practic cu atît ne alegem, căci e greu de presupus că măcar la sfîrșitul cursei a semnalat cuiva dintre conducătorii instituției conduita de muncă de o brutalitate și un cinism care nu pot decît să ne revolte.

Dar iată și un mod mai puțin brutal de a ne frustra de *dreptul nostru la civilizație*. *Plec* săptămînile trecute într-o călătorie în străinătate cu compania noastră TAROM, la prima escală care este și cap de linie — urmînd să schimb ruta ca și compania de zbor. Stupoare: data continuării zborului este greșit indicată pe bilet și iată-mă abandonat în salonul de tranzit al unui aeroport străin, fără viza de intrare în țara respectivă, căci tovarășii de la TAROM m-au asigurat, negru pe alb, că legătura pentru continuarea călătoriei o voi avea la numai o oră de la sosire. Ce-i pasă funcționarului agenției din nu știu ce oraș străin de eroarea pe care a făcut-o colega sa de la București! Ca să nu mai vorbim de fetele care odată văzîndu-ne coborîți din avion s-au și grăbit la prima *boutique* din aeroport ca să vadă ce mai e nou într-ale modei. Noroc că amabila *hotesse* de la compania care mă preia drege busuiocul, cum s-ar zice, și într-o oră am rezervația asigurată, o cameră la hotel, inclusiv o viză temporară care-mi permite să nu trec în revistă timp de 24 de ore miile de călători în tranzit.

De bună seamă, citind cele relatate de mine se vor găsi imediat niște responsabili ofensați, pe la instituțiile respective, care să-mi spună că situațiile respective nu caracterizează stilul lor de muncă. Nici eu nu îndrăznesc să acreditez ideea că asemenea lucruri se întîmplă curent. Și totuși, dacă nu cazuri aparent limită ca acelea înfățișate, cîte mici ofense sîntem constrînși să suportăm zilnic de la fel de fel de oameni stăpîni pe situație într-un serviciu care se cheamă *public?!*

Condicile de sugestii și posibilii inspectori gata să primească reclamațiile nu reprezintă decît un paleativ, destul de ineficient, după cum demonstrează practica. Acel avans pe care-l avem de cîștigat în diferite domenii nu e mai puțin stringent în acest spațiu în care bunul plac își cam face prea mult capriciile, ca să nu folosim un cuvînt mai neaoș! *Dreptul la civilizație al cetățeanului e inalienabil* și nu poate fi lăsat la discreția nici unui slujbaș, mai mult sau mai puțin flegmatic sau arțăgos.

Niculae STOIAN

REFLEXE
de A. MIHAILOPOL

Callatis

cronica satirică

în vara asta se poartă foarte mult oranj

În materie de îmbrăcăminte, culorile au și ele perioada lor de ascensiune și perioada lor de declin. Într-un an domina albastrul, și galbenul trebuise să se mulțumească, săracul, cu rolul de vioara a doua. Alteori galbenul domina cu autoritate, și tot ce vedeam în jurul nostru galben era de la pantofi, rochii pînă la culoarea ochilor. Despre culoarea care a intrat în dizgrația croitorilor și a creatorilor de modă se vorbește cu milă, ca de un cîine aruncat larma în stradă sau ca de un individ bogat care s-a ruinat brusc. Săracul maro, în ce hal a ajuns! Anul trecut tot universul era maro, de la papuci pînă la suris. Și acuma? Cine se mai uită la săracul maro?

Comic e că oamenii care nu se supun orbește, pînă la fanatism, modei sînt ironizați și terorizați de cei aflați la curent cu toate schimbările în materie de culori, croit, psihologie și chiar siluetă. Am văzut cum o femeie și-a admonestat foarte des prietena, rămasă, săraca ignorantă, tocmai la albastrul de anul trecut.

— Albastru? Pe ce lume trăiești? Cum poți să porți o rochie albastră? În vara asta se poartă foarte mult oranj...

Oranjul ăsta nu mai era o culoare, ci un decret, o obligație. Dacă nu ești oranj și ești albastru, poți să te duci să te spînzuri.

Culorile, oricum, se pot schimba mai ușor. Mai rău e cînd tirania modei se stabilește, cu toată greutatea, în siluetă Ei, aici chiar că n-o mai poți schimba de pe o zi pe alta Acum cîțiva ani se adusese și la noi, e drept că fără mare succes, o modă în materie de siluetă — cunoscută de specialiști și de intimii casei sub denumirea de «femeia scîndură». Am văzut cum femei darnic înzestrate de la natură se chinuiau disperate și metodic să slăbească pînă a deveni niște umbre. Erau palide, bolnăvicioase, abia se mai țineau pe picioare, dar satisfacția de a fi la modă compensa toate aceste neajunsuri... O doamnă corpolentă care s-a ambiționat să slăbească precum un țîr s-a îmbolnăvit din această pricină.

Moda își are desigur farmecul ei și n-o să ne războim noi tocmai cu femeile și croitorii, dar «teroarea modei» e ceva din cale afară de trist. Eu cred că e mai avantajos și chiar mai estetic să fii puțin desuet dar sănătos tun, decît prăpădit și bolnav,după ultimul țipăt.

Teodor MAZILU

capriciile gustului

arta copiilor

Sala Dalles din București a găzduit, în luna iulie, o amplă expoziție de desene ale copiilor. Copii de vîrste diferite și proveniți din diferite regiuni ale țării, practic din toate județele, ne-au oferit un spectacol de extraordinară frumusețe. Am urmărit, pot pretinde, cu atenție reacțiile unora dintre cei care au păsit pragul acestei expoziții Am stat de vorbă *nu cu puțini vizitatori*. Am văzut oameni păsind pragul expoziției cu frunțile încrețite, pentru ca numai după cîteva clipe să se însenineze. Un indicibil sentiment al bucuriei, un miraj al formelor percepute la nivelul sensibilității infantile și transpuse sau reconstituite, stîngaci, dar degajat, pe hîrtie se dovedeau în măsură să cucerească pe oricine. La sfîrșitul vizitei, senzația cu care părăseai sala era aceea de purificare, de uitare a necazurilor mărunte, *în care ne pierdem o bună parte din timpul* nostru zilnic. Asemenea expoziții sînt necesare, tot mai des, chiar în virtutea acestui ciudat «efect terapeutic» de care se dovedesc a fi capabile. Poate nu întîmplător secolul nostru a descoperit farmecul artei copiilor. Au desenat, fără îndoială, întotdeauna copiii. A existat și există la toți copiii pămîntului o anume tentație a plăsmuirii de forme, a «formativizării». Am impresia totuși că numai în secolul XX arta copiilor devine un fenomen cultural interesînd un public extrem de vast și eterogen. Explicația ar putea fi găsită în această nostalgie a sinceității, a purității, a vibrației față de formele lumii din jur, pe care o resimțim cu toții în condițiile lumii de azi. Arta copiilor reușește întotdeauna să întrețină dialogul dintre noi în limitele unei experiențe care se situează dincolo de formația noastră culturală, dincolo de profesiunile noastre, dincolo de preocupările noastre actuale. Din acest punct de vedere, arta copiilor vine să ne demonstreze, odată în plus, și expoziția de la Dalles mi s-a părut cel mai bun argument în această privință, că adeseori noi ne complicăm în efortul de a desluși sensul estetic al noilor forme, al creației artistice prezente, uitînd că important rămîne totuși acel sentiment al bucuriei în fața ineditului lumii, descoperite prin intermediul a ceea ce artistul ne oferă.

Expoziția de la Dalles ne mai atrage atenția și asupra unui alt lucru: deslușești, în cele peste 1 600 de exponate, o amplă mișcare care s-a constituit în ultimii ani în școlile noastre pentru educația vizuală. Copiii reclamă, prin înșeși aceste producțiuni expuse aici, un nou tip de instrucțiune estetică. A percepe formele așa cum se constituie ele obiectiv e un lucru. A percepe formele așa cum se constituie ele obiectiv în lumina unei experiențe subiective, pe care o deținem fiecare, și în lumina sentimentelor și a aspirațiilor de care sîntem animați, în lumina sensibilității ce ne este specifică, e altceva. A educa copiii la școala formelor, în condițiile contactului nemijlocit pe care ei înșiși îl au cu materialele specifice artelor plastice, cu posibilitățile specifice artelor plastice, mi se pare o ambiție pedagogică în deplin consens cu spiritul lumii de azi. Poate că din acest punct de vedere e necesar să se mai reflecteze în legătură cu unele măsuri întreprinse în ultimii ani care au dus la reducerea ponderii predării desenului — înțeles în mod eronat numai ca desen liber — în școlile și liceele noastre. Numeroși sînt autorii care vorbesc despre necesitatea formării unui nou simț, a simțului formativ, la generațiile ce se ridică, chemate să plăsmuiască fascinanta lume de forme a viitorului în care sperăm cu toții atît de ardent. Expoziția de la Dalles oferă un bun prilej de reflecție în legătură cu ceea ce ar trebui întreprins pe viitor la nivelul școlii noastre, în vederea formării gustului estetic superior, la noile generații.

Gheorghe ACHIȚEI

subsemnata, doresc un copil...

Petiția Margaretei Tuttle, o tînără și drăguță englezoaică în vîrstă de 30 de ani, fostă dansatoare într-un local de noapte, actualmente casnică, a uluit pînă și pe înalții magistrați și demnitari britanici cărora le-a fost adresată și pentru care a nu se mira de nimic este o chestie de blazon.

După cum informează săptămînalul francez «Nouveau Paris Match», Margaret s-a măritat, din dragoste, acum patru ani cu Jimmy Tuttle, funcționar. După trei ani s-a născut Jimmy Tuttle-junior, și după încă un an, Jimmy Tuttle-senior, complice la un atac armat asupra unui magazin de bijuterii, este condamnat la 18 ani închisoare. Pentru Margaret, care-și dorește cu ardoare un al doilea copil de la soțul ei, așteptarea de 18 ani i se pare cea mai monstruoasă latură a întregii drame. Cum, și chiar nu-i nimic de făcut? Nimic, — au asigurat-o juriștii consultați — ,riguroasele regulamente ale penitenciarelor britanice nu cunosc alt gen de contacte între deținuți și lumea de afară decît «vorbitorul»

Ceea ce nu le-a venit însă în gînd juriștilor i-a venit Margaretei, la curent cu ultimele realizări ale științei medicale în domeniul concepției artificiale. Ea s-a resemnat la o asemenea rezolvare a cazului — însămînțarea artificială — și s-a adresat în acest *sens autorităților*.

Petiția ei, prima în lume de acest fel, s-a plimbat prin numeroase cabinete și s-a oprit pe biroul ministrului de interne în persoană. Rezoluția: «Din pricina exigențelor medicale, considerăm că însămînțarea artificială nu este practic posibilă din punct de vedere administrativ... Autorizația pentru această operație între un deținut și soția sa nu poate fi acordată decît într-un caz cu totul excepțional, greu previzibil».

Și totuși Margaret Tuttle mai speră în nu știm ce minune care să-i aducă cel de-al doilea copil de la Jimmy al ei, și asta înainte de a împlini 48 de ani.

E. DASCĂLU

Între 22 iulie și 21 august se desfășoară la Bregenz, pe malul pitoresc al lacului Constanța, o prestigioasă manifestare muzicală, cunoscută sub numele de Festivalul de vară. În centrul atenției generale a acestei ediții este montarea, cu totul originală, a capodoperei wagneriene «Olandezul zburător». Iată trei dintre realizatori: regizorul Martin Eisler, scenograful Toni Businger și dirijorul Leopold Hager *fotografiați pe fundalul scenei plutitoare pe care se va desfășura* spectacolul.

lumea de ieri

mica publicitate-căsătorii

— **TÎNĂR** excelent din toate punctele de vedere dorește cunoștința imediată a unei doamne mai în vîrstă foarte bine situată și distinsă. Muncitor și cinstit urmărește ceva mai presus și mai curat decît ceea ce pare. (12 Maiu, 1930)

— **INGINER** fizic și moral normal seudli și carieră brillantă Franța 20 ani dorește căsătorie cu o persoană distinsă. (18 Maiu, 1930)

— **COLONEL** activ artilerie divorțat de o femeie tuberculoasă care m'a înșelat și nu mi-a spus dela început eu sunt sănătos «tun» doresc căsătorie cu d-ră sau d-nă sănătoasă. (18 Maiu, 1930)

— **DORESC** cunoștința unei doamne sportive și bine situată companie într'un raid. (18 Maiu, 1930)

— **DOAMNĂ** tînără americană foarte bogată sosită pentru cîteva luni în România dorește prietenia unui tînăr care să mă însoțească și amuze să fie bine manierat curat sănătos și solid. (18 Maiu, 1930)

— **DEPUTAT** tînăr bine din provincie surmenat de politică dorește cunoștința unei persoane drăguțe și singurică. (1 Iunie, 1930)

— **INGINER** de mine la Moreni dorește o drăgălașe prietenă până la 28 ani nu ca să scingă sonda incendiată ci singurătatea mea. (1 Iunie, 1930)

— **SENATOR** provincial dorește prietenia unei doamne drăguțe și sentimentală ofer un frumos sprijin moral plus păsări alimente suficiente dela moșie. (1 Iunie, 1930)

— **STUDENT** anul III Drept 24 ani însă cu fire și fizic în genul lui Werner Füetterer brunet însă fără obligații caută o tovarășe care să se impună. (1 Iunie, 1930)

— **CINE DORESTE** să devină muza inspiratoare a unui pictor de mare talent care caută modele frumoase sau expresive pentru a poza în portrete? «Pictor parizian» (8 Iunie, 1930)

— **DOAMNĂ** 43 ani neputînd găsi idealul vieții și dorind să satisfacă dorința unei mame de a vedea pe fiica ei mireasă oferă 20.000 lei acelui Domn care acceptă o cununie religioasă fictivă. (8 Iunie, 1930)

— **DOAMNĂ** tînără bogată dorind a pleca la aer am și pregătit 200.000 lei dorește cunoștința unui domn bine solid în a cărui companie să putem petrece cînta ca două păsărele libere totuș în mod discret ca să nu afle... Moșul! (8 Iunie, 1930)

— **AJUTOR!** cine dorește să vie grabnic în ajutor unei doamne șomere etate 23 ani singuratică mult sentimentală distinsă? (8 Iunie, 1930)

Din colecția revistei «Gazeta mea»
Culese de Corneliu VADIM TUDOR

principii și năravuri

«bulgăre de zăpadă» decapitant

Mașina depășește, claxonînd dramatic, autotrailerul, obligîndu-l să oprească. Șoferul trailerului află: pe parcursul a numai zece kilometri străbătuți (șoseaua Pitești-București) a omorît — fără să aibă habar — două persoane, a rănit grav o a treia, a distrus un microbuz, a avariat două autocamioane... Cum?! Trailerul transporta un excavator, neglijent ancorat pe platformă, simpla schimbare, din mers, a poziției excavatorului a dus la s e c e r a r e a oricărui vehicul întîlnit în cale. *Accident?* Imprudență incredibilă, crasă iresponsabilitate, absența celui mai elementar simț de previziune!... Alt «fapt de viață»: un autotractor e în pană (10 tone încărcătură), vine într-ajutor un autocamion, remorcare cu o bară de tracțiune improvizată, la drum!,fără oprire în punctul mai apropiat de depanare, după care, la o manevră, bara de tracțiune se rupe, intră în asfalt, răstoarnă tractorul în șanț: trei morți, trei grav răniți. *Accident?* Sau... Desigur, așa se cuvine, despre morți vorbim numai de bine. Dar despre vii? Nimic nu ne împiedică să pricepem, odată pentru totdeauna, brutal chiar, că orice neglijență, orice «detaliu» scăpat din vedere poate să capete o maximă valoare, devenind o chestiune *de viață și de moarte*. Prea des denumim «accident» ceea ce, în fond, nu-l decît cruntă *lipsă de precauție*.

Aria previziunii cuprinde absolut toate zonele existenței umane. De ce-am limita-o la tragediile circulației rutiere? De pildă: *sănătatea* (nu, n-am să mă refer la «acumulările» tutunului, ale alcoolului, deși ar merita, jur!). Există pe glob o țară în care *medicii* sînt plătiți, își capătă salariul, *numai* cînd pacienții lor sînt sănătoși (profesiunea lor fiind sănătatea, nu boala). Dacă omul se îmbolnăvește, intervenția devine obligatoriu gratuită, dacă omul e sănătos, medicului i se plătește! Simț de previziune! Formula mi se pare excelentă nu atît pentru a fi împrumutată (la noi asistența medicală fiind, în general, pe alte baze, net democratice), ci în *esența* ei, *criteriul* unei munci atît de grav responsabile devenind combaterea bolilor *prin profilaxie totală* (*în... concretul* sănătății fiecăruia!). Îmbinînd planurile — accident-sănătate, integritatea omului — ajung la ceea ce îmi explica un «specialist al accidentelor», doctorul Zorel Filipescu, șeful secției de terapie intensivă de la «Urgență», referitor la posibilitatea (și necesitatea) de a înmulți numărul cursurilor rapide de inițiere în tehnica salvării înecaților, a electrocutaților, a accidentaților de pe șosele — totul aparent extrem de ușor, prin *respirație gură la gură*, gură la *nas*, prin popularizarea, începînd chiar cu lumea copiilor, a tehnicilor de masaj cardiac extern etc. Așadar, *previziune!* Fără doar și poate, bine-ar fi ca un copil să nu întîlnească asemenea situații dramatice, dar dacă întîlnește, bine-ar fi să știe cum să acționeze eficient, fără false dramatizări. Oare — te întrebi — este nevoie să fii șahist emerit, capabil de zece-douăzeci de mișcări înainte, ca să știi că orice gest, cît de mărunt, necontrolat, poate atrage după sine riscuri infinit mai mari?(Vezi: o prăpădită bară de tracțiune — o legătură slabă — un cauciuc neverificat — un junghi persistent pe care-l nesocotești ani în șir — cîte și mai cîte, încheiate, majoritatea, de «bulgărele de zăpadă» decapitant, ucigaș)

Cînd o societate întreagă dovedește, pe ansamblul ei, un extraordinar *simț anticipativ*, de cîte individul, luat izolat, își mai îngăduie, cîteodată, să dovedească exact contrariul? Ideea că «merge oricum», «mă descurc eu» și altele asijderea, la gunoi!

Mihai STOIAN

pe ecrane

o ispită numită dostoievski*)

Totdeauna am crezut că ecranizările fericite nu sînt decît lecturi prelungite în vis. Cineastul adoarme cu o carte dragă sub pernă, și de aici pînă la ecran nu mai e decît un pas. Numai așa îmi închipui că a putut să se nască «Unchiul Vania» al lui Andrei Mihalkov—Koncialovski. Dar cei mai mulți se iau la întrecere cu cartea, descoperă ceea ce scriitorului nu i-a trecut niciodată prin cap, propun, renovează etc. Cohorte de cineaști onorabili sînt ispitiți de fantomele literaturii, aleargă bezmetic pe urmele ei, și drama nu mi se pare a fi cea a neputinței de a-i capta spiritul (moft estetic ce nu face deloc cinste criticii cinematografice), ci de a nu conferi substanțialitate propriei tălmăciri cinematografice.

«Jucătorul» lui Dostoievski a fost ecranizat de șase ori, niciodată cu succes deplin. Ultima tentativă, această nouă variantă a lui Aleksei Batalov, convertit mai de mult la regie, este un fel de replică dată adaptării lui Claude Autant-Lara (cea cu Gérard Philipe). Viziunii infernale a cineastului francez, existențelor damnate, disperate, aflate mereu în așteptarea marii șanse, Batalov le opune o lume care se irosește blînd și inutil: *«Nu am vrut să fac un film despre un jucător, ci despre un om care se pierde, un om care ar fi fost demn de fapte mari, în alte circumstanțe»*.

Pe ecran, nu asistăm însă, din păcate, decît la plimbările și destăinuirile unui abulic, pe care se pare că nu ideea *pierderii* îl torturează, ci mai mult un incident biografic. Batalov se simte mai în largul lui atunci cînd însoțește aparatul de filmat în mijlocul mulțimii, are ceea ce se cheamă simțul detaliului, știe să sugereze mai degrabă o atmosferă decît o înfruntare pe plan psihologic. De aceea, și filmul său pare, pe alocuri, descins din Turgheniev și Cehov. Mă întreb dacă nu cumva se află la mijloc și o atracție secretă către același Mihalkov-Koncialovski mai sus-amintit, autorul a două ecranizări de excepție, «Un cuib de nobili» și «Unchiul Vania». În sfîrșit, dacă «Jucătorul» nu izbutește să ne seducă, de undeva țîșnește o idee — lăturalnică, ce-i drept — în stare să ne emoționeze: aceea de a constata — pentru a cîta oară? — cît de puternic se constituie filmele în jaloane ale vieții noastre (de cinefili): interpretul «jucătorului», Nikolai Burliaev, tînărul firav și elegant de azi, nu este altul decît băiețelul din «Copilăria lui Ivan», nu este altul decît flăcăul care înălța clopotul în «Rubliov». Gîndul obsesiv că în acest film s-au adunat vîrstele lui Tarkovski — și poate și ale noastre — ne face să ieșim din sală puțin mai înțelepți.

Magda MIHĂILESCU

*) *Jucătorul* de Aleksei Batalov.

cine, ce, unde, cînd?

● **Nici o scăpare pentru literatură. Din toate părțile pîndește cinematograful. Alexandre Astruc, teoreticianul «camerei-stilou», vrea să ecranizeze, nici mai mult, nici mai puțin, romanul lui Goethe «Afinitățile elective». În rolul principal — Dominique Sanda (foto color).**

● **În filmul lui Francesco Rosi «Apropo de Lucky Luciano» (interpreți — Gian Maria Volonté, Rod Steiger, Edmund O'Brien) debutează în rol de polițist celebrul Charles Siracusa, în viața de toate zilele, agent al nu mai puțin celebrului «Narcotic Bureau».**

● **«Pat Garrett și Billy The Kid» se intitulează westernul la care lucrează în prezent, în localitatea americană Chupaderos, marele cineast american Sam Peckinpah, pe care unii îl numesc «un Picasso al violenței». În rolurile principale — James Coburn, Jason Robards («Baladă pentru Cable Hogue»), Kris Kristofferson.**

● **Cineastul spaniol Berlanga va realiza în Franța o comedie ironică, «Dimensiunea vieții», după un scenariu de Rafael Ascone și Jean-Claude Carrière. Protagonist — Michel Piccoli.**

● **Andrzej Wajda a dobîndit Marele Premiu al Festivalului de vară al filmului polonez, desfășurat la Lagow. Opera încununată — «Nunta», după Wyspianski.**

FOLCLOR

poluarea folclorului (XXIII)

nostalgia naiului

Nu pot ulta bucuria produsă la revederea scenelor trăite de excursioniști în casa atît de prețuitului Gheorghe Zamfir, la Găești. Pe lungi mese, în curte, gustările tradiționale își așteptau, ca la nuntă, oaspeții. Vinurile viei din preajma casei le-au fost turnate în înflorate ulcele de lut. După ce i-au cerut celui pe care îl socotise «le plus grande maitre de la flûte de Pan» (cel mai mare maestru al naiului), picat atunci ca prin minune dintr-un lung turneu în străinătate, să le iscălească pe ulcelele pe care le păstrează cu mare mîndrie, l-au rugat să le cînte. Pe ecran pot fi văzute fețele concentrate ale meseniior, care într-o atmosferă de reculegere, ascultă pătrunși sunetele naiului fermecat («envointé»). Sincronizarea, foarte reușită, reproduce melodiile ce fuseseră înregistrate pe loc de către alți turiști. Nepoții artistului, doi prichindei de 3 și 5 ani, aduc voie bună, schițînd cu mult talent pașii jocurilor cîntate de unchiul lor.

După vizionarea filmului, Manuela, o tînără, se apropie de mine spre a-mi împărtăși din bucuriile și învățămintele voiajului în România: «Dar ce m-a pus mai mult pe gînduri a fost interesul, dragostea pentru folclor, pe care o manifestau cei cu care am avut prilejul să mă întîlnesc. Cînd m-am reîntors mi-am propus să fiu și eu atentă, să mă interesez și eu mai mult de muzica noastră populară. Iată cum drumul meu în țara dumneavoastră a avut și alte urmări decît amintirile frumoase pe care le port în mine. Familia mea este din Ementahl. Nu mai fusesem de multă vreme acolo. Invitația la o nuntă mi-a prilejuit întîlnirea cu familia. Nu mică a fost surpriza pentru toți nuntașii cînd, în urma unei convorbiri, bunicul meu, în vîrstă de 82 de ani, a adus două plăci din lemn de brad, pe care și le-a făcut singur. Mi-a explicat că în tinerețea lui aceste plăci serveau pentru marcarea ritmului cîntecelor, că acest obicei s-a pierdut de multă vreme». Manuela a scos din poșeta ei cele două plăcuțe primite în dar de la bunicul, le-a așezat între mijlociu și inelar una, între arătător și mijlociu alta și a început să-mi arate cum pune în practică indicațiile primite de la singurul deținător al tehnicii instrumentului pe cale de totală dispariție. Cu o mare pricepere, Manuela *marca ritmurile*, obținînd o sonoritate cristalină asemănătoare castanietelor. «Acum, că am învățat, mă silesc să prind ritmurile complicate ale muzicii românești, ale noastre fiind mult mai simple. De-abia aștept să reușesc să acompaniez discurile cu jocuri românești, pe care le am și să-i învăț și pe alții secretele acestui instrument».

Mărturisesc că surpriza celor aflate de la Manuela nu a fost doar pentru mine, ci pentru întreaga asistență care nu cunoscuse și nu auzise niciodată despre existența instrumentului muzical pe care, în urma unui voiaj folcloric în România, Manuela îl readuce la viață în Elveția.

Hari BRAUNER

Geneva, iulie 1973

OBOGA: necazuri cu olari

De vorbă cu I. Girniță, președinte al Comitetului pentru Cultură și Educație Socialistă, locțiitorul secretarului comitetului de partid Balș.

— *Tovarășe Girniță, socotind că și dumneavoastră considerați centrele de ceramică de la Româna-Balș și Oboga printre cele mai însemnate din țară, vă rugăm să ne spuneți ce măsuri au luat autoritățile locale pentru ca activitatea lor să se poată desfășura în bune condiții?*

Intenționăm să deschidem, în fostul sediu al consiliului popular, o expoziție de ceramică unde se pot aduna cam 100 de piese

— *Vechi sau noi?*

— Și vechi, și noi. Ce vom găsi!

– *Și în afară de aceasta, ce v-ați mai propus?*

— La începutul anului școlar 1972–1973 a luat ființă la Oboga un cerc de olărit pe lîngă școala din comună. Au fost înscriși 40 de copii din Oboga și 20 din Româna. Profesor a fost un olar din Oboga: Ciungulescu. S-au făcut ore teoretice, dar mai ales practice, de 3—4 ori pe săptămînă. Există și o cooperativă de artizanat, «Unirea», care a deschis un magazin de desfacere în centrul orașului și un chioșc în punctul turistic Saru.

— *Dacă vă referiți la dugheana din colțul străzii în a cărei vitrină, pictată cu sîrguință de roiuri de muște și de noroiul proiectat de autovehicule, se etalează două servicii de lichior grosolan modelate și cu smaltul bine cojit, un vraf de strachini sparte și cîteva căni impodobite cu buchete de flori din material plastic multicolor, am văzut-o, însă nu știu care este legătura dintre acest așa-zis «magazin de artizanat» al cooperativei «Unirea» și problema ceramicii olinești care ne interesează pe noi.*

— De fapt, aveți dreptate, dar o legătură totuși există fiindcă majoritatea olarilor sînt obligați să lucreze la această cooperativă.

— *Bănuiesc că dumneavoastră știți că olarii din Oboga sînt obligați să meargă pînă la Sovata în căutarea lemnelor; aveți probabil cunoștință de interdicția C.A.P., care nu le îngăduie să folosească pămîntul cel bun pentru modelare — și că ei îl fură ca să aibă cu ce lucra; probabil știți că olarii trebuie să alerge zile în șir spre a obține aprobare pentru procurarea smaltului, culorilor, caolinului.*

— Da, știu. Aveți dreptate. Cunoașteți situația reală. Acesta este adevărul!

— *Și cum înțelegeți dumneavoastră să le dați ajutor?*

— Determinînd primăria din Oboga să le îngăduie folosirea lutului bun, oferind bonuri de lemne ce se vor putea ridica de la ocolul silvic cu 180-200 lei mia de kilograme. Vom face toate demersurile oficiale spre a se rezolva aprovizionarea cu smalțuri și vopsele. Iar de toate aceste înlesniri vor beneficia numai olarii cei mai buni!

— *Atunci care vor fi criteriile de apreciere?*

— În 1967 a fost o comisie care a premiat pe Viscol și pe Ciungulescu.

— *Nu cumva hotărirea dumneavoastră de a le oferi numai celor consacrați sprijinul o să bareze calea spre progres a celor mai tineri care, ajutați, ar putea deveni, în timp, olari de valoare?*

— S-ar putea să aveți dreptate! Vom încerca să-i ajutăm pe toți și cu atît mai mult pe tineri.

— *Putem consemna acest angajament?*

— Vă rog. Îl vom onora! De asemenea vă rog să mai consemnați și alte intenții de-ale noastre: vom institui un concurs la care să participe toți olarii, vom îndemna pe fiecare olar să lucreze piese cît mai frumoase pe care să le expună, în vederea acestui concurs, într-una din încăperile locuinței lor. Vom insista ca în această cameră să se adune și piese vechi de port, țesături, ștergare, scoarțe. Înțeleg ca aceste mici expoziții individuale să se continue în timp și să constituie obiective de artă ce vor atrage turiștii români și străini care vor avea prilejul să cunoască și chiar să cumpere frumoasa ceramică de Oboga la fața locului.

Marga BENGULESCU

Marin Murgășan, din Balș, alături de ceramica distinsă cu premiul I la concursul pe țară în 1967.

TEATRU

prezența dramaturgiei originale

Stagiunea care s-a încheiat și peste care cortina finală s-a tras de mai bine de o lună, lăsînd loc unei reale microstagiuni estivale, dispărută însă într-un trist anonimat, a avut parte, orice s-ar spune, de cîteva articole oxigenante, evidențiind semnul unui număr impresionant: 40 sau peste 40 de premiere originale. Nu sînt un sceptic, ba dimpotrivă, sînt chiar suspect de optimist, dar cifra aceasta m-a pus pe gînduri. Avea în ea ceva din îndemnul de la mijlocul veacului trecut: «Scrieți băieți, numai scrieți».

Și totuși, stagiunea care s-a încheiat a impus atenție, două lucrări dramatice capabile să sugereze, după opinia mea, cel puțin măsura *succesului autentic atunci cînd ideea actualității politice se întîlnește cu talentul autentic*. La începutul stagiunii de care vorbim, 1972–1973, început care s-a petrecut totuși tîrziu, spre sfîrșitul lui octombrie, pe prima scenă a țării vedea luminile rampei o dramă puternică, semnată de Paul Everac: *Un fluture pe lampă*. Spectacolul, și el de excepție, a impus piesa,și stagiunea a cunoscut unul dintre cele mai mari succese ale sale și poate unul dintre cele mai mari succese de public înregistrate de o piesă românească de actualitate, cu excepția comediilor satirice ale lui Baranga. Conflictul acut, adevăruri crude, puse în dezbatere cu o sinceritate totală, spectatorul chemat să intre în conflict și să participe la dezbatere fără să fie «pregătit» și «cîștigat» dinainte, au făcut din piesa lui Everac *un moment de teatru politic*. Scriitorul punea în discuție *chestiunea libertății spirituale și sociale*, argumentele sale pro și contra erau autentice, ascuțimea înfruntării lor, fără drept de apel. Un destin tragic, o existență distrusă cu bună știință sub imperiul unui fals miraj, făceau din eroul dramei, un transfug, și din tribulațiile lui zadarnice, o zguduitoare lecție politică și morală în cel mai acut înțeles al cuvîntului.

Către sfîrșitul stagiunii, la Teatrul «Bulandra», unde spectacolele continuă să definească un superior climat artistic, Liviu Ciulei și Titus Popovici ne-au propus o nouă formulă de teatru politic,de teatru dezbatere, transformînd scena și sala într-un forum al confruntării. În discuție, *raportul dintre putere și adevăr în lumea noastră, în lumea socialistă*. Argumentele pro și contra: propria noastră istorie revoluționară.

Acuitatea conflictului lumina adevăruri morale fundamentale. Publicul era cîștigat, publicul căpăta conștiința propriei sale existențe, a propriei sale capacități de a fi o prezență activă în viața literară și scenică.

Iată bilanțul meu elogios pentru o stagiune care a afirmat plenar, prin două opere fundamentale și prin două spectacole de referință, ideea teatrului politic, succesul acestui teatru.

De aici însă și concluzia că lozinca de la mijlocul veacului trecut, nobilă și firească atunci, rămîne pentru noi, astăzi, valabilă numai ca un îndemn ideal.

Succesul de public, succesul de presă, succesul de critică al pieselor și spectacolelor cu piesele *Un fluture pe lampă* de Paul Everac,în regia lui Horea Popescu,și *Puterea și adevărul* de Titus Popovici, în regia lui Liviu Ciulei, subliniază, repet, existența conștiinței de sine a publicului nostru spectator care astfel și-a *ilustrat fericit maturitatea de gîndire, de gîndire politică*, o reală exigență în plan estetic, rezultante, la rîndul lor, ale faptului că revoluția culturală a determinat în România *un consumator de artă și cultură superior, capabil nu numai să recepteze fenomenul artistic, dar să și participe activ la afirmarea lui.*

Dinu SĂRARU

sfaturi pentru tinerele mame

cura heliomarină (I)

Un sugar poate merge la mare? Cu douăzeci de ani în urmă și chiar cu zece ani în urmă tratatele clasice de pediatrie și balneologie difuzau axioma: «la mare numai după doi ani și jumătate».

Și toți preconizau riguros acest lucru. În prezent lucrurile s-au schimbat, mai ales de cînd a început invazia scandinavilor și a altor nordici către litoralul românesc.

Dar oare climatul marin nu are și efecte nedorite?

Clima litoralului românesc are două caracteristici. Pe de o parte influența marină a imensului rezervor de apă al Mării Negre, pe de alta, o fîșie lată de climat de stepă, deci veri foarte calde, uscate și însorite, nebulozitate redusă.

În timp ce climatul maritim se caracterizează prin aer curat, puternic umidificat, bogat în iradiații ultraviolete, încărcat cu numeroși aerosoli de iod, brom, clorură de sodiu (mai ales pe plajă — acolo unde valurile se sparg de țărm), climatul uscat de stepă este excitant, activînd metabolismul general și fenomenele de resorbție.

Talasoterapia sau tratamentul cu apa mării este o achiziție a timpurilor moderne; helioterapia — băile de soare, de asemeni; în plus, litoralul nostru ne oferă și celebrul nămol și apa sărată și concentrată a ghiolului. Acțiunea băilor de mare este condiționată de temperatura și de concentrația apei marine și pe lîngă acestea de mișcarea valurilor și temperatura aerului, care fiind foarte variabile au efecte specifice care nu pot fi neglijate. Contrastele dintre temperatura aerului și a apei acționează intens asupra circulației periferice, asupra respirației și cordului. Izbirea valurilor de apă sărată produce un masaj puternic al pielii, al vaselor periferice, al întregii musculaturi care este pusă în acțiune prin rezistența ce trebuie să o opună valurilor, executînd deci o gimnastică continuă. Menționăm aceasta pentru a evidenția că băile de mare sînt procedee energice care reclamă oarecare rezistență, a căror durată trebuie dozată foarte precis ținîndu-se seama întotdeauna și de stările atmosferei

Prescripția nu poate fi constantă, ci trebuie să fie modificată în conformitate cu variația timpului și, mai ales, cu mișcările valurilor. Copiii debili, hipersensibili, emotivi, anemici, tebeciști, cardiaci, cu boli renale, convalescenți după boli acute sau contagioase, trebuie supravegheați îndeaproape. Semne indubitabile ale necesității întreruperii băii sînt apariția fiorului (a tremurăturilor), învinețirea buzelor, pielea de spălătoreasă la buricele degetelor.

Băile de soare pot produce accidente de diverse grade (insolație, arsuri) chiar și la ștranduri, cu atît mai mult pe litoral. De aceea, capul trebuie protejat cu o pălărie ușoară.

Expunerea la soare se va face în mod gradat și ca durată și ca suprafață corporală, dar și după constituția corpului.

Ungerile cu nămol pe diferite regiuni sau pe corpul întreg și expunerea ulterioară la soare reprezintă un procedeu balnear utilizat din antichitate pe coasta Mării Negre. Nămolul proaspăt, neîncălzit, exercită în afară de acțiunea sa chimică, termică și mecanică și una biologică. În el se găsesc multe organisme vii, ca insecte, crustacee, protozoare și infuzori, care exercită pe de o parte o acțiune excitantă asupra pielii, pe de altă parte o pot influența și prin secrețiile lor. Încălzirea la soare mărește această excitație. După douăzeci, treizeci de minute nămolul se usucă, iar după îndepărtarea lui cu apă pielea apare turgescentă și intens hiperemiată.

Pentru copiii mici și sănătoși ungerile cu nămol și bara de ghiol trebuie proiectate numai alternativ cu băile de mare, altfel sînt prea obositoare.

Dr. Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru
maternitatea Spitalului Brîncovenesc

lumea vorbește despre chefir (II)

Dieteticienii care au experimentat îndelung efectele terapeutice ale acestei băuturi lactate confirmă remarcabilele sale efecte ameliorante sau curative într-un număr mare de afecțiuni, în aparență atît de deosebite între ele, cum sînt: insomniile nocturne ale nevrozei astenice, ulcerul gastroduodenal, nevrozele gastrice, anemiile, ateroscleroza, hipertensiunea arterială, cistita, astmul și bronșita, urticarii și eczeme diferite, afecțiuni ginecologice (ca metroanexele), colecistita și insuficiența hepatică, glomerulonefrita, diabetul, colita spastică și încă multe alte boli, care sporesc considerabil indicațiile acestei băuturi. Deosebite doar în aparență, întrucît fiziopatologia modernă fundamentează patogenia multor afecțiuni pe deficite sau dereglări ale aceluiași mecanism enzimatic. Aceasta explică și eficacitatea chefirului în afecțiunile amintite mai sus, în special la copii mici și vîrstnici, la care activitățile enzimatice sînt în general mai scăzute.

Trebuie să admitem deci, orientîndu-ne și după marele număr de bolnavi care ne scriu, afirmînd că după cura de chefir li s-a ameliorat simțitor simptomele unor afecțiuni ce nu cedau la medicația chimică obișnuită, că această băutură nutritivă și agreabilă la gust are efecte de medicament. Firește, nu este cazul de a «absolutiza» efectele tămăduitoare ale chefirului (la care se adaugă și efecte psihologice de «placebo») substituindu-l total medicamentelor chimice, utile și indicate în multe cazuri. Dar dacă ne amintim de cuvintele nu lipsite de adevăr ale lui Molière din «Bolnavul închipuit»: «Sînt bolnavi care mor nu din cauza bolii de care suferă, ci din cauza medicamentelor administrate împotriva acesteia», în această epocă a polipragmaziei — boala medicamentelor, care bîntuie cu furie în «lumea» pacienților, ca și în aceea a medicilor — de ce să nu acordăm toată încrederea acestui medicament natural ajutător, care are și meritul de a fi un aliment gustos și extrem de hrănitor?

Dr. V. EMILIAN

ce este nou

Gimnastică contra elongațiilor. În afară de efectul terapeutic al apelor de la Băile Felix, aici s-au aplicat cu îndrăzneală o serie de tratamente ca: elongațiile subacvale în cazul tuturor discopatiilor. A fost chiar realizată o aparatură optimă pentru aceste elongații și elaborat un tratament de gimnastică specială, «gimnastica segmentară», care prevede exerciții în funcție de regiunea atacată de reumatism.

Salvați de la operații. O statistică de ultimă oră arată că tot la Băile Felix, datorită metodelor terapeutice aplicate bolnavilor, au fost salvați de intervenții chirurgicale peste 86 la sută din pacienți, în cazul herniilor de disc, deformărilor de coloană etc.

Eredicatea și poliartrita evolutivă. Una dintre maladiile reumatice foarte serioase, care apare mai mult la femei, este poliartrita cronică evolutivă. Ea se manifestă prin umflături la încheieturile mîinilor și picioarelor, ducînd pînă la anchilozarea totală a organismului bolnav. Un studiu întocmit de un colectiv al Centrului metodologic de reumatologie, urmărind starea unui bolnav de poliartrită în spital și acasă, arată că principala cauză a acestei boli rămîne cea genetică. Analizele făcute rudelor apropiate și mai îndepărtate au arătat că rudele apropiate sînt de zece ori mai mult predispuse poliartritei cronice evolutive decît orice om sănătos. Cauzele de apariție ale poliartritei sînt infecțiile de focar (amigdale etc.).

Bate vîntul, vine stresul. Cînd mase de aer cald și uscat, venind dinspre Marea Mediterană, se îndreaptă spre nord, în sudul R.F.G. crește rapid consumul de bere, pe străzi au loc mai multe accidente, iar numărul infarcturilor cardiace crește. Pentru descoperirea cauzelor, Universitatea din München a făcut un test pe 104 persoane. S-a dovedit că starea generală fizică și sufletească a «sensibililor» este mult mai proastă decît cea a persoanelor mai robuste. Partea de populație sensibilă oboselește ușor, pare nesigură și mai puțin agilă decît cea rezistentă.

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

O LUNĂ DE ZILE ÎNTRE VIAȚĂ ȘI MOARTE. Timp de 30 de zile, un grup de medici de la maternitatea din Piatra Neamț au depus eforturi considerabile pentru salvarea vieții unei femei, victimă a propriei sale ignoranțe și inconștiențe. D.M. din Cîndești — județul Neamț — a contractat o gravă peritonită generalizată, ca urmare a încercării de a-și întrerupe cursul sarcinii cu mijloace primitive. Operația efectuată imediat de medicii Pavleivis, Gheorghe Vintea și Aurica Popovici, ca și tratamentul intensiv de reanimare, au redat-o vieții. (Prin telefon de la Vasile Pruteanu)

CINE PE CINE? După un chef de pomină la Sinaia, Ioan M., 38 de ani, din Breaza, face o criză de hipertensiune arterială. La analiză se constată că prezintă o tumoare renală. «Voi m-ați îmbolnăvit» — strigă bolnavul. Pînă acum am fost bun-sănătos. Și să știți că dacă mă trimiteți la cuțit vă iau și la bătaie!» În ciuda acestor admonestări, Ioan M. e operat. Acum se simte din nou «ca-nainte», spune el, recunoscător.

O NOAPTE PENTRU O VIAȚĂ. A fost adus la maternitatea Spitalului Brîncovenesc, cu AVIASANUL, un copil de două zile din Tg. Jiu. Mama, Stoian Elena, mai pierduse un copil după cîteva zile de la naștere, datorită unei incompatibilități de Rh. Copilul a sosit după-amiază, și în cursul nopții i s-a făcut operația salvatoare de către medicul șef de secție, dr. Ioana Bojincă, și asistenta Dincă Elena. I s-au transfuzat 500 ml de sînge. Copilul a plecat acasă vindecat.

ÎN DRUM SPRE SERVICIU, Eleonora Păunescu, 48 de ani, muncitoare, a vrut să traverseze strada. Cînd a văzut tramvaiul venind, a vrut să se întoarcă înapoi. Vatmanul însă n-a mai avut timp să oprească. Tramvaiul a trîntit-o la pămînt și și-a pierdut cunoștința. A fost adusă de urgență cu Salvarea la Spitalul Brîncovenesc. Aici i se constată o comoție cerebrală, o contuzie nazală și multe zgîrieturi. După primul ajutor acordat, cînd pacienta își revine, este trimisă pentru consult la Spitalul nr. 9.

«ERA CINEVA ÎN SUFERINȚĂ». În drum spre casă, lui Suciu Ion, 42 de ani, funcționar, i se face subit rău. Simte o durere atît de puternică la rinichi încît e nevoit să se ducă la cel mai apropiat spital. «Nu era din sectorul nostru», comentează tovarășa asistentă medicală Angela Smarandache de la Spitalul Brîncovenesc, dar asta n-are importanță. Era un om în suferință. I-am administrat calmantele necesare, și peste o oră Suciu Ion a plecat acasă cu rețetă pentru tratament ambulatoriu.

O JOACĂ CU URMĂRI NEFASTE. Eram la ștrandul «Lido», spune Nuța Boboc, 19 ani, soră medicală la Centrul de hematologie din Capitală. «M-am aruncat de la înălțime în bazin și-am alunecat». Diagnostic: leziune de menisc intern sting, cu blocaj (genunchiul sting imobilizat). Adusă la camera de gardă a Spitalului de urgență primește ajutorul cuvenit.

ÎN TIMP CE DĂDEA HRANĂ LA VITE, Cerniceanu Zoe, 43 de ani, cooperatoare, alunecă în grajd și cade. Se produce o fractură de tibie și peroneu cu mare deplasare. Cazul a fost rezolvat la Spitalul de urgență prin reducere anatomică (oasele puse cap la cap) și prin imobilizare într-un aparat ghipsat. Bolnava a scăpat astfel de operație, urmînd ca vindecarea să aibă loc într-un număr mic de zile.

mic memento pentru vară

o

În fiecare an, venirea sezonului călduros solicită din partea oricui — și nu numai din partea organelor sanitare specializate — un plus de atenție pentru prevenirea unor boli cum sînt dizenteria, febra tifoidă, hepatita epidemică și chiar deranjamentele digestive zise «banale». Vara oferă condiții favorabile sporite dezvoltării și răspîndirii microbilor, care sînt *totdeauna* cauza îmbolnăvirilor amintite. Neglijarea unor reguli de igienă privind salubritatea alimentelor mai expune la toxiinfecții alimentare. Cîteodată ne întrebăm de ce copilului «i s-a stricat burtica» și căutăm diverse explicații, cînd în realitate tot o agresiune microbiană, cel mai adesea izvorîtă din neglijență, a fost cauza. De aceea, vă propunem o recapitulare a principalelor măsuri de evitare a infecțiilor digestive «de vară».

● Rețineți principalii agenți contaminanți ai alimentelor: mîinile nu îndeajuns de curate, muștele, praful, gîndacii și rozătoarele, apa de suprafață sau din fîntîni nehigienice.

● Evitați contaminarea alimentelor în timpul transportului, după ce v-ați făcut piața. Cu ajutorul cîtorva pungi de plastic obțineți o compartimentare sigură a plasei sau a sacoșei, în scopul izolării de principalii poluanți care sînt legumele.

● Frigul nu distruge microbii care alterează alimentele, ci doar le frînează înmulțirea. Oricît de bine ar funcționa frigiderul, tocăturile, maioneza, cremele și alte asemenea alimente «delicate» nu se pot păstra prea multe zile la rînd.

● Fazele preparării culinare sînt tot atîtea ocazii de contaminare a alimentelor. Așadar, nu există nici o exagerare în cerința ca bucătăria să arate în orice moment ca o farmacie

● Firește, fructele și zarzavaturile, cu permanentul lor potențial de transmitere a unor germeni patogeni și a ouălor de paraziți intestinali, necesită o spălare foarte minuțioasă, sub curent de apă. Dar mai e nevoie să se evite contactul dintre ele și celelalte alimente (pîinea, mezelurile, brînza, preparatele care au trecut prin acțiunea sterilizantă a focului). Să nu se uite că se poate realiza contactul și indirect: aceeași masă, același tocător de lemn, același cuțit și... aceleași mîini.

● Singura cale admisibilă de utilizare a ouălor de rață: după ce au fiert 15 minute

● Atenție mărită la împiedicarea oricărui contact între alimente și muște. Totul numai bine acoperit, păstrat la loc închis. La fereastra bucătăriei există plasa metalică (de preferat) sau perdeluța de tifon?

● Resturile lăsate la întîmplare, teancurile de veselă nespălată reprezintă o amabilă invitație adresată gîndacilor. Cine-i atrage să nu se plîngă de invazie.

● Caracterul omului se recunoaște și după modul în care știe să iubească animalele. De acord. Numai că la bucătărie cățelul și pisica n-au ce căuta.

● Răspundeți sincer: cînd spargeți ouă vă gîndiți să le spălați mai întîi coaja cu puțină apă rece?

● A bea apă după fructe s-ar putea să nu fie bine. Dar cu siguranță și mai rău este gustatul din fructele care n-au trecut pe sub curentul de apă.

● Și acasă (nu numai ca obligație de serviciu la restaurant) e nevoie să se poarte «echipamentul sanitar de protecție»: un halat sau un șorț curat, îmbrăcat numai la gătit.

● Înainte de gătit, după alte treburi prin casă, intră în vigoare porunca nr. 1 a igienei: spălatul mîinilor. Ideal: cu periuța de unghii.

● Prin urmare: vara, pentru prevenirea infecțiilor digestive, pentru apărarea sănătății celor de acasă, vigilență dublă. În casele cu copil mic, vigilență triplă!

Doctor Al. GHEORGHIU

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

«Mă numesc IOZSEF IACOB, am 34 de ani. Sînt inginer mecanic... Din cauza unei crunte boli a sistemului nervos central: scleroză multiplă (sau scleroză cu plăci), care de la vîrsta de 20 de ani progresează mereu, am ajuns în neputința de a-mi mai putea exercita meseria pe care o iubesc mult...»

La scrisoarea cititorului, care vrea să fie cît mai informat asupra bolii sale, ne grăbim să-i răspundem.

scleroză multiplă

Denumită și scleroză în plăci sau diseminată, această boală este o afecțiune cronică neurologică destul de des întîlnită.

Cauza bolii este controversată. Ipotezele cele mai plauzibile se referă la eventuale infecții virale ori așa-numite mecanisme autoalergice. În acest caz ar fi vorba de o sensibilizare a mijloacelor imune, de autoapărare, împotriva propriilor țesuturi nervoase. Faptele observate sugerează posibilitatea ca factori feluriți să grăbească începutul ori recăderile bolii: infecții, traumatisme, intervenții chirurgicale, emoții excesive, sarcini etc.

Boala este mai răspîndită în zonele temperate, mai mult în Europa decît în alte continente, și afectează deopotrivă ambele sexe, cu predilecție între 20 și 40 de ani.

Manifestările clinice sînt de o mare varietate, deoarece leziunile variază în dimensiune (de la 1 mm pînă la 1 cm), localizare și număr. Severitatea lor depinde de importanța fiziologică a zonelor nervoase interesate de procesul de demielinizare.

Simptomele cele mai obișnuite sînt următoarele:

— Slăbiciune în membre, cu mono-, hemi- sau mai ales paraparezâ (un membru, membrele de aceeași parte sau mai ales membrele inferioare), fenomen trecător, ce poate reveni după luni sau ani.

— Tulburări vizuale: pierderea bruscă a vederii cu un ochi sau diplopie, simptome, de asemenea, reversibile.

— Simptome senzoriale: amețeli și parestezii în unul sau mai multe membre, de asemenea, trecătoare.

— Slăbire și spasticitate progresivă a membrelor, fără perioade de recuperare totală, cum se întîmplă de obicei.

— Simptome ale interesării de la început a creierului cu nystagmus (secuse laterale ale globilor oculari), vorbire «silabică» și tremurătură intențională («triada lui Charcot»). Rareori boala evoluează acut sau subacut.

Diagnosticul este ușor cînd simptomele sînt îmbinate caracteristic. Ca regulă, identificarea bolii exclude explicarea simptomelor printr-o singură leziune. În forma clasică, afecțiunea poate fi recunoscută și de un nespecialist. Cazurile de început sau atipice sînt însă de competența neurologului. Uneori este nevoie de observare îndelungată pentru elucidarea diagnosticului.

Cursul bolii este extrem de variabil. Sînt cazuri în care bolnavii practic s-au vindecat. Alteori durata remisiunilor este atît de lungă, încît echivalează cu vindecarea. Rămîne însă și posibilitatea unor evoluții severe ori agravări neașteptate.

Există numeroase tratamente care au fost încercate în scleroza multiplă. Chiar și vaccinarea propusă de specialistul Sbladze. Antibioticele n-au putut aduce vreun folos. În schimb, substanțele cortizonice au adus un prețios ajutor în stingerea episoadelor acute. Reversibilitatea acestor episoade constituie un sprijin moral de mare valoare și pacienții trebuie să coopereze cu medicul cu îndreptățită speranță în recuperarea funcțiilor motorii ori senzoriale tulburate, participînd activ prin exerciții adecvate la perioada de refacere după valul inflamator al unui episod de îmbolnăvire.

Este de o deosebită importanță legătura permanentă a bolnavului cu serviciul sau medicul de specialitate care l-a îngrijit prima dată. Progresele înregistrate în ultimul deceniu îngăduie speranța că vor apărea mijloace decisive în înțelegerea exactă a cauzelor sclerozei multiple și în găsirea soluțiilor de prevenire și tratament eficace.

Prof. dr. Victor CIOBANU

mănîncă vîrstnicii prea mult ?(I)

Observăm că mulți dintre cei trecuți la vîrsta pensiei — bărbați și femei — au o greutate corporală mai mare — uneori mult mai mare — decît «greutatea ideală», fiind fie «supraponderali», fie «obezi» — în raport cu numărul de kilograme în plus.

În treacăt fie zis, care este «greutatea ideală»? După formula clasică a lui Broca: greutatea ideală = înălțimea corpului în centimetri, minus 100. (Exemplu: la 170 centimetri înălțime, greutatea ideală este de 70 kg.) După mulți alții, greutatea ideală este egală cu înălțimea corpului în centimetri, minus 100, din care se mai reduce 2 pînă la 4 kilograme. Exemplu: la 170 cm corespund 70 kg minus 2 pînă la 4 kg, adică 66-68 kg. Depășind cu 10-20 la sută limita normală, devenim supraponderali, iar la o greutate cu mai mult de 20 la sută sîntem obezi.

Invers, avînd o greutate mai mică, cu pînă la 10-20% din greutatea ideală, sîntem subponderali sau hipoponderali, iar la o greutate sub 20 la sută din greutatea ideală sîntem denutriți.

Dacă dezavantajele sau inconvenientele supraponderalității și mai ales ale obezității (durată de viață mult scurtată, hipertensiune arterială cu toate consecințele ei, infarct miocardic etc.) sînt cunoscute, nici urmările subponderabilității și ale deosebire ale denutriției nu sînt de neglijat.

Cauza supraponderii corporale la vîrstnici este de regulă continuarea modului de alimentație din tinerețe, adică a unui aport de hrană cu un echivalent caloric corespunzător vîrstei tinere, în timp ce cheltuiala de calorii determinată de activitatea fizică moderată sau chiar de sedentarismul unor bătrîni este mult mai redusă. *Vîrstnicii — care au o greutate corporală crescută — primesc deci o «rație alimentară» crescută față de nevoile lor! Ei mănîncă prea mult!*

Mai contribuie la greutatea lor corporală crescută și faptul că deși își reduc adeseori din hrană aportul proteic — ceea ce este greșit — în schimb cresc mult grăsimile și glucidele (zahărul și produsele zaharoase făinoasele, dulciurile), fie pe motiv că acestea ar fi mai bine digerate, fie din cauza unor dificultăți de masticație determinate de dentiția deficitară. Alteori alimentația greșită, neechilibrată, se conturează și mai mult prin reducerea sau lipsa din hrana zilnică a legumelor, fructelor și a crudităților (salate etc.). Aceasta contribuie la dificultățile în evacuarea intestinală — observată frecvent la cei în vîrstă, care sînt astfel obligați să recurgă la laxative, dar mai determină și apariția unor simptome de carență a unor minerale (calciu, fier) și vitamine, în special hidrosolubile (vitamina C, B1, B2...).

În aceste condiții se poate trage concluzia că vîrstnicii sănătoși nu au nevoie de o alimentație deosebită, specială, că ei pot să mănînce în continuare cam aceleași alimente ca și la vîrsta tinereții! Dar este necesar ca, paralel cu reducerea activității și cu scăderea *metabolismului bazal* — caracteristice oamenilor bătrîni — să se reducă aportul de calorii, pe măsura înaintării în vîrstă. Astfel, dacă un adult — de 30-40 de ani — cu greutatea corporală ideală și cu o activitate ușoară primește zilnic 3 200 calorii, la vîrsta de 50-60 ani el va primi 2 700-2 800 calorii, la 60-70 ani — 2 500 calorii, iar la peste 70 ani nu va primi mai mult de 2 100 calorii zilnic! Pentru o adultă vîrstnică aportul caloric al hranei poate fi și mai redus: de la 2 300-2 400 calorii cît primește la 30-40 ani, va primi 2 000 calorii la 50-60 ani, 1 900 calorii la 60-70 de ani, și nu mai mult de 1 600-1 700 calorii pe zi, la peste 70 ani!

Profesor doctor docent
V. Coman PETRESCU

(va urma)

poșta medicului

I. BÎRLĂDEANU — Bacău. Iată o întrebare care obligă la un răspuns mai amplu: **DE CE NU FACEM TOȚI CANCER?** Cancerul — se știe acum — apare în urma modificării structurii moleculare normale a celulelor. În special este alterată structura unor componente celulare: acizii nucleici — «responsabili cu ereditatea» — și proteinele. La bolnavii de cancer, celulele se sustrag legilor care guvernează funcțiile organismului și, înmulțindu-se «anarhic», provoacă dezvoltarea tumorii. După un timp, din tumoare se desprind celule disparate care «emigrează» în alte organe, *constituind baza pentru noi formații* canceroase. Ce determină însă declanșarea procesului tumoral? Tot mai mulți specialiști consideră astăzi cancerul ca avînd la bază apariția unei *mutații*. O mutație este asemenea unei greșeli în «zațul tipografic» al unui text tipărit, de unde rezultă uneori alt cuvînt decît cel care trebuia. La fel, o genă care a suferit o mutație poate produce o celulă malignă, în loc de una sănătoasă. După un calcul aproximativ, în organismul fiecăruia din noi apar zilnic circa un *milion de celule mutante nou-născute!* Cele mai multe din aceste celule «bolnave» nu pot supraviețui și mor; în schimb, unele din celulele care au suferit mutații pot lua calea cancerizării. Atunci cum se explică faptul că nu toți oamenii fac cancer, de vreme ce «sîntem atacați de cancer o dată pe săptămînă», după expresia plastică a unui oncolog? Se pare că față de aceste «celule străine», ca și în cazul unor microbi, organismul normal pune în funcțiune un «mecanism de apărare», care tinde să îndepărteze și celulele mutante «bolnave», înainte ca ele să se înmulțească. Experiențe tot mai numeroase demonstrează că atunci cînd acest mecanism de apărare slăbește (prin substanțe chimice, ser antilimfocitar etc.), animalele fac mai frecvent cancere sau leucemii. În lumina acestor concepții înțelegem mai bine de ce cancerul apare mai mult la bătrîni, la care capacitatea celulelor de a suferi mutații este mai crescută, iar mecanismul de apărare («aparatul imunologic», cum îl numesc specialiștii) devine mai ineficient odată cu îmbătrînirea.

ANTONIE ILIE — Craiova. Din scrisoarea dumneavoastră, bogată în propuneri, reținem sugestia de a se reedita în ediții eventual revăzute și adăugite, lucrările «Plante medicinale» de D. Dr. Constantinescu și Ovidiu Bojor, «Plante medicinale și aromatice» de Racz G., Laza A. și Coiciu E. și «În lumea plantelor de leac» de Eugen Anastasiu, mult solicitate de cititori.

I.V. — Brașov. *Transpirația excesivă a mîinilor* (hiperhidroza) este caracteristică persoanelor prezentînd o labilitate sau — cum se mai spune — o distonie a sistemului neurovegetativ. Ca tratament general, o cură îndelungată cu Distonocalm, 3—4 drajeuri/zi, și Hidroxizin, 2—3 comprimate/zi. Local, badijonări cu următoarea soluție:

ÎMPOTRIVA TRANSPIRAȚIEI MÎINILOR

Rp. Acid salicilic 1 g
Mentol 1 g
Formaldehidă 5 g
Alcool camforat 100 g
ad

După badijonările ce se fac de 2—3 ori pe săptămînă sau independent de acestea, se vor face pudraje cu:

Rp. Acid salicilic 1 g
Acid boric 2 g
Talc 97 g

În formele palmare rebele la orice tratament medicamentos, se poate recurge în extremis la radioterapie locală, aplicată cu multă prudență și de specialiști foarte experimentați.

V. MARIN — București. Regretăm, la această rubrică nu dăm consultații veterinare, vă sfătuim însă să prezentați *cățelul* dumneavoastră la unul din dispensarele veterinare, pînă nu e prea tîrziu. Cunoașteți desigur anecdota *macabră* cu *doamna* care intră într-un magazin și-i spune vînzătorului: «Acum două zile am cumpărat de la dumneavoastră *un cîine* care a *murit* ieri». «Ciudat! — răspunde vînzătorul. De cînd îl știu n-a făcut așa ceva!» Îi dorim lui Micky grabnică însănătoșire, mai ales că un Pintcher (așa se scrie?) e totuși un... Pintcher

DOINA TEODORESCU — Constanța. Împotriva înțepăturilor repetate de țînțari, albine sau alte insecte, după badijonări cu tinctură de aloe, preparată cu alcool de 70° (1:5), ungeți în strat subțire locurile lezate cu:

UNGUENT CICATRIZANT ÎMPOTRIVA ÎNȚEPĂTURILOR DE INSECTE

Rp. Aloe pulvis 1 g
Oxid de zinc 30 g
Ulei de in sau
untură de pește 30 g
Balsam de Peru 1 g
Lanolină 30 g
Vaselină 5 g

D.S. extern pentru înțepături, plăgi atone, ulcere varicoase

ANDREI PRODAN — Oradea. Iată mai jos părerea unui specialist competent în materie de gumă de mestecat: «Folosirea moderată, cîte 10—15 minute la anumite intervale, pînă la un total de o oră pe zi, a gumei de mestecat are ca efecte favorabile: creșterea salivației, îmbunătățirea circulației sîngelui, curățirea mecanică a depozitelor de dinți etc. Excesul poate însă «obosi» glandele salivare, produce aerofagie (prin înghițire de aer) și dezvoltă dizgrațios musculatura bucală».

STOICESCU RODICA — București. A) *Arteriografia cerebrală* constă în evidențierea rețelei arteriale și venoase cerebrale după ce se injectează în carotida internă o substanță opacă la razele Röntgen, în speță 5—10 ml de iodură de sodiu. Se fac imediat 2—3 clișee succesive la interval de 3—5—10 secunde, obținîndu-se imaginea arterelor. După 5 secunde substanța opacă trece și în vene și se poate obține o *flebografie* (radiografie venoasă). 2) Indicațiile principale ale arteriografiei sînt anevrismele și tumorile vaselor cerebrale; 3) Arteriografia este contraindicată în cazurile de ateroscleroză cerebrală, în care se pot produce hemoragii sau tromboze; 4) Accidentele provocate de arteriografie pot fi: dureri de cap, crize convulsive (se evită luînd luminal), pareze etc.

RAC MARIA — Sighetul Marmației, jud. Maramureș. *Sindromul arcului aortic* sau *«boala fără puls»*, întîlnită mai ales la *femeile tinere, se datorește astupării (trombozării)* ramurilor mari arteriale ale cîrjei aortice — trunchiul brachiocefalic drept, carotida *primitivă stîngă* și *subclaviculara* stîngă. Se manifestă prin absența pulsului radial la mînă, a pulsului carotidian și temporal, a *indicelui oscilometric* și a *tensiunii* arteriale. La membrele inferioare, pulsațiile sînt în general păstrate. La aceste semne se adaugă *tulburări oculare, neurologice, psihice.* Ca tratament, alături de repaus prelungit, se administrează *corticosteroizi (Prednison)* și ACTH, anticoagulante (Heparină, Trombostop), antibiotice (Eritromicină, Ampicilină), vasodilatatoare periferice (*Complamin, Hydergine,* Redergine), cu rezultate bune dar trecătoare. Tratamentul chirurgical are șanse *mai sigure* de vindecare radicală.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Drumul unei autorizații se poate măsura în ani

Subsemnatul Ivan Stelian din Ploiești, strada Anul 1907 nr. 3, de profesie matriță la cooperativa «Electrometalica» din Ploiești, str. 23 August nr. 348, vă rog să binevoiți să mă ajutați a intra în posesia autorizației mele de construcție a casei de pe strada Anul 1907 nr. 3.

Această autorizație este făcută încă din anul 1968, luna ianuarie, și poartă numărul 11, fiind aprobată de comitetul județean și de Consiliul popular al orașului Ploiești, dar este reținută nu știu din ce motive și astfel mă aminâ de cinci ani și jumătate.

Deși am fost de zeci de ori în audiență și mi s-a dat dreptate, totuși după atîta timp nu am intrat în posesia autorizației care este înscrisă și pe planurile de construcție a casei executate de către secțiunea de arhitectură și sistematizare și semnate de arhitectul șef.

În urma sesizărilor făcute a sosit o comisie care, văzînd cum stau lucrurile, ne-a spus că ni se va da autorizația. De la data cînd au fost la fața locului și pînă în prezent au trecut aproape 5 luni, timp în care ne-am dus în fiecare săptămînă în audiență, dar de fiecare dată primim același răspuns.

Stelian Ivan
Ploiești

O inițiativă nestimulată

Mă numesc Belu Ioan, de profesie miner la Exploatarea minieră Lonea, și am domiciliul stabil în orașul Petrila, cartierul «8 Martie», bloc nr. 41/12.

În puținele mele rînduri doresc să abordez o singură problemă de interes social care de altfel este dezbătută foarte mult și în revista «Flacăra», «Lupta cu poluarea».

În acest centru economic al țării noastre, Valea Jiului, de unde se extrage aurul negru din adîncuri, s-au construit în anii noștri mii de apartamente și alte edificii social-culturale pentru minerii din acest bazin carbonifer.

Pentru crearea unor condiții mai optime de locuit, la marea majoritate a blocurilor au fost construite centrale termice unde este folosit drept combustibil cărbunele propriu.

Odată cu arderea acestor cărbuni în centrele termice cît și la celelalte locuințe din întreaga Vale a Jiului se degajă un nor continuu de fum care plutește în permanență în atmosferă și care este inhalat de locuitorii acestui centru minier.

În perioada anului 1969, cînd eram președintele comitetului sindicatului de la mina Lonea, la sala de spectacole din localitate am folosit la încălzit motorină sau păcură în locul cărbunelui, cu investiții proprii, care nu a costat mult.

Deși am făcut această modificare eficientă pe cont propriu, Consiliul municipal al sindicatelor Petroșani nu a extins acest lucru și la celelalte cluburi din subordine și nici la Casa de cultură din Petroșani; mai mult decît atît, nu am fost stimulați nici material, nici moral, dar acest lucru e mai puțin important.

Sînt convins că această trecere la arderea unor combustibili ai țițeiului în centralele termice din Valea Jiului și care au o ardere completă, fapt constatat, vor elimina din atmosferă peste 75% din fum și funingine, care este dăunătoare organismului, precum și igienei orașelor aferente, fără a mai lua în calcul și eficiența economică întrucît cărbunele este cu mult mai scump decît păcura prin însăși exploatarea lui, a investițiilor ce se fac.

Ioan Belu
Petrila

Cu sprijinul Consiliului popular al județului Prahova, Consiliul popular al municipiului Ploiești ne răspunde:

Restituim scrisoarea privind pe Ivan Stelian, domiciliat în Ploiești, str. Anul 1907 nr. 3, prin care solicită atribuirea autorizației de construcție retroactiv, comunicîndu-vă următoarele

Serviciul de arhitectură și sistematizare al Consiliului popular municipal, analizînd mai multe cazuri asemănătoare cu al tov. Ivan Stelian, a întocmit o situație a tuturor acestor cazuri, care au fost supuse aprobării comitetului executiv.

Ca urmare a acestor măsuri, petiționarul urmează să primească autorizația solicitată.

Vicepreședinte
ing. Ion Trocaru

Din răspunsul Comitetului județean Hunedoara al P.C.R. cu privire la cercetările efectuate în urma sesizărilor făcute de tov. Belu Ioan din Petrila

Aspectele relatate corespund întru totul realității și stării de fapt, fenomenul poluării în orașele din Valea Jiului, cu efectele nocive, dăunătoare și neeconomicoase, se află în atenția organelor municipale, județene și conducerii superioare de partid și de stat.

De fapt, aceste probleme ce privesc poluarea localităților din Valea Jiului au fost ridicate și de revista «Flacăra».

S-a stat de vorbă cu petiționarul, căruia i s-a explicat că un asemenea studiu pe care îl propune dînsul în scrisoare a fost deja întocmit încă din anul 1971 de către un colectiv de specialiști. Comitetul județean de partid a cerut de asemenea sprijin în soluționarea acestor probleme din partea Consiliului central de control muncitoresc, și ca urmare în luna iunie a.c. a avut loc la Consiliul central de control muncitoresc al activității economice și sociale o analiză împreună cu reprezentanți de la Comitetul de Stat al Planificării, M.A.T.M.C.G.F.F., M.E.E., M.M.P.G. și Comitetul pentru problemele consiliilor populare la care s-au stabilit sarcini pentru consiliul popular județean și pentru organele centrale.

Problema însă privește schimbarea soluției de încălzire în Valea Jiului și reclamă o durată de soluționare de 3—4 ani

Gherasim Felea
activist al Comitetului județean al P.C.R. Hunedoara

O greșeală ce se cere îndreptată

În «Flacăra» nr 25 din 16 iunie a.c., la pagina 27, «Buletin de știri», la rubrica «Turistică», unde se vorbește de reconstruirea cabanei «Peștera» din Bucegi, s-a strecurat o eroare la ultima frază:

«Așadar, în cîteva minute — în loc de ore — vom ajunge de pe platoul Bucegilor în mirificul peisaj al Văii Dîmboviciioarei».

De la Babele se poate ajunge la cabana «Peștera» în Valea Ialomiței, dar în nici un caz în Valea Dîmboviciioarei, care este mult mai departe pe drumul Bran-Rucăr și o lucrare de teleferic Babele-Valea Dîmboviciioarei credem că ar trebui să treacă peste Omul-Țigănești-Bran-șoseaua Bran-Rucăr etc., lucrare care credem că nu este nici necesară și ar fi costisitoare.

Ion Ciangă
Brașov, str. Dobrogea 56

Trăiesc fiindcă el și-au făcut datoria

Cînd vă scriu aceste rînduri mă simt în putere de a vi le scrie. Aș dori din tot sufletul ca să-mi publicați această scrisoare în revista «Flacăra», dacă se poate.

Mă numesc Alexandru Jenica Victoria și am 25 de ani împliniți la 7 iulie 1973, timp în care mă despărteau doar 4 luni de la data cînd murisem.

Sînt căsătorită de 5 ani și ma împac bine cu soțul. Ne-am dorit un copil foarte mult. Cînd am ajuns în luna a opta de sarcină am făcut o stare eclaruptică, intrînd în comă profundă de gradul II și I cu convulsii. Am stat în comă 9 zile, timp în care se hotăra soarta mea. Am fost la hotarul dintre viață și moarte.

Am stat la reanimare două luni de zile la Spitalul nr. 1 din Galați, după care am fost trimisă la București. În prezent mă simt bine.

Aș dori din tot sufletul ca prin intermediul acestor rînduri să-mi exprim mulțumirea față de medicii: Fuchs Fredi, șeful secției reanimare, medic care mi-a dat viața în cele mai grele clipe, cînd am făcut stopul cardiac, medicul Bacalbașa Nicolae care, de asemeni, împreună cu medicul Muzinchevici Grigore și doctor Lendrea Mihaela au vegheat zile și nopți la capul meu, mi-au dat tratamentul necesar. Acești oameni au fost pentru mine totul, mi-au dat viață m-au readus pe pămînt din nou. Fișa mea care se află la Spitalul nr. 1 vă poate spune multe.

Mulțumesc de asemeni asistentelor și surorilor, infirmierelor de la această secție care m-au îngrijit și mi-au administrat tratamentul necesar.

Victoria Alexandru
Brăila, cart. Hipodrom, bl. G 16, sc. 4, et. 1

De la Direcția sanitară a municipiului București un răspuns

La scrisoarea dumneavoastră nr. 125/1973, privitoare la articolul «Poluare sonoră și toxică», publicat în nr. 25/1973 al revistei dumneavoastră, vă comunicăm:

1. Unitatea cooperativa «Arta aplicată» funcționează în acest amplasament din anul 1956.

Prezentînd unele deficiențe de ordin funcțional, unitatea se află actualmente în curs de reamenajare.

2. Lucrările de șantier pentru recondiționare sînt în stadiul de finisare, atît în interiorul unității cît și în curte.

În cadrul lucrărilor au fost redistribuite atelierele în spații nou amenajate, iar curtea a fost cimentată și asfaltată.

Pe perioada acestor lucrări, mașina de preparat asfalt la cald și mașinile de transport al materialelor au produs desigur zgomot, vibrații, gaze provenite din combustiune.

3. Cuptoarele pentru ceramică, principalele surse de incomodare pentru vecinătăți, au fost mutate în zona Militari, aici rămînînd numai cuptoarele pentru ars sticla, montate într-o baracă.

Acestea funcționează cu presiune maximă numai în tura de dimineață.

După-amiezele și noaptea, zgomotul se reduce deoarece presiunea se scade la nivelul necesar doar menținerii temperaturii de topire, necesară pentru dimineața următoare.

4. Întrucît și în aceste condiții persistă un oarecare grad de incomodare, conducerea U.C.M.M.B. a luat măsuri ca în cadrul planului de investiții să mute definitiv această secție într-un complex nou, în anul 1975.

Precizăm totodată că s-au făcut prescripții pentru ca odată cu terminarea lucrărilor de șantier, unitatea să ia toate măsurile tehnico-organizatorice, în vederea reducerii la minimum a incomodării vecinătăților, pînă la mutarea definitivă.

Director
prof. dr. doc. V. Ciobanu
Inspector sanitar șef al municipiului București
dr. A. Kelemen

Și alți handicapați așteaptă

Doresc să vă cer sprijinul prin intermediul revistei «Flacăra» într-o problemă care cu zi ce trece devine tot mai apăsătoare și mai de neînțeles pentru mine. Iată despre ce este vorba.

Suferînd de sechele de poliomielită (paralizie), într-un cuvînt sînt handicapată fizic. Am terminat școala elementară anul trecut și am dat examen la școala specială de invalizi din Galați. După examenul de rigoare mi s-a spus că am reușit cu o medie foarte bună și să merg acasă că voi primi repartiție pentru meseria aleasă și orașul unde voi face școala. Dar văzînd că aceasta repartiție nu a venit nici pînă la 15 septembrie anul trecut am mers din nou la școală și am întrebat de ce nu a venit repartiția, după care am fost din nou sfătuită să merg acasă și să aștept că mai sînt și alte cazuri. Interesîndu-mă mai îndeaproape, am aflat că mai există cazuri asemănătoare din alți ani care așteaptă din cauză că au reușit, dar fără loc. Desigur, această problemă nu e ușoară și simplă, dar cu puțin efort ar putea fi rezolvată nemaifiind nevoiți să așteptăm ani și ani la rînd. Timpul trece și nu văd de ce nu aș contribui și eu cu ceva la realizarea unor bunuri materiale folositoare societății. În plus, trebuie să mă calific, să învăț o meserie, deoarece părinții sînt bătrîni și numai mama muncește, tatăl fiind bolnav (operat) nu va putea munci toată viața.

Nu sînt multe asemenea cazuri de oameni handicapați fizic, dar sînt totuși, și bine ar fi dacă om găsi mai multă înțelegere printre acei oameni puși să ne ajute și pe noi, ca să ne croim un drum în viață.

Jenica Mlăjeru
com. Firtănești, jud. Galați

Dacă-i cunoașteți, amintiți-le de rate

Mă numesc Istrate Roza, șefă contabilă la cooperativa meșteșugărească «Deservirea» din orașul Lupeni, județul Hunedoara.

În cadrul cooperativei noastre se execută diferite comenzi sau prestări și cu plata în rate. Printre cei cărora le-am dat anumite produse cu plata în rate avem trei clienți, care după ce și-au făcut contractul au părăsit întreprinderea care le-a eliberat dovada, fără acte de lichidare și au părăsit Valea Jiului, fără a achita nici măcar o rată.

Dau numele și datele personale ale celor trei cetățeni:

— Olteanu Dan, născut în ziua de 9 martie 1949, în comuna Izvorul, județul Argeș — dator la noi cu suma de 7 109 lei;

— Obreja Ioan, născut în ziua de 5 noiembrie 1948, în comuna Brusturi, județul Neamț, dator la noi 1 960 lei;

— Oancă Teodor, născut în ziua de 2 martie 1949, din comuna Blînzi, județul Galați, cu rate neachitate la noi în valoare de 2 315 lei.

Întrucît toate încercările mele de a da de urma lor au eșuat, vă rog să publicați la rubrica noastră, a cititorilor, acest apel către întreprinderile unde lucrează în prezent și sperăm să ne comunice ca să putem să le reținem ratele pe care ei au uitat că mai trebuie să le mai și achite

Roza Istrate
cooperativa «Deservirea» — Lupeni

Pe un drum drept, fără ocolișuri, fără intervenții

Mă adresez revistei dumneavoastră, care observ că se ocupă în fiecare număr de necazuri mici și mari, dar cu implicații serioase în viața noastră cotidiană.

În primăvara anului 1972, la început, prin martie, lucrătorii grăbeau să termine ultimele instalații pentru a da spre folosință locatarilor combustibilul mult rîvnit pentru care s-au făcut investiții serioase.

Concomitent m-am înarmat și eu cu documentele necesare pentru obținerea unui cuptor cu două ochiuri așa cum prevăd normele pentru blocul în care locuiesc și m-am prezentat la punctul comercial care funcționează în clădirea Consiliului popular al municipiului Timișoara. De atunci și pînă astăzi mă prezint aproape săptămînal pentru mult rîvnitul și mult utilul cuptor. Răspunsul este de fiecare dată același: nu avem, dacă doriți numai cu 3 sau 4 ochiuri. M-am tot gîndit și răzgîndit cum să cumpăr aragaz cu 3 sau 4 ochiuri din moment ce mie îmi este suficient unul cu 2 ochiuri.

Nu doresc nici mai mult, nici mai puțin decît să primesc obiectul necesar pe un drum drept, fără ocolișuri, fără intervenții, fără telefoane care să-mi ateste cine știe ce merite.

Florian Moldovan
Timișoara, Calea Șagului, bl. B 17

Suplimentare de gulere

Vă rugăm să inserați la rubrica noastră, a cititorilor, o doleanță care poate unora le pare minoră. Despre ce este vorba? Cu mulți ani în urmă fabricile și cooperativele meșteșugărești confecționau cămăși bărbătești cu două gulere. De mai bine de vreo cinci ani cumpărătorii nu mai au posibilitatea de înlocuire a gulerelor ce se uzează mult mai repede, iar cămășile rămîn intacte în rest.

Ne adresăm prin dumneavoastră, ca cei în drept să reflecteze și să recomande fabricilor și cooperativelor meșteșugărești care confecționează cămăși bărbătești să anexeze un supliment de guler incluzînd la costul cămășii și cîțiva lei pentru gulerul confecționat în plus, scutindu-ne astfel de o pagubă prea mare pentru un accesoriu atît de mic.

D. Marinescu
Alexandria, str. T. Vladimirescu nr. 68

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față numărului solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

mica publicitate

soba cu lemne

«Ofer cameră 20 mp, bucătărie, hol, baie comun, lemne, vizavi de... doresc garsonieră *confort 2, Drumul Taberei*». Anunț obișnuit, de o banalitate dezarmantă. La urma urmei cine n-ar dori să schimbe o cameră cu o garsonieră? Invers se-ntîmplă mai rar. Traversez Cișmigiul, caut strada, numărul... O casă veche, *cu gard de fier* împletit, o curte interioară prăluită, trei intrări... Mă opresc la întîmplare în fața unei uși imense, cu rama împodobită de cîteva sonerii: «Icsulescu, sunați o dată. Igreceanu, sunați de două ori, familia Zeta...» În spatele ușii văd un hol murdar, la capăt cu o scară interioară. Sun o dată, aștept, sun de două ori, aștept, sun... Aș încerca și la celelalte uși, ezit puțin, mai sun o dată la nimereală. Îmi deschide o femeie care trebuie să aibă pînă în 30 de ani, dar arată mai *mult, cum e cu părul în dezordine*, într-o rochie înflorată de bucătărie, în sandale. *Bună-ziua, bună-ziua, nu știți cine a dat anunțul cu schimbul, poftiți, vai de mine, scuzați-mă, poftiți întîi la bucătărie.* Cobor cîteva trepte, intru într-o bucătărioară de subsol, o coajă de ciment în care nu se află decît o lampă cu petrol, o măsuță, un scaun și o fetiță care curăță pătrunjel. Asta e bucătăria comună? Comună, dar persoana nu s-a mutat încă, să mergeți să vedeți, hîm, Alina, hai și tu, urcăm, în hol dau patru uși, *sînt* și posibilități de extindere, o tînără și-a făcut casă la bloc și nimeni nu mai are dreptul... Camera nu are 20 mp, e înaltă, pereții sînt cenușii, într-un colț tronează o sobă verde de teracotă, într-altul se odihnește un televizor, ar mai fi «un recamier», un dulap și cîteva broderii ce se răsfață pe masă. Luați loc, iau, și deodată mă rușinez, nu sînt încă obișnuit să dau buzna în casele oamenilor. Cum te cheamă? — o întreb pe fetiță. O cheamă tot Alina, cum auzisem că-i spune mama, are trei ani și zece luni, cu cine seamănă? Cu tăticu', îi șoptește mamei, făcînd-o pe aceasta să se înnegureze, pe tăticu' îl vede rar, acesta s-a recăsătorit, stă la părinți, poate nici mămica nu prea o lasă cu tăticu' dar nici ei, tăticu'...

Știți, am un verișor, acum e la mare, da, da, e foarte cald, m-a rugat pe mine să caut ceva mai central, are o garsonieră, dar în Titan, ah, în Titan? Pot să fumez? Fumați, fumați... Privirea Alinei mă stinghерește, mă simt ușor trădat în ochii ei, doar copiii, știm noi cît de necrutători sînt cu noi. *În Titan, și cum e? Nu știu, n-am văzut o garsonieră confort 2, camera, o bucătărie, o cămăruță și dușul, fără cadă? Da, da, fără.* Dar în Titan e departe, mama oftează, *cu cine lasă fetița? Și mai e și policlinica* fetiței, serviciul... Are program de 4 ore, pensia alimentară de 400 lei... Și lemnele. *Oricum, aș face schimb și cu Titanul, să trec toamna și iarna, pe urmă încerc alt schimb, aici un domn singur care nu face menajul ar sta foarte bine. Soba e foarte bună, dar lemnele...* În urma anunțului primise trei doritori de schimb, însă nu părea deloc încurajată de asta. Mă ridic, desigur, îi voi scrie verișorului să vină și el să vadă ce și cum, *vă rog să mă iertați, vai, nici un deranj.* Plec, *întrebîndu-mă* dacă n-ar fi fost bine să-i fi cumpărat lemne Alinei, tatăl ei. Pentru că din 400 lei pensie alimentară ce foc poți să faci? Și cîtă căldură?

Iulian NEACȘU

cîntecul lebedei

Am citit de curînd o carte plăcută și utilă, o carte vibrînd de pasiune pentru artă și de gîndire originală, apărută la Ed. Albatros sub semnătura lui Doru Popovici cu un titlu ușor *baudelairian: Corespondențe spirituale*. Sub pana autorului am întîlnit expresiile: «Marțian Negrea era tăcut ca o lebădă» (p. 188) și «Cîntecul de lebădă al lui Ionel Perlea» (p. 121). Mi-am amintit atunci de îndelungata tradiție a acestei figuri de stil și de bogata ei «carieră» literară. Dacă vechii greci credeau că înainte de moarte lebăda cîntă fericită pentru că se duce la Apolo, Platon o confirmă, Esop o încorporează în una din fabulele sale, Eschil o folosește ca o comparație cu tragedia sa *Agamemnon;* la fel o folosește Shakespeare în *Othello* și-atîția alții, expresia devenind un truism în limbajul curent al oamenilor cu o brumă de carte atunci cînd vor să exprime ideea de ultim adio înaintea morții. La noi Alecsandri scria într-o poezie: *La moarte mă voi duce ca lebăda murind*, iar Lucian Blaga se definea în poezia *Autoportret* din volumul *Nebănuitele trepte*, din 1943, «mut ca o lebădă». Dimitrie Bolintineanu în romanul *Elena* notează că eroina în pragul morții «cîntă cîntecul lebedei de care vorbesc poeții». Într-adevăr, poeții au vorbit adesea de *cîntecul lebedei, identificînd* nu o dată ideea de poet cu aceea de lebădă. Astfel s-a zis că Vergiliu este «lebăda din Mantua», Fénelon «lebăda din Cambrai». Deci, s-a păstrat ideea că lebăda cîntă și încă frumos și melodios. Leonardo da Vinci nota chiar că «lebăda este albă, fără nici o pată și cîntă «dolcemente» înainte de a muri». Credința le-a plăcut oamenilor și a intrat în limbajul lor poetic și stăruie și astăzi — cum am văzut în cartea lui Doru Popovici — cu toate că încă Plinius și mulți învățați de după el au arătat că e vorba de o «licență științifică», deoarece lebăda nu este o pasăre cîntătoare și vocea ei e permanent răgușită și inexpresivă. Nu e nimic rău într-o asemenea eroare. Cui dăunează faptul că la toate *harurile* care *fac* din lebădă *regina* păsărilor acvatice (frumusețe, mister, grație, curaj, forță) cei vechi au adăugat și farmecul unei voci melodioase? Am reamintit această situație deoarece unii critici atribuie cu atîta ușurință calități artistice nu numai lebedei ci și unor confrați ai lor, intelectuali distinși, foarte învățați, buni critici și istorici literari, cercetători temeinici ai istoriei culturii care, crezîndu-se chemați să fie și poeți, au scris și cîteva poezii, mai mult pentru inima lor decît pentru public, și editori zeloși s-au grăbit să le publice. De îndată, unii critici care prind după ureche fenomenul cultural s-au pus să scrie cu osîrdie și încăpățînare despre universul liricii *lui i-grec*, despre melosul consubstanțial al criticului — poet zet, despre abisul gîndirii lui Omega și uite așa poeții autentici, născuți, iar nu făcuți pe cale livrească, de-abia se mai zăresc în cîmpul criticii, în umbra veleitarilor poeți sau prozatori care, lăudați, tămîiați, supralicitați, după binecuvîntatul principiu *do ut des*.

Mă gîndesc sincer că dacă totuși cîndva vreo lebădă a cîntat, cîntecul ei trebuie să fi fost mai pur și mai dezinteresat.

Ion Dodu BĂLAN

întrebările copiilor

Clipa cînd copiii pun întrebări este poate cea mai frumoasă din viața fiecărei familii. Din acest moment, *micul univers* pînă atunci tăcut comunică și intră în relație directă cu marele univers. De fapt, mulțimea de întrebări ce frămîntă copilul a început să se formeze înainte de a rosti primele cuvinte. Întîile întrebări ale copiilor nu au fost și nu vor fi asemănătoare. Există și aci o evoluție determinată de dezvoltarea societății omenești. Întotdeauna însă, copiii prin întrebările: ce este aceasta, spune-mi de ce, pentru ce, pînă unde ș.a.m.d. vor să primească răspunsuri cît mai exacte care să confirme răspunsurile pe care ei și le-au dat folosind cunoștințele deja însușite și poate nebănuite de cei din jur. Pasionant devine dialogul cînd cel care răspunde întrebărilor, și care la prima ascultare ni se par «copilărești», conduce conversația în așa fel încît treptat-treptat deschide noi orizonturi, provoacă noi întrebări. Și mai pasionantă este acțiunea cînd se ajunge în faza că i se pot pune și copilului întrebări și el răspunde cu personalitatea sa: judecă independent, inițiază jocuri, te pune în noi situații, își exprimă sentimente, are fantezie, poate lua decizii. Copiii sînt pentru noi una din cele *mai mari bucurii* ale vieții, dar această bucurie cuprinde în ea și răspunderea pe care ne-o asumăm față de noi înșine și de societate. Prin grija Partidului Comunist Român și personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care iubește fierbinte, cu ardoare părintească copiii, s-au creat *în întreaga țară condiții tot mai bune* pentru creșterea și educarea lor și există un amplu program pentru viitor. Case de nașteri, creșe, grădinițe de copii, locuințe corespunzătoare pentru milioane de cetățeni, confort și tot mai multe mijloace educațional-culturale; programe de instruire pentru preșcolari, cărți, reviste, jocuri etc., iată schițat sumar un tablou al situației de azi în care cresc copiii noștri. Sursele de alimentare a întrebărilor puse de copii sînt multiple și ele au înrîurirea lor. Toate trebuie dezvoltate și perfecționate. A învăța pe copii să prețuiască și să folosească din cea mai fragedă vîrstă cartea este prima necesitate în procesul cultural-educativ de formare a noilor generații. Aceasta cu atît mai mult acum, cînd prin intermediul micului ecran copiii primesc un imens volum de informații. Tot ceea ce au aflat informativ trebuie fundamentat, și mijlocul cel mai puternic este lectura. Ordonarea și sistematizarea lecturii pînă la vîrsta de 9–10 ani au un rol deosebit în formarea calităților intelectuale ale viitorului adult.

Lumea de mîine va fi o lume a inteligenței. Stîrnirea curiozității, a fanteziei, a gîndirii creatoare, a spiritului de analiză și sinteză are cel mai fertil teren la vîrsta copilăriei. De aceea, stimularea creației literare pentru copii și tineret este o necesitate cu caracter de permanență. Temele sînt inepuizabile, prioritate trebuind să aibă elementele noi de cunoaștere și de educare a copiilor pe baze științifice, în spiritul concepției Partidului Comunist Român despre lume și viață. Copiii — marii și fidelii noștri prieteni — așteaptă mereu prin cărți și prin celelalte mijloace cultural-educative răspunsul la infinitele lor întrebări.

Gheorghe NĂSTASE

PASTORALA

ORIZONTAL: 1) Celebru pianist și compozitor romantic polonez (1810–1849), din ale cărui «Nocturne» amintim pe cea intitulată «Ciobanul și *furtuna*» (op. 15, nr. 1) — *Autorul volumului* de nuvele «Oaie și ai săi». 2) Tînăr păstor din Sicilia, iubit de Galateea (mit.) — Năzdrăvanul din poveste care se-ntorcea cu oile hămesite, fiindcă acestea, în loc să pască, țopăiau toată ziua la cîntecul fluierului său fermecat. 3) «Peisaj cu turmă de oi» și «Cioban cu oile» sînt două din tablourile acestui mare pictor român (1837–1907). 4) Autorul (1916–1972) unei poezii intitulate «Pastorală» (George) — Celebru poet și umanist italian (1304–1374), autorul eglogelor intitulate «Poezie pastorală». 5) Negru amestecat cu alb (pop.) — Glasul ciorii — Stau în fața unui cerc! 6) Mărie la pălărie! — Ciobănașul de pe la Cîmpulung, musul goeletei «Speranța» din romanul «Toate pînzele sus!» de Radu Tudoran — Poet clujean (1886–1954), din a cărui creație amintim poezia «Moțul, capra și copilul». 7) Numere fără soț (masc.) — Element de compunere cu sensul de mare, foarte mare. 8) Orășel în Peru — E doar pentru sine — Literă gotică. 9) Fluviu european — Hrana plăminilor — În cete! 10) Cămașă înflorată — Pictor român (1868–1916), care a transpus pe pînză o «Păstoriță» și un «Cioban cu oile». 11) Clini ciobănești — Cioban. 12) Țesătură pentru căptușeli și fețe de plapumă — Păstorul din piesa «Wilhelm Tell» de Schiller.

VERTICAL: 1) Aripi de gînd! — Baladă populară românească din ciclul pastoral, despre care Mihail Sadoveanu spunea că este «*cel dintîi cîntec pe care l-au suspinat păstorii sub codru*». 2) Ciobanul cu măreție haiducească din «Nada florilor» de Mihail Sadoveanu. 3) Moștenire (înv.) — Protectorul turmelor și al păstorilor (*mit.*) — Ea coboară *din deal!* 4) *Insulă lîngă Irlanda* — Loc pentru pășunat — A cumpăra. 5) Arbust exotic — Ieșire! — Cocoloș de mămăligă amestecat cu brînză de oaie sau cu urdă. 6) Plantă erbacee care crește pe coline aride și pietroase (pl.) — Precum. 7) Ciobanul din baletul «Priculiciul» de Zeno Vancea — Scriitor român (1908–1937). 8) Oraș în Irak — Autorii unei pastorale în «me» minor. 9) Nevasta păstorului *Faustulus*, doica lui Romulus și Remus — Servește — Localitate în Franța. 10) Viță sălbatică (reg.) — Localitate în Japonia. 11) Miezul problemei! — Mîndria berbecului (pl.) — Dînsul. 12) Orășel în Brazilia — Ciobanul măscărici din piesa «Chinurile zadarnice ale dragostei» de W. Shakespeare.

Adam STOICA

Dicționar: OBAS, ANS, PIG, ISÓP, ACCA, RAON, NIO, UAUA.

Dezlegarea jocului IA TE UITĂ CE MAI FETE apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MIREASA — SABA. 2) ADAM — IBSEN — T. 3) TITIAN — TRENA. 4) ELENA — CEATAL. 5) RA — E — SULTANA. 6) N — EST — PUA — AN. 7) IR — CĂLIT — M — T. 8) TĂCUT — DALILA. 9) ACA — ALO — ANA. 10) TIPA — INIMI — R. 11) ENORMA — NIMFE. 12) ETIC — NAIADA.

VIAȚA LUI DIMITRIE CANTEMIR

tinerețe zbuciumată

După domnia de doi ani și jumătate a lui Constantin Duca, profitînd de lipsa de experiență și de greutățile financiare ale acestei domnii, Antioh Cantemir reușește să ocupe tronul Moldovei (1695-1700) datorită și trecerii de care se bucura fratele său Dimitrie pe lîngă dregătorii turci. Acesta din urmă a rămas, așadar, mai departe la Istanbul în calitate de capuchehaie (reprezentant pe lîngă Poartă) al fratelui său.

În timpul acestei domnii, ca tînăr ostaș în anturajul marelui vizir, Dimitrie a participat la lupta de la Zenta (1697); dezastrul suferit aici de trupele turcești l-a făcut să-și piardă încrederea în valoarea și forța acestor trupe, atît de temute altădată. «De cîte ori îmi amintesc de faptele din acea vreme, o oroare necunoscută pare a mă cuprinde», va scrie mai tîrziu marele cărturar

Anul următor, 1698, va aduce debutul lui Dimitrie Cantemir ca scriitor: la 30 august 1698 ieșea de sub teascurile tiparniței domnești din Iași prima sa lucrare: *Divanul sau gîlceava înțeleptului cu lumea, sau giudețul sufletului cu trupul*, considerată de specialiști drept *prima carte românească originală de etică și gîndire religioasă*.

Lucrarea tratează opoziția dintre înțelepciune, reprezentată de viața moral-religioasă, și lume, care personifică păcatul — problemă dezbătută și în alte opere de filozofie medievală.

«NU ROB, CI STĂPÎN AL LUMII TE-AU LĂSAT»

Tînărul principe încearcă o împăcare între morala religioasă și etica filozofică, urmînd aspirațiile umaniste laice. În lucrare se întîlnesc și unele accente ce vor deveni specifice în opera sa, de pildă aversiunea față de boierimea posesoare de mari averi, care «pentru numele cel vestit al bogăției și mai vîrtos cu puterea avuției» obținea dregătoriile și puterea politică în stat.

În aceeași lucrare aflăm și un frumos îndemn la cunoașterea și stăpînirea naturii de către om, considerat în acea vreme o ființă slabă: «Nu rob, ci stăpîn al lumii te-au lăsat; pentru aceasta, tu pe dînsa, iar nu ea pe tine, stăpînește».

Cartea se resimte de influența filozofiei stoice — prezentă mai apoi și în *Istoria ieroglifică* — iar autorul îmbină citate sacre cu altele profane, luate din filozofii mari ai antichității. Este vorba deci de o lucrare de tinerețe, dominată de concepții mistice, de care autorul se va descătușa mai tîrziu.

În anul următor, el va reveni la Iași, de data aceasta pentru a se căsători cu Casandra, fiica lui Șerban vodă Cantacuzino, ce-i fusese promisă încă de pe cînd trăia tatăl ei. După această căsătorie Dimitrie Cantemir se va considera urmașul la tronul Țării Românești al socrului său, tron pe care l-a solicitat turcilor în mai multe rînduri. Intențiile sale au mărit dușmănia lui Constantin Brîncoveanu împotriva familiei Cantemir și au făcut să se întețească intrigile politice la Poartă, intrigi care îl costau pe bogatul domn al Țării Românești sume imense de bani.

În 1700 tînărul principe s-a întors la Constantinopol însoțit de soția sa, care va rămîne alături de el ca tovarășă devotată de viață pînă în 1713. După 1700, Cantemir se va instala împreună cu familia într-un frumos palat, situat în apropierea Fanarului, clădit de Șerban Cantacuzino și adus ca zestre de Casandra.

GRIJI ȘI NEVOI

Anii ce au urmat căsătoriei au constituit o perioadă de lipsuri materiale pentru tînărul fost domn al Moldovei, care mărturisea dascălului său Cacavela: «Sînt chinuit întruna de griji casnice, sînt copleșit de nevoi domestice», trăind «o îndelungată și tulburată agitație sufletească».

Casandra Cantacuzino, *prima soție a lui D. Cantemir. După această căsătorie, făcută «peste voia» lui C. Brîncoveanu (1699), «muntenii și-au și prepus că umblă pentru domnia țării muntenești». Casandra a murit în 1713, în vîrstă de 30 de ani, lăsîndu-i lui Cantemir șase copii: Matei, Constantin, Șerban, Antioh, Maria și Smaragda.*

Mai tîrziu, în *Istoria ieroglifică*, va mărturisi din nou că a avut o tinerețe zbuciumată, în care Fortuna nu i-a prea surîs: «Din tinerețe, și așia și din copilărie cu Fortuna a mă giuca în tot chipul a mă lupta obicinuit și deprins sînt, atîta cît nici ea din urgiile sale în mine ceva neazvîrlit, nici eu de la dînsa ceva nesuferit să nu fi rămas socotesc, și mai vîrtos cu aceasta (este vorba de prinderea sa) mi se pare că toate săgețile din tolbă să-și fie vărsat, cu carile sau orînduiala veacinică într-un chip să se plinească, sau a mea îngăduință de acmu (acum) înainte ispitele iaste să-i batgiocurească».

El a îndurat cu multă demnitate încercările soartei și — deși de origine domnească — nu s-a sfiit să dea lecții de logică, muzică etc. unor copii bogați din Istanbul, pentru a-și întreține familia (între timp devenise tată)

În această perioadă grea din viața sa, Dimitrie Cantemir continuă să scrie. Cele două lucrări din această perioadă poartă titlul de *Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago* (Imaginea științei sacre, care nu se poate zugrăvi), numită mai pe scurt *Metafizica* (1700), și *Compendiolum universae logices institutionis* (Prescurtare a sistemului logicii generale), alcătuită în 1701-1702.

Prima lucrare, considerată de Lucian Blaga drept o teză de licență sau de doctorat, este dominată și ea de misticism: Cantemir neagă puterea de cunoaștere a rațiunii și a simțurilor, susținînd că singurul izvor al cunoștinței despre lume și viață este revelația divină, «lumina imaterială». În ea se simte influența chimistului și medicului belgian Van Helmont (1577-1644), a cărui operă l-a preocupat pe autor și căruia el i-a dedicat și un elogiu. Deși încă tînăr (avea 27 de ani), Cantemir dovedește o bună cunoaștere a principalelor probleme ale filozofiei din vremea sa: teoria atomilor, a *originii materiei* etc

Dintre ideile originale ce merită a fi reținute din această lucrare de tinerețe să notăm pe aceea a diferențierii cunoașterii simple (atribuită divinității) de cunoașterea compusă, ce aparține omului, disociere tratată mai tîrziu de filozofii idealiști germani Kant, Fichte, Schelling și Hegel.

PE CALEA RAȚIUNII ȘI A CUGETĂRII

Cea de-a doua lucrare, care cuprinde o scurtă prezentare a logicii formale clasice, făcută probabil pentru elevii săi din Constantinopol, anunță renunțarea la linia mistică și iraționalistă din lucrarea precedentă și acceptarea căii rațiunii și a cugetării libere, pe care Cantemir nu o va mai părăsi

În aceeași perioadă (1703-1704), principele se manifestă și pe tărîmul muzicii, alcătuind un *Tratat de muzică turcească*, singura lucrare scrisă în limba turcă, «în care se află teoria și toate regulele muzicii, pe care turcii le apreciază mai mult decît pe cele vechi». În acest tratat, Cantemir a propus o nouă notație muzicală, bazată pe literele alfabetului arab.

În afară de această contribuție de seamă la sistematizarea notației muzicale turcești, Cantemir a compus numeroase melodii orientale, al căror număr și frumusețe au fost puse în relief de cercetări mai vechi și mai recente. Lui i se atribuie «cîntecul dervișilor», «Cîntecele lui Cantemir», preluate de lăutarii turci, o «arie a lui Cantemir» etc.

Tratatul de muzică și melodiile compuse dovedesc că tînărul moldovean, înzestrat cu numeroase talente (era și desenator și cartograf), pătrunsese adînc în secretele culturii orientale, de care se va ocupa și mai tîrziu.

ÎMPĂCAREA CU BRÎNCOVEANU

Paralel cu îndeletnicirile sale de om de știință și artist, Dimitrie Cantemir va continua să participe activ la viața politică, luptînd pentru ocuparea tronului Țării Românești și pentru menținerea fratelui său Antioh pe tronul Moldovei. În această luptă el avea de înfruntat un adversar redutabil și foarte bogat: Constantin vodă Brîncoveanu, pe care Cantemir îl considera uzurpatorul tronului Țării Românești, cuvenit familiei lui Șerban Cantacuzino, din care făcea și el parte.

În 1700 Brîncoveanu obține cîștig de cauză, reușind să obțină mazilirea lui Antioh Cantemir și numirea ca domn al Moldovei — a doua oară — a lui Constantin Duca. Acesta, manifestîndu-și dorința de a duce o politică proprie, a fost mazilit și el în 1703 la cererea aceluiași Brîncoveanu, care a făcut să fie numit ca domn al Moldovei Mihai Racoviță, ruda sa.

Anul 1704 însă a schimbat situația în favoarea fraților Cantemir, care — cu sprijinul marilor dregători turci ce le erau prieteni — au silit pe Constantin Brîncoveanu să se împace cu Dimitrie Cantemir, căruia i-a acordat despăgubiri din averea lui Șerban Cantacuzino. În același timp, Antioh a obținut din nou tronul Moldovei (februarie 1705), Dimitrie rămînînd mai departe la Istanbul.

Nicolae STOICESCU

(Va urma)

cronica tv

«de strajă patriei»

O fată îmbrăcată în bluză de marinar scrie pe nisipul fierbinte un cuvînt. Marea, marea dintotdeauna, marea cea mare, întinsă pînă la nesfîrșit de la picioarele bronzate ale fetei încolo spală un cuvînt ducîndu-l în larg. Un cuvînt scris pe nisip, o chemare săpată cu degetele *subțiri* în țărm e un glas de sirenă pe care îl aud noaptea în vis marinarii, pe care îl *strigă* cu fiecare *val* mările și oceanele. Și fata scrie mereu pe nisipul spulberat cuvîntul «Vino». «Vino!» — spune țărmul, «Vino!» — spune aerul, «Vino!» — spun casele, străzile și grădinile. Marinarii, «temerarii apelor», sînt adînc legați de această sfîntă, unică și inexprimabilă chemare a țărmului, a logodnicelor.

Duminică, 5 august, orele 20,30, la emisiunea «De strajă patriei» am urmărit «*Ziua marinei*». Am avut prilejul, aflîndu-mă acolo în portul Tomis și pe străzile Constanței, să privesc cu un ochi micul ecran, iar cu celălalt superbele demonstrații marinărești de pe apă și de pe țărm. Carele alegorice înfățișînd simboluri marinărești, participarea dezlănțuită a *publicului*, fanfarele, *pionierii* din întreaga țară care au participat timp de o săptămînă la «Serile *mării*», turiștii străini și actorii teatrelor din țară, cu toții într-un alai multicolor sub ploaia jocurilor de artificii înălțau un imn marinei noastre. Pe micul ecran se întîmpla demitizarea lui Neptun, care deși apărea din ape cu tridentul sub braț, spunea că de șapte ani își face conștiincios datoria de marinar, reporterul sugerînd că de fapt acest «*Neptun* nu-i altcineva decît un marinar oarecare, conștiincios, care poate dicta mărilor și oceanelor prin forța faptelor sale. De ce nu? Imaginile emoționante ale emisiunii rămîn însă acel poem al catargelor de pe nava școală «Mircea», cînd cerul pare a fi o altă dimensiune a mării. Scările, nenumăratele scări marinărești care plecînd de pe *punte* se pierd în largul albastru și marinarii urcînd, tot urcînd acrobatic într-un balans amețitor acele scări agățate de cer și pe care ai impresia că poți urca pînă la Steaua Nordului.

Al doilea moment al emisiunii, dedicat *jurămîntului militar* — legea legilor vieții ostășești —, completează emisiunea dedicată bărbăției ostașilor noștri. În fața drapelului, a comandanților, în fața reprezentanților gărzilor muncitorești și a cetățenilor, *soldatul depune jurămîntul* de credință patriei sale socialiste. Clipă emoționantă, clipă de neuitat pentru tinerii de 18-20 de ani, probă de foc a maturității cînd legămîntul sacru cu patria este rostit de fiecare în parte. Am citit în glasul lor mîndrie și atașament, am văzut în gesturile lor hotărîrea și distincția eroilor țării care de-a lungul vremurilor au fost scutul de neînvins al neamului. «De strajă patriei» a avut misiunea grea de a *ilustra* două *evenimente* importante într-un spațiu foarte restrîns. Mărturisesc un regret că micul ecran nu a putut (desigur din cauza timpului) reda în toată amploarea și semnificația lor aceste evenimente. O mai intimă comuniune între aparatul de filmat și personaj, portretizarea trăirii colective și legăturile armatei cu cetățenii prezenți în afara circumstanțelor, ar fi dat un relief mai expresiv întregului material. De asemeni, jocurile marinărești legate de tradiție, atît de gustate de civili, ar fi putut fi prezente în reportaj. Vreau să remarc însă că sugestiile oferite de emisiune au fost suficiente pentru a da imaginației noastre de lucru.

Coman ȘOVA

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXIII)

-BUNĂ ZIUA, NEICĂ!

Pe străzile rareori animate ale Severinului de altădată, dinainte de întîiul război mondial, *pe care circula un singur automobil*, răspîndind în aerul curat al orașului acel insolit

«miros albastru de benzină»...

un străin nu s-ar fi arătat deloc mirat dacă ar fi văzut trecînd pe jos un bărbat între două vîrste, înalt, dar ușor încovoiat, călcînd rar și părînd îngîndurat. Dacă acel străin s-ar fi crezut și puțintel psiholog, el și-ar fi zis, desigur, în sinea lui, cu toată certitudinea:

— Este un provincial tipic, un abulic, *un învins* înainte de luptă! Un tip neinteresant! Ca el, atîția...

Iar dacă acel străin ar fi fost la curent cu literatura contemporană, el l-ar fi situat fără îndoială în tipologia eroilor lui I. Al. Brătescu-Voinești și ar fi încheiat cu reflecția că provincia românească, fie în orașul *voievozilor*, de unde *pornise* observația părintelui lui Niculăiță Minciună, fie în urbea de graniță, unde, peste podul lui Traian, trecuseră legiunile, fără a-și putea închipui ce ctitoreau, provincia aceasta nu putea zămisli decît făpturi ca aceea: învinse, abulice, în fond neinteresante.

Dacă totuși același străin s-ar fi interesat, de la un alt trecător, cine e domnul acela cărunt, care pășește îngîndurat, el ar fi fost foarte uimit să afle că presupusul abulic era omul înzestrat cu cea mai mare putere de voință, că *schimbase* fața *orașului* și a *județului*, că nimic din ce proiecta nu i se părea imposibil și că se născuse parcă spre a fi o dovadă vie de adevărul concluziei goetheiene din *Faust*: «Am Anfang war die That» (*La început a fost fapta*).

Pînă la urmă, după ce primise o atît de categorică dezmințire a falselor *lui* inducții fizionomistice și caracterologice, străinul s-ar fi liniștit, mulțumindu-se să-și amintească în mod consolator adagiul după care aparențele înșală.

Și noi, elevii, în *necunoștință de cauză*, cînd bunul și blîndul nostru profesor ne răspundea la salut, cu aceleași cuvinte molcome:

— Bună-ziua, neică!

N-am fi bănuit că *omul* acesta parcă stors de viață a răscolit o țară întreagă, a răsturnat opinii de-a gata și prejudecăți, a forțat ușile ministerelor, ca să obțină nu pentru el, ci pentru orașul și județul său, noi și noi realizări, centre de viață nouă, instituții de cultură mici și mari, cum nu se mai găseau în țara *lui*.

Departe de a fi, așadar, cum și-ar fi putut închipui străinul cu pricina, un biet om dintr-o serie nesfîrșită și nediferențiată de «învinși» în genul unui Pană Trăsnea Sfîntul, Teodor Costescu reprezenta în mediul românesc de la sfîrșitul secolului trecut și din prima treime a veacului nostru un bărbat din rasa neobișnuită a pionierilor, a eroilor voinței, care fertilizează locurile sterpe, care scot apă din pămînt, fără să bată cu toiagul în țărînă, care ridică așezări omenești noi, le *imprimă* un alt *ritm* de viață, le dinamizează.

Mărturisesc cu sfială că nu mi-am găsit niciodată timpul, în anii șederii sau mai tîrziu în zilele de trecere prin Turnu Severin, să caut o «ocazie» (așa numeau severinenii de altădată mijloacele de comunicație, de obicei, trăsura), ca să văd satul model Vinjuleț, din județul Mehedinți, întîiul sat la noi construit de un fiu al său, ridicat de jos, din aceleași părți ale locului. Ce realizase el, în afară de construcțiile sănătoase, pentru oltenașii săi? O *nimica toată*: două școli primare, o școală de meserii pentru băieți, cu instalație electrică proprie, cu toate secțiile existente și, pe deasupra, cu una nouă, de constructori de case țărănești și o altă școală *profesională* pentru fete, în total, mai acum patruzeci de ani, cu o populație școlară de 500 (cinci sute) de elevi, mai mult decît cifra medie a locuitorilor de toate vîrstele dintr-un sat de șes, din cîmpia dunăreană. Uitam: o fanfară țărănească!

Era omul școlii. Nu ridicase el *mîndrul* edificiu al Liceului Traian din Turnu Severin, în care am încercat, mai acum trei ani, dimpreună cu *colegii* mei de *serie* și cu alții mai vechi, emoția revederii, la cincizeci de ani după absolvire? Puține școli ca aceea, așezate pe o poziție atît de bine aleasă, cu atîta verdeață și pe un spațiu atît de *întins* și de variat, existau în România mică dinainte de 1916, cînd nu puține erau capitalele de județ înzestrate cu un singur gimnaziu de băieți. Tot lui I s-a datorat internatul liceului, cu un număr de 34 (treizeci și patru) de bursieri, dintre copiii de la țară, săraci și merituoși. Ca prefect, în numai doi ani, a *ridicat* în județ șaizeci și șase de școli primare.

În anii neutralității, cînd guvernul stătea nehotărît să se pregătească sau nu de război, dar cînd politicienii «avizați la buget», cum spunea Eminescu, au întrezărit ușor mijlocul de grabnică îmbogățire prin permisele de *export*, cînd *dansul milioanelor* încălzea pe guvernamentalii afaceriști, Teodor Costescu a fost singurul om politic care a cerut și a obținut și el un astfel de permis, ca să verse tot cîștigul, pînă la centimă, în folosul Palatului cultural, care și astăzi constituie fala municipiului Drobeta-Turnu Severin. În proiectul său, avea să fie *local* de teatru, de cinematograf, de bibliotecă, de sală de conferințe. Ocupația străină, de la sfîrșitul anului 1916, a găsit binaua de roșu, iar cînd la începutul anului următor m-am înapoiat cu ai *mei* de la țară, *unde ne refugiasem*, la familia Țiuleanu, în satul Iablanița, m-a izbit, trecînd pe lîngă masiva clădire, un miros greu, de cereale în putrefacție. Cum ajunsese falnicul lăcaș de cultură viitoare depozit de grîu în plin proces de fermentație, n-aș putea spune. Era, desigur, ceva putred *nu* numai în *Danemarca palidului* principe de la Helsinor. A trecut însă și acel lung coșmar, de doi ani împliniți, ai ocupației, și orașul a încercat să-și reintegreze ritmul de viață din ajun. În zadar... Inflație, scăderi de *salarii*, viață *comercială* redusă, într-un cuvînt: sărăcie, în special pentru că așezarea omenească își pierduse poziția de oraș de graniță și, odată cu ea, acel puls de viață economică și belșugul ce se revărsa peste atîția beneficiari!

Marasmul se instala zi cu zi în frumosul oraș al rozelor și al bătăilor cu confeti din grădina publică cu fanfara militară (de care mi-amintesc de cîte ori îl aud pe Dan Spătaru redeșteptîndu-i amintirea unanimă). Un *singur om continua* să se miște, să tulbure apele stătătoare, să pună în mișcare energiile latente. Deși Vînjulețul conținea o zonă inundabilă și ca atare neexpropriabilă, deși politicienii de marcă își «mutau» pămînturile de la șes la deal și mai sus, ca să-și sustragă proprietățile de la expropriere, Teodor Costescu a oferit de *bunăvoie* țăranilor de lîngă ferma ce-și făcuse, una sută de pogoane. Cînd a murit, la 25 martie 1939, în vîrstă de 75 de ani, a lăsat familiei colaterale (n-avea copii) nouăzeci de pogoane de pămînt. Își *rupsese* așadar *inima* în două și dăruise consătenilor lui jumătatea cea mai mare.

Spuneam că Teodor Costescu știa să deschidă toate ușile. Într-adevăr, știind să ceară cu fruntea sus, pentru că nu solicita niciodată pentru el, avea acces la toate autoritățile, oricare ar fi fost partidul sau formația politică la «putere». El știa că a voi înseamnă a putea și că ești totdeauna în putere cînd vrei să înfăptuiești ceva de folos obștesc.

A fost de pomină în timpul scurtei guvernări a *profesorului* Nicolae Iorga. Exasperat de intervenționismul partizanilor și de obrăznicia politicianismului, premierul dăduse strașnic ordin portarului să nu deschidă nimănui înainte de orele de audiență, ca astfel să se poată lucra în liniște măcar la ministerul său, al Învățămîntului Public. Ordinul a fost respectat, liniștea domnea în holuri și pe culoare. Numai biroul de informații lucra de zor, înregistrînd hîrtiile cu cereri de audiență și petițiile ce urmau a fi rezolvate neapărat în cele trei zile următoare. Pasămite, *profesorul* N. Iorga încerca să introducă ordinea și civilizația în mecanismul de funcționare a departamentului său. Portarul se întîmpla a fi un mehedințean. Cînd l-a văzut pe profesorul Teodor Costescu încercînd intrarea, s-a muiat, l-a deschis și l-a lăsat să treacă. Magnetismul personal *biruise*. Revenindu-și îndată, de teama pedepsei, a pus însă mîna pe telefon și l-a anunțat pe șeful de cabinet al premierului de vizita neobișnuită.

La auzul acestei călcări a dispoziției, profesorul Nicolae *Iorga* a exclamat:

— Aaaa, Teodorrr Costescu? Lăsați-l să intre oricînd! El n-are copii, n-are nepoți, nu intervine în interes propriu. Omul ăsta o să moară pe scările ministerelor, zbătîndu-se *numai* și *numai* pentru înfăptuiri obștești.

De un an de zile, o statuie de marmură îi nemurește amintirea, în orașul pe care-l străbătea agale și îngîndurat, cu proiecte mereu noi de mari realizări.

Post-scriptum. 1. Cu cîteva săptămîni *înainte* de a *se* săvîrși *din* viață, Teodor Costescu a făcut, prin delegație, un dar, ultimul, ca să treacă pe lumea cealaltă ușurat de orice îndatorire făcută în gînd și nerealizată: terenul de circa 15 000 metri pătrați din *preajma* satului Vînjuleț, cu o clădire de roșu, acoperită, cu 30 de camere, pe o suprafață de 1 000 metri pătrați, ridicată «cu destinația înființării unui spital pentru nașteri și copii» și pe care se scuza că nu-l putuse termina «din cauza de boală».

Actul a fost autentificat de Tribunalul Ilfov cu *numărul* 9 494 *din* 2 *martie* 1939. Semna, în numele statului, de primire, avocatul Ministerului Sănătății și Asistenței Sociale. Donația era evaluată la lei 1 000 000 (un milion), «pentru timbrul de aviație».

2. În același an, la 31 decembrie, își *încheia* bilanțul Societatea Culturală «*Teatrul Orașului Turnu-Severin*», cu un *buget* de activ și de pasiv echilibrat, în sumă de 3 969 122 lei. Era înfățișarea sa cea de a doua, în ordinea importanței, din orașul căruia i-a consacrat jumătate de veac de *energie neîncovoiată*.

3. *Neică* din titlu se repeta în laborator. Prezentînd unui elev o substanță, să zicem, acid sulfuric, în eprubetă, profesorul îl întreba:

— Știi ce-i aicea, *neică*?

De aceea elevii l-au poreclit *neica*.

FABRICA DE PRODUSE REFRACTARE ALBA IULIA

Cincinalul înseamnă mai întîi calitate

Creşterea calităţii produselor este sarcina cea mai importantă a Fabricii de produse refractare din Alba Iulia, pentru că respectarea angajamentelor luate, de îndeplinire a cincinalului în 4 ani şi şase luni, înseamnă mai întîi calitate. Pentru realizarea acestei sarcini specialiştii fabricii dau o atenţie deosebită respectării tehnologiei de fabricaţie şi introducerii în procesul de producţie a unor materii prime corespunzătoare calitativ, fără amestec de metal şi corpuri străine.

Pe aceeaşi linie, de respectare a angajamentelor, a sporit şi preocuparea pentru întreţinerea maşinilor şi executarea unor reparaţii care să asigure funcţionarea, pe durată cît mai mare, a maşinilor şi a utilajelor din secţiile de bază — preparare a şamotei şi presarea cărămizilor refractare.

De producţia de bună calitate şi la termen a Fabricii de produse refractare din Alba Iulia depinde şi producţia siderurgiştilor de la Galaţi şi Hunedoara. Muncitorii de la Alba Iulia ştiu asta. Şi tocmai de aceea nu precupeţesc nici timp, nici muncă pentru respectarea termenelor de livrare.

Fabrica de produse refractare Alba Iulia participă alături de muncitorii din întreaga ţară la marea întrecere de îndeplinire şi depăşire a cincinalului.

scrisori către un meloman

jertfa muzicii

Niciodată această sublimă, incomparabilă artă, Muzica, nu s-a prevalat de calitatea ei regală, ci, plină de prietenie, a căutat însoțire cu toate celelalte arte, nepregetînd să apară uneori chiar în postura de slujitoare a lor.

Cît de simbolic este, în această privință, istoricul moment al intrării poeziei în simfonie! Rezultatul era, firește, grandios, dar fusese obținut cu prețul unei totale lepădări de sine: arta cea mai pură și mai înălțătoare — și încă în forma prometeică pe care tindea să i-o dea Beethoven — se înclina adînc în fața poeziei, convinsă că numai în compania și sub călăuzirea cuvîntului poetic poate să se facă pe deplin înțeleasă și să-și realizeze menirea printre oameni. Prin *Simfonia a noua*, muzica însăși parcă spunea: *nu mie mi se cuvine locul cel mai înalt*, ci Poeziei. Privită din perspectivă pur umană, ierarhia artelor ni se înfățișează, într-adevăr, ca avînd în vîrful ei **poeticul**: acea transfigurare a existenței, în care regăsim o parte din elevația și inefabilul muzicalului, dar care totodată, grație cuvîntului, vorbește mai explicit înțelegerii omenești. Încercînd însă a ne ridica deasupra acestei perspective, ierarhia artelor ne apare strălucitor încoronată de această magnifică expresie a infinitului care este Muzica. Dar tocmai pentru că stă obiectiv — iar nu prin grația oamenilor — atît de sus, este cu totul lipsită de orgoliul poziției ierarhice. Nu va ezita să cedeze întîietatea poeziei de vreme ce aceasta din urmă — mai apropiată de măsura omului — poate să-i ușureze pătrunderea în sufletul uman. Abia din acest moment se poate *vorbi cu temei*, și în sensul propriu al cuvîntului, despre «limitele muzicii». Tocmai cooperînd cu poezia, își pune muzica limite în ceea ce are a ne spune, dar ea primește liber consimțit această limitare, ca pe un sacrificiu de sine pe care-l face de dragul oamenilor.

În această autojertfire a sa, muzica nu s-a mărginit să coboare pe treapta imediat inferioară și să se prosterneze în fața Poeziei cu o veneratie care, în fond, tot ei îi făcea cinste. A continuat să coboare treaptă după treaptă, înclinîndu-se fiecărei arte, recunoscîndu-și umilă neputințele, cerînd sprijin pentru a putea acționa consolator pînă și asupra ultimului dintre oameni și, în fine, oferindu-și serviciile, îndeplinite totdeauna de ea cu o modestie ce nu-și avea egal decît în măreția ei ascunsă. Nu s-a dat în lături să slujească pînă și cinematograful, îndurînd docil cele mai inumane și mai antiartistice sfîrtecări. Și după ce s-a subordonat imaginii poetice, mai ales prin programatismul inițiat de romantici, transformîndu-se astfel din armonie a sferelor în onomatopee, uneori penibilă; după ce s-a înfrățit cu teatrul și artele plastice în cadrul spectacolului de operă, ajungînd la un moment dat nu numai *slujnica*, dar chiar cenușăreasa acestora; ei bine, după toate acestea, iat-o pe regina artelor ajunsă pe treapta cea mai de jos a ierarhiei. În 1958 — transformată de Edgar Varese în montaj de zgomote și sub denumirea de «Poem electronic» ce evoca dubla ei aservire — *muzica* servea drept «condiment» sonor ospățului arhitectonic pe care-l oferea Le Corbusier în Pavilionul expoziției universale, la Bruxelles.

Muzica nu s-a lăsat străpunsă de săgețile surorilor ei mai mici, care, în felul lor, o iubeau. Iubirea lor nu se putea însă compara cu cea pe care o lăsa să transpară surîsul trist al sublimei martirizate. Suprema dovadă a acestei incomparabile iubiri era lumina răsfrîntă de Muzică pe chipul fiecăreia dintre surorile ce o săgetau. Lumină pe care ele n-ar fi putut-o scoate din propria lor substanță. Mai trebuie oare dovedit, în fața acestei jertfe izvoritoare de lumină, că Muzica este regina artelor?

George BĂLAN

casete

santana- «caravanserai» (columbia)

Ultimul disc al formației *Santana*, apărut în noiembrie 1972, este total diferit de albumele anterioare, cu toate că păstrează mult din sunetul original specific *Santana*. «Caravanserai» este un album filozofic, care exprimă o opinie asupra vieții, un mod de a trăi, prin întreaga construcție a sunetelor, unele improvizate, altele deliberate. Nu se poate spune cu siguranță care fac parte din prima categorie și care din a doua, și la urma urmei nici nu contează, deoarece de data asta interesează numai muzica însăși. În acest album există o subliniere mult mai mare a sunetului romantic, liric, evocator de ritual. Santana vorbește direct universalității omului, atît prin sunetele muzicii cît și prin cuvintele textului. Nu există instrumente orientale specifice (ca tabla sau sitar), dar sunetul general și sentimentul muzical este similar. «Song of the wind», de exemplu, pare cîntat în aer din cauza liniei lirice magnifice. Suflătorii apar în acest disc doar în prima și ultima bucată. În deschidere — un sunet foarte apropiat de cel de bucium, de fapt este un saxofon al lui Hadley Caliman, dar solo-ul i-a fost tăiat în 36 de bucăți de bandă și remixat, folosindu-se diferite filtre de sunet. Carlos Santana, șeful formației, nu insistă în a domina albumul cu muzica lui, dar el nu are nevoie de nici o notă în plus pentru a demonstra că este unul dintre cei mai buni chitariști, autor al unor părți deosebit de frumoase. Gregg Rolie (orgă), alături de Carlos, aduce de la un capăt la altul o consistentă contribuție la sunetul general al muzicii. Mike Shrieve continuă să demonstreze că este dotat cu o abilitate unică de a adapta sunetul unei baterii obișnuite fără a-și pierde personalitatea. Secția latină (bongos, congas, timbales și alte instrumente de percuție), compusă aici din Jose Chepito Areas și James Mingo Lewis (ajutați uneori de Carlos Santana), are o strălucire aparte, integrîndu-se total în caracterul muzicii fără a distrage atenția, cum se întîmpla deseori pe discurile anterioare. În două dintre melodii, «Stone Flower» și «La Fuente del Ritmo», apare și Armando Peraza (în trecut, la formația Mongo Santamaria), socotit de către revista «Rolling Stone» un Miles Davis al percuției.

Santana dovedește cu acest disc că se află într-un progres uimitor, spre bucuria celor care iubesc muzica adevărată și spre disperarea celor care iubesc doar muzica de discotecă. *Caravanserai* nu este deloc un disc dezamăgitor; dimpotrivă, el dovedește înrudirea existentă cu muzica lui John Mc Langhlin, muzică de cea mai bună calitate. Foarte curînd aceste două nume, *Santana și John McLanghlin-Mahavishnn Orchestra*, vor apărea pe coperta aceluiași disc. Dar despre a doua formație, într-un număr viitor

Florian PITTIȘ

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Fetița mea	Mihai Constantinescu	7
2	2	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	6
4	3	Pastorală	Roșu și Negru	4
6	4	Zilele	Marina Voica	15
8	5	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	6
5	6	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	13
3	7	O portocală	Anda Călugăreanu	17
7	8	Ploaia	Odeon	5
—	9	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	1
10	10	Dedicație	Romanticii	15

Compozitori: 1. Mihai Constantinescu. 2. Laurențiu Profeta. 3. Nancy Brandes. 4. Marius Țeicu. 5. Judith Csomo. 6. Margareta Pîslaru. 7. Marius Țeicu. 8. Sorin Vasiliu. 9. Mihai Dumbravă. 10. Teodor Tufiș.

TOP MUZICAL „FLACĂRA" TALON Nr. 25

dicționar muzical

ADAPTARE (care vine de la latinescul «adaptatio») — crearea unei piese muzicale pe baza altei piese de un gen, un ritm sau o factură diferite de prima. Atît în muzica ușoară cît și în jaz sînt cunoscute numeroase astfel de «transcripții», «parafraze», «reformulări» în ritmuri moderne. Ca sursă de inspirație sînt utilizate compartimente sonore diverse: muzica de operă și clasică, melodii populare și — pentru jaz — chiar muzica ușoară însăși. Cîteva nume ale realizatorilor de adaptări: în muzica ușoară — marile ansambluri orchestrale Paul Mauriat, Werner Muler, Ray Conniff, Raymond Lefevre, Manuel de Falla (dirijor Waldo de Los Rios), formația olandeză *Ekseption* și multe altele; în jaz, asemenea preluări abundă; amintim originala adaptare a suitei de balet «Spărgătorul de nuci» de Ceaikovski realizată pentru orchestra Duke Ellington, tema braziliană «Nana imboro» adaptată pentru cvintetul Jan Ptaszyn Wroblewsky, prelucrările după muzică clasică barocă, romantică, ale octetului vocal Swingel Singers și ale formației Georges Gruntz, piesa «Humoreska» de Dvorak reeditată pentru trio de jaz de Errol Garner etc. În țara noastră au realizat transcripții Orchestra de muzică ușoară a Radioteleviziunii, orchestra Electrecord, orchestra Cornel Popescu, formațiile de jaz Richard Oschanitzky, Electrecord, Johnny Răducanu, Dan Mîndrilă ș.a.

AD LIB (itum) 1. — termen ce se referă la improvizația executată pe un număr stabilit de măsuri de către un instrumentist (ori grup de instrumentiști) sau cîntăreți într-un solo de jaz; 2. — folosirea abaterilor libere de la tempo-ul de bază (sinonim cu rubato); 3. — interpretarea uneia din două părți date; 4. — neinterpretarea altei părți; 5. — improvizarea liberă (fără vreo temă prestabilită ori una creată anume de un autor), în cadrul jam-session-urilor, de unde termenul «AD LIB BLUES» care apare înscris în locul numelui compozitorului, pe coperta unor discuri înregistrate «pe viu».

ALTO 1. — denumirea prescurtată a saxofonului alto (în Mi bemol); 2. — în genere adjectiv determinativ, adăugat numelui unui instrument, precizînd tipul construcției și implicit posibilitățile sale tehnic-expresive; de pildă, flaut alto (flaut în sol); 3. — nume dat în limba franceză (în limba rusă — «alt», în limba italiană «viola alta») violei utilizate în compartimentul instrumentelor de coarde din orchestra de muzică ușoară.

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

voci fără ochi frumoși

Ideea că «fizicul» nu înseamnă totul în arta scenică nu este nouă. Ne-au dovedit-o teatrul și cinematograful, care renunțînd la primatul frumuseții, au repus în drepturi talentul. Se pare însă că acest lucru se înțelege și se aplică mai greu în domeniul muzicii ușoare, unde adesea criteriul fotogeniei funcționează arbitrar. N-am vrea să se creadă că exagerăm rolul vocii, neglijînd elementele adiționale — dans, mișcare, improvizație, tehnica microfonului. Dar anularea programatică, încă din start, a unor voci ieșite din comun, neapartinînd însă unor prezențe spectaculoase, a devenit, se pare, o obișnuință a unor redactori TV sau regizori de spectacole. Cînd am auzit pentru prima dată, din gura unui cunoscut redactor TV, că din cauza netelegeniei unor soliste cad emisii întregi, am crezut că omul glumește. Vedeam o glumă inutilă, lipsită de sens, făcută poate pentru a ascunde unele defecte artistice ale respectivului. Dar nu, totul e adevărat, criteriul «fotogeniei interpretelor» este încă determinant. În acest sens se preferă voci neinsemnate, de duzină, unor voci mari pur și simplu. Culoarea ochilor contează uneori mai mult decît timbrul sau decît ambitusul vocal. Și atunci ne întrebăm ce vor face, de pildă, Ioana Negriloiu (deschidere vocală — trei octave și o cvintă) sau Elena Constantinescu (voce excelentă, nerv, simț muzical) care, iertată-mi fie lipsa de delicatețe, nu prea corespund integral baremurilor estetice.

Că strîmbătatea incriminată nu este deloc accidentală *ne-a dovedit-o și o recentă întîmplare petrecută cu ocazia* unui jam-session într-un bar din Mamaia. Erau de față cîțiva interpreți, compozitori, muzicanți. Pe mica scenă apare, la un moment dat, o mai veche cunoștință a cititorilor noștri — Suzana Georgescu, actuala solistă a formației Venus. Micuță, slabă, îmbrăcată modest, deloc interesantă la prima privire. Începe să cînte. După primele note, compozitorii noștri — mai ales ei — sar ca arși, vocea era extraordinară, toți o ascultau cu sufletul la gură, entuziasmați de «noua lor descoperire». «E formidabilă, după Aura nu mai avem o alta ca ea» etc., etc. Dar «ce păcat că nu are fizic, ce păcat, dom'le, ar fi putut ajunge mare». Și astfel totul s-a dus — vocea, timbrul, acutele extraordinare, entuziasmul asistenței «autorizate», comparația cu Aura, tot-tot. N-a rămas decît o fată firavă, cu o voce mare, agățată de speranța că pe lumea asta a cîntat cîndva o femeie «urîtă» pe numele ei Mahalia Jackson.

George STANCA

ȘTEFAN ȘTIRBU: LUME DE POVESTE

De unde vine acest Ștefan Știrbu, cu oamenii lui cu obrajii bărboși și căciuli strămoșești pe cap, cu palmele îmbrățișate ca la ploșii franciscani și odihnind în căușul lor cai albaștri, și roșii, și albi, flori ori cîte o pasăre? De unde vine acest pictor al preafrumoaselor nunți, unde e mai multă tăcere și visare decît veselie și cîntare, acest pictor al grădinilor miraculoase, al lanurilor galbene de rapiță, al inocentelor primăveri și al visurilor dintr-o noapte de Anul nou? De unde poate veni decît dintr-o lume de poveste... Dacă ar fi cu tot dinadinsul necesar să-i descriem fiecare tablou pe care i l-am văzut de-a lungul anilor, am putea începe spunînd: «A fost odată... un om, sau o seară de iarnă, sau o floare, sau o zi a copilăriei...», și povestirea ar continua cu întîmplările ei reale și mai ales ireale. Pentru că pictura lui Știrbu își are toate începuturile într-o zi trăită și toate sfîrșiturile în imperiile feericului, unde culoarea schimbă amintirile noastre perceptive, imprimînd retinei noastre miraculoase.

Pictorul privește teatrul lumii și natura cu o nedisimulată candoare și ca pe un teritoriu al tuturor posibilităților. El modifică raporturile naturale cu îndrăzneala unui magician sau cu ingenuitatea unui naiv? Pornind totdeauna de la un loc sau moment real, mecanismele imaginației sale își schimbă ritmurile și evadează în domeniile fanteziei, transformînd locul, modificînd momentul și acordînd jocului magic toate puterile și posibilitățile lui incantatorii...

Sînt tentat să afirm că Ștefan Știrbu nu pictează portrete, ci icoane cu oameni. Genul are o veche acreditare vizuală, a fascinat pe mulți dintre pictorii realității figurative, pe zugravii ctitoriilor domnești, pe iconarii de la Necula ori pe xilogravorii ardeleni din secolul al XVIII-lea. Toți oamenii lui Știrbu au ceva din gestul sacru al mîinii din iconografia bizantină și hieratismul plin de așteptare. Dar nu și izolarea într-un spațiu argintat sau constrîns la izolare din lipsa unei perspective. Personajele lui Știrbu ignorează eternitatea sacralizată, ele invadează ecranele pînzei cu istoria vieții lor, cu îndeletnicirile lor de fiecare zi, cu timpul lor, care este și al nostru. Ele au cerul cu păsările și mistreții («Vînătorul»), iarba cu vacile («Andrei și Vasile, *văcarii satului*»), dealurile cu arborii și caii («Herghelegiul»), ele au totdeauna un prezent, prezentul pescarului ori al țăranului... Trebuie să iubești pînă la durere sufletul oamenilor ca să poți picta icoane cu oameni.

Tentat de minuția analizei, pictorul își împarte uneori tabloul în registre, ca în vechile miniaturi medievale. În ochiurile acestor rețele înscrie vise ori minunatele întîmplări ale toamnei, cînd încep culesul porumbului și călătoriile nuntașilor, vreo grădină cu vegetație aproape ireală ori vreun pescuit miraculos. Adeseori, el utilizează registrele și în construcția portretelor. Cîmpul fiziognomic al unui personaj nu-i este suficient pictorului. Sondajele lui în *infinitul sufletului* nu încep aici. Pentru că Știrbu are demonul narațiunii: un om este suma întîmplărilor, după cum o viață este un lanț de evenimente trăite. De aceea, uneori, el va insera în jurul portretului propriu-zis episoade care să completeze biografia *personajului* («Mătușa Lichera» etc.).

Peisajele sale nu sînt numai elogii aduse naturii sau exploziilor ei vegetale, ci, adeseori, și ritualurilor muncii. El cîntă, ca odinioară Hesiod, «muncile și zilele», nemuritoare succesiuni ale anotimpurilor, cu tot cortegiul lor de evenimente și ritualuri, într-un sat românesc, care mai trăiește, simbolic, mirajul folcloric.

Să fie toată această construcție vizuală ecoul tîrziu al unor impresii care vin dintr-o vîrstă a candorilor? Pictorul acreditează ideea mărturisind: «Mi-aduc aminte, ca prin vis, că fiind copil, maică-mea mă adormea și mă trezea în cîntec. Și în acele cîntece ale sale era ceva din șoapta molcomă și nedeslușită a vîntului de primăvară, din dorul legănat al frunzelor din codru, din focul nestins al dragostei Ilenelor Cosînzene pentru Feții lor Frumoși.

Iar pentru că eu, prin vers și melodie, nu eram în stare să redau parfumul acelor *minunați ani ai copilăriei*, atunci am început să-l cînt prin linii și culoare».

Cornel BOZBICI

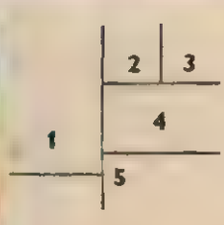

1. **Noapte de Anul nou.**
2. **Grădină.**
3. **Vis de primăvară.**
4. **Lanul de rapiță.**
5. **Herghelegiul.**

METREVELI: «Cîştigăm, pierdem...»

Dacă mergi la San Francisco, pune-ţi flori în părul tău...

OVICI = cel de-al treilea punct

Supercampionul

Fotografii de Emanuel TINJALĂ

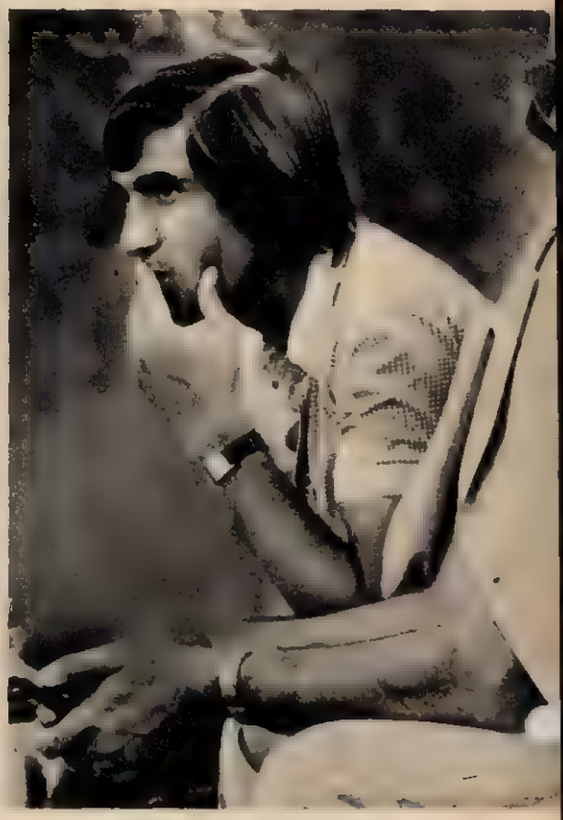

NĂSTASE: «Pierdem, cîştigăm...»

Aşadar, am mai făcut un pas, din opt am rămas patru şi vom juca pentru a patra oară o semifinală a Cupei Davis. Marea performanţă pe care o realizam în meciul cu neozeelandezii aveam s-o confirmăm în cel cu sovieticii. Am cîştigat o grupă în care pe foile de arbitraj sînt consemnate numele unor jucători ca Okker, Metreveli, Proisy, Jaufrett, Barthes, Fairlie, Parun, Franulovici. Am cîştigat grupa, adăugînd constantelor victorii ale lui Ilie ceva în plus. Am cîştigat adăugînd excepţiei produsul antrenorilor noştri, şi asta ni se pare semnificativ. Tragerea la sorţi a făcut ca învingătorul să fie cunoscut abia după disputarea ultimei mingi, ceea ce a pus nervii tuturor la grea încercare.

Şi totul a început normal

În primul meci, jocul a fost impus de Metreveli. Cursivitatea disputării punctului a fost întreruptă permanent de riscul pe care jucătorul sovietic şi l-a asumat. Armele de bază ale lui Ovici au fost rar folosite, el fiind nevoit adesea să iasă la atac. Procentajul greşelilor avea să hotărască învingătorul pe care-l cunoaştem cu toţii. Dar scorul ni se pare îmbucurător privind perspectiva posibilităţilor ofensive ale jocului lui Ovici.

Maniera avea să-şi spună cuvîntul

În fiecare din cele trei zile Năstase ne-a demonstrat încă o dată că el *vede mingea mai repede* decît toţi ceilalţi jucători. Trei zile, adversarii lui Năstase au încercat zadarnic să găsească un loc liber în terenul său şi poate acesta a fost lucrul cel mai descurajant pentru tenismanii sovietici. Maniera în care Năstase l-a învins pe Kakulia avea să-şi spună cuvîntul două zile mai tîrziu. M-am întrebat din nou cu ce i se poate răspunde jocului dezlănţuit al lui Ilie şi mărturisesc că încă nu am găsit un răspuns. În timp ce suporterii lui Kodeş simţeau la Praga diferenţa dintre Wimbledon şi Cupa Davis, Năstase ne dădea încrederea valorii sale totale, nelăsînd nici o speranţă ultimului finalist de la Wimbledon. Am asistat de fapt la un recital uniform în varietatea sa.

Cîţiva kilometri pe o şosea nu întotdeauna asfaltată

Partida de dublu, prin evoluţia scorului şi momentele sale de tensiune, mi-a amintit de filmele lui Hitchcock. Comportarea lui Năstase a fost superbă şi acum nu ştiu de fapt ce să apreciez mai mult la el. Virtuozitatea tehnică, risipa de energie sau căldura cu care şi-a îmbrăţişat partenerul în momentul în care arbitrul consemna victoria cuplului sovietic. Încă o dată, pentru a nu ştiu cîta oară, Năstase a pus în slujba echipei noastre imensa sa capacitate. «Aşii», intercepţiile magistrale chiar şi pe cel de-al doilea serviciu al lui Santei, reîntîrile fulgerătoare au fost făcute astfel încît să nu lovească în personalitatea partenerului său. Serviciul lui Santei a constituit totuşi pentru cuplul nostru acea «arcadă deschisă» unde adversarii au punctat eficace, făcîndu-ne să icnim de durere. Meciul cu sovieticii nu trebuie privit ca un pas înapoi, ci mai curînd un adaos de cîţiva kilometri pe şoseaua nu întotdeauna asfaltată a lungului drum ce consacră un dublu.

«...L-am bătut pe Kakulia cu 18 ore înainte de meci»

Ghidîndu-se parcă după statul lui Gonzales, care zice că înainte de a cîştiga un punct nu trebuie să-l pierzi, Ovici ne-a arătat că, înarmat cu răbdare, se poate trece nu numai marea, ci chiar oceanul. La cîteva minute după terminarea meciului, Toma Ovici îmi mărturisea:

— L-am bătut pe Kakulia cu 18 ore înainte de meci. Iată cum s-a întîmplat totul: după înfrîngerea la dublu mi-am dat seama că soarta întîlnirii depinde de mine. Totul a fost cum a fost pînă în momentul în care am vrut să adorm. Mi-a fost imposibil. Am început să mă plimb dintr-un colţ în altul al camerei, trăind imaginar meciul de-a doua zi. Îl ştiam foarte bine pe Kakulia. Îi cunoşteam jocul. M-am trezit după un schimb de reveruri cîştigat de mine şi atunci am început să-mi compar fiecare lovitură de-a mea cu fiecare lovitură de-a lui. Am tras linie şi am făcut bilanţul. Îmi era favorabil. M-am gîndit apoi la cîteva cuvinte cărora nu le dădusem importanţă ceva mai înainte: «Victoria sovieticilor la dublu a făcut din ei marii favoriţi ai întîlnirii şi postura de favorit nu a fost niciodată de invidiat». Erau spusele unchiului meu, Tiberiu Ovici, cel care mi-a pus pentru prima oară racheta în mînă. Am încercat din nou să adorm, dar în minte mi-a apărut numele lui Proisy şi imediat altul: Fairlie. S-au «anulat» reciproc. În următoarele zece minute cred că am adormit ca un buştean. Eu am dormit buştean, dar sînt convins că la Tîrgu Mureş mama mea nu a închis un ochi toată noaptea. Ea nu a avut niciodată tăria să vadă un meci de-al meu de la început pînă la sfîrşit. Sînt convins că printre puţinele televizoare care astăzi nu au funcţionat a fost şi cel din camera părinţilor mei.

*

Nu ştim deocamdată nimic despre terenul din San Francisco. Probabil că suprafaţa lui va obliga la un joc rapid. Şi ştim foarte puţin despre jocul lui Ovici şi Santei pe astfel de suprafeţe. Ceea ce ştim este că dorim nespus ca Năstase în a patra întîlnire cu Smith în Cupa Davis să iasă învingător. Şi mai dorim desigur şi altele...

Şi tuturor le urăm să urmeze sfatul cîntecului «Dacă mergi la San Francisco, pune-ţi flori în părul tău...».

Ştefan GEORGESCU

angelo niculescu comentează

sus cortina!

Vacanța dintre două stagiuni fotbalistice a fost scurtă: abia o «fereastră» deschisă între returul 1972-1973 și turul 1973-1974, prin care echipele aflate la *cote de vîrf* au admirat peisajul montan sau marin, în timp ce altele, cu greu scăpate de emoțiile retrogradării, și-au căutat contraforturi în transplanturi spectaculoase de jucători, transformate pînă la urmă în cîteva biete cîrpituri.

Înainte chiar de uvertura oficială a campionatului, am înregistrat cîteva avanpremiere în care *F.C. Argeș*, sărbătorindu-și intrarea în al 21-lea an de existență, a oferit bucureștenilor, dar și piteștenilor săi, două gale sportive, cu participarea ghinionistei *Universitatea Craiova* și a două valoroase echipe de peste hotare: *Vasas Budapesta* și *O F.K. Beograd*, ambele avînd în componența lor numeroși internaționali ai Ungariei și, respectiv, ai Iugoslaviei. Indiferent însă de partea cui se apleacă balanța victoriei în asemenea *turnee*, ele au *marele merit* că rodează echipele, alungîndu-le inhibițiile și creînd un climat mai propice pentru marile, decisivele întîlniri internaționale, pe care atît reprezentativa țării cît și cele patru formații de club (Dinamo, Universitatea Craiova, F.C. Argeș și Chimia Rm. Vîlcea) le vor susține în curînd pentru calificarea în turneul final C M și în «cupele europene».

Pe această linie, raidul naționalei noastre în Franța nu trebuie absolutizat nici la coloana victoriilor, nici la aceea a înfrîngerilor. Să-l privim mai degrabă prin prisma aceleiași dorințe — devenită stringentă necesitate — de a lua contacte dintre cele mai fertile cu fotbalul altor țări. Adeseori, succesele obținute în partidele amicale au demobilizat pe jucători tocmai cînd fotbalul *românesc era angajat mai adînc* în aspre confruntări oficiale, menite să-i aducă afirmări și prezențe de prestigiu în marile întreceri continentale și mondiale. V-o spune un «Stan Pățitu'», care s-a temut totdeauna de victoriile cucerite în «pregătiri», ca nu cumva euforia lor să slăbească potențialul jucătorilor în meciurile hotărîtoare pentru urcarea treptelor superioare ale competițiilor europene și ale edițiilor C.M. Pe cînd un eșec în «amicale» ne oferă nu numai un prilej de analiză, dar și unul de totală refacere după stările de groggy, dînd posibilitate jucătorilor să «pună osul» cu toată puterea, atunci cînd e mai multă nevoie să escaladăm stîncile colțuroase...

Și-acum să încercăm a descifra dilemele profetesei din Delphi pentru prima etapă din șirul celor 34.

La București, două partide, dintre care una — *Dinamo–F.C. Constanța* — este ceva *mai echilibrată*. Ținînd seama că dinamoviștii vor să-și onoreze titlul de campioni '72-'73, le acordăm 1. Întîlnirea *Steaua–C.S.M. Reșița* este capabilă de surprize, deoarece ambele echipe au avut urcușuri și coborîșuri de «Luna Park». Se impune mai degrabă un X.

Steagul roșu joacă «acasă» cu *U.T.A.*, gazdele încercînd să *redîteze victoria din* Cetatea Băniei, iar oaspeții pe cea de la Arad, cînd i-au lipsit pe studenții olteni de titlu. X poate fi mai indicat.

La Petroșani, *Jiul* primește vizita *Universității Craiova* care vrea să infirme legenda crișpării din ultima etapă a campionatului trecut. Și aici X-ul este recomandabil.

Recent promovata *Politehnica Timișoara* debutează în A cu o adversară inegală, *A.S.A. Tg. Mureș*. Studenții de pe Bega, aflați la primul lor examen, pot fi creditați cu 1. La *Bacău*, echipa lui Dembrovschi și Ghiță înfruntă pe *Rapid*, care nu știe cîți jucători i-au mai rămas în vagoane ...! este de rigoare pentru echipa clasată pe locul 4. *F.C. Argeș* are, credem, o sarcină ușoară în fața vizitatoarei sale, «*U*» *Cluj*, performera lanternei roșii în competiția trecută... Alte două formații universitare — *Politehnica Iași*, acum revenită în A, și *Sportul studențesc București*, abia salvată prin noua formulă de 18 echipe — încep «sesiunea» cu un greu test al capacităților proprii. X-ul este nota adecvată necunoscutei algebrice înscrise spre rezolvare pe tabela din Dealul Copoului.

La startul noului campionat facem o singură urare: el să fie cel care trebuie să înalțe, de la etapă la etapă, nivelul calitativ al jocului, aducînd fotbalului nostru tot sporul de frumusețe și de eficiență, după care jinduim de atîta amar de vreme.

cronica de fotbal

mica înțelegere

Una dintre cele mai mari plăceri pentru iubitorii de fotbal dintotdeauna o reprezintă transferurile. O să mă întrebați de ce și am să vă răspund: pentru că așa cum ne plictisim în dragoste, ne plictisim și alergînd după o minge. Divorțurile în lumea balonului rotund și logodnele care le urmează au mai multe cauze, unele materiale, altele de caracter și, de ce nu am spune-o, există și plăcerea schimbării calului. O fi bine la Pitești, dar poate să fie bine și la Reșița, dacă nu mai bine. Dudu Georgescu a lăsat Bucureștiul pentru București, făcînd o escală scurtă în orașul oțelarilor. După cum se vede, drumul dintre Cotroceni și șoseaua Ștefan cel Mare a trecut prin Valea Domanului. Pentru asta nu s-a supărat nimeni. Dacă există mica înțelegere, vrei dumneata să ai un jucător de la Iași, să zicem, îl aduci frumos în Capitală, îi dai și un costum kaki și să vezi ce mai joacă pe lîngă cimitirul Ghencea. Vrei dumneata ca Răducanu să sară peste podul Grant tocmai în ograda lui Dinamo? Vrei! Dar dacă nu există mica înțelegere...

Ce spuneam eu cu acest frumos basm pentru adormit Mițura? Că în pofida rigidității regulamentului de transferuri, care a devenit un fel de carte neagră a fotbalului nostru, mai există posibilități ca paragrafele regulamentului să fie unse pe la cîte o literă, să avem în formații redutabile nume noi.

În ce mă privește, eu aplaud din toată inima sosirea lui Szabados la Steaua, a lui Ion Constantin la Sportul studențesc și a lui Ștefănescu la Universitatea Craiova. Nu mă indispune nici prezența lui Sames în linia de fund a militarilor Prea ploua la Craiova cu stoperi transformați peste noapte în centri înaintași. E bine, dom'le, că i-a mai rărit cineva. Omul potrivit la locul potrivit. Ce mă deranjează însă este faptul că toate aceste mutări au fost învăluite în ceața deasă a unei bizare discreții. Mi se spune că la Federația de fotbal sau mai binezis în Vasile Conta, *nu* știu cine a insistat pentru ca un mister total să învăluie această operație. Oare ce se ascunde aci, Dumnezeu știe?! La drept vorbind, de ce atîta taină cînd este vorba de făurirea unor echipe noi, mai bune poate și mai interesante decît înainte tocmai prin formarea de cupluri inedite. Eu cred că Dinamo a făcut bine că l-a dat pe Bataclîu și încă pe cîțiva, luîndu-și ce i-a trebuit, adică un centru înaintaș percutant care, alături de Dumitrache, va face toate mizeriile posibile tuturor apărărilor adverse. Cred de asemenea că nelăsarea la vatră a lui Iordănescu este numai un semn de egoism. Poate va fi drept ca acesta, o creație a clubului Steaua, ar fi lăsat multe regrete în rîndurile roș-albaștrilor, dar tare mi-e teamă că îl vom vedea pe reputatul internațional pus la saramură tocmai pentru că s-a gîndit ceva mai mult la situația sa școlară. Unde *mai pui* și *un proverb* care spune că dragoste nu se face cu sila, și de aici consecințele!

Mă mai doare faptul că, citind destul de greu printre rînduri (o discreție neînțeleasă *ne lipsește de informații*), îmi dau seama de subțirimea unor loturi în care cu toții ne puneam mari speranțe. Rapiduleții arată cam ofticos: patru titulari și încă foarte talentați stau pe bancă și dau la pește în așteptarea unor gesturi de bunăvoință. Nu este păcat pentru fotbalul nostru ca un Boc să mai piardă doi ani, după ce a pierdut atîția alții, numai pentru că cineva se încăpățînează să-l pună cu de-a sila în țarcul giuleștean?! Dar o altă voce îmi șuieră la ureche: dar dacă un niscai vrăjitor face ce face ca să demoleze *formațiile concurente*? Mai știi!? La o adică, dacă în alte locuri există mică înțelegere, de ce s-ar face o mare înțelegere pentru toată lumea. Mai dă jupîne, mai ia stăpîne!

Și-am încălecat pe-o șa și v-am spus povestea așa!

Eugen BARBU

să avem curajul să fim noi înșine

Bănuiesc că presa oferă cititorilor opiniile exacte ale celor intervievați și nu punctele de vedere de moment ale cronicarilor. Pentru ca am rămas surprins citind, de curînd, într-un cotidian declarația președintelui F.I.F.A., Stanley Rous, și anume: «Fotbalul ofensiv nu se realizează prin modificări de regulament», idee în opoziție cu altă declarație a lui, făcută cu cîțiva ani în urmă, prin care argumenta că trebuie umblat la... regulament! Fie că pleda pentru mărirea porților, pentru desființarea «ziduluiu» la loviturile libere directe etc., declarația ne-a lăsat atunci gustul amar al escamotării adevărului. Acum însă a venit la obiect.

În ceea ce ne privește, am scris pînă acum în paginile revistei «Flacăra» cu intenția și convingerea că trebuie să-i dăm fotbalului întreaga *sa putere*. Am pledat pentru democratizarea lui, crezînd în posibilitatea de a se conduce prin reprezentanții autorizați ai celor 100 000 de *legitimați*. Am rămas însă doar cu scrisul, care va proba cîndva că am mers cu el pînă la marginea adevărului...

De *acum încolo* vom pleda din acest colț de pagină pentru concepția adevărată de joc. Adică, aceea care va aduce în stadion partide de pură «școală tehnică», de spectacol și, de ce să nu spunem, de obținerea de galoane internaționale.

Pentru aceasta, pledoaria noastră va fi nelimitată, în sensul transformării antrenamentelor echipelor într-o rentabilă școală de perfecționare, cu participarea la obiect a actorilor, repartizați pentru atac și apărare (și invers) și, bineînțeles, în luptă permanentă pentru posesia «mărului discordiei», balonul. Ceea ce înseamnă a se folosi, cu precădere, meciul ca veritabil profesor, ca mijloc ce oferă condiții de exersare concrete, știut fiind dintotdeauna că numai jucînd fotbal devii fotbalist.

Constantin TEAȘCĂ

●

așa oaspeți, da...

Românii sînt recunoscuți drept *oaspeți* discreți, delicați, timizi chiar, uneori. Aceste tradiționale calități ale noastre au aplicație pînă și în fotbal. Echipele divizionare din campionatul autohton evoluează — de regulă — în meciurile susținute în deplasare (în ospeție) discret, delicat, timid adeseori. Numai că în fotbal calitățile amintite sînt — vai! — autentice defecte, ele trădînd lipsa de personalitate, de valoare a oaspetelui.

Notabile excepții în materie ne-au furnizat două competiții desfășurate în avanpremiera campionatului: 1) «*Cupa Municipiului București*» a fost cîștigată de invitata Steagul roșu Brașov; 2) Trofeul «*Argeș XX*» (în *parantză fie spus: La mulți ani, Dobrin, Barbu et comp.!*) a revenit tot unei echipe oaspete — Universitatea Craiova.

Așa oaspeți, da! În fotbal...

repriza a treia...

sorcova, iepurii și știucile

Mare după unii, mică după alții, vacanța fotbalistică ia sfîrșit mîine, cînd are loc uvertura oficială a sezonului. Acum, cînd toată lumea are pe buze numai vorbe bune și frumoase adresate noului campionat, sorcovindu-l cu cele mai generoase urări, noi, credincioși spiritului acestei rubrici, vom investiga (cu gîndul, deocamdată) timpul «reprizei a treia», timpul cînd se vor face socotelile întrecerii care începe mîine. Altfel, și mai direct spus, vom încerca de pe acum — înaintea primei reprize a acestui campionat — să ne precizăm atitudinea pe care o vom avea *atunci*, în funcție de bucatele pe care ni le va servi între timp competiția.

Ne vom declara mulțumiți de campionatul care ia mîine cel de-al 56-lea start din istoria sa DACĂ...

...va avea o *desfășurare conformă* cu prevederile calendarului și regulamentului său, fără «strangulări» sau pauze gîndite (prost) peste noapte;

...va fi mai atent arbitrat de arbitri și de federație (eufemismul «atent» este primul și ultimul cadou pe care-l facem adresanților respectivi, asta pentru că *sîntem* la început de drum și vrem să ieșim «cu plin», nu «cu gol» înaintea călătorilor);

...va fi mai productiv în goluri;

...va fi mai sportiv pe teren, în tribune și în camerele stimatei federații de specialitate;

...ne va da o campioană pe care să o recunoaștem cu toții și cu care să ne fălim pentru că a atins un înalt standard valoric internațional;

...va filtra cît mai multe talente, cu care să consolideze echipa reprezentativă a *României*.

Dacă toate acestea vor fi FAPTE, vom spune VORBE frumoase și meritate. Dacă nu, vom spune tot vorbe meritate, dar mai puțin frumoase.

Cel puțin în fel de emoționați ca și vînătorii la deschiderea sezonului de iepuri sau ca pescarii în preajma primului atac la știucă, așteptăm, febrili, iepurii și știucile... *noului* campionat de fotbal.

Marius POPESCU

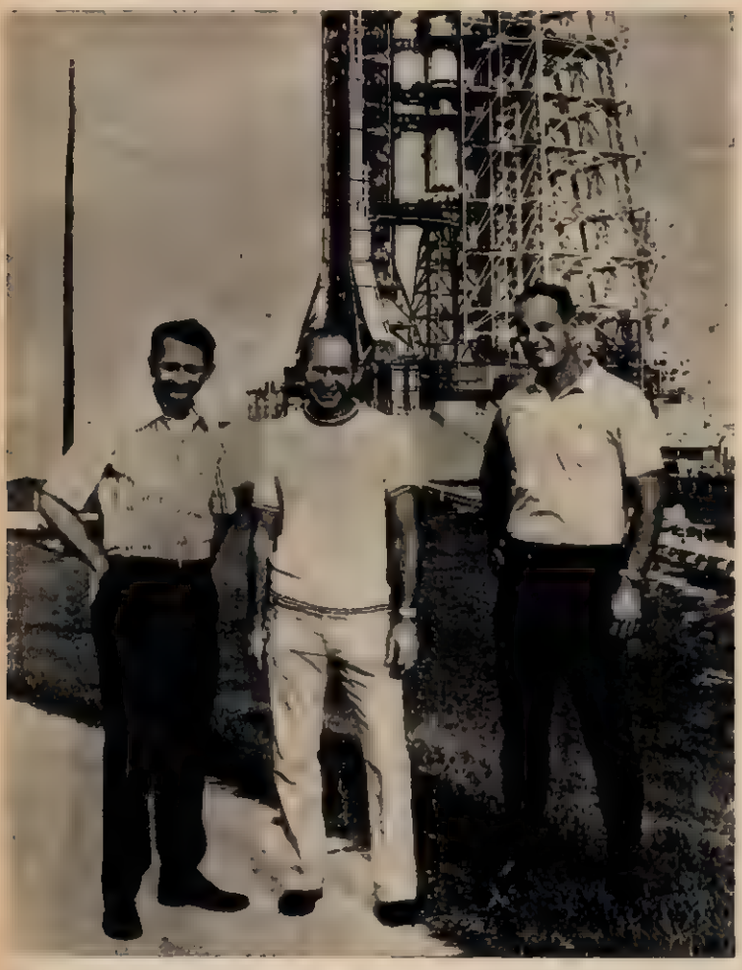

Cel de-al doilea SKYLAB — ca și primul, dealtfel — nu no-a lipsit de emoții: «răul cosmic» de care au suferit toți cei trei cercetători, apoi unele defecțiuni tehnice soldate cu amînarea ieșirii din navă a lui Garriot și Lousma. Lucrurile par acum depășite. Astronauții și-au reluat programul normal de muncă și odihnă, în timp ce la sol se elaborează noi soluții pentru eventuale situații nepreväzute. Înainte de a decola cu Skylab 2, Garriot, Bean și Lousma s-au fotografiat în fața lui Skylab 3.

de la lume adunate

GEOGRAFIE NOUĂ. Potrivit unui decret guvernamental, în Guineea Ecuatorială au fost adoptate noi denumiri în geografia țării. Santa Isabel, capitala, se va numi *Malabo*, orașul San Carlos devine *Luba*, San Fernando se va numi *Ela Nguema*, iar Conception — *Ri Aba;* insula Fernando Poo se va numi *Macias Nguema*, iar insula Annabon se va numi *Pogala*. Toate noile denumiri evocă eroi ai luptei de eliberare națională.

UN VIS TRANSFORMAT ÎN CENUȘĂ. Bob Hope, cunoscuta vedetă hollywoodiană, a cheltuit nu mai puțin de 3 milioane de dolari pentru construcția vilei sale de lîngă Palm Springs, California. Numai acoperișul casei, în formă de ciupercă, a costat 645 000 de dolari. Un vis! Visul s-a transformat în cenușă zilele acestea, cînd — din pricini necunoscute încă — imobilul a ars pînă la temelie.

DORM PEȘTII. Distanțele considerabile de pe teritoriul U.R.S.S. dintre unele surse de produse alimentare proaspete și locul de desfacere ridică mereu probleme noi de transport. Un specialist din Leningrad propune — se pare că nu fără șanse de succes — introducerea de narcotice în apa din containerele în care sînt transportați peștii vii. În stare de somn, aceștia ar suporta mai ușor dificultățile unei călătorii îndelungate.

SĂRIȚI, A FOST JEFUIT DETECTIVUL! Un detectiv particular din orașul francez Nancy va trebui să fie propriul său client. Un hoț a reușit să intre în camera în care vigilentul detectiv dormea și să-i fure legitimația, alte documente și cheile de la mașina care l-a ajutat să dispară fără urmă.

PREA FRUMOS SĂ FIE ADEVĂRAT. Potrivit unei vechi credințe a locuitorilor Ghanei, cînd doi șerpi veninoși se luptă, învingătorul îl ajută pe cel învins să supraviețuiască, aducîndu-i niște ierburi tămăduitoare. Această credință (cu latura ei pragmatică: oamenii urmăresc șarpele învingător pentru a afla care ierburi au putere de leac) răstoarnă tot ceea ce știm despre lupta pentru viață în general, despre ferocitatea reptilelor în special. Ei bine, observații recente făcute de un grup de studenți ghanezi readuc liniștea, ordinea firii nu a fost răsturnată: șarpele mai puternic nu-l ocrotește pe învins, ci îl mănîncă, și uneori cu atîta nesaț, încît i se oprește în gît și moare și el, fireste, mai puțin eroic.

AUTOSERVIRE. Înnebunit de foame, a dat buzna în bucătăria unui restaurant din Amityvilla — Pennsylvania (S.U.A.) și cît ai zice pește a dat gata opt kilograme de carne crudă și cinci prăjituri. Cînd s-a dezmeticit, bucătarul a încercat să-l ia mai cu binișorul, mai cu mare Bubi. Fiindcă am uitat să precizăm: infractorul era un ditai dulău Saint Bernard, iar proprietarul său a plătit fără să crîcnească nota de plată.

UNA PE FAȚĂ, DOUĂ PE DOS... La iarnă vom tricota mult la gura sobei — spun reprezentanții unora dintre cele mai cunoscute case de modă, care și-au prezentat colecțiile în fața trimișilor presei internaționale. Lucrul de mînă (realizat cu croșeta și andrelele) va face casă bună cu tweedul, cu crepul de lînă, cu satinul. Un alt element esențial al garderobei feminine din ultimele sezoane, pantalonul, a dispărut la unii creatori de modă, în timp ce alții i-au păstrat totuși un loc, mai ales pentru toaletele de seară.

cronica de trei secunde

stridii și purici

— E de necrezut! — strigă președintele tribunalului către Francis, băiat la 19 ani, cu fruntea plină de bubulițe, ale vîrstei. E de necrezut! N-ai fost niciodată condamnat, toate referințele despre tine și familia ta sînt excelente și te înhăitezi cu niște golani să spargi un apartament în Paris! E de neînțeles!

— N-am vrut să par un incapabil, spune Francis, cu capul plecat.

— Haida de... înțeleg să nu fugi după fete cu camarazii tăi, să nu bași mingea, mă rog, melancolie, dar o spargere? Nu vezi diferența? Explică-mi!

— Sînt cardiac, domnule președinte...

— Și ce-i cu asta? E supărător, de acord, dar ce are asta cu hoția?

— Are. Veți vedea — declară, în sfîrșit, cu curaj, băiatul. Din naștere am o malformație cardiacă. Orice efort îmi e interzis Nu fac sport, nu pot face marșuri, nu pot face plajă, nu am dreptul la emoții. De cînd sînt mic, stau pe tușă. Niciodată prietenii nu m-au înțeles. De cînd mă știu, ei nu-mi spun decît că sînt un incapabil. Numai așa mă strigă: incapabilule, dezumflatule!

Și Francis începe să plîngă, în plin tribunal, la 19 ani, cu hohote și suspine, strigînd: nu mai pot, nu mai pot, nu mai pot!...

În acest timp, ce se întîmplă în nordul Țării Galilor? Specialiștii unui centru experimental de creștere a stridiilor stabilesc că pentru a fi suculentă la mîncat, stridia trebuie să ducă — pînă la a fi servită omului — o viață fericită. Există un singur mijloc — zic specialiștii — ca să-ți dai seama dacă o stridie e fericită sau nu. Să-i asculți inima. Dacă bate puternic, e semn bun, stridia e fericită. În consecință, s-a legat inima unei mici stridii de electrozii unui aparat electronic și, în funcție de ritmul cardiac, se studiază determinarea temperaturii acvatice, salinitatea și regimul alimentar care vor permite stridiilor să trăiască zile fericite, înainte de a fi devorate...

În același timp, președintele tribunalului francez îi dă lui Francis 10 luni închisoare cu suspendarea pedepsei. Iar medicul cosmonauților americani anunță că după întoarcerea lor de pe lumea cealaltă, inima băieților s-a micșorat cu 3%!

Să fie efectul acelor situații cînd — cum zic necosmonauții — inima ți se face cît un purice? Inima cît un purice lasă chiar urme?

E de neînțeles! — vorba președintelui.

O, dacă pînă la marea devorare am putea fi și noi, din cînd în cînd, stridii! Stridii' unui mare centru experimental...

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

MAKARIOS III, arhiepiscop, președintele Ciprului (născut în 1913, studii teologice la Atena și Boston — S.U.A., activitate vie politică pentru eliberarea Ciprului; guvernator al insulei în 1955-1956, din 1960 — președintele republicii), este confruntat în prezent cu evenimente politice interne într-un stadiu exploziv (la propriu: atentate, răpiri etc.), provocate de elemente extremiste care — potrivit spuselor președintelui Makarios — nu respectă voința poporului.

KAKUEI TANAKA, prim-ministru al Japoniei (născut în 1918, studii superioare tehnice la Tokyo, ministru al poștelor în 1957 și al finanțelor în 1960-1965; secretar general al Partidului Democrat din Japonia), a întreprins recent o călătorie la Washington unde a avut convorbiri cu președintele Nixon în problemele importante și — pe ici, pe colo — dificile ale comerțului bilateral, ca și în problemele politice majore ale lumii.

EDWARD (Richard George) HEATH, primul-ministru al Marii Britanii (născut în 1916, studii la Oxford, ofițer de artilerie în ultimul război mondial, deputat din 1950, ministru al muncii în 1959-1960 și al industriei în 1963-1964, negociator principal pentru intrarea țării sale în Piața comună, lider conservator din 1965), a condus lucrările Conferinței de la Ottawa a Commonwealth-ului (reuniunea celor 32 de state independente, succesoare ale fostului imperiu colonial britanic) mai puțin furtunoase decît cele de anul trecut, dar nu lipsite totuși de unele capitole spinoase (din nou Rhodesia de Sud, din nou Piața comună și altele).

ODYSSEUS ANGHELIS (născut în 1912 în insula Eubeea, ofițer de carieră, a luptat în 1941 în campania împotriva Italiei fasciste, în 1948-1949 funcții militare în N.A.T.O., apoi profesor la Academia militară de la Atena și funcții superioare în Statul Major General), în urma referendumului de la 29 iulie a.c. ocupă înalta funcție de vicepreședinte, adică al doilea demnitar al celei de-a treia republici grecești.

După Le Bourget — Orly, după Orly — Roissy-en-France. Noua poartă aeriană a Parisului, la 27 de kilometri distanță, se întinde pe o suprafață de 3 000 de hectare. Începînd de anul viitor va deservi anual 8 milioane de călători, iar cînd va fi definitiv gata, va însemna transportul a 50 de milioane de pasageri.

valori românești în univers

umbra lui bălcescu la palermo

N-am trăit o mai frenetică, o mai bezmetică, o mai nepotolită căutare, din zori de zi pînă la căderea nopții, ca la Palermo, în două cimitire, la Rottoli și în catacombele Cappuccinilor. Pe deasupra pămîntului, pe dedesubt, pe sub mușchiul pietrelor încremenite, prin foi de registre îngălbenite, prin litera ștearsă a epitafelor, prin litera nescrisă a gropilor comune clamînd tăcerea lespezilor mute, *implorînd hazardul*, răscolind umbrele crucilor strîmbe, încercînd să smulg uitării ceea ce n-ar fi avut dreptul să uite. N-am fost singurul care a căutat cu aceeași disperare și cu aceeași lipsă de noroc. Alții, cu care timpul a fost mai darnic decît cu mine, n-au disperat, n-au abandonat și continuă să caute. Unde s-a dus cel contopit cu neantul, cel mai pur *dintre purii unei înfiăcărate generații* a neamului nostru, ce drept a avut uitarea ca tocmai pe el să-l înghită, de ce atîția neînsemnați care n-au lăsat în urma lor decît un nume pe o piatră funerară se bucură, datorită acestei postume smulgeri din anonimatul unei întregi vieți, de un loc de reculegere după moarte, cînd El, singurul, care merita mai mult decît toți morții orașului Palermo un pumn de țărînă identificat a fost abandonat neidentificării de o crudă și implacabilă soartă? Au rămas să se confrunte, de mai bine de 120 de ani, supozițiile și controversele. Nici una n-a cedat din ardoare. Unii afirmă că Bălcescu ar fi fost înmormîntat cu ciumații din iarna anului 1852 într-una din gropile comune ale cimitirului Rottoli, căci în acel sinistru început *de decembrie morții orașului Palermo se îngropau cu hurta* și Sicilia era terorizată de spectrul macabrului flagel care secera viețile cu miile. Gropile sînt identificate, ele despart secțiunile din stînga cimitirului de sub masivul stîncos ce domină orașul, și plăci de ciment cam de un metru pătrat le indică locul sub verdele pîrjolit al ierbii. Alții spun că ar fi fost îngropat în cimitirul Cappuccinilor, tot într-o groapă comună, iar alții — pe baza *unor zgîrcite însemnări* dintr-un vechi registru al ordinului — afirmă că trupul neînsuflețit al lui Bălcescu ar fi fost zidit, împreună cu rămășițele pămîntești ale unor anonimi, în gropile săpate în stîncă din catacombele aceluiași cimitir.

Am căutat și pe-acolo, și nu mi-a fost dat pînă acum să văd o mai macabră alcătuire a imperiului vieții de apoi, ca acest sinistru *decor desprins parcă din pînzele unui* Hyeronimus Bosch, mai nebun decît a fost în sublima lui nebunie, căci ceea ce se află aici și poate fi văzut de oricine are nervii tari și bani pentru cutia milei puse în loc de casier la intrare depășește imaginabilul făcînd realitatea incredibilă și lipsită de sens ca o metaforă absurdă. Mii de morți îmbăiați, îmbrăcați în straiele cu care au pornit *pe drumul lor din urmă*, atîrnă în cîrlige, cu încălțările scîlciate de mersul fără mers, cu horbotele rochiilor zdrențuite de gheara timpului fără timp, cu mîinile scheletice ținînd sub ochii privitorilor bucăți de carton care atestă trecătoarea identitate a celor care au fost cîndva cineva, și acum nu mai sînt decît niște piese mute într-un cutremurător panoptic de «*memento mori!*»

Cappuccinii sînt neîntrecuți scenografi ai macabrului, morții lor cînd parcă stau la taifas, cînd te privesc blazați cu găvanele ochilor seci, cînd întreabă, cînd parcă își șoptesc ceva unul altuia la ureche, toți însă izgonindu-te din lumina jilavă a sepulcrei lor, de sub căutătura lor spectrală îndemnîndu-te să te restitui cît mai degrabă vieții de sub lumina binefăcătoare a soarelui. *Glugații paznici ai* acestui sinistru loc de veci te privesc pe sub capișoanele lor de postav maro, cu ochi la fel de seci ca ai morților, vîrîndu-și mîinile în mînecile largi ale anterielor încinse cu funii albe și invitîndu-te în tăcere să lași ceva în cutia milei sau să cumperi cîteva ilustrate-color «original Kodak» cu cele mai cutremurătoare imagini «Souvenire din Casa Morții». Plod *al obtuzei și neînduplecatei lupte* duse cu reformatorii bisericii din evul mediu, ordinul acestor monahi, închistat și auster, a plăsmuit sub albastrul cer al Siciliei cel mai întunecat colț din imperiul morții. Nu, mărturisesc că nu mi-ar plăcea să-l știu pe Bălcescu odihnind aici, deși i-am cercetat umbra cu aceeași frenetică, bezmetică și nepotolita căutare. Că n-am găsit-o, ce importanță are cînd știu că alții o caută sperînd să aibă mai mult noroc? Acel suflet sublim care s-a topit în neant în al 33-lea an al vieții, cînd pusese punct la cel de-al 33-lea capitol din «Istoria românilor supt Mihai vodă Viteazul», își cere de peste 120 de ani dreptul ca pumnul *de țărînă* care i-a dat viață să se regăsească în pămîntul patriei sale, pămîntul neamului românesc.

Ioan GRIGORESCU

Sportivul englez Roger Williamson a murit la 25 de ani. A murit absurd, într-o clipă de mare trăire, pe parcursul întrecerii automobilistice Dutch Grand Prix de la Zandvoort, în Olanda. Ce e de făcut cu aceste sporturi care asasinează oameni de 25 de ani?

urmașilor le va fi sete?

La multele griji pe care le lăsăm moștenire generațiilor ce-vin(să citățm doar poluarea cu variantele ei agresive asupra aerului, apei, urechilor; nevoile crescînde de noi surse de materii prime și în primul rînd de noi surse de hrană; explozia automobilelor și altele) se adaugă de pe acum încă o grijă, și nu dintre cele mai de neglijat: vor avea urmașii noștri destulă apă?

Deși inegal distribuite pe glob, rezervele de apă ale lumii noastre par suficiente. Iată însă că revista japoneză *The Japan Times Weekly* ajunge la alte concluzii, cercetînd perspectiva dezvoltării rezervelor de apă în Japonia, cu precizarea că arhipelagul japonez se bucură în ce privește apa de o conjunctură hidrometeorologică dintre cele mai favorabile. Cantitatea de apă din ploi care cade pe teritoriul japonez e de 600 000 milioane litri anual; cifra este considerabilă sau ar putea fi considerabilă și liniștitoare dacă din această cantitate colosală de apă nu s-ar irosi două treimi prin evaporare și prin deversarea rapidă în mări. În Japonia nu există *încă* o criză a apei, dar ea se anunță — dacă nu se vor lua măsuri — pentru mijlocul deceniului al nouălea, adică spre 1985. Lipsa de apă din Japonia va fi nu o consecință a unor mutații previzibile în regimul hidrometeorologic, ci va urma firesc nevoilor mereu crescînde ale unei populații în creștere și ale unei industrii în plină dezvoltare. Ministerul japonez al construcțiilor avertizează, neocolind gravitatea aspectelor, dar în același timp propunînd unele soluții. Pentru păstrarea imenselor cantități de apă din precipitații care astăzi se irosesc, precum am văzut, se preconizează realizarea, pînă în anul 1985, a unui număr de 570 de baraje pentru reținerea apei. Acestea, plus unele proiecte de îndiguire a rîurilor, vor aduce circa 46 000 milioane tone suplimentare de apă în rezervele naționale anuale. Statistic, s-ar părea că aceasta este suficientă: cererea este acum de 80 000 milioane tone și, potrivit estimărilor, ea va spori la 116 000 milioane tone în 1985. Din păcate, fiind cifre globale, ele nu dau o imagine revelatoare asupra modului de distribuire a apei în raport cu populația. Astfel, în jumătatea de sud a regiunii Kanto va exista un deficit de 2 000 milioane tone de apă necesară unei populații de 10,3 milioane locuitori și unei puternice industrii. În zona Osaka deficitul de apă va fi de 1 300 milioane tone, iar în nordul regiunii Kyushu, de 450 milioane tone. Pe de altă parte, în alte regiuni ale țării — cum sînt centrul Hokkaido, coasta dinspre Pacific a regiunii Chubu, prefectura Niigata și zona Sanin — populația va continua să se bucure de abundența apei ca și în trecut, cînd japonezii nu credeau că apa va deveni un produs de lux.

Desigur, planul nu este dintre cele simple și unii se întreabă chiar dacă este cu adevărat realizabilă construirea celor 570 de baraje. Dar raportul ministerului construcțiilor precizează că apropierea de anumite limite ale necesităților de apă este reală, iar cetățenii ar trebui să devină mai sensibili la risipa de apă. Tot în legătură cu risipa de apă raportul acordă o importanță deosebită unor noi căi pentru reciclarea apei industriale.

Așadar, urmașii noștri vor avea sau nu destulă apă? Semnul întrebării mai stăruie.

E. DASCĂLU

scrisori cu adresă

persona non grata

Gafa lui Max Vence Krebs, însărcinatul cu afaceri al Statelor Unite la Buenos Aires, a făcut, într-adevăr, obiectul unei precizări a Departamentului de Stat. «Guvernul american regretă circumstanțele care au putut să dea impresia guvernului și parlamentului argentinian că inițiativa unui diplomat american constituie un amestec în treburile interne ale Argentinei» — a declarat purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, Charles Bray, care a adăugat că «neînțelegerea ar putea proveni dintr-o traducere defectuoasă».

Împărtășim părerea dumneavoastră că purtătorul de cuvînt nu atinge esența faptelor și încearcă să abată atenția de la problemele de fond. Or, una din problemele de fond este că Max Vence Krebs și-a permis să fie însărcinat cu afacerile unor monopoluri americane interesate. El a adresat ministrului argentinian de finanțe, José Gelbard, trei «note» prin care își permitea să pună în discuție trei proiecte de legi aflate în dezbaterea parlamentului unui stat suveran și elaborate în conformitate cu interesele naționale ale țării: proiectele vizau naționalizarea băncilor, controlul statului asupra comerțului exterior și investițiile străine.

Ministerul Afacerilor Externe al Argentinei a calificat gafa diplomatului american ca incompatibilă cu relațiile care trebuie să existe între două state suverane, iar generalul Peron, liderul mișcării justițialiste și candidat la magistratura supremă a țării, a apreciat acțiunea lui Krebs ca lipsă de respect față de Argentina. În sfîrșit, Camera Deputaților și Senatul au hotărît să ceară guvernului argentinian să declare persona non grata pe Krebs și să-l expulzeze din țară, întrucît «diplomatul american și-a depășit atribuțiile printr-o atitudine care prejudiciază suveranitatea și demnitatea națională a Argentinei».

Nu-i vorba, prin urmare, de o «traducere defectuoasă», ci de un act deliberat și fățiș de amestec în treburile interne ale unei țări suverane. Nu știm exact ce i-a îndemnat pe Krebs să comită o acțiune incompatibilă cu statutul său diplomatic, fiindcă autorul «notelor», înspăimîntat de protestul energic și ferm al autorităților argentiniene, tace chitic. Se credea, probabil, la Asuncion, unde dictatorul Paraguay-ului, Stroessner, declarase că «ambasadorul american este membru al guvernului meu». Lăsînd deoparte faptul că o asemenea afirmație de lingușire și umilință descalifică politicește, precizînd că ambasadorul paraguayan nu face parte, la rîndu-i, din guvernul american, să notăm că asemenea declarații mai circulă pe la Saigon și Seul. Dar Krebs nu a înțeles, credem noi, că nici un guvern demn de acest nume nu cooptează printre membrii săi un ambasador străin, oricare ar fi el, și nici nu permite unui diplomat străin, oricare ar fi el, să dicteze, să determine sau să influențeze măsurile sale.

Nu dorim să supradimensionăm «inițiativa» lui Krebs. Știm însă că ea nu-i singulară. Cercurile imperialiste folosesc o gamă largă de mijloace — de la «persuasiunea» notelor la «persuasiunea» tancurilor și a bombardierelor strategice — spre a împiedica popoarele să-și determine în mod liber destinele.

Este, de aceea, cu atît mai necesar ca între toate statele lumii să fie instaurate relații principiale, să fie excluse recurgerea la forță ori la amenințarea cu forța, mijloacele de presiune și constrîngere de orice natură, în orice împrejurări și sub orice formă.

Ion CÂRJE

cronica dreptei cîntăriri

ciocanul, cleștele și...

MOTO:
Nu-i totdeauna bine să ai o slujbă mare

(La Fontaine)
E destul să lucrezi la starea civilă.

(Autorul)

Ni se pare nouă însine ciudat că revenim în universul ordinelor de repartiție. Știm doar că funcționarea serviciilor de spațiu locativ e departe de a oferi motive de inspirație unei rubrici precum cea de față. Ne păstrăm surprinderea, dar sîntem hotărîți să nu iertăm nici excepțiile. În consecință, astăzi ne oprim detectometrul antipiloși în fața blocului din strada Brezoianu nr. 3-5. În plin centru, la cîțiva pași de Consiliul popular al sectorului 6, la cîțiva pași de Consiliul popular al Capitalei. Contorul de pilitură bîzîie, lampa de alarmă pîlpîie, săgeata indicatoare se agită și ne trezim cu pașii purtați spre etajul 4, în fața garsonierei nr. 18. Cercetăm și aflăm:

Această garsonieră a fost repartizată în anul 1959 Asociației locatarilor din bloc, ca să o gospodărească drept cameră pentru mecanic. Blocul are 9 etaje, o mulțime de apartamente, stație de hidrofoare etc., cei 150 de locatari au apreciat că au nevoie de mecanic, iar administrația locală le-a recunoscut dreptul. Ordinul de repartiție a fost completat și întărit cu un contract de închiriere, contractul de închiriere a fost reînnoit, e și acum valabil, în concluzie — mecanic să fie și treabă să facă!

Mecanic s-a găsit și treabă a făcut. O vreme. După ce sita s-a uzat, nici instalațiile n-au mai funcționat cum trebuie, nici comportarea angajatului n-a mai fost cea dorită. Răspunsurile lui la solicitări erau tot mai acre și tot mai de mîntuială. Dacă erau date!... Pentru că, din ce în ce mai des, mecanicul Pavel G. crea emoții locatarilor, făcîndu-i să-l caute pe la miliție, morgă și urgență. Dispărea fără urmă.

Apoi mecanicul s-a însurat, dar mariajul n-a schimbat prea mult situația. În mod inexplicabil el manifesta o ciudată siguranță de sine, prea mare pentru un angajat a cărui situație locativă depindea de propria-i corectitudine. Curînd s-a aflat misterul. Nu se știe cum, fără asentimentul asociației deținătoare a ordinului de repartiție cu toate drepturile și obligațiile, serviciul de spațiu locativ al sectorului îi eliberase lui P.G. un ordin de repartiție. Ordin peste ordin. E drept că pe dispoziție fusese făcută mențiunea «accesoriu al contractului de muncă», dar condiționarea nu l-a speriat prea mult pe Pavel G. care a perseverat a se afla în conflict cu blocul. În septembrie 1972, comitetul locatarilor a hotărît căutarea unui alt mecanic, iar în ziua de 18 a aceleiași luni P.G. s-a transferat la Casa de mode.

Locuința n-a eliberat-o însă nici pînă astăzi. În pofida rugăminților, somațiilor și adreselor, inclusiv a comunicării oficiale a I.C.R.A.L., care cu onoare i-a anunțat încetarea repartiției, în locuința mecanicului a rămas un nemecanic, iar alt meseriaș nu poate fi angajat neîfind unde să-i cazezi. A scris I.C.R.A.L.: «Veți părăsi de îndată garsoniera, efectuînd toate lucrările ce vă revin (zugrăvit, vopsit, rașchetat parchet „etc.)»! S-ar putea ca P.G. să fi zugrăvit și rașchetat, dar garsoniera n-a părăsit-o. În schimb, la data de 21 februarie 1973, Consiliul popular a dispus o nouă repartiție. Altei persoane. Cui? Soției aceluiași P.G. Faptul i-a mirat pe toți vecinii deoarece Laura G. nu este mecanic, nu va putea și nu va avea timp să se ocupe de țevi și de pompe. Dumneaei nu lucrează cu ciocan, clește sau pile. E doar salariată la starea civilă a consiliului popular cu pricina!

Sergiu ANDON

ANCHETĂ — FLACĂRA

PLECAT ÎNSEAMNĂ TOTUȘI CAMERĂ LIBERĂ

Test inopinat. Fapte și discuții ce au tangență chiar și cu imaginația. Locul de desfășurare a ostilităților — hotelul «DECEBAL» din Bacău. Constatările vor surprinde desigur breasla hotelierilor, dreptul la replică este însă consfințit

Nu sînt doctorul Watson. Nimic nu se pierde, ci totul se... transferă. Cheia e «plecată» la București...

...Ora 21,30. În holul hotelului, atenția îmi este reținută de un anunț categoric: «Nu mai avem camere de închiriat, vă putem asigura cazarea la hotelele «Central» sau «Bistrița»...

— Chiar nu mai aveți camere? — întreb pe un ton discret.

— Da' ce crezi (!) dumneata, că anunțul e pus așa?— mi aruncă recepționerul Gh. Enășoaie.

— Cu responsabilul se poate vorbi?

— Toți v-ați învățat să-l căutați pe șef. Nu-i aici, așa că...

Mă prezint.

— A! De la «Flacăra»? Ați terminat cu restaurantele și acum o luați cu hotelurile. Aici nu vă merge...

— Vreau să dorm, nu să-mi meargă. Diagrama, vă rog...

— Eu n-am calitatea s-o prezint. Numai administratorul hotelului. Acum e acasă, la Roman.

— Deci face naveta?

— De obicei stă aici. Are o magazie în care doarme.

— Magazie?

— Da, da. Dar e amenajată. Refuz însă să dau relații despre persoanele hotelului. Mai ales despre șefi...

Arunc coada ochiului pe diagramă. În dreptul a șase camere, nici o mențiune. Intuind că diagrama va suferi «prefaceri scriptice», aștept momentul consultării.

După cîteva momente de tocmeală, mi se permite să dau un telefon din biroul administratorului. Enășoaie mă lasă singur. În timp ce port convorbirea cu miliția municipală, la recepție alerta crește în intensitate. Telefoane, șterșături și adăugiri pe diagramă și note de comandă. Revine Enășoaie cu diagrama. Toate camerele ocupate sau rezervate. În dreptul acestora din urmă observ literele: R (L), R (P) și R (O).

— Ce înseamnă L, P și O?

— Liber, plecat și ocupat.

— Plecat nu înseamnă cameră liberă?

Rămîn cu Enășoaie.

— Nu știu dacă e legal cum se aduc corectivele la comenzi. Mituleci le face, el să răspundă. Diagrama așa mi-a fost lăsată de colega Mariana Vulcu.

Oarecum, «destăinuirea» lui Enășoaie îmi confirmă inoportunitatea afișului și neveridicitatea modificărilor făcute în notele de comandă. Și chiar dacă nu sînt dr. Watson, merg mai departe. În noaptea aceea, 12 turiști din grupul 333 n-au sosit. Plus 8 «suplimentați telefonic», înseamnă zece camere goale. Cine le plătește? Ghidul care n-a anunțat, funcționarul bucureștean care a suplimentat sau Mituleci care a modificat notele de comandă. Cert e că, potrivit scriptelor întocmite de Mituleci, A.C.R. va transfera în contul curent al hotelului «Decebal» o sumă destul de însemnată. Nimic nu se pierde, ci totul se transferă. Dar cum rămîne cu cei care n-au fost cazați la «Decebal»?

— În afara comenzilor O.N.T., adaugă Gh. E., reținem camere și pentru A.C.R. Pînă la ora 22. Dar mai avem și alte 3—4 rezerve, speciale, pentru care nu avem o reglementare anume. Le reținem după o «lege hotelieră nescrisă». Toate belelele provin din cauza acestora...

Consult fișele de evidență a persoanelor. Pe camere închiriate. Ajung la camera 804. În diagramă scrie: *Apetrei*. Pentru ziua de 4 iulie, pe acest nume, nu există fișă. Deci camera e liberă. E una din cele șase... Numele lui Apetrei este trecut cu creion negru. Enășoaie tace. Mă privește fix.

— S-a omis cumva întocmirea fișei?

— Și chiar trebuie să vă spun? Nu, nu. Întrebați-i pe șefi, pe ceilalți colegi...

Nu insist. Îmi arunc ochii pe diagramă în dreptunghiul camerei 804. Un număr de șapte linii oblice paralele, șterse cu guma, peste care s-a scris «Apetrei», îmi atrag atenția. Cer și alte diagrame. Le consult. Patrulaterul camerei 804 apare cînd cu șapte linii oblice paralele, cînd cu trei și patru, cînd cu trei icsuri (xxx). Dar fără Apetrei.

— Misterioase semne cuneiforme

— Vă surprind? Totdeauna se trag linii în camera asta. Eu fac trei, altul șapte, altul icsuri, dar toți știm ce înseamnă.

— Adică?

— Cameră special rezervată pentru domnu' Apetrei, responsabilul restaurantului. Are familia în Roznov... De trei ani stă în hotel fără să plătească un «chior». Tot noi știa mici o să plătim.

Consult o altă fișă. Nr. 1 465 din 1972. Poartă tot numele lui Apetrei.

— Ce reprezintă sumele acestea?

— Costul doar al convorbirilor telefonice particulare. Debit total: 192,70 lei. Nici pe acestea nu le-a plătit. Și, drept să vă spun, fișa ați descoperit-o întîmplător. Putea să dispară din clasorul ăsta...

— Vreți să-mi prezentați cheia de la camera 804?

— De unde? E «plecată» la București cu tovarășul Apetrei

starea comerțului

acești îngeri cu fețe murdare de la vlăsia

Simbătă 28 iulie am descoperit în pădurea Rîioasa niște îngeri cu fețe murdare. Nu aveau aripile tăiate. Departe de a fi pierdut, paradisul lor se ascunde sub o firmă onorabilă: restaurantul «Vlăsia» al Cooperației de consum Ilfov. Firma a început să ruginească precum arama obrazului ce o întreține. Coordonatele geografice se înscriu perfect în coordonatele necinstei: la restaurantul «Vlăsia» se fură ca în codrul Vlăsiei (o coincidență deloc bizară face ca localul să se înscrie în perimetrul fostului codru). Localul de popas a devenit locul unde consumatorul este jupuit după toate canoanele. Nu departe de Capitală, sub ochii controalelor specializate

Mici fișe biografice pentru niște cerberi

Dar mai întîi cîteva prezentări sentimentale.

a) Nicolae Crișan, ospătar. Consumatorii îl cunosc sub numele de Marele Plăsmuitor al notelor de plată.

b) Niță Carolea, barmanul de serviciu, omul care știe s-o scalde cu presa.

c) Vasilica Bobea, alias Simona. Ochi frumoși... pleoape cu rimel... minijup. 20 și... recepționeră receptivă la camping și mai puțin la bonier.

d) Nicolae Berariu, șeful unității, întruchiparea convingerii că rufele se pot spăla în familie. Are alergie la C.F.I., miliție, control obștesc, pompieri și presă.

e) Lista de prețuri... minunată .. sublimă... dar lipsește cu desăvîrșire din local.

Discuția a început în jurul orei 15 cînd un consumator, M.P., inginer la unul dintre trusturile bucureștene de construcții, a fost șocat că Nicolae Crișan îi pusese pe nota de plată drept garnitură 3 kg de castraveți murați!

Confruntăm nota de plată cu bonul de marcaj. Ospătarul ia o mască din commedia dell'arte implorîndu-și victima: «Înțelegeți-mă... mă nenorocițiți». I-am dat dreptate. La masă adusese 1 kg de castraveți, dar pe notă pusese 3 kg. Prețul a 450 grame de turț îl rotunjise la 30 lei. Pentru 5 ciorbe de burtă, în loc de 23 lei (4,60 lei porția), a încasat 28 lei. Facem o recapitulare: 1 kg de castraveți murați costă 5,40 lei și nu 6 lei cît pusese ospătarul. Dintr-o dată rezultă un supraprețe de 12,60 lei de la salată de castraveți, plus 5 lei de la ciorbe, plus ceea ce luase de la turț, plus... plus. 25 lei suprapreț numai de la o notă de plată. Exact ca pe Vlăsia.

— Nu se poate... e o-ntîmplare... încearcă ospătarul Crișan să se scuze.

Cerem registrul unic de inspecție și control și condica de sugestii și sesizări. Din capul locului o discrepanță șocantă între ceea ce afirmă ambele.

Registrul: Am trecut, am văzut, am propus (Inspecția comercială). Localul e curat, minunat, am mai recomandat (Inspecția sanitară).

Condica Oprindu-ne la acest popas să luăm cîte un «Ci-Co», am fost serviți cu întîrziere. La întrebarea noastră cît costă o sticlă, doi ospătari au spus 3,50 lei, dar pe al treilea l-a luat gura pe dinainte și a spus 3,35 lei (fila 17).

— 15 bani, tovarășe, faceți scandal pentru 15 bani!

Cineva spunea că, într-o zi de caniculă, de la acești 15 bani a rezultat un cîștig ilicit de 150 lei la 1 000 de sticle

Bilanțul metehnelor... Il face tot

condica de sugestii și sesizări: Consumatorii nu sînt serviți cu bere pînă cînd nu servesc în mod obligatoriu

ANCHETA — FLACĂRA

Teoria decomandării. Povestea telexului dispărut.

...5 iulie. Mă prezint la directorul O.J.T.-Bacău, tovarășul Moldoveanu. De față mai sînt: Văsii, director adjunct, și Țapu, contabil șef. Le aduc la cunoștință cele constatate, afară de «cazul» Apetrei.

— Cum se poate, dom' redactor, intervine Moldoveanu, să scrieți despre lipsurile astea în revistă? Haideți mai bine să le clarificăm pe loc. Eu și așa is director de o lună. Cînd o auzi ministru', mă și desființează. E adevărat că avem niște lipsuri, că ne aparțin, dar să le rezolvăm aici.

— Competența mă depășește. Dar aș vrea să insistăm puțin asupra procedeului de rezervare a camerelor. Nu mă refer la contractele «Charter» de grup, pentru O.N.T....

— Am înțeles. E vorba de camerele rezervate pentru A.C.R. Am dat dispoziții stricte, în baza telexului primit, ca zilnic să fie reținute zece camere. Dacă cineva se atinge de ele să le închirieze altor persoane decît A.C.R.-iștilor, înseamnă că a comis un abuz. Și va suporta consecințele pînă la desfacerea contractului de muncă.

— Indiferent cine le solicită?

— Cristos să fie.

— Chiar dacă într-o zi n-a sosit nici un A.C.R.-ist și alți turiști români solicitanți au fost refuzați, dar camerele au stat toată noaptea libere?

— Să le fie de bine. Eu banii tot îi primesc de la A.C.R.

— Nu cumva, în dauna profitului comercial, scăpați din vedere destinația camerei?

— Deloc. Fiindcă acceptarea cazării unui pasager român mă determină să fac decomandarea comenzii.

— Și e greu?

— Neconvenabil. Ne diminuează veniturile, realizarea planului. În plus, se poate ivi riscul «dublei cazări». De aici, alte necazuri: încălcarea regulilor financiar-contabile, evacuarea personalului român în plină noapte...

Rog să mi se prezinte telexul pentru a constata dacă nu cumva e vorba de o interpretare greșită. Se dă din colț în colț. La început, Moldoveanu spune că-l are în fișet. Nu este găsit. După ce Văsii și Țapu spun că nu-l au, dar precizează că au cunoștință de el, se face apel la Miciială, funcționar. «Noroc» cu Miciială că este plecat din localitate. Cînd acesta sosește, după cîteva ore, telexul nu apare. Oare să fi dispărut un document atît de important? E doar un document care obligă ambele părți: una pentru «a rezerva» și alta pentru a plăti.

804 — camera-tampon sau rezerva rezervelor? «Alci sînt multe neregulI care mă depășesc». Nici Mannix nu se poate interpune jocului dublu al lui Bădoi

Însoțit de tovarășul Văsii mă deplasez la «Decebal» Administratorul hotelului, Traian Bădoi, nu prea se simte în apele sale.

— Nu cunosc de ce s-au pus linii și icsuri în rubricile camerei 804, spune Bădoi. (Cine trebuie să știe? — n.a.) Pentru hotel, aceasta este «camera-tampon». O folosim doar în cazuri cu totul excepționale. (?)

Mă uit pe diagrama buclucașă din 4 iulie. Seara constatasem ștergerea liniilor peste care era scris cuvîntul Apetrei. De data asta, altă surpriză. Nu mai era. În locul lui este scris: «Rezervat A.C.R.». Cum s-ar fi putut închiria o cameră cînd cheia era în buzunarul lui Apetrei? Nu-mi explic. Dar surpriza nu e ultima.

— Nici eu n-am mai văzut cheia de la 804 de o săptămînă, îmi spune Bădoi. (Atunci ce cameră-tampon o fi? — n.a.) Observ ștersăturile, adăugă Bădoi, dar nu cunosc cine le-a făcut. Nu eu lucrez cu diagrama, ci recepționerul...

Văsii pune mîna pe telefon și-i înștiințează pe Moldoveanu: «Tovarășe director. Aici sînt neregulI care mă depășesc. Eu am probleme de investiții la Sîănic și trebuie să plec...»

Rămîn cu Bădoi. Își «amintește» de dispoziția directorului de a se rezerva zece camere pentru A.C.R.

— Noi însă reținem cam cinci, pînă la ora 24. Și închirierea acestora pasagerilor români se face la latitudinea recepționerului. El răspunde dacă vine noaptea un A.C.R.-ist.

Îmi pun întrebarea cum rămîne cu dispoziția directorului? Dar cu ordinul ministerial 659 care-i interpretat diferit? Acesta prevede ora 20, Enășoaie știe de ora 22, Bădoi ora 24, iar directorul dispune interdicția: «Nu se închiriază»...

— Cam știu eu cine ne-a reclamat, intervine Bădoi. Radu Elvira, fosta recepționeră, căreia i s-a desfăcut contractul de muncă. A închiriat cinci camere fără să întocmească note de plată. Sau Andreescu Anișoara. Și-a făcut fata apartament și un cavou de 15 000 lei. Da, da, cavou, nu vă mirați. Prin luna august 1972 a fost scoasă «prin reducere de personal», dar motivul real e altul...

Despre Apetrei, Bădoi recunoaște că «a mai dormit fără să plătească», dar cînd l-a «prins» l-a «încasat». Mi-a arătat chiar și patru note de plată. Precum și cîteva chitanțe de convorbiri telefonice înregistrate pe fișa 1 465, susținînd sus și tare că sînt în interes de serviciu.

...Mă deplasez la centrala telefonică a hotelului. Bădoi, după mine. Își face de «lucru» într-o cameră ce numai un zid o desparte de centrală. Amabilele telefoniste Monica Grossu și Maria Tunaru îmi relatează: «Convorbirile de pe fișa 1 465 sînt făcute de Apetrei în interes particular». Cifrele din fișe nu-și găsesc corespondente în registrul de convorbiri telefonice în interes de serviciu. După ce funcționarele îmi confirmă că «Apetrei doarme adeseori la hotel, avînd familia la Roznov», plec. Urc în camera 210 unde fusesem cazat, cu toate că încăperea fusese «rezervată» pentru A.C.R. Nu apuc să-mi ordonez gîndurile că sînt chemat de Monica Grossu. Precipitată, îmi relatează: «Imediat după ce ați plecat a venit tovarășul Bădoi, i-am reprodus discuția cu dumneavoastră... Mi-a spus că vom da socoteală...»

În drum spre București simt regretul că nu pot fi Mannix pentru a mă interpune jocului dublu interpretat de Bădoi. Mă consolează însă ideea că rolul său nu e lipsit de riscul eșecului. Poate va reuși cineva să descifreze mobilul jocului său. Nu însă fără a pune punct tuturor neregulilor de la hotelul «Decebal».

Val. DUMITRESCU

---

masa (fila 16). Am cerut o baterie cu apă minerală sau sifon și ospătarul Nicolae Crișan a spus că nu poate servi vinul decît cu apă de izvor. La alte mese era însă apă minerală (fila 18).

Cerînd 1 kg de cîrnați oltenești, mi s-a spus că nu mai este. Cînd am arătat marfa, omul de la bufet a început să cîntărească dar apoi s-a răzgîndit și a refuzat să onoreze comanda! (consemnare din 21.VII).

În lipsa responsabilului, cerem lui Niță Carolea să ne spună de ce personalul servește numai bere neagră, de 7,70 lei sticla, cînd unii consumatori preferă berea blondă, de 4,40 lei sticla. Ne-a răspuns că ăsta-i stocul pentru ziua respectivă.

Stocul nu corespunde însă cu ceea ce se află în depozitul unității. Lăzile cu bere blondă și bere specializată «Gambrinus» de 3,85 lei sticla stau intacte la loc tăinuit. Așadar, vindem ce vrem și cum vrem. Cît despre jupuit, nu mai e de mult aci apanajul exclusiv al bucătăriei. Unde ești, control obștesc? Nici o grijă... a trecut pe la Vlăsia, ni s-a spus. A trecut, dar n-a scris un cuvîntel. Miracol...

Vasilica și cheile paradisului

Vasilica Bobea, alias Simona, ține cheile paradisului. Prețul fericirii nu e piperat: 23 lei o căsuță la camping pe 24 de ore. Chelara lui Morfeu are un principiu infailibil: să nu știe stînga ce face dreapta. Vasilica nu înregistrează pe toți oaspeții care apelează la oficiile campingului. Unde ar ajunge atunci? Dacă i-ar înregistra, ar trebui să le taie și chitanță.

I-am cerut să mă lămurească de ce a venit miliția într-una din seri la camping. A făcut ochii mari. În noaptea de 13 spre 14 iulie, am încercat să-i reamintesc. «A... da... țineam în seara aceea locul bucătăresei și n-am avut timp să înregistrez buletinele turiștilor. Eram în picioarele goale cînd tovarășul căpitan mi-a spus: Vai, Simona, ai să răcești!»

Vasilica a uitat să ne spună ceea ce este mai esențial. Că apărătorii ordinii și ai avutului obștesc i-au dat avertisment sever pentru neînregistrarea persoanelor la camping, urmînd ca la o nouă abatere să fie pusă sub urmărire penală.

Stranie învățătură a tras recepționera din toată povestea asta! Și în ziua aceasta buletinele de identitate ale celor cazați au început să apară, subit, pe masa de lucru după dialogul purtat.

Cenușa în cap «arde» tot atît de puternic ca și spuza trasă pe turtă

La ora 16 eram într-un separeu cu omul pe care-l căutam de atîtea ore. Mina feței tihnite trăia spulberarea bunei dispoziții a unei sîmbete de după-amiază. Era responsabilul...

— Chiar luni îmi înaintez demisia. (Să recunoaștem că nici Pirandello nu are asemenea replici pregătite) Mă duc la «Cina»... mă duc la «Athenée»... ospătar... Am banul meu... scap de răspundere. Scap și de Crișan. Cum dispar, se repede la clienți. Nu numai el. Am avut și cu alți ospătari necazuri. Sigur... O să scrieți acum. Iar miliție, iar sanepid, iar inspecția comercială, pompieri și presă. Alergie curată. Cum să mai respiri?

Nicolae Berariu a lăsat impresia unui om asfixiat. Nu am înțeles însă bine modalitatea lui de a respira la Vlăsia. Dacă ar face-o ca toți muritorii de rînd, atunci senzația sufocării ar dispărea de bună seamă. Dar asta înseamnă să prinzeapă un adevăr sfînt: cînd climatul eticii și echității socialiste înăbușă necinstea nu te mai poți aștepta ca s-o salveze nici cel mai experimentat serviciu de reanimare din lume.

Luni 30 iulie, Nicolae Berariu nu și-a prezentat demisia. Îngerii cu fețe murdare s-au întors în micul lor paradis. La Vlăsia nu începuse încă defrișarea.

Mihail GOSPODIN

---

din aventurile unui cetățean

«ce ție nu-ți place, altuia nu-i face»

Se spune că reclama e sufletul comerțului și, cel puțin, în ce mă privește, înclin să cred că afirmația este exactă, bineînțeles cînd reclama este făcută inteligent și corespunde realității (am în vedere calitatea produselor în primul rînd).

Și cum mă număr printre cei care fac zilnic eforturi să adauge bagajului informațional un număr cît mai mare de «biți», n-am putut rămîne indiferent la noianul de reclame și sfaturi cu privire la rolul legumelor, al produselor lactate și sucurilor de fructe în menținerea sănătății.

Iată-mă deci făcînd un salt impresionant din imperiul produselor aterosclerotice în cel al produselor «tinereții fără bătrînețe și vieții fără de moarte».

Pentru a nu intra în conflict cu dușmanul meu nr. 1 «Cronos», și cu nevasta, care este o adeptă înflăcărată a ideii că egalitatea femeii cu bărbatul echivalează cu obligația acestuia din urmă de a-și satisface capriciile culinare recurgînd la conserve și semipreparate, mi-am făcut o provizie serioasă de ghiveci în ulei, iaurt, brînză de vaci cu smîntînă «Făgăraș» și «Ci-Co», pe care am început să le exploatez metodic.

Pînă aici, toate bune, numai că într-una din zile m-am convins că zicala «pofta vine mîncînd» se poate transforma în contrariul ei și anume «pofta piere mîncînd».

De ce? Foarte simplu. Cele ce urmează vă vor convinge cu siguranță că am dreptul să aspir la pretenția de a îmbogăți tezaurul tradițional de zicale cu una nouă, care sper totuși să nu intre în tradiție.

Iată-mă deci în fața unei farfurii cu ghiveci în ulei aburind îmbietor, așteptînd să se mai răcească puțin pentru a-mi potoli foamea și pofta de vitamine.

După primele înghițituri însă, cînd pofta tindea spre punctul culminant, frizînd lăcomia, simt că una din măsele s-a făcut țăndări și că pofta de mîncare mi-a dispărut subit. Motivul, o țintă de cizmărie rătăcită printre legumele din cutia cu conserve m-a convins să fac recepția individuală a fiecărei legume înainte de a o îngera dacă vreau să nu devin depozit de fier vechi.

Am pus însă totul pe seama întîmplării și, bucuros că n-am înghițit cuiul, am trecut la borcanul cu iaurt. Nu ajung însă bine la jumătate că simt o tăietură pe limbă, iar cînd dau afară iaurtul din gură pentru a vedea ce s-a întîmplat de-a devenit agresiv, între albul imaculat al laptelui și roșul rubiniu al sîngelui văd un incolor cîob de sticlă, «rătăcit» și el probabil în borcanul cu iaurt ca și cuiul în cutia cu ghiveci.

Cum pentru o singură zi o măsea spartă și limba tăiată erau de ajuns, mi-am rezervat pentru a doua zi plăcerea de a cunoaște proprietățile culinare ale brînzei cu smîntînă, pe cele reconfortante ale sucului de fructe și surpriza rezervată de cei care se ocupă cu ambalarea și îmbutelierea acestor indispensabile produse de uz curent.

Iar surpriza n-a întîrziat să apară: o bucată de sîrmă (pare-se dintr-un spălător de vase suprasolicitat) în cutia cu «Făgăraș» și cîteva cioburi în răcoritorul «Ci-Co».

Oricît am vrut (și mai vreau încă) să cred că sînt eu ghinionist, că aceste cazuri sînt doar accidente cu totul și cu totul izolate, frecvența apariției lor la aceeași persoană și într-un interval relativ scurt mă obligă să trag concluzia că pe undeva niște oameni sînt lipsiți de cea mai elementară responsabilitate pentru viața semenilor lor și că acolo atît controlul tehnic de calitate cît și inspecția sanitară nu funcționează corespunzător.

Așa că m-am decis să scriu aceste rînduri cu speranța că aceia însărcinați cu punerea în circulație pentru consum a produselor sus amintite vor recepționa semnalul meu (poate și al altora) și vor ține seama de faptul că «miciile» lor neglijențe pot avea consecințe mari (și grave) pentru sănătatea consumatorilor.

Ioan JINGA

O marcă
înconjoară
globul
I.P.L.
IAȘI
Str. Bucium nr. 34,
telefon: 16334,
telex: 022227
Mobile care satisfac cele mai variate și exigente gusturi:
— mobilă modernă
— mobilă de epocă în diverse stiluri: «Louis XV», flamand, normand, Chippendale, rococo
— scaune de diverse tipuri și culori.
● FINISAJ
● MULTIFUNCȚIONALITATE
● DEMONTABILE
● UȘOR DE TRANSPORTAT ȘI MONTAT ÎN APARTAMENTUL DUMNEAVOASTRĂ
● ADAPTABILITATE PENTRU ORICE SPAȚIU
INTREPRINDEREA DE PRELUCRARE A LEMNULUI – IAȘI
Numai devenind posesorii unela dintre aceste garnituri vă puteți convinge de atributele mobilei.

NU SÎNT BOLNAVĂ DE INIMĂ

Privire încă senină, dar cît timp?

Oare destinul Milicăi nu poate fi influențat cu nimic?

...«Tovarășe redactor șef, cu lacrimi în ochi vă scriu această cerere cu speranța că voi fi înțeleasă în marea mea durere, mi s-a făcut o mare nedreptate, toate speranțele mele au fost năruite datorită acestei nedreptăți. Visul meu de cînd eram încă la grădiniță a fost spulberat!»...

...Urc,îngîndurat, coasta unui deal. Cu cîteva minute în urmă am trecut pe la Maria Ionașcu pe acasă, toate ușile erau deschise, dar nu se afla nimeni acolo. «O căutați pe Milica?! E o fată nemaipomenită, nu se găsește alta ca ea!» — m-a întîmpinat o vecină, Diaconu Maria, muncitoare la Baia de Fier. Apoi un puști de 16 ani, Mitică (altfel zis: Coconeț D-tru, proaspăt intrat la liceul din Sadu), se oferă să mă conducă: «fă priviți colo-n deal, vedeți o pată albă? Este ea!»...

Urc așadar însoțit de Mitică, mîroase a fîn proaspăt, aparatul de fotografiat mi se bălăbăne la spate — este ora aceea scumpă celor care îndrăgesc natura și care mai ales au scăpat, pentru un foarte scurt timp, de canicula infernală a Capitalei. Pășesc deci prin iarbă, rememorînd scrisoarea fetei trimisă redacției noastre. În cursul dimineții, devreme, am stat de vorbă cu cîțiva tovarăși de la județeană, în Tg. Jiu. Cîțiva n-au putut să-și stăpînească lacrimile. Este ora 12 acum...

...«Și acum să vă relatez cele întîmplate: am avut trei nenorociri în scurta mea viață de 15 ani: la vîrsta de doi ani și jumătate am rămas orfană de tată, moartea lui a fost tragică, era muncitor forestier, dimineața a plecat la lucru, iar seara l-au adus mort — accident mortal în timpul muncii. Această durere nu am simțit-o la acea vîrstă, dar mai tîrziu mi-am dat seama ce înseamnă ca. de la 2 și 1/2 ani, să nu ai mîngîierea propriului tău tată!... La vîrsta de cinci ani și jumătate, cînd singura noastră mîngîiere era mama (sîntem două surori), am rămas și fără sprijinul și dragostea ei...»

...Continuăm să urcăm panta, Mitică mă conduce cu agilitate, pare un puști, nu-i dai vîrsta, și-mi spune printre altele — în timp ce eu abia pot rezista ispitei să mă arunc în iarbă și să dorm acolo cel puțin doi ani de zile: «...Acum trec în anul I al Liceului industrial de construcții din Sadu, am rămas trei copii din șase; sora-mea, Dochia, urmează să dea la facultate! Tac-miu are o pensie de 275 lei lunar, e invalid de război, are mîna ruptă... mama lucrează la fabrica de cherestea. Dacă soră-mea reușește, eu înseamnă că rămîn acasă — nu mai pot face școală, și vreau! Aș vrea să primesc și eu bursă, alții au primit-o deși aveau posibilități mai mari decît mine, părinții lor au salarii mari... eu ce să fac?! Am învățat bine, deși știți cum e la internat: e greu, ne bagă într-o sală de meditație, unul vorbește, altul are chef de altceva, altul rîde...!

— Acum, în vacanță, ce faci?

— Acum muncesc, mă duc la arneură, la fîn...!

...Ajungem. Milica înalță snopii de fîn, în claie, împreună cu unchiul și mătușa (Petre Ionașcu, 76 ani, fost muncitor forestier, și Ioana Ionașcu, 61 ani, casnică, adică lucrătoare la cîmp), rude din partea tatălui, actualii — și de 8 ani — părinți ai Milicăi. *(«...sub grija dînșilor și cu căldura sufletului dînșilor am ajuns la 15 ani. Pensia de la stat și munca părinților actuali — fiindcă dînșii au rămas adevărații noștri părinți! — m-au ajutat mult, nu știu încă cu ce le vom răsplăti dragostea cu care ne-au crescut!»...)*

Le spun cine sînt și ce caut acolo, chipurile celor trei se luminează, mă invită acasă, «ca să putem sta de vorbă pe îndelete»; pornim, intenționat rămîn în urma lor, pentru a face poze, și deodată mă gîndesc: oare destinul acestei «familii» nu poate fi schimbat sau influențat măcar, cu nici un chip?! Mai ales în ceea ce o privește pe Milica, pe fata asta modestă ce calcă pășind, plutind parcă, în capul șirului?! Nimic nu poate zgîndări inerția (sau incorectitudinea!) unor oameni meniți tocmai a fi de folos semenilor săi prin îndrumare calificată și cinste?!...

«...în ziua de 16 iulie 1965, cînd singura mîngîiere era mama noastră — scumpa mamă! — după ce ne-a îmbrăcat și ne-a hrănit, dînsa a plecat la lucru. Seara nu i-am mai auzit glasul blînd și duios: accident mortal în timpul lucrului!...»

Camera Mariei Ionașcu: o încăpere modestă, curată, plină cu cărți. Bătrînul Ionașcu Petre (sau cum i-or fi spunînd cei puțini dragi care i-au mai rămas!) încearcă să facă pe gazda. E bolnav de hernie de disc, umblă aplecat din pricina durerilor — dă totuși la coasă! Nu-l sperie prezența casetofonului; prea multă suferință s-a abătut peste chipul său de om simplu, înțelept și mai ales din cale afară de cumsecade! ...Ședem cu toții, apare și o vecină, ședem toți — tam de vorbă, cu alte cuvinte!...

«...A treia nenorocire, și pot să spun cea mai dureroasă, s-a întîmplat în ziua de 22 iunie a.c., cînd am fost să dau examen de admitere la Liceul pedagogic din Tg. Jiu, pentru secția educatoare; am fost respinsă nu pentru că nu m-aș fi pregătit, ci fiindcă n-am ajuns la examenul propriu-zis: am fost respinsă la vizita medicală, spunîndu-mi-se că aș fi bolnavă de inimă. AICI E MAREA NEDREPTATE CE MI S-A FĂCUT! De cînd eram la grădiniță și în școala generală, singurul meu gînd era să mă fac educatoare, să îngrijesc de educația copiilor de la doi la șase ani — educație pe care mie n-a avut cine să mi-o facă! Nu sînt bolnavă, am fost la un medic specialist după aceea și mi-a spus că NU SÎNT BOLNAVĂ!... Aș vrea să fiu adevărata mamă a copiilor, eu n-am avut parte de dragostea mamei! Această dorință a mea a fost zădărnicită în mod brutal de o femeie în halat alb...!»

«Ea mi-a spus atunci că sînt bolnavă de inimă și nu pot să intru, dar nu mi-a luat tensiunea, nici măcar pulsul... numai așa! Dealtfel, așa a spus-o la mai multe fete, colege, vreo 15 — una dintre ele e de aici, din Baia, Jianu Lenuța (învăța la fel de bine ca și mine)... Ieșeau fetele plîngînd de la tovarășa asta doctor, foarte multe: nu erau bolnave!»

«Unde a avut loc vizita asta?»

«La Tg. Jiu, la liceul pedagogic...»

«Și tovarășa asta doctor era singură?!»

«Mai erau vreo patru sau cinci; erau patru femei și doi bărbați sau... dar ea, dînsa, era cu rezultatul vizitei!»

«Descrie-mi puțin femeia asta, așa cum arăta sau cum îți mai aduci poate aminte».

«Era tînără, drăguță... slăbuță, foarte elegantă. Potrivit de înaltă — mi se pare că mai mult blondă era! Ne spunea la toate că dacă avem medii atît de mari ce căutăm acolo?! Să mergem la teoretic, că ar trebui să intenționăm facultatea...!»

...«venind acasă deznădăjduită, plîngînd, actualii mei părinți mi-au spus să dau examen la Liceul teoretic din Novaci, în ajunul examenului am plecat, m-am înscris, iar a doua zi a început examenul, am reușit cu media 7,60 (vă informez că la Liceul pedagogic s-a intrat cu 6,60...!). S-ar putea da în mod excepțional un loc în plus la Liceul pedagogic din Tg. Jiu, secția educatoare. Fie luîndu-mi-se în considerare examenul de admitere dat la liceul din Novaci, fie a da din nou examen de admitere, nu mi-e teamă să o fac! Dar vreau să fiu educatoare, vă rog să mă credeți tovarășe redactor șef că aceasta e situația mea, vă rog să dispuneți a se cerceta, și dacă nu am relatat purul adevăr, să fiu considerată un om care nu merită să trăiască în țara noastră!»

...În anii '65,'66, '67, '68, '69, '70, 1972, eleva Maria Ionașcu a primit premii pentru purtare excepțională și învățătură. Anul trecut a fost la mare pentru întîia oară, într-o excursie de două săptămîni, împreună cu colega și prietena sa Jianu, aceasta a reușit acum la liceul industrial, *aici n-au mai găsit-o bolnavă!...*

— Ce ți-a plăcut mai mult la mare, Milica?

— Mi-au plăcut ... valurile. Mi-a plăcut pe plajă și mai ales mi-a plăcut soarele, soarele, da... e altfel acolo!

— Ți-ai făcut prietene la mare?

— Cu fete. Cu fete...! Dar de un timp nu am mai corespondat.

— E grea munca asta aici, la cîmp, unde te-am găsit?

— Nu e grea...!

«...cer să mi se facă dreptate, cer să nu mi se pună piedici în alegerea profesiunii dragi. NU SÎNT BOLNAVĂ DE INIMĂ, n-am fost bolnavă niciodată în afară de mici răceli sau dureri de dinți (simplă,și sfîntă,și sinceră naivitate! — N.A.), cu lacrimi în ochi închei relatarea mea și aștept cu mare nerăbdare soluționarea dreaptă de la dumneavoastră. Mi se taie aripile la 15 ani... DE CE?!»

...La Comitetul județean de partid din Tg. Jiu am expus cazul Milicăi. Cei în drept de aici au fost pur și simplu revoltați că se poate petrece așa ceva. Doctorița respectivă va fi pusă sub urmărire. Pentru Maria Ionașcu situația, astăzi, se prezintă în felul următor: pentru a se crea un nou loc la liceul pedagogic este nevoie de aprobarea ministerului. Există posibilitatea însă ca, după ce urmează un an la liceul teoretic unde a reușit la admitere, anul viitor să dea diferențele necesare pentru a se transfera la școala mult visată.

Dar toate astea nu mai depind de noi...

Horia PĂTRAȘCU
Fotografiile autorului

COPERTA NOASTRĂ
Ștefan ȘTIRBU:
«Florile copilăriei mele»

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică
V. OLAC

FLĂCĂRI DE ALBUM

După o lungă absență, se reîntoarce pe platouri PASCALE PETIT, despre care, cu 15 ani în urmă, se spunea că îi face concurență lui Brigitte Bardot. Filmul cu care își face reintrarea, «Cei lipsiți de dragoste», marchează și debutul în regie al scenaristului Joël Moro.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

ANUL XXII — NR. 34 (950) — 18 AUGUST 1973

TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

paisprezece portrete în august

●

un medic român deschide o fereastră în lumea tăcerii

●

cu ce gînduri pleci, ilie, la san francisco ?

●

LA BAIA MARE BACTERIILE REALIZEAZĂ MINERITUL BIOLOGIC

●

adevărul despre fischer

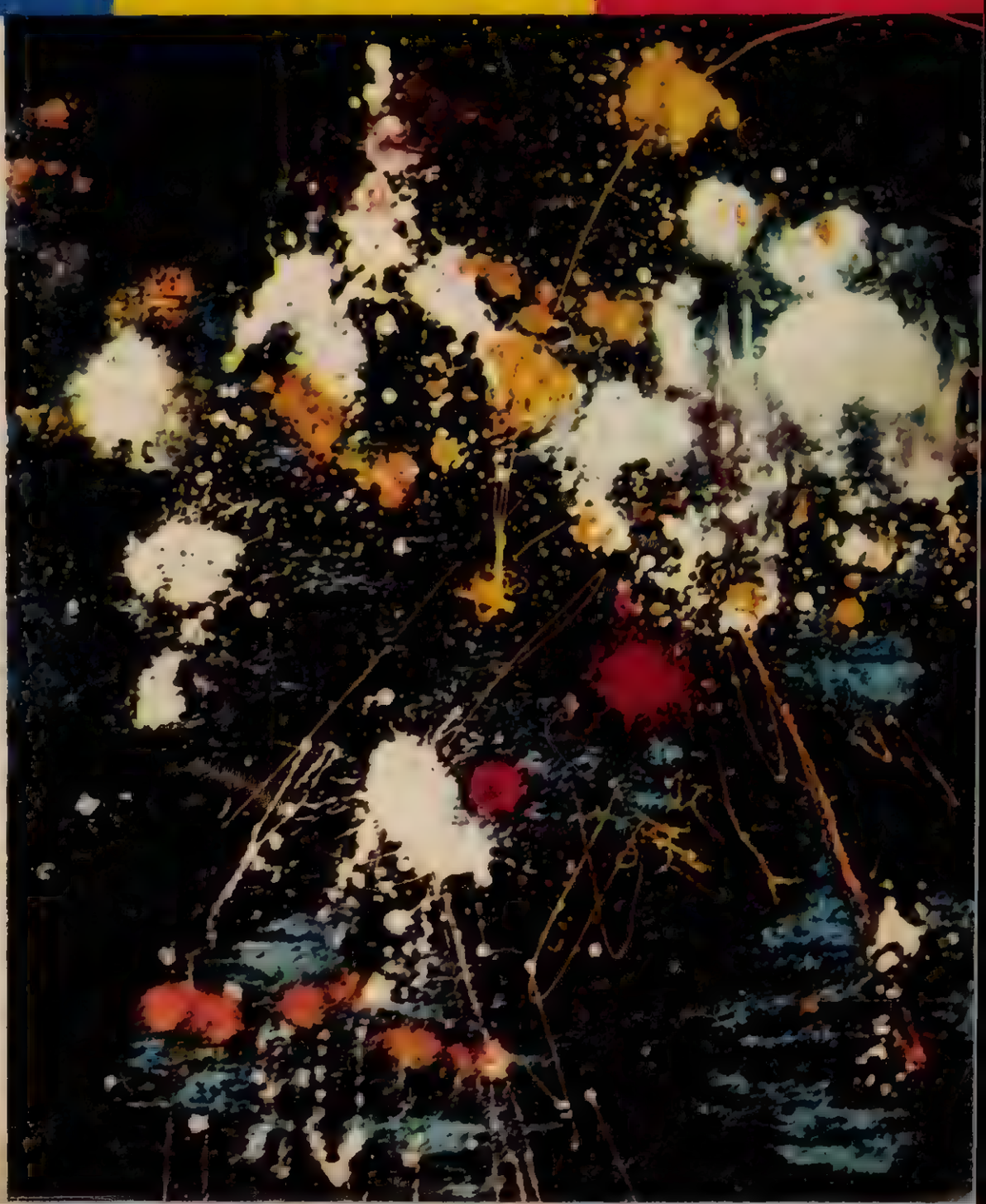

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

ȘI GENERAȚIILE TINERE TREBUIE SĂ VADĂ

Este foarte adevărat că programul de la televiziune nu poate să fie pe placul tuturor, pentru că unul vrea muzică ușoară, populară, altul sport, altul film etc., etc.

Dar avînd în vedere că sîntem în apropierea lui 23 August și ne amintește despre acel august al lui 1944, cred că ar fi mai bine să se prezinte pe micul ecran despre foarte multe acțiuni din acea perioadă, pe care unii le-au trăit prin participare, alții prin știu eu ce activități sau cei tineri nu le cunosc.

Eu le-am petrecut, dar pe atunci eram mic, așa că nu îmi dădeam bine seama, iar cînd citesc despre evenimentele de atunci mă simt foarte satisfăcut, dar aș vrea să văd și imagini pentru a avea ce spune și eu celor mici acum despre cele de atunci, adică le-aș puteo explica lor și totodată să-mi amintesc și eu mai bine.

P. Vasilciuc
Focșani-Sud

«PRIMA MĂRTURIE ÎN LUME» S-A NĂSCUT LA BRAȘOV?

În nr. 26 din 23 iunie 1973 al revistei dumneavoastră, Traian Stoica, prezentînd un șir de date personale ale dramaturgului Aurel Baranga, spune, între altele, că volumul acestuia, «Ninge peste Ucraina», apărut în 1945, este «prima mărturie în lume cu privire la ororile comise de naziști în lagărele de exterminare». Aș dori să fac niște precizări.

Nu știu dacă volumul tovarășului Baranga este prima sau a doua sau a cîta mărturie în lume despre blestematele lagăre de exterminare naziste. Dar ziarul «Drum nou» din Brașov, în prelucrarea redactorului său Sandu Plugaru, a publicat pe baza relatărilor tinerei Clara Kaufmann, originară din Cluj, care era recent salvată din lagărul de exterminare, o suită de reportaje — după părerea mea, cele dintîi în presa românească și, în orice caz, înainte de apariția volumului «Ninge peste Ucraina» — despre ororile din lagărele naziste de exterminare de la Auschwitz, Stutthof, Belsen. («Am scăpat de la Auschwitz» — D.N. nr. 170, 171, 172, 173 din 5, 6, 7, 8 aprilie 1945). Ulterior, date și fapte în sensul celor consemnate sintetic de «Drum nou», și pe baza unei singure mărturii, au ajuns pe multiple căi, și în extenso, de notorietate universală.

Apariția suitei de reportaje a fost sesizată imediat la București. Emisarul unei edituri a oferit tipărirea materialului într-o broșură. În împrejurările de atunci, și din sentimentul de respect față de victimele Auschwitzului, autorul a respins oferta.

Prima în lume sau nu, impresionantă rămîne și azi fidelitatea înregistrărilor făcute de Clara Kaufmann, modul cum prezintă ziarului esențialul dramei colective trăite, a cărei rezonanță, adăugată la răsunetul atîtor altor crime împotriva umanității — cum au fost și cele de pe Bug, atît de cutremurător descrise de tovarășul Baranga — vor mobiliza și peste veacuri conștiințele împotriva oricărui curent xenofob, canibalic, de tipul celor zămislite din hitlero-fascism.

Cred că precizările acestea sînt necesare, din respect pentru veridicitatea relatărilor, cît și pentru a sprijini pe eventualul bibliograf, dispus să urmărească această linie de preocupări publicistice în presa noastră militantă din perioada revoluției democratice și populare, a luptei pentru zdrobirea agresorilor fasciști.

Sandu Plugaru
Brașov, str. Republicii 42

AM RĂMAS CU PROMISIUNILE

Mă numesc Bodrug Vasile, domiciliat în Buciumeni, str. Motoc nr. 39, orașul Buftea. Scriu în numele a numeroase familii despre o cauză pe care noi o considerăm justă. Combinatul avicol din localitate nu are un sistem de scurgere a materiilor fecale din incinta combinatului și în acest caz ele sînt încărcate în cisterne și aduse pe cîmp. Pînă aici totul pare să fie normal. Dar, la prima adiere de vînt mirosurile pestilențiale sînt omniprezente. O sursă de poluare demnă de luat în seamă. Ar trebui aplicate cele mai drastice măsuri pentru anihilarea ei. Nici ziua, dar în mod special seara și noaptea ușile și geamurile nu pot fi lăsate deschise din pricina acestui miros. La acest miros mai contribuie și locurile care s-au format prin transportarea lichidului pe cîmp, care sînt adevărate surse microbiene, generatoare de infecții. Credem că în conformitate cu Decretul privitor la combaterea poluării de orice natură din țara noastră, toată populația țării are nobila misiune de a participa activ la îndepărtarea acestei racile. Conducerea combinatului va trebui să ia măsurile de rigoare. Dinșii ce părere au? De multe ori s-a luat legătura cu combinatul avertizîndu-i să nu mai transporte, au promis că nu, dar cu promisiunile am rămas...

Vasile Bodrug
Buciumeni

COOPERATIVA DE CONSUM ORĂȘENEASCĂ BUCUREȘTI NE RĂSPUNDE

În urma articolului apărut în revista dumneavoastră la data de 16 iunie 1973, a fost analizată activitatea responsabilului Dragoș Crăciun de la restaurantul «Săftica» și am ajuns la concluzia că este necorespunzătoare, motiv pentru care sus-numitul a fost scos din muncă începînd cu 25 iulie 1973.

De asemeni, pentru faptele semnalate în articolul din 28 iulie 1973 cu privire la neregulile săvîrșite de ospătarul Hira Constantin de la terasa Tîncăbești, deși a fost amendat de organele de miliție cu suma de 500 lei, am luat măsura îndepărtării acestuia din muncă.

Președinte,
A. Vila
Șef birou comercial,
G. Roșu

PE MARGINEA ARTICOLULUI 123

Avînd în vedere unele interpretări diferite ale art. 123 din Codul Muncii și în scopul clarificării unor confuzii, vă rog să-mi răspundeți la următoarele întrebări.

1. Dacă o persoană cu funcție de execuție are programul normal de lucru de la ora 7 la 15, iar de la orele 15 la 23 ale aceleiași zile efectuează serviciul pe unitate, are dreptul la o zi liberă pentru serviciul pe unitate sau nu?

2. Dacă o persoană cu funcție de execuție are programul normal de lucru de la ora 7 la 15, iar de la orele 23 la 7 dimineața efectuează serviciul pe unitate, are dreptul la o zi liberă pentru serviciul pe unitate sau nu?

3. Dacă o persoană cu funcție de execuție are programul normal de lucru de la ora 7 la 15, iar de la ora 15 la 7 a doua zi dimineața efectuează serviciul pe unitate, are dreptul la două zile libere pentru cele 16 ore prestate în plus peste programul normal de lucru?

4. Dacă pentru orele prestate în cadrul serviciului pe unitate între orele 23 și 7 se acordă spor de noapte?

5. Ce se înțelege prin timp liber corespunzător în temeiul art. 123 din Codul Muncii?

Vă rog ca răspunsul să mi-l dați separat la fiecare întrebare, pentru a evita eventualele confuzii.

Victor Trifoi
str. Unirii, bloc 6, ap. 58
Sighetu Marmației

N.R. Tovarășul Traian Armeanu, consilier juridic principal în Ministerul Muncii, răspunde întrebărilor puse de dumneavoastră.

1) Orice salariat care prestează o muncă peste programul normal de lucru în vederea asigurării serviciului pe unitate, are dreptul la compensare cu timp liber corespunzător. În mod normal această compensare se face a doua zi, iar dacă acest lucru nu e posibil — în următoarele 60 de zile.

2) Da, a doua zi dimineață tot 8 ore, și dacă nu e posibil, de asemenea în următoarele 60 de zile.

3) Ținînd seama de prevederile Codului Muncii în legătură cu durata normală de 8 ore a zilei de muncă este indicat ca serviciul pe unitate să dureze tot 8 ore, nu 16, pentru ca timpul liber corespunzător să fie echivalent cu o zi muncă.

4) Pentru serviciul pe unitate între orele 23 și 7 nu se acordă spor de noapte.

5) Timpul liber corespunzător este egal cu timpul prestat în cadrul serviciului pe unitate.

CE FAC EDILII PENTRU SĂREA VIEȚII?

Am mai scris despre copii. Au mai scris și alții. Ba unii, ca să-și arate atașamentul față de vîrsta lor, afirmă că ei, adică copiii, sînt sarea vieții. De cele mai multe ori însă «sarea vieții» le sare în ochi maturilor. Și nu se gîndește nimeni că ar fi necesare intervenții ca să nu le sară în ochi «sarea vieții». E vorba de copiii de pe strada Cetății, din Caransebeș, și străzile din jur. În zilele libere de peste săptămînă și mai ales în vacanțe își descarcă energiile în mijlocul străzii. Jocul preferat al copiilor se înțelege că este fotbalul. Și unde ar avea posibilitatea să joace fotbal decît pe partea carosabilă? Înjghebează porțile pe asfalt la anumite distanțe cu pietre și se antrenează în lupte fără ca să-și dea seama uneori că dintr-o parte sau alta le atacă «terenul» cîte o Dacie, Skoda și mai știu eu ce drăcovenie pe patru roți. Atunci îi vezi că se împrăștie ca vrăbiile de frica ulilui. Se mai întîmplă uneori că în grabă cade cîte unul împiedicîndu-se, autovehiculul trecînd ca un bolid face un viraj pe lîngă cei căzut, iar copiii țipă cît îi ține gura pînă cînd trece pericolul și se apucă din nou la joacă. Și se repetă des astfel de cazuri apropiate de nenorocire, fiindcă copiilor nu li se creează posibilitatea ca să li se rezerve teren de joacă cu toate că ar fi în apropiere. Am mai scris despre asta, însă apelul meu și al celorlalți cetățeni din partea asta a orașului a rămas literă moartă. Există în partea asta un teren destul de întins, cărua i se zice și acum Grădina lui Jigorea. Pînă acum doi ani copiii acolo jucau fotbal, dar acum nu mai au voie să se joace acolo.

Ion Munteanu
Caransebeș, str. Cetății 43

RĂSPUNSUL CONSILIULUI POPULAR AL ORAȘULUI CARANSEBEȘ

Cu referire la adresa dumneavoastră nr. 2731/1973 privind scrisoarea numitului Munteanu Ion din Caransebeș, str. Cetății nr. 43, vă comunicăm următoarele:

Cele relatate în scrisoare corespund realității în sensul că, într-adevăr, pe strada Cetății nu există amenajat un loc de joacă pentru copii, dar nici nu există un teren viran proprietate de stat unde s-ar putea amenaja un asemenea loc.

Terenul la care se referă semnatarul scrisorii, situat în str. Traian Doda, se află la o distanță destul de mare de strada în cauză — este proprietatea C.A.P. Caransebeș încă din anul 1962, fiind an de an cultivat, în acest an avînd însămînțat orz. Conducerea C.A.P. nu poate renunța la această suprafață, cu atît mai mult de la apariția Legii nr. 12/1968 privind folosirea terenurilor arabile.

Trebuie să menționăm că în apropierea str. Cetății se află Fundătura Cetății, unde există un teren viran (pășune) pe care copiii se pot juca nestingheriți, neființd supuși accidenterilor de circulație. Mai mult, orașul este dotat cu un complex sportiv prevăzut cu terenuri pentru antrenamente, situat într-o zonă de agrement foarte întinsă, «Zona Pescăruș», care asigură condiții optime de joacă pentru copiii de toate vîrstele.

Detaliul de sistematizare a orașului prevede ca în următorul cincinal, în zona la care se referă scrisoarea, să se amenajeze și locuri de joacă pentru copii, odată cu construirea noului cvartal de locuințe.

Președinte
Nicolae Magda,
Secretar
Sever Mandreș

I.T.B. NU MERGE PE TEREN?

În speranța că voi putea afla — prin intermediul dumneavoastră — un răspuns din partea I.T.B.-ului, vă aduc la cunoștință următoarele:

Prin demolarea zonei Pantelimon, circa 600 familii au fost mutate în cartierul Berceni IV, str. Luica. Marea majoritate a cetățenilor — dacă nu toți — care s-au mutat au serviciile la întreprinderile din zona Pantelimon, adică: Uzinele 23 August, Republica, F.M.U.A.B., Fabrica de sticlă, Granitul, Fabrica de încălțăminte-Progresul, F.R.B. etc. și cum distanța față de locurile de muncă s-a mărit considerabil, iar singurul mijloc de transport de pe str. Luica este spre Piața Unirii și nu spre Uzinele 23 August — mă refer la mașinile 116, care sînt rare și vin la intervale mari de timp și neregulat. — întrebăm I.T.B.-ul: pe cînd un mijloc de transport convenabil, în așa fel încît să facă o legătură rapidă și mai directă cu locurile noastre de muncă?

Problema pusă capătă proporții cu atît mai mari, cu cît anotimpurile ploioase și friguroase care se apropie nu ne vor mai permite așteptarea îndelungată în stații, nemaivorbind de aglomerația care ne produce mari necazuri zi de zi.

Pentru documentare invităm pe cei ce vor să ne ajute în această problemă ocută în stațiile de pe str. Luica dimineața, de la orele 5, iar după-amiază de la orele 15, la capătul mașinii 116, pe strada Radu Vodă.

Ion Olaru
București, aleea Gornești 1

LUCRURILE MĂRUNTE ȘI IMPLICAȚIILE LOR

Peste lucrurile mărunte și valoarea acestora se trece de obicei în zbor. Eu aș vrea să mă opresc la cîteva dintre ele, întrucît multe sînt aceste lucruri mărunte și multe sînt necazurile pe care ni le procură cînd ori nu le găsești, ori sînt proaste, ori...

Referirile sînt la orașul în care trăiesc, dar se mai întîlnesc și prin alte locuri.

Industria locală are o curățătorie chimică. Ei bine. Cînd însă predai hainele, ți se taie nasturii și ți se pun în mînă, pentru că — zice primitoarea — «noi nu garantăm». Și aici, zic eu, nu mai este bine. Nu s-ar putea oare ca pentru o sumă derizorie să ni se coasă nasturii de către salariata care — ca să fim sinceri — între două primiri ar avea timp berechet să finiseze o deservire civilizată?

La magazinele de încălțăminte nu se găsesc branțuri mai mari de numărul 35 de circa 4—5 luni.

Nu se aduc pentru că nu-i o marfă cu preț ridicat, deci nu are o pondere substanțială pentru planul de casă și pentru că repetatele cerințe formulate de clienți rămîn fără ecou. Probabil cei în cauză consideră clientul la dispoziția comerțului și nu invers.

Fabrica de spirt și bere «Mărgineni» din Bacău s-a specializat în a îmbutelia bere în sticle nespălate.

Nu o dată s-a întîmplat ca berea din unele sticle să aibă gust de ulei, petrol sau să conțină diverse corpuri străine ca șfoară, frunze, gîndaci. O asemenea sticlă o păstrez ca mărturie vie în caz de nerecunoaștere. Imaginați-vă că așa cum inconștiența mai bintuie lumea, într-o asemenea sticlă cineva ar fi ținut doar puțin Verde de Paris sau alt toxic puternic.

Astăzi, cînd producătorul este furnizorul poporului, răspunderea morală trebuie să fie prezentă în calitatea produsului oferit. Cînd ridic un pahar de bere sau încalț o pereche de pantofi ori folosesc un lucru oarecare, mulțumirea mea este modestul și anonimul respect dat celui care le-a făcut.

Ioan Tighiliu
Onești, str. 13 Septembrie nr. 8, ap. 2.

RÎNDURI PENTRU DOINA

Nu știu, dar cred că dacă s-ar fi putut, soțul Doinei («Întrebarea uitată», «Flacăra» nr. 29) trebuia foarte aspru pedepsit, trebuia să i se ia și lui lucrul la care ținea cel mai mult, să nu mai fie lăsat să joace fotbal, să simtă și el durerea. Să înțeleagă că greșelile se plătesc. E foarte rău că legea prevede o partiță de ieșire prin căsătorie, ar trebui mult mai aspru pedepsiți. Nici lui Vasile nu-i găsesc o scuză. Oare prezintă atîta garanție un om care nu a știut să-și înfrîneze anumite dorințe?

E foarte adevărat că Doina ar trebui să fie mai optimistă. Pentru fiecare om lucește o stea. Dacă Doina ar vrea, mi-ar face plăcere să corespondez cu ea.

Daniela Cristea
str. Constructorilor bl. B 2, ap. 46, sc. 5 et. II
Tiglina II, Galați

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da cum unui număr cît mai mare de scrisori

O vacanță plăcută

LIPSITĂ de GRIJI...

Pentru că părinții s-au îngrijit de toate! Ei au procurat din timp copiilor uniformele școlare!

Imagine în premieră pe malul Dunării: tanc petrolier de 5 000 tdw (instalații la nivelul tehnicii mondiale și un înalt grad de confort pentru echipaj) pe una din calele Șantierului naval Drobeta-Turnu Severin. (I. Cioară)

Maramureș, sau nesfîrșitul cîntec al lemnului. (Ion Predoșanu)

În sala Clubului sindicatelor sanitare, expoziția de pictură a doctoriței Suzana Bantaș-Oancea și a farmacistei Aurica Ionescu. La vernisaj a vorbit despre cele două artiste profesorul universitar Maria Epure. (Ion Predoșanu)

Așteptăm instrucțiuni de cum se poate petrece o seară (de neuitat) la un bar de zi la Pitești. (Radu Constantinescu)

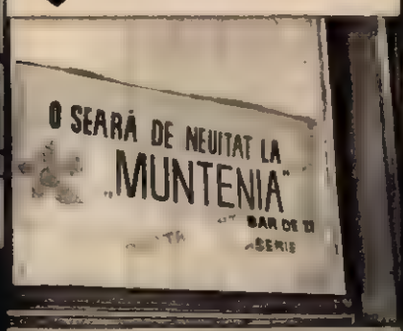

Primul concert susținut de ansamblul coral al școlii de muzică «Metropolitan» din Nashville (S.U.A.) la Pitești a avut loc chiar în fața hotelului Muntenia (Radu Constantinescu)

Așadar, putem! Putem să fabricăm și turbogeneratoare de 330 MW. Cine își mai poate închipui că ne vom opri aici în efortul nostru de a ajunge din urmă țările cu tehnica cea mai avansată? (Eugen Dichiseanu)

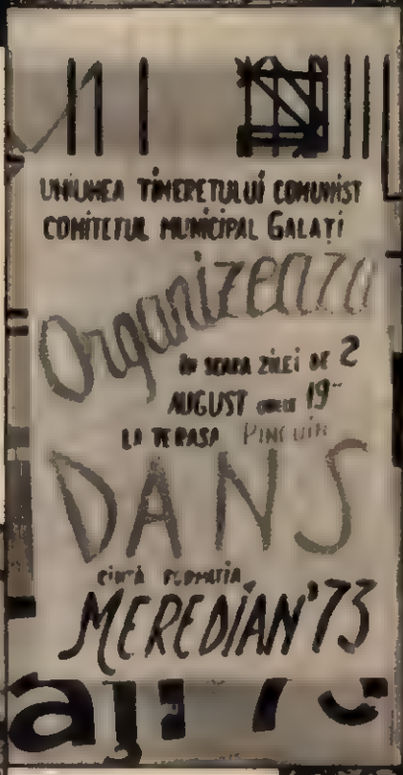

Picturi, sculpturi în lemn și piatră. Autori: studenții Institutului de arte plastice «Nicolae Grigorescu» din București, aflați la practică timp de trei săptămîni la Drobeta-Turnu Severin. (I. Cioară)

Dintre toate meridianele globului pămîntesc, e unul, pe numărul său '73, care a trecut în seara zilei de 2 august chiar pe Terasa Pinguin din Galați. (T. Michinici)

Răsar microbiștii, nici nu gîndești de unde. Chiar și din lumea literelor: Gheorghe Dinu (Ștefan Roll) și Traian Stoica — încredințați probabil că «Steaua» este reprezentativa municipiului Rîmnicu Sărat. (Ion Predoșanu)

REALITATEA ILUSTRATĂ

În sfîrșit, Tîrgoviște va avea un hotel ultramodern și ultra elegant (8 nivele, 108 camere, restaurant, bar de zi și de noapte, terasă etc.) demn de postura sa de municipiu și capitala de județ. (Vasile Moldovan)

Trecerea este oprită. Cam de multă vreme. Se vorbește chiar de demolarea acestui frumos pod peste Criș, la Oradea, pretextîndu-se avarii avansate! Avînd însă în vedere că podul nu e numai pod ci și monument nu s-ar putea găsi totuși o soluție pentru conservarea lui? (E. Tînjală)

Nu tot ce se vede în Crișul Repede se pescuiește. Și totuși, pescarii orădeni persevereazâ între 5 dimineața și 7 seara cu frumoasă și ardelenească încăpățînare. (Iosif Cohn)

«Tinerii artiști iluzioniști internaționali» de la bilciul din Pucioasa sau «dă neamule leul înăuntru e mișto, ceva ce nu s-a mai văzut! Mai aproape, mai aproape, care mai dai, care te mai înghesui!» (Vasile Moldovan)

Gata griul! Acum porumbul. Furajerul a și început să fie cărat la hambare. (Emanuel Tînjală)

15 august, aniversarea nașterii «Scînteii». Ziua presei române. Profesioniștii condeiului ascultă, acasă la ei, cuvîntul colegului lor Ion Mărgineanu, director general al Agerpres.

În peisajul bucureștean au apărut, pitoresc, cergile. Unele, frumoase, vîrstate, autentic colorate. Altele, în culori cam pembe. Adică, o leacă poluate (Radu Constantinescu)

Eugen Barbu este în această săptămînă al nostru. (Constantin Ciobotă)

NICOLAE CEAUȘESCU:

A intrat în obișnuință să vorbim despre partid ca despre o noțiune generală, idealizîndu-l. Citeodată uităm însă, că, de fapt, partidul sînt oamenii, istoria sa este istoria oamenilor, conștiința lui este conștiința oamenilor. Putem spune cu deplin temei: partidul sîntem noi, membrii săi, reprezentanții poporului. El nu este nici mai bun, nici mai rău decît sîntem noi, clarviziunea sa este clarviziunea colectivă a membrilor săi, a conducerii sale. Sîntem astăzi întru totul îndreptățiți să afirmăm: partidul este poporul, reprezentat prin cei mai buni fii ai săi.

23 AUGUST 1944 ✱ 1973

au devenit

obligația morală a efortului în plus

Elena Asandei are 23 de ani și este angajată aici, la «Tractorul»-Brașov, de curînd. A sosit pe aceste meleaguri tocmai din județul Bacău; o vreme a lucrat la Întreprinderea de transporturi din oraș, astăzi este angajată la «Tractorul» ca muncitoare necalificată în secția presătorie. În partid a fost primită în august 1968, încă elevă la liceu fiind și muncitoare la Complexul de industrializare a lemnului din Comănești; lucra ca lustruitoare la fabrica de mobilă, dar o gravă intoxicație cu alcool a împiedicat-o să mai continue aici. Au început peregrinările, angajarea — trebuia să aibă grijă și de cele două surori mai mici. Marioara și Viorica (tatăl lor, fost miner la «Carbonifera Comănești», ieșise la pensie).

«Cred că nu greșesc afirmînd că nu oricine poate fi membru de partid; cu atît mai mult mă bucur că am devenit un astfel de membru, am acum motive — și obligația morală totodată! — de a depune eforturi în plus, de a mă realiza pe deplin. Munca, aici nu-i ușoară, *trebuie* să mă descurc însă cumva! Intenționez să dau examen la Liceul industrial aparținînd «Tractorului», la seară, în vederea unei calificări mai prompte. Dacă ar fi după puterile mele aș face multe, mă necăjește însă afurisita aia de boală pe care am contractat-o la mobilă, nu mi-a trecut încă de tot! Dar, asta e...!»

...Îi plac excursiile în munți, are un om care îi este drag — «logodnic?!»; zîmbește, roșind — nu mai insist! Este pur și simplu o tînără a zilelor noastre, în curs de a-și găsi — sau descoperi — împlinirea și este absolut conștientă că o astfel de sarcină pe care și-a impus-o cere multă voință, răbdare chiar, dar și mai ales — muncă!

«viitorul este al tineretului!»

«Aici se fac turbine pentru întreg pămîntul!» — mi-a spus la un moment dat șoferul mașinii ce ne purta în direcția Uzinei «HIDROMECANICA» din Brașov; aveam să mă conving curînd de asta, scopul deplasării noastre era însă altul deocamdată...

Constantin Vasilescu, șeful pregătirii sectorului III, de meserie strungar — secretarul B.O.B. sector și membru al comitetului de partid pe uzină — va împlini în octombrie 49 de ani, dar nu-i dai vîrsta. A fost primit în partid în august '45, din cîte își amintește nu a avut loc atunci nici o activitate — asta se întîmpla la Ploiești, la «Româno-Americană»; relațiile dintre muncitori și conducerea patronală nu erau dintre cele mai calde. Secretar în B.O.B atunci, la primirea în partid a lui Constantin Vasilescu, era un maistru, Alexandru Țăranu; actualmente acesta din urmă este cel mai vechi director din Brașov, conducînd Rafinăria....

Fostul strungar își amintește de copilărie, ideea muncii politice i s-a înfiripat încă de la o vîrstă destul de fragedă, în timpul grevelor din '33 și al curbelor de sacrificiu, l-a urmat pe taică-su la o manifestare care s-a lăsat cu focuri de armă....!

Ce înseamnă «a fi comunist»? Înseamnă, în primul rînd, a fi un om cinstit, capabil să se achite de sarcini — un om demn de epoca actuală, de acest timp al nostru, în care cuvintele cinste, *muncă*, civilizație sînt pe buzele tuturor!

Și imediat apoi; «Ce părere am despre viitor? Cred că el aparține tineretului...! Noi, ăștia, rămînem aici, unde sîntem; ei, tinerii, vor duce mai departe — vor definitiva cu alte cuvinte — ceea ce am făcut noi, pe măsura posibilităților noastre!

Bucurii? Aș începe mai întîi cu necazuri, cu acel necaz mare, de care nu scapă nici unul dintre noi — acela cînd își pierde familia... cînd rămîne singur! Apoi viața își urmează cursul, sosesc și bucuriile, cea mai mare am avut-o atunci cînd m-am căsătorit cu Mioara — am reîntregit o familie, o comunitate de oameni dragi — apoi copiii (Anca, 16 ani, elevă anul II liceul comercial, și Marilena, căsătorită) și, în sfîrșit... nepoțica, Bianca. S-a născut în aceeași zi ca și mine, în 27 octombrie, așa că mă paște o dublă aniversare! Aoleu, ce-o să mai coste treaba asta!...»

promoția festivă a întreprinderii nr. 2

...«Eu dacă am un meseriaș foarte bun îl stimez și mă bucur din tot sufletul; dar dacă se ridică unul mai tînăr, mă bucur și mai tare! Vă pot spune asta băieți ca Roșca sau Nedelcu, care erau cam desconsiderați de către unii tovarăși; astăzi sînt fruntași, șefi de echipă etc. !»....

...«Dacă am apucat să fac un lucru, să duc la bun sfîrșit o realizare, de cîte ori trec apoi pe lîngă lucrul ăsta, pe care l-am făcut cu mîinile mele, simt așa o căldură, o satisfacție nemaipomenită!»....

...«Mi-a plăcut mult, tare mult, să citesc; mai citesc și acum, dar mai puțin... mă lasă vederea, fir'ar să fie!.... Am jucat și fotbal, pe chestia asta a trebuit să mă operez în primăvară, acum, de pe urma unei căzături la un meci în care m-am ales cu ruptură de menisc!»....

...«N-am avut o viață ușoară, acum sînt cu totul alte condiții ca să-ți faci un rost pe lume... noi eram cinci frați, mamă nu mai aveam, tatăl era bolnav. I-am adus pe toți la meserie, îmi *sînt recunoscători;* deși n-am mai rămas decît patru, unul din frați tocmai terminase de învățat meseria, în '47, dar l-a călcat trenul. Avea 19 ani...!»

...«Am participat la realizarea majorităților autodotărilor din uzina noastră (apreciate chiar de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia uneia dintre vizitele de lucru făcute la noi), înțelegeți acum ce simt eu cînd trec prin secții?!»...

...«Am plecat de-acasă (din comuna Crăciunenii de Sus, județul Olt) așa cum pleacă fiecare, să-și facă o meserie. Am dat examen mai întîi la Grivița, la C.F.R., asta prin 1940; am venit apoi la fabrica de hîrtie și celuloză Zărnești, apoi am trecut pe la județeană, iar în cele din urmă m-am angajat aici, în uzină!»....

. . . . . .

Iată, pe scurt, o «fișă biografică»; sau cîte ceva din cele multe pe care le-am aflat de la Florea Abagiu («nea Florică», după cum îi spune majoritatea oamenilor), maistru principal la secția mecano-energetică din cadrul Întreprinderii nr. 2 — Brașov. «Un om admirabil, cu calmul și bunătatea sa, cu firea sa deschisă!» — îmi afirmase, cu cîteva minute înainte de a-l fi cunoscut, Sandu Costache, secretar cu propaganda. Și într-adevăr, afirmația lui nu s-a dezmințit.

«Nea Florică» face parte din «promoția festivă August '46», în cadrul unei adunări, lui și încă altor tovarăși li s-a înmînat carnetul de partid *exact* în ziua de 23 August!

Horia PĂTRAȘCU

comuniști în zilele lui august

din șapte unul, dar acela lăcătuș

La Intercontinental am stat de vorbă cu Stan Matei, lăcătuș de la întreținerea hotelului, în vîrstă de 37 de ani. A venit în acest loc de muncă încă de la darea în folosință a noului hotel, prin concurs. Șapte concurenți pe un loc, ca la facultățile cele mai solicitate. Toată aparatura hotelului este ultramodernă, lifturile și multe uși interioare funcționează pe bază de celulă fotoelectrică, și se cere pentru așa ceva o anumită pregătire superioară. Nu a fost la specializare în străinătate, dar a învățat tot ceea ce îi este de trebuință de la colegii care s-au specializat peste hotare. S-a obișnuit aici repede cu toate noutățile, cu aparatura complicată de la bucătărie, îmi spune că este o adevărată plăcere să întreții asemenea aparatură. Lifturile, de exemplu, nu s-au stricat niciodată, nici unul, de cînd s-a tăiat panglica inaugurală. Totul funcționează cu o regularitate de ceasornic, ceea ce nu înseamnă însă că nu este nimic de lucru acolo jos, în atelierele de întreținere. Îl întreb dacă în asemenea condiții mai știe să repare un lift obișnuit, unul din acele păcătoase lifturi cu care rămînem nu de puține ori între etaje. Rîde, de bună seamă că știe. Îl solicită destul de des pentru asemenea reparații chiar lifturile blocului în care locuiește. Și, fiindcă veni vorba, locuiește în plin centru, pe Calea Victoriei, dar parcă tot mai mult i-ar plăcea o casă cu puțină curte, undeva mai la marginea Bucureștiului. Cît a copilărit la Roșiori i-a plăcut să zburde pe spații largi, lucru pe care nu i-l poate oferi, deocamdată, și copilului pe care îl are. «Ei da, lucrurile s-au mai schimbat, da parcă nu e adevărată copilăria asta fără o curte». Îl pasionează mult familia, aproape întreg timpul liber și-l dedică familiei. Desigur, atunci cînd nu face sport, cînd a fost și un cunoscut fotbalist mai în tinerețe, și atunci cînd nu merge la meci. Ține cu Dinamo pentru că a copilărit cu cîțiva dintre actualii jucători. A făcut și lupte de performanță. Dar familia este înainte de toate. «Vedeți, prin toate ziarele se scrie: cela a furat, cela a înșelat, cela a spart, asta înseamnă că părinții sînt vinovați». Îl las să vorbească despre orice, observ că-mi tace de mai multe ori cu ochiul, complice, ceea ce nu este decît un gest de comunicare. În holul luxosului hotel este răcoare, halatul său, un fel de uniformă, se armonizează plăcut cu curățenia din jur. Frînturi de limbi străine și undeva, într-un colț, vocile noastre mai șoptite, care încearcă și reușesc să nu fie străine una față de cealaltă.

întotdeauna și cu succes ne păstrăm calmul

Pînă am găsit-o pe Niculina Codei mi s-au dat atîtea recomandări elogioase despre ea, încît puteam spune că o și cunoșteam pe jumătate. Este o fată foarte serioasă, spuneau cei de la I.C.L. Alimentara, s-a înscris la liceul seral și va absolvi în anul ce urmează ultima clasă, lucrează la aceeași unitate încă din timpul practicii de elevă. La unitatea alimentară din comuna Băneasa, responsabilul întărește aceste laude, la care adaugă altele. «Este fata noastră mai mică, noi am crescut-o». De bună seamă că Niculina Codei cunoaște părerea celorlalți despre ea, bine însă că nu au asaltat-o cu laudele cînd era de față. Atîtea laude pot închide gura unui om! Îmi răspunde cu simplitate, face secția reală și vrea să dea, după absolvire, la A.S.E. La 20 de ani, cîți are acum, nu a pierdut de fapt nici un an de învățămînt, exceptînd doar prelungirea cu cei doi ani de școală profesională. Ar putea spune că este colegă cu celelalte fete de vîrsta ei de la liceele teoretice. O întreb despre munca într-o alimentară. Îi place, pentru că vede perindîndu-se pe acolo oameni mulți. Unitatea are, la drept vorbind, în majoritatea lor clienți statornici, oameni de prin împrejurimi sau safariați de la cele două institute de cercetare din apropiere. Recunoaște că uneori ai motive să te enervezi, în raporturile atît de diferite cu clienții, dar a încercat întotdeauna, și cu succes, să-și păstreze calmul. Oamenii sînt de toate felurile, după un timp începi să le cunoști și cele mai ciudate preferințe, manile. Unii vin chiar și i se confesează, așa, netam-nesam, peste tejghea. Hotărît lucru, îi place munca. Colegii o ajută, i-au creat posibilitatea să facă servici numai dimineața, pentru a merge seara la cursuri. Are un program destul de încărcat. Consideră că este un om prietenos, deși nu leagă prietenii la întîmplare. Cei mai buni prieteni ai ei rămîn însă părinții, e și singură la părinți, îi iubește. Extrem de împăciuitoare, amabilă, ar șterge din mintea oricui proasta impresie pe care și-o dau unele dintre colegele ei de breaslă. De-ar fi cît mai multe vînzătoare care să-i semene!...

cele patru limbi străine ale exportului

— Vedeți că n-o să vă spună tot! Aflați întîi de la noi că știe patru limbi străine, că este una dintre cele mai capabile și mai prețuite fete de la PRODEXPORT și v-o recomandăm cu toată căldura! Aflu. Mai multe persoane cu care mă găsesc în Biroul Organizației de Bază țin să prefațeze cu aceste date interviul meu cu Ioana Ioan, economista în cauză. Nu peste mult timp se face și cuvenita prezentare, «tovarășu' e de la Flacăra și vrea să stea de vorbă cu dumneavoastră».

— Nu am dat niciodată interviuri! O asigur că nici eu nu am luat prea multe, iar de dat cu atît mai puțin. Dar, oricum, se pare că aceia care nu au dat în viața lor nici un interviu sînt pe această planetă mult mai numeroși decît intervievații. În mod cert, aveam de partea noastră majoritatea! Este tînără, lucrează în această întreprindere de comerț exterior încă de la absolvirea facultății, a terminat a treia din promoție, exportă mai ales grăsimi, ramură în care a devenit o bună specialistă. După ce stărui pentru niște date, aflu că de cînd lucrează în această ramură, 6 sau 7 ani, cantitățile noastre de export s-au dublat, exportăm mai ales în Germania Federală și în Anglia. România a ajuns să fie cotată pe piața mondială a treia sau a patra putere exportatoare de grăsimi, ceea ce nu e puțin lucru, pe această cale avem însemnate cîștiguri de valută. Ioana Ioan socotește binevenită scăderea prețurilor la grăsimi pe piața internă, fapt care îi aduce și un spor de beneficii valutare, ridicînd în acest sector puterea de cumpărare a leului în raport cu dolarul.

Ne-am luat așa cu vorba, dar de interviu nici pomeneală. Ce interviu să mai fie ăla cînd reporterul este întrebat despre rosturile criticii literare! Căci Ioana Ioan citește multă literatură, dar despre critica literară nu are o părere prea bună, indiferent de natura ei. Citește mai ales în engleză și în franceză, mai mult proză decît poezie, în general autori situați pînă la începutul acestui veac. Cam pînă la Balzac și mai puțin Proust, dar și ceva mai în vechime, Chaucer de exemplu. În studenție a încercat și să traducă, dar edițiile i s-au părut impenetrabile. «Ce se mai întreabă în interviuri?», încerc eu să o chestionez: În interviuri se mai întreabă, zic în gîndul meu, despre viață și despre fericire. Renunț la întrebare, lăsînd-o cadou chestionarelor sociologice, pentru că toare răspunsurile ar valora mai puțin decît privirea inteligentă a interlocutoarei mele. Și o privire curioasă, și o privire amuzată, și o privire pregătind în rezervă cine știe ce răspunsuri pe care «reporterul» le mai poate pretinde.

tineri, dar născuți mai devreme

Mă roagă inginerul Nițu de la Telefoane să vin a doua zi. Ar putea să-mi prezinte chiar pe loc oamenii de care am eu nevoie, dar ține foarte mult să cunosc niște «cablagii». Li se spune de fapt electromecanici jonctori, lucrează sub pămînt, prin tot Bucureștiul, mai ales în cartierele periferice în care s-au instalat și se dau în folosință noi centrale telefonice. Îi cunosc a doua zi pe George Cojan și Romeo Vasiliu, doi oameni pe care trebuie să-i escaladezi cu privirea, înalți și spătoși, întunecați. Atît de gravi că, în momentul cînd dăm mîna, surîsul lor mi se pare cel mai imprevizibil lucru la care m-aș fi putut aștepta. «Da, e grea munca noastră, ne-am obișnuit însă și ne place. Primul dușman al nostru este umezeala, stai în camera aceea de sub pămînt și te pătrunde apa și frigul, uneori ceasuri întregi, pînă faci sau controlezi conexiunile tuturor firelor unui cablu». Sînt cabluri cu 2 400 de fire, altele cu 1 200, iar cei mai des cu 400. Fac și conexiuni noi, dar mai ales controlează deranjamentele, după cum îi sesizează masa de control de la deranjamente. Oamenii știu că un telefon stricat este reparat de meșterul care îți vine în casă și-ți drege receptorul sau soneria. Dar cei care asigură cu adevărat buna rînduială a comunicațiilor sînt cablagii de sub pămînt. Se fac drumuri sau construcții noi și se mai deteriorează cablurile pe alocuri. Uneori îmbătrînește izolația, trebuie să cobori și să cercetezi în adînc. Dau uneori de gaze scăpate din țevile de alături, este destul de periculos, s-au mai întîmplat și accidente. Mai este și un oarecare pericol de intoxicație cu oxid de plumb, care se găsește în izolație. Dar se îngrijesc, beau lapte și mănîncă bine, spălatul pe dinți este obligatoriu de mai multe ori pe zi. E drept că uneori mai fac și legături aeriene, ceea ce vedem noi ca un fel de platformă ridicată pe unii stîlpi este masa lor de lucru. Acum au venit din Colentina și din Pantelimon, le plac cartierele periferice, mai intră în curtea unui om și cer un pahar cu apă rece. Îmi spun cu toată convingerea că telefonul nu mai este azi un «lux», de aceea răspund la orice solicitare, uneori și noaptea; «Nu poți lăsa o instituție, sau pe oricare abonat, fără telefon!». Convingerea aceasta vine și dintr-o anumită vechime în aceeași muncă; Cojan, bunăoară, lucrează tot sub pămînt de la 21 de ani, iar acum are 38. Vasiliu are ceva mai mulți, 42 de ani, le spun că sînt încă tineri — după cum și arată — îmi răspund, glumind: «Da, tineri născuți mai devreme». Au lucrat rar și în afară de București. Își amintesc îndeosebi că în timpul inundațiilor i-au ajutat pe cei din Galați. Vasiliu are doi copii mari, Cojan este acum burlac. Trecem prin imensul Palat al Telefoanelor, el mai glumește cu fetele, pentru că la Telefoane sînt fete multe și frumoase. Și-apoi vine atît de rar pe aici! Ne îndreptăm spre terasa clădirii să încercăm o poză, Cojan mă roagă să prind, dacă pot, măcar într-un colț de fotografie, una din fetele care trec pe lîngă noi. Dar cu aparatele ăstea nu poți ști niciodată ce prinzi... «Atunci noroc bun, și așteptăm numărul»!

Dinu FLĂMÂND

să simtă omul că e cineva pe banul muncit de el

«Mi s-a spus că va urma o discuție politică despre ce înseamnă a fi un bun comunist în alimentația publică. Dar întîi vreau să vă spun de ce am intrat eu în partid atunci, în august '54, cînd aveam 23 de ani și-nvățasem meserie bună la «Bărbierul», restaurant celebru despre care a scris în «Napoleon fugea repede» și regretatul scriitor Neagu Rădulescu, știți, a murit. Ei, pe atunci, deși nu aveam încă bacalaureatul și o limpede conștiință profesională, îmi iubeam meseria, dar azi, cinstit vorbind, n-o mai pot practica cu aceeași plăcere; a căpătat o faimă prea neplăcută. Nici nu-mi vine să mă mai duc în Cișmigiu să joc șah — că sînt pasionat de șah — la gîndul că mă știu unii de chelner și meseria nu mai pare onorabilă... Dar mă iau cu vorba și nu vă spun ce vă interesează: eu am intrat în partid pentru că am considerat că un comunist poate — și trebuie — să spună adevărul. Mie îmi place să spun lucrurilor pe nume, asta e. Sigur, aveți dreptate, sînt văzut ca un om dificil, am avut și neplăceri din cauza asta, dar ai satisfacția că-ți poți ușura sufletul. Iar citeodată se mai iau și măsuri împotriva lipsurilor... Citeam ce-ați scris în revistă despre mineri: muncă grea, dar onorată. Se interesează și conducerea de partid de ei. Dar noi, ospătarii, sîntem priviți mai mult ca niște ciubucari; noi, cu bacșișul, cu nota de plată la care se adună și data, noi cu ilicitul. Atît. Meserie ușoară, pe care cîștigi bani neasudați! Nu-i așa. Un chelner face cît un alergător de cursă lungă. Zece ore în picioare, zece ore alergi: între bufet, bucătărie, bar, și cele zece mese ale tale. Și nu-ți vine deloc ușor să tot zici: asta nu avem, cealaltă s-a terminat, astalaltă e trecută din greșeală pe listă. Transpiri și n-ai unde să faci și tu un duș ca lumea și te ții departe de client, să nu-i produci impresie rea cu mirosul: eu sînt maniac cu curățenia. Eu zic că-ți faci meseria cinstit, ca un bun comunist, atunci cînd muncești tu pentru semenul tău așa cum muncește el la locul lui de muncă pentru tine, chiar dacă tu nu poți constata direct cum lucrează. La tine, el constată: să-l servești, așa cum dorești tu să fii servit. Să simtă omul că e onorat, că e cineva pe banul lui. Și să-l ajuți, să-l oprești atunci cînd își pierde controlul și se întrece cu băutura: în fond, tu, cel care îl servești, îi porți răspunderea. Să știți că e o mare răspundere în munca asta a noastră...»

Mi-a plăcut că mi-a vorbit despre răspundere omenească și ospătarul Gheorghe Șerban de la restaurantul «Odobești» de pe Moșilor 179. Și v-am relatat aproape tot ceea ce mi-a spus în discuția noastră politică despre ce înseamnă a fi un bun comunist în alimentația publică din sectorul 3 — București.

Sanda FAUR

partidul, mama, satul

Așa timid — cum spun cei care îl cunosc mai bine că ar fi, așa liniștit și bun — cum considera el însuși că e, Ion Mirea conduce o secție de 300 de oameni, cea mai mare a cooperativei «Electrobobinajul». Și din 1970 e secretar de partid, mai întîi al organizației de bază, de doi ani al comitetului pe întreaga cooperativă. Anul acesta a avut bucuria de a fi ales membru supleant al comitetului municipal de partid. «Cel mai mare necaz, mărturisește el cu o nuanță de jenă, l-am avut cînd am fost ales secretar al organizației de bază. Mi-era teamă că n-o să pot face treabă, cu bunătatea mea». Repetarea cuvîntului bunătate mă miră puțin, îl întreb cum să-l înțeleg eu, și Ion Mirea îmi vorbește despre calmul lui, un calm extraordinar, spune, despre faptul că nu îi place să «la tara» oamenii, să-i sancționeze la prima abatere, mai bine le explică la început de ce nu-i bine ce au făcut. Și decît să ridice vocea, spune, preferă să știe toți din experiență că el verifică ducerea pînă la capăt a fiecărei sarcini, urmărește îndeplinirea tuturor măsurilor.

Bunătatea, sigur, cere calități complementare. «Mirea are ochi de soacră» — se spune în unitate. Sub ochii ăștia de om blînd și perseverent, dar vigilent în observarea neregulilor, unitatea pe care o conduce de numai 8 luni «a 2-a, piese auto» (dinamouri, claxoane) a devenit fruntașă pe întreaga cooperativă. Și «pe data de 21 august, la 14,30, o să putem raporta realizarea planului cumulat pe 8 luni».

S-a făcut și un gard nou în jurul unității, și o poartă mai mare, în curte au apărut ronduri de flori, «care trebuie udate, băieți, că nici voi nu trăiți fără mîncare». Ochii de soacră ai lui Mirea sînt ochi de iubitor de frumos, de bun gospodar. Noul, viitorul, Ion Mirea se pricepe să-l discearnă și în sufletul oamenilor: de cînd e secretar de partid, numărul comuniștilor de la «Electrobobinajul» a crescut cu 300 (în cei doi ani anteriori abia dacă au fost primiți în partid 8).

Din tot ce mi-a spus Ion Mirea (și a fost vorba și de copiii lui, de casa a cărei renovare vrea s-o termine în concediu, de Dacia «1300» și de pasiunea pentru fotbal), aș vrea să consemnez, în încheiere, numai începutul și sfîrșitul: «Intrarea în partid a fost pentru mine cotitura vieții. În '62, să facem socoteala, aveam 26 de ani. De atunci mi s-a deschis viitorul. În '63 m-am înscris la școala de maiștri. Dacă nu eram membru de partid nu m-aș fi gîndit la învățătură. Și în '64 m-am căsătorit (...) Aș vrea, dacă se poate, să pomeniți de mama. La 66 de ani muncește în grădinărie, la C.A.P. Și s-o vedeți cît e de harnică și glumeață. Am atîta activitate încît o văd rar pe mama. Dacă o ascultam, aveam și facultatea făcută. Și scrieți,vă rog, și numele satului în care sînt născut (îmi dicteazi, silabisind cu grijă să nu greșesc): Vlăsceni, comuna Potlogi, Dîmbovița.

la tineri nu prind cuvintele goale

— Era cald în sală, ce vreți, august, șiroia apa pe mine, dar mai curînd de emoție decît de termometru; o sută de oameni — organizația! — mă discutau, mă luaseră, și la întrebări, ma scormoneau, priveau în mine ca printr-un geam de sticlă. Ziceau oamenii că nu-s băiat rău, mă știau, îmi cîștigam de șapte ani pîinea cu ei, la automotoare, dar eu m-am făcut ca sfecla cînd mi-au zis-o în față: sînt prea închis. Prea timid. Curajul nu mă dă afară din casă. Nu-s cine știe ce comunicativ. Nu prea iau eu cuvîntul prin ședințe. Asta era cuvintele nu mă ajutau. Eu gîndeam, cred, bine dar mi-era frică de cuvinte: nu mă exprimau. Mă trădau. De unde să știu eu, atunci, în '65, cînd aveam 24 de ani și mă primeau în partid tovarășii mei de la Uzinele «23 August», că va trebui de-acum înainte să muncesc în viață nu atît cu mîinile, cît cu cuvîntul, poarta aceasta prin care trebuie să ajungi la sufletul omului...

— Șase ani de zile am fost secretarul uteceului din uzină. 3 500 de tineri. La tineri nu prind cuvintele goale. Îi vezi citind din colecția «Aventura» dacă-l plictisește discursul. Sau chicotind de vreun banc în fundul sălii. Munca activistului e grea pentru că nu-i vezi la față și repede rezultatele. Faci acțiuni de educare dar poți să pui la raze sufletul tînărului să vezi dacă ieșit educat din acțiuni? Trebuie răbdare, da, asta-i calitatea mare a activistului, răbdare și înțelegere omenească. Și puterea de a convinge omul de adevărul tău. Care e al Partidului.

Tovarășul Dumitru Badea, activist al Comitetului P.C.R. al sectorului 3 București, are 32 de ani, a făcut liceul la seral și e acum student la «Ștefan Gheorghiu». Soția, proiectantă la «23 August» («am luat tot o uteciștă din uzină, dar n-a știut nimeni de noi, m-am ferit să nu par cumva neprincipial»), va da și ea la A.S.E., dar să mai crească un pic Cătălin, care are abia șase luni. Nu mai e murdărit veșnic de ulei, ca atunci cînd muncea la instalațiile interioare ale locomotivelor, poartă tot timpul cravată și mapă, nu cîștigă mai mult decît ar fi cîștigat în uzină, dar grijile îi sînt mai mari. Și mai ales răspunderea.

— Eu lucrez cu 22 de întreprinderi din sector, nu cele mai importante, e drept, că sînt tînăr, abia de doi ani venit aici. Dar știți ce înseamnă asta? «Titanul» a dat multă vreme pîine proastă, arsă, cleioasă și eu mă simțeam răspunzător, de parcă aș fi copt singur toată pîinea oamenilor. Se stricau prea ușor televizoarele? Pe mine mă apăsa grija că nu prind oamenii «Reflectorul», pentru că fabrica intra tot în răspunderea mea. Dacă scrieți despre munca activistului de partid, asta să scrieți: despre răspunderea lui. Marea lui răspundere față de oameni.

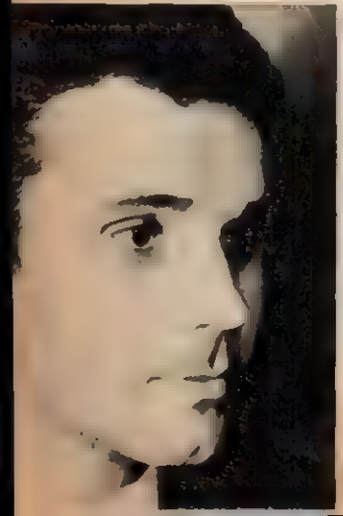

viața în întregul ei să fie frumoasă

«Am o viață frumoasă, liniștită» — îmi spune. Frumoasă, da, cred. Liniștită, cum?

Recunosc, n-am reușit poate să-i descifrez secretul, să înțeleg cum poate da de capătul tuturor treburilor, cum își mai face și timp liber. Constantina Călinescu îmi oferă o cheie: buna organizare a muncii, responsabilitatea care caracterizează femeile, așa cum o recunoaște și afirmă conducerea noastră de partid și de stat. Și încă o cheie: un soț care să te înțeleagă bine, să participe la organizarea vieții de familie, un copil bun. Ce se ascunde îndărătul acestor cuvinte?

«Am o misiune mai deosebită, sînt cel care trebuie să transmită, să explice politica partidului. Sarcina mea, de mare cinste, îmi cere o bună pregătire politică și profesională. Sînt chemată să-mi aduc practic, alături de organizațiile respective, contribuția la realizarea cincinalului înainte de termen, să mă ocup de educarea omului nou». Constantina Călinescu e activistă de partid de 22 de ani, de 15 ani instructoare a Comitetului de partid al sectorului 2. Membră a Partidului Comunist Roman[illegible] an după eliberare. Deputată de sector, membră a Biroului Crucii Roșii. Și mamă. «Cînd au făcut-o pe Daniela pionieră, am plîns. (Și acum, după ani de la consumarea evenimentului — Daniela e proaspătă uteciștă — ochii foarte negri i se umplu de lacrimi). Ziceam că e extraordinar lucrul ăsta, continuă, pe vremea mea n-a fost așa ceva».

De viața ei înainte de 1957 nu-i place să vorbească. Deși au fost ani de entuziasm, participarea exaltantă la acțiunile multilaterale, atît de rapide, atît de complexe, organizate de P.C.R., la toate marile acțiuni ale acelor ani. De toate acestea, da, Constantina Călinescu își amintește cu mîndrie că, atunci, ca și acum, și-a adus o părticică de contribuție la succesele țării. Alta e cauza pentru care nu-i place să vorbească despre anii aceia: o greșeală de fată tînără, o alegere prost făcută, o căsnicie ratată. În '57, deși cu teamă de a doua greșeală, s-a recăsătorit. De atunci, spune, pot vorbi de ceva frumos, bun, de o viață armonioasă. Și de încă unul din momentele deosebit de importante ale existenței: venirea pe lume a Danielei. Nașterea acestui copil, faptul că-mi dorisem o fetiță și a fost fetiță, a fost pentru mine un lucru extraordinar.

Poate asta e cheia, poate asta e dezlegarea secretului vitalității, tinereții, puterii omenești a Constantinei Călinescu. Tot ea mi-o oferă: «Viața nu poate fi împărțită în felii, viața e un întreg și viața în întregul ei trebuie să fie frumoasă».

Delia ȘTEFAN

medalia ce-ți este destinată

Sînt oameni a căror meserie îi poate duce cu gîndul la faptul că, odată, cine știe cînd, pot fi beneficiarii lucrului ieșit din mîna lor. De pildă, muncitoarele din fabricile de confecții, de tricotaje etc. — ca să dăm exemplul cel mai la îndemînă. Ecaterinei Radu nu i-a trecut însă prin minte, în ianuarie '70, cînd lucra la „o comandă urgentă, că acolo se afla și ceva destinat ei. Pur și simplu pentru că locul său de muncă este secția emailare de la Monetăria Statului și pentru că respectiva comandă o constituiau *un număr de medalii*. Dar iată că între cei decorați cu Medalia Muncii se află și emailatoarea Radu Ecaterina. Parafrazînd acea vorbă de înțelepciune populară care spune că ziua bună se cunoaște de dimineață, s-ar putea zice că anul acela a început bine. Sărbătoarea eliberării patriei a devenit dublă sărbătoare pentru dînsa și datorită altui fapt. În acele zile, adunarea generală a organizației de partid a primit-o în rîndurile ei. «Ce am simțit atunci, cînd m-am aflat în fața oamenilor? Emoție, bineînțeles, și că voi purta de acum înainte o răspundere mai mare, că *situația mea în societate* se schimbă într-un fel de aci înainte, nu în privința drepturilor — așa cum își închipuiau într-un timp unii — ci mai ales în privința datoriilor. Și mă mai frămînta un gînd: dacă se va ridica cineva să mă întrebe — așa cum s-a întîmplat cu ani în urmă, la primirea în U.T.C., cînd lucram la F.C.T.B., — de ce a divorțat mama și de ce n-am intervenit eu să se

împace? Dar la urma urmei acum nu mai eram, ca pe atunci, aproape un copil — aveam mai puțin ca fata mea azi (18 ani) — și în loc să mă podidească lacrimile aș fi știut ce să răspund».

Amintirea acelei epoci a *îngîndurat*-o și iar a simțit nevoia să pomenească de Mariana, fata ei (un lucru pe care-l face dealtfel foarte des — ține foarte mult la ea). «Astăzi, fetița mea («fetița» e în clasa XII-a la liceu) stă și-și alege cu grijă îmbrăcămintea, caută să-și potrivească și pantofii și poșeta. Eu, pe atunci, cînd părinții s-au despărțit, iar eu și un frate mai mic (azi maistru la rafinăria Brazi) rămăsesem cu mama, am renunțat la școală și am intrat să lucrez la Fabrica de confecții. *Aveam doar* o bluză și o fustă mai ca lumea și, cu un singur salariu, vă închipuiți că mă uitam la ele ca la ochii din cap, să nu le stric. M-am măritat apoi și nu mi-am completat învățătura — la fabrică pe vremea aceea nici nu se prea ocupau de oameni din acest punct de vedere — și a trebuit chiar în două rînduri să întrerup lucrul: odată cînd mi-am urmat soțul în provincie și apoi cînd fetița a început școala și nu aveam cu cine s-o las. În 1964 am reînceput din nou să lucrez aici, la Monetărie. Fac un lucru care-mi place. M-am calificat dealtfel și foarte ușor. De cînd eram mică îmi plăceau culorile, desenul, eram *printre primele* din clasă. Și mereu îmi iau pe lîngă mine cîte o fată nou sosită și-o calific. Mă gîndesc și la felul în care am fost primită eu aici — fetele erau săritoare, într-un cuvînt o atmosferă bună. Și, obișnuită cu fata mea, știu cum să le iau și pe acestea de vîrsta ei care vin aici.»

Cu un singur lucru nu se prea împacă Ecaterina Radu, membră în comitetul de partid. Anul ăsta a început rău. A căzut și a suferit o fractură la mînă. *A avut concediu medical ceva mai mult* de o lună. Și regulamentul spune că dacă ai lipsit, chiar dacă-ți îndeplinești planul — cum e cazul dînsei — nu poți căpăta insigna anuală de fruntaș în muncă.

I. CIOARĂ

«noi sîntem de la lemetru»

Cifre și poezie. Fleacuri! — spun mai ales cei cărora nu le-a plăcut matematica în școală. Sau mai vine vorba și de *speculații ușurele cînd scrii* despre un om serios, ocupat cu științele exacte, că e un poet așa și pe dincolo.

Reflectam și eu cam în felul ăsta, nehotărîtă bine dacă să-l cred ori nu pe Dumitru Gheorghe. Nu mi-a zis nimic despre lirică, bineînțeles. El desenează cu creta, febril, pe căptușeala de tablă a dulapului de scule. Desenează niște figuri de care *nu se minunează* deloc, poate, un ziarist. Desenele se fac și se șterg *cu palma*. Și se fac altele. Nu se știe cît. Ce rămîne din ele se scrie pe un caiet cu scoarțe. Ce rămîne este o esență. Și eu nu pricep de ce un strungar bun poate să fie și mai bun dacă are liceul. În care fel devine el mai deștept față în față cu strungul? «Păi, uitați-vă, un desen. (Dumitru Gheorghe are o răbdare îngerească.) Piesa e reprezentată prin linii. Trebuie să ți-o imaginezi ca și cum ar fi întreagă, în fața ta. Dacă nu făceam liceul, dacă nu știam ce este aceea geometrie în spațiu era greu... («fantezie geometrică», îi îngîn eu în gînd). Sîntem mulți bacalaureați la «Timpuri noi». Nu sînt singurul caz. Nu vrem toți să devenim ingineri. Muncitori, cum să zic eu? Muncitori de elită, dacă vreți. Asta da, avem pretenții. Pe întrecute. Știți ce înseamnă borwerkist?»

Știam și eu, *sigur*, că e cel care lucrează pe un strung automat — numit borwerker. Mai mult nu. «Pînă acum trei ani și jumătate făceam piese destul de simple — șuruburi, știfturi. De cînd sînt borwerkist mă ocup de blocuri – motor diesel de 12 și 15 cai putere, de cartere *pentru compresoare*»

Oricîe ageamiu ar putea face deosebirea între un șurub și dimensiunea compresorului pentru o instalație de foraj. L-am crezut complet că avea nevoie de liceu.

«Cînd a trecut pe borwerker (intră în vorbă Constantin Stanciu, secretarul de partid de la prelucrări mecanice, care asista la discuție *nu pentru «cenzurare»*, ci ca maistru și ca prieten al *lui Dumitru*) șeful secției m-a întrebat: crezi că Dumitru o să se descurce? I-am garantat că da. Acomodarea a fost, ca nimica.

Biografia lui Dumitru Gheorghe e lină și simplă. Și comună. Școala profesională, fabrica, meseria, armata, serialul. Însurătoarea. Trei copii. Un om serios. Obișnuit. Are 35 de ani. Categoria 5/2. Penultima. Un om cu trăsături comune. Mulți au vrut să-i semene. Pe care au vrut cu adevărat i-a tras după el, crescîndu-i, pe linia de strunguri. «Fiind exemplu poți să ceri» — mi-a spune, indirect, maistrul Stanciu. Nouă nu ne-a plăcut să schimbăm. Dumitru e de 19 ani în fabrică. Eu, ceva mai de mult. Dumitru ajută pe oricine. Cu bani, cu sfaturi, cu umărul — fără fanfară. Sîntem prieteni toți. Mai vechi și mai noi: Petre Constantin, Ștefan Ionescu, Valeriu Avram. Ne place să mergem duminica pe munți. Ne-am scris numele pe stînci, deși n-ar fi voie. Dumitru Gheorghe e membru de partid din august 1962 Un om serios. Un om cu calități.

— Și ce lipsuri are comunistul Dumitru, tovarășe secretar de partid?

— Se ocupă insuficient de propria lui persoană. Am aflat, întîmplător, acum cîteva zile, că locuiește la blocuri, în Giulești, cu socrii. Două camere pentru șapte persoane. Am remușcări. N-a spus *la nimeni*, nu s-a plîns, *dar orișicît*... Trebuie să-i ajutăm.

La noi intră în partid numai oamenii cei mai buni. Sîntem de la Lemetru.

Mi-au tresărit vorbele astea în memorie cînd ieșeam din fabrică. «Sîntem de la Lemetru» — asta e o esență de istorie

«întrebați-i pe șoferi și pe tractoriști...»

...m-a îndemnat inginerul Gh. Țăruș Mi-a lăsat chiar libertatea să-i aleg, la întîmplare. Să-i opresc pe oricare șosea și să-i întreb. Să refere, adică, șoferii și tractoriștii, dacă ei, inginerul Gh. Țăruș este sau nu este un bun comunist. (Ori, cel puțin, dacă are șansa de a deveni astfel). Dau curs îndemnului său, deocamdată, prin această simplă transcriere.

Ați văzut la televizor, la jurnalul de actualități sau, la *fața locului* — prin uzine cu profil chimic — acele manșoane fără capăt, care se contorsionează din loc în loc, ezită și totuși nu se opresc și ai obosi urmărindu-le traiectoria, pentru că se întind în loc scurt pe multi kilometri. Dacă ești un estet «rafinat» le poți compara cu niște uriașe omizi cenușii. Le poți și ignora dacă ai altfel de treburi. „În filmul lui Antonioni, «Deșertul roșu», erau foarte frumoase! Vă mai amintiți?!" *Nu mi-am adus* aminte. Însă mi-a fost rușine să mărturisesc pe loc și am zis că da, sigur. Cînd cineva are pasiune pentru acele conducte bandajate și-i strălucesc ochii și te ia drept complice nu-ți permiți să-l dezamăgești. De fapt, n-a fost o prefăcătorie tocmai vinovată. Am aflat ce importanță au conductele de apă fierbinte și apă rece pentru vulcanizarea anvelopelor. Și că imaginea din «Deșertul *roșu» se mai poate exprima prin cazna* de a obține temperaturi și presiuni cu abateri de plus-minus doi la sută în așa fel încît toți cei care folosesc anvelope să nu-și mai blesteme zilele și pe cei care le-au gîndit.

Pe Șoseaua Olteniței a fost montat un panou în care este vorba despre sporirea cu 150 la sută a producției la «Danubiana», ceea ce înseamnă două *milioane* de anvelope anual. Eu n-am văzut panoul. Și chiar dacă treceam prin dreptul lui tot n-aș fi știut cît este de important pentru inginerul Gh. Țăruș. Poate că, într-adevăr, șoferii și tractoriștii vor fi știind — fără să-i cunoască numele — că un specialist și-a bătut capul pentru o rulare mai durabilă a pneurilor. Și *părerile lor bune* e *aproape sigur* că se vor înmulți. Fiindcă la noua centrală de utilități termice pentru dezvoltarea Fabricii «Victoria» — Florești, omul despre care scriu a adăugat un plus de temperatură sufletească, măsurată prin perfecționarea sensibilă a surselor de căldură.

Mai transcriu cîteva din crezurile inginerului Gh. Țăruș:

«A fi proiectant poate să pară, și chiar să fie, vremelnic, o meserie comodă Consumuri specifice, devize, socoteli perfecte. Copii multiplicate. Dar în momentul cînd ești pus în fața așa-numitei eficiențe economice începi să desfășori o activitate politică. Responsabilă. Avangarda politicii de investiții. Activiști: proiectanții».

«Am spus și spun, cu riscul de a deveni *monoton*: să *nu* ne cramponăm de o hîrtie, chiar dacă a fost desenată, migălos, în tuș. Hîrtia o poți mototoli și arunca la gunoi. Dacă desenul ajunge în fază de construcție nu mai rupi în bucăți fabrica și instalațiile. Înseamnă că distrugi milioanele și miliardele de lei din casa de bani a țării.»

S-a proiectat secția de chimizare a grăsimilor din Dudești. Șeful de proiect și arhitectul i-au predat amplasarea clădirilor. N-a fost de acord. Prea mare risipă de spațiu. Aparent nu era treaba lui. Dar distribuirea ulterioară a conductelor costa, ilogic, prea mult. S-au refăcut proiectele. Economie de cîteva milioane.

«Am spus și la ultima ședință de partid: cînd cei din conducerea *institutului* sînt chemați să fie în fruntea tuturor *acțiunilor, atunci* să se întîmple întocmai».

«Țăruș e cel mai tînăr șef de atelier din institut. Și, de ce să n-o spun, are de multe ori dreptate». Această completare, această întregire am obținut-o de la inginerul chimist Ioan Vacanciuc, un alt tînăr «de bază», care în acest august își serbează aniversarea de comunist («De bază» *nu mai înseamnă* ca *în studenție* — ajutor la examene, o țigară sau un Pepsi. Este altceva: un om care nu trișează niciodată în muncă, în primul rînd față de el însuși.) Și inginerul Ioan Vacanciuc, pasionat de chimia organică, merită rînduri speciale, merită să-l cunoască oamenii. O vom face.

În rezumat:

Inginerul Gh. Țăruș — 30 de ani — șeful atelierului termoenergetic. Locul de muncă: Institutul de proiectări pentru industria chimică organică, de sinteză, medicamente și fibre sintetice. Pe scurt — IPROSIN. Data primirii în partid. 23 August 1970. Pasiunea de bază: anvelopele. Defecte: 1) Frica de rutină. 2) Slăbiciunea pentru fiul lui cel mare — singurul — în vîrstă de două luni.

Viorica CIORBAGIU

Dorian Szász: fascinația mișcării

— Maestre Szász — l-am întrebat pe pictor ați fost vreodată la fotbal?
— Foarte rar...
— Atunci de unde acest serial fotbalistic?
— M-a interesat întotdeauna mișcarea...

De obicei, privitorul unui tablou e obsedat de două întrebări: una care ține de biografia artistului, cea de-a doua de geneza lucrării. Prima poate să fie nerevelantă pentru creație; în a doua aflăm totdeauna răspunsurile la misterele ei.

Optînd pentru analiza mișcării, pentru descrierea ei optică, Dorian Szász nu face decît să se integreze într-una din marile tendințe ale artei care curge neîntrerupt din preistorie. El e sclavul aceleiași fascinații care l-a făcut pe pictorul primitiv al frescelor din Tassili sau al celor din grotele Altamirei să picteze pe pereții cavernelor straniile balete ale animalelor și ale vînătorii, pe ceramiștii Heladei să închipuie pe vase și platouri episoade ale bătăliilor din eposul homeric, ori pe Miron să încremenească în piatră elanul «Discobolului». Leonardo da Vinci era și el într-atîta de obsedat de dinamică și legile ei, încît își intitulează al treilea capitol din «Tratatul despre pictură»: «Despre feluritele stări sufletești și mișcări ale omului și despre proporțiile mădularelor». «Cea dintîi și cea mai mare îndeletnicire a artei — spune el — este întruchiparea părților alcătuitoare a ceva; într-al doilea rînd, înfățișarea mișcărilor legate de ceea ce trebuie ele să facă și după felul ființelor ce săvîrșesc mișcările».

Seria fotbalistică a lui Szász nu e nici o simplă consemnare anecdotică, nici afiș stereotip. De ce ororile unei bătălii sau evo-

Degajare.

Aruncarea de la tușă.

luțiile unor dansatori ar fi mai «picturale»?

Personajele pictorului se mișcă pe ecrane imaginare, siluete supuse unei organizări spațiale dinamice, impersonale ca niște umbre, pete de culoare cu valoare de semn, care îmi aduc paradoxal aminte de seria de colaje și guașe decupate ale lui Matisse. Exilînd figura umană în neidentitate, el își asumă libertatea și riscul sugestiei și al asocierilor.

Fundalurile golite de orice repere, uneori dominate de culori, alteori de puritatea albului, au rolul lor secret în obținerea efectelor optice. Pe fondurile intense de culoare siluetele mișcătoare ard, pe cînd în atmosfera celor neutre, cînd intervine albul, ele se estompează, lăsînd desenului rolul de a figura mișcarea. Privind cu atenție, vom observa că această pictură e raționalizată de o scenografie premeditată a dialogurilor cromatice. Dar nu numai ale acestora. Cîmpurile pustii ale pînzei sînt preludii pentru evenimente dinamice, registrele de culoare sînt treceri de la inerție la exacerbarea mișcării, iar montajul perspectivelor, cu racursiuri neașteptate, trădează plăcerea creatorului de a instaura o vrajă optică și fastuoase intenții decorative...

— Maestre Szász, de ce folosiți culori acrilice?

— Îmi plac culorile violente. Aș fi tentat să folosesc chiar culori fosforescente, dar ele nu sînt rezistente în timp, își pierd cu vremea strălucirea inițială.

— Pictorii, ca întotdeauna, par să fie nemulțumiți de culori... Aleargă după fantome.

— Micile drame ale meșteșugului... În vremea Renașterii un kilogram de ultramarin valora cît un kilogram de aur. Azi costă 16 lei.... Vasari — dacă bine îmi aduc aminte — povestește cum pictorii de frescă își spălau pensulele în vase ca ultramarinul să se depună pe fund și să-l folosească în lucrările lor particulare...

— Văd că pe nesimțite am pătruns în domeniile anecdoticii... Spuneți-mi, cum lucrați?

— Cînd încep un tablou imaginea e de acum elaborată în memorie. Apoi desenul o transcrie pe pînză. O transcriere totuși spontană, pentru că nu mă supun întru totul canoanelor memoriei. Mereu las o portiță deschisă gestului nepremeditat. Culorile acrilice, care trebuie să fie diluate cu apă, îmi impun să lucrez nu la șevalet, ci cu pînza în poziție orizontală și cu pensule de acuarelă. Dar credeți că asta e important? Pentru cine?

Cornel BOZBICI

Apărare fermă.

Atac supranumeric.

În contrast.

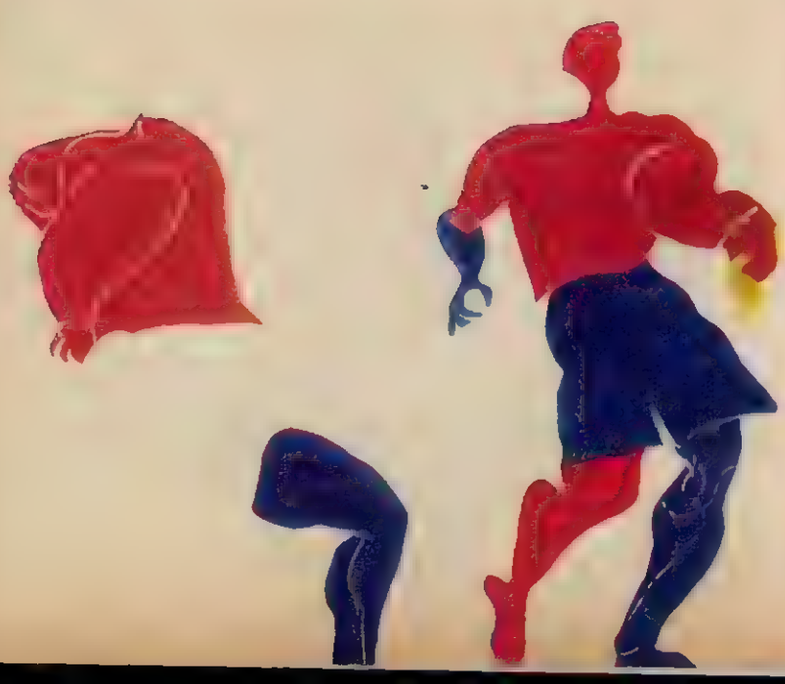

nu, bobby nu e bolnav!

adevărul despre fischer

Ca un magnet, Bobby Fischer continuă să polarizeze atenția opiniei publice. În luna mai, criticul muzical american Harold Schonberg a publicat în ziarul «New York Times» un articol care a stîrnit senzație: campionul mondial de șah trăiește într-o recluziune religioasă și și-a pierdut interesul pentru șah, renunțînd chiar să mai urmărească literatura de specialitate! Concluzia lui Schonberg: s-ar putea ca învingătorul de la Reykjavik să nu mai joace niciodată șah...

(Maestrul englez Harry Golombek, un excelent publicist șahist, a pus la îndoială, în ziarul londonez Times, această concluzie. A notat diplomatic că Schonberg este un bun critic muzical dar că el, Golombek, nu poate în nici un fel pretinde că este mai priceput în muzică decît cunoaște șahul criticul publicat de New York Times .)

Citind «surse bine informate», revista italiană «Novela 2000» a difuzat o informație și mai întristătoare pentru iubitorii jocului de șah. Bobby, scrie publicația amintită, trăiește, în completă izolare, o adevărată dramă, starea sa psihică este gravă, dublată de o puternică criză de misticism; mulți consideră că ar trebui internat într-o clinică de specialitate...

«Novela 2000» este atît de bine informată încît știe cu precizie și numărul de cuvinte pe care Fischer le-ar fi rostit în ultimele șase luni: nu mai mult de 50. Deci, nici măcar un cuvînt la trei zile. Despre asta, citiți puțin mai departe relatările maestrului internațional Bernard Zuckermann. Revenind la «Novela 2000», trebuie să arătăm că revista și-a însoțit reportajul cu fotografii care ar fi fost luate, în ascuns, de «prietenii» ai lui Fischer. Despre una din aceste fotografii, maestrul internațional Victor Ciocîltea și-a exprimat luni seară unele îndoieli. Imaginea îl reprezintă pe Bobby zăcînd cu brațele desfăcute și cu un pahar într-o mînă. Această «fotografie secretă» luată în timpul sihăstriei din acest an a lui Bobby, a fost văzută însă de Ciocîltea în Spania, în cursul verii anului 1972! Îl înfățișa pe Fischer după una din partidele cîștigate la Reykjavik. Numai că, precizează Ciocîltea, Bobby nu avea un pahar în mînă...).

Pînă și revista «Playboy» care are atît de puține lucruri comune cu șahul și cu așa-zisul misoginism al lui Fischer, a găsit că noul campion mondial constituie o mină de aur pentru un gazetar. În numărul din iulie, revista a publicat un amplu articol în care încearcă să găsească dedesubturi senzaționale perioadei de dinaintea meciului de la Reykjavik.

Ce se întîmplă, totuși, cu campionul mondial de șah? Care este adevărul în ceea ce este prezentat ca fiind «cazul Fischer»?

După încheierea meciului cu Spasski, Fischer a mai rămas un timp în Islanda, unde, după cum scria «Times» la 23 septembrie 1972, «este un om complet schimbat, se amestecă de bunăvoie cu lumea și e gata să stea de vorbă cu ziariștii». La Reykjavik, Fischer a arătat că știe să prețuiască și o glumă bună. A rîs cu poftă cînd i s-a spus că a existat propunerea ca, drept pedeapsă pentru bătăile de cap pe care le-a creat organizatorilor, să i se dea premiul de peste o sută de mii de dolari în monedă metalică mărunță..

După revenirea în S.U.A. a luat parte la o festivitate în cadrul căreia i s-a atribuit titlul de cetățean de onoare al orașului New York. A primit o invitație la Casa Albă. A participat alături de Bob Hope la un show televizat, pentru care a primit un onorariu de o mie dolari minutul și care l-a consacrat și ca un comediant talentat. Prezența i-a mai fost semnalată la un ciclu de simultane în Porto Rico, pentru care a primit 50 000 dolari — și ca spectator la marele turneu internațional de la San Antonio (decembrie 1972), unde, povestește un martor ocular, s-au făcut pentru primirea sa pregătiri ca pentru sosirea unui președinte, amînîndu-se chiar ora de începere a rundei...

Dar perioada post-Reykjavik a fost pentru Fischer și o perioadă de deziluzii, de șocuri. Ofertele de milioane pe care le-a primit nu l-au satisfăcut. Nu pentru că ar fi vrut mai mulți bani ci, pentru că ele reprezentau afaceri care aveau prea puțin comun cu șahul, cu transformarea substanțială a condițiilor jocului de șah. Maestrul britanic Baruh H. Wood citează în rubrica sa din «Daily Telegraph» o izbucnire furioasă a lui Fischer cînd i s-au oferit cîteva zeci de mii de dolari ca să facă reclamă unui produs la televiziune: «Cum, toate astea numai ca să spun cîteva cuvinte despre crema de păr Blank? Dar de ce aș face asta? N-am folosit-o niciodată...»

Pe de altă parte, viața izolată pe care o duce Fischer de la începutul anului, este departe de a avea un caracter atît de dramatic pe cît i se atribuie și, în condițiile vieții americane, nu reprezintă un fenomen atît de rar. Retras, în apartamentul său din Pasadena, Fischer se mai întîlnește totuși cu prieteni și stă de vorbă cu ei. În revista săptămînală șahistă sovietică «64», numărul 28 din 13/19 iulie 1973, a apărut un articol scris de Bernard Zuckermann, specialist în teoria deschiderilor și vechi amic cu Bobby, pe care l-a și antrenat un anumit timp. Zuckermann desminte categoric că Fischer și-ar fi pierdut interesul pentru șah. El l-a vizitat la începutul verii și a văzut pe masa campionului ultimul număr al revistei iugoslave de șah «Informator». Zuckermann oferă o explicație interesantă recluziunii religioase a lui Fischer. După ce în copilărie și adolescență nu s-a preocupat de nimic altceva în afară de șah, Bobby, confruntat ulterior cu realitățile atît de complexe ale vieții, a început să-și pună numeroase întrebări la care nu a putut găsi singur răspunsuri mulțumitoare și pe care a crezut că le poate lămuri apropiindu-se de o sectă religioasă. Cu prilejul ultimei lor întîlniri, Zuckermann l-a întrebat pe campionul mondial: «Cît crezi din toate astea?» Fischer i-a răspuns cu o contraîntrebare: «Dar tu cît apreciezi că aș crede eu?» Zuckermann l-a replicat: «Vreo 10 la sută...» Fischer l-a aprobat. În prezent, campionul, scutit de griji materiale, meditează ore în șir la problemele vieții și morții. Răspunsurile date de sectă se pare că nu-l mai satisfac. Relațiile sale cu Armstrong, conducătorul sectei, s-au răcit. Secta se îmfruptă, se pare, cam prea mult din ce a cîștigat campionul. Zuckermann precizează în articolul său din «64» că «Bobby este dezamăgit, că nu i-ar fi trecut vreodată prin gînd că ar putea cineva să-l exploateze». Zuckermann este convins că, după cîtăva vreme, Bobby va reveni în arena șahistă și că forța sa de joc nu va suferi de pe urma întreruperii temporare a activității competiționale. Dealtfel, Fischer s-a mai retras și altădată fără ca întreruperea să-l împiedice să ajungă chalangerul lui Boris Spasski și — în prezent — cel mai mare șahist al lumii.

Pentru explicarea caracterului lui Fischer, prezintă interes și un articol publicat în noiembrie 1972 de «Chess Life and Review», organul Federației americane de șah, sub semnătura maestrului Anthony Saidy, care s-a aflat în anturajul lui Fischer la meciul de la Reykjavik. Saidy scrie că multe ziare, folosindu-se de jumătăți de adevăruri, au contribuit la crearea unui portret nereal al lui Fischer. Unele trăsături contradictorii din comportarea campionului pot fi explicate prin copilăria și adolescența sa. «Slăvit la 12 ani ca un copil minune, el s-a consacrat singur învățării șahului, rupîndu-se de mentorii copilăriei sale. După 18 ani, el a trăit și călătorit singur și și-a croit propriul drum, cu totul în tradiția americană a individualismului. Condițiile sale materiale au fost modeste și el nu a fost mulțumit de patronii săi din New York. Saidy povestește cum a început Bobby să lupte pentru asigurarea unor condiții mai bune pentru jucătorii de șah, ceea ce i-a creat dificultăți în relațiile cu unii organizatori dar i-a adus aprobare din partea altor șahiști. Fischer nu uită că unii dintre marii campioni ai lumii din trecut au murit în cruntă sărăcie — Steinitz și Schlechter, de pildă. Bobby a sacrificat mult pentru șah, căruia i-a consacrat toată energia sa și el se întreabă de ce ar trebui ca un mare campion de șah să primească recompense mai mici decît, să spunem, campionul mondial de box la toate categoriile? Bobby a vrut ca o parte importantă a beneficiilor pe care le poate aduce «meciul secolului» să-i revină lui și — atenție! — nu numai lui ci și lui Spasski și nu organizatorilor și antreprenorilor. La Reykjavik precizează Saidy, oponentul lui Fischer în «războiul nervilor» nu a fost Spasski ci federația islandeză care a încercat să-i impună condiții de joc nefavorabile și o bursă neadecuată. «Ei, subliniază Saidy, au cîștigat mult chiar și numai prin simpla prezență a lui Bobby. Un businessman a remarcat: «Meciul acesta e o durere de cap dar prin publicitatea sa merită, pentru noi, milioane de dolari».

Firește, Fischer este nu numai un geniu ci și un excentric. Unele din acțiunile sale, chiar îndreptățite, sînt exprimate într-o manieră care poate fi contestată sau chiar șocantă. Să nu uităm însă că în istoria șahului sînt cunoscute și ciudățeniile multor alți mari jucători. Emmanuel Lasker își deranja adversarii cu fumul mirositor al țigărilor. Steinitz pretindea că joacă cu Dumnezeu. Unii își enervau oponenții, mișcîndu-se și agitîndu-se tot timpul pe scaun. Un alt campion a cerut evacuarea publicului înainte de a anunța că cedează. Cei ce au jucat cu Fischer nu-i reproșează însă nimic de acest fel, nici o comportare nelalocul ei. Sportivitatea sa nu este contestată.

Așadar, Robert James Fischer trăiește în izolare de cîteva luni de zile. Dar oare este suficient atît pentru ca să fie calificat «bolnav», în «criză spirituală», «bun de internat într-o clinică specializată?» Oare nevoia de liniște și de meditație, nevoia de izolare, chiar prelungită, să poată fi apreciate ca anunțînd apariția simptomului unei sănătăți grav șubrezite?

Pesimiștii n-au dreptate. Iubitorii jocului de șah vor mai avea cu siguranță prilejul să se bucure de creațiile lui Fischer pe tabla cu 64 de pătrate, creații care, alături de partidele tuturor marilor jucători, au intrat în patrimoniul spiritual al veacului nostru.

Iar revenirea campionului va purta, asta putem anticipa, pecetea lui... Fischer. Un corespondent din Pasadena al agenției United Press International, transmitea dealtfel la 3 august — citindu-l pe Stanley Rader, un avocat al lui Bobby — că se află în fază avansată negocieri pentru o revanșă cu Spasski înainte de anul 1975. Numai că Fischer cere un milion de dolari, plus o repartiție echitabilă, pentru el și Spasski, a veniturilor pe care le-ar aduce meciul...

U. VĂLUREANU

mobra 50

«MOBRA» = 50 cmc
«MOBRA» = 4 cai putere
«MOBRA» = suspensie hidraulică
«MOBRA» = stabilitate și confort
«MOBRA» = 100 km de relaxare cu numai 8 lei
«MOBRA» = parcare fără dificultăți
«MOBRA» = 6 325 lei
Motoreta «MOBRA» — utilă în orice călătorie!
Motoreta «MOBRA» poate fi cumpărată și cu plata în 24 rate lunare, cu un avans minim de 950 lei.

august fierbinte

Întreaga națiune, la luptă!

Sărbătorim la 23 August 29 de ani de la înfăptuirea insurecției naționale antifasciste armate din august 1944, eveniment crucial pentru destinele României contemporane, care a deschis poporului român calea eliberării naționale, a înfăptuirii idealurilor sale de libertate și dreptate socială, a victoriei revoluției populare și trecerii la construirea orînduirii socialiste.

Evocînd evenimentele petrecute în urmă cu 29 de ani, în acel august fierbinte, *cînd întreaga națiune s-a ridicat la luptă, ca un singur om, împotriva cotropitorilor hitleriști, pentru salvarea patriei, trebuie să precizăm că meritul incontestabil pentru acea mobilizare totală a energiilor poporului român revine Partidului Comunist care, dînd dovadă de clarviziune și realism politic, a reușit să desprindă din multitudinea problemelor perioadei tocmai acele obiective care puteau deveni comune tuturor partidelor și grupărilor politice antifasciste, a știut să găsească drumul colaborării cu toate forțele democratice, patriotice, interesate, dintr-un motiv sau altul, în răsturnarea dictaturii militare fasciste, scoaterea României din războiul antisovietic și alăturarea ei la Națiunile Unite.*

Larga coaliție de forțe, făurită din inițiativa Partidului Comunist, concretizată în realizarea Frontului Unic Muncitoresc, în unirea forțelor democratice, în stabilirea colaborării cu cercuri militare, inclusiv cu monarhia, constituie o strălucită aplicare în practică, la condițiile României, a tezelor leniniste cu privire la alianțele clasei muncitoare în revoluție.

Dintre toate alianțele făurite de partid, în vederea creării cadrului politic necesar înfăptuirii insurecției, cea care a trezit un deosebit interes în țară și în străinătate, atît prin inedit ei, cît și prin caracterul cu totul original în care s-a manifestat, a fost colaborarea realizată între Partidul Comunist pe de o parte și cercurile palatului și regele Mihai pe de altă parte.

În legătură cu unele aspecte ale formării largii coaliții inițiate de partid, care a făcut posibilă realizarea actului de la 23 August precum și zilele imediat următoare declanșării insurecției, publicăm în aceste pagini cîteva date extrase din documente — poate mai puțin cunoscute marelui public — care evocă atmosfera acelui august fierbinte *de acum 29 de ani.*

Încă de la instaurarea dictaturii militare fasciste, în septembrie 1940, între Antonescu și Palatul regal au apărut o serie de fricțiuni determinate de preluarea de către general a unora dintre prerogativele regale, de modul său neprotocolar de comportare în relațiile cu monarhul, de excluderea sistematică a regelui de la luarea unor decizii. Pe parcurs, în condițiile înfrîngerilor militare suferite de Germania hitleristă și ale dezvoltării rezistenței antifasciste a forțelor patriotice din România, aceste fricțiuni s-au agravat, ciocnirile între cercurile Palatului și guvernul militaro-fascist, între rege și mareșalul dictator căpătînd accente cu un tot mai pronunțat caracter politic.

Apropiații regelui erau din ce în ce mai îngrijorați de evoluția politică a țării și mai ales de soarta orînduirii burgheze monarhice.

«Amestecat sau nu în treburile politice ale anilor din urmă — arăta unul dintre apropiații regelui — monarhul va trebui să tragă consecințele. Opinia publică nu iartă regilor pasivitatea atunci cînd e în joc viitorul țării».

Aceeași îngrijorare răzbate cu limpezime din documentul intitulat *Consiliul de Coroană*, datat 3 mai 1944, în care se arată: «Nu numai Aliații, dar însăși opinia publică română va putea susține cu drept cuvînt că opoziția democratică, prin inactivitatea ei, s-a dovedit neputincioasă. Poporul român va fi înclinat în mod natural să-și îndrepte privirea către noi forme de organizare politică și socială». În continuare, apropiații regelui care au întocmit acest document se întrebau pe bună dreptate: «Cine își poate imagina că monarhia și o formă de stat ce și-au manifestat în acest fel solidaritatea totală cu cauza germană ar putea supraviețui?»

CUM S-AU STABILIT PRIMELE LEGĂTURI DINTRE P.C.R. ȘI PALATUL REGAL

Dîndu-și, așadar, seama că rămînînd inactivă, monarhia nu va supraviețui prăbușirii regimului militaro-fascist, cercurile Palatului și-au pus problema găsirii căilor pentru scoaterea țării din război. Apropiații regelui au intensificat legăturile cu liderii diferitelor partide și grupări burgheze opoziționiste, au recrutat aderenți din rîndul generalilor activi și de rezervă. Se închegau astfel, în jurul regelui, două grupări — unul format din civili, iar celălalt din militari — care căutau soluții pentru ieșirea din război. Planurile lor, unul mai fantezist decît altul, au fost însă părăsite, rînd pe rînd.

Partidul Comunist Român, cea mai consecventă forță politică din România în lupta antifascistă și singurul partid ce avea un plan clar de acțiune pentru doborîrea regimului antonescian și scoaterea țării din războiul hitlerist, a urmărit cu atenție evoluția atitudinii și frămîntărilor cercurilor Palatului, căutările consilierilor civili și militari ai regelui. Dîndu-și seama că cercurile Palatului și regele Mihai puteau deveni unul dintre aliații săi în operațiunea de răsturnare a lui Antonescu — alături de celelalte forțe democratice, patriotice, naționale cu care va constitui în 1943 Frontul Patriotic Antihitlerist, iar la 20 iunie 1944 Blocul Național Democrat — Partidul Comunist a căutat să ia legătura cu Palatul regal în vederea organizării unei acțiuni comune. Atragerea regelui, care era capul oștirii, alături de forțele patriotice oferea garanția că armata va sprijini unitar acțiunea de răsturnare a dictaturii fasciste și de întoarcere a armelor împotriva Germaniei hitleriste.

Sarcina de a lua contact cu Palatul regal a fost încredințată de Partidul Comunist unuia dintre conducătorii săi de vază, Lucrețiu Pătrășcanu. Gheorghe Ionescu Bălăceanu, unul dintre colaboratorii apropiați ai fostului rege Mihai, a relatat despre modul cum s-au stabilit primele legături dintre P.C.R. și Palatul regal.

ÎNTÎLNIREA CONSPIRATIVĂ DIN CASA DIN CALEA MOȘILOR 103

«Ca șef al cancelariei mareșalatului curții regale lucram direct sub ordinele mareșalului curții, Ioan Mocsonyi-Stîrcea, în problemele ce priveau relațiile protocolare sau de serviciu dintre casa regală, pe de o parte, și autorități și particulari, pe de altă parte. — scrie Gheorghe Ionescu Bălăceanu. Într-o dimineață, către sfîrșitul lunii august 1943, generalul Octav Ullea, care era maestrul de ceremonii al curții regale, mă cheamă la el și-mi spune că mă roagă să comunic mareșalului curții, Stîrcea, o chestiune de mare interes pentru țară. Despre ce era vorba: vărul său, Lucrețiu Pătrășcanu, membru al conducerii Partidului Comunist, care activa în ilegalitate, primise sarcină din partea Partidului să ia legătura cu Palatul, pentru a comunica regelui Mihai probleme extrem de importante legate de existența și salvarea poporului român.

În aceeași dimineață am raportat lui Stîrcea întreaga convorbire, iar acesta i-a comunicat regelui. Din însărcinarea lui Mihai am fost trimis să iau imediat legătura cu delegatul Partidului Comunist, Lucrețiu Pătrășcanu, și să organizez o întrevedere în seara aceleiași zile între el și Stîrcea, ca reprezentant al regelui. Întîlnirea a avut loc în strictă conspirativitate într-un apartament din Calea Moșilor 103 și s-a prelungit de la ora 21,30 pînă spre miezul nopții. În seara următoare a avut loc o nouă întrevedere, la care au luat parte Lucrețiu Pătrășcanu, Stîrcea precum și șeful casei militare a regelui, generalul Constantin Sănătescu».

O bună perioadă de timp aceste legături au constat în sondări pentru cunoașterea reciprocă a pozițiilor față de diferite probleme politice și militare, față de soarta țării.

INTENSIFICAREA PREGĂTIRILOR ÎN VEDEREA DECLANȘĂRII INSURECȚIEI

În primăvara și vara anului 1944 pregătirile în vederea trecerii la declanșarea insurecției s-au intensificat. Erau tot mai frecvente întîlnirile conspirative între reprezentanții Partidului Comunist și ai Palatului. Dezbaterile de la aceste consfătuiri au făcut și mai evidentă clarviziunea politică a Partidului Comunist, care prin reprezentanții săi a conturat soluții realiste pentru rezolvarea diferitelor probleme legate de pregătirea acțiunii insurecționale. Punctul de vedere al Partidului Comunist impunea celorlalți participanți, fiind adoptat, de regulă, de întreaga opoziție democratică. Semnificativă în acest sens este consfătuirea ce a avut loc în noaptea de 13/14 iunie 1944 într-o casă conspirativă a Partidului din Calea Moșilor nr. 103, la care au fost prezenți Lucrețiu Pătrășcanu și Emil Bodnaraș din partea Partidului Comunist, iar din partea Palatului regal și a armatei, generalii Constantin Sănătescu și Gheorghe Mihail, colonelul Dumitru Dămăceanu, Ioan Mocsonyi-Stîrcea, Mircea Ioanițiu și Grigore Niculescu-Buzești. Cu acel prilej, Emil Bodnaraș a criticat orientarea cercurilor palatului de a reduce acțiunea la o simplă lovitură de stat înfăptuită de un grup restrîns de persoane și de a evita o participare largă a maselor la luptă. Emil Bodnaraș a prezentat planul Partidului Comunist, care prevedea răsturnarea prin forță a dictaturii militare fasciste, scoaterea țării din războiul hitlerist și întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste. După vii discuții, cei prezenți au acceptat planul propus de comuniști. La 15 iunie, într-o ședință conspirativă ținută la Palatul regal, fiind prezenți Emil Bodnaraș, Lucrețiu Pătrășcanu și generalul Constantin Sănătescu, acesta din urmă a comunicat că regele era de acord cu propunerile făcute de Partidul Comunist.

În vederea pregătirii măsurilor de ordin tehnico-militar ce se impuneau pentru organizarea acțiunii, la ședința din noaptea de 13/14 iunie s-a stabilit constituirea unui comitet militar format din colonelul Dumitru Dămăceanu și generalii Gheorghe Mihail și C. Vasiliu-Rășcanu. Un rol esențial pentru activitatea comitetului militar l-a avut legătura unora dintre membrii săi cu reprezentantul Partidului Comunist, Emil Bodnaraș, care a lucrat efectiv la conceperea planului militar al insurecției. De asemenea, o contribuție importantă în această direcție a adus generalul Constantin Sănătescu, care prin funcția sa de șef al casei militare regale, prin prestigiul pe care îl avea în oștire și legăturile cu numeroși generali, a putut obține și furniza membrilor comitetului informații prețioase privind efectivele, armamentul și amplasarea trupelor hitleriste.

Cîteva ședințe, la care alături de reprezentanți ai Partidului Comunist și Palatului au participat și delegați ai Partidelor Social-democrat, Național-țărănesc și Național-liberal, au fost consacrate discutării și precizării modalităților de arestare a guvernului antonescian, formulei noului guvern și programului de activitate al acestuia, alegerii momentului începerii acțiunii, elaborării principalelor documente de stat ce trebuiau emise imediat după declanșarea insurecției: proclamația regelui către țară, declarația guvernului, decretele de amnistie și eliberare din închisori a deținuților politici etc. Și în aceste dezbateri reprezentanții Partidului Comunist au jucat un rol hotărîtor, propunerile lor fiind însușite de ceilalți participanți la acțiunea de pregătire a actului insurecțional. Este semnificativ în acest sens că însuși textul proclamației regelui către țară a fost întocmit pe baza unui proiect conceput de reprezentanții Partidului Comunist și menținut ca atare, în liniile sale esențiale, după consultarea cu emisarii palatului.

CUM A FOST REDACTATĂ PROCLAMAȚIA DE LA 23 AUGUST

Cum și cînd a fost redactat textul final al Proclamației regelui către țară? Avem o mărturie chiar de la Lucrețiu Pătrășcanu. «Pentru a nu lăsa să fim surprinși de evenimente — relatează Pătrășcanu — s-a luat hotărîrea, într-o ședință conspirativă, de a pregăti proclamația și toate documentele menite să apară din primul moment. Am păsit imediat la redactarea proclamației. Împreună cu alți doi membri ai conspirației, reprezentînd pe rege, ne-am adunat în casa conspirativă din strada Armenească, după ora 11 noaptea. Textul pe care-l pregătisem a fost acceptat în întregime după oarecare discuții. În momentul în care am păsit la redactarea definitivă a proclamației, s-a anunțat apropierea de București a bombardierelor engleze. Curînd acestea și-au făcut apariția. Dat fiind că eram urmărit atît de Gestapo, cît și de Siguranță, nu puteam folosi în timpul bombardamentelor,

1

2

„... FĂRĂ CRUȚARE, CU TOATE ARMELE..."

Din primul moment al insurecției, partidul de avangardă al clasei muncitoare — Partidul Comunist Român — a însufleții și mobilizat masele și armata la luptă împotriva cotropitorilor hitlerișți.

Primul număr legal al ziarului «România liberă», apărut la 24 august 1944, a publicat Declarația C.C. al P.C.R., chemare înflăcărată a partidului către toți patrioții de a participa la luptă împotriva cotropitorilor hitlerișți. «Partidul Comunist Român, partid al clasei muncitoare — se arăta în Declarație — reprezintă interesele întregii colectivități românești deopotrivă, ale muncitorimii și țărănimii, ale intelectualității și ale tuturor păturilor orășenești, ale întregului popor român, în lupta sa de eliberare națională, în lupta sa pentru cîștigarea drepturilor cetățenești și democratice... În ciocnirea inevitabilă cu forțele hitleriste, Partidul Comunist din România cheamă muncitorimea, țărănimea, intelectualii și pe toți cetățenii României la luptă fără cruțare, cu toate armele, împotriva dușmanului de moarte al poporului român, pentru asigurarea viitorului său». (Fotografia 1)

În zilele următoare P.C.R. a adresat noi chemări maselor. «Cetățeni patrioți! — se arăta în Apelul din 26 august 1944 — sprijiniți guvernul patriotic național și lupta poporului român contra nemților... Popor român! Armată română! La luptă hotărîtă pentru salvarea și eliberarea patriei!»

În dimineața zilei de 24 august, în numeroase întreprinderi din Capitală, între care S.T.B., Lemaitre, S.E.T. și altele, comuniștii au organizat mitinguri, explicînd participanților situația creată și mobilizîndu-i la luptă împotriva fasciștilor, la apărarea întreprinderilor. Totodată, organizațiile de partid, ieșite din ilegalitate, au chemat muncitorii să se prezinte la Comandamentul formațiunilor de luptă patriotice pentru a fi încadrați în detașamente înarmate, care să ia parte la acțiuni împotriva inamicului, luptînd umăr la umăr cu armata. (Fotografia 2)

fie ziua, fie noaptea, adăposturile și eram nevoit să rămîn în încăperea în care întîmplător mă găseam. Am rămas și de astă dată în apartament continuînd redactarea proclamației într-o sălițâ interioară din care nu se putea vedea în afară nici o rază de lumină.

Zgomotul bombardierelor se apropia însă din ce în ce mai mult. Și, deodată, la cîteva sute de metri, au început să cadă primele bombe. La «Asigurările sociale», în strada Vasile Lascăr, pe strada Negustori. «Covorul de bombe» — ne-a venit deodată la toți trei în minte. Ne-am oprit un moment din lucru. Dar ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, am continuat. Proclamația a fost gata cînd sirenele anunțau că pericolul aerian a trecut».

În a doua decadă a lunii august 1944 toate pregătirile în vederea trecerii la înfăptuirea insurecției erau încheiate. Se aștepta doar momentul favorabil pentru arestarea antonesților și începerea luptei în vederea eliberării țării de sub dominația fascistă.

*

Declanșată la 23 August 1944, în condițiile internaționale favorabile create de ofensiva hotărîtoare a armatei sovietice pe frontul de la Iași-Chișinău, care a dat lovituri zdrobitoare trupelor germane, insurecția națională antifascistă armată din august 1944 a însemnat o impresionantă ridicare la luptă a întregului popor român.

Din primul moment al insurecției, partidul de avangardă al clasei muncitoare — Partidul Comunist Român — a însufleții și mobilizat masele și armata la luptă împotriva cotropitorilor hitlerișți.

O susținută activitate a desfășurat în zilele insurecției și guvernul constituit în seara zilei de 23 August, în care Partidul Comunist era reprezentat prin Lucrețiu Pătrășcanu.

ȘEFUL GUVERNULUI SUB PLOAIA DE BOMBE

Inițial, președintele Consiliului de Miniștri și-a stabilit ad-hoc sediul la Palatul regal, între zidurile căruia, în după-amiaza zilei de 23 August, se petrecuse scena arestării antonesților. De acolo noul șef al guvernului, generalul Constantin Sănătescu, ținea legătura cu Marele Stat Major Român, în fruntea căruia fusese numit generalul Gheorghe Mihail, cu comandantul militar al Capitalei, generalul Iosif Teodorescu, precum și cu comandanții unor mari unități de pe front și din interior, dîndu-le dispozițiile necesare. În acest sediu improvizat au fost semnate primele acte de guvernămînt ale noului guvern, decretele prin care erau desființate lagărele de concentrare și erau puși în libertate toți deținuții politici comuniști și antifasciști, decrete pregătite din vreme de Lucrețiu Pătrășcanu.

În dimineața zilei de 24 august, Palatul regal devenind ținta preferată a piloților hitlerișți, Președinția Consiliului de Miniștri trebuia evacuată. Și iată-l pe șeful guvernului pornind sub ploaia de bombe, în căutarea unui nou sediu, care să fie rezistent la «cadourile» făcute de piratii aerului hitlerișți... Despre avatarurile acestor căutări, Octavian Răuță, care l-a însoțit pe Constantin Sănătescu cu acel prilej, relatează:

«împreună cu generalul Sănătescu am părăsit palatul strecurîndu-ne, nu fără pericol, pe Victoriei în jos, spre Prefectura Poliției Capitalei. Străzile răsunau de împușcături. Un alt stol de avioane se năpustise asupra orașului. Ne-a fost dat să ne trîntim mereu la pămînt și să ne adăpostim. Un colonel însoțea un civil și nimeni nu știa că acel civil era primul ministru».

După ce, pentru cîteva ore, Președinția Consiliului de Miniștri a fost găzduită de subsolurile Băncii Naționale, în seara aceleiași zile s-a hotărît evacuarea la Bolintin, unde se afla tabăra de instrucție a Regimentului 1 transmisiuni. Acolo și-a avut sediul guvernul pînă în ziua de 27 august, cînd s-a reîntors în Capitală.

Pentru edificarea cititorilor asupra unora dintre numeroasele preocupări ce stăteau în atenția membrilor guvernului în acele zile de maximă tensiune, în numărul viitor vom reproduce cîteva fragmente din stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri, precum și alte documente privind primele zile după 23 August 1944, zile care au hotărît destinul țării noastre.

Aurel SIMION
doctor în istorie
Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

o zi pentru o viață, pentru multe vieți

Apropierea marii sărbători a poporului nostru, popor care-și cinstește istoria și este cinstit de istoria sa, ne face — sentimental și reflexiv — mai «istorici», parcă, de cum sîntem de cînd ne știm, din tată în fiu.

Am trăit nemijlocit, pe viu, sau am trăit cu mintea și cu sufletul, în fața tablei negre a dascălilor noștri — noi, cei care avem norocul și mîndria de a fi generația lui 23 August — epopeea acestui act suveran, act fundamental pentru ființa istorică a neamului nostru.

...Zona fortificată Focșani, Nămoloasa, Galați... Măsurile speciale de rezistență ale trupelor hitleriste... Începe, la 23 August 1944, insurecția națională antifascistă armată, conform planului elaborat de comuniști, conducătorii coaliției antifasciste... Noaptea de 23 spre 24 August — armata și formațiunile patriotice trec la imobilizarea și dezarmarea unităților militare germane... Insurecția se generalizează cu rapiditate în întreaga țară... 24 August — Hitler transmite generalului Friessner, comandantul grupului de armate «Ucraina de sud», ordinul de a rezista cu orice chip, «de a distruge capitala și a instaura un nou guvern filogerman»... 26 august — Bucureștiul este liber, trupele germane sînt alungate.

Așa a fost.

Parcă a fost ieri.

Sau parcă a fost demult de tot.

Amintirea vie, caldă, te face să trăiești din nou, acum, ceea ce s-a trăit atunci.

Dar aproape trei decenii de viață plină, năvalnică, mereu înnoitoare, viață care ne-a îndreptat viețile noastre, viața întregului popor, lungesc scurta punte, rod al memoriei, într-un drum lung. Drumul a 29 de ani pe care i-am trăit, i-am muncit, i-am făcut mai buni, mai demni, mai plini. Și acest drum lung,— drum pentru o viață, pentru mai multe vieți —, drum a nenumărate victorii, drumul luptei socialismului pentru o viață socialistă, DRUMUL NOSTRU continuă mai hotărît, mai drept, mai avîntat, sub conducerea primilor autori ai zilei unice de 23 August, comuniștii.

Omagiind ziua care a deschis poarta spre un destin pentru care am luptat și pe care-l merităm, omagiind făuritorii acestei zile, aducem omagiul nostru și făuritorilor prezentului și viitorului nostru, viitor de vise și proiecte care mîine vor fi viață, viața noastră de toate zilele.

Pentru un popor care-și cinstește istoria și este cinstit de istoria sa, marea sărbătoare a istoricei zile de 23 August este în același timp un fericit prilej de a-și manifesta adeziunea și încrederea în politica Partidului Comunist Român, farul conștiințelor noastre.

Marius POPESCU

MIRON RADU PARASCHIVESCU – AMINTIRI DIN COPILĂRIE (IV)

livada

Așadar, începeam să-mi regăsesc livada. Zic s-o regăsesc fiindcă, sălbăticită de prin anii războiului cînd nu mai avusese cine să se ocupe de ea, crescuse cu toate crengile-n cilcite și stufoase ca o pădure de fructe. Numai nucii își păstraseră, ca-ntotdeauna, coerența, armonia, forța și eleganța ritmică a coroanei lor, ca un uriaș candelabru. Dar cine să se uite la nuci în aprilie sau mai, cînd începeau cireșile?

Ducîndu-mă într-o dimineață de-a dreptul la gardul din fundul livezii, cel dinspre miază-noapte, am găsit ananta într-unul din cuiele lui o încărcătură cu cartușe pline, o jucărie a morții, foarte bine și cu gust închipuită. Era un fel de portțigaret plat, cu o muchie de metal, alb ca platina sau ca argintul, de-a lungul căruia erau înșirate gloanțele, nu mai lungi de 10 cm, nici mai groase de unul și jumătate, ba chiar de unu, cu fundamentul galben, de alamă, cu vîrful ascuțit, format din plumbul străpungător, probabil, tot îngust, alb la culoare, înțepător și lung.

E clar; și copii fiind, un asemenea dar nu-ți poate stîrni decît bucuria. Ei bine, mie nu, ci mai curînd o repulsie amestecată cu teamă. Repulsia față de un obiect metalic și anonim, dătător de moarte — teamă că putea exploda oricînd și chiar în mîna mea, care-o apucase avidă. Dar repede mi-am revenit dintr-acea beție a omorului — căci este o adevărată beție a grandorii simplul fapt de-a ști că ții în mînă un obiect de care poate depinde viața celorlalți — și m-am îndreptat în fugă, cu cartușiera cu tot, azvîrlind-o în fundul privăzii din curte unde putea exploda cît vrea, căci maghernița era consolidată deasupra unei gropi săpate adînc în pămînt, cît un puț. Mamei nu i-am mai spus nimic, dar mă gîndesc uneori cu melancolie la eroul necunoscut care-și manifestase astfel, fie și printr-un singur gest, repulsia față de războiul ce acuma era dealtfel pe sfîrșite. Ce e sigur e că războiul văzut și trăit de ochii și mintea unui copil de 5–6 ani își lăsase asupră-mi amprentele complete, de vreme ce știam să deosebesc actul ucigaș și mijloacele lui mecanice de oamenii nu numai care-l îndurau, dar îl și purtau pe umeri și îl plăteau în orice clipă cu viața lor.

De atunci datează repulsia, dezgustul meu cvasitotal pentru armată, pentru uniformele ei rigide și sclipitoare, în fireturi, pinteni, eghileți și nasturi ori brandenburguri lucitoare de alamă.

N-am iubit armata, considerînd-o un instrument docil și cvasimortifical în mîinile celor ce decid de soarta războaielor — și de aceea vestea primelor răzvrătiri antirăzboinice din rîndurile armatelor rusești m-a umplut de bucurie și de dragoste pentru asemenea armate.

Mult mai tîrziu, după 2–3 sau chiar patru ani, aveau să-mi cadă-n mînă numere din diferite reviste ce reproduceau în fotografii cadavrele de oameni literalmente morți de foame, copii cu burțile uriaș umflate ca niște baloane, pe piciorușele lor răschirate și strîmbe de nemîncare, ca niște bețe.

Așadar, prin anul de grație 1917, primul meu act antirăzboinic fusese îndeplinit.

Nu împlinisem încă șase ani, dar cum citeam de pe la patru, mama a găsit că e bine să-ncep să fiu instruit de ea în chip ordonat și metodic. Așa că, mai în fiece zi aveam ora de «lecții» cînd ea mă punea să scriu și să citesc după carte. Nu cred că e copil normal căruia să-i placă să-și lase jocurile în aer liber și cu fantezia dezlănțuită, pentru cele ordonate și riguroase dintr-o sală de clasă sau dintr-un pupitru școlar.

Personal, nu iubeam «lecțiile», mai ales că mama, Dumnezeu s-o odihnească, cred că se zorea să mă vadă mai învățat (*nauc* — pe rusește!) decît ceilalți copii de vîrsta mea.

Venise Maiul, «frumoasa lună mai», cînd nu numai toate florile-s deschise, dar chiar sînt coapte unele cireșe. Dintre acestea, mai bune mi se păreau cele din grădina lui Dima, unde locuiam, anume dintr-un cireș înalt de 8–10 metri de formă conică, la fel ca brazil, cu crengile mari crescute-n spirală ascendentă, așa că nu prezenta nici o dificultate urcușul pînă-n vîrful lui.

N-am mai așteptat deci țîrcile și alte păsări să-l golească. M-am urcat singur pînă-n vîrf, ciugulindu-i micile bile aproape roșii, în orice caz îmbătătoare la gust pentru toți copiii. Cînd eram mai fericos, s-a rupt creanga din vîrf și eu am descins vertical cu o iuțeală de parașutist fără parașută, ceea ce a stîrnit chiote în toată mahalaua și, în special, la Coana Lina care, din balconașul ei cu geamlîc, mă văzuse căzînd. Ajuns jos, sau mai bine spus înainte de-a ajunge jos, m-am pregătit pentru o cădere blajină, pe poponel. Ceea ce s-a și întîmplat. Prea greu nu trebuie să fi fost, iar căderea pe fese a atenuat mai cu totul șocul; dar, odată căzut, m-am întins lung pe pămînt, ascultînd chiotele și bocetele de alarmă ale Coanei Lina, care mi-au inspirat o cotă de profit pe urma acestei căderi: «aș putea face pe bolnavul azi, și scap de lecțiile cu mama...» Acesta a și fost singurul, în orice caz primul și cel mai puternic gînd pentru viitorul imediat. Deci, rămas întins cum eram, am început să gem mormăit, ca și cum o mare (dar nu prea mare) durere m-ar fi locuit. Era o mormăială între scîncet și oftat, cam așa cum aș fi făcut-o într-un agitat somn sau coșmar. Cînd primele muieri salvatoare au venit la fața locului și m-au ridicat (ne jucam acum și de-a groapa cu furnici), întrebîndu-mă ce am, eu am gîngăvit: «Oh, ah... mă doare tare...» Ce? Capul ar fi fost prea mult, picioarele — nici urmă de scrîntitură, mîinile aidoma — deci spusei printre genele întredeschise, abia crăpate: «Spatele mă doare, ah, ah!...»

Și așa, bunul meu cireș m-a salvat în ziua aceea și-n cea următoare, pare-mi-se, de corvoada «lecțiilor» pe cît de plicticoase, pe atîta de nedorite. Iar mama era mulțumită că nu i s-a-ntîmplat nimic grav copilului ei.

Numai bătrînul și darnicul cireș stătea neclintit la datorie, foșnind liniștit din crengile lui mai puține cu una, aceea care, într-adevăr, se rupsese cu mine. Cred că lui i-am dedicat, în chip de scuză, «Metamorfoza» în care spun că aș vrea să fiu «un pom mai degrabă...» Un pom, nu «un lemn», cum cred c-am scris în prima versiune a poeziei.

*

Trecu sau mai degrabă veni și trecu și vara aceea, căci, în afara iederei mereu verzi de pe plopul din fața casei, toate culorile grădinii se schimbaseră grabnic, de la galbenul părăluțelor la colilia păpădiei, de la albăstriul plopului la roșeața lui de rugină. Dar tata n-a mai venit. Auzeam prin tîrg că oamenii au început să sosească acasă, unii schilozi, alții teferi.

Așa am avut și eu prilejul să-l cunosc pe stăpînul casei noastre, avocatul Ion Dima. Era un bărbat subțirel și iute la mers, cu o mustață neagră și ochii vii, pătrunzători. Într-o zi, el a venit s-o roage pe mama să-i îngăduie a închiria cele două odăi goale în care stătuseră cu un an mai înainte nemții Heinerich și Kalas. Mama, care nu plătea o chirie prea mare că nici n-avea de ce, nici de unde, consimți, se-nțelege. Dar noilor veniți, văduva unui cizmar, țața Lina, cu fiica ei, proaspătă văduvă de război, doamna Eitel, după numele soțului neamț mort pe frontul românesc, nu le-au fost de ajuns cele două camere, ci închiriară, tot de la sau prin domnul Dima, o căsuță mică și țuguiată ca o casă de melc, aflată-n stînga casei noastre. Așa că bucuria stîrnită-n mine o clipă, că voi avea cu cine să mă joc, căci doamna Eitel era mamă a doi băieți, unul ceva mai mare ca mine, Ionel, altul, Gică, chiar de vîrsta mea, s-a stins repede. Dar băieții mergeau amîndoi la școala din Vălenii, pe cînd eu continuam «lecțiile» cu mama.

În dreapta căsuței lor se afla aceea a Mladinilor, mulți la număr, vreo 5 sau 6 cred; un adevărat furnicar, și tare gălăgioși, plini de viață și de sănătate. Cu ei, de asemenea, îmi găseam și eu cîte-un pic de hîrjoană, deși era mult prea puțin cîte o vizită-două pe săptămînă, față de nevoia de sociabilitate a unui copil în plină creștere.

Bineînțeles, și eu, ca orice copil, aspiram la prietenia celor mai mari cu un an-doi decît mine. Probabil că depozitul de viață înmagazinată de către aceștia are atracția și farmecul pe care trebuie să-l exercite față de les communs mortels un explorator, un erou, un mare general, un o cu o biografie bogată; dar nu sfîntul care, cu cît e m sfînt cu atîta face mai puțin caz de experiența lui trecută, verificîndu-se și căutîndu-se mereu în cea viitoare. Căci sfîntul este un om care se teme de viitor mai mult decît de trecut. Numai în viitorul nesigur e, pentru el, posibilă apariția Demonului, numai viitorul îi poate rezerva căi rătăcitoare.

Fapt e că, fără să mă prăpădesc după sfinți, tînjeam după societatea lui Ion Mladin, mai mare decît mine cu un an, dintre cei 5–6 frați Mladini, sau după Ionel Eitel, fiul fiicei văduvei de cizmar, școlar la liceul din Ploiești și pe care poate și de-aceea-l vedeam destul de rar.

Cum spusei, războiul se sfîrșea și tot mai dese erau întoarcerile acasă ale luptătorilor de pe front. Vălenii și-a dat și ei partea lui de căzuți pe cîmpul de bătălie, iar în fruntea lor se afla un tînăr sublocotenent, Istrătescu, abia împlinitor a 22 de ani și care-și avea casa părintească în cartierul nostru. Așa că a fost cît se poate de firesc și de dorit de toți vălenii ca bucata din strada Progresului pînă la casa lui să se cheme: «strada Subit. Istrătescu Gheorghe». Apoi, au mai venit la rînd și alții: Debu, tîmplaru,' Ghidulești, ceferiștii etc.

Dar, fiindcă sînt încă la noi în cartier, să nu uit să relatez cîștigarea unui cuvînt din limba română, grație unei fetițe ce locuia pe această stradă.

La vreo patru-cinci case mai la sud de noi se afla o micuță colibă, dar păzită de un prea falnic tei, cu un diametru de cel puțin un metru și care, în nopțile de mai și de vară, își răspîndea mireasma pe-o bună bucată de stradă. Acolo, în căsuța ca din basme, de la piciorul teiului, locuia o văduvă tînără și cu fetița ei cam de vîrsta mea.

Nu le știam, nici cine sînt, nici ce fac, nici măcar cum le cheamă. Dar deseori răzbăteau pînă-n geamul nostru strigătele și țipetele ca din gură de șarpe ale micuței copile pe care mama ei o bătea pare-se straşnic. Așa că într-o zi, în nămiezii mari, am fost fără voia mea martorul unei astfel de scene: fetița alergase-n stradă, învelită numai cu o rochiță de stambă murdară, ca să scape de furiile mamei sale. Dialogul se purta acuma din uliță-n casă, între mamă și copilă, iar eu nu puteam distinge din curticica de flori din fața casei, unde mă aflam, decît textul țipat, răcnit aproape, al acesteia din urmă. Era clar, după gesturile pe care le făcea, ci-și invectivează mama. Dar în potopul de răcnete, țipete și plînș cu care-și deșerta bagajul, am auzit atunci un cuvînt căruia mult mai tîrziu, peste ani de zile, aveam să-i cunosc înțelesul: «Curvă!... Curvă ce ești!...» zbiera biata fetiță nu mai puțin bietei sale mame care-ncerca s-o îmbuneze chemînd-o-n casă. Dar fata n-a venit. Era o după-masă umedă și rece de toamnă, cu un cer de tuci deșertat pe crestele caselor și-ale oamenilor, iar fetița aceea nenorocită, desculță și-n capul gol, care învățase atît de timpuriu limbajul și semnificația vorbelor de mască, a rupt-o-n sus la fugă, pe strada ce trece pe lîngă depozitul de mărfuri al lonicăi Butu, ca să verse-n șoseaua principală.

Nu țin minte dacă acesta a fost unul din ele, sau ultimul spectacol trist, de acest fel, la care-am asistat neputincios, fiind neînțelegător. Dar și azi, cînd sînt în pragul celor șaizeci de ani, cuvîntul «curvă» are pentru mine o rezonanță îmbîcsită, de timp posac, tomnatic și umed, în care o mamă nefericită e insultată din noroiul străzii de o fiică jerpelită dar aprigă, desculță și dezbrăcată, și mai nenorocită.

Cireșul din grădina lui Dima.

lumea de ieri

MICA PUBLICITATE-
CĂSĂTORII

— CROITOR câştig bine doresc o căsătorie de invidiat cu o femeie bine dulce drăgălaşe. (31 August, 1930)
— TÂNĂR vienez caută domnişoară franceză sau română tânără veselă drăguţă şi sănătoasă. Accept numai oferte serioase refuz demimonde. (31 August, 1930)
— ŞOMER tânăr inteligent cultură intelectuală din cauza crizei ce stagnează rog cine va fi persoana care îmi va da sprijinul spre a mă reface şi a-mi fi aleasa inimii noastre dornic de o viaţă fericită fără viciuri rele. (31 August, 1930)
— AŞI VREA să fiu fericită chiar pentru scurt timp. Se găseşte om cu inimă să răspundă acestui strigăt desperat? Sunt văduvă 29 ani drăguţă cu calităţi multe dotă însă puţină de aceea n'am amatori. (28 Septembrie, 1930)
— FERICITĂ va fi studenta brunetă cuminte şi drăguţă care'mi va deveni soţie devotată. «Titrat admirabil». (28 Septembrie, 1930)
— CINE? din sexu frumos doreşte cunoştinţa unui Maior din cavalerie foarte strengar? Eu doresc cunoştinţa unei d-ne sau d-re etate până la 28 ani frumoasă veselă şi strengăriţă. (28 Septembrie, 1930)
— CINE domn 88 ani amator de căsătorie fericită? Comunicaţi adresa pentru «dornică». (28 Septembrie, 1930)
— MOŞIER activ am moşie 22 pogoane şi un milion bani doresc căsătorie cu un om capabil de bună familie ca să se ocupe el. (5 Octombrie, 1930)
— DIRECTOR de închisoare din provincie caută persoană drăguţă să-mi conducă menajul. Am şi slugi. (5 Octombrie, 1930)
— CĂPITAN 37 ani divorţat de o poamă rea doresc recăsătorie. (26 Octombrie, 1930)
— DORNIC viaţă doresc cunoştinţa o sentimentală o sglobie. (26 Octombrie, 1930)
— DOCTOR drept Paris recent sosit de acolo doresc a cunoaşte persoană adorată frumoasă preferinţă brună serioasă bună şi afectuoasă. Ţin să am o prietenă tare frumoasă la cap şi trup. Voi faceo fericită. (26 Octombrie, 1930)
— DOMNIŞOARĂ de-o modestie exemplară perfectă virtuoză în gospodărie şi cultă instruită de un caracter fin cultivat naivă necunoscând în viaţa mea flirtul nici viaţa aventuroasă doresc un om cu suflet bine situat. (2 Noembrie, 1930)
— ARTIST tânăr caută urgent dudue tânără frumoasă talentată cu voce şi numerar. (9 Noembrie, 1930)
— GRETA GARBO a României de 19 ani doreşte cunoştinţa unui domn cu suflet să-mi dea tot sprijinul necesar. (16 Noembrie, 1930)

Culese din revista «Gazeta mea» de Corneliu VADIM TUDOR

s-a strecurat...

Feribotul suedez «Aurelia» face curse regulate între capitala ţării şi oraşul finlandez Abo. Lăţimea feribotului este de 21 de metri, iar lăţimea ecluzei denumită Este, prin care trebuie musai să-şi croiască drum, este de 22 de metri. Ei bine, manevrele executate de echipajul navei sub comanda bravului său căpitan, Walter Bröcker, au fost atît de măiestre, încît «Aurelia» a trecut prin ecluză în 50 de minute, fără nici o zgîrietură, dar nu şi fără emoţii.

Sorin POSTOLACHE

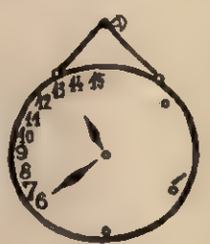

Proiect de inovaţie: comprimarea celor 8 ore

menajerie

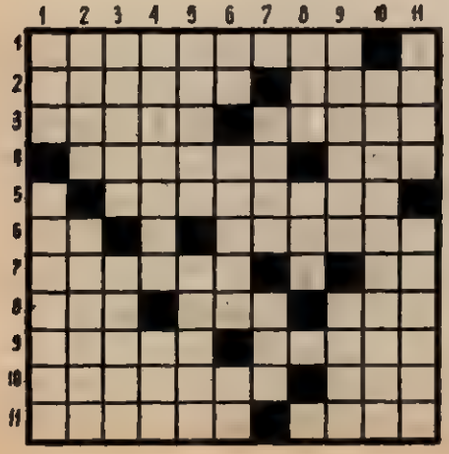

ORIZONTAL: 1) Pictor romantic francez, autorul tablourilor «Cap de cîine buldog», «Cai de curse», «Studiu de pisici», «Om doborînd un taur», «Leu şi leoaică» etc. 2) Poetă română, din opera căreia citäm «Calul de la bîrja de noapte» şi «Ciuta» — Pui de leu. 3) Piele de bovină... tratată — Pasărea căreia Topîrceanu i-a «dedicat» 43 metafore (pl.). 4) Bici sau frîu pentru «cai-putere» ai «Jaguarului» — Urmă de felină, de jivină! 5) Gîndăcel cu lanternă. 6) Coada ursului! — Rechinii mărilor. 7) A opri la ţărm — Parte identică la otarie şi căşaloţi 8) Clinesc (fig.) — Organizaţia Naţiunilor Unite (abr.) — Papagai în culori vii, din America de Sud. 9) Mare insulă lîngă Marea Coralilor — Bacterie. 10) Se sperie ca iepurii — Se numără pe coarnele cerbului. 11) Vulpoi de fabulă — Legendara menajerie plutitoare.
VERTICAL: 1) Atuul girafei, mîndria lebedei — Compozitor spaniol autorul celebrei «Porumbiţe». 2) Ilustru fabulist grec, din opera căruia citäm «Lupul şi oaia», «Cămila», «Cioara», «Broaştele», «Mîţa şi şoarecii», «Cerbul» etc — A lucra... ca porcul. 3) Compozitor francez, din opera căruia amintim «Mama mea, gîsca» — Constelaţia situată în aceeaşi direcţie cu «Taurul» şi «Balena». 4) Intenţionat — Armăsari dobrogeni. 5) Acoperă pupăza! — «Puterea ursului». 6) Leu-paraleu — Pui de lup — Apare vaca! 7) Insecte cu preferinţă pentru lemn — Bubi şi-a pierdut capul! 8) Animale... de casă — Coada «păsării-lîră»! 9) Sanie cu trei cai — Păun şi ţap ispăşitor. 10) Mamifer... cu ioc de raţă. 11) Inginer român, creator al unei originale, «păsări de oţel» — Patria lui Leopardi.

Ioan CARAIMAN

Dezlegarea jocului PASTORALĂ apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) CHOPIN — BARBU. 2) ACIS — PĂCALĂ. 3) GRIGORESCU — U. 4) DAN — PETRARCA. 5) LAI — CRA — UO. 6) MA — MIHU — ISAC. 7) IMPARI — MACRO. 8) OBAS — ISI — ANS. 9) RIN — B — AER — ET. 10) IE — LUCHIAN — A. 11) T — DULAI — OIER. 12) ATLAZ — ARNOLD.

cronica satirică

preţioşii ridicoli

Vai, ce actuali sînt toţi marii scriitori satirici... Şi Caragiale, şi Molière şi Gogol... Am ascultat la radio o informaţie în legătură cu situaţia de pe ogoare. Era atît de burduşită cu atîtea neologisme, metafore, simboluri, preţiozităţi încît cuvîntul secară şi cuvîntul grîu cu greu îşi mai făceau loc. şi mi-am dat seama atunci cît de actuală e comedia lui Molière «Preţioasele ridicole».

Avem şi noi ridicolii noştri preţioşi care se simt parcă jigniţi dacă vorbesc simplu, direct. Dacă sînt obligaţi să anunţe *starea vremii, pînă nu fac ei* două-trei metafore, pînă cînd nu bat cîmpii despre arhitectura timpului sau «simetria» temperaturii despre «noi valenţe în perimetrul meteorologic» sau «dimensiunea puterii de anticipare» sau despre «demnitatea barometrului», nu spun cîte grade vor fi mîine la Turnu Măgurele. Avalanşa asta de grăunţe şi de preţiozităţi, de parcă fraza ar fi un curcan care trebuie îndopat în preajma Crăciunului, e atît de puternică încît bietul om e chircit, înfricoşat şi se retrage prudent într-o zonă mai puţin periculoasă. Cuvinte cu destinaţie filozofică — cum ar fi de pildă cuvîntul «opţiune» — sînt folosite alandala în comerţ, ca şi cum alegerea unei perechi de pantofi ar fi echivalentă cu alegerea unei soluţii de viaţă. Am citit undeva acest titlu stupid: *Opţiuni la magazinul «Victoria»*.

Apoi sînt cuvinte la modă, dracu ştie cum apărute, pe care toată lumea le ia în braţe, sînt folosite cu disperare, pînă la saturaţie. Cum ar fi de pildă cuvîntul «excepţie», care s-a îngrăşat de la o vreme de ce bine îi merge.

Critic de excepţie, o carte de excepţie, un frizer de excepţie, o gogoşerie de excepţie, o iubire de excepţie.

Unii gazetari, mai cu seamă cei sportivi, au o mare plăcere în a inventa cuvinte sau în a le prelua din alte limbi ca să ne demonstreze că dînşii mai citesc şi o carte. Despre jucătorul care înscrie un gol se spune — marcator — inspirat evident din spaniolă. Marcator, Dumitrache! În limba spaniolă sună frumos. Cuvîntul se asociază cu «matador», dar în limba română nu sună în nici un fel.

Cineva, un specialist în meserie, ceva doctor în filologie, ne atrăgea atenţia că «mazărea pune mai puţin probleme lingvistice». S-ar putea să aibă dreptate în comparaţie cu *fasolea*, cartoful sau gulia, mazărea să ocupe un loc mai modest, dar de ce această frază pompoasă şi artificială? Cînd alături de mazăre, ştevie, corcoduşe, *ciuboţica cucului*, coacăze, ridichi de lună, treci brusc la generalizări, trebuie să te gîndeşti cum o faci, căci altfel ridicolul inevitabil te paşte. De la ridichi de lună la sinteză nu se trece aşa repede. Te mai uiţi şi tu în dreapta şi în stînga, te asiguri, te mai odihneşti puţin.

Prin această aglomerare de preţiozităţi ridicole limba riscă să se transforme într-un cifru secret. Ar fi, din toate punctele de vedere, păcat.

Teodor MAZILU

viața modernă

memoria

Începem să ne lămurim cum e și cu memoria. Capacitatea asta după care unii tînjim sau pe care alții o blestemăm, pentru că nu se manifestă cînd e necesară și nu tace cînd vrem să nu fim deranjați, e o combinație de acizi aminați, un alfabet cu litere formate din acizi aminați. Nici memoria nu mai e ceva sacru, ceva de taină, a fost obținută în stare lichidă de la un animal de experiență și injectată altui animal de experiență. Se ia deci amintirea (sau amintirile) dintr-un creier și se trece (trec) în alt creier. Deocamdată, toată povestea e o chestiune de laborator. Deocamdată. Peste un număr nu prea mare de ani se va obține toată memoria existentă într-un creier. Se va reuși spălarea totală a unui creier. Iar lichidul va fi limpede sau mai puțin limpede, după caz. Extractul de amintiri va deveni, probabil, tot atît de frecvent ca și extractul de Gențiana. Amintirile nu se vor mai pierde odată cu creierul. Ele îi vor supraviețui într-o sticluță, iar de acolo vor fi trecute în alți creieri. O mare bogăție pierdută secole de-a rîndul va fi, în sfîrșit, conservată și reintrodusă în circuitul materiei vii. Cu vremea, ne vom lămuri pe deplin cum e cu memoria. Vom beneficia și noi, oamenii, de transplantul de ținere de minte în stare lichidă. Unul căruia va începe să-i slăbească memoria va fi supus unei cure adecvate și i se va întări la loc. Cine își va pierde memoria, total sau parțial, în urma unui accident, să zicem, va putea să-și procure alta, adică memoria altcuiva, schimb avantajos, în caz de va găsi o memorie mai mare, mai sigură, depozitara unor amintiri excelente, din care să se poată trăi agreabil. În schimb, cine va vrea să scape de propriile lui amintiri, va avea și el șanse. De o anume amintire doar, de una singură, se va elibera omul și mai ușor. Va fi spălată numai aceea, iar pe urmele ei se va instala o uitare durabilă, după care va fi plantată acolo o altă amintire, exact contrarie celei extirpate. După preferințe. Nimeni nu se va mai plînge de lipsa ori de festele memoriei. În schimb, fiecare dintre noi va păstra amintirile cele mai dragi, cele mai utile pentru sănătatea lui mentală, lichidînd cu grijă secțiunea de memorie purtatoare de triseți. Încet-încet, toți oamenii vor ajunge să aibă o memorie fericită din toate punctele de vedere, o memorie selectată care nu le va chinui odihna, ci dimpotrivă. Viața spirituală, mentala va deveni mai bogată. Cineva fără amintiri muzicale, de pildă, va beneficia de un extract cu amintiri muzicale care vor pătrunde în propria lui memorie. Altcineva, în viață neiubit, va absorbi memoria și amintirile unei ființe adorate. O persoană virtuoasă și retrasă va fi tentată, într-o bună zi, să împrumute memoria unei vivandiere. O carte de memorii va fi confruntată în sinceritatea ei cu efectele extractului lichid de memorie al autorului. Dintr-un individ făcător de rău vom obține un individ făcător de bine, spălîndu-i creierul de toată drojdia vieții și scăldîndu-l după curățenia generală în serul memoriei unui individ cumsecade. Ne vom naște o dată la nașterea propriu-zisă, iar, apoi, ori de cîte ori vor curge în noi memorii străine ca niște avuții, altădată nici măcar visate. Memoria oamenilor vîrstnici și deosebiți va fi și ea trecută cu venerație în creierii tineri. Încă de pe acum i se poate transfera omului memoria unui animal. Va veni o vreme cînd se vor găsi de vînzare memorii de tigri, de lupi, de porumbei și de miei. Se va putea alege transplantul rîvnit și toată lumea va prefera, probabil, lichidul cu amintiri de la miei și porumbei. Sau se vor combina moleculele memoriei de la miei cu moleculele memoriei de la tigri și va rezulta o licoare spornică pentru puterea și blîndețea creierului scăldat în ea.

Romulus BALABAN

capriciile gustului

reciclarea estetică

Reîmprospătarea cunoștințelor și completarea lor cu noile date obținute în condițiile progresului științei și tehnicii constituie o necesitate reclamată astăzi pretutindeni, în diferitele ramuri ale economiei și culturii. Activitatea întreprinderilor și instituțiilor specializate se resimte pozitiv de pe urma cursurilor de reciclare, de perfecționare sau specializare, urmate de către numeroase categorii de salariați. Termenii de «reciclare», «perfecționare» și «specializare» au ajuns să facă parte de acum din categoria noțiunilor specifice civilizației contemporane. Dincolo de efortul reîmprospătării organizate a cunoștințelor, dincolo de efortul sincronizării cunoștințelor deținute cu exigențele specifice timpului de față, eficiența muncii depuse de către noi fiecare devine îndoielnică. S-au luat, în ultimii ani, în conformitate cu legislația noastră, o serie de măsuri, menite să ducă la o reală regenerare a energiilor pe linia a ceea ce poate fiecare dintre noi să realizeze în domeniul propriei sale profesiuni. Poate nu ar fi rău să gîndim ceva mai departe, să avem în vedere ca acel plus de eficiență, sperat de la fiecare dintre cei angrenați în acțiunea de reciclare, nu se obține numai în condițiunile unui raport liniar dintre cauză și efect. Există mulți alți factori care condiționează, pe lîngă grupul principal de elemente, eficiența în muncă a cuiva. Dintre acestea, factorii de ordin cultural, pe care noi sîntem dispuși să-i ignorăm, cîteodată, își au ponderea lor importantă. Adeseori, lipsa de gust a unor largi categorii ale populației, sau prostul-gust care sălășluiește în anumite medii, pare o problemă ce nu ne privește în mod direct. În realitate, lucrurile se prezintă ceva mai complicat. Lipsa de gust se răsfrînge în calitatea unor produse ale industriei noastre, în raporturile dintre noi, în exigențele manifestate față de anumite valori culturale ale trecutului, în atitudinea față de unele manifestări ale creației artistice prezente. O adevărată acțiune de reciclare estetică se cere întreprinsă în mod organizat, pentru toate categoriile populației noastre. Poate că în această privință, televiziunea, radioul, unele publicații, nu numai literare și artistice, ar trebui să acorde o mai mare atenție familiarizării publicului cu problematica specifică domeniului contemporan al esteticii. Dincolo însă de intervențiile de ordin teoretic, pînă la urmă cel mai ușor de întreprins, apare necesitatea unei culturi estetice organizate sistematic și realizate în contactul nemijlocit cu formele estetice contemporane, cu produsele estetice reușite ale industriei noastre, cu cazurile de design, în sensul cărora pare a evolua civilizația la care subscriem cu acele situații care trădează cel mai complet și concludent rolul și valorile artei contemporane în condițiile societății noastre socialiste. Pentru anumite categorii de ingineri, tehnicieni și muncitori de înaltă calificare, implicați mai ales în producția bunurilor de larg consum, reciclarea estetică se cere concepută și mai riguros. În unele țări, cum este bunăoară Ungaria, se organizează adevărate cursuri fără frecvență pe lîngă institutele de arte plastice, în vederea calificării estetice a unor asemenea categorii de oameni. Trebuie înțeles că pentru noi devine vitală această nevoie de autodepășire estetică pe linia a tot ce produce industria românească și trebuie să facă față atît pe piața internă, cît și pe piața externă, exigențelor mereu sporite ale maselor de cumpărători. Atîta timp cît vom ignora dimensiunea estetică a nevoii noastre de perfecționare și autoperfecționare, noi nu vom realiza mare lucru. Problema gustului estetic superior, în sensul căreia industria noastră a bunurilor de larg consum urmează să se afirme, devine astăzi, pentru noi, vitală.

Gheorghe ACHIȚEI

ce profețim, ce profesăm

abonații taberelor sau gratuitățile inechitabile

Ca activist obștesc ce mă aflu, în calitate fie de literat, fie de ziarist, sînt solicitat vară de vară să mă întîlnesc cu tineri participanți la diferite tabere. De la o vreme ceea ce mă surprinde în mod neplăcut e că uneori pe parcursul unei singure veri îmi este dat să revăd aceleași fețe, la munte sau la mare, într-o tabără de instruire, într-una internațională sau, pur și simplu, într-o nepretențioasă tabără de odihnă. Ba, la ultima ceva mai puțin, căci petrecerea vacanței într-o asemenea stațiune e totdeauna cu plată, evident la prețuri adecvate.

Și mai frapantă pentru mine este situația că în nu puține cazuri beneficiarii gratuităților sînt tocmai fiii unor oameni cu o condiție materială destul de bună, de obicei părinți care cîștigă frumușel, și mama și tata. Și totuși îi se pare dumnealor și mai ales celor care fac propunerile că odrasla cutărui sau cutărui ins este de nelipsit din respectivele tabere. E adevărat că totdeauna există un motiv principial: băiatul sau fata sînt nu știu ce lideri pe clasă sau pe școală, știu de mici limbi străine și se descurcă mai ușor în dialogul internațional sau par mai prezentabili, fac față adică. Printre cei care beneficiază de o asemenea carte de vizită se numără și tineri eminenți, exemplari ca ținută, la locul lor, cum se spune în popor.

Am fost de față însă nu demult la plecarea într-o tabără de elevi și i-am putut repede recunoaște pe băieții *prezentabili:* pachetul de Kent la buzunarul blugilor drept blazon, iar vocabularul «internațional», să nu mai vorbim!

Unii dintre ei, dacă au mai avut răgaz să treacă pe acasă, între două trenuri. Tot frecventînd diferitele tabere ale «fruntașilor» au ajuns să formeze un mic «high life» al vacanțelor încît atunci cînd se revăd prima grijă este ca nu cumva vreunul dintre obișnuiții acestei societăți să lipsească și să strice jocul.

Dacă această «tradiție» s-ar curma odată cu liceul, poate n-ar fi atît de supărător, dar iată că băieții devin studenți și, bineînțeles, nu pot fi dați absenți de la Costinești sau de la Pîrîul Rece. E drept că uneori se mai rătăcesc în cîte o serie la Izvorul Mureșului, loc care nu-i prea atrage fiindcă acolo se mai face și instruire. Aici însă lucrurile și le mai poți aranja și singur, mai ales dacă ți-ai asigurat condiția de lider. La Costinești mai ales ești abonat din oficiu chiar dacă răspunderile tale de președinte al consiliului de la o facultate sau de la un institut ți-ar impune să te afli la sediu pentru a pregăti deschiderea noului an universitar, sau undeva într-o uzină pentru a vedea cum merge practica, sau pe un șantier al muncii patriotice.

Fenomenul semnalat de mine este cînd și cînd incriminat în cîte o anchetă sau foileton dar fără prea multă convingere, fiindcă și foiletoniștii noștri au observat că e tot la fel de valabilă și reciproca scripta... volant. E și destul de greu să refaci acest feedback al distribuirii acestor «abonamente» pe lungă durată la plăcerile gratuite ale vacanței. Mai ales cînd intervine și «salvatorul» oameni sîntem, trebuie să mai închidem și noi ochii. Numai că tot închizîndu-i, riscăm într-o bună zi să căpătăm miopie.

Ca o primă măsură poate n-ar fi contraindicat ca pentru unii dintre abonații taberelor de orice fel facilitățile din vara aceasta să fie ultimele. Niște criterii etice și echitabile, în deplină consonanță cu codul nostru moral, ar putea reglementa acest fenomen.

Niculae STOIAN

reflexe

de **A. MIHAILOPOL**

Miruna.

tipuri și tertipuri

omul mitocan

Mai mult decît o trăsătură de caracter, mitocănia e o stare de spirit. Atît de răspîndită, diversificată și nuanțată, încît poți întîlni mitocani triviali, aroganți, arțăgoși, nesupraveghiați la gesturi și limbaj, violenți, intoleranți, brutali, cîrcotași, stridenți și exhibiționiști, dar poți avea surpriza să te lovești de mitocani nobili, distinși, binecrescuți, lustruiți și stilați, cu nimic mai puțin vulgari ca primii. Omul-mitocan, categorie socială și morală definită, se caracterizează printr-o singularizare de colectivitatea umană, detașare pe care i-o dă starea lui parvenită, evidentă. Mitocanul e un realizat rapid. Ascensiunea lui precipitată și *conjuncturală* îi dă o fudulie amețitoare. Or, reversul fudulieiei, se știe, e disprețul pentru orice ființă omenească și pentru orice realizare a spiritului uman. Sătul și fudul, adăpostit și ferit provizoriu de surprizele neplăcute ale vieții, încredințat că provizoratul lui voluptuos e egal cu eternitatea mitocanul se arată lovit de o năpraznică paralizie a tuturor simțurilor menite să-i asigure o relație cît de aproximativă cu lumea. Mitocanul se privește într-o oglindă măritoare prin care dimensiunile lui capătă proporții uriașe, în timp ce semenii din preajma sa sînt împinși, permanent, spre punctul anulării. Indiferent de instrucția pe care o are, mitocanul este *un sfertodoct*, în măsura în care a asimilat din domeniul culturii, rudimente de idei, iar rudimentele de idei sînt mai periculoase și mai dăunătoare decît ignoranța. Un ignorant poate fi educat și atras la cultură, un mitocan suficient, intoxicat de un univers mental precar și blindat, e definitiv pierdut pentru civilizație. Dar mai elocvente decît trăsăturile intelectuale sînt tarele sufletești ale mitocanului, aceleași în toate straturile societății. Egoist, nemilos, indiferent, mizerabil, șingeros, în stare să treacă pe lîngă cele mai cumplite suferințe omenești fără să clipească. Omul e singura ființă în stare să se devoteze, conștient, colectivității. Turma, haita, stupul se face printr-o aglomerare mecanică de necesități. Societatea umană printr-un acord liber consimțit al omului de a trăi pentru și printre oameni. Mitocanul, existînd exclusiv pentru sine, se exclude, automat, din viața umană, definindu-se: o fiară, vremelnic, travestită. Spun «vremelnic», fiindcă, indiferent de înfățișarea *lui exterioară*, uneori înșelătoare, uneori, chiar atrăgătoare, pînă la sfîrșit, mitocanul se demască, și, ceea ce la început e evident doar pentru unii, devine cu timpul o certitudine unanimă. Și atunci se produce în sînul comunității omenești, o reacție de apărare organică, și necesară: mitocanul e eliminat cu necruțare, așa cum orice organism sănătos îndepărtează corpii străini. În clipa aceea, binecuvîntată, mitocanul se pomenește izolat și singur, svîrlit în vizuina întunericului său, fără nici un strop de căldură omenească și, ceea ce este și mai groaznic: fără amintiri.

Aurel BARANGA

principii și năravuri

denunțul

Ipostaza de «duhovnic» nu mă sperie. În măsura în care, avînd oarecare simț al proporțiilor, așadar în măsura în care nu-și *imaginezi* că poți fumiza oricui, la cerere, ca un computer-astrolog, soluția *vieții sale*, n-ai decît să sugerezi o rezolvare sau alta, *într-un caz sau altul*, cam atît. Ceea ce însă realmente mă sperie, ca să nu spun deschis că mă îngrozește, este *scopul* cu care unii, relativ puțini la număr, se adresează presei, insistînd să li se publice scrisorile. Că unul se plînge de ICRAL, de TAPL, de un minister sau de fluența transporturi etc, nimic mai firesc. Spre deosebire de presa occidentală, presa noastră are un rol *mai activ*, infinit mai activ în rezolvarea problemelor *publice*, intervine permanent în treburile obștești, dar și individuale, caută rezolvări, propune, sprijină direct, obține! Accentul acesta este absolut specific și merită să fie subliniat ca un merit deosebit. În fond, nu-i decît reflexul natural al orînduirii în care trăim.

Am gîndit la toate cele de mai sus, după ce l-am auzit pe un inginer relatîndu-mi:

— Cunosc de nu prea mult timp o fată despre care pot spune că are aproape toate calitățile bune: demnitate morală, fidelitate, ceea ce noi bărbații apreciem cel mai mult, bună gospodină acasă, exemplu la locul de muncă, modestie, gust estetic vestimentar deosebit, drăguță (cu picioare și corp perfecte), cultivată... Dar la toate acestea se adaugă o greșită concepție despre oameni — bărbați în special — ducînd-o implicit la neîntemeierea unei familii, deși ar trebui să facă acest pas la cei 25 de ani ai ei. *Nu vă vorbesc decît din dorința de a o ajuta acum, cît nu-i prea tîrziu.* La întrebările puse de mine (am dorit să-i fiu prieten, dar nu m-a acceptat) mi-a răspuns cu promptitudine că n-are încredere în nimeni, mai ales în bărbați n-are, căci foarte puțini dintre noi ar fi demni de respect. Afirmă: «Cred că viața în doi e un calvar. Nu vreau să am nici un prieten și cu atît mai puțin un soț». Și nu știu de ce gîndește astfel, fiindcă familia din care provine e un exemplu demn de urmat. Dealtfel, afirmația a făcut-o față de mai mulți pretendenți (am cunoscut și eu cîțiva dintre ei) și nici unul n-a încercat să-i schimbe impresia asupra vieții, a oamenilor, să o determine să aibă mai multă încredere în ei și în ea, să devină optimistă, sociabilă. De aceea m-am hotărît să vă rog pe dumneavoastră ca, prin intermediul presei, să atacați cazul, în așa fel încît oameni de toate virstele, de sexe diferite, de fel de fel de profesiuni, să-i explice că nu toți sîntem la fel, noi, bărbații. Doresc ca opinia publică să ia în dezbatere această concepție năstrușnică a unui om care nu-și înțelege pe deplin îndatoririle de cetățean. Oare colectivul din care face parte de ce n-a încercat să-i dea măcar un sfat? Sau mai sînt și alte exemple negative acolo, la locul de muncă? Și v-aș ruga să-i dați adresa în întregime. Iat-o... Pe a mea v-o dau, însă n-o reproduceți la revistă, întrucît, sînt sigur, ea ar fi necruțătoare.

Punct. Firește, nu reproduc *nici una* din adrese, nu dau *nici numele* «eroilor» (deși le dețin), însă credința acestui inginer... binevoitor, care își imaginează că-și poate rezolva, prin intermediul cuvîntului tipărit în 160 000 de exemplare, propria-i «poveste de dragoste», e de-a dreptul cutremurătoare. Dacă denunțul abject, anonim și mincinos, a dispărut de *mult* din zona existenței noastre cotidiene, întemeiată definitiv pe legalitate, pe etică și echitate socialistă, să ne apucăm acum să *mutăm denunțul* — fie și semnat de astă dată — în văzul public? Inadmisibil. Și se pare că de fapt tovarășul inginer e îndrăgostit. Dar cum iubești dumneata, tovarășe inginer?

Mihai STOIAN

cronica dreptei cîntăriri

și cînd frate e dracul, brînza-i tot pe bani

Uneori viața e atît de dramatică, încît te pufnește rîsul. Comicăriile de acest fel se întîmplă mai ales după ce, într-un avînt de chiverniseală, ai bătut palma pentru o combinație care nu stă chiar așa, ci așa și așa. Spre exemplu, cînd te faci frate cu dracul ca să treci puntea, dar nu te întrebi cine te mai aduce înapoi.

Marin I. din Moreni și l-a ales pe drac *nu ca frate, ci ca socru*. În urmă cu douăzeci și ceva de ani, Gheorghe P. era cineva și se zbătea să ajungă și mai ceva. Pămînt mult, cazan de țuică, salariu de la sonde, gospodar, nu jucărie. Dar, cum se zice că omul cu cît are cu atît poftește mai mult să aibă, Gheorghe P. ajunsese să se lăcomească la cartele. Pe atunci se dădeau mărfuri pe cartelă, la care cei cu mai mult pămînt nu aveau dreptul. Om descurcăreț, socrul trecu de formă pe numele ginerelui *unul din terenurile lui*. Bineînțeles că pe cel mai prăpădit; un loc plin de mărăcini și ripe.

Marin I. stătea la părinții lui, într-o casă care se crăpa văzînd cu ochii din cauza alunecării terenului. În anul 1953 a făcut cerere să-și construiască pe credit o casă ca lumea. Dar cînd să primească și teren, Sfatul popular a zis: «Pardon, dar dumneata ai teren!». Uitase că e proprietar. «Că-re, ăla de pe Dealul Pietrișului, ăla e teren?», a întrebat mai mult ca un ecou și n-a mai așteptat *răspunsul*, pentru că îl știa dinainte. S-a apucat de treabă. A smuls scaieții, a umplut cu pămînt gropile și s-a văzut cu clădire la trei kilometri de oraș, unde-i înzestrase tata socru.

Fiind casa ridicată, doamnei Stela I., fosta domnișoară Stela P., adică soția defrișătorului de mărăcini, i s-a urît cu măritișul. La divorț a cerut proprietatea. Judecata de atunci nu i-a recunoscut dreptatea și a încredințat lui Marin I. dreptul de a rămîne în casă și obligația de a crește copila. Nici nevasta nu s-a omorît prea mult cu revendicările. La ce bun să te încarci cu o proprietate încă neachitată și cu creșterea unui copil care ridică, oricum, probleme!

Au trecut 15 ani după ce soții s-au despărțit, timp în care fetița a crescut mare, acum e studentă și, ce e mai important, datoriile pentru casă au fost achitate în cea mai mare parte. Se pare că, prin extinderea orașului, prin lucrări de urbanizare, și valoarea locuinței a crescut destul de mult. Oricum, merita efortul unui nou proces. Fosta soție, femeie energică, l-a introdus. A apărut cu o foaie dotală, cu martori, cu o baterie puternică de avocați și — bum! bum! — l-a izgonit pe om din adăpostul pentru care se zbătuse aproape două decenii.

Cine să aibă dreptate? Greu de spus! Soluția juridică pare să aibă subtilitatea ei și n-o criticăm. Ca poveste cu tîlc nu putem să nu reținem însă succesiunea momentelor: — Vreau casă. — Ai teren! — Mi-am făcut casă. — Dă-mi terenul! — Dar am casă. — Dă-mi și casa! — E neplătită. — Plătește-o! — Am plătit-o. — Acum ți-o iau!

Lui M.I. i s-a rezervat dreptul de a fi la datorii primul, la împărțeală al doilea. Și cînd te gîndești că tot necazul i se trage dintr-un moment de compromis, de la o clipă cînd, la începutul acestui calvar, a dat ajutor într-o combinație pe jumătate necinstită și s-a lăsat tentat să intre pe terenul legii prin crăpătura ușii! Mai poate pretinde o dreaptă cîntărire din moment ce a înclinat primul balanța?

Sergiu ANDON

napoleoni de tot felul...

...unii dintre ei permanent chinuiți de a nu fi crezuți pe cuvînt că ei și numai ei sînt încarnarea corsicanului care a făcut istorie. Domnul Tokutaro Takaoka este, prin excepție, un optimist. Și de ce n-ar fi cînd la bogata sa colecție de obiecte care au venit mai mult sau mai puțin în contact cu micul mare împărat se adaugă acum un bicorn purtînd în căptușeală urmele sudorii imperiale din bătălia de la Wagram — zice-se...

băiatul lucrează

Policlinica nr. 5 de boli cardiovasculare (i se mai spune și ASCAR cu plată). Mă prezint la ora 7, ca să apuc rînd la casierie. În sala de așteptare sînt 58 de bolnavi; 23 stau pe scaunele existente, iar ceilalți 35 se clatină pe picioare (o oră, două, pînă vor intra la consult). Ajung la casierie, într-un grup de alți opt pacienți care discută între ei: ce simptome au, ce medicamente folosesc. Deodată însă se aude o poruncă, de dincolo de ghișeu: «Vă rog să nu mai discutați; aveți timp să vorbiți cît vreți, cînd veți ieși afară». Risc o întrebare: «Nu ți se pare, tinere, că vorbești cam necorespunzător cu niște oameni bătrîni, care ți-ar putea fi cel *puțin unchi!*» Răspunsul vine prompt și categoric: «Nu, pentru că nu știți să vă purtați» (sic!). Stupefacția se transformă *în indignare* și «vinovații» protestează în cor. Urmarea: tînărul casier trîntește pixul pe masă și se duce să ne pîrască *unui* mai mare al său. Acesta vine într-o clipă. Ne așteptăm să-l vedem cum îi dă peste mînă tînărului, ca să lepede țigara («Atenție, cardiaci — fumul de tutun vă este dăunător!»); sau să ne întrebe de ce ne-am enervat. («Atenție, cardiaci — evitați enervările!»). Nu; cel venit să împace lucrurile *ne dojenește*: «Domnilor, vă rog, nu mai discutați; băiatul lucrează cu mii de lei — are răspundere». Și băiatul, *învingător*, trece iar la masa lui. Ajung la rînd, cu banii în mînă. «Numele dumneavoastră?». Trag o porție zdravănă de fum din țigara pe care mi-o ține băiatul sub nas și-mi tușesc numele. Bravul salariat scrie și fumează. Pe fiecare chitanță însăilează cîte patru cuvinte și cîte două cifre. Cită liniște îi trebuie pentru elaborarea unei astfel de opere! Mă uit la mîna lui; mînă mare, puternică, foarte potrivită pentru volanul unui tractor sau pentru coada unei lopeți. Și mă gîndesc: oare în locul unui astfel de voinic n-ar *putea lucra acolo o* ființă debilă, inaptă pentru muncă fizică?

Ion MUNTEANU

copiii acelui

comentariu pe marginea unor diapozitive

Foto KEYSTONE

Iată, în pagina din stînga, două policromii, imagini din ceea ce presa europeană denumește «orașul secolului XXI».

La o distanță de vreo 8 mile de Paris se ridică un nou centru urban care va avea, în final, 120 000 de locuitori și va fi legat de Orașul-lumină printr-o linie de metro. Ceea ce reține din primul moment atenția, privind cele două imagini, este concepția construcțiilor, grandioasă, cutezătoare, aparținînd unor tineri arhitecți francezi (șeful grupului, Gérard Grandval, are 42 de ani). Ei lasă, într-adevăr, secolului ce vine o prețioasă moștenire, o consemnare artistică de mare autenticitate a vremii noastre, în fața căreia urmașii se vor înclina cu respect.

Iată acum, în pagina din dreapta, alte două policromii, imagini ale unor lucrări de arhitectură mai puțin veleitare. Ele nu tind la eternitate și nici nu-și asumă pretenții de «școală» sau «curent». Sînt construcții ridicate de tineri arhitecți români, pe litoralul românesc al Mării Negre, pentru vacanțele românilor și ale musafirilor lor din alte țări.

De ce le punem față în față cu palatele orașului secolului al XXI-lea? Nu dintr-un deșert orgoliu și nici revendicînd semnul egal între ele. Dar prea e izbitoare asemănarea între gîndirea arhitecților de pe malul Senei și gîndirea arhitecților de pe malul Mării Negre, și e greu să nu remarcăm asta. Sîntem modești, dar modestie nu înseamnă negare. De fapt, nu dorim decît să luăm imaginile construcțiilor de pe litoral drept martori cinstiți ai unei prezențe peremptorii românești pe fronturile cele mai avansate ale gîndirii și înfăptuirii contemporane. În lupta pentru mai mult bine, pentru mai mult frumos în viața oamenilor, inteligența românească dorește să se alăture celorlalți și, precum se vede, nu fără temei.

E. DASCĂLU

i veac

Fotografii de
Elena GHERA

știința și viața

minunatele propuneri neliniștitoare

Nu demult, întreținîndu-mă cu un distins cibernetician român, i-am pus o întrebare voit naivă: «Cum ar arăta viața modernă fără calculatorul electronic?» Răspunsul a venit prompt: «S-ar putea trăi foarte bine și fără el. La fel de bine ca și fără telefon».

Fără îndoială, interlocutorul meu nu înțelegea prin această butadă, că telefonul și computerul ar fi realmente comparabile, ci voia doar să sublinieze că prezența calculatorului electronic a devenit un fapt de viață.

Ne putem oare închipui viața modernă fără banalul țîrîit al mașinii vorbitoare a lui Bell? Nu! Ne putem noi oare închipui în zilele noastre o activitate umană cît de cît complexă fără computer? Firește că da! — vor spune foarte mulți dintre dumneavoastră! Firește că nu! — ar trebui să sune răspunsul, dacă am privi lucrurile într-o perspectivă mai largă, de pildă, în contextul unui imperativ major, și anume necesitatea de a extinde permanent aplicările ciberneticii în economia noastră națională. Este vorba, în fond, de exprimarea sub forme matematice a fenomenelor economice, de rezolvarea lor prin intermediul calculatorului și obținerea de soluții optime aplicabile în practică, în unitățile respective a metodelor matematice avansate, a ciberneticii asistate de computer. Nimeni nu se așteaptă la unanimitate absolută, la extaz generalizat, fiindcă orice lucru nou șochează și conservatorismul este o trăsătură de caracter, foarte conservatoare, care rezistă în cele mai neașteptate locuri. Desigur, cadrul există: există specialiști, formați de pildă de Facultatea de calcul economic și cibernetică economică, există centre speciale care aplică metode cibernetice, de exemplu în construcții, în industria ușoară etc. Indicații de valoare există, toată lumea știe că trebuie să fii partizan al noului chiar și atunci cînd el poartă numele cibernetică economică. Dar cum se întîmplă lucrurile în realitate, «la bani mărunți»? Ne referim în special la aspectul pur uman, nu tehnic, la sumedenia de factori care intervin aci, de la cei de ordin pur psihologic la considerente de tipul: oare ce se va întîmpla cu postul meu, cu acordul meu etc.

Să încercăm să surprindem pulsul terenului. Am discutat cu mai mulți ciberneticieni, cu bogată experiență în viața economică, practică și numeroase realizări științifice. Care sînt principalele «argumente răsuflate» (este expresia lor) pe care le invocă anumiți ingineri și chiar conducători de întreprindere atunci cînd din senin apar acei ciberneticieni minunați cu minunatele lor propuneri neliniștitoare? Iată-le:

1) Metodele dumneavoastră ar fi ele bune, dar nu se pot aplica la noi în întreprindere. Încercați la vecin!

2) N-am fost la nici un curs de perfecționare în metodele de conducere și nici nu doresc să mă duc. Acolo nu se învață nimic.

3) La noi în fabrică există o serie de greutăți, de pildă aprovizionarea tehnico-materială merge greu, așa că nu putem programa producția cu ordinatorul. Dacă aprovizionarea ar merge bine, ei, da, atunci poate ar fi altfel.

Repetăm, asemenea obiecții nu au fost ridicate de ageamii, ci și de unele cadre tehnice și de conducere. Deși e vorba de cazuri relativ rare, merită să ne oprim puțin asupra lor, căci asemenea obiecții, într-o formă poate mai atenuată, au totuși o oarecare răspîndire. Fără să mai vorbim de o patra obiecție, niciodată formulată explicit — uneori nici măcar în forul interior — dar care planează undeva în subconștient:

4) Dacă matematicienii ne programează producția, distribuția etc., dacă ne «racordează» la un computer, atunci noi, directorul X, contabilul șef Y, inginerul Z, vom fi reduși la rolul de anexă a mașinii, nu vom mai fi apreciați sau poate chiar, cine știe, posturile noastre se vor dovedi inutile și atunci...

Vom reveni la aceste probleme cu exemple pozitive și negative din practica noastră economică. Ordinatorul, cibernetica economică există. Vorba e: ce facem cu ele?

Lionel NITESCU

S-ar părea că nu există nici o legătură între aceste două fotografii. Și totuși unul din laserele construite la Institutul de fizică atomică din București și-a făcut apariția în galeriile marelui ansamblu hidroenergetic de pe Lotru. Razele laser, extrem de înguste și de precis direcționate, aidoma unui proiector ultrafin, au constituit trasorul cel mai fidel, sesizînd orice deviere de la direcția de înaintare în stîncă

pentru prima oară în țara noastră, pe lotru laserele ajută pe constructorii hidrocentralei

Știți care este lungimea galeriilor săpate în stîncă la marele ansamblu hidroenergetic de pe Lotru? Cifra de 153 kilometri poate că nu vă spune nimic dacă nu vă dăm ca măsură de comparație alte construcții similare din țara noastră: la Bicaz 10 kilometri, la Argeș 50 kilometri. Fără exagerare putem afirma că din punctul de vedere al construcției, ansamblul hidroenergetic de pe Lotru poate fi considerat drept cel mai mare din Europa și unul dintre cele mai importante din lume. În plus, avînd în vedere ansamblul lucrărilor efectuate aici în comparație cu celelalte două hidrocentrale — de la Bicaz și Argeș — durata de execuție planificată reprezintă și ea un record. Oare care este secretul vitezei de lucru? Desigur, în primul rînd, experiența și calificarea constructorilor și-au spus cuvîntul, dar fără îndoială și creșterea simțitoare a gradului de mecanizare a lucrărilor. Aceasta demonstrează încă o dată și foarte elocvent capacitatea deosebită a inteligenței și inventivității tehnice românești.

Pentru prima dată în istoria construcțiilor hidroenergetice din țara noastră, la săparea tunelurilor în stîncă au fost folosite laserele. Se înțelege, nu la săparea propriu-zisă, ci pentru o operație nu mai puțin importantă, și anume aceea a *alinierilor*. Utilizînd un fascicul laser cu heliu neon, construit la Institutul de fizică atomică din București, constructorii au putut urmări cu precizie direcțiile fronturilor de lucru la străpungerea tunelurilor. Raza fasciculului laser, îngustă și dreaptă, a constituit trasorul cel mai fidel, sesizînd imediat orice deviere de la direcția de înaintare în stîncă.

De fapt, trebuie să precizăm că la Institutul de fizică atomică din București există de mult înrădăcinată o tradiție în construcția laserelor. Institutul se poate mîndri cu faptul că la numai un an de la construcția primului laser cu heliu-neon în lume și-a construit primul laser propriu de acest gen. Astăzi, în laboratoarele institutului s-a ajuns la o diversitate mare în construcția acestor dispozitive atît de complexe, de moderne. Dintre acestea merită amintite laserele cu heliu-neon destinate celor mai diverse utilizări: prelucrarea pieselor minuscule, microelectronică, telemetrie, geodezie etc. — laserele cu bioxid de carbon, cu o putere de sute de wați. Densitatea foarte mare de energie care poate fi concentrată pe o suprafață extrem de mică — milioane de wați pe centimetru pătrat! — permite utilizarea laserelor cu bioxid de carbon la prelucrări de materiale dure și foarte dure, cu puncte înalte de topire. Succese deosebite s-au obținut și în construcția altor tipuri de lasere, cum ar fi cele cu cadmiu-heliu, cu un cîmp larg de aplicații, printre care și într-un domeniu de vîrf al fizicii moderne experimentale: studiile privind plasma fierbinte — «materia primă» a viitoarelor centrale termonucleare — care reprezintă speranța cea mare a energeticii moderne.

la baia mare, bacteriile realizează mineritul biologic

De cele mai multe ori, atunci cînd ni se pomenește de bacterii sîntem tentați să ne gîndim la influența nefastă a acestor vietuitoare, vizibile doar cu ajutorul lentilelor optice sau magnetice ale microscoaselor moderne, și purtătoare ale diferitelor maladii. Aceasta doar pentru un moment; pentru că la o judecată mai matură vom constata că dacă nu ar exista bacteriile am fi privați de o serie destul de lungă de binefaceri. Dacă ar dispărea *Bacterium xylinoides* ar rămîne inactive miile de fabrici de bere ale lumii și noi ar trebui să uităm gustul acestei băuturi. Lipsa *lactobacillus*-ilor ar aduce mare tristețe în rîndul consumatorilor de iaurt ș.a.m.d. Și aceasta fără să mai vorbim de utilitatea unui mare număr de specii de bacterii de mare importanță în industria medicamentelor, alimentară, în agricultură etc. Astăzi se știe aproape cert că din numărul total de bacterii cele folositoare omului întrec cu mult speciile dăunătoare!

Ați auzit însă vreodată de «bacterii mineri»? Cu siguranță că nu. Și totuși, cu secole în urmă, în Spania, din apele minelor de la Rio Tinto cuprul se valorifica în urma unor procese microbiologice de dizolvare. Mult timp fenomenului nu-i găsise nimeni nici o explicație științifică și cu trecerea anilor fusese uitat complet. Abia mult mai tîrziu, la mijlocul secolului nostru, el a fost reactualizat. Folosirea bacteriilor în diferite tehnologii de valorificare a materiilor prime sau ieșierea cu bacterii, așa cum mai este denumit uneori mineritul biologic, reprezintă la ora actuală una din tehnologiile de perspectivă ale industriei miniere.

Pe la jumătatea secolului nostru în apele acide ale unei mine de cărbuni din America a fost descoperită o specie bacteriană, numită *Thiobacillus ferrooxidans*, care avea capacitatea de a oxida fierul și sulful din pirită. Ea a fost apoi detectată și în alte zăcăminte sulfuroase din lume alături de alte specii bacteriene înrudite, implicate în acest proces de solubilizare. Ce fac de fapt aceste bacterii? Explicația riguros științifică este fără îndoială lungă și plictisitoare, dar în final un lucru trebuie reținut: cu ajutorul lor *anumite minereuri sărace, chiar foarte sărace în anumite elemente chimice, pot fi îmbogățite în mod substanțial în așa fel ca ele să devină rentabile la exploatare*. Mai mult, ele dau posibilitatea ca din enormele halde de steril, zguri metalurgice și deșeuri industriale, să fie recuperate metale considerate ca iremediabil pierdute.

În țara noastră cercetările în acest domeniu au început la Baia Mare. Un grup de cercetători cuprinzînd ingineri minieri, chimiști și biologi, conduși de doctor-inginer Anatolie Bodiu, au încercat mai întîi să realizeze izolarea și selectarea unor culturi care să poată fi utilizate în tehnologie. Scopul era valorificarea metalelor din acele zăcăminte care, datorită conținutului mic, erau considerate neutilizabile. Rezultate încununate de succes — prin «colaborarea» cu bacteriile — s-au obținut în valorificarea cuprului din unele minereuri cu conținut de numai 0,30%. De pildă, în cazul unuia dintre aceste minereuri, extracțiile de circa 50% cupru și 35% zinc, obținute în faza pilot (la Baia Mare) în curs de trei luni de «tratare» cu bacterii, a încurajat chiar elaborarea unui proiect de exploatare subterană. Rezultate interesante s-au obținut de asemenea și în valorificarea metalelor din unele deșeuri metalurgice, obținîndu-se de exemplu extracții pentru cupru de circa 43% și pentru zinc de 65%.

Investițiile mici, simplitatea procesului tehnologic, prețul de cost al metalului de cîteva ori mai redus decît al celui obținut prin procedeele obișnuite, fac ca metoda să fie extrem de ademenitoare.

În multe țări se elaborează în prezent proiecte de perspectivă privind aplicarea pe scară largă a procedeului. După părerea specialiștilor, mineritul biologic va deveni — atunci cînd întregul proces va fi fundamentat temeinic, atît teoretic cît și experimental, — o tehnologie minieră care va caracteriza multe mine în deceniile viitoare.

Sorin RĂDULESCU

la cererea telespectatorilor

Cînd crainica anunță că la cererea telespectatorilor se reia o emisiune, eu unul ciulesc urechea, îmi pun ochelarii și rămîn în fotoliu chiar dacă emisiunea în cauză am urmărit-o în premieră. Iată, de pildă, am revăzut materialul (despre care am scris în una din cronicile anterioare) «Un aparat de filmat... și mai mulți pasionați», în care un film de numai 18 secunde al unui cineclub despre cruda literară, poate *cel mai trecut printre* reușitele filmului nostru de animație. S-a mai reluat, *în săptămîna care a trecut*, «Apă vie leac să-ți fie», film semnat de Catinca Ralea și Boris Ciobanu, care, deși au trecut cîteva luni de la data apariției, nu se poate uita pentru sinceritatea discursului, poezia și francheța imaginii, pentru *emoția pe care ți-o dă adevărul nealterat* de un ochi amator despre înțelepciunea și frumusețea veșnică a folclorului nostru.

De ce telespectatorii cer să mai revadă unele emisiuni? Cum reușesc ei să aleagă din cele 13—14 ore de transmisie zilnică o jumătate de oră și să ceară, prin scris, telefonic, prin viu grai, s-o mai vadă o dată. Ce calități are acea emisiune? Este ea cumva vreo emisiune umoristică de duminică după-amiază, cu care nu-ți poți alunga, nici dacă te stropești cu apă de la frigider, somnul? Mulți cer însă cu insistență un reportaj despre minerii din Vulcan. Cer să revadă pelicula în care vorbele oamenilor sînt clare, simple, emoționante. Cer un reportaj despre str. Irina nr. 11, *ușa 5, care acum 40 de ani în urmă înregistra* una din nenumăratele drame ale minerilor. O dramă *în care se regăsesc* multe familii, însemnînd viața trăită «așa cum s-a putut», *muncind «pe unde s-a putut, cînd s-a putut» și uite «așa a trecut viața». A trecut viața și oamenii reportajului* se gîndesc ce-ar face ei, cum ar munci și *cum ar trăi ei acum dacă ar avea din nou* 30 de ani... «A doua tinerețe», cum și-a intitulat Nicolae Holban documentarul său (distins cu Mențiunea specială a juriului interviuniii la cea de-a X-a ediție jubiliară a Festivalului internațional de televiziune de la Praga), înseamnă totodată o altă față a Vulcanului, care, în fundamentala sa prefacere, urma străzii Irina nr.11, ușa 5 s-a șters pînă și din amintirea bătrînilor. Arhivele doar mai păstrează cererile respinse și așezate la dosar, care dau reporterului prilejul de meditație, iar celor care au trăit atunci să-și definească vîrsta de astăzi «a doua tinerețe».

Telespectatorul a văzut oamenii că discută firesc, cu vorbele lor, îmbrăcați în hainele lor de toată ziua, oprindu-se să-și caute cuvintele, le-au văzut ochii care gîndesc și mîinile înmulțind gîndurile și sensul celor spuse, au urmărit pașii și umbra eroilor pe caldarîm (și ei fac umbră pămîntului), au văzut casa și florile și mîini bătrîne culegîndu-le, au *văzut amintirile în poze* și în acte, au văzut mina de atunci, fără ventilatoare, *aer comprimat și lumină electrică* și au văzut mina de acum alături de martorii *care au urcat pe arci cărbunele*», i-au plăcut toate acestea atît de mult încît a mai cerut să mai vadă o dată chipul acelor oameni, faptele lor și să mai audă o dată «vorba lor omenească»...

•

Mă aflu într-o stațiune unde am putut urmări reacția și interesul telespectatorilor pentru anumite emisiuni. Un hotel cu nouă etaje, care are în hol un televizor, este un barometru indicator pentru curiozitatea cronicarului TV. Copiii și microbiștii sînt cei mai pasionați telespectatori. Se renunță la masă, la plimbare, la înghețată, numai pentru a vedea «Prințesa de Mac». În fiecare zi «Prințesa de Mac», parcă ar fi cîntecul săptămînii și ar trebui învățat pe de rost. Holul a devenit neîncăpător pentru cei care au ținut să vadă partida de tenis dintre români și sovietici. Nu același lucru s-a întîmplat duminică 12 august, cînd fotbalul a intrat din nou în arenă, însemnînd începutul celui de-al 56-lea campionat național. Lipsa de goluri (primul gol s-a marcat după 29 de minute de joc ale întregii etape), incidentele și lipsa de personalitate a echipelor au făcut ca fotoliile din jurul micului ecran, care transmitea primul meci al noului sezon fotbalistic, să fie libere. Să-și fi pierdut «regele» coroana și s-o fi găsit sportul înnobilat de racheta lui Ilie Năstase?

Coman SOVA

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXIV)

profesorul

Cine a spus despre copii că sînt niște draci? Se vede că această vorbă a fost proferată întîi de către un spirit paradoxal, plictisit tot auzind că ei ar fi niște îngerași. Sau poate că a zis-o un observator, care a băgat de seamă cît de cruzi pot fi copiii, cum chinuiesc animalele, cum trag de mădularele lor, ca și cum ar încerca să demonteze mașinăria unei jucării, cum abuzează de forța lor, cînd le cășunează împotriva unora mai firavi decît ei și-i bușesc cu pumnii. Poate că această intuiție a mea, de copil debil dar precoce, m-a îndemnat să mă țin departe de jocurile băieților, în stradă sau pe maidane și să prefer a sta înfundat cu nasul într-o carte, închis între patru pereți. Intrarea mea în clasa a II-a a Liceului Traian din Turnu Severin, în toamna anului 1914, după ce trecusem clasa I în particular, la aceeași școală în sesiunea din iunie, n-a fost fără urmări în formarea sensibilității mele. Nu mi-au plăcut din capul locului familiaritățile vulgare, tutuirile cu «mă» și cu «bă», îmbrîncirile pe coridoare și în curtea interioară în timpul pauzelor, comentariile răuvoitoare ale colegilor între ei sau cu privire la profesorii lor, poreclele cu care-i gratificau, unele nereproductibile. Mă adaptam cu greu climatului școlar. Colegii mei se mai cuminteau în clasă, de teama pedepselor corporale și a notării rele la purtare, care putea fi urmată de repetență și de eliminare, pe termen redus sau pe totdeauna, din școală, ba chiar și din toate școlile statului. În recreații colegii mă sîcîiau, iar în clasă mă gîdilau, făcîndu-mă să chicotesc nervos și să-mi atrag mustrări de la catedră:

— Silențiu! — comanda profesorul de latină

Paralel cu tendința de a se scutura de rigorile disciplinei, se remarcă însă la elevii din toate treptele învățămîntului nevoia contrarie de a se atașa de cîte un profesor, cu o admirație integrală și o supunere desăvîrșită. La fete, această impetuoasă impulsie merge pînă la adorația cîte unei profesoare sau, pentru interne, a cîte unei pedagoge, cu tot felul de *calinăru*, de giugiuleli și de daruri, elevele tumdu-se parcă la întrecere în atențiile delicate față de preferata lor, uneori una și aceeași pentru toate, de unde scene de gelozie, de lacrimi, de recriminări reciproce și de adînci suferințe, etalate sau nemărturisite.

Băieții sînt desigur mai reci și nu se prăpădesc cu firea în același fel, prin elanuri de dăruire totală. Desigur, își fac și ei alegerea, se fixează și ei la cîte un profesor, dar nu de regulă, ca fetele, iar cînd legătura se produce ea este adeseori punctul de plecare al descoperirii unei eventuale vocații și al opțării pentru respectiva disciplină a profesorului preferat.

În cursul inferior de liceu, în clasa a II-a și a III-a, am avut un distins profesor de limba română în persoana unuia dintre foștii discipoli ai profesorului Ovid Densusianu. Se numea Vasile Vîrcol și era tatăl colegului meu, Constantin (Ticu) Vîrcol, premiantul clasei. Vasile Vîrcol se remarca și prin punctul de vedere vestimentar și al ținutei îngrijite, al gesturilor supravegheate, al alegeru cuvintelor, spre a vorbi «ca din carte». Cu fiul său nu intram în concurență, pentru că nu eram ca el, «rare» la toate materiile; învățam numai la obiectele ce mă atrăgeau, cum se spune astăzi, din sectorul științelor umane, cele ale naturii rămînindu-mi multă vreme rebarbative (nici nu-mi dădeam vreo osteneală). Eram îngrozitor de plăpînd și palid, ceea ce mi-a atras din partea eminentului meu coleg porecla: Spectrul morții!

Nu m-am supărat, pentru că mi se părea atunci de ordinea evidenței că nu voi trăi mult, deoarece și părinții mei muriseră de tineri. Moartea nu mă îngrozea, părîndu-mi soluția firească a unui destin familial. Mai tîrziu, cînd l-am citit pe Vlahuță, m-am distrat pe socoteala versului său gnomic:

«Nu de moarte mă cutremur, ci de veșnicia ei...» fără să bănuiesc că aveam să găsesc mai tîrziu, în corespondența lui Caragiale cu Zarifopol, deseori luată în deriziune această cogitație-truism.

Profesorul Vasile Vîrcol ne făcea lecții după metodele cele mai moderne, ale școlii active, cu numeroase extemporale și lucrări scrise, pe care le examina cu atenție în acuratețea lor formală.

Ne îmbrăcam cărțile și caietele în hîrtie albastră, le păstram curate, ne feream să îndoim colțurile filelor sau să le mîzgălim. Profesorul ne dădea să învățăm pe dinafară poezii de Bolintineanu, Alexandrescu, Alecsandri și Coșbuc. Ieșeam la catedră și declamam, care mai de care, mai mecanic sau mai cu patos, după cum ne apropiam sau nu atmosfera bucății. Clasicii noștri mi se păreau modele supreme, culmi neatinse. Abia în clasa a V-a mi-am dat seama că și ei au putut greși, că în scrisul lor s-au strecurat adeseori convenția, falsele sentimente, incorectitudini în formă și neadevăruri în conținut. Mi-aduc aminte îndeosebi de lecția profesorului Dimitrie Horvat despre **Muma lui Ștefan cel Mare**. A citit bucata, ne-a pus pe mai mulți s-o recităm cu glas tare și la urmă să-i recapitulăm momentele succesive, ca să ne verifice puterea de atenție. Apoi ne-a întrebat dacă am avea ceva de obiectat în privința adevărului sufletesc. Clasa amuțise. Nici un profesor nu stimula pe elevi la asemenea discuții.

Am ridicat mîna.

— Spune tu, Cioculescu.

— Domnule profesor, mă întreb cum de l-a putut trimite la moarte mama lui pe Ștefan, care se întorcea rănit din luptă.

«Du-te la oștire, pentru țară mori
Și-ți va fi mormîntul încoronat cu flori»

Nu i-a fost milă de el? Nu l-a oprit măcar să-i vadă de rană?

— Așa e, cum spui tu! Să știți, măi băieți, că nici o mamă nu s-ar fi purtat așa cu fiul ei. Pentru o mamă, fiul, oricît de sus s-ar fi ridicat și oricît ar fi înaintat în vîrstă, tot copil este, copilul ei și are grijă de el ca și cum ar fi rămas prunc.

Era doctor în filozofie și avea cunoștințe temeinice de estetică. Ne-a explicat cu acel prilej că **sublimul** e o categorie estetică, în răspăr cu legile vieții și ale naturii. Omul, ne-a mai spus el, aspiră către sublim, nu-l atinge însă mai niciodată. Dacă mama lui Ștefan ar fi rostit într-adevăr acele cuvinte, a fost, desigur, sublimă, dar s-a purtat ca o mamă denaturată.

Am mai scris și cu alte ocazii că nu mă laud decît cu o singură calitate: aceea de a ști să citesc un text literar, proză sau versuri, **prima vista**, așa cum muzicianul versat citește partitura și o aude totodată, fără să fie nevoit să o cînte din voce sau din instrument. Profesorul meu Dimitrie Horvat mi-a descoperit acest, să-i zicem, talent de care nu-mi dădeam seama. Mă punea să citesc eu lecția nouă, cînd era obosit:

— Să citească Cioculescu. Numai el știe cum trebuie citită o bucată ca aceasta.

Devenisem lectorul clasei (mai tîrziu, visam aiurea, la gîndul că poetul Jules Laforgue fusese lectorul împărătesei Augusta a Germaniei).

Eram trei sau patru elevi care-l frecventam și acasă, invitați de dînsul, să-i ținem de urît. Ședea singur, într-un mic apartament, modest mobilat. Dintr-o cană albă, acoperită, își turna din cînd în cînd apă, să bea. Îi plăcea să-i audă cîntînd la vioară pe colegii mei Săceanu și Rapaport. Cel dintîi instruna vioara cu nespusă dulceață, celălalt era un **virtuoso**, făcea tururi de forță la rece.

Mi-amintesc că în ultima lui toamnă, a anului 1920, venise să-l aducă fratele său, protopopul, la Oradie, cum spuneau ei, ardelenii. Cînd își pregătea vioara, clericul l-a întrebat:

— Cînți cu sentiment?

La care, fratele său, zgîriat pe nervi, l-a apostrofat:

— De ce spui prostii? De ce ai venit să te audă vorbind aiurea? Du-te îndărăt! Lasă-mă să mor singur...

Îi citeam jurnalele. Îl puneam la curent cu evenimentele zilei. Eram acum absolvent de liceu. Nu citeam însă nimic din ce presupuneam că scrisese și el cîndva. Acum, cînd am cercetat anuarele liceului, m-am oprit îndelung asupra paginilor lui: **Apel către părinți** (anul școlar 1905—1906), **Bătrînii și tinerii** (anul școlar 1906—1907), **Forța brută și forța morală** (anul școlar 1907—1908) și necrologul închinat **Pr. Dimitrie Golicu** (anul școlar 1908—1909). Avea condei și un înalt simț al răspunderii morale. Scris cu sfătoșenie, articolul despre bătrîni și tineri pune în ecuație, cu desăvîrșită siguranță, termenii fatali ai neînțelegerii dintre generații. Dimitrie Horvat a resimțit dureros pulsul timpurilor noi, «epoca trenurilor fulgere», cum a numit-o, observînd că și «schimbările se succed cu o repreziciune amețitoare». Privea în jur și se mira de numărul mare al neurastenicilor. Poate se număra și el printre aceștia. Nu s-a văitat însă niciodată. «Mizantropul» ascundea un meliorist, care se încredea într-o eră a solidarității, cînd «egalitatea nu va mai fi vorbă deșartă ca astăzi». Astfel scria Dimitrie Horvat în 1908. Omul suferind, retras, amar, îmbrăcat sobru, în negru, avea încredere în viitorul omenirii. Cine va fi fost acel **alter-ego** al său, acel «daimonion» al lui, de care vorbește în introducerea la anuarul din 1908, cine dacă nu el însuși, aplecat asupră-și, în singurătatea sa inviolabilă?

Dimitrie Horvat a rămas pentru mine Profesorul prin excelență, Profesorul cu majusculă, singurul venerat. Privirea lui încurajatoare mă proteguie mereu.

scriitori de azi

ioan alexandru

În generația de poeți a deceniului șapte, Ion Alexandru apărea la 1964 cu un soi de furie rimbaudiană, dar și cu o remarcabilă prospețime, caracteristici definitorii ale primei sale cărți, *Cum să vă spun*. Poetul era cunoscut deja de prin reviste, mai ales din cele transilvănene, *Tribuna* și *Steaua*, care îl publicaseră încă de timpuriu. S-a născut la 1 ianuarie 1942, în Topa Mică, o comună nu departe de Cluj, într-o familie de țărani: «Acesta e ținutul meu, viața mea,/puterea, sîngele, oasele, flăcările ce mă mistuie./ Sub această bucată de cer-văgăună m-am născut». Urmează la Cluj liceul și primul an de facultate, după care se transferă la București la Facultatea de filologie, pe care o absolvă în 1968. Încă de student este considerat unul dintre cei mai interesanți poeți ai tinerei generații, iar Premiul Uniunii scriitorilor, obținut în 1965 pentru a doua sa carte, *Viața deocamdată*, nu face decît să-i confirme notorietatea. Este o carte mai limpede decît prima, dovedind un pregnant simț al realului, pe care poetul îl ia în stăpînire cu mijloace care uimesc și încîntă la tot pasul. Critica este peste măsură de elogioasă, iar aceste elogii sporesc simțitor în anul ce urmează, odată cu apariția noului volum de poezii, *Infernul discutabil*. Nu este greu să-ți alcătuiești după aceste trei cărți o imagine despre poetul Ion Alexandru și, ca dovadă, nici un comentator nu poate ocoli cîteva moduri de a-l defini, care se impun de la sine: poezie a materiei, simț fantastic al gregarului, energie descătușată, viziune a enormului, toate urmînd o anumită tradiție a poeziei ardelene, toate fiind însă în același timp mobilizate de autentice și distincte inovații. În vreme ce mulți dintre colegii săi de generație se luptau cu «infernul» cuvintelor, Alexandru se lasă posedat de infernul viziunilor sale, care devin aproape o lume în sine. În această lume rememorează copilăria, războiul, satul, simțirea elementară, iar poezia se naște prin faptul că «poetul» trebuie să gîndească și să înțeleagă această lume. Ilustrative sînt poemul dedicat lui Labiș — «coroană de spini pe fruntea generației» — ca și atîtea altele, *Iulie, Abur uman, Inflație*. În 1967 apare o primă selecție din aceste volume, *Vină*, tipărită în colecția «Albatros», unde poetul exclude orice poezie din prima lui carte, selectînd sever doar din celelalte două. A doua selecție, *Poeme*, va apărea în 1970. Primește o bursă de studii în Germania federală în 1968. Roadele acestei «sihăstrii» sînt cele două volume de versuri apărute în 1969 și 1973, anume *Vămile pustiei* și, respectiv, *Imnele bucuriei*. Își intensifică în același timp și activitatea de traducător din Hölderlin și Pindar mai ales, cît și cea de eseist. Cîteva din aceste eseuri sînt frumoase profesiuni de credință, intenționînd un viitor «jurnal de poet» tipărit, altele stîrnesc însă nedumeriri. Venit în contact cu o cultură care îl uluiește, Ion Alexandru glosează pe marginea unor idei schillleriene, de exemplu, cu patimă culturală, dar nu mai mult. Foarte important ni se pare însă eseul despre Țara Oașului, publicat în '72 în *România literară*, unde poetul își explică, cu spirit de obiectivitate, sursa noilor experiențe din care s-au născut ultimele sale volume de versuri, cît și însemnătatea lor. Experiențele unui poet trebuie să fie călătorii esențiale. Drumul acestor călătorii pornește pentru Ion Alexandru din pămîntul transilvan, din patrie, trecînd, la propriu și la figurat, prin Europa cărturarilor, prin cultura Greciei și a Orientului pentru a se reîntoarce la matca să descopere, fondul primordial sub noi lumini. Din această îndelungată experiență s-au născut mai întîi *Vămile pustiei*, dramatică încercare de esențializare, aproape o schimbare la față a poetului. De tumultul său specific nu poate scăpa Ion Alexandru, numai că această energie începe să vehiculeze esențe, roadele unei asceze la care poetul s-a supus de bunăvoie, căci poezia *trebuie* să se supună cu de la sine voință încercărilor liminare. Poezia de odinioară, bolovănoasă, devine cîntec profund, cum este neuitatul poem dedicat mamei. *Vămile pustiei* este însă o carte deschisă, experiența ei nu s-a încheiat, tocmai de aceea unii comentatori o consideră inegală, recunoscînd totuși cota înaltă pe care o atinge experimental. Dar este cert că Ion Alexandru nu bate pasul pe loc, el este într-o spectaculoasă evoluție, o personalitate poetică urmărită cu viu interes. Marcat de cultura grecilor și vădit impresionat, apoi, de aportul culturii bizantine — după a carei onomastică își schimbă numele în Ioan — acest poet reușește în *Imnele bucuriei* demonstrarea unei interesante idei. Termenul de comparație ar fi următorul: Așa cum vestita *Alexandrie* a Greciei și a Orientului s-a difuzat în Carpați veacuri în șir, pătrunzînd în folclor, cunoașterea noastră trebuie să reușească drumul cultural păstrat în ethos, care ne-a marcat evoluția. Poetul trebuie să ajungă la spațiul autohton venind cu înțelegerea și cunoașterea unor spații mai largi de cultură și de civilizație, care au influențat și au fertilizat acest spațiu. În acest fel Ioan Alexandru ajunge la o dimensiune profundă a patriotismului, la bucuria imnului. «Lumină lină lini lumini/Răsar din codri mari de crini/Lumină lină cuib de ceară/Scorburi cu miere milenară/De dincolo ce lumi venind/ Și niciodată poposind/Un răsărit ce nu se mai termină/ Lumină lină din lumină lină». Se înțelege că acesta este altul decît patriotismul lui Goga sau al lui Coșbuc, pe care îi evocă undeva cu veneratie. După cum și satul transilvan, cu oamenii, tradițiile și obiceiurile lui, este un sat regăsit, altul decît cel din *Infernul discutabil*. Aventura culturală și gnoseologică a lui Ioan Alexandru este în plan aparent nu mai mult decît o peregrinare în transhumanță, dar în adînc s-a modificat esențialmente un om. Cîntul său s-a îmblînzit — «N-a mai rămas din toate cîte sunt/Decît iubirea devenind Cuvînt» —, sufletul său venerează misterul ființei și al istoriei.

În plină putere creatoare, Ioan Alexandru ne va rezerva surprize tot atît de spectaculoase.

Dinu FLĂMÂND

cronica literară

un «sfîrșit...» lamentabil

Petru Popescu a publicat de curînd, într-un răstimp foarte scurt, două cărți: un volum de publicistică, la care ne-am referit în aceste coloane, și un roman, *Sfîrșitul bahic*. Am prețuit întotdeauna autorul harnic, iar ambiția tînărului scriitor de a se dedica unei opere de amploare este cu siguranță de bun augur, menită să ajute la abandonarea unui mit periculos, de sorginte balcanică, privitor la romancierul român, care scoate din an în paște o carte, complexată, de obicei, de primul mare succes.

Ușor de probat apare inconsecvența lui Petru Popescu și graba lui de a contrazice prin cărți cele mai severe afirmații din textele programatice. Ridicat în scări împotriva povestirii liniare, în favoarea construcției epice, el scrie apoi *Sfîrșitul bahic*, pe un ton de *relatare*, egal de la început pînă la sfîrșit, fără nici o intenție compoziționala, fără a căuta «volumul» realității, ci numai direcția desfășurării sale. Desigur, nu e nimic rău în asta. Ar putea să fie o încredere prea mare în eveniment și în capacitatea sa de a edifica, de a determina anumite sensuri în conștiința cititorului. Pe scurt, personajul Gigi povestește istoria excluderii lui din partid și a retragerii la un cimitir evreiesc, experiența unui amor neașteptat cu soția unui fost coleg de școală, ajuns acum artist cu renume, laureat al Premiului de Stat. Invitat de menajul Duhan să petrecă împreună o săptămînă de concediu, se duce la Copaci, unde cei doi aveau atelierul, asistă la discuții interminabile despre rostul artei în socialism și la scenele de soț încornorat ale lui «tov. Duhan», terminate prin asasinarea lui Bruno, sculptorul care se bucura de farmecele Florenței. N-am avea de obiectat asupra vagii asemănări cu împrejurarea din *Cimitirul Buna-Vestire*, mai ales că există doar în punctul de pornire, situația de administrator al cimitirului ducînd la cu totul alte concluzii în romanul lui Arghezi, fiind folosită în alt context artistic. Motivul ar fi fost plin de virtualități, dacă Petru Popescu nu ar fi redus treptat-treptat investigația la «tragedia» stupidului pictor Duhan și la expozeul unor escapade amoroase.

Sfîrșitul bahic trebuia să fie romanul unor experiențe formative pentru tînărul Gigi. Plonjat în afara cercului închis al anturajului Daniliuc, el cunoaște moartea, sub înfățișarea cadavrelor aduse la spălatul rituał, intră deci în contact cu o altă zonă, esențială, a lucrurilor. Totul se desfășoară la modul declarativ, este *vorbit*, iar nu creat sub ochii cititorului. Junele de douăzeci și cinci de ani spune cu emfază ceea ce crede el despre istoria unui mare popor (două-trei pagini de banalități), despre circumcizie («care mi se păruse întotdeauna o enigmă teribilă, iar aici se dovedise o mutație anatomică minimă»), și mai ales trăiește, cu o intensitate patologică, excitația produsă de o moartă, așteptînd, goală, pe masa morgii, ritualul sfîrșitului. Nu sînt deloc un pudibond, dar cred că n-am citit în viața mea pagini de un grotesc mai pronunțat, de un trivial mai jos: «În peretele camerei femeilor era o ferestruică, astupată cu vopsea, dar vopseaua începuse să se cojească, și dacă puneai ochiul puteai vedea, cu răsuflarea tăiată, femeile moarte, spălate de cele vii. Așa am și făcut, și prima față pe care am văzut-o goală avea vîrsta mea, nu mai avea cap deloc, ci în locul lui un terci de sînge, oase, creier și păr cîrlionțat (...) Peste trupul ei gol trecuseră cu siguranță bărbați! În adîncul ei feminin erau semințe de bărbați! Poate că se întîlnise ultima oară cu amantul ei acum cîteva zile, ori cedase unui seducător necunoscut în timpul unei acțiuni la sate, cum se făceau în fiecare duminică, ce ocazii mai pierdusem eu prin duminicile astea de agitație la sate, fiindcă eram tînăr și fleț, mamă-mamă! Și acum? De luni de zile nu văzusem o femeie, și iat-o, întreagă, și goală și moartă și fără cap, și spălată de mîinile experte ale unei babe fără dinți, am ieșit în fugă, m-am oprit tremurînd între morminte, apoi m-am așezat pe iarbă, cu capul între umeri, și am privit în neștire o placă (...). Am plecat cu trei tramvaie mirosind urît, era o zi călduroasă de toamnă, țigani, hîrtii strivite, picioare care curg, și dorința, dorința nebună a tinereții, tăvălită, mînjită în lutul dîmbovițean». Am dat un lung citat pentru a avea o mostră de «stil Drumeș sau Dessila» din ultimul roman al lui Petru Popescu. Dealtfel, Gigi mai dovedește pasiunea voyeuristă și la Copaci, cînd urmărește prin binoclu amorul rustic al Auricăi, după cum incontinența sa mai este ilustrată o dată în hambar. Cine știe, un anumit succes la publicul de literatură lejeră poate să aibă și Petru Popescu, și nu ne-am fi ocupat de cartea sa dacă nu l-am fi bănuit, din cîte îl cunoaștem, de scopuri mai mari. A profesa cu aplomb intelectualismul și citadinismul, în publicistică, și a descrie apoi cu delicii cum Florența îl sărută pe Gigi «pe tot trupul», cum îi șoptește măscări, ca și pasiunea adolescentină pentru amoruri tulburi, cu vise murdare, iată un mod ciudat de conduită scriitoricească! Sînt convins că un prozator se poate referi și la obiceiuri mai ciudate, dar în limitele impuse de finalitatea artistică a demersului său, dacă nu vrea neapărat să amintească de literatura pentru liceeni și coafeze dintre cele două războaie!

Cum am mai spus, dorința autorului a fost totuși de a dezbate probleme serioase. Personajul său trebuia, pe parcursul celor două sute de pagini, să cunoască secrete ale vieții și ale morții și să înceapă un alt ciclu al existenței sale sociale. El vede consecințele unei înțelegeri eronate a revoluției, este confruntat cu situația țărănimii, participă la neliniștile cercurilor artistice, dominate de proletcultismul anilor '50. Numeroase aluzii la experiența istorică românească au însă o exaltare juvenilă și un parti-pris de un prost-gust desăvîrșit, cum este amestecătura aceea privitoare la anchetatorul care-l bătuse pe colonelul Viscu la Brașov: «Eu luptasem, cînd el nici măcar nu se născuse încă, ca să dezrobesc Ardealul, ca să fie el astăzi cetățean român, și să mă facă pe mine dușman al poporului! Mă, nefericitule, dai în taică-tu și în maică-ta, i-am spus, sculpi pe mormintele lor! Mă prind că nici nu făcuse armata, că nu văzuse niciodată o gură de pușcă îndreptată asupra lui, iar eu vin dintr-un neam care, bun-prost, a luptat în toate luptele românești, Tudor Vladimirescu și Dealul Spirii, ăla de Independență, șaișpe, și acum întîi pînă în stepa calmucă și apoi pînă la Gron în Cehia». Ce legătură este între faptul că îl bătuse un ticălos și Ardeal? Vrea colonelul, cu asentimentul autorului, să sugereze că ardelenii sînt niște nevrednici care au fost făcuți cetățeni români de către alții? Ce înseamnă toate astea într-un text scris de un autor responsabil? De unde provincialismul, promovat cu furie și fără nici o semnificație artistică, în sine, ca într-o discuție de mahala? În general, Petru Popescu are o anumită fascinație pentru arme și pentru ceea ce este legat de război, și n-am avea nimic împotrivă, dacă efectele nu ar fi adeseori hilare. Viscu, de pildă, este o întruchipare a bărbăției și a calmului, îi domină pe toți. Mai mult, el are ascuns un pistol. Găsindu-l, Gigi cade în reverii de om puternic, asemenea unui copil fascinat de imaginea gangsterilor la cinematograf. Pe pagini întregi se va juca cu «Berecta» colonelului, îi va mîngîia mînerul, va trage în gol, îi va lua la plimbare, se va încuraja în timpul certurilor de la masă, pipăindu-l pe ascuns etc., etc.

Romanul este scris alert, cu o ușurință păgubitoare, amintind cărțile lui Françoise Sagan, pline de experiențe asemănătoare, chiar dacă mai decent reproduse. Păcat de talentul incontestabil al lui Petru Popescu, amenințat de înverșunarea cu care urmărește aplauze ușoare de la galerie.

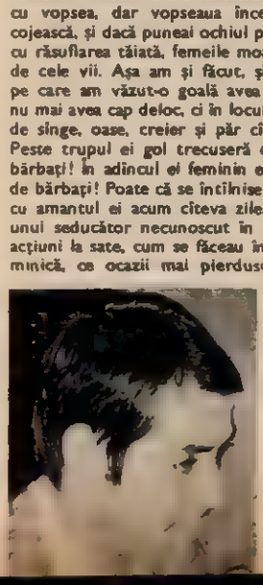

Aurel-Dragoș MUNTEANU

București, 6 august

— Cu ce gînduri pleci, Ilie, la San Francisco?
— Să-l bat pe Smith și...

— Cu ce gînduri pleci, Ilie, la San Francisco?

— Să-l bat pe Smith și dacă se poate să trecem de americani.

— L-ai mai bătut pe Smith, de două ori sub ochii noștri, la Paris în '71 și la Barcelona în '72. Cum explici înfrîngerile tale la el în Cupa Davis?

— Poate, spre deosebire de el, mie fiecare din cele trei finale ale Cupei Davis mi se părea ultima... Acesta a fost principalul meu handicap.

Ce te deranjează mai mult în jocul lui Smith?

— Tenacitatea și mobilitatea neobișnuită pentru înălțimea lui.

— Ce-ți face plăcere atunci cînd joci cu Smith?

— Să-l simt cum suferă din pricina jocului meu care-i dărîmă toate calculele.

— Anul acesta, pînă acum, ești primul jucător din lume. Te-ai gîndit vreodată că vei ajunge așa mare?

— Copil fiind, visam la clipa în care îl voi bate pe Țiriac și voi ajunge campion național pe «Progresu'»; apoi am urcat aproape pe nesimțite din treaptă în treaptă.

— Ce-ți mai dorești?

— Să realizez un «Grand Chelem» (cîștigarea — în același an — a marelui concurs din Australia, a Roland Garros-ului, Wimbledon-ului și Forest-Hills-ului); aș fi al treilea în materie, după Donald Budge (1938) și Rod Laver (1962 și 1969).

— Ai avut și eșecuri. Cum ai trecut peste ele?

— Eșecuri totale niciodată. Întotdeauna a existat ceva de care să mă agăț, care să-mi dea încredere. Am crezut, uneori chiar inconștient, dacă vrei, în mine.

— Cum a evoluat jocul tău?

— Mi-am mărit eficacitatea loviturilor.

— Care este suprema satisfacție a jocului tău?

— Să înving forța pe care eu însumi am dezlănțuit-o, făcîndu-mi adversarul să simtă că eu gîndesc cu o fracțiune de secundă înaintea lui.

— Există vreun jucător căruia să nu-i fie frică de tine?

— Da. Constantin Năstase, fratele meu mai mare. Zilele trecute am pierdut la el zece sticle de Ci-Co. Este adevărat însă că el a fixat handicapul, i-am dat 40 înainte la fiecare ghem.

— Ce crezi că trebuie făcut pentru campionii noștri de mîine?

— Mai multe terenuri, mai multe rachete, mai multe mingi. Dacă n-aș fi avut posibilitatea să am o rachetă și o minge, Forest-Hills-ul și Roland Garros-ul ar fi avut alt campion.

— Ce crezi că ai făcut tu pentru viitorii noștri campioni?

— Le-am arătat că Forest Hills-ul și Roland Garros-ul pot fi cîștigate și de un român.

— Care este principala condiție ce trebuie s-o îndeplinească un mare campion?

— Să iubească tenisul.

— Ce poți spune copiilor care astăzi intră pentru prima oară pe un teren de tenis?

— Viitorul lor depinde de plăcerea cu care lovesc mingea și nu de ambițiile părinților sau bunicilor.

— Ce este esențial la un antrenor?

— Ochiul.

— Cum ai învăța un copil să joace tenis?

— Odată cu deprinderea loviturilor aș încerca să-i dezvolt și trăirile necesare luptei.

— Crezi că progresul tehnic, mă refer la rachete, mingi, corzi, echipament, va influența evoluția jocului?

— S-a crezut în asta odată cu apariția rachetelor metalice. Pe mine m-ascultă mai bine lemnul decît metalul.

— Cîte rachete consumi pe an?

— Între 25 și 30 și cam tot atîtea perechi de pantofi.

— În privința echipamentului crezi că se va renunța la culoarea albă?

— Deocamdată numai federația americană acceptă, pe lîngă albul tradițional, galbenul și albastrul deschis, pentru a facilita vizionarea meciurilor la TV.

— Ce reprezintă pentru tine Smith, Okker, Newcombe, Orantes, Panata?

— Sînt... colegii mei de serviciu, cei alături de care muncesc în fiecare zi.

— Te-ai gîndit vreodată la bătrînețe?

— M-am gîndit la ea ca la Pancio Gonzales, omul care la 41 de ani făcea două maratoane tenisistice întrerupte de o singură noapte.

Ștefan GEORGESCU

adversarii lui năstase

stan smith

S-a născut la Pasadena la 19 decembrie 1948 și este licențiat în marketing la Universitatea Southern, California. Are 1,92 metri înălțime și 82 de kilograme. Este necăsătorit.

La 16 ani a fost bălat de mingi în meciul de la Los Angeles dintre echipele Statelor Unite și Mexicului, pentru ca numai cinci ani mai tîrziu să-și aducă contribuția hotărîtoare în recîștigarea Cupei Davis de către americani, la Adelaida. Iată evoluția rezultatelor sale: 1964 — campion de juniori al Statelor Unite; 1969 — campion al Statelor Unite pe teren acoperit și cîștigător a trei puncte în Challenge Round-ul Cupei Davis; 1970 — campion al Statelor Unite pe teren acoperit și cîștigător al turneului maeștrilor de la Tokyo; 1971 — finalist la Wimbledon, campion la Forest Hills și cîștigător al Grand Prix-ului. Locul doi în «Turneul maeștrilor» de la Paris. Cîștigător al ambelor meciuri de simplu la Challenge Round-ul Cupei Davis; 1972 — campion la Wimbledon, locul doi în Grand Prix și locul doi în turneul maeștrilor, fiind întrecut de fiecare dată de Năstase. Cîștigă toate cele trei meciuri din finala Cupei Davis.

Stan Smith s-a format ca jucător pe terenurile cu suprafețe rapide din California și aceasta explică preferința sa pentru jocul pe iarbă, parchet, ciment, unde înălțimea sa, serviciul și smeciul său sînt puse din plin în valoare. Pe de altă parte, complexitatea jocului lui Smith, precum și calitățile sale morale sînt premise favorabile obținerii unor performanțe remarcabile și pe zgură. În sfîrșit, specialiștii cred că, împreună cu Năstase, Smith va domina următoarea perioadă a tenisului mondial.

*

După cum bine se știe pe toate meridianele globului, iar noi, românii, trăim, probabil, mai intens ca oricine evenimentul, în aceste zile — poate chiar la ora cînd cititorii «Flăcării» își aruncă ochii pe rîndurile de față — are loc, în cadrul semifinalei Cupei Davis, unul din «derby-urile mondiale» ale tenisului, partida Smith-Năstase. Partida giganților!

S.G.

radiografii

în spiritul jocului modern

Cînd scriem aceste rînduri sîntem convinși că nici în fotbal nu există un adevăr universal și că fiecare antrenor care se respectă își caută adevărul său.

În acest sens, din acest loc al revistei «Flacăra», vom puncta — raportîndu-le la adevărul nostru, cum spuneam — concepția și mijloacele jocului modern de fotbal. Apoi vom «filtra» evoluția echipelor de club și a naționalelor (A, tineret, juniori) prin prisma cerințelor pe care și noi le considerăm că răspund principiilor fotbalistice.

Precedentele noastre afirmații se refereau la concepția despre antrenamentul fotbaliștilor și ajungeam la concluzia că nu ea răspunde scopului solicitat. Adică nu poate «fabrica» jocul de fotbal de mare anvergură datorită excesivei preocupări în a fracționa — pe factori — întreaga activitate, iar pe de altă parte fiindcă jocul-antrenament n-a atins aproape deloc conturul cerut de asprimea competiției. Normal ar fi să urmărim «laboratorul» cîtorva echipe, mai ales pe al acelora de vîrf, sau al acelora unde antrenorii funcționează mai de mult. Neavînd însă la dispoziție nici aparat de filmat și nici un magnetoscop portabil pentru a proba spusele noastre prin înregistrări «negru-pe-alb», ne vom limita, momentan, la vizionarea cît mai multor meciuri. Cu atît mai mult cu cît jocul competițional — intern și internațional — este în măsură să ateste clasa, să probeze maturitatea.

Pentru început, vom prezenta tabloul sinoptic al caracterului constructiv al jocului.

1. Sprijinul constant al posesorului temporar al balonului — pe ideea că nici un jucător nu este și nu trebuie să se simtă singur.

2. Jocul fără minge — pornind de la premisele că într-un meci se înfruntă 22 de fotbaliști și că nu există decît un singur balon.

3. Circulația rapidă a balonului, în scopul provocării prinderii pe picior greșit a adversarului și a eliminării lui.

4. Folosirea pasei scurte, pentru că ea deschide ușor și sigur unghiuri mereu schimbate și mînează moralul adversarului, redus la a fugi după o minge cu atît mai greu de prins cu cît executanții sînt mai buni tehnicieni și-i cunosc efectele.

5. Degajarea cu mîna a portarului, ca prim atacant!

6. Apărarea în zonă, sprijinită pe articolul 11 din regulament, pentru a se recupera balonul în condiții de superioritate numerică, dar și pentru a declanșa ofensiva în condiții optime, adică tot de superioritate numerică.

Fără îndoială că astăzi nimeni nu mai poate nega faptul că organizarea jocului constituie de fapt baza educativă a oricărui sport colectiv. Repartizarea sarcinilor, coordonarea eforturilor, solidaritatea, devotamentul sînt elemente educative importante. Iar noi, ca fanatici susținători ai fotbalului, vedem în «organizarea jocului» și surse de eficiență, randament, rezultate bune. Cît despre «libertatea» jucătorului, ea nu poate să se exprime decît în cadrul funcției care-i este atribuită, ținîndu-se seama de aptitudinile sale, de valoarea sa și bineînțeles de interesul echipei.

Constantin TEASCĂ

în interesul fotbalului

Am avut, zilele acestea, satisfacția să constatăm că federația de specialitate poate — cînd vrea — să acționeze ca un organism care-și înțelege perfect rolul dinamic, operativ, constructiv. Reglementînd transferurile unor jucători valoroși care ar fi urmat să stea cine știe cît pe tușă din stranii motive de «dragoste» club-jucător, F.R.F. a făcut pasul hotărîtor în interesul cluburilor și al fotbaliștilor respectivi. Salutăm această atitudine pe care o susținem — în primul rînd — în interesul fotbalului nostru.

ai noștri și ceilalți

jucătorii noștri și omologii lor din fotbalul internațional

Acum, în preajma marilor confruntări ale fotbalului nostru — la nivel de reprezentativă și echipe de club — cu fotbalul continental pentru calificarea în turneul final al C.M. «München '74» și, respectiv, în cele trei «Cupe europene», este, poate, indicat să urmărim evoluția unora dintre jucătorii noștri «de excepție» în paralel cu «corespondenții» (ca posturi și factură de joc) din formațiile de prestigiu cu care ei ar putea să-și măsoare forțele.

Chiar din prima etapă a noului campionat intern, am ținut să analizez cu maximă exigență (calitatea de observator federal era dublată de răspunderea față de cititorii «Flacării») jocul unor echipieri din prima partidă a cuplajului de pe «23 August». Am ales, «pro causa», cîte un jucător de la Steaua pentru fiecare compartiment: *Sătmăreanu*, ca reprezentant al apărării, *Dumitru*, pentru linia de atac, și *Pantea* pentru linia de atac. Drept oponenți și, în același timp, termeni de comparație i-am fixat pe *Breitner*, fundașul de la Bayern München, *Overath*, mijlocașul echipei R.F. Germania, și *Repp*, atacantul promovat de Ștefan Covaci în prima echipă a Ajax-ului. Pe toți aceștii jucători am avut prilejul de a-i vedea evoluînd și la «fața locului», nu numai pe «micul ecran».

Sătmăreanu, împotriva imaginii cu care ne obișnuise, n-a mai acționat mai deloc și în atac, mulțumindu-se cu rolul strict defensiv, ceea ce nu este indicat de legile fotbalului modern pentru un fundaș lateral, căruia i se prescrie și obligația de-a fi «a doua aripă», bineînțeles fără pericolul de-a lăsa descoperit dispozitivul de apărare (cum el o făcea adeseori). Jucătorul cu care-l comparăm, *Breitner*, este pe cît de dificil de trecut în apărare, pe atît de [illegible] atac, prin șuturi neprevăzute [illegible] tușei, inițiind acțiuni nu numai spectaculoase, dar și de o mare eficiență. Să fie scăderea elanului ofensiv a Sătmăreanu rezultatul unui mai mic potențial de luptă? *Dumitru* se află [illegible] imaginea de neuitat pe care [illegible] lăsase imprimată pe retină la Guadalajara și în [illegible] meciuri-cheie ale Rapidului, în care (cu Napoli și Legia, mai ales) făcuse tot jocul echipei sale. În partida cu C.S.M. Reșița, el n-a mai participat decît într-o redusă măsură la acțiunile defensive (marcaj, interceptie, deposedare) impuse acestei prime baricade ce trebuie s-o ridice mijlocașii, iar în atac, n-a putut aduce decît o palidă contribuție echipei sale, deoarece și-a limitat rolul la pase lungi, adresate lui Răducanu, Agud și Pantea, fără ca el să continue cursa, spre a se integra liniei de înaintare, așa cum se cere unui mijlocaș de talie internațională. Duelul «personal» pe care l-a purtat cu Beldeanu l-a anihilat lucidității tactică, datorită căreia realiza, în trecut, frumoase și revelatorii isprăvi. Or, nu așa lucrează modelul nostru, *Overath*, care își dovedește cu vîrf și îndesat omniprezența pe teren, participînd în egală măsură la fazele de atac și venind cu o viteză incredibilă să întărească și apărarea în fața porții proprii.

În ceea ce privește rolul lui *Pantea*, putem spune că el a acționat ca o adevărată aripă modernă, acoperind o zonă largă în atac și în apărare, în funcție de fază, făcînd centrări de o mare eficiență (singurul gol, al lui Szabados, a fost realizat dintr-o asemenea centrare). Dar, totul n-a ținut decît o [illegible] repriză... Tînărul *Repp*, în schimb, pe care [illegible] admirat în ultimele meciuri ale Ajax-[illegible] interpretează plenar rolul de aripă d[illegible]are a apărărilor supraaglomerate [illegible] celor 90 de minute și, citeodată, chiar [illegible] minute, în etapele finale ale «Cupei mo[illegible]ale» și ale celor [illegible]pene».

Angel[illegible] NICULESCU

Începînd de săptămîna [illegible] poșta fair-play a revistei «Flacăra», semnată de cunoscutul [illegible]trenor-comentator CONSTANTIN [illegible]EAȘCĂ.

repriza a [illegible]

fenta care ucide

O recunoaștem [illegible]ățiș sau o [illegible]ăm pe după [illegible]reș, boala-i veche[illegible] nu ne [illegible]m fost, sîntem și vom mai fi [illegible]oroabil[illegible]ine știe — victimele fentei «[illegible]». Fenta care ridiculizează și demoralizează adversarul, fenta care lasă mut de admirație coechipierul, fenta care aruncă în aer [illegible] Seduși fără leac de fenta lui Ozon, am suspinat adînc odată cu ieșirea din scenă a marelui «Năsel», dar inima ne-a fost repusă la loc de urmașii vrăjitori Dumitriu II, Dobrin sau Dumitrache. Cultul fentei ne-a adus pînă într-acolo încît am ajuns să prețuim mai mult un slalom printre jucători transformați în jaloane decît un gol! Ce mai contează, de pildă, că «săgeata X» (puneți dumneavoastră în locul X-ului numele orașului, al muntelui sau al apei de lîngă urbea respectivă) a ratat un gol de la numai 6 (șase) metri, dacă la aceeași fază «săgeata» a driblat trei fundași și portarul!!! Iar chestia asta cu driblatul portarului, asta da!, ea e chestia nemuririi și visul tuturor guguștiucilor din tribună și de pe teren.

Unde vrem să ajungem? La reprimarea fentei? A măiestriei? A talentului? Doamne ferește! Ne place la nebunie fenta lui Dobrin, Dumitriu II sau Dumitrache atunci cînd servește jocul, cînd e utilă echipei, așadar, cînd PRODUCE. Nu ne place — pentru că este un semn de cabotinism, de nonvaloare, FENTA ÎN PLUS, fenta gratuită, sterilă, fenta care la mințile antrenorului, se joacă cu [illegible]a lui și îi albește părul într-o [illegible] cît [illegible]r-un an.

Am văzut [illegible] trei dotați cavaleri ai fentei *seducătoare* [illegible] are har cît pentru o [illegible] de fotbal[illegible], dar duminică s-a jucat cu victoria [illegible]elei și fenta lui este principiul [illegible]are a... egalului obținut în final de [illegible]ești[illegible]eni. Oare nu se găsește nimeni să-i explice acestui — repetăm — foarte dăruit tînăr că Pelé, sau Cruyff, sau Eusebio nu-și permit să dribleze portarul tocmai pentru că sînt foarte mari?!

Celelalte două exemple — «pe pozitiv». *Licu* și *Beldeanu*. Ex-clujeanul, aripă de categoria semimuscă, a zburdat și a zburat pe lîngă internaționalul Deleanu, dar a urmărit în permanență folosul echipei, irezistibilele sale pătrunderi (gen șopîrlă) fiind urmate de angajări inteligente ale coechipierilor săi. Deși marcat foarte strîns (prea strîns chiar, adică dur) de cel pe care mulți îl consideră cel mai complet jucător român la ora actuală, — vă dați seama, desigur, că ne referim la Dumitru —, Beldeanu a evoluat ca un autentic senior al gazonului, ridicîndu-se cu o treaptă peste ștacheta meciului Steaua—C.S.M. Reșița. L-o fi văzut, oare, și Valentin Stănescu? Dacă da, ne-am bucura pentru amîndoi. Și pentru jucător și pentru antrenor.

Marius POPESCU

La Craiova, în fața a 30 000 spectatori, redactorul șef al revistei, Adrian Păunescu, a înmînat «Premiul Revistei FLACĂRA» lui Ion Oblemenco, golgeterul diviziei A și căpitanul echipei de fotbal Universitatea-Craiova. Premiul a fost însoțit de un abonament pe un an la revista «Flacăra» (și astfel redacția noastră își asigură pentru încă un an cel puțin un cititor sigur).
Vom reveni.

cronica de fotbal

absentii de la marile sărbători

Duminică la Timișoara 25 000 de oameni au cîntat și au ridicat spre cer baloane. S-au tras petarde, pe care le-am auzit și noi la radio, și s-au produs și incidente, nelipsite de la orice joc de fotbal. A început deci dracăria! Cinci eliminați de pe teren, jucători scoși din bocanci, ciștiva cu entorse pentru că nu au tras destul la antrenamente și așa mai departe...

Campionatul al 56-lea a început cu surle și trompete, cu discursuri și cu decepții. M-am uitat pe micul ecran și am văzut două echipe ostenite încă din start: Sportul Studențesc și Poli-Iași. La gazde, ce-i drept, exista puțin mai multă agresivitate, dar dincoace, la bucureșteni, era o înghesuială și o lipsă de cap, dureroase. Un Ion Constantin făcînd pe halful în loc să pîndească poarta lui Costaș, un fel de babă turcească, pe dreapta, care alerga dar nu centra, e vorba de Leșeanu, îmi dădea un gust sălciu în gură, făcîndu-mă să mă întreb ce are conducerea tehnică a studenților cu băiatul ăla, atît de talentat, numit Lucaci? Mai era pe-acolo și Încze, ce-mi plăcea atît odinioară, duminică doar o umbră bezmetică prin careul bucureștean și așa mai departe...

Să fi putut aș fi dat un premiu pentru urît celor două echipe și arbitrului care a anulat un gol perfect valabil (cu reluare cu tot) înscris de către Ion Constantin. Asta a fost *pe văzute, pe auzite*, ce să mai scriu? Peste tot, reporterii vorbeau despre mediocritatea partidelor vizionate. La Bacău, Rapiduleții, fără o formație de mîna întîi, a reușit cel mai bun rezultat din etapă, învingînd Sport Clubul la el acasă, chiar dacă în poartă nu se afla Răducanu, ci debutantul Ioniță, iar locul lui Boc era deținut de Angelescu. De mirare au fost și cele două drawuri de la București. Steaua, cu multă infuzie de tinerețe în înaintare, nu a reușit să învingă pe teren propriu echipa din Reșița, iar Dinamo a putut să constate că cel mai deștept transfer pe care l-a realizat cineva în această vară a fost făcut de către echipa constănțeană, care l-a adus pe malul mării pe Vigu, un jucător deloc terminat, cum au crezut unii, și care va ajunge în echipa națională curînd, curînd pentru că va fi nevoie de el...

Ce ar mai fi de menționat despre prima etapă în afara gustului leșios de joc fără strălucire realizat pretutindeni: poate rezultatul Craiovei la Petroșani, unde Oblemenco, ca golgeter ce este, a ținut să-și onoreze titlul deschizînd seria punctelor înscrise în minutul 29 al tuturor partidelor. Ceva, ceva ar trebui zis și despre «Steagul roșu», care a terminat frumos campionatul trecut (parcă mai alaltăieri a luat sfîrșit) și a început frumos la Brașov un altul, printr-o victorie asupra Utei...

Debutul lui Poli Timișoara, promițător, deși acolo s-au petrecut fapte mari din moment ce jocul s-a încheiat în 19, nu în 22, cum era normal. Păi dacă e cu ciriială încă de pe acum, ce o să fie la primăvară, fraților, cînd, știe fiecare, *trei posturi sînt vacante* pentru divizia secundă...

Dar nu despre asta ar fi vorba în principal. În principal există cîteva absențe care mă nedumeresc. Citesc loturile echipelor publicate de către ziarul de specialitate și văd că lipsește Lucescu, care e dat dispărut. Iordănescu nu e trecut în lotul Stelei, de parcă ar avea holeră și nu o entorsă vindecată. Dar au dispărut și alde Năstase și Tătaru, poate stau și privesc de pe tușă la *noul val* care nu prea a arătat mare lucru duminică seara...

De ce nu ni se spune, de pildă, ce face Lucescu? Ne-am lepădat noi de omul acesta inteligent? Vrem să-l lăsăm la vatră la vîrsta lui și mai ales la calitatea pe care o mai dovedea încă pe teren? S-a supărat el pe toată lumea și pe Dinamo? (deși e anunțat la antrenamentele clubului)?

Dar dacă e așa, niște explicații tot pot să fie date. Nouă nu ne este indiferent să pierdem jucători foarte buni numai așa pentru niște ambiții personale sau din cauza cîtorva obraze șifonate. Ce spun cluburile?

Eugen BARBU

start - 56!

duminică s-a deschis stagiunea fotbalistică de toamnă

Primul gol înscris în Capitală. Autor, Szabados. Steaua conduce în minutul 33 cu 1-0, dar va fi egalată, spre surprinderea tuturor, exact la... apusul meciului, în minutul 90, de echipa reşiţeană, care a crezut pînă la sfîrşit în steaua ei.

Doi cocoşi furioşi, pe nume Beldeanu şi Dumitru. Apreciatul internaţional stelist, depăşit nu o dată de foarte talentatul «decar» reşiţean, şi-a ieşit de cîteva ori din fire. Să sperăm că pe viitor valoarea o să-i apropie, nu o să-i dezbine.

Un cuplu cu alură britanică, Dumitrache-Dudu Georgescu. Dinamo îşi pune mari şi justificate speranţe în ei.

Constantin-Ilie Savu sau unde eşti tu, Iordănescule?!?

Radu (Nunweiller VI) se zbate în teren, Nelu (Nunweiller III) şi Lică (Nunweiller IV) se zbat pe banca antrenorilor. Între cei doi, «secundul» dinamovist, Timar.

Pierre Brasseur? Nu. Valentin Stănescu, antrenorul echipei reprezentative, gustă în stil personal evoluţia selecţionabililor în cuplajul duminical de pe stadionul 23 August.

Fotografii de Emanuel TÎNJALĂ

ITINERARE TURISTICE '73

sugerate de Cooperația de consum

Interviu cu tovarășul Ion VETRINEANU, director adjunct în Centrocoop

Este de recunoscut că pe principalele trasee turistice, în unele din cele mai pitorești locuri din țară, în vecinătatea unor importante monumente istorice, de arhitectură sau ale naturii apar din ce în ce mai multe și mai frumoase unități de servire turistică ale cooperației de consum. Altfel spus, emblema Centrocoop își impune prezența.

— *V-am ruga, tovarășe director, să ne informați despre posibilitățile de care dispun unitățile cooperației de consum în actualul sezon turistic*

— Urmare a eforturilor depuse de organizațiile cooperației de consum din întreaga țară și a investițiilor făcute, rețeaua de servire turistică a cooperației de consum a cunoscut în ultimii ani o continuă dezvoltare și modernizare, concretizate în sporirea numărului de unități, a capacităților de cazare și a gradului de confort. La începutul anului 1973 existau 193 unități de servire turistică, din care 37 hoteluri, moteluri și hanuri, 27 cabane și 129 campinguri cu o capacitate de 24 000 locuri la mese și 4 730 locuri de cazare.

În anul 1973, capacitatea de cazare a continuat și continuă să se dezvolte. Recent, au fost date în folosință: motelul Casa Arcașului, din județul Neamț, una dintre cele mai reușite unități turistice ale cooperației de consum, construcție amplasată pe Valea Ozanei, lîngă Cetatea Neamțului; Cabana Nehoiul din județul Buzău; hanul Moroeni — județul Dîmbovița, motelul Balota-Mehedinți. În curînd vor fi puse la dispoziția turiștilor și alte unități cum sînt: motelul Topologul, județul Vîlcea, hanul Drăgușeni, județul Suceava, și altele.

Turiștii care vor călători spre litoral vor avea prilejul să poposească la o unitate cu totul deosebită a cooperației de consum — motelul Malu, împletire originală a stilului [illegible] cu arhitectura modernă.

În acest an, capacitatea de cazare va spori cu peste 650 locuri, iar numărul locurilor la mese se va mări cu peste 2 600.

Pentru a crește aportul cooperației de consum la servirea turiștilor interni și străini pe litoral — în baza hotărîrii Biroului Comitetului executiv al CENTROCOOP — a fost organizat «Satul de vacanță»-Constanța, primul de acest fel realizat de cooperația de consum.

— *Prin ce se caracterizează acest «sat de vacanță»?*

— Sînt concentrate aici, într-un singur loc, 23 de căsuțe țărănești, reprezentînd diferite zone ale țării — un adevărat muzeu al satului — în care funcționează unități de alimentație publică și spații de cazare, fiecare unitate fiind un unicat, atît din punct de vedere constructiv, cît și ca dotare, profil culinar și serviciu.

Ele oferă turiștilor produse și preparate tradiționale specifice fiecărui județ în parte.

— *Ce servicii suplimentare oferă în acest an turiștilor unitățile din rețeaua cooperației de consum?*

— S-au amenajat noi locuri de parcare a automobilelor și s-au extins unele din cele existente; pentru ca turiștii să-și procure unele articole de strictă necesitate sau [illegible] articole artizanale sau de sport, s-au înființat pe lîngă unitățile comerciale raioane sau standuri cu vînzarea acestora. Totodată, s-a lărgit gama serviciilor suplimentare: spălat și călcat rufe, închirieri de articole de sport sau diferite jocuri și altele.

Turiștii care vor poposi o perioadă mai îndelungată la unitățile cooperației de consum vor beneficia de avantajul servirii de meniuri la prețuri convenabile.

— *Stabiliți, vă rog, cîteva itinerare turistice pentru a ne convinge de ospitalitatea oferită turiștilor în unitățile cooperației de consum.*

— În primul rînd, aș recomanda amatorilor de drumeție care străbat nordul Moldovei să poposească în unitățile cooperației de consum din această parte a țării. Vor găsi aici nu numai locuri istorice și atractive locașuri de cultură și artă, dar și ospitalitate și condiții de confort: Hanul Ancuței, cu patina de altădată, așa cum îl cunoaștem din descrierea lui Sadoveanu, hanul Agapia, pe care-l asociem cu picturile lui Grigorescu de la mănăstirea din apropiere, motelul Casa Arcașului, o adevărată cetate turistică lîngă zidurile Cetății Neamțului sau, mai în nord, hanul Drăgușeni de lîngă Su-

Topologul, județul Vîlcea, hanul Drăgușeni, județul Suceava, și altele.

Turiștii care vor călători spre litoral vor avea prilejul să poposească la o unitate cu totul deosebită a cooperației de consum — motelul Malu, împletire originală a stilului [illegible] cu arhitectura modernă.

În acest an, capacitatea de cazare va spori cu peste 650 locuri, iar numărul locurilor la mese se va mări cu peste 2 600.

Pentru a crește aportul cooperației de consum la servirea turiștilor interni și străini pe litoral — în baza hotărîrii Biroului Comitetului executiv al CENTROCOOP — a fost organizat «Satul de vacanță»-Constanța, primul de acest fel realizat de cooperația de consum.

— *Prin ce se caracterizează acest «sat de vacanță»?*

— Sînt concentrate aici, într-un singur loc, 23 de căsuțe țărănești, reprezentînd diferite zone ale țării — un adevărat muzeu al satului — în care funcționează unități de alimentație publică și spații de cazare, fiecare unitate fiind un unicat, atît din punct de vedere constructiv, cît și ca dotare, profil culinar și serviciu.

Ele oferă turiștilor produse și preparate tradiționale specifice fiecărui județ în parte.

— *Ce servicii suplimentare oferă în acest an turiștilor unitățile din rețeaua cooperației de consum?*

— S-au amenajat noi locuri de parcare a automobilelor și s-au extins unele din cele existente; pentru ca turiștii să-și procure unele articole de strictă necesitate sau [illegible] articole artizanale sau de sport, s-au înființat pe lîngă unitățile comerciale raioane sau standuri cu vînzarea acestora. Totodată, s-a lărgit gama serviciilor suplimentare: spălat și călcat rufe, închirieri de articole de sport sau diferite jocuri și altele.

Turiștii care vor poposi o perioadă mai îndelungată la unitățile cooperației de consum vor beneficia de avantajul servirii de meniuri la prețuri convenabile.

— *Stabiliți, vă rog, cîteva itinerare turistice pentru a ne convinge de ospitalitatea oferită turiștilor în unitățile cooperației de consum.*

— În primul rînd, aș recomanda amatorilor de drumeție care străbat nordul Moldovei să poposească în unitățile cooperației de consum din această parte a țării. Vor găsi aici nu numai locuri istorice și atractive locașuri de cultură și artă, dar și ospitalitate și condiții de confort: Hanul Ancuței, cu patina de altădată, așa cum îl cunoaștem din descrierea lui Sadoveanu, hanul Agapia, pe care-l asociem cu picturile lui Grigorescu de la mănăstirea din apropiere, motelul Casa Arcașului, o adevărată cetate turistică lîngă zidurile Cetății Neamțului sau, mai în nord, hanul Drăgușeni de lîngă Su-

În anul 1973, capacitatea de cazare a continuat și continuă să se dezvolte. Recent, au fost date în folosință: motelul Casa Arcașului, din județul Neamț, una dintre cele mai reușite unități turistice ale cooperației de consum, construcție amplasată pe Valea Ozanei, lîngă Cetatea Neamțului; Cabana Nehoiul din județul Buzău; hanul Moroeni — județul Dîmbovița, motelul Balota-Mehedinți. În curînd vor fi puse la dispoziția turiștilor și alte unități cum sînt: motelul ceava, unitate care va fi dată în folosință în curînd. În Țara de Sus, în drumul spre Voroneț și Humor, motelul Iliești, amplasat în mijlocul naturii în care a trăit Ciprian Porumbescu, atrage de asemenea prin originalitatea și confortul său.

Pentru cei care vor să-și petreacă zilele de vacanță într-un minunat decor natural, traseul Cîmpulung Muscel-Brașov răspunde cel mai bine acestei cerințe: hanul Rucăr, cabana Brusturet sau hanul Bran oferă condiții din cele mai bune de confort și ospitalitate. Aș dori să mai amintesc și hanurile Geoagiu-Băi, «Surianul», Sibot — județul Alba, Ursul Negru-Sovata și multe altele unde turiștii vor putea petrece zile de odihnă și recreație și de care își vor aduce cu plăcere aminte multă vreme.

Emil CIULEI

CASANDRA CELOR 1001 DE SERI SAU FALSA ELEGIE DESPRE SFÎRȘITUL STAGIUNII STUDENȚEȘTI

Coborînd încet pe strada Covaci, pașii te vor duce, singuri, în fața Hanului lui Manuc. Odată ajuns, te poți întoarce la dreapta, continuîndu-ți plimbarea pe o stradă îngustă, mărginită de ruinele reconstituite ale Curții Vechi. La răscruce, traversezi cu prudență (din deal țîșnește, uneori, fiara tăcută, autobuzul 32!) și pătrunzi într-o străduță primitoare. Nedumerit vei fi la început de zgomote ciudate, pe care le poți limpezi după cîteva clipe de atenție și gîndire: ele vin dinspre ușile deschise ale sălilor cu jocuri mecanice. Dacă reziști ispitei și treci mai departe, și dacă n-ai rămas cu capul întors, vei remarca de partea cealaltă poarta studioului I.A.T.C.—Casandra. În timpul zilei, cînd e cald, intrarea e întunecoasă și răcoroasă. Miroase a plante miraculoase, consecință a existenței Plafarului peste drum. Prin deschizătura lui, la fel de întunecoasă, răzbat în stradă stranii melopei sau zgomote de tamburină de șaman dansînd în jurul focului. Din această interferență a atmosferelor se naște un curent care te poate duce înăuntrul studioului de teatru. Pot intra: curioșii, fanaticii, invidioșii, prietenii, directorii de teatru. În fundul sălii, dincolo de scenă, se găsește o ușă ascunsă. Dacă o deschizi, te trezești în fața unei păduri încîlcite. Abia se ghicesc începuturile unor cărări adevărate și cărări pierdute parcurse de alții, plecați cu ani înainte... Pășește cu băgare de seamă, trecătorule, să nu tulburi cu pașii tăi freamătul sălii—dorințe și nostalgii secrete zboară tăcut prin întuneric. Casandra și-a acoperit intrarea pînă la toamnă. Acum e vacanța de vară. Dar...

Avînd la dispoziție spațiul—*studioul* Casandra—și timpul—un an școlar— fiecare clasă aparținînd anului IV, ultimul, actorie, pregătește și prezintă trei spectacole. Criterii de alegere: genuri diferite, piese cu mai multe personaje, roluri potrivite personalității studenților din clasă. La împărțirea rolurilor, felia cu nucă o primesc studenții cuminți, care au adus note bune acasă. Studentul-actor își susține examenul de stat *printr-unul din rolurile sale din cursul anului*, realizate în cadrul clasei, în spectacolele puse în scenă la Casandra de studenții regizori de teatru sau în cele interpretate pe scena unui teatru profesionist (în cazul în care este solicitat).

În toamna anului șaptezeci și doi a urcat pe scena Casandrei o serie de actori surprinzătoare *prin bogăția talentelor*. Recenta promoție ne-a dăruit spectacole în care rolurile au fost create cu înverșunare, ștergîndu-se diferențele de importanță ale partiturilor prin calitatea interpretării. Profesorii care *le-au îndrumat primii pași* pe scenă sînt: Moni Ghelerter (împreună cu Zoe Anghel-Stanca) și George Dem. Loghin (împreună cu Adriana Pițești și Dem Rădulescu).

Constatăm preocuparea institutului în legătură cu rodarea și popularizarea viitorilor actori. Începînd de anul trecut și studenții anului trei sînt prezenți pe scena Casandrei pentru examenul de actorie... Iar spectacolele anului patru, recent încheiat, au efectuat deplasări; **Kir Zuliaridi** a fost prezentat la TV; **Privește înapoi cu mînie** a fost prezentat la T.E.S. Dar, din păcate, **Viligiaturiștii**, **Evantaiul** au avut doar cîteva apariții, iar institutul nu a participat la Festivalul spectacolelor de teatru pentru tineret și copii de la Piatra-Neamț, lipsind festivalul de cel mai îndreptățit oaspete și *lipsindu-se, cred, de o frumoasă reclamă* la nivel național. Și pentru că a venit vorba de reclamă, îmi amintesc de ultima reprezentație cu **Privește înapoi cu mînie**, anunțată în dimineața zilei la radio. Seara, sala era plină la refuz. Însă în aceeași perioadă, celelalte piese ale stagiunii (unele abia cunoscute, așa cum spuneam mai sus, tot în ultima reprezentație, au atras puțini spectatori, nefiind probabil servite de aceeași reclamă. E drept că această ultimă zvîcnire a Casandrei venea după o pauză de activitate și probabil în primul rînd ca o verificare a forțelor pentru examenul de stat și pentru directorii de teatru interesați. În concluzie, găsesc de cuviință că, slujită de studenții actori, ca acei de nivelul ultimei promoții, Casandra *se poate arăta cu îndrăzneală în* lumea elegantă a teatrelor profesioniste.

A-i supune pe absolvenții anului șaptezeci și trei unei judecăți neînduplecate ar fi cel puțin o lipsă de delicatețe. Unii dintre ei *se impun deja prin siguranța scenică*, stăpînind nuanța, timpul replicii, greutatea gestului, iar acolo unde apare stîngăcia sau dicția imperfectă, simțim în ciuda lor adierea plăcută a talentului. Ei (actorii) se desfac încet, cu pudoare. Nu-i nimic, uimiți, îi vom culege mai tîrziu. Lupta actorului cu sine este continuă— astfel, imperfecțiunile, condiționate de emoția începutului sau de comoditatea actorului se șterg în timp. Instrument sieși, actorul virtuos își descoperă treptat taina. Un defect de dicție stăpînit devine accesoriu al personalității și, investit cu fascinație, *se întoarce asupra noastră* și ne subjugă (umbra lui Bogart se strecoară între hîrtie și stilou).

... Pe scenă mișcarea încetează... Sunete— împietrite (surprinse pe drum), întreținute de aer, se rostogolesc pe pămîntul de scîndură, Siluetele actorilor încremenesc fără veste. În umbra draperiilor, personaje ciudate, cu gesturi ritualice, încărcate de greutatea semnificațiilor, culeg supusele siluete în vase de bronz (poate chiar și cîteva lămpi ale lui Aladin) pentru a le duce în ținuturile lor de directori de teatru. O *mie* și *una* de nopți foșnesc în urechile mele...

Studenții au devenit actori și, unii dintre ei, poartă următoarele nume, în ordine alfabetică: Elena Albu, Ion Anestin, Petre Băcioiu, Ioana Crăciunescu, Mihai Cafrița, Nicolae Cristoloveanu, Cezara Dafinescu, Mișu Dinvale, Despina Marcu, Mihaela Marinescu, Olga Delia Mateescu, Maria Munteanu, Mihai Mălaimare, Emil Mureșan, Radu Negoiescu, Traian Pretorian, Eugen Ungureanu.

*

Vara, pe strada Casandrei. Teatrul și-a închis porțile. Zăpușeală. Zgomotul jocurilor mecanice mișcă aerul greu. La Plafar s-a adus mușețel și mirosul răzbate pînă afară. Deodată, înflorată de o senzație necunoscută, strada se crispează-n așteptare. O bilă mare, neagră, lese pe ușa deschisă a bowling-ului, se rostogolește în stradă fără zgomot, urmată la o palmă de umbra sa, și se oprește lîngă o piersică mușcată de curînd... Prin mijlocul străzii pășește trist regele Cymbeline.

Andrei-Cătălin BĂLEANU

SICĂ ALEXANDRESCU

A încetat din viață, la vîrsta de 77 de ani, artistul poporului Sică Alexandrescu. Activitatea sa, desfășurată în mai bine de șase decenii, a cuprins domenii diverse ale vieții teatrale, atît ca regizor sau director, cît și ca dramaturg. Fără îndoială însă că numele său va rămîne legat de montările cu piese ale scriitorilor români (Caragiale, Delavrancea, Tudor Mușatescu, Mihail Sebastian, Mircea Ștefănescu, Aurel Baranga), dintre care unele *(O scrisoare pierdută, O noapte furtunoasă* ș.a.) înseamnă momente de referință ale culturii noastre teatrale contemporane.

Prin întregul său efort creator, maestrul Sică Alexandrescu s-a dovedit a fi un artist cetățean, credincios publicului pe care a știut să-l slujească cu vocația și talentul său caracteristic.

cronica teatrală

dramaturgie originală

Cîteva nume dau azi certitudine spectatorului, autoritatea lor consolidîndu-se și *consacrîndu-se cu fiecare nouă premieră* scenică.

Horia Lovinescu, creatorul dramaturgiei de idei și a dezbaterilor estetico-filozofice, Aurel Baranga, continuator și înnoitor al tradiției noastre satirice, Paul Everac, pătimaș *în surprinderea acută a conflictelor* definind procesul de formare a noii conștiințe a contemporanilor, Alexandru Mirodan, *subtil coseur și rafinat creator al replicii* de actualitate, Paul Anghel, grav constructor de simboluri istorice cu profunde reverberații actuale, D.R. Popescu, cultivator al metaforei dramaturgiei sugerînd ascuțimea conflictelor vieții și duritatea lor la el-îmbrăcînd o haină poetică, I.D. Sîrbu, moralist al condiției umane în societatea noastră, Ion Băieșu, comediograf de vervă și pitoresc, tentat nu o dată și de postura gravă a *lucrurilor*, M.R. Iacoban, consacrat cu umor universului adolescent și tînăr, în sfîrșit dar nu cel din urmă, dimpotrivă de *o originalitate tulburătoare*, poetul filozof M. Sorescu.

Acestora li se adaugă o pleiadă de dramaturgi noi ca Petru Vintilă, Mircea Bradu, George Genoiu, Paul Cornel Chitic, Iosif Naghiu etc., etc., aflați pe diferite trepte ale afirmării, toți demonstrînd eflorescența fenomenului dramaturgic în literatura noastră de azi, faptul că resursele acestui fenomen sînt dătătoare de optimism.

Ce ar fi de observat este accentuarea evidentă a conștiinței în sine a frontului nostru dramaturgic, preocuparea și pentru sondarea activă a *universului spiritual românesc* socialist, ambiția de a surprinde esența acestei spiritualități, ancorarea și angajarea nemijlocită în realitate *și actualitate*, în sfîrșit, preocuparea pentru politică, pentru ideea de teatru politic.

Dealtfel, cum observam și cu alte prilejuri în această rubrică săptămînală de teatru, cele mai bune lucrări dramatice ale ultimelor două stagiuni se revendică direct și neapărat de la imperativele teatrului politic. Și Everac *«Cu ape și oglinzi»*, iar înainte cu *«Camera de alături»* și în vremea din urmă cu *«Un fluture pe lampă»* — de unde se vede și caracterul prodigios al scrisului său — și Lovinescu cu drama *«Și eu am fost în Arcadia»* și Baranga cu *«Interesul general»* și Titus Popovici cu *«Puterea și Adevărul»* nu fac altceva decît să dea o expresie vie ideii de teatru politic, *ultima lucrare*, în special, constituind după opinia mea o dramă politică de o mare ascuțime conflictuală, o dezbatere profundă și lucidă, și curajoasă a implicațiilor politice pe care noțiunile de *adevăr și de putere* le pot căpăta și avea în lumea socialistă.

Pentru a ne apropia de încheierea însemnărilor de azi se cuvine relevat faptul că drumul fertil al dramaturgiei noastre actuale îl constituie cu prioritate ancorarea scriitorilor de teatru cu obstinație în universul excepțional de bogat al actualității. Explorarea acestui univers, comentarea lui, generalizarea experienței lui, în sfîrșit, dezbaterea lui în confruntări deschise cu publicul rămîn argumentele *succesului literaturii* noastre dramatice, atît în fața spectatorului contemporan, cît și în fața istoriei literaturii.

Dinu SĂRARU

Fotografie de Elena GHERA

Cînd fetele aleg chitara

VENUS

Fetele au avut dintotdeauna un cuvînt de spus. În orice domeniu, pînă și în fotbal. De ce atunci să ierte ele muzica pop? Iar dacă mai au și talent...

«*Venus*» este numele primei formații feminine de muzică beat din România. Încă de la apariție, numele grupului s-a bucurat de o mare popularitate. El a fost folosit ulterior la denumirea unor televizoare, mașini de spălat, apă de gură etc.

Și lucrul acesta se întîmpla prin 1967 cînd, după tentativa studentei Nicoleta Păun, alte două fete, Mihaela Surulescu și Elvira Iancu, au pus curajos mîna pe chitara electrică. Li s-a adăugat și Eugenia Tonescu, căci fără baterie nu se poate.

Imediat după afirmare, Teatrul «C. Tănase» a luat în antrepriză neobișnuitul grup, incluzîndu-l ca pe un punct de atracție în spectacolul «Alo, aici e Stroe!».

În 1969 se produc primele schimbări, apar două nume noi: Liane Birmberg (orgă) și Mariana Șoitu(sax). În același an publicul meloman din Varșovia, Gdansk și alte orașe poloneze face cunoștință cu «Venus» din București.

Urmează, în țară, apariții TV, cîteva imprimări radio («La tine mă gîndesc», «Copilărie»), spectacole.

Fetele au succes, succesul le cam amețește, apar neînțelegerile, se trece la stabilirea meritelor artistice, componistice. Discuțiile devin neprincipiale, se produce ruptura (toamna '72). Liane Birmberg și Elvira Iancu se retrag. Ulterior, ele apar într-o formație numită «Venus» (varianta «Liane»). A.R.I.A. însă recunoaște cealaltă formulă — Nicoleta Păun, Eugenia Tonescu, Mariana Șoitu, alăturate Anei Țînbal (orgă) și Suzanei Georgescu (voce, chitară bas). Astfel, noul grup «Venus» face cîteva turnee prin țară, ba singur, ba alături de «Romanticii».

Proaspăta achiziție, Suzana Georgescu, aduce un suflu nou în stilul formației, printr-o voce ieșită din comun și talent componistic. Cardex-urile radiourilor se îmbogățesc cu noi piese sub eticheta *Venus* — «Dușmancele», «Numai fată să nu fii», «Colind».

Ce fac «celelalte» Venus? Au apărut într-o vreme pe la Student-Club și atît. S-or mai numi tot Venus? Poate. Cine merită de drept acest nume, nu se știe. Cu certitudine știm doar că la primăvara aceasta multe orașe au fost vizitate de o formație numită «Venus», căreia îi lipsea un prenume în paranteză.

George STANCA

curier

ÎN ATENȚIA CITITORILOR PAGINII NOASTRE. Motive obiective, legate de o posibilă transmitere la radio a top-ului, impun modificarea regulamentului, după cum urmează: top-ul va reflecta preferințele cititorilor în materie de interpretare, și nu de compoziție cum a fost pînă acum. Vă rugăm, de aceea, ca în cazul cînd o melodie are două sau mai multe variante de interpretare să specificați numai un singur solist (sau formație), evident „conform preferințelor dumneavoastră.

Iancu Dana — București. 1. «De ce, *mă întrebi*, Radu Șerban a fost premiat pentru «*Cine a găsit tinerețea mea*» cînd puteo fi foarte bine premiată «Seara», *cea mai melodioasă și originală melodie a acestui compozitor*». *De ce? Ne întrebăm și noi.* 2. *Nu facem servicii de intermediar; adresați-vă altor reviste.* Carmen Sibinescu — București. *Top bunicel.* Ion Florea — Hunedoara. *Trimiteți un top cu zece melodii. Mersi pentru ilustrații.*

G.S.

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	Ciocîrlioarea	Aura Urziceanu	7
3	2	Pastorală	Roșu și Negru	5
1	3	Fetița mea	Mihai Constantinescu	8
5	4	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	7
4	5	Zilele	Marina Voica	16
8	6	Ploaia	Odeon	6
6	7	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	14
9	8	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	2
7	9	O portocală	Anda Călugăreanu	18
10	10	Dedicație	Romanticii	16

Compozitori: 1. Laurențiu Profeta. 2. Nancy Brandes. 3. Mihai Constantinescu. 4. Judith Csomo. 5. Marius Țeicu. 6. Sorin Vasiliu. 7. Margareta Pîslaru 8. Mihai Dumbravă. 9. Marius Țeicu. 10. Teodor Tufiș.

TOP MUZICAL „FLACĂRA" TALON Nr. 27

dicționar

AFRO CUBAN MUSIC — se referă la muzica influențată de ritmurile antileze, ele însele provenite din tradiția muzicoia neagra.

AFRO AMERICAN MUSIC — reprezintă produsul conexiunii, pe continentul nord-american, a unor elemente ale culturilor muzicale africane și europene (franceză, spaniolă, engleză). Această interferare presupune și o prolixă amalgamare de genuri — muzică de ritual, melodii de dans, muzică de operă, simfonică etc. Contopirea de influențe și tendințe artistice pe care a reprezentat-o muzica afro-americană a constituit la începutul secolului nostru ceea ce s-ar putea numi «leagănul jazz-ului», conjunctura care a favorizat afirmarea și dezvoltarea lui.

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

semnale

● Festivalurile de la Brașov și Mamaia au impus lumii muzicale o orchestră de clasă internațională — formația RTV condusă de Sile Dinicu. Cunoscînd prestigiul de care se bucură această orchestră este inexplicabilă prezența ei, ce-i drept în formulă restrînsă, în unele restaurante, fie și de lux, din R.F.G. Numai la atît poate valorifica A.R.I.A. resursele unei trupe de valoare? ● Noi L.P.-uri au apărut de curînd sub semnătura unor mari grupuri de muzică pop: «Chicago VI»; «A Passion Play» — Jethro Tull; «Recorded Live» — Ten Years After.

S. GEORGE

casete

john mclaughlin

McLaughlin s-a născut în 1942 în satul Kirk Sandall din comitatul Yorkshire (Anglia). Mama lui era violonistă, drept care, la vîrsta de opt ani, John cînta deja la acest instrument tot atît de bine ca și la pian. A ales chitara la 11 ani (importante influențe asupra lui au avut Leadbelly și Django Reinhardt) și a devenit muzician profesionist la 16 ani, cîntînd cu regularitate într-un grup numit *Big Peter Deuchar's Professors of Ragume*. Curînd s-a mutat la Londra unde, după o scurtă perioadă de colaborare cu un cvintet condus de Brian Auger, s-a alăturat grupului *Graham Bond Organization*, printre membrii căruia figurau Jack Bruce la bas și Ginger Baker la baterie. Aceștia doi s-au hotărît să părăsească grupul și să formeze altul, *Cream*, iar McLaughlin a plutit prin scena muzicală londoneză, cîntînd cu grupuri din cele mai diferite, precum *Georgie Fame — free music band*, cu care a făcut un turneu în Europa și, pentru aproape un an, cu un trio de folk-music cu Danny Thompson, astăzi în Pentangle.

Saltul lui McLaughlin s-a produs la sfîrșitul anului 1968, cînd a cîntat în cîteva sesiuni de imprimare împreună cu vechi prieteni, toți aparținînd muzicii rock, dar dorind să cînte puțin jazz — Jack Bruce la bas, Dick Heckstall-Smith — instrumente de suflat și Jon Hiseman la baterie. Cîteva dintre aceste imprimări au fost folosite de ATCO, la începutul anului 1971, pentru un album apărut sub numele lui Jack Bruce și intitulat «Things We Like». Dar în februarie 1969 benzile și un disc scos de McLaughlin în Anglia, «Extrapolation», au intrat în atenția bateristului Tony Williams care dorea să-și formeze un grup propriu, părăsindu-l astfel pe Miles Davis.

Un telefon, o invitație de a veni în Statele Unite și de a cînta acolo, și pentru McLaughlin au urmat trei zile deosebite. În prima zi a început imediat repetițiile cu Tony Williams și organistul Larry Young la Clubul Baron din Harlem; în a doua zi, Tony Williams l-a prezentat lui Miles Davis, care l-a invitat să participe la imprimarea unui nou disc și, a treia zi, cînd McLaughlin ia parte la realizarea albumului, incredibil, deschizător de drumuri: «In A Silent Way».

După acest început furtunos, McLaughlin a continuat să cînte muzica stranie a noului grup format, «Lifetime», aproape un an (realizînd și două albume: «Emergency» și «Turn It Over»), aducîndu-și contribuția deosebit de importantă la realizarea altor trei albume Miles Davis: «Bitches Brew» (care conține o frumoasă melodie compusă de Miles și intitulată «John McLaughlin»), «Jack Johnson» (muzica filmului cu același nume) și «Live-Evil». În vara anului 1970 McLaughlin a realizat un album neobișnuit, «Devotion», împreună cu Buddy Miles la baterie și organistul Larry Young, o muzică rock instrumentală, nu numai «tare» (sonor), ci marcată, deopotrivă, de lucidtate și sensibilitate. Muzica din «Devotion» propunea un nou limbaj.

Florian PITTIȘ

exclusivitate «flacăra»

anna karina

«pentru mine filmul este o declarație de dragoste»

30 de ani, daneză de origine: Hanne Karin Bayer, fostă cover girl, devine în '60 vedeta lui Godard cu «Micul soldat». Filmele «O femeie e o femeie» și mai ales «A-și trăi viața», o identifică, în ochii publicului și ai criticii, cu simbolul tinerei eroine a «noului val», fata independentă, curajoasă, pe care circumstanțele sociale o fac să alunece vertiginos, păstrîndu-și totuși o mare nostalgie a purității. După eroina lui Diderot, «Călugărița», pe care o interpretează sub bagheta lui Jacques Rivette, după despărțirea de Godard, Anna Karina se hotărăște să treacă de cealaltă parte a aparatului, realizîndu-și primul film ca autoare completă, «Vivre ensemble» (A trăi împreună).

— E tot un film intelectual, în genul celor interpretate de dumneavoastră, conform esteticii noului val?

— Nu cred că există o estetică anume a noului val. Dealtminteri ce înseamnă filmul intelectual? Fiecare face filmul pe care-l simte. Pentru mine filmele lui Godard — considerat reprezentantul tipic al noului val — nu sînt «intelectuale», ele mi se par simple și emoționante, cu personaje comune, trăind drame cunoscute de noi toți. E drept că Godard este un regizor extrem de cult și inteligent, dar asta nu înseamnă că filmele lui sînt sofisticate.

— Totuși, «A bout de souffle» a marcat *o dată* în istoria limbajului cinematografic modern...

— ...în ceea ce privește libertatea aparatului de a exprima mai direct emoții, mișcări interioare, libertatea sunetului prins «pe viu» în ambianțe reale, bulevardele sau bistrourile pariziene, amintiți-vă plimbarea lui Belmondo cu Jean Seberg pe străzile Parisului, degajarea cu care aparatul îi însoțea, ritmul acela firesc, de viață netrucată, imprimat și din montaj, nu numai din filmare. Nu cred că astăzi se poate merge prea departe cu evoluția limbajului, cinematograful a cam descoperit totul. Important nu mai e cum *spui ci* ce *spui. Cu ce te angajezi față de semenii tăi, pentru că, după mine, filmul e un act de dragoste, o mărturisire. Un gest de încredere pe care-l faci tu, creator, venind în întîmpinarea publicului.*

— Vă temeți de el? Încercați să-i aflați reacțiile, să-i captați bunăvoința?

— Dacă vrei să te faci înțeles, începi cu ceva foarte simplu. Pentru că și viața e, după mine, simplă. Și în loc să ții discursuri savante despre viață e mai bine să trăiești. Să treci la acțiune. Asta e «revoluția» mea.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră «Vivre ensemble»? Pentru dumneavoastră ca om și ca artist?

— Totul, într-un anume moment. Tot ce vroiam să comunic despre dificultatea comunicării, a vieții în doi, cînd partenerii își complică viața, se înstrăinează, nu-și vin în întîmpinare.

— Nu vi se pare dificilă condiția femeii moderne, a femeii-intelectuale îndeosebi?

— Bineînțeles că e foarte dificilă. Dar tocmai de aceea este pasionantă. Mie îmi place să mă bat cu viața. Doar așa simt că trăiesc.

Sînt bucuroasă că sînt femeie. Sînt mîndră că sînt femeie în anul de grație una mie nouă sute șaptezeci și trei.

Alice MĂNOIU

Autograf — «Pentru Flacăra *și prietenii mei»*

actori și roluri

Catherine Deneuve și Alain Delon, eroii lui **Melville, ai ultimului film semnat de Jean-Pierre Melville, marele cineast francez dispărut de curînd. «Polițistul», aflat pe ecranele noastre în aceste zile, încheie dureros cariera unui regizor care a pășit prin lumea cinematografului în vîrful picioarelor, dar care ne-a lăsat cel puțin un film imposibil de uitat:** Samuraiul.

Foto: UNIFRANCE

cine, ce, unde, cînd?

● **În această ultimă lună de vară Spania este invadată de cineaști. Antonioni s-a instalat în Almeria, unde își realizează noul său film intitulat «Reporter» (cu Jack Nicholson, protagonistul din «Cinci piese ușoare»). Henry Fonda și Terence Hill, împreună cu echipa regizorului italian Tonino Valeri, au escaladat Munții Mulhacen, devenit platou de filmare pentru westernul «Nu am nume». Richard Fleischer și Lee Marvin se află la Torrejon, unde vor trage cea mai mare parte din exteriorarele filmului «Veteranul».**

● **Jacques Rivette (autorul ecranizării «Călugărița») și-a ales drept subiect al noului său film, «Phenix», viața unei actrițe, «un monstru sacru al timpului nostru». Protagonista — un alt monstru sacru — Jeanne Moreau. Prima indicație regizorală adresată interpreților: «Vă rog să colaborați la dialoguri».**

● **Diana Ross, cîntăreața-actriță aflată la un pas de cucerirea Oscarului (pentru «Lady Sings the Blues»), a semnat un nou contract cu Hollywoodul pentru încă două filme.**

● **Cineastul american (stabilit acum în Anglia) Charles Schneer realizează un remake după propriul său film de acum 15 ani, «A șaptea călătorie a lui Sindbad». Filmul de azi — «Călătoria de aur a lui Sindbad». Motivul acestei reveniri îl aflăm chiar din gura autorului: «Între timp a apărut un nou public și apoi Sindbad rămîne cel mai romantic dintre personajele celor** O mie și una de nopți».

● **«Legendă despre Paul și Paulina» — se numește comedia recent înscrisă în filmografia, deja considerabilă, a tinerei actrițe Angelica Domröse (R.D.G.).**

Frontul din umbră (II)

Activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței Țărilor Române

avînd ștefan vodă știre și prinzînd limbă...

Dîndu-și seama că forțele de care dispunea nu erau suficiente pentru a împiedica pătrunderea turcilor în Moldova (1475), Ștefan cel Mare a adoptat tactica războiului de hărțuială, urmărind, pe de o parte, să tergiverseze angajarea în luptă pînă la sosirea ajutorului promis de Matei Corvin, iar pe de altă parte, să-i atragă pe turci într-un «loc strîmt» care să nu le permită desfășurarea tuturor forțelor. Totodată, el a luat eficiente măsuri pe «frontul din umbră»

CUM A SCĂPAT CĂLĂUZA «DIN GHEARELE VULTURULUI ÎMPĂRĂTESC»

Descriind tactica de luptă adoptată de moldoveni, cronicarul turc Safadeddin Mehmed Hodja Efendi scrie cu năduf:

«...Domnul Moldovei, ducînd bogățiile țării în locuri prăpăstioase, a urcat și animalele de povară în locuri greu de umblat. Apoi, cu netrebnicii pe care-i adunase, el s-a ascuns în păduri de nestrăbătut, pe unde și vîntul trecător nu poate trece din cauza desimii copacilor și în adîncul cărora se putea ascunde o oaste numeroasă. De aceea sultanul, deși a căutat tabăra dușmanului, n-a dat nici de urmele ei și n-a aflat nici de numele ei și n-a văzut pe nici unul dintre acei afurisiți.

Oastea victorioasă otomană, necăjită de secetă și de foamete, a rătăcit multe zile în acele ținuturi pline de primejdii. Veșmintele ostașilor s-au acoperit de colb și de cenușă, iar nasul și nările s-au umplut de praf și de scrum. Călăuza, abătîndu-se de la drumul cunoscut, a pornit, chipurile, pe drumul care ducea la luptă. Din această pricină sultanul, mîniindu-se, a dat poruncă pentru uciderea acesteia. Tocmai atunci cineva din fruntea oștii, întorcîndu-se, a povestit că s-au ivit ghiaurii în pădure. Astfel călăuza a scăpat din ghearele vulturului împărătesc».

Din acest citat rezultă în mod indubitabil că măsurile de contraspionaj luate de Ștefan cel Mare au pus pe Mahomed al II-lea în imposibilitatea de a afla ceva în legătură cu locul ales pentru desfășurarea bătăliei decisive.

Fapta călăuzei de a îndrepta oastea lui Mahomed al II-lea pe drumuri convenabile lui Ștefan ilustrează cu prisosință patriotismul fierbinte al moldovenilor, care foloseau orice prilej pentru a cauza inamicului dificultăți și a-l împiedica înaintarea. De asemenea, condițiile în care viața călăuzei a fost salvată demonstrează că Ștefan, prin ajutoarele sale, cunoștea tot ceea ce se petrecea în oastea dușmană.

Rolul intensei activități informative desfășurate de iscoadele lui Ștefan cel Mare în timpul înaintării lui Mahomed al II-lea pe teritoriul Moldovei a fost relevat și de către cronicarul turc Kemal-Paşa Zade, care povestește că turcii «au umblat multe zile spre a-l întîlni pe răzvrătit și deși l-au căutat pe acel răsculat și rebel peste tot pe unde au bănuit că ar putea fi, totuși el nu a fost găsit... și nu s-a știut unde se afla. Au mers prin țara aceea timp de 40 de zile; au trecut peste rîurile și stîncile acelei țări... El (Ștefan) se așezase într-un loc și, iscodind, cunoștea conacele dușmanului și, ținînd seama de aceasta, își pregătea locurile sale pentru fugă. Oriunde se îndrepta cu mare viltoare oastea purtătoare de victorie, cel cu gînduri rele, la rîndul său, ajungea și el într-un loc și, ori de cîte ori găsea prilej, îi nimicea pe cei liberi și pe supușii care, despărțindu-se de ordia împărătească, plecau pe șesuri și pe cîmpii după pradă»...

«...DE ACEEA DOMNIA VOASTRĂ CĂUTAȚI BINE CU ISCOADE...»

Urmărind prin ajutoarele sale toate mișcările turcilor, la 20 aprilie 1479 Ștefan a înștiințat pe brașoveni că turcii au trecut cu mare oaste în Țara Românească și neștiind încotro se vor îndrepta, el îi ruga pe brașoveni să se informeze și dacă vor afla că se îndreaptă împotriva lui, să-l înștiințeze îndată; de asemenea a mai cerut știri și despre Ali-bei.

Printr-o altă scrisoare din 20 ianuarie 1480, Ștefan comunica brașovenilor că turcii făceau mari pregătiri de război, dar nu știa încotro vroiau să pornească; în același timp îi ruga pe aliații săi să fie pregătiți pentru orice eventualitate, fiindcă și el era gata să înceapă războiul.

La 9 iulie 1480, Ștefan scria bunilor săi prieteni din Brașov, «bîrăului și tuturor pîrgarilor», că iscoadele sale care ajungeau la turci «așa ne spun că turcii au și alte oști gata și pîndesc undeva, să ne ia înainte sau nouă sau vouă. De aceea domnia voastră căutați bine cu iscoade și dacă veți vedea domnia voastră că acei vrăjmași pornesc sau împotriva voastră sau împotriva noastră, să fiți gata și să ne trimiteți iute de știre și noaptea și ziua, ca să fim și noi gata și să ne ridicăm împreună cu domnia voastră împotriva celor vrăjmași...» (Ion Bogdan, «Documentele lui Ștefan cel Mare»,vol. II).

Prin scrisoarea trimisă din Roman la 4 februarie 1481, Ștefan cel Mare mulțumea brașovenilor pentru știrile pe care i le-au trimis și îi asigura că le va trimite și el informațiile ce vor fi primite de la oamenii săi din Turcia.

Tot în iarna anului 1481 brașovenii făceau cunoscut domnului Moldovei că dețineau știri cu privire la intențiile de atac ale turcilor.

UN SECRET... CARE N-A RĂMAS SECRET

În anul 1483 Baiazid al II-lea a trimis un sol în Moldova pentru a cere tributul. Ștefan refuzînd să-l plătească, în anul următor, la 1 mai, sultanul a pornit asupra Moldovei.

La 20 iulie, oastea lui Baiazid a pornit spre Cetatea Albă, unde sosiseră și 50 000 de tătari. După 15 zile de luptă fără întrerupere, în care doi pîrcălabi ai cetății, Gherman și Oană, au fost uciși, Cetatea Albă a capitulat.

La puțin timp după căderea Cetății Albe spionii turci au aflat că moldovenii rămași în cetate au trimis știre lui Ștefan cel Mare «să vină numaidecît, căci îi vor preda cetatea». Același cronicar povestește că Ștefan, la rîndul său, pregătind scări și adunînd oaste și încărcînd, în timpul nopții, ostași în corăbii, a venit pe apă chiar lîngă Cetatea Albă. «Șireții ghiauri dinăuntru îl așteptau, uitîndu-se la drum. Ghiaurii haini i-au omorît pe cei care păzeau cetatea. Pe scurt, în timpul nopții, au așezat scări la fortăreața Cetății ca să urce sus. Allah a făcut în așa fel încît unii dintre gazii au aflat despre aceste fapte ale ghiaurului. Ei au tăcut pînă ce cîțiva ghiauri s-au urcat pe scări. Gazii, la rîndul lor, strigînd numele lui Allah, au tras săbiile și prinzîndu-i, i-au măcelărit pînă în zori».

Iată consecințele desconspirării secretului unei operațiuni!

PRINSUL VORBEȘTE

Sultanul, aflînd despre încercarea neizbutită a lui Ștefan de a recuceri Cetatea Albă, a poruncit lui Ali-bei «să meargă la acel ghiaur și, întîlnindu-se cu el, să se străduiască mult ca să-i vină de hac, iar dacă nu se va întîlni cu el, să-i devasteze vilaietul, să-i pîrjolească și să-l aducă în ruină în așa măsură încît să nu rămînă urmă de veselie».

La executarea ordinului primit la 5 septembrie 1485 armatele lui Ali-bei «au intrat în vilaietul Moldovei... Ștefan se făcuse nevăzut și nu se știa unde se găsește. L-au căutat prin păduri, în văi și în cîmpii mai multe zile, nelăsînd nici un loc necercetat. Nu s-a găsit nici urmă de Ștefan cel Mare și el n-a apărut. În sfîrșit — relatează cronicarul Aşik-Paşa-Zade — au pus mîna pe o iscoadă din oastea acestuia și l-au întrebat: *Încotro a plecat Ștefan sau unde se află?* Acel prins a vorbit așa: *Ștefan a plecat și s-a dus în vilaietul leșesc*».

Cunoscînd priceperea domnului Moldovei în a organiza acțiuni de dezinformare a dușmanului se poate presupune că iscoada pe care turcii au pus mîna era de fapt trimisă de acesta pentru a duce știrea că Ștefan nu se mai afla în Moldova. În cazul însă cînd a fost o acțiune spontană de dezinformare a dușmanului, ea constituia încă o dovadă a dragostei moldovenilor față de cel care îi conducea în lupta inegală dar eroică pentru apărarea libertății și independenței țării.

AGENȚII LUI ȘTEFAN AFLĂ DESPRE UN PLAN DE OCUPARE A MOLDOVEI

După moartea lui Cazimir, urmașul său, Ioan Albert, a elaborat un plan de ocupare a Moldovei. În anul 1494, el a convocat la Levocea pe frații săi: pe Vladislav, regele Ungariei, pe Alexandru, marele duce al Lituaniei, pe Sigismund și pe cumnatul lor Frideric de Brandenburg, pentru a le aduce la cunoștință planul conceput și pentru a obține adeziunea lor.

Cu toate că tratativele s-au desfășurat în «cel mai mare secret», agenții lui Ștefan cel Mare au reușit să afle conținutul lor și să-i comunice intențiile regelui polon. Ca urmare, domnul Moldovei a făcut numeroase demersuri pe lîngă Alexandru al Lituaniei și pe lîngă Vladislav al Ungariei, cerîndu-le să ia măsurile necesare prevenirii conflictului.

Neprimind un răspuns liniștitor, Ștefan — fiind perfect informat de către agenții săi despre intențiile dușmanului — a putut lua toate măsurile impuse de această grea situație. O nouă victorie fusese repurtată pe «frontul din umbră».

C. NEAGU, D. MARINESCU, R. GEORGESCU

(Va urma)

ADIO, REUMATISME! Din aproape 30 de foraje făcute în pămîntul binecuvîntat al județului Bihor a țîșnit — fierbinte și miraculoasă — apă termo-minerală de calitatea celei de la Băile Felix. Adio, reumatisme: rezervele bihorene de ape tămăduitoare se dovedesc practic inepuizabile. Nu rămîne decît să creăm stațiuni pentru a le valorifica cum se cuvine.(S. Faur)

VAN JACKET-ORADEA. Clientul cel mai pretențios — și mai bine plătitor al fabricii orădene de blănuri «1 Mai»: firma japoneză «Van Jacket» care cere hainelor (tip «Sfîntul») să fie desăvîrșit executate, să aibă patru etichete de calitate și la toate cusăturile — blana pe dinafară. Modă eschimoasă made in Romania, la Tokyo! (S. Faur)

UN PENSIONAR MAI MULT DECÎT HARNIC. În această campanie agricolă, cooperatorul pensionar Vasile Mardare, din comuna Rediu-Neamț, în vîrstă de 77 de ani, a ținut — deși nimeni nu-l obliga — să fie prezent pe cîmp și, după puterile sale, să dea o mînă de ajutor la recoltat. Bravo, moș Mardare! (Dan Bîrlădeanu)

UN DEGET ÎNTRE DOUĂ TRENURI. Venind dinspre Constanța și așteptînd legătura spre Baia Mare, un călător dorește să-și schimbe pansamentul de la un deget rănit și pe cale de infectare. Se adresează cu încredere la dispensarul gării unde însă Lazăr Petre (oficiant sanitar) îl refuză: «nu e urgență, tovarășe!» (G. Stanca)

MOMENT I.T.B. Într-un autobuz de pe linia 32. Încasatoarea cu nr. 37422. Biletul dat unui cetățean zboară de pe măsuță în momentul închiderii ușii, în spatele scaunului taxatoarei. Călătorul roagă să i se dea biletul. Răspunsul sosește ca din praștie (e drept că s-a folosit cuvîntul «dumneavoastră»): «Vi l-am băgat sub nas. N-aveți decît să vă duceți după el». (I. Cioară)

DIN MAREA ÎNTRECERE. Dintre întreprinderile bucureștene care, în cinstea zilei de 23 August, au raportat sau raportează în aceste zile realizarea planului cumulat pe opt luni, amintim cîteva, situate în sectorul 2: Fabrica de cinescoape (producția globală: în 17 august, producția marfă: în 20 august); Sintofarm (8 și, respectiv, 20 august), Steaua (14 și 4 august); C.I.L. Pipera (15 și 14 august). (D. Istrate)

LA MULȚI ANI, TOVARĂȘE DECAN! Ion Brînzea din Brașov a împlinit 100 (una sută) ani și, pe acest temei, a fost în mod solemn declarat decan de vîrstă al municipiului. «Care este secretul longevității dv., tovarășe Brînzea?» «Lactatele la baza alimentației, mersul pe jos — regulă de viață, țigara declarată inamic, program zilnic de masă, somn plumbare, scrupulos respectat. (C. Georgescu)

SÎNT ATOTȘTIUTORI AGENȚII DE CIRCULAȚIE? Nu, și nici nu e cazul. Unii dintre noi îi confundă însă cu oficiii de informații universale. Plutonierul major Cornel Omeag ne dă un singur exemplu (dintr-o mie): «Nu știți unde se dau foi de tort»?. I-a întrebat într-o seară cineva. (D. Ștefan)

GĂLĂGIE CU ȘI FĂRĂ MOTOCICLETE. Avînd amplasat la parter un magazin de desfacere a pieselor pentru motociclete, *locatarii blocului* de la Podul Grant (Calea Griviței), cît și cei din *împrejurimi*, au uitat ce este odihna de după-amiază... Posesorii de motociclete, chiar dacă *nu* vin să cumpere piese, demonstrează însă din plin calitățile poluante (sonore și fumigene) ale țevilor de eșapament. (Ilie Tudora)

A FOST REZOLVATĂ PROBLEMA UNUIA DIN PRINCIPALELE NODURI DE CIRCULAȚIE ALE CAPITALEI. Pe Calea Griviței, în dreptul Podului Grant se fac ultimele fîșii pentru darea în folosință a străzii Mînăstirea Curtea de Argeș. (Ilie Tudora)

NICI MĂCAR UN INDICATOR! La poalele dealului Cozancea, lîngă satul Ionășeni-Truseșt (Botoșani), există o *mînăstire* veche de două secole. Nici un *indicator nu-ți* arată drumul. Din păcate, de mulți ani cei de la Direcția monumentelor istorice n-au mai trecut pe aici... (L. Teodorescu)

LUMINI PE STICLĂ. Eugenia Buiuc Marinescu expune într-o sală a primăriei din Bergheim (R.F.G.) 60 de picturi pe sticlă cu subiecte inspirate din folclorul nostru — basme, legende, mitologie populară. Succesul este deplin. (E. Dascălu)

ÎN VIZITĂ LA STAN PĂTRAȘ. De curînd, pionierii de la Școala generală nr. 2 din Cisnădie, membrii echipajului «Măgura Cisnădiei», au fost oaspeți ai Maramureșului. Micii membri *ai expediției folclorice* au salutat cu deosebit entuziasm întîlnirile cu I. Bărodi, creatorul vestitelor porți maramureșene, și cu Ioan Stan Patraș, sculptorul «cimitirului vesel» de la Săpînța... (Letiția Caprâ)

MODE LISETTE ȘI... PISTRUIATUL. Firme noi în centrul Oradei: «Mode Lisette — modele pariziene și vieneze — paltoane, pantaloni de mirese, flori»; «La crucea de aur» — magazin de pînzărie și manufactură», fondat în 1892; Încălțăminte Mociornița, Tutungerie «La Ungureanu», «Studio Juliettaa»... Firește, *trucuri* cinematografice, decor pentru ultimele zile de *filmare* ale «*Pistruiatului*», serial TV (în zece episoade) cu premiera în seara lui 16 august. Pistruiatul se numește în civilitate Constantin Bălaiu, zis Bilă, are pistrui falși și 12 ani adevărați, este bucureștean și elev în clasa a VII-a și se află, ca actor, pe mîna regizorului Francisc Munteanu, autor total al serialului. (V. Tudor)

TELEFONUL FĂRĂ FIR. Telefoanele publice existente pe traseul Scala – Piața Amzei își fac de cap rău de tot. Săptămîna aceasta, din 8 aparate — 3 nu funcționau deloc, 2 te păcăleau *furîndu-ți fisele*, *iar restul făceau* contacte cu numere nedorite. Alo? (D. Istrate)

SÎNT IUBIȚI ARTIȘTII NOȘTRI, DAR... De pe multe din afișele concertului de muzică ușoară susținut de Mihai Constantinescu, Olimpia Panciu și Marius Țeicu la Ploiești, zilele trecute, admiratorii au decupat fotografiile soliștilor. Sînt iubiți artiștii noștri, nu glumă, dar cine știe, dacă s-ar găsi de vînzare cărți poștale cu pozele înduite, poate că afișele ar rămîne întregi, adică așa cum le stă bine. (Magda Mihăilescu)

HALAL DIVIZIUNE A MUNCII. La modestul chioșc cu înghețată din fața Gării de Nord din Ploiești, operațiunile de vînzare erau asigurate, în ziua de 8 august a.c., de nu mai puțin trei persoane: *una lua banii*, alta pregătea cornetele, cealaltă le umplea cu înghețată. (Magda Mihăilescu)

CEA MAI LUNGĂ MANIFESTAȚIE CULTURALĂ, care bate toate recordurile, este «CIBINIUM '73». S-a deschis la 1 martie și va dura pînă la 31 decembrie. Dar manifestările de elită au loc între 13 și 19 august, cuprinzînd orașele și satele din județul Sibiu. Anul acesta «CIBINIUM» este dedicat în principal artelor plastice.(C. Bozbici)

EXPORT ACTIV. Piersica: 62 mm diametru. Coacerea: 75%. Lădița: 37 piersici. Lădițe: 1 700 bucăți. Toate provenind de la celebra piersicărie Cadea — I.A.S. «Valea lui Mihai» — al cărei director este Eroul Muncii Socialiste Szabo Emeric. Și toate luînd, zilele trecute, drumul spre Spania, în două uriașe mașini frigorifice. În timp ce alte piersici din soiurile Jerseyland, Dixired, Cardinal, Blazingold etc. au pornit-o spre R.D.G., R.F.G., Suedia, Cehoslovacia, Ungaria. Cu totul, 1 450 tone piersici pe vară asa da, comerț activ! (V. Tudor)

SCURTA ÎNTÎLNIRE... Șaptesprezece persoane venerabile cu părul scăldat în argint și strănepoți de crescut acasă și probabile dureri reumatismale s-au întîlnit săptămîna trecută într-o clasă a Școlii generale nr. 4 din Oradea: *prima promoție* de fete a primei școli românești superioare de comerț din România. Din 36,17 în viață. Prilejul: 50 de ani de la absolvire. «Fetele» au fost strigate la catalog de doi dintre profesorii lor, exemplu, bune de urmat, de strălucită longevitate. (S. Faur)

DUBLĂ CAMPIOANĂ REPUBLICANĂ. Mîndria mezinilor (înotători!) din Oradea: Magdalena Toth de două ori campioană republicană la campionatul de sărituri în apă rezervat copiilor, ediția a X-a. Se pare că tînăra orădeancă sare cu egal talent (și direct în brațele succesului) și de la trambulina de 1 metru, și de la cea de 3 metri. (L. Teodorescu)

RAIUL PIONIERILOR poate fi numită tabăra de la Pîrîul Alb, la km 13 de Reșița. Pe malul lacului de acumulare Secu, copiii stau în caroserii de autobuze dezafectate, înzestrate însă în interior cu tot confortul, au la dispoziție o mini-cale ferată cu mini-tren și mini-gară, un teren de carting, două piscine, terenuri de jocuri. Și totodată așa, în joacă, aici învață să se gospodărească singuri. (N. Isculescu)

NU PREȚUPEȚESC SÎNGELE. Ne face mare plăcere să vă comunicăm primele două nume de pe lista donatorilor de sînge onorifici ai uzinelor «Electronica»: Eugenia Botez, 52 de ani, muncitoare în secția 310, a donat sînge pînă acum de 45 de ori; Mircea Mihalache, maistru, șef de atelier — de 14 ori (mai are *timp* s-o ajungă din urmă pe Eugenia Botez: e cu 14 ani mai tînăr). (D. Ștefan)

IMPORTANT E TRANDAFIRUL... În fața blocului 28, din strada Reconstrucției (cartierul Titan), o grădină cultivată de locatarii blocului adăpostește încă trandafiri înfloriți de diferite specii, atunci cînd pe Aleea Trandafirilor ei s-au vestejit de mult. (Iulia Moldoveanu)

CURGE LAPTE, MIERE NU. Pe trotuarul Alimentarei din strada Mîntuleasa nr. 22 se formează în fiecare dimineață un pîrîiaș de lapte, scurs din pungile defecte. Cam multe pungi defecte. Despre asta s-a mai scris. Nu-i nimic mai scriem încă o dată de laptele irosit. (C. Georgescu)

GAROAFE LA GAROAFĂ. Gospodarii comunei vrîncene cu nume poetic și floral Garoafa au realizat acordul între nume și renume plantînd 123 000 flori în spații verzi și ronduri. (D. Ștefan)

ȘOFERI CU INIMĂ BUNĂ! Ne roagă niște cititori să spunem o vorbă despre o stație care deservea două institute de cercetări, mai multe magazine, plus centrul comunei Băneasa. Această stație de pe *linia* 61 s-a desființat, a fost mutată în alt loc, *din motive* obscure. E drept că șoferii opresc, înțelegători, și *în vechea stație*, dar de ce să *nu* fie totul legal! (Dinu Flămînd)

TREI AUTOBUZE ȘI TOATE... PATRU. Într-o vreme, autobuzele 31 și 76 mergeau pe strada Roma. Strada s-a stricat, autobuzele *s-au* mutat pe Calea Dorobanți. Strada s-a reparat, autobuzele au fost uitate tot pe Calea Dorobanți. S-a mai inventat și traseul 104. Acum Calea Dorobanți suportă autobuzele 31, 35, 76, 104 și tramvaiul 5. Cum va fi cînd Calea se va strica? Toate autobuzele și tramvaiul 5 se vor muta pe Roma? (Niscu-lescu)

PEPENI ȘI FUSE MECANICE. Aproape 1 000 de femei *din* Alexandria și comunele învecinate sînt pe cale să abandoneze cultivarea vestiților pepeni de Teleorman. A început, zilele trecute, construcția unei filaturi. (Viorica Ciorbagiu)

CÎNTECE ȘI DANSURI DE PE PLAIURILE CARAȘ-SEVERINULUI. Un veritabil dute-vino al ansamblurilor folclorice din județ: abia întors, Ansamblul «Floare bănățeană» dintr-un turneu de succes în Iugoslavia, un altul — «Semenicul» — a pornit spre R.P. Bulgaria — pentru a participa la *Festivalul* internațional de folclor de la Burgas și a da o serie de spectacole la Ruse, Silistra, Tolbuhin, *Sofia* și pe *litoralul* bulgar. (I. Cioară)

RĂSPUNS LA O PROPUNERE. În numărul 31 al revistei noastre, la rubrica «Buletin de știri» («Ce-ar fi dacă?»...) cititorul Horia Pătrașcu făcea propunerea ca, anual, să fie sărbătorită o ZI A FORESTIERULUI. Receptiv, Consiliul județean al sindicatelor–Argeș a organizat duminică (5 august a.c.) ZIUA MUNCITORILOR FORESTIERI, la Rîușor, unde au participat peste 8 000 de muncitori forestieri, îndeosebi *din* sectoarele de exploatare și industrializare ale U.F.E.T. Stîlpeni, precum și cetățeni din comunele învecinate, *urmărind* spectacolele susținute de formațiile artistice ale *sindicatelor* din Pitești, Cîmpulung, Curtea de Argeș, Topoloveni și Stîlpeni și întrecerile sportive pe terenuri amenajate ad-hoc precum și jocurile distractive organizate. (Virgiliu Martinescu, Pitești, str. Industriei nr. 15)

ION JERCA S-A SUPĂRAT. La concursul pentru cele mai reușite bovine, organizat cu ocazia tîrgului tradițional din comuna Godinești — Gorj, s-au oferit premii în valoare de 16 000 lei. Premiul întîi, un televizor «Astronaut», a fost destinat cooperativei agricole din Bălești, urmînd ca producătorii particulari să aibă acces la *premiile doi* și trei. Ce nu i-a convenit lui Ion Jerca, *renumit crescător* cu 6 vite în bătătură, posedînd *grajduri model*, cu lumină fluorescentă și difuzor: vitele lui sînt așa de frumoase, încît ar fi luat sigur premiul doi, adică un tranzistor «Neptun», ori el avea nevoie de premiul trei, o butelie de aragaz. Neavînd «pile» pentru butelie, a renunțat să vină la tîrg. Să vedem ce va face la anu... (L. Popescu)

PRIMA EXPOZIȚIE COLECTIVĂ pe care artiștii plastici din Galați și Brăila au organizat-o la București poate fi văzută la Ateneul Român. Lucrările oglindesc poezia muncii și împlinirile *timpului* socialist. (C. Georgescu)

PEREȚII TRANSLUCIZI nu sînt o noutate pe plan mondial. La fabrica de geamuri din Buzău unde se fabrică cărămizi din sticlă, da. Acestea vor oferi arhitecților posibilitatea de a ornamenta fațadele sau de a decora interioarele. (V. Tudor)

ARAGAZ ÎN CUTII POȘTALE. Le-am întîlnit pe străzile din Reșița. Și, după cît afirmă localnicii, butelile de aragaz sosesc la adresa indicată cu destulă promptitudine. Păcat însă, după cum relatează ziarul local «Flamura», că în diferite sate din județ — Zăgujeni, Prisaca, Liubcova, Berzasca, Sichevița — oamenii sînt obligați, de aceeași întreprindere, să aștepte ore și zile întregi. (I. Cioară)

MUZEU SĂTESC LA GLODENI. La inițiativa Comitetului comunal de partid din comuna Glodeni, jud. Gorj, s-a înființat un muzeu sătesc. Numeroși localnici au răspuns la această inițiativă donînd pentru muzeu numeroase obiecte de valoare, care atestă *portul*, *vechile ocupații* de aici, precum și colecții de roci și *numismatică*. (Marga Nedelea)

O SAUNĂ PE ROȚI. De data aceasta *nu* e vorba de celebra baie de aburi finlandeză. Am constatat că poți foarte bine face o asemenea baie, călătorind, acum în plină vară, cu autobuzul din centrul orașului Suceava pînă la gara Ițcani. Cu alte cuvinte pe linia numărul unu. Mașinile de pe traseul respectiv circulă atît de aglomerate — din cauză că vin rar — încît baia de aburi e inevitabilă. În schimb e foarte ieftină: intră în costul biletului — 1 leu. (F. Urseanu)

ȘI LA VULCAN SE ȚES COVOARE. Industria linii din Timișoara a deschis o secție de țesut covoare în Vulcan (Hunedoara). Aici lucrează 120 de femei, care în prealabil au *urmat* cursuri de inițiere în arta țesutului. (D. Istrate)

AGENȚIA. Ni se spunea că actualul sediu al Agenției de voiaj C.F.R. din Calea Victoriei este numai o «stație» provizorie. Provizoratul s-a permanentizat. Încăperea agenției este atît de mică, încît nici interminabilele cozi nu mai au loc. Transpiră călătorii, transpiră funcționarele, toată lumea e nervoasă, îți vine să o iei pe jos pînă la Brașov decît să stai mai bine de un ceas după bilet. (N. Isculescu)

BIBLIOTECA PERICULOASĂ. Biblioteca Centrală de Stat stă închisă de o lună. Și va mai sta. Clădirea improprie și veche (pe vremuri aparținînd Bursei) a devenit periculoasă. O parte din tavanul etajului doi pur și simplu *s-a* prăbușit. Noroc că n-au fost victime omenești! N-ar fi *cazul* ca biblioteca să capete o casă nouă? (Alexandru Stoichiță)

CORMAIA, UN RIULEȚ DE MUNTE PIERDUT ÎN MUNȚII NOȘTRI. Loc bun de pescuit păstrăvi, tezaur de păduri, vale încîntătoare de drumeții. Acum valea a devenit și cel mai nou loc unde se extrage o marmură frumoasă. (L. Teodorescu)

sfaturi pentru tinerele mame

cura de altitudine

Într-o zi — cînd lucram într-o policlinică de copii — intră în cabinetul meu un coleg, dar de altă specialitate, tatăl a două fetițe. Tînărul tată mi-a făcut reproșuri violente că am stricat concediul la mare întregii familii, că acum trebuie să anuleze biletele și că i-am creat o mulțime de complicații familiale, că nu se mai înțelege nici cu soacra care nu mai poate să-și facă băile calde la mare etc., etc. Ce se întîmplase?

Colegul meu avea doi copii frumoși care urmau să plece cu căminul la mare; înainte de plecare, așa cum prevăd instrucțiunile, copiii fuseseră examinați și li s-au indicat o serie de analize.

Reacția la tuberculină a fost la ambii copii intens pozitivă (adică acești copii aveau în organismul lor microbul tuberculozei sub o formă ușoară de îmbolnăvire, singura manifestare din cea alergică cutanată). În această situație li s-a interzis plecarea la mare și astfel s-a produs marea dramă familială. Cînd s-a lămurit cum stau lucrurile, a schimbat marea cu muntele. Întîlnindu-l peste cîțiva ani nu știa cum să-mi mulțumească pentru indicația categorică pe care i-o dădusem.

Să mergem la munte deci! Fără însă a nesocoti faptul că există mari deosebiri între climatele montane. Clima de peste 1 000 metri, reprezentată de stațiuni ca Predeal, Păltiniș, Poiana Brașov, Stîna de Vale, este cea mai excitantă. Aerul este de o puritate excepțională, fără praf, fum, microbi alergeni. Acțiunea climei alpine se bazează pe presiunea atmosferică redusă, pe iradiația luminoasă și ultravioletă intensă, pe uscăciunea aerului însoțită de temperaturi reduse și lipsită de vînturi. Clima de înălțime produce creșterea globulelor roșii excitînd deci măduva osoasă. Crește frecvența pulsului, tensiunea arterială, metabolismul și pofta de mîncare revine.

Din toate acestea rezultă acțiunea foarte intensă a climei de înălțimi asupra organismului și deoarece întreaga acțiune se prezintă sub formă de excitare, ea pretinde o anumită rezistență și anumite rezerve din partea organismului.

Clima subalpină (500–1 000 metri) din stațiunile Timiș, Poiana Țapului, Codlea, Bran, Rucăr, Brebu, Soveja, Putna, Azuga etc., este mult mai puțin excitantă decît cea alpină, deci de ea pot beneficia o categorie mai largă de copii. Este cea mai indicată climă pentru tratamentul T.B.C. pulmonar, al anemicilor, debilitaților și convalescenților. Clima de colină, sub 500 metri (Breaza, Văleni, Văratec, Agapia, Călimănești), este clima de cruțare prin excelență, indicată pentru convalescența bolilor căilor respiratorii superioare, a T.B.C. pulmonar, a copiilor nervoși, surmenați.

Și dacă afecțiunile tuturor membrilor familiei se pot acorda cu indicațiile aceleiași stațiuni montane, toată familia se va simți bine și în concluzie vor prospera și cei mici.

Doctor Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru
maternitatea Spitalului Brîncovenesc

lumea vorbește despre chefir (III)

Chefirul poate fi consumat zilnic și la orice oră a zilei, fie în loc de apă, fie ca aliment. Poate fi folosit în diferite preparate culinare. Este recomandat să înlocuiască masa de seară. Pentru cei ce suferă de constipație, să micșoreze durata de formare a chefirului la 12 ore, iar cei ce suferă de diaree sau au un peristaltism exagerat să lungească durata de formare la 48 ore. Cînd situația se va normaliza se va reveni la durata de 24 ore.

Tratamentul cu chefir poate fi folosit în diferite maladii:

1. *Ulcerație gastrică și duodenală.* Se va consuma zilnic 1/2 litru chefir, fie înainte de masă sau după, ținîndu-se seamă de indicațiunile organismului. În cazuri de ulcer, sînt organisme care îl acceptă înainte de masă și organisme care îl acceptă după masă.
2. *Hiperaciditate gastrică.* Rația zilnică 1/2 litru chefir înaintea fiecărei mese, bine salivat. După 4–5 zile aciditatea revine la normal.
3. *Laringită.* Zilnic se va consuma 1,5 litri repartizat în mai multe reprize care să acopere toată ziua.
4. *Astm.* Rația zilnică 2 litri chefir, repartizat în mai multe reprize, ce acoperă toată ziua.
5. *Anemie.* Rația zilnică între 2 și 3 litri pe zi, de la caz la caz. În patru luni se revine la normal.
6. *Hepatită.* Zilnic, un litru chefir repartizat în mai multe reprize.
7. *Boli de rinichi.* Rația zilnică 1,5 litri chefir, repartizat în mai multe reprize.

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

ÎNTÎMPLĂTOR CA PE VREMEA BUNICII. O furtună provoacă o pană electrică la spitalul județean Brăila. În minutele acelea, pe masa de operație se afla un caz grav: R.S., mamă a 3 copii, cu inundație abdominală catachismică, ca urmare a unei sarcini extrauterine rupte. La lumina lămpilor de petrol, hemoragia a fost jugulată. Medicii de gardă doctor I. Ganici, doctor Gh. Spătaru și doctor N. Herescu, precum și medicul șef al secției, doctor Ion Drăghincescu, aduc pe lume un băiețel. Să trăiască flăcăul și felicitări echipei medicale! (Corespondență de la *Mihai Enăchescu*, asistent principal).

UN CAZ REZOLVAT LA TIMP. Orele 10 seara. O femeie tînără, de 23 ani, Costache Constanța, este adusă de urgență cu salvarea la Spitalul Brîncovenesc. Diagnostic: hemoragie digestivă superioară, ulcer duodenal (un ulcer care s-a sîngerat și care a dat în melenă). I se administrează imediat medicamente coagulante (care să oprească sîngerarea). Este internată, cu tratament de odihnă obligatorie la pat și cu gheață pe abdomen. Este pusă în continuare sub observație directă. Internată și tratată la timp, Costache Constanța s-a vindecat fără operație. Acum a și ieșit din spital.

UN CULES DE FRUCTE MAI PUȚIN VESEL. Sandu Alexandrina, cooperatoare la C.A.P. Găiseni (județul Ilfov), a căzut de pe o scară în timp ce culegea fructe din livada gospodăriei. Este adusă cu salvarea la Spitalul de urgență al municipiului București. Aici se constată o fractură la brațul și antebrațul stîng și fracturi costale multiple. Este imobilizată în aparat ghipsat pentru 30 de zile și se face un bandaj toracic. Acum se simte bine.

GRABA STRICĂ TREABA. «Eram pe o schelă, pe o bară groasă de fier» povestește Crîșmaru Constantin, 20 de ani, instalator la F.C.M.E. «Am vrut să cobor mai repede pe copacul de alături. N-am reușit și am rămas agățat. Atunci am fost nevoit să merg în mîini pe fierul ăla ca să ajung pînă la scara pe care mi-o țineau băieții. La un moment dat, mi-am pierdut echilibrul și-am căzut jos». «Fractură de epifiză distală, radius stîng», diagnostichează tovarășul asistent principal Copp Tudor, de la Spitalul de urgență. Bolnavului i se imobilizează brațul într-un aparat ghipsat și i se dă drumul acasă.

JOC DUR. În timpul unui meci de fotbal, Bledea Marin, 23 de ani, muncitor, este lovit peste picior. La spital, se constată că osul gambei drepte e spart în mai multe bucăți. Fragmentele de os au fost reduse (puse cap la cap) și puse într-un aparat ghipsat. Bolnavul a fost reținut în spital pentru supraveghere. Datorită asistenței medicale de înaltă calificare, tînărul fotbalist a scăpat fără intervenție chirurgicală.

poșta medicului

PÎȚU GHEORGHE. Săvinești, județul Neamț: 1) *Stenoza mitrală* este într-adevăr o afecțiune cardiacă, făcînd parte din grupa așa-ziselor *boli valvulare dobîndite* (cel mai frecvent ca urmare a unui puseu de reumatism acut care a «mușcat» din copilărie această regiune a inimii). După cum știți, desigur, cavitățile inimii sînt în număr de patru: două atrii și doi ventriculi, între care există cîte un orificiu ce se închide intermitent în timpul contracției (sistolei) cardiace cu niște clapete, numite valvule. Orificiul atrio-ventricular stîng (sau mitral) are două asemenea valvule mitrale. În caz de stenoză mitrală, cauzată de rigiditatea și deformarea valvulelor orificiului mitral, orificiul se îngustează (gr. *stenos* = îngust) și circulația sîngelui este îngreunată; 2) Semnele cele mai precoce ale stenozei mitrale sînt: greutate în respirație, palpitații, dureri precordiale și perceperea la ascultație a unui suflu cu localizare în vîrful sau în imediata apropiere a vîrfului inimii (spațiul 5 intercostal stîng); 3) La ora actuală, datorită marilor progrese realizate în chirurgia cardiacă, pentru repararea valvulelor deformate prin leziunea reumatismală (comisurotomia mitrală), sau chiar pentru reconstrucția lor (proteze valvulare, homo și heterografe valvulare), stenoza mitrală nu mai prezintă un pericol grav pentru viața omului; 4) În stadiul de compensare, ca în cazul dumneavoastră, tratamentul bolii se bazează în special pe măsuri igieno-dietetice, medicația (Moldamin, Penicilina V) servind doar profilaxiei și combaterii afecțiunii de bază care a determinat leziunea valvulară. Boala este compatibilă cu o activitate rațională care să nu implice un efort fizic deosebit și care să se desfășoare într-un loc de muncă ferit de frig și umezeală. Cantitatea alimentelor trebuie astfel «dozată» ca să vă păstrați greutatea medie în raport cu vîrsta și înălțimea, nedepășind 20-25 calorii pe kilocorp/zi. Veți alege alimente și moduri de preparare care să asigure o digestie ușoară: carne slabă, fiartă sau friptă; pește proaspăt fiert; produse lactate, între care brînzeturile proaspete; grăsimi sub formă de puțin unt proaspăt și untdelemn neprăjit; legume, cu excepția fasolei uscate și a verzei, care sînt mai greu digestibile; fructe, paste făinoase. Căutați să vă asigurați: a) o stare de calm (utilizînd eventual unele sedative: Bromoval sau Hidroxizin), b) un număr suficient de ore de somn; c) evitarea încărcării orelor de muncă; d) regularizarea scaunului zilnic (eventual cu ajutorul unui laxativ vegetal de tip Galcorin); e) evitarea cafelei negre, alcoolului, ciocolatei, ceaiului tare; f) suprimarea sau reducerea țigărilor la cel mult 6–8 pe zi.

C.B. NADRAG, județul Timiș: *Hipomenoreea*, tulburare constînd în reducerea cantității și uneori a duratei menstrelor, se datorește de multe ori unei atrofii a mucoasei uterine cu insuficiență ovariană, în urma unor chiuretaje repetate; alteori, mai rar, unei dereglări a activității hormonale, hipofizoovariene. Ca tratament se administrează sub control medical hormoni estrogeni în doze mari, zilnic, repetate mai multe luni. Eventual se poate continua cu progesteron 10 mg/zi, asociind cu vitamina E. 3–4 drajeuri/zi.

SANDU STAN — Topoloveni, județul Argeș: *Pitiriazis versicolor* este o ciupercă de piele (epidermomicoză) datorată parazitului denumit «*Microsporum furfur*», ce se manifestă sub formă de pete rotund-ovalare, uneori confluente, de culoare variind de la a cafelei cu lapte la brun-arămiu, fără mîncărimi, localizate (inestetic) pe toracele superior și pe umeri, mai rar pe gît și față. Puțin contagioasă, dezvoltarea sa este favorizată de transpirația abundentă și de un anumit grad de aciditate a pielii. Ca tratament, după o baie caldă, pentru înmuierea și permeabilizarea epidermei atacate, veți face aplicații zilnice sau chiar de două ori pe zi de la gît și pînă la centură, inclusiv umerii și brațele, cu următoarele două loțiuni:

ÎMPOTRIVA PETELOR DE PITIRIAZIS VERSICOLOR

Soluția I:
Rp. Hiposulfit de sodiu 10 g
Apă distilată ad 100 ml
Soluția II
Rp. Acid tartric
(sau Acid clorhidric) 5 g
Apă 100 ml

D.S. extern: Se fricționează energic cu o bucată de vată înmuiată în soluția I și după 5–10 minute (cînd pielea s-a uscat) se badijonează ușor cu soluția II.

Durata tratamentului este de 7–10 zile, el va fi însă obligatoriu repetat (chiar dacă petele au dispărut!) peste 3–4 săptămîni și apoi periodic la intervale de mai multe luni (sporii rezistă și dau recidive!). După tratament este indicată helioterapie marină (sau 5–6 ședințe de raze ultraviolete) pentru distrugerea totală a sporilor de pitiriazis.

NICOLAE MĂRIN — Petroșani: Dumneavoastră ne întrebați de fapt ce conține băutura denumită Coca-Cola (care nu e chiar același lucru cu Pepsi-Cola, băută la noi)? Muntenii din Anzii peruvieni au obiceiul de a mesteca frunzele unui arbust numit Erythroxylon coca, deoarece acestea fac să dispară senzația de foame, măresc energia musculară și rezistența la efort. Nu e peruvian care să nu plece la drum lung fără o rezervă de asemenea frunze în desagă. Din această plantă a fost extras primul anestezic local cunoscut în medicină, cocaina. Avînd o acțiune euforizantă, cocaina favorizează, la repetarea dozelor, instalarea unei periculoase patimi — cocainomania. În medicină se mai folosește și tinctura de coca, cu efecte tonice. *Cola vera* este de asemenea un arbust ale cărui semințe — nucile de cola — conțin cofeină, urme de teobromină și tanin, de asemenea folosite sub formă de tinctură ca tonic amar și ca stimulent nervos. Băutura numită Coca-Cola conține așadar în doze mici astfel de extrase cu efecte stimulante.

SILE ANTONACHE — București: Cum pot fi prevenite bolile arterelor coronare? Problema este complicată, pentru că un oarecare grad de scleroză vasculară este oarecum fiziologică, odată cu înaintarea vîrstei. Cert este că, potrivit statisticilor OMS, la fiecare 7 minute moare un cardiac. Putem oare rări acest interval? Un congres internațional recent, consacrat combaterii bolilor coronare recomandă respectarea următorului...

...DECALOG PENTRU PREVENIREA BOLILOR CORONARIENE

1. Nu te îngrășa! Dacă depășești «standardul» greutății cauți să slăbești!
2. În alimentație, înlocuiește grăsimile animale (unt, untura de porc, smîntîna, frișca etc.) prin uleiuri de porumb sau de floarea-soarelui. Evită laptele gras și mai cu seamă brînzeturile grase.
3. Consumă cît mai multe legume și fructe proaspete, carne proaspătă de vită sau de pasăre sau pește proaspăt.
4. Evită pe cît posibil conservele de orice fel.
5. Redu sarea din alimentație. Renunță la orice aliment care conține sare în exces (murături în apă sau oțet, brînzeturi sărate, pește, sau carne sărată, mîsline etc.)
6. Fii cumpătat la țigări, cafea, alcool.
7. Evită pe cît posibil mașina și autobuzul (pentru sănătate bicicleta este un înlocuitor excelent).
8. Scurtează ședințele de «încremenire» în fața televizorului.
9. Practică un sport în raport cu vîrsta. Nu uita că cel mai fiziologic sport e mersul pe jos; e bine să parcurgi cel puțin 4 kilometri pe zi.
10. Evită enervările, încordările, munca în asalt, ritmul trepidant, fii calm!

un medic român deschide o fereastră în lumea tăcerii

O statistică a Organizației Mondiale a Sănătății notează că 6–12 procente din populația globului suferă în diverse grade de surditate. Prin cauzele pe care o determină, surditatea trebuie trecută în rîndul bolilor sociale. Oamenii de știință își concentrează strădaniile pentru înlăturarea acestei lumi a tăcerii pe care o aduce surditatea. În această luptă specialiștii români au multe de spus. România a dobîndit o faimă mondială în chirurgia surdității prin contribuțiile unor medici ca profesor Ștefan Gîrbea, conferențiar Dănilă Cincă, Nicolae Apostol, Emil Cadariu, Leonid Teodorescu, Silviu Solomon, ca și prin importantele realizări ale doctorului Dorin Hociotă, directorul centrului de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. din București.

Doctorul Hociotă, acest om scund, uscățiv, de 46 de ani, care se decide greu să vorbească despre sine, a redat pînă în prezent vieții sociale peste 9 000 de bolnavi, pacienți din țară și din străinătate (Italia, Anglia, R.F.G., Kuweit, Liban, Cuba etc.).

— Să începem cu sfîrșitul, tovarășe doctor. Cîți dintre cei pe care i-ați operat și-au redobîndit auzul?

— Peste 97 la sută, conform unei statistici făcute la trei ani după intervenție. Importante nu mi se par însă cifrele, cît faptul că ele se datoresc unei metode noi. O metodă funcțională și nu una de extirpare. Ajutăm organismul să se redreseze către transplant, către adiționare și nu către eliminare.

— În ce măsură contribuie tehnica la succesul operațiilor?

— Fizica, electronica, chimia se conjugă pe teritoriul medicinei, contribuind la obținerea unor rezultate medicale spectaculoase, nesperate cîndva. Datorită microscopiei am putut aborda urechea sau diverse afecțiuni tumorale care atacă nervul auditiv la limita dintre O.R.L. și neurologie. Datorită tot microscopiei, putem vorbi, în delicatul complex al urechii, de o chirurgie reparatorie și nu de simplă extirpare a organului bolnav.

— Sînteți autorul «timpanelor artificiale», cum le numesc profanii. Cum abordați, la nivel anatomic, fenomenul surdității?

— Am descoperit și pus la punct un sistem original de timpanoplastie. Problema este complicată și plină de detalii specializate. Ceea ce vă poate interesa, bănuiesc, este însă «mecanismul». Trei mari, probleme se impun în timpanoplastie: eliminarea infecției și păstrarea unei structuri anatomice a urechii cît mai aproape de normal; o bună aerare a urechii medii; refacerea unei membrane timpanice simple, mobile, în poziție normală. Dar aceste trei deziderate cer chirurgului o condiție importantă: reconstituirea căii oriculare pentru a asigura urechii medii acel rol fundamental de transmițător al energiei sonore. Sarcina chirurgului constă deci în reconstrucția exactă a lanțului oricular, ceea ce este o treabă de o extraordinară migală. Studii de fizică obligă chirurgul la o muncă de «mecanică fină». Să ne gîndim că este vorba de organe și fragmente de ordinul milimetrilor.

— Am citit comunicarea dumneavoastră ținută la Tokyo în 1972 privind refacerea operatorie a întregii urechi. O operă, desigur, îndelung elaborată și un succes al medicinei românești.

— E urmarea, împlinirea studiilor și preocupărilor mele de acustică. E vorba de o reconstrucție anatomică în care efectul estetic și cel funcțional se completează. Creată, așa cum o știm, cu estetica ei, urechea îndeplinește cu fiecare cută un rol bine determinat. Procedeul pe care îl preconizez are în vedere readucerea urechii la forma normală, pentru randament maxim — în cazuri de malformații, accident sau distrugeri totale în urma supurațiilor cronice.

— Vă mulțumim, tovarășe doctor, pentru speranțele și certitudinile pe care le dați atîtor oameni.

Dorin IANCU

DESPRE MUZICĂ VORBIM PRIN MUZICĂ

CONSTANTIN BUGEANU (III)

mă exaltează în muzică posibilitatea de a descoperi mereu un univers nou

— Cînd v-a decepționat muzica?

— Decepțiile profesionale nu sînt decepțiile muzicii. Am decepții de altă natură: pentru că acord mai multă importanță literaturii decît literaților muzicii, îi citesc și de foarte multe ori unele cărți îmi dau sentimentul de superficialitate. Mă gîndesc cu părere de rău că «mariajul» dintre muzică și literatură este atît de labil; poeții mai ales, ar trebui să fie și muzicieni; am citi poate mult mai puține cărți de poezie, dar am avea poezie mult mai valoroasă...

— N-am în ceea ce-mi spuneți nici un punct de vedere și vă întreb: cînd v-a exaltat muzica?...

— Întotdeauna! Pentru mine Wagner este părintele zeilor. Mă exaltează; nu sînt un admirator al operei verdiene, dar atunci cînd dirijez **Don Carlos** mă exaltează. Și mă întreb cum o fi fost omenirea aceea care oficia muzica fără să-l fi cunoscut pe Bach? Mă exaltează Mozart și, în general, muzica pînă la cea așa-zis modernă, deși îmi place și Schönberg; sînt un romantic...

— Acestea sînt «selecțiunile» din preferințele dumneavoastră?

— Mă exaltează în muzică posibilitatea de-a descoperi mereu un univers nou; cred că numărul stelelor este mult mai mic decît sînt posibilitățile oferite, spre satisfacție, de formele muzicale; a descoperi mereu este ceva care te poate exalta...

— Nevoia de cîntec este aceeași cu nevoia de muzică?

— Nu întotdeauna! Și aici manevrează cunoscuta lege: ontogenia repetă filogenia; noi repetăm mereu ceea ce s-a întîmplat cu întregul destin al muzicii; e bine să cîntăm, dar să nu cădem în acea mărginire crezînd că numai ce se poate cînta cu vocea este muzică...

— Ce-i lipsește vieții muzicale românești azi?

— Dacă e să fiu sincer, ne lipsește orientarea și ne lipsesc, mai ales, instituțiile muzicale. Muzica este existență umană care se manifestă total diferit de celelalte arte. De pildă, muzică fără interpret nu se poate; interpretul este un creator, el trebuie să fie cel puțin un congenial cu autorul. Fără existența vieții interpretative muzica se sufocă; de aici și un adevăr bizar: se spune că nu întotdeauna muzica a trăit prin autori, dar întotdeauna a trăit prin interpreți; au existat societăți care au gustat muzica fără să fi avut compozitori; nu putem avea cultură muzicală națională fără să asimilăm valorile universale. Este greșit a se spune că avem muzică națională referindu-ne numai la autori români; te gîndești poate în clipa aceasta la folclor! El este una din rădăcinile puternice și inconfundabile, dar îl obligăm la un teren sterp fără celelalte rădăcini, care sînt însăși evoluția muzicii...

— Dacă ideea din urmă implică discuții mai largi, cred că vorbind despre interpreți ne aflăm mai pe pămînt.

— Interpretul care nu intră în circuitul valorilor internaționale este un artist ucis...

— Și nu se întîmplă așa?!...

— Instituția denumită A.R.I.A. falsifică treburile, nu ajută la ridicarea prestigiului nostru interpretativ, pune tot felul de piedici.

— De ce natură sînt aceste piedici?

— Mai întîi, nu face impresariat; apoi, sistemul de promovare este anarhic plus nepăsarea cu care ești tratat aici; se pune totul pe circuitul comercial; or muzica este cultură și nu comerț:

— Toate acestea lezează creația muzicală românească?

— Bineînțeles! Dar vreau să spun că publicul nu prea vine la opere românești...

— Nu împărtășesc părerea dumneavoastră!

— Din exteriorul lucrurilor nici eu n-aș împărtăși-o, dar trăiesc în miezul lor și știu ce spun; avem nevoie de opere românești, le așteptăm; în prezent, slaba calitate a unor lucrări îndepărtează publicul de operă. În ciuda faptului că depunem mari eforturi pentru promovarea creației naționale... Cînd Enescu spunea: «Vrem o operă națională», el nu se referea la o instituție care să promoveze orice numai de dragul că în joc intră vreun compatriot! În loc de a umple repertoriul cu lucrări slabe românești, este de preferat să realizăm spectacole cu opere de valoare: acesta este de fapt un act de cultură națională! Și, atunci cînd promovăm o creație românească, să vedem în ce mod o facem, ce calitate are opera respectivă; or, acum, iată că am înscris în repertoriu opere care încă n-au fost scrise!...

— Există o asemenea situație?

— Este un caz real: așteptăm de la compozitor partitura; ca și cum o operă se «face» la croitorie; Enescu a lucrat nemuritoarea operă «Oedip» în foarte mulți ani, și era, dacă-mi îngădui, Enescu!...

— Vă referiți la instituțiile noastre muzicale și nu înțeleg de ce nu le avem, iar dacă le avem, de ce nu vă mulțumesc!

— Se poate să avem și mari compozitori, și mari interpreți, și totuși să nu avem o viață muzicală superioară dacă instituțiile noastre muzicale sînt slabe...

— Și sînt precum spuneți?

— Îngăduie-mi să fiu sistematic, enumerînd cîteva date, și nu din cele mai importante. Un mare filozof spunea că o casă fără bibliotecă este ca un om fără suflet. Sîntem nevoiți să spunem că Bucureștiul este o rarisimă metropolă din lume, unde afișajul se face prost și unde practic nu există o preocupare în acest sens. De unde să știe publicul ce se întîmplă în viața muzicală a țării? Din atît de zgîrcitele notițe care apar în ziar și din care afli că a mai avut loc un concert... cu orchestra medicilor? Toată stima pentru medici, dar... iar mă întorc și zic: ne lipsește grija pentru marile instituții muzicale și nu știm că muzica trăiește prin creatorii ei și mai cu seamă prin interpret, dar în primul rînd prin instituțiile sale. Asupra acestui aspect voi reveni. În altă ordine de idei, nu se pune accentul cuvenit pe repetiții, pe munca aceea de grădinar care nu trebuie să înceteze niciodată; îmi aduc aminte că pe cînd eram la Cluj a venit cineva în vizită la mine — nu era muzician — și găsindu-mă înainte de repetiție, fiind obligat să-l rog să mă aștepte cîteva ceasuri, nu m-a crezut și mi-a replicat: «De ce te eschivezi? Parcă eu nu știu că voi muzicanții vă întîlniți seara la spectacol și-n rest sînteți liberi să faceți ce vreți?» Ceva din optica aceasta se mai păstrează în unele minți și astăzi! Nu se știe că o instituție, cum este spre exemplu Opera, înseamnă o universitate atît pentru public, cît și pentru toți cei care o populează, și rămîne astfel din generație în generație. Din păcate, la noi nu există bunul obicei de a preda muzica și în universitate, așa cum se face pretutindeni. (În cadrul universităților există facultăți de muzică și muzicologie) Cultivarea muzicii trebuie să aibă un caracter democratic. Eu sînt convins că un inginer electronist va fi mai bun specialist dacă va cunoaște muzică; aceleași se pot spune despre medici, arhitecți, literați, istorici, filozofi și aproape că nu există domeniu de activitate care s-ar putea dispensa de această artă...

— În concluzie, cu ce ați începe revitalizarea vieții noastre muzicale?...

— Mă văd pus, dacă aș porni spre așa ceva, în situația miriapodului care a stat mult să se gîndească ce picior să miște mai întîi. Avem un popor foarte muzical, avem valori de suflu internațional, avem o creație simfonică românească prestigioasă; să începem deci prin a ne făuri acele instituții pe potrivă, care înseamnă înainte de toate oglinda vieții noastre spirituale, a valorilor țării. Și nu uita ce-ți spune acum iubitorul de muzică, cel care sînt: în viitor vom avea nevoie de mai multă muzică; numai cu vocația nu facem nimic; vocația și patrimoniul nostru folcloric, prestigioasa școală muzicală românească — mă refer la Conservator — au nevoie de instituțiile pe care le merită.

— Ce pot afla despre compozitorul Constantin Bugeanu?

— A fost, a început bine, și nu mai există...

Ion ȚUGUI

leipzig, de la 2 la 9 septembrie

Faimosul tîrg lipscănesc își deschide porțile la 2 septembrie sub chemarea «Pentru un comerț deschis lumii, pentru progres tehnic». Pe o suprafață de 270 000 de metri pătrați, 50 de țări vor expune produse ale economiei lor, bunuri de investiții sau de consum. Parcul expoziției cu cele 60 de hale și pavilioane, ca și imensa suprafață expozițională sub cerul liber vor întruni din nou tehnicieni și ingineri, economiști și specialiști în marketing din toată lumea, pe un teren propice schimbului de idei și de experiență, favorabil stimulării activității de comerț internațional.

mapamond '73

prisaca de pe etna

Lucrul cel mai incredibil, mai neașteptat și mai de neimaginat în haosul de lavă pietrificată de pe versanții Etnei mi s-a părut a fi o prisacă cu albine. Nu știu ce apicultor o fi văzut miere în desfrîul de cenușă și piatră ponce scuipat de craterele Nicolossi ale vulcanului sicilian, dar albinele, cam pricăjite și cam istovite de zboruri prea îndepărtate, cărau cu ele nectar din florile cîtorva salcîmi părelnici, scăpați prin cine știe ce minune de pîrjolul stropșit de gurile iadului. Etna este un colos piramidal de 3 300 de metri înălțime, adevărat buboi de piatră arsă răsărit pe fruntea Siciliei, coșmar cu nume de femeie dezlănțuită, spaimă încremenită cu tîmpla în norii mereu bîntuiți de vijelii, con de rocă poroasă pentru ascuțitul coaselor morții, haină cernită, cu petice de zăpadă murdară îmbrăcînd un pămînt deopotrivă al terorii și al neînduplecatei speranțe. Căci nu numai orașul din vale, — chinuita și mereu reclădita Catanie —, nici albastrul mediteranean al mării, nici vilele cochete întrupate din lava răcită nu purtau culoarea vieții atotbiruitoare și a speranței, ca acel galben de nectar de sub aripile albinelor din prisaca urcată pe muntele morții.

Mă dureau ochii de atîta negru, fluvii de lavă pietrificată străbăteau un decor dantesc revărsate peste zeci de kilometri, încălecînd drumuri părăsite, pîrjolind așezări omenești, acoperind cu un lințoliu lipsit de clorofilă foste poieni înflorite și păduri transformate în schelete vegetale. Mă durea sufletul de atîta durere, căci de sub lava adormită auzeam gemete încă nestinse, timpul scurs de la ultima erupție fiind prea scurt pentru a înăbuși în uitare drama Siciliei de acum patru ani. Ce timp fără timp o fi fost acela care a însemnat în calendare ultima erupție a Etnei și cine poate spune dacă ea a fost cea din urmă?

Un prisăcar sicilian își cărase stupina într-un pîlc de salcîmi scheletici de pe drumul spre Nicolossi, în vale se topea sub soarele de iulie o altă Catanie decît cea a lutierilor medievali și viața fremătă pe aripile fragile ale albinelor care căutau nectar pe sicriul pămîntului. Era o zi blîndă cînd monștrii subterani adormiseră toropiți sub mușuroiul lor de gigantice cîrtițe și prisăcarul sicilian își păstorea albinele puse să strîngă mierea Etnei.

Părelnică este doar victoria morții, căci viața are coatele mai ascuțite decît hîdul ei rînjet.

Ioan GRIGORESCU

28 iulie 1973. În fața ofițerului stării civile din faimoasa stațiune de sporturi de iarnă Garmisch Partenkirchen (R.F.G.), emoționați pînă la lacrimi, pronunță sacramentalul «DA» al unirii prin căsătorie domnul Averell Brundage (86 de ani) — inginerul american care și-a legat definitiv numele de mișcarea sportivă a amatorilor și de suprema ei competiție: Jocurile olimpice moderne — și principesa bavareză Marian Reuss (37 de ani).

lumea văzută de aproape

marele spectacol

În antichitate se spunea că atunci cînd zeii vor să șteargă din inventar încă un muritor, îi iau mințile. Nu știu dacă aceasta expresie l-a inspirat cumva și pe realizatorul filmului «Această lume nebună, nebună, nebună» dar de un lucru sînt sigur, marele Zeu-Capitalul, cocoțat în Olimpul societății de consum, a întunecat gîndirea multora. Și de rătăcirile lor de vină nu este în nici un caz canicula ieșită din comun din vara în care ne aflăm. Si nici argumente cu pretenții de precepte filozofice de tipul «Oamenii au nevoie, pentru a trăi, de a evada din real și de a-și dărui iluzia de a fi la fel ca bogații, ca și cei puternici». Epicentrul cutremurului moral și spiritual care zguduie edificiul, și așa destul de șubred al lumii capitaliste, este lesne de depistat. El se află în însuși modul de viață al acesteia. Și, ca în oricare organism bolnav, se caută cu înfrigurare crearea unor anticorpi botezați cu nume pompoase — fericirea, bunăstarea, satisfacțiile elevate.

Parcă mai mult ca în oricare an, în vara lui 1973 cei care suferă de angoasă — termenul e la modă — au luat-o razna de-a binelea. Judecați și dumneavoastră. La Watkins Glen, o așezare din statul New York, a avut loc o adevărată invazie a unor pseudo-iubitori ai artei, veniți aici chipurile pentru a asista la cel mai mare concert din istoria muzicii pop. În realitate, ritmurile au fost dominate de consumul de droguri și de alcool, drept supliment s-au înregistrat și 10 morți și un mare număr de răniți. În schimb, organizatorii încasînd cîte 10 dolari de persoană, au apreciat că spectacolul s-a desfășurat în modul cel mai «gentil» cu putință.

Agențiile de presă au oferit o informație semnificativă pentru «marele spectacol» al verii: familia miliardarului Onassis, dornică de solitudine, s-a izolat de plajele aglomerate, fie chiar și de protipendadă, făcînd baie în largul mării. Pentru schimbare de decor, a fost amenajat un tobogan special prins de bordul luxosului iacht «Christina», de pe care armatorul coboară direct în valuri. Să nu credeți cumva că domnul Onassis nu are însă și alte preocupări. Se gîndește de pe acum la începutul toamnei, cînd se va muta împreună cu fosta primă doamnă a Americii, Jacky pe numele de alintături, în somptuosul apartament din inima Parisului, cotat de specialiști la aproape 6 milioane de franci.

De fapt, la apropiata toamnă se mai gîndesc și alții. Printre care și muncitorii fabricilor de încălțăminte Jourdan și Arnoux din orașul francez Romans. Aflați acum în concediu, 100 dintre cei de la Jourdan vor găsi la înapoiere pilcurile conținînd anunțul de concediere, iar 350 de salariați, de fapt totalitatea, de la Arnoux nu vor mai avea unde să lucreze. Motivul? Fabrica își închide porțile.

De angoasă suferă și așa-numiții celibatari, membri ai clubului «Gaffer's» din Chicago ca și ai altor cluburi similare pe care publicația americană Newsweek îi descrie ca pe niște refulați. Sînt organizate adevărate orgii în grup. Și, culmea ironiei, o asemenea afacere scabroasă, o asemenea mentalitate cavernicolă, este etichetată de unii drept un stil de viață american. Să fie la ei!

Capul de afiș al actualității așa-zis mondene, îl deține însă cazul isteriei colective a adepților unui tînăr escroc. Numele său? Balyogeshwar Param Hans Satgurudev Shri Sant Ji Maharaj, în vîrstă de 15 ani.

Manevrat din culise de către marii profitori, el propovăduiește puterea sa «supranaturală» de a-i face pe oameni să cunoască adevărul suprem, de a găsi calea cea mai scurtă spre «Lumina divină». Gourou Maharaj, cum este cunoscut de fideli, afirmă sus și tare că el, si numai el, este capabil astăzi să înnobileze conștiințele

Într-un reportaj publicat de revista Nouveau Paris Match din 4 august se descrie cu lux de amănunte incredibila afacere. Printre altele, se arată că turneele spirituale îi sînt organizate de «Misiunea Luminii Divine», creată de tatăl său, că apostolul obez folosește ca mijloc de transport un prea pămîntean Rolls-Royce, întotdeaur tapisat cu flori. Și, în timp ce adepții săi izbucnesc în urlete isterice «Gourou, noi te iubim», escrocul își începe discursul dezlînat. Vorbește rapid, notează ziaristul în reportajul său, repetă frazele fără punctuație, ca și cînd ar vrea să le savureze înainte de a le uita. Citeodată, firul ideilor se pierde și ascultătorii așteaptă în van concluziile peroratiei sale.

Unul dintre fidelii săi discipoli declara că «maestrul» îi învață că toți sînt egali că viața dăruiește tuturor aceeași bogăție spirituala.

Ciudat însă. Gourou trăiește în lux într-o reședință din nordul Londrei, cumpărată cu o sumă colosală, iar pasiunea sa sînt filmele de aventuri și cîte un kilogram de înghețată de ciocolată în fiecare zi. Iar societatea care-l patronează, prosperă pe banii naivilor

Marele spectacol al verii de pe alte meridiane prezintă trista comedie umana.

Ion MĂRGINEANU

oameni despre care se vorbește

NORODOM SIANUK, șeful statului cambodgean (născut în anul 1922, studii la Saigon și Paris, prim ministru și ministru de externe al Cambodgei în 1955, reprezentantul țării sale la O.N.U. în 1956, șeful statului din 1960, muzician și compozitor), conduce puternica ofensivă a forțelor armate naționale de eliberare cambodgene împotriva regimului marionetă de la Phnom Penh.

AMIR ABBAS HOVEIDA, prim-ministru al Iranului (născut în anul 1919, studii universitare la Paris și Bruxelles, ministru de externe între anii 1942 și 1958, ministru de finanțe în 1962, prim-ministru din 1965), a întreprins o fructuoasă călătorie la Moscova, discutînd cu conducătorii sovietici probleme ale dezvoltării în continuare și întărirea relațiilor de bună vecinătate și colaborare între cele două țări, precum și probleme ale situației internaționale.

MARIA MENEGHINI CALLAS, soprană lirică greacă (născută în anul 1923, studii muzicale la New York și Atena, succese răsunătoare pe scenele teatrelor lirice din Atena, Verona, Roma, Florența, Milano, Napoli, New York, San Francisco, Londra ș.a., apogeul gloriei artistice în rolul Norma din opera cu același titlu de Bellini), se pregătește — după o absență îndelungata, în care timp a încercat și regie, alături de Di Stefano — să reapară pe scenele care au consacrat-o ca una din cele mai mari voci contemporane.

SALVADOR ALLENDE, președintele republicii Chile (născut în anul 1909), doctor în fizică, neobosit militant politic pentru democrație și socialism, lider al frontului de acțiune populară, candidat la președinția republicii în anii 1958 și 1964, ales în suprema dregătorie în anul 1970, a format un nou guvern cu personalități civile și militare, a cărui «principală sarcină — după cum a declarat președintele — este lupta împotriva subversiunii».

valori românești în univers

ionel perlea, un mare artist

Personalitatea muzicală de o mare complexitate a lui Ionel Perlea, șef de orchestră de renume mondial, ilustru compozitor, pedagog, stîrnește tot mai mult curiozitatea și interesul iubitorilor de muzică, al muzicologilor.

Numeroasele sale înregistrări pe discuri pe care posturile noastre de radio le popularizează de mult în emisiunile lor, au început să fie editate, printr-o lăudabilă inițiativă și de casa de discuri «Electrecord». Considerate de specialiști înregistrări «de referință», ele reprezintă, fără îndoială, culmi ale artei interpretative contemporane și se cuvine să fie cunoscute în cercuri cît mai largi de auditori. Catalogul înregistrărilor sale cuprinde integrale de opere, simfonii, uverturi, piese simfonice aparținînd școlilor naționale, muzică clasică și modernă.

E interesant de observat că trecerea timpului dă o tot mai mare strălucire și semnificație interpretărilor lui Ionel Perlea. Lipsite de excesele și de dorința de a epata a multora dintre versiunile faimoase la vremea lor, piesele repertoriului universal capătă sub bagheta dirijorului român marea calitate a firescului. Interpretul slujește fidel pe compozitor, caută să redescopere impulsul inițial al inspirației care a dat naștere operei. Și astfel, sub ochii noștri, muzica se desfășoară calm și organic, cu acea autenticitate specifică vieții însăși.

S-a scris și, cu certitudine, se va mai scrie mult despre subtila artă de interpret a lui Ionel Perlea, despre actualitatea ei, care găsește tot mai mult ecou în sensibilitatea noastră. După cîteva decenii de înregistrări febrile, decantările, unele concluzii, apar în chip necesar. La această oră, a gustului de azi, dirijorul Ionel Perlea se poate înfățișa senin; tot ce a realizat este de cel mai înalt nivel artistic, prilej de desfătare estetică, dar și de meditație asupra lucrărilor înseși, a interpretării lor ideale.

Dacă despre dirijorul Ionel Perlea imaginea noastră este clară, în ceea ce privește compozitorul rămîne să elucidăm multe aspecte, drumul său creator fiind contorsionat, cu ani de lucru susținut și ani de tăcere. În afară de perioadele de creație trebuie să-i definim mai bine personalitatea, aportul său artistic original, dar aceasta după ce opera sa integrală — donată recent Uniunii Compozitorilor de soția sa Lisette Perlea — va răsuna în sălile de concerte.

La o privire rapidă se disting trei epoci de lucru susținut: una în tinerețe, cînd îl preocupă în special muzica de cameră și scrie în 1925 *Quartetul* în Do major, cu care obține premiul I de compoziție «George Enescu», epocă ce se încheie cu o amplă lucrare orchestrală, *Variațiunile simfonice pe o temă proprie*, cîntate la Ateneu în 1936; o altă epocă, ce coincide cu anii grei ai celui de-al doilea război mondial, cînd scrie, printre altele, poemul orchestral *Don Quijote*, și ultima epocă, după ce paralizia mîinii drepte îl împiedică să-și mai desfășoare la aceeași intensitate activitatea dirijorală, cînd revine asupra unor lucrări din tinerețe, desăvîrșindu-le, și scrie cele *Trei studii simfonice*.

Un crez artistic comun generației din care face parte, generație reprezentată strălucit de compozitori ca Mihail Jora, Zeno Vancea, Marțian Negrea, Mihail Andricu, Sabin Drăgoi, Theodor Rogalski ș.a., îl situează pe Ionel Perlea alături de toți aceștia.

Cel mai dificil va fi să lămurim însă aportul său original, să deslușim influențele și să analizăm cum se integrează ele într-o creație care se desfășoară pe mai bine de 50 de ani, fără a uita că această creație aparține unui muzician care a străbătut necontenit aproape întreaga literatură muzicală de operă și concert.

Fiind la New York, în casa sa, am cercetat repertoriul lui Ionel Perlea, care conține aproximativ 1 500 lucrări, data, locul și orchestra cu care le-a dirijat.

Se spune că le știa pe toate pe dinafară.

Faptul, deși de neimaginat, pare posibil de la un anumit nivel în sus, cînd reușești să pătrunzi în tainele arhitecturale ale unei opere muzicale și trăiești ca el detaliile unei partituri.

Dincolo de aceste performanțe, care țin desigur de o înaltă vocație, de un geniu muzical ce se naște rar, trebuie să admirăm la Ionel Perlea puterea sa de a se dărui, cu toată ființa sa, muzicii, oamenilor, marilor idealuri de frumos, virtuți care au adus și vor mai aduce multă glorie artei românești.

Theodor GRIGORIU

cronica de trei secunde

nasul de sub frunte

Cum făcea acela?

Încerc să intru dacă nu în pielea lui, măcar în optica sa, așa cum au descoperit-o arheologii bulgari, lîngă Razlog. Stau întins pe plajă, la soare, cu teancul de ziare la dreapta, cu marea la stînga. Închid ochiul drept și încerc să văd ce văd cu stîngul: văd o pasăre pe cer, văd o stîncă albă, văd imediat o stîncă neagră lîngă un vechi castel unde curge-n vale un riu mititel, văd *riul* mititel, văd un vas cu pînze, văd o geamandură, văd o barcă cu motor, văd două *bărci cu două* lopeți, văd — cu un singur ochi — un bărbat și o femeie sărutîndu-se cast, *văd* un punct sanitar, văd două puncte, iată-le: 39–37, citesc, record absolut în Cupa Davis, set cîștigat de chilieni.

Închid ochiul sting și încerc să văd ce văd cu dreptul:

văd că palma dreaptă are cinci degete, văd aceeași pasăre pe cer, văd vasul cu pînze, văd femeia și bărbatul întinzînd un cearșaf pe nisip, văd un cîine sărind în jurul lor, văd un flacon de extraveral gol, văd o piersică, văd legătura dintre extraveral și o piersică, văd toate legăturile dintre toate extraveralurile și toate piersicile lumii.

dar oricît mă străduiesc nu-l pot pricepe și-mi vine să urlu, pe plajă, de enervare: cum putea trăi un semen de-al meu, pe aici, pe aproape, «în sud-vestul Bulgariei», după cum precizează informația arheologică, «cu un singur ochi, pe frunte»? Cum? Cum? Cum?

Închid amîndoi ochii, las marea să vuiască, și încerc să-mi închipui pe acel semen al meu. Simt că o musculiță se învîrtește în jurul nasului meu, la marginea genelor mele, nu o alung. O las să se joace cu sprîncenele mele, aștept să aselenizeze pe un crater al orbitelor mele. Nu. S-a așezat pe nas. De o parte și de alta a nasului am doi ochi. Îi deschid și o privesc — aproape șaișu — cum se mișcă spre nara dreaptă. Mă gîdilă. Mă amuză. Mă gîndesc că niciodată un om cu un ochi tocmai sus, în frunte, nu ar putea privi joaca unei musculițe pe nasul său. Sărmanul!

În vuietul mării, o lacrimă mi se desprinde de sub pleoapă, în amintirea acelui semen, insecta simte pericolul din acel strop de apă care se îndreaptă spre ea — și dispare deodată...

Radu COSAȘU

scrisori cu adresă

aliatul cu sprîncene

Venirea laburiștilor la putere a adus, într-adevăr, un suflu nou în viața politică a Noii Zeelande, mai ales în sfera relațiilor sale externe. Wellingtonul dorește, în primul rînd, să primească și să observe lumea cu propriii săi ochi. Președintele Consiliului de Miniștri, Norman Kirk, declară, în context, că «a trecut vremea cînd Noua Zeelandă își schimba politica după cum ridicau din sprîncene aliații săi».

Mai atenți la propriile interese naționale și mai puțin atenți la sprîncenele aliaților — fiind vorba, îndeosebi, de aliații cu sprîncenele cele mai groase, Statele Unite — laburiștii neo-zeelandezi au întreprins o serie de inițiative politice care au trezit în țară și peste hotare un ecou profund și semnificativ.

Neținînd cont de sprîncenele încruntate ale unor aliați, guvernul laburist neo-zeelandez a recunoscut, curînd după instalare, Republica Populară Chineză și a și primit vizita unei delegații guvernamentale chineze, condusă de ministrul comerțului exterior, Pai Sian-Kuo. El a căutat să determine autoritățile franceze să renunțe la experiențele nucleare din Arhipelagul Mururoa, din Pacific, iar la reuniunea la nivel înalt a Commonwealthului, de la Ottawa, a sprijinit ferm introducerea în comunicatul final a unui pasaj cerînd interzicerea experiențelor nucleare în toate mediile.

La Washington s-au ridicat brusc cîteva sprîncene cînd Wellingtonul a denunțat ratiunea de a fi a unor pacte multilaterale străine intereselor neo-zeelandeze, cum este SEATO, de pildă. Guvernul Noii Zeelande s-a pronunțat, în schimb, pentru statornicirea unor relații bilaterale de bună vecinătate cu țările din zonă, bazate pe egalitate în drepturi, avantaj reciproc și neamestec în treburile interne.

Programul laburiștilor neo-zeelandezi este, desigur, mai cuprinzător și acțiunile sale viitoare vor permite aprecieri definitorii. Totuși, nu putem să nu reținem lipsa de complexe a noului guvern față de «aliatul cu sprîncene» care, în trecut, determina, potrivit premierului actual, schimbări în politica țării. Aceasta a permis autorităților neo-zeelandeze să menționeze, după cum scrie ziarul «Le Monde», că «noul guvern își are sediul în Noua Zeelandă și nu în altă parte». Ele știu că afirmația nu pare paradoxală, că «mutarea» sediului guvernului pe teritoriul național este un semn bun, premisa fundamentală a unor decizii conforme cu interesele țării și că, în acest mod, aliații își pot ridica ori cobori sprîncenele, cînd vor, cum vor, dar la ei acasă.

Ion CÂRJE

de la lume adunate

LASEROPUNCTURĂ. Acupunctura se află din ce în ce mai mult în atenția cercetătorilor și practicienilor medicinii moderne. La Alma Ata, un grup de savanți încearcă acum înlocuirea vîrfurilor de ac cu razele laser. Ar rezulta nu numai înlăturarea totală a durerilor, ci și condiții mai bune de asepsie și igienă a tratamentelor.

LA PLIMBARE PE STRADA MARE. Un șarpe uriaș și un cuplu de iguane, alcătuind un trio insolit, se plimbau pașnic acum cîteva seri pe strada Halelor din Paris. Sosirea poliției, marcată de sunetul sirenelor, a determinat cele trei reptile să se refugieze într-un canal. Investigațiile făcute au dus la concluzia că șarpele și cele două iguane, profitînd de absența stăpînului lor și de neatenția acestuia, care a lăsat fereastra deschisă, au coborît dintr-un apartament aflat la etajul cinci direct în stradă.

OMUL CARE SUGHITE. Un american din statul Iowa deține un original record: începînd din 1922, Charles Osborne, în prezent în vîrstă de 79 de ani, sughite întruna. 96 de medici care l-au consultat nu au reușit să găsească leac acestei maladii. Au fost prescrise tot felul de medicații, de la exploziile de petarde pînă la introducerea apei pe nas. Medicii au putut stabili numai cauza, și anume, formarea, în interiorul esofagului, a unei pungi în care se acumulează alimentele.

OLANDEZUL ZBURĂTOR E ENGLEZ. Locuitorii orășelului italian Merano au avut prilejul să asiste la un spectacol neobișnuit; un englez pe nume Fred Jones, călărind o bicicletă cu elice și acționată de pedale, a zburat pe o distanță de 7 kilometri, aterizînd — viu și nevătămat — pe o pajiște.

Portul Dakar cunoaște în aceste zile o animație neobișnuită chiar și pentru marile porturi: sosesc de pretutindeni alimente, și cu deosebire grîu, pentru populația din vestul Africii, cumplit lovită de urmările secetei.

ÎNTREPRINDEREA
11 IUNIE
GALAȚI

Calea Prutului 50 A

produce și livrează pe bază de comandă următoarele produse:

- **Accesorii metalice** pentru industria de încălțăminte, marochinărie și confecții.
- Mobilier industrial, bancuri de lucru, **cărucioare de transport interfazic**, conteinere metalice etc.
- Tîmplărie metalică — uși și ferestre.

clipa ezitării

LUI NICOLAE ALBUȘOIU ȘI IACOB BOGDAN

Întotdeauna mi s-au părut bizare aceste pinacoteci de destine și fapte omenești, numite arhive. Și întotdeauna, citind dosarele penale am avut senzația că limbajul lor rece, sec, profesional este oarecum o impietate față de zbuciumul omenesc, față de dramele consemnate cu atîta aparentă indiferență și apoi așezate în acele dosare, la rînd, în rafturi unde toate par egale, la fel, mîinile arhivarului fiindu-i indiferent dacă reașază de pe un raft pe altul povestea destinelor unora sau altora. Poate de aceea mi s-au părut triste arhivele penale, mai ales cînd priveam gesturile arhivarului de profesionalizată indiferență față de acel întreg univers de trăiri, de aspirații sau deziluzii umane, gesturi care reflectă cumva o injustiție care aparține destinului. Unui destin orb, indiferent ca bătrîna și plictisita funcționară a lui Sartre din «Jocurile sînt făcute», care înserează în registrul ei «rolurile» omenești cu blazarea cu care un băcan notează ieșirile și intrările de mărfuri mărunte în prăvălia sa.

DOI TINERI SIMPLI

Cu sentimentul de impietate care mă stăpînește întotdeauna cînd pătrund în universul unor alte vieți, răsfoiesc filele unui astfel de dosar de veche arhivă și ceea ce citesc mi se pare aproape de necrezut. Cei doi tineri subofițeri de securitate aveau misiunea să aștepte într-un apartament un individ urmărit pentru desfășurare de activitate legionară. Poate că așteptîndu-l se gîndeau la modul în care acesta va veni, la stratagemele pe care le va folosi, fiindcă se știa că utilizează mereu alte moduri de «mascare». De această dată venea însoțit de o fată tînără, pozînd în îndrăgostit. Cînd a intrat în apartament s-a trezit în fața armelor celor doi subofițeri, îndreptate asupra lui, și a fost somat să se predea. Și cu toate acestea... Fila următoare relatează, cu acele amănunte de interes profesional atît de glacial, modul în care au fost găsite cadavrele celor doi tineri subofițeri.

Inexplicabil! Dar înainte de curiozitatea stîrnită de stupefianta constatare, un prim gînd m-a dus spre destinele celor doi tineri subofițeri a căror viață s-a stins aici, ciudat, îndeplinind o misiune aparent banală. Am aflat astfel că tînărul înalt, fire cumpătată și meditativă, slab și cu fața alungită — Nicolae Albușoiu — a lucrat ca forjor la Uzina de autocamioane din Brașov pînă în urmă cu cîteva zile înainte de a muri. Celălalt, Iacob Bogdan, brunet, vioi, mereu vesel, purtînd o mustață îngrijită, orfan de la vîrsta de opt ani, a fost pe rînd prin restaurante și apoi — înainte ca destinul său să fie schimbat — ospătar la restaurantul «Postăvarul».

Doi tineri simpli care, atunci cînd li s-a spus că partidul are nevoie de cadre într-un sector de muncă mult mai greu, al aparatului de securitate, și-au lăsat rosturile atît de greu dobîndite pentru a răspunde chemării, în acele zile cînd patria noastră cunoștea schimbări fundamentale. Li s-a spus că își vor duce munca în condiții de extremă încordare, de solicitare la maximum a puterii de muncă a fiecăruia și poate de aceea au privit ca o «plată omenească» contribuția lor la triumful vieții noi.

«CÎT ESTE DE FRUMOS SĂ AȘTERNI MASA PENTRU OMUL TĂU»

...Cînd la inspectoratul județean de securitate au fost așezate la panoul eroilor fotografiile celor doi tineri, o femeie — fosta soție a unuia dintre ei, care a rămas în Brașov — a adus un buchet de flori modest, simplu, neasemuit de frumos, ca și gîndul ei. L-a așezat cu mîinile care nu-și puteau stăpîni un tremur ușor și s-a retras, la fel de tăcută și de discretă cum a venit.

Am căutat-o acasă și actualul ei soț, auzind despre ce anume doresc să discut, s-a retras în cealaltă cameră, înțelegînd astfel să respecte memoria celui care a fost primul ei soț și amintirile care îi tulburau sufletul și umezeau ochii.

«Ce pot să vă spun?... Eram căsătoriți de doi ani cînd mi-a spus că trebuie să treacă într-un loc de muncă mai greu... Așa trebuia, era de datoria lui!... Cu o zi mai înainte, cînd el și-a cerut într-un anume fel iertare că rămîne atît de puțin cu mine, că e atît de hărțuit și de istovit, am avut un fel de presimțire... Poate că femeile presimt întotdeauna nenorocirea care se abate asupra soțului sau copilului. Nu știu de ce, dar deși mă certa cînd îl așteptam cu masa pusă pînă spre dimineață, fără a mă culca, l-am așteptat și atunci în fața tacîmului pus pentru el. Am stat așa, la masă, ceasuri la rînd, cuprinsă de un fel de neliniște, gîndindu-mă la el, la noi... Altădată, așteptîndu-l, mai lucram ceva, dar atunci nu eram bună de nimic. Am stat așa nici nu mai știu cîte ceasuri, privind ca năucă la farfuria aceea care îl aștepta și mă gîndeam că noi, femeile, nu înțelegem totdeauna cît este de frumos să așterni masa pentru omul tău, să ai pe cine să aștepți... Poate nu mă credeți, dar atunci cînd a venit un tovarăș al său și s-a oprit stingherit în prag, am înțeles ce avea să-mi spună, deși nu găsea cuvintele...» Plecînd, i-am mulțumit, nici nu știu exact pentru ce, poate mai mult pentru imaginea soției care așteaptă cu masa așternută și se gîndește că femeile nu știu prețul cum trebuie fericirea de a avea pe cine să aștepți.

Pe celălalt subofițer, alături de soție l-au așteptat și două fetițe, Rodica și Daniela. Una încă în leagăn, cealaltă abia venită pe lume.

Nici atunci, nici astăzi, cele două femei nu au cunoscut amănunte despre modul în care au murit soții lor. Și dealtfel ce ar mai fi contat amănuntele la durerea lor?

SEMNUL DE ÎNTREBARE

Poate este lipsită de sens și încercarea pe care o facem astăzi ca pornind de la filele dosarului de arhivă să aflăm amănunte care să limpezească o împrejurare inexplicabilă. Poate că ar trebui să ne mulțumim doar cu gîndul că, indiferent de modul în care s-au petrecut lucrurile, ei și-au dat viața pentru a-și face datoria. Există totuși un semn de întrebare, ceva ce planează insinuîndu-se atenției ca mai toate enigmele.

Cel care i-a împușcat se numea Ion Dumitriu, un legionar înrăit, fanatic. După instaurarea regimului nostru el a încercat să recruteze elemente de aceeași teapă, pentru activități împotriva noii puteri de stat.

Urmele criminalului au fost regăsite în anul 1952, «însemnele» traseului său fiind și de această dată tragice. Un pădurar care s-a așezat pe marginea șanțului ca să mănînce s-a prăbușit cu inima arsă de un glonț tras de la spate, plecînd în moarte cu bucata de pîine strînsă în mînă într-un gest care parcă voia să exprime dorința de a smulge țărîe din pîinea vieții. Era de prin acele părți ale țării unde mai persistă — pe la sate — credința că pe retina omului ucis se întipărește figura criminalului și că el poate fi identificat după această oglindă. În ochii pădurarului a înghețat doar o expresie de mirare. Și era cît se poate de firesc ca să nu înțeleagă ce gînd de ură neomenească l-a condus pe cel ce l-a ucis, fără să-l cunoască, șezînd pe pămîntul cald de la marginea drumului, fringînd pîinea cu gesturi moștenite din vremi fără obîrșie. Mirare se citea și în ochii celor patru, da, patru!, copii ai săi atunci cînd l-au văzut pe tatăl lor adormit pentru totdeauna...

CASA DIN POIANA SIBIULUI

Ofițerul Ion D., care era atunci pe urmele banditului, a răspuns întrebării mele cu o altă întrebare: «Ați simțit vreodată ca și cum cineva v-ar fi ucis o ființă dragă? Ați trăit o durere care devine atît de «a ta» încît o simți fizic, de parcă în tine ar fi tras?... Poate nu s-ar cuveni să vorbesc astfel, dar eu am auzit pe soția pădurarului aceluia, i-am cunoscut pe copiii lui, am auzit bocetele femeilor bătrîne din sat, am văzut bradul acela în care doi tăietori au înfipt securile într-un început de zori... Cunoașteți bocetul acela?»

«Da... numai că tăietorii nu au sosit ca în bocet, cu ceața pe brațe și roua pe frunte, ci au venit ca fiara hăituită și înrăită pînă la demență.»

«Voiam să spun că văzînd faptele lui nu mai căutam să-l prind doar pentru a-mi îndeplini o obligație de serviciu. Era ceva mult mai adînc în mine; cred că dacă în zilele acelea ar fi căiat cu lama în carnea mea, nu ar fi curs sînge, atît eram de încordat. Și nu numai eu.»

«Înțeleg».

«Nu știu dacă vă interesează asta sau dacă e important, dar nu puteam uita gesturile femeii pădurarului, care s-a prins de reverele hainei mele... Și asta pe lîngă cele întîmplate cu cei doi colegi ai mei. Ce ar fi spus oamenii despre noi dacă banditul ar mai fi ucis și alți oameni? În fine. Primisem niște informații că ar sta ascuns în casa unui complice din Poiana Sibiului. Casa era înconjurată cu un zid înalt, ca de cetate. Un tovarăș s-a postat în fața geamurilor, iar eu am scurmat zăpada de sub poarta făcîndu-mi loc cu mîinile, ca să pot pătrunde tiriș. Am reușit să mă strecor cu jumătate de trup pe sub poartă și am văzut pe cineva fugind spre șură. Cînd am reușit să pătrund cu totul și am deschis ușa ca să intre și tovarășul meu, am zărit fugind dinspre șură pe cioban, care susținea că pe el îl văzusem cu cîteva clipe mai înainte. Nu l-am băgat în seamă, fiindcă nu eram chior și mi-am dat seama că nu se asemăna cu umbra pe care o observasem fugind. Cînd ne-am apropiat de șură, banditul ne-a întîmpinat cu cîteva gloanțe. Am descărcat întreg încărcătorul armei, în timp ce tovarășul meu s-a plasat în spatele ușii. Am atacat apoi concomitent și... altă minune! Șura goală! Totuși, zăpada era proaspătă, nu se vedeau pe ea urme, iar gloanțele au țiuit mult prea aproape de urechile mele ca să cred că a fost doar o închipuire. Tocmai la țiuitul gloanțelor mă gîndeam cînd am băgat capul într-o gaură în lungul zidului și un glonte a pocnit așa de aproape încît mi-a sărit mortar în obraz. În ascunzătoarea aceea banditul era însă fără scăpare. La somația mea a răspuns cu un foc care a răsunat însă înfundat». Nu avusese țăria să răspundă în fața legii pentru faptele sale

COȘMARUL

Concomitent, a fost prinsă și F.L., femeia care a fost de față la cele trei crime ale lui Dumitriu și l-a însoțit peste tot unde s-a ascuns. Astăzi este liberă de mai mulți ani, fiindcă deși a fost condamnată a beneficiat de adîncul umanism al legilor noastre, și iertată de executarea a mai bine de jumătate din pedeapsă. Cînd i s-a comunicat punerea în libertate nu i-a venit să creadă, fiindcă zi de zi Dumitriu inoculase în ea convingerea că dacă va fi prinsă va fi condamnată la moarte sau, în cel mai bun caz, va putrezi în închisoare. Era prea frumos și prea neașteptat pentru ea dreptul să-și reia viața în libertate.

În clipele acelea de zbucium, cînd bucuria se împletea cu remușcarea, se pare că a reușit să retrăiască tot amarul dramei ei cu Dumitriu. Imaginile i se învălmășeau în memorie. Diminețile frumoase cînd pleca la școală — era elevă la școala comercială — primele întîlniri cu cel ce i-a fost prezentat ca ofițer deblocat. Jurămintele și declarațiile lui în care a crezut, visurile de fericire pe care și le-a făurit neștiind nimic despre faptele lui. Coșmarul a început în ziua în care a fost martoră, și oarecum părtașă, la săvîrșirea celor două crime. Paralizată de spaimă, de groaza celor întîmplate sub ochii ei, l-a urmat pe criminal, auzind de la el mereu că destinul i-a unit prin pedeapsa pe care îi așteaptă pe amîndoi dacă vor fi prinși. L-a cunoscut în adevărata lui față în anii aceia de iadul, cînd îi spunea mereu că viața ei atîrnă de abilitatea lui de a o salva. Da, nu îi venea să creadă că societatea noastră i-a dat dreptul de a lua viața de la început. Și poate în marea ei bucurie abia și-a făcut loc gîndul de recunoștință pentru faptul că viața ei se datorează celor doi subofițeri de securitate împușcați la Brașov...

CE S-A ÎNTÎMPLAT ATUNCI?

Dar oare ce se întîmplase atunci? ...Dumitriu o conducea spre locuința surorii sale, spunîndu-i că aceasta se află în nu știu ce pericol, din care numai el o poate salva. Intrînd, Dumitriu s-a trezit în fața celor două pistoale îndreptate împotriva lui și a auzit somațiile să se predea. A ridicat mîinile și unul din tinerii subofițeri s-a apropiat de el ca să-i percheziționeze. Brusc, banditul a smucit-o pe F.L. de mînă în așa fel încît în fața armelor să fie pieptul ei. Cei doi tineri plutonieri au ezitat o clipă, o singură clipă. Nu a tras nici unul. Banditul însă nu a ezitat. A tras repede, foc după foc.

...Omenească, nespus de omenească ezitare. Și atît de frumoasă, încît pentru această crudă probă de omenie, care merge pînă la sacrificarea propriei vieți, aș scrie pe coperta acelui dosar de veche arhivă cîteva cuvinte despre sublimul acelei supreme clipe de ezitare. Dar e greu să găsesc cuvintele atît de simple și de frumoase precum a fost viața și gestul celor ale căror nume sînt scrise pe copertă: Nicolae Albușoiu — Iacob Bogdan.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

ÎN NOAPTEA DE ZI AUGUST 1964 (DETALIU) — ulei pe pînză de Eugen Popa.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 1 LEI

Prezentarea artistică:
V. OLAC
M. FODOREANU

FLACĂRA ALBUM

Virginia FIRULESCU
se mai numește
acum
și *frumoasa Oltului*.
A dobîndit acest titlu
la Festivalul folcloric
«Cîntecele Oltului».

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII — NR. 35 (951) — 25 AUGUST 1973

flacăra

S-avem un singur țel, o singură voință,
Nicicînd să nu ne plîngem că ni-e greu.
Prin munca tuturor, creăm o nouă viață;
Să fii tot mai puternic, poporul meu erou!

NICOLAE CEAUȘESCU

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Cine ne restituie banii?

Mai întîi să explicăm despre ce este vorba: în zilele de 29 IV—30 IV—1 V și 2 V 1973, un grup de 42 tineri din orașul Copșa Mică am efectuat o excursie la Porțile de Fier. Pe itinerarul stabilit am poposit pentru prima dată la Petroșani. Aici B.T.T.-ul trebuia să ne asigure serviciile conform comenzii în care se specifică costul pentru 42 de persoane, adică 966 lei, ceea ce înseamnă 23 lei de persoană. B.T.T. Petroșani, neputînd să ne asigure o cazare care ar fi costat 23 lei de persoană, ne-a asigurat în schimb o cazare de 12,50 lei de persoană la Căminul nr. 3 din Petroșani. Deci a rămas o diferență de 441 lei care trebuiau restituiți grupului de excursioniști prin B.T.T. Sibiu.

A doua zi, 30.V.1973, l-am întîlnit pe tovarășul Covrig, responsabilul B.T.T. Petroșani, în Drobeta-Turnu Severin și l-am rugat să ne trimită restul de bani și comanda rămasă la dînșii. Ne-a promis solemn că se va ține de cuvînt. De atunci și pînă în prezent, adică de patru luni, am avut trei convorbiri telefonice cu tovarășul Covrig, cerîndu-i explicații în legătură cu comanda și banii rămași, și dînsul ne-a spus că B.T.T. Deva trebuie să ne trimită restul de bani. Am vorbit și cu tovarășul Momeu de la B.T.T. Deva, care ne-a răspuns că B.T.T. Petroșani trebuie să ne restituie diferența de bani și apoi că B.T.T. Sibiu. Și uite așa de patru luni sîntem purtați cu vorba și banii nu mai apar la B.T.T. Sibiu, nici de la Petroșani, nici de la Deva.

Conducătorul grupului,
Ioan Sabău
str. Viișei 28, Copșa Mică, Sibiu

P.S. Excursia a fost organizată de către Comitetul U.T.C. din orașul Copșa Mică.

Bănci din cauciucuri uzate

În nr. 30 al revistei «Flacăra», am văzut și citit cum sînt aruncate cauciucurile uzate de la autovehicule în fața Peșterii Muierii.

Și mai sînt multe locuri dintr-acestea, unde cauciucurile uzate zac fără nici o utilizare.

Aș avea de făcut o propunere. Cu un pic de fantezie s-ar putea folosi aceste cauciucuri pentru a se confecționa bănci pentru șranduri (e necesară o completare aici, băncile se pot confecționa foarte simplu, punînd unul peste altul două cauciucuri de aceeași dimensiune (diametru), iar în golul cauciucului fixată o platformă, un capac din cîteva scîndurele Un exemplu de astfel de bănci sînt cele de pe plaja de la șrandul studențesc. De ce nu se extinde această metodă și în parcurile pentru copii etc. ?), diverse aranjamente pentru joacă, distracția copiilor etc.

Vlad Stănescu
Cîmpina

Contraste pe munte

Preferăm acțiunea binefăcătoare a soarelui de munte, aerul ozonat al înălțimilor, răcoarea brazilor și pîraielor cristaline, mirosul îmbătător al rășinilor și liniștea cuprinsului de basm Atrași de chemarea irezistibilă a muntelui, ne-am ales cărările spre cabanele Padina și Piatra Arsă.

Vremea ne-a fost nespus de prielnică, la fel ca și primirea călduroasă pe care ne-au făcut-o cabanierii. Nu se cade să nu amintim personalul de la cabanele Padina și Piatra Arsă, care se întrece în îndatoririle de gazdă. Însă o primire și mai deosebită, plină de dulceață sufletească, am întîlnit-o la colectivul de la «Popasul crucii» de pe umărul Muntelui Păduchiosu — ce denumire de parazit — punct unde în anul viitor se va construi, pe lîngă căsuțele existente, o cabană modernă cu o sută cincizeci de locuri. Aci ne-am petrecut patru zile, din drumeția programată într-o căsuță curată ca pînza cerului luminat.

Într-o seară am hotărît să ne adăpostim, pentru cîteva zile, la cabana Zănoaga, dar ne-a fost cu neputință să rămînem mai mult de o noapte. Aci cabanierul ne-a pus la dispoziție camera nr. 11, cu 14 lei de persoană. Însă igrasia, saltelele rupte și mizeria din ea ne-au silit s-o refuzăm, preferînd să coborîm, de nevoie, într-un dormitor comun cu aspect ceva mai arătos. Dar și aici trona același miros puternic de igrasie, emanat de sub dușumele și din pereți, frig aspru de gheață-rie și necurățenie prin paturi. Și pentru că nu am putut da ochii în gene din aceste cauze, ne-am întrebat toată noaptea: oare forurile competente, care tutelează această cabană, nu pot întreprinde nimic pentru înlăturarea acestei stări de lucruri? Știm că turiștii se duc la munte după o gură de aer proaspăt, iar nu ca să adune în plămîni și pe îmbrăcăminte miresme de mucegai și prăfuiala paturilor nescuturate

Familia Codițoiu
str. Armoniei 8, bl. 10, sc. B, ap. 35
Tîrgoviște

Unde e «Fumatul interzis» se fumează sau nu se fumează?

Din nefericire întrebarea nu poate primi un unic răspuns. Adică, uneori interdicția e respectată, alteori nu. Cunosc numai situația din Cluj, din trenurile de persoane pe rutele Dej-Cluj, Timișoara-Iași și din unele autocare O.N.T. Constatările mele sînt ale unui consumator și călător obișnuit.

Două cofetării: Carpați și Mocca-bar parter. În ambele, «fumatul oprit». Dacă aprinzi o țigară la Carpați, cineva din personal îți spune discret, politicos, dar ferm: «Vă rugăm, nu fumați». Nici în tonul și nici în privirea fetei nu întrezărești invective ca: nesimțit, mitocan etc. Derutat probabil de aceste constatări, vinovatul se conformează rapid politicoasei invitații. Fără scandal, fără supărare.

Mocca-bar. În același corp de clădire cu cinematograful cel mai mare din oraș — Republica. Indivizi, de obicei tineri, de obicei fără ocupație, cu haine șifonate și murdare, vînd «bilete în plus». Între două reprezentații beau o cafea sau un suc la Mocca-bar. Și, bineînțeles, unii fumează. Probabil «li se atrage atenția», dar într-un mod evaziv și timid. Probabil că ei protestează nu tocmai civilizat și ospătara în cauza devine (de ce oare ea?) ridicolă. Probabil. Nu știu, practic, cum se desfășoară lucrurile, constat însă că se fumează.

Situația e însă mai gravă pe tren. În accelseratul Timișoara-Iași simbăta la amiază; trenul e atît de aglomerat încît nu rareori mergi kilometri întregi pe scări. Dar statul a decis, pornind de la considerente medicale, ca nefumătorii și cei care nu doresc să fie «afumați» să aibă compartimente speciale. Dar numai ei sînt atît de conștiincioși. Fumătorilor în schimb le este absolut indiferent unde stau Bietele victime suportă cu stoicism calvarul.

Am admirat decizia administrativă privind compartimentarea menționată. Ce măsuri se aplică însă pentru respectarea acestei decizii?

Călător: «Nu-i pedepsiți pe cei care fumează aici?»

Conductor: «Ba da. Îi amendăm cu vreo 10 lei și dacă continuă mai adăugăm ceva». Ciudat răspuns! Pentru 10 lei merită să stai și comod, să și fumezi de la Timișoara la Iași. Mai ales că în cele din urmă nu plătești nimic

Ce au de spus tovarășii de la C F R.?

Daria Cosmin
str. Grigore Alexandrescu 13
Cluj

Cu promisiuni nu-ți trece setea

Pe strada Pavilioanele CFR din Brașov s-au scos o parte din cișmelele publice de la care luam apă și din această cauză, în prezent, ducem o mare lipsă de apă. Consiliul popular municipal, IACG și IGL ne-au promis rezolvarea cazului, dar din toamna anului 1972 nu s-a făcut nimic. Ne gîndim că vine iarăși frigul și n-am vrea să mai umblăm bezmetici după apă pe alte străzi.

În numele mai multor locatari,
Gheorghe Soveja
str. Pavilioanele CFR nr. 25, ap. 2,
Brașov

Cine a greșit cînd a judecat?

În luna februarie a acestui an tînărul Carp Iordache, 26 ani, este redistribuit din secția role la noi, la turnătorie, împreună cu alți tineri din alte secții, deoarece aveam mare nevoie de oameni. La noi o lună de zile, pentru că un coleg de muncă, avînd vîrsta de două ori mai mare, nu i-a dat o mătură, l-a lovit pe acesta cu capul violent în gură, provocîndu-i plagă — umplîndu-l de sînge, fapt pentru care și-a scos certificat medical 3 zile și certificat medico-legal.

Toți tovarășii de muncă au fost indignați și au cerut să fie pus în discuția grupei sindicale. Conform Codului Muncii art. 101 colectivul are dreptul să hotărască dacă un muncitor care se face vinovat de abateri grave poate să mai lucreze în colectivul respectiv. Toți au cerut desfacerea contractului de muncă, fapt pentru care am propus conducerii secției acest lucru. Menționez că au participat la dezbateri președintele comitetului sindical din secție și pe F.R.B., de asemenea secretarul comitetului de partid pe schimb și secție, care și ei au fost de acord cu măsura luată.

Tovarășul Carp dă în judecată fabrica și după 2 luni și ceva cîștigă procesul, iar acum fabricii i se impută salariul lui pe această perioadă și 250 lei alte cheltuieli.

Fiind chemat ca martor la tribunal, nu am putut înțelege niște lucruri spuse atît de judecătorul Safta Romano Eugeniu, cît și de avocatul apărării, tov. Ciucă C. Ne-au acuzat că nu am luat întîi alte măsuri (trebuia întîi să-l mustrăm, cînd îi scoate 5-6 dinți să-l retrogradăm, iar cînd îl lasă invalid să-l dăm afară); că nu l-am cunoscut bine (chiar și cei care i-au dat o referință bună nu-l cunoșteau decît de cîteva luni); că nu l-a lovit atît de grav.

Concluzia finală este că, avînd în vedere contestația reclamantului, acesta nu este vinovat, că noi sîntem cei vinovați că nu l-am educat, că am fost prea duri cu el etc. Este reîncadrat în F.R.B., așa cum am spus mai sus. Deci acesta vine nevinovat, iar noi toți care am văzut totul, sîntem vinovați că nu am știut să ne orientăm.

Peste 50 de membri de sindicat au greșit că au cerut desfacerea contractului de muncă a unuia care dă cu capul în gură, lasă urme două săptămîni, timp în care cel vătămat se hrănește numai cu lichide.

De aceea am întrebat cine a greșit cînd a judecat.

N. Rainea
maistru principal, șeful sectorului
turnătorie neferoase F.R. Bîrlad

Gîndește-te, și Oana va fi mamă

Cu durere în suflet îmi plîng soarta mea și a copilului meu răpit și lipsit de dragostea și căldura părintească. Cu 14 ani în urmă am născut fetița Oana Vasiliade, bucuria și nădejdea zilelor mele și ale soțului meu, tatăl acestui copil. Dintr-un accident ale cărui urmări nu au putut fi înlăturate decît prin desfacerea căsătoriei, fetița Oana mi-a fost încredințată mie pentru creștere și educare. Pentru ca acest copil să crească într-un mediu familial, pentru echilibrul meu și al copilului meu, m-am recăsătorit — căsătorie care nu a fost acceptată de părinții mei. În ziua de 10 octombrie 1970 mama mea, Tudor Elena, domiciliată în Rm. Sărat, str. Constantin Brâncoveanu nr. 38, venind în vizită, după cîteva zile pleacă și fără vreo discuție merge la Școala generală nr. 80, de unde o ia pe Oana din timpul orelor și pleacă la Rîmnicu Sărat. În seara aceleiași zile îmi telefonează că fetița nu-mi va mai aparține. Își poate da seama oricine ce lovitură de trăsnet a fost pentru mine. Chiar dacă aș avea 10 copii nu aș putea accepta să mă despart de vreunul, dar eu am numai doi copii născuți cu mari sacrificii. Trăiesc numai pentru copii, consider o crimă să mi se răpească un copil cînd e tot ce mi-am dorit și realizat în viață. Nu pretind că la mama mea este lipsită de îmbrăcăminte și mîncare, dar pentru formarea ei ca om folositor societății și ca viitoare mamă nu este un loc prielnic, pentru că dintr-un copil modest, cuminte și sîrguincios la învățătură (așa cum reiese din foaia matricolă, clasele II, III, IV cît a fost la mine), astăzi a ajuns de nerecunoscut; o ținută fizică ce lasă de dorit, un comportament necorespunzător vîrstei și calității de școlar. Îmi plîng copilul răpit și pe care nu-l pot readuce din pricina mamei mele care mi-l îndepărtează pe zi ce trece. În acești trei ani copilul s-a îndepărtat sufletește de mine, niciodată nu i s-a permis să vină la București, și nici chiar atunci cînd bolnavă grav în spital am cerut să-mi văd fetița. Cînd merg la Rm. Sărat s-o văd, mama nu ne lasă o clipă singure, îmi răstălmăcește înțelesul frazelor, al sfaturilor ce i le dau fetiței. În vacanțele din acești trei ani Oana nu a beneficiat de nici o plecare la munte sau la mare — ținînd-o tot timpul lîngă ea, în magazinul unde mama este gestionară. Oana ar avea posibilitatea ca în vacanțele școlare să fie dusă de mine, de tatăl și mătușile ei la munte sau mare pentru fortificarea organismului ei, nici măcar rudelor nu le este încredințată o oră fără prezența mamei.

Ce să fac să-mi readuc copilul? Toate intervențiile pe lîngă mama în acești trei ani nu au dat nici un rezultat. Copilul a ajuns sub influența mamei să vorbească despre unele lucruri și situații total nereale care-i alterează gîndurile și simțămintele. A ajuns, spre nefericirea mea, ca astăzi să refuze să vină lîngă mine și fratele ei mai mic, deși se iubesc mult.

Sidonia Ștefănescu
str. Puțul cu apă rece 13
București

Plîngeau, la despărțire, brigadierii

Sînt unul din zecile de mii de tineri (foști brigadieri) ai anului 1948. Printr-un complex de împrejurări, brigada noastră de muncă voluntară, a IV-a UAER doljeană, a lucrat pe Șantierul național UCEA-Făgăraș, Combinatul chimic Victoria de astăzi. Acesta se contura ca formă prin munca și elanul unor tineri entuziaști plecați de pe meleaguri diferite (Dolj și Cluj). Ca importanță șantierul nostru era tot așa de mare ca și celelalte, dar nimeni parcă nu-și mai amintește că a existat. Toată lumea — ziariști, reporteri, scriitori — vorbesc și scriu numai de Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu, Lunca Prutului etc.

Din județul Dolj circa 100 de tineri au venit să se înroleze pentru munca pe șantiere. Erau tineri pe care unii îi admirau, iar alții îi disprețuiau. Ei însă, cinstiți, voiau să răspundă chemărilor patriei, de a ajuta cu ce pot la reconstrucție. Erau tineri din Calafat, Băilești sau Segarcea, Filiași sau Tg. Jiu, aproape toți cu un numitor comun — vîrsta, sub 20 de ani

Pe cei mai mulți i-am uitat, cei 25 de ani care s-au scurs au lăsat, urme, începînd cu memoria. Alături de noi erau colegii mai mari - studenții clujeni organizați în brigada V UNSR Cluj. După cele 45 de zile, Craiova ne aștepta în gară ca pe niște eroi. Reprezentanții vieții publice au adus și fanfara.

Oare mai știe cineva din orașul Victoria că două brigăzi, separat de obligațiile lor, au construit cîte o alee (șosea pietruită) în munte, numai cu lopata și tîrnăcopul, alei botezate cu numele celor două brigăzi? Oare mai știe cineva că la despărțire, în careu, plîngeau brigadieri, plîngea conducerea șantierului — erau lacrimi ce nu le puteai defini. Despărțirile (fie ele chiar între colective) au avut întotdeauna nostalgia lor. Așa cum acum am și eu nostalgia mea.

Dacă vă întrebați pentru ce am scris epistola de față — am făcut-o pentru a povesti, pentru amintirea celor care ne-au condus în timpul brigăzii, pentru mititeii (elevii) care în fiecare dimineață, cu uneltele în spate, urcau în munte spre noi victorii, spre realizarea angajamentelor luate.

Aș vrea o întîlnire cu foștii brigadieri și foștii conducători ai șantierului — dar nu știu cum să fac.

I. Trăistaru
bd. 1 Mai 331, bloc B, sc. A, et. VII,
ap. 30, telefon 18 24 53, București

Vreau să-mi exprim recunoștința

Subsemnata Gașpar Danița, pensionară, domiciliată în municipiul Lugoj, str. M. Kogălniceanu nr. 3, doresc să transmit, dacă se poate, prin «Flacăra la dispoziția dumneavoastră», Oficiului farmaceutic din Timișoara cele mai calde mulțumiri pentru felul în care conducerea acestei unități ajută deopotrivă pe toți bolnavii.

Subsemnata, grav bolnavă, am adresat o cerere însoțită de un diagnostic medical, la care Oficiul farmaceutic în cel mai scurt timp mi-a livrat medicamentul, redîndu-mi astfel viață și bucurîndu-mă azi deplin de ea. Doresc să menționez că nu am cunoscut pe nimeni și dacă pe baza unei solicitări scrise am fost ajutată și azi sînt în viață, nu știu cum să-mi exprim recunoștința.

Subsemnata sînt în prezent pensionară, fostă contabilă, care în decursul timpului nu am minuit pana pentru scris decît pentru cifre, fapt pentru care vă rog să-mi scuzați stilul de exprimare.

Gașpar Danița
Lugoj

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

reţineţi!

TÎRGUL DE VARĂ

pune la dispoziţia dumneavoastră pînă la data de 31 august un bogat sortiment de:
costume şi chiloţi de baie, slipuri, şorturi, pantaloni lungi şi scurţi, cămăşi cu mînecă scurtă, bluzoane, cămăşi cu mînecă lungă, imprimeuri din ţesături de bumbac, tip bumbac, bumbac în amestec, malipol şi tricot relon precum şi alte articole de îmbrăcăminte şi încălţăminte de sezon.

Reduceri de preţuri pînă la 25%

REALITATEA ILUSTRATĂ

Și pe șantierul Combinatului chimic din Arad, centrala termoelectrică este un lucru foarte important. Pentru prezent, dar, mai ales, pentru viitor. Atestarea poate să vină și de la firma «Vulcan» de pe spatele montorilor. (E. Ghera)

«Limuzina» a tras la scară. Și nu fiindcă în Banat n-ar exista automobile. «În județul nostru — ne spunea tovarășul Aurel Mihuț, președintele U.J.C.A.P.-Timiș — e greu să găsiți sate care să nu fie milionare». De aici, poate, și luxul cailor albi, înhămați la trăsură. Nu-și poate permite oricine! (E. Ghera)

23 August găsește pomii văruiți și ulițele satului curate și casele toate lucind lună. Ca totdeauna și ca niciodată. (E. Ghera)

La moară ca la moară! Dar nu-i una obișnuită. Au venit oameni din cinci județe, în Lenauheim, ca s-o vadă. I se mai spune și fabrica de nutrețuri combinate. Așa că, moara se recomandă în calitate de industrie — pentru zootehnie. Macină și pentru clienți. (E. Ghera)

Fin ori pale? «Ba-s pale, dar nu în orișicare formă» (Conductor — Boldică Aurel de la C.A.P.-Gotlob). (E. Ghera)

Radu Șerban: a fost sau n-a fost succes la Mamaia?... (Radu Constantinescu)

...a iarbă verde nu înseamnă numaidecît pogoane de iarbă verde. Argumentul lui Dan Nuțu ...a fost convingător și Doina Levința a luat loc.(Radu Constantinescu)

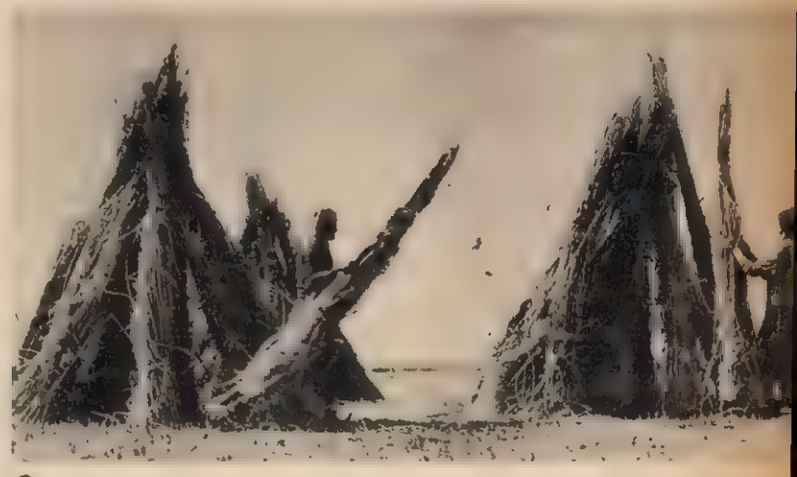

S-o purta bine nailonul, dar tot se mai cultivă cînepă. Și-i lucru trudnic pînă ajunge în războiul de țesut. Dar pînă una-alta merită! (E. Ghera)

E vremea piersicilor în Tomnatic! Și o să mai fie pînă cînd se vor umple cu mireasme încă 40 de vagoane (adaos la cele 74, care au și pornit pe calea ferată, în depărtare.) (E. Ghera)

Bine, «Gazeta circulației», dar unde e circulația gazetei? (Indiscreție a obiectivului pe străzile Craiovei.) (Toma Michinici)

Căldură mare, dom'le... (Em. Tănțală)

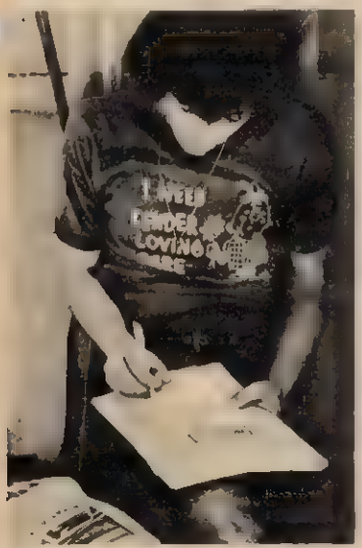

Învață cu sîrg Florian Pittiș limba lui Shakespeare. Din cărți, din notițe, de pe pulovere. (Radu Constantinescu)

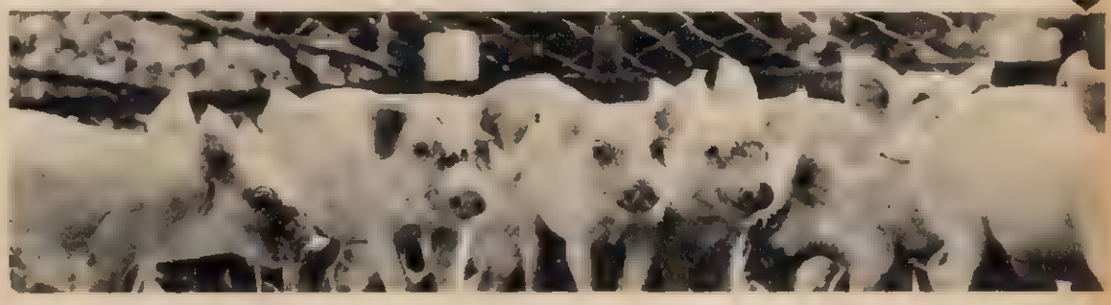

Purceii fermei de la C.A.P.-Varias (care totalizează opt mii porci) au mîncat pe săturate E și de unde! Cooperativa este vestită în toată țara pentru producția de porumb (E. Ghera)

O farfurie zburătoare? Ce le reține atenția acestor oameni abia ieșiți de la lucru? Uitarea de sine a fost provocată de o veveriță, care a fugit de pe un balcon. Unde-i? Cine se oferă s-o găsească? Toată lumea! (E. Ghera)

au devenit comuniști în zilele lui august (II)

NICOLAE CEAUȘESCU:
A intrat în obișnuință să vorbim despre partid ca despre o noțiune generală, idealizîndu-l. Cîteodată uităm însă, că, de fapt, partidul sînt oamenii, istoria sa este istoria oamenilor, conștiința lui este conștiința oamenilor. Putem spune cu deplin temei: partidul sîntem noi, membrii săi, reprezentanții poporului. El nu este nici mai bun, nici mai rău decît sîntem noi, clarviziunea sa este clarviziunea colectivă a membrilor săi, a conducerii sale. Sîntem astăzi întru totul îndreptățiți să afirmăm: partidul este poporul, reprezentat prin cei mai buni fii ai săi.

nu importăm licențe pentru formarea de colective

Ion Anghel, secretarul comitetului de partid al Centralei industriei petrochimice Pitești, este căsătorit de 13 ani și tot de 13 ani n-a apucat să facă un concediu împreună cu soția, deși nu mai este lăcătuș mecanic, ci activist de partid, iar despre activiștii de partid cineva spunea într-o ședință la municipiu că muncesc de-i dor pînă și dinții de atîta teren și vorbă cu oamenii. Ion Anghel stă bine cu dantura, are doi copii, un carnet de student la «Ștefan Gheorghiu», iar pînă mai acum cîtva timp avea și un frate. Carnetul de student îl ține ascuns pentru că băiatului îi cere numai zece pe linie, iar pe fratele său, profesorul de matematici din Bradu, comuna pe al cărei pămînt s-a construit combinatul petrochimic, l-a găsit într-o zi mort în casă. Așadar, îmi mărturisește Ion Anghel, activiștii de partid sînt și ei oameni: își cumpără «Moskvici», își înmormîntează rudele, primesc și cer audiențe, încearcă să fie folositori oamenilor de care și în fața cărora răspund.

Despre oamenii combinatului, Ion Anghel are foarte multe amintiri și, bineînțeles, păreri. Pe unii i-a văzut plîngînd de bucurie cînd s-au produs primele granule de polietilenă, granule din care au și mîncat. Cei de la negru de fum, din care numai dinții sînt albi, se descalță înainte de a intra în cabinet, chiar dacă Ion Anghel le spune de fiecare dată că nu e nevoie. («Oameni și oameni, care împreună formează un colectiv. Și pentru formarea unui colectiv nu se importă licențe din Anglia sau mai știu eu de unde»).

Dacă este ceva care-i place foarte mult lui Ion Anghel la oamenii combinatului este sinceritatea lor. («Unul care s-a sulf pe-o sferă unde izbucnise un incendiu și l-a stins cu haina, mi-a mărturisit: „Cum, de ce-am făcut-o? Păi dacă fugeam pînă la poartă și se producea explozia, muream și-acolo. Așa că m-am suit, am pus haina de-am stins focul; și-apoi dacă trebuia să se sacrifice unul, eu trebuia să fiu ăla că mă-ntîmplasem pe-acolo").

Ce face un secretar de partid al Centralei industriei petrochimice-Pitești? În primul rînd găsește cea mai bună cale de colaborare cu directorul și nu-și pune problema cine se duce la cine; directorul la secretar sau secretarul la director. Alteori, cînd vine cineva să-i comunice că problema prosoapelor nu s-a rezolvat, nu se enervează și mai ales nu-i spune: «Tovarășu', eu sînt secretar de partid, înțelegi, am chestiuni importante pe cap, lasă-mă cu prosoapele că nu țin de mine». Dacă e cazul, în cadrul unei ședințe a comitetului municipal de partid, îl roagă pe poetul de la revista «Argeș» să nu tot bată apa în piuă cu «încurajatorul suflu de energie al combinatului» și-l invită să vină mai degrabă la combinat, să-i vadă pe oameni cum muncesc și mai ales să nu se mai supere că nu se omoară combinatul cu reclame în paginile revistei. Ce să scrie? «Cumpărați cianură, că noi de-abia o păzim» și pentru asta să mai plătească și 70 000 de lei? Noaptea stă și citește cărți de specialitate pentru a putea avea o idee sumară despre lucrurile pe care le discută cu un inginer, cu un operator. («Aș crăpa de rușine să fiu un activist care să vorbească numai despre cotizații și primiri în partid») Dacă atrazinul rămîne încă o problemă, Ion Anghel nu se suie la tribună pentru a o «rezolva pe cale politică», ci se zbate alături de ceilalți pentru a găsi o soluție reală, pe cale de producție.

Dacă e foarte mulțumit de ceva Ion Anghel, este de înțelegerea pe care i-o arată soția («Viața noastră, munca, e nenormată. Dacă n-ai o femeie ca lumea lîngă tine, mai bine să fii singur. Se fură ea greu și meseria de activist, dar și mai greu cea de nevastă de activist»)

Părăsesc cabinetul lui Ion Anghel nu înainte de a nota titlul unuia din volumele aflate pe biroul său: «Sudoarea sub strat de flux, în baie de zgură și în medii protectoare».

mulțumitor

E moldovean din Bîrlad și a venit la Pitești acum doi ani. «M-am gîndit și eu că e mai bine pentru copii, cu școala mai ales, și-apoi, aici m-am găsit și cu fratele meu care lucrează din '67 la Combinatul de cauciuc». Alexandru V. Mocanu are 39 de ani și este operator chimist în secția «Amil-Sodiu» din cadrul Centralei industriei petrochimice. Are patru copii și dacă-l întrebi cum se descurcă îți răspunde: «Mulțumitor. Mai cîștigă și nevasta, iar de la toamnă iese și fata cea mare pe leafă. Ce mai, mulțumitor, tovarășe, mulțumitor». Făcînd o comparație între munca de la Borzești, unde a lucrat cîțiva ani, și cea de-aici, de la Pitești, Alexandru V. Mocanu crede că aici e mai puțin ordonată munca. «De, e mai la început. Nici nu s-au terminat toate etapele de construcție. Apoi oamenii sînt veniți din toate părțile. Toți deștepți și pricepuți. După ce-om rămîne cu adevărat numai cei de suflet și buni meseriași, treaba o să meargă strună. Și-apoi la Borzești mai erau și primele probleme, aici sîntem mai departe de drum și eu zic că e mulțumitor ceea ce se-ntîmplă».

Despre prima sa tinerețe Alexandru V. Mocanu crede că n-a fost cu nimic deosebită față de a altora. «Din șantierele naționale l-am ales pe cel al Fabricii de rulmenți din Bîrlad. Și mai țin minte că am fost la inaugurarea stadionului «23 August» din București. Lume multă, cam tot atîta cîtă văzusem pînă atunci, dacă-i adunam pe cei văzuți pe unde trecusem. E frumos Bucureștiul. Eu, dacă am rezolva, într-un fel, cu casa, rămîn în Pitești. Vreau să trecem de la confort 3 la proprietate personală și pe urmă m-oi liniști».

Cu timpul Alexandru V. Mocanu stă bine. Din cel liber o parte îl petrece în excursii ori pe la filme, iar altă parte o dedică responsabilităților sale din cadrul comitetului sindical. Sînt munci cu caracter financiar. «Îți trebuie timp pentru ele și eu mi-l fac. Fără timp nu se poate mai nimic».

— Cum crezi că muncești dumneata, Alexandru V. Mocanu?

— Mulțumitor, tovarășe, mulțumitor

chiar era necesar să fiu membru de partid

Așa crede Aurel Cojocaru, operator chimist în secția «Amil-Sodiu» din cadrul Centralei industriei petrochimice-Pitești.

«Și asta pentru că, fiind secretar de U.T.C. al secției în care lucrez, cuvîntul meu este mai puternic azi cînd sînt membru de partid. De ce era nevoie ca vorba mea să aibă greutate? Fiindcă eu trebuie să reprezint un colectiv de oameni de care sînt legat nu numai prin meserie, ci și prin aspirații de viață».

Aurel Cojocaru are 22 de ani și e de felul lui din Tîrgu Jiu. A venit la Pitești ca să fie lîngă sora lui mai mică. «Stăm amîndoi într-o garsonieră confort IV. Mi s-a promis casă, dar deocamdată nu mi-a venit rîndul; sînt alții cu situații mai complicate. Eu mă mai descurc, mai ales acum cînd sora mea stă mai mult la Curtea de Argeș unde și lucrează». Cu salariul pe care-l cîștigă lunar, Aurel Cojocaru se descurcă, mai ales că a învățat să-și gătească singur. «Pe altceva banii n-au pe ce să se ducă, fiindcă nu fac abuzuri, așa că le-am tăiat banilor multe căi de scurgere din casă. Pe distracții nici atît, fiindcă în Pitești mai mult se afișează decît se face ceva practic pentru a ni se asigura celor tineri niște posibilități de recreație. De asta mulți tineri deviază».

Nici pe linie profesională Aurel Cojocaru nu e mulțumit cu ceea ce a realizat pînă acum. «S-ar putea să fiu eu un nemulțumit din fire, dar nu-i nimic, am auzit sau am citit cîndva că nemulțumiții au împins lumea mai departe. Eu zic că deocamdată noi cei tineri din secția mea nu sîntem solicitați cît putem face față. Mai ales în cazul problemelor noi care se ivesc, adică în cazul celor mai interesante pentru meseria noastră. Uneori sîntem folosiți numai ca operatori de manevrare, încît îți vine să te duci într-o secție productivă unde să te simți stăpîn pe muncă, pe meserie».

Dintre comuniștii din combinat, Aurel Cojocaru are o părere excelentă despre Alexandru Popa și asta «pentru că știe și meserie, e și om cum îmi place mie: demn și la locul lui». Despre locul său în organizația de partid, Aurel Cojocaru speră să-l onoreze. Cum? «Să fac niște ședințe așa cum trebuie: scurte, decisive, cu probleme de producție. Să reușim să regăsim toate inițiativele pe care le-am pierdut pe drum, să le realizăm pentru a dovedi celor mai puțin dispuși azi să ne acorde toată încrederea, că nu sîntem buni numai de gură, ci și de fapte. Și cred că vom reuși mai ales că deja ne simțim mai apropiați unii de ceilalți, am început să fim colegi și în viața din afara combinatului. Familiști cu nefamiliști, tineri cu mai copți. Este un moment în care ne interesează mai mult viața noastră. Am început să prindem rădăcini aici».

eroii, acești oameni minunați, și viețile lor trecătoare

Duminică 29 iulie, singurul Erou al Muncii Socialiste din județul Gorj urmărea meciul amical de fotbal dintre echipa locală, Metalurgistul Sadu, și Cimentul Tîrgu Jiu. Deși meciul e departe de a naște nostalgii, Ion Mihail, căci despre el este vorba, piticul din '43 de la Jiul, mărturisește că n-a avut niciodată talent. Dar ca orice om în concediu își poate spune numele echipelor pe care le simpatizează. Curios mi se pare că Ion Mihail adaugă și motivele: ține cu Metalurgistul Sadu fiindcă este echipa noastră, a uzinei, cu Dinamo-București, fiindcă am făcut armata la Securitate, cu Steagul Roșu fiindcă este reprezentanta constructorilor de mașini, cu Jiul pentru că m-a ținut la pitici deși n-aveam brumă de talent, cu Universitatea Craiova fiindcă e vorba de oltenii mei și pentru că, poate cîndva, aș fi dorit să fiu student.

Ion Mihail are 44 de ani, este maistru, șef de atelier la «Întreprinderea mecanică Sadu-Gorj» și se află în concediu. Îl întreb cum arată concediul unui Erou al Muncii Socialiste. «De curînd ne-am întors, eu și colega, așa-i spune soției, din R.D.G., unde ne-am odihnit 14 zile la Gernrode. A fost bine, numai că într-o zi colega m-a întrebat dacă nu mi se pare curios că tot stăm, tot dormim și tot ne servesc alții la masă. De, nu prea sîntem obișnuiți cu atîta bine. În alți ani, după cîteva zile de concediu începeam să mă duc prin uzină. Chemat, nechemat, mă duceam».

Deși se află în concediu, Ion Mihail își amintește la îndemnul unei întrebări indiscrete că a mai fost căsătorit o dată și că soția l-a părăsit cînd era militar. «A luat și fetița, mai tîrziu, după ce eu și colega începusem s-o creștem». Oricum, în casa nouă de la Tg. Jiu pe care și-au ridicat-o după proiectul propriu, Ion Mihail și Constanța Mihail au rezervat o cameră pentru fetiță.

Chiar și eroii au nevoie, din cînd în cînd, să-și vadă copiii. Nu s-ar supăra nici dacă ar veni doar în timpul vreunui concediu.

În casa lui Ion Mihail este o curățenie atît de evidentă încît, firi mai slabe, unii dintre musafiri își lasă pantofii la ușă. Se aduce coniac și cafea, dar pînă atunci ai timp să-ți arunci ochii prin bibliotecă: Thomas Mann, De Gaulle, Avicenna, Pe direcția Minsk Dumas, Atlasul peștilor din apele R.S.R. Peștele cu numărul 61 din apele R.S.R. se numește Fița-Fița, soră bună cu

Zvîrluga, a fost identificat de Bănărescu și Nalbant în *dreptul comunei* Pești*eana-Jiu* Ion Mihail nu-l prea deosebește de Nisiparniță, Zvîrlugă și *nici nu-l interesează* că numitul pește «care populează de regulă fundul de nisip și pietriș nu prezintă importanță economică». Peștii săi preferați rămîn în continuare Gingirica, Scrumbia și Păstrăvul, iar în ceea ce-i privește pe cleni, Ion Mihail a ologit de cînd tot stă pe malul apei și se roagă de ei în consecință și-a adus din R.D.G. niște cîrlige care pescuiesc singure.

Pe lîngă umor, Ion Mihail mai are și 27 de inovații de pe urma cărora s-a ales cu 100 000 lei. Cu ei și-a ridicat casa de roșu fiindcă a văzut ei niște case pe munte în care se poate și locui. Și, pe urmă, e bine să ai casa ta, deoarece tu ai muncit. De asta îi și plac lui Ion Mihail «Aventurile în epoca de piatră» fiindcă fiecare episod are o morală, te învață cum să trăiești. Îi plac și filmele *științifico-fantastice*, pentru că-i aduc aminte de «Năvălitorii din stele» ai lui Jack London sau de cărțile lui Jules Verne și, oricum, nu e tocmai rău să te gîndești și la viitor chiar dacă prezentul e uneori plăcut, alteori călduros.

Ion Mihail nu prea se-ndeamnă cu coniacul. «Înainte beam 4-5 pe zi și fumam 40 de snagovuri. De cînd cu boala, cardiopatie ischemică, ceva așa care te strînge de gît și nu te mai lasă să trăiești, s-a dus. Ultimele snagovuri le-a dat colega portarului de la spital, iar coniac beau puțin, și numai cu cei dragi». Cînd a intrat în spital, Ion Mihail făcea o criză la două zile, după ce a rămas singur acasă, în concediu medical, făcea două pe zi. S-a dus la uzină și totul e în regulă, că a suportat și *un zbor cu avionul* pînă la Budapesta, fapt pentru care le mulțumește doctorilor Ilarie Popescu, Teiș și Țigăran. Îi mai supără din cînd în cînd unii care cred că Erou al Muncii Socialiste e o meserie și alții care-l bat pe umăr protector spunîndu-i: «Tin'te zdravăn, Mihaile, de-abia acum începe adevărata muncă pentru tine». Și eu care credeam că am muncit ceva și că știu care-i munca mea, în orice caz nu să stau încliftat, cu cravată la gît, pe la toate ședințele din județ. Văd că de cînd sînt Erou al Muncii Socialiste sînt foarte băgat în seamă prin prezidii. M-aș bucura mai mult să pot contribui în timpul ăsta să-i convingem pe cei *în drept* că avem nevoie de autobuze mai multe și cu un orar adecvat vieții și nevoilor noastre de transport, că tinerii din Bumbești au nevoie de o viață culturală pe măsura muncii lor. Cam asta mă interesează pe mine acum și nu să stau prin prezidii ori să fiu ținut ca un Cristos pe la ușile *ministerului* unde mă duc în interes de serviciu și nu ca să cer ceva pentru Eroul Muncii Socialiste Ion Mihail. Am de toate, mi le-am făcut singur».

Pe noptieră, medicamentele stau rînduite cu grijă: Miofilin, Nitroglycerin etc. Pe lîngă ajutorul ce-l dau bolnavului, rostul lor mai este și acela de a ne reaminti că și viețile eroilor sînt trecătoare, uneori chiar scurte.

Dorin TUDORAN

îmi era ciudă, erau mai importanți...

«Îi vedeam pe tovarășii mai în vîrstă că se duceau la ședință. Ce făceau ei acolo, ce discutau, nu știu. Dar a doua zi comentau totul: «ai dreptate, bine a zis tov. secretar». Îmi era cam ciudă pe ei, simțeam că sînt mai importanți. Pînă la urmă în-am hotărît — la urma urmei eram în uzină din șaizeci, de muncit, munceam, de ce să nu fiu și eu membru de partid? În ziua aceea din august '71 cînd mi s-a spus comunist, am înțeles că răspund și eu de ceva, nu știam prea bine de ce, dar aveam o răspundere. Atunci am înțeles că membru de partid nu poate fi făcut, așa, oricine de pe stradă. Acum sînt șef de echipă. La două mașini, cu oameni cu tot. Pe un «Soitaab» italienesc și pe mașina a' polonezâ. Nu lucrez dom'le, le-am spus, mai întîi, că nu știu, dar inginerul mi-a spus că nici el nu s-a născut inginer. Așa era. Italienii au stat ei vreo cîteva zile să mă învețe, și pe urmă au plecat. Descurcă-te, Florică! Uite că m-am descurcat. Bineînțeles că *nu lucrez singur*, am mai învățat și de la cei mai vîrstnici. Cu băieții nu merge să mă cert. Deh, mai sînt *și unii care lipsesc*, întîrzie, cică nu pot să se scoale, dar eu cred ca nu prea le e dragă munca. Tare nu-mi plac mie aștia, care lipsesc așa ca să doarmă ori să se plimbe ca boierii pe bulevard. Și pierd bani buni, dom'le. Le-o convent, au alte surse, naiba știe! Dar facem noi ore suplimentare pentru ei, că planul e plan.

Ce-am făcut în ziua cînd am intrat în partid? Păi ce era să fac? Banchet am făcut, cu băieții. Mai venea și ziua lui ăla micu' al meu, că l-a născut nevastă-mea chiar de 23 August. Eu mai rîd de ea, zic că s-a orientat. Copiii, că am doi, sînt acum la țara, la bătrîni, fiindcă și soția lucrează. Iarna îi luăm înapoi. În toamna asta însă dau de greu, băiatul cel mare intră la școală. Din noiembrie vin ăia bătrîni, că termină treaba la cîmp. Sper să-i convingă să rămînă la noi de tot. Pe tata îl bag paznic undeva, iar mama — acasă, și-așa nu mai e bună de muncă. Ne descurcăm noi, că sîntem trei frați, toți cu case în București, și ne avem bine unul cu altul.

...De bani, nu mă plîng, cîștig cît și un inginer, mai ales cînd îmi cade lună de 216 ore.

Cu ce mă mîndresc? Păi cu munca, cu casa care am făcut-o eu singur din '67, căci abia acum am stropit-o; cu nevasta care are liceul și m-a luat din dragoste — n-aveam nici buletin, nici livret. Și vreau să mă mai mîndresc și cu cincinalul făcut înainte, dar asta nu depinde numai de mine». (Bratu Florea — 28 de ani, sudor electric, secția a III-a montaj general, Uzinele «Vulcan»)

George STANCA

«comunist înseamnă acel om care desparte binele de rău»

Rîde scurt și des. Ca să nu-i dea lacrimile. Vorbele și amintirile se amestecă. A cumpărat garnituri de pat. Brodate. Băieții lui Mociomița le pălmuiau cu ură pe fetele din fabrică. Ce lădițe caraghioase aveau pe vremuri acolo unde fuge acuma banda rulantă! În '45 era mare lucru dacă făceai rost de puțin mălai și ulei la «Economat». Partidul a înființat economatele că altfel n-ar fi fost de nici unele. În '45, atunci, iarna, în Piața Palatului, cu toți muncitorii. Ea era încă tînără de tot. I-a fost frică; era ceva groaznic, dar tot s-a dus. Da, e rihtuitoare. A fost mașinistă. O cam lasă vederea. De la 14 ani e salariată. Acum are 52. Zilnic 400 de fețe de pantofi bărbătești. O singură operație, sigur. Cea de pregătire. Dar poate și mai mult. Meștera Florica Dorovei e înțelegătoare: îi mai dă în plus să facă și fețe înșiretate. Dacă dovedește la lucru, de ce să nu cîștige mai bine? Și cîștigă? Sigur, are tot ce-i trebuie. Numai copii nu. Soțul e bolnav de mult. A lucrat și el 37 de ani în fabrică. Aici s-au cunoscut. E bolnav rău. S-a pensionat. Rîde. Ca să nu-i dea lacrimile. Și ține între palme carnetul roșu. Și-a plătit cotizația. A citit iar pe prima pagină. Data nașterii — 25 martie 1921. «Am venit pe lume cu puțin timp înainte de nașterea partidului nostru». Data primirii în partid: august 1945. Se uită în jos și tace. E ora predării schimbului doi. «Mă iertați, nu știu ce să vă spun. Nu mă prea pricep să vorbesc».

Rămîn cu maistrul principal Ileana Ciobanu. *O cunoaște de-o viață pe Niculina* Tonca. Îmi povestește despre ea: «Să nu credeți că nu știe să vorbească. Poate că nu, față de străini. Aici, în fabrică, e la ea acasă. Aici, nu iartă nimic. Ferească Dumnezeu să-i dea cineva un lucru cu defect. Știți, cu controlul în lanț trebuie să semnezi de primire de la cel dinaintea ta. Niculina se uită de zece ori și semnează o dată sau o... niciodată, dacă nu e în ordine. Ce s-a mai supărat într-un rînd pe ea Elena Nicolau, că vezi ea nu era cusătoreasă, cum să i se facă observație?! Niculina Tonca nu se bate doar *pentru interesele ei*. Rihtuitoarele aveau doar un singur foarfece. «Să ne dați două, unul de rezervă, așa *nu se poate face planul!*» A mers din om în om pînă la conducerea fabricii și a obținut cîte două foarfece. Nu numai pentru ea. Celelalte muncitoare s-au bucurat, chiar acelea care tac. N-au curaj sau sînt indiferente, poate. Dacă sînt nereguli cu normele, tot Niculina se ridică. Profită toată lumea. Cînd se-ntîmplă «scăpări» la evidențierea în producție, tot Niculina spune întîi că nu-i drept să ia cutare o steluță pentru că... Și spune de ce. Calm. Rar. Cu chibzuială și dreptate. Maistra ei dinainte, Aurelia Lărgeanu, de la linia a III-a, *n-a* înțeles-o. E și asta o artă — ca să conduci oameni. Credea că Niculina e cicălitoare. Eu *nu sînt de aceeași părere*. Vedeți, are 52 de ani. De vîrsta ei mai sînt și alte comuniste. Însă *nu toate au rămas atît* de active. Ea este o membră de partid care nu a obosit, care *nu știe* ce înseamnă blazarea sau resemnarea. Am lucrat ani întregi cu ea și o cunosc perfect. Mie îmi place Niculina pentru că desparte binele de rău și te obligă să gîndești».

Am plecat de la «Flacăra roșie» gîndindu-mă ce rezonanță comună are numele acestei fabrici de încălțăminte. Și totuși, aici, la fosta «Mociomița», s-a aprins cîndva, cu adevărat, o flacără roșie. Pare demult începutul acela. Dar flacăra arde încă. Frumos și curat. Niculina Tonca este una dintre muncitoarele care întrețin suflul acelei flăcări.

Viorica CIORBAGIU

valoarea libertății

August dă anilor întindere. Cu mirosul lui de muncă, de pîine, de vacanță și de sărbătoare revine de fiecare dată altul. Suind în an, faptele rămase în urma lui măsoară distanțe mereu mai lungi. Valorile adăugate avuției țării în intervalul scurs de la acel august urmînd Conferinței Naționale pînă la acesta de acum sînt de zeci de ori mai ridicate decît valorile realizate acum, să zicem, trei decenii. Muncim mai spornic și sîntem mai bogați. Conducem mai chibzuit și sîntem mai înțelepți. Simțim mai plin și sîntem mai frumoși. Sîntem, într-un cuvînt, mai liberi, căci libertatea nu-i o stare, ci devenire. Și în fiecare an, august ne măsoară pașii făcuți întru această împlinire. «23 August 1944 va rămîne veșnic în conștiința poporului, amintirea sa transmițîndu-se din generație în generație ca un simbol strălucit al eroismului *maselor populare*, al *spiritului revoluționar* al comuniștilor, al tuturor militanților progresiști din patria noastră» — spune secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

23 August e mereu deci un început, pe o altă treaptă, mai sus. Fiindcă pentru România libertatea nu-i simpla lipsă a servituții, ci putința neîngrădită a creației și construcției în interesul său și al civilizației, adică socialism. Devenim liberi. Învățăm libertatea, fiindcă ea înseamnă înțelegere și posibilitatea de a *o păstra, modela și conduce* pînă la ultimele ei consecințe. Învățăm muncind. Scopurile le cunoaștem, le aflăm și ni le însușim. În preajma sărbătorii naționale, acțiunile se amplifică, năzuințele se limpezesc, eforturile se precipită și sentimentul solidarității, al apartenenței la o națiune unită într-un elan comun ne dezvăluie neștiute alcătuiri ale sufletului și forței noastre. În fiecare an. Fiindcă august, cu mirosul lui de pîine, de vacanță și sărbătoare, revine de fiecare dată altul.

La Chișcani și Rogojelu, pe șantierele *hidrocentralelor de pe Olt*, Someș și Lotru, și pretutindeni unde munca nu cunoaște decît răgazurile odihnei strict necesare, *constructorii* află *resurse* pentru noi angajamente. Ziarele consemnează rezultatele acestor angajamente și, mai recent, noul legămînt al muncitorilor de a aniversa la locul de muncă sărbătoarea acestei veri decisive.

O generație, afirmă Balzac, este o dramă cu patru sau cinci mii de personaje reliefate. Parafrazindu-l pe celebrul scriitor, putem spune că o națiune este o epopee cu milioane de personaje principale. O epopee cu oameni și cu tot ce presupune acest din urmă cuvînt. Cu oameni reali, demni, avîndu-și vocația propriei istorii în care vor rămîne pentru că au muncit-o.

Nicolae CRISTACHE

ACȚIUNEA PIETONUL

filmul de aseară, un film al mamei mele

La raidul efectuat de revista «Flacăra» împreună cu miliția în zilele de 2, 3, 4 august, am mai aflat și alte lucruri despre caracterul și firea oamenilor și chiar ale unor instituții. Miliția și-a făcut datoria ca-n zilele ei bune, reporterii au scris ca în ziua lor obișnuită, adică adevărat, și acum, după «acțiune», să le spunem totuși. Pe șosea, în dreptul restaurantului «La doi cocoși», circulau seară de seară tractoriști ai I.M.A. Mogoșoaia. Unii beți, alții băuți, alții treji, dar toți luați la un loc plini de defecțiuni tehnice.

Dobre Gheorghe nu și-a făcut vizita medicală pentru că «nu are timp nici să respire». Tocmai de asta ar fi trebuit s-o facă! A avut timp să-și cumpere din Vîlcea cinci kile de țuică și s-o ducă acasă pentru familie. Om atent, grijuliu... În drum spre Casa scriitorilor de la Mogoșoaia, unde ducea bere și creioane, Marin Costache a trecut și pe la «fratele». Cum s-ar spune uite și un fapt literar. Un șofer din Brașov remorca — pe propria-i voie și pe propria-i bunătate — un coleg, tot din Brașov, dar de la altă fabrică. Nu e chiar adevărat că oamenii sînt buni, răi și șoferi. Nicolae Mosteanu și Ion Popa și-au cumparat mașini. Fiecare depuseseră bani în prealabil la ciorap — amănunt ce nu trebuie neglijat. Ion Moceanu are în dreapta sa pe Elisabeta Rusu, a cărei vină rutieră s-a dovedit a fi lipsa grupei sanguine pe buletinul de identitate. Moceanu are soție, avea și grupa sanguină trecută. Totul e în regulă deci. Să te «strămuți»

Spirea Bădeci, paznic la I.A.S. Mogoșoaia: «Eu cu circulația cam termin, ies la pensie, da' ce rămîne?»

din București în comuna Zeletin (90 kilometri) te costă la stat 406 lei. Înapoi, mă asigură șoferul, tot atîta îl va costa pe tovarășul Ută Alexandru». Marin Burcea — șeful lotului tehnic de caiac-canoe al clubului «Steaua» — a intrat la apă și l-a costat 50 de lei: nu făcuse verificarea tehnică a mașinii proprii. Liviu Antal din Gherla, șofer, n-a avut voie să bea și n-a băut, dar delegatul Ion Pașca — șef fiind și nu șofer — a avut voie și a și băut două coniacuri. Mircea Niculescu și-a agonisit bani de mașină, dar n-are carnet. Conduce finul său și o face bine corect. De, nu le poți avea pe toate în a lăsa timp și pe aceeași șosea! Avocatul Gheorghiță Demostene din Brașov venea urgent în București deoarece fratele său făcuse un infarct. Ioan Strujac venea de la soacra sa, o femeie excepțională — afirmă cu milița și «Flacăra» lîngă dînsul.

Revin: «directorul I.M.A. Băneasa se numește tovarășul Ventilă și nu mai știu cum», afirmă beat, dar plin de respect, tractoristul Oprea Dumitru. Dialog cu un milițian

— Oprește motorul!

— Da' dar nu pornește.

Țara — mă asigură Oprea Dumitru — cere recoltatul la optim. Așa și este. În cabină este și un steag de fruntaș în producție și după investigații serioase am aflat ca e al lui.

Coincidență fericită: cu un salariu lunar de 1 300 lei, șeful unității de croitorie nr. 2 din Giurgiu și-a cumpărat o Dacie 1300. Pentru «1300» înțelegem, a avut bani, dar pentru «Dacie»?

Ultimul film pe care-l văzuse, cu o seară înainte, Dumitru Tudor din Jilava — fusese unul făcut mamei sale (radiografie, firește) care «n-a mai avut niciodată atitudini de genul acesta». Într-o mașină încărcată cu nisip, Vasile Dobrea, de 71 de ani, aducea gladiole să le lase undeva prin București. Acolo a trăit ultimul său frate. La cimitir nu i le duce: dacă i le schimbă?

Cu gabaritul mașinii depășit, Gheorghe Chitafex n-a avut 25 de lei pentru amendă pe loc. Fuma «Snagov» nu pe chestie de bani, ci de amor: dacă întîlnesc vreo fată? Prietenul său, alături în cabină, avea la el 200 de lei, dar n-a vrut să-l împrumute. Milică, deși numit Bogatu, conducea doar mașina întreprinderii. «Ce și-e scris, în frunte ți-e pus», parcă așa, nu? Pînă aici ar fi de plîns, dar din mașină coboară niște tipi și odată cu ei o discuție de genul:

— Cine-i tovarășul?

— Un văr, Paul.

— Și mai cum?

— Nu mai știu, are proces la București.

O întreprindere hoină i-a desfăcut contractul de muncă lui Paul. Dar Paul speră să cîștige procesul și să o și bage la apă, adică să se întoarcă la vechiul loc de muncă.

După ce se plînge de cîștigul puțin pe care-l oferă C.A.P. «9 Mai» din Giurgiu, Bratu Florea numără puținul mărunțiș pe care-l avea la el. Vreo 700 de lei — el credea că are 20–30. În cabină sînt: cumnatu (nu știu cum îl cheamă pe șofer, eu merg la băiatu-meu — pasagerul 1), cumnată-mea (nu știu cum îi zice, eu stau pe Rozelor, iar el pe Negru Vodă, mai în jos de chioșc — pasagerul 2). Așa că necunoscuții bani se explică.

Într-un «Moskvici», Albăstroiu Vasile ducea la mare familia șefului de garaj Dinescu Ștefan cu o foaie de parcurs semnată de Dinescu Ștefan. Pe soția lui Dinescu o cheamă Maria, pe fiică Beatrice, pe verișoară Maria, iar un minor a rămas fără nume.

Un șofer avea gripă și credea că i-a fost transmisă de un coleg odată cu cei 200 de lei pe care acesta îi restituise prompt. În timp ce i se facea proces-verbal, alt șofer își toarnă șeful: «Și doar am mîncat amîndoi din aceeași strachină». Și cînd actul era gata, adaugă: «Și era strachina mea». O autostopistă îmi spune: «Am greșit de cîteva ori în aceeași zi și nu vrea să mă mai vadă niciodată». Află și ea că totul se plătește, inclusiv o «strămutare» de la București la Zeletin cu prețul de 406 lei.

Eugen SECELEANU

cumpără o ciocolată, apare și se legitimează

Piața din zona manastirii Cașin, dimineața devreme. Echipa nr. 2 (locotenent inginer Untaru Titus, locotenent major Vardie Ion, plutonier major Manea Stefan) oprește Renault-ul 16, avînd numărul 4-B-7260. Mașina are cauciucurile pulbere, la o simplă frînă se turtesc pînă la geantă. Amendă: 50 lei. Șofer — Pescaru Petre. Fără a fi rugat de nimeni, cel de alături, Mija Emil, încearcă să-i ia apărarea omului de la volan, sînt prieteni dealtfel și se grăbesc la serviciu. «E un nonsens, tovarășe locotenent, comisia de verificare a dat drumul... nu vi se pare ilogic?!»

«Nu. Bănuiesc totuși că nu comisia v-a obligat să circulați cu cauciucurile în halul ăsta! Dacă doriți, vă mai arăt un articol din regulament...»

«Nu, nu e cazul. Întîrziem la serviciu»

«Asta nu mai e vina noastră, stimate tovarășe!»...

«Dar merg cu 30 pe oră, vă jur!»

«Imposibil, nu aveți voie să circulați cu 30 pe oră în oraș, încurcați circulația, mă mir că nu cunoașteți acest lucru!»...

*

Piața Chibrit (colț cu strada Liniștei...?!), seara. Agitație mare, în jurul nostru s-a adunat un grup de necunoscuți, majoritatea tineri. Stana Niculescu (București, sectorul 8, Calea Griviței 266, scara A, et. III, ap 14), este revoltată din cale afară; asta după ce a traversat prin loc interzis, tîrîndu-l literalmente de mînă pe Bogdan, fiul ei în vîrstă de 5 ani!... Aproape că ne admonestează, s-a înverșunat de furie, «Păi, sigur, acum o să mă văd și la ziar, n-am și așa destule?!»

Nu știu ce fel de necazuri ai, stimată doamnă, dar în acea seară puteai să ai unul cumplit, irecuperabil! În spatele nostru s-a oprit un tînăr, privește ce se petrece. Ene Vasile, se prezintă cu bunăvoința. lucrează 10 ore pe zi, ca zidar. Are un chip prelung, încă puber... se duce să mănînce, stă prin apropiere. Lîngă noi, Stana Niculescu continuă să se agite. Puștiul o privește blajin, ușor mirat... nu e prea vesel. Mulți au, domnule,necazuri pe lumea asta!

*

Piața Operetei, din nou dimineața. Stația de autobuze din fața autogării este amplasată cum nu se poate mai neindicat, pietonii nu au vizibilitate atunci cînd traversează, mereu sînt expuși accidentării de către mașinile ce vin din sens opus, dinspre piața Unirii. Dacă ar fi mutată cu numai 50 de metri mai în urmă, totul s-ar rezolva aproape de la sine. Aflu cu surpriză însă că este foarte complicată o astfel de operație, toată afacerea ar costa circa 10 000 (zece mii!!!) lei! Mă rog, posibil și asta, dar cît costă la o astfel de scară viața fiecărui pieton, în medie?!...

Dobre Gheorghe nu bea țuică pe timp de circulație, ci doar în sinul familiei. Țuică de Vîlcea.

FLACĂRA — MARTOR OCULAR

Cine pe cine educă?

...Mihai Zamfirescu (4-B-7150) parchează în dublu, dinaintea unui chioșc de dulciuri. Noi știa, din echipă, ne învîrtim prin jurul mașinii, căutînd să-l descoperim pe conducător; oricînd o mașină venită dinspre aceeași piață a Unirii, pe lateral, s-ar putea face zob de automobilul imprudentului conducător. În sfîrșit, apare, se legitimează. Intrase doar o clipă să cumpere ciocolată, ciocolată, dragi tovarăși, înțelegeți?... Ce poate fi rău în asta?! Chiar; îi plac omului dulciurile, ce-i poți face...?! Traversînd piața *Operetei direct în diagonală, o femeie în* vîrstă, elegantă, purtînd pe cap o pălărie albă din pai, soseste direct spre noi. Ne zărește, dar e prea tîrziu, nu mai poate da înapoi. Brusc, i se face rău, roagă pe cineva să o ducă pînă la prima stație, are 77 de ani și se numește Steiner Iza. Un plutonier o conduce cu amabilitate, femeia mulțumește, răsuflînd ușurată, poate pentru că a scăpat atît de ușor... De jur împrejurul nostru circulația atinge plinul, «ora de vîrf», cum s-ar spune; în două capete opuse ale pieței au fost instalate două indicatoare noi, avertizînd o destul de complicată prioritate. Oprim cîteva mașini, la întîmplare, rugîndu-i pe conducătorii auto să ne explice ce înseamnă semnul respectiv. Din circa 10, abia unul singur ne dă un *răspuns exact: Petre Panait (021603 — B;* număr provizoriu), și sînt gata să mă bucur chiar și pentru atîta lucru; bucuria nu va ține însă mult: Panait Petre este membru al A.C.R...!

Horia PĂTRAȘCU

Al nu știu cîtelea tractorist nebăut.

Fotografii de Vasile MOLDOVAN și Horia PĂTRAȘCU

n-au dansat decît o vară

...În cea de-a doua, prin iunie, i-a lovit o autobasculantă în piața Chibrit. I-am cunoscut totuși teferi, după o lună și jumătate de spitalizare, răstimp în care ea a așteptat ca el să-și refacă bazinul zdrobit și el ca ea să-și îndrepte brațul fracturat. I-am întîlnit deci întregi, cu dragostea nealterată. Treceau pe roșu, îmbrățișați, cînd au fost oficial fluierați de agentul de circulație. De data aceasta aventura s-a desfășurat la Gara de Nord (calea Griviței, colț cu bulevardul Duca), unde cei doi au plătit 80 de lei. Unde-s vremurile de altădată? Să vedem:

— Cum vă numiți și unde lucrați?

— Maricica Caramzulea, elevă la Școala sanitară de trei ani.

— Ionel Savu Petcu, locuiesc pe strada Boiculesei și aștept toamna ca să dau la agronomie.

Se grăbeau la sosirea trenului de Constanța.

Sau principalul motiv care aici, în piața Gării, determină un număr apreciabil de accidente de circulație. Victimele cele mai frecvente, navetiștii, omul care, în zori, și-a înșelat oboseala cu un sfert de oră de somn, iar apoi aleargă năuc să prindă garnitura de 6 și 15. Dealtfel, în general vorbind, spațiul din jurul gării constituie poate cel mai nevralgic punct urban al Capitalei și terenul celor mai numeroase contravenții făptuite de pietoni. De dimineață și pînă seara o armată de oameni aleargă în toate direcțiile. Provinciali aiuriți, cîrduri de elevi, țărani sosiți din creierul munților, puzderie de străini — o lume pestriță, care fuge cu sufletul la gură spre peroanele gării sau spre stațiile de tramvai, autobuze și troleibuze. Într-o singură oră omul ordinii a încheiat 15 procese de contravenție. O amendă la 2 minute. Dar chiar dacă ar avea zece brațe și 20 de fluiere, tot n-ar fi în stare să stăvilească asaltul cohortelor de trecători.

— Priviți și dumneavoastră — și plutonierul Claudiu Tozzi își desfășoară larg brațul peste aglomerația demență a vehiculelor. O veritabilă încurcătură de mațe De pe bulevardul Duca tramvaiele cotesc pe calea Griviței la lumina verde a semaforului. După cîțiva metri sînt nevoite să se oprească deoarece întîlnesc coloana pietonilor. La lumina roșie, care îngăduie în sfîrșit realizarea virajului, năvălesc pe verde, și din ambele sensuri, autovehiculele de pe calea Griviței, care la rîndul lor găsesc drumul blocat de tramvaie. Cîteva minute de derută de care profită pietonii pentru a traversa strada printre vehiculele înțepenite. Priviți, în clipa aceasta situația s-a rezolvat pentru autovehicule, dar conducătorii auto găsesc și bulevardul Duca,și calea Griviței înțesate de pietoni. Un cerc vicios inseparabil. O singură soluție: crearea a două pasaje de nivel (aici pe Grivița, o lucrare simplă)

Propunere la care subscriem din toată inima. La ora actuală cetățenii Capitalei plătesc încă un grav tribut circulației.

Așa se face că redescoperim fiorul tragic al operei «N-a dansat decît o vară».

Liviu TIMBUS

cronica tv

școala la domiciliu

Da, sînt telespectatori care se încuie în cameră, deschid televizorul și pun bilet pe ușă că nu sînt acasă, numai pentru a urmări în liniște cursurile de limbi străine, «Teleșcoala», «Biblioteca pentru toți», concertele, unele filme etc. Stau în fața micului ecran ca într-un amfiteatru, își iau notițe, dau răspunsuri, dialoghează cu comentatorii, caută în manuale și enciclopedii, scriu realizatorilor. Consemnînd aceste pasiuni ca pe niște reușite ale micului ecran, am *urmărit alături de «elevii» lor sîrbtori emi*siunile didactice în cauză. Și am constatat cu deplină satisfacție că micul ecran este un pedagog cu remarcabile posibilități de a capta auditoriul.

Să ne oprim la «Teleșcoala» din 17 august a.c., orele 16—17, cu două teme: «Din tainele universului» — emisiune de la Muzeul astronomiei românești, prezentată de Ioan Corvin Singiorzan, și o antologie școlară intitulată: «Cărți și drumuri sadoveniene», comentată de profesor doctor docent Constantin Ciopraga.

Aflăm despre astronomia românească în numai 30 de minute atîtea date și vedem atîtea imagini, încît un elev cu disponibilități își poate decide un drum. Pe aceste meleaguri elemente cosmogonice sînt sculptate în coloanele de lumină ale porților și pridvoarelor, sînt strunjite adînc în piatră, stejar și tisă, consemnate în balade, legende și cîntece. «Stelele făcliii» par legate de destinele eroilor în așa fel încît căderea în țărînă a unei «stele» este confundată cu moartea unui om. Lecția de astronomie a micului ecran este dezvoltată cu o largă informație despre primii astronomi români, cum ar fi Victor Anestin, Alexandru Costin (care în 1901 descoperă o... stea), Constantin Pîrvulescu, George Demetrescu, urmează preocupările revistei «Orion». Ne sînt prezentate apoi cărți, manuscripte, hărți cerești, alături de aparate vechi și moderne, telescoape și lunete de la cele mai rudimentare pînă la telescoapele actuale cu lentile de 6 metri în diametru. De la ceasurile solare din Munții Apuseni și *Astronomia* lui Deceneu pînă la Teoria heliocentrică a lui Copernic și vizitarea lunii, vîrsta stelelor, galaxiile, supergalaxiile, metagalaxiile. Trebuie să remarcăm faptul că lecția a avut darul să ne poarte cu ani-lumină înainte și înapoi în tainele cerului, să ne facă să privim cu ochii minții văile galaxiilor și să fim conștienți de faptul că trăim actualmente un moment fabulos prin descinderea pe aștri a omului. Nimic obositor, nimic țipător, nimic didactic.

Partea a II-a a emisiunii, dedicată lui Mihail Sadoveanu, de Florin Popescu și Mircea Cucu. deși a început ca un manual de clasa a VIII-a, ne-a cucerit atenția prin cursivitatea filmului și argumentul cinematografic. Auzim, de pildă, vocea amplă, profundă, cu accent moldovenesc a lui Sadoveanu: «Am fost *copilul preferat al mamei mele. Îi seamăn ei* și multe însușiri în legătură cu arta mea le moștenesc de la dînsa. De puținele bucurii pe care maică-mea le-a avut în scurta ei viață se leagă ridicarea mea la o lume nouă, la conștiința cărții». Și în timp ce vocea maestrului ne umple sufletele de respect și ploșenie, imaginea vine să completeze cu elemente ale istoriei literare cele spuse. O pagină din Abecedarul pe care a învățat copilul Mihail «Ar, rar, car...», o alta în care cărțile marelui scriitor sînt arse în piețe de către demența unei societăți în agonie... Este evocată în mod cronologic viața și activitatea prozatorului,cu un accent pe aparițiile editoriale și pe temele preferate ale scriitorului,fără a se întreprinde o analiză mai aprofundată a operei.

Silueta și vocea lui Mihail Sadoveanu — prezență impunătoare în codrii înalți de fag, în poieni , pe malurile mirifice ale apelor cu nuferi galbeni—apoi activitatea sa în forurile obștii , traversarea a două epoci istorice, fermecătorul său fel de a fi, masiv și firesc, munca sa spornică la masa de scris ne fac să ne *gîndim* la peliculele posibile ale unor filme despre marile figuri ale istoriei noastre literare, filme care se lasă prea mult așteptate.

Coman ȘOVA

ȘTEFAN CÂLȚIA
culorile oamenilor

Prima întrebare pe care ne-o punem privind ecranele pictate ale lui Ștefan Câlția este una care ține de precizarea spațiului: unde ne aflăm? Interogația noastră n-ar fi nici necesară, nici importantă din moment ce acceptăm o convenție, dacă pictorul n-ar instaura o atmosferă a locului plină de absențe. Lipsa unui punct de sprijin introduce mereu propoziția neliniștitoare: «unde ne aflăm?», întărită de atmosfera cromatică a fundalurilor care ni se par că ascund prezumtive raporturi cu lumea.

Dar de fapt ele distrug prejudecăți. Fundalurile acestea lipsite de arhitecturile complementare ale naturii ori de cele ale semnelor minore de tot felul ne introduc dintr-o dată într-un spațiu conceptual care acordă artistului libertatea de a crea miraje. Ele nu sînt altceva decît un factor emoțional. În pictura lui Câlția nu e un spațiu cert și măsurabil, nici un spațiu pentru un discurs narativ. Obiectele parcă s-au retras pentru că ele nu au puterea să reprezinte o istorie sau un eveniment; s-a retras și peisajul, chiar și aerul, tot ce era pentru noi o anumită certitudine. Și a rămas infinitul culorii. Acum poate apărea omul în acest spațiu pur, ori o masă cu mere, ori o cană cu flori, personajele centrale ale tablourilor.

Privind de atîtea ori personajele pictorului mi-am zis: ce rară splendoare în izolarea lor în aceste ceruri cromatice neverosimile. Cineva a oprit zgomotele, cineva a oprit parcă și mișcarea; e tăcere și infinit. Și totuși alaiul cîntăreților își continuă călătoria lor muzicală («Petrecerea») ori «Zburătorul», purtat de incredibilul său zmeu, se îndreaptă spre undeva. Relegați în tăcere, pictorul le-a dăruit în schimb lumina ascunsă cu discreție în veșmintele și fețele lor. Aș spune că personajele acestea sînt culori metamorfozate în oameni, dialoguri cromatice fascinante care și-au găsit un trup. Ele nu sînt subjugate nici unei patimi, ele nu exteriorizează un sentiment, sînt numai așteptare și, poate, presimțire, rafinamente ale imaginației pictorului, bărbați și femei care și-ar găsi locul în fresce votive ca să închipuie o eternitate. Ele parcă se supun unui canon pe care l-a exprimat cu atîta subiectivitate Leonardo da Vinci: «Dacă îndrăgiți libertatea, vă doresc să nu descoperiți niciodată că fața mea este temnița dragostei».

Prezența naturilor moarte — a acestor lumi a obiectelor încremenite — în creația unui pictor ca Ștefan Câlția ar putea apărea ca o imixtiune într-un univers care se realizează prin stranietatea personajelor și în care obiectele nu le-au fost asociate niciodată. Absența lor a fost doar temporară; ele nu puteau să nu reapară la un colorist ca Ștefan Câlția. Pentru că lumea obiectelor cu epiderma lor atît de diversă reprezintă pentru pictor o secretă tentație în încercarea de a explora posibilitățile revelatorii ale culorilor. N-am spus nici o noutate. Filostrat observase cu trei secole înaintea erei noastre: «Totul e colorat într-un fel: veșmintele, armele, casele, locuințele, pădurile, munții, izvoarele și aerul care învăluie toate lucrurile». Cézanne ca și Braque vor acredita în vremea noastră aceeași idee afirmînd că dintr-o natură moartă poți face o simfonie plastică.

Pe suprafața unui măr ochiul întîlnește nenumărate armonii posibile...

Naturile moarte ale lui Câlția («Cană albă», «Mere», «Masă cu flori» etc.) nu trădează însă acel hedonism al pictorilor de altădată care vînau nuanțe, sclipiri de o clipă ori armonii somptuoase. El urmărește mai degrabă asocierile lirice ale culorilor pornind de la o dominantă, posibilitățile jocului în succesiuni ale volumelor, simplitatea. Obiectele sale nu te tentează să le atingi, nu îndeamnă la o apropie-

re tactilă ca o confirmare a realității lor, ci la o luare în posesiune pe cale optică. Le păstrezi în memorie ca pe niște amintiri. Le păstrezi ca pe un vers rostit în gînd, ca imaginea acelui copac amenințat de nori, de cenuș și de singurătate, care pare născ dintr-un psalm arghezian.

Cornel BOZBICI

1 Dar
2 Cană albă
3 Masă cu flor
4 Detaliu de fresca.

BULETIN DE ȘTIRI

PE LÎNGĂ PREFIX ÎNCĂ UN NUMĂR CONVENȚIONAL pentru toate orașele conectate la rețeaua automată și ne declarăm mulțumiți. Așa ce folos că P.T.T.R. ne oferă posibilitatea de a vorbi direct cu Constanța — să zicem — dacă nu cunoaștem numărul abonatului din Constanța. Sau 03 să-și extindă informațiile și la orașele din rețeaua automată. Oricum, dar să fie! (C. Ugleșici)

UN TAXI GONEA ÎN GRABĂ. Șoferul taxiului 2-B-7538, om cu vechime în muncă, declară: N-am dus niciodată cu mașina pe cineva să se plimbe, ci doar cu treburi. O lume grăbită, grăbită, grăbită. (E. Seceleanu)

PÎNĂ CÎND TE VEDE OSPĂTARUL. Există un restaurant în Capitală, pre numele său cel de neon «Victoria», uns cu grad de categoria I (sau mai ceva) unde se poate aștepta o jumătate de oră (peste cele 15 minute pînă cînd te vede ospătarul) să fii servit cu o bere, fiindcă (sic!) nu au pahare! (Ilie Tudora)

CRIZĂ DE LITERE ȘI CIFRE. O fițuică spune că mersul trenurilor de călători expus de Agenția de voiaj C.F.R. Suceava nu este complet «din lipsă de cifre și litere». Dacă e criză de cifre și litere nu înțelegem de ce n-au fost suspendate trenurile neanunțate, căci «motivul» și numărul trenurilor aglomerate s-ar fi redus. (I. Predoșanu)

SĂPĂTURILE ȘI COPIII. Pe bulevardul Banu Manta se efectuează lucrări (cu săpături adînci) pentru canalizare și termoficarea zonelor de construcții din apropiere Dacă spre partea carosabilă șanțul este oarecum protejat prin mari și vizibile panouri, în latura dinspre trotuare grija pentru atenționarea pietonilor lasă mult de dorit și un copil lăsat fără supraveghere de mama sa — intrată la oficiul poștal — a fost salvat de la cădere (circa 6 m) de către un trecător... Să luăm aminte și măsuri! (I. Pătrașcu)

FĂRĂ CARBURATOR, MAȘINA STĂ. Dar n-o să stea fiindcă nu stă nici fabrica de carburatoare. La întreprinderea nr. 2 din Brașov — despre ea e vorba — a fost trimis la ambalaj carburatorul care avea ștanțat seria 40 000. Aici se produc 16 tipuri de carburator, practic pentru toate tipurile de motoare cu benzină în exploatare la noi. (Tudor Vasilica)

FOLCLOR ROMÂNESC ÎN PATRU ZĂRI. Citām — fără comentarii, că nu mai e loc — din programul de deplasări al unor formații folclorice românești: «Poienița» din Brașov la Pola — Iugoslavia; «Prahova», la Hoorn — Olanda și Montoire sur-le-Loir — Franța; «Dîmbovița» în turneu în Franța; «Timișul» la Confolens — Franța: «Cununa de pe Someș» la Lefkas — Grecia; «Călușul» din Scornicești la Messina-Reggio — Italia; «Rapsodia Sălajului» la Krems — Austria; «Siriul» la Kalocsa — Ungaria; «Bihorul» la Debrecen — Ungaria; ansamblul din Gropeni-Brăila, la Malines — Belgia. (E. Dascălu)

BEREA ARE GUST BUN. Asta o știm. Dar mai știm că mirosul răspîndit în special dimineața, pe la orele cinci, de la Fabrica de bere «Griviță» pur și simplu poluează organismul celor care locuiesc în preajmă. (A. Munteanu)

COVRIGII DE BUZĂU, totdeauna calzi, serviți cu promptitudine și la orice oră la toate simigeriile, fac de la un timp faima orașului. Nu există turist, care să fi trecut prin Buzău fără să guste covrigii orașului. (Iulia Moldoveanu)

RISCURILE DRUMEȚIEI. Pentru cel care vrea să doarmă o noapte în Rucăr nu există decît o singură soluție: să tragă la o casă particulară, împărțind patul cu altcineva aflat în aceeași situație. Răspunsul responsabilului hanului e invariabil: nu avem locuri. Pînă cînd? (Dumitru Nițâ)

MINIJOC ȘI MACROPREȚ. Ziarul «Informația» insera, zilele trecute, știrea de ultimă oră: «loisirs»-ul copiilor din Drumul Taberei: cartingul instalat recent de către întreprinderea de agrement-București. Finalul, imperativ: «Mai vrem...» ...Desigur, dar nu la 10 lei doar trei minute. (Ana Cahane)

INCENDIU?... NU! Pe bulevardul Ion Șulea, între uzinele «Policolor» și «Anticorozivul», se află o groapă imensă unde sînt depozitate deșeuri, ambalaje ale uzinei «Policolor». Sînt arse aici tone întregi de reziduuri, fumul acoperind platforma industrială. Oare crematoriul uzinei recent construit la ce mai folosește? (Sorin Postolache)

ȘI AUTOBUZUL 31? Ne exprimăm adesea satisfacția asupra mersului aproape ca de ceasornic al autobuzului 31. Și era bine și toată lumea care-l folosea își exprima admirația... Dar asta s-a cam terminat, deoarece de vreo cîteva zile așteptările în stația din Piața Scînteii au început să intre în normalul... marilor așteptări de pe alte linii! Unii explică dereglarea prin prelungirea liniei respective, alții că sînt șoferii în concediu... Care o fi adevărul? Mister tip I.T.B.! (V. Tudor)

CHEFIRUL DE MARȚI PENTRU ZIUA DE VINERI SAU PENTRU NICIODATĂ! Chefirul, pe care-l caută foarte multă lume, se vinde condiționat la lacto-barul din piața «7 Noiembrie». Cînd m-am dus să iau 12 sticle (vineri 17 august) vînzătoarea mi-a pus următoarea condiție: 8 sticle de azi, 4 sticle îmbuteliate marți, altfel nu vindem.Și eu care voiam chefir proaspăt! (C. Sîrbu)

OMAGIU UNUI SAT. Înmoșii locuitori ai comunei Fofeldea (județul Sibiu) au ținut cu tot dinadinsul să omagieze memoria unuia dintre consătenii lor: A.T. Laurian. Zilele trecute sătenii și-au văzut visul împlinit: au inaugurat o frumoasă statuie în amintirea ilustrului lor concetățean. (Dumitru Nițâ)

UN PUNCT TURISTIC puțin vizitat este cetatea țărănească din comuna Slimnic (județul Sibiu). Zidurile, de o incomparabilă frumusețe arhitecturală, amintesc de un ev străvechi, cînd oamenii se retrăgeau în incinte ca să se apere împotriva dușmanilor. Aici își depozitau uneori și avuția. Ca o rămășiță a vechilor obiceiuri, unii săteni își mai depozitează într-unul din turnurile cetății slăninile. (Nicoleta Isculescu)

RITM VIU ÎN CONSTRUCȚII. Luna august are, în construcții, un ritm deosebit față de anii trecuți. Se lucrează cu hărnicie și rezultatul este recuperarea rămînerilor în urmă, darea în funcțiune, într-un ritm mai accelerat a unor obiective, cum este cazul Fabricii de cazane mici și armături de la Cluj care a intrat în funcțiune cu aproape 4 luni înainte de termen. (Vasilica Tudor)

ÎN FRUNTE, «ABECEDARUL». În acest scop, Editura didactică și pedagogică consemnează mărirea tirajului manualelor cu 5 000 000 exemplare mai mult ca anul trecut. Primul loc îl deține «Abecedarul».(Nițâ Dumitru)

LUNA «PORȚILOR DE FIER» a fost în fapt luna turismului româno-iugoslav, cuprinzînd manifestări ce s-au bucurat de o largă participare la Drobeta-Turnu Severin și Kladovo. Un deosebit interes au stîrnit expozițiile cu vînzare de artizanat din cele două țări și mai ales expozițiile de artă culinară, meșterii bucătari români cucerind, cu juriu în regulă, întrecerea cu colegii lor de breaslă de peste Dunăre. (I. Cioară)

LA HOBIȚA — Gorj există un mormînt pe care în fiecare dimineață iubitorii artei lui Brâncuși pun flori, cu speranța că, într-o zi, acest mormînt va primi sicriul cu osemintele artistului. (Radu Constantinescu)

NU NE BUCURĂM. Dintr-o știre publicată în «Informația Bucureștiului» aflăm că în curînd vor apărea pe piață 14 (patrusprezece) noi sorturi de țigarete. Cum știrea este incompletă, facem noi precizările de rigoare: tutunul este cancerigen. (D. Nițâ)

INOVAȚII LEXICALE la Fabrica de hîrtie Bistrița. Hîrtia, pe care ne obișnuisem s-o numim igienică, a căpătat o nouă denumire după cum urmează: *Hîrtie Gienigă* (cf. N.I.D. nr. 4257-68). (Rodica Pop)

DUPĂ PARTICIPAREA LA MANIFESTAREA FESTIVĂ, studenții au sărbătorit cu «Veselie și tinerețe» seara celei de-a XXIX-a aniversări a zilei de 23 August în cadrul unui carnaval organizat la Complexul studențesc-Tei. (Rodica Pop)

APROAPE 300 NAȘTERI au asistat doctorii spitalului din Moldova Nouă (județul Caraș-Severin) de la începutul acestui an pînă la jumătatea lui august. Le urăm nou-născuților, în limbajul local, «Noroc bun!» (I. Cioară)

LA TEATRUL DIN CONSTANȚA, *Răzvan și Vidra* de B.P. Hasdeu va cunoaște o nouă versiune scenică (în regia lui Mihai Dimiu și scenografia Elenei Fortu), avînd în rolurile principale pe Agatha Nicolau și Sandu Simionică. (Rodica Pop)

SĂPUNURILE MUGUREL, PITIC, LAPTE DE CRIN, cîteva doar, din cele realizate de Fabrica «Azur» Timișoara, sînt foarte greu de găsit, cel puțin în magazinele bucureștene. Și dacă de «vină» este calitatea lor superioară, nu se pot lua nici un fel de măsuri? (Nițâ Dumitru)

DE VORBĂ NOAPTEA. În cartierul Nițu Vasile constructorii lucrează zi și noapte la ridicarea, deocamdată, a unuia dintre cele trei blocuri, care se vor adăuga la peisajul actual. Ziua ca ziua, dar *noaptea* orice freamăt al muncii pătrunde prin ferestrele deschise ale vecinilor de șantier, de la discuții despre meciurile de fotbal la trîntituri de obiecte metalice, în ritmuri precise. Sînt oare toate acestea necesare? (Rodica Pop)

STAREA ESTETICII LA JIMBOLIA. Un colectiv de specialiști și muncitori cu înaltă calificare de la Întreprinderea de produse ceramice Jimbolia a pus la punct o tehnologie specială, care a permis să se fabrice cahle de teracotă marmorată. Redînd figuri și scene antice, unele cahle denumite sugestiv «Medalion», aduc și ele un plus de estetică sobelor. (Viorica Ciorbagiu)

BRAVO TĂNASE! Pionierul Marius Tănase din Piatra Neamț, elev în clasa a VI-a a Școlii generale nr. 3, s-a prezentat la Miliția municipiului predînd un plic pe care îl găsise, și care conținea 60 de lei și cîteva frumoase timbre filatelice. Nici banii, nici timbrele nu l-au tentat. (Adrian Mitu)

ÎN CONTUL ANULUI CE VINE. Păuna Nicolae, din colonia Sadu, comuna Bumbești, județul Gorj, este abonat la revista «Munca în sindicate». Conform obișnuinței,el poate achita costul abonamentului prin mandat poștal sau prin virament. Anul acesta a ales calea mandatului poștal Așteptăm plini de emoție să vedem ce cale va alege pentru anul ce vine. (Eugen Seceleanu)

BRACONAJ PISCICOL. Două controale efectuate nu demult de paznicii Asociației vînătorilor și pescarilor amatori din județul Brăila au dus la descoperirea a 70 de pescari-braconieri. Bineînțeles— completează ziarul «Înainte» — asta nu înseamnă că au fost depistați toți braconierii județului.(Delia Ștefan)

COMITETUL ASOCIAȚIEI DE LOCATARI DIN BLOCUL FOST MIID9/1A DIN BERCENI, în prezent «D. Petrescu 85», la datorie: «Tobogannul, chit că este confecționat din tablă, este foarte simțitor și este recunoscător acelora care îl folosesc în mod civilizat. În asemenea condiții, toboganul își oferă serviciile lui neprecupețite chiar și acelora care au bunul obicei de a arunca resturile menajere pe ferestre...» (L. Popescu)

VINE CÎND VREA! Nea Stănescu, ospătar la restaurantul Lido, e cam grăbit cu mușterii. Cere plata atunci cînd nu te aștepți, ori cînd nu vrei și, ce-i mai grav, face socoteala din cap Nea Iordache, responsabilul, s-a arătat mirat tare atunci cînd i-a fost reclamat subalternul, pe motiv că acesta (Nea Stănescu) e mereu pe linie. Pe linie o fi, zicem noi, dar ce fel de linie? Asta-i întrebarea. (Dan Bîrlădeanu)

TINEREȚEA BUNICILOR. Ansamblul artistic «Soroceni» al Casei pensionarilor din Timișoara împlinește doi ani de activitate. O altă formă de manifestare a școlii bunicilor cu rezultate demne de laudă și de admirație. (Iulia Moldoveanu)

PENTRU O MAI CALMĂ AȘTEPTARE. Cei care au ocazia să ia troleibuzul 82 din stația de pe bulevardul Ana Ipătescu nu au de ce să se impacienteze chiar dacă troleibuzul întîrzie și afară plouă. Locul de refugiu nou construit e acoperit și prevăzut cu bănci de așteptare. (V. Tudor)

RECORD PENTRU NĂVODARI. Pînă la 15 august în tabăra de la Năvodari și-au petrecut vacanța 24 000 de copii, urmînd ca pînă la 12 septembrie să mai sosească încă 12 000 de copii. Astfel că numărul celor ce și-au petrecut vacanța pe litoral va fi cu peste 4 000 mai mare față de anul 1972. (Marga Nedelea)

CONCURENȚII LUI NĂSTASE nu trebuie căutați doar la San Francisco. Ei se află, în stare potențială (deocamdată, sub formă de suporteri), și în comuna Lovrin, județul Timiș. Drept care, în amintita localitate s-a inaugurat, zilele trecute, un teren special pentru sportul cu racheta. (Viorica Ciorbagiu)

NU UITAȚI CEASUL DEȘTEPTĂTOR dacă vă hotărîți să trageți la hotelul «Continental» din Timișoara. Centralista Ilie Dorina încă n-a învățat să facă deosebirea între ora șase și «șepte». Așa că dacă te lași în grija ei — adio tren! Adio speranțe! (Dumitru Nițâ)

O MONEDĂ NOUĂ circulă, de un timp încoace, la magazinul alimentar din vecinătatea Uzinelor textile-Arad. În loc de 20 sau 25 de bani și se dă restul sub forma unui sfert de corn. «Invenția» ar trebui de urgență omologată. Spre o pildă, în tramvai, taxatoarea să-ți elibereze biletul contra unui dumicat de pîine. Sau chibrituri contra covrig incomplet, sau o țigară contra unui zîmț de brioș, sau... Ideea inițială să trăiască! (Viorica Ciorbagiu)

ELEVI NOI, ȘCOLI NOI. Odată cu deschiderea anului de învățămînt 1973-1974 în numeroase localități vor fi inaugurate noi localuri de școală. La Hunedoara, de exemplu, sînt în stadiu final de execuție o școală generală cu 24 de clase, iar în județul Dolj 90 de săli își așteaptă elevii. (Tudor Vasilica)

PRODUCTIVITATE LA SĂTUC. 500 000 este valoarea produselor suplimentare livrate beneficiarilor de către una din cele mai tinere unități industriale din județul Buzău: Fabrica de produse ceramice pentru construcții de la Sătuc. (Dumitru Nițâ)

FILATURA DE BUMBAC DIN VASLUI împlinește la 23 August un an de la intrarea în funcțiune. La mulți ani! (Dumitru Nițâ)

CÎND AM VRUT SĂ SCRIU FRUMOS, MI-A PICAT CONDEIUL JOS... Versurile cînteculuI popular pot avea cea mai acută aplicabilitate în cazul în care expeditorul se găsește la Bacău. Dacă i s-a stricat stiloul posibilitatea de a coresponda e anulată, dat fiind că în oraș este greu de găsit un atelier care să execute astfel de reparații. Există oare? (Dumitru Nițâ)

VARA ȘCOLARILOR. În vara anului trecut au petrecut o parte a vacanței în tabere și colonii 160 000 de elevi. Vara aceasta, numărul lor a crescut la 300 000 Premiere de tabere: Calafat — Dolj, pădurea Chițoc — Vaslui; sate de vacanță în județele: Brăila, Vrancea, Dolj, Iași, Mehedinți, Prahova, Timiș (E. Dascălu)

FANTOME DE VÎNZARE. Din cărți știam că strigoii frecventează cimitirele. Deunăzi am aflat că ei frecventează și secțiile de prelucrare a cauciucului. Cel puțin pe cea din comuna Storobăneasa, județul Teleorman — care ține de cooperativa meșteșugărească «Dunărea» din Zimnicea. Strigoii sus-amintiți au fost chemați de Florea Dinițâ, fostul responsabil al secției, pentru a se înscrie în listele de pontaj și a semna statele de plată. Banii intrau în buzunarul lui Dinițâ, căci fantomele n-au buzunare — dar pînă la urmă tot el a rămas în pierdere. (Lionel Nițescu)

«ODIHNĂ ȘI TRATAMENT». La Slănic Moldova, județul Bacău, 29 de persoane aflate la odihnă și tratament au manifestat — în grup — simptome de toxiinfecție alimentară. Este drept, sub formă ușoară, dar patru din cei intoxicați au trebuit internați la spital. Așa odihnă... (Lionel Nițescu).

SINGUR PE ȘOSEA ȘI ERA SĂ MOARĂ. Atențiune șoferi! Cînd observați în calea dumneavoastră autocamionul cu numărul 22-B-4547, trageți pe dreapta, deoarece cel ce îl conduce confundă probabil drumul public cu un parc destinat copiilor. Joi 16 august a scăpat de accident numai datorită faptului că în acel moment era singur pe șosea (Dan Bîrlădeanu).

Doriți să vă mobilați confortabil apartamentul?

Alegeți-vă mobila care corespunde [illegible] și preferințelor dumneavoastră.

Magazinele de specialitate din întreaga țară expu[illegible] și pun în vânzare variate sortimente: camere de dormit, biblioteci, garnituri de hol cît și piese separate.

Garniturile de mobilă, ca și piesele separate, atrag prin linia lor modernă, cît și prin funcționalitatea [illegible] sporită, ele sînt construite pe principiul modular, ceea ce permite utilizarea rațională pe verticală a spațiului din încăper.

Materialele noi folosite la fabricația lor — plac[illegible] înnobilate, lacuri și rășini sintetice, materiale plastice — conferă acestor mobile un plus de frumusețe și rezistență.

CAMERE DE DORMIT

«SEMENIC» — divan de colț pentru două persoane cu ladă de [illegible] dulap [illegible] trină și sertare, toaletă cu oglindă, masă extensibilă și patru scaune tapițate. Suprafețele frontale pot fi și cu fileuri de paltin. 6 435 lei garnitura completă.

«DROBETA» — divan de colț pentru două persoane cu ladă pentru așternut, dulap cu două [illegible] dulap cu trei uși și vitrină, toaletă cu oglindă [illegible] taburet tapițat, masă extensibilă. Suprafețele frontale [illegible] ornamentate cu elemente decorative. Divanul de colț poate fi așezat și ca pat de mijloc. 9 547 lei garnitura completă.

«RODICA» — garnitură complexă. Compusă din [illegible] piese care pot fi formate mai multe variante de mobilare: dormitor (cu pat de mijloc și noptiere) sau cameră studio (cu divan de colț și ladă pentru așternut) completate la alegere cu unul sau două dulapuri cu cîte două sau trei uși, iar în funcție de [illegible] cu toaletă-coafeuză, taburet (banchetă), masă cu placă rabatabilă. Se execută în două variante (cu sau fără fileuri de paltin). Dulapurile sînt formate din cîte două corpuri suprapuse. Prețul [illegible] convenționale 6 019-8370 lei.

«ARMONIA» — divan de colț (sau pat) pentru două persoane cu ladă pentru așternut, dulap pentru haine (cu două sau trei uși), noptieră, toaletă cu oglindă reglabilă, taburet tapițat. 5 102-6 479 lei garnitura (în funcție de categoria stofei).

BIBLIOTECI

«ASTORIA» — formată din patru tronsoane (opt corpuri) modulate. 4 017 lei.

«MILCOV» — nouă corpuri modulate (prin suprapunere cîte trei), un corp este prevăzut cu masă rabatabilă, un corp cu bar, celelalte corpuri sînt închise cu geamuri sau uși glisante. Prețul unui set complet 4 095 lei.

«DOINA» — două uși (jos) și trei rafturi (sus). Preț 910 lei.

«DACIA II» — compusă din patru corpuri distincte [illegible] se pot combina în funcție de necesitățile de [illegible] putînd fi vîndute și separat [illegible]

«BISTRITA» — 2 068 lei.

«CREANGA» — furniruită cu [illegible] compartimentul de jos cu uși și sertare, compartimentul de sus cu geamuri glisante și polițe. Totul la prețul de 2 376 lei.

GARNITURI DE HOL

«PALTIN» — canapea extensibilă cu ladă pentru așternut, două fotolii și măsuță joasă. Prețul [illegible] între 3 810 și 4 509 lei garnitura, în funcție de stofa utilizată.

«VICTORIA» — canapea extensibilă și două fotolii, picioare din metal, tapițeria îmbrăcată cu stofă și pvc. Preț total 3 657 lei.

FOTOLII

«TUDOR» — prevăzut cu rotile, extinzîndu-se poate fi utilizat și pentru dormit. Bucata 1 590 lei.

BIROURI

«BEATRIS» — cu două corpuri, furnir nuc sau exotic. Cu nuc 890 lei bucata. Cu furnir exotic, 750 lei bucata.

«CONCEPT» — cu corpuri cu sertare (dreaptastînga), cu furnir de nuc, 868 lei bucata.

IMPORTANT!

Toate aceste produse se pot cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un avans minim de 20% din valoarea mărfii vîndute.

Se asigură transportul mobilei la domiciliu și montarea ei în apartament, după tarife convenabile.

DOCUMENTAR-FLACĂRA

ZILE FURTUNOASE

Rod al acțiunii unite a celor mai largi forțe politice naționale, armatei, formațiunilor de luptă patriotice, al aderiunii depline a maselor la lupta antifascistă, August 1944 a reprezentat un act energic de voință al întregii națiuni române, o afirmare fermă a hotărîrii întregului popor de a fi liber și stăpîn în țara sa.

Din primul moment al insurecției, partidul de avangardă al clasei muncitoare, Partidul Comunist Român, a însuflețit și mobilizat masele și armata la luptă împotriva cotropitorilor hitleriști.

O susținută activitate a desfășurat în zilele insurecției — după cum arătam într-un articol din numărul trecut — și guvernul constituit în seara zilei de 23 august, în care Partidul Comunist era reprezentat prin Lucrețiu Pătrășcanu.

Continuînd relatarea noastră și mergînd pe firul unor documente, poate mai puțin cunoscute pentru marele public, referitoare la condițiile în care s-a desfășurat insurecția națională antifascistă armată din august 1944, reproducem aci fragmente din stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri în zilele imediat următoare declanșării insurecției, deci exact acum 29 de ani.

În ciuda situației deosebit de grele, aveau loc aproape zilnic ședințe ale Consiliului de Miniștri, unde erau luate în discuție și soluționate o serie de probleme interne și externe de interes național, pe prim plan situîndu-se cele referitoare la desfășurarea operațiunilor de dezarmare a trupelor germane, trecerea la ofensivă pentru eliberarea Transilvaniei, problema prizonierilor de război, normalizarea situației interne și dezvoltarea producției industriale pentru susținerea frontului antihitlerist, informarea oficială a guvernelor Uniunii Sovietice, Statelor Unite ale Americii și Marii Britanii despre evenimentele petrecute în România, trimiterea unei delegații la Moscova pentru semnarea Convenției de Armistițiu etc.

PUNCTUL 3 PE ORDINEA DE ZI: SITUAȚIA MILITARĂ

Iată cîteva extrase din stenograme.

Duminică 27 august 1944

(...) Se trece apoi la al treilea punct de pe ordinea de zi anunțată de domnul prim-președinte, general Sănătescu: situația militară.

Domnul general Mihail: Orice primejdie asupra Capitalei este definitiv înlăturată.. Pentru că asupra Capitalei nu mai este primejdie, am luat hotărîrea să organizăm din trupele disponibile — infanterie, artilerie — transportate cu camioanele, să le trimit în regiunea Buzău, pentru că voința mea este de a bara ieșirea nemților, ca să-i dezarmez și să-i iau prizonieri.

În ce privește trupele noastre de pe front — acele care erau pe linia Siret, Valea Dunării — aceste trupe se retrag către liniile de concentrare Ploiești, Buzău. Se fac etape destul de mari... așa încît pot spune că în maximum o săptămînă trupele care au luptat în Moldova să le găsesc concentrate în zona Ploiești-București. Germanii instalaseră în Valea Călugărească un baraj ca să dezarmeze trupele noastre, însă generalul Steflea a dejucat acest plan al lor. Am reușit să aduc din Dobrogea divizia 9... Pe aerodromul Ianca 30 avioane și alte materiale au fost capturate. Prada este enorm de mare, iar numărul prizonierilor este de 15 000 (...).

Domnul ministru Pătrășcanu: În momentul de față trupele noastre luptă cu succes cu trupele germane. Interesează că sîntem în stare să eliberăm țara și că rușii vor fi mai bucuroși să-și scutească o parte din trupe ca să lupte la noi (...).

Joi 31 august 1944

(...) Domnul general C. Sănătescu, președintele Consiliului: Dacă reușim să normalizăm căile ferate, eu cred că s-a rezolvat a doua etapă, fiindcă avem cărbuni, lemne, cereale, dar totul este chestiune de transport. Mai este o altă chestiune. Am dus lipsă de camioane. Prada de la nemți se inventariază?

Domnul general M. Racoviță, ministrul apărării naționale: Se inventariază tot ce s-a luat de autoritatea militară (...).

Domnul general C. Sănătescu, președintele Consiliului: Funcționarea fabricilor de cauciuc merge?

Domnul viceamiral Al. Gheorghiu, subsecretar de stat al înzestrării armatei: Merge! Nu putem lăsa cauciucurile la libera vînzare, deoarece fiecare ar cumpăra cîte zece. Acolo trebuie control (...).

Domnul general D. Eftimiu, ministrul lucrărilor publice și comunicațiilor: Am 2 150 de locomotive bune și vagoane suficiente (...).

«LUCRĂTORII VOR SĂ PĂSTREZE RAFINĂRIILE CU ORIȘICE RISC»

Domnul Gheorghe Andonie, directorul general al minelor: Azi dimineață am plecat la Ploiești, ca să văd situația rafinăriilor, potrivit ordinului domnului ministru Georgescu, care mi-a spus să mă duc acolo imediat ce Ploieștiul va fi liber. Am intrat la «Astra Română» și am constatat că rafinăria este în bună stare. Va fi pusă în funcțiune în 2–3 zile. Deocamdată o punem în funcțiune cu 150 vagoane, iar după 8 sau 10 zile capacitatea ei va fi sporită pînă la 450–480 vagoane produse. Cum consumul nostru intern este în jurul a 300–350 vagoane, înseamnă că numai cu producția «Astrei Române» sîntem asigurați.

La «Standard» m-a oprit un cavalerist care venea dinspre Buzău și trecea prin Ploiești. I-am spus cine sînt, a salutat și a plecat. Am intrat la «Standard». Rafinăria este în situația rămasă după bombardamentul din 18 august. Rafinăria «Standard» va fi pusă în funcțiune cu 120 vagoane, iar rafinăria «Societatea Unirea» va funcționa cu 70 de vagoane.

În schimb, ieri după masă, «Creditul minier» a fost distrus. L-au dinamitat germanii. Exploziile au fost foarte puternice, la «Columbia» n-am putut trece mai departe (...).

Domnul general Gh. Potopeanu, ministrul economiei naționale și al finanțelor: Trebuie luate măsuri să nu se strice rafinăriile.

Domnul Gheorghe Andonie, director general al minelor: Lucrătorii de la rafinării sînt foarte înțelegători și vor să păstreze rafinăriile cu orișice risc. În toate cele trei rafinării în care am intrat toți au spus la fel.

Domnul viceamiral Al. Gheorghiu, subsecretar de stat al înzestrării armatei: Ce facem cu aprovizionarea cu petrol a populației?

Domnul Gheorghe Andonie, director general al minelor: Petrolul se găsește în rafinării și putem da drumul prin liberă cădere, pe conductă. Am aranjat să aducem și de la Doicești (...).

«DAȚI LIBERTATE ÎNTRUNIRILOR PUBLICE»

Domnul general A. Aldea, ministrul afacerilor interne: Domnule președinte al Consiliului, eu am două chestiuni mici. Mai întîi, după informații engleze, nemții lucrează la gaze și la măști. Este posibil ca în bombardamente să întrebuințeze gaze. Nu știu dacă nu este cazul să prevenim populația să aibă măști.

Domnul Ion Maurer (reprezentantul Partidului Comunist, care l-a înlocuit pe Lucrețiu Pătrășcanu, plecat la Moscova ca membru al delegației pentru semnarea Convenției de armistițiu): În această privință ar fi bine ca guvernul să procedeze la măsuri largi de protecția populației, pentru că, în general, n-au putut cumpăra măști decît oamenii oarecum înstăriți.

Domnul general C. Sănătescu, președintele Consiliului: În orice caz Direcția chimică să studieze măsurile preventive și să amintească populației ce trebuie să facă (...).

Domnul general A. Aldea, ministrul afacerilor interne: A doua chestiune. În provincie sînt unele fricțiuni între autoritățile militare și civile. De exemplu, comandanți de corp de armată care nu dau voie să se facă întruniri publice, care nu dau voie prefectului să aibă armă de apărare. Aceasta o înțeleg, dar pentru întruniri publice vă rog să dați dezlegare, să spuneți dacă se pot sau nu face întruniri publice și în ce măsură.

Domnul Ion Maurer: Dată fiind organizarea statului pe baze democratice, întrunirile publice nu pot fi decît completamente libere (...).

Domnul Gr. Niculescu-Buzești, ministrul afacerilor străine: Înștiințarea Comandamentului se face în sensul că șeful partidului local se duce la comandament și spune: țin o întrunire în ziua cutare.

Domnul Ion Maurer: Sînt de acord. În principiu dați libertate întrunirilor publice, afară de cele ale partidelor fasciste (...).

Alături de acțiunile mobilizatoare pline de patriotism ale Partidului Comunist, activitatea guvernului a constituit unul dintre principalii factori care și-au adus din plin contribuția la succesul insurecției naționale antifasciste armate din august 1944.

«BATERIA ALBASTRĂ»

Mobilizați de Partidul Comunist și de celelalte forțe democratice, naționale, la lupta împotriva cotropitorilor hitleriști au luat parte cetățeni aparținînd celor mai diverse categorii sociale, de profesiuni și vîrste diferite, dar care erau însuflețiți de aceleași sentimente patriotice, de idealul luptei pentru alungarea de pe pămîntul patriei a cotropitorilor hitleristo-horthyști, pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei, redobîndirea independenței și suveranității naționale depline.

Armata română s-a dovedit, în acele zile furtunoase, un scut de nădejde în apărarea intereselor naționale ale patriei. Înțelegînd sensul evenimentelor istorice pe care poporul român le trăia și situîndu-se la înălțimea responsabilității ce o avea pentru viitorul patriei, ea s-a pus în întregime la dispoziția noului guvern — emanație a insurecției — îndeplinind cu promptitudine și spirit de sacrificiu ordinele primite.

Un aport prețios la acțiunile împotriva hitleriștilor l-au constituit formațiunile de luptă patriotice — detașamente înarmate ale clasei muncitoare —, aflate sub nemijlocita conducere a Partidului Comunist. Formațiunile de luptă patriotice au asigurat securitatea unor instituții centrale de stat, au asigurat paza diferitelor întreprinderi, depozite, a unor bunuri și trofee capturate, s-au ocupat de salvarea victimelor bombardamentelor aeriene, de mobilizarea maselor la luptă împotriva cotropitorilor, au păzit sediile Partidului Comunist etc., creînd, prin aceasta, disponibilități sporite pentru unitățile militare angajate în lupta cu dușmanul. Totodată, acționînd în sprijinul unităților militare sau de sine stătător, formațiunile de luptă patriotice au luat parte efectiv la dezarmarea hitleriștilor aflați în București, cît și în alte localități din țară.

Dînd dovadă de un înalt patriotism și răspunzînd apelurilor Partidului Comunist, chemării țării, numeroși alți cetățeni, de cele mai diverse profesiuni, au participat voluntar la luptele împotriva hitleriștilor. Este semnificativă în acest sens acțiunea celor 57 de muncitori și funcționari de la uzina «Rogifer» din Tohani. Ei au format «Bateria albastră» — numită astfel după culoarea salopetelor de lucru adoptate drept uniformă! — și, folosind drept armament tunurile aflate în uzină pentru experimen tări, și-au adus contribuția la înfrîngerea trupelor germane care încercau să ocupe Brașovul. Pentru faptele sale de arme «Bateria albastră» a fost citată prin ordin de zi pe întreaga armată și toți membrii ei au fost decorați. Și cîte alte exemple de acest fel nu s-ar mai putea da?

Impresionanta ridicare la luptă în zilele lui august 1944 a întregului popor român demonstra patriotismul fierbinte al maselor populare, al oamenilor muncii, hotărîrea lor de nestrămutat de a face totul pentru eliberarea patriei de sub dominația fascistă.

Au trecut 29 de ani de la memorabilele evenimente din acele zile furtunoase ale lui august 1944, moment de răscruce pentru destinele României contemporane, care a deschis poporului român calea unor adînci transformări revoluționare, a realizării aspirațiilor sale seculare de libertate și dreptate socială, a victoriei revoluției populare și trecerii la edificarea socialismului pe meleagurile patriei.

Evocînd marea sărbătoare a eliberării, aducem un fierbinte omagiu tuturor luptătorilor antifasciști, în frunte cu comuniștii, ostașilor și celorlalți patrioți, care nu au precupețit nimic în lupta cu dușmanul. August 1944 va rămîne înscris în cartea de aur a istoriei noastre ca un strălucit simbol al patriotismului și eroismului întregului popor.

Aurel SIMION
doctor în istorie,
Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

Pentru ei războiul s-a terminat.

O posibilă Lină.

plîngînd de uimire

Războiul pe sfîrșite, domnul Dima întors acasă greu rănit, dar mereu zdravăn, simplu și mîndru într-un anume fel căci purta în plămîn trei plumbi care nu-i fuseseră extrași și cu care avea să trăiască bine sănătos pînă la 86 de ani. Cu toți copiii lui Mladin și cu cei ai coanei Aurica Eitel, singurătatea mea nu era mai mică. Pînă ce mama reuși să găsească o fată pentru mine, Lina din Tabacilor, cartierul vechi și primul industrial din tot tîrgul.

Odată cu sosirea Linei, în casa noastră a sosit pentru mine soarele. Era bună și veselă, veșnic cu zîmbetul pe buze, gata de joacă, alergături și povești, cu un cuvînt o adevărată soră mai mare pentru un copil de 6-7 ani ca mine. Cred că, dacă țin bine minte, Lina avea vreo 12 sau 14 ani atunci cînd s-a angajat la noi. De unde știa ea, care era un copil cu nițel mai răsărit decît mine atîtea snoave și mai ales acea purtare plină de tact și înțelegere față de un copil destul de dificil cum eram eu? Cui le datora? Poate familiei numeroase pe care-o avea și dec experienței multiple de-a fi crescut cu frații și surorile ei mai mici, poate grijii de-a termina cu bine școala, fiindcă era și eleva la gimnaziul local mixt, unde mama preda orele de limbă franceză, poate, pur și simplu, firii sale deschise, vesele și francs, să i se fi datorat toată această atitudine și aptitudine pedagogică înnăscută. În orice caz, eu nu i-aș dori altui copil la vîrsta lui ingrată între 4 și 7 ani, decît compania unei supra veghetoare așa cum a fost Lina pentru mine.

De o singură ființă mai țin minte să fi fost atît de adînc pătruns și prietenos cu ea ca și cu Lina, dar aceea era o domnișoară intelectuală, cotînd chiar printre persoanele de așa-zisă «lume bună» din high life-ul vălenean: tanti Măndica Dinescu. Dar, repet, tanti Măndica era cu mult mai mare, trebuie să fi numărat pe atunci vreo 22-25 de ani apoi manierele ca și veselia ei contagioasă își aveau cauze și explicații precise în originea ei socială, în averea — multă, puțină, dar avere — personală de care dispunea cum vrea, în afara vîrstei safe gata de măritiș. Toate astea le avea tanti Măndica, dar îi lipseau Linei, fata din popor în cel mai riguros înțeles al cuvîntului. Și totuși cînd o vedeam pe Lina intrînd pe poarta sau pe ușa parcă năvălea-n pieptul meu un stol de porumbei albi și viorii.

Dealtfel, Lina era și foarte inventivă în jocuri. Așa, de pildă, îmi va rămîne neuitată întîlnirea cu domnișoarele Thomas și balconul lor.

Se afla între biserica Sf. Ioan și prăvălia lui Ionică Butu o casă cu un cat și cu balcon, cam pe unde și-au ridicat mai tîrziu prăvălia frații Petcu. În acea casă înaltă și sobru împodobită dealtfel locuia familia unui inginer ceh cu numele, de rezonanță nemțească, Thomas, care număra printre membrii ei marcanți și două fete între vreo 17 și 20 de ani, pe care nu eram în stare să le disting niciodată, așa că memoria mea și le anexase ca pe niște gemene siameze sub numele de domnișoarele Thomas.

Or, într-una din zile, ieșind eu pe-acolo, însoțit de Lina, le-am întîlnit și pe domnișoarele Thomas stînd de vorbă între ele pe marginea șanțului, care se-ntindea de-a lungul șoselei. Cum ne-au văzut, ele s-au repezit la mine să ne jucăm, și joaca s-a întins pînă ce mi-am dat seama că Lina dispăruse. Am strigat-o îngrijorat și nu mică mi-a fost mirarea cînd ea mi-a răspuns din balconul, suspendat ca-n aer, al casei Thomasilor. Convorbirea s-a purtat între noi ca *între un terestru și un înger feminin*, cu singura deosebire că pe Lina o puteam tutui ceea ce cu un înger nu mi-aș fi putut-o îngădui niciodată. Că avea ceva îngeresc, nu mai încăpea îndoială, mai ales după ce-mi spusese că a ajuns acolo *sus, zburînd*. Or, cum eu nu aveam aripi, aceasta mi s-a părut una din marile calități ale Linei; că și le ținuse pe-ale ei ascunse sub rochie.

Apoi lucrul a devenit deodată extraordinar și complet *miraculos* cînd și domnișoarele Thomas mi-au mărturisit că și ele au aripi, au dispărut în curtea din dosul casei — unde eu nu pătrunsesem niciodată fiindcă intram întotdeauna la Thomași pe ușa cea mare a intrării, de-a dreptul din stradă, — ca să apară și ele, peste cinci minute, în balconul cu pricina, vorba cîntecului. Numai că în loc să le cînt cu mandolina, după ce m-am uimit foarte, am descoperit că rămăsesem singur în stradă, și fără ele, și fără Lina, și m-a apucat un fel de milă și de disperare de soarta mea terestră și certa neputință de-a fi înger, încît am început să le cînt în maniera în care mă pricepeam mai bine, *plîngînd de uimire*. De umire, repet, nu de frică sau de urît. Dar minunea la care fusesem martor întrecea cu mult tot ce mintea-mi de copil ar fi putut să-și închipuie, așa că lacrimile mele erau mai degrabă de umilință pentru slăbiciunea acestei minți ale mele, pentru slăbiciunea mea însumi de-a nu putea niciodată, îmi dădeam bine seama acuma, să zbor ca îngerii, ca acei trei îngeri, între care și Lina, ce fuseseră cu cîteva minute acolo, lîngă mine, pe trotuarul din fața casei.

Noroc că, la plînsul meu, Lina, drăguța și scumpa mea Lina, și-a desfăcut din nou aripile și, pînă să prind de veste, aterizase din nou lîngă mine, pe pămînt, ca să-mi șteargă lacrimile și să mă îmbărbăteze. «Dar nu-i așa că și domnișoarele Thomas au aripi?.. », am întrebat-o eu pe Lina care, între toți, mi se părea totuși îngerul cel mai dotat fiindcă «zburase» prima în balcon și îndărăt pe pămînt. «Desigur-desigur, cum să nu avem!...», au exclamat tustrele. Și pînă s-a dărîmat acea veche clădire, iar familia Thomas a plecat din Văleni, cine știe unde, poate în țara lor cehoslovacă, născută tot așa, din zborul unor îngeri gemeni ca și domnișoarele Thomas ale farmacistului, pînă s-a dărîmat acea clădire cu stucăria roasă de ani, și pe care sta scris: «Farmacia M. Thomas — 1904», pînă atunci și mult după aceea, eu am crezut că între noi, pe acest pămînt *term și negru*, se pot oricînd afla niște îngeri prin apropiere. Acuma, cînd scriu, am 56 de ani împliniți, și de la cei 6 ani de-atunci și pînă astăzi tot nu pot crede că Lina și mai apoi domnișoarele Thomas s-au urcat în balconul casei lor altfel decît *zburînd*. Da, tot mai cred în îngeri — și singurul mare regret al meu este că farmacia M. Thomas s-a dărîmat, et pour de bon, căci s-ar fi putut ca numai ea să aibă darul ales de a *primi într-însa și la etajul ei pe toți îngerii* care trec întîmplător pe pămînt.

FILE DINTR-O ENCICLOPEDIE A MUNCII

acolo unde omul vede cărbunele, nu-l atinge

Pentru gazetarul în căutare de nou, exploatarea minieră de la Voivozi — vreo 75 km mai la nord de Oradea — e adevărată mină de aur, nu de cărbune, mi s-a spus. Neonul-neon. Mecanizarea-mecanizare clasa unu: combina taie cărbunele, banda îl transportă. *«În abatajele noi, omul vede cărbunele, nu-l atinge»*, notez eu spusa inginerului Ioan Cohut ca pe un vers dintr-o frumoasă poezie patriotică. Mergem deci la mina de la Vărzari, modernă și foarte bună pentru documentarea gazetarului sedentar pe jos, cam 800 m pînă la gura minei. La ieșirea din mină am înțeles de ce-s bune ultravioletele pentru mineri îți rupi ca tot omul, mîna, să zicem, sau piciorul se mai întîmplă! — dar minerului i se repară de trei ori mai greu osul, că el stă mai mult la întuneric, iar sistemul osos așa-i făcut, are nevoie de soare. Cu ultraviolețele făcute imediat după duș, cînd ieși din mină, compensezi ceva lumină. La Anina s-au instalat raze, aici încă nu, îmi spune maistrul miner Ioan Tarcea, dumnealui cunoaște problema, a lucrat mult timp la Anina.

— *Pe aici însă mineriț*, îmi spune inginerul Cohut, *pun mîna pe sapă, pe seceră, mai leagă în cruce un snop. Lucrează în aer, înghit sănătate, dar se și ostenesc, că i-a găsit pe vreo doi, nu demult, directorul general dormind la gura puțului Cuzap II.*

Ce să facă oamenii, își mai ajută nevestele. Sau își leagă via personală ori sapă în grădina casei. Că minerul din Voivozi, Vărzari, ori din Popești, din Varviz, Cuzan, Budoi sau Borumlaca sau oricare alt sat bihorean din jur, dacă nu are peste iarnă vreo 200—300 kilograme de vin în pivniță și nu și-a făcut gard din fier forjat la casă, nu-i bine văzut și nu-i considerat gospodar adevărat.

...Străbatem deci galeria lungă, mergem cu lampa în mînă spre neon, n-am dat încă de el, apa cam țîștuie sub scînduri și afli că apa e adversarul nr. 2 dacă nu chiar nr. 1 al minerului. Combina taie frumos peretele înalt de cărbune și dintr-o dată, cînd nu te aștepți, cînd nici nu puteai prevede apare o lentilă de nisip acvifer, cum spun specialiștii. Se înmoaie atunci marna, stîlpii de susținere intră în vatră, utilajele se împotmolesc, presiunea minieră crește: adio viteză de avansare, adio tone de cărbune, adio plan, omul luptă atunci să salveze abatajul. Au avut acum, în urmă, ceva necazuri pe la minele Voivozilor, au lucrat mineriî ceasuri întregi peste orele de schimb, au stat și inginerii cu ei, a venit și directorul general al Combinatului cărbunelui-Oradea, Ion Sterca, dar vreo zece zile tot nu și-au putut face planul din cauza unor surpări. Acum începe să se pună treaba pe roate.

— Merge bine brigada, tovarășe Durnea? Ai ceva necazuri?

Nu, tovarășul Durnea n-are nici un necaz. Brigada lui dă zilnic, în cele trei schimburi, cam 800—900 tone de cărbune. Nu-i muncă grea, o face mașina, îmi zice modest și de dragul articolului, minerul. Și cîștigă și un ban bun: niciodată n-a cîștigat atît de bine ca acum. Tovarășul Durnea e bărbat și nu-i place să se plîngă și aflu de la altul că atunci cînd au băgat complexul în abataj *«a avut ceva greutăți și ceva necazuri»*. Tocmai bătea ultimul șțek cînd dintr-o dată, fără să se audă vreo pîrîitură, așa cum stătea dumnealui pe șold, s-au rupt două grinzi, l-au prins sub ele.

Dar eram vindecat după o lună, nu i bai. Am doi flăcăi acasă, trebuie să muncesc pentru ei, îi dau să învețe carte, Jenu, cel de 9 ani e tot mereu premiantul II în clasa. Noi am fost nouă acasă și n-am învățat, trei din noi și cu tata patru am tot lucrat în mină.

— Mergem acasă, la Borumlaca, să-i cunoaștem?

Brigadierului i se aprind lumini în ochi, e bucuros de oaspeți, nu, nu o anunță pe Mărioara, ea-i gospodină vrednică, are întotdeauna cu ce-și oameni musafirii, abia ieri le-a plecat cumnatul, inginer la Baia Mare, cu familia, au tăiat pentru ei o jumătate de ogradă de găini, nu-i nimic, a rămas și pentru dumneavoastră, n-aveți grijă. *«Și dacă veniți la noi, vă dau în semn de amintire un tablou cu trei pisici frumoase, nu-i fotografie, e făcut cu mîna, am eu un prieten al meu, Ion Anderco îl cheamă, care pictează cu mîna ture minunat. A vîndut și la București un tablou cu Peleșul — îl știu, seamănă întocmai cu pictura — a vîndut-o cu 2 000 de lei în Capitală»*.

N-avem timp de pui la frigare, din păcate, îi lăsăm cu regret și pisicile pe perete, lîngă Peleșul lui ceva mai mic și lîngă o frumoasă Lorelei brună, cocoțată pe o stîncă din mijlocul Crișului Repede. Are pe perete mai multe tablouri pictate cu mîna, aidoma cu vederile, unu e și în bucătărie, lîngă cel pictat în care gospodina e eleganta în vreo *bucătăria fără femeie, e ca lăcatu fără cheie»* da, este loc berechet pentru tablouri, pentru că Mitru și Mărioara Durnea au două căși în curte, casa mare, cu oleandri, perne pînă în tavan și mobilă de 8 000 în dormitor, și casa mică, mai de toată ziua, unde Mărioara gătește, îi culcă pe cei mici și pune în zori laptele de la vacă la prins.

— *Prindem un pahar?*, ne întreabă minerul-țăran, și noi îl prindem în mînă, îl ciocnim și-i urăm minereste *«Noroc bun!»* Lui Durnea, băiat sărac de-acasă, dar om vrednic care și le-a făcut pe toate cu sudoarea lui amestecată cu praf de cărbune, îi mai trebuie și o fărîmă de noroc din cînd în cînd: să nu se înmoaie prea des abatajul și să dea o ploaie bună peste vie. Dar numai cînd e cazul!

Sanda FAUR

în fine, alexandria cît brașovul și bîrladul la un loc

Lucrul care se face ușor parcă nici nu-i prea frumos. Îi dă valoare și frumusețe cazna omului. Stăruința de a învinge. Asta îmi explica, așa, oarecum învăluit, Gheorghe Ciocan. Și ca să înțeleg mai bine a luat spre o pildă însăși meseria mea. Uite — zice — dumneavoastră scrieți articole. E o treabă cu care v-ați învățat. Dar poate că de la un articol la altul tot se ivește ceva nou, ceva necunoscut pînă atunci. Așa-i și la noi...

Gheorghe Ciocan e un fel de dirijor. Și executant, în același timp. Mi-a fost recomandat ca fiind «cel mai greu» montor. Și nu numai pentru că depășește 100 de kilograme. Ci pentru că biruie coloși care-i întrec mult greutatea. Bunăoară, cuptorul de tratament termic are 27 de tone. Nu l-a cărat în spate, firește. Dar o luptă a fost. Cum să aduci o astfel de matahală gingașă pînă în locul ei, să nu-i clintești nimic pe dinăuntru și să nu spargi mozaicul din hală? Mecanizare, sigur. Numai că se ivește un lucru curios: faci o fabrică nouă, complet automatizată, și la montaj folosești «argatul» (un trunchi de piramidă din lemn) ca pe vremea egiptenilor. Păi, cum așa? Uite cum: Sînt macarale. Avem. Dar nu de care ne trebuie. La montajul utilajelor în hale mai joase aveam nevoie de o macara de mare tonaj, dar cu braț de zece metri. Nu știu ce capete luminate au uitat lucrul ăsta cînd au adus din import P and H-urile. Știe și ministrul (!) Și ce să faci atunci? Dă-i cu troliul și cu cablurile! Gh. Ciocan se scarpină după ureche și-și reprimă o înjurătură. Mă întreb cu voce tare ce cunoștințe mai deține un montor de înaltă clasă. Omul zîmbește cu îngăduință față de neștiința mea și cu duioșie la adresa cuptorului: dacă la montaj s-ar fi schimbat unghiul doar cu doi milimetri, inelele de rulmenți din baia de ulei s-ar învîrti aiurea și ar rupe racleții, paletele astea, adică. Deci, e greu? E nou? Nu-i, pentru că a mai «umblat» cu asemenea cuptoare și la Colibași și la Republica și-n alte părți, principiul e același. Dar nou tot e ceva, mereu. Ca și cu articolele... Poate e o deosebire la montori: «scriu» în echipă, după ce gîndesc tot împreună. Echipa lui, a lui Gh. Ciocan, e compusă din 25 de oameni. Mușat, Bojan și cei doi frați Albert sînt printre cei de bază. Nu poți deosebi, strict, lucrul unuia de-al altuia. Fie că montează mașina de presaj ori, mai ales, lucrează la magistrală. Nu vă gîndiți la o șosea: magistrala montorilor — lungă de aproximativ 15 kilometri — este alcătuită din conducte, din racorduri la emulsii, uleiuri, aer comprimat, este condiția automatizării mașinilor productive.

Gheorghe Ciocan este un om important. Un as în meserie (mă conving, între alții, și inginerii Cornel Manolache și Florian Munteanu — șeful și adjunctul lotului de instalații și montaj). Îl întreb pe «omul cel greu» dacă nu suferă din cauza lipsei de notorietate. Zice că nu, și pare sincer. Între șantieriști e cunoscut destul. Nu ca Ilarion Ciobanu, cu care a lucrat la Bumbești-Livezeni. Dar cu artiștii de cinema cine se compară? Ilarion Ciobanu poate că-l ține totuși minte. Fiecare cu arta lui — îl consolez eu, fără să fie nevoie. O să vedem noi cum e cu «dirijatul» cînd vom da loc la cuptor. Îmi răspunde el. Mai e mult pînă atunci? Nu. Nu-i mult. Mai devreme decît s-așteptau chiar ei înșiși.

La Fabrica de rulmenți din Alexandria, prezența constructorilor e aproape imperceptibilă. Zarva s-a potolit. E liniște. Și curat. Parola zilnică a devenit: «predarea la beneficiari». Beneficiarii montează și ei mașini, pe care le vor stăpîni peste ani. Beneficiarii sînt, cu alte cuvinte, cei care vor produce rulmenți în Teleorman. Condiția, fără nici o abatere: doctori în meserie. Vorbesc despre ceea ce înseamnă «muncitor de înaltă calificare» cu maistrul Gheorghe Bolocan, șeful atelierului de rectificate inele. El crede că enunțul îi definește pe cei care sînt multimeseriași, care știu aproape cît un maistru. Și aveți asemenea muncitori? Șeful de atelier tace, oftează un pic, aflu între timp că majoritatea oamenilor stabili proviin de la Brașov (el însuși vine aici, în Alexandria, după vreo 14 ani de lucru la «Hidromecanica»), iar tace și pînă la urmă se hotărăște, îl cheamă pe un tînăr de prin apropiere. Se recomandă Bogatu Dumitru, îmi spune că «momentan» e de-aici, din Alexandria, nu înțeleg și pe urmă aflu că înainte de «momentan» (ianuarie 1973, cînd s-a mutat la blocuri cu nevastă și doi copii) locuia în comuna Frumoasa din Teleorman — aici, aproape. Un an și jumătate s-a pregătit anume la Brașov. Găitan Alexandru, reglor de forță (care vine de la «Rulmentul» și a fost o lună în Japonia la specializare). Reglor e o meserie de căpetenie? Sigur. Cum să nu! O linie întreagă de mașini, profilată de la un reper la altul. «Noi aici lucrăm cu microni. O abatere de un micron — bun de aruncat!» Replica mă intimidează de-a binelea. Și mai vine, în completare, și maistrul Nicolae Rogoz cu precizarea: «De-o viață de om lucram la «Rulmentul»-Brașov. Am venit aici, m-am dezrădăcinat, eu și alții ca mine, pentru că în materie de rulmenți, la Alexandria e o minune a tehnicii. Se lucrează la o linie, de exemplu, cu jumătate din efectivul de oameni de la Brașov. S ce precizie! Și ce finețe!»

Oftatul de început al șefului de atelier nu-mi dădea totuși pace. Am insistat. Fostul brașovean se lăsa greu. Și pînă la urmă tot mi-a fost dat să aflu: muncitori cu înaltă calificare nu se găsesc pe toate drumurile. Dacă se pornesc din locurile lor și își iau casa în spinare, trebuie să știe ce le oferi în plus. Gospodarii din Alexandria au promis marea cu sarea. Dar apă tot nu curge la blocuri (ce să vorbim de cea caldă). Necazuri. Iată însă că a venit și el, Gheorghe Bolocan, și Nicolae Rogoz, și o mulțime. În ciuda necazurilor. Se cheamă că în afară de multimeseriași, muncitorul cu înaltă calificare mai este și acel om care crapă de dragul meseriei lui și ca să guste din minunile tehnicii la fața locului recurge la încălzitul apei pe aragaz cînd are nostalgia băii zilnice de la Brașov.

N-a fost ușor. Și nu-i încă. Dar revelionul în Alexandria va fi sărbătorit cu micile cununi argintii ale rulmenților locali. Asta se numește devans de termen. Puțin poetic? Poate, pentru cineva care nu judecă niciodată cu inima.

Daruri se fac în toate zilele. Cele de aniversări au o memorie specială. Acum, în august 1973, cînd la Alexandria se coc pepenii, Fabrica de rulmenți (cea mai importantă din oraș și cea mai mare — cît Brașovul și Bîrladul la un loc) a pregătit un dar de aniversare, nu numai pentru Alexandria ci pentru întreaga industrie românească, milioane de rulmenți mai devreme «decît se aștepta toată lumea»

Viorica CIORBAGIU

«Omul vede cărbunele, nu-l atinge». Vedeți și dumneavoastră intrarea exploatării miniere Voivozi.

viața lui dimitrie cantemir

un domn «aplecat spre cei mici și săraci»

Luptele politice din epoca tinereții lui Dimitrie Cantemir să cunoască bine atmosfera de intrigă și mașinațiile prin care marea boierime obține înlocuirea domnilor Moldovei prin intermediul Porții.

Aceste lupte formează obiectul uneia dintre cele mai interesante opere ale lui Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică* (1705) operă ce reprezintă trecerea de la lucrările filozofice de tinerețe la cele istorice și geografice de mai tîrziu.

Această lucrare — care se citește și astăzi cu plăcere — nu a putut fi încă încadrată într-un anume gen literar. Nicolae Iorga o considera «o carte de memorii, îmbrăcată în zăbranicul glumeț al unei fantezii alegorice» sau «cel dintîi roman românesc pe temeiuri de realitate istorică»; P.P. Panaitescu vede în ea mai degrabă un «pamflet politic», în timp ce Panaitescu—Perpessicius o consideră ca fiind o lucrare mai complexă: «roman social, memorii și roman de aventuri». Avem-de-a face, așadar, cu *primul roman din literatura noastră*, în care învățatul domn al Moldovei va deschide un drum strălucit.

După o descriere contemporană a unui francez (1711), «acest domnitor (Dimitrie Cantemir) era un om de statură mică, cu trupul șlefuit în chip delicat, bărbat frumos, grav și cu o înfățișare așa de plăcută cum n-am mai văzut niciodată în viața mea».

«PENTRU SLOBODZENIE ȘI MOȘIE CU CINSTE A MURI»

Neputînd spune adevărul direct (unele lucruri neplăcute priveau chiar pe fratele său Antioh, domnul de atunci al Moldovei) Cantemir a recurs la alegorie, transformînd personajele cărții sale în animale (boierii moldoveni) și păsări (boierii munteni). Nu vom povesti aici subiectul, lăsînd cititorilor plăcerea de a-l afla singuri din lectura lucrării. Vom sublinia însă faptul că autorul folosește prilejul pentru a-și expune unele din ideile sale social-politice, idei înaintate pentru vremea aceea.

Fără să se ridice împotriva feudalismului ca orînduire, Cantemir condamnă exploatarea țărănimii de către marii boieri, înfățișați ca niște fiare însetate de pradă, care trăiau din «truda altora agonisită». El ne înfățișează un tablou mișcător al situației țărănimii din acea vreme: «undeva glas de jelanie sau viers de veselie nu se simția», ci «obide, suspine, văietături și olecăituri în toate părțile și în toate colțurile să audzia».

În aceste condiții, Cantemir justifică lupta țărănimii împotriva exploatării feudale sub lozinca că este mai bine «*pentru slobodzenie și moșie cu cinste a muri*» decît a rămîne în «robie și supunere veșnică».

Soluția preconizată de autorul *Istoriei ieroglifice* este împăcarea celor două clase: boierii trebuie să caute «a mușteli (țăranilor) prieteșug și frăție, nu vrăjmășia și vecinia» (șerbia) acestora.

În același timp, Cantemir face și un apel patetic la clasa conducătoare din Țara Românească și Moldova, cerîndu-i să înceteze intrigile politice care provocau mult rău celor două țări surori: «Auzi voi, jigăniilor, nu atîta pe dinafară pre cît pe dinluntru văpsite, ajungă-vă cît pînă acum și pînă într-atîta monarhiile ați amestecat și toată și mai nestinsă iască a vrăjbii între dînsele ați aruncat; puneți-vă hotar și țenchiu răutăților voastre; părăsiți-vă mai mult cleștele strîmbătății în mîna lăcomiei a alcătui».

TEMPLUL LĂCOMIEI

Lucrarea mai cuprinde și un vehement atac împotriva Imperiului otoman, considerat a fi «templul lăcomiei», dominat de corupția dregătorilor săi, pușă pe înavuțire din exploatarea supușilor.

Dimitrie Cantemir condamnă cu vehemență tirania, arătînd că «unde tirania stăpînește, acolo dreptatea se izgonește», supușii devin lași de frica tiranului și nu îndrăznesc să mai spună adevărul.

Pentru Cantemir idealul conducătorului politic era monarhul luminat, care să guverneze cu dreptate și blîndețe. Autorul *Istoriei ieroglifice* a devenit astfel precursorul «despotismului luminat» — care a avut un mare răsunet în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea în Europa — și este considerat ca unul din primii iluminiști ai Europei.

În *Istoria ieroglifică* viitorul domn al Moldovei și luptător pentru cauza poporului său își expune și crezul său politic: el consideră că «*toată slava și lauda numelui mai de frunte este cînd cineva cu ostenințele sale pentru moșia sa sudorile și-au vărsat și pentru neamul său toate primejdiile în samă n-au băgat*». Încă din 1705 Dimitrie Cantemir se gîndea să-și slujească neamul și «moșia» sa străbună fără să țină seama de primejdiile ce-l așteptau și pe care — așa cum vom vedea — *nu* le-a putut ocoli.

Deși nu este o lucrare filozofică, *Istoria ieroglifică* cuprinde și numeroase idei filozofice. În privința teoriei cunoașterii, autorul adoptă aici o poziție diametral opusă aceleia expuse în *Imaginea științei sacre*, apreciind că singura cunoaștere adevărată este aceea prin intermediul simțurilor: «toată știința din povața (experiența) simțurilor se află».

Tînărul învățat sesizează și existența legilor sociale, considerînd că în viață sînt două feluri de fenomene: întîmplătoare, supuse hazardului, și cele supuse legilor naturii (firești).

Concepția despre lume a lui Dimitrie Cantemir este deistă, el crede că lumea se conduce după legi imuabile, stabilite de la început de un creator, care nu mai intervine după aceea spre a-și modifica creația. După ce i-a imprimat mișcarea, «de lucru se odihnește și ca un deplin în putere stăpîn, odată numai poruncind, din veci și pînă în veci zidirea ca o slujnică după porunca nepărăsită aleargă».

Întrucît limba română nu cunoștea și nu folosise încă o serie de termeni științifici sau filozofici, Dimitrie Cantemir a alcătuit «scară» în care a explicat numeroși asemenea termeni utilizați prima oară de el (argument, atom, experiență, materie, democrație etc.). Această «scară» cuprinde *primul dicționar neologisme apărut în limba română*.

În *Istoria ieroglifică* citim și unele pasaje foarte izbutite din punct de vedere literar, versuri, povestiri, descrieri sau portrete satirice. Iată, de pildă, cum prezintă Cantemir pe marele spătar Mihai Cantacuzino (Cucoșnuzul): «Multe grăiește, dară puține isprăvește, la mîne iute, la foame nesăturată, la taste: dzic că viețul întreg de abia îi este de gustarea dimineții. Iară la ospățul prindzului, cu tăurul și cu cămila nu se satură. Despre partea stomahului așe, iară despre partea sufletului cu multul mai mult nesățios și nesăturat iește; prin olăturile ei altă ingrijire nu numai cît a nu vieții, ce nice a trece fără primejdie poate».

UN TEZAUR AL ÎNȚELEPCIUNII POPULARE

Cantemir nu uită nici atmosfera basmelor populare care îi fermecaseră copilăria. Un alai de nuntă apare astfel transfigurat: «țînțarii cu fluiere, grierii cu surle, albinele cu cimpoi cîntec de nuntă cîntînd, muștele în aer și furnicile pre pămînt, mari și lungi dănțuri ridicară, iar broaștele toate împreună cu brotăceii din gură cîntec ca acesta în versuri tocmit cînta». Acest frumos pasaj a inspirat, probabil, pe marele poet Mihai Eminescu în descrierea alaiului de nuntă din «Călin».

Cartea cuprinde și cîteva versuri caustice, în care autorul ridiculizează căsătoria lui Mihai Racoviță (Cămila) cu frumoasa Ana Codreanu (Helgea), ce nu se bucura de o moralitate deosebită:

«Cununâ-mpletită norocul o tinde,
Capul fără crieri cu mîna o prinde.
O Helge fecioară, fecioară nevastă,
Nevastă fecioară, fecioară nevastă.
Cămila să ragă, tîlcul nu-nțeleagă.
Margă la Athina ce iaste s-aleagă,
Fecioară nevastă, nevastă fecioară».

Istoria ieroglifică mai constituie și un adevărat *tezaur al înțelepciunii populare*. În această lucrare ni s-au păstrat numeroase proverbe și expresii populare vechi care — străbătînd veacurile — sînt folosite și de noi astăzi. Iată cîteva dintre acestea: cine sapă groapa altuia cade singur într-însa; paza bună trece primejdia rea; lauda de sine nu miroase a bine; lupul își schimbă părul, dar năravul ba; socoteala de-acasă nu se potrivește cu cea din tîrg; cum îți așterni așa vei dormi; a rîde pe sub mustăți; a-și mușca buzele; cu coada între picioare; cu o falcă în cer și una în pămînt etc.

Iată cîteva din calitățile *Istoriei ieroglifice*, una din cele mai interesante creații ale lui Dimitrie Cantemir, prima încercare de roman românesc și un izvor istoric însemnat pentru perioada 1688—1705.

«...ȘI L-AU PUS DOMN ÎN ȚARA MOLDOVEI»

Anii 1705—1710 petrecuți și ei tot la Constantinopol, unde avea o casă somptuoasă, mobilată cu mult gust — nu au adus schimbări deosebite în viața lui Cantemir, care continua să spere în ocuparea tronului Moldovei sau Țării Românești, fără a-și întrerupe însă preocupările sale științifice și literare.

Toamna anului 1710 marchează un eveniment de seamă în viața lui Cantemir, și anume *numirea sa ca domn al Moldovei*.

Numirea lui Cantemir ca domn s-a făcut repede și fără ca acesta să plătească bani pentru învestitură, așa cum se obișnuia.

Iată cum povestește Neculce evenimentul: «Deci împăratul, cum au auzit acele cuvinte de la hanul (tătarilor), într-acel ceas au și răpedzit, fără-de știrea vezirului, de-au adus pe Dumitrașco beizadè de la gazdă cum mai de sîrg și l-au adus la sarai la împăratul. Și îndată l-au îmbrăcat cu cabaniță, cu spinare de soboli în loc de caftan, și l-au pus domn în țara Moldovei. Și apoi l-au dus la vezirul de l-au îmbrăcat cu caftan și i-au dat ferman (de numire). Și nezăbovindu-l două, trei dzile, l-au și pornit, de-au venit în menzil la Iași, numai cu dzece, douădzeci de oameni. Care n-au cheltuit nici un ban la Poartă, că și tuturile și singeacul (steagul de domnie) pe urmă i l-au trimis».

«S-AU ARĂTAT CĂTRĂ TOȚI CU DRAGOSTE ȘI CU BLÎNDEȚE»

Numit domn al Moldovei, în noiembrie 1710, Cantemir nu a avut timpul necesar să pună în practică ideile sale social-politice privind organizarea statului, deoarece a trebuit să facă față situației de război în care se găsea Imperiul otoman și în care va fi atrasă și Moldova.

Scurta sa domnie de opt luni a lăsat însă amintiri frumoase în Moldova; contemporanii l-au apreciat ca pe un domn blînd și drept, care nu a împilat poporul cu dări, așa cum făcuseră predecesorii săi. «*S-au arătat cătră toți cu dragoste și cu blîndețe... și țara nu o au supărat cu bani, ce prea ușor au lăsat pre săraci ca să se poată plăti mai lesne*». Domnul «*așa se arăta de bun și de blînd că tuturor le sta ușile deschise și nemăreț, de vorovia cu toți copiii*». Nicolae Iorga a văzut în această atitudine «o înduioșătoare notă a acestui temperament superior, rafinat și înălțat spre cetirea multor cărți și prin cunoașterea atîtor oameni aleși: plăcerea de a se apropia și de sufletul nevinovat al copiilor țării sale de naștere».

Mai avem, în sfîrșit, și mărturia unui grec stabilit în Moldova, Anastase Condoidi, care declara că domnul «n-a voit cheltuieli de domnie nouă și a desființat peste tot darea albinelor și a viilor... În scurt, strălucește în Bogdania azi o schimbare a dreptei celui Prea Înalt, căci a răsărit în ea un nou soare de dreptate».

Un asemenea domn «aplecat spre cei mici și săraci» — cum spunea Iorga — ar fi realizat multe lucruri demne de laudă dacă ar fi domnit mai mult și în condiții mai favorabile și dacă ar fi putut lăsa tronul urmașilor săi «care să continue înnoirea statului după exemplul lăsat de dînsul».

Nicolae STOICESCU

(Va urma)

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

cîteva din părerile unui chirurg cu peste 40 000 de operații la activul său

Interlocutor: profesor doctor docent Pius BRÎNZEU

— La începutul carierei mele m-au impresionat urgențele. Lupta aceea, la limită, dintre viață și moarte mă dinamiza, iar victoria mă făcea să încerc sentimentul de imensă satisfacție de a mă simți — foarte concret — util oamenilor. Pe această satisfacție am încercat să-mi construiesc viața.

Este una din frazele convorbirii ce am avut-o cu profesor doctor docent Pius Brînzeu și care ni s-a părut că ar putea caracteriza, într-un fel, și omul, și medicul.

Greu găsești clipe de răgaz în pulsul accelerat al zilelor acestui om. Uneori dimineața, îl poți prinde la primele ore, la spitalul teritorial C.F.R. Timișoara, la blocul operator.

— Mai ții minte cîte operații ați făcut?

— Știu eu? Un calcul aproximativ ar da peste trei pe zi, în medie; hai să zicem 310 zile pe an și 36 de ani de activitate. Socoteala e ușor de făcut.

— Peste 40 000. Ați operat cancere?, reluăm firul întrebărilor.

— Destule.

— Ce credeți despre intervenția chirurgicală în cancer?

— Din nefericire — și nu numai pentru noi chirurgii — tratamentul de bază al cancerului rămîne cel chirurgical. Cît timp? Greu de spus. Radioterapia și chimioterapia ajută mult, dar extirparea se poate face numai chirurgical. Aș dori să nu mai fie așa, căci aceasta ar însemna victoria netă asupra bolii...

— Ce trebuie să facă chirurgul într-o intervenție?

— Numai ceea ce este în interesul bolnavului. Latura spectaculoasă nu trebuie să intereseze deloc.

— În raport cu alte ramuri medicale se pare că chirurgia a progresat mai puțin.

— În aparență numai. E o chestiune de tehnică. De fapt, progresul general al medicinei constituie un sprijin și în dezvoltarea chirurgiei. Atît timp însă cît va exista actul chirurgical, prin intervenția manuală, totul rămîne o chestiune de talent și dexteritate.

— Prin intervenție manuală înțelegeți dibăcie tehnică?

— Și asta. Dar văd, în primul rînd, în ea un act de gîndire. Mîinile — cînd lucrează — sînt de fapt o prelungire a capului, și primatul în actul chirurgical aparține creierului.

— Dacă ați suferi de o maladie, de care chirurg român v-ați lăsa operat?

— Greu de spus. Depinde și de maladie. Prefer însă să nu răspund pentru a nu trezi susceptibilități.

— Aveți desigur principii după care vă călăuziți?

— Am destule. Cred că în viață trebuie să gîndești bine ceea ce faci, pentru a nu fi nevoit să te rușinezi ulterior de ceea ce ai făcut. Trebuie să recunoști totdeauna superioritatea celui mai bun și trebuie să gîndești tot ce spui, dar să spui numai ceea ce gîndești. Însăși natura este elocventă în acest sens. Ea a dat omului două urechi și o gură, ca să asculte mai mult și să vorbească mai puțin.

— Și cînd e vorba de bolnav?

— Pe masa mea de operație sînt oameni de care trebuie să te apropii sufletește și să le cîștigi încrederea. Sub lampa scialitică umanismul capătă dimensiuni și adîncimi neașteptate. Chirurgul trebuie să folosească nu numai bisturiul, ci — cu aceeași pricepere — și cuvîntul. Încurajarea sporește totdeauna șansele de vindecare, și se pare că Richardson avea dreptate cînd zicea că «cel mai bun medic este cel care știe să inspire nădejde».

Dorin IANCU

întrebări și răspunsuri

despre hepatita cronică activă

*O cititoare, **Szilagyi Olga**, ne întreabă de ce tatăl său, suferind de o hepatită cronică activă, are periodic stări febrile (37,3-38,8 grade) cu frisoane. Ar dori să știe cum trebuie interpretată această situație și ce atitudine ar trebui să ia.*

Iată răspunsul profesorului doctor docent Roman Vlaicu de la Clinica medicală I din Cluj:

În interpretarea stărilor febrile la acest bolnav trebuie ținut cont de următoarele aspecte:

— o suferință hepatică cronică poate evolua, periodic, cu stări de subfebrilitate (37,2-37,4 grade), astenie marcată, transpirații, slăbire în forțe fizice mai ales, scăderea poftei de mîncare;

— suferințele hepatice cronice se asociază foarte frecvent cu suferințe ale veziculei biliare și ale căilor biliare. Dintre acestea, procesele inflamatorii (angiocolecistitele) evoluează cu simptomele descrise la bolnavul respectiv: perioade de zile cu febră și frison.

Procesele inflamatorii pot fi foarte active și intense (angiocolecistitele acute) sau pot fi mai puțin intense și atunci au o durată mai lungă de evoluție. În aceste cazuri starea febrilă se manifestă mai ales în cursul după-amiezii, spre seară;

— la realizarea procesului inflamator pe căile biliare și vezica biliară contribuie de cele mai multe ori un obstacol în scurgerea bilei spre duoden — realizat frecvent de litiaza biliară;

— colangiocolecistografia negativă la acest bolnav pledează fie pentru un obstacol în scurgerea bilei (nu ar fi exclus un obstacol pe căile biliare intrahepatice), fie pentru o insuficiență a celulei hepatice. Dacă examinarea a fost făcută în plin puseu de evoluție, de activitate, a hepatitei cronice, neumplerea vezicii biliare și a căilor biliare s-ar putea datora tocmai insuficienței celulei hepatice. Se cere ca această examinare să fie repetată;

— prezența obstacolului pe căile biliare favorizează nu numai suferințele acestora (angiocolecistite), ci și ale celulei hepatice. Există chiar forme clinice de hepatite cronice produse în special prin acest mecanism, caracteristic acestora este colorația icterică sau subicterică a tegumentelor. În prezența obstacolului pe căile biliare, procesele inflamatorii reacționează slab la tratamentul cu antibiotice atîta timp cît obstacolul nu a fost îndepărtat.

În cazul bolnavului nostru se indică internarea într-un serviciu de specialitate — atît pentru repetarea colangiocolecistografiei, precizarea originii stării febrile, cît și, mai ales, pentru rezolvarea terapiei cazului.

dosar

ceva despre ficat și bolile sale

În investigațiile de rutină nu este încă posibilă punerea în evidență a virusului hepatitei. Pe de altă parte încă nu a fost descoperită o reacție serologică specifică acestui virus. Existînd însă un mare număr de persoane cu forma anicterigenă a hepatitei, precum și purtători de virus sănătoși, dar care toți transmit boala prin produsele lor biologice, un important mod de lățire și de perpetuare a epidemiilor de hepatită îl constituie transmiterea ei prin transfuziile de sînge, plasmă, concentrate leucocitare, gammaglobulină și alte asemenea produse biologice provenite de la aceste persoane, sau prin materialul sanitar infectat de la ele (seringi, ace, instrumente chirurgicale). **Odată cu descoperirea antigenului «Australia», numit și antigenul asociat hepatitei, și care stă în legătură cu prezența hepatitei epidemice virusale, s-a făcut un mare pas în posibilitatea de îngrădire a transmiterii acestui flagel al omenirii.** Cu acest scop, astăzi se cercetează obligatoriu dacă produse biologice de genurile mai sus indicate conțin antigenul «Australia» și, în caz de pozitivitate, utilizarea lor este interzisă. Prin excluderea donatorilor de sînge «Australia-antigen-pozitivi», în Republica Federală Germania frecvența hepatitei a scăzut cu 25%.

Nu trebuie uitat însă că un mare număr dintre infecțiile hepatice se transmit prin contactul direct cu bolnavul, icteric sau anicteric, sau cu purtătorii sănătoși, boala făcînd parte din cadrul nosografic etichetat de epidemiologi cu termenul de «boala mîinilor murdare». De aceea, igiena personală trebuie atent supravegheată, evitînd manipularea alimentelor cu mîinile nespălate.

Cum nu există un test de laborator care să ne informeze asupra deficienței funcționale globale a ficatului, se fac multiple explorări clinice și teste funcționale, din profilul diagrafic al rezultatelor lor încercîndu-se tragerea unor concluzii de ordin diagnostic, diagnostic diferențial și prognostic. Dar cum s-a dovedit experimental, dacă se face rezecția chirurgicală pînă la 9/10 din ficat, probele de laborator pot să rămînă încă normale, s-a ajuns la concluzia imposibilității ca din rezultatele acestora să se tragă concluzii ferme asupra capacității funcționale reale actuale și mai ales de viitor a ficatului. De aceea, în spiritul medicinei moderne, se caută coroborarea rezultatelor acestor teste cu informațiile pe care le aduc examenul histochimic al punctatului hepatic, precum și scintigrafia hepatică, explorare radioizotopică prin care se pune în evidență la scară macroscopică densitatea țesutului hepatic, vizualizîndu-se zonele bogate în țesut cicatricial, precum și lacunele pe care le realizează formațiunile tumorale benigne sau maligne — primitive sau metastatice.

Examenul colecistografic funcțional ne arată forma și dinamica veziculei biliare precum și prezența eventuală a calculilor veziculari, iar examenul colangiografic poate pune în evidență prezența calculilor în coledoc, precum și tulburările lui dinamice sau mecanice (compresiunea prin cancer a capului pancreatic, scleroza sfincterului).

Date deosebit de prețioase pentru tratamentul afecțiunilor căilor biliare ni le aduce examenul bilelor, recoltate prin tubaj duodenal, care poate pune în evidență prezența unor paraziți — cum sînt lamblиile —, sau a unei infecții, bilicultura și antibiograma consecutivă dîndu-ne indicații asupra terapiei optime.

Intervenția terapeutică în afecțiunile hepatice este cu atît mai eficientă, cu cît se face mai curînd. De aceea, se indică explorarea clinică și de laborator, la prezentarea celor dintîi semne care pot trăda o asemenea suferință: o senzație de oboseală nejustificată, somnolență postprandială, colorarea mai intensă a urinilor după eforturi fizice, tolerarea mai grea a alimentelor bogate în grăsimi, a ouălor și a verzei.

profesor doctor docent Al. CIPLEA

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

O VIAȚĂ PENTRU O VARZA. Suferind de colecistită și de insuficiență cardiacă, Ardeleanu Viorica, 60 de ani, pensionară, nu rezistă ispitei, ingurgitînd o cantitate respectabilă de varză și salam. Nu după mult timp, începe să aibă dureri în hipocondrul drept (regiunea ficatului). Durerile devin din ce în ce mai puternice. Are grețuri, vomitări repetate. Solicită Salvarea. După o consultație la domiciliu, i se administrează un tratament calmant. În prezent, bolnava se simte bine. Imprudența însă tot imprudență rămîne, chiar dacă de data asta nu i-a fost fatală.

RECIDIVĂ. Ivan Elisabeta, 33 de ani, avea o veche suferință renală careia nu-i dădea importanță, considerînd-o de tip pasiv. Din păcate însă, maladia se retrezește. De două zile are vărsături, palpitații, sufocări, cord cu zgomote aritmice, edeme (umflături la mîini și la picioare). Nevoită să cheme Salvarea, este internată de urgență la Spitalul Caritas, cu diagnosticul de insuficiență renală cronică, uree în sînge. Datorită asistenței medicale de înaltă calificare, bolnava se află acum în afara oricărui pericol.

O OCTOGENARĂ ÎNVINGE MOARTEA. «Nu pot respira. Mi-e frică. Nu vreau să mor» — bolborosește la telefon Dimitriu Mariana, 83 de ani, chemînd Salvarea. Doctorița Mateescu Viorica găsește o bolnavă cu dureri de două ore în regiunea epigastrică, cu grețuri, vărsături. Îi aplică imediat un tratament calmant. După tot tratamentul durerile persistă. Este internată atunci la Spitalul de urgență, la secția chirurgie. Diagnosticul: colică abdominală. Dimitriu Mariana se află în prezent în stare de convalescență.

ÎN PLOAIE, FĂRĂ CIORAPI. Mergînd fără ciorapi pe ploaie, Tiderle Anișoara, 28 de ani, muncitoare, prezintă dureri puternice în tot abdomenul, tegumente palide, stare generală alterată, frisoane, febră de 38 de grade. Este internată la Spitalul Giulești, secția ginecologie, cu diagnosticul de congestie pelviană. O răceală cu cele mai nefaste consecințe dacă nu s-ar fi intervenit la timp.

O SOLUȚIE MULT PREA «COMODĂ». «Sînt în criză. Am stenoză mitrală» — anunță telefonic Mares Teodora, 50 de ani, strada Runcu nr. 28. Mergînd la fața locului Brahman Dinu, medicul de gardă, constată că pretinsa criză nu e decît un truc pentru procurarea unui medicament. «Păi nu eram proastă să stau la rînd la circă» — își motivează ea gestul.

ÎN TIMP CE TRAVERSA STRADA, Neumann Țicovici, 85 de ani, pensionar, este lovit de o mașină. Vine la Spitalul de urgență cu salvarea. Aici i se constată un traumatism cranio-cerebral acut deschis și o luxație de umăr. Datorită operativității asistenței medicale de urgență, accidentatul și-a revenit în ciuda vîrstei înaintate.

CREZÎNDU-SE ASEMENI PĂSĂRILOR. Fără să se asigure cu centura de protecție, Nicolae Andrei, 25 de ani, electrician la C.A.P. Nuci, cade de la o înălțime de 4 metri, din vîrful unui stîlp de beton. Este dus de urgență cu mașina C.A.P.-ului la spitalul din Fierbinți, unde primește primele ajutoare. De aici, o salvare îl duce la Spitalul nr. 9 din București. Diagnostic: contuzie cerebrală gravă, agitație psihomotorie. Internat și operat, bolnavul se află acum pe calea însănătoșirii.

CU O FEBRĂ DE 40 DE GRADE, Buduci Radu 63 de ani, pensionar, este adus de urgență la Spitalul Brîncovenesc. Fie de la un fir de praf, fie din neglijență, i se infectase un furuncul în regiunea celei. Este internat de urgență, operat și i se administrează un tratament masiv cu antibiotice.

— Acum e în afară de orice pericol?

— Da, bineînțeles, răspunde sora medicală Ana Mihailă, l-am internat, l-am deschis, l-am tratat, ce poate fi mai firesc?

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

medicina muncii

«maladia directorilor»

Nu este vorba numai de persoanele care au această atribuție în statele de funcțiuni, ci de oricine îndeplinește o funcție de conducere, de coordonare a unui colectiv, ce depune o activitate mai mult sau mai puțin complexă. Deși asocierea celor doi termeni apare oarecum bizară, «la maladie des dirigeants» constituie astăzi o entitate recunoscută pe plan internațional, în lumea medicală.

Analiza ergonomică a activității multor conducători de colective în domeniul industrial, economic, cultural, social, științific, a scos în evidență caracteristici deosebite ca primirea unui flux important de informații, nu întotdeauna suficient de dozate și selectate; solicitarea permanentă a atenției la probleme foarte variate ca importanță, natură și mod de abordare; succesiunea în ritm rapid a solicitărilor; necesitatea de a trece într-un timp extrem de scurt de la o problemă la alta, uneori fără nici o legătură logică între ele; răspunderea materială și morală deosebită în luarea deciziilor, care este cu atît mai mare, cu cît colectivul este mai numeros, etc.

Desigur, caracteristicile de mai sus nu se găsesc întotdeauna împreună, ele depinzînd de natura și volumul activității, de condițiile în care se desfășoară, iar consecințele sînt și în funcție de plasticitatea sistemului nervos al persoanei respective, de nivelul său de pregătire profesională și general cultural, de gradul de abilitate, experiență cîștigată etc.

Simptomele sînt, în general, caracteristice oboselii și apar insidios. Din multiplele cercetări științifice efectuate în multe țări, rezultă că cel mai adesea apar: un grad de iritabilitate crescut, anxietate, dureri de cap, ameteli, instabilitatea atenției și tulburări de somn, puls și tensiune arterială crescute, presiuni toracice etc. În lipsa unor măsuri profilactice adecvate, fenomenele se agravează și apare nevroza tipică. În gradele mai avansate ale bolii, s-au descris adesea și tulburări la nivelul aparatului cardio-vascular, ulcere, colite.

Măsurile profilactice sînt salutare. În primul rînd, este necesară o foarte bună organizare a activității, nu numai a persoanei respective, ci și a întregului colectiv. Elementul fundamental este ca sistemul informațional să permită numai accesul acelor informații de ordin calitativ care să asigure luarea celor mai corecte decizii. Munca să fie astfel dirijată încît problemele să apară analizate anticipat sub toate aspectele lor de un colectiv de specialiști, care să propună soluțiile avantajoase din toate punctele de vedere. Succesiunea problemelor să fie programată anticipat în ordinea importanței și în legătura logică a acestora. Regimul de muncă să asigure la fiecare 50—90 minute o micropauză de 5 minute pentru relaxare, în care ideal este să se facă exerciții de gimnastică, măcar respiratorii, sau mișcări ale capului. Chiar numai schimbarea preocupării în aceste 5 minute — de exemplu citirea ziarului — este importantă.

Desigur că foarte importantă este folosirea judicioasă a timpului liber zilnic, a repausului săptămînal și a concediului anual, mai ales prin măsuri de combatere a urmărilor sedentarismului.

dr. B. BARHAD
director adjunct științific — Institutul de igienă și sănătate publică

sfaturi pentru tinerele mame

facem bine?, facem rău?

Există obiceiul ca în materie de medicină *orice novice să emită păreri bine* documentate, perfect raționale și foarte bine intenționate, dar care, din păcate, nu pot înlocui *consultul unui om de meserie.*

Iar în ceea ce privește medicina de copii, orice bunică, soacră sau vecină se simte autorizată *și îndreptățită să dea cele mai* «competente» sfaturi pentru creșterea copiilor.

Desigur, instinctul matern nu este nici o achiziție recentă. El s-a perfecționat de-a lungul secolelor. De mii de ani femeile nasc copii cu sau fără ajutor medical și îi cresc pînă se fac mari; numai că astăzi, în țara noastră mai ales, prețul puiului de om e *mai mare ca oricînd*

Dacă nu mai concepem să ne facem singuri hainele, încălțămintea, pîinea, pentru a ne economisi timpul, și ne ducem la croitor și la brutar, cu atît mai mult pentru a ne crește bine odraslele ne ducem la medicul de copii — chiar dacă copilul nu este bolnav.

Undeva, demult, am citit că în vechea Chină medicii erau angajați cu anul, dar erau plătiți numai atît timp cît pacientul era sănătos. Cea mai mare răsplată a medicului este atunci cînd copiii pe care îi urmărește nu mai au nevoie de ajutorul lui.

Dar nici o viețuitoare nu crește mai greu decît omul și multiple sînt capcanele vieții.

Adesea dragostea părintească sau frățească nu face casă bună cu modul cel mai corect de a crește copiii. Iată cîteva exemple.

● Venind de la slujbă, părinții se reped să *sărute copiii înainte de a se dezbrăca* și a se spăla pe mîini.

● O surioară sau un frățior răcit îngrijește *cu multă dragoste pe un frățior în leagăn*

● Este greșit să dăm copiilor alimente nepermise pentru vîrsta și starea lor de sănătate, «numai pentru că au poftit» din alimentele celorlalți membri ai familiei.

● Nedeclararea celor în drept a cazurilor de boală contagioasă și neizolarea copilului de restul familiei.

● Nedezinfectarea cu alcool a genunchilor zdreliți sau jupuiți de căzături (din pămînt se poate contamina cu tetanos) pentru că ustură.

● Prelungirea alimentației la sîn după 9 luni sau chiar după un an.

● Nepurtarea de către copii a ochelarilor corectori de vedere sau a protezelor dentare pentru corijarea dinților sub motiv că sînt inestetice.

● Sustragerea copiilor de la vaccinări sub diverse motive medicale sau nemedicale pentru că dor.

dr. Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru maternitatea Spitalului Brîncovenesc

poșta medicului

COSTIN T. — com. Copăceni-Horezu: Într-adevăr, în *reumatismul cronic*, băile cu frunză de nuc au remarcabile efecte tămăduitoare. Redăm mai jos modul de preparare pentru...

...BAIA CU FRUNZĂ DE NUC ÎN TRATAMENTUL REUMATISMULUI CRONIC

Într-o baie de 80–100 l apă se pun 15–18 kg sare (în special, sare bulgări, sare neagră sau sare de vite), la care se adaugă 15–20 kg frunză de nuc. Amestecul acesta se fierbe timp de 1/2 oră, iar apa se răcește pînă la 37–38°. Se pot adăuga 100–150 g tinctură de iod. Frunzele se pot fierbe și separat, apoi se vor adăuga la apa de baie cu sare dinainte pregătită. Este bine ca frunzele de nuc să fie culese din luna mai, uscate într-un singur strat și ținute în saci agățați într-un loc uscat și aerisit (hambar, pod de casă etc.). Vara, băile se pot face și cu frunze verzi, care au un efect bun în perioadele de dureri mari.

BARBU DOREL Mizil — jud. Prahova Dacă și rezultatul electrocardiogramei, pe care vă sfătuim să vi-o faceți, va fi bun, nu *rămîne îndoială că durerile din regiunea* inimii (dureri precordiale) se datoresc tulburărilor neurovegetative provocate, posibil, de o *aerofagie* (dilatarea stomacului din cauza aerului înghițit). În acest caz, o cură mai îndelungată de Distonocalm sau Bergonal (*3–4 drajeuri/zi*), asociat cu Mexaform (1–2 comprimate în timpul mesei) și Carbo medicinalis (1 comprimat după fiecare masă), poate duce la ameliorarea ori chiar la dispariția acestor simptome.

MĂMICA — Tr. Severin: Cura de mere dă rezultate bune în combaterea atît a constipației, cît și a colitelor de putrefacție și a diareelor. În constipația cronică, prin consumarea de mere crude sau coapte (5–6 bucăți pe zi) se obțin adesea rezultate mai bune decît prin laxativele sau purgativele chimice. Tratamentul diareelor acute sau cronice prin cură de mere a fost introdus la începutul secolului nostru de către țăranii din Pădurea Neagră și valoarea lui a fost confirmată de numeroși medici. «Cura de mere a lui Heisler și Moro» (după numele medicilor care au studiat sistematic acțiunea ei terapeutică) se prescrie mai ales la copii și constă în administrarea la interval de 2–3 ore, timp de 2–3 zile, a unor mici cantități de mere rase.

ANGELESCU IONEL — București: 1) Foarte pe scurt, pentru că spațiul nu ne îngăduie mai mult, dar cu promisiunea de a reveni, *enzimele* (de la en + *zyme* = ferment) se aseamănă unor catalizatori biochimici, care asigură desfășurarea normală a proceselor metabolice din organism. Din punct de vedere chimic, enzimele tisulare izolate pînă în prezent s-au dovedit a fi proteine. Studii asupra condițiilor de activitate a diferitelor proteine enzimatice au dus la descoperirea și a altor constituenți ai celulei vii, accesorii necesari desfășurării acțiunii complete a unei anumite enzime, dar care chimic nu sînt proteine, numite de aceea coenzime. O enzimă proteică împreună cu coenzima ei poartă numele de «sistem enzimatic». Tulburarea mecanismului de funcționare a acestui sistem dă loc la o seamă de afecțiuni clinice numite *enzimopatii;* 2) Supunem Editurii Medicale și Editurii Științifice doleanța dumneavoastră — și nu numai a dumneavoastră —, întru totul justă, de a se publica o monografie asupra străvechii metode stimuloterapice și anestezice care este *acupunctura.* Aveți dreptate constatînd că acupunctura cunoaște azi în lume o mare răspîndire, ca metodă de anestezie pentru operații chirurgicale. Se citează astfel operația de amigdalectomie efectuată de dr. John Fox, anestezist, și dr. Abraham Lapidot, chirurg, asupra tînărului student Fredrik Newman din New York. Anestezia a constat în implantarea a patru ace de oțel inoxidabil, lungi de cîte patru centimetri, cîte unul în fiecare mînă și în fiecare picior, fiind mișcate apoi conform prescripțiilor medicinii chineze. După operație, pacientul a declarat că acele i-au produs o senzație mai mult de plăcere, decît de durere. Acestei operații i-au urmat altele, făcute de numeroși chirurgi în diferite centre medicale, astfel că astăzi nu se mai neagă baza neurofiziologică a acestei metode. Publicarea la noi a unei lucrări special consacrate acupuncturii se impune cu atît mai mult cu cît astăzi se poate vorbi de o adevărată școală românească de acupunctură, ai cărei animatori entuziaști sînt doctorii Bratu, N.N. Gheorghiu, Stoicescu, Prodescu, Fl. Dumitrescu, Ionescu-Tîrgoviște, Cr. Dragomirescu, Răuț, Crăciun și alții; 3) Aici nu mai sîntem de acord: nu este rostul revistei noastre de a informa în «stil reclamă» asupra tuturor produselor noi farmaceutice introduse în farmacii.

ANCA MARTIN — Timișoara: Solicitați, așadar, o rețetă pentru tonificarea mușchilor obraiilor? Vă prezentăm mai jos cîteva

EXERCIȚII DE GIMNASTICĂ PENTRU TONIFICAREA MUȘCHILOR OBRAJILOR

1) Cu capul dat puțin pe spate, răsuciți-l spre dreapta; apoi mișcați buzele spre dreapta (asemenea bărbaților care se bărbieresc pe obrazul stîng). Așezați arătătorul mîinii stîngi sub bărbie, iar degetul mare pe obrazul stîng;

2) Apăsați obrajii cu palmele. Cu buzele lipite, surîdeți, apoi, tot cu palmele pe obraji, țuguiați buzele ca la fluierat;

3) Întindeți buzele ca și cînd ați suge un biberon și reluați exercițiul de 50 de ori;

4) Pronunțați rar și apăsat, alternativ de 20 de ori, vocalele «i» și «o».

Și o ultimă recomandare, cea mai importantă: rîdeți cît mai mult! Sfatul lui Rabelais, medic și scriitor, «Optimiștii se vindecă întotdeauna!» este valabil în toate ocaziile...

F.I.H. — Oradea: Problema merită a fi discutată cu toată seriozitatea științifică. *Frigiditatea* (de la latinescul «frigiditas» = răceală), adică indiferența, dezgustul sau pur și simplu lipsa de apetit sexual, este mult mai frecventă la femei decît la bărbați. De cele mai multe ori, cauza este un «incident» funcțional, sufletesc. Gravă este nervozitatea, anxietatea, deprimarea morală a femeii care suferă de o stare de tensiune psihică și de insatisfacție. De vină, în asemenea cazuri, este de cele mai multe ori lipsa de experiență a ambilor parteneri. Oricum, frigiditatea nu trebuie neglijată, ci tratată de un psihiatru sau sexolog competent. Fără a respinge «de plano» eficacitatea unui tratament medicamentos, pe bază de excitante (iohimbină) ori, dimpotrivă, calmante, uneori și un tratament cu hormoni (estrogeni și progesteron) pentru echilibrarea eventualelor tulburări ale glandelor endocrine, noi credem că frigiditatea este de fapt o boală psihosexuală a celor doi parteneri, ambii soți trebuind să fie ajutați.

ce este nou?

Noi cercetări românești în domeniul medicinei astronautice. La Institutul de fiziologie normală și patologică «D. Danielopolu» s-a pus la punct o nouă metodă privind administrarea preventivă a A.T.P., cu importante efecte radioprotectoare, ferind mucoasa stomacului de efectul agresiv al iradierii. Experiențele au fost efectuate pe șobolani. S-a constatat că iradierea produce o importantă creștere a secreției acide a stomacului. Asemenea cercetări se dovedesc de o deosebită utilitate, ținînd seama de efectele negative la care sînt expuși astronauții.

Artrozele trebuie tratate de la naștere. Un studiu al unui colectiv de cercetători de la Centrul metodologic de reumatologie demonstrează că artrozele articulației cocsofemurale (durerile de șolduri) trebuie descoperite de la naștere. Numai dacă le tratăm din acest moment putem evita o maladie tardivă.

Tratamentul complex: o nouă metodă de recuperare a reumaticilor. Cercetările întreprinse la Centrul metodologic de reumatologie au constatat că recuperarea reumaticilor suferind de diferite maladii inflamatorii (poliartrite) și degenerative (artrozele, spondilozele) se face în prezent prin tratament complex, persistent, metodic. El constă în medicamentație, balneofizioterapie și gimnastică medicală. Există de asemeni și aparate originale, create în acest centru metodologic de reumatologie care se ocupă de mers, de piciorul bolnav.

Cauze și tratament în probleme de patologia limbajului. Cercetările întreprinse la Institutul de neurologie relevă o contribuție originală la cunoașterea mecanismului de producere a bolilor cerebrovasculare. Ea constă în concepția nouă a cercetătorilor asupra rolului formației reticulate și a hipotalamusului posterior în geneza acestor boli.

FILM

primul tur de manivelă

după aproape două decenii...

[illegible] august, undeva prin preajma aeropor[illegible]ului Băneasa, tranșee, tunuri antiaeriene camuflate, militari... *aproape* ca pe front [illegible] zice, dacă nu ar traversa cerul senin pe deasupra, la intervale oarecum regulate, [illegible]arile păsări argintii ale curselor interna[illegible]ionale civile.

[illegible] trage primul tur de manivela [illegible]u film romanesc: «O oră din august» [illegible]pa aproape două decenii, Marin Preda [illegible]evine la cinematograf; mai bine-zis «debu[illegible]ază» cu un scenariu original (să nu uităm, «Destășurarea» era doar o ecranizare a [illegible]uvelei cu același titlu!). Realizat în cadrul [illegible]asei de filme nr. 4 (director, Corneliu [illegible]eu), filmul regizat de Mircea Mureșan își propune a fi o operă de înaltă inspirație patriotică, cu o acțiune densă, concentrată pe parcursul unui timp-limita.

[illegible] nu vom intra în amănunte, am sesizat [illegible]ă nici autorii filmului nu prea sînt dornici [illegible]e publicitate (chiar dimpotrivă, însuși Ma[illegible]in Preda avînd un mic incident cu prea [illegible]taruitorii reprezentanți ai televiziunii...!) Este foarte cald, «militarii» asudă, blendele strălucesc... apoi o mică festivitate: urcați pe o movilă, autorii sînt rugați să ne spună cîte ceva despre filmul lor. Marin Preda (foto 1) nu-și dezminte nici de data asta zgîrcenia în vorbe și, ultîndu-se chiorîș la [illegible]ei ce încearcă să *fure* imagini cu aparatul de filmat, afirmă succint: «Ceea ce face [illegible]cenaristul — se zicea înainte — este esen[illegible]ial, restul contează mai puțin; inexact [illegible]ste esențial, dar dacă actorul sau regizorul nu fac treabă, degeaba!» Și imediat apoi: «Un film poate deveni un film mare sau doar o simplă bucată de celuloid bună de aruncat la gunoi!»

«Secretul unui film începe de la mîna scriitorului» — afirmă pe de altă parte Mircea Mureșan... În sfîrșit, «mica» conferință de presă la sfîrșit, se servește tuturor celor prezenți tradiționala gustare însoțită de bere rece sau Ci-Co pentru sărmanii [illegible]

Peste un an, așadar, vom vedea un nou film. De data aceasta numele *scenaristului* Marin Preda impune atenție încă de la sine.

Horia PĂTRASCU

Fotografii de **C. CIOBOATĂ**

ACTORI
ȘI
ROLURI

Vladimir Găitan și Mihaela Marinescu, interpreții noului film românesc «Întoarcerea lui Magellan», care marchează debutul tinerei regizoare Cristiana Nicolae.

cine, ce, unde, cînd?

● Claude Chabrol realizează la Paris filmul «Nada», pe al cărui generic se află numele unei stele de demult, Viviane Romance, și al alteia mai noi, în plină ascensiune: Fabio Testi, junele prim numărul unu al ecranului italian (lansat de Vittorio de Sica în «Grădinile Finzi-Contini»).

● Geraldine Chaplin (foto color) este protagonista coproducției hispano-germane «Jaidergang», în regia lui Vogeler Volker.

● Orson Welles pregătește filmul «Cealaltă față a vîntului», povestea unei familii de diplomați. Deocamdată, nici un amănunt în plus.

● Paul Newman și Robert Redford («Butch Cassidy și Sundance Kid») sînt din nou parteneri într-un film de George Roy Hill: «Mușcătura».

● Laurence Harvey își continuă dubla îndeletnicire de regizor și actor: ultimul său film de autor total este «Bine ați venit la Arrow Beach», în care și-a ales drept parteneri pe Stuart Whitman și pe mai vechiul său colaborator John Ireland.

● Jiri Sequens a adaptat pentru ecran romanul lui Vaclav Rezac «Bătalia»

Am avut prilejul să constatăm că tînăra actriță CHRISTINE CARRERE *nu este doar frumoasă*, dar și talentată în filmul lui Cliff Robertson «J.W. Coop» (în cadrul «Zilelor filmului american»).

exclusivitate «flacăra»

stanley kramer: sînt mîndru că pot sluji umanitatea prin filmele mele

Stanley Kramer n-are nevoie de prezentare. **Lanțul, Procesul de la Nürnberg, Corabia nebunilor** sau **Oklahoma crudă** (Premiul de aur la Festivalul de la Moscova 1973) vorbesc despre numele regizorului, despre idealurile lui umanitare, despre forța și victoria unui cinematograf socialmente angajat. L-am întîlnit după premiera «Oklahomei...», amabil și dispus să răspundă la întrebările gazetarilor curioși.

— Ce credeți despre filmul politic, domnule Kramer?

— Nu cred că există o categorie separată, numită film politic. Dacă filmul e sincer, uman și adevărat, el devine în mod firesc politic. Pe mine, ca artist, ceea ce mă interesează în primul rînd este ca povestea pe care o spun în imagini să transmită emoțiile mele față de lume, ideile și atitudinea mea socială. Dacă filmul devine și politic, cu atît mai bine.

— Dar, domnule Kramer, opera dumneavoastră a devenit de mult un simbol al cinematografului umanist, un steag al acelui film ce militează împotriva prejudecăților sociale și rasiale. Ca dovadă — și acest premiu de la Moscova primit pentru întreaga dumneavoastră activitate.

— Nu pot decît să mă bucur și să fiu mîndru că pot sluji umanitatea prin filmele mele. Important e că scopul artistului să fie același cu cel al revoluționarului, să slujească aceeași nobilă cauză, indiferent dacă-mi intitulez filmul politic sau altcumva. Pe primul plan se află credința mea artistică, apoi intervine răspunderea mea socială. Asta mi se pare drumul firesc, propriu unui artist.

— În filmele dumneavoastră distribuiți totdeauna actori de primă mărime. Nu mai departe decît în «Oklahoma...» — acest magnific George Scott, deținător al Oscarului din '72. Sînteți credincios clasicului *star-system*?

— Eu solicit mari actori nu pentru că aș admite, teoretic, sistemul starului, ci mă folosesc de personalitatea lor pentru că, pur și simplu, ei îmi slujesc cel mai bine textul. Asta-i tot ce mă interesează cînd fac film.

— Într-adevăr, filmele dumneavoastră mizează mult pe text, pe dialoguri.

— Dialogurile sînt principalul mijloc de comunicare în societatea noastră. Încă n-am ajuns la teoria contrară. Nu mă pot dispensa de cuvînt în film. Sau în viață. Important e CE SPUN și CUM SPUN. Tin ca totul să fie foarte precis exprimat. Și cît mai economicos. Regizorul trebuie să meargă direct la țintă, fără ocolișuri spectaculoase.

— Credeți în filmul de autor?

— Cred mai degrabă că un regizor trebuie să aibă ambiția de a-și alege cei mai străluciți colaboratori, capabili să-i exprime cît mai fidel ideile. În cinematograf — artă eminamente colectivă — ambiția de a străluci de unul singur mi se pare deșartă. Oricum, filmul poartă pecetea regizorului și inteligența lui este de a se exprima cît mai bine posibil cu ajutorul celorlalți. Dealtminteri nici în viață nu poți face nimic de unul singur. Mă exprim pe mine în măsura în care intru în relații cu ceilalți. Oamenii au nevoie unii de alții, asta-i dealtminteri și ideea ultimului meu film, «Oklahoma crudă».

— Asta e ideea întregii dumneavoastră opere, pentru care vă mulțumim, omenește îndatorați, domnule Stanley Kramer.

Alice MĂNOIU

Stanley Kramer

viața modernă

descîntec împotriva urîtului

În lumea formelor și culorilor din jurul nostru se dă o luptă permanentă între frumos și urît. Văd lupta aceasta peste tot O văd în magazine, în interioarele locuințelor și instituțiilor, o văd pe îmbrăcăminte o văd la locul de muncă și la locul de odihnă, o văd la munte și la mare, o văd la sat și la oraș. Văd forme și culori frumoase, dar cele urîte nu se lasă bătute. Frumosul ar trebui să ne pîndească de peste tot să ne întîmpine de peste tot, dar nu se întîmplă așa. Urîtul pîndește parcă mai frecvent decît frumosul. Noi, oamenii, simțim o nevoie naturală, vitală, de frumos, și cu toate astea producem și ne oferim unii altora numeroase obiecte urîte. Noi, oamenii, nu simțim nevoia de urît și cu toate astea destui care concep și selectează formele și culorile obiectelor pentru noi, ne trimit urîtul în case. Desigur, producătorii de urît nu fac așa ceva intenționat, unii dintre ei lucrează de o viață și habar n-au că de o viață au îmbrăcat milioane de oameni urît și au populat milioane de locuințe cu forme urîte. Dar faptul că producătorii de urît nu știu că sînt producători de urît nu e o consolare pentru noi și nici o scuză pentru ei. Forța greu de secătuit a urîtului vine din aceea că el se produce fără efort. Făcătorul de obiecte urîte n-are nevoie de vreun har, de vreo dotație, de vreo sensibilitate specială. Nu există talent pentru a născoci urîtul, nu e nevoie să-ți petreci viața în studii lungi și grele pentru asta, așa cum fac cei încăpățînați să ajungă în ținuturile frumuseții. Urîtul se produce lesne, se produce de către oricine și dacă nu i se opune frumusețea, și dacă nu-l atacăm și nu-l respingem, urîtul invadează ca buruiana sau ca microbii. Vor unii să ne schimbe destinul ochiului. Să ne facă ochiul iubitor de urît. Zadarnic, ochiul omului nu poate fi convertit la urît. Vor unii să ne stimuleze, să ne reconforteze, plantînd în spațiul din jurul nostru numai obiecte urîte. Degeaba, urîtul nu stimulează și nu reconfortează. Ei mai cred că obiectul dedicat uneia dintre necesitățile omului trebuie să împlinească acea necesitate și atît. Ei nu pricep, de pildă, că un pahar nu e doar un vas oarecare bun numai de dus apa la gură. Ei nu pricep că omul se îmbracă nu doar ca să-și acopere goliciunea și să se apere de frig. Că un dormitor îl cumperi nu doar ca să umpli o cameră cu mobilă și să nu dormi pe jos. Producătorii de urît sînt mulți și greu de convins că ei, oameni cinstiți și vechi în meserie, ar fi producători de urît. Poți fi un excelent cap de familie, om minunat, coleg desăvîrșit și, în același timp, un mare producător de urît.

Există un urît fără pretenții, urîtul deschis, pe față, sincer, care se recunoaște pe sine. Mult mai pernicios mi se pare însă urîtul cu pretenții de frumos. Urîtul cu morgă, urîtul — nimb, urîtul care pare altceva, care pervertește gusturile insuficient formate, urîtul care se lăfăie în vitrine și zîmbește de-acolo uleios cu aerul de mare lovitură comercială.

Scriind atît despre urît am pledat pentru frumos. Scriind atît despre producătorul de urît, am pledat pentru producătorul de frumos. Avem nevoie nu numai de obiecte bune la ceva, avem nevoie de obiecte bune la ceva și frumoase. Imperiul obiectelor urîte e încă întins și puternic. Este în interesul fiecărula dintre noi și în interesul țării să distrugem imperiul obiectelor urîte. Dreptul de a decide asupra aspectului tuturor obiectelor care ne sînt dedicate trebuie restrîns și conferit numai celor dotați pentru asta. Dreptul de a alege pentru noi, la fel. Nevoia de frumos sporește în oameni, motiv pentru care producătorul de frumos merită din ce în ce mai multă stimă și ascultare în toate domeniile vieții moderne.

Romulus BALABAN

ce profețim, ce profesăm

misiunea etică a tinerei generații

Un fapt este îndeobște cunoscut cînd e vorba de înnoirea morală a societății: tînăra generație, prin însuși specificul acestei vîrste, se află totdeauna pe primplanul proceselor educative care au loc. De la bogata noastră literatură populară și cultă, de la preceptele și regulile de comportare transmise din generație în generație, la gîndirea socială a unor ilustre personalități din cele mai diverse domenii ale vieții publice, culturale, științifice, un adevărat tezaur de învățăminte morale fac din vîrsta tînără epoca de aur a însușirii celor mai alese virtuți.

Oricît de generoasă ar fi această tradiție, practic abia în anii socialismului, odată cu victoria insurecției naționale antifasciste armate, se poate vorbi de transformarea ei într-o concepție unitară, atotcuprinzătoare, constituită ca urmare a atenției deosebite acordate tineretului de către partidul comuniștilor și statul socialist, cu precădere, în ultimii ani, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui viață și activitate exemplară puse clipă de clipă, eroic și vizionar, în slujba poporului, reprezintă mărturia supremă a superiorității codului moral al societății noastre. Consecvența și înțelepciunea cu care Partidul Comunist Român, secretarul său general au abordat principial și practic, în procesul formativ cotidian, problematica legată de tineret și-au găsit o plenară întruchipare în *Proiectul de norme ale vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste*, adoptat de Conferința Națională a partidului, aprobat de întregul popor, inclusiv de tînăra generație, devenit îndreptarul nostru moral în întreaga comportare.

Faptul că acest cod etic se adresează în mod deosebit tinerilor comuniști este subliniat paragraf cu paragraf, una din aprecierile sale finale avînd semnificația unui veritabil corolar:

«Încorporarea acestor norme, principii și cerințe în viața și activitatea de fiecare zi a tinerilor comuniști, a membrilor organizației revoluționare de tineret va asigura creșterea și formarea unei noi generații de luptători capabili să ducă mai departe ștafeta progresului și civilizației în România, să asigure viitorul fericit, comunist, al națiunii noastre».

Un tînăr bine constituit din punct de vedere moral astăzi, mai ales, cînd moralitatea, devenită a doua sa natură, e cea comunistă, este chezășia unei trainice structuri etice a societății de mîine. Tînăra generație, ale cărei virtuți alese s-au înrădăcinat în ființa ei în epoca făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, va constitui premisa de la care se va porni în formarea personalității umane a comunismului. Militînd pentru frumusețea morală a tînărului zilelor noastre, pentru calitățile sale de comunist exemplar, de om integru în tot ceea ce face și cum se comportă, asigurăm însuși viitorul comunist al societății, în tot ce are el mai vital necesar — o națiune care știe nu numai să se bucure de bunăstarea materială ce o va crea progresul accelerat al vieții economico-sociale, ci să și trăiască după legile frumosului, ale spiritualității revoluționare.

Autoeducîndu-se în spiritul normelor morale ale comunismului, fiecare tînăr se manifestă totodată și ca factor de înnoire morală, de afirmare în viața societății a virtuților proprii comunistului. *Patosul etic* al tinereții revoluționare fortifică astfel însuși climatul moral în care trăim. A fi tînăr înseamnă, așadar, a întruchipa calitățile morale exemplare ale societății socialiste multilateral dezvoltate și a le prefigura pe cele ale viitorului social comunist, înseamnă a te situa în avanpostul bătăliei pentru formarea omului nou, declanșată de programul ideologico-educativ al partidului comuniștilor.

Niculae STOIAN

a apărut nr. 3 al revistei «viitorul social»

Semnalăm apariția unui număr interesant, remarcabil prin ținuta materialelor și prin aria largă de cuprindere a tuturor domeniilor sociologiei.

Inserăm mai jos sumarul noului număr al revistei, în care se disting nume prestigioase ale științelor sociale și politice din țara noastră

VIITORUL SOCIAL

MIRON CONSTANTINESCU Retrospectivă și perspectivă sociologică VASILE MACIU Forțele sociale și politice ale revoluției române de la 1848, DAMIAN HURE ZEANU, 1848 în confruntările de idei din România NICOLAE COPOIU, Unele aspecte din viața social-politică și economică a României oglindite în revista «Viitorul social» (1907—1908, 1913—1916), ȘTEFAN MILCU, Impl cațiile sociale ale modificărilor mediului ambiant în civilizația industrială

ȘTIINȚA CONDUCERII

M C DEMETRESCU, Conducere și marketing,

METODOLOGIA ȘTIINȚELOR SOCIALE

MIHU ACHIM — Cluj, Matematica și specificarea conceptelor sociologice, O. HOFMAN, Concepte și indicatori în analiza operațională a forței de muncă

CERCETĂRI DE TEREN

GH CHEPES, L. DAMIAN, FLORICA DUMITRU, M MACAVESCU, G MIHALACHE, Elemente sociale privind proiectul de restaurare urbană a zonei Pantelimon VL CĂPITĂNESCU, Fluctuația personalului la Uzina de anvelope Dunubiana, MARIA FULEA Aspecte ale mobilității populației rurale, VALENTINA NEGRIȚOIU, Forme de conviețuire interetnică în județul Mureș . . . . . .

DEMOGRAFIE

NICOLAE BEURAN — Cluj, Perspectivele urbanizării județului Cluj, EMIL MESAROȘ, Politica demografică Definire — continut obiective; VLADIMIR TREBICI, Demografie și cooperare internațională

PREZENTAREA SOCIOLOGICĂ A JUDEȚELOR

A. STANOIU și I. MIHĂILESCU, Județul Olt — realități și perspective

SOCIOLOGIA CULTURII, ARTEI ȘI LITERATURII

ION PASCADI, Statutul social al operei de artă, MIRCEA CONSTANTINESCU, Circuitul socio-cultural al creației literare; EUGEN NECULAU — Iași, Experimentul social-pedagogic de la Ungureni

COMENTARII

ADRIAN RACHIERU — Timișoara, Dar sociologul din întreprindere? SILVIU BRUCAN, Tendințe în sociologia politică americană

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

IOANA BOJA-TRINCA, Sesiune științifică — Anul 1848 și semnificația sa istorică, p. 735 IOAN VIDA, Problematica națiunii în dezbaterea sesiunii științifice a Institutului de științe sociale și de studiere a problemei naționale p. 737 ACULIN CAZACU, Laboratorul de cercetare interdisciplinară a învățămîntului superior, p. 741, ȘT. COSTEA, Al VIII-lea Congres mondial de sociologie — Toronto, august 1974 p. 742

CRONICA SOCIOLOGICĂ

INTERVIURI ȘI DECLARAȚII

PAGINILE CITITORILOR

RECENZII

capriciile gustului

primatul experienței de viață

Au succes astăzi pretutindeni în lume cărțile de reportaj, cărțile de memorialistică, relatînd anumite experiențe extraordinare, trăite pe viu de către cei care le-au scris. Au succes astăzi pretutindeni în lume cărțile de aventuri cu trimiteri la oameni aievea, de obicei personaje ale istoriei din ultimele decenii. Are succes astăzi pretutindeni literatura ilustrată, îndeosebi prin cărțile așa-zise «de spionaj». N-are rost nici un fel de comparație între ce se citește mai mult acum și ce se citea mai mult cu un secol în urmă. Cert este că ne aflăm într-o situație în care o asemenea literatură există și se bucură de succes la public. Chiar experiența editurilor noastre, din ultimii ani, ne poate sta mărturie în această privință. Sînt antrenați în lectura unei astfel de literaturi oameni de categorii sociale foarte diverse și de o pregătire intelectuală cum nu se poate mai sofisticată. Sînt antrenați în lectura unei asemenea literaturi deopotrivă tineri și bătrîni, bărbați și femei, în orele lor libere, în orele lor de răgaz. Desigur, lumea de astăzi nu citește numai cărți de memorialistică, biografii, «literatură de spionaj», romane polițiste, dar faptul că o asemenea literatură se bucură de succesul enorm la care ne-am referit ar trebui, poate, să ne dea mai mult de gîndit. O asemenea literatură privește întotdeauna experiențe umane deosebite, iar succesul ei ar putea fi pus în relație cu disprețul față de experiența de viață pe care unii, în secolul XX, nu s-au sfiit să-l afirme cu tărie. Multe direcții literare ale secolului XX au cultivat, și cultivă încă, refuzul extraordinarului, refuzul deosebitului, refuzul faptelor ieșite din comun. Angrenați în îndeplinirea obligațiilor noastre cotidiene noi ignorăm, de obicei, cîtă nevoie de extraordinar avem, cîtă nevoie de neprevăzut avem. Cu ocazia recentelor experiențe Skylab, putea fi remarcat un fenomen aparent banal: mulți oameni păreau plictisiți de transmisiunile «telex» din cosmos. Lumea aștepta cu mult mai mare înfrigurare episoadele cu Mannix decît transmisiunile din cosmos. Să ne amintim că numai cu cinci ani în urmă problema întîlnirii oamenilor în cosmos și a vieții lor, pentru mai mult timp, într-o cabină spațială, reprezenta ceva cu totul extraordinar și întreaga planetă părea că urmărește cu înfrigurare fiecare comandă transmisă de la Houston pentru astronauții de pe nava Apollo care urmau să pună, pentru prima dată, piciorul pe Lună. Ce s-a întîmplat? S-a plictisit lumea, cumva, de aventura cosmică? După toate probabilitățile, nu. Călătoriile în cosmos însă au încetat, ele însele, să mai fie o aventură. Devenirea lor a început să poată fi prevăzută. Prezența lor nu mai este extraordinară. Iată-ne, așadar, din nou în căutare de extraordinar. Ceea ce apare interesant este că, întotdeauna, extraordinarul care ne interesează privește anumite situații prin care cineva își justifică existența, se justifică pe sine ca om.

Literatura s-a născut, fără îndoială, din necesitatea mărturisirii unei experiențe de viață imposibil de transmis pe altă cale. Se vede că după toate aventurile prin care a trecut în secolul XX, ea apare astăzi obligată să se întoarcă la străvechile ei rosturi, acelea de a relata extraordinarul existenței umane, acelea de a relata neobișnuitul vieții noastre. Dincolo de teorie și în ciuda tuturor teoriilor, intervine fenomenul întoarcerii literaturii la experiențele de viață deosebite. Vor trebui, oare, scriitorii viitorului să țină seama de preferințele publicului contemporan și, probabil, și ale celui de mîine, pentru extraordinar, de marea noastră sete de neprevăzut? Fără îndoială: da. Altminteri, ne vom afla în situația unei tot mai accentuate rupturi între ceea ce se tipărește și ceea ce se citește. Discuțiile actuale de la noi cu privire la maculatura literară și la necesitatea de a se pune piciorul în prag, cu hotărîre, impresionării, privesc, în primul rînd, cărțile lipsite de substanță umană, mimînd anumite experiențe de viață, fără a putea depăși, nici un moment, cenușiul sentimentelor mărunte, lipsite tocmai de acea dimensiune a extraordinarului.

Gheorghe ACHIȚEI

mica publicitate

un anunț în carne și oase, nea Cutare ăsta

Fiind vară, iulie — cuptor, august — grăsar cu chef de plimbare, de concedii legal numai după 11 luni de la angajare cu poftа de băi de soare, de somn în umbra deasă, de nisip moale ca untul și cărărui pe lîngă tufe de maci, ori cu dorință de valuri, de cabane, de romanițe, piersici și roșii, de du-te-vino între Poiana Țapului și 2 Mai printre poiene și scoici, alături de români și străini plimbați, hrăniți și adormiți de O.N.T. și A.C.R., fiind deci toate astea și atîtea altele, am lăsat anunțurile deoparte și am plecat la mare. Aici, marea ca marea, plină și rece, își lovea țărmul. Aproape de gară a început zarva acelor călători care sînt mereu dornici să urce și să coboare primii, pentru asta făcînd eforturi neînchipuite și inventînd frumoase strigături de familie: «Mitrică, am ajuns!» «Looooana, ia tu plasa și copilul, că eu o iau pe asta roșie și cortul!» Stam la fereastra vagonului și, încă înainte de oprirea trenului am măturat peronul cu priviri dintre cele mai lungi, ehe, veneam pe cont propriu la mare, știam eu ce știam! În fața biroului de mișcare, un grup pestriț se agita fluturîndu-și fiecare mîinile în semn de bun-venit, urat din toată inima de acești localnici primitori care făcuseră deja o justă repartizare a vagoanelor. Eu eram în vagonul nouă și ușa mi-a deschis-o un bătrînel care mi-a smuls valiza din mînă, zîmbind cu o infinită gingășie. «Doriți cameră? E acilea, aproape, uăm optreiul și-am ajuns, poftiți, poftiți să vorbiți cu doamna. Prețul, aaa prețul, as'că vă-nțelegeți matale cu doamna, cinci foi de zece patul, ăsta-i prețu'anu' ăsta, poftiți...» La ieșirea din gară, alături de alte «doamne», toate patroane a celui ce mă spitise, un patron. Urmează dialogul obișnuit între cei ce se văd o singură dată pe an pe malul mării: «Sînteți singur sau vine și familia? Aaaa... singur, mai găsiți dumneavoastră pe cineva, sau poate găsește încă unul nea Cutare (cei care mă adusese și acum era la tren, după clienți), am un «recamie» și...» «Doamna» Vi ..lă este o femeie grasă, cu ochi negri, vioi, rîde tot timpul ca să-și ascundă neliniștea că i-ar putea rămîne liber «recamieul»

Nea Cutare vine și pleacă de la tren, cărînd clienți la «doamne», încet-încet peronul se golește. Nu mi s-a găsit tovarăș de somn pe «recamieu», în schimb alături așteptа o femeie între două vîrste, cu o valiză și o sacoșă. Era și ea tot singură, de aceea «doamna» hotărî repede să doarmă împreună cu ea și cu copiii, iar eu să dorm cu soțul, mama acestuia urmînd să doarmă pe balcon. «De nu știu cîte ori am făcut cerere, îmi spune «doamna», apartamentul e mic și așa, dar acum, în sezon, vai de noi, stăm claie peste grămadă, soțul, cînd avem clienți mai mulți, doarme pe fotel, în bucătărie» Mă rog, zic, în timp ce străbatem un labirint de blocuri, da, da, da, zic, urcînd la patru, «poftiți, poftiți», ne strecurăm în șir indian pe culoar, ocolim o masă enormă și ajungem în fața unei superbe carpete persane cu două cămile, doi beduini și o fecioară prinși în timp ce organizează o interesantă răpire dintr-o oază înpalmieratа Nea Cutare pune bagajul în balcon, «doamna» îi strecoară o hîrtie în mînă, bagagistul n-are delicatețea patroanei, îmi ia și mie 15 lei pentru deranj, dar mai ales pentru adresă (mai avea la el 10—15 adrese, ca o pagină de «România liberă»), și-i șterge de vîrful ascuțit al bărbii și murmură cu satisfacție: saftea. Eu eram safteaua lui, nu?

Iulian NEACȘU

principii și năravuri

al meu, al nostru

Eram la «Autoservice», cu mașina, la coadă Fel de fel de oameni. Cei mai norocoși, urcați pe rampa, stăteau pe aproape în atelier, nedezlipiți de «proprietatea personală» pe patru roți. Mă uitam la ei și, în sinea mea, eram gata să-i condamn: de ce nu-și lasă mașina, cu cheie cu tot, de ce nu-și văd de treburi și de ce nu se întorc, ca să-și ridice mașina reparată, din curte?... De ce? De ce? Răspunsul aveam să-l dobîndesc negîndit de rapid: peste vreo trei ore, cînd părăseam «Autoservice»-ul, pe stradă, la o frînare mai bruscă, văd că-mi cade bricheta de la bord pe jos. Opresc și ce constat: în locul anume destinat brichetei, cineva (lucrase un mecanic plus doi ajutori foarte tineri) introdusese un simulacru de brichetă, doar partea exterioară, fără nici un conținut, o bucată de tablă. De scîrbă, jur! nu m-am mai întors să reclam (culpa mea) dispariția brichetei. Desigur, soluția nu-i să dezarmezi, oricum ai justifica asta, ci să te lupți, să-i înfrîngi pe hoți, pe «ciupitori», în toate împrejurările, cît de mărunte ar părea. Există un întreg comerț de ștergătoare de parbriz furate ori de huse... Dar și să stai, la fiecare oprire, pe timp de ploaie, să scoți, să pui ștergătoarele, iarăși să le scoți și așa mai departe, nu-i treabă. Dincolo de pierderea de timp prețios, cred eu că altceva costă mai mult: suspiciunea care te încearcă la adresa Celuilalt, a trecătorului absolut nevinovat. Așa cum, pe oricare dintre noi, privirea prea stăruitoare, lipsită de discreție și astfel, fără vole, jignitoare, a vînzătorului de la «Autoservire», care urmărește defilarea cumpărătorilor de la rafturi, NE SUPĂRĂ, și propria noastră bănuială nejustificată (indiferent de împrejurare) nu-i a bună, poluează climatul social, îngreunează comunicarea deschisă, concretă, om-om și toate binefacerile și succesele care țin lege — de natura acestei comunicări

Dar stînd de vorbă, recent, într-o colonie de reeducare, cu trei minori delincvenți care furaseră dintr-o «Autoservire», am ezitat: ce să le spun și cum? Să le fi amintit că a nu mai știu cîta poruncă biblică pretinde «Să nu furi»? Ei habar n-aveau de preceptele, zece, știute (ceea ce, într-un sens doar, e pozitiv). Atunci am încercat să fac apel la ceea ce constituie — și *trebuie* să constituie — Religia epocii noastre: CONȘTIINȚA. I-am întrebat: «Bine - bine, dar nu v-ați gîndit că-i averea noastră, a tuturor, și că v-ați furat și pe voi într-un fel?» M-au privit, fără ipocrizie, uluiți Nu pretind că testul meu era cel mai inspirat, dovadă că și răspunsul n-a dat ce-aș fi dorit să dea: «La asta nu ne-am gîndit». Și au zîmbit în cele din urmă, fiindcă ideea li se părea, peste toate, și comică: s-au furat ei pe ei... Discutînd apoi mai în amănunt, mai nuanțat, fiecare situație în parte, am descoperit o *realitate asupra căreia se cuvine să meditățm* neîntîrziat: mulți copii, destui tineri, nu intuiesc încă perfect ce reprezintă *proprietatea colectivă, implicată în noțiunea de proprietate de stat* (deci a întregii colectivități) și, în consecință, au sentimentul primejdios că, în zona amintită, s-ar afla într-un fel de «țară a nimănui». Cu latura cealaltă a proprietății — personală — se descurcă perfect, de la doi-trei ani nu-și mai dau mingea sau păpușa altuia, fiindcă-i *a meo*. Dar restul? Imensa proprietate a noastră, a tuturor? Aceasta trebuie să ajungă, pe căi subtile și temeinice, cît mai devreme, la conștiința lor. Să învățăm, odată cu mersul pe picioare, și CINSTEA, «religia» nouă a conștiințelor noi. Au cuvîntul, *în fapt*, părinții, educatorii de profesie, noi toți

Mihai STOIAN

reflexe

de **A. MIHAILOPOL**

Amurg

lumea de ieri

scandaluri, reclame, anunciuri

— Un mare tîmbălău s'au petrecut eri într'o cărciumă din strada Măgurele No 10 unde se aflau mai mulți scandalagii între carii: Mitică Mahăn, zis Mălberu, M. Zlatcu, Vasile Grigore, Nae Nicolau, soldatul Petre Moacă și 4 marinari. La un moment dat, cei din cărciumă s'au luat la ceartă, a ieșit cu sînge. Victimile dofoc grave, au fost trimise la spital, ceilalți băcăuși au dispărut. (7 aprilie, 1920)

— Un caz interesant și cari constitue un document al stării de lucruri de la noi e cel următor: șeful postului de jandarmi din comuna Bereștî (Covurlui) a afișat cu dela sine putere o ordonanță în comuna pe care guvernează prin care interzice locuitorilor săi să discute politică. Scurt și cuprinzător. (5 aprilie, 1920)

— Astă-zi, fiind ziua Bună-Vestiri (25 Martie, stil vechiu) toate autoritățile vor fi închise. (8 aprilie, 1920)

— Cunoscutul și distinsul avocat d. Ioan Boambă a fost Luni victima unui accident petrecut în condițiuni straniî. Pe cînd d. Boambă se ducea acasă prin strada Clemenței, se simți deodată lovit în frunte așa de puternic încît căzu jos în nesimțire și sîngerat. Un glonte îi găurise pălăria, îi rănise la frunte și i-a stins puțin și ochiul frontal. Din fericire, medicul a constatat că rana e superficială. Toate cercetările pentru a se descoperi pe acel inconștient care s-a amuzat să descarce arme de foc în stradă au rămas zadarnice. În timpul sărbătorilor au unii inconștienți acest sălbatec obiceiu de a petrece descărcînd arme de foc. El ar trebui să fie dați pe mîna autorităților pentru a fi pedepsiți exemplar. (15 aprilie, 1920)

— Cine vrea să aibă în vieață! Un păr des și minunat! Fără nici un pic de mătreață! Să-mi asculte azi un sfat: Să la mereu «Fluidum foblach». Remedîul cel mai radical! Ce scapă capul de cheliș! Și face părul ideal!!! (2 Maiu, 1920)

— Mai în fiecare seară al filmului «Ferma Morții» Eddy Polo nu dă probe de extraordinară putere ce o are luptându-se cu cîte opt sau zece inși și doborîndu-i pe toți deasupra la pămînt. (5 Maiu, 1920)

— Se știe că d. Duiliu Zamfirescu, deputat și fost ministru simțindu-se ofensat printr'un articol al ziarului «Epoca» a trimis martorî d-lui Raul Crăciun primul redactor al ziarului ziar. În consecință, o ședință pe teren a avut loc Duminecă 27 iunie la orele 8 jum. dimineață pe platoul dela Băneasa. Arma aleasă a fost pistolul. S'au schimbat 2 gloanțe fără rezultat. Adversarii nu s'au împăcat pe teren. (30 Iunie, 1920)

— În Calea Șerban-Vodă a avut loc eri un scandal monstru. Autorul lui este sergentul de oraș cu No 1422 din comp. VI, Radu Popescu. Numitul sergent pentru a putea face loc la pîine favoriților săi a găsit cu cale să bată lumea care aștepta acolo vreme de două ore. De notat că aceasta nu e prima isprăvă a numitului sergent. Mahalaua din această cauză este foarte înfuriată. (20 Iunie, 1920)

Culese din colecția ziarului «Dimineața»
de Corneliu VADIM TUDOR

cronica satirica

măcar el s-o ducă bine...

E mai mult decît firească dorința unor părinți pentru ca fii și fiicele lor s-o ducă bine, chiar mai bine decît ei. Într-adevăr, copiii noștri sînt de invidiat. Dar de aici pînă la acel răsfăț aproape inuman la care sînt supuși unii copii e o distanță prea mare. Argumentul suprem e cel binecunoscut: «Măcar el s-o ducă bine»...

Bine, s-o ducă bine, chiar foarte bine, dar nici un trecut dificil nu justifică exagerările. Am văzut copii siliți, bătuți, bicuiți, îmbrînciți, terorizați, mutilați, ca să devină mari pianiști cînd micuții de ei nu aveau nici o înclinație. Ei voiau să devină aviatori sau mecanici de locomotivă. Ce e rău în asta? Decît un pianist ratat, care să-i nenoroceaască și pe Beethoven, și pe spectatorii, nu e mai bun un mecanic de locomotivă, excelent pregătit? Eu cred că da.

Nici ideea sacrificiului total pentru copii nu e inteligentă nici umană. Eu mă sacrific pentru copiii mei, copiii mei pentru copiii lor, și așa mai departe. Dacă toți ne sacrificăm, cine mai trăiește?

Povestea asta cu sacrificiul are multe laturi neplăcute. De multe ori tocmai acest răsfăț nebunesc nu dă rezultate.

— Eu m-am sacrificat pentru el și el a căzut la facultate.

Copilul e tentat să confunde logica părinților cu logica universului și e mirat cînd observă o cît de mică abatere. În fond, pînă la urmă, copilul va fi obligat să se descurce singur și înfofolitul àsta permanent o să-i dăuneze cînd i-o fi lumea mai dragă.

Există și obiceiul prost, și aici au și copiii dreptatea lor, de a li se scoate ochii de dimineața pînă seara cu puzderia de sacrificii.

— Eu m-am sacrificat pentru tine și tu nu vrei să mai mănînci puțină salată.

Pentru fiecare atenție se cere o răsplată prea imediată.

— Mama ți-a cumpărat un balon. Sărut-o!

Orice mișcare spontană îi e anulată bietului ființ răsfățat încă de la această vîrstă fragedă cînd poate să umble demn și fundul gol, el începe să intuiască filozofia «serviciului pentru serviciu».

Cînd văd cîte un ticălos bătrîn sau chiar un escroc între două vîrste nu pot să mi-l închipui copil, umblînd în pielea goală sau jucîndu-se cu pisica. Copilăria este pentru noi incompatibilă cu impostura... Și totuși, și acest escroc bătrîn a fost copil și s-a plimbat în pielea goală, s-a zbenguit și pocea fermecător cuvintele, spunea în loc de copac, popac...

De aceea răsfățul e atît de primejdios...

Teodor MAZILU

tipuri și tertipuri

omul viitorului

Toată viața mea am trăit mai mult în viitor decît în prezent. Toată viața mea am fost persecutat de o curiozitate: cum va arăta omul viitorului. În definitiv, îmi ziceam, dacă eu descind din pitecantrop, omul viitorului descinde din mine. Am față de el obligații: l-am pregătit și postulat. Toată viața m-am chinuit să mi-l închipui, fără să reușesc. Ei bine, de ieri, de cînd l-am întîlnit pe amicul Costică, știu, pertinamente, ce înfățișare fizică va avea această ființă umană, dar, mai ales, cum va arăta la psihic și intelect. Va lichida, în primul rînd, cîteva prejudecăți înrăite: de ce să perseverăm, mediocri și egoiști, în ideea unei diferențieri a sexelor? Nu i-au ajuns umanității atîtea milenii sterile în care a funcționat dogma bărbați și femei? De ce dihotomia asta persistentă? Nu e timpul să trecem la sinteze? În consecință, omul viitorului va fi o ființă ambigenă, fără ambiții determinate și fără particularități fiziologice fatale. Va fi deci un fel de famen, dar evoluat. N-am încă o idee precisă cum își va distribui organele de procreație, dar văzîndu-l pe Costică știu sigur la ce amănunte vetuste ale biologiei depășite va renunța. Ce rost are să mai fim sclavii unei ipoteze de virilitate robustă și decisă, cît timp vom mai tolera ideea feminității? La coș cu prejudecățile astea ridicole și dăunătoare! Proteică, plasmatică, nediferențiată, ființa viitorului — mi-o atestă Costică — nu va fi nici bărbat, nici femeie, păstrînd din amîndouă sexele doar amintirea plăcerilor: de la bărbat, barba, de la femeie, pieptele, ca un semn al unei conjugări somatice absolute. Această ființă complexă, de virtuți intelectuale plurale va eradica și alte eresuri. Unde stă scris că bărbatul trebuie să fie îndrăzneț, puternic, netemător față de primejdii, soldat și, la necesitate, erou? Ce constituție morală a statuat că femeia se cuvine să fie gingașă, frumoasă, atrăgătoare, seducătoare, încîntătoare, capabilă să transforme viața în vrajă? Jos cu poncifurile astea depășite! Ființa viitorului le va desființa, fără ezitare, prin punerea în circulație a unui om indiferent la virilitate — cum e Costică — și indiferent la feminitate, specimen de neutralitate biologică plină de consecvență și consecințe. Biologia, se știe, se află cu psihicul într-o relație de interdeterminare. Mutațiile fiziologice se vor răsfrînge — cum observ la Costică — în psihic și intelect. Într-adevăr, cîtă vreme vom mai admite să ne lăsăm robiți de prejudecata inteligenței? A unei inteligențe mistuitoare, și tot mai prin acest caracter, lipsită de finalitate. Naivitatea, candoarea, prostia sînt infinit mai fertile și, în orice caz, mai plăcute. Cultura — iată altă minciună perfidă a lumii contemporane. N-a sosit momentul să-i punem capăt? Civilizația, ce reprezintă acest termen decît o aglomerare de obsesii obositoare? Omul viitorului le va întoarce spatele dezinteresat, hotărît să trăiască într-un paradis fără electricitate și apă curentă, fără spectrul energiei nucleare și, mai ales, fără săpun și pastă de dinți.

Ieri, pe stradă, Costică mi-a prefigurat dimensiunile acestui eden plauzibil. Singurul lucru care m-a deranjat e că la despărțire m-a tapat de un pol.

Aurel BARANGA

eterna poveste

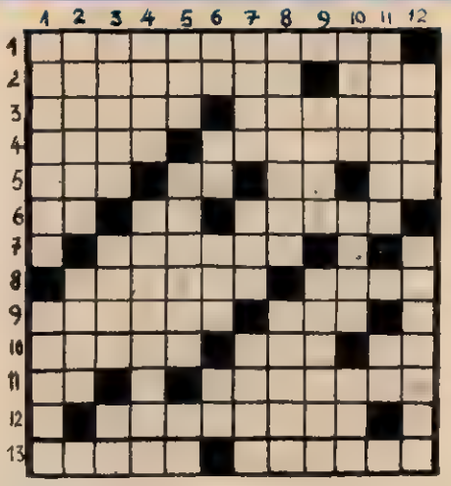

ORIZONTAL: 1) Nemuritorul creator al tragediei «Romeo și Julieta», în care moartea voluntară a eroilor are larga semnificație a victoriei morale a sentimentelor nobile asupra inumanității prejudecăților medievale. 2) Dramaturg francez (1688–1763), autorul piesei «Jocul dragostei și al întîmplării» — Câmpioni. 3) Soția lui Menelau, regele Spartei, care, fiind răpită de Paris, a pricinuit izbucnirea războiului troian — Personaj profund antipatic din romanul «Forsyte Saga» de Galsworthy, care consideră că poate cumpăra dragostea frumoasei Irene cu banii pe care-i are. 4) Îndrăgostita din romanul «Meșterul Manole» de Dumitru Almaș — Una din fetele Larinei din opera «Evgheni Oneghin» de Ceaikovski, a cărei dragoste nu-și găsește împlinire. 5) Servește la cusut — la viața de la-nceput! — Idem (prescurtat) — 99 roman. 6) Nord-est — Kira Elenescu — S-așază la masă. 7) Eroina baletului «Cazaréțul de aramă» de Glier care piere înecată în valuri. 8) Obiect al unei afecțiuni prea exagerate (pl.) — Localitate în India. 9) Nici un om — Cenușiu. 10) Omenească — Înșelăciune în limbaj juridic — Se strecoară prin pînză. 11) Nichel — «...vîrstă nu cunoaște», aria lui Gremin din opera «Evgheni Oneghin» de Ceaikovski. 12) Roman din creația lui Lev Tolstoi, o zguduitoare dramă a conștiinței păcatului și vinovăției, povestea Katiei Maslova și a lui Nehliudov. 13) Găsit — Logodnicul Olgăi din opera «Evgheni Oneghin» ucis din gelozie, în urma unui duel, de către prietenul său.

VERTICAL: 1) Compozitor ceh (1824–1884), autorul operei «Mireasa vîndută» — «...însingerată», piesă de Federico Garcia Lorca. 2) Capoate — Nefericita eroină din opera «Boema» de Puccini. 3) Stadion — Oraș în Republica Zair — Pe el. 4) Rîu în Chile — Anna..., nefericita eroină dintr-un roman celebru de Lev Tolstoi. 5) L-a pierdut... pe Adam — Locul în care s-a desfășurat tragica poveste de dragoste dintre Romeo și Julieta — Cinci cute! 6) Laitmotiv... pentru spus povești — Titan — Cai dobrogeni — Fac cît doi. 7) Așezată — Sud-sud-est — «Soluție» la care ajungeau odinioară doi pretendenți la grațiile unei singure iubite. 8) Care se află într-o regiune îndepărtată și impresionează prin aspecte ciudate (fem.) — Cumpătate. 9) «Cerească» iubită a lui Radames dintr-o cunoscută operă a lui Verdi — Iubitul doamnei de Rénal din romanul «Roșu și negru» de Stendhal, ale cărui acțiuni pentru realizarea fericirii sale egoiste îl vor pierde pînă la urmă. 10) Vîslă — Leagă brațele de trunchi — Bărbierit. 11) Poet sovietic (1895–1925), autorul poeziei «Cînd te privesc mirate iar...» — Ea s-a întors! 12) Poet clujean, autorul poeziei «La despărțire» — Despărțiri.

Adam STOICA

Dicționar: JAEL, DOL, PAMA, KINA.

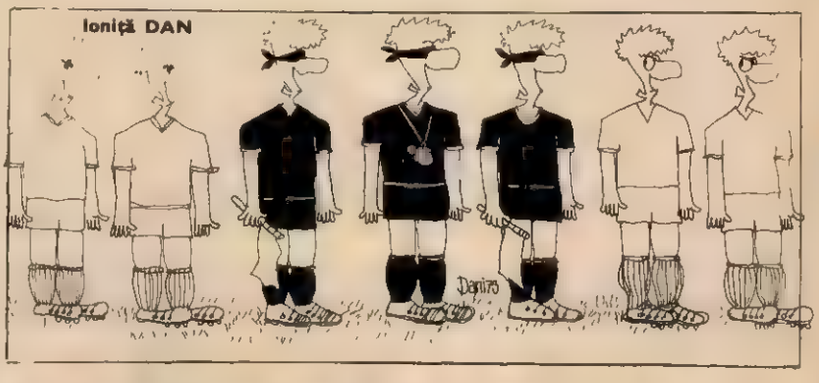

NU VĂ SUPĂRAȚI, MAIESTATE, TREBUIE SĂ VĂ SPĂL. Efectele poluării în marile centre urbane pun probleme dificile și în ce privește întreținerea monumentelor de artă, a clădirilor istorice etc., pe suprafața cărora se depun straturi groase de funingine. E nu numai urîte, ci și nociv pentru păstrarea operei. Una dintre ultimele metode de apărare aplicate constă în spălarea zidurilor — pur și simplu — sub jet de apă, pentru înlăturarea straturilor impure. S-au efectuat lucrări prompitătoare la muzeul Luvru din Paris, la catedrala din Westminster, la Universitatea din Gand și, recent, la construcțiile din piața San Marco a Veneției. Dacă se vor obține aici rezultate, întreaga Veneție va fi spălată. În fotografie, Bill Fitzpatrick, specialist londonez în noua îndeletnicire, restaurează o statuie de pe fațada Parlamentului.

ocrotiți copiii

Sînt cunoscute numeroasele acțiuni întreprinse pentru a familiariza copiii de la cea mai fragedă vîrstă cu circulația rutieră — parte integrantă a vieții moderne, element indispensabil al civilizației. Predarea regulilor de circulație în școli, amenajarea de parcuri-școală pentru învățarea normelor rutiere, editarea unei game largi de materiale, afișe, pliante, broșuri etc., organizarea unor concursuri cu tematică rutieră, realizarea de filme documentare etc. reprezintă numai cîteva dintre cele mai importante măsuri luate în acest scop.

În procesul de instruire rutieră, îndeosebi al copiilor de vîrstă preșcolară, esențialul îl reprezintă însă preocuparea de zi cu zi a părinților pentru ca cei mici să învețe cît mai devreme A,B,C-ul rutier. Aceasta nu se realizează desigur cu sfaturi stereotipe de genul: «Ai grijă cum treci strada», ci prin exemplul personal al părinților și, în special, prin «aplicații practice» la fața locului — «traduse»: învățarea pe stradă, în procesul circulației, a rostului semnalelor și marcajelor rutiere, a pericolelor care le implică drumul și mașinile și îndeosebi cum trebuie să te ferești de aceste primejdii.

Realitatea, atît de crudă deseori, ne arată însă că sînt și părinți care deși își iubesc copiii și se îngrijesc să aibă tot ce le trebuie, nu le asigură protecția rutieră, de fapt protecția vieții și sănătății.

Pe sectorul de drum Cluj — Oradea, într-o comună, băiețelul N.D., în vîrstă de 5 ani, strigat de un vecin, se precipită spre trotuarul de pe partea opusă a drumului și este surprins de un autoturism. Moare în drum spre spital.

În județul Ilfov o fetiță de 6 ani sare de pe acostamentul drumului pentru a prinde mingea ce se rostogolea pe șosea. Nimerește sub roțile unui autotren și este omorîtă pe loc.

Fetița R.S., de 3 ani, nesupravegheată de părinți, și-a făcut o «casă» pentru păpuși sub roțile remorcii unui autocamion care staționa pe o stradă în București. Șoferul s-a urcat la volan și neobservînd copilul a pornit mașina. Roata din spate a trecut peste corpul fetiței, omorîndu-o.

Într-o comună de pe drumul Hîrșova Constanța, băiețelul R.V., de 4 ani, se juca de-a prinselea. La un moment dat a trecut în goană de pe o străduță laterală în șoseaua principală, lovindu-se cu capul de caroseria unei autoizoterme. Moare în drum spre spital.

Șirul exemplelor ar putea, din păcate, continua. Este de ajuns să arăt că zilnic pe țară își pierd viața în asemenea accidente 2 4 copii de vîrstă preșcolară, iar tot atîția sînt răniți grav în urma unor evenimente rutiere, unii rămînînd infirmi.

Nu este, cred, necesar să mai vorbesc de implicațiile acestor cazuri, de traumele provocate familiilor, de pierderile inestimabile pe care le suferă societatea.

În condițiile unui trafic din ce în ce mai aglomerat chiar și pe șosele pe care în urmă cu numai cîțiva ani treceau din cînd în cînd doar arhaicele căruțe este de ajuns literalmente doar o fracțiune de secundă de nesupraveghere a unui copil ca acesta să fie surprins de o mașină.

Prezența copiilor nu pe șosea — unde practic datorită intensității circulației de cele mai multe ori nici nu e posibilă — ci pe acostament sau chiar în vecinătatea lui (unde se consideră greșit că cei mici sînt în siguranță) constituie un pericol deosebit. Deseori, prezența unor copii care se joacă direct pe partea carosabilă (desigur complet neindicată) este mai puțin primejdioasă — deoarece șoferul observîndu-i poate lua unele măsuri de evitare a accidentului — decît copiii care țîșnesc pe drum din șanțurile șoselelor, din curți situate în imediata apropiere a părții carosabile, de după pomi sau parapetele unor poduri și practic nu pot fi feriți de mașini.

În afara considerentelor arătate mai sus, joaca sau plimbarea copiilor pe acostamente ori în imediata lor apropiere nu este recomandată și pentru faptul că autovehiculele la cel mai mic derapaj sau schimbare de direcție pot ajunge pe acostament și să acroșeze copiii.

Există însă și un alt aspect al problemei: prezența în număr mare a copiilor pe acostamente, la cîțiva pași de fluxul rutier, creează pe drumul respectiv un sentiment de insecuritate, de neîncredere, reduce fluiditatea circulației, contribuie la accentuarea stării de oboseală și de tensiune a șoferilor. Este firesc să obosești mai ușor cînd la fiecare pas te poți aștepta ca un copil să sară în fața mașinii.

Consider că problemele educației rutiere a preșcolarilor, îndeosebi în mediul rural, ar trebui să preocupe mai mult consiliile populare comunale, cadrele didactice și medicale, Crucea Roșie. Este necesar ca acești factori să influențeze mai mult în direcția sporirii răspunderii părinților, pentru educația rutieră a tinerelor vlăstare.

Concomitent cred că trebuie sporită preocuparea pentru crearea unor locuri de joacă situate mai departe de circulația rutieră, prin amenajarea simplă și puțin costisitoare a unor terenuri în prezent nefolosite.

Nici un efort nu trebuie să fie considerat prea mare, pentru a proteja tot ce avem mai scump, copiii!

Colonel
***Victor* BEDA**

Socotim că sînt de prisos comentariile la această fotografie.

cronica literară

gîlceava înțeleptului cu lumea

Și de astă dată s-ar putea ca cineva să mimeze tulburătoare nedumeriri și să se întrebe iarăși: «O nouă carte de G. Călinescu?» Întrebarea este firească, deși argumentul istoricului literar pare convingător. «Dar bine, va răspunde orice cititor necontaminat de iezuitisme spectaculoase, G. Călinescu în ultimă instanță nici n-a scris «cărți», el a creat o operă, de-a lungul căreia și-a desfășurat unitar concepția de viață și estetică, verificabilă în fiecare compartiment, indiferent de modalitatea particulară adoptată: roman, poezie, teatru, exegeză critică și istoric-literară, publicistică de cea mai variată speță. Pentru pretinșii reali ai acestei opere, orice încercare de reconstituire a componentelor sale prin valorificarea tuturor fragmentelor într-un spirit omogen, conform cu structura ansamblului gîndit de scriitor — nu poate reprezenta subiect de dispută, necum de îndoieli și scepticism». Geo Șerban are probabil în vedere discuțiile iscate la apariția volumului *Ulysse*, primit cu strîmbături de critica ineptă. În cazul unor asemenea întreprinderi este legitimă cercetarea principiului ordonator și a transcrierii textelor, restul fiind opțiune personală, caracteristică respectivului autor de antologie. *Vom sublinia de la început că solida* formație istorico-literară și acribia lui Geo Șerban au fost buni sfătuitori și de astă dată, punîndu-ne la îndemînă un instrument excepțional de cunoaștere a personalității și ideilor călinesciene. Nici un monografist al lui G. Călinescu nu va putea ocoli antologiile întreprinse de Geo Șerban, și este de ajuns atît pentru a spune foarte mult despre valoarea culegerilor sale. Justificarea titlului și a selecțiunii este așadar intrinsecă materialului. *Gîlceava...* include articole referitoare la probleme sociale, mai precis de psihologie socială, din punctul de vedere al unui scriitor înzestrat cu luciditate și cu o vocație saint-simoniană. Moralistul presupune un spirit activ, doritor să îndrepte lumea și să edifice, în numele unui sistem de valori constituit. A fost aceasta o atitudine proprie lui G. Călinescu? Mi se pare că da, iar titlul propus de îngrijitorul de astăzi al textelor este în litera autorului *Scrinului negru*, chiar dacă nu ne putem reține impresia unei mici impietăți. «A colabora» cu Călinescu presupune o anumită temeritate, indiscutabil, și rămîne de văzut dacă nu este prea mare.

Tot ce observă scriitorul, la munte, la mare, într-un magazin de mode, pe stradă, cu prilejul unui examen de bacalaureat, într-un restaurant, la rubrica micii publicități devine prilej de reflecție și de ridicare la principiu. Procedeele sînt în general aceleași, făcînd apel la hiperbolă și la asociația intelectuală, de cele mai multe ori surprinzătoare, apropiind elemente foarte îndepărtate, cu o îndrăzneală uitată astăzi de tot. În *Cîteva observații* (1935) pornește de la gînă și de la progenitura sa pentru a ajunge la reflecții generalizate în ceea ce privește condiția intelectualului: «Crescătorii de păsări au ajuns să obțină două ouă pe zi, scurtînd noaptea, cu lumină electrică. Prostia este așadar instinctul ce se învîrtește în gol ca un tren în apă și un vapor în aer, instinctul executat religios, fără finalitate imediată, inadaptabilitatea absolută. Nu intelectualul este așadar cel mai inadaptabil individ, ci prostul. Contemplativul caută o adaptare superioară, în vreme ce omul comun se mulțumește cu cea imediat utilă». Montarea unor automate în Capitală și eșecul lor îl duce la concluzii asupra spiritului românesc al timpului, într-un stil savuros: «Automatul a murit fiindcă nu era în spiritul românului. Ce vrea românul? Românul trăind într-o țară îmbeșugată vrea să aibă multe alimente înainte. (...) Nu e adevărat că România e țara bacșișului, cum va fi fost Turcia, cum era Italia și cum e în fond orice țară occidentală, în care toată servitorimea caută să ciupească, mai zgomotos sau mai protocolar. România e țara în care cetățeanul vrea să dea bacșiș și face cu ochiul cu înțelegere omului de serviciu, dacă-l vede amărît că *un pîrlit* i-a dat *numai un leu*». În situații extreme, confruntat cu inerția incurabilă a unora, criticul transformă problema într-una cu semnificație amplă. El nu acceptă ideea că România e *țara lui «Las-o-n plata Domnului»*, și de aceea se bate pentru orice motiv, punîndu-i adesea într-o lumină exagerat de tare. Faptul că încasatorii de tramvai nu se spală pe mîini îl prilejuiește două articole, în 1934, cu observații picante «Dar așa e românul: fă o observație oricît de legitimă, cere îndreptarea unui neajuns oricît de mic, și el e plin de ingeniozitate și de impetuozitate spre a-ți dovedi că ești un mișel și că trebuie să rămînem ticăloși. (...) Iată ceva tipic românesc. Eu spun: se cuvine să ne spălăm pe mîini, iar anonimul indignat sare în sus. Cum? Cînd Maiorescu atacă forma fără fond, vrei să mă spăl pe mînă, d-ta vrei să am mîinile curate numai după un secol de civilizație, cînd în Germania deputații se bat cu călămările, îmi pretinzi să am unghiile tăiate? Nu mă spăl. Nu trebuie *încă* să mă spăl».

Impresionantă este voința lui Călinescu de a contribui la schimbarea mentalității și la construirea unui climat moral mai demn de vechimea poporului și a civilizației noastre. Nimic nu i se pare inutil, nici un aspect prea mărunt și lipsit de importanță. Portul costumelor de baie sau situația pavajului au același regim ca și lectura unei cărți bune. Strălucirea mijloacelor înnobilează, desigur, cel mai umil pretext, dar pentru noi este mai semnificativă dorința autorului de a sluji, de a fi util în modul cel mai direct cu putință. *Gîlceava înțeleptului cu lumea* se citește ca un imens roman, ca o colecție de «fiziologie», într-atît de puternică era capacitatea autorului de a însufleți materia observațiilor sale. Un roman de multe ori incitant și mai convingător chiar decît cele scrise ca atare, avînd în permanență frusterea și calitatea inalterabilă a vieții.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

sub semnul adevărului, justiției și echității

Ne vin adesea scrisori din partea unor oameni care socotesc și afirmă că lor nu li s-a făcut dreptatea juridică (precizarea e intenționată) pe care o așteptau.

Firește, e deosebit de greu pentru un ziarist sau chiar pentru mai mulți să refacă o anchetă săvîrșită de un șir de organe specializate, să rejudece un proces trecut prin mai multe instanțe de judecată.

Dar asta nu înseamnă că ești — tu, ziarist — justificat să întorci spatele tuturor celor care vin să-ți ceară o mînă de ajutor ca de la om la om.

Și atunci ne-am gîndit să procedăm și gazetărește, dar și juridicește.

Gazetărește, făcînd publice nemulțumirile justițiabililor. Juridicește, invitînd-o la replică pe «cealaltă parte».

Deci noi vom afirma mai puțin, în schimb vom interpela mai mult.

Bineînțeles, răspunsurile le vom publica și, tot bineînțeles, unele vor fi nu tocmai pe placul celor care le-au pretins. Dar asta face parte din regula jocului.

Nelu IONESCU

de ce, aurel costinescu?

După vreun an de la căsătorie, Aurel, soțul Anișoarei Costinescu din Brăila, a dispărut de acasă. Cu ajutorul binevoitorilor al miliției, după un timp, femeia a reușit să-i dea de urma bărbatului pe un șantier la Colibași, lîngă Pitești. Aurel s-a arătat surprins cînd și-a văzut nevasta, dar s-a dezmeticit rapid și a trimis-o acasă, promițîndu-i că va reveni și el peste cîteva luni. Dar au trecut cinci ani și el nu s-a mai arătat.

Anișoara Costinescu a sperat, a așteptat, însă timpul și-a spus cuvîntul și ea s-a recăsătorit — firește, doar în fapt — cu un alt bărbat, avînd cu el și un băiețaș. Vrînd să-și limpezească și legalizeze situația sa, dar mai ales a copilului, Anișoara Costinescu apelează iar la miliție să-i descopere soțul.

De data aceasta, speriat să nu plătească pensie pentru un copil care nu-i al său, Aurel Costinescu apare cu promptitudine. Apare și intentează o acțiune de divorț, pe care o cîștigă și prin care Anișoara Costinescu se trezește obligată să-i plătească fostului ei soț cheltuieli de judecată în sumă de 3 600 lei.

Anișoara Costinescu, fiind casnică, avînd copilul de întreținut și leafa soțului său actual fiind de numai 1 300 lei, se află într-un mare impas material. Dar mai presus de asta, are și o nedumerire de ordin moral.

De ce Aurel Costinescu, după ce a părăsit-o de atîția ani, după ce a ținut-o încurcată atîția ani, acum mai are și pretenții bănești meschine și nedrepte?

Anton DRAGOȘ

raiul la licitație

Două familii prietene — Petru Alexandru și Viorica, și Done Pascu și Flora Cristina — cumpără în indiviziune, prin '59, în Constanța, o casă bătrînă, atunci de mai bine de 80 de ani, casă în care soții Petru locuiau deja de mai mulți ani.

După un timp destul de scurt, soții Done își dau seama că această casă nu suportă o supraetajare și atunci vînd cota lor ideală de o doime lui V. Stavrositu, vînzare care se face nu printr-un act autentic, ci doar printr-unul sub semnătură privată.

Dar și V. Stavrositu se lămurește că în căsuța aceea nu-i loc pentru două familii și «stricîndu-se înțelegerea» dintre el și soții Done, aceștia îi restituie banii primiți și relațiile coproprietarilor Petru și Done recad și continuă în starea lor inițială.

De-a lungul vremii însă, soții Petru, cu încetul și făcînd eforturi materiale serioase — împrumuturi, economii și așa mai departe — transformă imobilul cu pricina într-un adevărat colț de rai. Pentru că e vorba de o familie de oameni cultivați și iubitori ai frumosului.

Dar iată că prin 1972, soții Done vor să iasă din indiviziune. De aici, adio amiciție între cele două familii și, în schimb, se iscă un zdravăn dublu proces, acțiuni de ieșire din indiviziune adăugîndu-i-se una de pretenții, la rîndul ei cu mai multe capete de cerere, și încă una, reconvențională. Instanțe de fond, instanțe de recurs, și pînă la urmă se ajunge la soluționarea litigiului printr-o ieșire din indiviziune pe calea vînzării imobilului la licitație. Cam astea-s faptele și istoria lor, în linii foarte, foarte mari.

N-am loc aici să reanalizez toate aspectele cauzei, toate argumentele pro și contra. Însă țin să pun niște întrebări izvorîte la rîndul lor dintr-o singură întrebare: licitația publică era calea cea mai nimerită, cea mai dreaptă pentru rezolvarea conflictului Petru-Done?

În decizia nr. 745 din 18 iunie 1973 a Tribunalului județului Constanța se motivează așa:

«...Cea mai echitabilă soluție de natură a asigura fiecăreia din părți un just echivalent bănesc al acestor drepturi, în momentul lichidării lor, este vînzarea la licitație, cunoscut fiind că valoarea terenului, în suprafață de 660 mp, evaluat de expertul tehnic la baremul oficial de 19,50 lei/mp, evaluare ce ar fi urmat să fie avută în vedere în ipoteza atribuirii în natură, în întregime, a imobilului către pîrîții deținători, este cu mult inferioară valorii de circulație a terenurilor în zona centrală a municipiului Constanța, unde se află situat imobilul respectiv. A se atribui pîrîților — soților Petru, deci — cei 330 mp teren ce aparține reclamanților, la prețul oficial de 19,50 lei/mp, ar fi însemnat o inechitate pentru reclamanți — soții Done, deci — care n-ar fi obținut, în această modalitate de împărțeală, o justă și corespunzătoare despăgubire a pierderii dreptului de coproprietate respectiv. Prin vînzarea publică părțile sînt puse pe o perfectă poziție de egalitate, pîrîții putînd licita și cumpăra imobilul, la prețul corespunzător valorii lui de circulație, asigurîndu-se astfel reclamanților o justă despăgubire»

Fără îndoială, argumentul nu-i neglijabil și dovedește o observație de nuanță din partea judecătorilor, însă lui nu i-au fost contrapuse și alte argumente — tot favorabile unei soluții cu adevărat echitabile. Iată cam care ar fi acestea:

a. — Există, datorită îmbunătățirilor aduse imobilului de către soții Petru, o sensibilă disproporție — în avantajul acestora — între cotele care formează masa indiviză. Este locul să spun, într-o paranteză necesară, că valoarea acestor îmbunătățiri n-a prea fost fericit calculată de către instanțele de judecată. Așa, de pildă, trimițîndu-i pe soții Petru să se judece pentru o mare parte din aceste îmbunătățiri cu V. Stavrositu, acel proprietar temporar dubios, implicit i-a «precondamnat» pe soții Petru să piardă un proces și niște drepturi în fața unui pîrît care poate ridica, avînd șanse aproape totale, excepția lipsei calității procesuale, vizavi de ei, a soților Petru. Pentru că, să nu ne amăgim, cota ideală a soților Done s-a «reîntors» de la terțul V. Stavrositu nu printr-o nouă vînzare-cumpărare, ci prin neperfectarea în forme autentice a contractului prin care au încercat vînzarea cotei lor către V. Stavrositu. Suma de constantă valoare pe care a dat-o dar a și recăpătat-o V. Stavrositu este grăitoare în această privință.

b. — Soții Done au un apartament în care locuiesc, pe cînd soții Petru dacă ar fi îndepărtați din imobilul în litigiu — o vînzare la licitație implicînd și această posibilitate — pur și simplu din proprietari s-ar trezi în situația unor oameni care ar trebui să-și rezolve, la o vîrstă destul de înaintată, problema unui acoperiș.

c. — În fine, soții Petru au o mare calitate, cumva extrajudiciară, dar care ar fi trebuit totuși să aibă greutatea ei în cîntarul justiției: știu să fie — și sînt! — excelenți proprietari. Dovadă stă casa cu grădină din Constanța, strada Vasile Pârvan nr. 21 aceasta fiind adresa pămîntească a colțului de rai pe care oamenii aceștia, cu spiritul lor gospodăresc, au reușit să-l realizeze.

Or, a da lucrurile pe mîna bunilor gospodari mi se pare mai mult decît un act juridic; e un răspuns la o cerință politică. Vreau să spun că, așa cum avem obligația de a-i evacua pe cei care nu știu sau nu vor să se comporte «ca un bun proprietar», cum se exprimă bătrînele dar înțeleptele texte din codul civil, tot așa avem obligația să ținem seama în judecățile noastre de argumentul invers. Chiar dacă nu-i vorba de avutul obștesc, să avem și grija asta: să ajungă gospodăriile în seama gospodarilor autentici, căci, implicit, va avea și obștea de cîștigat.

De aceea, mă întreb dacă, în speță, nu era mai bine să se adopte calea atribuirii imobilului unuia dintre coproprietari, firește soților Petru, cu obligarea lor la plata, către ceilalți coproprietari, soților Done deci, a contravalorii cotei lor.

Înalta judecată pe care o asigură un recurs extraordinar îmi pare, în această cauză, binevenită.

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXV)

«Mihalache» îi spuneau prietenii, mai puțin numeroși ca și adversarii, mulți ca frunza și ca iarba. Este desigur în destinul criticii de a fi mai mult contestată decît admisă de către «creatorii», unul mai genial decît celălalt, iar în al criticilor, de a se face cu atît mai detestați de aceiași, cu cît au mai multă audiență în public. Firește, la data cînd am audiat primele cursuri ale profesorului Mihail Dragomirescu, în toamna anului 1920, autoritatea sa printre studenți era incontestabilă. *Nu puțini erau cei ce jurau cu verba magistri*», care lăudau metodologia lui și-i ridicau în slavă sistemul, chiar dacă se încurcau în hățișul nomenclaturii încrengăturilor lui tripartite. Alta era situația sa literară. Foiletoanele lui din «Viitorul» nu mai aveau ecoul vechilor lui articole, prin care lansa pe scriitorii din cenaclul său. Se duseseră de mult zilele frumoase de la «Convorbiri» (1906) și apoi «Convorbiri critice» (1907–1910), cînd magistrul, rupt de Titu Maiorescu, de «Junimea» și de «Convorbiri literare», își luase avîntul unui șef de școală și vorbea de o *direcție nouă*, a *lui, în cultura* națională. Dar chiar atunci, cînd atinsese maturitatea critică, la vîrsta de 40 de ani, autoritatea lui era țința polemicilor veninoase și mai ales a săgeților lui A. Mirea, cu incizii în adîncime. Adversarii speculau cu abilitate judecățile lui hiperbolice, comparația lui M. Sorbul cu Shakespeare și, în zorii veacului interminabila lui serie de foiletoane în favoarea dramei lui Ronetti-Roman, *Manasse*. Totuși, criticul combătea de pe o poziție estetică nezdruncinată, împotriva dictaturii culturale a lui N. Iorga, în contra semănătorismului și a poporanismului. Pe aceeași poziție se aflau și tînărul E. Lovinescu, cu care polemizase pe tema criticii impresioniste, și Ovid Densusianu, directorul revistei «Viața nouă», promotorul unei literaturi moderne, citadine, simboliste. Cei trei corifei ai valorilor estetice pure nu se înțelegeau însă între ei, iar lupta contra titanului nu dădea rezultatele scontate

Cînd am intrat în universitate, veneam din liceu fără simpatie pentru persoana și doctrina lui. De la catedrele lor foștii mei profesori, Vasile Vîrcol, elev al lui Densusianu, și Dimitrie Horvat, îl persiflau. Nu mai mi-amintesc care din doi ridea de «Mihalache», printre altele, pentru că denumise *Mioriță*, baladă lirică.

— Auzi, dumneata, baladă și lirică!

Desigur, clasificarea *genurilor fixase* locul *Mioriței* în cel epic. Nu e însă mai puțin adevărat că, pe de o parte, balada n-avea deznodămînt, ca să se încadreze perfect în genul epic, iar pe de alta, frumusețea ei incomparabilă nu stătea în acțiune, aproape nulă, ci în măreața viziune a morții ca un coniugiu cosmic, așadar în lirismul ei fundamental. Mi-am dat seama, *in petto*, că «Mihalache» avea dreptate, și mi-era necaz, pentru că ațineam» cu profesorii mei și lunecam pe panta opoziției împotriva manualelor lui.

Cînd mi-am luat bacalaureatul și m-am *decis să urmez, pe lîngă drept* (dorința bunicului meu!), și Facultatea de filozofie și litere (la care , mă rog, mă trăgea ața), eram care va să zică prevenit împotriva maestrului care trona la catedra de literatură română, într-un stil dogmatic și în tradiția medievală a inatacabilității sentințelor lui: «magister dixit».

Am început să-i frecventez cursurile și seminariile. Ambele se țineau în săli mari, pentru toți anii (I–IV), dar numai cei din ultimii doi ani se încumetau să ia subiecte de pregătit spre a fi prezentate discuției și să participe la acestea din urmă. Teama asta mi s-a părut stupidă. Simțeam în mine resurse să-mi susțin punctele de vedere. Astfel,m-am ridicat la discuția pe tema deosebirii dintre «Romeo și Julieta» de Shakespeare și... nuvela «Haia Sanis» de Mihail Sadoveanu. Vi se pare desigur curioasă această temă! Și mie mi s-a înfățișat din capul locului neadmisibilă. Ce are a face banalul fapt divers al unei evreice tinere, sedusă, părăsită,și pînă la urmă, dacă mi-amintesc bine, sinucigașă, cu minunata poveste de dragoste reciprocă dintre vlăstarele celor două mari familii învrăjbite din Verona, dragoste contrariată de părinți, dar care-i unește și în mormînt? Nu găseam legătura Profesorul însă judeca senin stabilind comparația posibilă, de la capodoperă la capodoperă și de la *iubire* la *iubire*. Care-i deosebirea fundamentală?

Pasămite, profesorul dăduse tema după ce se făcuse analiza celor două capodopere! Nu i se părea deloc grea. Cu toate acestea, participanții la discuție emiteau cu timiditate diverse soluții pe care maestrul le respingea una după alta categoric:

— Nu-i așa! Nu-i așa!

Pînă la urmă, tot el a dat soluția în privința deosebirii dintre cele două mari pasiuni: pe cînd aceea a Haiei Sanis și a seducătorului ei a fost fizică, materială, aceea dintre Romeo și Julieta ne apare sufletească spirituală.

Sala, tixită ca de obicei în vederea spectacolului, a respirat ușurată. Soluția era găsită. *Magister dixit!* Ce ne mai rămînea decît să așteptăm ridicarea ședinței de seminar și să plecăm care încotro?

Atunci demonul contradicției m-a împins să *ridic mîna, spre a cere cuvîntul*. Era ceva insolit, după ce se pronunțase magistrul Acesta nu era însă împotriva libertății de discuție, chiar după ce cuvîntul său fusese rostit ca o sentință critică fără drept de apel. M-a întrebat cum mă cheamă și în ce an sînt Mi-am spus numele și am precizat că sînt în anul întîi. Registrul vocal înalt și aspectul spînatic al amatorului de dispută au stîrnit *rîsul aproape unanim*.

Magistrul a dominat tumultul:

— Lăsați-l să spună ce vrea. Nu se știe de unde sare iepurele!

Încurajat de această prognoză cu caracter popular, *am îndrăznit să afirm:*

— După părerea mea, nici dragostea dintre Julieta și Romeo nu este pur spirituală, chiar dacă n-au cunoscut împlinirea ei trupească.

— Ce te face să afirmi aceasta?— mă întrebă magistrul

— O replică a Julietei, după balul la care l-a cunoscut pe Romeo. Ea o roagă pe doica ei să se intereseze cine e tînărul (de care se simțea îndrăgostită și legată pe viață și moarte) și încheie: «Dacă e însurat, mormîntul va fi patul meu de nuntă». Fata care se *gîndește* la căsătorie și *vorbește* de patul nupțial nu iubește pur spiritual. Prin această trăsătură cred că se apropie mai mult decît se depărtează de Haia Sanis și de iubirea trupească

Profesorul a fost contrariat de obiecția mea, pe care și astăzi o consider valabilă Atunci n-a găsit altceva să răspundă decît cuvintele:

— Iubire trupească, iubire trupească! Din fericire avem pantaloni!

A urmat o mare manifestație de simpatie pentru maestru și replica lui peremptorie, care dăduse satisfacție tuturor.

Eu unul am rămas însă consternat de vulgaritatea ei.

Pe culoare, grupuri-grupuri discutau (la ieșirea din sala a XVIII-a, dacă *nu* mă înșel, din vechea Universitate, aripa dreaptă, la parter).

M-am alăturat unuia, în care am recunoscut o distinsă mehedinteană, Didona Dinescu, *fiica din prima căsătorie a soției* profesorului Alexandru Bărcăcilă. Atunci am proferat cuvintele nedrepte, de atîtea ori auzite:

— Mihalache e prost!

Un tînăr brunet, smead, cu ochii mari, negri, migdalați, cu ovalul pur, mi-a întins mîna:

— Mă recomand, Mihail Dragomirescu.

I-am strîns-o și l-am întrebat:

— O simplă omonimie, nu-i așa?

La care el mi-a răspuns liniștit:

— Sînt fiul profesorului Mihail Dragomirescu!

Pornit pe replică, am încheiat:

— Cu atît mai rău pentru dumneata!

Acesta a fost începutul prieteniei noastre. Mișu, cum îi spunea tatăl său, era al doilea copil al profesorului. Sora lui mai mare. se sinucisese la ieșirea din adolescență. El însuși era pîndit de un destin implacabil (poate ereditatea maternă — și mama lui sfîrșise rău). Atunci mi s-a părut un tînăr foarte simpatic, vrednic de admirație pentru că nu mă pîrîse tatălui său, ba chiar prinsese simpatie pentru mine. Știam pe dinafară un mare număr de poezii, în românește, nemțește și franțuzește. La ieșirea de la curs sau din bibliotecă, Mișu îmi cerea să-i recit cîte una·

— Spune-mi *Le coeur de Hialmar!*

Era una din baladele vestite ale lui Leconte de Lisle, din «Poèmes barbares».

Și începeam:

«Une nuit froide, un vent glacé, la neige est rouge» (Noapte rece, vînt înghețat, zăpada-i roșie).

Mă ținea strîns de braț și trăia intens voința din urmă a eroului scandinav muribund, care cere *corbului să-i sfîșie pieptul*, să-i scoată inima și să i-o ducă iubitei lui la Uppsala; ea va recunoaște că e inima unui brav, care a căzut vitejește în luptă și va surîde mesagerului.

«Et la fille d'Ymer, corbeau, te sourira!» (Și fiica lui Ymer, corbule, îți va surîde).

Mișu lua și el parte la discuțiile de seminar, ca să-și expună părerile. Se petrecea însă un fenomen ciudat: își dezvolta pînă la un punct ideile, apoi se oprea și pierdea șirul. Profesorul îi poruncea blînd·

— Dragomirescule, stai jos!

Și Mișu renunța să-și ducă demonstrația la capăt.

Într-o zi am aflat că i se întîmplase un straniu accident. Coborîse din tren, divagînd. Din fericire, un coleg s-a interpus ceferiștilor *puși pe metode sumare*, a divulgat identitatea tînărului și l-a dus acasă. Tatăl său l-a internat. Diagnoza: demență precoce (numită cîndva, de psihiatrii francezi, boala fiilor de profesori!). Peste cîteva zile, la examenul de fine de an, profesorul a scos din buzunar o tabacheră de metal pe care i-o dăruisem lui Mișu și mi-a întins-o, fără cuvinte. Am refuzat mutește s-o iau, crezînd că prietenul meu se va însănătoși

Peste vreo trei ani, aflîndu-mă la Cluj, am fost invitat de un medic să-mi văd fostul coleg internat la el în clinică. M-a introdus *într-o odaie* și *m-a* lăsat *singur* cu Mișu, care stătea tolănit pe pat, somnolent, după ce-l zgîlțîise și-i anunțase o vizită. Mișu m-a recunoscut și a repetat cuvintele tatălui său, la seminar:

— Domnul Cioculescu are cuvîntul.

Apoi a căzut iar în marasmul său.

I-am spus că mă întorc la București și l-am întrebat dacă are de transmis tatălui său vreo dorință:

— Să-mi facă un costum de haine verzi.

Schizofrenicul a intrat iarăși în cochilia lui. M-am retras în tăcere. Nu l-am mai văzut niciodată. Peste alți cîțiva ani am aflat că murise. Boala lui era și este incurabilă.

Mihail Dragomirescu, văzut de Iser.

luați măsuri pentru propria dumneavoastră protecție!

Riscurile străzii
într-un oraș de astăzi sînt multiple,
se construiește, se repară,
se încarcă, se descarcă...
Fiecare dintre aceste activități
prezintă anumite riscuri
pentru noi toți...
Ritmul trepidant
al activității de zi cu zi
vă face să vă grăbiți mereu..
spre locul de muncă,
spre casă, spre cinematograf.
În graba dumneavoastră
uitați că strada este străbătută
într-un iureș continuu
de mii de autovehicule,
care pot produce
accidente din vina dumneavoastră sau a altora.
Nu este oare cazul ca
în asemenea circumstanțe
să luați unele măsuri de prevedere?
Puteți lua astfel de măsuri
încheind la ADAS
următoarele asigurări
(la alegerea dumneavoastră)

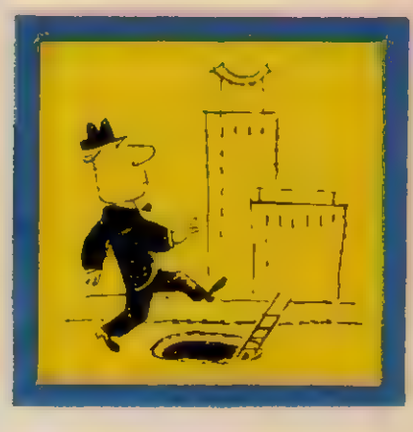

— asigurarea mixtă pe viață;
— asigurarea mixtă pe viață și suplimentară de accidente;
— asigurarea de accidente corporale;
— asigurarea familială de accidente.

rețineți!

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

LA PUTNA, ÎN ACESTE ZILE

- *Mii de oameni la mormîntul lui Ștefan cel Mare*
- *Biserica mănăstirii a fost restaurată*
- *S-au descoperit zidurile unui palat domnesc*

Sîntem la Putna. Locul unde se odihnește de 469 de ani cel mai viteaz și mai înțelept voievod al Moldovei: Ștefan cel Mare. Zilele de vară, de vacanță, aduc aici — în acest loc de adîncă reculegere și de deosebită însemnătate istorică — mii și mii de pelerini. Tineri și vîrstnici, din toate părțile, vin să-și plece fruntea la mormîntul celui care, cu atîta glorie și cu atîta dragoste de patrie, a condus destinele Moldovei vreme de 47 de ani. Peste lespede luminează o candelă. Arde neîntrerupt de la moartea voievodului. Sub ea, veșnic, două buchete superbe de flori — flori culese în fiecare dimineață din grădinile și din cîmpiile Țării de Sus.

...Numărul celor care vizitează Mănăstirea Putna crește mereu. Explicabil: o bună parte a lucrărilor de restaurare întreprinse de Direcția monumentelor istorice și de artă au luat de curînd sfîrșit. Au dispărut astfel ultimele schele. Biserica domnească, un adevărat Pantheon al Moldovei — locul unde se află mormîntul lui Ștefan cel Mare, mormintele familiei — este acum accesibilă. Dealtfel, de peste un deceniu încoace întregul complex al Mănăstirii Putna se află în atenția arheologilor și a specialiștilor în restaurarea monumentelor istorice. Pe de o parte, investigații legate de cunoașterea cît mai bună a gradului de dezvoltare a culturii în diverse perioade ale domniei lui Ștefan cel Mare, pe de altă parte, restaurarea a tot ce au distrus cariile vremii, incendiile, cutremurele, războaiele, intervențiile necorespunzătoare ale unor restaurări anterioare. Pentru toate acestea statul a investit pînă acum aproape patru milioane de lei — suma urmînd să crească în raport cu viitoarele lucrări.

În fond, ce s-a făcut la Putna pînă acum? Ce mai e de făcut? Răspunsurile la întrebările de mai sus ni le dă cunoscutul arhitect Gil Antonescu, de la Direcția monumentelor istorice și de artă, șeful de proiect al lucrărilor de restaurare a «Ansamblului fortificat Mănăstirea Putna».

— Semnalul de alarmă în ceea ce privește necesitatea unor urgente restaurări — ne spune domnia-sa — l-a dat, n-o să credeți, poate, o... ciupercuță. Un burete de casă foarte periculos — «Mierulius lacrymans» i se spune de către oamenii de știință — care atacase o clădire a mănăstirii, tocmai clădirea care adăpostește muzeul, plin de importante vestigii ale trecutului. Așa s-a născut proiectul restaurărilor de la Putna. Mărturisesc — ne împărtășește arhitectul Gil Antonescu în continuare — că noi, restauratorii, n-am fi putut realiza tot ce ne-am impus dacă n-am fi beneficiat de rezultatele cercetărilor și săpăturilor executate de arheologii N. Pușcașu și Gh. Cantacuzino de la Direcția monumentelor istorice și de artă sau de cele mai vechi sau mai noi ale echipei de specialiști de la Institutul de arheologie, alcătuită în prezent din profesor doctor Mircea Matei și cercetătorii Al. Rădulescu și Elena Busuioc.

Ce s-a realizat pînă acum? În primul rînd biserica. A fost restaurată, în forma ei din secolul al XVII-lea (cînd a fost reconstruită după ce biserica ridicată de Ștefan cel Mare în secolul al XV-lea fusese dărîmată de Vasile Lupu). Actuala tencuială a pereților este în așa fel făcută încît să i se poată aplica oricînd o frescă — cum se știe că ar fi avut-o inițial. Acoperișul bisericii, care pe vremea lui Stefan cel Mare era din plumb, a fost acum înlocuit cu tablă din aramă, îndepărtîndu-se țiglele puse cu prilejul unei restaurări anterioare. (Cronicarii spun că plumbul de pe biserică a fost luat de Timuș, ginerele lui Vasile Lupu, dus în cetatea Sucevei și transformat în gloanțe.) O altă construcție restaurată complet este turnul tezaurului, turn fortificat, singura clădire autentică, în picioare, rămasă de la Ștefan cel Mare. Au mai fost descoperite și consolidate urmele unor chilii din secolul al XV-lea, cît și zidurile de incintă. Dar marea surpriză a arheologilor a venit abia de curînd: sub o construcție nu prea veche (secolul XIX), destinată chiliilor actuale și trapezei, s-au descoperit zidurile unei mari construcții, care par a fi ruinele palatului domnesc pe care și l-a construit la Putna Ștefan cel Mare. Tot în ultimul timp a ieșit la lumină o stampă, un fel de plan al clădirii, întocmit la sfîrșitul secolului al XVIII-lea sau la începutul secolului al XIX-lea de către un arhitect austriac, atunci cînd aceste ziduri mai erau la suprafață. Așadar, e posibil — după cîte ni se spune — ca palatul lui Ștefan cel Mare de la Putna să fie restaurat, plecîndu-se bineînțeles de la elementele arhitecturale existente.

Tot în incinta mănăstirii se amenajează acum o construcție din secolul XIX în care urmează să funcționeze muzeul. Un muzeu care va reuni în condiții optime colecțiile admirabile de broderii, de țesături, de obiecte de artă, de ceramică, de cărți etc. — toate legate de vremea lui Ștefan cel Mare. Și — după cum ne informează Simion Jucan, neobositul șef al șantierului de restaurări — va veni într-un viitor foarte apropiat rîndul la restaurare al faimosului turn de intrare în mănăstire. Tum pe care se află cioplită în piatră stema Moldovei din vremea lui Ștefan: capul de bour. Drept mărturie că în aceste locuri domnește de multe secole istoria.

F. URSEANU

Fotografiile autorului

Aproximativ cinci mii de pelerini se reculeg în fiecare săptămînă în fața mormîntului marelui Ștefan. În dreapta, biserica (restaurată acum) în care-și doarme somnul de veci voievodul. În față: turnul tezaurului, singura construcție care a rămas în picioare din secolul al XV-lea, restaurată și ea.

Dincolo de această poartă începe istoria.

Unul din clopotele care au plîns la moartea lui Ștefan cel Mare.

Un minut alături de Eminescu, în curtea Mănăstirii Putna.

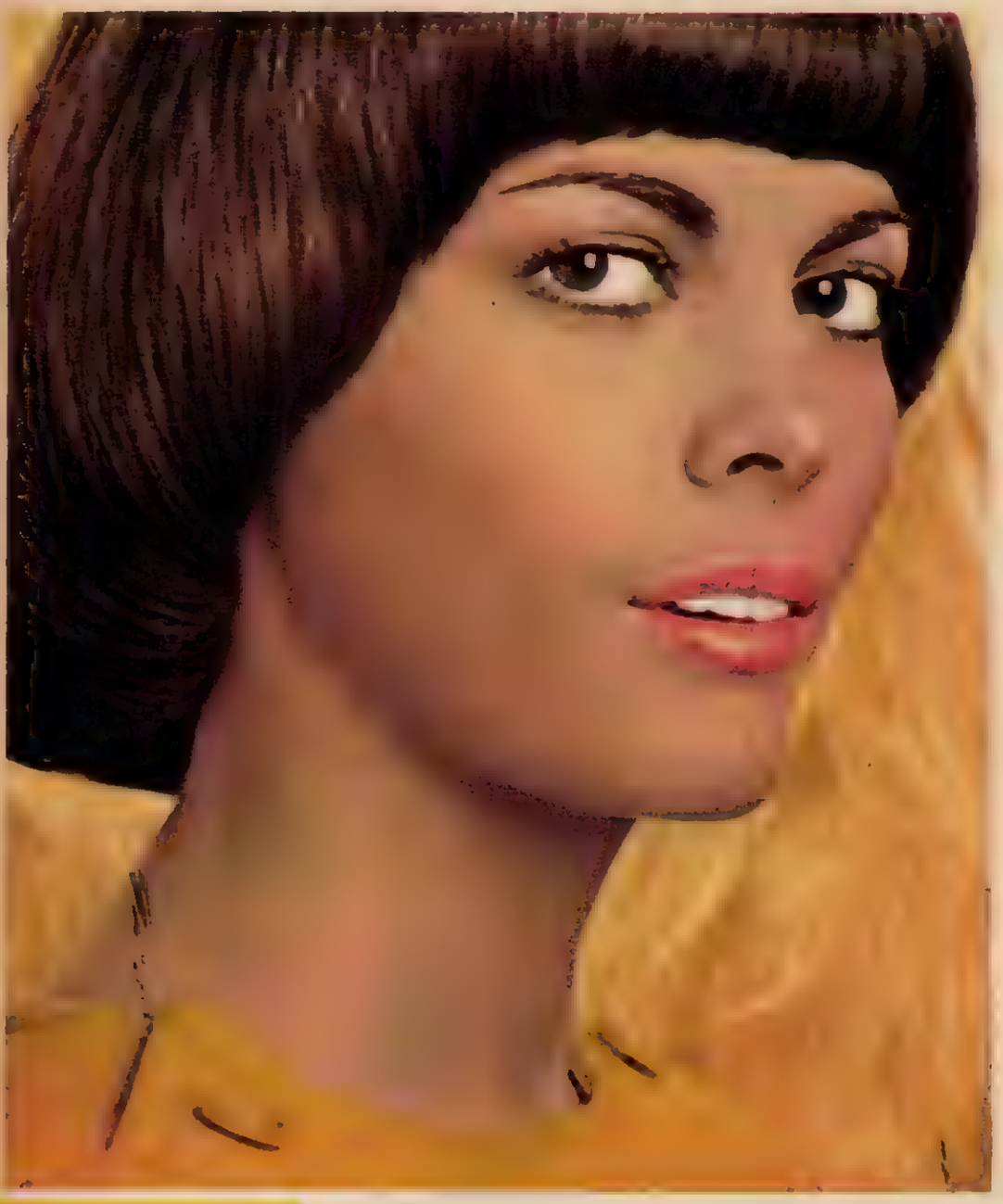

26 de ani pentru mireille mathieu

La cei 26 de ani pe care i-a împlinit în 22 iulie anul acesta, Mireille Mathieu continuă să dețină în rîndul vedetelor muzicii ușoare același loc de frunte pe care l-a cucerit cu glasul și, nu mai puțin, cu seriozitatea-i ieșită din comun.

Un program foarte încărcat de turnee în cele patru colțuri ale Franței a fost, un moment, întrerupt, pentru ca tînăra vedetă să poată sufla liniștită în cele 26 de lumînări și pentru a avea posibilitatea să-și întîlnească familia. Bretonul cuminte și obrazul curat al lui Mireille par să sfideze cu încăpățînare anii, dîndu-ne reconfortanta impresie că avem totuși posibilitatea de a rămînecît mai mult timp neschimbați. Probabil că și de aceasta o ascultăm de fiecare dată cu plăcere pe această veșnică școlăriță.

dicționar muzical

ALLA BREVE (de la termenii italieni *alla*=«în manieră de...»,«în stil de»...,«în gen de...»,și *breve* = «scurt») — măsură de patru pătrimi în care unitatea metrică (timpul) nu este pătrimea, ci doimea. Noțiunea este sinonimă deci cu măsura de două doimi. În această măsură se scriu de obicei piesele de tempo mai rapid, succesiunea accentelor dublîndu-și viteza (în loc de patru, numai doi timpi), doimea raportîndu-se la pătrime, pătrimea la optime ș.a.m.d. Se notează grafic printr-un C tăiat vertical de o bară (₵). Măsura «alla breve» este deseori utilizată în jaz și în muzica ușoară

ALLIGATOR — «fan», admirator fervent al jazului

ALTERARE — modificarea unei trepte (note) a gamei, prin ridicarea sau coborîrea ei cu un semiton. Semnele grafice folosite pentru notarea alterării notelor sînt *diezul* (♯), care alterează *ascendent* cu un semiton, *bemolul* (♭), care alterează *descendent* cu un semiton, *dublul diez* (𝄪), echivalent cu efectul a doi diezi, *dublul bemol* (♭♭), echivalent cu efectul a doi bemoli și *becarul*, care anulează efectul oricăruia dintre cele patru semne menționate Alterarea constituie unul dintre elementele esențiale ale cromatismului în muzică

ANCIE — lamelă fină de trestie (astăzi și din material plastic) adaptată unor instrumente de suflat, prin vibrația căreia este pusă în mișcare coloana de aer din tubul rezonator al instrumentului. Există instrumente de suflat cu ancie simplă (clarinetul și variantele sale, saxofoanele) și cu ancie dublă (oboiul, cornul englez, fagotul cu variantele sale). În muzica ușoară și de jaz se utilizează cu predilecție cele din prima categorie, instrumentele cu ancie dublă fiind rar întîlnite în acest compartiment muzical. În orchestra de jaz,grupul de instrumente compus din clarinete și saxofoane este numit *reed section* spre a se diferența de celelalte familii instrumentale, *brass section* (instrumente de suflat din alamă trompete, tromboane, tuba) și secția ritmică (contrabas, pian sau orgă, baterie și,eventual, chitară)

ANSAMBLU — mică orchestră cu număr variabil de membri. Termenul denumește asemenea un fragment dintr-o piesă muzicală — aranjat (scris) sau improvizat — care «i mează a fi interpretat de toți instrumeniștii orchestrei (sinonim cu «tutti» — termen mai frecvent întîlnit în muzica clasică) prin opoziție cu «solo»

ANTECEDENT — prima parte a unei fraze muzicale (se mai numește și propoziție întrebare) căreia îi urmează de obicei un «*consecvent*» (propoziție răspuns). Alternarea *antecedentului* cu *consecventul* conferă sens dialectic și relief expresiv frazei muzicale

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

despre muzică, vorbim prin muzică

dumitru bughici: evoluția muzicii este semnul dorinței de-a trăi mai bine

— Vă aflați în stadiul elaborării unei lucrări muzicale unice la noi și, dacă nu mă înșel, nu numai la noi...

— Voi încheia în curînd munca a peste douăzeci de ani. Am pornit de la ideea că pentru a înțelege muzica trebuie să fii străbătut de cîteva întrebări: Ce l-a determinat pe compozitor să scrie cutare lucrare? Cum a scris-o? Ce principii stau la baza materiei sonore? Cum se organizează fluxul muzical? Care este terminologia specifică și ce sensuri a dobîndit ea în practica muzicală? De ce, în fond, muzica trebuie să fie înțeleasă? Deși nu-i vorba de-o carte care se citește așa cum citești un roman, cînd îi va fi necesară cuiva poate găsi în ea răspunsul la întrebările fundamentale. Am pornit însă în acest *Lexicon enciclopedic de forme și genuri muzicale* și de la realitatea că în acest domeniu există încă foarte multe elemente contradictorii în ce privește terminologia, gîndirea, sensul.

— Natura acestor contradicții nu înseamnă oare un fel de necesitate?

— Nu. Contradicțiile vin din pozițiile diferite pe care se situează în timp muzicienii în aprecierea fenomenului muzical. A existat o tendință cînd despre muzică se spunea că are origine zeiască, apoi că este pur și simplu inspirație divină. Teorii mai vechi, uneori preluate și ceva mai încoace. Evoluția muzicii este după convingerea mea, însuși semnul dorinței de-a trăi mai bine al oamenilor Cu asta nu sporesc labirintul fără ieșire al contradicțiilor, ci încerc să clarific o seamă de lucruri. În alte ramuri teoretice dacă ar exista atîtea «puncte de vedere diferite» cîte există în muzică, ar fi o adevărată nenorocire. Mai toate școlile din Europa au încercat să-și formeze, fiecare, un punct de vedere: există o școală germană cu anumite principii, o școală rusă, apoi sovietică, există particularitățile școlii franceze sau ale celei italiene

— Ce veți învinge și cum anume trebuie să învingeți?

— Vreau să-i ofer cititorului un punct de sprijin spre cunoaștere și să integrez tradiția noastră unui context universal. Voi arăta cum sînt privite anumite lucruri într-o țară sau alta, care este sensul unor termeni

— Să desprindem din lucrarea dv., spre exemplu, cuvîntul OPERETĂ

— Operetă, iată, spre stupoarea celor ce vor citi aici, este, cum să vă spun eu, un gen pe cale de dispariție. Și nu pentru că vreau eu așa ceva

— S-ar revolta în noi ariile dulci și iubirile înlăcrimate

— Tocmai de aceea genul este pe cale de dispariție. Operetă s-a dezvoltat pe două filiere clasice una franceză și alta din tradiția vieneză. Subiectele sînt mai totdeauna din *viața ușoară*, melodramatice, cu conți, prinți sau prințișori și cu un conținut despre care eu afirm că *a ieșit de pe scenă*.

— Dacă acesta este semnul «degenerării» genului, ce anume îl va înlocui?

— În clipa cînd s-a pus preț pe substanța subiectului, pe libret, și s-au introdus teme cu conținut social, opereta clasică s-a văzut că nu mai are resurse să-și mențină forma. Fenomenul este contemporan, lesne de observat. Se impune însă *musical*-ul, modalitate ce apare în America, unde compozitorii au făcut o sinteză a tuturor genurilor tradiționale spre acest mod nou în care apar elemente dramatice, un libret impresionant la care se adaugă o mare varietate muzicală, multe elemente de jaz și un pronunțat caracter social: lupta contra discriminărilor rasiale, lupta revendicativă și de atitudine, pe scenă apar mulțimi, situații dramatice..

— Departe de a ne oferi un plăcut divertisment, noul spectacol angajează spectatorul în mod grav, îl solicită direct. Aceasta, în ceea ce privește musical-ul american .

— *Musical*-ul este prezent și-n teatrele noastre; este vorba de acele lucrări cu o tematică actuală, compozitori ca Mălineanu, Radu Șerban și alții au făcut foarte multe lucruri bune în acest sens..

— Și totuși: opereta se va stinge?

— Am toate motivele s-o cred. Publicul vrea de la spectacolul muzical altceva decît a găsit, în vreme în operetă..

Ion TUGUI

(Va urma)

scrisori către un meloman

ascultarea creatoare

Cum poate fi ascultătorul un creator? Ce înseamnă adică o ascultare creatoare a muzicii?

Nu e cituși de puțin vorba despre o profesionalizare a melomanului, deși, firește, pătrunderea în aspectele tehnice ale muzicii nu-i poate fi decît profitabilă. Dar așa-zisa cultură sau pregătire muzicală poate face din el un creator exact în măsura în care este determinata inspirația compozitorului de cunoștințele lui în materie de contrapunct sau armonie. Pentru ca asemenea cunoștințe să rodească, trebuie să existe altceva, mai presus de ele.

Devine creație — și întregește astfel fenomenul muzical, de neconceput în plenitudinea sa fără un auditoriu iluminat și inspirat — acea ascultare care prilejuiește conectarea sufletului la zona spirituală din care a provenit mesajul, retrairea nemijlocita a acestuia. Căci opera și interpretarea ei exista nu pentru a fi admirate în sine, ci pentru a-l sensibiliza și pe ascultător la acea realitate din care purced ele. Muzica nu este o țintă, ea reprezinta aripile care ne îngăduie să zburăm spre țintă. Interesul ei — dacă ne putem exprima așa — este nu să ne facă să ne desfătăm cu sonoritățile (ar fi ca și cînd, lăsîndu-ne furați de priveliști, am uita de ce am pornit la un drum important și am rata scopul călătoriei), ci să ne înlesnească experiențe spirituale apte a ne forma un fel mai elevat de a înțelege lumea. Ascultătorul trebuie să se educe întru a nu pierde din vedere aceasta fundamentală menire; frumuseților muzicale care-i surid el trebuie să învețe a le răspunde cu o inimă larg deschisă, dar neîasîndu-se abătut sau oprit de la înaintarea spre orizonturile descoperite lui de muzică și care se afla dincolo de ea.

Doar de dincolo de muzică e posibilă pentru ascultător atitudine creatoare, o participare egală în drepturi cu aceea a compozitorului și interpretului. La această transcendere a muzicalului strict se referea Enescu atunci cînd îi spunea lui Menuhin, încă învățăcel, să se străduiască a înțelege muzica dintr-un punct de vedere mai profund decît cel muzical. Asta înseamnă pentru meloman puterea de a găsi drum spre acel plan existențial unde-i va fi posibil să facă aceeași experiență interioară, de cunoaștere, ca a compozitorului căruia i s-a revelat mesajul închis în sunetele operei sale. Aceasta din urmă îi va sluji ascultătorului drept călăuză, hartă, indicator pentru orientarea lui spre o realitate cu care nu trebuie confundată

In contact — și el — cu sursa, cu arhetipul, melomanul va putea gîndi despre muzică cu o libertate și sub semnul unei inspirații compatibile cu cele pe care le trăiește adevăratul muzician. Libertatea și inspirația ascultătorului vor încununa fenomenul muzical și vor justifica eforturile depuse de compozitor și interpret. Ajuns acolo sus, el va putea aprecia în cunoștință de cauză cît de fidelă a fost înregistrarea mesajului de către cei doi părtași ai săi întru creație. Viziunea care la naștere în el, transformarea interioară ce decurge din unirea cu mesajul, pecetea pusa pe destinul său de către această experiență muzicală în lumile spirituale — toate acestea pot fi, la cei ce crede în muzica creație în sensul cel mai deplin al cuvîntului. Dintr-un asemenea fel de a trăi muzica, din această reală colaborare ascultătorului cu compozitorul și interpretul s-au născut și se nasc acele comentarii muzicale pe care le citim ca pe o muzică ce și-ar dezvălui singură tainele. Cînd Romain Rolland îți descrie lumea dată la iveală de «Appassionata» sau «Eroica», o face cu atîta elocvență și își este într-o așa măsură sieși de ajuns, încît îl citești nu ca pe o anexa explicativă a muzicii beethoveniene, ci ca pe o creație de sine stătătoare căreia operele titanului i-au dat posibilitatea să facă personal cunoștința realității evocate de ele. Nu am deloc în vedere (cu toate că și aspectul acesta își are importanța sa) doza de literatură, de lirism și poezie, de metaforism pe care o conține gîndirea comentatorului; ci pur și simplu capacitatea acestei gîndiri de a se exprima în așa fel încît să dea cititorului sentimentul precis că imaginea făurită de ea nu este o copie a copiei, ci emanația unei trăiri la contactul cu înălțimile la care ajunsese «inspirația» compozitorului. Pe scurt, melomanul — și expresia lui superioară, comentatorul — trebuie să poată pune și el: «Et in Arcadia ego»

George BĂLAN

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Ciocîrlioarea	Aura Urziceanu	8
2	2	Pastorală	Roșu și Negru	6
4	3	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	8
3	4	Fetița mea	Mihai Constantinescu	9
6	5	Ploaia	Odeon	7
5	6	Zilele	Marina Voica	17
8	7	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	3
—	8	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	1
—	9	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	1
7	10	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	15

Compozitori: 1. Laurențiu Profeta. 2. Nancy Brandes. 3. Judith Ismo. 4. Mihai Constantinescu. 5. Sorin Vasiliu. 6. Marius Țercu. 7. Mihai Dumbravă. 8. Margareta Pîslaru. 9. Marius Țercu. 10. Margareta Pîslaru.

TOP MUZICAL «FLACĂRA» TALON Nr. 28

cazete

jimi hendrix (V)

În perioada în care discografia *L.P.-urilor Jimi Hendrix* era înaintată redacției revistei «Flacăra», la Warner Theatre din Londra în ziua de 14 iunie 1973, a avut loc premiera filmului «Jimi Hendrix», eveniment care a prilejuit apariția unui nou album (dublu) cu același titlu, produs de casa Warner Brothers.

Filmul realizat de Joe Boyd (fostul producător al formației «Incredible String Band») cuprinde 12 numere muzicale (toate apar cu același minutaj pe album), luate din spectacolele date la «London's Marquee Club», «Fillmore East Berkely» și la festivalurile de la Monterey și Isle of Wight. Sînt, de asemenea, în film interviuri cu Hendrix și conversații cu mulți dintre prietenii lui: Mick Jagger, Pete Townshend, Eric Clapton, Lou Reed, Little Richard, Al Hendrix (tatăl lui Jimi) și alții. *Filmul începe cu* Pete Townshend, care-și amintește de un băiat negru ce cînta incredibil la chitară în 1966, urmează o «tăieturăă» și iată chitara lui Hendrix la Monterey. Este dealtfel tehnica de bază a filmului: interviuri terminate cu *magnificele solo-uri ale lui Hendrix*. Partea muzicală este formată din: «Like a Rolling Stone», «Purple Haze», «Star Spangled Banner», 6 minute chitară solo din «Red House», o versiune pe chitară acustică a melodiei «Hear My Train A-Coming» și părțile solo din concertul «Band of Gypsies» la Fillmore East.

Joe Boyd a selectat acest material dintr-un imens număr de filme, emisiuni de televiziune și filme particulare. Există deci șanse să apară o continuare a filmului și chiar a albumului.

Florian PITTIȘ

opinii

cîte ceva despre muzica pop

Muzica pop — «beat», în prima faza — s-a născut ca o necesitate și aceasta trăsătură este general valabilă. O necesitate izvorîtă din dorința tineretului de manifesta noi fațete ale personalității sale. A fost o muzică ce s-a impus cu greu mai mult din rațiuni comerciale decît estetice. S-a intuit însa repede ca acest gen deloc conformist conține germenele unei muzici de perspectiva, capabilă să înfocuiască treptat dulcegăriile muzicii ușoare prin textul și sunetul percutant, decis, cu adresă, fără lamentările tradiționale pe eternul motiv al iubirii. Muzica pop (inclusiv latura privind folk-song-ul și protest song-ul) a adus o tematică nouă, actuală, cu un caracter politic, adesea revoluționar. La fel și sunetul, pronunțat electronic, cu efecte noi — fuzz-bass, larsen, feed-back — a accentuat mult specificul, personalitatea acestei noi muzici Excesul de tehnicitate a dăunat uneori și, conștiente de acest lucru, multe formații și-au îndulcit ulterior sunetul cu instrumente «mai umane» — chitare reci, flaut, pian

Toate cele expuse pînă aici au fost asimilate cu discernămînt și de tinerii noștri creatori, în majoritate amatori-studenți. Depășind destul de repede stadiile inițiale de imitații șablonisite, s-a trecut, cum era și firesc, la creații proprii, cînd originale, autentic românești, creindu-se astfel o școală națională a muzicii pop. Formații ca Olimpic'64, Phoenix, Coral, Mondial, iar mai tîrziu, Roșu și Negru, Sfinx, s-au constituit ca pionieri ai acestei mișcări. Școală s-a dezvoltat, fără nici o supraveghere serioasă. Muzica pop nu este deloc încurajată, cu toate ca prin însușirile pe care le posedă poate îmbogăți substanțial patrimoniul artistic național. Din fructele binefăcătoare ale acestei muzici se înfruptă uneori și A.R.I.A. și Electrecordul, dar se pare numai pentru a-și completa unele goluri din planul financiar. O singură formație, Phoenix a adus importante avantaje ambelor instituții. Dar numai o formație este totuși prea puțin. Și mă rog, A.R.I.A., Electrecordul lucrează cu nume sigure, deja consacrate, ocupîndu-se mai puțin de promovarea tinerelor speranțe. Dar radioul și televiziunea pot face mai mult și fără riscuri prea mari. Pentru aceasta însă este necesară intervenția autoritară a unui alt for, în a cărui mîna se multe destine — Uniunea compozitorilor

George STANCA

CORNEL CONSTANTINIU își respectă conditia de vedetă a muzicii noastre usoare. O dovadă proaspătă: recitalul său de la Mamaia.

Fotografie de **A. SĂGEATĂ**

tenis

un semnal de alarmă

Pregătirea viitorilor campioni de tenis a încetat de mult să mai fie lăsată la voia întîmplării. S-a plecat de la constatarea că, poate mai mult decît în alte sporturi, în tenis progresul tinerilor este condiționat în cea mai mare măsură de compania ce li se oferă, înțelegîndu-se prin aceasta valoarea partenerilor de antrenament și a adversarilor. S-a constatat de asemenea că începînd cu vîrsta de 15 ani, pentru fiecare viitor campion începe o numărătoare inversă ce se termină la 20—22 de ani, numărătoare ce nu permite nici o zi pierdută. Conformîndu-se, americanii au înființat lîngă New York un mare centru de pregătire condus de un foarte priceput antrenor, australianul H. Hopman, centru la care participă cei mai talentați juniori din Statele Unite. De mai mulți ani, francezii își string talentele la Nice, unde fostul daviscupman P. Beust li pregătește cu minuțiozitate. În Spania funcționează în același scop școli superioare și academii de tenis. Italienii au 12 centre regionale. În R.F. Germania tenisul este practicat în școli, iar cei mai talentați juniori vin la stagii de pregătire la Hanovra. Pentru noi, ideea nu este nouă, ea a stat la baza înființării Tenis Clubului București, unde funcționează, dealtfel, și cei doi antrenori — G. Bosch și V. Serester — care se ocupă de loturile naționale de tineret și juniori. Așadar, avem și noi un centru de la care ar trebui să așteptăm rezultate din ce în ce mai bune. Mi se pare firesc ca un astfel de centru să fie plasat în mijlocul preocupărilor noastre, așa cum mi se pare firesc ca valoarea viitorilor noștri campioni să depindă de buna lui funcționare. Deocamdată însă anonimatul în care se zbate, ca și unele greutăți ce nu au putut fi încă depășite mă fac să privesc cu destulă îngrijorare viitorul. La Cupa Galea ne-am clasat, în zona italiană, pe locul IV din patru echipe, avîndu-l în formație și pe Traian Marcu, cel în care de mai mulți ani ne punem mari speranțe. În concursul de la Milano, unde s-au întîlnit juniori și copii sub 15 ani, toți reprezentanții noștri au pierdut în primul tur la jucători ce aveau să fie învinși la rîndul lor în turul următor. În sfîrșit, campionul nostru de juniori, Florin Manea, a fost învins de un tînăr din R.F. Germania, de care nici măcar federația sa națională nu auzise.

Sumara trecere în revistă a acestor rezultate are darul să ne atenționeze, de fapt, asupra marelui decalaj creat între rezultatele primei noastre formații și cele ale speranțelor noastre. Este, dacă vreți, un semnal de alarmă la care cei în drept ar trebui să se gîndească cu îngrijorare. Cu îngrijorare pentru că, deocamdată, centrul de la T.C.B. își oferă cu dărnicie condițiile de pregătire tinerilor din București, neglijînd marele rezervor de talente ce-l reprezintă provincia. Nici pînă acum problema aducerii celor mai bune elemente din țară la acest centru — ce ar trebui să fie permanent! — nu a fost rezolvată. Odată cu terminarea Cupei Galea, Traian Marcu s-a reîntors la Brașov, unde se bănuiește că va rămîne, într-o companie mai mult decît modestă, pînă la începutul lunii decembrie. La 15 septembrie și ceilalți cîțiva (puțini) juniori din țară, pregătiți vara la T.C.B., se vor întoarce la casele lor pentru a hiberna pînă la vacanța viitoare.

Posibilități pentru a asigura centrului de la T.C.B. continuitatea necesară, există. Ceea ce nu există însă, în egală măsură, este preocuparea celor răspunzători de această importantă întreprindere.

Ștefan GEORGESCU

cronica ringului

așa o fi soarta sau lumea lor ?

Citim, cum se spune, cu sufletul la gură întîmplările din viața campionilor mondiali de box. Marii profesioniști ai luptelor cu pumnii sînt, fără îndoială, niște vedete a căror popularitate o egalează pe cea a actorilor sau cîntăreților celebri, ei rămînînd mereu în atenția publicului. Viața acestor «monștri sacri ai ringului» este plină de întîmplări misterioase, mai ales după ce au încheiat socotelile pugilistice.

Pentru mulți iubitori ai sportului cu mănuși e de neînțeles cum se poate ca un campion de talia lui Joe Louis — ale cărui performanțe nu e cazul să le mai amintim — să se chinuie și azi să-și achite niște datorii (!!) de pe vremea cînd era campion mondial. Și asta în ciuda faptului că încasările sale pentru meciurile susținute în întreaga carieră de profesionist s-au ridicat, după cum ne informează «Boxing Encyclopedia», la fabuloasa sumă de 4 648 000 de dolari.

Rămînem uluiți aflînd că un campion ca nigerianul Dick Tiger moare ruinat în vîrstă de 42 de ani.

Dar sărăcia nu este singura condiție de viață a celor mai mulți dintre campionii profesioniști. Se întîmplă cu ei lucruri ciudate, care scapă înțelegerii noastre. O parte intră în circuitul lumii interlope și atunci sfîrșitul nu e mai puțin dramatic. Sonny Liston a murit în împrejurări misterioase, iar Battling Siki, omul care l-a învins pe Georges Carpentier, luîndu-i centura de campion mondial al «semigreilor», a fost găsit într-o dimineață pe o stradă din New York cu pieptul găurit de șapte gloanțe.

Un zeu al răului, al distrugerii, îi urmărește, parcă, pe cei mai mulți dintre campionii profesioniști ai boxului. Chiar și cei care au pus mănușile în cui, văzîndu-și apoi de treabă cinstit, practicînd diverse meserii, sînt atrași, ca de forța irezistibilă a unui magnet, în fel de fel de întîmplări cu sfîrșit tragic. Mai zilele trecute, fostul campion mondial la categoria ușoară, Wallace («Bud») Smith, în vîrstă de 44 de ani, a fost victima unei asemenea întîmplări, pe o stradă din Cincinnati, orașul său natal. Se întorcea seara de la serviciu, cînd, la un colț de stradă, a văzut un bărbat care bătea o femeie. Bud Smith a intervenit, încercînd să aplaneze conflictul. Replica necunoscutului furios a fost însă fatală pentru ex-campionul mondial. Șapte focuri de revolver și Wallace Bud Smith s-a prăbușit pe caldarîm...

Aflăm uluiți de asemenea lucruri și o întrebare vine firesc: așa o fi soarta sau... lumea lor?

Petre HENT

măsuța rotundă

de ce ar fi fotbalul fetelor «altceva» ?

În jurul mesei — două fotbaliste, Constanța Stan, elevă și mijlocaș dreapta în echipa «Minerva» a Uzinei textile «Tricodava», și Alexandra Vîlcu, muncitoare și mijlocaș dreapta în echipa «Carmen» a Fabricii «Flacăra roșie», Dragoș Precup — pensionar, activist voluntar al Federației române de fotbal și pătimaș susținător al ideii de fotbal feminin, Doina Ibiceanu — ghid O.N.T., și Gabriela Calomfirescu — elevă, ambele arbitri legitimați de fotbal și — în fine — subsemnatul, intermediar obiectiv între discuțiile orale și consemnările de față.

Orice pledoarie pentru fotbal feminin începe — firesc și inevitabil — cu argumentul: de ce voiei, baschet și handbal feminin da, și fotbal feminin, nu? Pentru că — sună de obicei contraargumentul — fotbalul feminin este «altceva». Ce înseamnă «altceva»? Și, la urma urmei, este acesta un argument în sine? Ar fi, dacă s-ar susține pe niscai exemple, fapte, cifre. Există și unele asemenea palide încercări de susținere. Bunăoară: la meciurile de fotbal feminin nu vine lumea. Oare? În orașul Oltenița, la un meci de fotbal bărbătesc vin 1 000 de spectatori (cifră record), iar la meciurile fetelor vin 4 000; la Giurgiu — 2 000 de spectatori la băieți și 4 000 la fete; la Alba Iulia — 6 000 la băieți, 8 000 la fete. Cifrele sînt al dracului de încăpățînate. Contraargumentul lipsei de popularitate se topește, așadar, precum un obiect de ceară, părăsit pe plajă într-o nămiază de august.

Se mai spune: constituția fizică a fetelor așa și pe dincolo. Nici un așa, nici un pe dincolo. Directoarea dispensarului medical sportiv din Capitală, doctoriță evident, a constatat, după un examen medical minuțios făcut componentelor echipei de fotbal «Unirea Tricolor», că e cazul să transmită calde felicitări antrenorului pentru minunea rezultatelor obținute în dezvoltarea fizică a elevelor sale ca urmare a metodelor de antrenament aplicate. Dar maternitatea — insistă contraargumentul ? Maternitatea? Să vă facem cunoștință cu Mariana Năstase, muncitoare la «Țesătoriile Reunite» și componentă a echipei de fotbal a fabricii, care a adus pe lume doi copii splendizi și acum își continuă, în condiții optime de sănătate, antrenamentele și meciurile. Prin urmare contraargumentele de ordin biologic sînt și ele cel puțin discutabile. Vin la rînd niște obiecțiuni de ordin estetic. Frumusețea jocului cu balonul rotund — se spune — constă în lupta bărbătească, în forță și dinamism. Cum să ceri fetelor așa ceva? Păi de ce să cerem fetelor «așa ceva»? Frumusețea baletului masculin constă — printre altele, desigur — în forță și dinamism. Dar cine s-a gîndit vreodată să ceară balerinelor ca în loc de grație și gingășie să demonstreze forță și dinamism? Ei bine, fotbalul feminin oferă un tip nou de spectacol sportiv, grațios, elegant, fără coliziuni și traumatisme, fără brancarde și aparate ghipsate. Ce e rău în asta? Rău este doar că o mică parte a spectatorilor — foarte mică, sperăm — alege din spectacolul fotbalistic doar latura lui dură, primitivă, întîmplătoare, frustă (Atinge-l Gică! Dă-i la țurloaie, băiețele!). Dar astea nu au nimic de-a face nici cu discuția noastră, nici cu sportul în general.

Buun! Am ajuns la o ultimă obiecțiune poate cea mai delicată, și la care eu, personal, aș renunța înainte de a fi divulgată. Iat-o: avem destulă bătaie de cap cu fotbalul bărbătesc, ce să ne mai tulburăm zilele și cu fotbalul feminin. Cine a spus asta? Ei, aici e aici! Fără discuție că obiecțiunea ar fi deopotrivă de valoroasă ca și o bancnotă tipărită doar pe o față, dacă... Dacă nu ar fi fost formulată tocmai acolo unde se cuvenea mai puțin să încolțească și anume la forurile investite cu putere de decizie în materie de fotbal, adică la federația de specialitate.

De mai bine de doi ani se învîrtește — fără răspuns — pe birourile federației *adresa F.I.F.A. prin care sîntem întrebați dacă dă sau ba dorim să participăm la competițiile internaționale de fotbal feminin?* De și mai mulți ani se lovesc de mutismul total al factorului de decizie toate propunerile, sugestiile, doleanțele, întrebările, cererile numeroșilor iubitori și susținători ai ideii de fotbal feminin în legătură cu recunoașterea și organizarea statutară a acestei ramuri a sportului rege.

Modestă, măsuța noastră rotundă își ridică și ea glasul timid și întreabă: cînd? C' începem să ne tulburăm zilele și cu fotbal feminin?

E. DASCĂLU

cutezătorii expediționari

26 000 de copii pe cărările patriei

Niciînd chemarea depărtărilor nu-i mai intensă, niciînd dorința de a cunoaște alte locuri și alți oameni nu-i mai mare decît în copilărie. Și pentru că se știe de ce-i așa și nu altfel, nu mai zăbovesc pentru a explica un lucru binecunoscut, ci trec mai departe.

Mai departe, la relatarea unui eveniment turistic deosebit, ieșit din comun care, pornind de la această realitate, a ajuns, în doar cîțiva ani de zile, să se impună în viața copiilor noștri. Este vorba despre *Expedițiile «Cutezătorii»*, concurs de turism și cercetare științifică, inițiat și organizat de către revista «Cutezătorii» în colaborare cu Consiliul Național al Organizației pionierilor.

De cinci ani încoace, cei care străbat în timpul verii cărările tari și sigure ale munților, sau acelea mai puțin tari și mai puțin sigure ale deltei, au avut deseori prilejul să vadă și să cunoască numeroase grupuri de copii care și prin felul cum arată, dar mai ales prin ceea ce fac, prin ceea ce întreprind, le-au stîrnit mai întîi curiozitatea, apoi uimirea și admirația. Zece pînă la paisprezece copii, elevi din aceeași școală, însoțiți de unul sau doi maturi (cadre didactice sau părinți), constituiți într-un veritabil echipaj (cu căpitan, cu secund, cu «marinari» avînd și ei diverse funcții și responsabilități), un echipaj care poartă un nume cît mai expresiv cu putință — «Temerarii», «Șoimii Carpaților», «Crenguțele», «Urmașii dacilor» — și o emblemă proprie. Echipați de obicei la fel, cu ecusoane distinctive prinse pe piept, la vedere, copiii aceștia, care-și spun, pe bună dreptate, *expediționari*, străbat munții pe jos, cu «bucătăriile» și «caselе» în spate, cutreieră delta sau firul riurilor mai mari la bordul unor ambarcații de construcție proprie, pe itinerare dinainte alese, dinainte fixate. Merg, călătoresc tot timpul, înfruntînd curajos urcușurile, arșița soarelui, ploile și furtunile, abătîndu-se și zăbovind prin sate, pe la stîne, pe la cherhanale, pe șantiere, prin păduri și poieni, prin fabrici și uzine, prin locuri și pe la monumente istorice, pe unde stau de vorbă cu oameni, fotografiază și filmează, colecționează plante și roci, folclor și obiecte etnografice, fac cercetări geologice și arheologice. În aceste călătorii își pregătesc singuri mîncare la foc de vreascuri, din alimentele și-n vasele aduse de-acasă, și înnoptează în corturi.

Originale și atractive, dar mai ales de-o mare eficiență educativă, expedițiile acestea, care îmbină turismul cu observarea și chiar cu cercetarea științifică, se bucură de o atenție deosebită din partea copiilor noștri, care participă la ele în număr din ce în ce mai mare. De la 45 echipaje în prima lor ediție (1969) la aproape 1 600 în momentul de față (a V-a ediție), totalizînd aproximativ 26 000 de mici dar cutezători expediționari.

26 000 de copii care, constituiți în echipaje, gospodărindu-se și conducîndu-se singuri în situații deosebite, își petrec douătrei săptămîni din vacanța lor cea mare în romantica, dar mai ales educativa postură de expediționari.

Constantin DIACONU

FOTBAL

ai noștri și ceilalți

discrepanțe

În zilele în care Televiziunea română ne transmite un meci din campionatul intern se întîmplă să ne redea, după aceea, și cîteva minute din partidele disputate pe alte meridiane, în cadrul diverselor «lupte europene» sau mondiale. Atunci, orice iubitor al fotbalului, chiar dacă nu este un doct specialist, poate să-și dea imediat seama că între jocul echipelor noastre și cel al unor formații străine (Ajax, Leeds, Arsenal, Benfica, Bayern München, Tottenham etc.) există (încă) o mare discrepanță, generată nu numai de forța de pătrundere a unor Cruyff, Keiser, Gerd Müller sau Eusebio, dar și de viteza ametitoare realizată de întreaga echipă din care ei fac parte.

Pe «micul ecran» nu mai vedem un teren (cu iarba cadrilată sau nu) transformat în platformă de vals lent, ci un adevărat ocean, bîntuit de uragane! Uraganele se dezlănțuie cu atacuri în trombă și cu un uriaș carusel, realizate toate de schimbările de locuri și de pasele tari, al căror tunet, scurt și sacadat, ajunge, pe calea undelor, pînă în apartamentul nostru. De cele mai multe ori, virtejurile iscate acolo se termină cu flash-uri orbitoare, ce nu pot fi înregistrate, din cauza vitezei, nici de cele mai sensibile teleobiective ale fotoreporterilor, nici de «camerele» operatorilor TV.

Iată că, de pildă, în etapa a doua a campionatului nostru am putut urmări «pe viu» un meci care ilustrează cum nu se poate mai bine diferența existentă între echipele noastre și marile formații din Europa: la capitolul precizie. În meciul F.C. Constanța-Steaua, desfășurat pe frumosul stadion «1 Mai» de pe litoral, viteza pe care ambele «team»-uri căutau s-o imprime jocului ducea la numeroase pase greșite, care ofereau, de multe ori, mingea «pe tavă» adversarului, ce rămînea uluit de asemenea nesperate cadouri. Trebuie să recunoaștem, cu toată obiectivitatea, că steliștii au fost serviți cu un procent mai mare de pase primite din partea gazdelor... Cvartetul defensiv al bucureștenilor neflind încă bine sudat (noii veniți — Sameș și N. Ionescu — n-au avut timpul necesar să se încadreze în *stilul* de joc al colegilor cu vechime: Sătmăreanu și Smarandache) a lăsat de multe ori «intrarea liberă» impetuosului Tănase, pe aripa dreaptă, ca și subtilului Lică (tot proaspătă achiziție), care «croșetau» artistic pe apărătorii Stelei. Dacă Mărculescu (totdeauna înfipt ca un cui în fața porții lui Iordache) ar fi avut o mai mare precizie în șuturile sale, numărul golurilor înscrise de constănțeni ar fi fost cu mult mai mare. Așa ele s-au limitat la cel al lui Vigu (și tu, fiul meu, Brutus?) și altul al precisului Bălosu. Se dovedește că numai prin corelarea strînsă dintre *viteză* (ca produs al elanului, dar și al unei serioase pregătiri *fizice*) și *precizie* (rezultată dintr-o îndelungată exersare cu panouri, culoare etc.) jocul echipelor noastre poate cîștiga în *eficacitate*, care este altceva decît alergarea fără rost și fără orizont în lungul și latul terenului. Cînd fiecare mișcare a *jucătorului* se va face rapid, dar și gîndit, iar fiecare lovire a mingii va avea precizie în atingerea țintei (pasă la coechipier sau năpraznic șut la poartă), atunci și numai atunci vom putea spune că jocul echipelor noastre poartă amprenta «marelui fotbal» de pe glob, pe care nădăjduim să-l practicăm cu atît de bine înzestrații (ca însușiri naturale) jucători ai noștri.

Angelo NICULESCU

cronica de fotbal

bogdaproste

S-au dat acatiste în Giulești, s-au făcut pomeni în Calea Plevnei, la Craiova au fost scoase moaștele Sfintei Paraschiva, pe stradă la Reșița a fost adus Petrache Lupu. Nu știu ce s-a întîmplat, dar minunea s-a înfăptuit: aproape toate transferările au fost perfectate marți seara și am putut să auzim că în Cetatea Băniei și-a făcut apariția Boc, părăsind *frumusețe* de Capitală pentru Mecca oltenească. La Reșița, Voinea și Doru Popescu au întărit (era să zic echipa «Progresul») C.S.M. din localitate. Și mai frumos a fost pe Giulești, unde a reapărut Florin Marin, unul dintre fugarii răzgîndiți, jucînd excelent. Dacă mai adăugăm că la Constanța un alt transferat (pașnic), Vigu, le-a făcut *bucuria militarilor marcîndu-le* un gol de toată frumusețea de la 20 de metri, avem imaginea excelentă a operației numită transfuzie de jucători.

Păi nu era păcat ca Vigu să putrezească la Steaua pe tușă? Nu era păcat de Lică (candidat la ora aceasta pe postul lui Marcu), care în două meciuri a arătat că nu-i pria aerul de la Cluj. Iată-l și pe alt ex-stelist venit din Franța ca moștenitor și reînviat sub dealurile Domanului, Voinea. Dar ca să luăm cazuri mai vechi, Suciu nu vegeta și el ca rezervă a lui Coman? La Sportul este foarte bine cum se vede. Sameș și el proaspăt sosit la București, se remarcă la Constanța. Troi la «Argeșul» face de mai bine de un an de zile față frumoasă. Mărculescu adus cu mari sacrificii pe malul Mării Negre este excelent, cum la Ploiești apare un Eparu de care nu auzise nimeni pînă miercuri seara. Ce învățăminte se pot scoate de aici?

Că este mai bine să lăsăm jucătorii să răsufle, să-și caute parteneri cu care să se înțeleagă, sînt convins că Voinea, la Reșița, cît era el de «bătrîn», va fi foarte util, cum a fost util lui Nestorovici miercuri, cînd acesta din urmă a reușit să înscrie patru goluri, unul după altul. Deci mai puțin egoism la unele echipe stringătoare, care sînt în stare să-i lase pe alții săraci lipiți pămîntului și mai multă înțelepciune la Federația română de fotbal, unde într-adevăr de data asta s-au găsit soluții pentru toată lumea. Principalul este că elementul uman a fost salvat. Nu stau prea mult pe tușă, regulamentele, după cum se vede în cazul de față, pot fi interpretate și cu înțelepciune, nu numai cu rigiditate.

În sfîrșit, învățătură învățătorilor, se *poate și cu binele, mai bine decît cu răul*

Și acum echipa națională, ca vine dandanaua...

Răducanu a reintrat bine la Rapid și se pare că îl va scuti pe Valentin Stănescu de probleme hamletiene. Țin să-l asigur de aici pe talentatul portar giuleștean că nu am nimic cu el și că atîta vreme cît își va vedea serios de treabă îi voi fi *partizan*. Nu-*mi* plac clovneriile ca să se știe, prefer un individ mai puțin strălucitor în poarta națională, unuia care ne face să murim de frică.

Ce s-ar mai înțelege de situația actuală. Că fundași am mai găsi. Unul ar fi Deleanu, cupiul fundașilor centrali ai naționalei ar fi tot Dinu și Antonescu iar pe stînga sau pe dreapta situația este mai albastră. În linia de mijloc avem puzderie de oameni: Dumitru, Radu Nunweiller, chiar Ion Ion, chiar Vigu, chiar Dobrin. Înaintarea rămîne stomacul moale al naționalei. Dumitrache este în refacere, Dudu Georgescu încă nu irată *nimic* la Dinamo, în rest Maica Domnului. Extreme există. Troi și Lică (fas zice), Iordănescu este cam fragil deocamdată și cam fără jocuri în picioare. Formule posibile la mijloc: Dumitrache-Dobrin; Pescaru-Dumitrache; Pescaru-Dobrin. Cam pînă aici mă duce mintea. Ar mai intra în joc: Mureșan de la Cluj, poate un Roznai sau Muițescu, dar, vai, astea-s formule de război.

Nu-l invidiez pe antrenorul național. Dar să nu ne pierdem capul, vreme mai este de a învinge la Leipzig. De asemenea, ce ne mai trebuie? O țîră de noroc.

Eugen BARBU

poșta fair-play

B. AUREL — BUCUREȘTI: Între fotbalul brazilian, cel italian și cel britanic, pe care dintre ele îl apreciați mai mult?

Sînt pentru joc, sport și spectacol fotbalistic, deoarece fotbalul este pînă la urmă o limbă universală, «vorbită», din păcate, cu prea multe «dialecte» distructive. Așa se explică de ce mă încîntă «invazia» fundașilor brazilieni, care devin al 5-lea înaintaș sau al 4-lea mijlocaș. Mă fascinează «jocul grupat», care a triumfat în «catedrala» Azteca la ultimul campionat mondial — prin Rivelinho, Clodoaldo, Gerson et comp. m-a entuziasmat pentru totdeauna percuția fantastică a înaintașilor Jairzinho-Tostao-Pelé, fiecare cu deosebit sens colectiv, exemplare devieri, pase și driblinguri, șuturi și goluri — modele ale genului. Acest fotbal turnat în ofensivă incendiază stadioane, pune în mișcare orașe și continente pentru că Brazilia este o echipă compusă din 11 jucători care merg împreună spre gol. Ea domină fotbalul grație unei excelente tehnici, unei mari viteze de execuție și unui joc nemărginit de variat. Cu alte cuvinte: măreția în simplitatea ei.

La englezi admir triumful disciplinei. Au un «joc-uzinal», fabricat în serie, ca pe bandă rulantă. Detest, în schimb, «anglofobia» pasei aeriene la grămadă, care este o pasă oarbă.

Italienii — sacrificînd marea lor valoare cunoscută și temută dealtfel pe plan mondial, pentru un antijoc ridicat la înălțimea unei veritabile instituții — rămîn pentru mine undeva la periferia preferințelor. Lor le păstrez (doar) o nostalgică prețuire pentru cele 30 de minute ale prelungirilor semifinalei din Mexic 1970, jucate împotriva echipei R.F. Germaniei. Atunci — împreună cu adversarii lor de stil și concepție — au aderat ca disperații la mentalitatea ofensivă, oferindu-ne un adevărat festival al golurilor: cinci!

V. GEORGESCU — PLOIEȘTI: Cîte propuneri de contract — în calitate de antrenor — ați primit în vara aceasta și cîte în întreaga carieră?

De obicei eu primesc oferte de la «muribunzi» (cum a fost F.C. Argeș la momentul Teașcă), de la echipe care vor să promoveze imediat ce m-au uns pe mine antrenor ș.a.m.d. Numărați și dumneavoastră «pacienții» în speță și puteți să faceți adunarea de răspuns. Celelalte, legate de întreaga mea carieră, sînt mai *dificil* de totalizat. Poate «Oficiul forțelor de muncă» să albă înregistrată undeva această statistică.

I. MUREȘAN — TURDA: Cine credeți că nu va lua campionatul anul acesta?

Vă propun două răspunsuri. Cu siguranță echipele «iubite» de federație. Și nu întîmplător, pentru ca vorba zicătoarei noastre: «Unde este frică, nu încape dragoste», iar federația, de cîțiva ani încoace, nu cunoaște frica!

Echipele cu antrenori mai vîrstnici, pentru că ei caută să facă echipe și un campionat nu le ajunge...

V. TEODOR — BRAȘOV: Care este jucătorul român care vă place cel mai mult? Dar cel mai puțin?

Cel mai mult — Dobrin! Deoarece transformă, uneori, stadionul în teatru personal, interpretînd toate rolurile: recuperarea balonului, devieri pentru «un-doi»-uri, amortizări, joc de cap, fente și driblinguri, lovituri libere... Dar ce nu poate executa acest vrăjitor al «obiectului» cînd este pregătit în acest scop?

Toți aceia de care balonul nu se sperie — mai ușor *lipești* un cocoșat de perete decît o minge sub piciorul lor! — și care nu se gîndesc să depășească adversarul prin mijloace de fair-play, ci prin «adormirea» lui. Din păcate, există destule asemenea «caricaturi» — lăsate liber, în văzul stadioanelor — care să nu-mi placă și care să nu placă.

A. CRISTEA — PITEȘTI: Ce «11» vedeți pentru meciul de la Leipzig, cu echipa R.D. Germane?

Întîi echipa pe care «o văd»: *Răducanu* (Iordache) — *Sătmăreanu, Boc, Dinu, Mateescu* — *Dumitru, Beldeanu* (Marian Popescu) — *Troi, Dobrin, Oblemenco* (*Dumitrache*), *Țarălungă* (Györfi, Marcu). Parantezele au în vedere și indisponibilitățile unora dintre titulari.

Și acum argumentele subsemnatului pentru «11»-le preconizat: nu trebuie să cădem în greșeala pe care a comis-o echipa R.D.Germane la București, unde a venit să obțină un 0—0 și a pierdut. Noi, pentru a obține măcar un egal, trebuie să ne batem pentru victorie! «11»-le pe care-l văd eu are avantajul că prezintă o înaintare ce poate ataca pe flancuri, prin învăluire, și prin percuție, pe centru; dispune în mijloc de jucători tari pe picioare, care acoperă o mare rază de acțiune (fără să care balonul), buni *șuteuri de la mare distanță, și de... Dobrin*, creator-finalizator de pură rasă; linia de fundași — mobilă, robustă la joc, are și capacitate ofensivă, posedă un puternic simț al dăruirii. Să nu uităm — apropo de partida de la Leipzig — că nimeni n-a cîștigat vreodată un război stînd în tranșee...

Constantin TEAȘCĂ

Fază «caldă», de poartă, într-un meci feminin

Fotografie de E. TÂNJALĂ

La invitația tovarășului Fidel Castro Ruz, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cuba, prim-ministru al guvernului revoluționar al Republicii Cuba, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, va face o vizită oficială de prietenie în Republica Cuba, la sfîrșitul lunii august 1973.
În fotografie — imagine din Havana, capitala Cubei prietene.

Un mare artist, sculptorul britanic HENRY MOORE, a împlinit 75 de ani. O viață de mari împliniri în slujba frumosului: expoziții elogiate în cele cinci continente, premii de mare prestigiu, titluri înalte ca acelea de Doctor în litere de la Londra, Oxford, Doctor honoris causa de la Cambridge, Harvard, Berlin, membru onorific al Academiei americane de arte și științe etc., etc.

mapamond '73

ne-am întîlnit la capri într-o seară

Au trecut ca două figuri de ceară dintr-un panoptic à la Grevin, pe sauă dintre cocoașele dromaderului de piatră care nu și-a lăsat decît spinarea să iasă din albastrul mediteranean spre a fi numită Capri, au trecut urmați de un alai de «paparazzi» care îi bombardau cu blitz-urile lor si s-au lăsat înghițiți de pîntecele unui iacht de lux ancorat în golful de la Piccola Marina. Ea, fostă «First lady of America», bruna Galatee care își lingea lacrimile cu o limbă bovină după împușcarea lui Kennedy — și lumea întreagă o compătimea — vizon pe deasupra, salate dietetice pe dinauntru, el burghez cu figură de play-boy smochinit, întîrziat în toamnele vîrstei, purtînd pe frunte expresia «Mă costă, dar am de unde!» Superba îi flata vanitatea de a i se arăta supusă, iar pentru asta el îi oferea (cu porțioara) diamante de cronțănit în dinți. Au rămas în urma acestei meteorice treceri doar fotografiile color în vitrina unui fotograf monden fără nici o legendă. Erau Jackie și Onassis

Capri a rămas cu luna din cîntecele de oi și jale, cu cohortele de turiști de o zi, cu grota de azur, cu apa de ploaie și caravanele de hamali.

Dincolo de imaginea de clișeu din langurosul «Luna Caprese», insula Capri este un bolovan de calcar acoperit de o vegetație luxuriantă, răsfățat de dulcele unei clime blînde și mereu însorite, avînd poziția de lojă imperială la spectacolul pe care îl dă cu regularitate în golful Neapolului (o dată la 7 ani și jumătate, apoi la 15, apoi la 30, ca apoi ciclul să fie reluat de la capăt) erupția Vezuviului. Acest spectacol de «Sunet și lumină» pe care Vezuviul îl tot dă de la premiera pompeiană se va reedita anul viitor (după cum afirmă vulcanologii — ciclul erupțiilor ajungînd la ultimul soroc) nu în piciele proprii, ci și în cele ale poluării, căci celebra zicere «Vedi Napoli, e poi muori» se cere corectată de realitatea crudă a «Paradisului murdar». Napoli, cu splendidul lui golf, nu mai poate fi văzut decît după ce cerul este spălat de o binecuvîntata ploaie. Iar ploile sînt rare aici, verile secetoase, și te miri cînd au prins fotografii de ilustrate color acele încîntătoare clișee panoramice care se vînd cu 50 de lire bucata? Și cum de nu au murit toți după ce au văzut acel Napoli pe care astăzi nimeni nu-l mai poate vedea din cauza ploii fotochimice? Și doar încă nu erupe Vezuviul, ci erup țevile de eșapament și hornurile fabricilor

Capri este o insulă fără nici un izvor. Zeci mii de suflete băștinașe și alte zeci mii călătoare beau apa adusă cu vapoarele-cisternă și se spală cu ce pică din cer și se strînge prin beciurile săpate anume pe sub case în piatra compactă de calcar. Nici cînd împăratul Tiberiu și-a construit palatul pe cel mai înalt promontoriu al insulei nu exista apă, ci se căra în burdufe. Piscinele cu apă marină cocoțate prin curțile vilelor cochete sînt un lux pe care nu și-l poate permite orice pungă, deoarece marea însăși trebuie să urce prin țevi, trasă de pompe puternice Pe cocoașa de piatră a acestui dromader însetat, cufundat în mare, apa este mai scumpă decît pîinea și Capri crapă de sete

Ioan GRIGORESCU

oameni despre care se vorbește

ANDRÉ DOMINICÉ, ambasador elvețian (născut în anul 1911, studii juridice, diplomat, șef al protocolului, reprezentant permanent al Elveției pe lîngă Consiliul Europei la Strassbourg, conducător al misiunii guvernamentale a Elveției pe lîngă Organizațiile internaționale la Geneva), a fost desemnat recent ca secretar executiv al celei de-a doua faze a Conferinței europene pentru securitate și cooperare care se va deschide — după cum se știe — la 18 septembrie la Geneva.

PIERRE MESSMER, prim-ministru al Franței (născut în anul 1916, doctor în științe juridice, guvernator și înalt comisar în fostele colonii franceze Mauritania, Coasta de Fildeș, Camerun, Africa ecuatorială franceză; ministru al forțelor armate), a calificat situația actuală monetară din Franța ca «dosarul cel mai arzător» precizînd că măsurile luate de guvern împotriva inflației «au un efect limitat».

INDIRA GANDHI, primul ministru al Indiei (născută în anul 1917, studii universitare în India, Elveția și la Oxford, în Anglia, fiica lui Javaharlal Nehru; activistă pe plan social și politic, ministru al informațiilor în 1964, prim-ministru din 1966, din 1959 președinte al Partidului Congresului pe întreaga Indie), a adresat recent poporului indian chemarea de a respinge cu hotărîre încercările forțelor de dreapta care vor să împiedice înfăptuirea unor transformări progresiste în țară.

ALAIN DELON, vedetă de cinematograf (născut în anul 1935, actor la Metro Goldwin Mayer, iar din 1964 actor și producător, proprietarul casei de filme «ADEL»; roluri ilustre în «Rocco și frații săi», «Ghepardul», «Laleaua neagră», «Centurionii» și altele), se află în centrul atenției presei franceze care comentează pe larg investițiile enorme ale actorului: finanțarea meciului pentru campionatul mondial de box Boutier-Monzon (1 500 000 franci francezi), cumpărarea a două avioane Boeing 707 pentru propria-i firmă de transporturi aeriene, întreținerea grajdurilor de cai, asortarea la zi a colecțiilor sale de pictură și mobilă etc., etc.

SUHARTO, general, șeful statului indonezian (născut în anul 1925, ofițer și om politic, deputat, șef al armatei în anul 1960–1965, ministru al armatei în 1965–1966, președintele Prezidiului cabinetului din 1966), a prezidat ceremonia care a marcat începerea realizării unui proiect UNESCO pentru restaurarea templului de la Borobudur (secolul al XII-lea) din centrul insulei Java, amenințat de cutremure și ploi. Templul, care are 504 de statui Buddha și kilometri de basoreliefuri, va fi complet demolat și reclădit

valori românești în univers

sergiu celibidache

Îmi aduc aminte de prima repetiție — prima întîlnire — între Sergiu Celibidache și Filarmonica cehă, în împrejurările Festivalului «Primăvara la Praga — 1965». Abia urcat pe podium, maestrul începe să dispună instrumentiștii după o viziune proprie, așa încît fiecare să-și audă cît mai bine partenerii; apoi zăbovește îndelung asupra acordajului, dovedindu-le acestor muzicieni încercați că mai au imperfecțiuni, pe care poate nu le observaseră pînă atunci. Filarmonica cehă este una din marile orchestre ale continentului nostru — și chiar ale lumii. În primele minute, am avut impresia că mă aflu în fața îmblînzitorului de tigri, gata să fie sfîșiat dintr-o clipă într-alta de mîndrele feline. Și totuși, la capătul șirului de repetiții, concertul a însemnat un triumf memorabil; instrumentiștii erau definitiv cuceriți și momentul a marcat începutul unei trainice prietenii și colaborări între Sergiu Celibidache și glorioasa falangă muzicală pragheză. Secretul? Competența indiscutabilă. Programul cuprindea niște variații destul de cenușii de Hindemith pe o temă de Weber, *Simfonia a IV-a* de Brahms, desfășurată în climatul unei tensiuni emoționale continue, de dimensiuni sufletești neobișnuite, și — mai ales, în primul rînd — suita *Ma mère l'Oye* — *Mama-mea, gîsca* — de Ravel. În acele clipe am înțeles unicitatea artei lui Celibidache: pînza sonoră era de o finețe, de o sugestivitate coloristică de necrezut. Dacă maeștrii impresionismului muzical francez visaseră vreodată la «sunete care se văd» — ei bine, ele trăiau sub bagheta acestui magician. Și totuși, să nu ne îmbătăm cu vorbe mari. Deși prezența pe estrada de concert a lui Sergiu Celibidache, barbat frumos și elegant, cu gesturi rafinate, este și *în sine un spectacol*, *artistul nu este un poseur*, cum îl acuză unii care nu înțeleg prea mare lucru din arta interpretării, ci un fanatic sluițor al adevărului muzical și al detaliului cultivat al scrierii orchestrale. Fără îndoială, nu este un om ușor abordabil, un «tip comod», dar cine a avut șansa să-l urmărească mai îndeaproape și-a dat seama că este un «posedat», trăind doar pentru idealurile lui, cărora le sacrifică totul — și mai ales confortul cald și mediocrităților ce se împacă de minune cu toată lumea — iar pe de altă parte că dă dovadă de o imensă generozitate. Sever și exigent, dar *bun* și *darnic*, aparent distant dar *în fond* receptiv la orice vibrație umană sinceră, Celibidache este un mare *autentic*. Cine îl înțelege de obicei îl adoră — și am văzut discipoli întru arta dirijoratului care îl urmăreau cu credință în toată Europa, dornici să nu piardă nici un dram din frumusețile și bogățiile artistice și sufletești pe care contactul cu personalitatea acestui mare artist le oferea.

Celibidache nu are o viață lină cu orchestrele — și se pierdă de ici-colo, pentru [illegible] colaboratorilor săi să poată[illegible] [illegible] inaltim ale absolutului ca și el, nu apare decît rareori la festivaluri, pentru că nu se pleacă în fața condițiilor comerciale ale repetițiilor și nu-și ia răspunderea unui concert decît în clipa cînd este conștient că poate fi consecvent cu propria conștiință și că munca dusă alături de orchestră îi va permite să-și transmită adevărul interior în forma cea mai desăvîrșită cu putință; a renunțat la beneficiile imense pe care i le-ar fi putut aduce discurile, considerînd că înregistrarea deformează adevăratele dimensiuni ale realității muzicale

Din toate aceste motive — și din multe altele, care țin de *anumite convingeri fundamentale* și nestrămutate ale artistului, Celibidache este *o ființă vie* și o legendă în același *timp*; se vorbește despre el în termeni superlativi — totuși nu este unul dintre acei «voiajori muzicali» pe care îi găsim în orice clipă, pe toate meridianele pămîntului, avînd aproape daruubicuității, am spune, în fugă doar după glorie și bani. Celibidache preferă să-și aleagă cu grijă împrejurările în care apare pe podium, avînd însă certitudinea că respectivele concerte vor însemna *evenimente* ale vieții artistice. Mulți critici francezi mi-au confirmat că serile de *muzică realizate* de el în compania formației *Orchestre de Paris* au fost dintre cele mai mari din seria desfășurată sub conducerea primilor dirijori ai *lumii*; la Stockholm, unde a dus Orchestra radioteleviziunii suedeze pe culmi nebănuite și nesperate, i se păstrează un adevărat cult...

Desigur, contemplarea artei lui Celibidache nu se poate concepe fără un efort de gîndire din partea auditoriului; măiestria lui este plămădită dintr-un amestec de intuiție fenomenală și de luciditate, de emotivitate intensă și de intelectualitate. Ca să-l înțelegi, trebuie să te străduiești să fii în propriul tău univers *în care mișcarea sonoră* apare adesea *rarefiată*, lentă, cu o respirație maiestuoasă, cu un *puls* aparte. Versiunile lui interpretative nu sînt comune, pot surprinde, dar se înfățișează totdeauna fundamentate pe o gîndire profundă, pe temeiuri îndelung cugetate. În era vedetelor ambalante și adesea mediocre, Celibidache este un mare nonconformist. În asta rezidă, poate, farmecul și grandoarea lui.

Alfred HOFFMAN

cronica de trei secunde

balonul responsabil

Bob Sparks, omul meu, omul pe care *l-am* cîntat aici *în urmă cu* o lună, *încercînd* astfel să reabilitez — nu numai să cînt cînd e ușor a cînta fără a reabilita — balonul cu nacelă, a eșuat și n-a trecut Atlanticul cu aerostatul său. O furtună — așa cum era de așteptat — s-a înpoisirat teribil și l-a întors din drum, după doar 48 de kilometri de zbor. Ziarele scriu că Bob, omul meu, «a fost nevoit să abandoneze temerarul său proiect». Să abandoneze?

...Dar ce putea apare din prima zi de zbor a unei păpădii, dacă nu o furtună? Hipopotami, balene sau plăcinte cu carne n-ar fi fost normal. Un banc de scrumbii albastre? Singurul banc valabil — care putea apare — acesta era: o furtună grozavă. Dacă nu apărea furtuna — atunci ar fi trebuit *să fim îngrijorați și triști, ca ori* de cîte ori ceea ce ni se întîmplă nu e în Shakespeare. Fără furtună, balonul lui Sparks nu ar mai fi fost un balon frumos care să inspire cîntece și idei. Un balon care ar fi ajuns din America în Italia, peste apă, fără să treaca prin regiuni bîntuite de furtuni, pe care să-l ocolească vînturile, avînd parte timp de 5 800 kilometri numai de cer senin, acela — iertați-mă — e o măgăreață, nu un balon. E o iluzie. E o minciună mare. E un non sens. E — într-un cuvînt — o cîrpă, cum zic femeile de cîte un bărbat speriat de balaurii din el.

Un adevărat balon, ca și adevăratul bărbat care-l urcă în nacelă, caută fericirea în furtună — precum vasul cu pînze al vestitului poet, se știe el care, acela «ce căuta liniștea-n furtună», ajungînd dealtfel pe această cale nemuritor. Nimeni să nu se considere decît luat fratern în balon, cînd va afla că dacă vrea nemurire asta trebuie să facă: să caute și să nu ocolească furtuna teribilă, mărcată, aceea care te silește la

La ce? Aici e aici. Poate că omul meu — ca și mine — nu vrea să ajungă nemuritor, căzînd odată și pentru totdeauna din balon în ocean; dar nu se poate trăi nici abandonînd perpetuu, din cauza unor furtuni iminente și necesare. Situația nu e fără ieșire: soluția ar fi ca să te urci zilnic în balon, anunțînd că treci Atlanticul, nu altceva, să ridici ancora, să te înalți la cer, să găsești furtuna căutată și să cobori la sol, declarînd scurt: «Pe mîine!»

Nu se poate ca în cele din urmă să nu găsești — ca o bună legătură la Teius, noaptea, o furtună favorabilă, fie și teribilă, care să te poarte spre o altă furtună virtoasă, capabilă și ea să te transmită spre un ciclon bun și sănătos care să te sileasică a zbura fericit pînă la turla unei biserici din Roma în care să te agăți cu bine și să te dezumfli triumfal. Orice om responsabil asta face.

Numai un nebun ar renunța — din cauza unor furtuni — la nebunia rezonabilă de a trece Atlanticul în balon.

Radu COSAȘU

de la lume adunate

La dați furnalul mai încolo... La uzinele siderurgice din Makeevka (Ucraina) a fost înlocuit un furnal vechi cu altul nou. Lîngă cuptorul vechi a fost construit, în numai 78 de zile, un furnal nou, apoi cel vechi a fost dărîmat și în locul lui a fost mutat cel nou cu ajutorul unor cricuri speciale. Întreaga construcție are greutatea de 5 300 tone și a fost mutată pe o distanță de 29 metri în numai trei ore.

E bine să se găsească. Administrația parcurilor și grădinilor publice din Roma a hotărît să facă apel la arici și la porci spinoși pentru a face față proliferării alarmante a viperelor în Cetatea eternă. Recent, o viperă a fost descoperită într-un apartament situat la etajul 4 al unui imobil, iar o alta în localul unei școli elementare. Numeroși cetățeni din Roma au acum în frigidere, alături de alimentele obișnuite, și o fiolă cu ser antiveninos. Pentru orice eventualitate.

Baie la ficat. Dacă pînă acum baile în mare sau în rîuri erau recomandate pentru efectele hidroterapeutice generale, profesorul italian Carlo Sirtori a declarat, recent, că în timpul băilor în apă rece ficatul se odihnește, cunoaște un moment de relaxare, deoarece fabrica o infimă cantitate de «ligandină». Același lucru *este valabil*, dealtfel, și *pentru rinichi*, intestine sau glandele sudoripare ale pielii. Tratamentul nu trebuie să fie folosit însă abuziv, durata ideală pentru o baie fiind de o jumătate de oră.

Un week end tragic și cîteva sfaturi

Limitarea vitezei autoturismelor pe șosele (nu și pe autostrăzi) la 100 kilometri pe oră în unele țări cu trafic rutier intens, răspîndirea (*uneori obligativitatea*) centurii de siguranță, îmbunătățirea sistemelor de marcaje și altele au adus unele scăderi la capitolul cel mai dureros al accidentelor rutiere — oameni morți. În Elveția, de pildă, numărul acestora a scăzut cu 8% după limitarea vitezei la 100 kilometri. Din păcate, cifra se referă doar la șosele. Pe autostradă, numarul victimelor continuă să crească, iar turismul de vacanță își aduce și el o nedorită contribuție. Săptămînalul francez «Nouveau Paris Match» deplînge moartea a 225 oameni — conducători auto și pasageri, bicicliști, motocicliști, pietoni — într-un singur sfîrșit de săptămînă. 225 de oameni dintre care 85 erau *tineri* sau *foarte tineri* (*între* 18 și 25 de ani).

Plecînd de la premisa că nu totdeauna accidentul grav este o consecință a încalcării cutărei sau cutarei dispoziții din legile și regulamentele de circulație pe drumuri publice, hebdomadarul parizian cercetează cîteva împrejurări speciale în care s-au produs accidentele și *face unele recomandări*. Drept care le reproducem.

Moda ucigașă. Moda talpilor groase la încălțăminte, *cu exagerarile ei* pînă la grotesc — pricină de accident. Piciorul care acționează pedalele devine mai insensibil și — ceea ce e și mai grav — uneori se poticnește printre pedale cu consecințe ușor de imaginat.

Nu după, ci înainte. Centura de siguranță, menită să apere viața conducătorului auto, poate deveni și ea o cauză de accident. Atunci cînd, disprețuind nu niște articole de lege, ci doar reguli de bun-simț, încerci să îmbraci și să ajustezi centura de siguranță nu **înainte**, ci **după** ce ai pornit la drum. Mișcările suplimentare și uneori greoaie te sustrag de la conducere și...

De aceea există scaune rabatabile, ca să le ajustezi în așa fel încît să nu fii cu toracele prea aproape de volan. Se știe doar cîți conducători auto și-au pierdut viața, striviți între volan și scaun.

Atenție, plouă! Primejdia începe atunci cînd cantitatea mare de apă căzută pe șosea formează o peliculă între asfalt și pneuri. Încetiniți, încetiniți înainte ca anvelopele să se transforme în schiuri nautice. Va fi prea tîrziu să mai redresați mașina.

Încă o privire în oglinda retrovizoare nu strică. Vă aflați în mers și, la un moment dat, constatați că în fața dumneavoastră coloana de mașini staționează. Veți *frîna, firește*. Nu însă înainte de a mai privi o dată în oglinda retrovizoare: dacă vehiculul din spate vine «tare», îndreptați botul mașinii dumneavoastră spre marginea drumului, în caz că vă va lovi cel din spate, e preferabil să nu fiți proiectat peste vehiculul din față.

O depășire legală, dar... Vă angajați într-o depășire perfect reglementară: vizibilitate, starea drumului, viteza admisă etc., etc. Un singur lucru mai trebuie să vă rețină atenția: dacă nu cumva vehiculul pe care doriți să-l depășiți are și el un vehicul în fața lui, pe care să vrea să-l depășească exact atunci cînd dumneavoastră ați *ajuns în dreptul lui*.

Între dumneavoastră și dreptul dumneavoastră de prioritate s-a interpus domnul gură-cască. De necrezut cîți accidentați repetă, pe patul de suferință: «Bine, dar eu am avut prioritate...» Dar de ce să te încăpățînezi pentru acest drept atunci cînd e limpede că din stînga sau din față sau din dreapta vine căscatul sau, mai rău, dementul?

Calmează și ucid. Tranchilizantele, hipnoticele, antidepresivele, calmantele aduc, de cele mai multe ori, liniștea. Nu însă de o asemenea liniște are nevoie cel de la volan, ci dimpotrivă, de întreaga putere de concentrare.

Dacă ți-e somn, culcă-te! Nici deschiderea la maximum a aparatului de radio de la bord [illegible] nici fluieratul sau cîntatul nu sînt o soluție. În secunda cînd ți s-a făcut somn la volan trage pe dreapta și oprește. Dormi 15—20 minute, fă cîțiva pași în sus și în jos, bea o gură de cafea rece și pornește din nou. Repetă procedura ori de cîte ori e cazul.

E. DASCĂLU

Aparent, expoziția cea mai inutilă din lume — a obiectelor inutile. În realitate, o treabă dintre cele mai serioase, cu perspective de mare însemnătate pentru viața oamenilor. Recent deschisă la Londra, expoziția își propune să trezească interesul opiniei publice și al producătorilor pentru ceea ce organizatorii denumesc «reciclarea obiectelor inutile» — adică prelucrarea ambalajelor, a deșeurilor casnice și, în general, a tot ceea ce este destinat arderii în crematorii devenind astfel sursă de fum poluant. Reintrarea lor în circuitul de producție ar avea un dublu efect: îmbogățirea gamei de bunuri materiale și sărăcirea cauzelor de poluare.

muncitorii lemnului

– Puneți dumneavoastră degetul pe hartă unde vreți, și acolo mergem!

Aleg la întîmplare careul 23 de pe Muntele Suhardu, una dintre zonele de exploatare care aparțin de U.F.E.T.-Iacobeni, lîngă Vatra Dornei. Inginerul Valentin Palamaru de la sectorul de exploatare al Fabricii de cherestea «Bernath Andrei» face rost de o mașină, pornim din Vatra Dornei, prin Iacobeni, spre Ciocănești. Pe drum forfotă de mașini încărcate, remorci cu molid și camioane cu minereu de fier, cele două bogății ale locurilor. În Iacobeni oamenii sînt mineri din tată-n fiu, ei se amestecă rar cu pădurenii din alte sate, dar nici oamenii din alte sate, cum ar fi cei din Ciocănești, nu lucrează la mină. Celor din urmă le place munca în aer liber, de cînd se știu nu au fost altceva decît tăietori de lemne sau ciobani, cunosc munții cu ochii închiși, pînă în Maramureș și mai departe. Cine a văzut Ciocăneștii nu poate uita casele lor într-adevăr frumoase, împodobite pe dinafară cu motive populare de un extraordinar colorit și de o armonie distinsă. «Am văzut că prin alte părți au obiceiul de-a picta cerbi sau lebede pe pereți» îmi spune șoferul, om și el din Ciocănești. Nu i-a plăcut acest obicei, ce s-ar vrea mai orășenesc, și nu pot să nu-i dau dreptate. Prin Ciocănești curge Bistrița Aurie, au fost pe aici înainte plutași pricepuți, dar meseria de odinioară este pe cale de dispariție. Inginerul îmi povestește ce-a pățimit un regizor care venise aici să filmeze plutași. A trebuit să alerge mult pînă a găsit doi oameni care să mai știe meseria, apoi a calculat mai multe zile cum ar putea prinde în cadru, simultan, o plută o remorcă de lemne și un tren forestier. Cînd toate s-au potrivit așa cum dorea el (căci trenul avea orar fix, iar pluta era lansată din amonte) s-a acoperit dintr-o dată cerul de nori, așa că pluta a trecut la vale, nefilmată. I-a reușit pînă la urmă, într-o zi cu soare, «sincronizarea» după care tînjea, dar natura — nesincronă — i-o făcuse! «N-am văzut niciodată atîta ambiție» îmi spune cu un ton ușor amuzat inginerul. Mă întreb dacă ambiția mea de a urca pe Muntele Suhardu nu i se pare cumva asemănătoare. Mergem la o gură de exploatare, sună ciudat «gură de exploatare» pentru un loc de unde se taie lemnul, dar în fond întreaga zonă nu este altceva decît o imensă mină, așa că tăietorii de lemne sînt și ei, într-un fel, «mineri» pădurii. Drumul de remorci șerpuiește pe malul unui pîriu de munte, în jur păduri nemăsurate, aud ceva despre «aurul verde», însoțitorului meu îi place această metaforă, care, oricum, este aici mai la ea acasă. În fond e bine că putem folosi cel puțin măsura aurului pentru a compara între ele bogățiile pămîntului.

PĂDUREA

În pădure a plouat de dimineață, pînă se înserează vor mai trece prin ea două sau trei ploi scurte. Mi se spune că am fi la sfîrșitul anului forestier, la întîi septembrie începe noul an forestier. De aceea acum se lucrează mai mult la curățatul pădurii de doborîturi. Molidul își răsfiră rădăcinile mai la suprafața pămîntului, îl poate dobori orice vînt aprig mai cu seamă primăvara și toamna. Se văd în multe locuri dezastre, păduri mutilate de vînt, arbori falnici smulși sau rupți din rădăcini. Oamenii trebuie să recupereze repede lemnul, pînă nu îl atacă ploile și umezeala pămîntului. De la cabana forestieră aleg pentru urcuș unul din cele două văi care se deschid spre vîrful muntelui. Pe fiecare coboară cîte un fir subțire de apă. Văile sînt ticsite de bușteni albi, descojiți, sute de trunchiuri risipite pe firul apei în sus, pînă la vîrf, de unde le-au dat drumul oamenii să alunece. Par niște poduri întinse pe lungul văii, pierdute undeva în cerul de deasupra, care nu se vede. La fel vor fi arătat străzile podite în vechile cetăți, așa cum ne apar nouă aceste drumuri de mireasmă și de rășină. «Să o luăm prin tineretul acesta», spune inginerul, și înțeleg că alegem pentru urcuș un drum prin pădure mai tînără. Mai bine de un ceas urcăm greu, în pantă, tăietorii fac de cîteva ori acest drum pe zi, lăsăm în urmă o scăldătoare de urs, găsim în sfîrșit o potecă de vînătoare mai bătătorită. Ne oprim în preajma locului de unde se taie, șeful de echipă care ne însoțește trebuie să dea semnalul de recunoaștere pentru cei din vîrf, să aflăm direcția. «HAU BAUUU...» lung și cu ecou; așteptăm în liniște să primim răspuns... «BAUUU...» Asta înseamnă că se apropie oameni, asta mai poate însemna atenție, asta mai înseamnă întrebare despre pericol. Dacă am fi auzit «GARGAAAA...», am fi știut că sînt bușteni care vin la vale și trebuie să ne ferim. Semnalele nu sînt aceleași peste tot, fiecare zonă are obiceiurile ei. Ciobanii au alte strigături, ei strigă pentru lup «HAI... PÎ... LUPU... LUUU...», ei își cheamă clinii cu «NA CHI NA CHI NA CHI NAAA...» E greu pînă deprinzi strigăturile, mai greu decît să înveți șuieratul din două degete.

Muntele Suhardu pare încă necălcat de oameni, ploaia acoperă repede urmele de dimineață. Dar undeva sus, în pădure, oamenii lucrează cu drujbele și cu topoarele, ei vor tăia cu vremea toată această pădure care a împlinit mai mult de o sută de ani și este numai bună de tăiat.

TĂIETORII

Le spun tuturor tăietori de lemne, așa cum am deprins din copilărie. Știu că acum muncile s-au mai divizat, că au intrat mașinile, că între ei sînt poate mai mulți tractoriști și șoferi de remorca decît tăietori de lemne. Pentru mine rămîn însă stăpîni peste păduri oamenii aceia cu securi late și bine ascuțite. Îi găsim în vîrf, dăm bună-ziua, vedem că lucrează la fasonatul molizilor doborîți de drujbă. Pînă să ajungă lemnul în remorcă, oamenii aceștia se chinuiesc în repetate rînduri cu fiecare buștean. Drujbistul își face crestătură pentru lama ferăstrăului mecanic, ocnește direcția de cădere a lemnului, despică o tăietură albă, cît mai aproape de pămînt. Apoi molidul este cepuit, i se jupuiește coaja, este luat apoi în primire de țapinari, care îl trag și-l rostogolesc pînă unde se poate. Multă lume a văzut drumuri forestiere, dar nu se pot construi asemenea drumuri pentru fiecare plai. Oamenii mai trag lemnul cu caii, încearcă să-l scoată pe diverse platforme de unde, după ce pămîntul îmbibat cu apă se face mai lunecos, se dă drumul lemnului să alunece pe văi, pînă în drumul forestier. Mai sînt în multe locuri și funiculare, dar nu peste tot este rentabilă înălțarea lor. Oamenii învîrtesc un buștean, îl trag și îl rostogolesc de mai multe ori, iar corhănitul acesta nu se sfîrșește decît odată cu pădurea. Pînă să vedem noi parchet tînăr pe coasta unui munte, pînă să invadeze zmeurișul acolo unde înainte a fost pădure, cîtiva oameni urcă și coboară pe un munte mai mulți ani în șir. O pădure gata tăiată se «predă» numai după ce fața pămîntului a fost bine curățată de crengi, dar pînă la predare trec urgia vremii peste acești oameni, ploile și ninsorile cerului, anii unei vieți.

Aici pe Suhardu erau tăietori localnici, țărani din Ciocănești. Mai păstrau chimirul lat, în care se țin banii asudați, chibritul, «mărășeasca» și alte cîte. Chimirul face o ciudată alianță cu casca de protecție pe care oamenilor nu le prea place s-o poarte, deși cu toții știu că îi apără de lovituri. «Nu am suferit-o nici în război, dom' inginer, îmi stă sub ea capu încins». Le pun cîteva întrebări și primesc răspunsuri care ar descuraja ambiția de investigator a oricărui reporter. Sînt mulțumiți, au hrană bună, le place lucrul în pădure; toate răspunsurile vin dintr-o omenie dezarmantă. Muncesc vara și iarna, mai greu cu lemnele – pentru om și pentru cal. Dintotdeauna a fost mai greu iarna, așa că despre cine auzeai că a ieșit în «bûtin», trebuia să înțelegi că muncește greu la pădure. I-am întrebat pe Ciocan Filip și pe Ujică Traian dacă și-au luat concediul. Nu și-l luaseră încă, dar sînt bucuroși de vremea bună și cînd își vor lua concediul vor merge să-și facă finul. Lemn, și iarbă, și cartofi, atîta tot crește în regiune. Cumpără grîul și porumbul banii toți ies numai din lemn. Au dar pentru lemn, unii dintre [illegible] tăietori știu să deosebească și lemnul de rezonanță, din care se fac viorile și gordunele și alte instrumente muzicale. Lemn de rezonanță găsești numai în exemplare rare, copaci perfect cilindrici, fără noduri și nici atinși de ciocănitoare sau de apă. Pentru lemn de rezonanță erau înainte tăietori anume, care lăsau secretul altora; acum metode mai științifice pot face alegerea, dar nu s-ar putea spune că o fac mai bine. Sînt aici, pe Suhardu oameni amestecați, moldoveni, ardeleni, ceva ucrainieni, aceștia blonzi toți și cu ochi albaștri. Unul dintre ei, mai vesel, mi-a arătat palma bătucită o palmă cu piele aspră, piesnită pe alocuri dar vindecată, și mi-a spus că palma lui este adevărata lui carte de muncă.

LA GATERE

Cînd am coborît pe unde se corhănește lemnul, am văzut din nou nesfîrșitele poduri de bîrne care acoperă valea, care o sufocă și o luminează. Ne-am întors pe drumul remorcilor, ochiul a reținut imaginea unui om care măsura cu compasul lungimea bușteniilor. Ca un inginer hotarnic, acest socotitor măsoară ani în șir pădurile doborîte, iar în lungimea bușteniilor încap bine anii cîtorva sute de vieți omenești. Omul cu compasul, un arpentor al tuturor pădurilor care au intrat brăcat pe rînd fața acestui pămînt! Am ajuns la fabrică și am mai privit încă o dată cum se îndreptau bușteniii spre tărăsraie și erau apoi despicați în scînduri. Tăiat în felii, lemnul dă din el mirosurile pădurii cele mai puternice, ca o floare darnică înainte de a se ofili.

Dinu FLĂMÂND

SERIAL FLACĂRA

FRONTUL DIN UMBRĂ

Activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței Țărilor Române

Iscoadele aleargă fără odihnă

Vestita sabie care a aparținut lui Ștefan cel Mare (azi la Muzeul Eski Sarai din Istanbul). Lama lungă, dreaptă, cu două tăișuri; mînerul înfășurat cu sîrmă de aur se apuca cu ambele mîini; pe medalion purta inscripția: «Io Ștefan Voievod, domn al Țării Moldovei». Această armă minunată de viteazul domn a apărat independența Moldovei timp de decenii. Informațiile obținute de pe «frontul din umbră» au permis însă ca temuta sabie să lovească tocmai acolo unde dușmanul se aștepta mai puțin.

Cînd pe la sfîrșitul verii anului 1497 regele Ioan Albert al Poloniei a pornit cu armata spre sud, devenise *notoriu* faptul că el nu mergea împotriva turcilor, ci *împotriva* Moldovei. De aceea episcopul Creslan, cancelarul regatului, și-a permis să-l roage «să nu provoace pe palatinul Ștefan, strălucitorul războinic care a înfrînt pe regele Matei și pe sultanul Mahomed, amîndoi războinici preaputernici, ci mai bine să se folosească de el împotriva turcilor preasălbatici ca prieten și ca unul ce-i chiar în fața lor».

«MI-AȘ ARDE CĂMAȘA DE PE MINE, DACĂ AȘ ȘTI CĂ-MI CUNOAȘTE PLANURILE MELE ASCUNSE»

Se zice că regele Ioan Albert, enervat de aceste cuvinte, ar fi dat episcopului următorul răspuns: «Mi-aș arde cămașa de pe mine, dacă aș ști că-mi cunoaște planurile mele ascunse. Pleacă de aici și lasă-mă pe mine să-mi bat capul; treaba ta e să îngrijești de cele sfinte și nu să cercetezi ce războaie să port și ce dușmani să atac».

Iscoadele îl țineau la curent pe Ștefan despre toate mișcările oastei polone și astfel, complet edificat asupra planurilor lui Ioan Albert de a cuceri Moldova pentru fratele său Sigismund, domnul a putut lua toate măsurile impuse de situația creată.

Merită subliniat că agenții lui Ștefan i-au furnizat date nu numai cu privire la efectivele armatei polone (80 000 ostași), la armamentul și mișcările ei, ci și în legătură cu proviziile și bogățiile transportate în cele aproape 30 000 care de război însoțite de circa 40 000 căruțași, negustori și servitori.

Exactitatea acestor informații a fost confirmată ulterior de prăzile căzute în mîinile învingătorilor după bătălia de la Codrii Cosminului, care a avut loc între 26 și 29 octombrie 1497.

SCHIMBUL DE INFORMAȚII — CLAUZĂ ÎN TRATAT

La 12 iulie 1499 Ștefan cel Mare a ratificat tratatul de pace cu Polonia. Prin acest act de drept internațional a fost recunoscută *de jure* independența Moldovei față de Polonia. Obligația înaltelor părți de a se abține de la orice activitate ostilă, de a-și acorda ajutor reciproc în caz de nevoie și *de a face schimburi utile de informații* a fost reglementată astfel:

«De asemenea, noi Ștefan Voievod am făgăduit și făgăduim sus-zisului crai, domniei sale și sus-zișilor frați ai domniei sale și urmașilor lor și țărilor domniilor lor, că niciodată nu le vom face nici o pagubă și nici o stricăciune, nici cu fapta nici cu sfatul, nici pe față nici într-ascuns; ci dacă vom auzi despre vreun rău din partea unor neprieteni ai domniilor lor, noi le vom da de știre.

Tot așa sus-zisul crai, domnia-sa împreună cu sus-zișii frați ai domniei sale, ne-au făgăduit nouă Ștefan Voievod și copiilor noștri și copiilor copiilor noștri și țării Moldovei, că nicăieri și niciodată n-au să ne facă nici o pagubă sau stricăciune sau răutate, nici cu fapta, nici cu *sfatul, nici pe față, nici într-ascuns*; și dimpotrivă, dacă ar afla că ni se pregătește din vreo parte oarecare de niscaiva neprieteni ai noștri vreun rău, vreo pagubă sau vreo stricăciune, domnia lor au să ni le arate atunci și să ni le spună pe toate, nouă și copiilor noștri și țării noastre, Moldovei.

Prealuminățiile lor sus-numiții crai Vladislav, craiul unguresc și cehesc și Ioan Albert craiul leșesc și Alexandru, marele cneaz al Litvei și cneazul Jignont ne-a făgăduit nouă Ștefan Voievod să ne apere întotdeauna, pe noi și țara noastră, țara Moldovei, de împăratul turcesc și de oștile lui și să fie întotdeauna lîngă noi și împreună cu noi și să ne dea ajutor împotriva împăratului turcesc și împotriva oștilor lui. Tot așa și noi Ștefan Voievod, pînă atunci dacă vom auzi despre o pornire a turcilor împotriva țărilor și domniilor prealuminăților sus-numiților domni, craiului unguresc și celui leșesc și sus-numiților frați și domniilor lor, noi le vom da de știre și le vom arăta aceasta amînduror crailor și fraților, cît vom putea mai iute». (Ion Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. II.)

Existența unor astfel de clauze într-un tratat internațional este cît se poate de elocventă, atestînd importanța ce se acorda schimbului reciproc de informații, cît și rolului acestora în apărarea independenței de stat.

Medici spioni

În anul 1501 Ștefan cel Mare a trimis o solie la dogele Veneției cu rugămintea de a-i trimite un medic bun. Ca urmare, la 1 august 1502 a sosit la Suceava Matteo Muriano, doctor în arte și medicină, despre care nu știm cît de bun era ca medic, dar ceea ce se știe cu certitudine este că era un spion. Nu ar fi exclus ca moartea lui Muriano să fi fost provocată de către cei care i-au descoperit adevărata calitate.

Prin scrisoarea din 23 iulie 1503 Ștefan a *înștiințat pe dogele Veneției despre* moartea «doctorului în arte și medicină» și l-a rugat să-i trimită un alt medic.

La 15 octombrie 1503 domnul a mulțumit dogelui Leonardo Loredano pentru medicul trimis din Veneția, dar întrucît acesta s-a îmbolnăvit și a murit pe drum, l-a rugat să-i trimită altul care să vină în Moldova însoțit de postelnicul Teodor, aducătorul scrisorii. Luarea acestei măsuri de precauție era de natură să releve faptul că moartea celor doi medici venețieni trimiși în Moldova începuse să devină suspectă. De astă dată dogele l-a trimis pe Ieronimo de Casena.

La începutul anului 1504 medicii Leonardo de Massari, Ieronimo de Casena și un medic trimis de hanul tătar au deschis rana de la piciorul lui Ștefan și au ars-o. În urma acestei intervenții boala s-a agravat, iar la 2 iulie 1504 s-a stins din viață acela care — după relatările lui Massari — și pe patul de moarte s-a arătat tot atît de «teribil și prudent» ca în tot timpul vieții.

REȚEAUA INFORMATIVĂ A LUI ȘTEFAN CEL MARE

Cele arătate mai sus permit să conchidem că activitatea informativă și contrainformativă a exercitat o influență deloc neglijabilă asupra evenimentelor istorice din timpul domniei lui Ștefan cel Mare. Este deosebit de important să se rețină că *această activitate s-a întemeiat, în primul rînd, pe patriotismul fierbinte al celor care o desfășurau și s-a bucurat de sprijinul întregului popor.*

Cei cîțiva trădători care aveau să ilustreze proverbul că nu există pădure fără uscături au fost pedepsiți fără cruțare.

Transmiterea informațiilor se făcea pe cale orală prin intermediul iscoadelor care, sub *diverse acoperiri* (meșteri, negustori etc.), alergau zi și noapte fără odihnă.

În rețeaua informativă a lui Ștefan erau recrutate și elemente care ocupau poziții importante în rîndurile dușmanilor din exterior. Am văzut că în anul 1468, domnul nu s-a prezentat în Podolia pentru a depune jurămîntul de credință în fața regelui Cazimir deoarece fusese avertizat de către unul din consilierii regatului polon că solemnitatea depunerii jurămîntului constituia doar o stratagemă pentru prinderea lui.

Schimbul de informații cu Brașovul, care, prin așezarea sa geografică și prin profesiile locuitorilor, facilita desfășurarea activităților informative și contrainformative, a fost folosit pe scară largă.

De asemenea, schimburi de informații au fost efectuate și cu ceilalți vecini ori de cîte ori interesele apărării independenței Moldovei o reclamau.

Informații utile despre dușmani erau obținute și de la prizonierii luați din rîndurile acestora.

Dezinformarea inamicului se realiza prin procedee impuse de fiecare situație. Astfel, cei ce serveau dușmanilor drept călăuze îi îndreptau pe drumuri convenabile tacticii de luptă adoptate de Ștefan, cei întrebați unde se afla conducătorul lor dădeau indicații nereale etc.

Atacurile prin surprindere ale tătarilor erau anunțate domnului și întregului popor prin focurile aprinse pe vîrfurile dealurilor, focuri care se vedeau de la mare *depărtare: era unul din procedeele* ingenioase de exploatare, în acest domeniu, a reliefului țării. Atît folosirea unor asemenea procedee, cît și caracterul popular al activităților informative din vremea lui Ștefan cel Mare s-au păstrat în memoria moldovenilor, fiind imortalizate prin următoarele versuri din balada «Movila lui Burcel»:

«Măi Burcele, fătul meu!
Iată ce hotărăsc eu:
Ia-ți movila — răzeșie
Ca s-o ai de plugărie,
Dar în vîrfu-i să te-așezi,
Ca străjer să priveghezi,
Și tătarii de-i vedea
[illegible] în țara mea,

UN CIORAP REZISTENT ȘI ELEGANT!

CIORAPUL DIN FIRE SUPRAELASTICE

E cald? Purtați sandale decupate?
Vă prind de minune ciorapii de culori deschise, fără călcîi și vîrf întărit!
Plouă? Vremea e rece, posomorită?
Ciorapul rezistent 30, 40 sau 60 den, în culori închise!
Seara, la ocazii? Ciorapul 15 den, de culoarea pielii, invizibil pe picior...
Vă preocupă problema unui ciorap rezistent pentru lucru sau călătorie? Evident, 20 den, simplu și micromesh (semlindeșirabil), cu sau fără dungă!
Cît despre dresuri supraelastice, știți cine și cînd le poartă?
Oricine, pe orice vreme! Se găsesc de toate culorile și mărimile, pentru toate taliile.

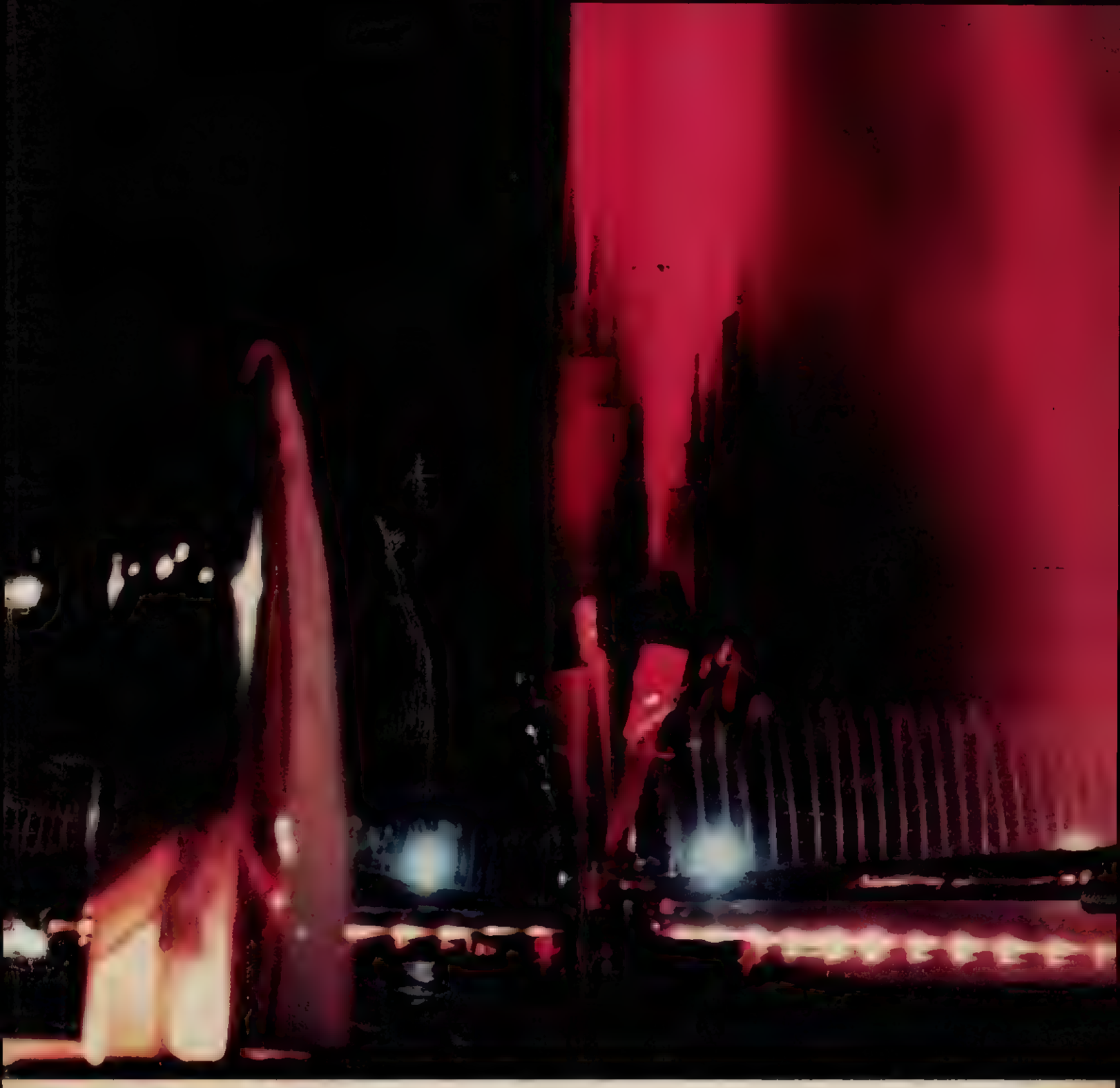

ANUL XXII – NR. 36 (952) – 1 SEPTEMBRIE 1973

flacăra

hora la prislop — la statistică veți afla că societate înseamnă timp

cibernetica economică — dosarul «incorigibilul»

o urmă în existența noastră: femeia de serviciu — casa omului

Bogat reprezentat pe scena festivalului, dansul popular a prilejuit, credem, și cele mai reușite momente ale spectacolului, fie că a fost vorba de vigoarea «Arcanului» din Rădăuții Sucevei, a «Horii cu strigături» din ținutul Iacobenilor sau de sobrietatea și eleganța pasului, a fizionomiei și a gesturilor din jocurile maramureșene. A impresionat, de asemenea, acuratețea compozițiilor coregrafice executate de formațiile din Oaș sau din Bistrița-Năsăud (cu o foarte interesantă prelucrare a cunoscutului obicei al «cununii»).

Soliștii vocali sau instrumentiști — între care am remarcat din nou măiestria cunoscutului fluieraș Ilie Cazacu, din Fundu-Moldovei — au adus melodiile specifice locului în care trăiesc, într-o interpretare de înaltă ținută artistică, pe texte autentice, fără acompaniamentul sofisticat îmbrăcat de atîtea melodii difuzate la radio sau televiziune. Am fi preferat să vedem în spectacol și cîțiva din interpreții laureați ai concursului de balade «Pintea Viteazul în creația populară maramureșeană» (anul acesta se împlinesc 270 de ani de la moartea legendarului haiduc), desfășurat în săptămîna premergătoare festivalului.

Stelian CÂRSTEAN

O spinare de munte viu, înfiorîndu-se, tremurînd, zbîrlindu-se sub greutatea mulțimii, încercînd să se scuture de povara celor 50 000 de oameni, după presa locală. Cine a stat să-i numere? Pasul Prislop, duminică 12 august. Anul trecut, se spune, se credea că s-a atins plafonul maxim. Nu există nici un plafon. Imaginația nu realizează tabloul. Este altceva, ce depășește — categoric — puterea închipuirii.

Toată lauda pentru străduințile organizatorilor, comitetele de cultură și educație socialistă, comitetele Uniunii Tineretului Comunist, consiliile sindicatelor și centrele de îndrumare a creației populare din județele Bistrița-Năsăud, Maramureș și Suceava. Dar festivalul folcloric propriu-zis, ajuns la a VI-a ediție, minunată întrecere a cîntecului, dansului și portului popular, a depășit cadrul porții maramureșene — prin care a trecut, în zvon de alămuri, parada — și chiar al scenei — împresurată de norodul cît frunză și iarbă — unde și-au etalat talentul și măiestria artiștii amatori din cele trei județe.

Au venit iubitori vechi și mai tineri ai muntelui din toate zările, dar au bătut cale lungă și nenumărați bucureșteni, clujeni, ieșeni, timișoreni și n-a rămas colț de țară unde să nu se fi auzit despre festivalul din legendarul pas al descălecătorilor. Într-o desăvîrșită babilonie s-au înfrățit, sub soare, și călătorii străini. *(Cine-s ăștia, de-și duc corturile în spinare? N-au unde dormi? Domnule dragă, încă unul? Dumneata ai să te îmbeți tare!)*

Festivalul propriu-zis a însemnat altceva, întîlnirea aceasta spontană, directă, neregizată, între oameni cumpliți ai munților și ceilalți *(pe la dumneavoastră cum îi vremea?)*; schimbul de informații *(cît ceri pe clopul ăsta?)*; deopotrivă bucuria revederilor sau masa gigantică la iarbă verde *(dă-ne și nouă, domnucă, patrusprezece mici și-o ladă de bere, la noi doi)*; într-un cuvînt, știința acestor oameni de a prețui muncile fabuloase ale muntelui, dar și cîntecul și voioșia.

Cine a avut răbdarea și curajul să urce duminică spre *Hora la Prislop* negreșit că va reveni la edițiile următoare. Prislopul e o sărbătoare ce nu se termină.

Alexei RUDEANU

Fotografii de Dumitru VINȚILĂ

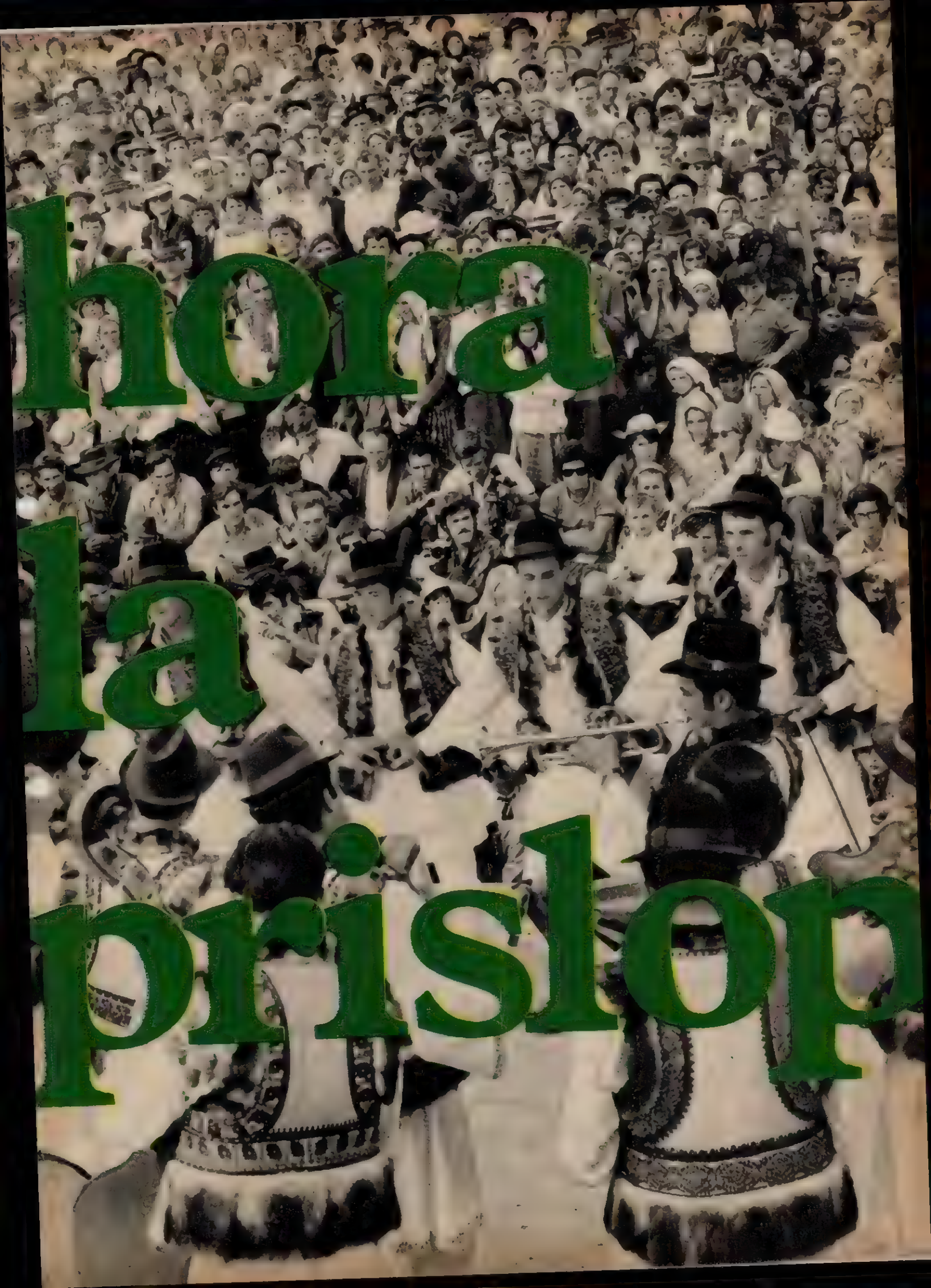
hora
la
prisop

ROMÂNIA ÎNTR-O NOUĂ COLABORĂRII, CONDUCĂTORUL PE TRASEUL UNEI CĂLĂTORII PE O VOR GĂSI ÎN CĂRȚILE LA PAGINILE CU HĂRȚI ALE

VOINȚA DE PACE, ÎNȚELEPCIUNEA ISTORICĂ ȘI ÎNCREDEREA ÎN IZBÎNDA BINELUI PE PLANETA NOASTRĂ, A UNUI POPOR ÎNTREG, ÎNSOȚESC VOINȚA DE PACE, CLARVIZIUNEA ISTORICĂ ȘI NEODIHNA POPULATĂ DE VII ȘI RODNICE INIȚIATIVE ALE CONDUCĂTORULUI ȚĂRII

Mulțimea, sosită la aeroport, salută pe președintele țării la plecarea sa într-o lungă călătorie, ale cărei roade pot fi intuite de pe acum — și primele se și văd! — fie și numai prin simpla parcurgere a numeroaselor inițiative anterioare ale României și ale conducătorului ei, pentru pace în lume

Este cea de-a patra zi de cînd președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, se află, în calitate de înalți soli ai poporului român, pe pămîntul Cubei, prima dintre cele opt țări ale Americii Latine în care au fost oficial invitați.

Călătoria aceasta, cu date certe de eveniment al vieții internaționale, reprezintă continuarea firească a unei linii politice strălucite prin clarviziunea ei, și a cărei trăsătură definitorie este solidaritatea activă cu toate țările globului, în efortul comun pentru clădirea unei lumi mai bune. O lume mai bună — proclamă politica țării noastre — presupune, în primul rînd, respectul general și reciproc pentru independența deplină și suveranitatea fiecărei țări în parte, în deplină concordanță cu interesele ei fundamentale și conformă cerințelor vremii noastre. Dar proclamarea acestor înalte principii de politică mondială nu este suficientă dacă nu este puternic susținută prin acte și fapte convingătoare. Vizita de prietenie, pe care conducătorul statului nostru a început-o în unele țări ale Americii Latine, se rînduiește tocmai printre acele acte de cunoaștere, de înțelegere mai largă și mai profundă, ducînd, nemijlocit, la cimentarea solidarității internaționale, la întărirea unui front comun în viziunea și căile de rezolvare a marilor probleme ce frămîntă lumea contemporană.

Înalta misiune a tovarășului Nicolae Ceaușescu în țările Americii Latine, misiune de pace și prietenie, se bucură de un sprijin larg în lumea întreagă. Este reversul prestigiului internațional de necontestat al României socialiste și personal al tovarășului Ceaușescu.

Primirea făcută înalților oaspeți români la Havana, capitala Cubei socialiste și prietene, confirmă pe deplin acest adevăr. Cu multe zile înainte de sosirea la Havana, presa, posturile de radio și de televiziune cubaneze au marcat însemnătatea istorică a evenimentului. Pagini întregi au fost destinate prezentării pe larg a marilor succese obținute de țara noastră pe toate fronturile construcției economice și social-culturale, edificării socialismului în România. Calde omagii erau aduse conducătorului partidului nostru, subliniindu-se dinamismul, forța înnoitoare a ideilor sale. Presa cubaneză era unanimă în a remarca faptul că vizita înaltei delegații române în Cuba și în celelalte țări ale Americii Latine înseamnă un beneficiu nu numai pentru țările în cauză, ci pentru întreaga desfășurare a evenimentelor pe plan mondial, marcate în ultima vreme de evidente semne de destindere.

Despre triumfala primire pe care locuitorii Havanei au făcut-o tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, presa noastră a relatat pe larg. O adevărată și luminoasă zi de sărbătoare va rămîne în amintirea cetățenilor capitalei Cubei întîlnirea fierbinte cu înalții oaspeți români.

Începută sub strălucite auspicii, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Cuba, Costa Rica, Venezuela, Columbia, Ecuador, Peru, Chile, Argentina, îndrituiește convingerea generală într-un succes deplin al unei nobile misiuni de pace și colaborare între popoare.

E. DASCĂLU

istoria și omul

MISIUNE A PĂCII ȘI EI, NICOLAE CEAUȘESCU, CARE COPIII VIITORULUI DE ISTORIE PĂCII DURABILE

UN SURÎS BĂRBĂTESC ȘI CALD, EXPRESIE A LUMINII INTERIOARE CARE-L POARTĂ PRIN LUME PE UNUL DIN OAMENII MARI AI TIMPULUI ȘI SIMBOL AL UNEI POLITICI CARE A CONTRIBUIT ȘI CONTRIBUIE LA TOPIREA GHEȚII ȘI LA LUMINAREA CĂILOR DE ÎNȚELEGERE ȘI COMUNICARE DINTRE POPOARELE LUMII

O imagine care face azi parte din felul nostru de a concepe și de a concretiza colaborarea cu lumea: Nicolae Ceaușescu salutîndu-și compatrioții la plecarea în una din misiunile păcii, călătoria în America Latină

Cuba, prima țară vizitată de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu

De la București la Havana, la San José, Caracas, Bogota, Quito, Lima, Santiago de Chile, Buenos Aires, peste șapte mări și șapte țări, omul României, reprezentantul României noastre, departe de țară, va continua să facă istoria României — după ceea ce este cu adevărat România față de ea însăși și față de lume.

Azi, la 29 de ani de la Eliberare, ne aflăm în situația în care putem indica cu precizie monumentalul, pe care socialismul îl cere prin structura sa social-economică, monumentalul care părea de neridicat în peisajul nostru mioritic: Argeș, Lotru, Porțile de Fier, Galați, Bîrlad, Slatina, Uzinele «Dacia»...

România, azi, are o fundație solidă, capabilă să-și suporte atît propria creștere, cît și evenimentele din afară. Pornită de cîțiva *ani* încoace, mai ales, pe o dezvoltare plenară, în diferite direcții și ramificații, România deține acel trunchi viguros, stabil, care semnifică vocația istorică a unei națiuni. Așa cum arată în interior țara noastră, ne putem încumeta la aspirații de mare anvergură. Socialismul, anunțat de *multă* vreme ca societate a viitorului, comunismul, evocat ca ideal perpetuu, se dovedesc nu numai realizabile, ci chiar începute, aflate în faza de perfecționare.

«Despre țara mea se știe prea puțin, domnilor, și e păcat», spunea Nicolae Titulescu

A sosit vremea cînd această constatare nu-și mai găsește acoperire. România a ieșit în lume. O țară iubitoare de pace și de liniște, o țară care luptă activ pentru înlăturarea oricărei primejdii, a oricărei forțe ce ar amenința dezvoltarea pașnică și înflorirea tuturor națiunilor și popoarelor, o asemenea țară nu poate fi necunoscută.

După sărbătoarea noastră națională, după ce simbolul realizărilor naționale a fost salutat cu 21 de salve de tun, după ce a 29-a aniversare a Eliberării patriei a demonstrat fără echivoc felul în care înțelege România să construiască socialismul, felul în care înțelege să contribuie, prin realizările sale, la victoria socialismului și comunismului în lume, România demonstrează, încă o dată, dorința ei de colaborare pașnică cu toate țările lumii, fără deosebire de «rang» sau de sistem. Prin vizita pe care șeful statului și al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o face în țările Americii Latine, țara noastră va pătrunde pentru întîia oară în statele cuprinse de itinerarul călătoriei cu ceea ce este mai important și mai valoros în România azi: puterea acestei națiuni de a-și continua propria istorie,—lăsîndu-se determinată de ea și determinînd-o la rîndu-i —, puterea acestei națiuni de a contribui la prefigurarea și constituirea faptelor ce mîine vor fi socotite istorie a lumii.

Alexandru **PAPILIAN**

investiții pentru o românie modernă

mai presus de senzațional

Din păcate, așa ne-am obișnuit să credem: că faptul negativ e purtător al unei încărcături mai mari de senzațional, că el stîrnește într-o mai mare măsură curiozitatea noastră omenească, interesul nostru, în sfîrșit că, tocmai de aceea, el e mai «ziaristic». O fi o doză de adevăr și în părerea asta, dar, credeți-mă, e teribil de reconfortant pentru un gazetar să se întîlnească — sub semnul senzaționalului, în sens de maxim interes — cu un fapt pozitiv. Pur și simplu cu un fapt pozitiv. Ca acesta, de pildă:

La 1 aprilie '73, în cadrul Centralei de construcții-montaj București s-a înființat *Șantierul numărul 6*. Mai precis, un șantier specializat în anumite operații — confecții metalice, izolații și tinichigerie, instalații, fasonatul și montajul armăturilor de oțel-beton, confecții de cofraje de toate tipurile, montare și demontare de schele autoridicătoare și de căi de macarale, gospodărirea utilajelor ș.a. — și care are menirea să deservească, sub aceste aspecte, absolut toate celelalte șantiere ale centralei.

Urmările acestui act de reorganizare aparțin, zic eu, de categoria senzaționalului, a faptelor de maxim interes pentru noi toți. Dar mai bine apreciați-le singuri!

În aprilie, producția Șantierului numărul 6 a corespuns unei valori de 7 milioane și jumătate lei; în mai, de 9 milioane și jumătate lei; în iunie, de 14 milioane; în iulie, de 10 milioane; și, reținеți, tot acest progres s-a realizat în condițiile dificultăților inerente oricărui început. Oricum, formațiile anexe ale șantierelor, care îndeplinеau funcțiile amintite în cadrul vechii formule organizatorice, nici pe departe nu reușeau să asigure producții care, însumate, să se ridice la asemenea valori.

Trecerea de la echipe mici, de circa șapte oameni, și dispersate, la mari brigăzi complexe, de pînă la 65 de oameni, a făcut posibilă policalificarea și, implicit, asigurarea unui front permanent de lucru pentru toți oamenii șantierului. Noua organizare dă posibilitatea unei judicioase manevrări a forței de muncă, dă posibilitatea atacării fronturilor care cer urgență, a fronturilor «unde arde». Hala Traian, de exemplu, a trebuit terminată, în cinstea lui 23 August, doar în patru zile; și a fost terminată în patru zile! Deci avea dreptate inginerul Nicolae Mînzală cînd spunea: «Noi funcționăm cu fapte, nu cu vorbe».

Productivitatea unui om pe șantierul 6 este de 30 000 de lei pe trimestru, cu alte cuvinte un indice serios pentru sectorul construcții.

Buna organizare a șantierului și plata în acord global a muncii sînt argumente foarte convingatoare pentru cointeresarea oamenilor. Așa se și explică de ce problema fluctuației cadrelor nu numai că a fost eliminată, ci s-a ajuns și la o continuă creștere a numărului celor care muncesc pe acest șantier.

Cu toate sarcinile sporite, nu a existat nici un obiectiv a cărui punere în funcțiune să fie periclitată de șantierul 6. Dimpotrivă, el a pus umărul din plin la terminarea la timp a investițiilor — de la școli și creșe pînă la locuințe — a căror predare către beneficiar nu suferea amînări. Iar în zilele de 23 și 24 august constructorii șantierului 6 s-au prezentat în chip masiv la lucru.

Deci, un colectiv în care pînă și cei comozi «au trecut la policalificare», un colectiv de profesioniști, în general, serioși, dar care, în special, are și el vîrfurile lui; mă gîndesc la șefii de brigadă Mircea Oprea, Elefterie Marinescu, Tache Stere, Nicolae Bușe, Constantin Zone, Dumitru Mitrea.

Cam aceste lucruri au rezultat din micromasa rotundă ad-hoc la care au participat tovarășii ingineri Andrei Nicolaescu, șeful șantierului, Nicolae Georgescu, inginer șef, Nicolae Mînzală, șef de lot, și tovarășul Ștefan Velicu, secretarul organizației de bază a partidului.

Însă, dincolo de succesul acestui tînăr șantier — fără a cărui contribuție, reținеți, nu-i de conceput realizarea nici unei investiții de pe întreg teritoriul Bucureștiului — și chiar dincolo de senzaționalul acestor realizări obținute doar în cele cîteva luni de existență a șantierului, vă rog să vedeți și cauza lor, vreau să spun dăruirea autentic comunistă cu care muncesc oamenii lui.

Nelu IONESCU

cît patru județe, dar asta obligă!

Dimineața au fost, toți cei despre care va fi vorba mai jos, la manifestație, trebuiau să se afle acolo, în capul coloanei, fruntășia în muncă te obligă, ca orice noblețe, și de altfel puțină mișcare nu strică, și mai e și sentimentul acesta de sărbătoare, pe scurt, au fost, au scandat lozinci, au purtat drapele, dar capul le era pe jumătate în altă parte. Seara, la recepție, la Consiliul de Miniștri, și-au pus costumele închise, cravata la gît, au ciocnit cîte un pahar, nu-i puțin lucru să ciocnești un pahar cu conducătorii statului, parcă nici nu-ți vine să-l bei. Dar s-au liniștit cu adevărat abia a doua zi, în 24 august, cînd au ajuns acolo unde le fusese de fapt tot timpul capul: la uzină. La treabă. La investiții, cum se zice. «Oamenii ăștia parcă-s cununați cu uzina», mi-i prezintă secretarul cu problemele industriale de la sectorul 3, inginerul Barbu Petrescu. Oamenii ăștia, adică strungarul matrițer Vasile Nicolae, de la Uzina de mecanică fină, mecanicul Vasile Iscru, Erou al Muncii Socialiste, de la Uzina «23 August», și turnătorul Dumitru Mușat, de la Uzina de pompe. Cei care, la ora actuală, n-au pic de tihnă și zbîrnîie de muncă, ei și mulți alții, care stau ore întregi și după program, și mai întîi gîndesc (sînt coautori ai multor lucrări de investiții), iar apoi pun mîna, și sufletul, și cheamă și tinerii la treabă voluntară ca să scoată din impas — acolo unde e cazul — sau să împingă mai departe ceea ce ne preocupă pe toți acum, în vara aceasta: lucrări de investiții. Investițiile din sectorul 3 al Capitalei, ca să spunem adevărul pînă la capăt.

Cu sectorul acesta, bătrînul II Negru, mai tînărul 23 August, și actualul 3, nu e de glumit, credeți-mă. Are populație cît Ploieștiul — 180 000 locuitori. Are o producție cît patru județe laolaltă, dacă ele se numesc Mehedinți, Vrancea, Buzău și Vaslui. Dă 26% din producția Bucureștiului — e deci cel mai important sector industrial al Capitalei. Aici, în 3, sînt punctele cele mai fierbinți și înalte ale metalurgiei bucureștene — «23 August», «Republica», «F.C.M.E.», «Neferal», «Mecanica fină», «Uzina de pompe» și multe altele; sectorul făgăduiește să dea peste prevederile planului o producție industrială de aproape 11 miliarde, o cincime din ceea ce va da în total Capitala. Bun. Perfect. Ne înnoim. Ne extindem. Investim bani grei. Dar cum merg treburile?

Merg bine la «Republica», aflu eu în termeni tehnicizați, aici, unde se extinde trăgătoria de țevi.

Păcat, mare păcat și durere că la «Acumulatorul» sau la «Neferal» lucrările rămăseseră în urmă și că acum trebuie muncit tare pentru a recupera pînă în ianuarie-februarie, ceea ce nu s-a făcut, pentru a se alerga eficient în căutarea timpului pierdut. Să zicem totuși, pentru a ne mai liniști cît de vreme ce Uzina de pompe (care-și va mări cu 35% capacitatea generală de producție) și-a construit pînă în prezent peste 55% din noua capacitate, și că deci modernele mașini hidraulice vor ieși la timp pe ogoare ca să le irige fără zgîrcenie, să zicem deci că totul e bine cînd se termină cu bine, cînd grîul e bun și plinea rumenă se află pe masă.

Sanda FAUR

estetic va fi mai frumos...

La tovarășul inginer Aurel Rizea se ajunge ușor pentru că toți cei din Pipera știu unde lucrează dînsul. Urci treptele în urma cuiva și, după ce ocolești un coridor mozaicat cu «pefeleu», intri și te prezinți tovarășei secretare. De aici încolo lucrurile sînt cît se poate de simple și firești, la fel ca omul înalt, ușor încărunțit, care mă întîmpină cu cea mai mare bunăvoință: *Mai întîi ar trebui, nu?, să vă spun exact unde sînteți și cu cine stați de vorbă*. Aproximativ mai știu și eu ceva-ceva, vă rog să treceți însă cu vederea în discuția ce va urma marea mea ignoranță în specialitatea dumneavoastră. Cît despre C.I.L.-Pipera, nu știu nimic. *A, nu-nu, nu se mai numește așa, acum e Centrala de prelucrare a lemnului-București. Centrala, cum se obișnuiește, a fost grefată pe unitatea cea mai mare, cea de aici, al cărei director am fost și sînt în continuare, avînd și funcția de director general adjunct în centrală*. Pe peretele din față, pe sticlă, este scris NICI O MAȘINĂ ȘI NICI UN UTILAJ SUB RANDAMENTUL PLANIFICAT, NICI UN MINUT NELUCRAT! — *Nicolae Ceaușescu*. Îndemn pe care, spune tovarășul Rizea, e bine să-l aibă mereu în față un director general. Secretara intră și întreabă dacă mai dorește tovarășul director să fie chemat inginerul Popa — acesta însă nu mai dorește, pentru că momentan nu-și mai amintește în ce problemă. Sînt chemați însă tovarășii ingineri Mihăilă și Brazdeș cu cîteva situații pentru tovarășul ziarist. *Noi, spune tovarășul Rizea, pe lîngă investițiile mici, modernizări, extinderi, tehnică nouă avem una principală, noua fabrică de casete de televizoare; urmează să intre în funcțiune în decembrie*. Avantaj economic: reducerea totală a cheltuielilor de transport, pînă acum «Electronica», «vecina de peste gard», primind casetele de la șapte unități amplasate în diferite zone ale Capitalei. Tovarășul Rizea consideră însă că avantajul cel mai important constă în posibilitățile de colaborare cu «Electronica». *Aproape fiind unul de celălalt, vom putea lucra împreună, iar specialiștii lor și ai noștri vor avea contacte permanente...* Bine-bine, mă mir eu, dar casetele noii fabrici vor arăta alt fel? *Sigur, odată cu deschiderea ei vom trece la finisajul casetelor cu poliester și la acoperirea lor cu folie de P.V.C., metode practicate numai în țări dintre cele mai avansate. Estetic va fi mult mai frumos, durata în timp se va mări și întreținerea*. Justificarea investiției este elocventă, apare un tovarăș cu niște foi în mînă, care ridică o problemă de plată a unor ore suplimentare, la telefon Oradea, și alte asemenea semne certe că te afli în biroul unui om cu probleme. Totuși, tovarăș director, o investiție devine rentabilă numai dacă se respectă un termen stabilit, altfel pierderile... *A, nu, nici nu poate fi vorba de așa ceva. Cu toate că avem multe greutăți în ceea ce privește primirea unor utilaje din import și din țară (IUPS-urile din Filiași, Reghin, Vatra Dornei) noi avem certitudinea că vom putea pune în funcțiune fabrica cu cel puțin 15 zile înainte de termen*. Și, în sfîrșit, auzim un lucru rar, relațiile cu proiectantul (I.C.P.I.L.) și cu constructorul (Trustul de construcții agrozootehnice) sînt foarte bune, aceștia fiind oameni serioși. Mai mult, deși din anumite motive finanțarea s-a deschis cu aproape o lună mai tîrziu decît era prevăzut, constructorul nu numai că a recuperat, reușind să intre în grafic, cum se spune, ci se află în avans în momentul de față. Bună tovărășie de oameni serioși care chiar și vor să muncească împreună pentru a construi o fabrică sau, cum le place să spună inginerilor, «să realizeze o nouă capacitate de producție cu tehnologii moderne, dotată cu utilaje de mare productivitate». La Pipera lucrurile au o dezvoltare logică și armonioasă: constructorul își face bine treaba, proiectantul are deja pe masă documentația tehnologică pentru noile casete de televizoare, iar beneficiarul a și montat o parte din utilaje, face cursuri de calificare pentru muncitorii care vor lucra în fabrică și a și trecut la executarea sedeveurilor (Scule, Dispozitive, Verificatoare). În privința asta, tovarășul director general e mulțumit de investiție, iar noi urmează să fim și mai mulțumiți de calitățile noilor casete de televizoare, numai să nu ni se defecteze prea des televizorul.

Iulian NEACȘU

milioanele se cheltuiesc cu folos

Convorbire cu ing. Pompiliu Ionescu, din serviciul planificare și dezvoltare de la Uzinele «Republica»

— Care sînt cele mai importante investiții din acest an la Uzinele «Republica»?

— Să începem cu extinderea trăgătoriei de țevi la rece. Obiectivul e de o mare însemnătate: majorează producția de țevi trase la rece cu circa 9 300 tone pe an. De notat că este vorba de sortimente cu calități superioare, tipuri și dimensiuni care nu s-au mai produs și erau importate, printre ele și țevi din oțel inoxidabil, care se folosesc în industria alimentară la instalațiile de preparare a laptelui ori a untului. O altă investiție pe care o considerăm de o importanță majoră este cea privind fabricarea tevilor de cazane. Aici doi factori sînt de evidențiat: creșterea producției de țevi în uzina noastră, iar în al doilea rînd înlocuirea exportului. Ar mai trebui să vorbim și de tehnicitatea acestor produse. Implantate în operă, orice defecțiune sau imperfecțiune ar produce daune serioase. De aceea, aceste țevi se încearcă la diverse probe de presiune, suprafață etc., controalele se fac cu pulberi magnetice, cu ultrasunete etc. Deci, investiția este menită să îmbunătățească produsele noastre. În sfîrșit, o investiție pe care o considerăm tot de mare importanță este așa-numitul atelier de tratamente termice pentru țevile de mare adîncime (pentru foraje de la 6 la 10 mii de metri). Prin intrarea în funcțiune a acestui obiectiv se va obține circa 10 la sută din producția uzinei.

— Investițiile acestea atestă interes pentru noi produse și tehnologii. Vor fi date obiectivele în funcțiune la termen?

— Din septembrie datele de intrare în funcțiune devin scadente și avem toată convingerea că ele vor fi respectate.

— Nici o rămînere în urmă?

— Din păcate, trăgătoria de țevi la rece este influențată negativ de procurarea aparа-

turii electrice (dulapuri electrice de comandă, de conexiuni) care se execută la Alexandria. Dacă și Alexandria ar fi onorat comanda, dacă Electroaparataj și Fabrica de elemente pentru automatizare și-ar fi onorat la rîndul lor comenzile...

— Din «dacă» în «dacă».

— Rămînerile în urmă sînt de circa o lună, o lună și jumătate, dar după intervențiile noastre și folosirea altor materiale încercăm să recuperăm. Mai complicată e situația la secția de țevi sudate Colentina, care este în extindere cu o linie ce urmează să intre în funcțiune în 1974. Aici există o rămînere în urmă în valoare de 2 milioane și jumătate lei. Nouă încă nu ne-au sosit utilajele, dar totuși facem presiuni asupra constructorului, considerînd că termenul de 31 decembrie 1973 nu va fi respectat.

— Mai sînt cîteva luni bune însă.

— Trustul s-a angajat să construiască hala și s-o acopere. Dar n-are brațe de muncă. Se caută la Iași, la Cîmpulung Moldovenesc, deci în provincie. Oricum, și noi facem eforturi ca să ne îndeplinim angajamentele.

C. BOZBICI

ideea de economie

Dintre toate axiomele economice, una, aceea fundamentală, s-a păstrat intactă, indiferent de sistemul economic, indiferent de descoperirile moderne, ultramoderne, sau supramoderne. *Investiția.* Fără investiție *nimic nu poate fi stabil, nimic nu poate* garanta un viitor economic de valoare. Lipsa investiției exclude ideea de economie.

Planul de investiții trebuie realizat integral. În termenele stabilite, în condiții tehnico-economice cît mai-bune. Este momentul ca exactitatea și calitatea să primeze. Efortul național, pînă nu demult materializat mai ales în cantitate, se cere acum îndrumat și spre perfecționarea obiectivelor. Dealtfel, în condițiile noastre, se arată în documentele de partid, adevărata realizare înseamnă calitate. Avem destule resurse pentru ca tot ce facem să facem bine.

Totodată însă, ceea ce facem trebuie să facem la timp. În anul 1973 au intrat în funcțiune 135 de obiective industriale și alte unități în agricultură. E foarte bine. Și totuși nu e de ajuns. În industriile chimică, metalurgică, a materialelor de construcții, în agricultură, în economia forestieră, se constată, după cum s-a arătat la ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din 2 august, o rămînere în urmă față de prevederile planului. În industria construcțiilor de mașini și în industria ușoară nu s-au respectat, uneori, termenele de punere în funcțiune a unora dintre marile obiective.

În anul acesta, considerat hotărîtor pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, realizarea investițiilor, darea în funcțiune a capacităților de producție la termenele stabilite, este un fapt de primă importanță. Graficele de execuție trebuie respectate. Urmărirea realizării investițiilor trebuie înfăptuită atît de către planificator, atît de către executant, cît și de către beneficiar, adică de către cel mai interesat dintre parteneri. Cuvîntul acestuia din urmă trebuie să se facă bine auzit.

Iată, așadar, ce înseamnă lunile ce urmează. Efort. Un mare efort. Pentru eliminarea tuturor neajunsurilor din activitatea de aprovizionare a șantierelor de investiții. Pentru mai buna organizare a muncii pe aceste șantiere. Pentru recuperarea rămînerilor în urmă. Pentru asigurarea îndeplinirii la termen a planului de investiții și, prin aceasta, pentru asigurarea îndeplinirii planului cincinal înainte de termen, ceea ce va asigura trecerea la următorul plan economic în bune condițiuni.

În fapt, această atenție sporită, care trebuie acordată acum realizării planului de investiții, este, la urma urmei, un act politic. Un act de cultură aplicată. Este unul dintre aspectele civilizației noastre. Chemarea adresată de șeful statului, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tuturor factorilor responsabili, *tuturor oamenilor muncii, de a depune* întreaga energie și pricepere în înfăptuirea la timp a investițiilor planificate este, ca întotdeauna, expresia acestei civilizații, a civilizației moderne, din România de azi, *modernă, socialistă.*

Alexandru STOICHIȚĂ

fluența circulației

probleme ce își cer grabnic rezolvarea

Faptul că în fluidizarea circulației sînt vital interesați toți cei care participă la traficul rutier nu mai reprezintă de mult o noutate. Important este însă ca fiecare să-și dea seama de acest lucru și să acționeze în direcția cursivizării circulației.

Șoferul care abandonează ditamai autocamionul de 5 tone pe culoarul de lîngă bordura unei artere cu trafic intens — destinat mijloacelor de transport în comun și tracțiunii grele — dovedește că nu este conștient de răul care-l provoacă circulației, deoarece un asemenea obstacol afectează nu numai fluența unei străzi, ci deseori a unei zone întregi. La 500-1 000 de metri de locul cu pricina, te întrebi de ce a scăzut viteza de circulație a șirului de mașini în care ești încadrat? Răspunsul îl afli cînd ești nevoit să depășești mastodontul care ocupă o întreagă bandă de circulație. În aceste cazuri e vorba de fapt de un simplu calcul aritmetic. Pe o distanță de cîteva zeci sau sute de metri banda a doua și a treia preiau autovehiculele care trebuiau să se deplaseze pe culoarul întîi.

Asupra fluenței circulației pot acționa pozitiv însă nu numai măsurile pentru întărirea disciplinei în rîndul participanților la trafic, ci și acelea menite să rezolve două mari probleme ale circulației: parcarea autovehiculelor și preselecția mașinilor în funcție de direcția de mers.

În ce privește parcarea s-au făcut desigur atît în București cît și în unele orașe din provincie, în special în ultimii ani, foarte multe. Ne aflăm în stadiul cînd cu *minimum* de cheltuieli trebuie să găsim noi posibilități de parcare, de eliberare a căilor rutiere de «povara» mașinilor care staționează pe spațiul destinat fluxului rutier.

O soluție ar reprezenta-o organizarea parcării pe trotuare. În special pe magistralele rutiere circulate de mijloace de transport în comun, nerezolvarea acestei probleme transformă mașinile ce staționează pe benzile de circulație în obstacole nu numai supărătoare, dar și primejdioase pentru întregul trafic. Crearea pe trotuarele late, prin marcaje, a unor «căsuțe» destinate pentru parcarea autoturismelor și reglementarea precisă a modului de parcare ar aduce nu numai un spor de fluență, dar și de siguranță în circulație, deoarece în prezent nu puține sînt cazurile de tamponări și chiar accidente grave din cauza parcărilor pe partea carosabilă.

Inițiativa din Capitală de a se trece la fabricarea pe scară largă a bordurilor teșite care să ușureze abordarea trotuarelor de către autoturisme va facilita fără îndoială organizarea parcării pe trotuare. Consider însă necesar ca și în alte orașe, îndeosebi unde se ridică cu acuitate problema parcării pe trotuare, să se realizeze asemenea amenajări.

În prezent, pentru a nu stînjeni circulația și a-și proteja mașinile, mulți automobiliști își parchează mașinile pe trotuare. În puține locuri este reglementat însă acest mod de parcare și de aceea fiecare își așază autovehiculul pe trotuar cum crede de cuviință. Acest lucru afectează însă deseori circulația pietonieră, accesul la unele instituții și întreprinderi și în plus dă arterelor respective un aspect inestetic.

În interesul circulației, al traficului de călători și de mărfuri, această problemă se cere de urgență rezolvată.

Și în domeniul preselecției s-au făcut în ultimul timp progrese considerabile. Un exemplu îl reprezintă portalurile instalate de organele de administrare a drumurilor naționale în numeroase intersecții din afara localităților. Suficient de mari pentru a fi observate de la cîteva sute de metri, cu litere și cifre vizibile de la distanță, realizate din folii reflectorizante, aceste mijloace de semnalizare oferă nu numai posibilitatea informării precise asupra traseului de urmat, dar și aceea a ocupării culoarului de circulație în funcție de direcția de mers.

Panourile care indică numărul de benzi și prin săgeți, destinația culoarelor, instalate în Piața Unirii, la intersecția străzilor Armata Poporului și Răzoare și în alte puncte din București, sînt de asemenea, un ajutor prețios pentru automobiliști în alegerea benzilor respective. Conjugîndu-se cu panourile mari și indicatoarele săgeți de orientare, aceste mijloace de semnalizare contribuie la fluidizarea circulației în intersecții, deoarece șoferul nu mai e nevoit să oprească autovehiculul și să se informeze asupra direcției de mers și nici din pricina necunoașterii destinației benzilor să ocupe culoare care îl obligă să urmeze o altă direcție decît cea dorită. De aici kilometri în plus, timp pierdut, nervi etc.

Nu rareori în aceste circumstanțe automobiliștii iritați de «plimbarea» la care au fost obligați din pricina neinformării, concentrîndu-și atenția să ajungă la punctele dorite și mai puțin la trafic, au comis accidente.

Organizarea unei preselecții bune contribuie deci nu numai la cursivizarea traficului, ci și la sporirea siguranței șoselei.

Fără îndoială că cea mai bună informare asupra preselecției poate fi neutralizată de indisciplina unor șoferi care ocupă de pildă banda de lîngă bordură și apoi virează la stînga sau se înscriu pe banda de lîngă linia mediană și apoi, traversînd întregul sens de circulație, trec în diagonală pe culoarul de lîngă bordură pentru a vira la dreapta. Din neatenție, unii automobiliști nu observă panourile de orientare și preselectare și nici săgețile albe desenate pe asfalt, ocupînd altă bandă decît cea dorită. În asemenea situații trecerea peste liniile continue de despărțirea benzilor constituie o încălcare ce poate afecta grav fluiditatea și siguranța traficului. Soluția în asemenea cazuri este continuarea deplasării pe direcția indicată de săgeți pînă la un punct de unde circulația permite revenirea la direcția dorită. Orice greșeală se plătește!

Nu mai puțin adevărat este însă și faptul că îndeosebi în orașe, la multe intersecții de străzi cu mai multe benzi, lipsesc săgețile albe pe spațiul carosabil și indicatoarele de preselectare. Sînt și locuri unde direcția este indicată printr-o singură săgeată, pe asfalt, iar indicatoarele de preselectare sînt prea mici și prost amplasate pentru a fi văzute de pe banda a II-a și a III-a. Este păcat că nu a fost preluată și în alte orașe inițiativa de la Bacău de a înscrie cu litere mari, albe, în interiorul culoarelor localitățile către care conduc benzile respective.

În multe țări cu circulație dezvoltată specialiștii au ajuns la concluzia că în pregătirea *viitorului conducător auto cunoașterea* modului de circulație în intersecții (unde preselecția este «alfa și omega») trebuie să ocupe un loc de prim ordin. În consecință, la examinarea candidaților respectivi cel puțin 30-40% din timp este dedicat verificării acestor cunoștințe.

Consider că și în școlile noastre de șoferi trebuie să se insiste mai mult pe însușirea cunoștințelor de acest gen.

Circulația modernă, *fluentă și sigură* este de neconceput fără organizarea în cele mai bune condiții a preselecției traficului.

Colonel Victor BEDA

lina

Așa îmi treceau zilele și nopțile sub îngrijirea și însoțirea Linei. Nici nu le mai țineam șirul. Seara, mama se-ntorcea de la școala ei, între timp Lina adusese laptele proaspăt muls de la vacă, se făcea mămăliga și cina era gata. După masa de seară, Lina pleca la ea acasă, iar mama făcea «lecțiile» cu mine pînă ce începeam să picotesc lîngă fitilul lămpii. Atunci mă dezbrăca și mă culca-n pătucul meu vechi de fier, cu plasă de sîrmă, unde adormeam curînd visînd (visînd, oare?...) îngeri cu care mă jucam pînă dimineața cînd Lina venea să ne ciocăne-n ușă.

Cine-o fi fost acest înger păzitor al primei mele copilării? Azi ar trebui să aibă vreo 62-64 de ani, deci să fie o mamă și, eventual, o bunică-n toată puterea vîrstei, căci era clădită din rasa aceea rară a bărbaților și femeilor din subcarpați, trăiți în aerul curat al muntelui și îmbătrîniți în muncă care le plac. Mama a murit demult, printre hîrtiile rămase de la ea nu e nicăieri pomenit numele Linei, iar de-a întreba de-o Lină la Văleni, unde cel puțin treizeci dintr-o sută de femei se cheamă Lina, nu are nici un rost. Iar a intra prin Tabaci din casă-n casă și să întreb dacă nu locuiește acolo o Lină care a fost acum 50 de ani, în serviciu la «Doamna» (cum i se zicea mamei tot timpul și de către toată lumea, cît a stat în Văleni), nu numai că mi-ar părea lipsit de sens și de șansa vreunei reușite, dar de ce n-aș spune-o?... — presupunînd că aș da de «adevărata» Lina, oare găsirea ei azi nu ar însemna distrugerea totală a celeilalte, a fetiței de 14-15 ani care mi-a rămas atît de bine și de aerian în același timp, conturată în memorie? Și apoi, am eu dreptul de-a o distruge pe «acea» Lina de la cei șase ani ai mei în schimbul unei bătrînele fie și simpatice, fie și fermecătoare, dar pe care azi aș ști bine că n-o mai poate aștepta nici un balcon unde să zboare, în afara celui albastru care dintotdeauna ne așteaptă pe toți? Hélas! si le vent se leve, il faut tenter de revivre... fără să năruim sub vanul moloz al ambițiilor noastre pozitiviste un eșafodaj sau chiar o clădire la care-am lucrat o viață-ntreagă spre-a o păstra întreagă și nealterată. Cînd pînă și rugina poate conserva fierul sub carapacea ei, de ce să-i răpesc eu, în ce mă privește, acest drept amintirii? Mi s-ar părea, cred, că redescoperind-o pe Lina cu vîrsta ei de azi, cea concretă, aș îmbătrîni brusc eu însumi cu cîteva zeci de ani, iar cîștigul acestei cunoașteri faustice, vai! ce mic și de nepreț e față de acela al unui segment din copilăria mea pe care-l pot păstra, de nu etern, dar sigur inalterabil.

Să te păstrezi în «țara minunilor» nu înseamnă neapărat să te minți pe tine însuți ci a conserva, conștient, o calitate sau o trăsătură din ceea ce e divin în omenesc, fără să fie mistică, nici taină.

Am văzut anul trecut expoziția Tut-Ank-Âmmon la Paris. Și geniul acelui împărat ucis (de cine oare, cu atîta certă-ndeminare) la 18 ani, rămîne cu totul de neînțeles, nu numai fiindcă masca lui de aur i-a păstrat trăsăturile și culoarea intacte, ci fiindcă tinerețea lui învinge pînă azi mileniii de uitare și de moarte.

Căci, din fericire, un vis al lumii eterne e visul lumii întregi, un vis al recreării veșnice, sau, dacă vrem, vis al visării eterne e visul lumii-ntregi, dacă prin visare înțelegem re-naștere, re-invenție de sine.

Prin Lina aceea de-acum 50 de ani, eu nu visez la moarte și nici nu sînt atît de arierat încît să cred că-mi voi putea retrăi copilăria (deși lucrul ăsta nu e cu totul exclus), dar imaginea ei îmi e dovada cea mai concretă, singura materială cu putință, că viața nu curge-n haos și că o secundă de supraviețuire asupra sa însuși se preschimbă pentru orice exemplar uman într-o certitudine a biruinței sale asupra morții.

Prin Lina, îngerul meu cu aripi și fostul meu înger gardian, eu nu-mi supraviețuiesc numai fără să mă sinucid dar și — ceea ce mi se pare mult mai important — fără să mă mutilez.

Ea îmi sculptează dinlăuntrul meu o statură și un chip conforme dorinței mele de dăinuire prin invenție și reinvenție neîncetată de sine, un chip pe care nici chiar viscolul, gerul, zăduful sau războiul nu mi-l vor putea mula după voia (dacă întîmplarea are și ea o voie!...) și asemănarea lor.

«Mă vreau dizolvat în tăceri, diafan», asta vrea să spună — și fără cea mai mică urmă de emfază. Iar vocea mea va străbate prin aceste tăceri numai întrucît, asemeni unui vas ancorat profund, își va aduna și grupa într-însa toate celelalte voci care-au precedat-o ca s-o compună. Adică toate celelalte voci egale ei înseși.

(Domnul Ionică Dima a trăit, zdravăn și falnic asemenea unuia din puținii pomi ce-i mai rămăseseră-n grădina unde și eu am copilărit, nu fiindcă eu căzusem dintr-unul din ei și-n felul ăsta scăpasem de două zile de «lecții» ca să le pot dărui invenției și tăcerii, ci fiindcă nici unul din cei trei plumbi pătrunși și rămași în coșul pieptului său n-a putut exploda. N-a putut nu însemnează că n-a vrut, dar însemnează sigur că acest supraviețuitor a trei proprii morți succesive a vrut să-i supraviețuiască și să le biruie. Și mai însemnează că nici o uzină de armament, fie ea și a lui Krupp sau Bohlen nu poate face nici o ispravă cu gloanțele sale, oarbe sau dum-dum, cîtă vreme un om aflat în raza lor de bătaie a luat decizia de a trăi, și de-a trăi egal sieși).

«Doamna» (cum i se zicea mamei tot timpul și de către toată lumea, cît a stat în Văleni)...

..Cine-o fi fost acest înger păzitor al primei mele copilării?...

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mulțumesc autorilor și editurii

Vă trimit aceste rînduri fără altă introducere, în speranța că ele vor fi publicate, ca vor declanșa o discuție vie cu toți tinerii cititori ai revistei.

Acum, cînd «cititorul nu mai este un consumator neutru de bunuri, ci un factor activ în păstrarea culturii, în răspîndirea și înflorirea ei»[1], cînd societatea socialistă ne oferă atîtea posibilități de afirmare, cînd ziarele și revistele oglindesc în paginile lor viața tumultuoasă a omului nou, nu surprinde pe nimeni faptul că un muncitor sau un țăran cooperator, un am simplu în genere, încearcă să-și spună cuvîntul.

Nu toți însă înțeleg acest lucru și revistele, ca și editurile dealtfel, continuă să ne ofere ceea ce în limbaj curent numim maculatură literară. Sînt însă și destule cărți bune, unele chiar foarte bune. Dintre acestea vai aminti unele care m-au făcut să trăiesc cu adevărat: «În miezul unui ev aprins»; «Ethos și cultură sau vocația tinereții» de Ion Dodu Bălan și «Eseu despre personalitate» de Constantin Crișan (aceasta lansată chiar în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej).

Personal voi căuta întotdeauna să îmbin adolescența cu personalitatea, să deosebesc personalitatea de personalism, știind că dialectica vocației înseamnă totdeauna muncă, transpirație, voință, că măsura tuturor lucrărilor este calitatea. Gîndurile mele înregistrau și înainte de lectură această stare de lucruri, acum însă totul parcă are un contur mult mai bine precizat.

Consider deci necesar ca lucrările amintite să fie popularizate, discutate, ori de cîte ori se ivește prilejul. Ar fi una din căile prin care tinerii, mai mult sau mai puțin «bulevardiști», ar porni pe drumul cel bun, și-ar da seama că personalitatea și tinerețea nu sînt chiar așa cum le văd ei. În numele lor și al tuturor tinerilor dornici de o lectură bună, țin să mulțumesc autorilor, Editurii Albatros, care prin colecțiile sale, «Colocviile adolescenței» și «Atitudini», ne oferă lucrări caracteristice vîrstei noastre, opere cu adevărat viabile.

Cornel Galben
lăcătuș, municipiul
Gheorghe Gheorghiu-Dej

1 — I.D. Bălan «Ethos și cultură sau vocația tinereții»

Acest local să fie modificat

Subsemnatul Popescu Eugen, domiciliat în București, calea Ferentarilor 72, Bl. 12, ap. 5, sc. A, et. II, urmaresc în revistă rubrica «Ancheta Flacăra». În cartierul în care locuiesc avem un restaurant bombă cu denumirea de «Dezrobirea», căreia noi, locatarii, îi spunem «Înrobirea». În jurul orelor 11–14 și 19–23, localul este plin de paraziții societății, negustori ambulanți și alții. Chiar dacă un cetățean vrea să vină cu familia nu poate sta la masă că se sperie de ce aude. Plus de asta, în toamna anului 1972, conducerea acestei bombe a angajat și o echipă de lăutari. Dar acum, cu venirea căldurilor, noi, locatarii, deschidem ferestrele și nu mai putem face nici o audiție la radio sau TV că ne acoperă of și iar ofu lăutarilor și vorbele murdare ale consumatorilor. Așa că în numele locatarilor din bloc propunem ca acest local să fie modificat cu linie de autoservire, cu program redus sau să i se dea altă întrebuințare. Cartierul nostru este lipsit de magazin de mobilă, centre de deservire a populației și pe parcurs de trei stații de tramvai mai sînt trei localuri care au același profil.

Eugen Popescu
București

Dacă am avea serviciu

Ne-am gîndit să vă scriem dumneavoastră pentru că sîntem foarte demoralizate. Sîntem două surori: Cristea Elena și Mariana. În momentul de față sîntem eleve la una din școlile generale de 10 ani din Ploiești. Eu am 18 ani, iar Mariana are 17 ani Mama noastră este muncitoare, iar tatăl este maistru cazangiu. A fost și este un meseriaș bun, dar ne-a pricinuit și multe necazuri. Mama este nevoită să plătească chiria și lumina și totodată să cumpere și de mîncare Este foarte greu să stai să aștepți să-ți dea altul de mîncare și să-ți cumpere ce ai nevoie. Mama s-a îmbolnăvit intrînd în concediu de boală, trăim din împrumuturi. Toți plîng, sînt triști și supărați. Aș munci, dar cînd mă duc la bratele de muncă, te țin mereu pe drumuri și nu rezolvi nimic. Am ajuns atît eu cît și Mariana să nu mai putem trăi în așa tensiune. Am vrea din tot sufletul să muncim, să aducem bani în casă (n-aș mai vrea să aud pe nimeni zicîndu-mi «trebuie să-ți dau și ție să mănînci»), s-o ajutăm pe mama și pe surioara noastră mică. Am vrea să muncim oriunde, să avem posibilitatea să ne calificăm la locul de muncă, să ne putem termina și noi liceul la seral, într-un cuvînt să ne recăpătăm încrederea în viață, să devenim oameni cinstiți, drepți și muncitori. Școala, în situația în care sîntem, nu o mai putem termina. Dacă eu și sora mea vom avea serviciu atunci lucrurile se vor schimba

Elena și Mariana Cristea
Ploiești

Răspunsul Consiliului popular al municipiului Ploiești, Comitetul executiv

Restituim scrisoarea înregistrată la nr. 2849 1973 a numitelor Cristea Elena și Mariana, domiciliate în Ploiești, prin care solicită ajutor în angajarea lor în serviciu, comunicîndu-vă că ambele surori au fost repartizate la Uz. Ceramice Ploiești.

Prim-vicepreședinte
Mihai Istrate

De ce a fă-a este vitregă?

Anul acesta se împlinesc 10 ani de cînd am absolvit Facultatea de arte plastice din cadrul fostului Institut pedagogic de 3 ani din București.

Am urmat această facultate animați de idealul unei duble profesii, catedră-artă, pe care ne-o promitea această facultate ca etapă provizorie, urmînd ca după cei trei ani de stagiu să ne continuăm studiile la fără frecvență (așa cum se preciza în prospectul Institutului pedagogic). Ne antrenam de fapt la o muncă de educație artistică și estetică de o amploare, așa cum aveam să ne convingem imediat, fără precedent (era atunci, în 1963, după cîte știm, prima dată cînd școala de cultură generală primea, din patru centre universitare — București, Cluj, Iași, Timișoara — peste 200 de profesori de desen).

Nu bănuiam însă că la dorința noastră firească, legitimă, de a ne completa studiile după respectarea repartizării și a stagiului, deci de a deveni profesori completi, ni se va răspunde cu argumente menite să ne demobilizeze, să ne consume energia și timpul.

Ord. M.E.I. nr. 340/1969 are, în ceea ce ne privește, nu numai caracter restrictiv (continuarea studiilor este posibilă numai la fără frecvență, deși învățămîntul superior de artă cunoaște și practica scutirii parțiale de frecvență), ci și inechitabil (pentru șapte facultăți ale Institutului pedagogic — da, pentru a opta — nu!), dar și limitativ, închis (printre altele, pentru ceilalți absolvenți de învățămînt superior există și dreptul la a doua facultate fără examen de admitere, în timp ce pentru noi nu s-a găsit o soluție în cei șapte ani de cînd tot solicităm...).

Noi vrem să avem studii complete. Toți oamenii din jurul nostru învață, aspiră să se afirme ca personalități depline într-o societate care, ea însăși, este cea mai dreaptă, mai democratică și mai umană. În situația noastră mai sînt peste două mii de colegi în toată țara și e păcat să ne tăiem singuri aripile speranței, idealurilor cărora le-am închinat toată ființa noastră.

Ion Susală și Vasile Mihalache
București

Nu am colaborat cu P.D.

Mă numesc Apostol T. Mircea, am 25 de ani, și sînt frezor la I.I.L. 11 Iunie Călărași, județul Ialomița. Am o problemă de rezolvat care durează din august 1972.

În întreprinderea noastră sîntem doi frezori în două schimburi. Întreprinderea a contractat o lucrare care constă în executarea unor ghidoane de bicicicte. Lucrarea mergea foarte încet, deoarece se executa fiecare ghidon în parte, rezultatul fiind de 40–50 bucăți în opt ore. Colegul meu a făcut un dispozitiv care sporea oarecum numărul de ghidoane, adică de la 50 la 100 în opt ore. Piesele fiind de proastă calitate, faptul a dus la renunțarea la acest dispozitiv, întreprinderea ajungînd în situația de a lucra cu pierderi.

Avînd ideea unui proces tehnologic, care după opinia mea sporea productivitatea, eficiența și calitatea produsului, dar neavînd concursul nici unui cadru tehnic (întîmpinînd și unele greutăți), am început executarea unui dispozitiv care se baza pe alte principii de stringere și alt mod de construcție, care permitea executarea celor patru operații ce erau prevăzute pentru frezarea ghidoanelor. Menționez că sînt două feluri de ghidoane, iar cu dispozitivul colegului se putea executa o singură operație la un singur ghidon. Această neasemănare între dispozitive o dovedește și numărul de ghidoane executate în opt ore, care a crescut de la 100 la 900 bucăți, în același timp calitatea lor fiind mult superioară. Am declarat dispozitivul ca realizare a mea la Serviciul tehnic, pentru aprobare și punerea lui în lucru. N-am primit nici un răspuns de la conducerea întreprinderii. Dispozitivul lucra în scurt timp ghidoanele s-au terminat datorită productivității dispozitivului meu. Totodată am primit și răspunsul comisiei de examinare a dispozitivului, în care se spunea că nu prezintă eficiență. Am depus o contestație după care se intrunește din nou comisia care hotărăște:

— Se aprobă dispozitivul, dar Apostol M. este colaborator al lui Primaru Dumitru (el este colegul din celălalt schimb). Aceasta însemnînd că drepturile trebuiau împărțite cu P.D. Aș vrea să știu:

— Dacă hotărîrea conducerii de a fi colaborator al lui P.D. este justă?

— Ce a determinat conducerea întreprinderii să hotărască prima dată că dispozitivul nu este bun?

Menționez că nu am colaborat cu P.D., din contră.

Mircea T. Apostol
Călărași

La 50 metri de șosea

Am citit în revista «Flacăra» articolul «Aspirație spre civilizație» în care era relatată hotărîrea luată de primarul comunei Axente Sever. Tare aș vrea ca și pe la noi prin comună să se ia cîte o astfel de hotărîre.

Vă voi relata despre ce este vorba:

Mă numesc Comănescu Victoria, profesoara la o școală din comuna Axintele, județul Ilfov. Am terminat facultatea în 1972 și am fost repartizată împreună cu soțul meu în comuna mea natală. Stăm la părinții mei în comuna sus-numită. De cînd am venit în comună încercăm să obținem aprobare pentru instalarea luminii electrice în casă, dar în zadar. Părinții mei au achitat la fel ca toți cetățenii comunei contribuția pentru electrificare. În comună este lumină electrică de circa 10 ani, ba mai mult, în monografia județului Ilfov Axintele figurează comună în întregime electrificată. Nu înțeleg cum acolo scrie acest lucru și în realitate nu este așa, mai sînt încă străzi neelectrificate.

Nici nu vă imaginați cît de greu este să citești la lumina unei lămpi. Sîntem și noi intelectuali și cîte nu avem de citit. Am vrea și noi să avem un televizor că la țară alte mijloace de distracție nu sînt. Casa noastră este așezată pe o stradă din șoseaua principală la numai 50 metri de aceasta (a doua casă de la șosea). În curtea noastră bate lumina becului de la vecinul care stă la șosea și noi nu putem instala lumină electrică.

Victoria Comănescu
comuna Axintele, județul Ilfov

Răspunsul Consiliului popular al județului Ilfov, Direcția tehnică investiții

Urmare adresei dv. nr. 2816/1973, referitor la sesizarea tovarășei profesoare Comănescu Victoria din comuna Axintele, vă informăm că prin adresa nr. 1825/88 din 2 iulie a.c, semnată de tovarășul prim-vicepreședinte Ion Medrea, s-au dat dispoziții Comitetului executiv al Consiliului popular al comunei Axintele să ia măsuri de convocare a adunării cetățenilor în anul 1973.

Adunarea cetățenilor va stabili noi contribuții voluntare bănești pe fiecare familie din comună în funcție de valoarea lucrărilor necesare în așa fel ca pe baza fondurilor ce se vor strînge să se electrifice complet comuna Axintele.

Director
inginer Oct. Vatman
Șef serviciu tehnic energetic
inginer Alex. Cristureanu

Protejați livezile pe rod

Subsemnatul Cîmpeanu Aurelian, pensionar invalid gr. I, domiciliat în str. Mărășești nr. 35, orașul Tg. Neamț întreb prin revista «Flacăra» fururile din orașul nostru: de ce nu se protejează livezile cu pomi fructiferi? La noi în oraș sînt cîteva livezi de pomi fructiferi pe rod de soiuri alese, aferente clădirilor, și care sînt supuse tăierii pentru a se construi blocuri în locul lor.

Orașul nostru are un centru vechi, cu case dărăpănate și ruinate, — chiar nelocuite —, precum și alte locuri virane unde s-ar putea construi zeci de blocuri, fără a se distruge pomii fructiferi pe rod și de soiuri alese (pergamute, ionatan etc.) aferente caselor de locuit.

A. Cîmpeanu
Tg. Neamț

Nu numai centrul contează

Sînt salariat al unei întreprinderi din Bacău și prin natura serviciului am umblat prin mai multe orașe ale patriei noastre în care grija pentru înfrumusețare este pe aceeași treaptă cu participarea la toate celelalte activități productive.

Într-una din aceste zile am poposit în Pașcani, orașul în care s-a născut Mihail Sadoveanu. Frumos și bine gospodărit centrul orașului! Pomii, peluzele cu flori și iarbă, bine întreținute, îți dau senzația că te afli pe un bulevard al unei mari metropole lipsite de poluare. Am avut curiozitatea de a vedea și Muzeul «Mihai Sadoveanu», recent înființat, găzduit de fostul conac boieresc, actualmente «Casa pionierului» din Pașcani. Muzeul «Mihail Sadoveanu» închis. N-am reușit să aflu nici programul de vizitare (poate că nici nu există!). Am plecat în căutarea unei bănci, dar cele cinci-șase care există într-un parc destul de mare erau ocupate de mame și dădace ale copiilor ce alergau pe aleile năpădite de buruieni. În spatele «Casei pionierului»: dezolare. O clădire jumătate dărîmată, un bazin fără apă, dădeau un aspect jalnic. Un W.C. care se afla la două-trei sute de metri de policlinica M.S., necurățat de ani de zile poate. Alături de clădirea dărîmată, un fost cinematograf-grădină. Ieșirea din «parc» este străjuită de cele mai curioase specii de buruieni, crescute în grupi care aparținuseră cîndva unor sere de flori (ieșirea spre PECO). În mintea mea s-au născut atunci cîteva întrebări pe care doresc a le pune imediat pe hîrtie:

— Unde vizionează oare un spectacol în aer liber păsărimea, în cursul verii, pentru că altă grădină de vară nu mai există?!

— N-a costat oare bani amenajarea acestui lăcaș de cultură?

— Este posibil oare atît prost-gust artistic la gospodarii orașului pentru o muncă cheltuită cîndva spre folos obștesc?

— Locuitori ai Pașcaniului nu participați la întrecerea între orașele patriei privind gospodărirea locului natal?

Petre Manu
Bacău, str. Stadionului nr. 11

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

PENTRU
ANUL
ȘCOLAR
1973–74

Copiii cresc...
Cumpărați-le din vreme,
de la magazinele de specialitate,

UNIFORME ȘCOLARE

- **Pentru băieți și fete**
- **Pentru toate clasele**
- **Pentru toate taliile**

A FI EROINĂ... «De acum înainte nu voi mai avea o zi liniștită în viața mea: o asemenea cinstire te obligă să te depășești tot timpul pe tine însăți. Cuvîntul «nu» va dispărea din limbajul meu, indiferent cît de dificilă ar fi sarcina ce mi s-ar încredința». Din mărturisirile făcute zilele acestea reporterului de către Florica Antal, prima — și proaspăta — Eroină a Muncii Socialiste a județului Bihor, rîhuitoare la «Solidaritatea». (S. Faur)

UN MARIAJ SOLID: ARTA ȘI INDUSTRIA. Credincioasă sie însăși și principiilor sale de bună colaborare cu arta, Centrala industriei sticlei și ceramicii fine a deschis larg artiștilor porțile fabricilor sale: trei simpozioane naționale — de porțelan la Cluj, de faianță la Sighișoara și de sticlărie la Tomești — vor realiza practic fuziunea artei cu industria, ducînd la îmbogățirea sortimentelor prin executarea unor lucrări de artă modernă decorativă și utilitară. (Dragomir Istrate)

CEL MAI LENT LIFT DIN BUCUREȘTI se pare a fi cel care funcționează la Institutul de fiziologie normală și patologică. Dar nu din vina întreprinderii de specialitate care se ocupă de *circulația* pe verticală, ci pur și simplu din grija față de bolnavi. A cui o fi fost ideea, că e bună, chiar dacă cel sănătoși se grăbesc. (Lucian Teodorescu)

APROZARIADA (II). — Tovarășe director, ați fost vreodată într-un aprozar ca simplu cumpărător? Nu în inspecție, să fie clar...

Întrebarea asta nu am pus-o niciunui director din I.L.F., dar poate că într-o zi cineva o va pune totuși. Oare cum va suna răspunsul? (Mircea Fodoreanu)

APROZARIADA (III). Cele 5 splendide aprozare din Piața Amzei (noi, sclipitoare, spațioase, pline de lumină și, uneori, de marfă) stau închise cinci ore în toiul zilei (de la 11 la 16), deoarece I.L.F. ține morțiș la niște principii anticomerciale. Să își decaleze programul, astfel ca din zori pînă-n noapte cel puțin una *din unități să fie deschisă*? Doamne ferește! Că gostaturile țin deschis non-stop de la 7 la 21 se știe, dar cei de la Gostat nu sînt oameni serioși... Bine că cel puțin Piața Amzei nu e nedreptățită: în toate piețele din țară unde sînt mai multe aprozare *lucrurile* merg la fel. (M. Fodoreanu)

ATENȚIE VOINICE!! A fost inaugurată noua bază sportivă pentru tineret «Voinicelui», dotată cu terenuri de tenis, handbal, volei, baschet, piste de atletism, popice și carting. Clubul are amenajări pentru jocuri de șah și tenis de masă, jocuri mecanice, precum și vestiare și magazii cu echipament pentru 1 000 de copii. Clauză din regulament: la bază au acces numai «voinicii» la învățătură, cei cu note peste 7, iar dreptul la echipament gratuit revine numai posesorilor notelor de 9 și 10. Deci, spre aducere aminte: «Mens sana in corpore sano!» (E Munteanu)

PRĂJITURI CU GLAZURĂ DE CEAPĂ. La cofetăria «Corso» din Arad au acces numai femeile (pe terasa de pe trotuar se primesc și bărbați). Exclusivitatea se referea, pînă de *curînd*, și la cofeturi. Mai-marii comersanților din municipiu obligă, mai nou, sus-numita cofetărie să vîndă și salată orientală. Fistic, ciocolată și ceapă tăiată mărunt. (Viorica Ciorbagiu)

SCURTCIRCUIT. Deși era gestionar la secția de radio-televiziune a cooperativei meșteșugărești «Munca colectivă» (Vălenii de Munte, județul Prahova), Virgiliu Iliescu a preferat să se profileze pe munca individuală: a sustras din gestiune piese în valoare de peste 80 000 lei pentru a face reparații pe cont propriu. Acum, cu Iliescu s-a întîmplat *un scurtcircuit*... (Lionel Nițescu)

PATRU IZVOARE. La Cucuteni (Iași) s-au captat patru izvoare de apă minerală. Astfel, localitatea aceasta, importantă ca referință arheologică, devine importantă și ca obiectiv turistic și balnear. (Vasilica Tudor)

COLECȚII. Marioara Bolgovici din Arad era o colecționară pasionată. Colecționa, de regulă, obiecte de la turiști străini. După aceea, filotimă, împărțea la alții — la preț de speculă — trofeele din colecția sa. Și uite azi așa, mîine așa, nu s-a lăsat pînă n-a colectat ceva la care nu se aștepta. (Agneta Fluturaș)

CLASA ÎNTÎI! În vagoanele de clasa întîi ale C.F.R. au început să lipsească sistematic husele, mochetele și alte accesorii «de lux». În schimb, o persistentă murdărie, țiuitul strident al lămpilor cu neon, culoarea de jeg lucios a perdelelor. Călătorii se mai arată încă mirați de prezența unor rudimente de veioze electrice care, după cîte-și amintește lumea, nu au funcționat niciodată prea bine. (L. Voica)

FURDALELE: 15 LEI KILOGRAMUL. Dacă nu știați cumva ce înseamnă furdalele — cele care se vindeau pe mai nimic: 5 lei kilogramul — aflați acum: sînt mici petice de blană, deșeuri ce cădeau de la croitul hainelor și care erau practic nefolosite pînă acum. O inițiativă sănătoasă a blănarilor de la fabrica orădeană «1 Mai» a dat furdalelor o rațiune de existență și o valoare triplă: puse cap la cap ele se alcătuiesc în călduroase șube de protecție, care ridică valoarea resturilor de blană la 15 lei kilogramul (D. Istrate)

CITIM, DAR NU ÎNȚELEGEM. Se poate citi prin toate troleibuzele următorul afiș: «Părinți și elevi, *uniforme* școlare măsuri *excepționale* puteți procura prin» ...și urmează enumerarea unităților care vînd asemenea măsuri. Ne-am întrebat și noi ce fel de măsuri vor fi acelea, măsuri de regi, măsuri pentru viitoare stele de cinema, pentru copii minune, pentru prinți aflați la școlarizare? Cineva ne-a sugerat că poate e vorba de măsuri pentru corpuri mai dificile, dar nu ne-a venit a crede. Prea e frumos așa, măsuri de regi! (L. Teodorescu)

JUCAȚI PE 35! Vindem gratis *un pont* la loterie. *Numărul* 35 este aproape sigur număr cîștigător. Deducția e simplă; cine prinde, după o lungă așteptare, mașina 35, se poate socoti un om norocos pe ziua respectivă. Un pont asemănător am mai vîndut nu demult, *numărul 76*. Și n-am mințit! (V. Tudor)

AUTORII? ABSENȚI! Pe plicurile de corespondență sînt reproduse adeseori opere de artă din patrimoniul național și universal. Intenția e bună. Dar de ce lipsesc autorii tablourilor? De neînțeles! (C. Ugleșici)

ODATĂ CU TOAMNA, ȘI POEZIA. La 1 septembrie, la Teatrul «Bulandra» încep repetițiile pentru «Poezie și muzică» — Mariana Mihuț, Ion Caramitru, Virgil Ogășanu, Florian Pittiș și formația «Sfinx». Așteptăm cu nerăbdare, după succesul de anul trecut, premiera. (A. Fluturaș)

ÎN CURÎND, CENACLUL FLACĂRA. De luni 17 septembrie, săptămînal, Cenaclul Flacăra. În numărul viitor — amănunte!

LIBER, TEAȘCĂ ÎȘI SCRIE AMINTIRILE. După propriile mărturisiri, binecunoscutul antrenor C. Teașcă, supranumit și «marele pitic», lucrează la o carte de amintiri intitulată, deocamdată, «Jos laba de pe Teașcă». (Iulian Neacșu)

RĂSPUNSURI ÎN DOI PERI. Mulți *dintre* șoferii și taxatorii de autobuze din București refuză cu încăpățînare să poarte ecusoanele. Mai mult, cînd sînt întrebați ce număr au, răspund cu obrăznicie: «41 la pantofi și 38 la guler. E bine?» Nu e bine (L. Voica)

FRAȚII CHIVU, REDIVIVUS În Piața Amzei s-a redeschis zilele acestea restaurantul «*Minion*» (renovat!) condus de frații Chivu. Faima lor este binecunoscută și dovedită. Dorim ca odată cu această știre să mai avem ocazia să scriem și despre alte localuri în care prețul-calitate să își dă de fiecare dată întîlnire cu bunul-simț, și — ce splendid! — cu onestitatea. (Eugen Seceleanu)

BRÎNZĂ CU PORECLĂ. Magazinul din hala «7 Noiembrie» *București. Raionul de brînzeturi*. Un client o întreabă pe fata care vinde la tejghea: «Brînză Nasal aveți, domnișoară?» Fata dă o replică iute: «Ce nasal, dom'le! Mă iei la mișto?!» O femeie intervine în discuție: «E foarte serios! Există, într-adevăr, o brînză cu numele acesta», «Eu nu știu! O fi vreo poreclă» — se apără îndîrjită tînăra în halat alb. Oare cine o fi poreclit-o «vînzătoare»? (A. Fluturaș)

PLANETELE... PLÎNG LA ARAD. A fost odată, în vecinătatea gării din Arad, un parc cu bănci și cu răcoarea castanilor bătrîni, pentru odihna drumeților. De peste doi ani s-a împrejmuit cu acel gard care, știe oricine, înseamnă șantier în lucru. Dar șantierul nu s-a deschis nici pînă în zilele noastre. Edilii municipiului nu se pot decide ce să construiască acolo: un hotel, un *bloc, un... o...* Fostul parc are intrarea liberă, dar bănci nu mai sînt. Se depozitează, în schimb, tot ce vrei și ce nu vrei. Gardul împrejmuitor a început să atîrne, obosit. Doar într-un colț mai rezistă afișul, vechi și el, de un an: «Planetele rîd sub cupolă». Nu mai rîd și nici nu se află sub cupolă. Plîng de-a binelea, sub castanii din Arad. (Viorica Ciorbagiu)

PEȘTERA NECUNOSCUTĂ. În județul Vrancea, în apropiere de satul Bistrița, s-au descoperit oase aparținînd unor urși de peșteră și diferite urme de viață omenească datînd din epoca preistorică. Ulterior, s-a descoperit și o peșteră care a și început să fie explorată. (Alexandru Papilian)

VIN APELE: MEDITEAZĂ EDILII. Deși promisă de cîțiva ani de către autoritățile locale, *desfundarea «Văii Visa» din cadrul* orașului Ocna Sibiului-Băi, nu s-a realizat nici pînă acum. Drept pentru care locuințele din zona «Căciulata» (partea de jos a orașului) beneficiază de inundații permanente, case în șir primind «tulburătoarea» vizită a apelor pînă către jumătatea pereților... În plus, sînt distruse sistematic grădinile de zarzavat! Nu *e bine!...* (Horia Pătrașcu)

ȘEFUL A FOST DE ACORD. Grigore Gheorghe, fost gestionar la un magazin ținînd de Agrocoop Buzău, a sustras 40 500 lei din vînzarea produselor. Dar poanta e alta: pentru ascunderea activităților sale ilicite, el a întocmit procese verbale fictive de scădere, avînd *consimțămîntul* conducerii. Numai că de ce i-a fost frică, n-a scăpat. (Lionel Nițescu)

CINE A PIERDUT UN POD? Să se adreseze întreprinderii mecanice Roman, în curtea căreia se găsește nefolosit un pod metalic în valoare de peste două *milioane* de lei și pentru care se plătește un amortisment anual de 382 320 lei. (Lionel Nițescu)

O PROBLEMĂ DE ESTETICĂ. Edilii Bacăului s-au gîndit să înfrumusețeze centrul orașului cu o casă de mode. Aceasta însă numai dacă privești *firma*. De departe, aspectul ei se apropie *mai curînd de al unei cazemate*: mică, cenușie, din beton și nealiniată cu celelalte clădiri din imediata vecinătate. (Iulia Moldoveanu)

PÎINE PROASPĂTĂ LA FOCȘANI. La Fabrica de produse de panificație de la *Focșani* intrată în funcțiune cu două *luni mai devreme*, specialiștii au introdus un ameliorant, obținut în urma cercetărilor proprii. Acesta menține pîinea în stare proaspătă timp mai îndelungat decît cel obișnuit. (L. Voica)

REFREN: O BUTELIE... De peste 3 luni, locuitorii «de baștină» ai Ocnei Sibiului nu-și pot procura butelii de aragaz!... Rămîne doar să privească, cu jind, micro-buteliile turiștilor aflați în trecere. (Horia Pătrașcu)

«COPILUL PE GÎNDURI» NE-A PUS PE GÎNDURI. *Doriți «scene tari», «secvențe de groază», doriți să vedeți «monștri»?!* Nu aveți decît să intrați într-un magazin de jucării, pentru a admira în voie un ultim produs al fabricilor noastre de acest gen: un soi de animal din plastic roz, inticulat — *sublim* — «Copil pe gînduri». (D. Istrate)

A ÎNCASAT-O. Lui Dumitru Diblea îi plac lucrurile temeinice. Dacă fură un libret C.E.C., apoi fură și buletinul păgubașului. Așa a procedat el cu N. Anușca, muncitor la I.A.S. Negru Vodă, județul Constanța, și a încasat de la *diferite* agenții C.E.C. 18 500 lei. La urmă însă a încasat ceva ce nu figura pe carnetul de economii. (Lionel Nițescu)

CETĂȚENII HARNICI PRODUC MILIOANE. Sute de mii de cetățeni au realizat prin muncă patriotică *construcții* edilitare-gospodărești. Realizările obținute în județul Iași sînt în valoare de 150 de milioane lei; în județul Maramureș, cu 30 milioane lei mai mult decît era prevăzut inițial și în județul Harghita, lucrările efectuate sînt de peste 60 milioane lei. Bravo lor! (L. *Teodorescu*)

NU ÎNTÎRZIAȚI LA MODERN! Foarte bine procedează corpul administrativ al cinematografului *Modern* care nu lasă pe întîrziați să tulbure liniștea vizionării spectatorilor corecți Dacă e... Modern! *(V. Tudor)*

FILANTROPUL AUTOMAT. Cu *numai* trei lei puteți vorbi cît vă poftește inima cu orice localitate din țară. Unde-i chilipirul ăsta? veți întreba. Răspuns: la poșta orașului Alexandria, folosind unul din cele două aparate telefonice interurbane automate. Drept dovadă că așa este, convorbirea avută cu un amic în ziua de 22 august. După 15 minute l-am întrebat iritat: Bine omule, vrei să-ți irosești toți banii? Aș!, fu răspunsul său. Cu Oradea am vorbit o jumătate de ceas; ăsta-i filantrop, nu telefon! Te costă doar 3 lei pornirea, restul e gratis. Interesantă inovație! (E. Munteanu)

DE LA PRIMĂRIE-N SUS! Mai sus cu un kilometru de primăria comunei Stîlpeni-Argeș se află un spațios cămin cultural. În ziua de 21 august, în acest cămin se găseau 50 de lăzi cu sticle goale și peste 200 de pahare și *farfurii*. Ușile *din interior* erau date de perete, scaunele depozitate pe scenă, podeaua nemăturată. Ce-ar fi ca tovarășul primar să se plimbe și de la... primărie-n sus? (L. Popescu)

MAIDAN MODERN. Curtea școlii nr. 76 s-a îmbogățit cu o platformă din beton ce se vrea teren de sport. A fost amenajat în larmă și a costat peste 100 000 lei (inclusiv *gardul*). Mai marii sau mai micii cartierului Vitan își revendică însă drepturile: «A fost maidanul nostru și maidan va rămîne!» Și vorba le e faptă. Cît e ziulica de mare se practică acolo un fel de fotbal (cîte doi pe metru pătrat), se încearcă bicicletele și motocicletele, se cîntă la chitară și se joacă zdravăn barbut. Toate deodată, spre disperarea locatarilor din blocurile alăturate. Bună treabă făcură cei din conducerea școlii. Mai aveți bani? Vă mai dăm cîteva adrese... (E. Munteanu)

EU, SOȚIA ȘI DOI FRAȚI. «Unul dintre fruntașii secției noastre, spun tumătorii de la întreprinderea «Timpuri noi», este *comunistul* Marin Turcu. În afară de muncă, viața acestui om este legată de uzină și prin altceva...

— Cînd am întrebat de dumneavoastră, tovarășe Turcu, am fost la rîndul meu întrebat: «Care din ei?» Sînteți mai mulți cu numele ăsta?

— Patru. Eu, soția și doi frați. Lucrăm cu toții de pe vremea uceniciei și sînt sigur că de aici vom ieși la pensie...

Patru. La mai mulți, tovarășe Turcu! (E. Munteanu)

CHIBRITURI CU ȘTAMPILĂ. În Brăila circulă zvonul că Fabrica de chibrituri, în urma reclamațiilor primite, va aplica pe fiecare cutie o ștampilă cu *numărul* bețelor conținute. Tehnic vorbind, inovația e posibilă, deși deloc ușoară. Mai greu va fi să coincidă ce scrie pe cutie cu ce e înăuntru. Oricum: succes! (N. Cristache)

CINSTIT, CUMINTE ȘI INOFENSIV. Ultimul slogan apărut pe un camion sună așa: Înainte de a lucra, gîndește-te la familia ta! Sinistru, nu? Rămîn, de aceea, la *genul de anunț clasic*, cum se poate vedea în studioul «Buftea»: Fiecare salariat, un exemplu la locul de muncă! Cinstit, cuminte și inofensiv. (N. Cristache)

STICLA SE ȚINE DE CUVÎNT. Centrala industriei sticlei și ceramicii fine ne-a făgăduit — cu ocazia unor expoziții festive — marea cu sarea, întruchipate în servicii utilitare și obiecte decorative de mare gust și modernitate. «Stirex-lux», magazinul deschis pe Calea Victoriei, dovedește că producătorii din branșă s-au ținut frumos de cuvînt, oferind galeuri, cristaluri românești, piese din sticlă și faianță, ieftine, dar de mare rafinament. La mai multe! (S. Faur)

Actualul șef al gării din Mizil se numește Gheorghe Eugen și este venit de un an și jumătate de la Buzău. «Am acceptat un oraș destul de acceptabil», îmi spune și pînă să notez într-o birou un subordonat al său. «Dom' șef, zice, mai dați-mi un creion, pe cel vechi l-am uitat în curte și nu știu care mi l-a luat».

I se dă un creion și discuția continuă. «La noi, în calea ferată se lucrează absolut instructional, afară de cazurile cînd oamenii nu sînt sinceri. Ei nu sînt sinceri în scopul să iasă din încurcătură și să nu-și asume culpa... În 24 de ore gara de aici emite 1 000 de bilete de călătorie».

Între cîte trenuri accelerate trec și nu opresc în Mizil. Zice: Numai puțin, să mă informez exact. Iese și revine: 18. Dacă 606, de pildă, ar opri aici, mizileanul plecat de aici în jurul orei 4,30 ar fi în București la 6,36. Așa însă nu e, dar curînd se face o ședință cu propuneri pentru noul «Mers al trenurilor» și poate vom face ceva.

Călătoria spre Mizil a fost promițătoare. Personalul 5002, plin ochi de mizileni întorși de la locurile de muncă din Ploiești, respira o atmosferă de puternică prietenie. O femeie spune soțului într-o haltă: «Uite-l pe Gică, Ricăr». Numitul Rică coboară fulgerător și schimbă o strîngere de mînă cu bărbatul zis Gică, avînd în mînă o pungă de material plastic pe care stă scris: TOURIST SHOP. TOURIST LODEN. TOURIST. Un bărbat înalt comunică altuia, tot înalt: «Al meu săracu' n-a văzut mămăliga de 10 luni, dar vine el acasă». Înțeleg, între două stații, că e vorba de un fiu student la Timișoara și aflat acum la practică în județul Bistrița-Năsăud. În același tren, Ilie Petre, domiciliat în Mizil, strada Bradului nr. 12, se plînge de proastele condiții oferite navetiștilor, de faptul că numărul mare de călători «creează discuții la liniște». El, Ilie Petre, mi-a mai spus un lucru care m-a pus pe gînduri. Îl întrebam de Mizil, cum e viața, care-i sînt perspectivele. Zice: Că-i frumos, că-i curat, asta e situația. M-a întrebat de unde sînt și am spus: din București. Spune: Dacă puteți treceți pe la statistică, veți afla că societate înseamnă timp.

N-am trecut pe la statistică convins fiind că lucrurile stau așa. În Mizilul ultimilor ani s-au construit o fabrică de somiere și una de mobilă. Pentru a face față noilor industrii și pentru a se pregăti pentru cele viitoare, localnicii, care la vremea potrivită n-au avut timp să iubească școala — resemnîndu-se cu rolul de mizileni — atacă acum seralul și fără frecvență și nu de puține ori reușesc

Am văzut pe străzi oameni îmbrăcați în haine de duminică, deși era sîmbătă. Am auzit următoarele «La matematica nu poți ieși din sfera lui zero». La grădina de vară a orașului, la o masă, alături de pahare se afla o

dacă puteți, treceți pe la statistică veți afla că societate înseamnă timp

programă analitică. Misterul acesta cultural s-a dezlegat totuși: sesiune pentru bacalaureat. Cu subiectele «Pădurea spînzuraților» și «Surîsul Hiroshimei», Matei Crin a luat examenul la română și speră să-și schimbe viața: crede că se va muta în altă parte.

Anton Romulus, venit de la Ploiești aici la Mizil pentru a pune capăt unor ani obositori de fără frecvență, a convins comisia de justețea afirmațiilor sale privind «împărat și proletar» și «Romanul istoric la Sadoveanu». Profesorul Drăgăneanu I. Constantin, directorul liceului,de 13 ani în Mizil — avînd specialitatea limba și literatura română — îmi spune că n-a lăsat pe nimeni niciodată repetent pe «baza» lui I.L. Caragiale. «Îi rog de cînd sînt mici să citească schița «O zi solemnă», pentru că este vorba despre orașul nostru. Are un stil schița asta, ce să mai vorbim. Noi, corpul didactic al Mizilului, luptăm să-i facem accesibili pe Blaga și Barbu Ion, Eugen e demult accesibil în Mizil. Orașul e frumos, curat, aprovizionarea ține pasul cu nevoile noastre de mîncare și îmbrăcăminte. Îmi place mai mult decît Ploieștiul».

Gestionarul magazinului 63 (electrice) nu este chiar așa de încîntat. «Lipsesc articolele care costă puțin. Becuri, rezistențe la frigidere. În schimb, vă rog să notați o chestiune bună și caracteristică acestui oraș: vindem anual 60 de acordeoane. De ce? Nu numai pentru că localnicii le iubesc, ci și pentru că nu pot cînta fără ele». În magazin, Rodica Chivu, care a reușit la admitere la școala profesională din București, își cumpără un ceas de mînă cu banii primiți de la mama sa,Maria. «Băiatului nu i-am luat eu. Și-a luat din banii lui: e ajutor de mecanic pe diesel. Rodica e o fată bună și harnică și sper să nu-l piardă și să nu-și uite părinții cînd va deveni muncitoare calificată »

E teribil de cald în Mizil, dar asta nu împiedică familia fostului profesor Ghinea să se mute de pe strada Tudor Vladimirescu pe Nicolae Bălcescu, aproape de farmacie. În interiorul acesteia stă scris: Conform ordinului 271/1972 anestezicele locale se vînd cu prescripție medicală. E vorba, desigur, de anestezicele care alină durerea în anumite părți ale corpului și nu numai în orașul Mizil.

Inscripțiile de tot soiul, anunțurile, etichetele au un farmec de necontestat: «Liceul teoretic organizează în ziua de 21 august o drumeție la Băile Boboci. Plecarea de la școala nouă la ora 8». «Gospodine! Mențineți finețea și suplețea mîinilor dv. spălînd lenjeria casei la Ploiești, la prețuri convenabile». «Ați știut? Covoarele curățate dau interiorului dv. un aspect deosebit de plăcut prin centrele de curățătorie ale cooperativei «Confecția» Ploiești». Într-o tutungerie, în vitrină, pe două creioane este așezată artistic o bucățică de hîrtie: «creion negru 0,90 lei, creion chimic, 1,70 lei». Pe gardul grădinii de vară din centru este așezat un crap mare de tablă. Pe burta lui stă scris «Prăjit. Plachie. Saramură.» Cîteva cooperative își au pe generic posibila definiție a șprițului: Ape minerale și vinuri îmbuteliate. În centrul orașului, cu ajutorul panoului «Citiți-mă» sînt desconspirați cititorii fruntași ai orașului. Printre ei Ghiță Marian, strada Mihai Bravu nr. 66,și Ioachim Ștefan, bulevardul Gării nr. 64. Alături de singurul cinematograf, la care rulează filmul «Nici un moment de plictiseală», se află cutia cu propuneri și sesizări. Nu s-a mai umblat la ea și poate pe bună dreptate. Cu ajutorul unui băț de chibrit scot o sesizare: Rog personal Mirică.

În fața oficiului P.T.T.R. o mamă își îndeamnă singurul ei fiu: «Scrie-i, și-așa plouă». Băiatul acceptă numai pentru că «Titi mi-a fost maistru la uzină și m-a ajutat ca între neamuri».

În orașul Mizil (județul Prahova) sarcina de a interpreta arii din opera «Cavaleria rusticană» la grădina de vară din apropierea gării revine lui Costică Ghilan. Se descurcă destul de bine avînd o vioară proprie și glasul altuia, parcă. Adică al acelui Costică Ghilan de acum 15-20 de ani cînd Nae Done ducea în birja proprie cetățeni dispuși să investească parale în orașul Mizil. Azi, lovit de numărul tot mai mare de cetățeni dispuși să cîștige parale și nu să investească și de autobuzele care circulă rar, dar vesel, Nae Done are trăsura în șop (nu SHOP) și sub ea dorm găinile ce-i vor umple duminicile la prînz. Sigur, progresul este necruțător și mizilenii înțeleg acest lucru. Degeaba Costică Ghilan afirmă cîntînd: «Că mîine-i poimîne/ Și ne oftăm tinerețea», sau «Azi e greu ca să cunoști trecutul/ Unui om ce-a fost în viața lui». Mizilenii știu că a afla azi trecutul unui om e un fleac, după cum știu că mîine nu vor ofta, ci vor munci, se vor plimba pe strada Ștefan cel Mare sau Eroilor sau vor citi rînduri pline de simpatie pentru orașul lor.

Eugen SECELEANU

Fotografii de Elena GHERA

În imagine sînt acordeoane, iar pe străzi va fi muzică.

Așa a fost pe vremea noastră, par a spune găinile puilor.

«Du-mă acasă măi tramvai» — cîntă Nea Costică În Mizil nu sînt tramvaie și deplasarea de mîine la bacalaureat se va face «per pedes» chiar dacă e vorba de examenul la română.

Timpul peste care Chivu Rodica își va părăsi familia a început să fie numărat.

În aproape o oră ajungi de la Ploiești la Mizil și n-ai să regreți.

Peste acest pește din tablă s-a abătut o fantezie cît se poate de omenească.

cura de fructe sau cura de... vînt

Nu am nimic împotriva gimnasticii de dimineață, ba din contra... fiind o fire sportivă, orice prilej care mi se ivește sînt gata să-l folosesc pentru fortificare. Televizorul a început să mă pasioneze. Îi cunosc programul punct cu punct. Îl urmăresc cu înverșunare. Îi urmez sfaturile și iată, îmi dă prilejul de mai mult timp încoace să nu am astîmpăr nici duminica dis-de-dimineață. Decid deci să fac cîteva exerciții de gimnastică recomandate de programul său. Pe micul ecran doi gimnaști de meserie, în aer liber, pe o pajiște înverzită, cu gazon bine crescut, fac diferite mișcări cu brațele, cu trunchiul, răsuciri, lumînări, flotări etc. Neputînd să scot la repezeală televizorul în grădină și nici măcar pe balcon (îmi lipsește), fac gimnastica în odaie. Mă întind pe jos dar nu am loc (de mobile), aștept un exercițiu mai adecvat terenului meu, și privesc ca la un film cum un băiat și o fată se cufundă în iarbă, se zvîrcolesc ca peștii în apă și respiră adînc. Mă întreb dacă este vreun telespectator care și-a instalat televizorul pe o pajiște? Dacă nu, atunci de ce nu se dau exerciții de gimnastică adecvate interioarelor unde se poate folosi recuzita camerei drept instrumente ajutătoare exercițiilor sau să nu se mai dea deloc că de seriale nu ducem lipsă. Dar emisiunea intitulată «Bună dimineața» încă nu s-a terminat. Ni se spune în continuare că fructele sînt bune de mîncat și n-ar strica să facem o cură de pere, de exemplu. Să mîncăm două zile pe săptămînă numai fructe, cinci mese a 300 grame fructe fiecare, la care putem adăuga suc de... fructe sau ceai. Nu este rău ca din cînd în cînd să ni se recomande cîte o cură de fructe, de aer, de mișcare, dar ar trebui cu această ocazie să mai aflăm și cîte ceva nou, dacă există, despre curele respective, dacă nu, să nu ni se vorbească despre fructe ca și cum nu s-a mai auzit pînă acum de așa ceva.

Tot un fel de «cură» este și «Gala lunilor,» care a ajuns la finele lui august trăgîndu-și sufletul. Fantezia realizatorilor s-a întrecut pe sine cînd..., îndrăznind, regizorul a pus jobene în «capul» camerelor de luat vederi, al reflectoarelor, le-a personificat dacă mă pot exprima așa și le-a făcut să-și laude în cîntec și mișcare contribuția lor la «gală». Am văzut cum reflectorul «face cu ochiul», cum camera de luat vederi se dezmembrează, dansînd de mama focului de îi sărea pălăria de pe creștet, le-am văzut deci la treabă și m-au impresionat atît de mult, că le-am visat.

Trebuie să menționez și de această dată prezența salutară a unor artiști valoroși care încearcă să salveze printr-un bun joc de scenă textele nesemnate pe care le rostesc. Dem Rădulescu alături de Mișu Fotino și Sandu Sticlaru dau din resursele proprii umor unor însăilări despre «colecționarii» de folclor. O notă aparte merită contribuția naistului Gheorghe Zamfir, un artist cu sufletul pe buze care face ca naiul său să vibreze de emoție și melodie. Florin Piersic, de data aceasta mai reținut, își pune farmecul său personal pentru a da bună dispoziție unui spectacol fără ritm.

Promit ca în luna septembrie, cînd spectacolul se va ocupa de culesul viilor, să mă duc la un film...

Coman ȘOVA

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

nu-urile medicului și păcatele omului modern

Nu demult, într-o emisiune de informare medicală a televiziunii, un eminent confrate făcea o remarcă plină de miez: medicul îl promovează poate prea insistent pe NU. Asta să *nu* faci, asta *nu* e voie.

Drept este și că omul zilelor noastre se află într-un hățiș de agresivități. Printre ele se află factorii de risc ambientali, în care se cuprind nocivitățile din mediul înconjurător. Nu mai puțin periculoși sînt factorii de risc comportamentali, născuți din greșelile pe care le comitem cu toții în maniera de a ne organiza viața, sau mai bine-zis de a nu ne-o organiza și a lăsa să curgă toate la voia întîmplării. De fapt, numai noțiunea «factor de risc» este relativ nouă. Pentru că factorii de risc, inclusiv cei comportamentali, adică păcatele omului împotriva sănătății sale, sînt vechi de cînd lumea. Cei puțin sînt vechi de pe vremea cînd îi inspirau lui Seneca celebrul aforism «omul nu moare, ci se omoară». Și au trecut de atunci aproape douăzeci de secole...

Dacă așa se prezintă situația, se ridică o tulburătoare întrebare în legătură cu oportunitatea nu-urilor medicului. Totuși, contradicția e numai aparentă! Să încercăm a dovedi acest lucru cu ajutorul unei mici sinteze, în opt puncte, conținînd cîteva principale recomandări medicale general valabile pentru contemporanii noștri:

1. Reamintiți-vă de imensa valoare a *cumpătării* pentru o viață îndelungată în plină sănătate. Opuneți-vă excesului de făinoase, dulciuri și grăsimi. Acordați, pe masa dumneavoastră, un loc prioritar lactatelor, legumelor și fructelor, salatelor de cruditățI

2. Cultivați *mișcarea*, sub toate formele ei, de la simpla plimbare pînă la drumeție sau pînă la practicarea unor sporturi potrivite cu posibilitățile organismului dumneavoastră. Deveniți un adept fidel al începerii zilei cu cîteva minute de gimnastică.

3. Ocupați-vă de destinația pe care o dați timpului liber, în folosul refacerii prin *odihnă activă* a potențialului fizic și intelectual. Căutați să trageți un maximum de cîștig pentru sănătate din organizarea inteligentă a concediului de odihnă. Evitați irosirea concediului prin fragmentarea lui în prea multe bucățele.

4. Dați-i organismului toate orele de *somn* de care are nevoie, în condiții cît mai bune de confort (întuneric, liniște, aerisirea camerei etc.).

5. Păstrați-vă mereu, prin eforturi conștient dirijate la nevoie, *calmul* și *buna dispoziție*. Veți fi în permanență vaccinat contra unor situații conflictuale, contra unor stresuri cu totul nedorite de sistemul dumneavoastră nervos, de întregul organism.

6. Acceptați ideea că *și în materie de cafea există păcatul abuzului*, cu începere, în general vorbind, cam de la trei cești în sus. Amintiți-vă de contribuția cafelelor la apariția ateroscleroze.

7. Respingeți orice înclinare spre a vă lăsa contaminat de boala modernă a *abuzului de medicamente*. Rețineți că — în afara unor situații speciale — în ierarhizarea elementelor unei prescripții medicale ordinea este: regimul de viață, regimul alimentar, medicamentul.

8) Căutați să cunoașteți care este starea sănătății dumneavoastră înainte de a o afla din trecerea unei eventuale boli cronice de la faza ei latentă, mută, la faza simptomelor aparente. Răspundeți la toate invitațiile care vi se adresează în vederea unor controale medicale preventive.

Cu siguranță că ați observat: din toate cele opt puncte de mai sus lipsește cu desăvîrșire fatidicul cuvîntel NU. E bine?

Doctor Al. GHEORGHIU

nu puteți dormi?

Dacă vă plîngeți că dormiți rău descoperiți cauzele răspunzînd acestor întrebări:

1. Mîncați îndeajuns seara?
2. Sau mîncați prea mult?
3. Renunțați după orele 17 la cafea, alcool, țigări, eventual la vitamina C și B ?
4. Faceți un cît de mic exercițiu fizic în timpul zilei?
5. Izbutiți să vă destindeți puțin înainte de culcare?
6. Urmăriți să vă culcați cu aproximație la aceeași oră?
7. Faceți mișcări de respirație profundă înainte de a vă culca?

Dormim la fel de prost dacă avem stomacul gol, ca și atunci cînd mîncăm prea mult. Băuturile excitante mențin creierul în stare de veghe. Orice muncă intelectuală sau conversație care întreține o excitație cerebrală sau emotivă dăunează odihnei dacă ne culcăm imediat. O scurtă plimbare înainte de culcare este indispensabilă atunci cînd nu ne-am «mișcat» toată ziua. Somnul vine mai ușor dacă ne obișnuim să ne culcăm la ore regulate și după ce facem exerciții de respirație.

REGULI ALE PREGĂTIRII PENTRU SOMN

1. Cutele de la gît și bărbia dublă, atît de dizgrațioasă mai ales la femei, le puteți combate dormind pe o pernă plată, de care să vă sprijiniți doar capul, nu și umerii.

2. Pentru a vă odihni picioarele prea obosite, întindeți-le pe două perne, astfel ca nivelul lor să fie deasupra capului.

3. Pentru ca să nu aveți spatele rotunjit, introduceți sub saltea o planșetă de lemn.

4. Dacă adormiți greu și aveți nevoie de o liniște totală, puneți-vă vată în urechi.

5. Pentru a evita deshidratarea epidermei datorită încălzirii centrale instalați un umidificator sau puneți vase cu apă pe radiatoare

6. Dacă aveți picioarele reci și vă împiedică să dormiți, încălțați-vă cu o pereche de ciorapi de lînă.

7. La culcare, beți o infuzie de tei sau o cană cu lapte călduț.

ȘAPTE «TRUCURI» ÎMPOTRIVA INSOMNIEI

Pentru ca să nu vă enervați și să vă răsuciți în pat din cauză că nu puteți dormi:

1. Respirați încet: inspirați profund, păstrați aerul, expirați ușor. Reluați.

2. Întindeți de asemenea încet mai întîi piciorul stîng, apoi laba piciorului, procedați la fel cu piciorul drept, apoi cu brațele și cu mîinile: lăsați-le să cadă ca și cum ar cîntări sute de kilograme.

3. «Jucați-vă» singur numărînd pînă la o mie.

4. Dezveliți-vă pînă cînd vă cuprinde răcoarea și vă obligă să vă ghemuiți în căldura așternutului.

5. Citiți ceva interesant (dar în nici un caz o lectură cu «suspense»).

6. Beți o băutură mult îndulcită (un procent redus de zahăr în sînge poate explica insomnia).

7. Ascultați în surdină sau la cască o emisiune de muzică nocturnă la radio.

Aceste mici «trucuri», toate la un loc sau doar cîteva, vor înlătura obsesia insomniei și a frămîntărilor cotidiene, redîndu-vă somnul.

Doctor V. EMILIAN

poșta medicului

A. STĂNESCU — Petroșani. În gutturaiul alergic, întreținut posibil și de «aerosolii» de cărbune din aerul bazinului carbonifer al Văii Jiului, picăturile de nas pe bază de efedrină sau mentol (tip Rinofug, sau Mentorin) nu prea au efecte pozitive. Încercați mai degrabă aplicații intranazale cu un unguent, după următoarea formulă:

ÎMPOTRIVA GUTURAIELOR ALERGICE

Rp. Bronhodilatin (picături)	3 ml
Hidrocortizon	3 fiole
Cloramfenicol	0,5 g
Vaselină	
Lanolină cîte	10 g

Concomitent veți lua Feniramin, 3-4 tablete pe zi. (Atenție! Produce somnolență!)

UN VECHI CITITOR DIN VATRA DORNEI. Problema impotenței sexuale la femeie, dar mai ales la bărbați, care vă interesează, comportă două aspecte: impotența ca *fenomen fiziologic* și ca *boală*. Cu aproximație, fenomenele de impotență fiziologică corespund acelui «diminuendo» sexual, care se instalează la femeie între 45 și 55 de ani (menopauza), iar la bărbat între 55 și 65 de ani (andropauza), sau climacteriul viril). Finalul vieții sexuale, firesc și inevitabil, oricîte «stimulente» hormonale și nervoase s-ar introduce în organism, înseamnă în fond începutul unei noi etape biologice, în care omul se poate consacra din plin vocațiilor sale profesionale și intelectuale. Impotența sexuală ca boală poate fi însă fie organică, fie psihică. În primul caz, fiind vorba de o insuficiență de producere (spermatogeneza) și de activitate a hormonilor androgeni (testosteron), datorită unor anomalii de dezvoltare a glandelor sexuale, ori ale altor tulburări endocrine, curele hormonale (cu propionat de testosteron sau metiltestosteron) asociate eventual și cu hormoni hipofizari gonadotropi (Gonacor) sînt de obicei utile. Mai delicat este însă tratamentul impotențelor psihogene («inhibiții psiho-sexuale», cum li se mai spune). Aici este cazul să amintim că dragostea (erosul) este o artă («ars amandi» — arta de a iubi — a numit-o poetul roman Ovidiu). Ea este deci un «joc» («ludus amoris»). El bine, se întîmplă adeseori ca principalul «protagonist» al acestui «act ludic», bărbatul, să încerce un trac puternic, o emoție inhibantă, specifică oricărui «debut» (iar căsătoria este și ea un «debut»). Ea nu trebuie în nici un caz exagerată în sens tragic, nu trebuie să genereze conflicte și complexe de inferioritate, care — vorba lui Caragiale — să ducă «de la fandacsie la ipohondrie». Aici găsim, din păcate, sursa unor nevroze obsesive, fobice etc., etc. care paralizează voința, distrug căsnicii, chiar vieți umane. Dacă dragostea nu se reduce la o simplă manifestare a plăcerii (libido), ci are rădăcini adînci în afinitățile psihice, «elective» («Wahlverwandschaft», cum le numea atît de frumos Goethe), dintre cei doi parteneri, aceste prime eșecuri, privite cu înțelegere, și mai ales cu răbdare, vor fi curînd depășite. Odată cu dobîndirea «experienței conjugale» se vor deschide căi largi acelor armonioase tovărășii de viață încununate cu «nunți de argint», «de aur» și alte giuvaieruri, pe care le urăm din inima tuturor cititorilor noștri.

GHEORGHE ALEXANDRESCU — Alexandria. Cîte țigări pot fi fumate fără pericol? Pentru a răspunde la această întrebare să lăsăm să vorbească cifrele! Peste 90 la sută din fumul de țigări inhalat rămîne în organism sub formă de produse microscopice în care s-au numărat circa 1 200 de substanțe chimice nocive: acizi, gliceride, alcooli, aldehide, cetone, hidrocarburi ciclice și aciclice, fenoli etc. Care sînt otrăvurile din tutun? Nicotina este desigur toxicul specific tutunului, dar nu singurul. O altă otravă redutabilă din fumul de țigară este oxidul de carbon, a cărui concentrație este aici de 640 de ori superioară nivelului admis prin legile de securitate sanitară în aerul uzinelor. Acest gaz ce împiedică oxigenarea sîngelui provoacă durerile de cap, amețelile, nevralgiile, oboseala, tremurăturile, greșurile etc. de care se plîng atîția

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

NEATENȚIE. Tase Ioan, 22 de ani, muncitor la I.A.S. Colibași, județul Ilfov, se înțeapă în timpul muncii cîmpului cu un cui ruginit. Cuiul îi trece prin picior, pricinuindu-i o plagă serioasă și creînd pericolul unei *infecții cu foarte grave consecințe*. Este trimis imediat la spitalul Brîncovenesc, unde i se dă primul ajutor. Este revaccinat cu ser antitetanic și primește o rețetă pentru tratament corespunzător

DIN NOU PRINTRE OAMENI. Deși bolnav de inimă, Bejan Costache, pensionar tipograf, nu voia să cedeze pasul cu ceilalți. Nu demult contractează o embolie cerebrală,care-i paralizează partea stîngă a corpului. Este transportat de urgență cu Salvarea la Spitalul județean unificat nr. 1 din Galați și internat la secția — cardiologie. Acum este din nou printre ai săi, în stare normală.

TRANSFER SALVATOR. Matei Aurel, 16 ani, elev la liceul teoretic din Petrila, contractează o hepatită epidemică. Este internat în stare foarte gravă la spitalul din orașul Vulcan. De aici este transferat în aceeași stare la spitalul din Hunedoara Datorită îngrijirii și înaltei calificări profesionale a colectivului medical,condus de doctorul Deceanu Ilie, de la acest spital, Matei Aurel se află acum în afara oricărui pericol.

UNEORI, CÎND MAREA SE RĂZBUNĂ. Venit de la mare de două săptămîni, Onea Ion, 7 ani, are nas înfundat, *guturai, tuse, temperatură*. De o oră și jumătate o hemoragie pe nas și pe gură, însoțită de vomitări și sughițuri, îi determină pe părinți să telefoneze Salvării. Cazul se rezolvă local, prin tratament nazal și *administrarea unei fiole de adrenalină*.

ÎNTRE VIAȚĂ ȘI MOARTE. Gavrilescu Georgeta, 24 de ani, prezintă dureri în abdomenul inferior, mai ales în dreapta, cu iradieri în umărul drept. Are grețuri, vomitări, *lipotimie (leșinuri)*. *Tensiunea arterială* — 8 cu 4. Este transportată imediat cu Salvarea la spitalul Cantacuzino, secția ginecologie. Diagnostic: sarcină extrauterină dreaptă. Bolnava este operată de urgență. Un moment de întîrziere și totul ar fi fost pierdut. Acum a fost redată iarăși vieții.

plantele medicinale și modul lor de administrare (I)

După cum am precizat anterior, plantele medicinale își datorează activitatea terapeutică unor substanțe chimice denumite principii active, în majoritatea lor de natură organică, toate sintetizate de celula vegetală. De asemenea, am mai precizat că principiile active au o structură chimică foarte variată, ceea ce explică și acțiunile lor medicamentoase multiple. Tot datorită acestor structuri, principiile active prezintă o serie de proprietăți fizice și chimice de care trebuie să ținem seama atunci cînd preparăm un medicament dintr-o plantă medicinală, în sensul că pe de o parte să se asigure extragerea lor totală din plantă, iar pe de altă parte să nu se producă o alterare a lor în timpul extragerii, fie din cauza lichidului folosit fie din cauza temperaturii la care se lucrează, alterare care produce scăderea și chiar dispariția activității terapeutice.

Am socotit util să facem toate aceste considerații de ordin general deoarece este absolut necesar să se țină seama de ele atunci cînd se folosesc unele plante medicinale în scopuri terapeutice.

În general, *plantele medicinale, sau mai precis* organele de plante medicinale, se folosesc fie singure, fie în amestec de plante, sau părți de plante combinate în diferite proporții pentru a obține un efect terapeutic. Amestecurile de plante sau organe de plante medicinale alcătuiesc ceaiurile medicinale.

Cele mai frecvente forme de administrare *ocosă* a plantelor și ceaiurilor medicinale sînt *infuzia, decocția, macerația*, toate destinate a fi folosite pentru «uz intern», cataplasmele și băile medicinale fiind destinate pentru «uz extern».

INFUZIA, denumită în mod obișnuit «ceai», este forma cea mai întrebuințată în casă pentru extragerea principiilor active *din plantele medicinale* și ea se prepară dintr-o cantitate de plantă mărunțită care se umectează cu trei părți de apă într-un ceainic de porțelan cu capac sau într-un vas smălțuit cu capac, apoi se lasă în repaus *5 minute*. După scurgerea acestui timp, se adaugă cantitatea necesară de apă clocotită și se acoperă vasul, lăsîndu-se așa timp de 15—30 minute, amestecînd din cînd în cînd, apoi se filtrează prin pînză, tifon sau vată, *iar lichidul obținut* se îndulcește cu zahăr sau cu miere de albine. Se recomandă ca în anumite afecțiuni, cum sînt diabetul, deranjamentele stomacale însoțite de diaree, să nu se mai îndulcească ceaiul sau să fie îndulcit cu zaharină.

În general, cînd nu se precizează cantitatea de plantă se vor folosi 3—6 grame (1—2 lingurițe) din planta sau din amestecul de plante la 100 grame apă.

Infuzia se folosește în special pentru frunze și flori, deoarece prin fierbere principiile active (în majoritatea cazurilor uleiuri volatile) dispar, mai rar pentru rădăcini, fructe și semințe.

Infuzia se prepară numai înainte de întrebuințare, se păstrează la loc răcoros și nu mai mult de 24 ore.

DECOCȚIA (fierturа) este operația prin care produsul vegetal mărunțit se amestecă cu cantitatea prescrisă de apă și se fierbe un timp anumit. În acest scop, plantele se umectează, la fel ca și la infuzare, cu trei părți de apă într-un vas smălțuit prevăzut cu capac. Se toarnă peste planta umectată cantitatea de apă prescrisă, fierbinte, se acoperă vasul și se continuă fierberea timp de 15—30 minute. După filtrare, decoctul se îndulcește sau nu ca și în cazul infuziilor și se prepară numai la nevoie. Decocturile se prepară în general din organele de plantă ale căror țesuturi *sînt lemnoase, cum sînt* rădăcinile rizomi, scoarțele, fructele și semințele

MACERAȚIA (plămădeala) este operația prin care substanțele active medicamentoase se obțin din organe de plantă și ceaiuri medicinale prin contactul lor direct cu dizolvantul, un anumit timp, la temperatura normală, în majoritatea cazurilor dizolvantul folosit acasă fiind apa fiartă și răcită. Macerarea se folosește, în general, pentru plantele medicinale ale căror principii active se dizolvă în apă rece, însă se alterează la temperaturi ce depășesc 40°C.

Plantele medicinale ce urmează a fi supuse macerării trebuie să fie în prealabil spălate cu apă rece; peste produsul mărunțit, astfel spălat, se adaugă cantitatea de apă prescrisă. În cazul produselor cu mucilagii (rădăcină de nalbă, semințele de in), amestecul se menține 30 minute la temperatura camerei, agitînd din cînd în cînd, iar pentru celelalte *produse durata macerării nu trebuie să depășească* 6—8 ore, deoarece un timp mai îndelungat favorizează dezvoltarea diverselor mucegaiuri care alterează produsul macerat. După scurgerea timpului de macerare, *lichidul* se decantează și se filtrează prin vată. Reziduul se spală cu apă fără a presa, pentru a completa soluția la greutatea prescrisă, filtrînd-o prin vată. Macerațiile apoase se prepară pentru cel mult 24 ore și se păstrează la rece.

Atragem atenția că indiferent dacă avem de-a face cu o plantă sau cu ceaiuri medicinale pentru a fi administrate pentru uz intern, ele trebuie aduse într-o formă accesibilă, plăcută la gust și eficace.

Profesor doctor docent
D. Gr. CONSTANTINESCU

sfaturi pentru tinerele mame

vizita bătrînei doamne

Ieri am fost la nepoata mea Felicia și, ca să spun adevărul, am plecat cam supărată pe ea; nu mă așteptam să-mi facă asemenea figură

Muream de nerăbdare să o văd pe nepoțică (am uitat să vă spun că Felicia are o fetiță de 2 săptămîni), să o înfăș, să o spăl, să o alint, să o trag, așa cum știu bătrînele, și mai ales să o învăț pe nepriceputa de maică-sa cum să aibă grijă de ea.

Cînd, ce să vezi!

Cum intru, Felicia îmi ia pardesiul și mi-l atîrnă în vestibul; mă ia de mînă și mă duce la baie, unde mă pune să mă spăl cu apă și săpun. Poftindu-mă să iau loc și să aștept, intră în camera fetiței și mi-o aduce să o văd de la distanță de un metru Nici să o scuip, ca să nu se deoache, n-am putut de la distanța aceea.

Văzîndu-mă atît de dezamăgită s-a așezat lîngă mine și mi-a dat cîteva explicații

De la cursurile de școala mamei și de la maternitate, cît și de la medicul pediatru și sora pediatră am învățat mai multe reguli elementare pentru creșterea sugarului. Iată-le:

1 — În camera copilului sugar — mai ales în primele luni — nu intră decît tata sau mama

2. — Dacă părinții sînt răciți nu intră în cameră fără o mască de protecție din pînză, care acoperă nasul și gura și care se spală de două ori pe zi.

3. — Mamele care au avut tuberculoză nu au voie să alăpteze decît cu avizul medicului de specialitate, la fel mamele cardiace, epileptice sau bolnave de o boală contagioasă (hepatită epidemică).

4. — Dacă bunicii copilului tușesc, înainte de a vizita copilul este bine să facă un control pulmonar.

5. — Spălarea mîinilor este obligatorie pentru oricine pune mîna pe copil.

6. — Aerisirea camerei se va face de mai multe ori pe zi, chiar cu copilul în cameră, acoperind pătuțul copilului în anotimpul rece cu o pînză.

7. — Baia copilului se va face zilnic.

8. — Cel mai bun lapte pentru copil este laptele propriei lui mame.

9. — Ruiele copilului se vor fierbe zilnic

10. — Alimentația artificială (fără lapte de mamă) cea mai corectă este cu lapte praf, pînă la un an.

11. — În timpul lăuziei (5-6 săptămîni de la naștere) mama nu va consuma nici băuturi alcoolice, nici cafea, nici varză și ceapă și nici mezeluri.

12. — Alăptatul este o muncă grea și obositoare, în concluzie mama trebuie să se alimenteze bine

Doctor Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru
Maternitatea spitalului Brîncovenesc

fumători. Iată de ce fumatul «strică» nu numai aerul pe care îl inspiră fumătorul, ci și pe cel necesar persoanelor din jur! *Acidul cianhidric*, una din cele mai puternice otrăvuri, este de asemenea prezent în țigări în cantități mici (0,0003 g prin arderea unei țigări), dar care acumulate pot intoxica organismul. S-au mai găsit de asemenea în țigări, *arsenic* și *benzpiren*, substanțe cancerigene. Nu mai are rost, credem, să insistăm și asupra celorlalte componente — pînă la cifra de 1 200 ale tutunului! Iată de ce sîntem de părere că și o singură țigară reprezintă un pericol pentru sănătatea fumătorului și a celor din jurul său! Cum să renunțăm însă definitiv la țigări? Mark Twain spunea că lucrul cel mai simplu e să te lași de fumat. Și tot el adăuga: «Eu m-am lăsat de 1 000 de ori!».

JENI ȘTEFĂNESCU—Galați. Sub denumirea de *leuconevraxite* sînt reunite mai multe boli ale sistemului nervos central (gr. leukos=alb; nevron-nerv + axis = ax), care afectează în mod predominant *mielina* (gr. myelos = măduvă), adică substanța albă din teaca nevraxului sub forma unor plăci de scleroză diseminate de-a lungul întregului nevrax. Dintre aceste boli, cea mai frecventă este scleroza multiplă sau scleroza în plăci, despre care ați putut citi în articolul tovarășului profesor doctor docent Victor Ciobanu, publicat în nr. 33 (949) din «Flacăra». Noua concepție etiopatogenică asupra acestor afecțiuni, încadrată astăzi în categoria așa-zișelor *boli autoimune*, a deschis căi noi în tratamentul leuconevraxitelor. Se presupune astfel că după unele infecții *virotice de scurtă sau mai lungă durată (cum* ar fi febrele eruptive ale copilăriei, vaccinarea antivariolică etc.), timp în care virusul pătrunș în țesuturi și în celulele nervoase produce leziuni, acesta eliberează antigene modificate, care declanșează și întrețin în organism un mecanism autoimun patologic. Rezultatele, în general favorabile, obținute în ultimii ani prin administrarea unor medicamente imunosupresive ca: Endoxan, Clafen, Leukeran, Imuran Purinetol, Metotrexat etc. par să fi găsit «ac de cojoc» acestor necruțătoare boli nervoase.

mănîncă vîrstnicii prea mult?(II)

Este necesar în compoziția zilnică a hranei vîrstnicului să fie reduse — comparativ cu hrana adultului tînăr — grăsimile și glucidele, iar proteinele să fie chiar ușor crescute. Să nu se neglijeze aportul de substanțe «lest» (reziduuri care asigură evacuarea intestinală normală, zilnic), aflate în pîinea integrală, legume, fructe, crudități, fructe uscate și mai ales în varză și leguminoase (fasole, mazăre) dacă vîrstnicul este obișnuit cu ele și nu îi produc «balonări».

Este, desigur, imposibil ca atunci cînd mîncăm să calculăm cîte calorii ingerăm. Este însă suficient să știm că în hrana zilnică a vîrstnicului trebuie să se găsească:

— lapte, iaurt, de preferat degresate: 400-500 grame;

— carne slabă fără oase (vită, vițel, pasăre), mezeluri slabe (crenvurști, parizer), pește slab: 100-150 grame;

— brînză de vaci slabă: 30 grame-50 grame; brînzeturi slabe (cel mult 40 la sută grăsime): 20 grame.

— unt sau margarină: 10-20 grame;

— untdelemn (de floarea-soarelui sau mai bine de germen de porumb) 20-30 grame;

— ouă: cel mult unul fiert la două zile;

— pîine, produse de panificație și paste făinoase, orez: 200-250 grame în total. *Jumătate din cantitatea de pîine* poate fi înlocuită cu mămăliga, știind că 60 grame mălai echivalează cu 100 grame pîine; se preferă pîine neagră, sau integrală, sau graham.

— zahăr și produse zaharoase: cel mult 30 grame;

— miere și marmeladă: 20-30 grame;

— cartofi (fără coajă): 150-200 grame;

— legume (fără resturi): 400-500 grame; o treime din cantitate să fie folosită ca crudități (salate, roșii, ridichi albe, ridichi de lună etc.)

— fructe (neto, fără resturi): 400-500 grame; cantități reduse de fructe ce conțin mult zahăr (struguri, mere, pere). O parte din fructe pot fi congelate sau conservate. Fructele uscate (prune, caise, mere, pere) conțin mult zahăr, dar sînt utile ca alimente «de lest».

Conferențiar doctor docent
Coman V. PETRESCU

o fotografie document

Am înregistrat această imagine în apropiere de Șimleul Silvaniei. «Această scăldătoare primitivă pe care, poate, doriți să o ridiculizați în gazeta dumneavoastră — ne-au ripostat cu vehemență cei prezenți și pozați — marchează un eveniment de seamă din istoria orașului nostru».

Este vorba, am aflat noi mai apoi, de un puternic izvor de apă termală care țîșnește din pămînt la o temperatură de 38 grade și care este investit cu proprietăți terapeutice asemănătoare celor de la Felix-Oradea. Cetățenii urbei — ne-a mărturisit tovarășul Florian Vîlceanu, primarul orașului — au hotărît să ridice aici, prin muncă patriotică și prin contribuții bănești, o veritabilă stațiune balneară. Pentru început, un mare bazin acoperit și cabine pentru tratament.

scriitori de azi

ștefan bănulescu

Biografia lui Ștefan Bănulescu are o discreție a momentelor asemănătoare cu discreția scrisului său. S-a născut în 8 septembrie 1929, la Făcăieni (Ialomița). Absolvă liceul la Călărași, apoi «Școala de literatură» și Facultatea de filologie, la București. Din 1954 este, timp de șase ani, redactor la «Gazeta literară», trece apoi la «Luceafărul», pentru un an, unde revine în 1968 ca redactor șef. În 1971 primește o bursă de studii pentru America. Debutul revuistic în 1949 cu un articol despre nuvelistica lui Gogol, publicat în «Viața Românească». Debutul editorial îl marchează un volum de reportaje, «Drum în cîmpie», publicat în 1960 în colecția «Luceafărul», cu o prefață de Eusebiu Camilar. Critica remarcă ulterior apariția nuvelelor sale prin revistele literare, iar cel mai important volum al său, tipărit în 1965, culegerea de nuvele *Iarna bărbaților*, este primit în mod unanim favorabil. Succesul acestei cărți este marcat, dealtfel, și prin Premiul Uniunii scriitorilor. Această carte se reeditează în 1966, apoi în 1971, ultima ediție fiind revăzută și adăugită. Alte lucrări: în colaborare cu Ilie Purcaru tipărește în 1964 un volum de *Colocvii* — portrete literare și articole despre importante personalități românești. În 1968 îi apare o plachetă de versuri, *Cîntece de cîmpie*, iar în 1970 o altă culegere de nuvele, *Satul de lut*, *În Veac de lumină*. Nuvelele sale au fost traduse pînă acum în limbile rusă, sîrbă și maghiară.

Pentru a începe cu poetul, trebuie să spunem că poeziile lui Ștefan Bănulescu sînt, de fapt, continuarea unei viziuni unitare despre lirismul stihal al cîmpiei, un lirism fabulos, cum se reliefează și în proză. Poeziile au simplitate de cîntec popular, dar rafinate sugestii interioare proiectează versurile într-o lume eternă și fabuloasă: «Zac pe Dunărea-nghețată/ Mi-e carnea de răni bălțată,/ M-aș sălta în sus, pe coate,/ M-apasă stelele toate/ M-apasă luna pe gură/ Mă ține-ntr-o mușcătură./ A intrat luna în mine/ Și mă latră ca pe un cîine». Cîteva versuri din această carte puteau fi găsite în proze, ca exemple de vorbire ritualică.

Cu un deceniu în urmă s-au purtat în presa literară aprinse discuții despre proza scurtă, aflată la acea oră într-o oarecare expansiune, dar nu tocmai cu exemple care au rămas. Cîțiva prozatori începeau să demonstreze însă că poate exista o nouă nuvelă românească, o nouă povestire, o nouă schiță, cu singura condiție ca aceste specii să se adauge firesc tradițiilor mai vechi din literatura noastră. Exemplul acestora a fost mai hotărîtor decît direcționările de atunci ale criticii. Ștefan Bănulescu este dintre acei prozatori care au știut să valorifice în primul rînd cîștigul mai vechi de limbă curată românească. Apoi el și-a găsit (după lungi căutări secrete, atestate și de puținătatea producției literare) spiritualitatea care-l reprezintă. Există o anumită spiritualitate a prozatorului de cîmpie, de la Odobescu, Panait Istrati la Fănuș Neagu și Ștefan Bănulescu, prin care putem afirma că are și literatura română o proză a Sudului. De la real la fabulos, se trece pe neobservate, dimensiunile realului sînt dilatate sub puterea unei viziuni subiective, prezentul se proiectează în atemporal, omul trăiește în directă comunicare cu timpul memorial, ca în splendidul capitol inițial din *Vară și viscol*. Bărbații unui sat, amenințați de urgia războiului, trec peste Dunărea înghețată, numele au sonorități dure, viziunea este ancestrală. Noi am moștenit acest fabulos în bună parte din literatura populară, din ficțiunea tulburătoare a poveștii. Dar transferul lui în proza cultă este pentru orice prozator o probă de mari dificultăți, pînă cînd acest transfer să devină cu adevărat unul dintre cîștigurile de bază ale prozei moderne. Majoritatea nuvelelor lui Bănulescu situează conflicte în istoria contemporană, dar scriitorul are o știință specială de a intercala timpul și spațiul, încît toate evenimentele, nenorocirile, calamitățile, războiul, exilul, rătăcirea, se ridică în durata veșnică a elementelor. *Mistreții erau blînzi* și — mai ales — *Dropia* sînt cote de vîrf în proza ultimilor ani. Nu lipsite de importanță rămîn însă și *Satul de lut*, *Masa cu oglinzi*, *Gaudeamus*, *Vieți provizorii*. În *Dropia* se întîlnesc, cel mai bine, un talent curat de povestitor și știința cea mai savantă de a construi proză. Un grup nocturn de oameni se îndreaptă, nedefinit, prin ierburile apocaliptice ale cîmpiei, spre un țel tot atît de ambiguu, *la dropie*. Oamenii se cunosc între ei după glas, dimensiunile lor se amplifică, poveștile lor se intercalează, viețile lor se împletesc după dimensiunile întunericului, rămînînd să se limpezească la ziuă, dacă se vor limpezi. Bănulescu construiește mai multe planuri, le amestecă, revine asupra biografiilor, pentru a lăsa totul în ambiguitate și mister, ceea ce este o formă specială de a prelungi frumosul. Nu s-a observat îndeajuns limbajul în dodii, pe care acest autor l-a deprins poate de la Creangă, un limbaj coțcăresc, simbolic, plin de înțelesuri. «Dropia e greu și de văzut, nu numai de prins. Omul ăsta de-i zice Miron vrea să prindă dropia. Nu vrea să-i treacă anii care-i mai are fără s-o vadă măcar)... (Rar cineva să prindă clipa potrivită. De multe ori, cînd e polei nu-i dropie, și cînd e dropie nu cade polei». Drumurile pe care le urmăm, urmărind un țel simbolic, sînt aici și reale, dar și fantastice, chiar postume: «unii zic că l-au mai auzit în cîte-o noapte pe Futerea, mergea cu calul pe sub pămîntul cărării». Comentatorii, numeroși, ai acestor nuvele, au făcut analize amănunțite și nu de puține ori cu raportări la cele mai bune scrieri din alte literaturi. În așteptarea romanului pe care Ștefan Bănulescu îl promite de mai multă vreme, citim în ultimele numere din «România literară» interesantele *Scrisori provinciale*, eseuri pline de vervă ale aceluiași povestitor.

În ciuda numărului restrîns de cărți publicate, el este o prezență vie în cîmpul literelor românești. După opinia noastră, considerăm că Ștefan Bănulescu este unul dintre cei mai importanți prozatori de astăzi, un maestru al povestirii și al nuvelei, un scriitor care poate sta alături de cei mai buni prozatori români și străini ai genului.

Dinu FLĂMÂND

mihai pelin: miorița nu s-a născut lîngă stele

S-a spus despre reportaj că este specia celei mai vii actualități, seismograf al imediatului, cronică la zi. Pelin scrie reportaj, dar nu despre actualitate sau nu în primul rînd despre actualitate. Mihai Pelin este reporterul trecutului mai apropiat sau mai îndepărtat, supraviețuind în semne ale prezentului, incitante spre regresiuni. Ne-am aștepta ca o carte despre trecut să fie învăluitoare ca amintirea. Aici intervine, cred, originalitatea reportajelor lui Mihai Pelin: scrie sobru despre trecut, reconstituie cu cifre și informații din documente sau de la martori oculari, evită fabulosul, caută să prindă contururile precise ale faptelor, ocolind evanescența evocării. Uneori face chiar abuz de informații, ca-n paginile despre Moreni, aglomerate de înșiruirea tuturor societăților petroliere concurente în jaful subsolului românesc.

Mihai Pelin caută faptul nud, expresiv prin sine, dezghiocat din real cu minime eforturi stilistice. Nimic din gesticulația romantic-sublimă a lui Geo Bogza (cînd e vorba de reportajul românesc, numele acesta stă piatră de hotar) la un spirit cenzurat cum este cel al lui Mihai Pelin. Deși ar putea proceda cu mai multă discreție, reporterul lasă să se vadă o minuțioasă pregătire anterioară contactului cu realul. În această pregătire intră, în afara documentării istorico-geografice, familiarizarea cu limbajul specific al domeniului abordat. Mihai Pelin este înarmat, uneori prea înarmat, cu asemenea termeni de strictă specialitate, îngreunînd pe alocuri lectura. Interesul cărții stă în autenticitatea informației și ineditul perspectivei. Astfel, nimănui (după cîte știu) nu i-a trecut pînă acum prin minte să străbată munții Tarcăului și ai Bistriței, pe urmele Vitoriei Lipan, să cerceteze registrele tribunalelor din deceniul al treilea al acestui veac, să confrunte violența din ficțiunea sadoveniană cu violența reală. Reportajul acesta (dă titlul cărții) cel mai interesant, vrea să releve substratul real al *Baltagului*, acumularea de violență în Munții Tarcăului și presiunea pe care acest proces a trebuit s-o exercite asupra imaginației scriitorului. *Miorița* a oferit deci lui Sadoveanu un cadru mitic preluat în cîteva elemente și reinterpretat în funcție de parametrii concret-istorici. *Miorița* nu s-a născut lîngă stele pentru că pe pămînt se făptuiesc crimele, dar, așa cum observă Ilie Purcaru în prefața cărții «nunta ciobănașului atinge stelele».

Sacrificarea insulei Ada-Kaleh, «această Ană pe care sîntem siliți s-o îngropăm pentru totdeauna în zidul lichid al marelui fluviu» prilejuiește lui Mihai Pelin o incursiune fastuoasă în trecutul acestei insule strategice, supusă înfruntărilor între civilizațiile creștină și musulmană. Înțelegînd rostul nobil al sacrificiului acestui petic de pămînt, reporterul nu se poate opri să nu recompună, ca pentru cea din urmă privire aruncată într-o despărțire definitivă, imaginea acestei microcivilizații balcanice.

Mihai Pelin poposește în locurile cu faima în declin: Ada-Kaleh, Moreni, Sulina. Caută și explicațiile declinului. Dacă în cazul Moreniului vina o poartă jaful imperialist al petrolului, echilibrat azi prin noi prospecțiuni geologice (Oltenia), în cazul Sulinei, Porto-Franco înainte de război, azi oraș părăsit, întrebarea de ce rămîne fără răspuns. Reporterul trage semnalul de alarmă: S.O.S. Salvați orașul Sulina!

Nu-i scapă din obiectiv aspecte ale epopeii industriale. Hidrocentrala de la Porțile de Fier este în viziunea lui Mihai Pelin un fapt istoric tot atît de măreț și decisiv ca și descălecatul voievozilor din vechime.

Silvia UDREA

manuscriptum

Colectivul redacțional al revistei trimestriale **Manuscriptum**, editată de Muzeul literaturii române, continuă cu pasiune și luciditate să tipărească o publicație cu adevărat necesară. Nu întîmplător sau din complezență am caracterizat prin cele două atribute (pasiune și luciditate) activitatea celor ce ostenesc la scoaterea **Manuscriptum**-ului. Ele stăruie mereu, întreținute cu grijă și exigență, ca o nobilă și substanțială moștenire a spiritualității fondatorului și primului director al revistei, D. Panaitescu-Perpessicius, iubitorul devotat și înțelept al literelor românești.

Manuscriptum face un bun și dublu oficiu pentru sporirea dragostei și cunoașterii literaturii noastre. Publicația pune la îndemîna specialistului documentul folositor cercetării, dar mai are darul să mărească interesul cititorului pentru scriitorii noștri. Modul în care e conceput sumarul fiecărui număr, alegerea materialului documentar, prezentarea lui, punerea în pagină, elementele iconografice, toate acestea constituie cadrul viu în care documentul apare scuturat de colbul timpului, proaspăt, nu ca un exponat muzeal. În totalitatea lor, numerele **Manuscriptum**-ului formează o istorie vie a literaturii românești.

Din sumarul ultimului număr (întreg recomandabil) desprindem: Revelația documentului: **Miron Costin** (Dan Simonescu); Primul cronicar umanist al Moldovei (conferință de P.P. Panaitescu, cu un Post-scriptum de Ileana Corbea); **C.A. Rosetti** — **Ion Ghica**. Un singur subiect: patria noastră — III (Antologie de texte și rezumate introductive de Cornelia Bodea); **Ion Pillat:** Poeme de tinerețe (Aurel Martin); **M. Blecher:** De la confesiune la roman (Nicolae Florescu), Berck — scene și fragmente; Din cronica unei existențe. **Ion Barbu** (Victor Dumitrescu, Ion Stoica, Simon Bayer, Romulus Vulpescu); Evocări amicale: **Vladimir Streinu**. Text: Miron Radu Paraschivescu Note de Victor Frunză și Iulius Țundrea, Destăinuiri: **Tudor Muşatescu** evocat de: Șerban Cioculescu, N. Carandino și Sergiu Dan; **Perpessicius:** Introducere la o ipotetică ediție adliadeă (Iulius Țundrea); File de album; **G. Călinescu** desenînd (preambul de Geo Bogza); **Tudor Arghezi:** Scrisori către H. Blazian (Constandina Brezu); **Liviu Rebreanu:** Din popasurile europene ale romancierului — II (Nicolae Liu); Mircea Zaciu: Un **Voronca** mutilat.

S. TRAIAN

Dragoș ANTON

Punem punctul pe i

despre cărți

ILIE CONSTANTIN, *A doua carte despre poeți*, Editura *Cartea românească*. La început, semnătura poetului Ilie Constantin în paginile de critică ale revistelor noastre literare a fost privită ca o cochetărie trecătoare. Într-un fel era și firesc să se întîmple așa, de vreme ce multe din intervențiile critice aparținînd poeților și prozatorilor noștri trădaseră la autorii lor o dezarmantă lipsă de lecturi — unele fundamentale, deci obligatorii — dublată de încercarea de a transforma prilejul obiectivării lor în mici dispute extraliterare. Ilie Constantin, poet dublat de un cititor de elită, traducător rafinat cu acces la cîteva literaturi, s-a dovedit capabil să parcurgă cu atenție cărțile confraților săi și să gloseze pe marginea lor cu o netăgăduită aplicație critică. Cele trei volume de critică purtînd semnătura lui Ilie Constantin — «*Despre poeți*», 1971, «*Despre prozatori și critici*», 1973, «*A doua carte despre poeți*», 1973 — propun un critic înzestrat și receptiv a cărui formulă ni se pare azi nu numai consolidată, dar și distinctă, interesantă. Ea este *critica destinsă*. Căci Ilie Constantin scrie fără crispări, știe să lanseze o idee fără inutilă pregătire. Sintetic și sugestiv în formulări («Ion Heliade Rădulescu are capacitatea de a sensibiliza «teoriile» ...», «Al. Philippide este, între poeții români, acela care a avut în gradul cel mai înalt vocația solitudinii»), bun diagnostician, neterorizat de verdictele critice ale «celor de meserie», dar știind să le prețuiască și să le aducă în pagină atunci cînd îl servesc (Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu, Valeriu Cristea, Lucian Raicu ș.a.), Ilie Constantin este, deseori, autorul unor remarcabile ipoteze de finețe (Stîngăcia mimată la M.R. Paraschivescu, Poezia formelor evanescente la Constanța Buzea). Dar, ca orice altă formulă, *critica destinsă* practicată de Ilie Constantin își arată limitele în clipele de neatenție ale celui care operează cu ea. Astfel — faptul este valabil și pentru celelalte două volume pomenite mai sus — criticul Ilie Constantin este trădat, uneori, de poetul cu același nume. Căci nu criticul, ci poetul este cel care scrie: „Fiindcă, din clipa cînd am luat cel dintîi contact cu poezia argheziană am simțit (apoi am înțeles) că ne vom număra etern printre aceia care sărută «mîna de pe corzi desprinsă ca o stea de pe vecie!»". Alteori, Ilie Constantin folosește unele familiarisme neavenite într-o pagină de critică literară: «Credem și noi, odată cu Nichita...», «Fănuș nu e un obiectiv...» și cîteodată un stil mult prea oral pentru a nu afecta acuratețea stilistică a unor pagini: «aceste două exprimări ne nemulțumesc», «o spunem degrabă». Dar toate acestea ca și *maliție*zitatea («E. mai întîi, acel a (Chiriac) pe care îl are în plus poetul din Iași; în continuare, constatăm și mari deosebiri stilistice») sînt, la urma urmei, componentele unui stil agreabil. Mai puțin convinși sîntem de oportunitatea prezenței în volum a secvenței «*Întîmplări*», cuprinzînd, în mare măsură, poeți despre care aflăm fie că: «Nimic nu atestă deocamdată — și am dori să ne înșelăm! — la autorul acestei plachete vreun semn de înfăptuire artistică», fie că «N-are rost să citești pînă la capăt atîta carte...». Și asta în vreme ce în volum nu și-a găsit loc nici un comentariu despre vreo carte semnată, să zicem, de Gellu Naum, Nichita Stănescu, ori alți poeți de primă mărime. Și *ultima* secvență a cărții, mai cu seamă «*Al treilea mare moment (Răspuns la o anchetă)*». «*Cartea unei Constelații*» mi se par artificial cuprinse între copertele acestui volum.

«*A doua carte despre poeți*» consolidează prestigiul unui scriitor polivalent, aspirînd către tipul de autor total. Ilie Constantin este, și prin activitatea sa de critic literar, un scriitor de referință în literatura română de azi.

Dorin TUDORAN

vorbiți și scrieți românește

delirul cuvintelor

Din nou «Orele serii» (emisiunea zilnică dintre orele 18 și 20, pe programul I), din nou se anunță un reportaj. De data aceasta se vorbește despre niște oameni care vor să «*investească peisajul românesc cu noi valențe ale creației umane*». Nu mai știu despre ce era vorba, fiindcă, în timpul în care aș fi putut afla, eu eram ocupat cu «descifrarea» înțelesului pe care șirul de cuvinte (căci mi-e greu să-i spun frază sau propoziție) l-ar putea avea. *Valența* este o «forță de legătură între doi atomi ai unei molecule»; acesta este sensul cu care cuvîntul este înregistrat în *Dicționarul limbii române moderne* și este, în același timp, și sensul pe care cuvîntul îl are în terminologia științifică. Același cuvînt este întrebuințat și în vorbirea obișnuită, cu sensul pe care l-aș defini cam așa: «posibilitate sau aptitudine de combinare a două elemente în cadrul unui întreg». Cu acest sens, mai mult sau mai puțin uzual, cuvîntul nu figurează în dicționarul citat.

Cum vor fi fiind «valențele creației umane», adică, în conformitate cu definiția, «posibilitățile sau aptitudinile combinatorii ale creației umane în cadrul unui întreg», asta cred că nimănui nu-i este deosebit de clar. Cam cu ce s-ar putea combina creația umană?

Mai departe: cum poate fi «investit» un «peisaj» cu «valențe»? Peisajul ar urma să se combine, în urma acestei «investiri» cu ceva? Dar cu ce? Poate cu «creația umană»? Dar tocmai am văzut că însăși «creația umană» abia așteaptă să se combine cu ceva! O fi tocmai «peisajul» care a fost recent investit cu «valențe»! Cine știe! Se poate și așa. Se poate orice, cînd cuvintele și sensurile lor sînt «investite» cu prea multe și neașteptate «valențe».

Maiorescu vorbea despre *beția de cuvinte*. Se întîmpla aproximativ în urmă cu un veac. Acum sîntem mai evoluați: putem vorbi despre *delirul cuvintelor*.

Emanuel VASILIU

cronica literară

aproapele nostru aproape

Platon Pardău este un prozator cu simțul ascuțit al realității imediate, capabil de a prelua motive aflate «în aer» și de a le supune unei semnificații mai largi. *Aproapele nostru aproape*, roman, apărut la Editura Eminescu, se bazează pe o împrejurare specială: oprirea forțată a unui tren, în timpul inundațiilor, și confruntarea destinelor mai multor călători obligați să rămînă împreună, sub amenințarea apelor dezlănțuite. Nu vom avea totuși o carte «a inundațiilor», cum ar fi fost tentat să scrie un reporter cu gustul evenimentului. Platon Pardău extinde posibilitățile subiectului pînă la dezvăluirea unor resorturi morale și la revelarea tipurilor umane. Și Augustus, gazetarul aflat pe teren, și «Nora», și Ilovan, și Tabrea se întîmplă să poarte obsesia unor fapte cu sensul umbrit și deformat de mecanisme ascunse.

În meritul sugerat pînă acum se află de asemenea și izvorul marilor carențe ale acestui scriitor. Platon Pardău este capabil să creeze o «situație», să secționeze realitatea și să fixeze starea unui anumit moment, uneori cu deosebită intensitate. Dar lucrurile se opresc aici. Personajele sale n-au evoluție, sînt statice, chiar dacă aparența lor se schimbă. Ca și în *Ore de dimineață*, secretarul se află într-un moment dificil, rămînînd suspendat, pînă la urmă. La rîndul lui, Augustus nu iese din enunțul primului paragraf: «Fusese o vreme în care lui Augustus îi plăcuse să creadă despre sine că este un om deosebit. Acum, întins pe canapeaua roasă de atîtea trupuri cîte purtase în lunga-i viață de mobilă de lux a unui vechi vagon de clasa I, Augustus se pomeni întrebîndu-se cînd și din ce cauză dispăruse din el conștiința aceea, pe unde se risipise, ca și cum ar fi fost vorba de un prețios și vrăjit lichid pe care i-l încredințase cineva să-l poarte dintr-un loc într-altul, iar el, din nebăgare de seamă, îl pierduse pe drum». În convorbirile cu «Nora», el își descoperă vinovăția față de un fost coleg, suprapunînd-o problemelor create de acțiunea de reabilitare, prin intermediul ziarului, a unui muncitor exclus din partid. De fapt, explicitează rîndurile citate mai sus și nu adaugă nimic esențial. De aceea, moartea lui apare precipitată și de neînțeles. Cît despre «Nora», femela cu nume convențional, atribuit de Augustus, ea poartă un adevărat «program», ca să nu-i spun tează, în funcție de dispozițiile structurii sale și de unele experiențe personale, avînd de pe acum cristalizată o formulă ce se dezvăluie cu încetul, spre «disperarea» bărbatului. Aceeași lipsă de dinamism interior o înzestrează cu o platitudine ce contrazice dramatismul vieții sale marcate de viol, de sinuciderea soțului și de constatarea posibilității celui mai cinic abuz.

Neajunsurile pornesc și de la genul de narațiune preferat de Platon Pardău. În fond, timpul din *Ore de dimineață* se reduce la așteptarea unei audiențe, iar cel din *Aproapele nostru aproape*, la o noapte. Substanța cărților este constituită din rememorări, mai palide și lipsite de forță decît trăirea evenimentelor sub ochii cititorilor. Ai impresia că se vorbește *despre* ceva, dar nu vezi acel *ceva*, nu îl traversezi împreună cu personajele. Naturii de prozator a lui Platon Pardău *i*-ar conveni mai bine o povestire viguroasă, cu întîmplări desfășurate pe planuri vaste. El are plăcerea de a compune o figură, de a relata mici povestioare, distrugîndu-le acum în două-trei linii și conferind romanului aerul de bruion, de fișe puse cap la cap. Scena ciocnirii conducătorului cu țăranii prilejuiește o secvență cinematografică, bine susținută psihologicește, evocînd o întîmplare de demult, brutală și definitivă în consecințele ei, apărînd și dispărînd, în ritmul înjurăturilor de pe culoar. La fel, Ilarion retrăiește moartea tatălui său, executat de nemți, împreună cu celelalte amintiri. Ele ar fi trebuit să constituie capitole separate, fiind tratate cu mai multă insistență. Epica este arta mișcărilor încete, a acumulărilor de întîmplări, care alcătuiesc subiectul. Un singur moment, oricît de teribil ar fi, și de bine explicat, nu poate deveni trama unei cărți. Cu atît mai mult, în cazul lui Platon Pardău, care-și reține nejustificat eroii de la orice fel de acțiune. Ei se află întotdeauna înainte sau după momentele de cumpănă. Chiar inundațiile din *Aproapele nostru aproape*, cu toată mobilizarea de energie, nu reprezintă o culme, un interval definitoriu, din punctul de vedere al interesului personajelor, ele nu întreprind nici un gest care să intre propriu-zis în dezbaterea romanului, ci constituie doar mediul unde se întîlnesc eroii și retrăiesc, paralel, trecutul lor.

Impresia de artificiu este mai puternică în al doilea roman al lui Platon Pardău, întărită și de faptul că este realizat după rețeta primului. Pretextul care adună eroii nu dă coerență ansamblului, iar sfîrșitul nu sugerează nimic cu privire la caracterul necesar al întîmplărilor. Este un haos artistic perfect, în cea mai strictă unitate de timp și de loc.

Să nu se înțeleagă din cele de mai sus cumva că *Aproapele nostru aproape* ar fi o carte lipsită de calități! Dimpotrivă. Sîntem convinși că Platon Pardău își va descoperi adevărata natură de prozator și că se va profesionaliza, în cea mai bună accepție a cuvîntului, excluzînd multe din lipsurile semnalate. Va înțelege atunci că personajele se caracterizează mai puțin prin profesia lor, cît prin apartenența la o comunitate de idealuri și la o umanitate determinată. În *Aproapele nostru aproape*, maiorul prea este maior, activistul prea este activist, conductorul prea este conductor, pierzînd numitorul lor de oameni, nu mai aparțin aceleiași clase de viețuitoare, ceea ce este simplist și eronat. Modul de a tipiza practicat de Platon Pardău dovedește ezitări. Abia cînd se referă la țărani apare trăsătura lui dominantă, constînd în observația exactă a sufletului colectiv. Reacția sătenilor, cînd își dau seama de primejdie, gesturile de apărare, coordonarea lor instinctivă sînt bine gîndite. În vagonul de clasa a II-a se petrec cele mai izbutite pagini ale unui roman care este desigur mai mult decît «o relatare».

Aurel-Dragoș MUNTEANU

cahiers roumains d'études littéraires

Sinteză a momentului literar actual, «caietele» debutează prin evidențierea acestei relații existente în gîndirea critică românească de la Ion Heliade Rădulescu și Cezar Bolliac pînă la George Călinescu (v. Mircea Zaciu, «La critique roumaine et la relation littérature-société). Propunîndu-și o analiză a foarte tangibilei și foarte dificilei definiții a succesului literar, Adrian Marino pornește de la defrișarea celor trei operații, cumpărare-lectură-consacrare, pentru a le trece prin toate avatarurile de timp și de spațiu cu o oprire mai largă în perimetrul mecanismului de selecție actual: stratificare socială, polarizare — elită și mass-media; specializare-critic și cronicar literar; pulverizare — pontifi ai unor microsocietăți literare și suporteri sau fanși. Vislind printre diversele orientări ale metodologiei critice actuale (genetică, sociologică, psihanalitică), Romul Munteanu ancorează în zona «criticii totale», *singura* cale care poate surprinde, după opinia sa, raportul operă-autor-societate. Capacitatea operei literare în societatea capitalistă de a deveni produs industrial, generează, prin integrarea ei în viața economică, comerțul. El produce una din acele binecunoscute forme numite «sub-literatură» sau «infra-literatură». Intervine atunci fenomenul de polarizare mai sus amintit, conform căruia literatura de calitate devine apanajul unei minorități. Ceea ce rămîne demn de menționat este disocierea dintre fenomen și act. Primul e inconștient, impersonal și lipsit de finalitate. Secundul e întotdeauna deliberat și semnificativ. Se cuvine deci ca impostura (kitsch-ul), ca fenomen social, să fie depășită prin actul de cultură (v. Traian Herseni — «L'industrialisation et la concentration de l'activité littéraire»). Reluînd cîteva din laitmotivele unor articole mai recent apărute în România literară și Contemporanul, Petru Popescu demitizează simbolul artistului inaccesibil, închis într-o existență «superioară», purtînd «stigmatul geniului». Nimic mai puțin logic, contraargumentează autorul studiului «L'ecrivain et le goût du public». «În zilele noastre artistul se naște asemeni celorlalți oameni, primește aceeași educație, trăiește aceleași experiențe, se supune acelorași legi, acelorași instituții», toate, toate acestea alcătuind pentru creator o excelentă terapeutică literară. Demonstrația pro domo a confluenței național-universal în cadrul circulației valorilor e susținută de Nicolae Balotă cu armătura de fier forjat a erudiției și agilității sale intelectuale binecunoscute («Les valeurs dans la culture roumaine contemporaine»). Mai mult decît oricînd, dicotomia autenticitate-pastișă pe harta poeziei românești contemporane, se impunea atenției pe care i-o acordă Edgar Papu în «La fonction civique de la critique littéraire». O distincție necesară cu atît mai mult cu cît cititorul de poezie e derutat și tentat să anatemizeze în aceeași măsură talentul veritabil și cel fals. Cronica traducerilor, recenziile, caleidoscopul completează competentul «prezent» de orientare marxistă rostit de reprezentanți de prestigiu ai criticii literare românești în lume.

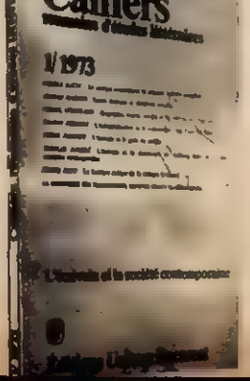

Iulia MOLDOVEANU

ai noștri și ceilalți

să reconsiderăm «loviturile impuse»

În suita analizelor comparatiste dintre jocul echipelor noastre și al celorlalte formații (de excepție) de pe glob, vom pune, astăzi, în discuție *lovitura de colț* și *lovitura liberă* (directă sau indirectă). Fără a face exces de termeni tehnici, înțelegem să folosim aici și exemple recente (culese personal, în calitate de observator federal) din meciul *Steagul roșu — Rapid*, considerat că îndeplinea condițiile unui «adevărat derbi».

După notarea subsemnatului, la acest meci au fost acordate 16 «lovituri libere» (directe sau indirecte) împărțite în mod... echitabil fiecărei echipe (8 și 8), precum și 16 «cornere». Cum au fost executate cele 16 lovituri libere? De-a dreptul decepționant: trase invariabil în «zidurile» formate de adversari, fără să se vădească nici cea mai mică tendință de-a scoate efecte tactice, așa cum am avut prilejul să înregistrăm în jocul actorilor echipe de peste hotare. Există la noi, se pare, prejudecata că dacă sînt lovituri fixe, ele trebuie neapărat executate tot după un tipar fix, care nu poate aduce nici un element inedit. Și cînd ne gîndim că pentru un Baratki, un Ozon, sau un Gică Andrei, două lovituri libere constituiau echivalentul unui gol! Stăruind în falsa credință că vor izbuti să trimită balonul «peste zid», cum făceau cei trei precursori ai lor, jucătorii noștri (excepție făcînd un Deleanu sau Dumitru) ratează cu seninătate aceste ocazii, pentru că nu vor să adopte, în ruptul capului, nici una din «micile strategii», pe care un Pelé, Tostao, Jairzinho ni le-au revelat,de pildă, în C.M. 1970: simularea loviriimingii de către unul din ei, în timp ce un alt coechipier, venit din urmă, șutează, prin surprindere etc. Jucătorii noștri n-au văzut, oare, că echipele braziliene, precum și alte multe din Europa, nu repetă niciodată la o nouă lovitură procedeul celei anterioare?

Cît privește capitolul «*loviturilor de colț*», s-a generalizat, de cîtva timp, «cornerul scurt», în locul celui «cu boltă». Numai că felul în care se transpune în practică noul procedeu «scurt» anulează total avantajul oferit de articolul respectiv: un coechipier, fixat la 1—2 m distanță de cel ce execută lovitura, primește pasa și nu face altceva decît s-o trimită, *tot cu boltă*, în fața porții (!!). Nu s-a realizat deci față de vechiul procedeu decît un avans de 1–2 m. Or, în toate aceste situații, jucătorii echipelor valoroase ale altor țări (Brazilia, R.F.G., Italia, Anglia) utilizează «cornerul scurt» pentru o combinație fulger între cei doi coechipieri, dintre care unul ajunge cu mingea în colțul suprafeței de pedeapsă spre a șuta, de-acolo, la poartă sau, dacă n-are culoar, face o pasă înapoi, unui coleg bine plasat.

Cînd vrem să preluăm ceva din fotbalul altor țări, avem datoria s-o facem cu tot cortegiul de teme tactice, iar nu numai «de ochii lumii» și cu jumătăți de măsură, cum procedează mai toate echipele noastre.

Angelo NICULESCU

repriza a treia

trezirea la realitate

Duminica trecută, după prînz, am traversat un pod (imaginar) care m-a pus puțin pe gînduri. Și nu atît el, cît cele două capete de pod care, pe planul mentalității, au o reală forță de tipizare pentru lumea fotbalului nostru. Cele două «capete de pod» s-au numit... Răducanu și Dumitrache.

Veneam din Giulești, unde goal-keeperul rapidist făcuse din nou «spectacol». Mingi lovite cu capul (!!), joc de libero (!!!) în fața propriului careu de 16 m, mă rog, obișnuitul «tacîm de sărbătoare» al lui Ricică. La un moment dat, Rapidul a fost chiar la un pas de a primi gol grație evoluției copilului său (la infinit) teribil! Întîmplător, a scăpat și echipa și Răducanu. Altă dată — în cazul Capkovici, de pildă — n-a scăpat Răducanu, dar a scăpat, din fericire, echipa. Pentru că s-a găsit un Dobrin în zi de mare inspirație care să marcheze la timp și să ne scoată, cum se spune, din găleată. Și cu asta a scăpat și Răducanu. Cum? În stilul caracteristic. I s-a făcut obișnuita morală, Rică a răspuns cu obișnuitele lui glume, toată lumea a zîmbit serios sau a fost de o seriozitate zîmbitoare, și duminica următoare sau maximum după două duminici omul nostru din Grant și-a reluat «numerele». Iar circul–Răducanu a continuat din stagiune în stagiune, în veselia cvasigenerală. Cît nu ne usturăprea tare, ne distrăm — iresponsabil — pe seama lui. Dacă nu ar fi marcat însă Dobrin în memorabilul meci mai sus-amintit, și ne-ar fi eliminat Cehoslovacia din C[illegible] Europei, ne-am fi distrat cam verde [illegible] probabil că într-o [illegible] matică împrejurare [illegible] trezit la realitate și Răducan[illegible]. Noi însă, ceilalți, spectatorii, iubitorii de fotbal, ne-am fi trezit cu siguranță la ea. O realitate [illegible] care,dă Doamne, să nu ne trezim tocmai la Leipzig! Pentru că meciul s[illegible]ro-pie vertiginos și Rică este acel[illegible]. Adică, sublim și trebun!

Celălalt «cap de pod» spre plăcuta mea surpriză, Dumitrache. Transpirat, marcat vizibil de efort, internaționalul dinamovist venea la acea oră duminicală de la antrenamentul solitar pe care-l făcuse în absența echipei sale, aflată la Arad. Ieșit de nimeni [illegible] Dumitrache s-a pregătit singur, constiincios, pentru a reveni cît mai repede în stare de joc după accidentarea sa din [illegible]ida cu Farul. Cunoscînd prea bine vechile năzbîtii ale acestui atît de talentat produs al fotbalului nostru, întîmplarea (vreau să cred... neîntîmplătoare) cu Dumitrache mi se pare aproape un exemplu didactic. Trezirea la realitate [illegible] maturizare — [illegible]ți-i cum vreți — a lui Dumitrache poate să slujească multe celor care au ochi să vadă și înțelegere să priceapă.

Trezirea la realitate. S-au pierdut destule talente și destul timp în somnul inconștienței care nu iartă și-și revendică întotdeauna, mai devreme sau mai tîrziu, victimele.

Marius POPESCU

P.S. După ce a pierdut startul în actualul campionat, Dinamo și-a dat seama că pericolul craiovean nu este o simplă glumă oltenească și a produs, în consecință, evenimentul nr. 1 al etapei în fața unei «bătrîne doamne» din care, se pare, au mai rămas doar voalurile (un rural ar spune doar fulgii)

cronica de fotbal

a turbat rapidulețul

Cine putea să creadă că echipa asta atît de simpatizată are să ne dea de furcă?

A turbat Rapidulețul, pur și simplu.

O să spuneți că fac floricele pe hîrtie ca să mai scot un ban, dar vă întreb: ați văzut filmul televiziunii de duminică seara? Era ca un bal mascat. Lume pe garduri, casieri opăriți,arătînd că nu mai au ce vinde (e vorba de bilete), lume luminată atîrnată ca-n spînzurătoare, unii pe stîlpi ca Simion din Biblie, care pe afară blestemîndu-și ceasul cînd au căzut în doaga fotbalului.

Ce vor giuleștenii să demonstreze? Că sînt iubiți? Știm!

Data trecută, pe «23 August», Sportul studențesc a adunat numai 300 de suflete, din care 60 de păzitori, iar Rapidulețul 15 000. Și asta știm!

Duminică la prînz, cînd omul mai răsuflă și el, iar a adunat Rapidulețul 17 000 de microbiști. Și asta știm! Sportul studențesc numai 3 000, dacă cifra nu a fost umflată.

Ei și?

Dragoste, dragoste, dar nici așa! Există mai multe bănuieli. Ori că în Giulești s-au deschis mai multe magazine de textile care nu desfac suficient marfa și clubul de peste podul Grant ajută astfel la îndeplinirea planului, ori că *violeții* recrutează alpiniști, dacă ținem seama de escaladările necesare pentru a intra în incinta stadionului lor! Și mai sigur este că la mijloc e vorba de un pariu, al lui Macri vor să termine cu suporterii pe care îi au,chinuindu-i ca pe hoții de cai. Barem dacă nu cotizează, să-i lase fără nasturi, fără pantaloni și fără șireturi la pantofi, să-i zdrelească bine, să le scoată sufletul pentru că, așa cum scriu toate ziarele de luni, tot nu se joacă fotbal în Giulești, cel mult un fel de comedie, cu un Răducanu pe post de centru avansat.

Glumă, glumă, dar ce ne facem totuși cu această situație caraghioasă și periculoasă pentru fotbalul nostru? Uite, mîine e cuplaj iar, vreau să las găinile și să viu la București să văd și eu cu ochii mei cum mai arată sportul ăsta cu balonul rotund. Ce-o să pățesc încă nu știu, că eu scriu de lunea. O să joace Macri cu echipa lui la cinci dimineața (are năravuri din astea)? O să alergăm iar din Giulești în «Republicii», sau pe Dinamo, sau o să inaugurăm Ghencea; schimbăm patru tramvaie, șapte troleibuze, blestemînd și rugîndu-ne la Dumnezeu să retrogradeze două echipe din Capitală pentru ca la anul să nu ne mai doară capul?

Federația, pe care abia cu o săptămînă în urmă am lăudat-o, dă din umeri și se spală pe mîini ca Pilat din Pont: nu ne amestecăm, e treaba cluburilor. O fi, dar cluburile ale cui sînt? Ale firmei «Nivea», ale «Hanului cu prepeleac» sau ale întreprinderii de întors lîna? Este ea, federația, așa de bogată încît să suporte pierderile ce se înregistrează duminică de duminică prin aceste programări atît de arbitrare? Sînt cluburile chiar atît de bine mersi încît să nu le doară că la unele stadioane vin 60 de suflete și la altele se înghesuie lumea ca la pomana lui Mielu?

Parcă nițică ordine trebuie făcută, parcă cineva trebuie pus la colț. Și la urma urmelor gradul de pericol al meciurilor organizate pe un teren impropriu,cum este cel din Giulești,nu are nici o importanță? Vrem să avem și o catastrofă? Nu ne ajunge că fotbal nu am mai văzut de nu mai știm cînd?

Eugen BARBU

P.S. Nu-mi place liniștea de la echipa națională. Ultimele partide amicale atestă o lipsă de formă ce nu poate fi trecută cu vederea. Chiar mergem la Leipzig ca la tăiere? E frumos să dai pronosticuri roz, dar după meciul cu R.D.G. ce-au să mai zică unii dintre noi? De pildă, Valentin Stănescu a cărui seninătate mă înfioară?

posta fair-play

I. ȘTEFĂNESCU — BUCUREȘTI: Nu credeți că «tăierea» cuplajelor bucureștene este în dezavantajul tuturor — și al cluburilor și al publicului?

— Ba, dimpotrivă, nu numai că sînt de condamnat cuplajele, dar personal sînt indignat de zelul ieșit din comun cu care și-au umplut coloanele sportive unele cotidiane, care caută parcă în mod diabolic să forțeze federația să calce (iarăși) regulamentul, obligînd echipele să joace toate pe același teren — neutru!

E bizar să constați că la noi există singura federație din lume care permite echipelor să joace pe terenul pe care se antrenează zilnic, care a admis în competiții superioare echipe fără să aibă măcar un singur teren propriu de instruire, care a lăsat baza materială în proprietatea unor «întreprinderi-fantomă» ce n-au întreprins mai nimic...

G. SĂVULESCU — BUCUREȘTI: Am citit formula de echipă pe care o preconizați pentru decisiva partidă cu R.D. Germană și o găsesc nu numai curajoasă, dar și judicios gîndită. Nu credeți totuși că antrenorul reprezentativei, Valentin Stănescu, s-ar putea supăra pentru că aveți unele idei ceva mai bune decît ale dînsului? De pildă o linie de mijloc Dumitru–Beldeanu sau Dumitru–Marian Popescu, sau cuplul Dobrin–Oblemenco, firește în absența posibilă a lui Dumitrache (accidentat), lîngă excelentul înaintaș piteștean?

— M-am ferit, de regulă, să discut public numele jucătorilor care — după mine — ar putea compune echipa națională. O fac acum, forțat de faptul că răspund de această «poștă fair-play» a revistei «Flacăra».

De la început vreau să rețineți că eu nu am cum să intru în conflict cu Valentin Stănescu, deoarece — se spune — cele mai bune idei le are — din oficiu — antrenorul care răspunde la momentul oportun de «națională». Această prezumție pleacă și de la faptul că pentru a-și traduce în practică concepția își alege «piesele» de manevră care să-i poată interpreta «partitura». În lumina concepției care mă animă, eu pledez pentru formația pe care am punctat-o și sînt oricînd dispus să mă «bat» pentru ea, dar s-ar putea ca ea să nu coincidă (și se pare că nici nu va coincide) cu cea «oficială», fiindcă echipa noastră încă joacă pentru a nu primi goluri, iar eu sînt pentru părăsirea «tranșeelor» înainte de a veni adversarul deasupra lor!

T. PAVEL — CLUJ: Cum priviți eliminarea antrenorului Halagian de la conducerea echipei F.C. Argeș după ce «11»-le din Trivale a cîștigat campionatul acum un an, iar anul acesta s-a calificat pentru participarea în Cupa U.E.F.A.?

— Ceea ce se întîmplă la Pitești de mai mulți ani — unde fotbalul a venit de sus în jos și nu invers — se poate explica foarte bine prin dictonul latin: «Durante causa, durat effectus» (atît timp cît durează cauza, durează și efectul). Înlocuiți vă rog cuvîntul «causa» cu așa-numita conducere salariată și veți înțelege, întorcînd în același timp capul spre a privi înapoi, că fiecare antrenor adus la conducerea echipei n-a reușit să prindă rădăcini fiindcă ar fi «crescut» prea înalt și ar fi acoperit «firul de pir»... adică «efectul». Să sperăm că ulciorul nu va mai merge totuși de multe ori la apă, mai ales că acesta din povestea noastră s-a mai spart o dată...

I. SZABO — ORADEA: Vă cer doar patru nume: numele campioanei și al celor trei echipe care — vreau să cred — vor retrograda?

— Faptul că Universitatea Craiova și-a făcut încet-încet transferuri valoroase, avînd la ora actuală nu numai o echipă, dar și «rezerve» foarte bune, că în ediția precedentă s-a fript o dată dovedindu-și stîngăcia (sau nepriceperea) în a păstra locul prim pînă la finalul «cursei» și că antrenorul ei face parte și din «senatul universității» (în calitate de profesor, bineînțeles, și nu de antrenor), mă determină să vă răspund ușor la prima întrebare: **Universitatea Craiova.** De retrogradat, cred eu că iar nu vom avea nici o echipă retrogradată...

Constantin TEAȘCĂ

tenis

caralulis: la 5-4 și 30-0 pentru ovici, în setul 4, am crezut că vom cîștiga...

Întors de curînd de la San Francisco, căpitanul nejucător al echipei române de tenis, *Cristea Caralulis*, a răspuns cu amabilitate întrebărilor noastre.

— În ciuda scorului, ce mi se pare cam sever, ai avut totuși vreun moment impresia că se putea cîștiga acest meci?

— Da! În ziua a treia. În meciul lui Ovici, cînd acesta conducea cu 5-4 și 30-0 în setul al patrulea. Sînt convins că odată ajuns în setul decisiv, Ovici ar fi cîștigat pentru că adversarul său dădea mari semne de oboseală. La 2-2, întîlnirea dintre Năstase și Smith ar fi avut alt aspect.

— Crezi că pe zgură Ovici ar fi cîștigat împotriva lui Riessen?

— Greu de spus. Probabil că da. În orice caz, americanul nu ar mai fi beneficiat în așa mare măsură de avantajul serviciului său.

— Ți-a plăcut meciul Năstase–Smith?

— Foarte mult. Se spune că a fost cel mai bun meci al anului.

— Cu ce l-a bătut Smith pe Năstase?

— Cu serviciul. Trei ore și jumătate. Smith a servit incredibil de precis și de tare

— Se poate vorbi despre un «complex» al lui Năstase în fața lui Smith, în întîlnirile de Cupa Davis?

— Eu cred că nu. Ei sînt atît de apropiați valoric încît aș zice că este mai curînd o chestiune de zi și de șansă.

— Cînd s-a decis rezultatul meciului lor?

— La 3–3 în setul decisiv cînd, pe serviciul lui Smith, Ilie a avut două avantaje.

— Cum a funcționat dublul Năstase–Santei?

— Serviciul lui Santei rămîne încă punctul slab al acestui dublu.

— Faptul că am *jucat pentru prima oară* cu mingi de culoare galbenă a constituit pentru noi un handicap?

— Nu. Culoarea galbenă a mărit vizibilitatea mingii, contribuind la ridicarea nivelului calitativ al meciurilor.

— Cum s-a comportat publicul?

— Ne-am bucurat de foarte multă simpatie, jucătorii noștri fiind de nenumărate ori aplaudați la scenă deschisă.

— Arbitrajul a fost obiectiv?

— S-au făcut cîteva greșeli, dar ele mi se par inerente pe un teren pe care mingea nu lasă urme. În orice caz *nu pot spune* că arbitrajul a defavorizat vreuna din echipe influențînd rezultatul.

— Crezi — hai să folosim o limbă română neașcă limpede, fără echivocuri — că echipa americană a *fost mai bună decît echipa noastră*?

— Da. Este și mai omogenă. Americanii au foarte mulți jucători buni. Cred că marea lor dificultate este să-i selecționeze...

Ștefan GEORGESCU

un sfat colegial pentru actualul antrenor al naționalei de la fostul antrenor al naționalei

...și la craiova nasc jucători pentru reprezentativele țării

Spusele cronicarului moldovean — devenite termen fertil de referință pentru toate regiunile țării — sînt astăzi mai potrivite ca oricînd și ca oriunde pentru jucătorii din Cetatea Banilor olteni. Echipa *Universitatea Craiova* a încetat de a mai fi o simplă «cutie cu surprize» care culegea rezultate fluctuante și întîmplătoare. Ea a ajuns, acum, să-și definească o puternică personalitate, printr-o serie întreagă de coordonate ce includ maturitate tactică, pasiune și ambiție, sudură între posturi și compartimente, viață sportivă a jucătorilor etc.

La Craiova se făuresc valori autentice, pe lîngă care selecționerii echipelor naționale nu mai pot trece indiferenți. S-au forțat acolo noi cupluri de apărători centrali și laterali, excelînd primul prin Deselnicu și Boc (noul venit s-a încadrat perfect în angrenajul echipei), iar cel de-al doilea prin Niculescu și Velea, ambele reușind să se completeze, să se dubleze, pentru a deveni o redută greu de cucerit de oricare linie de atac adversă. Mijlocul terenului, prin Lucian Sclimbeanu, a ajuns să coordoneze cu o mare fuciditate acțiunile înaintașilor proprii, printre care strălucesc ca stele de primă mărime, impetuosul Oblemenco și aripile Țarălungă și Marcu. Cred că alături de cele două extreme craiovene, merită să fie selecționată și această piesă piston, capabilă să spargă zidurile masive ale apărării adverse. Oblemenco, care prin marea lui sete de gol, *prin forța fizică și morală* ce o dezlănțuie pe teren, polarizează toată încrederea și pasiunea noului val al fotbalului oltenesc.

Să sperăm că Oblemenco nu ne va înșela speranțele așteptările, dorințele pe care nu numai oltenii să ci și întreaga masă a iubitorilor fotbalului românesc le-au investit în golgeterul țării noastre.

Angelo NICULESCU

Prezentarea mascotelor viitorului campionat mondial de fotbal! În imagine, Caroline Holmes, din Cardiff, una din frumusețile Cupei Mondiale, jonglează cu balonul rotund

adversarii lui năstase

rod laver

S-a născut la 9 august 1938 în localitatea Rockhampton, din Australia. Are înălțimea de 1,74 metri și greutatea de 68 de kilograme.

Cîștigă pentru prima oară Wimbledon-ul în 1962 și repetă performanța în 1963, 1968 și 1969. Termină neînvins de două ori la Roland Garros (1962 și 1969), de trei ori în Australia (1960, 1962 și 1969) și de două ori la Forest Hills. Între anii 1962 și 1968 se află în fruntea grupului profesionist, alături de K. Rosewall, P. Gonzales și L. Hoad. Rod Laver este singurul jucător din lume care reușește două Grand Chelem-uri (1962 și 1969).

Anul trecut, Rod Laver a fost obligat la un repaus forțat de patru luni datorat unui traumatism al coloanei vertebrale. În primăvara acestui an, reintrarea lui a fost rapidă, astfel că după circuitele W.T.C. el se află în fruntea grupului profesionist, alături de K. Rosewall, P. Gonzales și L. Hoad. Rod Laver este singurul jucător din lume care reușește două Grand Chelem-uri (1962 și 1969).

Înzestrat cu o deosebită capacitate de relaxare, Rod Laver este capabil de eforturi ieșite din comun, ceea ce explică în bună măsură tururile sale de forță. Bratul său stîng, cu care mînuiește racheta, este foarte dezvoltat, fiind comparabil cu cel al unui om în greutate de 90 de kilograme.

La cei 35 de ani ai săi, Rod Laver declară că *nu* se consideră în declin, dar că dorește totuși ca în viitor să participe la un număr mai restrîns de concursuri. Vorbind despre proiectele sale, Rod Laver amintește că va deschide, împreună cu partenerul său de dublu, Roy Emerson, cîteva cluburi de tenis. Primul la New Hampshire, cu opt terenuri în aer liber și patru terenuri acoperite.

Despre Laver, Năstase afirmă: «Rod este un mare jucător. Viteza și constanta jocului său te obligă la un efort intens. Pe partea dreaptă, respectiv stînga lui, maschează foarte bine lovitura, astfel că nu-ți poți da seama de traiectoria *mingii decît în ultimul moment*».

S.G.

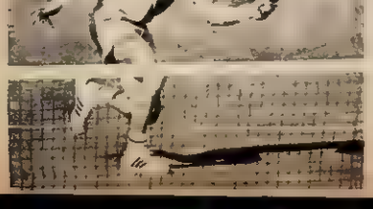

săptămîna aceasta, la București — al IV-lea simpozion internațional de sociologia sportului

generația de mîine se educă azi prin mișcare, joc, întrecere sportivă

«În folclorul românesc există o expresie, „Ziua bună se cunoaște de dimineață". Tot astfel, în viața omului, jocul este un mod de expresie a copilăriei, un început fericit, plin, bogat, ce asigură realizarea deplină a personalității sale, în formele cele mai diverse de manifestare și angajare socială». Am citat din salutul tovarășului Virgiliu Radulian, președinte al Comitetului român de organizare a celui de al IV-lea Simpozion internațional de sociologia sportului, dedicat temei *«Rolul social al jocurilor copiilor»*.

Deschis marți, 28 august a.c., în aula Universității din București, acest simpozion și-a propus ca prin lucrările sale — la care participă cu referate și comunicări reprezentanți din aproximativ 20 de țări — să *contribuie* la fundamentarea și îmbogățirea activității celor care se ocupă de formarea și educarea noilor generații. Aria vastă a problematicii propuse pentru acest an angrenează în dezbateri specialiști din cele mai diverse domenii de activitate, cadre universitare, profesori, cercetători, favorizînd o colaborare fructuoasă, un bogat schimb de idei între participanții la acest simpozion, în cadrul căruia a fost reliefată contribuția unor discipline științifice de importanță primordială în domeniu, cum ar fi sociologia, pedagogia, psihologia etc.

Pînă astăzi au avut loc *ședințe de lucru* în cadrul cărora s-au luat în discuție, concret, multe din aspectele social-educative ale jocului pentru copii, ședințe bogate în comunicări. Dintre acestea, demne de a fi remarcate *ni s-au părut* «Perfecționarea animatorilor, influența familiei, a grupului și a taberelor în jocul copiilor», «Dezvoltarea biopsihică prin joc», «Sportul și Statul», iar astăzi are loc, în grupa a VIII-a, *ședința de lucru cu tema «Jocul universal. Turismul»*, în care nouă din cele zece comunicări prezentate vor fi ale specialiștilor români.

Una dintre preocupările de ordin științific predominante ale acestui simpozion a fost, cum era și normal, determinarea sferei naționale, definirea activității sportive în ansamblul societății și, în special, prezentarea incidenței sale asupra educației. Plecînd de la această idee, s-a căutat să se delimiteze precis raporturile dintre stat, instituțiile sale și familie în complexa activitate de educare a copiilor. Totodată au fost dezbătute probleme legate de rolul jocului — spontan sau organizat — al sportului în general, în dezvoltarea cunoașterii, creativității și personalității tineretului.

Generațiile de mîine trebuie să cîștige din experiența nu o dată verificată de... *eșecuri* a celor de ieri și de azi, generațiile de mîine trebuie să fie crescute în spiritul unui dicton vechi de cînd lumea — «mens sana in corpore sano» —, cu atît mai mult cu cît contemporaneitatea începe să fie puternic afectată de unele efecte mai puțin dorite ale universalei revoluții tehnico-științifice.

Omul, ieșit pe zi ce trece tot mai mult de sub imperiul întîmplării, își propune să acționeze conștient pentru educarea multilaterală a generațiilor viitoare, și nu numai în cadrul restrîns al fiecărei familii în parte, ci la nivel național și internațional. Este cunoscută ponderea deosebită pe care o au mișcarea, jocul și întrecerea sportivă în viața copiilor, în formarea și educarea lor. Numai studiul și coordonarea științifică asigură copilului posibilitatea de a-și dezvolta potențialul creativ, de a-și descoperi aptitudinile practice, implicit un mediu propice manifestărilor sale spirituale prezente și viitoare.

Mîine va avea loc cea de-a V-a plenară și ultima în cadrul acestui simpozion, plenară în care, în urma prezentării concluziilor grupelor de lucru, se vor expune concluziile întregii manifestări care a durat aproape o săptămînă, concluzii susținute de către Henri H. Stahl (România) și Andrzej Wohl (Polonia).

În final, poate că nu este lipsit de interes să amintim că în cadrul aceluiași simpozion, alături de cei mari, preocupați de dezvoltarea armonioasă, fizică și psihică, a copiilor, aceștia din urmă au fost prezenți nu numai în dezbaterile participanților, ci și prin expozițiile «Expedițiile Cutezătorii» și «Jocul preferat».

Toma MICHINICI

cronica ringului

«știți cum se crește un semigreu?»

Întrebarea aceasta mi-a pus-o antrenorul Furesz în discuția pe care am avut-o despre «Turneul Prieteniei», disputat la Galați. «Speranțele» boxului nostru pentru J.O. de la Montreal s-au prezentat bine, reușind să cucerească patru din cele 11 medalii de aur, prin Paul Dragu, Nițâ Robu, Pavel Istrate și Costică Dafinoiu. Dar nu despre învingători am vorbit mai mult de data aceasta cu fostul antrenor dinamovist, ci despre unul dintre învinși, Mircea Simon, boxer de categorie semigrea.

«Deși Mircea nu mai este elevul meu — îmi spunea Furesz, antrenorul care are în palmares mulți campioni de juniori — m-a întristat nespus înfrîngerea sa în finala turneului de la Galați. După cele două frumoase victorii obținute în meciurile cu boxerii americani, mă așteptam din partea sa la succese în serie. Știe box cu carul... Am auzit însă că în finala de la Galați l-au fluierat spectatorii. M-a durut acest lucru, deoarece eu rămîn la părerea că Mircea Simon va fi unul dintre cei mai buni «semigrei» pe care i-am avut noi vreodată. Îi urăsc pe spectatorii de box care fluieră un învins. Ce știu ei, de exemplu, despre Mircea Simon? Aș vrea să le spun că băiatul acesta a renunțat la tot timpul său liber pentru a deveni boxer. Visul său cel mai mare e să ajungă campion olimpic. Cînd a venit, în 1965, la «Tînărul dinamovist» avea 12 ani și nu cîntărea mai mult de 50 de kilograme. A avut tăria să se *pregătească timp de patru ani fără să fi cunoscut* măcar satisfacția susținerii unui singur meci oficial. Abia în 1969 a luptat în partide oficiale, la categoria mijlocie mică (71 kg.). Un an mai tîrziu, la Brașov, cucerea primul său titlul de campion național de juniori. În 1971 a primit medalia de aur la tradiționalul turneu internațional de la Berlin, fiind declarat cel mai tehnic boxer al competiției. Acasă cucerește cel de-al doilea tricou de campion... Poate că valoarea sa actuală ar fi mult mai mare dacă în 1972 nu se îmbolnăvea de hepatită, fiind obligat să-și întrerupă pregătirile timp de un an și ceva. Toate acestea nu le știu sau le-au uitat spectatorii. Mircea Simon și-a reluat antrenamentele anul acesta, devenind din nou campion național de juniori. Acum s-a întîmplat să *piardă* finala de la Galați și spectatorii nu l-au iertat. L-au «judecat», cred eu, cu prea multă asprime. Nu așa se crește un tînăr «semigreu» sau «greu». Toate acestea doresc să le afle spectatorii nemulțumiți...»

Am reprodus cîteva din gîndurile cunoscutului antrenor în speranța că le vor citi și cei care, la Galați, au fluierat un învins, un boxer tînăr în care s-au investit ani de muncă și foarte multă încredere. Ce vor spune acești spectatori dacă Mircea Simon va deveni, cîndva, un mare campion, așa cum speră *mulți dintre specialiștii care l-au văzut boxînd?*

Petre HENT

casa omului

Adunăm case. Cui i-o fi venit în minte prima oară că trebuie să adunăm case? Cine o fi avut presimțirea că odată și odată o să adunăm casele ca pe ulcele și talgere, ca pe icoane și ștergare, ori ca pe drahme sau sesterți găsiți în oale ascunse? N-a fost, fără îndoială, în sufletul omului acela nici frica de vînt, nici gîndul la ploile care putrezesc drania, nici neputința în fața carilor care rod noaptea, pe lună, grinzile. Atunci, n-o fi fost decît frica de timp, de timpul răbdător care curge,și schimbă, și innoiește, și ia cu el în deltele uitării lui case și oameni ori îi preschimbă în amintiri? Adunăm casele străvechi în splendide muzee în aer liber, pentru că ele sînt istoria vechii noastre civilizații.

Etnografii și sociologii ar putea vorbi mai amănunțit despre influențele economice și ale tehnologiilor de tot felul asupra așezărilor noastre străbune, despre cauzele și efectele lor de-a lungul secolelor. Pentru noi o casă este însă în primul rînd sufletul omului, gîndurile lui, lupta lui cu timpul și spațiul geografic, părerea lui despre lume.

Înainte de a fi o casă, pe cînd molizii erau corhănițî în păduri, și nu erau pereți și nu erau apele mici sau mari ale acoperișului, casa a fost lupta drumului cu soarele. Bătrînii meșteri, care nu cunoșteau minunata geometrie a lui Euclid, nici cele șase categorii ale arhitecturii lui Vitruviu, își puneau și ei întrebări, dar ele n-au rămas nici scrise, nici îmbrăcate în denumiri frumoase ca «ordinatio», «dispositio», «distributio», «eurythmia», «symetria» sau «decorum». Întrebarea lor, plină de îngîndurare, era aceea: dacă fața casei trebuie să fie spre soare, sau spre drum? Nimic nu este mai patetic decît lupta aceasta cu punctele cardinale, pe care nici o putere nu le poate schimba. Soarele, știau bătrînii meșteri, aduce lumină în odăi, căldura cerului, un pic de frumusețe și înflorește vizdoagele. Dar drumul e locul carelor cu fîn și porumb, al turmelor, al boilor obosiți; la drum e lumea; pe aici trec fericitele mirese și bătrînii în ultimele lor călătorii prin sat. Drumul e munca și viața și din bătălia lui cu soarele meșterul înțelept i-a dat aproape întotdeauna cîștig de cauză și a așezat fața casei spre drum, în afară de casele risipite pe versantele dealurilor cînd relieful îi subjuga toate dorințele.

Apoi veneau trunchiurile de molid din pădure și marile probleme de «dispositio», acea viziune care privește proporțiile planurilor orizontale și verticale ale casei, raportul dintre lungimea fațadei și cea a laturilor, raportul dintre înălțimea pereților și cea a acoperișului. Totdeauna cînd văd o casă ascunsă prin sufletul unui sat, și încerc să-i ghicesc vîrsta, mă uit la acoperiș. Bătrînii îl făceau de două ori mai înalt decît pereții. Înalt, cu ape repezi, pentru ca ploile toamnelor să nu zăboovească și nici zăpezile să nu-și afle culcuș. Orice casă e supusă locului geografic, dar și anotimpurilor și climelor și bătrînii își modelau casele după legile naturii.

Apoi mă uit la ușă: o intrare veche e de obicei așezată în stînga și dă într-o tindă; apoi la ferestre, mereu mici, parcă uitate printre bîrne, unde doar o față pentru o fereastră poate privi mersul norilor sau sosirea carului cu fîn; apoi la culoarea pereților, care e mereu de-un albastru intens, dacă nu cumva soarele atîtor zile nu i-a sorbit pigmenții ca să-i dăruiască infinitului și a lăsat să apară chipul varului. Dar cîte poveștî nu s-ar putea spune despre o casă veche? Despre grajdul cu șura, despre carul cu loitrele obosite de-atîta cărat, despre gardurile din nuiele împletite, despre trifoiul pitic din ogradă, ori despre socul care doarme la umbra temeliilor din piatră lată de rîu.

Dar să nu uităm: înainte de a fi patru ziduri și un acoperiș, înainte de a fi o poveste, casa este sufletul și viața omului. Aici sînt diminețile, cînd încă soarele n-a răsărit, și bărbatul și femeia se iubesc; aici e închis țipătul nou-născutului, aici e prima lume a copilului care descoperă caierul mamei, cloșca din ascunzișul cuptorului și puii galbeni și citeodată pe lov putrezind nepăsător pe gunoi într-o icoană; și tot aici sînt lungile ceasuri de agonie ale moșnegilor; și colindele și cîntecele.

Generații trec, generații vin și așa, pe nesimțite, îmbătrînește și casa, dranițele putrezesc, lumea se schimbă, colțarii, laițele și blidarele se demodează. Atunci casa a ieșit din timpul său, a intrat în istorie și-o admirăm în muzee.

Cornel BOZBICI

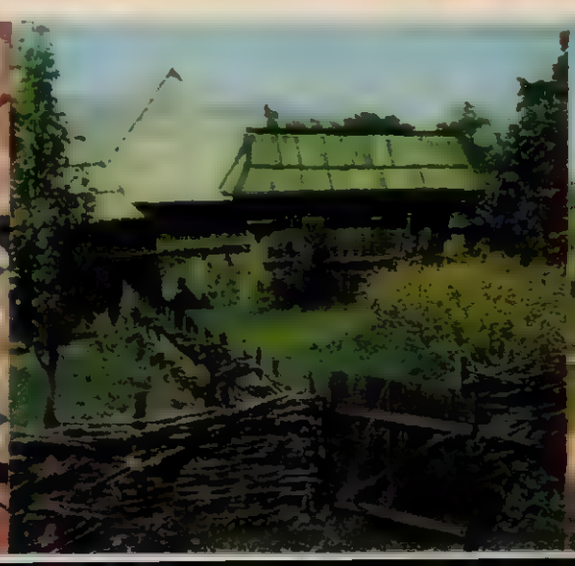

Fotografii de Ion PREDOȘANU

din jurnalul unui supraviețuitor în bucegi

ȘI A FOST ZIUA ÎNTÎI

...M-am bucurat cînd am ajuns din Sinaia la Cota 2 000, dar am regretat că nu am luat binoclul. Puteam să admir panorama listei de prețuri prinsă de o mînă dibace pe un perete aflat la o distanță de patru metri de teigheaua barului unde se desfac băuturi și cafele. Chiar dacă nu e ceață, chiar dacă nu e nor, tot nu poți descifra nimic. Locul cu această vizibilitate redusă se numește telegara Cotei 2 000.

...La ora 14,45 m-a lovit o indispoziție din cauza unui ardei umplut. Pe nota de plată a fost evaluat la 8,70 lei. Pentru un singur ardei mi s-a părut cam mult. «Ăsta-i gramajul — mi-a spus șeful bucătar... un ardei 110 grame... cu carne... cu sos... cu tot. Dacă doriți,vi-l punem pe terezie!» Am prezentat delegația pentru niște explicații suplimentare. Parcă nu mai era sfînta miercuri, ci schimbarea la față. «De ce nu v-ați prezentat de la început? Vă dam doi ardei»... Scena s-a petrecut la restaurantul cabanei Cota 2 000.

...După un drum lung, neprevăzutul ne-a scos în cale pe Gheorghe Bordea, cabanierul de la Babele.

— Nu mai insistați, că n-avem nici un loc...

— Dar venim de la Vîrful cu Dor, și e seară, și se anunță intemperii.

— Încercați-vă norocul la Omu.

Am plecat, dar o ploaie nemiloasă ne-a întors din drum cu hanoracele strîmtate.

— Iar ați venit? O să dormiți în sala de mese! Cum știți! Pături n-am, saltele n-am, cearșafuri n-am.

De unde nu e, nici turistul nu cere. Unii au fost cazați în podul cabanei. Altora — miracol! — li s-au găsit locuri în cabana ale cărei paturi sînt ocupate în marea majoritate de muncitorii care construiesc noua linie de teleferic Bușteni-Babele. Seara a trecut pe nesimțite fiindcă băieții de la teleferic s-au încins la o partidă de cărți cu strigături. De două ori un «popă» și o dată o «damă» fac cu insistență apel la facultățile mele auditive. E aproape miezul nopții. Unii sforăie, alții plusează. Somnul îmi dă tîrcoale, dar n-are curajul să se urce în patul cu cearșaf neschimbat pentru motivul că rufele nu se spală «în familie», ci jos, în Sinaia. Înainte ca plumbul să-mi închidă pleoapele, am mai aruncat o privire încăperii cu 20 de paturi suprapuse, cu un cuier și un dulap de haine pentru două persoane și cu o sobă în jurul căreia bocancii, baschetii, salopetele și hanoracele fac casă comună, la uscat, într-o aglomerare de oameni și recuzită ce-mi amintesc de ambianța uneia din celebrele drame ale lui Maxim Gorki.

ZIUA A DOUA

...Joi, 9 august, am făcut o descoperire surprinzătoare. În sala de mese de la Babele au apărut niște cești fără coadă și făcute zob pe toată circumferința gurii. Lîngă ele, niște furculițe și linguri de o valoare arheologică tot atît de evidentă, încît aveai impresia că au fost scoase din cine știe ce sarcofag. S-au născut, firește,controverse. Unii au fost de părere că aceste vestigii ar aparține culturii Boian. Alții, dimpotrivă, le-au atribuit culturii Gumelnița, aducînd drept argument că n-au fost găsite în preajma scobitorilor și șervețelelor de masă, născocite mult mai tîrziu de mintea omenească.

...De trei zile stau aciuat într-o peșteră de 2×2 metri. Nu are stalactite și nici stalagmite, dar are un nume foarte frumos: campingul de la cabana Peștera. Ambianța locului i-a împrumutat niște însușiri comune: dimineața te scoli cu bruma pe pereți și cu roua pe față. Salteaua «transpiră» și ea, numai Oficiul județean de turism Dîmbovița nu transpiră deloc. De cînd a luat sub aripa-i ocrotitoare cabana Peștera, nu a ridicat un pai. Campingul deteriorat de intemperii trebuia scos din uz încă de acum doi ani; dormitorul cabanei, distrus în urmă cu trei ani de un incendiu, nu a aprins încă dorința renașterii din propria-i cenușă. Explicabil. Pasărea Phoenix nu trăiește în Carpați. Din cauza aceasta, turiștii care nu găsesc un pat la Peștera sînt trimiși la cabana Padina. Padina îi trimite înapoi la Peștera.

ZIUA A TREIA

...Vineri, 10 august... ora 23. Sala de mese de la Padina a luat aspectul unui dormitor. Confortul este oferit de patul pliant în care unii, este drept, dîrdîie fiindcă nu știu să se întindă cît le este pătura. La doi pași de noi, în Valea Horoabei, cabana inaugurată recent, cu încăperi mobilate după ultimul jurnal, răspunde doar la trei solicitări. La intrare, îmbietoarea clădire are o inscripție: «Cabană forestieră... accesul interzis». Ni s-a spus că această ctitorie aparține întreprinderii forestiere Tîrgoviște și că a fost ridicată, într-o rezervație naturală a Academiei, pentru muncitorii forestieri. Am înțeles mai bine acest lucru în dimineața zilei următoare cînd am văzut parcate aci trei autoturisme ale muncitorilor forestieri cu numere de DB și B, dar n-am priceput de ce un spațiu de cazare atît de cuprinzător (și, vai, nu e singurul!) rămîne gol peste noapte într-o zonă montană atît de mult solicitată unde atîți turiști dorm în poduri și sălile de mese ale cabanelor sau în campinguri care concurează cu atîtea șanse peștera.

...Am adormit și-am retrăit visul de peste zi... Ora 14,15 la cabana Scropoasa. O poftă pantagruelică deschide dialogul. «Cu ce ne puteți servi?»... «Cu sărmăluțe, văcuță cu sos de roșii și...» Am făcut bonul, am achitat, dar la bucătărie ni s-a spus că mîncarea s-a terminat. «Și ce ne rămîne de făcut?»... «Să mergeți la altă cabană».

Asta ca să avem poftă de mîncare.

ZIUA ULTIMĂ A AMNEZIILOR

...Azi am făcut o recapitulare a amneziilor întîlnite. La cabana Peștera am achitat costul dormitului pentru trei zile,dar ni s-a eliberat chitanță pentru două zile. Cabanierul de la Omu a uitat să afișeze prețurile, din care motiv nu ne-am putut da seama cum altitudinea influențează în mod direct creșterea prețurilor (la Ci-Co Cola, de pildă, de la 1,75 lei în Cîmpia Dunării la 3,55 lei la Padina și 4 lei la Omul). Inspecția comercială a județului Dîmbovița n-a mai trecut, în mod oficial, pe la cabana Padina de la 21 octombrie 1971, cînd a fost întocmit ultimul proces verbal; ceea ce adevărește, vorba poetului, că și uitarea este scrisă în legile omenești. La amnezia inspecției comerciale se alătură cea a cabanierului, care a uitat să afișeze la bar condica de sugestii și sesizări (prudența este mama înțelepciunii, fiindcă la 8 august lipseau de la cabană dulciurile, răcoritoarele și alte articole alimentare solicitate de turiști). Oficiile județene de turism Prahova și Dîmbovița au uitat să mai trimită și pîine proaspătă la cabanele din Bucegi. Înainte existau cuptoare de pîine la cabanele Padina și Peștera. Existau și rentau.

COBORÎREA

...Ultima filă din jurnalul meu. Cobor stăpînit de mîhnirea că multe tradiții ale ospitalității montane se pierd ca și floarea de colț. Cobor cu sentimentul regretului că astăzi, în condiții noi, niște nechemați dau alpinismului nevralgiile înaltei altitudini. De aci, de jos, privesc către hornurile de piatră și respir adînc aerul curat, gîndindu-mă că acolo, sus, ospitalitatea rarefiată își continuă încă marcajul pe cărările întortocheate ale indolenței.

Mihail GOSPODIN

Păcat că nu mergeți mai des în Bucegi, tovarăși din Ministerul Turismului! Ar fi bine — zicem noi — să vă luați alpenștocul și să vă croiți cărare și către altitudinea înaltă unde, alături de floarea de colț, sălășluiește și prea puțin binecuvîntata raritate a acestor locuri de piatră: ospitalitatea rarefiată. O ciudățenie a ambianței carpatine care prinde rădăcini pe stîncile unde năravul își taie potecă printre înpeni și albăstrele. Cum bănuim că n-ați avut prilejul de a cunoaște această curiozitate montană, vă punem la dispoziție însemnările recente ale unui călător în lumea masivului ce trece prin fruntea țării.

capriciile gustului

paradoxalele vacanțe

Pretutindeni, astăzi, oamenii se întorc istoviți din concediu. Vrem, nu vrem, în primele zile după întoarcerea din concediu, nimeni nu reușește să intre complet în ritmul de lucru ce îi este specific. Dreptul la concediu, alături de dreptul la odihna zilnică și la repausul săptămînal, a fost obținut, în ultimele secole, printr-o luptă tenace dusă în condiții extrem de dificile. În concepția luministă modernă, concediul reprezintă timpul de refacere fizică și spirituală la care trebuie să aibă dreptul orice om care muncește. Prețul luptelor neîncetate ale tuturor celor ce muncesc pentru obținerea unui regim de lucru, a unor drepturi, a unui nivel de viață corespunzător a fost și concediul anual, acordat prin lege, astăzi, în majoritatea țărilor lumii. S-a întîmplat însă un lucru pe care mințile luminate din secolele XVIII și XIX nu-l prevăzuseră. Concediul, odată obținut, ca drept pentru fiecare salariat, devine o obsesie. «Cînd ne luăm concediu?», «Cum ne vom petrece concediul?», «Ce vom face în concediu?» — sînt formule ce revin, obsedant, în discuțiile contemporane, atît la nivelul familiei, cît și la nivelul unor grupuri sociale mai mari. Inițial, concediul se justifica în calitate de timp de odihnă, de timp de refacere fizică și spirituală a individului, după o lungă perioadă de eforturi susținute, punctată doar cu cîte o zi de repaus săptămînal. Concediul, în accepțiunea sa inițială, se justifica drept timp de odihnă și timp de reflecție, timp de distracție și timp de meditație, timp de uitare a grijilor cotidiene și timp de informare culturală. După zile, săptămîni și luni de activitate intensă, în contextul unor aglomerații umane care îți pun nervii la încercare, concediul se justifică drept acea perioadă de regăsire cu sine, de retragere în sine și de comunicare cu lucrurile, dincolo de orice grabă, dincolo de orice precipitație. Iată-ne însă, în deceniul opt al secolului XX, obsedați de ideea concediului — «cînd vom lua concediu» și «ce vom face în concediu» — într-o asemenea măsură, încît acesta a devenit o grijă. Din timp de refacere, concediul se transformă astfel, pe nesimțite, în timp de grijă, de tensiune nervoasă, de preocupări mărunte. Marile stațiuni turistice, marile centre de odihnă, acele «uzine de repaus», cum am mai avut ocazia să le numim, polarizează, eșalonat, potrivit unui tipic birocratic netăgăduit, mii și mii de oameni. Piețele, stațiunile montane au devenit locuri de înghesuială. Aglomerația din unele stațiuni de odihnă nu rămîne cu nimic mai prejos de cea din tramvaiele și troleibuzele care circulă în orele de dimineață, ducînd lumea la serviciu. Ce mai înseamnă concediul în aceste condiții? Trenurile, autobuzele devin neîncăpătoare, în vederea transportării oamenilor la locul unde urmează să-și petrecă concediul. Pretutindeni nervi, pretutindeni alergătură, pretutindeni oboseală. Concediul — prin definiție timp de refacere fizică, psihică, morală — se transformă, astfel, în contrariul său. Nu cumva noi nu știm încă să utilizăm cum trebuie unele cuceriri ale civilizației moderne, ale societății în care trăim? Nu cumva din timp de refacere a personalității, noi am transformat uneori concediul într-un timp de destrucție a acesteia? Pe litoral, la munte sau în altă parte unde lumea merge în concediu, se înregistrează, astăzi, o creștere simțitoare a coeficientului de promiscuitate, de vulgaritate, un refuz al reflecției și o sensibilă cedare a simțului responsabilității. Paradoxul concediului, astăzi, inclusiv la noi, constă în preocuparea înregistrată la proporții îngrijorătoare uneori de a face din el o activitate toxică, din punct de vedere spiritual. Sînt multe și complicate problemele pe care le ridică, astăzi, procesul de construcție a noii societăți și de formare a unui om nou. Printre elementele de ordin educativ pe care trebuie să le avem pe viitor în vedere figurează, fără îndoială, și efortul de a face înțeles sensul superior al unor cuceriri ale civilizației contemporane, al unor drepturi pe care socialismul le asigură fiecăruia. E necesar ca timpul purtînd denumirea de concediu să fie petrecut, de către orice ins, în conformitate cu nevoile spirituale resimțite și nu după cum e moda, indiferent de rezultatele negative la care se ajunge apoi.

Gheorghe ACHIȚEI

ce profetim, ce profesăm

bucuriile care desăvîrșesc forma inimii

Un apel îndelung la telefon către miez de noapte. O dată, de două, de nouă și, poate, dacă n-aș fi ridicat receptorul, de nouăzeci și nouă... Știu din experiență că asemenea telefoane nu aduc nimic bun: urmează o ședință (care, dealtfel, putea fi anunțată și cu o lună înainte, dar ar fi părut banală fără o asemenea alertă), un amic vrea să fie primul care să-ți semnaleze un ultim zvon răutăcios pe seama unei cunoștințe comune, un altul dorește pur și simplu să vadă dacă te-ai culcat.

Ei bine, telefonul care se încăpățîna să-i răspund nu făcea parte din categoria amintită mai sus. Un confrate într-una salahoria cotidiană a condeiului ținea neapărat să mă felicite — cuvîntul din păcate e prea acoperit de pojghițele unui convenționalism ipocrit — pentru un lucru publicat în ziua aceea, pe care tocmai îl citise. Gestul ar părea foarte facil, mai ales pentru acei inși care își închipuie că absolut cu tot ceea ce fac ei fericesc lumea. Dacă e să mă refer strict la domeniul scrisului — ca unul care n-am obosit o clipă de a mă entuziasma chiar și de micul verb bine găsit într-un manuscris, altfel nepublicabil — confer o deosebită semnificație umană acestor sincerități spontane, pline de un patos prietenesc necontrafăcut. *Unii se vor împotrivi* — remarcă apropo de asemenea gesturi prietenești o cunoscută poetă — *din trufie, de prea multă singurătate/ sau pentru a nu ne rămîne datori (ca și cînd nu ne-ar fi datori oricum pentru că respirăm și muncim lîngă el/ și-mpărțim cu ei destinul unic al lumii).* Minunată această pledoarie pentru îndatorirea ce ne-o conferă comunlunea împărtășirii aceluiași destin unic al lumii, mai ales cînd acest destin se confundă pe toate planurile — social, moral, spiritual.

Și totuși, cît de puțin facem pentru această bucurie de a munci și a respira împreună, cu cîtă indiferență trecem uneori pe lîngă lucruri care, primind rezonanța inimii noastre, ar deveni adevărate sărbători în viața prietenilor noștri. Nu e vorba de adulările reciproce, de acea trivială bisericuță la care cădelnițează cu tămîie amețitoare filistinii. Nici de cultivarea ridicolului sentiment că noi și amicii noștri sîntem un factotum indispensabil. Departe de mine asemenea mărunte satisfacții, cum de asemenea sînt departe și onorurile pompoase. Sînt binevenite și premiile, și panourile fruntașilor, și fotografia publicată în pagina întîi a ziarului, dar să nu ne lipsim, din prea multă frondă antisentimentală, de aceste bucurii omenești ce ni le putem face ori de cîte ori ne izbîndește un lucru. Cuvintele, gesturile nu pot întreține singure o prietenie, dar o pot înnobila, ilumina.

Un prieten făcea odată remarca, într-o discuție, că din presa noastră literară, de pildă, au dispărut complet acele scrisori prin care confrații își comunicau adesea gînduri dintre cele mai înalte. Să fie oare de vină numai telefonul sau posibilitatea pe care o avem de a ne întîlni în ședințe și a ne consemna opiniile în procese verbale? Evident, nu!

Apelînd din nou la un poem din care am citat mai sus — e vorba de pateticul «Să ne facem daruri» al Ninei Cassian — aș spune, parafrazînd, că tocmai aceste bucurii simple pe care trebuie să ni le comunicăm la vreme și cu toată sinceritatea desăvîrșesc forma inimii noastre.

Nicolae STOIAN

un document istoric de o inestimabilă valoare

Bucureșteanul Lucien Place, de 69 ani, a oferit spre achiziție Consiliului Culturii și Educației Socialiste un vas de lut ars, vechi de 2 800 ani, de o inestimabilă valoare. Aceasta prezintă, sub forma unui butoiaș cu nouă muchii, înalt de 22 centimetri, istorisește în litere cuneiforme domnia regelui Sargon I al Persiei. Stînd de vorbă cu posesorul ei am aflat că ea a fost descoperită, alături de alte trei piese similare — două aflate acum la Luvru și una la British Museum — cu ocazia unor săpături efectuate la Ninive, de către bunicul său, Victor Place. Acesta era pe atunci consulul Franței în acest oraș, pentru ca peste 15 ani să fie consul la Iași (unde s-a stabilit definitiv), simpatizînd cu Unirea Principatelor Române.

T.VADIM

lumea de ieri (II)

mica publicitate–diverse

— DOREȘC căsătoria fiicei mele 22 ani drăguță cuminte trusou cu tînăr bine situat absolut fără vicțiuri. (20 Ianuarie, 1930)
— DETECTIVUL particular Academiei 16 face informațiuni cercetări misiuni discrete. (9 Februarie, 1930)
— HIPNOTIZOR Fachir Scamator Ventrelog deveniți sigur. Cereți gratis catalogul ilustrat «Știința». (9 Februarie, 1930)
— PURGEN — purgativ ideal cu efect sigur rapid și blînd. (16 Februarie, 1930)
— PIERDUT strada Albă cățel alb ochi negri urechi pete bej fost rîios recompensă cine denunță. Moses, Dudești 76 (20 Februarie, 1930)
— ROMULUS Crede! situația insuportabilă, încercat'am uitarea imposibilă necesit vederea în amintirea trecutului cel frumos părăsește greșitul raționament iertîndu'mă. Rog răspunde binevoitoare. Aceeași. (23 Februarie, 1930)
— ROMULUS ascultă'mă pe mine singura desinteresată binevoitoare ajunge intransigență dăunătoare amîndorora sufăr nevăzîndu'te fă'mi surpriză scriindu'mi! te rog. Aceeași. (24 Februarie, 1930)
— COPILULE drag și aci descoperit corespondența am presimțiri rele. Lucrurile nu merg bine dragostea noastră demascată toată lumea aflat adevărul. Nenorocită! (27 Februarie, 1930)
— DECLAR nule fără nici o valoare orice poliță se află în mîinile vreunei persoane ca semnate de mine întrucât la etatea mea nu am semnat niciun fel de act. Florin Răducan Roșiori de Vede. (1 Martie 1930)

Culese din colecția ziarului «Dimineața» de Corneliu VADIM TUDOR

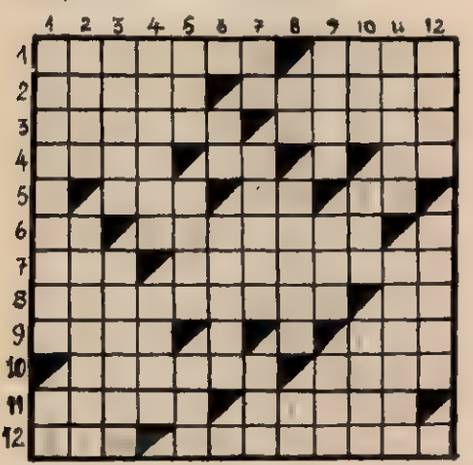

carte frumoasă, cinste cui te-a scris

ORIZONTAL. 1) Poet clasic român, autorul volumelor de versuri «Poezii», «Poezii vechi și nouă» și «Iubire» — «O,...», poem de Mihai Eminescu. 2) Om de litere ardelean (1770-1822) publicist și traducător din Klopstock, Ovidiu, Vergiliu ș.a. — Unul dintre primele volume ale celui supranumit «Ceahlăul prozei românești» 3) Mare cărturar moldovean, unul dintre cei mai însemnați cronicari ai neamului nostru — Ilustru poet de la începutul secolului XX, născut la București, întemeietor al curentului Dada. 4) Pește asemănător cu tonul — Începutul istoriei! — Exemplu (presc.). 5) Aria cașcavalului pierdut! — Inimă de fată! — Vasile Alecsandri. 6) Editură de Stat (abr.) — Poetul «frumuseților și al prețurilor noi», pe numele său adevărat Ion N. Theodorescu, autor al unei monumentale opere lirice, prozator prolific, publicist și pamfletar necruțător. 7) Sublocotenent (abr.) — Istoric și jurnalist democrat care a publicat nenumărate volume de versuri, dintre care cităm: «Arpa română», «Trîmbița Unirii și sărbătoarea națională», «Flori și fluturi» etc. (1823-1886). 8) Marele nostru dramaturg, autor al arhicunoscutelor piese, de acum de circulație universală: «O scrisoare pierdută», «D-ale carnavalului», «O noapte furtunoasă» — Rima autorului! 9) Alt volum al lui Mihail Sadoveanu — Centisten (abr.). 10) Poetic, cîmpenesc — Tînără debutantă în poezie (Ovidia) 11) Podium în slujba Taliei — Prenume bărbătesc. 12) Locul de unde ne tragem (v. Grigore Ureche) — Luceafărul poeziei românești.

VERTICAL. 1) Numeroasă familie de poeți și cărturari români de la începutul veacului trecut de care sînt strîns legate începuturile poeziei noastre culte — Perse! 2) Vîrf în masivul Piatra Craiului (2 cuv.) — Prozator clasic român, autor al unuia dintre primele romane sociale de la noi, «Mara». 3) Os de joacă — Pseudonimul lui Traian Demetrescu, sensibilul poet craiovean, autor al nu mai puțin de șapte volume de versuri în decursul a 10-11 ani (1883-1894). 4) Formă cronicărească pentru cuvîntul granițe — Arbustul apelor. 5) A lega — Arac de la Cotnari — Lăutar imortalizat de Octavian Goga. 6) Nicolae Iorga — Preocupări apăsătoare. 7) Cel mai bun — Prozator și publicist democrat, autor al unei suite de nuvele cu tematică socială, antirăzboinică și antinaționalistă — Literă chirilică. 8) De la (od.) — Numele unui cunoscut om de știință român, precum și al unui tînăr poet contemporan căruia i-a apărut în 1970 volumul «Cîntece» la editura Eminescu — Pene! 9) Eroină a lui Tudor Mușatescu — Femeie frumoasă (fig.) — Scriitor german (m. 1864). 10) A iubi (arh.) — «Teritoriul» predilect al oniricilor — Gravor francez (1702-1771). 11) Sub această semnătură a apărut «Caleidoscopul» poeților Șt.O. Iosif și D. Anghel — Mare poet clasic român care și-a închinat viața și opera țărănimii noastre. 12) Erou troian — Poet român căruia i-a apărut de curînd volumul de autor «Poeme», poet care, printre altele, a tradus în versuri «Iliada» și «Odiseea».

Dicționar: AMIA, CSN, BIE, CARS.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului «ETERNA POVESTE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SHAKESPEARE. 2) MARIVAUX — ASI. 3) ELENA — SOAMES. 4) TANA — TATIANA. 5) ATA — VI — ID — IC. 6) NE — KE — SCAUN. 7) A — PARASA — M — P. 8) MAROTE — JAEL. 9) NIMENI — SUR — E. 10) UMANA — DOL — AC. 11) NI — I — IUBIREA. 12) T — ÎNVIEREA — R. 13) AFLAT — LENSKI.

reflexe

de **A. MIHAILOPOL**

«Drumul bărbaților singuri»

albatrosul își ia zborul

De pe o înălțime ce domină întinderea nesfîrșită a oceanului, un om își desface brațele și dintre ele își ia zborul, pierzîndu-se la orizont, un albatros.

Este o tradiție pe cît de stranie pe atît de frumoasă a Parcului zoologic Taronga din Sydney — Australia de a oferi o șansă albatroșilor sănătoși din dotarea parcului să-și recapete libertatea. Dintre păsările acestea, unele se întorc la cuibul lor din grădina zoologică, dar cele mai multe se înalță în imensitatea văzduhului albastru și nimeni nu mai știe nimic de soarta lor.

tipuri și tertipuri

omul neserios

Neserios este omul care ia lucrurile grave cu ușurință și lucrurile ușoare cu gravitate. Neseriosul care expediază cu frivolitate, superficialitate, lipsă de răspundere și inconștiență chestiunile profunde ale existenței e un tip comun, de circulație anodină. A apărut, în schimb, o ființă stranie, de aspect insolit: neseriosul veșnic copleșit de rezolvarea unor amănunte lipsite de orice însemnătate. Îngîndurat, agitat, hăituit, sufocat de responsabilități, neseriosul adînc convoaca ședințe pe problema ascuțirii creioanelor în așa chip încît să realizăm economii cît mai substanțiale la nivel național, întocmește rapoarte, pe zeci de pagini, cu privire la consumul hîrtiei igienice în instituția pe care o girează, argumentînd doct și principial: *detaliile nu sînt de disprețuit*. Fără îndoială că nu sînt de disprețuit, dar cu o condiție: să fi rezolvat, în prealabil, problemele fundamentale. Or, adevărul este că neseriosul profund, incapabil să dea vreun răspuns la întrebările esențiale ale domeniului în cauză, a inventat o formulă de existență salutară: *aflatul în treabă*. A te afla în treabă înseamnă: să nu stai nici un moment, să nu-ți îngădui, nici ție, nici altora, o clipă de răgaz, să nu-ți permiți un zîmbet — semn de frivolitate vinovată — și în tot acest timp să nu faci nimic. Fiindcă asta îl definește înainte de orice: propensiunea spre zero a activității lui îndîrjite și «devotate». Pentru că am uitat: neseriosul grav e «devotat». Neseriosul grav nu se cruță. Neseriosul grav «muncește». Neseriosul grav e gata să se arunce și în foc, dacă e nevoie. Și, în primul rînd, ca să nu facă nimic, să nu realizeze nimic, să nu rămînă de pe urma lui decît amintirea unui vîrtej pustiitor, a unei mori care macină în gol și a unei uzine care fabrică vînt. Oricît ar părea de bizar, aflatul în treabă e o meserie. Grea și cu legi aspre. Nu oricine știe să se afle în treabă cu folos. Ca să te afli în treabă bine sau, în sfîrșit, măcar satisfăcător, trebuie să-ți convingi subalternii că pe umerii tăi stau mari și strivitoare sarcini. Că de ființa ta, benevol sacrificată, depinde bunul mers înainte al umanității. Asta în ceea ce privește subordonații ținuți din scurt, admonestați la vreme, sancționați cu promptitudine, ca să știe că nu oricine are dreptul să se afle în treabă. În schimb, în ceea ce privește superiorii, omul neserios trebuie să aibă grijă să le demonstreze că e mereu preocupat, necontenit nemulțumit, veșnic domic să perfecționeze aflatul în treabă. Și, în acest chip, neseriosul care se ocupă cu organizarea nimicului, al cărui singur ideal este aflatul în treabă, reușește, și aici începe paradoxul, dramatic, să treacă, și și nu o dată, drept un ins foarte important, necesar și de nădejde, model de seriozitate în muncă și în viață.

Să nu dai cu el de pămînt și să nu-i preferi «hahalera», care o duce într-o glumă, dar care face și el ceva util pe pămînt?

Aurel BARANGA

Petre BOTEZATU

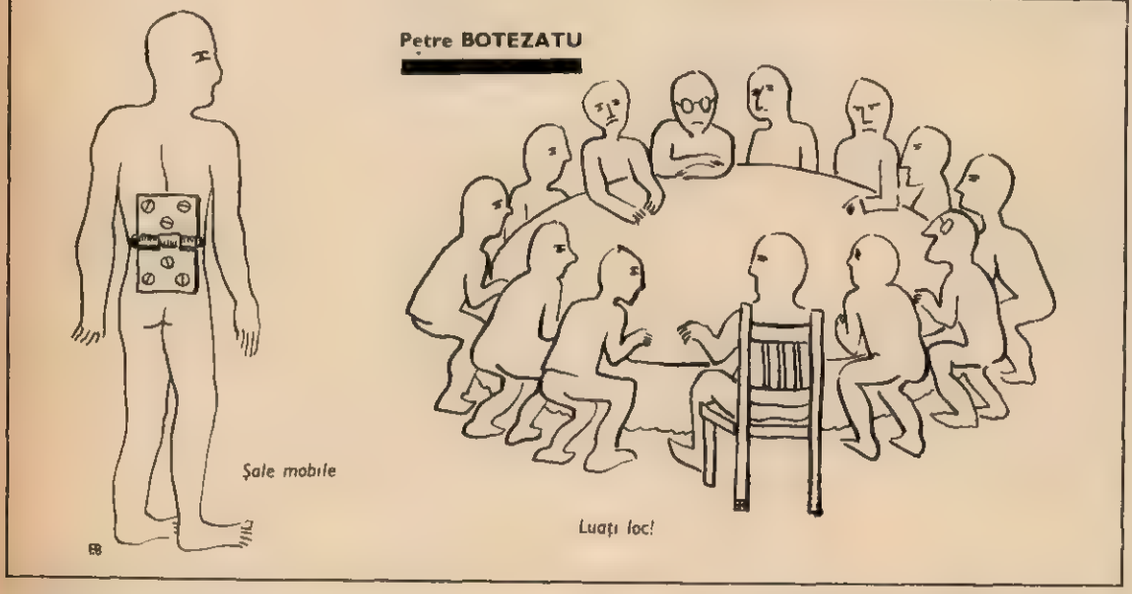

Șale mobile

Luați loc!

cronica satirică

suave adultere de dimineață

Era o dimineață splendidă de vară, albastră, luminoasă, glorioasă, cînd o voce pocăită și suavă anunță pe calea undelor întreaga țară, toate capitalele de județ, toți cetățenii, de la mic la mare, că «rătăcirea» dumneaei s-a sfîrșit și că pasul ei pe căi greșite n-o să se mai abată cu insistența anterioară...

Am și eu desigur limitele mele! Iar cîntecul ăsta afurisit pe o vreme atît de frumoasă, cînd orice om viu numai la adultere nu se gîndește? Iar cu pocăita asta cu timbru plăcut? Închid aparatul de radio, dar nu-l închide vecinul și povestea tragică a doamnei care a călcat în strâchini și acum se întoarce suavă și autocritică la domiciliul conjugal continuă. Deși cu musca pe căciulă, doamna își exprimă foarte poetic schimbarea de spațiu locativ. Cînd am auzit prima data cîntecul m-am bucurat nu estetic, dar omenește. Bine că i-a venit mintea la cap... Dar după ce cîntecul a fost repetat cu atîta insistență, sentimentele mele s-au schimbat, în fond o privește pe doamna și nu pe noi. Norii s-au mai risipit... S-au mai risipit?! Foarte bine. Nici nu știți cît mă bucură, stimată doamnă. Dar de nori era vorba? Oricît de lipsiți de experiență am fi, mai știm că în relațiile dintre bărbați și femei nu norii joacă rolul predominant...

Sigur, în viață se întîmplă și lucruri de-astea, uneori penibile, dar de ce să fie eternizate pe note cu atîta operativitate? Nu cred în femeia care-și face autocritica cîntînd, nici să mă pici cu ceară. După ce recunoști că ai fost în brațele altui bărbat, mai ai și tupeul de a murmura tra-lil-li, tra-la-la. Repertoriul muzical cu femei pocăite sau cu bărbați pocăiți este evident prea bogat. Și asta dă pînă la urmă o senzație de promiscuitate și, ceea ce e și mai grav, de monotonie. Am ajuns să-mi fie frică să deschid aparatul de radio. Dacă mă pocnește în creștetul capului o autocritică muzicală?! Unele dări de seamă au o melodie plăcută, te lași furat și, vrînd-nevrînd, afli ce s-a întîmplat cu doamna.

Ajunge cu atîtea doamne pocăite! Zău așa, mai sînt și alte sentimente.

Cînd scriu aceste rînduri aud de la radioul vecinului vocea argintie și suavă a altei doamne coapte, bucuroasă că norii s-au risipit — au ce au cu norii —, și care-și anunță întoarcerea în mijlocul familiei. Sosește în Gara de Nord cu accceleratul de Timișoara! Vai de mine și de mine!

Teodor MAZILU

principii și năravuri

«ghetoul femeilor»?!

În ziare a apărut «îmbucurătoarea» știre: «De cîteva zile, brăilencele au și ele un café-bar destinat în exclusivitate femeilor: ARTEMIS». Asemenea «zone» exclusiv rezervate timpului liber al femeii am mai întîlnit pe la Cluj, pe la..., ideea mi se pare, categoric, *rea!* Premisa ei este total vulnerabilă. Admitem oare cu toții — fie bărbați, fie femei, *laolaltă* — că o femeie singură, sau două prietene, sau mai multe, n-ar trebui să intre într-un local din «celălalt», al... bărbaților? Fiindcă — așa deduc — vor fi astfel, în sfîrșit, la adăpost de grosolănia unora, de trivialitatea altora? Un fel de «ghetou» al femeilor? Continuîndu-se pe aceeași linie (subțire) de gîndire, de ce n-am face și cinematografe ale femeilor (ca să scape de insistența stupidă a vecinului de scaun), de ce nu stranduri ale femeilor (ca să nu le mai împiedice, «galant», cîte-un emerit sportiv să înoate), de ce nu bulevarde anume pentru femei (unde riscul de-a fi chestionată asupra datelor biografice ar dispărea cu desăvîrșire)? Și, la urma urmei, de ce nu ateliere numai și numai feminine, în care accesul bărbaților să fie strict interzis (pentru că, în realitate, majoritatea femeilor nu-și consumă cea mai mare parte a timpului chiar la... café-bar — vezi, doamne, asta-i lipsea cheiului! — nici pe bulevard, nici la cinematograf sau șirand). Dacă-i vorba să-i asigurăm, cum se cuvine, o atmosferă nepoluată de vulgaritate, de prostie, de mentalități înapoiate, atunci să ne străduim s-o realizăm *pretutindeni* și *permanent*, de la pereții propriei case, trecînd prin atelier și ajungînd la momentul în care femeia urcă sau coboară din tramvai, din autobuz. Acceptînd, cu voioșie și simț «operetistic» (de la... operetă), găselnița cu café-barul destinat exclusiv femeilor, nu facem altceva decît să mutăm, primejdios, pe o premisă falsă, superficială, întreaga și infinit complexa «problemă». Cheia «problemei» nu stă, evident, în egalitatea dobîndită la o cafea sau la un coniac, cît în modificarea substanțială a mentalității, realizată în forul interior al fiecăruia dintre noi (bărbații). Fiindcă, de pildă, dacă ne adresăm — să zicem — cifrelor furnizate de industria ușoară națională, aflăm că peste 65 la sută din totalul salariaților sînt femei (cît de ridicol sună ancestralul reproș: «Iar îmi lipsește un nasture la cămașă», adresat soției, cînd — se demonstrează — femeile ne îmbracă pe noi, bărbații, pe copiii noștri, pe bătrînii). Totuși, procentul copleșitor de femei din industria ușoară, din sectorul comercial sau în general din «serviciu» (ce grele-s ambalajele, ce puține-s mijloacele semimecanizate de transport în interior), nu coincide — faptele sînt încăpățînate — cu o... egalitate corespunzătoare: «În funcții de conducere sînt mai mulți bărbați (afirmă, într-un recent interviu, vicepreședinta comitetului Uniunii sindicatelor din întreprinderile industriei ușoare) și, cînd s-a pus în discuție ocuparea unei asemenea funcții, *nu* s-a optat prea des pentru o femeie (chiar și cînd este vorba de o trimitere la specializare, femeile sînt pe planul doi). Nu este deloc un secret faptul că formații de lucru exclusiv feminine sînt conduse de un bărbat... Se mai observă că posturile de înaltă calificare și mai bine retribuite, la unele întreprinderi, sînt ocupate cu predilecție de bărbați»... Așadar, nu locurile din café-baruri, ocupate de bărbați, stînjenesc grav dobîndirea egalității *de fond*, cît «chimismul» străvechi, masculin, capabil să dea asemenea reacții atunci cînd, să presupunem, propria soție ne cere sfatul în legătură cu ocuparea unui post de răspundere (citat din același interviu):

— Ce-ți trebuie ție muncă de răspundere, *bătaie* de cap? Cînd ai să mai ai timp de casă și de copii?

Și n-avem decît să lăsăm café-barurile așa cum sînt. Puțină pagubă.

Mihai STOIAN

un singur copil, mai multe minuni

Samantha Cox, 6 ani, din Cammeray-Australia, copil minune pe mai multe planuri — pictură, artă dramatică, poezie, balet. Deține două mari premii internaționale (ale guvernului indian), unul pentru pictură, altul pentru poezie. A apărut într-un spectacol televizat și este subiectul unui serial documentar de televiziune destinat Statelor Unite. O editură engleză poartă tratative pentru publicarea unui volum despre personalitatea și opera micuței artiste. În prezent, ea pregătește ilustrația la o carte de copii editată de UNICEF în scopuri filantropice. În toamnă va începe cursurile școlii teatrale «Corona» din Londra pentru a se perfecționa în arta baletului.

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXVI)

lecția profesorului mihail dragomirescu

În acei ani de tinerețe fierbinte și, vai!, injustă, ai vieții universitare, nu mi-am pus niciodată întrebarea dacă Mihail Dragomirescu era un profesor bun, dintre cei mai buni, ai facultății noastre. Aceasta se chema «de Filosofie și Litere», dar avea o cuprindere foarte vastă, înglobînd pe lîngă ceea ce se înțelegea din titulatura ei, și discipline ca istoria și geografia. Decanii se recrutau prin votul profesorilor facultății. Parcă-l văd pe Dimitrie Onciul, profesor de istoria românilor, șchiopătînd, masiv și îngîndurat, privind încruntat sub ochelari, controlînd, în calitate de decan, sălile și coridoarele. Era reputat prin asprimea lui. Nu se împăca cu năvala fetelor, după război, la facultatea al cărei decan era, socotindu-le,pe nedrept, bune numai de a sta la coada tigăii, unde le și trimitea pe studentele lui, care nu străluceau la examene. Ulterior am aflat de la o licențiată în limba germană, dinainte de războiul mondial, fostă colegă cu D. Panaitescu-Perpessicius, că și profesorul de franceză, Pompiliu Eliade, absolvent al Școlii Normale Superioare din Paris, practica același misoginism universitar, cu exact același îndemn de întoarcere la uneltele gospodăriei casnice. Bietele fete înghițeau în sec, temîndu-se să răspundă, ca nu cumva mînia profesorilor, pe atunci atît de redutabilă, să le atragă neplăceri și mai mari, dacă ar fi fost «luate la ochi» ca refractare disciplinei. Cînd am intrat în universitate, în toamna anului 1920, fetele constituiau marea majoritate a Facultății de Filosofie și Litere, mai ales în limba franceză, unde covîrșeau numeric pe băieți.

Să mă întorc însă la problema valorii didactice și pedagogice (brrr!) a profesorului nostru de literatură română, Mihail Dragomirescu. Cursul său nu se eșalona cronologic, pe tot întinsul celor patru sau cinci secoli de literatură națională. Cum titularul catedrei era înainte de toate un estetician, cu un sistem personal, el se străduia cu tot dinadinsul să ne introducă în labirintul cămărușelor compartimentate în multiplu de trei, lăsîndu-ne apoi să ne descurcăm singuri în peisajul dezolant al colii de hîrtie cu schema respectivă, ca și cum ne-ar fi încredințat și firul Ariadnei, singurul capabil să ne ferească de a ne rătăci pînă la urmă. Studenții și studentele se cruceau întîi, în fața acelei grozăvii schematice, întinsă de-a latul a unei coli duble, dar nu aveau încotro și recurgeau la metoda de totdeauna, a memorării mecanice, a întregului aparat cu nomenclatură rebarbativă. Sub acest raport, așadar, sistemul dragomirescian nu putea să ispitească pe nimeni dintre începători, mai ales. Studenții din toți anii (I-IV) asistau pe atunci cu toții, atît la aceleași cursuri, cît și la aceleași seminarii ale profesorului. Mihail Dragomirescu era flancat de un șef de lucrări, echivalent cu lectorul de astăzi, și de un număr de patru sau cinci asistenți. Să-i nominalizez. Șef de lucrări era doamna Constanța Marinescu, doctor în litere cu o teză despre Coșbuc sau despre postumele lui Eminescu. Asistenți: Scarlat Struțeanu, prietenul lui Perpessicius, doctor în litere cu o teză despre comicul lui Caragiale, N.I. Rusu, Constanța Valescu, Emilian Constantinescu, autorul răsunătoarei teze despre Anarhismul poetic, Raul Theodorescu, doctor cu o lucrare de estetică aristotelică și D. Murărașu, viitorul eminescolog. Mai tîrziu, șeful catedrei a promovat pe unii din colaboratorii catedrei sale și i-a făcut conferențiari. Asistenții și șeful (*șefa* n-a intrat încă în vocabular!) de lucrări făceau și ei lecții, dar cum frecvența nu era obligatorie, n-am călcat la nici una din acestea. Făceam haz cu bunul meu coleg Nicolae Iordache (în literatură, de pe atunci, Vladimir Streinu), de această latitudinaritate a sistemului pedagogic universitar și ne distram cu acest dialog:

— De ce-i spune *Facultatea* de Filosofie și de Litere? (Pronunțam cu toții filosofie, *iar nu filozofie*, știind că sînt două cuvinte eline care se leagă: *filo* și *sofie* — iubitor și înțelepciune).

Urma răspunsul stereotip:

— Pentru că frecvența este... facultativă.

Și nu era așa?

N-am păstrat amintiri tocmai precise despre cursul lui Mihail Dragomirescu, la care frecvența nu era dintre cele mai mari. Profesorul cu cea mai largă audiență publică, în anul universitar 1920-1921, era Vasile Pârvan, care făcea *un curs despre începuturile tragediei la greci*. Studenții erau handicapați de coconetul bucureștean snob, care obținea locurile din fața catedrei, pe scaune și în primele bănci, prin «arozarea» bunului moș Marin, ușierul cu favoriți și cu favorite, cum l-am numit cîndva, descriind aventura mondeno-catedratică a marelui istoric și arheolog, căzut în capcana «vogei» profane. La Nicolae Iorga, profesorul de literatură universală, frecvența la curs era pur studențească. Tema pe care a tratat-o cu strălucire în acel an a fost și obiectul unei cărți apărute ulterior la editorul Pavel Suru: *Papi și împărați*. Cu toată verva și știința profesorului, ambele inegalabile, cursul său nu atrăgea atîția studenți ca în anii săi de glorie, 1906-1916, cînd cuvîntul marelui vorbitor electriza și punea în mișcare tineretul universitar, tîrîndu-l pe baricade. Totuși, la sfîrșitul acelui an universitar, am fost unul dintre entuziaștii care ne-am înhămat la trăsura ce l-a dus pe profesor acasă, în ziua cînd împlinea 50 de ani de viață. N-am avut curiozitatea să asist la cursurile altor profesori iluștri, ca Simion Mehedinți, titularul catedrei de geografie, sau la P.P. Negulescu, filosoful, ambii reprezentînd ultimele licăriri ale stilului catedratic maioresc*ian*, caracterizat prin eleganță, logică strîngentă, farmec literar și oarecare răceală. Aș mai clasifica printre postmaioresc*ieni* și pe profesorul de pedagogie G.G. Antonescu, un bărbat frumos, cu părul argintiu buclat, cu ținuta la catedră foarte supravegheată, frazînd elegant și cu distincție în deșertul arid al sistemului herbartian. Pe cît îl admiram din punctul de vedere estetic, pe atît mă punea în goană severa muză pedagogică a specialității sale, cu mai puțin ecou slujită de executorul testamentar al lui Titu Maiorescu, de Ion Rădulescu-Pogoneanu, *mai tîrziu editorul celor trei volume de Însemnări zilnice* ale olimpianului.

Cursurile lui Mihail Dragomirescu nu stîrneau nici pe departe interesul ce umplea sala a XVIII-a,de la parterul facultății,la seminariile profesorului. Reținînd însă, din învățătura de la catedră a esteticianului, ideea că numai prin repetata lectură a capodoperelor ne putem însuși bogata lor substanță, ba chiar că în acest fel, idealul lectorului este de a se pune în starea inițială a creatorului, cînd și-a conceput opera. M-am întrebat de atunci și pînă astăzi, de atîtea ori, dacă nu cumva această coincidență între starea cititorului atent și receptiv, și aceea a creatorului, este un ideal, în fond, neaccesibil? Cine ar putea, să spunem, de pildă, a intra în pielea lui Flaubert, cînd a scris scena sinuciderii doamnei Bovary și cînd, cum mărturisea, a simțit el însuși în gură, gustul amar al arsenicului? Sînt oare aceste «experiențe» repetabile, de la creator la receptor? Din lecția lui Mihail Dragomirescu am reținut însă observația că o singură citire a unei cărți sau chiar a unei poezii numai, este insuficientă ca să putem pretinde a emite o judecată de valoare. Cînd, la mijlocul anului al III-lea, în februarie 1923, am obținut de la N.D. Cocea cronica la *Facla literară* pe care o conducea, mă supuneam disciplinei unor lecturi repetate, ca în acest fel să nu mă pripesc primind favorabil sau respingînd categoric opera literară în chestiune.

La puțină vreme după ce intrasem în universitate, profesorul Mihail Dragomirescu a *înființat Institutul de literatură*, obținînd pentru acesta statutul personalității juridice, reținînd pentru dînsul președinția și acceptîndu-și studenții ca membri, pe baza unei modice cotizații anuale. Prietenul meu, Alexandru Țuțuianu, cu doi ani înaintea mea în universitate, student ca și mine, la franceză și la română, era casierul institutului. Mi-aduc aminte de pozna ce am făcut-o președintelui la discutarea publică, în Adunare generală, a raportului anual de activitate. Sandu (așa-i spuneam lui Țuțuianu) a prezentat o cifră rotundă de membri cotizatori. Ședința, fie zis în paranteză, se ținea, ca și celelalte, în aula actualei Biblioteci Centrale Universitare. De la pupitru, președintele l-a întrerupt pe raportor cu bonomia sa obișnuită, întrebîndu-l:

— Mă rog, dar toți aceștia sînt înscriși membri cu, cu, cu... (și căuta cuvîntul pentru carnetul de membru).

Atunci, de la locul meu, din banca întîi, de la primul balcon, am dat, chipurile, să completez:

— Cu condicuță?

— Da, *cu condicuță*, a repetat mecanic președintele institutului.

Sala a izbucnit într-un hohot general de rîs. «*Condicuța*», în limbajul de atunci, era carnetul de identitate al prostituatelor, pentru păstrarea evidenței și controlul sanitar. În primul moment, profesorul n-a înțeles cauza acestei reacții ilare. Pe urmă, și-a dat însă seama și mi-a făcut, mustrător, semn cu degetul arătător de la mîna dreaptă.

Discuțiile ce urmau comunicărilor, prin care se recenzau cărțile literare la zi, erau dintre cele mai animate. Fiecare comunicare era citită de referent, căruia îi urma *coreferentul, verbal, în completare*, cu aprecierile critice de rigoare, precum și intervențiile celor ce se înscriau la cuvînt. Apărea periodic *Buletinul Institutului de Literatură*, o broșură tipărită la «Tipografiile române unite» din Strada Cîmpineanu 9, în fascicule. Am înaintea mea buletinul pe anul 1922, partea a II-a, Critica literară, Fascicula 3, buletinele 17-23, un volumaș format in-8°, de 100 de pagini (numerotate în continuare cu cele precedente, de la pagina 173 la pagina 272). Am recitit-o cu amare reflexii asupra unora din intervențiile mele, dintre care nu toate au fost înregistrate. Astfel, *o foarte distinsă colegă*, Magdalena Popescu, fiica lui Spiridon Popescu (autorul lui *Moș Gheorghe la Expoziție*), a susținut cu mult *brio* comunicarea în care compara între ele nuvelele *Călătorului îi șade bine cu drumul* de I.A. Brătescu-Voinești și *Înzăpeziții* de D.D. Pătrășcanu. Lucrarea a și fost distinsă, la propunerea președintelui, cu un premiu bănesc, de 1 000 de lei.

Entuziasmul era general. Comunicarea încheia cu judecățile de valoare categorice, cum că prima nuvelă este o capodoperă, iar a doua, o operă de talent. Atunci am luat cuvîntul (nu e consemnat în buletin) și *am spus că nu apreciez lucrările care aplică* docil clasificările președintelui și că eu unul fac deosebirea între studenți (cei cu idei personale) și elevi (cei ce merg pe urma pașilor profesorului).

Am umbrit,și acum regret, încununarea unei lucrări meritorii, dar pe vremea aceea eram pus pe hartă și nu-mi făceam scrupule de *menajamente critice*.

Lectura buletinului m-a întristat însă și din alt punct de vedere: mi-am dat seama de primejdia negativismului cu orice preț, tendință dealtfel comună celor marcați pretimpuriu cu pecetea spiritului polemic. Am spus pur și simplu prostii atît despre *Plumb* de G. Bacovia, la comunicarea negativistă a lui Vladimir Streinu (în buletin N. Iordache), cît și despre *Pașii Profetului* (maltratare de aceiași). Eram de pe atunci *foarte legați* și «*ne loveam* în păreri», — ceea ce înseamnă, în limbaj popular, că eram de acord. Nu stărui în amănunte, dar cred că *mi-am făcut o «autocritică»* destul de severă, calificîndu-mi pretinsele judecăți de valoare ca «prostii». Dealtfel, însuși președintele, care nu-i prea gusta pe Lucian Blaga la acea dată (8 iunie 1922, comunicarea — 15 iunie, discuția) ne-a cam pus la punct, neadmițînd «pornirea prea tinerească de a distruge noile forțe literare, care pot apărea ciudate, dar poate sînt valoroase». Lecția sa a continuat destul de aspră, dar perfect justificată: «Lucrarea de critică *trebuie făcută cu multă circumspecție* și seriozitate». Am reținut această învățătură și cred că n-am călcat-o prea adesea. Vedeți că mă pun, cu umilitate, în postură, cam tardivă, de învățăcel pocăit.

Și la Bacovia, președintele a ținut să pună o surdină criticii negativiste. «Bacovia, a încheiat M. Dragomirescu, e un talent literar indiscutabil». Dar a continuat bizar, în spiritul clasificărilor lui: «Nu e un poet, căci nu poate să plasticizeze cu elemente sufletești un sentiment în evoluția lui». Opresc aci concluziile sale, mai juste, orișicum, decît «sentințele» lui Vladimir Streinu (*apărute ulterior, in extenso, în revista Cugetul românesc*, al cărei secretar ajunsesem) și ale subscrisului, care-și mărturisește cu francheță carența sa de la spiritul de obiectivitate și îndatorirea de aprofundare a obiectului literar în discuție.

viața modernă

fîntîna lui lucaci

Constantin Lucaci sculptează într-un spațiu modern trăiri și idei contemporane. Ascensiunea omului în cosmos, proiectarea destinului și a civilizației sale pe ecranul cosmic sînt evenimente care l-au acaparat în pălpîienișul lor de idei și înțelesuri. Lucaci este un artist ambițional să descopere și să transmită puterea cosmosului prin opera de artă. Traduce un continuum modern în echivalențe formale moderne, sculptînd în oțel și nichel, materiale care pe lîngă înalterare în timp au și capacitatea de a zbura în spațiul infinit cu viteze apocaliptice, asemeni sorilor și planetelor. Lucaci inventează pe loc gol, se singularizează artistic pornind de la influența mișcării și a vitezelor cosmice asupra formelor. Plăsmuirile lui par întoarse din spațiul cosmic, întoarse sau așteptînd să fie lansate într-acolo. Lucaci este mama unor forme și mama unui spațiu de o modernitate asimilată, în care se întrepătrund veacul și eternitatea.

De toate astea mi-am amintit de curînd văzînd fîntîna lui Lucaci de la Constanța, lucrare secantă la lumea operei create de sculptor în ultimii ani. Parcul din fața gării orașului e acum centrat de o fîntînă pe care multe dintre orașele lumii ar rîvni s-o aibă. Lucaci crede în fîntîni, în aceste invenții ale apei, crede în misterul fîntînii, în permanența ei. Fîntînile lumii sînt forme care celebrează izbucnirea apei. Din frumusețea lamei urcătoare de lichid s-a născut frumusețea trupului fîntînilor. Fîntîna de la Constanța inaugurează o altă specie de fîntîni. Lucaci, artist și inginer la un loc, a creat pe o scenă lichidă șapte forme animate printr-o tehnică originală ascunsă într-o vastă uzină subterană. Patru forme de colț, un fel de amoebe uriașe, aruncă în prima parte a acestei simfonii, cu acorduri de cascadă, punți lichide pe care aleargă duhul apei spre forma centrală. După două minute podurile se surpă și atunci încep să bată spre nicăieri alte forme semănînd cu ideea de aripă. Din mișcarea lor de o melancolie temeinică se nasc tuburi lichide de orgă, un fel de harpă de apă la care cîntă *lumina și vîntul*. Al treilea și ultimul dintre ciclurile fîntînii lui Lucaci, primele două fiind parcă pregătitoare și vestitoare ale acestuia, este o dezlănțuire, o erupție. Acum se mișcă forma centrală, rădăcina desnicată ceva mai încolo în două ramuri concave silite să execute piruete mecanice una în jurul celeilalte. Contopite într-un singur destin de rădăcina care nu le îngăduie să le despartă. Ar vrea parcă formele acestea concave să se lanseze, să prindă înălțime, să alunece pe traiectorii diferite, dar nu pot frînge tirania rădăcinii. Tensiunea din axul robust și dramatic al fîntînii se prelungește cu o coloană vulcanică de apă groasă cît brațul de bărbat. Ajunsă la 30 de metri înălțime, apa se prăbușește devenind altceva, o plasmă, o pulbere, o spumă, un extract. Forma centrală se ascunde, de fapt, în această căpiță translucidă. Un zgomot de cascadă care nu sperie, dar izolează de lume, stăpînește și învăluie. Apoi forma centrală încremenește, ciclul renaște, dar impresia de repetare absolută nu se instalează, miracolul fîntînii în *trei timpi manifestîndu-se, de fiecare dată*, și prin ceva exclusiv, nereproductibil. Fîntîna lui Lucaci, sculptura în oțel și apă, reprezintă o distinsă expresie de artă modernă, datorată unui autor care nu se joacă, nu mimează și nu sfidează. Ziua și noaptea, la lumina reflectoarelor, lumea se odihnește și se cultivă privind și ascultînd trupul fîntînii și duhurile apei, cu numeroasele lor trimiteri. Constanța e mai frumoasă de cînd are fîntîna lui Lucaci, dovadă că sculpturile monumentale care să placă doar autorilor lor nu sînt o fatalitate. Edilii marelui port și marelui centru turistic internațional au mizat excelent pe harul și seriozitatea sculptorului Constantin Lucaci.

Romulus BALABAN

REALITATEA ILUSTRATĂ

1 Tudor Gheorghe mîinile adevăratului menestrel se fac una cu chitara lui (Radu Constantinescu, efecte speciale — idem)

2 Pălăria este un lucru serios. Chiar dacă probezi rizînd. E un drept legitim pentru producătorii pălăriilor de lux de la fabrica din Periam. (Elena Ghera)

3 Bazin olimpic, în satul Lovrin. Fără nici o glumă! (Elena Ghera)

4 Toma Caragiu, Angela Iurcenko și fotbalistul Alexandru Boc, de data aceasta în chip de actor în filmul lui Iulian Mihu «Castele pe nisip».

5 Colecția pe 1974 este pregătită: 247 desene noi în 1 600 poziții coloristice. Creatorii de la U.T.A. inventează, în aceste zile, culori pentru 1975. (Elena Ghera)

6 Despre ce vorbesc uneori mîinile? Despre tot și, mai ales, despre trudă (Radu Constantinescu)

Schif — dublu pe Mureș. Antrenament, deocamdată. Elevii Ioan Tomuța și Petru Stefănică de la «Voința» concurează, în premieră, duminică. (Elena Ghera)

Sînt în pom. Dar nu așa cum ar dori, poate, unii colegi invidioși. Sînt în pom fiindcă sînt studenți la pomicultură și fiindcă se află la practică.

Goblenurile s-au demodat? Nu știi niciodată cît de modern devine un lucru de pe vremea bunicii. (Elena Ghera)

1 Stadionul Giuleștu — tribuna, ca de obicei, clocotește de pasiune (E. Tinjală)

2 Răducanu zis «Rică», zis «liberă»... (E. Tinjală)

3 Demn de reținut: în piața «Vasile Roaită» din Timișoara funcționează o librărie unică în țară. Se vînd acolo, în exclusivitate, cărți din toate domeniile, care se află în curs de epuizare. (Elena Ghera)

4 N-ai ce-i face: a venit și timpul recoltatului de tutun. Se-nșiră pe ață, nu mărgăritare, ci otravă. Să ne lăsăm de fumat, dar să recunoaștem că pînă-i încă verde, acest «dușman» are poezia lui. (Elena Ghera)

5 Dincoace de grilaj, Facultatea de medicină. Dincolo de grilaj, părinți pe gînduri. I-o lua nu I-o lua, ptiu, Doamne ferește! (Radu Constantinescu)

6 Nu mai parlamentez. Vin din DIONISIE LUPU. Ce mă opriți din drum? Dacă faceți băşcălie de mine vă dau cu «Zărneștiul» în cap. ILIE DOBIAS din Cimitirului 13, cartierul Militari, unde este deranjat de fotoreporter (V. Ivanț)

7 «Sediul» C.A.P. din comuna Popești Slobozia, județul Argeș. O clădire istorică, demnă de cu totul alt tratament. (Vasile Moldovan)

Cînd şi-au construit noul lor teatru, cei din Tîrgu Mureş n-au confundat oraşul lor cu Balta Albă şi nici n-au urîtat de stilul propriu frumoasei urbe de pe Mureş.

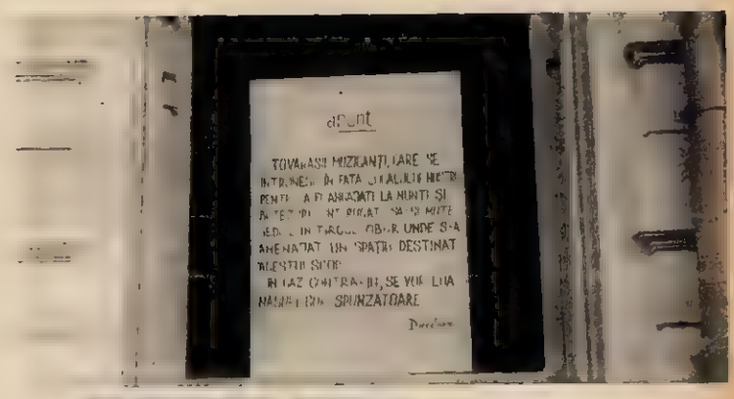

Măsura doi a patra, şase a opta, după ureche?... (Radu Constantinescu)

Dida Drăgan: celebritatea e celebritate şi şalăul meunier e şalău meunier. (Radu Constantinescu)

«A plecat moţul prin ţară/ Cu doniţi şi cu ciubără...» — un refren vechi, dispărut, dar nu cu totul. În unele ogrăzi ale moţilor din Vidra se mai văd care cu coviltir, venite de la drum sau gata de drum. (Ion Predoşanu)

Între Lună şi Venus: traiectoria-corso a cosmonauţilor-pietoni din Oradea. Firește, Luna (din turnul bisericii), e de catifea, iar Venus — casă de modă! (Iosif Cohn)

O MOBILĂ MODERNĂ PENTRU UN APARTAMENT MODERN

Camera de dormit ARMONIA, formată din divan de colț (sau pat), dulap (în două variante), masă extensibilă, noptieră, toaletă, taburet.

— divanul	=2330×1330× 705 mm
— patul	=2330×1330× 705 mm
— dulapul (cu două uși)	= 992× 550×1750 mm
— dulapul (cu trei uși)	=1492× 550×1750 mm
— masa	=1 000 (extinsă = 1 800 mm) ×750×760 mm
— noptiera	=415×346×618 mm
— toaleta	= 758 × 346 × 681 mm (oglinda =710× 500 mm)
— taburetul	=420×320×380 mm

Prețul: între 5 300 și 6 479 lei (în funcție de calitatea stofei și de piesele componente). Se poate cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un avans minim de 20% din valoare.

Biblioteca DACIA II, compusă din patru corpuri distincte ce se pot combina în funcție de necesitățile de utilizare.
Dimensiunea totală =3 200×2 039×450 mm
Prețul total: 6 533 lei. Se poate cumpăra și cu plata în 18 rate lunare, cu un avans minim de 20% din valoare.

La prețuri avantajoase, magazinele de mobilă asigură cumpărătorilor atît transportul la domiciliu cît și montarea mobilei.

frontul din umbră

activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței țărilor române

un aventurier în moldova lui petru rareș

Moldova sub Petru Rareș... Timp de un deceniu, în cursul primei domnii (1527–1538) a acestui fiu nelegitim al lui Ștefan cel Mare, ea se impune din nou ca unul din factorii însemnați în politica internațională. Ideea dominantă a energicului domnitor a fost apărarea independenței Țării Moldovei și în inițierea și dezvoltarea acțiunilor îndreptate spre acest scop el s-a folosit, ca și ilustrul său predecesor, de ajutorul pe care l-l putea da «frontul din umbră» în lupta împotriva unui dușman net superior din punct de vedere militar.

Dacă în primii ani ai domniei Petru Rareș, din motive de prudență, și-a îndeplinit cu corectitudine angajamentele de ordin material asumate față de Poarta otomană, nu același lucru se poate spune și despre obligațiile de a culege informații din țările vecine și de a le transmite «înaltului prag al fericirii». De ce? Originea îndeplinirii necorespunzătoare a acestor obligații trebuie căutată în năzuința legitimă de a redobîndi independența Moldovei, unită cu speranța formării unei coaliții antiotomane, în care ar fi urmat să intre — în afara Țărilor Române — Polonia, Ungaria și Austria, adică tocmai acele state în care Petru Rareș, prin oamenii săi, trebuia să desfășoare o intensă activitate de spionaj în favoarea turcilor! Or, Petru se gîndea să obțină ajutor de la aceste state...

MESSER ALVISIO GRITTI ÎNTREPRINDE O «CĂLĂTORIE DIPLOMATICĂ»

Deși era animat de dorința fierbinte a redobîndirii independenței Moldovei, Petru Rareș nu îndrăznea să întreprindă vreo acțiune concretă în acest scop, socotind că nu dispunea de forțe suficiente. Informațiile pe care le deținea cu privire la potențialul de luptă al Imperiului otoman nu-i permiteau să se hazardeze... Mai mult, agenții la Istanbul ai regelui Sigismund I al Poloniei începuseră de pe atunci țesătura fină a intrigilor care aveau drept scop înlăturarea sa de la domnia Moldovei. Tocmai în acest scop, solul polon Kratkowski, castelan de Bretc, primise misiunea să comunice sultanului Soliman Magnificul că «de nu-l va ridica nici din țară și nici din domnie, îl vor scoate ei cu oaste, că nu mai potu suferi răotățile ce s-au iscat între dînșii».

Vizirul Ibrahim, sesizînd în aceste cuvinte intenția lui Sigismund I de a ocupa Moldova, a trimis pe favoritul său Aloisio Gritti — un aventurier venețian care era în legătură și cu polonii — pentru a se informa asupra situației și a lua măsuri de «restabilire a ordinii» la hotarul dintre Polonia și Moldova.

În acest timp, Petru Rareș aflase prin agenții săi secreți de la Istanbul că Gritti plănuia să obțină de la sultan, cu ajutorul aceluiași vizir Ibrahim, *numirea sa ca principe* al Transilvaniei, iar a celor doi fii ai săi ca domni în Țara Românească și Moldova!

În drum spre Suceava, Aloisio Gritti a poposit la Tîrgoviște. De aci a *trimis* la Cracovia pe pașa de Silistra ca să ceară lui Sigismund I *să-și trimită reprezentanți, sub* cuvînt că vrea să pună capăt tulburărilor de la granița Poloniei *cu Moldova.*

Continuîndu-și călătoria spre Suceava, *după ce a pătruns pe teritoriul Moldovei,* Gritti a fost însă informat că Petru Rareș se pregătea să-l *prindă* și să-l *ucidă. Sursa* fiind demnă de încredere, aventurierul cuprins de spaimă a *renunțat la continuarea* misiunii și a făcut cale întoarsă, ilustrînd proverbul: *«Fuga-i rușinoasă, dar e sănătoasă».*

FRANCESCO DELLA VALLE POVESTEȘTE...

Iată acest episod savuros, pe care-l redăm în versiunea lui Francesco della Valle, unul dintre *slujbași lui Aloisio Gritti:*

«Stăpînul meu s-a oprit aici (la Tîrgoviște) *cîteva zile,* apoi s-a *hotărît* să treacă în țara voievodului Petru, domnul Moldovei sau al Valahiei de Sus, după *cum vrem să-i spunem.* Această țară este vecină cu tătarii, cu polonii și *cu* Țara Românească, *pomenită mai sus.* El făcea acest drum pentru a trata cu acest *voievod Petru. După ce a mers* două zile a fost înștiințat de garda sa, care călătorea *totdeauna înainte pentru a asigura drumul,* să nu treacă mai departe, pentru că acel *Petru i-a pregătit o cursă (pîndindu-l)* cu inimii sale cele rele, s-a prefăcut mirat că stăpînul meu s-a întors înapoi cu atîta grabă și și-a trimis solii săi după el pînă la Tîrgoviște cu multe daruri, spre a-i cîștiga bunăvoința, arătîndu-se gata să-i stea în ajutor el însuși cu toate forțele sale armate. Stăpînul meu, tot atît de priceput pe cît era de chibzuit, a făcut o bună primire solilor și a primit bucuros darurile, arătîndu-se foarte vesel și dînd la rîndul său patru cai turcești deosebit de frumoși și multe lumînări de ceară albă, dulciuri alese și multe veșminte frumoase din aur și mătase, cinstind îndeosebi cu daruri foarte frumoase și pe soli, pe care i-a trimis apoi de la el cu cele mai îndatoritoare cuvinte».

Adevăratul sens al «cuvintelor îndatoritoare» a ieșit la iveală după înapoierea lui Gritti la Istanbul: favoritul lui Ibrahim a contribuit substanțial la amplificarea intrigilor contra lui Petru Rareș, care dealtfel privea scăparea aventurierului doar ca o «rînduiască o pricină de graniță cu Ferdinand de Habsburg».

SFÎRȘITUL LUI GRITTI

Fiind informat că Aloisio era însoțit de 3 000 ieniceri — ceea ce părea cam mult pentru o «misiune pacificatoare» — Petru Rareș a trimis soli care, împreună cu dregătorii lui Vlad Vintilă, domnul Țării Românești, au întîmpinat pe trimisul padișahului lîngă Tîrgoviște, cu multe și scumpe daruri.

În același timp, solii tainice au pornit din Suceava spre Ferdinand de Habsburg, cu misiunea de a se informa dacă apusenii intenționau să pornească război contra turcilor, și spre Moscova, pentru a determina pe Ivan al IV-lea cel Groaznic să intervină pe lîngă regele Sigismund I al Poloniei în vederea zădărnicirii scopului urmărit de Gritti.

De la Tîrgoviște aventurierul italian a trecut în Transilvania pe la Bran. În apropiere de Brașov el a fost întîmpinat de logofătul Toader Bubuiog, care i s-a alăturat cu un corp de oaste moldovenească. Prefăcîndu-se fidel trimisului padișahului, logofătul lui Petru Rareș a pătruns în tabăra «reprezentantului sultanului pentru Ungaria», care între timp intrase în Brașov.

Pentru a-și impune autoritatea asupra întregii țări și folosind pretextul că Emeric Czibák, episcopul de Oradea și vicevoievodul Transilvaniei, urmărește să răscoale poporul împotriva sa, crudul și înfumuratul aventurier a organizat asasinarea prezumtivului instigator. Contrar așteptărilor, nelegiuirea n-a fost de natură să intimideze, ci să răscoale pe sașii, secuii și românii din Transilvania. În scurt timp, Ștefan Mailat, care asistase la scena prezentării capului lui Emeric Czibák și care fugise noaptea împreună cu alții din tabăra lui Gritti, a reușit să strîngă o oaste de peste 40 000 călăreți și pedeștri.

Aflînd despre aceasta de la *spionii* săi și intuind primejdia, Aloisio a trimis oameni la beiul Nicopolului spre *a-i cere oaste* în ajutor, iar la 21 iulie 1534 a părăsit Brașovul, îndreptîndu-se în grabă mare spre Mediaș, unde a ajuns la 27 iulie. Din nefericire pentru el, beiul de Nicopole n-a putut să-i vină în ajutor deoarece prima măsură luată de Ștefan Mailat a fost aceea de a închide trecătorile spre Țara Românească.

Apreciind că *în cîmp deschis nu putea* opune rezistență forțelor care se apropiau, la 14 august Gritti s-a închis *în cetate cu* cei trei mii de ieniceri, sperînd să fie sprijinit și de *locuitorii Mediașului* pînă la *sosirea* beiului. În această situație încordată, Toader *Bubuiog cu oștenii lui au ocupat* poziții de luptă în afara zidurilor cetății pentru ca să *poată întreține legătură secretă* cu armata lui Ștefan Mailat.

Fiind informat zilnic cu privire la desfășurarea evenimentelor din Transilvania, Petru Rareș a *trimis* la Mediaș pe *vornicul Huru* cu încă 12 000 călăreți, care s-au alăturat *corpului de oaste al lui Toader Bubuiog.*

Gritti s-a bucurat cînd a văzut cum îi *sporeau forțele, dar puțin mai tîrziu bucuria* s-a schimbat în deznădejde, fiindcă la sosirea *oștilor lui* Ștefan Mailat, *moldovenii* s-au alăturat acestora, asediind împreună cetatea.

După *cîteva* zile de asediu, *locuitorii* Mediașului, pentru a evita distrugerea *orașului, au ridicat steaguri* albe deasupra zidurilor și au deschis porțile cetății.

Dîndu-și seama că nu poate face față situației, Gritti s-a predat, împreună cu cei doi *fii* ai săi, *vornicului* Huru și logofătului Toader Bubuiog, cărora le-a promis 100 000 galbeni dacă le vor cruța viața. Comandanții oștilor moldovenești nu s-au lăsat mituiți, ci l-au *predat* lui Ștefan Mailat, care a ordonat ca omul turcilor să fie decapitat.

«...ȘI AU ÎNCEPUT SĂ PRINDĂ SEMINȚELE NECREDINȚEI»

Greutățile care ulterior s-au dovedit de neînvins în acțiunea lui Petru Rareș de a organiza un front unit împotriva turcilor în Moldova — evidențiind caracterul iluzoriu al formării unei «alianțe creștine» capabile să rezolve sarcina istorică preconizată de către domnul Moldovei — erau și mai mult agravate de faptul că o parte dintre marii dregători ai lui Petru, în frunte cu Mihu hatmanul, erau trădători. Referitor la relațiile secrete pe care șeful armatei moldovene le întreținea în acea perioadă cu turcii, cronicarul Macarie scrie:

«Deci în acest an un oarecare Mihul, în dregătorie înaltă, om înșelător care, cum se spune, îndemna și răzvrătea pe toți arătînd că păstrează către domn dragoste din inimă, în taină însă pregătea trădare și țesea sfaturi pline de clevetiri. Și s-a întovărășit cu cei care voiau să-și însușească averi ale altora și ale lor să le înmulțească cu mijloace nedrepte. Și au început să prindă semințele necredinței și a trimis în taină o scrisoare către marele împărat al turcilor pentru răsturnarea domnului. Acesta neîntîrziind întru nimic, ci îndată suflînd ca vîntul fioros de la apus și ca furtuna care vijîie din greu, s-a sculat urlînd cumplit ca leul aducînd cu sine mulțime de fiare»...

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GEORGESCU

(Va urma)

I.C.L. TEHNOMETAL» București
pune la dispoziția cumpărătorilor
prin magazinele cu autoservire
un bogat sortiment de articole din
PORȚELAN, CRISTAL, FAIANȚĂ,
STICLĂRIE, VASE EMAILATE,
TACÂMURI etc...

A RUGĂM REȚINEȚI ACESTE ADRESE: str. PIAȚA AMZEI 10–22 ▪ Bdul MAGHERU 43 ▪ Bdul GH. GHEORGHIU-DEJ 34 ▪
r LIPSCANI 29 si 86 ▪ COMPLEX «BABA NOVAC» ▪ cal GRIVIȚEI 158 ▪ str. LIPSCANI 100 ▪

cît e de distrat «distratul»?

Cine se duce la «Distratul» în speranța că va vedea una dintre acele comedii cu care ne-au obișnuit Louis de Funès, Bourvil sau Alberto Sordi va fi dezamăgit. În locul unei intrigi complicate, cu multe întîmplări marginale și personaje episodice, spectatorul va urmări o acțiune simplă, aproape lineară, care poate fi rezumată în cîteva cuvinte. Un tînăr înalt, blond și distrat, este angajat la o agenție de publicitate pe care o aduce în pragul falimentului datorită invențiilor sale, de un umor negru mergînd pînă la macabru. Dar dincolo de această tramă deosebit de simplă, — agrementată ce e drept cu cîteva fete frumoase dar cam serbede, îmbrăcate după moda maxi a anului 1971, cu un Bernard Blier excelent în cămeșoiul de noapte lung și alb (tip Koprol) și care nu poate rezista farmecelor unei urîte cu strungăreață —, dincolo de toate acestea, filmul este recitalul actorului-regizor Pierre Richard, un fel de *one man show* cu care ne-au obișnuit vedetele muzicii ușoare.

Cu părul frizat,ca Harpo Marx; cu trupul de o suplețe de balerin, din familia celei cu care ne-a deprins Chaplin; cu capul în nori, ca Tati-Huiot, blondul cel înalt ne dovedește că a învățat foarte bine și lecția altor mari comici ai ecranului, de la Max Linder și Harold Lloyd pînă la Norman Wisdom și Pierre Etaix. Din acest punct de vedere, «Distratul» este o adevărată antologie de gaguri și situații preluate fie de la comedia *americană dar prelucrate* în stil personal (bătaia colectivă, în care frișca e înlocuită cu ouă, întensul panou, care nu mai face ravagii printre cei din jur, ci îl dezorientează pe spectator, săgeata indicatoare, care provoacă cucuie), fie de la frații Marx (dezarticularea limbajului), fie de la Jerry Lewis (întregul film poate fi considerat o nouă transpunere în cheie comică a poveștii cu Dr. Jekyll și Mr. Hyde, gustul pentru violență demonstrînd existența *unui alter ego refulat al acestui serafic* tînăr cu ochi albaștri).

Dar mai presus de orice, «Distratul» este actul de naștere al unui nou personaj comic bine conturat, care în următorul său film, chiar dacă va fi violonist și va purta un pantof negru și altul galben, va rămîne același zăpăuc «cu mintea aiăturea de capo», care — vorba lui La Bruyère — «cînd spune da, înseamnă sigur nu», un veșnic adolescent în aparență atît de maleabil, dar în fapt atît de greu de stăpînit, un tip la care nu știi niciodată unde se sfîrșește inconștiența și unde începe lupta conștientă pentru păstrarea purității și candorii.

Cristina CORCIOVESCU

pe ecrane

falsă poveste de dragoste: «autostop»

De data aceasta, băiatului îi plac Shakespeare și Mozart, iar fata umblă cu autostopul în căutarea propriei personalități. Și dacă filmul vrea să ne convingă că «fiecare mamă are o Julietă», noi putem să-i continuăm raționamentul și, potrivit poveștii istorisite, să constatăm că și fiecare Julietă are, sau vrea să aibă, un Romeo. Iar cînd Romeo este ocupat, *Julieta trebuie să-și ia ariciul* primit în dar și să plece mai departe, la mare, într-un camion plin cu femei bătrîne, care din milă pentru fusta ei prea scurtă îi oferă o parte.

Dar dincolo de tonul ironic și de visările de tandră și rafinată operetă — din păcate nu prea organic integrate în restul materialului filmic — în acest film al studiourilor bulgare (regia,Nikola Petkov) putem foarte bine găsi o gîndire obiectivă, surprinzînd *tristețea momentului în care tînărul este* obligat să facă primul pas spre maturitate. Dincolo de joacă, dincolo de vis, de egoisme și capricii feminine,

Tinerii protagoniști — frumoasa și inteligenta Tvetana Maneva și un furios tandru, Nikolai Uzunov — aduc fiecare firescul unui joc modern.

Dacă lăsăm la o parte neglijența în stăpînirea celor două planuri,— real și de vis —, nici prea coerent și nici prea original interferate, aducîndu-ne aminte cînd de *Umbrelele din Cherbourg*, cînd de *Billy Mincinosul*, putem considera totuși acest film o reușită a studiourilor bulgare. Pentru că rareori un film despre tineri a surprins cu atîta adevăr jocul întîmplător al dragostei și al reticenței sau mica mare dramă a derutei drumului visat. Iertîndu-i dar prețiozitățile stilistice, am dori ca *Autostopul* să aibă din punct de vedere publicitar o soartă mai bună decît a altor filme contemporane, vorbind cu tandrețe și înțelegere despre oameni *(Servus, Vera!, Începutul, Ocolul, Iubire s.a.)* Deși pentru început era flancat de *Urmărire la Amsterdam* și de *Aventura lui Poseidon*...

Rodica POP

actori și roluri

Am făcut cunoștință cu Barbara Parkins în Valea păpușilor (în fotografie, alături de regretata Sharon Tate). O reîntîlnim acum în Urmărire la Amsterdam, *film de aventuri realizat de Geoffrey Reeve.*

cine, ce, unde, cînd?

● O distribuție prestigioasă figurează pe genericul noului film semnat de Serge Korber, «Ucenicia orașului». Este vorba despre Alain Cuny, Danielle Darrieux, Annie Girardot, Jacques Perrin, Marcel Dalio, Laurent Terzieff, *interpreții unei ample cronici a Parisului* amenințat de război.

● Tom O'Horgan și Julien Barry transpun pe ecran piesa lui Ionesco «Rinocerii». Interpreți — Zero Mostel, Gene Wilder, Karen Black, Robert Weil.

● Actrița poloneză Lucyna Winnicka («Maica Ioana a îngerilor») a fost solicitată de regizorul maghiar Istvan Szabo să interpreteze rolul principal în filmul său «Strada Tüzoltta 25»

● Bekim Fehmiu («Am întîlnit țigani fericiți») și Claudia Cardinale sînt parteneri în filmul lui Mauro Bolognini «Libera, *dragostea mea*».

aventura lui poseidon

La un întîi ianuarie, așa scrie pe generic, o navă a fost lovită de un val uriaș și scufundată. Filmul este povestea celor cîțiva supraviețuitori, implicați într-o situație de excepție.

Demarînd bine, **Aventura lui Poseidon** se poticnește de-a lungul desfășurării sale de prea dese momente lirice, insistent melodramatice, *supralicitînd exagerat*, și deci neconvingător, participarea spectatorului.

Partea *de rezistență a filmului, maratonul* celor cîțiva oameni în căutarea salvării prin labirintul imprevizibil al vasului scufundat, *ni-l readuce în atenție pe Gene Hackman* polițistul din **Filiera**, incăpățînatul care pierde dar nu cedează niciodată. Aici, mobilizator de suflete, de profesie *preot*, în dispută perpetuă cu Dumnezeu, înzestrat cu o energie inepuizabilă,cheltuită în slujba unui singur scop, — izbînda neîndoielnică a omului —, acest Prometeu dezlănțuit cucerește fără a fi frumos, convinge fără a insista.

Plasat în categoria filmelor bine făcute, **Aventura lui Poseidon** se susține ca un punct de real interes și dincolo de simpla suspense-ului, atît de familiară producțiilor americane, se susține, spun, prin încărcătura omenească a situațiilor prezentate, *chiar dacă acestea nu au o semnificație* artistică majoră.

Rada PREJBEANU

despre două filme polițiste*

Al treilea «Melville» venit pe piața noastră este mai slab decît precedentele. Se poate vorbi de fapt despre un descrescendo valoric: *Denunțătorul, Samuraiul, Polițistul*. Tot ceea ce făcuse dintr-un autor de filme polițiste un cineast aparte se prezintă în *Polițistul* într-o copie degradată. Acest film dă impresia unui Melville obosit, epuizat, în criză. Dar faptul cel mai rău pare a fi că Melville nu vrea să accepte ideea unui posibil impas de creație care-i poate pîndi pe *orice* artist și se încăpățînează să-și demonstreze infailibilitatea rețetei. Rezultatul este destul de nefericit nu pentru că acest film este mediocru, ci pentru că el aruncă o lumină nefavorabilă asupra «calităților» care făcuseră din Melville un cineast de excepție, punîndu-i acum substanța operei sub semnul îndoielii.

Amestecul fin de artizan desăvîrșit și moralist discret părea să facă din filmele lui mai mult decît niște polițiste bine făcute. Iată însă că acum acea ambiguitate a relațiilor dintre oamenii ordinii și cei din afara ei, care dădea impresia de slăbiciune a naturii umane chiar și acolo unde ea părea exclusă, precum și austeritatea aproape terifiantă impusă de o existență care se desfășura într-o stare de mare tensiune și permanentă prudență par a fi de fapt pretenții neacoperite de substanță. *Polițistul* trădează mecanismele acestei falsificări: totul pare a fi o abilă cochetărie din care nu mai rămîn decît prețiozitatea și morga. Ambiguitatea pe care vrea s-o insinueze Melville în relațiile polițistului Coleman (Alain Delon) cu gangsterul Simons, motivată de slăbiciunea lui Coleman pentru concubina lui Simons (Catherine Deneuve), precum și incertitudinea pe care vrea s-o facă să planeze asupra sfîrșitului lui Simons, trădat poate de concubina lui de conivență cu Coleman, nu au subtilitatea motivației. Filmul nu ne convinge că există o astfel de ambiguitate a relațiilor și nici actorii nu par să fie destul de convinși de complexitatea personajelor,jucînd blazat: Catherine Deneuve, cu rigiditate și lipsă de nuanță ca o debutantă, iar Alain Delon nu se străduiește nici el prea mult, mizînd totul pe fascinația chipului său. Judecat ca un polițist, acest al treilea «Melville» are calități indiscutabile, pentru că regizorul a fost de fapt un excelent autor de film polițist, dar nu *mai mult...*

Urmărire la Amsterdam este o copie a filmului *Filiera*, aparținînd regizorului William Friedkin, și de aici pînă la pastișă nu e departe, iar eventuala apropiere îl dezavantajează cu atît mai mult. Dincolo de faptul că descoperă frumusețea și misterul unui oraș cum este Amsterdamul, filmul acesta nu este decît o vană ambiție de a concura un film care și-a depășit cu mult genul, devenind o mare operă cinematografică. Nici măcar urmărirea cu șalupele nu convinge că regizorul este un artist, pentru că nu are măsură. Nu știe unde să taie. Mai mult supără însă lipsa de gust și sărăcia inspirației. Un film ostentativ și de o dureroasă lipsă de originalitate.

Stere GULEA

**) Polițistul, producție franceză. Regia: Jean–Pierre Melville, cu Alain Delon și Catherine Deneuve.*

Urmărire la Amsterdam, *producție americană. Regia: Geoffrey Reeve, cu Sven Bertil Taube și Barbara Parkins.*

publicul între teatrul de o zi și teatrul de un veac

De-a lungul timpului, oamenii noștri de teatru au tins ca spectacolul, artă a celor mulți, să fiinteze pentru cît mai mulți. Lungile turnee, biletele cu preț redus, matineele pentru elevi și pentru muncitori, conferințele pe teme de istorie ori de estetică teatrală — iată cîteva din formele prin care teatrul și-a făcut treptat și continuu drum prin straturile de spectatori.
Dar pentru că astăzi mișcarea noastră teatrală pare a-și aminti de importanța unei vii legături cu publicul, i-am invitat pe istoricul Ioan Massof, regizorul Sandu Eliad, cercetătoarea la Institutul de istorie a artei Margareta Andreescu și pe directorul de teatru Mircea Petre Suciu la o discuție privind soarta de ieri și de azi a spectatorului.

NU NUMAI NATURA TEATRULUI DAR ȘI ÎMPREJURĂRILE ISTORICE AU DETERMINAT CA TEATRUL ROMÂNESC SĂ FIE DEMOCRATIC

— Încă de la începuturile sale, teatrul românesc nu a putut exista decît pentru publicul larg, ne spune cunoscutul istoric și publicist, **IOAN MASSOF.** Faptul că edificiul Teatrului Național din București, început în 1846 și conceput ca sediu, mai ales, al reprezentanților de operă a trebuit, după 1848, să fie transformat într-unul mai încăpător prin adăugarea celebrei galerii, e un argument cît se poate de concret.

— Din acțiunile întreprinse pentru primenirea și uneori pentru menținerea publicului, pe care le considerați mai importante?

— Acestea au fost de-a lungul istoriei multe și toate și-au avut importanța lor. Voi aminti numai cîteva: matineele clasice pentru elevi, legarea școlii de teatru, prin convocarea profesorilor de limbă și literatură română la conferințe și repetiții generale, acordarea biletelor pentru premianți, măsuri luate de Al. Davila și Pompiliu Eliade, prin care au atras tineretul la teatru, asigurînd publicul de a doua zi.

Dealtfel, mai toate personalitățile marcante ale culturii noastre — Liviu Rebreanu, Victor Eftimiu, I. Marin Sadoveanu, Emil Girleanu — au întreprins cîte ceva pentru atragerea publicului spre teatru, de îndată ce au avut această posibilitate. Dar acestea sînt în general lucruri știute. Important mi se pare de reținut că teatrul și relația public-scenă a preocupat dintotdeauna oamenii noștri de cultură.

— Deschiderea spre public a teatrului nostru contemporan continuă formele deja încercate, ori a găsit noi modalități de comunicare?

— Trăim altă epocă, cu o intensă viață artistică. Există mai multe teatre, se joacă mai mult. Dar teatrul înseamnă și relația cu publicul. Și aici aș observa că slujitorii scenei au lăsat cam la voia întîmplării problema educației publicului. Teatrul nostru nu mai desfășoară o activitate culturală de atragere a publicului, nu mai e preocupat să creeze iubitori ai săi. Tineretul e mai atras de muzica ușoară și de spectacolul sportiv, tocmai pentru că oamenii de teatru nu-l cultivă, așa cum la vremea lor au făcut Victor Ion Popa, G.M. Zamfirescu, de pildă să încercăm. totuși să facem mai mult pentru public.

MĂ GÎNDESC LA TINERII ACTORI ȘI REGIZORI

— Ați fost, **SANDU ELIAD**, *martorul și uneori autorul sau coautorul unor încercări de atragere a unui public cît mai larg spre teatru. Pe care le considerați cele mai eficiente în acest sens?*

— Aș aminti festivalurile susținute, în general, de studenții școlilor de artă, adresate unui public muncitoresc. La aceste festivaluri, organizate la clubul Partidului Social Democrat din strada Sfîntul Ionică, în serile de sîmbătă și de duminică, două-trei sute de muncitori se înghesuiau pe lîngă estrada cît un cearșaf, să asculte poezie, muzică, scenete, monologe. În afară de muzică și poezie, se mai prezenta aici un repertoriu teatral, variind între *Greva fierarilor* de François Coppée, *Comuna să trăiască*, în traducerea lui Barbu Lăzăreanu, fragmente din *Mama* de Gorki, schițe de Caragiale. Nu se puteau prezenta piese întregi din cauza condițiilor materiale precare.

— Totuși în această direcție, acțiuni de durată nu au avut loc?

— Nicolae Iorga a avut inițiativa deschiderii accesului unor pături mai largi spre spectacolul de artă și a încercat aceasta într-un teatru denumit ca atare *Teatrul Poporului*. Inaugurat în 1921, *Teatrul Poporului* și-a desfășurat activitatea pe o perioadă de peste un deceniu. Sediul teatrului se afla la etajul unei clădiri de pe actualul bulevard Gheorghiu-Dej, colț cu strada Saligny. La parter funcționa un varieteu, iar la etaj, Victor Ion Popa, regizor grafician și scriitor de prestigiu, cu o mînă de actori se lupta să dea viață unui repertoriu bazat în special pe texte din Molière, Caragiale, Alecsandri. I-am urmat ca regizor și m-am străduit să păstrez caracterul popular al repertoriului. Totodată, am căutat să activez secția de teatru pentru copii, înființată tot de înaintașul meu. Era primul teatru pentru copii la noi.

— Au mai existat și spectacole date de gruparea «Insula» sau cele desfășurate în sala sindicatului ziariștilor. Cui se adresau?

– Erau spectacole susținute de teatre efemere, teatre de o stagiune, sau de o seară, spectacole care adunau în sală tineret, studenți, intelectuali, funcționari, muncitori. Aceștia veneau atrași de repertoriu și de interpretare, căci, de cele mai multe ori, aceste grupări apăreau tocmai cu scopul practicării unor formule noi de spectacol.

— După opinia dumneavoastră, care ar fi caracteristicile momentului teatral actual?

— Azi există, desigur, posibilități mult mai mari decît cele din trecut. Mi se pare însă că aceste posibilități nu sînt folosite din plin. S-a încercat pătrunderea teatrului în uzine, în fabrici. Brigăzile de amatori sînt un lucru foarte bun și reușesc momente interesante. Cred că ele ar trebui ajutate mai mult de către profesioniști: regizori, actori, scenografi, chiar și studenți. Nucleele există, dar ele ar trebui conduse cu mai mult suflet și cu mai multă pricepere din partea creatorilor profesioniști.

În cartierul Balta Albă există un foarte frumos parc urcînd în trepte dinspre lac. Ce teatru de vară s-ar putea face acolo! Cine să-l inițieze? Mă gîndesc la tinerii actori și regizori, care dacă s-ar aduna într-o trupă încă din anul trei de studii, ar putea să lucreze cu locatarii din cartier și s-ar constitui un nucleu, care cu timpul ar putea ajunge centrul teatral Balta Albă. Treptat ideea ar prinde și am ajunge, poate, să mai avem un teatru în București.

Totuși, teatre sînt destule și destule inițiative care ar merita să fie cunoscute, nu să moară într-un cerc restrîns, de relativi specialiști. Ce pretenții putem ridica în a cunoaște spectacolele din provincie, unde se întîmplă adesea adevărate evenimente teatrale, dacă în București o manifestare ca *Luna Comediei*, de pildă, a trecut aproape neobservată? Ne lipsește publicația de specialitate. Revista *Teatrul* cu articolele ei docte nu satisface nevoia de informație a cititorului și spectatorului mediu. În plus, apariția ei lunară o face inoperantă.

Claudia DIMIU
Rodica POP
(Continuare în numărul viitor)

cu și fără cortină

• Anul acesta, în luna august, s-au împlinit 100 de ani de la nașterea Luciei Sturdza Bulandra și, totodată, 75 de la debutul ei pe scena Naționalului din Capitală. O dată amintită, deocamdată, doar de cîteva publicații din Capitală. De *comemorare* nu poate fi, propriu-zis, vorba. În fotografie, L.S. Bulandra în «Vassa Jeleznova», 1953, la Teatrul Municipal.

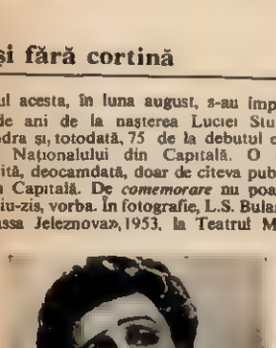

• Un excelent articol din *Scînteia tineretului*. (16 VIII 1973), intitulat *Satul pe care ni-l propune «teatrul scurt»*, autor C. Stănescu, repune în discuție problema atît de dramatică a teatrului scris pentru amatori. Oare cei în drept, de la Casa centrală a creației populare, nu s-au gîndit niciodată că și acești amatori — care cel puțin cunosc realitatea așa cum este — pot scrie ei înșiși teatru? Ce au întreprins în acest sens?

R.P.

o întrebare pentru: virgil ogășanu

Virgil Ogășanu, dumneavoastră aduceți pe scenă un comic aparte, obținut cu o impresionantă economie de mijloace. Este aceasta un proces conștient sau unul spontan?

— Nu-mi place comicul buf. Nu-l iubesc pe Charlot pentru că îi cunosc întotdeauna finalul. Știu cînd atacă partitura, știu cînd se va dezlănțui, cum se va termina, că va pleca întotdeauna trist și învins. O excepție mi se pare «Dictatorul», unde Charlot s-a depășit pe sine. Pe cînd la Stan Laurel ești surprins de reacțiile neașteptate la fiecare secundă, de disponibilitatea și maleabilitatea gestului care te domină. Poate este lucrat, dar nu se simte. Stan obține momente extraordinare, literă de lege, alfabet pentru oricare actor. Ca să obții efecte comice cred că trebuie să faci cît mai puțin, în schimb ți se cere o mare dăruire. Totul să vină din tine. Am avut o experiență în acest sens. În anul IV am jucat în institut pe Polonius și a fost cea mai mare cădere a mea. Atunci n-am reușit să aflu de ce. Dealtfel, nici nu mi s-au dat lămuriri. Era un Polonius cu barbă, cu burtă, sfătos. De atîta machiaj nu mi se vedeau nici ochii. În actul trei trebuia să-i anunț reginei venirea lui Hamlet și cum nu reuseam, Ion Cojar m-a pus să alerg cîteva etaje, după care să vin să dau replica. După maraton n-am reușit să scot nici un cuvînt, și asta nu pentru că am alergat, ci pur și simplu pentru că eram o butaforie. Am învățat între timp că actorul trebuie să fie el însuși în personaj. Compoziția nu vine din costum sau din machiaj, ci trebuie să fie una interioară. A simți personajul, asta e compoziția. Iar dincolo de tehnică, atunci cînd abordezi comedia, contează ceea ce vrei să spui. Nu comedii cu orice preț, texte sărăcăcioase, pentru care trebuie să-ți dai sufletul ca să scoți un efect, ca așa-zisele momente de divertisment de la televizor, care vor cu orice chip să descrețească frunțile telespectatorilor, dar care nu reușesc. Un spectacol, chiar de comedie, fără probleme, nu-și demonstrează valabilitatea. De exemplu, spectacolul «Trei frați gemeni venețieni» este o creație lăudabilă, dar formală, căci ea ține exclusiv de tehnica actoricească. Ca atare, se uită. Și nu ai voie să uiți un spectacol cu o distribuție de primă mînă a Naționalului, cu o regie semnată de David Esrig.

Ludmila PAȚLANJOGLU

cronica teatrală

autori, piese și spectacole de n. carandino

N. Carandino este, prin excelență, un polemist. Gazetarul cu vervă drăcească, atent la informația incendiară, ambiționînd să-și inventeze un preopinent atunci cînd nu-l are la dispoziție, sufocat de patimă dar căutînd să convingă că niciodată n-a fost mai calm și mai obiectiv decît atunci cînd a respins cu vehemență sau a declarat că a întîlnit genialitatea acolo unde alții detectaseră debilitatea progresivă, gazetarul care nu se sfiește să-și brusclească chiar cititorul, avertizîndu-l că dacă este amator de judecăți conformiste să nu-și piardă timpul citindu-l, gazetarul, zic, gazetarul de excepție, prevalează criticul în înțelesul pe care îl dau noțiunii manualele școlare. Astfel stînd lucrurile, am să recunosc în aceste rînduri că, deși nu o dată, cum se va vedea și în continuare, n-am fost de acord cu să zicem «obiectivitatea conservatoare» a judecăților de valoare emise de Carandino, l-am preferat acelor cronicari care își măsoară cu centimetrul și chiar cu milimetrul aprecierile, în numele unui echilibru de farmacist de provincie care nici nu vrea să însănătoșească bolnavul, nici să-l lase să moară, pentru a avea mereu, și cu orice ocazie, clienți.

Dintre toți cei care scriu astăzi critică, N. Carandino a văzut cele mai multe spectacole, începînd din epoca în care mai jucau Nottara, Iancu Petrescu, Aristide Demetriad. Dealtfel, acestei «vechimi» în meserie i se datorește și clasicismul unora din judecățile cu care Carandino s-a impus noii opinii publice, atrăgînd atenția, cu bună dreptate, asupra faptului că «*Teatrul este o meserie grea și nu doar o simplă vocație*» «*Noi* — zice Carandino — *am apucat vremurile în care un spectacol la Teatrul Național avea sensul unei oficieri. Liceieni sau studenți mergeam să ascultăm și să vedem spectacole, așa cum credincioșii se duceau la liturghie.*» De aici, din această dată vreți educație teatrală nobilă, rigoarea și austeritatea privirii cronicarului N. Carandino, severitatea justițiară cu care el amendează lipsa de respect pentru public a unor oameni de teatru mai tineri sau mai bătrîni care, în numele experimentelor de tot felul, pun în mișcare juvenilitatea iresponsabilă, semănînd confuzia și eroarea. Iată spiritul — cu care și eu mă confund — în care au fost analizate de Carandino atîtea experiențe salutate de mulți cu salve de aplauze și rămase apoi momente ridicole ale cîte unei stagiuni sau ale cîte unei scene. Iată și spiritul în care N. Carandino a înțeles să sprijine dramaturgia originală, deși aici cronicarul ni s-a părut — iar volumul actual ne confirmă — un sentimental, îmbrățișîndu-l pe Ionel Hristea și nerecepționîndu-l pe Baranga. Asemenea deconcertante «contradicții interioare» vor putea fi întîlnite destule în această carte pasionantă, care încă de la apariție s-a transformat într-o vie pagină de istorie, scrisă de un pătimaș.

Carandino respinge, de pildă, cu o mare poftă polemică *Noaptea furtunoasă* în regia lui Rafael, dar surprinzător o pune în aceeași oală cu marele spectacol — validat și de public și de timp — cu *D'ale carnavalului* în regia lui Pintilie!!! Tot el semnează o pasionantă și pătimaș-susținătoare cronică la lona de Marin Sorescu, admițînd valoarea ei de literatură aparținînd categoriei absurdului și declarînd-o o capodoperă, dar respinge violent încercarea lui Penciulescu de a citi alt fel *Regele Lear* sau extraordinarul spectacol al lui Esrig cu *Nepotul lui Rameau!*

Într-un foarte bun articol despre «*Cronicarul și misiunea lui*», articol ilustrînd rigorile pe care Carandino nu ostenește, pe bună dreptate, să le reclame pentru o meserie atît de responsabilă în fața opiniei publice, autorul scrie cu dreptate: «*Atitudinea este calea pe care cronicarul poate ajunge la semnătură*». Și în final: «*Cineva care scrie este cineva care — intenționat măcar — spune adevărul. Și în al doilea rînd — laudă sau condamnă*».

Dinu SĂRARU

«la noi nu se poate! încercați în altă parte!»

și totuși cibernetica economică dovedește că se poate

Acum cîțiva ani a rulat la noi un film italian foarte amuzant și cu miez, care se numea «Policarp, maestru caligraf». Se povestea acolo despre avatarurile unui funcționar model, copist de mare clasă, care s-a văzut amenințat în existența sa pașnică și în arta sa caligrafică de apariția unui monstru de metal: mașina de scris. Îndurerat și indignat, Policarp trăiește un adevărat coșmar, dar sfîrșește, după o serie de întîmplări, prin a se adapta. Ultima secvență a filmului îl înfățișează în postură de maestru... dactilograf.

POLICARP PE POST DE ECONOMIST

Oare în zilele noastre computerele îi vor obliga pe toți Policarpii în ale economiei să se recalifice? Deși mașina electronică de calcul n-are practic nimic comun cu o mașină de scris, analogia împrumutată din film nu este *lipsită de substanță*.

Sute și mii de ani oamenii au făcut caligrafie. Cu pană de gîscă și cerneală s-au așternut pe hîrtie opere nemuritoare. Și deodată mașina de scris dovedește că se poate face și *alt fel*. Mai bine, mai repede, mai lesnicios

Și mașina electronică de calcul zguduie din temelii inerții, obișnuințe, metode perimate. Cum s-ar simți un contabil de înaltă calificare, care o viață întreagă a lucrat într-un anumit fel și a fost lăudat de superiori și invidiat de subalterni tocmai pentru acest fel de a lucra, dacă într-o zi cineva i-ar spune «Ceea ce faci dumneata trebuie de fapt făcut cu totul *alt fel*. Avem nevoie de cibernetică!» Contabilul s-ar simți jignit, ar răspunde că e tată de familie și om cinstit, că la el acasă e președintele comitetului de bloc, că mai are *doi* ani pînă la pensie și că nu înțelege, în fond, de ce toată tevatura.

Ni se va replica poate că exemplul nu este tipic și că orice economist, inginer, director de întreprindere din țara noastră — oameni cu patalamale, evoluați și bine intenționați — abia așteaptă să facă apel la calculatorul electronic, să introducă metodele cibernetice în conducerea întreprinderii respective, firește presupunînd că există baza tehnică necesară și oferte de asistență din partea unor specialiști competenți.

Dacă lucrurile s-ar petrece chiar așa, *atunci articolul nostru nu și-ar avea rostul* și totul ar depinde de disponibilitățile materiale (numărul și capacitatea calculatoarelor electronice) și de ritmul de pregătire a cadrelor. Realitatea este însă mai nuanțată.

CE BINE AR FI SĂ CONDUCI FABRICA DE LA MAMAIA!

Să revenim la cele cîteva obiecții standard împotriva introducerii metodelor cibernetice în economie, pe care n-am făcut decît să le enunțăm într-un articol trecut și pe care le redăm aci împreună cu răspunsurile date de cibernetic[ie]nii care se duc în întreprinderi.

Obiecția nr. 1. «Metodele dumneavoastră sînt bune, dar nu se pot aplica la noi. Încercați la vecin».

Răspuns. «Dar dumneavoastră, cîte metode științifice de conducere cunoașteți în problema care face obiectul discuției și care în prezent este rezolvată nesatisfăcător în fabrica dumneavoastră?»(De regulă, cel care decretează că «la noi în fabrică aceste metode nu merg» nu cunoaște nici una și se bazează numai pe empirism!)

Obiecția nr. 2. «N-am fost la nici un curs de perfecționare în probleme de cibernetică economică și nici nu vreau să mă duc. Tot nu se învață nimic la aceste cursuri».

Răspuns. «Ce-ați spune despre tatăl care nu-și dă copilul la școală sub cuvînt că „acolo se învață numai prostii"?» (Dealtfel, comparația cu școala s-ar putea duce mai departe: în statul nostru, atît în cazul școlii cît și al cursurilor de perfecționare, nu ai de ales: *trebuie* să te duci... Și e bine că este așa!)

Obiecția nr. 3. «La noi în fabrică există o serie de greutăți obiective, de pildă aprovizionarea tehnico-materială merge greu. Este numai un exemplu. Dacă lucrurile ar sta bine în acest sector — și în altele — atunci am putea aplica metodele preconizate de dumneavoastră».

Aici se pot da două răspunsuri: unul, *hiperbolic*, celălalt, *plat*.

Răspunsul hiperbolic. «Dacă lucrurile ar merge ca pe roate — cu aprovizionarea și cu restul — atunci, în adevăr, n-am avea nevoie de cibernetică economică. Am putea conduce întreprinderile, vara — stînd la Mamaia și dînd din cînd în cînd telefoane la fabrică, iarna — făcînd același lucru de la Sinaia. La 31 decembrie, apăsînd pe un buton am asigura, prin telecomandă, închiderea fabricii în noaptea de revelion și de Anul nou și pornirea ei, din nou după sărbători»

Răspunsul plat. «Unul din meritele metodelor cibernetice economice constă tocmai în flexibilitatea și adaptabilitatea lor. Tocmai în condiții grele, schimbătoare — să zicem în situația cînd materia primă nu sosește la termenele prevăzute — introducînd *noile* cifre în schema cibernetică odată stabilită pentru fabrica dumneavoastră, se poate obține o programare *optimă* a producției adaptată la *noile* condiții».

Vă asigurăm că obiecțiile și răspunsurile de mai sus nu au fost inventate, ci corespund unor situații întîlnite în practică. Dealtfel, pentru a nu fi învinuiți că plutim în generalități, să povestim un caz real.

«NU NE-AȚI SCOS DIN BELEA»

Consumul de material lemnos este, după cum se știe, strict normat. În industria mobilei, de pildă, 90,6% reprezintă coeficientul de consum util obligatoriu. Cu alte cuvinte 90,6% din lemnul care intră pe porțile fabricii trebuie să iasă din ea sub formă de mobilă. La o anumită fabrică de mobilă, din condiții obiective, nu se putea ajunge decît la 84%. Au venit cibernetic[ie]nii, au calculat, au elaborat un program și au apreciat că se poate realiza un indice de 88%, ulterior constatînd că se poate obține chiar 92%!

Dialogul care a urmat s-a desfășurat cam așa:

— Păi, bine, tovarăși de la București, noi ne chinuim să obținem o derogare ca să ni se admită 84% în loc de 90,6% și acum dumneavoastră ne spuneți că putem realiza cel puțin 88%! Deci nu ne-ați scos din belea! Dimpotrivă: belelele abia încep.

— *Dar dumneavoastră nu sînteți* interesați ca fabrica să meargă bine? Să funcționeze cu eficiență sporită?

— Desigur, să nu ne înțelegeți greșit. Nu e o chestie de comoditate. Ne-am zbătut mult ca să valorificăm cît mai bine lemnul pe care nu-l puteam folosi la mobilă. Am bătut la ușa tuturor grădinițelor de copii din oraș și am întrebat dacă n-aveau nevoie de scăunele.

— De ce la grădinițe? Din alte părți nu puteați obține comenzi?

— Am mers la grădinițe fiindcă după «croirea» lemnului și utilizarea «grosului» pentru mobilă, rămîn doar bucățele, tocmai bune pentru scaune mititele. Și am reușit: livrăm scăunașe la grădinițe. Avem și beneficii.

— Și cu restul lemnului, pe care nu-l puteți folosi pentru liliputani, ce faceți?

— Lăzi. E foarte avantajos. Lăzile au mare căutare și nu mai prididim să satisfacem comenzile. Fiecare gram de lemn îl valorificăm

— Dar nu e păcat să folosiți lemn de calitate *superioară* pentru lăzi sau pentru scăunașe?! Tocmai aci este fondul problemei — pe planul economiei naționale nu numai circumscris la dumneavoastră — și anume, valorificarea superioară a materiei prime.

— Dar avem beneficii. Ne-am zbătut mult. *Acum o ducem bine cu planul; dacă acceptăm* propunerile dumneavoastră, toate aranjamentele noastre se dau peste cap și trebuie să luăm totul de la început. Iar o să avem bucluc cu planul. Și apoi, v-am spus, fabrica dă beneficii. Ne-am zbătut mult...

Reprezentanții fabricii în cauză aveau dreptate în felul lor. În adevăr, ei s-au frămîntat ca să pună întreprinderea pe roate, au manifestat ingeniozitate, au asigurat beneficii. Cu alte cuvinte nu erau niște oameni comozi, ci sincer atașați intereselor întreprinderii și astfel au reușit să asigure un *echilibru* viabil. Și deodată vin cibernetic[ie]nii care le propun un salt în necunoscut, punînd în discuție acest echilibru atît de greu cucerit și agitînd magica cifră 92%. Oare «va merge la noi?» De fapt, aceasta este întrebarea-cheie pe care și-o pune oricine confruntat cu *noul*.

Ei bine, *merge*. Într-un alt articol vom relata despre experiența unor fabrici care nu i-au trimis pe cibernetic[ie]nii «în altă parte»

Lionel NITESCU

profil

marius țeicu

Născut la 9 mai 1945.

Compozitor, pianist, orchestrator, solist vocal. Studii muzicale — Școala de muzică din Timișoara (clasa oboi!), Conservatorul «Ciprian Porumbescu» din București, secția dirijat.

«Stagiul» într-ale muzicii ușoare — ca pianist în formația lui Petre Magdin («Dixie '67», apoi «Modern Grup»). Încă de la înființarea concursului televizat «Steaua fără nume» s-a ocupat de pregătirea candidaților la acest trofeu, de acompanierea lor în faza de preselecție. Corepetitor și profesor la Cursul de perfecționare a soliștilor de muzică ușoară (în toată perioada în care acest curs a funcționat) și actualmente cadru didactic la Școala populară de artă din București, clasa profesoarei Florica Oriăscu.

Primele compoziții datează din decembrie 1971, interpretate împreună cu amintita formație din care făcea parte; titlurile lor: «Îndărătnica» și «Dorința». Le-au urmat cunoscutele melodii «Visata mea iubire», «Nopți de dor», «Soarele zărilor» (Dida Drăgan), «Spune unde ești», «Copilărie», «Ce întîmplare», «Am alergat după o stea» (Mihai Constantinescu), «Așa a-nceput iubirea» (Olimpia Panciu), «Iubire», «Frumoasele duminici» (duetul Olimpia Panciu—Marius Țeicu), «Dintre sute de catarge» (Gabriel Drăgan), «Din focul primului sărut» (Aurelian Andreescu) «Zilele» (Marina Voica), «O portocală» (Anda Călugăreanu), «De cînd te-am întîlnit» (Mirabela Dauer — melodie cîștigătoare a concursului «Teletop»); participarea pentru prima dată la Festivalul național de muzică ușoară—Mamaia 1973 i-a adus autorului două premii ale Uniunii compozitorilor pentru piesele «Tineri» (în dubla interpretare a Andei Călugăreanu și respectiv a lui Mihai Constantinescu), «Chemarea dragostei» (Dida Drăgan, Adrian Romcescu), cea de-a treia melodie prezentată, «Nu te vreau» (Cornel Constantiniu, Margareta Pîslaru), fiind selecționată de juriu între piesele «finaliste» ale concursului.

Prin creațiile sale, Marius Țeicu vădește o afinitate temperamentală pentru expresivitatea de factură lirică, transmisă însă într-un limbaj muzical modern, în care elementul ritmic, pregnant constituit, și înveșmîntarea armonic-orchestrală amplă, complexă, se impun drept argumente esențiale ale exprimării; argumente raportate unui desen melodic de cele mai multe ori simplu, cursiv, accesibil.

Florian LUNGU

dictionar

APOLLO — cinematograf și sală de music-hall din Harlem, pe scena căruia evoluau, pe la sfîrșitul deceniului al patrulea al secolului, numeroase orchestre de jazz, alcătuite din instrumentiști de culoare. Cunoscut de asemenea și prin concursurile de cîntăreți amatori organizate aici, care au revelat, printre alții, nume notorii precum Ella Fitzgerald și Sarah Vaughan

ATAC — emisia mai accentuată a unui sunet. Se aplică în genere instrumentelor de suflat, dar nu este greșită raportarea sa și la alte instrumente. Din interacțiunea secției ritmice și a atacurilor instrumentelor de suflat rezultă configurația ritmică a piesei respective. Fie atenuat, fie brutal, atacul rămîne un element esențial al sonorității și al frazei, deci al stilului. Aria utilizării sale cuprinde, prin excelență, domeniile muzicii ușoare și jazz-ului

ATONAL — se referă la structura, la scara muzicală care depășește sistemul tonal (șapte sunete ierarhizate anume în funcție de un centru de reper numit «tonică»). Sistemul atonal consideră cele 12 sunete ale gamei cromatice strict egale, necorelate, independente funcțional. Tentativele jazz-ului atonal sînt încă rare, sporadice. De citat, dintre puținele exemple cunoscute, «Paradox» — cu «Le jazz Groupe de Paris» și saxofonistul Bobby Jaspar, «Alternation» — cu bateristul Shelly Manne.

ALEATORIC — caracter, stil, structură, curent, apărut cu cîteva decenii în urmă, în muzica «grea». Descrie rolul întîmplării în definirea unei creații muzicale, la realizarea căreia concură în egală măsură autorul și interpretul, acestuia din urmă conferindu-i-se o libertate — mai mare sau mai mică — în traducerea intențiilor primului. În muzica aleatorică prestabilite sînt numai anumite date (sau reguli), interpretului revenindu-i menirea de a «turna» în aceste tipare o substanță muzicală generată spontan, potrivit dispoziției temperamentale de moment. Deci rolul întîmplării devine preponderent în creația muzicală aleatorică, a cărei apropiere față de jazz pare a se manifesta tocmai prin acel element de spontaneitate inventivă ce stă la baza interpretării (în muzica «grea») și la baza improvizației (în jazz). Desigur că proporția datelor aleatorice față de cele premeditate diferă de la un compozitor la altul. De pildă, piesa «Selection nr. 1» de Wladzimierz Kotonski, prezentată în cadrul Festivalului Jazz-Jamboree (Varșovia)-1962, presupune un summum de reguli fixe — număr de măsuri, ordinea părților etc. — cei patru interpreți de jazz avînd libertatea de a emite sunetele dorite în decursul improvizației. Anumite lucrări încadrabile în stilurile «Third stream» (cel de-al treilea în curent) și «Free» (liber) pot fi considerate opus-uri aleatorice

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

casete

mahavishnu john mclaughlin (II)

În 1970, McLaughlin, captivat de broșura «Meditații — hrană pentru suflet în fiecare zi a anului» de SRI CHINMOY KUMAR GHOSE, îl întîlnește pe autor și devine discipolul său. Sri Chinmoy îi dă un nume nou, Mahavishnu, numele unei zeități indiene ale cărei calități principale sînt divina compasiune și dreptatea.

În aceeași perioadă, Mahavishnu este preocupat constant de dezvoltarea sa muzicală. După ce a părăsit formația lui Tony Williams a format un octet de studio și a imprimat pentru Douglas Records un album remarcabil, «My Goal's Beyond», diferit de «Devotion» ca ziua de noapte. Una din fețele discului cuprinde opt scurte piese pentru chitară acustică solo și este un fel de retrospectivă a asociațiilor la care a luat parte McLaughlin. Există o melodie de Miles Davis, o reinterpretare a unei teme din primul album Lifetime, o melodie a unui alt muzician — Miles — Davis, Chick Corea, o melodie favorită a lui Mingus, «Goodbye Porkpie Hat», dar strălucitoare este compoziția lui McLaughlin, «Follow your heart», în același timp interiorizată și plină de mișcare, calități specifice compozitorului McLaughlin.

Cealaltă față a discului este ocupată de două bucăți lungi, de grup, «Peace One» și «Peace Two». Alături de chitara lui McLaughlin întîlnim aici saxofon sopran și flaut, vioară, bas, percuție, baterie, tabla și tambura. Cu aceste două ultime instrumente orientale se deschide prima bucată. Ecouri de muzică indiană erau tot mai des întîlnite în muzica de jazz de cînd Coltrane avusese un jam-session cu Ravi Shankar. Liniile melodice, în special în acea de neuitat «Peace Two», altoiesc practici armonice și melodice occidentale pe această bază ciudată și ireală. Nu este nimic nou, radical, dar lejeritatea interioară a lui McLaughlin, capacitatea lui de a simți adîncimea emoțională și ambianța spirituală a muzicii indiene fac această fuziune izbitoare și plină de succes. Muzicieni ca Jerry Goodman — vioara, și Dave Liebman aduc o contribuție importantă, alături de bateristul Billy Cobham și basistul Charlie Haden (care a cîntat mulți ani cu Ornette Coleman). Ultimul este solid ca o stîncă, pe prima bucată, dar sunetul său larg se distinge cu greu în a doua; un accident de mixaj, dealtfel singura nerealizare tehnică a albumului.

«My Goal's Beyond» a confirmat încă o dată ușurința chitaristului McLaughlin de a explora toate fațetele instrumentului său și a arătat tuturor acelora care ascultă albumul serios că această calitate este numai prima treaptă a scării pe care urcă. Dealtfel titlul albumului este «My Goal's Beyond» — «Scopul meu este mai departe».

Florian PITTIȘ

(Va urma)

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	Pastorală	Roșu și negru	7
1	2	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	9
3	3	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	9
7	4	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	4
4	5	Fetița mea	Mihai Constantinescu	10
5	6	Ploaia	Odeon	8
9	7	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	2
8	8	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	2
5	9	Zilele	Marina Voica	18
—	10	Seara	Anda Călugăreanu	1

Compozitori: 1. Nancy Brandes. 2. Laurențiu Profeta. 3. Jurich Csomo. 4. Mihai Dumbravă. 5. Mihai Constantinescu. 6. Sorin Vasiliu. 7. Marius Țeicu. 8. Margareta Pîslaru. 9. Marius Țeicu. 10. Radu Șerban

TOP MUZICAL „FLACĂRA" TALON NR. 39

vă vorbește johnny hallyday

Pe stadionul de marmură «PANATENAIKON» de la poalele celebrului Acropole, în fața a peste 60 000 de spectatori, pe scena «Olimpiadei cîntecului» — Atena '73, Johnny Hallyday a apărut în ovațiile admiratorilor săi, alături de Silvie Vartan.

L-am întîlnit după spectacol, în cabina sa, înconjurat de admiratori și prieteni. Discuția s-a legat simplu, firesc:

— Îmi place să cînt la Atena. Știi, vin aici pentru a doua oară. În acest cadru unic, sub clar de lună și cer spuzit de stele, lîngă templul zeului focului, unde zeci de mii de suflete au asistat la marea Fiesta din «groapa cu muze», cum i se spune «Panatenaikon»-ului, am făcut de astă dată o premieră: am apărut alături de Silvie, și cred că toți au fost mulțumiți. Am foarte mulți prieteni aici.

— ...Cîteva cuvinte pentru admiratorii din țara mea...

— Transmite-le că-i iubesc. Îmi iubesc toți admiratorii și pentru ei cînt cu atîta dăruire de fiecare dată. România este o țară frumoasă, pe care sper să o vizitez odată și odată. Aveți un folclor interesant, l-am auzit la Paris pe Gheorghe Zamfir care mi se pare extraordinar. Salutări tuturor.

Am plecat, lăsîndu-l pe Johnny alături de Silvie, înconjurați de flori, flori, admiratori și prieteni.

Ștefan DRĂGHIA

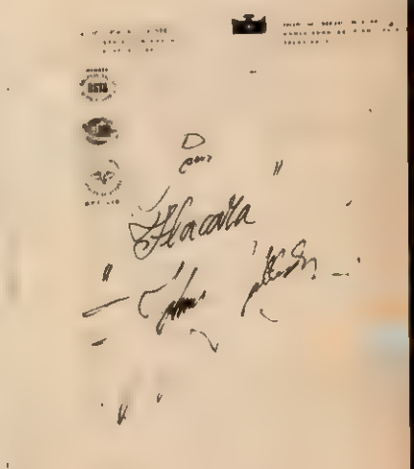

Un vechi castru roman de pe teritoriul Ungariei, lîngă Dunaújváros, se oferă contemporanilor cu bogăția lui de urme: ziduri de case, de depozite și magazine, cuptoare pentru ars sticla, un cimitir, lucrări de artă, ca acest basorelief.

de la lume adunate

LA CARACAS. Sub auspiciile Institutului național de cultură și arte frumoase din Venezuela și ale ambasadei Republicii Socialiste România în această țară, la Muzeul de științe naturale din Caracas a fost deschisă o expoziție de gravură românească contemporană.

COMPUTERIZARE. 30 milioane de tone de mărfuri vor putea fi transportate mai operativ și mai eficient prin Moscova cu ajutorul Centrului de calcul al administrației principale de transporturi auto din capitala sovietică. Mașina electronică de calcul «Ural-14» menține legătura cu bazele auto din Moscova, recepționează comenzi pentru ziua următoare, stabilește cîte automobile sînt necesare etc. În numai doi ani de activitate, computerul a adus economii de 16 milioane kilometri curse.

EPAVĂ ÎN STARE BUNĂ. Epava unei galere romane datînd din secolul X înaintea erei noastre a fost descoperită în apropierea țărmului insulei Kres din Marea Adriatică, informează agenția Taniug. Descoperirea este cu atît mai interesantă, cu cît starea epavei este deosebit de bună.

A UITAT. Mae West, apreciată drept cel mai durabil simbol al Hollywoodului, a declarat că a uitat să-și sărbătorească a 81-a aniversare a zilei de naștere la 17 august, dar că își va repara omisiunea la 90 de ani.

CÎND E PE VERDE, TREC... Egon, un tînăr cavaler, în vîrstă de trei ani, locuind în Koenigsbrunn (R.F.G.), a dorit să-și vadă bunica, a cărei locuință se afla la circa 20 de kilometri de casa părinților lui. Pentru aceasta, s-a urcat la volanul vehiculului său cu pedale și a pornit pe șosea. Alertată, poliția l-a găsit după ce micuțul parcursese 16 kilometri în 7 ore și trecuse prin 20 de intersecții dirijate, cu respect deplin pentru legile circulației.

ATENȚIE, FUMĂTORI! Medicii japonezi sînt preocupați de creșterea alarmantă a cazurilor de cancer pulmonar în rîndul populației nipone. În timp ce în 1947 în Japonia au murit 768 de persoane de cancer pulmonar, numărul victimelor acestei necruțătoare maladii a fost în 1972 de 12 287. S-a stabilit că există o strînsă corelație statistică între creșterea numărului de fumători și sporirea numărului morților de cancer.

DALI, AUGUSTUS ȘI ELEFANȚII. Original ca întotdeauna, pictorul Salvador Dali a hotărît să-și facă o intrare cu totul ieșită din comun în localitatea spaniolă Tarragona, situată la circa 100 de kilometri de Barcelona. El va fi însoțit de o turmă de elefanți, special închiriați în acest scop. Acest adevărat spectacol va fi prilejuit de celebrarea, în localitatea amintită, a 2 000 de ani de cînd la Tarragona a locuit împăratul roman Augustus.

oameni despre care se vorbește

HENRY KISSINGER (născut în anul 1923, de origine germană, s-a stabilit în S.U.A. în anul 1938; studii superioare la Universitatea Harvard; a ocupat funcții importante în învățămînt, cercetare științifică și în politică, autorul mai multor cărți politice; ultima funcție — consilier al președintelui Nixon) a fost promovat în prima dregătorie a diplomației Statelor Unite — șefui Departamentului de Stat (Ministerul de Externe).

ISABEL MARTINEZ PERON (născută în anul 1931, candidată la înalta funcție de vicepreședinte al Argentinei pe lista pe care soțul ei, Juan Domingo Peron, candidează la funcția supremă de președinte al republicii) a declarat recent reprezentanților presei că — după a sa părere — principala ei calitate este aceea de a fi o foarte silitoare elevă a lui Juan Peron.

ARISTIDES PEREIRA (născut în anul 1924, unul din fondatorii PAIGC — Partidul african al independenței Guineei-Bissau și insulelor Capului Verde; a fost cel mai apropiat colaborator al lui Amilcar Cabral, fondatorul partidului, secretar-adjunct din 1963, ales secretar general după asasinarea în ianuarie 1973 a lui Cabral). Primul act politic după alegerea sa: proteste vehemente pe lîngă Secretariatul General al O.N.U. și președintele Organizației Unității Africane împotriva intensificării bombardamentelor portugheze asupra regiunilor eliberate ale Guineei-Bissau.

VITTORIO DE SICA, proeminentă figură a cinematografiei italiene ante și postbelice (născut în anul 1901, debutează ca actor de revistă, dar de foarte tînăr își începe cariera în cinematografie — actor, regizor, producător; în 1933 este deja coproprietar, alături de Bissone și Tofano, al unei case de filme; exponent de seamă al curentului neorealist italian, și-a legat numele de o bogată filmografie din care citățm: «Hoții de biciclete», «Anna de Boleyn», «Ciocciara», «Boccaccio», «Căsătorie în stil italian», «Grădinile Finzi-Contini» etc.), a ieșit de curînd dintr-o clinică din Geneva unde a fost suferind și și-a reînceput activitatea de regizor, lucrînd la un film cu Sophia Loren și Richard Burton.

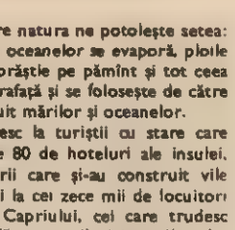

cronica de trei secunde

revista presei

Două zile consecutiv, la 8 și 9 august 1973, timp în care ziarul «Vremea Nigerului» a publicat cele mai diverse știri privind viața țării,

— de la ședința Consiliului de Miniștri care a examinat situația ploilor pe ansamblul teritoriului constatînd, dealtfel, cu satisfacție regularitatea lor, dar deplîngînd totuși insuficiența apelor în regiunile Madaua și Matamei,

la reclama firmei Niger Frig:

NIGER-FRIG
PRIMA FIRMĂ NIGERIANĂ A FRIGULUI
BUBAKAR BAGURME
INSTALAȚII-ÎNTREȚINERE
CLIMATIZARE CENTRALĂ
SPECIALITATE: CLIMATIZARE AUTO
DEPANĂRI LA ORICE ORĂ. tel. 25-36.

de la buletinul meteorologic, cu temperaturile minime și maxime, cum ar fi acelea măsurate la Bilma, variind între 26 și 40 de grade, sau la Agadez, între 25 și 37 de grade etc., etc.

la orarul farmaciilor de gardă în luna august,

de la anunțul căsătoriei lui Ari Ibrahim, student veterinar, cu domnișoara Digé Mamadou, studentă în arhivistică, ceremonia urmînd să aibă loc la domiciliul părinților fetei, dl. Mamadou Kollo Traoré, zis și Tiemogo,

la anunțarea premierei «marelui film de acțiune: FANTABULUS — un complex electronic plasat la baza craniului unui om pentru a face din el un supraom, încoronîndu-se astfel cercetările întreprinse de-a lungul atîtor ani»,

ei bine, timp de două zile consecutiv, printre toate aceste știri cu totul și cu totul normale, a apărut — încadrat în chenar, ca să sară bine în ochi — un anunț mai normal decît tot ce-am citit cu ochii mei în ultimii 20 de ani, un anunț care m-a transportat în alt cosmos, exact ca o poveste minunată, duioasă, stranie și necesară din «O mie și una de nopți» rescrisă de Faulkner, cel cu vaca din Yocknanapawha

PIERDUT
o căprioară, talie mijlocie
Cine o găsește, tel. 27-80
la dl. Niandou.

Radu COSAȘU

mapamond '73

«luna caprese»

Găurită ca un șvaițer, pentru crearea a zeci de mii de cisterne necesare stringerii apei de ploaie, insula Capri ar prezenta, în ipostaza părăsirii ei de către oameni, o adevărată curiozitate geologică. Ploaia și lipsa izvoarelor au prefigurat și stilul ei arhitectural. Casele au acoperișurile bombate, ca niște pîntece albe, cu streșinile ridicate pe verticală, pentru ca nici o picătură de apă să nu se piardă. Nu știu ce transformări va suferi stilul local după ce, în sfîrșit, se va rezolva criza de apă dulce a insulei, atunci cînd va fi pusă în funcțiune prima stație de desalinizare a apei de mare și cînd fiecare «caprez» va putea să bea cît îi este setea. Deocamdată, lîngă uzina electrică a insulei se lucrează de zor la implantarea complicatelor instalații menite să smulgă Mediteranei un izvor de apă dulce. Lucrarea, hotărîtă în 1972, va fi isprăvită în 1976-77, și va asigura insulei între 70 000 și 210 000 tone de apă dulce pe lună. Nu este prea mult, dar va dispărea cosmarul setei în plin sezon turistic, mîncarea nu va mai avea gustul sălciu al ploii cînd navele-cisternă ale marinei militare sînt imobilizate de furtuni la coasta napolitană, și nici Ischia, și nici Sorrento nu vor mai trebui să-și împartă cu Capri înghițitura de apă cînd criza «potabilei» se anunță tot mai acută. Procedeul folosit pentru desalinizarea apei marine va fi cel al distilării prin vaporizare rapidă. Adică, accelerarea procesului prin care natura ne potolește setea: apa mărilor și a oceanelor se evaporă, ploile și zăpada le împrăștie pe pămînt și tot ceea ce curge la suprafață și se folosește de către om este restituit mărilor și oceanelor.

Nu mă gîndesc la turiștii cu stare care locuiesc în cele 80 de hoteluri ale insulei, nici la milionarii care și-au construit vile simandicoase, ci la cei zece mii de locuitori permanenți ai Capriului, cei care trudesc pentru buna plăcere a vilegiaturiștilor, lucrătorii din port, hamalii piramidelor de valize, bătrînii și copiii care au trăit și au crescut adăpîndu-se cu apă de ploaie.

Capri este o bijuterie a naturii, șlefuită de-a lungul a milioane de ani, locuită din preistorie. Frumusețea i-a contrabalansat sărăcia, așa cum vița-de-vie, agățîndu-și vreji de razele soarelui a distilat întotdeauna aici lumina și căldura, înlocuindu-le oamenilor nefericirea de a nu putea descoperi niciăieri susurul vreunui izvor. Meterezele de calcar se înalță ca niște bastioane ale unei maiestuoase cetăți în ruină, iar insula pare din depărtare epava unei gigantice corăbii cu prova către răsărit, cu pupa către apus, tîrînd după ea în oceanul istoriei stîncile albe ale Faraglionilor, ca niște vele pietrificate în calea tuturor vînturilor. Grota de Azur de sub Damecuta este un adevărat miracol geologic, perpetuu spectacol de sunet și lumină pus în scenă de neîntrecutul regizor care este natura. Fără ea, probabil că veniturile din turism ale insulei ar scădea la jumătate. O scară săpată în stîncă pînă deasupra clocotului mării, un gîtlej de piatră înghițind ritmic spuma valurilor, un lanț de fier întins pe sub borta atît de scundă încît vizitatorii nu pot pătrunde înăuntru decît culcați pe fundul bărcilor și... 500 de lire intrarea pentru cinci minute în pîntecele balenei de azur. Lumina vine din apă, marea e străvezie ca sticla lichidă, gîtlejul de piatră înghite val după val și barcagiii așteaptă în șir clipa cînd, după știința lor transmisă din tată în fiu, noul va fi mai scurt decît celelalte și se va putea trece. Atita a fost cel mai scump, dar cel mai căutat spectacol al insulei. În rest, tristețea pentru neputința rămînerii acolo după pofta inimii, căci între toate imaginile basmelor aceasta pare a fi plăsmuirea cea mai măiastră... Dar alți turiști așteaptă la «coadă», și banda rulantă pe crestele sălbatice ale valurilor nu se poate opri.

Dar mai e și luna la Capri, «luna Caprese», și spectacolul ei e neasemuit. Aceeași lună de pretutindeni pentru toți pămîntenii, dar ca s-o vezi de-aici te cam costă. Aceeași lună spre care se tot duc cosmonauții în minunatele lor mașini zburătoare pentru ca, la Capri, copiii să bea apă de ploaie. Ce performanțe uluitoare a reușit omul epocii noastre și cît de greu îi este să facă pe pămînt viața, viață...

Ioan GRIGORESCU

Am omagiat în paginile acestei reviste munca aspră, munca dură, munca însoțită cu necesitate de eroism. Nu ocolim nici un fel de muncă însă și nici nu ne poate rămîne indiferentă optica din care este privită. Există moduri de a munci infinit mai ușor decît ceea ce înseamnă mineri de pildă, și spre pildă, dar de aici nu rezultă că micile meserii nu-și au lumea lor și sufletul lor.

Ne apropiem de lumea mai mare sau mai mică a unei categorii speciale de muncitoare, femeile de serviciu, știut fiind că astăzi ele sînt necesare și sînt altceva decît ceea ce au fost. Există totuși posibilitatea ca femeile de serviciu sau personalul casnic, cum li se mai spune, să trăiască mai puțin bine pentru că factorii responsabili nu le organizează viața conform normelor eticii și echității socialiste, după cum există posibilitatea ca ele însele să și-o poată aranja mai bine decît le dă voie munca lor reală. Condițiile fericirii noastre viitoare și generale se reflectă și în cifre. Numărul de salariați trebuie să crească și va crește din moment ce-au hotărît-o salariații înșiși. Soțul la serviciu, soția la serviciu — iată o situație reală fără nimic dramatic în ea. Ba dimpotrivă. După cum ne aducem aminte, muncim pentru copiii noștri care se nasc conform altei condiții a fericirii noastre viitoare și generale. Cine îi îngrijește și îi educă în lipsa noastră este o problemă dacă ne gîndim că și în prezența noastră copiii nu ne sînă uneori. Nu ne este indiferent nici cine ne face curățenie în dulap și nici cine răspunde la telefon cînd sîntem plecați la frizer. După cum, trebuie să ne gîndim că avem datoria morală să trecem dincolo de datele unui buletin de identitate. Să vedem viața. Viața acelora pe care le numim într-un fel sau altul, le angajăm într-un fel sau altul, le concediem într-un fel sau altul, dar care în existența noastră lasă totuși o urmă, devenindu-i de fapt un membru, chiar dacă sau tocmai pentru că e plătit.

Eugen SECELEANU

o urmă în existența noastră: femeia de serviciu

să economisim curajul personal și pentru alte treburi

Serviciul de evidență și stabilire a drepturilor personalului casnic și asociațiilor de locatari, subordonat atît Ministerului Muncii, cît și Consiliului popular al municipiului București, are următoarea adresă: strada Al. Donici nr. 40, troleibuzul 90 pînă la stația cu același nume. În jurul Grădinii Icoanei, la un colț de stradă, într-o casă veche, frumoasă, încrustată cu plăci de ceramică, ce a aparținut cîndva celui care a canalizat orașul, inginerul Elie Radu. Luni, marți, joi și vineri sînt zilele de lucru cu publicul, zile în care mica grădiniță din fața intrării este locul în care își schimbă impresiile despre vreme și despre copii angajatorii cu angajații, asta bineînțeles înainte de a semna un contract care cuprinde printre altele:

1. Cerere din partea angajatorului din care să rezulte: domiciliul, locul de muncă al său și al soției (soțului), motivul angajării, dacă au copii și vîrstele acestora, persoane în vîrstă etc. — numele angajatei, de unde provine, vîrsta, dacă părțile contractante sînt rude și ce fel de rude anume;
2. Buletinele de identitate ale: angajatei și ale soților care angajează;
3. Analizele medicale conform fișei ce ați primit (privește pe angajată);
4. Angajatele cu domiciliul stabil în mediul rural vor prezenta adeverință de la C.A.P. din comuna de domiciliu din care să rezulte că sînt sau nu membre C.A.P., că C.A.P. se dispensează de forța ei de muncă;
5. Angajatele cu domiciliul stabil în provincie se pot angaja (pot fi angajate) numai la familii cu copii minori;
6. Una fotografie a angajatei (3/4);
7. Cele trei formulare de contract, completate, semnate de ambele părți contractante (se eliberează contra cost 1.50 lei setul de trei exemplare) etc.

— Am notat detaliat toate acestea, tovarășe Munteanu Mitică (șeful serviciului), pentru că nu se prea știu. Serviciul dumneavoastră este puțin cunoscut în țară.

— Adevărat, totuși...

— Cîte solicitări ați avut joi, 16 august, tovarășe Munteanu?

— Șapte. Dintre care trei au fost pensionare fără dreptul de a se angaja, o externă și trei repartizate, deși una din ele nu lucrează sîmbăta.

— La anunțul dat de mine, mă credeți, nu mă credeți, am avut peste 60 de solicitări. Mie mi se pare că serviciul este nu numai puțin știut, dar mai e și evitat, atît de către solicitante, cît și de angajatori.

— A, nu, noi avem aproape 2 000 de angajate în evidența noastră.

— Asta înseamnă 2 000 de familii, ori în București sînt ceva mai multe...

— Mult mai multe, dar vedeți, una că nu se prea știe de noi, alta că oamenii consideră că e mai convenabil să angajeze fără să plătească CAS-ul care e 7% din salariul minim de 1 000 de lei. Și așa angajatele s-au împuținat, iar cele care au rămas sînt foarte pretențioase, cer 600-700 lei plus casa, mîncarea, lumina, întreținerea...

— Mie mi s-a spus că unele se angajează cu contract doar ca să pună mîna pe banii preavizului de două săptămîni.

— Da, cînd angajatorul desface unilateral contractul trebuie să plătească pe două săptămîni înainte. Cazuri sînt însă puține. Cum vă spuneam însă sînt din ce în ce mai puține fete care să vrea să se angajeze la familii. Multe sînt cuprinse în întreprinderile noi..

— Posibil, dacă ne gîndim la cele 7 solicitări. Ce facem însă cu cele peste 60 ale mele?

Tovarășul Munteanu zîmbește neîncrezător.

Vorbim apoi despre reclamații, care sînt și nu puține. Angajatorul nu primește nici o garanție de la angajată, mai mult decît cum o cheamă și cîți ani are (scrie în buletin) nu știe. Pentru ei femeia cărula îi dă în grijă copiii și casa este necunoscută și misterioasă, oricînd poate avea surprize de felul celeia cu butelia de aragaz. În privința asta cel care angajează personal casnic se aseamănă unui cascador care înfruntă cu mult curaj neprevăzutul. Mă gîndesc însă că am mai putea economisi cîte ceva din curajul nostru personal și pentru alte treburi. În privința asta, serviciul condus de tovarășul Munteanu ne-ar putea ajuta mai mult dacă odată cu contractul ar prezenta angajatorului și cîteva date personale ale angajatei. O fișă de cadre dintre cele mai obișnuite ar spulbera teama zilnică a multor familii în care soțul și soția muncesc tot timpul cu gîndul la ce se poate întîmpla acasă.

— Cu numai trei salariați nu se pot face investigații ca la orice întreprindere. Se mai iau referințe de la familiile unde au mai lucrat, dar mulți nu spun adevărul și spun: «Las-o dom'le să se ducă, numai să scap de ea». Așa că nici noi nu știm pe cine recomandăm la angajare.

— Mi se pare că profesia ca atare nu este recunoscută și atunci și aici, ca și prin anunțuri, totul se stabilește la mica înțelegere. Ele nu au nici drepturi și nici obligații.

— Nuuu, mă contrazice tovarășul Ceacu Gh., președinte al sindicatului Asociațiilor locatarilor și personalului casnic. Personalul casnic se bucură de toate drepturile de care se bucură toți ceilalți salariați, excluzînd alocația și acordarea de obiecte în rate. În rest, absolut la fel, pînă la biletele de odihnă și tratament.

În general, femeile care vor să se angajeze ca personal casnic sînt femei în vîrstă sau fete foarte tinere, acestea din urmă din ce în ce mai puține. De venit vin de peste tot și din foarte multe motive. Dar iată cîteva cifre: la începutul anului 1972 numărul persoanelor angajate în serviciul casnic în București era de 1 983. Pînă la 31 decembrie 1972 s-au desfăcut 181 de contracte de muncă și s-au încheiat alte 167, astfel că în primul trimestru al anului 1973 existau 1 968 de angajate și 1 (un) angajat în serviciul casnic. Dintre aceștia 684 (un bărbat și 683 de femei) proveneau din mediul urban. 1 285 de femei erau venite cu adeverințe date de C.A.P.-uri, cum că nu ar fi nevoie de ele în agricultură (?!). Ceea ce, fie spus, mă miră foarte și mă face să mă întreb dacă printre C.A.P-urile acestea darnice cu brațele lor de muncă nu sînt și din acelea care cer ajutor la cules porumbul, toamna. Dar să vedem cum arată o astfel de adeverință: «Se adevărește prin prezenta că tovarășa Văsui I. Marioara este membră cooperatoare a unității noastre din anul 1951. Pentru care am eliberat prezenta a-i servi la noul loc de muncă unde lucrează Președinte C.A.P. Băduleasa, com. Putineiu, județul Teleorman... Contabil șef..

Domnii dinainte au dus copilul la un munte. ▲

◀ *Alo, avem pentru dumneavoastră o tovarășă (încă o situație rezolvată de tovarășul Munteanu Mitică)*

Să nu mai știe bărbatu-meu de mine... ▶

Sînt blondă, într-o rochiță roz și cu sandale albe, și nu știu dacă vine doamna... ▶▶

Fotografii de Ion PREDOȘANU și Toma MICHINICI

nr. 454, din 8 iunie 1973». Este clar că adeverința nu exprimă indicația nr. 4, ci o ocolește. Alți președinți sînt categorici. Ei se dispensează de brațele lor de muncă fără pic de durere, specificînd că «eliberăm prezenta spre a-i servi la încadrarea în cîmpul muncii». Că a fi membru C.A.P. nu înseamnă că ești și în cîmpul muncii nu am mai auzit. Și aici este însă evidentă aceeași superficialitate în apreciere, mai ales că, bănuind că este o rușine angajarea în serviciul casnic, solicitantele nu-i spun președintelui C.A.P. în ce loc din Cîmpul muncii vor să meargă. Ca să nu mai vorbim de cele care se angajează prin anunțuri și care dispar pur și simplu din C.A.P.-uri.

Să revenim însă în lumea cifrelor. În trimestrul II al anului numărul angajatelor a continuat să scadă: de la 1 952 a ajuns la 1 814. De ce? Tovarășul inspector Ionescu Ilie crede că tinerele nu prea mai vin pentru că se angajează în sectorul socialist, în întreprinderi mai ales. E adevărat, dar nu în ceea ce privește tinerele venite din provincie. Pe ele nu le angajează nici o întreprindere pentru că nu au buletin de București. Poate nu mai vin. Rezultatul anunțului dat în «România liberă» arată însă cu totul altceva. De venit vin, dar nu la numărul 40 de pe strada Al. Donici, pentru că nici nu știu de el. Iau în gară ziarul și sună. Se angajează o lună, două, fac viza de flotantă pe un an de zile și pleacă, bat străzile, cunosc orașul, se mai angajează un timp, în luna mai multe pleacă la munte, la cabane sau pe litoral, debarasatoare, în octombrie se întorc și se adăpostesc pentru iarnă. Altfel decît păsările migratoare. Pleacă primăvara și se întorc toamna tîrziu.

Această viață la voia întîmplării este plină de surprize atît pentru familiile care le angajează, cît și pentru angajatele însele. Fluctuația de cadre a personalului casnic creează și un fals dezechilibru între cerere și ofertă, părînd a fi opera unui geniu mistificator al bursei. Nu sînt solicitante? Sînt destule. Fetele acestea nu au nici o perspectivă? Au în primul rînd drepturile oricărui salariat și în plus au posibilitatea de a urma în paralel diferite școli, cursuri de calificare, de croitorie etc. Atunci? Cred că problema constă în lipsa de dimensiune a Serviciului de evidență și stabilire a drepturilor personalului casnic, care prin activitatea sa aproape anonimă nu poate acoperi decît o infimă parte din solicitări, fiind ignorat sau ocolit de marea majoritate a celor interesați. A primi numai 7 solicitări de angajare la serviciu într-o zi (dintre care, repet, trei erau inutile) în timp ce la un singur anunț se primesc în medie 30, este mai mult decît semnificativ și impune propuneri serioase de îmbunătățire. Nu de altceva, dar pînă la urmă s-ar putea, exagerînd, să credem că, în timp ce numărul angajatelor cu contract va scădea pînă la zero, numărul anunțurilor particulare va ajunge să ceară editarea zilnică a unei cărți de sute de pagini.

Iulian NEACȘU

regula de trei simplă

Femeia de serviciu? Un subiect demn de un serial inepuizabil și pasionant pentru toată lumea. La noi se discută mult despre femeia de serviciu, care de cele mai multe ori este femeie la copil. Așteptăm cu nerăbdare să ajungem la birou să vedem ce-au mai făcut femeile la copiii colegilor noștri. Pînă într-o zi cînd una din colege apare la birou cu copilul. Fata la copil i-a plecat într-un fel mai mult sau mai puțin spectaculos. Uneori cu toate lucrurile din casă, alteori cu mai puține, dar alese cu grijă, și de cele mai multe ori doar cu banii pe care-i merita, aruncîndu-i în brațele disperării pe părinții care n-au cu cine să lase copilul și nici nu pot să plece. Ah, ce simplu ar fi! Urmează concedii fără plată, medicale. Între timp telefoane, incursiuni la piața Sf. Gheorghe, în Cișmigiu, anunțuri în «România liberă».

Într-o asemenea situație, arhitectul Drăgulinescu I. a dat un anunț la ziar. O tînără robustă, roșie în obraz, cu un pronunțat accent bănățean, i-a sunat la ușă, i-a străcurat speranța în suflet și i-a făcut să vadă viața altfel. Asta pînă a doua zi dimineața cînd a fost anunțat de către fată că s-a răzgîndit și pleacă chiar în zorii aceleiași zile. «Fetițo, s-a încruntat colegul meu, îți bați joc de noi?» În cele din urmă fata i-a mărturisit cu candoare că nu avusese unde să doarmă peste noapte și îi venise această idee.

Inginerul Platon I. n-a dat anunț la ziar. În schimb s-a dus în piața Sf. Gheorghe și învingîndu-și timiditatea a intrat în vorbă cu un grup de patru fete. Le alesese cu grijă ca să nu fie, Doamne ferește, bănuit de cine știe ce. Le-a expus în cuvinte bine alese situația; dorea pe cineva care să aibă grijă de fetiță: o ființă încîntătoare, care începuse să se îmbrace singură înainte de termenul prevăzut în toate tratatele de psihologie infantilă. «Aveți recomandație?», l-au întrebat fetele. «Sînt om serios, foarte bine văzut la birou». «A, nu», au făcut ele.

Inginerul Tomescu Gh. a avut mai mult noroc. În urma unui anunț banal, fără epitete, fără personaje bine conturate, a angajat o femeie în vîrstă, dar în putere, care-l împrumuta cu bani, iar cu o zi-două înainte de leafă aducea de acasă sandvișuri pentru birou pentru el și pentru nevastă-sa.

Și acum despre mine: tatăl unei fetițe de 2 ani și zece luni. La început a fost madam Diaconescu: 72 de ani, venită din provincie pentru stagiunea de iarnă a Operei. Îmi spunea: «Cînd eram tînără stăteam într-o cabrioletă cu soțul meu Jean și vorbeam despre fericirea oamenilor și despre dragoste». A plecat în primăvară cînd vremea s-a încălzit. Apoi a fost madam Marie, 70 de ani, sentimentală, singură. N-am înțeles cu ce se încălzea: cu gaz sau cu gaz metan? Avea într-o curticică două găini care-i erau prietene și care ouau. Aceste ouă le aducea fetiței. Ne-a spus odată: «Pe vremea mea filmele erau mute, dar foarte morale».

În sfîrșit, soacră-mea a ieșit la pensie după 37 de ani de profesorat. Se simțea stingheră și inactivă. Se pare că fetița compensează din toate punctele de vedere cei vreo două sute de elevi care răcneau doar în recreații.

Femei de serviciu? Noțiunea trebuie extinsă. În parcul din fața Gării de Est un bătrîn distins, autoritar și cu aplicațiune, plimbă un băiețel. Cînd acesta stă liniștit în leagăn bătrînul citește: De Gaulle — Memorii.

Femei de serviciu sînt mamele și soțiile noastre. Cînd madam Marie se întorcea cu fetița de la plimbare găsea întotdeauna un bilețel de la nevastă-mea: «Pe aragaz supă, în frigider mîncare de gutui (sau fasole). Sînt după cumpărături».

Femei de serviciu sîntem și noi, tații. E greu. Altfel nici n-ar fi frumos. Inginerul Platon I. îmi spunea: «Pînă cînd un copil nu se îmbracă singur, e greu». Așa este.

«Ce e de făcut?» Veșnica întrebare. Pentru cîți copii mici sînt și vor fi e greu să găsești femei sau bătrîni. Tinerele fete vor cărți de muncă, meserie, concediu la băi prin sindicat. Ele vor sta o noapte, o lună, două, trei. Din această ocupație ocazională trebuie să se facă o meserie oficială, stimată. O meserie în adevăratul înțeles al cuvîntului, cu fruntași în producție. «Tînăra x a reușit să aibă grijă (*fără defecțiuni tehnice*) de 20 (douăzeci) de copii dintre care 12 au devenit ingineri. Urmați-i exemplul!»

Să facem creșe și grădinițe în fiecare cartier. Așa cum sublinia Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18–19 iunie 1973, cu privire la creșterea rolului femeii în viața economică, politică și socială a țării, «Conducerile unităților economice, organizațiile de partid și sindicatele vor trebui să se preocupe mai insistent de dezvoltarea rețelei de creșe și grădinițe cu cămin prin folosirea de soluții constructive simple și iefine».

La aceste creșe și grădinițe vor lucra viitoare educatoare, care prin munca lor vor fi stimate și iubite.

La cursurile pe care le vor face, profesorii lor, mamele emerite, doctorii pediatri, le vor învăța că oamenii în cabriolete, în mașini, în avioane discută despre fericire și, mai mult decît orice, despre fericirea copiilor.

Oprea GEORGESCU

«alo, ați dat un anunț»

Joi, 16 august. Prima solicitare telefonică dimineața, la 6.25. Ultima la 21.15 (în următoarele zile s-a mai sunat de cîteva ori). Total 62 de solicitante, dintre care 37 doreau interne, 21 externe și 4 cum o fi. 18 între 15-20 de ani, 10 între 20-30, 14 între 30-50, și 20 peste 50 de ani. Căsătorite, vrînd să se angajeze împreună cu soțul, 4. Căsătorite, dar fără soț, 3. Au solicitat angajarea pentru soții, surori, nepoate, cunoștințe, 4 bărbați. Două solicitante s-au oferit să învețe copilul germana, două franceza, două ambele limbi. Salariul între «cît vreți» și 1 000 de lei. Din 62 de solicitante prin telefon, scăzînd 14 neinvitate de la bun început, s-au prezentat... 6. Patru au dat întîlnire. Acesta ar fi un mic rezumat în cifre al rezultatului anunțului meu apărut în «România liberă». Bine făcut, tentant, cap de coloană, anunțul a bătut recordul și efectul său ar putea să pară incredibil. Pentru a respecta jocul am verificat la 13,30 audiența de care s-au bucurat alte 7 anunțuri similare apărute în aceeași zi. Iată cifrele:

A. — S-au primit 2 telefoane, o prezentare și o obiecție (copii prea mici).
B. — 20 de telefoane, o singură prezentare.
C. — 3 telefoane, nici o prezentare.
D. — 4 telefoane, nici o prezentare.
E. — Nu răspunde
F. — 20 telefoane, 5-6 prezentări.
G. — 6-8 telefoane, refuzate.

Bineînțeles că la fiecare au diferit ofertele. Anunțul meu a fost apreciat de un tovarăș care dorea să-și angajeze sora din Slatina ca fiind demn de toată încrederea. Motivele de angajare sînt nenumărate. La fetele tinere predomină motivul apropierii de soră sau mătușă, la femeile în vîrstă dorința de a da o educație aleasă odraslelor noastre. La perechile căsătorite predomină speranța intrării în spațiu. Sînt și cîteva excepții. Relatarea pe scurt a cîtorva dialoguri telefonice sper să fie convingătoare.

7.20: Alo, dacă vreți să aveți un copil binecrescut...

— Da, vreau.

— Am 61 de ani, cunosc germana la perfecție.

— Doriți internă sau externă?

— Se poate și internă, că nu sînt în relații bune acasă cu soțul și cu cei doi băieți ai mei. Vreau să plec de acasă, toți s-au unit asupra mea, nu mai pot suporta atîta mojicie și vreau să plec de acasă.

8.30: — Am 55 de ani și sînt din Bacău, fata mea e aici studentă și vreau să fiu mai aproape de fetiță.

— Ați mai fost?

— Sînt văduvă, cinci ani am fost casieră la o farmacie.

— Alo, dar ați mai îngrijit?

— Pe fetița mea cine a crescut-o, domnule?

9.28: — Vreți să veniți lîngă «Victoria»?

- Mîine, la 11.

— Mîine? Ce să fac pînă mîine? Unde să stau? Azi dimineață am venit de la Cîmpulung Moldovenesc.

— Bine, Laurenția, atunci azi. Cum arăți?

— Am 18 ani. Sînt în fulgarin alb, pantaloni verzi. Cu o prietenă care are tot pantaloni verzi...

10.15: — Aurica. 33 de ani, din Iași, actualmente sînt la o familie, dar i-am anunțat să-și ieie alta, are obiceiul doamna de jignește și apoi toată treaba o fac manual. N-are mașină de spălat, n-are nici aspirator. Și doamna își descarcă nervii... I-am spus cu asta basta!

11.00: — Viorica, 19 ani, din Ploiești. Sînt o fată mărunțică...

11.20: — Intelectuală, casă frumoasă, soțul decedat, aduceți copilul luni și-l luați sîmbătă. Îi voi da o educație aleasă, să fiți sigur, vorba franțuzului...

11.44: — Ați anunțat cu cameră separată, nu?

- Da.

— Știți, eu am 50 de ani, soțul 59, pensionat de boală, o nevroză mai ușoară, a fost merceolog, făcea naveta la Cîmpina, el face aprovizionarea, e descurcăreț, eu nu mă duc niciodată la piață.

— Dar...

— Sîntem oameni liniștiți, de spălat nu ne angajăm, de 30 de ani sîntem căsătoriți, n-am avut copii, am avut alte necazuri. Neînțelegeri cu părinții, de-aia vrem să plecăm din Ploiești, dacă intrăm la dumneavoastră o să vă povestim totul.

11.50: — Alo, ați dat un anunț — taci Cristina — alo, ați... — Cristi, vino aici, alo, Cristi...

12.25: — De unde sînteți de loc?

— Tocmai de la Complexul de la capătul tramvaiului 30.

— Daaa? Și cîți ani aveți?

41 de ani. Mamă de trei copii. Alo, eu de la Stat vreau să plec. De la I.I.B.

— Și ce leafă aveți?

— 1 100, dar vreau să plec de la soț, m-am hotărît complet să mă despart de el. Să nu mă mai găsească un an.

14.00: — La ce oră plecați?

- La 7.

— Prea de dimineață.

14.18: — Eu am lucrat chiar și la restaurant.

- Ce făceați acolo?

- Curat.

17.45: — Sînt o doamnă foarte cumsecade și vreau internă.

18.15: — Nu pentru mine, pentru soacra mea de la Buzău.

- Cîți ani are soacra?

— 46, dar n-arată.

Și unde e acum?

- E plecată să cumpere «Informația».

18.30: — Uitați despre ce este vorba. Sînt soțul ei. Am serviciul aici, dar în e privește locuința e mai greu.

Păi nu m-am gîndit la o pereche.

- Ce v-ar deranja?

19.05: — Fetița, cu mine eventual, ar putea să facă și franceza.

— Daaa?

Eu sînt o intelectuală, nu sînt o femeie de serviciu. Vedeți, dacă părinții nu stau acasă, nu-i așa, eu fac educația copiilor. Cei 7 ani de acasă contează. La ce etaj locuiți?

— La 2.

— Cam sus...

20.35: — Dom'le, are 26 de ani, are doi copii lăsați la un bărbat cu care a trăit pe lîngă Bacău.

— Cum o cheamă?

— (Cum te cheamă? se aude în receptor întrebarea).

— Dumneavoastră ce-i sînteți, frate, unchi?

— Eu sînt un cunoscut de-al ei.

Iată numai cîteva exemple de cunoaștere a celei căreia vrei să-i încredințezi copiii și casa. Trebuie să te gîndești bine, dar de multe ori nu ai nimic altceva de făcut decît să crezi în noroc. Și în intuiție. Putem fi însă toți niște intuitivi?

Iulian NEACȘU

CASA ARCAȘULUI

Deschis recent într-un splendid cadru natural, în imediata apropiere a Cetății Neamțului, hanul «CASA ARCAȘULUI»-Tg. Neamț vă așteaptă în orice perioadă a anului.

- **Camere confortabile**
- **Restaurant**
- **Bar**
- **Terasă**
- **Cofetărie**
- **Sală de jocuri**
- **Excursii la mănăstirile din împrejurimi.**

ANUL XXII – NR. 37 (953) – 8 SEPTEMBRIE 1973

flacăra

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN AMERICA LATINĂ

Noi n-am importat licențe, am exportat și exportăm

Flacăra martor ocular

Bouttier, Monzon sau poate Delon

Totuși, calul rămîne!

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Am aspirat spre nemuritorul Olimp, dar am ajuns la hotel Terra

La începutul lunii iunie a acestui an am cumpărat de la Agenția de turism din Făgăraș trei bilete la mare pentru perioada 14-26 iulie, adică le-am cumpărat cu o lună și jumătate mai înainte de această dată.

Țineam, aș putea spune cu ardoare, să obținem stațiunea Olimp și spre norocul nostru bilete pentru această stațiune se găseau berechet.

Am călătorit toată noaptea până la Constanța unde am schimbat trenul pentru Mangalia.

De la gară, în drum spre stațiune, un ghid O.N.T. ne-a făcut imediat cunoscut că stațiunea Olimp este ocupată și că va trebui să acceptăm stațiunea Neptun.

Mai mult decît atît, ne-a atras atenția, vă redau textual, că nu trebuie să ridicăm pretenții absurde de a pătrunde în hotel mai devreme de orele 18 deoarece așa scrie și pe bilet etc.

Am ajuns la hotel Terra, pe la ora 11 dimineața, unde din nou ni s-a atras atenție că trebuie să așteptăm pînă la ora 6 după-amiază pentru a intra în hotel. Eram nedormiți și obosiți de drumul lung făcut. Am încercat să arătăm conducerii hotelului că noi avem bilete pentru stațiunea Olimp, dar ni s-a explicat că dacă nu ne convine putem să ne întoarcem acasă și de acolo să cerem banii înapoi.

Am apelat la sprijinul direcției O.N.T. din localitate. Aici am fost primiți de tovarășul Goldiș care ne-a ascultat în tăcere printre rotocoalele de fum pe care le scotea dintr-o țigară de calitate, dînsul șezînd bine tolănit pe scaun, iar noi în picioare. Ne-a dat cam aceeași explicație pe care am obținut-o și la hotel, după care nemulțumiți ne-am îndreptat spre tovarășul Iliescu, care, se pare, era șeful.

Domnia-sa a fost mai politicos, ne-a ascultat cel puțin dintr-o poziție verticală, cum era și a noastră, și ne-a explicat că deoarece stațiunea Olimp a fost închiriată turiștilor străini noi trebuie să acceptăm ceea ce ni se dă.

În ultima zi a concediului meu la mare, după obișnuita plimbare cu barca pe lac, m-am oprit la un bar, singurul din apropiere, pare-se cu numele de Debarcader, unde am cerut să fiu servit cu un pepsi. Era ora 7 fără vreo zece minute seara; se mai aflau acolo doi turiști străini, soț și soție, care discutau cu barmanul. Am fost servit cu o sticlă de pepsi. Am luat loc în apropierea celor doi turiști, în jurul tejghelei barului.

După cîteva momente, cei doi soți s-au hotărît să plece oferind barmanului o hîrtie de zece mărci. În germana lui stricată barmanul le-a explicat acestora că nu poate primi, dar nu din cauză că nu este legal, ci din cauză că sînt eu acolo și văd acest lucru. Înțeleg destul de bine germana și am observat că barmanul îi invita să poftească a doua zi pe acolo.

Imediat a venit apoi spre mine și în cel mai grosolan mod m-a întrebat ce fac, am venit să beau sau să stau acolo. Trecuseră cel mult două-trei minute de la venirea mea. Am fost atît de uluk încît n-am putut să reacționez decît cu nevinovata întrebare: «Dar pentru ce mă întrebați?»

Mi s-a răspuns că e ora de închidere. L-am întrebat care este ora de închidere a barului și mi-a răspuns că treaba asta depinde de el și că tot el răspunde de acest lucru. Se pare că barmanul se credea patron.

Regret că n-am putut să constat dacă acest om de nimic și-a încasat sau nu devizele, după cum regret că nu sînt investit cu puterea de-a tăia pe loc rădăcina necinstei și urîțenia acestor fapte.

În stațiunea Neptun, un barman, investit de statul care nu uită să-l plătească cu regularitate acordîndu-i prerogativele de conducător de unitate, se crede pe feuda sa, comițînd grosolane abuzuri și încălcări ale legii. Să fie oare și fata care lucrează cu el părtașă la asemenea manifestări?

Ing. Mihai D. Săbădus
Făgăraș

Eu îi spun omul minunat

Vreau să vă scriu despre un om minunat din fabrica noastră «Electrobanat» din Timișoara, care se numește Zabradnik Ladislau, este inginer și șef de secție la C.D.I. Eu îi spun omul minunat pentru motivul că este cel mai apropiat de muncitori, le explică, îi învață cum să lucreze și zilnic își petrece în mijlocul nostru aproape 16 ore. De multe ori îi spunem: «Tavarășe inginer de ce nu mergeți acasă pentru că timpul a trecut de multe, iar dînsul ne răspunde: «Lasă, și aici e bine, la fel ca și acasă». Ce vreau să remarc: are un birou pe care îl folosește foarte puțin, restul timpului stă cu noi în atelierul de vopsitorie, unde este mediu toxic și îi place, nu face ca alții, cînd trec prin vopsitorie își pun batista la nas. Spune-ți,foc rău că vă spun și dumneavoastră despre acest om minunat care te obligă să-ți depășești sarcina de plan printr-o vorbă bună și un sfat cu adevărat prietenesc? În același timp vreau să vă informez că nu se impacă deloc cu chiulangii și cu acei care absentează de la serviciu.

De ce să nu ia exemplu și alți ingineri sau șefi, care nici nu-ți răspund la salut?

Planul cincinal este în mîinile noastre și-l realizăm înainte de termen cu așa oameni minunați.

Ștefan Dumitrescu
Timișoara
str. Brîncoveanu nr. 13

Valori necunoscute din cauza lipsei de spațiu

Am vizitat într-o seară colecția tovarășului Triest Anton din Arad, str. Mucius Scaevola nr. 16.

Acest om, acum în vîrstă de 64 de ani, printr-o muncă depusă în decursul a peste 50 ani, a reușit să facă ceea ce cred că puțini oameni ar putea să facă.

În locuința sa, compusă din două camere, este un adevărat muzeu. O colecție numeroasă de medalii și decorații din țară și străinătate, mii de monede și bancnote, o colecție foarte îngrijită de timbre, minerale de toate soiurile, piese de paleontologie și multe, multe alte obiecte rare și de valoare.

Păcat însă că, din lipsă de spațiu, o parte din aceste valori stau ascunse și poate este și mai mare păcatul că aceste valori nu pot fi făcute cunoscute și publicului.

Cred că nu ar fi lipsit de interes dacă s-ar găsi posibilități ca această colecție de valori să fie mai bine aranjată, mai bine conservată și depusă în incăperi adecvate.

Consider că în felul acesta munca acestui om minunat ar putea să-și găsească adevărata prețuire, spre deplina lui satisfacție.

Nicolae Izvernaru
Arad, str. Barbusse nr. 8

Pașaport pentru civilizație

O privire reprobatoare, o ridicare din umeri și cartea aruncată în silă — te uiți la vînzătoare și nu-ți vine să crezi, de unde atîta nepăsare?

«Ce are?»

Mă întrebați de ce fac o dramă din asta? Foc! Și nu una de duzină — nu, una de zile mari! Ce are cartea care a apărut acum? (mă sfiesc să zic nouă, pentru că arată ca salvată de la înec: ruptă, mototolită, cu paginile îndoite, cu colțurile jerpelite sau lipită la primele litere, nici nu se mai pot descifra, le subînțelegi! Dar ce importanță are? Nici una pentru doamna care le vinde (ultima experiență pe data de 19.06., la Librăria noastră de pe Magheru). Nici una pentru cei care le transportă, le ambalează, dar pentru mine da, are importanță cum arată! Și mă revoltă neîndeminarea, lipsa de respect și impertinența cu care sînt tratate.

Cînd cumpăr o carte nouă — și o plătesc ca atare — de ce sînt obligată să o iau oricum? De ce o depreciază o escortă de oameni, de ce mi-o dau în bătaie de joc? Cu îngăduința cui? Erata era un semn de respect față de cititor — ea nu mai există! Și cărțile apar cum dă Domnul! Nu le mai verifică nimeni? Nu le mai urmărește nici un control de calitate? Oare nu merităm o grijă cît de mică noi, cei care nu ne mulțumim doar să citim cărțile, ci le vrem în casa noastră, în biblioteca noastră? Și nu oricum! Nu să ne fie frică s-o recitim sau s-o împrumutăm, pentru că, așa cum arată o deja veche, jalnică treabă,și probabil că rîndurile mele i-ar nedumeri pe intermediarii dintre autori și mine, pentru că dacă n-au înțeles pînă acum că o carte e un document de bună purtare, un pașaport pentru civilizație, apoi degeaba mai fac umbră pămîntului. Pentru edificare țin la dispoziția oricui exemplarul din «Arcul de triumf» de E.M. Remarque.

Ana Pozdercă
București,bd. Al. Ioan Cuza nr. 57

Am fost dați afară din hotel fără drept de apel

Situația în care am fost puși ne-a mîhnit profund și ne-a pus pe gînduri. Iată despre ce este vorba:

În ziua de 27.07.1973 am sosit în Tulcea, în interes de serviciu, avînd cameră rezervată telegrafic la hotelul «Delta». În ziua de 05.08.1973 am fost pur și simplu dați afară din hotel de către recepționera de serviciu, deși se știa foarte bine că mai rămînem în delegație la I.A.-Tulcea. Motivul acestui tratament sui-generis a fost: «Am primit dispoziție ca toți românii să fie dați afară pentru că vin aniște turiști străini și au discuții, cu pasagerii», o reproducere textuală dintr-o discuție a recepționerei cu cineva din conducerea hotelului.

Refuzînd să părăsim hotelul, recepționera a trimis pe cineva din personalul hotelului să ne scoată lucrurile pe culoar și să închidă camera, spunînd că din acest moment nu mai avem nici un drept asupra camerei.

Am găsit îngăduință și cazare la Casa de oaspeți a Comitetului județean Tulcea al P.C.R. și la plecarea din hotelul «Delta» am solicitat, firesc, condica de sugestii și reclamații. Nu a fost posibil să intrăm în posesia acesteia, pretextîndu-se diverse motive ca: «este încuiată în biroul administratorului hotelului»...

Prin amabilitatea dumneavoastră sperăm să primim în paginile revistei «Flacăra» cuvintele precizări din partea conducerii hotelului și a Ministerului Turismului, care ar fi autorul unei asemenea dispoziții, și lăsăm la latitudinea opiniei publice calificarea unor asemenea gesturi.

Ing. Vlad-Alexandru Mucha
tehn. Nicolae Ștefan
I.M.N.R. — București

Doriți să ne vizitați? Anunțați-ne la telefon nr. x

Scriu în numele cîtorva sute de familii care locuiesc în blocurile D20, D21, D22, din microraionul 5, Drumul Taberei.

În ziarul «Informația Bucureștiului» din 19 mai a.c. exista o notiță că, datorită temperaturii scăzute din ultimele zile, rețeaua de termoficare e în plină activitate — păcat că I.D.C.B. nu a cunoscut că în micro 5 există un punct termic 8/5 (4/5) care nu a reușit să se dezmorțească în acele zile — dar de fapt acest punct a fost amorțit și în timpul iernii deoarece nu se cunoaște stăpînul punctului, ba că ar fi I.C.P.B., ba I.I.M.I., ba I.D.C.B., iar salariații de la acest punct asigură căldură după bunul lor plac.

O altă problemă este aceea a mijloacelor de transport în comun. Urma ca în luna mai să se prelungească traseul autobuzului 108, iar în luna septembrie traseul troleibuzelor 84 și 93 pe str. Valea Ialomiței. Pînă la această dată traseul lui 108 nu a suferit nici o modificare. Iar perspectivele traseului de troleibuze sînt la fel de sumbre.

În cazul ca doreșe cineva să ne viziteze, și aceasta dacă se va întîmpla să fie într-o zi ploioasă sau secetoasă, îi rugăm să ne anunțe la telefonul nostru nr. ..... (P.T.T.R. neținînd încă cont de nevoile acestor locatari) pentru a veni în întîmpinarea dumneavoastră cu cizme de cauciuc, pelerine de ploaie, respectiv costume antiprof și un ghid competent pentru a vă indica drumul și de a vă feri de a cădea în golurile lăsate de cei care le au în pregătirea lor profesională — noi fiind cei care ne-am învățat cu ele și totuși sperînd că poate într-o zi le va vedea cineva... dacă va trece printre ele, fiindcă altfel nu se pot vedea, mai ales din birou.

Lucian Dante Gologan
București
Drumul Taberei, str. Valea Ialomiței 5, bl. D 21, microraion 5.

Răspunsul Consiliului popular al municipiului București

La nr. dv. 2880 cu care ne trimiteți sesizarea lui Gologan Lucian Dante privind unele probleme edilitare gospodărești din Drumul Taberei, micro 5, vă informăm:

Centrala termică din zona respectivă este sub supravegherea I.M.I nefiind predată încă în exploatare.

Asfaltarea străzii Valea Ialomiței are termen în acest trimestru, iar după executarea acestei lucrări I.T.B. are în grijă prelungirea liniei de autobuze 108 și troleibuze 84, 93.

Pentru orientarea cetățenilor în micro 4,5,6 Drumul Taberei s-au dat indicatii Consiliului popular, sector 7, să plaseze panouri în locurile cele mai circulate.

Director
P. Stegăroiu

În numele copilului și al meu, sfătuiți-mă

Mă numesc Popa Gh. Virginia din Fetești-gară, str. Drapiilor nr. 34, județul Ialomița. În 1964 m-am căsătorit cu Petrescu Victor din București, str. Valea Călugărească nr. 11, bloc Z 3, et. 9, ap. 60, microraion 7, sect. 7, din dorința de a ne făuri un cămin. Spre marele meu regret a fost imposibil de a conviețui împreună. Am dat naștere unui copil în 1967 cu speranța că el ne va lega mai mult. Am făcut tot ce-am crezut că-i omenește ca să-mi țin căminul. L-am dat părinților la Fetești ca să-l crească de la 4 luni. Am rezistat patru ani, patru ani de chin (bătăi, certuri, din lucruri de nimic). În urma unei cumplite bătăi, cînd mi-am revenit din leșin, am reușit să fug cu primul tren în 21 septembrie 1968, la ora 12 noaptea, la părinții mei. De atunci am rămas la părinți. Am fost nevoită să intervin pentru pensia de întreținere și nici alocația de stat nu mi-o dă. Petrescu Victor nu a fost de acord cu pensia stabilită de 300 lei și-a deschis acțiune să mai reducă, ajungînd la 250 lei lunar. În 1970 am deschis acțiune de divorț, care s-a terminat în favoarea mea, încredințîndu-mi și copilul, iar el să suporte toate cheltuielile (dosar 3311/1970). Terminîndu-se divorțul am crezut că voi fi liniștită. Imposibil. Au început din nou citații. Sînt chemată în fața instanței ca pîrîtă, dar el nu se prezintă. Se deschide din nou altul. El nu cheltuiește nici un ban, iar eu nu mă pot ajunge. În loc cu banii pe care-i cheltuiesc la procese să-mi pot procura cele necesare în casă și pentru copil. Ultimul proces a fost deschis pe 18 aprilie 1973, în care cerea să ia copilul în fiecare simbătă și să-l aducă luni. La ultima înfățișare 18.07.1973 s-a stabilit să vină să-l vadă săptămînal. N-am avut nimic de obiectat. El nu s-a mulțumit cu atît, a făcut recurs la Călărași. Am fost anunțată că trebuie să dau copilul cîte 10 zile și să vină și de 2 ori pe lună să-l vadă. Nu trebuie să-l ia acum. Îmi distruge copilul. Sînt convinsă fiindcă-l cunosc cît de tiran și rău este. Vrea să-mi ia copilul să nu mi-l mai dea. Poate vrea să-l ia să nu mai plătească întreținerea, de mă sîcîie cu tot felul de procese făcîndu-mă să cheltuiesc toți banii pe care-i cîștig, să trăiesc numai în tensiune și să-mi sperie copilul.

Doresc să nu-mi ia copilul niciodată pînă nu se face mare.

Popa Virginia (Fetești-gară)

N.R. Ne-au îndurerat cele relatate de dumneavoastră, Virginia Popa, și avem toată stima pentru dragostea și grija ce le purtați copilului. În privința drepturilor tatălui (pe care le excludeți), credem că trebuie să mai reflectați. Așteptăm dragi cititori și opiniile dumneavoastră.

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă

- hrănitoare
- ușor digerabilă
- stimulativă

carne de pasăre

- SE POATE CONSUMA LA TOATE VÎRSTELE
- UNITĂȚILE COMERȚULUI SOCIALIST DESFAC PĂSĂRI TĂIATE ȘI VII.

- Păsările tăiate sînt curățate și preambalate împreună cu ficatul, pipota, inima și gîtul.

«Dorim să colaborăm larg cu toate popoarele lumii»
NICOLAE CEAUȘESCU

ÎN A DOUA SĂPTĂMÎNĂ A VIZITEI TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ȘI A TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU PE PĂMÎNTUL AMERICII LATINE

fructele prieteniei

Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la marele miting al prieteniei româno-cubaneze de la Havana: **«Sîntem țări socialiste, avem tot interesul de a colabora pentru a realiza o dezvoltare mai rapidă a țărilor noastre... România acționează în mod consecvent pentru a lărgi această colaborare cu toate țările socialiste și, desigur, acordăm o atenție deosebită colaborării multilaterale cu Cuba socialistă și sîntem convinși că înțelegerile la care am ajuns în aceste zile cu privire la extinderea acestei colaborări vor servi de minune atît intereselor popoarelor noastre, cît și cauzei socialismului în general».** Iată, esențializată, una din primele și prețioasele roade ale misiunii de pace și prietenie pe care conducătorul partidului și statului nostru o întreprinde în prezent în opt țări latino-americane.

Politica noastră externă se impune în lume și prin aceea că direcțiile ei principale sînt nu numai proclamate ci urmate și consolidate de acte și fapte concrete, iar roadele culese în prima din cele opt țări vizitate tocmai despre aceasta vorbesc. La Havana s-au perfectat înțelegeri de maximă însemnătate pentru extinderea cooperării în domeniul economiei, științei, culturii, artei, presei, sănătății, învățămîntului, formării de cadre, ca și în dezvoltarea conlucrării dintre cele două partide. Adîncirea, lărgirea și diversificarea schimburilor de bunuri materiale și spirituale dintre țara noastră și Cuba se vor repercuta, desigur, favorabil în dezvoltarea multilaterală a celor două țări socialiste prietene.

Vizita oficială de prietenie în Republica Cuba a delegației de partid și guvernamentale române, conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român și președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România a înlesnit un valoros schimb de păreri între conducătorii celor două state cu privire la cele mai arzătoare probleme politice ale lumii contemporane. Comunicatul comun dat la sfîrșitul vizitei consemnează problemele discutate într-un spirit de profundă analiză și acord deplin. Desprindem dintre acestea: semnificația profundelor procese contemporane pe plan mondial definite de schimbările în raportul de forțe în favoarea socialismului și mișcării de eliberare națională; afirmarea din ce în ce mai puternică, mai de nezdruncinat a politicii de independență națională a popoarelor și a drepturilor lor sfinte de a dispune liber de bogățiile lor, ofensiva irezistibilă a popoarelor, ajunse la un înalt grad de conștiință și responsabilitate, pentru salvgardarea păcii; afirmarea unui punct de vedere comun de solidaritate deplină cu lupta popoarelor pentru lichidarea colonialismului, a neocolonialismului și a oricăror forme ale opresiunii naționale și rasismului; problemele păcii și securității în Europa, în general, în Balcani, în special, au fost de asemenea examinate, partea cubană dînd o înaltă apreciere activității vii a României în acest sens; înaltele părți au subliniat importanța Conferinței de la Alger a șefilor de state sau guverne ale țărilor nealiniate ca o contribuție adusă rezolvării unor probleme majore ale lumii contemporane; problemele grave ale dezarmării ca și ale întăririi rolului O.N.U. în viața internațională au constituit un important punct al discuțiilor.

O cunoaștere reciprocă mai adîncă și mai cuprinzătoare, întărirea legăturilor multilaterale de prietenie activă dintre Cuba și România, o contribuție majoră la cauza generală a păcii și progresului în lume, iată sinteza vizitei pe care delegația de partid și guvernamentală condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o pe pămîntul primului stat socialist din Lumea Nouă.

■

Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Costa Rica, a doua din cele opt țări latino-americane pe care le vizitează, s-a încheiat de asemenea cu roade prețioase. Tratatul de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Costa Rica, bazat pe principiul sacrosanct al respectului reciproc pentru independența și suveranitatea națională, pentru dreptul la pace și securitate al fiecărui popor, pentru dreptul de a dispune liber de soarta lor, fără nici o intervenție, constrîngere sau presiune externă, ca și acordurile de cooperare economică, industrială și tehnică pe termen lung, acordul de colaborare culturală, acordul de colaborare științifică și tehnică, efectuarea unui schimb de note privind încheierea unei înțelegeri referitoare la facilitarea acordării vizelor, toate acestea configurează pașii efectivi făcuți pentru consolidarea prieteniei și colaborării pe plan mondial între țara noastră și Republica Costa Rica prietenă.

E. DASCĂLU

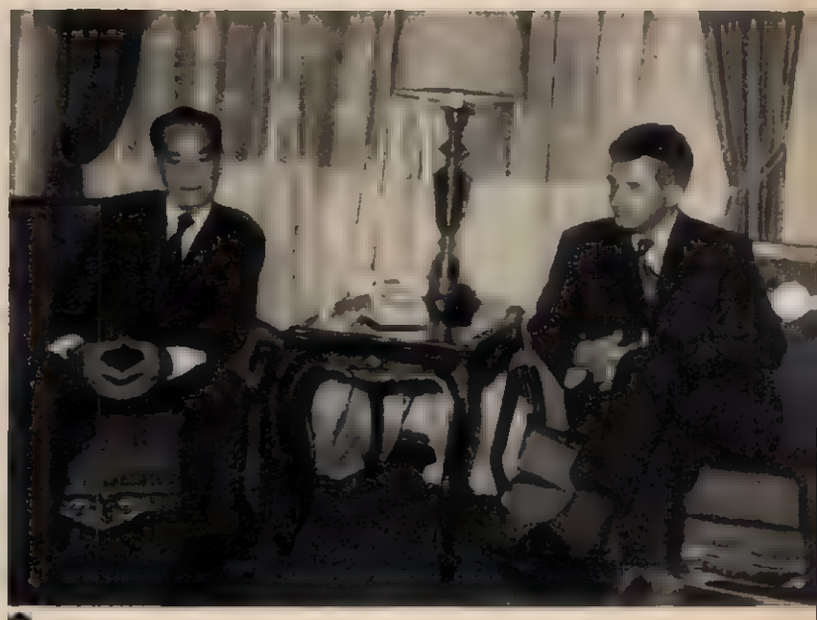

În timpul convorbirilor oficiale din Costa Rica.

După semnarea Tratatului de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Costa Rica.

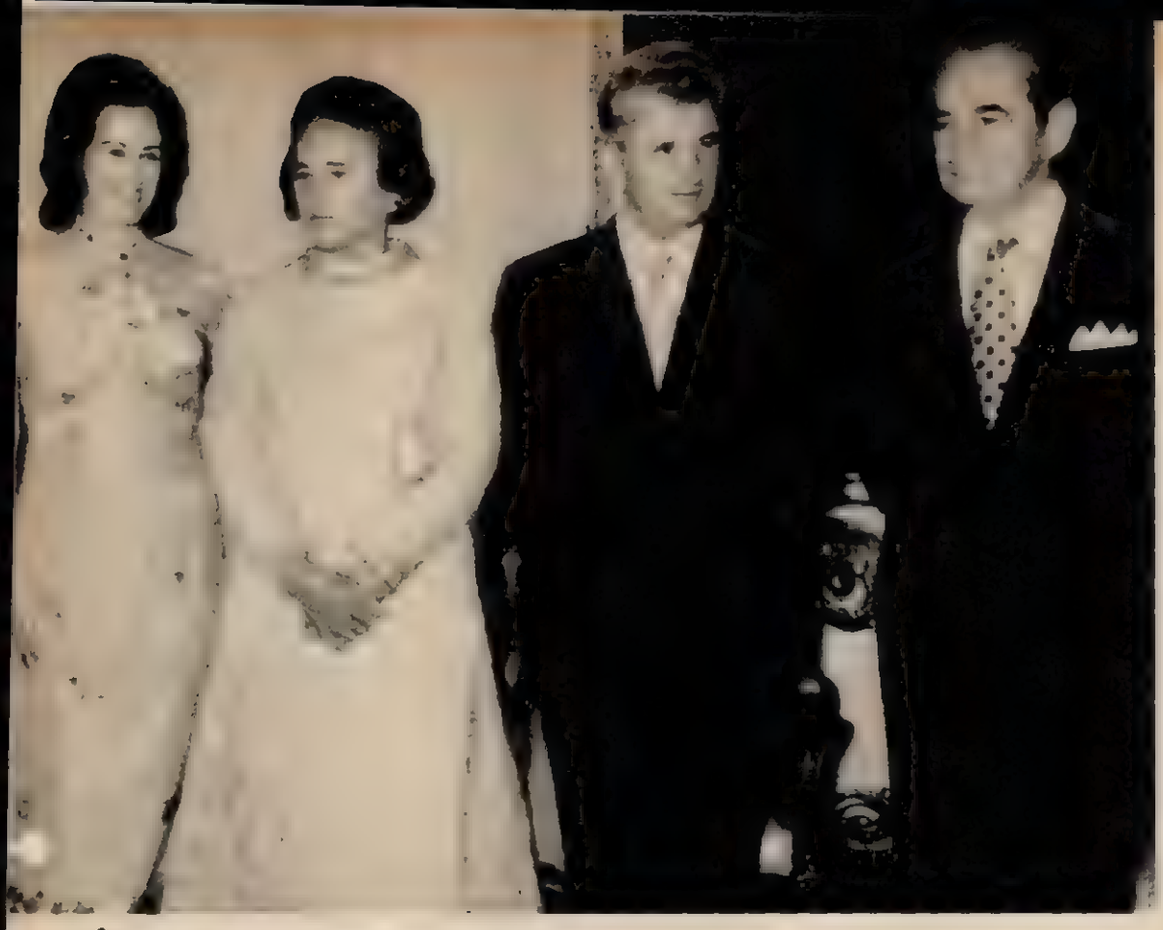

La recepția oferită de președintele José Figueres Ferrer în onoarea înalților oaspeți români.

Pe o locomotivă românească...

...și printre muncitorii de la gara «Ferrocarril Electrico al Pacifico» din San José.

La sosirea pe aeroportul internațional Maiquetia din capitala Venezuelei, Caracas.

Caracas — capitala Venezuelei.

venezuela

Descoperită în 1498, la a treia expediție transatlantică a lui Columb, și primindu-și, un an mai tîrziu, numele de «mica Veneție» (pentru că aglomerarea de case pe piloni ale indienilor din golful Maracaibo a amintit călătorilor europeni cetatea din nordul Adriaticii), Venezuela a rămas totuși vreme îndelungată, un teritoriu în mare măsură necunoscut: fluviul Orinoco, ax central al structurii hidrografice a țării, a fost explorat pe întreaga sa întindere abia în 1930, iar suprafețe importante din interiorul țării — a treia, ca întindere, din America de Sud — sînt încă slab populate, istoria consumindu-se, secole în șir, îndeosebi în orașele de pe litoral și din apropierea acestuia.

...O istorie care constituie, desigur, un temei de mîndrie pentru poporul acestei țări, de pe teritoriul căreia au pornit luptele care au dus la emanciparea statelor latino-americane. Simon Bolivar, cel mai strălucit dintre conducătorii acestor lupte, s-a născut, și se află înmormîntat, la Caracas — capitala numită după tribul de indieni care a cedat cel mai greu în înfruntarea inegală cu conchistadorii spanioli, șeful tribului, Guaycaipuro este, în prezent, numărat și el între eroii naționali.

Întemeiat pe la jumătatea secolului al 17-lea, Caracas a fost cîtăva vreme eclipsat de porturile de la Atlantic; situat la peste 1 000 de metri altitudine și într-o regiune nu ideal de accesibilă, orașul a avut totuși șansa să devină o general-acceptată ultimă escală pentru negustorii din interiorul țării aflați în drum spre litoral, îndeosebi spre La Guaira, port care servește și astăzi capitalei ca deschidere spre ocean. Cu deosebirea că, astăzi, legătura dintre Caracas și La Guaira este asigurată, trecînd pe lîngă modernul aeroport internațional Maiquetia, pe una dintre cele mai spectaculare autostrăzi ale continentului american. «Los caraqueños», locuitorii capitalei venezuelane sînt deosebit de mîndri de orașul lor, a cărui dezvoltare urbanistică justifică din plin acest sentiment, pentru că este fără îndoială remarcabil un ansamblu care include ultramodernul «Centro Bolivar» — perechea de zgîrie-nori care servesc drept sediu unei administrații cu mari merite în evoluția, constant și clarvăzător dirijată a capitalei, în ultimele patru decenii — și cartierele care păstrează fizionomia unor perioade îndepărtate (pe alocuri, cu secole) cum sînt La Pastora sau împrejurimile pieței Bolivar.

Apropiindu-se, pe apă, de golful Maracaibo, o expediție contemporană nu ar mai observa, probabil, colibele pe piloni ale indienilor — deși unele au fost conservate — care au inspirat numele țării. Remarcate ar fi, în schimb, numeroasele sonde înălțindu-se, într-o succesiune ordonată, aproape nesfîrșită, din apele golfului. Venezuela deține cele mai însemnate resurse de petrol ale emisferei vestice, rezervele subsolului și cele submarine fiind încă incomplet exploatate. Ca și în alte părți, existența acestei avuții potențiale a determinat interesul deloc binevenit al unor societăți străine, care s-au implantat aici încă din cel de-al doilea deceniu al secolului, sporindu-și rapid investițiile spre sfîrșitul deceniului al cincilea: în perioada 1947–1949, de exemplu, 72 la sută din investițiile nord-americane orientate spre America Latină au fost destinate exploatării petrolului venezuelan.

În ultimii ani, în concordanță cu tendințe manifestate în numeroase regiuni ale lumii și, totodată, corespunzător aspirațiilor poporului acestei țări, au fost adoptate măsuri de natură să asigure instituirea treptată a controlului național asupra resurselor naturale și utilizarea acestora în scopul stimulării dezvoltării generale a țării. Este vorba despre îmbunătățirea condițiilor de comercializare a petrolului, trecerea sub controlul statului a comerțului intern cu produse petroliere și, îndeosebi, stabilirea unei date limită — 1983 — de la care, actualele concesiuni expirînd, terenurile petrolifere, întregul echipament și bunurile aparținînd companiilor străine să treacă sub controlul statului venezuelan. Au fost puse, tot în perioada ultimilor ani, bazele unei industrii petrochimice naționale, urmărindu-se — desigur și prin dezvoltarea altor sectoare, așa cum este siderurgia, care valorifica de asemenea resurse venezuelane — obiectivul unei accelerate și benefice dezvoltări economice. Este o evoluție care situează Venezuela în pas cu perioada contemporană, cu aspirațiile de dezvoltare și progres tot mai caracteristice continentului latino-american și lumii în care trăim.

Mihai MATEI

● REALITATEA ILUSTRATĂ ●

Din planta aceasta care se numește floarea-soarelui se face untdelemnul. Cum oare? Printre statui, Mihaela?... (Ion Predoșanu)

Auf wiedersehn, Bukarest! Mai venim și la anu' că ne-a plăcut. (Sorin Dan)

Criticul Romul Munteanu, directorul editurii Univers, cu gîndul la viitoarele apariții editoriale (Const. Cioboată).

La noi, în ceapeu, cu zootehnia, lucrurile merg bine. (Em. Tănjală)

Trecerea pe sub barieră strict interzisă. Se exceptează vehiculele pînă la un măgar putere. (Em. Tănjală)

«A mai trecut o zi» — posibil titlu al unui posibil roman de Corneliu Leu. (Const. Cioboată)

Rarisim exemplar de cîine-lup care are nu numai colțul alb ci și blana. Aparține cititoarei noastre, economista Lica Gheorghe, care ne-a trimis fotografia întru desfătarea ochiului celor ce iubesc animalele.

● REALITATEA ILUSTRATĂ ●

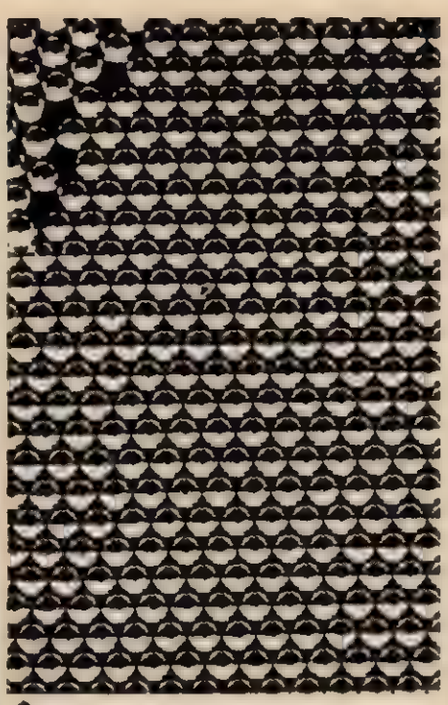

Rulmenți de Brașov. Frumos mai pot să arate niște bile de oțel. (Sorin Dan)

Străvechi obiceiuri nu de toți uitate. Instantaneu în comuna Bragadiru, unde tradiția «cîntatului din tîrn», simbol al bucuriei evenimentului nupțial, se păstrează în toată frumusețea ei frustă, (Ioan Osmulchevici)

Acești pietoni minunați: Silvia Popovici (Const. Cioboată)

Tudorică suflă. Suflă cînd e gol, suflă cînd nu e gol; suflă cînd e fault, suflă cînd nu e fault; suflă cînd e fotbal adevărat, suflă cînd e arșici. Suflă mereu, ca un arbitru nehotărît (P.G. Penescu)

Despre inutilitatea explicației. (Em. Tânjală)

Clorbă pe[illegible]ă, la mama ei acasă. Ardeiată foc [illegible] (Sorin Dan)

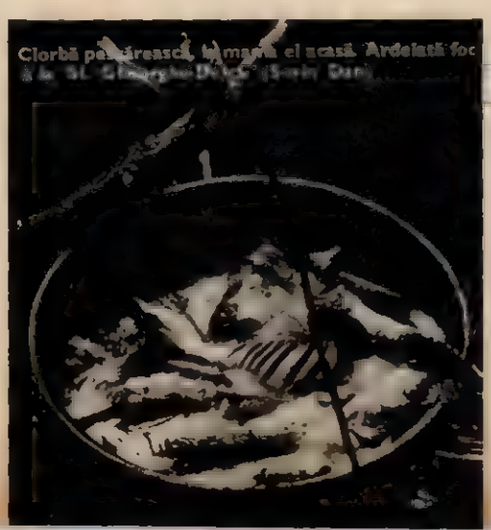

Livia Ciulei, dirijor fără baghetă, dar cu tact. (Edmund Hofer)

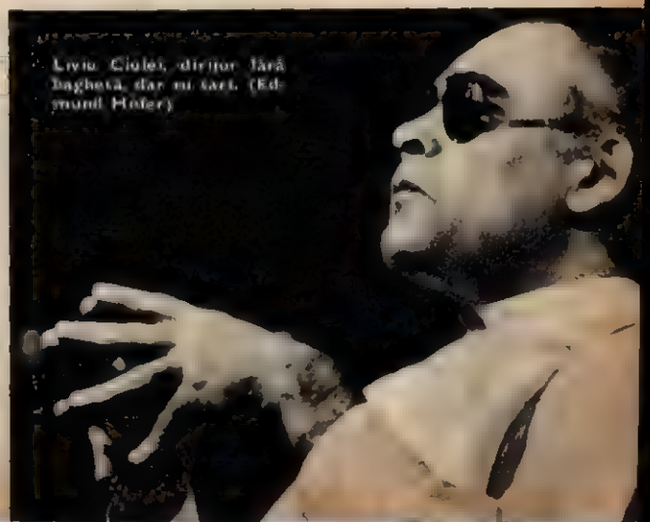

sănătate «made in» govora, căciulata, călimănești, olănești

18 zile de ameliorare pentru sănătatea dumneavoastră

La Govora, Căciulata, Călimănești și Olănești — toate stațiuni balneoclimaterice din județul Vilcea — oamenii reușesc în decursul a 18 zile să-și refacă sau amelioreze sănătatea beneficiind de aer, de soare, de medici și de tradiția existentă atît pe linie administrativă cît și pe linie sanitară. Starea de băi, să-i spunem așa, se bazează pe anumite rigori și, firește, sarcina celor care se ocupă de bolnavi nu-i nici ușoară și nici de invidiat. Lucrul cel mai bun este acela rămas încă de la înființarea lor: ele există pentru sănătatea oamenilor și deși sănătatea reprezintă bunul cel mai de preț al omului, prețul la care ea este tratată nu-i nici mare, nici mic, ci stabilit în funcție de salarii și de venituri. Trebuie să avem curajul să recunoaștem ori de cîte ori avem ocazia că — mai stîngaci sau de «serviciu» scrise — afirmațiile de genul «pentru statul socialist bunul cel mai de preț e omul» sînt adevărate și dovedite. Tot mai mulți bolnavi, însoțiți uneori de membrii lor de familie sau ai altora, turiști sau sănătoși dornici de excursie ridică în fața organizatorilor probleme ce-i pot îmbolnăvi. Mai puțin la Căciulata, pe care am vizitat-o. Fiind pe locul patru din cele patru vizitate, avîndu-și an de an bolnavii ei, Căciulata respiră o atmosferă mai puțin crispată, o atmosferă cumva comunală. Se cîrtește la fiecare pas la adresa mîncării, înțelegîndu-se, după discuții mai mult sau mai puțin lungi, că niciodată într-o stațiune mîncarea nu va fi ca acasă iar dacă va fi, nimeni nu va recunoaște. Cineva chiar îmi spunea: «Aici mîncarea nu-i pentru oameni sănătoși». Ce poți răspunde? Nu-i.

Cele cîteva localuri servesc decent și civilizat, există posibilitatea completării meniului. Civilizația servirii merge pînă-ntr-acolo încît cerînd cartofi prăjiți ți se răspunde: vă rugăm să așteptați puțin, nu-s gata

Cei mai mulți dintre oameni par a se cunoaște de cînd lumea, se salută, se opresc, schimbă aceleași cuvinte și se despart. Se discută cel mai mult despre ceea ce oamenii nu au: despre sănătate. Despre faptul că o serie are doar 18 zile. Că în ultimul timp vremea a fost bună. Seara se fac plimbări pe malul Oltului și din cînd în cînd este evocat numele poetului Grigore Alexandrescu. Dacă păstrăm cota de umor locală rezultă că nu-l evocă toți pentru că nu toți au trecut pe la școală. «Era atît de sfios că n-a făcut nici liceul; îi era rușine să treacă pe la școală». Sau: «Am un serviciu atît de important încît n-am voie nici să răcesc. În timpul concediului însă da». N-am citat aici aceste cîteva lucruri de dragul anecdoticii, ci pentru că ele reflectă o stare de spirit, bună, liniștită, calmă.

După cum se știe există o anume literatură scrisă și o alta vorbită cum că în stațiuni înfloresc dragostele pasagere, că acolo moralitatea ar fi mai puțin rigidă. Sigur, la izvorul cu apă minerală nr. 2 din Căciulata prieteniile se leagă mai ușor decît în Piața Unirii din București, și se păstrează mai ușor. Totuși, oamenii sînt bolnavi, și nu de dragoste, ci de ulcer. Uneori da, de dragoste, dar indirect. Într-o patiserie, Maria Dinescu scria încruntată, ca toți oamenii care scriu, punînd din cînd în cînd cotul pe pagina unde ajunsese cînd am văzut-o: «Nu scriu unei persoane anume — scriu doar așa... L-am cunoscut pe vremea cînd eram la un lacto-bar și a fost primul om din viața mea. Nu știu de ce, dar eram fericiți amîndoi; poate unde aveam nevoie unul de celălalt. A plecat totuși și de atunci aș vrea să mă despart în două. Să-mi reproșez mie pe de o parte și lui pe de altă parte. Dar asta-i viața.»

Afară, în fața noastră, Nicolae Moise vînzător la loz în plic, îmi explică. «Stau și trei zile pe o pungă. Aici lumea nu prea are încredere în loz în plic, ci în faptul că se face bine».

Și pentru că un lucru adevărat «nu se există» fără dragoste, închei amintindu-mi de perechile de tineri de pe străzile orașului a căror posibilă trainică prietenie începe din priviri, continuă pe la izvoarele de apă minerală și se termină cînd boala lor va împlini 18 zile de ameliorare.

Eugen SECELEANU

Întîi termin scrisoarea și apoi mă decid cui o trimit.

«parc-am dat cu pumnu-n stele»

«...așa mă țin de belele!
Mai dă lumea de belele,
Și tot mai scapă de ele.
Dar eu am dat de-o belea,
Și n-am bani să scap de ea
Cu-ntreagă familia!»

..cîntă cu multă simțire Babelan Petre-Cioc, acordeonist la ansamblul de muzică populară «Vîlceanca», o veche melodie de lume și de inimă albastră...

«Belele» — ca să zicem așa! — are și Gheorghe Horelu, primarul splendidei stațiuni balneoclimaterice Olănești; dar de o cu totul altă natură! Necazul domnieisale constă mai ales în faptul că Olăneștiul a devenit neîncăpător pentru cei sosiți de pe toate meleagurile țării, pe de o parte, pe de alta pentru cei veniți de prin lumea întreagă! Stațiunea, care are un trecut istoric dramatic (vom reveni asupra acestui aspect!), și care este comparată cu Karlovy Vary (izvoarele noastre sînt mult mai puternice, cehii au în schimb o bază materială mai dezvoltată!), este suprasaturată la ora actuală: a găsi o cameră, astăzi, în plin sezon, în Olănești reprezintă o himeră!...

Complexul asigură tratament diferit pentru 3 000 de bolnavi pe serie (18 zile); în plus, peste 1 000 de turiști servesc masa în cele trei unități T.A.P.L.: restaurantul «Cascada», «Intim-bar» și bufetul «Cheia» și totuși, ca eficacitate, Olăneștiul se află pe primul loc printre stațiunile de pe Valea Oltului (în anul trecut, de pildă, aici s-a realizat un beneficiu net de peste un milion lei!), în schimb, din punct de vedere al bazei materiale, se află abia pe locul III. (După Călimănești și Govora...!) Și primarul îmi replică, pe bună dreptate: «Unde e dreptatea în acest caz?!»...

...Izvorul 24, cunoscut pe plan internațional, «se ocupă» cu vindecarea bolilor de rinichi, ficat etc. Izvorul 5 și-a luat *în dotare* vindecarea bolilor de stomac. Izvorul 7 — pe cele alergice (de notat că la acest din urmă izvor apa se recoltează direct în fiole; așadar, dincolo de tratamentul pe cale bucală, se fac aici injecții — cu eficacitate sporită! — cu apă de izvor pură!... Ei bine, aceste izvoare — și încă altele asemenea «minuni» de sănătate — sînt amenințate cu dispariția prin scăderea debitului, urmare a suprasolicitării lor.

— În 1969, datorită unor ploi torențiale, grupul de izvoare 7,8,9,10,11 și 12 a fost distrus! L-am refăcut asa cum am putut, prin posibilitățile județului; urmează a se trece la recaptarea și modernizarea lor, se planificaseră pentru asta 12 milioane!... dar nu s-au dat la timp de către Ministerul Turismului și cel al Sănătății, drept pentru care Constructorul-C.F.R. Craiova nu a putut ataca lucrarea!...

— Ce alte greutăți mai aveți aici, tovarășe Horelu?

— Nu avem un Complex cultural de anvergură, sala Casei de cultură, construită din paiantă, este necorespunzătoare din toate punctele de vedere... Apoi chestiunea aprovizionării: noi fiind o stațiune montană, piața neorganizată este aproape inexistentă. Simțim nevoia legumelor proaspete, și mai dorim în plus o mai atentă aprovizionare din partea unităților județene. Oricum însă, principala noastră «hibă» se resimte în lipsa de locuri! Avem nevoie *de urgență* aici, în Olănești, de cel puțin 1 000 de locuri-cazare, și de cantine pentru 1 000–2 000 de bolnavi!...

Omul cu cartea — sau primarul Gheorghe Horelu.

...Primele documente care menționează efectul curativ al apelor din Olănești datează din anul 1760... Prin 1830 se fac primele analize de laborator. În 1837, la «Expoziția Internațională a Apelor Minerale», *Olăneștiul obține Medalia de aur!* ..

Situată la o altitudine de 450 metri, stațiunea — dincolo de problemele ce-i frămîntă pe conducătorii ei de fapt — ți se dezvăluie, de la prima vedere, ca un loc de o frumusețe aparte. O așezare extrem de curată, năpădită literalmente de flori; o mulțime veșnic în mișcare, păstrînd acea liniște caracteristică unui loc *mai ales al vindecării;* o mulțime disciplinată, și colorată totuși (moda nu și-a retras nici de aici tentaculele și bine face!), o mulțime bine dispusă, bucurîndu-se din plin de aer și soare, o mulțime serioasă — parte din ea așteptînd cu răbdare sfîrșitul unor suferințe sau numai ușoare dureri ascunse... În ordine, mulțimea asta păsește la ore fixe, aproape încolonată — dar totuși în grupuri de cunoștințe — pe «aleea izvoarelor», lungă de sute de metri.

Două laitmotive vizuale predomină această agitație tăcută: *florile* (repet: enorm de multe flori; pînă și vilele au primit — și primesc în continuare — nume de flori, instalate pe moderne firme de sticlă luminoasă), și *sticlele*... acele sticluțe-tip, mai bine-zis, ușor borcănate și strangulate la mijloc, marcînd gradajul de apă necesar fiecărei cure!... Flori și sticle și încă ceva — temporar de data asta: «Expoziția de pictură» a doctorului Vladimir Maruseac, admirabilă explozie de culori în motive vilcene!...

...Revin alături de Gheorghe Horelu, omul s-a mai liniștit acum, după ce și-a vărsat năduful — constat dintr-o dată că dealtfel e un om calm, blînd; s-a născut în comuna Golești, județul Vîlcea, de vreo 40 de ani; e legat trup și suflet de aceste locuri, și poate că din pricina asta fiecare problemă ce se ivește aici îl atinge, *îl doare* mai tare!... De profesie este tehnician silvic, am remarcat încă de la cunoștința noastră, avînd loc în sediul primăriei, că poartă o carte în mînă; și-a luat-o apoi cu

Instantaneu din Olănești.

dînsul, purtînd-o așa, sub braț, pe parcursul tuturor peregrinărilor noastre prin stațiune. Credeam că e o carte de lectură, sau de specialitate, dar m-am înșelat: mi-a arătat-o, zîmbind ușor: «Învățați limba franceză fără profesor»!... Este student în anul V la «Ștefan Gheorghiu». Primar-primar (cu toate responsabilitățile ce se impun de aici), dar și «tînăr studios», dornic să-și perfecționeze cunoștințele!

«...ieri a venit unul la mine, un cetățean cu familia, aproape că avea lacrimi în ochi — a venit la mine așa, ca la ultima speranță, *ca la ultima mină!*... Abia am reușit să le găsesc loc în Olănești-sat! Nu e ușor deloc, deloc nu e ușoară și nici simplă chestiunea asta!... Nu poți s-o rezolvi cît ai bate din palme, *dar ceva trebuie făcut — nu?!*»...

Ne despărțim tîrziu, către după-amiază — mă urc în autobuzul ce mă va purta către Rîmnic — și ochii îmi rămîn pironiți deodată pe un perete: un perete pe care o năstrușnică trupă de revistă, aflată în turneu prin aceste locuri, a lipit un afiș strident colorat și cu fotografii imense: «DRAGOSTEA FACE... ARMATĂ!»

...Mare e grădina ta, Doamne!

Horia PĂTRAȘCU

Amuzament... balnearo-sec!

în concediu, omul este legat de suferința lui

Stomacul sau rinichii nu iartă pe nimeni. La Călimănești întîlnești toate virstele și toate profesiile. Suferindul de gastrită ori colită cronică rămîne credincios izvorului său de apă sulfuroasă. Dacă, așa cum s-a întîmplat cu unul din izvoarele din Slănic, nu seacă. În răgazurile cînd nu se află la cura internă, soții dezleagă cuvinte încrucișate, soțiile umblă prin magazine, iar cei singuri citesc în cameră sau pe banca din fața pavilionului central. Anual, în Călimănești, se citesc peste 30 000 de cărți, fără a mai pune la socoteală cărțile aduse de acasă.

Cine își închipuie că bolile de ficat sau stomac, adică afecțiunile digestive, sînt proprii epocii moderne află că, de pildă, Călimăneștiul este opera strămoșilor noștri, romanii. Liniștiți de această asigurare pe care o primesc la conferințele organizate în sala cinematografului, bolnavii își văd în continuare de-ale lor. Fac excursii, citesc, merg la spectacole, și de trei ori pe zi, cu o oră înaintea mesei, cuminți, se înșiruie în fața izvorului. De parcă disciplina acestui ceremonial stabilește toate celelalte ritmuri ale stațiunii, turiștii se comportă la fel de calmi și de răbdători la ieșirea de la cinema, în sala de așteptare a medicului sau la cofetărie. Copiii joacă țintar, bunicile croșetează pe aleile parcului, ziare și reviste ascund chipuri tinere, bărbații povestesc ce au făcut de cînd nu s-au văzut plimbîndu-se cîte doi:

— Am ținut dușul în sus și niței aplecat, ca să se echilibreze jeturile de apă. Sau:

— Rîdeam singur, nevastă-mea dormea, deși, îți repet, cartea nu e cine știe ce.

Nu toți turiștii veniți aici sînt bolnavi. Copiii au venit cu părinții, părinții au venit cu copiii, soțiile și-au urmat soții, iar soții soțiile. E greu să-i deosebești din pricina atmosferei generale care își pune amprenta pe toate. Inginerul Gheorghe Mitrescu, de la Centrala mecanică de material rulant din București, își însoțește, de pildă, soția. Ultimii doi ani nu s-au potrivit la concedii și anul ăsta au hotărît să nu mai rateze ocazia de a fi împreună. Face plimbări în aer liber, stă la club, nu se grăbește: ca un turist balnear autentic. Ba, dacă l-am compara cu prietenul său nedespărțit, Cornel Bejan din Pașcani, un reumatic de aproape 30 de ani, cu o fostă anchiloză generalizată, încît era hrănit cu linguriță, rezultatul ar fi favorabil acestuia din urmă. Soția tehnicianului Cornel Bejan a împlinit, la 18 august, 20 de ani de cînd e suferindă de ficat (de la nașterea fiului). Împreună, la Călimănești, nu vin decît de 12 ani. Într-un concediu a fost cu fiul la Turnu Severin ca să-i arate locul unde a fost bombardat căminul de ucenici, de pe urma căruia i se trage reumatismul, dar nu l-a mai recunoscut. După două săptămîni de tratament se simte întremat tot anul. La Călimănești e bine, e de părere Cornel Bejan, aerul e încă pur. Un Wartburg cocoțat pe trotuar scoate trîmbe de tum negru-albastru. Poate se vor lua măsuri mai tîrziu...

Acum, spre toamnă, în stațiune încep să sosească țăranii. De la directorul medical aflu că Uniunea cooperativelor agricole de producție intenționează să deschidă un sanatoriu special pentru ei. Țăranii suferă mai puțin de obezitate și mai mult de reumatism. N-au nevoie de plimbări lungi în aer liber, mai ales după campaniile de vară. Maria Uricaru din Teiuș a venit mai devreme. Eugen Uricaru, soțul Mariei, va veni mai tîrziu, după plecarea ei. Ca să nu rămînă gospodăria singură. Dealtfel, sînt tot timpul împreună. Numai la tratament se despart. Maria Uricaru croșetează un «mileu» pentru televizor. N-a mai fost pînă acum la tratament și n-ar fi venit nici anul ăsta, oamenii nu se prea omoară să plece de lîngă gospodărie, dacă nu i-ar fi spus o vecină că de cînd a fost la băi au lăsat-o junghiurile. Dacă se mărită fata, poate va mai veni și la anul. «Dacă voi mai trăi pînă atunci», adaugă în grabă.

Oamenii se odihnesc cu gîndul la muncă și seara, amintindu-le toamna care se apropie, discută cu precădere despre activitatea lor: — Eu dacă aș fi în locul directorului le-aș spune oamenilor deschis: uite, faceți așa și așa...

La Călimănești seriile de vară sînt pe terminate. La sfîrșitul toamnei, cînd forfota se potolește iar prețurile se reduc, în stațiune vin pensionarii, adică oameni care se îngrijesc ca să trăiască pur și simplu.

Nicolae CRISTACHE

despre govoreni get-beget și despre ceilalți

Govoreni get-beget și credincioși Govorei și după ce vin tare ploile, să tot fie vreo 2 500, oameni pașnici, care nu au treabă cu vilegiaturiști decît contra 35 lei camera pe zi (prin O.N.T.) și așternuturi schimbate la săptămînă. Doar contabila Elena Huidu, în vîrstă de 22 ani, șatenă, s-a căsătorit cu un inginer avînd o afecțiune respiratorie (pe jumătate vindecată după aerosolii cu iod din stațiune) și a avut noroc și în Capitală. Restul fetelor se mărită în localitate după ce-și expun fotografia, artistic retușată, în vitrina cooperativei foto, unde a lucrat pînă la pensie și tovarășul Paul Ivanovici, singurul abonat (restul se vinde prin chioșc) la «Flacăra» din sectorul factorului poștal Florea Mănoiu, care aduce zilnic 140 «Scînteii» și cam tot atîtea «Orizonturi» — apreciatul ziar județean, plus 400 scrisori și vederi — pe timp de sezon, cînd se intensifică legitim schimbul de dor și corespondență. Autoturisme — 24 la număr — aparținînd, cu venituri justificate, medicilor și profesorilor localnici, în schimb «Mobra» zace necumpărată de vreun an — pe chestie de poluare fonică — în vitrină la «Electrice», unde stau tot nevîndute discurile «Famous roumanian tangos», «Betty Curtis» și «Alexandru Jula». În schimb, se vînd bine, îmi explică responsabilul Ilie Dogaru, *mașinile de cusut, aragazurile*, televizoarele marca «Venus», discurile Benone Sinulescu, Maria Ciobanu și frații Petreuș, iar șoferul Mircea Teodorescu, navetist din comuna Păușești, a cumpărat chiar și un acordeon «Păltiniș», nu pentru uzul propriu, ci ca să-l inițieze pe fiul său, în vîrstă de 14 ani. Mai aflu că vizitatorii se axează pe baterii de tranzistoare. Șeful unității «Electrice», Ilie Dogaru, trăiește un paradox: are de-a face cu oameni veniți în concediu dar dumnealui n-a avut parte de concediu de cinci ani, a luat banii pe ele, e adevărat, numai că vrea și omul să plece cu copiii într-o stațiune, să se distreze, și n-are cu cine lăsa magazinul; cum să lași un milion și jumătate pe mîna oricui, căci așa i se spune, «găsești om în loc și pleci», și a vrut să facă o întrebare pe chestia asta la «Comerțul socialist». Dar nu-i nimic, e bună și «Flacăra»...

Govora e tivită toată, de sus și pînă jos, cu flori și copaci cu frunze căzătoare și necăzătoare, iar florile contribuie în asemenea măsură la întreținerea orgoliului localnicilor încît l-au ales viceprimar pe tînărul tehnician horticultor Nicolae Cioacă, după ce, bineînțeles, și-a completat studiile, dumnealui rămînînd mai departe și secretarul comitetului orășenesc U.T.C. În rest, îmi spune plutonierul de miliție Ion Pîrcălăbescu, pace și voie bună, pentru că «lucrătorii din miliție sînt activi și lucrează preventiv»; și oricît își chinuie tovarășul plutonier memoria nu găsește, în acești șase ani de cînd s-a stabilit cu soția în Govora, decît un singur accident rutier, săvîrșit anul trecut, în stare de ebrietate, de șoferul Ion Simionescu care a intrat cu autocamionul într-un stîlp și a rupt stîlpul, dar a plătit și a pus altul în loc. Totuși, mărturisește pînă la urmă, la insistențele reporterului, cu modestie, cum l-a prins dumnealui, travestit în civil, pe vilegiaturistul Stan Pătroi, paznic de meserie, care furase pe data de 30 iunie un portmoneu cu 70 lei iar pe data de 2 iulie alt

Castele de nisip — încă un miraj al copilăriei.

FLACĂRA — MARTOR OCULAR

1

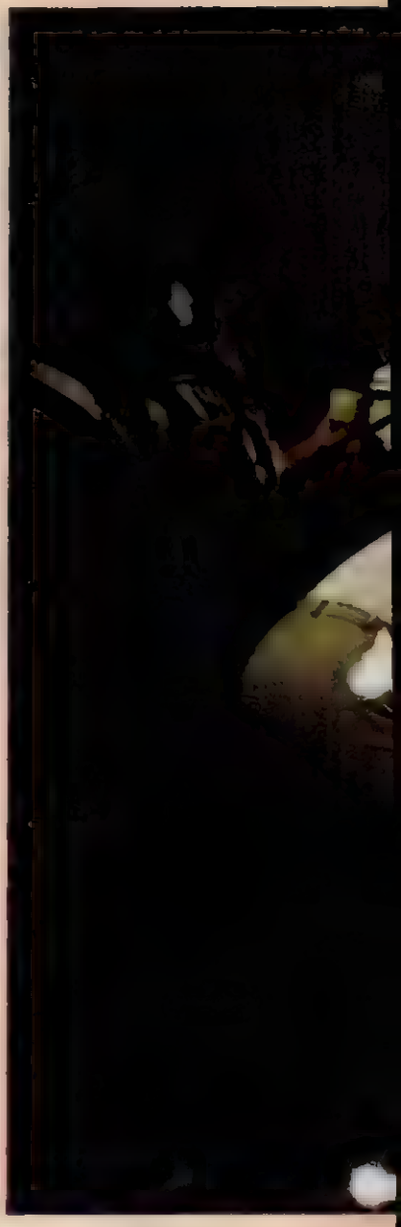

portmoneu cu 230 lei de la vilegiaturiștii ce făceau gimnastică împotriva atrozei, îmbrăcați sumar, și l-a prins tocmai cînd pusese mîna pe niște pantofi și-i aruncase, simțindu-se observat, în instalația sanitară, sus, în rezervor, fără să-i pese că pantofii intră la apă, dar pînă la urmă a intrat el, Stan Pătroi, la apă, datorită vigilenței active a tovarășului plutonier. Nu trebuie însă generalizat, pentru că — și plutonierul Pîrcălăbescu îmi arată un dosar mare — majoritatea plîngerilor sînt nefondate, vizitatorii își rătăcesc tranzistorul sau banii și zic că li s-au furat, dar le găsesc pînă la urmă și le e jenă...

Ei, așadar, am ajuns la govorenii de-o serie, la cei ce-și tratează reumatismele sau astmul bronșic timp de 18 zile, oameni cam între 40 și 70 de ani, și care sînt circa 2 100 pe serie, deci se dublează automat nevoia de așternuturi curate, friptură la tavă, aer proaspăt și bere a localnicilor. Cîndva, pe la 1919, un arhitect renumit — același care a construit cazinoul constănțean — a ridicat și aici un palat, o frumusețe, Palas îi zice: cu terase, statui și grădini ca în «Anul trecut la Marienbad», a instalat băi galvanice, ionizări, aerosol și alte minuni, și a chemat bogătașii să se curariască. Acum vin oameni ai muncii de la orașe și sate, fruntași sau pensionari, fără deosebire decît de confort — A, 1,2, sau 3 — iar asta înseamnă deosebire de plată la bilet, care poate fi de sindicat, două sute și ceva, sau de O.N.T., maximum 55 de lei pe zi, masă, casă, tratament. Convenabil. Ei, aici e aici: sînt cumva problemele grele cu organizarea? Asta îl întreb eu pe tovarășul Ștefan Uruc, directorul stațiunii, dacă are probleme grele de rezolvat, și tovarășul director îmi răspunde franc: «N-avem probleme grele cîtă vreme avem relații bune». Pentru carne trebuie relații amicale la Sibiu. Pentru porcii de la gospodăria anexă trebuie relații la furaje, la morile din Craiova și București. La bere nu poți avea relații, acolo e bob numărat. Acolo trebuie repartiție. Relație înseamnă să fii om la rîndul tău și cînd încep durerile articulare sau îl chinuie o bronșită pe vreun tovarăș de la furaje, carne sau zarzavaturi, să-i faci rost de un loc fără să mai aștepte rîndul. Vile, în Govora, frumoase și sănătoase, vreo 26, din care doar una nou-nouță, făcută pentru că a ars una veche în timp ce i se făceau reparații capitale și nu mai merita s-o cîrpești. La repartiția locurilor, da, acolo sînt ceva dificultăți, dar dacă-l prinzi pe tovarășul Meșteru într-o zi bună, cînd nu-l chinuie ulcerul și se vede cît e de cumsecade, stai la Govora ca la mama acasă. Mîncarea acceptabilă, dar nu pentru toți vilegiaturiștii deodată; cînd le place ardelenilor — și e grasă, cu slănină — n-o suportă moldovenii, cînd e piperată, o savurează dobrogenii dar n-o pot mînca suferinzii de stomac din Gorj, și așa mai departe.

Vreau să aflu cum se simte în Govora Vintilă Murărete, țăran cooperator din Alun, acum la pensie, care deși n-a fost alcoolic de alcool și n-a fumat țigară de tutun, îl chinuie rău spondiloza lombară și cervicală, acum la 68 de ani, cînd e văduv, cu șapte nepoți de la două fiice, dar noaptea rămîne tot singur în casă

și n-are cine să-i facă omului o fricție, că peste zi face el baie în troaca mare cu foi de nuc și urzici, despre care a aflat prin discuții cu oamenii că folosesc. Aici face alte tratamente, băi galvanice, ionizări, raze și s-arată bune, da-l rod gîndurile de acasă, ce-o fi cu vaca, a lăsat-o gata să fete, ce-o fi cu casa, c-a lăsat femeie cu plată în casă, și pe urmă aici se simte cam singur. «Cu oamenii din apropiere n-ai cum să te potrivești, eu sînt gospodar, dumnealor salariați, eu sînt cam retras, țăran de la țară, cine mă-ntreabă de vorbă, așa, ca dumneata, vorbesc, dacă nu, mai bine tac din gură, că poate-s unii mai respingători, și mie așa îmi place, pe unde merg, să mă simt să nu mă respingă oamenii». Pensionarul Murărete mai are două zile și pleacă cu cervicata ameliorată, dar pensionarul C Rafael e la începutul curei și e tare mulțumit că s-a nimerit ca doctorița pensionară Sărătură să-și facă acum cele patru luni de muncă, de douăzeci de ani se întîlnesc aici, la Govora, și doctorița Sărătură Maria îi știe bolile mai bine decît și le știe dînsul, pentru că asta-i viața și ăsta-i corpul omenesc, supus uzurii, iar tovarășul Rafael găzduiește un adevărat congres al bolilor. Și numai aici, la Govora, unde vine în fiecare an, cu toate decorațiile pe piept (căci numai aici, la Govora, le poartă pe toate, vreo zece la număr, tovarășul Rafael fiind vechi ilegalist), aici se mai sparge congresul. La Garofița, unde locuiește, e curățenie lună, miroase și așternutul a brad, dar pe mîncare tovarășul Rafael e supărat foc și-mi spune confidențial că a auzit cum

1 Un peisaj la ordinea zilei în zilele de concediu.
2 Și în stațiuni țăranii respectă datina: beau apă de la izvor.
3 Fotografiatul, credem, va deveni curînd și el artă populară.
4 În stațiuni există loc pentru mai bine, dar și pentru singurătate.
5 Dacă n-ai imaginație dar ai bani, vei fi curînd într-o poză cu un urs fost cîndva viu

Fotografii de Ion PREDOȘANU

că bucătarul — pe care-l știe de o sumedenie de ani și făcea mîncarea de mai mare dragul — a cam dat în darul beției, și de-aia nu s-a dat friptură mai ca lumea de 23 August, ci niște sarmale prea puțin izbutite.

Vasile Manolache, instructor la școala de șoferi profesioniști din Călărași, nesuferind de felul lui, a venit aici cu soția, suferindă de felul ei, cu fetița și a adus-o și pe mama, a luat-o feciorul la băi, prima dată în viață și-a lăsat dumneaei moșul singur acasă, la Dragalina, dar se simte mult mai bine cu piciorul și nu-și mai vine în fire că n-are de trebăluit, și toată ziua, bună-ziua pun-te masă, ridică-te masă, fără ca ea, bătrîna, să se obosească cu ceva. Cum să nu-ți treacă reumatismele dacă nu faci nimic cît e ziua de lungă?

Sanda FAUR

Șura mamei Leana.

cererea în căsătorie

Nu știu să-mi explic plecarea mamei de la Dima. Probabil că, lacom de bani, deși — Dumnezeu să mă ierte! — nu părea, i-o fi cerut o chirie mărită, sau o va fi anunțat că mută pe altcineva în odăile goale din față. Fapt e că mama a reacționat prompt și-n primăvara lui 1918 sau 1919 și-a încărcat într-o căruță toată gospodăria și cu mine pe deasupra, pornind-o spre centru, dar pe strada laterală Mihai Bravul.

Din călătoria mea, din claia peste grămadă a lucrurilor casnice, țin minte un singur moment care-a amuzat-o grozav pe mama, ca și pe prietenele ei.

În timp ce treceam prin centrul orașului, adică pe șoseaua principală, am văzut mergînd spre sau ieșind de la biserica Sf. Ioan o pereche de copii, el, un băiețel cam de vîrsta mea, îmbrăcat într-un costum splendid de catifea în dungi colorate și cu un guleraș rotund pe deasupra, ca unul din infanții portretelor de epocă, ea, o fetiță parcă nițel mai mare, de vreo 8–9 ani, în rochie de dantelă albă, croșetată; lasă că simpla lor apariție pe străzile Vălenilor era un lucru neobișnuit; dar fetița (ca și băiețelul, dealtfel) era de-o frumusețe cum nu-mi mai fusese dat să văd pînă atunci: cu părul tuns în breton pe frunte și căzîndu-i în plete scurte pe umeri ca o mică pelerină care-i încadra și mai bine ovalul obrazului alb de lapte, în mijlocul căruia se deschideau proporționate o gură admirabil de roșie, ca din petale de trandafir, cu buza de jos parcă nițel răsfrîntă-n afară a ușor dispreț; apoi sprîncenele ca și coada rîndunicii, subțiri, lungi, arcuite și ascuțite spre extremități, negre-albăstrui ca și părul; iar de sub ele, ochii mari și adînci, căprui, a căror privire un pic tristă se filtra printre genele lungi și frizate, deasupra unui nas drept și fin, cu nările ușor sumese, numai atît cît să-i sporească aerul de noblețe al gurii de care era legat prin buza de sus, subțire și întinsă pînă la încordare și ea, încît întreg acest portret părea ieșit din închipuirea unui pictor franc al secolului XVII sau XVIII. Nu mai vorbesc de picioarele lor încălțate în pantofi de lac cu baretă încheiată cu nasturi de sidef, nici de mersul altier și totuși ușor de parcă pluteau pe caldarîmul butucănos și solid al străzii.

I-am privit îndelung și cu sete; după anii de izolare, de noroi și monștri pe jumătate de fier, pe jumătate de fluft și de postav verde, ai războiului, asemenea apariții aveau ceva din grația și neprevăzutul viorelelor și-al ghioceilor albi ce țîșnesc ca niște stele peste noroiul abia înmuiat al mlaștinilor vestitoare că dezghețul primăverii s-a instăpînit pe pămînt. Și pot spune fără teama că aș greși, că numai o singură dată în prea scurta viață fusesem atît de șocat ca acuma, la văzul acestei perfecțiuni unice pe care-o întruchipau cei doi copii.

Asta se petrecuse nu mult după plecarea trupelor nemțești, cînd găsisem, atîrnată ca-ntr-un cuier, cartușiera aceea cu gloanțe nemțești, foarte frumoase și lucitoare, cu țeava galbenă, de alamă, și vîrfurile ascuțite, albe ca de cositor sau de argint.

Atunci fusesem fascinat de bijuteria aceea ucigătoare. Tot așa de fascinat am fost și la vederea acelor copii ținîndu-se de mînă și pășind drepți și fermecători pe șoseaua principală a tîrgului. Și tot așa cum la găsirea cartușelor din gardul grădinii noastre m-am întrebat cine le-o fi pus acolo, ale cui vor fi fiind, tot așa m-am întrebat și la apariția perechii cvasiprinciare prin frumusețea și noblețea ei, ai cui vor fi fost și dacă vor fi fiind văleneni.

Răspunsul avea să-mi vină curînd, căci chirigiul, cu mobila noastră claie peste grămadă, după ce-a executat mai multe ocoluri și zăbave prin ulițe și ulicioare mie necunoscute încă, a reușit să iasă în fine pe strada Mihai Bravul, iar la numărul 4 al acelei străzi se afla casa mamei Leana unde ne mutasem și unde, în poartă, aștepta mama, probabil neliniștită de atîta întîrziere pe un drum atît de scurt. Și tocmai în clipa cînd mă pregăteam să mă dau jos din căruță și să-i ies în întîmpinare mamei, a apărut în fața mea, din nou, perechea aceea de copii frumoși și eleganți, băiețelul brunet, cu ochii melancolici, și surioara lui ceva mai mare, cu gura aceea frumoasă și pletele căzîndu-i grele și întinse pe umeri ca o mică pelerină ce ascundea un chip cu atîta mai ales cu cît era mai misterios pentru mine.

De data asta însă admirația și încîntarea nu-mi mai trebuiau înhibate: la cîțiva pași în față se afla mama spre care-am alergat gîfîind ca să-i spun într-un suflet: «Mămico, eu cu fata asta vreau să mă-nsor...», declarație care — spre uimirea mea — în loc s-o lase pe gînduri sau să-i stîrnească reproșuri, a umplut-o de haz, făcînd-o să pufnească-n rîs. Atunci i-am spus din nou, aproape plîngînd, că asta e dorința mea (și era, într-adevăr) cea mai fierbinte, să fiu însurat cu fetița aceea frumoasă, în rochiță de dantelă și cu mers de zînă.

La care mama a zîmbit din nou, de data asta mai puțin batjocoritor și mi-a răspuns aducîndu-mă cu picioarele pe pămînt și arătîndu-mi spre căruța cu mobilă ce se apropia: «Bine, bine!... dar mai întîi intră-n curte și ajută-mi să duc lucrurile-n casă!...» Ceea ce am și făcut pe dată, nu fără să constat însă, spre marea mea satisfacție, că între casa unde aveam să locuim și aceea în care intraseră cei doi copii de-o frumusețe atît de fascinantă nu era decît un gărduleț din ramuri moi de plop sau de salcie care, și el, comunica spre curtea mamei Leana printr-un soi de palisadă mobilă care ținea loc de poartă.

Și așa, cu o cerere-n căsătorie orală, strigată și implorată pe lîngă mama, mi-am făcut intrarea-n curtea, casa și grădina mamei Leana care, timp de trei ani de zile avea să fie a celor mai frumoși ani ai mei, cei de la sfîrșitul primei copilării, cînd toate senzațiile ne sînt proaspete ca lacrima de rouă și cînd, în fond, lumea ni se înfățișează sub aspectul ei cel mai pereniu fiindcă e și cel mai serios.

tenis

tenisul nostru nu este –nu trebuie să fie!– doar o modă

Este oare tenisul o modă?

Va trece moda, vor putrezi rachetele pe șifoniere?

Și vor rămîne, din nou, doar cîteva sute de entuziaști?

Nu. Tenisul nu e o modă. Cred, mai curînd, că privind jocul campionilor, trăind alături de Năstase, Țiriac, și de ceilalți băieți ai noștri, duritatea marilor bătălii, am descoperit un sport ce poate satisface pe deplin marea noastră nevoie de mișcare. Un sport ce-l putem practica în zone verzi, aerisite, alături de părinții și copiii noștri. Un sport care, pe nesimțite, lăsîndu-ne să gustăm din plăcerea jocului, ne întărește corpul și ne oțelește voința. Un sport pe care, de fapt, nu l-am descoperit numai noi, pentru că, pretutindeni, tot mai mulți oameni își fac din el un prieten al sănătății lor. În America, din 18 locuitori unul joacă tenis. Japonezii au construit într-un singur loc, pe malul lacului Yamanaka, la poalele lui Mont Fuji, 200 de terenuri. Francezii au peste o jumătate de milion de jucători.

Să vedem însă cum putem juca noi tenis. Să presupunem că, după multe așteptări și insistențe, am reușit să ne procurăm o rachetă. O rachetă «Neptun», fabricată la Reghin, care, fără a avea pretențiile Dunlop-urilor lui Năstase, reușește totuși să ne satisfacă exigențele. Ne-am cumpărat un chilot de rugby, un tricou de handbal sau fotbal — pentru că echipament special de tenis tot nu se găsește, iar ultima expoziție de materiale sportive ne-a arătat că nici preocupări pentru producerea lui nu sînt — și am început să căutăm un loc unde să batem mingea. În București, spre exemplu, odată depășită vîrsta de 11 ani, vîrstă la care mai poți fi luat în seamă de un club sau de o asociație sportivă interesată în creșterea viitorilor campioni, lucrurile încep să se complice. Mai precis, nu ai unde juca, pentru că la cele cîteva baze sportive dispuse să primească jucători fără perspectivă, locurile sînt limitate, iar cotizațiile încep să devină inaccesibile. Așa că, înainte de a te resemna, nu-ți rămîne decît să încerci de cîteva ori racheta și mingile la un zid din apropiere, într-un parcaj, sau pur și simplu pe stradă, și, bineînțeles, să te întrebi de ce copilul tău, în care, ce-i drept, nu se întrevede un viitor Ilie Năstase, nu poate gusta din satisfacțiile acestui sport.

Nu, tenisul nu-i o modă și cred că nu avem dreptul să lăsăm pe cei dornici să-l practice să se resemneze. Rezultatele lui Năstase, Țiriac și ale celorlalți jucători fruntași au creat tenisului nostru un moment prielnic de dezvoltare, moment în care acest frumos joc poate prinde rădăcini adînci în rîndul oamenilor de toate vîrstele și mai ales în rîndul tineretului. S-au făcut și se fac eforturi pentru mărirea numărului de terenuri, rachete, mingi, corzi etc. dar acum, poate mai mult ca oricînd, ele trebuie intensificate și judicios dirijate. Mă gîndesc că ar trebui să amenajăm în parcuri, cartiere, curțile școlilor, terenuri simple, asfaltate, care nu necesită nici un fel de întreținere. Terenuri fără porți și fără lăcăte, unde oricine și oricînd să poată schimba cîteva mingi. Ar trebui, de asemeni, să înființăm cluburi mari de tenis, unde să ne petrecem timpul liber împreună cu familia și prietenii, pentru că, odată inoculați cu microbul tenisului, fiecare dintre noi va răspunde prezent de cîteva ori pe săptămînă, o viață întreagă, la propriile sale convocări pentru sport. Ar trebui să facem toate acestea pentru că mai întîi de toate tenisul, datorită particularităților sale, poate constitui un important mijloc de majorare a numărului celor ce practică cu regularitate sportul.

Ștefan GEORGESCU

totuși, calul rămîne!

În era automobilului se părea că soarta calului este pecetluită și că, în afară de amuzament pentru copii, nu va mai avea vreo altă întrebuințare.

Din lupta pentru menținerea calului s-a născut lozinca «TOTUȘI, CALUL RĂMÎNE», adoptată aproape pretutindeni și pe care o vom folosi ca titlu al acestei rubrici menite să țină la curent pe cititori cu evoluția activității hipice în lume.

Dacă în trecut calului îi erau rezervate, în principal, doar sectoarele de muncă din agricultură și armată, astăzi el este folosit multilateral în turismul călare, hipodromurile îl solicită din plin; în multe țări face parte din cortegiile de onoare prezidențiale, iar în ultimul timp a devenit un factor important în terapeutica de reeducare a copiilor handicapați fizic sau mintal.

Calul va juca un rol și în lupta contra poluării aerului. Începutul l-au făcut călărețiii americani care în mod obișnuit aplică pe automobilele întîlnite fluturași cu sloganul: «*Pentru a combate poluarea aerului, circulați pe cal!*»

O inițiativă a «Comitetului francez de promovare a calului» a marcat puncte serioase pentru cauza acestui animal în rîndurile copiilor, care au răspuns în mod masiv la concursul intitulat: «CALUL — AMICUL TĂU». Organizatorii acestui concurs și-au propus să-i determine pe copiii de vîrstă școlară să viziteze centrele hipice în scopul de a solicita ulterior înlesnirea practicării călăriei în timpul orelor prevăzute în programul școlilor, fără să asocieze imediat ideea de cal cu competițiile hipice, ci avînd în vedere, în primă instanță, dezvoltarea fizică și distracția. La primul concurs s-au înscris 80 000 de copii între 5 și 15 ani, care au vizitat mai multe centre de călărie și, conform regulamentului, au desenat, în culori, pe pliante, cai care le-au plăcut mai mult. După o selecție prealabilă, juriul, compus din diferite personalități din lumea echitației, a ales 35 de desene. Premiile au fost împărțite pe patru criterii de vîrstă, stimulîndu-i astfel pe acești copii să descopere bucuriile echitației și să devină, eventual, cîndva, pasionați călăreți și poate chiar viitori campioni.

Cristian ȚOPESCU

„11"- LE PENTRU LEIPZIG VĂZUT DE 11 „SELECȚIONERI" AD-HOC

ANGELO NICULESCU: Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Deleanu-Dumitru, Nunweiller-Dembrovschi, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu

ROMULUS BALABAN («Săptămîna»): Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Velea-Dumitru, Beldeanu-Țarălungă, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu

CONSTANTIN TEAȘCĂ: Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Velea-Dumitru, Beldeanu-Troi, Dobrin, Oblemenco, Țarălungă

VASILE CÂBULEA («Scînteia tineretului»): Răducanu-Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Velea-Dumitru, Dobrin, Beldeanu-Troi, Dumitrache, Iordănescu

NICOLAE SOARE (Radiotelevizione): Răducanu-Jurcă, Antonescu, Sameș, Deleanu-Dinu, Dumitru, Nunweiller-Troi, Dumitrache, Țarălungă

MARIUS POPESCU («Flacăra»): Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Deleanu-Dumitru, Beldeanu-Dumitrache (Dembrovschi), Dobrin, Oblemenco, Marcu

EFTIMIE IONESCU («Sportul»): Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Manea-Dumitru, Nunweiller-Dembrovschi, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu

CRISTIAN MANTU («Munca»): Răducanu-Dinu, Sătmăreanu, Antonescu, Sameș, Deleanu-Dumitru, Nunweiller-Țarălungă, Dobrin (Oblemenco), Nestorovici

ION BOCIOACĂ («România Liberă»): Răducanu-Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Velea-Dumitru, Beldeanu, Iordănescu-Troi, Dobrin, Dumitrache

CRISTIAN TOPESCU (Radiotelevizione): Răducanu-Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Deleanu-Dumitru, Dobrin, Nunweiller-Țarălungă, Dumitrache, Iordănescu

ADRIAN PĂUNESCU («Flacăra»): Iordache-Dumitru, Boc, Dinu, Deselnicu-Dobrin, Beldeanu-Țarălungă, Oblemenco (M. Sandu), Iordănescu, Marcu (Dumitrache)

CINE VA CÎȘTIGA?

Sub zgomotoasa conducere publicitară a actorului Alain Delon, la Paris va avea loc în cursul acestei luni partida Bouttier-Monzon, contînd pentru titlul mondial de box la categoria mijlocie. Cine va cîștiga? Bouttier, Monzon sau ...Delon? Iată cele două cărți de vizită:

JEAN-CLAUDE BOUTTIER: 28 ani, 1,78 metri, 73 kilograme. Născut la Vitré-Franța. Visul vieții lui — să se facă măcelar. La 14 ani a început să boxeze pentru a se amuza.

Calități: foarte rapid. Lovește precis cu ambele mîini. Are un excelent joc de picioare. *Tipul boxerului inteligent, servic de o tehnică foarte bună.* Arma numărul 1 — are un croșeu de stînga care urmează necruțător directelor sale. Stilul său este clasic, sobru, eficace. Studiază de regulă jocul adversarului său înainte de a-l ataca.

Defecte: foarte emotiv, nervos, deși caută să-și ascundă aceste puncte slabe. Trebuie să-și perfecționeze apărarea.

CARLOS MONZON: 30 de ani, 1,81 metri, 73 kilograme. Născut la Santa Fé — Argentina. Prima sa slujbă — ajutor de lăptar. S-a apucat de box pentru a scăpa de mizerie.

Calități: foarte puternic, nervi de oțel. Are o lovitură de dreapta întotdeauna foarte periculoasă. Nimeni nu-l impresionează. Pe ring are o singură ambiție: să distrugă.

Defecte: este lent și are o evoluție aparent monotonă, puțin spectaculoasă.

Portretul în cifre al celor doi campioni:

BOUTTIER: 1) grosimea gîtului — 41 centimetri; 2) anvergură — 1,85 metri; 3) lărgimea umerilor — 48 centimetri; 4) grosimea pumnului — 30 centimetri; 5) lovitura de dreapta precisă și seacă; 6) grosimea bicepsului — 32 centimetri; 7) antebraț — 28 centimetri; 8) perimetrul toracic — 96 centimetri; 9) perimetrul taliei — 70 centimetri; 10) perimetrul pulpei — 51 centimetri; 11) perimetrul gambei — 36 centimetri; 12) gleznă — 23 centimetri.

MONZON: 1) grosimea gîtului — 41 centimetri; 2) anvergură — 1,87 metri; 3) lărgimea umerilor — 48 centimetri; 4) grosimea bicepsului — 32 centimetri; 5) perimetrul toracic — 95 centimetri; 6) antebraț — 31 centimetri; 7) grosimea pumnului — 27 centimetri; 8) încheietura mîinii — 18 centimetri; 9) perimetrul taliei — 79 centimetri; 10) perimetrul pulpei — 51 centimetri; 11) perimetrul gambei — 35 centimetri; 12) gleznă — 23 centimetri.

cronica teatrală

paul everac: trei piese-eseu la cartea românească

Definindu-și ultimele piese eseu, Paul Everac nu face, în fond, altceva decît de a declara și de a recunoaște deschis tezismul teatrului său. Dealtfel, Everac s-a și impus în tripleta care dă personalitate scrisului nostru teatral actual — Lovinescu, Baranga, Everac — drept dramaturgul obsedat de idei în tradiția Camil-Petresciană.

De aici și virtuțile ideologice ale dramaturgiei care poartă semnătura lui Paul Everac, virtuți sublimate în pasiunea, în incandescența, în patima care însuflețesc *fiecare* replică, slujind în *fiecare* caz o angajantă și deloc comodă dezbatere în jurul condiției umane în socialism. Și poate că nu voi greși prea mult dacă voi spune că Everac a înscris, prin teatrul său, o originală contribuție la studierea atît de complexului și de nuanțatului *proces al devenirii umane în socialism*, ilustrînd o neostenită preocupare de a transpune în spațiul literaturii concepte filozofice și de a crea astfel spectatorului condiția de a medita el însuși asupra unor probleme esențiale ale raportului individ — societate, obligîndu-l, în ultimă instanță, la curajul opțiunii.

Spuneam că dezbaterile propuse scenei de Everac nu sînt comode; ele nu sînt întotdeauna comode pentru că dramaturgul evită confruntarea cu locurile comune, surprinzîndu-ne nu o dată prin voința lui de a ne face să privim realitatea cu ochii deschiși.

Interesantă este, în același timp, de observat, stăruința cu care Paul Everac pune în discuție caracterul specific al modului de gîndire românesc, cu alte cuvinte, autohtonismul filozofiei de viață românești, caracterul specific al spiritualității românești și modul specific al acestei spiritualități de a intra în contact cu civilizația modernă, modul specific al acestei spiritualități de a se defini sub imperiul revoluției socialiste.

Cele trei piese-eseu sînt azi, toate, cunoscute, una dintre ele dovedindu-se un autentic succes scenic în multe teatre din țară, deci în fața unui public numeros și foarte divers: «*Camera de alături*».

«*Subsolul*» sau *Eseu despre organicitate*, demonstrează printr-un destin complicat și tragic integrarea valorilor umane fundamentale ale poporului român în conceptul care definește personalitatea în socialism. Piesa susține și demonstrează, de asemenea, o teză pe care autorul a definit-o drept *spectacularizarea lumii*, definind un mod fals «*de a trăi nu prin pasiune și prin implicare ci prin cenzura esteticii și prin distanțare, adică prin canonul vieții moderne*» care îl oprește pe individ să fie adevărat.

«*Camera de alături*» sau *Eseu despre personalitate* este drama care l-a pus pe Everac în cel mai viu contact cu publicul spectator prin ascuțimea și curajul demontării mecanismului acelui proces care ajunge să ne arate «*cum sîntem cînd începem să nu mai fim sau în ce chip începem să nu mai fim adevărați*».

«*Ape și oglinzi*» sau *Eseu despre libertate* este o stufoasă și prea complicată parabolă despre conceptul de libertate comunistă cuprinzînd însă un monolog tragic de o mare forță literară.

Literar vorbind, volumul publicat de «Cartea românească» — editură care face mari servicii literaturii române de actualitate, devotîndu-se ei cu o generozitate nobilă și poate că odată va trebui să observăm rolul jucat de această editură în ultimii ani în instaurarea unui climat de efervescență — literar vorbind, volumul se constituie drept argumentul unui moment de lectură pasionată și pasionantă.

Scena a validat însă cu deosebire, «*Camera de alături*», dramă care are, pentru teatru, hotăritorul merit de a sublima tezismul declarat al autorului în pagină literară autentică și rezistentă.

Dinu SĂRARU

publicul între teatru de-o zi și teatru de un veac (II)

Continuăm discuția noastră, începută în numărul trecut

ACTIVITATEA ARTISTICĂ A GRUPURILOR MUNCITOREȘTI SE ÎNSCRIA PE O ALTĂ DIRECȚIE DECÎT CEA A TEATRULUI OFICIAL.

— Una din temele pe care le cercetați, Margareta Andreescu, este cea privind teatrul muncitoresc. Care poate fi considerat primul spectacol al acestui gen de teatru?

— *Azilul de noapte*, spectacol jucat de muncitori, în 1929 în Sala Roxy, a fost punctul culminant al activității unui grup de muncitori îndrumați de B. Lebli. Faptul că acest grup a reușit să joace pe o scenă publică, și nu în cadrul unui club muncitoresc, așa cum se întîmpla, în genere, cu spectacolele de acest fel, face ca ori de cîte ori se vorbește despre teatrul muncitoresc, el să fie primul citat. Mai există o explicație. Așa cum rezultă din cronica poetului Adrian Maniu, spectacolul amintit se înscria pe o altă traiectorie decît cea a teatrului oficial. Poetul sesiza substanța diferită a spectacolului proletar care, transmițînd «un adevăr nou», a exprimat sentimente autentice, piesa cîștigînd «o frumusețe nouă pe care niciodată nu o va avea pe o scenă oficială».

— Există o frecvență a acestor spectacole?

— În special în anii marilor frămîntări muncitorești. Spectacolele organizate între 1932 și 1933 la Casa Poporului, din strada Izvor, exprimau o fermă angajare în contemporaneitate. Ele sînt mai puțin cunoscute dat fiind că, reprezentate numai la Casa Poporului, nu ajungeau la cunoștința unui public mai larg, obișnuit. Văzute însă de mii de muncitori, exercitau o nebănuită forță agitatorică, fie că prezentau secvențe înregistrate pe viu din evenimentele revoluționare de la Grivița, fie că tratau teme de politică internațională satirizînd violent stări de lucruri la ordinea zilei: mizeria clasei muncitoare ori perspectivele sumbre ale unui nou război mondial.

— Care a fost importanța practică a acestui teatru, cu întinse ramificații și în provincie, la Iași, Pașcani, Cluj, Tîrgu Mureș sau Timișoara?

— Merită să reținem că teatrul muncitoresc, revoluționar și agitatoric era altceva decît obișnuitul teatru de amatori. Era teatrul practicat de muncitori organizați, pentru masa largă a tovarășilor lor de lucru, un teatru care s-a afirmat ca un instrument de luptă al mișcării muncitorești, conduse de P.C.R. în anii ilegalității. El avea menirea să contribuie la organizarea proletariatului, să-i exprime năzuințele, să devină — și în multe cazuri a devenit — un for al dezbaterilor deschise. La altă scară de valori estetice, teatrul proletar de ieri își continuă drumul în teatrul nostru de azi.

PENTRU A AVEA MÎINE UN SPECTATOR AVIZAT LA NAȚIONAL!

— La ora actuală, în lume, se pune foarte serios problema educării tinerei generații de spectatori. Și Teatrul Ion Creangă pe care îl conduceți de relativ puțin timp, tovarășe Mircea Petre Suciu, își propune un asemenea obiectiv. Despre ce este vorba?

— Intenționăm să pregătim pentru tinerii noștri spectatori un ciclu de «Cultură teatrală pentru elevi». Vom prezenta, timp de patru stagiuni, spectacole-lecții, ilustrînd momente din istoria teatrului universal. Începînd cu stagiunea viitoare vom ilustra teatrul antic grec și latin, tragedia și comedia. Formula pe care o vom întrebuința va fi, aceea a spectacolului compus din fragmente din piesele pentru început ale clasicilor greci, spectacol încadrat într-o prezentare făcută de profesorul Alexandru Mitru. Ne-am gîndit să continuăm astfel inițiativa lui Ion Marin Sadoveanu și sperăm ca personalitatea cunoscutului istoric și povestitor pentru copii să ferească acțiunea noastră de didacticism.

— Ce moment ați ales din teatrul grec pentru exemplificări?

— *Prometeu încătușat* și *Orestia* de Eschil, pietre de hotar ale artei teatrale și ale oricărei *culturi umaniste*. Subliniez acest lucru deoarece vom încerca să redăm acestor fragmente de piese nobila lor semnificație inițială. Și cred că altfel va privi lumea un viitor spectator, carula i s-au oferit în copilărie asemenea spectacole.

— Încercăm să povestim alte basme copiilor?

— Da, evident. Copiii, tinerii, elevii nu pot fi hrăniți doar cu povești cu zîne și zmei. La Festivalul de la Piatra Neamț, elevii participanți la lucrările simpozionului au subliniat necesitatea de a fi educați pentru a înțelege limbajul teatral, contemporan. Noi facem mai mult decît atît: le predăm și un scurt istoric al literaturii dramatice. Pentru că, dacă vrem ca mîine să avem un spectator avizat la Teatrul Național, trebuie să-l formăm azi la teatru sau la școală, sau oriunde se înțelege serios această problemă.

Rodica POP
Claudia DIMIU

tetrul tv: marele rol

Reușind să depășească tiparul obișnuit a. acțiunii polițiste, cu spioni străini aflați în țară pentru sustragerea unor informații industriale, *Marele rol* de Tudor Negoiță propune de fapt o înfruntare psihologică. Este fără îndoială un pas, merituos, cu atît mai mult cu cît autorul ne demonstrează că nu a rămas străin de unele date ale culturii teatrale. Jocul de la început teatru-viață, iluzie-realitate amintește de influența lui Pirandello și motivată fiind de intriga polițistă ne demonstrează cum unele experiențe se pot asimila foarte bine atunci cînd autorul are o idee clară.

Regizorul Cornel Todea a adaptat această piesă pentru televiziune, folosindu-se de avantajele montajului și «redescoperind» personalitatea actoricească a Mihaelei Dumbravă. Stăpînind nuanțele cu inteligență și farmec, actrița teatrului «Ion Vasilescu» așa cum am văzut-o noi în *Marele Rol* se dovedește o parteneră demnă de Mircea Albulescu și o posibilă prezență pentru marele ecran.

R.P.

despre muzică
vorbim prin muzică

dumitru bughici: nici o școală din lume nu poate da talent

— Știu că sînteți o mică orchestră, un cvartet...

— Am cîntat încă de foarte tînăr la trompetă, vioară, acordeon și tobă. Abia după război am început să studiez sistematic iar în 1950 am plecat la Leningrad să studiez muzicologia. În ceasurile libere însă improvizam la pian, m-au auzit profesorii mei și mi-au recomandat să fac compoziție.

— La Leningrad există o prestigioasă școală muzicală...

— Una din cele mai puternice școli din lume, care are un cult special pentru muzica clasică...

— Ceea ce în pictură înseamnă a ști anatomie înainte de-a picta...

— Exact. Baza acestei școli este o măiestrie desăvîrșită. Nici o școală din lume nu poate da talent; cel talentat devine în Conservatorul din Leningrad un maestru...

— Și prima compoziție?

— O *Suită pentru vioară și pian*, care mi-a adus după douăzeci de ani o satisfacție reală: cu puțin timp în urmă violonistul Mihai Constantinescu a cîntat-o în Italia și Spania, și a venit cu cronici foarte elogioase la muzica mea...

— V-ați întors acum cîteva ceasuri de la Iași...

— A fost prima săptămînă a muzicii românești, organizată în orașul meu de suflet. Bucureștiul nu are așa ceva. Toate tendințele au fost prezente în acest festival. Sub bolta Ateneului sînt posibilități mai mari, dar am impresia că inițiativele valoroase au loc acum în județele țării și mai puțin în Capitală. Dintr-o prejudecată se mai spune că numai muzică românească într-un concert nu atrage publicul...

— Care sînt tendințele (direcțiile) muzicii românești azi?...

— Foarte diverse. Prefer să vorbesc despre comunicarea mea la simpozionul de la Iași, *Umanismul muzical*, în care urmăresc legătura dintre umanism și mijlocul de expresie muzicală...

Un mijloc de expresie anume poate fi «vulnerabil» față de umanismul muzical? Comunicarea dumneavoastră (studiul) are un caracter polemic?...

— Firește. Se discută adesea în presă sau chiar la Uniunea compozitorilor cam așa: să ascultăm o piesă, o lucrare, dar să n-o explicăm în funcție de mijloacele folosite. Or, așa ceva nu se poate. Fiecare structură își are suprastructura proprie. Compozitorul este liber să-și aleagă oricare mijloc de expresie. Personal însă nu cunosc un cîntec de masă, un cîntec de voie bună să zicem, o muzică mai luminoasă... dodecafonice; pentru că însuși mijlocul acesta obligă la o anumită datență sumbră, deprimantă...

— Dar dodecafonismul apare ca o necesitate față de unele amplificări mult prea fastuoase ale romantismului, aduce un suflu nou...

— Teoriile sînt bune, pe cînd exemplele sînt vii. Un exemplu: un compozitor și un muzician de mare valoare, Wilhelm Berger, a întreprins niște studii interesante asupra modurilor și noțiunii de mod. A ajuns la niște mijloace de expresie originale dar, din necesități interioare, irepetabile. La un moment dat o seamă de tineri le-au preluat fără să le înțeleagă sensul, și nu din necesități intime. O «preluare» notabilă avem în *Arcade*, unde Aurel Stroe își «însușește» acele principii în mod creator. În rest, cred că ne trebuie încă destule resurse ca să urîm moda în artă...

— Sînt prudent de vreme ce nu știu încă unde începe experimentul și unde sfîrșește moda...

— Întotdeauna s-a experimentat; altminteri am fi supuși unei liniști de involuție. Experimentul înseamnă reîmprospătare în măsura în care îmbogățește gîndirea armonică. Cel care nu face un pas mai departe îi trage și pe alții înapoi; cam asta face moda... Cred însă că experimentul nu trebuie făcut în dauna ascultătorului. Cel ce vine la concert să nu-și blestemе ceasul că a făcut-o. Vreau să văd omul ieșind din sală fericit, indiferent ce muzică va fi ascultat. Dacă vrem să nu alungăm publicul, să nu facem experimente în sălile de concert...

Ion TUGUI

(Va urma)

LA ÎNTREPRINDEREA DE MEDICAMENTE — CLUJ

«miracolul boici»

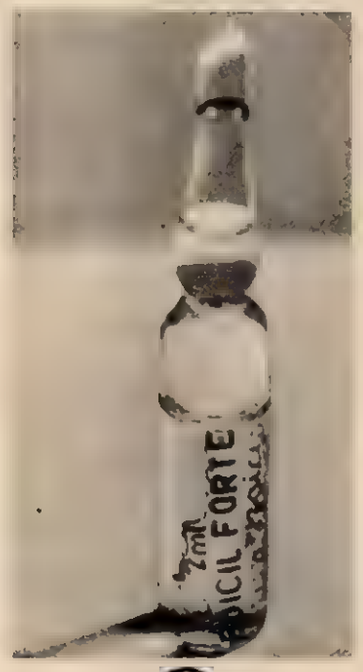

TERAPIA

în fază industrială

Toată lumea a vorbit și continuă să vorbească despre medicul Vasile Boici din Timișoara. Mulți s-au convins, direct, de puterea sa tămăduitoare

Vestea recentă în legătură cu activitatea doctorului Boici s-a adeverit la Întreprinderea de medicamente «Terapia» din Cluj. Directorul întreprinderii — chimistul Ștefan Mureșan — a fost încolțit de curiozitatea noastră (firească):

— Am auzit că «Terapia» a început să producă un nou medicament, sub formă de fiole, autorul substanței fiind dr. Boici.

— Este adevărat: «miracolul Boicin» a fost preluat de industria medicamentelor, adică de noi, cei din Cluj, deocamdată.

— Și geneza acestei colaborări?

— Despre medicul timișorean și despre vindecările săvîrșite de dînsul am aflat și eu prin intermediul presei. Mai tîrziu, inginerul șef al întreprinderii noastre, chimistul Iuliu Ostianu, care suferea de o spondiloză — puseu dureros — a ajuns, după mari eforturi, la Timișoara. L-a văzut dr. Boici, i-a aplicat un tratament, și colegul meu s-a întors teafăr.

— Deci, primul experiment s-a efectuat asupra unui membru din conducerea întreprinderii. Trebuie să-l socotim drept argument?

— Într-un fel, da. Firește însă că nu a fost singurul și, în nici un caz, nu acesta este argumentul precumpănitor pentru hotărîrea noastră. L-am chemat pe doctorul Vasile Boici la Cluj și l-am întrebat dacă nu este dispus la o colaborare cu noi, care să urmeze, fără abatere, întreaga filieră legală. Chiar la acea întrevedere i-am redactat, parțial, brevetul, l-am expediat la București și, după scurtă vreme, am primit confirmarea Oficiului de standarde și invenții, în sensul că propunerea conține elemente originale.

— Înseamnă că lucrurile au mers șnur — cum se spune.

— Asta nu-i chiar așa. Dezlegarea oficială a înfiolării substanței Boici de către «Terapia» a fost semnată cu ocazia unei ședințe de lucru organizate la Timișoara de Ministerul Sănătății și Academia de Științe medicale, pe data de 20.III.1973. Preparatul urma, de la acea dată, să fie produs numai la întreprinderea noastră și să aibă întrebuințare exclusivă în staționarul experimental de pe lîngă Spitalul clinic nr. 2 Timișoara.

— Sîntem informați că, o dată intrat pe filiera legală, medicamentul s-a experimentat la centrele de reumatologie și balneologie și la Spitalul de urgență din București, sub directa îndrumare și supraveghere a Ministerului Sănătății. Care este contribuția întreprinderii dumneavoastră în materie de experimente?

— Și noi am întreprins o serie de testări farmacologice și toxicologice pe animale, urmate de experimentul clinic controlat asupra bolnavilor prezentați la ambulator sau internați în staționar. Partea cea mai anevoioasă pentru noi a fost, de fapt, determinarea compoziției chimice a preparatului.

— Poate este inutil să vă spun că au circulat și informații «doctе» în legătură cu compoziția chimică a medicamentului. Chiar aici la Cluj mi-a fost dat să aud din gura unei casnice că doctorul Boici injectează novocaină amestecată cu hidrocortizon. Vă rog să faceți precizările de rigoare.

— E de înțeles, în știință, rolul neîncrederii. Dar numai dacă este urmată de încrederea în reușită, în certitudinea căpătată prin cercetări atente și serioase. Revenind la esența întrebării dv. este vorba, pe scurt, despre un extract vegetal. Prin contribuția științifică a inginerului chimist Tiberiu Bortoș (angajatul întreprinderii noastre) și a farmacistului inginer Valeriu Popovici din Timișoara, doctorul Vasile Boici și-a recunoscut, în fine, secretul și ni l-a «vîndut». Compoziția chimică a fost elucidată. *Brevetul complet al autorului a fost aprobat.* Prin urmare, orice încercare de calomnie va fi osîndită eșecului.

— Deci, care este numele medicamentului nou produs de «Terapia»-Cluj?

— «Boicil-forte».

— Nu-l înțeleg pe «d»:

— Adică pe «il». A fost dorința autorului. Întrucît soția sa, pe care o cheamă Ileana, a fost mulți ani principala sa colaboratoare și susținătoare, doctorul Boici a ținut ca numele medicamentului să amintească simbolic această statornică și prețioasă credință

— Și ce cantitate de «Boicil-forte» ați produs pînă acum?

— Pînă la 10 august 1973 au fost expediate staționarului din Timișoara 30 300 de fiole.

— Vă rugăm să ne furnizați acele date, care, în orice prospect din cutia cu medicamente urmează după majusculele cu: INDICAȚII

— Trebuie să accentuez, de la bun început, că nici un medicament din lume, oricît de bun s-a dovedit și se dovedește, nu este, totuși, moașă comunală. O spun pentru eventualii pacienți, care ar tenta să creadă într-o universalitate a acestei substanțe. Așadar, «Boicil-forte» se recomandă în: radiculalgii, algii, nevralgii, nevrite, tulburări circulatorii periferice, torticolis, anumite forme dureroase de poliartrită reumatoidă, spondilită anchilozantă, artroze cu diferite localizări, hernii de disc. În prospecte mai figurează și rubrica de: CONTRAINDICAȚII. Notați deci că «Boicil-forte» nu este eficace în anchiloze posttraumatice, sechele de tuberculoză articulară sau de poliomielită și nici în tumori osoase etc

— Cititorii vor fi dorind, indiscutabil, să afle cînd își vor putea procura noul medicament de la orice farmacie?

— Din punctul nostru de vedere, în 1974.

— Și care ar fi alte puncte de vedere?

– Dacă «Boicil-forte» va trece exemplar examenul experimentării lui, în continuare, la Timișoara, sîntem informați că Ministerul Sănătății intenționează să extindă astfel de centre (chiar în paralel) la București, Cluj, Iași, Craiova. De asemenea, întrucît tehnica de administrare a injecțiilor nu este cea obișnuită urmează și instruirea întregului personal medical din centrele amintite, sub directa îndrumare a dr. Vasile Boici. Întreprinderea noastră se angajează să cerceteze în continuare noul produs, pe baza contractelor de colaborare, în primul rînd cu Institutul pentru Controlul de Stat al Medicamentului și Cercetări Farmaceutice. Din constatările actuale rezultă că «Boicil-forte» are proprietăți care vor putea să slujească și în terapia altor maladii.

— Am aflat de la Ministerul Sănătății că rezultatele experimentării medicamentului «Boicil-forte» urmează să fie supuse dezbaterii Comisiei Medicamentului și Farmacovigilenței pentru obținerea aprobării de introducere în practica medicală curentă.

Și acum aș vrea să vă pun și o întrebare indiscretă. Mi-ați spus că inginerul-șef este un fost pacient al doctorului Boici. Am aflat de asemenea că o tînără angajată de-a dv., care suferea de o nevralgie reumatică s-a restabilit, instantaneu, cu ocazia unei vizite a doctorului Boici la «Terapia». Și-acum întrebarea: dv., tovarășe Mureșan, sînteți un consumator de «Boicil-forte»?

— Nu. Eu nu am nevoie. Cel puțin, pînă în prezent. Aș vrea să menționați în revistă că Întreprinderea «Terapia» din Cluj s-a obligat, prin convenție, să garanteze drepturile de autor în *exclusivitate* pentru dr. Vasile Boici.

— Nu v-am făcut, nicidecum, proces de intenție. Întrebarea a fost pur platonică.

— Vă cred. Dar aș mai adăuga o părere: și în știință este nevoie de un impresar. Obiectiv și dezinteresat.

— Unele dificultăți prin care ați trecut le știm. Pe altele, le bănuim. Poate că-i de *prisos, oricum*, vă asigurăm că sîntem printre cei dintîi care se bucură de această reușită. Nu *mă refer* la prioritatea informației, ci la conținutul ei.

*

I-am cerut directorului Ștefan Mureșan să caute pe-acasă o fotografie de-a sa, pe care, poate, i-o vom publica în revistă, în calitate de intervievat. Înainte de a urca în avion, am găsit la ghișeu un plic, trimis de «Terapia». Înăuntru se găsea această scrisoare, pe care o reproducem. În loc de fotografia *directorului*. Adevărat: ține loc de imagine!

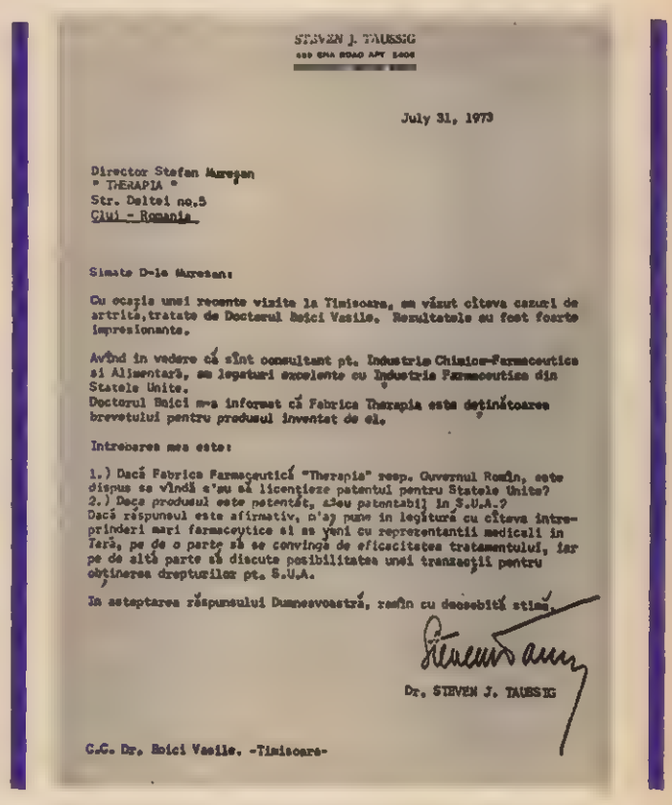

STEVEN J. TAUSSIG

July 31, 1973

Director Stefan Mureşan
" THERAPIA "
Str. Daltei no.5
Cluj - Romania

Simate D-le Mureşan:

Cu ocazia unei recente vizite la Timisoara, am văzut cîteva cazuri de artrită, tratate de Doctorul Boici Vasile. Rezultatele au fost foarte impresionante.

Avînd în vedere că sînt consultant pt. Industria Chimico-Farmaceutica si Alimentară, am legături excelente cu Industria Farmaceutica din Statele Unite.
Doctorul Boici m-a informat că Fabrica Therapia este deţinătoarea brevetului pentru produsul inventat de el.

Intrebarea mea este:

1.) Dacă Fabrica Farmaceutică "Therapia" resp. Guvernul Romîn, este dispus se vîndă e'au să licenţieze patentul pentru Statele Unite?
2.) Deca produsul este patentat, a'au patentabil în S.U.A.?
Dacă răspunsul este afirmativ, n'aş putea in legătură cu cîteva întreprinderi mari farmaceutice să se vorbesc cu reprezentantii medicali in Ţară, pe de o parte să se convingă de eficacitatea tratamentului, iar pe de altă parte să discute posibilitatea unei tranzacţii pentru obţinerea drepturilor pt. S.U.A.

In aşteptarea răspunsului Dumnevoastră, rămîn cu deosebită stimă,

Dr. STEVEN J. TAUSSIG

C.C. Dr. Boici Vasile, -Timisoara-

Deci, dacă merge vorba pînă în Honolulu nu-i impropriu, cred, să fi spus la începutul acestor rînduri că vorbește toată lumea...

Viorica CIORBAGIU

P.S. Ulterior convorbirii noastre cu directorul Ștefan Mureșan am aflat despre emiterea unui act oficial, adresat fabricii de medicamente «Terapia»-Cluj: «...La adresa dvs. nr. 16170/1973 vă facem cunoscut că în ședința din 21 august 1973 Comisia Medicamentului și pentru Farmacovigilență a acordat aviz de necesitate produsului «Boicil forte» fiole (preparatul tovarășului doctor Boici din Timișoara)».

În beneficiul cititorilor noștri ne-am adresat Institutului pentru Controlul de Stat al Medicamentului și Cercetării Farmaceutice de unde am aflat că «aviz de necesitate» se traduce prin «recunoașterea necesității unui medicament pentru terapeutica românească». În cazul nostru, recunoașterea se referă la «Boicil forte».

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXVII)

Mihail Dragomirescu

institutul de literatură

Nu știu pînă la ce dată a funcționat Institutul de Literatură, condus de profesorul Mihail Dragomirescu. *Buletinul* său, în colecțiile de periodice ale Bibliotecii Academiei R.S. România, nu depășește data de 1929. Consultarea lui mi-a redeșteptat o mulțime de amintiri. Într-o serie de comunicări au fost luate în discuție importante lucrări teoretice de răsunet mondial, din domeniul criticii și al esteticii. Astfel, Alexandru Țuțuianu în ședința de la 20 decembrie 1921 a făcut o comunicare despre «L'Evolution des genres» a criticului francez Ferdinand Brunetière. Teoria era, ce e drept, veche de peste treizeci de ani și-și trăise traiul. Cu prilejul discuției, la 27 decembrie, l-am ispitit pe Mihail Dragomirescu să precizeze ce îl apropie (eu afirmam că dogmatismul comun amîndurora) și ce-i desparte (excluderea istoriei literare de către esteticianul român). Recitesc răspunsul lui Mihail Dragomirescu și rămîn uimit în fața unor afirmații ca acestea:

«Geneza acestor opere însă întrucît sînt geniale este inexplicabilă, iar fenomenele explicabile din opera genială nu au nici (o) importanță cît pentru esența operei. Originalitatea unei opere, semnul genialității sale, reprezintă sinteza indisolubilă dintre om și natură, și este, ca și proprietățile corpurilor, primitivă și inexplicabilă, iar studiul științific ce comportă este analiza ei și determinarea cît mai precisă a elementelor din care se compune».

Așadar, profesorul considera atît geneza, cît și esența capodoperei, inexplicabile. Desigur, acolo unde autorul vechi, avar în amănuntele autobiografice, și mai ales nedispus, ca cei moderni, să-ți țină «jurnalul» cîte unei opere, ne e destul de greu să reconstituim geneza. Nu mă miră însă că Mihail Dragomirescu, crescut la școala esteticii idealiste, considera inexplicabilă «esența» operei. Dealtfel, termenul *esență* este greșit pus, mai ales de cine, ca profesorul nostru, pretindea că face și el critică științifică. Acesteia nu-i rămîne decît analiza operei, descompunerea ei în componentele succesive, operație în care Mihail Dragomirescu excela, mai ales în cercetarea operelor epice și dramatice.

La începutul anului 1922, în ședințele de la 31 ianuarie, 7 și 21 februarie, s-a luat în discuție *Estetica* lui Croce, după comunicarea profesorului Gh. Marinescu, un bărbat înalt, cu prestanță și frumusețe virilă. S-au emis atunci tot felul de afirmații ciudate. N. Russu, asistentul, nu s-a mulțumit să facă apropieri între estetica autorului italian și cea germană, ci a pretins chiar că întîia ar fi avînd foarte strînse raporturi cu estetica lui Freud (ceea ce e domeniul fanteziei!). Scarlat Struțeanu, colegul precedentului, declarîndu-se de acord cu el și minimizînd pe esteticianul italian, a pretins că frumosul la el n-ar fi altceva decît acel «nescio quid» al lui Leibniz!! (care în realitate a fost enunțat întîi de esteticienii Renașterii italiene, ca să fie reluat de critica franceză minoră din veacul al XVII-lea, iar în al nostru să-și găsească reformularea în falsa, după mine, categorie estetică cu nume *inefabilul*). Mi-a plăcut atunci intervenția lui Nicolae Bagdasar, «student în filosofie și vizitator întîmplător al Institutului de Literatură», care a respins afirmația lui Russu (apropierea între estetica genetică germană contemporană și estetica lui Croce, pe care a definit-o ca «o anumită teorie a cunoașterii», bazată pe expresia individuală a creatorului). Larga dezbatere din cele două ședințe finale ne-a lăsat multora impresia că președintele institutului, foarte ferm în concluziile sale, luase cunoștință de estetica lui Croce abia după comunicarea lui Gh. Marinescu, «le beau», cum s-a zis atunci de către studente. Ulterior, el a intrat în corespondență cu Croce, făcînd ambii schimb de cărți și de «politeșuri».

Un subiect mai vechi, contemporan cu teoria evoluției genurilor a lui Brunetière, și anume «Critica științifică» după Emile Hennequin, a fost atacat de Ioan Lupu. Am luat și eu parte la discuție, cu observația că referentul nu s-a ocupat suficient de caracterul științific (azi aș spune, pretins științific) al metodei autorului. Mihail Dragomirescu a precizat atunci (la 7 martie 1922) că numai operele de talent sînt produsul societății, dar fără a-i putea determina schimbări, pe cînd capodoperele, produse ale genialității creatoare, lucrează asupra societății ca un factor activ. Observația nu mi se pare astăzi justă. Aș spune din contră, despre capodopere ca și despre operele de talent, că acțiunea lor socială este imprevizibilă, iar uneori cele din urmă, ba chiar și opere lipsite de talent, dar repurtînd un viu succes trecător, influențează mai mult societatea decît operele geniale (adeseori recunoscute mai tîrziu ca atare!).

O problemă esențială, cum este emoția estetică, a constituit obiectul comunicării lui Scarlat Struțeanu, la 21 martie 1922, cu o informație bogată, aș spune la zi (H. Hergson, Victor Basch, Frazer, Levy-Brühl ș.a.). Ideea că emoția estetică se obține prin simultaneizarea succesiunii a întîmpinat obiecții numeroase, printre care și pe acelea ale colegului meu Pompiliu Constantinescu, în acel moment fascinat de persoana și de sistemul magistrului Mihail Dragomirescu. Scarlat Struțeanu reia problema în ședința de la 2 mai 1922, cu care prilej am intervenit cu afirmația că n-am înțeles nimic, decît că referentul ar fi retractat cele expuse în ajun (profesorul i-a acordat însă acoperire, nerecunoscîndu-i retractarea, dar nu și în privința ideii lui principale)

Estetica lui Guyau a fost luată în discuție la 9 mai 1922 cu comunicarea lui Constantin N. Ionescu. M. Dragomirescu l-a calificat pe filozoful francez «un edonist intuiționist», reproșîndu-i importanța pe care o acorda operelor de îndeminare și talent, în dauna «capodoperei».

Asistenta Constanța Valescu a tratat, la 16 mai 1922, dificila problemă a esteticii hegeliene. Mihail Dragomirescu n-a pierdut ocazia să scoată în relief superioritatea propriei lui estetici, pe care o considera «integrală», față de aceea a esteticianului german.

Scarlat Struțeanu a prezentat la 7 decembrie 1922 o comunicare măruntă despre cartea lui Hans Larsson, în versiunea franceză «La logique de la poésie» (1899). A urmat comunicarea mea dezvoltată despre recenta carte a lui Julien Benda, *Belphégor*, care mă entuziasmase prin poziția net intelectualistă către care înclinam cu predilecție. Mi s-a reproșat că nu am luat poziție «consistentă» față de autor. Cum era să fac așa ceva dacă eram de acord cu poziția și concluziile lui, relative la literatura franceză a momentului? Prietenul meu Nicolae Iordache, apărînd întîia oară în *Buletin*, cu pseudonimul greșit ortografiat «Vladimir Străinu», necucerit la acea oră intelectualismului ce avea să constituie axa ideologică a *Kalendelor*, s-a ridicat cu observația că Benda nu-i decît «un simplu pamfletar» și că nu s-ar putea vorbi de «doctrina unui pamfletar». Ca și cum pamfletarii ar fi călăuziți pur și simplu de patimi subiective și n-ar fi și ei înzestrați cu idei și convingeri ferme!

În concluzie, mi-am menținut ideile din comunicare «arătînd că intelectualismul pe care el (Benda) îl cere unei opere de artă a caracterizat cel mai strălucit secol din literatura franceză». E vorba de secolul al XVII-lea, în care domină raționalismul cartezian. Mă simțeam și eu un umil discipol al lui Renatus Cartesius (René Descartes)!

Participînd în martie 1922 la discuția asupra unor opere teatrale, foarte prețuite de Mihail Dragomirescu *(Moartea Cleopatrei* de Mihail Pașcanu și *Letopisețiî* lui Mihail Sorbul), și negîndu-le valoarea, *Buletinul* mi-a consemnat intervenția «cu o impetuozitate juvenilă» (aveam nouăsprezece ani și jumătate și puneam pasiune în susținerea convingerilor mele literare). Și astăzi consider *Letopisețiî* lui Mihail Sorbul o eroare dramatică, agravată prin punerea ei în versuri pedestre, cărora le este totdeauna preferabilă o bună și onestă proză. Nici una, nici alta din cele două piese nu s-a putut menține în repertoriul Teatrului Național, cu tot prestigiul nasului Cleopatrei, de care pomenea Pascal, și cu toată gloria lui Ioan Vodă cel Cumplit, numit în zilele noastre Ioan cel Viteaz de către istoricii C.C. Giurescu și Dinu Giurescu. Mihail Dragomirescu punea în mod eronat *Letopisețiî* mai presus de *Răzvan și Vidra*, *Despot-Vodă*, *Vlaicu Vodă* și *Apus de soare!* (vezi *Buletinul* nr. 14, 1924, pag. 149). Dovadă că greșea este faptul că acestea din urmă, în ciuda stilului lor romantic, sînt mereu reprezentate pe toate scenele teatrelor noastre, smulgînd de fiecare dată aplauzele publicului iubitor de artă dramatică și de bună literatură patriotică.

Participînd la discuția despre *Pe drumuri de munte* de Calistrat Hogaș, la 1 februarie 1923, cred că am spus un lucru just în esență:

«Facem lucrare de clasificare, de ierarhizare și uităm că ceea ce căutăm este intimitatea scriitorului».

Intimitatea — adică nota personală, de diferențiere (în speță, față de Vlahuță și Creangă, cu care Hogaș fusese comparat).

La una din discuții, despre piesa *Fără rezaem* de Igena Floru, a participat și Alexandru Claudian, pe care-l prețuiam pentru vasta lui cultură și sensibilitatea sa delicată, de poet intimist (nelipsit de nerv satiric, la adresa profesorului nostru și a conferențiarei sale: «La opt, la doamna Marinescu/ Atenția nu-i prea mare,/ Căci cele spuse pe catedră/ Se știu din clasele primare...»).

La justa remarcă a lui Claudian că trebuie să ținem seama, în cazul unei eroine din zilele noastre, de complexitatea sufletului feminin («nu putem face abstracție de cauze psihologice și sociale»), profesorul a replicat categoric:

«Estetica socială și psihologică e în afară de punctul nostru de vedere. Există un adevăr sufletesc etern și același la toți».

Replica era a unui impenitent clasicist, care nu admitea evoluția sufletului omenesc, de la Homer la... Igena Floru și credea amenințată estetica sa, dacă se făceau considerente de ordin psihologic și social cu privire la caracterul unui personaj.

La discuția primelor volume ale lui Tudor Teodorescu-Branișteanu *(Șovăiri* și *Suflet de femeie)*, izbucnind în mine pudori întîrziate, exclamasem la lectura unui pasaj: «E indecent» și mi-am atras neprevăzuta replică a lui Mihail Dragomirescu:

— În artă nu e indecență.

Am revenit mai categoric:

— E pornografic.

La care Mihail Dragomirescu a cerut referentului (Al. Bădăuță).

— Să vedem. Citește.

Eu, după lectură, înverșunat:

— Comentează.

Vladimir Streinu, susținîndu-mă:

— Se comentează singur.

Observ că aceste replici scurte, consemnate în *Buletinul* nr. 37 (ședința de joi, 23 februarie 1923), redau foarte exact, uneori, vioiciunea, caracterul animat al discuțiilor.

O altă replică a mea, cred justă:

— E naturalism, nu e realism.

În mod surprinzător, Mihail Dragomirescu se declară admiratorul romanului zolist, *La Terre*, despre care spune «e o mare operă», dar cu precizarea: «*E o operă lirică, nu epică*» și crede că în acest roman «cel mai criticat pe vremuri», se găsește «tipul realismului».

Esteticianul nu distingea între realism și naturalism, nefolosindu-se de cel de-al doilea termen.

Păcat că era prea puțin receptiv față de fenomenul literar modern (califică *Meșterul* lui Adrian Maniu ca «un mare bluff»!).

P.S. Recomandăm celor ce ar fi doritori să cunoască metoda și sistemul profesorului, să consulte cartea: *Mihail Dragomirescu estetician*, de Titu Popescu, recent apărută în Editura Minerva.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Fabrica de pielărie și încălțăminte «Pionierul»

Colectivul fabricii de pielărie și încălțăminte «PIONIERUL» din București vă mulțumește pentru aprobarea dată de a apărea în revistă un articol și despre fabrica noastră

Apreciem ca pozitiv conținutul articolului respectiv pentru că el reflectă realitatea din întreprinderea noastră, ca dealtfel întreg conținutul revistei «Flacăra».

Întregul nostru colectiv vă mulțumește pe această cale de atenția acordată, în sensul că pentru o întreprindere ca a noastră care pînă nu demult era situată într-un anonimat, astăzi se poate vorbi de rezultatele ei.

Această întreprindere produce azi cu 80 milioane lei anual mai mult decît era prevăzut în cincinal, acesta realizîndu-se în mai puțin de 4 ani și jumătate.

Cum revista «Flacăra» reflectă realitatea în toate domeniile și cum articolul despre fabrica noastră influențează întregul colectiv pentru rezultate cît mai bune, vă asigurăm în numele acestui colectiv că nu vom precupeți nimic ca aceste rezultate să fie cît mai favorabile.

Vă rugăm ca prin revista «Flacăra» rezultatele și activitatea noastră în general să fie în continuare popularizate și cunoscute.

Director, **P. Buzescu**

Secretar de partid, **C. Dumitrescu**

Președinte sindicat **C. Sgonlea**

Cooperativa de consum orășenească București

Citind cu toată atenția articolele apărute în revista dumneavoastră nr. 25 din 16 iunie la rubrica «Starea comerțului» cu titlul «Vreți dolari, mărci, lovele, găini sau carne?» semnat de tov. Seceleanu Eugen și Horia Pătrașcu în care sînt criticate faptele negative ale fostului șef de unitate Dragoș Crăciun și ale unor ospătari care s-au făcut vinovați pentru abaterii de la regulile generale de comerț; «Note de plată care sar în aer» apărut în revista «Flacăra» nr. 31 din 28 iulie semnat de Mihai Hetco și Eugen Seceleanu, în care de asemenea sînt criticate unele abateri manifestate de Constantin Hîră, ospătar la Terasa Tincăbești, care a încărcat o notă de plată nejustificat, existența a două sortimente de bere în depozit iar la desfacere nici un sortiment; sau în nr. 33 din 11 aug. tot la rubrica «Starea comerțului» sub titlul «Acești îngeri cu fețe murdare de la Vlăsia» semnat de Mihail Gospodin, ca dealtfel și alte articole care au apărut în presă, fie pozitive sau critice, Biroul executiv împreună cu organizația de partid au făcut o analiză amănunțită.

Au fost convocați șefii unităților reprezentative motel Buda-Argeș, restaurantul Crama Domnească, braseria Snagov, restaurantul Vlăsia, Popasul Sinești, bufetul Stejarul-Voluntari, bufetul 2 Iilava, restaurantul Brotăcei și Pantelimon ș.a. și s-au analizat cauzele care au generat încălcările și abaterile de la regulile igienico-sanitare și de comerț. De față a fost și tov. director coordonator al IJECOOP-Ilfov unde, în prezența sa, au fost criticate aspectele negative din munca unităților noastre și s-au dat indicații deosebite de conduită și de muncă pentru viitor

Totuși, pentru ca s-au manifestat unele abateri grave în activitatea unităților și neaplicarea dispozițiilor date de noi, cu scrisoarea nr. 1450 din 29 mai a.c., privind tocmai sublimările făcute de redactorii revistei dv. unde, pe lîngă activitatea deosebită pe care o are Cooperativa de consum orășenească București, cu realizări bune în activitatea economică, aceste acte de indisciplină au umbrit activitatea celor peste 1200 lucrători, organizația de bază P.C.R. împreună cu Biroul Executiv au luat următoarele măsuri. Cu decizia nr. 50 din 17 august 1973 Biroul Executiv a desfăcut contractul de muncă conform art. 130 lit. «i» din Codul Muncii ospătarilor Dană Victor de la restaurantul Șaptica, Radu Petre, ajutor ospătar de la motelul Buda; Crișan Nicolae de la restaurantul Vlăsia; Hira Constantin de la Terasa Tincăbești; Bobe Vasilica, muncitoare necalificată la restaurantul Vlăsia. Scoaterea din funcție a lui Dragoș Crăciun ca șef de unitate, conform art. 100 litera «e», retrogradarea lui Niță Carolea din funcția de barman, ca ajutor ospătar la aceeași unitate. Sancționarea cu «MUSTRARE» pentru nerespectarea regulilor generale de comerț: Ion Vasile, barman, restaurantul Șaptica; Barbuceanu Constantin, șef unitate motel Buda-Argeș; Rădulescu Cornel, șef unitate Crama Domnească; Niță Ion, șef unitate birtul Herăstrău, Ispas Vasile, locțitor șef unit. bufetul Stejarul. Sancționarea cu «AVERTISMENT» conform art. 10 litera «b» din Codul Muncii întregit cu legea nr. 1 pentru încălcarea cu vinovăție a obligațiunilor de serviciu: Tudor Nicolae, șef unitate Terasa Tincăbești; Tonase Eduard, șef sală motel Buda-Argeș, Berdu Nicolae, șef unitate restaurantul Vlăsia.

Sancțiunile de mai sus au fost prelucrate cu lucrătorii unităților sus-menționate ca dealtfel cu toți lucrătorii pe comune. În ședința respectivă conducerea Uniunii județene prin tovarășul director Purcărescu Ilie a dat un avertisment întregii conduceri a cooperativei stabilind în continuare măsurile ce trebuie luate pentru ca unitățile să funcționeze în condițiile cele mai bune. Considerăm că apariția articolelor critice în revista dv. ne-a orientat și mai mult în stabilirea măsurilor necesare pentru eliminarea lipsurilor și asigurarea deservirii populației în cele mai bune condițiuni.

Președinte, **(pt.) Roșu Gheorghe**

Secretar de partid **N. Tașmău**

Combinatul siderurgic Hunedoara

Ref. la comentariul tov. N. Ionescu «O axiomă a oamenilor din popor — unde-i lege nu-i tocmeală» din «Flacăra» nr. 32.

Cu părere de rău ne exprimăm din capul locului că în cazul Oproiu Ovidiu nu s-a comis nici un act de inechitate, necum ilegalitatea și axioma pretinsă de tovarășul Ionescu N., nu ni se potrivește nouă, ba din contră ea poate să-i servească de învățătură celui care a sesizat redacția.

Vă relatăm succint și fidel realitatea speței:

Angajatului Oproiu Ovidiu i s-a desfăcut contractul de muncă pe temeiul art. 20, lit. «E» C.M. (încălcarea în mod sistematic a obligațiilor de muncă prin comiterea a cinci absențe nemotivate), prin decizia nr. 6141/26.11.1969, emisă de direcția personal C.S.H.

La dosarul de anchetă administrativă este anexată fișa de pontaj a sus-numitului, care pe intervalul: 18-22/11/1969 menționează absențe nemotivate pe toate cele cinci zile (nu trei cum s-a scris în articol).

Din ancheta administrativă și cea judiciară făcută de instanțele de judecată prin fața cărora s-a perindat procesul, rezultă următoarea stare de fapt.

Angajatul a prezentat o cerere la șeful secției Reparații siderurgice — ultimul său loc de muncă (al 13-lea de la angajare), unde fusese transferat disciplinar de la secția Laminor profile mijlocii și benzi, în urma unor abateri grave care îmbrăcau caracter infracțional, cerere prin care solicita o permisie pentru a merge la București avînd un caz de boală în familie.

Șeful de secție, inginerul Drăgan Emeric, a dat «aviz» favorabil, însă pentru aprobare l-a îndrumat pe angajat să se prezinte la directorul personal — singurul organ în drept a soluționa cererea.

Angajatul nu se prezintă la directorul personal și pleacă la București.

Pe cererea sa directorul personal pune rezoluția: «nu se aprobă».

În această situație cele cinci absențe rămîn nemotivate, lucru ce a determinat secția Reparații siderurgice să întocmească dosarul de anchetă administrativă, care a stat la baza desfacerii contractului de muncă.

Nemulțumit, angajatul înaintează plîngerea la Judecătoria Hunedoara. În această speță — pînă în prezent — s-au dat șapte hotărîri: trei sentințe emise de Judecătoria Hunedoara, trei decizii date de Tribunalul județean și o decizie a Tribunalului Suprem.

Conform îndrumărilor date prin decizia sa Tribunalul Suprem obligă instanța de fond — Judecătoria Hunedoara — să limpezească două împrejurări.

a) Dacă angajatul s-a aflat într-o stare de eroare cu ocazia plecării din localitate, înainte de a aștepta soluționarea cererii de către directorul personal — în sensul că a fost convins că avizul dat de șeful de secție echivalează în fapt cu însuși aprobarea cererii:

b) Comportarea în muncă a angajatului pe perioada care a precedat destacerea contractului său de muncă.

În fața instanței de fond s-au administrat probatoriile ordonate de instanța supremă și anume a fost audiat ca martor șeful de secție Drăgan Emeric, care sub prestare de jurămînt a lămurit prima situație, în sensul că Oproiu Ovidiu a știut că cererea sa nu i s-a aprobat prin avizul primit și că acesta (angajatul) a fost prevenit de martor ca să nu plece la București pînă nu obține în prealabil aprobarea singurului organ în drept a o da, respectiv directorul personal.

În ceea ce privește comportarea în muncă a angajatului în perioada anterioară desfacerii contractului de muncă, s-a depus în fața instanței de fond adresa 13/10111 din 12 noiembrie 1969 și referatul secției de profile mijlocii și benzi din data de 12.11.1969 acte pe baza cărora judecătoria a constatat atitudinea negativă în muncă a angajatului — în perioada respectivă.

Analizîndu-se acest caz în cadrul grupei sindicale, s-a cerut de masa de salariați — în spiritul dispoziției art. 100, al. 2 din C.M. — înlăturarea lui din colectivul secției. Organele investite cu supravegherea ordinii de stat au făcut cercetări în cauză. Urmare acestor abateri, deosebit de grave, Oproiu Ovidiu a fost transferat disciplinar la secția Reparații siderurgice, unde după o zi de lucru a formulat cererea de permisie, care față de împrejurările mai sus arătate presupune că avut cu totul alt scop, decît acela de a-și vizita mătușa la București.

Pe baza probelor amintite s-a pronunțat sentința civilă nr. 1082/1972, prin care, în lumina îndrumărilor date de Tribunalul Suprem, starea de fapt fiind elucidată, plîngerea angajatului a fost respinsă.

Adresîndu-se cu recurs Tribunalului județean, această instanță înlăturînd probele obligatorii administrate și deci însușite de instanța de fond, reține considerentele de casare din decizia Tribunalului Suprem, care nu se mai pot referi la lacunele de netemeinicitate pe care le-au prezentat hotărîrile precedente, lacune care au fost eliminate prin noile probatorii.

Privită sub acest aspect decizia civilă nr.928 din 04.11.1972 — prin care s-a dispus desființarea deciziei de desfacerea contractului de muncă și reintegrarea angajatului—este total netemeinică și nelegală.

Împotriva sa am formulat memorii, atît la Ministerul de Justiție cît și la Procuratura Generală, solicitînd inițierea unui nou recurs extraordinar în vederea rejudecării cauzei.

Aceasta fiind situația procesului încă nesoluționat — pe care tovarășul Nelu Ionescu nu a analizat-o prin studiul actelor și probelor din dosar — considerăm că morala trimă că se desprinde din conținutul articolului nu ni se adresează nouă, ci aceluia care v-a sesizat.

Dacă tovarășul Ionescu N. s-ar fi documentat la fața locului și ar fi respectat cît de cît principiul contradictorialității, ar fi ajuns la o concluzie justă, considerăm noi, concluzie adoptată de colectivul de muncă în care Oproiu și-a desfășurat activitatea.

Sîntem siguri că instanța supremă va da o soluție definitivă în acest dosar — cu ocazia judecării recursului extraordinar pe care l-am solicitat atît Ministerului de Justiție cît și Procuraturii Generale, soluție legală și temeinică, ce va infirma concluziile deciziei nr. 928/1972, dată de Tribunalul județean Hunedoara-Deva, care a format ghidul articolului în discuție

Măsura de desfacere a contractului de muncă al lui Oproiu Ovidiu a fost urmarea firească a atitudinii sale negative față de muncă, de colectivul în care lucra, față de conducerea secției, atitudine cu totul nepermisă de R.O.I al C.S.H, de disciplina fermă și hotărîtă existentă în acest mare colectiv de muncă.

Ne exprimăm convingerea că în rîndurile revistei «Flacăra» vom găsi atitudini care să servească acestui scop.

Director

Ing. Costache Trotuș

Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor București

Ca urmare a articolului publicat în revista «Flacăra» nr. 29 din 14 iulie 1973, intitulat «Chimie și antipatie», sub semnătura tov. Nelu Ionescu, privind pe fosta salariată a INCERC, ing. Margareta Papadopol, vă exprimăm dezacordul cu cele publicate, care aruncă o lumină eronată asupra hotărîrii institutului nostru de a i se desface contractul de muncă, ing. Margareta Papadopol, element care a încălcat flagrant disciplina institutului (a refuzat în mod repetat sarcini de serviciu și a absentat nemotivat timp de peste 30 de zile). Articolul a tratat problema unilateral și superficial, punînd revista într-o situație neplăcută.

Dealtfel, însuși articolul conține contraziceri față cu realitatea și date false cu care ing. M. Papadopol v-a indus în eroare, astfel.

— Referitor la cele 2 invenții menționate, acestea au fost respinse de INCERC în calitate de titular de brevet, întrucît prospectarea prealabilă a pieței interne nu a condus la nici un rezultat în ceea ce privește generalizarea, principalii beneficiari virtuali ai aplicării nemanifestînd interes pentru aplicare.

Dealtfel invențiile menționate au fost respinse și de Direcția Tehnică M.E.E conform hotărîrii din 19 și 26 decembrie 1967 ca urmare a experimentărilor efectuate

Deși autoarea a fost solicitată să indice beneficiarii aplicării, avantaje realizate prin aplicare, sau orice alte elemente sau date din care ar putea rezulta eficiența tehnico-economică sau cumulată, nu a răspuns nici pînă la data prezentei.

Cu privire la referința dv. privind colectivul din INCERC care se ocupă de probleme similare, o considerăm de asemenea necorespunzătoare realității.

Folosirea efectului Joule (efect termic) pentru uscarea, încălzirea și ridicarea gradului de confort a construcțiilor, este cunoscut în literatura de specialitate și brevete, care reține numeroase realizări încă din anul 1889

Stabilirea caracterului de invenție intră în competența organelor OSIM care, în baza depozitelor reglementare constituite de autori, și care constituie proprietatea intelectuală a acestora, urmează a hotărî. La data prezentei, OSIM continua lucrările de documentare-examinare în vederea stabilirii caracterului de invenție; aprecierea dv. «de lucru gata descoperit», neavînd nici un temei tehnic sau legal.

În ceea ce privește includerea în planul de cercetare M.C. Ind., aceasta se va stabili în sedința C.TE-M.C. Ind.

Ing. M.Papadopol a reușit, la 5 ani înainteu pensiei, să aibă tristul bilanț să se fi plimbat din instituție în instituție, desfăcîndu-i-se pe rînd contractul de muncă datorită caracterului său carent; chiar citatele laudative pe care le dați în revistă sînt o dovadă a veșnicii mișcări de la o instituție la alta, deoarece dacă valoarea sa ar ar fi fost reală nu ar fi trecut cu ușurință de la metalurgie la polarografie, la ape de infiltrație, la construcții hidrotehnice, la electrodrenare, la microscopia electronică, la încălzirea încăperilor etc.

Vă rugăm deci a reanaliza poziția dv., stîndu-vă la dispoziție cu datele cuvenite, în vederea informării corecte a publicului.

(pt.) Director

Ing. I. Ștefănescu

În spinoasa problemă a formației VENUS (cea care a cîștigat procesul cu „cealaltă Venus)

Este pentru a treia oară cînd în revista «Flacăra» apar articole care vorbesc despre o formație «Venus». George Stanca totuși își cam permite să scrie și să comenteze unele lucruri în necunoștință de cauză. Începem și noi să credem că prin finețe și bun-simț nu poți rezolva nimic și astfel ne-am decis să scriem revistei «Flacăra».

Regretăm mult că despărțirea formației «Venus» a ajuns un scandal public care ne-a adus pe noi (Liane Birenberg și Elvira Iancu) pînă în fața tribunalului. Cînd ne-am despărțit am hotărît să ne continuăm activitatea fără intrigă sau dușmănie. În momentul programării noastre pe micul ecran în seara de revelion, ne-am dat seama că lupta începuse. Ne-am trezit date în judecată, cum că am îndrăznit să cîntăm sub un nume «muncit de ele» și cu pretenția de interdicție a activității noastre sub denumirea «Venus».

Din păcate (pentru ele) hîrtiile venite din toate instituțiile de artă: A.R.I.A., TV, Radio au consemnat aportul nostru artistic 100%. Procesul l-am cîștigat. Ironia care persistă în rîndurile revistei ne face să vă spunem că am apărut nu numai la «Student club», ci și la Radio, TV și chiar turnee în țară. Asta n-ar avea atîta importanță, dar credeți-ne că nu merităm nici ironia tovarășului Stanca și nici afirmații care de fapt nu-și au temei.

De la începutul lunii iunie cîntăm în Mamaia la restaurantul «Orient» (cu succes, cred); vom cînta la gala orchestrelor și a interpreților de muzică ușoară și cred că vom întreprinde cîteva turnee în străinătate.

Și o precizare: chiar în formula prezentă fostele noastre colege cîntă piesele aranjate și cu textele noastre. Vă trimitem o fotografie așa cum se prezintă formația noastră la ora actuală în următoarea componență. Liane Birenberg — orgă, solo, voce, Elvira Iancu — chitară bas, voce, Cristina Petra — saxofon, flaut, voce, Eugenia Ionescu — baterie, voce, Atena Constantin — chitară armonie. Poate că așa se va limita valul de inexactități și minciuni care ne-au amețit.

În sfîrșit, acum trageți concluziile pe care le doriți dar gîndiți-vă că totuși hotărîrea judecătorească ne aparține și poate tovarășul Stanca nu a fost avizat. Vă trimitem copia după hotărîrea judecătorească în care îi se respinge acțiunea menită să ne interzică nouă activitatea sub numele «Venus», nume adus la succes prin munca celor «două care s-au retras»: Liane Birenberg și Elvira Iancu. Poate este necesară o erată!

Cu stimă,

Liane Birenberg și Elvira Iancu

JUDECĂTORIA SECTORULUI 3 — MUNICIPIUL

BUCUREȘTI. CERTIFICAT

Dosar nr. 716/973
31 mai 1973

Se certifică de noi că în urma examinării actelor și lucrărilor dosarului acestei instanțe cu nr. 716/973, am constatat că la data de 31 mai 1973, prin sentința din acea zi, ocțiunea introdusă de reclamantele Nicoleta Păun, Soitu Mariana, Tonescu Eugenia, Timbal Ana, Gheorghe Suzana împotriva pîrîtelor Birenberg Liane, Ionescu Eugenia, Constantin Atena și Iancu Elvira, a fost respinsă, luîndu-se act de renunțarea la judecarea capătului de cerere privind obligarea pîrîților la plata sumei de 2 000 lei. Totodată reclamantele au fost obligate la plata cheltuielilor de judecată în solidar la 1 600 lei față de pîrîte. Sentința cu drept de recurs în termen legal.

Grefier

dumitru radu popescu

Născut în 1935 (20 august) într-o familie de învățători olteni. Școala, liceul, facultatea (cîțiva ani de medicină, facultatea de filologie) și le face în Ardeal. Debutul: poezie, într-un ziar local din Oradea. Debutul în proză — revista clujeană **Steaua.** Opere în proză: **Fuga, Zilele săptămînii, Vara oltenilor** (Premiul Uniunii Scriitorilor, 1964), **Fata de la miazăzi, Somnul pămîntului, Dor, Căruța cu mere, Duios Anastasia trecea, Ploaia albă, Leul albastru,** (Premiul Uniunii Scriitorilor, 1969), **Prea mic pentru un război așa de mare.** Dramaturgie: **Acești îngeri triști, Pisica în noaptea Anului nou, Luminile paradisului, Visul, Cezar, măscăriciul piraților, Dirijorul.** În 1970 preia conducerea revistei **Tribuna** din Cluj.

La o primă vedere, proza lui D.R. Popescu poate fi dublu asemănată: cu proza nord-americană și cu aceea cehoviană. Mediul în care se consumă story-ul oricărela dintre proze (rural, sportiv, infraurban) concură în general la constituirea unor personaje puțin bizare la prima vedere, dar bine individualizate pe parcurs, autentificate prin procesele de conștiință ale fiecăruia în parte. Personajele creează în jurul lor un **halo** de conștiință susținut; fiecare își urmărește neabătut propria logică afectivă, pînă în momentul în care, din ciocnirea oamenilor se produce fapta, adevărul social. În **Vara oltenilor,** de pildă, fiecare dintre oamenii descriși, își are propria viață, propriul drum moral și metafizic. Totuși, întîmplarea care dezlănțuie conflictul cărții, furtul unei cantități de pește din iazul colectivității, reunește în jurul ei toată varietatea tipologică a satului, descătușînd spiritele sociale ale comunității, mult diferite de acelea individuale, subsumîndu-le.

Apropierea de proza nord-americană (mai ales de aceea faulkneriană) se datorează în special puternicei expuneri a sistemului de judecată a personajelor. Realitatea faptului social e mult filtrată de aceste permanente și diferite interpretări. Pînă la consumarea conflictului, fiecăreia dintre ființele lui D.R. Popescu îi este acordată o șansă. Șansa puterii, a adevărului... Abia la sfîrșit, cînd lucrurile s-au lămurit, clasarea personajelor devine fermă.

Asemănarea cu spiritul cehovian se observă mai bine în volumele de proză scurtă **(Fata de la miazăzi, Fuga, Dor, Căruța cu mere).** Peste conștiințele, bine definite și aici, planează mereu, de neînvins, realitatea obiectivă a lumii sociale, oarecum neînsuflețită, interesantă tocmai din această cauză, care merită descrisă. Din acest punct de vedere, autorul realizează un excelent control al personajelor ce dă ca rezultat un schimb perpetuu între factorul subiectiv și acela extrasubiectiv, o dovadă fascinantă a ceea ce **e posibil** să însemne pentru un om lumea, și omul — pentru lume.

Excepție de la aceste coordonate generale ale prozei lui D.R. Popescu, fac nuvelele **Duios Anastasia trecea** și **Ploaia albă.** În prima, autorul, preluînd povestea Antigonei, acordînd-o anilor '40, își încearcă posibilitățile de exprimare expresionistă. În cea de-a doua, folosind tot mijloace expresioniste, D.R. Popescu descrie viața unui sat pîrjolit de secetă. Ambele încercări se soldează cu o reușită, iar nuvelele, neanunțate estetic de scrierile anterioare, se instituie ca un avertisment pentru o eventuală concluzie pripită, definitivă, în ceea ce privește tipul, opera lui D.R. Popescu.

Ultimul roman al prozatorului, **F,** viața și moartea (uciderea) unui magistrat de provincie, reunește în bună măsură elementele literare pînă acum enumerate. Personajele, puternic autentificate, sînt folosite și ca martori literari. Faptele, în plină desfășurare, se petrec într-o zonă obscură, cunoscută cititorului doar prin relatarea pe care o susțin personajele. Datele țelului artistic pe care și-l propune romanul se complică astfel; puterea autorului dovedindu-se cel mai deplin acum.

Mai trebuie spus că, simțind glasul epocii, autorul oferă către sfîrșitul prozelor sale o sinteză simbolică a romanului sau a nuvelei. Dacă procedeul ar fi brutal și vădit tendențios, cărțile lui D.R. Popescu și-ar pierde din semnificație și din importanță. Simbolul, la D.R. Popescu însă este numai o variantă de interpretare, iar nu un dictat, o poruncă. Cititorul e lăsat să aleagă liber concluzia sintetică, existențial operantă, pe care cea mai mare parte din literatura contemporană se simte chemată să o caute.

Dramaturgia lui D.R. Popescu, în schimb, folosește simbolul din plin. Strînse din substanța în general fantastică sau absurdă a pieselor, simbolurile lui D.R. Popescu determină șocuri de conștiință (existențială și politică) pentru spectator. Doar **Acești îngeri triști,** o piesă de factură realistă, face oarecum excepție în tonalitatea generală a operei dramaturgice a lui D.R. Popescu. Tendința esențială, fundamentală, a autorului se face simțită însă și aici: dezlegarea unor sensuri existențiale și social-politice ale actualității, ridică piesa pe aceleași coordonate de tensiune ca și în celelalte cazuri; spectatorul fiind determinat să reflecteze cu seriozitate asupra înțelesurilor desprinse clar și fără complexe din desfășurarea acțiunii.

După activitatea sa creatoare, trebuie notată imediat aceea de conducător de revistă. **Tribuna** clujeană, sub conducerea lui D.R. Popescu, și mai ales în ultimul timp, reflectă o bună parte din viața culturală, în sens larg, a societății noastre. Revista, neavînd un caracter strict literar este în realitate unul din dosarele istoriei clujene (și transilvănene) contemporane.

În afară de cele de pînă acum, unul dintre cele mai importante aspecte ale activității cultural-sociale ale scriitorului, este grija față de scriitorii tineri. Redactorii **Tribunei** sînt în bună măsură scriitori aflați la început de drum, tineri care de-abia au publicat prima carte, sau sînt în curs de a și-o preda editurii. Colecția de debuturi în proză tipărită de editura **Dacia,** sub îngrijirea lui D.R. Popescu, determină o «creștere», în primul rînd cantitativă (fapt ce determină o concurență calitativă), a prozei — fără de care nu există mare literatură.

Alexandru PAPILIAN

zăpezi fără întoarcere

Un frumos volum publică Nicolae Dragoș la *Cartea românească,* editura cea mai prestigioasă din țară la ora actuală. Beneficiind de coperta inspirată și de ilustrațiile lui Mihu Vulcănescu, *Zăpezi fără întoarcere* este o elegie pe tema scurgerii timpului, a motivului «fugit irreparabile tempus»: «Au fost, pesemne, ape ne-mblînzite/ cu vremea lunecînd în luciul lor/ și sălcii fost-au, rătăcind uimite/ în apa strînsă-ntr-un bătrîn ulcior// nici nu mai știu cînd am uitat să fiu/ copilul cu păr negru, fără grije/ cînd, strîns la tîmple, părul argintiu/ războinic s-a ivit, în albe schije// pe drum pierdute, sub tăceri uitate/ supuse-n nestatornică prefacere/ aripi călătoresc, îndurerate/ zăpezile, zăpezi fără întoarcere». Sensul cel mare al cărții este implicat, de fapt, în dialogul iubiților, mai toate poeziile fiind, cum s-ar spune, «de dragoste». În tensiunea comunicării, a căutării celuilalt, se pun întrebări și se întîmplă tragedii, privite cu detașare clasică, umbrită de melancolie și transcrisă într-un vers armonios și pur. Mi se pare că poetul a găsit acum soluția artistică cea mai convenabilă temperamentului său, orchestrînd instrumente mai puțin numeroase decît în volumele anterioare, cu acorduri mai precise, în care se simte partitura inspirată a unei viole da gamba.

Nicolae Dragoș este capabil de nuanțe, înscenîndu-și sentimentul, ca un autor de teatru. Dealtfel, decorul este sugerat de «cutia cu iluzii»: «întreaga seară-n haine somptuoase/ privirea prin castele ne purtase/ tînjeam din straturi, sub fereastra joasă/ visînd cu mersul ei de-mpărătească// în ochi vremelnici, adumbriți cu vise/ lumina tandru adormise// ...desprinsă-acum, din taine și orgolii/ din haine-mpărătite de cuviosae molii// răpită din atlazuri, trădată nevederii/ destinul amurgindu-și, împărăteasa serii// după perdeaua grea, de catifea/ cu ochi avid de viață ne privea». Folosirea distihului accentuează aerul de solemnitate, caracterul de ritual, integrat în teatru, care de asemenea se bazează pe o convenție, pe succesiunea unor momente trăite colectiv. Poezia mi s-a părut remarcabilă, și nu cunosc în literatura actuală alte versuri care să plece de la minunile închipuite ale scenei, transferîndu-le înțelesul pe un plan mai larg. Doar un poet mai puțin discutat, Aurel Gurghianu, ignorat pe nedrept, a folosit cîndva mirajul dansului și «înfățișarea fără chip» a celei care joacă roluri pentru a exprima o gamă largă de sentimente, de la tandrețe pînă la regret și la cîmîie imprecații. Pentru Nicolae Dragoș, lumea însăși este o scenă și putem bănui că hainele somptuoase din primul distih semnifică masca ipocrită a codului, iar ochiul avid înseamnă sinceritatea liminară a vieții. Oricum, putem citi poezia în acești termeni, saltul este cerut de însești alunecările gîndirii poetului, tot mai ambițios și mai rafinat în simbolistica lui. În altă parte, *Drama prințesei blonde* este tocmai revenirea la realitate, pierzînd avantajele jocului și strălucirea dată de luminile rampei: «Era ca o minune sub zăpadă/ jertfindu-se luminilor, să vadă// glasul turna în ochi licori de vin/ spada privirii lumina un crin// prea beți de toate și uitînd de noi/ la-ndemnul ei urcam printre eroi// trăiam din veacuri vieți necunoscute/ împodobiți în gîndurile-i mute// uram monarhi, visam timid prințese/ rătăcitori pe drumuri ne-nțelese// la semnul ei, hipnotic, printre ziduri/ de vechi cetăți, ne ascundem sub riduri// împovărate inimi cu taine și elanuri/ le hotăram să piară după șoptite planuri// drama prințesei blonde, cu părul despletit/ era, în giulgiul serii, un strigăt de cuțit// și taina ei, și mai cu seamă jalea/ ne-a luminat întreaga seară calea// .. dar cînd în sală s-a făcut lumină/ pe trupul viu de Ană Karenină/ cădea cortina ca o ghilotină». Se află aici credința în *jocul secund* al artei, elogiul visării și al frumuseților artificiale. O poezie de antologie este *Noaptea de pe urmă a cerbului,* care face de asemenea apel la motivul vieții transformate în artă, în alcătuire frumoasă, de multe ori antagonică purtătorului: «Pădurea tace Lacurile tac/ e noapte grea în trunchiuri de copac// stele-n cer nu-s, în ierburi vînt/ pădurea zace-n liniști, somnolînd// învesmîntat cu noapte, Domnul Cerb/ își teme rămurișul lui superb// al pîndei arc se umilește-n trup/ din depărtare urcă pași de lup// nălucă-i prin pădure, împăratul/ să-și apere coroana și-noptatul// pasul e sprinten dar cărare nu-i/ arbori potrivnici curmă zborul lui// printre stejarii răsăriți în cale/ nu-și poate duce ramurile sale// podoaba vieții, sceptrul lui de rege/ pasul nu-i lasă liber, să alerge// prin vechi hățișuri, umilindu-și herbul/ cutremurat își frînge pasul cerbul// ochiul uimit adoarme, și inima vioară// să nu jignească-n arbori măreața lui comoară// vin lacomi lupii ...totu-i fără rost/ bătrînul cerb e numai cel ce-a fost». Cerbul moare pentru că nu vrea să-și rupă podoaba în care și-a sublimat existența și care se încurcă în obstacolele arborilor, împiedicîndu-l să fugă. Mutatis mutandis, este o împrejurare asemănătoare cu cea din *Albatrosul* lui Baudelaire, cu o insistență pe rezistența elementului exterior, a ambianței limitative, provenind mai puțin din legea interioară a poetului, cît din opacitatea «copacilor».

Ciclul *Catedrală îngenunchează* evidențiază melodia tristă, prezentă pînă acum în contrapunct, suprapunînd aniversarea iubitei cu moartea unui om apropiat și ezitînd între cele două extreme, între afirmarea liberă a vieții, prin dragoste, și negarea ei. Poetul este mai puțin sensibil de fapt, la fenomenul morții, cît la decorativul ritualului ce pecetluiește extincția. În «parodia de catedrală» a crematoriului ai cu adevărat imaginea morții, într-una veritabilă continuă existența, într-o altă viață, iar durerea este produsă de acuitatea despărțirii, fără a realiza pînă la capăt gîndul unei dispariții definitive. *Catedrală îngenunchează* este elegia unei lumi fără escatologie, cenușie, din care a dispărut «sentimentul tragic al vieții», una din coloanele afective ale umanității.

După *Moartea calului troian* și *Coloană de-a lungul,* Nicolae Dragoș și-a distilat poezia, iar *Zăpezi fără întoarcere* este deja cartea unui artist matur, fără multe ezitări, pe linia lui Bolintineanu, revalorificînd posibilitățile distihului și ale epicii poetice, în sonuri adesea memorabile. Stridențele depistabile pe alocuri se datorează mai ales căutării unui vers de efect, a forțării expresiei, cînd i se potrivește atît de bine poezia melodică și de atmosferă, de factură tradițională.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

CENACLUL FLACĂRA

Luni 17 septembrie, se va deschide **Cenaclul Flacăra.** În programul cenaclului: literatură, plastică, muzică. În numărul viitor, vom anunța și numele membrilor fondatori ai cenaclului. Ce putem spune de pe acum e că ei vor fi personalități reprezentative din toate generațiile, ale vieții noastre culturale și artistice.

ancheta noastră

poeți la al treilea volum

Fiecare carte de versuri are istoria ei în creația unui poet. Fiecare adaugă alte semnificații la autobiografia lirică a autorului ei. Inițiind această anchetă cu privire la «al treilea volum» ne-am gîndit că el ar putea fi un test, ar putea prezice o maturitate lirică. O carte e totdeauna o speranță, un semnal. Ea poate confirma împliniri și nega aspirații.

Deschidem acum dezbaterea urmînd ca în numerele viitoare să publicăm și alte opinii.

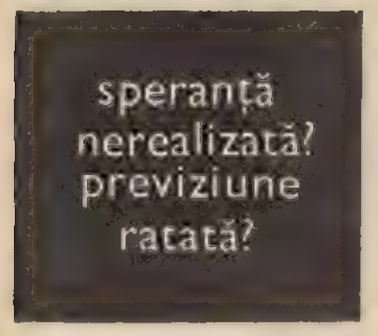

Premisele pe care le ghicim — și adesea le auzim formulate direct, nu doar de critici literari, ci de cititori sau oameni din sfera culturii, iar adesea, mai cu seamă, de aceste două categorii din urmă — ar suna (interogativ) cam așa: După al treilea volum de poezii, unui autor putem să-i pretindem, sau trebuie să fie poet în toată puterea cuvîntului, recunoscut și cunoscut? Dacă la al treilea volum nu e încă un astfel de poet — mai e cu cale să i se publice veleitarului vreun volum? Nu este el o «speranță» nerealizată? O previziune ratată?

O critică expertă, și deci categorică, dă lesne acestui fel de poezie numele de maculatură; semnatarilor volumelor — calificarea *de impostori*. «Maculatura» și «impostura» sînt cele două vocabule cu care un critic — nici el afirmat și confirmat după zece articole sau după două volume — rezolvă sub raport estetic judecățile de valoare. Se va observa însă că al doilea termen aparține altei zone de manifestări omenești, nu estetice. Întrebarea ar fi de ce poate fi impostor *un tînăr, sau unul care nu mai e tînăr, încercînd* să scrie poezii și izbutind numai parțial sau deloc? De ce ar fi impostură un volum mediocru, fie el și al treilea în palmaresul unui autor?

Dar să revenim la tema strictă a acestui articol și la primele două întrebări — premise. Aici exemplele sînt concludente. Arghezi, la al treilea volum de poezii, era marele Arghezi, încă de la al doilea (Flori de mucegai) și chiar de la primul (Cuvinte potrivite); Blaga la fel, de la al doilea (Pietre pentru templul meu) și chiar de la primul (Poemele luminii); tot așa Goga, Minulescu, Bacovia; Eminescu n-a ajuns să-și tipărească sau să i se tipărească nici al doilea volum în timpul vieții — era poetul național de la primul; Labiș nu l-a mai scris pe al treilea — a intrat în istoria literaturii numai cu două, la 21 de ani; la fel Cîrlova, autor a numai 5 poezii; la fel Mihail Săulescu care a murit (pe front) în anul cînd i-a apărut al doilea volum de poezii.

Și atunci, dacă e atît de greu de dat verdicte precise, ce putem spune: - sînt sau nu sînt poeți autentici semnatarii de mai jos a trei volume de poezii? - (înșiruirea e alfabetică): Grigore Arbore, Ion Chiriac, Vitalie Cliuc, Ioana Diaconescu, Petre Ghelmez, Ovidiu Hotinceanu, Nicolae Ioana, Ion Iuga, Vera Lungu, Dimitrie Raichici, Doina Sălăjan, Radu Selejan, Cristina Tacoi, Mihai Ursachi, Aurel Zăinescu.

Sînt, mai sus, înșirate 15 nume, implicînd patruzeci și cinci de volume. Împrejurarea face, datorită îndeletnicirii sale de editor, ca semnatarul rîndurilor de față să știe că mai mulți din cei menționați (Petre Ghelmez, Nicolae Ioana, Ion Luca, Mihai Ursachi, Aurel Zăinescu — și nu numai ei) au în curs de apariție apropiată încă un volum poetic care poate că pînă la publicarea rîndurilor de față a și apărut. Lui, semnatarului acestor rînduri, pe a cărui masă de editor au trecut cel puțin jumătate din cele 45 de volume, numele citate îi vorbesc mult și foarte mult. Știe evoluția multora, a citit cu atenție mai multe dintre cele 45 de volume în timp ce ele se constituiau, le-a cunoscut în faza de laborator, în mai multe variante, știe mai amănunțit decît foarte numeroși critici (și, în orice caz, decît foarte numeroși cititori) ce a fost sădit în acele volume și în poeziile lor. Pentru el deci toate numele citate aparțin poeziei. Cît de mult vor dura ele în literatură? E greu de spus. Sigur e că unele vor dura mai mult, altele mai puțin, după legea acestei arte.

Însă *acum*, la al treilea volum al lor, sînt, cu certitudine prezențe în poezie, care trebuie urmărite, care de pe acum aduc voci distincte pentru cine vrea să le descopere. Iată, cel mai nou volum al Doinei Sălăjan e la foarte mare distanță de «*Confidențele*» debutului — și acelea, vădind o înzestrată poetă: cu atît mai mult cel de acum, care este *una din aparițiile* poetice de certă valoare ale ultimilor ani. Tot astfel, «*Auguraliile*» lui Grigore Arbore definesc omul dintre profilurile de o incontestabilă pregnanță ale generației care nu mai e debutantă, dar e încă tînără; «*Cîntecele și descîntecele de piatră*» ale lui Radu Selejan se disting printr-o aleasă valorificare a folclorului, în stampe moderne; poezie autentică aflăm și în volumele «*Alexandros*» de Vera Lungu, «*Geneza luminii*» de Vitalie Cliuc, «*Cămașa de apoi*» de Ovidiu Hotinceanu (au fost citate numai volume apărute la «Cartea românească», trecute pe sub ochii... editorialî ai semnatarului acestor rînduri și cunoscute de el nu doar în litera, dar și în procesul alcătuirii și definitivării lor, nu o dată foarte agitate!)

Deci al treilea volum al acestor cincisprezece poeți este legitim, el reprezintă valori, însă și trepte spre următoarele care vor putea valorifica superior un drum parcurs, în cîteva cazuri de zece ani, și cel puțin în două, de aproape douăzeci. A rămîne sau a intra în istoria literară e și o chestiune de editare, de circulație în librării, mai e și o chestiune de obișnuință a cititorilor din două-trei generații succesive, de atenție și receptivitate a criticii. Mai trebuie spus că acest *volum al treilea*, în fiecare caz, nu putea apărea așa, dacă nu erau celelalte două anterioare, deci ele justifică toată investiția de pînă acum.

Mihai GAFIȚA

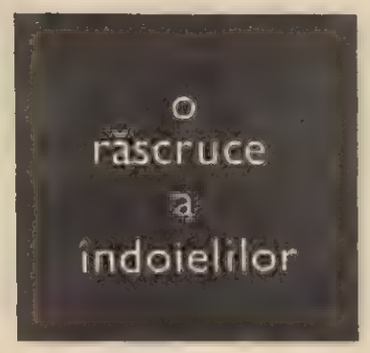

Ce semnificație poate avea a treia carte pentru un poet? Evident că, dacă nu ne lăsăm conduși de proverbul «Alle guten Dinge sind drei», care la un personaj al lui Caragiale devine și «Alle guten drei Dinge sind vier», mai nici una cu posibilitate de generalizare, a treia carte este... a treia carte, cu nota ei particulară de la caz la caz, și doar o dorință excesivă de a pune fiecare lucru într-un tipar simbolic ne poate face să ne gîndim la legarea ei de un destin mai mult sau mai puțin colectiv. Așadar, prima carte e cartea debutului, a doua ar *urma* să fie a confirmării, a treia a maturizării, împărțire de funcții pe care oricine o acceptă, firește, numai cu o bună doză de umor. Umor pe care, se vede treaba, îl au unii editori de poezie, din moment ce acordă șanse, cu mare largheță, multor poeți la care nici debutul n-a fost confirmat ca lumea, tocmai, probabil, pe temeiul sporului calitativ prin acumulări cantitative. Că nici o clipă nu e vorba de vreo *maturizare a autorului*, decît biologică poate, asta e o altă problemă.

Revenind însă la lucruri ceva mai aplicate, observăm că, îndeobște, poetul modern a încetat să mai fie autorul unei singure cărți de fulgurantă apariție. Pentru el, carte a devenit Cartea, cu majusculă, însemnînd opera spirituală ca atare, care învinge «hazardul cuvînt cu cuvînt». Distanțarea de hazardul inspirației, înțelegerea, dimpotrivă, a liricii ca rezistență și ca muncă metodică, de laborator, a atras și ideea operei, edificată arhitectonic prin dispunerea ordonată și nuanțată a intuițiilor. Poetul modern e dublat, în genere, și de un teoretician al versului și al literaturii, care simte nevoia să-și explice și să-și exemplifice conștiința artistică. Cu toate acestea, semnificația cărții de debut n-a dispărut și referindu-ne doar la literatura română putem spune că numai un mare poet ca Macedonski și-a permis să debuteze insignifiant, cu *Prima verba*, în 1872. Astfel, o carte de debut e în măsură, de cele mai multe ori, să ne vorbească de destinul literar al autorului. Surprizele nu sînt *excluse, dar provin îndeosebi la scriitorii* ce redebutează în alte genuri. Mi-ar fi greu, de aceea, să dau exemple, pe moment, de poeți care, nebăgați în seamă la primul volum, s-au revanșat cu a doua sau chiar a treia carte, sărind în primele rînduri de creatori lirici. Mai degrabă îmi vin în minte nume care după un debut excelent primit nu l-au mai confirmat pe urmă ori s-au împotmolit într-o manieră excesivă. Semn, de fapt, că însăși valoarea cărții de început a fost mult exagerată. Literatura, din fericire sau din păcate, nu prea e domeniul salturilor.

Dar dacă ne amintim de faptul că există poeți-autori a trei volume și drumurile lor seamănă tot cu o răscruce de îndoieli, nu știu de ce nu ne amintim, măcar din cînd în cînd, de adevărații industriași ai versului. Într-o necunoaștere generală, cu o precizie de metronom, ei mai adaugă o goală bătaie vanelor anunțuri anterioare. Numai răsfoind un dicționar de literatură contemporană *ori o bibliografie*, realizezi *cu uimire* că un Nicolae Neagu, un Al. Jebeleanu, un Haralambie Țugui ș.a., ș.a. au ajuns, deja, la cinci-șase cărți publicate. Să ne închipuim că vor continua în același ritm și de pe soclul «operelor» lor, îndemnați de numărul cărților, se vor uita de sus la poetul care intră în literatură cu un volum de excepție.

Dan CRISTEA

Gh. D. CONSTANTINESCU

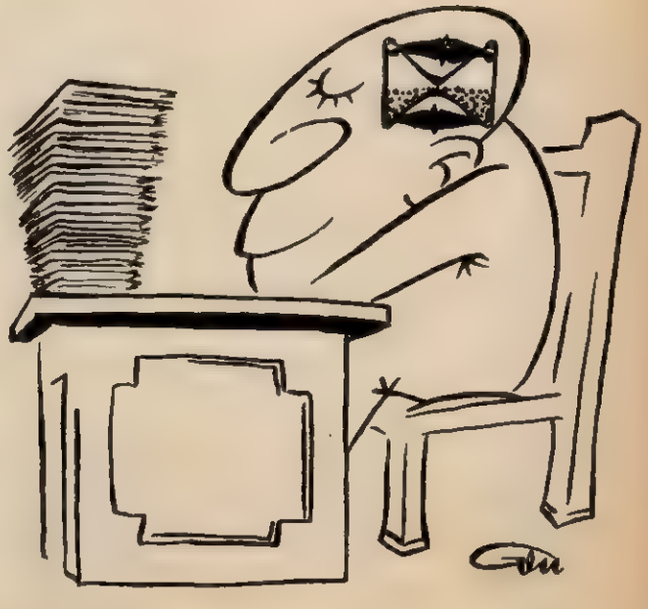

Exclusivitate «Flacăra»

o fostă răzbunătoare: diana rigg

Explicația autografului: nemaifiind atît de ocupată cu televiziunea, Diana Rigg a învățat, între timp, cîteva cuvinte în limba română, cum ar fi «pentru cititorii Flacării», cărora le transmite «cele mai bune urări».

În Londra plină de vedete, staruri și capete de afiș, Diana Rigg ocupă un prim loc în top-ul preferințelor. Mă îndreptam spre cabina ei, în pauza «Mizantropului», gîndindu-mă ce ascensiune fulgurantă a realizat cîndva interpreta a Cordeliei pe care am văzut-o și noi la București în urmă cu cîțiva ani, în memorabilul *Rege Lear* al lui Peter Brook. La bătrînul Old Vic, venerabilul Teatru Național englez, Diana Rigg joacă în această stagiune «en vedette»: ea este Lady Macbeth, o stranie și fragilă doamnă, ascunzînd sub înfățișarea-i plăpîndă o voință de oțel, alimentată de obsesia demență a puterii. Și tot ea este strălucitoarea Célimene, o superbă, cochetă și contestatară fată din Parisul anilor 1970, în viziunea originală și contemporanelizată a dramei «Mizantropului».

În fața ușii mi-am amintit de simbetele noastre petrecute cu faimoșii «Răzbunători». Desigur, n-ați uitat-o pe frumoasa Mrs. Peel, imbatabilă la karaté, cea care arunca atît de grațios ba cizma, ba garoafa în onorabilul John Steed.

— Diana Rigg, pe cine să abordez: pe interpreta rolurilor clasice sau pe fosta «Răzbunătoare»?

— Dacă rămîne la alegerea mea, prefer prima ipostază. Mă veți întreba de ce. E drept că televiziunea îți aduce faimă, publicitate, plus mîngîierea că, oricum, rămîi în memoria peliculei. Și totuși suprema bucurie pentru mine rămîne emoția vie din scenă, clipa irepetabilă a unui gest, a unei intonații, prezența oamenilor...

— Atunci, viitorul rol în teatru?

— *Fedra* de Racine. Precum vedeți, rol clasic, deși comportamentul, sentimentele sînt ale zilei de azi. Cu aceeași echipă cu care am lucrat «Mizantropul», adică regizorul John Dexter și autorul traducerii adaptate, Tony Harrison, vom încerca să-l impunem pe Racine — așa cum am izbutit cu Molière — în opinia publică engleză!

Soneria de culise izbucni prelung și se auzi o voce imperativă: «Miss Diana Rigg, în scenă!» Spectatorii (care cu greu dobîndiseră biletul) își reluaseră locurile, așteptînd cu nerăbdare reapariția ei după antract. Diana Rigg a mai zăbovit o clipă, cu gîndul la un alt public ..

— Am niște amintiri foarte frumoase despre România. Aveți un public extraordinar și un teatru de o înaltă calitate. M-ar bucura să revin în țara dumneavoastră.

Mi-am luat rămas bun. Célimene intra în scenă, triumfătoare, într-o rochie lungă, din rețea aurie. Mi-am amintit cît de feminin era insolitul gest din pregenericul «Răzbunătorilor», cînd Diana își îndepărta, cu revolverul, o șuviță de pe frunte... Și m-am gîndit că un artist autentic nu se poate dezmînți în nici un rol, nici măcar în serialele comerciale ale televiziunii. Dar ferice de cei care îl pot vedea pe scenă, oficiind, adică pur și simplu jucînd...

Mira IOSIF

cine, ce, unde, cînd?

● **Departe de Tipperary** continuă seria filmelor de evocare a evenimentelor istorice începută de **Cu mîinile curate.** De data aceasta regizorul este Manole Marcus, pe care l-am întîlnit pe genericul **Puterii și Adevărului** și al **Conspirației**, iar scenariștii, tot cuplul Titus Popovici, Petre Sălcudeanu. (Vom reveni)

● Regizorul sovietic Iuli Raizman lucrează în prezent la **Vizita de curtoazie**, film în care interferează cu fantezie universul a două epoci istorice — cea antică și cea contemporană. Interpreți: Liubov Albitskaia (în fotografie), Boris Goussakov, Alla Demidova.

● Cel de-al 26-lea film al lui Louis de Funès se intitulează **Aventurile lui Rabbi Jacob** și este, bineînțeles, tot o comedie în regia lui Gérard Oury **(Creierul).**

● **Edith Piaff** va fi întruchipată pe ecran de Brigitte Ariel, în filmul lui Guy Casaril, **Piaff.** Un eveniment așteptat

● **Alain Resnais** pregătește un nou film al cărui erou va fi un celebru escroc din secolul trecut — Stavisky. Jean Paul Belmondo a acceptat rolul principal, și alături de el va mai apărea și Charles Boyer.

privilegiul de a participa în prim plan la istorie

cartea de film

Ar fi, și este, un drept al fiecăruia acela de a participa la istorie. Dar puțini sînt cei care transformă această posibilitate în virtute, mai ales atunci cînd prin intermediul cinematografului șansa se transformă pe neobservate într-un privilegiu.

Lillian Gish, chiar dacă prin împlinirea destinului ei artistic a beneficiat de acest avantaj, pare a nu-l fi observat niciodată. Serioasă, atentă și fragilă, muncind «cu ochelari de cal în fața greutăților», actrița își povestește viața cu un deosebit respect pentru oamenii întîlniți de-a lungul carierei sale. Iar cînd aceștia sînt, așa cum ne anunță încă din titlu, în primul rînd «Domnul Griffith» și apoi ceilalți, de la Scott Fitzgerald și pînă la unul dintre președinții Statelor Unite, ei bine, din nou am fi tentați să o credem protejata zeilor.

Dar, în memoriile Lillianei Gish găsim mai mult marea știință de a fi asimilat prin muncă lecția unui om de geniu, David Wark Griffith, decît intenția de a se face ea însăși cap de afiș. Dealtfel, materialul epic (stăpînit, în colaborare cu Ann Pinchot, bine, cu haz și cu precizia detaliului) acordă o mare importanță epocii de naștere a cinematografului, perioadei cînd acesta nu devenise încă o afacere și cînd cei «care lucrau cu Griffith se devotau cu trup și suflet filmului în curs de realizare. Nici un sacrificiu nu era prea mare pentru a pune la punct filmul așa cum trebuie, pentru a-l realiza cu acuratețe, adevărat și desăvîrșit. În mintea noastră noi nu eram importanți; *numai opera avea importanță* (s.n.). Griffith era însuflețit de aceeași convingere; *«nu persoana lui, ci filmul conta»* (s.n.)

Minunată lecție nu numai de modestie, ci și de ireproșabilă ținută morală a artistului, la care nu ar fi rău să mediteze mai îndelung regizorii noștri contemporani, în timp ce admiră și învață din «Drumul spre Vest», «Nașterea unei națiuni», sau «Intoleranță»; se pare că filmele fiind făcute de oameni, aceștia trebuie să aibă ceva de spus cu adevărat, ca să reușească autentica operă de artă, ne amintește Lillian Gish prin povestirea tumării filmului «Sora albă».

Lillian Gish a învățat de la Griffith «esența neprihănirii — puritatea și bunătatea îmbinate cu noblețea minții, a sufletului și a trupului» și a înțeles că «numai cîrmuirile și hotarele se schimbă, dar neamul omenesc rămîne același», demonstrîndu-ne astfel cît de puternic poate fi acest crez transpus în viață cu sinceritate. Forța și vitalitatea deosebită a acestei antivedete din convingeri morale și nu publicitare, se datoresc fără îndoială și nobleței drumului artistic dezvăluit de domnul Griffith.

Păstrînd o permanentă și inteligentă detașare de evenimentele la care este implicată, Lillian Gish realizează mai mult decît o carte de memorii, realizează o parțială istorie a nașterii și dezvoltării cinematografului (cartea poate fi folosită cu succes și pentru referiri de specialitate), dar mai ales povestea generoasă, demnă și tragică a unui mare creator — David Wark Griffith.

Rodica POP

Din fire de tei, cojite de pe carnea copacului, pornind de la tradiția și motivele covorului românesc, artista decoratoare Maria Văgîi țese o tapiserie de mare rafinament și modernitate, ca această lucrare inspirată din folclorul plastic al Săpînței maramureșene.

poluarea folclorului (XXIV)

iureș românesc la lausanne

Era cu cîteva zile înainte de săptămîna serbărilor consacrate cetății.

Mese lungi se întindeau de-a lungul străzilor. Se pavoazau casele cu imense drapele purtînd emblemele breslelor din evul mediu, ale diferitelor organizații sportive, ale localităților din canton. Se întindeau deasupra străzilor ghirlande de lampioane.

La cinematografe, la teatre, peste tot, intrarea este gratuită. Numeroasele grătare care frig cîrnații, reprezentînd specialitățile culinare ale diferitelor regiuni, aduc a înmiresmat de bîlci românesc. În piețe publice, la sunetele unor celebre formații de jazz, într-o atmosferă de destindere și bunăvoie generală, mulțime pestriță de tineri și vîrstnici dansează zgomotos. Acest decor a servit drept fundal unei bucurii neașteptate pe care am trăit-o și pe care mă tem că nu voi fi în stare să o descriu în toată plinătatea ei. Într-o seară, obosit, mă pregăteam să mă desprind din acest vîrtej. Deodată tresar. În mulțimea ce se ciocnește și înaintează fără țintă, zăresc o imagine dragă: o pălărie cu pene de păun, pălăria flăcăilor jucători năsăudeni. Deschid ochii mari; la doi pași, capul expresiv al unei fete împodobit cu maramă oltenească. Visez? Nici vorbă: flăcăi, fete de la noi. Cum oare au ajuns aici? Știam pe de rost echipele străine ce figurau pe program, nici vorbă de români. Intru în vorbă: «Junii Sibiului», ansamblul folcloric al sindicatului Uzinei de piese auto-Sibiu, invitat de o asociație franceză («Amicale folklorique internationale») se afla într-un lung turneu în Franța. Într-o zi de odihnă au hotărît să ne reprezinte și la sărbătoarea orașului Lausanne. Așa i-am întîlnit. Mă aflam pe impunătoarea piață a castelului (Place du Château). În mijloc era improvizată o mare scenă, ca un ring, despărțită de public prin funii groase. Fiind ora înaintată, piața, puțind adăposti cîteva mii de persoane, începuse să se golească. Lumea se îndrepta spre locurile de dans. Tocmai atunci am marea surpriză să-l întîlnesc pe dirijorul Paraschiv Oprea, pe care l-am văzut ultima oară la festivalul «Maria Tănase», la Craiova. A acceptat conducerea artistică a ansamblului.

— Sîntem obosiți, ne spune, am avut numeroase spectacole în Franța, la distanțe mari, am străbătut pînă acum peste 5 000 de kilometri, iar acum urmau să se urce pe scenă. Nu prea e prielnic timpul, e ora întîrziată, spectacolul nu fusese anunțat. N-am vreme să mă frămînt prea mult; minunata stație de amplificare anunță intrarea în scenă a echipei românești. Prea puțini rămîn în jurul scenei. Dar... Strigăte voinicești despică văzduhul. Strigăturilor jienești ale bărbaților le răspunde grupul femeilor, completînd melodia de joc a orchestrei, compusă din instrumentele caracteristice muzicii noastre populare. În public se produce rumoare. Cei care coboriseră treptele marii piețe se reîntorc. De pe toate străzile năvălesc oameni pe măsură ce jocul prinde viață. Mai iute, încă mai iute. Învîrtindu-le pe sub braț, flăcăii schimbă fetele cu o îndemînare uluitoare. Vîrtejul de pe scenă se transmite în public. Privitorii îngroașă rîndurile. Dau buzna unii peste alții. Întreaga piață a reînviat. Din ochii jucătorilor scapără lumină, picioarele frămîntă scena în ritmuri puternic sincopate. Unde e oboseala celor 5 000 de kilometri? Cîtă energie risipesc acești jucători stăpîniți dintr-o clipă în alta, parcă de puteri supranaturale, dăruindu-se trup și suflet jocului. Ochi, mii de ochi urmăresc vrăjiți dansul românilor. După prima suită, ropotele de aplauze se dezlănțuie însoțite de țipete, fluierături, bătăi din picioare. Luați prin surprindere, spectatorii entuziasmați prelungesc puternicul efect al jocului. Nu mai recunosc publicul. Cîntecul, jocul nostru i-a transformat cu desăvîrșire

Hari BRAUNER

Paris, august 1973

cronica tv

«vedete» cu duzina

În «Seara pentru tineret» (30.VIII. ora 20.05, program 1), un material intitulat «Viața mea e muzica» (Anca Arion) în care aspiranții la gloria muzicii ușoare își dădeau în petic sub ochiul nemilos al aparatului de filmat. Naivitatea își are farmecul său indiscutabil și nici unul dintre cei care mimează cu o credulitate soră cu ignoranța o posibilă celebritate nu scapă de ridicol. Oameni în toată firea, înarmați cu pletele și cu chitarele de rigoare, concurenți ai unui concurs de muzică ușoară «Lotca de aur», sînt interogați la modul cel mai serios despre felul cum înțeleg ei să devină cîntăreți. Luați în «serios», aspiranții răspund serios că nu pot renunța în ruptul capului la muzica ușoară, mai degrabă renunță la orice: mamă, tată, meserie, orice, nimic nu le este mai apropiat de suflet decît «cia-la-la». Visează muzică ușoară, cîntă muzică ușoară și prin somn după cele 18 ore de muncă... la chitară, exersează deci, fără încetare pentru a scoate maximum. Muzica grea, clasică îi enervează, n-o înțeleg și nici nu au nevoie de ea, închid aparatul. Note nu cunosc pentru că le ajunge urechea, pasiunea și «munca» lor fără odihnă. Termină școala comercială și este așteptat la post dar el, nu se duce, de ce să se ducă cînd este un institut de teatru? Acolo nu se cîntă dar e bine să ai o diplomă de artist. Dar iată-i la lucru: este greu de descris asonanțele, modestia vocii cu care vor să cucerească scena, gesturile stîngace, frînte și bolnave cu care vor să dea expresivitate melodiei. Să nu mai vorbim de mimică, de trăirea lăuntrică, de felul propriu, personal, de a reda conținutul cîntecului. Totul este o parodie de care nu știi dacă trebuie să rîzi sau să compătimești. O, nu, nu pot fi împotriva pasiunilor, aspirațiilor temeinice, nu pot fi de acord cu cei care vor de la un începător performanțe imediate. Nici nu spun că muzica ușoară nu ar merita să aibă martirii ei, spun însă că totul trebuie să aibă o limită. Limita bunului-simț. Un telespectator care nu se sfiește să-și dea numele (C. Macovei) nu este de acord nici cu mine și nici cu astfel de «umori»! „Ce rău au făcut băieții dacă s-au prezentat la «Lotca de aur»? Să încerce, dacă nu încearcă de unde să știe că sînt proști? Sînt și dintre cei consacrați care nu ne plac și dacă i-am întreba ce și cum n-ar fi și ei ridicoli? Și ei spun că nu pot fără muzică ușoară. Se poate ca din unul care-i caraghios acum să iasă o vedetă mîine-poimîine. Mai știi..." Se poate, totul se poate dacă ai din ce. Dacă este stofă, care va să zică. Personajele Ancăi Arion nu aveau stofă pentru... vedete. Erau niște aspiranți de duzină. Dar, vorba telespectatorului Macovei. Mai știi?

P.S. Cînd e vorba de Sucă nu sînt contradicții. Are Sucă așta un succes la public... Așta vedetă! Chiar dacă întîmplările sînt aceleași de fiecare dată, Sucă, în gura actorului, Amza Pellea, este în premieră. La albumul duminical din 2.IX. ora 13,15 Sucă a adus umorul sănătos, exploziv, poanta bine plasată reușind să se impună în fața «comicilor» de meserie care... bîjbîie. (Cine a văzut «invitații» studioului 3 — Scena nocturnă cu Ovid Teodorescu și Vali Voiculescu-Pepino știe la ce mă refer.)

Coman ȘOVA

investiții pentru o românie modernă

după o călătorie de mai bine de o oră

După o călătorie de mai bine de o oră, nu lipsită de anumite peripeții — notez așteptarea unui inexistent *aptzeci barat*, undeva la capătul Militarilor și un slalom prelungit printr-un cîmp presărat cu tot felul de șantiere de care nimeni nu prea știa ce reprezintă — am ajuns, în fine la C.E.T.-Vest, mai pe românește, Centrala electrotermică Vest. Curiozitatea noastră n-avea nimic turistic, vroiam să aflăm în ce stadiu se află sus-numita centrală care la anul va asigura încălzirea cartierelor Militari și Drumul Taberei.

Așadar, stimați locatari ai blocurilor «de pe lîngă Favorit» și mai departe, fiți atenți, nu vă emoționați fiindcă, el, da, investiția merge bine, sau aproape bine, constructorul raportînd la 31 august o depășire a planului valoric cu circa 6 milioane lei.

Văd cu ochii mei cum cresc cele cinci cazane de apă fierbinte (100 G. cal/oră, fiecare capacitate), și înregistrez ce-mi spun inginerii Teodor Dumitru și Nicolae Rădoi, și-anume că lucrarea merge șnur și sînt toate șansele ca termenele să fie respectate întocmai.

Există însă o instituție care suflă și-n iaurt, am numit Banca de investiții. Lunar, inspectorii săi se deplasează pe diverse șantiere și, lipsiți de orice sentimentalism, constată riguros, cu rigla ce, cît și cum s-a executat față de termenele stabilite.

Și astfel, aflu că deși șantierul C.E.T.-Vest este unul dintre puținele unde «în general nu sînt probleme» — ca urmare evidentă a muncii constructorului, în speță Trustul energoconstrucții-București, un scurt semnal de alarmă nu este inutil să se tragă, nu de alta dar ar fi păcat ca la sfîrșitul anului frumosul optimism ce domnește azi pe respectivul șantier să se transforme în obiect de litigiu, care litigiu pentru uzul nespecialiștilor, în asemenea situații, se traduce în dilatarea termenelor «ferme» de realizare a investiției, cu mai multe luni, cu un an și așa mai departe. Fiindcă:

— s-au constatat rămîneri în urmă la structura construcții montaj, ca urmare lipsei a vreo 180 de dulgheri, zidari, fierari, betoniști etc.

— iar un cazan de apă fierbinte fiind achiziționat prea tîrziu, montarea sa a început cu mare întîrziere.

Am mai aflat că există o divergență între Centrala industrială de electronică și automatizare și Întreprinderea electro-centrale-București, în legătură cu contractarea unor piese. Să ferească Domnul să ne trezim în iarnă cu utilajele montate, mari cît casa, cărora să le lipsească manometrele, contoarele sau mai știu eu ce, fiindcă două instituții luptă steril cu hîrtii pentru a dovedi fiecare că ea are dreptate.

Nu vrem să fim pe post de Casandră, nici să temperăm frumosul entuziasm de pe șantierul C.E.T.-Vest. Mai bine însă să suflăm în iaurt cu riscul de a deveni antipatici, rezervîndu-ne satisfacția de a ne invita într-un apartament din Militari, la anul, în gerul Bobotezii, pentru a ciocni un pahar. Eventual, în cămașă.

Mihai HETCO

risipitorii

Căci trebuie să ne întrebăm ce este energia, nu numai acolo unde se produce ea, ci și acolo unde apar risipitorii ei. Dicționarul vorbește frumos despre legea conservării energiei, dar un dicționar nu la în seamă cazurile particulare de nepăsare, cînd energia este irosită. Iată, se spune în *Micul dicționar enciclopedic:* «Diversele forme de energie pot trece dintr-una într-alta în cantități echivalente (legea conservării energiei)». Dacă am lua litera dicționarului într-un sens mai naiv, ar trebui să credem că energia pe care o produce muncitorul energetician de pe Argeș este folosită în întregime, rațional, de către strungarul sau frezorul din București. Dacă ar fi să echivalăm, visători, aceste transformări ale energiei, atunci am uita de cei care risipesc energia. Gama risipitorilor de energie este foarte largă, iar uneori noi înșine devenim risipitori de energie, fără să dorim acest lucru. Pe cei care nu-mi respectă orele de odihnă sau de muncă, îi numesc risipitorul meu de energie. Este o diferență între cel care face risipă de energie din prea multa sa putere de activitate, și cel care este silit să-și irosească, din nepăsarea altora, energia creatoare. Cînd zgomotele orașului devin asurzitoare, poate că mulți dintre noi am dori să existe, chiar și așa, cu titlu utopic, o centrală de economisire a energiei omenești, și specialiști care să-i sancționeze pe cei care sînt risipitorii energiei noastre de muncă.

Căci pentru energia electrică și pentru cea termică există o asemenea centrală. Tovarășul Merișca, din această centrală, lucrează tocmai în acest sector special de economisire și raționalizare a energiei, și are destulă muncă.

— Trebuie să știți că există două categorii de risipitori. În primul rînd sînt risipitorii particulari, cei care plătesc lumina în sistem paușal. Lipsa unui număr suficient de contoare electrice ne dăunează foarte mult. Există la Timișoara o fabrică ce produce asemenea contoare, dar din numărul de 500 000, care ne-ar fi necesar, pe piața internă se livrează numai 200 000. Fără suficiente aparate de taxare ne este greu să-i impunem consumatorului particular folosirea mai rațională a energiei electrice. În multe asemenea cazuri, consumatorul particular plătește mai puțin decît consumă, iar de consumat, consumă regește!

În a doua categorie intră întreprinderile mari. Fiecare mare întreprindere are un barem maxim de consum al energiei electrice, barem calculat la început în funcție de necesitățile consumului și de cantitatea producției. Cînd o întreprindere depășește, trimestrial, necesarul de consum stabilit prin contract, *Centrala energiei electrice și termice* sesizează acest lucru, face controale inopinate, pentru a depista cauzele sporirii consumului, cauze ce decurg de multe ori din neglijențe și nepăsare. Trebuie să facem însă o distincție atunci cînd vorbim de pierderi de energie electrică. Există o pierdere firească, pierdere de transport pe rețea, dar risipa de energie, din nepăsare, nu mai este firească.

Convinși și noi că această risipă nu este deloc firească, am însoțit o echipă de control a I.D.E.B.-ului în noaptea de 31 august. Prima descindere la Uzinele *Autobuzul*. Schimburile II și III sînt extinse aici în majoritatea sectoarelor, se lucrează și noaptea în principalele secții. O nouă linie de montaj este gata de a intra în funcțiune. O primă surpriză favorabilă, luminile sînt stinse în noua hală. Întreaga uzină este luminată rațional, asta este și părerea tovarășului Jauca Modest, de la I.D.E.B. În hala de finisaj este însă mai mult lux de lumini, iar activitatea de producție nu pare a fi dintre cele mai animate. Cîțiva flăcăi își risipesc «energia», hîrjonindu-se cu niște muncitoare. Însă de acest aspect nu mai răspunde inginerul energetician Mereuță, care a raționalizat bine distribuția de energie electrică la *Autobuzul!*

Alegem apoi un alt obiectiv, destul de periferic, Combinatul de cauciuc-Jilava. Ceea ce aflăm aici este iar contrar așteptărilor noastre, dar deosebirea ține de altă natură. Halele sînt luminate insuficient, majoritatea becurilor nu funcționează, în schimb laboratorul combinatului pare o adevărată insulă luminoasă. În hale cîteva zeci de muncitori, în sălile laboratorului doar două laborante, așteptîndu-și liniștite schimbul. Undeva, o gazetă de perete, luminată și ea intens — spre regretul nostru, nu am găsit nici un articol despre economii! Poate că această grijă pentru luminare locală ar fi trebuit să se manifeste la mașini, dar, mă rog, ideea este a noastră, nu și a conducerii combinatului. Vizitînd apoi și Fabrica de prefabricate «Progresul» am putut verifica un aspect mai general. În multe hale există un defect de proiectare în ce privește iluminatul. Becuri puternice, de 400 kilowați, sînt amplasate tocmai în tavan, răspîndind în ansamblu totuși o lumină insuficientă pentru muncitorul de la mașină. Întrucît în aceste hale nu sînt instalate macarale rulante, s-ar putea aduce iluminația mai aproape de mașini, cu un minim efort, ceea ce s-ar numi, evident, tot economie de lumină. În situația de acum, cu toate că nu s-a suplimentat numărul de becuri, nu se poate spune că aceasta înseamnă economisire de energie. De la «Progresul» observăm în vecinătate, peste gard, un adevărat oraș luminos. Nu este altceva decît «Uzina de reparații» de alăturî. Încercăm să pătrundem înăuntru, electricianul de serviciu (Oprea), lipsește, a plecat din tură cu un ceas mai devreme, așteptăm să se schimbe ofițerul de serviciu, în sfîrșit, noul ofițer, maistrul Nicolae Constantin, ne conduce prin secții.

— Am eu norocul ăsta că-mi pică mereu controale de noapte! Nu demult au fost și de la Teleobiectiv, au filmat o sală goală care era iluminată și mi-au spus să sting lumina. Dar contactul era făcut cu două sîrme, nici cu întrerupător, nici nimic. Între timp s-a pus aici întrerupător, poate vreți să vedeți.

Am văzut, era într-adevăr un întrerupător montat de curînd. În multe hale se lucra intens, dar existau și jumătăți de hală în care funcționau numai două mașini. Cu toate acestea, lumină puternică, la întreaga capacitate de iluminat. Maistrul e un om energic, am avut ocazia să-l auzim împrăștiind ordine înainte de a-i spune cine sîntem.

— Poate scrieți acolo că maistrul Nicolae strigă la oameni, și-așa cei de pe aici îmi zic Vlad Țepeș! (Scriem, de ce să nu scriem, «ofițerul» ține bine uzina în mînă, păcatul este că nu toți îl ascultă.) Ne conduce prin secțiile în care activitatea abia a încetat.

— Pe aici o să vină electricianul din noua tură și o să stingă luminile, acum le sting eu, că tot vă însoțesc! (Nu avem decît să-l credem, dar parcă tot mai bine era dacă le găseam stinse.) Și luminile din exterior vor fi stinse, adaugă însoțitorul nostru, există acolo niște întrerupătoare! Hotărît lucru, maistrul e destul de încurcat, noul electrician încă nu venise. «Ce bine ar fi dacă toți și-ar vedea de treaba lor», ne spune la despărțire Nicolae Constantin. Adevărat, ce bine ar fi fără risipitori!

Dinu FLĂMÎND

Numele meu e Teodor Șuteu

— De cînd sînteți în combinat? — *Din 1957, de la terminarea facultății.* — Și director general? — *Din 1966.* — Erou al Muncii Socialiste? — *Nu.* — De ce? — *Păi,ați mai văzut vreun erou așa de tînăr?... Avem, în schimb, cinci eroi în combinat.* — Cine?! — *Păi, Maria Tănase, Aurelia Grama, Vichentie Pîcă, Gheorghe Meier, Ion Milea.* — Și dumneavoastră?... — *Eu? Steaua Republicii Socialiste România cl. a IV-a și a II-a, Ordinul Muncii cl. a III-a trei medalii jubiliare și două medalii ale muncii.* — Cîți ani aveți? — *Patruzeci, mîine.* (Adică 16 august.) — Mulți înainte — *Mulțumesc...*

Îmi absoarbe nitroglicerina

Împreună cu inginerul Leonte Stan, șeful biroului (de ce nu al serviciului?) de protecție a muncii, plec să văd. Sînt pregătit sufletește pentru o plimbare de 3—4 ore; și urmează să văd numai o parte a combinatului, fiindcă restul e prea departe... Inginerul Stan vrea să mă «ia tare». Mă duce întîi la «exploziv» miner. Secția de dozare și amestecare a «praf ului absorbant». De ce «absorbant»? Fiindcă «îmi absoarbe nitroglicerina». *Îmi* acesta mă umple de încîntare. E uman Și umanizează tot: tabloul de comandă imens care clipește întruna, fierăraia nemișcată care huruie pe dinăuntru ca o moară, praful «absorbant» care încă nu e primejdios...

Eu nu trebuie să-mi vînd marfa. Îmi e cerută

— *Noi facem nitroderivați, duroplaste, «exploziv», îngrășăminte, mase plastice termoreactive, lianți, rășini.* — Cum faceți cu materia primă? — *Nu-nteleg.* — Ceva întîrzieri din partea furnizorului... — *Ce întîrzieri? Materia primă la noi e gazul metan, apa, aerul. Iar produsele intermediare de care avem nevoie ni le facem singuri. Aducem foarte puțin de dincolo de gard. Iar în ceea ce privește partea de cercetare aplicată sau teoretică, avem laboratorul nostru. Altul habar n-are ce e în combinat. De un'să știe? Așa că numai noi putem să ne ajutăm.* — În străinătate ați fost? — *Nu. Eu nu trebuie să-mi vînd marfa. Îmi e cerută. Afacerile le facem aici. Și altfel, degeaba mă duc. Nimeni nu-ți arată ceva. Le ești concurent.* — Dar inginerii tineri, îi trimiteți? — *Da. Ei trebuie să învețe, fie chiar și mai multă teorie. Altfel, de ce? Noi n-am importat licențe. Am exportat și exportăm.* Sport ați făcut? — *Da. Planorism și zbor cu motor (pînă la comandă dublă), schi, patinaj, înot, fotbal, hochei.* — Și acum? — *Înot...* — Unde? — *Avem un bazin cu apă încălzită. Noi l-am făcut și cu U.P.R.U.C. Apoi schi și patinaj. Vara, fotbal, ping-pong.*

Nitroglicerină...

Leonte Stan, împreună cu inginerii din secția respectivă, îmi arată cum nitroglicerina, în amestec cu apa, e dusă prin conducte suspendate spre locul de fabricare a dinamitei. Nitroglicerina, galbenă și groasă, vîscoasă. La un moment dat, auzind că sînt de la «Flacăra», un maistru îmi spune: «Duceți-vă, tovarășe reporter, și peste drum, să vedeți cum arată fosta colonie a combinatului».

Și m-am dus, după-amiaza. «Nenorocire, dom'le, cu străzile astea», îmi spune maistrul. Într-adevăr, desfundate, *fără canalizare*, pline de noroi și gropi, bălți în toate părțile.

...și noroi

— Ce-i cu fosta colonie?, îl întreb eu pe Teodor Șuteu. — *Ce să fie. O vreme a fost a noastră. Era o plăcere. Aproape tot personalul T.E.S.A. locuia aici. Și mulți dintre muncitori. Spații verzi. După aia, colonia a trecut în administrația Consiliului popular. Nu știu dacă 50 la sută din locuitori mai sînt acum ai noștri. În rest, o să vedeți. Mașinile de mare tonaj au stricat drumul, gardul din beton pe care l-am pus noi s-a fărîmat...*

Paratrăsnete și liniște

Peste tot, în «cartierul explozivului», paratrăsnete. De ce? Vă dați seama, îmi spune Leonte Stan, ce ar fi dacă un trăsnet ar cădea anapoda?

Toate instalațiile sînt semiîngropate în pămînt, în sus, la fel, pămînt. Totul va fi în curînd o grădină de pomi fructiferi. Să fie frumos și bun, nu?, spune inginerul Stan. Oamenii ăștia o merită.

Intrăm. Operațiile sînt urmărite din-tr un circuit intern de televiziune. Liniște Se aude un duruit surd. Undeva există niște mașini care lucrează. Le vezi pe ecran, dar nu-ți vine să crezi că sînt undeva pe aproape.

Sectorul de încartușare, apoi cel de ambalare. Depozitul. Plecăm spre sectorul de anilină; apoi către acela de fenol, apoi către acela de amoniac, acid azotic... Drum lung. Peste tot, curățenie exemplară, mai puțin șoseaua de legătură. Întreb. Constructorii, mi se răspunde. Șoferii lor cîștigă la tonă/kilometru. Aleargă cu peste 70 kilometri pe oră prin combinat. Avem mari necazuri cu ei. Nu le putem face nimic. Avem și noi interes.

Ajungem. Conducte uriașe, încrucișate, curbate pe orizontală, intrînd sau ieșind din pămînt. Retorte din metal opac. Nimic nu se mișcă. Numai mirosul dulce (de benzen), iute și sufocant (de amoniac) și zgomotul (clocot, șuierături, boiboroseli, duduit) îți arată că se întîmplă ceva *acolo*. Și te apucă o teamă nedefinită. Poate omul să controleze frămîntarea aceea nevăzută? Poate să o stăpînească? Chiar și în conductele «tăcute», dacă îți lipești urechea de ele, auzi un clipocit. Fără viață, fără să se miște, fabrica merge, produce. Oamenii muncesc pe nevăzute. Numai niște becuri, niște cadrane...

Bacterii

— Ce necazuri aveți? — Inerente. Ca peste tot. Supărarea mea e mai mult «teoretică». Există destui care, în loc să lupte pentru a face, încearcă să justifice că nu se poate. Altfel, ce să spun. După ce ne-am rezolvat și treaba cu poluarea... — Cum ați rezolvat-o? — Idee internă. Toate celelalte erau prea scumpe. Avem un filtru biologic. Niște bazine cu pături de bacterii «nitrofage». Dar și aici am avut tot felul de necazuri. — Care?

— Hai să nu mai dezgropăm ce-a fost — Și poluarea aerului? — Sîntem în cadrul normelor.

Biciclete

Aproape toți muncitorii pe care îi văd circulă pe biciclete. În fața fiecărei clă din există un rastel. Distanțele sînt destul de mari în combinat. Și din oraș pînă în combinat — 3 kilometri. Autobuze p

Aflu că și aici sînt probleme. La ora de ieșire, pe șosea e mare înghesuială. Combinatul a făcut — și a făcut, se vede — o pistă pentru bicicliști, afară, pe șosea. Dar nimeni n-o respectă. Iar miliția nu-și dă concursul la dirijarea circulației...

La combinat se cîștigă o pîine

— Ce-mi puteți spune despre oameni. Cum umanizați mașina socială pe care o conduceți? Care sînt relațiile dumneavoastră cu subalternii? — *Cam înțeleg eu ce-ați vrea de la mine. O să vă spun așa cum e. Producția o fac muncitorii, nu alții. Cu toate astea, pentru cel din vîrf există pericolul de îngîmfare. Pînă să fiu director general am fost secretarul organizației de bază un an. După aia am lucrat în comisia economică a fostei regionale de partid. Atunci am putut să învăț foarte multe: și din realizările dar și din greșelile altora. Pînă acum cîtiva ani conducerea era o operație practic intuitivă, deci subiectivă. Apoi oamenii s-au sensibilizat și au inventat CEPECA. Bună, bună isprava asta. Dar trebuie să știi să o aplici. Înainte, degeaba le tineam muncitorilor conferințe despre importanta fenolului pentru economia națională. Dacă nu le dădeam totul «la mînă», să muncească din plin, era inutil. Și acum la fel. N-ai ce să le explici. Dă-le tot ce au nevoie. Și după aia, dacă nu lucrează, stai de vorbă cu omul; fiindcă vinovatul acum, nu mai ești tu.*

Cînd a venit povestea cu raționalizarea producției am văzut clar că la noi singura resursă e omul. Am chemat de la Academia Republicii Socialiste România un colectiv de socio-psihologi condus de profesor doctor docent Traian Herseni, care ne-a făcut o monografie foarte utilă. Așa am înțeles ce trebuie să faci pentru ca oamenii să te asculte.

Apoi mai e și o chestie de educație. De educație muncitorească. Noi ne ferim să aducem oameni din alte regiuni. Cei de aici știu că la combinat se mănîncă o pîine. De cînd au făcut ochi și și-au văzut părinții... Știți că acei proveniți din mediul rural sînt peste 80 la sută? — Formidabil! — *Da. Numai că la noi, rural înseamnă comunele de la marginea orașului. Majoritatea oamenilor de acolo lucrează la noi de multă vreme. Din tată-n fiu. Combinatul are 52 de ani de existență. Iar pe măsura ce orașul crește, oamenii se mută la oraș. Cei cu domiciliul urban, acum, sînt peste 60 la sută.* — Și totuși cum lucrați cu oamenii? *Acum cu acord global. E nemaipomenit ce eficient e! N-am prea crezut în el, la început. Acum însă... Ce să spun? Oamenii se controlează între ei, îi controlează pe mecanicii de întreținere, îmi fac mie mizerii dacă nu le dau materia primă la timp, respectă cu sfințenie protecția muncii...* — Am văzut. — *Păi sigur. La noi pe primul plan trebuie să stea protecția muncii. Altfel sărim în aer. La propriu. La propriu de tot.*

Filmul

În sala de proiecții. Mi se pune un film de reclamă. E filmul care le e proiectat străinilor interesați de afacerile cu Combinatul chimic-Făgăraș. Frumos. Deodată îmi dau seama, văzînd filmul, că n-am fost în secția de duroplaste. De ce? De ce n-a pomenit nimeni de existența ei? E în revizie — îmi spune Leonte Stan. O iau de bună. Și așa e mult și bine ce am văzut. Un alt film. De protecție a muncii. Impresionant. Accidente reconstituite. O dată la șase luni, îmi spune inginerul Stan, le proiectăm oamenilor filmele astea de protecție a muncii.

Schimbul

— De unde sînteți?, îl întreb pe directorul general al combinatului. — *Din Tîrgu Mureș. Ciudat, nu? Umbra combinatului de acolo cade în curtea casei mele. Iar la combinatul din Tîrgu Mureș e director Dorel Popa, care e din Făgăraș. Întrebați-i pe oameni unde e «la colț,la Popa», și o să vă arate o casă la o distanță de cîteva sute de metri de aici.*

Respirație

La plecare, pînă să se deschidă poarta, văd prin geamul mașinii oamenii intrînd în schimb. E ora 13. Aici se lucrează pe zi-lumină, două schimburi a cîte 6 ore. În afară de instalațiile cu flux continuu, unde se lucrează zi și noapte. Muncă grea și primejdioasă. Unul dintre muncitori are figura complet lucie; probabil o arsură. Nu e nici trist, nici vesel. Viața merge înainte. Ajung la casa de oaspeți, cobor din mașină și-mi iau la revedere de la șofer. După ce pleacă, ascult cu atenție. Într-adevăr, combinatul are o respirație proprie pe care o auzi și în somn.

Nu e nevoie de telefon

— *Nu e nevoie să mă cheme cu telefonul*, îmi spune Teodor Șuteu. *Mă trezesc imediat cînd ceva nu sună bine. Iar dacă eu dorm prea adînc, mă scoală soția mea.* — Copii aveți? — *Un băiat de 16 ani. Și el știe sunetul combinatului.* — Ce vrea să se facă? — *Nu știu încă. Om trăi și-om vedea. Deocamdată...*

Alexandru PAPILIAN

viața modernă

viteza

Toate mașinile construite pentru deplasare pe sol, în apă, în aer, merg din ce în ce mai repede. Ne grăbim. Avem mult de circulat, comprimăm spațiul terestru, vrem viteză utilitară. Dar rîvnim și la viteza fără scop, la viteza pură, la viteza de dragul vitezei. O mărturisesc raliurile și recordurile de viteză. Viteza e o aspirație, e o sursă de euforie și știm ce mare preț pun oamenii pe fiecare sursă de euforie. Viteza dă senzații, senzații puternice și noi, necunoscute în filogenia omului. Senzația de viteză e o descoperire tîrzie. Pînă acum vreo sută de ani omenirea cunoscuse doar cîteva viteze: viteza alergării individului, viteza calului, viteza schiului și cam atît. În ultimul secol omul a inventat viteze fantastice prin comparație și fantastice în sine. Mai repede e o veche obsesie servită acum cu soluții moderne extraordinare. Mai repede e un destin și un blestem. Mai repede a devenit un uluitor spectacol. Mai repede a pus pe picioare un șir de industrii. Multe milioane de oameni din lumea întreagă trăiesc de pe urma lui «mai repede». Viteza cere să fie servită și e servită. Viteza e un factor de risc, dar ne-a captivat într-atît cu deliciile ei încît riscul nu ne mai interesează. Aproape nimeni nu evită riscul implicat în propria lui plăcere. Cazuri de lașitate pentru fuga de riscul unei plăceri nu s-au prea înregistrat. Una dintre cele mai frecvente și curate nebunii este obsesia vitezei pure. Lumea vitezei pure fierbe întruna. Fierbe întruna și din cînd în cînd e îndoliată. Moare așa cîte cineva, cîte un pilot, cîte un fanatic al vitezei pure. Piloții sînt amanții vitezei. Ei supun viteza pentru noi toți. Ei o înfruntă, o cuceresc, deși nu-i vor da niciodată de capăt acesta fiind lucrul cel mai frumos care întreține jocul. Pe măsură ce cresc recordurile mașinilor pentru viteză pură, urcă proporțional și vitezele mașinilor pentru deplasarea noastră, a oamenilor obișnuiți. Viteza e ceva superb, e ca o stare de poezie, și tocmai ea starea aceasta de poezie, omoară, și omoară, în primul rînd, pe amanții ei cei mai buni, pe piloți. Are viteza o putere misterioasă îi omoară pe unii, dar nu-i sperie pe ceilalți. Fiecare pilot speră că amanta nu-l va răpune, că pe el îl va iubi alt fel, că legătura dintre ei va fi pură și cu sfîrșit frumos. De fiecare dată cînd piloții află că unul dintre ei nu mai e, se întristează, dar se și întreabă dacă omul acela n-o fi comis cumva vreo greșeală față de viteză. Față de ea. Ceva care s-o fi supărat, s-o fi îndepărtat pentru totdeauna de el. Și mereu se demonstrează că omul, nu viteza, a fost vinovat. După fiecare dispariție a cîte unui pilot viteza iese bine, cu prestigiul întărit, cum se spune, ca de la o ședință de analiză în care se demonstrează vinovăția celor dispăruți pentru vesnicie. Are nebuna farmece cu care ne înduplecă pe toți. «Bine-bine, va spune cineva, dar ne costă, ne omoară!» «Pardon — va sări un apărător al vitezei — omoară doar pe unii dintre noi». Și astfel seducătoarea este mereu achitată. După fiecare victimă lumea se întreabă ce facem cu viteza? Cum luptăm împotriva ei? Sincer să fiu, cred că nu se poate lupta împotriva vitezei pure. După curtezana asta, care ne face pe toți să ne simțim bine, vor alerga totdeauna destui bărbați cu nervii tari ca piatra. Despre cine se iubește cu viteza nimic nu se știe. Atît cît ține idila bărbații cu nervii tari ca piatra sînt hipnotizați. Atît cît ține. În memoria tuturor dispăruților din cauza vitezei pure cred și spun că nici unul dintre ei n-a urmat-o și nu i s-a supus, în primul rînd, pentru bani. Așa cum se mai șoptește prin mahalaua planetei. Și poeții primesc bani pentru ceea ce scriu, dar nu scriu pentru bani. Viteza e o stare de poezie, iar piloții cei mai hărăziți s-o simtă. Aș vrea ca piloții să subjuge, să doboare mereu viteza. Din păcate, se întîmplă și invers.

Romulus BALABAN

ce profețim, ce profesăm

a fi sau a nu fi ferm

Convingeri, argumente, fermitate — în mentalitatea unor oameni tributari blazării o asemenea relație pare oarecum revolută, valabilă numai pentru o epocă mai tranșantă, cînd opțiunile politice se rosteau în gura mare. Ba mai mult chiar, afirmarea deschisă și susținerea unor convingeri sînt puse adesea pe seama temperamentului sau a lipsei de rafinament intelectual. Mi-a fost dat să remarc nu o dată expectativa unor oameni, altfel bine clădiți în convingerile lor, motivată prin teama de a nu apărea prea bătăioși.

Fragilitatea unei asemenea reținieri, care nu are nimic comun cu suplețea omului de o aleasă cultură, este cît se poate de evidentă tocmai în raport cu pozițiile de o intransigență neclătinată ale unor personalități ilustre. Dacă ar fi să aleg din numeroasele exemple edificatoare în acest sens m-aș opri poate cu precădere la conduita morală a acelui desăvîrșit intelectual și mare om care a fost Tudor Vianu. Deopotrivă viața ca și opera sa, mărturisirile de credință probează incontestabil o virtute dintre cele mai strălucite ale personalității învățatului profesor — totdeauna convingerile sale politice, intelectuale, morale s-au întemeiat pe argumente, dar o dată formate au fost apărate cu fidelitate și neînduplecare. A fi comprehensibil, atent și receptiv la opiniile interlocutorului, deschis dialogului, nu înseamnă nici pe departe a renunța la convingerile tale atîta timp cînd toate argumentele te susțin și îți dau dreptul să te bați pentru ele.

Invocînd exemplul lui Tudor Vianu, omul care s-a bucurat de atîta stimă din partea tovarășilor săi de generație ca și a zecilor de promoții de studenți, între altele și pentru integritatea sa morală, cred că am apelat la unul dintre cele mai convingătoare argumente în favoarea militantismului etic. Înțeleg prin aceasta nu numai puterea de a-ți apăra propriile convingeri cînd ele izvorăsc dintr-o dialectică implacabilă a vieții, a științei, a marilor comandamente sociale, ci a te strădui să-i convingi și pe alții de adevărul lor ardent. Exemplul de muncă și conduită pe care-l oferim zi de zi reprezintă fără îndoială argumentul suprem în favoarea convingerilor pe care le nutrim, premisa fermității în raporturile sociale și morale în care ne găsim. Dar a te limita numai la a-ți face datoria, indiferent de ce se întîmplă în jur, înseamnă a nu ți-o face pe de-a-ntregul, înseamnă a renunța în parte la propria convingere. Autoritatea faptelor, a moralei tale desăvîrșite, îți dă tocmai dreptul de a-ți apăra convingerile, insuflîndu-le și altora, demonstrîndu-le consecințele fructuoase pentru întreaga obște ca și pentru fiecare ins în parte. Un profesor universitar îmi povestea odată că la festivitatea de absolvire a unei promoții a fost surprins de un fapt: anul respectiv își încheia studiile cu exact același efectiv din prima zi de facultate. Miracolul — căci e aproape un miracol — consta în faptul că în respectivul colectiv domnise tot timpul un ferm climat de exigență întreținut la început de cîțiva *tribuni* puternic convinși că nu numai ei, ci toți colegii trebuie să-și atingă scopul pentru care au trecut pragul facultății. Nu întîmplător am folosit cuvîntul *tribun*, pentru că, într-adevăr, pentru a reuși să convingi ți se cere nu numai crezul înflăcărat al acestuia, ci și forța lui de convingere, acea argumentație stringentă, penetrantă, ca o linie de forță magnetică.

O să mi se spună că tribunii, în sensul primordial al expresiei, erau niște oameni de excepție, niște luptători, virtute care nu poate să și-o cîștige oricine. Pînă într-un punct, observația se susține, dar oare ideile care cucerind masele devin o puternică forță materială, cum pe drept cuvînt spune un clasic marxist, nu sînt tocmai rezultatul unei maxime și colective conștientizări, al înțelegerii și trăirii unui ideal?

Un tribun sălășluiește în fiecare, trebuie să știm numai să-i dăm cuvîntul la timp și convingător, adică să-i conferim autoritatea prin fapte și argumente. Dilema lui «a fi sau a nu fi ferm» în convingerile tale, cînd acestea pot să schimbe lumea, nu există. Trebuie să ne batem.

Niculae STOIAN

reflexe

Pacea pămîntului — **de A. MIHAILOPOL**

capriciile gustului

nimicuri

E dificil de găsit un corespondent exact pentru termenul englezesc: «Gadget». Lumea l-a acceptat ca atare și, pretutindeni astăzi, «Gadget» înseamnă un obiect a cărui utilitate nu interesează, ușor procurabil, costînd puțin, care poate fi schimbat în orice moment. «Gadget» desemnează, așadar, obiectul în măsură a satisface un capriciu uman oarecare. Condiția principală a oricărui «Gadget» este lipsa lui de finalitate, sau ignorarea finalității pe care poate să o posede. Singura dimensiune acceptată pentru orice «Gadget» este dimensiunea ludică; obiectul despre care este vorba trebuie să posede semnificația unei jucării — un obiect de joc, de distracție, într-o anumită măsură. Iată-ne în situația de a discuta despre jucăriile pentru maturi. În condițiile grupului de obiecte stînd sub semnul «Gadget»-ului, «jocul» se împletește cu «lucrul serios», iar dimensiunea de jucărie a obiectului fuzionează, într-o oarecare măsură, cu celelalte elemente, pe care «Gadget»-ul, prin însăși condiția sa, le presupune. Desigur, nu se poate generaliza, dar oricum, trebuie să avem în vedere că astăzi, importante categorii umane, inclusiv în societatea noastră, se complac în a se înconjura de obiecte «Gadget». Patrimoniul fiecărei familii numără, printre altele, și asemenea obiecte a căror utilitate «nu contează», dar care totuși sînt «procurate». E greu de spus că automobilul a noi reprezintă un «Gadget». Sînt însă atîtea nimicuri pe care oamenii și le procură, numai așa, ca să existe în preajma lor. Problema care se pune în aceste condiții este aceea referitoare la poluarea spațiului nostru intim cu tot felul de prezențe care, pe lîngă dimensiunea ludică, posedă totuși și o dimensiune estetică, la prima vedere ignorată. Pe un plan mai îndepărtat, asupra sensibilității estetice a individului își spun cuvîntul formele familiare, combinațiile cromatice ce-i stau la îndemînă, proporțiile la care se poate referi. Lumea «Gadget»-urilor reprezintă, astfel, o sursă permanentă de infecție estetică. Nu e greu de prevăzut comportamentul unui om înconjurat de asemenea obiecte și influențat de asemenea obiecte, în condițiile contactului nemijlocit cu valorile artei. Ponderea principală o capătă satisfacția de o clipă, valoarea de amuzament a operei și faptul că a fost văzută. Milioane de oameni nu urmăresc altceva, chiar atunci cînd frecventează sălile de expoziții și muzeele, decît să vadă, decît să cunoască. «Am fost și acolo», «am văzut», «știu despre ce este vorba». În măsura în care la valorile spirituale ale unei societăți cineva este capabil să se refere așa cum se referă la obiectele «Gadget», rostul cultural al acestora încetează. Societatea capitalistă de consum realizează, în multe privințe, o atare metamorfoză a artei, iar strigătele cu privire la «moartea artei» în condițiile civilizației contemporane par să-și găsească aici o reală justificare. În lumina unei atare stări de lucruri devin de înțeles preocupările, care se fac pretutindeni simțite la noi, de promovare a unei arte axate pe o problematică umană majoră, implicată într-un context de preocupări sociale ce pun întotdeauna în discuție condiția umană dintr-o perspectivă superioară. În contrast cu asemenea preocupări privind rostul și destinul artei în noua societate apar însă încercările, proliferînd tot mai mult în ultima vreme, de comercializare și de promovare a nimicurilor, a «Gadget»-urilor. Cooperația meșteșugărească a infestat, practic, vaste spații sociale cu tot felul de «Gadget»-uri, ce pot fi procurate la prețuri de nimic, dar care trimit întotdeauna la noțiunea de prost-gust: brelocuri, obiecte de amuzament, jucării pentru maturi, în componența cărora cositorul reprezintă valoarea principală, înlocuit fiind, cîteodată, cu materiale plastice de calitate inferioară. Omul le cumpără și le duce acasă. Alături de celelalte elemente care-i poluează ambianța apar, astfel, și «Gadget»-urile. Nu se poate pune cumva ordine și în această privință?

Gheorghe ACHIȚEI

pe urmele unor scrisori

toate celea și ruda din focșani

«Vă aduc la cunoștință, ne scrie bătrînul Grigore Copaci, din Odobești, strada Avram Iancu 4, un caz care iese din comun. Prin ce iese din comun, veți vedea. Prin sentința civilă 2131/1972 a judecătoriei Focșani, arată petiționarul, rămasă definitivă prin respingerea recursului, soții Iordache și Florica Copaci (de ce nu i-a menționat ca fiind fiul și nora?) au fost obligați să părăsească imobilul meu, dispunîndu-se evacuarea lor. În două rînduri, executorul judecătoresc Cristian Teodorescu *a venit la Odobești spre a proceda la* evacuarea pîrîților, dar primarul orașului s-a opus, pe considerentul că pîrîta este salariată la primărie, ca secretară. Rog a convinge pe tovarășul primar Dumitru Mihai să nu se mai amestece, lăsînd justiția să aplice legea. Și miliția Odobești a pus în vedere pîrîtului să elibereze imobilul, dar acesta, bazîndu-se pe faptul că soția sa este secretara primarului, nu se sinchisește de nimeni. Văd că cel mai mare din județ este primarul din Odobești, deoarece cu bună-știință încalcă toate hotărîrile și ordinele primite.

Ajung la adresă. Casa, frumos tencuită. Curtea, cam vraiște. Moloz și grămezi de nisip împrăștiate de timp. Gard din beton, dar poarta înseamnă o sîrmă împletită ce-o poți lua în picioare. Bat, strig, nu-mi răspunde nimeni. Mă adresez vecinului Ion Teleucă.

— Nu mă bag, îmi zice acesta, în casa lor. N-or hi acas'. Dar, veți ști că n-au driept. Bieții copchii or pus casa în chicioare și-acum îi mînă să-și ieie bagaju'! A' bătrînă. Ea-i de ghinё. Le sugee!... Nu vorghește cu noi toți. Băiatu-i înhiat de mic. Și-i tare bun. Pe noru-sa, baba a băgat-o-n spital. Îi gravidă. Dar muierea aia, Dafina, știe mai multe.

— Apăi, maică, aud că se judecă, îmi spune Dafina Bodieșu, cu sfială în glas. A' bătrînă le face batjocura. Cum bea, îi gata gliceava. Băietul a făcut toate celea și-acum s-o lăsat. Dacă-l *strienesc*? L-o făcut și de rîs. Îi adoptat de la unu' din Broșteni. De cînd o-nceput a merge în picioare. Mumă-sa a plecat cu altu' la Jariștea. N-avea cine să-l caute. El îi cumînte. Nu-și pune mintea să dea în a bătrînă. O lasă să vorghească și chiar să-l pălmuiască. Casa el a pus-o la lumină. Că era o dărăpănătură. Cînd l-a dat în tribunal a încetat cu construcția. Cearta? O izbucnit chiar după-nsurătoare.

La spitalul din Odobești, Florica Copaci (pîrîta-noră) pășește grav.

— S-a împlinit termenul de naștere?

— Nu încă, apucă ea să-mi spună. Dar de ce vă interesează și de unde sînteți?

Tac. Îmi cer scuze și plec. Poate în spital îi sclipise ideea că soacra renunțase la evacuarea forțată. Și eu să i-o destram chiar atunci cînd avea nevoie de liniște?

La miliție, plutonierul Ion Itrim îmi confirmă, ca dealtfel și la primărie, că Florica nu e secretara primarului. Că nu a venit nici un executor și nici chiar bătrînul nu s-a prezentat cu hotărîrea judecătorească pentru a-l evacua pe Iordache (fiul-pîrît). De ce? Cazul nu e terminat. Fiul-pîrît a pretins despăgubiri.

La sediul C.A.P. dau de bătrîna Luxița Copaci (soacră-coreclamantă).

— Ăl bătrîn îi la stropchit, la ghie. Dar ce boală rea ai cu el?

— Îs de la București, maică, să văd *ce-i* cu necazul dumneavoastră.

— Apăi, zi așa, bre. Că ni s-o făcut inima amară, acu' la bătrînețâ.

Și coreclamanta-soacră începe a-mi durui.

— Auzi! Să stau într-o chichineață? Să rabd să mă ciocănească mereu? După căsătorie am ajuns să hiu aruncată în stradă. Și d-aia l-am dat pe mîna legii. Că dacă moare omul meu, nu rămîn pe drumuri? Unde să dorm? În grădina publică? Mai bine mă duceam cu căruța după buruiană decît să fi ajuns acolo și să-l iau de la tată-su. Cine-i ăla? Virgil Vasilache din Broșteni. O umblat din muiere în muiere și eu i-am făcut băietu' mare. M-o ofticat, nu alta. Auzi. Să ne zică el că am să vă dau o bătută de n-o să mai ieșiți din casă. I-am zis să plece ca să hie ghine. Că tot îui o să-i rămînă casa. Cui să o dau? Doar nu l-am crescut să-i zviri în lume. I-am făcut o nuntă de s-a dărăpănat tot vinu'. Ș-auzi? Acu' ea să-ncerce să mă otrăhească! Nu. Vreau să hiu deoparte. Să intru în ogradă și să hiu stăpîn în casa mea. Pe scurt, nu se poate două familii la un loc. Să hiu scuturată ca o batistă? Da văd că nu să rezolvează. Legea asta nu ne dă drieptate. Acu' am rămas la procesul lui. Auzi! Să-i dăm 45 000 lei pentru ce-o făcut la casă. Păi atunci să-l răscolesc și eu pentru ce l-am crescut. La noi n-o venit executorul și nu știu dac-o *hi primaru'* la *mijloc*. Plîngerea-i scrisă de o rudă a noastră din Focșani...

Abia atunci mi-am dat seama de ce este făcută în scrisoare afirmația: «cel mai mare din județ este primarul din... Odobești». Dar că acesta încalcă și legile, se vede că nu. Atunci de ce a semnat Moș Grigore misiva? Nu era mai bine să cumpănească de două ori și să semneze o dată, drept? Că doar de la cei bătrîni am învățat așa.

Despre dreptate, deci: O hi driept ce-o zis legea (judecătoria), dar mai ghine ar hi să ne plecăm urechea și la omenie. Să nu găsim «nod în papură» și să ne izgonim odraslele (chiar dacă sînt înfiate), pentru că, vorba aceea, «n-aduce anul ce aduce ceasul». Și pînă vine ruda din Focșani...

Val DUMITRESCU

cronica satirică

ea modernă, el modern

— «Uite la snobul ăsta cum cedează locul unei femei...

E adevărat — într-un autobuz, într-o zi de vară, pe la orele zece dimineața, am văzut și eu un bărbat între două vîrste, cu o mică cicatrice pe obraz, blond, aproape spin, care a cedat locul unei femei... Dar de unde pînă unde elementara politețe se confundă cu snobismul?

Da. De multe ori politețea e dată pe mîna snobismului. Ca și cum a te purta civilizat într-un restaurant, de pildă, ar fi dovadă de conservatorism. Cei din «noul val» beau pînă cad sub mese. N-au decît, dar de ce să se confunde bețiа zdravănă cu progresul?

— Uite la demodatul ăsta, nici prin cap nu-i trece să-și înșele nevasta.

Adulterul apare deci ca un progres tehnic — echivalent cu descoperirea antimateriei... Oamenii care țin pasul cu progresele științei au grija, între două cuceriri ale spiritului, să-și înșele nevasta... Ei sînt deci liberi de prejudecăți... Nu mai trăiesc ca în secolul XIX. Idealul lor e tehnica și epiderma. Eliberarea de prejudecăți se confundă prea adeseori cu eliberarea de morală. Tot eliberîndu-se ba de una, ba de alta, se trezesc cu mintea și cu casa goală. Soba modernă, bunica modernă, soacra modernă, copilul modern, vă dați seama ce iad poate să se nască.

— Nevastă-mea n-are decît să facă ce vrea. Principalul într-o căsnicie fericită este discreția. Noi sîntem toți moderni. N-avem prejudecăți.

— Copilul meu joacă pocher de la 13 ani. Noi sîntem părinți moderni. Nu-l constrîngem...

Desigur, călăuziți de idei moderne, lipsiți de prejudecăți, lipsiți de orice inhibiții etice, pocherul devine pentru copil scop de viață. Or, cînd de la 13 ani joci pocher, totul, absolut totul, este posibil.

Teodor MAZILU

mica publicitate

marioara

«Angajez fată internă îngrijire copil și ajutor menaj. Tel. 45...»

Anunț scurt și explicit, dat de una dintre numeroasele familii cu copii, în care dînsul și dînsa lucrează departe de părinți și se văd astfel siliți să angajeze pe cineva care să stea cu Gigel sau cu Manuela. Telefonez, obțin adresa, undeva prin Drumul Taberei, în «eruri». Rătăcesc printre blocuri gîndindu-mă cît de folositor mi-ar fi fost un elicopter din care să pot distinge cu cea mai mare ușurință toate literele construite în București. Este cald, praful se poate lua cu găleata din aer, pereții prefabricați se încopciază repede, de undeva de sus este chemat Niță, dar de jos răspunde Guță că nu l-a văzut, că Niță ăsta... Am ajuns. Pe plăcuță scrie Dr. B. Alexandru, doctor în fizică... Bărbat cu ochi buni, albaștri, vioi și locvace, se uită cînd la mine, cînd la telefon, cînd la Dănuț, un puști de nici doi ani, din pricina căruia se-ntîmplau toate astea. Tocmai încerca să afle cam pe unde s-a născut, așa, aproximativ, o fată destul de brunetă și mai ales misterioasă, venită cu prietena ei Cecilia să se angajeze. «Să vedem, deh, dai un telefon pe seară...» Pleacă amîndouă cam prea vesele, soția cu Dănuț în brațe, «vă rog să ne scuzați, ba, invers, vai, tocmai am luat *mobila* asta, *în camera* asta *nu era nimic*», doctorul îmi explică pe îndelete că e încurcat pînă peste cap, «una n-a stat mai mult, externele ciupesc cît pot, zahăr, orez, alimente, ciorapi, săpun, fetele interne, ah, fetele astea...» Soții B. mai au cîteva zile de concediu și trebuie să găsească pe cineva pentru Dănuț, amîndoi lucrează destul de departe de «erul» ăsta. În acest an au fost la Călimănești, la tratament, cu ei au mers Dănuț și Marioara. De-acolo s-au întors numai ei trei. Marioara a plecat cu un turc. Cum adică?, încerc eu să mă mir, turc-turc sau așa... Nu-mi vine să cred așa că luăm povestea de la început. În mai, în casa soților B. a apărut în rochie și fîș Marioara, care le-a mărturisit spontan că vine din Satu Mare și că-i plac copiii. După un timp, cam după o lună, Marioara le-a spus că are 22 de ani și că ar vrea o mașină mică, așa cum au străinii. Muncește și vei avea, i s-a răspuns. Într-o zi, întorcîndu-se mai devreme ca de obicei, doamna B s-a trezit față în față cu un musafir al Marioarei, care se purta foarte prietenos cu copilul. Nu i-a spus soțului de teamă să nu rămînă fără ajutor în menaj. În rest, erau foarte mulțumiți, așa au plecat și la Călimănești, suferinzi de ficat, mulțumiți. Trecuseră trei luni cînd, în seara zilei de 3 august, Marioara i-a înștiințat că un italian bărbos i-a dat o înghețată întreagă. În dimineața zilei următoare, cum o dureau dinții, a plecat la policlinică lăsînd vorbă că vine ea și spală vasele, nu cumva să se apuce doamna de treaba asta. După masă, la cinci, era în București și-i cerea doamnei Ionescu cheia apartamentului ca și cum ar fi fost trimisă după niște pulovere de soții B. Era total schimbată, purta o rochie nouă, roz, și în picioare avea o pereche de pantofi verzi cu paiete și talpă de elefant. Se *schimbase între Călimănești și Capitală*, bineînțeles, doar venise, cum i-a comunicat vecinei de apartament, în mașină cu un turc. A plecat cine știe unde, iar soții B. și-au întrerupt concediul ca să dea un anunț, în ziar: «Angajez fată...». Din casă lipsesc două dicționare, unul german-român, celălalt român-italian. Doar azi e bine să știi cîteva limbi străine.

Iulian NEACȘU

principii și năravuri

cînd norocul aduce ghinion

Zicala «Cînd ai noroc trebuie să mai ai și noroc» nu există. Am inventat-o drept generic la un caz consumat (nu-i știu încă deznodămîntul) la Sibiu.

Un cuplu tînăr, cu copil. Patru ani de căsnicie tihnită se scurg, raporturi excelente cu părinții fetei. Tata-socru, prevăzător și binevoitor, i-a pus dealtfel fetei, pe CEC, încă din adolescență, 5 000 de lei (cu cîștiguri în autoturisme). După căsătorie, normal, i-a desființat carnetul și i-a depus banii pe un altul (tot cîștiguri în autoturisme), pe noul nume dobîndit. Ca să-și vadă, cine știe, fata fericită, și pe ginere, și să fie cu noroc!

A fost! Anul acesta, chiar la prima tragere (trimestrială), carnetul cîștigă un autoturism «Dacia 1300». Erau amîndoi în culmea bucuriei. Și tata-socru fiindcă mica zestre de 5 000 lei sporise, instantaneu, de 14 ori. A venit numaidecît acasă la tineri, după ce și-au scos mașina și — surpriză?! — le-a atras atenția că și dumnealui are drepturi asupra «Daciei 1300», fiindcă numele său figura la condițiuni de retragere, pe CEC. Cei doi — copii tineri fiind — îi spun «da», că are și dumnealui dreptul la această mașină norocoasă, însă numai pînă o va lovi. Și, ghinion: o lovește! Fata norocoasă se supără că mașina norocoasă i-a fost lovită, conflictul se declanșează, tatasocru se urcă, pur și simplu, la volan și «mută» mașina acasă la el (deși actele sînt pe numele *nou* al fetei). (O paranteză: și fratele fetei a avut, cît a fost în casa părintească, un CEC de 5 000 lei cu cîștiguri în autoturisme, dar, căsătorindu-se, și-a luat CEC-ul și gata.) Conflictul familial se agravează la Sibiu, apoi încep tatonări reciproce: tinerii «norocoși» propun vînzarea mașinii și înapoierea celor 5 000 de lei, atît; tatasocru amenință cu darea în judecată, ca să se demonstreze, limpede, de partea cui e dreptatea... Alternativa e total nefericită: tatăl poate cîștiga o mașină... pierzînd o fiică — fiica poate pierde un tată... (re) cîștigînd o mașină!

Cazul are semnificație nu numai pentru posesorii de librete CEC cu cîștiguri în autoturisme (atenție! clarificați-vă neîntîrziat raporturile familiale CEC), dar și pentru muritorii de rînd care vor să acumuleze și pe latură spirituală cîte ceva, *situîndu-se* — moral — pe un plan superior (care nici gînd să țină de venituri, de economii, de profesii, de studii etc.). Aici este vorba, cred, de o «replică a vieții» la trista glumă cu omul care nu suportă gîndul că altuia-i merge mai bine, că are un dram de noroc în plus. Și tocmai de aceea parcă nici lui nu-și poate dori binele, căci un singur lucru îl face cu adevărat fericit: nefericirea celuilalt *(să-i moară vecinului capra)*. Nu, Doamne ferește, să aibă și el o «capră» (să-i zicem o «Dacie 1300»), să se străduiască pentru cine știe ce realizare, nu, asta nu, ci... să n-aibă, să nu izbutească, să rateze Celălalt. Evident, e un lucru comun să reamintești că noblețea de caracter și de suflet se testează atît în momentele grele, chiar tragice, cît și în momentele fericite în care «norocul» îi surîde vecinului, colegului, fratelui, unui necunoscut (iată că realitatea ne obligă să mai pledăm și în favoarea unor... lucruri-locuri comune). De ce să tresărim, omenește, *numai cînd dăm cu ochii* de coloana îndoliată de la «Mica publicitate» și n-am tresări — cu aceeași cumsecădenie — și atunci cînd *altul* e fericit, mulțumit. Cu cît vor fi mai mulți fericiți (acesta-i și țelul), cu atîta vom fi fericiți (elementar) cu toții. Nefericește profund invidia. Nefericește dintr-un foc doi indivizi: pe cel care-o nutrește și pe cel care o îndură.

Mihai STOIAN

tipuri și tertipuri

omul zero dimensional

Herbert Marcuse a descris fizionomia spirituală *a omului unidimensional*, expresie contemporană a unei ființe umane alienate, sfîșiată de contradicția dintre necesități și efortul epuizant de a le acoperi. Sîntem în măsură să anunțăm descoperirea unui alt tip uman, totalmente opus primului om, fără necesități și deci fără efortul de a le satisface — ceea ce nu există, nu solicită — și pe care l-am intitulat, nu fără temei, *omul zerodimensional*. Categoriile psihologice, stabilește cel ce-a scris «Eros și Civilizația», au devenit, în lumea modernă, categorii politice și sociale. În conformitate cu acest postulat sîntem obligați să recunoaștem că omul *zerodimensional*, fiind integral și radical satisfăcut în planul nevoilor, nu mai prezintă nici o caracteristică de ordin psihic sau moral. Coală sufletească virgină, omul *zerodimensional* nu are vise, idealuri, țeluri de atins, nu cunoaște drama eșecului și, în consecință, se înfățișează eliberat de complexe și de orice fel de traume psihice. Nu e amenințat de nevroze, n-are coșmaruri nocturne, nu cunoaște teroarea amintirilor, întreaga lui existență fiind exclusiv vegetativă, dirijată de cîteva reflexe, dintre care primul și cel mai important rămîne cel de apărare. Ființă integral realizată, cu toate valențele satisfăcute, obligată la o singură atenție: să-și păstreze poziția socială dobîndită — concret: postul și bunăvoința șefului ierarhic — *omul zerodimensional* s-a eliberat de prejudecăți și obsesii, de vechile ticuri traumatice, la care îl obliga o societate sprijinită pe convenții instituționalizate. Spre deosebire deci de toate tipurile umane care l-au precedat — și aici intervine mutația psihică esențială — *omul zerodimensional* nu citește, nu iubește, n-are emoții artistice, nu cunoaște nimic din vechiul catehism al unei vieți sufletești turmentate. Dorința, regretul, căința, dilema sînt pentru *omul zerodimensional* categorii psihologice ignorate. Elementară și pragmatică, viața *omului zerodimensional* se desfășoară după legile tropismelor. A intrat șeful în birou, se scoală. A făcut șeful o glumă, omul zerodimensional rîde, deși n-a înțeles despre ce e vorba. S-a încruntat șeful, omul zerodimensional simulează gravitatea și chiar spaima. A murit șeful, omul zerodimensional nici nu înregistrează evenimentul, singura lui grijă și preocupare fiind să afle cine îi urmează. Ființă fără sentimente, fără memorie afectivă, incapabilă să se integreze unei direcții istorice, omul zerodimensional face tranziția inversă de la om spre vegetale, prefigurînd destinul paradiziac al unei viitoare umanități în care oamenii vor fi înlocuiți cu florile. Sau cu bălăriile. Asta în ipoteza că nu toate condițiile obiective vor fi favorabile.

Aurel BARANGA

cuvinte încrucișate

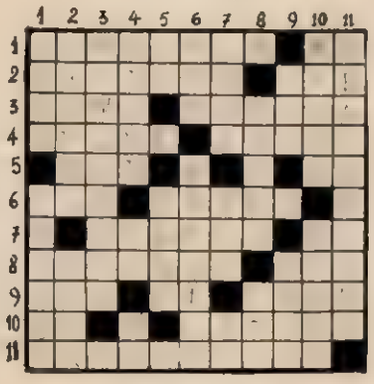

CIFRE, CIFRE...

ORIZONTAL: 1) Cei mai înalți munți ai globului terestru, atingînd 8 848 metri — 1 100 pentru Traian. 2) 1... — ... +3×0! 3) Prozator român junimist, autorul nuvelei «Două zile la Slănic» — Simfonia «a treia» de Ludwig van Beethoven. 4) A se împotrivi — Date pe față în Moldova. 5) 670 kilometri de Jii! — Oca! 6) După «mie» — Ambalajul «numărul 1» pentru coșul... pieptului. 7) Academician român, laureat al Premiului de Stat, din opera căruia amintim poeziile «Două» și «La ora șase» — 1 005, la Roma. 8) A înmulți cu cinci — Număr par... inversat! 9) 9 la masculin... — ...și 9 pronominal — Stat asiatic. 10) Sfîrșește un milion! — Patru la pătrat. 11) «Magia» logică a numerelor.

VERTICAL: 1) Ilustru scriitor francez, autor al romanului «Nouăzeci și trei» — Polinom ce cuprinde trei mononame (algebră). 2) Numărătoarea inversă — Interval muzical între două sunete situate la distanța de nouă trepte ale gamei. 3) Poet simbolist român, autorul cunoscutelor poezii «În orașul cu trei sute de biserici», «Trei lacrimi reci de călătoare», «Romanța celor trei corăbii», «Romanța celor trei galere» ș.a. 4) Cu ochii în patru — Dativul scurt al persoanei a doua — 10:2 sau 0:2! 5) Nota 6 — Scriitor progresist german, din opera căruia menționăm romanul «Henric IV» și eseul «Șapte ani». 6) Mai puțin de jumătate din jumătate! — Pictor român, autorul cunoscutului tablou «1907». 7) Cu 24 ore mai înainte — Trei din cinci... pe loc!... — ...și două din patru! 8) Fiu al uneia din cele nouă muze și subiect al două opere muzicale — Înmulțiți și împărțiți la urmă! 9) Mia-i pe-aproape de el — Cadru pe două sau patru roți, la tramvaie. 10) Prefix cu sensul de «o milionime» — Joc cu 18 «bobi» ce se mișcă între 24 de poziții. 11) Compozitor rus, autorul cunoscutei uverturi «1812».

Ioan CARAIMAN

chiar și premianții au dreptul la serviciu

Sîntem o țară în care nici soarta repetenților nu ne este indiferentă. Și mai sîntem o țară în care folclorul are valoarea unei industrii. Și sîntem o revistă care prețuiește Institutul de etnografie și folclor și pe tovarășul Amzulescu, adjunct al instituției, de la domnia-sa așteptînd colaborări.

Dar iată de fapt despre ce este vorba: Duțescu Carmen Daniela a absolvit Facultatea de filologie cu o medie foarte apropiată de 10. A avut dreptul să-și aleagă postul. Dreptul celui inteligent într-o țară inteligentă. Și l-a ales pentru că a avut la dispoziție șapte posturi numai în București: Institutul de etnografie și folclor. Ducîndu-se însă acolo a aflat că nu poate fi primită și că e spre binele ei să renunțe. Adică, e spre binele unui premiant să nu aibă serviciu. S-a adresat redacției noastre și împreună am fost la locul ei de muncă ce-i fusese repartizat de o comisie guvernamentală Plecat fiind tovarășul Pop Mihai în America (dînsul este directorul institutului) am vorbit cu tovarășul Amzulescu nu înainte de a discuta cu o femeie care plină de sfioșenie s-a recomandat simplu și cinstit: Mă numesc tovarășa Pandele Rodica. Această tovarășă i-a spus Danielei Carmen Duțescu: Aveți adeverința gata.

Fraza finală a adeverinței este următoarea: i se repartizează prezenta adeverință, la cerere, în vederea încadrării și obținerea repartiției într-o altă instituție.

La cererea cui, întreb? La care instituție întreb. Din discuția cu tovarășul Amzulescu n-am aflat decît justificări intelectuale și replica: Eu n-am voie să cred decît în omul meu.

Această mostră nu trebuie să aparțină nici unui folclor și Carmen Daniela Duțescu, premiantă 16 ani la rînd, trebuie să fie primită la Institutul de etnografie și folclor. Chiar și premianții au dreptul la serviciu.

Eugen SECELEANU

iubesc doi tipi, iar al treilea ești tu

Într-un oarecare local din Sibiu — unde se bea de la prea mic la foarte mult, am avut șansa să-l cunoaștem pe Dan Pavel. Un băiat care a împlinit 19 ani pe 20 mai. Sigur, l-am fi lăsat în piața domnilor de la alte mese, dar el își începea în acea zi activitatea. Vînzător de loz în plic. Ne spune clar: aici în Sibiu, iubesc foarte mult doi tipi. Care? Direcția județeană Loto-Pronosport și fotbalistul Flichiș, de la echipa locală, care pe vremuri a fost fundaș ofensiv. Cum s-ar spune, cei din urmă au devenit cei dintîi.

— Dar al treilea pe care-l iubești cine este?

— Al treilea ești tu. Care-mi cumperi lozuri.

Era spre seară și l-am întrebat cum i-a mers, cît a cîștigat. Zice: cred că am ieșit prost. Toți se uită ironic la mine, iar unii se fac că nu mă cunosc. Cel de la masa alăturată e cumnatu-meu, dar a întors capul cînd m-a văzut. Știți, sora mea este căsătorită cu dînsul.

Normală deci întrebarea noastră:

— De ce te-ai apucat de treaba asta?

— Îmi plac leii cîștigători.

*

Se vedea cît de colo că e prea naiv și delicat pentru o asemenea meserie. L-am căutat și dimineață și ieșise în minus cu 60 de lei. Or, pe lună poate cîștiga 900–1 000 lei. Dar, afirmă, n-o să le mai meargă cu mine: fiecare ia lozul cu trei degete și cu celelalte două plătește. O să le și spun de la obraz: dacă sînteți amabil, deschideți mîna. Nu aveți cumva un loz neplătit?

A plecat trist și am rămas și noi triști De ce la 19 ani să începi cu vînzarea lozurilor în plic?

Mai ales că n-ai chemare. E bine să pășești în viață cu dreptul e mai rău să pornești cu stîngul dar e totuși, trist să bați la porțile vieții cu o pungă de lozuri în plic. Și multe necîștigătoare. Poate și al lui.

E. S.

SERIAL FLACĂRA

FRONTUL DIN UMBRĂ

Activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței Țărilor Române

«nu te ruga la sfîntul care nu te ajută»

După mărturiile unor diplomați ai vremii, Petru Rareș a fost singurul dintre principii creștini care au răspuns apelului făcut de Carol Quintul în vederea realizării unei coaliții menite să stăvilească expansiunea otomană în Europa. Pentru a evita riscul ce ar fi rezultat din căderea în mîinile turcilor a scrisorii de răspuns trimise lui Carol al V-lea, aceasta a fost redactată într-un stil metaforic «convențional», a cărei semnificație trebuia să fie tălmăcită verbal de către mesager, episcopul Vasile. În fapt, era vorba de un mesaj secret și tocmai de aceea își găsește locul în aceste pagini închinate «frontului din umbră».

Episcopul Vasile duce veste despre o boală stranie

Iată conținutul scrisorii:

«Generosule domn, stimate prieten, ne rugăm de domnia-voastră ca de un prieten necunoscut și credem că pentru reciproca noastră prietenie nu va refuza domnia-voastră să se ostenească pentru noi. Rugăm deci pe domnia-voastră ca pe un amic de încredere, ca să binevoiască domnia-voastră să ne viziteze curînd pentru a ne lecui de boala noastră, căci noi pentru osteneala domniei-voastre vom îngriji o sumă de bani buni, adică trei mii de ducați. Căci ce îi folosește omului să aibă bani dacă este lipsit de sănătate? De aceea rugăm pe domnia-voastră să nu refuze a se obosi pentru prietenia noastră și apoi pe domnia-voastră iarăși o vom conduce cu toată cinstea, după credința creștinească cu care sîntem datori lui Dumnezeu. Dealtfel, să binevoiască domnia-voastră a crede tot ce îi va cere reverendisimul Vasile, episcopul, în numele nostru. Iar ca să înțeleagă domnia-voastră despre boala noastră și în ce fel s-a întîmplat, iată că au trecut doi ani sau puțin mai mult de cînd fiind la baie în vreme de iarnă, pe cînd am ieșit din baie ne-a lovit un vînt rece și așa urechea noastră dreaptă din vremea aceea parcă ar fi astupată și astfel ne țiuie urechea parcă ar bate un vînt necontenit în ureche».

Explicînd conținutul scrisorii, mesagerul Vasile arăta că:

— medicul era împăratul Carol al V-lea;

— cei trei mii de ducați semnificau 30 000 luptători gata de război;

— durerea din urechea dreaptă însemna amenințarea turcească dinspre hotarul de sud al Moldovei.

Deși răspunsul primit de Petru Rareș prin episcopul Vasile Vecchia consfințea alianța dintre moldoveni și imperiali, el n-a fost urmat de ajutorul promis.

Singur în fața furtunii

Rămas singur în fața furtunii, fiind înconjurat de trădători și aflînd prin iscoadele sale că la 1 iulie 1538 Soliman Magnificul a părăsit Istanbulul cu o mare armată îndreptîndu-se spre Adrianopol, de unde la 19 iulie 1538 a trimis poruncă beilor din Silistra, Nicopol și Vidin să construiască un pod la Isaccea, Petru Rareș a luat primele măsuri impuse de situație.

Doamna și copiii au fost adăpostiți în cetatea Ciceu din Transilvania.

Adoptînd tactica de luptă autohtonă, Petru a dat ordin să se «facă pustiul» în calea invadatorilor, iar Petre Ungurul și Ivanco au fost trimiși în calea lui Soliman Magnificul, chipurile pentru a-i cere iertare, dar avînd de fapt misiunea secretă de a culege informații referitoare la tăria forțelor care veneau spre Moldova. Cele două iscoade au întîmpinat pe sultan în tabăra de la Duna Binari (Fîntîna cu roată) de lîngă Provadia, la 8 august 1538.

După ce a ascultat solia lui Petru Rareș, Soliman, folosind același procedeu în scopul de a obține informații din tabăra moldovenilor, i-a trimis — prin Sinan Celebi, intendentul orașului Caffa și român de origine — următoarea scrisoare, al cărui conținut îl reproducem după cronicarul turc Mustafa Gelalzade: «Deoarece purtarea ta a fost ca a unui răsculat și om rău, am pornit cu război împotriva Moldovei. Am să te fac să te căiești și am să te silesc să-mi dai cuvîntul că nu vei mai face asemenea fapte dușmănoase și vei veni la pragul tronului meu, închinîndu-te și sărutînd pămîntul din fața mea. Poate că primind aceste condiții, vei găsi miluire la mine și te voi ierta».

Însoțit de solii moldoveni, Sinan Celebi a mers la Iași, unde a înmînat lui Petru Rareș scrisoarea.

Discuțiile de taină... ajung la urechile sultanului

Luînd cunoștință de condițiile ce i se puneau, Petru Rareș le-a prezentat căpeteniilor oștirii sale, cărora le-a cerut sfatul.

Hatmanul Mihu, comandantul general al oștirii, a fost de următoarea părere: «Ceea ce trebuie să facem de îndată este să ne închinăm cu umilință, plecînd fața noastră supusă la Poarta fericirii și să ne oferim slujba pentru fericirea țării noastre, a avuției și familiilor noastre, pentru ca în fața sultanului, ca și altădată, să devenim fericiți, noi și țara noastră cu avuțiile și familiile noastre. Nu se poate spera vreun ajutor din partea oștirii noastre, a supușilor provinciei și nici din partea țării, deoarece norocul și-a întors fața de la noi».

După ce și-au spus cuvîntul și alți boieri, Petru Rareș le-a vorbit astfel: «Ceea ce gîndiți voi este o părere greșită și o iluzie deșartă. Norocul este un dar dumnezeiesc. Mărirea avuției și creșterea oștii nu se fac prin nepăsare. În clipa de față, scoțînd afară din mîneci mîinile voastre curajoase, să le folosiți în așa fel încît să se mire chiar și zeul Marte, minuitorul de săbii, și de la lupta noastră vitejească să ia pildă vîntul și focul trecător».

Cu gîndul de a cîștiga timp, Petru Rareș a trimis lui Soliman Magnificul un răspuns evaziv. Dar scopul urmărit nu putea fi atins deoarece Sinan Celebi aflase de la boierii trădători conținutul discuțiilor secrete purtate de domnul Moldovei cu șefii oștirii (discuții reproduse mai înainte din «Cronica cuceririi Moldovei», scrisă de Nasuh Matrakci, cronicarul lui Soliman Magnificul).

La 18 august 1538, la Isaccea, Sinan Celebi transmitea sultanului Soliman, odată cu răspunsul lui Petru Rareș, și informațiile cu privire la poziția majorității marilor căpitani ai oastei moldovene.

În această situație oastea Moldovei a fost retrasă în locurile dinainte stabilite în nordul țării, unde urmau să se desfășoare luptele cu turcii.

Executînd ordinele lui Petru Rareș cu o prefăcută consțiinciozitate, hatmanul Mihu și ceilalți trădători se bucurau în continuare de aceeași încredere. Ei își dezinformau domnul, spunîndu-i că oștile lui Soliman se aflau la Bacău și la Piatra Neamț, deși în realitate ajunseseră lîngă Suceava!

Descoperirea tezaurului

Petru Rareș a avut norocul că Huru și cîțiva boieri rămași credincioși, aflînd toate acestea, i le-au adus la cunoștință. Văzîndu-se trădat într-un mod atît de perfid și neavînd timpul necesar înlocuirii comandanților trădători cu alții credincioși, la 14 septembrie 1538 Petru Rareș, «cu fața udată de lacrimi», a fugit singur pe ascuns într-o direcție necunoscută.

În acest timp la Suceava, prin iscusința spionilor turci și trădarea unor dregători moldoveni, a fost descoperit locul unde zăcea îngropată comoara lui Petru Rareș. După relatările cronicarului Ibranim Pecevi, tezaurul era compus din «argint și aur de diferite feluri și cruci împodobite și meșteșugit lucrate, suliți, săbii și cruciulițe bătute în aur, evanghelii împodobite cu aur, mărfuri de toate felurile, obiecte scumpe, precum și postavuri. Aceste obiecte depășeau orice închipuire și socoteală. Toate au fost reținute pentru tezaurul împărătesc».

Un pact «atingător de oarecari trebi secrete»

Se știe că — în condiții care nu este locul să fie amănunțite aci — în anul 1541 Petru Rareș a urcat a doua oară pe tronul Moldovei. În acel timp, transformarea Ungariei în pașalîc a constituit un puternic semnal de alarmă pentru principii apuseni care, sub amenințarea directă a pericolului comun, s-au constituit într-o ligă antiotomană, comanda armatei fiind încredințată marchizului Ioachim de Brandenburg.

Petru Rareș, apreciind că gravitatea situației va determina pe apuseni să acționeze cu mai multă hotărîre ca mai înainte, s-a grăbit să li se alăture, încheind la 1 martie 1542 cu Ioachim de Brandenburg un tratat secret de alianță, care conține următoarele clauze cu privire la activitatea de spionaj:

«Noi (Petru Rareș — n.n.) promitem și ne obligăm, în numele nostru și al urmașilor noștri, în bună credință și sub jurămîntul nostru, și în conștiința și speranța mîntuirii noastre cum că noi, în tot cursul acestui război, vom pune și vom ține de-a pururea și în anumite locuri exploratori buni și credincioși, care vor pîndi și vor observa plecarea turcului din Constantinopol, gătirea lui de război, ordinea, oastea și toată puterea lui; și orice am putea descoperi vom scrie și vom trimite de-a pururea în mîinile proprii ale mai sus-numitului prealuminatului principe și marchiz, ca suprem comandant, pentru ca astfel grația sa prealuminată să poată afla și înțelege puterile și oastea inamicului și tot elanul războiului, fiindcă loviturile prevăzute sînt mai puțin stricăcioase, și pentru ca să-și poată apoi orîndui oastea astfel încît să întreacă pe inamic și să cîștige triumf și învingere. Și dacă împăratul turcilor ar veni el singur în persoană, și noi cu supușii noștri și cu alți cîțiva pe care-i vom putea trage de partea noastră se va întîmpla să fim cu turcii și timpul ni se va părea a fi oportun, atunci noi împreună cu supușii noștri, precum și ceilalți ce vor fi cu noi, vom întoarce toate puterile și oastea noastră și vom trece în partea oastei creștine și-i vom da ajutor, și de va fi numai prin putință pre însuși împăratul turcilor în persoană, ori viu, ori mort, îl vom da în mîinile prealuminatului domniei tale ca suprem căpitan al războiului».

La 29 iunie 1542, Ioachim de Brandenburg dădea în Viena o «carte» în care se menționa că: «noi sîntem dator prealuminatului principe Petru Voievod, eredelui și adevăratului domn al Moldovei, trei sute mii de galbeni ungurești în greutate justă și bună, în urma unei învoieli și pact încheiat, atingător de oarecari trebi secrete între noi și numitul principe al Moldovei».

Exploratori buni și credincioși»

În cartea lui Ioachim de Brandenburg din 6 iulie 1542 se menționează de asemenea: «Mai încolo numiții principi vor și sînt datori acum și cît timp se va întîmpla să fim cu oastea creștinilor în țara ungurească, să țină în oarecare locuri exploratori buni și credincioși care să cerceteze și să afle cu acurateță și deplinătate toate secretele inamicului, plecarea lui din Constantinopol, expedițiile și puterile lui și planul bătăii. Și orice vor descoperi, să se grăbească să ne scrie nouă înșine ca suprem căpitan, încunoștiințîndu-ne cu credință și fără întîrziere; pentru ca astfel noi cu oastea creștinilor, fiind informați, să putem prevedea și nimici atacul adversarului și ordinea bătăii lui și pentru ca și cauza acestui tratat și învoieli cu atît mai curînd să se poată realiza...»

Onorîndu-și obligațiile asumate, Petru Rareș transmitea lui Ioachim de Brandenburg în primăvara anului 1542, prin solul său Iacob Fischer, sas de origine, următoarele știri:

«Voievodul arată Măriei Voastre Electorale închinarea sa și dorește mult noroc și biruință Măriei Tale și la toată creștinătatea. Vă dă de știre că are veșnic ștafete cum că împăratul turcesc nu vine anul acesta însuși, ci va trimite zece mii de oameni din cea mai bună oaste a lui spre a scăpa Buda și Țara Ungurească. Anul acesta nu mai poate să trimită altă oaste și dacă îi va fi învinsă aceasta... sfatul Voievodului este să nu vă împrăștiați... și cu sîrguință să căutați a prăpadi și izgoni această oaste turcească... Cînd va veni Voievodul însuși cu oastea sa, va face tabără deosebi, pentru ca să afle gîndul și planurile turcilor și va face cunoscut orice veste Măriei Tale Electorale și creștinilor. Și de va ajunge la luptă, așa se va purta că vor avea creștinii de dînsul bucurie și va fi spre toată îndatorirea cuvenită, deși are la turci ca ostatec un fiu pe care a trebuit să-l trimită și cu toate că creștinii l-au părăsit în fața turcilor... Totuși el vrea să rămîie împreună cu creștinii și are nădejde să le poată sluji mai mult decît alții».

Încercările lui Petru Rareș de a-l determina pe marchizul Ioachim de Brandenburg să dezlănțuie o ofensivă puternică împotriva turcilor chiar în anul 1542 s-au dovedit și de astă dată zadarnice. El a trebuit să fie mulțumit că Soliman Magnificul n-a aflat conținutul tratatului din 1 martie 1542, încheiat cu conducătorul unei fantomatice ligi antiotomane.

După aceste ultime încercări, Petru Rares nu s-a mai rugat «la sfîntul care nu îl ajută», ci, în ultimii patru ani de domnie și-a consacrat întreaga activitate operei de refacere economică a Țării Moldovei.

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GEORGESCU

(Va urma)

MINISTERUL TURISMULUI
ÎNTREPRINDEREA DE TURISM
HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI

IMPORTANT

mari reduceri de tarife pe litoral

În lunile septembrie-octombrie puteți petrece un concediu agreabil de la două zile în sus în condiții avantajoase cu reduceri de pînă la 55% în stațiunile:

eforie nord
eforie sud
mamaia
jupiter
venus
neptun
saturn
aurora

Informații și înscrieri la filialele de turism din: Calea Victoriei nr. 100, bd. Republicii 4 și 68, telefon: 14 08 00, 14 72 08, 15 74 11. De asemenea și la punctele de turism din cartierele: Titan complex A13 și Drumul Taberei complex Orizont și Magazinul Victoria etajul II.

scrisori
către un meloman

muzicalizarea vieții

Pentru ca să poată ajunge și ei în această «Arcadie» de unde vin mesajele transmise nouă de marea muzică, melomanul trebuie să facă eforturi și mai mari decît cele ale compozitorului și interpretului. Ceea ce la compozitor și interpret are loc într-o foarte mare măsură în mod spontan, ca de la sine, trebuie să fie obținut de ascultător printr-o asiduă muncă asupra sa. E vorba de o severă disciplină pe care și-o impune, de o întreagă igienă a vieții sale afective și intelectuale, de transformare a ascultării într-o meditație, de cultivarea tăcerii interioare și de capacitatea de a-i sonda abisurile, de conștientizarea proceselor care se petrec în aceste abisuri sub imperiul și vraja muzicii, și multe altele: toate, destinate să-l facă pe meloman «bun conducător» pentru influxul pe care compozitorul și interpretul îl primesc în virtutea unei structuri psihofizice excepționale. Ajuns aici melomanul se află însă, într-un anumit sens, mai sus decît compozitorul și interpretul. Căci el a atins prin propriile-i strădanii ceea ce compozitorului și interpretului îi este aproape la îndemînă, printr-o dărnicie a *naturii*. El devine omenește și spiritualmente superior deoarece, transfigurată de muzică, ființa sa cunoaște unificarea lăuntrică, aducătoare de liniște și forță, în vreme ce muzicienii doar rareori își văd ființa interioară unificată sub semnul muzicii: neconstrînși la o muncă tenace cu ei înșiși, ei își pot adesea permite să trăiască pe două planuri — unul foarte sublim și altul prea terestru. Dacă pînă la un punct această dublă existență — totuși foarte dureroasă — este posibilă, în condiții de totală autonomie a fiecăruia din cele două planuri, mai devreme sau mai tîrziu însă, neadoptîndu-se o disciplină de felul celei pe care și-o impune melomanul luminat, interpretarea înaltelor mesaje va deveni tot mai problematică, tot mai tulbure, tot mai epuizantă. Aceasta a fost obîrșia atîtor și atîtor triste decăderi, destine frînte, deznodăminte tragice. Iată pentru ce, dacă urcă neabătut drumul muzicalizării lor integrale, ascultătorul și comentatorul sînt cei mai îndreptățiți și mai competenți să se pronunțe asupra destinelor muzicii și să le înfrunească, să semnaleze adevăratele primejdii și să mobilizeze forțele de care e nevoie pentru apărarea Muzicii. Atuul lor — repet: în măsura în care ființa lor s-a identificat pe deplin cu ceea ce e muzica, ajungînd să trăiască după legile ei — este că pot să se afle în contact permanent și intim cu izvorul revelațiilor muzicale, că au luat *în serios* și au *tradus* în faptă cele dezvăluite de compozitor (acest sacerdot ce știe predica frumos dar n-a prea învățat să și trăiască în spiritul predicilor sale). Este acea identificare cu Muzica pe care o realiza cel mai luminos personaj al «Jocului cu mărgele de sticlă», cartea lui Herman Hesse, și anume cel numit «Magister musicae». Acesta îmbrățișase muzica «pentru a face din ea o cale spre țelul cel mai înalt al omului, spre libertatea interioară, spre puritate, spre desăvîrșire, de parcă n-ar fi făcut de atunci nimic altceva decît să se lase mereu mai îmbibat, metamorfozat, limpezit de muzică... pînă în toate părțile și organele trupului și sufletului său, pînă în bătaia pulsului și respirației, pînă în somn și vise, astfel că acum nu mai e altceva decît un simbol, mai exact o formă de întruchipare, o personificare a muzicii».

George BĂLAN

casete

mahavishnu john mclaughlin (I'

«După ce l-am părăsit pe Williams, declară John McLau- m-am aflat într-un moment de i Am încercat să mă alătur lui Miles D dar diferențele de structură făce. unirea noastră să nu fie de folos r nui. Miles însuși m-a sfătuit să-mi . tuiesc o formație proprie; Sri Chinr.. mi-a dat același sfat, la fel Nat Weis (managerul lui Mahavishnu), și în cel din urmă am acceptat. După ce am avu o idee clară asupra lucrurilor pe car le doream, l-am rugat pe bateristul Billy Cobham să facă parte din formație Doream un violonist electric, deci am cumpărat o grămadă de discuri cu violoniști și singurul care făcea ceva original era Jerry Goodman de la formația «FLOCK». Rick Laird, basistul, este un irlandez care cîntase cu mine acum 12 ani într-una din formațiile lui Brian Auger, și a părăsit Anglia pentru a ni se alătura Pianistul Jan Hammer mi-a fost sugerat la telefon de către Miroslav Vitous de la «Weather Report». L-am ascultat pe Jan cîntînd și imediat l-am rugat să intre în formație. Ca o unitate muzicală, consider această formație completă.

Astfel a luat naștere MAHAVISHNU ORCHESTRA, un grup de cinci muzicieni cu o înaltă pregătire tehnică, muzicieni al căror produs reprezintă un mixaj de jazz, rock, blues, muzică electronică și elemente din muzica clasică occidentală și din muzica indiană. «Mixajul acesta nu este întîmplător. Trăind într-o epocă în care muzică de toate genurile poate fi întîlnită zilnic la radio, televizor sau pe discuri, era inevitabil ca tot ce compunem și cîntăm noi să fie un amestec».

După cinci zile de repetiții, în vara anului 1971, în sala unui mic teatru din New York, a avut *loc debutul formației* Mahavishnu Orchestra, angajată să cînte acolo doar o săptămînă. Succesul deosebit de care s-au bucurat cei cinci muzi- să i se adauge altele, în același loc A urmat apariția primului disc Columbia, «The Inner Mounting Flame», un «hit» atît pentru criticii și iubitorii rock-ului, cît și pentru cei ai jazz-ului. Bogăția de idei existentă pe acest disc, claritatea și frumusețea lor au făcut ca muzica nouă a formației să aibă o largă accesibilitate și să dobîndească un succes fără precedent. Albumul a rezistat numeroase săptămîni în top-urile revistelor de specialitate, fiind declarat «discul anului 1972» de către «Jazz-Forum» și al doilea disc al anului 1972 — secția jazz — de către «Melody Maker» (voturile cititorilor). Prima piesă de pe acest L.P., «Meeting Of The Spirit», este caracteristică pentru stilul formației Mahavishnu Orchestra. În valuri dezlănțuite de forță, de sălbăticie, își face apariția spiritul; după intervențiile pline de sensibilitate ale viorii electrice tema inițială este reluată, de fiecare dată adăugîndu-se noi valori. Deosebit față de jazz este faptul că, după părțile improvizate, reluarea expoziției se face întotdeauna pe un plan superior, ascendent, chiar dacă scriitura muzicală este identică. Un lucru curios: John McLaughlin este, pentru mine personal, într-o stare de liniște atunci cînd cîntă multe note una după alta într-o uimitoare rapiditate, cu un «sound» pizzicato esencade lute, făcînd loc următoarei. Tensiune există în mișcările lente, în notele puține și lungi, unde este folosit wah-wah-ul sau fuzz-ul.

Esențială pentru formația lui McLaughlin este comunicarea existentă între membrii ei. Ideile sînt transmise și preluate rapid, cursiv, iar expunerea lor în solo-uri, duete, trio-uri, în unison sau în aceeași structură ritmică în care fiecare notă a chitarei are un corespondent într-o bătaie a lui Billy Cobham, atestă înțelegerea perfectă dintre acești instrumentiști creatori. Din păcate, din lipsă de spațiu, nu pot vorbi aici mai pe larg despre experimentul poliritmic prezent într-un blues fals, despre atmosfera ciudată existentă în minunata «You Know, You Know», despre bătaia lui Cobham din «Vital transformation», care «a făcut pe toți bateriștii lumii să vorbească în șoaptă» (Melody Maker) sau despre vioară, chitară și pian care-și țin sunetele ca o lumină în înălțimea spațiului, dezvoltînd o muzică strălucitoare, care poate fi tradusă în invocații ale spiritului, o muzică pînă aproape de limitele unei muzici create de degetele unor instrumentiști muritori, o muzică optimistă, luminoasă, fără umbre, ca și cum ne-ar fi prezentați doar oamenii frumoși din basme.

Florian PITTIȘ

Curier

Andronic T. — Sighetul Marmației. «De ce există această tendință potrivnică față de formațiile noastre? Phoenix, de exemplu, nu se dă la TV, nici la radio, trebuie să fac 120 kilometri ca să-i pot vedea, dar merită!!! Merită! **Vlad Liviu și alți fani ai grupului Sfinx — București.** «Am aflat cu surprindere de un concert al Sfinx-ilor dat la Oltenița. Pe cînd și la București? Sau cel puțin să știm în ce loc al țării (fie și în Maramureș, mergem și acolo) vor fi concerte cu formația Sfinx. Seria de spectacole patronate de Teatrul «Bulandra» ni se pare prea puțin pentru un grup precum acela condus de Dan Aldea». **Gheorghiu Georgeta Svetlana — Brăila.** F. Pittiș răspunde: nu se cunoaște data nașterii lui Jimi Hendrix. **Carmen Mihai — Iași.** 1. Mulțumesc pentru aprecieri. 2. Nu posed adresa. **Iancu Dana — București.** Exagerați, am fost doar obiectivi. Al doilea nume din semnătură este cel de familie. **G.D. — Deva.** Știam că mulțumirea dumneavoastră nu va dura mult. Am primit toate scrisorile. **Reus Victor — Huedin.** Răbdare. Trimiteți și topul, totuși. **Dorin Hehn — Timișoara.** Noutățile au apărut.

«Music Club» — **Ocnele Mari.** Scrisoarea dumneavoastră a sosit cu întîrziere. Vă vom răspunde în scris. **Iulian Vaisman — București.** «Este absolut imposibil să rupi creația de interpretare, așa cum la Mamaia, un mare rol în premierea unor melodii l-a avut interpretarea, care n-a fost deloc citată». **Radu Hoitan — Cîmpina.** Componența formației «Led Zeppelin»: Robert Plant — voce, muzicuță; Jimmy York Page — chitară solo; John Bonham — baterie și John Paul Jones — chitară bas, orgă. Ultimul L.P. — «Houses of The Holy». **Livia Ciupercă — Berești.** «O poveste mică de la mare» este compusă de G. Grigoriu. **Șerban Romeo — Brașov.** Am primit scrisorile dumneavoastră, mulțumim. Nu trimitem fotografii. **Francisca Dragomir — București.** Un singur top, însoțit de mai multe taloane, sporește contribuția dumneavoastră. **D.D. — Iași.** Exagerați: «Ierarhizarea interpreților va viri ura între ei, împingîndu-i spre șicane. Cred că se ridică o piedică și în calea colaborării între ei, iar muzica noastră ușoară va suferi»! **Boldur Gabriel — București.** Interesantă scrisoarea dumneavoastră de opt pagini. Componența fostului grup «Vanilla Fudge»: Mark Stein — orgă; Vince Martell — chitară solo; Tim Bogert — chitară bas; Carmine Appice — baterie. Ultimii doi au trecut apoi la «Cactus» iar în prezent fac parte din grupul «Beck (Jeff), Bogert and Appice».

George STANCA

dicționar

BACKGROUND — fundal sonor, acompaniament orchestral peste care se derulează o parte solistică. Există astfel background de corzi, background de suflători etc.

BEAT — tactare, bătaie, timp. Desemnează timpul forte al măsurii. În muzica ușoară stilul «beat», apărut la începutul deceniului al șaptelea, presupunea accentuarea tuturor celor patru timpi ai măsurii, peste această structură metro-ritmică de bază suprapunîndu-se o serie de alte celule ritmice secundare. În jazz se disting tipurile «two beat» în care sînt accentuați numai doi timpi ai măsurii și «four beat» în care sînt marcați toți cei patru timpi.

BIG BAND — orchestră mare de jazz, incluzînd peste 20 de membri. Posibilități multiple de expresie, capacitatea de a defini variate culori timbrale, de a releva planuri sonore distincte. Pianistul și dirijorul Fletcher Henderson este considerat «pionierul» acestui tip de orchestră (primul său ansamblu — înființat prin anii 1923-1924), iar Jimmy Lunceford, Count Basie, Duke Ellington, Benny Goodman, Woody Herman reprezintă numele cele mai de seamă ale afirmării big-band-ului în istoria jazz-ului.

Florian LUNGU, Dumitru MOROȘANU

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Pastorală	Roșu și negru	8
3	2	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thaha	10
2	3	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	10
4	4	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	5
7	5	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	3
5	6	Fetița mea	Mihai Constantinescu	11
8	7	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	3
6	8	Ploaia	Odeon	9
10	9	Seara	Anda Călugăreanu	2
—	10	Și cîntau mandoline	George Nicolescu	1

Compozitori: 1. Nancy Brandes. 2. Judith Csomo. 3. Laurențiu Profeta. 4. Mihai Dumbravă. 5. Marius Țecu. 6. Mihai Constantinescu. 7. Margareta Pîslaru. 8. Sorin Vasiliu. 9. Radu Șerban. 10. George Grigoriu.

nitate

Ca să știm de unde venim, mărturie stă limba. Dar noi sîntem mai vechi ca limba pe aceste pămînturi. Singurul care știe totul despre noi e soarele. Dar soarele n-are glas. Apoi pămîntul. Dar pămîntul e mut. Și totuși, spre el ne întoarcem de fiecare dată cînd vrem să mai smulgem o taină a trecutului nostru. Sînt timpuri despre care stă mărturie istoria scrisă. Sînt timpuri care vorbesc doar prin ruine, prin capiteluri de marmură, prin arme sau podoabe de aur, argint sau bronz. Dar dincolo, dincolo de toate acestea? Din-

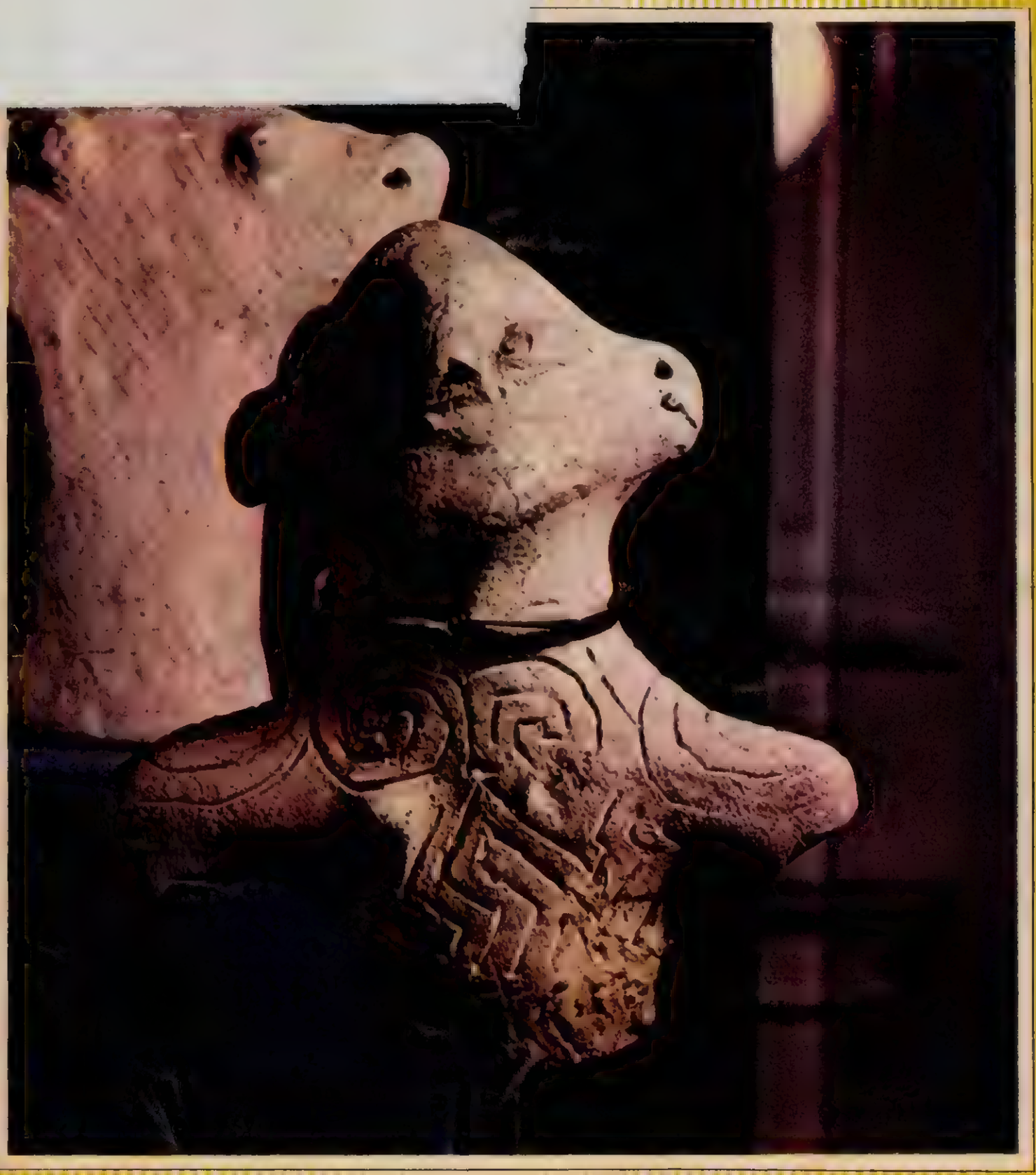

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

colo e numai pămîntul atotștiutor, care închide în temnițele sale de lut și piatră nu numai fosilele pădurilor de odinioară, dar și primele case, unelte și capodopere ale omului și visele și spaimele lui stelare.

Sînt cinci mii de ani pe care arheologii îi caută mereu răscolind pămîntul. Nici o aventură nu e mai ispititoare decît această căutare pe maluri de ape și grinduri sau prin lutul țărinilor, a acelor milenii cînd omul era aproape de zorii existenței lui și-și făurea cele dintîi unelte de piatră, construia primele case, țesea primele pînze și modela primele vase. Dar țesăturile au putrezit, iar casele au fost mîncate de ploi; neoliticul nu ne-a transmis mesajele sale decît prin unelte, oase, arme, vase și statuete, pe care arheologii le caută mereu ca pe niște tezaure, reconstituind cu răbdare o ciudată geografie a timpului preistoric. Pe atunci riurile, munții ori țara nu aveau un nume; nici oamenii nu știm cum se chemau. Arheologii, alcătuind hărțile lor, și-au îndreptat privirile spre neînsemnatele cioburi și meditînd la ornamentica, la cromatica și la forma vaselor au descoperit succesiuni de culturi pe care le-au numit după numele satului, regiunii, lacului ori riului unde au fost pentru prima oară identificate (Criș, Boian, Hamangia, Turdaș, Gumelnița, Cucuteni etc.) sau uneori după caracteristica ornamentației (cultura ceramicii liniare). Așa s-au născut hărțile imaginare ale neoliticului și timpurile străvechi au primit o identitate.

Dacă în alte părți ale lumii peștera a fost primul loc al creației artistice (frescele de la Lascaux, Altamira etc.), populațiile care au viețuit pe aceste pămînturi au mai așteptat încă milenii ca să cunoască lutul și puterea lui de a se transforma în forme. Ieșind din cavernele paleolitice, renunțînd la vînătorile colective, așezîndu-se pe pragurile malurilor de riu, omul neolitic ajunsese la capătul unui drum dificil. El descoperea acum cu adevărat cerul, pădurea și pămîntul și presimțea că în acest univers opera devine pentru el o modalitate de a exista. A crea însemna pentru el a supraviețui. De aceea opera lui va fi în același timp simbol și magie și necesitate practică. Și chin. Pentru că niciodată obiectele n-au fost create cu mai multă trudă. Acum se inventează forme menite să comunice nu împrejurări trecătoare, ci legăturile omului cu omul și apoi cu universul. Nu numai că prototipurile formelor nu existau dar sînt absente și uneltele; pînă cînd roata olarului ajunge pe aceste meleaguri (pe vremea dacilor), vasele sînt modelate numai cu mîinile.

Dacă e adevărat că arta reprezintă împlinirea unei dorințe, atunci în aceaste trebuie să căutăm, poate, și semnificațiile ornamenticii de pe vasele neolitice, abstractă și de o mare puritate geometrică. Unii filozofi ai artei consideră emoția (teama de necunoscut a lumii în care trăiau oamenii epocii, teama de evenimentele naturale cărora nu le puteau da nici o explicație) ca stînd la baza acestei tendințe nefigurative din neolitic. Omul primitiv, aflat în fața acestei minunate lumi pe care o explora cu îndrăzneală dar și cu teamă, este încredințat că un limbaj magic, secret pentru neinițiați, va ușura comunicarea cu forțele naturii. Astfel ornamenticii îi se conferă semnificații și intenții simbolice. Un unghi dintr-o suită ornamentală îndreptat în sus ar putea fi interpretat ca o săgeată și, prin asociere, cu puterea omului de a ucide; o săgeată îndreptată în jos ar putea fi identificată cu triunghiul pubisului și, prin asociere, cu fertilitatea femeii.

Niciodată, poate, ca în neolitic ființa umană n-a fost chinuită de atîtea uimiri și n-a trebuit să răspundă atîtor întrebări simple: de ce riurile curg, de ce arborii cresc, de ce omul are umbră, de ce femeile nasc? Acum e timpul genezei sculpturii ceramice legate de practici magice și de cult. De dimensiuni mici, fără să respecte fidelitatea anatomică, schematizînd formele, ele încorporează meditații, întrebări și uimiri. Stilizări ale realului, generate de speranțe și neliniști, statuetele nu sînt niciodată forme fantastice sau monstruoase, ci reprezentarea simplă a unei divinități-mamă (elogiu tăcut închinat fecundității femeii), ori transpuneri în lut a animalelor de curînd domesticite, menite să invoce ocrotirea și înmulțirea lor.

Degetele omului primitiv dădeau astfel lutului galben un înțeles, transmiteau mesaje, pe care nu le cunoaștem cu certitudine, dar le bănuim și încercăm să le descifrăm.

Comel BOZBICI

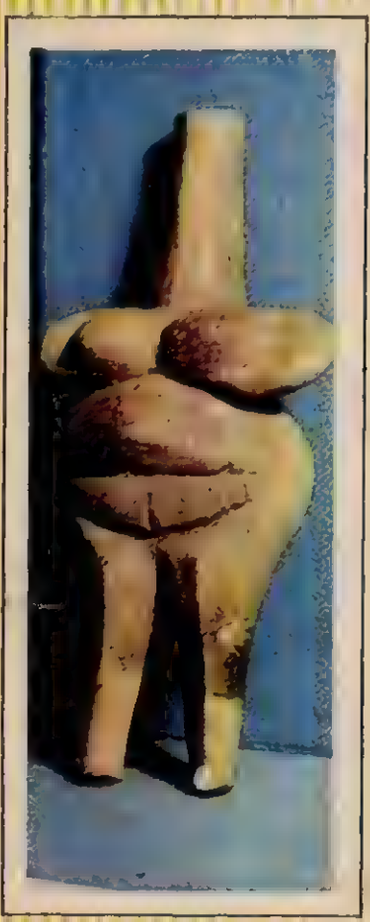

FOTBAL

ai noștri și ceilalți

forma sportivă

S-ar părea că nimeni nu mai este dispus să conteste că avem și noi jucători buni, unii chiar excepționali, ale căror nume și prezențe în teren constituie, de cîțiva ani încoace, o garanție și un plus de încredere atît pentru echipa lor de club cît și pentru echipele naționale. Ei au format (unii mai formează încă) scheletul, pilonii de rezistență, care nu dau dureri de cap nici antrenorului de club, nici selecționerilor federației noastre, cînd aceștia vor să înșire pe hîrtie «11»-le pentru meciul etapei sau pentru o partidă internațională decisivă cum este de pildă cea de la 26 septembrie a.c. cu reprezentativa R.D.G. Și ca întotdeauna în preajma acestei întîlniri, puterea de discernămînt a celor ce vor să alcătuiască o echipă redutabilă este pusă la grea încercare.

Jucători considerați «oameni de bază» au început să șchioapete — la propriu și la figurat — în lupta din campionat. La unii, trecerea implacabilă a anilor, la alții, multiplele accidentări cărora le-au căzut victime, au început să-și pună amprenta. Nu e deloc ușor să le găsești înlocuitori «de ultimă oră», cînd știm cît timp trebuie unei selecționate să se rodeze, să-și făurească acea unitate morală care să-i facă pe componenți să lupte «unul pentru toți și toți pentru unul». Dar să zicem că o parte din «veteranii» gloriosi ai anilor trecuți, aflați într-o evidentă scădere de formă, pot fi înlocuiți cu jucători care se găsesc în ipostaze dintre cele mai dătătoare de speranțe. Ce ne facem însă cu jucătorii care, titulari la echipele lor, acuză o îngrijorătoare fluctuație de formă, prestînd într-o etapă un joc excelent, pentru ca în meciul imediat următor să vădească o totală inerție pe teren? În cele 5 etape, care s-au scurs pînă astăzi, am înregistrat în calitatea mea de observator tehnic forma sportivă extrem de oscilantă a unor jucători pe care îi consideram «senatori de drept» ai reprezentativei.

Nu o dată această formă sportivă oscilantă a componenților de bază ai unor echipe are efecte dintre cele mai nedorite asupra calității fotbalului practicat de întreaga formație. Puține echipe se afirmă la noi printr-o evoluție lină, fără hîrtoape și căderi: ne scoatem pălăria în fața formațiilor «U» Craiova (9 puncte din 5 meciuri), C.S.M.-Reșița, F.C.-Constanța, Sportul Studențesc, F.C.-Argeș și notăm revirimentul înregistrat de Steaua. Toate își datorează rezultatele favorabile formei sportive de la zi la zi în progres a unor jucători ca Oblemenco, Țarălungă, Marcu, Deselnicu, Velea, Beldeanu, Nestorovici, Antonescu, Mircea Sandu, Tănăsescu, Iordănescu, Dumitru, Năstase ș.a.

Iată deci că în locul celor ieșiți «din formă» încep să se afirme, din ce în ce mai pregnant, alte nume de fotbaliști, cu mare potențial de joc, capabil să ofere certitudini pentru viitorul mai îndepărtat sau mai apropiat.

Angelo NICULESCU

repriza a treia

clasa și clapa

Am urmărit duminică în orașul de pe malul Someșului meciul dintre cele două universitare, din Cluj și din Craiova. Înainte de joc, toată lumea vorbea despre un tradițional echilibru între combatante. Pe teren însă diferență de două clase în favoarea oaspeților!

Subminată decisiv prin cedarea lui Adam, «U» Cluj a mai pierdut prin plecarea lui Lică și Munteanu încă două piese valoroase care contau real în economia sa de joc. Deși Avram și Mircea Luca sînt demni de toată stima, echipa lor va trăi greu de tot în divizia A, unde a zburat puiul cu ața și circul partidelor-mascaradă cu Dinamo, în urma cărora băieții se plimbau ferchеș pe Corso în loc să-și facă (jenați) bagajele pentru personalul de Satu Mare, Bistrița, Lugoj sau Cugir.

Partenerii de joc au venit la Cluj în ziua meciului cu un avion special (vorba unui juvete student — «noblesse oblige, muică!»), au văzut, au învins și și-au luat zborul imediat la Craiova. Oltenii au marcat un gol, dar puteau înscrie încă trei-patru dacă s-ar fi omorît numai nițeluș cu firea. Oricum, diferența de clasă și-a spus — pe teren — detașat cuvîntul.

La numai cîteva minute de la încheierea acestei partide, rivalii nr. 1 ai craiovenilor, dinamoviștii, ofereau micului ecran tabloul unei echipe (ca să vezi — campioană!) surclasate pe toate planurile de o fostă (duminică-superbă!) cenușăreasă. S-a văzut că fără marea sa vedetă, Dumitrache, Dinamo poate fi botezată oricum altfel (Constructorul sau Metalul, de pildă), pentru că este cu totul altă echipă. Oricît ne-ar plăcea Sandu Mircea — pe care, ca și pe Năstase, l-am remarcat și recomandat (negru pe alb) mai de mult, atunci cînd unii «tehnicieni» ai șuetelor scrise vedeau în el doar un foc de paie — nu este de acceptat ca o echipă cu pretențiile lui Dinamo să fie făcută harcea-parcea de un singur jucător! Ce te faci în meciurile internaționale, cînd ai de-a face cu 4–5 jucători de talia lui Sandu Mircea, ba chiar de talia lui Chivers, Müller, Rivera sau Van Hanegem?

Ce ne facem cu dorita — de către noi toți — clasă a echipelor noastre? La ora asta, în marea lor majoritate ne trag clapa cînd este vorba de clasă. Și ne mai așteaptă și cîteva strașnice confruntări europene în care **fentele verbale** (en vogue în fotbalul nostru) nu prind, acolo fiind obligat să vorbești o singură limbă, pe aceea a fotbalului.

Marius POPESCU

P.S. — Un lot reprezentativ fără Oblemenco, Sandu Mircea, Marcu, Dembrovschi, Adamache, Broșovschi înseamnă un lot tocmai fără elementele aflate în plină formă. Ne referim la jucători, firește, nu la antrenori...

cronica de fotbal

mă dau cu «sportul studențesc»

Nu mai ține...

De ani de zile nu am mai făcut nici un amor la fotbal, o spun cu mîna pe inimă... Unii mă acuzau că stînd multă vreme pe lîngă podul Grandaș fi de-ai lui Răducanu... Eroare, am fost *venusist* în copilărie, cum o să țin eu cu urîții ăștia care ne băteau mereu de-mi făceau niște luni negre, de parastas, în liceu cînd trebuia să chiulesc ca să scap de ironiile colegilor?

Dar de duminică seară mă dau cu «Sportul studențesc»!

De ce?

Pentru că mi-a plăcut cum i-a luat pe dinamoviști, cum i-a presat și i-a făcut chel de desculat conserve. De multă vreme nu am mai văzut o asemenea echipă ținîndu-se bine în călcîie, dominînd cu atîta autoritate și ridiculizîndu-și în cele din urmă adversarii. Dacă stau bine și mă uit, cu puține modificări, e chiar echipa de anul trecut care a fost absolvită de retrogradare printr-o frumoasă decizie și iată că mi-ar fi părut rău să aud că se zbate undeva pe la Piopeni după un punct. Într-adevăr, am văzut duminică pe seară un *unsprezece* fantastic care se mișca în teren cu o voință și o dezinvoltură cum rare echipe au la ora asta (și cînd spun asta mă gîndesc numai la *Universitatea Craiova*). Nume noi la «Sportul studențesc» au apărut, dar ele nu sînt de rezonanță mare. Iată, dacă fac socoteala, numai acest formidabil Rădulescu venit de la Constanța este o vedetă și încă una care abia a început să-și facă un nume pentru că pe malul mării era semnalat numai ca un talent în devenire, ca și Mărculescu, dar ceea ce am văzut noi duminică pe *23 August* ne vorbește despre un rival mare al lui Dumitru, că de Nunweiller, să mă ierte copiii ăștia, nu mai poate fi vorba astăzi, 3 septembrie, de dimineață la ora 10...

Dar să ne întoarcem la echipa lui Ola și aș zice, mai ales, a lui Traian Ionescu. Încă de anul trecut, cînd *teamul* studențesc a avut un retur neperechе se vedea că se mișcă ceva aici, era evident că se produsese o cotitură și că vom vorbi despre acest *unsprezece*. Iată că după cîteva etape neconcludente aceasta victorie de duminică ne pune în față o formație sudată, pusă pe fapte mari.

O să spuneți că și replica celor din Ștefan cel Mare a fost palidă. Multă lume vorbește despre absența lui Dumitrache. Asta afirmă mult, evident, în balanța înfrîngerii atît de severe, dar nu explică ceea ce ar trebui știut de mult: că *Dinamo* nu mai are decît o extremă și aia nu în cea mai bună formă totdeauna. Ea posedă prea mulți mijlocași și Nunweiller nu este atacant central oricît ar vrea frățiorul lui s-o creadă. Pe urmă, echipa blonzilor (are vreo cinci mi se pare) nu știe ce portar bun este Cavai și ce obosit este Constantinescu (două goluri le are pe conștiință nr. 1 ai *roșilor*). Ar mai fi și explicația acelor meciuri de miercuri prin Turcia și Grecia, bune în intențiile conducerii clubului nostru campion, dar, oricît, obositoare pentru niște jucători care abia anul acesta au intrat într-un ritm mai dur de partide: miercuri, sîmbătă (respectiv duminică)...

Ce mi-a plăcut însă la *Sportul studențesc?* Mi-a plăcut mai ales Sandu Mircea, în care cu un an în urmă nu vedeam pe marele jucător de duminică. Să fie de vină stagiul făcut în apărare, ori tot mîna antrenorilor? Sau condiția fizică superioară pe care au arătat-o *albii* în tot cursul partidei lor senzaționale? Mai îmi place Lucaci care tot pe tușă stă din nu știu ce motive (aud că e rănit de data asta), îmi mai plac Tănăsescu și Rădulescu și cred că vom mai vorbi despre Suciu...

Dar pentru că foaia se îngustează și spațiul îngăduit devine și el din ce în ce mai mic, să mi se dea voie să mai spun ceva și despre *Rapid* care s-a bătut singur. S-a bătut singur pentru că antrenorul Macri, pentru care am toată stima, nu a îndrăznit mai devreme ceea ce a îndrăznit mai tîrziu. Să ai un jucător ca Rișnițî și să-l ții pe tușă, să ai o extremă ca Bartales de care nu știam nimic și să-l trimiți în joc atît de tîrziu, cînd era evident că alte piese nu mergeau deloc, e cam lipsit de fantezie! Și asta costă.

Pe antrenor îl înțeleg, el are stimă pentru avîntul lui Năsturescu și dăruirea lui, are stimă pentru vechea formă a unui Angelescu care nu mai arată ca altădată. Dar de ce să stea Savu pe tușă? De ce să nu-i folosești pe căluții ăia care duminică au schimbat, imediat ce au fost introduși în teren, fața jocului?

Eugen BARBU

poșta fair-play

N. GEORGESCU — Craiova: Ați auzit de noul punctaj francez — un punct pentru 3 goluri marcate, chiar dacă echipa autoare a golurilor a pierdut partida? Ce părere aveți?

— Cred că o asemenea măsură este un exemplu de incapacitate profesională a cîtorva inși din federația respectivă de fotbal, care a introdus-o abuziv — căci tehnicienii francezi nici n-au vrut să audă de această reformă sinonimă cu «handicapul» trăpașilor de pe hipodrom. Dacă F.I.F.A. nu s-ar opune, francezii ar da curs probabil și părerii lui Boulogne — directorul lor tehnic — care, pentru mărirea eficacității, opina să se «întindă» poarta. Dacă e bal, bal să fie!...

I. TĂNASE — Constanța: De ce stați «pe tușă» și răspundeți la «Poște» — fie ele și fair-play — în loc să antrenați o echipă?

— După cîte știu, la meci, locul antrenorului este propriu-zis pe tușă, deci acolo unde ai dumneata impresia că stau eu acum, figurativ vorbind. Prin anul 1970 m-am ridicat de pe tușă și federația m-a suspendat patru etape. Fricos, cum sînt din fire, mi-am însușit regulamentul și nu-l mai calc cît voi trăi. Exemplul vine și de sus. Federația n-ar călca nici ea un cît de mic articolaș, chiar dacă ar pica cerul pe ea. Așa că stau «pe tușă».

A. DUMITRESCU — Arad: De ce se plafonează valoric — după cum remarca și antrenorul Șt. Covaci în revista «Flacăra» — juniorii foarte valoroși odată cu maturizarea lor?

— Eu cred că opinia lui Piști nu este chiar exactă. Personal nu cunosc, în ultimii ani, nici un caz care să se fi «pulverizat» înainte de a pătrunde în straturile amețitoare ale performanței. Totuși, aici problema cred că stă așa: dacă asemenea elemente n-au confirmat trăsăturile inițiale, s-ar putea să vă gîndiți la înșii acei care s-au «topit» moral. Ceea ce pe mine mă frămîntă este faptul că elemente superinventive, ca Dobrin de exemplu, nu se văd de circa 7-8 ani la orizont. Printre explicațiile acestei penurii stă faptul că noi producem fotbal la întîmplare. O reîntoarcere la trecut nu mai este posibilă; școala are acum alte nuanțe, maidanele au dispărut, timpul liber al copiilor este o problemă și așa mai departe. Astfel că trebuie acordată tinerilor încrederea în antrenamentul-joc, încadrîndu-i pe calapodul mentalității muncii de grup. Cine știe, poate ca la englezi, prin școli și cluburi...

V. ANTONESCU — București: Ce arbitri stimați și care sînt cei cărora le-ați recomanda un loc în tribună?

— Îi stimez pe toți acolo care s-au lăsat, că bine au făcut! În nici un caz n-am să-l uit tot restul vieții pe C. Nițescu — acest «arbitru complice» — care a calificat Rapidul în Cupa României, iar pe F.C.-Galați a trimis-o pe masa de disecție a prieenuților. Mă intrigă, mă revoltă chiar, arbitri de felul lui A. Bentu, Micloș and Co. care confundă cam de mult fotbalul, regulamentul, autoritatea și altele, dînd soluții «arbitrare» pentru atitudini și comportări desuete, prevalîndu-se exclusiv de «legea propriului avantaj».

N. HANCERIUC — Pașcani: Cîți jucători din România sprintează în timpul meciurilor?

— În atac mai puțini decît degetele de la o mînă. În apărare, din cînd în cînd, unii fundași. Privind însă cum sînc... tunși adversarii. Lăsînd gluma la o parte, realitatea este că fotbalul românesc se caracterizează prin mers și nu prin sprint.

D. TUDOR — Galați: Cîți jucători avem care pot rezolvă orice situație ivită în decursul unui meci?

— Numai aceia a căror tehnică este fără reproș: deocamdată Dobrin.

Constantin TEAȘCĂ

meci frumos, scor amical

Luni, 3 septembrie, între orele 17,15–18,25, pe stadionul «Progresul», Combinata Flacăra-România liberă a întrecut cu amicalul scor de 6–1 (3–1) team-ul ziarului Munca. Prezența în tribună a președintelui Federației române de fotbal, Mircea Angelescu, comentariul puternic declamat de Constantin Teașcă din mijlocul grupii de sărituri în adîncime, gazonul presărat prin hîrtoapele terenului, careurile mici generos stropite cu Borsec au constituit adevărate și prețioase premise pentru desfășurarea unei întîlniri spectaculoase. Stimulați din toate părțile, jucătorii celor două echipe au încercat fiecare, după talent și umor, să servească interesele publicațiilor la care lucrează. Deci, nu s-a înregistrat nici un autogol. Căpitanul echipei «Munca», apreciatul (de vreo 30 de ani) cronicar sportiv Cristian Mantu, declară liber și nestînjenit de context: «Flacăra? De departe cea mai bună echipă a campionatului! Joc colectiv, valori individuale (Tudoran, Neacșu, Catană) și un Adrian Păunescu jucînd mai bine chiar decît se zvonise. Am văzut la «Flacăra» cele mai frumoase un-doi-uri din ultima vreme».

Arbitrul Dima, lamentabil, trezind nostalgia unui Chiriițescu. D. Micu (Munca) declară: «Meciul, dealtminteri frumos, a pierdut din cursivitate datorită arbitrajului vicios al arbitrului Dima. Să nu uităm că partida s-a încheiat cu 7 minute mai devreme, atunci cînd jocul se echilibrase».

Combinata Flacăra-România liberă *Tudora-Anghel, Filip, Cristache, Sîrbu-Neacșu, Catană, Michinici, Tudoran, Păunescu, Bujdoiu (Tofan).* (Pentru suporterii echipei oferim și amănuntul că revista «Flacăra» a avut în «11»-le combinatei 10 jucători.)

Munca: *Petronius-Militaru, Enescu, Dumitru, Cioară-Dorobanțu, Mantu-Ispas, Ecliserescu, Novac, Rusu.*

Au marcat în ordine liber consimțită: Tudoran (2), Ecliserescu, Catană, Păunescu (2), Neacșu

D.T.

FOTBAL

cuplajul interbucureștean văzut de flăcăra

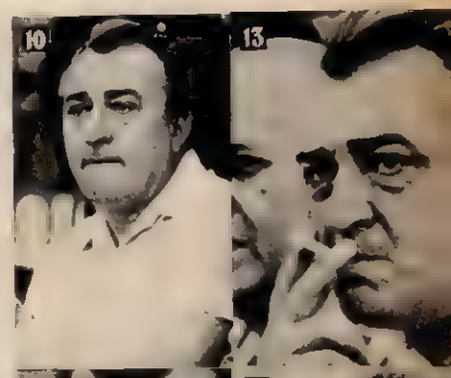

1. **Ilie Năstase,** încîntat de victoria echipei sale fav rite, Steaua.
2. **Macri** — primul antrenor învins al cuplajului
3. **Nunweiller: — Amar este paharul înfrîngeri**
4. **Dumitrache: — Și eu nu pot să fac nimic... Mă uit cum mîncăm bătaie!**
5. Sentimente diferite pe chipurile simpatizanților d tribună.
6. Un **Constantin** fericit: — **Strălucește, în sfîrș și steaua noastră.**
7. Primii autori ai victoriei Sportului studențesc, te nicienii **Ola, Traian Ionescu** (așa e lumea, rotundă schimbătoare), **Maksai** și **Octavian Popescu.**
8–9. Se spune că **Dumitriu II** este «în viața civil nașul lui «Liță» Dumitru. Iată cele două vedete a fotbalului nostru în ipostazele **adversari** și, din no **mari prieteni.**
10–11–12–13–14–15. Sedus (iarăși) de uimitoarea e presivitate a lui **Valentin Stănescu,** fotoreporter nostru i-a mai consacrat un film. Vorba lui. «**Să fi Și înainte și după Leipzig!**»

Fotografii de Emanuel TÎNJAL

mapamond '73

ora de vîrf a disperării

Dacă crima are proporţiile celui care o comite, sinuciderea este invers proporţională cu curajul de a trăi, chiar şi atunci cînd viaţa pare imposibilă, şi direct proporţională cu gradul de laşitate al sinucigaşului. Căci singura alternativă în faţa tuturor problemelor grave din viaţa omului nu poate fi decît... viaţa. «Trebuie procedat de aşa manieră — scrie undeva Jean-Paul Sartre — ca, în orice situaţii, omul să poată opta pentru viaţă». Condiţia vitală rămîne unica măsură pentru a îndrepta ceea ce nici moartea nu mai poate îndrepta.

Într-o civilizaţie prea rapidă, solitudinea devine dramatică. M-a îngrozit vestea pe care am aflat-o despre fostul meu prieten C. pripăşit la Bruxelles, unde şoma din 1968, vagabondind singur şi trist ca un pui părăsit de cloşcă, slab şi cenuşiu ca o vrabie îngheţată. Ultima oară cînd l-am văzut, mi-a spus că, în fiecare noapte, chema la telefon «ceasul vorbitor» sau ora exactă, pentru a auzi o voce omenească adresîndu-i-se numai lui. Odată, simţindu-se bolnav, un doctor de la asistenţa socială, i-a prescris spălături stomacale. Dar el, nu mîncase de trei zile. «Spălăturile la stomac nu spală şi creierul» mi-a scris atunci.

Pentru el, ora şase după-amiaza era ora de «vîrf» a disperării. Deşertul sufletesc dinaintea nopţii bîntuie fiinţa singuraticilor mai dur ca oricînd, tocmai la această oră, cînd ceilalţi, «normalii», abia se restituie familiilor lor după o zi de muncă, recîştigîndu-şi căldura căminului.

Se produc cinci sute de mii de tentative de sinucidere pe an în Statele Unite, iar în Franţa, ţară de patru ori mai mică, 50 000, din care 7 000-8 000 reuşesc. După ultimele statistici, sinuciderile ocupă în S.U.A. locul al patrulea în sumbra ierarhie a cauzelor mortalităţii. Psihosociologii pun aceasta pe seama accelerării ritmului vieţii, a imposibilităţii comunicării reale între fiinţe, a dificultăţii integrării sociale, familiale sau sexuale, a prăbuşirii structurilor morale tradiţionale, a fricii de ziua de mîine, a şomajului, şi, în sfîrşit, a disperării şi singurătăţii... Omniprezenta singurătate... Golul sufletesc, pustiul care îţi bîntuie inima, vîntul care-ţi suflă în buzunare, rătăcirea în înghesuiala de necunoscuţi într-o lume în care numai chipurile de pe afişele publicitare îţi par familiare deoarece ele te privesc întotdeauna surîzător ademenindu-te către imposibil... Treizeci de mii de franci, costul unui afiş într-o staţie de metro a Parisului, pentru «chiria» pe cincisprezece zile a panoului publicitar... A apărut o ştiinţă nouă «sinucigologia». Obiectul ei de studiu este uşor de înţeles. Ceva mai greu, de realizat. Căci sinucigaşii, cînd devin statistică, sînt ruşinea oricărei societăţi, iar pricina morţii le este, pe cît cu putinţă, disimulată. S-au pus paznici prin locurile cu o atracţie deosebită pentru sinucigaşi, dar prezenţa lor acolo, nu face decît să amînteaască întrebarea lui Juvenal: «Cine îi va păzi pe paznici? Tortura torturilor, ca şi oprimarea oprimatorilor, nu începe decît atunci cînd instrumentele de tortură şi de oprimare îşi pierd eficienţa...» Oare numai cele de mai sus să fie cauzele care îi fac pe atîţia să încerce a-şi pune capăt zilelor? Ce inspiră frica de viaţă, cînd renunţarea la ea nu este decît o cumplită spaimă în faţa trăirii? «Nu mi-e frică decît de frică» — spunea Shakespeare.

Aflu cu destulă întîrziere că fostul meu prieten C., într-o oră de vîrf a disperării şi-a pus capăt zilelor aruncîndu-se pe fereastra mansardei dintr-o casă de raport a unui cartier din Bruxelles. Şi nu era un fricos. Recunoştinţa era însă, şi pentru el, cea mai inaccesibilă dintre virtuţi. Omenia şi compasiunea nu le putea răsplăti decît prin rău. Şi a făcut-o. De două ori: o dată cînd şi-a părăsit ţara, a doua oară atunci cînd a încălcat pervazul ferestrei de la mansarda mizeră. Murise însă de mult.

De cînd se dezrădăcinase.

Ioan GRIGORESCU

bomba, argument politic?

Inutilitatea, absurdă şi tragică, a violenţei ca argument politic a fost reconfirmată recent de expediţiile poştale din Anglia — scrisori, pachete, colete — cu încărcătură explozivă. Cu efectele lor lăsate la voia hazardului, asemenea «argumente» par mai curînd acte demenţiale, în măsură să discrediteze total orice eventuală bună intenţie. În fotografii: 1. Un birou al bursei londoneze după deschiderea unei scrisori al cărei conţinut a rănit grav o tînără funcţionară. 2. La Scotland Yard, în cadrul unei conferinţe de presă, este prezentat un pachet de ţigări cu conţinut exploziv.

exuberanţă latino-americană pe champs elysées

În avanpremieră la tradiţionalul «Festival al Caraibilor» care se ţine la castelul francez Vincennes, echipe artistice participante din Antile demonstrează, în felul lor, pe Champs Elysées.

de la lume adunate

SPORNIC. Argentina a înregistrat o balanţă favorabilă de peste 500 milioane dolari în comerţul său exterior în prima jumătate a anului 1973, evoluţie determinată de sporirea exporturilor şi reducerea importurilor. Cele mai mari creşteri — la exportul de cereale, carne, produse industriale.

ELECTRONICA ÎNLĂTURĂ BEZNA. Pe aeroportul din Kiev a fost instalat un sistem automat de ghidaj care permite avioanelor să aterizeze chiar şi în condiţii de «vizibilitate zero». Instalaţia constă din cîteva radiofaruri şi un complex de aparate care permit dispozitivelor de la bord să apropie avionul cu mare exactitate de pista de aterizare. Alte aparate asigură avioanele să nu se lovească de pistă. În cazul cînd unul din aparatele de bord este defect, dispozitivele terestre cuplează automat aparatele de rezervă.

ENERGIE. În Cuba a fost dat în funcţiune un nou tronson al liniei de înaltă tensiune dintre oraşele Holguin (provincia Oriente) şi Nuevitas (provincia Camaguey). El va aproviziona cu energie electrică o parte însemnată a fabricilor de zahăr din cele două provincii, întreprinderile metalurgice şi noile locuinţe construite în zonă. În anii din urmă, producţia de energie electrică a Cubei s-a triplat în comparaţie cu perioada de dinainte de revoluţie.

RĂZBUNAREA MISTREŢULUI. Un mistreţ de peste 100 de kilograme a fost lovit de un automobil, pe o şosea, aproape de Udine (Italia). În timp ce-şi dădea obştescul sfîrşit, mistreţul s-a răzbunat, provocînd deraparea autovehiculului care s-a izbit de un pilon electric. Un număr de 20 de maşini care veneau din spate au intrat în coliziune. Circulaţia a fost întreruptă pentru două ore.

PRIMARUL ŞI BICICLETA. Primarii din 21 de oraşe japoneze s-au întrunit la Tokyo în cadrul unei conferinţe pentru a discuta problema pregătirii locuitorilor marilor oraşe în vederea folosirii mai intense a bicicletelor. Pe unele magistrale urmează să fie marcat un culoar special lat de doi metri, destinat circulaţiei bicicliştilor, iar o serie de străzi înguste vor fi puse la dispoziţia exclusivă a bicicliştilor şi pietonilor. În apropierea principalelor staţii ale metroului se vor amenaja locuri speciale de parcare a bicicletelor.

E SCUMP FOC. Un pompier din oraşul suedez Kramfors a recunoscut că a declanşat zece incendii, într-un interval de o lună, cu scopul de a obţine cîştigurile suplimentare prevăzute în sistemul de salarizare. El a reuşit, să realizeze, în plus, în perioada menţionată 700 de coroane, în timp ce cele zece incendii provocate s-au soldat cu pagube de 6 milioane de coroane.

HALLO TAXI, PÎNĂ ÎN AUSTRALIA TE ROG... Respectabila doamnă Eileen Murphy din oraşelul britanic Horsham, a lăsat perplex pe şoferul unui taximetru, căruia i-a cerut s-o ducă, nici mai mult, nici mai puţin, decît pînă în oraşul Perth din Australia. În ciuda avertismentelor asupra preţului, dificultăţilor şi oboselii pe care o asemenea călătorie le implică, temerara călătoare a insistat pînă a perfectat afacerea. Eileen Murphy are o fiică în Australia, e şi bunică, şi a spus că doreşte să-şi vadă cît mai repede fiica şi nepoţica, dar să şi profite de priveliştile unei călătorii, ceea ce un avion nu i-ar putea oferi. Şi cum avea ceva economii la bancă, s-a decis să plătească pentru o călătorie combinată taxi-vapor-taxi frumuşica sumă de 1 500 lire sterline.

E. DASCĂLU

valori românești în univers

profesorul gheorghe marinescu — un mare om de știință

Am trăit mulți ani în preajma profesorului Gheorghe Marinescu. Am fost elevul și colaboratorul acestui mare învățat al țării noastre care a adus o contribuție însemnată la fundarea unei discipline noi a medicinei — neurologia.

Îmi amintesc felul în care maestrul nostru reușea să se pasioneze și să ne transmită și nouă pasiunea lui pentru cercetarea științifică. Era un om harnic. La 6 sau cel tîrziu la 7 dimineața era la spital. Spitalul Colentina de azi, unde era clinica neurologică, și rămînea de obicei în laborator pînă la 5-6 după masă. Era tot timpul printre noi. Citea mult, studia toate revistele de specialitate și cum găsea cîte ceva ce ar fi putut să intereseze pe vreunul dintre noi, colaboratorii lui, ne dădea cartea sau revista respectivă și a doua zi discuta cu noi conținutul celor citite.

De multe ori se desprindea o concluzie interesantă care putea deveni punctul de plecare al unei noi cercetări. Prezența lui continuă printre noi, interesul pentru lucrările noastre, curiozitatea lui științifică neobosită au fost pentru noi un imbold puternic și au contribuit mult nu numai la formarea noastră de cercetători științifici, ci mai ales la întreținerea și creșterea pasiunii pentru această cercetare.

Profesorul Marinescu a publicat foarte multe lucrări, dar era mulțumit și nu-și ascundea satisfacția cînd lucrările lui erau reluate de alții, duse mai departe, comentate. Foarte corect în relațiile cu oamenii, ne sprijinea atunci cînd aveam nevoie. Se interesa de soarta noastră, dar fără să părăsească o atitudine corectă și întotdeauna reținută. Îmi amintesc cu emoție că o singură dată m-a îmbrățișat, manifestîndu-și satisfacția că o monografie pe care am publicat-o împreună a primit premiul Academiei de Medicină din Paris. După atîția ani de zile nu pot uita această îmbrățișare a lui Marinescu, care a însemnat pentru mine un lucru foarte mare, poate mai mare chiar decît premiul însuși.

Profesorul Marinescu a avut marea satisfacție de a fi fost prețuit de forurile științifice internaționale. Am putut să-mi dau seama de marele prestigiu științific de care se bucura pentru că l-am însoțit la unele manifestări științifice. În 1934 s-a ținut la Veneția Congresul internațional de electromicrobiologie al cărui președinte era celebrul Marconi și al cărui vicepreședinte era profesorul Marinescu. În 1937, cu ocazia expoziției universale de la Paris, Marinescu a fost unul din puținii oameni de știință invitați de onoare ai Comitetului de organizare al acestei expoziții. Marinescu a fost invitat în două rînduri în țările Americii Latine să țină o serie de conferințe.

O trăsătură caracteristică a profesorului Gheorghe Marinescu o constituia faptul că era foarte interesat de ce se elabora nou în știință, de căile noi care se deschideau odată cu progresele în domeniile științifice de graniță, în domeniul chimiei-fizice, al neuroziologiei etc. Mi-aduc aminte cu cîtă perseverență, la o vîrstă deja înaintată, căuta să-și apropie cunoștințe în domenii cu totul noi pentru el, pentru a le putea aplica în cercetările lui. Nu era un om închistat în ceea ce a dobîndit, ci se străduia să lărgească domeniul lui de cercetare și acest lucru ni l-a transmis și nouă, elevilor și colaboratorilor lui.

Profesorul Marinescu a știut să facă elevi care la rîndul lor au adus un aport însemnat în cercetarea științifică. Profesorul Parhon, profesorul Minea la Cluj, profesorul State Drăgănescu, profesorul Ion Niculescu, profesorul Ionescu-Șișești, doctorul Goldstein, și alții au fost toți elevii lui Marinescu și au adus contribuții însemnate la progresul științelor neurologice, au creat în lumea științifică internațională faima școlii românești de neurologie.

Academician Arthur KREINDLER
directorul Institutului de neurologie și psihiatrie al Academiei de științe medicale

oameni despre care se vorbește

KENNETH DAVID KAUNDA, președintele Zambiei (născut în anul 1924, învățător, apoi ofițer în timpul războiului, om politic, organizator principal al Congresului național african; din 1960 președintele Partidului Național al Independenței, ministru, apoi prim-ministru, primul președinte al Zambiei în 1964), a anunțat în cursul unei conferințe de presă numirea lui Mainza Chona în funcția de prim-ministru al țării. Postul de premier a fost înființat prin noua constituție, semnată recent de șeful statului.

GUSTAV ADOLF AL VI-LEA, regele Suediei (născut în anul 1882, se suie pe tronul Suediei în anul 1950; căsătorit cu prințesa Margaret, decedată în 1920, și apoi cu Lady Mountbatten decedată în 1965), a fost recent supus unei intervenții chirurgicale; starea sănătății sale — avînd în vedere și vîrsta înaintată, de 91 de ani — continuă să fie gravă.

CLAUDE CHEYSSON, diplomat francez (născut în anul 1920, studii superioare la Școala Normală și la Școala Politehnică din Paris, specialitate — chimia; funcții importante în diplomația franceză, în O.N.U. și Comunitatea economică europeană; considerat un expert în materie de decolonizare), în calitatea lui actuală de «comisar european al dezvoltării» de pe lîngă Piața comună europeană, a avut un rol important în acordurile de la Bordeaux dintre această organizație și Organizația Unității Africane.

FRANÇOISE SAGAN (pseudonim literar pentru FRANÇOISE QUOIREZ, născută în 1935, scriitoare franceză, ale cărei romane «Bună ziua tristețe» și «Vă place Brahms?» au cunoscut tiraje imense; autoare și a altor romane, nuvele, un fragment autobiografic, scenariu pentru un balet etc.) a declarat de curînd presei că intenționează să se mute definitiv din Franța în Irlanda unde — după părerea sa — ar exista o atmosferă propice pentru scrierea unui mare roman.

cronica de trei secunde

principiile la cai

O voce interioară, adîncă și bravă, îmi spune că dumneavoastră nu știți cine e Roberto, cine e Rheingold, necum Hard to Beat, Scottish Rifle, Our Mirage, Parnell, după cum — mai mult ca sigur — Dalia nu e altceva decît o marcă de bun cașcaval. E bine să știți că Roberto, Rheingold, Hard to Beat și celelalte nume înșirate mai sus nu sînt oameni, cu atît mai puțin oameni politici, cicloane, comete sau rachete cosmice. Ei sînt cai. Și nu cai ca toți caii, ci cei mai buni cai de curse din Europa. Rheingold, de pildă, e cotat cel mai cel mai pe distanța de 2 400 metri. Roberto e singurul care l-a învins pe Brigadier Gérard, minunea ultimilor doi ani. Hard to Beat e una din mîndriile Franței... Iar Dalia e o iepșoară de talent, foarte promițătoare, așa cum există tinere pianiste sau tinere tragediene sau tinere balerine de la care lumea așteaptă o bucurie creatoare. Nimeni nu va face greșeala de a o compara pe Dalia cu Roberto, să zicem. Toate aceste personalități s-au adunat de curînd la Ascot, cum s-ar spune Parnasul, la startul unei curse de mare prestigiu, cursa Diamantului.

O altă voce interioară îmi șoptește lămurit că nu sînteți în posesia cîtorva principii sacrosancte ale acestui templu de la Ascot. «Hipic, și chiar hipologic», este interzis — scrie la cartea specialiștilor — ca o iepșoară de trei ani să învingă cei mai buni cai din Europa, la doar o săptămînă după ce cîștigase o cursă importantă în Irlanda, la Dublin. E absolut imposibil și de neconceput. De asemenea, un alt principiu imuabil e că nu poți cîștiga o cursă ca aceea a Diamantului — după ce cu o zi înainte ai călătorit, în calitate de cal, cu avionul, de la Dublin la Ascot. La carte — în afara acestor două principii — mai scrie așa: «Și mai e o lege la Ascot, anume că o iepșoară care a alergat în două curse grele în decurs de o săptămînă făcînd în același interval o călătorie și cu avionul, nu poate pretinde să triumfe dacă nu se găsește în ultima turnantă printre primii cinci cai din fruntea plutonului».

Pentru ultima oară, vocea interioară îmi cere imperios să vă informez că înaintea ultimei turnante Dalia nu numai că nu se găsea acolo unde îi cerea legea, printre primii cinci, ci exact ultima, a douăsprezecea dintre cei douăsprezece concurenți.

N-am nici o îndoială că după toate aceste șoapte ale vocii mele interioare, sînteți capabili să emiteți în sfîrșit un strigăt triumfal, perspicace și plin de inteligență: Dalia a cîștigat Cursa Diamantului, învingînd cei mai celebri cai din Europa, în fața cărora nu i se dădea nici o șansă. Dalia a cîștigat absolut extraordinar, lăsîndu-i la șase lungimi — cred că ați aflat de la dragul nostru Țopescu măcar ce-i acela o lungime de cal! — pe Rheingold, «lăsînd Ascotul — zice cronicarul — în cea mai adîncă criză de stupoare».

Bun. Ce se scrie acum la carte? «Că trebuie renunțat odată pentru totdeauna la principiile sacrosancte ale pseudoștiinței hipice». Și, doi: «Singura lege serioasă a cailor și a curselor lor este că nu există nici o lege serioasă»... («Le Monde») E și ceea ce-mi dă curaj, avînt și ambiție — ca un bun Ci-Co — să urmăresc mai departe, nesmintit, viața cailor, cu și fără șanse, printre cicloane, cutremure, comete și șoaptele brave ale vocilor mele interioare.

Radu COSAȘU

ultimul tren spre nîmes

În toate gările de pe traseul liniei ferate Givors—Nîmes a apărut deunăzi un anunț pe cît de sumar, pe atît de tranșant: «Începînd din ziua de 7 august anul curent, traficul pe această linie încetează definitiv». Ardèche devine, cu acest prilej, primul departament din Franța fără cale ferată. Vor urma curînd și altele. În ultimii 6 ani au fost scoase din circulație 6 600 kilometri de căi ferate, iar pînă în 1975 încă 3 000 de kilometri vor avea aceeași soartă. Sînt vizate, în primul rînd, departamentele Gard, Lozère, Rhône. Ce reprezintă, în fond, acest proces de deferoviarizare, dacă ne putem exprima astfel? Este el un răspuns dat unor necesități sociale sau unor revendicări regionale? Este o consecință a adaptării în zonă a unor noi forme de transport, tehnic superioare? Nimic din toate acestea. Sorgintea hotărîrii trebuie căutată pe undeva prin birourile de contabilitate ale S.N.C.F. (Société Nationale de Chemins de Fer) Anumite calcule financiare de rentabilitate au avut prioritate față de calculul unor reale nevoi sociale și în primul rînd privind nevoile populației rurale, neposesoare de autoturisme. Demersuri, proteste, delegații, petiții, intervenții nu au folosit la nimic. Răspunsul direcției a rămas un ferm NU, însoțit uneori de precizarea: «este o decizie ministerială ireversibilă», altă dată de explicații mai «umanizate» de genul: «...și saloane de coafură s-au închis de cînd moda pieptelor le-a făcut nerentabile».

Cam cinică lămurire!

E.D.

război mizeriei morale

Acțiunile publice împotriva industriei imunde a pornografiei iau proporții în lumea întreagă. Oamenii sănătoși, oamenii de bun-simț, de pe ambele maluri ale Atlanticului, întreabă din ce în ce mai vehement pînă cînd va fi tolerat acest grav atentat la formarea spirituală a copiilor lor. În fotografie sînt prezentate magazine cu articole pornografice și cinematografe specializate în acest gen, din St. Pauli, rău famatul cartier hamburghez. Firmele de o reclamă josnică, obraznică, aduc adevărate injurii cinstei și o sfidare bunei-cuviințe omenești. În jurul lor sînt silite să se joace copiii nestiutori, neînțelegători, ușor de influențat. Părinții lor au declanșat o adevărată campanie, revendicînd «spații curate» pentru jocul copiilor.

opinii

după 15 ani de întuneric

Spitalul de oftalmologie nr 22 din București. O femeie între două vîrste părăsește tocmai spitalul. Personalul o înconjoară cu grijă și-i urează multă sănătate. O întreb:

— Ați fost operată? (După solicitudinea și amabilitatea personalului, am intuit un caz aparte.) Cum vă simțiți? Răspunsul vine senin, aproape nefiresc pentru o convalescentă

— Cum credeți că aș putea să mă simt cînd vă privesc cu acești ochi care au zăcut 15 ani în beznă?

...Cînd se răspunde cu o întrebare, mai ales atît de elocventă, nici o replică nu-și mai are rostul.

Sînt 15 ani de cînd D.F. a suferit grave arsuri la ochi, cauzate de acizi, pierzîndu-și vederea. Și-a pierdut, ulterior, și speranțele de a o mai recăpăta, 15 ani de beznă. După acești 15 ani, într-o bună zi, o rudă i-a dat o speranță. A îndemnat-o să vină la Spitalul de oftalmologie, la doctorul Petre Stănescu. Doctorul i-a propus operația. Ea a acceptat. Și iată minunea împlinită.

Opera: strădania curajoasă a unei echipe de chirurgi, condusă de doctorul Stănescu, strădanie conjugată cu cea a unor ingineri și opticieni de la Industria optică română. O premieră chirurgicală mondială. Secretul? Iată-l: Chirurgii oculiști au recurs de mult la proteze, întrucît transplantul de cornee nu dădea totdeauna rezultatele scontate. Așa au fost inventate minuscule lentile din material plastic care, incluse în corneea opacificată, permit în numeroase cazuri redarea vederii pierdute printr-un accident.

Din nefericire însă aceste proteze erau adesea refuzate de organism, ca orice corp străin. Intoleranța la greffă își spunea cuvîntul. Oftalmologi de renume mondial, ca Barraquer Cordona și Strampelli, reușiseră să creeze proteze pe care organismul le accepta, dar nu în sută la sută din cazuri.

— Aici era — spune doctorul Stănescu — «nodul gordian» care trebuia tăiat.

— V-ați folosit de bisturiu?

— Neîndoielnic. Dar numai cu el nu se rezolvau lucrurile. Tehnica operatorie își are desigur importanța ei, însă azi — ca peste tot în medicină — sprijinul multor alte domenii concură la propășire.

— În cazul dumneavoastră, care a fost domeniul convergent?

— Optica, e de presupus. O echipă de la I.O.R. a reușit — după îndelungi și comune eforturi — să confecționeze o proteză din metil metacrilat, de un format special și cu suprafețe minime de contact cu globul ocular, de unde și reducerea la minimum posibil a refuzului grefei. De fapt (privită ulterior), problema pare a oului lui Columb!

— Da, dar acest ou trebuia să-l pună cineva pe masă, să stea.

— Se pare că stă, fiindcă keratoproteza optică realizată la I.O.R. diferă de toate protezele similare de pînă acum, prin prezența a trei minuscule ventuze care sînt «suprafața de contact». Pe de altă parte, tehnica operatorie aplicată la noi asigură o conservare integrală a lichidului sticlos din globul ocular.

După acest scurt dialog, să privim lucrurile în esența lor.

Proteza singură, nu era suficientă. Au trebuit să fie confecționate și instrumente chirurgicale noi, reclamate de tehnica operatorie. Apoi, sute și sute de experiențe pe animale pentru a evita orice riscuri. În sfîrșit, metoda a fost definitivată și pusă în practică. Intervenția în sine este o veritabilă operă de bijutier care cere finețe și precizie extremă, deoarece cîmpul pe care se acționează nu depășește cîțiva milimetri pătrați. Ne putem imagina, implicit, și finețea «uneltelor» cu care se lucrează, știind că o asemenea operație nu poate fi făcută decît sub lupă.

Succesul intervenției e aproape instantaneu: *pacientul declară încă de pe masa de operație că începe să vadă!* Lumina pătrunde pînă la retină și imaginile lumii refuzate atîta vreme se limpezesc treptat, ca atunci cînd pui la punct «șarful» unui aparat fotografic. Efectul psihologic asupra bolnavului este binefăcător și face parte din metoda operatorie. Această metodă poate fi aplicată marilor mutilați, victimelor unor arsuri termice sau chimice și chiar după repetate transplanturi de cornee soldate cu eșec. Un alt amănunt: vîrsta pacientului n-are nici o importanță. Metoda poate fi aplicată la orice etate, și la oricît timp s-ar fi scurs de la survenirea accidentului.

Dorin IANCU

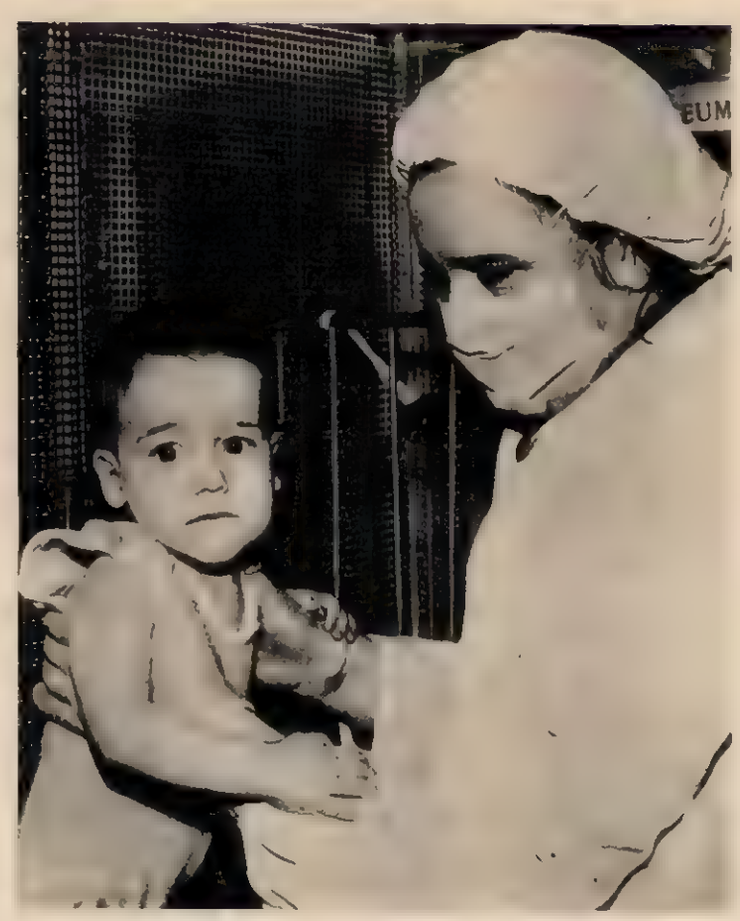

UN TRANSPLANT SENZAȚIONAL. O fotografie aparent banală: un copil privește în jurul său... Și totuși fotografia vorbește despre o recentă realizare medicală care a făcut multă vîlvă. Pentru prima oară în Țările Nordice, un copil a fost vindecat printr-un transplant de măduvă osoasă primită de la un donator complet străin. Cu alte cuvinte, între pacient și donator nu există nici o legătură de «sînge», țesuturile respective aparținînd unor tipuri diferite. Specialiștii elogiază «tehnica revoluționară» pusă la punct de dr. Viggo Haber, de la spitalul Blegdams din Copenhaga, care a permis să se învingă incompatibilitatea biologică — barieră fatală transplantelor.

Dincolo de aspectele medicale rămîn datele pur umane ale cazului. Timp de 18 luni, adică de la nașterea sa, micul pacient a trăit într-un fel de cutie sterilă, izolat de restul lumii. Organismul său, lipsit de capacitatea de a lupta împotriva microbilor și virusurilor, ar fi sucombat la un contact direct cu lumea exterioară. Timp de 18 luni mama nu și-a putut îmbrățișa copilul. Timp de 18 luni...

Dar de ce să mai privim în urmă? Acum totul a trecut și senzaționalul transplant de la Copenhaga a făcut posibilă și fotografia alăturată. Micuțul danez privește în jurul său cu doi ochi negri, larg deschiși, părînd să ne spună: «Acum sînt și eu de-al vostru».

L.N.

LUMEA VORBEȘTE DESPRE CHEFIR (IV)

cum să ne preparăm chefirul

Chefirul mai poate fi întrebuințat și în cazul *bolilor de nervi* — rația zilnică un litru, repartizată între mese; înainte de culcare o ceașcă de chefir cu o linguriță de miere; *ateroscleroză* — rația zilnică, un litru, asociat cu 100 grame pătrunjel verde; se va consuma în mai multe reprize; *hipertensiuni arteriale* — se va consuma un litru pe zi; *în cazuri de eczeme* — se va consuma o jumătate de litru pe zi și se va unge cu chefir suprafața atinsă, lăsîndu-se să se usuce pe ea pînă a doua zi. În două săptămîni se vor simți rezultatele.

Oricui vrea să încerce acțiunea exercitată de chefir, îi indicăm *modul de preparare*.

După ce ați cumpărat un litru de lapte îl fierbeți și îl lăsați să se răcească pînă la 18°C. Pentru a obține un litru de chefir este suficient conținutul unei linguriță de levură (în cazul unei cantități duble sau triple, creșteți proporțional și cantitatea de levură — adică respectiv, 2 sau 3 linguriță). *Retineți* linguriță cu care puneți levura în lapte să nu fie oxidabilă! Se pot folosi fie cele de lemn, fie cele de masă plastică.

După aceasta, agitați puțin vasul, îl astupați ermetic și îl lăsați la întuneric timp de 24 de ore. Reamintim cititorilor noștri recomandările privind creșterea sau scăderea timpului de formare a chefirului, în funcție de necesitățile organismului. (*Vezi Flacăra* nr. 34/1973.)

Cînd ceasul arată expirarea duratei de formare propusă, amestecați din nou conținutul vasului și apoi îl strecurați printr-un tifon sau printr-o strecurătoare de masă plastică. Separați astfel levura, pe care o spălați într-un jet de apă rece (apa fierbinte o distruge), și puteți relua operația pentru chefirul zilei următoare.

Important. Atît levura cît și chefirul vor fi ferite de contactul cu metalul în decursul acestui proces de preparare. Drept care vasul de fiert lapte va fi bine smălțuit și cu smaltul întreg, la fel vasul în care îl lăsați să se formeze (eventual puteți folosi un borcan mai mare). Dacă levura se spală numai cu apă rece, în schimb vasele în care aceasta a format chefirul vor fi bine opărite de la o zi la alta, pentru a feri levura de diverși factori dăunători.

R. P.

medicina familiei

sterilitatea

Am întîlnit în practica mea profesională drama celor care n-au copii; am trăit bucuria acelor familii pe care, după mulți ani de conviețuire fără să fi avut copii, le-am putut ajuta să-și vadă visul împlinit și am fost trist cînd orice efort al nostru n-a putut fi încununat de succes.

Statisticile ne arată că, în medie, 12% din cupluri sînt sterile și aceasta raportat la totalul familiilor este o cifră mare. Privită sub aspectul patologic problema prezintă o importanță deosebită pentru fiecare familie.

Cauzele care pot determina sterilitatea unui cuplu sînt foarte variate și ele pot interesa atît femeia cît și bărbatul. În 25-30% din cazuri bărbatul sau ambii parteneri pot prezenta sterilitate, iar de cele mai multe ori aceasta este datorată unor cauze organice sau funcționale la femeie.

Doresc să exclud sterilitatea fiziologică, ori cea temporară realizată prin mijloace de prevenire a sarcinii. Putem vorbi de un cuplu steril numai atunci cînd acesta avînd o viață sexuală normală, fără folosirea nici unui mijloc anticonceptional, nu realizează o sarcină în cel puțin un an. O altă situație o prezintă acele femei care, deși realizează o sarcină nu pot, datorită unor cauze multiple, să dea naștere unor feți vii și viabili. Numim aceasta infertilitate.

Posibilitățile de a influența favorabil o sterilitate conjugală depind de cunoașterea cauzei reale a ei. În primul rînd, dacă este feminină sau masculină, ori a ambilor parteneri. Explorările fiind mai simple, recomandăm să se înceapă cu examinarea bărbatului. În acest caz poate fi vorba de deficiențe de spermatogeneză sau de calitatea (mobilitatea) spermatozoizilor, datorate unor boli generale, infecții, în care gonoreea ocupă primul loc, apoi tuberculoza etc.

Explorările în ce privește sterilitatea feminină sînt deosebit de complexe, solicită multă răbdare și înțelegere atît din partea medicului specialist cît și din partea femeii. Rezultatele depind de cunoștințele noastre de biologie și medicale, ca și de posibilitățile de investigație diagnostică de care dispunem.

O discuție anamnestică, bine condusă, cu femeia ne poate da relații deosebit de importante: dacă este vorba de o sterilitate primară (nu a fost niciodată însărcinată) sau secundară; dacă în antecedentele patologice personale sau familiare sînt factori care ar putea influența fertilitatea; date privind dezvoltarea somatică și intelectuală; instalarea pubertății; caracterul ciclurilor menstruale; habitusul sexual în ce privește frecvența, eventuale anomalii de sexualitate ori consecințe psihice.

Examenul clinic al specialistului ginecolog depistează unele cauze organice care pot influența fertilitatea. Acestea sînt foarte variate, de la malformații congenitale, ca aplazia sau hipoplazia (lipsa de dezvoltare) organelor genitale externe și interne, la inflamații sau infecții ale vaginului, colului, endometrului, anexelor, tumori ale uterului și anexelor etc. Pot fi găsite, de asemenea, stenoze congenitale sau cîștigate ale colului, sinechii, malformații sau deviații uterine.

Examenele de laborator, investigațiile radiologice vor aduce date complimentare pentru precizarea diagnosticului etiologic. Radiografia cavității uterine și a trompelor poate arăta dimensiunile uterului, permeabilitatea sau obstrucția tubară (avînd diferite cauze), posibilitatea trecerii substanței de contrast în cavitatea peritoneală.

Dacă toate aceste explorări ne dau informații asupra unor stări normale, ne putem gîndi apoi la cauze funcționale. Complexitatea reglării neuroendocrine a funcției genitale ne obligă la o serie de investigații în acest domeniu, iar dintre cele pe care le avem mai la îndemînă sînt:

a) temperatura bazală, luată dimineața la aceeași oră înainte de ridicarea din pat; bucal sau rectal, care ne dă date asupra fazelor ciclului ovarian — dacă ciclul este sau nu ovulator — condiție esențială fecundației.

Dr. Ion LEMNETE
Doctor în științe medicale

(Va urma)

holera din nou în actualitate

Holera, această boală molipsitoare, al cărui nume are o rezonanță sinistră, nejustificată în etapa actuală, cînd, datorită progreselor făcute de științele medicale, gravitatea bolii a scăzut considerabil, revine în actualitatea preocupărilor sanitare. Și aceasta din cauza îmbolnăvirilor numeroase care au apărut recent în Italia.

Zona unde holera este o prezență permanentă este situată în sud-estul Asiei, țările permanent contaminate fiind India, Indonezia și Filipinele.

În anul 1970, holera s-a extins și pe continentul african în sudul Deșertului Saharei, unde în zona de populație densă situată pe țărmurile Golfului Guineii s-a constituit o a doua zonă de endemie holeră permanentă.

În bazinul mediteranean holera a reapărut de asemenea în anul 1970 și 1971, cînd au fost pe rînd contaminate țările situate pe litoralul asiatic și african al Mediteranei.

În Europa, holera a pătruns după o lungă perioadă de absență, de asemenea în anii 1970 și 1971, cînd focare de holeră au evoluat în R.S. Cehoslovacia, Portugalia, Spania, Turcia și U.R.S.S.

Pentru țara noastră situația actuală, în special epidemia din Italia, creează — datorită numeroșilor turiști italieni care ne vizitează și a românilor care se întorc din Italia — o situație specială, care necesită măsuri susținute.

Pentru ca sănătatea populației noastre să fie la adăpost, ca și în anii cînd această boală evolua în unele țări vecine, personalul sanitar desfășoară acțiuni susținute care, deși necunoscute de marele public, au reușit și sperăm că vor reuși și în continuare, să mențină indemn de boală teritoriul țării noastre. Sute de medici de laborator, epidemiologi, infecționiști, medici de circumscripție, urmăresc continuu starea de sănătate a celor care au călătorit în țări străine și a contacților lor — se fac zeci de mii de investigații de laborator pentru diagnosticul afecțiunilor diareice, Institutul Dr. I. Cantacuzino lucrează cu toate forțele pentru a produce vaccinurile și serurile de diagnostic necesare, personalul sanitar de la punctele de frontieră la, cu toată rigurozitatea, măsurile de carantină pentru cei care vin nevaccinați sau prezintă cea mai slabă suspiciune de boală.

Efortul este pus pe acțiunile de pază sanitară a frontierelor, pe acțiunile de imunizare etc., dar în special pe descoperirea precoce și diagnosticarea rapidă, în așa fel ca un eventual bolnav sau purtător de germeni să fie depistat cît mai repede — izolat și tratat — pentru a nu provoca un lanț de îmbolnăviri.

La aceste măsuri populația poate contribui în mod conștient, anunțînd organelor sanitare imediat orice suspiciune de îmbolnăvire printre persoanele care vin din străinătate, printre toți cei care vin în contact cu aceștia. Subliniez că pentru cei care găzduiesc sau care au legături oficiale sau de orice fel cu străinii, aceasta devine o obligație cetățenească.

Numai prin aplicarea cu fermitate a măsurilor profilactice, prin colaborarea populației cu organele Ministerului Sănătății, vom putea împiedica în continuare pătrunderea holerei în țara noastră.

Dr. Alexandru CALOMFIRESCU
Prim-adjunct al ministrului sănătății

breviar

pericol de infarct

Infarctul (lat. *infarctus*, de la *infarcire* = a umple) înseamnă distrugerea de țesuturi prin circulația proastă a sîngelui. Cînd alimentarea cu sînge oxigenat este defectuoasă din cauza obstrucției arterelor comunicante (trombozã), țesuturile se necrozează, se *infarctează*. Aceste fenomene nu se limitează numai la teritoriul strict al inimii, se pot ivi și la rinichi, la splină, pe traiectul intestinal, precum și în creier. Cele mai dramatice infarcte se produc însă în mușchiul inimii (miocard), care este alimentat de arterele coronare.

O astupare totală sau parțială a acestor vase duce la o nutriție deficitară cu sînge și prin aceasta la moartea (necroza) țesuturilor unei anumite regiuni. Despre producerea și simptomele infarctului miocardic au fost scrise biblioteci întregi. Principalii factori favorizanți sînt considerați astăzi *hipertensiunea arterială*, obezitatea, fumatul, lipsa de mișcare și diabetul. Un rol deosebit l-ar juca, după cele mai noi concepții, *stressul*, adică reacția de șoc a arterelor coronare la iritațiile fizice și mai ales la cele neuropsihice. Nu trebuie trecute cu vederea și unele cauze mai profunde, cum sînt schimbarea bruscă și radicală a modului de viață, poluarea atmosferei, abaterile de la valorile pure, autentice ale «condiției umane».

Manifestările clinice ale infarctului sînt astăzi destul de binecunoscute. După un număr de semne prevestitoare, de cele mai multe ori neluate în seamă, sub coșul pieptului se simte o durere crîncenă, care iradiază spre gît, spre brațe, mai ales în brațul stîng, și chiar și în abdomen. În același timp bolnavul cade pradă spaimei și senzației de «nimicire». Medicul chemat de urgență va calma în primul rînd durerile, prescriind calmante, după care va trebui să diagnosticheze dacă este vorba de un infarct real sau doar de o criză gravă de angină pectorală (spre deosebire de *«angor pectoris»*, în infarct preparatele pe bază de nitrit sînt ineficace).

Problema care se pune este aceea dacă e mai bine ca bolnavul să fie transportat la spital ori să rămînă acasă? Va trebui să se țină seamă că în acest prim stadiu este nevoie mai ales de liniște și că această liniște nu poate fi obținută prin internarea în spital. Chiar dacă Salvarea vine cu cea mai mare urgență, agitația celor din jur, cuvintele de despărțire, drumul parcurs de ambulanță pe străzi prost pavate, formalitățile de primire, patul străin și lumea străină înconjurătoare — toate acestea nu sînt de natură a crea condiții prea liniștitoare.

Dar, pe de altă parte, există și factori care pledează în favoarea internării, *cum sînt* dorința expresă a bolnavului, lipsa de îngrijire calificată la domiciliu, sincopele inimii, *care nu pot fi tratate prin metode obișnuite*. Curînd va fi pusă de pacient sau de membrii familiei întrebarea: dar cît timp va dura internarea? Pînă acum cîțiva ani se considera că spitalizarea în infarct trebuie să fie de cel *puțin șase săptămîni*. *Acum se permite* pacienților să părăsească patul chiar după o săptămînă.

Durata tratamentului diferă deci de la caz la caz, ea depinzînd de caracterul simptomelor, de constituția fizică și de ambianța în care bolnavul trăiește.

Dr. V. EMILIAN

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

Imprudență. În dimineața zilei de 30 august a.c., un tractor lovește pe Prodan Marin, 40 de ani, macaragiu la Fabrica de gheață Popești, sectorul 5, București. Acesta tocmai coborîse din autobuzul care-l ducea la serviciu și traversa strada nereglementar. Este transportat imediat la Spitalul nr. 9. De aici este adus la spitalul de urgențe, unde tovarășul doctor Barbu Teodorescu constată o fractură gravă la bazin și un traumatism cranio-cerebral acut deschis. Se internează la secția de reanimare unde i se dau îngrijiri permanente. Acum se află în afara oricărui pericol.

poșta medicului

ST. TRANDAFIRESCU — Călimănești: «Obicelul» de a consuma după mese brînzeturi este foarte sănătos, acest excelent desert proteinic avînd un important aport în reglarea digestiei și în dezvoltarea organismului. Ilustrul gastronom francez Brillat-Savarin (cel care și-a dăruit numele delicioaselor «savarine» cu frișcă) afirma că un desert fără brînzeturi este ca o femeie frumoasă fără un ochi. Care dintre brînzeturi ar fi mai indicate? Depinde... *de gustibus!* Foarte bune sînt și telemeaua, ca și brînzeturile fermentate de Olanda, Trapist, Tilsit sau brînza Camambert, a cărei rețetă de fabricație a oferit asemenea delicii gurmanzilor, încît un poet francez, Saint-Amand, i-a închinat chiar o odă.

V.S. — București: În cazul cînd produsele tipizate Hemorsal și Hemorzon nu au efecte ameliorante veți utiliza următoarea.

POMADĂ CONTRA HEMOROIZILOR

Extract fluid de hamamelis	10 g
Extract fluid de secară cornută	5 g
Anestezină	1,5 g
Sulfatiazol pulv.	2 g
Lanolină	20 g
Vaselină	20 g
D.S. extern	

SILVANA PLENESCU — Brașov: Parodontoza (sau paradentoza) este o boală a gingiilor, a osului alveolar și a cimentului, adică a întregului aparat de susținere a dintelui. Ca *urmare*, dinții se dezgolesc de învelișul lor gingival, devin sensibili din cauza descoperirii rădăcinii, apoi mobili în alveole. Cauza sau cauzele continuă să facă obiectul celor mai controversate ipoteze (factori ereditari, microbi sau virusuri cu localizare alveolară, tartru dentar etc.) În realitate, este vorba de o boală a întregului organism, cu fenomene patologice la nivelul paradonțiului, factorul cel mai favorizant constituindu-l dezechilibrul funcției masticatoare din cauza extracțiilor dentare fără înlocuirea dinților lipsă. În general se recomandă preventiv: asanarea pungilor gingivo-paradentale, tratarea cariilor, igienă bucală riguroasă, periajul dinților, masaje gingivale, cauterizări cu soluție saturată de acid tricloracetic, sau cu clorură de zinc sol 20-40 % etc. În ultimii ani în cadrul Institutului de stomatologie, ca și la Centrul stomatologic din cadrul Spitalului Bucur din Capitală, s-au efectuat tratamente preventive și curative cu rezultate promițătoare.

RADU STOLERU — Tîrgu Mureș: La om vezicula biliară este un *organ dispensabil*. Îndepărtarea ei prin operație (colecistectomie) presupune însă o serie de adaptări față de starea astfel creată. Lipsește însă posibilitatea ca, în cazul unei alimentații bogate în grăsimi, să se reverse o cantitate mai mare de bilă pentru a permite resorbția. Mai există și alte dezavantaje, dar dacă operația vă este imperios necesară vă sfătuim s-o faceți.

ALBERTINA — Lugoj: Problema nu e — din păcate — atît de simplă ca în reclama citită de dumneavoastră. Părul de prisos — *hipertricoza*, cum se mai numește — are cauze multe și necunoscute (endocrinologice, genetice etc.) și un tratament specific nu a fost încă pus la punct. Dacă se depistează o etiologie precisă (creșterea hormonilor androgeni, hiperfuncție hipofizară, sindrom Cushig, afecțiuni ovariene etc.) tratamentul se poate adresa cauzei. Altfel el este doar paleativ, cunoscut și de dumneavoastră (depilatoare cu sulfură de bariu, distrugerea părului prin electroliză, pomezi oxigenate sau apă oxigenată amoniacală etc.)

SĂRDĂREANU IORDANA — Măcin, jud. Tulcea: Bănuită a fi o virozã, *limfogranulomatoza malignă sau boala lui Hodgkin*, cum i se mai spune după numele descoperitorului ei, era pînă acum trei decenii, aproape fără excepție, mortală. În prezent datorită progreselor chimioradioterapiei, bolnavul se poate însănătoși total, mai ales dacă boala nu a afectat decît un singur grup ganglionar. În stadiile mai avansate, cînd sînt *prinse* și grupele ganglionare diafragmatice și abdominale, odată cu radio sau cobaltoterapia se administrează medicamente capabile să distrugă celulele anormale, cum sînt Imuran, Methotrexat, Leukeran, Clorambucil, Vinkristina, Vincaleucoblastina etc., singure sau asociate cu hormonii corticosteroizi și ACTH. De asemenea, cura chirurgicală constînd în extirparea splinei, cînd există riscul producerii de metastaze la nivelul acestui organ, duce adeseori la vindecări spectaculoase.

ROTARU DOINA — Tulcea: Vă puteți adresa Spitalului de traumatologie, chirurgie plastică și reparatorie, deși, după 29 de ani de la îmbolnăvirea dumneavoastră, sechelele neuromusculare ale poliomielitei cu greu ar putea fi înlăturate printr-o intervenție chirurgicală. Esențial ni se pare să nu vă creați nejustificate complexe de inferioritate din această situație.

TAPALAGA C. IONICA — Com. Mănăstirea Cașin, jud. Bacău: Sincer vorbind, în toată lumea există mii de produse farmaceutice împotriva căderii părului și, în același timp, există și milioane de bărbați cu chelie. De vreme ce produsele tipizate nu au avut nici un efect, să vă propunem și noi — fără nici o garanție! — două rețete împotriva grăsimii (seboree) și a căderii părului, care în unele cazuri au dat rezultate... miraculoase:

LOȚIUNE ÎMPOTRIVA SEBOREEI PIELEI CAPULUI

Rp. Rezorcină	5 părți
Ulei de ricină	2 părți
Glicerină	5 părți
Alcool	150 părți
Apă de colonie (lavandă)	50 părți

D.S. Se fricționează energic pielea capului cu un tampon de vată muiat în soluția de mai sus.

Veți unge apoi pielea păroasă a capului cu următoarea:

LOȚIUNE CONTRA CĂDERII PĂRULUI

Rp. Tanin	20 părți
Ulei de ricină	50 părți
Balsam de Peru	30 părți
T-ra de coajă de China	100 părți

L.M. — Focșani. Sînteți *tînăr* și asemenea gînduri nu vă sînt permise. Aveți multe de făcut pentru a ieși din impas, dar fără *contribuția dumneavoastră directă*, fără a vă pune în joc toate resursele voinței, nimic nu este posibil. «Am depus toate străduințele **pentru a-mi forma viața**» (sublinierea noastră) — scria filozofui francez Montaigne. Și adăuga: «Aceasta a fost meseria și opera mea». Reflectați la această patetică confesiune citind și răspunsul dat sub «Un vechi cititor din Vatra Dornei». (Flacăra nr. 36).

ANONIMUS — NOTARIUS — București. Într-adevăr, acidul fosforic, intrînd în compoziția a numeroase enzime, are un rol atît plastic cît și energetic pentru organism, stimulînd sistemul nervos, activitatea psihică, *motorie*, secreția gastrică. De aceea se folosește cu bune efecte în afecțiuni psihice, psihastenii, melancolii, oboseală, epuizare nervoasă, astenie sexuală. Redăm mai jos o prescripție cu acid fosforic ca tonic nervos:

ÎMPOTRIVA STĂRILOR DE SURMENAJ ȘI ASTENIE

Rp. Acid fosforic	5 g
T-ra de nuca vomica	5 g
Fosfat de sodiu	12 g
Sirop de coji de portocale	150 g

Vin alb pînă la 500 ml.

D.S. Int. 1—2 linguri cu 1/2 oră înaintea meselor principale (3—6 linguri pe zi)

DIDONA — Iași. George Bernard Shaw definea specialistul ca «un om care știe din ce în ce mai mult despre din ce în ce mai puține lucruri, pînă ce ajunge să știe *totul despre... nimic*». Nu avem nimic împotriva specialiștilor, dar vă sfătuim ca în locul unui «specialist» să consultați mai de grabă un internist.

adas
ADMINISTRATIA ASIGURARILOR DE STAT

CONVORBIRE CU TRAIAN CĂNESCU, DIRECTOR TEHNIC LA «ELECTROAPARATAJ», PE O TEMĂ DE MARE ACTUALITATE

Întrebare:

Tovarăşe inginer Cănescu, dumneavoastră sînteţi un automobilist cu oarecare vechime. După cîte ştim aveţi permis de conducere auto de vreo 10 ani. Puteţi să ne spuneţi cîteva cuvinte despre riscurile circulaţiei rutiere?

Răspuns:

Potrivit celor mai recente statistici internaţionale, numărul accidentelor auto nu se micşorează, cu toate măsurile luate pentru împiedicarea producerii lor. După părerea mea, aceasta se datorează creşterii considerabile a numărului de autovehicule care participă la circulaţia rutieră şi indisciplinei rutiere de care dau dovadă unii conducători auto.

Întrebare:

Ce măsuri credeţi că trebuie luate în continuare pentru micşorarea numărului de accidente auto?

Răspuns:

Deoarece circulaţia cu autovehicule nu poate fi oprită, trebuie găsite soluţii pentru împiedicarea cauzelor subiective care produc accidentele de circulaţie, ca de exemplu: consumul de băuturi alcoolice, viteza excesivă, nerespectarea regulilor de circulaţie etc.

Întrebare:

Acţionînd pentru lichidarea cauzelor subiective ale accidentelor auto, credeţi că se poate ajunge la eliminarea lor?

Răspuns:

După părerea mea, cele mai multe accidente se pot evita dacă se reduc cauzele subiective care le dau naştere. Sînt însă şi împrejurări care depăşesc capacitatea omului de a evita producerea accidentelor auto. Unei astfel de întîmplări neprevăzute a trebuit să-i facă faţă şi familia mea. Autoturismul nostru DACIA 1300, condus de soţia mea, circula reglementar pe drumul naţional Bacău–Bucureşti. Un autocamion, care circula din sens invers, a intrat brusc pe banda noastră de circulaţie şi ciocnirea celor două autovehicule nu a putut fi evitată. Cauza producerii accidentului — ruperea oberlagului arcului roţii din spate a autocamionului, din cauza îmbătrînirii metalului sau a unor deficienţe de călire — este un fapt ce nu putea fi prevăzut, conducătorii auto ai camionului şi autoturismului neavînd nici o vină.

Întrebare:

Oare pentru asemenea cazuri-limită automobiliştii nu au arme de apărare?

Răspuns:

Chiar în astfel de cazuri există instrumente sociale de apărare, dar acestea acţionează asupra *urmărilor* accidentelor auto. Pentru urmările cazurilor de accidente auto, precizez: atît pentru ceea ce dumneavoastră aţi numit cazuri-limită, cît şi pentru urmările cazurilor de accidente evitabile, automobiliştii au la îndemînă sistemul de asigurări. Între acestea, e vorba mai întîi de asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto şi apoi de asigurarea pentru cazuri de avarii auto (cu variantele sale).

Statul nostru a luat pe cale de lege măsura ca toţi posesorii de autovehicule, cetăţeni sau întreprinderi şi instituţii, să fie cuprinşi în asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă pentru pagube produse unor terţe persoane prin accidente auto.

În calitate de posesor al autovehiculului care a suferit un accident, eu am avut dreptul, conform legilor în vigoare, să cer despăgubiri de la ADAS.

S-a făcut o expertiză tehnică şi s-a întocmit un deviz de reparaţii, pe baza căruia ADAS mi-a plătit circa 55 000 de lei, reprezentînd despăgubirile pentru stricăciuni la autoturism, despăgubirile pentru soţia mea grav rănită, reprezentînd diferenţa dintre salariul pe care l-ar fi primit dacă nu ar fi fost accidentată şi drepturile din asigurările sociale pe timpul cît s-a aflat în concediu medical etc.

Întrebare:

Aţi fost mulţumit de activitatea desfăşurată de organele ADAS?

Răspuns:

Îmi amintesc că acum cîţiva ani am solicitat sprijinul ADAS la o avarie de mică importanţă, pe care a avut-o primul meu autoturism; în acea vreme lucrătorul ADAS a avut serioase dificultăţi în aprecierea aspectelor tehnice ale avariei, fiind necesar să se consulte cu specialişti din cooperative. De această dată însă, organele ADAS, răspunzînd cu multă promptitudine solicitării mele, au dovedit multă competenţă în aprecierea stricăciunilor care se produc în urma unui accident. Aceasta mi-a produs o mare mulţumire, deoarece nu a fost nevoie să pierd mult timp şi energie pentru rezolvarea neplăcutei întîmplări.

Subliniez deci competenţa şi operativitatea personalului ADAS — sucursala Bucureşti. Doresc ca şi alte sucursale ADAS să fie la acelaşi nivel.

Întrebare:

Ce părere aveţi despre asigurările auto? Satisfac ele în măsură suficientă interesele deţinătorilor de autovehicule?

Răspuns:

După cîte am înţeles eu, asigurările auto, ca dealtfel orice asigurare, constituie operaţii de întrajutorare între noi, automobiliştii. Dacă sîntem conştienţi de aceasta, este evident că vom face uz şi de alte forme de asigurări auto (în afară de cea de răspundere civilă, la care sîntem toţi obligaţi prin efectul legii), cum sînt asigurările pentru avarii, asigurările pentru caz de furt etc. Dar este necesar ca noi, automobiliştii — în cazul în care avem pagube — să nu încercăm să obţinem de la ADAS despăgubiri mai mari decît valoarea reală a stricăciunilor provocate de accidente.

Asigurarea nu poate fi niciodată un mijloc de îmbogăţire a vreunuia dintre noi, pe seama celorlalţi asiguraţi; ea este însă totdeauna o metodă de a acoperi, cu sprijin colectiv, pagubele produse de diverse riscuri auto. În aceste condiţii eu nu am rezervă faţă de utilitatea asigurărilor. Cei care spun că asigurările «sînt scumpe» trebuie să se gîndească la faptul că şi accidente sînt foarte multe, iar despăgubirile sînt foarte mari.

Din moment ce asigurările auto se practică în toată lumea, din moment ce automobiliştii cu experienţă din întreaga lume nu concep să nu aibă maşina asigurată, nu numai pentru răspunderea de despăgubiri faţă de alte persoane, dar şi pentru pagubele la propriul autoturism, nu văd de ce nu aş adera la această practică socială de solidaritate în faţa riscurilor.

În definitiv, asigurarea în general, nu numai asigurarea auto, face parte din standardul de viaţă al omului civilizat. Omul zilelor noastre, care cîştigă cinstit de pe urma muncii sale, trebuie să capete deprinderea de a-şi asigura bunurile materiale dobîndite.

Întrebare:

Aveţi eventuale propuneri pentru îmbunătăţirea activităţii organelor ADAS?

Răspuns:

Ca în orice domeniu de activitate şi în acest domeniu sînt posibile unele îmbunătăţiri.

În acest sens, propun să se aducă modificări sistemului de înştiinţare a organelor ADAS în cazul producerii unui accident, deoarece nu întotdeauna este posibilă înştiinţarea în termen de 24 ore. Spre exemplu, în cazul accidentelor grave, produse la mari distanţe de sediile ADAS, această condiţie este foarte greu, dacă nu chiar imposibil, de realizat.

Convorbire consemnată de
A. COSMOIU

DOSAR FLACĂRA

incorigibilul

Arătam în articolul trecut cum Niky Clemifol — român de origine, dar devenit cetățean al unei țări occidentale — după sosirea în țară, ca turist manifesta un interes suspect pentru inginerii Florin M. și Radu G., care lucrau la o importantă temă de cercetare științifică, D-3. Căpitanul Sandu Corbeanu i-a atras atenția lui Radu G. asupra pericolului care-l amenință. Atunci nu era prea tîrziu pentru inginer ca să evite alunecarea pe panta trădării. Și declarația (aflată la dosarul de anchetă) dată de Marlena B. — pe care Niky Clemifol încercase s-o recruteze drept complice — confirmă, într-un fel, acest lucru. Declarația i-a fost luată la cîteva ore după ce părăsise «Atlantic-bar.» Iat-o:

«Pe domnul Niky l-am cunoscut săptămîna trecută într-o seară. Ieșisem să iau puțin aer, la șoseaua Kiseleff. Am observat că eram fixată, apoi m-am trezit însoțită. Ce era să fac? L-am respins pe necunoscut. Dar cînd a doua zi el m-a dus la SHOP și mi-a luat tot ce am dorit, n-avea nici un sens să refuz ceea ce îmi cera: să joc rolul unei trecătoare obișnuite. Să-i fac ochi dulci, dar să dau impresia că nu-l accept cu una cu două. Mai greu era că trebuia să mă scol cu noaptea în cap. La 6,30 fix trebuia să trec pe strada Dionisie Lupu, iar la 6,50 să mă întorc cu «piața făcută». Nu știu de ce am jucat teatrul ăsta, dar, sincer vorbind, nu-mi displăcea. Mă amuza. Mai ales că la terminarea «actului», cadourile mă copleșeau: ceas, inel, colier... În mod sigur, atunci Niky nu-l cunoscuse încă pe inginerul Radu. De unde deduc? În urmă cu patru zile, cînd Niky m-a trimis la institut, mi-ar fi spus că dacă nu-l găsesc pe Florin M. să întreb de Radu... În mașină i-am reprodus textual convorbirea cu portarul. «Cum? Laboratorul 3?», m-a întrebat Niky mirat. Precis, Radu și Tănase îi chema pe ceilalți doi?» «Așa mi-a spus portarul», i-am răspuns eu. Curios, aseară, la «Intercontinental», unde l-am cunoscut pe Radu, Niky n-a amintit deloc că-l căutasem pe inginerul Florin în ziua precedentă. De ce, nu știu. Și mai bizar mi s-a părut că mi-a interzis să fac aluzie despre prezența mea la institut».

O săptămînă «RELACHE»

Niky nu renunță la serviciile lui Marlena, doar programul de dimineață îl schimbă cu «tura de seară»: între 20 și 22. De fiecare dată o ia din alt loc de întîlnire, o plasează întîi pe strada inginerului Florin M. și apoi pe cea a lui Radu G., în apropierea locuințelor acestora.

— Eu nu sînt departe, îi spunea el. Dacă ți se pare că vreo persoană îți dă tîrcoale, fără să se apropie de tine, te retragi. Împrejurările mi le relatezi a doua zi cînd am să te iau de la cofetăria «Liliacul» sau de la alt loc stabilit. Dacă, eventual, te întîlnești cu domnul Radu, manifestă-ți bucuria, dar și surprinderea că nu ți-a dat adresa ca să-i faci o vizită. Dacă te invită la el acasă, nu-l refuza.

O săptămînă nimeni n-o deranjează pe Marlena în postura de «omul care asigură spatele lui Niky». De data asta căpitanul Sandu C. are de ce să fie mulțumit, iar Niky, nu. «Actrița» își inversase rolul: la apariția căpitanului ea este aceea care-i face un semn de bun venit.

Între timp cercetările organelor de urmărire progresează. Cu ajutorul unui aparat detector de unde ofițerul stabilește că atît în locuința inginerului Florin M. cît și în cea a lui Radu G., funcționează radioemițătoare, minuscule, prin intermediul cărora se putea auzi tot ce se discuta în locuințele respective și că Niky interceptează emisiunile, instalat într-un automobil parcat în apropiere.

Ce află Niky din discuțiile interceptate *din locuința inginerului Florin M.*? Banalități. De pildă o asemenea discuție: «Ai pus mîna pe nebun, mută-l». «Dar ce, tu n-ai mișcat dama?» «Fortăreața ta nu mai rezistă». «Zău? Încă nu te-ai convins ce strateg sînt?» «O singură mutare și ești...» Domnul Niky, exasperat, demarează brusc și, pînă să închidă receptorul, inevitabilul mat se produce.

Din locuința lui Radu «emisiunile» sînt însă mai încurajatoare pentru Niky. Cînd Radu este vizitat de un coleg de serviciu, Niky nu află cine știe ce, totuși într-una din zile, el ascultă atent următoarea conversație:

— Ghinion, domn' Radu. Un tîmpit cu căruța mi-a tăiat calea și pînă să mă redresez m-am trezit răsturnat. Șmecherii ăia de la «Ciclop» mi-au zis că mă costă zece mii. De unde să-i iau?

— Și pe mine m-ai găsit în pasă proastă. Așa că te descurci cum știi. Mie să-mi pui Moskvici-ul la punct. Și-n afaceri de-acestea, nu mă mai bag cu tine. Te știam șofer bun. Dacă ăia de la miliție răscolesc totul? N-o să afle ei că ți-am dat mașina mea ca să «aprovizionezi» piața și că din ce cîștigi facem pe din două?

— Ce-s prost să recunosc?

Niky înțelege că Radu e «pe geantă» și că banii pentru băuturi și femei pot veni și din cărăușie. Două-trei sute de lei obținute pe această cale nu sînt de aruncat. De ce ar respinge mîile? Și, la nevoie, i-ar conveni oare să se afle că el cercetătorul, inventatorul...?

Două zile cu surprize

Căpitanul Sandu C. se aștepta ca Niky să facă ultima «mutare». N-o face însă. A doua zi Niky se întîlnește cu un alt «turist» și apoi, singur, vizitează un... atelier de lăcătușerie. Seara lichidează contul la «Nord Hotel» și deschide altul la «Lido», dar sub un alt nume. Recepționerului îi declară că a sosit în România chiar în acea zi.

Lăcătușul, un om dintr-o bucată, nu ezită să relateze căpitanului, sosit în atelier la cîteva minute după plecarea lui Niky:

— Cine mi-a adus să fac cheile astea? Un bărbat înalt, brunet. Se numește Radu G. și stă pe strada Dionisie Lupu. Poftiți chitanțierul. Ca model mi-a lăsat patru mulaje. Nu prea am timp de ele, dar dacă omul a plătit cît nu face, i-am promis că mîine le are gata. Le putea avea și azi, dar n-a insistat prea mult.

Ultima mutare

Ora 1,30 noaptea. La poarta institutului se prezintă un individ. Portarul, puțin furat de somn, se apropie de geamul ușii.

— Ce vînt te-aduce la ora asta? Doar nu-i hotel institutul ăsta. Nu vezi firma afară?

— Tocmai c-o văd.

— Vei fi unul din ăia care încearcă vigilența? Nu deschid pînă nu-mi prezinți actele. De-acolo de unde ești. Dacă nu, trag alarma și plătești de te ustură la ficați.

— Chiar dacă mă cheamă inginerul Marinescu Ion? Și sînt de la Timișoara?

— Chiar. Dacă ai treabă aici, *vino mîine*.

— Și unde să las plicul ăsta cu documente secrete? La hotel? Uite buletinul. Și mă mir că-mi vorbești așa: doar am fost anunțat de inginerul Radu G. că sosesc azi. Uită-te în registru, și o să-mi vezi numele. Am scăpat trenul și d-aia n-am putut veni la timp.

— Mă scuzați. Văd că ați fost anunțat de domnu' inginer Radu. Poftiți.

Ușa se deschide și vizitatorul nocturn intră. După alte cîteva secunde în cabina portarului intră o altă persoană, în timp ce falsul Marinescu pătrunde în institut fără să aprindă luminile. Ajunge la o ușă cu gratii. Se oprește. Liniște. O rază de lumină îi permite să citească: «Laboratorul 3». Totul decurge conform previziunilor lui «Marinescu». Cu o singură excepție: cheia de la fișetul inginerului Radu G., confecționată de lăcătuș, nu se potrivește. Nu s-a potrivit nici socoteala de acasă cu cea din tîrg...

Cu cărțile pe față

— La «Nord-Hotel» v-ați numit Niky Clemifol, la «Lido», Bertom Alm. Acum sînteți Marinescu Ion. Eu am să mă folosesc doar de primul nume, cu toate că nici acesta nu este al dumneavoastră, domnule inginer. Deci, invenția D-3 v-a atras trei nume. Pe primul l-ați primit în străinătate, atunci cînd vi s-a încredințat misiunea. Celelalte?

— Aici. Bertom Alm mi-a dat pașaportul lui, iar buletinul l-am găsit la toaleta din «Atlantic-bar». I-am înlocuit doar fotografia. Mai mult pentru ca să-i întăresc convingerea lui Florin M. că nu se va observa falsul și că oricînd voi putea dovedi că nu sînt cetățean străin.

— Inginerul Florin M. ați spus?

— Da, da. El mi-a făcut schița institutului și a sistemului de alarmare, mi-a dat mulajele cheilor lui Radu și a telefonat portarului, rugîndu-l să mă treacă în registru... Că mi-a fost complice o dovedește, în primul rînd, biletul găsit la mine.

Căpitanul Sandu Corbeanu analizează atent o hîrtie. Așa-zisa scrisoare de mulțumire a lui Florin M. pentru cercetătorul străin care-i trimisese tratatul «Fluctuații și oscilații...». O citește: «Domnule inginer... Vă rămîn îndatorat. Cartea îmi este de un neprețuit ajutor. Și sper că și colegilor mei, inginerii Radu G. și Tănase A. cu care lucrez la visul nostru, D-3. Primiți prin amabilul inginer Niky C. cele mai sincere asigurări că vom conlucra loial în activitatea științifică. Ing. Florin M.»

— Dacă întotdeauna vă protejați așa complicii, domnule Niky, păstrînd asupra dumneavoastră materiale compromițătoare, vă privește. Pînă voi avea rezultatul experizei grafologice vă propun să dăm ascultare unei benzi magnetice.

...«Fortăreața ta nu mai rezistă». «Zău? Încă nu te-ai convins ce strateg sînt?» «O singură mutare și ești mat...»

— Cînd ați plasat microemițătoarele la locuințele inginerilor Florin și Radu?

— La Florin, în timp ce gazda a mers în bucătărie pentru prepararea cafelelor.

Întrebări și răspunsuri

Se reproduce apoi banda cu secvențe ale discuției dintre Radu și șofer. Șoferul, care în timpul său liber folosea «Moskvicin-ul inginerului pentru afaceri ocazionale. Evident, cîștigul «pe din două».

...«Dacă ăia de la miliție răscolesc totul?»... «Dar ce, eu sînt prost să recunosc?...»

— Ajunge, domnule anchetator. Nu mai pot suporta. Înseamnă că aveți și discuția dintre mine și Radu, cea de ieri, cînd l-am recrutat. Vă declar sincer că n-a cedat decît după ce l-am șantajat, arătîndu-i că eu cunosc afacerile sale veroase cu șoferul.

— Știm, domnule Niky. Cînd ați instalat microemițătorul la locuința inginerului Radu?

— În prima zi, după ce am băut la «Lăcrămioara» și l-am condus acasă. A fost ușor: băuse mult.

— Vă mai mențineți declarația că inginerul Florin este acela care v-a dat mulajul cheilor și schița privind amplasarea birourilor institutului și dispozitivele de alarmă?

— Nu. Mulajul eu l-am făcut, după ce *i-am subtilizat cheile în timpul unei beții*. Cît despre schițe, vă închipuiți cam cum a decurs operația: Radu mi-a relatat totul și eu am desenat. Dar numai după ce i-am arătat că fără să-și dea seama, atunci cînd era cu chef, mi-a spus cîte ceva despre invenție și colegii lui. Apoi i-am arătat cheile și chitanța de la lăcătușerie pe care apărea numele său, căci *la lăcătuș* mă prezentasem drept Radu G. A rămas tablou. Spunîndu-i «cine te va crede că nu mi le-ai dat tu», cred că l-am speriat. Totuși *n-a* acceptat să fotocopieze partea de documente ale invenției D-3 care se afla la el în fișet, precizîndu-mi: «Eu îți dau informații verbale, nu fotocopiez. Asta înseamnă probe și cu ele nu vreau să am de lucru». De faptul că acel anunțați sînt trecuți în registru la poartă tot el mi-a spus.

— Și telefonul?

— Eu l-am dat, din oraș. Dar m-am dat drept inginerul Radu.

— Ne puteți spune *unde* sînt benzile magnetice pe care ați înregistrat discuțiile lui Florin și Radu?

— Da. *În* mașina lui Bertom Alm. Trebuia să-i predau rolfilmul cu documentele fotocopiate, după care urma să plece din România.

— O ultimă întrebare, domnule Niky. Care-i povestea cu biletul inginerului Florin?

— O mașinație a mea. Am vrut să uzez de el numai în cazul cînd Radu nu ceda. Deci aș fi încercat să-l șantajez și pe Florin cu propriul lui scris. Luînd ca model biletul prin care acesta mulțumea celui care i-a trimis cartea, am plastografiat biletul găsit de dumneavoastră asupra mea. Pot să vă întreb și eu ceva?

— Dacă e în interesul anchetei, da.

— Desigur. De ce nu am putut deschide fișetul lui Radu și am fost nevoit să mă folosesc de nolanul de chei cu care m-ați descoperit în laboratorul 3?

— Nu văd de ce nu v-aș spune că și eu am făcut, după dumneavoastră, o vizită la lăcătușul cu pricina. Și nu e deloc greu ca să deteriorezi un mulaj... Și acum poate mă veți întreba de ce portarul și-a revenit la numai cinci minute după pătrunderea dumneavoastră nocturnă în institut și nu după două ore atît cît doarme un om obișnuit în urma inhalării gazelor pulverizate de dumneavoastră. Numai că sosisem la timp, imediat după ce ați intrat în institut.

În camera de anchetă este adus inginerul Radu G.

— Ne scuzați de deranj, domnule cercetător. Mai bine zis, fost. Sînteți învinuit de complicitate la o tentativă de spionaj, infracțiune săvîrșită de «domnul care e străin și de munca ce o prestați și pe care-l interesează doar barurile și femeile».

— Văd că aveți memorie, domnule anchetator. Dar probe? Probe vreau, nu calomnii și denigrări.

Și căpitanul Sandu Corbeanu i-a satisfăcut «rugămintea». Numai că pe toată durata anchetei, sentimentul regretului că inginerul cercetător Radu G. nu l-a înțeles atunci cînd ofițerul îi atrăsese atenția, îl obseda permanent. Și în mod sigur atunci nu era prea tîrziu ca să nu alunece în prăpastia trădării...

Val DUMITRESCU
Dan CĂLINESCU

COPERTA NOASTRĂ

Mijește toamna. Toamnă cu miezul roșu și dulce. Dulce ca și copilăria.

Fotografie de
Radu CONSTANTINESCU

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică
Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA ALBUM

Foto: UNIFRANCE

MURIEL CATALA
își depășește condiția sa inițială de manechin, transformîndu-se într-o posibilă stea de cinema.
Faustine și frumoasa vară
a marcat începutul colaborării sale cu regizoarea Nina Companeez.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII—NR. 38 (954)—15 SEPTEMBRIE 1973

flacăra

vom călători pe c.f.r. cu 200 kilometri pe oră

lumea copiilor

atingeri cu titanul

flacăra interviu: cristofor simionescu

o crizantemă pentru actor

de astăzi: elevii prin ei înșiși

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRA

În sprijinul celor suferinzi

Mă numesc Botezatu Toader, locuiesc în București, str. 13 Decembrie nr. 29, bloc 6, sc. 1, ap. 22, sect. 7.

În prezent sînt bolnav grav. Supraviețuirea mea presupune și un regim alimentar foarte sever, care să aibă la bază carne proaspătă de vită, pește slab, carne de pasăre. În acest sens am unele propuneri. În fiecare sector al Capitalei să existe o măcelărie sau un magazin unde să se aducă zilnic carne proaspătă de vită, pentru cei suferinzi.

Distribuirea să se facă pe bază de tichete (cartele, indiferent cum le-or spune), eliberate de către circumscripțiile sanitare ale sectoarelor respective pe baza certificatelor comisiilor de expertiză medicală care au stabilit diagnosticul. Cantitatea de carne la care are dreptul bolnavul în raport de regimul alimentar de urmat va fi specificată pe tichet de către circumscripția sanitară.

Carnea să poată fi luată de 2-3 ori pe săptămînă (consumul pentru cel mult 1-2 zile), nu toată o dată. Fiecare bolnav să se planifice din timp pentru zilele cînd își cumpără carnea, pentru a se ști de către măcelărie ce cantitate de carne trebuie comandată. Ridicarea cărnii să se facă pînă la orele 12.00-13.00. Cantitatea de carne ce nu se ridică de bolnavi în ziua (dimineața) respectivă să se vîndă după-amiaza indiferent cui (prioritate să aibă totuși bolnavii cu tichete).

La astfel de magazine (măcelării) ar putea să se aducă și pește slab sau semigras, s-ar mai putea vinde la un raion separat ulei dietetic din porumb hibrid, conserve și compoturi dietetice etc.

În Ploiești există măcelăria dintre blocurile din centrul civic 16 Februarie, unde se asigură pe bază de tichete carnea proaspătă necesară pentru acei cu afecțiuni grave și care trebuie să țină regim alimentar.

Poate mai există și-n alte orașe ale țării. Eu cer un lucru posibil, uman, care să vină în sprijinul unor oameni.

Toader Botezatu
București

Din răspunsul Consiliului popular al municipiului București

La adresa dumneavoastră nr. 1234/1973, prin care ne trimiteți scrisoarea semnată de Botezatu Toader, vă răspundem: Măsurile luate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea producției animaliere vor crea posibilități mai bune pentru satisfacerea cerințelor populației la carnea de vită și porc.

Vă informăm că pentru cetățenii suferinzi, din inițiativa Consiliului popular al municipiului București s-a luat măsura și s-a înființat un restaurant dietetic — «Mureș» din str. Lipscani, care la prețuri convenabile desface numai meniuri — pe grupe de tratamente — special destinate celor suferinzi; toate preparatele realizate din produse proaspete sînt verificate zilnic de un cadru medical.

Propunerea făcută de tovarășul Botezatu Toader, de a crea unul sau mai multe centre de carne de la care să se aprovizioneze cu carne proaspătă numai cetățenii suferinzi, a fost reținută de noi, urmînd a analiza condițiile funcționării unor astfel de unități și împreună cu Direcția sanitară să stabilim bolile care necesită consumurile de carne de vită proaspătă, cum și sistemul de aprovizionare în condițiile prevederilor legii nr. 3/1972.

Șt. Voiculescu
director comercial

O titulatură cu implicații morale asupra specialistului

În anul 1972 am absolvit facultatea de construcții-subingineri și în prezent lucrez la un atelier de proiectare. Sînt căsătorită, soțul a terminat facultatea de construcții-ingineri tot în anul 1972. Pînă acum 3-4 luni în căsnicia noastră totul a decurs normal. Soțul care îmi cunoștea necazurile de la serviciu (unii fac glume de prost-gust pe seama prefixului «sub»), a început și el să mă tachineze că de ce nu am făcut altă facultate mai ca lumea; îi este greu să audă diferite glume proaste pe seama mea etc.

Probabil că și pe soțul meu îl obsedează mult acest prefix și a uitat că în timpul sesiunilor de examene pregăteam împreună aceeași materie, curs cu curs.

Nu doresc să supăr pe nimeni, dar nu știu cum se făcea că în programa de învățămînt pentru subingineri era o tematică asemănătoare cu aceea a inginerilor.

De aceea mi-am luat inima în dinți și vă rog să susțineți această scrisoare în fața stimaților cititori în speranța că printre persoanele avizate se va afla și soțul meu.

Pentru că la începutul acestor rînduri aminteam despre necazurile pe care le întîmpin la serviciu, mă întreb de ce un șef de compartiment cînd face analiza lunară a muncii depuse de fiecare individ în cadrul colectivului acordă valoarea procentului de cîștig în ordinea titlurilor dobîndite în facultate și nu după contribuția și priceperea fiecăruia? Întrucît semnatora acestor rînduri înainte de a începe facultatea a mai lucrat cinci ani în producție (tot ca proiectant) este posibil oare să fiu clasată pe ultimul loc pe toate hîrtiile numai din cauza prefixului «sub»?

Acei colegi (ingineri) lipsiți de experiența practică, ce îmi cereți zilnic consultații, cum de puteți ca pe fiecare hîrtoc oficială și neoficială să mă treceți ultima? Uitați că de aproape 10 luni am realizat valori duble salariului meu și diferența care nu mi se acordă mie o primesc cei care nu-și scot salariul?

Pentru a descrie fidel realitatea lucrurilor (menționez că toate aluziile au fost făcute numai la personalul restrîns al atelierului în care lucrez) mi-am permis să fiu lipsită de modestie.

Cît privește schimbarea titulaturii, cu cît lucrurile se târăgănează, povara prefixului «sub» va lăsa de timpuriu pecetea uzurii morale. Aportul nostru, al subingineriilor, depus acolo unde cerințele și situațiile au impus, poate reprezenta doar o participare alături de umărul celorlalți specialiști. În facultate am fost învățați și îndrumați spre drumul afirmării, dar este lesne de înțeles că nu te poți realiza așa dintr-o dată în fața ochilor care uneori văd și mai puțin.

Maria Popa
Iași
str. Ștefan cel Mare nr. 4

Am nevoie de un sfat!

Poate cititorii rubricii noastre din «Flacăra» mă vor ajuta să-l primesc. Nu știu dacă voi reuși să fiu suficient de explicită doar în cîteva cuvinte, totuși încerc.

E vorba de o tînără de 25 de ani, aflată într-un grad înaintat de invaliditate — nu-mi pot permite să-i specific numele — dar, se pare că nu-i erau suficiente marile dificultăți pe care era silită să le primească din partea soartei, ci trebuia să se adauge și comportarea crudă a celui care, după legea naturii, se cheamă că e tată, un tată care în loc să facă tot posibilul pentru ca această fiică să uite cît de cît situația în care se află sau să i-o ușureze în mare măsură — pentru că e posibil acest lucru — din contră, cu bunăștiință, îi face viața cea de toate zilele infernul în pur înțeles al cuvîntului. Știu, va fi de necrezut pentru unii cititori, dar mai știu că mulți îmi vor da crezare, fără a fi nevoie să relatez amănunte convingătoare. Cred că mi se va acorda din partea cititorilor sprijin. Întreaga poveste durează de ani de zile, cu fiecare an fiind tot mai de nesuportat, iar dacă va mai ține așa, pot afirma fără nici o îndoială că două ființe vor fi distruse totalmente: fata și mama ei — excluzînd ceilalți copii care vor fi în măsură să-și aleagă fiecare drumul său în viață.

Există o singură cale salvatoare, dar e neînchipuit de dificilă. Sînt hotărîtă să le ofer găzduire în locuința părinților mei, dar ne despart sute de kilometri distanță și, ținîndu-se seama de faptul că tînăra respectivă nu poate umbla, iar mama ei se află într-o stare c-o bate vîntul, plus atîtea alte inconveniente, nu știu cum să-i întind mîna de ajutor prietenei mele — și în același timp colegă de suferință. Nu pot suporta gîndul că nu o pot ajuta, știind-o în continuare în situația în care se află. E o problemă dificilă, se-nțelege, de aceea am nevoie de un sfat.

Victoria Ștefan
comuna N. Bălcescu
jud. Constanța

P.S. Salut scrisoarea semnată de Andrei Macarov din Hunedoara au privire la programele de televiziune.

Doresc să fiu sprijinit

Nu aud de 23 de ani și la vîrsta care o am acum, 32 ani, aș dori cel puțin să mă bucur și eu de tot ce se aude pe lume. Am aflat din revista «Flacăra», nr. 22 (938), despre «urechea de rezervă». Proteze auditive produse de o firmă din München. Doresc să obțin acest tip de proteză pentru că este mai comod la purtare și cu o mai bună funcționare. Nu știu cu cine trebuie să discut problema care mă preocupă. Mi-am executat audiograma la clinica de specialitate Cluj. Numai atît doresc, să fiu sprijinit ca să pot obține acest tip de protezâ.

Dumitru Sîrb
Zalău

Ministerul Sănătății, direcția asistenței medicale

Urmare adresei dv., nr. 3095/1973 privind scrisoarea semnată de Sîrb Dumitru din Zalău referitoare la procurarea unei proteze auditive, vă informăm următoarele:

Acest tip de aparat se poate procura pe bază de recomandare medicală de specialitate de la magazinul tehnico-medical nr. 3 din str. Alecu Constantinescu nr. 6, București.

Este necesar ca solicitantul să se prezinte personal la această unitate pentru a încerca proteza, în scopul adaptării funcționale a aparatului la posibilitățile de auz ale acestuia.

Proteza auditivă solicitată costă circa 700 lei.

Director
doctor Claudiu Taindel
medic primar
doctor Porfir Popescu

Trei motive mă îndeamnă să vă scriu

1) Mă numesc Moalfă Gheorghe și sînt profesor la liceul Brănești-Ilfov. În perioada 1-12 iulie 1973 am însoțit 95 de eleve din județul Ilfov la tabăra interjudețeană de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei organizată de C.C. al U.T.C. în orașul Motru, județul Gorj. La înapoiere am avut, în orașul Tg. Jiu, un răgaz de două ceasuri, timp în care am prezentat ilfovencelor monumentul Ecaterinei Teodoroiu, podul de peste Jiu și sculpturile lui Brâncuși. Servind drept ghid, am dat explicații amănunțite (eu cunosc bine orașul). Dar m-a frapat lipsa de responsabilitate a edililor gorjeni față de aceste avuții. Mă gîndesc că «Masa tăcerii», «Coloana fără sfîrșit», chiar monumentul Ecaterinei Teodoroiu ar putea fi prevăzute cu împrejmuiri protectoare sau măcar plăcuțe avertizoare ca să nu se așeze turiștii pe ele; mai mult, pe trupul «Coloanei fără sfîrșit» se pot citi scrijelite fel de fel de nume, date, suveniruri etc.

2) Un alt motiv care mă face să vă scriu este dorința mea de a se reda Gorjului comuna Roșia de Jiu, comună care în realitate există, cu oameni, cu obiceiurile și tradițiile sale, dar căreia prin nu știu ce bunăvoință i s-a dat la ultima regrupare administrativă denumirea de Fărcășești. Născut și trăit în satul Rogojelu, comuna Roșia de Jiu, pot motiva revenirea la denumirea de Roșia de Jiu. Satul Rogojelu este azi cunoscut prin termocentrala nou construită și prin rezervele sale de cărbune. Chiar în numărul 30 (946) al revistei «Flacăra» luam notă de cea mai mare exploatare carboniferă a țării, Roșia de Jiu, ce urmează a fi deschisă în bazinul minier Rovinari. Nu văd rostul denumirii de Fărcășești, denumire care e depărtată de tradițiile și de oamenii de aci. Poate cineva va reflecta la aceasta și se va reveni la denumirea de Roșia de Jiu, nume vechi și cu istoric pentru aceste locuri.

3) Un ultim motiv ce mă determină să vă scriu este legat de emisiunea TV «Oameni și cărbune la Rovinari» din 22 iulie 1973. M-a răscolit discuția purtată în curtea casei «dascălului Săvoiu», din Rogojelu. Am fost elevul domniei sale în clasele primare. Personal, îi datorez mult învățătorului Săvoiu Constantin, care mi-a fost model de probitate. Doresc ca prin intermediul paginii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» să-i transmit un plecat omagiu, împreună cu urările de sănătate și viață lungă.

Profesor Gheorghe Moalfă
str. Antiaeriană nr. 115, Bloc A1
București

Pentru că n-avem autobuz

Satul din care sînt, Comanca, comuna Deveselu, județul Olt, este la 6-7 kilometri sud de orașul Caracal. Am făcut numeroase sesizări la IRTA-Pitești, în care ceream să se asigure o legătură prin autobuz cu Caracalul, dar nu s-a rezolvat nimic. În Caracal au luat ființă două mari fabrici. Tinerii și cealalți oameni ai muncii din satul nostru care lucrează la aceste fabrici sînt nevoiți să meargă kilometri întregi pe jos. Ar merge ei cum ar merge dar ce fac cînd vremea se strică? Vin ploi torențiale, îi prind pe drum spre serviciu și se îmbolnăvesc. Eu sînt căsătorit cu o muncitoare de la Fabrica de tricotaje din Caracal. Împreună cu soția mea mai lucrează încă vreo 13-14 fete și femei din satul nostru. Se lucrează în schimburi. Sînt nevoit să merg noaptea pe jos pînă în Caracal, pentru a aduce soția și pe celelalte fete acasă. Peste cîmp pînă la Caracal sînt cam 4-5 kilometri, vă închipuiți, e greu de mers în fiecare zi, cu noaptea în cap, și pe ploi și prin zăpadă. Satul nostru este aproape un cartier al Caracalului, este perpendicular pe șoseaua națională și are și șosea amenajată în sat. N-ar fi normal să existe pentru muncitorii navetiști și autobuze? E normal ca femei gravide să meargă atîția kilometri pe jos, după ce stau în picioare opt ore? Mai sînt în stare să se ingrijească de copii și de gospodărie după atîtea eforturi?

Zamfir Alexandru

De ce la timpul trecut?

În revista «Flacăra» nr. 25/1973 la pagina 27 se arată că la cooperativa «Muncă și artă» din orașul Galați s-au constatat o serie de nereguli, indicîndu-se în continuare toate persoanele care se fac răspunzătoare.

Nimic deosebit pînă aici, ce ne-a deranjat este faptul că redactorul respectiv a folosit timpul trecut: «fost președinte» Roșu Ioan, «fost vicepreședinte» Napu Natalia etc., fapt ce nu corespunde realității deoarece aceștia sînt și în prezent în funcțiile avute anterior și își continuă activitatea nestingherită.

Nu scriem aceste rînduri cu nici un gînd rău, deoarece după cum știți și dumneavoastră se apropie toamna și este păcat să fie deranjați avînd de gînd să mai cunune o pereche de tineri așa cum au făcut și în noiembrie 1972 în orașul Berești (vă rog să luați notă nu sînt soț și soție), iar noi o să mai facem cadou cîte un covor mic, că vorba ceea economii mai sînt.

Poate revista are mijloace și posibilități de a publica un articol cu date reale.

Brigada covoare orientale
Vasilica Pandelache
șef brigadă
Galați, str. Odobești nr. 1

Aș vrea să știu unde se află copilul meu

Subsemnatul Dumitru D. Ilie, domiciliat în satul Surduleștii, județul Argeș, sînt căsătorit aproximativ de un an cu Surcel Sorina, dar nu legitim. În urma acestei căsătorii a rezultat un copil pe care îl cheamă Dumitru Marian-Florian. Cu data de 9 iulie a dispărut de acasă cu copil cu tot, fără ca eu, tatăl copilului, să pot afla nici în ziua de azi unde se află și care ar fi situația Surcel Sorina este născută în satul Surduleștii, județul Argeș, dar are mutație definitivă în Oradea. Aș vrea să știu unde se află copilul meu, cine îl îngrijește și dacă îl îngrijește în condiții corespunzătoare. Vreau să știu și eu unde se află, să-i trimit pensie, dacă este sub îngrijirea mamei lui, iar dacă nu este să mi-l dea mie pentru că nu permit ca nimeni să-mi crească copilul, decît eu sau soția.

Dumitru D. Ilie
sat Surduleștii, jud. Argeș

Evidența forței de muncă

Vă mulțumesc de la început pentru publicarea în revista «Flacăra» din 12 mai a.c. a scrisorii pe care v-am trimis-o. La 18 mai a.c. am avut bucuria să constat că deficiențele semnalate au început să fie îndreptate.

De această dată vă rog să publicați cîteva rînduri cu privire la unele aspecte sociale actuale. Este vorba de evidența dinamică a forței de muncă, utilizarea optimă și integrală a forței de muncă din țara noastră. Consider că în prima etapă a organizării judicioase a evidenței utilizării forței de muncă să se stabilească un mod operativ de evidență a utilizării forței de muncă disponibile în mediul urban, apoi în mediul rural, similar modului de evidență a mișcării populației. Serviciile de evidență a populației ar putea servi și ca servicii de evidență a utilizării forței de muncă. Pentru salariații care părăsesc serviciile permanente prin demisie, instituțiile sau întreprinderile de unde au plecat cei demisionați ar trebui să transmită serviciilor de evidență a populației cartelele de muncă ale celor demisionați. Prin organizarea evidenței folosirii forțelor de muncă disponibile se poate cunoaște în orice moment cine este încadrat în muncă și cine nu, se vor putea depista operativ cazurile de parazitism social.

În etapa a doua trebuie organizate modalități de cuprindere în procesul muncii în tot cursul anului a tuturor forțelor de muncă disponibile. Posibilități sînt multe pentru o mare parte din populație se poate organiza munca la domiciliu prin cooperative de producție (artizanat, finisări de produse industriale care necesită muncă manuală etc.). În localitățile unde «inițiativa locală» cu privire la astfel de activități este șubredă, locurile să fie înlăturate cu ajutorul organelor de stat, județene sau republicane. Consider că în bilanțul anual al fiecărui județ ar trebui să se analizeze printre altele și procentul utilizării forțelor de muncă în toate lunile anului respectiv, concret, pe baza evidenței aflate la serviciile de «evidență a muncii și mișcării populației».

A. Apachiței
Bd. Păcii 52, bl. 3, sect. 7, București

Am primit permisele C.F.R.

Vă mulțumesc foarte mult pentru înțelegerea arătată de dumneavoastră și sprijinul acordat. Am primit carnetul cu permisele de la stația C.F.R. Constanța.

Datorită dumneavoastră voi pleca și eu împreună cu bunicii mei prin mai multe localități din țară.

Vă urez multă sănătate și succes în activitatea dumneavoastră.

C. Ionescu
Vatra Dornei, str. 7 Noiembrie 23

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă expuneți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

150 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA ÎNTREPRINDERII DE STOFE BRAȘOV

Cîți brașoveni nu cunosc bătrîna Fabrică de postavuri din orașul lor. Dar cîți dintre ei știu că anul acesta ea împlinește respectabila vîrstă de 150 de ani. Într adevăr, atîta timp a trecut de cînd, în 1823, Mihail Scherg își așeza într-un colț al Brașovului o făbricuță avînd un singur război de țesut, o mașină de urzit, o presă manuală și un cazan pentru vopsit.

Fabrica s-a dezvoltat domol, s-a extins cu greu, reușind abia după naționalizare să devină ceea ce este astăzi — una din principalele întreprinderi producătoare de stofă, a 3-a ca mărime, din țara noastră.

În 1959 vechea fabrică de postav comasează cu fabricile «Partizanul roșu» și «Vatelina Carpați», în 1967 secția «vatelină» transformîndu-se în centru de creație.

— Simpla comasare a mai multor fabrici nu ar fi însemnat însă mare lucru, dacă nu s-ar fi accentuat reutilarea secțiilor cu mașini moderne, ne spune tovarășa *Maria Cristodulo* — inginer șef al întreprinderii. Altfel, dezideratele noastre dintotdeauna, creșterea calității și productivității, reducerea prețului de cost și ușurarea efortului fizic al muncitorilor, nu și-ar fi găsit realizarea. Noi producem aici de la fir pînă la țesătură, într-o gamă foarte variată — costume, sacouri, pardesiuri, paltoane — mai clar, 68 de articole în peste 500 de desene și poziții coloristice. Producem, de asemenea, și țesături din fire pieptănate, fire pe care ni le furnizează Filatura de la Ghimbav. Întreprinderea noastră este axată îndeosebi pe execuția unor articole cu procent mare de lînă și mai puțin pe fibre sintetice.

Necesitățile producției, precum și procesul tehnologic se integrează perfect sistemului de lucru în trei schimburi. La noi în întreprindere majoritatea salariaților sînt tineri și trebuie să avem grijă de ei la fel cum ne îngrijim de producție. Este drept, tinerii noștri au de la cine învăța, căci avem aici și oameni cu experiență, bătrîni (sigur, nu de vîrsta fabricii) stăpîni pe meserie. Vă pot da cîteva nume, iată-le: Muscalu Vasile, Palfi Elisabeta, Erjicika Irina, Vasile Wilma. Simbioza fericită dintre entuziasmul tinerilor și experiența celor vîrstnici ne-a dus la rezultate remarcabile. Astfel, productivitatea a crescut de 5 ori față de 1948, iar producția fizică va fi la sfîrșitul acestui an de 3,5 ori față de 1948. Adăugați apoi faptul că produsele noastre merg în cele mai diferite colțuri ale lumii (S.U.A., R.F.G., U.R.S.S., Liban etc.) și veți avea o imagine cît se poate de elocventă despre ÎNTREPRINDEREA DE STOFE BRAȘOV.

CĂLĂTORIA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ȘI A TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU PE CONTINENTUL LATINO-AMERICAN, UN MARE SUCCES POLITIC

«...există reale posibilități ca între România și Venezuela să se dezvolte relații și mai largi de colaborare în toate domeniile de activitate».

Nicolae CEAUȘESCU

«Venezuela admiră și stimează națiunea română pentru istoria sa și evenimentele petrecute în ultimii ani, pe care le cunoaștem bine».

Rafael CALDERA

bazele noi ale unor legături tradiționale

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Venezuela, a treia țară cuprinsă în programul călătoriei pe continentul Americii Latine, s-a încheiat cu un succes deplin. O confirmă atît Comunicatul comun cu privire la vizita oficială în Republica Venezuela a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cît și Declarația comună semnată la sfîrșitul vizitei Aceste documente includ în prevederile lor rezultatele strălucite ale eforturilor depuse în convorbirile lor oficiale de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele dr. Rafael Caldera de a servi cu devotament nu numai interesele popoarelor celor două țări,ci și cauza păcii, a destinderii în lume.

Convorbirile, care s-au desfășurat într-o atmosferă de cordialitate și înțelegere, au evidențiat identitatea de păreri în examinarea căilor de dezvoltare a relațiilor dintre cele două țări cît și în aprecierea situației politice de pe glob. Avînd la bază legături tradiționale și afinități de limbă și cultură, relațiile dintre România și Venezuela au acum în fața lor un cîmp larg de dezvoltare și înflorire. De fapt, s-a și păsit la îndeplinirea unui asemenea program prin semnarea unor documente de mare însemnătate: Acord pe termen lung de cooperare economică și industrială, modus vivendi comercial; Acord-cadru de colaborare științifică și tehnică; Acord complementar de cooperare tehnică în domeniul agricol și agroindustrial; Program preliminar de lucru convenit de ministrul minelor, petrolului și geologiei al Republicii Socialiste România și ministrul minelor și hidrocarburilor al Republicii Venezuela; Planul de schimburi culturale pe anii 1973–1974.

Hotărîrile expuse în Declarația comună se referă la un cerc larg de probleme, revelatoare pentru realizarea țelului propus de întărire necontenită a legăturilor dintre cele două țări și de găsirea mijloacelor adecvate pentru cooperare largă internațională. Expunînd bazele acestei colaborări, Declarația comună vorbește, de fapt, despre principiile sacrosancte promovate în politica internațională a țării noastre, principii care se impun cu vigoare crescîndă în lumea contemporană. În acest sens, Declarația stabilește solemn că în relațiile dintre cele două state,ca și în relațiile lor cu orice alt stat să se aibă în vedere drepturile inalienabile la independență și suveranitate ale fiecărei țări, deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, dreptul fiecărui stat, mare sau mic, de a participa, pe picior de egalitate, la examinarea și rezolvarea problemelor internaționale de interes comun. Declarația vorbește, de asemenea, despre obligațiile pe care și le asumă cele două state în legătură cu promovarea unei politici de pace, de evitare a conflictelor armate, de respect pentru Carta Națiunilor Unite, pentru promovarea spiritului de cooperare largă cu toate țările lumii.

În încheierea Declarației, cei doi președinți își manifestă voința comună de a aprofunda și lărgi contactele dintre cele două țări pe cale diplomatică normală sau prin consultări periodice la diferite niveluri.

«Documentele româno-venezuelene devin acte politice de importanță internațională» — a declarat Aristides Calvani, ministrul afacerilor externe al Venezuelei. Aceeași personalitate apreciază că *«vizita președintelui Ceaușescu în Venezuela constituie un eveniment politic de însemnătate istorică».*

Părăsind pămîntul ospitalier al Venezuelei, după o vizită încărcată de rod, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat aceste gînduri în telegrama adresată președintelui, doctor Rafael Caldera: *«îmi exprim încă o dată convingerea că vizita pe care am avut plăcerea să o efectuez în Republica Venezuela va marca o nouă etapă pe calea dezvoltării relațiilor de prietenie și colaborare statornicite între țările și popoarele noastre».*

Sub aceleași favorabile auspicii, de strînsă și rodnică cooperare pentru pace și prietenie în lume, se desfășoară vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Columbia,unde solii poporului român au sosit la invitația președintelui Misael Pastrana Borrero. Dialogul româno-columbian va consemna, desigur, pași noi și importanți în evoluția raporturilor dintre cele două țări, în deplină concordanță cu interesele lor vitale, cu interesele cooperării pe glob.

E. DASCĂLU

Se conferă președintelui României cea mai înaltă distincție a Venezuelei, «Ordinul El Libertador»

La semnarea Declarației comune româno-venezuelene.

În timpul primirii delegației tineretului și studenților din Venezuela.

Întîlnirea dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Misael Pastrana Borrero.

La banchetul oferit în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu.

Festivitatea decorării tovarășului Nicolae Ceaușescu cu ordinul «Boyaca», cea mai înaltă distincție columbiană.

Piață centrală din Lima, frumoasa capitală a Republicii Peru.

peru

Peru este o țară care nu admite definițiile concise. Suprafața, considerabilă, include mai toate peisajele posibile pe continentul sud-american: regiuni deșertice, Anzi, junglă amazonică. Istoria, copleșitoare, înregistrează civilizații bine definite încă din al doilea mileniu înaintea erei noastre și pînă în prima jumătate a veacului al XVI-lea, cînd Francisco Pizarro reușea să ruineze vastul imperiu incaș. Cunoscînd un destin asemănător acelula al altor vestigii din epoca precolumbiană, cea mai mare parte a populației indiene avea să rămînă în marginea istoriei, ducînd o existență precară în zonele aspre ale înaltelor platouri andine — nedreptate care a provocat răscoale, așa cum a fost, în 1780, aceea condusă de Tupac Amaru — dar căreia abia în ultimii ani au început a-i fi căutate remedii. În zonele mai primitoare, viața și-a reluat cursul, creolii și meliții au întemeiat orașe înfloritoare; puterea colonială urmărea îndeaproape dezvoltarea acestei provincii, îndeajuns de bogată pentru a justifica legendele despre El Dorado. Peru a fost țara latino-americană cu cea mai veche universitate — San Marcos, întemeiată în 1551 — cu prima tipografie de pe continent, cu primul ziar, primul vapor cu aburi, prima cale ferată.

De-a lungul anilor însă aceste semne remarcabile de civilizație au ajuns să contrasteze tot mai evident cu evoluția economică a țării. Din acest punct de vedere, proclamarea independenței, în al treilea deceniu al secolului trecut, nu a schimbat radical situația. Suferind și efectele, nu o dată tragice, ale unor conflicte locale, Peru a rămas, pe plan economic, un El Dorado pentru investitorii străini, care acaparau neobosiți resursele țării — cupru sau guano, fier sau petrol.

...Este situația pe care și-a propus să o modifice radical guvernul instalat la putere în octombrie 1968 și hotărîrea guvernului condus de Juan Velasco Alvarado de a trece în proprietatea statului zăcămintele petrolifere de la Talara a marcat, încă din primele zile de guvernare, această orientare nouă. Au urmat, confirmînd-o, «legea de bază referitoare la industria minieră», reforma agrară, naționalizarea surselor de energie, reforma sistemului de învățămînt, afirmarea drepturilor de pescuit asupra apelor limitrofe. Este, evident, un ansamblu de măsuri vizînd, ca direcții principale, o transformare a structurilor sociale și, totodată, instituirea controlului de stat asupra resurselor naționale în vederea utilizării lor în acțiunea de lichidare a subdezvoltării.

În 1850, prima cale ferată a țării avea lungimea de 13 kilometri, adică distanța dintre Lima și El Callao, portul dintotdeauna dependent de capitală. În prezent, Lima a ajuns să aibă o populație de două milioane și jumătate de locuitori, tinde să înglobeze portul și concentrează cam două treimi din industria țării. Devastat în secolul al XVIII-lea de un cutremur, orașul întemeiat de Pizarro păstrează totuși cîteva edificii din perioada anterioară acestui dezastru, între acestea numărîndu-se și vechea clădire a universității San Marcos, flancată contrastant de un building modern, sediu al ministerului educației (este, dealtfel, cuvenită precizarea că universitatea dispune și de un modern complex de edificii amplasat între Lima și Callao). Zonele noi și vechi ale capitalei peruane sînt, în general, delimitate destul de clar: cartierul situat la nord de fluviul Rimac (acesta a dat, de fapt, numele orașului) evocă arhitectura unor perioade mai vechi; construcțiile noi apar grupate în cartierele moderne — Magdalena, Barranco, Chorrillos. Solicitată de un rapid aflux de populație, capitala peruană este un oraș în care se construiește mult, care se înnoiește. Încă una dintre înnoirile pentru care depune eforturi poporul acestei țări, în dorința de a edifica, liber, un viitor demn de strălucirea altor veacuri ale trecutului.

M. M.

primarul sectorului III: „să te simți responsabil și de ceea ce face, de cum muncește, de cum gîndește tovarășul tău"

— Tovarășe inginer Marin Enache, sînteți primarul unui sector bucureștean — al treilea — cu o populație de 180 000 de oameni, deci aproape cît a Clujului sau cît a Ploieștiului. Răspundeți și dumneavoastră de felul în care trăiesc acești oameni. Și de felul în care muncesc. Și chiar de felul în care gîndesc — aș zice —, de formarea conștiinței lor socialiste. Dacă am reținut exact, produceți 40% din industria constructoare de mașini a Bucureștiului, cam cît patru județe la un loc, deci există o mare concentrare de forță muncitorească în acest teritoriu...

— Vă pot oferi pe loc un semn al conștiinței socialiste în acțiune — de vreme ce ați legat direct eficiența muncii noastre, a economiei sectorului, de felul în care gîndesc oamenii, un exemplu foarte actual, într-o problemă care ne arde tare la această oră: investițiile. Într-o singură lună, cea trecută, am atins un ritm de realizare a investițiilor de 11% din valoarea planului anual, ritm care era în lunile anterioare incomparabil mai scăzut.

— Este exact ce mă interesa: cum s-a putut produce acest fenomen, ce s-a întîmplat, de vreme ce oamenii sînt aceiași, forța lor de muncă în principiu aceeași, iar modul de a gîndi nu s-a putut schimba sensibil de la o lună la alta.

— Ba eu cred că tocmai aici, în felul de a-și înțelege oamenii sarcinile și importanța acestora, a intervenit un accent nou. Secretarul general al partidului nostru a lansat o chemare, extrem de explicită și mobilizatoare. O asemenea chemare are un efect electrizant și acționează direct asupra conștiinței politice a muncitorilor. Repet: prin limpezimea ei, prin faptul că explică clar de ce este importantă în acest moment, și nu în altul, realizarea acestor sarcini, și nu a altora. Eu cred foarte puternic în nevoia omului de a cunoaște, de a fi informat exact, cred în nevoia lui de luciditate și participare activă, cred că atunci cînd își înțelege răspunderea, nu poate absenta de la această răspundere. Sigur, atunci cînd e vorba de muncitori cu o conștiință socialistă înaintată.

— Documentele plenarei din noiembrie 1971 subliniau dealtfel puternic ideea după care conștiința socialistă devine o forță motrice a perfecționării neîncetate a societății socialiste

— Și insista asupra ideii de a nu se fetișiza teza răminerii în urmă a conștiinței sociale față de existența socială. Vedeți, noi asta am făcut — pentru că m-ați întrebat ce s-a întîmplat de a intervenit o asemenea revigorare a ritmului de muncă: am impulsionat, am apelat la conștiința oamenilor, le-am cerut să-și înțeleagă mai adînc, mai responsabil obligațiile sociale, să gîndească personal și să-și întrebuințeze eficient această gîndire proprie. S-a organizat mai bine munca — și eu cred că o bună organizare ține și de profesionalism, dar și de conștiință. S-a utilizat mai bine timpul la lucru, am luat noi timpul în stăpînirea noastră și nu ne-am mai lăsat terorizați de el, și cred că și aceasta e o trăsătură a conștiinței înaintate. Niciodată n-am crezut și nimeni nu mă va convinge că există probleme de nerezolvat cînd vrei cu tărie să le rezolvi. Am învățat să spunem mai răspicat «nimic nu e pentru noi imposibil».

— Noi, gazetarii, avem obsesia concretului. Un exemplu concret deci, de imposibil devenit posibil.

— Cazul de la Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante îmi e la îndemînă — și el nu este unic. Aici, lucrările de investiții mergeau foarte slab, existau în stoc multe utilaje din străinătate și din țară ce trebuiau montate și se părea că nu avem nici soluții, nici oameni suficienți pentru a recupera răminerile în urmă. Cînd și-au aflat sarcinile, și constructorul și beneficiarul au spus: «Visați, treaba aceasta este imposibil de rezolvat în timpul de care vorbiți!» I-am lăsat să studieze problema o săptămînă: «Putem monta doar o jumătate din volumul respectiv de utilaje», ne-au spus. Nu le-am mai dat o săptămînă, ci trei ore: să stabilească exact de ce au nevoie pentru a duce treaba ca lumea pînă la capăt. A doua zi s-a declanșat acțiunea și peste niște săptămîni au recunoscut: «La început am zîmbit, dar ați avut dreptate: totul se poate».

— Totul se poate deci: cu gîndire și cu oameni

— Și fără a se cere oamenilor eforturi supraomenești, ci — cum spuneați — o gîndire și o muncă mai bine organizată. Eu cred că în mod greșit procedează conducerile unor întreprinderi atunci cînd vor să-și recupereze rămînerile în urmă chemînd oamenii la lucru duminica, iar pe parcursul săptămînii nu le asigură cum se cuvine materia primă necesară. Se pierde atunci vremea de pomană, ziua de muncă nu e eficientă și pe urmă îi iei omului timpul lui de odihnă. Lasă-l pe om duminica acasă, să-și vadă de familie, să aibă timp să mai citească, să se mai documenteze în problemele concrete ale muncii lui, să se odihnească, să-ți vină luni la lucru cu poftă și plăcere. Altfel, știți ce se întîmplă? Vin cîte unii duminica, pe la 7-8 dimineața, pontează ziua, traversează fabrica și ies pe poartă, fără a fi făcut nimic ca lumea. Nouă nu ne trebuie timp și forțe risipite degeaba, nouă nu ne trebuie eroisme de paradă, nu ne trebuie oameni osteniți, ci o muncă eficientă. Iar asta depinde în mare măsură de conducătorii întreprinderilor, de pricepere lor, de conștiința lor politică în ultimă instanță.

— Conștiința socialistă — iată, se vede și în fapte — poartă deci un pronunțat caracter politic. Și generează înalte valori morale de generozitate, de devotament, de dăruire. Nu însă fără o zbatere, nu fără o luptă cu trăsături psihologice negative, învechite. Cred că vă loviți de acestea în activitatea dumneavoastră, nu-i așa, tovarășe prim-secretar?

— Am participat, aseară chiar, la o adunare generală de partid a comuniștilor de la spitalul «23 August». Aceasta a și fost tema adunării: probleme ale ridicării conștiinței socialiste. Mi-a plăcut ședința, a fost vie, adevărată, a ridicat probleme concrete. Iar comuniștii au judecat cu răspundere și obiectivitate abaterile a doi din tovarășii care au greșit fiecare în altă direcție, dar la fel de grav. Un medic — prin felul prea puțin responsabil de a-și înțelege munca — acordînd concedii medicale cui și cînd nu se cuvenea. Și un instalator, care se bătea cu pumnul în piept asupra calității și conștiinței sale înaintate de muncitor, dar era rău certat cu disciplina, teroriza pe toată lumea în jur, ba ajunsese să-i amenințe chiar și pe directorul și secretarul de partid ai spitalului. Sigur, comuniștii nu acceptă cu mîinile în sîn asemenea manifestări și înțeleg să ia măsuri pentru curmarea lor. De fapt, în ultimă instanță, conștiința socialistă asta presupune: să te simți responsabil și de ceea ce face, de cum muncește, de cum gîndește tovarășul tău. De ceea ce face și de cum muncește întreaga colectivitate căreia îi aparții.

Sanda FAUR

îmbrăcăminte pentru toate ocaziile: «made in romania»

Meteorologii au anunțat că septembrie va fi cea mai constant călduroasă lună din anul acesta. Și pînă acuma prevederile lor s-au adeverit. La Fabrica de confecții și tricotaje București am aflat că septembrie a fost declarată de croitorese «lună record». Temperaturile înalte au deci mai multe feluri de exprimare. Și similitudinea poate fi stabilită pe mai multe planuri...

Călăuza noastră — Odette Mihăescu, de la Centrul de creație — zăbovește cu vîrful degetelor peste marginea reverelor și a buzunarelor și se minunează, ca pentru sine: «Imposibil! Nici nu-ți vine să crezi că e producție industrială». Apoi, printr-o spontană asociație de idei ne povestește despre un reprezentant al unei prestigioase firme vest-germane, cu magazine în toată lumea, care a venit pentru lansare de comenzi la F.C.T.-București. A venit înarmat cu modele proprii, le-a arătat, dar înainte de încheierea tranzacției a cerut să vadă și modelele românești de costume. După ce le-a văzut, a spus simplu: «Este exact ceea ce ne trebuie. Renunț la modelele cu care am venit».

La secția de cămăși ni s-a confirmat, o dată mai mult, că bărbații își dau frîu liber fanteziei și capriciilor în materie de modă: bleu, roz, roșu aprins, cărămiziu, dungi, floricele, desene frizînd frivolul. Femeile încep să aibă concurenți primejdioși. De altminteri, unul dintre însoțitorii standului de confecții la expoziția românească deschisă în această vară la Hamburg ne informează, fără menajamente: «Au avut succes în R.F.G. mai ales cămășile bărbătești din materiale satinate, cu dungi și carouri în relief. În afara oamenilor de afaceri — nu numai germani, ci din toată lumea — ne-au întrebat sute de vizitatori ai expoziției în ce magazine hamburgheze pot să cumpere cămăși românești și cînd anume vor găsi. Standul de confecții de la Hamburg ne-a adus cel puțin 4-5 firme noi, clienți siguri pentru export».

Septembrie. Cald. «Lună record». De ce tocmai în septembrie atîta zor? Pentru că la F.C.T.B. poți să-ți amintești și de venirea iernii. Șeful sectorului 3 al fabricii, tovarășul Nicolae Ion, trecea în revistă un șir de paltoane bărbătești (bej, cu revere late, buzunare mari, tighele!) comandă a unei firme din Canada. Paltonașe din material impermeabil căptușite cu blană sau stofă pentru copii, îmbrăcăminte de iarnă în carouri viu colorate, cu care femeile din S.U.A. vor sfida frigul și zilele întunecate. La unitatea «Arta modei» se lucrau sacouri din piele de căprioară cu căptușeală din blană de oaie (ambele sintetice, dar n-ai fi zis, în ruptul capului) pentru Italia. Cu materialul clientului. La fel, rochii pentru fetițe din tricot călduros, combinație de roșu ori galben uni cu floricele mărunte și vesele. Pentru R.F.G. La fel — adică tot cu materialul clientului. Precizarea ne-a mirat, vizibil. Sîntem noi, românii, croitori atît de rafinați încît ni se trimite materie primă pentru confecții? Sîntem! Un argument în plus (și am auzit și văzut destule): Astă primăvară, la expoziția IMBEX de la Londra, alături de italieni, linia modelelor românești de costume pentru bărbați și băieți a fost cea mai viu apreciată. De fapt, industria noastră de confecții are mulți clienți pe piața Angliei. Renumele stofelor și al modei englezești. Tradiția... Și totuși noi, românii! Da, e un sentiment legitim de orgoliu îndreptățit. Numai că e intrigant să auzi într-una despre noutățile modei masculine. Așa ne trebuie nouă, tuturor femeilor, dacă am renunțat să ne înfășurăm în voaluri și purtăm pantaloni în toate anotimpurile și ocaziile. Creatoarea de modele Odette Mihăescu ne asigură că speranțele nu-s pierdute. În luna octombrie, la expoziția din Olanda, unde va participa și industria românească de confecții, moda feminină va fi bine reprezentată. Și, implicit, vom beneficia și noi...

Apropo de această asigurare. Ne-am exprimat încîntarea față de gustul desăvîrșit și execuția ireproșabilă a confecțiilor F.C.T.B. Dar cu aceeași obiecție a cumpărătorilor, binecunoscută: «De ce în magazinele noastre nu prea găsim confecții, care să ne ia ochii?». Tovarășul Iosif Steinbach, directorul general al Centralei confecțiilor, ne-a propus un pariu: «Pe cît că veți găsi curînd?» Am ezitat. Vroiam să știm pe ce se bizuie atîta siguranță. Iată pe ce: începînd cu trimestrul IV-1973 colecția de modele și tehnologia vor fi aceleași pentru piața internă și pentru export. E lege. Directorul general și-a dat cuvîntul de onoare că legea aceasta se va aplica întocmai. Să-l credem? Să nu-l credem?

Viorica CIORBAGIU

săptămîna politică

muncă și participare, participare și muncă

Și săptămîna aceasta am urmărit — dimineața în gazete, seara la televizoare și aparate de radio — am urmărit pur și simplu cu sufletul la gură, cum spunem noi românii, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări ale Americii Latine.

Ne mobilizează intens interesul *muncii* desfășurate de secretarul general al partidului nostru acolo, departe de țară, pentru că e omul care ne reprezintă pe noi toți și pe fiecare în parte, potrivit cu adevăratele noastre interese și aspirații.

Am folosit cuvîntul *muncă* pentru că esența acestui lanț de vizite desfășurate într-un ritm intens, desfășurate într-un pachet de zile și ceasuri deosebit de strîns, esența acestui mare număr de convorbiri, întîlniri de lucru cu diferite personalități ale vieții politice, dar și economice din țările vizitate, analizele perspectivelor de dezvoltare a relațiilor României cu aceste țări și căutarea celor mai drepte și reciproc avantajoase căi de cooperare, esența acestor multiple activități pe care le înglobăm în noțiunea de vizite, o constituie munca de superioară treaptă a acestui om al păcii, muncă pentru România noastră, dar și pentru lumea contemporană a pămîntului, pe care noi românii o vrem — și vrem în chip activ — o lume a păcii, prieteniei, realismului și colaborării.

Însă noi, cei rămași acasă, nu ne rezumăm doar să urmărim munca și abnegația celui mai bun dintre noi. Pentru că înțelegem să și *participăm* la ea. Noi, cei rămași acasă, participăm la aceste vizite Și participăm, în primul rînd, prin muncă.

Adevărata temelie a respectului de care se bucură țara noastră în lume, adevărata temelie a interesului cu care atîtea țări vor să ne fie prietene și partenere în relații de colaborare, partenere în contracte economice, adevărata temelie a entuziasmului și stimei cu care sînt întîmpinați și în America Latină reprezentanții poporului nostru, o constituie seriozitatea cu care românii edifică bunăstarea în țara lor, seriozitatea cu care ne multiplicăm avuția națională, seriozitatea cu care muncim.

Și acum, de la adevărurile generale, trecînd la cele concrete ale zilelor săptămînii a căror cronică o facem, trebuie să remarc reușitele noastre în muncă din două domenii care în această perioadă a anului sînt prioritare: lucrările de pe șantierele «investițiilor» și lucrările din agricultură. Presa cotidiană a avut posibilitatea să consemneze în toate aceste ultime zile îmbucurătoare știri privitoare atît la ritmul, calitatea și diminuarea costurilor, prin economii, a realizării investițiilor, cît și la desfășurarea arăturilor, culesului și a celorlalte lucrări agricole de toamnă.

Cu alte cuvinte, ne cîștigăm — cu luciditatea rațiunii, cu prestigiul demnității și cu sudoarea frunții — dreptul la stima aceasta pe care ne-o arată celelalte națiuni, cît și dreptul la bucurie, de pildă, dreptul sentimental de a asculta, în liniște și cu fruntea sus, acordurile muzicii celui de-al VI-lea Festival «George Enescu».

Nelu IONESCU

Fațada casei mamei Leana

casa mamei leana

Mama Leana era nevasta unui dascăl bisericesc, Neculai Savu, care-i lăsase la plecarea pe front doi băieți diferiți ca înfățișare: unul, cel mare, care-i semăna, negru, țigănos, mult asemănător cu mine din acest punct de vedere, Nicu, însă cu un nas scurt și borcănat ca un gogoșar; celălalt, blond, cu ochii albaștri, cu vreo doi ani mai mic decît noi, și care era ediția în mic a mamei sale, Ștefan sau Fănică, prîslea al casei, de care mama lui în primul rînd și-apoi și frate-său rîdeau că vorbește nazalizînd, «cam fonf» — cum ziceau ei — deși nazalizarea nu i se datora vreunui defect ci grijii mature a copilului acestuia, excepțional dotat, de a-și cîntări fiecare cuvînt și de a-l încărca cu un maximum de răspundere și convingere.

Cît despre mama Leana, ea era Maica Domnului în persoană. Blondă-cinepiu, cu ochi de-un albastru deschis cum e cerul la zenit, cu un mare neg pe obrajii albi și netezi, cu glasul domol și potolit, întotdeauna odihnitor de cald, ea contrasta total cu toate ființele pe care le cunoscusem pînă atunci. Cînd ea-mi spunea: «De ce, Lucică mamă, nu ți-e milă de pomul ăsta?...» (Lucică fiind diminutivul transformat de ea și numai pentru uzul ei propriu, al lui Nucică, de la Nuci, numele meu infantil derivat din Miron-Mironică-Mironuci!), întrebarea ei potolită și gravă avea asupră-mi efectul unei constrîngeri morale mai serioase și mai eficiente decît orice altă admonestare sau chiar pedeapsă corporală cu care mama era destul de largă.

Apoi, mai era ceva; vocea ei. Căci vorba mamei Leana pendula între accentul intim de șoaptă și de cîntec, tonalitate ce-o făcea să alunece de-a dreptul în inima cui o asculta. Nu mai vorbesc de românească ei, lucru despre care am avut și-n alte părți prilejul să vorbesc, și care mi se pare pînă azi cea mai curată și frumoasă limbă română din cîte mi-a fost dat să cunosc, citite sau orale. Poate s-o fi amestecat în tărăgăneala monotonă a vorbirii mamei Leana și ceva din amintirea psalților cîntați ori spuși duminica de bărbatul ei, dascălul, poate nu era decît blajmătatea firii acestui popor de păstori și plugari care-n graiul lor dulce și legănat își îndemnau vitele, cum spune Arghezi, fapt e că orice cuvînt rostit de mama Leana mi se grava-n minte ca o medalie de neșters. Și el avea chiar sunetul nobil și discret al metalelor din care-or fi fost turnate ori bătute aceste medalii: de la argint și bronz pînă la cel înfundat al aurului stins. Fiindcă-ntr-adevăr vorbirea mamei Leana pornea dintr-un suflet de aur, de rară distincție, și tandrete înăbușită.

Nu trebuie să-i fi fost ușoară viața acestei femei. Dar știu că în acea primăvară timpurie, de aprilie însorit, cînd începuseră să se-ntoarcă mobilizații pe la vetrele lor, inima ei nobilă și discretă scotea numai cîte-un oftat înăbușit de cîte ori mama sau altcineva îi aducea vestea de pe lista primăriei aflate, dealtfel, peste drum, că numele «omului ei» nu figura printre cei întorși sau lăsați la vatră. «Pîn'o veni odată și rumânul meu!...», exclama stăpînă de sine și încrezătoare biata, blînda și neînfrînta mea gazdă în care încetasem demult să văd o simplă stăpînă a casei unde locuiam fiindcă, fără s-o știe și mai ales fără s-o vrea, ea se substituise propriei mele mame, mai agitată, mai mîndră și mai aprigă față de mine, și la mînie, și-n dragoste. Căci acuma intrasem de-a binelea-n școală, iar clasa întîia primară trebuia să mi-o trec prin examene «în particular», cum se zicea pe atunci, adică pregătit acasă și ascultat de o comisie didactică anume întocmită. Și mama, zeloasă ca-n tot ce făcea ea, nu-nțelegea să-mi trec clasa decît cu nota cea mai mare, zece.

În care scop mă dăscălea pe cărțile de școală ce mi-au devenit repede nesuferite deși erau pentru mintea mea, exersată pe almanahuri și pe chirilicele unui mic și vechi ceaslov legat în roșu, niște adevărate jocuri copilărești. Dar mama avusese grijă să mi le prezinte ca pe niște deținătoare ale secretelor lumii, în ignoranță nu numai că nu se putea să trăiești, dar nici măcar să respiri aerul și lumina zilei.

Și-ntr-adevăr, biata mamă făcu totul ce se poate face *în rău*, spre a-mi dovedi acest lucru.

Mai întîi claustrul. Căci mă-ncuia în casă cu temele de rezolvat și de transcris pînă la întoarcerea ei, după patru ceasuri, de la școală. Și cu obligația ca tot ce aveam să scriu pe tăbliță sau în caiete, să știu să-l spun și să-l explic și-n viu grai.

Însă pentru asta e nevoie să descriu noua noastră casă și apartamentul pe care aveam să-l ocupăm într-însa.

Vălenii e, *tot*, alcătuit din dealuri prelungi de mai multe zeci de kilometri, ce se răsfiră și pornesc, ca dinții paraleli ai unui piepten din spinarea cea mai nordică a Munților Bratocii ale căror proeminențe sînt Zăganul și Muntele Roșu. Despletite spre sud și striate de apele ploilor si-ale zăpezilor, ca și de felurite cursuri de izvoare ce devin pînă la urmă un singur rîu, Teleajenul, înălțimile acestor munți, care inițial nu depășesc 2 000 de metri, ajunge la Văleni și dincolo de el, pînă spre Boldești și Scăieni, sub forma unor dealuri împădurite dar și cu ochiuri de pășune ce înlesnesc astfel migrația sezonieră a ciobanilor pînă-n Satulung, la porțile Brașovului. Dealurile sînt, cum spusei, paralele și distanța între ele este în general de cîteva sute de metri, niciodată, cred, mai mult de-un kilometru-doi, pentru ca pe la Bălțești și Cornetul Cuib să se scufunde într-o largă depresiune deluroasă, bogată-n vii și livezi fructifere, ce anunță primul simptom al cîmpiei. Cît de organic e legat muntele de Cîmpia Dunării (de «baltă», cum îi spun locuitorii de pe aici), grație acestor dealuri sumese dar domoale, se vede și din unitatea de limbă a băltăreților și a telejenenilor. Căci dacă aceștia din urmă sînt numiți de frații lor din cîmpie *pădureți* sau *măneci*, după numele tunelului natural ca o mînecă pe care Teleajenul l-a tăiat de-a lungul marnelor montane, apoi oamenii cîmpiei, cei care vin cu căruțele lor, îndeosebi învelite-n coviltire de rogojini, sînt numiți de măneceni «cojani», probabil din pricina pielii lor tăbăcite de soarele șesurilor. Fapt e că *măneceni* și *cojani* se înțeleg prea bine de secole împreună, cei dintîi furnizîndu-le celorlalți, în schimbul grîului, ovăzului și mai ales porumbului, mere, pere, prune uscate sau afumate pe lojniță și, bineînțeles, prea cunoscuta țuică de «Văleni», fiindcă la Văleni marna are meritul de-a da pomului de prun un aliment pe care nicăieri în toată țara românească nu l-ar putea găsi, și care-l face să dea, la rîndul lui, un soi de prune cu carnea dulce și parfumată într-așa fel că, nici după trecerea prin cele mai severe alambicuri, dulceața și mireasma nu i se schimbă ori nu i se pierd cu totul, ci trec în lacrima alcoolului distilat, cu o tărie și un ecou sporite.

lumea copiilor

DIN OCEANUL PACIFIC A IEȘIT UN PEȘTE MIC ȘI PE COADA LUI SCRIA: „IEȘI AFARĂ... DUMNEATA"!

(...dintr-un soi de numărătoare contemporană a celor care se mai pregătesc încă să se joace de-a «v-ați ascunselea»).

Un copil este mai puțin un «miraj» — cît un *miracol!*

Despre copii se poate vorbi oricît, oricînd și oriunde: ei reprezintă nu numai viitorul nostru, cît și certificatul de garanție că năzuințele noastre își vor găsi împlinirea!

În ce măsură ne ocupăm însă de aceste vlăstare și, mai ales, ce așteptăm de la ele? Oare nu cumva — întrind în această fantastică aventură ce se numește «educația copiilor» — uităm că noi înșine nu prea mai ținem minte copilăria...?! Că încercăm adică să regăsim ceva ce am pierdut, ceva ce nu mai putem înțelege; și că ne trezim dintr-o dată bătrîni...?!

Lumea copiilor este o lume a devenirii, o știm cu toții; dar ca și orice lume a devenirii ea trebuie plăsmuită cumva. Copilul de astăzi va deveni judecătorul nostru de mîine; și va fi absolut firească întrebarea lui, de atunci: «Ce mi-ați oferit pentru ca să mă port, *acum*, așa cum mă port cu voi?!»

Iată cîteva gînduri asupra cărora își propun a se apleca rîndurile care urmează.

Horia PĂTRAȘCU

E cazul să creăm pentru copii și jocuri artificiale.

nu e o jucărie să faci jucării

E bine să spunem: insul care locuiește în Titan este cel ce vrea să treacă în fața rudelor sale din provincie drept locuitor al Capitalei. Avînd o librărie azi, mîine două, acest Cluj al Bucureștiului (200 000 de locuitori) nu are Grădină Botanică, dar este legat de oraș de cîteva tramvaie și autobuze care merg. Dintre acestea,autobuzul 101 seamănă cel mult cu un cetățean în stare de ebrietate, care se împiedică de propria-i răsuflare, însă acest lucru nu-l împiedică să facă o legătură între Titan și Pantelimon. Cu alte cuvinte, un salariat de la «Metaloglobus» care stă în Balta Albă are șansa să-și îndeplinească sarcinile ce-i revin cu cel mai mare succes, numai în condiția să poată merge cu 101. (Fapt foarte important, pentru că altfel copiii noștri nu ar mai avea cu ce să se joace.) Să zicem că «a merge» este verbul autobuzului 101 și deci că am ajuns să ocolim bisericuța Capra, intrînd într-o stradă ce, în afara farmecului dat de casele învelite în viță de căpșună și zorele, îl mai are și pe acela de a-și scrie numele cu î din a: Fântânica. După ce treci de «Antefrig», aflînd că respectiva întreprindere are nevoie urgent de sortatoare de fructe, te oprești la «Metaloglobus», nume cunoscut atît datorită felinarelor ce se fac aici, cît și unei echipe de fotbal onorabile. Că aici se fabrică și jucării mecanice în primul rînd și jucării textile în al doilea, este altă poveste. Iat-o: după desființare, în 1965, fosta fabrică de jucării «Bucuria copiilor» a fost înglobată în actuala întreprindere «Metaloglobus», afectîndu-i capacitatea tehnică în proporție de 60 la sută cu un plan de 10 000 000 lei. Restul capacității de 40 la sută (ustensile casnice etc.) are planificat 230 000 000 lei (?!). Raport invers, aproape de necrezut, de unde încep marile contradicții ale producției de jucării, producție deloc ușoară, cum s-ar crede. Sau cum spune tovarășul director Mihai Ștefan: «Cine crede că e o jucărie să faci jucării, greșește fundamental. De foarte multe ori cinematica unei jucării este tot atît de complicată ca și aceea a unui utilaj. Pentru că, să vezi, o jucărie mecanizată are între 25 și 60 de repere, e un utilaj în miniatură, și ca să fie atractivă, educativă, robustă, ușor de manipulat (deci să dea randamentul prevăzut) trebuie să asiguri condițiile de fabricare (nucleuri specializate pe un produs, muncitori calificați, serii mari pe un produs etc.) în orice caz cu beneficiu. La noi însă marea diversificare (în fiecare lună 14-16 produse diferite),pe serii mici,cerută de comerț umflă costul sculelor. Și cum cererea e foarte mică, iar noi sîntem singurii din țară care o putem satisface, dublăm producția de la un an la altul, căutăm și ne ocupăm de calificarea oamenilor, facem eforturi... Reține însă, te rog, ritmul nostru de asimilare este infernal din cauza prea marii diversități a jucăriilor pe serii mici». Am reținut și, însoțit de șeful atelierului de proiectare, tovarășul Balica Alexandru, am vrut să mă conving la fața locului. Pe scară, acesta mi-a spus, cu o seninătate de invidiat, că un televizor necesită o pregătire a fabricației la un nivel inferior unei jucării de complexitate mare (70-80 de repere, cu 4-5 operații în medie la fiecare!). Ia uită-te în ce m-am băgat, mi-am zis, și noi care dăm jucăriile astea pe mîna copiilor.... În fața preselor de ștanțare la rece nu se prea poate vorbi, dar auzi și te instruiești, mai ales dacă vrei să afli cauza pentru care propriul tău copil s-a tăiat într-o ușă de autobuz O.N.T.-jucărie. Deci, să privim producția de jucării din două colțuri, al fabricii și al beneficiarului, copilul, neignorînd însă comerțul care arbitrează. Pentru fabrică: la prima vedere, producția de jucării pare nerentabilă deoarece seriile de fabricație sînt mult mai mici decît loturile optime de producție. La serii mici timpii efectivi de lucru sînt sub timpii de pregătire-încheiere, de reglare a mașinii, respectiv a sculei: reglarea matriței, a sculei, durează între 45 de minute și o oră, pentru fiecare reper, iar timpul de lucru pentru serii mici e de 20-30 minute. Cum în planurile lunare de producție numărul de sortimente este mare (15-20), sînt necesare foarte multe schimbări de scule. Frecvența asta mare de reglare a sculelor înseamnă timp pierdut, o reducere a cotei de rentabilitate pe fabrică. Și iată, pentru unele jucării cheltuielile de producție sînt foarte mari, ridicîndu-se uneori la 250 000-300 000 lei și amortizarea sculelor nu este validată în primii ani datorită contractărilor foarte mici (1 000-2 000 de bucăți). Mai mult, datorită gamei mari și schimbării dese a sculelor ajungem la nespecializarea muncitorilor pe operații, la imposibilitatea organizării producției în flux la montaj. Toate acestea duc la un cost ridicat de producție, grevînd beneficiul fabricii, care în nici un caz nu poate umfla prețurile. Și, ceea ce interesează pe beneficiari, copiii, influențează direct asupra calității jucăriilor, calitate mult scăzută față de normal. Pentru că un muncitor care-și schimbă reperele de mai multe ori pe zi are un randament calitativ slab față de unul care lucrînd două-trei repere mereu și-ar automatiza reflexele. Altfel spus, e greu pentru un fabricant de jucării să lucreze două ore la un iepuraș chitarist, alte două la un scrînciob, două la o pușcă, ultimele fiind dedicate unei bărcuțe. E greu, greșește, nu ștanțează ca lumea, copiii se taie la deget.... Și de ce? Pentru că, spun cei de la «Metaloglobus», comerțul pretinde o varietate prea mare de sortimente, fără să se preocupe totuși de reducerea numărului de sortimente fabricate în țară și completarea nomenclatorului de jucării cu jucării din import prin schimburi echivalente. Dacă ar putea ca întreprinderea să execute o gamă mai redusă de jucării cu serii mari, «Metaloglobus» n-ar mai fi, cum este din păcate, singura fabrică de jucării din lume cu un număr atît de mare de sortimente. Eventual, și cooperația, prin ateliere specializate pe 2-3 jucării, ar avea un cuvînt de spus. Bine, bine, dar comerțul, chiar așa...? Nu, mai aduce jucării și din alte țări, dar dacă noi fabricăm puști, ce rost are ca ei să contracteze aiurea tot puști. Să contracteze alte jucării, în completarea producției noastre de jucării. Pe urmă și contractările astea, cine le face? «Cînd au văzut un iepuraș roșu, cei de la contractări s-au luat cu mîinile de cap, îmi spune tovarășa Drăghici Ana, șefa secției de jucării-textile (secție care merge foarte bine, fără rebuturi, care-și depășește planul lună de lună cu 10-15 la sută). Cine naiba a mai văzut iepure roșu, au zis? Olandezii au venit și au cumpărat mii, spunînd că la ei copiii iubesc și iepurii, dar foarte mult culoarea roșie. Vă dați seama...» Îmi dau,și de aceea mă interesez dacă din comisia de avizare a noilor modele de jucării fac parte și cei direct interesați, copiii. Ei bine, nu, doar se știe din bătrîni că de jucat se joacă profesorii, medicii, pedagogii, funcționarii. Mai întreb dacă se fac testări în grădinițe, creșe, magazine.... Nu prea, adică nu cu sistemă, ci așa: «hai tovarășu' Vasile pe Lipscani, să vedem cu ce ar vrea să se joace responsabilul de magazin cutare».

Privite din colțul copiilor, jucăriile nu ne încîntă, chiar dacă au atîtea și atîtea repere, iar cei ce le fac au probleme cu comerțul. Un copil, cînd ia în mînă o jucărie, vrea: să se bucure, nu să se taie la deget, indiferent de problemele de producție și de comerț ale celor mari. Sperăm, spre binele copiilor, că lucrurile se vor rezolva, desigur. Pînă atunci, iată jucăriile noi din 1973 sau chiar din 1974: iepuraș chitarist, bărcuță cu vîslași, elicopter, colibri, explorator selenar, jocuri de montaj, Dacule 1100, 1300, Fiat 125, limuzina «Săgeata Carpaților» și două tipuri de mașină de spălat rufe, electrică, cu storcător și fără. Observăm că fetițele au mai puține jucării noi. De ce, băieți?

Iulian NEACȘU

prin poarta acestui magazin intră zilnic 15 000 de oameni!

Romarta copiilor: «...Din aceştia, numai 7 000 cumpără» (ne spune Ion Codescu, şeful unităţii). Da, însă cifra aceasta înseamnă cam jumătate din 15 000 şi trebuie să înţelegem că puţini sînt aceia care intră singuri în magazinul copiilor; nici copiii, nici părinţii... Deci, cine intră, cumpără. Prin urmare, cumpărătorul vine cu o comandă fermă, iar nu în vizită prospectivă. Cam aşa s-ar înţelege din cifre. Dar asta înseamnă, clar, că nu există un surplus de mărfuri; iar după cozile care se formează (mai ales la pantofii de copii preşcolari şi la jucării ieftine) putem spune chiar că sînt lipsuri...

Aflăm, apoi, că *Romarta copiilor* e cel mai bine aprovizionat dintre magazinele pentru copii (ce e drept, am văzut la raionul de articole sportive şi o, atenţie!... *o motocicletă*). Şi dacă aici e aşa, ce-o fi în alte părţi.

Cumpărătorii ne spun, fiecare după ce-l interesează, că nu se găsesc treninguri (cele care există sînt urîte); sandalele pentru copiii de 5—7 ani sînt proaste; nu se găsesc dessous-uri de bumbac; ghetuţe de culori mai închise, care să nu se murdărească aşa de repede precum cele albe; cămăşuţe din diftină; chiloţi tetra negri; rachete de tenis; biciclete *bune*; paltoane şi paltonaşe frumoase şi convenabil colorate; jocuri mecanice mai frumoase, sau acelea care sînt frumoase mai ieftine; şi aşa mai departe.

Se vînd circa 400 jucării pe zi, în valoare de 4 000 lei (deci sub 10 lei jucăria, fiindcă în acelaşi timp, se vînd 3-4 trenuri electrice pe zi, a cîte 250-300 lei bucata).

Sezonul de vîrf: începerea cursurilor şcolare sau sărbătorilor de iarnă. În rest, totul e normal.

Adică, e un fel de-a zice «normal». Din cei 170 de salariaţi ai magazinului, 167 sînt temei, *care trebuie să lase toate necazurile afară* (expresia şefului de magazin), să aibă o ţinută potrivită (curate, fardate, pieptănate...), să fie calme, să «citească» taliile clienţilor, să aibă dorinţe — convingere de a vinde, să ştie caracteristicile mărfii... (E greu, îmi mărturiseşte o vînzătoare. Dacă într-un magazin «normal» vine şi mă sîcîie, aici îmi mai ţipă şi copilul în ureche. Dar rabd. Ce să fac?! Chiar dacă azi nu cumpără, şi doar se uită, mîine vine direct la mine şi-mi cere, fără discuţii, marfă... Şi.... în sfîrşit, ce să-i faci. *Copiii sînt copii*») Şi nu pot să nu răspund zîmbetului femeii.

Media de vîrstă a personalului: 25 de ani. *Muncă de rezistenţă.* Multă responsabilitate bănească. Şi grijile lăsate afară... şi oamenii care, odată ieşiţi din birourile lor, şi-au luat şi grijile cu ei, venind la *Romarta copiilor*...

Şi păpuşile *nemaipomenit de frumoase*. Şi gîndurile tuturor îndreptate, mai mult sau mai puţin, către copii; şi gîndurile copiilor îndreptate către jucării, şi jucăriile aşteptînd să «fie jucate». Sau hainele — să fie îmbrăcate, tăvălite, spălate, călcate, iubite; să rămînă mici... Şi toate acestea, pe cîţiva zeci de metri pătraţi (subsol, parter, etaj), pe care în fiecare zi păşesc 15 000 de oameni, sau 7 500 de maturi şi 7 500 de copii, care toţi vor să cumpere — dacă s-ar putea — tot.

copii şi copii

Cărţile pentru copii. Ce sînt şi cum sînt cărţile pentru copii. Ce sînt şi cum sînt copiii, consideraţi după lectura care le e oferită.

Intru la întîmplare în diferite librării, să văd ce se vinde, cum se vinde. La această dată, cartea pe care mulţi părinţi o răsfoiesc şi o cumpără este *Trenul păpuşilor* de Mircea Pop şi ilustrată de Sorin Obreja. E nostimă, fără să fie foarte. Textul, versificat, se îmbină aşa cum trebuie cu desenul. Aici, în această carte îţi dai seama de importanţa ilustraţiei pentru text. Şi invers. Textul de pildă istoriseşte cum o vrabie vrea să-şi ia bilet de tren, cum casierul — un urs — îi cere patru lei, iar ea, neavînd monedele cu pricina, îi oferă în schimb seminţe de bostan. Desenul îl prezintă pe urs ca pe un bătrîn cu ochelari, cu o privire umilă, gata să accepte oferta vrabiei — din înţelegere pentru lumea aceasta mare şi ciudată. Textul, ilustraţia, fiecare în parte exprimă altceva. Puse la un loc însă devin fermecător de complexe, de pline. Ceva «care nu poate să fie» ia fiinţă sub ochii noştri, iar existenţa morală a viitorului ni se umple de modelul acelei imagini care nu se poate exprima niciodată, oricare ar fi vîrsta, oricare ar fi omul: imaginea nedefinită *a idealului!...*

Excelent, îmi spun. Dacă prima carte peste care dau arată în felul ăsta, probabil că restul trebuie să fie — dacă nu o minunăţie — cel puţin egal ...! Încep să răsfoiesc! *Din frumuseţile patriei. Costume şi case*, vol. II de Irina Apostoloiu. Cartea, jumătate colorată, jumătate menită a fi colorată de copii *după modelul primeia*, susţine că-i învaţă pe micuţi cum arată casele şi portul popular din diverse zone ale ţării. De unde!? Las' că toţi oamenii au o expresie imbecil-inexpresivă. Las' că nu există nici o relaţie între obiecte şi oameni. Dar nimic din carte nu corespunde adevărului. Nu trebuie să cunoşti costumul sau arhitectura zonelor ţării ci să-ţi dai seama de falsul cărţii. Exceptînd anume detalii arhitectonice sau de croială vestimentară, zonele etnografice şi folclorice — reţese din carte! — seamănă *teribil* între ele. Şi doar e ştiut că varietatea lor reală e uimitoare. Pe lîngă aceasta, tonalitatea generală a ilustraţiilor este galben-crème, negru şi alb. Care să ne ferească ce e mai bun în noi să ajungem vreodată să credem!

Dumitru Ristea: «*Caseta cu păpuşi*». Nu e rea. Într-o vreme, revistele cu Riquiqui şi Roudoudou aveau din cînd în cînd şi ele astfel de numere. Copilul putea să decupeze figura personajului, îmbrăcămintea lui, şi apoi să-l îmbrace după poftă inimii. *Caseta cu păpuşi* mai are şi avantajul preţului. E, relativ, *ieftină*. Şi merită cumpărată. De altfel, am văzut-o trecînd de pe tejghea în poşeta unor mame sau în servieta unor taţi. (Apropo, n-am prea văzut *copii care să-şi aleagă cartea*, o fi ceva şi în asta...!)

Multe cărţi de benzi desenate. Semnături cunoscute. Octav Pancu-Iaşi, Ion Băieşu... Nu fac obiectul examenului de faţă. Sînt pentru o vîrstă care depăşeşte candoarea întrebărilor de genul: de ce roşul e roşu? Totuşi, cum alte cărţi pentru copii nu sînt, iau şi un Jules Verne, *Căpitanul Hatteros*. Ilustraţi gen *fin du siècle*. Nu-mi dau seama dacă aparţin originalului francez sau dacă sînt de-ale noastre. Probabil că prima variantă e valabilă. Şi cred că e bine. Cartea cîştigă mult din ilustraţiile acestea. Cîştigă chiar la propriu: *costă 22 de lei*.

Încerc să aflu de la vînzătoare cîte ceva. Nu-mi merge. Nu prea ştiu ele ce au sub mînă. Se pare că nici nu le interesează cine ştie ce. Iar cu responsabilii de librării n-am chef să stau de vorbă, că încep să-mi dea cifre, sau aprecieri generale, şi dintr-astea am mai auzit. Am încercat să stau de vorbă cu o cumpărătoare. Dar n-am avut linişte. Imediat s-a adunat în jur o ceată de curioşi care îmi inhibau interlocutoarea.

Mai sînt şi cărţi de poveşti clasice. Ispirescu, Creangă. Cam uniforme în ilustraţii. (Şi apoi, trăim o epocă, precum spune Marin Preda, în care s-a descoperit că Ion Creangă e un scriitor savurat mai ales de adulţi...)

Şi acum întrebarea: *cine* sînt copiii? Sînt ei ceea ce crede Irina Apostoloiu, cu cel de-al doilea volum (de ce al doilea, cine i l-a comandat?) de anti-frumuseţi? Sau ceea ce propune Walt Disney, sau Andersen, sau Fraţii Grimm?.... Există cineva de calibrul acestora din urmă? Da, sigur că există! *Copiii înşişi*. Fermecaţi, uimiţi. Mai impresionanţi, cînd ascultă şi cînd vor ceva, decît toate poveştile lumii adunate la un loc.

Drept să spun, mi-aş dori să văd un copil, cu figura strîmbată de plîns, cu lacrimile curgîndu-i şiroaie pe faţă (ce sadic! — s-ar zice), *strigînd printre suspine şi sughiţuri*: «vreau cartea cu ursuleţul! Numai pe aia o vreau! *O vreau!*» Pe cinstea mea că i-aş cumpăra-o, oricum şi oricît ar fi ea. Că doar sînt copii şi copii, dar în fiecare sălăşluieşte *copilul*.

Alexandru PAPILIAN

un copil pe gînduri

Sibiu, într-o simbătă însorită, pe la prînz...

Dinaintea magazinului de jucării—situat în centrul oraşului — un puşti. Un băieţaş pistruiat, care poartă ochelari de vedere. Priveşte atent vitrina destul de minusculă a magazinului acum închis, deoarece este pauză de prînz. Este un copil serios, poate prea serios pentru vîrsta lui, dar asta nu mă interesează deocamdată; mă interesează altceva, şi aflu: se numeşte Ovidiu Trufic şi poartă în spinare teribila vîrstă de opt ani şi jumătate!... Mai poartă cu el şi o anumită adresă, aceea unde domiciliază de fapt: strada Gh. Gheorghiu-Dej, bloc 11, scara D., apartament 47. Îmi răspunde cu dezinvoltură, nu pare deloc şocat că l-am «agăţat» aşa, tam-nesam. E un copil matur, ce mai...!

— Spune-mi, Ovidiu: ce-ţi place mai mult în vitrina asta, dar spune drept!... (şi privesc şi eu cu ocazia asta, cu atenţie, ceea ce se *petrece aici:* un maldăr de păpuşi, cîteva cuburi, nişte cărţi de joc reprezentînd chipurile marilor noştri scriitori. Observ şi o maşinuţă electrică, mergînd pesemne la baterii, condusă de la distanţă prin cablu Drăguţă, nimic de zis... dar alături de ea, ceva absolut monstruos: un copil din plastic semi-transparent, redus la circa 10 centimetri

Un loc absolut nepotrivit pentru joacă.

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

lumea copiilor

înălțime, așezat în poziția oarecum aproximativă a unei statui de Paciurea! Mă cutremur: un cartonaș scris de mină indică numele jucăriei: «COPIL PE GÎNDURI»...!). Așadar, Ovidiu?!

— Mașina asta...! — îmi răspunde. Asta îmi place cel mai mult.

— O ai acasă?

— Nu, nu încă...

— De ce?

— E prea scumpă.

...Alături de «Copilul pe gînduri», o «Fetiță cu telefon», de aceeași mărime, reprezintă, tot din plastic — și la aceleași dimensiuni ca și filozoful — o fetiță care *vorbește, într-adevăr, la telefon!*... Imaginația creatorului este cu adevărat copleșitoare.

Se apropie de noi doi o femeie, se dovedește a fi mătușa lui Ovidiu — fusese după niscaiva cumpărături — este funcționară în Sibiu, are 50 de ani, pe nume Reasilva Ivan; spre deosebire de dezinvoltura pușiului, dînsa se emoționează; cu greu reușesc să o conving că nu e vorba de un interviu propriu-zis. Se liniștește și:

— Cred că ar trebui dată o mai multă atenție jucăriilor noastre!... De ani de zile jucăriile astea sînt aceleași, prea puțină variație; prea puține jocuri mecanice, educative — totuși acestea sînt în primul rînd cele ce deschid un orizont copiilor de patru-cinci ani. Noi nu avem încă, cred, acest orizont!...

...Ovidiu continuă să-și privească mașinuța.

—...o păpușă, de pildă, ca asta (iar păpușa pe care mi-o arată este *într-adevăr splendidă!*) — 200 de lei! Vă dați seama, la prețul ăsta putem lua un costum de haine!

Mașinuța electrică a lui Ovidiu costă *numai* 140. Poate să pară scump, poate să nu pară: deocamdată Ovidiu *nu o are acasă*. Chestiunea la care mă gîndesc însă nu este asta, privesc la exponatele din vitrină și, zău, mă gîndesc la altceva: oare de ce băiețașul ăsta inteligent, cu care discut așa, de la om la om, fără a ține seama de vîrstă, oare de ce băiatul ăsta — dintr-o întreagă vitrină de jucării a unui magazin specializat nu și-a putut alege decît *o singură* jucărie?!

«Vineee...! — Și a venit.

un spectacol numit ciufulici!

...Cătălin Gheorghe Vărzaru (4 ani, Calea Moșilor 348) o așteaptă pe verișoara sa, Lenuța (strada Foișori nr. 3), care se tunde. Cătălin nu se tunde, așteaptă numai și probabil din plictiseală călărește mai toate scaunele-jucării rămase libere în unitatea de frizerie-coafură situată pe bulevardul Republicii. Ideea înființării unei astfel de unități i-a aparținut lui Simion Fischer, prin 1959; omul ăsta este acum pensionar, dar dacă socotim că de atunci încoace circa 100 de «clienți» micuți și-au *aranjat* zilnic minuscula coafură (și mai ales că ideea acestui pensionar a dus la realizarea unui *unicat*, în Europa cel puțin — o delegație japoneză sosită de curînd în București, special pentru asta, urmînd a transmite la Tokio experiența românilor...!), dacă socotim deci toate astea, *bătrînul Fischer poate fi liniștit!*

«Duet».

Tovarășul Dumitrescu, responsabilul actual al unității, ne dă cîteva date «statistice»: se lucrează în două ture, fiecare dintre acestea avînd 10 salariați; marea aglomerație se petrece sîmbăta și duminica (la fel ca și la «cei mari», dovadă astfel — glumind, firește! — că și puștii *se primenesc* pentru week-end; adevărul este însă că atunci sînt mai liberi părinții...); în general, fetițele se dovedesc a fi mai curajoase decît băieții — ele plîng mai puțin ; în general este liniște și bună dispoziție, dar dacă *un singur copil* începe să plîngă, întreg restul aflat în jur se pornește să urle — ceea ce nu e foarte simplu pentru nervii personalului...

...Personal, din care face parte și Aurora Dumitru și care ne explică cu multă bunăvoință (în acest timp zulufii divers colorați ai «pacienților» sînt strînși cu mătura și adunați către un făraș; aflu că vor fi ambalați în saci și trimiși la export; «de ce?», nu se știe — probabil pentru perucile păpușilor!), că în spate, după o perdea groasă din catifea, se află salonul «mamelor». Idee ingenioasă: în timp ce copilul se tunde, mama își face alături manichiura, se coafează.

— Aveți, cum să spun...«clienți favoriți»? — întreb.

— Desigur, copiii își au, în majoritatea cazurilor, frizerul preferat!... (Zaharia Sîrb — zis «*domnul Cucu*» — lucrează aici încă de la inaugurare)

— Există calități anumite, necesare unei astfel de meseni?

— În primul rînd,răbdare! *Enorm de multă răbdare!*... Și încă ceva: ceea ce facem noi, să nu vi se pară exagerat, ține foarte mult de ceea ce am putea numi munca unui educator! Unui copil — atunci cînd stai cu capul aproape de urechea lui — nu-i poți spune orice, trebuie să-l înțelegi mai întîi! ..

— De ce vi se spune «domnul Cucu»?!

— Știu și eu...?! Pentru că, uneori, atunci cînd se pornește cîte unul să plîngă, nu fac altceva decît să-i șoptesc ușor și clar: «CU-CU!»...iar el tace. Tace, și poate că din pricina asta îmi spun așa... *știu și eu?!* Am încercat și altceva, dar n-a mers!

...Într-un colț, Traian — un băiețaș de cinci ani, conform celor spuse de mama sa — susține că *are șase!* Orice intervenție se pare a fi de prisos: puștul știe una și bună, *are șase ani și basta!* (maică-sa a început să roșească ușor, surprinsă de încăpățînarea deloc «părintească», și needucativă mai ales a odraslei). De alături, unul dintre salariați intervine: «Lăsați-l, doamnă, atunci cînd va avea 60, va susține că are 40!»

...La care Traian, prompt, răspunde: «Ba atunci am cinci ani, așa cum zice mama, și *așa cum este!*...

«Uite-așa cum mă vedeți (dreapta), Nu mă dau pe 5 băieți!» (stînga)

«Ciufulici»,univers al celor mici — oare ce poți face-aici?! Cel mult să o iei repede, și să o scoți afară, în stradă, pe o oarecare tînără puțin spălată pe chip, care se prelinge în interiorul frizeriei strecurînd subtil (împreună cu gestul respectiv), invitația de a cumpăra la suprapreț o «lamă» de gumă de mestecat!...

Horia PĂTRAȘCU

piticii și un gulliver multiplu

— Las-o jos! N-auzi, las-o jos!!!

Cert este pînă acum — așa ne spun specialiștii — că micile ființe omenești,la vîrsta de pînă la 10 ani, au un alt *orizont vizual*, direct proporțional cu înălțimea. De aici și multe accidente de circulație, ei, ăștia

Acest copil bea bere de la o vîrstă cînd nu știe numele produsului

mici,neputînd aprecia corect distanțele. Dar despre faptul că nu ar putea aprecia corect sunetele, nu ni se spune nimic. Așa că puștii cărora le erau adresate cu disperare interjecțiile de mai sus, continuau să trîie cu spor o bucată de placaj, luată din stiva înălțată alături de temelia unui viitor bloc

Însă cu cît se mărea silueta dulgherului care apăra avutul obștesc cu mijloace proprii. *(Fir-ați ai dracului de vagabonzi!! Las-o jos, mă! N-auzi! Las-o jos!)*, «vagabonzii»,numărînd vreo trei sau patru primăveri, s-au comportat conform psihologiei propuse de specialiști. L-au văzut, s-au speriat (în sfîrșit) și au fugit. Bucata de placaj era salvată.

Indignată de tratamentul aplicat propriilor copii fără a se fi ținut cont de circumstanțele atenuante ale fragedei vîrste, mama «vagabonzilor» a coborît, în pantofi bărbătești, să discute afrontul *(«Păi, dumneata nu vezi că sînt niște copii? Ei nu trebuie să se joace? Ce ți-au făcut așa ceva grozav ca să le spui vagabonzi?»)*; nu a putut stabili însă nici un fel de contact diplomatic *(«Ia mai lasă-mă în pace, cucoană! De ce nu ai grijă de ei? Ce, așa trebuie să se joace copiii? Dacă iau ce nu-i al lor sînt vagabonzi!»)* și a început să-i caute pe incriminați, ascunși atît de bine încît parcă s-ar fi înecat de-a ascunselea

Le-am povestit inginerilor Nicolae Mila (inginer șef) și Sorin Ianculovici (șef de lot la șantierul 9 — Nițu Vasile) incidentul de mai sus. Nu au rîs pentru că acest incident face parte dintr-o situație destul de delicată împrejmuit cu sîrmă ghimpată și în ciuda pancartelor de avertizare («Părinți,nu lăsați copiii să se joace în incinta șantierului»), șantierul este străbătut pe cărări periculoase de maturi, sau de maturi însoțiți de copii. Ce pretenții poți să mai ai de la copii, atunci cînd sînt lăsați singuri? Dealtfel, constructorii — care își văd cu hărnicie și pricepere de munca lor, dînd cu două lum mai devreme blocurile 6-7 — nu au distrus locurile de joacă existente. Ei construiesc pe fostele locuri virane sau în locul caselor demolate: iar proiectanții au prevăzut și în acest spațiu obiective și locuri de joacă pentru copii. Numai că, deocamdată, se construiește. Se construiește printre alte blocuri. («Tare egoiști sînt unii oameni! Dacă ei s-au mutat și stau bine, altii să nu mai stea! Cîte reclamații am primit!...») Este ritmul acestui timp și cu prisos mainte de a fi lăsați singuri să se joace ar trebui poate să li se atragă atenția asupra pericolelor, așa cum o fac părinții la mare sau la munte, pe șosele sau în parcuri. Nimeni nu are privilegii exclusive, de vîrstă sau de inconștiență. Iar un afiș precum acesta: *«Stimați locatari, vă facem cunoscut că în șantierul nostru, situat în apropierea acestui bloc, copiii dumneavoastră continuă să se joace, deși zona de lucru este împrejmuită și interzisă accesului persoanelor străine,* **aducînd pagube avutului obștesc prin sustragerea unor piese metalice mărunte, deteriorarea lucrărilor** *(s.a.), expunîndu-se în același timp unor grave accidente. Vă rugăm ca în discuțiile pe care le aveți cu copiii dumneavoastră să insistați asupra acestor aspecte, să-i rugați să restituie piesele metalice luate din șantier, să acordați o atenție sporită supravegherii lor, astfel încît activitatea noastră să nu fie stînjenită, iar pentru dumneavoastră să nu aibă consecințe tragice. Conducerea șantierului 9»* trebuie înainte de toate citit. Și mai ales, înțeles.

Rodica POP

cască, cască tănase, că nu mai pupi tu film de la mine

Dacă aș fi copil preșcolar, cel mai mult și mai mult aș dori să devin om mare și serios. Fiindcă oamenii mari și serioși știu de ce nu există decît un singur cinema cu program special pentru cei care n-am învățat încă să citim. În ziua de azi, spun ei, copiii preșcolari merg mai puțin la cinema. Adevărul e că nu mai sînt filme pentru copii. Fiindcă țările de unde a început reculul s-au luat după «Animafilm» și nu se mai omoară nici ele cu filmele de desene animate pentru copii, ci dezbat idei științifico-fantastico filozofice

Mai întîi am fost la «Timpuri noi», același cinema pe care l-au criticat toate ziarele și pe care îl critică degeaba în continuare cetățenii Capitalei, cu sau fără copii.

Bună ziua, zice tata.

— Da.

— Copiii sub cinci ani plătesc biletul întreg?

— N-au voie în sală.

— Totuși e program pentru copii...

— Dacă e program pentru copii, atunci plătesc bilet categoria a treia.

Cel de azi e pentru copii?

— *Nu știu*, nu sînt de multă vreme la cinematograful ăsta.

— Tovarășul responsabil este?

— După ora 12.

— De ce după ora 12?

— De ce după ora 12?! Fiindcă și ieri a venit tot după ora 12. D-aia după ora 12! (Așa vorbesc oamenii mari între ei și mie-mi place, deoarece tata se înfurie, deși afirmă că el nu se enervează niciodată.)

...Apoi am fost la «Doina». Aici îmi place pentru că nimeni nu rămîne pînă la sfîrșitul filmului, iar eu pot vorbi cu tata cît vreau de tare. În filmul ăsta erau două grupuri de băieți: un grup cu băieți răi și un grup cu băieți buni. Cei răi erau răi, iar cei buni erau buni. La început mi-au plăcut ăia răii. Erau veseli și cunoșteau o mulțime de jocuri. Ca să-i fac plăcere tatălui meu i-am spus că eu vreau să fiu ca ăia buni, dar de data asta tata nu s-a mai lăsat păcălit, și atunci am început să casc, «Cască, cască, Tănase, că nu mai pupi tu film de la mine», a zis tata și n-am mai căscat, fiindcă am adormit. Acum sîntem chit. Rîndul trecut a adormit el și n-a mai apucat să vadă că pînă la sfîrșitul filmului Măcușcă a reușit să rupă rîma în două.

Despre filmele cu sala goală, oamenii mari și serioși spun că sînt educative și e păcat că noi, copiii, ne plictisim la ele. De aceea, dacă aș fi om mare și serios și aș lucra la Direcția difuzării filmelor cel mai mult și mai mult aș dori să fiu copil preșcolar.

Nicolae CRISTACHE

«O jucărie refuzată de piața internă» (?!)

Am fost cu toții elevi, dar nu am devenit cu toții profesori. Mai degrabă am rămas aceiași elevi deschiși spre marile întrebări și spre micile întrebări, aceiași elevi sancționați de viață, ori cu examenele luate la cota maximă a științei de carte și de viață. Dar dacă noi am rămas elevi, aceasta nu înseamnă că nu se mai nasc elevi noi. Elevi noi continuă să se nască, ba chiar — lulndu-mă după speculații gazetărești — uitasem că eu însumi îmi duc în această toamnă fetița la școală.

Se nasc noi generații de elevi care se adaugă eternității noastre de discipoli. Ne închipuim prea des că elevii noi nu se deosebesc deloc de cei vechi. Sigur, este adevărat că nu se pot naște elevi întru totul diferiți de cei ce ne-au premers, dar diferență există între promoțiile succesive de materie primă pe care o prelucrează școala.

Lor, acestora, noilor elevi, vrem să le deschidem în revista noastră pagina aceasta. Și, pentru că îi învățăm prea des și îi ascultăm prea rar, ca o polemică implicită cu modul scolastic de a înțelege starea elevului, această pagină se va numi «Elevii prin ei înșiși». Adică va fi o pagină a elevilor, nu o pagină pentru elevi. Liberul arbitru nu este de conceput, nici aici și nicăieri. Vom veghea noi, redacția, felul cum va merge această pagină. Nu vom lăsa să se susțină în ea aberații, ori prostii. Vom oferi, de fapt, punctul nostru de vedere despre cum gîndesc elevii. Fiind o pagină a elevilor, «Elevii prin ei înșiși» nu va înceta să fie o pagină a revistei «Flacăra». Ba chiar, dimpotrivă, vom avea în această pagină pe viitorii flăcăriști, așa cum îi vedem noi, prezenții flăcăriști.

Cu o mobilitate ce vrea să cuprindă mobilitatea noilor promoții de elevi, pagina noastră vi se adresează, stimați colegi mai tineri, și vă invită aici, încă din prima zi a noului an școlar 1973—1974, spre a gîndi împreună, spre a ne forma împreună. Scrieți adevărat, scurt, viu, curajos, responsabil. De la clasa I și pînă la clasa a XII-a, cataloagele cu numele voastre pot contribui la machetarea acestei pagini.

Am fost și noi elevi, dar este mai important să nu uităm că, exact în momentul în care, ca stare socială, noi nu mai sîntem elevi, sînt pe lume (chiar alături de noi!) adevărați elevi. Că rămînem noi elevi sau că nu rămînem elevi la suflet este prea puțin important. Dar iată trăiesc, gîndesc, visează, cresc, deodată cu noi, elevii adevărați. Lor le întindem această coală albă de hîrtie.

Adrian PĂUNESCU

extemporale - extemporale - extemporale - extemporale

1. Ce ați uitat și ce ați învățat în vacanță?
2. Cum vă imaginați prima zi de școală?
3. Ce ați dori de la pagina «Elevii prin ei înșiși» din revista «Flacăra».
4. Puneți-vă o întrebare și încercați să fiți cît mai interesanți în furnizarea unui răspuns posibil.

1) De uitat, am uitat circa trei sferturi din ce am învățat la școală, lucru firesc, am uitat tot ce era de prisos. Desigur, în vacanță se pot învăța multe lucruri și chiar am învățat. De pildă, am învățat că este foarte bine și chiar recomandabil să nu traversezi strada decît pe culoarea verde și că, dacă vrei să bei o cafea bună într-un bar, este bine să nu ai față de elev. Și am mai învățat să muncesc pentru a-mi cîștiga niște bani de buzunar, fapt care mi-a dat și satisfacții morale. Aș mai putea adăuga că, în acest an, fetele se pot cuceri mult mai ușor.

2) Privind cerul, s-ar putea să fie soare sau nor. Dar indiferent de aspectul meteo, prima zi de școală nu poate fi altfel, pentru mine vorbind, decît ca și în ceilalți doisprezece ani care s-au scurs. O zi în care cei ce se numesc elevi, cu figuri spășite, se străduiesc să uite ce au învățat în vacanță și încearcă să-și reamintească ce au învățat anul trecut pentru a putea să lege de ceea ce vor începe de acum încolo. De cealaltă parte sînt profesorii, pe care îi cunoaștem și care ne cunosc, gravi, voit serioși, pentru a ne reimpune o disciplină abandonată cu trei luni în urmă. Sînt sigur că, veșnicul portar, cu veșnica-i țigară în gură, va fuma veșnic — Mărășești.

3) Cînd aud de «Pagina elevului», nu-mi pot închipui că o asemenea pagină poate conține altceva decît ce conțin articolele apărute în gazeta de perete a școlii. Din această cauză m-am ferit să citesc asemenea pagini. Dar, pentru că am fost nevoit să răspund la o asemenea întrebare, aș dori ca asemenea pagini să trateze subiecte legate de viața elevilor, nu atît în școală, cît în contact cu exteriorul ei. Este vorba de conduita elevului într-o societate, este vorba de conduita societății față de elev, este vorba de faptul că, de prea multe ori, elevul este considerat copil timpit și este tratat ca atare. Aș dori ca «Pagina elevului» să ajute la dezvoltarea personalității acestuia, pentru că elevul de azi reprezintă omul de mîine.

4) Întrebare: — Ai tot ce-ți trebuie pentru a învăța foarte bine; de ce n-o faci?

Răspuns: — Este greu de dat un răspuns foarte concis. Este greu chiar de răspuns la o asemenea întrebare. Totuși încerc să răspund la aceasta în felul următor:

Cred că dacă Ministerul Educației și Învățămîntului ar avea în vedere faptul că nivelul cunoștințelor în lume este foarte ridicat și cantitatea informațională este impresionantă, dacă ar avea în vedere numai aceste lucruri, ar căuta să elimine tot ce este inutil, iar noi, elevii, vom avea posibilitatea să reținem mult mai mult, mizînd pe faptul că e vorba de sinteze. La ora actuală, cu discernămîntul nostru, facem o selecție de multe ori defectuoasă, nereușind întotdeauna să reținem ceea ce mai tîrziu, ne poate folosi.

Din acest aspect rezultă și faptul că se ivește o atmosferă de neîncredere a elevului în profesor și, în mod automat, o discreditare a acestuia din urmă. Deși profesorul nu este cu nimic vinovat.

Cred că tot ce este în plus plictisește, scăzînd interesul pentru învățătură și cred că a învăța nu înseamnă a toci și a memora. Cred că dacă s-ar pune accentul cu predilecție pe dezvoltarea modului de a gîndi, făcîndu-se astfel apel la posibilitatea creierului uman de a funcționa analitic și analog, rezultatele ar fi, în general, cu totul altele. Asta în ceea ce mă privește.

Sergiu Filip
elev, anul IV C, Liceul Al. Sahia, Aleea Pădurea Craiului, bloc H/2, sc. 1, ap. 14, sector 4 — București

1) Am uitat să ma mai scol devreme și am învățat să folosesc timpul liber.

Am citit o zecime din ce mi-am propus, deși aș fi vrut să citesc mai mult

2) Îmi închipui o sărbătoare ca un carnaval neorganizat, plin de surprize. Fiecare elev să-și dea frîu liber dorinței și imaginației, să-și creeze ambianța preferată. Școala să fie scena acestei manifestări cu ajutorul cărela profesorii ar cunoaște mai bine materialul viu cu care au de lucrat în viitorul an școlar. Pe de altă parte elevii s-ar apropia mai mult de profesori, creîndu-se atmosfera de înțelegere și comunicare necesară activității de peste an.

3) O pagină în care elevii să-și poată exprima părerea (fără să întîmpine greutăți și necazuri) despre toate neajunsurile din manuale, din librării, din stilul de predare al unor profesori și din organizarea școlii.

Florina, Tomescu
anul II, Liceul «Gheorghe Șincai»

1) Am uitat calculul diferențial și am învățat limba engleză și să prețuiesc «întîlnirile sportive» (ceaiurile).

2) Cu fotoreporterul televiziunii, cu buchete de flori și cu ștafetă.

3) În pagina elevului aș dori să citesc tot ceea ce nu s-a scris pînă acum.

Mateescu Jean
anul IV, Liceul Buftea

1) Am învățat să-i cunosc mai bine pe oameni și-am uitat că ei pot fi și răi. Mai exact — sau dacă preferați — mai școlărește: am învățat ecuații chimice și verbe franțuzești, formule din fizică, cele din urmă uitîndu-le cît s-a putut mai repede.

2) E ultima vacanță a copilăriei mele Sfîrșitul ei deci nu poate să nu-ți lase o umbră de tristețe. În rest, deschiderea va fi ca toate celelalte — aceiași colegi, aceleași glume, aceleași conversații. Cuvintele mele nu ascund o blazare timpurie, acea blazare de la 17 ani, despre care scria Labiș. E poate un pic din maturitatea care va să vină.

3) Anchete printre tineri. Anchete care să respecte adevărul și să respire nota de prospețime care începe să devină semnul distinctiv al «Flacărei».

Anca Pavelescu
Liceul «Dimitrie Cantemir» III 6 București

1) Am uitat destule formule trigonometrice, de matematică și chimie, dar experiența mea de viață s-a îmbogățit cu încă o vară fericită.

2) Prima zi a anului școlar este după mine cea mai frumoasă din tot anul școlar. Celelalte, flori și zîmbete, emoțiile reîntîlnirii cu colegii și profesorii, toate le văd strînse în curtea școlii într-o dimineață frumoasă. Strînși în jurul catargului, din zeci de glasuri tinere se va înălța, ca un imn al tinereții, «Gaudeamus igitur».

3) Aș vrea ca în pagina rezervată elevului să se publice interviuri luate unor tinere speranțe ale sportului, muzicii, artelor plastice.

Silvia Băcescu
anul III A,
Liceul teoretic Buftea

1) Am învățat pentru admiterea în facultate și bacalaureat. Pentru admitere am repetat matematica și limba română, iar pentru facultate, istoria artelor și am lucrat intens (crochiuri, acuarele, ulei și gravură).

Am uitat să mă duc la mare și să iubesc.

2) Prima zi de școală pentru mine este ceva minunat, deoarece nerăbdarea și setea de a cunoaște lucruri noi își îndeplinesc misiunea. Totodată mă cuprinde o melancolie nesfîrșită, dar după cîteva zile dispare.

3) — Confidențe personale;
— Actualități de știință și tehnică;
— Rubrică de documentare în științe sociale.

Isac Laurențiu
elev, cl. XII-a,
Liceul teoretic Pătîrlagele

1) Cred că am uitat unele cunoștințe din biologie, limba franceză și limba română, dar am aprofundat ceea ce am studiat în alte domenii: matematică, chimie, fizică (ținînd seama că voi deveni inginer).

2) Curtea școlii este plină de elevi și eleve. Toți vorbim, glumim și rîdem și sîntem veseli așa cum ne cere vîrsta. Momentul revederii colegilor și tovarășilor profesori după o vacanță atît de mare a sosit. În fiecare grup de elevi se află cîte un tovarăș profesor, căruia, noi, elevii, îi povestim diferite întîmplări din vacanță. Dar iată că pentru prima oară în acest an școlar, clopoțelul sună și elevii se adună în careu pentru a asculta cuvîntul de «bun venit» al tovarășului director al școlii. Dînsul ne dorește să obținem în acest an școlar cele mai frumoase rezultate. Apoi vom intona un cîntec patriotic, după care vom merge în sălile de clasă pentru a primi manualele școlare. Și așa va începe noul an școlar.

3) Aș dori să citesc în această pagină a elevului din revista «Flacăra» preocupările elevilor din patrie și de pretutindeni în afara cursurilor școlare, felul de-a gîndi al acestora, părerea oamenilor maturi despre noi.

Doina Popescu
anul II A, Liceul teoretic Buftea

Deci vouă, dragi elevi, vă întindem această coală de hîrtie. Aduceți în ea gîndurile, preocupările voastre.
Vă așteptăm.

COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI SUCEAVA

CALEA UNIRII 27

PRODUCE:

- Bufetul Eugenia, executat din PAL furniruit stejar la exterior, finisat cu lacuri mate.
- Lada de zestre din PAL furniruit stejar, ornamentat cu masive din stejar sculptat.
- Mobilă de bucătărie din PAL innobilat.

Pentru executarea mobilei corp, de diverse tipuri, COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI Suceava folosește ca material de bază PAL-ul innobilat, rezistent la agenți chimici și socuri termice, de diverse texturi de furnir — palisandru, stejar, nuc, teak — cu desene fantezi în diferite culori.

Trebuie să fie foarte liniștitor să te gîndești că, dacă ai lua viața de la început, ai face la fel, onest, multe lucruri din cîte ai făcut

CRISTOFOR SIMIONESCU

● Un popor care și-a reclădit de atîtea ori casa — care n-a disperat, nu s-a mutat și a învins — are un destin sigur ● Unii tineri cercetători «striviți» de profesorii lor trebuie să ajungă autorii propriei lor munci ● Pruncii chimiei macromoleculare vor trăi ● Linii tehnologice semiindustriale, sau stații-pilot pe lîngă facultăți

Cîți ani aveți și cîți dintre ei înseamnă chimie în viața dumneavoastră, stimate tovarășe academician CRISTOFOR SIMIONESCU?

— Am 53 de ani. Chimia o studiez de 35, de trei decenii lucrez efectiv în chimie și cam de la începutul acestei ultime perioade mă ocup de chimia macromoleculară.

Țara noastră a străbătut — și mai străbate și azi — o revoluție cultural-științifică. În cadrul ei se poate vorbi de o adevărată revoluție inginerească. Cum apreciați latura cantitativă și pe cea calitativă a acestui fenomen?

— Nu de titluri numeroase de ingineri avem nevoie, ci de oameni bine formați în domeniul tehnicii, de specialiști informați continuu cu tot ce apare nou în lume. N-aș reduce cantitatea promoțiilor de ingineri, dar aș spori mult calitatea lor.

Plecînd de la absolut nesatisfăcătoarea legătură cu practica a studenților, conducerea noastră de partid a luat măsuri de schimbare radicală a acestui important profil din pregătirea viitorilor ingineri. Sînt foarte binevenite și își vor arăta fără îndoială roadele. Pe linia îmbunătățirii continue a calificării complexe, temeinice, a viitorilor specialiști, eu văd încă o soluție. În afara practicii în fabrici, în producție, unde sînt chemați să vadă, să învețe, și chiar să producă, studenților ar trebui să li se asigure locuri, să le zicem, *de muncă și de studiu*, unde să învețe să conceapă mașini, unde să pătrundă nemijlocit în tainele tehnicii moderne superioare. Mă gîndesc la stații-pilot, la linii tehnologice semiindustriale cu care să fie dotate institutele producătoare de ingineri. Acolo, în asemenea stații, pe asemenea linii semiindustriale, studenții ar învăța singuri mașinile, ar greși și ar învăța din greșelile lor — să știți că înveți și strici cînd — și în acest caz nu ar fi pe spinarea fabricilor, a întreprinderilor. Într-un cuvînt, ar ajunge — mai sigur și în proporție mult mai mare — specialiști de concepție, specialiști cu o calificare superioară.

— Adevărații oameni de știință au fost întotdeauna dușmanii șabloanelor în domeniul lor specific de muncă și în toate sectoarele vieții sociale. Puteți să-mi vorbiți despre lupta vechi-nou în care ați fost angajat dumneavoastră?

— Despre această temă îmi place să vorbesc. Întrebarea se referă la una din chestiunile fundamentale ale dialecticii și omul de știință este practic în permanență soldat în această luptă. Am să vă dau un exemplu din specialitatea mea. Chimia macromoleculară este o ramură nouă a științei. Nu are mai mult de o jumătate de secol de existență. Cînd a început să se afirme, chimiștii clasici, organicienii și anorganicienii, nu se grăbeau să-i dea certificat de naștere. Deși polimerii reprezentau o realizare de front a chimiei moderne. Așa se explică, dealtfel, faptul că există încă universități în Europa în care nu se predă chimia polimerilor. În țara noastră, din fericire, s-a înțeles cum trebuie — în ultimele două decenii — acest lucru și atît în învățămîntul chimic, cît și în cercetare, dar mai ales în industria chimică s-au făcut eforturi serioase pentru dezvoltarea chimiei macromoleculare. România dispune azi de fibre chimice, de mase plastice, de cauciuc sintetic, de substanțe peliculogene, toate cu structură macromoleculară. Lupta continuă. Spre pildă, această disciplină chimică se diversifică la ora actuală și rezistența față de pruncii chimiei macromoleculare, deși mai mică, există totuși. Și acești pruncii se nasc fără certificat de naștere. Dar și ei se vor impune, vor trăi. Își vor face loc. Dinamismul, virulența lor sînt greu de învins.

— Referindu-ne la lupta dintre nou și vechi, v-aș propune, tovarășe academician, o temă concretă, întîlnită în viața noastră științifică, temă care ține de condiția tînărului cercetător. Se cunoaște și se bucură de aprecierea cuvenită metoda lucrului colectiv în diferite sectoare ale cercetării. Pe importante fronturi științifice, se înfrățesc, se solidarizează în lupta pentru descoperirea noului, forțe de toate calibrele. Profesori, specialiști cu o mai veche experiență, dar și cercetători tineri care se aruncă în luptă cu toată pasiunea, cu toată ființa lor. Din păcate, alături de colective în care fiecare component lucrează efectiv cu o cotă-parte, se întîlnesc și colective în care cercetătorii mai tineri sînt, cum se spune, cu munca, iar autoritățile în materie cu semnătura. Cunoașteți această situație?

— O cunosc. Este perfect reală. Și este tristă. Există asemenea cazuri — nu puține la număr — cînd unii, din cei cu semnăturile în fruntea lucrării, participă la cercetare aproape simbolic, doar printr-un mic, să-i zicem, control, nici măcar printr-o discuție cu realii lucrători în cazurile în speță. De multe ori este însă dificil de definit exact cota fiecăruia de participare și cazurile în care un tînăr cercetător este strivit — *da, subliniez, strivit* — de acest procedeu. Din păcate, sînt profesori care nu lasă nimic viu — mă refer la urmași în specialitate — în urma lor. Este o chestiune de primat, de luptă pentru existență, în lumea științifică, atît pe plan mondial, cît și — iată — și la noi, pe plan național. În ce ne privește, vina este dublă. Este vina unora dintre profesori, a unora dintre specialiștii cu stagii, care în aceste cazuri *dau foarte puțin* și se află în frunte, cum este și vina tinerilor cercetători care *dau totul*, dar se află la coadă, însă nu se luptă cu tot dinamismul necesar pentru a rupe lanțul vicios. Vina primilor este evident mult mai mare. Trebuie să luptăm cu toții pentru ca tinerii cercetători de reală valoare să ajungă, în toate cazurile — o spun deschis — *autorii propriei lor munci!* Este o cauză pe care o îmbrățișez alături, desigur, de destui colegi de-ai mei.

— Munca dumneavoastră — aceea de profesor universitar — se află prin definiție sub zodia inteligenței. Este ea, oare, și această muncă, susceptibilă totuși de a-și ameliora condiția în țara noastră?

— Hotărît, da! În munca universitară sînt foarte multe de făcut.

Crescînd foarte mult viteza de înregistrare a cuceririlor tehnicii și științei, este vital necesar să te acorzi cu această viteză. Și munca mea și munca multor colegi de-ai mei este încă plină de lipsuri. Practic, la doi-trei ani, cel mult la cinci ani, cursul universitar trebuie complet refăcut. El trebuie să poarte cu o mai mare forță elemente proprii de gîndire și elemente de viziune, de prognoză în domeniu. Trebuie să ajungem să transmitem studenților — cu o cotă de probabilitate — ce o să se întîmple peste trei-patru decenii.

— Acum cîțiva ani îmi spuneați că timpul dumneavoastră a însemnat pînă la 20 de ore de muncă științifică zilnic. Care este orarul dumneavoastră de lucru azi?

— Sînt foarte neliniștit cînd îmi dau seama că planul activităților mele eșalonate din acest ultim deceniu, cu care probabil îmi voi încheia munca de creație, nu poate fi cuprins. În măsura în care activitatea mea este variată și în măsura în care mă pasionează ceea ce fac, un program foarte încărcat nu mă obosește și îmi mențin ușor ritmul de muncă, el făcînd parte din pulsul vieții mele cotidiene. De pildă, lucrez duminica dimineața întotdeauna, lucrez pînă tîrziu în fiecare seară, îmi iau de lucru întotdeauna și în concediu, iar cînd nu lucrez, mă frămîntă gîndurile. Referindu-mă la muncă, la gînduri, vă împărtășesc unul care nu-mi dă pace de mult. Eu consider că fiecare om are o singură dată în viață o mare discuție cu el însuși, discuția cea mai sinceră și cea mai tragică. O asemenea discuție am crezut, cîndva, că am într-un avion deasupra oceanului, un avion care trebuia să cadă și n-a căzut. Termenul scadenței acestei discuții unice s-a amînat. Dar mă așteaptă. Așa cum ne așteaptă pe toți.

Trebuie să fie foarte liniștitor să te gîndești că, dacă ai lua viața de la început, ai face la fel, onest, multe lucruri din cîte ai făcut.

— Ce vă pasionează mai mult — la această oră — pe plan științific?

— Tema originii vieții.

— Ce vă pasionează mai mult — la această oră — pe plan social?

— Dezvoltarea satului românesc și a localităților rămase în urmă din punct de vedere al progresului tehnic.

— Se poate vorbi, stimate tovarășe academician, de un talent al omului de știință, așa cum se vorbește, bunăoară, despre talentul unui poet? Sau știința înseamnă muncă și iar muncă, exclusiv muncă, de la A la Z?

— Este o problemă de opinie. Știința, ca și poezia, ca și literatura în general, ca și muzica, solicită individului foarte multă muncă, dar are nevoie și de talent. Știința fără talent este ca și o poezie sau o muzică realizată de un computer. Răspunde la foarte mulți parametri, dar nu are substanța imaginației, fanteziei, coloritul propriei personalități, vibrațiile proprii oamenilor cu har. În orice ramură a științei se poate compune precum a compus Beethoven, dar cred că, la fel ca și el, pe lîngă muncă titanică, mai trebuie să dispui de ceva; acestui ceva i se spune talent.

— Vorbeam de talentul de poet, vă place poezia tovarășe academician? Ce înseamnă ea în viața dumneavoastră?

— Îmi place poezia, îmi place muzica, îmi place tot ce e frumos pe lumea asta. Poezia a contribuit la educația mea patriotică, la educația mea artistică. Mi-a cultivat de copil sensibilitatea, și atunci cînd sînt necăjit, sau cînd mă găsesc pe meleagurile dragi ale copilăriei, să zicem ale Sucevei, scriu poezii și aspir să pot publica vreodată un mic volumaș.

...Și pentru ca vorbele să aibă un echivalent prompt, academicianul profesor de chimie macromoleculară îmi citește dintr-un dosar, trei poezii emoționante, din care reține un vers pe care n-am să-l uit niciodată: *«Sînt rugă din ruga strămoșilor mei».*

— Mi-ați vorbit în așa fel despre poezie, încît întrebarea pe care vroiam să v-o pun despre un eventual violon d'Ingres este de prisos...

— Greșiți. Poezia face parte integrantă din chimia vieții mele. Și apoi, chimia are poezia ei. Dar eu mai am — nu mi-e rușine să folosesc cuvîntul, așa cum se rușinează de el unii oameni de știință care consideră că termenul îi coboară — un hobby. Nu-mi vine să-i spun violon d'Ingres. Mă pasionează biologia, în speță ornitologia. Iubesc păsările, păsările exotice, cu deosebire canarii de culoare. În fond, mă interesează la acești canari și cîntecul, și culoarea.

— Aveți mulți canari, tovarășe academician?

— Anul acesta a fost un an prost pentru producția mea de canari. Am doar o sută. Nu prea am timp pentru îngrijirea lor. Cînd fur totuși din munca mea de zi și noapte, îngrijirea canarilor este ocupația mea preferată. Pasiunea aceasta izvorăște din faptul că am copilărit la țară, am ascultat cu răsuflarea tăiată cîntecul privighetorii, pe care l-am regăsit, mai tîrziu, la unii canari.

— Om de știință, sensibil la istoria veche și nouă a poporului nostru, v-aș întreba care considerați că este prima vocație a românilor?

— Se spune, pe drept cuvînt, că românul se naște poet. Sensibilitatea este o primă realitate a ființei noastre naționale. Dar eu mă gîndesc înfiorat de mîndrie la rezistența neamului românesc, la vitalitatea sa. La prezența sa eroică aici, la gurile Dunării, la învingerea încercărilor istoriei de către acest popor care și-a reclădit de atîtea ori casa, care n-a disperat, nu s-a mutat și a învins. Un asemenea popor are un destin sigur. Credeți-mă, mi-e foarte greu să mă opresc și să aleg o primă vocație, o primă virtute a poporului nostru.

— Nu numai pentru că știința este una din armele politice ale României de azi, se spune adeseori că oameni noștri de știință sînt oameni politici. În ce măsură vă considerați, stimate tovarășe academician, un om politic?

— Nu mă consider, sînt un om politic. Aparțin unui partid politic, Partidul Comunist, și fac eforturi să particip dinamic la toate evenimentele politice din țara noastră. Cred că orice om de știință este un om politic. Unii nu vor s-o recunoască, dar fac politică. Eu o recunosc. Aparțin oastei comuniștilor din România și mă străduiesc să fiu un ostaș credincios și eficient.

— Dăm examene în școală, în facultate, la cursuri postuniversitare, la diferite cursuri de reciclare, susținem aproape cu toții — la scara națiunii — examene periodice de promovare, de capacitate mereu crescîndă. Cum priviți — ca profesor — acest fenomen?

— O națiune angajată într-un program atît de complex ca al nostru, dacă nu învață mereu, nu și-l realizează. Învățînd, ne mărim cota de participare pe seama unui efort fizic mai mic. Ne perfecționăm instrumentele. Nu se poate concepe societate modernă fără instrucție permanentă.

Marius POPESCU

ce profețim, ce profesăm

lanțul slăbiciunilor sau unele verigi șubrede ale eticii școlare

S-a consumat cu cîteva zile în urmă și ultima rundă a examenelor din acest an — admiteri în licee și facultăți, corigențe, restanțe, reexaminări. Prilej de a constata încă o dată că pînă la urmă munca tenace, voința de a depăși unele dificultăți sau fluctuații în pregătire înving în mod aproape sigur exigența profesorului dovedindu-și pe deplin eficiența. Din păcate însă, pe ici pe colo, discret și binevoitor, unele moravuri ne-au dus cu gîndul din nou la variațiunile atît de bogate ale lui Caragiale pe tema *lanțului slăbiciunilor*, acea succesiune de breșe în edificiul moral al școlii noastre. S-a găsit, bineînțeles, cîte o madam Georgescu care dacă nu la Morală, măcar la Matematică, toc s-a făcut luntre și punte ca 3 să devină 6 și băiatul să ia *bacalaureatul* sau admiterea sau o sîcîitoare de restanță.

Mă întreb însă ce gînduri nutresc în legătură cu intervențiile de acest fel respectivii profesori ale căror exigențe sînt uneori anulate dintr-o trăsătură de condei? Incidentul nu e deloc singular, nu o dată luînd cunoștință de situații în care se fac presiuni morale asupra cadrului didactic care, din păcate, trebuie pînă la urmă să cedeze. Și cînd te gîndești că acest lucru se întîmplă unor *pedagogi*, oameni prin excelență chemați să insufle tineretului *probitatea morală*.

Mai grave, iremediabil de grave, sînt consecințele unor asemenea mentalități nocive asupra beneficiarilor universalelor, salvatoarelor «pile», tinerii cărora de la o vîrstă destul de fragedă începe să li se înrădăcineze ideea că în viață uneori domnește arbitrarul, că și în cazul cînd nu te omori cu firea în ce privește propria strădanie, cînd ai un spate puternic răzbești necondiționat. Nici nu poți să-i condamni întru totul pe asemenea tineri din moment ce ani de zile părintele nu s-a interesat de soarta lor școlară și dintr-o dată, abia cînd s-a pus problema admiterii, marea dragoste părintească a intrat în criză. Oameni binevoitori se găsesc pe toate drumurile, uneori tocmai acolo unde te-ai aștepta mai puțin, chiar la forul chemat să vegheze la respectarea strictă a criteriilor și echității muncii. Un medic de la o instituție universitară mi se plîngea odată împotriva unor confrați ai săi de la diferite policlinici și spitale, care cu o mare ușurință semnează certificate medicale pentru afecțiuni fictive pentru ca în plină demonstrație să elibereze un certificat salvator de repetență unui student sănătos tun.

Asemenea încălcări grosolane ale eticii și echității muncii au implicații sociale dintre cele mai serioase căci perpetuează o moralitate dăunătoare spiritului comunist de dreptate și încă în rîndurile unor oameni a căror personalitate trebuie să întruchipeze trăsăturile viitorului. Dacă se mai fac astfel de intervenții neavenite tocmai în spațiul prin definiție educativ al școlii este lesne de observat că proverbialul *lanț al slăbiciunilor își prelungește verigile sale șubrede*. Faptul nu poate să nu intrige și să nu ne îndemne la o adevărată eradicare a mentalităților de acest gen. Etica și echitatea — legi morale ale societății noastre în genere — trebuie să fie cu atît mai mult suverane, intangibile în școală, indiferent de gradul acesteia. «Cutia milelor» ca și făcătorul de minuni «Sesam deschide-te» al «pilelor» întreține un climat ocult de lene și subestimare a efortului cotidian în pregătirea tînărului pentru viață și profesie. Dimpotrivă, cultul muncii nu se poate întemeia decît pe probitate morală și civică.

Niculae STOIAN

amintiri despre vlaicu

Nici unul dintre zborurile aviatorului Aurel Vlaicu n-a fost mai reușit și mai spectaculos precum acela realizat deasupra Cîmpiei Libertății de la Blaj în ziua de 27 august 1911, cu ocazia marilor serbări organizate atunci de ASTRA. Zborul acesta a durat 29 de minute și a fost aplaudat de 30 000 de spectatori, printre care se aflau și scriitorii: I.L. Caragiale, George Coșbuc, Victor Eftimiu, Octavian Goga, Șt. O. Iosif, I. Bianu. Spectacolul acesta a întregit astfel, cu măreție, cea mai impunătoare manifestare românească din Transilvania, de la 1848 și pînă atunci. Caragiale a plîns de emoție văzînd cutezanța și măiestria zburătorului.

Să ne reamintim că la 13 septembrie s-au împlinit 60 de ani (1913) de la moartea aviatorului și constructorului de avioane, care a fost fiul de țărani din Binținți, Aurel Vlaicu.

În fotografie: în mijloc — I.L. Caragiale, avînd în spate pe Octavian Goga, în dreapta acestuia Șt.O. Iosif, iar în stînga, Al. Ciurea. Ultimul din dreapta — Aurel Vlaicu. Data fotografiei: 30 august 1911, Blaj.

reflexe

«De veghe în lanul de secară»

(J.D. SALINGER)

de **A. MIHAILOPOL**

file dintr-o enciclopedie a muncii

acela care, pe adresa ministerului

Se petrece frecvent un paradox: oamenii cu merite, oamenii cu adevărat de mare calitate nu-s spectaculoși. Lucrul este totuși explicabil. Valoarea intrinsecă n-are nevoie de surle și tobe; valoarea intrinsecă e pur și simplu o forță.

De fapt, fraza de început ar fi trebuit — pentru precizie — să sune așa: Oamenii de mare calitate *singuri* nu-și îngăduie să fie spectaculoși. Și tocmai de aceea, spun eu, a vorbi despre ei devine nu numai o datorie, ci și un act de dreptate. Vă propun să ne apropiem împreună, să încercăm să-l cunoaștem pe un astfel de om.

— Acum, să spunem că v-ați obișnuit, dar în '71 cînd ați fost ales secretar al organizației de bază a comuniștilor din sucursala județeană Iași a Băncii Naționale, ce sentimente ați încercat? V-a măgulit?

— A fost, bineînțeles, și o bucurie, însă a fi ales secretar înseamnă a ți se da o sarcină de mare răspundere. Trebuie să dai, trebuie să fii mereu exemplu, asta te preocupă!

Cea mai mare satisfacție o ai atunci cînd faci o îndrumare — fie politică, fie profesională — și-i simți pe oameni că îți dau dreptate. Sarcinile te îngrămădesc, termenele la fel și în aceste condiții nu-i ușor să găsești și să păstrezi tonul cel mai nimerit față de oameni. Mă străduiesc, dar știu eu dacă-l găsesc întotdeauna? Mai ales vizavi de cei tineri. Știu, sînt foarte prinși de problemele strict profesionale, dar le spun: dacă *acum nu vă întîlniți cu marea cultură*, atunci cînd?

— Să-i lăsăm acum, pe ceilalți, tineri sau bătrîni, vreau să știu cît mai multe despre dumneavoastră.

— 47 de ani, inspector principal aci la Bancă, membru de partid din '64. Soția calculatoare la o întreprindere și aud că-i bine apreciată. O fetiță, Corina, premiantă. Și cam atît, *nu-s un om spectaculos*.

*

Nereușind să scot un cuvînt în plus de la acest om mai mult decît modest, am recurs la a doua convorbire cu șeful dumnealui, tovarășul Mircea Popov. Și iată, textual, cuvintele dumisale despre tovarășul *Timoftei Năstase*:

— E un om care *sub raportul competenței profesionale* și-a depășit posibilitățile, iar pentru sectorul profesional de care se ocupă — plan, credite, venituri de stat și circulație bănească — pur și simplu a făcut o pasiune. Știe să rezolve problemele, dar mai știe ceva: să sesizeze nou. Descoperă problemele nerezolvate, spețele noi în economie și mă întreb dacă — pe țară chiar — nu-i cel care trimite ministerului spre discutare cele mai multe probleme noi. Apoi, e o pildă de ce am dori noi să fie omul timpului nostru: și-a realizat o deplină armonie în familie, se poartă cu fiecare din jur cu un calm desăvîrșit. Și sînt multe ceasuri cînd din pricina solicitării nervii noștri sînt serios întinși. Ai crede că nu vrea să participe. Dar el, pur și simplu, pune rațiunea înainte. Ai mai crede că nu-i sociabil, pentru că tace enorm. Cînd a fost ales secretar al organizației de bază *ne* întrebam cum o să reușească să facă față misiunii de agitator pe care o incumbă această sarcină. Ei bine, nu numai că vorbește, dar o și face foarte convingător. A fost o frumoasă surpriză pentru noi. Cînd povestește lucruri din istoria românilor se înflăcărează. E sensibil la frumos, poate să recite versuri ore întregi. E blînd și politicos, dar atacă problemele fără pic de ezitare. Noi îi *compătimim* pe cei cărora le face el controlul. Dimineața la serviciu aproape nu simți că trăiește lîngă tine; iar seara, dacă îi faci o vizită acasă, te uluiește cu verva pe care o are, te uimește cît e de mucalit.

I. NICOLAE

principii și năravuri

debut școlar

— De ce-i nevoie ca mulți părinți să plătească meditatori acasă, la o materie sau alta, deși copilul lor este elev serios, cu un i-ridicat coeficient de inteligență?

Am încercat să explic: a) nivelul general de instrucție s-a ridicat; b) domeniile științei, tehnicii etc. s-au specializat într-atîta, încît — paradoxal — au devenit mai vaste, mai cuprinzătoare prin profunzime; c) s-au descoperit, între timp, legături neașteptate între zone altădată izolate (lingvistică... matematică, psihologie... cibernetică). Dar, la urma urmei, care-i datoria *instrucției școlare:* să prezinte și să transmită, într-o teribilă sinteză, tot ceea ce se cuvine a fi depus în *înțelegerea* și *memoria* elevului. Dacă lecția profesorului de la catedră ar fi total corespunzătoare (cu planul său minuțios, de predare, conținînd etapele: ascultare și recapitulare, predarea lecției noi, fixarea acesteia), logic n-ar mai fi necesar ca *alt profesor* să vină acasă, contra cost, ceea ce — s-o recunoaștem — nu convine deloc majorității covîrșitoare a părinților. Că o oră de matematică, predată... perfect, a ajuns și la 60 de lei, se *știe*. Că o oră de engleză sau germană — 30–40 lei — iarăși se *știe*. Dar cîți cetățeni pot plăti banii aceștia de două sau chiar de trei ori pe săptămînă? Și apoi, cînd vine sorocul «confruntărilor», putem oare să mai vorbim senini despre echitate, cînd unul știe de... cîteva mii de lei și altul se bazează numai pe cele predate la catedră?

Așadar, ACUT se pune chestiunea ca problema să fie rezolvată *în școală*. Și de către școală! În fond, cei care predau acasă sînt altceva decît tot... profesori? Probă că știința lor de carte este indiscutabilă (și nu vreau, în nici un fel, să acreditez ideea că predarea s-ar face în raport cu suma dobîndită). Un artist autentic — ca să iau un exemplu din afara corpului didactic — joacă la fel de bine, cît poate el de bine, și pentru 100 de lei, și pentru 1 000 de lei, și — dacă e cazul — voluntar. Iar dacă «hiba» se află în incinta școlii, atunci să ne întrebăm: nu cumva dificultățile apar la elev tocmai pentru că în clasă lucrurile nu-s rezolvate eficient, fiindcă nu se practică o dozare inspirată a *cantității de informație cu sistemul de asamblare a informațiilor?* Profesorii — mulți — pretind încă *litera* cărții. Mai puțini acceptă extragerea, din materiile exacte, a sensurilor, a semnificațiilor, memorarea rămînînd — implicit — pe planul al doilea. Tot relativ puțini profesori prețuiesc, la ascultare, capacitatea elevului de a sistematiza într-un mod personal cele învățate, prin punerea lor — unele cu altele — în raport inedit, ceea ce conduce la născocirea de «materii de frontieră», în care spiritul creator se exersează la maximum...

Firește, profesorul nu este o «mașină de învățat» (deși pe glob există și asemenea mașini... electronice). Fiecare profesor predă și în spiritul temperamentului său, al nivelului de cunoștințe de specialitate, plus metodologice. Nu «unificarea» tipurilor de personalitate la profesori s-ar cere, cît «egalizarea» nivelului predării în școală, pînă la un asemenea nivel încît, doar în cazurile de excepție sau în preajma examenelor hotărîtoare să mai fie nevoie de intervenția — acasă — a unui meditator. Astăzi, culmea, elevii buni și foarte buni își iau meditatori, iar cei mai slabi la învățătură, care ar avea nevoie, realmente...

Să trecem pragul școlii '73–'74 cu dreptul!

Mihai STOIAN

cronica dreptei cîntăriri

c-așa-i lumea, trecătoare, unul naște, altul...

Are o oarecare importanță să te naști cu un dram de noroc. De aceea (*și* de aceea) strămoșii plîngeau cînd ne năsteam. De aceea (*și* de aceea) noi rîdem cînd avem urmași. Îi știm că vin pe lume sub zodia norocului. Unii dintre părinți, mai grijulii, mai neîncrezători sau mai știm noi cum se grăbesc să forțeze chiar din prima clipă norocul pruncului. Să i-l asigure. Cum ADAS încheie asigurări mixte pentru accidente sau tip turist, dar nu și asigurări pentru alăptați, amatorii de garanții plătesc prime cui apucă. Obiceiul nu e generalizat și sperăm să nu se generalizeze; doar atît că din el s-a născut o replică (— Mi-am internat soția la maternitate! — *Dar ai vorbit cu cineva?*) și tot din obiceiul ăsta unii obstetricieni au ajuns cu sănătatea periclitată de prea multe țigări străine

Însă, cum spuneam, nu toți părinții iau măsura de precauție de a «vorbi» cu cineva. Foarte bine procedează cei care se abțin. Unii o fac din principiu, alții nu sînt «pregătiți», alții n-au timp, sînt luați de eveniment prin surprindere.

Din ultima categorie fac parte și soții Nanu din Galați. Cînd, după o îndelungată și plină de emoții așteptare Dumitrei Nanu i-a sosit sorocul, dumneaei se afla internată în Spitalul nr. 3 din localitate, suspectată de o boală contagioasă (hepatită epidemică) A fost transferată de urgență la Spitalul de obstetrică și ginecologie. (Ah, transferările astea!) Tot de urgență a fost lăsată timp de 2 ore nebăgată în seamă, după care a născut în patul în care fusese depusă la internare. Totul ar fi bine cînd s-ar termina cu bine. Se putea spune că neplăcerile se terminaseră, din moment ce, peste încă un ceas, la ora 9 seara, Ilie Nanu era felicitat în calitatea dumnealui de tată al unei fetițe. Personalul mediu n-a uitat cunoscuta formulă: «Atît mama cît și copilul se simt bine!»

Dimineața, cînd a venit cu portocale, fericitul tată a fost rugat să treacă pe la starea civilă cu actul de deces. Ați citit bine. Era trimis nu la ghișeul mult visat, ci acolo unde se potrivea certificatul eliberat de maternitate, cu un cuprins incredibil față de toate cele cunoscute pînă acum. Pe acel certificat scria: copil născut mort.

Părintelui i-a fost greu să accepte una după alta, vești atît de contradictorii. Care să fi fost adevărul? Ori certificatul medical era mincinos, ceea ce era greu de imaginat fața de uniforma albă a semnatarului, ori toate complimentele servite seara, toată iluzia marii împliniri, vestea suculentă care generase peste noapte o mie de mlădițe de fericire făcuseră parte din scenariul unei farse grosolane și inumane. Pînă una alta pruncul atît de lipsit de noroc era o vie realitate a... morții.

S-a făcut autopsie. Exceptînd rezerva unor examene de laborator, medicul legist a fost în măsură să constate prezența lichidului amniotic în căile respiratorii și să conchidă fără drept de apel că nou-născutul a apucat să vadă lumina de afară, adică s-a născut viu Mai mult, concluzia expertului a fost că el a trăit aproximativ zece ore.

De aici încolo încep dilemele. O mai înaltă comisie de experți a schimbat cauza morții, deducînd că de vină a fost hepatita de care suferea mama. Căile către răspunderea personalului medical erau și mai bine închise de opinia că, datorită acelei boli, șansele de supraviețuire ale copilului fuseseră, oricum, pierdute.

A trecut ceva vreme de atunci, întîmplarea este ireversibilă, durerea părinților — nealinată. În spitalul gălățean s-or fi consumat destule evenimente fericite care să șteargă amintirea sicilelii produse. Diagnosticul comisiei de avizare poate rămîne și el neclintit în înțelepciunea lui. Incontestabile sînt în schimb cîteva «amănunte» bune de ajuns la urechile celor care «gestionează» sănătatea noastră:

Indiferent de cauza morții, mama a zăcut neasistată, pruncul a stat ignorat; să fie o coincidență că tocmai ei doi aveau statut de musafiri nepoftiți? De dragul unui procent statistic, un om în alb s-a pretat să comită un fals grosolan; să fie mai importante statisticile decît onoarea? E clar că micuțul Nanu s-a născut fără noroc pe lume; dar chiar așa... de la naștere?

Sergiu ANDON

de la dragoș vodă, pînă azi

Bisericuța din lemn pe care o vedeți în fotografia de jos constituie unul din cele mai vechi și mai interesante monumente istorice din nordul țării. Povestea ei? A fost construită la Volovăț–Rădăuți de către Dragoș Vodă în anul 1346. Ștefan cel Mare — după cum arată și indicatorul de la poarta ei — o demontează și o transportă, bucățică cu bucățică, la Putna unde o reconstruiește. În locul ei zidește,la Volovăț, o altă biserică, din piatră. Aceasta s-a petrecut în anul 1468 cînd, pare-se, la Putna,se înjghebase o mică așezare săteacă. Despre bisericuță amintesc atît cronicarii cît și tradiția orală a localnicilor. Cum a fost transferată de la Volovăț la Putna, cale de aproximativ 30 kilometri? Tot după tradiția orală,fiecare piesă din lemn care alcătuia bisericuța a fost purtată pe umăr de către un ostaș al lui Ștefan Voievod. După investigațiile științifice ale arheologilor rezultă — ca lucru cert — că biserica atribuită lui Dragoș Vodă și strămutată de Ștefan cel Mare la Putna a suferit în decursul vremii refaceri importante, una în 1778, alta în 1871, unele reamenajări făcîndu-se în ultimul timp și de către Mitropolia Moldovei.

Monumentul este vizitat în prezent de foarte mulți turiști. Mai ales că se află situat în drumul lor, pe șoseaua asfaltată care duce spre Mănăstirea Putna (foto medalion), locul unde-și doarme somnul de veci Ștefan cel Mare.

Text și foto: F. URSEANU

tipuri și tertipuri

mitică și problemele contemporaneității

Cum toate lucrurile evoluează pe lumea asta, cum nu te scalzi de două ori în aceeași apă, vorba lui Heraclit, a evoluat și Mitică al lui nenea Iancu. A fost la origine un băiat bun și dulce, principial și intransigent, incoruptibil în convingeri, ca Saint Just. Mitică, inițialul, combătea la bodegă, omologul său modern își dă viața pentru principii, în ședințe. Mitică unu se ocupa de rapiță. Mitică doi, de explozia demografică, revoluția tehnico-științifică și ecologie. Clasicul Mitică era un soi de arhivar fără perspective, corespondentul său modern e de regulă tehnocrat, cu încadrări variabile Astea sînt deosebirile. În schimb, echivalențele de psihologie și intelect rămîn uluitoare. Și primul și secundul știu totul și încă ceva. Și primul și secundul n-au complexe. Se pronunță cu aceeași dezinvoltură și competență în toate problemele ce frămîntă lumea, gata să ofere soluții salvatoare în domeniile cele mai secrete și mai controversate, acolo unde au bancrutat lamentabil spirite ilustre. Mitică doi rezolvă cu dexteritate și misterele atomului și dificultățile lingvisticii structuraliste. Se bate pe burtă cu Lacan, îl ia peste bombeu pe Jean-Paul Sartre — «mai las-o, nene, cu existențialismu' ăsta, că știu și eu cîte ceva» — dar, mai ales, e imbatabil în chestiuni de estetică. Personalitate efervescentă și neliniștită, Mitică nu suportă să fie bănuit de neștiință. Spirit aderent și combativ, nu admite să fie considerat indiferent. În consecință, nu există ședință în care Mitică să nu ceară cuvîntul. Indiferent de ordinea de zi și de natura preocupărilor curente, Mitică se urcă la tribună și atacă problema pieptiș. Că e alături cu drumul sau că spune azi, cînd se discută despre îmbunătățirea procesului tehnologic, exact ceea ce a dezvoltat atunci cînd s-a ridicat problema concediilor de vară, n-are nici o importanță. Mitică se ambalează, Mitică demonstrează, Mitică polemizează și, mai ales, cere măsuri practice, concrete și urgente. Fiindcă, ăsta e Mitică: un tovarăș activ, care pune umărul și ajută, un tovarăș care nu îngăduie rutina și pasul bătut pe loc, într-un cuvînt, un tovarăș care se bate pentru tot ce e nou, înaintat și în stare să amelioreze condiția umană. Pentru că asta e natura lui intimă: o nesfîrșită sete de mai bine și o infinită dorință de a se jertfi în serviciul fericirii generale. În rest, Mitică e suplu și ductil, gata să abandoneze orice convingere, dacă a simțit că prezidiul nu e de acord, în stare ca în partea a doua a ședinței să ceară din nou cuvîntul și să spună pe dos decît a susținut în partea întîi, făcînd dovada că n-a fost înteles. Deoarece așa se prezintă Mitică: profund, original și greu de descifrat. Și totuși în raport cu Mitică al lui nenea Iancu, Mitică al nostru, Mitică de azi, prezintă o caracteristică esențială. Clasicul Mitică pălăvrăgea în compania amicilor săi Lache și Mache fără nici un interes personal, de dragul șuetei, al țapului și al covrigilor cu susan. Corespondentul său din contemporaneitate e mai puțin dezinteresat. Știe că luînd cuvîntul, se remarcă. Elocvența lui se poate converti într-o avansare, o primă sau o călătorie în străinătate. De aceea vorbește. Pe vremuri se credea, în chip evident eronat, că vorba e de argint, dar tăcerea, de aur.

Mitică s-a încredințat că poate să fie și invers.

Aurel BARANGA

capriciile gustului

estetica surogatelor de artă

Surogatul se definește drept produsul realizat la scară industrială ce poate înlocui, prin unele calități mai mult de ordin exterior, un alt produs, considerat ca autentic, mai greu de găsit. Surogatul se definește, întotdeauna, ca înlocuitor a ceva nobil, a ceva de preț, a ceva căutat. Și este, tocmai de aceea, incomparabil mai ieftin. Pentru ochiul neatent, pînă la un anumit punct, surogatul poate înlocui produsul a cărui etichetă o poartă. Odată descoperită însă calitatea sa inferioară, evident, el devine disprețuitor. Cunoaștem cu toții cazuri de produse alimentare surogat, cunoaștem cu toții alte produse realizate în tehnica surogatului. O problemă mai importantă o reprezintă surogatele culturale. Odată cu dezvoltarea masivă a industriei, în secolele XIX și XX, problema realizării unor copii «natură» sau de dimensiuni mai reduse, după o serie de opere celebre, a început să fie destul de actuală. Unele materiale de calitate inferioară, prelucrate după tehnologiile specifice industriei moderne, ajung să fie utilizate în realizarea de tot felul de copii sau de lucrări cu pretenție de «replici» la unele opere de artă cunoscute. Apare, astfel, industriașul nutrind ambiția să fabrice artă și s-o expună ca pe o marfă oarecare, pretutindeni unde rețeaua comercială permite. Începînd din secolul XIX pericolul inundării vieții sociale, pe largi întinderi geografice, cu surogate de artă, se face din ce în ce mai resimțit. O cantitate enormă de copii realizate din ipsos după diferite capodopere ale sculpturii sau ale picturii, populează interioarele din mediul urban, mai ales, cu pretenția obiectului de artă. Evident, copia, oricît de reușită, cu atît mai mult copia realizată după procedee industriale, care permit obținerea unor serii destul de mari, nu va poseda niciodată calitățile originalului. Se reține, de obicei, aspectul exterior al unei compoziții, se reține datele cromatice superficiale, se reține gesturile și atitudinile, care pot fi traduse în limbajul anecdotei. Nimic însă din farmecul intim al adevăratei opere de artă nu poate fi reținut la nivelul copiei realizate la scară industrială, în scopuri exclusiv comerciale. Astfel, milioane de oameni, astăzi, se referă la artă prin intermediul unor asemenea copii, alterate din punct de vedere estetic. Termenul de proveniență germană: «kitsch», consacrat, de acum, în vocabularul estetic internațional, vine să desemneze tocmai o asemenea realitate. «Kitsch» desemnează surogatul de artă care a devenit, astăzi, un adevărat pericol estetic. În locul artei autentice, ni se oferă, prin rețeaua comercială, surogate care, mai ales pe cei neinițiați, îi derutează. Se produce, astfel, o îngrijorătoare confuzie de valori, iar pe planul personalității, inconsecvența în materie de gust estetic devine alarmantă. Întîlnești oameni în măsură să aprecieze, după aceleași criterii, o pînză de Luchian și o obscură producțiune de gang, expusă într-o vitrină dosnică. Fenomenul «kitsch», la care am mai avut ocazia să ne referim, departe de a fi o problemă numai a esteticienilor, începe astăzi să intereseze tot mai multă lume. Ce se întîmplă cu uriașa cantitate de surogate de artă, vehiculate prin intermediul magazinelor de specialitate și pompate, pe nevăzute canale, în viața intimă a omului de astăzi, inducîndu-i estetic în eroare, alterîndu-i pînă la urmă personalitatea? Putem admite, de dragul «rentabilității», o asemenea mistificare spirituală? Nu cumva statul socialist dispune de o serie de posibilități specifice pentru a frîna impostura estetică, pentru a pune piciorul în prag «kitsch»-ului, surogatelor artistice de tot felul? Avem nevoie, astăzi, de un om cu o personalitate coerentă, în măsură să formuleze opțiuni consecvente cu întreg comportamentul său și acest om nu se poate realiza decît printr-o extraordinară operațiune de salubritate culturală, inclusiv estetică.

Gheorghe ACHIȚEI

cronica satirică

psihologia vacanței și psihologia chiulului

Există într-adevăr o psihologie a vacanței, numai că am văzut oameni care se lasă bîntuiți de plăcerile bronzatului, odihna și excursiile vacanțelor chiar cînd n-au intrat în concediu. De cînd înfloresc cireșii și se deschid grădinile de vară și pînă hăt tîrziu, cînd cade bruma, ei transformă serviciul într-o casă de odihnă. Ei au făcut o descoperire epocală, te poți întrema, relaxa, distra nu neapărat la Predeal, ci chiar în incinta întreprinderii. Sigur, nu atît de comod ca la Predeal, lipsește aerul tare al munților, ceva însă tot se face. Se organizează mici excursii pe la birouri, unde dacă n-au ocazia să admire Caraimanul au ocazia de a pălăvrăgi. Subiecte de discuție, mai ales în timpul orelor de birou, se găsesc întotdeauna. Așa se face că, această categorie de oameni, practic, au cam patru luni de concediu pe an. Și după acest concediu smuls pe furiș, hoțește, vine tiptil-tiptil și concediul legal. Sînt ispitiți de plăcerile ilegalității, dar nu le disprețuiesc nici pe cele ale legalității.

Vezi unele birouri unde imediat după prima zi de șezlong, după prima confruntare cu zăpușeala se transformă în mici locuri de agrement. O atmosferă festivă *de hîrjoană molipsește salariații în ordine* ierarhică. Ritmul activității începe să scadă și moralul pleoștit este susținut de cei întorși din concediu.

— Anul ăsta a fost grozav la Costinești...

— Vezi ce frumos s-a bronzat tovarășul Săndulescu?

Se deapănă cu multă plăcere amintirea trecutelor Poiene ale Țapului, trecutelor Breze sau Eforii. Cînd se epuizează stocul de amintiri se trece voios în pas de alpinist experimentat la proiecte pentru viitoarele concedii... Nici nu știi cînd trece timpul... Sînt palizi, doborîți de căldură și de inactivitate, trîndăvia i-a surmenat îngrozitor. Lenea face mai mari ravagii decît căldura.

E *minunată* vacanța, am lăudat-o și o vom lăuda, dar a transforma biroul unde ești pus să faci o treabă într-un loc de agrement e prea mult.

Teodor MAZILU

cuvinte încrucișate

viticolă

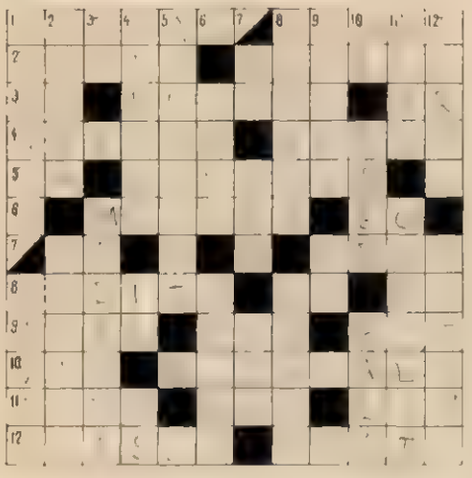

ORIZONTAL: 1) Sculptor și arhitect grec (420–350 i.e.n.) autor al unor grupuri statuare printre care «Bacanta» și «Hecate» — Un *strugure* atacat. 2) Vin întăritor — Cepuri pentru butoaie. 3) Jumătate de arac! — Vinuri alese — Cealaltă jumătate de arac! 4) Scriitor sud-american autor al poemului «Struguri și vînturi» — Aneta într-o altă ipostază. 5) Încep cadarca și-o termină! — Scriitor grec autorul romanului «Vinul lașilor». 6) Celebru vin spaniol — Emil Costescu. 7) Cupă! — Legătura între sare și miel. 8) Vie pe rod — Alfa și Omega — Puț fără fund! 9) Chemare — Poamă — Bunic (reg.). 10) Podgorii — Sărbătoare în cinstea zeului Bachus. 11) Ca agurida — Crustaceu — Ciung (reg.) 12) Soi de strugure autohton — Plini de im

VERTICAL: 1) Academician român, autorul volumului «Struguri și clopote» — Vin categoria întîi. 2) Alt scriitor român, autor al romanului «Vinul de viață lungă» — Joc distractiv. 3) Ovidiu Neagu — Alt celebru vin din Spania. 4) Hap — În silă! — Rădăcină de butaș! 5) Vin cu sifon. 6) Vas de vin — Gustul pelinului de mai (fem.) 7) Comune la Cotnari și Cotești! — Poezie de George Bacovia — Nu mai ajunge acasă! 8) Podoabă,.. capilară — Învelitori în foi de viță. 9) Arini — Face muzica. 10) Simbolul neonului! — Pictor și grafician român — Boaba de strugure ca fruct. 11) Soi de grîu — Muncă în vie. 12) Soi de strugure cu boabe mici și negre de calitate inferioară — Viță-de-vie în devenire

Dicționar: BÎT, CÎȘ, EGO, ALAC.

Ing. Ionel BOTEZATU
Pitești

Confecționați din piele argintie, cu tălpi și — mai ales — tocuri din perspex *(un nou material plastic), pantofii aceștia, prezentați deocamdată la o expoziție de modă, vor costa atunci, cînd vor ajunge în rafturile magazinului, «numai» 25 de lire sterline*

viața modernă

ar fi bine...

Există industrii și industrii. Există industrii cu destin de industrie și industrii cu destin de altceva. În vremea noastră aproape toate au început să se transforme în industrii, să dea în starea de industrie, așa ca într-o complicație. Sînt ele o vreme altceva, dar, în cele din urmă, n-au încotro și devin industrii, ajung la starea de industrie. Starea de industrie a devenit un fel de capăt al tuturor drumurilor, un fel de estuar în care se varsă chiar și domeniile de activitate neindustriale. A avut cineva ideea să facă în Statele Unite un club pentru celibatari, gata, s-a născut o nouă industrie. A redescoperit cineva trasul cu arcul, așa ca un sport, ca o distracție, gata, s-a născut o industrie. Înotul sub apă și vînatul sub apă animă la rîndul lor cîteva industrii. Charles Aznavour nu mai este un cîntăreț, e o industrie. Industriile de distrat ne distrează. În fiecare seară pe alții, ca pe bandă, în fiecare seară noi trecem prin fața industriilor de distrat. Industriile de plîmbat, de relaxat și de odihnit ne plîmbă, ne relaxează și ne odihnesc. La un capăt intră omul obosit, materia primă, și,la celălalt capăt, iese omul re-făcut, produsul finit. Fuga omului în locuri retrase, liniștite, unde poate să dobîndească măcar iluzia de solitudine, dacă nu solitudinea însăși, pune și ea pe picioare o industrie. Nici de distrat nu te mai distrezi, nici de plîmbat nu te mai plîmbi, nici de odihnit nu te mai odihnești, fără ajutorul industriilor. Industria mijloacelor de informare ne informează. Industria publicitară ne învață ce să ne placă, ce să alegem, ne învață ce să bem, ce să mîncăm, ce să îmbrăcăm, ce să citim și ce să vedem. Industriile pentru culturalizare, ne cultivă. Muzeele au devenit și ele o industrie de privit (atîtea minute un grup, apoi altul și altul, procesul tehnologic al privitului avînd durată fixă). Plîmbarea oamenilor prin trecutul arheologic, istoric și artistic se face după legile industriei. Palatele maharadjahilor și mănăstirile din Franța au început să fie închiriate după principiile industriei hoteliere. Vinul a devenit și el copilul oropsit al industriei. Pentru frumusețea noastră, pentru întreținerea ei pe cît posibil, își dau mîna numeroase industrii. Nici întreținerea frumuseții nu se concepe în afara industriilor. Arta începe să fie și ea supusă presiunii industriei. Nu mă refer la tentativele industriei de a scoate produse care să aibă și o anumită valoare estetică. Faptul e, dimpotrivă, salutar, dar am în vedere producția de serie din cîmpul artei, producția pentru piață, pentru gustul pieței, pe fabricanții de cărți, de filme, de picturi sau de statui, care știu să-și confecționeze marfa, să-și prezinte marfa și să-și vîndă marfa după formele prestabilite, verificate la proba comerțului cu amănuntul și cu ridicata. Pentru toate aceste industrii și pentru altele de felul lor se poate calcula și se calculează, bineînțeles, cifra de afaceri.

Ce n-a devenit încă industrie? Adică ce mai există ca atare, fără să devină industrie, fără să dea în starea de industrie? Mai sînt probabil cîteva domenii, dar oricum nu prea multe. Industriile au cucerit aproape tot. Și e bine că au cucerit mult, dar poate n-ar trebui să cucerească chiar tot. Dragostea și admirația noastră față de industriile care ne-au civilizat într-atît ne fac să le deschidem chiar și porțile locurilor și activităților cu destin neindustrial. Pe cît e de bine pentru omenire că există industria constructoare de mașini sau industria chimică, tot pe atît ar fi de bine ca muzeele să nu devină o industrie de privit. Ca legile producției industriale să rămînă dincolo de zidurile artei. Iar atunci cînd sîntem în concediu ar fi bine să nu ne simțim un produs care intră pe la un capăt obosit și trebuie să iasă pe la celălalt capăt odihnit și fericit, minus o anumită sumă de bani.

Romulus BALABAN

Act major de cultură: Festivalul internațional «George Enescu» la cea de a șasea ediție. La concertul inaugural — renumitul violonist sovietic Leonid Kogan, interpret strălucit al muzicii mozartiene (Edmund Höfer).

Criticul literar și conferențiar doctor Eugen Simion sau bucuria de a fi colaboratorul revistei «Flacăra», ca semnatar al viitoarei rubrici «Cartea străină».

Cititorul Florin Gheorghiu își îndreaptă pașii spre redacția noastră. E însoțit de umbra lui.(Ion Predoșanu)

În obiectiv însuși operatorul: Iosif Damian.(Gh. Dumitru)

Tîrgmureșenii omagiază pe Nicolae Bălcescu. În fața palatului P.T.T.R., nou construit, a fost ridicată o statuie a marelui luptător pașoptist.

...sau umor negru la Oradea.(Horia Pătrașcu)

Murele nu sînt numai materii prime pentru originale metafore precum «ochii negri ca mura», ci și materii primă pentru Fructexport (Sorin Dan)

Un nou edificiu pe litoral? Nu. Este vorba de noul complex hotelier «Sarmis» din Deva care prin arhitectura sa polarizează atenția multor trecători. (A. Păsărin).

Străiele cele frumoase nu le mai vedem — din păcate — decît la festivaluri şi concursuri folclorice. Bine şi-aşa decît deloc. Festivalul «Hercules '73» s-a încheiat cu o frumoasă paradă a portului popular. (M. Panaitescu).

Pe Someş se face o hidrocentrală. În satele de pe Someş sînt maşini de spălat electrice. Dar şi detergenţii pot mirosi a soare şi-a apă, dacă-s bătuţi cu maiul... (Mihai Lărintz)

Uzinele Policolor din Bucureşti au promis opiniei publice (prin «Flacăra») să nu mai polueze aerul. Şi — după cum se vede — nu-l mai poluează... decît atunci cînd aruncă nori negri de fum spre cer. (Alex. Babic)

Cu asemenea autogară nouă şi mîndră (Miercurea Ciuc), nu-i mai mare păcatul să întîrzie autobuzul, sau şoferul să fie necuviincios (Că se mai întîmplă)?

Nu sînt membrii vreunui ansamblu artistic. Nici nu e în pregătire vreun praznic. E o zi obişnuită de tîrguieli la autoservirea din Giuleşti — Sighetul Marmaţiei.

Singurătatea antrenorului de contracte scurte — Titi Teaşcă zis Piticul. (Ion Predaşanu)

Cassius Clay: Şi acum să vină Foremman!

Iubirea de artă nu îmbătrîneşte niciodată. (Ileana Muncaciu)

poluarea folclorului (XXV)

autenticul înainte de orice

În timpul cît orchestra se pregătește să prezinte programul muzical, mulți spectatori se reped la gheretele din apropiere spre a se înarma cu cîte o sticlă de vin. Efectul jocului românesc e prea puternic: se cere băut... Îmi pare rău că nu e pe lîngă mine careva dintre cei care în țară se încăpățînează în a susține că melodiile cîntate cu vorbe românești «nu merg» în străinătate, textul nefiind priceput. Puternicele aplauze, aclamațiile aduse drept omagiu Floarei Tohati, lui Cornel Irom, i-ar face să-și revizuiască părerile. Iată timbrul catifelat al saxofonului lui Ioan Frățici, clarinetul lui Romică Brașoveanu, naiul lui Gheorghe Popescu, iată minunatele daruri pe care muncitorii sibieni le oferă cu atîta suflet locuitorilor orașului Lausanne. Cu cîtă bucurie și satisfacție sînt primite. Am sentimentul că tot ce s-a petrecut în zilele precedente a fost o pregătire a acestui moment culminant al serbărilor orașului. Cîtă putere de pătrundere, cîtă vrajă dezlănțuie cîntecul și jocul românesc. Mai curajos, un tînăr escaladează odgoanele ringului apropiindu-se cu pași hotărîți de Ilie Mogoroase, care «pe coarda groasă» cîntă cu un fir din părul arcușului. Întreaga asistență îl urmărește cu gura căscată, iar cînd tînărul izbucnește confirmînd că nu e vorba de niscaiva păcăleală, că nu e «tragere pe sfoară», din mii de piepturi răsună uralele răsplătind fapta artistică a solistului. Delirul se întețește pe măsură ce jucătorii se încălzesc, executînd cu o precizie ce de multe ori atinge perfecțiunea mișcări din ce în ce mai variate, mai dificile.

Apariția unui grup de călușari taie într-adevăr respirația spectatorilor. Eleganță, dăruire totală, măiestrie coregrafică vecină cu acrobatica. «Nu! Așa ceva nu s-a mai văzut niciînd...» Este mărturia unei instructoare elveție de dansuri populare care întîmplător e lîngă mine. Mulți mă înconjoară rugîndu-mă să-i lămuresc asupra posibilității de a învăța și a prelua jocurile noastre.

M-am ridicat împotriva formațiilor artistice care amestecă folclorul diferitelor regiuni, am căutat să arăt că asemenea atitudine este dăunătoare bunurilor artistice ale poporului, că în felul acesta s-a ajuns la un «tip standard» care, în mod inevitabil, duce la degradarea artei noastre populare. Vorbind de bine ansamblul «Junii Sibiului» s-ar părea că mă contrazic, deoarece această formație de amatori și-a alcătuit un repertoriu reprezentativ pentru toate regiunile țării. Sînt însă impresionat nu numai de succesul extraordinar al ansamblului, ci și de faptul că felul în care dansurile diferitelor regiuni au fost prezentate dovedește că într-adevăr uneori excepția confirmă regula. Nu era nimic supărător în realizarea artistică a sibienilor. Nu au apărut nici dansuri oșenești jucate în chip de marionete, nici efecte ieftine, nici mișcări care nu știu de ce se doresc comice, nici mișcări sacadate ale fetelor, nici «organizarea» jucătorilor într-un standard de figuri obligatorii, nici multe alte «efecte» arhicunoscute oricui își aruncă ochii pe micul ecran sau ia parte la spectacolele multora dintre ansambluri. Privind cu atenție la «Junii Sibiului» am avut impresia că jucătorii erau veniți din diferitele regiuni ale țării. Jocul călușarilor nu cred că ar fi putut fi realizat, dacă din echipă nu făceau parte și olteni. Virtuozitatea dansatorilor nu era supărătoare, nu era forțată, ci îmi amintea de acei jucători desăvîrșiți pe care de multe ori am avut prilejul să-i admir, cu ani în urmă, acei jucători renumiți în satul lor, care jucau pentru ei, natural, așa cum învățaseră de la bătrînii lor, și nu în scopul de a apărea cu orice chip pe scenă. Vreau să spun cu alte cuvinte că ansamblul sindicatului Uzinei de piese auto Sibiu, deși cu un repertoriu amestecat, a impresionat tocmai printr-o permanentă notă de autenticitate, de sobrietate, de punere în valoare la un înalt nivel artistic a patrimoniului artistic popular.

Pentru bucuria mare și de neuitat pe care ne-au produs-o «Junii Sibiului» într-o seară instelată pe malurile lacului Léman le aduc, pe această cale, cele mai călduroase mulțumiri. Cît despre binemeritata izbîndă pe care au repurtat-o, după ce ne-am despărțit, la concursul internațional folcloric din Țara Galilor, la Langollen, cînd s-au distins față de echipele a 70 de țări participante, nu-i nici o mirare. După ce i-am admirat la Lausanne, orice victorie intră în desfășurarea normală a lucrurilor.

Paris, august 1973

Hari BRAUNER

cu fire de tort și cu gînduri curate

A venit din Avrig, Maria Spiridon, ca să ne arate ce se poate face din încrucișarea unor fire în războiul de țesut. Și a adus cu ea comori, care toate au luat ființă din încrucișări de fire — unul urzeala și altul bătaia sau alesătura — care se înfrățesc și se despart ca să dea viață «izvodului» din țesătură. Cu aceste izvoade a împodobit Maria Spiridon ștergarele, fețele de masă, păturile, așternuturile și perinile, traistele și sacii, torcînd, răschilnd, urzind și țesînd zi și noapte, ca să arate cum se împodobește o casă cu țesături. N-a uitat nimic nici din practicile unor tehnici mărunte și cu o vădită intuiție ne arată în expoziție cum se împletesc baerele, cum se înnoadă ciucuri și cum se țese «cipca» catrințelor, urzită într-o coșarcă, de o ingeniozitate care uimește pe oricine pricepe acest meșteșug.

În expoziția Mariei Spiridon, organizată la Muzeul satului — locul cel mai potrivit pentru o expoziție de valoarea acesteia — avem prilejul să vedem toate genurile de țesături folosite în gospodăria țărănească din Avrig, prezentate — cum nu se poate mai potrivit — în chipul unei încăperi împodobite de sărbătoare; este casa care reflectă hărnicia și talentul gospodinei, dar această «casă-expoziție» spune mai mult, căci ne vorbește despre o mare artistă populară, care s-a ridicat la un înalt nivel creator, cu prețuire și respect pentru tradiție și cu dragoste pentru tot ce a moștenit de la bunici și străbunici.

Dar pe lîngă perpetuarea formelor tradiționale, Maria Spiridon a înțeles și necesitatea valorificării acestora în produse care să servească noilor condiții de trai, căci ea știe că viața nu stă pe loc. Prin seria produselor noi: garnituri de masă, perdele, cergi etc. pentru interior și piese de îmbrăcăminte, ea ne arată o izbutită încercare de a da viață unei noi formule de artă decorativă, ce-și trage seva din autentica și bogata artă populară, urmînd pilda acesteia de a se altoi numai pe obiecte utile vieții de toate zilele.

Și ca să fie cu sufletul împăcat, Maria Spiridon, după ce și-a făcut datoria față de tradiția moștenită prin veghe și păstrare, ea mai desfășoară cu aceeași convinsă înțelegere și o activitate de dascăl în instruirea tinerei generații în cadrul Școlii populare de artă din Avrig, la secția de țesut. Mulțumim Mariei Spiridon care a venit din Avrig să ne arate ce poate ea face din încrucișarea unor fire, cu mîinile ei măiestre.

Elena SECOȘAN

pe ecrane:

un serial își caută un nume*)

Ultimul cartuș deschidea, încă din titlu, o poartă către viitoarele filme ale acestui serial ce nu și-a găsit încă numele (căci polițist, pur și simplu, nu este); așadar, în «Conspirația» și, acum, în «Departe de Tipperary», zbirniile mai puțin armele, luptele de stradă părăsesc scena pentru a lăsa loc înfruntărilor politice directe. Sau subterane. Ne aflăm în fața unui alt capitol de istorie, înfrîngerea partidelor așa-zise istorice, victoria forțelor democrate, capitol al unei istorii de răscruce, ce s-a scris sub ochii noștri, cu semnificații și implicații covîrșitoare în așezarea noilor structuri sociale. Era de așteptat ca filmele lui Manole Marcus să se deosebească, dacă nu ca de la cer la pămînt, măcar cît dealul de cîmpie, de seriile anterioare («Cu mîinile curate», «Ultimul cartuș») semnate de Sergiu Nicolaescu. Lui Manole Marcus îi tihnesc mișcările line, investigațiile desfășurate pe îndelete dar cu încredere, răfuielile la capătul cărora cei care trebuiau să piardă nu mai au puterea de a-și masca disperarea. Pe firul acestor date ne-am apropiat și de «Conspirația» și de «Departe de Tipperary» pentru a descoperi, finalmente, un cineast care și-a strunit prea mult personalitatea, care a adoptat o atitudine de prea accentuată discreție în raporturile sale cu materia propusă de scenariu (Titus Popovici și Petre Sălcudeanu). Lipsesc, mai ales în al doilea film, o mai accentuată lectură cinematografică a ceea ce se află scris printre rînduri, intervențiile regizorului pentru care dialogul este un instrument și nu o poruncă. Diferitele evenimente (inutil să le evocăm acum) alunecă egal, deși este limpede că unele dintre ele nu pot participa, întru totul, la destinul unei istorii. Din acest punct de vedere, episodul fugii, al pregătirii ei (cu racolarea atît de ușoară a aviatorilor) capătă accente de neverosimilitate.

Sîntem departe de a deplînge suferința «ritmului specific unui film de acțiune», căci nu despre asta este vorba (într-un «polițist» se poate filma și cu o lentoare de rămas bun, așa cum face Melville, care întîrzie cu privirea pe obiecte, pe case, pe mașini, presimțind parcă acel adio de la cinematograf și de la viață), ci de existența unor goluri, a unor pete albe, între o evoluție și alta a unui personaj. Dacă în «Conspirația», substanța epică, mai generoasă, atenua efectul, în «Departe de Tipperary» se ajunge pînă acolo încît trebuie să ghicim acțiunea din umbră a comisarului Roman, zădărnicirea «fugii», fără a-l vedea propriu-zis la lucru. Retragerea legionarului Baniciu, încolțit în birlogul său, dispariția eroului interpretat de Silviu Stănculescu, înlesnesc monopolul pe care-l va instaura, ca personaj, senatorul Varga, cel care apără, cu eforturi uneori grotești, morga unui politicianism jalnic. Rolul îi îngăduie lui Fory Etterle un recital de o sclipitoare inteligență actoricească. Chiar în scenele în care vioara întîi este atmosfera (secvența jocurilor de noroc) sau frumusețea crepusculară a unui peisaj (întîlnirea cu Roman, la o bere), Etterle-Varga rămîne un permanent centru de interes. După cum imaginea lui Nicu Stan își cere dreptul de a fi, în sine, un prilej de frumusețe. Parcă tot filmul ar fi fost turnat în miezul unei toamne cu lumină de miere. În schimb, consemnăm din nou, cu părere de rău, orgoliul unei muzici (George Grigoriu) care vrea să o ia înaintea tuturor, să ne spună cu o clipă mai devreme ce va urma.

Magda MIHĂILESCU

*) «Conspirația», «Departe de Tipperary».

eglantine

Filmul acesta este ca o ulcare a Răului; și deși tristețea copleșește la un moment dat ecranul, simplitatea egală a momentelor îi dau un echilibru de operă clasică.

Eglantine este numele unei bunici. O bunică simbol și poveste în același timp. O bunică ce-și păstrează, în ciuda vîrstei, o înțelegere senină a lucrurilor.

Fără a fi poate dorința expresă a regizorului, asistăm la un fel de osmoză a vîrstelor extreme, reunite sub harul rar al iubirii și prieteniei; la o comunicare perfectă între senectutea luminoasă și candoarea tot atît de limpede a copilăriei. Pentru că marea înțelegere a bunicii vine din știința unei drepte împărțiri a lucrurilor, din deprinderea ritualului vieții veșnic biruitoare și mereu aceeași: cu trandafiri înfloriți în fiecare an, cu un Dumnezeu răspîndit în copaci și în soare, cu bucuria jocului de copii, cu eșecuri și tristeți depănate în povești nemoralizatoare.

Transpare din filmul acesta, dincolo de candoarea și gingășia cuceritoare a copilăriei, un fel de morală deghizată adresată și vremurilor noastre. Un fel de invitație la o viață golită, cel puțin în vacanță, de încrîncenarea ambiției, de viclenia calculului, de încorsetarea pînditoare a prejudecății și de vestita imposibilitate a comunicării.

Filmul acesta este unul care alină; ca mîna proteguitoare a bunicii, așezată pe fruntea plină de fierbințeală a copilului. Actor de profesie, Jean-Claude Brialy, regizorul lui «Eglantine», face dovada unei strălucite cariere ce va să vină.

Rada PREJBEANU

actori și roluri

Virna Lisi, vedeta din ce în ce mai pretențioasă în acceptarea scenariilor ce i se propun. Unul din ultimele roluri — nevasta lui *Barbă Albastră* (una dintre ele, se înțelege) în filmul cu același nume. Partener — Richard Burton.

cine, ce, unde, cînd?

● *Giancarlo Gianini, cîștigătorul premiului de interpretare la Festivalul de la Cannes din acest an, a fost solicitat de către regizorul francez Pierre Sissier pentru filmul cu titlu cam șugubăț:* Napoleon nu-și ținea tot timpul mîna la încheietura vestonului.

● *O altă deținătoare a unui premiu la Cannes (cu trei ani în urmă), Ottavia Piccolo, va fi partenera lui François Périer și a lui Jacques Dutronc în filmul* Charlie, bravo!

● *«Un film surîzător și melancolic» pregătește Ives Robert, o biografie sentimentală a unui actor destinat să joace toată viața roluri de mîna a doua. Titlul — Salut, artistule. Rolul principal a fost scris de către scenaristul Jean-Loup Dabadie special pentru Marcello Mastroianni (în fotografia de sus).*

● *Joanne Woodwards (soția lui Paul Newman), deținătoarea premiului de interpretare feminină Cannes '73, filmează în Belgia Moartea unei regine de zăpadă în regia lui Gilbert Cates. Parteneri — Martin Balsam și Sylvia Sidney.*

cronica teatrală

o crizantemă pentru actor

Iată, a venit toamna, iedera rugineşte, oraşul cu străzile lui ca nişte şerpi aurii, beţi de melancolia soarelui de septembrie, se regăseşte în reintoarcerile din atît de miraculoasa vacanţă, voaluri de mătase verzuie coboară seara învăluind tîrziu felinarele cu lumina lor albă, o lună păcătoasă ca o mironosiţă se strecoară către ziuă în apele uitării şi, dimineaţa, ţigăncile scot pe trotuare coşurile lor cu crizanteme roşii, şi albe, şi albastre, strălucind sub boabele de rouă

Iată, a venit toamna, şi mă gîndesc să iau din aceste coşuri o crizantemă şi s-o dăruiesc din partea dumneavoastră Actorului, lumii aceleia minunate şi unice care poate să încapă, la fel de vie şi de tulburătoare, la fel de înălţătoare şi de fericită, la fel de veselă şi de superficială, la fel de tragică şi de responsabilă, la fel de încrezătoare şi de plină de speranţă, ca însăşi viaţa, în dreptunghiul de brad al scîndurilor scenei şi pe care Actorul o creează ca un demiurg, fiinţă din fiinţa lui, seară de seară, sub fasciculul reflectoarelor.

Iată, a venit toamna şi ne mai despart puţine seri de seara inaugurală a noii stagiuni teatrale, cînd ne vom reîntîlni pentru a redeveni martorii şi părtaşii emoţiilor celor care pentru a ne reaminti mereu cine sîntem şi cît sîntem vor da chip şi glas lumii din care venim, pentru a ne privi şi a ne înţelege, astfel, poate mai bine.

Iată,a venit toamna şi îmi amintesc trista dar de atîta amar de vreme adevărata însemnare a lui George Mihail Zamfirescu, pe care nu ştiu de ce nu-l pot despărţi de simbolul jertfei pe altarul scenei româneşti: *«Gloria actorului e vremelnică: o minciună colorată şi goală, între reflectoare şi panglici»*.

Sigur, vremurile s-au schimbat, condiţia spirituală a actorului e, de mult, la noi una superioară, semnul artei şi existenţei lui nu mai este de mult cel al întrebării ci al admiraţiei şi recunoaşterii oficiale şi unanime, gloria lui este azi, şi la noi, o realitate, frigul singurătăţii nu mai sfîşie scena cînd luminile se sting şi sala se scufundă în întuneric pentru că sentimentul zădărniciei nu-şi mai află înţeles într-o lume care vrea, deliberat, să facă din artă un mijloc al înălţării sale.

Dar să nu uităm totuşi clipa căderii cortinei peste ultimul act şi clipa ultimelor aplauze generoase şi clipa reverenţei, cînd Actorul, pe nesimţite poate, se desparte de rolul său pentru a redeveni el, cu viaţa lui, ca oricare dintre noi şi să ne imaginăm această clipă a despărţirii de rol, şi să ne imaginăm cît suflet a pus El în viaţa acelui rol. *În viaţa de o seară*, trăită numai pentru noi, spectatorii din acea seară, şi să ne imaginăm că acea viaţă s-a stins odată cu întoarcerea noastră în viaţa noastră din clipa aprinderii luminilor şi a căderii cortinei finale.

Şi să ne imaginăm că pe acest *Actor* îl cheamă *George Calboreanu* — de pildă — şi că are şaptezeci şi şapte de ani şi joacă rolul lui *Ştefan cel Mare* din drama *Apus de soare* de Delavrancea, în seara inaugurării *noului Teatru Naţional* şi să ne imaginăm că acest mare actor vine la rampă pentru a se închina aplauzelor noastre înecate în lacrimi spre a se întoarce, apoi, la viaţa lui de septuagenar!

Să ne imaginăm că pe acest Actor îl cheamă Beligan, sau George Constantin, sau Silvia Popovici, sau Toma Caragiu, sau Valeria Seciu, sau Teofil Vîlcu, sau Silvia Ghelan, sau Rebengiuc, sau Albulescu, sau Dina Cocea, sau Amza Pellea, sau Marcela Rusu, sau atît de tînărul Diaconu, sau atît de copleşitoarea Eugenia Popovici, pentru a ne reprezenta cu adevărat lumea scenei româneşti care pregăteşte, pentru noi, miracolul stagiunii 1973-1974.

Pentru această lume, pentru Actor, o crizantemă plină de roua acestui septembrie!

Dinu SĂRARU

o problemă de repertoriu:

dramaturgia clasică românească

Valorificarea scenică a dramaturgiei noastre clasice şi dintre cele două războaie mondiale constituie nu numai obligaţia morală a teatrelor noastre, dar în acelaşi timp şi o importantă sursă de alimentare a repertoriului cu opere de prestigiu, temeinic realizate din punct de vedere artistic. Aşa stînd lucrurile, concomitent cu preocuparea esenţială pentru promovarea dramaturgiei originale actuale, teatrele s-au străduit în stagiunea trecută să asigure o prezenţă scenică mai echilibrată (în raport cu anii precedenţi) a literaturii dramatice româneşti din trecut. Faptul apare evident, dacă observăm că din totalul premierelor cu piese româneşti, mai mult de un sfert (32) au fost consacrate acestei dramaturgii, încă aproape 50 de titluri din aceeaşi categorie fiind înscrise în repertoriul de reluări.

Privind lucrurile în ansamblu, situaţia ni se înfăţişează, astfel, mulţumitoare, dar o cercetare mai amănunţită ne dezvăluie şi unele motive de insatisfacţii. Puţine teatre (6) au realizat spectacole în premieră cu piese datorate scriitorilor noştri clasici şi există destul de multe scene cărora le-a lipsit integral, din repertoriul premierelor, dramaturgia românească din trecut (printre altele, Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra», Teatrul Mic, Teatrul Naţional din Timişoara, teatrele din Bacău, Braşov, Brăila, Oradea, Piatra Neamţ, Satu Mare). Totodată, valorificarea repertoriului la care ne referim este făcută cu destul de puţină atenţie fiind suficient să amintim în această privinţă absenţa totală de pe afişul premierelor a unor dramaturgi ca Barbu Ştefănescu Delavrancea, Mihail Sorbul, George Mihail Zamfirescu, Liviu Rebreanu, Lucian Blaga, Camil Petrescu.

Cu toate că unele teatre au inclus în repertoriu titluri de prestigiu («O scrisoare pierdută» şi «Năpasta» de I.L. Caragiale, «Apus de soare» de Delavrancea, «Răzvan şi Vidra» de B.P. Haşdeu, «Suflete tari» de Camil Petrescu, «Meşterul Manole» de Lucian Blaga, «Muşcata din fereastră» de Victor Ion Popa, «Plicul» de Liviu Rebreanu şi altele), cu toate că a crescut într-o anumită măsură atît numărul reluărilor din această dramaturgie cît şi cel al premierelor (în proiectele teatrelor din Bacău, Brăila, Oradea, Satu Mare), totuşi în repertoriul propus de către teatre pentru stagiunea 1973/1974 persistă din păcate absenţa dramaturgiei noastre clasice şi dintre cele două războaie (la teatrele din Braşov şi Piatra Neamţ, din Baia Mare, Galaţi, Petroşani, Ploieşti).

Desigur, fiecare teatru îşi întocmeşte un proiect de repertoriu potrivit capacităţii creatoare a colectivului respectiv, situaţiei sale specifice şi este posibil ca uneori să fie dificil de stabilit un echilibru adecvat între toate compartimentele repertoriului. Asemenea excepţii nu explică însă neglijarea opţiunii pentru dramaturgia naţională din trecut. Şi atunci spectatorii — mai ales contingentele tinere ale publicului — se pot întreba, pe bună dreptate, de ce se joacă atît de puţin şi de rar Alecsandri, Delavrancea, Eftimiu, G.M. Zamfirescu, Sebastian şi chiar Caragiale? De ce, de exemplu, numai două teatre naţionale îşi propun să prezinte în premieră «O scrisoare pierdută», de ce numai două teatre programează «O noapte furtunoasă» şi numai cîte unul singur «Vlaicu-Vodă», «Apus de soare», «Răzvan şi Vidra»? De ce, iarăşi limitîndu-ne la cîteva exemple, nu figurează deloc pe lista premierelor «Viforul» lui Delavrancea, «Despot-Vodă» de Alecsandri, «Ultima oră» de Sebastian, «Domnişoara Nastasia» de G.M. Zamfirescu, «Jocul ielelor» de Camil Petrescu, «Înşir'te mărgărite» de Eftimiu, «Titanic-Vals» de Muşatescu, «Ciuta» de Victor Ion Popa? Nu cumva multe teatre îşi subapreciază forţele în această privinţă? Sîntem convinşi că aşa stau lucrurile şi că implicit scenele noastre au posibilităţi mult mai largi de a-şi diversifica şi îmbunătăţi o activitate de onoare şi în acelaşi timp de mare eficienţă educativă.

Mihai VASILIU

o întrebare pentru andrei belgrader

— Deşi sînteţi regizor la Teatrul de stat din Sibiu, colectivul actoricesc cu care aţi montat la Studioul experimental al Teatrului din Constanţa *Neînţelegerea* de Camus vă păstrează o foarte frumoasă amintire. Ce ne puteţi spune despre relaţia actor-regizor?

— Cred că în momentul de faţă, la noi, cea mai mare valoare existentă în teatrul românesc este forţa şi talentul actorilor. Referitor la actorii realmente dotaţi, i-aş compara cu nişte cai de curse care apar foarte rar în competiţii. Insuficient folosiţi, actorii sînt, în consecinţă, insuficient antrenaţi. Astfel, după un timp, calităţile lor se pot pierde. Vina o poartă în mare parte regizorii. Normal ar fi ca în momentul în care descoperă actori capabili să-l exprime, regizorul să se ocupe de dezvoltarea lor. Dealtfel, ce aşteaptă mai mult actorii e să fie solicitaţi la maximum. Actorul epocilor de maximă înflorire a artei spectacolului a fost întotdeauna un «magician», un deţinător de secrete miraculoase pentru public, secrete care nu erau altceva decît o investiţie uriaşă de muncă şi de suflet. Pentru a putea realiza spectacole în măsură să reţină publicul în sala de spectacol şi să-l fascineze, regizorul are nevoie în primul rînd de un asemenea tip de actor. Cînd nu-l găseşte este obligat să încerce să-l creeze. Acest lucru se poate obţine într-o colaborare de durată cu acelaşi grup de actori. E ceea ce vom încerca să facem la Sibiu, Iulian Vişa şi cu mine: să grupăm actorii într-o echipă de care să ne ocupăm mai atent, pornind de la antrenamentul lor, trecînd prin folosirea lor complexă, pentru a putea ca în spectacolele noastre să se exprime idei în mod plenar şi fără discrepanţe, între interpreţi sau între decor şi ansamblu.

Claudia DIMIU

cu și fără cortină

● O Gală a comediei, anunţată ca o continuare a stagiunii estivale, organizează Teatrul Nottara între 1 şi 30 septembrie. Alături de două premiere (una, *Hotelul astenicilor*, oferită, dealtfel, tot în premieră şi în cadrul Lunii comediei), sînt prezentate la întîlnirea cu publicul şi reluări ca *Bună seara, domnule Wilde*, *Adio, Charlie*, *Gaiţele* şi *Bărbaţi fără neveste*.

● Pentru că în cele din urmă unul din soliştii formaţiei *Sfinx* s-a însănătoşit, spectacolul Teatrului Bulandra, de muzică şi poezie, intitulat deocamdată *Trei plus patru*, va putea fi prezentat în premieră.

● Lucia Mureşan şi Gilda Marinescu (în fotografie), în premiera Teatrului Nottara *Aici a dormit George Washington* de G. Kaufman şi M. Hart.

Fotografie de I. MUNCACIU

atingeri cu titanul

N. Iorga

Cînd am intrat în Universitate, în toamna anului 1920, credeam că personalitatea cea mai atrăgătoare pentru studenți nu putea fi alta decît aceea a profesorului Nicolae Iorga. Știam cît de mare fusese rolul său în anii grei ai refugiului la Iași. Gazetarul de mare clasă reaprindea zilnic în paginile jurnalului său, «Neamul românesc», flacăra încrederii în victoria finală, slăvea pe tinerii, unii foștii săi studenți, căzuți în luptă, primea și încuraja pe combatanții care-l cercetau în permisie, întreținea «moralul» prăbușit al oamenilor politici, într-un cuvînt era pîrghia de rezistență a sufletului național. Cu un an înainte de venirea mea la București, jucase un rol de seamă în primul parlament al țării, sub regimul votului universal. Se alesese președintele Camerei, condusese cu autoritate dezbaterile, iar după căderea guvernului Al. Vaida, luase conducerea opoziției în mare fierbere și prezisese că sîngele va stropi zidurile palatului regal. Politicește, așadar, Nicolae Iorga domina cu statura și verbul său, agitația care coborîse în stradă, ca protest împotriva metodelor cinice abuzive ale lui C. Argetoianu, «mîna forte» a guvernului generalului Averescu. N-aveam să particip la această frămîntare, care nu cuprinsese studențimea. Mă mulțumeam să asist la cursurile profesorului, din sala a IV-a a vechii Universități, deși nu eram hotărît să urmez istoria, pe atunci în cuplaj oarecum firesc și obligatoriu cu geografia, în cadrul larg al Facultății de Filosofie și Litere. Intram din vreme în sala de curs și mă așezam în fața catedrei, într-una din primele bănci, ca să văd și să aud cît mai bine. Intrarea profesorului nu se petrecea întocmai așa cum avea să descrie «fenomenul» George Călinescu, într-o pagină memorabilă din istoria literaturii sale, cu buzduganul lui Făt-Frumos și alte metafore în serie. Este drept că N. Iorga începea să rostească primele cuvinte ale prelegerii, înainte de a se fi instalat la catedră, că fluxul tumultuos al frazelor lui, unele adevărate încrîngătuni aparent inextricabile, era greu de urmărit de către totalitatea auditoriului tînăr, că profesorul își zmălța lecția cu glume și chiar cu diatribe împotriva puternicilor zilei, că ridea sau se încrunta înainte de a și le fi debitat, că desfășura momentul istoric al veacului de mijloc, cu rivalitățile dintre papi și împărați, nu fără conexiune cu conjunctura politică internă. Eu unul eram fermecat și-i sorbeam cuvintele cu nesaț, nescăpîndu-i o clipă cu privirea. Profesorul își fixa adeseori ochii imenși și rotunzi într-ai mei, supunîndu-mă mai vîrtos vrajei sale irezistibile, ca într-un proces hipnotic petrecut în doi și totodată în experiență publică. Nu m-am încumetat niciodată însă să-l urmăresc în cancelarie, sub pretextul unei referințe bibliografice, deși tentația de a-l apropia și mai mult era dintre cele mai puternice. Mă împiedica pe de o parte neapartenența mea la studiile istorico-geografice, iar pe de alta o specie neobișnuită de timiditate. Eram foarte îndrăzneț cînd luam cuvîntul la seminariile de literatură română și franceză, ca să cenzurez o lucrare sau să combat un punct de vedere. Între patru ochi cu un «cadru» universitar, simțeam împotrivă un soi particular de inhibiție a cuvîntului, mă temeam să nu «clachez» și renunțam la asemenea contacte. Cînd m-am destăinuit mai tîrziu filosofului D. Drăghicescu de această conformație, el s-a arătat foarte mirat de confesiunea mea și mi s-a deschis la rîndul său, povestindu-mi cum n-a putut spune la lecția de deschidere decît formula uzuală: «Doamnelor și Domnilor», repetîndu-se de mai multe ori, ca apoi să se dea jos de la catedră și să renunțe la cuvînt. Așa fiind, n-am avut curajul să mă prezint lui N. Iorga în interval de trei ani universitari, cu toate că-i frecventam cursul cu o regularitate matematică. La 24 ianuarie 1923, vorbi la Ateneu cu prilejul zilei Unirii. Eram de față. Cînd a rostit numele domnitorului sărbătorit, un grup de studenți, venit anume să provoace incidente, a strigat «trăiască profesorul A.C. Cuza». Într-un grup compact de manifestanți, au izbucnit aplauze și urale la adresa profesorului care patrona de cîteva luni bătălia huligănească pentru introducerea așa-zisului «numerus clausus» în universitate. Atunci profesorul a coborît de la tribună, a părăsit sala, s-a întors acasă și a redactat o petiție prin care își înainta demisia de la catedră. Cum era de așteptat, aceasta n-a fost primită, dar N. Iorga nu s-a mai prezentat la cursuri pînă la sfîrșitul anului universitar. Trebuia, în acea vară, să mă prezint la examen, la dînsul, după ce aș fi pregătit cursul său de istoria Franței, examen obligatoriu pentru studenții de la franceză ce voiau să obțină absolvența.

Ca să nu pierd înscrierea, în toamnă, la examentul de licență, am obținut de la decanat schimbarea acelei materii cu alta, istoria artelor (și frecventasem, în aula actualei Biblioteci Centrale Universitare, cursurile profesorului Al. Tzigara-Samurcaș). Am pierdut, așadar, ocazia să-l am ca examinator pe incomparabilul mag al istoriei universale, cu ochii hipnotici și umoarea inegală, de care se temeau toți cei ce-l apropiaseră.

Peste cîțiva ani, la începutul lunii ianuarie 1927, ieșeam de la lecția sa de deschidere de la Sorbona. La ieșire, după ce fusese «anturat» de oaspeții francezi, în frunte cu talentatul bizantinolog Charles Diehl, a dat mîna cu toți cei rămași să-l salute. Mi-a întins și mie o mînă moale, tresărind și spunîndu-mi cu căldură:

– Ești Mihalescu!

Marele actor de la Teatrul Național din București, de cîțiva ani mutat la Paris, își cîștigase aci un renume și se fixase la Comedia Franceză. Se vede că paloarea mea i-a amintit profesorului de fața selenară a fostului societar! Am răspuns fără sfială de data aceasta, articulîndu-mi numele, care nu i-a spus nimic.

Aceasta a fost întîia mea atingere publică cu marele profesor.

Întors în țară, am continuat să citesc zilnic «Neamul românesc», după o deprindere contractată în clasa a VIII-a de liceu. La drept vorbind, nu urmăream decît editorialul semnat N. Iorga, comentariu vibrant al evenimentului zilnic din țară sau din străinătate, iar în zile de doliu public sau obscur, neîntrecutele sale necrologuri. Politicește, N. Iorga evoluase, îndepărtîndu-se de fostele sale întovărășiri imediat postbelice. Articolul său zilnic era însă ca o rachetă luminoasă, a cărei traiectorie imprevizibilă mă pasiona și avea să mă fascineze pînă ce, în primele zile ale dictaturii legionaro-antonesciene, profesorul își suspendă apariția ziarului, ca să nu fie nevoit să se supună cenzurii.

Detașat sau, — cum se spunea atunci, în anu reducerilor de tot felul ai crizei mondiale, «utilizat» la Școala Superioară de Meserii de pe strada Polizu, m-am împrietenit cu inginerul Mircea Iorga, mai tîrziu chemat în învățămîntul superior. Colegul meu a ținut cu tot dinadinsul să mă prezinte tatălui său, sub pretextul arătării unor documente vechi, din secolul al XVII-lea, din colecția mea. Astfel l-am vizitat pe marele meu contemporan în locuința sa din bulevardul Bonaparte. M-a privit îndelung și, fără să recunoască în mine un vechi și statornic auditor al cursurilor lui, m-a întrebat:

— Cum se face că dumneata, cu acești limpezi ochi albaștri, îl admiri pe pornograful Arghezi?

Într-adevăr, eram de cîțiva ani, campionul literaturii argheziene, care scandaliza Universitatea, Academia și celelalte foruri oficiale.

I-am răspuns cu îndrăzneală:

— Domnule profesor, și dumneavoastră gătiți scatologia, dar cu mai puțină fantezie decît Tudor Arghezi, care nu se lasă pînă nu prezintă un meniu complet!

— Ei da, ei, dar vezi dumneata, eu nu fac din acest lucru publicitate generală, mă distrez între cîțiva prieteni. Scrisul implică o mare responsabilitate morală. Dumneata, ca educator, ar trebui să știi aceasta.

Nu mi-amintesc cum a mai decurs întrevederea, în cursul căreia m-am abținut să-i spun că în timpul ministeriatului său fusesem «demis» de la direcția liceului din Găești, în urma unui raport tendențios al prefectului județului Dîmbovița, că tot atunci nu se respinsese pentru a *n* oară, de către consiliul inspectorilor generali, cererea de transferare la București, că-i cerusem audiență la «lacrimatoriul» de la Văleni, dar că îmi fusese refuzată, cerîndu-mi-se să depun un memoriu scris, că am renunțat la acest demers care m-ar fi făcut să pierd termenul în justiție, că făcusem acțiune în contencios și cîștigasem, în instanța de fond, la Curtea de Apel, acordîndu-mi-se catedra pe care regimul său mi-o refuzase. De ce era să-i mai fac supărare?

Într-o altă împrejurare, Mircea Iorga mi-a comunicat că tatăl său, printr-o confuzie explicabilă între cele două organe, *Adevărul* și *Adevărul literar și artistic*, crezuse că mi s-a întîmplat un accident spiritual iremediabil și că ar fi exclamat:

— Vezi, sînt un biet om fără noroc! S-a găsit în sfîrșit un tînăr iscoditor, care a descoperit că stilul meu nu e încîlcit, că are ritm și creștere organică, și uite, l-am pierdut!

I-am replicat lui Mircea:

— Și credea domnul profesor că «accidentul» a fost urmarea încercării mele de a-l descifra? A văzut domnia-sa o relație de la cauză la efect?

— Dă-te dracului, Șerbane! mi-a răspuns rîzînd colegul meu, care nu se aștepta la o astfel de interpretare a gestului tatălui său, sensibil la toate nenorocirile din lumea aceasta.

În *Istoria literaturii române contemporane* (1934), profesorul mi-a acordat un singur rînd, de recunoaștere oarecum reticentă. M-am bucurat că n-a fost mai rău. Pe Calistrat Hogaș îl executase de două ori, în aceeași lucrare, în cîte un rînd și jumătate. Mă veți întreba pentru ce? Pentru că, la sfîrșitul secolului trecut, marele drumeț nu fusese de acord cu aprecierea tînărului istoric care văzuse atunci în Mihai Viteazul un simplu «condottiere».

cronica tv

telespectatorii împotriva stupidității sau mătura „felix“

Telespectatorii văd tot, au păreri, resping sau acceptă cu bun-simț tot ce-i de respins sau de acceptat. Nu le scapă nimic, nici măcar... publicitatea. N-aș fi scris despre această «publicitate» dacă nu primeam cîteva telefoane și o vizită de la observatorii cei mai exigenți, publicul «privitor ca la teatru», al micului ecran. Interlocutorul meu este inginerul George Stoca de la ROMCHIM:

— E ceva de pe altă lume... Ați văzut reclama cu litoralul? Ei zic că ar fi cu... suspense, că ne înnebunesc pe noi dacă fac suspense și mister. Ce zic ei: ăla înghit orice! E o naivitate care mă calcă pe nervi.

— Explicați-vă. Nu știu despre ce este vorba, n-am văzut!

— Niște indivizi, mascați, într-o atmosferă criminală de fantome și moarte, pătrund într-o încăpere și jefuiesc o casă de bani pe care o deschid cu spelca unei fete din bandă — cică parodie! — din casa de bani scot un bilet de odihnă pe litoral. Ei, cine-i crede? De ce toată această... hohă cînd știe toată lumea că nu e nevoie de atîta efort ca să găsești un bilet la mare acum, în luna septembrie. La fel și cu puiul de elefant care aspiră praful, apoi, pentru că nu mai sîntem ca pe timpul elefanților, înlocuiește elefantul cu un aspirator «ideal». Dacă «idealul» este totuna cu elefantul, mă las păgubaș. Cumpăr mătura «Felix».

— Cumpărați-vă mătură dacă vreți; nu m-am uitat la reclame. Sigur, reclama presupune fantezie... Nu se poate să o citim de pe listă. Trebuie prezentată într-un fel atractiv, să stîrnească interesul, e comerț doar.

— Asta zic și eu.

— «Reflector» ați văzut?

— Am văzut. Ce, ăla-i... reflector? A fost odată! Că dacă n-ar fi fost n-am fi știut cum trebuie să fie. Dar a fost... Acum vine cu... filtru total. Filtru total în «Flacăra», filtru total în revista «Auto-turism», filtru total în testele lui Tabacu, filtru total în jurnalul de actualități de la cinematografe, filtru total peste tot. Vine și «reflectorul», la spartul tîrgului, să lumineze ce au luminat alții. A spus ceva nou «reflectorul» decît că sînt bețivi care conduc mașinile statului cu viteză excesivă, că sînt mașini care după verificarea tehnică se constată că rămîn tot niște adevărate sicrie pe roți, că fac curse clandestine? Astea toate s-au spus mai bine în presă și la cinema.

Interlocutorul meu era supărat de faptul că este păcălit de fiecare dată, cînd are timp să se uite o după-amiază la televizor, de unele emisiuni plictisitoare, mediocre.

Un tînăr din Piatra Neamț îmi scrie: «Emisiunile de umor sînt triste. Cînd un artist voluminos se împiedică de mobilă și sparge totul în cale, nouă aici, la Piatra Neamț, nu ne vine să rîdem. Nici frate-meu, care rîde și cînd ridici un deget, nu s-a distrat. Și la noi, duminica după-amiaza toată distracția noastră este televizorul. Mai bine să ne dea filme cu Chaplin».

În acest colț de pagină am ridicat de multe ori problema emisiunilor de divertisment, a umorului ieftin, calambururilor și platitudinilor lansate cu nonșalanță sîmbăta seara și duminica după-amiaza, dar ele continuă cu aceeași superbă suficiență. Într-un articol, recent apărut, Aurel Baranga apără cu argumente poziția tînărului din Piatra Neamț, în sprijinul unor emisiuni de agrement care să cultive verva și umorul de calitate. «Îmi vine greu să cred că au murit toți oamenii de fantezie, gust, spirit, vervă și inspirație, ca să mă împac cu ideea că sîntem definitiv condamnați să suportăm, resemnați, elucubrațiile tuturor făcătorilor de stupidități indigeste, de «glume» ciolănoase și jalnice»...

Și nouă!

Coman ȘOVA

sub semnul adevărului, justiției și echității

de ce, tovarășe nelu ionescu ?

În numărul trecut al revistei, la pagina 17, au apărut două răspunsuri la două din articolele publicate în cadrul acestei rubrici. Cu alte cuvinte, rubrica de-abia de-acum înainte are șansa să capete ceva haz; pentru că, la urma urmei, contradictorialitatea este aceea care dă sare și piper oricărui proces, contradictorialitatea este aceea care ne deschide drumul spre adevăr. Or, asta-i esențial: să ajungem la adevăr. Chiar certîndu-ne, bineînțeles, creator.

În replica mea din aceste rînduri nu vreau atît să răspund la fiecare argument în parte din șirul celor cuprinse în cele două scrisori, cît țin să explic, să precizez, niște chestiuni de principiu. Fiindcă, în ambele răspunsuri și — sînt sigur! — și în multe altele viitoare, mi se reproșează un lucru: de ce înainte de a publica articolul respectiv nu m-am documentat profund, de ce n-am întrebat și cealaltă parte cum stau lucrurile.

Ei bine, pentru că — așa cum, zic eu, cu onestitate am spus-o într-o «declarație de principii», într-un «regulament de reguli ale jocului», text pe care l-am publicat special repetat în mai multe numere ale revistei — e pur și simplu imposibil, față de avalanșa de scrisori, să le spunem așa, cu subiecte juridice, pe care le primim zilnic, să refaci, tu, un ziarist, tu, un singur om, o anchetă săvîrșită de un șir de organe specializate, să rejudeci zeci și zeci de procese trecute prin mai multe instanțe de judecată.

Pe de altă parte, nu putem întoarce spatele acestor oameni care ne acordă încredere, ne cer o mînă de ajutor, își pun speranțe în puterea cuvîntului scris

Și atunci, am procedat și gazetărește, dar și juridicește. Gazetărește, făcînd publice nemulțumirile justițiabililor. Juridicește, invitînd-o la replică pe «cealaltă parte» și dîndu-i posibilitatea să-și argumenteze poziția, tot public, tot cu litere de tipar.

Deci, în principal, în această rubrică noi interpelăm, punem întrebări, cît mai multe întrebări. Iar în subsidiar, și într-o mai mică măsură (cantitativ vorbind), facem și afirmații.

Dar afirmațiile și criticile, atunci cînd le facem, le facem cu un temei mai palpabil decît spusele din scrisorile primite.

Așa, de pildă, în articolul «Chimie și antipatie» am făcut — de fapt — două afirmații:

— că tovarășei inginere Margareta Papadopol nu trebuia să-i fie desfăcut contractul de muncă pentru că este inventatoare; și eu unul, independent dacă a găsit sau nu dumneaei beneficiari pentru invențiile făcute — ceea ce, dealtfel, mi se pare și cam ciudat, cam potrivnic spiritului benign de bunăvoință și veniril în întîmpinare și ajutor acelor ce gîndesc novator — știu că i-am văzut originalul unui certificat de inventator și numeroase alte bune scrisori de recomandare;

— că «la INCERC și o altă grupă de cercetare are tîrzii pretenții de paternitate asupra acestui lucru gata descoperit»; și tot eu am văzut avizul documentat al unui expert, ingnerul Lascăr Zamfirescu (aviz pe care, împreună cu alte acte care ne sprijină zdravăn afirmația, vi-l ținem la dispoziție), care susținea tocmai lucrul acesta, că această altă grupă de cercetare n-a descoperit lucruri tocmai noi (mai exact «revendicările» colectivului doi sînt lipsite de noutate).

Și tot așa, de pildă, în articolul «Unde-i lege nu-i tocmeală» am făcut o singură afirmație, pe care o repet și-acum: o hotărîre judecătorească definitivă trebuie respectată. Că dumneavoastră, conducerea Combinatului siderurgic-Hunedoara, sperați într-o soluție favorabilă, în eventualitatea rejudecării cauzei, pe calea unui recurs extraordinar, asta nu înseamnă că procesul e «încă nesoluționat». Pînă una alta, nerespectarea unei hotărîri judecătorești definitive e un act ilegal și acesta-i aspectul pe care l-am blamat eu. Dar chiar, de ce n-ați avut răbdare să se întîmple și lucrul acesta viitor, eventual și incert: să fie promovat recursul extraordinar, să cîștigați procesul și de-abia apoi să vă bucurați — în chip legal — de succes? Cît în ceea ce privește caracterizarea tovarășului Ovidiu Oproiu, trebuie să vă mărturisesc un secret: eu nu am nici un merit, am preluat-o din considerentele acelei hotărîri a tribunalului județean Hunedoara, pe care vă rog totuși să observați că scrie, undeva pe la sfîrșit, și cuvîntul «definitivă».

Dar peste toate aceste argumente «la obiect» — pe care le-am înșirat doar pentru a sublinia ideea de principiu că afirmațiile din această pagină nu-s chiar fără temeiuri; și argumente la obiect, de care, promit, să nu mai fac uz, pentru că ar însemna să transformăm paginile revistei în pagini de dosar de tribunal — eu cred că *nu afirmațiile deranjează atît de mult, ci întrebările*. Mai precis, *publicitatea* întrebărilor. Sigur, lucrurile ar fi mai comode dacă am întreba în particular și nu în văzul și în urechile lumii. Dar publicitatea e singura sursă de putere a presei. Încît, să fim înțeleși și iertați, nu putem renunța la ea. O altă publicație își face o reclamă cu un slogan pur și simplu frumos; sună cam așa: «Pentru o revistă, crimă nu înseamnă să vorbești, ci să taci». Iar noi, «Flacăra», după cum vedeți, știm ce-i aia fair-play-ul, avem cele mai curate intenții și publicăm răspunsurile — chiar dacă-s critice la adresa noastră.

Dealtfel, așa se explică și titlul acestui articol. M-am supus și pe mine la același «tratament» direct, abrupt și incomod pe care l-am folosit în titlurile articolelor «Iată de ce, tovarășe Cîndea...», «De ce, Aurel Costinescu?» și așa mai departe.

Chiar dacă, uneori, sîntem criticați, chiar dacă de unii sîntem contestați — noi înșine — ne complicăm viața, credeți-ne, merită să ne zbatem pentru notiunea asta chemată «adevăr». Pentru că puține bucurii pot fi mai mari pentru un ziarist decît aceea pe care o trăiești cînd primești un telefon la redacție și ți se spune:

— Aici Ana Danielescu-Culpi. Ați scris în revista dumneavoastră un articol despre mine, «O dreptate știrbă». Am fost înștiințată că se va rejudeca dosarul cazului meu. Am termen la 17 septembrie. Vă mulțumesc!

Nelu IONESCU

răscrucea profesorului de engleză

După o ascensiune profesională frumoasă, un profesor din Tîrgu Mureș se trezește într-un impas care-i poate marca întreaga viață.

Învinuit că ar fi săvîrșit infracțiunile de tentativă de viol și raport sexual cu minore este îndepărtat din învățămînt prin desfacerea contractului de muncă, este exclus din partid și arestat.

Dar după vreo trei săptămîni, constatîndu-i-se nevinovăția este scos de sub urmărirea penală și eliberat. În învățămînt însă nu mai este reîncadrat. Este înștiințat că, potrivit normelor legale privind jurisdicția muncii, poate face contestație împotriva desfacerii contractului său de muncă în fața instanțelor judecătorești (contestație pe care acesta a și făcut-o) și totodată i se recomandă să se adreseze organelor locale pentru a i se oferi un alt loc de muncă decît în învățămînt

Bineînțeles, instanțele judecătorești vor face și în acest caz o dreptate «pînă la capăt». Așa speră și crede și profesorul cu necazul, dar o constatare îl obsedează:

— Eram singurul fiu al unor oameni simpli, de la țară, care se mîndreau cu reușita mea în viață. Acum, dacă din pricina acestei dureri, viața li se va scurta cu un an, nimeni nu va mai putea face nimic. Pe de altă parte, sînt căsătorit abia de aproape un an și soția mea e gravidă în luna a noua. Dacă din pricina zbuciumului din aceste luni copilul nostru va avea de suferit, de asemeni nimeni nu va mai putea face nimic.

Ce comentariu se mai poate adăuga la un asemenea «caz»? Firește, unul încurajator și de bun-simț:

O luptă-i viața, deci te luptă...

persoane «marcante» sau persoane cu adevărat nevinovate?

I.

22 noiembrie 1970, accident rutier în comuna Sîrca din județul Iași: un Fiat 850 intră în coliziune cu un triciclu, în care se aflau soții Elena și Traian Mihăilă, ambii invalizi.

Cei doi soți suferă numeroase traumatisme și fracturi grave. Urmează luni de spitalizare și alte luni de tratament la domiciliu. Bineînțeles, și serioase cheltuieli bănești.

Elena Mihăilă avea, înainte de accident, o invaliditate de gradul II; iar după, o invaliditate de gradul I. Total inaptă de muncă e nevoită să-și facă dosar de pensionare, dar se constată că nu are vechimea necesară în cîmpul muncii nici măcar pentru un ajutor social.

Deci, o familie aflată într-o situație dramatică și din punct de vedere material.

Ne gîndim că atît Ministerul muncii cît și Consiliul popular al municipiului Iași ar putea totuși găsi o soluție pentru a le da acestor oameni o mînă de ajutor.

Pe de altă parte, soții Mihăilă susțin că acel care conducea Fiatul a fost scos de sub urmărirea penală — toată năpasta rămînînd pe umerii lor «cei atît de vitregiți de soartă» — pentru că el «este o persoană marcantă».

Aceasta e susținerea dumnealor. Pe acelea ale procuraturii județene din Iași și procuraturii orășenești din Pașcani le vom publica într-un număr viitor, bineînțeles dacă ne vor fi comunicate.

II.

La fel pune problema și studentul la arhitectură Florin Mihai Ionescu, victimă tot a unui accident rutier petrecut la 15 septembrie 1972, în București.

Și invocă în sprijinul acuzei sale două argumente:

1) Conținutul următoarei fraze din procesul-verbal încheiat de organele miliției la data și locul accidentului: «Conducătorul autoturismului numărul 7-B-654 care circula pe strada Drumul Taberei nu a acordat prioritate executînd viraj la stînga pe strada Băicești, tamponînd motoreta B.O 5593 cu victime omenești». (Florin Mihai Ionescu era însoțit de un coleg.)

2) Accidentul s-a petrecut cu circa un an în urmă și ancheta privitoare la conducătorul autoturismului care s-a ciocnit cu motoreta victimei s-a tergiversat nefiresc de mult.

În ceea ce ne privește, acum, după ce «am pus problema», nu ne mai rămîne decît să așteptăm, și în acest caz, cuvîntul în replică. Desigur, în cazul acesta, de la Procuratura militară București

Dar ceea ce țin să subliniez este altceva: că răspunsurile la întrebările care-i obsedează le așteaptă, de atîta timp, niște oameni cu trupurile amarnic zdrobite. Iar dacă n-aș fi refuzat cu bună știință articolului meu o notă naturalistă, și dacă aș fi transcris aici doar cîteva rînduri din certificatele medicale ale acestor trei oameni năpăstuiți de cuceririle tehnice ale civilizației mobilității rapide, atunci, vă asigur, m-ați fi înțeles cu mult mai bine de ce pretind un regim de atenție specială, de grijă omenească, pentru dumnealor. Adică pretind exact inversul a ceea ce — după spusele victimelor — pare că s-a făcut

Și asta, cu atît mai mult cu cît atitudinea morală a celor trei accidentați e departe de orice spirit vindicativ. Iată, de exemplu, un fragment din scrisoarea lui Florin Mihai Ionescu:

«...nu cer sancționarea unui om, dar cer despăgubirea mea morală și materială pentru cheltuielile imense pe care le-am suferit eu și familia mea, cheltuieli care se vor repeta la cea de-a doua operație grea la care voi mai fi supus anul acesta».

porumbeii și corbii, fabulă științifică, ediție 1973

Totul a început de la niște porumbei.

La depozitele marilor oțelării «Nippon Steel» de la Kawasaki (Japonia) aceste simpatice zburătoare au intervenit în mod intempestiv în *procesul muncii*: au invadat, literalmente, magaziile și au produs pagube importante lăsînd pretutindeni «cărți de vizită» care murdăreau produsele firmei. Motivul invaziei nu a fost elucidat, rămînea însă faptul că, în fiecare zi, nu mai puțin de 20 de muncitori trebuiau să petreacă o oră curățind de pete oțelul. Înmulțiți costul mîinii de lucru pe oră cu 20 și apoi cu numărul zilelor lucrătoare dintr-un an și veți vedea lesne de ce conducerea uzinei nu a fost defel amuzată de această glumă a *naturii*.

Firește, afacerea s-ar fi putut lesne soluționa printr-o baie de sînge de porumbei, dar direcțiunea n-a recurs la acest mijloc extrem, fie fiindcă se temea de eventuale urmări negative asupra psihicului muncitorilor, fie pentru că bănuia că pricina necunoscută care a declanșat invazia va continua să acționeze și după masacru și alte contingente de aripate vor lua locul primului. Așa că s-a recurs la știință, respectiv la biologie. După consultarea unor specialiști s-a *luat hotărîrea ca în fiecare zi, în zori și în amurg*, cu regularitate de ceasornic, să se transmită prin difuzoare puternice un concert inedit: strigăte de corbi înregistrate pe bandă de magnetofon.

Zis și făcut. Porumbeii n-au manifestat curiozitate științifică și au preferat să-și ia zborul.

Lucrurile nu s-au oprit însă aici. Încurajată de succes, firma de la Kawasaki a imprimat pe 800 de benzi aceeași «simfonie corbească» și a trimis-o la sute de uzine din Japonia și din străinătate, însoțită de o scrisoare — probabil unică în analele corespondenței comerciale a tuturor timpurilor — redactată în termenii următori:

«Dragi prieteni ai păcii,

Porumbeii, păsări simbolizînd pacea, au perturbat procesul de producție prin murdăriile lor în uzinele noastre din Kawasaki. Pentru a-i îndepărta pe nepoftiți, fără a le face rău, am descoperit acest mijloc pașnic. Ne întrebăm însă — avînd în vedere că naționalitatea corbilor al căror strigăt l-am înregistrat este japoneză — dacă porumbeii *dumneavoastră* vor putea înțelege pe corbii *noștri* fără interpret». Semnat, director general etc., etc.

«Nippon Steel» a primit numeroase scrisori de mulțumire de pe tot întinsul globului. Una din ele provenea de la directorul serviciului de lucrări publice al municipalității orașului New York, care spunea, între altele: «Dacă strigătele corbilor dumneavoastră vor reuși să se facă auzite în vacarmul metropolei noastre, fiți siguri că porumbeii vor înțelege mesajul»...

Iată o fabulă modernă, științifică. În fond, necazul s-a rezolvat făcîndu-se apel la arsenalul «luptei biologice» — metodă cu vaste perspective, despre care se vorbește mult în momentul de față, și cu utilizări mult mai largi decît cea prezentată aci. Dar totuși povestea cu porumbeii niponi capătă parcă și un iz de fabulă. Și ca orice fabulă care se respectă, ea trebuie să fie urmată de o «morală». Vă propunem trei, la alegere:

1) Uneori și porumbeii pot da bătaie de cap.

2) Decît sînge, mai bine magnetofon.

3) Dacă n-ar fi atîta zgomot în lumea modernă, oamenii — și porumbeii — s-ar înțelege mai bine.

Lionel NIȚESCU

vom călători pe c.f.r. cu 200 kilometri pe oră

Locomotiva 060-EA-122 poate de pe acum atinge această viteză. Cercetări științifice și experimentări în curs vor da «cale liberă» trenului electric cu 180-200 kilometri pe oră. O primă etapă: călătorii cu 160 kilometri pe oră.

060-EA-122. Inițialele și cifrele acestea care nu reprezintă altceva decît numărul unei locomotive electrice, s-ar părea asemănătoare cu toate cele întrate de acum în peisajul atît de familiar al căilor noastre ferate electrificate. Și totuși 060-EA-122 se deosebește de toate cele pe care le întîlnim pe rețeaua C.F.R. O deosebire «de interior». am putea spune, căci exteriorul nu trădează cu nimic performanțele de care este capabilă

Specialiștii îi spun «adaptată»: într-adevăr, locomotiva,ce poate fi întîlnită în aceste zile tractînd un tren de persoane între stațiile Florești și Buda, pe magistrala Brașov-București, este capabilă să atingă o viteză la care surorile ei pot doar să aspire: 200 kilometri pe oră! Pentru ca să se ajungă la o asemenea performanță muncitorii, inginerii și tehnicienii uzinelor de la Reșița și de la «Electroputere»-Craiova au apelat la ingenioase soluții constructive; dar nu despre risipa de energie și gîndire pe care au făcut-o aceștia intenționăm să scriem în aceste rînduri, ci despre perspectivele apropiate ale «competiției vitezelor» pe căile ferate române.

CE-AR ÎNSEMNA UN SPOR DOAR DE 20 KM/H PE LINIA BUCUREȘTI-CLUJ

Cititorul se va întreba de ce este nevoie de o asemenea locomotivă și mai ales de ce doar de *una* singură. Răspunsul este pe cît de simplu pe atît de concludent: această adevărată uzină pe roate este folosită pentru experimentări. Aflat într-un continuu proces de modernizare, proces ce se desfășoară sub ochii noștri, C.F.R. tinde permanent spre viteze superioare de circulație. Dacă 45 km pe oră marcau recordul anului 1869, 120 și 140 km/h reprezintă o performanță generalizată la nivelul anului 1972 pe cîteva magistrale. Trebuie subliniat cuvîntul «generalizată». Dar înainte ca pe liniile electrificate să se fi circulat cu 140 km/h, au fost necesare experimentări, încercări și măsurători la 160 km/h. Este faza în care ne aflăm — pe alt plan — cu 060-EA-122, care premerge vitezele sporite de mîine.

Programul de sporire a vitezelor de circulație, amplificat și diversificat pentru anul în curs, conține ca element de noutate finalizarea unui ansamblu de măsuri menit să asigure experimentarea unui tren remorcat de o locomotivă electrică la 180-200 km/h. Aceasta, în perspectiva introducerii în exploatare curentă a trenurilor de călători la o viteză orară de 160 km. Pe de altă parte, se are în vedere și pregătirea introducerii în exploatare pe liniile neelectrificate a locomotivelor diesel-electrice modernizate cu o putere de 4 000 C.P. și a trenurilor de călători cu viteza de 140 km/h. Trebuie subliniat că trecerea de la 120 km/h, cît reprezintă maximul actual, la 140 km/h, ar însemna o substanțială diminuare a timpului de parcurgere. Dacă doar pe 55 la sută din traseul București-Cluj, de exemplu, se va circula cu 140 km/h, durata călătoriei se va reduce cu 50 de minute.

PENTRU A ACCELERA TREBUIE O FRÎNĂ DE NĂDEJDE

Dincolo de aceste cifre se ascund de pe acum multiple măsuri menite să dea cale liberă circulației cu viteză sporită și pe care specialiștii Institutului de studii și cercetări în transporturi din Capitală le-au prevăzut pînă la cel mai mic amănunt. Frînarea, de exemplu, trebuie adaptată noilor condiții. În adevăr, sistemul cu saboți nu mai corespunde: frecarea dintre fontă și oțel conduce la însemnate pierderi de metal (pînă la 2/3 din cantitatea de fontă a sabotului!). Concomitent apar și alte fenomene dăunătoare, în special datorită creșterii considerabile a temperaturii pieselor în frecare «sabot-bandaj», favorizînd apariția — chiar în timpul măsurătorilor — a microfisurilor termice în bandajele roților. Toate aceste inconveniente pot fi însă eliminate de frîna cu disc, deci ele nu îngrijorează pe specialiști. Mai mult, noul sistem de frînare pe care ei îl preconizează, avînd saboții din materiale sintetice, pe lîngă că nu solicită termic roțile, reduce zgomotul și, bineînțeles, greutatea vagonului. Or, numai acest din urmă avantaj înseamnă, pentru fiecare vagon, o economie de circa 20 mii de lei.

Cercetătorii nu se vor opri însă aici, ei și-au înscris în planul de perspectivă studiul *frînei magnetice*, necesare generalizării vitezei orare de 180 km.

În fotografiile de jos, aspecte de la experimentările întreprinse cu 060-EA-122, care tractează un tren de persoane deloc obișnuit între stațiile Florești și Buda, pe magistrala Brașov — București. Mulți specialiști din Institutul de studii și cercetări în transporturi s-au mutat temporar în aceste zile în laboratorul feroviar în aer liber în care se experimentează trenul românesc de mîine.

SE SCHIMBĂ MACAZUL...

Viteza sporită implică și vaste lucrări de adaptare a căii ferate, ale cărei elemente constructive vor fi reașezate pentru a permite circulația în curbe cu viteză maximă admisă. Macazurile vor beneficia și ele de modernizări, fiind necesară trecerea la macazuri cu limbi elastice, astfel încît șina să nu mai prezinte nici un fel de discontinuități.

Merită subliniat și un alt aspect. Atunci cînd s-a construit linia aeriană a căii ferate electrificate nu s-a prevăzut trecerea la vitezele mari pe care le experimentăm acum. Or, acestea determină o uzură mult accentuată a liniei de contact. Și totuși se va putea circula cu viteze mari, în condiții foarte bune! Între altele, datorită soluțiilor recent elaborate privind îmbunătățirea «captajului», adică excluderea discontinuităților în captarea energiei electrice.

Desigur, studiile și cercetările destinate sporirii vitezelor sînt mult mai complexe decît se conturează din aceste rînduri. Roadele eforturilor celor care au efectuat aceste cercetări și au elaborat un apreciabil număr de soluții originale le vom simți nu peste mult timp, prin proprie experiență, atunci cînd, confortabil instalați într-un vagon C.F.R. ultramodern, vom călători cu viteze tot mai apropiate de 200 kilometri pe oră. Și fiindcă așa e omul, veșnic nemulțumit, vom avea și atunci gîndurile îndreptate spre viitor, vom visa la «stachete» și mai ridicate.

Inginer Ioan VOICU

cronica de fotbal

ce fac oltenașii la ei acasă

Tartorul ăsta împieliţat de Păunescu, după ce i-a racolat pe Boc şi pe Ştefănescu pentru *U-Craiova*, şi-a amintit că sînt şi eu nişel oltean, după tată, şi m-a luat cu şosele, cu momele pînă în Bănie, să văd ce fac oltenaşii la ei acasă...

Şi-am văzut, muică...

Mai întîi şi-ntîi trebuie să spun că mica mea patrie, Oltenia, este ca totdeauna primitoare. Lumea te aşteaptă cu fructe, cu o vorbă bună, numai covoare nu-ţi aşterne înainte. Dacă aş fi stat să fac faţă nu mai ieşeam din judeţ pînă pe la Crăciun, că acum s-au strîns prunele, vinul de anul trecut mai ţine, orătănii prin ogrăzi se mai află şi inima bunilor mei copii e bună ca o turtă dulce...

Întîi am fost la bîlci, dar asta o s-o povestesc la Televiziune. Bîlciul se spărsese, fachirul cu nume japonez era şi el plecat la stadion de cu noaptea, lanţurile mai mult pe-o rîlă, trupa Furtună stringea cuştile şi lumea se mai dregea cu bere şi cu mititei, dar erau puţini pentru că meciul cu *Sportul Studenţesc* absorbise toată atenţia. Tiribombiştii sculpau cu osîrdie: «Anul trecut, trei zile a ţinut Sfînta Maria mică, acuş din cauza fotbaliatorilor s-a spart de ieri. Ne ducem la Roşiori».

Asta era deci!

Pe la 16, într-o căldură, cum nici Mexicul nu are, 50 000 de suflete, la piele, că nu se putea supravieţui altfel, să arunci un ac, pe stadionul ăla ca o găleată. «Ce ne facem cu *Fiorentina?*», se văita tovarăşul Gigea, privind mulţimea. «Punem tribune metalice, zicea careva, dar or ţine?» Un coleg de la Flacăra, Dorin Tudoran, îmi povestise ceva şi mai şi... Cică la meciul cu Dinamo, de anul trecut, nemaiîncăpînd atîta omenire pe stadion, cei mai sprinteni s-au urcat, ciorchine pe stîlpii de iluminat ai stadionului. Asta nu ar fi fost nimic, dar doi stăteau cu faţa spre teren şi doi cu spatele, că nu se putea altfel. Cei cu faţa transmiteau ce vedeau pe gazon: «Acuşica alde Deselnicu i-o dă lui Marcu, Marcu o ia şi o pasează lui Oblemenco» şi tot aşa, 90 de minute...

Vă puteţi imagina un spectator, undeva în lume, care să se suie ca sfîntul Simion stîlpnicul pe un par de metal şi măcar că nu vede nimic, dar vrea să trăiască secunda aceea cînd înaintaşul lui favorit marchează? Este de neînchipuit acest public oltean... Propun de aici, cu toată seriozitatea, ca meciurile dificile ale naţionalei să fie jucate la Craiova pentru că, vă asigur, nici Brazilia cu Pele cu tot, nu va cîştiga aici. Există în Bănie atîta electricitate în aer, există acel suflu irezistibil care ar face din orice jucător mediocru o vedetă. Veniţi la Craiova, fraţilor de la federaţie, şi dacă n-o să vă îndrăgostiţi de publicul craiovean, să-mi ziceţi *Cuţu*...

Meciul cu *Sportul* a fost o întrecere aspră, minunată. O jumătate de oră am crezut că bucureştenii or să le facă figura oltenilor, dar Sandu Mircea anihilat literalmente (deşi a înscris un gol splendid cu capul) de către Boc, şi-a făcut cruci cît la şapte parastase şi a fost atît de nervos încît cred că în viitor l-ar putea paşte o lungă suspendare deşi e un jucător redutabil şi-mi place. Scorul partidei îl ştiţi (3–1 pentru Craiova),cine a marcat, ştiţi; e simbătă, astăzi e iar etapă, aşa încît pot să vă povestesc despre Boc...

Am văzut un jucător de rasă am văzut un atlet superb, am văzut un magnific joc făcut de către acest jucător. Eu cred că la Leipzig nemaipomenitul jucător (ştiu ce spun) pe care alţii ar da sume, cu care se construieşte un oraş, nu poate lipsi. Credeţi că sîntem noi atît de bogaţi în fotbalişti încît să ţinem prea mult pe tuşă un asemenea fruct al talentului românesc în sport? Este ca şi cînd ai avea un Enescu şi l-ai sili să cînte în orchestră la Hanul Vlăsiei...

Partida de duminică de la Craiova a lui Boc mi-a amintit de Beckenbauer (care acum s-a mai feştelit), aceeaşi eleganţă, aceeaşi tehnică perfectă, un suflu uluitor. Boc era cînd la poarta sa, luîndu-i TOT lui Sandu Mircea, cînd la poarta studenţilor bucureşteni gata, gata să înscrie. De unde o fi avînd atîta plămîn, nu ştiu. Publicul acesta divin aplauda de fiecare dată ca la teatru. Mă simţeam ca în Spania la corridă! Ce minunată fuziune: 50 000 de suflete, gata să invadeze terenul pentru a saluta o fentă! Unde mai găsim aşa ceva? La noi, pe *Republicii*, lumea mănîncă seminţe sau iniură, la Craiova se arde pentru sport...

Eugen BARBU

repriza a treia

în prim-plan, oltul și marea

Gata, s-a lămurit toată lumea, calitatea ieşe — şi în fotbal — la suprafaţă ca untdelemnul şi sare în ochi. Iată, am trăit duminica trecută să-l auzim la radio pe Ion Ghiţulescu, simpatizant cu state de serviciu al echipelor bucureştene, sfîrmîod cu un frumos — pentru că era sincer — entuziasm că fotbalul jucat la Craiova înseamnă adevărata valoare.

Nu se mai poate spune că e vorba doar de o întîmplare, de două şi chiar de nouă întîmplări; echipa oltenească a avut să aibă clasă, a ajuns să aibă o linie completă şi omogenă (îi mai lipsi, după părerea subsemnatului, un «servant» de talia lui Dumitriu II pentru «tunar», nu-i mai spun numele pentru că-l ştiu şi copiii), are aluri şi pe teren şi în afara lui (scriam şi în numărul trecut că se deplasează numai cu avioane-cursă specială), are superba dezinvoltură pe care i-o dă conştiinţa propriei valori. De aici şi vina la strînsul punctelor e un raport ca şi cel dintre frucţe şi culegător. Universitatea a cules pînă acum 11 din 12 puncte posibile (pierdînd în 6 meciuri doar 2 goluri!). Iat-o intrînd pe stadionul Oltului într-un fotbal în faţa unei bariere care se cheamă Rapid. În campionatul trecut, pe Republicii, a fost un meci de antologie. Condusă cu 0-2 şi 1-3, Universitatea a recuperat, stupefiant, handicapul, cîştigînd partida cu 6-4! De neuitat pentru cei prezenţi, meciul acela i-a prilejuit lui Oblemenco (după o dublă intervenţie chirurgicală şi trei luni de inactivitate) o reintrare unică, el marcînd trei goluri!

Ce va fi în jocul de azi? Greu de anticipat. Va reuşi ambiţia rapidistă să învingă ambiţia (şi valoarea superioară) olteană? Greu de crezut, dar nu exclus, teoretic. Oricum, meciul se anunţă mai gală şi merită să fie văzut.

A doua vedetă a acestor rînduri este echipa marinarilor — singura care se află la numai o lungime (adică două puncte) de «11»-le craiovean (restul echipelor au deja un handicap de cel puţin 4 puncte) prima performeră a etapei trecute.

Haşoti a fost un fotbalist bun şi se dovedeşte un antrenor-meseriaş echilibrat, tenace şi ambiţios, virtuţile sale găsindu-şi în această toamnă o fericită aplicaţie într-o echipă mai mult decît prin venirea lui Vigu şi Lucă, judecîndu-i după ardoarea cu care se bate pe orice teren din ţară, echipajul lui Antonescu mi se pare foarte departe de vechea condiţie — morală şi umană — a «elefanţilor din fotbalul nostru care veneau să moară la mare».

Vremea nu vrem, noi, bucureştenii, trebuie să recunoaştem că linia de forţă a acestui început de campionat se întinde între Olt şi Litoral.

Marius POPESCU

naţionala — opinii strict personale

General locotenent MARIN DRAGNEA (prim-vicepreşedinte al C.N.E.F.S.): Răducanu (Naidu) — Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Deselnicu (Deleanu) — Dumitru, Nunweiller (Beldeanu) — Tarălungă (Troi), Dobrin, Dumitrache (Oblemenco), Iordănescu.

EUGEN BARBU: Iordache — Niculescu, Boc, Dinu, Vigu — Dumitru, Beldeanu — Tarălunga (Dobrin, Dumitrache, Iordănescu (rezerve: Sandu Mircea, Nunweiller, Marcu)

BOC: Răducanu — Boc — Niculescu, Dinu, Deselnicu, Deleanu — Dumitru, Nunweiller — Tarălungă, Oblemenco (Dumitrache), Marcu

ION GHIŢULESCU (Radioteleviziune): Răducanu — Tănăsescu, Dinu, Antonescu, N. Ionescu — Dumitru, Beldeanu — Troi, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu.

CONSTANTIN (Steaua): Răducanu — Sătmăreanu, Boc (Sames), Dinu, N. Ionescu — Dumitru, Nunweiller — Troi, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu.

ION BALAŞ: Răducanu — Sătmăreanu, Dinu, Antonescu, Velea — Dumitru, Nunweiller — Troi, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu

IORDĂNESCU: Răducanu — Sătmăreanu, Dinu, Sames, N. Ionescu — Dumitru, Nunweiller — Troi, Dobrin, Dumitrache, Tarălungă (Marcu)

TRAIAN IONESCU (consilier tehnic la *Sportul studenţesc*): «Din echipa pentru Leipzig nu trebuie, cu nici un preţ, să lipsească următorii 8 jucători: Răducanu, Sătmăreanu, Dinu, Dumitru, Dumitrache, Troi, Iordănescu, Dobrin, în privinţa celorlalţi trei, ocupanţi ai posturilor de fundaş stînga, un fundaş central şi un atacant, nu-mi permit să dau cu banul».

DORIN TUDORAN (Flacăra): Răducanu — Boc — Sătmăreanu, Dinu, Deselnicu, Deleanu — Dumitru, Dobrin — Troi, Dumitrache, Tarălungă.

TĂNASE (Farul): Răducanu — Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Deleanu (Velea) — Dumitru, Nunweiller — Troi, Dumitrache, Dudu Georgescu, Dembrovschi.

PETRE DRAGU («Scînteia»): Răducanu — Niculescu, Deselnicu, Boc (Dinu), Velea — Dumitru, Strîmbeanu — Dumitrache, Dobrin, Oblemenco, Tarălungă

ST. COIDUM (F.C. Argeş): Răducanu — Sătmăreanu, Smarandache, Dinu, Ivan — Dumitru, Nunweiller — Troi, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu (Marcu).

Ing. VIRGIL ECONOMU: Răducanu — Sătmăreanu, Boc, Dinu, Velea — Dumitru, Nunweiller — Troi, Dobrin, Dumitrache, Marcu.

Ing. ANDREI RĂDULESCU (preşedintele colegiului central de arbitri): Răducanu (Iordache) — Sătmăreanu, Boc, Dinu, Deleanu — Dumitru, Dobrin, Beldeanu — Troi, Dumitrache, Tarălungă (Marcu)

DAN PĂTRAŞCU («Informaţia Bucureştiului»): Răducanu — Sătmăreanu, Boc, Dinu, Deleanu — Dumitru, Nunweiller — Dembrovschi, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu.

DOBRIN (F.C. Argeş): Răducanu — Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Ivan — Dumitru, Nunweiller — Troi, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu

OBLEMENCO (Universitatea Craiova): Răducanu — Boc — Niculescu, Deselnicu, Dinu, Velea — Dumitru, Dobrin — Tarălungă (Troi), Dumitrache, Marcu (Iordănescu).

poşta fair-play

GH. TOMOZEI — ALEEA SOMESUL MIC 1 — BUCUREŞTI. — Dacă Boc este într-adevăr unul din cei mai buni fundaşi la ora actuală, de ce nu este introdus în lotul naţional?

—De la început trebuie să fim de acord că selecţionarea unui jucător în reprezentativă şi «ungerea» ca titular cere observarea lui permanentă, reclamă necesitatea de încadrare în concepţia de joc, solicită prezenţa permanentă în echipa sa de club, şi aşa mai departe. Cel mai autorizat în materie de selecţie este şi rămîne antrenorul federal însărcinat să conducă destinele echipei naţionale. Aşa că se cuvine să-i lăsăm acestuia liniştea dinaintea marilor bătălii, mai ales că aceasta, de la 26 septembrie, este pe calapodul lui «to be or not to be».

CONSTANTIN SUCIU, ANTRENOR DE FOTBAL — BÎRLAD — Care sînt jucătorii promovaţi de dumneavoastră în primul eşalon, în cei 25 de ani petrecuţi în calitate de antrenor?

— Zic eu, destul de mulţi: în 1955-1956-1957, ca antrenor al echipelor naţionale de juniori, am să citez cîte o figură reprezentativă, în ordine: Georgescu, Mateianu, Ivansuc; apoi, în 1960, Dinamo Obor: Datcu; 1962 — «U» Cluj: Marcu, Petru Emil; 1964-1965 — C.S.M.S. Iaşi: Constantinescu, V. Popescu, Deleanu, Cuperman; 1965-1967 — Dinamo Bacău: Ghiţă, Dembrovschi, Rugubei, Kiss, Vătafu, Panait, Duţan, Băluţă; 1967 — «U» Cluj: Moldovan, Ştefan, Lică, Codrea, Creţu, Fanea Lazăr, Uifăleanu; 1969-1970 — F.C. Argeş: Ion Vasile, Pigulea, Ivan II, Roşu, Prepurgel.

— Care sînt jucătorii la care aţi renunţat? Din ce motive? Dinamo Bacău: Bucur Grama, băutori «domneşti»; «U» Cluj Ivansuc, se plictisise; Petru Emil, prieten de noapte al lui Bachus; Marcu s-a prezentat la pregătiri după ce «vaporul» plecase de la chei; C.S.M.S. Iaşi: Stoicescu, beţiv notoriu, jucător de cărţi cu aptitudini de trişeur, acum făcut antrenor?!; F.C. Argeş: Păciulete, Ţurcan et Co., certaţi cu fotbalul; de performanţă; F.C. Galaţi: în jur de 20 de inşi într-un an şi jumătate; păcăleau fotbalul Dinamo-Bucureşti: Ion Pîrcălab, venea la unele antrenamente şi meciuri direct de la bar.

— Ce au însemnat pentru cariera dumneavoastră cele două insuccese Madrid şi Budapesta, cum le explicaţi, cum au fost influenţate de conflictul Teaşcă-Gică Popescu?

— Aceste două accidente au însemnat regretul de a fi apreciat prin prisma unor meciuri în sine şi nu prin ceea ce mă adusese în postura de a conduce echipa naţională. Accidentele respective m-au obligat, în schimb, să muncesc şi mai mult, să cred în fotbalul adevărat şi nu în acela întemeiat pe frica de înfrîngere. Dealtfel insuccesele veneau din partea a două «team»-uri redutabile, adică am căzut de pe un cal frumos şi nu primisem o copită de la o mîrţoagă, cum s-a întîmplat cu alţii.

Nu a existat nici un conflict între Gică Popescu şi mine. Regret însă faptul că atunci cînd fotbalul intrase în parohia fotbaliştilor, deci a lui, n-a făcut ordine, lăsînd pe mai departe fotbalul tributar plezirismului.

— Ce ne puteţi spune despre activitatea dumneavoastră la Fenerbahce, presa neinformîndu-ne?

— Este o întrebare căreia îi trebuie mult spaţiu pentru răspuns. Totuşi, ca o concluzie a timpului petrecut acolo, vă citez titlul unui articol de-al meu, publicat pe o întreagă pagină a ziarului «Hurryet», după care mi-am luat valiza şi am venit acasă: **Mai uşor aş sta un an de zile într-un cazan cu smoală, decît o singură zi la Fenerbahce!** Lămurit, nu?

— Sînteţi printre puţinii antrenori, care nu aţi permis conducătorilor să vă alcătuiască formaţia. Cum a evoluat sub acest aspect activitatea dumneavoastră?

Simplu de tot! Mă duceam şi eu la producţia respectivilor şi procedam similar. Şi asa ne feream unii de alţii, de boala priceperii la ceea ce nu te pricepi.

— De ce conducătorii de club vă consideră incomod?

Pentru că aceştia ştiu că nu sînt conducători cu adevărat, sînt şi ei conduşi! Or, atît antrenorul cît şi conducătorul de club sînt obligaţi să exerseze îndelung ştiinţa meseriei lor pentru ca în cursul practicii să o ridice la nivel superior. Ce te faci cînd «măiestria» pe care o pot atinge, uneori, îi plasează în categoria nonpersonalităţilor, iar ei, volens-nolens, vor să fie personalităţi şi în... fotbal. De aici se declanşează conflictul!

Constantin TEAŞCĂ

tenis

ce ne facem, fetelor?

Au trecut cîteva luni de atunci, de cînd nu-mi venea să-mi cred urechilor auzind vestea că fetele noastre Iudith Gohn, Virginia Ruzici, Mariana Simionescu și Florența Mihai, după ce eliminaseră Brazilia și Suedia, băteau Anglia și se calificau în semifinala Cupei Federației Internaționale. Ne-am bucurat cu toții, iar competenta revistă «Tenis de France» a consacrat jucătoarelor noastre două pagini, sub titlul «Ces fantastiques petites roumaines». Ne-am bucurat fiindcă la rezultatele din Cupa Davis adăugam un prim mare succes colectiv al fetelor noastre. Ne-am bucurat pentru că trei din autoarele lui, Virginia Ruzici, Mariana Simionescu și Florența Mihai, mai sînt încă junioare.

Mă gîndeam atunci că junioarele noastre au toate motivele să aspire la supremație printre jucătoarele de vîrsta lor și că vor avea, probabil, prilejul să cucerească următoarele competiții — *Cupa Annie Soisbault* și *Cupa Prințesa Sofia*. Iată însă cele două cupe trecute, iar rezultatele nu au atins nici măcar cota celor din anii trecuți. Mai întîi în Cupa Soisbault, fiind prea încrezători în forțele noastre și dorind să prindem doi iepuri deodată, ne-am permis să apărem în grupa calificativă fără Virginia Ruzici, prezentă în acel timp la Balcaniadă. Rezultatul este cunoscut. Am ratat calificarea. În Cupa Prințesa Sofia aveam să coborîm de la locul I, obținut anul trecut, la locul III.

Căutînd explicații, am citit interviul antrenorului echipei naționale, Aurel Segărceanu. Un rezultat menționat acolo mi-a atras atenția: Mariana Simionescu — Linda Mottram 6-2; 4-1, *lingă el* — în paranteză — o explicație: «la acest scor, Simionescu a abandonat din cauza unei entorse». M-am gîndit că a fost ceva grav, pentru că numai în astfel de situații jucătorii de tenis părăsesc lupta, atunci cînd scorul le este favorabil. Am citit mai departe și am găsit-o pe Mariana Simionescu susținînd un meci dificil, de trei seturi, în întîlnirea următoare, cu Suedia. Și m-am întrebat, firește, cum s-a refăcut Simionescu așa, peste noapte, sau poate entorsa din meciul cu Mottram nu a fost prea gravă? Atunci de ce nu și-a încheiat acea partidă? Șase zile mai tîrziu aveam să găsesc explicația în ziarul «Sportul», în articolul «Antrenorul Segărceanu și... adevărul». Citez: «*Referindu-se la meciul pe care Mariana Simionescu l-a susținut cu Linda Mottram, Aurel Segărceanu ne-a oferit un rezultat exact pe dos*». În continuare, Ion Gavrilescu, semnatarul articolului, se întreabă «*ce rațiuni l-au determinat pe antrenorul Segărceanu să inducă în eroare pe iubitorii tenisului precum și un organ de presă?*».

Nu știu care au fost rațiunile ce l-au determinat pe antrenorul Segărceanu să inducă în eroare, ceea ce știu însă sigur este faptul că, așa stînd lucrurile, afirmația sa din interviul amintit «și dacă Simionescu nu s-ar fi accidentat, noi am fi cîștigat întîlnirea cu Anglia» cade. Odată cu ea, cade și singura explicație ce ni se oferă în legătură cu insuccesul din Cupa Prințesa Sofia. Dar, poate mai mult decît de explicații, este nevoie acum de măsuri corespunzătoare, fiindcă se pare că fetele noastre, după ce au dat cu nasul puțin pe-afară, nu mai sînt dispuse — de la înălțimea unde le-au cocoțat sandalele lor cu talpă groasă — să aplece urechea la sfaturile specialiștilor.

Ștefan GEORGESCU

spre cumpărare

Fotbalul feminin continuă să fie comentat în fel și chip. Se credea că n-a mai rămas aspect al problemei neluat în seamă. Se credea, doar. Pentru că, iată, o noutate ținînd de profesionism în materie de fotbal feminin. F.C. Padova a oferit pentru transferul fotbalistelor vestgermane Christa Nüsser (în stînga fotografiilor) și Monica Bădorf (un «libero» renumit) cîte 50 000 de mărci!! Iată parcurs drumul de la spiritul jocului la afaceri și în fotbalul feminin. Păcat.

Suzanne Turner, una din frumusețile Cupei Lumii 1974, fotografiată la Londra cu «Tip» și «Top» — mascotele Cupei Mondiale 1974

„cupa revistei cutezătorii"

mare finală: olimpia-a.s. silitorul

Cu doi ani în urmă, revista «Cutezătorii» a lansat o originală competiție sportivă adresată *exclusiv copiilor de la sate*: Cupa revistei «Cutezătorii» la fotbal, aflată astăzi la a treia ediție. De la bun început, ea și-a cucerit un loc temeinic în preocupările adolescenților din mediul rural. Întîi, firește, pentru că e vorba de fotbal. În al doilea rînd, pentru că are un regulament ieșit din comun, împletind rigorile întrecerii sportive cu joaca și oferind un larg cîmp de manifestare nu numai virtuților propriu-zis sportive, ci și celor care privesc autoconducerea, spiritul de organizare, disciplina, relația jucător-echipă-antrenor. În esență, voiosul regulament al întrecerii prevede că toți copiii dornici să participe se pot reuni în formații de cîte 11 titulari plus 4 rezerve, jucători care, de-a lungul ediției respective, n-au voie să se transfere...

După fiecare meci, echipa înscrisă trimite redacției foaia de arbitraj, conținînd, sub garanția vizei și ștampilei conducerii școlii, rezultatul. Se punctează atît jocurile cîștigate și egale cît și cele... pierdute! Numărul meciurilor pe care le poate disputa o echipă înscrisă e *generos*: între 1 aprilie și 15 iunie, cîte două pe săptămînă, iar de la 15 iunie la 25 august, pînă la 12 pe săptămînă!

Ca și în anii trecuți, cele peste 160 de echipe înscrise în vara acestui an au jucat din răsputeri. În multe comune, evoluția echipei a devenit o chestiune de onoare a tuturor sătenilor. Părinții și autoritățile locale nu s-au mulțumit doar să-i încurajeze pe tinerii fotbaliști ci, așa cum se cuvine, s-au mai ocupat și de problema transportului echipelor, de echipament, de amenajarea terenurilor.

Marele turneu final al acestei ediții pline de surprize s-a disputat, în primele zile ale săptămînii în curs, pe terenurile ospitaliere ale Clubului Dinamo-București. Sub privirile colegilor bucureșteni și ale presei sportive, arbitrii l-au chemat la întrecere pe emoționații membri ai echipelor «*Real*» din comuna Cungrea, satul Otești, județul Olt, «*Olimpia*» din Buda, Buzău, «*Viitorul*» din Seaca de Cîmp, Dolj și (exact!) «*A.S. Silitorul*» din Bolintinul din Deal, Ilfov. Gazonul, care poartă amintirea unor jucători celebri, s-a așternut cuminte la picioarele micilor săteni, iar încurajările și aplauzele tribunelor au răsunat ca și cînd pe teren s-ar fi aflat «teama»-ul de baștină, cu Dumitrache în frunte.

Iată formațiile finaliste: «**A.S. Silitorul**», **Bolintin Deal, Ilfov**: *Paraschiv — Ene, Tache, Anghel, Dumitru — Grigore, Ștan — Năstase, Brutaru, Iorgu, Negoiță* (antrenor, prof. Dumitru Paul); «**Olimpia**», **Buda, Buzău** : *Dobroiu — Tronaru, Stănciuc, Damian, Nelu — Bălășoiu, Pănoiu — Dima, Sontică, Mihăescu, Răpeanu* (antrenor, prof. Mircea Crăciun).

Am văzut excelente pase trimise și preluate în viteză, «un-doi-uri fulgerătoare, derutante schimburi de locuri, pe scurt, un fotbal veritabil, modern, bine învățat, care spune mult despre posibilitățile tineretului din satele noastre. Cîștigătorii «Cupei revistei Cutezătorii», buzoienii din Buda, învingători cu 2–0. Toate patru echipele din turneul final au fost răsplătite de redacția «Cutezătorii»: splendide medalii («aur», «argint», «bronz»), diplome și premii în obiecte. S-au făcut și numeroase fotografii «de familie», alături de consătenii care locuiesc în București. Toți jucătorii merită menționați, și în special micuțul Răpeanu, în vîrstă de 12 ani, poreclit de colegi Leonida deoarece curajul prezența lui de spirit în teren, unite cu o tehnică uimitoare la această vîrstă, rezolvă abil multe... termopile fotbalistice.

Sandu ALEXANDRU

Aflat la a doua ediție a sa, concursul de motocros — viteză pe circuit închis —, dotat cu «Cupa de cristal» a municipiului Tîrgu-Jiu, desfășurat recent pe străzile reședinței de județ gorjene, s-a bucurat de un real interes. În imagine, un finiș impresionant la clasa 250 cmc.

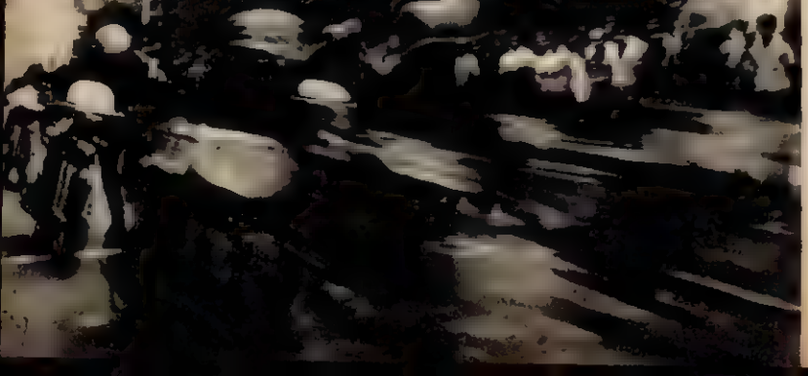

cupa ziarelor

o competiție cu două regulamente

Aflată la discreția lipsei de răspundere a Comisiei sale de organizare, *Cupa ziarelor* a devenit o competiție oarbă, cu un cîștigător dinainte stabilit. Și asta pentru că partidele se dispută după două regulamente diferite: unul pentru echipa ziarului *Sportul*, altul pentru restul echipelor. Astfel, în vreme ce team-ul cotidianului din Vasile Conta are dreptul să beneficieze de aportul lui Vasile Urziceanu, fostul portar al cîtorva divizionare «A», angajat al ziarului *Lupta C.F.R.*, și de cel al lui O. Ioanițoaia (care nu mai este, demult, salariat la Sportul), celelalte participante sînt obligate să-și încropească echipele numai din angajații ziarelor pe care le reprezintă. Ba mai mult, condusă fiind la pauză cu 1–0 de Neuer Weg, echipa *Sportului* nu se mai prezintă după pauză pe teren, sub pretextul că în echipa adversă jucau cîțiva colaboratori externi «care știu să dea în minge». Bineînțeles că în ordinea, de-acum firească, urmează să aflăm că *Sportul* a mai și cîștigat meciul prin *propria... retragere de pe teren!!*

Nu e lipsit de interes să adăugăm că și unii dintre arbitri se dovedesc mai mult decît generoși față de echipa ziarului *Sportul* (de la care cavalerii fluierului primesc, săptămînal, stelele mult visate). Astfel, în meciul cu Elöre, conducătorul jocului (așa cum s-a mai scris și în altă publicație) a devenit, încet dar sigur, cel de-al doisprezecelea jucător al *Sportului*.

Așa stînd lucrurile, solicităm următoarele:

— respectarea unui regulament ferm și comunicarea lui tuturor echipelor participante;
— regulamentul să prevadă, cum e și firesc, obligația ca echipele să fie formate *numai din angajații publicațiilor respective*;
— completarea comisiei de organizare cu reprezentanți ai tuturor publicațiilor participante;
— disputarea competiției (după cum se și stabilise!) tur-retur.

Toate acestea pentru ca arbitrariul să dispară dintr-o competiție *cu pretenții* și de succes.

În încheiere, amintim că, deși nu acordăm stele arbitrilor, s-ar putea acorda note cronicarilor, chiar și celor de la *Sportul*. De pildă, în numărul din 11 septembrie citim cu stupoare în pagina a 3-a a ziarului: «*Supervizarea* viitorului adversar al lui Dinamo. În continuarea acțiunii de *supervizare* a viitorilor...» (Poate — urmărirea viitorului adversar, sau studierea lui în timpul unei partide, cum se și obișnuiește).

Dar mai bine să-l lăsăm pe autorul notei respective să-și acorde singur nota meritată. Noi am dori, însă, numai atît, ca nimeni, nici chiar *Sportul*, să nu mai «supervizeze» partidele din *Cupa ziarelor*.

ADAS vă oferă o asigurare avantajoasă

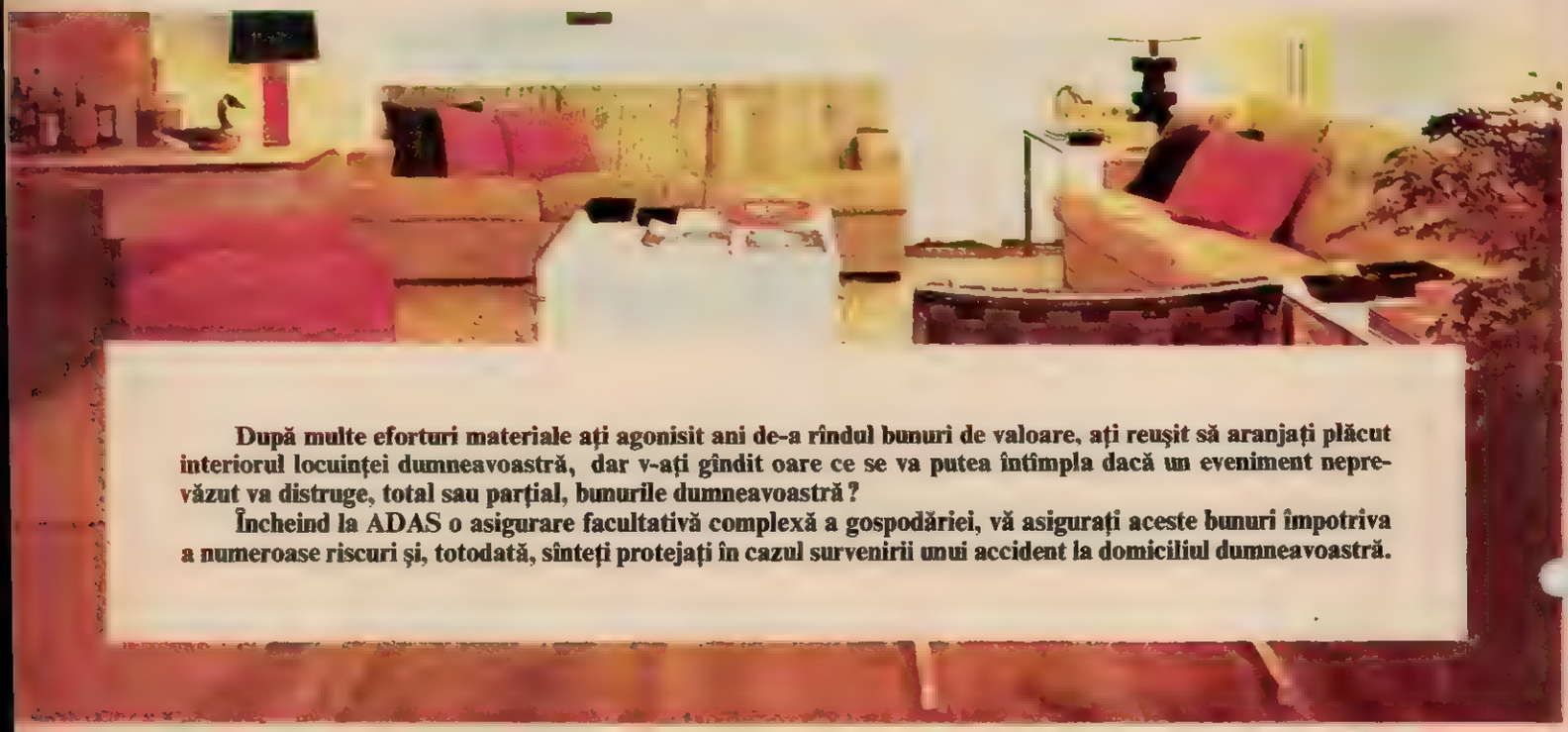

După multe eforturi materiale ați agonisit ani de-a rîndul bunuri de valoare, ați reușit să aranjați plăcut interiorul locuinței dumneavoastră, dar v-ați gîndit oare ce se va putea întîmpla dacă un eveniment neprevăzut va distruge, total sau parțial, bunurile dumneavoastră?

Încheind la ADAS o asigurare facultativă complexă a gospodăriei, vă asigurați aceste bunuri împotriva a numeroase riscuri și, totodată, sînteți protejați în cazul survenirii unui accident la domiciliul dumneavoastră.

O ASTFEL DE ASIGURARE CUPRINDE:

Bunurile din gospodărie aparținînd asiguratului și oricăror persoane care locuiesc și gospodăresc în mod statornic cu asiguratul, precum și cele care aparțin altora, dacă se află în folosința sau păstrarea asiguratului.

Pe asigurat și pe celălalt soț, pentru urmările accidentelor (invaliditate permanentă sau deces) produse la domiciliu.

Obligațiile (despăgubirile civile) ce ar rezulta pentru asigurat și celălalt soț sau pentru persoane care se află în întreținerea asiguratului, față de proprietarul imobilului și față de alte persoane pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor, produse la domiciliul asiguratului.

VI SE ASIGURĂ BUNURI CA:

Mobilier, diferite obiecte casnice, mașini de cusut, aparate electrice de uz casnic, îmbrăcăminte, instrumente muzicale, aparate de radio și tv, magnetofoane, picupuri, cărți, note muzicale, covoare, scoarțe, obiecte de artă, produse agricole, viticole, produse animale, alimente, unelte, motociclete, biciclete, căruțe, materiale de construcție, furaje etc.

PRIMIȚI DESPĂGUBIRI ÎN CAZURI DE DETERIORARE SAU DISTRUGERE A BUNURILOR ASIGURATE, PROVOCATE DE URMĂTOARELE RISCURI:

Incendiu, trăsnet, explozie (chiar și neurmate de incendiu), calamități naturale (ploaie torențială, grindină, inundație, furtună, uragan, cutremur de pămînt și altele), pagube produse de greutatea stratului de zăpadă sau de gheață, carbonizarea totală sau parțială chiar și fără flacără; avarii produse de instalațiile de gaze, apă, canal, încălzire centrală; pagube produse în cazurile de furt prin efracție (spargere) etc.

FOARTE IMPORTANT PENTRU DUMNEAVOASTRĂ!

În același timp sînteți asigurat dumneavoastră, ca persoană fizică, precum și soția (soțul) dumneavoastră, ADAS plătind despăgubiri în caz de invaliditate permanentă sau deces, cauzate de următoarele evenimente subite, provenite din afară și fără voința dumneavoastră, produse la domiciliul dumneavoastră: incendiu, trăsnet, explozie, cutremur de pămînt, prăbușire de teren, lovire, cădere, alunecare, atacul din partea altei persoane sau a unui animal, acțiunea curentului electric, arsura, degerarea, înecul, intoxicarea subită, asfixierea din cauze subite, urmările accidentelor de circulație sau provocate de funcționarea și folosirea mașinilor, aparatelor, instrumentelor, sculelor sau armelor.

Suma asigurată pentru caz de invaliditate permanentă totală = suma asigurată pentru bunuri (fără să depășească 10 000 de lei).

În caz de invaliditate permanentă parțială se plătește o sumă proporțională cu gradul de invaliditate permanentă.

Suma asigurată în caz de deces = 50% din suma asigurată prevăzută pentru bunuri (dar nu mai mult de 5 000 de lei).

SPECIFIC ACESTEI ASIGURĂRI: ACORDAREA DE DESPĂGUBIRI CIVILE.

ADAS vă acordă protecție și pentru plata unor sume pe care le datorați dumneavoastră, soția (soțul) sau persoana din întreținerea dumneavoastră, cu titlu de dezdăunare și cheltuieli de judecată pentru prejudicii aduse:

— proprietarului imobilului în care se află bunurile asigurate, provocate de incendiu sau explozie;

— altor persoane, pentru accidentarea lor sau avarierea bunurilor lor, la domiciliul asiguratului (cu excepția pagubelor produse de autovehicule).

Suma asigurată = suma prevăzută în contract pentru bunurile din gospodărie, dar cel mult 30 000 de lei pe toată perioada asigurării.

Asigurarea facultativă complexă a gospodăriei se încheie pe o perioadă de 1 an sau pe o perioadă mai mică (cel puțin 3 luni), la cererea dumneavoastră.

ADAS

PRIMA DE ASIGURARE ESTE DE [illegible] LEI PE LUNĂ LA FIECARE 100 DE LEI SUMĂ ASIGURATĂ

Iosef Kappl — Dan Andrei Aldea.

sfinx contra phoenix

Locul ostilităților — un imobil de pe strada Cazărmii din București. *Data* — cu o zi înaintea plecării phoenix-ilor la Festivalul de la Sopot. *Combatanți* — Dan Andrei Aldea, șeful formației Sfinx; Iosef Kappl, basistul formației Phoenix; Cornel Calboreanu, electronistul phoenix-ilor; Nicolae Covaci, șeful formației Phoenix (interpelat ulterior). *Martori:* Florian Pittiș, gazdă, organizatorul întîlnirii; fotoreporter, reporter.

La început se ascultă puțină muzică (John McLaughlin), se emit păreri; participanții au gusturi diferite. Normal. Se trece apoi la inerenta discuție despre instrumente — «Ce scule mai sînt la Timișoara, dar la București?» Iată, acum se judecă clasamentele și valoarea lor: «Sînt împotriva clasamentelor în muzică făcute așa, ca la sport. Ce-i aia? Locul întîi, 2 562 de puncte, locul doi *nu știu mai cîte*... Valoarea contează, nu ceea ce crede Ics sau igrec despre tine, muzicianul». (Kappl)

— Apropo, ce crezi tu despre Sfinx în general, și despre Dan Aldea în particular, Ioji Kappl?

— Aș putea emite o părere despre Sfinxul de acum doi ani, cel cu Toroimac la baterie. De atunci, din fața «Șir de cocorii», nu l-am mai ascultat. Despre Aldea însă mă pot pronunța — este un mare melodist și un maestru al timbrurilor. Are apoi o finețe extraordinară.

— Ești politicos precum văd.

— Politicos sînt numai cu fetele. Cu Dan Aldea trebuie să fii sincer. El îmi place deci pentru că e stăpîn pe mai multe instrumente. Asta înseamnă un muzician complex. Aș vrea tare mult să cînt odată la un jam-session cu el, să facem ceva blues.

— Dar tu, Dan Aldea, ce părere ai despre Phoenix?

— Este cea mai serioasă trupă din România. Îi remarc îndeosebi pe Mircea Baniciu și pe Kappl, din acest grup. Primul pentru că dă formației *un sunet deosebit*, al doilea, fiindcă după abdicarea lui Dan Dimitriu rămîne cel mai bun basist pop din țara noastră. Își știe bine rolul, e stăpîn pe tehnică și are un gust sigur.

— Observ, nu fără stupoare, că pe Nicu Covaci l-ai omis.

— Nicu Covaci îmi este un foarte bun prieten și despre el n-aș putea vorbi decît la modul subiectiv.

— Fie și subiectiv!

— Îmi place tenacitatea lui tipic bănățeană, spiritul cu care își conduce trupa și mai ales îmi place că se numără printre puținii muzicieni-pop care au ajuns la o concepție, rea sau bună, dar unitară, despre sunetul chitarei din muzica pop.

— Tu n-ai ajuns încă acolo?

— Nu. Mai trebuie să învăț muzică, să citesc tratate, romane chiar, într-un cuvînt să mă dezvolt intelectualicește.

Discuția deviază puțin, se ajunge la problema publicului, la relația sa cu scena. Aici intervine Pittiș cu cîteva exemple dintr-o recentă experiență. «Dacă-i așa, să vă spunem *noi cum* se umplu în provincie sălile cu cîteva ore înainte de spectacolele noastre. Sau să vedeți voi ce public extraordinar este la Ploiești sau Pitești — receptiv, avid, cunoscător, ce mai, extraordinar». (C. Calboreanu). «Pop-ul, conchide Kappl, a devenit un fenomen de neînlăturat, el este o artă necesară tineretului». Nu este primul care o spune. Să auzim acum și părerea lui Nicu Covaci despre Dan Aldea:

— Îl admir pe Aldea. Este un bun, foarte bun «urechist» și un mare tehnician. Păcat că nu vrea mai mult. El ar trebui să caute niște căi de comunicare. Astfel, el este destul de ermetic în concepție și se pare că n-a înțeles încă faptul că trebuie să cînte, să se afirme, să fie mereu în ochii publicului. Altfel ajunge ca Sorin Tudoran, un alt mare chitarist pierdut prin restaurante, sau ca Liviu Tudan. Știți cum era Liviu înainte, plin de răutate, ce mai, fiară. Acum s-a blazat, e comod, cîntă la restaurante în străinătate, iar pe noi ne-a lăsat singuri pe baricade. Iată de ce nu se poate vorbi încă despre un curent unitar în muzica pop românească.

George STANCA

P.S. — *Precum se știe, chiar a doua zi după această discuție, interlocutorul nostru Iosef Kappl a fost internat, din cauza unei pneumonii, într-un spital din orașul polonez Sopot.*

G.S.

dicționar

BATERIE — nume sub care este reunită totalitatea instrumentelor de percuție folosite în muzica ușoară și de jazz. Principalele instrumente componente ale bateriei sînt de obicei *toba mare* (lovită de o baghetă acționată *printr-o* pedală, de piciorul drept al bateristului), *toba mică*, unul sau mai multe *tam-tam-uri* cu sunet diferit, unul sau mai multe *cinele* (talgere) *simple* și un *cinel dublu* (cel inferior — fix, iar cel superior — mobil) acționat prin pedală, de piciorul stîng al bateristului (acest instrument este cunoscut și sub numele de «charleston» sau «high-hiat»). Bineînțeles că succinta noastră înșiruire nu epuizează cele cîteva zeci de instrumente de percuție ce pot fi incluse, de la caz la caz, în componența bateriei. Rolul bateriei în configurarea elementului ritmic apare definitoriu.

BLOCK CHORDS — stil pianistic constînd în interpretarea unei piese în acorduri (blocuri, conglomerate de sunete) la ambele mîini. Un pianist de jazz ce ilustrează în mod elocvent această manieră de a cînta la pian este Milt Buckner, pe care melomanii români l-au putut auzi «pe viu» cu prilejul turneului formației Lionel Hampton la București. Stilul «block chords» a fost preluat și în orchestrația de jazz de Glenn Miller prin anii '40 și George Shering prin anii '50, apoi s-a extins și asupra muzicii ușoare și de dans, ca unul dintre cele mai uzitate procedee de armonizare a melodiei.

BLUE NOTE — treptele a III-a și a VII-a ale gamei majore care în stilul «blues» apar adesea coborîte cu un semiton, atribuind astfel scării muzicale o insolită dualitate modală *major-minoră*. O asemenea gamă, de o sonoritate specifică, este denumită în jazz *gama blues-ului*. Instrumentiștii și cîntăreții de culoare ai jazz-ului incipient utilizau frecvent, chiar și în afara blues-ului, notele «blue».

Florian LUNGU
Dumitru MOROSANU

mahavishnu john mclaughlin (IV)

McLaughlin și ceilalți muzicieni au cîntat împreună ceva mai mult de un an, dar din sonoritatea ultimului lor album, «BIRDS OF FIRE», dau impresia celui mai sudat grup de cinci muzicieni care a existat vreodată. McLaughlin, violonistul JERRY GOODMAN și JAN HAMMER (pe acest disc la pian, pian-electric, orgă, moog) posedă o atît de rapidă ușurință de improvizație, încît atunci cînd toți trei «discută» la instrumente amplificate, frazele muzicale se împletesc într-o țesătură perfectă și cu greu poți distinge care din ei cîntă, iar talentul și «dexteritatea lui BILLY COBHAM, la baterie, reprezintă fenomenul «la zi» din domeniul percuției. În esența sa, MAHAVISHNU ORCHESTRA este o formație rock and roll, trăsătura ei specifică fiind infuzia de ample părți improvizatorice, amintind de cele mai diferite genuri muzicale, într-un idiom rock.

«BIRDS OF FIRE» alungă spiritele rele cu cîteva bătăi pașnice de gong, apoi COBHAM explodează, lansîndu-se *într-un ritm* de o precizie inginerească, ritm care nu devine nici o clipă neinteresant. Personal, am ascultat de cîteva ori doar bateria de pe acest L.P. fără să mă plictisesc niciodată. Secvențele tematice construite de GOODMAN reprezintă valul perfect care se izbește de stinca chitarei-armă, cu două grifuri (șase și douăsprezece corzi) a lui McLaughlin. Uvertura blîndă, înșelătoare a lui JAN HAMMER la MILES BEYOND (temă aparținînd lui MILES DAVIS) contrazice sunetul «greu» care, curînd, se naște. HAMMER și GOODMAN au un minunat duet staccato-pizzicato, ultimul ciupindu-și vioara cu o autentică tehnică chitaristică, în timp ce

HAMMER completează totul în deplină cunoștință de cauză. Chitara lui McLaughlin, care pare aici aproape automată, este rapidă și puternică. «CELESTIAL TERRESTIAL COMMUTERS» începe cu un zumzet de insectă venită din altă lume, realizat la moog de HAMMER, în fruntea unei teme generale pline de armonie, urmat de un uimitor dialog chitară-vioară. «SAPPHIRE BULLETS OF PURE LOVE» constă din 20 de secunde de limbaj «pulsar», care trece în «THOUSAND ISLAND PARK». Aici McLAUGHLIN apare mult mai liniștit, iar posibilitățile lui tehnice sînt de departe mult mai apreciabile pe chitară rece. «HOPE» este o încheiere de două minute, structurată pe extinderea unei singure fraze muzicale. Mai sus, mai sus, este mesajul.

Fața a doua a discului atrage atenția de la început prin bateria magică a lui BILLY COBHAM ca introducere la «ONE WORD». Revista «ROLLING STONE» consideră acest moment de percuție ca fiind cel mai dramatic din ultimii zece ani, de la ELVIN JONES încoace. Basistul RICK LAIRD, în sfîrșit, obține o șansă de a «prepara» ceva mai mult decît cîteva măsuri, apoi chitara, orga și vioara se urmăresc una pe alta pe undeva prin nori, născînd figuri măreațe cu ușurință și plăcere. Tema lugubră, aproape sinistră, din «SANCTUARY» contrastează cu «OPEN COUNTRY JOY», o frumoasă poteci deschisă pasiunilor blînde pentru cîteva secunde și din nou o explozie de fierbinte muzică MAHAVISHNU.

De acum aproape patru ani, de cînd a emigrat din Anglia în America, MAHAVISHNU JOHN McLAUGHLIN a *reușit* să se *ridice* de la starea de excelent instrumentist în formațiile altor vedete la aceea de erou idolatrizat de «fan»-ii jazzului și de zeitate a chitarei pentru publicul rock-ului. Cu toate că el nu este de acord cu afirmația unor cronicari muzicali (deoarece stilul său asimilează mai multe vocabulare muzicale) că la început nu era decît un instrumentist de jazz, *sunetul său specific, cosmic*, care pur și simplu îți taie respirația, incredibila rapiditate și precizie a frazei muzicale, au fost motivele pentru care mari muzicieni de jazz l-au apreciat și l-au cooptat în grupurile lor.

Astăzi, MAHAVISHNU se află în poziția de invidiat de a declara, fără *lipsă* de modestie, că este conducătorul unui grup de *instrumentiști* de înaltă clasă, a căror perfectă înțelegere și comunicare din timpul imprimărilor sau concertelor se transmite integral unui număr din ce în ce mai mare de simpatizanți.

Drumul ales de McLAUGHLIN va duce fără îndoială la umplerea vidului creat de moartea *lui* HENDRIX și de *exilul voluntar* al lui ERIC CLAPTON.

Florian PITTIȘ

curier

H.G. Depner — Buzău. *1. LP-ul cu West, Bruce and Laing se numește Whatever Turns You On. 2. Ultimul L.P. cu Peter Hamill (Van der Graaf Generator) este «Chameleon».* Andrei Stăncescu — București — *Top bun.* Iulian Vaisman — București — *Ideea dumneavoastră de a alcătui, la sfîrșitul anului, un clasament al longevității cîntecelor din top nu este nouă, dar e bună.* Iosif Mato — Tg. Mureș. *Bineînțeles, aveți dreptate, numai că în articolul intitulat «Cînd fetele aleg chitara» era o doză de ironie care din păcate v-a scăpat, trimițîndu-vă într-o altă direcție.* Angela Dumitru — București. *1. Da, cei care cîntă la barul Atheneé Palace se numesc «Sfinx» și sînt cei pe care îi cunoașteți cu toții.* Andrei Popomei — Cluj. *Formația feminină «Catena» cîntă acum în București, la clubul «Universitas».* Cristina Ionescu și Sevastița Ganea — Ploiești. *Trimiteți zece melodii în topul dumneavoastră. Altfel...* Liliana Dumitrescu — Pitești. *Anda Călugăreanu cîntă în R.F.G. împreună cu o formație restrînsă a RTV condusă de Sile Dinicu.*

G.S.

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Pastorală	Roșu și Negru	9
2	2	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	11
4	3	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	6
5	4	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	4
3	5	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	11
7	6	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	4
9	7	Seara	Anda Călugăreanu	3
8	8	Ploaia	Odeon	10
6	9	Fetița mea	Mihai Constantinescu	12
10	10	Și cîntau mandoline	George Nicolescu	2

Compozitori: 1. Nancy Brandes. 2. Judit Csoma. 3. Mihai Dumbravă. 4. Marius Țeicu. 5. Laurențiu Profeta. 6. Margareta Pîslaru. 7. Radu Șerban. 8. Sorin Vasiliu. 9. Mihai Constantinescu. 10. George Grigoriu.

TOP MUZICAL «FLACĂRA» TALON NR. 11

semețe donjoane și fortificații

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

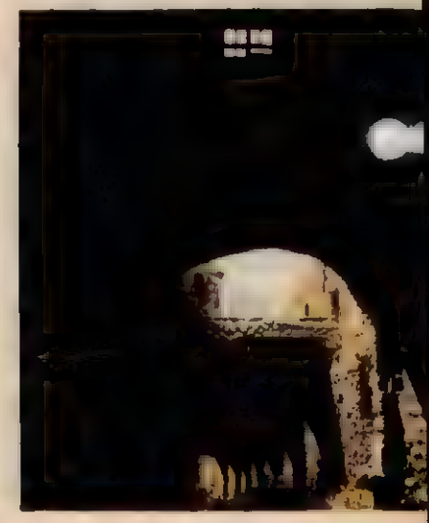

Privind zidurile reci, mîncate de ploi și cerul care le mai ocrotește, ascultînd, altădată, ecoul pașilor în singurătatea sălilor boltite de piatră, m-am întrebat dacă o cetate este numai o construcție militară, o arhitectură cu aglomerări de mase, cu ziduri de apărare (curtine), cu metereze și creneluri, cu turnuri pătrate sau dreptunghiulare, cu șanțuri în care apele dorm printre plante. Atunci ce este o cetate? O cetate este înainte de toate o stare de spirit: e așteptarea străjerului care scrutează orizontul ca să prindă clipa aprinderii focului pe culmi depărtate, e glasul oamenilor care la chemarea clopotului își ocrotesc spaima retrăgîndu-se în incinte, e speranța femeilor și lacrimile copiilor, e mugetul boilor aduși în pripă de pe cîmp, e înfrigurarea asediului, e neliniștea patrulelor de pe drumurile de strajă, e meditația comandanților și aroganța invadatorilor și umilința învinșilor. Adeseori mi se pare că n-au existat cetăți fericite!

Întîi a fost lemnul. Oamenii anului 1000 mai credeau în atotputernicia pădurii și pe coline cetățile din lemn mai erau o speranță de supraviețuire. Dar vine acel teribil an 1241 cînd tătarii forțează porțile Europei și-n urma lor rămîne doar spuza cetăților de lemn și «Cîntecul de jale» («Carmen miserabile») al canonicului din Oradea, Rogerius. Și astfel, oamenii se despart, poate nu fără regret, de lemnul cel ascultător al codrilor, mutîndu-l din arile războiului și păstrîndu-l doar pentru construcțiile civile. Arhitecți necunoscuți ai vremii își îndreaptă acum speranțele spre materiale mai durabile care să se opună focului, spre piatră, și în secolul XIII apar semețe donjoane și fortificații care păreau de necucerit. Dar pe cînd arhitectura de piatră dădea mare siguranță acestor generații medievale, terorizată de spaimele lumii și ale sufletului, undeva departe, în orientul îndepărtat, cel pe care cronicele chineze îl numesc Yu Yun-ven folosește pentru prima oară în istoria lumii praful de pușcă drept explozibil (în anul 1171), fără să știe că pulberea aceea cenușie va schimba destinul lumii. Nici meșterii cetăților noastre nu știau. De aceea mi se pare că n-au existat cetăți fericite.

Sașii colonizați în sud-estul Transilvaniei încă de pe vremea lui Geza II (1141–1161) aduc cu ei nu numai calitățile lor de țărani harnici și de buni meseriași, dar și o concepție nouă de apărare, cea a bisericii-cetate, edificiu pierdut în mijlocul unui lagăr întărit, înconjurat de cîteva rînduri de ziduri, cu turnuri înalte și masive de piatră, complex arhitectural gîndit pentru desfășurări strategice complicate. Turnul de deasupra pronaosului înălțîndu-se adeseori la 70–75 de metri se transforma în ceasurile de asediu într-un bastion cu sute de luptători. Transeptul, corul, și absida, și navele edificiului erau transformate și ele în temute puncte de luptă. Și tot strădaniile preaiscusiților meșteri și gînditori de cetăți țărănești de apărare vor fi zadarnice în acea lume în care veștile călătoreau luni de zile și poate ani, ascunse în șeile sau memoria călăreților, sosind în sate ori prea tîrziu ori niciodată. Cînd tunurile cu praf de pușcă apar în Europa (circa 1320),oamenii mai visau că zidurile sînt inexpugnabile și de netrecut, mai credeau că toate cetățile pot fi cucerite numai prin trădare sau prin foamea asediaților. Dar tunurile distrug această iluzie și piatra zidurilor devine pe neașteptate dușmanul asediaților: lovită de ghiulele ea se transformă în mii de schije ucigătoare. Oricum, se pare că n-au existat cetăți fericite.

Și din nou inventivii meșteri ai cîmpului s-au întrebat: care ziduri i-ar putea apăra mai bine pe oameni amenințați de pîrjolul războaielor? Și s-au reîntors la pămînt, la lutul ars, la cărămida tăcută și atît de frumoasă cînd e scăldată de roua și soarele dimineților. Cărămida era o mare speranță, ea rezista tăcută și cădea în pulbere fără să ucidă pe nimeni. Dar bătrînii meșteri țărani și arhitecți nu-l citiseră încă pe Chalkokondylas, nici teribila lui cronică «Creșterea puterii turcești...», nici nu știau poate că armatele noilor pretendenți la pămînturile Europei — cele turcești — fuseseră înzestrate cu arme de foc grele. Nu-l citiseră nici pe cronicarul bizantin Ducas și istoria tunului celui mare, acoperit cu pături groase de lînă și stropit cu untdelemn după fiecare tragere, care a dus la căderea zidurilor Constantinopolului. În acele clipe se hotăra destinul cetăților țărănești de apărare. Se spune că o fortificație trăiește prin valoarea zidurilor și prin vitejia luptătorilor care o apără. Dar toate adevărurile se schimbă cu timpul. Perfecționîndu-se armele de foc zidurile mai întruchipează doar simboluri și mai des neputința de a lupta în izolare. Cetățile-biserici ajunseseră în contradicție cu timpul. Vremurile în care un rege ca Matei Corvin scutea satul să mai trimită oșteni în armata regală dacă aceștia luptă în cetatea lor erau de mult apuse. Cetățile căzuseră în desuetudine. Nici țăranii nu mai îngrijeau zidurile în timp de pace. Ploile și vîntul, zăpezile și uitarea oamenilor au dus la ruinarea lor. Ele trăiau numai în amintiri, în acele povești și descrieri care vorbeau de viața eroică din timpul asediului, cînd după orele de luptă brutarul făcea pîine, cojocarul, cojoace, fierarul își vedea de treburi, iar copiii învățau sîrguincioși lecțiile.

Cînd o cetate începe să trăiască din amintiri ea se transformă într-un superb monument. Ea devine istorie. Și adeseori iubire. Și cîteodată perpetuarea unor străvechi obiceiuri, ca acela de-a aduna și de-a păstra bucate ori slănini în bătrînele turnuri de strajă. Și pentru întîia oară mi se pare că, în sfîrșit,cetățile sînt fericite.

Cornel BOZBICI

FRONTUL DIN UMBRĂ

activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței Țărilor Române

„firele urzelilor" împotriva lui ioan-vodă cel viteaz

Dintre urmașii lui Alexandru Lăpușneanu pe tronul Moldovei, o figură de seamă a fost Ioan Vodă, căruia B.P. Hașdeu i-a zis «cel Cumplit», dar care merită mai degrabă numele de «cel Viteaz» — domn cu milă față de popor și aspru față de boieri, care a apărat cu arma în mînă independența țării sale. În această acțiune a sa — dusă în condiții nefavorabile Moldovei — activitățile informative și contrainformative au jucat un rol însemnat, îndeosebi în acel an fatidic 1574 cînd, datorită unor multiple cauze, marele vizir a cerut sultanului schimbarea din domnia Moldovei a lui Ioan-Vodă cel Viteaz.

În vederea asigurării înlocuitorului, încă în luna ianuarie a aceluiași an, ceaușul Achmet a transmis lui Ștefan Bathory o scrisoare prin care Înalta Poartă îi cerea să cerceteze cu discreție, să afle locul unde se găsea refugiat Bogdan Lăpușneanu și să intre în legătură cu el pentru a-l determina să vină la Istanbul, unde urma să redobîndească de la sultan scaunul Moldovei. Acest plan al Porții a fost însă aflat și transmis la Viena de către iscoadele țărilor apusene încă de la finele lunii ianuarie 1574.

«FIUL DRACULUI» ȘI PETRU ȘCHIOPUL

Neprezentarea lui Bogdan Lăpușneanu n-a constituit un impediment în aplicarea planului menționat deoarece Petru Șchiopul, aflat la Istanbul, și-a depus imediat candidatura. Petru era susținut, printre alții, de influentul Mihai Cantacuzino, denumit Seitanoglu (fiul dracului) și, în plus, promisese că va dubla haraciul țării.

În ultima decadă a lunii februarie 1574, printr-un ceauș, Poarta a cerut și lui Ioan-Vodă să dubleze haraciul, fiindcă «un pretendent» la domnie s-a oferit să plătească o astfel de sumă (70 000 galbeni anual). Totodată, sultanul comunica lui Ioan-Vodă că, ținînd seama de «statornicia» sa, îi va lăsa în continuare domnia dacă acceptă condiția pusă. În caz de refuz îi poruncea să se prezinte fără întîrziere la Constantinopol; și sultanul nu uita să-i atragă atenția că dacă domnul se va opune, hotărîrea Porții va fi aplicată cu ajutorul armelor.

Întrucît și capuchehaia din Istanbul îl sfătuia pe Ioan-Vodă să «împingă» cu bani pentru a-și înlătura rivalul, acesta a convocat «adunarea țării», formată din reprezentanții boierilor și ai dregătorilor.

Printr-o cuvîntare «dîrză și plină de grijă pentru soarta Moldovei» domnul a înfățișat situația creată, cu toate implicațiile posibile, și a cerut membrilor adunării să aleagă între a satisface cererile turcilor sau a ridica armele pentru apărarea vechilor rînduieli. Alegînd ultima alternativă, cei prezenți au depus în fața domnului jurămîntul de credință. Această hotărîre a fost comunicată ceaușului otoman care, în loc să primească darul obișnuit, a fost condus, sub escortă, pînă la Dunăre. Zarurile fiind aruncate, Ioan-Vodă a început pregătirile de luptă, dar pentru ca aceasta să aibă sorți de izbîndă el trebuia să fie informat despre mișcările dușmanului. În adevăr, în acel timp la Istanbul s-a hotărît înlocuirea domnului Moldovei cu Petru Șchiopul care, în jurul datei de 20 martie 1574, fiind «primit în audiență de investitură, sărută mîna marelui vizir, iar la 28, poala sultanului». Iusuf-pașa a primit poruncă să însoțească pe Petru Șchiopul cu armată turcească și să-l așeze în scaunul Moldovei. La începutul lunii aprilie 1574, Petru Șchiopul cu oastea turcească a trecut Dunărea pe la Brăila.

«CONTRASPIONAJUL» LUI IOAN-VODĂ

Au fost trimise înainte iscoade ca să atragă boierimea moldoveană de partea lui Petru Schiopul, dar — ceea ce am numi azi — contraspionajul lui Ioan-Vodă, prinzînd firele acestor urzeli, a pus la cale o stratagemă, pe care cronicarul muntean Radu Popescu a prezentat-o în felul următor:

«Ion Vodă cu boiarii lui vrînd să facă un vicleșug ascunsu, și să nu lase pă Pătru Vodă să intre în țară, au trimis pă o seamă de boiari cu toată oastea, ca cum ar vrea să se închine lui Pătru Vodă, iar într-ascunsu le-au fost sfatul să lovească pă Pătru Vodă și să-l gonească; și așa au făcut. Că, apropiindu-se moldovenii, Pătru Vodă îi aștepta cu bucurie ca să se închine, după cum auzise; iar ei îndată ce s-au apropiat au început război. Pătru Vodă, fără veste, lucru acesta văzîndu-l, cum au putut au scăpat la Brăila...»

Este de reținut că rolul jucat de spionajul și contraspionajul moldovean a fost hotărîtor în obținerea victoriilor repurtate de oastea lui Ioan-Vodă cel Viteaz în primăvara anului 1574.

Interogarea unor prizonieri constituia unul dintre mijloacele folosite în vederea obținerii de informații din tabăra otomană. Se povestește că după victoria de la Tighina, un comandant otoman «înalt, chipeș și cu grai ales», căzut prizonier, a oferit ca preț al răscumpărării «de două ori greutatea sa în aur, de trei ori în argint și o dată în pietre scumpe». Fiind adus în fața lui Ioan-Vodă, acesta, cunoscînd bine limba turcă, l-a interogat mai multe zile cu privire la cele ce se urzeau la Istanbul, apoi l-a dat pe mîna pedestrașilor, care l-au tăiat în bucăți.

TRĂDAREA HATMANULUI EREMIA

În cursul desfășurării evenimentelor din primăvara anului 1574 oamenii devotați lui Ioan-Vodă îl informau corect asupra planurilor de luptă și a mișcărilor armatelor turcești.

În același timp însă o parte dintre cei mai de încredere dregători ai domnului stabileau legături secrete cu turcii, pregătindu-se să trădeze pe acela care îi considera trup și suflet alături de sine. Zvonurile care circulau cu privire la asemenea legături au fost consemnate în rapoartele secrete ale reprezentanților Vienei la Istanbul din 4 și 18 mai 1574, precum și într-un raport trimis din Alba Iulia colonelului Hans Rueber, la data de 12 mai 1574.

Ioan-Vodă cel Viteaz a comis greșeala de a se încrede prea mult în dregătorii pe care-i considera apropiați, dar care în realitate nu erau alături de el. Din această cauză el n-a luat măsurile necesare, cu toate că înaintea marii bătălii de la Roșcani primise unele informații care puneau la îndoială fidelitatea lor.

Descriind desfășurarea faptelor care permit să se ajungă la astfel de concluzii, Leonardo Gorecki arată că Ioan-Vodă a încredințat primului său sfetnic, hatmanul Eremia Cernăuțeanul, misiunea de a împiedica trecerea turcilor peste Dunăre în dreptul Isaccei. Și în acest scop i-a încredințat comanda cavaleriei, elita armatei moldovene.

Necutezînd să treacă Dunărea, «pașii trimit soli la Cernăuțeanul cu o sumă de treizeci de mii de galbeni ungurești pentru ca să-l ispitească în tot chipul și să-l invite să vină în secret la dînșii spre a se înțelege». Și, în adevăr, în schimbul sumei primite și al promisiunilor ce i s-au făcut, Eremia Cernăuțeanul i-a asigurat pe turci că vor putea trece nestingheriți Dunărea, după care, el însuși s-a înfățișat în fața lui Ioan-Vodă, dîndu-i informații false cu privire la efectivele dușmanilor și la planurile lor de acțiune.

«ȘTIU EU CUI SĂ MĂ ÎNCRED»

Pentru a verifica informațiile aduse de Cernăuțeanul, comandantul cazacilor, Sviercevski, l-a rugat pe Ioan-Vodă să se oprească cu toată oastea pornită în întîmpinarea armatelor inamice care trecuseră Dunărea, «că dînsul vrea să se repeadă cu ai săi asupra turcilor, ca să pună mîna pe vreunul din tabăra lor, să afle și să cunoască mai de aproape cugetul lor. Ion îi dete voie cu toată plăcerea, alăturîndu-i și pe Veronic hatmanul, cu șase mii de călăreți români. Plecînd deci împreună, iată întîlnesc veghea turcească, o ceată de șase mii de călăreți turci. Se reped îndată asupră-le, îi sparg și-i fugăresc. Pun mîna pre unul dintr-înșii care, acoperit de rane și presimțind că puțin avea să mai trăiască, cearcă să-i amăgească spunîndu-le că turcii sînt puțini la număr. Dar cazacii observînd că spunea neadevărul și că nu putea să fie neînsemnat numărul inamicului care trimitea înainte o veghe atît de numeroasă, înștiințară îndată pre Ion, rugîndu-l cu de-a dinsul să fie cu luare aminte, să vadă și să cugete pînă încît se poate încrede Cernăuțeanului. Se zice că Ion nimică altă nu răspunse decît că nu acum e timpul să ne turburăm și să ne înfricăm; știu eu cui să mă încred...»

Ceea ce nu putea să creadă Ioan-Vodă devenise însă limpede pentru toți «pedeștrii» săi, care-l țineau «în mijlocul lor și nu-l lăsa să treacă la călăreți, fiind foarte îngrijați de viața lui și temîndu-se nu cumva să-l înșele boierii și să-l dea viu pre mîinile turcilor... Pentru că pedeștrii, toți țărani, aveau o deosebită credință și iubire pentru Ion Vodă».

Inevitabilul s-a produs în noaptea de 10 iunie 1574 cînd «avangarda trădătorilor», — din care făceau parte marii boieri Cozma Murgul, Bilăi și Slăvilă — au trecut în tabăra turcilor.

AVERTISMENTUL

A doua zi de dimineață (10 iunie 1574) Eremia Cernăuțeanul, fiind chemat de către Ioan-Vodă a răspuns că nu poate veni deoarece trebuie «să înceapă lupta pentru binele lui. Avea Cernăuțeanul treisprezece mii călăreți viteji, foarte bine înarmați. Deci îndată ce se dete semnalul de război și turcii, așezați în cea mai bună ordine de bătaie, stăteau gata de luptă, trădătorul Cernăuțeanul, ei, cei dintîi, a purces asupra turcilor. Dar de-abia se apropia de inamic și în loc să înceapă bătălia, ei, așa precum era înțeles cu turcii, a poruncit stegarului de a lăsa steagul jos și și-au luat pălăriile cu toții, ridicîndu-le în sus în sulițe și în săbii și plecîndu-și capetele la turci».

Iată prețul încrederii oarbe pe care Ioan-Vodă o avea în cei care îl urau! Dar nici trădătorii n-au avut o soartă mai bună fiindcă turcii, așa după cum povestește cronicarul Nicolae Costin, «au pus în frunte pre Ieremia pîrcălabul cu oamenii săi de-i mîna denapoi ca pre niște dobitoace asupra oștii lui Ion Vodă. Iară Ion Vodă, văzînd pre moldovenii săi cu Ieremia pîrcălabul, au poruncit de au slobozit sinețele toate întrînșii, de au pierit pînă la unul, că, cîți n-au pierit de focul lui Ion Vodă, îi omora turcii din urmă, de nu putea străbate trupurile lor căzute».

După patru zile de luptă în care «setea fringea mai repede decît armele otomane puterea de luptă a oștii moldovene», Ioan-Vodă a hotărît să trateze cu turcii.

Cu toate că sub prestare de jurămînt i s-a promis că va fi dus viu în fața sultanului, doar după patru ore de la predare a fost ucis de către Iusuf-aga. Ienicerii i-au tăiat capul înfigîndu-l într-o țeapă, iar trupul său, legat de două cămile, a fost rupt în bucăți.

Este în afară de orice îndoială că spionajul și trădarea au influențat în cea mai mare măsură sfîrșitul confruntării armate dintre turci și moldoveni lui Ioan-Vodă cel Viteaz. În alte condiții, deznodămîntul n-ar fi fost poate atît de dramatic pentru mult încercata țară a Moldovei. Oricum, el a rămas pentru generațiile următoare un avertisment necruțător și, în același timp, un izvor de învățăminte.

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GEORGESCU

(Va urma)

LIPSESC POTCOAVELE... Satul Muereasca (Vîlcea) a fost racordat la rețeaua electrică. Prilej de iluminată bucurie. Un pic de umbră (sperăm, trecătoare) mai stăruie, totuși: absența, în magazinele de specialitate din împrejurimi, a televizoarelor, aparatelor de radio și articolelor electrocasnice. Așadar, sînt cai, dar lipsesc potcoavele. (L. Teodorescu)

UNDE-S DOI PUTEREA CREȘTE. Ampla acțiune de realizare a investițiilor ce se desfășoară în țară stimulează și colaborarea între unități. În județul Ilfov, 18 colective formate din constructori și montori ai beneficiarilor au montat peste 55 la sută din totalul utilajelor planificate pentru acest an. (L. Teodorescu)

CONVERSAȚIE DESPRE FILME. La Predeal, Brașov și Poiana nu se găsesc filme pentru aparatele de fotografiat — în schimb se găsesc reclamele ORWO. O vînzătoare din Brașov: — «Doriți un film? După colț — PARAȘUTIȘTII — și numai cu 4 lei». (Sorin Postolache)

CHIOȘCUL SINGURATIC. La Teiul Doamnei din șoseaua Colentina era un chioșc unde dimineața puteai cumpăra presa. Lume multă, vînzare mare. De ceea, poate, oficiul 59 l-a desființat, dar chioșcul încăpățînat a rămas în continuare cu obloanele trase. Iată o idee aplicată imediat în practică. (Sorin Postolache)

GOGOȘI DAR NU DE A-LEA... Noutate importantă sericicolă: furajarea viermilor de mătase cu frunze de dud *congelate*, adică propice creșterii viermilor și în timpul iernii. Autori: specialiștii în sericicultură de la Institutul «Dr. Petru Groza». (Vasilica Tudor)

CEA MAI AMPLĂ EXPOZIȚIE DEDICATĂ VREODATĂ SCULPTORULUI D. PACUREA va fi deschisa la Muzeul de artă. Un aranjament special (socluri mobile, iluminări colorate) va situa celebrele himere ale sculptorului într-o ambianță fascinantă. Într-o altă sală vor fi expuse lucrările de plastică mică, proiecte de monumente și grafică. (Vasilica Tudor)

LANȚUL SLĂBICIUNILOR. La Casa de mode din Galați s-a descoperit o lipsă de 30 000 lei în gestiunea Elenei Gheorghiță. Pentru a acoperi lipsa, aceasta a introdus mărfuri din gestiunea Ioanei Dinu, de la alt centru de croitorie din oraș. Nu știm, pînă la ora de față, dacă și Ioana Dinu a procedat la fel, la rîndul ei, «împrumutînd» mărfuri de la alt centru. (Lionel Nițescu)

AMABILITATE. Din casa de fier a cantinei întreprinderii bucureștene «Industria bumbacului» au fost furați 17 000 lei. Deschiderea seifului n-a constituit o problemă prea dificilă pentru răufăcători: casierul, amabil, lăsase cheia într-un sertar neîncuiat. (Lionel Nițescu).

DE LA UN CHIBRIT. Doi prichindei s-au jucat cu chibrituri. Urmarea: șapte gospodării au luat foc, șase grajduri au fost distruse. Din fericire n-au fost victime omenești. Lucrurile s-au petrecut în satul Ghindeni, comuna Malu Mare, județul Dolj, în gospodăria lui Gheorghe Pîrvulescu. Atenție la chibrituri, părinți! Supravegheați copiii! Altădată ar putea să ardă și oameni, nu numai case. (Marcela Pațica)

A OBOSIT. Deunăzi, banda transportoare a liniei de fabricație arbori-motor de la turnătoria Uzinei «Steagul roșu» din Brașov s-a oprit brusc. S-a descoperit că între dispozitivele de rulare ale agregatului fusese introdusă o bară metalică de către muncitorul Ioan Cojocea. Acesta a declarat senin că a oprit linia pentru «a se odihni». La un proces public care va avea loc în întreprindere colegii săi de muncă vor avea prilejul să-și exprime poziția față de acest mod de combatere a oboselii. (Lionel Nițescu)

DOUĂZECI DE GRAME DINTR-O SUTĂ! Numele «Crinul» nu e, din păcate, o garanție de puritate morală, nici măcar atunci cînd e atribuit unei cofetării. Drept care, vînzătoarea Gherghina Badea, de la sus-numita cofetărie piteșteană, servește, cu seninătate, la fiecare porție de 100 grame înghețată, un minus de 20–25 grame. Verificate din nou pe cîntar (la numai un sfert de oră după ce i s-a atras vînzătoarei atenția!) porțiile continuau să se prezinte subdimensionate. Dacă miliția economică nu e amatoare de dulciuri... (L. Voica)

PLEDOARIE PENTRU UN SEMN «INTERZIS». Din Bulevardul Păcii ca să ajungi la Școala generală *nr.* 157 trebuie să parcurgi o străduță. Intrarea Fringhiei pe nume, care în fiecare dimineață e arhiplină cu căruțe cu cai. Pentru că *prin apropiere*, pe bulevard, e un depozit de desfacere de nu știu ce materiale. Copiii trec, iar cai, din motive ale lor, se tîrîndă să-i muște; copiii se sperie și urlă așa, zilnic, e o veselie nebună și un ris minzesc pe-acolo. (L. Voica)

PLECAT-AU NOUĂ DIN VASLUI. În cimitirul din Vaslui, un obiectiv de interes istoric (și turistic): în mausoleul închinat amintirii ostașilor căzuți de-a lungul veacurilor pentru întregirea neamului — mormîntul sergentului Constantin Țurcanu, mult mai cunoscut sub numele de Peneș Curcanul, așa cum l-a imortalizat Alecsandri. Înconjurat — ca și în luptă, ca și în baladă — de cei nouă camarazi ai lui. (D. Ștefan)

ÎN COMPARAȚIE CU ETERNITATEA NU E PREA MULT! Am făcut un calcul pentru a afla anul în care rețeaua de tramvaie a Bucureștiului va fi dotată în *întregime* cu *trenuri* silențioase, de construcție modernă, atît de frumos prezentate de I.T.B. reporterilor și cetățenilor. Iată *anul* — 2183. Am greșit calculul? Să mă corecteze specialiștii de la I.T.B. (Ion Preda)

UN ARBORE CU STRĂMOȘI ÎNDEPĂRTAȚI. În zona de nord a Carpaților Orientali a fost identificată și pusă sub ocrotire o importantă relicvă din epoca terțiară: **Pinus cembra**, un arbore exotic ce constituie o adevărată podoabă pentru flora munților noștri. Aria sa de răspîndire este: zona lacului Bila-Lala, la izvoarele pîriului Giumalău și în masivul Călimani. (L. Voica)

ARBORELE-LALEA. Nu departe de Suceva, la Scheia, a fost aclimatizat cu succes așa-numitul «Lyriodendron tulipifera», un «arbore-lalea», originar din America de Nord. În prezent, se urmărește înmulțirea acestui splendid copac, care în perioada de înflorire prezintă o coroană cu frunze în formă de lalele, de culoare galben-verzuie, foarte ornamentală. (M. Hetco)

STRADA MOCIRLEI! Multe nume sucite și fără noimă există, dar ca ăsta n-am mai auzit. Și totuși această stradă (săracii locuitori!) se află în **orașul Gheorgheni**. Oare strada arată după *cum* îi este numele? Nu știm. L-am aflat, întîmplător, pe adresa *unui* plic *adresat* redacției *noastre*. (C. Uglesici)

CREAȚIE ȘI PRODUCȚIE. La Tomești, în Banat, — o originală expoziție de articole de sticlărie decorativă și de menaj, creații ale unor artiști plastici și studenți ai institutelor de artă plastică. Exponatele vor constitui prototipuri — pahare, fructiere, carafe, vaze — pentru fabrica de sticlărie din Tomești. (L. Teodorescu)

STRANIE RECOLTĂ. Săpînd în grădina sa din strada Armașului 54, din Satu Mare, Mihai Savanyu a avut o surpriză: sub roșii și ardei a găsit, îngropate în pămînt, două borcane de sticlă pline cu aur curat (kilograme), 48 monede, tot de aur, și monturi de bijuterii. Straniu recoltă a fost predată miliției. Apreciind caratele corectitudinii sale, inspectoratul județean Satu Mare al Ministerului de Interne l-a recompensat pe onestul găsitor. (Lionel Nițescu)

ȘTEFAN LA SUCEAVA. La complexul muzeal al Moldovei de la Suceava — o nouă și valoroasă piesă vine să completeze paginile de istorie dăltuite în piatră: statuia marelui voievod Ștefan cel Mare, care va străjui — ca în urmă cu secole — intrarea în cetatea de scaun a țării. Lucrarea este semnată de cunoscutul sculptor Oscar Han (Marcela Pațica)

IREBUL NU E CONSECVENT. Revista noastră a publicat recent o scrisoare a secretarului organizației P.C.R. din cartierul Giulești-Sîrbi-București din care reieșeau două lucruri: unii stîlpi sînt gata să cadă peste casele oamenilor (vezi Calea Griviței *nr.* 454), iar becurile sînt schimbate numai la 1 Mai și 23 August. Anul ăsta I.R E.B.-ul a fost cu totul *inconsecvent*: becurile au rămas în aceeași formație (adică unul da, trei nu) iar stîlpii incriminați continuă să se încline liniștiți amenințînd securitatea trecătorilor. (G. Stanca)

CEA DE-A 6-A EDIȚIE A FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL AL FILMULUI MILITAR DE CINEMA ȘI TELEVIZIUNE, găzduit de Franța, la Palatul Congreselor din Versailles, s-a bucurat de participarea a 25 de țări. Filmele militare de cinema și televiziune prezentate de reprezentanții armatei Republicii Socialiste România s-au bucurat de un deosebit succes. Marele premiu al Festivalului «Soarele de aur» a fost acordat filmului românesc «Tehnica conducerii tancului în teren frămîntat», realizat de Studioul cinematografic al armatei, în colaborare cu Comandamentul infanteriei și tancurilor. (V. Tudor)

BULEVARDUL 1 MAI S-A ÎMBOGĂȚIT CU UN FRUMOS BLOC CU ZECE ETAJE, la parterul căruia și-au făcut apariția și cîteva magazine. Cel care tronează este un bufet! Oare pe lîngă cele două existente în preajma Pieței «7 Noiembrie» era nevoie și de un al treilea? Acest perimetru duce lipsă de magazine de alt profil (textile, tricotaje, încălțăminte etc.). O fi fost mai ușor de amenajat un restaurant-bufet? (Aurelia Munteanu)

VREM BRAGĂ RECE! Braga gustoasă și mult căutată în timpul verii, braga copilăriei noastre a dispărut cu desăvîrșire de pe piața bucureșteană. Ne întrebăm noi, și probabil s-au întrebat și alții, care-i motivul? S-a pierdut oare secretul de fabricație? Dacă-i așa, eu, Cristi Sîrbu, mă angajez să procur marilor făcători în ale răcoritoarelor secretul pierdut, cu riscul de a mă deplasa chiar și peste mări și țări.

ÎNCOTRO E GOVORA? După ieșirea din Rîmnicu Vîlcea, unde un indicator îți arată cu precizie care e direcția spre Govora, pe tot itinerarul — presărat cu numeroase răscruci de drumuri — **nici un alt indiciu** care să te conducă spre băile Govora. Cel mult în direcția Govora-gară, care se află exact în sensul opus, sau spre Govorasat, care e *mult* pe stringa. Drept care, ajungi la băi numai mînat de fler și, eventual, de acutele dureri reumatismale. (D. Istrate)

SUVENIRURI DINTR-O FRUMOASĂ STAȚIUNE! La intrarea în Băile Felix, pe tejghele înșirate una după alta, invazie de prost-gust și de pseudoartizanat: păpușele cu malacovuri și pălării din burete, cîini lupi, pere și balerine din lut vopsit, impletituri din ațică, toate oferite drept suveniruri dintr-o frumoasă stațiune; care te vindecă de spondiloză dar te poate îmbolnăvi de urît... (D. Istrate)

COLEGII NAVETIȘTI DE DUPĂ AMIAZĂ SÎNT SUPĂRAȚI. Acceleratul 836 a fost pus special pentru navetiștii ialomițeni spre a le îmbunătăți condițiile de transport. Păcat însă că pentru a-ți găsi un loc pe canapeaua acceleratului trebuie să dai la o parte foi de ceapă, bucăți de pîine uscată, plachiuri, cernoziom adus de la mari distanțe, semințe de floarea-soarelui și coji de pepene... Un adevărat bazar al lipsei de respect pentru colegii navetiști de după-amiază... (L. Popescu)

SUPER, DAR PE JUMĂTATE. «Crème dentrifice» — își declină pe franțuzește identitatea «Super Cristalul» nostru, care se vinde drept cea mai bună (și scumpă: 4,50 lei) pastă de dinți românească. Atît de prețioasă, încît își îngăduie să umple cu substanța sa cel mult o jumătate de tub, restul mulțumindu-se, cum se spune, cu vid. Așadar, dai un ban, dar ai marfa pe jumătate. Cine cîștigă totuși de pe urma vidului? Aceasta e-ntrebarea! (S. Faur)

DE CE TRĂDAȚI BICICLETELE? De bunăvoie și nesiliți de nimeni, șapte cetățeni nevăzuți, *necunoscuți* ai Slatinei și-au uitat pe străzile orașului natal, mijlocul personal de transport. Șapte biciclete își așteaptă — *cam de mult* — la Serviciul de obiecte pierdute din localitate proprietarii. Oare să-și fi achiziționat dumnealor între timp vreun vehicul pe patru roți? Trădare, trădare, dar să fi știut și bietele biciclete! (S. Faur)

FLORILE DIN SLOBOZIA. Fără succes veți căuta în Slobozia alte flori decît banalele garoafe; cei amatori de alte specii găsesc însă, începînd încă din anul 1963, «flori artificiale pentru luminări de cununie, coroane și sorcove» în strada Matei Basarab, nr. 69. (L. Popescu)

MELANCOLII, MELANCOLII! Vă mai aduceți aminte de melodia «Trenulețul de Snagov»? Era vioaie, te îndemna la drum. Se cînta pe vremea cînd între București și Snagov circula — sîmbăta și duminica — acel tren al veseliei care ducea mii de cetățeni la iarbă verde. Trenul de Snagov a fost suspendat de ani de zile. La Snagov, la weekend, pleacă doar cei care au mașini personale sau cei cu o foarte bună condiție fizică și care se încumetă să lupte pentru un loc în autobuzul IRTA. Redați-ne trenul de Snagov, dragii noștri ceferiști. Anul ăsta e prea tîrziu, măcar la anul. (Ion Preda)

DE-ACUM ÎNCOLO, SĂ CÎNTE FANFARA!... Prin munca cetățenilor orașului Vulcan s-a înălțat un foișor chiar în centrul urbei. Se spune că aici vor avea loc de două ori pe săptămînă concerte așteptate cu cel mai mare interes. (Mihai Hetco)

BÎRLADUL DOMESTICIT. Cel puțin în perimetrul dintre Vaslui și Crasna, unde Bîrladului i s-a croit o nouă albie, grație unor importante lucrări de regularizare. Aflăm că în urma unor eforturi exemplare, termenul de execuție a fost devansat, și de la începutul lunii pe porțiunea *mai sus-amintită* rîul Bîrlad curge pe o nouă albie. (D. Istrate)

DISCOGRAFIE PENTRU CEI MICI. Povestiri, basme de Ion Creangă, Petre Ispirescu, I. C. Vissarion și cîntece interpretate de corul Madrigal sau de corul de copii radio în cele patru limbi moderne de circulație — toate acestea imprimate pe discuri vor sta la dispoziția... părinților. Pentru cei mici, evident. (Rodica Pop)

DE TREI SUTE LEI, PROST-GUST. Contre 300 (trei sute) lei (tocmeala nu încape!) tîmplarul de rame Constantin Frantescu de pe Sfinții Apostoli 56, urmărit obsesiv (în zilele de sărbătoare!) de muze, își vinde «talentul» fructificat pe pînză sub chipul durduliu și chemător al unei țigănci cu bustul generos dezgolit. Tip pictură de gang 1938. Dar ce caută ea în vitrinele anului 1973? (S. Faur)

SITUAȚIA TURISMULUI LA VASLUI. Peisajele sînt frumoase în județul Vaslui, iar obiective de interes turistic nu lipsesc, lipsește însă aproape cu desăvîrșire turismul. În planurile de perspectivă ale Direcției județene de proiectare și sistematizare figurează un studiu de depistare a zonelor cu posibilități de a deveni locuri de agrement și recreație, pentru o dotare corespunzătoare și, implicit, pentru stimularea turismului. Succes și pe cît mai curînd! (D. Ștefan)

DIN NOU GRAMATICA. La intrarea dinspre Craiova, în orașul Slatina se află mai multe panouri publicitare. Pe unul, făcîndu-se reclamă la asigurările ADAS, se precizează: «Prevederea este mama înțelepciunii... iar asigurarea este fiica acestuia» — s.n. A cui? (Rodica Pop)

BRONZUL CARE (ÎN SFÎRȘIT) VORBEȘTE. O plăcuță de bronz, descoperită în urmă cu doi ani la Gherla de către un *grup* de elevi, a fost descifrată recent de către omul de știință clujean I. I. Russu. Este cea mai veche atestare scrisă a Daciei *Porolissensis*! (Mihai Hetco)

CU COȘURI DIN DOROHOI, LA PIAȚĂ ÎN AMSTERDAM. Industria mixtă locală din Dorohoi a expediat în Republica Federală Germania, Franța și Olanda un număr de 75 000 coșuri de răchită pentru uz casnic. (E. Dascălu)

PROFESORII au constatat, cu amărăciune, că și în acest nou an școlar hîrtia cataloagelor e cumplit de proastă. (Nelu Ionescu)

MEDIA DE VÎRSTĂ INFLUENȚEAZĂ PRODUCTIVITATEA LA HECTAR? Media de vîrstă a membrilor consiliului de conducere al C.A.P. Smîrna — Ialomița este cu cîțiva ani sub 30! În cazul lor, «elanul tinerese» nu este, sigur, o vorbă goală, expresia avînd acoperire în... aur: 22 milioane lei producția globală și 11 milioane lei veniturile bănești în 1972, 4 608 kilograme grîu la hectar în 1973. Bătrînul Bărăgan întinerește... (L. Popescu)

în medicină mai sînt necunoscute pe care trebuie să le descoperim

O convorbire cu profesor doctor docent Alexandru CIPLEA

— Stimate tovarăşe profesor, aţi scris atît de frumos în Flacăra despre strămoşii noştri care mîncau carne crudă. V-aţi revoltat în faţa bucătăriei moderne; să fie în lumea noastră acest sistem al tubului digestiv atît de ameninţat?

— Aidoma tuturor vieţuitoarelor, omul face un continuu joc de adaptare la condiţiile mereu schimbătoare ale mediului său cosmic (şi social). Ceea ce trebuie să se adapteze este întregul său echipament constituţional, care are o mare fixitate, o mare inerţie. Dar faţă de dinamismul vieţii omului din lunga sa preistorie (un milion de ani, se pare!), cînd alerga hăituind vînatul, cînd se căţăra în pomi pentru a culege roadele lor, omul zilelor noastre este mult prea static. Şi aceasta mai ales după adolescenţă. Lipsit de excitaţia pe care i-o provoacă tonusul musculaturii peretelui abdominal, tubul digestiv se leneveşte şi el. Şi dacă nu-i dăm pe cel de-al doilea excitant al peristaltismului său — celuloza nedigestibilă, conţinută în fructe şi legume — se constipă de-a binelea. Nu trebuie uitat că unul dintre contactele nemijlocite ale organismului cu mediul se petrece de-a lungul tubului digestiv, care primeşte ca hrană, variate substanţe provenite din lumea vegetală sau animală. Bucătăria modernă, bazată pe alimente gata preparate sau semipreparate, modificate prin conservare, pune tubul digestiv la eforturi de adaptare dificile. Atîta vreme cît omul are un tub digestiv construit pentru un anumit mod de digerare a alimentelor este greu de imaginat ca nutriţia lui să se rezume la pilule. Cu cît mai concentrate, principiilor alimentare le trebuie adăugate o suficientă cantitate de lest, reprezentat de celuloza nedigestibilă.

— Gîndindu-mă la evoluţia planetei, la şoaptele savanţilor despre îmbătrînirea ei cu timpul, vă întreb, tovarăşe profesor: îmbătrîneşte şi stomacul?

— Îmbătrînirea stomacului se petrece pe măsura îmbătrînirii întregului organism, dar nu este totdeauna vorba de un sincronism perfect. Se ştie că, pe măsura înaintării în senescenţă, capacitatea secretorie a stomacului scade, el fiind din ce în ce mai puţin capabil să facă faţă digestiei. De aceea, bătrînilor le trebuie oferit un regim alimentar de cruţare, evitînd din ce în ce mai mult, pe măsura îmbătrînirii, alimentele conservate, cărnurile prăjite, bulionul de carne, brînzeturile fermentate. Dar în afară de îmbătrînirea stomacului fiecărui individ are, fără îndoială, loc şi o îmbătrînire a stomacului omului ca specie. Este posibil ca, în cursul procesului de continuă adaptare, să se ajungă (în cîtă vreme este greu de spus) la o acomodare a acestui organ la noile condiţii pe care i le rezervă omului evoluţia sa cosmică terestră şi extraterestră.

— Numiţi bolile tubului digestiv care au chinuit mai mult omenirea

— Tubul digestiv, fiind poarta de intrare în organism a substanţelor nutritive, odată cu alimentele pătrund în organism nenumăraţi agenţi cu potenţial patogen, printre care virusurile şi bacteriile. Pe drept cuvînt, majoritatea bolilor infecto-contagioase au drept cale de acces în organism calea digestivă. De aceea, majoritatea lor sînt considerate ca *boli ale mîinilor murdare*, alimentele fiind infectate prin manipularea lor cu mîinile nespălate. Holera, pesta bubonică, dizenteria, febrele tifo-paratifice, hepatita epidemică, paralizia infantilă sînt exemple ale acestor flageluri care au decimat în mod cronic omenirea. Dintre bolile cu etiologie încă necunoscută, cancerul diverselor segmente ale tubului digestiv continuă să fie o frecventă cauză de suferinţă a omenirii. Bărbaţii sînt cele mai dese victime ale cancerului gastric, în vreme ce — după cum se ştie — femeile suferă în aceeaşi proporţie de cancerul genital şi al sînului.

— Care boli consideraţi că fac să sufere mai mult pe contemporanii noştri?

— Dintre bolile tubului digestiv şi ale anexelor sale, omenirea dă un important tribut prin hepatopatiile cronice şi diverse cancere ale tubului digestiv. Nu trebuie uitat însă că — odată cu citadinizarea masivă, cu părăsirea modului de viaţă patriarhală şi cu îngrămădirile în colosurile urbane — bolile neuropsihice, consecinţa imposibilităţii de adaptare rapidă la noile condiţii şi noul ritm de viaţă, dau un procent impresionant de suferinţe şi, printre ele, suferinţele reflectate la nivelul tubului digestiv ocupă un loc important.

— Credeţi că spectaculoasele descoperiri în domeniul medicamentelor au îmbunătăţit situaţia omului?

— Terapia modernă, în special cea profilactică, este cauza exploziei demografice. Dar şi terapia curativă are meritul ei. Este suficient să amintim că înainte de era sulfamidelor şi antibioticelor mortalitatea infantilă prin bronhopneumonii era de 54%, iar acum ea s-a redus sub 1%. Aceasta mai explică şi creşterea mediei de viaţă a populaţiei. Antibioticele au pătruns pînă în cele mai îndepărtate şi ascunse cătune africane. Tot terapia modernă a dat posibilitatea eradicării aproape totale a bolii somnului, care decima populaţia zonelor tropicale. Dar pînă şi lepra — o altă plagă a acelor zone — este ţinută azi în frîu prin administrarea sistematică a unor preparate sulfamidice.

— Care credeţi că au fost cele 5 descoperiri care au uşurat viaţa omului în lupta cu maladiile?

— Sînt controversate părerile asupra ordinii în care ar trebui puse medicamentele care au adus cele mai mari binefaceri omenirii. Există totuşi un consens în a considera digitala drept primul medicament, care face posibilă prelungirea vieţii şi activităţii unui mare număr de suferinzi cărc pot să-şi dea în continuare tributul lor social, pe măsura experienţei vîrstei. În al doilea rînd ar trebui numite serurile şi vaccinurile, care sînt principala armă a medicinei profilactice, aşa de eficiente. În al treilea rînd ar veni antispasticele şi analgezicele, care deşi nu vindecă fac posibilă suportarea unor boli incurabile însoţite de dureri. Sedare dolorem divinum opus est! — au spus deja strămoşii noştri. Al patrulea grup de medicamente ar fi bactericidele şi bacteriostaticele — sulfamidele şi antibioticele. Ele sînt însă privite şi cu unele rezerve, deoarece produc un deranj în echilibrul biologic spontan al naturii. În cel de-al cincilea grup trebuie considerate neuro şi psihoplegicele, care caută să facă posibilă adaptarea omului în tumultul vieţii industriale moderne. Sînt un fel de *soma* a la Aldous Huxley.

— V-aţi dedicat o întreagă viaţă medicinei interne. Credeţi că există încă multe necunoscute în cunoştinţele, explorarea şi vindecarea maladiilor tubului digestiv?

— Am învăţat într-o şcoală — aceea a profesorilor Haţieganu şi Goia — care a căutat totdeauna înfăţişarea omului ca pe un întreg, îndemnîndu-ne să ne ocupăm de întreaga lui fiziologie şi patologie. Posesorii unor metode de investigaţie de aparat — cum ar fi electrocardiografia şi endoscopia tubului digestiv — oricît de rutinaţi, dacă nu cunosc suficient datele importante ale întregii medicine interne nu pot depăşi rolul de tehnicieni. Judecata medicală trebuie să se refere la economia întregului organism, care este un tot indivizibil. În materie de tub digestiv s-a depăşit epoca studiului anatomic — deşi investigaţii ca scintigrafia hepatică şi pancreatică aduc noi contribuţii datelor patologiei morfologice— şi astăzi se fac progrese mari în studiul fiziologiei lui normale şi patologice. Cercetările de histochimie şi citoenzimologie continuate cu urmărirea proceselor digestive în toate fazele lor intermediare au deschis noi orizonturi în înţelegerea fondului unor procese patologice datorită unor deficienţe constatate în lanţurile metabolice. Totuşi sînt încă multe necunoscute, motiv pentru care diagnosticul şi terapia afecţiunilor tubului digestiv plutesc încă într-un complex de incertitudini.

— Care credeţi că este contribuţia medicinei româneşti la patrimoniul mondial?

— Medicina românească se poate mîndri cu contribuţii de seamă în trecutul ei. Medicii români sînt mult preţuiţi, încă astăzi, oriunde ar fi. Pentru a putea merge pe acest drum tradiţional, sînt necesare eforturi susţinute pentru promovarea cercetării medicale. Fiziologia de astăzi este medicina de mîine. Este necesar ca să se dea posibilităţile materiale, pentru ca spiritul iscoditor al medicilor români să-şi poată valida ideile.

Cornel BOZBICI

poşta medicului

TANIA – Suceava. Teoria despre cancer ca boală produsă de un virus, deci contagioasă, are o vechime de peste 60 de ani, după ce în anul 1911 a fost descoperit un virus producător al sarcomului la găini (sarcomul lui Rous). Însă toate încercările făcute pînă acum de a se dovedi că virusul este răspunzător şi de acea teribilă boală care este cancerul uman nu au dat rezultate. O altă teorie, de dată mai recentă, consideră că ar fi vorba de un virus care nu este însă transmis de la un individ la altul, ca virusul gripei, ci este vehiculat prin moştenire genetică. Omul posedă deci «gene» (elemente de bază ale ereditătii) purtătoare de virusuri cancerigene, care la cei mai mulţi rămîn perfect inofensive, însă la alţii virusurile sînt stimulate şi «trezite» din letargia lor de către «agresori» veniţi din exterior — cum sînt de pildă, radiaţiile, unele produse chimice — devenind astfel capabili, prin acţiunea lor dăunătoare, să transforme celulele sănătoase în celule canceroase, constrîngîndu-le să se înmulţească în mod anarhic. Oricum, contagiozitatea cancerului nu a fost demonstrată pînă acum.

N.C.C. – Timişoara. 1) Aparatul Vimas este un aparat electric de masaj, de joasă frecvenţă, pentru folosirea la domiciliu. Compus dintr-o carcasă, dintr-o armătură vibratoare şi din cinci dispozitive de masaj, poate fi utilizat cu bune rezultate pentru masajul capului, masajul muscular în general; 2) Vibromasajele se aplică în mod obişnuit de trei ori pe săptămînă; 3) Acesta este tocmai şi rostul masajului electric: de a îndepărta depozitele de grăsime de prisos şi celulita, de a stimula circulaţia sanguină etc.; 4) Gimnastica completează, dar nu se substituie masajului.

STANCA – Botoşani. Nu, nu există nici un medicament care să facă să regreseze fibroamele uterine, care sînt tumori absolut benigne (necanceroase!) Tratamentul medical este însă justificat numai în cazul acelor fibroame descoperite accidental, cu ocazia unui control ginecologic, şi a căror evoluţie tăcută şi înceată nu necesită decît supraveghere, printr-un control regulat, de două ori pe an. Fibromul dumneavoastră, aşa după cum ne relataţi, stîngerează însă abundent la menstruaţie (menoragii). În aceste situaţii, în afară de: Ergomet, vitamina K, vitamina C, preparate antianemice (Neoanemovit, vitamina B_{12}) veţi lua următoarea:

LOŢIUNE HEMOSTATICĂ ÎMPOTRIVA MENORAGIILOR

Rp. Ergotină	3 g
Extract fluid de viburnum	2 g
Extract fluid de hammamelis	2 g
Extract fluid de hidrastis	2 g
Alcool de 60°	15 g
Glicerină	35 g
Sirop simplu	75 g
Apă	75 g

D.S. Int. Cîte o lingură dimineaţa şi seara

Odată trecut momentul critic al menopauzei, unele fibroame (în special fibromioamele) suferă soarta uterului, adică se atrofiază şi ele.

A. POPESCU – Bucureşti. CUM SE POATE PREVENI ÎMBĂTRÎNIREA PREMATURĂ? Mare întrebare pentru o rubrică atît de mică. În ajutor ne vine un număr recent al cunoscutei reviste franceze «Paris-Match» în care, într-un articol consacrat longevităţii, se dau 16 «reţete sigure!» Cu titlu de curiozitate le reproducem mai jos:

16 «REŢETE SIGURE» ÎMPOTRIVA ÎMBĂTRÎNIRII PREMATURE

1. Dormiţi mult.
2. Practicaţi exerciţiile fizice.
3. Mîncaţi încet.
4. Consumaţi alimente bogate în proteine.
5. Beţi multă... apă.
6. Vizitaţi în fiecare dimineaţă locul unde... şi regii se duc pe jos.
7. Consumaţi cît mai puţin alcool şi tutun.
8. Aveţi grijă ca profesiunea pe care o exercitaţi să vă şi placă.
9. Vacanţele să fie substanţiale.
10. Să vă preocupe şi o altă pasi («hobby») în afara meseriei.
11. Interesaţi-vă de o anumită artă.
12. Căutaţi să vă formaţi un cerc de prieteni.
13. Fiţi onest.
14. Acceptaţi responsabilităţile.
15. Căutaţi să dispuneţi în permanenţă de o rezervă bănească.
16. Siliţi-vă să credeţi în ceva.

După cum aţi observat, desigur, fiecare din condiţiile enumerate mai sus poate fi îndeplinită cu cea mai mare uşurinţă. Vă dorim succes!

ce este nou?

UN NOU APARAT ROMÂNESC PENTRU TRATAMENTUL BOLILOR CARDIOVASCULARE. Este vorba de stimulatorul cardiac, construit de un colectiv de cercetători de la Centrul de cardiologie (A.S.C.A.R.). Folosit cu blocuri atrioventriculare, cu crize sincopale, acest aparat creează stimuli artificiali ritmici care previn stopul cardiac.

CORONAROGRAFIA. O TEHNICĂ RADIOLOGICĂ MODERNĂ. Această tehnică radiologică de tip nou pune în evidenţă prin examinare cu substanţă de contrast starea arterelor coronare. Ea poate arăta existenţa şi localizarea unor obstrucţii vasculare, ceea ce permite indicaţia operatorie.

O NOUĂ METODĂ PENTRU REFACEREA ZONEI MIOCARDICE PROST VASCULARIZATE. Metoda se numeşte pontaj aortocoronarian şi a fost experimentată pentru prima oară la clinica de chirurgie a Spitalului Fundeni. Ea constă în crearea unei punţi vasculare între aortă şi ramurile arterelor coronare, ocolindu-se zonele arteriale obstrucate. Se realizează astfel revascularea zonei miocardice.

REABILITAREA PRIN GIMNASTICĂ MEDICALĂ A CARDIACILOR CU INFARCT MIOCARDIC. În aceste cazuri, gimnastica medicală se face sub controlul electrocardiografic permanent. Prin aceasta se realizează o mai bună circulaţie în toată masa muşchiului cardiac şi-n acelaşi timp o creştere a capacităţii de efort a bolnavului.

PENTRU SCĂDEREA PROCENTULUI DE MORTALITATE ÎN INFARCTUL MIOCARDIC. Bolnavul este menţinut sub observaţie electrocardiografică permanentă putîndu-se interveni foarte rapid în diverse momente dificile ale evoluţiei bolii. În felul acesta procentul de mortalitate în infarctul miocardic este mult diminuat.

Iulia MOLDOVEANU

sfaturi pentru tinerele mame

marile și micile drame ale sugarului

Am auzit următoarea discuție între două mame: «Draga mea — spunea una dintre ele — fetița mea are o hernie la buric fiindcă nu i s-a legat bine la naștere».

Oare acesta este adevărul?

Hernia ombilicală este o despicătură a mușchilor abdominali care în mod normal sînt uniți pe linia mediană a abdomenului. Fiindcă de obicei este congenitală (copilul se naște cu ea), observîndu-se de la naștere, dar mai ales după căderea cordonului ombilical, părinții sînt înclinați să creadă că s-ar datora legării incorecte a acestui cordon. În realitate, legarea lui are rolul de a face să se închidă vasele circulației fetale care treceau prin cordon și nu are nici o influență asupra țesutului muscular, care trebuie să se unească spontan, fără intervenția medicului. Hernia poate să fie de mărimi variabile, de la un bob de mazăre la o caisă. Se poate reduce spontan prin fortificarea peretelui; dacă nu se reduce — și mai ales dacă produce prin încarcerări repetate tulburări digestive cu dureri, vărsături, meteorism abdominal — trebuie operată. Pentru herniile mici se poate aplica temporar un pansament compresiv din leucoplast.

Ieri am fost la familia M; băiețelul lor Mihăiță, de un an și șapte luni, era bolnav. Iarăși avusese o criză de hernie. Cînd am ajuns la ei, toți ai casei umblau de colo-colo într-o stare de mare agitație, aruncînd priviri îngrijorătoare către copilaș care era așezat în brațele bunicii, palid, transpirat și cu ochii speriați.

Crizele de hernie inghinală sînt frecvente la copilul mic, mai ales la băieți, și apar mai ales în partea dreaptă și sînt congenitale. Conținutul sacului herniar este format din porțiuni de intestin și peritoneu. Acest conținut în mod normal poate fi împins cu ușurință în cavitatea abdominală cu degetele, sau se poate reduce spontan prin relaxarea musculaturii.

Repunerea manuală a herniei încarcerate reușește de obicei fără prea mare dificultate și poate fi încercată ori de cîte ori nu există modificări inflamatorii.

Și iată ce i-am făcut lui Mihăiță: l-am băgat pe băiețel într-o băiță cu apă caldă. După ce s-a obișnuit puțin, mi-am săpunit bine mîinile și cu mîna dreaptă în apă am apăsat ușor hernia, împingînd-o înapoi prin orificiul ei natural; cu puțină îndemînare am reușit, copilul s-a înviorat pe loc și la fel și părinții.

Eram medic secundar și într-o noapte de gardă mi-a fost adus un copil de cîteva luni, care de 24 ore prezenta următoarele fenomene curioase: în plină sănătate, fără febră, copilul fusese apucat brusc de o criză de țipete puternice care a ținut cîteva minute.

Criza s-a repetat mereu, la intervale variabile de 12 pînă la 1 oră. În ultimele ore durerile au mai cedat, dar copilul avea vărsături cu fiere, iar din șezut i se scurgea un firicel de sînge. Copilul arăta palid, suferind, epuizat. Avea o invaginație intestinală și fusese adus prea tîrziu.

Invaginația intestinală este considerată marea dramă abdominală a sugarului. Constă din pătrunderea, prin alunecare, a unui segment intestinal în interiorul altui segment — un adevărat fenomen de telescopare a anselor intensinale.

Apare mai ales în primii doi ani de viață, între patru și șase luni, și predomină la băieți. Cauza acestor fenomene nu este bine precizată — se pare că se datorește tulburărilor de inervație care provoacă modificări ale peristaltichei intensinale. În timpul alunecării anselor intensinale, porțiunea invaginată trage după ea mezenterul (foița care ține intestinul fixat în cavitatea abdominală și prin care trec vasele cu sînge și nervii intestinali), ale cărui vase sanghine sînt strangulate. Regiunea respectivă din intestin este practic moartă și în aceste condiții viața copilului este compromisă. În cazul în care copilul nu este dus la spital și operat chiar în primele 24 de ore moare cu fenomene de ocluzie intestinală și peritonită în cîteva zile.

Doctor Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru
Maternitatea Spitalului Brîncovenesc

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

Și-uite-așa aș vrea să mor, cu paharul lîngă mine... Conducînd o motocicletă, în stare de ebrietate, Gh. Stănculescu, 26 de ani, comuna Grădiște (județul Ilfov) lovește un autoturism. Grav accidentat, adus cu Salvarea la spitalul de urgență al municipiului București, i se constată o fractură de femur stîng cu plagă contuză — gamba stîngă. Este imobilizat în aparat ghipsat și internat. I se recomandă un repaos mai îndelung la pat.

Păzea, păzea că trece-n goană... În timp ce traversa șoseaua națională trecînd prin comuna Daia, județul Ilfov, Tavă Maria, 60 de ani, pensionară C.A.P., este trîntită de o mașină, gonind cu toată viteza. Rudele o transportă de urgență la spitalul Giurgiu. De aici este trimisă imediat cu salvarea la spitalul de urgență. Diagnostic: politraumatism cranio-facial acut deschis cu fractură de piramidă nazală, fractură gravă craniană, comoție cerebrală prelungită, fractură de bazin. De la spitalul de urgență i se face recomandare pentru Spitalul nr. 9. Intervenția promptă a echipei de gardă, înalta calificare a personalului medical reușesc să readucă bolnava pe cafea însănătoșirii.

Gelozia cocoșului. Stoian Chira, 63 de ani, din comuna Brănești, județul Ilfov, se ducea la porc să-i dea să mănînce. Avea o cutie cu porumb în mînă. Văzînd că porcul e mai favorizat la boabe, cocoșul, gelos, a ciupit-o de picior. «Am căzut jos, povestește bătrînica. M-am sculat, am făcut treabă, n-am avut nici o durere. Pe urmă am vrut să mă duc la farmacie să iau niște medicamente pentru bărbatu-mi-o. Atunci, în mijlocul drumului m-au apucat durerile. M-au luat niște fete și m-au dus la dispensar. Aici mi-au făcut două injecții și m-au trimis cu Salvarea la spitalul de urgențe». Asistentul de gardă îi imobilizează genunchiul lovit pentru ca fenomenele dureroase să cedeze mai ușor și totodată ca articulația genunchiului să se vindece. Ce poate face un cocoș!

● Miercuri, 22 august, la orele 10.40, salvarea a dus la Spitalul clinic din Craiova pe septuagenara Mandache Leanca din Beloți — Dolj, care se zbătea între viață și moarte. Diagnosticul: ocluzie intestinală, cu debut de 48 ore, cu stare generală alterată. Două ceasuri mai tîrziu, după un tratament intens de reechilibrare, pacienta este operată — ansa compromisă obligînd efectuarea de colectomie segmentară. Rapiditatea și precizia cu care au intervenit medicii Constantin Brudescu și Dumitru Roșca, precum și grija pre și postoperatorie acordată de personalul medical al secției de terapie intensivă și secția a 2-a chirurgie au făcut ca Mandache Leanca să se înapoieze vindecată în mijlocul familiei.

● Arșița de la amiaza unei zile de sfîrșit de iulie l-a împins pe Ștefan Suciu, tractorist la stațiunea de mecanizare Cetate-Dolj, să se odihnească puțin. În plin cîmp, în apropierea tractorului aflat în funcțiune, s-a culcat la adăpostul unui balot de paie. Fără să-l observe, un coleg care-și desfășura normal activitatea i-a prins piciorul stîng sub roțile combinei. Primul ajutor acordat de mecanizatorii prezenți în cîmp, transportul rapid al accidentatului la spitalul orășenesc Calafat, intervenția promptă, atenția și migala cu care au lucrat Constantin Drăghici, directorul spitalului, și Petrică Nistor, medic specialist, au făcut ca piciorul accidentatului să fie salvat. Ștefan Suciu este acum în afara oricărui pericol. Credem însă că accidentatul precum și ceilalți mecanizatori de la S.M.A. Cetate s-au convins că și în plin cîmp normele de protecție a muncii trebuie întocmai respectate. (Marin Coandă — Craiova.)

întrebări și răspunsuri

Chinuită de unele gînduri m-am hotărît să vă scriu, rugîndu-vă să mă ajutați în problemele ce mă neliniștesc. Am 21 de ani și funcționez de un an ca educatoare într-un sat din județul Prahova. Duc o viață liniștită, chiar echilibrată. Vă rog să mă înțelegeți și să mă ajutați, dîndu-mi un răspuns clar. În urmă cu un an mi-a apărut la sînul drept o ridicătură, care prin pipăire părea o bobiță. Nu i-am dat importanță. Cu timpul s-a mărit, ajungînd pînă acum două săptămîni de mărimea unei nuci. După intervenția chirurgicală, încercînd să vorbesc cu medicul, s-a eschivat de la o explicație. Vă întreb pe dumneavoastră: care este cauza acestui nodul și ce urmări mai pot avea loc ulterior? Sînt cu atît mai disperată cu cît se pare c-o să-mi apară și la stîngul. Totul mă neliniștește pentru viața mea de mai tîrziu, pentru atunci cînd voi fi femeie și apoi mamă (iubesc mult copiii).

Vă rog din inimă să mă ajutați și să-mi răspundeți.

Cu mulțumiri și respect, G.P.

Credem că marea dumneavoastră îngrijorare se datorește atît unor suferințe obiective, dar și lipsei de informații pe care un medic specialist ar fi trebuit să vi le dea. Încercăm să vă răspundem atît cît cele arătate de dumneavoastră ne dau posibilitatea.

Cel mai adesea, la vîrsta pe care o aveți, formațiunea dură de la nivelul sînului, care spuneți că a fost operată, este de origine hormonală. Poate beneficia de tratament adecvat, desigur în urma unor investigații de specialitate: termografie, dozări hormonale etc. Dacă după intervenție există tendința să apară o nouă formațiune la celălalt sîn, aceasta poate fi prevenită prin tratament.

Rezultate foarte bune am obținut cu progestative de sinteză.

Și celelalte suferințe pe care le arătați pot fi tratate. Necesită însă neapărat un examen de specialitate pe care nu aveți motive reale să-l evitați.

Vă recomandăm să consultați un serviciu de ginecologie.

Doctor Ion LEMNETE

mănîncă vîrstnicii prea mult? (III)

Pentru vîrstnicii care din cauza condiției fizice nu depun nici o activitate, cantitățile de alimente pot fi încă reduse. Totul este să nu se cîștige în greutate, dar nici să nu fie subnutriți!

Sarea de bucătărie va fi folosită în cantități mai reduse. Condimente (usturoi, ceapă, murături în oțet, piper etc.) — care în doze mici produc o excitare a secreției gastrice și intestinale și mărirea poftei de mîncare — pot fi folosite, dar fără a se abuza. Cafea, ceai, vin de masă, bere sînt permise în cantități moderate — dacă vîrstnicul a fost deprins cu ele din tinerețe și nu vrea să renunțe. Dar să nu uităm că un gram de alcool are 7 calorii, iar două linguriță de zahăr la cafea sau ceai reprezintă aproape jumătate din cantitatea zilnică de zahăr permisă.

Este bine să ne reamintim că 100 ml vin bun conține cam 10 g alcool și echivalează caloric cu 100 ml lapte; că o sticlă de bere (de 500 ml) conține 25 g alcool și echivalează caloric cu aproape 250 ml lapte, iar 100 ml lichior (care conține și zahăr) sau coniac au cam 50 g alcool, echivalînd caloric cu 1/2 litru lapte sau 150 g pîine!

Desigur că și modul de preparare și de prezentare a hranei vor contribui din plin la apetitul vîrstnicului. Dar aceasta nu înseamnă că — într-un fel sau altul — el să depășească «greutatea ideală».

Hrana zilnică poate fi repartizată în 3-4 mese, iar dintre acestea masa de seară să fie «ușoară»: fără carne, uneori chiar numai o ceașcă de lapte și fructe.

Evitarea sedentarismului, plimbări pe jos dimineața, mici activități gospodărești (grădinărit etc.), gimnastica de dimineață (dar nu «după radio», care transmite lecția de gimnastică la o oră nepotrivită) și în fiecare zi (de ce, oare, emisiunea la televiziune este numai duminica?) sport pe măsura condiției fizice (de ce nu un club sportiv al vîrstnicilor?), contribuie, alături de alimentația rațională, la evitarea cîștigului în greutate de nedorit la vîrstnici.

Controlul periodic al greutății corporale (numai în lipsa cîntarului ne bazăm pe semnele «centurii de la cingătoare») poate da semnalele de «alarmă» ale sporului în greutate.

Conferențiar doctor docent
Coman V. PETRESCU

plantele medicinale și modul lor de administrare (II)

CATAPLASMA (obiojeala) este un preparat de consistență moale, ce se obține din plante și organe de plante medicinale pulverizate și amestecate cu apă pînă ce rezultă o pastă. Această pastă se pune între două bucăți de pînză fină, pentru a putea fi aplicate și ridicate ușor de pe partea bolnavă. Cataplasma nu trebuie să fie nici prea consistentă, nici prea fluidă și nici să depășească prin suprafața ei locul bolnav.

Cînd se reînnoiește aplicarea unei cataplasme se recomandă să se prepare mai întîi noua cataplasmă, apoi să se ridice cea veche ca să nu se răcească locul unde ea a fost aplicată.

Dintre cataplasmele cele mai des folosite amintim cataplasma de făină de in, cunoscută și sub denumirea de cataplasmă emolientă și cataplasma de făină de muștar.

Cataplasma de făină de in se obține din făina de in care se amestecă cu apă caldă în porțiuni mici, pînă la consistența dorită, iar cataplasma de muștar se prepară din făina de muștar cu apă care are temperatura camerei. Cataplasma de muștar se aplică pe piele un timp limitat, deoarece este iritantă pentru piele, din cauza uleiului de muștar ce la naștere din făina de muștar în timpul aplicării și care este volatil și iritant. Medicii pediatri recomandă să nu se aplice copiilor mici cataplasme cu făină de muștar datorită acestui ulei volatil iritant.

BĂILE MEDICINALE constituie o altă formă de folosire a plantelor și se obțin prin introducerea în apă fierbinte a plantelor mărunțite în prealabil și puse într-un sac de pînză fină. De asemenea, se poate folosi direct infuzia sau decoctul, care se toarnă în apa de baie adusă la temperatura ce o poate suporta corpul omenesc.

Dintre băile medicinale mai frecvent utilizate amintim baia de făină de muștar, în care se introduc picioarele și care necesită 100–125 grame de făină de muștar pentru o baie.

Indiferent de forma de administrare, adică pentru uz intern sau extern, se recomandă ca la folosirea plantelor și ceaiurilor medicinale să se respecte cantitățile indicate pentru a evita apariția unor efecte secundare nedorite.

profesor doctor docent
D. Gr. CONSTANTINESCU

Palatul Națiunilor din Geneva își așteaptă oaspeții.

CONFERINȚA GENERAL-EUROPEANĂ

începe faza a doua

Marți, 18 septembrie, Geneva, oraș care a acordat, de-a lungul anilor, ospitalitatea sa unui număr considerabil de reuniuni internaționale, va polariza într-o măsură sporită atenția opiniei publice europene — și, de fapt, mondiale — odată cu debutul efectiv al celei de-a doua faze a conferinței general-europene pentru securitate și cooperare. Este, fără îndoială, un moment important al acțiunii, atît de imperios reclamată de popoarele continentului, de instaurare — prin eforturi comune și, totodată, prin valorificarea tuturor contribuțiilor aduse de state, ca interlocutori cu drepturi egale — a unui nou tip de relații între țările continentului, garantînd dreptul fiecăreia de a decide asupra evoluției proprii și favorizînd dezvoltarea nestingherită a conlucrării pașnice.

În cadrul organizatoric elaborat, la începutul acestei luni, de Comitetul de coordonare, conferința își reia lucrările la Geneva propunîndu-și realizarea unui consens asupra conținutului documentelor finale — pregătind astfel etapa următoare — precum și examinarea aprofundată a problemei următorilor instituționale ale conferinței. S-ar putea spune deci că, după cum etapa pregătitoare a elaborat documentele adoptate la Helsinki de prima fază propriu-zisă, la nivelul miniștrilor de externe, etapa ce începe la Geneva zilele acestea își propune o nouă acumulare de idei și propuneri și o nouă apropiere a lor — în vederea realizării consensului și transmiterii rezultatelor către reuniunea ulterioară.

Se pornește, desigur, de la un nivel superior, de la acel bun cîștigat pe care îl reprezintă documentele adoptate la Helsinki; este vorba, așadar, nu despre o reluare a ciclului, ci despre o etapă superioară, constînd în aprofundarea și, îndeosebi, în concretizarea eficientă și neechivocă a ideilor asupra cărora s-a convenit pînă acum. Acțiune diplomatică de o amploare fără precedent, răspunzînd unor imperative clare ale vieții internaționale, Conferința general-europeană își propune mai mult decît elaborarea unor texte acceptabile unanimității participanților: ea poate și trebuie să ajungă la mijloace efective de a garanta securitatea și de a favoriza cooperarea, trebuie să creeze un cadru politico-juridic care să asigure conformitatea între principii și fapte.

Este, așadar, rostul celei de-a doua faze a conferinței de a elabora texte cît mai precise privind principiile relațiilor între state, măsurile de dezarmare și dezangajare favorizînd securitatea tuturor țărilor și cadrul optim de dezvoltare a cooperării — pentru ca deosebirile de interpretare încă existente în etapele anterioare să fie definitiv depășite. În al doilea rînd, este necesar să se asigure traducerea în viață a hotărîrilor de principiu adoptate — istoria recentă ne arată că, din păcate, unele state membre ale O.N.U. nu au aplicat, în practica relațiilor lor externe, principiile Cartei — iar aceasta presupune garanții de aplicare efectivă: ar fi util, în acest sens, angajamentul tuturor statelor participante, prin declarații solemne, acorduri sau tratate, de a respecta și aplica integral principiile convenite, în toate domeniile relațiilor dintre ele; în același context, se cuvine relevată utilitatea unei măsuri, conform unei propuneri românești, constînd în adoptarea unui document referitor la măsurile care să facă efectivă nerecurgerea la forță; ar fi, de asemenea, utile întîlniri și contacte cît mai frecvente între factorii politici de răspundere.

«*România* — arăta, în aceste zile ale călătoriei sale pe continentul latino-american, președintele Nicolae Ceaușescu — *s-a pronunțat în mod constant pentru înfăptuirea securității europene, a acționat în faza pregătitoare și la prima fază a conferinței și este decisă să ia parte activă în următoarele faze ale Conferinței general-europene pentru securitate, considerînd că succesul acestei conferințe va așeza relațiile dintre statele continentului european pe principii noi — egalitatea în drepturi, respectul independenței și suveranității, neamestecul în treburile interne. Succesul acestei conferințe va reprezenta un factor important nu numai pentru securitatea europeană, dar și pentru întreaga lume*». Pentru a asigura succesul acestei importante acțiuni — urmărită cu interes și speranțe de opinia publică — faza de la Geneva trebuie să răspundă unor sarcini fără îndoială nu simple, dar în suficientă măsură clarificate. În ce o privește, România își va aduce în continuare contribuția proprie, cu verificată eficiență și în spiritul afirmat constant, de răspundere față de exigențele vieții internaționale, față de aspirațiile popoarelor lumii.

Mihai MATEI

mapamond '73

mafia (I)

Larousse-ul este laconic: «Maffia (sau mafia — cu majusculă sau minusculă, cu un «f» în plus sau în minus, tot un drac): societate de răufăcători». Atît. Quid-ul francez pe 1971 este mai generos în explicații: «Mafia (zisă și Cosa nostra) grupează aproximativ 200 000 de indivizi care depind de 24 «Familii». Fiecare familie își are teritoriul său. Domeniul mafiei se întinde peste Statele Unite și Canada cu ramificații în lumea întreagă. Beneficiile ei anuale sînt apreciate la aproximativ 40 de miliarde de dolari. Acestea provin din exploatarea tripourilor clandestine (7 miliarde de dolari), din traficul cu stupefiante, din proxenetism, din cămătă, din șantajuri și din diverse întreprinderi legale. Mafia investește cu plăcere în orice fel de afaceri curate. În felul acesta, orice sector al economiei este contaminat». Curiozitatea descoperirii definițiilor mă duce și către «Marea Enciclopedie sovietică» — ediție 1955. Citez: «Mafia — organizație teroristă semilegală din Sicilia, aflată în mod practic în mîinile cercurilor burghezo-moșierești. Mafia s-a format în procesul descompunerii relațiilor feudale, inițial ca instrument al autoapărării maselor populare în fața opresiunii exercitate de aristocrația feudală siciliană. Ca urmare, compunîndu-se îndeosebi din elemente declasate, mafia a fost schimbată de către moșierii-latifundiari și marii arendași, care i-au corupt pe șefi, într-o organizație banditească-teroristă pusă în slujba claselor conducătoare. În prezent, bandele mafiei sînt strîns legate cu vîrfurile burghezo-moșierești, care țin sub controlul lor raioane întregi ale insulei, terorizînd populația prin corupție, șantaje și crime. Judecarea unuia dintre capii mafiei, Giuliano, în 1951, a dezvăluit legăturile acestei organizații cu cercurile conducătoare americane și italiene». Punct.

Mărturisesc că m-a sedus întotdeauna compararea definițiilor. În cazul «fericit» al mafiei, toate definițiile coincid. Violența termenilor nu este întîmplătoare. Etimologia cuvîntului rămîne însă pentru majoritatea autorilor de definiții — o enigmă.

Apărută în secolul al XVIII-lea ca o ligă de autoapărare a țăranilor sicilieni împotriva raidurilor calabreze, care profitau de vidul de guvernămînt lăsat în insulă de Burboni Neapolului, mafia s-a transformat curînd într-o «onorabilă societate» a vechililor de pe marile latifundii siciliene, deopotrivă de abili în a-și escroca «gheparzii» și în a teroriza pălmașii de pe moșiile acestora. Mijloacele «artizanale» pentru exercitarea terorii s-au transmis de-a lungul a două secole de sîngeroasă istorie și ele nu s-au schimbat prea mult nici atunci cînd sucursala de peste ocean a sinistrei asociații a devenit patroana «onorabilei-mume» din îndepărtata Sicilie. Este drept, «verii din America» au evoluat, un beneficiu de 40 de miliarde de dolari pe an nu se scoate nici din peșcheșul pe turmele de capre răpănoase, nici din purecii ciobanilor sicilieni.

Vechile «branșe» insulare — mafia porturilor, a pescuitului și a pompelor funebre — și-au pierdut eficiența. Au apărut drog-splozia, sexplozia, explozia gangsterismului politic, a spionajului economic, a fraudelor financiare și bancare pe picior mare, a brigăzilor polițienești patronale, «arta» racketingului, a crescătorilor de «gorile» pentru apărarea integrității corporale a potentaților, mercenarii motorizați specializați în intimidarea greviștilor, întreaga industrie a terorii din era cosmică a pămîntului pe lîngă care, vechile procedee «strămoșești» importate din insula gheparzilor par niște naive jocuri de copii. La ea acasă însă mafia își revendică dreptul asupra catehismului onoarei prin glonțe, prin cuțit, prin șreang, prin bîtă. Cealaltă mafie, cea de peste ocean, degenerată de luptele fratricide pentru ciolan, este moralizată de «adevărații mafioți» din insulă, ultimi mohicani ai stilului de viață din vechile și preabunele vremuri de altădată. «Cosa nostra», filiala de peste ocean, nu și-a uitat însă niciodată vatra strămbună. Amestecul ei în treburile Siciliei nu trădează nici o urmă de abandon. Din contră, reveniți «acasă», unii dintre capii organizației din filială au ținut să introducă în insulă «un punct de vedere mai larg» asupra problemelor actuale.

Ioan GRIGORESCU

(Va urma).

oameni despre care se vorbește

VARAHAGIRI VENKATA GIRI, președintele Republicii India (născut în anul 1894, studii universitare în Irlanda, diplomat de carieră, a ocupat funcții înalte în guvernul de la Delhi — ministru al muncii, apoi ministru al industriei, comerțului și cooperației — guvernator succesiv al statelor Madras, Uttar Pradesh și Kerala), va face la începutul lunii octombrie o vizită oficială în țara noastră, împreună cu soția sa, Sarasvathi Giri.

HOUARI BOUMEDIENNE (numele real Mohamed Boukharouba), președintele Consiliului revoluționar și prim ministru al Algeriei (născut în anul 1927, studii superioare la Institutul Islamic din Constantine și apoi la cel din Cairo, funcții importante în F.L.N., ministru de externe în 1962, prim ministru în 1965), în cuvîntarea de deschidere a celei de-a patra reuniuni la nivel înalt a țărilor nealiniate a declarat: «Nici o pace adevărată nu va fi instaurată atîta timp cît nu va dispare ideea de tutelă».

OLOF Ioachim Sven PALME, prim-ministru al Suediei (născut în anul 1927, studii medii în S.U.A. și superioare la Universitatea din Stockholm, din anul 1958 a intrat în politică, făcînd parte din conducerea organizației de tineret a partidului social democrat suedez, ministru fără portofoliu în anul 1963, apoi ministru al comunicațiilor), s-a pronunțat pentru restabilirea de relații normale între Suedia și S.U.A., relații deteriorate în ultima parte a războiului din Vietnam.

HEINRICH BÖLL, scriitor vest-german, laureat al Premiului Nobel pentru literatură pe anul 1972 (născut în anul 1917 la Köln, unde își termină studiile și publică primele sale lucrări literare; a scris mult și în toate genurile; dintre principalele sale romane citîm: «Unde ai fost, Adam?» «...și n-a mai spus nici un cuvînt», «Biliard la ora nouă și jumătate»). Cărțile lui Heinrich Böll cunosc în prezent o răspîndire neobișnuită, fiind traduse în 17 limbi.

valori românești în univers

doctorul constantin iosif drăgan

Pe Cumpătu, la Sinaia, într-o după-amiază ninsă de februarie, anul trecut, zi de vacanță. În penumbra odăii, sub grinzile înnegrite de brad, susurul flacării de gaz care încingea cahlele teracotei. Prin geamul ușor aburit siluetele copacilor năpădiți de omăt și liniile reliefului peste care risipa albă a așternut prospețime și mister. La acel ceas de taină, din surdina unui radio cu tranzistoare a pătruns acolo, în coasta muntelui, între pereții odăii așeziate de tihnă, imaginea fascinantă a Veneției. O voce plăcută și inteligentă de bărbat evoca pe intonațiile firești și nefardate ale vorbirii orașul cel mai pitoresc din lume, trecutul și prezentul fostei republici aristocratice guvernate de dogi. Ni se înfățișa Domul San Marco, Rialto și Puntea Suspinelor, reverberațiile luminii pe culoarea albastru și roșu a apelor din lagună reflectînd cerul și zidurile. Eram în orașul ce adăpostise pe marii artizani orfevrieri și sticlari din prerenaștere și Renaștere, pe locul unde și-a găsit conac emigrația savanților heleni și unde pictura secolului al XVI-lea își descoperise patentele de geniu. Acea voce ne conducea pe sub portalurile palatelor, prin piețe și loggii, în lunecarea ușoară a gondolelor, ne făcea să ne auzim pașii pe lespezile roase, să simțim cu fior răceala umedă a unui turn în care liliecii stăteau împietriți și orbi în așteptarea nopții. Apoi, în contextul evo-rii, a apărut Eminescu, sonurile cadențate e sonetului: «S-a stins viața falnicei Veneții»... Veneția de ieri, Veneția de azi, eterna Veneție care-l vrăjise și pe Alecsandri și care s-a fixat definitiv și peren pe paleta marelui nostru Petrașcu... Ultimele cuvinte ale conferențiarului se rostiseră. Atent la anunțul final al emisiunii am înregistrat și numele celui care, cu atîta grație, ne preumblase prin istoria și mitologia faimosului oraș zidit pe un grup de insule între foițe de mătase ale apelor: era doctorul Constantin Iosif Drăgan.

Un nume pe care-l auzisem nu o dată în ultimii ani, legat de o sumă de activități și inițiative cu deschidere pe trei continente: Europa, Africa, America. Un *self made man* pornit de pe plaiurile Banatului, de la Lugoj, care nu s-a pierdut în orașul imbroglio al apusului post belic, unde-și *dobîndise* avere și notorietate, ci s-a întors cu dragoste și evlavie spre comunitatea de sînge, de grai și de aspirații de unde pornise odinioară.

Plecat din țară în 1938, după absolvirea facultății de drept își dă doctoratul în Italia, cu vestitul filozof al dreptului Giorgio Delvechio. Pasionat de drept, de sociologie și istorie, activ de asemenea în experimentarea *unor idei izvorite din* dezvoltarea noilor relații create în sînul societății de consum, doctorul Constantin Iosif Drăgan devine unul din pionierii marketing-ului internațional. A inițiat întreprinderi și a fost întemeietorul și președintele Asociației italiene de marketing și al Asociației spaniole de marketing. Devenit vicepreședinte pentru Europa și Africa al Federației Internaționale de Marketing va fi înscăunat apoi ca președinte al acestei importante organizații (ales în martie 1972, la New York). Este membru a numeroase academii și asociații științifice din diferite țări europene.

Opera cea mai de seamă a compatriotului nostru: *Fundația Europeană Drăgan* al cărei scop este *afirmarea pe plan european a* valorilor istoriei și culturii românești. Sediile acestei instituții: Roma, Veneția, Madrid, Palma de Mallorca, München, Paris și Atena. Tot din inițiativa doctorului Drăgan, la Milano ființează de curînd un club de viitorologie euro-african care poartă numele «*Clubul București*».

Mi-a fost dat să întîlnesc silueta alertă și luminoasă a doctorului Drăgan toamna trecută, la Editura Eminescu, unde adusese manuscrisul unui volum de memorialistică, pe care-l așteptăm în vitrine.

Vlaicu BÂRNA

cronica de trei secunde

la moartea decanului

Mai mult nu ni se spune și nici nu trebuie să ni se spună. N-avem nevoie să știm nimic în plus. Blestemată fie curiozitatea omenească, binecuvîntată de atîtea ori, în alte cazuri, cazul penicilinei, cazul submersibilelor, cazul celulelor maligne sau al celulelor din închisori, cazul acuzativ, cazul genitiv sau cel genetic. Blestemată fie dorința de pitoresc a omului care ar vrea să știe în acest caz de ce și pentru ce, cum îl cheamă și la ce a visat în viață.

N-are nici un rost să știm cum i-au ieșit analizele. Dacă a avut gută, colită sau cardiopatie ischemică. Dacă a citit «Don Quijote». Dacă a văzut filme. Dacă i-a plăcut «Love Story». Dacă l-a înțeles pe Picasso, dacă a acceptat «Cîntăreața chelă». Prea puțin să ne pese dacă a auzit de Mallarmé și dacă a fost pentru sau contra versului alb. Merg pînă acolo și susțin că nu mă interesează dacă a văzut vreodată vreun meci de fotbal și dacă l-au amuzat vreodată Stan și Bran, fără de care eu, unul, n-aș putea trăi. N-aș căuta niciodată să aflu dacă a văzut vreodată vreun serial de televiziune și mă doare în cot — *cum ar spune iubita mea* — dacă a avut vreodată vreo părere despre Mannix.

Niciodată, o știre nu mi s-a părut mai exact — și deci mai misterios — redactată, *mai sobru și mai concis formulată*, niciodată obscurii redactori ai agențiilor de presă nu mi-au apărut într-o lumină mai poetică și mai demni de a fi trimiși în rîndurile marilor prozatori care închid într-o frază o lume și un om, ca în ziua de 3 septembrie 1973, cînd am citit această telegramă de 6 rînduri:

«Decanul planetei a murit ieri, în vîrstă de 168 de ani. Era un țăran azerbaidjan care și-a trăit toată viața într-un sat de munte din Barzavu (Caucaz)».

...Pînă și simpla socoteală că acest om pe care nici nu doresc să-l știu cum îl cheamă, s-a născut în anul 1805 — cînd Europa... cînd Napoleon... cînd Beethoven... cînd Goethe... *cînd Tolstoi*... — pînă și ideea că acest om necunoscut nu a avut mai mult de 10 ani în ziua cînd Platon Karataev își cosea cămașa sa de om fericit, pînă și aceste date elementare, ca să nu mai spun de atîtea alte asociații firești și lumești, mi se par o impudică literaturizare pe care o reprim fără milă, lăsînd doar o lacrimă să-mi treacă peste suflet, ca un diamant pe o bucată de sticlă, dar constatînd cu uimire că nu mi se întîmplă nimic, că devin cu fiecare deces o sticlă rezistentă, chiar și la duritatea diamantului.

Radu COSAȘU

golden gate-noul pod al suspinelor

A început să se discute despre Golden Gate altfel decît înainte. Golden Gate nu servește exclusiv scopului pentru care a fost gîndit de constructorii lui. Nu este numai fala marelui oraș american San Francisco, splendidul pod suspendat fotografiat color și alb-negru prin reviste, subiect de cărți poștale ilustrate. Nu mai e doar podul care și-a împrumutat numele unei formații de jazz celebre în lumea întreagă. În orașul cu cel mai ridicat procent de sinucideri din Statele Unite, Golden Gate și-a făcut de-a lungul anilor o faimă la care nimeni nu se gîndise la început, și-a dovedit și o altă, nedorită, utilitate. Golden Gate — poarta de aur, în traducere — a devenit o poartă de evadare din viață, o poartă spre lumea cealaltă. Ca trambulină spre uitare — apreciază revista «Newsweek», și n-avem motive să nu-i dăm crezare — este curat, rapid și, cu o cădere de peste 100 kilometri pe oră în apele reci ale golfului San Francisco, în mod cert ucigător. «E un mijloc sigur, elegant de a-ți lua viața» — consideră dr. Jerome Motto, de la Asociația internațională pentru prevenirea sinuciderilor, citat în aceeași revistă.

Realitatea care stă la baza acestor considerații: numărul sinucigașilor care au ales saltul de pe Golden Gate — și au murit — se apropie de 500. Mai exact, după ultimele date, s-a ridicat la 491 (cifra e totuși relativă). Statisticile arată că în trei cazuri din patru gardienii au putut interveni cu eficiență, șapte candidați la sinucidere au supraviețuit căderii lor. Se menționează în același timp că numărul real al victimelor ar putea fi mai mare: statistica nu operează decît pe baza cazurilor cunoscute.

Singura soluție — afirmă reprezentanții unei asociații de cetățeni apărută ca reacție la acest fenomen alarmant — este să se instaleze de-a lungul celor aproape doi kilometri ai podului un grilaj de fier înalt de peste doi metri. Lucrarea ar costa circa un milion de dolari. Nu asta e soluția, sînt de părere alți cetățeni ai orașului de pe coasta Pacificului, banii ar fi mai bine folosiți dacă ar fi alocați îngrijirii sănătății psihice a oamenilor. În momentul cînd podul le va deveni inaccesibil, sinucigașii vor recurge oricum la alte mijloace — opinează scepticii. Autoritățile medicale ale orașului sînt însă de altă părere: impulsul la sinucidere odată zădărnicit, candidații renunță total, în cele mai multe cazuri, la repetarea gestului. Grilajul ar fi deci totuși o soluție. Parțială: faptul că San Francisco deține recordul american al sinuciderilor nu poate avea o legătură directă cu existența Golden Gate-ului.

Delia ȘTEFAN

Recuperarea cadavrului celui de-al 486-lea sinucigaș a avut ca martor un fotoreporter al revistei «Newsweek».

de la lume adunate

DE 25 DE ORI. Producția industriei constructoare de mașini din R.P. Chineză a crescut de peste două ori între 1965 și 1972, scrie agenția China Nouă. Creșteri de 2,7 pînă la 25 de ori s-au înregistrat la producția de tractoare, motoare cu combustie internă, echipament minier, echipament pentru industriile metalurgică și energetică, mașini-unelte, vehicule motorizate și rulmenți.

UNDE DAI ȘI UNDE... Un computer realizat la Institutul de tehnologie al Universității Cambridge (Statul Massachusetts) poate stabili foarte rapid medicamentul care a provocat o intoxicare. În felul acesta, timpul necesar analizelor pentru stabilirea cauzei unei intoxicații medicamentoase poate fi redus de la 48 de ore la numai două. Klaus Bieman, profesor de chimie la Universitatea Cambridge, unul dintre constructorii computerului, a precizat ca acesta a fost inițial proiectat pentru analizarea compoziției mostrelor de sol lunar, recoltate de membrii misiunilor «Apollo».

DE VINĂ-I O ALBINĂ. Șoferul Jurgen Dratwinski din Massachusetts (S.U.A.) a intrat cu camionul lui de 8 tone într-un parcaj, transformînd în tinichele 5 autoturisme aflate în cale. Victime n-au fost. La anchetă, șoferul a declarat că vina toată o poartă o albină care l-a înțepat în ochi, anihilîndu-i astfel orice posibilitate de control al conducerii.

STIMAȚI HOȚI, BANCA E ÎNCHISĂ! Exasperat de cele trei hold-upuri înregistrate în cursul lunii august la Banca din Velleti (localitate situată la 40 km sud de Roma), directorul acesteia a hotărît închiderea băncii pînă la adoptarea unor măsuri eficiente de securitate.

SOSIM ÎNDATĂ! Specialiștii din Leningrad *au pus la punct un nou tip de* șalupă-amfibie, care poate dezvolta o viteză de 100 kilometri pe oră, avînd la bord 8 pasageri. Șalupa poate trece cu ușurință prin zone mlăștinoase, poate străbate pragurile rîurilor și fluviilor, parcurge zone de pustiu și tundră cu ajutorul unei perne de aer pe care o creează, în caz de nevoie, motoare speciale. Noul vehicul poate fi utilizat ca mijloc de transport pentru pasageri, sanitar și pentru distribuirea poștei în regiunile greu accesibile.

CINE FURĂ AZI UN OU... Asociația britanică pentru apărarea păsărilor desfășoară în prezent o amplă acțiune împotriva colecționarilor de ouă, susținînd că activitatea lor *pune în* pericol îndeosebi existența unor specii de păsări rare. Collin Neville din Coventry a fost amendat cu 450 lire fiindcă în colecția sa au fost găsite 21 de ouă ale unor păsări rare, el avînd pregătite, pentru a le schimba cu colecționari din alte țări, alte 200 de ouă.

DE NECREZUT, ȘI TOTUȘI ADEVĂRAT. Din anuarul statistic al ONU pe 1972 rezultă că Suedia deține primul loc în ce privește consumul anual de cafea pe un locuitor, cu 12 kilograme. Interesant este și faptul că cel mai mic consum de cafea s-a înregistrat în... Turcia și Egipt.

METRONOM ANTIBÎLBÎIALĂ. Metronomul folosit pînă acum pentru măsurarea *timpului* de către muzicieni va avea și o utilizare în medicina reparatorie. Mai precis, el va fi utilizat pentru corectarea defectelor grave în vorbire, în special a bîlbîielii. În acest scop se va recurge la un metronom minuscul, introdus în pavilionul urechii, în fel ca un aparat acustic obișnuit. Bătăile *ritmice* ale *metronomului permit* ordonarea vorbirii persoanelor care se bîlbîie, eliminînd repetițiile, opririle și pauzele mari pe care acestea nu le pot controla.

ÎNCETUL CU ÎNCETUL. Monedele de mică valoare pe care turiștii din lumea întreagă le aruncă în celebra fîntînă Trevi din Roma, aduc celor care le adună, mai *mult* sau mai puțin clandestin, venituri de aproximativ 100 000 de lire pe zi (170 de dolari), apreciază cotidianul «Il Messagero». Cotidianul arată că există două bande de tineri avînd vîrsta între 16 și 20 de ani care își împart aceste venituri. Una dintre ele operează în zilele cu soț, cealaltă — în zilele fără soț.

Vedere din Alger, frumosul oraș mediteranean, gazdă a celei de-a patra întîlniri la nivel înalt a țărilor nealiniate, recent desfășurată sub semnul afirmării deplinei egalități a statelor și democratizarea relațiilor internaționale.

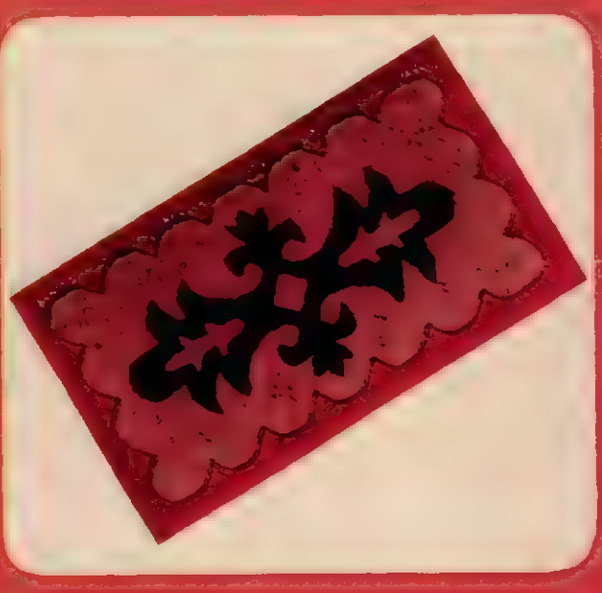

Şi aspectul estetic al lucrurilor mărunte contribuie la înfrumuseţarea căminului dumneavoastră...

Covoraşul-ştergător este un obiect casnic pe cît de decorativ, pe atît de util. El te întîmpină încă la intrarea în apartament, dar este foarte practic şi între vestibul şi locuinţă, pe balcon şi chiar în autoturism.

Magazinele de specialitate v-au pregătit o surpriză: covoraşele-ştergătoare importate din China şi din India. Ţesute, pluşate, vopsite în fir şi imprimate, într-o mare varietate de dimensiuni — de la 30 × 45 cm pînă la 45 × 75 cm — ele sînt fabricate din fibre de bambus, coir sau sisal cu rezistenţe superioare. Se întreţin uşor, prin simplă scuturare, şi asigură o curăţenie perfectă, absorbind instantaneu praful de pe tălpi.

Probele la care au fost supuse le-au dat un certificat care le recomandă de la sine: durata medie de folosire — minimum 5 ani!

Vizitaţi în magazine expoziţiile cu întregul sortiment.
Preţuri oricui accesibile: de la 24 lei, la 107 lei bucata.

*

din jurnalul unui procuror

Nu numai evenimentele însemnate, întîmplările cu ecou larg în opinia publică, sînt capabile să reliefeze schimbările de mentalităţi, mutaţiile pe care le înregistrăm pe planurile conştiinţei. Chiar şi întîmplările aşa-zise «mărunte», faptele aparent banale, se petrec parcă altfel, în derularea lor intervine acel «neînsemnat nou», dar decisiv pentru semnificaţiile pe care le relevă.

STRIGĂTUL DE AJUTOR

Dadu Constantin face parte dintre acei puţini care vor să rămînă ostilii, faţă de care avansul de încredere al legii şi al societăţii noastre nu găseşte ecou. Deşi a înfrînt de multe ori prevederile legii, dovedindu-se periculos, a beneficiat totuşi în cel mai înalt grad de conţinutul plin de umanism al formelor noastre de viaţă. Condamnat la un an închisoare în anul 1965, el beneficiază de reducerea executării pedepsei însă, abia eliberat, săvîrşeşte o infracţiune pentru care este condamnat la opt ani închisoare. I se aplică şi de această dată prevederile care permit eliberarea condiţionată şi nu execută decît aproape jumătate din pedeapsă. Nu înţelege nici de această dată gestul de încredere în reabilitarea lui, în declaraţiile pe care le făcea în sensul că va duce o viaţă cinstită. În august 1970 este arestat din nou şi condamnat la doi ani închisoare pentru alte fapte nedemne. La 20 ianuarie 1973 este eliberat condiţionat.

În conformitate cu o prevedere legală, care reflectă şi ea încă o faţă a umanismului societăţii noastre, Oficiul braţelor de muncă i-a asigurat imediat un post la I.T. Braşov. După o perioadă de comportare firească, începe să lipsească tot mai multe zile nemotivat de la lucru, evită relaţiile de amiciţie cu colegii de muncă.

Într-o seară, în gara Tohan, ascultă discuţiile dintre două femei, mama şi fiica, refetoare la absenţa soţului celei din urmă. Dadu reuşeşte să intre în vorbă cu ele sub pretextul de a întreba unde este staţia de autobuz şi apoi, folosind un truc ieftin al indivizilor de acest gen, întreabă cum era îmbrăcat cel căutat, pentru ca după aflarea amănuntelor să-şi «aminteacă» faptul că l-a văzut beat mort, căzut undeva sub un pod. Se oferă amabil să le indice acel loc, iar femeile, îngrijorate şi credule, îl urmează. Abia cînd au observat că sub acel pod nu era nimeni şi că «binevoitorul» voia să le atragă cît mai în întuneric, au început să devină bănuitoare. Infractorul a scos la lumină lama unui cuţit şi le-a somat să-i dea banii pe care îi aveau asupra lor. Femeile nu s-au supus însă. Deşi lovite de pumnii puternici ai agresorului, deşi ameninţate cu cuţitul, au strigat după ajutor. Au crezut în eficacitatea strigătului lor, deşi au fost atrase într-o zonă pustie.

O femeie care trecea spre casă, Pandrea Maria, a auzit strigătele şi a pornit în fugă ca să le salveze, «înarmată» doar cu o lanternă şi cu nestăpînită furie împotriva actului ingrodibil de nedrept pe care îl săvîrşea bărbatul solid, cu un cuţit ridicat să lovească.

După prinderea infractorului, sergentul de miliţie a întrebat-o pe femeia care a intervenit dacă nu i-a fost frică. Frică? Se pare că nu s-a gîndit la asta. Am notat răspunsul ei, pentru noblefea sa: «Sigur că vedeam că e pericol de moarte... Doar de aceea am fugit cît am putut ca să-l opresc pe nebunul ăla...»

TROMPETISTUL ŞI JUDECATA COLEGILOR

R.A. a venit dinspre părţile Bacăului ca să se angajeze muncitor la I.C.I.M. Braşov. Colegii de muncă nu l-au cunoscut altfel decît purtîndu-şi peste tot trompeta lui, lustruind-o în clipele de răgaz, cîntînd ori de cîte ori era cineva dornic să-l asculte, mereu vesel, mereu povestind că într-o zi va ajunge un mare muzicant. Şi aşa l-au simpatizat cu toţii. Uneori, seara, spunea că fără trompetă nu ar putea trăi şi, ca argument, relata greutatea cu care a strîns «leu peste leu», cei cinci mii cît l-a costat instrumentul. Unii mai glumeau pe seama lui, dar, mai ales seara, îl ascultau cu plăcere şi îi preziceau că peste cîţiva ani îl vor auzi şi la televizor.

...Era duminică pe la ora prînzului cînd mai mulţi cetăţeni din Dîrste l-au întîlnit cu trompeta sub braţ şi l-au invitat acasă la unul dintre ei ca să le cînte. Apoi a fost solicitat de un grup de tineri şi aşa a trecut duminica. Spre seară a intrat în cofetăria din cartier, unde doi tineri, Ghergeli Mihai şi Cocuţ Mihai, se aflau bine ameţiţi de coniacul ce se serveşte cu deosebită largheţe în cofetăriile noastre. I-au pretins trompetistului să cînte. Cum era şi firesc, angajatele cofetăriei l-au poftit pe toţi afară. Trompetistul a ieşit şi imediat după el s-au repezit şi cei doi tineri beţi; ei l-au lovit pînă l-au adus în stare de inconştienţă şi i-au luat trompeta.

Triumfători, stupizi, clătinîndu-se, mimînd pe generalii ce se întorc învingători, au intrat în dormitoarele comune deranjînd pe toţi cu sunetele stridente pe care le scoteau din trompetă. Colegii de cămin au trecut peste gluma proastă şi i-au culcat. A doua zi însă, aflînd de scena din faţa cofetăriei, i-au întrebat pe cei doi huligani unde era trompeta, dar aceştia se făceau că nu mai ştiau nimic. (Dimineaţa, cînd şi-au dat seama de prostia făcută, au îngropat trompeta ca să şteargă urmele!) Apoi, în faţa privirilor încruntate, în cercul de tovarăşi care se strîngea tot mai ferm în jurul lor, au început să se vaite, să plîngă. Fapta lor era însă prea urîtă: le-a fost dat să audă o judecată mai aspră decît aceea pe care o vor avea în faţa tribunalului. În finalul âsprei judecăţi de opinie, în unanimitate, s-a hotărît ca să fie predaţi miliţiei.

Trompetistul, cu ochii tumefiaţi de lovituri, în clipa de fericire cînd a primit trompeta înapoi, a fost întrebat dacă mai avea alte pretenţii. Nu! El nu mai avea nimic de cerut: iertase pe toată lumea... Judecata tovarăşilor fusese însă mai dreaptă.

GESTUL MARIEI LAZĂR

Întîmplările legate de activitatea infracţională a lui Constantin Beliciu şi a complicelui său îmi amintesc de optimismul exagerat al unei emisiuni de televiziune în care se propunea să topim toate lăcătele spre a face din ele alte bunuri utile omului. Dar nu se poate. Atît timp cît mai există unii furaţi de mirajul posibilităţii de căpătuială uşoară, fără muncă, de unele scene din filmele proaste de aventuri, paza mai este necesară.

Acest tînăr de 19 ani, înzestrat cu oarecare ingeniozitate, dar total lipsit de educaţie cetăţenească şi încălcînd cele mai elementare reguli de comportament, a văzut de multe zeci de ori filmul «Fantomas» construindu-şi din stupida figură creată de un producător de filme avid de bani, un prototip. Nici mai mult, nici mai puţin, decît «Fantomas» se vedea în imaginaţia lui înfierbîntată şi lipsită de repere de echilibru în viaţă. S-a şi semnat astfel, pe un bilefel lăsat la restaurantul «Lacto-vegetarian», lîngă casa de bani pe care s-a chinuit o noapte întreagă să o deschidă.

Miliţia nu s-a prea îngrijorat în faţa bilefelelor teribiliste ale sărmanului «Fantomas» din Braşov, dar a trebuit totuşi să depună eforturi pentru prinderea lui, fiindcă într-un răstimp scurt a reuşit cîteva lovituri cu adevărat ingenioase şi foarte păgubitoare. S-au înregistrat şi episoade în care «Fantomas» a fost ajutat indirect. Astfel, după ce a pătruns în cofetăria «Select», pîndind geamurile lăsate deschise pentru aerisire, a furat 3 000 lei. Ciudat: cu toate că Margareta Mihai şi Nicola Valeri, împreună cu responsabilul Nicolae Nada, constată săvîrşirea furtului, ei nu anunţă organele de miliţie, ci se hotărăsc să depună banii împreună, spre a acoperi paguba! Astfel miliţia a fost lipsită de posibilitatea de a prelua eventualele urme pe care le-ar fi lăsat infractorul. Apoi, Beliciu, ajutat de un complice, îşi cumpără un aparat de sudat, cu care pătrunde printr-un geam cu «asigurări din bare de fier», pe care totuşi le-a putut da la o parte cu o singură mînă, în biroul responsabilului bufetului «Prahova». Înarmat cu aparatul de sudat credea că totul se va petrece ca în filme şi casa de fier se va deschide. Numai că nu se prea pricepea la tehnică şi în loc să deschidă, a sudat şi mai bine uşa casei de fier! La două mari magazine, ajutat de acelaşi complice, Timofte, şi de geamurile lăsate deschise sau asigurate cu bare de fier de tăria unor beţe de lemn, a dat adevărate lovituri, furînd obiecte în valoare de zeci de mii de lei. Provizoriu, el le-a ascuns într-o înfundătură a pompei de apă din apropierea spitalului de boli nervoase. Aici le-a găsit întîmplător o femeie simplă, Maria Lazăr: o mulţime de ceasuri, de obiecte de valoare. Cînd le-a găsit era singură. A dat însă curs unui sentiment de datorie cetăţenească şi s-a dus la miliţie. În afară de faptul că pe această cale a fost recuperată mare parte din paguba cauzată de cei doi hoţi, Maria Lazăr a ajutat mult la prinderea lor rapidă ...Gesturi mărunte.

Emil POENARU

cenaclul flacăra

Luni 17 septembrie, orele 19.30, în sala Casei de cultură a sectorului I din strada Slătineanu nr. 16 are loc şedinţa inaugurală a *Cenaclului de poezie, plastică şi muzică «Flacăra»*.

Deoarece locurile în sală sînt numerotate şi o bună parte din ele vor fi ocupate de membrii fondatori ai cenaclului, toţi cei care doresc să participe la prima şedinţă sînt invitaţi să se prezinte la redacţia revistei noastre între orele 11–13 pentru a li se înmîna, în limitele locurilor disponibile, permisul de intrare în sală.

Membrii fondatori ai cenaclului: Ioan Alexandru, Al. Andriţoiu, George Apostu, Eugen Barbu, Radu Beligan, Mihai Beniuc, Magda Bordeianu, Augustin Buzura, Nina Cassian, Ion Caramitru, Marcel Chirnoagă, Şerban Cioculescu, Ilie Constantin, Dina Cocea, Radu Cosaşu, Tamara Creţulescu, Ştefan Augustin Doinaş, Nicolae Dragoş, Tudor Gheorghe, Mircea Radu Iacoban, Ion Marinescu, Teodor Mazilu, Aurel Dragoş Munteanu, Virgil Ogăşanu, Octavian Paler, Amza Pellea, Irina Petrescu, Florian Pittiş, D.R. Popescu, Cornel Regman, Dinu Săraru, Ion Sălişteanu, Eugen Simion, Marin Sorescu, C. Stănescu, Corneliu Ştefanache, Constantin Vişan.

Vor citi lucrări inedite poeţii Ioan Alexandru şi Ion Gheorghe.

Îşi face debutul în literatură tînărul poet Ştefan Dumitrescu.

Va recita Florian Pittiş.

Va cînta menestrelul Tudor Gheorghe.

Cenaclul Flacăra va fi condus de redactorul şef al revistei «Flacăra», Adrian Păunescu.

COPERTA NOASTRĂ
«Florile vieţii noastre»
Fotografie de Vasile MOLDOVAN

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuţa poştală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:
Alexandru PĂSĂRIN

FLACĂRA ALBUM

Doi actori de prestigiu ai ecranului francez, Dany Carrel (Porte des Lilas) **și Philippe Noiret** (Thérèse Desqueyroux) **s-au întîlnit în filmul** «Clérambard».

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII—NR. 39 (955) — 22 SEPTEMBRIE 1973

flacăra

ZGUDUITOAREA RELATARE A DOAMNEI ALLENDE ● ● ●

Cuvîntul de ordine de la Slatina: aluminiu ● ● ● Jurnal parizian ● ● ● Eugen Barbu: cronica de fotbal ● ● ●

Realitate ilustrată în chimie. (Elena Ghera)

Love Story, cu Anda Călugăreanu și Dan Tufaru. Și cu happy-end. (Gh. Dumitru)

Vasilica Tastaman și buna dispoziție, prietene de nedespărțit. (Const. Cioboată)

Două din momentele neuitatului Festival «George Enescu»: Cvartetul de coarde Tokyo (sus) și (jos) marea surpriză a festivalului — «dublul» de Bach în interpretarea lui Yehudi Menuhin și Ion Voicu. (Edmund Höfer).

Desen în 110 kW pe fond de Bărăgan.(V. Moldovan)

Vida Gheza, vrăjitorul. Atinge lemnul cu suflul său și lemnul începe să povestească... (Em. Tănjală)

Victor Felea, poet, critic literar și redactor-șef adjunct al «Tribunei» din Cluj, în colțul lui predilect, cu evocări de istorie domnească. (R. Wagner)

Litoralul românesc își adaugă o faimă nouă: soarele de septembrie. (Elena Ghera)

Ciclistul Tudor Vasile, merituosul cîștigător al Turului României ediția 1973, apare cu întîrziere în paginile revistei noastre. În schimb apare în culori. (Paul Romoșan)

Clop ca al meu mai rar. Nu-i cu pană de cocoș ci cu un cocoș întreg. Și nu cocoș din ogradă ci cocoș de munte... Numai că amu îmi e o țîră somn... (Sorin Dan)

Cine are carte, are parte: de o fotografie frumoasă și multicoloră în FLACĂRA. (Elena Ghera)

Cînd gospodina de pe Valea Izei întinde rufele la uscat, nu mai poți deosebi floarea-cusătură de floarea-floare. (Sorin Dan)

INALTA ȘI NOBILA MISIUNE DE PACE, COOPERARE, PRIETENIE A PREȘEDINTELUI CEAUȘESCU PE CONTINENTUL LATINO-AMERICAN A FOST ÎNDEPLINITĂ

S-a încheiat, cu deplin succes, un eveniment diplomatic de seamă: vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în șase țări ale Americii Latine. Obiectivele majore ale vizitei au fost integral atinse: realitățile românești, efortul poporului nostru de a construi România socialistă sînt astăzi mai profund cunoscute, politica externă a țării noastre și contribuția ei neobosită la statuarea unor relații principiale între țări și a păcii în lume este mai bine înțeleasă, mai intim acceptată. Spunea *primul-ministru* al Republicii Peru, Edgardo Mercado Jarrin, cu prilejul unei convorbiri avute cu trimiși speciali ai presei din România: «Personal, acum l-am cunoscut pentru prima oară pe președintele țării dumneavoastră. Este un om de stat cu mare clarviziune, care cunoaște pînă în detalii problemele și soluțiile date acestor probleme în România».

La rîndul său, președintele Ceaușescu a avut un admirabil prilej să cunoască realitățile vii ale unor țări și popoare de care sîntem legați prin tradiționale afinități de limbă și cultură, să stea de vorbă nu numai cu conducătorii politici ai acestor state, ci și cu reprezentanții cei mai autorizați ai vieții sociale și culturale, cu factori politici de seamă cu reprezentanți ai vieții economice, științifice, culturale, cu oameni ai muncii din întreprinderi, cu reprezentanți ai tineretului, reprezentanți ai presei. Asemenea *întîlniri* au făcut cu putință înțelegerea mai adîncă a aspirațiilor popoarelor respective spre o viață liberă, de sine stătătoare, de progres general, de prosperitate și pace.

Principiile cooperării bilaterale în beneficiul ambelor părți, pe planuri largi și cuprinzătoare, și-au găsit expresii puternice în acorduri ferme, încheiate în domeniul politic, economic — industrie, agricultură, comerț, tehnică — cultural, științific, în domeniul învățămîntului și formării de cadre.

La timpul său, în paginile rezervate vizitei, revista noastră a vorbit mai pe larg despre conținutul acestor acorduri.

Același spirit de sinceritate, de dorință reciprocă a unor concretizări fructuoase, favorabile ambelor părți, caracterizează și acordurile încheiate cu Republica Peru, ultima din programul vizitei, și care s-a desfășurat în aceeași atmosferă de lucru intens, de bunăvoință, de respect reciproc.

Prin rezultatele ei strălucite, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu pe pămîntul Americii Latine depășește sfera de interese a României și a țărilor vizitate. Ea se rînduiește printre acele evenimente ale vieții internaționale contemporane care se impun, în contextul general al eforturilor pentru destindere, ca un act îndreptat tocmai în acest sens. Fără îndoială, vizita în America Latină a tovarășului Nicolae Ceaușescu, neobosit luptător pentru afirmarea celor mai nobile principii ale conviețuirii internaționale, fundamentate pe dreptul sfînt al tuturor popoarelor de a se bucura liber, de nimeni și de nimic stingherite, de respect și demnitate, a făcut să sporească enorm prestigiul României de țară iubitoare de pace și prietenie între popoare.

E. DASCĂLU

Fotografiile noastre: imagini din timpul vizitei în Ecuador (pagina 4) și în Peru (pagina 5).

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Eroare în plasarea geografică a satului Ciocănești

În revista «Flacăra» nr. 31/1973 în articolul «Satul născut dintr-o ie» de Marga Bengulescu apare o informare eronată și anume că satul Ciocănești se află pe drumul de la Iacobeni la Vatra Dornei. În acest articol este redat minunatul pitoresc al folclorului satului, dar pe de altă parte induce în eroare geografic informația, deoarece între Iacobeni și Vatra Dornei, pe distanța de 11 kilometri, nu se află decît suburbana orașului Vatra Dornei, Argești.

Or, satul Ciocănești, cu peste 2 000 locuitori pe o lungime de aproximativ 12 kilometri, se află pe drumul regional Iacobeni-Prislop-Borșa, așa că turistul dornic să viziteze această minunată așezare în ce privește folclorul local, ie, cămăși rustice și cusături naționale cu bundițe tivite cu blană de miel sau dihor și nicidecum jder, în zadar o va căuta între Iacobeni și Vatra Dornei.

Victor Chelaru
Vatra Dornei, str. Dornelor nr. 8

De ce nu s-ar spăla și statuile?

Fiind un iubitor al monumentelor istorice și a tot ce este frumos și încîntător ochiului aș vrea să vă arăt unele aspecte negative în acest sens. Atît în Iași cît și în alte orașe sînt multe monumente istorice. Dar eu aș vrea să mă leg în special de statuile din Iași care arată destul de neîngrijite de către edilii orașului. Și aș da un exemplu spre edificare. În Piața Unirii se află statuia lui Cuza; trecînd de multe ori prin această piață îmi arunc fără să vreau privirea spre această statuie și mă cuprinde mîhnirea cînd văd că este plină de mizeria lăsată de ciori și porumbei care au fost aduși pentru înfrumusețarea pieței. Nu am nimic cu ciorile și porumbeii care se rotesc prin această piață, dar aș propune ca edilii orașului să se îngrijească și de aceste statui, fiindcă vin vizitatori și e mai mare rușinea să vadă așa mizerie pe statuile noastre. Cred că cineva de la gospodăria municipiului ar putea face în fiecare dimineață toaleta acestor statui, spălîndu-le; cred că nu ar fi nimic rău în asta. Și acest lucru este valabil și pentru alte statui din Iași.

Gheorghe Apopei
Iași
str. Ciurchi nr. 101 C

Antrenorul Segărceanu și adevărul adevărat

Subsemnatul Segărceanu Aurelian — salariat la Clubul Dinamo București ca antrenor de tenis și antrenor al lotului României de tineret și juniooare — vă aduc la cunoștință următoarele:

— În ziarul «Sportul» din 6 septembrie 1973, în articolul «Antrenorul Segărceanu și... Adevărul», se relatează faptul că la întoarcerea mea din Spania, unde am condus echipa de juniooare la «Cupa Europeană — Principesa Sofia», aș fi declarat un rezultat inexact tovarășului Gavrilescu Ion, care mi-a luat interviul și că subsemnatul aș fi încercat să induc în eroare pe iubitorii tenisului și organul «Sportul».

Vă declar, tovarășe redactor șef, pe cuvînt de onoare, că cele relatate în articolul amintit nu sînt adevărate. Eu personal am dat tovarășului Ion Gavrilescu procesul verbal în original primit de la «Federația de tenis spaniolă» cu rezultatele exacte, rugîndu-l să înregistreze rezultatele din procesul verbal și să le dea la ziarul «Sportul». Subsemnatul nicidecum nu am declarat că Mariana Simionescu a cîștigat primul set cu 6-2 și că ar fi abandonat în setul II cînd conducea cu 4-1, așa cum afirmă tovarășul Ion Gavrilescu în articolul respectiv. Chiar am avut un schimb de păreri cu tovarășul Gavrilescu, care mi-a spus că Simionescu Mariana tot pierdea la Motram, întrucît jucătoarea engleză cîștigase primul set, iar în setul II conducea cu 4-1. La această părere eu i-am răspuns dînsului în felul următor: «Da, putea să piardă meciul de simplu, dar eu o introduceam la dublu, și împreună cu Virginia Ruzici puteau să cîștige meciul de dublu contra englezoaicelor și noi cîștigam întîlnirea cu Anglia și puteam deveni pentru a doua oară campioni ai Europei la juniooare. De fapt, acest aspect l-am adus la cunoștință, imediat după sosirea noastră din Spania, tovarășului colonel Petrache Ion — vicepreședintele Federației de tenis cimp — căruia i-am făcut cunoscute aceste rezultate înainte de a mă prezenta la ziarul «Sportul».

Activez la clubul Dinamo de aproape 20 de ani, iar ca antrenor al loturilor României activez de aproximativ 16 ani, perioadă în care am muncit cinstit și corect, cu pasiune și dăruire pentru sportul alb. Rezultatele obținute de sportivii pe care i-am crescut sînt cunoscute: anul acesta sportivii de care răspund direct de ei au obținut cinci titluri de campioni R.S.R. la copii și patru titluri de campioni naționali de juniori, titlul de campioană balcanică prin Ruzici și Gohn Dibar, marele titlu și cîștigătoare a turneului de tenis de tineret și juniooare de la Nisa și Monte Carlo, prin Ruzici și Simionescu Mariana, locul trei la campionatele mondiale de seniooare de la Bad Hamburg, titlul de simplu și cel de dublu prin Ruzici și Mihai Florența la turneul internațional al speranțelor ce s-a ținut la Mamaia etc.

Vă reamintesc, de asemeni, că anul trecut echipa de juniooare a țării, formată din cinci juniooare, dintre care patru sînt crescute de subsemnatul de la vîrsta de 7—8—9 ani, a cîștigat «Cupa Europei — Principesa Sofia», iar anul acesta s-a clasat pe locul III în Europa.

Vă mai reamintesc un amănunt, că procesul verbal de pe care tovarășul Gavrilescu a înregistrat rezultatele din Spania se află încă la tovarășul Ion Gavrilescu și că la turneul internațional de la Mamaia tovarășul a recunoscut că a înregistrat rezultatul lui Simionescu Mariana greșit, datorită stipulării și înregistrării oarecum aparte și greșit a rezultatelor din concurs de către Federația Spaniolă de tenis, lucru ce se poate vedea citindu-se procesul verbal ce se află la tovarășul Gavrilescu. În încheiere, tovarășul mi-a promis că la București va face tot posibilul spre a rezolva această situație printr-un reportaj cu mine. Față de această situație vă rog a analiza cele relatate de mine și de a da dezmințire în revista dumneavoastră, întrucît fondul articolului publicat de către tovarășul Ion Gavrilescu îmi dăunează activității mele de zi cu zi.

Antrenor
Aurelian SEGĂRCEANU

Nu sînt de acord cu tovarășul Burlacu

Am citit cu mult interes reportajul «Cai», de Horia Pătrașcu. Admir rezultatele obținute de tovarășul Burlacu în creșterea cailor, însă nu pot să fiu de acord cu afirmațiile domniei sale, afirmații pe care le transcrie reporterul la începutul reportajului său:

«Știți cumva cum i-au omorît?»

«Da, cum să nu...!? Înainte se jugulau: adică le da cu merlina în cap, merlina asta e un soi de pistol, așa cu un cui, care îl trimitea în cap direct, cădea jos calul... îi atingea nervul din coloana vertebrală, mda!...»

În ultima frază, tovarășul Burlacu face o serie de afirmații greșite. Am să arăt în ce constau greșelile din text:

— jugulația constă în secționarea musculaturii a traheei, esofagului și vaselor din treimea inferioară a gîtului. Deci jugularea nu constă în a da cu merlina în cap;

— merlina nu este un soi de pistol. Cu merlina se realizează un traumatism bulbar și nu o atingere a nervului prin coloana vertebrală. Pistolul despre care vorbește se folosește pentru asomare (operație prin care se insensibilizează animalul pentru a nu simți durerea cînd se face sîngerarea și pentru a putea fi imobilizat însă nu este o merlină);

— despre ultimă metodă de omorîre nu vreau să mai vorbesc, decît despre scopul colectării sîngelui. Nu am să vă scriu despre utilizările largi ale sîngelui recoltat din abatoare, ci am să vă scriu că în rețeta de preparare a «lebărvurstilor» nu intră nicidecum și nu s-a folosit niciodată sînge de cal.

Desigur că autorul nu și-a propus să arate cititorilor metodele de sacrificare a animalelor, respectiv a cailor, dar oricum consider că nu este admis să se facă asemenea greșeli.

Gh. Matei
Cluj

Mai bine să fii doctor în șoferie decît șofer în medicină

Iată problema care mă frămîntă de mai mult timp și la care aș dori să se reflecteze.

Cu ani în urmă, sînt încă tînăr, am absolvit liceul teoretic și am luat hotărîrea ca după absolvire să fac ceea ce îmi permiteau resursele materiale și totodată și ceea ce mă pasiona. Am urmat și am absolvit școala de șoferi profesioniști.

Mulți se întrebau cum un fiu de intelectual, cu liceul la bază, să se facă șofer, e absurd!

Faptul că totuși am făcut acest lucru, ba, mai mult, faptul că după terminarea școlii am început să lucrez pe un camion destul de obosit era considerat ca o sfidare și în ochii unora am fost definitiv condamnat; dar nu despre acest lucru este vorba. În ce mă privește sînt foarte mulțumit. Am avansat în meseria mea, sînt căsătorit, soția mea este tehniciană.

Personal consider că este infinit mai bine să fii doctor în șoferie, decît șofer în medicină și nu pot să înțeleg de ce nu se pricepe acest lucru. De ce, nu numai noi, șoferii, ci în general toți cei ce muncesc fizic, sîntem priviți de către o parte din așa-zișii intelectuali, cu superioritate și aroganță.

De ce nu se duce o luptă susținută împotriva acelora care, din motive necunoscute, țipă, insultă sau vorbesc cu aroganță cu muncitorii?

De ce nu se luptă mai insistent împotriva serviriii preferențiale ce se ghidează după calitatea costumului și după diploma avută?

În încheiere vă mai scriu ceva: se apropie tradiționala întîlnire de 10 ani de la terminarea liceului.

Parte dintre colegi ou rămas doar cu liceul, actualmente lucrează pe posturi de funcționari mărunți, neavînd nici măcar salariul egal cu al nostru și, culmea ironiei, ne privesc de sus pe noi care avem ceva sigur, ceva realizat în viață, calificare superioară și o experiență dobîndită în toți acești ani.

Am convingerea că în spațiul revistei dumneavoastră veți găsi posibilitatea de a milita pe această temă pentru a se putea evita, pentru viitor, o orientare greșită fundamental a tuturor absolvenților tineri, atît intelectuali cît și muncitori.

Bogdan Cuheanu
Pitești, str. Sf. Vineri nr. 64

Nici banii, nici biletul

Subsemnatul Hîj Dumitru, domiciliat în orașul Vulcan, aleea Viitorului, bloc 7, sc. I, ap. 12, călătorind în ziua de 30 ianuarie 1973 cu trenul accelerat nr. 342 pe ruta Burdujeni-Iași, am fost amendat de conductorul de tren pentru motivul că am schimbat ruta, cu toate că biletul de călătorie avea viza stației Burdujeni pentru schimbarea respectivă. Cu această ocazie am plătit o amendă de 90 lei.

Ulterior am făcut contestație la Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, departamentul căilor ferate, Direcția generală mișcare și comercial, serviciul tarife, anexînd la contestație și biletul de călătorie cu pricina. Cu adresa nr. 13 k/118/1973 din 27 februarie mi se aduce la cunoștință că întrucît nu am fost vinovat, se anulează procesul verbal de contravenție nr. 67241, întocmit în trenul nr. 342 din 30.I.1973 și urmează a mi se restitui suma de 90 lei.

Au trecut de atunci 5 luni de zile, perioadă în care nu am primit nici banii și nici biletul în valoare de 377 lei, pe care urmează să-l decontez la întreprindere, cu toate că atunci cînd am făcut contestația am cerut returnarea biletului.

În mai multe rînduri am solicitat serviciului sus-menționat rezolvarea problemei și nu am primit nici un răspuns. În eventualitatea că biletul original trebuie să rămînă la dosar, am solicitat și solicit încă o dată o copie legalizată cu care să pot deconta călătoria.

Dumitru Hîj
Vulcan

O stradă a nimănui?

Nu sîntem în București, dar pe o stradă mărginașă, în apropierea cartierului Pajura. Pe această așazisă stradă (de fapt marginea unui maidan), departe de orice mijloc de transport și de orice sursă de aprovizionare, în bună parte neiluminată, cu gropi mari, noroi, praf, o stînă de oi care fiinețează aici de ani de zile, locuiesc circa 120 familii cu copii. Strada se numește Străuleștl.

În mijlocul acestui vast maidan pe care, după umila noastră părere, s-ar putea construi un cartier de toată frumusețea, s-au construit în anul 1958 două blocuri. Au rămas notate imprejur 4 și 5, deoarece 1, 2 și 3 nu s-au mai construit. Într-o parte laterală se mai găsesc 6 barăci și un așa-zis bloc la roșu — toate insalubre. La circa 40—50 metri distanță de ferestrele acestor locatari și la circa 100 metri de Grupul școlar poligrafic «Dimitrie Marinescu», există, așa cum am mai spus, o stînă de oi (peste 100). Toate demersurile noastre pentru a o îndepărta s-au lovit ca de o stîncă. Este oare mai importantă această stînă decît sănătatea oamenilor și mai ales a copiilor care se joacă printre gunoaie, oi și murdăria lor?

Nu pare să existe nici un fel de preocupare din partea nimănui pentru strada Străulești. Deputatul nostru, deși cunoaște situația, nu a intervenit cu nimic. Unii tovarăși de la Consiliul popular al sectorului ne-au spus că nu au ce ne face, deoarece această zonă nu este cuprinsă în planul de sistematizare.

Marga Lăcătuș,
H. Heller
București

O precizare cu îngăduință pentru Cornel Ionescu, Constanța

Întreaga dumneavoastră indignare s-a exprimat în două jumătăți: una este lipsită de obiect, iar cealaltă surprinzător de crudată. Din fericire, nu inserăm muzicienii la această rubrică pe criterii, cum se pare că ați dori, de simpatie zonală sau fizică. Anulați, contestînd cu ușurință un muzician, iar noi nu vedem ce anume puneți în locul intenției. Pentru ca Ionescu Cornel să-l «decapiteze» pe Constantin Bugeanu ar însemna ca primul să ne ofere șansa unui prestigiu egal. În treacăt fie spus, nimeni nu pedepsește starea de oarecală și subiectivitatea fatal salfegiată pînă-n limita vorbei fără corp, dar trebuie să notăm aici că printre muzicienii acestui mai bine de-un pătrar de veac se numără și compozitorul, dirijorul, profesorul, muzicologul Constantin Bugeanu. Este dealtfel argumentul dintîi care ne-a îndemnat să-i solicităm un interviu în seria foarte generoasă, găzduită de revista Flacăra. În aceeași scrisoare există însă și o obiecție ce ține de cartea cea de toate zilele: apariția simfoniei. Felul cum știți că a apărut aceasta îmi amintește de-o poveste dintr-un abecedar, în care se spunea că muntele cu copaci cu tot a apărut din senin cînd un erou (de poveste) a făcut nu mai știu ce ispravă. Ei, da, e mai puțin lesnicios să aduci bătînd din palme ceva — un munte, o simfonie, și altele asemănătoare! Sau: dacă i-ați fi păstrat disciplinei numite istoria muzicii o pioasă recunoștință din clipa cînd ați fi aflat că multele istorii ale muzicii seamănă prea puțin între ele, n-aveați nici un motiv să vă vătămați sensibilitatea. Vă mulțumim.

Ion Țugui

E totuși un om

Consider că atîta timp cît omul este în viață, indiferent de starea lui de sănătate, trebuie tratat ca om. Nu același lucru se întîmplă cu Ștefănescu Adrian, pensionar, 62 ani, bolnav (pensionat de mulți ani din cauza bolii). Acest om ocupă spălătoria (la pod) din imobilul în care locuiește subsemnatul, cu soția și două fetițe (10 ani, 5 ani), fără nici o formă legală. Condițiile cu totul inumane în care este obligat să trăiască — iarnă întregi fără foc, vara în podul supraîncălzit, neîngrijit de nimeni, fiind obligat să-și spele singur, fără să i se facă vreo curățenie, vreodată, zile întregi nemîncat, masa constînd într-o jumătate de pîine mîncată pe stradă etc. — i-au agravat în ultimii ani boala. Din vara anului 1972 pînă în mai 1973 a fost internat.

Revenit din spital începe să facă crize, în special noaptea, țipă, înjură, vorbește urît, aruncă în miez de noapte cu sticle în curte. Sîntem obligați să folosim baia în comun. Fetițele, în timp ce și soția sîntem la serviciu, stau închise în casă, neputînd ieși în curte sau folosi baia. De multe ori ne este teamă să ne mai culcăm ca nu cumva în furiile pe care le are noaptea să dea foc, să ne trezim în flăcări. Pe fetițe le-am avertizat, dacă simt cumva fum în cameră să deschidă fereastra care dă în stradă și să ceară ajutor.

Consider că acest om, în situația în care se află, nu mai poate sta nesupravegheat. De ce nu se iau măsuri de către forurile în drept să fie internat la un sanatoriu sau un azil de bătrîni, unde poate fi supravegheat, îngrijit? Din cei doi frați care-i are în București unul singur îl vizitează o dată la o lună, și atunci în urma unor telefoane date de noi (Ștefănescu Gelu — intr. Moraviei nr. 10, sector I.) Am fost amenințați de acesta că dacă mai facem vreo sesizare, ne învață el minte, că este jurist, «să-l lăsăm să injure, să țipe în miez de noapte» și să... sufere pe mai departe pînă la sfîrșitul vieții, probabil.

Ștefan Galiceanu
București
str. Dristor nr. 16

«Pin' afară»

Cum poate fi calificată situația în care în bine de o sută de profesori, candidați la examenul de definitivare în învățămînt, au stat — și nu de bunăvoie sau de plăcerea unei performanțe — nici mai mult nici mai puțin de... 9 ore, fără a avea acces la vreuna dintre instalațiile sanitare ale școlii care găzduia examenul?

După cum fusese anunțat și în presa centrală, examenul urma să înceapă pe data de 1 septembrie, orele 8,00 a.m., în clădirea școlii nr. 35 București. La ora stabilită, profesorii, candidați din toate județele țării, au luat loc în sălile de clasă, așteptînd cu toată emoția — inerentă — subiectele pentru proba scrisă de specialitate a examenului.

Subiectele n-au întîrziat să apară... decît o oră și jumătate. La ora 9,30 s-a procedat la dictarea subiectelor pe specialități. Dar nu așa cum ne-am fi așteptat, concomitent la toate clasele. Ci, fără grabă, răspicat, la fiecare clasă pe rînd. Așa se face că la ultimele clase candidații au luat cunoștință de ceea ce aveau de făcut abia la 12,30—13.

După cum prevede regulamentul de desfășurare a examenului, candidații au la dispoziție patru ore pentru rezolvarea subiectului.

Iată cum candidații la acest examen au petrecut aproape o zi-lumină claustrați în sălile de clasă — pentru a nu afla subiectele înainte de vreme.

Oare organizatorii acestui examen n-au nici o părere? Nu s-ar fi putut multiplica subiectele cu pricina? Nu s-ar fi putut mobiliza mai multe cadre pentru dictarea simultană a subiectelor la toate specialitățile și la toate clasele de candidați? Dar cu punctualitatea cum rămîne, tovarăși de la I.P.C.D.?

În condiții similare, elevul nostru mai are o șansă: «Tovarășe profesor, îmi dați voie pîn'afară?»

Profesor Tudor Vasile
Ploiești

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă rugăm să vă restrîngeți sugestiile, propunerile sau alte probleme în maximum 40 de rînduri.

EXTEMPORAL FLACĂRA

Subiectul: *Dragoste și artă (I)*

- Răspund elevi din anul II-A ai Liceului „C.A. Rosetti" din București

Un extemporal despre dragoste și artă. Poate unul dintre cele mai dificile extemporale date de elevii anului II de la Liceul «C.A. Rosetti» din București, de-a lungul anilor de școală.

Răspunsurile cuprind uneori stîngăcii inerente, mai ales atunci cînd vorbesc despre dragoste. Să recunoaștem însă, despre dragoste vorbim mai toți și mai totdeauna cu o anume sfială ori cu teribilism, chiar și atunci cînd am depășit de mult 16 ani.

GHEORGHE DOINA

Subiectul ăsta este cel mai potrivit pentru a face literatură; mă feresc de asta însă pentru că aduce pe undeva cu ipocrizie chiar, cu afirmații nesincere sau pur și simplu sînt în afară de subiect. De ce să fac literatură, cînd eu vreau să spun ceva pur autentic? În literatură se mai strecoară și fantezie, și... În dragoste nu dau totul, chiar dacă mereu aș vrea să știu că primesc totul. Se spune că dragostea pentru altcineva nu este altceva decît o altă față a vanității tale de a te ști iubit, adică iubindu-l pe celălalt încerci să te faci și tu la rîndu-ți iubit. Ei bine, eu cred în asta. E posibil să fie o dovadă de puțin — puțin am spus și asta și înțeleg — egoism. Dacă iubesc vreau neapărat să și fiu iubită, pentru că altfel simt un fel de vid, de deznădejde și descurajare, de pesimism chiar.

Vreau să simt cum lupt ca să ajung unde vreau, că e ceva cîștigat.

Nu, nu e bine «cîștigat», parcă dragostea ar fi o afacere. Și cred că nici n-am avut dreptate cînd am spus cele de mai sus, cu «lupta». Trebuie să mă gîndesc. Da, e bine, dacă dragostea o cîștig greu, o prețuiesc mult mai mult. E tocmai ceea ce se întîmplă acum cu mine.

E frumos, e nemaipomenit de frumos și e o fericire să iubești și să fii iubit.

Aș mai putea spune «cîte ceva» dar văd că n-o să mai am loc pentru artă.

Eu văd arta ca pe un lucru indispensabil existenței omului. Acum o să mă explic chiar și în timpul și în locurile unde arta nu ajunge, omul se bucură de ea. Se bucură de arta naturii, mult mai profundă, mai simplă și complicată, pe care o înțeleg toți și pe care totuși nu. E plină de minuni, de revelații neașteptate. Asta pe de o parte, iar arta omului, chiar dacă e adresată omului, e posibil să nu ajungă la destinație. În artă trebuie să fii sincer, să te dăruiești pentru frumos, dacă iubești ceea ce faci. În artă, mai mult ca oriunde, există pericolul să nu fii înțeles. Dar poți crea pentru tine însuți, pentru bucuria ta, ca să nu fii acuzat, pe drept sau nu, că vezi numai partea materială a artei. Mi se întîmplă să mă uit în jur și să nu-mi dau seama dacă văd artă sau, pur și simplu comerț, reclamă, interes. Pentru că mulți «artiști» amestecă cu bunăștiință, fără însă să le confunde, arta cu ceva care nu știu cum să numesc; o să-i zic anti-artă, în mod convențional, chiar dacă nu există expresia asta

Omul are nevoie de artă din o mie și una de rațiuni, cum are nevoie și de dragoste. Arta cred că e tot dragoste, dragoste pentru frumos.

MĂRĂSCU IOANA

Consider că dragostea nu este o corvoadă, ceva negru de care trebuie să te ferești. Nu consider că trebuie să fugi de ea și nu sînt de acord cu cei care fixează vîrste barem între care poți iubi sau nu.

TAPALAGA MARIA-SUZANA

Sînt sigură că orice adolescent(ă) — deși unii afișează un cinism considerat «modern» sau tau poza anti-romanticului — e îndrăgostit de dragoste.

Pentru mine arta înseamnă foarte mult și cred că fără artă, ca și fără dragoste, nu se poate trăi. Degeaba locuim pe Lună, dacă nu știm să ne emoționăm în fața lui «Moise» «Să nu lași să-ți treacă o zi fără să afli ceva frumos», mi se pare că a spus un mare om, și eu prin frumos înțeleg în primul rînd arta

Personal iubesc literatura și cea de-a 7-a artă, care, cu toate străduințele criticii, nu e încă recunoscută de marele public drept o artă. Dar aș vrea, mai bine, să-mi spun părerea despre ce face școala ca noi să iubim arta. Pentru a ne pune nouă întrebări precum «Ce părere aveți despre artă?», ar trebui ca, în primul rînd, ea să ne ajute să ne-o formăm, să ne formăm gustul și să o cunoaștem. Or, școala nu face prea mult.

Literatura este cea mai iubită artă, în general. Și asta nu pentru că ar fi cea mai frumoasă, ci pentru că ei i se dedică cel mai mare număr de ore. Cît despre muzică, nu poate fi vorba, în adevăratul sens al cuvîntului. Orele de muzică sînt ineficace pentru că sînt prea puține, iar de la real lipsesc cu totul. În loc de a ne învăța în școala generală în fiecare an atîtea solfegii și noțiuni despre moduri pe care le uiți imediat, ar fi mai bine ca, după clasa a V-a, să se înceapă cu istoria muzicii. Bineînțeles că noțiunile despre muzică sînt absolut necesare, dar de ce se reiau adeseori și aceleași lucruri an de an și nu se fac mai multe audiții?

Mie muzica nu-mi spune atît de multe cîte aș fi dorit să-mi spună și — repet — cred că în primul rînd din vina școlii.

În privința cinematografului, situația e clară. Nici nu s-a auzit de arta asta în licee și școli generale. Au existat dezbateri, anchete ale revistei «Cinema» printre cadrele didactice; deși majoritatea erau de acord cu introducerea filmului în școală, nu s-a întîmplat nimic «după». Orele sînt și așa multe, este adevărat, dar un cerc în fiecare școală ar fi bine venit și chiar necesar. Exemplele altor țări stau mărturie.

PARPALĂ VIOREL

Simțămîntul de dragoste îmi este arhicunoscut. Pot spune chiar că la mine dragostea a început foarte timpuriu (clasa a III-a) și nu a fost o copilărie, cum au crezut mulți. Odată cu vîrsta a crescut și dragostea, s-a adîncit tot mai mult. Acest subiect este foarte frecvent în rîndurile noastre, începînd cam de la 13–14 ani. În discuțiile mele cu alți băieți sau fete am observat că mulți se gîndesc prea departe, confundînd dragostea cu o situație materială sau cu o căpătuială. («E băiat bine, să vezi ce bicicletă și ce țoale are!»). Alții își fac planuri măreț de viitor. Pentru mine dragostea nu este ceva la care să gîndesc prea mult, decît într-o oarecare măsură. Fac ceea ce mă îndeamnă inima, și lucrurile cu care sînt de acord.

POPESCU ANCA DANA

Dacă în trecut arta era făcută din plăcere sau dragoste, astăzi mai are un motiv serios care să-i justifice existența: nevoia

POPESCU SIMONA

Sînt convinsă că dragostea ocupă un loc important în viața fiecăruia, dar cred că ea trebuie să însemne totul. Sînt o fată romantică. Și mă doare că astăzi dragostea este tratată așa de puțin romantic de noi. Mă refer la gingășie, duioșie, gesturi sensibile, care au ieșit aproape complet din comportamentul nostru față de cei iubiți și au fost înlocuite de gesturi bizare sau chiar vulgare, de indiferență. La școală, pe stradă, acasă, atunci cînd rostim cuvîntul dragoste coborîm vocea. De ce? Pentru că nimeni, sau aproape nimeni din oamenii maturi în care avem încredere, nu ne consideră destul de mari pentru a ne vorbi despre dragoste.

Arta care mă pasionează este pictura, nu în totalitatea ei, ci cea a Renașterii, iar pictura românească epoca pașoptistă și cea imediat următoare. Nu înțeleg pictura modernă și nu o înțeleg pentru că nimeni nu mi-a explicat-o (la Muzeul de artă nu există asemenea cursuri).

RUSOVICI TITUS

După părerea mea, ar fi bine ca dragostea sentimentală să înceapă la 16 ani. Cu această ocazie poți cunoaște diferite tipuri de fete și te-ar putea ajuta mai tîrziu, la însurătoare. Dragostea fizică mai poate însă să aștepte pînă pe la vreo 20 de ani. Din așa-zisa experiență personală, n-am întîlnit încă o fată care să-mi placă din toate punctele de vedere. Poate mai tîrziu. Nu-mi place să vorbesc mult despre dragoste. Mă face să-mi tremure mîna. Dragostea e foarte necesară. Cu ajutorul ei îți poți face un țel, un ideal pe care trebuie să-l ajungi. Pariez că la fete o să aveți mult de citit. Sînt mai îndrăzneț și le place vorbăria. Gata.

Printre artiștii moderni sînt destul de puțini cei pe care îi simpatizez. Nu-i știu pe nume, însă îmi place ceea ce fac cu mîna și cu sufletul lor. Arta trebuie să trăiască. Ea trebuie să exprime tot ce e mai frumos

CAȘU RĂDULESCU LUIZA

Niciodată nu am înțeles formula pe care o întîlnești în marea majoritate a cărților («În dragoste unul iubește și celălalt se lasă iubit»), asta poate pentru unicul motiv că întotdeauna mi-a plăcut ca în măsura în care iubesc să și fiu iubită.

Dragostea cred că e o atracție reciprocă. Nu am întîlnit-o așa că nu aș putea să spun mai mult decît spun cărțile.

Cînd vorbesc despre artă, îmi place să susțin că este o a doua dragoste și asta pentru că tot ce fac, fac cu dragoste.

Cînd pictez (și recunosc că nu am talent) pun tot ce simt în el... și de aceea cînd privesc o operă de artă încerc același sentiment, aceleași emoții.

Aș vrea să mă opresc aici pentru că nu reușesc să spun ceea ce simt.

MICU DOINA

Despre artă se discută mult în zilele noastre. Eu sînt o realistă, dar îmi plac enorm de mult culorile, culorile calde. În afară de chimie, pasiunea mea e desenul. În casă la mine am două picturi pe sticlă făcute de mine. Îmi place enorm tot ce este culoare

Îmi place muzica, mai ales muzica simfonică, dar nu așa, să-i cunosc structura și ce a vrut compozitorul să redea. Îmi place să-mi imaginez ceva pe un fond muzical. Cînd ascult o lucrare muzicală imediat mi-o reprezint în minte prin ceva. Nu cred că aș putea trăi satisfăcător fără muzică și pictură.

CENACLUL FLACĂRA

IMNUL LUI NEAGOEVOIEVOD

Nu este alt om să-l vire-n
Scăldătoare pe slăbănogul
Nimănui, cînd vine acel suflu cu puteri
De sus şi tulbură sterile apele. Pămîntu-i
Gros şi mai greoi de cînd îl pasc şi umblă turmele
De oi duse de Vînt prin codri şi pe dealuri şi holdele-s
Mai reci în legănare şi grîul mai fierbinte-n spic
Şi intră luminaţi secerătorii desculţi în zori cu
Graiul de mărgean. Alt nume nu-i sub soare şi dincolo
De el şi sub pămînt şi dincolo de stele, din miezul
Pîinii, pînă-n miez de noapte, din zori şi pînă în amur-
Guri, şi din origini pînă la sfîrşit. Arbor şi piatră,
Fluture şi foc, sămînţă şi
Paianjen, busuioc şi soartă. Poartă
Cu toţi pecetea acestui
Jug ceresc devenit Patrie şi masă. Acestei
Semnţii de iar pătrunsă — adînc în glodurile
Lumii, acestui înrosit piron vîrît între
Lumina şi lumină. Securea este dublă cu
Două limbi de foc, una despică şi alta-nbăltămează,
Una în Răsărit şi alta în amurg
Şi capul stă pe crucea de amiază. Nu-i altă funie
În univers de care spînzură pămîntul, cînd cald
Se rupe de sub noi în zori şi brusc ne mai rămîne
Izbăvitor cuvîntul. Osul acesta
Întrupat, tîrît pe jos de
Cai prin pulberi şi noroaie
Ce nu s-a dezlipit de carne pîn-acum, ce-i îndesat
În ea, înfipt pe veci, rupt de climă trăznit de fulgere-n
Furtune, zdubit de toate fiarele din
Univers, în ierni flămînde şi străine. Zdrobit
În amănunt pe roţi în Transilvania şi mai
Departe, fiert hăcuit şi iarăşi îngropat în
Ploaie pe lemnul cel mai strîmb de pe pămînt sub cel
Mai groaznic şi mai fierbinte
Soare, osul să fie cumva nimicit,
Să piară astă încleştare surâ
Dintre tăria cea mai de oţel şi roua asta
Limbă liberă în gură. Să sară din ţîţînă
Lacrima din ochi, pe veci să se oprească acest
Izvod al milei şi-n cuibul lui rămînă pietroiu-ntunecat
Ce stă la temeliile pustiei. Cea
Mai aprinsă luptă pe pămînt se duce între lacrimă
Şi pleoapă. Izvorul lacrimei e dincolo de noi
Şi ochiul meu e cupă numai, raclă ce strînge
Suferinţa lumii şi o ridică noaptea pe
Colină cînd îngerii
Răstoarnă-n ţară bivoli de lumină.
Ioane Basarabe
Voievode, auzi, nu eşti întîiul tu şi nici cel
De pe urmă, ce-mplinţi un par de aier în pămînt
Şi-n jurul lui te răsuceşti a turlă. Ce-ţi vîri mulţimea
În coastă îndărăt de unde Dumnezeu o
Izgonise, ca iarăşi fără teamă pe pămînt să
Poţi cînta cu uşile deschise. Şi-i bine ccitor
Să nu fii, căci toate cutoriile nu se surpară,
Cînd mielul tras pe roată şi zdrobit de viu, urcă
În munţii lumii cu sîngele din ţară. Doar să
Păstrezi se cere în grinzile de lemn piroanele
Ce spînzură de oale
Şi coc burduf laptele gros, din
Ţîţa turn a oii virginale. Rupem cu dinţii-nfometaţi
Carnea-ndesată pe veci în cioante,
Vietatea vie urlă-n gura mea oricît se-ascut
Cuţitele sînt boante. Nu pot pătrunde să dobor
Cămara-aceea tainică şi sfîntă în care-ncrement
Popor lîngă popor stau în extaz în
Hainele de nuntă. Chiar miezul supt rămîne
Şomoiog nedesciestat la
Mine-n mădulare. Beau apa
Rece şi dinţii mi se rup de-atîtea lanţuri
Grele la picioare. Nu pot să rup chiagul
Acesta spinz, ciot, zgîrci, vîrît în fiece răscruce
Boţ mămăligă c-un *piron în ea, ţăranii*
Mîncă răstignit pe cruce. Ioane Basarabe n-am
Să adorm şi nu am cum să sar din uşa ta de
Templu în afară, pînă ce tu nu vei ieşi din
Moaştele mormîntului pe ţară. Pînă ce gura
Ta de lut nu va zvîrlii o flacără fierbinte pe
Care gura mea de fiu s-o soarbă ca de la Părinte.
Pînă ca gîtlejul acesta-al meu
Nu va zbici aceeaşi blîndă cupă
Din care tu te-ai adăpat
Naînte de-a fi coborît în ripă. Naînte de-a
Te fi scuipat clopotul brusc din turle într-o noapte
Din deal în deal pe munţi,înţins pe spate
Holdă după moarte. N-am să te las din urlet
Funie de in, în turla asta omenească pînă
Ce dinţii mei nu vor simţi, că-n gingiile morţilor
Au început să crească. Pînă ca sudoarea
Din izmana ta nu va-nghiaţa la mine pe
Spinare, stînd în genunchi cu jugul pe grumaz şi
Cu mormîntul negru-ntre picioare. Şi-n inimă
C-un sînger şi-n jurul capului
Cu o aură desculţ în
Tărmile lui Dumnezeu şi-un roi din
Rai sucindu-mă de gură. Ioane Basarabe
Nu sîntem mulţi aici, nu sînt destule sfintele
Morminte, căci nimeni nu coboară cu rost pe
Dedesupt de nu şi-a ieşit limpede din minte. De
Nu şi-a vărsat faclele de jar cu steag cu tot din
Mădulare şi munţii
Pînă-n vîrf de nu sînt plini de milă
Şi iubire şi-ndurare. Ioan Neagoe Voievod
Scîlp treaz de-Aducere Aminte. Mă-nfăşur
În învăţătura ta cum se-nfioară fluturii
În criptă. Mirul vărsat pe fruntea ta, a uns
Pe veci ţîţîna uşii acestui neam ascuns. Să nu
Mai scîrţîie Carpaţii în ţîţîne cînd foc ceresc
Pătrunde în plămîne şi ţara grea de-atîta
Nepămînt se mută-n Patrie
De pe Cuvînt.

Ioan ALEXANDRU

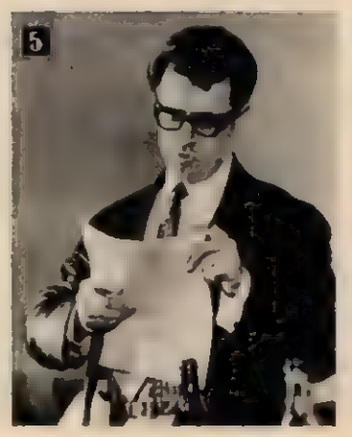

LUI NICOLAE LABIȘ

ANUL MORȚII LUI

Culoarea aluminiului și a geniului
în univers și în sufletul
poetului urcînd pe țărmuri
iată-l pierind în apus.

O ramură tremură peste holde
și peste popoarele în genunchi
imnurile flutură în vîntul avîntului
ca-n urma unei mari victorii.

O pasăre singură în văile cerului,
albă, căzînd peste oraș;
din anul 1956 înainte
va hurui un tramvai pe fundul haosului.

EU PE UN ȚĂRM TÎRZIU

Un văzduh pătrunde lumea
și-o iubește și-o amînă,
pentru rîsul lui sălbatic
strălucind c-un crin în mînă.

Jumătatea neagră a lumii
din întregul ei se rupe,
el se-aruncă adînc în haos
să-l refacă, să-l astupe.

Străbătînd în mii de veacuri
cerurile unui piept,
eu pe-un țărm tîrziu și singur
îl revolt și îl aștept.

EL

Și el aplecat peste valuri
mai alb ca niciodată de iubire
într-un vis sacru asemenea
lumii întregi.

Paserea însăși elogiind
spicele antice ale muntelui.

Iubirea de oameni
urcînd într-un zbor peste sate
și popoarele ieșite la porți
cu mîinile roșii de patemi.

NICOLAE LABIȘ

Vedeți, a vorbi despre el este ca o ploaie,
ca și cum am urca în poenele cristaline
ale crudului adevăr despre lumină, despre vîntul din
miazăzi
și despre demersul popoarelor.

A fi om este a vorbi despre el,
așa cum mergea într-o zi pe o stradă
roșie cu mulți copii care jucau șotronul neștiutori
și zîmbind că mergea înspre moarte.

Și mai ales a cinsti omul, așa cum
se prezintă el cu hainele muncitorești, acolo sus,
amețitor pe vîrful muntelui mîncînd un măr
și gîndindu-se la viitorul copiilor lui.

AUTOPORTRET

Eram poet și plîngeam,
mergeam pe străzi frumos luminate,
se mira lumea și se-ntreba
cine e domnul cu marea în spate?

Ștefan DUMITRESCU

RADIOSCOPIE

Au căzut redutele, dar mai trăiesc trompeții,
scoțînd țăranii cînd plouă și putrezește porumbul și coarna —
ci ei, îndesîndu-și căciulile pe urechile asurzite de-atîtea
alarme-ale vieții,
tălmăcesc unul altuia, ce sună goarna:

Tot omul și femeia lui să se prezinte la raze!
Stoluri, stoluri, ca păsările-asupra cărora se rotește umbră de
vultur,
neștiind ce vor afla despre ei, înfruntă boala unei vechi groaze
și merg drepți în lemnul din care i-a cioplit zeul sculptor.

Moțăie pe pietrele dispensarului, în firea lor veche —
vietăți ale muncii nescoase din ham;
cineva se răstește la numele lor și-i desparte — pereche de
lîngă pereche
și-i bagă-n mașina de raze unul după altul, fără legătură și
neam.

Se dezbracă, ferindu-și unii de alții carnea albastră,
cineva-i mînă pe puntea unui cîntar decimal,
îi pune să sufle, să nu sufle, și se uită-n ei pe-o fereastră,
înnecîndu-se cu tifonul la gură, de duhoarea sudorii de cal.

Intră și ies — trec țăranii prin mașina de fotografii:
între cele patru rame ale sitei de alpaca,
li se văd nisipoasele cîrduri de stafii,
de parcă li se desvăluie chipul dublului Ka, dublului Ka-
homunculi ai firii, noime de grezie, străvezii...
Apoi li se dau hrisoavele de cauciuc și se uită la păpușile
sinei lor —
amintindu-și spărturile vechi, însemnate pe oase —
însă ei tot nu cred în rănile și bolile de care țăranii nu mor,
fac glume și rîd pe seama acelor arătări pietroase —
Scheletul de bărbat, schelet de femeie,
os peste os, os lîngă os, lungi bolovani, sfere străvechi
de beton —
nici-o deosebire-n albia acestor clișeie,
vărsate și spălate de-un rău monoton.
Mai apoi se-ntristează, de parcă și-au tras viața la sorți —
dacă-ar fi intrat prin mașinile röengen ținîndu-și coasele pe
umăr,
ar fi fost ca și cum și-ar fi plătit fotografia propriei morți
ca și cum satele s-ar fi umplut de morți fără număr.
Dar ei sărut clișeele lor, sărut aceste schelete, sărut acești
schelești
adică schele nesurpate, schelării și structuri,
pe care stă cupola de pavilion industrial, a patriei, sub nămeți,
nespulberată de potoape care vor să ia
carnea și sufletul acestei sfinte făpturi.

Ion GHEORGHE

1) Primul cenaclu, primii auditori. Printre ei: colegii de redacție: Sergiu Andon și Nicolae Dragoș.
2) Șerban Cioculescu, de la Cenaclul Sburătorul **la** Cenaclul Flacăra.
3) Colegi de cenaclu: Amza Pellea și Tamara Crețulescu.
4) Recită Florian Pittiș, ascultă Ion Marinescu.
5) Citește Ion Gheorghe.
6) Ioan Alexandru către Neagoe Basarab.
7) Numele meu este Ștefan Dumitrescu.
8) Ai, hai, cîntă Doru Stănculescu.
9) Primul bis al cenaclului: Ursul românesc **în interpretarea menestrelului Tudor Gheorghe.**

Fotografii de Ion PREDOȘANU

cum a fost (I)

Luni 17 septembrie, în prezența unui public numeros (peste 100 de persoane), a avut loc ședința inaugurală a *Cenaclului Flacăra*. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Adrian Păunescu, redactorul șef al revistei și conducătorul cenaclului. După ce a salutat prezența în sală a membrilor fondatori ai cenaclului, în frunte cu profesorul universitar Șerban Cioculescu, Adrian Păunescu a făcut cunoscute celor de față obiectivele pe care și le propune *Cenaclul Flacăra*: «*Vom prezenta, celor care vor să ne asculte, scriitori din toate generațiile. Fiindcă nu sîntem străini de faptul că revista noastră este citită, dorim să sprijinim și să promovăm o literatură majoră, a marilor probleme, o literatură a acestei societăți, o literatură a curajului, o literatură a adevărului. De asemenea, pentru că sîntem un cenaclu de poezie, de muzică și plastică vom sprijini acea muzică și acea plastică mai apropiate sufletului tinerelor generații, fără a uita să dăm prețuirea cuvenită valorilor pe care le-am moștenit. Vom ieși în public, în mijlocul muncitorilor, țăranilor, studenților, funcționarilor, pentru a stabili cu toți cei interesați de artă un dialog real, sincer*».

După cuvîntul de deschidere, timp de 20 de minute poetul Ion Gheorghe a citit patru poeme: *Radioscopie*, *Băile țărănești*, *Cîrtițele* și *Talpa*. Cele mai aplaudate au fost primul și ultimul poem.

În continuare Doru Stănculescu a interpretat melodiile *Ai, Hai* (pe versuri folclorice) și *Balada de copilărie* pe versurile lui Adrian Păunescu. Asistența s-a arătat din nou generoasă cu aplauzele. Invitat în fața microfonului, poetul Ioan Alexandru a citit *Imnul lui Neagoe Vodă*, asigurînd un strălucit succes finalului primei părți a ședinței.

În timpul pauzei, într-un grup mai restrîns, actorul Ion Caramitru a spus o anecdotă din care se înțelegea că un taur bătrîn are mai multă experiență de viață decît un taur mai tînăr.

La începutul celei de-a doua părți a ședinței, și-a făcut debutul în literatură tînărul poet Ștefan Dumitrescu. Despre cele 16 poezii, alcătuind un ciclu dedicat lui Nicolae Labiș, despre șansele și valoarea poeziei scrise de Ștefan Dumitrescu și-au exprimat opiniile profesorul Șerban Cioculescu (*Îl felicit pe Ștefan Dumitrescu. Este un poet și-l voi urmări cu interes. Îi atrag atenția să evite metaforele hiperbolice care nu-l avantajează*), Eugen Seceleanu (*Salut în Ștefan Dumitrescu un poet adevărat pe care-l voi întîlni peste un an în București*), Iulian Neacșu (*Ș.D. nu trebuie să promită nimic, el trebuie să-și facă numai lui promisiuni pe care să și le țină*), Amza Pellea (*Poeziile citite au un curent subteran, așa că nu au nevoie de artificii. Mă bucur pentru acest prim contact cu poezia lui Ș.D.*), Nicolae Dragoș (*Ș.D. este un poet egal cu sine și în trăirile adevărate și în frecventele locuri comune*), Aurel-Dragoș Munteanu (*Un poet surprinzător de matur pentru un debutant. Sursa de poezie stă în actualele ei defecte! Un poet în faza exagerărilor, dar ciclul citit mi se pare unul din cele mai frumoase omagii aduse lui Nicolae Labiș*), Ion Marinescu (*O poezie de valoare, sinceră. Sper că va răsplăti așteptările noastre*), Gheorghe Apostu (*Mi se pare suspectă ideea că vrea să devină poet prin altcineva — Nicolae Labiș —. Cred că eroul liric trebuie să fie poetul însuși*), Ion Sălișteanu (*Mi se pare splendid că sîntem aici. Mulțumim pentru felul în care a debutat cenaclul. Ș.D. este poet mai mult decît o știe*), Adrian Păunescu (*Ș.D. reprezintă o șansă a literaturii române de azi. Defectele semnalate există cu adevărat în poezia sa, dar, înaintea lor este evident talentul*). Puncte de vedere (unele interesante) au mai exprimat: Doru Moțoc, Dan Arsenie, Grigore Ionas și Sanda Diamantescu.

În continuare actorul Florian Pittiș a susținut un aplaudat recital cu poezii de Alexandru Philippide, Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Ioan Alexandru și Petre Stoica.

În încheierea primei ședințe a *Cenaclului Flacăra*, trubadurul Tudor Gheorghe a entuziasmat asistența interpretînd trei cîntece din repertoriul său: *Marie, Marie*, *Baladă de copilărie* și *Ursul Românesc*. La ultima piesă, Tudor Gheorghe a reușit să rupă două corzi ale chitarei dar a promis că le va pune la loc.

Prima ședință a Cenaclului Flacăra s-a încheiat cu cuvintele lui Adrian Păunescu: Vă mulțumim, pe luna viitoare.

Dorin TUDORAN

P.S. Luni 24 septembrie, vor cîti Ștefan Roll și Leonid Dimov, invitații cenaclului. Va debuta în literatură Mihail B. Constantin. Programul va mai cuprinde un recital de poezie susținut de actorul Ion Marinescu și cîteva melodii interpretate de Mircea Vintilă.

renașterea unui oraș

Oamenii înțelepți și puternici de odinioară întemeiau localități noi și orașe. Numele unora dintre aceștia sînt păstrate, pe alții i-a cuprins însă uitarea istoriei. Și poate că este drept să se întîmple așa, căci un oraș se întemeiază de mai multe ori, după cum se succed în istoria lui nimicirile vremurilor, reconstruirile și reîntemeierile lui succesive. Un astfel de oraș cu multe întemeieri a fost și Medgidia. Într-o vale prăfoasă a bătrînei Dobroge era atestat aici un mic sat, Carasu, cu nimic deosebit față de alte sate dobrogene de la începutul veacului trecut. Populație amestecată, români, turci, tătari. Documentele afirmă că un oarecare Saud-Pașa, de bună seamă un om mai practic și mai ambițios, a avut ideea de a unifica aici mai multe familii, iar apoi a extins localitatea, pînă cînd s-a înjghebat aici un orășel pe care l-a numit Medgidia, în onoarea sultanului Abdul-Medgid. Se întîmpla acest lucru la 1855; orașul s-a dezvoltat apoi repede, în 1874 ajungînd la 20 000–25 000 de locuitori. El era, pe atunci un renumit vad comercial, se adunau aici țărani și negustători din toată Dobrogea, chiar și tribunalele de comerț din Constanța și Tulcea se stabileau în Medgidia pe durata marelui tîrg. Frigurile și tifosul au decimat însă foarte curînd populația orașului; înaintea războiului din 1877 abia mai existau aici 7 000 de suflete, iar după o plecare masivă de tătari, populația se reduce la 3 000 locuitori. Într-un timp fantastic de scurt acest oraș înfloritor se pustiește literalmente, așa că la 1880 puteau fi numărate abia 1 500 de suflete. Chiar dacă după această dată, linia ferată care trece pe aici mai dă ceva viață tîrgului, pînă prin 1955–1958 Medgidia rămîne (cu cei 8 000 locuitori ai săi) o localitate neînsemnată a României.

După acești ani s-a petrecut cea mai recentă întemeiere a orașului. Medgidia a început să se repopuleze, a fost o lungă vreme cînd acest oraș avea, după Hunedoara, cea mai spectaculoasă explozie demografică din țară. Veneau aici oameni din toatepărțile,din Ardeal, din Moldova, din Banat, cei mai mulți atrași de intensul ritm de industrializare ai orașului și împrejurimilor. Cu cei 42 000 de locuitori la cît a ajuns acum, localitatea și-a cîștigat un profil aparte. Orașul și împrejurimile alcătuiesc un minunat echilibru urban-rural, care pune în relief toate bogățiile locului.

În oraș, cîteva mari unități industriale asigură locuri de muncă: Combinatul de ciment, Întreprinderea mecanică de utilaj, Fabrica de caolină, Întreprinderea de industrie locală, Întreprinderea de industrializare a laptelui, Trustul de construcții — și le-am enumerat doar pe cele mai importante. Pe de altă parte însă, cooperativele agricole din împrejurimi cît și întreprinderile agricole de stat sînt tot unități puternic dezvoltate. Mai ales după introducerea masivă a irigațiilor s-a petrecut și în acest sector o repopulare a satelor. Am surprins într-o librărie din Medgidia un grup de copii vorbind cea mai curată limbă moldovenească. Părinții lucrau la o fermă zootehnică, sosiseră cu toții de mai mulți ani din județul Botoșani, comuna Tudora.

Cine vorbește despre Dobrogea, nu poate rămîne nesimțitor la frumusețile și bogățiile acestei țări. Ieși din oraș pe oricare din colinele învecinate, și ți se desfășoară fantastica priveliște a «împăduririlor» de viță. Cum se văluresc pămîntul de lîn, așa undulesc și viile, nenumărate și fără hotar; ai impresia că această undoire de grădini ale strugurilor nu se oprește decît hăt în țărmul Mării Negre. Grădini de struguri, grădini de piersici, grădini de struguri, așa, la nesfîrșit, cum trebuie să fi fost și priveliștea mănoasă a legendarei Arcadii. Iar pămîntul ține oi și alte dobitoace domestice, iar apele sînt, cum zicea cronicarul, «pescoase», și cramele aromesc zarea Dobrogei.

Nu departe de aici este Murfatlarul, dar vinurile de la I.A.S.-Medgidia nu se situează mai prejos. Noua sală a cazanelor, care tocmai se dă aici în folosință, alcătuiește sub pămînt un spectacol arhitectural în faianță; atît de albă și de curată parcă ai fi într-un spital nu într-o cramă! Cum se întîmplă între podgoreni, care s-au luat totdeauna la întrecere, și cei de aici sînt invidioși pe faima Murfatlarului. Dar ei nu așteaptă decît să aibă posibilități proprii de îmbuteliere, și le vor avea, ca să iasă la concurență pe piață. Muscatul de Medgidia va fi în curînd foarte cunoscut!

Întorcîndu-ne în oraș, trebuie să spunem că lucrul dintîi care ne impresionează este surprinzătoarea lui curățenie. Veniserm aici cu gîndul tributar că voi da peste un oraș prăfos, amalgamat și tern, așa cum mai sînt încă unele orașe industrializate. Dar Medgidia este cu totul altceva. Chiar dacă de la Combinatul de ciment vine încă mult praf pește oraș, oamenii fac tot ce le stă în putere să planteze copaci și să crească flori. S-a înființat din resurse locale și o seră, cu o capacitate deloc neglijabilă, care furnizează pentru oraș această risipă de culoare și de parfum. Florile rezistă chiar și în incinta combinatului, în piața orașului și în parcuri este o adevărată invazie de flori. Sistematizarea orașului a fost o grijă deosebită a cetățenilor, încă înainte ca acest lucru să devină o preocupare amplă pe plan național. Peste tot unde te duci ți se spune numele unui om care s-a îngrijit aici de toate și căruia nu-i este indiferentă frumusetea orașului. Este vorba de primarul Medgidiei, tovarășul Iliisei Iftimie, un om pasionat de curățenie și de frumusețe. Din 1958, cînd au intrat aici primele buldozere și s-au dărîmat cocioabele, se tot construiește la Medgidia. Un nou spital, o nouă școală (există aici un liceu teoretic și unul industrial),o seră, o sală de jocuri, iar în proiect: o sală a sporturilor, un bazin de înot, un nou muzeu etc. Mîndria locatnicilor o constituie mai ales Bowling-ul local, un complex elegant realizat din te miri ce, cu muncă voluntară și cu știința de a valorifica țevi și materiale care mergeau la fier vechi. Nu i-a fost ușor primarului și colaboratorilor săi să impună aici un spirit de ordine și de curățenie. În cîțiva ani însă principalele străzi au fost asfaltate și pavate, tot din resurse locale, iar acum orașul a ajuns să fie asfaltat și pavat în proporție de 90 la sută. De la prăfoasele drumuri dobrogene la eleganta fațeză a canalului actual este un drum de civilizație. În 1958 se mai transporta aici apa cu sacaua. Cartierele periferice zugrăveau tot ce putea fi mai trist după moimîntă care bîntuiau orașul. Destul de greu a fost și cu mentalitățile locale, mulți înșiși nu vroiau să intre în actualitate, în epoca modernă. Turcoaicele mai în vîrstă își păstraseră șalvarii, chiar dacă Turcia însăși renunțase la ei de multă vreme. A europeniza un asemenea tîrg înseamnă a străbate cîteva bune epoci istorice, epoci pe care Medgidia le-a parcurs în numai cîțiva ani.

Este deja un lucru cunoscut că la Medgidia ființează în fiecare vară o tabără de ceramică. Anul acesta artiștii plastici s-au întîlnit aici din nou, la a treia ediție, și au realizat, cu concursul extrem de binevoitor al forurilor locale, încă zece opere ceramice. Orașul se mîndrește pe drept cuvînt că are cea mai bogată colecție de ceramică monumentală din țară, de fapt o raritate și pe plan european. Înțelegerea pentru artă se situează aici la o cotă înaltă. În cuvîntul ce încheia recent a treia ediție, Iftimie Ilisei își exprima intenția de a extinde cu viitoarele ediții preocuparea și pentru lucrări plastice în metal. Concurînd cu Măgura, această tabără are șanse să de-

Formele armonioase de ceramică se încadrează firesc în peisajul Medgidiei (fotografiile de sus).

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

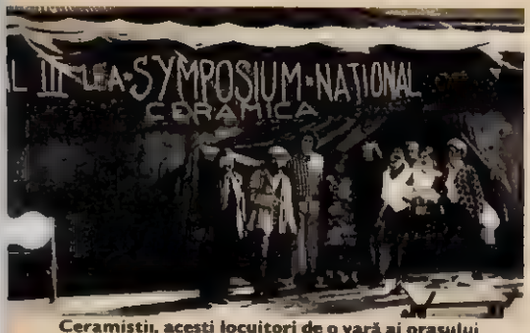

Ceramiștii, acești locuitori de o vară ai orașului.

Se descarcă primele ciubere din vinul viitor.

vină pe viitor cea mai complexă tabără de creație. Minunatele forme plastice sînt risipite prin tot orașul, localnicii s-au obișnuit cu ele, ceea ce înseamnă că acestea au intrat deja în natura cetății. Dealtfel, un proiect viitor prevede dezvelirea și a unei statui ecvestre, care să-l înfățiseze pe Decebal, amplasată în piața orașului, pe unde trecea odinioară Valul lui Traian. Și în alte privințe activitatea culturală este intensă. Ansamblul de cîntece și dansuri «Pandelașul» nu mai prididește cu turneele. Întors de la festivalul Hercule, el va pleca peste o săptămînă la Atena, la un festival internațional de folclor.

Cum este de la sine înțeles, vîrsta medie a locuitorilor exprimă tinerețea orașului. Iată, de exemplu, numai la Întreprinderea mecanică de utilaje, care datează de 22 de ani, vîrsta medie a lucrătorilor este mai mică decît vîrsta întreprinderii. Medgidia, oraș bătrîn și greu încercat de necazuri, este astăzi unul dintre cele mai tinere orașe. Pe cît este el de frumos, pe atît de chipeșe sînt și fetele orașului, românce, turcoaice și tătăroaice cu ochi migdalați. Au nume cîntate, cu rezonanțe din *O mie și una de nopți*, Geafar, Sevin, Selim, Ferian, dar și Ileana, Magdalena și Aurelia. Multe lucrează vara la vie, dar și în unitățile industriale; se mărită repede, și parcă au mai lăsat ceva din renumita sfială orientală.

Medgidia, oraș bătrîn, oraș tînăr, oraș reîntemeiat, oraș renăscut, va fi nu peste multă vreme și unul dintre cele mai tinere porturi ale țării.

Dinu FLĂMÂND

Mama Leana și Sirarpy Torosian.

în cuprinsul gardului bătrînesc

Cu un singur deal din cele trei, de-a lungul și de-a latul cărora se-ntinde Vălenii, și anume cu cel de mijloc, adică desfășurat între ceilalți doi, de la apusul și răsăritul orașului, deal ce-a și fost folosit pentru trăinicia și înălțimea lui ce-l ferește de inundații ca temelie a vechiului drum roman cu castrul la Drajna de Jos, la cîțiva kilometri nord de Văleni — cu un singur deal dintr-acestea, așadar, natura a vrut să se ia la-ntrecere, teșindu-l, dacă n-a putut să-l macine cu totul, ca pe o șea nazală, scufundîndu-l adică, de la înălțimea lui de 4-5 sute de metri, la nivelul gîrlei ce-l străbate de-a curmezișul, curgînd de la apus spre răsărit, odată cu apa ei, între toate cea mai bună la gust, răcoroasă și limpede ca un cleștar foarte-foarte bine șlefuit. Apa aceasta se cheamă Văleanca și ea a dat și numele tîrgului, probabil prin nebuna-i îndrăzneală de-a se fi apucat să foreze de-a curmezișul, ca un ferăstrău lichid, cel mai impunător și tare dintre dealuri. Văleanca izvorăște de la Zane, din preajma imediată a versantului estic al primului deal apusean, roade pînă la temelie dealul mijlociu pe care se află și șoseaua Ploiești-Cheia, și-l roade stăruitor prin gurile de izvor de la Cișmele, aflate tocmai în inima Vălenilor, apoi curge nepăsătoare și cîntătoare spre est unde se lovește cu cuarțul silicos al celui de-al treilea deal ce desparte Vălenii de suburbia lui răsăriteană, Valea Gardului, dincolo de care, mult mai la est, se află Predealu-Sărari și Copăcenii cel bogat în zăcăminte de țiței.

Măcinat astfel de secole dacă nu și de milenii, dealul principal, adică central, al Vălenilor, se răznește, se icnește și — de-a lungul curții zidite pe margini a bisericii Mănăstirea cu hramul întru Adormirea Maicii Domnului — își continuă drumul spre sud, paralel cu acela silicos ce se sfîrșește cam la vreo 9 kilometri mai spre sud și care de aceea se și cheamă Coada Malului. Odată ajunsă-n peretele vestic al acestui deal răsăritean, Văleanca se contopește la fel ca marile fluvii în confluențele lor nu numai geografice dar și istorice, ca Ronul cu Marna, atît de frumos ilustrată de forța unui Rodin, Văleanca se contopește, așadar, cu Teleajenul care prin Prahova și apoi prin Ialomița și Dunăre o va conduce pînă-n «marea cea mare».

Din țesitura pricinuită dealului, central și principal chiar printr-această situare, Vălenii s-a ales cu un peisaj pe care numai lucrarea îndelungă, trudnică și migăloasă în același timp, a naturii i-l putea da. Căci pe acolo pe unde trece Văleanca, rupînd coama dealului, se află două pante line, pline de farmec și echilibru: una privind spre nord, alta spre sud, unde n-au prea multe de văzut în afara caselor și livezilor cîte vor mai fi rămas în picioare.

Căci multe, după revoluția noastră biruitoare, au fost sfîrtecate în mici loturi de cîte 2-3 și maximum 5 sute de metri pătrați și vîndute astfel mai cu seamă predelenilor, dornici să se așeze «la oraș». Vînzare neeficientă, căci statul sau comuna ar fi procedat mult mai înțelept, cred, plătind foștilor proprietari, ajunși în sapă de lemn, cîte-o filodormă ce putea chiar întrece la nevoie prețul în bani încasat de ei de pe urma tocării livezilor în loturi, unde noii veniți s-au zorit să-și ridice niște căsuțe ca la ei acasă, niște cocioabe în majoritate, și despre care un diplomat îmi spunea, sub titlu confidențial, că arată mai rău decît șomierele din Congo.

În felul ăsta s-ar fi salvat și livezile și invadarea tîrgului cu niște oameni în majoritate dezrădăcinați dar nu și proletarizați prin simplul fapt că, din tată-n fiu, muncesc în ateliere și industriile dintre Văleni și Ploiești. Iar veniturile MAT-ului și ale APROZAR-ului ar fi urcat vertiginos prin producția bogată-n fructe și țuică a unei eventuale ferme de stat, astăzi cu neputință de reconstruit.

Așadar, dacă longitudinal Vălenii e împărțit în două sau chiar trei văi, prin tot atîtea dealuri, transversal el are o singură vale, care-l face să pară, mai ales cînd mergi pe șoseaua din centru, împărțit în două: nordul și sudul, «în susul» și «devalea», cum i-au zis, plastic și lapidar, localnicii străvechi.

Casa mamei Leana se afla pe-un asemenea versant scoborît pînă în Văleanca, versantul limită de miazăzi al «în susului». Iar pe coama dealului, sau ce mai rămăsese din el, în cuprinsul gardului bătrînesc, exact peste drum de primărie, se ridica, dăinuind pînă astăzi, vechea casă, probabil de zestre, a mamei Leana, cu care-o fericise un fost om avut de care iar venea vorba în înnoavele ei cînd îl numea «boierul». Căci trebuie să fi fost un boier adevărat de vreme ce a știut să nu se zgîrcească și să-i lase fostei lui femei de serviciu, pe care-o fi distins-o între cîte?, o casă veche de peste-o sută de ani și o livadă aproape de-un hectar.

Dar va trebui să procedez pe rînd și cît mai meticulos la descrierea așezării.

În curtea mică, și ea-n pantă de pe urma isprăvilor harnicei Vălence, dar uriașă pentru vîrsta noastră de copii, se afla un fel de îngust podiș pe care se-nșirau în unghi drept, mereu cu spatele spre miazănoapte, cum sînt așezate mai toate casele pe-acolo, spre-a le feri de crivățul cel iute și rece pogorîtor din munte, «casa mare», «cea mică» și bucătăria de vară cu grajdul ei la un loc. Căci în grajd mama Leana își ținea vaca, o vacă mare și probabil destul de darnică-n lapte de vreme ce ulcelele cu smîntînă și blidele cu unt proaspăt nu lipseau niciodată din bucătărie.

Casa mare se compunea din două odăi, una — mai degrabă antreu — micuță și fără vreun ochi de lumină, cealaltă, mare, cu trei ferestre dintre care două dau spre miazăzi, pe un pridvor lat și înalt cît odaia, ba chiar mai mare decît ea, iar a treia, spre curte, în bătătură. Asta era toată «casa mare». Dar ea era — și slavă Domnului că mai este și astăzi! — mare fiind foarte înaltă, așezată peste o pivniță încăpătoare și răcoroasă vara, alături de care se-ntindea o magazioară pentru lemne și alte lucruri de debarasat.

Spre miazănoapte, casa se prelungea cu trei odăi «vagon» în care locuiau proprietăreasa și cei doi copii ai ei.

Iar în curte, formînd unghi drept cu rîndul de case, grajdul prelungit (sau mai bine zis început) cu bucătăria de vară.

Intrarea-n «casa mare» se făcea din livadă, prin pridvorul descoperit spre care ducea o scăriță cu vreo trei-patru trepte de lemn, iar în cea «mică», prin bătătura curții și o scară la fel de mică dînd și ea pe-o prispă înălțuță.

Numai în bucătăria de vară și-n grajd se intra de-a dreptul din bătătură.

Vara, pivnița încăpătoare servea și de sufragerie unde, pe măsuța rotundă și joasă, cu trei picioare, mama Leana ne deșerta borșul sau mămăliguța cu brînză și smîntînă. Iarna, cînd în beci se țineau numai murăturile, cartofii și gogoșarii, la mare preț pentru noi, copiii, era panta din fața casei care devenea pîrtie pentru săniuță. Într-adevăr, mai toate odraslele mahalalei dădeau buzna atunci cu săniile lor. Eu aveam, mai țin minte, o sanie cu fălcele de fag, care era și mîndria mea, și a cartierului, căci fagul alunecă tot așa de iute ca și stejarul, dacă nu și mai și. Bineînțeles, toți cei cu sănii din lemn mai moale: brad, prun, plop, ca să nu mai spun de mesteacăn, veneau cu regularitate în urma mea.

Pista, cînd sania își lua destulă viteză, se lungea pînă-n mijlocul bătătorit și murdar de baligă al străzii mari și nu era mai mare bucurie pentru nici unul din noi decît să le arate celorlalți pînă unde-a fost în stare să ajungă cu săniuța lui.

Cu timpul însă, acea pistă din curte ni s-a părut prea scurtă, iar Nicu al mamei Leana, mare inventator de drăcovenii și foarte bun cotitor, a dat ideea ca, odată ajunși în strada Mihai Bravul, cea paralelă cu strada Mare, dar ducînd în pantă dulce pînă peste Văleanca, să cotim și noi săniuța încercînd să ne prelungim plimbarea de-a lungul acestei străzi. Uneori ajungeam cu fălcelele-n gîrlă, și făceam mare haz și bucurie.

Mare haz și bucurie pentru noi, căci mama Leana — care-și mai aștepta bărbatul de pe front, deși majoritatea se-ntorseseră cu cîteva luni mai înainte fără să știe să-i spună ceva sărmanei femei despre soarta dascălului Neculai Savu — ne mustra cu glasul ei blînd și tărăgănat: «Ei, ghiavolilor, cum stricați voi bunătate de pingele la ghete!...» Dar pentru vîrsta noastră asta era o dojană numai bună să-ți intre pe-o ureche și să-ți iasă pe alta.

Uneori, tinerilor li se promit distracții și în acest fel.

Localnicii își iubesc echipa de fotbal și speră s-o vadă în categoria A.

Fotografii de Ion PREDOȘANU

«perla județului olt»

Alb poartă cadrele de conducere, *albastru-deschis* — muncitorii. Vizitatorilor îl se oferă *galben*: asta în ceea ce privește culorile căștilor de protecție confecționate din plastic și a căror purtare în timpul lucrului este absolut obligatorie, aici, în incinta Uzinei de prelucrare a aluminiului din Slatina. Care — printre altele — ocupă o suprafață de 40 de hectare!

Culoarea predominantă însă este, firește, *argintiul*. Argintiul acela ce are aspect de cositor topit, dar spre deosebire de acest umil și mai ales «moale» metal, poartă în sine duritatea oțelului și eleganța zborului unor supernave. M-am întrebat în mai multe rînduri, și m-am întrebat și în noaptea asta (pentru că este, într-adevăr, noapte acum): oare de ce îndrăgim cu toții atît de mult aluminiul?! La urma urmei, mai sînt și alte metale care nu ruginesc! Și totuși?!

«MUNCA FABRICII, SIMBOL AL ONOAREI ȘI PATRIOTISMULUI», cuvinte însemnate pe giganticul frontispiciu al uzinei. Cu aceste cuvinte, moderna întreprindere slătineană își întîmpină vizitatorii; și cu — adaug eu — fermecătorul limbaj oltenesc și mai ales cu extrema bunăvoință de care dă dovadă Matei Fira, de profesie maistru mecanic și secretar de partid al uzinei. «Avem conducere bună, ne-am înghițit de cînd ne-am cunoscut!» — sînt primele sale cuvinte. Și imediat apoi aflu că domnia-sa străbate *zilnic* peste 30 de kilometri! *Numai* în incinta uzinei! Are 39 de ani, două fetițe, și lucrează aici din toamna lui '71. «Dom'le, noi sîntem pe plan competitiv cu Franța dacă vrei să știi mata, da altfel vorbind, dacă una din secții nu merge, e *risul după plajă!*»

Și deoarece, cel puțin deocamdată, nici vorbă de un astfel de ris (dimpotrivă, cuptoarele de topire «Hunter» au fost date, de pildă, în folosință, la parametrii completi, cu 6 luni mai înainte de termenul prevăzut; iar recent, la 26 august, în loc de 62 tone planificate, s-au realizat *75 tone* produse!), hai să încercăm să ne facem o impresie — cît de cît vizuală — despre uzina în sine! Sîntem cam pe la miezul nopții — ceea ce, aici, și niciodată, nu înseamnă absolut nimic — cuptoarele ard în permanență, și tot în permanență ies pe poarta uzinei camioane și vagoane cu piese dintre cele mai diverse — sîntem, așadar, pe la miezul nopții, pornim. Și zăresc flori! Flori multe, ronduri de flori ce se întind pe sute de metri, strălucind straniu în noapte și în lumina albă și rece a cuburilor cu neon; este o *imensă* grădină cu flori această mare casă a metalului alb!

...Apoi, dintr-o dată — halele: spații vaste, bine aerisite, aducînd a imense farmacii. Peste tot domnește o curățenie exemplară, încep să cred că aluminiul ăsta impune un fel de respect, o anumită «noblețe» a muncii celor ce ajung în contact cu el! Topit la 600 de grade, strivit, stors, împins și prelucrat prin intermediul unor mașini sau instalații uriașe (parcă ar fi o mașină de tocat, prin care o ingenioasă gospodină stoarce tăiței sau fursecuri diverse), metalul ăsta — strălucitor pînă la a nu-l mai putea privi — va porni curînd spre plafonul noului Teatru Național din București sau către treptele nu știu cărei case de cultură din R.F.G.! «Existența mea se consumă aici, crede-mă, uite astăzi, de pildă, sînt de la cinci dimineața, mă rog, nu în fiecare zi e așa, dar asta e... Iote aci, vezi mata toate astea, benzile și celelalte, ei bine: cu produsele de aici, puse cap la cap, *ajungem taman la Craiova*, fără exagerare!»

Aici se consumă, așadar, existența lui Matei Fira; aici, și se pare că mai puțin acasă, unde are și el o grădină cu flori, iubește teribil florile omul ăsta, plantațiile din uzină îi aparțin de fapt; și mai are o pasiune, mașina: «șofez mult, optzeci-suta!» Și încă, zarzavaturile: «personal le ud și le sap cînd am timp liber de la fabrică!» Și rîde. Și îl interpelează un om, Florea Cornea se numește, și solicită niște deșeuri din lemn («e o chestie, cu un soi de bon!»), secretarul îi rezolvă problema, și apoi îl

cuvîntul de ordine la slatina: aluminiu

ia la rost că de ce *nu* poartă *cască de protecție*. Și apoi către mine, rămași din nou singuri, noi și cu halele pe care le traversăm pe rînd, și cu florile de afară, din curte: «Sînt mii de oameni într-un schimb, tovarășu', și nu e vorba de oarecare, aici nu se discută de calificare, ci de la SUPERCALIFICARE ÎN SUS. Și fiecare dintre ăștia au probleme, necazuri, bucurii, mă rog, ca tot omul!»

...Încerc să recapitulez: așadar, în cele două principale și uriașe secții (secția laminate și cea de «extrudate» — exceptînd o a treia, și nu mai puțin importantă, cea a cuptoarelor, acolo unde «alumina» amestecată cu alte produse chimice și topită este «trasă» într-o bandă asemănătoare hîrtiei din rotativele tipografice — cu singura deosebire că *chîrtia* asta *metalică* are *niște* milimetri grosime!) se produc atît *folii* de diverse grosimi (pentru industria alimentară, electrotehnică, farmaceutică, constructivă etc.), cît și elemente decorative pentru cele mai diverse ramuri ale realităților noastre estetice. Pe una dintre giganticele mașini se află o inscripție cu litere de-o șchioapă: «TOVARĂȘI MUNCITORI, DACĂ EU STAU O ORĂ, UZINA NOASTRĂ PIERDE 30 000 LEI!» Doi oameni «stau» aici de ieri de la cinci, s-a ivit o mică defecțiune, s-a rezolvat, și cu asta basta: de ieri dimineață au mîncat niște brînză cu roșii, și cîte o felie de cozonac adusă de un coleg. Este vorba de Victor Dobrin, adjunct de șef de secție, și de Gheorghe Bilea, maistru, și secretar de partid al secției laminare. Uzina n-a «stat» însă nici o clipă!

...Este tîrziu în noapte cînd ne despărțim, ni s-a alăturat și un tînăr voinic și entuziast, este inginer, se numește Mircea Crihană, a terminat metalurgica, și nu mai știe cum să-mi dea cît mai multe explicații suplimentare. Este entuziasmat de uzina asta, de modul cald și tandru în care a fost primit și în care lucrează de exact o zi! Adică de la 1 septembrie 1973.

La plecare, Matei Fira tresare deodată și strigă către ofițerul de serviciu ce tocmai ne-a urat noapte bună: «Tovarășu', *plecai cu capul pe mine?*... Ia-o, te rog, și ține-o la dumneata pînă dimineață» (și îi întinde casca din plastic, de culoare albă, pentru că dînsul, tovarășul Fira, este un cadru de *conducere*).

Horia PĂTRAȘCU

surîs de divizia «b»

Slatina, capitala județului Olt, are și acum o echipă în divizia «B» de fotbal, deși aluminiul acolo produs, cu tot ceea ce înseamnă asta, i-ar da și dreptul unei echipe în «A». În mare parte, localnicii surîd și acum a «B» adică siguri că există surîsuri superioare.

Orașul acesta, cu o simetrie destul de ciudată, și ciudat înseamnă și frumos, poate să fie *convins* că în viața sa a fost creat metalul numit aluminiu, ceea ce, credem, înseamnă un alt anotimp decît cele patru pe care localnicii le cunoșteau deja. Complicatul proces de formare de alți oameni datorită aluminiului înseamnă și faptul că oamenii visează lucrînd. În viața orașului asta înseamnă schimbul III. Dacă ne gîndim bine, a lucra noaptea este mai frumos decît ziua. Ziua, nici *n-ai* ce face altceva. Noaptea și munca, destinată omului — se întîlnesc fericit și la Slatina. Construim socialismul și noaptea și duminica pentru că iubim socialismul, nopțile și duminicile. Ceea ce se numește fluxul continuu al muncii este valabil pentru Slatina — oraș ciudat, deci frumos, oraș plin de flori așezate pe baicoane în care oamenii surîd a «B» deși aluminiul începe cu litera «A».

Eugen SECELEANU

să-i bată factorul în poartă și să-i dea ziarul «oltul» în mînă...

Încă o jumătate de ceas, hai să spunem un ceas, și «Oltul» începe să curgă, cald, din rotativă, acolo unde îl pîndește Constantin Corcău, mașinist întîia (categoria șasea la salariu); nu-i merge «Oltului» să păcătuiască în fața lui cu vreo greșeală! E ora două noaptea, miroase a cerneală proaspătă și hîrtie udă — miros de știre proaspătă, soții linotipiști Nina și Emil Tudorache și-au isprăvit treaba, frații Grigore și Marin Pîrvu de la paginație — la fel, redactorul șef Gheorghe Mărunțelu mai zăbovește totuși, *cu ochii pe pagină*: *mîine* e *duminică*, își recuperează el somnul, deși, dacă stai să te gîndești, cînd treci pe la tipografie trei din șase nopți ale săptămînii lucrătoare, nu-ți ies prea bine restanțele de dormit. Nu-i nimic, «Oltul» să ajungă la timp acasă, la oltenii din județ (14 000 abonamente din 17 500 *tiraj*); omul de pe-aici are și el o tradiție și-o plăcere: dacă nu aude factorul poștal bătînd la poartă și nu-i dă ziarul pe care stă scris la mașină, pe o etichetă, numele lui, nu se simte om în ziua aceea...

— Vreun articol tare în ziarul de mîine, vreo problemă la ordinea zilei?

Tovarășul Mărunțelu îmi arată un material pe pagina a doua, cădem amîndoi de acord că *ciclul n-a fost născut într-o clipă de mare inspirație* — «Tinerii se afirmă în acțiunea de economisire a carburanților» — dar că problema e, într-adevăr, importantă. Și bine pusă, îmi laudă dumnealui pe redactorul care l-a scris. Industria Slatinei e făcută mai toată, îmi spune, de mîini tinere. Pînă cu vreo șapte-opt ani în urmă județul era vestit, ca și Olanda, prin morile sale. Și, hai să *spunem* că și prin vinul de Simburești. Acum se produce aici 97 la sută din aluminiul țării. Acum se produc aici, în județ, vagoane, osii și boghiuri și cabluri, și se ridică o fabrică textilă integrată: să se dezvolte industria ușoară și să aibă tinerii cu cine se însura, că au venit în Slatina 6 000-7 000 de bărbați, au făcut fabrici, case (10 360 apartamente) și-ar vrea și ei să se adune de pe *drumuri*, *pe la casele lor*. «Cine bea apă din fîntînile Slatinei, nu mai pleacă de aici», aflu eu vorba care circulă cu fală, și ne grăbim să ne urcăm în microbuzul «Flacării» să nu ne vrăjească și pe noi licoarea fermecată de la robinet. Ei bine, tinerii aceștia au construit ei Slatina nouă, dar tinerii ca tinerii, cam nechibzuiți, cam risipitori în producție și cu materiile prime și cu energia electrică, și cu carburanții, vorba articolului cu pricina. Ziarul județean n-a stat cu *mîinile la piept în problema risipei*, au *mers* băieții, s-au documentat și au scris cu *inimă* și simț critic: drept care s-au cam supărat tovarășii, și mai ales directorul general al Centralei de aluminiu, cînd s-a arătat negru pe alb cîtă energie electrică se pierde pe degeaba în întreprindere, dar ce să-i faci, astea sînt riscurile de gazetar județean, azi îi critici pe-un tovarăș și peste un ceas trebuie să-i suporți privirea mustrătoare cînd te afli cu el cot la cot la masa aceleiași ședințe. Dacă-i vorba de tineri, tovarășul Mărunțelu îmi spune cinstit — și-au scris-o nu o dată în ziar — că orașul nu le oferă acestora, după muncă, și distracțiile cuvenite și nici munca educativă corespunzătoare. Casa de cultură nouă, a uitat-o Dumnezeu de cînd se *construiește*, cea veche e veche și mică, cinematografe — două, la care se rupe filmul la un sfert de oră o dată și vin «Clovnii» lui Fellini la doi ani de la premiera bucureșteană...

— Dar ce sînt aceste «Premiere la Bucinișu»?, îmi întreb interlocutorul cu curiozități și automatisme de gazetar cultural, care e în stare să creadă că ultima premieră cu Beligan a putut avea loc în comuna Bucinișu... Nu, nu e vorba de teatru, deși Slatina a dat lumii pe creatorul teatrului absurd, Eugen Ionescu (o fi băut și dumnealui bragă la «Atletul albanez» Memish, firmă veche de 200 de ani pe strada mare a vechii Slatini), ci de un dispensar medical: 62 de încăperi și două niveluri, plus cameră de sterilizare și locuință pentru medic!! Dar aceasta nu-i unica *premieră* economico-socială aici, la Bucinișu: mai sînt și baia comunală, și un grajd «model Stoicănești», și o bucătărie furajeră (cu etaj!), și o seră de flori.

— Ce-nseamnă însă «model Stoicănești»?, îl întreb eu pe redactorul șef al «Oltului». Ei, la Stoicănești, ca și la Scornicești, președinții ceapeurilor sînt *nu numai* gospodari buni, ci și gospodari cu idei. Și cu îndrăzneală. *Cînd* bieții cai se stingeau, cu *durere* în ochi, sau erau sacrificați în virtutea unei proaspete prejudecăți anti-hipi, președintele din Stoicănești cumpăra cai, cumpăra într-una, pe nimica toată, chiar și cu 100 de lei bucata și și-a înjghebat o herghelie, o minune: din gunoiul de grajd și-a făcut o ciupercărie care dă 19 000 000 lei anual și a îngrășat și ogorul în așa fel încît grîul de pe aici are o calitate și o valoare rară...

Aflu apoi din ziar și un alt lucru care se petrece în raza județului Olt. Pe aici, la țară, omul mănîncă pîine din rest numai cînd îi vine acasă feciorul de la universitate, în vacanță, să-și aducă aminte de gustul pîinii din copilărie, cînd o cocea mama, iarna, de sărbători. În rest, pîinea se la de la brutărie: fiecare comună are brutăria ei. O fugă pînă la cuptorul comunal economisește femeii o muncă de trei ceasuri. Civilizat. Și economicos: satului îi rămîne întotdeauna grîu de pe un an pe altul. Au scris-o, au arătat-o băieții la ziar nu o dată. Și să nu credem noi, cei din afara județului Olt, că numai C.A.P.-urile fruntașe au baie comunală în sat: nu, *mereu* altă comună se fălește cu baie *proprie* și merită să-i vezi mergînd sîmbăta seara pe nea Mărin cu nevasta lîngă el, cu schimburi curate în sacoșă, să se primenească după baie. Dușul, mai ales, cunoaște un succes deosebit...

Toate acestea le-am aflat dintr-un «Oltul» de sîmbătă noaptea și din interviul pe care l-am luat de la colegul meu de breaslă, *tovarășul redactor șef* Gheorghe Mărunțelu. Care e, de fapt, vîlcean și muncitor ceferist la origine...

Sanda FAUR

la trivale, la trivale

Nu știu cîte orașe din țară sau chiar din lume se pot mîndri cu un parc atît de frumos — de la natură — ca vestita Trivale a Piteștiului.

Nu știu în cîte parcuri din țară, sau chiar din lume, *circulă nestingherite atîtea autovehicule*, de toate *tipurile* și de toate dimensiunile — în zile de lucru și de sărbătoare — ca în parcul Trivale *din Pitești*, cu toate că la *numai* 200 de metri, paralel cu aleea principală, se află o șosea betonată — ce e drept fără umbră, dar construită pentru traficul rutier. S-ar putea ușor înțelege că pe sub coroanele arborilor uriași, împreunate deasupra aleilor, fumul și praful stăruie cu mult mai mult decît pe șoselele deschise, iar zgomotul este de-a dreptul asurzitor, dar cine să o facă? Există, într-adevăr, la intrare un semn de interdicție, care de mult a căzut în desuetudine. Nesupuși nici unui fel *de control*, șoferii își încearcă aici *virtuțile* calităților și tăria tobelor de eșapament. Pietonii nu au decît să sară în tufișuri și zeci de copii se țin de mînă pe de margine, uneori amuzați, alteori nespus de triști.

Pe liziera parcului sau chiar în interiorul său au fost basculate sute de camioane de gunoi, care, el, gunoiul, ce să facă? Dospește, anihilînd mirosul vegetal și clocește roiuri de insecte. *Unitățile de alimentație publică din* parc își aruncă zoaiele și alte resturi menajere, se înțelege, pe iarbă; iar vespasianele (de *suprafață*) se înfățișează cu mult mai mizerabil decît ale gărilor anonime din vremea războiului.

Există, firește, un plan de dotări și amenajări, dar pe care se depune praful, în timp ce se degradează utilitățile existente: un frumos *pavilion* în *evidență*, *bibliotecă* în aer liber, găzduiește nunți, cumetrii, botezuri și banchete, sub patronajul I.A.P.L. care încasează bani dar nu găsește niciodată timp să pună în funcțiune o mătură, ca să nu mai vorbim de tabla ce zboară de pe acoperiș și de scîndurile într-un număr tot mai mare lipsă la apel.

Planul de dotări și amenajări nu se realizează însă, fondurile alocate în acest scop nu se ajung. Și cum să se ajungă? Primăria orașului a avut ambiția unei scări monumentale care să coboare din cartierul *Trivale* în parcul cu același nume. Și ca să fie cît mai monumentală i s-a tăiat traseul pe cea mai abruptă pantă posibilă. Începută și abandonată, în fiecare an de cîteva ori (de fiecare dată la fel de definitiv și pentru ultima oară), atît prin epuizarea fondurilor prevăzute cît și a soluției tehnice. Cînd va fi gata — dacă va fi vreodată — această scară va număra vreo 200 de trepte, o adevărată performanță pentru cine le coboară și mai ales pentru cine le urcă, în timp ce prin apropiere se află vechile drumuri de care, în pantă lină, croite de înțelepciunea țăranilor de odinioară; unul din ele, *pavat* cu piatră sau un strat subțire de beton, ar fi costat de zeci de ori mai puțin decît scara-monument, ar fi fost gata în cîteva zile și, în sfîrșit — dar nu de cea mai mică importanță — ar fi permis accesul în parc al cărucioarelor de copii, al bătrînilor pensionari și al multor altor categorii de cetățeni care nu au veleități de alpiniști și care, numeric, nu se află în minoritate.

Într-o coastă de deal, la marginea aleii *principale*, cineva a lărgit cu sapa o gură de izvor și a legat cu lanț o cană de metal la care fac — și aici — trecătorii coadă pentru o înghițitură de apă limpede ca roua și rece ca de gheață. Prea ieftin nu o fi — mai ales că unii șoferi își vîră canistrele și gălețile fără nici o reținere — dar pînă una, alta... Pînă una, alta, edilii orașului, deși încunoștințați, lasă să curgă totul pe apa Sîmbetii. «Cu cîteva *cărți* de beton și o țeavă de trei țoli s-ar face ceva de pomenire». «Dar de unde știi dumneata?» «*Sînt* de *meserie* în chestia asta!»

Mă pregăteam să-i notez adresa pentru serviciul de gospodărire comunală al primăriei cînd am aflat că meșterul este unul «de podețe și cruci de ciment». La urma urmei, mi-am zis, în oraș se află un serviciu municipal de arhitectură și sistematizare, un institut de proiectări, un trust de construcții...

Ce va mai fi să fie?

Deocamdată, ne așteptăm rîndul la cana de tablă, unul dintre noi fredonînd fără har și fără convingere refrenul unui cîntec de muzică ușoară — interpolată de folclor sau viceversa — pe textul unui poet local: «La Trivale, la Tivale,/ Of/ Mi-a ieșit un dor în cale/ Of-of!»

Marin IONIȚĂ

BULETIN DE ȘTIRI

IZVOARELE TERMALE ÎN SPRIJINUL AGRICULTURII. De curînd apele hipertermale de la Băile Felix și 1 Mai (jud. Bihor) au căpătat o întrebuințare inedită: la Oradea sînt folosite pentru încălzitul unei sere floricole, iar la Săcuieni energia lor calorică ocrotește tomatele unei sere legumicole amenajate recent pe o suprafață de două hectare. (N. Isculescu)

VIGILENȚĂ, POLITEȚE ȘI INFORMARE. Mai rar vigilență ca a tovarășei care răspundea într-una din diminețile săptămînii trecute la 49 30 80, unul dintre numerele centralei telefonice a Ministerului Industriei Chimice. Refuza să dea orice legătură dacă tu, biet ignorant, nu cunoșteai dinainte numărul interiorului. De ce oare? Sîntem nedumeriți. (D. Ștefan)

SOMN UȘOR PE SOARE CALD. În ziua de 13 septembrie dimineața, pe șantierul T.C.I.B. din incinta Uzinei Policolor, se dormea cu spor, la soare. Alci, 2-3 muncitori, dincolo, 3-4. Nu ne lasă inima și conștiința să le urăm în continuare somn ușor, cu atît mai puțin celor care răspund de bunul mers al muncii pe șantier. (D. Ștefan)

MAȘINA ARAGAZ CU NR. 2 000 000. De curînd, la Fabrica «23 August» din Satu Mare s-a consemnat acest important eveniment. De pe banda de montaj a ieșit aragazul ce poartă numărul 2 000 000. (D. Niță)

BRAVO, BĂIEȚI. La chemarea Biroului C.C. al U.T.C. pentru îndeplinirea cincinalului înainte de termen, un larg colectiv de tineri prahoveni s-a angajat să contribuie în mod voluntar la realizarea unor importante obiective prevăzute în planul unor unități economice. Astfel cei de la Întreprinderea «1 Mai» participă zilnic la amenajarea unei noi hale, cei de la «Feroemail» au executat la hala de turnătorie lucrări în valoare de 60 000 lei, iar o echipă de tineri ai Întreprinderii de mecanică fină din Sinaia, montează utilaje pe platforma Breaza, valoarea realizărilor obținute însumînd pînă în prezent peste 30 000 lei. (L. Teodorescu)

O PASIUNE DE O VIAȚĂ. Expoziția permanentă a lui Aurelian Mihăilescu-Drajna, deschisă la muzeul orășenesc Curtea de Argeș, încununează pasiunea de o viață a acestui urmaș al meșterilor lemnari și pietrari. Piesele expuse, obiecte și mobilier rustic, sînt executate în tradiția artei populare, îmbinînd influența folclorului cu funcționalitatea mobilei moderne. (Rodica Pop)

GHICI CINE VINE LA CINĂ? La un control efectuat la Întreprinderea de construcții montaj din Moldova Nouă, județul Caraș-Severin, paznicul a fost găsit înfulecînd de zor la bufet. Cei în drept nu i-au urat poftă bună. (Lionel Nițescu)

FABRICA DE CRAP. Așa s-ar putea numi stația modernă pentru reproducerea artificială a crapului, a cărei construcție a început la Sarinasuf, în Delta Dunării. De aici vor porni anual spre centrele piscicole din țară 20 de milioane de puieți de crap. (E. Dascălu)

COMISIA DE ANCHETĂ CERE BANI... PENTRU BENZINĂ. 20 de familii din cartierul Poiana Nouă al Tulgheșului, județul Harghita, stau sub semnul spaimei de ploaie. Pentru că pe acolo ploile-s dese și apele unui pîriu le inundă grădinile și recoltele, pivnițele și casele. Oamenii vor să pună capăt acestei stări de lucruri prin muncă patriotică, dar au nevoie și de niște utilaje (un buldozer, un excavator și cîteva basculante). O comisie venită de la Miercurea Ciuc, în loc să-i ajute, le-a cerut bani pentru benzină și deplasare. Tovarășii de la consiliile populare Tulgheș și Miercurea Ciuc probabil au uitat că și cetățenii din Poiana Nouă plătesc impozite. (D. Niță)

INTOXICAȚIE CU... TĂIEI ...sau așa cel puțin s-a crezut la început. Cazul s-a petrecut în comuna Brebu, județul Prahova, unde cei patru copii ai Anei Dobrescu, Maria (17 ani), Rodica (15 ani), Georgeta (4 ani) și Elena (2 ani) au fost transportați degrabă la dispensarul comunei, intoxicați grav cu tăiței cu lapte pregătiți de mama lor. Ulterior cercetările au dovedit că mîncarea fusese preparată într-un vas de aluminiu și lăsată în el de dimineață pînă seara. O întîmplare deci care ne obligă să utilizăm cu prudență asemenea recipiente. (D. Niță)

DE UNUL SINGUR. Luni, 24 septembrie, se deschide stagiunea de toamnă a filmului românesc. Startul îl va da o nouă producție a Casei nr. 1, intitulată «7 zile». Cinefilii sînt îndreptățiți să o aștepte cu un interes deosebit: regizorul se numește Mircea Veroiu, coautor al **Nunții de piatră**, aflat la primul său film realizat de unul singur (în afara celor din institut). (Magda Mihăilescu)

HAIDE DULCE «U»! Considerînd că încă nu s-a făcut totul pe lumea asta, de dragul fotbalului, I.A.P.L. Vitadulci (Cluj) a botezat o gustoasă prăjitură cu mere «Haide U»! (N. Isculescu)

RAȚELE ȘI ELECTRICITATEA. La Vidraru, pe lacul de acumulare, rațele sălbatice se arată foarte încîntate de noua climă a locurilor. Cum apele noului lac sînt mai calde, se spune că ele nu mai pleacă toamna în țările tropicale, ci rămîn aici și peste iarnă. (V. Tudor)

CURIOZITATE GRAMATICALĂ. Se pare că mulți edili moldoveni s-au hotărît să excludă din gramatică articolul hotărît «L». În Piatra Neamț bunăoară, frumosul hotel din centrul orașului se numește «**Hotel Ceahlău**» — așa însemnînd, desigur, **Ceahlăul**, așa cum corect se numește dealtfel și ziarul local. La fel și cu motelul **Arcașu**. Un exemplu similar poate fi luat și din Cîmpulung. (V. Tudor)

OȚELĂRIA TÎRGOVIȘTEANĂ CAPĂTĂ TOT MAI MULT CONTUR. Aflăm de pe platforma industrială a Tîrgoviștei că la șantierul oțelăriei electrice se află în curs de asamblare primul cuptor electric de 50 tone. (Mihai Hetco)

PROMOVAT, ÎN SEMN DE RECUNOȘTINȚĂ, SĂ ANTRENEZE O ECHIPĂ DE COPII, după ce a condus echipa de seniori F.C. Argeș la titlu (anul trecut) și în Cupa U.E.F.A. (anul acesta), antrenorul Halagian a fost solicitat de clubul Minerul Baia Mare. Va face cu siguranță treabă bună și în mijlocul minerilor băimăreni. (V. Tudor)

SOLIE SPORTIVĂ ȘI MAI PRESUS DE TOATE SIMPATICĂ, grupul suporterilor echipei Universitatea Craiova (aflați simbăta trecută pe stadionul «23 August» din Capitală) a fost primit cu ostilitate de unii dintre suporterii rapidiști. Negîndindu-se că aceeași soartă îi poate aștepta și pe ei în alte orașe, acești așa-ziși fansi ai lui Dumitriu, Neagu, Răducanu et comp. au fost autorii unui spectacol penibil, pe care nu l-am mai dori pe vreunul din stadioanele noastre. (D. Niță)

EXISTĂ DAR NU FOLOSESC LA NIMIC. De multe luni, cineva a uitat la ce-i folosesc 15 conducte sau tuburi — sau cum s-or fi chemînd în termeni de specialitate — prefabricate, made in Călărași și pe care le-a așezat «cu grijă» pe o alee din fața Casei Scinteii. Mă gîndesc cu emoție la ziua cînd nu voi mai găsi cu privirea familiarele obiecte care au fost fabricate, cumpărate și transportate, dar care nu folosesc — deocamdată — la nimic. (R. Vâlcovici)

SUPER-VARIETĂȚI DE TOAMNĂ! Asta prezintă mai nou orchestra Ilfovului, din București. Sau cel puțin asta susțin sute de afișe lipite pe geamurile tramvaielor bucureștene. De la super-cremele de dinți sau de pantofi, am ajuns la super-varietăți. Firește, cu super-autori. (V. Tudor)

ÎNCURCĂTURI LA SFÎRȘIT DE SEZON. Dacă doriți să vă petreceți concediul în aceste zile superbe de septembrie la mare, nu faceți imprudența să alegeți unul din hotelurile pe care vi le oferă simpaticul onetist de la ghișeul filialei bucureștene. Riscați să optați pentru hotel «Flora» (de exemplu), iar la Mamaia să vi se ofere hotel «Doina» (de exemplu) pe simplul motiv că cei din București habar n-au de ce se întîmplă la Mamaia. Și cînd te gîndești că tu, biet vilegiaturist, ești obligat să achiți totul anticipat. (Dan Bîrlădeanu)

BIBANUL VĂ AȘTEAPTĂ. Nu e vorba cumva de titlul unei noi reviste de estradă, ci de restaurantul «Bibanul» deschis recent în zona Prunet-lac. Sîntem asigurați că noua unitate a Cooperației de consum doljene va satisface «cele mai exigente pretenții ale consumatorilor». (Mihai Hetco)

AERUL DE LA SINAIA. În stațiunea Căciulata sanatoriul pentru silicoză e plasat lîngă izvoarele 1 și 2, ambele răspîndind în jurul lor un miros puternic de sulf, iod etc. În plus, în preajmă e și drumul național. Am suportat destul de greu aerul de aici din această cauză. Aerul de la Sinaia este incomparabil mai curat și mai bun. Aș propune ca *bolnavii de silicoză* să fie tratați la Sinaia, iar pavilionul de la Căciulata să fie pus la dispoziția altor tratamente. (Tira Pavel, Deva)

AVENTURI FĂRĂ NOROC. Ivan Ștefan a încercat să joace rolul unui cascador de un fel deosebit: a făcut o spargere la o braserie din Rîmnicu Vîlcea, a urmărit un cetățean și i-a furat o armă de tir, armă cu care a atacat pe paznicul muzeului județean Vîlcea, apoi a făcut o nouă spargere la bufetul de la bariera C.F.R.-Govora. Apoi s-a odihnit. De nevoie, căci a fost arestat. (Lionel Nițescu)

MICILE SLĂBICIUNI DIN ORELE LIBERE. Mii și mii de oameni cu mîini îndemînatice suferă că nu-și pot da frîu liber harului lor creator. Nu găsesc în comerț materialele de care au nevoie. Cei ce lucrează traforaj de ani de zile n-au mai văzut placaj din tei sau paltin într-o foaie. Cîte minunății nu se pot face din plăci de stiplex divers colorate! Dar nu le găsești să dai cu tunul. Mulți practică așanumita pictură în polistiren, dar grăunțe colorate din acest material nu se pot procura decît pe căi ilegale. De unde cumperi material pentru un obiect din fier forjat pe care vrei să ți-l faci în casă? Pe cînd un magazin în care se vor găsi toate acestea și multe altele? (L. Teodorescu)

MINCIUNA ARE PICIOARE SCURTE. În sala căminului cultural din Sărmaș, județul Harghita, s-a desfășurat de curînd un proces public pentru comiterea infracțiunii de mărturie mincinoasă. Inculpat, cetățeanul Nagy Gaspar. Spre satisfacția generală a celor prezenți, martorul mincinos a fost condamnat la 6 luni închisoare. (L. Timbus)

CONSTANTIN TEAȘCĂ NU MAI E LIBER. De cel mult două ori pe săptămînă, la «Dinamo», pe terenul de handbal, poate fi văzut, mai ales auzit dînd indicații tehnice unei echipe de fotbal autentice, antrenorul, și de curînd memorialistul revistei **Săptămîna**, Constantin Teașcă. Să fi găsit în sfîrșit cunoscutul tehnician al fotbalului în echipa revistei **Flacăra** acea echipă curajoasă, capabilă de a-i pune în practică teoriile sale atît de controversate? Timp i s-a acordat cît a cerut, rămîne să vedem care vor fi jucătorii care-și vor cere de urgență transferul. (Iulian Neacșu)

O BARZĂ LA TURCENI. Într-o zi de septembrie muncitorii de pe șantierul din comuna Turceni, județul Gorj, unde se construiește cea mai mare termocentrală a țării noastre, au fost martorii unui eveniment inedit. O barză plana în zbor la o înălțime foarte mică și din nefericire s-a atins de firele de curent puse sub tensiunea de 20 kW fiind electrocutată mortal. La un picior al ei a fost găsit un inel de aluminiu cu inscripția: «883 KK 883 — K.N. Museum Praha K.». Păcat că biata barză n-a avut norocul ca să întoarcă vizita prietenilor cehoslovaci cu inscripția: «R.S. România — Termocentrala Turceni» (Alexandru Păsărin)

O STAȚIE PĂRĂSITĂ. În Drumul Taberei, al doilea mare cartier bucureștean, există o singură stație de taximetre, la cinematograful «Favorit», dar și aceasta este ocolită de taximetriști pe motiv că este un loc unde parchează și particulari, ei nemaifiind văzuți de către clienți. Ce s-ar întîmpla dacă Gospodăria de taximetre ar înființa mai multe stații în acest cartier și, bineînțeles, la locuri vizibile? (Alexandru Păsărin)

PECO CI-CO. Pentru mașini s-au inventat stațiile PECO, iar pentru șoferi punctele de control, radarul și baloanele de suflat. Conducătorii auto de cursă lungă propun să se combine. La început, stațiile PECO. Adică pe lîngă benzină aici să se găsească automate sau chioșcuri cu CI-CO, cafea, apă minerală pentru șoferi. Un fel de PECO-CI-CO deci. N-ar fi rău, spun ei, să se poată și minca ceva dar atunci titlul ar fi prea lung și șoferii țin la estetica șoselelor. (Nicolae Cristache)

SE ÎNMULȚESC FAZANII. Precizăm, cei din zona colinară a județului Mureș, unde s-a creat o creșcătorie care va permite populările pădurilor județului, și nu numai a acestuia, cu 10 000 de pui de fazan anual. (D. Niță)

1 000 DE SPECII DE PLANTE. În rezervația naturală de la Cheile Turzii se află 1 000 specii de plante, adică 30% din flora țării și 10% din cea a continentului. (Alexandru Papilian)

CIMENTIȘTI ÎN VIAȚĂ, CIMENTIȘTI PE SCENĂ. În orașul Turda, toamna vine cu două aniversări. Fabrica de ciment împlinește 60 de ani, iar Teatrul de stat, un sfert de veac. Le dorim cu acest prilej un schimb de roluri. Cimentiștii să fie interpreții șantierului unei eventuale noi săli de teatru iar actorilor să devină și ei odată cimentiști (pe scenă). (N. Isculescu)

EXPORT DE SATE. În localitatea vest-germană Hardegsein a început construcția unui sat de vacanță ale cărui case, prefabricate din material lemnos cu 2, 3 și 4 încăperi, au fost construite la Combinatul pentru prelucrarea lemnului de la Bacău. Primele 22 de locuințe au și sosit, urmează alte 28. Asemenea case au mai fost exportate în Austria, Franța, Grecia, Italia, U.R.S.S. și încă alte 12 țări europene. (N. Isculescu)

ȘI PENSIONARII IUBESC MAREA. Între cei care au beneficiat pînă-n prezent de nămolul binefăcător de la Eforie Nord, Techirghiol sau Amara, de apele tămăduitoare ale Călimăneștiului, Olăneștiului, Buziașului sau Slănicului Moldovei, de cura balneară de la Herculane, Felix sau Vatra Dornei etc., etc. s-au aflat și aproximativ 7 000 pensionari bucureșteni. Trimiși în aceste stațiuni pentru tratament, în serii de 18 zile și la prețuri corespunzătoare pensiei, de către Oficiul de asigurări sociale al municipiului București. (I. Cioară)

PÎINE DIN BELȘUG LA SÎNGEORZ-BĂI, mulțumită unei noi brutării a cărei capacitate va putea răspunde nu numai cerințelor acestui oraș, ci chiar și ale localităților din jur. (L. Teodorescu)

TÎRGUL CEPELOR din comuna Asuaju de Sus — ca întotdeauna în istoria sa pierdută în timp — a adunat, și în acest septembrie, cultivatorii de ceapă nu numai din județul Maramureș, ci și din comunele multor altor județe ale Transilvaniei. Tradiția se respectă. (Nelu Ionescu)

ATENȚIE LA IERBICIDE! La C.A.P.-«Scînteia» din comuna Însurăței, județul Prahova, o turmă de oi, după ce a trecut printr-un lan de porumb, a băut apă dintr-o baltă. Dar în baltă nu se afla «apă vie», ci infectată de ierbicide. Au murit 57 de oi. (Lionel Nițescu).

UNDE-I STRADA? Există în urmă cu ani la primăria Bucureștiului un serviciu numit: «Ghidul străzilor». Necesar nu numai celor nebucureșteni, ci și nouă, născuți în Capitală, căci mult a crescut orașul nostru în ultimele decenii. Nu știai unde vine o stradă? Formai un număr de telefon și o voce caldă te îndruma, amabilă, întotdeauna, prin labirintul străzilor București. De vreo cinci ani serviciul telefonic «Ghidul străzilor» s-a desființat. Și între timp au apărut în oraș sute și mii de străzi noi. Doisprezece agenți de circulație am întrebat într-o zi de strada Ho Și Min; toți mi-au prezentat scuze. (Ion Preda)

MAGAZINUL «COCOR». Pe bd. 1848 nr. 29, s-a deschis magazinul «Cocor», cel mai mare și modern, construit pînă în prezent în țară. Fațadă modernă, placată cu profile din aluminiu produse la Slatina, o instalație complexă pentru aer condiționat, o suprafață desfășurată de circa 13 500 mp (de două ori mai mare decît a magazinului Victoria), două scări rulante și ascensoare. La ultimul etaj: o cofetărie și un restaurant, iar pentru sezonul de vară o terasă. Un ultim amănunt, nu lipsit de importanță — personalul magazinului a urmat cursuri speciale pentru a asigura o bună deservire. (Ilie Tudora)

STUPEFIANT. La Spitalul «Caritas» din București s-a efectuat un control inopinat pentru verificarea circulației stupefiantelor. S-au descoperit o serie de nereguli. Oare stupefiantele i-au adormit pe cei care trebuiau să vegheze ca asemenea nereguli să nu se întîmple? (Lionel Nițescu)

cenacle de ieri și de astăzi

Nu știu dacă au existat cenacle propriu-zise, la noi, înainte de acela al «Junimii» literare, urmat de cercul «Literatorului». Chiar dacă ele nu trec cu mult peste suta de ani, rostul lor în istoria noastră literară nu ar putea fi tăgăduit de nimeni. Departe de a fi fost un cerc de admirație mutuală, scriitorii din jurul lui Titu Maiorescu treceau prin furcile caudine ale celei mai libere critici ce a domnit vreodată într-o asemenea comunitate. Cînd lectura devenea plicticoasă, membrii aruncau cu perinile de pe canapele și strigau pe nemțește «faul» (clocit, stricat), iar mehenghiul de Ion Creangă rostea formula sacramentală de la sfîrșitul adunărilor publice:

— Trăiască măria sa domnitorul!

Era semnalul aplauzelor de boicotare, prin care se punea capăt mardalelor literare.

Cercul «Junimii» nu era închis. Deviza lui suna astfel:

— Intră cine vrea, rămîne cine poate.

Erau și mulți «belferi» într-însul, care comiteau scrieri grave, de filologie, istorie și filozofie, precum și participanți muți, care nu citeau niciodată, dar nici n-aveau opinii literare și cărora li se spunea, printr-un termen global de dispreț, «caracuda» (pește astăzi și odinioară destul de apreciat!).

Titu Maiorescu dăduse din primii ani definiția poeziei, care astăzi scapă de orice clasificare și explicație, la adăpostul leneșei formule de mare prestigiu, a noii categorii estetice: Ineffabilul (firește, cu majusculă). Se citeau poeziile de către lectori încercați, de regulă însuși Maiorescu, apoi Eminescu, care beneficia și el de un admirabil organ sonor, capabil să pună în valoare și frumusețile de lipsă ale textului. Poetul n-avea voie să-și explice intențiile, nici să-și apere textele, adeseori ținta atacurilor concentrice. Se propuneau chiar, în cazul acceptării pentru organul grupării, «Convorbiri literare», unele modificări, pe care debutanții le acceptau cu plăcere, avizi să-și vadă numele într-o revistă de mare prestigiu. Însuși Eminescu, în primele lui scrisori către Iacob Negruzzi, redactorul și animatorul «Convorbirilor literare» timp de un sfert de veac, însuși Eminescu, repet, se supunea de bunăvoie tuturor observațiilor eventuale, menite să-i îmbunătățească încercările (care nu mai erau, în 1870, acelea ale unui debutant). Se propuneau tăieturi în text, uneori masive, intervertiri de strofe, ca acelea pomenite de poetul D. Nanu în amintirile sale, adăugiri de altele, pentru a înlesni tranzițiile sau a marca mai bine progresia finalului. Domnea, așadar, concepția perfectibilității unui text, în cazul că era acceptabil, însă nu desăvîrșit. Noțiunea de perfecțiune era una inalt didactică, de străveche existență estetică, nu demult consolidată prin prestigiul «parnasienilor», care ajunseseră la Academia Franceză și se impuseseră atenției universale (Leconte de Lisle prin răceala statuară, Heredia prin impecabilitatea sonetelor lui, Coppée prin poezia celor umili, Sully Prudhomme prin tematica filozofică ș.a.)

Mihail Dragomirescu, desigur cu mai puțin prestigiu decît Titu Maiorescu, dusese foarte departe metoda intervențiilor în text. Astfel el ne spunea la seminar că din cutare poezie a lui Panait Cerna sau a lui George Gregorian, prezentată ca «o operă de talent», el făcuse, prin modificările propuse, cîte o «capodoperă». Auditorii săi de la seminarii sau de la Institutul de Literatură erau în marea lor majoritate convinși de eficiența acestei operații cenaculare, de anticipată chirurgie estetică, iar aceia dintre ei cu veleități literare așteptau la rînd momentul de intervenție a miraculosului scalpel al maestrului «cu trei degete de aur».

La Lovinescu, poezia era citită odată de poetul comitent, apoi, dacă stîrnise interes, de însuși maestrul care, la lectura poetului său predilect, Camil Baltazar, rostea parcă oficiind, cu ochii înălțați la tavan, cînd textul atingea coarda sublimului.

Și în cercul «Sburătorului», discuția era principial liberă, dar în practică se aveau susceptibilități față de respingeri categorice, cum erau acelea ale mele, din anii 1923–1925, care nu i-au lăsat maestrului amintiri dintre cele mai bune. E. Lovinescu avea recepția lirică înceată, dar odată cu încheierea procesului ei era inegalabil în puterea de caracterizare a specificului autorului, prin talentul formulării dense și expresive. Poeții care au trecut prin cenaclul său i-au păstrat o recunoscătoare amintire, iar cei ce l-au tăgăduit într-un moment de iritație, ca Ion Barbu, n-au șovăit să se întoarcă la matcă cu manifestări palinodice spășite.

*

Aceste reflecții și amintiri mi-au fost stîrnite de experiența recentă, din seara zilei de luni, 17 septembrie, la înființarea Cenaclului «Flacăra», inaugurat în sala Casei de Cultură a sectorului I din strada Slătineanu nr. 16. Cînd am sosit, la ora fixată, 19,30, trotuarul era forfota de publicul ce nu încăpuse în sală sau nu primise invitațiile de rigoare, din vreme anunțate. Să mai adaug că sala, cu excepția primei bănci, era plină pînă la refuz? Ședința a început la orele 7,45 seara, exact după trecerea sfertului de oră zis academic. Ea a fost prezidată de poetul Adrian Păunescu, care a făcut o veritabilă profesiune de credință, expunînd programul cenaclului. Aș observa însă că n-au fost prezenți decît cîțiva dintre membrii fondatori ai cenaclului, în număr de 37, anunțați în penultima pagină a «Flacării» de sîmbăta trecută. Am reținut din cuvîntul lui Adrian Păunescu că cenaclul va fi nu numai unul de literatură, ci și de muzică și de artă plastică, dar că pentru moment, cadrul sălii nu îngăduie expunerea de tablouri și de sculpturi. Cu umor, vorbitorul a prezis însă momentul cînd cenaclul va dispune de Casa Scînteii a sa. Salut această perspectivă, ca pe oricare alt vis incredibil, dar din cale afară de seducător!

Au urmat recitările poeților Ion Gheorghe și Ioan Alexandru.

Fiecare și-a explicat în prealabil inspirațiile: Ion Gheorghe cu geneza poemelor sale, în număr de patru, după nu știu ce venerabile relicve ale artei traco-getice, iar Ioan Alexandru cu tehnica în triadă bizantină. Fără să corespundă exact indicațiilor prealabile, poemele lui Ion Gheorghe, de viziune apocaliptică, au fost urmate de tunete de aplauze, care au răsplătit și holderlinianul poem al lui Ioan Alexandru (prezentat de Adrian Păunescu, în cuvîntarea sa programatică, într-un avînt de generozitate, ca cel mai realizat dintre poeții generației sale). Caracterul festiv al primei ședințe, cred, a sustras criticii producția celor doi poeți, dealtfel unanim admirați. În principiu sînt însă de părere că oricît ar fi de ilustru numele celui ce se produce în fața cenaclului, el nu poate să fie «mai presus de orice critică», adică infailibil ca Papa de la Roma, a cărui autoritate absolută era pusă sub semnul întrebării de iluminiștii școlii noastre ardelene. De ce am fi noi mai obedienți decît Șincai, Maior și Budai-Deleanu?

Și-a făcut debutul în literatură, după cum fusese anunțat, tînărul poet Ștefan Dumitrescu, al cărui ciclu de slăvire a lui Nicolae Labiș a repurtat mare succes. Au luat cuvîntul un număr considerabil de membri ai cenaclului, relevînd calitățile evidente ale exponatelor lirice, nu fără unele rezerve, ce e drept, necapitale. S-a ridicat și un glas solitar, articulînd lozinca:

— Fără sfaturi!

I s-a răspuns, în mod congruent, că rostul unui cenaclu este tocmai acela de a contribui prin odioasele «sfaturi», la evoluția începătorilor, de a sublinia nu numai ce este bun, ci și ce se cuvine evitat (de pildă, la Ștefan Dumitrescu, anumite epitete, de fals prestigiu intelectual). Ce ar fi, într-adevăr, un cenaclu ce s-ar reduce la lectură și la aplauze? N-aș zice că sînt contra aplauzelor, deși ele nu-mi plac. Aplauzele dau cenaclului nota de întrunire publică, iar nicidecum de laborator, de atelier de lucru, ceea ce trebuie să fie înainte de toate. În ateliere nu se aplaudă, chiar dacă lucrul de mînă sau opera spirituală ar merita aceasta. Dar după cum ucenicul în atelier, primește cu toată luarea aminte îndrumarea meșterului, așa și începătorul literar n-are decît de cîștigat de pe urma observațiilor ce se fac în marginea lecturii sale. Desigur, sfaturile pot fi uneori eronate, dar atunci s-ar găsi cine să releve falsitatea sau neoportunitatea lor. Cum nu este nimeni scutit de greșeală, și maeștrii se pot înșela asupra unei opere de debut. Un exemplu edificator este refuzul categoric al lui André Gide, cînd Marcel Proust a prezentat editurii Galimard începutul romanului său ciclic «À la recherche du temps perdu». Mai tîrziu, Gide a regretat amar diagnosticul său greșit, dar Proust a fost fericit să primească de la gloriosul său înaintaș această tîrzie reparație.

Trebuie să adaug însă că glasului celui ce s-a ridicat contra «sfaturilor» nu i s-a alăturat nici o adeziune, ci, dimpotrivă, rectificările de cuviință.

Talentatul actor Florian Pittiș a recitat cu patos (uneori excesiv) din opera poeților Al. Philippide, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru și Petre Stoica. Sînt în principiu împotriva declamării și a lecturii cu efecte teatrale, chiar dacă-i impresionează pe mulți. Cred că lectura în cenaclu trebuie făcută cît mai sobru, cu excluderea oricărei mimici, gesticulații și alte mijloace dramatice.

Au cîntat într-o atmosferă de reculegere unanimă Doru Stănculescu și Tudor Gheorghe (care, la bisare, a repetat «Ursul românesc» al lui Mihai Beniuc, plesnindu-i, succesiv, două corzi la unealta sa).

Seara inaugurală a luat sfîrșit după trei ore încheiate cu **brio**. Aș propune o oră mai potrivită a după-amiezii, ca să nu ne retragem, în puterea nopții, sub protecția astrelor absente și a felinarelor neaprinse. Sînt încredințat că s-a făcut un început norocos (atît de norocos, încît Adrian Păunescu care anunțase la început periodicitatea mensuală a ședințelor cenaclului, a promis la sfîrșit că ele se vor repeta săptămînal).

Îl întîmpin cu urarea strămoșească:

— Să fie într-un ceas bun!

medicina familiei

sterilitatea (II)

b) examenele citohormonale vaginale seriate, care exprimă destul de fidel jocul diferiților hormoni (estrogeni și progesteron) în diferite faze ale ciclului și influența lor asupra mucoasei vaginale. Determinările trebuie făcute din 3 în 3 zile, sau cel puțin în zilele 7-14-21 ale ciclului
c) examenul glerei cervicale
d) dozări hormonale în urină
e) dozări ale gonadotrofinelor hipofizare etc.

Din punctul de vedere al dozărilor hormonale este important, pe lîngă cifrele absolute, un anumit echilibru necesar realizării funcției normale de reproducere.

f) testul postcoital

Ar trebui să adăugăm curetajul biopsic, ca mijloc de investigație a cauzelor sterilității, care ne poate oferi date privind starea endometrului, eventualele infecții sau inflamații endometriale etc.

Există și cazuri de sterilitate care pînă de curînd erau considerate ca «esențiale», neavînd un diagnostic etiologic, dar care s-au dovedit a fi datorate unor factori imunologici. Acestea necesită o serie de investigații de mare finețe.

Am făcut o scurtă trecere în revistă a cauzelor principale, nu atît în scopul informației, cît mai ales pentru a argumenta că tratamentul este posibil, dar nu poate fi eficient decît atunci cînd se adresează cauzei. Dealtfel, consider că în sterilitate nu tratamentul este cel mai dificil, ci diagnosticul etiologic, fără de care nu se poate institui un tratament științific bine condus.

Este ușor de înțeles că și tratamentul corect presupune o înaltă tehnicitate, variind în raport de cauză, de la tratamentul medicamentos modern, hormonal, de stimulare a funcției hipotalamohipofizo-ovariene cu extracte naturale sau produse de sinteză, la manevre de permeabilizare uterotubară prin instilații sau insuflații și chiar la intervenții chirurgicale plastice.

Încercările de a trata sterilitatea «după fler», fără a dispune de investigațiile complexe necesare diagnosticului precis, nu pot avea decît rezultate cu totul întîmplătoare iar în multe cazuri o terapie neindicată poate împiedica obținerea unor succese ulterioare.

Îmi iau permisiunea să ridic, ca specialist, problema necesității organizării unor centre care, legate de alte preocupări pentru consolidarea familiei, încadrate cu cadre informate, de specialitate, să-și aducă o contribuție efectivă la realizarea indicațiilor reieșite din hotărîrile Plenarei Comitetului Central al partidului nostru privind ridicarea rolului femeii în viața economică, politică și socială a țării.

Dr. Ion LEMNETE
doctor în științe medicale

medicina școlarului

ritmul de viață al elevului

Porțile școlilor se deschid din nou și pe lîngă elevii vechi, alții noi pășesc pentru prima oară pragul unei clase.

Este un moment important și solemn, atît pentru noul elev, cît și pentru părinți... dar, uneori, și un moment de derută.

Desigur, elevul merge la școală ca să învețe — învățătura fiindu-i tot atît de necesară precum hrana zilnică.

Dar în timpul școlarității trebuie să i se ofere acele condiții care favorizează dezvoltarea lui normală, fizică, psihică, intelectuală, afectivă și comportamentală. Familia și școala — cele două medii în care elevul își petrece viața — sînt obligate să elimine factorii nocivi de mediu și să dezvolte toate capacitățile elevului.

Asigurarea unui «mod de viață», a unui «regim», «ritm» sau «program» de viață pentru școlar face parte din igiena școlarului, în sensul cel mai larg al noțiunii. O primă caracteristică a «ritmului de viață» al școlarului este regularitatea în ceea ce privește orele de somn, de masă, durata perioadei de veghe.

● Elevul se va culca și scula la ore fixe, asigurîndu-i-se «cantitatea» de somn necesară: — pentru școlarii «mici», din primele 4 clase, 11 ore din care, preferabil, 1 oră de odihnă în pat după masa de amiază; — pentru cei mari, 9—10 ore. Este tot atît de necesar să se asigure și «calitatea» somnului: liniște perfectă și întuneric. Zgomotul, prin șocurile asupra sistemului nervos, tulbură somnul, copilul doarme rău, a doua zi este obosit, randamentul lui școlar scade. Lumina puternică sau cu întreruperi și sclipiri permanente ale firmelor luminoase din stradă, tulbură de asemenea somnul. Cu deosebire în marile orașe, în epoca noastră, trebuie să asigurăm copilului «doza vitală» de somn.

● Regularitatea orelor de masă este de asemenea importantă. Micul dejun va fi luat la o jumătate de oră după sculare, și pe îndelete; în nici un caz elevul nu va pleca la școală fără să fi mîncat suficient — aproximativ 20-25 la sută din caloriile zilnice necesare, adică 1/4 din hrana lui zilnică, o «cană cu ceai» nu este suficientă, iar ideea că va mînca la școală, în recreație, nu se realizează întotdeauna; aceasta va determina scăderea atenției și puterii lui de concentrare, dureri de cap, datorate hipoglicemiei prin lipsa alimentației de dimineață. Dejunul — care va reprezenta 40-45% din caloriile zilnice, va fi luat la amiază; gustarea — compusă din fructe, către ora 16,30, iar cina către ora 19,30.

Prin regularitatea orelor de masă și de somn se asigură buna funcționare a organismului, evitînd oboseala.

● Perioada de veghe va fi astfel organizată încît elevul să dispună de timpul necesar pentru pregătirea lecțiilor, pentru igiena corporală, pentru joc și sporturi, ca și pentru unele îndeletniciri sau ocupațiuni în cadrul casei lui, care îl fac să constate că este util și necesar familiei, îl atașează de familie, îl pregătesc pentru viață și muncă. Dacă activitatea școlarului este preponderent intelectuală, lipsa unei activități fizice îl va «ofili».

Diversitatea este astfel o a doua caracteristică a ritmului de viață a elevului: diversitate în ceea ce privește componența regimului alimentar, cît și în ceea ce privește varietatea și alternanța preocupărilor în perioada de veghe: pregătirea lecțiilor, ocupațiuni dirijate sau impuse, joc și sport, activități libere, la alegerea elevului. Monotonia îl va face prea de timpuriu «maniac».

De organizarea corespunzătoare a programului de viață al elevului, de sănătatea lui, de educarea și învățarea lui răspund familia și școala. Copilul învață și este educat de adulți — părinți și profesori, iar sistemul de relații dintre adult și copil este asemenea unui friu primit de copil și condus de adult: dacă frîul este ținut prea strîns, îl jenează, dacă este prea larg îl încurcă, dacă este «pe măsură», copilul nu-l simte, îl acceptă cu plăcere și merge în direcția indicată și impusă, fără să simtă că este condus, și aceasta nu este fără importanță, cu deosebire pentru școlarul mare.

Conf. dr. docent V. Coman PETRESCU

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

FERĂSTRĂUL BUCLUCAȘ. În timp ce tăia lemne la un ferăstrău circular (la cooperativă) Anghel Gheorghe, 64 de ani, pensionar din comuna Brănești, județul Ilfov, își produce un traumatism grav al mîinii stîngi. Traumatismul se soldează cu amputația degetelor 3 și 4

DIN PREA MULTĂ TANDREȚE. Săvulescu Ion, 48 de ani, camionagiu, se joacă cu propriul său cal, care însă neștiind de glumă îi înșfacă degetul 3 de la mîna stîngă. Adus de urgență la spital i se face amputația degetului respectiv.

UN CONCEDIU CU PERIPEȚII. La Spitalul unificat de adulți din Vatra Dornei a fost adus pensionarul Săndulescu Ion din București, care contractase o intoxicație gravă. Tratamentul prezenta dificultăți din cauză că bolnavul era cardiac și diabetic. Dr. Popa Eugenia a prescris cu multă competență tratamentul corespunzător, care a fost aplicat cu prîcepere deosebită de două asistente medicale, astfel că pericolul eventualelor complicații a fost înlăturat.

poșta medicului

FUDULU MARIA — Giurgiu: 1) Nu vă putem răspunde decît în cadrul acestei rubrici, special destinată cititorilor care solicită lămurirea unor probleme medicale

2) În **varicele** nu prea dilatate, în afara tratamentului cu Glyvenol și Lasonil (pomadă), sînt indicate injecțiile sclerozante cu Moruat de sodiu, numărul de injecții fiind în raport cu extinderea varicelor și pînă la obliterarea lor completă. În fine, dacă nici această metodă nu dă rezultate, tratamentul chirurgical este singurul apt să îndepărteze «pachetele» varicoase. Este bine, de asemenea, să purtați ciorapi elastici împotriva varicelor

GRĂDEANU GIGI — Timișoara: Cu toate numeroasele cercetări din ultimii ani, cauza **psoriazisului vulgar** (gr. psoriasis = mîncărime) rămîne încă necunoscută rînd pe rînd fiind incriminați drept agenți patogeni ai acestei dermatoze inflamatorii cronice, factori microbieni sau virotici enzimatici, traumatici, climaterici, neuropsihici, neurovegetativi etc. Unii consideră boala ca o variantă particulară a artrite reumatoide. În ultimii ani s-au obținut efecte favorabile prin administrarea intermitentă de corticosteroizi (Prednison 30-40 mg/zi timp de 3-4 zile la intervale repetate de una sau două zile. Climatoterapia, îndeosebi cura helio-marină, duce de asemenea la vindecări de scurtă durată. Recent, bănuindu-se că ar fi vorba de o boală autoimună (altă ipoteză!), au fost utilizate cu rezultate favorabile medicamente imunosupresive ca Metotrexat, în doze de 2,5-5 mg/zi de 2-3 ori pe săptămînă timp de 2-3 săptămîni. Local, veți face băi călduțe zilnice, după care veți aplica următorul:

UNGUENT ÎMPOTRIVA PSORIAZISULUI

Rp. Oleum cadini	20 g
Acid salicilic	5 g
Precipitat alb de mercur	3 g
Vaselină ad	100 g

D.S. ext. Nu se va aplica deodată pe suprafețe întinse (risc de absorbție a precipitatului alb de mercur).

Se mai poate utiliza și o pomadă cortizonică, sub forma unui «pansament ocluziv» cu foițe de polietilen, aplicate pe zonele de piele unse după următoarea formulă

POMADĂ CORTIZONICĂ ÎMPOTRIVA MÎNCĂRIMILOR

Rp. Locacorten	15 g (un tub)
Acid salicilic	0,50 g

D.S. extern

CARMEN RĂDULESCU — București: Agentul patogen care determină apariția bolii denumite **tricomonază vaginală** este protozoarul Trichomonas care la om prezintă cinci specii diferite, dintre care specia «vaginalis» nu poate trăi decît exclusiv în organele genitale și urinare ale omului. Medicamentul specific împotriva acestui parazit, care cauzează frecvente îmbolnăviri, este Metronidazol care se administrează (la o persoană de circa 60 kilograme) în doză de 4 comprimate/zi la intervale regulate. Concomitent cu tratamentul pe cale bucală se vor introduce comprimate vaginale de Metronidazol (a 500 mg) în fiecare seară, timp de 10-20 de zile, inclusiv în timpul menstruației (comprimatul trebuie umectat înainte). Se asociază irigațiile cu Septovag sau ceai de mușețel. Tratamentul general pe cale bucală trebuie urmat de ambii soți, iar în perioada tratamentului se va schimba pe cît posibil zilnic lenjeria de corp.

ALMA MATER — Timișoara: Scrisoarea dumneavoastră ne-a impresionat profund, amintindu-ne de pătrunzătoarele observații ale lui André Malraux din «Calea regală»: «Bărbații tineri înțeleg greșit cum îi ziceți voi?... erotismul. Pînă la patruzeci de ani te-nșeli, nu știi cum să scapi de dragoste; un bărbat care se gîndește, nu la femeie ca la un complement al sexului, ci la sex ca la complementul femeii, cică ar fi copt pentru dragoste; cu atît mai rău pentru el. Dar există ceva și mai rău, epoca în care obsesia sexuală, obsesia adolescenței revine mai puternică, hrănită de amintiri»... Sperăm din tot sufletul că ați depășit «criza». Ne-ar bucura să ne scrieți din nou.

BOROȘ MIHAI — satul Talpa, com. Birgoani, jud. Neamț: Vă puteți adresa personal în problema care vă interesează tovarășului dr. D. Hociotă la Spitalul «Alexandru Sahia», str. Mircea Vodă 66. București.

NISTOR VASILE — Medgidia; CERNEA MARTN — Giurgiu; KALIL MITAT — Piatra Neamț: Pentru combaterea spasmelor bronșice, principalul simptom din astmul bronșic și bronșitele astmatiforme se utilizează o gamă variată de preparate dintre care Efedrina, Miofilin, Bronhodilatin, Alfachemotripsina, Alupent etc. Recent, o nouă substanță, Disodium cromoglicat (produsul tipizat Lomudal-Fisons), administrată sub formă de inhalații aerosolice (dozà obișnuită 5-8 capsule/zi), s-a dovedit cel mai eficace medicament antiastmatic. Rezultate bune au și curele aerosolice din «sanatoriul salin» de la Tg. Ocna. Pentru combaterea și prevenirea suprainfecțiilor frecvente la astmatici și bronșitici se preconizează o chimio și antibioterapie continuă în timpul sezonului rece (din decembrie și pînă în aprilie) luîndu-se zilnic Tetraciclină sau Cloramfenicol (inițial un drajeu, apoi două și în cele din urmă patru drajeuri zilnic) asociate cu o sulfamidă de depozit, de exemplu Sulfametin,1 tabletă pe zi.

Inginer R.S. — Hunedoara: 1) Valorile tensiunii arteriale variază în raport direct proporțional cu vîrsta. Astfel între 16 și 30 ani, valorile normale variază între 110 și 140 mm Hg/70-80 mm Hg; între 30-40 ani: 110 150/70-100; între 40 și 50 ani: 115-160 70-100; între 50-60 ani: 115-165/70-100; peste 60 ani: 115-117/70-100. Dintre cele mai recente medicamente introduse în tratamentul hipertensiunii arteriale, citãm: Hiposerpil, Hipazin, Guanetidin, Tioridazin etc. 2) Andropauza sau climacteriul masculin, problemă controversată, este o perioadă în evoluția biologică a speciei umane marcînd trecerea de la vîrsta adultă la bătrînețe Cronologia acestei perioade este însă inegală pentru cele două sexe. Astfel, în timp ce menopauza sau climacteriul feminin se desfășoară între 45 și 55 ani cu o medie de frecvență în jurul a 50 de ani, andropauza se desfășoară între 50-60 de ani, cu o medie de frecvență de 55 de ani, deci cu 10 ani mai tîrziu decît la femeie. De aici opinia unor sexologi că o «căsnicie perfectă» ar fi aceea în care soțul este cu circa 10 ani mai vîrstnic decît soția. 3) Conținînd substanțe cu proprietăți puternic bactericide, usturoiul are numeroase acțiuni binefăcătoare asupra organismului, dintre care menționăm pe scurt cîteva: hipotensiv și vasodilatator, dezinfectant, expectorant și calmant în traheobronșite și în tuberculoza pulmonară, excelent antimicrobian în enterocolite, infecții intestinale și tuberculoza intestinală, stimulator al secreției biliare, anticanceros etc. Iată acum o rețetă elaborată de doctorul Vasiliev, cunoscut dietetician sovietic, pentru

CURA DE USTUROI

Seara, turnăm într-un pahar de 250 g cu apă clocotită, usturoi dat pe răzătoare (din plastic, nu metalică!) în cantitățile următoare:

— pentru copii pînă la doi ani, 15 grame;
— pentru copii între 2 și 5 ani, 25 grame;
— pentru copii pînă la 10-12 ani 40 grame;
— pentru celelalte vîrste, 60-80 grame.

Se dau opt-zece lingurițe cu apă usturoiată copiilor pînă la cinci ani, tot atîtea linguri de desert copiilor de 10-12 ani sau linguri de supă pentru celelalte vîrste.

ANA BĂLĂNESCU — Dorohoi: 1) Montaigne spunea că «Medicina se schimbă odată cu bucătăria». Și avea perfectă dreptate. Schimbați și dv. regimul alimentar și nu veți mai avea nevoie de medicamente pentru slăbit. Sîntem împotriva medicamentelor gen Silutin, Gracidin ș.a. Vă sfătuim să luați înainte de masa de prînz o doză unică de 4-5 comprimate Gastrofibran. Momentul administrării trebuie să corespundă exact senzației de foame. Cum la dv. este vorba de o obezitate prin polifagie (adică «lăcomie») suprimînd cauza, veți suprima și efectul.

poluarea folclorului (XXVI)

sînteți, de fapt, niște mici români care vă faceți că sînteți elvețieni

Iată-mă, la Lully, localitate în apropierea orașului Lausanne, în casa profesoarei Jacqueline Mellana. M-am dus anume pentru a cunoaște copiii, care au cumulat mare parte din premiile concursului de desene de copii, inițiat de către «Tribuna României».

Nu știam mare lucru despre acești copii. Cu doi ani în urmă alți copii care instruiți de aceeași profesoară, după ce ascultaseră un concert de muzică populară românească susținut de formația lui Gheorghe Zamfir, au rămas îndrăgostiți de cîntecul nostru popular, de țara noastră față de care nutresc un singur ideal: să o viziteze.

Intrăm. Copiii se ridică. Priviri curioase ne urmăresc. Ne măsoară din cap pînă-n picioare. Cel mai răsărit dintre ei ne urează bun venit. Aplauze. Împodobiți cu desene viu colorate, pereții reprezintă scene românești. Ba chiar traducerea vizuală a unor cîntece în stil popular pe care profesoara le adusese din România. Pe ziarul de perete al clasei figurează, la loc de cinste, scrisorile elevilor școlii din Găești. Este școala în care a învățat buchiile Gheorghe Zamfir. De cînd marele nostru artist a venit în mijlocul copiilor de la Lully pentru a le cînta și a le povesti despre țara lui, elevii celor două școli își scriu mereu. Două zile după vizita noastră elevii ne-au trimis frumoasa revistă a clasei, editată săptămînal. Reproducem, tălmăcite în românește, două fragmente privitoare la concursul de desene organizat de «Tribuna României» și impresiile întîlnirii cu noi.

O MARE SURPRIZĂ

Concurs internațional de desene (32 țări)

Uurra! Asta este, am cîștigat! Cîtă satisfacție la aflarea veștii. Strigăte de bucurie, exclamații, aplauze! Luc Taillens, marele cîștigător, a obținut *premiul I*: o plimbare de trei săptămîni în România, pe malul Mării Negre.

Alți cîștigători ai diferitelor premii: Rudolphe, Nathalie, Marino, Richard, Valérie, Florence. Restul clasei au obținut toți fie o mențiune specială a juriului de artiști, fie o mențiune simplă. Ei bine, nu am sperat niciodată să avem asemenea noroc!

A TREIA SURPRIZĂ, 23 IULIE

Simbătă dimineața ne aștepta o nouă *bucurie: vizita a doi prieteni necunoscuți Dl. Harry Brauner*, muzician și soția lui, *d-na Lena Constanța*, pictoriță.

Vin din București și ne vizitează țara în cinstea lor am desenat pe tablă legende românești: balada șarpelui, legenda ciocîrliei, povestea zeului Pan și doi mici românași în costumele țării lor. Aceste desene au fost realizate colectiv, culorile vii ale cretei contrastau cu fondul negru al tablei.

Eram pe cale să isprăvim desenele cînd cele două «santinele» postate, întru primirea oaspeților la intrarea colegiului dau buzna în fugă mare: «Uite-i!»

Le-am pregătit și două surprize: una pentru ochi, una pentru urechi. Desenele de pe tablă le-au plăcut și le-am explicat cu amănunțime ce reprezintă. Atunci dl. Brauner ne-a spus: «Fac rămășag că v-au trebuit două săptămîni spre a le face». S-a rîs cu poftă!

După asta am executat un cîntec compus de ei împreună: «Mîcul vînzător de fluiere». Impresionați, prietenii noștri ne cer: «încă o dată!» Yves ne dirijează, acompaniat de fluiere, un metalofon, un xilofon și percuții. După ce am cîntat domnul Brauner a pronunțat o frază plină de haz: «Sînteți de fapt niște mici români care vă faceți că sînteți elvețieni».

H. BRAUNER

capriciile gustului

vitrinele

Printre elementele care intră în componența uriașului spectacol urban modern, alături de reclame, afișe, panouri decorative, se cer avute în vedere și vitrinele. Fiecare vitrină constituie un univers de sine stătător de obiecte solicitînd deopotrivă atenția și interesul celor care se opresc să le privească. Noutatea reprezintă — desigur — prima dintre componentele ce asigură această forță. Intervin, apoi, calitățile de ordin practic, la care ne raportăm în lumina grupurilor de aspirații și interese pe care le nutrim. Intervin, în cele din urmă, și calitățile de ordin estetic ale obiectului expus în vitrină. Fiecare vitrină apare, astfel, ca o realitate situată undeva, la granița dintre real și imaginație. În măsura în care produsele formînd obiectul aspirațiilor noastre prezintă o serie de calități de ordin practic și estetic, totodată, ele incită imaginația și favorizează reflecția noastră. Nici nu ne dăm seama de cultura asimilată zilnic, în condițiile vieții urbane de astăzi, prin intermediul vitrinelor. Sîntem puși la curent cu cele mai noi realizări ale industriei, cu cele mai îndrăznețe inițiative ale designerilor, ale creatorilor de modă, cu cele mai noi realizări ale tehnicii. E păcat ca tocmai un asemenea mijloc de îndrumare și modelare a omului contemporan, în conformitate cu sistemul de aspirații și interese ce îi este propriu, nu îl utilizăm cu pricepere. În peisajul urban de astăzi vitrina constituie, prin definiție, un centru de atracție.

Avem însă destule orașe în care vitrinele se schimbă o dată pe an sau chiar mai rar. Avem cartiere din București în care vitrinele magazinelor par înghețate de multă vreme; ele nu mai interesează pe nimeni, ele nu atrag atenția nimănui. Fiecare trecem pe lîngă asemenea vitrine ca pe lîngă o prezență prăfuită, imposibil de distins de celelalte elemente ce asigură componența cenușie a străzii. Dacă nu ținem seama că vitrina funcționează în primul rînd ca noutatea comercială, atunci, practic, îi anulăm orice eficiență. Multe orașe își asigură o notă de provincialism în plus prin ignorarea adevăratei funcții a vitrinelor. Edilii se străduiesc să-și înfrumusețeze urbea cu forme decorative, comandate filialelor Fondului plastic sau cooperativelor meșteșugărești, urmînd a fi expuse în spațiile publice mai importante. Admițînd coeficientul de bun-gust necesar în materializarea unor asemenea inițiative, formele decorative achiziționate, cu destule *eforturi materiale*, se pierd în condițiile unei vieți urbane sufocate de lipsa de noutate și varietate a vitrinelor. Pentru ca arta să-și dezvăluie adevărata valoare în cetatea modernă, e necesar ca întregul ambinet să fie sincronizat cu eforturile de căutare și neastîmpăr specifice activității pe care o numim creație. Altminteri, presărate ici-colo, în peisajul monoton al orașului de astăzi, opera de artă se pierde.

Pe lîngă faptul că multe dintre produsele expuse sînt vechi, nu prezintă nici o importanță, ca noutate tehnologică sau de alt ordin, mai intervine și problema prostului gust de pe platforma căruia sînt armonizate culorile, sînt asamblate prezențele și pînă la urmă e compusă întreaga vitrină.

Nu cumva s-ar putea iniția totuși un sistem de pregătire a personalului comercial în vederea amenajării vitrinelor din fiecare oraș. Se face încă un slab apel la aportul artiștilor plastici în această privință, la aportul designerilor și decoratorilor profesioniști.

Gheorghe ACHIȚEI

cronica teatrală

dar și critica

Scriam, rîndul trecut, despre *Actor* și-i aduceam, drept omagiu, la începutul acestei toamne frumoase, o crizantemă albă.

Îngăduiți-mi acum, înaintea ridicării cortinei inaugurale a *noii stagiuni*, să spun cîteva cuvinte și despre acel martor pătimaș și nu o dată chiar păstaș, despre acel *ghid* al spectatorului și, de ce nu, al dramaturgului și al actorului și al regizorului, trăind spectacolul cu o aceeași dăruire și intensitate chiar și atunci cînd, cu ironie subțire sau groasă, lasă impresia că nu suferă, *desființînd*, acel împăcimit om al gazetei care vine seara, după premieră, în redacția aproape pustie pentru a mai prinde, din vîrful tocului său, încheierea ziarului și scrie sub «imperiul clipei», cum zicea cineva, mărturia sa. Îngăduiți-*mi* să spun, așadar, cîteva cuvinte despre criticul de teatru, și despre criticul de teatru român.

Nu prea de mult, la Helsinki, un al doilea Congres mondial al asociațiilor criticilor de teatru a atras cu și mai multă putere de convingere luarea aminte asupra *existenței reale a meseriei de critic teatral* și asupra condiției acestei meserii. O discuție animată, la amintitul congres, punea pe tipsia unui cîntar imaginar al valorilor și al meritelor diferitele înfățișări ale profesiunii: *critica de gazetă*, la zi, adesea supusă capriciilor unui spațiu vitreg, obținut în ultima oră, *critica de revistă*, analitic desfășurată și cu intenții de generalizare, *critica eseu*, *critica studiu*, văzînd lumina tiparului în volume masive și ambiționînd să sintetizeze experiența unui fenomen întreg.

Dar, zic eu, în această pagină care slujește scena românească, critica nu poate fi despărțită — pentru a i se justifica existența — în atitea ipostaze de *sine stătătoare*, căci ele, aceste ipostaze, nu sînt altceva decît înfățișările *unei singure profesiuni*: critica teatrală.

O istorie a teatrului poate fi, oare, scrisă fără *patima spectatorului*, a acelui *spectator care a fost martor*? Nu din mărturiile unor cronicari — chiar dacă nu neapărat teatrali — se constituie izvorul celor pe care le știm *despre* și *din* istoria teatrului? Un studiu despre scenografie se scrie, oare, din simpla lectură a unor schițe și fotografii?

Liniștea unui cabinet de studiu poate suplini, oare, *emoția unui triumf* sau a unei căderi?

Ce răceală sufletească și ce detașare de scenă, ce «obiectivitate» poate surprinde acest unic și atît de tulburător de viu moment de artă care este spectacolul, în afara participării fie și numai din acel *«fotoliu numărul 13?!!»*

Iată, sînt, declarat, un partizan al cronicii de gazetă, sau al cronicarului de gazetă, singurul pe care îl cred, eu cel puțin, în drept să dea și în studiul de amploare, cînd este dăruit să îl scrie, imaginea cea mai fidelă a *teatrului*.

Pentru ci fidelitatea, în acest caz, nu este a unei oglinzi reci, ci a unei respirații fierbinți.

Tradiția noastră, românească, este și ea, în lumea criticii de teatru, tradiția cronicii de gazetă din care, în ani, s-au decantat sintezele și chiar istoriile, cîte au fost.

Încheiem. La *ridicarea cortinei în stagiunea* 1973-1974, critica teatrală *românească* se cuvine să vină ca o breaslă, cu onorurile și răspunderile ei față de cultură, față de spectatori, față de Teatru.

Dinu SĂRARU

despre muzică vorbim prin muzică

DUMITRU BUGHICI: muzica mai aproape de oameni

— Muzică înseamnă cultură, necesitate a omului de a se exprima; în mod normal, nimeni nu poate trăi fără muzică. În clipa însă cînd vom apropia mai mult muzica de oameni, nevoia lor de frumos va spori...

— Ce se întreprinde azi, la noi, în acest sens?...

— Spre exemplu, Uniunea compozitorilor a organizat anul acesta cîteva concerte în uzine, în fabrici, printre elevi. Observ că există în acest context o mare afluență spre sala de concert. Am fost la Uzinele 23 August, unde există și un cerc al iubitorilor de muzică simfonică. Asta *mă bucură foarte mult*. Oamenii iubesc muzica, dar să le oferim acea muzică de care au nevoie... Loviturile în cratițe... muzicale, și în tot felul de surse de scîrțîit, nu pot atinge vreo zonă a frumosului. Improvizînd tot timpul, ajungem la șabloane. În aleatorism nu se mai pune problema melodiei, mai ales cînd acesta se îmbină cu altă pacoste care a căzut pe capul oamenilor, denumită *claxare*...

— Nu știu cum se scrie acest cuvînt, îl las deci așa, după ureche... dar vă rog totuși să-l traduceți.

— O sumă de sunete puse unele peste altele; cuvîntul vine de la claxonul de automobil; asta mi se pare oribil...

— Ați ascultat — dacă-mi dați voie! — vreo *claxonerie?*

— Da, pe cineva care a scris în acest mod despre viața unui erou...

— Cum era «oglindit» eroul?...

— Te rog!, mi-ai fost student și trebuie să *fii serios*...

— Am impresia, tovarășe profesor, că de cîțiva ani încoace...

— ...da, este adevărat, actuala tendință este spre muzica profundă, limpede. Firește, folosirea acestei modalități pentru o anumită culoare este foarte bună...

— Am aflat cîte ceva din cronicile muzicale...

— N-ai aflat nimic din cronicile muzicale; se scrie prea puțin și nu totdeauna de calitate..

— Ce propuneți spre îndreptarea lucrurilor?...

— De ani de zile propun: revista noastră să fie pe înțelesul tuturor, despre viața muzicală a țării, cu *pagini de inițiere*, o revistă vie, cerută de oameni. Dar, întorcîndu-mă la cronici, te întreb pe dumneata: ai văzut vreun tîmplar făcînd chirurgie?...

— Ar fi, oriunde, un caz iute preluat de justiție...

— Ei da, pe cînd în muzică nimeni nu moare dintr-o cronică proastă, și nici în literatură. Dar asta nu înseamnă că n-ar fi la fel de grav. Citesc uneori atîtea neconcordanțe și *mă satur*. Apar cronici dilletante, fără nici o idee, care dezinformează publicul și-i mîhnesc pe compozitori. Mă întreb de ce oare presa nu solicită pe un Pascal Bentoiu, un Wilhelm Berger, un Tiberiu Olah și pe atîția muzicieni de prestigiu, cu credit moral, condeie competente?... Există cronicari muzicali, muzicologi, care n-au unde scrie!

— Ce anume aveți în vedere încă spre binele criticii muzicale?

— Lipsește *din păcate avancronica*. Cronica muzicală este un act de cultură, avancronica trebuie să întîmpine acest act...

— Ce veți oferi repertoriului simfonic bucureștean?

— Lucrez de multă vreme la *Simfonia în șase tablouri*. Lucrarea are un program: 1) Din vremuri străvechi, 2) Freamătul Copoului, 3) Îndirjirea Nicolinei, 4) Răstimp de liniște, 5) Să nu se mai repete, 6) Iașul de azi și de mîine. Titlul lucrării este: *File de letopiseț*... Dealtfel, aș vrea să-ți *spun* că un compozitor n-ar trebui s-o facă pe comis-voiajorul. Direcția muzicii ne dă un mare ajutor, totuși cred că ar trebui o mai strînsă legătură între Uniunea compozitorilor și dirijorii din țară. Sînt unele lucrări care așteaptă ani și ani, și cine știe dacă...

Ion ȚUGUI

scrisori către un meloman

muzică și cosmos

«Din vremi străbune Soarele răsună
În cîntec întrecîndu-se cu sferele surori».

Așa își începe Goethe «Faust»-ul său, ca pentru a ne aminti că muzica, departe de a fi apanajul pămînteanului, există înainte de toate ca realitate cosmică. «Armonia sferelor», despre care vorbeau Pitagora și Platon, nu este nici mit, nici metaforă. Sublima legitate ce prezidează viața astrilor are și un conținut sonor pe care — chiar dacă nu l-au putut percepe direct — cercetătorii moderni ai cerului nu s-au gîndit niciodată să-l conteste. Ceea ce se dăruie deocamdată foarte greu științei, a putut fi însă de mult simțit de către marii muzicieni, a căror genialitate înseamnă tocmai putere de a intra în contact pe cale interioară (și știința va trebui să ia într-o zi în considerație și în serios această cale!) cu ecourile acelui grandios fenomen pe care-l numim «armonia sferelor». Imaginea pe care ne-o dau despre ea marile capodopere trebuie să însemne, în raport cu originalul, cam ceea ce sînt față de lumile sistemelor solare și zeiții — din punctul de vedere al cercetării exterioare — astronomia, astrofizica și astronautica de azi, cu atît de modestele lor rezultate. Splendoarea cosmosului ca muzică nu poate fi mai prejos de cea pe care o admirăm, cu efecte atît de binefăcătoare pentru suflet, cînd contemplăm firmamentul înstelat sau luminat de cel pe care Francisco d'Assisi îl numea «fratele nostru Soarele».

Că muzica — așa cum există ea în viața pămînteanului spiritualmente evoluat — a fost și este cosmic determinată n-are de ce să ne mire. Întreaga noastră viață, și mai cu seamă formele ei superioare, din marele univers este guvernată și întreținută. Celor înclinați să uite ce înseamnă cosmosul pentru om le-am sugera să se întrebe ce s-ar întîmpla dacă — bunăoară — Soarele s-ar stinge. Chiar dacă presupunînd că, și în acele condiții, omenirea ar putea supraviețui, ei nu vor putea să nu admită că structura umană ar trebui atunci să se modifice radical. Rezultă că arătăm așa cum arătăm pentru că am fost modelați de cosmos cu tot ceea ce ne trimite el, adică pentru că sîntem fii ai Soarelui. Or, dacă acesta ne-a făurit ochii cu care să privim toate cele luminate de el (căci, cum spune tot Goethe, «ochiul a fost creat de lumină și pentru lumină»), de ce nu tot în Soare să vedem și pe făuritorul auzului nostru, al muzicalității înnăscute în noi, facultăți grație cărora ni se îngăduie să ne împărtășim puțin din sublima muzică a sferelor prin mijlocirea celor predestinați s-o simtă în ei?

Acesta și este rostul marii muzici: să ne transporte spiritual spre înălțimile de unde inspirația aduce muzicianului minunatele ecouri. O asemenea muzică e cea pe care o percepem și trăim ca încărcați de sensuri «filozofice». Aureola filozofică de care ni se par a fi înconjurate marile capodopere nu este altceva decît expresia unei cosmicități intens afirmate. Astfel de opere sînt cele ce ne furnizează criteriul cel mai pur pentru stabilirea a ceea ce trebuie să fie muzica și înțelegerea ei. Grație lor ne dăm seama cît de departe sîntem de adevăr cînd, în loc să tindem spre zonele de obîrșie ale muzicii, ne mulțumim cu voluptăți auditive ce ne înlănțuie de pămînt. Și o facem — vai! — nu numai cînd ne adresăm unei muzici ce nu merită această sublimă denumire, dar chiar și ascultînd capodopere veritabile, pe care ne mărginim a le percepe în ce au ele mingîietor pentru auz. Ascultată însă într-un asemenea spirit, muzica lui Bach nu-și mai poate îndeplini rolul pe care e menită să-l joace în existența fiecărula. A nu auzi cum prin Bach îți vorbește cosmosul înseamnă să rămîi cu totul opac la adevăratul mesaj. Or — spune Enescu — «chestiunea e că odată percepută impresia nervoasă — gîdilătura delicioasă eufonică — să rămînă intactă măreția filozofică a concepției ce-ți înalță mintea în sferele albastre».

George BĂLAN

Deși F.F.N. înseamnă formația fără nume, grupul condus de Florin Dumitru (al 2-lea din dreapta), a obținut premiul înaintea multor formații cu nume.

o gală pop

În zilele de 4–6 și 8–9 septembrie 1973 Sala Palatului a găzduit o reușită manifestare artistică susținută de formații vocal-instrumentale.

Cu unele excepții, privind sistemul de premiere și programare a formațiilor, gala s-a bucurat de succes.

Circa 70 la sută din piesele prezentate au fost creații noi, originale, aparținînd deci pop-ului românesc.

Bizar clasamentul stabilit de public și influențat, e drept, și de jocul sorților. Cîudățenia nu constă numai în faptul că locul prim`a fost ocupat, merituos, de o formație fără nume (F.F.N.), ci în aceea că un grup de mare clasă ca Sfinx nu a reușit să intre nici măcar în primele cinci clasate. Necazul nu ar consta în aceea că o formație de valoare nu a obținut premiul, n-ar fi nici primul, nici ultimul caz, ci în faptul că publicul n-a reușit să «prindă» ceea ce trupa lui Dan Aldea avea de comunicat. Și asta tocmai acum, cînd Sfinx-ul s-a umanizat, lăsînd o parte din răceala tehnicistă de care era acuzat pînă nu demult. Cine-i de vină? În nici un caz formația care-și cîntă muzica ei, dar nici publicul învățat să aprecieze doar lucrurile cu care a fost obișnuit. Să vedem însă cum s-au prezentat celelalte formații.

Un grup modest, fără pretenții, săritor la nevoie (a acompaniat seară de seară toți soliștii din partea a doua) a fost **Azur** din Ploiești; două formații bune, dar nu impunătoare, cu un repertoriu însă alcătuit în majoritate din creații proprii — **Metronom** și **Capitol**. Am reținut compoziția lui **Alexandru Ureche** (Metronom), intitulată *Bună dimineața soare*. Mult controversatele **Venus** au fost departajate printr-un singur vot, și acela în favoarea grupului condus de **Liane Birenberg**. Oricum, Venus-ul condus de Liane a venit hotărît să «rupă» sala (costumație șoc, gimnastică scenică), spre deosebire de rivalele sale, care n-au frapat decît printr-un mai mare număr de piese originale și o voce de excepție, **Suzana Georgescu**. Cele două formații bănățene, **Clasic XX** (Timișoara) și **Carusel** (Arad) au fost, ca de obicei, pe linia pop-ului clasic, bine făcut, cu multă simțire. În aceeași notă s-au prezentat și **Mondial**-ii, cu un hard-rock bine legat de excelenta voce a lui **Iuliu Merca**, **Romanticii** a fost singura formație care, în această gală, a venit cu o concepție clară despre spectacolul pop. Totul a fost bine pus la punct, aranjamentele, sunetul, efectele de lumină, totul a mers bine, exceptînd însă unele momente îngroșate pînă la exhibiționism. Cîștigătoarea concursului a fost, precum se știe, **F.F.N.** Un grup bine sudat, cu ample posibilități melodice și armonice, cu un sunet cuminte (în compozițiile «Populară», «Interludiu»). Grupul a beneficiat apoi de aportul a două voci feminine, **Anca Vijan** și **Păunița Ionescu**, ultima cu un timbru surprinzător și un glas plin de inflexiuni à la Janis Joplin. Păunița Ionescu — o voce și un nume de care vom mai auzi cu siguranță.

În ceea ce privește partea a doua a galei (umor, muzică ușoară), ea putea foarte bine să lipsească, ori să fie înlocuită cu un program folk, dat fiind slabul nivel calitativ în contrast cu tot ce se întîmpla adevărat și frumos în concursul propriu-zis. Iar de prezența unor «vedete» a căror calitate este aceea că sînt străine și necunoscute în țara de baștină puteam fi scutiți. Nu numai în acest festival, dar și așa, în general.

George STANCA

Palmares 1. F.F.N. 2. Romanticii. 3. Mondial. 4. Clasic XX. 5. Carusel.

dicționar

BLUES — în traducere literală este sinonim cu sentimentul de aleah, de melancolie, de nostalgie. Cîntec popular — apoi piesă instrumentală negro-americană, structurată în genere pe 12 măsuri, organizate melodic-armonic pe trei secvențe (fiecare de cîte patru măsuri), primele două fiind identice (forma A-A-B). Alături de genul «rag-time» blues-ul a constituit principala sursă din care a derivat jazz-ul. Blues-ul care, ca expresie, reprezintă cel mai autentic mod de exprimare al muzicienilor de culoare, se caracterizează prin întrebuințarea gamei — și implicit — a notelor «blue» la care ne-am referit mai sus.

BOOGIE WOOGIE — un alt stil pianistic ce s-a născut în primele decenii ale secolului în sudul Statelor Unite. Derivat din *blues* (a cărui structură o preia aproape identic) boogie woogie se particularizează prin ritmul obsedant întreținut de mîna stîngă (prin executarea unor figuri de bas repetate fără întrerupere) în timp ce mîna dreaptă dezvoltă o linie melodică de obicei simplă, utilizînd (uneori abuziv) riff-uri și tremolo-uri. Boogie woogie a cunoscut o mare înflorire la vremea sa, în jazz-ul comercial și în muzica ușoară.

BOP — termen specific, desemnînd contextul stilistic al muzicii promovate prin anii 1944-1945 de așa-numita «școală de la Minton's» (numele unui local de noapte din cartierul Harlem, unde se întîlneau numeroase formații de jazz ale timpului). Principalii protagoniști ai acestui curent ce a deschis porțile jazz-ului modern au fost saxofonistul Charlie Parker, trompetistul John «Dizzy» Gillespie, bateristul Kenny Clarke și într-o oarecare măsură pianistul Thelonious Monk. Înnoirile de limbaj aduse de stilul bop (sau be-bop) au fost rezumate de critici și muzicologi ai jazz-ului la cîteva trăsături distincte:

— abandonarea tactării regulate a celor 4 timpi ai măsurii de către baterie, care astfel se dezarticulează spre a se regăsi pe coordonatele poliritmiei africane, pulsația de bază (timpii accentuați ai măsurii) fiind preluată și asigurată de către contrabas și cinele;

— o îmbogățire și diversificare armonică binevenită, lărgind mult orizontul expresiei și capacitatea de a da glas unei sfere problematice complexe;

— raportarea discursului muzical la o tematică originală, structural nouă, prezentată cel mai adesea într-un tempo rapid;

— întrebuințarea în aranjamente a riff-urilor și a altor tipuri de desene melodice, executate la unison — sau octavă — de către trompetă și saxofon

BREAK — oprire momentană a secției ritmice, spre a pune în valoare o intervenție melodică improvizatorică a unui instrument; altfel spus, evidențierea unui solo prin detașarea sa totală de acompaniament. Prin extensie, termenul semnifică însăși această intervenție melodică.

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

curier

Coriolan Hernea — Milcovei (jud. Caraș-Severin). Cîntăreților preferați le puteți scrie pe adresa Radioteleviziunii. *Sașa Vlad* și *Dan Simionescu — București.* După cum ați aflat, Sfinx-ul există, dar în formula: Dan Aldea — voce, chitară solo, moog syntesiezer, blockflöte; Corneliu-Bibi Ionescu — chitară bas; Petre Iordache — saxofon, voce, corn, chitară; Mișu Cernea — voce, baterie. Portretul lui Dan Aldea, precum și cele ale altor muzicieni pop, le veți avea peste cîteva luni. *Cristina Coman — Brăila.* 1) Roșu și Negru au apărut pe coperta noastră la nr. 8 din acest an. 2) Că Venus și Romanticii nu au fost și în orașul dumneavoastră este «vina» ARIA-ei. 3) Componenții formației Roșu și Negru sînt artiști liber profesioniști. 4) Cu Florian Pittiș puteți coresponda prin intermediul revistei noastre. *Groza Florin — Arghireșu Fabrici (jud. Cluj).* 1) Transmiterea la radio a înregistrărilor cu Jimi Hendrix nu depinde de noi. 2) Sugestiile pentru achiziționarea de discuri străine le puteți trimite Electrecordului. 3) L.P.-ul cu Phoenix a apărut de mult. S-a și epuizat. 4) Ultimul album al formației Slade se numește «Slayed».

G.S.

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Pastorală	Roșu și Negru	10
2	2	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	12
4	3	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	5
3	4	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	7
6	5	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	5
7	6	Seara	Anda Călugăreanu	4
5	7	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	12
10	8	Și cîntau mandoline	George Nicolescu	3
8	9	Ploaia	Odeon	11
—	10	Cine a găsit tinerețea mea	Sergiu Cioiu	1

Compozitori: 1. Nancy Brandes. 2. Judit Csoma. 3. Marius Țeicu 4. Mihai Dumbravă. 5. Margareta Pîslaru. 6. Radu Șerban. 7. Laurențiu Profeta. 8. George Grigoriu. 9. Sorin Vasiliu. 10. Radu Șerban

TOP MUZICAL «FLACĂRA»-TALON Nr. 32

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

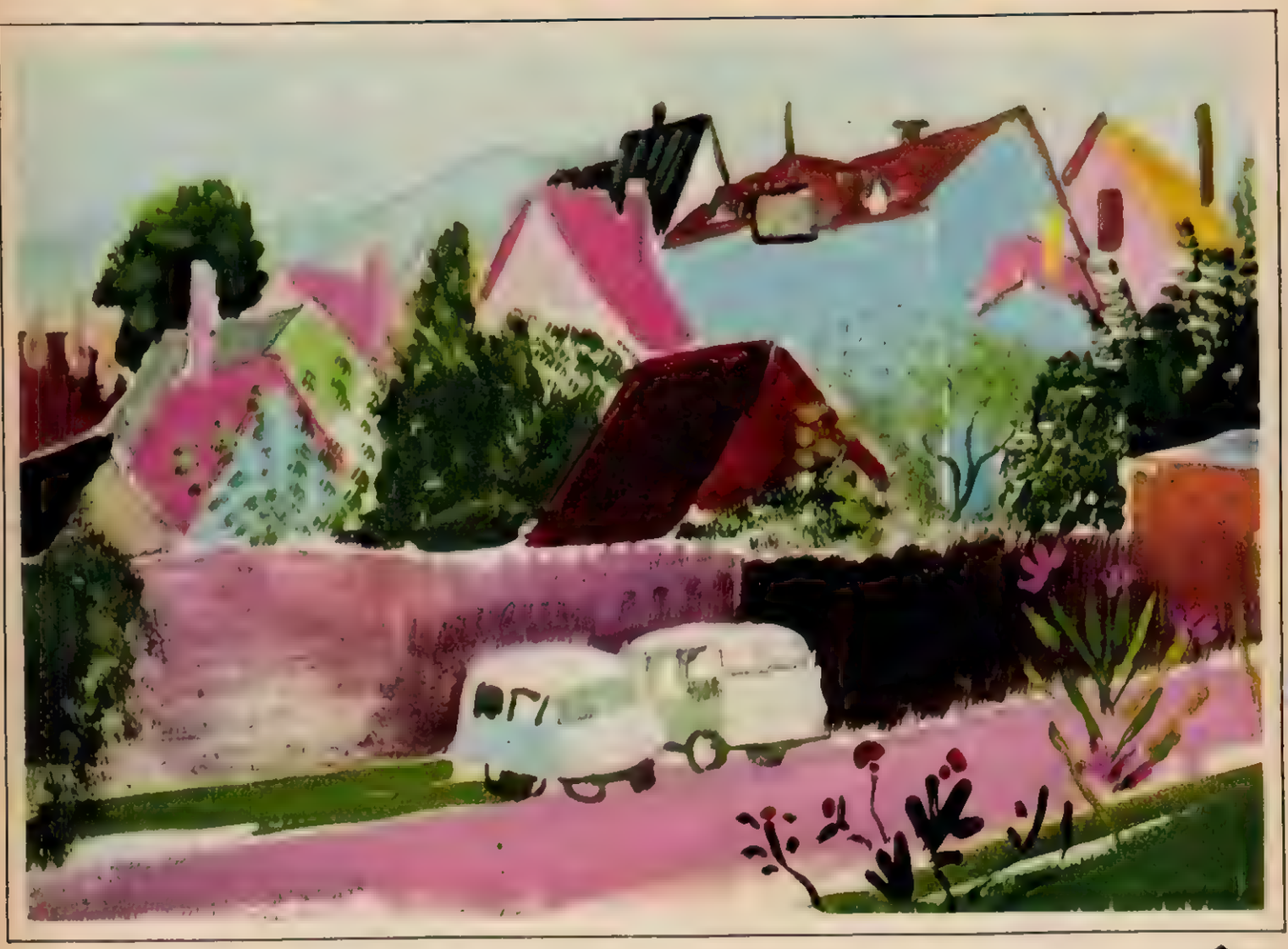

Cîmpeni.

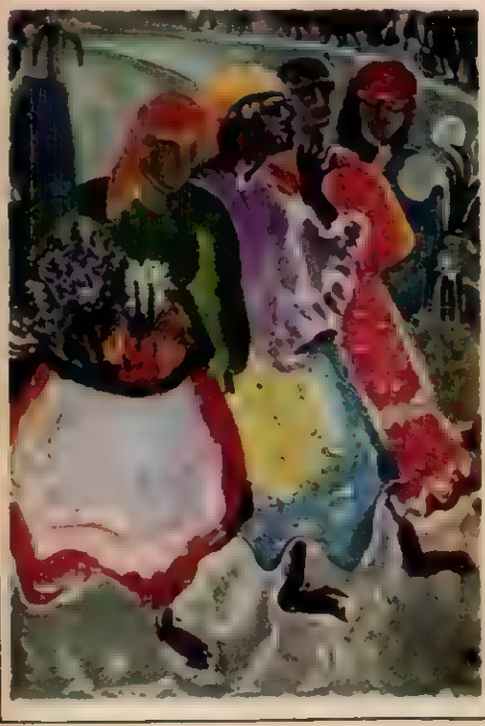

Frumoasele Bucureștiului.

Olimpia românească.

«istoria este un domeniu în care pictura se simte la ea acasă»

Totdeauna privind tablourile Luciei Dem. Bălăcescu m-am gîndit la timp, la curgerea lui maiestuoasă și implacabilă prin ani, la răgazurile în realitatea imediată și la transformarea lui în proiecție a unui trecut. De aici poate și acel demon al narațiunii, predilecția artistei pentru discursul narativ și acea senzație permanentă pe care o simți privind ecranele că te afli implicat în teatrul lumii, spectator uimit. Fundalul esențial al acestei picturi este timpul cu confesiunile lui. Artista nu se teme să numească evenimentul, dimpotrivă, ea îl caută, dar nu în momentele grandilocvente, ci în acelea în care ele poartă intensitatea dramei sau ridicolul comediei, atunci cînd sînt foarte aproape de ficțiune, și neobișnuitul deschide cu generozitate porțile libertății și permite artistului să fantazeze. Parfumuri de vechime inundă atunci pînzele și ne trezim într-un «...tîrg temut, hilar/și balcan, peninsular...», cum ar zice Ion Barbu, în care caleașca princiară duce la plimbare vreun Mavrogheni, în care personajele sînt costumate în ghermesut, calemcheriu, cutnie ori sevai, unde arnăuții sînt solemni și au ceaprazuri de fir, o lume a istoriei atît de ireală azi, dar fermecătoare și nostalgică prin poezia ei retrăită în forme și culoare.

— Doamnă — am întrebat-o pe artistă — de ce vă obsedează istoria?

— Am avut pentru istorie totdeauna o înclinație deosebită. Una dintre profesoarele mele a rămas uimită cît de frumos vorbeam despre personaje. Am avut mereu credința că istoria e un domeniu în care pictura se simte la ea acasă, cu toate că genul a fost compromis, cîndva, de către pictori mediocri și astfel a decăzut.

— Personajele fiind reale, vă atrage destinul lor?

— Destinul? Nu m-a interesat niciodată. Ceea ce mă atrage în această curgere neîntreruptă de vieți și fapte care este istoria sînt acele secvențe care mă emoționează.

— Mi-ați putea descrie procesul de creație al unei lucrări de acest gen?

— Am pictat două tablouri cu Hangerli. Acest Hangerli, domn obscur al Țării Românești, a fost uns de Poartă într-un noiembrie și ucis într-un ianuarie. O domnie de doi ani pe care istoria o păstrează într-unul din colțurile ei. Ei bine, V.A. Urechiă în lunga să «Istorie a românilor» povestește niște episoade pe care prin insolitul lor le-am memorat cu emoție: un ospăț la care boierilor fiindu-le frică să-și aducă soțiile, la banchetul dat în onoarea unui vizir și a suitei sale, au costumat în boieroaice pe prostituatele Bucureștiului din acele timpuri. E nostim, nu? Ei bine, eu le-am pictat imaginîndu-mi cum au fost: niște rizătoare, niște cu coatele pe masă. E amuzant, nu? Și moartea lui Hangerli tot Urechiă mi-a inspirat-o. E foarte dramatică. Și chiar amuzantă. Vreți să v-o povestesc?... Să nu uit, notați-l și pe Nicu Gane cu «Trecute vieți de doamne și domnițe». O, dacă ați ști ce minunată e și viața lui Bălcescu în romanul lui Camil Petrescu «Un om între oameni». Ar merita o întreagă expoziție...

— E duios doamnă că purtați în suflet atari amintiri. Și vă înțeleg. Nu îmi sînt însă clare reîntoarcerile dumneavoastră spre tablouri de mult cunoscute. De ce reinterpretați subiecte celebre? Mă gîndesc la «Olimpia românească» sau la «Omagiu lui Monet».

— Simplu: ca să îmi satisfac dragostea pentru vreun pictor pe care îl prețuiesc. Uite, acești impresioniști m-au fascinat totdeauna. I-am văzut la Paris în 1921. Pe atunci nu erau la modă, nici nu muriseră bine și erau uitați. Acum însă? Înțelegeți?

— Sînteți o peisagistă de o factură deosebită.

— Credeți? Dar dacă mi-ați adus aminte de peisaj aș începe cu un reproș adresat unui mare pictor care a fost Pallady, care n-a prea pictat țara asta sublimă și a preferat să se cantoneze la Paris în fustele lui Matisse. Vă dați seama ce-ar fi făcut Pallady, cu sensibilitatea lui coloristică, din peisajul românesc? Peisajul nostru e teribil de pictural. Predilecția mea se îndreaptă spre Țara Moților. Știți că în Transilvania lumina e mai tare? Și Bucureștiul are niște culori! Cineva spunea că în București i-a plăcut cel mai mult cerul...

— Cîtă cantitate de biografie este în pictura dumneavoastră?

— După cum remarcă și primul meu exeget, Iulian Mereuță — vă rog foarte mult să-i treceți numele — toată pictura mea e o autobiografie. E aici un adevăr. Poate ar trebui spus că sînt vizualizate doar sentimentele senine și ascunse cu grijă deznădejdile. Se spune că pictura mea e optimistă, e făcută să bucure și să incinte. Care este părerea dumneavoastră?

— Aveți dreptate, doamnă. Privindu-vă lumea pe care ne-o oferiți, intrăm și noi în acel joc al realității, plin de amănunte, în care nu sînt lacrimi, ci numai suris.

Cornel BOZBICI

Cursele 1911.

Viaduct.

Omagiu lui Monet.

Ritual Vasile Lupu.

viața modernă

soarele

Soarele are toate motivele să fie orgolios. Atîtea planete, printre care și a noastră, se învîrt în jurul său. Are sateliți de vază. Viața de pe Pămînt e creația lui. Acum vreo patru miliarde și ceva de ani a ajutat viața să apară, iar de atunci o tot întreține. E ceva ca tu să ai puterea de a provoca starea denumită viață și să știi că fără tine viața de pe întreg Pămîntul ar dispărea în citeva zile! E ceva ca să privești spre Pămînt și să poți spune «tot ce se vede acolo, plantă sau vietate, de la mine purced, fără mine n-ar fi apărut și prin mine există»! De-aia și zic, Soarele are toate motivele să fie orgolios. E ceva ca tu să decupezi timpul în zile și nopți, în anotimpuri și ani! E ceva să vezi cum toate speciile de plante și de animale se trezesc, devin active sau dorm în funcție de prezența sau de absența ta! E ceva ca toate să se orienteze după tine, știut fiind cît e de greu să găsești ceva după care să se orienteze toată lumea! E ceva ca din tine să pornească energia care ține totul în mișcare. E ceva ca tu să reversi asupra Pămîntului atîta lumină și căldură și ca lumina ta să determine ritmurile biologice. E ceva ca tu să-i încălzești și pe cel puternic și pe cel slab, pe bogat și pe sărac! E ceva ca pînă și microbii să asculte de tine, ca agresivitatea lor și ca tăria bolilor, și a epidemiilor, și a medicamentelor să se modifice uneori în funcție de dispoziția ta! E ceva ca recoltele Pămîntului să depindă de tine! E ceva să vezi cum se învîrt cîmpiile în jurul tău, rotirea lor transformîndu-se în grîu! E ceva ca să pătrunzi în fiecare bob de strugure și să hotărăști calitatea vinurilor! E ceva ca să mîngîi obrajii tuturor copiilor! E ceva ca să fii amestecat în fluxul umorilor, în fiziologia și în stările de spirit ale tuturor oamenilor, precum și în cele consecutive stărilor de spirit ale tuturor oamenilor. E ceva ca să fii amestecat fără să se știe pînă și în pofta de a iubi! E ceva să vămuiești și inteligența indivizilor. E ceva ca atîția oameni să îngenuncheze în fiecare vară la țărmurile mărilor și oceanelor lumii și să se închine razelor tale! E ceva ca ochiul, cel mai complicat și perfecționat dintre simțurile noastre, să se formeze, de-a lungul istoriei speciei, în funcție de particularitățile radiațiilor tale! E ceva ca să te afli la 150 000 000 kilometri de pămînt și să influențezi într-atît viața de pe Terra! E ceva ca să apui în fiecare seară și să răsari în fiecare dimineață. E ceva ca să te autodistrugi, arzînd secundă de secundă 5 milioane tone din greutatea ta și să ai totuși resurse pentru încă zece miliarde de ani! E ceva ca oamenii să viseze la captarea energiilor tale drept singură soluție pentru vremea cînd vor isprăvi cărbunele și petrolul și cînd vor renunța la energia nucleară.

Iată cîteva dintre motivele care argumentează orgoliul Soarelui. Nici un om nu poate să-și justifice mai deplin orgoliul decît el. Înțelegîndu-i grandoarea și recunoscîndu-și vanitatea Ludovic al 14-lea s-a botezat cu numele său. Și cu toate astea orgoliul Soarelui a primit într-o bună zi o serioasă corecție: atunci avea el, Soarele, să afle că nu e decît o stea. Nici măcar o stea mare, ci o stea mică, dar mai apropiată de Pămînt decît celelalte stele. Soarele care are atîtea motive să fie orgolios nu poate spune «Nimeni nu e ca mine». Numai în galaxia noastră mai sînt milioane de sori ca el, iar în univers se mai găsesc milioane de milioane de miliarde de sori ca el. Soarele e grozav, are puterile pe care le are, dar între timp s-a descoperit că universul e plin de sori ca el. Soarele a luat cunoștință de această descoperire, iar asta l-a ferit de trufie, iar noi, oamenii, continuăm să-l adorăm ca și pe vremea cînd îl credeam cel mai mare zeu din Univers.

Romulus BALABAN

ce profețim, ce profesăm

doctori de inimă

Un veritabil medic nu poate fi prețuit la adevărata lui valoare decît de bolnavi. Înțelepciunea aceasta am ajuns s-o profesez, din păcate, abia după ce am trecut prin lăcașele lui Esculap. A trebuit ca un timp de multe zile medicul primar Victoria Vasilescu de la Spitalul Cantacuzino din București să-mi ofere exemplul unei totale devoțiuni față de bolnavii în supraveghere, ceea ce înseamnă destule ore în plus față de orarul de muncă obligatoriu; a trebuit ca însuși profesorul și savantul, academician Aurel Moga, să cheltuiască ceva timp nu atît cu publicistul Nicolae Stoian, cît cu pacientul încă puțin convins de consecințele tratării la timp și conștiincioase a unei afecțiuni aparent lipsite de consecințe. O asemenea inițiere, completată cu precădere de dialogurile cu «tovarășii de suferință» mai încercați, m-a făcut să mă pătrund de stringența unui mare adevăr: medicul nu poate fi decît un *om de omenie*, în cel mai deplin înțeles al expresiei. Acea fericită metaforă «medicul — duhovnicul bolnavului» își confirmă întotdeauna valabilitatea cînd dai de un bun profesionist care știe să distingă semnele bolii nu numai după nu știu ce rezultat de laborator, ci și după starea de spirit a pacientului, după spusele sale, după ceea ce în popor se cheamă «uită-te la față și întreabă-mă de viață». Și nu e suficient doar să posede o asemenea știință a diagnosticării, dar să și țină seama de toate acestea în lucrarea sa asupra bolnavului. Considerațiile mele pot apărea foarte diletante medicilor partizani totali ai maximei tehnicizări a investigației. Dacă n-aș fi avut prilejul să aud în repetate rînduri pledoariile unor reputați discipoli ai lui Esculap pentru o *umanitate neștirbită* a acestei profesiuni, poate că nu m-aș pronunța cu atîta fervoare în apărarea acelui tip de medic prin excelență exemplu de omenie, de solicitudine, de stimă aleasă față de bolnavi, oricare ar fi locul lor în ierarhia socială sau profesională.

Întîmplări extramedicale și extrapublicitare mi-au prilejuit, de pildă, cunoștințe și, după aceea, apropierea de doi tineri medici, ambii slujitori ai cunoscutei noastre instituții medicale ASCAR. Doctor în științe medicale de mai mulți ani, unul elev al profesorului Iliescu, iar celălalt al profesorului Moga, unul din Soveja Vrancei, iar celălalt din Romosul Orăștiei, adesea lucrînd cot la cot la salvarea aceluiași bolnav, camarazi exemplari, chiar dacă în disputele colegiale se întrec în a face elogiul școlii medicale frecventate. Din aceste prime referințe chiar, cine a trecut fie și o singură dată pe la ASCAR, înțelege că este vorba de doctorii Ghiță Bunghez și Nicolae Stăncioiu.

Amîndoi fii de țărani, care «n-au uitat să joace hora», cum zice Octavian Goga, și-au păstrat acea omenie de-acasă, virtutea cea mai de preț a omului simplu. Fie el pacientul nu știu ce personalitate cu impunătoare carte de vizită sau un țăran dintr-un sat anonim, îmbrăcat în straie tradiționale, cei doi medici nu vor osteni în a-l cerceta nu numai profesional dar și cu o solicitudine umană dătătoare de încredere. De la primul schimb de cuvinte, de la răspunsul la «bună ziua», bolnavul simte astfel că acel căruia i se adresează este exact omul capabil să-l înțeleagă, să *i se destăinuie*, să-l însănătoșească.

Scrîind aceste rînduri mi-am amintit cuvintele cu care un reputat profesor își încheia referatul pe marginea lucrării de doctorat a unuia dintre cei doi medici evocați în însemnarea de față, Ghiță Bunghez. Parafrazînd un cunoscut dicton, conchidea profesorul, aș spune că nu numai stilul e omul însuși ci și *omul e stilul*. Nimic mai adevărat cînd este vorba despre cei doi *doctori de inimă*, în înțelesul metaforic, omenesc, nu strict profesional, al acestor asociații de cuvinte.

Niculae STOIAN

reflexe

de **A. MIHAILOPOL**

Cetatea Istriei, «Irisul zefirului».

mica publicitate

pensionar singur

«Pensionar singur caut persoană pentru menaj, dau spațiu. Șos...». Străduțele presărate în lungul liniei ferate au un farmec aparte numai gîndindu-te că mulți dintre cei care s-au născut și au murit acolo, în șuierat de locomotivă, au avut nostalgia călătoriilor. De aceea poate gardurile de lemn vopsite în culori vii îmi par a fi pentru locuitorii acestor străzi un fel de bariere între ei și tren, între dorința lor de a alerga în urma unei locomotive care merge unde-o fi și tihna unei vieți în care orele nu se mai numesc cinci, șase, patru, nouă, ci sculat, plecat, venit, mîncat... Aici stau oamenii după care ne-am putea potrivi cu toții ceasurile. Casele făcute în lungul liniei ferate par a se strădui să fie cît mai atrăgătoare pentru a nu fi părăsite de stăpînii lor. Înconjurate de caiși sau vișini, învelite cu frunză de căpșună, cu mușcate în fereastră și salcîmi în poartă, casele acestea își impodobesc ferestrele cu perdeluțe, ori se vopsesc ca femeile ce vor să placă, alături de urîtul și pustiul liniei. În grădinița unei asemenea căsuțe l-am putut privi și asculta pe nea S..., eu, bineînțeles, dîndu-mă drept student în căutare de gazdă. De băut am băut apă din așa-zisul puț american, apă rece și limpede cu gust de floare. «Uite ce, băiete, te-aș lua, dar problema se pune că nu pot... Am avut băieți ca tine, unul s-a făcut șofer fără voia mea și a murit cînd a deschis portiera și a vrut să se dea jos, celălalt a vrut să pună lumină în șopronul ăsta și a trimis-o pe nevastă-sa să-mi spună să închid de la tablou, dar ori a uitat ea, ori am uitat eu, ceasu' rău, cum s-a făcut nenorocirea că a murit cînd a pus mîna pe fire. A murit, și nevastă-sa a plecat, a mea murise mai demult... *Cum?* Spăla *cîrpe* și a *murit*, eu eram la serviciu, cînd am venit era gata moartă, întinsă în pat. Mi-a rămas fata, îmi scrie să vînd și să mă duc la ea și bărbat-su, la Zimnicea. Ce să fac eu acolo? Om bătrîn sînt, la pensie, aici m-am născut, aici au viețuit ai mei, aici vreau să mor, unde să mă mai duc pentru cîți ani mai am. Și nici singur nu pot să stau, să n-am pe nimeni cu chibrit și lumînare cînd o fi».

Bătrînul, deși tăvălit de atîtea necazuri, arată însă bine, munca grea l-a întărît. Cu auzul nu stă grozav, ascunde însă lucrul ăsta cu știința povestirii, monologhează cu voluptate lăsîndu-se rar întrerupt. Mustața groasă, arsă de țigară, i-alunecă pe colțurile gurii, în timp ce cu privirea îți mîngîie creștetul. Nu, el nu caută orice «persoană», el caută pur și simplu o femeie de-o seamă, pe care necazul s-o fi lăsat pînă la urmă singură pe lume ca și el. O femeie care să-i împartă pensia la piață, gospodină, blîndă, cu care să stea sub vișin și să povestească, fiecare despre ce i s-a întîmplat, amîndoi despre ce li se mai întîmplă.

— Pentru că se mai întîmplă și așa, să ai familie toată viața și să te vezi deodată singur pe lume. Nu zic eu de alții care au viețuit singuri și de murit tot singuri vor să moară, ci de unul ca mine, care toată viața am trăit împreună, la serviciu cu colegii, acasă cu nevastă-mea și copiii. Eu ce să fac? Cum să trăiesc alt fel? Că nu știu să fac mîncare din bani, la mine n-a existat, aduceam banii acasă și săpam grădina, pe urmă mai vorbeam, ascultam radio, ne certam, ne împăcam, de, ca oamenii.

Lumina, cernută de frunzele vișinului, ne albea ici-colo privirile.

Iulian NEACȘU

principii și năravuri

suflet de nailon

Întîmplarea a potrivit în așa fel lucrurile încît, alăturat, în presă au apărut — în aceeași zi, în aceeași pagină, în același colț — două știri aparent fără nici o legătură între ele. Într-una era vorba despre aventura, binecunoscută astăzi, a echipajului II de pe «Skylab», format din astronauții Bean, Garriott, Lousma, acești veritabili «naufragiați în spațiu», cei care inaugurează astfel o categorie cosmică. În ajutorul lor, pămîntenii au pregătit — minuțios — un alt echipaj, o rachetă-salvatoare în trei trepte (extrem de costisitoare), gesturi spectaculoase au fost puse pe calculator și traduse în formule stricte, matematice... Dar, ce se mai întîmpla, paralel, pe Pămînt, nu departe de centrul de la Houston? Ceilalți știre comenta un fapt divers, tragic consumat pe o șosea oarecare: un tînăr de 25 de ani a fost găsit înghețat, la marginea șoselei, lîngă automobilul său rămas în pană de benzină, cu un glonte pe care singur și-l trăsese în tîmplă. Omul se despărțise de oameni așternînd pe hîrtie (piesă de dosar — actualmente — la poliție) următoarele cuvinte: «Timp de 11 ore am așteptat să oprească cineva. N-am mai putut suporta. Mașinile treceau întruna, fără ma car să încetinească viteza». Numele celui care n-a mai putut suporta indiferența celorlalți: David Huffsteter. Pe timpuri spune legenda, David l-ar fi doborît pe Goliat, dar iată Goliatul «civilizației» doborîndu-l acum pe David, într-o incredibilă și nedreaptă revanșă. *D.H.* se afla la numai 10-15 kilometri depărtare de o așezare omenească, ar fi putut porni pe jos către Ceilalți, dar n-a rezistat gîndului că însingurarea a ajuns pe o asemenea treaptă, încît poți trăi *absolut singur* printre cele trei miliarde și jumătate de locuitori ai Terrei. Să fi vrut *D.H.* tocmai prin gestul său disproporționat, deznădăjduit, să atragă atenția asupra pericolului care pîndește omenirea nu numai din pricina gazelor de eșapament, cît a reziduurilor nocive — straturi izolatoare ale relațiilor umane firești? Ofrandă pe altarul «monstrului» Auto, simbolul civilizației?

Relatîndu-i cuiva drama lui David H., acesta mi-a povestit cum, aflîndu-se cu mașina prin părțile Gutinului și părăsind șoseaua asfaltată, pentru a descoperi, pe căi lăturalnice, natura (ah! «aipiniștii» motorizați), s-a rătăcit. Era aproape pe seară, soarele gata să scapete, ora la care ciobanii, după ce-și mulg oile, se așază de mîncă. A întîlnit o turmă, ciobanii i-au salutat respectuos pe el și pe nevastă-sa, i-a întrebat pe unde-i mai bine s-o apuce, ca să dea iarăși de șosea, unul din ciobani — bătrîn — a lăsat turma în grija celorlalți și s-a urcat în «Dacia», oferindu-se să-i pilotеze doi kilometri. Apoi a bătut drumul înapoi, de unul singur, în întunericul care se lăsase. Desigur, doi kilometri nu-s cine știe ce distanță, mai cu seamă pentru un muntean fie și vîrstnic, dar în gestul simplu, făcut de cioban, am descifrat însemnătatea pe care p s i h o l o g i a unei națiuni o poate avea în contactul ce se stabilește, pe parcursul deceniilor și secolelor, cu civilizația. Pe un anumit fond sufletesc, cum este cel al românilor, civilizația — oricum de alt tip, *socialistă* — nu duce (și n-ar trebui să ducă în nici o împrejurare, oricît de mărunță!) la înstrăinarea omului de om, la adversitate sau indiferență. În «era de nailon» ce cu onoare o străbatem împreună, să nu ne lăsăm — niciodată — și sufletul invadat de plastic.

Mihai STOIAN

file dintr-o enciclopedie a muncii

faima «sfîntului» din oradea

Înainte ca tele-omenirea să-și demonstreze scurta sa memorie afectivă și să treacă, cu arme și bagaje, în fiecare simbătă seară, de partea lui Mannix, Sfîntul cucerise — dacă vă mai amintiți! — inimile, setea noastră de suspense, dar și industria orădeană de blănărie. Aici însă e poate singurul ținut în care Sfîntul domnește mai departe: haina de blană întoarsă — cum îi spunem noi, profanii — de velur, cum se cheamă de fapt, haina aceasta ușoară, călduroasă, făcută din blană de țurcană (pentru că țigaia are derma prea delicată pentru treaba asta) a trecut de pe micul ecran, din garderoba Sfîntului, în secțiile fabricii «1 Mai» din Oradea și aici a devenit faimoasă. Rîvnită de toți, obținută greu și cerută insistent și peste hotare: cele 50 000 de haine produse anual de blănarii orădeni reușesc cu greu să facă — numeric — față setei hibernale de căldură a japonezilor, suedezilor, austriecilor, germanilor, elveților, ca să nu mai vorbim de nevoia autohtonă (de aceeași natură!) a brașoveanului, a maramureșeanului cu iernigrele, sau chiar a bucureșteanului sensibil la modă, ca și la frig.

Cînd l-a adus pe lume pe Simon Templar în romanele polițiste, Leslie Charteris nu a bănuit ce probleme va crea blănarilor orădeni. Prima problemă se numește aprovizionarea tehnico-administrativă — și ține de faptul că dumnealor contractează cu agricultura materia primă, dar nu pot ști exact ce «sursă» va fi sacrificată — merinos sau țurcană; drept care, fabrica cu nume sărbătoresc nu-și poate realiza sărbătorește și exact sortimentele făgăduite comerțului iar acesta, nemilos, nu acceptă înlocuiri (să zicem din haine cu blană la vedere — 10 000 pe an se produc, sau din hainele de stofă îmblănită — alte 90 000 pe an!), și plătește, frumușel, penalizări ce urcă pînă la două milioane și ceva pe jumătate de an. Directorul adjunct Constantin Crivoi, cu care stau cinstit de vorbă, nu-mi ascunde nici păcatele lor — și asta-mi place — dar nici greutățile pe care le fac furnizorii. Nu știți ce înseamnă — pentru un «Sfîntu» din aceștia (care l-au făcut praf pe domnul Marder cu firma sa londoneză «Paradis» cu tot, și a comandat la noi tot ce se putea comanda și au lansat în toată lumea «Sfîntul» românesc), nu știți ce înseamnă un ac de la mașina de cusut, sau un kilogram de rumeguș. Dacă se rupe acul — și cel produs la fabrica bucureșteană e atît de firav încît durează cam 3-4 zile în loc de 30-60 zile — asta înseamnă cam 20 000 lei cheltuieli în plus pe lună. Dacă nu există rumeguș suficient — și Tileagdul ori Beiușul au grîiu mai mari pe linie de industrie a lemnului și dau uitării acest biet produs secundar — nu se pot degresa și tăbăci pieile, și atunci producția stă și în loc de 300 de lei cît ar fi costat cele 6 000 kilograme necesare în două zile, fabrica a pierdut niște frumoși 100 000 lei.

Dar astea țin de trecut — de trecutul apropiat, ce e drept — oricum însă depășit la ora actuală. Blănarii orădeni au dat bătaie și au realizat — aflu — un beneficiu de 2 700 000 lei pe primul semestru numai la capitolul piei înnobilate și căciuli. Și apoi le-a venit ideea furdalelor. Furdalele acestea par niște nimicuri, niște fleacuri, niște mărunțișuri bune de rebutat: căpețele de blană căzute de la croitul Sfinților sau al căciulilor, sau mai știu eu ce. Au stat creatorii și s-au gîndit — și Alexandru Boc, și Dionisie Fülop, și Tiberiu Tavarszi, cei care au creat rafinatele modele «Eschimos» dorite de japonezi, sau blănurile cu broderii cerute de austrieci, sau elegantele jachete comandate de suedezi — au stat și s-au gîndit ce se poate face cu deșeurile acestea ca fabrica să cîștige un ban bun de pe urma lor. Și au găsit: puse alături, frumos și mozaicat, după culoare și firul blănii, furdalele acestea s-au alcătuit în niște strașnice misade cu care se îmblănesc — ieftin și călduros - șubele de protecție. De la cinci lei, furdalele au ajuns să prețuiască 15 lei kilogramul, vreo 50 de femei au căpătat de lucru (și asta este bine pentru Oradea, unde există forță feminină de muncă disponibilă), iar fabrica dă acum pînă la 1 800 bucăți pe lună. Oricum, la ora actuală, fabrica aceasta gospodărească și chibzuită — care ne face întotdeauna vara sanie pentru iarnă — lucrează frumos, lucrează promițător și perpetuează în memoria noastră imaginea unui bărbat viteaz și salvator de tinere orfeline, de profesie detectiv particular, care poartă pe ger o haină leit celor confecționate la Oradea.

Sanda FAUR

napoton pentru biofarm

Biofarm este o întreprindere bucureșteană care merită a fi cunoscută, măcar pentru faptul că atunci cînd ne doare capul, avem guturai, stare febrilă, crampe stomacale, astenie ș.a.m.d. apelăm în bună măsură la comprimatele ce-i poartă marca. Treburile aici mergeau ca pe roate, astenicii, nevrozații, cei suferinzi de afecțiuni mai mult sau mai puțin superficiale, puteau să aștepte liniștiți produsele fabricii care întotdeauna și-a respectat cu strictețe obligațiile contractuale, livrînd prompt cantitățile de medicamente cerute pe piață.

Asta a fost pînă de curînd și, dacă în prezent veți constata că numărul guturăniților, astenicilor, celor suferinzi de ficat, a crescut simțitor la mia de locuitori, întrebați-mă și vă voi răspunde, fiindcă am aflat secretul. Pe scurt, la Biofarm lucrurile nu merg bine.

Lăsînd gluma la o parte, aflați că totul a pornit de la hotărîrea noii conduceri a fabricii, aprobată cu mare însuflețire de Centrala industrială de medicamente și coloranți, de a muta secția galenice, aflată pe bulevardul Ilie Pintilie, în strada Logofăt Tăutu, la opoterapice. S-a motivat că astfel conducerea va fi mai aproape de producție și toate treburile vor putea fi mai bine coordonate.

Rezultatul: o înghesuială nemaipomenită la sediul din Logofăt Tăutu, secretare, personal administrativ și ingineri, lucrînd cu toții la grămadă, gălăgie, Turn Babel, nervi, zăpăceală. În schimb, în bulevardul Ilie Pintilie, de mai bine de trei luni, o clădire cu mai multe etaje este practic abandonată! Am vizitat-o. Prin birouri, fluieră vîntul. Din loc în loc, cîte un salariat își vede de treabă, parcă înspăimîntat de liniștea și pustiul din jur. În alt colț al orașului, la cea de-a treia secție a Biofarmului, cea de extracte vegetale, unde sînt în curs de realizare investiții de vreo ∞ de milioane, lucrările s-au cam împotmolit, între altele și pentru că, preocupați exclusiv de mutările serviciilor dintr-un loc în altul, cei din Logofăt Tăutu cam uită să-și trimită specialiștii să urmărească bunul mers al lucrărilor, să se consulte cu constructorul și, dacă este cazul, să ia măsurile ce se impun. Pînă una alta, construcțiile din etapa a doua au o întîrziere de trei, patru luni.

Aflu că în întreaga întreprindere se face resimțită o stare de tensiune, că mulți vor să plece și, ceea ce este mai grav, actualul «stil» de muncă, periclitează realizarea planului întreprinderii.

Nu, n-am glumit decît în parte afirmînd că numărul astenicilor este în creștere. Mergeți la Biofarm și dacă din doi oameni întîlniți în cale, unul nu privește fix înainte și nu răspunde decît cu mare întîrziere la o întrebare, și atunci, așa, în doi peri, să-mi refuzați pe următoarele trei luni rația de napotom!

Mihai HETCO

tipuri și tertipuri

«șeful» și «materialul»

Orice șef, fie și numai din pricina faptului că e șef, trebuie să aibă față de un material pregătit de un subaltern al său o atitudine critică ascuțită. Șeful căruia să i se prezinte un «material» — se înțelege prin termen: raport, referat, în general orice lucrare — și care să spună despre acest «material»: «foarte bun, extraordinar, nici nu mă gîndeam că se poate face o asemenea lucrare» — nu s-a născut încă. În genere, șeful citește un asemenea «material» în felul următor. Ionescu îi prezintă «lucrarea», sufocat de emoții, așezat pe un sfert de scaun în fața biroului superior, iar șeful citește filele dactilografiate suficient de atent ca să-și demonstreze interesul și suficient de detașat ca să notifice că o asemenea «lucrare» e pentru el un fleac. Din cînd în cînd șeful pune în dreptul unui rînd un semn de întrebare, încercuiește cîte un cuvînt sau șterge două linii evident inutile. Dar astea sînt doar observații de amănunt. După lectura întregului material șeful rămîne o clipă pe gînduri și spune: «Ionescule, materialul e încă crud. În forma asta nu merge. Problemele trebuie adîncite». Cum, nu spune, dar e clar că materialul trebuie adîncit. Ionescu ia lucrarea înapoi într-o stare sufletească ambiguă: deprimat că n-a reușit încă, mulțumit că i s-a ridicat nivelul, și o bagă într-un sertar. După două zile o adîncește. Schimbă cuvîntul «făcută» cu «efectuată», «problema» cu «complexul de probleme» și în două locuri «soluțiile preconizate» cu «soluțiile propuse». Și în această nouă formă adîncită îi prezintă, din nou, șefului materialul la lectură. De aici înainte, lucrurile se desfășoară în funcție de dispoziția sufletească a șefului și de felul cum a decurs audiența lui, înainte cu un ceas, la șeful său ierarhic. Dacă șeful e bine dispus citește «lucrarea» și dă din cap satisfăcut. La sfîrșitul lecturii spune: «Merge. În forma asta, merge. Se cunoaște că s-a muncit». Dacă șeful este într-o stare de spirit mascrantă, parcurge materialul cu un ochi de cenușă, pagina a treia n-o citește deloc, și îi spune lui Ionescu: «Ionescule, ți-ai pierdut vremea de pomană, ăsta e material? Ăsta e referat? Asta e lucrare?» În clipa aia, Ionescu, țintuit pe scaun, ca pe unul electric, ridică spre șeful său o privire de implorare ce vrea să spună: «N-am experiență, ajutați-mă!» Dacă șeful e numai ușor plictisit, îl ajută: «Ionescule, știi ce vă lipsește, vouă ăstora de la administrativ? Perspectiva. Se vede clar și din «lucrare». N-aveți perspectivă». Dacă șeful e «în zilele lui mari», cînd «te ia tare», atunci zice: «incapabili și chiulangii. Asta sînteți! O gașcă de profitori! Nu vă interesează nimic în afară de chenzină. Dar dacă vă închipuiți că vă merge, v-ați înșelat. Ăsta e «materialul»? Asta e lucrare? Și dă cu ea de pămînt, în timp ce Ionescu se apleacă și culege filele cu sentimentul nimicniciei sale absolute. În continuare, episoadele se pot desfășura după scheme diferite. De pildă, șeful e chemat la șeful său unde are loc o ședință desfășurată într-o atmosferă de cordialitate îngerească, atunci, la întoarcere, șeful își aduce aminte de «materialul» și de Ionescu și cere să vadă în ce stadiu se află «lucrarea». Citește din nou «lucrarea», dată de pămînt cu două zile înainte, propune schimbarea cuvîntului «efectuată» cu «realizată» și «îmbunătățirea» cu «optimizarea» și dă drumul «materialului» găsit de data asta «infinit mai bun». Dar există și ipoteza contrară. Șeful a fost chemat la șeful său și «frecat». Atunci se întoarce la biroul său, sună, și îl cheamă pe Ionescu. «Să vină urgent cu materialul» Ionescu intră cu lucrarea știind că se află în anticamera morții. Șeful ia materialul, își aruncă peste pagini o privire sumară și spune: Ionescule! Atît: «Ionescule!» Iar Ionescu a făcut un infarct. Dacă «n-a adîncit lucrarea», s-a *«adîncit»*, în schimb, el.

Aurel BARANGA

problemele oamenilor

vreau să închin un pahar de ștefănești-arges, pentru adevăr

Prin '67, la cererea inginerului Nicolae Mirescu, adresată Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Argeș, i se dă acestuia — în locul a două parcele de teren situate în Pitești — o parcelă de 3 500 metri pătrați (cît însumau și cele două suprafețe din Pitești), în comuna Ștefănești.

Actul acesta de schimb nu-și putea însă găsi temei legal în nici unul din textele actelor normative invocate: nici în cele ale Decretului numărul 151/50, pentru că schimbul nu se făcea determinat de necesitatea comasării de terenuri în scopul asigurării celor mai prielnice condiții pentru întărirea întovărășirilor agricole, pentru constituirea gospodăriilor agricole colective, pentru întărirea gospodăriilor agricole de stat etc. și nici în cele ale H.C.M. nr. 1676/55, pentru că și cele două parcele de teren care aparțineau inginerului N. Mirescu nu fuseseră expropriate.

Și uite așa, s-a pus piatra de temelie la un întreg eșafodaj de litigii, de procese civile dar — culmea! — și penale, de care nimeni nu avea nevoie.

Pentru că acei 3 500 metri pătrați de teren din comuna Ștefănești, dați cetățeanului urban N. Mirescu, reprezentau loturile deja date în folosința unui număr de cinci familii de țărani, printre care și aceea a semnatarului scrisorii primite de noi, Tudor Volintiru.

S-au judecat țăranii cu inginerul N. Mirescu și-au cîștigat. S-au judecat pînă și-n penal, pentru că, la un moment dat, Paraschiva Volintiru (soția lui Tudor) și Elena Vlăduțel au fost învinuite că ar fi furat porumbul de pe pămîntul pe care ele îl munciseră. Ba au fost și condamnate de prima instanță la cîte un an închisoare, noroc însă de cea de recurs care s-a dovedit mai înțeleaptă, achitîndu-le.

S-a judecat și Consiliul agricol Pitești Argeș cu inginerul N. Mirescu, dar consiliul pierzînd procesul, țăranilor li s-au luat loturile.

Cam asta-i istoria. O istorie pe care Tudor Volintiru, cel cu șase copii, și ceilalți săteni n-o pricep și nici n-o cred terminată. Sînt în scrisoarea dumnealui și aceste rînduri: «Piteștiul în loc să acționeze ne-a răspuns căci și D-lor sînt obosiți de șase-șapte ani de cînd se luptă cu Dl. Mirescu».

În pofida oricărei oboseli și-n numele acestor oameni care, în ciuda hărțuielilor la care au fost supuși, reușesc să se exprime atît de politicos, rugăm «Piteștiul» să ne explice care-i adevărul cel adevărat. Nu de alta, dar trebuie limpezite și vechile umbre pe care volens-nolens le lasă aceste două fraze din adresa fostului Comitet de Stat pentru economia și administrația locală nr. 4 391 din 14 octombrie 1969, trimisă Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Argeș:

«Din discuțiile purtate cu prilejul cercetării (N.R.: făcute de reprezentanții CSEAL) a reieșit că în comuna Ștefănești s-au mai făcut asemenea schimburi de terenuri.

De asemenea, deoarece s-a constatat că la Comitetul executiv al Consiliului popular al comunei Ștefănești nu există o evidență a terenurilor rezervă de stat aflate în administrarea sa este necesar a se lua urgente măsuri pentru punerea la punct a acestei evidențe».

Nelu IONESCU

Echilibristul francez Henry's continuă să locuiască pe o platformă suspendată pe un cablu la mai mulți metri deasupra solului. Mirați-vă, dar eroul nostru n-a mai coborît de acolo de la 28 martie anul curent și nici nu are de gînd să coboare pe pămînt pînă la 29 septembrie, așa cum a făgăduit. Recunoaște că experiența sa nu e dintre cele mai agreabile, că-i lipsit de confort, că atunci cînd vremea e urîtă totul i se pare insuportabil, că are frecvente dureri de cap și alte mai mici sau mai mari mizerii ale vieții de suspendat. Dar iată și o rază de lumină — argumentată de fotografia de față: cu prilejul aniversării a zece ani de la căsătorie, doamna Henry's a urcat pînă la locul supliciului voluntar al soțului ei, asigurîndu-l încă o dată de toată afecțiunea ei

găsiți-le perechea!

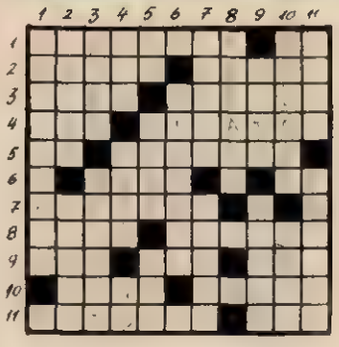

ORIZONTAL: 1) D'ARTAGNAN — HOME! 2) TELEVIZIUNE — TAICA! 3) DEDAL — FLĂMÎNZILĂ. 4) UNCHI! — PUȘCĂ. 5) Acut! — AMLAȘ. 6) SALVADOR — URZEALĂ. 7) ÎNVÎRTELI! 8) FRÎNGHIE — TRISTAN. 9) Mame (arh.) — Raport — Posesiv 10) A geme — MOȘ ION 11) CHIRII. SANIE PE CĂRĂRILE NORDULUI.

VERTICAL: 1) STUPI. 2) CHEIE — SARCOFAG. 3) EVA — TELEFON! 4) Rînul de jos! — BĂIAT — Canoe! 5) ET! — DEAL — CHYMENE. 6) CEARĂ ROȘIE (pl.). 7) PARIS — Dunărea veche 8) HAN! (pl.). 9) RICĂ VENTURIANO — JERTFĂ. 10) UMBRELĂ — Termene calendaristice. 11) MINUTAR — DECEBAL.

Ioan CARAIMAN

Dicționar: GO, IME, ISTRU.

Dezlegarea jocului «VITICOLĂ», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SCOPAS — MANAT 2) TONIC — CANELE 3) AC — LICORI — AR. 4) NERUDA — ANICA. 5) CA — LUDEMIS — Z 6) U — MALAGA — EC. 7) PA — A — O DROB. 8) RODITA — AO — PU 9) APEL MAR — BIT. 10) VII — BACANALA. 11) ACRARAC — CIS. 12) CEASLA — IMATI

ce-i atîta grabă

Au ieșit pe poarta fermei, s-au tot foit încoace și-ncolo, căutînd să desprindă ceva grăunțe din macadamul șoselei și dacă au văzut că nu-i rost, s-au îndreptat spre casă. Tacticos, legănîndu-se, cînd pe un picior, cînd pe altul, așa cum le stă bine giștelor. Șoferii? Să mai aștepte, că doar n-o fi foc...

Anton DRAGOȘ

dacă nu aici, atunci unde?

Se vor fi întrebat vreodată ingenioșii diriguitori ai consumului public culinar ce vrea să zică acest slogan pe care l-a inventat nu se știe cine și l-a pus în circulație în mai toate zonele țării: «Restaurant cu specific românesc»?

Să vezi și să nu crezi! În România au început să apară restaurante cu specific... românesc! Am început, dragă Doamne, să ne minunăm descoperind ce-au uitat bătrînii bătrînilor noștri!

Dar ce înseamnă la urma urmei «specific românesc», atunci cînd asociem atributul unor produse de îngurgitare? Fără îndoială, deliciul pe care dacă-l vrea pe săturate sau chiar numai să-l adulmece, gurmandul-cetățean-al-Terrei trebuie să vină în România! Sau, dacă-i vine mai la îndemînă, să se repeadă pînă la Roma unde există un «Ristorante tipico romeno».

Acolo, e drept, trebuie să-l caute. E unul singur. Și e pus în evidență pentru că, e de presupus, celelalte sînt «tipico» italienești. Și, iar e de presupus dacă nu e chiar absolut cert, restauratorii din Cetatea Eternă nu convertesc realitatea asta elementară în titlu de fală sau de renume comercial!

Dar ajuns în România, cetățeanul de aiurea (nu-l mai pomenim pe cel de baștină!) trebuie — și aici — să caute restaurantul cu «specific»?!

Să recunoaștem totuși: într-un mare oraș (sau într-unul mai mititel), un «local» mare (sau unul mai așa-și-așa) e îndreptățit să ofere *«consumatorilor» produse ale unor rețete* gastronomice universale. Dar asta-i altă... mîncare de pește care n-are cum opri șnițelul vienez să facă bună casă cu sărmăluțele românești, varza de Bruxelles cu străbunii mititei, salata bulgărească sau vinetele grecești cu pîrjoalele moldovenești, papricașul de iepure cu scrobul și mămăliguța autohtone.

Să credem oare că «pe undeva» se identifică pitorescul vestimentației și al blidelor de lut cu ceea ce reclamele susțin că e «specific românesc» în unitățile cu pricina din alimentația publică?

Ar fi trist!

În orice caz, deși un truism, se pare că a rămas încă neînțeles că în România — e în logica cea mai strînsă a lucrurilor — restaurantele (și ele) trebuie să fie (toate) specific românești.

Dacă nu aici, atunci unde?

Lupu MINDIRIGIU

scriitori de azi

nina cassian

S-a născut la 27 noiembrie 1924 în orașul Galați. Urmează școala primară între anii 1931-1935 la Brașov. Studiile secundare în București între anii 1935-1942. Își face debutul în presă în anul 1944, cînd publică în ziarul **Ecoul** traduceri din Morgenstern și Rodenbach sub pseudonimul Maria Veniamin. Cu poezie originală debutează în ziarul **România liberă** în 1945. «Am fost un poet decadent» se cheamă prima poezie publicată, urmată la scurt interval de o alta, «Greva», apărută în revista **Orizont**, condusă de Sașa Pană. Timp de un an e redactor la săptămînalul **Rampa** (1947-1948). Scrie cronici dramatice, coregrafice, umoristice, unele din ele semnate cu pseudonimele: Maria Veniamin, Ana Varga, Nic. Hortensia. Debutul editorial în decembrie 1947 cu volumul de poezii: **La scara 1/1.**

Scrieri: **La scara 1/1** (1947); **Sufletul nostru** (1949); **An viu nouă sute și șaptesprezece** (1949); **Horia nu mai este singur** (1952); **Tinerețe** (1953); **Virstele anului** (1957); **Dialogul vîntului cu marea** (1957); **Spectacol în aer liber** (1961); **Sărbătorile zilnice** (1961); **Să ne facem daruri** (1963); **Disciplina harfei** (1965); **Singele** (1966); **Destinele paralele** (1967); **Ambitus** (1969); **Cronofogie** (1970); **Marea conjugare** (1971); **Recviem** (1971); **Atît de grozav și adio** (proză, 1971); **Loto-Poeme** (1972). Cărți pentru copii: **Nică fără frică** (1950); **Ce-a văzut Oana** (1952); **Florile patriei** (1954); **Prințul Miorlau** (1957); **Povestea a doi pui de tigru numiți Ninigra și Aligru** (1969). A tradus din Morgenstern, Brecht, Maiakovski, Apollinaire, Cicovski, Paul Celan, Iannis Ritsos, Hugo, Molière... A obținut Premiul de Stat și al Uniunii Scriitorilor pentru unele cărți destinate copiilor.

Ca un ecou heraclitean, cîteva versuri din poemul «Plan inclinat», din volumul **Destinele paralele,** sună astfel: «Stau răstignită cu brațele-nlături pe-o planșă / și aud lucrurile curgînd și eu neputînd/ de două ori să mă scaid în aceleași, eu însămi/ la rîndul meu, izvorînd, prelungindu-mi-se mîinile, părul, coada ochiului, curgînd/ pe o pantă înclinată, curgînd în jos și în sus,/ în procesiuni de celule ovoidale pulsînd,/ fiind, nefiind, terminîndu-mă brusc, continuîndu-mă blînd,/ o, ați văzut vreodată o cruce curgînd?». Sînt versuri care ar putea prefața întreaga activitate lirică a Ninei Cassian, ele indicînd mobilitatea unei individualități poetice extrem de diversă și meandrică în capacitatea ei de cuprindere și exprimare a unor afecte și idei, nu arareori, divergente, contrastante. Versurile citate nu închid, ca într-o formulă rigidă, o trăsătură imuabil definitorie (poezia Ninei Cassian refuză orice fixă etichetare), ci ne deschide un unghi de înțelegere a unei lirici de o expresivă complexitate, mărturisind, cu autenticitate, o viață interioară pe cît de efervescentă, pe atît de nefiniară. Evocînd în poemul **Dialectică** din cartea **Să ne facem daruri** un joc din copilărie, cînd i se impuneau anumite poziții fixe și cînd pierdea jocul «pentru că nu puteam încremeni», poeta conchide cu semnificație: «Nici azi nu pot să mă opresc, pe o singură mișcare./ Chiar dacă aș muri acum, în plină vară,/ dungile albastre de pe rochia mea/ ar curge în iarbă ca patruzeci de izvoare neliniștite,/ continuîndu-mă-n timp». E și aici mărturisită (și exemplele se pot substanțial multiplica) intensitatea și dinamismul unei continue disponibilități interioare, mărturisire ce-și găsește acoperirea într-o creație lirică de mereu schimbate planuri. Puternic confesivă, poezia Ninei Cassian e ancorată, în același timp, în datele imediate, nemijlocite ale realității. De aici o seamă de consecințe. Poeta e într-o comuniune directă cu elementele naturale ce nu apar ca un decor, ci drept dimensiunile ei sufletești. Resimțind cu acuitate viața, afectivitatea poetei reacționează nu o dată frenetic la toate solicitările ei. Și nu numai la cele sărbătorești, duminicale, dar și la acelea ce-i declanșează, dramatic, resorturile unor dureroase sentimente. În acest sens să ne amintim de acea carte **Recviem,** care nu-i altceva decît o nemijlocită confesiune (de mare poezie) a unor sentimente grave provocate de un tragic moment biografic moartea mamei. Elegiacă într-o bună parte a liricii sale, obsedată de trecerea deteriorantă a timpului, poeta e tot, pe o bună parte a creației sale, polemică împotriva a tot ceea ce ne împiedică a fi «puri și frumoși». **Loto-poeme** e, din acest punct de vedere, poate cea mai semnificativă carte a poetei. Ironică și sarcastică pînă la grotesc și caricatural, autoarea denunță vanitatea indiferentismul, meschinăria, egoismul («Familia Bubă», «Fratele de cruce», «Epidemia» «Atențiune, copii!», «Dispută în eternitate»...). Lăsînd la o parte o seamă de producții exterioare, ce nu se înscriu în registrul propriu poetei, Nina Cassian mai e și autoarea unei poezii de originală afirmare a umanismului socialist, cînd cîntecul ei «se înalță în văzduh, plin de răspunderi și datorii». Omul comunist nu o dată apare în poezia ei cu profilul lui luminos și pur, ca o țintă spre care inima poetei tinde irezistibil. «Cerul curat e solidaritate» afirmă poeta într-o piesă lirică de o caldă generozitate umană («Cer curat»). Un compartiment, cel erotic, din lirica Ninei Cassian merită, de asemeni, o menționare specială, poeta dîndu-ne o poezie de dragoste cu dimensiuni antologice nu numai în literele românești, poezie fascinantă prin concretul ei senzorial. În finalul acestor sumare rînduri, vom băga de seamă că luciditatea, omagiată chiar de poetă, atît de invocată în caracterizarea liricii Ninei Cassian are, din punctul nostru de vedere, nu atît rolul unei autocenzurări, ci pe acela al pătrunderii și relevării mai intense a vieții trăite, cu voluptate, de poetă, chiar și în cazul eșecului. («Dacă mi-aș pierde mîinile și picioarele,/ pe tine n-aș vrea să te pierd. Luciditate!/ ...Cine te numește uscăciune/ sau frigiditate?/... Eu știu că dimensiunea ta dă adevărata cunoaștere,/... Bucuria neînțeleasă e numai o jumătate de bucurie/... Dacă nu te-aș avea, Luciditate,/ aș trece prin viață străin de mine însumi/ și nu mi-aș putea lega rănile,/ pentru că n-aș ști unde sînger. ») În lirica noastră, Nina Cassian înscrie o prezență de adevărată și originală poezie.

Traian STOICA

cronica literară

elogiul inteligenței

Luări de poziție în favoarea eseului nu au lipsit în literatura actuală, chiar vehemente, mai puțini au fost însuși *practicienii* genului, confundat prea adeseori cu foiletonul critic. Lipsește multora dintre partizanii săi o reală mobilitate intelectuală, cunoașterea unor domenii întinse și chiar disponibilitatea psihologică, marea gamă afectivă. Mircea Mališa, aflat acum la cel de al treilea volum al *Aurului cenușiu*, om politic, savant și diplomat, este și un scriitor plin de grație, un autor de succes, întrunind calități remarcabile, sub semnul încrederii în știință și în vocația civilizatorie a omului.

Cu toate acestea, nimic mai riguros decît gîndirea «eseistică» a lui Mircea Mališa. Format la școala matematicienilor, și-a însușit un stil extrem de suplu și de precis, cu o mare capacitate de a controla datele în discuție și a le dezvolta în teorii cuprinzătoare. Eseul a trecut de multe ori drept genul improvizației, al diletantismului scriitoricesc și ideologic, stîrnind, ca atare, indignarea «oamenilor bine», a savanților de catedră, cu tratate și «sistem». Odată cu prăbușirea filozofiei sistematice, a proliferat gîndirea fragmentară, bazată pe inducție și fiind în ton cu știința experimentală. Pozitivismul este prin excelență eseistic, oricît de paradoxal ar părea, iar autorii psihologizanți au mers cu toții pe aceeași cale, ridicînd arta divagației pînă la culmile ei cele mai înalte. Observația și clasificarea s-au dilatat verbal și de aici n-a fost decît un pas pînă la reacția vehementă a autorilor behavioriști, iar mai apoi a școlii structurale. Cartea lui Mircea Mališa demonstrează compatibilitatea eseului cu tendințele formalizante ale gîndirii moderne, ridicînd limbajul literar pînă la stringența unei ecuații. Citită cu atenție, ar putea influența stilul discuțiilor intelectuale de la noi, încă dator prolixității și amatorismului. Postulînd că «Tot progresul gîndirii omenești stă în capacitatea crescîndă de a abstractiza», Mircea Mališa forțează structura propoziției, eliberînd-o de balast și ajungînd la formulări limpide, ca într-un raționament matematic. Îmi amintesc acum cele spuse de un scriitor de limbă engleză, care verifica, pe vremuri, niște încercări de compoziție în limba lui Shakespeare: fiecare propoziție trebuie să aibă înțelesul său propriu, independent de al contextului, fără ca prin aceasta să împieteze asupra întregului. Este de fapt o concluzie reieșind din educația matematică solidă a popoarelor cu veche civilizație, lucrînd în mod uzual cu o gîndire simbolică.

Ceea ce aduce *Aurul cenușiu*, volumul al treilea, este și mai valoros în ordine teoretică. Semnificativ mi se pare capitolașul intitulat *Mișcarea*. Între limitele gîndirii noastre, inventariate în altă parte pînă la trei: infinitul, înțelegerea conceptuală a microcosmosului și mișcarea, cea din urmă atrage atenția cu precădere, însoțind toate demersurile minții omenești: «Cînd facem un raționament, oprim însă în loc mișcarea conceptelor pentru a le păstra identitatea. În cursul silogismului, logica evită cu grijă sofismul celui de al patrulea termen, care duce la o concluzie eronată pentru că unul din termeni a avut două sensuri. Gîndirea omenească cere ca noțiunile să rămînă neschimbate în intervalul considerat. Rațiunea noastră spune lucrurilor: opriți-vă, pentru a putea opera. Ea culege, astfel, clișee fixe». Efortul cel mai susținut a fost depus de-a lungul generațiilor pentru a stăpîni mișcarea. Abia Newton și Leibnitz au făcut primii pași pe calea definirii ei. Analiza matematică s-a însoțit apoi cu dialectica, iar astăzi nici una din formele de existență nu mai este discutată în afara mișcării. «Variabila timp» este în zilele noastre una *din trăsăturile minților evoluate*, iar absența ei definește chietudinea, determinatul și prostia cea mai obișnuită, lenea intelectuală: «Străduința de a gîndi nestatic reclamă atîta energie, încît raționamentul comun încearcă să se eschiveze». Unei asemenea *încordări permanente, mobilității fantastice* a conceptelor și refacerii neîncetate a imaginii lumii («Inteligența este adaptare!»), capacității de a gîndi probabilist, de a *prelucra date numeroase* și de a acționa în mod coerent, pe planuri disparate, ținînd tot timpul cont de un element aleator, îi corespunde, ca mijloc de expresie, tocmai eseul, specia cea mai liberă, lipsită de concepte «totalitare». *Aurul cenușiu* oferă astfel *argumente cercetătorului literar preocupat* de viața genurilor și de justificarea modalităților expresive. Dealtfel, un domeniu în care s-a lucrat mult este «intelecția». Marcuse spunea că «Țesătura dominației a devenit țesătura Rațiunii însăși», înțelegînd că *un anumit tip de gîndire* este opresivă și mutilantă pentru om. Gilbert Ryle a publicat *The Concept of Mind*, o carte incitantă, consacrată în întregime acestui mecanism. Dialectician convins, Mircea Mališa scoate din știință premisele unei autentice *revoluționări a gîndirii, presupunînd un nou modus* al existenței sale: «Dacă mi s-ar cere o trăsătură pentru metoda fundamentală a științelor viitoare, aș spune: nelinearitatea. Intrăm într-o civilizație a nelinearității. Ea este treapta dialectică ce trebuie *efectuată pentru* a ajunge la o aproximare mai bună a realității». Elementul nou constă în evidențierea *relației* dintre părțile obiectului studiat. Aici se află sursa unei alte realități pentru gîndirea noastră. Ceea ce este nou nu este însă neapărat inedit, iar «accentul semnificativ» ce conferă actualitate scoate mai mult în evidență contribuția figurilor proeminente din istoria gîndirii. Într-o campanie ce-și are farmecul ei, chiar dacă mai puțin o justificare adecvată, împotriva logicii «verbale» și a gîndirii tradiționale, în favoarea matematizării, autorul nostru uită că principiul teoriei generale a sistemelor a fost formulat cu mult înainte de știința organizării întreprinderilor și că ei se află în demersul gînditorilor importanți ai lumii. *Boala mortală* a lui Kierkegaard începe cu următorul aliniat: «Omul este spirit. Dar ce este spiritul? Este eul. Dar atunci, ce este eul? Eul este un raport ce se raportează la el însuși, cu alte cuvinte el este în raport orientarea internă a acestui raport; eul nu este raportul, ci întoarcerea asupra lui însuși a raportului». Toată cartea este apoi construită pe tipurile de orientare și pe structura acestei relații. Fără îndoială, Kierkegaard gîndea nelinear, chiar înaintea vitaliștilor dintre cele două războaie mondiale.

În al doilea rînd, există o anumită nesiguranță a definirii unor concepte mari, ceea ce indică aceeași prejudecată a nesocotirii eforturilor ideologice tradiționale. În discuția despre cultură și civilizație am descoperit o înțelegere oarecum limitată a primului concept. Nu este vorba de o dihotomie în practica socială, care le separă, ci de o fină disociere în modul de a gîndi aceeași realitate. Tipul cultural este înzestrat cu o mai acută conștiință a valorilor încorporate în bunuri și în acțiunile omului. El nu se mulțumește numai cu simpla lor întrebuințare, ci le situează pe un plan mai înalt, în raport cu scopurile mai adînci ale tentativei sale, este oarecum finalist, în sensul care precizează natura de «cauze finale» a valorilor. Ca să fiu mai clar, el nu gîndește aselenizarea numai ca pe o expediție menită să îmbogățească gama de materii prime, să presupunem, ci ca pe o întreprindere a sufletului neliniștit al omului care vrea să știe mai mult, să forțeze necunoscutul. Însuși Mircea Mališa trăiește fervent dimensiunea «culturală», aliată fără contradicție, ca în orice minte mare, cu aceea «civilizatorie»: «Nu cred să existe o întreprindere mai nobilă, mai grandioasă și cu beneficii mai mari, deși ascunse, ca încercarea omului de a înțelege universul».

În esență, *Aurul cenușiu* este cartea unui înainte-mergător, a unui autor aflat în avangarda gîndirii, înzestrat cu un stil exemplar, cu o formulă sufletească și intelectuală reprezentativă pentru impetuosul sfîrșit de secol la care vom asista.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

Cum am redescoperit-o pe Hariclea Darclée

Era prin 1938, în redacția ziarului «România».

Cînd m-a chemat în cabinetul lui directorial, Cezar Petrescu era tare plictisit. Gazeta nu se vindea: *«Aștia au impresia că e de ajuns să le tipărim poza în uniformă, ca să ne crească tirajul!»* (Bineînțeles că «aștia» erau cei care plăteau — regimul, guvernul, Armand Călinescu.)

Cezar Petrescu întrunea fizicul cel mai burghez din lume cu firea cea mai boemă. Literatura lui — inegală — falsifica în ochii celor care nu îl cunoșteau o personalitate de artist dăruit în variate domenii, de cititor infatigabil, de scriitor, de publicist, de grafician.

Placid în aparență, Cezar Petrescu avea o fire ardentă, o fire care nu se manifesta prin mișcare, fiindcă pur și simplu, o depășea. Rubicond, avea vehemențe placide, melancolic — explozii joviale. Cine l-ar fi bănuit, după scris, timid și tăcut? Cine? — fără să-i fi surprins privirea.

Îl ascultam tăcut, contrar obiceiului meu. N-aveam nici un interes să vorbesc. Îmi era teamă de orice angajament, care ar fi sporit limitatele mele răspunderi de cronicar teatral. Dar Cezar Petrescu își depăna mai departe gîndurile. *«Trebuie să găsim ceva senzațional, ceva care să zguduie indiferența publică. Nu politică, vai de mine! Că nu citește nimeni! Nu-mi dau seama ce anume ar trebui să găsim. În orice caz, o oaie cu cinci picioare. Dar nu una, mai multe. Am văzut — ai publicat niște reportaje cu florărese, cu cimitire, cu case vechi; interesante, dar minunile tale țin numai o zi. V-am cumpărat aparate de fotografiat, vă las liberi să umblați, să alegeți! Am încredere mai ales în tine»* etc., etc.

Așa se vede că a spus fiecăruia dintre noi, gîndeam eu în sinea mea, dar această «cugetare» nu-mi scădea obligația morală.

Am plecat în căutare de idei spre cafeneaua «Corso». Și am întîlnit acolo, în fața unui șvarț, pe sculptorul O. Han. Deși mai în vîrstă decît noi, deși străin ca profesie, societatea lui ne era plăcută. O. Han, înainte de a fi sculptor, era polemist. Își plasa năduful în foiletoanele «Curentului», dar păstra esențialul pentru cafenea. Nu puteai ghici totdeauna motivul ascuns care îi stîrnise indignarea, dar faptul prezenta puțină importanță. O. Han avea un limbaj pitoresc, un fel de a vorbi fără înconjur, pe care anii i l-au sublimat. Privea crunt pe sub sprîncenele stufoase de buldog și lăsa impresia de ferocitate oricui — neprevenit — l-ar fi judecat după expresii, după înfățișare, după sarcasm. Ca toți polemiștii de rasă, O. Han, bun la suflet, își cheltuia răutatea în călimară.

De astă dată vocifera împotriva politicienilor care lăsau pe artiști să moară de foame, care nu se îngrijeau de bătrînețile auguste. Și mi-a servit exemplul cîntăreței Darclée, pe care întîmplător o cunoscuse și care își ducea zilele la Hotel Bratu de pe Calea Griviței. Am cerut distrat amănunte, precizări. Și brusc mi-a revenit în memorie o poveste de-a tatii. Student în Italia, se afla odată la Scala din Milano. Cînta Darclée. O asculta, în picioare, de la ultima galerie. Lîngă el se afla, pe scaun, o pereche de tineri italieni. El, voinic, ea, foarte frumoasă. La un moment dat, italianul s-a sculat în picioare și i-a oferit locul lîngă nevastă. Tata a crezut la început că era vorba de o reacție spontană de nejustificată gelozie. În realitate însă i se oferea locul fiindcă era străin și *n-avea deseori ocazia să vadă spectacole de asemenea nivel, spectacole aflate la dispoziția milanezilor.* Povestea era însoțită de considerații morale; tata ne învăța cu acest prilej nobilul sentiment al ospitalității.

Toate acestea le depănam în amintire, pe cînd taxiul mă purta spre Hotel Bratu. Îmi luasem rămas bun de la O. Han și porneam spre necunoscut.

M-a primit după cinci minute de așteptare. Arăta ca o bătrînă de altădată și de totdeauna. Purta dantele, coliere, catifele și alte asemenea demodate podoabe. Avea, la 75 de ani, dulceață și grație. Am încercat mijloacele tari; mi-am propus să o seduc. I-am spus că e tînără, că e frumoasă, că are în ochi o atractivă melancolie (ceea ce era adevărat) și că bucuria mea de a o cunoaște personal nu cunoștea margini. Eram ascultat cu acea drăgălășenie care la persoanele binecrescute ascunde, prin uzuanțele vieții de societate, scepticismul cîștigat de-a lungul anilor. De mult timp nu mai auzise complimente. Și se vedea bine că îi lipseau. Deșteaptă și cultivată, Darclée a întins pe masă amintiri de tot felul. Dar m-a anunțat că alți colegi de presă fuseseră înaintea mea să o solicite, că i-au promis marea cu sarea, că i-au luat scrisori și fotografii și că nu s-au ținut de cuvînt. Atîta doar că «nu mi-au înapoiat nimic din ceea ce le dădusem»! Mi-am dat seama că nimerisem peste o mină de aur. Am rugat-o să-l primească pe Cezar Petrescu, pentru a confirma înțelegerea pe care o stabilisem între noi: să-i scriu viața cu ajutorul documentelor și datelor pe care mi le punea la dispoziție. Materialul era inedit și extraordinar. Experiența de presă și elementare cunoștințe de muzică nu-mi permiteau nici un fel de îndoială. Viața de scenă se împletea cu o patetică viață personală. Trăia în felul ei de a fi «la Belle Epoque», iar vestigiile gloriei apuse așternute în fața ochilor noștri nu așteptau decît un semn ca să reînvie. Într-un geamantan erau scrisorile lui Don Carlos de Braganza, regele Portugaliei, din mape, din plicuri și din albume curgeau fotografiile lui Gounod, Saint-Saëns, Puccini, Mascagni — toate împodobite cu generoase dedicații.

Cezar Petrescu, după zece minute de conversație și un examen sumar al tezaurului, a căzut de acord. Pe drum m-a întrebat însă dacă mă voi ține de treabă, dacă îmi dau seama de greutatea angajamentului pe care mi-l luam: zilnic, o pagină de ziar, timp de 45—60 zile, și asta într-un viitor foarte apropiat. *«Bagă de seamă, să nu faci ca mine. Mi-a dat odată Lilli Gheorghiade, celebra curtezană dinaintea primului război mondial, ajurnalul» ei să-l prelucrez și să-l public. Închipuie-ți că m-am îmbătat și l-am pierdut. Ar fi păcat, în cazul de față!* L-am asigurat că nu-l voi imita, că amintirile actriței nu riscau asemenea dezastre. Am cerut un răgaz de o lună, răstimp în care să lucrez la Academie și să stau de vorbă cu Darclée.

Administrația ziarului a făcut, în interval, reportajului meu o reclamă «americană». S-au aruncat afișe din avioane, s-au împărțit reclame de mînă, s-au dat diapozitive la toate cinematografele și s-au lipit afișe în localuri, pe ziduri de stradă și la stadion — care anunțau: «din curînd, citiți în «România», *«Viața de glorie și de pasiune a marii cîntărețe Darclée»*.

Darclée în «Tosca» și în 1938 la București, Hotel Bratu (ultima fotografie a marii cîntărețe Darclée).

Conversațiile cu Darclée erau o încîntare. Femeia știa să povestească și avea ce povesti. Se ferea să dea amănunte despre viața ei intimă; mai aveam însă nevoie de precizări cînd fotografiile și scrisorile erau atît de elocvente? Galanteria mă împiedica să spun tot; meseria mă îndemna să sugerez.

Am stat de vorbă două luni, zi de zi, și viața ei se desfășura cu străluciri divine și cu omenești prăbușiri. Din cînd în cînd, îmi spunea: «Asta e pentru dumneata, dar să nu o scrii». Ca orișice om, nu vroia să se scrie *tot*, fiindcă niciodată *tot* nu se poate scrie, dar eu mă mulțumeam cu firimiturile festinului. Era sardanapalic. Cufunda mîna prin vraful de scrisori, de fotografii, de amintiri, de programe, de dedicații, și viața ei se depăna cu elementele de senzațional, de triumf și de pasiune pe care timpul, cu pulberea lui neiertătoare, abia le acoperise.

Renăștea în strînsele noastre conversații epoca de maximă strălucire a bel-canto-ului, epoca lui Verdi, a lui Puccini, a lui Mascagni, epoca lui Caruso și a lui Șaliapin. Ascultam înmărmurit «detaliile» așa-zise fără importanță, care localizau și colorau evenimentul, care marcau un stil de viață și o dăruire. Nu regreta nici una din mărunțele zădărnicii omenești: aurul pe care cu atîta dărnicie îl risipise, celebritatea pe care din plin o

gustase și nici măcar iubirile pămîntești care își pierduseră, cu timpul, acuitatea lor dramatică. Dar regreta arta, regreta anii în care cîntecul și scena nu-i rezistau, în care eroinele teatrului liric trăiau din flacăra ei. Am rugat-o odată să cînte pentru mine, eu care niciodată nu o auzisem. A refuzat cu îndirjire. *Acum... nu se mai poate... e prea tirziu.* Dar fiul ei mi-a mărturisit că, singură și neascultată de nimeni, cînta admirabil. Am surprins-o într-o zi fredonînd o arie. Mi-a fost de ajuns ca să înțeleg secretul gloriei ei nespuse, acel timbru de o catifelată dulceață, timbru unic și nerepetabil, care a cîștigat din prima clipă adeziunea lui Gounod («*Si la voix humaine etait prenable, je prendrais de la votre pour faire des tartines et en gouter toujours!*»).

Din tot ce mi-a povestit, mai mult m-a mișcat însă plecarea ei spre Parisul marilor încercări, al marilor riscuri și al marilor înfringeri. Fără nici un fel de protecție, fără avere, cu un soț ofițer, jucător de cărți și amator de cucoane, s-a desprins din lașul monden în care societatea bună o adula, ca să încerce și să reușească imposibilul. Așa au făcut la vremea lor Agatha Bîrsescu, Maria Ventura, Elvira Popescu și atîtea mari românce care au avut încredere în valoarea lor universală.

Fiul ei, Ioan Hartulari Darclée, trăia pe lîngă ea. Compozitor de oarecare iscusință, era însă departe de nivelul acelor maeștri din operele cărora mama lui cîntase. Insuccesele lui Hartulari pe scenele europene au sfîrșit însă prin a cheltui rezervele vaste ale iubirii materne. Darclée a recurs, în disperare de cauză, la un turneu în nordul Africii. În acest scop a angajat — pe speze proprii — o trupă. De la membrii orchestrei și pînă la primii soliști, toți primeau de la ea lefuri respectabile. Turneul care, în intenție, trebuia să fie triumfal și reparator a sfîrșit dezastruos și ridicol.

Dragostea tardivă și nenorocită pentru baritonul Giraldoni, trecerea anilor, modificarea gustului public au adus-o pe Darclée înapoi acasă. O familie prietenă și înstărită o ajuta din cînd în cînd.

Că să se distreze, cînd nopțile erau lungi, Darclée trecea strada să vadă programul de la «Salata» — localul cartierului. Artistele sfîrșiseră prin a o recunoaște și îi mulțumeau în mod deosebit la aplauze — fără să știe, firește, că aveau de-a face cu o colegă!

Amîndoi — mama și fiul — așteptau un miracol care întîrzia.

Nu cumva eu îl anunțam? Iată ceea ce se simțea în noul climat al «casei».

Cunoșteam prea bine psihologia publicului ca să risc tipărirea unei fotografii recente. N-am făcut-o decît la încheierea seriei de reportaje. Pînă atunci, adolescenți și mizerabili se întreceau să scrie. Unii îi cereau sfaturi, alții protecție, cei mai mulți, bani. Pe măsură ce înaintam în povestire, pe măsură ce publicam poze și dedicații, apetitul cititorilor sporea. Nimeni nu s-a gîndit că ar putea fi bătrînă și neputincioasă, că ar avea ea nevoie de un sprijin dezinteresat. Nimeni — nici măcar statul!

Am dus-o în lume, i-am prezentat artiști, scriitori, oameni de muzică și de teatru. Toate femeile tinere și frumoase își pierdeau în prezența ei farmecul. Avea darul conversației, știința replicii amabile și un stil particular în arta de a primi omagiile. Mijloacele materiale nu mi-au permis să-i aduc alt dar decît al gloriei renăscute.

Toată țara aflase despre ea, iar bătrînii își reaminteau vremurile cînd studenții îi deshămau caii și o purtau în triumf, după spectacol, timpurile în care crea «Tosca», în care era aclamată la Barcelona, la Rio de Janeiro, la Paris ca și la Milano, în care, împreună cu Teodorini — favorita lui Alfons al XII-lea — supraveghea destinele Peninsulei Iberice, în care, sub bagheta lui Toscanini, se întîmpla să fie Gilda, cînd duce de Mantua era Caruso și Tita Rufo — Rigoletto.

Am adunat repede reportajele în volum. Se îmbolnăvise și voiam să aibă satisfacția de a răsfoi cartea înaintea sfîrșitului care amenința să fie apropiat. Editorul n-a acceptat să tipărească decît 3—4 fotografii din nenumăratele care ilustrau paginile din «România». Nu mi-a fost ușor să le aleg. Coperta a fost desenată, în grabă, de pictorul Drăgușescu și cartea a sosit la timp, ca să-i poată înveseli ultimele luni de viață.

La spital — unde veneam să o vizitez — am întîlnit la căpătîiul ei o tînără elevă de liceu. Se înflăcărase citind și fugise de acasă. Avea un singur scop: să *O* vadă, să stea lîngă *Ea*. A aflat că e bolnavă și internată. S-a transformat atunci în soră de caritate și pînă la moarte a îngrijit-o cu un devotament nespus. Într-o bună zi a venit la ora de vizită și tatăl ei, un umil funcționar din Buzău, care aflase, în fine, de urmele fiicei sale. M-am simțit dator să-i cer scuze. Aveam și eu partea mea de involuntară vină în «nebunia» fetei. Dar omul mi-a răspuns că el e foarte mulțumit, că i-a fost teamă de vreo tinerească rătăcire — dar așa... «bine a făcut, că merită...»

Puține momente mai emoționante am trăit în cariera mea de ziarist, mai emoționante decît acelea în care — la patul muribundei — noi trei, fiecare din altă generație, înfățișam o ultimă și totuși întîmplătoare fidelitate.

Dispăruți Wagner și Verdi, Saint-Saëns ca și Massenet, Tamagno ca și Battistini. Pierduți în neant don Carlos ca și Giraldoni, spulberate croazierele de pe Mediterana, plimbările de pe Avenida.

Noi singuri, numai noi — răscumpăram.

La cimitir, pe ultimul drum, Darclée a fost însoțită doar de cîțiva artiști de la Operă și de publicul anonim.

Oficialitatea a strălucit prin absență. În numele ministrului artelor (ca delegat al titularului Ion Marin Sadoveanu), Petre Comarnescu a rostit cuvîntarea convențională și de rigoare.

Cuvinte de condamnare severă și usturătoare pentru vinovatele absențe s-au auzit din gura lui Edgar Istrati.

Am încheiat seria cuvîntărilor, amintind celor de față cine a fost Darclée.

M-am întors acasă și am deschis, din întîmplare, cartea ei, a mea, a noastră, la prima pagină și am recitit, cu emoție, începutul.

Ion Haricli, mare proprietar din Teleorman, s-a hotărît într-o bună zi a anului 1863 să-și întovărășească grînele în drumul lor de la Turnu Măgurele la Brăila.

Calea pe apă era ușoară și plăcută, dar n-a consimțit decît cu greutate să ia cu sine pe soția sa Maria, care aștepta să nască. Haricli era un om înalt și frumos, cu aspect britanic și cu purtări distinse. Știa destulă carte pentru vremea lui, umblase prin străinătăți și păstra față de proprietarii de pămînt din vecinătate, boieri sau oameni de rînd, un fel de a fi intermediar între mîndrie afișată și superioritatea veritabilă. Slăbiciunea față de nevastă și-a dovedit-o făcîndu-i voia și lăsînd să se înfiripe în jurul ei un mediu cît mai apropiat de cel cu care se obișnuise acasă; Maria Hartulari se trăgea din os domnesc (născută Aslan, ea era nepoata directă a domniței Mavrocordat) și păstra în educație, în apucături, în frumusețea ei falnică, semnul nobilei origini.

La Brăila s-a dovedit că Haricli avusese dreptate să exagereze prudența față de «starea interesantă» a soției sale. Într-un amurg de iunie, cîteva zile după ce au sosit în oraș, jupînița Maria a simțit, privind luna din pervazul ferestrei, un junghi sfîșietor în șale.

Primul țipăt al copilului nou-născut s-a înghinat cu sunetul de trompetă al poștalionului care tocmai pornea din curtea hanului alăturat. Iar în aceeași clipă, poarta mare a casei s-a deschis ca să poată pătrunde în ogradă un car încărcat cu flori și fructe exotice: lămîi, portocale, smochine, migdale cu ramuri, cu frunze și uneori cu rădăcini, așa cum fuseseră cumpărate de la «mesagerii», au salutat, odată cu trîmbița depărtărilor, nașterea aceleia care urma să devină Darclée.

— Ehei, coniță, — a spus Ileana țiganca, pricepută în farmece și în ale ghicitului —, duduia o să călătorească mult în viață și mereu o să fie în sărbătoare.

N-a fost mereu în sărbătoare, dar a fost, în schimb, la sărbătorile cele mari.

Nu lipsea decît la ultima — care în acel an, 1939,— încinsese cu nenorociri Europa.

N. CARANDINO

cronica tv

replica gospodinelor

Femeia se bucură, mai ales în ultimul timp, de o atenție sporită din partea societății, fapt care duce la ușurarea multiplelor sale atribuții de om al muncii, de mamă, soție și gospodină. Oricît de greu ar munci un bărbat, el găsește totuși nenumărate momente de respiro, de deconectare și recreare. Fotbalul cred că s-a inventat numai pentru a oferi prilejuri bărbaților de a se aduna în largi forumuri unde optează pentru o echipă sau alta, pentru un jucător sau altul. Simplul fapt că ei au un subiect comun de discuție îi poate face oricînd și cu oricine sociabili, se pot distra tachinînd pe preopinent cu performanțele echipei sale. O replică a femeilor n-a întîrziat și, pe de o parte s-au apucat să joace fotbal, iar pe de altă parte și-au înființat cluburi «Femina», cofetării și localuri pentru femei unde prezența bărbatului este inoportună. În presă apar mai des rubrici consacrate eternului feminin. Scriitorii și ziariștii le recomandă cu căldura ținînd seama de sensibilitatea și felul ospitalier de a fi pentru toate posturile din alimentația publică. Televiziunea le consacră emisiuni aparte, reportaje, portrete, interviuri în care chipul femeii, aportul ei substanțial la crearea bunurilor materiale este relevat cu deosebită pregnanță.

Mărturisesc că nu am urmărit în mod sistematic emisiunile dedicate lor cum sînt «Căminub» și «De vorbă cu gospodinele» dar nefiind străin de ele am putut duce un dialog cu cîteva gospodine despre sfaturile pe care le primesc pe micul ecran. Înfrumusețarea interioarelor, rețete culinare de sezon, modernizarea articolelor de îmbrăcăminte (din două rochii vechi se poate face una la modă), probleme de economie și creșterea copiilor, sfaturi pentru păstrarea armoniei familiale etc. Ochiul meu văzînd toate acestea s-a bucurat. Într-adevăr, dintr-un interior anost în cîteva secunde apărea pe micul ecran un interior de toată frumusețea. Din cartofi se poate demonstra că se fac pînă la 69 de feluri de bucate, toate grozave. O tocăniță mehedințeană de asemenea pare o operă a artei culinare cînd vezi cum iese aburindă din să zicem 200 g ceapă, 150 g ardei 410 g carne, 230 g roșii etc., fiecare în castronașul său, întinse pe o masă cît întreaga suprafață a bucătăriei unui apartament din bloc confort 1 neîmbunătățit. Nu am dreptate?

Replica gospodinelor: Cu felurile de mîncare creață-mergă, le mai știm și noi să le facem, desigur că nu chiar așa ca la televizor, că ne-ar trebui apoi două ore numai să spălăm vasele dacă ne-am întinde atîta. Și-apoi cum să ne întindem în 3,60 metri pătrați unde avem și frigiderul, și aragazul, și chiuveta, și dulapul de vase? Tăiem ceapa pe calorifer iar cartofii îi curățăm pe frigider. Dar pînă a avea cartofi, ceapă, morcov, conopidă, ardei, roșii, gulii trebuie făcută piața și nu întotdeauna găsim tot ce ne trebuie la aprozar. Sînt bune serviciile caselor de comenzi dar ele nu aduc zarzavaturi. Iar dacă vrei să iei numai carne nu-ți primesc comanda. Trebuie să iei și zahăr, și biscuiți, și lămîi, și ouă de cel puțin 60 de lei, apoi poți cere și carne. Numai că două kilograme de zahăr mă țin o lună iar două kilograme de carne 3 zile. Cînd ni se recomandă cum să mobilăm apartamentul ar trebui să ne spună și ce să facem cu mobilierul și boarfele pe care le avem. Încă nu putem arunca totul și s-o luăm de la început. Avem și noi zestrea noastră de acasă. În ceea ce privește modernizarea rochiilor este mai mare daraua... Modelele prezentate nu pot fi confecționate din alte rochii pentru că fiecare rochie are croiala ei, iar pentru o garnitură (gulere, manșete, cordoane) nu face să ne chinuim cu cususul și descususul. S-ar putea face mai cu folos îmbrăcăminte pentru copii. Desigur, emisiunile sînt utile dar am vrea, dacă nu cerem prea mult, sfaturile să fie mai... practice.

Coman ȘOVA

săptămîna politică

limbajul muncii

America Latina os saluda, presidente Ceaușescu!

Cu această simplă dar caldă urare a fost întîmpinat și în această săptămînă, în țările Americii Latine, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

«Vizita dumneavoastră, se spune într-un mesaj al unei organizații muncitorești din Venezuela, constituie un motiv de mîndrie pentru clasa muncitoare... Relațiile noastre cu muncitorii din țara dumneavoastră se întăresc și se dezvoltă pe calea prieteniei și solidarității care unesc muncitorii din întreaga lume».

Și, firește, a muncii.

Ca «om al păcii», cum l-au denumit gazdele sale, președintele României a fost solul eforturilor unui popor care a învățat valoarea libertății obținute prin muncă.

Din țară, oamenii muncii au urmărit vizitele conducătorului lor cu fapte și realizări concrete. Pe șantierul Hidrocentralei de pe Lotru, constructorii din zona captărilor secundare au realizat zilele trecute străpungerea galeriei Jieț-Groapa Seacă cu 15 zile înainte de termen. Ea se adaugă celor peste 100 de kilometri galerii de pe șantierul Lotru, mai lungi decît toate galeriile și tunelele existente în întreaga țară. Constructorii Hidrocentralei de pe Olt au străbătut apele rîului din albia lor milenară în barajul deversor al viitoarei hidrocentrale, prima din cele 32 de construcții hidroenergetice prevăzute în studiul-cadru. În bilanțul numeroaselor realizări obținute în cinstea «Zilei metalurgistului» colectivul întreprinderilor de profil din Capitală au dat producții suplimentare reprezentînd 1 100 tone laminate finite pline de oțel, circa 4 000 tone țevi din oțel și însemnate cantități de metal economisit. Filatura de in și cînepă din Balotești a fost recepționată cu o lună de zile mai devreme. Devansarea sarcinilor de plan a permis intrarea mașinilor în probe tehnologice, multe dintre ele lucrînd de pe acum la parametrii proiectați. Pe platforma chimică din Săvinești a început finalizarea unor importante obiective de investiții: punerea în funcțiune a noii fabrici «Melana-4». Constructorii de fabrici suceveni de pe Șantierul numărul 6 Suceava al Trustului de construcții industriale din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej au realizat de pe acum planul valoric pe 1973. La Redea, Rotunda, Strejești de Jos, Guivărești, Potlogeni, Tia Mare din județul Olt s-a încheiat semănatul orzului pe toate suprafețele. La I.A.S. Băilești (Dolj), Gruia (Ilfov) și în multe alte comune din țară s-a încheiat recoltatul florii-soarelui. Colectivul de constructori de pe șantierul filaturii de bumbac din Cîmpulung-Moldovenesc au raportat la rîndul lor îndeplinirea sarcinilor de plan pe anul în curs.

Munca este expresia stimei pe care ne-o purtăm, nouă ca și lumii în care trăim, popoarelor vecine și de pretutindeni care, la fel ca și poporul nostru, năzuiesc spre înțelegere și corolarul acesteia: destinderea, pacea. Și din toate mesajele care există nu cunosc nici unul mai vibrant ca acela prin care popor și conducător, la mii de kilometri distanță, comunică într-un limbaj comun: munca neostoită întru împlinirea aceluiași țel: prosperitatea României socialiste.

Nicolae CRISTACHE

UZINA MECANICĂ PENTRU AGRICULTURĂ ȘI INDUSTRIA ALIMENTARĂ

(UMAIA) GALAȚI, Bd. G. Coșbuc nr. 256,

produce:

1) RIDICĂTOR HIDRAULIC MONOBLOC

a) la reglajul de forță

În același tip de sol, adîncimea brazdei rămîne uniformă indiferent de denivelările solului. La sol mai greu, adîncimea brazdei se micșorează, forța de tracțiune rămîne constantă

CARACTERISTICI TEHNICE

Presiunea uleiului în sistem.	*130 kgf/cm²*
Diametrul cilindrului în forță	*120 mm*
Cursa	*125 mm*
Cilindreea	*1 410 cm³*

b) la reglajul de poziție

Adîncimea brazdei pe teren plan și în sol diferit rămîne aceeași, iar efortul de tracțiune variază cu rezistența solului.

2) HIDROSFERE 60mc-100mc-150mc

DATE COMPARATIVE

Specificația	*U/M*	*Castel de apă*	
		metalic	*din beton armat*
Consum de metal	*t*	*7,4*	*9,7*
Consum de beton	*m³*	*27*	*114*
Consum de cherestea	*m³*	*—*	*6*
Greutate totală	*t*	*72*	*284*
Ciclul de fabricație	*zile*	*15*	*180*
Timp de montare sau demontare	*„*	*2*	*—*
Timp de îngheț fără circulația apei la –37°C	*„*	*29*	*5*
Consum specific de materiale	*t/m³ apă*	*1—2*	*4,7*
Preț de cost	*mii lei/m³ apă*	*2,5*	*4,6*

3) MAȘINA DE ALEZAT PALIERE PENTRU CUZINEȚI GLACIER

Două trepte de turație 250 și 600 rot/min
Avans 0,03 rot/min

4) GRANULATOR G.. M. 500

destinat brichetării furajelor verzi necesare combinatelor pentru creșterea industrială a animalelor, întreprinderilor avicole

CARACTERISTICI TEHNICE

Diametrul orificiilor: 2,5 4 6 8 18 24 30 35
Motor electric 132 kW 1 500 rot /min

● FOTBAL ●

cuplajul fotbalistic văzut de flacăra

Sincronizare. Craioveanul Marcu și rapidistul Marin Florin și-au potrivit, parcă, pașii în urmărirea mingii.

Ai prea mulți nervi, te duci pe tușă să te calmezi. După ce, între timp, vezi roșu. Cum a văzut rapidistul Codrea.

Antrenorul Traian Ivănescu se întoarce la ortacii din Valea Jiului cu un punct mare. Și ride, ca tot omul mulțumit.

Un rănit în războiul Mulțescu, a adus egalarea Jiului

Fotografii de
F. TÎNJALĂ și
E. COJOCARU

O galerie nebună, nebună, nebună... (Vezi și steagul, grăitor în acest sens) ...și un epilog prozaic, care te readuce, vrînd-nevrînd, la obiceiurile civilizației.

C. Teașcă: Dacă mă ascund după Ilisei, nu mă mai vede nimeni.
— Oare?

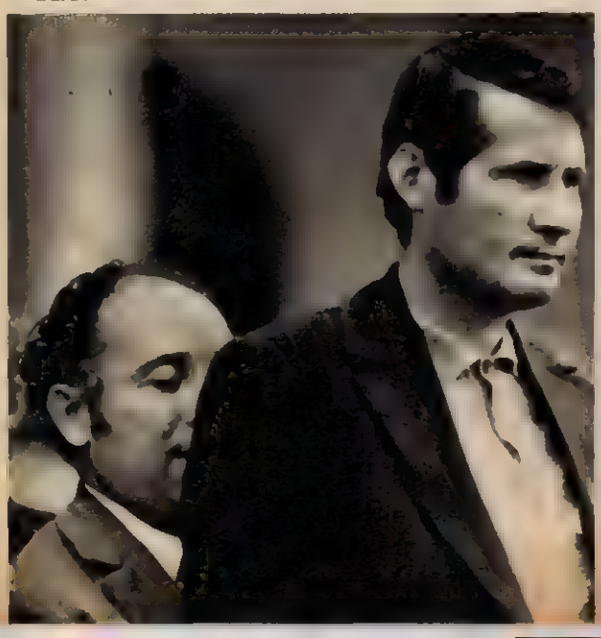

gala filmului bulgar

afecțiune

Dacă i-ar trece cuiva prin cap să mă întrebe ce-mi place, mai mult și mai mult, în cinematograful bulgar, i-aș răspunde în felul următor: faptul că nu-și pierde vremea în lungi discuții despre «filmul de actualitate», că nu despică firul de păr în patru, ci, pur și simplu, nu slăbește din ochi această actualitate. Se fac filme despre azi. Sistematic, nu la întîmplare, nu pentru a acoperi un plan tematic, ci pentru a răspunde micilor și marilor probleme ale zilei. Chiar dacă nu toate peliculele sînt de referință, cum a fost, cu cîțiva ani în urmă, *Ocolul*, important este că cineaștii bulgari au agonisit, în ultima vreme, un nucleu de filme despre care se poate scrie fără a pirueta pe marginea bunelor intenții sau fără a-ți căuta salvarea în virtuțile imaginii ori ale decorului. Ne-am întîlnit de curînd cu un astfel de exemplu, «Afecțiune», (care a deschis Gala filmului bulgar), semnat de Liudmil Staikov, posesorul Medaliei de aur la Festivalul de la Moscova '73. Cred că vom mai auzi vorbindu-se despre acest tînăr regizor. Nu pentru că se dovedește ambițios — o carieră nu se poate face doar scrîșnind din dinți — ci pentru că posedă de pe acum acel atît de prețuit curaj al simplității. Am văzut cu toții destule filme așa-zis dedicate tineretului care, în momentul în care lansau o singură interogație, dădeau impresia că vor să mute munții din loc sau, cel puțin, să aducă noi contribuții la întocmirea viitoarelor manuale de pedagogie. «Afecțiune» nu-și propune să rezolve mai mult decît se poate limpezi în timpul unei ore și jumătate de proiecție, peste întîmplările banale care o poartă pe eroină de ici, colo. Plutește stăruitor o întrebare: în termenii lui Marin Sorescu ea ar suna: «unde fugim de acasă?» Mai aproape de realitatea filmului ar fi: unde poate găsi o adolescentă afecțiunea, tandrețea, dacă dragostea încă nu a căpătat un chip anume, dacă părinții nu știu să fie o familie decît atunci cînd pornesc după cumpărături, dacă nimeni nu are timp de viața altuia? Departe de a avea abulia unui *Billy mincinosul*, protagonista își găsește un refugiu instabil în ultare. În scurtele dar intensele răgazuri în care se închipuie în alte ipostaze, Maria rîvnește de fapt modele cît se poate de pămîntene, însă dintre acelea în

Violeta Doneva.

stare să justifice o viață de om. O obsedează gestul mătușii sale, doctoriță, o femeie încă tînără, care s-a oferit să plece în Vietnam, sub bombe, acolo unde — se spune pe ecran — «totul are o valoare tragică». Treptat, treptat, înțelege că o existență nu poate fi calchiată după o alta, că eroismul unei generații are valorile lui particulare. Pe măsură ce se desprinde de lumea imaginilor ocrotitoare, ce-i drept, dar care închideau în ele viața altora, destine asumate și consumate pînă la capăt, eroina începe să aibă ochi pentru cei din jurul său, se străduiește să priceapă ce se ascunde sub masca posomorîtă sau prea hazlie a unor colegi de vacanță, tresare pentru soarta unui bolnav. Finalmente, ne aflăm în fața unei fete care, înainte de a fi găsit «afecțiunea», învață să o dăruiască ea altora și ne dăm seama că filmul s-a strecurat dibaci către această morală — dacă avem neapărat una — executînd slalomuri abile între flash-back-uri nostalgice și notații de o acuitate reportericeasă. Rolul principal a copleșit-o pe alocuri pe tînăra actriță Violeta Doneva, interpretă nu lipsită de înzestrare, dar greoaie, trecînd fără suplețe de la un plan la altul. Mi-am imaginat-o, o clipă, pe Nevena Kokanova (care apare, dealtfel, în acest film) pe post de protagonistă. Nu știu însă dacă atunci ar mai fi fost un film de Liudmil Staikov. Poate ar fi fost un film cu Kokanova.

Magda MIHĂILESCU

actori și roluri

Monica Vitti în ipostază anti-antonioniană, adică așa cum ne-o înfățișează scheciurile comediei «Perechile» (regia — trio-ul Mario Monicelli, Alberto Sordi, Vittorio de Sica).

cine, ce, unde, cînd ?

● Juliette Mayniel, cîndva una dintre actrițele preferate ale «noului val», a părăsit timp de mai mulți ani cinematograful de dragul regiei de teatru. De curînd, Lilian Dreyfus, producătoare, scenaristă și regizoare, a convins-o să se întoarcă pe platouri, scriind pentru Juliette Mayniel un rol generos în filmul «15 august». Nu se cunoaște, deocamdată, numele partenerului.

● Un nou musical cu Cliff Richard, «Hot Property», dă speranța unui frumos succes comercial nu numai firmei producătoare, ci și casei de discuri EMI, sub egida căreia cîntărețul va lansa un disc cu melodii din film.

● «Vi-l puteți imagina vreo clipă pe Leonard Whiting, interpretul lui Romeo din ecranizarea lui Zeffirelli, jucînd într-un film de groază?», iată o întrebare lansată de revista engleză «Photoplay». Un răspuns ar fi: «cum să nu?» În lumea filmului totul este posibil, juniii primi pot fi și Frankensteini, cum se va întîmpla cu sus-numitul Leonard Whiting și cu Michael Sarrazin, într-un film de Christopher Isherwood.

● «Aventuri terestre și celeste» este titlul unui film pentru copii, realizat în studiourile *Dovjenko* de către Iuri Parhomenco.

● «Moartea merge cu tocuri înalte» ne informează coproducția hispano-italiană semnată de Luciano Ercoli. Interpreți — Frank Wolff, Claude Lange (foto stînga), Susan Scott.

● Doi mari actori, Gene Hackman («Filiera») și Liv Ullman sînt parteneri în filmul lui Marc Norman, «Logodnica lui Zandy» (după romanul Lillianei Bos Ross, «Străinul»).

● O vedetă al cărei nume circulă mult în ultima vreme, Marisa Berenson («Moartea la Veneția», «Cabaret») și Ryan O'Neal («Love Story») — două capete de afiș pentru un film de Stanley Kubrick, o ecranizare după «Barry Lyndon» de Thackeray.

LOCURI DE ODIHNĂ ȘI TRATAMENT pentru septembrie și trimestrul IV 1973

Filialele de turism din BUCUREȘTI, bulevardul Republicii nr. 4 și 68, au pus în vînzare locuri de odihnă și tratament în următoarele stațiuni: SINAIA, PREDEAL, BUȘTENI, TUȘNAD, BORSEC, SLĂNIC MOLDOVA, CĂLIMĂNEȘTI, CĂCIULATA, OLĂNEȘTI, VATRA DORNEI, SOVATA, HERCULANE, BAZNA, PUCIOASA, FELIX, 1 MAI, MANGALIA, EFORIE NORD și SUD.

De reținut faptul că în această perioadă în majoritatea stațiunilor menționate se practică tarife reduse la cazare și masă.

În stațiunile SINAIA, BUȘTENI, PREDEAL, BORSEC se pot oferi bilete și pentru serii de odihnă pe o durată mai scurtă de 12 zile.

Informații suplimentare și rețineri de locuri la filialele ÎNTREPRINDERII DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE-BUCUREȘTI.

tenis

newcombe, vedeta care nu ratează marile ocazii

În 1971, primul tur al turneului de la Forest Hills programa pe terenul central partida dintre campionul de la Roland Garros și cel de la Wimbledon. Hazardul îi rezervase lui Jan Kodes, jucător fără nici un fel de veleități pe terenul cu iarbă, un loc pe tablou alături de principalul favorit, câștigătorul Wimbledon-ului, John Newcombe. Contrar calculelor hîrtiei a fost o luptă crîncenă, un meci urmărit cu răsuflarea tăiată de către aproape 16 000 de spectatori. În setul cinci, spre uimirea generală, Kodes la avans. Mai întîi un break, apoi al doilea. Soarta meciului părea să fie hotărîtă. Newcombe, cu mers greoi, se deplasa dintr-un colț în celălalt pentru a primi serviciul. La un moment dat, scapă racheta din mînă și o lovește cu piciorul! Eram convins că renunțase la meci. Pierre Barthes îi spune vecinului său: «joacă teatru, cu asta l-a bătut pe Smith la Wimbledon». În următoarele zece minute, Kodes pierde un break, e gata să-l piardă și pe al doilea, dar două mingi de-a dreptul excepționale îi aduc o surprinzătoare și meritată victorie.

În finala de atunci de la Forest Hills Stan Smith n-a putut să-și ia revanșa contra lui Newcombe, dar a câștigat partida cu învingătorul acestuia care, pentru prima oară, arăta că este capabil de rezultate deosebite și pe iarbă. Iată însă că rivalitatea acestui triumvirat, întreruptă în 1972 de către strălucitul succes al lui Ilie Năstase, avea să fie continuată în această toamnă. Rivalitate ce a adus pe tabela câștigătorilor de la Forest Hills pe Smith și Newcombe, fiecare în confruntare cu același finalist Kodes.

După un an de eclipsă în care nu participă la nici una din marile probe, Newcombe câștigă surprinzător în iarna aceasta la Adelaida, fiind primul lider al Grand Prix-ului. Și, tot surprinzător, el declară ziariștilor: «Victoria de la Adelaida este de fapt primul din cei patru pași ce-mi sînt necesari pentru a câștiga Grand Chelem-ul» Avertizat, l-am urmărit cu interes evoluția. Mai întîi o înfrîngere în meciul de Cupa Davis cu Japonia. Apoi o absență totală din draconicele circuite de primăvară ale lui Lamar Hunt, dar o prezență activă la antrenamentele cu jucători necunoscuți în Australia. Urmează un pas nerealizat la Roland Garros și încă unul, impus de statutul A.T.P., la Wimbledon. Acum, un mare succes la Forest Hills și... un semn de întrebare pentru Năstase în Grand Prix. Un semn de întrebare pentru că eventualele victorii ale lui Newcombe în semifinala și finala Cupei Davis i-ar aduce peste o sută de puncte și mai ales pentru că Harry Hopman — cel al cărui nume este scris de 31 de ori pe salatieră și care l-a aruncat, la 19 ani, în cazanul cu smoală al Challenge Round-ului — îl consideră pe fostul său elev vedeta care nu ratează marile ocazii.

Ștefan GEORGESCU

cronica ringului

cassius clay sau cîntecul lebedei

Televiziunea a făcut o surpriză plăcută amatorilor de spectacole pugilistice, oferindu-le toate cele 12 reprize ale meciului dintre Cassius Clay și Ken Norton. Eram curioși să-l vedem pe omul care cu un singur pumn l-a fisurat maxilarul fostului campion mondial, în partida disputată la 31 martie pe ringul din San Diego, cum eram dornici să-l revedem, mai ales, pe Clay, marele tehnician al careului magic. Ne așteptam să asistăm la o strălucită revanșă a celui care mai speră încă să-și recucerească titlul de campion al lumii.

Cu atît mai surprinși am fost văzîndu-l retrăgîndu-se în permanență din fața lui Norton, lăsîndu-l pe acesta să atace și să lovească adesea clar și puternic. Indiscutabil mai tehnic decît adversarul său, Cassius Clay și-a propus să ducă lupta pe planul subtilităților pugilistice. În bună parte, planul acesta i-a reușit. Excelentul său joc de picioare și *nenumăratele* directe de stînga, plasate de la distanță, i-au adus victoria. Dar o victorie grea, fără strălucire, smulsă cu destule șiretlicuri de profesionist experimentat. Marele Clay nu a mai izbutit, ca în trecut, să-și pună adversarul la punct cu contrele sale năprasnice care, cu ani în urmă, l-au culcat la podea pe Sonny Liston și Floyd Patterson.

În meciul pe care l-am urmărit marți pe micul ecran, adevărata vedetă a fost, trebuie să recunoaștem, Ken Norton. Dinamismul și spectaculozitatea partidei i s-au datorat mai ales lui.

Norton a condus ostilitățile, fugărindu-l pe Clay din prima pînă în ultima repriză. Și nu a lipsit mult ca și de data aceasta să obțină victoria. Dealtfel, unul dintre cei trei judecători i-a și acordat-o.

În arena «Forum» din Los Angeles, unde a avut loc cea de a doua întîlnire dintre Clay și Norton, au fost prezenți doar 11 000 de spectatori. Puțini, dacă ne gîndim la popularitatea lui Clay și la surpriza pe care o putea oferi din nou californianul Ken Norton. Acum, după ce am văzut meciul, lipsa de interes a iubitorilor boxului din Los Angeles pentru această confruntare este oarecum explicabilă. Clay, care va împlini 32 de ani în ianuarie, pare, într-adevăr, la apusul carierei. Loviturile sale nu mai pot face rău și fără această în boxul profesionist nu poți realiza mare lucru. Cît despre Norton, e greu de crezut că la 28 de ani va reuși să învețe mai mult decît ne-a dovedit că știe. Nu văd cum actualul campion mondial George Foreman s-ar putea împiedica de învrednicul dintre cei doi.

Petre HENȚ

totuși, calul rămîne!

Uite, nu mușcă!

Împotriva cancerului. Desigur, nu este vorba de o contribuție directă a calului la diagnosticarea sau vindecarea cancerului, dar ceea ce a întreprins societatea hipică franceză din Grenade se înscrie în lupta împotriva cancerului. Cunoscută fiind atracția pe care cursele de cai o exercită asupra marelui public, conducătorii societății sus-amintite au hotărît să se pună în serviciul unei opere umanitare. În acest scop, au organizat concursul «Calului de aur», la care spectatorii trebuiau să fi devenit în prealabil membri ai societății hipice, cu cotizația la zi și cu plata integrală a biletului de intrare pentru fiecare reuniune. Din fondurile astfel obținute la mitingurile hipice de la Grenade-sur-Garonne, 30% se varsă unei organizații din Toulouse, specializată în cercetările medicale referitoare la cancer.

Contra durerilor lombare. Și în cazul unui diagnostic care indică apariția lombosciaticii, contribuția calului poate fi salvatoare — după afirmațiile reumatologului francez J.A. Lievre. El susține că a obținut rezultate foarte bune cu pacienții săi suferinzi de lumbago, punîndu-i să practice mai multe sporturi, printre care indică drept cel mai eficace — călăria. Dr. Lievre pretinde că este suficient un sezon de practicare a călăriei pentru refacerea vertebrelor.

Sport de masă. Oricît ar părea de curios în «era de aur a fotbalului», în foarte multe țări, printre care R.F.G., Franța, U.R.S.S., Anglia, Italia, tineretul — și nu numai el — se îndreaptă din ce în ce mai mult spre practicarea călăriei, devenită cu adevărat sport de masă. Un exemplu concludent ni-l oferă clubul hipic din Franken (R.F.G.), al cărui număr de membri activi s-a ridicat la 10 065, dintre care 5 399 bărbați și 4 666 femei. Clubul dispune de 230 cai. Așa se explică, printre altele, de ce în R.F.G. s-au *importat anul trecut* 15 000 de cai, deși efectivul deja existent — pentru sport, turism, agrement — era de peste 250 000 de cai.

Cluburile și asociațiile noastre sportive care au secții hipice sînt permanent solicitate de amatorii de călărie, dar aceștia nu pot fi satisfăcuți decît în măsura în care urmăresc perspectiva de a deveni călăreți de competiție. Cînd vreme nu va exista o preocupare pentru extinderea centrelor hipice de agrement, călăria din țara noastră se va rezuma la ceea ce pot oferi cele 10 secții hipice, a căror preocupare principală este performanța.

Cristian ȚOPESCU

complexul «voinicel», nu prea sînt multe ca el...

Apărut pe neașteptate în peisajul Bucureștiului, Complexul sportiv «Voinicelul» este o încîntătoare demonstrație. O demonstrație a resurselor noastre de părinți gospodari care putem să gîndim bine și foarte bine pentru copiii noștri, convertind — hotărît și eficace — gîndurile noastre în fapte, în realizări care ne fac și nouă (părinților) o mare plăcere. «Și nouă» este o exprimare exactă, întru totul fidelă realității, plăcerea, încîntarea beneficiarului avînd o incontestabilă prioritate. Ei, sute, mii de copii ai sectorului 4 sînt beneficiarii unui gînd și ai unei realizări cu totul remarcabile (animatorul numărul 1, considerat și adevăratul «naș» al complexului — secretarul Mihail Ștefănescu), adevărat fruct al Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului.

Începînd aceste rînduri cu ecoul impresiilor produse de ceea ce am văzut la Complexul «Voinicelul», să vă spunem, pe scurt, ce am găsit acolo, poate mergeți și dumneavoastră să vedeți. Complexul — întins pe o suprafață de 42 000 metri pătrați — este dotat cu 6 terenuri de tenis, 2 de volei, unul de fotbal, unul de handbal, o pistă de carting lungă de 385 metri, biciclete și tricicliete, o pistă de atletism (60 metri) o groapă pentru sărituri, o sală pentru tenis de masă, instalații de joacă pentru preșcolari etc.

Viața complexului înseamnă, printre altele: 1 200 de membri cotizanți (1 leu — cotizație pe lună), 5 profesori de educație fizică, 10 studenți la I.E.F.S., program de funcționare 9-12,30; 15,30-19, cu o singură zi de pauză — luni.

În «starea civilă» a acestei realizări sînt consemnate următoarele: ziua de naștere — 21 august 1973; durata lucrării — 2 luni și jumătate; *proiecte de extindere* (în viitorul imediat) a complexului — o sală pentru jocuri și două bazine.

Înainte de încheiere, o precizare privind statutul de «membru Voinicel»: candidații se recrutează din elevi care au avut cel puțin media 7 în trecutul an școlar; cei care au absolvit clasa cu medii de 9 și 10 primesc echipament sportiv gratuit. De aici și prima dificultate de funcționare a complexului, pînă la această oră prezentîndu-se peste 800 de elevi cu *mediile* 9 și 10, epuizînd rapid primul stoc de echipament. O dificultate fericită — ne asigură administratorul G. Iconescu — în magaziile furnizoare ale complexului așteptînd mii de tenișți, maiouri etc., destinate cît mai multor fruntași la școală și pe terenurile de sport.

Notați, în final, adresa *Complexului «Voinicel»*. Nu prea sînt multe ca el. București, strada Caporal Ruică, sectorul 4.

ai noștri și ceilalți

dinamica jocului

A sosit vremea ca echipele noastre, de club și reprezentative, să fie chemate să-și dovedească toate însușirile cu care sînt înzestrați jucătorii lor pe plan tehnic și tactic, dar mai ales pe latura combativității, a rezistenței în regim de viteză, a coeziunii și a forței de joc. Este necesar ca fotbaliștii tuturor echipelor și loturilor să răspundă fără nici o reticență cerințelor de mobilizare integrală, cum au dovedit-o în atîtea alte împrejurări decisive. Găsindu-se în maximum de formă, adică în plenitudinea forțelor lor fizice și psihice, fotbaliștii noștri pot realiza pe teren o bună *dinamică*, singura capabilă să desfacă «lacătele» masive ale apărării adverse și să confere jocului nu numai spectaculozitatea, dar și eficiența atît de necesară.

De curînd am putut urmări pe micul ecran meciurile U.R.S.S. — R.F.G. și Franța — Grecia. Cită diferență între ritmul de mare accelerație al primei partide și ralanti-ul celei de a doua! În meciul de la Moscova, nu s-a înregistrat nici o clipă de *relache* a acțiunilor, de întîrziere a paselor (făcute toate numai prin simplă deviere), de răgaz în executarea șutului «bombă» *din orice poziție*. Tot jocul, de la primul pînă la ultimul minut, s-a desfășurat într-un tempo infernal, care denotă atît înaltul nivel al condiției fizice, cît și nobila ambiție sportivă ce-i împinge ca un resort invizibil pe toți cei 22 de jucători. La *polul opus* s-au *situat* echipele Franței și Greciei. Ele ne-au oferit o partidă desfășurată cu «încetinitorul», cu perioade lungi de vals lent, nu lipsite de oarecare eleganță și virtuozitate, dar contraindicate în jocul modern, care înlătură cît mai mult acțiunile individuale (necesare numai în fazele de poartă) și pun accentul pe valențele jocului colectiv, de mare amploare ofensivă și de promptă concentrare în apărare...

Iată că și la partidele din recentul cuplaj de pe «23 August» ne-au putut convinge «de visu» *de discrepanța dintre cele două* partide. Una, cea din deschidere, cu joc somnolent, cu rare secvențe dinamice, cînd numai cîteva «eruptii» au dus la înscrierea golurilor. A doua, Rapid — Universitatea Craiova, a arătat un tempo crescend al unor atacuri bine pornite de pe linia de fund, bine puse în ecuație la mijlocul terenului și cu explozie în fața porților apărate de Răducanu și de Manta.

Angelo NICULESCU

repriza a treia

a aștepta rezultatul și a te orienta DUPĂ...

Există în fotbalul nostru — în cel comentat! — straniul obicei de a-ți spune părerea numai după război. Cînd spun «părerea», mă gîndesc firește, la un punct de vedere, la o opțiune, nu la «dorim echipei noastre»... «să sperăm că băieții noștri»... și alte asemenea *refrene* în spatele cărora se camuflează cei care așteaptă *să vadă ce-o ieși*. Pentru că acesta este obiceiul casei. Cîștigă echipa — antrenorul a gîndit bine, lui i se datorează succesul. Pierde echipa — antrenorul a gîndit rău, a procedat greșit, el e vinovat etc. Concepția de lucru, alcătuirea formației, maniera de joc preconizată nu sînt, de regulă, taxate în nici un fel înainte de meci. Falsă și chiar ilară este opinia potrivit căreia exprimarea unor puncte de vedere *înainte* ar perturba — vezi doamne! — pregătirea, moralul, liniștea antrenorului, a jucătorilor. Orice antrenor din lume poate fi ajutat prin judecăți de valoare, alegînd, bineînțeles, ce i se pare mai bun. Să nu așteptăm însă insuccesul — pe care nimeni nu-l dorește — pentru a-i arăta antrenorului greșelile pe care le-a săvîrșit înaintea jocului.

Am urmărit partida-test cu formația braziliană A.B.C. Natal. Needificatoare pe majoritatea planurilor, prin raportarea la condițiile total diferite pe care le prezintă un joc în deplasare, întîlnirea ne-a arătat totuși un aspect foarte limpede: cu două extreme false, reprezentativa noastră contează foarte puțin în atac! Fără îndoială, știința jocului pe care o posedă acest excepțional Dobrin, conjugată cu eficacitatea puncheurului de rasă Dumitrache, ar putea produce și golul de care este de așteptat că vom avea nevoie la Leipzig. Bine ar fi să fie miercuri așa! Dar asta ține de domeniul șansei (care poate să-ți surîdă, dar poate să te și ocolească) și nu de domeniul calculului. Or, a renunța la extreme veritabile — la măcar o extremă autentică (Țarălungă, Troi sau Marcu) — ni se pare o eroare de calcul, cum eronat și foarte riscant ni se pare a miza doar pe apărare și pe joc la mijlocul terenului, așa cum, fatal, poate evolua o formație cu un singur vîrf de atac (Dumitrache) și cinci jucători de combinație (Nunweiller, Dobrin, Dumitru, Dembrovschi și Iordănescu).

Cîteva cuvinte despre primele partide din cupele europene. Deși incompletă, echipa dinamovistă a *învins un team fără clasă; cu un* singur Goigaru, Chimia Rm. Vîlcea n-a putut obține o victorie care ni s-a părut totuși accesibilă; lipsită de aportul lui Dobrin, F.C. Argeș nu mai este... F.C. Argeș, așa că aici trebuie căutată principala cauză a umilitoarei înfrîngeri de la Istanbul; în fața celui mai puternic adversar străin hărăzit de sorți unei echipe românești în primul tur, Universitatea Craiova n-a făcut altceva decît să-și confirme valoarea. Au fost patru iepuri, doi i-am scăpat, doi mai pot fi prinși...

Marius POPESCU

cronica de fotbal

bocancul și ciomagul

Simbătă, pe 23 *August*, am fost, fără să vreau, martorul unor incidente cu totul regretabile. Nici nu începuse meciul *Rapid-U-Craiova* și o adevărată luptă se dădea în tribuna a doua a frumosului stadion. Ce s-a întîmplat nu știu exact. Știu numai că un tînăr ofițer de miliție a făcut apel la masa presei pentru reprimarea acestor manifestări din partea spectatorilor.

Lucrurile aparent ar fi lesnicioase. Noi așezăm în față hîrtia și cerneala și înfierăm; lumea citește simbătă revista și cade în genunchi: «Nu mai facem, nene!» Numai că nu se întîmplă chiar așa! Huliganismul se la și nu se vindecă cu cuvinte. O sete de afirmare la modul cel mai vulgar există la o parte din publicul mai ales tînăr. Defilarea cu drapele prin tramvaie, bătaea clopotelor în urechile altora sub pretextul că-ți încurajezi echipa e numai o formă disimulată a setei de a fi băgat în seamă. Trompeta lui Tudorică pare în seria de arme a suporterilor cel mai delicat instrument de încurajare. Am văzut o fotografie splendidă astă-toamnă: pe terenul *Regiei*, *Sportul Studențesc* era încurajată de o orchestră întreagă care cînta cîntece pop în tot timpul partidei. La Timișoara, după ziare, publicul ar face la fel, cîntînd în cor, nemanifestînd nici o indispoziție dacă echipa locală, *Politehnica*, pierde sau joacă mai rău decît echipa oaspete.

Trebuie deci frînată nevoia de joc public? Nu cred. Stadionul este un loc de recreație, unde ne adunăm cîte 50 000 de indivizi ca să ne încurajăm *artiștii*. Dar de aici pînă la ciomăgeala de simbătă după-amiază e un drum lung și reprobabil.

De fapt, de vină cred eu că sînt cei ce organizează astfel de «galerii» needucate, neconduse de oameni responsabili. De unde a pornit încăierarea, după părerea mea? De la gelozia celor de pe podul Grant față de oltenii care sosiseră de la Craiova cu drapele și *instrumente* de agitație pentru a încuraja formația lor. Ce, era un capăt de țară dacă erau lăsați în pace?

Ca și în alte locuri, cu alte prilejuri, oltenii au fost dezarmați, li s-au smuls drapelele și cozile lor au devenit arme. Cei din capitala Bănie au avut ocazia să constate astfel dimensiunea ospitalității gîuleștene. Oricum, o vină are și Miliția, care nu a asigurat un număr suficient de pazitori ai ordinii, pentru că e de neimaginat să controlezi 50 000 de oameni cu 10 inși! Oricită bunăvoință ar exista, oprirea excesele este practic imposibilă. Încît ar trebui să cugetăm...

Mai rău stăm cu cei ce ar trebui sancționați pentru faptele lor. A imputa clubului *Rapid* aceste dezordini ar fi nedrept. Întîi și-ntîi că *gărarii* nu se află la ei acasă, ci pe un teren neutru. Al doilea, nu există dovezi că cineva din conducerea clubului ar fi incitat pe cei ce au tulburat liniștea. Nici oltenașii nu sînt chiar nevinovați pentru că, deși atacați, s-au dedat la răspunsuri violente, care au adus alte violențe. Rămîne ca numai anchetatorii să stabilească pe cei ce trebuie să răspundă.

Se pune însă o problemă mai gravă. Și în teren, și în tribune, tensiunea crește de la etapă la etapă. De ce? Jocul cu punctele, jocul cu retrogradarea, ba chiar și niște veleități îndreptățite la titlu duc la fanatizarea propriilor suporteri. Oricum, organizatorii meciurilor viitoare trebuie să la măsurile de rigoare pentru că riscăm lucruri și mai neplăcute. De pe acum mă gîndesc ce se va întîmpla pe *Centralul* craiovean la meciul-revanșă din primăvară. Pentru că în Bănie nu se uită nimic și publicul de alci este destul de exploziv. Suspendările ce vor urma săptămîna aceasta vor potoli poate avînturile necontrolate ale jucătorilor. Sandu *Mircea*, care dădea semne de *îngîmfare* încă de la Craiova, s-a trezit pe tușă după ce gesticulase cam agresiv spre arbitru. Cred că trei etape sau două de liniștire îi vor mai scoate gărgăunii din cap, că s-au cam înmulțit. Poți să fii jucător foarte bun și fără interminabile proteste și sfaturi, fără gesturi de soprană lejeră la menopauză.

Cît despre cele două partide de simbătă, ce să mai vorbim?

Joc înghesuit, urît, fără talent de fiecare parte. Ciudatul arbitraj din meciul *Sportul-Jiul* a dus la anularea a două goluri ale universitarilor, după noi, perfect valabile, lucru care a frustrat pe bucureșteni de un punct prețios. De unde o scoate federația cavalerii ăștia ai fluierului atît de stîngaci și atît de bizari în interpretarea regulamentului, nu știu...

Eugen BARBU

poșta fair-play

PRESECAN ALEXANDRU, str. Rapsodiei nr. 10, bloc 5, scara A, ap. 1, Turda, județul Cluj.

— Dacă nu mă înșel, sînteți antrenorul echipei F.C.-Galați. De ce ați ales tocmai această echipă?

— Vă înșelați, din acest campionat (1973/1974) *nu mai sînt antrenor* la F.C.-Galați. La momentul oportun am ales această echipă pentru ca în 3-4 ani să dovedesc că singura formă de creștere, dezvoltare și asigurare a performanței este clubul. După un an și ceva aveam să constat cum cei doi valoroși conducători — tovarășii Chiriță și Cazan — au plecat, iar F.C.-Galați devenea o firmă fără magazin.

— Care credeți că vor fi cele trei echipe care vor promova în prima divizie a țării?

— Vă spuneam că *eu nu sînt ghicitor*, că nu mă ocup cu pronosticuri. După opinia mea, loturi mai aproape de a impune echipa în lupta pentru primele locuri ar avea: în seria I, Gloria Buzău, Știința Bacău, Metalul Plopeni, C.S.M. Suceava; în seria a II-a, Chimia Rîmnicu-Vîlcea, C.S.M. Sibiu, S.N. Oltenița, Metalul București, Progresul București; în seria a III-a, Olimpia Satu-Mare, F.C. Bihor Oradea, Minerul Baia Mare. Rămîne să fie de acord cu aceste păreri și cel de-al 12-lea jucător, arbitrul.

RADU CALOTĂ — București

— De ce se concurează fotbalul cu transmisii în direct prin televiziune?

— Normal ar fi ca meciurile să fie înregistrate *pe telerecording* și date după aceea, la ore cînd nu se mai joacă fotbal. Noi am rămas singura țară în lume care gonim spectatorii din arene prin transmisii directe. Logic vorbind, în orele cînd se joacă meciuri oficiale televiziunea ar trebui să nu transmită nici chiar partide internaționale (străine). Informativ vă pot spune că Federația franceză a interzis televiziunii să transmită în direct o finală a Cupei Campionilor jucată la Milano pentru că transmisiunea ar fi fost la concurență cu o etapă de categoria B!

— De ce trebuie să se impună echipelor să joace în cuplaj?

— Pentru a face plăcerea unora și a dezavantaja echipele cu baze sportive proprii, cu membri și susținători mulți.

— De ce nu mai apar și lucruri tehnice, precum cele de la rubrica radiografii?

— Din cauza spațiului insuficient. Totuși, pe măsură ce solicitările vizează probleme tehnice, ne vom strădui, mai concentrat, evident, să le satisfacem. Felicitările dumneavoastră ne onorează, dar ne și obligă.

C. ȘTEFĂNESCU — str. Caraiman — București.

— La prima dumneavoastră întrebare *găsiți răspunsul mai sus*.

— Ce se înțelege prin «joc ofensiv»?

— Criteriul jocului ofensiv constă în obținerea superiorității numerice în atac. Pentru aceasta, echipa are nevoie de două extreme «de meserie», veritabile, care să depășească pe margine, să se sprijine pe parteneri și să participe la jocul colectiv. De asemenea, sînt necesari fundași laterali care să urce, mai ales, în fața adversarilor care practică marcajul individual. Trebuie însă reținut faptul că în nici un caz fundașii laterali *nu pot totuși înlocui extremele*. Ajuns ca o extremă de învăluire, fundașul nu are voie să centreze la grămadă, fiindcă nu realizează nici pe departe funcția extremei (și rolul său ofensiv-constructiv) care este de a înconjura apărarea adversă și a o pune pe picior greșit. În această formulă cuplul înaintașilor centrali trebuie să-și limiteze retragerea pînă la linia mediană, în toate acțiunile defensive.

COȘEREANU TUDORICĂ — Caracal, județul Olt.

— De ce a fost schimbat antrenorul Halagian Florin de la conducerea echipei F.C.-Argeș?

— Este foarte greu să vă spun exact de ce a fost schimbat, după cum mi-ar fi fost *dificil* să vă *explic* și *cum* a *ajuns* acolo. Pentru că niciodată nu se spun motivele adevărate nici la promovare, nici la destituire. Dacă întrebarea se referea la mine ar fi fost mult mai ușor de răspuns.

PETRE MACEA — IAȘI. Care este opinia dumneavoastră, ca specialist, asupra stilului de joc al echipelor românești?

— Echipele noastre — cu excepția lui «U» Craiova — nu trădează nici măcar intenții că înțeleg să aplice chiar fragmentar o anumită *idee de joc*. *Idee de joc*, fie ea mediocră sau lipsită de acordul unor spectatori ori specialiști, menită a fi asimilată pînă într-atît încît tactica jocului — așa cum scria în «Scînteia» V. Mironescu în articolul «Craiovenii și restabilirea tacticii» — să ne convingă de autenticitatea personalității echipelor fotbalului nostru.

Constantin TEAȘCĂ

jurnal parizian (I)

Plouă (ploaie putredă) și în cafeneaua algeriană *(Le Kalizma)* de pe rue Bouchardon a început scandalul. Se aud cuvinte neinteligibile, femeile țipă ascuțit, bărbați mustăcioși, au ieșit în stradă și se izbesc cu furie. Asist la spectacol (nu-i prima oară) eu ca și alți locatari din casele apropiate. În curînd va sosi, desigur, poliția care va *face curățenie*. Dacă nu mîine, poimîine spectacolul va reîncepe, spre bucuria vecinei mele, bătrîna doamnă Dominique, care savurează asemenea scene, deplîngînd, în același timp, soarta Franței: *Vous savez, les immigrés*... Părerea doamnei Dominique este că Franța este amenințată de invazia străinilor. Oriunde te duci, îmi explică ea, dai peste toți acești nord-africani... Parisul a devenit un ghetou. Nu, nu-i posibil... și doamna Dominique face profeții sumbre. Are 70 de ani, s-a născut și a trăit pe rue Bouchardon, lîngă Porte Saint-Martin. E căsătorită cu domnul Paul, vechi combatant în Legiunea străină. Domnul Paul bea de stinge, dimineața e vesel, amabil, vorbăreț, seara e făcut tun, se ține de ziduri și perorează. Are o pensie modestă pe care o toacă în bistroul *Le Vallon normand*, de la colțul străzii. Stă mai mult acolo decît acasă, casa fiind *loja* blocului, unde este portăreasă soția sa. Autoritară și naționalistă, madame Dominique supraveghează intrarea ca un amiral malul inamic, știe cine intră și cine iese, e, pe scurt, la curent cu totul. La 6 d.a închide cu un gest hotărît loja, și se duce la *Le Vallon normand* să-l aducă pe domnul Paul. Îi trebuie, se pare, multă strategie ca să convingă pe vechiul ostaș să părăsească locul lui de la bar. Reușește, domnul Paul este readus la loja conjugală.

*

Cinez cu un amic la micul restaurant de pe rue Saint-Honoré, *Le vieil Ecu*. Atmosferă rustică, pereții tapetați cu blănuri; vechi obiecte țărănești, un samovar, o iesle. Patronul este un tînăr cu mustăți galice și pîntece enorm. Pe șervețelul de hîrtie de pe masă este imprimat un desen amuzant reprezentînd un diavol, o femeie care păcătuiește și preotul care primește confesiunea. Diavolul îndeamnă, astucios: «succombez à la tentation, allez au *Vieil Ecu*..., vous y ferez ripaille». Femeia mărturisește: «Mon Père, j'ai péché par gourmandise. Quel restaurant». Și preotul: «Ah! je suis bien, mais avez-vous goûte les délicieuses crêpes?»

Gustăm și noi clătitele, păcătuim, sînt, într-adevăr delicioase.

Seara, pe Champs-Elysées, văd *Le grand blond avec une chaussure noire*, o comedie polițienească agreabilă. Discuții apoi într-un restaurant de pe o străduță învecinată cu V.N venit pentru cîteva zile la Paris. Ce discută doi scriitori români într-un oraș străin? Despre, bineînțeles, ceilalți scriitori români. Despre destinul fabulos al României...

În ziare, reviste... continuă discuțiile despre *alegeri*. Supoziții, combinații, pertractări. Cursa pentru președinția Parlamentului cursa pentru Elysées '76.. *Baronii* gaulismului oferă serviciile lor Republicii. *Reformatorii* anunță că c'est «la fin des godillots»... Dl. Debré își prezintă demisia. Duelul Chaban-Delmas — Giscard d'Estaing continuă. Chaban candidează pentru postul de președinte al Parlamentului, Chaban refuză în ultima oră. Chaban se explică... În schimb Edgar Faure, susținut de amicii *Noului Contract social*, nu renunță, dar se explică

*

Ultimul roman publicat de Philippe Sollers, «*H*», cuprinde 184 de pagini și 6 rînduri, fără punctuație, fără majuscule...

*

Citesc *Meditațiile* lui Max Jacob. Căutarea lui *Dumnezeu* cu o pasiune atee. Pasiunea de a descoperi, prin speculație, existența divinității. Acest evreu trecut la catolicism umple personajele Bibliei (pe care le evocă) cu neliniștile secolului său terorizat de ideea distrugerii

*

În observația unui scriitor de azi: *copilăria* nu este paradisul pierdut al omului, ci *locul de refugiu al problemelor insolubile*. Insolubile pentru cine? Pentru omul matur, desigur. El singur fabrică problemele care, apoi, îl copleșesc. Cred că nefericirea lui esențială începe în momentul în care descoperă ideea de moarte. Atunci el părăsește *paradisul* fără dileme, și începe un teribil dialog din care nu va mai ieși niciodată. Sînt oameni care afirmă că ideea de moarte îi lasă indiferenți. Se simt bine cum sînt, fără perspectiva eternității. Dacă sînt cu adevărat așa, sînt desigur niște oameni fericiți: trăiesc, se bucură de o masă bună, de un vin gustos, de o femeie frumoasă. Este idealul fericirii medii, născut din ignorarea *condiției umane*. Îndată ce individul începe să privească dincolo de gardul acestor bucurii mărunte, s-a zis cu el. Bucuriile lui nu mai sînt decît niște bucurii condiționate, provizorii, traversate de ideea sfîrșitului. Copilăria, la care facem adeseori apel, e un mit al omului matur. Copilul nu cunoaște sentimentul *copilăriei*, el trăiește pur și simplu. Pentru el apa este apă și calul cal. Niște elemente fabuloase, bune sau rele prin ele însele. Obiectele nu intră în nici o relație. Spiritul matur raportează *totul*, introduce în lumea obiectelor un sistem de relații. Și, în deznădejdea acestor determinări, descoperă *copilăria*, timpul vieții fără *relații*, vîrsta cînd ființa omenească se bucură fără nici o constrîngere de viața elementelor. Am putea spune că în momentul în care a descoperit copilăria, spiritul nostru a și intuit cursul tragic al lucrurilor. Nu pledează în favoarea lucidității faptul că omul își fixează paradisul existenței lui într-o vîrstă în care luciditatea nu luase încă act, ca să spunem așa, de existența ei. Nu pledează, desigur, dar chiar această idee este o creație a lucidității...

*

Expoziția *Soutine*, la Orangerie. Primele compoziții sînt niște *naturi moarte:* impresia unor copii după pictorii olandezi, niște copii însă unde nu opulența, ci o vivacitate curioasă a celulelor este dominantă. Un expresionist (mă gîndesc la Otto Dix). Portretele sale nu respectă nici o lege de simetrie. Chipuri desfigurate, nasuri strîmbe, urechi mari, îndepărtate. Ochii arată o intensă suferință interioară. Mai toate portretele sînt pictate în roșu sau în roșu și alb. Personajele *(La Femme en rouge, Le patissier au monchoir rouge, Enfant de choeur debout, La communiante, Petite fille, Le valet de chambre* etc.) țin mîinile împreunate pe pîntece și (detaliu curios) au nasul orientat spre stînga. Portretele sînt aproape niște caricaturi. Descompunerea cărnii, desfigurarea între suferință și grotesc. Un univers de coșmar.

Eugen SIMION

(Va urma)

mafia (II)

După cum relatează Jacques Kermoal în cartea sa «Onorata Societa», faimosul Salvatore Giuliano și-a început cariera în 1945 cînd, mulțumită șefului de atunci al mafiei, don Calogero Vizzini, a fost numit «colonel» al «Primei armate pentru eliberarea Siciliei» care, sub stindardul galben și roșu al «Siciliei libere», acționa sprijinită de CIA, prin intermediul căpitanului american Mike Stern, pentru izbîndirea «nobilului scop» de a se păstra neatinse privilegiile de clasă dobîndite prin lupte «istorice», în numele separatismului față de cizma continentală și al anticomunismului. Mișcarea căpăta astfel pretenții, se colora și mai nuanțat politic (deși nu fusese niciodată incoloră din acest punct de vedere), gangsterismul încerca să miroasă însă mai «salon» (deși «dezodorizantul» folosit i-a fost întotdeauna asasinatul în public). «Astfel, scrie Jacques Kermoal, Giuliano a intrat în contact cu Bernardo Mattarella, ministru al comerțului, și cu Mario Scelba, ministru al afacerilor interne, de origine sicilieni, aflați în legături strînse cu șeful mafiei, don Calogero Vizzini».

Ieșirea pe arena publică a noului «capo» s-a produs la 1 mai 1947 cînd, cu ocazia sărbătorii muncii, oamenii lui Giuliano și-au îndreptat mitralierele asupra manifestanților de la Portella delle Ginestre, lăsînd pe caldarîmul străzii, în urma acestei «eroice» demonstrații de forță, unsprezece morți printre care patru femei și cinci copii. Bilanțul terorii avea să fie completat într-o singură lună prin adăugarea a 32 de împușcați pe la spate, majoritatea oameni ai ordinii oficiale, carabinieri și polițiști. Asta a cam pus vîrf «misiunii pacificatoare» asumate de Giuliano și, într-o bună zi, cei ce se folosiseră de el au hotărît să se debaraseze de preafreneticul lor «vărv» venit de peste ocean, punîndu-se astfel din nou bine cu ocîrmuirea. Pedeapsa trebuia să vină tot din interior, adică din sînul familiei. Dacă onorabilul clan mai putea închide ochii în fața masacrului de la Portella delle Ginestre, răfuielile gangsterului cu oamenii poliției nu mai intrau în consens cu regulile «jocului». La 25 august 1948 — după cum relatează Kermoal — un consiliu de război a avut loc la Palermo reunindu-i pe Scelba, Mattarella, Franco Restivo (președintele regiunii siciliene) și don Calogero Vizzini. S-a decis ca «rebelul» să fie dat în gît, dar nu viu și nevătămat, căci ar fi putut flecări prea multe, ci numai pașnicul său cadavru să fie livrat contra asigurării unei noi perioade de pace și colaborare. Tîrgul făcut, tocmai aghiotantul lui Giuliano, «locotenentul» Gaspare Pisciotta, a primit misiunea să aranjeze capturarea șefului. Acesta nici n-a mai avut timp să strige: «Și tu, Brutus?», trupul său ciuruit de gloanțe în timpul unei descinderi ingenios înscenate a fost tras de picioare în stradă, iar sîngele lui a pus pecețile roșii pe acordul asupra unei noi etape din istoria «Onorabilei societăți».

Despre aceasta însă vom vorbi mai departe.

Ioan GRIGORESCU

oameni despre care se vorbește

FRANÇOIS XAVIER ORTOLI (născut în anul 1925, studii superioare la Facultatea de drept din Hanoi și la Școala superioară națională de administrație de la Paris; a ocupat funcții înalte în aparatul economico-financiar din Franța; specializat în probleme de economie europeană), de la numirea sa în funcția de președinte al Comisiei Pieței comune a efectuat vizite în capitalele țărilor membre ale C.E.E. La Londra, în convorbirile cu primul-ministru Edward Heath și cu alte oficialități, a discutat principalele probleme de ordin economic, monetar, comercial ale Comunității economice vest-europene.

HALUK BAYULKEN, ministrul de externe al Turciei (născut în anul 1921, studii secundare și superioare — Facultatea de științe politice; în anul 1944 intră ca funcționar în Ministerul Afacerilor Externe unde ocupă funcții în centrala ministerului și pe lîngă o serie de reprezentante diplomatice; secretar al ministerului, ambasador la Londra, reprezentant permanent al Turciei la O.N.U.; în anul 1972 devine ministru; activitate științifico-pedagogică, autor a numeroase articole și lucrări politice), și-a manifestat — în cuprinsul unui interviu acordat ziarului grec «Elefteros Kosmos» — optimismul în legătură cu apropiatele lucrări din cea de-a doua fază a Conferinței europene pentru securitate și cooperare.

TRYGVE Martin BRATTELI (născut în anul 1910, profesie de bază — ziarist, secretar al Ligii tineretului muncitoresc din Norvegia în 1940, vicepreședinte al partidului și apoi, din 1965, președinte al Partidului Muncitoresc (social-democrat), ministru de finanțe, apoi ministru al comunicațiilor, apoi prim-ministru) va fi, foarte probabil, însărcinat cu formarea noului guvern norvegian în urma rezultatelor alegerilor care au avut loc în această țară și care au indicat o majoritate pentru partidele socialiste: Partidul Muncitoresc (64 de mandate), Partidul Comunist, Partidul Socialist Popular și Partidul Laburist anti CEE, constituite în Uniunea Socialistă în recentele alegeri.

CHARLES Spencer CHAPLIN, mare cineast — actor, regizor, producător (născut în anul 1889, figură dominantă a artei cinematografice contemporane, genul comedie; membru fondator al casei de filme United Artistes. Din valoroasa sa operă citățm filmele de antologie «Puiul», «Goana după aur», «Circul», «Luminile orașului» «Timpuri noi», «Dictatorul»). La vîrsta de 84 de ani elaborează încă planuri de activitate ambițioase: să realizeze două pelicule după scenarii proprii, să compună muzica pentru principalele lui filme din perioada «mută».

cronica de trei secunde

viața e frumoasă

Ura, ura, ura, încă o situație anarhică și haotică se duce dracului în Europa, pe continentul nostru rațional: se instaurează — sau se speră că se va instaura — ordinea în problema pompelor funebre milaneze. O anunță corespondentul de la Roma al unui ziar englez — englezii, în domeniile acestea, ale pompelor funebre, după cum se știe din atîtea filme, nu dau știri false, ci dimpotrivă dau o maximă atenție...

Situația, într-adevăr, era foarte bramburită: de 20 de ani, la o medie de 12 000 de decese pe an, Milanul nu dispunea decît de 8 (opt) întreprinderi de pompe funebre. Cu vremea, cum ar fi azi, media mortuară a crescut la 16 000, dar și numărul firmelor de ciocli s-a înzecit. S-a ajuns la 80...

Aceste 80 de organizatoare ale eternității locale se urăsc de moarte, fără îndoială. Concurența dintre ele a luat nu numai forme anarhice, dar și stupefiante: sînt mituiți cu plocoane — medici, infirmiere, portari de spitale, preoți, toți cei care au de-a face cu oamenii aflați pe paturile morții. Plocoanele firmelor sînt în obiecte și bani: aspiratoare și transistoare, landouri de copii (cîtă imaginație!) sînt trimise din timp celor vii pentru a-i atenționa în ce direcție să orienteze mortul.

S-a ajuns la scheci -uri, ca-n filme, dacă filmele tot nu pot ajunge ca-n viață: o doamnă al cărei soț tocmai murise într-o clinică, a fost condusă cu o emoție incontestabilă de portarul instituției pînă la mașina funebră din fața clinicii, mașină închiriată de familie pentru tristul eveniment. Cu blîndețe trebuie spus că mașina spre care portarul o îndrepta pe văduvă, aparținea firmei rivale. Firma frustrată de client angajă pe străzile orașului o urmărire furibundă după mașina care o șmecherise. Mașina îndreptățită izbuti să prindă mașina neîndreptățită să transporte decedatul. Ca ori de cîte ori viața triumfă pe pămînt, urmărirea se încheie printr-un compromis: firma angajată inițial a asigurat înmormîntarea, rivala ei — îmbrăcarea mortului.

Nu, așa nu se mai putea continua... Se mai putea trăi — dar așa nu se mai putea muri...

Domnul Alcido Cerato, un fost ciclist, s-a decis să facă ordine și să pună punct acestei situații cu prea puține aspecte senine. Domnul Cerato a hotărît și a întiințat o cooperativă de pompe funebre care va evita pe cît posibil concurența și paralelismele, într-un domeniu în care oamenii oricum se întîlnesc la infinit.

«Guardian» din Londra — care anunță toate acestea cu aceea seriozitate britanică salutară în asemenea momente — susține că va fi prima cooperativă de pompe funebre din Europa.

Ura, dar pace vouă!

Radu COSAȘU

de la lume adunate

PREA MULT PIPER STRICĂ. Pietonii din cartierul Altona-Hamburg s-au trezit, marți după amiază, că folosesc mai multe mirodenii decît au nevoie în mod obișnuit. Într-adevăr, asupra trecătorilor s-a abătut un nor negru și aceștia, strănutînd și tușind, s-au adăpostit repede în interiorul clădirilor de ceea ce credeau ei că este un «smog», format din gaze toxice. În final însă au observat că norul amenințător era format mai ales din piper măcinat, care se răspîndise în aer datorită unui incendiu izbucnit la o fabrică de măcinat mirodenii, situată în apropiere.

O ȘTIRE — VORBA LUI MARK TWAIN — CAM EXAGERATĂ. Un pensionar din Bergamo, Alecssandro Vergeri, în vîrstă de 71 de ani, citind ziarul local, a aflat cu stupefacție că tocmai decedase în urma unei boli grave. Informîndu-se urgent la municipalitate, Vergeri a primit confirmarea știrii din jurnal, susținută prin prezența certificatului de deces emis de spitalul din localitate. Mortul fără voia lui se străduiește acum să obțină eliberarea unui certificat care să ateste că se află încă în viață și că, deci, are în continuare nevoie de pensia sa.

PILĂ, NU GLUMĂ. Serviciile de cercetare ale companiei americane «General Telephone and Electronics Corporation» au anunțat punerea la punct a unei pile electrice capabile să producă de opt ori mai multă energie electrică și avînd o perioadă de funcționare de două ori mai mare decît pilele clasice uscate, aflate în prezent în circulație.

SCUZAȚI, NU FORT LAMY CI NDJEMENA. Consiliul municipal al orașului Fort Lamy a adoptat o hotărîre potrivit căreia capitala Ciadului se va chema de acum înainte Ndjemena. De asemenea, consiliul a hotărît schimbarea denumirilor principalelor străzi ale capitalei țării.

SAHAREI NU-I VA MAI FI SETE? Doi savanți americani au declarat că există posibilitatea de a se aduce la suprafață apa din straturile freatice în unele zone din Sahel, lovite de mai mulți ani de secetă. Datele științifice oferite de aparatele amplasate pe sateliți au fost confirmate în urma unei călătorii de studii în Niger.

E MULT DE-ATUNCI! S-au împlinit 77 de ani de la primul accident mortal de automobil din Anglia. În arhivele justiției britanice se păstrează dosarul procesului intentat unui conducător auto care, în august 1896, a lovit mortal o femeie. La proces, unul din martori a declarat că automobilul a mers cu viteza atît de mare ca cea a unui car de pompieri. Șoferul a declarat că mașina sa nici nu putea merge mai repede de 7 kilometri pe oră. Drept urmare, el a fost achitat.

De la acea dată și pînă în prezent, pe șoselele Angliei și-au pierdut viața peste 350 000 de persoane.

MAI BINE TIGRI DECÎT LUPI. După doi ani de lucrări, s-a încheiat inventarierea tigrilor din Extremul Orient sovietic. În acest fel s-a stabilit că numărul lor este în prezent de 110—120 crescînd de trei-patru ori față de anii '40 cînd în U.R.S.S. a fost interzisă vînătoarea felinelor mari. Cercetătorii au stabilit, printre altele, că tigrul este, într-un fel, aliat al omului deoarece în zonele unde trăiesc tigrii dispar complet lupii.

Pictorul Juan Ramirez, originar din Insulele Canare, a sosit la Paris, firește ca să picteze. Să picteze orașul, văzut de pe Sena. Ca să vadă, și-a construit un studio dintr-un material transparent, i-a dat — nu se știe de ce — forma unui ou, l-a montat pe o barcă și a pornit pe Sena în aval...

DINASTIA SKODA. La 1 aprilie 1964 era dat jos de pe linia de montaj a cunoscutelor uzine cehoslovace primul autoturism Skoda 1 000 MB. Pînă la sfîrșitul anului 1964 s-au fabricat 18 653 de asemenea autovehicule.
La 29 august a.c. a părăsit linia de montaj a uzinei de la Mlada Boleslav autoturismul Skoda S. 100 — eredele perfecționat al lui Skoda 1 000 MB — purtînd seria de fabricație 1 000 000.

ȘI BĂTRÎNII ȘTIU SĂ LUPTE. Înconjurate de simpatia și compasiunea întregii populații, două coloane de bătrîni și bătrîne, valizi și infirmi, din Japonia au parcurs străzi și șosele, au vizitat 39 de sedii ale autorităților făcînd auzite doleanțele lor simple dar vitale: pensii care să le asigure un minimum de trai pentru anii grei ai bătrîneții.

VÎNT BUN DIN PUPA! Acum o săptămînă au ridicat ancora la Southsea Castle, lîngă Portsmouth, în Marea Britanie, un număr de 16 ambarcații cu pînze. Echipajele lor urmăresc, ambițioase, realizarea unui spectaculos ocol al pămîntului. În prima etapă este programată sosirea la Capetown fără escală.

SERIAL FLACĂRA

FRONTUL DIN UMBRĂ

Activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței Țărilor Române

războiul inteligențelor

După instalarea în scaunul domnesc al Țării Românești, Mihai Viteazul a constatat cu multă amărăciune că economia falimentară a țării nu va permite lichidarea obligațiilor asumate față de diverși creditori, plata haraciului datorat Înaltei Porți și satisfacerea cererilor insolente și mereu sporite ale numeroșilor demnitari turci. În fața acestei situații disperate, temerarul domn nu și-a pierdut cumpătul, ci, așa după cum arăta Nicolae Bălcescu, «văzînd că nu e nici un mijloc pașnic de mîntuire, hotărăște a deștepta țara, a o scula și a ridica sabia răzbunătoare în contra barbarilor tirani».

Evaluînd informațiile pe care le primea, Mihai a ajuns la concluzia că situația internă și internațională era favorabilă stărnirării ianțurilor robiei de către poporul român. Pe plan intern, starea de spirit a populației era asemănătoare unui butoi de pulbere: numai o scînteie lipsea ca să producă explozia. Situația externă se caracteriza printr-un început de declin al puterii otomane, căreia i se opunea tendința legitimă de eliberare a popoarelor subjugate.

LICHIDAREA AGENTURII SPIONAJULUI TURCESC

Dar năzuințele de libertate ale poporului român nu se puteau împlini fără luptă și fără mari sacrificii, oricît de favorabile ar fi fost împrejurările. Înțelegînd aceasta Mihai a trecut îndată la elaborarea și aplicarea unui plan de măsuri menit să asigure — după cum s-a dovedit, doar pentru o scurtă perioadă de timp — victoria în lupta de eliberare națională.

Potrivit acestui plan, în interior trebuia să se procedeze la organizarea armatei și la lichidarea trupelor de ocupație și a agenturii spionajului turcesc, formată mai ales din negustori și cămătari așezați în țară contrar stipulațiilor care stăteau la baza relațiilor Țării Românești cu Imperiul Otoman.

În exterior se impunea asigurarea spatelui prin încheierea unor tratate de alianță cu Transilvania și Moldova și prin obținerea de ajutoare de la împăratul Austriei, Rudolf al II-lea.

Fondurile necesare organizării armatei au fost obținute de către Mihai prin mari împrumuturi făcute la turcii care, conform planului său, urmau să fie uciși. Cine și cîți erau aceștia? «Creditorii rătăcitului de Mihai din București — scrie Ibrahim Peceri — poate erau mai mult de patru mii de oameni. Cei mai mulți dintre aceștia erau ieniceri și mai mari ai oștirii».

Pentru pregătirea încheierii tratatelor de alianță a fost trimisă în Transilvania, la Sigismund Bathory, o delegație condusă de clucerul Radu Buzescu, iar în Moldova, la Aron Vodă, o altă delegație condusă de stolnicul Stroe Buzescu. În urma demersurilor făcute, la 5 noiembrie 1594 tratatul de alianță a fost semnat la București de către Mihai și «plenipotențiarii domnilor Transilvaniei și Moldovei». În baza acestui tratat, Bathory a pus imediat la dispoziția lui Mihai 2 000 ostași transilvăneni, comandați de Mihai Horvath și Ștefan Bekeș.

MAREA GRABĂ A LUI ALI-DJAN

Pregătirile fiind terminate, a fost fixată data de 13 noiembrie 1594 pentru declanșarea luptei. Secretul operațiunilor a fost păstrat cu desăvîrșire. Numai cu cîteva ore înainte s-a produs o divulgare, fără influență asupra desfășurării acțiunii și pe care cu ajutorul cadiului de la Giurgiu, Ali-Djan, în cursul aceluiași an a relatat-o cronicarul Ibrahim Peceri în felul următor:

«Cînd umilul de mine am ieșit afară (de la locul unde se efectuase împărțeala unor bunuri date în plată — ca momeală — creditorilor de către Mihai — n.n), un ghiaur cu care eram prieten încă de mult și de cîte ori veneam sau plecam poposeam în casa lui și cîteodată aveam unele socoteli cu el, s-a apropiat de mine și m-a întrebat: «Hodja Ali-Djan, de cîți ani încoace mîncăm noi împreună pîine și sare?» I-am spus că trebuie să fie vreo douăzeci de ani. «Prin urmare — mi-a spus el — vreau să fiu recunoscător lui Allah pentru pîine și sare și să-ți plătesc datoria». Eu l-am întrebat: «Ce să fie oare?», iar el mi-a zis: «Dacă vrei să-mi asculți cuvîntul, să nu mai rămîni aici pînă la chindie și, de asemenea, mergînd la Giurgiu, să nu te lași dus de gînduri, ci să te străduiești să pleci îndată la Rusciuc și să treci Dunărea cu un ceas mai devreme». Eu l-am întrebat: «Care este pricina?», iar el mi-a răspuns: «Ți-am spus eu ceva? De ce mă întrebi pricina?». Eu i-am grăit: «Nu mi-ai zis așa și așa?», iar el mi-a spus: «În astfel de împrejurări eu spun aiureli; cîteodată mă apucă nebunia».

N-am putut să-l fac să-mi spună din nou acest lucru. Dar am văzut că orașul nu era ca mai înainte. Aici era o mișcare, o mulțime adunată. Nici un ghiaur nu era liniștit. Atunci, urcîndu-mă îndată în caleașcă, m-am întors în mare grabă. Am venit la Giurgiu și m-am grăbit să-i spun cadiului cum stau lucrurile».

UN SECRET BINE PĂSTRAT

După ce Ali-Djan a ieșit din București, tuturor turcilor din oraș li s-a transmis porunca domnească de a se aduna la casa vistierului Dan pentru a li se achita toate datoriile. Folosirea acestei stratageme a dat rezultate bune. «Îndată ce turcii se grămădiră în acea curte — relatează Nicolae Bălcescu — Mihai cu boierii, cu ostașii și cu tot poporul setos de răzbunare ridică steagul libertății și, înconjurînd curtea, puse de patru părți de dete foc casei unde erau turcii adunați și îi impușcară cu tunurile cu care împrejuise mai dinainte a împresura curtea și casa. Izbirea aceasta neașteptată, viltoarea focului ce îi încingea, bubuitul și pustiirile tunurilor și strigătele de răzbunare ale poporului amețiră și înspăimîntară pe turci, care, deși armați, pre obiceiul lor, neputînd a-și face cale de ieșire, fură siliți a primi moartea fără a o putea da. La două mii de turci se omorîră; din români puțini căzură. Stolnicul Stroe Buzescu se răni la mîna stîngă».

La 15 noiembrie 1594 Mihai Viteazul, în fruntea oștilor sale și a celor două mii de transilvăneni, s-a năpustit asupra orașului Giurgiu, trecînd totul prin foc și sabie. «Trei mii de suflete aproape — povestește în continuare Bălcescu — bărbați și femei, fură uciși sau prinși. Din toți turcii din oraș, numai doi putură scăpa, trecînd înot Dunărea. Unul din ei era Ali-Djan-Hodja, ce îl văzurăm scăpînd iarăși cu noroc din București. El de-abia sosise la Giurgiu și se afla povestind cadiului ceea ce i se întîmplase în București, cînd, fără veste, năpădiră românii. Neavînd alt chip de mîntuire, știind să înoate, se dezbrăcă și se aruncă în apa și trecu de cealaltă parte. Celălalt turc urmă pilda lui». Relatarea lui Bălcescu se găsește în deplină concordanță cu cea făcută ulterior de însuși Ali-Djan:«Atunci cînd ghiaurii au venit la Giurgiu, negăsind alt mijloc, m-am dezbrăcat de îndată și, fiind un înotător foarte bun, am trecut Dunărea înot. Afară de mine a mai trecut încă un om. Dintre locuitorii Giurgiului, care, cu femei și copii, erau poate 3 000—4 000 de suflete, n-a scăpat nici unul afară de noi doi».

Din cele expuse rezultă că secretul primelor operațiuni întreprinse de Mihai Viteazul în vederea scuturării jugului otoman a fost păstrat cu desăvîrșire, deoarece ele se bucurau de adeziunea completă a întregului popor. Chiar și prietenul lui Ali-Djan din București — care după cît se deduce din citatul reprodus era un vechi informator al acestuia — nu a divulgat ceea ce știa că se va produce în după-amiaza zilei de 13 noiembrie 1594. Cazul este deosebit de semnificativ, ilustrînd unitatea moral-politică și de acțiune a întregului popor, care vedea în viteazul domn exponentul intereselor sale.

După un atac fără succes asupra cetății Giurgiu, Mihai s-a întors în scaunul domnesc, așezîndu-și trupele în tabără, lîngă București.

STRATAGEME ȘI CONTRASTRATAGEME

Reacția turcilor a fost promptă: ei au hotărît să prindă pe cutezătorul domn și să-l ucidă. Considerînd că mijloacele și metodele specifice activității de spionaj sînt cele mai adecvate realizării scopului urmărit, au trimis în Țara Românească un emir însoțit de 2000 ostași de elită, de o gardă personală compusă din mulți spahii și ceauși și de 50 cămărași ai sultanului. Pentru a nu trezi vreo suspiciune cu privire la adevărata lor misiune, cînd au intrat în București turcii s-au purtat ca și cînd n-ar fi știut nimic despre cele întîmplate acolo și la Giurgiu, cu cîteva zile mai înainte. Fără a aduce vreo supărare locuitorilor, au ocupat cele mai bune case din apropierea palatului domnesc și, ca să-l dezinformeze pe Mihai, au răspîndit zvonul că doresc să ierneze în București. Cu același pretext, emirul a trimis o iscoadă la Mihai Viteazul spre a-i cere zece mii de florinți și proviziile necesare oastei pe timpul iernii. Prin trimiterea iscoadei, emirul urmărea în realitate să se asigure dacă Mihai se găsea la palat și să afle cum era păzit. Imediat după înapoierea mesagerului, emirul, însoțit de o mie ostași pedeștri, a pornit spre «palatul domnesc ca să-i facă vizită de cinste, iar în adevăr ca să-l poată prinde».

Dar Mihai, aflînd de la agenții săi despre cursa care i se întindea, a fugit în tabără înainte ca emirul să fi ajuns la palatul domnesc cu cei o mie de ostași.

După eșuarea manevrei, emirul a trimis alte iscoade în tabăra lui Mihai ca «să-l întrebe cu ce scop întreține în mijlocul păcii atîta oaste străină. Mihai îi dă răspuns că oastea o adunase cu scop de a prinde pe Petru, fiul lui Alexandru Vodă, iar acum, după ce Petru s-a prins și s-a pedepsit la Constantinopol cu spînzurătoarea de cîrlige, caută să-i țină în spinarea locuitorilor cît timp nu le va putea răspunde lefile». (Baltasar Walther.)

Simulînd că a dat crezare afirmației domnului, emirul i-a comunicat că a doua zi îi va trimite un butoi cu aur pentru a plăti oștile străine și a le slobozi îndată. Atunci Mihai a comunicat emirului că va primi «cu multă bucurie» ajutorul promis.

SFÎRȘITUL EMIRULUI

Acest joc al inteligențelor și înșelăciunii avea să se sfîrșească însă în timpul nopții, cînd Mihai cu oștile sale, intrînd în oraș, a dat foc caselor în care dormeau turcii. Înfățișînd tabloul luptei care s-a încins, același cronicar arată că «se apără și turcii cu bărbăție, căercă în deșert a sparge șirurile inamice și a scăpa; goniți și de violența flăcărilor își aruncă veșmintele aprinse și începură a lupta goi; în fine, aleargă cu toții la palatul emirului și-i arată ca sînt gata a suferi dimpreună cu el cele din urmă pericole. Aceste din urmă încercări încă le nimicește Mihai fără multă greutate; trage două tunuri asupra palatului și-i sparge pereții. Atunci emirul disperat aruncă pe ferestre o ladă mare plină cu aur, cu pietre scumpe și alte lucruri prețioase; cearcă a îmblînzi prin aceasta mînia domnului, cerînd cu umilință iertare vieții sale și cu voce tremurîndă promițîndu-i că atît el cît și toți cîți au mai rămas în viață, cu mari sume vor să-și răscumpere capul. Mihai însă, aducîndu-și aminte de multele injurii făcute lui și supușilor săi, nu se îmblînzește prin darurile aruncate și promise, ci, văzînd cum inamicii stau în puterea lui împreună cu toate aceste bunuri, îi ucide pe toți pînă la unul. Multe comori pieiră în foc și multe peste închipuire cîștigară toți oștenii. Între altele, doi cazaci purtau două traiste sau desagi plini cu aur; Domnul îi vede, le aduce aminte de dreptate și o parte rezervîndu-o sieși, restul îl împarte între acei doi și între ceilalți oșteni».

Constatînd că între Mihai Horvath și Ștefan Bekeș există unele neînțelegeri de natură să influențeze în mod negativ asupra desfășurării ulterioare a operațiunilor militare, Mihai Viteazul i-a trimis pe cei doi la Sigismund Bathory cu rugămintea de a numi un alt conducător ai celor două mii de ostași transilvăneni pe care i-a reținut lîngă sine. Răspunzînd acestei cereri, Bathory a trimis domnului Țării Românești pe Albert Kiraly, bărbat iscusit, îndrăzneț și bun cunoscător al artei militare. La 10 decembrie 1594 acesta, din ordinul lui Mihai, a atacat orașul Floci, pe care l-a distrus complet, ucigînd pe toți turcii care nu reușiseră să fugă.

La 1 ianuarie 1595, trecînd Dunărea pe gheață, oștile lui Mihai au atacat și prădat Hîrșova, iar la 6 ianuarie, în aceleași condiții, «au dat foc și pradă» orașul Silistra. Se spune că românii au găsit atîta pradă în acest oraș încît și-au dobîndit veșminte «pentru vecie».

INFORMAȚII DE LA ISTANBUL

Intuind că faptele sale nu vor fi lăsate nepedepsite de către sultan, Mihai Viteazul și-a trimis iscoadele din dreapta Dunării pînă la Constantinopol, pentru a afla și a-i comunica tot ceea ce se punea la cale împotriva sa.

Informațiile i-au parvenit fără întîrziere. Agenții săi i-au comunicat că, în locul său, sultanul a numit domn al Țării Românești pe Bogdan — fiul fostului domn al Moldovei, Iancu Sasul — care a pornit spre București însoțit de o armată turcească de peste 16 mii de soldați și ofițeri, comandată de Mustafa Pașa.

Potrivit informațiilor primite, intrarea în țară trebuia să aibă loc pe la Giurgiu, unde turcii aveau să se unească cu hoardele hanului Gherei, compuse din 30 mii de tătari care, întorcîndu-se din Ungaria, primiseră ordin să se alăture lui Mustafa Pașa pentru a-l învinge pe Mihai și a înscăuna pe noul domn. Mihai Viteazul a luat atunci hotărîrea de a trece Dunărea și de a ataca pe Mustafa Pașa *înainte* ca acesta să se unească cu hoardele tătărești. Cînd a ajuns în satul Pietri, el a primit însă informații că la Vidin tătarii au trecut Dunărea pe gheață și că înaintează spre Giurgiu, prădînd și robind pe locuitorii satelor din partea de sud a țării.

Față de această situație, domnul a renunțat la planul inițial și s-a retras pînă la Hulubești, unde și-a așezat tabăra. Informațiile primite în continuare cu privire la mișcările inamicului, numărul ostașilor, armamentul,i-au permis ca, în perioada 14-25 ianuarie 1595, să obțină victorii strălucite asupra unor forțe armate de peste patru ori mai numeroase decît ale sale. Însuși Mustafa Pașa și fiul hanului Gherei au fost uciși în timpul luptei, iar peste șapte mii de creștini luați în robie au fost eliberați.

Pînă la sfîrșitul lunii februarie 1595 sfera de operațiuni cuprinsese și Rusciucul, Silistra, Hîrșova, Sișlovul, Cernavodă, Babadagul, Rosgradul, Oblucița, Varna și alte localități pînă dincolo de Adrianopol. Exemplul românilor a fost urmat și de țăranii bulgari care, răsculîndu-se, au prădat și incendiat Sofia, pustiind întreaga țară, pînă aproape de Constantinopol.

C. NEAGU
N. MARINESCU
R. GEORGESCU

(Va urma)

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Nu există legea omeniei?

Sîntem șase salariați ai fostei autobaze Comănești, care în urma unificării cu autobaza Gheorghe Gheorghiu-Dej a devenit secție. Datorită acestui fucru, 6 salariați, respectiv ing. Blaj Alexandru, Lăzăroiu Bucur, Tefeleș Toma, Patrichi Maria, Ardeleanu Ionel și Zota Maria au fost transferați la sediul autobazei, care se află în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, începînd cu data de 10 aprilie 1973.

Toți sîntem familiști, 4 dintre noi avînd copii sub 2 ani și locuim o parte în orașul Comănești în locuințe proprietate personală, iar 3 dintre noi la o distanță de 5-7 kilometri de orașul Comănești.

Odată cu transferarea noastră s-a pus problema transportului de la domiciliu la serviciu și invers.

În primele zile am făcut această navetă cu autobuze care erau în rodaj, iar cînd nu am mai avut nici astfel de autobuze s-a introdus experimental la cererea noastră o cursă oficială Moinești—Gheorghe Gheorghiu-Dej efectuată de un autobuz, aparținînd autobazei noastre.

Această cursă a circulat o lună după care a fost suspendată, noi rămînînd să facem naveta fiecare cu ce poate pe cont propriu. Am vrut să facem naveta cu trenul, nefiind trenuri la ore potrivite trebuie să plecăm de acasă la ora 3,45 pentru a ajunge la serviciu la ora 7,00 și să plecăm de la serviciu la ora 16,30 ajungînd la domiciliu în jurul orei 19,00. Am discutat această problemă cu Grigoraș Cezar, șeful autobazei Gheorghe Gheorghiu-Dej, care a răspuns că nu-l interesează această problemă afirmînd că trebuie să ajungem la program la ora stabilită, respectiv ora 7,00.

În momentul de față toți cei șase salariați facem naveta cu mașini de ocazie așteptînd la ieșirea din orașul Comănești, făcînd semne disperate la toate mașinile pentru a ajunge la timp la serviciu. Același lucru se întîmplă și cînd ne întoarcem acasă. Ne întrebăm cum vom face naveta pe timp de ploaie sau iarnă? Oare nu există nici o lege care să obligе întreprinderea să ne pună la dispoziție un mijloc de transport pentru a ajunge în condiții bune la serviciu?

Ionel Ardeleanu
Comănești, str. 16 Februarie nr. 13

«Cupa ziarelor» Tot pe marginea celor... două regulamente ale competiției

Ne exprimam, în numărul trecut, punctul de vedere asupra caracterului regretabil original al desfășurării acestei competiții, care se bucură nu de unul, ci de două regulamente. Unul în favoarea echipei ziarului «Sportul», celălalt pentru restul echipelor. Iată și alte puncte de vedere pe aceeași temă:

«Ne-am înscris în competiția amicală de fotbal «Cupa ziarelor» din dorința de a ne destinde, de a face mișcare și de a lega noi prietenii între confrați noștri de muncă. Etapele s-au desfășurat normal pînă în aceea din 2 septembrie (a 6-a), în care am întîlnit echipa ziarului «Sportul». Surprinși de valoarea unora dintre jucători (portarul — Urziceanu, fundașul dreapta — D. Negrea, centrul atacant — Ioanițoaia), la pauza meciului am cerut legitimațiile de serviciu ale celor trecuți pe foaia de arbitraj, pentru a ne risipi îndoielile. Așa cum ne așteptam, adversarii noștri nu au prezentat legitimațiile, fapt pentru care am contestat meciul. Menționăm că arbitrul meciului nu ne-a susținut în această direcție».

N. Cristea — AGERPRES

«Criticați în numărul trecut al revistei «Flacăra» privind modul de organizare al competiției «Cupa ziarelor», considerăm necesar să facem unele precizări. Specificăm de la bun început că recunoaștem o bună parte dintre deficiențele semnalate, care, credem noi, nu ne vizează însă în exclusivitate.

Inițial, regulamentul competiției interzicea folosirea colaboratorilor externi, dar în urma sugestiilor mai multe sau mai puțin argumentate, primite din partea unor redacții, s-a convenit ca în fiecare meci să poată fi folosiți maximum 2 (doi) colaboratori externi, în contextul unor limite bine stabilite, și anume: colaboratorii să nu fi practicat fotbalul în cadrul echipelor divizionare și să nu fie legitimați în prezent la vreo echipă.

În ciuda acestor precizări, mai multe redacții au folosit totuși jucători care, conform convenției, nu aveau dreptul să participe la competiție. Este și cazul meciului Sportul — Neuer Weg, în care prima formație s-a retras de pe teren la pauză, condusă fiind cu 1-0, acuzînd nelegitimarea la cerere a jucătorilor adverși. Și toate acestea în situația în care și echipa Sportului avea în componența sa jucători fără drept de joc.

Considerăm că retragerea echipei «Sportul» de pe teren aduce automat după sine pierderea meciului cu scorul de 3-0. Din păcate, neînțelegerile generate de această situație au dus la perturbarea etapei care trebuia să aibă loc luni, 17 septembrie.

Cum se va desfășura în continuare «Cupa ziarelor»? Vom stabili acest lucru în cadrul unei întîlniri la care vor participa reprezentanții tuturor formațiilor și vom aduce la cunoștința celor care urmăresc desfășurarea competiției toate hotărîrile luate.

Marian Ghioldu — SATUL SOCIALIST
Lalislau Mora — ELORE
Membri ai comisiei de organizare a «Cupei ziarelor».

Din răspunsul Ministerului Sănătății Direcția asistență medicale

La scrisoarea semnată de Nicu Poenaru, din Cimpulung, publicată în revista «Flacăra» nr. 30, vă informăm.

În anumite stațiuni climaterice, unele vile din administrația oficiilor județene de turism sau a U.G.S.R. au primit destinația și au fost organizate pentru cazarea și tratamentul bolnavilor de nevroză veniți în stațiune în perioada concediului lor de odihnă. Așa este și cazul vilei din Sinaia — la care se referă corespondentul. Este adevărat că amplasarea acesteia în imediata apropiere a zonei de circulație și cu mult zgomot, o face improprie tratamentului nevrozelor.

Considerăm că, pentru odihna sau tratamentul acestei categorii de bolnavi ar trebui destinate numai acele vile sau imobile care sînt în afara zonelor poluate, cu atît mai mult cu cît este vorba de cazarea bolnavilor cu suferințe psihice, pentru care evitarea zgomotului este unul din elementele principale în tratament.

Pentru situația de la Sinaia, soluția ar fi ca organele locale, care au în administrare stațiunea, să repartizeze un imobil în afara zonei poluate fonic și de gazele mașinilor, avînd în vedere că stațiunea este propice tratamentului nevrozelor.

Celelalte propuneri sînt judicioase, întrucît prin punerea lor în practică s-ar facilita odihna și tratamentul bolnavilor. Menționăm că în țară sînt și alte localități montane — de genul localității Moneasa — în care tratamentul nevrozelor ar fi eficient.

În etapa actuală însă organizarea unor sanatorii sau unități de specialitate în aceste localități necesită fonduri de investiții care nu sînt aprobate prin planul de stat. Rămîne ca o problemă de perspectivă atît a Ministerului Sănătății, cît mai ales a consiliilor populare județene, înființarea unor asemenea unități prin construcții noi sau repartizarea și amenajarea unor localuri corespunzătoare.

Director
doctor Claudiu Taindel

Din răspunsul primit de la U.J.C.A.P.-Dîmbovița, Filiala Casei de pensii și asigurări sociale

La scrisoarea «Desființați drumul birocrației» publicată în revista «Flacăra» nr. 30/1973, la rubrica «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» de către cooperatorul Badea Gh. Dumitru din comuna Mogoșani, județul Dîmbovița, vă relatăm următoarele.

Pe baza fișei medicale întocmite de policlinica Găești, în care se menționează diagnosticul și data ivirii invalidității, comisia de expertiză medicală Găești a emis decizia medicală nr. 1638/21.VII. 1971, prin care cooperatorul este încadrat în gradul II de invaliditate și în care la rubrica «data ivirii invalidității» este data de 30.I. 1971.

Comitetul filialei Casei de pensii și asigurări sociale luînd în discuție cererea de pensionare și avînd în vedere actele din dosar, precum și îndrumarul de aplicare a statutului casei de pensii, constată că solicitantul nu îndeplinește condițiile obținerii pensiei de invaliditate întrucît, de la ultima zi lucrată în C.A.P., 30 septembrie 1969 pînă la 30.I. 1971, data ivirii invalidității, au trecut mai mult de 6 luni.

Ținînd cont de prevederile art. 27 din actul normativ menționat care interzic acordarea drepturilor de pensie cooperatorilor care nu fac dovadă că s-au imbolnăvit în intervalul de cel mult 6 luni de la ultima zi lucrată și pînă la data ivirii invalidității stabilite de organele medicale, comitetul filialei, prin decizia nr. 4822 din 29 oct. 1971, respinge cererea de înscriere la pensie a cooperatorului Badea Gh. Dumitru.

După apariția articolului, filiala a verificat la circa sanitară Mogoșani situația medicală a cooperatorului, după care circa medicală i-a eliberat o nouă adeverință cu nr. 143 din 25.VII. 1973, și pe baza căreia la insistența noastră, comisia de expertiză medicală a emis o nouă decizie (nr. 1289/27.VII.1973), prin care se stabilește data ivirii invalidității 15.X.1965. Pe baza noii decizii medicale și a actelor normative în vigoare, comitetul filialei a hotărît acordarea pensiei de invaliditate în sumă de 120 lei lunar începînd cu data de 1 august 1973.

După cum rezultă, nu este vorba de un stil birocratic de muncă al tovarășilor de la filială, ci de faptul că în emiterea deciziilor de pensionare trebuie respectate cu strictețe prevederile actelor normative atît de către filiala casei de pensii a membrilor C.A.P. cît și de către organele medicale care stabilesc gradul de invaliditate al cooperatorului cît și data ivirii acesteia.

Vă mulțumim pentru grija ce o purtați pentru bunul mers al treburilor din sectorul nostru și vă asigurăm că avem toată răspunderea în rezolvarea cererilor oamenilor muncii și respectarea legalității socialiste.

Președinte
Decebal Dițu

Ce plătim noi dacă nu vorbim la telefon

La începutul lunii mai 1973 un excavator al Trustului construcții-Craiova, a avariat cablul telefonic ce alimenta blocurile C7 și C8 din str. Nanterre-Calea București.

Pînă azi nu s-a reparat cablul, dar abonații, în număr de peste 50, plătesc lunar taxele. Întrebarea este: dacă pentru un telefon necuplat se achită lunar 60 lei, avînd dreptul la 200 „convorbiri adiționale iar pentru unul cuplat lei 35, cu 100 convorbiri adiționale și aceste convorbiri nu s-au efectuat, ce se plătește?

Desigur că Direcția județeană P.T.T.R.-Dolj va fi în măsură să explice pe larg ce și cum a fost, de ce nu s-a remediat un cablu în atîtea luni etc., etc. Dar am fi curioși să aflăm cum se explică faptul încasării unăr taxe în mod ilegal de la un număr mare de abonați care nu folosesc circuitele telefonice?

Am cercetat amănunțit instrucțiunile din cartea de telefon unde, foarte obil, sînt trecute numai situațiile în care se produc strîcăciuni din vina abonaților și nu se pomenește nimic despre cazul sau o situație în care se produc avarii independent de voința abonaților. Se spune totuși că abonații pot cere temporar suspendarea telefonului pe termen de cel mult 3 luni. De ce P.T.T.R. nu a suspendat telefoanele temporar, pentru că era în măsură să știe cît va dura repararea cablului? Abonații nu puteau face acest lucru deoarece așteptau mereu reparația, nici prin gînd nu ne-a trecut că vor trece luni și luni.

Deoarece la multiplele sesizări P.T.T.R.-Dolj și Direcția de poștă și telecomunicații-București Oficiul poștal 12 nu ne-au răspuns, „apelăm la ospitalitatea paginei «Flacăra la dispoziția dumneavoastră».

Emil Gheorghiță
Craiova
Calea București, bloc C8, sc. 1, ap. 11

Ar fi trebuit să-mi cumpăr mai întîi potcoava și apoi calul

Vă scriu cu rugămintea de a face publică o atitudine care pe mine mă revoltă. Faptele: în ziua de 5 mai 1973 am cumpărat de la I.D.M.S.-Pitești (str. Tache Ionescu nr. 8) un autoturism Dacia 1300. La data respectivă, I.D.M.S. nu avea cărți tehnice (de ce?) pentru autoturismele puse în vînzare. În această situație mai marele I.D.M.S. ne-a sfătuit să ne urcăm la volan și să așteptăm acasă cartea tehnică. Pe factură s-a consemnat «Fără carte tehnică». Am lăsat și adresa de la Tîrgu Mureș. De atunci aștept.

Prin scrisoarea recomandată nr. 3039 din 18.06.1973 le-am reamintit tovarășilor din conducerea I.D.M.S.-Pitești, despre obligațiile ce le au față de clienți. Au trecut aproape 4 luni de la data cumpărării autoturismului și nu am primit nici cartea tehnică, nici răspunsul la scrisoarea adresată I.D.M.S.-ului.

Mi se pare anormală starea aceasta de a nu putea intra în posesia cărții tehnice a unui autoturism de fabricație românească. Nu mai vorbesc despre importanța cărții tehnice în exploatarea unui autoturism nou.

Inginer Dumitru Rus,
Tîrgu Mureș
str. Măgurei 20

M/N Codlea a fost lansat

Citind revista Flacăra nr. 33 din 8 august 1973 am constatat la pagina 5 că autorul explicației nu este la curent cu problemele Șantierului naval Brăila. Acesta afirmă că în curînd va fi lansat la apă M/N Codlea de 4 500 tdw.

Acest vas a fost lansat acum circa 2 1/2-3 luni și este cel din fotografie, aflat la cheiul de armare.

După cum vedeți marinari sînt și la București și o rectificare nu ar strica.

E. Haciadurian
București
Calea Victoriei 48,
scara B, et. IV, ap. 82,

Se desființează cursa Micălaca-Pîncota?

Despre un necaz ce se conturează a fi la apogeu în următoarele săptămîni sau luni, aș dori pe scurt să vă scriu.

Sînt navetist de peste 20 de ani. Călătoresc cu trenul electric Arad-Podgoria și retur, fiind angajat la o mare întreprindere din Arad. Această linie de tren electric înființată prin 1912 este condamnată să piară. Mii și mii de muncitori fac naveta cu acest tren (în trei schimburi) la locurile lor de muncă, plus alți călători cu sute și sute de coșuri cu fructe și legume care fac aprovizionarea piețelor orașului Arad. De astă primăvară i s-a interzis acestui tren intrarea pînă în stația finiș — Arad. Motivarea este oarecum întemeiată. Peste linia C.F.R. Timișoara-Arad se va executa în următorii ani un viaduct modern. Stația Arad acum s-a mutat cu circa 2 kilometri, la Micălaca. Bun, ni s-au pus la dispoziție mai multe autobuze pe două noi trasee. Să nu vorbim cum circulă aceste mașini după-amiază. Dar nu acesta e esențialul.

Am auzit că reprezentanți ai intereselor IRTA au hotărît ca trenul electric să fie desființat. Se zice că IRTA are foarte multe mașini și nu se «înghesuie» lumea la ele, nu-și fac planul de încasări. Ar urma deci să se deschidă noi trasee de autobuze și să se desființeze trenul. Dar, după cum se știe, biletele de autobuz sînt mult mai scumpe decît cele de tren. Iar costul unui abonament la autobuz e cu circa 50% mai mare decît costul abonamentului de la trenul electric.

Aș dori să întreb forul tutelar, acest trenuleț electric va fi într-adevăr desființat?

Terentie Ardeleanu
Arad
Uzina de strunguri

Răspunsul Direcției mișcare și comercial din M.T.T.C.

În legătură cu sesizarea dumneavoastră privind eventuala perspectivă a desființării liniei electrice Arad-Podgoria vă informăm:

1. Pînă la 15 aprilie a.c. circulația pe această linie se făcea de la Arad la Pîncota.

2. De la 15 aprilie a.c., prin începerea construirii unui pasaj denivelat de către Consiliul popular al municipiului Arad, în zona stației Arad-Podgoria, pentru sistematizarea orașului, linia s-a întrerupt pe porțiunea Arad-Podgoria pînă la Micălaca, circa 1-2 kilometri.

De la această dată îmbarcarea călătorilor se face din fostul punct de oprire Micălaca, unde consiliul municipal a construit și amenajat provizoriu clădirea și instalațiile necesare pentru servirea publicului călător.

3. Din informațiile pe care le avem de la Consiliul popular al municipiului Arad, îmbarcarea călătorilor, și după terminarea construcției pasajului denivelat, se va face tot de la punctul Micălaca, unde urmează să se construiască definitiv clădirea cu instalațiile necesare servirii publicului călător.

4. Linia electrică Micălaca-Pîncota nu se va desființa, ci va funcționa în continuare pentru transportul publicului călător.

Director tehnic
Ionel Manolache

Edilii au lăsat de izbelițe strada Bacovia!

Există în București o stradă, în sectorul 5. Se numește str. George Bacovia. Iar pe această stradă se află și un muzeu foarte important. «Muzeul memorial George Bacovia». Și cei ce au grijă de acest muzeu, cît și familia poetului Bacovia păstrează cu veneрație acest sanctuar. Dar edilii au lăsat-o de izbelițe. Partea carosabilă trebuie asfaltată. Trotuarele și ele refăcute. Există vizavi de muzeu un maidan.

De ce nu se aranjează un scuar, cu bănci și pietriș, un fel de pârculeț care să aibă chiar denumirea de «Scuarul George Bacovia»?! De ce nu sînt încă montate tăblițele cu denumirea străzii: strada George Bacovia (poet român — 1881-1957)? De ce nu se mătură cel puțin de două ori pe săptămînă și nu se stropește cam tot la acest interval, de către I.S.B., sector 5, această foarte importantă stradă? De ce nu se pun 5-6-7 coșuri moderne de gunoi pe această stradă? Rumegușul se vinde și se-ncarcă fie-n căruțe cu cai, fie în mașini de la cooperativa Arta lemnului, chiar de pe această stradă. Este necesar să fie interzisă circulația hipo cît și a camioanelor mai mari de 2,5 tone, deoarece cînd trec camioanele cu tonaj mai mare, casa-muzeu se zguduie din temelii și apar fisuri pe pereți din interiorul muzeului, cît și pentru a nu se mai murdări strada cu resturi de rumegu ori de talaj. E timpul ca strada G. Bacovia să fie o stradă la înălțimea numelui pe care-l poartă.

G.B. Zimbrul
București
bulevardul Metalurgiei 42, sect. 5

Președintele Ceaușescu către doamna Allende

Ideile pentru care a militat și și-a dat viața președintele Allende, întărunchind aspirațiile și interesele vitale ale maselor populare chiliene, vor triumfa, deoarece nu există forță în lume în stare să oprească un popor din mersul său spre construcția unei vieți libere, demne și prospere, întruchipare a voinței și năzuințelor naționale proprii.

CU TINE, CHILE

«Chile, ca o sabie la șoldul Americii...»
PABLO NERUDA

Bocetu-abia de mi-l mai pot înfrînge,
Cît Anzii e-al miniei crunt talaz,
Cît timp Mapocho-i șiroit de sînge
O, Santiago, pe-al tău trist obraz!

Și vai, popor, tu care din legende
Rechemi pe bravul tău străbun incaș
Nici lacrimă nu ai pentru Allende
Că-n gît ți-o curmă plumbul ucigaș.

Și totuși, dacă pe cordilieră,
Sub viscol, roșii, sîngeră zăpezi,
În primăvara jertfei tale speră,
Cu-nverșunarea luptei tale crezi,

O, Chile, ca o sabie vitează,
Strîngă-te-n pumn acum bărbații tăi,
Și cu o lovitură grea retează
Grumazul generalilor călăi.

Nicolae STOIAN

AM ASCULTAT ULTIMUL SĂU MESAJ...

zguduitoarea relatare a doamnei Allende

La cele cunoscute publicului, din relatările presei, radioului, televiziunii în legătură cu răsturnarea prin forță a guvernului legal din Chile condus de președintele Salvador Allende, ca urmare a unei lovituri de stat, adaugăm astăzi un document dramatic: mărturia soției președintelui, doamna Hortensia Bussi de Allende. Un act grav de acuzare în dosarul pe care istoria îl deschide forțelor obscurantismului din Chile și cercurilor imperialiste care încearcă să frîngă avîntul poporului chilean spre cucerirea unei democrații reale, spre socialism.

D-na Hortensia Bussi de Allende, văduva președintelui chilean, a declarat trimisului special al cotidianului «Excelsior»: «Lumea cunoaște adevărul asupra a ceea ce s-a petrecut: președintele Allende a fost trădat și răsturnat printr-o lovitură de stat fascistă, iar înhumarea sa a avut loc în cel mai strict anonimat».

Ea a afirmat că l-a văzut ultima oară pe soțul său la dineul din 10 septembrie, în compania generalului Carlos Brione, a lui Auguste Olivares, Juan Carces și a fiicei sale Isabel Allende.

A doua zi a fost trezită la ora 7,40 de un telefon al soțului care l-a spus: «Te chem de la Moneda. Situația s-a agravat. Marina s-a răsculat. Voi rămîne aici. Nu pleca nicăieri, îmi este practic imposibil să ies din clădire».

«Am ascultat în permanență emisiunile de la radio — declară în continuare d-na Allende. Am ascultat ultimul său mesaj adresat poporului chilean. El este înregistrat și constituie un document pe care îl voi face cunoscut lumii... Către ora prînzului, la Palatul Moneda nu mai răspundea nimeni la telefon. Cînd, în sfîrșit, am obținut legătura telefonică, la aparat erau agenți ai securității sau carabinieri, nici unul din aghiotanții sau secretarii lui. Pe la ora 11,30, deasupra clădirii Președinției a apărut un elicopter de recunoaștere. Nu știam că, tocmai atunci carabinierii ne părăsiseră... În acel moment au început atacurile aeriene. Avioanele își lansau încărcătura, apoi plecau la bază. Între fiecare atac se declanșa un tir dezlănțuit. Încetul cu încetul, reședința s-a transformat într-o masă de fum».

D-na Allende declară că de îndată ce a început bombardamentul, profitînd de un moment în care avioanele erau plecate să se aprovizioneze la bazele lor, ea a coborît la automobilul pe care șoferul său îl adusese în curtea din spatele casei. Pentru a ajunge în stradă a fost nevoită să traverseze curtea unui colegiu patronat de călugărițe.

«Am hotărît să merg la domiciliul fostului ministru de finanțe, Felipe Herrera. Din fericire, nimeni nu ne-a urmărit. Am rămas acolo toată ziua. Nu am putut ieși, deoarece fusese proclamată starea de asediu și fusese decretată interdicția asupra circulației. Nu știam nimic despre soțul și copiii mei. El a murit probabil între orele 14.00 și 16.00».

«A doua zi, am fost anunțată telefonic că Salvador se afla la Spitalul militar și că fusese rănit. M-am dus la spital și, deși m-au identificat, soldații m-au împiedicat să intru. Am aflat că e mort de la un general care mi-a declarat: «Doamnă, eram prietenul lui Salvador Allende. Primiți condoleanțele mele». Acest general, al cărui nume nu-l cunosc, mi-a promis un jeep și un ofițer care să mă conducă la baza forțelor aeriene. Dar un alt general a intervenit și mi-a declarat că voi fi constrînsă să călătoresc cu automobilul meu, deoarece nu este disponibilă nici o mașină și nici un soldat. Împreună cu nepotul meu am plecat la baza aeriană unde mi s-a spus că rămășițele pămîntești ale soțului meu se află la bordul unui avion, în care m-am urcat. Acolo am văzut un sicriu acoperit cu o prelată militară. Lîngă sicriu se afla nepotul meu, Patricio Lopez, și sora lui Salvador — Laura Allende. Avionul s-a îndreptat spre Vina del Mar, la cîțiva kilometri nord de Valparaiso. Avionul a aterizat apoi la baza aeriană de la Quinteros. Acolo sicriul a fost coborît. Am cerut să-mi văd soțul, dar nu mi s-a permis. Am urmat furgonul în două automobile pînă la cimitirul Santa Ines. Oamenii ne priveau mirați, fără să știe ce se întîmplă. Printre ei erau numeroși soldați și carabinieri. Împreună cu rudele, l-am însoțit pe Salvador în tăcere, pînă la cavoul familiei. Am cerut din nou să mi se permită să-l văd. Întîi au refuzat, apoi au deschis sicriul și am văzut doar lințoliul care-l acoperea. Am izbucnit în lacrimi. Ofițerul care mă însoțea a spus atunci cu voce tare: Salvador Allende nu poate fi înmormîntat atît de anonim. Vreau să se știe cel puțin numele persoanei care este înhumată.

Am luat atunci cîteva flori pe care le-am aruncat peste sicriul care începuse deja să fie acoperit cu pămînt și am spus: Te lăsăm aici, Salvador Allende, tu care ești președintele republicii, iar întregii tale familii nu i s-a permis să te însoțească.

Mi-am exprimat apoi dorința de a mă duce la Cerro del Castillo, unde se află reședința prezidențială de vară. Mai fusesem umilită, în momentul urcării în avion, cînd am fost percheziționată pentru a fi împiedicată să mă sinucid și apoi cînd nu mi s-a permis să-mi văd soțul. După multe tergiversări, am fost autorizată să mă duc la reședință, unde am fost primită de intendent. Acolo mă aștepta o altă surpriză. Covoarele fuseseră strînse, mobilele ridicate. Am luat cîteva din hainele mele, din ale soțului meu și, fără a mînca, m-am reîntors la baza de la Quinteros.

La Santiago m-am reîntors la casa lui Herrera. Aici mă aștepta o altă suferință. Fiica mea, Beatriz, căsătorită cu un diplomat cuban, părăsise țara, fără ca eu să o fi putut măcar îmbrățișa înainte de plecare. Abia îmi înmormîntasem soțul, și pierdeam în aceeași zi o fiică, fără a ști cînd o voi revedea», își încheie d-na Allende relatarea.

DOSAR FLACĂRA

o noapte ca iadul

Soarele trecuse de ora prînzului. Petrache Duduleanu, fostul colonel de securitate își omenise oasele ca la cișlegi: pui la frigare, saramură de pește, brînză cu mămăliguță și ouă jumări, toate stropite din belșug cu un vin negru de Slătinic, vîrtos și tare, dezmierdat de pămîntenii locului cu un nume de rezonanță păgînă — Zaibăr. Cîteva linguriță de miere, de culoarea aramei topite, încheiară acest prînz cîmpenesc, picurînd în cele două trupuri bărbătești o lene dulce, atîțînd, totodată, o irezistibilă poftă de taifas.

În umbra căsuței bătrînul întinse o cerga groasă, își umplu luleaua cu un tutun negru, puternic aromat, peste care aruncă un tăciune aprins, apoi se tolăni într-o rînă, gemînd ușor sau poate mormăind cine știe ce gînduri.

Bobeică se așeză și el alături, întinzîndu-se pe spate, cu brațele sub căpătîi.

— Ce liniște-i aici!, spuse dus pe gînduri.

Bătrînul îl privea tăcut pe sub sprîncenele stufoase, cu niște ochi subțiri, pătrunzători.

«Așa făcea și pe timpuri, cînd era boboc și dădea fuga la mine... tovarășe colonel în sus, tovarășe colonel în jos... Se fîțîia ca argintul viu prin birou... Avea nevoie de-o supapă ca să-și regleze presiunea nervilor... exact, asta-i!.. Nu-mi cerea nimic, nu se plîngea de nimic... Venea, se descărca de draci și pleca... Eh! oftă moșul cu privirile pierdute în hornul lulelei... colonelul Duduleanu.. sublocotenentul Bobeică... Sînt aproape cincisprezece ani de-atunci...»

— Radule, tu l-ai apucat pe Hariton Răducanu?

— Care Hariton?

— Pe maiorul Răducanu.

— Nu.

— Nu?! Păcat — spuse bătrînul cu glas scăzut. Era un om ciudat. Îi plăcea singurătatea. Unicul lui prieten, eu l-am fost. Era tăcut. Doamne, cum a zburat timpul! S-a prăpădit într-un accident la Petroșani. Am fost atîția ani împreună! Păcat că nu l-ai cunoscut! Da cum de nu l-ai apucat? Aaa da, tu ai venit cu vreo trei sau patru ani mai tîrziu.

Bobeică nu tulbură pacea bătrînului, lăsîndu-l în gîndurile lui de demult, de unde aștepta, pîndea momentul cînd va începe să curgă o amintire furtunoasă, o poveste care-l captiva întotdeauna. Fură cu coada ochiului chipul fostului colonel de securitate Petrache Duduleanu și nu fu surprins deloc văzîndu-l transfigurat, cu ridurile tremurînd parcă de o vibrare interioară.

— Era Hariton ăsta un tip care te uluia, zise bătrînul cu vocea lui ușor voalată de o emoție abia stăpînită. Cînd te privea în albul ochilor te simțeai mic de tot și nenorocit. Și era doar o mînă de om, slăbuț, pirpiriu la trup. Trecuse prin cîteva pușcării și lagăre, urmărit de copoii siguranței. Era omul de acțiune prin excelență. Fusese activist de partid pînă prin cincizeci și unu, cînd a fost trimis să lucreze în aparatul de securitate.

Ne-am împrietenit din primele zile după ce a venit la brigada operativă. Întrucîtva ne semănam la fire; poate că de aceea ne căutam, tacit, unul pe altul. Mi-a mărturisit odată, mai tîrziu, că întotdeauna l-a atras necunoscutul, riscul, primejdia ascunsă, lupta cu un adversar căruia să nu-i cunoască nici armele, nici locul de pîndă, nici stilul de atac. Într-adevăr, așa l-am cunoscut.

Îmi reamintesc de o acțiune la Pești̦ani, un sat azvîrlit mai încolo pe niște dealuri, către Baia. (N.R. Cazul a fost evocat în revista «Pentru patrie», seria veche.)

Era prin toamna lui nouă sute cincizeci și patru. O toamnă ca și acum: calmă, aurie în satul Pești̦ani se aciuase o bandă de teroriști, încropită în jurul unui fugar de prin părțile locului, fostul legionar Potîrcă. Răducanu împuținase simțitor această bandă, astfel încît Potîrcă turba. Știa că Hariton îi poartă sîmbetele și-i jurase moartea. Se vînau reciproc. Într-o zi, așa către prînz, numai ce-l văd pe Răducanu venind la mine. Îmi ceru tutun să-și răsucească o țigară și-mi spuse:

— Petrache, diseară mă duc la Potîrcă.

— Unde?!, îl întreb eu descumpănit. Ce te-a apucat?

— Acasă la Botgros, morarul.

Era un morar în capul satului, la care mai cinam cîteodată. Îi bănuiam noi că nu prea ne are la suflet, dar nu vedeam legătura între Potîrcă și morar, așa că-l întreb pe Hariton:

— Ce rost are aici morarul? Nu-l dă legat pe bandit?!

— Ba nu!, a zîmbit Răducanu. Pe mine vrea să mă dea legat lui Potîrcă.

— Ești nebun!, am strigat eu.

M-am repezit la el și l-am zgîlțîit zdravăn.

— Tu știi ceva. Spune ce știi! Ai informații despre Potîrcă? Răducane, să nu faci prostii! cu Potîrcă nu se glumește. Spune-mi tot ce știi!

Îl zgîlțîiam cam tare și, deși eram șeful lui, nu aveam tăria să-l strig răspicat două cuvinte: Îți ordon! S-a uitat la mine lung. A rostit doar atît:

— Puteam să nu-ți spun nimic. Potîrcă vrea o răfuială cu mine. Lasă-mă să mă duc, Petrache!

Parcă mă lovise ceva în moalele capului. I-am cerut, fără să-l privesc:

— Spune-mi tot ce știi!

Și Răducanu mi-a raportat, cam zgîrcit la vorbă, cum îi era felul, că Botgros l-a invitat la masă, seara, dar că, în realitate, morarul lucra cu Potîrcă, și acesta, cu banda lui, voia să-l prindă în capcană de viu, iar el, Hariton, i-a trimis vorbă morarului că se duce, fiindu-i dor de un chef pe cinste. Asta era tot.

— Nu te duce, Răducane!, i-am spus. Hai să le întoarcem noi capcana pe dos și să-i prindem la strîmtoare...

Țin minte și acum că eram trei oameni la Pești̦ani în ziua aceea și mai erau doi milițieni, deci cinci, iar pînă seara era timp să reped mașina pînă la regiune și să fi primit întăriri. Înconjuram casa morarului și banda lui Potîrcă ne-ar fi căzut în plasă.

— Nu!, a replicat hotărît Răducanu. Va curge sînge. Riscăm viața oamenilor. Potîrcă va riposta. Îl cunosc mai bine decît tine. Eu mizez pe alteeva. Te rog, lasă-mă să mă duc singur. Dacă faci vreo mișcare cu oamenii se află imediat în sat și se duce dracului toată treaba. Stai liniștit la postul de miliție sau fă ce vrei, plimbă-te prin sat, du-te la circiumă, unde vrei, numai spre casa lui Botgros nu!

Îmi amintesc că s-a ridicat brusc de pe scaun și s-a înfipt în fața mea țeapăn, privindu-mă de jos în sus, că era mai scund ca mine cu un cap. «Dacă mă asculți, Petrache, pînă la miezul nopții îți aduc la postul de miliție toată banda, cu Potîrcă în cap. vii și nevătămați, auzi?» Am cedat cu greu.

Era, va să zică, o noapte neagră ca iadul, dacă iadul poate fi așa de negru cum era noaptea aceea. După ce a străbătut cu greu bezna ulițelor, Răducanu a ajuns în preajma morii. În tinda casei lumina puternic un petromax. A pătruns în curte. De jos, din odaia de sub moară, unde de atîtea ori cinasem împreună cu morarul, răzbătea prin crăpătura ușii o geană de lumină și muzică de patefon. Hariton a împins ușa cu umărul și a pătruns înăuntru. Camera era micuță, cu geamuri zăbrelite și el a observat atunci că ferestrele erau înfundate cu perne. Cînd a intrat, Botgros, Potîrcă și încă trei necunoscuți ședeau pe lîngă pereți, așezați pe niște taburete micuțe cu trei picioare. Lîngă morar, direct pe podea, patefonul. Alte mobile nu erau. Patru țevi de armă erau îndreptate spre ei cînd a deschis ușa. După ce a oprit patefonul, morarul a scos și el de la brîu un pistol greu, nemțesc, l-a trasepiedica, a rînjit și l-a îndreptat spre Răducanu.

Hariton avea în buzunar o grenadă din acelea defensive, din fontă cu pătrățele. A scos-o la iveală, ținînd-o strîns în pumn. Le-a explicat că a tras dinainte știftul de siguranță, iar în caz că va desface degetele, la cîteva secunde va izbucni explozia. Apoi le-a atras atenția că, dacă îl va răni careva, vor fi șase morți în cămărușa aceea din subsolul morii, iar dacă va fi ucis tot șase morți vor fi. Scăpare nu exista. Morarul și ceilalți se holbau la el prostiți. Hariton le-a poruncit, cu vocea lui de zile mari, să depună cuminți armele în mijlocul camerei.

GRENADA

Apoi s-a rezemat cu spatele de ușă. Strîngea grenada în pumn și aștepta. După primul moment de stupoare, banditii și-au revenit. Răducanu știa că totuși vor fi lași. Lașitatea lor a fost singura lui carte pe care a jucat. În fața morții neîndupiecate care se afla concentrată, la numai cîțiva pași în fața lor, într-o teribilă sferă de fontă, teama le paraliza voința. Hariton mi-a spus mai tîrziu că un bandit, cu părul cărunt și cu mustața groasă, ca o semilună neagră, l-a făcut nebun. Zicea într-una: «Ăsta-i nebun! Ăsta-i nebun!», dar a fost primul care a depus «Z B.»-ul acolo jos, pe podea. Un altul mai tînăr și roșu la față, care purta o căciulă ofițerească din biber, s-a repezit la ceilalți, urlînd cu o voce neverosimil de groasă pentru statura lui infantilă: «Nu vă lăsați prostiți, mă! Auziți, nu sîntem babe, mă, ce vă holbați așa la el?! Ne minte, grenada aia e un rahat, n-are focos»

Hariton i-a răspuns calm, că dacă nu e crezut, fiecare să procedeze cum îl taie capul, că în ceea ce-l privește el nu minte, grenada e adevărată și rămîne neclintit în hotărîrea lui. Potîrcă l-a măturat cu brațul pe tînărul cu căciula din biber, a făcut un pas spre Răducanu și a rămas așa, stană de piatră în fața lui. Mai tîrziu, Hariton mi-a povestit, cu zgîrcenia lui de cuvinte, că Potîrcă era atunci înspăimîntător de calm, un calm ascuțit ca un tăiș de sabie care ascunde în el tării și energii cu greu strunite. După o vreme i-a vorbit ofițerului cu același sînge rece, trădat doar de privirea care-i aluneca ușurel într-o parte.

CINCI CONTRA UNUL

— Domnule locotenent — era locotenent pe atunci Hariton — ne vînăm de mult unul pe altul. Există o furie care ne învrăjbește și ne asmute unul asupra altuia. Loc pentru credințele noastre nu există; una din ele trebuie să piară. Dar să știi că te-am subestimat. Mi s-a părut tot timpul că făceai pe grozavul înconjurat de ai dumitale, în umbra pistoalelor, dar am greșit. Știu precis că ai venit singur. Dar n-am crezut că-i poți da cu tifla morții. Mie mi-e frică de moarte, să știi, și-mi ziceam pînă azi că numai un nebun nu se teme de ea. Știu că nu ești nebun și mai știu că nu glumești, că grenada e întreagă și că dacă desfaci pumnul... Dar lasă-mi o șansă, domnule locotenent... una singură, ca în orice luptă dreaptă...

— Asta numești dumneata luptă dreaptă?! Cinci contra unul! Haida-de! Singura voastră șansă este să depuneți armele, colo jos, pe podea.

— Nu!... a răcnit cineva. Potîrcă s-a întors fulgerător spre cel care strigase. În liniștea de mormînt nu se auzea decît gîfîitul morarului înspăimîntat de trădare și de moarte. Potîrcă a făcut un semn zmucit cu mîna. Atît. Unul cîte unul, banditii au tîrît picioarele pînă în centrul camerei și și-au lăsat ușurel armele acolo, cu grijă, fără zgomot, apoi s-au retras la perete, lîngă scăunelele lor cu trei picioare.

După ce i-a scos afară, Hariton le-a ordonat să-și lipească burta de pămînt. Potîrcă își șăltase puțin fruntea și-l urmărea cu privirea în lumina ascuțită a petromaxului. Ceilalți își turtiseră înfricoșați nasurile în țărîna curții. Potîrcă se holba la Răducanu așteptînd. Privindu-i chipul răvășit de incertitudini, Hariton zîmbi scurt, apoi s-a dat mai într-o parte, unde se afla o groapă de var, și-a aruncat grenada.

EXPLOZIA

...Bubuitul exploziei a zguduit colțul acela de sat, în puterea nopții, ridicînd oamenii din paturi și zădărînd cîinii.

Duduleanu se ridicase de pe cergă și trebăluia acum prin fața ușii, strîngînd zorit niște scule și cutii de pe jos.

— Știi ce-a făcut nebunul ăla cu căciula din biber? Mai tîrziu am aflat că era fratele unui fost prefect legionar de prin Ardeal. Iaca, sînt aproape douăzeci de ani de atunci Era un ticălos și jumătate imberbul ăla. În aceeași noapte, atunci, la postul de miliție din Pești̦ani, am început imediat ancheta. Răducanu îl cerceta pe ăla cu căciula din biber, pe fratele prefectului, nu-i mai țin minte numele. Un moment de neatenție din partea lui Hariton, și lighioana aceea tînără, cu înfățișare de om, s-a repezit în grumazul lui. Pur și simplu și-a înfipt colții în gîtul ofițerului. Bietul Răducanu a stat în ghips cîteva săptămîni. Asta-i! Hai, vii să-ți arăt stupina?

— Cum să nu, nea Petrache, sări Bobeică. Să vedem, mă mai recunosc pensionarele matale?

— Ia mai bine plasa asta și trage-o pe cap. Și află că nu sînt pensionare, se zbîrli bătrînul. Aici toată lumea muncește.

Bobeică privi la Duduleanu cu ochi calzi, după care își trase plasa pe cap. Bătrînul își sumese mai întîi gulerul cămășii, apoi se aplecă și ridică de alături o altă plasă, întocmită după un anume meșteșug spre a proteja capul împotriva oștenilor din garda albinelor. Pe cînd îl privea, Bobeică tresări puternic, scuturîndu-și fruntea și umerii ca înfiorat de o neașteptată priveliște. Pe grumazul bătrînului Duduleanu, pornind de la clavicula stîngă în jos, apăru în deschizătura cămășii o cicatrice adîncă, vînătă, cu marginile colțuroase, de culoare roz, care se pierdea lățindu-se către umăr.

Olimpian UNGHEREA

COPERTA NOASTRĂ

În satele din Valea Izei, astăzi ca acum un mileniu, țăranii continuă, cu aceeași convingere, să dăltuiască în lemn frumosul.

Fotografie de Sorin DAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii nr. 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

41 505

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică: Dan BÎRLĂDEANU

FLACĂRA ALBUM

CLAUDIA CARDINALE,
vedeta cu o constantă cotă de simpatie în ochii spectatorilor de pretutindeni.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXII — NR. 40 (956) — 29 SEPTEMBRIE 1973

flacăra

Vremea mustului, a şcolarilor şi a repetiţiilor. (Constantin Cioboată)

S-au întîlnit într-o zi însorită de toamnă, pe străzile Braşovului, şi s-au bucurat de întîlnire, şi unul şi celălalt — Celia Delavrancea şi Paul Anghel. (Mihai Iobi)

Iacă şi timpul ploilor. (Em. Tânjală)

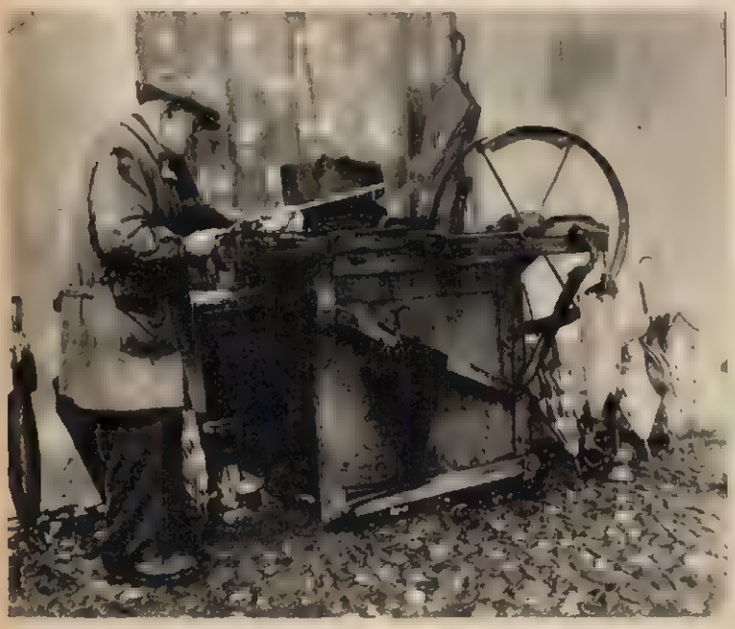

Nonagenarul din Săpînţa. (Emanuel Tânjală)

şi totu-i trecător. (Emanuel Tânjală)

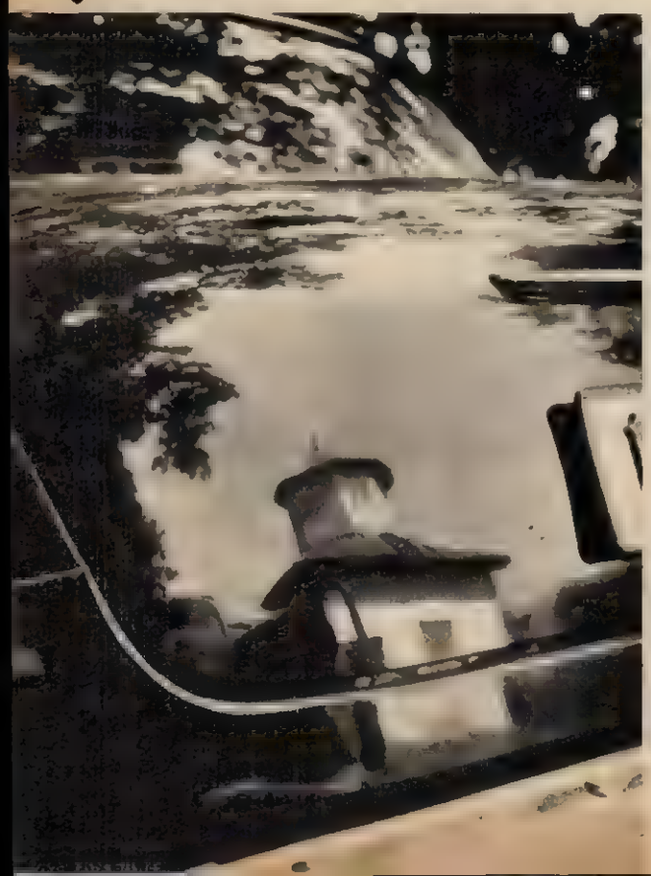

S-a întîmplat în ziua de 19 septembrie pe aproape de Arcul de Triumf. Ştiţi ce a stabilit ancheta miliţiei? Că frumoasa Dacie 1 300 s-a urîţat în halul ăsta din pricină că omul care o conducea s-a uitat luuung, luuung după o fată frumoasă. Şi? Şi gata! (Vasile Moldovan)

Una din străzile vechiului Braşov se cheamă strada Sforii. Serios! (M.D. Mureşan)

La porţile întreprinderii pentru zdrobit boabele de soare. (Vasile Moldovan)

...şi ce fată frumuşică are mama. (Radu Constantinescu)

Greu se mai fac oamenii oameni, greu. (M.D. Mureşan)

Toamna se culeg roadele şi se pun pirostriile. Nuntă la Ţuţuleşti-Argeş. (Gh. Dumitru).

— No, dacă să vîră pistă noi ghetaxu şi furgonetu, ghe unghe muşterii? (Ion Predoşanu)

Copilul gospodar îşi face vara sanie. Şi se joacă de-a expediţia în Antarctica. (Ion Predoşanu)

Un moment la care conștiințele simt nevoia să se refere, pentru a se primeni, pentru a se regăsi, pentru a rămîne treze

Sînt, în istoria colectivităților, momente la care conștiințele simt nevoia să se refere, pentru a se primeni, pentru a se regăsi, pentru a rămîne treze.

Peste lungile perioade liniștite, peste duratele fără evenimente memorabile, peste zilele normale ale existenței, acele momente-cheie dau un îndelung și fertil ecou, iar frecventarea acelor momente devine un act de legitimare morală. Colectivitățile mari, națiunile de exemplu, știu să concentreze în fizionomia unor asemenea momente atenția și emoția tuturor. Așa se nasc sărbătorile, așa se arată sufletul generos al colectivității. Pentru că, la urma urmei, ele nici n-ar avea valoare diferențiată, dacă de ele nu s-ar lega speranța că sufletul colectiv, conștiința colectivă vor ieși întinerite și înviorate după sărbătoare. Iar problema aceasta, a conștiinței, împrejurarea că ea are nevoie de impulsuri mărețe nici nu intră în discuție. Avem nevoie de momente mari pentru a face din succesiunea momentelor obișnuite, mici, existențe onorabile, dacă nu chiar existențe mari.

Simt că nu sînt un romantic naiv cînd susțin că sufletul omenesc se hrănește cu evenimente ale sufletului.

Simt că spun adevărul cînd afirm că tăria morală a lui Nicolae Bălcescu venea și din frecventarea de către el a marelui moment Mihai Viteazul, precum e purul adevăr că tot curajul tînărului comunist Nicolae Ceaușescu, care rezista în închisorile țării, căreia avea să-i devină după trei decenii și ceva conducător, se trăgea direct din frecventarea intimă a marilor momente ale istoriei naționale de către acel om tînăr și de către membrii colectivității sătești din care el venea.

Desigur, nouă, azi, curajul cu care eroii au suportat chinurile și fărădelegile ni se pare explicabil, pentru că între timp noi i-am asimilat ca eroi. Dar înainte de a deveni, în conștiințele noastre, eroi, ei sînt oameni, și-i doare, și ochii li se tulbură, și urechile lor pot vîjîi de oboseală și durere, și mîinile lor spînzură grele din umeri, și firavele lor fărțuri au de rezistat *concret* la apăsarea unor vremi și a unor tirani.

Căutînd explicația curajului, pentru totdeauna exemplar, al lui Nicolae Bălcescu, să nu uităm că, totuși, curajul mare al lui Bălcescu era că făcea tot ce făcea fiind om viu, cu sînge și nervi, cu temeri și dureri! Iată, astăzi ne uităm cu mîndrie și respect, cu iubire și stimă, la conducătorul țării noastre, dar suferințele la care el a fost supus, cînd era foarte tînăr, au fost cu adevărat suferințe și nu e absurd să ne gîndim că, în timp ce acel om tînăr era chinuit într-una sau alta din închisorile Țării Românești, afară își vedeau de viața lor comodă atîția, care, desigur, nu erau vinovați de comoditatea lor, dar pe care e neapărat necesar să-i invocăm din cînd în cînd, pentru ca tabloul tinereții revoluționare însăși să fie și mai adevărat la lumina contrastului pe care îl presupune compararea cu ceilalți.

Sigur că da, în ființele unor oameni reali stă, ascuns ori mai evident, sîmburele durabil al speciei. Probabil că lor li se pare normal ceea ce fac. Nu-i exclus ca Bălcescu să nici nu fi putut duce o altă viață. Dar mai e ceva, în afară de acel sîmbure de eternitate cu care se nasc unii oameni. Mai e peretele de arme al istoriei, calendarul cu momente-cheie de care se atîrnă conștiința în toate momentele de cumpănă ori de șovăire. Nu, nu, nu e vorbă, e, cred, un adevăr întreg: Bălcescu a fost ce-a fost și rămîne ce rămîne și pentru că nemaipomenita sa conștiință a frecventat mereu momentul Mihai Viteazul!

Îmi pun aceste probleme pentru că știu ce importantă este existența momentelor-cheie. Și chiar dacă în anumite perioade momentele-cheie apar mai des ca de obicei, n-ar fi deloc normal ca relativa lor desime să împiedice conștiințele a le evalua atîta cît sînt.

Evident că un munte înconjurat de munți nu pare atît de înalt cît pare un munte înconjurat de văi, dar nimeni nu e atît de absurd încît să dărîme munții din jurul muntelui pentru a crea *impresia* înălțimii. Să dăm deci atenția cuvenită acestor momente-cheie, chiar dacă ele sînt mai multe într-o perioadă de opt ani decît în alte perioade de 80 de ani!

Nimic nu ne poate împiedica să căutăm esența calitativ-nouă a celui de-al IX-lea Congres al partidului și nimic nu ne împiedică să observăm că acel congres a însemnat un nou început în viața României.

Cum am putea să nu considerăm al X-lea Congres al partidului la adevărata sa înălțime?

Dar conștiința, care primește aerul proaspăt al acestor două evenimente, nu va reacționa cu falsă sfiiciune, ci, din contra, va înțelege că unul din marile momente, unul din momentele-cheie ale istoriei contemporane este acea Plenară a partidului din noiembrie 1971, la care, practic, națiunea română și-a pus, prin mulți din fii ei buni, întrebări cu privire la propria sa conștiință. Iar conștiința nu este *unul din* domeniile de activitate — cum s-ar putea spune cu o lozincă — nu, conștiința este cîmpul de acțiune directă a revoluționarului! Schimbînd atîtea dintre cele materiale, revoluția socialistă nu uită esențialul, și anume că are de schimbat, peste toate, *conștiințe*! Iată de ce acea plenară a conștiinței reprezintă un moment cu autoritate durabilă. În noiembrie 1971 s-a petrecut un fapt covîrșitor: Plenara Comitetului Central al partidului.

Paradoxal pentru unii, la acea plenară a conștiinței s-a vorbit mai mult despre acțiune. De fapt, era logic să se întîmple așa. Societatea socialistă românească se confruntă și se confruntă cu probleme deloc ușoare: un handicap economic, greu de închipuit, atîrnă de picioarele fiecăruia dintre cei aflați pe acest drum, pe acest drum despre care secretarul general al partidului spunea cu luciditate științifică și precizie că e într-adevăr un drum lung. La plenară, tovarășul Ceaușescu a vorbit, de asemenea, despre ceea ce trebuie să însemne acțiunea conștiinței: *«Noi, comuniștii, studiem legile sociale obiective nu pentru a adopta o poziție fatalistă față de acestea, ci, dimpotrivă, pentru ca, înțelegînd sensul lor, să putem acționa în interesul progresului social, în interesul oamenilor, al victoriei socialismului și comunismului. Fără a nega cîtuși de puțin rolul esențial al forțelor de producție în dezvoltarea societății, noi pornim de la teza, de asemenea marxistă, că la rîndul ei conștiința poate exercita o puternică înrîurire asupra mersului înainte al societății, că ideile înaintate, cucerind masele, devin o uriașă forță materială a progresului»*. Dar, pentru ca acțiunea conștiinței să se poată petrece într-adevăr, conștiința trebuie să fie conștiință; iar atributele esențiale ale conștiinței adevărate sînt tocmai: rezistența la conjuncturi, încrederea în nou și în viitor, conformitatea continuă cu idealul către care acea conștiință aspiră. Ne e dat, din păcate, să asistăm uneori la spectacolele triste ale lipsei de conștiință, ale absenței caracterului.

Unii dintre cei cărora le place să vorbească teoretic despre omul nou n-ar face în ruptul capului un efort ca măcar să înțeleagă o idee nouă, darmite să încerce a deveni ei înșiși oameni noi. Și, pentru că acea plenară, acel moment care, cred, se constituie încet-încet în punct de referință al generației noastre umane, a dat un sens nou căutărilor noastre, e bine să ne amintim semnificația ei generală, și anume *chemarea la acțiune concretă*, fără teoretizări uscate și pripite și, mai ales, fără tot felul de zorzoane abstracte, care n-au nici o legătură cu adevărul vieții.

Rechem în memoria mea de scriitor și gazetar sensul acelei plenare, pentru că și azi, din cînd în cînd, în prea multe sectoare de activitate tonusul vital scade, formalismul se mai manifestă, lozincile abstracte, bombastice și generale se așază în fața faptelor și le umbresc ori le compromit, pentru că și azi — și uneori azi cu mai multă violență ascunsă — pe chipurile și în conștiințele unor oameni cu oarecare pondere putem deslușì un dispreț ciocoiesc față de ideile noi și cinismul burghez al lipsei de criterii.

Spiritul nestins al acelei plenare se cuvine să guverneze, cu mai multă frecvență concretă, viața noastră concretă! În România nu e timp de vorbărie! În România e nevoie de fapte! Toți trebuie să muncim, toți trebuie să facem fapte concrete, pe care să le putem arăta semenilor noștri și, eventual, și urmașilor noștri! Secretarul general al partidului spunea în acel noiembrie: *«Din păcate, unii mai consideră că a-ți însuși și aplica marxism-leninismul înseamnă a repeta pur și simplu anumite teze și idei generale, enunțate la timpul lor de clasicii marxism-leninismului, anumite formulări de principiu privitoare la revoluția și construcția socialistă sau diferite documente de partid»*.

Sigur că nu ne-am închipuit că, o dată spuse, aceste lucruri să fie și realizate în totalitate și imediat. Dar nici să așteptăm ca ele să se rezolve de la sine nu e firesc! Trebuie să acționăm! Fiecare la locul său de muncă! Pentru că mai există un mod al comodității și al lenei, și anume foarte marea înțelepciune a unora cu privire la domenii în care n-au nici un amestec. Închipuiți-vă un muncitor care, în loc să producă piese la strung, s-ar ocupa în fiecare zi, la modul oral, de problema scăderii numărului de vrăbii din parcul municipal. Nimic de zis, importante și vrăbiile și nu lipsite de interes discursurile despre vrăbii, dar parcă lucrul cel mai important e ca omul respectiv să-și facă el piesele lui, acolo, la strung. Fiindcă degeaba ar fi el de acord, în chip abstract, cu ideea că omul e frumos la suflet, bun la inimă și clocotitor la minte, dacă el personal n-ar produce!

...O acțiune a conștiinței nu o acțiune oarbă, iată numele pe care l-a căpătat în memoria mea acea plenară. Acțiunea, fapta să influențeze conștiința și, în același timp, conștiința să influențeze fapta, acțiunea! Însă toate acestea trebuie să se petreacă în viață, acolo unde umărul muncitorului, și umărul țăranului, și umărul intelectualului român țin balanța binelui țării. În viață, acolo unde luminile și umbrele au ființă, au realitate, în viață, acolo unde e locul nostru, al tuturor!

Ne amintim și considerăm drept o prezență Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971, pentru că avem nevoie de asemenea momente ale primenirii spirituale, pentru a depolua spiritul, pentru a lăsa generației care ne urmează nu numai o țară a bunurilor materiale, ci și o țară a adevărului, a libertății, a dreptății, o țară-conștiință.

Adrian PĂUNESCU

da, vom face totul

Poate mai mult ca în alte dăți, am trăit aceste ultime zile sub imperiul unor foarte puternice sentimente și al unor nestrămutate hotăriri. Poate mai mult ca în alte dăți, trăirea noastră ne-a îndemnat, pe fiecare, cetățeni ai unei țări unite ca o familie, să punem mîna pe un condei și să-i vorbim, pe-o pagină albă, conducătorului acestui popor, al acestei mari familii. Să-i vorbim tovarășului Ceaușescu și să-i răspundem, fiecare dintre noi, în acest franc, deschis, comunist dialog conducător-națiune, pe care secretarul general al partidului nostru îl întreține permanent, înălțîndu-i mereu încărcătura de fapte și sentimente, de aspirații și hotăriri. Să-i vorbim și să-i răspundem. Să-i spunem că la mii de kilometri depărtare de patrie îl simțeam aproape, — era cu noi și noi eram cu el —, să-i spunem că vibram din toată ființa la cuvîntările sale înflăcărate, care ne exprimau gîndurile și simțămintele, exprimînd totodată gînduri ale tuturor oamenilor onești de pe planetă.

Este foarte mult, ne dăm bine seama, ca un popor să aibă sentimentul că are un dialog permanent cu conducătorul său. Dar noi avem mai mult decît un sentiment, noi avem un dialog real, viu, permanent. De-acolo, din America Latină, tovarășul Ceaușescu ne scria, cu emoționantă grijă, despre treburile noastre curente, la zi, despre recoltare și însămînțări în bune condiții, despre nevoia de a ne concentra eforturile în direcția îndeplinirii sarcinilor de plan pe acest an în industrie, în investiții, în toate. La sosire, după ce abia pusese piciorul pe pămîntul țării, tovarășul Ceaușescu ne prezenta operativ — într-un caracteristic, viu, act de stimă pentru un popor care îl stimează profund — un scurt bilanț al activității pe care a desfășurat-o timp de 24 de zile: *«...am semnat un important număr de acorduri și convenții, o serie de declarații comune, un tratat de prietenie, care pun bazele unei colaborări largi, multilaterale, așează relațiile dintre România și țările respective pe o bază trainică, îndelungată»*.

Cu simțul istoriei și al realității, cu cinstea și fermitatea care au impus cu deosebire în ultimii ani România în viața internațională, conducătorul statului a ținut să afirme: *«...vom face totul pentru a realiza în cele mai bune condiții toate aceste acorduri, deoarece ele corespund pe deplin intereselor popoarelor noastre, cauzei socialismului, cauzei păcii și colaborării între toate popoarele lumii»*.

Un singur glas cu 20 de milioane de ecouri. Vom face totul, — așa gîndim, așa simțim, așa vom face —, vă asigurăm, tovarășe Ceaușescu!

Acest program se integrează dialectic în programul general al țării, pe care șeful statului l-a reamintit în cuvinte calde: *«Doresc să-mi exprim convingerea că toți oamenii muncii din România socialistă vor face totul pentru a înfăptui în cele mai bune condiții programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru a-și aduce și mai activ contribuția la întărirea prieteniei cu țările socialiste, cu popoarele care luptă pentru dezvoltarea independentă, cu toate țările, la cauza colaborării și păcii în întreaga lume»*.

Convingerea primului om al țării ne investește, pe noi toți, cu un foarte important mandat de încredere. Un mandat care ne obligă mult și pe care sîntem ferm hotăriți să-l ducem integral la îndeplinire.

Da, tovarășe secretar general, vom face totul. Ne angajăm.

Vom face totul pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale, vom face totul pentru cauza României, în țară și în lume.

Marius POPESCU

din buzău sîntem, în buzău ne întoarcem

Așezat la curbura Carpaților, la un pas de Ploiești și la doi de București, la o aruncătură de praștie de Brașov, Bacău și Iași, deci în vecinătatea unor localități cu instituții de cultură și mari unități industriale, orașul a constituit un punct de tranzit chiar pentru propriii lui locuitori. E plină țara de buzoieni, iar dintre aceștia *nu puțini și-au cucerit prin osîrdie și talent un loc de frunte în avanscena culturii* și științei naționale.

Semnificative în acest sens ni se par și datele statistice privind micșorarea populației în perioada 1950-1965. În fiecare an, numărul celor plecați să-și caute un loc sub soare pe cuprinsul țării întrecea sensibil pe cel al noilor sosiți.

Explicația, una singură: Buzăul a intrat mult mai tîrziu decît alte orașe provinciale în circuitul industrializării socialiste. Marile lui unități economice s-au născut aproape toate în perioada ultimilor ani: Fabrica de zahăr, Uzina de sîrmă și produse din sîrmă, Întreprinderea de produse lactate, Uzina mecanică «Metalurgica», Uzina de prelucrare a maselor plastice. Nu e mai puțin adevărat însă că dacă fabricile și uzinele din incinta orașului au fost ridicate în ultimii ani, că s-a pornit și aici de la zero, creîndu-se tradiție și renume unor meserii practic necunoscute, totul s-a desfășurat într-o altă etapă de dezvoltare a României socialiste. Tîrgușoarele vetuste, mizere, peticite — scoase la lumina zilei prin industrializare și remodelări urbanistice — fac parte din arhiva reportericească a primelor două decenii ale evului nostru socialist. Confrații noștri, amatori de exotisme, n-au mai putut găsi aici nici birja cu scapeți somnolenți, nici fotograful ambulant cu trepied și găleată, nici firme de genul «Închiriem haine pentru gineri și decese». Înainte de a fi ceea ce sînt, buzoienii au cunoscut și ei toate avantajele, metehnele și sechelele civilizației moderne, urbanizarea galopantă, năvala informațională, călătoriile peste hotare, epidemia automobilismului, mediile electrice și sedentarismul, café-barurile cu îmberbi pletoși și fetițe dulci. Un oraș în care edilii au trasat artere drepte, mărginite de blocuri semețe, și au dotat orașul cu o rețea comercială extrem de activă, un model în ceea ce privește aprovizionarea și politețea profesională.

Iată de ce noi, cei care am poposit în toamna acestui an într-un Buzău proaspăt, tînăr, modern, cu o populație muncitorească de o vîrstă cu patria socialistă, am avut senzația că ne aflăm într-o localitate cu vechi tradiții de civilizație urbană, și nicidecum într-un tîrgușor zguduit din temelii și obligat să îndure de la o zi la alta prefacerile radicale ale oricărui început de drum.

Un oraș ai cărui băștinași sînt și azi pe picior de plecare. Zeci de mii de buzoieni, răzlețiți prin toate ungherele țării, se reîntorc în localitatea lor de baștină. Și o fac nu din patriotism local și nici din alte sentimente, ci pur și simplu atrași de mirajul unui oraș nou, puternic, de nerecunoscut.

Liviu TIMBUS

geamul, al doilea ochi al nostru

Putem privi fără să ne bată vîntul numai prin geam. Foița aceasta de sticlă este observată numai cînd ne lipsește. Copiii o observă și cînd o sparg cu praștia sau cu mingea, o observă însă prea tîrziu și plătesc părinții. Și de ce să ne mințim, nu există om care să nu fi auzit un geamgiu strigînd acel atît de melodios «Geeeaamuri». Geamuri sînt peste tot. Case au geamuri, au și mașinile, este imposibil să nu vezi un geam în fiecare secundă, cu alte cuvinte trăim mereu între două geamuri, altfel nu se poate. Dar cîți dintre noi știm cum se fac ele, pe cine îl poate interesa asta? Ar fi o mare nedreptate să spunem că nu ne-ar interesa, doar și geamurile sînt făcute de oameni care muncesc în trei schimburi. La fabrica de geamuri din Buzău se lucrează în flux continuu. Tovarășul director Bageac Alexandru, deși are numai 37 de ani și doi băieți pe care apucă să-i vadă numai dormind, Adrian și Mircea, lucrează uneori și duminica. Mai mult, deși a fost în studențiie centru înaintaș de «box» pe la Sportul, iar duminică Gloria Buzău susținea acasă meciul cu Ceahlăul Piatra Neamț, era în fabrică. Observăm și noi un lucru știut de toată lumea: un director bun are două familii între care își drămuie timpul. Tovarășul Bageac e însă de altă părere: *Cînd un director n-are timp, nu e un director bun.* Părerea asta o pun însă pe seama modestiei sale și astfel pot să aflu că prima capacitate a fabricii a fost pusă în funcțiune în trimestrul I 1970. O fabrică nouă, cu uși de sticlă la poartă și plopi tineri în lungul gardului. Cei care lucrează aici au fost pînă mai ieri viitori muncitori, ca și fabrica. *Noi vrem să-i obișnuim pe oameni cu programul de lucru, oamenii nu sînt obișnuiți nici măcar cu sirena de masă. Vedeți dumneavoastră, Buzăul n-a avut pînă acum cîțiva ani industrie, nici măcar ideea asta n-a avut-o, era un oraș de negustori, cerealiști, zarzavagii, de toate, dar nu industrial.* E o chestiune de durată să crești muncitori într-o fabrică tînără, altceva decît în cele unde există tradiție și disciplină. Să-i înveți cu mașina, să nu mai plece fără să anunțe chiar dacă l-a durut măseaua. Lîngă fabrică era o circiumă, *La soldatul grăbit*, la care omul, la 12, se ducea la un șpriț, numai unul! A fost demolată, în industrie nu se poate așa ceva. Să lași mașina în poartă ca pe un cal oarecare iar nu se poate. Pe urmă mai e și exemplul personal al conducerii, al inginerilor. Unii ingineri mai tineri, cînd întîrzie, sînt întrebați de muncitori cît e ceasul, deși aceștia îi răsfață tot timpul cu «Să trăiți, tovarășe inginer». Disciplina, spune tovarășul Bageac, începe de sus în jos. Dar și aceasta este o chestiune de durată, muncitorul buzoian fiind în perioada de formare. Nu înseamnă că în timpul înzăpezirii n-a lucrat. Din dragoste pentru fabrică, cei prinși de nămeți la lucru au muncit 60 de ore în șir. *Dealtfel, în afară de o (încă) lipsă de experiență, muncitorul buzoian se asemănă mult cu cel ploieștean și cu cel bucureștean, el este destul de bun meseriaș, ager, cu multă voință, mai puțin însă meticulos.* Buzăul deci nu și-a făcut numai o platformă industrială, el a trebuit să-și formeze și muncitori printr-o școlarizare permanentă. În afară de calificarea propriu-zisă la locul de muncă (32 lăcătuși, 36 operatori, 15 tîmplari, 15 electrocariști, 20 macaragii) se mai fac cursuri de specializare *(Nu-i suficient că omul a terminat o școală profesională, el trebuie adaptat la specificul fabricii)* și cursuri de perfecționare la care predau toți inginerii, inclusiv directorii. A admira o fabrică nouă pe dinafară e ca și cum ai privi un stejar așteptînd să pice din el mere. Fabrica de geamuri din Buzău produce geamuri trase, laminate, șlefuite, emailate, securizate și duplex. Acestea din urmă pentru parbrize, tot echipamentul la geamuri pentru Dacia 1300 fiind făcut aici. În afară de geamuri produce și oglinzi pentru toată mobila de export (în rîndul țărilor importatoare se numără U.R.S.S., Anglia, Austria, S.U.A., Libia, Australia, Cuba, Ceylon, Maroc, Canada etc.). Tot aici, ca produse noi, sînt termopanul (elimină tîmplăria, fiind bun izolant fonic și termic), cît și piesele presate de sticlă *(izovit*, pentru pereții interiori, cărămizi din sticlă de mare efect). O secție a fabricii mult solicitată și care urmează, firește, să fie extinsă este aceea de mobilier urban. Dintre satisfacțiile fabricii reținem pe cele legate de realizarea echipamentelor de sticlă pentru noul Teatru Național, pentru magazinele «Stirex» din București și «Tomis» din Constanța, pentru Monteoru și hotelul «Pietroasele» din Buzău. Adevărate flori de sticlă răsădite de buzoieni în toată țara. Cît despre posesorii de «Dacii», e bine să afle și ei prin geamul cui privesc.

Ar mai fi de spus că un amestec de nisip, calcar, sodă, alabastru și feldspat, după ce ajunge în cuptor la o temperatură de 1 840°, capătă culoarea și moliciunea mierii. Tras sau nu, ceea ce știm noi că-nseamnă geamul arată mai degrabă ca o șosea nesfîrșită de sticlă, iar de aici încep manevrele cele mai fine de migălire a geamului sau a oglinzii cu o singură dorință, aceea de a produce ceva care să nu deformeze realitatea înconjurătoare sau, în cazul oglinzilor, propria-ți realitate. Recunoaștem că e o sarcină grea de care toți cei de la fabrica de geamuri din Buzău caută să se achite astfel încît să nu ajungem noi, beneficiarii muncii lor, uitîndu-ne pe fereastră sau în oglindă, să punem imperfecțiunile deformatoare numai pe seama lor, ci și pe seama ochilor noștri.

Iulian NEACȘU

odihna la țară

— Vreți să vorbiți cu primarul din Smeeni? Păi iote-l, nea Bănică, ăl de duce nuș'ce sub braț!

Primarul, Ion Bănică, are, așa cum se cuvine, mînecile de la cămașă suflecate. Duce sub braț, ajutat de Nicu Ionescu, directorul căminului cultural și locțiitorul secretarului de partid al comunei, niște geamuri enorme pentru noua aripă a primăriei, de-acum gata ridicată. Zi de vară, parcă n-ar fi septembrie, deasupra cîmpului de floarea-soarelui aerul tremură, ulițele-s pustii, doar la bufet, alături de primărie, cîțiva bătrîni cu pălării negre-n cap beau un cinzec să mai treacă timpul.

Ion Bănică e scund, destul de zdravăn, ars de soare, iute. Se scuză, momentan n-are timp, trebuie să-i grăbească pe tîmplari și pe zidari, nu'ș'ce fac dom'ne de întîrzie atîta, da'dacă vă grăbiți și nu vă deranjează, țineți-vă după mine, mă mai întrebați, vă mai răspund.

Constat că primăria, o dată renovată, va arăta bine de tot. Spațioasă, zugrăvită-n vernil. De ce vernil? Așa, vernil, o culoare proaspătă și mîndră, sare-n ochi, să știe omul că acolo-s dregătorii comunei!

Peste drum, căminul cultural, și mai departe, magazinul universal și dispensarul. Apoi, clădirea școlii generale și profesionale

Acest bărbat seamănă puțin cu Hemingway, dar asta nu-l împiedică să lucreze la C.A.P.

de mecanici auto. Și baia comunală («da' canalizare încă n-avem, da'o să avem!»). Fiindcă Smeenii e comună mare, peste 9 000 de locuitori și în perspectivă va căpăta statut de oraș. Pînă atunci, actualul primar umblă cît e ziua de mare cu mînecile suflecate să vadă ce și cum, dacă ăia de fac trotuarul în lungul șoselei ce taie comuna dintr-un capăt în altul se țin de treabă ori ba, dacă în satul Bălaia — unul din cele șapte sate ale comunei Smeeni — s-a rezolvat o dată problema grădiniței, clădirea este a unui cetățean, am închiriat o încăpere, pînă va fi gata noul local, nu mai e mult. E cald, zi înaltă, senină, prin curți găinile se tăvălesc cu voluptate în praf, e un miros iute și atițător în aer și bag de seamă că tutunul e de doi metri și pe prispe, înșirate pe sîrmă, păpușile se usucă și se rumenesc la soare. Întreb și eu așa, unde sînt oamenii, prin case, la odihnă, e vreo sărbătoare, cumva?! Primarul mă privește atent, o ia de glumă, păi unde să fie, p-o vreme ca asta, acasă, desigur, în concediu, că cele peste 6 000 de hectare de grîu, porumb ori floarea-soarelui, s-au cules și se culeg în continuare singure. Și, deodată, serios: domn'le, noi am luat de două ori Ordinul Muncii clasa I, fiind fruntași pe județul Buzău și am fi luat și-n anul acesta, de n-ar fi terenurile alea care bălțesc, de cînd cu inundațiile și ploile din toamna trecută. Da'ne răzbunăm la sfeclă și floarea-soarelui, unde abia răzbim cu recoltatul.

...Cîmp cît vezi cu ochii, și fîntîni din loc în loc, puncte de sprijin, semne de exclamare, cu apă bună, rece, să stingă ori numai să ostoiască văpaia amiezii. În urma combinei de recoltat, vreo treizeci de oameni, bărbați și femei. Încarcă în coșuri de răchită «capitolele» de floarea-soarelui, le smulg din cocioabe, le cară la mașina care, învăluită într-un nor de praf, alege semințele grele și uleioase, le-aud cum cad prin jgheaburi și umplu sacii.

Femeile, bărbatii adună, încarcă, transportă. În același ritm. Pauze scurte, apoi din nou, fiindcă mașina asta, combina de recoltat C-3, are capacitate serioasă. Pe cel care conduce recoltatul în acest punct îl cheamă Gheorghe D. Dumitru. Îmi spune că oamenii se trezesc în fiecare zi la trei dimineața, după care sînt aduși cu remorcile aici, pe cîmp. Munca începe în jurul orei patru dimineața. Cînd se sfîrșește? Cînd să se sfîrșească, pe la cinci, șase după amiază. Cu o pauză de prînz, firește.

Ies oamenii pe cîmp, sau trebuie să-i chemi special? Nu e cazul, în primul rînd fiindcă vremea asta frumoasă nu se știe cît durează, și-apoi la noi la *ceapa* se cîștigă bine, ajungem și la patruzeci lei zi-muncă, dacă recolta e bună și recoltatul merge șnur. După care n-am știut ce să mai întreb sau dacă mai avea rost să întreb ceva, fiindcă C-3 — combina — înainta mereu, învăluită în nori de pleavă și coșurile trebuiau întruna umplute, iar pînă în capul cîmpului, acolo unde treceau iar tractoare trăgînd remorci, într-o învolburare de praf dens, consistent, care nu se așeza decît după multă vreme, erau poate doi, trei kilometri.

Apoi oamenii au prînzit. Au scos acolo, pe mirișe, pîine, roșii, puțină brînză, ouă. Copiii au dat fuga cu damigenele după apă. Nicăieri nu găsești o palmă de umbră, satul, salcîmii sînt departe, de-abia îi vezi. Aici cîmpul e dat cu totul florii-soarelui. Damidoiu Elena, Damian Gh. Maria, Radu N. Nicolae, Șoimaru Nicolae, Anton Popa, cel de pe combină, și ceilalți, desfac merinde, beau încet, cu chibzuință, apa adusă de copii. A fost vreo masă, ca aceasta, mai binemeritată?

Mihai HETCO

fabricile se fac pentru oameni, și oamenii vor să fie pe măsura acestui țel

Cînd sînt mici, buzoienii ascultă baladele din jurul Penteleului ori legendele cu Negru Vodă de pe valea Slănicului, la școală află că ținutul lor și orașul care i-a servit drept centru au tradiții culturale milenare și că, desigur, viitorul va fi și aici frumos și prosper. Nu numai din acest motiv, media longevității în județ a crescut la 68 ani. Despre Buzău, bucureștenii, de pildă, cred că este un oraș drăguț, cu aer curat și cu un parc numit «Crîng». Desigur, orașul nu are platforme industriale de mărimea altor centre de județ și nevoia de recunoaștere la buzoieni a apărut poate concomitent cu ideea de industrie și industrializare. «E un oraș care vine», lămuresc localnicii. Primul secretar al județului, tovarășul Vasile Sîrbu, despre care unul din dascălii de prestigiu ai Buzăului, profesor Dumitru Ionescu, afirma că e un om de inimă, de curaj și de inițiativă, arăta, printre altele, că în ținutul unde se mai păstrează încă urmele codrului Vlăsiei se redescoperă stejarul și tradițiile legate de acest simbol. Firește, fabricile se fac pentru oameni, și oamenii vor să fie pe măsura acestui țel. Tabăra de sculptură de la Măgura, organizată în fiecare an din inițiativa conducerii locale de partid, relevă intențiile și ambițiile spirituale ale localnicilor, chiar dacă se riscă o anume tentație spre monumentalitate, în cazul cînd s-ar descoperi că această trăsătură ar avea, ca să zicem așa, nu numai părți bune.

Într-un fel foarte direct apare în statisticile orașului dragostea buzoienilor pentru copii. Natalitatea a crescut la 19,7 la sută, și pentru acoperirea acestui procent în oraș există 15 unități preșcolare, 15 școli generale, 11 licee, dintre care două de cultură generală și nouă de specialitate, 1 002 cadre didactice la 15 000 elevi și 73 000 locuitori. Dealtfel, tradițiile învățămîntului în Buzău sînt dovedite din 1832 cînd se deschide aici una dintre primele școli de stat cu limba de predare română. La Mănăstirea Ciolanu a ființat o școală de pictură; caligrafiile și miniaturile cunoscutului Luca din Cipru fac parte din fondul de aur al multor biblioteci străine, tot el fiind și inițiatorul unei școli de zugravi. Nicolae Iorga afirma că tipografia înființată în Buzău de C. Brîncoveanu a avut o contribuție importantă în transformarea limbii române într-o limbă de cultură.

Despre intelectualii buzoieni se zice, poate și din pricina numărului mare de profesori aflați la catedrele școlilor din mai toate orașele țării, că își iubesc orașul de la distanță, deși, remarcă profesorul Dumitru Ionescu, au avut și motive. În prezent în municipiu există două case de cultură, un muzeu de istorie, un teatru popular, cenaclul literar «Al. Sahia» și Salonul literar de pe lîngă biblioteca municipală, societăți de cultură pe specialități etc. Și, aparent fără legătură directă cu viața spirituală a orașului lor, buzoienii afirmă că în orașul lor există una dintre cele mai bune piețe din țară.

Nicolae CRISTACHE

dreptatea e un act omenesc, să fim deci oameni!

Pentru Podosu R. Gheorghe, agent telefonist la cantonul Cașoca (județul Buzău), multe lucruri sînt clare și clare nu din ordinul cuiva, ci datorită sufletului său. Îi este clar că avînd patru copii înseamnă a trăi mai puțin bine decît cineva care are unul singur. Îi este clar că primul om de omenie din această țară este tovarășul Nicolae Ceaușescu și și-a învățat cel mai mic dintre copii, Gheorghiță, în vîrstă de cinci ani, care sînt funcțiile celui mai strălucit comunist al țării.

Podosu R. Gheorghe mi-a spus că nu-și pierde încrederea în partid nici chiar dacă i-ar cere-o cineva. Îi este clar și faptul că dreptatea este un act omenesc, și omenesc fiind se poate și greși. Realist fiind și nu naiv, el crede că la noi, în țara asta, greșelile la dreptate pot și trebuie îndreptate. În anul 1969 casa lui Podosu a fost calamitată, odată cu alte case din județul Buzău. Casa sa a fost atît de calamitată încît nu se mai poate sta în ea. Spun asta pentru că am văzut-o. N-a făcut din asta o dramă, ci două cereri: una către Consiliul popular al comunei Siriu și alta tovarășului Olteanu, președintele C.A.P.-ului din aceeași localitate. Cerea în ambele un «loc de pămînt», contra cost, pentru a-și face altă casă și, dacă se poate, într-un loc expus mai puțin calamităților naturale și personale.

Dar de atunci, din 1969, și pînă în prezent — septembrie 1973 — nu i s-a dat acest loc pe niște considerente formale, deloc omenești.

Președintele C.A.P.-ului nu i-a dat pentru că el, Podosu, nu este membru al C.A.P. Nu, e agent telefonist. Primarul nu i-a dat pentru că nu are pămînt de rezervă. Atunci Podosu a făcut o cerere directorului întreprinderii de care aparține, rugîndu-l să-i dea voie să locuiască la canton. Directorul a aprobat imediat și cei șase cetățeni numiți toți Podosu s-au mutat la canton. Cantonul are trei încăperi: una în care sună mereu telefoanele și dorm soții Podosu, alta avînd vreo 10 metri pătrați, în care nu pot dormi 4 copii (nu încap și au vîrste și sexe diferite), și o sală de așteptare. În sala de așteptare dorm muncitorii forestieri, și printre ei doi copii ai familiei.

Gheorghiță Podosu, avînd cinci ani și o inteligență și o lume proprie, mi-a spus că e greu să dormi alături de muncitorii forestieri. Sforăie, îl trimit după mălai și băutură și, cînd vine, ei nu-i mai deschid ușa. Atunci mama sa îl duce să doarmă în vecini și ei doarme, dar ea nu... Este îngrijorată. În afară de faptul că Podosu R. Gheorghe muncește nenormat, adică mai mult de opt ore, nici el nu doarme, tot îngrijorat fiind. În această situație, familia Podosu a considerat patru ani la rînd că nu e frumos să deranjezi organe de presă pentru lucruri atît de mărunte. Aici gîndirea lor n-a mai fost clară, dar n-o putem acuza pentru marea sa delicatețe.

Și pentru că o anchetă trebuie nu numai să stabilească adevărul ci să-i și spună, o voi face-o. Din comuna Siriu se trage și cîntărețul Benone Sinulescu. El are acolo o casă foarte frumoasă și doi părinți destul de bătrîni. Fiind mai mult prin alte părți decît în comuna Siriu, Benone Sinulescu s-a gîndit la niște oameni care să-i ajute părinții. Să vadă dacă nu cumva au murit, să le aducă apă și să-i ajute la curățenie. A apelat la familia Podosu care s-a descurcat plină de suflet. La rîndul său, Benone Sinulescu îmbracă anual familia Podosu, iar pe cel mic, Gheorghiță, vrea să-l aducă la București, să-i dea la școală de la vîrsta de șase ani. Copilul e de pe acum fericit și vrea să se facă artist și șofer. Pe acest copil care ne-a recitat în canton poezia «Zdreanță» a lui Tudor Arghezi, frumos, pînă la capăt și avîndu-și mica lui nefericire de cinci ani, nu l-am sfătuit să se facă artist. După cum trăiește, are toate șansele să-și capete o sensibilitate destul de mare.

La un moment dat, Podosu l-a întrebat pe Benone Sinulescu ce să facă totuși. Și acesta i-a spus: adresează-te revistei «Flacăra».

Primarul comunei, Leau V. Ioan, este extrem de supărat pe «domnu' Benone». Să-i facă o figură ca asta? Să-i trimită «Flacăra» pe cap?

Discut cu primarul: «Este legal ca președintele C.A.P., frații lui să aibă cîte două case?» Nu, nu e, răspunde, dar pe a doua și-au făcut-o pentru copiii lor. Problema, continuă primarul, stă în atenția noastră.

Știe cum stă familia Podosu acolo la canton? Nu, îmi răspunde. Știe (și secretar de partid al comunei fiind) că Podosu este membru al P.C.R.? Nu știe, e în evidența întreprinderii unde lucrează.

Știe că nimeni nu-l va acuza de ilegalitate dacă va asigura locuință pentru patru copii și doi maturi?

— Dacă-i vorba s-o dăm pe omenie — spune primarul Leau V. Ioan — se schimbă treaba. Știți, în curînd, toată comuna va fi strămutată — se va face un lac de acumulare. Și-l trec la urgența I.

Asta-i tot ceea ce am obținut de la primarul Leau V. Ioan. Ne-am întors la canton unde familia Podosu încropea în acea zi două mese: 6 ei, 6 noi, echipa revistei. A venit să-mi spună «cei mari de aici din comună își ajută neamurile cu banii statului», Nica V. Constantin, în vîrstă de 75 de ani. Eu, spune, dacă n-aș fi bolnav și dacă aș avea haine mai bune m-aș duce să reclam la București. Tot ei mi-a spus: vrem și noi în comună dreptatea partidului. Nimeni să nu sufere cu alimentația și fiecare om să aibă dreptul să-și muncească locuința lui.

Membru de partid, Marin A. Nicolae, deputat de 20 de ani în comună, mă asigură că nu sînt mințit de nimeni, că dacă voi scrie, jumătate din comună va fi fericită; cealaltă este compusă din mai-marii comunei și neamurile lor.

Au fost momente cînd Podosu R. Gheorghe a plîns și credeam că o va face cu singurul său ochi (un ochi l-a pierdut într-un accident de muncă la Ploiești), dar am văzut că glandele care te ajută să plîngi lucrează și în aceste condiții la întreaga lor capacitate.

...Plecăm, conduși de Gheorghiță Podosu.

Trecem pe lîngă o moară cu palete, cu care de boi aşteptîndu-şi sacii. Colegul Liviu Timbuş este impresionat: uite, zice, se mai păstrează, parcă, viaţa arhaică a satului.

Am fost şi eu impresionat, dar nu trebuie uitat că la bază stau satele noi, cu tot ceea ce înseamnă asta.

Eugen SECELEANU

Acest om are dreptate.

Gheorghiţă Podosu recită acum din Arghezi, şi peste cîţiva ani va afla şi de ce.

Aşa arată casa în care primarul comunei Siriu ar vrea să locuiască şase cetăţeni pe nume Podosu.

În comuna Nehoiu (judeţul Buzău) se spun (şi se respectă) următoarele cuvinte: «Dacă-i bal, bal să fie»!

«la noi, ca la reşiţa; dar uzina e vie, lucrăm cu viaţă»

Mi-a plăcut mult această expresie a secretarului de partid al Complexului intercooperatist de creştere şi îngrăşare a porcilor Verguleasa, pentru plasticitatea sa, dar şi pentru faptul că ea exprimă o mutaţie în gîndirea şi fapta oamenilor, o nouă dimensiune a simţului lor de răspundere, de bun augur pentru viitor. Firesc, acest mod de a privi agricultura nu poate fi întîlnit, din motive obiective, decît în anumite sectoare ale agriculturii, mai puţin dependente de capriciile vremii şi de caruselul anotimpurilor.

Am vizitat trei asemenea «uzine vii»: sus-menţionatul complex, precum şi fermele de vaci nr. 8 şi 9 Verguleasa ale I.A.S. Buzău şi am întîlnit pretutindeni aceeaşi grijă pentru precizie industrială, pentru ceea ce am putea numi fluxul tehnologic, deşi în jurul nostru se auzeau mugete şi guiţături, iar picioarele se afundau în baligă şi în nutreţuri combinate. Este vorba aci de un nivel de conştiinţă sporit, de o nouă mîndrie a muncii într-un sector atît de pretenţios ca zootehnia şi, în fine, de roadele acordului global, recent introdus. Căci un sistem judicios de retribuire — nu e un secret pentru nimeni — poate face minuni şi, în acelaşi timp, poartă o considerabilă încărcătură etică.

În vechiul sistem se întîmpla uneori că primeau cam la fel cei care trudeau de se speteau şi cei care «se menajau» — ne-au spus oamenii. Acum lucrurile s-au schimbat. Munceşti, primeşti; nu munceşti, nu primeşti.

— Am văzut un îngrijitor de porci căruia îi tremura mîna cînd a semnat primul stat de plată după introducerea acordului global. Altul a chiuit, şi-a dezvelit pieptul şi şi-a azvîrlit căciula atît de departe de parcă ar fi aruncat discul pe stadionul de la München — ne spunea un tehnician de la complex.

Nici nu ştiu dacă şi-a mai găsit căciula: nu se mai gîndea la ea, ci la faptul că doar cu o lună înainte, în vechiul sistem, încasase 1 040 lei şi acum luase 1 700!

Mai există un aspect. Acordul global a stimulat cimentarea colectivului. Omul se simte acum direct interesat în bunul mers al *tuturor* sectoarelor fermei sau complexului respectiv.

Vin tractoriştii la şeful de fermă şi-l întreabă:

— Cum stăm cu laptele? A crescut producţia sau bate pasul pe loc?

Vin mulgătorii şi întreabă:

— Cum stăm cu baza furajeră?

Şi oamenii ţipă mai mult decît directorul dacă n-au furaje.

Altădată, dacă o oaie se desprindea dintr-o turmă şi intra în cîmpul fermei, erau cazuri cînd putea să pască liniştită, nu o deranja nimeni. Acum, dacă o oaie se plimbă «pe sens interzis», orice muncitor de la fermă care o zăreşte o fugăreşte de-i ies ochii (expresia *nu-mi aparţine*).

Sau, poate, pica un balot din camion şi *nu-i lua nimeni*. Azi un asemenea fapt este de neconceput.

Altădată, spre sfîrşitul zilei de muncă, îngrijitorul se cam uita cu coada ochiului la ceas. Dar acum, şi după înserat salariaţii se bulucesc la biroul şefului fermei şi cer sus şi tare:

— Să luăm fînul de lucernă, că vine ploaia!

Bună stare de spirit! După fericita expresie a unui muncitor: «Acum, cei din producţie se duc la cei de pe scaun, ca să tragă de ei».

Firească, nu numai sistemul de retribuire, oricît de perfecţionat ar fi, explică totul: omul, în societatea socialistă, nu a fost, nu este şi nu va fi niciodată un automat care semnează un stat de salariu. Dar ar fi să închidem ochii în faţa realităţii dacă am ignora eficienţa acestei pîrghii economice denumite acord global, care dinamizează energii, întăreşte disciplina în muncă şi leagă mai virtos pe muncitor de unitatea agricolă respectivă.

Aşadar, acordul global facilitează procesul de stabilizare a mîinii de lucru, care — în zootehnie poate mai mult ca în orice alt *sector* al agriculturii — joacă un rol de prim ordin în asigurarea unor randamente ridicate. Un alt argument în favoarea acestei stabilităţi îl vedem la intrarea fermei de vaci: un bloc, la roşu, cu apartamente de două camere, hol, baie, bucătărie, care va fi pus la dispoziţia muncitorilor stabili.

— În trecutul nu prea îndepărtat aveam mulţi pelerini — ne spune Maximilian Buga, şeful fermei 9. Foarte mulţi veneau la noi în căutare de lucru, dar fără tragere de inimă. Parcă îşi spuneau: «mă duc să iau de lucru, dar dă Doamne să nu găsesc». Alţii munceau cinstit, dar rămîneau cu gîndul la satul de unde au plecat. Abia aşteptau să-şi pună bani la CEC şi se întorceau degrabă să-şi facă o căsuţă la munte. Alţii, dimpotrivă, priveau ferma ca o simplă haltă în drum spre oraş. Mi-aduc aminte de Constantin Rotaru din Tăvăleşti. A stat cît a stat la noi şi apoi a dispărut. L-am întîlnit peste cîtva timp în Buzău; monta nişte linii electrice. «Sînt electrician calificat — mi-a spus el, mîndru. Vreţi să vă arăt ţidula?» E adevărat, nu-i nimic rău în dorinţa de a deveni muncitor calificat. Dar credeţi că munca noastră nu e importantă, nu e utilă, nu e calificată? La noi continuitatea capătă o importanţă deosebită. Omul trebuie să cunoască grupa de vaci, să ştie cînd îi vin călduriile, altfel îi fată vaca o dată la doi ani. Şi tot el trebuie să dea viţelului lapte numai de la mama lui. Dar dincolo de fiziologie, se mai creează şi obişnuinţa. Vaca are reflexe condiţionate. Ea se obişnuieşte cu un îngrijitor, nu acceptă pe orice nou-venit şi se răzbună nedînd lapte... Or, îngrijitorii de schimb, cum îi numim noi pe muncitorii călători, nu mai ştiu rosturile. Iar zootehnia este ca focul viu, foc nestins.

«Corul pelerinilor» are deci virtuţi doar la operă; în zootehnie el este nefast. Iată de ce vorbea cu atîta însufleţire Maximilian Buga despre procesul de stabilizare a mîinii de lucru la fermele 8 şi 9. Aceeaşi tendinţă îmbucurătoare şi la complexul intercooperatist.

Iată doar cîteva aspecte surprinse la cele trei unităţi vizitate. Nu la toate am putut discuta cu conducerea şi e bine că a fost aşa. Căci conducerea era plecată. Nu la bal, ci la treabă, deşi era sîmbătă după-amiază: directorul fermei 8 căuta fin la Vintilă Vodă, directorul complexului porcin se dusese să parlamenteze cu cei de la Fabrica de nutreţuri combinate Urleasca («sînt probleme, tovarăşe»), iar tehnologul şef alerga după purcei la C.A.P. Bălăceanu.

Mă gîndesc la directorii absenţi, mă gîndesc la muncitorii şi tehnicienii cu care am stat de vorbă, la arşiţă şi la praf, la tenacitatea şi mîndria care se citesc în ochii oamenilor («noi sîntem industria judeţului, în agricultură») şi înţeleg parcă altfel remarca unuia din ei:

— La noi, tovarăşe, totul este mereu.

Lionel NIŢESCU

şi totuşi moare drăgaica

Aflăm că fotoreportajul nostru Moare Drăgaica *publicat în numărul 28 din 7 iulie, a nemulţumit cîteva din autorităţile buzoiene. Faptul ni se pare de două ori surprinzător. Întîi pentru că vestea n-o aflăm, cum ar fi fost firesc, dintr-o scrisoare adresată redacţiei, ci de la colegii care au realizat grupajul din aceste pagini. În al doilea rînd, pentru fragilitatea motivelor invocate. Căci ce ni se reproşează de fapt? Că nu am surprins în materialul cu pricina şi aspecte pozitive din viaţa Buzăului (progresul înregistrat pe plan economico-administrativ, noul ritm de viaţă etc.) şi mai ales că nu am subliniat mai bună organizare a Drăgăicii 1973 în comparaţie cu alţi ani, faptul că s-au pavat, canalizat şi iluminat străzile care duc spre locul de desfăşurare a Drăgăicii, eforturile depuse de forurile locale pentru organizarea a numeroase manifestări culturale în timpul tîrgului «Drăgaica 1973».*

Răspunsul nostru firesc, singurul valabil, este următorul: deşi toate acestea sînt realităţi evidente şi îmbucurătoare, nu am surprins în materialul incriminat aspecte pozitive de natură economico-administrativă privitoare la oraşul Buzău pentru simplul motiv că nu acesta era obiectivul urmărit de materialul nostru. Tot din acelaşi motiv nu am amintit despre lucrările de pavat, canalizat şi iluminat. În ceea ce priveşte Drăgaica propriu-zisă, nu am făcut comparaţia cu situaţiile din anii trecuţi pentru că felul în care s-a desfăşurat ea în acest an a dovedit continua şi accentuata degradare a sărbătorii populare şi a tuturor obiceiurilor care ţin de Drăgaică. Acesta a fost de fapt şi singurul aspect asupra căruia ne-am propus să ne oprim în materialul Moare Drăgaica.

Şi din acest punct de vedere, fotografiile publicate în revistă, cele pe care le deţinem în fototecă, tot ceea ce am văzut în ziua de 17 iunie la «Drăgaica 1973» nu pot duce decît la o singură concluzie: cea exprimată şi în fotoreportajul nostru din 7 iulie. Moare Drăgaica.

Dorin TUDORAN

expresiile înghesuielii

Intendentul Pieței Progresul (din Șoseaua Giurgiului) se numește Radu Simion. Iată pentru început răspunsurile la cîteva întrebări puse:

— Ce loc ocupă în viața dumneavoastră personală Piața Progresul?

— În viața mea, un loc foarte mare, echivalent cu o încurajare în muncă. În viața oamenilor de aici — mulți cît un oraș — ea ocupă un loc foarte mic. Este mult prea mică.

— Ați avut azi cartofi. Ce cantitate s-a vîndut?

— 14 000 de kilograme prin comerțul socialist. Particularii, circa 2 000 de kilograme. Față de cerințe puțin, foarte puțin.

— Aici, în piață, auziți expresia: «Dă-mi banii și sacoșa» sau nu?

— Nu, aici aud doar expresiile înghesuielii.

*

Nu ne-am propus să definim piața și nici să-i scoatem în evidență rolul în viața fiecăruia dintre noi. Lucrurile sînt clare. Nu de puține ori secretarul general al partidului vizitează piețele, și consecințele se văd. Piețele sînt mai bine organizate, produse se găsesc, mercurialul se stabilește și respectă. Pentru Șoseaua Giurgiului o singură piață înseamnă însă extrem de puțin și cea existentă este mică și demodată. Lumea dorește o piață mare, modernă și primăria sectorului V trebuie s-o ajute. Acesta este lucrul esențial pentru Șoseaua Giurgiului și pentru alte cartiere noi.

Eugen SECELEANU

reporterii noștri în cinci din piețele capitalei

na, îți dau de la mine, ce mare lucru, na!

Există atîta culoare în piață, încît, odată aflat în ea, fără să vrei te simți mai sănătos. Toamna, mai ales... Sîmbătă, încă de la intrarea în Piața Titan II (desigur, o piață mai mare decît Titan I în aritmetica atît de specială a comerțului), frumoase reclame însoțite de desene explicative (roșii, ardei, gogoșari, struguri, mere etc.) îți întîmpinau privirile cu multă bărbăție: *Vitalitate, Energie, Putere de muncă! Fructele izvor de vitamine și calorii! Roșiile, principala sursă de vitamina C. Ardeiul bogat în vitaminele B_1, C și PP* ș.a. Alături de tovarășul Mihai Bălan care vreme de 31 de ani a fost turnător la «23 August», iar acum, deși pensionat de boală, se îngrijește de curățenia sectorului, Piața Titan II (Miniș, cum i se spune aici) iese din necunoscut. Șeful pieței, Constantin Nicolae, ține de fapt locul unui tovarăș, aceasta însă nu-l împiedică să ne declare că nu i se pare nici lui normal să ai doar trei piețe mici într-un asemenea cartier, deși multe femei fac piața în oraș, pe lîngă servicii, «local, aici fiind casnicele noastre care stau în jurul piețelor». Ne mai spune că piața e bine aprovizionată, deși azi, sîmbătă 22.09.1973, au cam lipsit vinetele, conopida, fasolea uscată, țelina, usturoiul, morcovii... În ceea ce privește faptul că particularii vînd kilogramul de morcovi în loc de 1,75 cu 4 lei nu are altceva de spus decît că «știți cum sînt, ei ascund prețul și vînd pe sub mînă». Aveam să vedem însă că a crede că se vinde doar pe sub mînă e cît o necredință. Se vinde pe sub tejghea, ăsta-i adevărul, acolo țin particularii marfa, deasupra, pe tejghea, zac ciurucurile la prețurile de stat maximale. Prinși cu mîna dedesubt, speculanții cîntă în cor că sacii sînt aduși de ei ca să le facă o surpriză frumoasă surorilor, fraților, cumnaților și cumnatelor din București. Matei Octavian, un bărbat în putere, cu cîteva kile de fasole de Arad în față, minte de stinge, dar asta cînd nu înțelege despre ce este vorba. Pretinde că muncește cu sapa în C.A.P., că este și salariat (nu vrea să spună unde, pentru că nu știe), iar acum l-a schimbat pe frate-său la vînzare. Prețul? Ăăă... și împreună cu el ăăiesc destui în piața asta sub privirile taxatoarei Vlăsceanu Melania care, uitînd pentru ce primește salariu, susține că nu poate face aproape nimic împotriva speculanților pentru că este... femeie și-i e frică. Rupe totuși în prezența noastră un preț de roșii (2 lei) pus peste o grămadă de ardei grași (preț oficial 1,50). Gospodina Zamfir Eugenia are chiar impresia, după mai multe discuții purtate cu șefii pieței, că aceștia nu vor să pună prețurile la particulari, că, mai mult, tovarășa de aici, din piață, i-ar fi spus că nici nu le cunoaște. Un afiș cu prețurile este cam rupt, producătorii mai că nu-și sfîșie onorata clientelă. Două conopide, singurele dealtfel în piață la ora aceea, ating prețul de 9 lei. Nicolescu Cristina este de-a dreptul indignată: «Ne gîndim și la dumneavoastră, că munciți ca și noi, dar chiar așa, să ne luați pielea de pe noi, nu sînt de acord». Vînzătorul Crăciun Marian era la un moment dat un vînzător foarte important. Pînă la el se ajungea cu greu. Coada era mare, pepenii plac și celor din Titan. După ce încercase să la 0,70 lei mai mult unui cetățean, fusese deci prins cu mîna în buzunarul altuia, se considera insultat și mai că nu arunca restul cuvenit în fața clientului, stăpînul nostru. E drept, sînt vînzători puțini, au dreptate tovarășii Godina Luca, șeful Gostatului, și Avram Ion, șeful unității 211, cînd își arată necazul de a nu avea oameni (printre altele, ca să fii vînzător la aprozar trebuie să depui o garanție de 20 000 lei!), dar nici chiar așa, să lași o piață de la 10,30 la 16 pe mîna particularilor nu se poate. Are și piața un ceva al ei și tocmai asta trebuie înțeles de către cei ce vor să muncească în ea, să-l înțeleagă cum îl înțeleg de exemplu producătorii, unul dintre ei din Dudești, chiar prea bine: «Vai de mine, dacă aș lăsa marfa în soare s-ar ofili ca la aprozar, unde nu vrea să muncească, să lucreze, și dacă nu vinzi, nu faci bani». Recunoaștem desigur că e *dificil* să mînuiești 6 tone de marfă pe zi, să faci curățenie, să mănînci, dar toate astea pînă la urmă nu au nici un fel de importanță, dacă nu faci ceea ce trebuie să faci cu adevărat; să vinzi marfă bună clienților cînd vin ei să cumpere, nu cînd vrei tu. Dar dacă ții închis atîta timp, indiferent de cîte motive poți invoca, nu se poate spune că ești potrivit să faci comerț. Ce să mai vorbim de ziua de sîmbătă, zi în care, vorba gospodinei Spînu Ileana, «vii la prînz de la serviciu și trebuie să aștepți pîn la patru să se deschisă aprozarul ca să poți cumpăra o ceapă sau un cartof». Șefii zic că nu-i așa, dar după ce am văzut trei pepeni stricați păstrați pe tejghea pentru un cetățean care are un porc, mă îndoiesc. Totuși nu se poate spune că nu se cumpără în Piața Titan II, am fi fost nedrepți sau rău intenționați să nu fi văzut și lucrurile bune din această piață prea mică pentru un cartier, cum îi arată și numele, Titan. Unii cred că s-ar putea face o piață mare pentru Titan și Pantelimon, unde a fost fabrica de ciment și e și o hală mare, o gară, tramvaie... E o idee, nu știm cît de bună, oricum, trebuie făcut ceva, altfel unii tovarăși vor rămîne cu impresia că există piață în Titan, cum există piață și în dicționar.

Iulian NEACȘU

Peste cîteva minute oamenii vor avea ceea ce căutau: cartofi.

Particularii cu marfă.

oricum, piața amzei nu este romarta

Venind din Piața Galați în Amzei și nimerind împreună cu fotoreportera într-o oră de plin răsfăț legumicol, mi-am zis că ar fi urît din partea mea să numesc această piață o vedetă. Chiar dacă se știe că pe aici pot fi văzute cu sacoșa în mînă unele vedete-vedete, Constantin Codrescu, să zicem. Desigur, orice bucureștean cît de cît cu picioarele pe pămînt a auzit de faima pieței, aceea de a mulțumi și spiritele cele mai circotașe. Ce mai, se găsesc de toate aici, chiar și ridichile se îngrămădeau, în acest anotimp, în mai multe sorturi și culori. Dar nu despre ridichi vreau să fie vorba acum, nici măcar despre salatele verzi, la concurență de diametru cu verzele, nici despre roșiile fără probleme (în timp ce, la aceeași oră, în Piața Galați se aflau, rătăcite și pipernicite, doar

pe două tarabe). M-am hotărît să scriu totuşi despre vedetism. nu înainte de a-i lăsa pe responsabilul de la Amzei, Vasile Nituleasa, să înţeleagă că noi, cei de la *Flacăra*, avem ochi pentru estetica locului, pentru platformele *curate* (se spală în fiecare noapte) şi pentru florile care atîrnă de copertine. Şi, mai ales, nu înainte de a băga de seamă gestul unei distinse doamne care, deşi a văzut că preţul unui kilogram de morcovi este un leu, că toţi reprezentanţii sînt foarte sănătoşi, a preferat să ia contra aceleiaşi sume numai două bucăţi care, evident, nu atingeau kilogramul dar care, tot atît de evident, erau alese absolut după pofta inimii sale.

— Tovarăşe Nituleasa, de ce credeţi că i-a mers vestea Amzei dumneavoastră de a fi o piaţă foarte bună, dar şi scumpă?

— Preţurile sînt aceleaşi, nu sînt mai piperate, dar la noi se vinde la limită. Ce vreau să spun, aici, în general, se cumpără mult, oamenii nu vin de departe, uneori îşi încarcă maşinile, nu rămîne marfă, producătorul nu este cuprins de panică sau nerăbdare şi atunci nu scade preţurile, nu dă zarzavatul pe ce-o fi, doar să scape de el.

— Credeţi că este singura explicaţie?

— Şi oamenii sînt de vină. Vin cumpărători mai cu dare de mînă, pentru care nu contează foarte mult un leu sau doi în plus. Ei îi oferă în schimbul privilegiului de a-şi alege ardei cu ardei, fir cu fir. Uneori, cînd intervin, mă şi apostrofează: «Ce te bagi, sînt banii mei!»

În timpul cît am stat noi acolo, încurajaţi de astfel de clienţi care nu se uitau la cîţiva lei, Eugenia Ţene, din Băleni Sîrbi, vindea gogoşarii cu 4,50 în loc de 3,80, Lisandru Tatu (Grădinari) ajusta şi el sumele, iar Maria Dumitru (tot din Băleni) renunţase să-şi mai afişeze preţurile la vedere, cum scrie în regulament. Au primit amenzile corespunzătoare, dar mă întreb: ce se poate face pentru ca nu strica preţul la Amzei»? Înainte de a aştepta ca producătorii să renunţe la avansurile venite din partea unor clienţi poate prea largi la pungă în văzul lumii, n-ar fi rău să strecurăm ideea că este mai omeneşte, mai frumos şi mai drept să ne purtăm într-o piaţă altfel decît la Romarta. S-ar putea spune că, la urma urmelor, este dreptul nostru să ne alegem, pe bani munciţi, şi nuanţa puloverului, una din cincizeci, şi mărimea verzei, aia din dreapta sus, nu ailaltă, cu frunze mai creţe. Aşa şi este de fapt. Dar ce ne facem dacă în Amzei de fapt toate verzele sînt cam la fel, arătoase, şi roşiile, şi strugurii, ca să nu mai vorbim de ardeii graşi, verzi sau roşii? De ce să apelăm, sfidător dar inutil, la «e banul meu, fac ce vreau!»?

Magda MIHĂILESCU

Vorba lui Vasile Nituleasa, responsabilul de la Piaţa Amzei: «Şi oamenii sînt de vină, domn'le».

«este de toate!»

— la gogoşarii, la roşiili, la ardeiaşii!... Orice s-ar spune, Oborul e tonic. Culoare, fond sonor adecvat, lume, lume. E şi mai tonic în zilele cînd tejghelele gem de fructe şi legume de sezon, cînd e un du-te-vino neîncetat, cînd contempli admirativ sacoşele supraîncărcate ale gospodinelor, gata-gata să cedeze presiunii ardeilor graşi, a gogonelelor, vinetelor, roşiilor cît pumnul. În dimineaţa, aleasă absolut la întîmplare, în care ne-am propus să constatăm felul cum decurge aprovizionarea populaţiei în piaţa sus-amintită, Oborul şi-a justificat pe deplin faima. Afirm aceasta în cunoştinţă de cauză, înarmat fiind cu exigenţele gospodarului adevărat, pe care nu-i poţi duce cu trei fire de morcovi şi-o grămăjoară de roşii, bune cel mult pentru bulion. («Du-te, mi s-a spus acasă, vezi de găseşti gogonele, cartofi, gogoşari, şi să fie a-ntîia, nu deşeuri!...»)

Am luat piaţa de la un capăt la altul. Mai întîi sectorul de stat (Agrocoop şi I.L.F.), apoi cel ţărănesc. Peste tot, aceeaşi abundenţă şi varietate. Pentru deplină edificare, l-am căutat pe administratorul pieţei, Gheorghe Simniceanu. Cum era şi normal, l-am găsit cu oarecare dificultate («e pe platou!», «acu' un minut era la autoservire», «e p'acilea, la vedeţi la *carne!*»). Facem un tur împreună, în care timp îmi serveşte cifre. «Pînă în momentul acesta (n.n. — era ora 9 dimineaţa, în ziua de 22 septembrie) au intrat în piaţă 600 kg fasole uscată, 8 500 kg ardei graşi, 4 500 kg vinete, 9 000 kg roşii, 2 800 kg castraveţi, 20 000 kg pepeni verzi, 2 600 kg fasole verde, salată — 700 bucăţi, apoi spanac — 700 kg, morcovi — 3 200 kg, şi asta numai pe piaţa liberă, la ţărani, şi numai pînă în acest moment, sînt apoi strugurii, perele şi merele, după aceea sectorul de stat, să vă mai dau cifre?» Eu însă reţin că în ziua respectivă, în piaţa Obor se găseau de toate, notînd totuşi că n-ar strica mai mulţi cartofi, nu de altceva, dar să nu se mai formeze cozi pe patru rînduri.

«E chestie de livrare ritmică a mărfii», îmi explică administratorul, şi lucrul este valabil şi pentru puii de Crevedia («ce pui, găini în toată legea, iote ce dolofani sînt!» — comentariu absolut justificat al vînzătorului), tocmai în acel moment descărcaţi din camioane şi vînduţi pe loc. Aşa-i. Dacă s-ar găsi în tot cursul zilei, n-ar fi înghesuială. Numai că, pînă în momentul de faţă, piaţă fără înghesuială eu n-am văzut, deşi ideea de a găsi în orice moment marfa dorită, «fără coadă, deci fără timp pierdut, nervi» etc., nu poate decît să ne seducă. Pînă una alta, să apreciem buna aprovizionare a Oborului, care nu este o piaţă oarecare, ci prima piaţă (ca mărime) a Bucureştiului şi a ţării. Deci o poziţie care obligă.

Automobilistul în trecere prin Capitală dă şi prin Obor să vadă, să compare şi, evident, să cumpere, flindcă la el, la Covasna, roşiile sau vinetele se coc mai greu şi n-au acelaşi gust. La fel străinii sînt şi ei atraşi de renumele Oborului şi nu constituie nici o surpriză să vezi un «Mercedes» staţionînd cu portbagajul deschis în apropierea unor movile de varză, pepeni verzi, ardei etc., aduşi de cu noaptea din Popeşti-Leordeni, Scrioastea şi chiar mai de departe...

Aşadar:

— la gogoşarii, la roşiili, la ardeiaşii!... În această toamnă a belşugului, constatat nu numai pe cîmp, ci, aşa cum se cuvine, pe tarabele Oborului. Vorba lui nea Stănică, vînzător pe platou:

— Este de toate!

Mihai HETCO

cînd e vînzare, e; cînd nu, nu!

Cînd nu lipseşte nimic, în toamne ca aceasta de acum, Piaţa Moşilor se află foarte aproape de Piaţa Unirii, marea ei concurentă, şi chiar de pieţele Galaţi, Amzei, Mihai Eminescu sau Obor. Simbăta trecută, spre prînz, în ciuda socotelilor de-acasă, Maria Musat din Ilava era de părere că nu va pleca mai devreme de şapte-opt seara. «S-au înmulţit pieţele. Clienţi puţini.» Elisabeta Gheorghe din Ferentari, dimpotrivă, crede că «pieţele sînt cîte trebuie, dar lumea nu mai dă banii pe legume». Moş Petre din Colibaşi zice: «E marfă la aprozar. Ieri n-a fost şi, cum e acuma, eram în drum spre casă».

— N-au fost cartofi, răspunde Constantin Mihale, gestionarul I.L.F. Am dat telefoane la depozit. N-au fost maşini. Marfă e destulă şi toamna asta o să fie din ce în ce mai multă. Şi de mai bună calitate. Sistemul de aprovizionare a rămas însă de pe timpul cînd nu era. Legumele se adună mai întîi la depozit. Abia după aceea pleacă spre pieţe. Cheltuieli inutile, pierdere de timp, produsele se degradează, oamenii sînt nemulţumiţi flindcă n-au marfă în tot timpul zilei. Dacă s-ar descărca direct în pieţe, nu s-ar mai văita nimeni de lipsa mijloacelor de transport.

— De cine depinde asta?

— De şeful serviciului comercial din I.L.F. (Întreprinderea de legume şi fructe).

Petre Olteanu, pensionar (Grivita roşie) povesteşte: «Vin în fiecare zi. Piaţă bună. Mică, dar cu de toate. Anul ăsta mai ales. Într-o zi: coadă mare. Numai femei. Se dau pui de o zi, îmi răspunde una-naltă. Întreb. Zic: or creşte din ăia mari. Da cum? Şi iau. Ce văd? Se fac mari. Nişte găinuşe; sălbatice, cred. Se bat toată ziua. Le cumpăr varză. Altfel fac tărăboi».

Piaţa e într-adevăr micuţă; dar, cum afirmă Petre Olteanu, cu de toate. Maria Stamate, muncitoare la I.A.M.B., ca şi Florica Costea, salariată la M.I.U., ştiu că, de pildă, Piaţa Obor sau Piaţa Unirii sînt mai bine aprovizionate, mai variat, dar s-au obişnuit în «Moşilor». La rîndul lor, ţăranii din Colibaşi, Buda sau Dobroieşti şi-ar putea desface produsele în pieţe mai aglomerate sau mai aproape de casă; dar, la fel ca şi clienţii lor, obişnuinţa îi aduce aici în fiecare dimineaţă.

În regiune, anul acesta a fost pentru legume cum nu se poate mai favorabil. O dovedeşte piaţa. Roşii mari, varză, conopidă, cartofi etc. Lipsesc vinetele. Anul trecut au venit gîndacii de Colorado. Anul ăsta au venit din nou, dar n-au mai găsit vinete. Nu s-au mai pus. În Teleorman au fost întrebuinţate nişte substanţe care au dat rezultate, dar teleormănenii se duc în alte pieţe. Lipsesc şi castraveţii. Îi la industria. Oţetul l-au luat oamenii. Nu mai e, dar o să fie, mă asigură Pasa Serbănescu de pe Şoseaua Giurgiului, la fel a fost şi anul trecut. Poate la anul...» Şi totuşi depinde de piaţă. Ioana Grigorescu a fost plecată la Paris. Cînd s-a întors a vrut să le pregătească copiilor găluşte. N-a găsit prune. I s-a zis că nu există prune în general, dar în Obor erau o mulţime. Depinde şi de zile. Ţăranii cunosc zilele de leafă. Depinde şi de vreme, dar nu prea mult. Producătorii ştiu totul despre clienţii lor. Ştiu şi cei de la I.L.F., dar ei depind de ei înşişi şi nu e uşor. Chiar dacă, cum zice vînzătoarea Leonica Cojocaru, «aşa e lumea: oricît ar avea, vrea şi mai mult».

Nicolae CRISTACHE

În apropierea Pieţei Progresul, lumea cumpără mălai. Spaţiu comercial, se vede, insuficient.

Probabil, găina a fost adusă să recunoască: «Da, eu am făcut ouăle!»

«Borş special». De ce? E bun.

În apropierea pieţei am tras o planetă din care am aflat că voi trăi 96 de ani şi voi avea şi necazuri. Papagalul nu ştia însă cînd se vor mări dimensiunile Pieţei Progresul.

VECENAJ IVAN:
„Toamnă cu cartofi"

KOVACICI MIJO:
„Vaci pe cîmp"

naivii sînt fericiți

Cînd unii căutau armonia în legile contrastelor simultane, încercînd să salveze pictura, cînd alții complotau în ateliere împotriva formelor concepute ca simple copii după natură, cînd academismul agoniza și pompierismul sucomba maiestuos și înfatuat (Salvador Dali nu se născuse încă să-i apere!), cînd secolul acesta se năștea chinuit, bombardat de idei și teorii care aveau să-i schimbe radical fața artistică, legenda povestește că Rousseau-Vameșul i-ar fi spus lui Picasso: «Noi doi sîntem cei mai buni pictori ai epocii: tu în stil egiptean, eu în cel modern» (!). Iată o mică propoziție care a creat un mit. Niciodată niște cuvinte rostite cu atîta sinceritate și încredere n-au forțat porțile artei, cucerind pentru naivi un loc în senatul picturii, printre atîtea stiluri.

Prețuiți de cîrciumari și băcani, căutați de gospodine care le atîrnau tablourile în sufragerii modeste, stimați mai apoi de cunoscătorii rafinați ai artei, naivii au trecut prin acest secol în flancurile îndepărtate ale avangardei reprezentînd fără să știe polul opus al unei lupte contradictorii: pe cînd

avangarda, îmbibată de repulsie față de tradiție și de repetarea mimetică a realității, căuta un limbaj în afara acestela, pictorii naivi își întemeiau în pașnice duminici regatul lor în realitatea imediată. Fără complexe, ei își propuneau un unic și simplu canon: să vorbească despre lume. Lumea care e pentru ei o curte cu găini și vaci, o livadă, cocoșul de pe gardul vecinului, un colț de stradă, o trăsură cu nuntași sau fanfara militară într-o zi de tîrg. Naivii au intrat în artă pe tăcute, aducînd cu ei doar sentimente: sinceritate și ingenuitate, dar niciodată marile ambiții ale creatorului, dorința de a descoperi fețele necunoscute ale lumii. Naivii sînt fericiți în curtea și pe strada lor.

Cînd secolul și-a dat seama cu adevărat de prezența lor, ei aveau de-acum un papă — pe genialul Vameș — și confreriile lor prospectau pașnic farmecul naturii și lumea cea de toate zilele, ignorînd spasmele și neliniștile artei, care căuta în posibilitățile abstracției o nouă vitalizare a creației; ei aveau duminicile lor, cînd erau pictori, și celelalte zile ale săptămînii, cînd erau tîmplari, zugravi, lăcătuși, gospodari sau funcționari. Filozofii culturii s-au întrebat de unde vin, i-au comparat, nu fără uimire, cu primitivii picturii și studiind acest fenomen — care nu li se părea a fi exclusiv de ordin artistic, ci și social — au descoperit că ei nu sînt decît niște victime ale unei pasiuni care, trezindu-se prea tîrziu, nu mai avea la îndemînă decît doi dascăli: sufletul și natura.

Dar ce importanță mai are acum acuzația că ei n-au studiat legile proporțiilor și ale compoziției, că ignoră exactitatea anatomică ori canoanele perspectivei? Ei intră în imperiile artei cu o fantezie lipsită de constrîngeri și prejudecăți, pentru că ei nu sînt obsedați de logica imposibilului. Ei caută totdeauna o situație umană, simplă și obișnuită. Ei sînt fermecători prin inocența lor, prin marea lor libertate de a interpreta spațiul, timpul și situația omului. Și astfel, fără să-și dea seama, conduși doar de dorința și de aspirația universală spre frumos, ei transformă viața într-o poveste.

Cornel BOZBICI

IVAN POPEC:
„Porumbițe"

IVAN GENERALIC:
„Cocoș pe acoperiș"

ALBINA KUDELJNJAK:
„Alergări"

EXTEMPORAL FLACĂRA

SUBIECTUL:

Dragoste și artă (II)

Răspund elevi de la Liceul «C.A. Rosetti» din București

Băieții nu sînt «cavaleri» pentru că «nu mai este la modă». Nu mai este la modă să aduci flori unei fete, nu mai este la modă să-i adresezi întîietate cînd intri în clasă sau la un spectacol, nu mai e la modă...

Fetele și ele sînt destul de vinovate pentru că intervine din nou acest «nu mai e la modă». Din cauza aceasta nu mai sîntem noi înșine.

Sper însă că vom reuși totuși să trecem peste acest «e la modă» sau «nu mai e la modă»,«peste celelalte deficiențe», să rămînem așa cum sîntem într-adevăr. Să scriu și despre artă.

Cred că majoritatea tinerilor care nu iubesc muzica simfonică nu o iubesc pentru că nu o cunosc. Și asta se întîmplă și cu teatrul, pictura și celelalte arte. Și pentru asta cred ca este necesar pe lîngă străduințile noastre să avem și sprijinul celor mai mari...

Lupșa Rodica Antonia
— 16 ani —

Iubesc dragostea ca noțiune, sînt întru totul pentru ea în viață și sînt de părere că poate face mari minuni. Dar, fără a lua în considerație rolul ei în societate, sînt de părere că este cel mai nobil sentiment (vorbesc aici de dragoste sinceră, pură, despre care dealtfel este normal să vorbească un adolescent).

Pentru mine personal, dragostea va fi cel mai mare eveniment, dar oare am dreptul să sper că nu voi avea parte de mari dezamăgiri, am dreptul să cred că la sentimentele mele se va răspunde în același fel?

Acum, de fapt, eu sînt în faza visurilor (dacă aș putea să consider că există mai multe faze, atunci aceasta ar fi cea incipientă). Poate că, avînd în vedere deziluziile, inevitabile, de mai tîrziu (dar unde n-avem deziluzii?), aceasta ar fi perioada cea mai frumoasă (sau spun asta doar din cauză că nu știu ce va fi după aceea). Totuși, cred că această dragoste nedefinită a mea se ridică deasupra sentimentului în sine, trivializat de mulți tineri. (E prea tare cuvîntul? Nu contest că mai există și dragoste frumoasă, pură, nobilă, dar personal n-am avut prilejul să remarc asemenea cazuri)

În fine, e prea delicat subiectul pentru a fi dezvoltat de unul ca mine.

Arta, după dragoste (sau, în ordine cronologică, înainte), este o mare binefacere pentru omenire. Spun în ordine cronologică pentru că mă refer la mine, la pasiunea mea pentru artă (bizar, nu?)

Cînd mă gîndesc la artă, îmi vine în primul rînd în minte muzica. Este atît de înălțătoare, atît de umană, plină de pasiune și avînt, de noblețe, uneori de melancolie genială sau dinamism, încît rămîn captivată de frumusețea ei și asta e încă puțin zis, pentru că de multe ori mă scoate din tristețe sau mă face să mă simt mai bună, mai aptă pentru viață.

Teodosiu Georgeta-Gabriela
— 16 ani și șapte luni —

Arta, după mine, ar trebui să fie inclusă, cîte o părticică, în fiecare din noi, o consider foarte necesară și cred că ar trebui să ne dezvățăm de ideea că arta o fac doar artiștii, absolvenți ai institutelor speciale. Arta trebuie făcută de toți dintre noi și ar trebui ca de la 3 ani să ni se pună în mînă o pensulă sau o bucată de lut. Și iar nu-mi place ideea că obiectele de artă trebuie să stea numai în muzeu (e vorba de cea plastică). Ar trebui inclusă în viața cotidiană. Gustul pentru frumos, de care atît se vorbește, se formează nu în muzee — acolo se cizelează — ci în familie. Dar de multe ori părinții sînt ocupați.

Cît despre muzică, teatru, film — sînt necesare. Eu întotdeauna mă deconectez cînd ascult «Nocturnele» lui Chopin. Ca să nu pomenesc de poezie, acest «lux necesar», pe care am ajuns s-o iubim atît. Dar cît de mult am iubi-o, nu merită s-o citești în tramvai, cum nu merită să mergi la concerte numai pentru că e la modă.

Cu dragostea e mai greu. Ne preocupă pe toți, dar puțini au curajul s-o spună. Pentru că mulți părinți nu prea înțeleg că avem 16 ani, iar mulți colegi nu consideră «demn» să fie niște sentimentali declarați. Deși toți aproape se gîndesc la o dragoste romantică. Și eu gîndesc la fel.

M-au bucurat mult întrebările. Începusem să cred că maturii nu prea sînt interesați în problemele sentimentale sau de altă natură ale puștilor. Of, de cîte ori n-am auzit de la ei fraza «Ce știi tu ce e aia dragoste?»

Munteanu Ana-Maria
— 16 ani jumătate —

Toate sentimentele sînt dominate de rațiune, iar obiectivul ia locul (în toate cazurile cu succes) subiectivului. Așadar, consider că ASTĂZI nu mai poate exista, în relațiile dintre fete și băieți, acest sentiment. El cere timp și noi nu avem. El cere răbdare și noi nu avem. El cere înțelegere din partea celor ce ne-au crescut și, în cele mai multe cazuri, nu avem.

AVEM NEVOIE DE ÎNGĂDUINȚĂ. De cele mai multe ori părinții înțeleg relațiile dintre noi — care în fond sîntem niște COPII — într-un mod nu tocmai fericit.

VĂ ROG să nu mă considerați un copil în gîndire. Aș dori mult să fiu înțeleasă să nu trebuiască să mă ascund de teamă că voi avea de înfruntat un zîmbet ironic!

Cît despre artă vă pot spune că dacă înțelegeți prin ea muzică, pictură și cărți, aflați că îmi place nespus de mult.

Șurlea Nicoleta
— 15 ani —

În momentul în care ni s-a pus întrebarea am înregistrat (fără a mă mira prea mult) reacțiile colegilor mei de clasă. Acestea au fost foarte diferite: a) unii s-au manifestat zgomotos, prin strigăte și aclamații mai mult sau mai puțin sonore; b) alții au căzut puțin pe gînduri (de fapt cei mai puțini) și pe fața lor au trecut niște umbre: poate amintiri, poate visuri neîmplinite, dorințe nespuse încă nimănui.

Poate că unii (și cred că majoritatea) au fost surprinși atunci de o vagă melancolie. De ce? Cunosc sau nu sensul acestui cuvînt, care, cred eu, se află pe buzele oamenilor din momentul în care animalul evoluat a început să raționeze.

Dragostea, în adevăratul sens al cuvîntului, cred eu că nu se reduce numai la actul fiziologic atît de necesar în natură, fără de care specii întregi de animale și, bineînțeles, oamenii n-ar mai evolua, ci prin «ceva» mai mult. Acest «ceva» cred că-l purtăm în noi însă din clipa în care am fost zămisliți. Omul prin excelență nu poate trăi fără dragoste. De fapt, țelul suprem al vieții unui om nu poate fi decît împlinirea idealurilor sale: o fericire din care elementele principale sînt familia cu tot ce o alcătuiește și realizarea deplină a eului fiecărui individ.

Iubirea, în adevăratul sens al cuvîntului, nu reușește să ne lege doar de anumiți indivizi. Prin iubire numai reușim să dăm tot ceea ce ființa noastră este capabilă. Dacă n-ar exista iubirea, restul omenirii, natura și întreg universul ni s-ar părea fără sens, unicul scop ar fi legat doar de propria noastră persoană.

După mine cel mai greu este să iubești și dragostea ta să nu ți-o poți împărtăși din diferite motive. Abia atunci îți poți da seama de prețul dragostei, de adevărata energie pe care o pierzi în zadar, de zbuciumul care te macină și te face să plîngi din senin doar la auzul unei melodii sau poate al propriilor tale gînduri.

Deși subiectul «dragostei» nu a putut fi epuizat (nici nu se poate termina) mă voi apuca să scriu cîte ceva în legătură cu ceea ce cred eu despre «artă».

În momentul în care spun «artă» încerc să cuprind cu mintea măcar o parte din mulțimea de sensuri pe care o are.

De fapt, fiecare dintre noi este un artist în felul lui. Arta, cred eu, nu se dezvăluie la prima vedere. Niciodată un individ nu poate spune că este artist doar fiindcă ceea ce face este considerat de alții artă.

Numai în momentul în care te simți indisolubil legat de o idee ce pe parcurs se va împlini, va erupe și va aduce la suprafață adevărate valori spirituale, valori ce n-ar putea fi descoperite decît prin contribuția individului, numai atunci cred că poți spune că sufletul tău este al unui artist.

Dacă arta ar fi numai ceea ce reușesc ochiul și mintea să înregistreze,atunci adevăratele valori artistice ale omenirii n-ar putea fi descoperite. Mai întîi sufletul omului trebuie cercetat pentru a putea valorifica artistul din fiecare dintre noi.

Popescu Cornelia-Daniela
— 16 ani —

De multe ori părinții sînt în stare să distrugă iubiri adevărate. S-ar putea spune că dacă un părinte intervenind într-o dragoste îi desparte pe cei doi înseamnă că aceștia nu s-au iubit cu adevărat. Dacă dragostea este într-adevăr o dragoste adevărată, cei doi nu vor întîrzia să se iubească în continuare, chiar dacă nu mai sînt alături, chiar dacă se văd foarte rar. Nu contează numai să-ți vezi iubitul sau iubita, să te plimbi cu ea (sau cu el), să-ți prindă timid mîna, iar tu să te tulburi pentru că ți-a spus ceva în șoaptă la ureche. Trebuie să se înfiripeze o înțelegere, un grai pe care să nu-l înțeleagă decît cei doi, ceva mutual.

Mulți au spus că dragostea este aceeași, indiferent de cei care se iubesc, de vîrsta lor. Dar eu presupun alte lucruri, care s-ar putea să țină de domeniul fanteziei... Aș putea vorbi și eu mult mai pe larg, dar în primul rînd trebuie să fiu pregătită sufletește și moralicește. Nu pot gîndi profund la acest subiect și pot vorbi despre multe alte aspecte ale dragostei, dar sînt de părere că nu se poate vorbi despre dragoste «la comandă», într-o clasă de curs, în prima zi de școală și mai ales avînd în spate chiar pe cel la care ții destul de mult, adică un coleg, pe care susții cu toată puterea că-l iubești.

Istodorescu Iolanda
— 16 ani și șase luni —

Fotografie de Francisc KONCZ

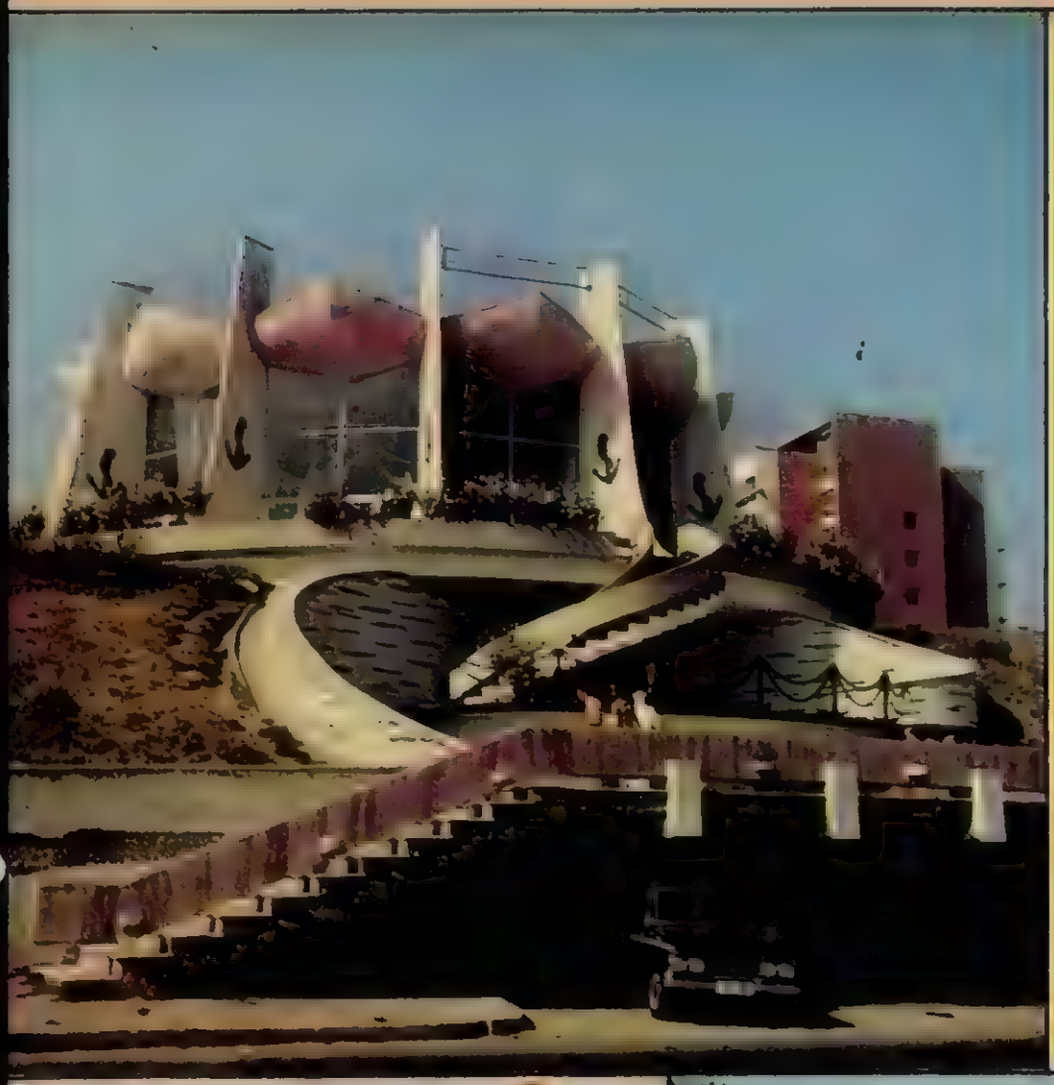

În trecere prin Galați

vizitați:

Magazinul universal «Modern», unde vă punem la dispoziție un bogat sortiment de produse alimentare și nealimentare. Scările rulante vă vor urca la toate etajele magazinului, scutindu-vă de efort, și ajutîndu-vă să alegeți din produsele magazinului odihniți și cu plăcere.

O seară plăcută veți petrece la unitățile Întreprinderii de alimentație publică:

- **Restaurantul «Vînătorul» — Bd. Republicii, cu profil vînătoresc**
- **Restaurantul «Pescarul» de pe faleza Dunării, cu specific pescăresc**
- **Restaurantul «Miorița» — Bd. Republicii**

Acesta este Nicu Savu „inventatorul" de odinioară

rezistența materialelor

Problema încălțămintei era totuși serioasă, mai ales că în fiecare seară ne întorceam cu laba piciorului udă de zăpada ce trecuse prin pielea de box și talpa de carton a ghetuțelor noastre, marfă de după război, cum li se spunea. Într-una din seri am avut chiar prilejul unei concrete verificări, și directe, a «controlului de calitate», cum s-ar numi acum.

Venisăm iarăși de la săniuș ud leoarcă pînă la ciorapi, ghetele-mi musteau ca niște bureți negri. Mi le-am scos zoriț am scos și ciorapii, m-am șters în fugă pe tălpi și mi-am băgat «bocancii» în cuptorul de tablă al sobei cu plită, unde mama făcea bucătăria. Punîndu-mi ghetele vechi în picioare, ea nici n-a băgat de seamă că, de fapt, eram încălțat «pentru interior», ca să zic așa, ci a crezut că-n fine dojanele ei și-au dat roadele și Nuci n-a mai ieșit să stea cu ceasurile-n zăpadă și lapoviță.

Numai peste vreun ceas, cînd bucătăria, adică antreiașul orb, fără altă aerisire și luminație decît pe ușa fără geam, s-a umplut de mirosul scrumului de piele arsă și de fumul care-ncepuse să iasă pe ușița de tablă a cuptorului, a descoperit mama isprava mea: ghetele arseseră ca o plăcintă din tobă cu piele de cîine care, oricît de bine tăbăcit o fi fost, tot cîine era. Fumul a năpădit încăperea, așa că au trebuit deschise și ușa și ferestrele celeilalte odăi în care ajunsese, de asemenea, dunoarea și fumăraia boxului vîrît la cuptor.

Dar, dincolo de toate țipetele mamei, care nici puterea de-a mă pedepsi n-o mai găsise, ghetuțele acelea arse au reprezentat o instructivă lecție pentru mine: tălpile lor, de carton presat, într-adevăr, se umflaseră și se-nfoiaseră ca niște vechi bucoavne călugărești. Numai că, de data asta, culoarea filelor nu mai era aceea gălbejită de ani și unsuroasă de mult ce fuseseră întoarse, ci aveau lustrul și sonoritatea, aproape de tablă, aproape metalică, dar a unui metal sfărîmicios ca aripile unui fluture, la cea mai mică atingere.

Și, cu toate sau, mai bine-zis, printre toate admonestările mamei, atît de bine-meritate, eu am reținut acest lucru care mai tîrziu trebuia să-mi fie o normă fundamentală în judecarea oricărui obiect de artă: neconfuzia materialelor de expresie. Căci la ce m-ar putea interesa o Pietă Rodandini sau masca tînărului Tutankhamon dacă la cea mai mică încercare a focului, soarelui sau apei, ele n-ar putea fi-n stare să facă față. Să fiu bine înțeles: nici eu nu confund acuma rezistența materialelor cu sculptura și cu plastica în general, știu că un desen aruncat de Picasso pe o foaie de împachetat își pierde valoarea dacă foaia este expusă coroziunii subtile și imperceptibile a razelor solare (ca și cum tușurile celui mai mare pictor al secolului nostru ar fi fost concepute sau adresate singurei lumini care le tolerează fără să se simtă concurată de ele, aceea lunară, fie ea a satelitului natural sau a derivatelor lui fosforescente sau electrice, cum sînt becurile «Tungsram» sau lămpile de neon de cîte 200 de wați), dar e de la sine înțeles că atunci cînd un Picasso aruncă pe hîrtia ce-i iese-n cale *semnul grafic* al unei inspirații fugitive, el și-o închide, în cazul cînd semnul a exprimat întocmai intenția lui, în mapa de unde va scoate-o cine știe cînd, ca s-o transcrie în opera și materia perenie — mai mult sau mai puțin perenie! — a picturii în ulei, tempera, tuș, sau a ceramicii atît de răbdurie cuptoarelor de tensiune înaltă... Căci altfel, artistul știe el singur care din schițele sale merită sau ba să fie păstrate.

Dar să mă-ntorc la iarna copilăriei noastre, cu jocurile ei care-i dădeau atîta de furcă bietei mele mame; mult mai mult, în orice caz, decît Mamei Leana care, deși mai săracă (sau tocmai de aceea) era și mai nepăsătoare la risipa ce-o făceam cu toții, copiii ei și cu mine-mpreună, în datul pe derdeluș sau pe gheață, încă un material pentru care ghetele cu tălpi de carton ale acelui timp, se dovedeau neputincioase.

Însă Nicu, băiatul cel mare al mamei și mai ales al tatălui său, cu care semăna cu atîta cît Fănică, frate-său, semăna cu Mama-Leana, era nu numai un spirit inventiv, dar și dotat cu niște mîini pline de dibăcie. Se purtau pe atunci, probabil, sugerate de influența soldățească, țintele cu floare îmbrăcînd toată suprafața unei pingele. Folosirea lor era de mai multe ori practică, afară de una: că îngreuna cu vreo 200 de grame încălțămintea. Dar ce conta un asemenea inconvenient, aproape neglijabil față de durabilitatea asigurată bocancilor și mai ales fața de marea proprietate, incomensurabilă, pe care le-o asigurau: aceea de-a aluneca pe gheața întinsă ca roțile nefrînate ale unui tren pe șinele lui?

Astfel, noile noastre ghete cu tălpi de carton primiră o căptușeală metalică pe care le-am procurat-o cu ușurință din două-trei zile de economie la bomboane.

Acuma nici nu mai soseam seara acasă cu ghetele ude (țintele aveau floarea nu numai lată dar și înaltă), iar locul săniuței începea să-l ia patinajul, căci iarna intrase-n toiurile ei dezlănțuite care se traduc, în vorba populară, printr-un ger de crapă pietrele. Gerul ăsta putea crăpa cît vrea pietrele de pe șosea sau de pe Văleanca, gheața lor însă, nu. Ba, dimpotrivă: recea oglindă mată sau vălurită, de culoarea sării și de consistența ei, ne oferea nouă, celor mici, delicille noi ale unui sport pe care de-abia începi să-l descoperi. Căderile și bufniturile nu se mai petreceau pe-o pernă de puf moale, ca atunci cînd ne dam cu sania, ci pe pavajul sticlos și tare ca piatra, într-adevăr, după cum nu o dată am avut fiecare din noi prilejul s-o constatăm. În schimb, ce plăcere, ce zic?, ce beție mai mare decît aceea a zborului pe pîrtia-nghețată, cu iuțeala unei motociclete căreia ghetele ghintuite-i erau singurele roti, iar propriul nostru trup, fraged dar voios și călit de alergătură prin ger, singurul motor?

Așa ne trecurăm iarna, și nu una, ci două-trei, pînă cînd un alt accident, de o cu totul altă natură decît acela al ghetei prăjite, avea să mă facă dacă nu să ocolesc ghețușurile, dar să fiu ceva mai prudent cu ele.

La 2 octombrie 1973, Miron Radu Paraschivescu ar fi împlinit 62 de ani.

Eu nu sînt un profesor care vrea să se vadă: el de la gleznă în sus și colaboratorii lui de la gleznă în jos.

PROFESOR DOCTOR DOCENT EMILIAN PAPAHAGI— DIRECTORUL SPITALULUI DE URGENȚĂ

Născut în aprilie 1923 la Bolgrad, dintr-un tată *profesor și o mamă casnică*, veniți amîndoi cu numele din sudul Dunării, Emilian Papahagi *refuză să semene cu ceea ce credem noi, profanii în medicină, că trebuie să fie un profesor care a operat mii de oameni.* Omenia sa pare că înmoaie chiar și bisturiul cu care, vai, a trebuit de-atîtea ori «să intre», căutînd să amîne răul esențial al fiecărui om: moartea. Astfel, tot amînînd-o, fiind, tovarășe profesor, printre cei puțini care pot să facă asta pentru noi, ați însumat cam toate titlurile și funcțiile pe care le poate avea un chirurg la vîrsta dumneavoastră Aș dori însă să renunțăm în mod deliberat la amintirile copilăriei — fără îndoială pe cît de frumoase, pe atît de inutile, excep-tîndu-l pe Ion Creangă, bineînțeles — pentru ca să pot eu să vă întreb ce înseamnă o zi de viață între atîtea titluri și funcții?

— Ziua mea de lucru începe la șase și un sfert, cînd mă trezesc. La șapte și un sfert sînt la spital și de cele mai multe ori rămîn în el pînă seara, la prînz iau masa aici. Duminicile mai apuc să mă odihnesc; după vizita pe care o fac dimineața bolnavilor plec undeva, la Snagov să zicem, înot, mă plimb, privesc. Dar și asta nu se-ntîmplă chiar în toate duminicile.

— Presupun că acasă, unde trăiți atît de puțin, aveți o familie în care, orice s-ar spune, trebuie să fiți și soț, poate și tată...

— Vedeți, un chirurg trebuie să aibă o viață de familie liniștită, asta-i tot ce pot să vă spun. Adică într-un fel problemele de familie se răsfring în meserie. Familia poate să propulseze un chirurg, poate să-l țină pe loc sau chiar să-l tragă îndărăt

— Dar programul dumneavoastră în care apare și neprevăzutul, de multe ori sub forma unei urgențe, cred eu că nu e tocmai ceea ce trebuie unei familii obișnuite.

— Da, dar eu nu am spus că am o familie obișnuită, pentru că nu se poate. În fața unei urgențe trebuie să renunți la toate pentru a salva bolnavul, dealtfel pentru un bărbat meseria, cel puțin uneori, trebuie să treacă înaintea familiei.

— Stimate tovarășe profesor, *cu multă* jenă, dar cu inima-n dinți, vreau să vă înștiințez, dacă nu cumva știați, că *sînt prin*tre noi și dintr-aceia care vă spun, dumneavoastră, chirurgilor, și măcelari. Mie nu-mi place cuvîntul în sine, pentru că n-are pic de fantezie, de aceea prefer altul, anume pe acela de «sentimentali». Sînt deci chirurgii niște sentimentali bine deghizați sau invers?

— N-aș putea răspunde pentru toți. Eu da, aș zice că *mă consum destul de mult* pentru bolnavi.

— Cum *vă consumați*?

— Cum mă consum? Adică la ce vreau să mă refer. Vreau să mă refer la momentul în care am bolnavi care nu au o evoluție normală, obișnuită. Ei mă preocupă tot timpul, și cînd ajung acasă,și noaptea. Și aș spune că uneori am găsit soluțiile tocmai din acest motiv. Adică nu poți să ajungi la o soluție într-un caz dificil decît frămîntîndu-te. Trebuie să pui pasiune, să ai compasiune și înțelegere pentru bolnav, altfel nu poți să obții succese mai mult decît poți obține după canoanele medicinei.

— Sînteți dumneavoastră poate un chirurg mai sentimental decît alții

— Poate. Cred însă că un chirurg insensibil nu poate depăși anumite limite. Sînt operații de rutină pe care le poate face foarte multă lume și sînt operații care trebuie foarte bine individualizate. La acestea din urmă trebuie neapărat să-ți iubești bolnavii. Dacă apari în fața lor trist și încruntat pierzi foarte mult din colaborarea lor.

— Cum, tovarășe profesor? Nu-i oare suficient că un bolnav stă întins cuminte pe masa de operație așteptînd «să intrați» în el, săracul, mai trebuie să și colaborezi? Poate să mai ia și bisturiul și...

— Ha, ha, ha. Am înțeles, dar bisturiul e în mîna mea. Vedeți, eu cred foarte mult în ideea că pentru reușita unui act chirurgical trebuie să știi să situezi bolnavul pe poziții active, să fie alături de tine în momentul actului operator, altfel riști împreună cu el eșecul și eșecul înseamnă pentru noi sfîrșitul.

— Ați vorbit, tovarășe profesor, de iubire. E un cuvînt frumos, dar în contextul în care l-ați situat e greu de înțeles. Cum poate fi iubirea asta între chirurgul care operînd provoacă durerea și bolnavul care operat n-are altceva de făcut decît s-o suporte?

— Ar fi bine să spunem că astăzi în chirurgie e mai puțină durere. Și asta trebuie spus bolnavilor de la bun început, pentru că mulți au rămas cu impresia că durerea a rămas în chirurgie aceeași ca acum 20—30 de ani, cînd posibilitățile anesteziei erau mult limitate

— Deci dumneavoastră vă iubiți bolnavii și aceștia la rîndul lor, așa tăiați cum sînt de mîna dumneavoastră, vă iubesc și ei?

— În chirurgia de urgență bolnavul vine în general într-o situație extremă, de aceea operația în sine și durerea după operație îi apare mult mai puțin intensă decît durerea pe care o avea înainte. Nu cred însă că numai pentru asta ne iubesc, ei ne iubesc în momentul în care reușim să le dovedim că facem tot ce putem ca să-i salvăm.

— Ce vă impresionează mai ales la un bolnav, în afară de mizeria lui fizică?

— Aș spune că... sînt foarte impresionat în primul rînd de deznădejdea și încrederea cu care te privește. Se uită la tine și-ți așteaptă gestul salvator cu atîta intensitate!

— Cum? Dați-mi voie să mă mir în numele cititorilor revistei auzînd că dumneavoastră, un atît de renumit chirurg, cu mii de operații în urmă, mai puteți fi impresionat de privirile bolnavilor?

— Da. Mă impresionează din primul moment. Înțelegeți? Mai sînt și bolnavii pentru care nu mai poți face nimic, sau a căror stare te îngrijorează. Într-un salon, dacă din treizeci de bolnavi ai mei, doi nu-mi merg bine, sînt nefericit, nu pot să mă bucur. Eșecurile unui chirurg sînt mai dureroase decît oricare altele.

— Înțeleg, în chirurgie în loc de eșec se poate spune la fel de bine moarte. Totuși, în lupta pe care dumneavoastră o duceți de atîția ani cu «eșecul» și nu de puține ori ați învins, nu credeți că îl puteți suporta mai ușor?

— Nu. Deși se spune că chirurgii se uzează cu timpul, realitatea este că pe măsură ce înaintezi în vîrstă devii mai sensibil la eșec, aș zice chiar că te sensibilizezi la eșec Dacă tînăr fiind încerci să-ți găsești unele scuze în lipsa de experiență, știu eu, în ceea ce poți da la o anumită vîrstă, atunci cînd te consideri matur nu mai poți găsi aceleași scuze și te izbești de ceea ce înseamnă limitele medicinei

— Ce calități îi sînt absolut necesare unui chirurg pentru a avea succes în operații, altfel spus care sînt calitățile ce nu v-au lipsit dumneavoastră?

— Un chirurg trebuie să gîndească tot timpul, nu numai în timpul operației. Sau cum spunea un renumit chirurg: «Mintea trebuie să-ți conducă mîinile». Cele trei «hașuri» ale anglo-saxonilor: Hand-heart and head, mintea-inima și capul

— Din cele cîteva lucruri care intră neapărat în portretul-robot al chirurgului, mîinile cu degetele lungi și subțiri nu pot lipsi. Văd însă că ele nu au totuși prima însemnătate pe care noi le-o acordăm cînd spunem despre un chirurg că are o mînă ușoară sau grea. Din punctul lor de vedere credeți că există o vîrstă la care un chirurg nu mai poate opera?

— De o vîrstă cronologică nu se poate vorbi, se poate vorbi de o vîrstă biologică, da, și eu cunosc chirurgi care au operat pînă la 70 de ani, la fel de bine cum operau în plină glorie. Pentru că acumulaseră o mare experiență și știau s-o folosească. Încă o dovadă că nu gestul manual este esențial, ci traducerea prin gest a ideii generale pe care trebuie să ți-o faci despre tactica și strategia chirurgicală.

— Sînt chirurgi care n-au mai putut opera după un eșec (profesorul este stupefiat: Care n-au mai operat?) Unul dintre ei, cel puțin, nu mai poate opera 3 ore,cît durează o piesă din dramaturgia noastră.

— Nu e a lui Tărchilă?

— Poate știți dumneavoastră, exact n-aș putea spune, avem doar atîția dramaturgi și un număr corespunzător de teatre.

— Da, e o piesă a lui Tărchilă pe care am văzut-o și eu. După o înfrîngere nu este ușor să te redresezi, dar un chirurg bun este obligat să se redreseze și tristețea este alta: în aceeași zi poți să trăiești o înfrîngere și după această înfrîngere să fii obligat să intri într-o nouă operație.

— Cu alte cuvinte,un chirurg poate avea înfrîngeri, dar nu poate fi înfrînt.

— Nu are voie. În aceeași zi în care ai pierdut un om, trebuie uneori să-l salvezi pe altul.

— Înțeleg, mi se pare însă că nu eșecurile vă sînt proprii, tovarășe profesor...

— Și eșecurile, inevitabile în meseria noastră atît de expusă insuccesului.

— Dar și succesele, care, din cauză că sînt plăcute, se uită mult mai ușor, atît de noi, dar mai ales de prietenii noștri.

— Da, da, este o problemă de temperament, știți, *în general pe mine eșecul* mă întărîtă, ca să-l pot evita a doua oară, mă stimulează și poate *multe din lucrurile* pe care le-am realizat s-au datorat, paradoxal, și acestor stări de după eșec

— Desigur că fiecare, odată ajuns în spital, dorește să-și cucerească o importanță cît mai mare față de doctor, atît prin boală, cît și prin poziția socială. Aceasta îi asigură, crede bolnavul, un tratament deosebit. Ce părere aveți dumneavoastră despre inegalitatea de tratament a bolnavilor?

— Eu îngrijesc bolnavii în primul rînd după criteriul gravității bolii. Adică nu țin seama nici de poziția lui socială, știu eu, nici de telefoanele pe care le primesc și care uneori sînt numeroase și mai mult încurcă — am numărat într-o zi 29 de telefoane pentru un bolnav — oamenii cred că există o relație între numărul telefoanelor, poziția celor care ți le dau și interesul pe care îl prezintă bolnavul. E total greșit, trebuie să ai conștiința muncii tale și să operezi indiferent de toate astea. Cel puțin eu am fost mult mai impresionat de multe ori de gesturile oamenilor simpli,care atunci cînd plecau plîngeau strîngîndu-mi mîna. Pentru mine așa ceva este un îndemn mai mare decît 30 de telefoane.

— Ați fost operat,tovarășe profesor, pînă acum? Dacă ar urma să fiți,Doamne ferește, cine ați dori s-o facă?

— E ciudat, dar nu am făcut nici o operație În ceea ce mă privește, dacă *ar fi vorba de* un caz care să fie în profilul clinicii noastre, *m-aș lăsa fără grijă în seama colaboratorilor* mei cei mai buni.

— Colaboratori... Unii cred că un profesor doctor se folosește de ei, fără să-i stimeze sau să și-i apropie.

— La mine nu poate fi vorba de așa ceva. Un profesor bun are colaboratori buni, care mai tîrziu îl vor depăși, prin mijloacele noi pe care le vor avea la îndemînă, cum poate am reușit și eu în fața marilor mei profesori Iacopovici, Hortolomei, Nasta sau Țurai. Aceasta înseamnă progres în medicină și aceasta trebuie înțeles chiar și de profesori. Autoritatea unui profesor nu rezultă, cred, din tonul glacial folosit, din formularea unor precepte care trebuie urmate cu orice preț, ea rezultă din efortul pe care îl fac eu ca să le pot demonstra că nu sînt un om comod, ci sînt un om care se chinuiește să-și merite titlul. N-am semnat în viața mea un singur articol pe care să nu-l fi scris eu.

— Foarte frumos, dar ce facem cu vorba că «profesorul are întotdeauna dreptate în fața elevilor lui»?

— Nu. Profesorul nu este un infailibil, în diagnostic mai ales, mai puțin în terapie. Oricînd un colaborator mai tînăr poate să aibă dreptate și să judece un caz mai bine decît mine, lucru explicabil dacă ne gîndim că el poate să stea și să-l studieze mai mult decît o pot face eu. Dorința ca toată lumea să-și scoată apendicul la un profesor este absurdă.

— Există acum preocuparea de a întineri clinicile?

— Da, avem studenți din ce în ce mai buni, medici tineri bine pregătiți, din păcate cred că nu le acordăm încrederea pe care o merită, așteptăm să îmbătrînească pentru un așa-zis cîștig de experiență. Așa-zis, pentru că dacă nu-l pui pe medicul tînăr, la 30 de ani, în situații în care să-și asume anumite răspunderi, nu ai cum să-l formezi. Cred că trebuie să avem mai multă încredere în tineretul nostru. Am impresia că generația dinaintea noastră avea mai multă încredere în noi. Dacă eu am fost redactorul revistei de chirurgie cînd aveam 30 de ani și la 31 de ani secretar, astăzi există reticențe, nu știu de ce! Confruntînd un tînăr cu probleme mai grele, îl faci să progreseze mai repede decît dacă îl menajezi. Și experiența asta se acumulează în lupta cu problemele mai *dificile ale vieții, nu?* E *drept*, există astăzi preocuparea de a întineri clinicile pentru că *personalul are o medie de vîrstă ridicată*. În București, de exemplu, apare o medie de 40 de ani, ceea ce înseamnă mult. Raportul între cei ajunși la titlul de medic primar și cei la începutul carierei este o piramidă inversată; deși ar trebui mai mulți tineri, lucru valabil și pentru alte specialități. În chirurgie e foarte important, mai ales că un chirurg bun nu se poate forma mai devreme de 10 ani după absolvire, adică atunci cînd e pus el în situația să opereze cu oameni mai tineri decît el și poate să-și asume întreaga răspundere a vieții bolnavului. Și cineva va trebui să treacă în locul nostru, nu? Să fie profesorul căruia peste 20 de ani altcineva să-i poată lua un interviu.

Iulian NEACȘU

principii și năravuri

un picior de zilier

De cîte ori nu ni s-a întîmplat să intrăm într-o încurcătură, fiindcă i-am spus cuiva aflat în culpă:

— Dar asta-i o *prostie!*

Iar omul, tendențios, în replică, și nedorind să mediteze deloc asupra celor ce voiai să i le... sesizezi prin adjectivul «prostie», sare cît colo:

— Mă faci *prost?*

Nici gînd, stimabile, nu persoana dumitale fizică este vizată, ci rezultatul — unul — acțiunilor proprii, în cadrul cărora *cuvîntul* se cere rostit fără menajamente. De ce să spunem, cînd unul pretinde să-i aducem o adeverință prin care să se adeverească, negru pe alb, că nu-i nevoie de nici o adeverință, așadar de ce să camuflăm cuvîntul exact — *prostie!* — cu altul mai catifelat, lipsit de contur? Evident, nu-i vorba să jignim auzul cuiva, dar nici să nu ocolim exprimarea lucrurilor-pe-nume, atunci cînd se cuvine. Altminteri, birocrația — care merită din plin calificativul pus în discuție — se va ascunde, în fel și chip, sub alte veșminte. Ca și *neomenia* dealtfel, manifestată, de pildă, în cazul descris de Nicolița Șt. Baicon din com. Izvoarele, jud. Dolj (*of.* poștal Băilești). De ce să-i spui «scăpare din vedere» sau «pripeală», cînd nu-i decît vorba — pur și simplu — de *neomenie?*

Absolventă a clasei a VIII-a în vara anului 1972, s-a angajat *zilier* — la 12 august 1972 — la Ferma nr. 5-Galicea Mare, jud. Dolj. Fata a lucrat pe o scară, sîrma portaltoiului de care se sprijinea scara s-a rupt, *N.B.* a căzut, și-a fracturat grav piciorul. Spitalizată (cu «Salvarea» — Caiafat), șase săptămîni internare, ieșire în cîrje, un an tratamente, în sfîrșit se poate deplasa, dar nu speră în refacerea *totală* a piciorului. «Din momentul internării — povestește Nicolița — și pînă la ieșirea din spital, și nici după aceea, *nimeni* din partea fermei n-a trecut să mă vadă măcar, să mă întrebe de sănătate». Tatăl fetei, cerînd un sprijin material, a fost refuzat categoric de către cei de la fermă (fusese doar zilieră). Ca și cum un picior de zilier are altă fiziologie decît celelalte picioare. Dar poate că lipsa de atenție și de sprijin s-ar mai fi putut, cumva, justifica prin cine știe ce «cuvinte în doi peri», dacă *aceiași tovarăși* n-ar fi avut în schimb grijă față de... propria persoană, și — punîndu-se la adăpost de orice urmări neplăcute — în chiar seara accidentului, n-ar fi redactat un proces-verbal de protecția muncii (seară de seară, acolo, sînt date spre semnare, oamenilor, asemenea procese-verbale), absolut «curat», pe care l-a semnat, îndemnată fiind, o ...colegă de-a accidentatei (Viorica Anofi). Acum, cheltuieli peste cheltuieli, cu deplasările și tratamentul, invaliditate, nevoia de a urma o școală specială, și toate de la o scară, de la o sîrmă ruptă, și de la nepăsarea — traumatizantă — a colectivului în care fata a lucrat *cu ziua*, dar și cu sufletul.

Dealtminteri, cazuri relativ asemănătoare — de *camuflare a accidentelor de muncă* — mai apar, în special prin cooperație, cum am descoperit personal, nu demult, la Constanța. Dacă Legiuitorul a avut în vedere tocmai protejarea celui aflat în necaz, sprijinindu-l material și implicit moral, iată că se mai ivesc personaje care încalcă nu numai legea scrisă, ci și pe cea nescrisă. De ce nu le-am spune întotdeauna, acestora, *pe nume*, fără echivoc?

Mihai STOIAN

viața modernă

jucării

Fiecare epocă are jucăriile și distracțiile ei. A noastră are și ea jucăriile și distracțiile ei. Le găsim în magazinele pentru copii și nepoții, în locurile de joacă și distracții moderne pentru copii și nepoții. Stațiunile de pe litoral au fiecare cîte un loc de joacă și de distracții moderne pentru copii și nepoții. Se numesc la fel pentru că sînt la fel, te cheamă spre ele sirene răgușite care nu obosesc pînă noaptea tîrziu. Atmosferă de «Moș» modernizați, mecanizați, tranzistorizați. Vechiul carusel de dat în lanțuri de pe vremuri nu mai e. În locul său, forme de avioane, de farfurii zburătoare, de automobile de curse plutesc, zboară, urcă, plonjează învîrtindu-se în cercuri date și rigide, sclipind din irisuri strident colorate, acoperind vuietul mării, de care ne-am cam săturat, cu interjecții născute în gîtlejul motoarelor. În avioane, farfurii zburătoare și mașini de curse, copii sau nepoții cu toate simțurile copleșite, în afară de simțul gustului. Dedesubt, pe pămînt, alți copii și nepoții, cu simțurile în tensiune, așteaptă rîndul. Ceva mai încolo, pista de dirt-track. Copiii și nepoții pilotează mașini zurlii, zănatice, puțin ridicole pentru morga lor de bolizi întăriți pe pista de la Monte Carlo. Ce-i drept, în zgomot, hărmălaie și gaze de eșapament nu sînt mai prejos. În draci, motorașele mașinilor zurlii orăcăie, excitînd nervii copiilor și nepoților care le comandă sau care le privesc. Orăcăie distractiv, orăcăie relaxant, expectorînd din alveole nevăzute nori drăgălași de oxid de carbon. Cine a coborît dintr-o farfurie zburătoare, a participat la raliul de pe pista de dirt-track, dar tot mai are chef de joacă și distracții, trece alături, pe alt autodrom. Aici, mașinile cu boturi protejate prin bare speciale și dure trebuie neapărat să se ciocnească. Așa e jocul. Să se urmărească unele pe altele și să se ciocnească. Violent. Cît pot de tare. Zdruncinătura să se simtă în creiere și în rest. Aici, copii și nepoții învață de fapt cum trebuie condusă o mașină ca să tamponeze altă mașină. Treabă plăcută, serioasă, de care unii își reamintesc și mai tîrziu pe șosele. Au trecut două ceasuri de cînd ai evadat, turistule, în acest spațiu reconfortant, iar tu, copil sau nepoțel, nici nu știi. În mijlocul atîtor jucării și distracții, percepția timpului se alterează. Tensiune, zgomot, lumini violente, tamponări, zdruncinături, viteză, toate atracțiile de vază sînt de față. Nimic din ceea ce oferă strada orașului modern nu lipsește. O serie de date ale vieții moderne au fost fidel reproduse în jucării. Transferate în distracții. Invenție colosală! Noi, copii și nepoții, simțim asta și dăm năvală. Ne jucăm și ne distrăm cu zgomote, fiindcă urechea ne cere. E obișnuită și cere. Ne jucăm și ne distrăm cu lumini avînd străluciri de ochi drogați fiindcă ochiul ne cere. Obișnuit cu sistola și diastola reclamelor luminoase, cere. Și în concediu cere. Ne jucăm și ne distrăm inhalînd aer bogat în oxid de carbon. Nasul și plămînii omului modern nu mai suportă aerul cu un conținut prea slab în oxid de carbon. Nasul și plămînii cer oxid de carbon. Atunci ne-am preocupat ca și jucăriile noastre să expire acest gaz. Ne jucăm și ne distrăm tamponîndu-ne, zgîlțîindu-ne. Ne cere organismul, am reușit ca și cu ajutorul jucăriilor noastre să ne putem tampona și zgîlți... Copii sau nepoții, noi toți sîntem copiii epocii moderne. Nu ne putem juca și distra oricum. Concepția noastră despre jucării a evoluat. O jucărie modernă nu poate fi decît zgomotoasă, rapidă, strident luminată, dătătoare de șocuri, de emoții violente și de furtuni în simțuri. Numai așa ceva răspunde cu adevărat necesităților noastre de a ne juca și distra. Spunînd toate astea n-am făcut decît să aducem o modestă contribuție la teza devenită clasică, după care fiecare epocă are jucăriile ei.

Romulus BALABAN

reflexe

de A. MIHAILOPOL

«Iubirea e veșnică,
Ura moare în fiecare clipă»
(Tagore)

cronica dreptei cîntăriri

numărătoarea inversă

S-au împlinit patru ani și patru luni de cînd se tot întinde mușamaua peste o fraudă. Au mai rămas exact 23 de zile în care nelegalitățile ar mai putea fi pedepsite, în care soluția filiformă ar mai putea fi îndreptată. În cea de-a 24-a zi, socotind de astăzi, lespedea rece a cuvîntului «DEFINITIV» s-ar așeza peste colcăiala descoperită acum patru ani și patru luni la abatorul din Tecuci.

În ziua de 30 mai 1969, **Ghiță Docan** — gestionarul depozitului frigorific al sus-numitei unități — dădea în primire. Sortimente puține, cantități nu prea mari, inventarul era o formalitate ușoară. Greu a fost însă rezultatul. Soldurile scriptice reclamau diferențe inexplicabile, lipsa depășind 50 000 de lei. Dar, în mod surprinzător, situația gestiunii nu e încheiată, nici înregistrată, nici înaintată organelor ierarhic superioare și celor de urmărire penală. În schimb, dispar acte, se tot scot, de te miri unde, produse «scăpate din vedere», se încearcă livrări fictive către beneficiari cu scopul evident de a se regulariza conturile. Cortina peste acest prolog cade în clipa în care, după 12 zile, miliția descinde și surprinde pe viu cum șleahta celor interesați falsifica listele de inventar. O altă descindere cade și asupra livrării cu acte false. În plasă intraseră șase infractori: Gh. D. — gestionarul predător, **C. Istrate** — contabilul șef care regizase falsul, gestionarul primitor, un contabil care plastografia cu mîna lui personală, cantaragiul care inversase sortimentul livrat în acea zi și un comersant din oraș care acceptase substituirea mărfurilor.

Încep cercetările. Durează un an fără 15 zile, dar cu folos. Probele stricte și indiciile convingătoare care existaseră de la prima vedere au fost completate cu un număr impresionant de mărturii ce demonstrau delapidarea. Oamenii povesteau cu lux de amănunte despre sustragerile comise în mod repetat de către Ghiță D., cu mașina, cu motocicleta, cu șareta, cu copilul, pe poarta din față, pe poarta din spate, pe toate porțile și părțile.

Fără nici un contraargument, procuratura respinge concluzia de infracțiune intenționată, reține dosarul și continuă cercetările pentru... neglijență. Dar nu procurorii erau de vină.

Se acordă în continuare toate scăderile, scăzămintele și scăzăturile posibile. Gestiunea se încăpățînează să rămînă totuși cu o diferență în minus de 15 522 lei, imposibil de a mai fi diminuată. Cenușa. Practic fără nici o motivare, după încă o jumătate de an, se oficializează punctul de vedere că actele comise sînt manifestări de neglijență în serviciu, infracțiune taman bine amnistiată.

La sesizarea cetățenilor indignați, după alte 14 luni procuratura județeană dispune redeschiderea urmăririi. Se insistă în reaudierea martorilor. Dar martorii nu uită aproape nimic și-și mențin depozițiile.

La 5 iunie 1972, după trei ani de la constatarea faptelor, e întocmit rechizitoriul. Sînt omise aspectele de însușire, e lăsată astfel deoparte răspunderea penală pentru prejudiciu, doi dintre vinovați sînt scoși din cauză, instanța este sesizată numai pentru falsuri.

Începe judecata. Din cele 240 de file ale dosarului fuseseră aleși ca să apară în instanță doar patru martori neconcludenți. Se ajunge la situația bizară ca un cetățean să ceară prin audiență la primarul municipiului... citarea lui ca martor al acuzării!

Cei patru inculpați rămași pe tapet primesc condamnări severe pentru falsuri. Dar la recurs, din căruța cu infractori se mai pierde unul. Cantaragiul. Îmbătrînise săracul, împlinise 60 de ani și beneficia și el de un decret de grațiere. Era totuși bine, pentru că vinovații principali aveau încă de ispășit niște pedepse.

Iată însă că după toate aceste bălăngăneli ale cîntarului dreptății, la 20 februarie acest an, Procuratura generală adoptă o poziție mai rar întîlnită pentru reprezentanții ei. Introduce recurs extraordinar în favoarea ultimilor trei vinovați rămași cu pedepse. Se susține că falsurile n-ar fi fost atît de importante încît să merite pedepse mai mari de un an. Cu alte cuvinte, se sugerau sancțiuni a căror executare să fie grațiată. Ceea ce, pînă la urmă, s-a și hotărît. Și astfel, ultimii mohicani ai cazului scăpară cu libertatea.

Descrierea de mai sus este rezultatul unei minuțioase documentări, fiecare afirmație este bine cîntărită, probele gata culese nu admit nici un fel de echivoc. Chiar dacă spațiul nu ne-a permis să etalăm frontul larg al argumentelor, cu bună credință, cu orizont social, cu cîteva ceasuri de răbdare, ele pot fi găsite și expuse de către organele competente. Procurorul general poate reveni în următoarele 23 de zile cu un nou recurs extraordinar. Serios, obiectiv, echitabil.

Sergiu ANDON

tipuri și tertipuri

omul ipotetic

Într-un veac tehnic, al specializării și uneori al specializării în specialitate, omul ipotetic a rămas tipul omului universal, polivalent și enciclopedic. Dacă acest tip uman, expresiv pentru Renaștere, năzuia la o cuprindere globală a Cunoașterii, omologul lui modern tinde la universalitate printr-o ignoranță absolută și totală. Faust epuizase toate științele, corespondentul lui contemporan, la fel de avid de o tinerețe eternă, le disprețuiește suveran, convins că mai important decît să cunoști e să te descurci într-o viață în care tot secretul e să *faci față*. Iar a face față este pentru omul ipotetic o disciplină și un exercițiu al spiritului. Fecund, prezent, indiferent la ipoteze, omul ipotetic își spune cuvîntul în toate domeniile cu aceeași siguranță și competență. De vreme ce a fost numit într-o funcție «superioară» — indiferent în care — filatelie, organizarea parcurilor botanice sau desfacerea cu amănuntul a laptelui bătut, omul ipotetic devine *specialistul suprem* în ramura respectivă, singurul în stare să pătrundă misterele, să rezolve deficiențele și să deschidă *viitorului* o perspectivă. Însăși numirea, însăși ungerea în postul cu pricina îl califică la cea mai înaltă și mai subtilă treaptă a cunoașterii. Din clipa instalării sale în funcție, omul ipotetic nu-și dă osteneala să învețe. Sarcina lui fundamentală e să *cuprindă munca*. Dar a cuprinde munca echivalează, pentru el, cu stabilirea, pentru sine, a unui regim de autoritate și respect.

Deci, primul lucru pe care îl face e să demonstreze subalternilor lui smeriți că toți cei ce l-au precedat în caun au fost niște «imbecili care au us activitatea de rîpă», fiindcă *«n-au avut nivel»*. Iar a avea nivel înseamnă: a spune că așa nu mai merge, că trebuie făcut un efort pentru depășirea greutăților și că se cere de la fiecare un devotament maximal. Apoi, omul ipotetic dă afară cîțiva oameni, *«lipsiți de calificare»* — de fapt cei mai buni, dar suspecți că nu-și țin gura și fac observații prin ședințe — și, în sfîrșit, alcătuiește un plan, chemat să rezolve, exhaustiv, deficiențele.

Omul ipotetic, fiind un om universal, are rețete pentru toate necunoscutele. De vreme ce a fost numit în muncă, e clar că e omul cel *mai potrivit, sortit* să aducă un corn al abundenței acolo unde n-a fost, pînă la el, decît incurie și paraginâ.

De obicei, în continuare, faptele se desfășoară astfel: omul ipotetic stă la industria becurilor de lanternă doi-trei ani, pînă se lămurește lumea că grație priceperii lui absolute nu mai există pe piață nici un bec, și că lumea a trecut, din cauza lui, la consumarea masivă a lumînărilor de ceară.

Atunci omul ipotetic e scos de la becuri și trimis să conducă Universitatea de dialecte derivate din limba pelasgă. Dacă se pricepe la toate? Dacă are nivel?...

Aurel BARANGA

ce profețim, ce profesăm

zilele sărbătorești ale muncii

S-a întîmplat să mă aflu la Covasna în limpedea duminică de septembrie cînd, în amfiteatrul natural străjuit de munți de la Voinești, și-au dat întîlnire oamenii pădurilor din împrejurimi pentru a cinsti cum se cuvine tradiționala Zi a forestierului.

Tineri cărora abia le-a crescut cum se cuvine mustața se strecoară cu tractoarele și troliurile pe igheaburi de munte pe care abia pătrunzi cu piciorul. Coasta abruptă, bușteni grei priponiți cu odgoane de fier fac tractorul să se ridice uneori aproape la vertical pe roatele din spate, încît din clipă în clipă te aștepți să se dea peste cap sau să se răstoarne undeva într-o prăpastie. Cu un curaj și o încordare în fața cărora orice entuziasm admirativ e prea palid, acești tineri muncitori au îmbrățișat din copilărie meseria aspră a părinților și străbunilor lor, fie ei români sau maghiari, loni sau lanoși. Și încă eu i-am văzut la lucru în niște romantice zile de toamnă, nu în miezul iernii, cînd dificultățile și pericolele chiar trebuie înfruntate la tot pasul.

Deci, în generoasa dimineață de septembrie, cu tot alaiul purtat de autobuze și camioane, de mocănița forestieră, și ea în tinută de sărbătoare, am descins și eu în Valea Zînelor, recunoscînd repede printre cei prezenți oameni cu care stătusem de vorbă în răgazul muncii grele din pădure. Dincolo de cuvîntări, cîntece și dansuri, de petrecerile care s-au încins sub poale de codru verde, marea atracție a fost *excursul*, cum numea un muncitor întrecerea în fasonarea și secționarea mecanică și manuală a copacilor, această arenă a muncii fiind înconjurată de un gard făcut din cetină de brad. Mîile de participanți pentru o jumătate de oră s-au îngrămădit în jurul acestui loc de începere unde topoarele sau lamele drujbelor sau joagărelor au mușcat cu poftă din carnea albă a brazilor. Operația, impresionantă pentru mulți mai ales sub aspectul efortului fizic necesar doborîrii unui uriaș copac, s-a executat nu numai necrezut de rapid, dar și cu o artă pe care numai îndelunga ei practicare ți-o conferă. Dăruirea și măiestria celor cîțiva reprezentanți ai lucrătorilor pădurilor nu au fost o simplă demonstrație sărbătorească, ci un fel de exemplificare ad-hoc a modului cum a fost posibil ca încă în dimineața zilei de 10 septembrie să se lucreze în contul lui 25 octombrie, o dovadă în plus că angajamentul celor din județul Covasna de a încheia acest cincinal cu 185 de zile înainte de termen devine tot mai mult o realitate.

Reporterul ar fi, fără îndoială, tentat să înfățișeze, în toată splendoarea lui, întregul ritual al tradiționalei sărbători dacă, volens-nolens, comentatorul de etică socială nu s-ar simți obligat să evidențieze cu acest fericit prilej o idee, aceea a modului cum *formăm și cultivăm tradițiile muncitorești*. Îndeletnicirile milenare, ca și meseriile moștenite din tată în fiu, în timpurile ceva mai apropiate de noi, își au deja tradițiile lor, zilele lor sărbătorești, fie că se numesc sîmbre sau maiale. Există, de asemenea, o dată în an, o zi a minerului, a constructorului, a metalurgistului, a tipografului, a recoltei și încă multe altele. Nu știu însă cum se face că sărbătorirea lor capătă de multe ori, în nu puține locuri, alură de ședință cu discursuri reci, bine înțesate cu tot felul de cifre și prea puține cuvinte din inimă, de veritabilă laudă a muncii. Lipsesc de multe ori tocmai acele ritualuri care să le confere specificitate, acea noblețe pe care o are fiecare meserie fie ea tradițională sau mai recent intrată în îndeletnicirile poporului. Ca să nu mai vorbesc de încă slaba cultivare a tradițiilor unor uzine sau altor locuri de muncă, de solemnitățile simple care ar trebui să intre în viața profesională a unor colective.

Faptul că mai fiecare ocupație și-a format de-a lungul timpului ritualurile ei pledează cum nu se poate mai elocvent pentru un calendar sărbătoresc al muncii, oricare ar fi aceasta

Niculae STOIAN

cuvinte încrucișate

pește la grătar

ORIZONTAL: 1) Specialitate de crap sau biban — Îl prinde somnul. 2) Pește de întors la tavă — Arătări pentru răpitori. 3) El să fie că pești sînt destui *(numai să-i prinzi!)* — Munte! — Te logodește cu lanseta. 4) Merge la repetiție — Scurt popas pentru un pește viu... cumpărat. 5) Rupt între maluri! — Piticul sturionilor — Începutul începutului! 6) Emil Banu — Dă rezistență firului. 7) Peste amator de dude — A prinde în *mreje*. 8) *Scrumbie de mare* care-și petrece luna de miere în Dunăre — Hidratat pe margini! 9) Numele științific al arțarului — Icre (sing.) — Copii. 10) Lacherdă (pl.) — În focă! 11) Insulă în arhipelagul Moluce — Pești plați prin definiție.

VERTICAL: 1) Pește pus la regim — Pești amatori de mămăligă. 2) Plasă pescărească — Pescar în deltă pe post de agent sanitar. 3) Mănîncă mămăliga peștilor — Dulci salutări. 4) Ațe! — Prins la undiță — A aerisi. 5) *Pește de rîu căruia îi arunci icrele* — Mihai Pescaru. 6) Bun pentru prăjitul păstrăvilor — Ghiță Pristanda — Localitate în S.U.A. 7) Burtă de crap! — Caras. 8) A se prinde (fig.) — Vine de la Emilia — Coadă de obleț! 9) Unealta pescarului amator. 10) Balena mărilor — Scoică *(greu... de ghicit)* 11) Mediu propice pentru somn — Pești cei mari ai pescarului aduși la scara realității.

Ilie TUDORA

Dicționar: ACER, INE, AYA, FOIL.

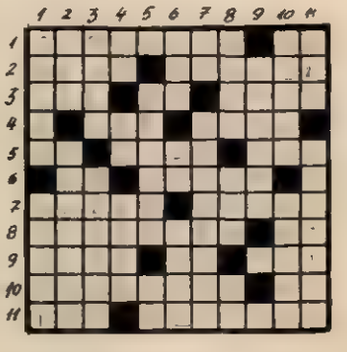

Dezlegarea jocului «GĂSIȚI-LE PERECHEA» apărut în numărul trecut.

ORIZONTAL: 1) PLANCHET — GO. 2) RADIO — LAZAR. 3) ICAR — SETILA. 4) SAM-VINATOR. 5) AT — FAGARAS. 6) C — DALI — I — IT. 7) AMETELI — A — R. 8) RUFA — ISOLDA. 9) IME — CIT — TAI. 10) ICNI — ROATA. 11) METODIU — REN.

problemele oamenilor

două întîmplări cu oameni și locuințe

Pentru merceologul *Constantin Bacu*, din Cîmpulung, anul 1973 a început tragic: i-a murit soția, el rămînînd cu durerea și cu dificila sarcină de a crește singur pe cei trei copii ai lor, dintre care cel mai mare în vîrstă de 4 ani. Ca să-i fie cît de cît mai ușor, s-a mutat din locuința socrilor în aceea a mamei și surorii sale, locuință compusă numai din două camere, dintre care una nu poate fi folosită în timpul iernii. Deci, în acest anotimp, șase oameni trebuie să se înghesuie într-o singură încăpere. Silit de această situație, Constantin Bacu a cerut să i se repartizeze încă o cameră din apartamentul pe care-l deținea părțial, cameră ocupată fără forme de doctorul *Nicolae Constantinescu*, care mai avea o locuință și în Brașov.

Însă, *Comitetul executiv al Consiliului popular al orașului Cîmpulung* l-a păsuit pe dr. Nicolae Constantinescu pînă ce acesta și-a «lichidat» domiciliul din Brașov, și i-a repartizat lui camera cu pricina. Motivarea acestei decizii: părinții doctorului locuiesc în același imobil și, fiind în vîrstă, au nevoie de ajutor. Pe de altă parte, lui Constantin Bacu, *i* s-a propus repartizarea *unui* apartament la «blocuri».

E lesne de înțeles că la Cîmpulung trebuia rezolvată o dilemă. Dar nu cumva — ne întreabă Constantin Bacu și noi, la rîndul nostru, întrebăm Comitetul executiv al *Consiliului popular din Cîmpulung* — era bine să fie avute în vedere și aceste două argumente: — cu părinții doctorului Constantinescu locuiește, în același apartament, un alt fiu al dumnealor, tot medic, deci tot, să spunem așa, calificat, apt să le dea o mînă de *ajutor*; — pentru Constantin Bacu mutarea la bloc ar însemna despărțirea de mama sa și îndepărtarea serioasă de căminul la care — dimineața, înainte de lucru — îi duce pe copiii săi?

II

De vreo opt ani profesoara și artista plastică *Florica Apostol* duce — în ciuda bolilor și a dificultăților materiale care, pînă nu demult, i-au împovărat viața — o curajoasă bătălie pentru dobîndirea unui colț de casă *în care să-și ducă viața în chip liniștit*. Aspirația aceasta e de înțeles, mai ales din partea unui om care a trăit numai prin saloane de spital și dormitoare de cămin.

Strict juridicește, această lungă bătălie se axează, acum, pe un proces de ieșire din *indiviziune* pe care Florica Apostol și sora sa Alexandrina îl poartă cu Popescu Chirica și Lucreția Gărgăriță, proces ce privește un imobil, casă și teren, moștenit de la părinții celor două surori. Instanțele judecătorești, de fond și de recurs, s-au pronunțat, partajînd locuința, dar lăsînd în continuare în indiviziune terenul. Cu alte cuvinte, adevărata și completa finalitate, adevăratul și completul rost al ieșirii din indiviziune — separarea unor coproprietari care nu se pot înțelege între ei — n-au fost realizate.

Lucrurile se petrec în curtea aceea ca pe podul cu o călcătură moale și una tare, pentru că nu se știe care-i peticul de pămînt pe care-i stăpînă o parte și care-i peticul pe care-i stăpînă cealaltă. Familia Popescu, ne spune Florica Apostol, pune cotețe și *garduri unde vrea, ne fixează locul* de trecere spre locuință, ne închide poarta de-vreme, ne insultă și amenință, și, în general, ne face tot felul de mizerii; am ajuns și la procese.

Vădit lucru, doar o ieșire completă din *indiviziune* — deci privitoare și la teren — ar pune capăt acestui izvor de conflicte. Florica Apostol a depus un memoriu în care cere declanșarea unui recurs extraordinar, însă răspunsul întîrzie să vină. Poate e un semn bun, poate înseamnă că, acolo, undeva, *sus*, se meditează.

Nelu IONESCU

testamentul călimanilor

● După 55 milioane de ani, în marele masiv vulcanic al Moldovei ● Un oraș (deocamdată) fără morți, medici și milițieni ● Negoiul românesc (1894 m) se duce de-a dura ● Ursul (monument al naturii) și ciobanii cu coaste rupte ● Stelele, prin acoperișul barăcii

Vara ca vara, e bine și cald. Numai ursul (intangibil monument al naturii) i-a ținut în loc, într-o dimineață, pe toți artificierii. N-a plecat pînă n-a mirosit, pe-ndelete, magazia cu dinamită, după care s-a răfuit, vreme de-o vară, cu vreo șapte ciobani, expediindu-i, cu coastele rupte, la spital. Iarna, pe terase, nu se vede om cu om. Dacă oprești motoarele basculantelor nu le mai pornești pînă la dezgheț. Merg întruna.

Acum, la lizieră, o ciută adulmecă, nemișcată, praful de pușcă. Zeci de kilometri, cît am urcat pe firul apei, pietrele și valurile, tot mai galbene, ne-au călăuzit fără greș. Au murit toți peștii. După vreo 55 de milioane de ani, cît a durat «noaptea geologică» a Călimanilor, asistăm la o prefacere fantastică, pilduitoare, survenită în ultimele anotimpuri. Încă un ciclu de anotimpuri și din Călimani va coborî sulful. Și odată cu sulful toate celelalte comori înscrise în testamentul Călimanilor, care ne lasă, cu limbă de moarte, toată averea Înălțimilor Lor

OAMENII

Contabila Ana Breazu, de fapt profesoară de matematică, i-aduce șefului șantierului Călimani, inginerul minier Constantin Breazu, actele la semnat. Căsătorindu-se cu inginerul, profesoara a renunțat la catedră și la oraș, urmîndu-și soțul, ani de zile, în expedițiile lui geologice. Au lăsat în urmă masive scormonite și cutrelerate în lung și-n lat, ca Moldova Nouă, Ineu, Rovinari, Monease, Polovrag, Arieș, Rodna Veche, Rășinari și... Călimani. După recentele măsuri de repartizare a specialiștilor în miezul producției, s-au întors să exploateze ceea ce au investigat. Destinul comun al majorității oamenilor din carieră. O dată pe săptămînă merg acasă, la Vatra Dornei, unde fata învață la liceu, iar băiatul (5 ani) este în grupa «mare» la grădiniță. Au o femeie în casă care îngrijește de copii. Ana Breazu spune:

— Cînd am auzit prima explozie m-am speriat în așa hal că m-am trîntit sub mașină. Cu timpul, m-am obișnuit fără oameni, fără oraș, fără cinematograf, am simțit că nu pot — în schimb — fără munți. Pe urmă a fost fetița. Băiatul a venit aici, în Călimani. Locuiam într-o baracă și făceam, noaptea, cu schimbul, de gardă. Crăpau pietrele de frig. Puneam pe foc și vedeam, printr-o crăpătură în acoperișul barăcii, doar cît luminează stelele.

Inginerul zîmbește reținut, calculînd efectivele: 100 de oameni în parcul auto, 130 mineri, 50 la atelierul mecanic, 14 la partea gospodărească, 3 la cantină, 16 buldozeriști și 12 excavatoriști (totul cu «aproximație»). Ponderea activității o reprezintă deci transportul materialelor din carieră, la haldele de steril. Brigăzi de mineri solide, bărbătești, au Mareș Eftimie, Olteanu Dumitru și Melinte Luchian. Excavatoriști de treabă sînt Stratu Nicolae, Coroamă Clement, Andrei Nicolae, Andreicuț Willi. La atelierul mecanic fac treabă bună maistrul principal Pauliner Paul, maistrul Balmoș Gavril, electricianul Buzilă Constantin și mecanicul Buzilă Ioan. Dar șoferii?

— Șoferii și mașinile sînt aici ca aerul și ca apa. Jumătate din basculante însă ruginesc în «parcul rece». Lipsesc piesele de schimb. Nu înțeleg ce minte a avut acel cineva (nu știu de unde, de la minister, comisia cutare sau comitetul cutare), cînd a comandat din import autobasculante și autodumpere (TATRA) *fără nici o piesă de schimb, fără nici un cauciuc de rezervă!* La începutul lucrărilor, oamenii s-angajat, în iulie 1970, să decoperteze suplimentar, pînă la sfîrșitul anului curent, 1 000 000 de metri cubi de steril. Dar, din lipsa mașinilor, excavatoarele lucrează cam la jumătate din capacitate. Știți ce înseamnă un milion de metri cubi?

LOCURILE

Înălțimile Lor se numesc (încă): *Pietricelul, Călimanul Izvor, Negoiul românesc, Călimanul cerbului.* Două table indicatoare galbene (de culoarea sulfului și a excavatoarelor), la intrarea în carieră, te avertizează că pătrunzi în *Călimani — monument al naturii — rezervație naturală — 200 hectare — comuna Neagra Șarului — județul Suceava.* La 1 550 metri sub nori sau deasupra nivelului mării te întîmpină urarea de NOROC BUN, înnegrită cu smoală pe frontispiciul primei galerii. Bărbatul în salopetă albastră (fotografia din dreapta), care inspectează bolta de beton, este comunistul Valentin Popescu. Acest maistru gospodărește în revirul său galeria de asecare 17, galeria 20 și galeriile de minare din carieră. Spune:

— Minerii noștri au săpat în piatră kilometri de galerii, încă pe timpul I.P.E.G. și I.G.E.X., asta acum zece ani, cînd căutau fier. Sînt oameni buni, chiar foarte buni, cu tragere de inimă, harnici, toți din partea locului, așa e zona noastră — minieră. Comunistul Mareș Eftimie, șef de brigadă, minerii Olteanu Dumitru, Ailenei Luchian, Olteanu Mihai, Andrei Mihai, Ailenei Aurel, vedeți, unii au venit aproape cu toți frații, s-au întors acum pe locurile vechi, cunoscute. Am să vă spun cum au căutat fier și au găsit sulf. (Și nu mai spune.) Calcă rar, cu pași mari, ferindu-și cizmele de cauciuc din calea pietrelor ascuțite. După normativ, se acordă o pereche de cizme la 6 luni. El își mai cumpără alte 6 perechi pe an. Zice: De la terminarea școlii medii tehnice, în 1955, am lucrat numai în subteran, cu cîteva întreruperi, dar din cauză de boală — bineînțeles. Cînd întrerupeam mă gîndeam, gata, mă recalific, nu mai cobor în mină. Dar m-am întors mereu. M-am legat de locuri. Știu ce înseamnă să dăm materii prime importante societății și țării noastre...

Rostul galeriei de asecare e să capteze apele pluviale și de infiltrații din toate măruntaiele Negoiului românesc — altminteri, la prima ploaie, s-ar îneca toți. Mai există 6 galerii de minare pentru derocarea minereului. Adică se introduc în locuri precise tone întregi de exploziv, și sute de mii de metri cubi de steril sar în aer. Negoiul românesc se duce, treptat, de-a dura. Exact pe 7 trepte, cîte are cariera. Asta în prima etapă. În etapa finală urmează Pietricelul (1 990 m), pe care au să-l reteze, încet-încet, cu buldozerele. Surprindem, poate, ultimele imagini ale semeției Călimanilor. După ce se împrăștie fumul exploziei rămîn niște «pietricele» pînă la gleznă excavatorului, cărora li s-a dat numele de *gabariți*. Așa decurg treburile minerilor, de cînd lumea. Numai înțelegerea lor e cu totul nouă — foarte profundă în simplitatea ei.

Fotografii de Dumitru VINȚILĂ

Să fi auzit cifra altundeva, probabil că nici nu mi-aș fi putut-o imagina. Aici însă văd *milionul* în fața mea, pe terasele Negoiului românesc, unde o singură basculantă (să zicem KRAZ, de 20 tone) arată ca o furnică și mai bine de jumătate din milionul făgăduit s-a excavat, s-a transportat. Acelui *cineva* din minister, din comisia sau comitetul cutare, care a avut ideea să comande mașini fără piese și fără cauciucuri de schimb, i-aș pune lopata în mînă să sape un singur metru cub de pămînt. Cu indulgență. Fiindcă *minerii* din Călimani sapă în piatră.

— Șoferii, spune Vintilă Mănăstireanu, tehnician principal transporturi, se poartă ca niște lei. Cîte 40 de curse pe schimb, de înmulțit cu 20 tone și cu numărul de mașini, fețe-i socoteala. Petru Cantolaru, Dumitru Melinte, Mihai Luncașu, Ion Pintileac, pe cine să mai numesc fără să-i supăr? Cred că în puține locuri își cinstesc meseria oamenii ăștia, așa cum o fac aici. Dar parcă anume, să fie balul bal, din *cînd în cînd dau cu bîta în baltă*.

A da cu bîta în baltă, în Călimani, înseamnă să fugi de pe șantier, cu tot cu mașină. La Neagra Șarului sau la Gura Haitei, cincisprezece, douăzeci de kilometri, pînă la primul bufet. Să iei două sau trei «mari» și o sticlă plină în cabină, iar la întoarcere, pe firul apei, să răstorni în prăpastie basculanta. Cum a făcut Constantin Băncescu, pe care-l cercetează miliția. Cum a făcut și Anania Tracicaru, mutat disciplinar, de la volan în atelierul mecanic. Cum a reușit și Vasile Pocolin, cu un KRAZ nou-nouț. Cum au încercat alții.

Întreb dacă sînt morți sau accidentați în orașul nou din Călimani.

— În 15 ianuarie 1968, în perioada explorărilor, am salvat o echipă întreagă de sub avalanșă. Altă dată s-a aprins *sulful* în galeria 20. Fără victime însă. Avem o echipă de salvare care acționează precis, zice inginerul Constantin Breazu.

Mă gîndesc cum aș trăi într-un oraș unde nu a murit nimeni.

ORAȘUL

Prima etapă prevede 900 de locuințe. Următoarea, cinq se va *rade* și Pietricelul de pe fața *pămîntului* — 2 000. Dar majoritatea pentru burlaci, explică sever inginerul. Familiștilor li se vor construi apartamente la Vatra Dornei. Se va termina modernizarea șoselei (45 km) și vor face naveta, săptămînal. Nu pricep o iotă. O economie întreagă se zbate să scape de pacostea navetei, și ăștia o țin la loc de cinste. Întreb de unde pînă unde și aflu că așa prevede S.T.E.-ul, adică *studiul* tehnico-economic. Încep să pricep. Dacă e studiu, e clar.

Autorii S.T.E.-ului au dorit parcă să nu trăiască oamenii liniștiți; să-și rupă hainele în mașini; să oboseacă; să cheltuiască bugetul familiei rupîndu-l în două — jumătate la Vatra Dornei, jumătate în Călimani; să le fie crescuți copiii de fetele în casă; să nu crească în voie orașul acesta, singurul oraș din țară ridicat în mijlocul unei rezervații naturale, avînd ca temelie testamentul și amintirea Călimanilor.

Dar cum înțeleg ei dubla calitate a producătorului și proprietarului? *Proprietarul* a fost consultat? Există în studiul acela părerea unui psihiatru, a unui specialist în demografie? Femeile — soțiile, și logodnicele, și mamele acestor copii născuți sub stelele Călimanilor — și-au spus cuvîntul? Iată cîteva întrebări fără pretențiile unui studiu specios.

În cantină e cald, *mîncarea conține* ceea ce i se cuvine pe drept ortacului, iar pîinea nu are cusur. Uneori, mi se spune, ajunge veche. Din pricina verigilor intermediare ale cooperației de consum. Un complex comercial va fi în curînd dat în folosință. Numai băutura lipsește — și bine că nu se aduce. Aici te îmbeți de ozon. Leac nu s-a găsit pentru beția asta, și chiar dacă s-ar găsi vreunul — degeaba. N-au nici un medic sub supravegherea căruia să ia medicamentul. Aud că nici nu se încaieră și nici nu fură din propria gospodărie, unde și-au permis, chiar dacă S.T.E.-ul nu prevede, să crească, deocamdată, porci. Nopțile, în afară de uruitul motoarelor și strigătele ciudate ale excavatoarelor (emit niște sunete guturale, ca elefanții), nu se aude nimic. Indicele infracțional și contravențional este de zero virgulă nu știu cît. De aceea n-au nevoie (deocamdată) nici de milițieni.

Mă întreb cum aș trăi într-un oraș fără nici un milițian.

Îi întreb la despărțire pe acești oameni care și-au crescut bălatul într-o baracă, privind prin spărtura acoperișului doar cît luminează stelele, vorba Anei, dacă intenționează să părăsească munții. În ruptul capului, răspunde. Îl întreb același lucru pe excavatoristul Clement Coroamă. Zice: «Niciodată. Am lucrat la Petroșani și la Bicaz, acum aici. Rămîn aici. Cît să umbli din loc în loc, cu casa în spate?!» Cer părerea minerului Emil Danea și primesc același răspuns. Silvia Sănduleanu, fata cabanierului de la cabana *pentru oaspeți*, elevă la liceul din Vatra Dornei, spune că n-ar pleca niciodată, dacă locurile s-ar mai «îmblînzi». Pun aceeași întrebare, neinclusă în nici un *studiu*. Răspund la fel toți, de parcă s-ar fi înțeles. Dumneavoastră, le spun, deveniți autorii unei erori geografice. După treaba asta cu Negoiul românesc și Pietricelul, harta Republicii Socialiste România va trebui tipărită din nou. «Nu mai este de datoria noastră», glumește Ana.

Alexei RUDEANU

Suceava, 20 septembrie 1973.

traficul rutier nu iartă

În ultimii ani, concomitent cu modernizarea unui însemnat număr de drumuri, arterele rutiere au fost dotate cu numeroase amenajări de natură a le spori substanțial siguranța și confortul. De-a *lungul drumurilor naționale* și județene, pe teritoriul localităților rurale, avem acum peste 2 000 km de trotuare. Numai în ultimii doi ani s-au realizat peste 8 900 refugii și alveole pentru oprirea în stații a mijloacelor de transport în comun. Pe foarte multe artere s-a ajuns ca din 5 în 5 km să existe cîte un refugiu. Conducătorii auto se pot odihni, își pot face o verificare sumară la mașină sau remedia o pană, fără grija că stînjenesc traficul rutier sau că propria lor viață și mașină sînt în pericol. *Semnalizarea luminoasă sau reflectorizantă*, prezentă aproape peste tot, arată fiecăruia cum și pe unde poate ajunge la localitatea dorită și ce măsuri trebuie să întreprindă în diferite puncte periculoase pentru a circula în siguranță.

Se pune întrebarea: sînt folosite eficient aceste dotări care au fost realizate cu prețul unor însemnate cheltuieli de fonduri și de energie?

Se pare că *mulți, foarte mulți participanți la circulație nu* au înțeles pînă acum că aceste amenajări sînt realizate în primul rînd în folosul lor. Altfel cum se explică faptul că, în special duminica, asfaltul drumurilor în unele comune este transformat în «Corso», mașinile făcînd slalom printre tinerii care se plimbă la braț, în timp ce trotuarele sînt goale.

În multe comune din județele Maramureș, Mureș, Argeș, Ilfov — unde trotuarele *sînt folosite pentru scopul* în care au fost construite — accidentele de circulație în care au fost angajați pietonii s-au redus între 30-65%. Paradoxal, în alte localități rurale, care dispun de trotuare la nivelul celor mai moderne așezări urbane, accidentele sînt în creștere, fiind acroșați zilnic pietoni care continuă să sfideze pericolul, deplasîndu-se pe partea carosabilă a drumului.

Refugiile. Controalele efectuate recent pe o serie de *drumuri din țară au surprins zeci, sute de mașini* ale căror șoferi opriseră pentru a servi masa, pentru a-și verifica pneurile ori pur și simplu pentru a se relaxa, pe partea carosabilă, chiar sub panourile care indicau că la 1 000 m se găsește un loc de refugiu special construit în acest scop! Conducătorii auto priveau cu nonșalanță cum mașinile lor sînt depășite de zeci și sute de autovehicule ori cum în spatele autovehiculului lor se formează coloane de *mașini* ce nu pot dubla din cauza puternicului curent de trafic din *sens contrar*.

Este drept că mai sînt încă destui oameni care nu se gîndesc și nu acționează decît în folosul propriei lor persoane, care se preocupă puțin sau aproape deloc de interesele generale. Chiar și aceștia ar trebui însă să aibă în vedere că automobilul lor, pe care îl șterg *și-l curăță* cu adevărată venerație și care devine, în acest fel, un veritabil *obstacol, ar putea fi, dintr-un motiv sau altul* (un șofer orbit, aitul rămas fără frîne etc.), pur și simplu, «șters de pe fața pămîntului».

Balustradele. Instalate pentru a feri pietonii de contactul nedorit cu masa metalică a autovehiculelor și pentru a pune în evidență zonele unde traversarea pietonilor este cea mai periculoasă, balustradele sînt confundate cu instalațiile sportive, în special de *unii* tineri care, escaladîndu-le, vor parcă să demonstreze cît sînt de inconștienți. Numai în ultima lună, asemenea «curse de garduri» au avut ca deznodămînt 4 morți și 5 răniți grav. Toți între 15 și 20 de ani!

În localitățile unde s-a înțeles rostul acestor parapeți, accidentele de pietoni s-au redus cu 40-60%. Instalarea balustradelor de pietoni merită deci să fie continuată, chiar și acolo unde edilii le consideră niște «inutile stănoage».

Alveolele. Autobuzul, mai ales cînd este și din categoria celor articulate, cu gabaritul lui impresionant, blochează, practic, la oprirea în stație, un sens de circulație. Iată rațiunea pentru care s-au «dăltuit» în trotuare asa-numitele alveole. Oprit *cuminte* pe aceste spații, șoferul autobuzului permite fluxului rutier să se scurgă normal.

Nu puțini șoferi de autobuze ignoră însă eforturile făcute pentru construirea acestor amenajări, de fapt în detrimentul propriei lor siguranțe, deoarece un autobuz oprit pe partea carosabilă poate fi de zeci de ori mai ușor acroșat din spate sau lateral în comparație cu altul care staționează la adăpostul alveolei. Ei opresc autobuzele (de cele mai multe ori din comoditate, pentru a nu întoarce volanul spre dreapta), la 1-2 metri de bordura trotuarului sau alteori chiar pe mijlocul arterei rutiere. Nu de puține ori sînt însă de vină și călătorii care, așteptînd mijloacele de transport în comun, ocupă întreg spațiul alveolei, împiedicînd autobuzele să le folosească.

În cîteva puncte din București s-au construit pasaje subterane, remediu radical pentru separarea traficului vehicular de cel pietonier. Și totuși nu rareori pot fi observați «temerari» care se aventurează în plin trafic să traverseze, în dreptul magazinului «Bucureștii» sau în Piața Băicescu, străzi perforate pe dedesubt tocmai pentru ca ei să circule în siguranță.

Traficul rutier nu iartă însă greșelile. Din păcate, cei care nu-și dau încă seama de pericolul străzii sau încalcă în mod deliberat normele rutiere plătesc imprudențele comise cu propria lor viață sau sănătate.

Colonel Victor BEDA

De aici începe alcătuirea unor culegeri folclorice.

editarea folclorului

Producția tuturor editurilor ce ființează în țara noastră abia dacă lasă să se întrevadă, prin cele aproximativ zece volume ce apar anual, preocuparea pentru valorificarea folclorului literar. Din totalul lucrărilor ce se tipăresc, marea majoritate sînt culegeri de studii, antologii tematice, reeditări ale clasicilor folcloristicii noastre, volumele cuprinzînd culegeri inedite putîndu-se număra pe degetele unei singure mîini. Inițiative notabile au fost doar unele consfătuiri realizate sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, sau — pe plan local — cele organizate de către asociațiile județene ale folcloriștilor.

Și totuși culegerile inedite de folclor nu au încetat să apară. Ieșite din grațiile diriguitorilor planurilor editurilor centrale, acestea au intrat în atenția organelor culturale locale, ceea ce a avut ca rezultat o întreagă serie de volume, valorificînd cercetări, mai vechi sau mai noi, asupra unor zone insuficient cunoscute.

Începînd din 1964 și pînă astăzi au apărut aproape 100 de titluri, însumînd cîteva mii de coli editoriale. Și nu includem între acestea zecile de volume de studii, cercetări și albume de artă populară. Multe dintre acestea, precum «*Flori de cîmp*» (Craiova, 1969), *Cîntec vechi din Oltenia* (Craiova, 1967), *Plaiul dorului* (Rm. Vîlcea, 1972), *La fîntîna de sub deal* (Tulcea, 1971), *Folclor din Prahova* (Ploiești, 1973) — ca să numim numai cîteva — fac dovada unei indiscutabile probități a autorilor.

Din păcate, circulația redusă a acestor cărți, difuzate fără preț, pentru uzul intern al așezămintelor de cultură, neapariția lor în librării, deci într-un cîmp larg de incidență cu opinia criticii, toate acestea au determinat și unele neajunsuri: selecția neexigentă, criterii de editare care se abat deseori de la stricta probitate științifică, principii neunitare de constituire a colecțiilor, circulația obscură și neeficientă.

Mulți culegători se străduiesc să acopere întreaga arie a județului (care poate să nu constituie o zonă distinctă și din punct de vedere folcloric), realizînd cercetări nesistematice, de suprafață, eterogene, nereușind în cele din urmă să fie reprezentative nici pentru zona așa-zisă cercetată. Alteori, ca în culegerea *În luncile soarelui* (Brașov, 1968), apar piese culese la mari distanțe în timp (1934–1971), sau se includ cîntece din colecții mai vechi, din manuscrise, alături de altele, culese recent (*De la Severin la vale*, 1972, *Antologie de doine și balade din Argeș*, 1971).

Într-o perioadă cînd știința refuză omologarea unui produs folcloric, cules cu mijloace depășite, în majoritatea acestor culegeri apar texte notate «după ureche» sau transcrise din memoria generoasă a autorilor de antologii. Lipsește, de cele mai multe ori, un aparat critic elementar (*Mureș, pe marginea ta*, 1969), iar — în cazul preferinței mai multor culegători — neomogenitatea criteriilor de transcriere adoptate poate, în cel mai bun caz, să nedumerească (*Folclor din ținutul Rădăuților*, 1969). Se înțelege că, remediindu-se aceste neajunsuri, sîntem pentru continuarea realizării de culegeri-monografii sau de gen, realizate pe plan local, nu numai pentru cunoașterea amănunțită a contribuției originale a diferitelor zone, dar mai ales pentru definirea ariei de răspîndire a unor motive de circulație mai largă sau generală, în folclorul nostru.

Stelian CÂRSTEAN

corund – artă, industrie și bunăvoință

De vorbă cu Simion Láyós — directorul Întreprinderii de gospodărie locală (I.G.I.L.) -Odorhei.

— La Corund există un sector de stat, unul al C.A.P.-ului din sat, altul al cooperației centrale și altul al producției particulare dirijate de I.G.I.L.-Odorhei, ne spune interlocutorul nostru. Produsele ceramice se realizează în ateliere prevăzute cu mijloace moderne: discuri mecanice (în loc de roata olarului), valțuri mecanice, agitatoare mecanice sau cuptoare-tunel care funcționează fără întrerupere. Pentru că desfacerea ceramicii noastre are o arie extrem de întinsă în interiorul țării și peste hotare, am reușit să convingem autoritățile centrale să ne acorde un ajutor de cîteva milioane lei din fondul de stat, cu care vom construi o fabrică cu o suprafață productivă de 3 400 metri pătrați. În felul acesta, producția de ceramică din Corund va marca o creștere extraordinară.

— Ați spus că există un sector al producției particulare. Cum reușiți să vă atrageți meșterii și să vă asigurați permanența mîinii de lucru?

— Oamenii lucrează cu convingere și conștiinciozitate și în întreprinderile noastre, pentru că am știut să-i înțelegem și să-i ajutăm. Astfel, un meșter are la noi o serie de avantaje sociale asigurate: pensie de boală și de bătrînețe, asistență medicală gratuită, concedii de odihnă și boală, cure balneoclimaterice etc., și mai are marele avantaj al asigurării aprovizionării cu alimente. Mai mult: de acord cu autoritățile comunale asigurăm desfacerea lemnelor necesare arderii cuptoarelor particulare. Olarii își pot procura lemnele cu 140 de lei mia de kilograme, fără obligația de a cumpăra și cărbuni. Le oferim meșterilor toate avantajele (folosirea celei mai bune argile, aprovizionarea cu smalțuri și culori etc.), iar meșterii ne asigură, conștiincios, bunul mers al producției din fabrică. În timpul liber lucrează pentru ei — și noi le asigurăm autorizație de desfacere a produselor în toată țara — mai lucrează și pentru cooperativă și pentru sectorul de olărie al C.A.P.-ului. Pentru a înțelege cît de bună este colaborarea noastră, vă voi spune că în momentul cînd C.A.P.-ul a avut nevoie de mînă de lucru pentru planul agricol, I.G.I.L.-ul a mobilizat muncitorii săi, trimițîndu-i să lucreze la cîmp.

— Totuși vă rugăm să ne vorbiți și despre «arta ceramicii», nu numai despre aspectul producției ei industriale.

— De fapt există și la noi o secție de creație, în care maestrul Istvan Layos, împreună cu un grup de meșteri, realizează noi modele inspirîndu-se din motive mai vechi. În ultima vreme am încercat să preluăm și modele de ceramică din alte zone ale țării.

— Cine va prelua schimbul de mîine?

— Mulți olari tineri au urmat cursurile superioare ale Casei de creație populară din Tîrgu-Mureș și acum încearcă să lucreze în stilul vechilor centre de olărit din această zonă. Unul dintre aceștia este și Jozsa Ianos.

Acum, după ce am aflat cîte ceva despre organizarea și sprijinul pe care autoritățile înțeleg să-l dea olarilor din Corund, am înțeles de ce magazinele de pretutindeni, întreg litoralul, tîrgurile și piețele din toată țara sînt literalmente inundate de această ceramică; deși bine lucrată, ea reprezintă mai întotdeauna un produs industrial.

Gîndul nostru se întoarce cu amărăciune spre Horezu și Oboga, acolo unde olarii olteni luptă cu îngustimea, lipsa totală de înțelegere și de bunăvoință din partea celor în măsură să-i ajute.

Magda BENGULESCU

Și aceasta este ceramică de Corund.

documentarul: «în fiecare luni și joi»

Bănuim că în fiecare luni și joi se întîlnesc unii îndrăgostiți. Sau pensionarii, la cafenea. Ori se aduc ciorapi măsura 3 cu 1 la «Eva».

Dar aflați că «în fiecare luni și joi» se mai întîmplă ceva: mai mulți bărbați — nefotbaliști din Timișoara — joacă fotbal. Unii își spun echipa A, ceilalți n-au mers prea departe și s-au numit B. Unii se îmbracă cu tricouri albe, ceilalți cu orice altceva, numai alb să nu fie. Cei mai tineri au 35 de ani, restul — nu mai contează. Ei și!, s-ar putea spune. Cîtă lume nesportivă nu dă cu piciorul într-o minge fără ca prin asta să-și fi cîștigat vreun merit, nicidecum pe acela de a li se dedica un film, un fermecător scurtmetraj semnat de Doru Segal, acest pasionat cineast care știe să dea un nume «micilor sau marilor emoții». Nu cred că despre fotbal — sau numai despre el — este vorba acolo, «în fiecare luni și joi». Dacă lucrurile ar fi stat așa, ceva-ceva îmi spune că Doru Segal nu s-ar fi repezit cu aparatul și cu echipa pînă la Timișoara. Sau, dacă totuși fotbalul ar fi fost rege, nu știm ce-am fi înțeles noi din el, cronicarii de film, în afară de Radu Cosașu care — caz rar! — se pricepe și la fotbal, și la cinema, și la prietenie. Probabil că el ar fi comentatorul ideal al acestui filmuleț cu oameni buni și statornici care au puterea ca, de ani de zile, să se întîlnească «în fiecare luni și joi», să alerge sau să se poticnească după balon și să ia toate meciurile drept întîmplări ale vieții lor, evenimente ce-și au locul într-un jurnal caligrafiat de un redactor responsabil cu nostalgii de fost licean deținător de însemnări la zi.

Cînd atîtea vestite team-uri din fotbal se destramă, dar ce zic eu echipe, cînd atîtea prietenii și solidarități se duc de rîpă, este mîngîietor să iei cunoștință de această joacă de copii mari, care s-au agățat de fotbal nu numai pentru a face mișcare, pentru a fi zvelți pe stradă și vioi la locul de muncă, ci pentru a fi împreună, pentru a apăra laolaltă nu atît o poartă, cît ideea de atașament.

Nu prea am văzut «faze» în această peliculă, ci, mai ales, chipuri filmate cu blîndețe și umor drăgăstos; am reținut, în contul cunoștințelor despre viață, că un director, mutat cu serviciul de la Timișoara la Oradea, a făcut ce a făcut și a găsit un post la Arad, pentru a-i fi la îndemînă naveta de jucător amator și prieten credincios. Parcă la Oradea nu s-ar putea fugări o minge! Dar acolo nu erau ei, ceilalți. Dacă se poate conta pe fotbal ca întreținător al tandreții și al încrederii într-o clipă frumos trăită, atunci chiar că merită să fie atît de iubit. Dacă se poate într-adevăr conta, nu numai «în fiecare luni și joi», ci și în celelalte zile ale săptămînii.

Magda MIHĂILESCU

pe ecrane

o afacere pe cinste

Un film polițist bine făcut presupune rigoare, adică o știință a dozării în limitele genului descris.

O comedie polițistă este numai aparent deschisă unei libertăți haotice, ea trebuind să facă față unei duble combinații în echilibru: comic și suspense în același timp. Cînd în aceeași comedie intervine și parodia, lucrurile se complică. La astfel de reflecții ne incită *O afacere pe cinste*, mediocritate călduță, desfăcută recent pe piață de *Romînia-film*.

Datele *startului* sînt *ademenitoare*: doi creduli, soț și soție, intră pe neștiute într-o afacere de stupefiante. Ecuația acestei intrigi se complică de-a lungul povestirii, cu garnitura unor bande de gangsteri, cu dulcea importanță a șefului de poliție, cu inocența cuplului împins la acțiune. Filmul aglomerează, fără selecție, sprințăreli de poante, recitaluri actoricești «spuse» în fața aparatului, ca-n peliculele lui Marcel Pagnol, tipologii ale străzii, amintindu-ne nostalgic de Clair, și momente ce se consumă în sine, ilustrativ, cu o lipsă de surpriză ce dau nota dominantă întregului. Amalgam nedistilat, «O afacere pe cinste» ne îndeamnă la calificative concesive, din disperare de cauză.

perechile

Perechile este un film în scheciuri. Adică un film împărțit în trei bucăți, fiecare avînd titlul și regizorul său. Legătura între părți ține de titlul generic, care anunță dar nu include și substratul său tematic. El derivă din acțiune. Mergînd pe traiectul comediei satirice, *Perechile* amintește prin randamentul său artistic de nu prea îndepărtatul «Boccaccio '70». (Dealtfel, Monicelli și De Sica sînt prezenți și de astă dată)

Efectul comic se realizează aici din ușoare atingeri, din lipsa ostentației, din coregrafia actorilor susținută prin știința detaliului (Monica Vitti în *Frigiderul*), prin inteligența cuplării (Sordi și partenera sa în *Camera*). Poate cel mai puțin realizat scheci *Leul* (regia Vittorio de Sica) are o valoare de altă natură. A stat sau nu în intenția regizorului, dar nouă așa ni se pare; *Leul* se constituie ca o parodie la vechile melodrame daneze, cu o Monică Vitti mișcîndu-se patetic, à la Arta Nilsen, cu un Sordi declamativ și afectat în gesturi.

Rada PREJBEANU

actori și roluri

LIV ULLMAN — o nouă «Madame Bovary»? S-ar putea, căci se vorbește tot mai insistent de un proiect al ambițiosului Dino de Laurentiis, care își dorește în fruntea distribuției trio-ul Liv Ullman , Peter Finch, Alain Delon. Nu e rău!

cine, ce, unde, cînd?

● *M.G.M. (Casa Metro Goldwyn Mayer) a dobîndit drepturile de a ecraniza un nou Scott Fitzgerald, «Ultimul Tycoon». Producător — faimosul Sam Spiegel, care, timp de douăzeci de ani a lucrat pentru Columbia. Regizorul cu care se duc tratative — Mike Nichols, autorul «Laureatului».*

● *Marlène Jobert (foto) și Pierre Clémenti vor fi parteneri în filmul lui Jean-Pierre Mocky «O dingos, o chateaux».*

● *Raquel Welch, protagonista filmului «Ultimul de pe vasul Sheila» (regia — Herbert Ross), trebuie să facă față unui rol dificil, acela de a juca alături de James Mason pentru care frumoasa vedetă este, nici mai mult, nici mai puțin, decît: «cea mai egoistă, mai prost crescută și mai de neluat în seamă actriță cu care am avut neplăcerea să lucrez în cariera mea».*

● *Cineastul bulgar Ranghel Vilceanov (Voci în insulă) despre noul său film «Fuga la Ropotamo»: «Amestec de comedie, de dramă, de musical, de vis și realitate. Nu știu dacă va fi distractiv, dar noi ne-am amuzat în timpul turnării».*

● *«Paturi mai, bătăliі grele» se [illegible] filmul în care Peter Sellers intr[illegible] mai puțin de 7 roluri, toate d[illegible]*

MEMORIILE LUI ȘERBAN CIOCULESCU (XXX)

o luptă literară și pacea «ante-mortem»

De la începutul anului 1928, profesorul N. Iorga conducea un periodic mensual cu titlul *Cuget Clar*, revistă de cultură și literatură pentru școli și tineret, a Comisiunii Bibliotecilor de la Casa Școalelor, care apărea în format in-8°, în 64 de pagini, curios numerotată de la 1 la 4 ș.a.m.d. și datată «7-28 ianuar». În primul număr o *Lamurire* începe prin a constata «groaznica desordine intelectuală în morala de astăzi», drept care tineretul trebuie ferit «de lucruri nesănătoase și zăpăcite, de mode trecătoare atrăgînd prin singura lor ciudățenie». Revista își propunea așadar «să înalțe și să purifice», dar și să informeze. Ea a fost, timp de opt ani și jumătate, un fel de magazin cultural oficial, în care se publicau versuri și studii de N. Iorga și de obscuri versificatori, poezii populare, articole de cultură originale și din presa străină și chiar pagini semnate de școlari și școlărițe. Ultimul număr de această factură, din «april-iunie» 1936, conținea versuri de N. Iorga, Adelina I. Cârdei și I.C. Delabaia.

Periodicul se transformă într-un organ săptămînal militant și polemic abia la 15 iulie 1936, cînd *Cuget Clar* își spune, în paranteză (Noul «Sămănător»), «revistă de directie literară, artistică și culturală, condusă de N. Iorga», o ia *da capo*, cu Anul I, Nr. 11 și își justifică apariția prin «anarhia» ce „s-a instăpînit pe literele românești și de pe urma ei s-a ivit curentul de fiecăreală cu vorbe mari, de exhibiții, de monstruosități, de apeluri la apetiturile bestiale, care supt o critică de lovinesciană neînțelegere și interesată toleranță ne-a dat era care merită să fie pecetluită cu fierul roșu: «Arghezi»." Apostolul afirmă că revine «la o luptă fără cruțare la vîrsta cînd mi s-ar putea recunoaște în altă atmosferă, un drept la odihnă». Era, ce e drept, în vîrstă de 65 de ani, dar își păstra condeiul alert și capacitatea formidabilă de minie și de anatemizare, care-l făcea redutabil, chiar dacă nu mai putea ralia în jurul său energiile tinerești proeminente, ca în primul deceniu al secolului. N. Iorga încheia anunțînd că va «stîrni la prăbușirea mefitată pe aceia care e tot asa de proastă supt raportul estetic, pe cît de otrăvită supt cel moral» și cu convingerea că-i «va răspunde conștiința tuturor oamenilor de bine». Din păcate — păcatele vremurilor — nici unul din aceste puncte de program n-a fost realizat. Poeții revistei din primul an (și din cei următori) au fost, în ordine alfabetică: Const. Asiminei, C. G. Băisean, Gh. Banu, Maria Botiș-Ciobanu, V. Gh. Butnariu, Adelina I. Cârdei, I.C. Delabaia, A.G. Delafintînele, I. Dobrescu-Bughea, Gabriel Drăgan, Const. Goran, D. Iov, M.O. Moldovanu, Const. Răuleț, Mariana Simionescu, I.U. Soricu, Al. Străoneanu-Balaș, G. Tutoveanu, Mihail Văleanu, George Voevidca, Năsturaș Volbură-Poiană. Citorva vechi sămănătoriști, rămași fără debușeu, li se alăturau debutanți obscuri, dintre care nici unul nu și-a făcut un nume. Evenimentul de senzație al revistei a fost însă adeziunea intempestivă a lui A.C. Cuza, fostul asociat, înainte de întîiul război mondial, la șefia micuțului partid național-democrat, apoi dușmănit cu N. Iorga, împăcat în timpul scurtei guvernări a acestuia, iar acum șef de partid antisemit și reacționar. Cu fabulele, epigramele și alte versuri insipide, compromițătoarea colaborare, la care s-au adaos adeziunile presei de dreapta, n-a întărît nici esteticește, nici moralmente, formația din jurul lui N. Iorga, care tuna și fulgera fără ecou în articole de fond, în conferințe și în foioasa «cronică» de la sfîrșitul revistei, în care-și lichida victimele, cu ridicări de brațe la cer, cu lamentări si blesteme în stil cronicăresc: «Cu toții, ducă-se-n pustiu», «legați-i, oameni buni» etc. Ridiculizîndu-i-se particularitățile ortografice, N. Iorga răspundea coleric:

«Pentru un grup de idioți, cari învață pe alții românește: *meus* dă în românește *mieu* prin diftongare (v. forma moldovenească) și *supt* vine nu din *sub*, ci din *suptus*».

Nici colaboratorii de proză nu sînt mai străluciți, cu excepția lui I. Al. Brătescu-Voinești, ale cărui denunțuri de literatură exhibiționistă duc la arestarea a doi scriitori, dar aliază protestul scriitorilor și provoacă manifestația curajos prezidată de academicianul C. Rădulescu-Motru, precum și protestul lui Liviu Rebreanu, în timp ce majoritatea academicienilor nu îndrăznește să ia atitudine împotriva irascibilului lor coleg.

Atunci ia naștere Gruparea Criticilor Literari Români (*G.C.L.R.*, ridiculizat de Sancho Panza al șefului, N. Georgescu-Cocoș, cu «rostirea guturală *giciliri*), cu Perpessicius președinte, Pompiliu Constantinescu secretar, cu Vladimir Streinu, Mihail Sebastian, Ion Biberi, Octav Șuluțiu și subscrisul. Din alte păcate, afară de activitatea individuală a fiecărula din cei șapte critici, ei nu și-au putut organiza o acțiune în grup, nici să redacteze o revistă, cu tot sprijinul oferit de Al. Rosetti. N. Iorga anunță evenimentul cu strigătul de alarmă: «Maffia se organizează». N. Georgescu-Cocoș combate gruparea cu epigrame fără duh, precum și în paginile *Neamului românesc*, cotidianul profesorului, cu nefericite pastișări ale lui T. Arghezi și cu nesfîrșite cronici rimate contra membrilor «Gicilîriului», cu specială atenție pentru subsemnatul, care nu i-a păstrat rancliună, dar nici nu l-a cruțat, săgețile mele atrăgîndu-i apărarea patronului.

Personal, am întreținut atunci o campanie atît contra purismului lui Timoleon Pisani, ale cărui observații filologice contra «stricătorilor de limbă» aveau mai mult ecou decît însăși campania lorghistă, cît și împotriva tradiționalismului sectar al lui N. Iorga. O mare parte din aceste articole ale mele figurează în *Aspecte literare contemporane* (1972) și atestă atmosfera de luptă a vechi bătălii, într-un stil de nereciprocă decență.

În toiul acestei bătălii l-am văzut o singură dată pe profesor, străbătînd pe jos Calea Victoriei, către Capul Podului, în drum spre casă. Eram cu doctorul Ion Biberi, ale cărui marcante articole și eseuri din *Le Moment* atrăseseră atenția lui N. Iorga, care le și relevase elogios în *Cuget Clar*. Am grăbit ambii (doctorul și cu mine) pașii, ne-am apropiat de profesor și eu l-am oprit cu vorbele:

— Domnule profesor, permiteți-mi să vă prezint pe doctorul Ion Biberi, despre care ați scris un cuvînt bun.

— Da, da, spuse ilustrul interpelat, fără să ne întindă mîna.

Și adause, cu fața către prietenul meu:

— Să scrii mereu lucruri tot atît de frumoase.

Toiul bătăliei a ținut de fapt un an și jumătate. În acest interval am fost onorat cu mustrările și învățămintele profesorului, fără să mi se aducă «jignirea» de a fi numit. Am amintit, într-un răspuns moderat, procedeul lui Ennius, în ale cărui istorii nu erau numiți generalii, dar se dădea, în mod excepțional, numele unui elefant. Mi-am rezervat duritățile pentru prozele și versurile incontinente ale aghiotantului, nu fără jocuri de cuvinte, ca acela din titlul unui articol: «De la d-rul Grama la cîțiva agramați de azi». Se știe că celebrul canonic de la Blaj decretase nulitatea lui Eminescu ca poet, dar și primeidia sanitară a operei lui, socotită de esență patologică.

După trecerea furtunii, N. Iorga mi-a elogiat într-un articol din *Cuget Clar* ediția Șt. O.Iosif, pentru aparatul ei critic, pentru curajul de a fi dat și poezia lui contra modelor literare, pentru gruparea la un loc a poeziilor cu caracter epic, relevîndu-i astfel superioritatea față de cele lirice etc. Vorbeam însă o altă limbă. Înțelegerea, în sensul strict al cuvîntului, nu era posibilă. Astfel, profesorul credea că mă informează de existența unui mare număr de variante ale *Mioriței*, pentru ca eu relevasem «unicitatea» ei (se-nțelege, calitativă! și tematică!). Socotea însă că am fost «impiu», pentru că omisesem în selecția mea, ca nereprezentativ în cadrul operei, imnul *La Arme*. Pentru același delict, Nichifor Crainic mă denunțase ca un «infirm moral». Am răspuns profesorului cu o lungă scrisoare de mulțumire, pe care a reprodus-o, la *Cronică*, în plină pagină a *Cugetului Clar*, așa că figurez și în calitate de colaborator al revistei!

La apariția cărții mele, *Viața lui I.L. Caragiale*, directorul *Cugetului Clar* mi-a făcut onoarea de a-i consacra un amplu articol, de aproape două pagini, cu unele rezerve, mai ales de ordinul vieții intime a marelui nostru clasic. Ba, mai mult, a citat-o elogios într-o conferință de la Teatrul Ligii Culturale, împotriva lui Titu Maiorescu, recent sărbătorit cu ocazia centenarului său: «cîtiți frumoasa carte a d-lui Cioculescu».

Am povestit cîndva întîlnirea noastră, curînd apoi, în anticariatul lui Mișu Pach, la Vama Poștei. Potrivit adagiului: *Bis repetita placent*, am să-i amintesc din nou. Am intrat «clamoros», vorba lui G. Călinescu, cu un cordial salut:

— Bună, Mișule!

Cel numit a dus un deget arătător la buze — semnul clasic al tăcerii — și mi l-a indicat cu privirea pe marele profesor. Acesta mi-a întins dreapta molatică, așa cum obișnuia să și-o dea, și m-a întrebat *ex abrupto:*

— Ei, cîte articole ai scris despre Maiorescu? Cinci? Șase? Și cîte ai să mai scrii?

Eu, impertinent:

— Le-ați numărat, domnule profesor? (Într-adevăr, dădusem peste tot unde mi se ceruse, neprecupețindu-mi adeziunea)

— Ei, da, cum se poate, dumneata, un tînăr inteligent, cult, talentat, să admiri o asemenea nulitate ca Maiorescu?

Și, fără a-mi lăsa timp să-mi exprim stupefacția, profesorul începu, în prezența subscrisului, a anticariului și a unui singur alt client, la fel de uluit, să ne expună motivele judecății sale, ca după trei sferturi de oră de diatribă, să încheie cu aceste cuvinte memorabile:

— Ei, știți dumneavoastră ce a fost Titu Maiorescu pentru cultura noastră? Un Hildebrand Frollo, un Epaminonda Francudi (două tombatera ale universității bucureștene — *n.n.*).

Atunci am izbucnit:

— Nu se poate, domnule profesor, sînteți nedrept!

La care profesorul, apropiindu-se de ieșire, zise surîzînd:

— V-am ținut, pe cît se pare, o adevărată conferință!

Apoi, redevenind sumbru:

— Ei! În curînd se vor împlini cincizeci de ani de cînd sînt profesor, și nimeni nu va scrie un cuvînt! Ei, mai scrii despre Titu Maiorescu?

— Da, domnule profesor! Am să mai scriu! Dar am să scriu și despre acest jubileu și de o jumătate de veac ce s-a împlinit de cînd ați debutat la *Lupta* lui Panu, cu strălucite articole de critică literară.

Nicolae Iorga n-a răspuns nimic și, părăsind anticariatul, mi-a întins din nou o mînă moale, care nu cadra deloc cu energia sa spirituală, dar poate îi exprima reticențele, susceptibilitățile, neîncrederea în oameni.

Am publicat articolul, care n-a avut nici un ecou. În acel moment, profesorul, consilier regal, era răcit cu regele. Din ordinul anturajului acestuia, dublul eveniment a trecut neobservat. Un singur ziar (de la Cluj) mi-a reprodus articolul *in extenso*. Atent, ilustrul nesărbătorit mi-a trimis acasă un pachet cu ultimele sale cărți și broșuri. Nu l-am mai întîlnit.

La sfîrșitul lui noiembrie, bărbatul neînfricat, care avusese cutezanța să denunțe primejdia nazistă, cădea sub gloanțele asasinilor, năimiți unei puteri străine.

cronica tv

direct nouă!

«Nu s-a putut să ne ducem cu toții la aeroport, așa că ne-am instalat din timp în fața televizorului. S-a oprit dansul (că noi simbăta și duminica avem seri de dans) și am urmărit vreo sută de persoane sosirea tovarășului Nicolae Ceaușescu din America Latină. Ne-a plăcut foarte mult emisiunea, am putut vedea și noi «în direct», ca și cei care se aflau acolo la aeroport, toată desfășurarea revederii. Am avut clipe de emoție și bucurie cînd l-am văzut pe conducătorul nostru vorbindu-ne de la tribună. Se simțea respirația, căldura glasului, auzeam cuvintele care parcă ni se adresau direct nouă, care stăteam la televizor»

(S. Mantu, tehnician la Casa de cultură a sectorului 5).

Direct nouă! Acest «direct nouă» ne-a făcut să ne gîndim la vocația autenticului atribuită televiziunii, instrument de mare eficacitate, fascinant cînd reușește să «spună în direct», prin imagine și cuvînt, ceva despre viața adevărată, firească, nefardată, impetuoasă. În anii din urmă existau o seamă de emisiuni «în direct», pe care publicul încă nu le-a uitat și iată că într-o discuție avută la o altă casă de cultură (a sectorului 3), unii tineri care urmăresc cîte 3—4 ore pe zi programele micului ecran, iar alții care urmăresc numai anumite emisiuni și-au spus părerea, și-au adresat, prin mine, doleanțele lor. Sofița Enert, 17 ani: *«Emisiunile despre tineri erau interesante atunci cînd apăreau băieți și fete care erau surprinși așa cum sînt ei. Unii pierdeau vremea pe stradă, alții pe la cafenele și dădeau fel de fel de răspunsuri caraghioase fără să spună cineva că asta e bine și asta nu; îmi dădeam și eu seama singură, foarte clar, că nu fac bine ce fac. Lucrez la Depoul Splaiul Unirii, ca lăcătuș mecanic — asamblez segmenți la tramvaie, le ridic cu vinciul și aș mai vrea să văd și cîte ceva despre alți lăcătuși mecanici. Învăț, muncesc și seara cînt la Casa de cultură muzică populară. N-am văzut nimic despre o fată ca mine sau ca alta, care a venit de la țară și vrea să-și facă o meserie».* Alexandru Smarandache, operator la mașini automate, Fabrica de prelucrat sticlă: *«îmi place să urmăresc întregul program. Emisiunile de tineret îmi plac. Vorbesc despre tineri, sînt bune, nu mă plictisesc. Telejurnalul, după părerea mea, este foarte bun, mă face să știu pe ce lume trăiesc, ce, unde și cum s-a mai întîmplat cîte ceva.»* Cătineanu Petre, electrician: *«îmi plac emisiunile sportive care se transmit atunci cînd se întîmplă ele, direct. Chiar un meci de box, cum a fost între Ken și Clay, cu toate că nu a umblat nimeni pe la montaj să-l facă pe Clay mai ofensiv, tot nu a fost ca meciul cu surprizele lui, transmis în direct, cu Frazier. Ce trăiesc eu cînd știu că acțiunea se întîmplă chiar atunci nu pot să descriu. Îmi mai plac filmele, toate filmele și, de ce să nu spunem, toți venim la Mannix orice s-ar întîmpla».*

Răspunsurile tinerilor de mai sus, la care putem adăuga și altele, pot fi un punct de pornire pentru o discuție mai amplă în vederea programării sau a reprogramării unor emisiuni în direct. În sprijinul acestei idei s-a pronunțat și revista «Cinema» nr. 7, care a publicat un material intitulat «Cred în fascinația transmisiei directe», în care N.C. Munteanu, consemnînd răspunsurile lui Aristide Byhoiu, spune că publicul poate determina într-adevăr calitatea programelor, că este dator să o facă. Acest public, cifrat la cîteva milioane, poate acționa activ, prin acea forță de care dispune și care se numește opinia publică. «În direct, oamenii vorbesc mai firesc, n-au timp să-și caute frazele-șablon. Și există acea notă de farmec, de neprevăzut, pe care numai transmisia în direct o poate da emisiunii». Da, publicul spectator își spune cuvîntul în favoarea acestor emisiuni, cere asemenea emisiuni, iar acest uriaș cinema-ziar-teatru-radio adus la domiciliu, această cutie magică în două milioane de exemplare să fie mai sensibilă față de marele ei spectator.

Coman ȘOVA

cronica teatrală

dona diana

Stagiunea teatrală n-a început încă, iar prin unele săli bucureștene continuă să agonizeze cîteva spectacole estivale, melancolice aduceri aminte ale serilor toride cînd, la grădini, improvizate reprezentații se sufocau odată cu bietul public. Așa supraviețuiește și *Dona Diana*, la sala Comedia de pe Calea Victoriei. Pentru cititorul pătimaș, comedia aceasta «în gustul Renașterii» poate fi găsită în cel de-al treilea volum de *Teatru*, ediția *Scriitori contemporani* de Camil Petrescu, unde autorul lui Danton o trece pe numele său cu explicația *«după Moretto»* și cu justificarea următoare în *Addenda la falsul tratat*: *«...am remaniat, amplificînd-o, acțiunea întregii piese, am căutat să adîncesc trăsăturile de caracter ale eroilor și mai ales ale lui Martin, am introdus astfel unele scene și tablouri noui, și am intensificat, pe cît mi-a fost cu putință, datele conflictului »*.

Totul a pornit de la Ion Marin Sadoveanu care, prin 1938, cum zice Camil Petrescu, *«mi-a cerut să traduc pentru Teatrul Național o comedie spaniolă în versuri libere și proză după o versiune germană»*. Comedia lui Moretto mai fusese adaptată și de francezi, chiar de către Molière, și fusese jucata fără un prea mare succes sub titlul *«Princesse D'Elide»*.

Ciudat este cum a putut să-i placă atît de mult lui Camil Petrescu. *«Niciodată* — scrie dramaturgul nostru — *nu mi-am putut explica încîntarea cu care am citit și am tradus această grațioasă comedie»*. Firește cu atît mai puțin noi.

Dar dacă sîntem liberi să recunoaștem că *«grațioasa comedie» nu reprezintă un cap* de operă și nici măcar gustul lui Camil Petrescu, nemaivorbind că nu-l reprezintă în nici un fel ca dramaturg, și dacă recunoaștem și faptul că de cîteva stagiuni nu-l jucăm cu nimic reprezentativ, de ce să nu recunoaștem, atunci, și că întreprinderea cu Dona Diana este un fel de a ne afla în treabă, adică un fel de a da unor actori mai puțin folosiți, într-o stagiune, prilejul sau, mai exact, posibilitatea de a-și face norma. Ceea ce, să recunoaștem, este o atitudine samariteană admirabilă și dacă mișcarea teatrală ar fi afiliată la Crucea roșie n-am avea decît laude.

Să stăm însă strîmb și să judecăm drept. Pentru că s-au mai văzut piese penibile la lectură transformate de regizori și de actori în spectacole chiar memorabile. Nu este cazul acesta, din păcate.

Actorul foarte bun Victor Moldovan, practicant, în timpul liber, al regiei, uneori cu succes, a apelat la *Dona Diana* într-o dispoziție mai puțin inspirată, oferindu-ne o versiune scenică plictisitoare la culme.

Principalul defect ar fi lipsa de fantezie ironică și platitudinea soluțiilor regizorale care au condus la transformarea unei comedii de curte, cu prinți și prințese, într-o comedie cu subrete și lachei care își imită, cum pot, stăpînii. Actorii joacă, mai toți, cu un umor involuntar în această postură falsă și toată povestea sună ca o partitură cîntată în falset. *Florina Cercel*, în rolul protagonistei, ne lasă speranța că s-ar putea să o vedem, cu altă ocazie, onorîndu-și promisiunile sau obligațiile față de o scenă națională. Colegii ei cu state de serviciu pe prima scenă sînt Damian Crișmaru, Liviu Crăciun, Marian Hudac, Tamara Crețulescu, Mitzura Arghezi, Didona Popescu, Virgil Popovici. Unii dintre ei au avantajul că au jucat și alte roluri mai onorabile și deci sîntem în situația să-i trecem cu vederea în ipostaza de funcționari onești care își justifică locul în schemă.

Decorurile sînt și ele, bănuiesc, o expresie a unei justificări modeste.

Mă întreb însă dacă nu se putea totuși pune la punct un spectacol cel puțin onorabil?

Pînă la urmă cred că se putea.

Dinu SĂRARU

capriciile gustului

afișajul

Identificat pînă nu de mult doar cu arta, domeniul esteticului ne apare astăzi dintr-o perspectivă mult mai complexă. Ce nu ține, practic, și de domeniul esteticului? Producția industrială de bunuri de larg consum, producția de mașini, creația vestimentară, urbanistica, industria reproducerilor, industria mijloacelor de difuzare a artei ca și multe alte resorturi ale vieții umane, toate țin și de domeniul esteticului. A ignora o asemenea realitate devine traductibil cu a trăi rupt de problematica specifică lumii de azi. Alături de fenomenul artei există încă alte fenomene ținînd de sfera esteticului, caracteristice pentru civilizația contemporană, pe care noi sîntem datori să le urmărim atent și să le înțelegem.

Urbea modernă adăpostește, bunăoară, printre altele, și «punctele de afișaj». Capitala noastră dispune de numeroase asemenea «puncte». Normal, ele ar fi trebuit să fie alese sau fixate astfel încît să poată facilita comunicarea necesară cu mase umane importante, prin intermediul afișului. Calitatea de «zonă circulată» este esențială pentru orice punct de afișaj. Altminteri, afișul, oricît de interesant și ingenios, nu își îndeplinește funcția din motive obiective: n-are cine să-l vadă. Sînt și alte criterii după care se alege de obicei «un punct de afișaj». E necesar să fie avute în vedere, de exemplu, categoriile de populație ce «trec» prin zona respectivă. În funcție de acest element, punctul de afișaj respectiv capătă *un profil al său*, atrăgînd atenția prin intermediul mijloacelor de expresie plastică, de care se folosește afișul, asupra diferitelor produse așteptînd să fie cumpărate, asupra diferitelor manifestări culturale ori sportive ce urmează să aibă loc, asupra diferitelor măsuri ce trebuie luate în vederea prevenirii unor situații neplăcute. Semnele vizuale vehiculate prin intermediul afișului aparțin limbajului artistic general propriu fiecărei epoci. Proporțiile dintre suprafețe și volume, cromatica, întreaga armonie grafică a afișului sînt elementele prin intermediul cărora acesta se pretează aprecierii noastre estetice.

Orice punct de afișaj sau publicitate presupune existența unor suprafețe verticale pentru aplicarea periodică a materialelor «executate» în acest sens. Panourile de afișaj sau de publicitate reprezintă adevărate ansambluri de imagini menite să atragă, fiecare, individual, atenția asupra unei informații oarecare și, totodată, să creeze împreună o impresie estetică plăcută. Ce se întîmplă în realitate? În realitate, cel puțin la București, punctele de afișaj sînt alese, cu rare excepții, la întîmplare, în funcție de posibilitățile ce se creează astfel pentru *mascarea unor ziduri deteriorate*, a *unor* spații virane, a unor construcții neterminate. E limpede că afișajul, la noi, nu își îndeplinește misiunea ce îi revine, conceput fiind dintr-o atare perspectivă. Mai intervine apoi și problema afișului în sine. Creația de afișe, la noi, se prezintă inexplicabil de sărăcăcioasă. Lipsa de fantezie și originalitate apare de-a dreptul impresionantă. Poate și pentru faptul că se acordă încă destul credit amatorilor și graficienilor improvizați, gata să obțină pe această cale ceva venituri în plus.

A ne resemna la gîndul că mai mult nu se poate face e prea puțin. Să ne gîndim că în problema afișajului sînt interesați *nu numai urbaniștii, dar și beneficiarii* unor produse sau ai unor manifestări a căror reclamă se face prin intermediul afișului.

Gheorghe ACHIȚEI

poluarea folclorului (XXVII)

gheorghe zamfir

Al VI-lea Festival internațional «George Enescu» a închinat o seară muzicii populare românești. Nu știu, nu-mi amintesc ca vreodată cîntecul popular să fi fost cinstit în așa măsură, încît să se treacă cu atîta curaj peste prejudecățile ce au creat prăpastie între arta «cultă» și cea populară.

Pentru această frumoasă inițiativă, care socotesc că are o însemnătate istorică în viața culturală a țării, pentru gîndul fericit de a omagia odată cu marele geniu al neamului — George Enescu — și muzica poporului atît de îndrăgită de el, pentru prezentarea lui Gheorghe Zamfir alături de numele răsunătoare ale marilor interpreți care ne-au cinstit prin prezența lor festivalul, pentru toate acestea aducem cele mai călduroase felicitări organizatorilor.

Desigur că legarea numelui lui Gheorghe Zamfir de o festivitate atît de înălțătoare este mai mult decît binevenită: ea înseamnă recunoașterea meritelor unui artist care, prin calitățile sale excepționale, a deschis, dincolo de hotarele țării, gustul pentru muzica populară românească. Desigur, cu mult înainte, folclorul nostru a fost prețuit prin permanenta prezență și succesele răsunătoare dobîndite de către echipele și virtuoșii noștri la marile concursuri și festivaluri internaționale. Prin Gheorghe Zamfir însă muzica noastră populară a ajuns să fie, s-a impus în circuitul internațional. În rîndul celor mulți din Franța, Elveția, Belgia etc. Gheorghe Zamfir se confundă cu însăși muzica populară românească. Și din acest punct de vedere el trebuie să fie socotit deschizător de drumuri folclorul nostru a ajuns atît de prețuit, încît din ce în ce mai mulți interpreți de muzică populară din țară sînt solicitați să susțină concerte, să prezinte pînă în cele mai îndepărtate țări frumusețile inegalabile ale cîntecului nostru popular.

Desigur că deasupra talentului său, care iese cu totul din obișnuit, Gheorghe Zamfir s-a putut impune și datorită unei conjuncturi favorabile: simpatia de care se bucură, pe toate meridianele, țara noastră, datorită politicii sale externe atît de înțelepte, atît de bine văzute

Deci seara de 16 septembrie 1973, seara marii victorii a muzicii populare românești.

Această victorie se produce într-un moment crucial al culturii noastre: *momentul în care toți specialiștii*, toate forțele s-au întîlnit în lupta hotărîtă pentru promovarea unei arte populare autentice, pentru abolirea cunoscutelor «stilizări» care au dăunat atît de mult, luptă în care dealtfel se integrează și prezenta rubrică.

Tocmai din această pricină ne simțim datori să atragem atenția asupra unor *confuzii nedorite* ce s-ar putea produce după audierea concertului lui Gheorghe Zamfir și al formației sale. Anumite lucrări interpretate în program *au trecut dincolo de muzica populară*, așa cum ea se practică de către cei mulți cărora le aparține. Este vorba de *anumite încercări personale* ale lui Gheorghe Zamfir de a acorda folclorului, cu ajutorul unor renumiți virtuoși (negalabilul *Efta Botoca*, *Marin Chisăr*, *Constantin Gheorghina*, *Dorin Cuibaru*, *Petru Vidrean*) sau cu al unor mai tineri interpreți (Ileana Țențiș, Ion Mihăescu, Pantelimon Stingă, Gheorghe Palcu), o altă înfățișare pe care dealtfel el însuși o numește — în programul de sală — prea puțin explicit *un tablou inedit de cea mai pură autenticitate folclorică*. În această privință, sau în privința conceptiei «autenticului», confuzia nu trebuie, nu e bine să se producă.

Hari BRAUNER

(Va urma)

despre muzică
vorbim prin muzică

LIVIU GLODEANU:

«certitudinile nu mă fac fericit»

— De cîțiva ani buni ești unul dintre tinerii compozitori afirmați prompt și în jurul cărora s-a țesut o autoritate necomentată; cum suporți această stare?

— Întrebarea cuprinde o afirmație pe care n-am provocat-o. Dacă e vorba de-o autoritate comentată sau nu, asta ar putea fi dovada unei atenții pe care muzica mea a «binevoit» s-o trezească. Aceeași afirmație cuprinde din păcate și un enunț mai puțin flatant.

— Duhul bun din mine n-ar fi vrut să te mîhnească!

— Duhuri bune au numai copacii; noi sîntem oameni; faptul că eu și colegii mei de generație am rămas tot tineri, tot băieți buni și talentați, și mai ales plini de promisiuni... deși ne apropiem de patruzeci de ani, vezi, aici e ceva suspect!

— Cred în artistul cu tinerețe veșnică!

— Este o iluzie; artistul «locuiește» într-un om la fel ca toți oamenii; dealtfel, părerea că arta ar suporta mereu un echivalent de comparație cu tinerețea veșnică, îmi repugnă; întotdeauna arta a fost și va fi întotdeauna rezultat lucid al maturității; poți fi matur și la șaisprezece ani — ca Mozart — și poți fi adolescent la optzeci de ani — biologic vorbind — exersînd consecvent pe-un timbru nesemnificativ. Din moment ce vîrstele nu contează, ne întoarcem la esențe...

— O zonă a imaculării; ochiul suferă...

— Nu certitudinile mă fac fericit, ci nedumeririle, întrebările: am depășit oare *momentul în care aveam cel mai mult de spus?*

— Ce anume inspiră acest moment de care vorbești?

— Există un moment al maturității, dar înainte de acesta există un moment al *elanurilor*, un altul de *exaltare*, și apoi o *mare deschidere* spre înțelegerea adîncimilor artei, a omenescului, a problemelor *fundamentale ale existenței noastre*...

— Cunoscînd toate acestea, cît mai rămîne pînă la *a fi?*

— Există personalități certe care nu ajung a avea totuși un stil propriu, pentru că nu au depășit, acumulînd, etapele premergătoare — sonoritate, limbaj...

— Vrei să spui că o pasiune puternică, dublată de conștiinciozitate față de «obiect», poate totuși, paradoxal, în afara unei vocații la fel de puternice, crea?

— Ai enumerat mai multe calități decît sînt necesare unui compozitor; muzica este o știință; pînă la creatorul de muzică nu ajungem însă numai cu cele enumerate mai înainte...

— Ce înțelegi prin *creatorul de muzică?*

— Mitul artistului complex, renascentist dacă vrei, chiar dacă a fost «denigrat» de ramificațiile maximei specializări în secolele din urmă, rămîne o realitate și un adevăr despre forța creatoare a omului.

— Nu-mi place că nu vrei să negi nimic!

— Ceea ce neg, nu discut. Eu «vehiculez» un grai muzical șlefuit de alții, și nu unul stricat de alții. Încă nu este clar ce înseamnă *a studia compoziția?*

— Muzica este o artă, dar un procent din aceasta îl reprezintă știința din artă. Această știință, ca oricare alta, se învață, ea are legile ei mai mult ori mai puțin imuabile, pe care poți ajunge să le stăpînești. Sînt, așadar, date care se acumulează. Bineînțeles că asta nu înseamnă și compoziție...

— Cine deține tainele garanților în ceea ce te privește?

— Marțian Negrea este omul care a știut să afle și cealaltă zonă, necontrolabilă cum se spune, și să vadă în mine ceea ce eu nu aveam cum să văd. Adesea cu un cuvînt îmi desființa munca de cîteva luni; dar descopeream, cu ajutorul său, care strat anume dintr-o lucrare era subînțeles ca valoare; cu timpul, raporturile nu mai erau de la profesor la student, ci de la creator la creator.

Ion TUGUI

scriitori de azi

edgar papu

Născut în București, la 13 septembrie 1908. Școala primară la Sf. Iosif. Între anii 1919–1927, elev la Liceul (colegiul) Sf. Sava. În anul 1927 se înscrie la Facultatea de filozofie și litere din București. În 1931 e licențiat în limba germană, iar în 1932 în filozofie. În 1936–1937 urmează două semestre la Facultatea de filozofie din Viena, în vederea pregătirii doctoratului. În anul 1943 își susține teza de doctorat cu subiectul: *Forme deschise în artă*. Între anii 1933 și 1946 e profesor la diferite licee din Capitală și provincie. Mai mult timp funcționează la Liceul național din Iași, din 1936 pînă în 1943, cînd e detașat la Liceul Sf. Sava din București. În 1946 intră în cadrele învățămîntului universitar. Funcționează mai întîi la catedra de estetică, apoi la aceea de literatură comparată. Titularul ambelor catedre: Tudor Vianu. În 1946 e fondatorul, în calitate de vicepreședinte, al Societății de estetică, alături de Tudor Vianu (președinte), Valentin Lipatti, Mihai Gafița. Debutul în presă, cu o cronică plastică: «A doua expoziție de artă nouă», publicată în ziarul *Cuvîntul* din 12 mai 1929 cu inițialele E.P. Debutul editorial, în 1936, cu volumul *Răspîntii — forme de viață și cultură*. Colaborează la publicațiile: *Discobolul*, *Floarea de foc*, *Revista Fundațiilor*, *Gînd românesc*, *Saeculum*, *Roma*, *Revista de filozofie*, *România literară*, *Viața românească*, *Secolul 20*, *Familia*, *Convorbiri literare*, *Argeș*, *Ateneu*, etc. Scrieri: *Răspîntii — forme de viață și cultură* (1936); *Artă și imagine* (1939); *Soluțiile artei în cultura modernă* (1943); *Giordano Bruno — viața și opera* (1947); *Călătoriile Renașterii și noi structuri literare* (1967); *Din luminile veacului* (1967); *Evoluția și formele genului liric* (Premiul Uniunii scriitorilor, 1968); *Altdorfer* (monografie, 1968); *Fețele lui Ianus* (1970); *Poezia lui Eminescu* (1971); *Între Alpi și Marea Nordului* (eseuri despre arta germană, 1973). A tradus volumul II din «Don Quijote», mai traduce din F.G. Lorca, Valle-Inclan etc. În *Istoria filozofiei moderne* (5 vol — 1940) e prezent cu studii despre Renaștere, Vico, Nietzsche, idealismul italian.

Mai întîi, scrisul lui Edgar Papu întrunește — fapt nu prea des întîlnit — virtuțile de analiză ale criticului literar și de artă cu acelea de generalizare ale esteticianului. În lucrările sale, Edgar Papu își propune, cu rigoare de sistem, a ne demonstra cîteva principii generatoare ale evoluției fenomenului artistic, concretizîndu-și însă demonstrația prin disocierile proprii actului critic. Volumul *Fețele lui Ianus*, de pildă, are ca punct de plecare demonstrarea ideii că tradiția și inovația în creația artistică nu sînt hotare despărțitoare, că nici unul din aceste două elemente nu caracterizează exclusiv opera și evoluția artei. «Tradiția și inovația, spune cercetătorul, cuprind cele două orizonturi, privite de «fețele lui Ianus», care aparțin deopotrivă aceluiași cap al creației artistice. Mintea creatoare este unică, dar privirea ei se prezintă bipolară, dirijîndu-se deopotrivă către trecut și viitor». A face ca acest principiu «să depindă de legile *normalității* contingente, adică a-i atribui doar o singură față, silită să opteze pentru trecut sau pentru viitor, înseamnă a ieși din făgașul excepțional al marii poezii și, îndeobște, al oricărui mare act de cultură umanistă... «fețele lui Ianus» conlucrează în perfect acord, și că un cult al trecutului și al tradiției nu împietează deloc asupra celor mai vaste promisiuni de viitor». Acest principiu al bipolarității artei e cheia de boltă a întregii cărți, dar el e susținut în desfășurarea lui abstractă de analiza «la obiect» și de referințe critice asupra unor autori precum Dante, Leonardo da Vinci, Leopardi, Tasso, Ippolito Nevo, Mattia Pascal, Massimo Bontempelli, Lampedusa etc. Fără a-și stîrbi eșafodajul demonstrativ, neabătîndu-se de la ideea de bază, autorul, în chipul cel mai strict critic, emite observații asupra structurii și valorii operei respective, acestea completîndu-se într-o perfectă osmoză cu argumentul prioritar al studiului.

Vom mai observa apoi că Edgar Papu e și un istoric al literaturii și artei, însă un istoric al ideilor. Ajunși în punctul acesta, vom desprinde trăsătura care-l particularizează cel mai mult în ansamblul exegeților fenomenului de artă. Edgar Papu e un istoric al ideilor, dar al acelor idei care constituie mobilul din interior al procesului evolutiv al artei. Autorul *Răspîntiilor* e, mai bine-zis, un istoric al *propulsorilor* fenomenului artistic. Reprezentative pentru aceasta ni se par a fi *Călătoriile Renașterii și noi structuri literare* și *Evoluția și formele genului liric*. În aceasta din urmă, deși nu sînt neglijate spațiul și timpul în care apar operele poetice, cauzele sociale ce le determină evoluția, sînt arătați însă cu o adîncă pătrundere factorii interiori decisivi pentru specificitatea lirismului în drumul progresiv de la «lirismul colectiv» la cel individual.

Și acum o altă notă distinctivă. Format în spiritul școlii lui Tudor Vianu, Edgar Papu e un erudit, avînd tangențe și cu o filozofie a culturii, cu un stil calm, exemplar nedivagant. Totuși vom remarca în scrisul său un mod particular de lirism. Un lirism care nu deformează obiectul prin afectivitate și prin absorbția acestuia într-o neconcludentă subiectivitate. Atitudinea simpatetică a cercetătorului față de operă provine dintr-o transpunere a lui în lirismul obiectului. Analizele lui Edgar Papu, deși riguroase, împinse pînă la limita logicului, au întotdeauna o vibrație specifică. E modul propriu al acestui cercetător de o mare exigență științifică, care nu lasă neacoperită nici o afirmație, de a fi subiectiv. E, mai direct spus, latura omenească a acestui cuprinzător exeget, care vede în desfășurarea fenomenului artistic un drum mereu ascendent al spiritului uman. În demersurile spre esența artei, Edgar Papu aduce inedite și substanțiale contribuții.

Traian STOICA

cronica literară

spectacolul lumii

Curzio Malaparte se joacă undeva, explicînd motivul pentru care se consideră scriitor, în loc de a fi pur și simplu jurnalist. Deosebirea se află în capacitatea de sesizare a trăsăturilor esențiale și în libertatea artistului de a recompune datele realității, de a înscena. Mai puțin interesează elementele întrebuințate, faptul că au fost inventate sau nu. În fața unei audiențe, improvizate din ofițerii unui stat major, în timpul războiului, scriitorul italian exemplifică: se aflau cu toții la masă, gustînd o tocană gustoasă, preparată la un cazan din apropiere. Cu cîteva minute înainte, un obuz german explodase într-un grup de soldați, făcîndu-i bucăți. Ceea ce nimeni nu observase, cîteva membre smulse din trunchiul oamenilor căzuseră în marmită. Malaparte constatase că *kouskous*-ul lui, cum îi spunea felului de mîncare, este mai moale decît de obicei. Cu oroare, ceilalți observară în farfuria autorului *Pielii* o mînă cu cinci degete, aranjate cu grijă de furculița lui Malaparte. Probabil că nu se întîmplase așa, dar introducerea serioasă a acestui episod, într-o relatare a prînzului, nu ar fi alterat caracterul verosimil, ci ar fi scos mai bine în evidență atrocitatea războiului și împrejurările neobișnuite pe care le creează. Ziaristul este supus veracității, evenimentului ca atare. Scriitorul, dimpotrivă, îl forțează, pentru a-i găsi semnificația. Dealtfel, în practica mondială a presei circulă în ultima vreme un concept nou, acela de pseudo-eveniment (creat cu ajutorul interviului, de pildă, provocat, deci, de ziarist!). Folosirea acestor elemente de concepție mi se pare utilă în cazul cărții lui Ioan Grigorescu, un autor neglijat de presa literară, probabil sub motivul neserios că aparține genului jurnalistic. *Spectacolul lumii* este însă «romanul» unor călători, aș zice, dacă nu rămînem la considerarea îngustă a denumirii. Mai mult, aduce o experiență interioară, diagrama unei trăiri autentice a marilor probleme sociale, sugestia unor conflicte intime. Lipsește «povestea» unei iubiri de cinema și a unei «evoluții» convenționale? Să fie acesta singurul motiv pentru care i se refuză lui Ioan Grigorescu «participarea la competiția valorilor» literare ale clipei! Din punctul nostru de vedere, avem de-a face cu un scriitor adevărat, în limitele genului său, capabil de realizări semnificative pentru situația literară a ultimelor decenii, care au favorizat reportajul, menținîndu-l în actualitate.

Spectacolul lumii este cel mai puțin compus din relatări. Obișnuit, reporterul procedează prin asociație de elemente, folosind o tehnică «mozaicală». Cea mai bună secvență a cărții se petrece în laboratorul cinematografic Mogoșoaia. «Imaginile» sînt văzute cu ochii minții, recreate prin sugestia produsă de filmul lui Jacopetti, *Mondo Cane*. Timpul psihologic transferat în carte este acela petrecut la masa de montaj: «Cu cîțiva ani în urmă cînd, cu încuviințarea autorului, adaptam comentariul și montajul filmului «Mondo Cane» pentru ecranele românești, tot văzînd și revăzînd pelicula în laboratorul cinematografic de la Mogoșoaia, am trăit un moment de derută. Îndrăgisem filmul ca și cînd eu l-aș fi turnat, față de autorul lui aveam o profundă considerație și totuși ceva nu era în regulă, nu «ieșea», nu «venea să se lege» — cum obișnuiesc să spună cineaștii — și nu-mi puteam da seama de ce!» Tipic început de roman, după cum reproducerea episodului cu regele Petru al II-lea are ceva balzacian: «Unul din foștii regi balcanici, detronat imediat după ultimul război mondial, Petru al II-lea al Iugoslaviei, a publicat într-un ziar american următorul anunț: «Ex-rege caută o ocupație demnă de numele și poziția sa». Răspunsul a venit cu destulă promptitudine, sub forma a două propuneri: printr-una i se oferea ex-regelui șomer demna ocupație de *maître d'hôtel* într-un oraș american de provincie, iar prin cealaltă, pentru nume și poziție, i se cerea să apară, în toată splendoarea sa, pe arena unui circ ambulant». Burghezul cu bani voia să-și ridă de o paiață regală! Mai cutremurătoare este scena cu Huguette Buffet, soția asasinului Claude Buffet, ultimul ghilotinat la Paris. Femeia declara că răufăcătorul din boxă a fost un om bun, că nu a supărat-o niciodată, că a apărat-o și că îi este fidelă, că îl va aștepta, dacă va trebui, că e gata să reia viața alături de el. Dialogul dintre judecător și doamna Buffet se încheie cu un răspuns fantastic: «Și totuși, el nu s-a ocupat prea mult de dumneavoastră. — Ba da... — Nu! — O, domnule judecător, niciodată nu m-a lăsat fără mîncare...» Scriitorul notează: «Aveam impresia că Dostoievski se afla în sală și scria. Sau că tribunalul era o înscenare literară după o operă străină extrasă din două cărți: «Umiliți și obidiți» și «Crimă și pedeapsă». Și nu-l plîngeam pe cel ce-și implora moartea, ci pe femeia aceasta în care rămăsese numai un strop de viață și, hotărîtă să-l aștepte pe criminal oricît, pentru că nu fusese lăsată niciodată fără mîncare, îi salva pentru doi ani capul de sub cuțitul ghilotinei». Hercules în marmoră, la Atena, îi aduce aminte scriitorului de prima copilărie și de mama care citea aplecată pe o crestomație veche, iar experiența contemplării artei se colorează afectiv: «După douăzeci și cinci de ani ne-am întîlnit față în față. Copilul de pe fundătura întunecată și-a pierdut cîrlionții de aur, iar ochelarii mamei s-au mai îngroșat cu trei dioptrii. Aproape că nu l-ar mai putea zări pe Hercules decît ca prin sită... decît ca prin ceață... decît ca prin vis...» În loc de obișnuitele banalități ale multor turiști literari, Ioan Grigorescu își amintește de trei-ul primit la domnul Boncu, profesorul de istorie, pentru a lua în discuție nepăsarea trecătorilor care nu se opresc la monumentul ridicat pe locurile bătăliei de la Thermopile.

Cartea lui Ioan Grigorescu este originală și prin îndrăzneala de a alătura perspective diferite asupra locurilor străbătute. Arta culinară, dansul, ceremonialul curții, știrile din ziare, analiza sociologică, concluziile anatomo-patologilor, interviul cu oamenii de pe stradă sînt puse la contribuție, topite într-o varietate de procedee literare din care nu lipsește jurnalul, povestirea, poemul în proză, tehnica scenariului cinematografic, pamfletul etc. Pe alocuri, persistă încă informația de baedecker, menită a epata pe cititorul de condiție îndoielnică, un balast ușor de aruncat la o viitoare ediție. Dar cine știe, acuratețea sporită a cărții ar putea să reducă din viața ei secretă, din foiala aceea de fapte care impresionează în forma de acum! Comentariile pe marginea picturii lui Goya și a episodului cu Maja, Maria del Pilar Tereza Cayetana, ducesă de Alba, nu sînt deloc pe gustul nostru, vădind o înțelegere cam «din fugă» a artelor plastice. Adevărata pătrundere este neîndoielnică la Ioan Grigorescu atunci cînd cercetează fapte din domeniul acțiunii umane. Un portret psihologic al lui Simon Wiesenthal, cavalerul fără reproș al răzbunării, urmăritorul criminalilor de război naziști reprezintă, de pildă, o pagină de mare forță, scrisă cu un patos convingător.

Aurel-Dragoș MUNTEANU

(II)

...a cenaclului nostru. Ea s-a ...ostea de la Scînteia tinere... ...zenți nu li se dă șansa de o ...că viitoarele ședințe se vor ...nceput, de Adrian Păunescu ...t Ștefan Roll (alias Gheorghe ...despre Maria Tănase. Primul ...icit pe fostul dinamitard Roll. ...azi această poezie afectivă, care ...la Ștefan Roll că pe vremea cînd ...no-sa, Ștefan Roll, se cam șprițuia ...24.

...t ne-a prezentat-o George Stanca. ...că cucule și încă două melodii pentru ... «Suzano, tu cînți la chitară și, parcă, ...ădrează au mai exprimat păreri Tudor ...tată), Șerban Cioculescu (...uneori vocea ...ă...), Mircea Florian (Nu e muzică folk. E o ...igatoriu cu formație).

...ihail B. Constantin l-a rugat pe Alexandru Papiliar ...fragmentarium. La discuțiile purtate pe marginea ...gistrat, printre altele, următoarele puncte de vedere: ... este un poet clarificat; 80, 90% realizat), Iulian ...Mi-au plăcut versuri, nu mi-a plăcut poezia. Nu cred ...iza în procente), Șerban Cioculescu (M-am alcătuit cu ... talentat), Eugen Simion (Dupa cum spunea profesorul ...n că poetul e talentat. De cîțiva ani n-au mai apărut poeți ... că poeții de 18-19 ani pregătesc ceva), Al. George (M-a ...a lui Iulian Neacșu. M.B.C. se distinge de tinerii poeți de ...două lucruri: nu încearcă să te plesnească printr-un procedeu ...o poezie de o autentică și nu contrafăcută atmosferă gravă, ...umică improprietate verbală și o tendință spre mica filozofare), ...ind un nume pe care nu l-am putut auzi (Talentul e ca banul. Îl ai ...u te poți preface că-l ai. M.B.C. are o anumită vocație poetică), ...n (îi acord o mare șansă lui M.B.C. La nevoie pot să și explic), Adrian ...(M.B.C. nu și-a găsit încă tonul. Este fără îndoială talentat, dar at... ...sumbroidă a poeziei sale este făcută. Apoi nu-mi plac cacofoniile. ...oezie pe care, cu toată deferența, o refuz).

...ei-Dragoș Munteanu a prezentat cîteva din tablourile expuse de Viorel ...nean, remarcînd în primul rînd mișcarea geologică surprinsă de artist. D... ...re tablourile lui Viorel Mărginean au mai vorbit Șerban Cioculescu (Cred că si... două maniere în tablourile expuse. Oricum,lucrările mă încîntă) și... Viorel Mărginean (la invitația criticului Eugen Simion.)

În continuare, Ion Marinescu a susținut cu umor și încrîncenare un recital, intitulat ironic «Poezie română contemporană. Texte de muzică ușoară». De un succes boeuf, cum l-a numit Șerban Cioculescu, s-au bucurat textele Corcodel, («Poat-să zică lumea orice-ar vrea/ Nu mă las eu pînă nu l-oi afla/ Corcodel, Corcodel/ Vedem noi, ori eu, ori el!») și Doar militarii, text Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu (Fata care-mi este dragă/ Cînd eram doar un civil/ Îmi spunea că sînt molatec/ Și că încă sînt copil... // Doar militarii... militarii/ Sînt bărbați adevărați/ Doar militarii... militarii/ Sînt voinici neînfricoți!»)

Tînărul cîntăreț Mircea Vintilă, deși semăna trup și voce cu Sergio Endrigo, a cîntat foarte românește și cu succes «Lordul John», pe versuri de G. Coșbuc, «Păsăruica», baladă populară, «Pintea», «Balada murgului» pe versuri de Șt.O. Iosif.

În încheiere, cu totul neașteptat, a cîntat Tudor Gheorghe pe chitara lui Mircea Vintilă. Un mare artist care a închinat microrecitalul său doctorului Vasile Boici, aflat în sală.

Ședința s-a încheiat cu un moment de reculegere în memoria marelui poet Pablo Neruda.

Dorin TUDORAN

Ștefan ROLL

FLUX

Marea-și sufleca, încet, spumele
așteptînd să vie seara
să-și spele în ele stelele.
Ca să se vadă cît e de albastră,
deasupra ei plutea un pescăruș.
Neliniștile
porniseră, de mult, în larg:
flotile de foșnete
cu toate linițoliile fluturînd,
s-o aducă la țărm
întreagă.
Cu insomnii,
cu rănile dragostei hohotind,
cu tine,
purtată pe cel mai înalt catarg.
Marea
își sufleca, încet, spumele
așteptînd ca seara să piece
lăsîndu-și pleoapele
ca niște scoici pe țărm.
Ca să se vadă, cît e de albă,
deasupra-i
un pescăruș albastru plutea,
ca un zîmbet de copil
ducînd în el o înamorată stea
care a ținut,
cu tot dinadinsul,
tocmai ea să nu piece.
Au încinerat-o în larg
pe cel mai înalt catarg.

Leonid DIMOV

BAIA

(fragmente)

— Vezi clădirea cea mare? Nu aia!
— O văd.
— Ei bine, acolo e Baia.
— E departe foc!
— Ba nu-i departe deloc:
O iei pe strada cu paltini cojiți
Pe unde vă tot copilăriți,
Iar prima uliță ce-o tale,
Duce la Baie.
Uite prosopu, săpunu.
Sărută-mă. E trecut de unu...
— Bine, dar sunt gol, vezi bine!
— Cine-o să se uite la tine:
S-au strîns de pe uliți gunoaiele,
De mult, nu mai merg nici tramvaiele,
Dacă dai de vreun trecător
Ia-o la pas, repejor.
Pînă ce s-a dumirit îndeajuns
Acela, tu ai și ajuns!
. . . . . .
Și înveșmîntat fost-am cu pînză scrobită
Cînd am auzit vocea vîslită
A bătrînului aceluia uscățiv și labraș:
— Ce să-ți aduc din oraș?
— O răgace — i-am răspuns, O răgace mecanică
De-acolo din secțiunea germanică
A magazinului cu jucării.
Ci du-te mai iute. De ce mă ții
Ca pe frigare! — am început a țipa.
— Nu te minia!
Mi-a răspuns bătrînul cel uscățiv
Și plecă: sprinten, isteț, sportiv
Iar eu întrebai fetele ce-și loveau coatele:
— Nu-i așa că-i Atoatele?
— Nu, mi-au răspuns ele rîzînd.
E pur și simplu un ins de rînd
Numai că bătrîn și uscățiv
Care te-a primit fără nici un motiv.
O, cum am mai tresărit și cum mi-am
Lipit nasul de geam:
Afară
Clocotea o noapte hoinară
Cînd acele fete buimace
Au început să mă dezbrace
Iar una s-a lipit strîns de mine,
Apoi m-a purtat prin indigouri și aniline
Pînă ce-a ajuns cu mine jos
Și mi-a șoptit drăgăstos:
— Vezi clădirea cea mare? Nu aia!
— O văd.
— Ei bine, acolo e Baia.

Ion Marinescu, susținînd cu umor și încrîncenare un recital.

O voce — Suzana Georgescu.

Un om între oameni — doctorul Vasile Boici.

Viorel Mărginean față în față cu tablourile sale.

Marți, 2 octombrie 1973, Miron Radu Paraschivescu ar fi împlinit 62 de ani.

Luni, 1 octombrie, ora 19,30, la cenaclul «Flacăra», în str. Slătineanu 16: seară memorială Miron Radu Paraschivescu.

În program:

Evocări.

Antologie orală din opera poetului.

Bandă sonoră: «Cîntice țigănești», muzică, Laurențiu Profeta.

Bandă sonoră cu vocea poetului.

Cîntă: Mircea Florian și Doru Stănculescu.

POARTĂ

Punți singure curg în departe
lopătarul vislește spre semnul uitat
nopțile noastre perfect perforate
de calul cu sufletul desperecheat.

Au ochi de ispită ferigile toamna
lutul cel negru coboară din mit
e scorbura arsă ce-ascunde coroana
marelui Pin năvălind în zenit.

Cornul se sparge în sala cu păsări
rămase din ultimul zbor transversal
o singură cale rămîne la mijloc
mîna mea bănuind înspre mal.

Mihail B. CONSTANTIN

«Lordul John» sau Mircea Vintilă?

comentariul trimisului nostru special la leipzig

nimeni nu cîștigă stînd în propriile tranșee

Am asistat la un meci care n-a fost un spectacol, dar nici măcar o luptă de opinii. Drumul nostru spre C.M. 1974 a fost deviat (cel puțin) prin acest 0-2, prezența noastră acolo ar mai putea fi dictată numai de reprezentativa Albaniei. Palidă speranță...

Jocul tricolorilor n-a trădat eventuale intenții de cîștig decît la începutul reprizelor. Și atunci, materializate simbolic (primul nostru șut spre poartă fiind opera lui Dinu, în minutul 38, și acesta undeva departe de țintă), fiindcă Iordănescu — singurul nostru înaintaș creator — n-a gîndit cele două centrări din minutele 10 și 12, iar cei alți înaintași nu și-au ocupat posturile corespunzător ideii de finalizare. Am mai putea remarca acțiunile izolate ale lui Dumitrache, spre a face cumva să uităm că altul trebuia să fie randamentul lui.

Ceea ce însă se degajă din acest joc de mizi deosebită s-ar putea sintetiza astfel:

1. Piesele noastre de mare rezistență (scheletul echipei, cum se mai spune) au fost umbra numelor lor: Dumitrache, Dobrin, Dumitru, Dinu, Nunweiller; o singură excepție bună — Răducanu.

2. Am jucat *mergînd*, uneori numai *alergînd*, fără ca măcar o singură dată să acționăm sprintînd pe culoare, în profunzime, prin învăluire.

3. Cadență scăzută, ritm uniform, slăbiciuni cauzate de «talia» campionatului nostru intern, dar cred că și de faptul că jucătorii noștri au fost scoși din tiparul competițional.

4. Lipsa lui Troi (înlocuitorul lui, Țarălungă, fiind foarte slab, dar și puțin jucat), element percutant, extremă autentică, de angajament și forță, care ar mai fi putut da culoare înaintării.

5. Pierderea unui meci prin primirea celor două goluri din lovituri la puncte fixe, lucrate. În timp ce noi am executat 3-4 asemenea lovituri ca pe timpul bunicului, adică direct spre țintă.

6. Un meci de o mare sărăcie a ideilor ofensive, a execuțiilor tehnice colective, a posibilităților fizice, de vigoare și viteză.

Adversarul nostru, care a început și dealtfel a jucat mai mult cu acțiuni individuale (conduceri prelungite, driblinguri cu nemiluita, centrări la grămadă etc.), ne-a servit în schimb o lecție pe care am putea-o sublinia așa:

1. Un «du-te — vino» permanent și numai în viteză, sprint după sprint timp de 90 de minute.

2. Marcaj atent, continuu, folosind la maximum forța, puterea, fără a încălca regulamentul.

3. Unitatea de concepție mă determină să-mi imaginez, plastic vorbind, un acordeon larg și liber; dar strîngîndu-se tot atît de rapid și ferm precum s-a întins, rechemat în teren de bagheta libero-ului ofensiv Bransch, autorul ambelor goluri.

Și noi, cei foarte mulți de aici — ca și toți cei de acasă — am așteptat cu multă nerăbdare desfășurarea partidei de la Leipzig. Eu, mai ales, cu atît mai mult cu cît nu mai văzusem națională noastră jucînd peste granițe, din tribună, din 1960, la Bratislava. Atunci primeam golul în minutul 1, noi avînd balonul la începere. Acum din două lovituri libere.

Ce-ar mai putea atenua acum această dezamăgire? Poate numai faptul că dincolo de înfrîngerea în sine stau cauzele adevăratei noastre — poate — lipse la apelul Campionatului mondial din 1974. Și nicidecum un meci care, oricum ar fi el, rămîne tot un meci. Dacă am gîndi altfel, procesul nu va putea atinge adevărații vinovați.

Constantin TEAȘCĂ

P.S. Pentru amatorii de calificative, iată și notele subsemnatului acordate evoluțiilor individuale ale jucătorilor noștri: Răducanu 8 — Sătmăreanu 6, Antonescu 7, Dinu 6, Deleanu 5 — Dumitru 5, Nunweiller 4 — Țarălungă 2 (Dembrovschi 4), Dobrin 4, Dumitrache 4, Iordănescu 6 (Marcu n-a avut timp, din păcate, să arate ce știe).

C.T.

repriza a treia

două judecăți: cu mintea și cu sufletul

Nu numai la noi, dar poate mai ales la noi, jocul cel mai iubit din lume se bucură de o judecată mixtă (în raport cu «aparatul» de analiză) — *cu mintea și cu sufletul*.

Cum sîntem — în general, iar în fotbal în special — mai sufletiști decît alții, sufletul o la uneori înainte. Și o ia înainte mai ales la înfrîngeri. Cum este și asta de la Leipzig, ultimă și caldă, care ne-a cam îngreuiat la toți sufletul. Nu ne-a fost prea bine, ba chiar ne-a fost destul de rău și nouă, telespectatorilor, în timpul meciului și după încheierea lui. Pe plan sufletesc. Dar fotbalul, oricît l-am iubi, trebuie să-l judecăm pe elementele lui specifice. Pe goluri, pe șuturi la poartă, pe calitatea paselor decisive, pe deposedări, pe driblinguri, pe orientare tactică, pe... fotbal!

Fără pretențiile tehnicienilor, ale căror argumente se vor baza, desigur, pe ample date statistice corespunzătoare fiecărui capitol mai sus enunțat, vom încerca să explicăm — la rece, pe cît posibil — cauzele înfrîngerii echipei noastre la Leipzig. Deși a luptat cu multă voință, cu dăruire, pentru a-și apăra șansele, echipa a pierdut. Judecată imediată obligatorie: atuurile amintite nu i-au fost suficiente pentru obținerea unui rezultat favorabil. Ce a determinat — după un punctaj aproximativ, pe care l-a putut face orice telespectator — victoria gazdelor și înfrîngerea echipei noastre?

Gazdele au atacat aproape permanent, iar cu intensitate maximă 70-80 de minute; au atacat pe un front larg, mai ales pe extreme, de unde s-au creat majoritatea fazelor periculoase la poarta noastră; au beneficiat de o condiție fizică excelentă, menținînd un ritm infernal de joc pînă la sfîrșitul meciului; și-au creat cel puțin 8-9 ocazii de gol, față de numai 2-3 asemenea ocazii de partea noastră.

Vorbind de *echipa noastră*, ni se pare incontestabil faptul că ea a fost handicapată de transformarea loviturii libere indirecte dubioase din minutul 42, acordată cu multă ușurință de arbitru. Acest nefericit gol a cîntărit, fără îndoială, mult în balanța victoriei. Să fim însă drepți cu propriile noastre lipsuri și să recunoaștem că și pînă la înscrierea golului, deși s-a zbătut mult, în afara celor două pătrunderi ale lui Iordănescu și a două-trei mingi judecate de Dobrin și Dumitrache pe la 35 de metri de poarta lui Croy, fotbaliștii noștri *n*-au făcut decît să se apere, reușind cu șansă (o șansă care s-a chemat de cîteva ori Răducanu) să scape de gol. Să mai recunoaștem că și după marcarea lui, echipa noastră a fost, vizibil, foarte «cuminte» în atac, reușind mult prea rar să se apropie de poarta adversă. Să recunoaștem, în sfîrșit, că fie că s-a urmărit, fie că nu s-a urmărit doar un 0-0, fotbaliștii noștri ne-au arătat că *pot juca numai pentru acest rezultat*, nedovedindu-ne că au, real, posibilitatea să marcheze ei goluri. S-au dublat bine, în apărare (în repriza întîi aproape fără greșeală), au combinat abil la mijlocul terenului, dar au combinat la infinit, obsedant, nereușind să se «trezească» în atac și pentru atac nici la 0-1 și nici la 0-2! Măcar atunci ar fi trebuit să arate că știu *să și atace*, dar nu au arătat. Pentru că, din păcate, nu știu. Aceasta este o primă lecție cu care nu ne împăcăm, poate, cu sufletul, dar este o lecție. Și va trebui s-o învățăm.

Marius POPESCU

cronica de fotbal

polca pe furate

Văd fotbal de mulți ani și am înghițit destule rațe, dar ceea ce s-a întîmplat miercuri seara la Leipzig a întrecut cele mai negre amintiri ale mele în materie de balon rotund. Încă ar mai fi mers treaba cum ar fi mers, dar ne aflam la a doua mișcare în dansul numit polca pe furate. Cu o zi înainte, numitul Kopai, îmbătat și el de aerul bun al frumosului oraș german, ne ciordise, ca s-o spun pe limba gitanilor, meciul de la Halle, ispravă ce avea să fie repetată în fața ochilor noștri uluiți și de numitul Scheurer, spune-se urmărit de oficialitățile FIFA pentru a fi introdus în iotul judecătorilor în negru la viitorul *Campionat mondial* din '74.

Nu știu dacă onorabilii oficiali vor mai avea curajul de a-l credita pe acest profesor (vai de elevii lui!) în rîndul oamenilor cinstiți cu fluier la brîu, după frauda de pomină de miercuri seara. Așadar, ne aflam în minutul 42 al primei reprize a meciului România-R.D.G. Totul era cît se poate de bine pentru echipa noastră, care lupta exemplar pentru a menține un scor egal care i-ar fi convenit de minune. Numai că profesorul nostru, păstorul de suflete curate, cel ce-l învață probabil pe elevii săi decalogul cinstei—a dus țignalul la gură și a decis că o foarfecă a lui Nunweiller, care nu avea radar la spate să vadă dacă va lovi pe cineva—a săvîrșit o mare greșeală și a decis să acorde o lovitură indirectă în careul nostru, la numai cîțiva metri de poartă.

O pomană mai mare pentru gazde nici că se putea!

Nu fusese lovit nimeni, nu existase elementul intenționat. Nunweiller nu făcuse decît să degajeze în singurul fel în care putea degaja acel balon, și domnul Scheurer a scheălăit jalnic din fluier. Domnia-sa a vrut ca noi să nu mai mergem la Mondiale și cred că în mare parte a și reușit!

Dumnezeu să fi fost din momentul acela și nu se mai putea face nimic, pentru că un gol primit în felul acesta nu poate decît să te dărîme!

Curios, echipa noastră, care de obicei se demoralizează, a continuat să lupte exemplar și dacă nu ar fi fost o greșită construcție de zid la o ieșire obligată a lui Răducanu, poate am fi putut egala cu toate că echipa gazdă trîgea vădit de timp prin toate artificiile posibile. Scorul îl cunoașteți acum, nu știm cum va primi FIFA arbitrajul numitului profesor, dar cineva ar trebui să ceară radierea lui din corpul arbitrilor internaționali. Așa se poate arbitra, undeva, în vreun canton, unde un primar de orășel ambițios vrea să cîștige *Cupa crescătorilor de vaci bune de muls*, dar nu pe o arenă spre care privesc milioane de oameni neputincioși. Furt ca la drumul mare, pe scurt. Ne este lehamite să mai scriem ceva despre această hidoasă apariție în negru. Așa că în ce-l privește: punct!

Vreau să-l felicit acum pe băieții de miercuri seara, care ne-au reprezentat. Cred că nu am făcut de multe ori elogiul unei *naționale* învinse, dar, iată, acești minunați *tricolori* s-au bătut la Leipzig cum nu i-am văzut de mult! A fost un meci fantastic, de mare uzură, un meci al nervilor și dacă noi am fost cei ce-am părăsit terenul cu capul plecat, vina nu este nici a antrenorilor noștri, nici a celor îmbrăcați în tricouri galbene.

Aș vrea să remarc aici excelenta dăruire a lui Antonescu care a fost magnific, suplinindu-l permanent pe acest Sătmăreanu care în afară de a conduce mingea pe extremă și a o servi adversarului nu știe altceva, lăsîndu-și locul liber și punînd buturile noastre într-un pericol permanent. Pe urmă, cei mai mult mi-a plăcut Deleanu, pentru care existau neîntemeiate bănuieli că nu mai are forma lui veche. El a stăvilit timp de 42 de minute, atît cît a durat presiunea germană la poarta noastră, eroic, atacurile unor înaintași impetuoși. Are mari merite că nu a cedat decît la evidenta hoție a arbitrului și că scorul nu a luat proporții. Admirabil a jucat Dobrin, de asemenea. Și i-aș mai menționa pe Dinu și pe Iordănescu. Dumitrache a stat ascuns în spatele fundașilor germani, cu toate cîteva reușite în dribling. El nu are deloc un temperament de luptător și cred că în viitor trebuie să ne gîndim totuși la cineva care se bate acolo, în față. Surprinzător de slab Țarălungă, care a și fost înlocuit de Dembrovschi, și el arătînd foarte puțin.

Răducanu a primit prea ușor cele două goluri, deși condițiile erau destul de vitrege și pentru el. Dacă mai adăugăm că iar a făcut «numere», trebuie să ne gîndim bine ce avem de făcut în ce-l privește. Pe Nunweiller nu l-am văzut decît în faza *foarfecei* cu bucluc.

Splendidă a fost voința de luptă a echipei. Pentru asta, deși înfrîntă, echipa noastră merită cele mai fierbinți felicitări. Șanse de calificare mai există, dar ele sînt cu totul ipotetice dacă gîndim lucid.

Eugen BARBU

ai noștri și ceilalți

vivacitatea atacului

Cînd vor apărea aceste rînduri, meciul decisiv al reprezentativei noastre cu selecționata R.D.G., în preliminariile campionatului mondial, va fi consumat de trei zile. Nu vom putea fi deci acuzați că ne arătăm «viteji după război», iar anticipările hazardate, de Mafaldă, nu prea intră în firea noastră. Așa că ne vom rezuma să facem numai cîteva considerații pe marginea jocurilor din «Cupele europene», la care au participat echipe de-ale noastre.

Desigur, rezultatele de la Belfast și Florența se situează, în contextul general al competițiilor respective, la un nivel ce ne dă dreptul să emitem pretenții pentru jocurile «de acasă», prin care Dinamo și Universitatea Craiova trebuie să-și facă intrarea în a doua manșă a «Cupei campionilor» și «Cupei U.E.F.A.» Comparativ cu situațiile din celelalte partide — unele de-a dreptul uimitoare (cum este și cazul lui F.C. Argeș la Istanbul!) — putem afirma că fotbalul nostru nu e departe de rezultatele echipelor sovietice, est-germane, olandeze, maghiare și bulgare, care au avut comportări bune și în deplasare, în timp ce unele formații italiene, spaniole, poloneze și chiar engleze au pierdut (primele pe teren propriu), sau au făcut jocuri egale (ultimele) cu insignifiante echipe din Luxemburg și Norvegia.

Transmisia integrală a meciului de la Rm. Vîlcea, ca și rezumatele și secvențele servite ulterior de TV ne-au format convingerea că în balanța jocurilor bune sau mai puțin bune a atîrnat greu vivacitatea atacurilor (implicit lipsa acestei vivacități).

Elanul vădit în startul partidei de vîlceni, deținători ai «Cupei României», s-a stins treptat, rămînînd ca numai Gojgaru să ducă toată povara pătrunderilor în careul advers. Grevate și de greșelile apărării, acțiunile Chimiei n-au mai avut nici aplombul, nici consistența necesară pentru a demola zidul ridicat de irlandezi. Bineînțeles, aici și-a spus cuvîntul puțina experiență a partidelor importante, pe care jucătorii din Zăvoi au acumulat-o în fulguranta lor apariție pe prima scenă a fotbalului nostru.

Bine structurate, cu un echilibru atent menținut în toate cele 90 minute de joc, atît între compartimente, cît și între posturi (chiar lipsite de unii titulari), s-au dovedit cele două formații fruntașe — nu prin simplu hazard! — ale fotbalului românesc, Dinamo și Universitatea Craiova. La Belfast și la Florența am avut satisfacția nu numai a unor rezultate promițătoare pentru urcarea altei trepte în competițiile europene respective, dar și a unor prestații de o vădită luciditate și maturitate tactică. Victoria dinamoviștilor și scorul alb obținut de craioveni ne dau și măsura ambiției lor sportive, a puterii lor de luptă, pe care le-am dori, firește, exprimate și în partidele retur.

Angelo NICULESCU

tenis

un loc în acceleratul care duce spre court, evert, king

Orice am zice, de noroc nu ne putem plînge. Am făcut ce-am făcut și-am tras lozul cel mare, de se uită pieziș și englezii și francezii, ba uneori chiar americanii și australienii. De tras l-am tras noi, dar ce te faci acum, cînd trebuie să alegi cu bună știință încă unul, sau chiar doi-trei jumători ca să poți dormi liniștit. Și, mai ales, ce te faci cînd trebuie să te compari, vrînd-nevrînd, cu Newcombe, Smith, Kodes sau cînd trebuie să pui alături tenisul de la Roland Garros si Forest Hills cu joaca de-a «na-ți-o ție, dă-mi-o mie» pe care am văzut-o mai tot timpul la naționalele de la Progresul. Nu cu servicii, nu cu reveniri, din cînd în cînd cîte un volei, făcut parcă de ochii lumii, în schimb multă, foarte multă vorbă. Pînă acum cîțiva ani, lucrurile erau clare, antrenorii erau de vină. Acum optica s-a mai schimbat, fiindcă de la un timp încoace băieții noștri s-au plimbat cînd la Paris, cînd la Londra, au mai trecut și oceanul și nu cred să-i fi împiedicat cineva să-și exerseze serviciul, voleul și smeciul

L-am văzut, în schimb, pe Ovici la sfîrșitul meciului în care nu mi s-a părut de neînvins, dar care-i aducea primul său titlu de campion național, arătînd publicului minerul rachetei sale. Rămîne de văzut dacă gestul semnifică o simpatie firească arătată celor peste 1 500 de spectatori veniți să vadă finala, sau este poate dovada unei obrăznicii crase...

Finalistul Viorel Sotiriu — victimă sigură încă dinaintea finalei! Unii spuneau că datorită raportului valoric, eu spun că și datorită «înțelegerii» și spiritului de echitate ale organizatorilor, pentru că în cei 25 de ani de cînd urmăresc jocul acesta și pe la noi și pe la alții nu mi-a fost dat să văd în concursuri serioase un jucător obligat să joace o partidă de mixt în dimineața finalei de simplu! (invers se mai întîmplă) Și toate astea după ce cu o zi înainte, același jucător, Sotiriu, jucase 11 seturi, adică peste 7 ore. În rest, Traian Marcu, cel de care am vorbit mai toată iarna trecută, inexplicabil de blazat și greoi pentru cei 19 ani ai săi, și un jucător, Sever Mureșan, care confirmă o idee: tenisul se învață acasă, iar în turnee finisezi dacă ai ce!

Spuneam că la «naționale» s-a vorbit mult, au vorbit jucătorii, au vorbit antrenorii, deși regulamentul îe-o interzicea, și au vorbit și arbitrii, zic eu, nu întotdeauna îndreptățit. Pentru că Hărădău a făcut greșeală de picior un concurs întreg — și o face de-o viață! — unul din arbitri s-a găsit să-i reproșeze asta tocmai la set-ball în finala de dublu! A vorbit și publicul și se pare că el a vorbit cu folos, determinînd — el!? — organizatorii să introducă pe teren cîțiva copii de mingi în timpul finalei.

Finala fetelor a avut un deznodămînt neașteptat. După o căzătură în setul întîi, Iudith Gohn își mai încearcă cîteva gheme șansa, după care abandonează la 0—1 în setul doi. Momentul abandonului mi s-a părut mai semnificativ decît jocul însuși. Fosta campioană a preferat retragerea din joc unui sfîrșit, hai să zicem, formal al meciului.

Este timpul, cred eu, ca Virginia Ruzici să fie ajutată să-și ocupe locul în acceleratul care duce spre Margaret Court, Christ Evert, Billy Iean King, pe marile circuite internaționale. Pentru că luxul pe care și-l permite campioana noastră la cei 18 ani ai săi mi se pare prea mare. De mai bine de 2 luni și jumătate, această autentică speranță n-a mai pierdut un meci, ori la vîrsta asta, mai mult decît de victorii, ea are nevoie de înfrîngeri, indiferent dacă rapoartele noastre de sfîrșit de an vor sau nu așa. Va veni iarna, vor veni circuitele din America și sper că nu numai eu am înțeles că Virginia Ruzici are nevoie de înfrîngeri...

Ștefan GEORGESCU

Campioana

să nu uităm: de sisti e mai periculos la craiova

Ieșite din prima manșă a turului I al cupelor europene, ambasadoarele fotbalului românesc de club ne oferă o singură certitudine — în măsura în care fotbalul poate oferi certitudini!?! — calificarea asigurată a campioanei, Dinamo, după victoria repurtată cu 1–0 în deplasare. Avîndu-i și pe primii trei jucători ai săi reîncorporați în echipă (Dumitrache, Dinu, Nunweiller), «11»-le dinamovist se va plimba, probabil, în partida retur.

Șanse teoretice foarte reduse au atît «Sunderland-ul României» – Chimia Rm. Vîlcea — cît și F.C. Argeș, care ar trebui să-și joace *meciul anului* pentru a promova în faza superioară a competițiilor.

De departe cea mai atractivă este revanșa partidei de la Florența, dintre Fiorentina și Universitatea Craiova. În fața multor altor echipe străine, reprezentînd diverse soccere, echipa olteană ar putea fi considerată — după toate aparențele și logicile — o favorită netă într-un meci decisiv jucat în fieful său. Nu este însă cazul în partida cu Fiorentina! Fiind lucizi, neconfundînd, așadar, dorința cu realitatea, trebuie să ținem seama de cîțiva termeni reali ai jocului retur. Primul dintre ei: Fiorentina este o reprezentantă perfectă a fotbalului cu cel mai bun contraatac din lume, certificat contrasemnat, de-a lungul anilor, de zeci de echipe victime pe propriul teren. Al doilea: deși n-a cunoscut înfrîngerea în primele 7 etape ale campionatului național, Universitatea nu și-a găsit încă *vocea* în atac, unde soliștii Oblemenco, Țarălungă, Marcu, Niță (sau Ștefănescu) n-au reușit, deocamdată, în această toamnă, să evolueze ca un cvartet omogen. Au marcat ei, Oblemenco și Țarălungă, cînd... a fost neapărat nevoie, dar trebuie să recunoaștem că atacul nu s-a prezentat pînă acum la ștacheta valorică așteptată, așa cum, de pildă, se prezintă linia de fundași, cu trio-ul său de aur Boc-Deselnicu-Bădin, fără îndoială cel mai puternic nucleu defensiv din țară.

Nu mai vorbim de marile necazuri pe care le are echipa cînd se întîmplă să fie condusă pe teren propriu. (Doamne ferește să se întîmple așa și cu Fiorentina, pentru că peninsularii știu să țină cu dinții un rezultat!)

Căutînd, printr-o foarte serioasă analiză preliminară, soluții de preîntîmpinare a primejdiilor acestui meci, antrenorul Cernăianu știe foarte bine că De Sisti et comp. sînt mai periculoși la Craiova, unde *vor răspunde la lecția pe care o cunosc cel mai bine.* Această realitate nu trebuie ignorată sau minimalizată de nimeni, tehnicieni sau suporteri, din cetate sau din afara cetății. Departe de a fi scrise sub imperiul unui sentiment de teamă, rîndurile de față se vor un semnal de alarmă care să trezească conștiințele care se leagănă prematur în balansoarul dulce al calificării *ca și obținute.* Să nu ne facem, naivi, iluzii: pentru calificare, Universitatea Craiova va trebui să lupte din greu, să lupte inteligent, cu o echipă puternică și periculoasă.

M.P.

cronica ringului

1... 2... 3...

● După o vacanță meritată, dar cam lungă, cei mai buni boxeri din țara noastră au luat startul, marți seara, în maratonul pugilistic la capătul căruia se află cele 11 centuri de campioni naționali. Ca în fiecare an, pretendenții la titluri au avut de trecut prin dificilele examene ale «zonelor» organizate de data aceasta la Arad, Drobeta-Turnu Severin, Constanța și Iași. Finalele «zonelor», care vor avea loc astă-seară, îi vor desemna pe cei 44 de participanți la turneul organizat între 17–20 octombrie, la Cluj, unde se va boxa cu centurile pe masă. Așteptăm cu interes să-i aflăm pe cîștigătorii de «zonă», deoarece, de obicei, în această fază a competiției au loc cele mai mari surprize. Avem toate motivele să credem că nici acum marile «bombe» nu vor lipsi. Cu atît mai mult, cu cît o parte dintre boxeri, căutînd uș culoar cît mai ușor spre titlul de campion, și-au schimbat peste noapte categoriile. Ne oprim doar la două exemple, ele vizînd sportivi de marcă ai pugilatului nostru. Fostul campion Vasile Antoniu a părăsit categoria semiușoară (60 kg), a sărit peste «ușoară» (63,500), stabilindu-se la «semimijlocie» (67). Sîntem curioși să vedem ce rezultat va avea această manevră de... șapte kilograme, în afară de evitarea unor posibile întîlniri cu frații Simion și Calistrat Cuțov, cu Paul Dobrescu, marii favoriți ai categoriilor semiușoară și, respectiv, ușoară. Un salt spectaculos a făcut Ion Györfi. Fost campion la «mijlocie mică» (71 kg), el a cochetat un timp cu categoria mijlocie (75), în cadrul căreia i-a făcut destule zile grele campionului Alec Năstac, dar nu l-a putut învinge niciodată. Acum Györfi s-a gîndit să-și caute centura de campion la «semigrea» (81). Ideea nu e rea. Dacă nu i se întîmplă un... accident, cunoștințele sale tehnice, mult superioare celor pe care le podesă ceilalți «semigrei» de care dispune boxul nostru la ora actuală, îi pot aduce mult doricul titlu. Ne îndoim, însă, că pe plan internațional Györfi va obține rezultate bune la această categorie.

● La J.O. de la Helsinki (1952), în finala categoriei grea dintre Ingemar Johansson (Suedia) și Edward Sanders (S.U.A.), pugilistul suedez a fost descalificat de către arbitrul francez Vaisberg pentru lipsă de combativitate. Ca urmare a acestei sancțiuni, Ingemar nu a mai primit nici măcar medalia de argint! Se știe că după cîțiva ani de la această întîmplare el a devenit campion mondial profesionist, prin victoria obținută asupra lui Floyd Patterson. De curînd, Ingemar Johansson a cerut Comitetului internațional olimpic să i se acorde totuși medalia pe care ar fi meritat-o în 1952. Forul internațional i-a refuzat, pe motiv că nu dorește să creeze un precedent. De unde se vede că unui boxer nu-i sînt iertate nici după 20 de ani momentele de slăbiciune pe ring.

● La Paris se va disputa, în seara aceasta, meciul pentru titlul mondial la «mijlocie» între argentinianul Carlos Monzon, deținătorul centurii, și francezul Jean-Claude Bouttier. După cum se știe, organizatorul partidei este actorul Alain Delon. Debutul său în afacerile pugilistice a fost privit cu uimire. Se spune că, de fapt, nu el este adevăratul promotor, ci o mare personalitate din lumea interlopă, interesată în culisele boxului profesionist. Dacă este într-adevăr așa, titlul argentinianului este în mare primejdie. Carlos Monzon păstrează totuși prima șansă în fața modestului pugilist francez.

Petre HENȚ

poșta fair-play

I. BORBELY — Tg. Mureș: — **Am citit în «Sportul» din 21 IX a.c. «Buletinul de sancțiuni» ale unor acte de indisciplină și sînt nemaipomenit de revoltat de părtinirea făcută. Ce mai este de făcut în această situație?**

— La începutul anului scriam că acestei comisii disciplinare de «octogenari» i-a «slăbit vederea». Se vede foarte clar!

P. MĂRGINEANU — Cluj: — **Umflarea peste măsură a sistemului competițional a dus și la diluarea importanței pe care o acordă presa noastră de specialitate («Sportul» și revista «Fotbal») diviziei C și campionatului național de juniori. Oare Federația nu poate să-și facă așa cum trebuie popularizarea competițiilor?**

— Pentru ca fotbalul să aibă revista lui, am dus cu toții «lupte la baionetă». Și fotbalul și-a cîștigat revista. După fuziunea ei însă cu ziarul Sportul aceiași redactori scriu cu indigo. O copie merge la «Sportul» și alta la «Fotbal». Nimeni nu mai supără pe nimeni, notele și «stelele» se dau în colectiv, interviurile se fac pentru puncte de vedere proprii, iar multe din declarații se iau prin telefon. «Sportul» publică o dată pe săptămînă un «mercuriala» al diviziei C, iar revista «Fotbal» — probabil pentru că este publicația exclusivă a fotbalului! — nu catadicsește (luați, de exemplu, numărul 381) să spună nici un cuvînt, dar absolut nici unul, despre divizia C, făcînd cunoscut cîte ceva, rar, despre campionatul național de juniori!

O. NISTOR — Cluj: — **Cine credeți că va cîștiga viitorul campionat mondial?**

— Țara gazdă.

— **Cum vă explicați eclipsa prelungită a lui «U» Cluj și mai nouă criză a concitadinei sale, C.F.R.?**

— Ultima dată cînd am văzut-o pe «U» Cluj la București, în meciul cu Rapid, m-am speriat. Nu mai avea nimic din ceea ce se numea cîndva jocul «șepcilor roșii». O linie de fundași care acum demolează și nu construiește, în mijloc — jucători ce nu știu să oprească atacurile adversarilor și nici să-și alimenteze ofensiva, iar în înaintare trei oameni lipsiți de personalitate în joc.

Istoria C.F.R.-ului se poate citi în trei acte: 1) în anul 1971/1972 s-a salvat întîmplător, datorită superficialității adversarilor întîlniți; 2) în anul 1972/1973, prinsă într-un vîrtej de conjuncturi favorabile și dinamizată de valorosul Adam, s-a proțăpit mai sus de-posibilitățile sale; 3) în actualul an competițional, amețită de «altitudine», și aducîndu-și aminte de valoarea intrinsecă, C.F.R. a intrat în pluton cam pe locul de origine.

— **Intenționați să reveniți ca o prezență pe gazon sau vreți să rămîneți de acum înainte prezent doar... pe hîrtie?**

— Pasiunea pentru gazon este greu de aruncat peste bord, mai ales că încă mai am cîțiva ani buni care să mă ajute să-mi exprim și practic ideile. Dar nu-i mai puțin adevărat că și viața pe hîrtie e frumoasă. Confrații nu te mai pot înmormînta de viu după un rezultat oarecare, rămînîndu-ți, oricum, dreptul la replică!

Constantin TEAȘCĂ

Nici un drum nu e lung...
Nici un drum nu e greu...

Cu motoreta românească

mobra 50

PENTRU DRUMURILE COTIDIENE,
PENTRU SPORT, TURISM, VACANȚE, CĂLĂTORII
MOBRA 50: 50 cmc
MOBRA 50: patru cai putere
MOBRA 50: suspensie hidraulică
MOBRA 50: stabilitate și confort
MOBRA 50: parcare fără dificultăți
MOBRA 50: deplasare rapidă și agreabilă, în deplină siguranță, cu un consum foarte redus — 100 km relaxare cu numai 8 lei!
MOTORETA MOBRA 50 SE POATE CUMPĂRA ȘI CU PLATA ÎN 24 RATE LUNARE, CU UN AVANS MINIM DE 950 LEI.

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Un răspuns de la Ministerul Justiției

Urmare adresei dv. nr. 163 din 28 iulie 1973, vă comunicăm că preocuparea revistei de a publica materiale de natura celor inserate în pagina «Sub semnul adevărului, justiției și echității», este utilă și de natură să ajute instanțele judecătorești.

Considerăm însă că este cazul ca înainte de a se publica scrisori care se referă la modul în care au fost soluționate unele procese de către instanțele judecătorești să se facă verificările necesare, pentru a se evita publicarea unor afirmații neîntemeiate sau uneori tendențioase.

Totodată, apreciem că ar fi utilă și publicarea unor materiale care să se refere la hotărîri judecătorești prin care, aplicîndu-se corect legea, s-au pronunțat soluții ce au fost primite cu satisfacție de opinia publică.

ministrul justiției,
Teodor Vasiliu

Fantomele din registrele de evidență ale ADAS — Medgidia

Cel care vă scrie se numește Cileagă Ștefan și este mecanizator la I.A.S. Cernavodă.

Ceea ce mă determină să vă scriu este un eveniment neplăcut din viața mea. În luna iulie am fost accidentat la locul de muncă și a trebuit să fiu internat în spital.

Spitalizarea a durat mai multe săptămîni, iar în momentul de față, în urma unei intervenții chirurgicale, mă aflu încă în concediu medical.

Știind că sînt asigurat la ADAS și că plătesc regulat cotizația, m-am interesat dacă, în urma accidentului, beneficiez de vreun ajutor. Mare mi-a fost surpriza să constat că, deși eu și tovarășii mei de muncă deținem polițele de asigurare pe lunile mai, iunie și iulie, nu sîntem înregistrați în evidența ADAS din Medgidia.

Aș vrea să știu și eu cum e posibilă o asemenea omisiune?

Ștefan Cileagă
comuna Seimenii Mici

Pe marginea unui arbitraj de pomină: ABC-Natal (Brazilia)—F.C. Argeș (+Gh. Popovici) 3-3 (1-2)

În după-amiaza duminicii din 23 septembrie a.c. iubitorii de fotbal din Pitești ardeau de curiozitate să vadă evoluînd în orașul lor o echipă braziliană care, după cum era de așteptat, știe fotbal de clasă înaltă. Mai rămînea de văzut replica ce-o va opune F.C. Argeș Ciucure, suporterii pitești*eni* care comentează pînă noaptea tîrziu, în fața hotelului Argeșul, orice meci, nu mai pridideau, seara, cu «ofs»-urile la adresa arbitrului Gh. Popovici, din București, care prestase un arbitraj de-a dreptul de pomină. («Măi să fie, dacă Popovici ăsta ar fi crescut în Trivale și tot ar fi fost puțin mai obiectiv cu fluierul, cînd, în fond, era un meci amical!»)

Să nu mai vorbim nimic despre aspectul general al meciului, în care parcă jucaseră numai brazilienii, pitești*enii* dînd vădite semne de oboseală, și să subliniem numai intervențiile arbitrului, care fluiera ori de cîte ori se trezea pe teren, dar mereu împotriva oaspeților. O părtinire jenantă, incitîndu-i la ilaricate chiar și pe jucători! Minunile cele mari s-au petrecut însă în repriza a doua, cînd mai erau doar cîteva minute din partidă și brazilienii conduceau cu 3-2. În minutul 85 se petrece prima «minune» de tot: bănuită se acordă — gratuit — arogeselor un penalty, pentru a egala. După îndelungi tergiversări, șutează Radu, dar portarul apără. Stupefiat de situația «pe invers» arbitrul Popovici dictează repetarea loviturii! Răsete în tribune și nervi la jucătorii oaspeți, fapt pentru care arbitrul este ușor «controlat în hărbire». El nu se lasă însă și comandă repetarea penaltyului! Se face, în sfîrșit, pace. Radu închide ochi, șutează și marchează. Răsete copioase în tribună. După numai două minute, altă «minunea»: oaspeții pleacă de la centru în pasă — fără ca măcar un argeșean să atingă mingea — și marchează imparabil al patrulea gol. Da, l-au marcat valabil, dar arbitrul Popovici îl anulează prompt!!! Alte hohote de râs în tribune. După întreruperi și tîrguieli ca la piață, mai istovit decît jucătorii, arbitrul Gh. Popovici a fluierat sfîrșitul meciului în... fluierăturile spectatorilor. La unison, cei prezenți (cîteva mii la număr) nu mai spuneau decît un singur cuvînt: — *rușine!* Un public sportiv, loial, nu putea accepta «darul» nesportiv al unui cavaler al fluierului lipsit de cavalerism, de sportivitate. Iar dacă tovarășul Rapaport s-a dus să-i mulțumească, la sfîrșitul jocului, acestui arbitru, spectatorii nu i-au mulțumit, dimpotrivă. Reacția firească, un asemenea arbitraj nu putea să-l facă *nici un serviciu unei echipe care se respectă* și care se vrea respectată

Mihail Ecovoiu
Pitești, str. Griviței nr. 3

N.R. Spre surprinderea tuturor, a celor care au văzut această partidă, a doua zi în ziarul «Sportul» apare o notiță despre acest meci, notiță în care corespondentul I. Fețeanu (loco) scrie: « a arbitrat foarte bine Gheorghe Popovici (București)»

Foarte bine pentru cine?

Păcat de ansamblul stradal

Pe strada Compozitorilor, vizavi de fabrica Tricodava, au fost date de curînd în folosință un număr de patru blocuri de locuințe asamblate într-un șir continuu. Dispuse asimetric față de aliniamentul străzii, formate din parter + 3 niveie au aspectul unor vilișoare, poziția pe care o ocupă în ansamblul stradal întregind frumos spațiul respectiv.

Dar nu despre aceasta este vorba, ci despre ideea nemaipomenită pe care a avut-o constructorul de a tencui frumoasele blocuri cu mortar de ciment în care a înglobat culoarea cea mai puțin recomandată pentru locuințe: gri închis, negru! Vizitați spre edificare aceste blocuri din Drumul Taberei și veți vedea etalat cel mai neinspirat gust artistic în materie, și, de asemeni, lipsa de interes pentru frumosul străzii, al orașului, a fost cel mai bine pusă aici în evidență.

Maistrul care a ordonat amestecul de culoare gri închis în mortarul pentru tencuit blocurile acestea (și atîtea altele, vai, la fel de neinspirat colorate) nu merită nici un fel de felicitări, ba dimpotrivă. Păcat de finalizarea unor lucrări care pe lîngă caracterul de funcțional trebuie să mai îndeplinească și dezideratul de frumos.

Eu personal aș colora interiorul locuințelor care decid culoarea exterioară a blocurilor cu exact aceleași culori în care ei ne obligă să ne desfătăm privirile atunci cînd mergem pe stradă. Abia atunci, poate, ar vedea oceștia că între funcțional și estetic, între utilitar și frumos trebuie să existe o strînsă legătură.

De ce se dă prioritate culorilor închise, cenușii, în detrimentul celor pastelate?

Romeo Antoniade
București 66
str. Al. Moghioroș nr. 13
bloc E 10, sc. 1, et. 3, ap. 17

Dragii mei consăteni din Răcăjdia!

Impresionat de articolul «Fiu satului», apărut în revista «Flacăra» la data de 4 august 1973, ca unul dintre cei mai bătrîni fii ai comunei Răcăjdia, județul Caraș-Severin, plecat de acolo de peste 40 de ani, mă adresez conducătorilor de azi ai neuitatei mele comune de naștere — Răcăjdia.

Apelul pornit din Argeș mi-a răscolit sufletul meu de om, azi de 77 de ani, și mi-a adus aminte de anii copilăriei și adolescenței mele petrecute în comuna mea natală Răcăjdia. Cele scrise în articol le consider ca un îndemn, lansat de satul Deagurile, comuna Recea.

Ce frumos ar fi dacă, în toamna acestui an, s-ar lansa un asemenea apel de întîlnire către fiii comunei Răcăjdia, care mai trăiesc azi în diferitele regiuni ale țării! Îmi aduc aminte ce fericiți au fost răcăjdenii mei atunci cînd, au fost invitați de mine aici, la Șag, însoțiți de corul lor «Voința», la căminul cultural ridicat de mine avînd concursul sătenilor de aici. Activitatea mea la Șag s-a desfășurat pe baza îndemnurilor primite în timpul copilăriei, de antecesorii mei — care azi dorm somnul veșniciei, în pămîntul țării, la Răcăjdia, unde se odihnesc și părinții și frații voștri.

dr. Gheorghe Stoian
jurisconsult pensionar
Șag, Timiș*eni*, str. II-a 158

Nu sînt de acord cu opiniile confratelui

Îmi permit să semnalez cu o oarecare amărăciune, pe care o găsesc justificată, maniera reporterească prin care înțelege confratele Horia Pătrașcu să încheie un capitol — să-i spunem — al reportajului **Sănătate «made in Govora»...** *(Flacăra, nr. 37, din 8 septembrie 1973, p. 9), în care pomenește despre o năstrușnică trupă de revistă, aflată în turneu prin aceste locuri... care și-a permis să pună la vedere un afiș strident colorat și cu fotografii imense. Că bunul-simț ocular refuză stridențele, aceasta este o evidență postulată — cu toate că afișul în cauză nu este făcut de acești năstrușnici și nu este singurul — dar de la acest gen de afirmații și pînă la calificativul care s-a dorit cu știnf este o cale lungă și adesea păguboasă, lucru pe care îmi permit să-l concretizez prin cîteva năstrușnicii ale acestei trupe de revistă, pe numele ei Secția de estradă-Cluj a Ansamblului artistic Doina. În cei 5 ani de existență ansamblul clujean a dat peste 600 de spectacole cu o asistență de peste 50 000 de spectatori, mai mult de 40 de turnee — ultimul, din această vară cuprinzînd toate orașele Transilvaniei, marea majoritate a orașelor din Banat, Moldova, precum și Transfăgărășanul, citeodată în condiții nu tocmai asemănătoare cu acele de pe litoral unde, știm bine, se bronzează în fiecare vară diverse trupe mai mult sau mai puțin năstrușnice.*

Mai menționez două colaborări cu Televiziunea, pentru ambele canale, participări muzicale la posturile de radio centrale, precum și la Studioul de radiotelevizIune Cluj etc., etc. În ceea ce privește numele spectacolului, pe care autorul l-a transcris niței greșit — corect este «Și dragostea face ornată» — spectacol cu 170 de reprezentații și care l-a făcut să se cruceaască în scris, se justifică avînd în vedere apartenența acestui ansamblu.

Mi-am permis să vă trimit aceste cîteva observații și în virtutea faptului că de mai mulți ani colaborez cu acest colectiv și-i cunosc eforturile, necazurile, au fost destule, dorința de mereu mai bine.

Cornel Udrea
Studioul de radiotelevIziune Cluj

Trebuie să plătesc pentru că nu am avut apărător

Subsemnata Hărăguș Lucreția, domiciliată în București, strada Iancu Căpitanu nr. 11 A, sector 3, lucrez la întreprinderea de produse zaharoase «Delicia» din bd. Republicii nr. 95, ca garderobieră. Am următorul program: dimineața 3 ore, la prînz 3 ore și seara 2 ore. La plecarea mea, închid vestiarul, iar cheile le las la poartă, conform instrucțiunilor date de conducerea întreprinderii.

Pe data de 11.XI.1971 a dispărut o haină de piele de la vestiar, în timp ce eu eram acasă. Anunțate, organele de miliție nu au putut depista pe răufăcător, iar păgubașul, Copăceanu Doru, pe bună dreptate a chemat în judecată pentru recuperarea prejudiciului care se ridică la suma de 1 500 lei. Instanța judecătorieI sectorului 3 a hotărît ca eu să plătesc haina pe jumătate cu întreprinderea, dat fiind faptul că eu eram lăsată în timpul cît a dispărut haina. M-am simțit nevinovată și am făcut recurs. Judecătoria municipiului București (dosar nr. 4186/1973) din data de 27 august 1973, în ședință civilă, a respins recursul meu ca nefondat.

Menționez că în lipsa mea intrau în vestiar și alte persoane. Chiar în ziua cînd a dispărut haina, muncitorii care au venit mai tîrziu au luat cheile de la poartă, s-au îmbrăcat în hainele de lucru și au dus din nou cheile la poartă. Consider că întreprinderea are datoria de a asigura securitatea bunurilor salariaților pe timpul cît eu sînt liberă. Cînd am vrut să iau cheile acasă am fost oprită să fac acest lucru. Neavînd apărător, pentru că n-am bani să plătesc avocat din salariul de 1 100 lei pe lună, instanța nu a ținut cont de cele spuse de mine, ci numai de cele spuse de avocatul întreprinderii și am rămas bună de plată.

Dacă eram de vină, nu aș fi zis nimic și mi-ar fi de învățare de minte, dar așa nu prea-mi vine bine. În recursul pe care l-am făcut, am întrebat instanța dacă tovarășul grefier ar închide mașina de scris în birou și ar lăsa cheile la ofițerul de serviciu, iar a doua zi nu ar mai găsi mașina de scris, cine ar plăti mașina, dar nu mi s-a răspuns.

Lucreția Hărăguș
București

În comuna Cioroiași nu se mai face sport

Sînt născut în comuna Cioroiași, jud. Dolj, de unde am plecat de circa 17-18 ani. Pentru că am îndrăgit și am practicat fotbalul pe vremea copilăriei, ori de cîte ori merg la părinți mă interesez despre activitatea sportivă a tineretului din comuna natală.

Vă scriu însă că am rămas foarte mîhnit de totala lipsă de interes a conducerii comunei, a organizației de tineret privind sportul în comuna Cioroiași.

Dacă avem în vedere faptul că aici s-au născut și au început învățarea tainelor sportului o serie de talente cum ar fi: Mihai Stoian — box, Ion Radu — fost luptător la «Steagul roșu»-Brașov, Leon Păsat — luptător la «Electroputere», Buldur Constantin — fotbalist la Știința Craiova, și mai curînd Iulică Popa — fost fotbalist la Universitatea Craiova, este păcat că în momentul de față sportul este lăsat la voia întîmplării în comuna Cioroiași.

În anii 1963-1964 am avut echipă de fotbal în campionatul regional intermediar, echipă care a terminat campionatul pe locul II, la egalitate de puncte cu Steagul roșu-Plenița. În prezent aceasta nu există deloc, dar să mai fie înscrisă în vreo competiție?

Aș dori să întreb dacă la Cioroiași a ajuns ziarul sau buletinul oficial cu H.C.M. privind dezvoltarea culturii fizice și a sportului în patria noastră?

Dacă da, ce s-a făcut pînă în prezent?

Cei care trebuie să răspundă, să răspundă prin fapte pentru că încă nu este tîrziu.

Nelu Ionele
Craiova, str. Severinului nr. 34

Își va mai relua autobuzul 31 vechiul traseu?

Mă numesc Tomescu Neculai, sînt din București și stau pe str. Aviator Șerban Petrescu nr. 7, sectorul 1. Sînt mecanic de întreținere, cu sediul în str. Slătineanu 5.

Aș vrea să ridic în această scrisoare, problema liniei autobuzului 31. A fost o linie de autobuze pe care se putea circula civilizat. Prin Căderea Bastiliei și strada Roma se făcea legătura directă și rapidă între Piața Romană, Piața Dorobanți și Piața Scînteii. Această arteră deservea cartierul cuprins între Piața Dorobanți, Piața Victoriei, bd. Ana Ipătescu, au zecile lui de mii de salariați.

De la 1 ianuarie a.c., pentru unele reparații ce s-au efectuat pe strada Roma, mașina 31 a fost deviată de la Piața Dorobanți pe Calea Dorobanți, dublînd astfel mașina 35, care este iarăși dublată de 104 și 76. Nu mai vorbesc că pentru cei care lucrează în perimetrul Piața Romană-Amzei, Ana Ipătescu, Piața Dorobanți, Căderea Bastiliei și Roma această mașină acum este ca și inexistentă, ei trebuind să meargă pe jos. Nu mai sînt utilizate stațiile Rozelor dus-întors, Ilie Pintilie dus-întors, Filiman Sîrbu și Slătineanu și, ce este mai dureros, Piața Romană. Trebuie să mergi pe jos 500 m sau să cobori la magazinul «Unic», de unde vii înapoi 800 de metri.

Pentru aceste motive aș vrea să știu care sînt perspectivele în privința liniei 31.

Neculai Tomescu
București

Am fost contabil numai două zile

Am terminat liceul agricol, specialitatea contabilitate și merceologie agricolă, în anul 1971, la Calafat. Căsătorindu-mă, am venit în comuna Podari-Dolj și am fost încadrată la C.A.P. Țuglui, la distanță de 10 km, timp de un an de zile.

Avem un copil în vîrstă de 6 luni. Soțul meu lucrează la S.C.M. în trei județe ale țării. Neputîndu-mă duce la serviciu din cauza copilului, am cerut conducerii C.A.P. Podari să mă încadreze și după repetatele cereri depuse, m-au chemat de acasă și m-au numit în postul de contabil, unde am funcționat două zile. După aceste zile mi s-a pus în vedere să nu mă mai prezint la lucru întrucît am fost înlocuită de o tînără care a terminat anul acesta. Direcția agricolă din Craiova deși încunoștințată de conducerea C.A.P. Podari că postul este ocupat, n-a ținut cont, insistînd ca locul meu să-l ia noua venită.

*V-am trimis această scrisoare cu rugămintea de a vă gîndi la o familie tînără care nu are decît putere și drag*oste de muncă.

Florica Fulga
comuna Podari

Răspunsul Direcției generale a agriculturii, industriei alimentare și apelor-Dolj

În legătură cu scrisoarea făcută de Fulga Florica din comuna Podari, județul Dolj, către revista «Flacăra» București, prin care se plîngea că după cîteva zile de la încadrarea sa în funcția de contabil la C.A.P. Podari a fost înlocuită, în urma cercetărilor făcute de organele DGAIAA-Dolj au rezultat următoarele:

La data de 2 august 1973, prin procesul-verbal nr. 5 al consiliului de conducere al C.A.P., Fulga Florica a fost încadrată în funcția de contabil.

La data de 6 august 1973 fără aprobarea consiliului de conducere al C.A.P. a fost înlocuită cu Alexe Maria, absolventă a Liceului economic Craiova, pe baza unei repartiții a liceului economic.

Conducerea C.A.P. a procedat greșit cînd a luat o astfel de măsură, deoarece mai aveau încadrați și alți contabili fără pregătire corespunzătoare, pe care putea să-i înlocuiască cu noua repartizată Alexe Maria, încălcînd astfel HCM 1063/1970.

Cu adresa nr. 1817 din 10 sept. 1973 a DGAIAA jud. Dolj, s-a indicat consiliului de conducere al C.A.P. Podari de a proceda la încadrarea tovarășei Fulga Florica în locul unui contabil fără pregătire, pe care-l va stabili la nivelul C.A.P. consiliul de conducere.

De asemenea, cu adresa nr. 1817 din 10 sept. 1973, s-a comunicat tovarășei Fulga Florica de a se prezenta la C.A.P. Podari în scopul încadrării într-un post corespunzător pregătirii.

director general adjunct
inginer M. Pană

șef serviciu C.A.P.
C. Iliescu

La Giurgiu, monumentele de artă sînt sacrificate

Cu mai mult de un deceniu în urmă giurgiuvenii au asistat cu tristețe și indignare nemărturisite, cum edilii orașului sacrificau «farfuria» — o construcție unică în felul ei, vestigiu al stăpînirii turcești tocmai din vremea lui Vlad Țepeș, pecete a vechimii orașului...

«Farfuria» (cei care nu au cunoscut-o o pot găsi descrisă admirabil de T. Vianu în «Jurnal») era o construcție circulară a «Turnului cu ceasornic», pavată cu plăci albe de marmură, dispunînd și de o grădină cu vegetație mediteraneană.

Construcția primului bloc din orașul Giurgiu a început cu «spargerea» farfuriei! De ce? Întrebarea aceasta și-au pus-o lor și altora (edililor) mulți ani giurgiuvenii, dar nici pînă astăzi cei în drept nu au depășit tăcerea.

De curînd însă edilii au găsit de cuviință să arunce la gunoi încă un monument de artă: «Căprioara»! «Căprioara» — o copie a celebrei statui de la Luvru «Diana cu ciuta», situată la o intersecție de străzi, într-o conjunctură comercială admirabilă, în imediata apropiere a gării. A fost luată și în locul ei s-a făcut... un pavaj! Deci încă vreo cîțiva metri pătrați au fost redați circulației rutiere.

Împiedica oare «Căprioara» circulația rutieră? Așteptăm un răspuns.

Gheorghe Rădulescu
Giurgiu, str. Uzinei nr. 22

Vă anunțăm, stimați cititori, că revista «FLACĂRA», redactorii și colaboratorii ei nu iau în considerație scrisorile anonime. Pentru a face față tuturor solicitărilor și pentru a da curs unui număr cît mai mare de scrisori, vă

TEHNOLEMN

Fabrica mixtă «TEHNOLEMN» din Ploiești

Prin gama largă de produse pe care le realizează și le livrează, răspunde cererii mari de articole din cele mai variate, atît de necesare în căminul fiecăruia:

— garnituri de mobilă: sufragerii, dormitoare, garnituri de hol în stil modern și cu finisaj de calitate superioară;

— piese de mobilă separate: paturi, birouri, scaune tapițate, mese de televizor și radio, cuiere etc.;

— împletituri din papură: coșuri, scaune de grădină și pentru copii, rogojini;

— împletituri din răchită: coșuri de piață, coșuri pentru fructe etc., căptușite cu diferite textile;

— confecții din textile: lenjerie de pat, fețe de masă, plăpumi de mătase și din alte țesături, huse pentru mobilă etc.

rețineți:

G.I.L.L. JUD. PRAHOVA, FABRICA MIXTĂ «TEHNOLEMN»
PLOIEȘTI — ROMÂNIA
Str. Maramureș nr. 19. Telefon: 130 88

pink floyd

„the dark side of the moon“ (harvest)

Bătăi de inimă, apoi voci umane, zgomote de bani, un strigăt, un efect pulsatoriu realizat la VCS 3 (instrument de prelucrare a sunetului), totul se adună, se amplifică și se sparge, introducîndu-ne într-un teritoriu nou — așa începe cel de-al nouălea album al formației PINK FLOYD, «THE DARK SIDE OF THE MOON».

PINK FLOYD, unul din grupurile de avangardă, cu un succes deosebit și o lungă perioadă de existență (în scurta istorie zdruncinată de atîtea și atîtea despărțiri și retrageri a muzicii rock), s-a distins de la bun început prin «curățenia» muzicală în mijlocul deșeurilor psihedelice britanice din perioada 1965–1966. Încă din acel timp membrii săi au fost socotiți cei mai de seamă *tehnicişti rock*: patru muzicieni cu o stăpînire deplină a instrumentelor electronice, patru muzicieni care mînuiesc un arsenal de efecte sonore cu autoritate și finețe. Se pot distinge trei perioade PINK FLOYD: perioada SYD BARRETT (cînd au apărut primele elemente ale conceptului spațial, cosmic — atestînd apartenența la curentul UFO), locul lui SYD a fost luat apoi de DAVID GILMOUR, urmînd perioada «UMMAGUMMA» (care necesită o analiză aparte) și, în sfîrșit, perioada actuală.

«THE DARK SIDE OF THE MOON» mi se pare mai mult extinderea unei singure piese decît o culegere de cîntece; o analiză interioară, plină de atmosferă continuă a efemerității vieții. «TIME» (timpul trece, cîntecul se sfîrșește), «MONEY» (împarte-o cinstit și nu lua nici o felie din turta mea) și «US AND THEM» (înainte, a strigat cel din ultimul rînd) trebuie privite direct, în înțelegerea mesajului acestui album, dacă într-adevăr există un mesaj bine definit.

Cu toate că acest album este unul de concepție, cîteva părți pot sta pe propriile lor picioare. «TIME» este o minunată melodie rock cu nuanțe country, incluzînd un solo de chitară plin de forță al lui DAVID GILMOUR. «MONEY» (realizată și pe un single de mare succes) este construită și cîntată satiric cu un saxofon potrivit al lui DICK PARRY, care mai contribuie inspirat la introducerea din «US AND THEM». Piesa non-vocală «ON THE RUN» este un experiment sonor, cu pași alergînd de colo-colo (efectul stereo este admirabil), întreaga cursă fiind oprită de soneria unui ceas deșteptător și dublată de clopotele ceasurilor de catedrale — începutul bucății «TIME». Pe întregul album, formația construiește un sunet solid, îmbogățit de instrumente noi, electronice (VCS 3), tăieturi de bandă, discuții, risete, totul rămînînd însă clar, distinct și bine structurat.

Cea mai interesantă parte a albumului cred că este «THE GREAT GIG IN THE SKY», unde liniștea și bucuria creației se apropie foarte mult de UMMAGUMMA. Este un moment dramatic la realizarea cărula își aduce aportul vocea stranie a cîntăreței CLARE TORRY, alături de performanțele celor care înseamnă de fapt PINK FLOYD: DAVID GILMOUR, RICHARD WRIGHT, ROGER WATERS și NICK MASON.

Albumul «THE DARK SIDE OF THE MOON» are strălucire, acea strălucire adevărată care provine din frumusețea unei superbe realizări artistice.

Florian PITTIȘ

dicționar

CELESTA — instrument cu claviatură (făcînd parte însă din familia percuției, ca și marimba, xilofonul, vibrafonul), construit la sfîrșitul secolului al XIX-lea; formatul instrumentului este asemănător unui mic pian. Produce sunete prin acționarea (lovirea) cu ajutorul ciocănelelor «capitonate» cu pîslă a unor plăcuțe metalice dispuse pe niște cutii de rezonanță din lemn. Pentru celestă notele se scriu în cheia sol și cheia fa (mîna dreaptă și mîna stîngă) ca pentru pian, dar se aud cu o octavă mai sus. Timbrul este foarte dulce, moale, celest, cristalin — «picături sonore». Folosit uneori la noi ca instrument solist în orchestrații de muzică ușoară și de jazz de Richard Oschanitzky.

CELLO — prescurtare italiană pentru cuvîntul **violoncello** — violoncel. Instrument cu coarde și arcuș *utilizat cîteodată în muzica* ușoară și arareori în jazz.

CEMBALO — prescurtare italiană pentru cuvîntul **clavicembalo** —clavecin (în franceză **clavecin**, în germană **klavizimbel**, în engleză **virginal**). Instrument cu claviatură și coarde «ciupite», larg răspîndit în secolele al XVI-lea și al XVIII-lea. Prevăzut cu două sau mai multe **manuale** (claviaturi) și butoane de acționare a registrelor. Coardele sînt ciupite prin mijlocirea unei pene sau a unui cep metalic. Sunetul, de intensitate constantă (deci incapabil de a realiza «nuanțe»), este scurt ca durată (se stinge repede). Acest instrument constituie unul dintre predecesorii pianului. A fost utilizat în jazz de către formația clavecinistului George Gruntz în transcripții după teme preclasice.

CHEIE — semn grafic așezat la începutul fiecărui portativ muzical, indicînd o notă «reper», în funcție de care se dispun celelalte note înscrise pe «liniile» și «spațiile» portativului. A apărut din necesitatea de a cuprinde în limitele restrînse ale portativului întreaga întindere a scării muzicale: astfel, în funcție de cheia folosită, portativul poate înscrie sunetele înalte ale sopranei, violinei ori flautului, sau sunetele grave ale bas-tubei. Teoretic există 10 chei (grupate în «chei de sol», «chei de do» și «chei de fa») dar în practica muzicală se întrebuințează efectiv patru chei: **cheia de sol pe linia a doua** pentru voci feminine, voci de tenor, vioară, flaut, oboi, clarinet, trompetă, corn, cu excepția registrului grav), toate saxofoanele, «mîna dreaptă» a instrumentelor cu claviatură; **cheia de do pe linia a treia** (cheia de alto) pentru violă; **cheia do pe linia a patra** (cheia de tenor) pentru sunetele înalte ale violoncelului și ale fagotului; **cheia de fa pe linia a patra** (cheia de bas) pentru voci de bas, registrul mediu și grav al violoncelului, pentru contrabas, fagot, registrul grav al cornului, pentru trombon, tuba și «mîna stîngă» a instrumentelor de claviatură.

Florian LUNGU
Dumitru MOROȘANU

curier

Radu Hoitan — Cîmpina. 1. Începînd chiar de astăzi puteți asculta la radio top-ul revistei noastre. 2. Ne raliem și noi urărilor de sănătate pentru losef Kappl. **Lucian Gabriel Petric — Orăștie** și **Romeo Lecca — Brăila,** ne dau ca sigură ziua de 27 noiembrie 1945 ca dată de naștere a lui Jimi Hendrix. Rezervele noastre provin din faptul că într-un interviu mai vechi acordat de tatăl lui Hendrix revistei «Rolling Stone», acesta declară ca necunoscută ziua **exactă** cînd s-a născut fiul său. **Ana Lazăr — Săscior (Alba)** și **Nina Mirciu — Cuza Vodă (Constanța).** Fotografii cu soliștii și actorii preferați se găsesc la chioșcurile de difuzare a presei. **Livius Maxim și un grup de prieteni — Periam.** La radio București, pe programul III, există în zilele de luni și marți, la orele 19,35, emisiuni speciale de prezentare a L.P.-urilor. **Mircea Dohan — Carei, Andrei Stăncescu, Cornel Moldovan — București.** Întîi ne trimiteți adresele dumneavoastră, iar apoi vă răspundem cu plăcere la întrebări. **Adrian Grama — Sibiu.** Nu posedăm adresele formațiilor dumneavoastră preferate. **Sorin Lungu — Roșiorii de Vede.** Colaboratorilor paginii noastre muzicale le puteți scrie pe adresa redacției

G.S.

dialog sincer

despre eternul surîs al lui george enache

— Drept să-ți spun, mie nu prea îmi placi George Enache!

— Așa începînd discuția, normal ar trebui ca ea să se termine aici. Dar pentru că ai publicat cîndva un interviu «pozitiv», cu mine accept să discutăm în continuare, cu toate că, repet, nu-mi place cum ai început-o. Totuși, de ce nu-ți plac?

— Ai așa, o veselie forțată, afișată exagerat. Nu știu de ce, dar am senzația că atunci cînd intri în culise, după atîtea zîmbete din astea, te apucă plînsul, măcar așa, în compensație. Și, *mă roz*, la spune-mi cine te-a învățat să fii într-un asemenea mod vesel?

— **Melodiile pe care le cînt.** Vezi dumneata, eu am avut parte numai de piese «mișcate», vesele. Vrei nu vrei, trebuie să rîzi. Dă-mi însă un text care să pună o problemă, să nu fie alb, arid și îți promit că nu voi mai surîde așa, pentru că astfel voi avea, într-adevăr, ceva de comunicat. Apropo, dar show-ul acela TV lucrat cu Aurora Andronache l-ai văzut, ți-a plăcut?

— *Foarte mult. Dida Drăgan*, pe care ai invitat-o, a fost excelentă.

— Dar eu?

— Nu erai dumneata!

— Cum asta?

— Nu erai dumneata, nu semănai cu clișeul pe care-l știm cu toții. Mă întreb chiar, de ce n-ai rămas așa ca atunci, adică sincer. Cred că te-ar fi prins mai bine.

— Ai putea crede că *show-ul* acela este un accident. Ceva deosebit a fost totuși, pentru că era prima dată cînd un redactor TV, tot despre Aurora Andronache e vorba, mi-a acordat încredere deplină. Și altceva, piesele prezentate au fost foarte bine alese. Mă bucur că ai înțeles că realizarea acestui spectacol este axa de referință a carierei mele de pînă acum. Să știi că sincer sînt întotdeauna, principalul este însă cum îți arăți sinceritatea. Din păcate, ea poate lua, dintr-un viciu de expresie, forma făcăturii, a convenționalului, asta apropo de eternul meu surîs.

— Dar dumneata știi ce înseamnă să fii sincer cu publicul?

— Da. Să-l convingi.

— Și cum îl convingi?

— *Prin sinceritate. Cu singura condiție* ca melodia și textul să mă ajute.

George STANCA

top

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
1	1	Pastorală	Roșu și Negru	11
		Cîntec pentru	Folk Group	
2	2	Angela Davis	Thalia	13
3	3	Chemarea dragostei	Adrian Romcescu	6
6	4	Seara	Anda Călugăreanu	5
5	5	Dacă ai ghici	Margareta Pîslaru	6
4	6	Ce spui tu și ce spun eu	Iuliu Merca	8
8	7	Și cîntau mandoline	George Nicolescu	4
7	8	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	13
10	9	Cine a găsit tinerețea mea	Sergiu Cioiu	2
9	10	Ploaia	Odeon	12

Compozitorii: 1. Nancy Brandes. 2. Iudit Csoma. 3. Marius Țeicu. 4. Radu Șerban. 5. Margareta Pîslaru. 6. Mihai Dumbravă. 7. George Grigoriu. 8. Laurențiu Profeta. 9. Radu Șerban. 10. Sorin Vasiliu.

TOP „Flacăra“ poate fi ascultat în fiecare simbătă la orele 21,00 pe programul III al postului de radio București.

FRONTUL DIN UMBRĂ

Activitățile informative și contrainformative în apărarea independenței Țărilor Române

„dacă ar ști turcii una ca asta...“

Informațiile primite de la agenți sau furnizate de diverse surse ocazionale (persoane eliberate din robie, prizonieri sau dezertori turci, ori tătari etc.), lichidarea agenturii de spionaj turcesc în Țara Românească — înfăptuită de Mihai la începutul domniei sale — și numeroasele acțiuni de dezinformare a inamicului, au jucat un rol deosebit de important în obținerea victoriilor asupra turcilor și tătarilor atît în cursul iernii, cît și în memorabila luptă de la Călugăreni, din 15 august 1595.

Se spune că, imediat după luptă, un prizonier turc cunoscut de către Mihai Viteazul, aflînd cît de mic era numărul ostașilor români, a zis domnitorului: «Dacă ar ști turcii una ca asta, și numai cu cali ți-ar călca oastea în picioare».

Turcii nu cunoșteau deci efectivele și înzestrarea armatei lui Mihai, fiindcă agentura lor de spionaj fusese lichidată, în condițiile arătate mai înainte, iar populația Țării Românești și ostașii lui Mihai n-au comis acte de trădare.

Domnitorul, știind însă că forțele de care dispunea nu-i permiteau să urmărească pe turci și să exploateze astfel strălucita victorie de la Călugăreni, a dispus retragerea trupelor spre București și apoi a ocupat poziții în pădurile din apropierea orașului Târgoviște, de unde urmărea prin iscoade toate mișcările inamicului.

Din relatările cronicarilor turci rezultă că soarta finală a expediției lui Sinan-Pașa în Țara Românească a fost hotărîtă, în mare măsură, de activitatea informativă desfășurată în favoarea lui Mihai Viteazul.

«ROB AL NEȘTIINȚEI»

În anul 1598, viteazul domnitor, folosind procedeul inducerii în eroare a adversarului, a repurtat o nouă victorie în sudul Dunării. Cu privire la organizarea și efectele acestei ingenioase stratageme, cronicarul turc Kara-Celebi-Zade Abdul-Aziz Efendi arată:

«Afurisitul de Mihai, arătînd față de muhafizul de Vidin, Hafiz Ahmed-Pașa, o purtare devotată, l-a făcut rob al neștiinței pe acel sărman. De aceea, într-o zi a trimis ca să ceară îngăduință pentru a se închina la pămîntul de sub picioarele preamăritului stăpîn. În ziua hotărîtă, mai sus-numitul pașă își înfrumusețase stîlpii cortului său, așezat pe malul Dunării, cu diferite podoabe, legîndu-i cu fire de mătase. El aștepta, stînd pe un scaun auriu ca la un bairam, corabia cu care urma să vină Mihai. Atunci oastea dușmană, sămănătoare de uneltiri, atacînd dintr-o anume parte, pe neașteptate și fără veste, oștile islamice, care erau așezate fără ordine ca să privească desfășurarea ceremonialului, le-au acoperit pe acestea cu valurile înfrîngerii.

Călărețli nenorocitului Mihai, afară de faptul că au luat multe capete și suflete, au mai avut parte și de diferite avuții».

Obiectivitatea celor narate este, în afară de orice dubiu, dacă avem în vedere tendința manifestată constant de cronicarii turci de a exalta faptele comandanților și armatelor proprii și de a reduce proporțiile celor săvîrșite de adversari.

Mai mult, în anul 1594, cronicarul Ibrahim Pecevi, «defterdar» de Dunăre, a consemnat în același an relatările lui Ali Djan care, după ce a fugit de la Giurgiu trecînd Dunărea înot, a fost numit cadiu la Bazargic.

Gradul de credibilitate a faptelor povestite este amplificat și de concordanța deplină dintre relatările lui Ali Djan și relatările lui Baltazar Walther cu privire la manifestările insolente ale creditorilor lui Mihai Viteazul și la cursa pe care acesta le-a întins-o pentru a scăpa de ei.

GREȘEALA DOMNULUI

În relațiile cu imperiul austriac spionajul lui Mihai Viteazul a fost inexistent, deoarece domnul a comis greșeala de a acorda prea mare încredere tratatului încheiat la 9 iunie 1598 la Mănăstirea Dealu, cu împăratul Rudolf al II-lea. Conform clauzelor acestui tratat, domnul Țării Românești recunoștea suzeranitatea împăratului Rudolf al II-lea care, fără a pretinde tribut, recunoștea, la rîndul său, caracterul ereditar al domniei și se obliga să acorde lui Mihai subsidiile necesare întreținerii armatei.

De asemenea, în Transilvania și Moldova activitatea informativă a fost mai redusă decît împotriva turcilor și tătarilor, iar măsurile contrainformative, în mare parte ineficiente, deoarece căpitanii transilvănenilor din armata lui Mihai s-au dovedit a fi spioni ai nobilimii maghiare, pe care domnul Țării Românești, al Transilvaniei și al Moldovei încerca fără succes să și-o apropie, zdruncinînd prin aceasta încrederea iobagilor care, din punct de vedere numeric, constituiau o forță ce nu trebuia neglijată în vremuri atît de grele.

Ne întemeiem succintele observații pe conținutul memoriului adresat de Mihai Viteazul împăratului Rudolf al II-lea după lupta de la Mirăslău, în care generalul Basta, în loc să-i vină în ajutor, s-a alăturat nobililor maghiare din Transilvania. Cuprinsul acestui document istoric, de o excepțională importanță pentru înțelegerea problemei abordate și pentru aprecierea justă a evenimentelor și relațiilor externe ale Țării Românești de la sfîrșitul veacului al XVI-lea și începutul veacului al XVII-lea, se găsește publicat în culegerea lui Papiu Ilarian, intitulată «Tezaur de monumente istorice» vol. I, București, 1865, p. 253–270.

CONSPIRAȚIA

Cu privire la desfășurarea evenimentelor din Transilvania, Mihai Viteazul dădea lui Rudolf al II-lea următoarele explicații, care oferă posibilitatea formării unei imagini clare asupra rolului activităților informative: «Îndată ce a luat începutul conspirațiunea conjuraților, numaidecît am scris și am trimis dese epistole la Maiestatea Ta, atît din Transilvania cît și mai pe urmă din Țara Românească, voind a te încunoștința despre toate. Ci, fiindcă toate intrările și ieșirile erau închise de către transilvani (nobilimea maghiară — n.n.), s-a întîmplat că au căzut în mîinile lor toți oamenii mei trimiși cu scrisori către Maiestatea Ta și scrisorile le-au ținut la sine, spre a putea executa, după datina lor, prodițiunea (trădarea) ce au meditat contra Maiestății Tale»...

Pentru destrămarea alianței încheiate cu domnul Moldovei, «voievodul Aron fu stins prin venin în modul cel mai crud și perfid, numai pentru că voia a asculta de Maiestatea Ta și nu de Sigismund Bathory».

Recunoscînd carențele activității sale informative și contrainformative în Transilvania, viteazul domn arăta nevrednicului împărat că în timp ce delegatul turcesc se afla în Transilvania, adversarii săi «merseră pe sub ascuns la dînsul și-i spuseră să nu spere nici o pace pe cît voi guverna eu Transilvania, ci să caute vreun mod de a restitui pe Sigismund, și atunci pacea va fi sigură și nestrămutată. Din aceste intrigi delegatul turc și ceilalți consilieri ai tiranului pricepură că negocierea mea de pace este numai un joc. Însă despre această trădare eu am aflat numai după ce a plecat chihaia turcesc».

AGENȚII LUI MIHAI VITEAZUL ÎN TABĂRA ADVERSARULUI

Ocuparea Moldovei și realizarea primei uniuni a celor trei țări române a fost prezentată împăratului Rudolf ca o «măsură preventivă», a cărei stringență necesitate era relevată de informațiile culese în următoarele împrejurări:

«Pe cînd planurile pretinse se negocia și se delibera în secret între transilvani, moldoveni și poloni, Sigismund nu sta departe de Transilvania, în cetatea Suceava, de unde trimitea pe sub ascuns scrisorile sale către credincioșii săi, întărindu-i în prepusul lor de apostasie. Prinzîndu-se scrisori de acestea de către oamenii mei, eu, după ce le-am citit, le-am trimis Măriei Tale și nu știu de ți-au venit în mînă. Văzînd eu această trădare și oastea polonilor adunată lîngă Sigismund, împreună cu ajutorul turcilor și tătarilor, cu scopul de a mă scoate din Transilvania, în fața acestui pericol fui constrîns de necesitate a prevenî lucrul de timpuriu, decis a mă bate și a-mi cerca norocul mai bine în pămînt ostil decît în provincia Măriei Tale. Drept aceea, conducîndu-mi oastea, intrai în Moldova și, învingînd pe Ieremia, voievodul Moldovei, împreună cu cetele polonilor, turcilor și tătarilor, care voiau a restitui pe Sigismund, am ocupat acea țară în numele Măriei Tale și am constrîns-o a depune jurămîntul de fidelitate către Măria Ta. Transilvanii, după supunerea Moldovei, rămaseră tot în strămoșeasca lor perfidie, pentru că Moise Szekel, pe care-l pusesem peste toată oastea mea numindu-l căpitan general, și cu alți căpitani de frunte, Gaspar Zibrik și George Maka, urzind altă prodițiune (trădare), se duseră peste Siret la Sigismund Bathory în marginea Poloniei și acolo se consultară și deliberară despre moartea mea, obligîndu-se Moise Szekel cu ai săi către Sigismund și acesta către Moise și întărind legătura reciprocă prin înscris. Planul era ca Sigismund, cu oaste mare, bine preparată, să irumpă din Polonia în Transilvania și pe mine să mă ucidă sau în luptă pe față sau prin asasinat, calculînd ei că eu, văzînd aceasta, fără îndoială voi ieși cu oastea mea în cîmp deschis spre a întîmpina pe poloni. Și atunci conjurații erau decișî a pune mîna pe mine și a mă trăda lui Sigismund, iar neputîndu-se aceasta, căpitanul George Maka se oferise a-mi repezi un glonț. Aflînd eu de la unii din vechii și credincioșii mei servitori despre această prodițiune și conjurațiune, chemai la curte pe Moise Szekel cu ceilalți căpitani; ei însă, știindu-se trădători, fugiră cu complicii lor la Sigismund în Polonia, răspîndind o mulțime de minciuni despre mine...»

Rezultă din aceste explicații că agenții lui Mihai Viteazul, care își desfășurau activitatea în tabăra adversarilor, îl informau cu promptitudine despre tot ceea ce se punea la cale împotriva sa.

ÎNCEPUTUL SFÎRȘITULUI

Veracitatea situației expuse de Mihai Viteazul în memoriul adresat lui Rudolf al II-lea cu privire la uneltirile secrete ale polonilor și turcilor care, dîndu-și mîna, susțineau candidatura la domnie a lui Ieremia Movilă și a familiei sale, este confirmată și de conținutul unei scrisori vizirale aflate în arhivele de la Constantinopol și care datează din 1600 sau 1601.

În ajutorul cancelarului și al lui Ieremia Movilă a fost trimis cu oști vizirul Mahmud-Pașa, serdar al părților dunărene. Acesta, după ce a trecut cu galere Dunărea în Țara Românească, a întărît cetatea Giurgiului și apoi a trimis oști la București și Târgoviște, sub comanda lui Elub-Pașa, care a înfrînt oastea lui Mihai și a tăiat capul banului Calotă, pus de Mihai Viteazul «stăpîn la Craiova». Oastea lui Mihai, neputînd rezista regelui polon și lui Ieremia Voievod, a fost înfrîntă și s-a împrăștiat.

După multe peripeții, Mihai, ajungînd la Viena, a trimis împăratului Rudolf al II-lea memoriul despre care s-a vorbit și cu mari greutăți a reușit să fie primit în audiență și să obțină ajutorul solicitat. Rudolf al II-lea a ordonat generalului George Basta să dea ajutor lui Mihai în lupta contra instabilului Sigismund Bathory.

În urma victoriei de la Gorăslău (3–13 august 1601), lipsa informațiilor cu privire la intențiile și acțiunile lui George Basta au facilitat asasinarea viteazului domn în tabăra de pe Cîmpia Turzii (9/19 august 1601). Tragică ilustrare a proverbului «ferește-mă doamne de prieteni, că de dușmani mă feresc eu!»

Analiza acțiunilor întreprinse de Mihai Viteazul în timpul glorioasei sale domnii și a condițiilor în care acesta a fost asasinat duce la concluzia că realizarea obiectivelor urmărite în lupta pentru dobîndirea și menținerea independenței și unității statului poate fi asigurată numai dacă geniul conducătorului este sprijinit de întregul popor atît în activitatea de consolidare a edificiului social, cît și pe cîmpul de bătaie. De asemenea, atingerea acestor scopuri este de neconceput fără o activitate informativă care să surprindă intențiile dușmanilor și o activitate contrainformativă capabilă să contracareze acțiunile ostile ale acestora. Ceea ce, din păcate, nu s-a întîmplat în ultima parte a vieții marelui voievod.

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GEORGESCU

(Va urma)

BULETIN DE ȘTIRI

«LUNA PRODUCȚIEI RECORD». În toate întreprinderile Centralei industriei confecțiilor, septembrie a fost declarată «luna producției record». Inițiativa va avea drept rezultat obținerea unor importante sporuri de producție menite să contribuie la îndeplinirea angajamentului asumat: cincinalul în patru ani. Urăm tuturor colectivelor din unitățile centralei un călduros succes. (E. Munteanu)

NUNȚI SÎNT! BOTEZURI CÎND? Iată, spre știință, un inedit program al Căminului cultural din comuna Otopeni: 2,9,16,23,28 septembrie, nunți. Dacă socotim o zi pentru amenajarea sălii înainte de nuntă și una pentru curățenia de după, înseamnă că jumătate din lună este «aranjată». Pe cînd *botezuri*, aniversări sau, de ce nu, parastase? (E. Munteanu)

EXCELENTA ȘCOALĂ ROMÂNEASCĂ DE BELCANTO. Hertogenbosch, mica localitate olandeză, sediul unor prestigioase concursuri muzicale, ne oferă, din nou, satisfacții. La cea de-a XX-a ediție a concursului internațional de canto, soprana Cornelia Pop și tenorul Antonius Nicolescu, ambii soliști ai Operei Române din București, au fost răsplătiți cu premiul II (la tenori, premiul I nu s-a acordat) (E. Dascălu)

DISCUL MENESTRELULUI. Pentru iubitorii muzicii **adevărate,** în curînd un disc TUDOR GHEORGHE (L.P.). În «programul îndrăgitului — și atît de originalului nostru interpret — Macedonski, Blaga, Ioan Alexandru... ș.a. Discul poartă titlul «VIAȚA LUMII». (H. Pătrașcu)

200 LA 45 DE ANI! Capul de afiș al inovatorilor de la întreprinderea «Automatica» este maistrul Mircea Cheptrosu. Cea mai recentă realizare: «dispozitiv pentru recuperarea superioară a deșeurilor de cuprul». A cîta, tovarășe Cheptrosu?

— Aceasta din urmă rotunjește cifra de 200.

— De-a dreptul impresionant. Cîți ani aveți?

— 45. Dar am început de tînăr, de la vîrsta de 5 ani. Prima «operă» a fost un avion din coceni de porumb... Și care, bineînțeles, nu intră în cifra de *mai sus*. Păstrează însă o valoare de simbol. (E. Munteanu)

UN MARE POD PESTE SOMEȘUL MIC. A fost dat în *mod oficial în exploatare, noul* pod peste Someșul Mic de la Juc. Această construcție executată de Șantierul de drumuri și poduri-Gherla a fost terminată cu un an mai devreme față de termenul inițial prevăzut în planul de stat. Felicitări! (Adrian Mitu)

UN ȘOFER DE TAXI POLITICOS. Zilele trecute un șofer de taxi cu stația în Piața Cosmonauților (nu dau mai multe date de teamă de a nu fi identificat și linșat de colegii săi) i-a cerut clientului său permisiunea să fumeze. Se pare că acesta, neobișnuit cu o asemenea cerere, s-a speriat pur și simplu și s-a dat jos imediat. (Iulian Neacșu)

NICI CHIAR AȘA! Am citit tot felul de avertismente de tipul: «Nu rupeți florile». «Nu călcați pe iarbă» etc. Iată însă că ocrotitorii naturii din orașul Curtea de Argeș au găsit o formulă «forte». În trunchiul unui arbore de pe bulevardul Republicii a fost înfiptă o placă din metal cu următorul conținut: «Atenție. Trandafiri stropiți cu substanțe toxice. Pericol de otrăvire». Păcat că acest temut avertisment nu precizează la cine se referă pericolul! (E. Munteanu)

DREPTUL PUMNULUI? Gheorghe Popa și-a ieșit din pepeni și a început să dea cu pumnii în Vasile Gheorghevici din Măcin, județul Tulcea. Cel atacat și-a pierdut echilibrul și, în cădere, s-a lovit cu capul de o placă de ciment, decedînd pe loc. (Lionel Nițescu)

DESPRE ZAHĂR CU... AMAR! Zahăr tos, în pungi de un kilogram sau vărsat — acestea sînt cele două ipostaze în care se vinde, în magazine, dulcele suc cristalizat al sfeclei de zahăr. Zahăr cubic? O raritate. Zahăr farin? Doar din an în paște. Zahăr bucăți preambalat pentru ceaiul sau cafeaua de dimineață? Nu! Zahăr candel? *Doar bunicii ne mai povestesc ce aromă are.* Adică, să înțelegem că în industria zahărului nimeni nu se ocupă de *diversificarea producției?* (Ion Preda)

IGIENA MĂRETIEI. Am revăzut, în chiar această săptămînă, *Voineasa, colonia numărul 1* a constructorilor sistemului hidroenergetic de la Lotru. Munții sînt la fel de minunați, construcțiile la *fel de masive, clădirile* coloniei la fel de frumos - moderne: dar, în jurul lor, prea multă dezordine și chiar murdărie. Păcat! (L. Voica)

RÎMNICU VÎLCEA, PE ZI CE TRECE e mai bogat în clădiri frumoase. Reconfortant lucru să constați că avem și gospodari care știu să cheltuiască banii obștii cu chibzuială și gust. (L. Teodorescu).

DESTINUL TURISTIC AL UNEI BĂLȚI CU PEȘTE. Nu se știe de unde, într-o baltă care n-are încă nici măcar nume, au apărut peștii. Este vorba despre o baltă din perimetrul C.A.P. Pogoanele, din județul Buzău. Inginera Mișcovici Valeria intenționa s-o transforme în crescătorie, dar o nebănuită avalanșă de bucureșteni în concediu lasă să se înțeleagă că viitorul acestei bălți este mai curînd legat de un destin turistic, de agrement. (Toma Michinici)

HĂRNICIE PE CAP DE LOCUITOR. Locuitorii județului Botoșani au efectuat anul acesta lucrări prin muncă patriotică în valoare de 136 *milioane* lei, *mai* mult cu 31 milioane decît angajamentul inițial. Mai subliniem faptul că suma medie realizată *pe fiecare locuitor este de* 285.2 lei. (A. Fluturaș)

MAI CALM NICI NU SE POATE. Și cel mai calm dintre calmii englezi și-ar pierde calmul văzînd cu cît «calm» (se poate citi și indolență) se lucrează la completarea fișelor (4 cuvinte) la centrul de microradiologie de pe strada M. Eminescu. Aici se reușește uluitoarea performanță de a se completa mai puține fișe decît numărul de țigări și cafele consumate de tînăra împuternicită să completeze fișele și tot aici mai vii încă o dată (o jumătate de zi) să ți se repete poza fiindcă... ai mișcat. Poate mai trebuie mișcat și altceva la acest centru. (Ilie Tudora)

4 000 DE POEZII ÎN 73 DE ANI. Comitetul pentru cultură și educație socialistă al județului Caraș-Severin a încredințat tiparului un volum de versuri care va cuprinde o parte din cele peste 4 000 de poezii scrise de către rapsodul popular Gheorghe Bălan — azi în vîrstă de 73 de ani. Selecția a fost făcută de către profesorii Mihai Deleanu și Vasile Ioniță, iar ilustrațiile aparțin lui Ștefan Szekely. (Liviu Timbus)

MEREU ACEEAȘI ORĂ: CEASORNICELE (operă de artă!) din Sala mare a C.E.C. arată, *«nemișcate»* de ani de zile aceeași oră: unu și cinci minute. Totuși ghișeele sînt mereu deschise — este doar ora unu și cinci minute! (A. Fluturaș)

APROAPE O JUMĂTATE MILION VALOREAZĂ O IDEE. La Întreprinderea de articole metalice din Arad s-a realizat o inovație prin care se modifică complet tehnologia de finisare a pieselor din aluminiu. Prin aplicarea acesteia se aduc economii de aproape 500 000 lei într-un an. (Marga Nedelea)

100 DE TINERE DEPĂȘESC PRODUCȚIA LA COVOARE. În cadrul colectivului cooperativei meșteșugărești «Progresul», secția de covoare a realizat substanțiale depășiri peste plan. Acest colectiv este format din *100 lucrătoare tinere, calificate* în majoritatea lor la locul de muncă. (Marga Nedelea)

GIGANTUL FLOTEI COMERCIALE. Pe șantierul naval din Constanța a început construcția navei-amiral a flotei noastre comerciale, mineralierul de 55 000 tdw, o premieră de uriași dimensiuni și obiectiv de seamă al actualului cincinal. Vom reveni cu amănunte (A. Fluturaș)

SPRE VEST PRIN SUD-EST. «O.N.T. Buzău organizează excursii «în vest»: Turcia». Din fericire, șoferii n-au timp să citească anunțurile oficiului buzoian și în ziua sorocului o iau totuși spre sud. (N. Cristache).

CHIAR DE NEREZOLVAT? Haotică, inadmisibil de neglijată și de lăsată la voia hazardului aprovizionarea cu margarină a unităților comerciale. O zi o găsești, alte zece umbli zadarnic în căutarea acestui aliment recomandat, dealtfel, și de medicii dieteticieni. Unde-o fi buba? (L. Voica).

RAPORTURILE STRĂZII CU TOAMNA. De douăzeci de ani locuitorii de pe strada Plutașilor, din București, au tot așteptat ca primăria sectorului 8 să ia în seamă marea lor doleanță: să se introducă canalizare și conductă de apă și să se paveze la fel ca străzile din jur. Și văzînd că nimeni nu le ascultă ruga, delegatul străzii a *strîns* bani de la fiecare familie și a purces la treabă. S-a tocmit cu cîțiva «băieți descurcăreți» care au adus cîteva *autocamioane de nisip*, l-au împrăștiat pe stradă și l-au bătut cu compresorul. Asta doar pe un sfert de stradă. Căci restul străzii, răscolită cu screperul, arată ca după un bombardament. Și toamna, cu ploile ei, vine. (Gh. Tătaru)

NOROI PENTRU O AUTOGARĂ. Autogara din Oradea comunică ultima măsură luată în vederea «îmbunătățirii» condițiilor de confort ale călătorilor: autobuzele nu mai pleacă de pe platoul din fața autogării, ci din locul numit «șanțul cetății». Adică de sub zidurile vechii cetăți a orașului, dintr-un veritabil șanț, fără nici o amenajare, care se transformă într-o întindere de noroi clisos, cînd plouă, și într-o mare de praf cînd nu plouă. E greu de descris cum arată «șanțul cetății» în acea vînzoleală continuă de oameni și mașini și de aceea îi invităm pe primarul Oradei să facă acolo o vizită și să ne transmită ce spun călătorii despre năstrușnica măsură. (Ion Preda)

RECUNOSC, SÎNT VINOVAT! Am 1,86 înălțime și brațele lungi, cît ale unui om de 1 86. Port cămăși (adică doresc să port) nr. 38/l și pulovere măsura 52/l. De amar de timp chinuiesc salariatele magazinelor de lenjerie și tricotaje și cu toată bunăvoința de care au dat dovadă (și *recunosc că au dat*) *nu m-au* putut servi cu o cămașă sau cu un pulover cu mînecile mîneci, adică mai lungi decît pînă la coate. *Pentru timpul răpit atitor vînzătoare*, recunosc, sînt vinovat! Vinovat ca toți cei de înălțimea mea (cel puțin 20 la sută din populația masculină). Dar oare, alții nu se simt vinovați?!... (Ilie Tudora)

BANCA AȘTEAPTĂ TEZAURUL. O întreprindere bine pusă la punct pentru producție, e vorba de Uzina de vinificație din Banca, județul Vaslui, așteaptă strugurii acestei toamne. Dar culegătorii celor șapte cooperative care ar trebui să livreze această — de foarte mulți binecuvîntată — materie primă lucrează într-un ritm de-a dreptul leneș. Eu unul, pe cei care lasă iarna să prindă ciorchini neculeși, nu-i pot ierta niciodată; așa m-a învățat marele preot al strămoșilor, Deceneu. (Nelu Ionescu)

PAZNICUL ELECTRIC ILEGAL. Pentru a bara calea virtualilor răufăcători, Szasz Domokos din Făgăraș a avut sinistra idee să tragă un fir de curent electric prin magazia casei sale. N-a apărut nici un hoț, ci doar un copil, Marcel Nedelcu, care din curiozitate a pus mîna pe sîrma respectivă fiind electrocutat mortal. Arestat preventiv, Szasz Domokos va fi trimis în judecată sub învinuirea gravă de omor din culpă. (L. Voica)

CU CÎT MAI REPEDE, CU ATÎT MAI BINE. Intrată mai *devreme în probe tehnologice*, moderna fabrică de sticlărie-menaj din Dorohoi va pune în valoare bogatul zăcămînt de nisip de la *Miorcani-Prut. Spre binele* vechiului tîrg moldovenesc și nu mai puțin al beneficiarilor din întreaga țară. (Rodica Pop)

DE PE O LATURĂ PE ALTA. La chioșcul de presă din stația Emil Racoviță (cartierul Berceni), la unul din geamuri este anunțat: **Aici se vînd ziare și reviste,** iar în vitrina frontală se precizează: **Unitate închisă din lipsă de gestionar.** Evident, realitatea contrazice doar primul afiș. (L. Teodorescu)

AUTO... PUBLICITATE. În Ploiești, pe traseul 30, blocuri-nord-gara sud, într-unul din autobuze, se poate citi: «Tineri căsătoriți căutăm cameră nemobilată. Adresați-vă șoferului». Mica publicitate și-a găsit noi spații posibile pentru apariția ei? (Grigore Ionaș)

AU DAT ÎN MINTEA COPIILOR. În cursul unui control efectuat în raza municipiului Pitești și a orașului Curtea de Argeș s-a constatat că unii gestionari trimiteau la casieriile colectoare sume mari de bani prin intermediul unor rude și chiar al unor copii. Dacă te gîndești bine, ajungi la concluzia că în cazul de față copii nu erau copiii, ci gestionarii. (Lionel Nițescu)

SE ÎMBOGĂȚEȘTE ZESTREA INDUSTRIALĂ A BUZĂULUI. Recent, a început la Buzău construcția unei filaturi de lînă pieptănată. Obiectiv economic important, marea fabrică va permite unui mare număr de femei din Buzău și din comunele apropiate să se califice într-o profesiune. (M. Banu)

MICUL BANCHER DIN MAMAIA. Asupra ospătarului Lică Zaharia, de la restaurantul «Cherhana» din Mamaia, s-au găsit 76 dolari americani, 620 guldeni olandezi, 31 lire sterline, 100 franci francezi, 20 franci elvețieni, 50 șilingi austrieci, 460 000 lire italiene. Gurile rele susțin că numitul Lică a cerut afilierea la Fondul Monetar Internațional. (Lionel Nițescu)

LOZUL CEL MARE. Necunoscuți au furat din restaurantul din Recaș, județul Timiș, lozuri în plic în valoare de 1 500 lei. Nu știm dacă au avut noroc sau nu, dar îi asigurăm că lozul cel mare îi-l pregătește nu «Loto-Pronosport», ci o altă instituție. (V. Tudor)

PIONIERI CERAMIȘTI. La Palatul pionierilor din Deva, cercul tinerilor ceramiști se bucură de un meritat renume Acesta a fost și motivul pentru care municipalitatea orașului a hotărît să construiască în incinta clădirii un modern cuptor pentru ars ceramica. Construcția a fost dată în folosință în această săptămînă, spre marea bucurie a micilor artiști. (M. Banu)

ÎN 20 DE ȚĂRI. Acesta este, deocamdată, numărul de țări în care se exportă produsele cooperației meșteșugărești din județul Argeș. Numai că, prin înființarea unor noi secții și ateliere de producție, se prevede ca la sfîrșitul anului 1975 *volumul exportului* produselor meșteșugărești să fie de 5 ori mai mare decît realizările anului 1970. (V. Tudor).

CEA MAI SCUMPĂ ȚIGARĂ DIN LUME a fost fumată recent de Ștefan Ursulescu, folosit ca paznic la depozitul de materii prime al Întreprinderii «Textila» din Lugoj. Ursulescu s-a culcat beat cu țigara aprinsă. Rezultatul: un incendiu și pagube de 2 000 000 lei. (V. Tudor)

DACĂ DORIȚI O HAINĂ SPORT și aveți o măsură destul *de mare* (54–56) o puteți găsi la magazinele de confecții pentru adolescenți! Bineînțeles că sacourile au reverele și buzunarele *tighelite ca pentru cei mai tineri* contemporani ai noștri, care însă nu le pot purta decît cînd vor fi foarte mari și oameni serioși, deci foarte departe de asemenea extravaganțe ale adolescenței. Confuzie, confuzie... (Iulian Neacșu)

O CARTE A CINSTEI ȘI ONOAREI. Ideea aparține Consiliului popular orășenesc Sîngeorz-Băi. În acest veritabil manual al omeniei și responsabilității civice sînt trecute numele tuturor persoanelor care au adus la sediul primăriei diverse obiecte pierdute aiurea de către concetățenii noștri neglijenți, uituci sau distrați. Paginile cărții cuprind pînă în prezent numele a peste patruzeci de persoane care au dovedit prin fapte: cinstea valorează mai mult decît tot aurul din lume. (L. Teodorescu)

ARHITECȚII NOȘTRI LUPTĂ ÎMPOTRIVA SUPERSTIȚIILOR. Pe valea Buzăului, în *frumoasa* așezare Nehoiu, s-a construit relativ de curînd un modern motel în care predomină cifra 13: 13 camere, 13 locuri în restaurant, *13 locuri în barul de* zi... dar doar 11 trepte între parter și etaj — o informație pe care o dedicăm călătorilor superstițioși. (Iulian Neacșu).

MERCUR LA DEVA. În centrul orașului Deva se află într-un avansat stadiu de construcție un modern supermagazin. Să sperăm că încă în această toamnă vom putea confirma inaugurarea sa. (M. Banu)

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Din răspunsul Întreprinderii canal apă București

În legătură cu articolul publicat în nr. 32 al revistei «Flacăra» sub titlul «Fitofagul și pescarul sportiv bucureștean», semnat de Ilie Tudora, pentru a lămuri problemele pescuitului industrial și sportiv pe lacurile Capitalei, considerăm util și necesar să facem următoarele precizări:

Începînd cu anul 1970 a fost reluată problema valorificării prin piscicultură a lacurilor de pe valea riului Colentina și printr-o hotărîre a Comitetului executiv al CPMB s-a înființat în cadrul ICAB-Exploatare lacuri o secție piscicolă și s-a aprobat un plan de măsuri privind dezvoltarea activității piscicole pe perioada 1972-1975.

În baza acestui plan de măsuri aprobat de C.E. al CPMB, s-a realizat o primă pepinieră pentru puiet-pește la Valea Saulei și s-a trecut la populareа masivă a lacurilor.

Astfel, în toamna anului 1972 și primăvara anului 1973 au fost populate lacurile Buftea, Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei, Balta Albă, Cocioc și Snagov, ceea ce asigură pentru toamna anului 1973 o producție sporită de pește ce se va valorifica pe piețele municipiului București.

Activitatea piscicolă nu a creat și nu va crea greutăți, activității de agrement, ci din contră se împacă foarte bine. Astfel, este de remarcat faptul că pe lacurile Băneasa, Herăstrău, Floreasca, Tei, Cocioc, Balta Albă, unde s-a introdus pește fitofag, în anul 1973 nu a mai apărut vegetația subacvatică (brădișul) care în anii trecuți a făcut atîtea greutăți activității de agrement.

Avînd în vedere cele de mai sus, lacurile populate au fost declarate crescătorii și, conform legii, în aceste lacuri pescuitul este interzis.

Dar în atenția noastră a fost și pescuitul sportiv. Astfel, ICAB a pus la dispoziția AGVPS, pe bază de contract, următoarele lacuri: Snagov, Buciumeni, Mogoșoaia, Chitila, Străulești, Grivița, Plumbuita, Fundeni și Pantelimon I.

În acest sens, vă asigurăm că ICAB va depune toate eforturile pentru a realiza în întregime sarcinile primite.

director, inginer V. Mureșan **Exploatare lacuri, inginer M. Mihăiță**

Ori mint, ori n-au dreptate

În ziua de 22 august a.c. trebuia să plec din Craiova la Brașov cu trenul 104, la orele 18,05. De la orele 13,00 am dat telefon la stația GETAX pentru a comanda un taxi pentru orele 17,30. Mi s-a răspuns că nu se primesc comenzi înainte, ci numai la ora cînd îmi trebuie. Fiind păzit însă, n-am vrut să risc. Am telefonat la cel de-al doilea număr de telefon și ultimul! N-a mai răspuns nimeni.

Am plecat spre prima stație GETAX, șoferul de pe mașina 1-Dj-6266 mi-a răspuns că nu știe unde este adresa mea în Craiova. Următoarea mașină: 1-Dj-570, nu-l ține ambreiajul pînă la orele 17,30; următorul, 1-Dj-1347: la orele 17,30 se schimbă, îi pare rău, nu poate, să dau telefon atunci cînd îmi trebuie mașina; 1-Dj-6275: trebuie să plece la garaj; 1-Dj-2631. nu poate, să dau telefon atunci, el pleacă la gară; 1-Dj-3633: supărat, plictisit, mi-a dat de înțeles să-l las în pace; 1-Dj-6272: nu poate, că îi vine schimbul, care are poate un aranjament pentru aceeași oră; 1-Dj-6265. tot cu aranjamente.

Totuși, la orele 15,00, după aproape două ore de milogeală, 1-Dj-6265, aducîndu-și aminte că este pus pentru a servi populația, a acceptat.

Acum vă scriu din Brașov. De curiozitate am repetat de trei ori figura de la Craiova. Alte rezultate!! Toți șoferii au fost de acord cu a comandă anticipată.

Toți șoferii din Craiova mi-au spus că n-au voie să răspundă unor comenzi făcute din timp.

Eu lucrez la C.F.R. Nu cunasc regulamentele de la I.T.C., dar cred că șoferii din Craiova mint. Iar dacă mint, cred că este foarte nelalocul lui acest lucru. Și chiar dacă «Flacăra» n-ar fi citită de șoferii în cauză poate o citește conducerea I.T.C.

Radu Colan
Craiova

Din partea clubului Progresul

Scrisoare deschisă către Federația română de fotbal

Tovarășe președinte,

Vă aducem la cunoștință cele întîmplate în ziua de 16 septembrie 1973 la meciul de fotbal dintre echipele «Drobeta-Turnu-Severin» și «Progresul» București, disputat în cadrul Diviziei naționale B, cu rugămintea de a lua măsurile ce se impun spre a se întîrzia de pe terenurile noastre de sport manifestări ce nu fac cinste eticii noastre sportive.

De la început, subliniem faptul că rezultatul final, 2—1 pentru echipa gazdă, a fost viciat flagrant de arbitrul Oprița din Arad.

Astfel, în minutul 35, jucătorul Bataclău a fost faultat 3 metri în interiorul careului de 16 metri, dar arbitrul Oprița a mutat lovitura la 16 metri. După golul marcat de echipa Progresul — în urma unei acțiuni clare (minutul 64) — la care Bataclău a driblat întreaga apărare și a marcat în poarta goală, obligîndu-l pe arbitru să acorde golul, jucătorul nostru Petre Gheorghe (minutul 70) a scăpat singur din propriul teren spre poarta adversă. Arbitrul de tușă nu a ridicat fanionul, în schimb arbitrul principal Oprița, după ce se convinge că jucătorul nostru nu mai poate fi ajuns și golul nu va putea fi evitat, fluieră ofsaid, deși se afla mult undeva în urmă.

În minutul 76 sintem egalați printr-un gol dubios. Din acest moment, arbitrul Oprița a folosit întreaga gamă de lovituri directe și indirecte împotriva echipei noastre, pentru a forța înscrierea golului care să consfințească victoria echipei gazdă.

Văzînd că pînă la terminarea timpului regulamentar de joc scorul era tot egal, arbitrul prelungește timpul de joc și astfel, în minutul 96 (!), echipa gazdă înscrie un gol din ofsaid clar, pe care arbitrul îl consideră valabil.

Vă aducem, de asemeni, la cunoștință că la Drobeta-Turnu Severin nu au fost asigurate condiții pentru securitatea noastră nici pe terenul de sport și nici după terminarea jocului.

Am fost nevoiți să rămînem o oră în cabina stadionului după terminarea jocului, apoi am fost scoși printr-o poartă dosnică a stadionului de către un grup de milițieni. Am ajuns la gară escortați de milițe și, cu toate astea, unii cetățeni incitați de antrenor au ținut să ne conducă cu pietre. Văzînd că nu putem ajunge la gară în aceste condiții, organele de miliție au fost nevoite să oprească un autobuz de pe traseu, să evacueze pasagerii și să ne conducă pe căi lăturalnice la gară.

Toate acestea s-au datorat incitării publicului de către antrenorul Matache Constantin, care în ultimele 20 minute de joc s-a «plimbat» pe marginea terenului de joc, influențînd arbitrajul și proferînd amenințări și injurii la adresa jucătorilor noștri. Menționăm că antrenorul Matache a intrat și în terenul de joc, bruscîndu-l și zgîriindu-l pe față pe portarul nostru Giron, iar lui Ardeleanu Cezar (fundașul nostru central) i-a «administrat» un cap în gură, umplîndu-l de sînge. La ieșirea de pe teren, bănci noștri au luat cîteva corpuri delicte, pietre și rețevele de lemn, pentru a le prezenta arbitrului. Antrenorul Matache, ținut de doi milițieni, amenința că ne omoară și că nu ieșim vii de pe teren! Am lăsat jos toate aceste corpuri delicte și ne-am îndreptat spre vestiare. De culoarul care duce la cabine, în locul unde se despart cabinele celor două echipe (loc întunecos), antrenorul Matache, «dispărut» de pe teren, a așteptat la adăpostul întunericului pe primul jucător din echipa noastră (Gal Carol), pe care l-a lovit cu picioarul și împreună cu un am de ordine l-au tras în cabina lor și au continuat să-l lovească cu capul de perete. În urma acestor lovituri, sportivul Gal a făcut comoție cerebrală, rămînînd în stare de inconștiență timp de 20 de minute.

Pentru dovedirea celor arătate, anexăm certificatele medicale și declarația sportivului.

Atitudinea antrenorului Matache nu s-a oprit nici aici, el reușind să închidă cu lacătul pe arbitrii în cabina lor.

Considerăm că arbitrii au fost forțați să greșească în timpul ultimelor 20 de minute de joc, din cauza amenințărilor venite din partea antrenorului Matache și a jucătorilor adverși. În acest sens, la două ore după terminarea jocului, întîlnindu-ne în gară cu arbitrii, aceștia au declarat că dacă nu procedau așa nu mai ieșeau vii de pe teren.

Vă rugăm să luați în discuție faptele petrecute.

Considerăm că am fost frustrați de o victorie în mod necinstit și pentru aceasta cerem rejucarea meciului în condiții regulamentare și în prezența unui reprezentant al federației.

președinte club I. Pilug **președinta secție fotbal I. Epure**

O hotărîre luată cu ochelari

Cetățenii cartierului Ohaba-Bistra din orașul Oțelu Roșu vin pe această cale și vă prezintă următoarea plîngere:

De mult timp s-au purtat discuții cu privire la sistematizarea orașului Oțelu Roșu. În acest scop s-au elaborat mai multe variante de sistematizare. Dintre acestea, una prevede demolarea caselor proprietate personală din fosta comună Ohaba-Bistra, variantă care a fost adoptată de Comitetul executiv al Consiliului popular fără a se consulta cu masele de cetățeni din cartierul în cauză, care cu siguranță aveau și alte propuneri pe linia sistematizării. Precizăm că locuitorii din Ohaba-Bistra se ocupă și cu agricultura, punînd accentul în primul rînd pe creșterea vitelor, contractînd cu statul taurine și bovine, reușind prin aceasta să acopere parțial consumul de lapte și carne necesare populației din acest oraș.

Prin aplicarea planului de sistematizare care prevede demolarea caselor proprietate personală a fostei comune Ohaba-Bistra, în prezent cartierul agricol al orașului Oțelu Roșu, se distruge șeptelul existent, acești cetățeni devenind în felul acesta din producători consumatori.

Totodată, prin distrugerea spațiului locativ existent, însemnate fonduri ale statului se irosesc, prin construirea de locuințe pentru cetățenii ale căror case devin demolate, crescînd în felul acesta necesarul de fonduri pentru acoperirea cererilor de locuințe.

Considerăm că forul în drept al orașului Oțelu Roșu a adoptat, după părerea noastră, o hotărîre pripită, fără o analiză temeinic și din punct de vedere economic, aducînd astfel pierderi însemnate și nejustificate din fondurile statului.

Ținem să mai precizăm că prin adoptarea acestei variante se nesocotește faptul de a se ocoli demolarea spațiului locativ existent, de a se evita exproprierea terenurilor agricole și de a se evita construirea de locuințe în zonele din apropierea uzinelor și fabricilor care prin natura procesului de producție poluează atmosfera și mediul înconjurător.

Bazați pe cele arătate, considerăm că trebuie reanalizate variantele de sistematizare care au fost în număr de cinci, acceptîndu-se cea mai rațională și economică, consultînd și masa largă de locuitori.

Elisabeta Stan
Oțelu-Roșu
str. 23 August nr. 94

Un răspuns de la Întreprinderea avicolă de stat Crevedia

În revista «Flacăra» nr. 34 din 18 august 1973 a apărut scrisoarea «Am rămas cu promisiunile», la care vă răspundem următoarele:

Relatările tovarășului BODRUG VASILE, domiciliat în Buciumeni, str. Motoc nr. 39, orașul Buftea, sînt în parte justificate.

Dorim să vă relatăm însă adevărata situație a problemei dejecțiilor rezultate de la gămile crescute în combinatul nostru.

În urma trecerii creșterii găinilor în sistemul de baterii, densitatea păsărilor pe aceeași suprafață a crescut de 3 ori, iar dejecțiile în aceeași proporție.

Transportarea acestora se face deocamdată în locuri anume stabilite pentru a-și asigura scopul privind valorificarea în sistemul de fertilizare a culturilor agricole de pe terenurile fermelor învecinate satului Buciumeni.

Avînd în vedere cantitățile mari de dejecții rezultate, pentru folosirea lor eficientă atît ca îngrășăminte naturale, cît și în furajarea taurinelor la îngrășat, întreprinderii noastre i s-au afectat fonduri pentru instalarea a 2 stații de uscat dejecții, una pentru fermele de la Buciumeni și a doua pentru păsările crescute în fermele din comuna Mogoșoaia.

Cele 2 stații de uscat dejecții prevăzute cu utilaje din import se află în faza finală de execuție și vor intra în funcțiune în cursul trim. IV a.c.

În acest fel, considerăm că neajunsurile în ceea ce privește poluarea semnalată de tovarășul Bodrug Vasile, vor fi complet îndepărtate.

director,
inginer Barbu Nicolae

Modernizare cu bucluc

Vă trimit alăturat o fotografie realizată în orașul Baia de Aramă, jud. Mehedinți (strada de ieșire din Baia de Aramă spre comuna Ponoare). După cum se vede, un stîlp de susținerea firelor electrice a rămas în stradă la circa 1,20 metri de trotuar. Oare permite legea circulației acest lucru? Cine răspunde de eventualele accidente care ar putea lua naștere din această cauză? Șoseaua a fost asfaltată însă stîlpii au rămas pe vechiul lor loc (sînt în număr de trei în această situație). Sper ca fotografia să fie privită și de către cei care trebuiau să vadă această lucrare de modernizare a străzii înaintea subsemnatului.

Ioan Anghelescu
Craiova, str. Brazda lui Novac

Tele-competență literară

În seara de 24 august curent, emisiunea programului I T.V. s-a încheiat cu un recital de romanțe, intitulat sugestiv «Stih și melodie». Nimic neobișnuit pînă aici. Asemenea emisiuni au loc săptămînal la televiziune — și ele nu pot decît să ne bucure. Neobișnuitul a venit abia la al doilea cîntec, romanța «Pe sub fereastră-mi curge-un rîu», despre care am citit negru pe alb pe micul ecran că ar avea textul scris de... Octavian Goga. Nu mă surprinde că realizatorii, rămași anonimi, ai emisiunii au pricina n-au auzit de Maria Cunțan, poetă și ea, ardeleancă și ea, dar în mod cert singura autoare a poeziei respective. De mirare e faptul că au putut atribui lui Octavian Goga, cunoscut cîntreț al Ardealului, niște versuri care nu-i aparțin.

Ne-am obișnuit de mult cu sistemul unor actori sau cîntăreți care «colaborează» intens cu autorii ale căror versuri le recită sau cîntă. Am auzit numeroase versuri din Eminescu, Coșbuc, Minulescu etc., încît nu m-ar mai surprinde nimic în această privință. Dar a confunda poeții pînă într-atît încît să le încurcăm poeziile integral este grav.

Le-aș recomanda realizatorilor emisiunilor muzicale ale televiziunii ca, în anume cazuri, să-i consulte pe colegii lor de la emisiunile literare atunci cînd intervine cîte un asemenea «lapsus». Oricum, e mai comod decît să ieși de la capăt toată istoria literaturii române.

Andrei Ciurunga
București, str. Cornelia 8, sect. 5

Așa se deschide «cariera» fetelor?

Ce altă decît grija față de viitorul copiilor mei și al copiilor celorlalți compatrioți mă pune pe mine, simplu spectator de cinematograf, să scriu aceste rînduri? Că n-am avut și nu am velerități nici de scenarist, nici de regizor de film, și nici barem de cronicar cinematografic ca să nutresc invidie față de autorii «Dragostei (care) începe vineri».

Luat oarecum în mod simplist, conținutul filmului ar putea fi rezumat așa.

Ca să ajungă la maturizare, la alegerea unui drum sănătos spre muncă, o tînără cu bacalaureat trebuie să trăiască o aventură amoroasă în patul unui Don Juan, din care cauză (?) să nu reușească la facultate și — sfătuită de un serios conferențiar universitar (îndrăgostit la țanc de ea) — să se angajeze muncitoare necalificată la o uzină.

Face impresia că tot începutul ăsta a fost decupat din zecile de filme din apus, folosind spectaculosul distracțiilor de local, plus scena tăvălirilor pătimașe din pat, spre a fi și noi la înălțimea acelora. Și barem dacă n-ar fi fost cusut cu ață albă. Eroina, fată serioasă și cuminte, care îl consideră aidoma pe partenerul ei, merge în vizită la viitoarea soacră cu un mic cadou în mînă și aici, într-un mediu familial considerat serios, nu i se pare deplasat să se culce de îndată cu viitorul mire.

De aci încolo — după terminarea acestui episod inutil și hidos — filmul e film. Amuză, convinge, emoționează chiar pe ici-colo. E un film cu tineri, despre tineri, cu viață, cu muzică bună, frumos colorat.

Rămîne neclar de ce eroina n-ar fi putut avea un eșec la admiterea în facultate fără aventura de dragoste sau de ce n-ar fi putut avea noroc, chiar dacă a făcut aventura, dar mai ales (pentru a fi într-adevăr exemplu) de ce n-ar putea să se hotărască pentru munca în uzină fără să mai încerce la facultate. Era nevoie să-și «deschidă cariera» (cum se zice popular) spre a reuși să-și găsească apoi adevărata dragoste? E acesta un sfat, un model?

Cu asemenea întrebări s-au întors de la spectacol oamenii cumsecade ai zilelor noastre. Poate unii tineri, nu. Ei și-au justificat, prin vederile scenaristului, pornirile lor spre aventură. Fetelor neserioase li s-a adus plocon justificarea, modelul. E foarte ușor să dai apă la moara patimilor, greu e să le combați. Și asta am aștepta de la filmele din țara noastră socialistă.

Ioan Crețu
Oradea, str. Pasteur nr. 17

Un răspuns de la Oficiul județean de turism Brașov, Filiala de turism și tratament Făgăraș

În revista Flacăra nr. 37, din 8 septembrie 1973 a apărut articolul «Am aspirat spre nemuritorul Olimp, dar am ajuns la hotel Terra» semnat de inginerul Mihai D. Săbăduș.

Ca urmare acestui articol vă facem cunoscut că filiala noastră, cu adresa nr. 17286/28 aprilie a Oficiului județean de turism Brașov, a primit repartiția locurilor în stațiunea Olimp. Numărul locurilor era 10 pe serie, din care a cumpărat și autorul acestui articol 3 locuri. Noi nu am fost înștiințați de anularea repartiției sau de vreo modificare, deci considerăm că pentru transferul turiștilor de la Olimp la hotelul Terra se fac vinovați alții, care au contractat locurile și cu Oficiul județean de turism Brașov și cu o firmă străină.

șef filială,
Mihai Păcurariu

noi orizonturi ale chirurgiei

De vorbă cu general-maior doctor docent Iuliu Șuteu

«Operația a reușit, dar pacientul a murit» Oricît ar părea de curios, această arhicunoscută glumă macabră pune în lumină una din problemele centrale ale chirurgiei, de aceeași arzătoare actualitate în 1973 ca și la începuturile chirurgiei. Firește, în ultimii ani, în ultimele decenii, s-au făcut progrese însemnate, dar problema îngrijirii bolnavilor gravi, problema combaterii riscurilor postoperatorii nu și-a găsit încă o rezolvare pe deplin satisfăcătoare. Ca dovadă, ea figurează și pe agenda Congresului Societății internaționale de chirurgie care va avea loc în curînd la Barcelona. Și este o mîndrie pentru țara noastră că în acest domeniu prioritar al medicinei contemporane, specialiștii români aduc o contribuție originală, cu larg ecou internațional.

Foarte recent a apărut la București un cuprinzător tratat intitulat «Șocul», sub semnătura generalului-maior doctor docent *Iuliu Șuteu* și a *colaboratorilor săi*. Lucrarea a stîrnit un interes care a depășit cu mult granițele țării. O editură din Paris și o editură din Londra și-au manifestat dorința — doar la cîteva zile după apariție! — de a publica traduceri în limbile franceză și engleză, iar unele aspecte vor fi dezbătute și la Congresul de la Barcelona al Societății internaționale de chirurgie, al cărei membru titular este și generalul-maior Iuliu Șuteu. *De unde acest interes deosebit?*, l-am întrebat pe autorul cărții.

ȘOCUL — PROBLEMA NUMĂRUL UNU A CHIRURGIEI

— Aș vrea să încep cu un exemplu simplu: peritonita apendiculară, cunoscută de toată lumea. Dacă după operație nu s-ar efectua un tratament complex pentru combaterea șocului, mortalitatea ar fi de 15–20% — și mă refer aici doar la operațiile reușite! *Dacă însă se aplică un tratament antișoc corect; mortalitatea coboară sub 1%!* Cifrele vorbesc de la sine, evidențiind importanța covîrșitoare a stăpînirii șocului de către chirurg.

— *Chirurgul de azi, judecînd chiar după exemplul dat de dumneavoastră, pare în măsură să stăpînească șocul.*

— Da și nu. Este adevărat că succesele mari ale chirurgiei moderne se bazează pe cunoașterea mai amănunțită a fenomenului, dar lupta antișoc rămîne foarte complexă și se dă pe mai multe planuri. Astfel, se impune, în primul rînd, atenuarea cauzei care a declanșat șocul: infecția, arsura, traumatismul, hemoragia etc. Acesta nu este un lucru nou. Se citează un exemplu devenit celebru: la începutul primului război mondial, rănitii englezi cu fractură de coapsă, care erau transportați din Franța pentru îngrijiri în patrie, mureau în proporție de 50%. Abia după ce medicul englez Thomas a preconizat ca acești răniți să nu mai fie transportați peste Canalul Mînecii și numai după ce li s-au imobilizat membrele vătămate pentru a se atenua iritația din focarul de fractură declanșatoare de șoc, mortalitatea a scăzut, în mod spectaculos, la 2%!

Dar mai există un aspect care n-a fost studiat temeinic decît în ultima vreme. S-a observat recent că în condiții de pericol (accident grav, de pildă) organismul pune în mișcare un mecanism special de apărare: el reduce circulația sanguină în așa-zisele organe secundare (ficat, rinichi, stomac, pancreas etc.) pentru a asigura irigarea și aprovizionarea cu oxigen a celor trei organe vitale: creierul, inima, plămînii. Este o măsură luată *in extremis*, pentru a se evita moartea. Dar ce se întîmplă *la nivel celular în organele periferice, în aceste condiții?* Noi am studiat aceste fenomene prin inframicroscopie și am făcut unele descoperiri interesante. Organitele, adică elementele componente ale celulelor, în condițiile arătate *mai sus*, adică *de privațiune de oxigen*, se alterează! Apar toxine care se revarsă în celulă, o omoară și apoi, trecînd în aparatul circulator, ajung în creier și sfîrșesc prin a nimici și acest cartier general al organismului. Așadar, trebuie făcut imposibilul pentru a asigura peste tot o irigare sanguină adecvată. Altfel încep alterări ireversibile la nivel celular și bătălia este pierdută.

UN BOMBARDAMENT SUI-GENERIS

— *Ce alte puncte de vedere originale conține cartea dumneavoastră?*

— Orice plagă, orice agresiune împotriva corpului nostru declanșează complexe reacții neuroendocrine. Să presupunem că pe brațe ne este provocată o arsură. De la aceasta *pleacă excitații puternice în creier*, iar dacă focarul de agresiune este întins, creierul este supus unui adevărat bombardament de excitații dureroase care îl dereglează și îl epuizează. Se spune «de frică, *omul a murit*». *Se întîmplă în aceste cazuri* exact acest fenomen al bombardării creierului care, nemaiputînd face față, cedează.

Dar creierul dirijează și orchestra glandelor endocrine. Apar — în condiții de șoc — *reacții neuroendocrine complicate: în organism se revarsă haotic hormoni ai hipofizei, ai glandei suprarenale, ai pancreasului etc., și aceste procese* trebuie cunoscute și stăpînite. Am studiat aceste aspecte în cartea noastră.

— *După cîte înțeleg, aria de investigație a chirurgului, așa cum o concepeți dumneavoastră, trebuie mult lărgită: ea trebuie să cuprindă și fenomenele endocrine.*

— Întocmai. De fapt eu aș spune mai mult: chirurgul de azi trebuie să fie și internist, și biochimist, și fiziopatolog, și endocrinolog, și cibernetician. Da, cibernetician, căci o serie de fenomene biologice nu pot fi profund înțelese decît în lumina teoriei sistemelor și cu aceasta intrăm în miezul ciberneticii.

— *Din păcate n-o putem face acum*

«TRĂIM ÎNTR-O LUME A ACCIDENTELOR»

— Mai există un aspect foarte interesant al șocului pe care aș vrea să-l menționez, fiindcă din nefericire el privește, cel puțin potențial, pe foarte mulți dintre noi.

Fie că ne place sau nu, trăim într-o lume a accidentelor de circulație. Este tributul pe care trebuie să-l plătim tehnicizării. O statistică din 1971 a Organizației Mondiale a Sănătății menționează, pentru acel an, 250 000 de morți și peste 7 000 000 răniți O adevărată hecatombă! Or, s-a constatat că în primele 3–4 zile după accident *șocul* este prima cauză de moarte. Dar chiar dacă rănitii au fost salvați de pericolul vital al șocului, ei intră într-o a doua perioadă în care viața le este amenințată de *apariția infecției*, și aceasta cu atît mai mult cu cît, *din cauza șocului, rezistența naturală* a organismului se prăbușește și omul cade victimă unei infecții pe care în condiții normale ar fi putut-o lesne învinge.

— *Dar antibioticele?*

— Ele nu pot face totul. Experiența a arătat că acțiunea lor este optimă numai în condițiile în care există și o ridicată rezistență naturală a organismului. Tocmai de aceea, după cum se știe, organismele reacționează în mod diferit la antibiotice. În această idee, eu am propus și studiat o soluție care are în vedere *ambele* aspecte. Am în vedere deci și protejarea preventivă a accidentaților potențiali, prin vaccinarea lor polimicrobiană.

O IDEE SIMPLĂ, DAR BOGATĂ ÎN CONSECINȚE

— *Deci dumneavoastră propuneți un fel de vaccin care să «prindă bine» în caz de accident?*

— Într-un anumit sens, da. Trei microbi, și anume: streptococul, stafilococul și piocianicul invadează 95% din plăgi și sînt deci răspunzători, în aceeași proporție, pentru urmările nefaste, adesea fatale, ale infecțiilor în caz de accident. Așadar, de ce să nu vaccinăm *preventiv* împotriva acestor trei microbi persoanele mai expuse? De pildă, șoferii. Adică, de ce să acționăm *după* ce s-au rănit, și nu *înainte?*

— *Ați pus în practică această idee?*

— Da. Am făcut cîteva experimente cu șoferi și alte colectivități expuse. Am avut rezultatele scontate.

— *A fost o discuție extrem de instructivă pentru mine și, desigur, pentru cititorii «Flacării». Scurtul nostru tur de orizont, al chirurgiei contemporane, o abordat domenii atît de diverse ca endocrinologia și biochimia moleculară, neurologia și microbiologia. Aproape că am uitat de chirurgie.*

— Nu, n-am uitat, dar este un semn al vremii. Chirurgul, în luptă cu șocul și infecția, dușmanii săi principali, trebuie să dispună de un arsenal bogat, în afara clasicului bisturiu. Doar pe această cale el își poate înfăptui azi, în 1973, menirea, aceea de a apăra viața omului.

Lionel NIȚESCU

ce este nou?

O nouă metodă românească privitoare la studiul structurii fine a cromozomilor. În laboratorul de genetică al Institutului de endocrinologie se folosesc în mod curent mai multe tehnici pentru studiul structurii fine a cromozomilor. Se pot analiza astfel, cu multă precizie, variațiile structurale ale cromozomilor. Metodele au o mare valoare practică. Ele permit, de pildă, recunoașterea unora dintre mamele care au un risc mare de a naște copii anormali.

Combaterea aberațiilor cromozomiale. Un grup de cercetători de la Institutul de endocrinologie lucrează la introducerea unei metode simple și fidele de recunoaștere indirectă a aberațiilor cromozomiale. Folosirea acestei metode face posibilă identificarea medicamentelor cu acțiune negativă asupra cromozomilor, precum și a persoanelor care au variate aberații cromozomiale.

Noi posibilități de adaptare morfofuncțională a rinichiului în condiții patologice. La Institutul de patologie și genetică medicală «Victor Babeș», un grup de cercetători de la laboratorul de microscopie electronică a aplicat cu succes histoantiradiografia în determinarea capacității de regenerare și adaptare morfofuncțională a rinichiului, în diferite condiții patologice.

Cercetări privind prevenirea hepatitei. Laboratoarele de imunologie, citologie și microscopie electronică din cadrul Institutului de patologie și genetică medicală «Victor Babeș» abordează multilateral problema hepatitei, în vederea stabilirii de criterii pentru aprecierea cronicizării și a factorilor de natură imunologică, morfologică și ereditară care favorizează acest proces, în vederea prevenirii lui.

Noi experimente în terapia cancerului. Un colectiv al Institutului de patologie și genetică medicală «Victor Babeș», sub conducerea profesorului doctor docent L. Moraru, a reușit obținerea inhibiției dezvoltării unor transplante de tumori la șoareci, inoculînd la animalele care au suportat grefa celule din timus de șoareci rezistenți la transplant. Se speră că fenomenul analog transplantării de celule tumorale, și anume metastazarea, cea mai dificilă problemă de rezolvat în terapia canceroasă, să poată fi stăpînită în același mod.

urgențe

O primă lecție de viață. Angajată de numai cinci zile la întreprinderea de industrializare a lutei, Cihodan Elena, 19 ani, absolventă de liceu, își bagă mîna din neatenție într-un calandru, strivindu-și degetele 2-3-4-5. Adusă imediat cu mașina întreprinderii la spitalul de chirurgie plastică, i se face o plastie de piele liberă despicată (*i s-au pus grefe de piele*). Starea Elenei Cihodan necesită o spitalizare de o lună. Peste încă una își va putea relua activitatea.

Bătrîni, nu vă jucați cu focul! Dumitrache Constantin, 78 de ani, pensionar din comuna Tunari, aprinde neatent cuptorul la aragaz și-și produce arsuri prin flacără, aproximativ 15% din suprafața corpului (la cap și la membrele superioare). I se face tratament local și general. Acum starea arsurilor e mult ameliorată.

poșta medicului

RAPORTORU SPIREA – Brașov. Tratamentul medical și fizioterapic pe care l-ați urmat (și care trebuie repetat) în tulburările parestezice, sechele ale **sindromului ponto-peduncular** de care ați suferit, este foarte bun și în prezent singurul posibil. Am mai adăuga doar exercițiile de gimnastică pasivă și activă combinate cu masaje, executate de un kineziterapeut calificat, și voință, multă voință din partea dumneavoastră pentru a vă vindeca. O speranță, dar deocamdată *numai* o speranță, o constituie experiențele ce se fac actualmente de către profesorul Pinneo din California cu așa-numitele «proteze cerebrale», niște electrozi racordați la un stimulator cerebral electronic ce emite *fluxuri cu o intensitate variabilă* avînd menirea de a înlocui funcția neuronilor slăbiți și de a «comanda» mișcările omului. Experiențele făcute pînă acum pe maimuțe cărora li se extrag din creier zonele cu neuroni care comandă mișcările voluntare ale unei anumite părți a corpului, provocîndu-li-se o hemiplegie experimentală au dat, zice-se, rezultate favorabile. Dar pînă să devină o metodă curentă în tratamentul paraliziilor și parestezitilor (amorțelilor) umane credem că mai este foarte mult.

VASILE POPA – București. E drept că în ultimul timp se discută tot mai mult despre «caloriile goale». E vorba de alimente care servesc mai ales ca sursă de energie (*bunăoară grăsimile, zahărul*), *dar sînt lipsite* de substanțe nutritive atît de importante cum sînt aminoacizii esențiali («cărămizile vieții»), vitaminele și sărurile minerale. În zahărul rafinat, zaharoza pură reprezintă 99,9% și de aceea el este *ușor asimilabil*. Valoarea calorică a 100 grame zahăr este de aproximativ 400 calorii. Dar cu toate aceste avantaje, zahărul ca atare nu poate acoperi nevoile calorice ale organismului. Consumarea lui este mai utilă sub formă de fructe proaspete și eventual produse de cofetărie, dulceață, marmeladă, compot ș.a, care constituie surse prețioase de energie, îmbogățind totodată hrana cu substanțe nutritive folositoare.

S.S. — Sibiu. Cearcănele, semn al oboselii ochilor și, poate, al orelor de somn neregulate, se înlătură aplicînd în fiecare seară comprese de tifon înmuiate în fiertură călduță de mușețel, de tei, în infuzie proaspătă de romaniță sau în apă boricată 3%. Compresele vor fi ținute zilnic timp de cel puțin 15 minute. Dacă totuși cearcănele nu dispar, este indicat să consultați și medicul pentru a stabili dacă cearcănele sau pungile de la ochi (*edeme palpebrale*) *nu sînt în* legătură cu unele boli endocrine, de ficat, de rinichi, de inimă etc.

VALERIA – Craiova. În transpirațiile generalizate, rețeta publicată în nr. 33 al revistei nu este indicată. Această hiperhidroză, tot o tulburare neurovegetativă (parasimpaticotonie), va fi tratată, în afară de Distonocalm, 3–4 cpr/zi, cu următoarele:

PILULE ÎMPOTRIVA TRANSPIRAȚIEI GENERALIZATE

Rp. Extract de beladonă	0,02	g
sau atropină	0,0005	g
Agaric alc.	0,20	g
Fosfat tricalcic	0,40	g
Pentru o pilulă.		

D.S. int. De luat 3–4 pilule/zi cu 4 ore înainte de apariția obișnuită a transpirațiilor.

De asemenea, înainte de culcare: fricțiuni cu apă de Colonia + formol 1% sau cu alcool camforat; repaus prelungit; igienă alimentară (cină nu prea copioasă).

mapamond '73

jurnal parizian (II)

Ca de cîte ori am prilejul, trec din nou pe la *jeu de paume*, muzeul cel mai agreabil din Paris. Sînt toate piesele importante ale *impresionismului*, începînd cu *le Dejeuner sur l'herbe* (1863) a lui Edouard Manet (aceea care a scandalizat critica oficiștă), *Olympia* (1863) de același; apoi *Catedralele* lui Monet, *le Moulin de la Galette* (1876), *Les jeunes filles*, *Les Baigneuses* de Renoir, Pissarro, Sisley și Georges Seurat, bine reprezentați, ei și tehnica *divizionistă*, *pointilistă*, care permite ochiului să perceapă un ton complex, printr-o operație de sinteză a elementelor simple. Culorile lui Cézanne sînt mai hotărîte, figurile umane mai bine puse în evidență: *Les joueurs de cartes*, *La Femme à la Cafétière*. Tonul este și mai violent în pînzele lui Vincent Van Gogh, reprezentat aici prin cîteva tablouri, între care un autoportret și portretul d-lui *Gachet*.

*

De pe terasa de la *jeu de paume* privesc *Place de la Concorde*, cheiurile Senei, pomii înfrunziți de pe *Champs Elysées*. O după-amiază formidabilă, lumină intensă, în grădina Tuileries lumea a ieșit la plimbare. Zeci de grupuri joacă *pétanque*. Primăvară pariziană. Mă întorc acasă pe Faubourg St.-Honoré, atent la mișcarea străzii. Cafenelele au *ieșit* în stradă. Într-un bistro de lîngă Madeleine cer un *gini* pe care îl plătesc mai mult decît oriunde. Bistro-ul este bine așezat. Afluența este mare, gurile sînt însetate. Familii întregi au ieșit la plimbare, iar *fetele* (Madeleine este un centru important în viața demimondenă a orașului) au ieșit la lucru, în costumele lor din ce în ce mai simbolice. Privesc atent călătorii solitari, din cînd în cînd li se adresează tandru: *mon petit*.

*

Plouă și orașul a devenit deodată trist, urît, murdar. Ploaia nu spală, nu curăță străzile, pune doar în evidență murdăria. Pe străduțele de lîngă Porte-Martin s-au adunat gunoaiele, muncitorii de la serviciul de salubritate sînt din nou în grevă. Îmi imaginez ce s-ar întîmpla dacă timp de o lună de zile stivele de lăzi, *pubelele* cu orduri n-ar fi strînse. Apocalips. Parisul înghițit de gunoaie.

*

...Și, deodată, peste orașul putrezit de ploaie și acoperit de murdărie, a căzut o lumină extraordinară. Lumina de la 7 d.a., transparentă, albind zidurile negre ale clădirilor, dînd o notă de irealitate acestor bătrîne case umede, din care ies aburi. E ora cea mai favorabilă pentru Paris. De pe colina de la Sacré-Coeur văd orașul scăldat de lumină, cu punctele lui de reper: Tour Effel, Pantheonul, Turnul din Montparnasse, Notre-Dame...

*

Franța îmi dă impresia unei societăți care este pe punctul de a exploda. Un motor în veșnică stare de presiune. Dar nu explodează. Rezistă. O minge, o minge care sare și cade, și cu cît căderea este mai profundă cu atît saltul este mai mare.

*

Iau, la podul Alexandre III, autobuzul ce merge spre *Cartierul Latin*. Caut un *loc* și observ în spate o bancă liberă. În față, un cuplu de tineri îmbrăcați *pshychédélique*. Băiatul are barbă, o rubașcă murdară, mărgele, brățări la mîini, ghete, piete lungi. Se scarpină cu o mînă pe pieptul lui păros și cu cealaltă ține după umeri blonda de rigoare. Se scarpină, e mulțumit, și se odihnește cu picioarele pe banca pe care vreau să mă așez eu. Nu-i tulburat de faptul că m-am oprit în fața locului gol și dau semne că vreau să mă așez. Tînărul stă liniștit, în continuare, cu ghetele lui mari, murdare, pe bancă și se scarpină cu satisfacție. Îl fac atent și, vădit indispus, își retrage picioarele, lăsînd două urme bine imprimate în plasticul de pe bancă. Apoi se întoarce spre parteneră și o sărută scurt, de patru, cinci, zece ori. Mi se face deodată greață și-mi piere pofta de a mă mai așeza. Pe pieptul individului văd o insignă. Am înțeles, amicul este contestatar. Contestă valorile societății de consum, contestă valorile în care au crezut părinții lui, contestă totul. Contestă și-și pune ghetele lui murdare pe banca pe care trebuie să stea altcineva. Împărtășesc uimirea mea unui prieten francez. Acesta e blazat. Nu-i nimic, e un pojar care trece, tinerii cinici de azi vor deveni notarii zeloși de mîine. Ideologia nu explică totul, nu definește totul un individ. Violența, mîrlănia nu sînt justificate de nici o ideologie.

*

Încep să citesc *Le solitaire*, noul roman al lui Eugène Ionesco. Obsesiile din piesele și jurnalele sale trec și aici. Ideea ratării, plictiseala, singurătatea, teama de moarte sînt exprimate direct. Un lung monolog. Lumea văzută ca o pușcărie. Existența — o lungă, grea plictiseală. Ce este, se întreabă personajul, mai greu de suportat: angoasa sau plictiseala?!... Plictiseala — o insuportabilă mișcare în *rond*, fără ieșire, fără perspectivă, fără variație. Există apoi o dublă singurătate: *mica singurătate* (socială, prin raportare la *alții*) și *marea singurătate*, singurătatea cosmică.

Eugen SIMION

(Va urma)

mafia (III)

Cînd am ajuns la Palermo, un măturător de stradă spăla în fața gării, cu detergent, urma unei bălți de sînge scurs din trupurile a două victime cărora mafia le dăduse în ajun «cep» cu o rafală de pistoale automate trase din goana mașinii. Atît rămăsese după «lichidarea exemplară a unui cont» pentru care se plătise cu viața: o pată umedă. Cazul se repeta aidoma celui de la Belice, unde frații Carlo și Alberto Ancona fuseseră «curățați» după toate regulile «cartei» mafiote. Cu cîtva timp mai înainte, al treilea dintre frații Ancona fusese trimis pe lumea cealaltă drept avertisment față de activitatea de informatori ai poliției desfășurată de aceștia.

De cînd operează mafia astfel? De două decenii, de trei? De un secol? Dacă forța nu creează drept, glonțele mafiei vrea să țină la respect legea. Iar legea înseamnă oamenii. Și oamenii nu pot fi ținuți în frîu decît prin intimidare. Glonțele mafiei, dincolo de o viață răpusă, înseamnă intimidarea celorlalți. Guri cusute cu frică. Ochi orbiți de groază. Somn cutremurat de spaime. Taci, și nu ți se va întîmpla nimic. Vorbește, și ți-ai pecetluit soarta. În cartea sa «Mafia ieri, mafia azi», publicistul italian Domenico Novaco scrie: «Mafia moare în fiecare zi; în fiecare zi, mafia renaște. În asta constă uriașa ei capacitate de transformare și disimulare impusă de nevoia supraviețuirii și a expansiunii...» La 11 iulie 1973, «Corriere della Sera» traducea astfel această necesitate de expansiune: «Italia întreagă a intrat într-un proces de sicilianizare; cancerul mafiot atacă *din interior organismul social*, mafia domină la Milano ca la Trapani printr-un ramificat sistem de corupție...» Corupție plus violență. Mîinile pe oraș plus teroare. Cu un an în urmă, la 26 septembrie 1972 este împușcat Raffaele Spina din clanul lui Greco; la 28 octombrie îi urmează Giuseppe Messina, un florar din Pallavicina; la 13 noiembrie se duce după ei Giuseppe Rizzo, contrabandist din Varese; la 28 noiembrie cade un alt contrabandist, Giuseppe Lupo; la 8 decembrie este descoperit cadavrul lui Ignazio Fiore, trei săptămîni mai tîrziu, cel al lui Salvadore Raffa. Acest sinistru inventar al răfuielilor mafiote, întocmit de ziaristul Alfonso Madeo de la «Corriere», continuă în 1973: la 7 ianuarie este ucis Rosario di Chiara, a doua zi sînt găsite cadavrele lui Paolo Terrana și Vincenzo Vitali, «victimele unei execuții sumare la Favoritta» — cum scrie cronica judiciară. La 22 ianuarie cade Luigi Contorno, o săptămînă mai tîrziu — Giuseppe Musanserra. În februarie este «eliminat» Giusto Saitta, în martie — Salvatore Vitale, în aprilie — Salvatore Porretto; în mai — triplul asasinat al fraților Ancona... Lista nu se încheie aici, căci mafia «regenerează» cu fiecare asasinat și se pare că nimic nu-i dă o mai mare apetență de viață și putere ca omorul «de onoare», omorul «scuzabil», omorul «de intimidare». «Uciderea nu este *un scop, ci un mijloc*» — *spun mafioții*. Mulți dintre cei uciși aparțin unor clanuri rivale, căci mafia nu numai devorează, ci se și autodevorează, încît te miri cum de nu i se epuizează resursele interne și ce nesecătuit izvor de fărădelegi îi alimentează necontenit ținta glonțelor cu carne de tocat pe asfaltul străzilor.

Predilecția pentru crima «la vedere» este slăbiciunea onorabilei societăți și nici un omor nu este socotit «à la carte» dacă nu se consumă în fața a cît mai mulți martori. Se întîmplă însă un lucru uluitor: la toți martorii le ia Dumnezeu grăiurile, și ochii, și urechile, căci nimeni n-aude, nu vede de greul pămîntului! Vendeta interclanuri își are «rațiunile» ei, cine s-a înfipt la partea leului pe nemeritate trebuie să plătească onoarea e glonte, cuvîntul e glonte, trădarea e glonte. S-ar părea că mafia apasă pe trăgaci numai de dragul pocniturii, în realitate, totul este analizat, dezbătut, judecat înainte de aplicarea rezolvării finale după care *orice comentariu devine superfluu*. Căci în dosul răfuielilor se află interese vitale, afaceri pe picior mare, lovituri de stil. «Mafiotul» nu mai este un bandit de drumul mare, ci un boss cu alură de manager, cunoscător al subtilităților expansiunii industriale și al marketingului. Întregul comerț funciar-edilitar al Palermo-ului se află în mîinile mafiei. Creditele și politica dobînzilor, de asemenea. Obscurul trafic de stupefiante, contrabanda cu tutun și mărfuri porto-franco, bursa de valori siciliană, succesul electoral, negoțul de carne vie, pompele funebre, specula de locuințe, tot ce mișcă și suspină, tot ce vrea să plece sau să rămînă își împarte destinele cu «onorabila» societate care este oricum, numai onorabilă nu.

Ar fi însă simplist să se creadă că absolut totul a fost corupt, că nimeni nu se mai opune, că italienii tac și înghit, că victimele mafiei s-ar împăca cu soarta. Dovada, sumbra și sinistra dovadă a acestei neîmpăcări și neiertări este însăși lista cu victimele mafiei, altele decît cele din pomelnicul răfuielii dintre clanuri. Antimafioții n-au capitulat, nici cei din administrația de stat, nici cei care prin spiritul lor de dreptate și de abnegație se situează în fruntea maselor populare. Spun asta ca pe o constatare *de visu* făcută la Palermo.

Întrebat dacă știe «ce este mafia?» un american care debarca în Italia a dat un răspuns deconcertant: «Mafia? Parcă voi, italienii, aveți o insulă numită astfel?»

Nu, dacă Sicilia are și un alt nume, ea se cheamă Triacria. Insula care înalță spre bombeul cizmei italiene promontoriul Caribdei este o insulă a oamenilor. Mafia nu este decît un vis rău, un coșmar trecător care va dispărea la trezire.

Ioan GRIGORESCU

oameni despre care se vorbește

NORMAN KIRK, primul-ministru al Noii Zeelande (născut în anul 1923, studii medii, intră de tînăr în activitatea politică, militant al Partidului Laburist din Noua Zeelandă; vicepreședinte al partidului în 1963, lider — în același an), a anunțat că țara sa va acorda un ajutor de un milion de dolari neozeelandezi țărilor din Indochina, prima parte a unui ajutor total de 10 milioane pentru refacerea economică a acestor țări lovite de război.

ROBERT STOLZ, compozitor austriac (născut în anul 1880 la Graz, studii muzicale la Graz, Viena, Berlin, unul din părinții foarte iubiți ai operetei moderne, autor a 27 de operete, peste 100 de filme muzicale, reviste, musicaluri, fieduri), a împlinit 93 de ani, prilej pentru manifestări festive în multe țări: concerte, programe speciale radio și televizate, spectacole; în Austria a fost emisă o marcă specială cu portretul său.

CARL AL XVI-lea GUSTAF, regele Suediei (născut în anul 1946, nepotul — de fiu — al regelui Gustaf al VI-lea Adolf, de curînd decedat, a devenit moștenitorul tronului în 1948, în urma decesului, într-un accident, al tatălui său Gustaf Adolf, duce de Vesterbotten). La depunerea jurămîntului ca șef al statului, în palatul regal din Stockholm, a declarat, că va continua politica predecesorului său de menținere a unității naționale.

pe aici va trece tunelul

Apropiata începere a lucrărilor proiectatului tunel pe sub Canalul Mînecii (prevăzută peste 18 luni) pune constructorilor probleme noi, evident minore în raport cu cele politice, financiare, tehnice, deja rezolvate, totuși probleme. Iată, de pildă, chestiunea exproprierilor impuse de traseul lucrărilor. Acest tînăr fermier, Peter Vincent, a cărui gospodărie, foarte înfloritoare, dealtfel, se află la Holy Welle lîngă Folkstone, în zona de construcție a noii căi ferate, va fi nevoit să-și părăsească proprietatea, căminul, pămîntul, acareturile și să caute altceva, altundeva... Nu e ușor pentru nimeni și cu atît mai puțin pentru un britanic.

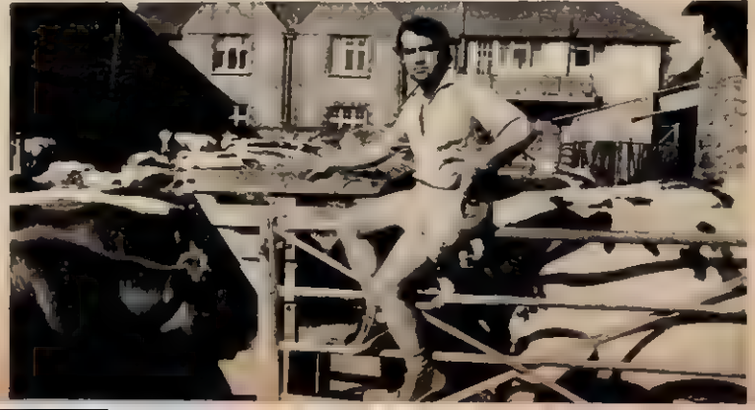

pablo neruda, călătorul imobil,
a pornit în călătoria din urmă

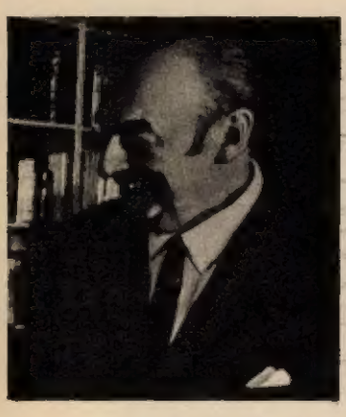

despre pablo neruda, el însuși și alții

Îți spun adio astăzi
dar vei fi cu mine mereu
(din „Ultima scrisoare")

● SĂ ÎNVEȚI SĂ ÎNȚELEGI CONTACTUL CU PĂMÎNTUL, CEA MAI BUNĂ LECȚIE PENTRU TORTURATUL POET LIRIC ● ÎMI ASUM ÎNCĂ O DATĂ, CU DEPLINĂ MÎNDRIE, DATORIILE DE POET ADEVĂRAT ● AM SEMNAT UN TRATAT DE IUBIRE CU FRUMUSEȚEA, DAR ȘI UN TRATAT DE SÎNGE CU POPORUL MEU ● UN IMENS ATELIER ÎN CARE TOȚI LUCREAZĂ ȘI SE AJUTĂ

Am înțeles curînd că munca mea creatoare trebuia să fie organică și totală, astfel încît poezia să fie ca propria mea respirație, un rodus natural al existenței mele, rezultat al creșterii mele firești.

Este foarte necesar, la anumite ore ale zilei sau ale nopții, să observi cu luare aminte obiectele care se odihnesc: roțile căruțelor care au făcut drumuri lungi prin praf și glod, transportînd roadele pămîntului, sacii de cărbuni așezați în grămezi, butoaiele, coșurile, uneltele dulgherului. Din contemplarea lor să înveți să înțelegi contactul omului cu pămîntul, care este cea mai bună lecție pentru torturatul poet liric.

Cei care mi-au reproșat faptul că am transformat poezia într-o armă de luptă îmi vor aduce reproșuri și de acum înainte. În ceea ce mă privește, îmi asum încă o dată, cu deplină mîndrie, datoriile de poet adevărat. Căci poezia a avut întotdeauna puritatea apei și a focului, care totuși spală și arde... Atît de mult au suferit popoarele noastre, încît, chiar dacă le dăm tot ce avem, nu le vom putea da atît cît merită. Am semnat un tratat de iubire cu frumusețea, dar și un tratat de sînge cu poporul meu.

Lumea artelor este un imens atelier în care toți lucrează și se ajută, chiar atunci cînd nu știu sau nu cred acest lucru... Fără Góngora n-ar fi putut exista Rubén Darío, nici Apollinaire fără Rimbaud, nici Baudelaire fără Lamartine, nici Pablo Neruda fără toți împreună.

Pablo NERUDA

Viața s-a deschis largă în fața ochilor lui Neruda, dezvăluindu-i sufletul și suferințele omului simplu, suflul maselor, sensul istoriei, odată cu spațiile largi ale continentului natal.

Cîntăreț al solidarității umane, prieten al omului, Pablo Neruda s-a definit, de la început, ca un adversar al strîmbelor rînduieli care sufocă încă și astăzi continentul său.

Șerban CIOCULESCU

(Opera lui Pablo Neruda, n.n.)... reprezentarea realistă a unității dialectice a omului cu natura, a vieții cu istoria, a ființei cu devenirea.

Dario PUCCINI

Poezia ta atinge piscurile homeride
/Yo estoy aqui para contar la historia/
(Eu sînt aici pentru a povesti istoria)
Ești, într-adevăr, la tine, în Chile... și aici, printre noi, prietenii tăi... și pe cuprinsul întregului pămînt «pentru a povesti istoria».

Pablo, Pablito, tu ai adus țării tale, și Americii Latine, și tuturor celor care te iubim și te admirăm, lauri cu mult înainte ca pămîntul pe care te-ai născut să fie liber, atunci cînd oamenii politici, rînd pe rînd, aproape fără excepție, au dat mîna cu trădarea.

Dă-mi voie să-ți sărut de aici, de departe, din România care te-a îmbrățișat demult și care te iubește, inima.

Eugen JEBELEANU

Este un poet mai aproape de moarte decît de filozofie, mai aproape de durere decît de inteligență, mai aproape de sînge decît de cerneală. Este un poet ce cîntă melodii misterioase pe care din fericire nici el nu le poate descifra.

Federico Garcia LORCA

E multiform Pablo. E simplu și rafinat. Sub limpezimea de cristal a oceanului lui de poezie mișună monștrii adîncului... Ceea ce Pablo vede, curge paralel cu viața și rămîne în «jocul secund», rămîne în amplă curgere epopeică sau cristalizat în miniaturile de jad ale sonetelor. Rămîn luptele tragice ale mulțimilor și călătoriile dragostei și obiectele cele mai umile, lucruri simple și necesare: ceapa, și lingura, și pruna, proslăvite de poet cu smerenie.

Maria BANUȘ

Pentru Neruda, așa cum a spus-o, indianul fecundează gîndirea spaniolă... Acest pămînt, acești indieni, această Spanie îndepărtată alcătuiesc materia care-l frămîntă și pe care o frămîntă Neruda.

Gilbert Maurice DUPREZ

...s-a născut odată cu destinul propriei sale poezii, însemnat de steaua misiunii sale: să iubească și să urască prin cîntec, să demaște și să aline. Să iubească omul, omenirea, să urască și să stigmatizeze tot ce încearcă să chinuie existența umană. A umblat mult pămînt și multe mii de leghe peste imensitățile oceanelor. Și umblînd mult, a văzut mult, a înscris mult în memorie. Multe lacrimi și singe.

Procesul de elaborare a conținutului artei se petrece greu, dureros, contradictoriu. Procesul făuririi personalității lui Pablo Neruda a fost în salturi, dar aceste salturi au fost catapultate de marele material pe care l-a adunat și de marea sa receptivitate.

Radu BOUREANU

Neruda e un fluviu care se revarsă peste tot ceea ce i se pune în cale.

Nino AMANDORI

Călătorul imobil (Pablo Neruda — n.n.), poetul care în pofida numeroaselor călătorii pe toate meridianele a rămas credincios viziunii cosmice dobîndite în copilărie, aceea pe care i-o oferă peisajul zonei sudice din Chile.

Emir Rodriguez MONEGAL

cronica de trei secunde

poem în cer și pe pămînt

Stare de urgență într-un oraș al acestei lumi.
Un leu tînăr a scăpat din cușca sa de la circ.
Lumea îl caută peste tot.
Sus, în cer, Alan Bean de pe Skylab cheamă baza de la Houston.
Jos, pe pămînt, toreadorul El Vitti,
marele El Vitti, genialul El Vitti,
refuză lupta cu un taur mai puternic decît el.
Uimire. Întrebare:
«De ce, Santiago Martin, fiindcă nu te mai putem numi El Vitti,
nu te-ai retras, lîngă părinții tăi,
la Vitigudino, în Castilia?»
De ce ai acceptat această umilință,
Să-ți fie frică de un taur?»
Întrebare din cer, a lui Alan Bean:
«Sînt deasupra Alpilor. Care a fost itinerarul lui Hanibal Cartaginezul cînd a trecut Alpii, în anul 218 înainte de Christos,
cu elefanții săi?»
Pe șoseaua văii Ronului se plantează arbori din plastic.
Avantaje: nu cer îngrijire, nu pot lua foc, nu lasă frunze moarte toamna, sînt elastici, mașinile lovindu-se de ei au șansa să nu crape.
Răspuns de pe pămînt:
«Hanibal a trecut cu elefanții peste vîrful Mont-Genèvre».
Răspuns din cer:
«Eroare. Hanibal mai avea două treceri practicabile».
Dar Hanibal n-avea Skylab și nu știa.
Se descoperă în regiunea Pas-de-Calais (Franța)
cadavrele a 10 soldați englezi și
80 de grenade
rămase acolo din 1940, din luptele cumplite anglo-germane.
Se descoperă în vestul Amazoniei, printre pădurile neexplorate, într-o regiune cît jumătate din Statele Unite,
un fluviu absolut necunoscut, de
400 kilometri lungime.
Lumea mai are fluvii neștiute.
Se descoperă că leul cel tînăr nu fugise din cușca sa.
El nu dispăruse.
Leul cel tînăr fusese devorat de ceilalți lei tineri,
în clipa cînd aceștia aflară că semenul lor vroia să evadeze.

Radu COSAȘU

de la lume adunate

UN BARAJ LA ÎNĂLȚIME. Un baraj din beton, înalt de 116 metri, va lega cele mai înalte podișuri ale lumii — Pamirul și Tianșanul. Barajul se construiește în defileul care separă podișurile respective, la hotarul dintre Uzbekistan și Kirghizia și va forma unul dintre cele mai mari rezervoare de apă din această parte a Uniunii Sovietice, cu o capacitate de 1 750 000 000 metri cubi de apă folosită pentru irigarea a 420 000 de hectare de teren, cultivate cu bumbac din Kirghizia și Uzbekistan.

CIFRE AMARE. Mai mult de jumătate din copiii lumii nu mai frecventează cursurile școlii după vîrsta de 11–12 ani și suferă, totodată, de malnutriție — a declarat secretarul general adjunct al O.N.U. pentru probleme umanitare și dezvoltare, HELVI SIPILA. Marea majoritate a acestor copii trăiesc în zone ale subdezvoltării.

SĂ BEM ȘAMPANIE, CĂ E DESTULĂ! Omenirea poate răsufla ușurată: producătorii francezi de șampanie apreciază că recolta anului în curs se situează pe locul doi în acest secol, atît din punct de vedere calitativ, cît și cantitativ; se estimează că rezultatul recoltei va fi îmbuteliat în nu mai puțin de 186 milioane de sticle! Va fi suficient și pentru Sahelul însetat?

COMPUTERUL NU-I VINOVAT. Corporația «International Business Machines», IBM, care a dominat, încă de la începuturile sale industria constructoare de computere din Statele Unite, a fost obligată, în baza unei hotărîri judecătorești, să plătească firmei concurente, «Telex Corporation», suma de 352,5 milioane de dolari. IBM a fost găsită vinovată de «practici monopoliste în relațiile cu concurenții». Se înțelege că aceste «practici» n-au fost gîndite de computer, ci de oameni.

CÎND ARDE APA. Mii de pești, unii dintre ei exemplare rare, au pierit ca urmare a unui incendiu care a distrus acvariul «Martin's» din Jenkintown, statul Pennsylvania, considerat ca unul dintre cele mai mari acvarii din lume. Valoarea peștilor care au pierit este estimată la 100 000 dolari, iar costul recipientelor în care aceștia erau expuși ridică pagubele totale la peste 1 milion dolari.

ÎN ULTIMII 684 DE ANI... În localitatea franceză Cahors a avut loc o întrevedere între cei doi coprincipi ai Principatului Andorra (a nu se confunda cu cei doi căpitani-regenți), președintele Franței, Georges Pompidou, și episcopul spaniol de Urgel — care au purtat convorbiri timp de cîteva ore. Ceea ce a determinat această reuniune la nivel înalt, după 684 de ani, a fost necesitatea de a efectua o «largă trecere în revistă a problemelor care au apărut datorită schimbărilor ce au avut loc în acești ani» — menționează un comunicat oficial.

Noul președinte al Republicii Argentina, JUAN PERON, și noul vicepreședinte, ISABEL MARTINEZ PERON, într-o recentă fotografie, în fața reședinței lor de la Vicente, în apropiere de Buenos Aires. Juan Peron devine președinte al statului pentru a treia oară, dar este pentru prima oară în istoria țării că aceeași persoană obține de trei ori mandatul prezidențial. De asemenea, este pentru prima oară în istoria Argentinei că funcția de vicepreședinte al republicii este ocupată de o femeie.

frigiderele cu compresor • 140 l • 180 l • 240 litri

FRIGERO

FRIGERO — consum redus de energie electrică — numai 0,18–0,30 lei în 24 de ore.
FRIGERO — realizează o temperatură de —12°.
FRIGERO — funcționare sigură și silențioasă.
PREȚUL DE VÎNZARE: FRIGERO — 140 l: 4 110 și 4 150 lei; FRIGERO-super — 180 l: 4 800 lei; FRIGERO-lux — 240 l: 5 740 lei.
FRIGERO — se poate cumpăra și cu plata în 18 RATE LUNARE, cu un avans minim de 822 lei!

fotografia de familie

În amintirea
sublocotenentului, post-mortem, Valentin A. Biliboc.

— Ce să-ți spun despre Biliboc?, m-a întrebat prietenul meu, oarecum nedumerit. Este unul dintre eroii noștri. Copil sărac, a ajuns ucenic la un cizmar în București. Apoi, înscris în partid, a desfășurat o activitate plină de dăruire în perioada secetei, deși era aproape un copil.

— I-am citit datele biografice.

— Atunci, ce să-ți mai spun? Uite, în dosar e și o fotografie a lui, în familie, înainte de a fi ucis. Femeia aceasta, șezînd cuminte, ca o elevă la școală, cu brațele în poală, e Suzana, soția lui, copilul pe care îl ține în brațe e Valentin (pe atunci avea doi ani), iar celălalt, mai răsărit, e Iosif. Nu ți se pare puțin cam «țanțoș», cum îi privește el pe toți trei cu aer protector?

— Numai că nu i-a mai fost dat să mai poată ocroti viața ființelor dragi.

— Știi că s-a înscris voluntar la acțiunea aceea în care a căzut? De ce? Poate că era o fire, cum să-ți spun, «de voluntar» în tot ce privește modul de a înțelege rostul vieții, dar poate și pentru faptul că a participat la reconstituirea cazului Băiș. La postul de miliție unde era el a nimerit cu sufletul la gură băiatul care a scăpat cu viață. El ne-a condus la locul faptei.

RECONSTITUIREA

În lungul cărării ce urma urcînd firul unui pîrîu de munte, cei trei au pornit separat. Cel care a pornit ultimul, băiatul sprinten, slăbuț, a iuțit pasul cînd a văzut în fața lui silueta femeii, deși nu prea îi venea la îndemînă, fiind îmbrăcat de duminică, și îl strîngeau pantofii noi și cămașa la gît. Femeia însă a încetinit pasul văzîndu-l și, de aceea, cînd a ajuns în dreptul ei i-a spus «sărut mîna» în loc de «bună ziua», ca un fel de gest de mulțumire că l-a așteptat și a întrebat-o politicos unde mergea, ca și cum cărarea aceea ar fi putut duce și în alt loc în afara cătunului de peste munte. Femeia i-a răspuns firesc, că se ducea să-și aducă acasă fetița aflată la rude și apoi s-a prefăcut că nu ghicește la cine mergea el așa gătit, deși toată lumea știa că o pețește pe o negruță cu codițe, Victorița. Au rîs împreună, femeia — Maria o chema — amenințîndu-l că îl va spune fetei că l-a văzut și cu altele, iar băiatul încercînd să vorbească rar, apăsînd cuvintele rostite, așa cum vedea că fac bărbații în toată firea.

Au observat apoi în zare un bărbat care ședea pe trunchiul unui arbore căzut, privind spre înălțimile munților și fumînd. Au grăbit spre el, dar acesta s-a ridicat și a iuțit și el pasul. Băiatul își introducea tot mai des degetul între gît și gulerul cămășii, pe care parcă ar fi vrut să-l lărgească, iar femeia a strigat de mai multe ori: «Hei! Omule!» Erau nedumeriți, fiindcă pe acolo așa se obișnuia, ca oamenii să meargă pe drum împreună, să-și povestească unul altuia cîte ceva.

— Ciudat, i-am spus prietenului, navetiștii nu au secrete între ei, fiindcă drumul împreună îndeamnă la confesiuni. E poate un presentiment, o intuiție a posibilei semnificații mai adînci a oricărui mers, asemuibil cu «trecerea» noastră, cu statutul nostru de călători prin viață.

— Bărbatul despre care îți spuneam, era Ghervase Băiș și se comporta neobișnuit fiindcă voia să rămînă singur, dar nu a reușit. Cei doi s-au legat în vorbă, deși el dădea răspunsuri monosilabice, mai ales la început. Maria i-a tot povestit despre copila ei, despre Victorița lui Ionuț — așa îl chema pe băiat — ce fată vrednică e și ce noroc va avea acesta. Schimbau adică între ei, mergînd, cuvinte simple și banale, dar încărcate de sentimente omenești și se simțeau bine împreună.

Ghervase a tresărit cînd a văzut pe doi bărboși apărînd ca din pămînt de o parte și de alta a șoselei. Femeia a rîs și le-a dat binețe fiindcă, deși auzise despre ciobanul ucis și mutilat și despre femeia pădurarului necinstită și aruncată în fîntînă, nu credea că pot exista oameni să săvîrșească asemenea fapte. Rîsul i-a înghețat pe față într-o grimasă cînd a auzit pe un altul poruncindu-le să stea și a văzut automatul îndreptat asupra lor. Cel care l-a percheziționat pe Ghervase, furios poate că nu a găsit mai nimic asupra lui sau pentru faptul că îi privea în față, de parcă ar fi vrut să-și întipărească figurile lor în minte, l-a culcat la pămînt cu un pumn.

— Nu era înarmat, deci.

— Ghervase plecase doar în recunoaștere, după urme care să ducă la prinderea bandiților. Dacă ar fi fost surprins cu armă asupra lui, l-ar fi împușcat pe loc, bănuind cine este. Dar să revenim la relatarea băiatului. Ghervase a rămas la pămînt, deși lovitura nu fusese atît de puternică, însă probabil căuta să cîștige timp. Doi bandiți bărboși s-au legat de femeie, i-au răsucit mîinile la spate și în timp ce unul făcea complimente largi, ca în filmele cu cavaleri, spunîndu-i în glumă: «Cu voia dumneavoastră, doamnă», celălalt i-a sfîșiat bluza și a împins-o spre marginea șanțului.

Femeia ar fi vrut să țipe după ajutor, dar o palmă a banditului îi astupă gura. Deși între timp fusese ridicat cu lovituri de către banditul care îl păzea, Ghervase a suportat totul tăcut, pînă în clipa în care s-a produs scena cu femeia. Atunci, cu toată puterea, i-a aplicat o clasică directă între ochi banditului «său», apoi s-a repezit la ceilalți doi strigînd: «Fugiți!» De învălmășeala produsă a profitat doar băiatul, care a zbughit-o, și nici nu au putut trage după el, deși au descărcat un întreg încărcător în Ghervase.

ULTIMA ȘANSĂ

— Dacă înțeleg bine, Ghervase avea o șansă de a-și salva viața. Să suporte totul, în identitatea lui aparentă de tăietor de lemne, să trăiască adică...

— O șansă, da, avea, numai că asta presupunea nu numai să încaseze el bătaia și batjocura, ci să asiste și la necinstirea femeii. Asta nu a mai putut. Era un preț prea mare.

— Un preț pe care, dacă l-ar fi plătit nu ar mai fi putut privi în ochii oamenilor niciodată.

— Cînd ne-am deplasat la fața locului, a continuat prietenul meu, am fost însoțiți și de Biliboc. Era o scenă îngrozitoare. Uite ce i-au putut face femeii — mi-a spus întinzîndu-mi o fotografie — înainte de a-i trage un glonte în cap și ei. Poate și de aceea Biliboc s-a anunțat voluntar atunci cînd un cetățean — Pădureanu îmi pare că îl chema — a reușit să se strecoare neobservat și să ne anunțe că bandiții au tăbărît la vecinul lui, unul Chirnoagă. Am acționat cu maximă rapiditate și am înconjurat casa cu oamenii ce îi aveam la îndemînă.

PREȚUL CE TREBUIA PLĂTIT

— Bandiții aveau desigur pînda lor, a continuat prietenul meu. Ploua rece sau chiar era un fel de lapoviță timpurie cum cade pe la munte. Se întunecase cînd am ajuns. Nu i-am putut lua prin surprindere și s-a declanșat schimbul de focuri.

— Erau deci încercuiți, am precizat.

— Oarecum, fiindcă lanțul de încercuire era destul de rar. Erau însă trei direcții în care ar fi fost posibil să încerce să fugă și am plasat în acele locuri cîte un om. Biliboc era amplasat pe linia de fugă probabilă prin grădină, spre pîrîu și munte. Cîțiva băieți, acoperiți de foc, s-au apropiat tot mai mult de ușa și de geamurile casei, dar era evident că bandiții vor încerca o ieșire, mai ales că se întunecase rău de tot. Și în adevăr, acoperiți cu foc, doi dintre ei au fugit prin umbra grajdului spre grădina cu vegetație deasă, cu șanse destul de mari de a se pierde în noapte.

— Adică tocmai acolo unde păzea Biliboc.

— Nu chiar exact, fiindcă au trecut — nu știu cum — prin spatele grajdului. Deci, dacă Biliboc ar fi deschis foc din locul unde era culcat, nu prea ar fi avut mari șanse să-i doboare. Și atunci, din nou, s-a manifestat stilul lui de voluntar. A luat-o la fugă perpendicular pe direcția pe care fugeau bandiții, mai mult orientîndu-se după zgomot decît după siluetele lor, care se distingeau foarte greu în întuneric. Le-a ieșit astfel înainte și i-a întîmpinat cu foc din fugă. Desigur, trebuia să fi știut că procedînd astfel, adică indicîndu-și prezența prin foc, se putea aștepta la același răspuns, oferindu-se ca o țintă.

— Așa s-a și întîmplat, cred.

— Așa. Bandiții au tras și în el, l-au ucis, dar nici ei nu au scăpat.

— Prețul pe care a trebuit să-l plătească el pentru prinderea bandiților a fost viața. Și l-a plătit fără ezitare. Să fi avut oare atunci în minte imaginea femeii și a plutonierului Ghervase, uciși bestial, sau imaginea din fotografia de familie pe care mi-ai arătat-o?

— De ce ții astfel dosarul?, m-a întrebat prietenul meu.

Abia atunci mi-am dat seama că îi țineam copertele între palme, ca și cum aș fi vrut să simt mai aproape amintirea tînărului care nu a putut accepta șansa de a supraviețui, asistînd la o nelegiuire, și a tînărului care nu a ezitat să plătească cu viața pentru a curma rădăcinile unor nelegiuiri.

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ:
Pe lac au mai rămas doar ei...
Fotografie de Sorin DAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».
41 505
PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:
Alexandru PĂSĂRIN

FLACĂRA ALBUM

Suedeza **BRITT EKLAND**, candida interpretă din comedia lui De Sica «După vulpe», o actriță care a filmat în multe țări ale Europei, mai puțin în Suedia.

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: **ADRIAN PĂUNESCU**